

CATALOGI CODICUM GRAECORUM
LUCIS OPE REIMPRESSI

CONSILIUM EDENTIUM

Alphonse Dain (Paris)

Milton Anastos (Washington) Aubrey Diller (Bloomington/Ind.) Ivan Dujčev
(Sofija) Alexander Elian (București) Willi Göber (Berlin) François Halkin
(Bruxelles) Carsten Høeg (København) Herbert Hunger (Wien) Johannes
Irmischer (Berlin) Kazimierz Kumaniecki (Warszawa) Elpidio Mioni (Padova)
Gyula Morávesik (Budapest) Theodore D. Moschonas (Alexandrie) Linos Politis
(Thessaloniki) Marcel Richard (Paris) Stig Y. Rudberg (Uppsala) Antonín Salač†
(Praha) Ihor Ševčenko (New York) Alexander Turyn (Urbana/Ill.)

COLLEGIUM RECOGNOSCENTIUM BEROLINENSE

Willi Göber Johannes Irmischer Fridolf Kudlien Franz Paschke
Eberhard Rechenberg Christa Samberger Kurt Treu

LIPSIAE MCMLXI

ZENTRAL-ANTIQUARIAT DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK

ANGELO MARIA BANDINI

CATALOGUS CODICUM MANUSCRIPTORUM
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAURENTIANAE

accedunt

SUPPLEMENTA TRIA

AB E. ROSTAGNO ET N. FESTA CONGESTA

neqnon

ADDITAMENTUM

EX INVENTARIIS BIBLIOTHECAE LAURENTIANAE
DEPROMPTUM

accuravit

FRIDOLF KUDLIEN

VOLUMEN PRIMUM

LIPSIAE MCMLXI

ZENTRAL-ANTIQUARIAT DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK

Ap. B. 12422 ✓

12422 ✓

Mit Unterstützung des Akademie-Verlages, Berlin W 8, Leipziger Straße 3-4
herausgegeben

vom Zentral-Antiquariat der DDR

Copyright 1961 by Zentral-Antiquariat der DDR

Alle Rechte vorbehalten

Ag 730/03/61/DDR

Satz: IV/2/14 · VEB Werkdruck Gräfenhainichen · 1593

Druck: III/29/2 · F. Ullmann KG, Zwickau

Einband: H. Sperling, Leipzig

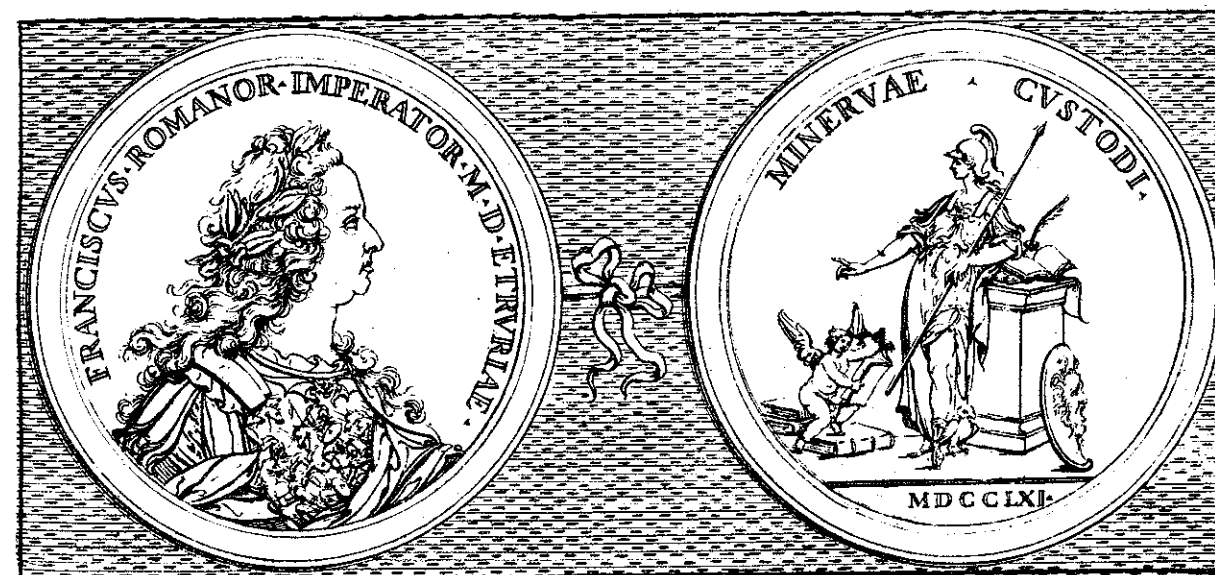
Printed in Germany

ES 7 M

C A T A L O G V S
CODICVM MANVSRIPTORVM
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE
VARIA CONTINENS OPERA
GRAECORVM PATRVM
SVB AVSPICIIS
FRANCISCI IMP
SEMPER AVGVSTI
ANG. MAR. BANDINIVS I. V. D.
EIVSDEM BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS
J. A. RECENSIT, ILLVSTRAVIT, EDIDIT. *Fessler.*

*In eo cuiusvis Codicis accurata descriptio & Operum singulorum notitia datur, Vetusiorum
specimina exhibentur, edita suppleantur & emendantur.*

PLVRA ADCELVNT ANECDOTA, PLERAQVE LATINE REDDITA.

FLORENTIAE TYPIS CAESAREIS
ANNO CIO. IO. CC. LXIII.

PRAESIDIBVS ADVVENTIBVS.

*Opus ab ipso Authore Cl. pro exili XII Auroreum pretio
Possessori transmissum Anno MDCCXCV.*

IMPERATORI. CAESARI^{III}
FRANCISCO
PIO. FELICI. INVICTO
VICTORI. AC. TRIVMPHATORI. SEMPER. AVG.
PATRI. PATRIAE

ANG. MAR. BANDINIUS
DIVTVERNAM FELICITATEM ET IMPERIUM

Ici vix potest, FRANCISCE IMPERATOR,
ex quo non hominum consilio, sed
divino prorsus munere nobis datum
est, habere TE IN MAGNUM ETRU-
RIAE DUCEM, felicitatis scilicet nostrae, cum publicae, tum
privatae adfertorem; dici vix, inquam, potest, quantum

mihi caelitus consultum esse gavissus sum, qui recens vacare litteris institueram, quum ad reliquas animi dotes, quae in Te mira quadam consensione praecellerent, ea quoque adcederet in studia bonarum artium propensa benignitas, atque effusum ingenium, ut ab eo regi ac gubernari Etruria merito gloriaretur, qui & sapientissimus existeret, ac diligeret sapientiae cultores. Huius quidem indolis TVAE munificentissimae participem me esse voluisti, statim ac duodecim ab hinc annis, ex Iurisperitorum ludo recenter egressus, prima illa ingenii mei molimina AVGVSTISSIMO NOMINI Tvo nuncupare sum ausus; tunc enim MAIESTATEM TVAM demittere non es dedignatus, excipiendo serena fronte exiguitatem scribendi meam, Florentinae Litteraturae Specimen exhibentem, ut siquid ulterius, vel operosius a me susciperetur laboris, id omne liberalitati, indulgentiaeque TVAE adceptum referrem. Verum ad hanc usque diem nonnulla licet prodierint non exigua industriae meae monumenta, quibus devinctissimi animi mei sensus Viris Principibus probare conatus sum; nullum tamen adgredi potuit virium mearum imbecillitas, quod ea argumenti dignitate, ac magnitudine praestaret, ut sine piaculo, inscribi MAIESTATI TVAE posse censerem.

Dum tamen haereret animus meus, res pro voto cecidit, AVGVSTISSIME CAESAR. Quum enim ageretur annis proxime praetervectis de celeberrimae Laurentianae TVAE Bibliothecae Praefecto designando, effusissimam beneficentiam TVAM nova clementiae adcessione mihi contigit experiri. Providentia siquidem TVA factum est, ut amplissimo muneri ipse praeficerer, licet immeritus, ut hoc pacto nec obsequendi TIBI, nec vacandi litteris deesse umquam mihi posset occasio.

Dinocrates ille non obscuri nominis architectus, Herculeo sese habitu ius dicenti obtulit Alexandro, quumque illi cogitationes, & formas, tanto illo Rege dignas, Artho videlicet montem, statuæ virilis imagine repræsentandum proposuisset, ingentibus hisce ausis Regiam commendationem fuisse adeptum, memoriae proditum est.

Idem mihi in praesens usuventurum speravi, OPTIME CAESAR, si tot tantisque in me conlatis immortalibus be-

neficiis devinctus, pro leonis pelle, ingenuam indolem, pro clava, non obscurum ingenium, pro corona populea, non incelebrem doctrinae mediocritatem, pro vastae illius molis compositione, omnigenae eruditionis Volumina, MAIESTATI TVAE in publicum proferenda obrulissimam. Continent haec quidquid in eadem Bibliotheca TVA delitescit, exactissimam videlicet cuiusvis Codicis recensionem; quod quidem magni moliminis opus a viris clarissimis iam pridem fuerat frustra tentatum, & aliqua ex parte, mancum licet ac mutilum, mendisque turpissimis obsitum, in vulgus proditum. Quod si nunc tandem ex inglorio pulvere excitantur innumerabilium ferme scriptorum nomina; iique, locupletissimo hoc Bibliothecae TVAE Laurentianae conscripto Catalogo, ad vitam quodammodo revocantur, ut expressam nobis, virtutis & doctrinae, qua inter suos olim inclaruerunt, imaginem repræsentent, TIBI UNI, PROVIDENTISSIME CAESAR, gratiae immortales sunt referendae, qui hoc Musarum domicilium ab ergastulo, ab oblivione, a tenebris vindicasti; utque nitori suo & integritati restituerentur rarissimi ac pretiosissimi illi Codices, additis insuper quadringentis aliis manuscriptis Voluminibus, imperastis; ac denique restituta, & aucta Regii ibidem Praefecti pristina dignitate, quae senescente Mediceae Gentis Imperio, omnino defecerat, pretiosissimam hanc litterariam gazam eruditibus omnibus patefecisti.

In quo quidem MAIORVM TVORVM LOTHARINGIAE DVCVM summa in Christianam Rempublicam merita mirabiliter aemularis, per quos instauratis Christianorum rebus in Asia, iactisque Regni Hierosolymorum fundamentis, non Latina modo eruditio ad Asiaticas gentes, sed & Asiatica quoque ad Latinas uberrime promanavit. Ac profecto non modo bonas artes in Etruria TVA revocandas curasti, reseratis publicae commoditati locupletissimis Bibliothecis, Magliabechiana, Marucelliana, & Palatina; sed Orientalis quoque sapientiae divitias, Tvo iussu edito iam ab anno MDCCXLII. Bibliothecae Palatinae, ac Laurentianae Orientalium Manuscriptorum Catalogo, ad Latinos homines traduxisti. Quin & privatam TIBI librorum suppellectilem diligentissime comparasti, eamque una cum omnium gentium

veteris & recentioris aevi Numis a Te undique conquisitis, GENIO Tvo AVGVSTISSIMO dedicasti. Historiae praeterea Naturalis incremento inserviens, Viridarium Botanicum selectissimum excolis, ibique Flores, & Plantas, Pisces, Aves, Quadrupedes enutris, aliaque id genus a remotissimis mundi plagis, effusis sumtibus deportata; Physices experimenta, Coetus Academicos, Picturam, Musicen, Sculpturam, Chemiam, quarum & artium magistros haud paucos, eosque celeberrimos convocasti, praecipuo favore prosequeris. Nulla quidem re ingenia hominum, aequae, ac Principum munificentia favoreque adtolluntur illustriaque fiunt; quos inter quum tacita quaedam naturalisque societas intercedat, ut alter alteri lucem, & splendorem adferre videatur; hinc fit, ut dum sibi mutuo inserviunt, & gloria Principibus, & doctis auctoritas concilietur; quorum monumentis nihil perennius, nihil ad nominis claritatem efficacius, nihil iis adcommodatius, qui posteritatis memoria ducuntur.

Ecquod dari firmitus potest Imperium, GLORIOSISSIME CAESAR, ecquod evolutis temporibus diuturnius occurrer, iis, quae per iustitiae, & aequitatis officia, cum benivolentia & caritate fuerunt administrata? Quis TVAM in agendo industriam, in consultando perspicacitatem, in providendo consilium, in perficiendo celeritatem satis suspiciat atque commendet? Quis TE ad publica commoda curanda, ad civium quietem tuendam, ad eliminanda iurgia, ad instituenda iudicia, ad firmandum Orthodoxae Religionis cultum, vigilantior, praestantior, propensior umquam fuit? Non enim eorum, qui gentibus olim constituti sunt moderatores, ac Principes, imperium ad vitam tantummodo hominum regendam tuendamque pertinere es arbitratus; sed & qua ratione bona caelitus hominibus concessa, subiectis populis quam recte honesteque dispertirentur, Imperatoria sollicitudine, ac providentia dignum putasti.

Aether profecto rerum femina demittit, terra excipit fovetque, ac nutriendo educat, ut haec ventis, illa imbribus vegetantia, alia calore firmata, omnium rerum copiam ubertatemque mortalibus suppeditent; nec solum haec, quae sensu carentia, terrae foetu producantur, sed

ani-

animalia ipsa ad vitam hominum sustentandam procreantur. His tamen tot tantisque muneribus atque bonis, quae Deus effusa liberalitate nobis elargitur, non est utendi recta facultas sine moderatione, & iustitia imperantis. Iustitia enim quum distributionis sit finis, distributio vero Principis munus; Princeps profecto imago Dei est, ad effigiem similitudinemque divinae Providentiae efformata, quae terras omnes vegetantium ubertate foecundat, quae ventis in universas oras ferentibus maria permover, quae ubique solum nunc hoc, nunc illud, vel deiectis imbribus, vel fluviorum adlutione emollit, quae venas siccis fontibus elicit, ac subiecto per occulta fluido perennat.

Hoc Tv propemodum modo, PROVIDENTISSIME CAESAR, quotidie cogitas domesticos & familiares muneribus exornare, inopes sublevare, populos adlicere, adlectos beneficentia retinere, retentos plurimis amplissimisque beneficiis devincire. Ecquid commemorem publicas vias, non in hac urbe solum, sed etiam in tota Etruria factas & stratas, Labronis Portus pomoeria secus mare prolata, aedificia ibidem, mercatorum praesertim commodis, excitata, Nosocomia instaurata, Thermas in agro Pisano magnificentissimas, quae superbas Romanorum Imperatorum moles aemulari videantur, patefactas, artes vel revocatas, vel inventas, foedera cum barbaris percussa regibus, naves conducticias, quae merces ultro citroque advehant, Africo, Americo, atque Indico mari concreditas, insalubres campos sterilesque purgatos, & culturae redditos?

Quae quum ita sint, mirari non subit, quod Caelum ipsum MAIESTATEM TVAM, ac DOMVM AVSTRIACAM fortunatissima Prole foecundaverit, ut iam non modo Romano Imperio in seram posteritatem suffectura videatur, sed aliarum quoque gentium spem, & expectationem commoveat. Praesta interim, INVICTISSIME CAESAR, pro eo quod suscepisti pro universis litteris patrocinio, ut Tvo iam tentata faustissimo omine Laurentianae Bibliothecae Codicum evulgatio progrediatur, ac perficiatur, Tvoque nobilitatum NOMINE circumferri modo gloriatur Volumen hoc Graecis Sanctorum Patrum Codicibus destinatum, ut

Eu-

Europeae non modo , sed & barbarae quoque gentes potentissimum Regum vindicasse sentiant sui nominis adfertorem.

DEVM OPTIMUM MAXIMUM EFFVSIS PRECIBVS ORO ATQVE OBTESTOR, VT SALVVM TE ATQVE INCOLV MEM AD IMPERI, AD ETRVRIAE, AD LITTERARVM FELICITATEM QVAM DIVTISSIME SERVET, HOC PRAESERTIM DIFFICILLIMO TEMPORE, QVO VNIVERSI PROSPICIUNT, ET SENTIUNT, SALVTEM FLORENTINI POPVLI A SALVTE TVA, ET AVSTRIACAE DOMVS INCOLVMITATE POTISSIMUM PENDERE.

Dabam Florentiae ex Caesarea Bibliotheca Laurentiana
Kal. Sept. A. R. S. CIO. 13. CC. LVII.

invenit, et sine archetipo &

NON ALIENA MEQ. PRESTIPEDE

ad vivum incidit Leonardus de Frabj 1762.

ANG. MAR. BANDINIVS I.V.D.
SACROSANCTAE BASILICAE LAVRENTIANAE CANONICVS
MEDICEAE BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS ETC
ANNO AETATIS SVAE XXXV.

Joseph Monaburny del.

Carolus Gregorj sculp.

LECTORI BENEVOLO

ANGELVS MAR. BANDINIVS.

Onarum litterarum studiis maximum iam inde incrementum adcessisse, ex quo praestantissimi seculi XV. viri, MEDICAE potissimum Gentis favore, ad veteres membranas, & manu exaratos codices volutandos, eosque ab interitu, & oblivione studiosissime vindicandos, animum adpulerunt, nemo est qui non videat. Omnis enim eruditio quum ab antiquis hauriatur scriptoribus, praeclare de Litteraria mereri videntur Republica, qui ad nos tam uberes sapientiae fontes, puros nitidosque derivant. Heinc factum profecto est, ut tot antiqui Scriptores antea situ ac vetustate squalentes, vel omnino perdit, in lucem publicam protracti, aut pristinae integritati fuerint restituti; heinc tot commoda humano generi conservando, artibus amplificandis, reique agrariae augendae necessaria, divina, ut ita dicam, hominum ingenia revolutis temporibus excogitarunt.

Florente siquidem literis Graecia, pari modo Statuaria, Architectonica, Pictura, Musica, ac reliquae artes mirifice excultae sunt. Ad Romanos inde Orbis domitores traductae, incultam prius gentem, omnium elegantiarum floribus exornarunt. Sequioris aevi incuria, sive potius humanarum rerum vicissitudine, prostratis literis, cetera quoque iis coniuncta disciplinarum omnium ornamenta, decem ferme seculis interierant; quum MEDICAE FAMILIA, cui ideo immortales gratiae sunt referendae, omnium antiquorum sapientiam, maxime vero Graecam, immensis paullatim sumptibus, ac laboribus e tenebris in publicam protraxit lucem, ope potissimum AMBROSII Camaldulensium Generalis¹, POGGI, LEONARDI ARRETINI, NICOLAI NICCOLI, MARSILI FICINI, FRANCISCI PHILELPHI, CHRISTOPHORI LANDINI, ANGELI POLITIANI, aliorumque vi-

b

ro-

(1) Vid. Clar. LAVR. MERVIS in AMBROSII Camald. Generalis Epistolas Praefationem, Nor. typis Caesareis MDCCCLIX. fol. ubi de ortu, & progressu Litterarum Florentinarum luculentissime edisserit.

rorum ea aetate doctissimorum; quorum nomina aeternitati consecrata, numquam diuturna obliterabit vetustas. Quod ut facilius MEDICEI HEROES adsequerentur, maximam in eo curam impenderunt, ut manuscripti Codices, veluti omnigenae eruditionis thesauri, non Latini modo, ac vernacula lingua conscripti, sed & Hebraici, Syriaci, Arabes, ac Graeci praecipue, ex monachorum Bibliothecis, & ex ipso senescente Orientis imperio, in proprias aedes, tamquam in tutissimum Musarum sacrarium reponerentur¹.

Itaque COSMI potissimum Patriae Patris, ac LAVRENTI MEDICEI magnificis sumibus quinque conditae sunt Bibliothecae.² Omnium princeps Domestica dicebatur; in qua, ut numeris omnibus absolutissima redderetur, primo omnes illos Codices, qui temporis notam praeferebant, quique illius aetatem non excedunt, COSMVS Patriae Pater studiose congeffit. Hos inter adnumerandi sunt ii, quos CHRISTOPHORVS BONDELONTES³ e Graecia Florentiam advexit, anno circiter MCCCXIX. quique adventu Graecorum Patrum ad Florentinum Concilium hic delati sunt. Nec minus alios, quos AMBROSIVS Camaldulensis, LEONARDVS ARRETINVS, NICOLAVS NICCOLVS,⁴ alii.

(1) Consule BERNARD ORICELLAR. de Bello Italico edit. Londinensis A. MDCCXXXIII. 4. p. 52.

(2) COSMVS, & LAVRENTIVS, IOANNIS filii, atque unanimis fratres Bibliothecam in agro Mugellano Anno circiter MCCCXXX. excitant, una cum Coenobio, & Ecclesia, in loco dicto *Il Bosco a Frati*, in quo degunt Fratres Ordinis S. FRANCISCI, qui Observantiam nuncupantur. Sed quod plerumque evenire solet, ex tot optimis illis Codicibus duodecim tantum superant detruncti, maleque adfecti, quorum integumentis MEDICEA adhuc insignia, in lamina ex aurichalco, perforatis pilis adfixa sunt. Occurrit deinde Veneta Bibliotheca, quae a Cosmo, dum Venetiis exularet in Coenobio S. GEORGI Maioris Monachorum S. BENEDICTI excitata fuit, ut habet GEORGIVS VASARIUS *Vite de' Pittori* Tom. I. Part. II. p. 340. ubi de MICHELOCTIO agit architecto, qui aedificii formam delineaverat. Huius quoque nihil aliud, praeter inscriptionem, superest, quam nobis FORTVNATVS OLMO in Annalibus eiusdem Ordinis MSS. servavit, & est eiusmodi:

SOCIETATI MEDICEAE
APVD DEVM
FRATRES ET STUDIOSI OMNES
LINGVIS ANIMISQVE
FAVERE TENEMVR
QVOD SVA IMPENSA
LOCVM BIBLIOTHECAE
OMNI CVLTV ET ORNATV
IOANNE LANFREDINO SOCIO
FACIENDVM CVRAVIT

Laudatus OLMO, qui aedificium ipsum inspexerat, haec memoriae prodidit: Aedificium circumstantibus interius MEDICEORVM insignia: vidimusque ipsi ad nostra usque tempora consistentem mirabilem inculturam, omni arte erectam, aetere tecto, tainulariis, parietibus, varia pictura fabrefactis scamnis, atque ornatu omni splendida; quae universa deinde anno MDCCIV. ANTONIO ZAFFO res Coenobii moderante, augustiora futura, ad interitum usque eversa fuere. Verum haec antea SANSONIVS memoriae prodiderat in Venetiarum descriptione italico idiomate Anno MDLXXXI. p. 81. Non è punto inferiore a qualsivoglia altra della Città (di Venezia) la Libreria di questi Monaci: la quale fu fabbricata da Cosimo de' MEDICI, quando fu confinato a Venezia dalla sua Repubblica, dove si veggono le insegne delle palte &c. Idem etiam in Opusculo, cui titulus, *Ritratti d' uomini illustri di Casa Medici*, refert SCIPIO AMMIRATVS his verbis: Mostro Cosimo infino nell' esilio la grandezza dell' animo suo, perciocchè menato seco a Venezia MICHELOZZO, chiaro, e famoso scultore, e architetto di quei tempi, gli fece fare a sue spese nel donastiero di S. Giorgio Maggiore, luogo de' Monaci di S. GIUSTINA una bellissima libreria, la quale non solo ornò di muraglie, e di simili cose a tal mestiere appartenenti, ma di molti, & ottimi libri la riempì, &c. Sed in novo Coenobii aedificio, utinam pietiosissimis peperissent Codicibus, quos perhibent miserrime perisse. His accedit MARCIANA, Florentiae in Coenobio D. MARCI, teste eodem VASARIO p. 343. curante item MICHELOCTIO, Anno MCCCXVI. incepta, quatuor annis ad finem deducta, optimis, plurimisque libris referta, quum LXIV. Pluteis instructa fuerit. Huius adhuc nonaginti & amplius Codices, ibidem religiosissime custodiuntur, fustibus licet huius Coenobii vicibus, ac praecipue in tumultu HIERONYMI SAVONAROLAE, militum direptionem perpepsi, non pauci alio immigraverint. Ultimo denique loco reponenda est Fesulana Bibliotheca a Cosmo pietiosissimis instructa Codicibus in Coenobio S. BARTOLOMAEI ad Fesulei Montis radices a Cosmo aedificata. Huius quidem adferatur adhuc Catalogus, ea aetate in nitidissima exaratus membrana in 4. foliis XXII. cum hoc titulo.

VOLUMEN. IN. QVO. SERIES. BIBLIOTHECAE
DIGESTA. CONTINETVR. QVAM. MAGNIFI-
CI. COSMAE. LIBERALITAS. ATQ. RELI-
GIO. AD. EXCITANDOS. AD. VIRTUTEM
ANIMOS. ATQVE. AD. INGENIA. LITTE-
RIS. ILLVSTRANDA. CANONICIS. RE-
GVLARIBVS. IN. ABBATIA. FESVLANA
SINGVLARI. MVNERE. DONAVIT.

Vtinam his COSMAE votis respondissent, qui postmodum subsequuti sunt Religiosi viri. Codices enim, quod maxime dolendum, ex antiqua sede exturbati inferius in conclave, quod Capitulum dicitur non delitescerent, avulsis plerumque auro minioque egregiis, quibus exornabantur picturis. Ceterum ut in Catalogo notantur, ferme omnes superant, saepiusque mecum ipse miratus sum, Cosmo I. Magno Thufcorum Duci, quum amplificandae MEDICEAE Bibliothecae cupiditate, pretiosissimos quoque Codices ex quorundam coenobiorum carceribus in illam adportari iussisset, huic delitescerent thesaurum minime innotuisse. Translata huc quoque sunt duo rotunda marmorea monumenta, caeruleis foliis exornata, & in parietibus inserta, in quibus haec habentur:

COSMVS
MEDICES QVAN
TVM OMNES SVAE AE
TATIS AVCTORITATE ET
DIVITIIS TANTVM PRVDEN-
TIA ET PIETATE SVPERAVIT
VNDE NON MINVS PATRIAE
DECORIS ET GLORIAE QVAM
ILLA SIBI DIGNITATIS ET GR-
ATIAE AFFERRE VISVS EST
CANONICI
RE. DE.

AB
ORTV SALVAT
ORIS MCCCCLXII. TO
TAM HANC CVM OMNI
SVO ORNATV ET SVPELLEC-
TILE MOLEM DEVICTA MONTIS
NATVRA COSMVS MEDICES P.
PP. CANONICIS REG. PROPRIIS S
VMPTIBVS A FVNDAMENTIS
EREXIT QVOD IPSI AD GRATI A
NIMI TESTIMONIUM HIS LI-
TTERIS POSTERIS MA-
NDAVERE.

(3) CHRISTOPHORVS RAYNERI filius de BONDELONTIVS Presbyter Florentinus, quo ad comparanda Graeca Volumina, praeter ceteros utebatur COSMVS, Anno MCCCXXII. Archipelagi insulas descripsit ad IORDANVM Cardinalem de VRSINIS. In Cod. Chartac. MEDICEAE huius Biblioth. Pl. VII. Cod. XXX. in 8. qui continet S. Gregorii Nysseni expositi onem in Cantica Cantorum, legitur ad calcem: Anno Domini MCCCXXV. v. mensis Maii apud Castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Catalogo emi istum librum ypperis IX. Presbyter CHRISTOPHORVS de BONDELONTIVS de Florentia scholaris in Graecis scientiis.

(4) De his Cl. LAVR. MEHVS in cit. opere multa scitu digna in lucem profert.

aliique viri doctissimi collegerant, sibi paullatim COSMVS MEDICES comparavit. Nec omittendi Codices ferme quinquaginta Gentis SASSETTAE, qui quum anno MCCCCLXIX. notentur, vix dubitandum, & hos in COSMI potestatem devenisse. POGGI etiam Codices, qui anno, ut plurimum, MCCCCLIII. conscripti sunt, quosque in Gallico, & Germanico itinere ipse comparaverat, IOANNI COSMI filio venditi, in MEDICEAM Bibliothecam commigrarunt. Accedunt & ii, qui COLVCCI PIERI SALVTATI fuerant, anno MCCCCLX. distincti, qui postmodum, IOANNE immatura morte sublato, a COSMO itidem recepti sunt.

Praeterea incredibilem excellentissimorum scriptorum numerum aluit¹, ut ab iisdem continuo vetusti Codices, quos sibi acquirere datum non erat, exscriberentur; iique MEDICEO stemmate, quod multis pilis, diversimode dispositis constat, accuratissime distinguuntur. COSMO satis praerepto, A. MCCCCLXIV. PETRVS filius in patris hereditatem successit. Fuerat hic elegantioribus litteris ab IOANNE ARGYROPILO, ac MARSILIO FIGINO mirabiliter institutus; eiusque curae & impensis sexaginta, & amplius Codices debemus, & quidem eleganti supra quam dici possit scriptura exaratos, litterisque auro minioque depictis exornatos; ut regiam prorsus magnificentiam, sumtusque excedere videantur. PETRI vero Codices ex ipso suae gentis stemmate dignoscuntur, in quo maior pila, antea rubra, aureis tribus liliis eidem intersertis, in caeruleam est versa. Quod quidem insigne Regum Francorum LVDOVICO XI. ut ferunt, A. MCCCCLXV. ademptum referentes, eius filii, nepotesque, & duo Pontifices Maximi, LEO X. & CLEMENS VII. omnesque Magni Etruriae Duces deinceps usurparunt.

Successit post PETRI obitum LAVRENTIVS filius A. MCCCCLXIX. qui amore erga litteras, maiores suos, unicos ingeniorum, ac verae virtutis aestimatores, longe superavit². Iste enim, ut ad eas conservandas, alendas, magisque amplificandas necessaria pararentur subsidia, bis IOANNEM LASCAREM ad BAIASZETEM Turcarum Imperatorem Byzantium Legatum misit, ut tuto Graeca conquirere posset volumina, Florentiamque transferret³. Ducenta nuperrime (verba sunt LASCARIS⁴) antiquorum volumina e Graecia, & finitimis regionibus collecta in hanc praeclarissimam Civitatem, magna diligentia & sumptibus transferenda curaverat: inter quae non minus quam octoginta Opera, hac tempestate incognita; nonnulla etiam, quorum vel auctorum nomen ignorabatur, iamdiu neglecta; siquidem τὰ χελεῖνα νικᾷ, Poeta ait, ab interitu sunt recuperata. Quae quidem verba de postremo LASCARIS in Graeciam itinere sunt accipienda. Hos tamen pretiosissimos Codices videre LAVRENTIO datum non est, qui anno MCCCXCII. aetatis suae XLIV. fato cecit; ideoque, dum in extremis ageret, vocatis ad se PICO, & POLITIANO, ipsum perquam humaniter dixisse ferunt: „Vellem distulisset me saltem mors haec ad eum diem, quo vestram plane Bibliothecam absolvissem⁵. „ Ex quibus etiam innuimus LAVRENTIVM, non tantum sibi, quam aliis, ac publicae utilitati, hanc librariam suppellectilem comparasse. Idem praeterea laudabilem illam consuetudinem locupletandi manuscriptos Codices gemmis nummisque veteribus, COSMI, PETRIQUE MEDICEORVM Procerum aevo inveciam, supra quam dici potest, auxit. Qui enim Codices, eo iubente, conscripti sunt, vetustis hisce antiquitatis reliquiis exornati, praeter MEDICEVM stemma, vel folia, vel ramos praeferebant, vel fasces Lauri, adiecto emblemate SEMPER⁶. Denique, teste AMBROSIO inclyti Camaldulensium Ordinis Generali⁷, LAVRENTI eiusdem summa diligentia effectum est, ut ex iniustissimi possessoris, (nempe Cardinalis VRSINI) indignis manibus res pretiosissimae, vetusti nimirum Codices, inter quos TERTVLIANVS & PLAVTVS, arte mirabili eriperentur.

b 2

Si-

(1) Ex multis, qui in MEDICES exscribendis Codicibus operam impenderunt, hi praecipue occurrunt, IOANNES ROSIVS Cretenis presbyter, CHRISTOPHORVS BONDELONTIVS, GEORGVS TRIBIZIVS Graecus sacerdos, IACOBVS MACARIUS Venetus, PETRVS FEIVS, IOANNES THESSALVS SCVTARIOTA, BARTOLEMAEVS COMPARIIVS, BERNARDVS, BARTOLEMAEVS, NICOLAVS MELETIVS, GREGORIUS cognomento LONGVS, LEONTIVS, EUTHYMIUS, STRATEGIVS presbyter, ALEX. a VERRAZZANO, GEMINIVS, SINIBALDVS, SIGISVNDVS CANTINIUS, GYEMOL MARTIVS, ANT. presbyter, GROS. de Pineto, Io. BERKARDVS Argentinenis, GERARDVS Io. DEL CIRIAGIO, POGGIUS, ANGELVS POLITIANVS, THEODORVS GAZA, FRANC. PHILELPHVS, alique, de quibus a nobis suis in locis agendum erit.

(2) Socios suorum studiorum adhibuit MARSILIVM FIGINVM, CHRISTOPHORVM LANDINVM, ANG. POLITIANVM, Io. PICVM MIRANDVLANVM, & alios non paucos, quos in propriis aedibus alebat.

(3) IOVIVS in Elogio LASCARIS N. XXXI. Vide Praef. Nic. ANGELI Bucinensis, PLAVTI Comedii Flor. A. MDXXII. 8. praemissam.

(4) In Praef. Anthologiae ad PETRVM LAVR. filium MEDICEVM impressionis Florentinae litteris capitalibus A. MCCCXIV. in 4. cuius ornatissimum exemplar in membrana adferatur in MEDICEA Biblioth. Pl. XXXI. Cod. XXXIII.

(5) Haec verba adferuntur a POLITIANO in Epistola ad IACOBVM ANTIQVARIVM, Epistolar. eiusdem Lib. IV. Ep. II. edition. Lugdun. apud Gryphum MDXXXV. 8.

(6) Haec ad LAVRENTIAM LAVRVM semper virentem referenda sunt; de quo quidem LAVRENTI Magnifici symbolo lege carmina Io. BAPT. MADALI, quae anno MDXX. cum variorum Poetarum carminibus impressa fuere, p. 78.

(7) Ep. data Florentiae postredie Nonas Iulii ad NICOLAVM NICCOLVM Lib. VIII. Ep. II. edit. Flor.

Signa, quae LAVRENTI obitum caelitus praecesserant¹, magnum aliquod infortunium portendere mortalibus visa sunt, ut exitus comprobavit. Adventu siquidem CAROLI VIII. Francorum Regis, maxima in Italia calamitas exorta est. Hereditas ac MEDICEAE familiae dignitas PETRO cesserat, inter LAVRENTI filios natu maiori, sed adolescenti admodum, & inexperto; insolentis ingenii, exultantisque fortunae blandimentis adlecto; qui quum CAROLI partibus adhaesisset, sua sponte ei tradidit arces Pisarum, Fani Feroniae, ac Sergiani², quae Florentino parebant imperio. Quare a Supremo deiectus Magistratu, exsul Bononiam primum, moxque Venetias se contulit. CAROLVS vero, instructis copiis, cunctis Civitatis ordinibus, & sacerdotibus singulari supplicationis genere obviam prodeuntibus, equo invehit Florentiam paludatus ingreditur, & MEDICEIS in aedibus splendide excipitur. Heinc MEDICEAE Bibliothecae lacrymabile fatum, quod laudatus ORICELLARIVS his persequitur verbis: „³ Heic me studium caritasque litterarum antiquitatis admonet, ut non possim non deplorare inter subitas fundatissimae familiae ruinas MEDICEAM Bibliothecam, insignesque thesauros, quorum pars a Gallis, pars a paucis e nostris, rem turpissimam honesta specie praetendentibus, furacissime subrepta sunt, intimis abditisque locis aedium, ubi illi reconditi fuerant, perscrutatis: quae sic ornatae exstiterunt, ut vel splendidissimae urbi ornamento forent. Erant sane thesauri veteres pacis diuturnae, regiaeque opulentiae ornamenta, undique toto orbe congesta. Nam quum iam pridem gens MEDICEA floreret omnibus copiis, terra marique cuncta exquirere, dum sibi Graecarum, Latinarumque litterarum monumenta, toreumata, gemmas, margaritas aliaque huiusmodi opere naturae simul & antiquo opificio conspicua compararent... Testantur itidem Aristotelis Graeci interpretes, ceterique vetustissimi scriptores, quos LAVRENTIVS, ut erueret ex intima Graecia, penetrabilibusque Turcarum Regis, misit IANVM LASCAREM Graecum hominem, & ab Imperatoribus ipsis ortum, qui cum popularibus facile conciliata gratia praestitit, quod ante eum nemo; praestruitque aditum ad eruenda cetera eiusdem generis, quae inter spolia capta de Graecis adservantur, ni mors acerba LAVRENTIVM praeripisset. Haec omnia magno conquesta studio, summisque parta opibus, & ad multum aevi in deliciis habita, quibus nihil nobilius, nihil Florentiae quod magis visendum putaretur, uno puncto temporis in praedam cessere. Tanta Gallorum avaritia, perfidiaque nostrorum fuit. „ Huc usque ORICELLARIVS. Sed tamen infaustis hisce vicibus non tota MEDICVM Bibliotheca direpta fuit⁴. Militum siquidem animos, auri argentique sacra fames potius, quam cupiditas librorum exagitat. PETRI aedes pretiosissimis refertae thesauris abunde omnium aviditatem explere potuerunt.

Verum non multo post, anno nimirum MCCCXCVI. qui supererant Codices ad hastam distracti sunt⁵. Quum enim Florentina Respublica, PETRI MEDICEI bonis fisco addictis, libros quoque immensis plane sumptibus a Magnifico LAVRENTIO comparatos vendere constitueret, (magnis quippe quaerendae pecuniae necessitatibus premebatur) ne tam pretiosa volumina ad exterarum gentes abirent, cum Monachis Dominicanis S. MARCI, penes quos maior ipsorum pars servabatur, transacta res est. Qua quidem occasione, & alios MEDICEAE Bibliothecae dispersos Codices recuperandi curam habuisse Rempublicam, praeter cetera, patet potissimum ex ipsius Epistola ad IOANNEM LASCAREM conscripta, quae est huiusmodi: ⁶

Ioanni Lascari Graeco.

„ Rivedendo noi il numero delli libri Greci, e Latini per alcuna occorrentia che rimangono della heredità di Lorenzo de Medici, che sono in Santo Marco e altrove, troviamo mancare alcuni volumi in Greco specialmente, libri di importantia e di valuta: & perchè intendiamo che voi ne havesti alcuni da Santo Marco, e d'altrove, de' quali siamo certi, che renderete buono conto: però vorremo, che all' havuta di questa ne dessi pieno avviso dove sono e chi gli ha, e dove gli possiamo totalmente ritrovare, e così scriviamo a Girolacchino Gnasoni nostro Inbasciadore appresso la Maestà Cristianissima, che sia con voi, e habbi, e intendi da voi il tutto dove siano delli libri, che siamo certi lo farete, non havendo ricevuto da questa Città, e Si.

(1) Lege memoratum Ep. POLIV. sub finem.

(2) ORICELLARIVS de bello Italico edit. Londin. MCCCXXIII. pag. 40. seqq.

(3) Pag. 52.

(4) Direptam fuisse a GALLIS MEDICEAM Bibliothecam negant auctores Historiae Regiae Parisiensis Bibliothecae Tom. I. Catalogi impressorum praemissae Parisiis MCCCXXIX. pag. XIX.

auctoritate fulti FERDINANDI LEOPOLDI del MIGLIORE, qui desinente Seculo XVI. vixit. Id tamen BERNARDI ORICELLARI, scriptoris synchroni, auctoritate refellitur.

(5) Omnes Bibliothecae vices fuisse persequitur synchronus historicus Dominicanae familiae S. MARCI Monachus.

(6) Exstat in Cod. membr. Epp. Reip. Flor. ad Principes ab anno MCCCXC. ad MCCCXCVII. apud Io. BAPT. DEIVM.

Signoria, se non sempre bonore e beuefizio; che oltre che farete cosa ragionevole, ne sarà gratissima. Ex Palatio nostro die XVI. Februarii MCCCXCVI. „ Cuius quidem generis aliae exstant Epistolae ad FRANC. GVALTEROTTVM, ut Graecos redderet Codices exaratae; adeo ut doctorum constans hominum opinio fuerit, ne tertiam quidem MEDICEORVM Codicum partem nostris temporibus superesse. Sed ad Monachos S. MARCI revertamur, qui quum soluto trium florenorum millium pretio, omnes PETRI libros a Florentina comparassent Republica, non ea, qua par erat custodia tam pretiosa cimelia servare studuerunt. In Historia siquidem PETRI MARCI PARENTI, quae Ms. legitur in Florentinis Bibliothecis, haec ad annum MCCCXCVII. de HIERONYMO SAVONAROLA scripta sunt: „ Etiam de' Libri di PIERO de' MEDICI, i quali nella Libreria di S. MARCO in buona parte si riducono, fece parte a Cardinali, per cui mezzo dalle scomuniche, e altri processi controgli si difendeva. Tanta forza avevano in Firenze le sue arti. „ Itaque ad A. usque MCCCXC. diem VIII. Maii in ipsorum potestate fuerunt eiusmodi Codices, quo ob praedicti Fr. HIERONYMI SAVONAROLAE tumultum, Florentini Senatus iussu inde sublatis, in Palatium publicum demigrarunt. Postea vero, anno scilicet MD. ab iisdem Monachis recepti, tandem anno MDVIII. quum Coenobium magno aere alieno premeretur, IOANNI Cardinali MEDICEO venditi¹, Romam advehi sunt.

Quamdiu vero Romae MEDICEA Bibliotheca subsisteret, nos prorsus latet. Illud certum est, sub IOANNE Card. deinde LEONE X. P. M. in Urbe propriis in aedibus exstitisse, eique LVCIVM PARMENIVM GENESIVM praefuisse². Heinc eam FRANCISCVS ALBERTINVS Florentinus in Libro III. de Mirabilibus novae & veteris Urbis Romae³, his verbis commemorat: „ Est praeterea in aedibus Reveren. Io. de MEDICIS Flor. primarii Diaconi Cardinalis Bibliotheca pulcherrima; codices cuius, Magnificus LAVRENTIVS, pater eius ex Graecia Florentiam transferendos curavit. „ PHILIPPVS itidem BERGOLDVS iunior in Praefatione ad TACITVM noviter inventum, ac Romae evulgatum A. MDXV. haec memoriae prodidit: „ Norant [scilicet bonae artes & studia litterarum] Bibliothecam MEDICEAM, quae difficillimis Italiae temporibus parem cum reliqua Domus tuae fortuna senferat calamitatem, a te extorre, ac perquam modicis fortunis, pecuniarum magna vi recuperatam.

Post LEONIS X. obitum A. MDXXI. Kal. Decembribus, ad universae Ecclesiae regimen HADRIANVS VI. evectus est, quo satis praerepto XVIII. Kal. Octobris anni MDXXIII. protractis aliquandiu comitiis, conspiratione iuniorum, IULIVS Cardinalis MEDICEVS, sibi CLEMENTIS VII. nomine adscito, aequo ne an iniquo Florentinae Reip. fidere, suspectus est XIII. Kal. Dec. eiusdem anni. Decreverat IULIVS, LEONE X. e vivis erepto, MEDICEAM Bibliothecam, Florentiam adportare, ut in Laurentiana reponeretur Basilica⁴: quapropter MICHAEL ANGELO BONARROTAE, architecto omnium facile principi, munus statim iniunxit, ut aedificium numeris omnibus absolutum, ad pretiosissimam hanc litterariam gazam religiosissime custodiendam excitaret⁵.

Ac profecto singulare opus, atque, ut ita dicam architecturae potius miraculum excogitavit BONARROTA, sive structurae ordinem, aut petrarum opificium, seu pavimen-

(1) Ita rem narrat memoratus historicus S. MARCI Monachus; licet ex libro Ms. Fr. FRANCISCI MAR. GONDI in Archivo S. Mariae Novellae, in quo rationes accepti & expensi continentur, aliter adpareat: legitur enim: MDX. Reverendissimo Cardinale di S. Pietro ad Vincula de dare per infino a di 29. d' Aprile MDVIII. ducati 2652. 7. 8. che tanti el fa buoni per una libreria, che furono casse 32. che fu di Lorenzo de' Medici: come più a pieno appare contratto per Ser Filippo di S. Miniato Notario della Camera sotto detto di colle conditioni, che la si dicie, & come per uno ricordo in questo. In fine vero eiusdem Libri haec alia adnotantur: Ricordo come l'anno MDVIII. & a di 29. d' Aprile, come io Fra Francesco Maria Gondi, & come Procuratore de' Frati, Capitolo, e Convento di S. Marco vendei al Reverendissimo Cardinale di S. Piero in Vincula una libreria, che fu casse 32. che fu de' Medici per ducati 2652. 7. 8. rogato ut supra &c. Postea subiicit: Nota come la detta Libreria in fatto venne in mano & al detto Cardinale de' Medici, & lui come a vero debitore, e dallui si traggono e denari. Ex his colligitur, dictam Bibliothecam Cardinali FRANCIO TOTO ROBOREO nepoti ex sorore IULII II. titulo S. PETRI ad Vincula fuisse venditam, & post eius obitum, IOANNI Cardinali MEDICEO cessisse. Nisi suspicari velimus, Cardinalem MEDICEVM, quo facilius malorum suorum Bibliothecam recuperaret, nomen Cardinalis FRANCIO TOTO, cuius magna utebatur consuetudine, in emtionis instrumento praetulisse.

RENTIVS PARMENVS GENESIVS Sanctitatis suae Bibliothecae custos. Ita etiam subscribitur in Cod. XLIII. Plut. XXXV. MEDICEAE Bibliothecae.

(2) Romae apud IACOBVM MAZZOCHIVM A. MDX. 8.

(3) Id tamen, ut ex libris Capituli Laurentiani eruitur, incidit in A. MDXXVII. prid. Kal. Iunias; primusque hanc veluti reducem Bibliothecam e MEDICEIS aedibus huc advectam excepit IOANNES BAPTISTA ex filiis IOANNIS vulgo FIGIOVANNI, quum esset Laurentianae Basilicae Anales. VI. LEONIS X. & CLEMENTIS VII. familiaritate, ac mensa dignus habitus: aeriarii, & secretorum particeps, plurimisque aliis Romanae Ecclesiae auctus muneribus. Verum quum multis implicitus esset occupationibus, A. MDXXIX. MEDICEORVM Codicum curam cessit PHILIPPO MELIORI, qui VARCHIO teste Histor. Flor. Lib. XI. a blattis tuncque, ac muribus fordidatis pulvere Codices vindicavit. Ille vero Io. Baptista FIGIOVANNVS e vivis ereptus est IV. Kal. Quintil. A. MDXLIV.

(4) Vid. ASCAN. CONDIVIVM in vita MICHAEL. ANG. BONARROTAE p. 31. §. XL. edit. Florent. A. MDCCXVI. fol. IAC. NARDIVM Histor. Lib. VII. p. 129. edit. Lugdun. In Codice vero Ms. Biblioth. Strozianae GGG. p. 273. praeter alias expensas, in singulos menses, Architecto, aliisque artificibus solutis, haec legitur: 1523 A Michelangelo Bonarroti per sua provvisione di mesi 23. scudi 1150. quae quidem summa totum illud tempus XXIII. mensium, inter LEONIS X. & CLEMENTIS VII. Pontificatum interpositum comprehendit.

(5) In Cod. chartac. Epigrammatum Latinor. eiusdem GENESII, Biblioth. Magliab. Class. VII. N. 530. subscribitur: LAV-

mentum¹, aut laqueare², seu fenestras³, aut Pluteorum formam⁴, in singulis ferme diversam perpendamus. Bibliothecae longitudo brachia exaequat Florentina octuaginta: latitudo decem & octo cum tribus ex quatuor alterius brachii partibus: altitudo quatuordecim ac fere dimidium. Pavimentum Pluteis intermedium, sex ferme brachia latum: quod arcae superest Pluteis contegitur. Hi quadraginta quatuor in quolibet parte numerantur, quorum omnium primus & ultimus bisfrontes sunt. Initium habent ab illo, qui est ultimus, a latere ingredientium sinistro. Hic igitur octuagesimus octavus, integer olim Pluteorum numerus, ad nonagesimum secundum hactenus crevit FRANCISCI CAESARIS SEMPER AVGVSTI, MAGNI ETRVRIAE DVCIS munificentia, qui novum excitari iussit conclave, ut in eo Gaddiani potissimum Codices sexcenti & amplius ex rarioribus reponerentur⁵.

Sed ad CLEMENTEM VII. revertamur, qui MEDICEAE Bibliothecae conservationi sedulo prospiciens, Pontificias litteras dedit XVIII. Kal. Dec. anno MDXXXII.⁶ quibus Coenobium S. IOANNIS BAPTISTAE DE ACERETA, & Prioratum S. BARNABAE DE GAMVNDIO in Faventina dioecesi, illorumque fructus, redditus, & proventus Capitulo D. LAVRENTI univit, & incorporavit; ut primum ex fructibus, redditibus, & proventus Mensae Capitularis huiusmodi, tecta, sedilia, libri, & omnia alia dictae Bibliothecae necessaria similiter manutenerentur. Statuit praeterea, ut duo Custodes, quorum unus e Canonico, alter e Capellanorum numero esset, a Capitulo singulis annis eligendi, soluto ipsis stipendio, Codicibus conservandis praef-ferent⁷.

Itaque inceptum a CLEMENTE Pont. Max. aedificium, ad finem deduxit COSMVS I. Magnus Etruriae Dux; cuius quidem rei bene gestae memoriam ne longa obliteraret vetustas, tres in marmore inscriptiones sunt posita. Prima erectionem innuit, ac supra portam, qua aditus in ipsam patet apposta, sequens⁸.

D E O
PRAESIDIBVSQVE FAMILIAE DIVI
CLEMENS VII. MEDICES
PONT. MAX.
LIBRIS OPT. STUDIO MAIORVM
ET SVO VNDIQ. CONQVISITIS
BIBLIOTHECAM
AD ORNAMENTVM PATRIAE AC
CIVIVM SVOR. VTILITATEM
D. D.

Binae vero aliae dedicationem innuunt, eaeque similes, auratis insculptae litterae supra utriusque portae, qua interius aedificium respiciunt, collocatae, ita habent

B I B L I O T H E C A M H A N C
COS. MED. TVSCORVM
MAGNVS DVX I.
P E R F I C I E N D A M C V R A V I T
AN. DNI. MDLXXI. III. ID. IVN.

Verum non modo Bibliothecam COSMVS absolvit, aditumque studiosis hominibus patefecit,

(1) Opifex pavimenti fuit NICOLAVS dictus IL TRIBOLO, teste VASARIO P. III. p. 741 & 412. qui illud tessellato opere, ex lateribus albis, & rubris, mirifica quidem arte composuit. Hic quam lepide castigaverit Abbatem NVRSIVM Vallisumbrosae Monachum admirabili huius Bibliothecae opificio inludat, legi potest in prima Coenarum ANT. FRANC. GRAZINI, vulgo il LASCA, nuperae editionis Londinensis.

(2) Laquearis opifex fuerunt ANTONIVS vocatus il CAROTA, & TASSVS, ut refert VASARIUS in vita M. A. BONARROTA P. III. p. 743.

(3) Non compactae sunt fenestrae vitris in fornace coloratis; sed in cristalli quadratis laminae, floridi, vivique colores, tenaci glutinae immixto, in adversa parte elegantissime dispositi sunt. Picturae genus illud est, quod *Cryptica*, vulgo *Grottesca* nuncupatur, eo quod in Romanis cryptis adinventae, iis temporibus in lucem protractae, sive in usum revocatae, vel in melius redactae, communi plausu exceptae fuerint. Vid.

VASARIUM in vita MORTI Feretrensis P. III. Vol. II. p. 223. seq. & p. 576. seq.

(4) Artifices Pluteorum memorantur BAPTISTA del CINQUE, & CIAPINVS. Plutei sunt ex nuculo ligno, anaglyphorum opere solido, in exteriori prospectu affabre iuxta BONARROTAE modulos exornati. Confule VASARIUM T. III. p. 398.

(5) Nostra potissimum cura effectum est, ne haec pretiosissima Codicum librorumque congeries distraheretur. Ipsi enim e tenebris ereptae, iam iamque fugienti, ut manus paulo ante iniceretur, eaque publicae retraheretur utilitati, curavimus. Pars huius rarissimae Bibliothecae in MEDICEAM, pars in MAGLIABECHIANAM invecita est.

(6) Exstat in Bullario Laurentiani Capituli, & in Bibliotheca apographum.

(7) De horum Custodum officio agit Caput XXII. Constitutionum insignis Collegatae Ecclesiae S. LAVRENTI Florentiae apud Pignorum MDXVII. 4.

cit; sed etiam ex aliis Etruriae Italiaeque Bibliothecis Codices non paucos in ipsam intulit¹. Hinc eo potissimum tempore numisma illud percussum fuisse crediderim, quod ab IOANNE PODI BALDOVINETTO Patricio Florentino adservatur. In parte ipsius anteriori COSMI bustum inspicitur, adscriptis litteris, COSMVS. MED. FLOREN. ET. SENAR. DVX. II. In aversa vero MEDICEAE Bibliothecae ianua sistitur, apertis referta Codicibus, adiectoque lemmate, PVBLICAE. VTILITATI. PETRVS VICTORIVS primus editor Librorum IV. PORPHYRI Philosophi περί ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων, quos e MEDICEAE Bibliothecae Codice XV. Plut. LXXX. exscripserat, in fronte libri, in lucem emissi A. MDXLVIII.² hunc eundem numum adposuit. „Ac revera inter varias, multiplicesque (ut FRANC. TAVRELLI verbis utar³) COSMI actiones, quas Europa fere tota devenerata est, in postremis illa habenda non est, qua universum litteratorum coetum sibi arctissime devinxit; praemiis primo, quod gentilicium illi erat „ & infra paucis interiectis „ Quod vero selectorum librorum thesauri, usque a magno illo COSMO seniore in haec sua tempora summa diligentia, maximo sumtu e diversis orbis partibus in vestram MEDICEAM Bibliothecam convecti, tuo munere nunc edantur; hoc proprium tuum agnoscimus, hoc tibi uni acceptum ferimus. Tu relictas a maioribus tuis opes non finis despectas, atque inutiles armariis cancellisque conclusas delitescere, aut vix paucorum non dicam usui, sed adspectibus patere expositas; verum illas, & quidem maximas sinu effundis. Itaque quod ii coeperunt, tu perfecisti; quod mente agitarunt, tu confirmasti. Ab eodem COSMO renovatam cecinit Laurentianam Bibliothecam non obscuri nominis vates SEBASTIANVS SANLEOLINVS⁴. Neque id poetice magis, quam vere dictum crediderit, qui rariores insignioresque huius Bibliothecae Codices ab eo comparatos noverit; ut suis locis ex Catalogo nostro patebit, & litterae ipsae testantur, quas pro Codicibus conquirendis Pinnas, Atriaque Episcopus GVIDIVS, COSMI Principis nomine, sollicitus exaravit⁵. Simili modo ab ANTONIO EPARCHO Graeco homine, cui a MARCELLO II. & PIO V. demandata provincia fuerat, Graecos per totam Graeciam comparandi Codices, ut in Vaticanam inferrentur, nonnullos coemerat COSMVS⁶. Ad Hebraicos vero Codices interpretandos lego in litteris datis ad Cardinalem PACECHVM Civitatem III. eid. Februarii A. MDLXVII. centum aureorum stipendio ab eodem COSMO, VENTVRAM quemdam Iudaeum Perusinum, qui tunc Mantuae morabatur, Florentiam fuisse conductum.

Nec qui subsequuti sunt Magni Etruriae Duces Laurentianam locupletandi Bibliothecam, curam omnino abiecerunt. Hos inter memorare lubet FRANCISCVM I. M. E. D. a quo plurimis ipsam auctam fuisse Codicibus testantur PETRVS ANGELIVS BARGAEVS, & LAVRENTIVS IACOMINIVS FEBALDVCCIUS in Orationibus eiusdem Principis parentalibus, ac PETRVS ipse VICTORIVS in Praefatione Aristotelis. Eius exemplo FERDINANDVS itidem Primus, M. E. D. operam buc quoque suam transtulit, quod fusc depraeclat ROBERTVS TITIVS Burgenfis. IVLIANVS vero GIRALDIVS, & IACOBVS SOLDANIVS⁷ in funebribus itidem Orationibus Florentiae editis opportune commemorant, a Magno illo Duce HIERONYMV, & IOANNEM BAPTISTAM VECCHIETTOS, Orientalium linguarum peritissimos, stipendio conductos, missosque ad veteres per Orientem Codices conquirendos. COSMO quoque III. suum debet incrementum Bibliotheca; in hac enim Codices nonnullos, in iisque Sinicos aliquot sibi datos muneri reponi mandavit.

Sed, ut unde discessimus, revertamur, absoluta ac referata feliciter MEDICEAE Bibliotheca, eidem BACCIVM BALDINIVM archiatrum suum, Physicum & Philosophum praestantissimum COSMVS praefecit; quo in munere subsequuti sunt BACCIVS VALORIVS, Eques ac Senator Florentinus, IOANNES RONDINELLIVS, Patri-

(1) Prae reliquis, MATHIAE LVPI, NVCCI filii de S. GEMINIANO, quod oppidum in Etruria est, iuriconsulti, eodemque in oppido canonici ac poetae laureati, amplissimum manuscriptorum thesaurum, in MEDICEAM intulit COSMVS. Vid. LAVR. MEVS in Vita AMBROSI p. cccclxxix Alios obtinuit Codices ex Septimana ordinis Cisterciensis, ex Messanis ac Romanis Bibliothecis.

(2) Hunc habet titulum: Porphyrii Philosophi de non necandis ad epulandum animantibus Lib. IV. Eiusdem selectae brevesque sententiae ducentes ad intelligentiam rerum, quae mente noscuntur. Michaelis Ephesi scholia in IV. Libros Aristotelis de partibus animantium e Medicea Bibliotheca. Florentiae in officina Bernardi Lucinae MDXXXVIII. in fol.

(3) In Dedicatione Pandectarum ad COSMVM I. M. E. D. Florentiae in officina LAVR. TORRENTINI, MDLIII. fol.

(4) Cosmianorum Actionum Lib. II. Flor. MDLXXVIII. 4.

(5) Harum nonnullae exstant in Cod. nostro XC. PL. XCII. Ex una ad Cardinalem DE MONTE, qui fuit deinde IVLIUS III. P. M. data IX. Kal. Febr. A. MDLXVII. patet Medicei VERGILI, omnium antiquissimum exemplar ab eodem Cardinale COSMVS MEDICEVM obtinuisse.

(6) Id patet ex EPARCHI ad Card. SIRLETVM Epistola data v. Eid. Iulii MDLXVIII. quam in annotationibus suis ad Epistolam IVLI POGGIANI edidit Romae MDCLVI. Vol. II. pag. 372. Hieron. LAGOMARSINIVS S. I.

(7) ALPHONSVS BORELLVS in Ep. Nuncupatoria ad COSMVM III. tunc Etruriae Principem, editioni APOLLONI PERGAE. praemissa, ordine quosque suo Duces MEDICES commemorat, quibus Laurentianae Bibliothecae cura cordi fuit.

cus Flor. ALEXANDER MEDICES, VITALIS filius, HORATIVS ORICELLARIUS, Equitum D. STEPHANI Prior; qui tamen raro Bibliothecam invifere confueverunt, tum quod ab aulicis plerumque curis diftraherentur, tum quod ibi reconditos verae sapientiae fontes vix leviter attigiffent. Heinc duobus illis Custodibus, de quibus dictum est fupra, a Laurentiano Capitulo quotannis ex praefcripto CLEMENTIS VII. Pont. Max. eligendis tradi coepta est. Verum bi quoque Ecclefiae facris addicti quum effent, rariffime, ac tantummodo ut eruditis advenis morem gererent, anguftum hoc mufarum facrarum adibant. Providentia tandem CLEMENTISSIMI CAESARIS FRANCISCI Romanorum Imperatoris fempet Augufti, Magnique Etruriae Ducis factum est, ut tam insignis pretiofiffimorum Codicum congeries ab anguftiis, quibus premebatur erepta in propatulo collocaretur. Ille fiquidem post LXX. & amplius annos, ex quo MEDICEI Bibliothecarii munus a Magno Etruriae Duce nemini collatum fuerat, ANT. MAR. BISCIONIVM, Laurentianae Ecclefiae sacerdotem, ea dignitate decoravit; quippe qui in Tufcanicis Codicibus volutandis, aut exfcribendis non mediocre veterum membranarum notitiam fuerat adeptus. Nos huic fuffragimus, licet immeriti, A. MDCCLVII. plurimis ab Auguftiffimo Imperatore nostro FRANCISCO privilegiis¹ aucti, ne vacandi litteris deeffe nobis ulla unquam poffet occasio.

Et haec fatis de MEDICEAE Bibliothecae origine, & incrementis dicta funt: nunc ad operis nostri institutum eruditus patefaciendum gradum faciamus. Ac primo quidem commemorandi occurrunt, qui in nostris vel recensendis, vel illustrandis, vel publica luce donandis Codicibus studium operamque suam contulerunt. Omnium primus ANTONIVS AVGVSTINVS fuit, Archiepifcopus poftea Tarraconenfis, incomparabilis quidem vir, qui anno circiter MDCXLII. Codices ferme omnes ad ius Civile & Canonicum pertinentes diligenter excuffit, ac fingulorum accuratiffimas recenfiones, vel initio, vel in fine voluminis adpofuit². Accedit eadem aetate PETRVS VICTORIVS, Patricius, ac Senator Florentinus, cuius merita in perpendendis CICERONIS & ARISTOTELIS Codicibus, necnon ineditis Graecis Auctoribus in lucem proferendis, fatis superque perfequuti fumus in eius Vita editioni Epiftolarum ad claros Italos, ac Germanos, quas tribus voluminibus Anno MDCCLIX. feq. in turbam dedimus, praemiffa. Per haec ferme tempora anonymus ille titulum Codicum exteriorem, qualifcumque fit, in pagellis exaravit, quas iuxta Pluteorum ordinem Romano numero diftictorum, ficut hactenus exftant, in ipforum profpectu anteriori adfixit, quo facilius Codices ibi coacervatim in catenis pofti, illius indiculi ope, manibus efflagitantium praefito effent: quae quidem pagellae, erroribus licet foediffimis refertae, tanti tamen habitae funt, ut eas omnes Anno MDCXLI. HENRICVS ERNSTIVS sub FERDINANDO II. M. E. D.³ in lucem dederit, cum hoc titulo: „Catalogus Librorum refertiffimae Bibliothecae MEDICEAE, quae adfervatur Florentiae in Coenobio S. LAURENTII editus ab HENRICO ERNSTIO I. V. D. & Academiae Soranae Professore ordinario, Amftelodami

(1) Vt qui in hoc munere obeundo fubfequentur, certo fciant, quae regii Bibliothecarii fint iura, quique proventus; adferimus heic duo Caefaris diplomata nobis, fuffragiorumque noftis benigne conceffa, quae in Bibliotheca, & in Laurentiani Capituli Archivo adfervantur.

Vuole SVA MAESTA' IMPERIALE, che il fuo Regio Bibliotecario della Libreria Laurenziana, quando accaderà che fia prefetto dal Clero di S. LORENZO, e che fimilmente il Coadiutore del predetto Bibliotecario, quando la MAESTA' SVA fi compiacchia deftinarlo, e prefcegliarlo dal predetto Clero, venghino fempre confiderati nelle Diftribuzioni Corali come attualmente impiegati in fervice della Chiefa, e della MAESTA' SVA a forma del Cap. 37 delle Conftruzione di detta Collegiata, e nel modo che è ftato praticato col Canonico BISCIONI, e fuoi Coadiutori. Vuole altresi, che il predetto Regio Bibliotecario continui ad avere una chiave privativa della predetta Libreria nel modo che teneva il Canonico BISCIONI, e goda pacificamente di tutte le facoltà attribuite al medefimo, e fuoi antecelfori, talchè niuno poffa avere accesso alla predetta Libreria fenza la fua prefenza o intelligenza, e i Cuffidi Capitolari non poffino introdurre perfone efrane fenza confenfo del Bibliotecario, e fi debbino uniformare in tutto e per tutto alle di lui iftruzioni. E per la pulizia della Libreria, e per le fpefe che occorreranno per il di lei manteuimento, per fuggire ogni queftione che poffeffe inforgere, il Bibliotecario fuddetto dovrà ogni fei melfi prefentare la nota al Configlio di Reggenza corredata colle opportune giuftificazioni, che da queflo faranno dati gli ordini al Capitolo per il pagamento a forma di quanto effo è obligato. E il Luogotenente, e Operai della Chiefa di S. LORENZO diano immediatamente gli

ordini opportuni per l'efecuzione. Dato in Reggenza li fei Marzo mille feicento feffanta.

MARCHESE BOTTA ADORNO.

ROBERTO PANDOLFINI.

Il Canonico BANDINI Regio Bibliotecario della Libreria Laurenziana, e fimilmente il Coadiutore del predetto Bibliotecario per quando farà deftinato deve godere di tutte le Diftribuzioni Corali, diurne, e notturne, ordinarie, e ftraordinarie, niuna affatto eccettuata, e tanto decorfe, che da decorrere, fenza la minima difficoltà, perchè debbono confiderarfi come fempre, e in ogni tempo impiegati in fervice della Chiefa, e della MAESTA' SVA, come fpegiato abbaftanza i Motuproprii fpediti per il detto Canonico BANDINI, e per il Canonico BISCIONI fuo Antecelfore, come porta la natura delle loro incumbenze, e delli fudi, che debbono profettare, che non reftano circofcritti nè da ore, nè da luogo, e come è ftato decifo ed efeguito nelle fimili controverfe indebitamente fufcite contro il Canonico BISCIONI, e che non fi debbono in oggi rifvegliare. E il Luogotenente, e Operai della Chiefa di San LORENZO diano gli ordini opportuni, perchè fenza ulteriof replica ftano dagli Uffiziali del Capitolo efeguiti in ogni parte detti Motuproprii, non oftante. Dato in Reggenza li ventifei Giugno mille feicento feffanta.

MARCHESE BOTTA ADORNO.

R. PANDOLFINI.

(2) Id in noftro de Politiancis Pandectis Commentario animadvertimus Liburni A. MDCCLXI. in 4.
(3) Id ex Praef. eruitur pag. 7.

mi apud Ioannem Iansonium MDCXLI. 8. ' „ ERNSTII veltigiis infiftens, Theologicos notaverat THEOPHILVS SPIZELIVS²

Non multo adcuratiores in retecendo, curfum nec fuae vaculis, indice fuerunt, XII. Kal. Sept. A. MDLXXXIX. IO. RONDINELLIVS, & BACCIVS VALORIVS, qui non fingulorum modo Pluteorum Codices alphabetice, fed etiam facultatum diftinctionem enumerarunt, Volumine membr. in folio pag. 46. cum hoc titulo „ Huius Bibliothecae libri in hunc ordinem difpofiti funt, ut a dextris furfum verfus incipiendo a primo Pluteo, ufque ad XXVII. libri de Theologia hoc ordine digeffi funt, ut primo Ebraea: deinde Graeca: poftea vero Latina: ultimo autem Etrufca volumina repofita funt. A XXVIII. ufque ad XXX. Mathematica. A XXXI. ufque ad XXXIV. Poetica. A XXXV. ufque ad LX. Humaniora. Deinde a LXI. ufque ad LXX. Hiftorica. A LXXI. ufque ad LXXII. Logica. A LXXIII. ufque ad LXXV. Medica. Philofophica vero a LXXVI. ufque ad LXXVII. Et omnia haec volumina eodem ordine, quo Theologica, difpofita funt, & iuxta feriem Alphabeti. At in ultimo Pluteo, qui LXXXVIII. repofiti funt plures libri Ebraei de variis facultatibus. Hunc autem ideo titulum adtulimus, ut unusquifque intelligere poffit, quae fit Codicum huius Bibliothecae feries, ac difpofitio, hactenus fervata; quaeque, licet undequaque claudicans, fervanda tamen neceffario eft in pofterum, ne tot fcriptoribus, a quibus paffim citantur, ordine ipforum mutato, tenebrae offundantur.

Vinam tamen quam iis fedem primitus deftinarunt, in ea poftmodum manere paffi fuiffent; nec qui deinceps fequuti funt Bibliothecae Praefecti, & Cufodes magis magisque turbaffent. Haud ea certe tanta Codicum materiarumque confufio, qualem ex Catalogo noftro unusquifque deprehendet, eveniffet. IO. RONDINELLIVS nimia mox aclus religione, nonnullos Codices e Pluteis in armarium quoddam detrufit, quod nuper fublatus fuit, ut nova aedacula ad Gaddianos Codices adfervandos conftitueretur³. Quo quidem in loco iuxta BONARROTAE modulum triangulare aedificandum erat receptaculum, ni fpatium ad id a fapientiffimo relictum architecto, profanos in ufus, fuperiorum temporum incuria ab iis, qui proxime iubabant, redactum incredibili Bibliothecae damno fuiffet. LAELIVS TAVRELLIVS, qui apud COSMVM I. fupremis fungebatur honoribus, Politiancas habuit Pandectas, quum novam Codicis Palatini editionem moliretur, quae poftmodum humanarum rerum vicibus diftraetae, a nobis repertae tandem funt, ac MEDICEAE Bibliothecae reftituae⁴. CVRTIVS PICHENA, a FERDINANDO I. M. E. D. cuius a fecretis munere fungebatur, veniam obtinuit, ut ad fuum illustrandum TACITVM. Laurentianos Codices non paucos domum fuam adportaret⁵. Id ipfum concessum eft ANTONIO POSSEVINO, qui Catalogum Mediceorum Codicum fibi confecit, ediditque ad calcem Apparatus facri A. MDCV. aliquanto meliorem, quam ERNSTIVS, teftes FABRICIO in Epiftola Prodomo Hiftoriae Litterariae Cl. LAMBECH praemiffa. Hinc factum arbitramur, ut, nonnullis Codicibus ab impia manu fublatis, aliis deperditis, aliis ignavia, aut infcitia hominum male locatis, anno MDCXX. PHILIPPVS FONTANA huius Ecclefiae Canonicus, & Bibliothecae Cufos, a Laurentiano Capitulo conftitutus, novum Indiculum, qui pagellis conftat LXVI. ex eo, quem BACCIVS VALORIVS, ac RONDINELLIVS reliquerant, minus prudens refrixerit, ut faltem celebrioris Codices ad manus effent efflagitantium⁶. NICOLAUS quoque BRUNETTVS, & BARPTOLEMAEVS MASELLIVS, Laurentiani itidem Cufodes, mtilos, peflimeque adfectos Codices invenientes, detruncatorum LX. Codicum indiculum contexuerunt⁷. REGALIS vero PIERACCINIVS Bargaeus Cufos, & facerdos eufdem Ecclefiae, qui A. MDCXLII. primus, difcrimine linguarum, max materiarum, uti RONDINELLIVS egerat, diftictos Codices in Catalogum fuum elegantius confcriptum paginis 75. in 4. redegit, tres indiculos alphabetico ordine elucubratuſ eſt, in quorum primo Latinos & Italicos, in fecundo Graecos, in tertio Orientales concludit.

Per id quoque tempus, anno videlicet MDCXL. Florentiam advenit LVCAS HOLSTENIVS⁸, & quum hanc non fine animi fui admiratione Bibliothecam perluftraret, de-

(1) Hunc Catalogum ex pagellis Pluteorum, non Codicum infpectione fuiffe compofitum animadvertit H. MEIBOMIVS ad VoLTERI introductionem.

(2) Sac. Bibliothecae III. Arcan. recte. Auguftae Vindelic. A. MDCXVIII. p. 81.

(3) Huius aedulae defcriptio legitur in Ephemerid. Litterar. Florentinis Anno MDCCLVI. N. 35.

(4) Confule quae hac de re praefati fumus in citato noftro de Politiancis Pandectis Commentario.

(5) Editio TACITI ex CVRTII PICHENAE recensione omnium optima eſt Francofurtensis apud CLAVDIUM MARNIVM MDCVII. Imitatur (ait) praecipue induſtria mea duobus exemplaribus Florentiae in inclita MEDICEA Bibliotheca adfervatis.

(6) Exſtat Cod. xciv. Pl. xcii. fup.

(7) Cod. LXXX. Pl. xcii. fup.

(8) Vid. eius Epiftolas ad Io. BAPT. DONIVM a nobis editas in calce Commentarior. de vita eufdem DONI pag. 63.

deque praestantioribus Codicibus, praecipue Graecanicis, iudicium ferret, pauca quaedam in schedis adnotavit, quas LEOPOLDO MEDICEO Etruriae Principi dono dedit¹. Tanti ingenii viro, non minor in aestimandis Laurentianis Codicibus successit, Danorum doctissimus, WILLELMVS LANGIVS, qui A. MDCLII. qua erat Orientalium linguarum cognitione instructissimus, Orientales tantum, Graecosque Codices recevit². Verum dum ille uno ictu oculi tenat omnia percurrere, multa praetermisit. & in nonnullis aliquando ob exteriores Codicum titulos deceptum, passim in nostro consiciendo Catalogo adnotavimus. Ex hisce posterioribus forte ille fuit excerptus, quem NICOLAUS HEINSIVS, favente LEOPOLDO MEDICEO Etruriae Principe, CHRISTINAE Augustae, Suecorum Reginae, dum Florentiae degeret anno MDCLII muneris dare se tradit Epistola DCLIX & DCLXX. Tom. V. edit. Burm. Quod vero ad Orientales Codices attinet, PETRVS BENED. MARONITA, Arabice AMBARACHIVS, in Pisano Athenaeo publicus sacrarum litterarum Professor, a COSMA III. perhonorifice exceptus A. MDCLXXXV. multa de Orientalibus Codicibus notatu digna scripta reliquit in Cod. LXXVII. Plut. XCII. Paulo post, anno videlicet MDCLXXXVI. Florentiam venit IOANNES MABILLONIVS, cui iussu COSMAE III. MAGLIABECHIO duce, resecrata est Bibliotheca, datusque amanuensis, ad ea describenda, quibus opus haberet³. Mox vero longe maiora praestitit Benedictini Ordinis decus, & ornamentum, BERNARDVS DE MONTFAUCON, qui A. MDCCI. duobus mensibus, Martio, & Aprili, omnes a Pluteo I. ad LXX. scrutatus est Codices. Huic iussu item COSMAE III. cui Diarium Italicum inscripsit, Laurentianus Catalogus in Galliam transmissus, editusque ab eodem est Parisiis A. MDCCXXXIX. Tom. I. p. 239. Bibliothecae Bibliothecarum. Qua in re operam illi suam impenderant, ANT. MAR. SALVINIVS, in Florentino Athenaeo Graecarum Litterarum Professor ad memoriam posteritatis insignis, & FRANC. MAR. DVCCIVS Bibliothecae custos optime meritis, qui SALVINIO in Graecis praesente, Catalogum, omnium, qui antea prodierant, locupletissimum concinnavit. Verum incredibile dictu est, quot praestantissimorum scriptorum opuscula praetermiserint, quot, titulo decepti, qui vel in fronte, vel in tergo adpositus erat, falso inscripserint, quot denique illorum oculos effugerint, dum qua Codicum mutilatione, qua titulorum omissione non animadversa, plura interdum opera, quae ad diversos pertinebant auctores, uni eademque adiudicarunt. Addas etiam non pauca, quae intus, aut in singulis latebant rerum, & doctrinae argumenta, ab ipsis vel penitus omissa, vel levissime fuisse repraesentata.

Multa ab IACOBO TOLLIO excerpta, plurima ab ANTONIO COCCHIO Mugellano, aeternae memoriae viro. Hic postremus celeberrimam Chirurgicorum collectionem evulgare iam coeperat; veterumque Codicum omnium ad Medicinam pertinentium quotquot haec adservantur, iam ab annis MDCCXXI. XXII. & XXVII. recensiones, nonnullorum etiam scripturae specimina, & ab impressis variantes lectiones sibi descriplerat, ut ipse fatetur in Praefatione NICETAE⁴. Neque his contentus, plures subinde insigniores consulit Codices, puta A. MDCCXXXI HORATI Codicem I. Plut. XXXIV. quem FRANCISCI PETRARCHAE fuisse ferunt, PHILONIS, DIODORI SICVLII, Georgicorum VERGILI, Rei Rusticae scriptorum. Quin etiam A. MDCCXXXII. delinnavit, aeri que iussu incidi specimen scripturae vetustissimi Codicis VERGILI Plut. XXXIX. & Epigrammatis ibi autographi ASTERI Consulit. Hunc vero optimum omnium, quotquot exstant VERGILI Codicem, CL. PETRVS FRANCISCVS FOGGINIVS, Vaticanae Bibliothecae custos, & amicus meus, publico bono descripsit A. MDCCXLI. Tullianus Codices integro decennio evoluit, accurateque recensuit HIERONYMVS LAGOMARSINIVS S. I. quos caliginosa nocte, non sine litterariae reipublicae damno, premit. Voluit & celeberrimus IO. LAMIVS optime de Laurentianis mereri Codicibus, quorum recensiones, vel editiones in plurimis suis operibus, Eruditorumque Deliciis, ubi sese ei occasio obtulit, in vulgus prodidit. Adiungendus amplissimus Apameensis Archiepiscopus, STEPHANVS EVODIVS ASSEMANNVS, qui Palatinae Bibliothecae conscripto Florentiae Orientalium Codicum Catalogo, & A. MDCCXLII. splendidissime edito, Codices tantummodo XIX. insignibres Plutei I. & XLIV. duxit adiungendos. LAURENTIVS MEHVS, Litterariae Florentinorum historiae solertissimus indagator, multa ex MEDICEA Bibliotheca deprompsit, cuiusmodi sunt Epistolae LEONARDI ARRETINI, LINI COLVCCI PIERI SALVTATI, FRANC.

(1) Apographum habet Cod. LXXVII. Plut. XCII. sup. Has tamen edidit Regiomonti A. MDCCXV. MICH. LILIENTHAL Tom. I. Select. Historic. & Litterar. cum hoc titulo: LVCAE HOLSTENII de libris optimis, & maximam partem ineditis Bibliothecae MEDICEAE iudicium &c.

(2) HOTTINGERVS ait longe praefertur Indicem, quem edidit

ERNSTIVS, illumque p. 136. laudavit Epistola in Prodomo Litterar. PETRI LAMBEI, Lipsiae MDCCX. IO. ALB. FABRICIVS.

(3) Multos haec dies investigandis, describendisque Codicibus se impendisse ait p. 165. Musci Italici.

(4) Praemissa Graecorum veterum SORANI, & ORIBASII Chirurgicis libris Florentiae typis Caesateis A. MDCCXIV. fol.

FRANC. PETRARCHAE, AMBROSI Generalis Camaldulensium, LEONARDI DATHI; CYRIACI ANCONITANI Itinerarium, Vitae DANTIS, BOCCACCI, PETRARCHAE, ac Magnifici LAURENTII, Epistola LAPPI de CASTIGLIONCHIO, cum appendice documentorum veterum; de discordiis Florentinorum BENEDICTI COLVCCI Pistoriensis opusculum, aliaque huius generis ab eodem, laudabili consilio nuperis annis vulgata¹.

Nunc de ANTONIO MARIA BISCIONIO, qui Anno MDCCXLII. regius Bibliothecarius, post HORATIVM ORICELLARIVM renunciatus est primus, verba faciamus. Fuerat hic inter Laurentianos clericos educatus, quumque ipsi pluries Bibliothecae Custodis officio pro Laurentiano Capitulo fungi obtigisset, in illa plures annos insumpsit. Vir autem Tuscanicis potissimum scriptoribus illustrandis deditus, nonnullos ex iis typis evulgavit, alios adnotationibus locupletavit, alios pristinae restituit integritati. Quin etiam integrum BOCCACCI Decameronem, bis, eadem ferme litterarum forma, versuumque intervallo, ut amicorum genio indulgeret, improbo prorsus labore, descripsit. Quum vero, mortuo DVCCIO, in rem suam, soluto pretio eius schedas transfuisset, statim de toto edendo Catalogo cogitavit, ac priorum XVI. Pluteorum recensiones, speciminis loco publicandas anno MDCCXXIV. Londinum misit. Verum non multo post consilium mutare coactus est; quum eundem prorsus Catalogum a DVCCIO, SALVINIO, ut diximus, duce concinnatum, a BERNARDO MONTFAUCONIO Parisiis in publicam proferri lucem audisset². Tandem Laurentianae Bibliothecae Regius Praefectus renunciatus est, uti mox innuimus, VII Kal. Novembris A. MDCCXLI. Qua nova auctus dignitate ad uberius concinnandum Catalogum animum convertit; utque tantum onus alacriter adgrederetur, multa illi ab Augustissimo CAESARE conlata sunt beneficia; quibus veluti stimulis expergescens, primum Orientales Codices illustrandos suscepit, qui sunt CCXIV. Verum quum manum operi admoventi septuagesimus quintus aetatis annus ageretur, ac deinde per quinque annos admodum esset cunctatus, imperfectum opus reliquit. Provinciam igitur Orientales Codices recensendi P. FRANCISCO RIZZONIO in Vaticana Bibliotheca scriptori optime merito demandaverat³, qui summa fide ac diligentia praestitit, quod ante ipsum nemo, quum in ipsorum recensionibus fuerit vel minima consecutus. Graecorum vero Codicum describendorum curam iniunxerat ROMULO CIRYLLO MARTINIO, presbytero Florentino, suo in Bibliotheca adiutori, iuveni Graecarum litterarum, ac criticae cognitione, librariaeque antiquitatis usu non leviter instructo. Res quae bene coepta fuerat, & ad totum usque Pluteum IV. unde Graecorum Mss. series incipit, continuata, postremis BISCIONI temporibus fuit variis de causis interrupta. Quum enim simultates quaedam inter eos obortae essent, munus tandem abdicare coactus MARTINIVS, alio⁴ secessit, & in eius locum successit PETRVS ANDREAS IULIANELLVS, presbyter iidem Florentinus, qui paucis post mensibus, BISCIONIO e vivis sublato, Regii Bibliothecarii interim, ut vocant, vires sustinuit, & Orientalium Codicum volumen, quod prudenti consilio, BISCIONIO superstiti, MARTINIVS cunctando, edere recusaverat, voluit ipse in publicum protrudere, additis insuper Graecorum Codicum Pl. IV. adumbrationibus, quas laudatus MARTINIVS pro secundo Catalogi volumine studiose congesserat.

Nobis itaque ab Optimo CAESARE MEDICEAE Bibliothecae cura delata, statim serio cogitare coepimus, qua ratione tam arduum opus, & aleae plenum periculosa ordiremur, & ad optatum finem perduceremus. Maximam autem spem animo conceperamus, quum in Prolegomenis Orientalium Codicum Catalogo ab editore praemissis, legissemus, totum Laurentianae Bibliothecae Catalogum fuisse a BISCIONIO exaratum. Vix tamen ea volutare coepimus volumina, quae post eius obitum, in MEDICEAM

C 2

in-

(1) Commemorandi etiam sunt BEROALDVS. IO. BAPT. DONIVS, VOSSIVS, CORIVS CRONQVIVS, VIDIVS, HEINSIVS, ROBERTELLVS, LANGERMANNVS, Auctores Aetorum SS. quae Antiquariae evulgantur, EMERCVS BIGOTIVS, ANT. MAGLIABECHIVS, ANT. MAR. SALVINIVS, ALEX. POLITES, THOMAS BONAVENTVRI, GORIVS, DRACKEMBORCHIVS, CARACCIOLVS, IOANNES BOTTARIIVS, LVCHINIVS. ANG. MAR. RICCVS, IO. THEOPHILVS KOBERVVS, HAVERCAMPVS, DORVILLIVS, QVENDENDORPVS, qui aut MEDICEOS Codices contulere, aut opuscula inedita exscribere. Et quoniam de iis, qui Codices vel contulerunt, vel exscripserunt mentio incidit: quot & quam diversi essent in Verbe Florentia Codicum scriptores, investigatores, possessores, ex Epistolis AMBROSI Camaldulensium Generalis Florentiae nuper editis, magis patet. Iis quos supra pag. XI. in notis nominavimus, adiungendi quoque sunt, PETRVS CENNINIVS Flor. IOANNES PETRI de Stia, NICOLAUS CHIANIGIANI, CIVIS, & Grammaticus Pisanae. ANT. SINIBALDVS, MARIANVS IOANNES BONIN-

CONTRIVS, huius Basilicae Canonicus, FR. LEONARDVS VERTIVS, PHILIPPVS vulgo NANNIS SACCI de Pistorio, PTOLEMAEVS Lucensis. ANT. MARII filius, CIVIS, & Notarius Flor. IO. ARRETINVS, BERNARDVS FRANCISCI de AMBRA, BENEDICTVS ANDREAE GINI, LAVR. BENVENUTI, PAVLVS DVCCI TOSI Pisanae, BARPTOLEMAEVS VESPVCIVS, DOMINICVS P. scienfis, ANGELVS DONATVS, IACOBVS TRAVERSAGNVS, HIERONYMVS MARTINVS, MARVS DE CASTRO Bononiensi, Vmbrosae Vallis modiculus, IULIANVS ANDREAE Emporicensis, M. NICOLAUS VISANVS.

(2) Prodit Parisiis A. MDCCXXXIX. in Bibliotheca Bibliothecarum Tom. I. p. 239. seqq.

(3) Id patet ex Epistolicis utriusque commercio, immo ex autographo totius Operis, quod in Bibliotheca adservatur Pl. XCII.

(4) Videlicet in Giacciam, ubi perquam honorifice exceptus est.

inferri IULIANELLVS curaverat, quum animadvertimus, nihil aliud ea continere praeter Indicem MEDICEORVM Codicum a laudato DVCCIO exaratum, & a celeberrimo editum MONTFAVCONIO, ut per se quisque ex utriusque collatione dignoscere potest; schedas vero, indiculosque, ab aliis qui praecesserant, quosque supra recensuimus, variis perscriptos temporibus, nihil operi nostro adiumenti fore adlaturos: quum praeter nonnullorum operum titulos, ac saepe corruptos, qui se facili negotio Codices volutantibus offerunt, vix quidquam aliud praesefereant. Hac igitur spe deiecti, totum de integro Opus adgredi, necessarium duximus; quumque, Orientalium Codicum, quorum maiorem partem primi tres Bibliothecae Plutei complectuntur, recensionibus publica iam luce donatis, Graeci Patres, atque Ecclesiastici Scriptores consequerentur; nos, Pluteorum ordine servato, eos primo hoc nostro Volumine comprehendendos existimavimus; additis etiam in fine, Plutei XV. Codicibus, cum Orientalibus male coniunctis, tum quia non paucis erroribus scatere ipsorum descriptiones comperimus, tum etiam ut tota Graecorum Codicum, ut plurimum Ecclesiasticorum, series, quotquot in VIII. continuis Pluteis potissimum exstant, IV. nimirum, V. VI. VII. VIII. IX. X. & XI. unico Volumine contenta in vulgus prodiret.

Verum in tanta praefidiorum inopia, in hac ingenii nostri & facultatis egestate, ardua profecto res videbatur, vota litteratorum omnium explere, ac longo annorum intervallo alte reconditos Graecorum thesauros quasi e profundissimis latebris eruere, & in eruditorum conspectum, detergo squalore producere: deficiebat vel prospecta operis mole animus. Sed deficientem erexit, beinc Ecclesiasticae laudis incrementum, beinc publicae utilitatis studium, beinc exterorum desideria atque consilia. Animos tandem adflavit, vires, ingenium, doctrinam addidit FRANCISCI IMPERATORIS, Clementissimi Principis, nobis ad humani generis solatium caelitus dati favor ac patrocinium, quo tuti ac securi, nostraeque imbecillitatis omnino immemores, alacri laetoque animo manum excutiendis MEDICEIS Codicibus admovimus; attentisque oculis perlectis, eorum Catalogum, quam fieri potest, diligentissime conficere adgressi sumus, confectumque, nullis parcentes sumptibus, typis evulgare, ut quot, & quantaes iis occulerentur litterariae divitiae, omnibus certo tandem constaret. Qua quidem in re PETRI LAMBECL, & BERNARDI MONTFAVCONI, virorum doctissimorum, conatus laboresque peritiles, nobis imitandos proposuimus, ut nihil ultra ad MEDICEORVM Codicum notitiam desiderari videatur.

Nec parum fuit laboris in eo, quod multoties tituli Codicum exteriores, aliud indicant, ac sint opera, quae intus continentur; aliquando alii pro aliis sunt adscripti, aliquando omnino omitti, aliquando a veris toto caelo aberrantes repositi, unde efficitur saepe, ut tempus in re nullius fere momenti teratur. Nam quum liber aperitur, ac titulo consonus non adparet, tunc datur dubitandi causa, quam ut plurimum rationi consentaneam exitus comprobavit. Nos igitur, quo minus in rebus supervacaneis immoremur, neque eadem fere in uniuscuiusque Codicis descriptione repetamus, indiculorum ab aliis conscriptorum nulla habita ratione, post antiquum titulum tegumento Codicis adfixum, quicumque sit, [cui, si spurius omnino fuerit, atque erroneus, genuinum statim verumque subiicimus] ad enumerationem operum in eo contentorum, devenimus: in quo peragendo singula Codicis folia excutimus, quaeque in iis habentur vel minima, ut epistolas, prologos, carmina, sententias, sive eiusdem, sive diversi scriptoris, integra fide describimus, adposito cuiuscumque opusculi auctore, & exscripto, prout iacet in Codice, titulo, initio, ac fine, prolixiore aliquando eorum operum, quae inedita visa sunt, quod maxime in eruditorum cuiusvis generis commodum cessurum esse putavimus. Instituta deinde cum editis comparatione, lectionis, aut dispositionis varietatem, & quae nondum typis vulgata comperimus, adferre placuit, quibus novae Sanctorum Patrum, atque illustrium Scriptorum editiones exornari quam maxime poterunt. Neque a nobis omisum est supposita a genuinis discernere, alia inter dubia recensere, alia suis auctoribus vindicare, corrupta emendare, foedata restituere, male digesta, in ordinem redigere; quibus omnibus conficiendis, quam immensus labor, quantaes aleae, quanti discriminis negotique plenus, nobis fuerit subeundus, indicent ii, qui in tractandis veterum membranarum diu noctuque insudaverint. Vix enim dici potest, quantum laboris, taediumque ad languorem usque pertulerimus in Codicibus aliquot recensendis, partim mutilis, partim semiustis, partim madore putrefactis, tineaesque ferme consumtis; sive in ipsis integris, ubi nullus, ut plurimum, rerum index, nulla Capitulorum summa occurrit, ex-

empla.

plorandis, enucleandisque, sive tandem in expedienda multiplici, ambigua, intricata scribendi forma, sive in litteris vetustate ipsa caducis, atque oculorum aciem fugientibus, indagandis. Adde spiritus, & accentus, librariorum oscitantia & incuria, saepius omisso, vel male praefixos: adde praeteritas numerorum notas, vel folia a librariis transposita, ac male locata, aliaque huiusmodi vitia, quae legendi, atque intelligendi negotium quam difficillimum effecere. Codices nostros cum variis characterum specimenibus diligenter contulimus, ut ex simili litterarum forma, cuiusque Codicis aetatem statueremus, quorum specimen in tabulis aeri incisus descripsimus. Qui autem temporis notam praeserebant, ii praesto nobis fuerunt, ut de ceteris, scriptionis anno destitutis, iudicium pronunciaremus. Si quae vero alia a primo calligrafo, aut ab aliis subsequenitum temporum lectoribus notatu digna, sive in fronte, sive ad calcem, sive in marginibus, seu in ima pagellarum ora scripta fuerunt, ea suis locis integra fide commemoravimus. Ornamenta etiam Codicum, picturas, icones, characteris elegantiam, & varietatem, tum quot constaret foliis, qui in membranarum, qui in papyro, & qui in bombyce essent exarati, qui vel initio, vel fine mutili, qui temporis iniuria detriti, qui foedati, aut iniqua manu abscissi, vel abradi, qui ab imperito bibliopego male compacti, distincte notavimus, unde eorum statum vel bonum, vel malum, qui legerit intelligere statim possit.

Anecdota opera non pauca in hoc volumine passim habentur, quorum ut aliquam lector uno veluti ictu oculi notitiam adsequi possit, placuit ea iuxta paginarum ordinem breviter recensere. Occurrit igitur

I. pag. 17. col. 2. Praefatio NICOLAI MYZANI, Archiepiscopi Cypri, in Catenam SS. PP. in prophetam ESAIAM ab ipso contextam.

II. Versus iambici in laudem IV. Prophetarum maiorum cum Latina versione, in ESAIAM pag. 19. col. 2. in HIEREMIAM pag. 20. col. 2. in EZECHIELEM pag. 21. col. 1. in DANIELEM pag. ead. col. 2. in eumque HIPPOLYTI Episcopi Romae scholia.

III. pag. 24. col. 1. EVGENI Carmen iambicum in plantam quamdam Panbormitanam Νύμφερον dictam: eiusdemque aliud in laudem GVIELMI Regis. p. 27. col. 2.

IV. pag. 25. col. 2. IOANNIS Hydruntini regii Grammatici in Parmam a FRIDERICO Imp. subiugatam iambici versus.

V. pag. 26. col. 1. GEORGI Chartophylacis Callipolitani de Roma FRIDERICO Imp. obviam procedente versus iambici; eiusdemque alii in Parmam rebellem.

VI. pag. 29. col. 1. GABRIEL fabulae XX. tetraetichis totidem comprehensae.

VII. pag. 34. col. 2. seq. Fragmenta SS. PP. ATHANASI, ORIGENIS, CLEMENTIS Alexandrini, NILI, & HIPPOLYTI in Psalmos.

VIII. pag. 50. col. 2. Anonymi versus iambici in S. DIONYSIVM Arcopagitam; itemque in eiusdem librum de Divinis Nominibus versus heroici Gr. & Lat. p. 57. col. 2.

IX. pag. 63. AMMIANI cuiusdam Praefatio, seu Epistola nuncupatoria heroicis versibus conscripta ad MARGIANVM Imperatorem, APOLLINARI Psalmorum Metaphrasi praemissa, eiusdemque primi tantum psalmi metrica versio.

X. pag. 65. col. 1. IOANNIS GEOMETRAE novem Canticorum, quae in sacris leguntur litteris, Paraphrasis iambicis carminibus expressa. Primum est Israelitarum superato mari Rubro, & PHARAONE interemto. II. MOYSIS iterum decalogum scribentis. III. ANNAE matris SAMVELIS. IV. HABACVCI V. ESAIAE. VI. IONAE. VII. & VIII. Trium puerorum. IX. Beatae MARIAE Virginis.

XI. pag. 76. col. 1. Synodica diiudicatio Patriarchae CPolitani D. IOANNIS de diversis Capitibus ad Monasteria pertinentibus, eorum scilicet donationibus, & alienationibus. Ita enim re melius perpensa Constitutionis titulum Latine duximus reddendum.

XII. p. 81. col. 2. THEOD. BALSAMONIS Epilogus in Nomocanonem versibus iambicis.

XIII. pag. 85. col. 1. ARSENI Monembasiae Archiepiscopi Graecum Carmen ad CLEMENTEM VII. Pont. Max. Epistolae instar Nuncupatoriae, vetustissimo Codici Evangeliarum continenti praemissum, cui respondet Latina sortasse eiusdem interpretatio.

XIV. pag. 93. col. 1. Index argumentorum, quae in uberrimo Volumine, omnia Christianae Religionis praecepta e SS. PP. ac scripturarum sacrarum auctoritate explicata continente pertractantur, Capitibus LXIII comprehensus.

XV. pag. 105. col. 1. Anonymi ἐν ᾧ χρὸς, Carmina aurea iambica, in quibus admonitiones valde utiles de humanae vitae brevitate, divitiarum, honorumque contentu aliisque de rebus ad vitam bene instituendam necessariis, non sine aliquot exemplis e sacris litteris petitis, continentur. His addebat Latina interpretatio identidem etiam metrica.

XVI.

XVI. pag. 110. col. 2. THEODORETI *Quaestiones quaedam adversus Iudaeos*.
XVII. pag. 115. col. 1. *Senarii versus in EVTHYMI ZIGABENI Panopliam Dogmaticam cum Latina litterali versione, & scholiis quibusdam interlinearibus, quae nos ad marginem apposuimus.*

XVIII. pag. 128. col. 2. *Epistola a TIBERIO fortasse diacono, ac fraternitate ad CYRILLUM Archiepiscopum Alexandrinum conscripta, eiusque dogmaticarum quaestionum solutionibus praemissa.*

XIX. pag. 130. col. 1. *Synaxarium omnium quae in reliquis Graecis huius Bibliothecae Codicibus reperiantur, plenissimum, a mense Septembri incipiens, & in Augusto desinens, ex vetustissimo Codice XVIII. Plut. VI. Catenam SS. PP. in IV. sacrosancta Evangelia exhibente descriptum. Tum pag. 135. col. 2. Iambici duodecim versus in IV. Evangelistas ex eodem Codice Graece & Latine,*

XX. pag. 140. col. 1. *Specimen satis longum Epistolae MANVELIS CHRYSOLORAE ad PALLANTEM STROZZAM, ONYPHI filium, de morte fratris consolatoriae.*

XXI. pag. 143. col. 2. *Anonymi scholia in XXXII. PLATONIS Dialogos, ex quibus duo tantum proferuntur, nimirum in EVTHYPHRONEM, & in III. Librum de Republica.*

XXII. pag. 144. col. 1. *seq. HERODIANI tria Opuscula Grammaticalia, primum de Nomine, secundum de Verbo, tertium de aliis generice ad artem Grammaticam pertinentibus inscriptum. Nos brevitatis gratia, primum tantummodo in lucem damus.*

XXIII. pag. 154. col. 1. *Aliud Synaxarium a superiori identidem discrepans.*

XXIV. pag. 166. col. 1. *Imperatoris IUSTINIANI Epistola ad eos, qui THEODORVM, & eius dogmata, Epistolam IBAE dictam, ac THEODORETI libros contra Catholicam Fidem, scriptis propugnabant, cum Latina IOANNIS DOMINICI STRATICO, Dominicanae Familiae Monachi, interpretatione.*

XXV. pag. 203. col. 2. *Definitiones variae de Angelis, de Anima, & eius potentiis, tum de quatuor elementis, de triplici lege, de centum denariis, ac denique iambici versus XII. τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς, dies Domini festos comprehendentes, quibus omnibus Latina accedit interpretatio.*

XXVI. pag. 208. col. 2. *Anonymi versus in quasdam GREGORI Nazianzeni Orationes, quae habentur in vetustissimo Codice VII. Plut. VII. omnes Latine redditi.*

XXVII. pag. 219. col. 1. *Pars Poëmatis heroici eiusdem D. GREGORI Theologi, quod inscribitur τὰ ἀπόφθτα, nimirum ARCANAE, in eius octavo Carmine, quod est de Testamentis, & Adventu CHRISTI, inter versus, Ἄδην ἐπερχομένοισιν, & Ἐβραίων ἑρῶν, x. l. ubi sensus in editione Billiana videtur interruptus, inferenda, Graece & Latine.*

XXVIII. pag. 228. col. 1. *EVDOCIAE AVGVSTAE fragmentum Poëmatis item heroici in laudem SS. CYPRIANI, & IUSTINAE MM. cui visum quoque est Latinam, itemque metricam versionem adicere, & argumentum e PHOTII Bibliotheca petita praepone-re. Graeca ex antiquissimo Codice X. Plut. VII. non solum minuti implicatque, sed etiam paene evanidi characteris non sine maxima difficultate eruimus.*

XXIX. pag. 242. col. 1. *Tetrasticha iambica LI. totidem D. GREGORI Nazianzeni Orationibus, quae in Codice XII. Plut. VII. Sec. XV. continentur, instar argumenti praemissa, auctore fortasse NILO eiusdem Codicis exscriptore, cuius in fine legitur subscriptio. His etiam Latina adiecta est, quandoque metrica, interpretatio.*

XXX. p. 279. col. 1. *S. IO. CHRYSOSTOMI, Archiepiscopi CPolitani, Homilia in Poenitentiam Ninivitarum. Graeca suppediavit Codex XXVI. Plut. VII. Sec. XI. Latinam vero versionem F. GAVDIOSVS IAGEMAN, Augustinianae Familiae Lector.*

XXXI. pag. 287. col. 1. *GEORGI SCHOLARI, sive GENNADI, CPolitani Patriarchae, ad Imperatorem Trapezuntis D. IOANNEM COMNENVM Epistola, eius Libro II. de Processione Spiritus Sancti adversus Latinos, praemissa.*

XXXII. pag. 299. col. 1. *ANASTASI presbyteri Sinaitae Sermo III. in quo declarat, quare duos in illud dictum, ad imaginem, & similitudinem Dei, Sermones conscripserit, & unde initium duxerit disputatio de operationibus, & voluntatibus in CHRISTO &c. cum Latina interpretatione, quam nobis laudatus Dominicanae Familiae Monachus IO. DOMINICVS STRATICO perhumaniter adornavit.*

XXXIII. pag. 312. col. 1. *ANTONI MARIAE SALVINI in XXXVI. D. GREGORI Nazianzeni Epigrammata versiones metricae Latinae.*

XXXIV. pag. 315. col. 1. *Oclateuchi in Capita divisio, ex Cod. XXXVII. Plut. V.*

XXXV. pag. 320. col. 1. *Formula abiurationis Athinganorum.*

XXXVI.

(1) Dodecastichon tamen iambicum comperimus postea editum ab Allatio in Libro de Dominicis, ac hebdomadibus Graecorum in calce Operis de Consensu Eccles. Occid. & Orient. pag. 1045.

XXXVI. pag. 342. col. 1. *Prooemium IOANNIS CANTACVZENI, praemissum eius Sermonibus antirrheticis contra BARLAAM, ACINDYVM, & alios haereticos conscriptis; Pag. vero 349 iambicum Carmen in auctoris laudem Gr. & Lat. Virumque damus ex Codice VIII. Plut. VIII. Sec. XIV. in quo quidem describendo Codice fate-mur, in eum nos errorem prolapsos, quo antea LVCAS HOLSTINVS, vir alioquin doctissimus, deceptus fuerat, dum Opus hoc CANTACVZENI adversus PALAMAM scriptum cum illo adseruimus. Errori quippe ansam dederat Codicis XVI. Plut. V. extima inscriptio, quae, uti aliae ferme sexcentae, ab ostitanti quodam adiecta, minus vere ita habet: Χριστόδωλος λόγος εἰς Παλαμῶν αἰρετικὸν, Christodoli Sermo contra Palamam haereticum. Hunc igitur errorem ita retractamus. Quod ad Codicem XVI. Plut. V. pertinet, nulla externi tituli ratio habenda, novusque illi substituendus, nimirum, Ἰωάννης Κυπρισσιώτης εἰς Παλαμῶν αἰρετικὸν λόγος ἀντιρρητικὸς, Ioannis Cyparissiotae contra Palamam haereticum Sermones, seu libri antirrhети; quemadmodum interior docet inscriptio in fronte operis apposta, quae licet paene deleta, tamen ex nonnullis litterarum vestigiis deprehenditur ita legenda, Τὸ Κυπρισιώτη εἰς Παλὰμ. Multa enim IOANNEM CYPARISSIOTAM, nihil CANTACVZENVM contra PALAMAM scripsisse, auctor est LABBEVS, WARTHONVS, OVDINVS, FABRICIVS, & NATALIS ALEXANDER; imo Palamiticae sectae acerrimum defensorem fautoremque fuisse CANTACVZENVM, praeter alios tradit ALLATIVS de Consens. utriusq. Eccles. Lib. II. Cap. XVII. § II. pag. 830. Titulo igitur externo Codicis restituto sequitur, ut ea quae nos in ipso recensitionis initio de CANTACVZENO proferimus, CYPARISSIOTAE sint referenda, quae vero in fine subiungimus, ea tamquam alieno loco posita, reiciantur, vel ad Codicem VIII. Plut. VIII. vel ad Codicem IX. Plut. IX. ubi germana ipsius CANTACVZENI opera recensentur. Ad Codicem praeterea VIII. Plut. VIII. quod attinet, monemus, PALAMAE nomen, quod in ipso paene descriptionis limine, pag. 342. legitur, expungendum esse, una cum duobus postremis verbis notae secundae in ead. pag. ubi dicitur „Opus hoc Cantacuzeni contra Palamam ignotum Fabricio fuit &c.“*

XXXVII. pag. 374. col. 2. *IOANNIS cuiusdam Oeconomi, & Diaconi Ecclesiae Hadrianopolitanae Carmen Politicum in laudem IOANNIS PALAEOLOGI Imp. cum argumento, seu synopsi praefixa.*

XXXVIII. pag. 390. col. 2. *Versiculi quidam ex vetustissimo Codice III. Plut. IX. IOANNIS SCHOLASTICI Scalam continente, Graece & Latine.*

XXXIX. pag. 430. col. 1. *Anonymi versus iambici CLXXI. in laudem BASILI Imperatoris, ex quibus tamen, brevitatis causa, quatuordecim tantum proferimus.*

XL. pag. 434. col. 2. *THESSALONICI Mesopotamitae cuiusdam iambicum Carmen in NICETAE CHONIATAE Thesaurum Orthodoxae Fidei, & in partem posteriorem Historiae Byzantinae, quae duo continentur in maximae molis Codice XXIV. Plut. IX. Sec. XIII.*

XLI. pag. 446. col. 2. *NICEPHORI CALLISTI XANTHOPVLI Oratio Encomiastica in S. MARIAM MAGDALENAM.*

XLII. pag. 460. col. 1. *S. BASILI Sermo de Synisactis, seu subintroductis.*

XLIII. pag. 464. col. 1. *Alia vetus quorundam sacrorum Bibliorum veteris Testamenti in Capita divisio ex Codice I. Plut. V. Sec. circiter XI. desumpta.*

XLIV. pag. 466. col. 1. *Anonymi brevis Tractatus de quatuor Fuminibus e Paradiso exeuntibus.*

XLV. pag. 499. col. 1. *Iambici versus Anonymi in laudem THEODORETI.*

XLVI. pag. 516. col. 2. *IGNATI DIACONI CPolitani Praecepta moralia versibus iambicis XXIV. expressa, ex Codice IX. Plut. XI. Sec. XI.³*

XLVII. pag. 536. col. 1. *BASILII Minimi Caesariensis Epistola ad CONSTANTINVM PORPHYROGENITVM, eius & aliorum SS. PP. Commentariis in XIV. D. GREGORI Nazianzeni Orationes praemissa.*

XLVIII. pag. 547. col. 2. *ARSENI Monembasiae Archiepiscopi ad LEONEM X. Pont. Max. Epistola Nuncupatoria, eius Violariae Compositioni praefixa.*

Praeter ea, quae haecenus enumeravimus, alia etiam Epigrammata, poëmatia, ἀποστάματα veterum scriptorum, quae commode heic locum habere poterant, ne diutius cum tineis blattisque pugnarent, edi curavimus. Etsi vero interdum nostra minus contenti, amicorum quoque operam implorare studuerimus, ne quid, veluti ἀνέκδοτον aut

(1) Vide huius ipsius Codicis descriptionem, quam exhibet Cl. IOANNES LAMIVS in Praefat. ad Tom. II. Part. II. Delic. Erudit. pag. xxxiv.

(2) Huius quoque Codicis exactam historiam persequitur la-

datus LAMIVS loc. cit. pag. xli.
(3) Habentur etiam in Codice XVIII. Plut. IX. sed auctoris nomine destituti.

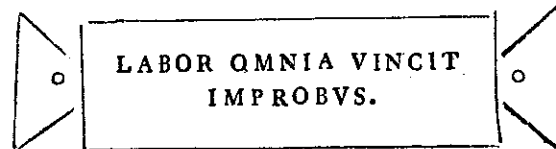
aut procuderemus, aut innueremus, quod iam publici iuris esset; audacis tamen esset adfirmare, in tanta praesertim Opusculorum segete, nihil omnino diligentiam nostram effugisse. Tam multa enim duobus abhinc seculis in tota Europa praelis commissa fuerunt, ut omnium adsequi notitiam difficillimum videatur. In iis vero operibus, quae incerta visa sunt, diligentiam adhibuimus, ut ordine alphabetico singulorum auctorum nomina, eorumque opera, quae in illis citantur, improbo sane labore perlegeremus.

Habes iam, benevole Lector, paucis rationem, qua in tractandis Ecclesiasticis Medicis Bibliothecae Codicibus uti sumus. Idem praestabimus in Astronomicis, Poëticis, Philologicis, Oratoriis, & Historicis, qui subsequuntur, postea vero Medicis, Chirurgicis, Nomicis, quibus iuxta Pluteorum ordinem Graeca Collectio concluditur. Illud unum a te petimus, ne iudicium de improbo hoc opere antea pronuncies, quam pagellas aliquot criticis etiam oculis percurreris. Pro certo enim habemus te, quum immanem quem sustinimus laborem animo & cogitatione perceperis, humaniter etiam, & benevole, si quid in tanta rerum multitudine, & varietate peccatum fuerit, condonaturum. Et quidem non semel manum de tabula sustulisse operis magnitudine, ac difficultate perterriti; nisi nobis auxiliatrices manus totis viribus porrexisset ANTONIVS SARTIVS, familiaris noster, ac studiorum indefessus adiutor, qui pro eo, quo pollet ingenii acumine, incredibile dictu est, quantum in Libraria Graecorum antiquitate diiudicanda quatuor annis profecerit. Ex multis enim, quos ad MEDICEOS Codices volutandos, qua praemiis, qua pollicitationibus incassum adleximus, ille unus nostrae expectationi respondit, & adhaerens laboris, ac molestiarum comes fuit, qua in exscribendis veterum monumentis, qua in explicandis scriptorum intricatissimis notis, qua denique in typographi innumeris, ut ita dicam, erroribus castigandis.

Prima Tabula, a LEONARDO FRATI, Florentino pictore, magni ingenti viro, delineata, & aeri ad vivum expressa, me Operis auctorem repraesentat, meumque in Bibliotheca adiutorem optime meritum, ANTONIVM SARTIVM.

Alteram, quam IOSEPH MENABONIVS delineavit, & CAROLVS GREGORIUS vir celeberrimus sculpsit, Etruriam in folio, suis, quibus postea usa est vestibus, corona, sceptro decoratam exhibet. Captivam illam, ac supplicem excipit Graeciam, quam pone sequuntur HOMERVS, PLATO, & ARISTOTELES, Graeco more induti, barbati, ac sua quisque opera in manibus gestantes, vel indicantes, quorum memoria ab hominum mentibus paene oblitterata, sub COSMO, ac LAVRENTIO MEDICEIS revixit. Adstant igitur a dextris COSMVS MEDICEVS, publico decreto PATRIAE PATER, a sinistris, eius nepos LAVRENTIVS Magnificus, qui rem diu deliberatam videntur transigere, scilicet ut Graeci extorres in propriis aedibus, quae retro adsurgunt, exciperentur, ac magnificis sumptibus alerentur. Suis autem stipantur Platonicis MEDICEI Heroes, MARSI- LIO FICINO, ANGELO POLITIANO, PICO MIRANDVLANO, AMBROSIO TRAVERSARIO, Camaldulensium Ordinis Generali. Altius in Tabula videtur a fama Numisma efferris Augustissimi CAESARIS FRANCISCI, Magni Ducis Etruriae, cum epigrapha, NON DEFICIT ALTER AVREVS, qui MEDICEIS Principibus extinctis, ditissimae huius Bibliothecae² e totius Graeciae ruinis eratae, ac regis vere impensis collectae³ auctoribus, bonarum artium tutelam in se suscipere non est dedignatus, mibique ut litterarias eiusdem divitias, uberrimo hoc conscripto Catalogo, omnibus patefacere, clementer indulget.

Haec de Catalogo nostro praefari visum est. Quoniam vero in tanta rerum Sylva, tamque vario operum argumento vix caveri potuit, ne quid scriptoris diligentiae elaberetur, idcirco in calce Voluminis nonnulla emendabimus, alias posteriores curas in finem huius Graecae Bibliothecae reuocantes, cuius impressionem numquam intermitteremus, ut quam citissime in lucem prodeat. Vale.

Bl-

(1) Horum illustrium virorum effigies ex Codicibus huius Bibliothecae delineatae sunt.

(2) Exprimuntur Medicea Bibliotheca in Tabula aerea in fronte huius Praefationis praemissa.

(3) Vide ANDREAE ASVLANI Epistolam Dedicatariam ad

CLEMENTEM VII. Pont. Tom. I. Operum GALENI. Vide Epistolam item Nuncupatoriam ad MICHAELM ANG. BONARROTAM typographi MICHAELIS TRAMEZZINI, Romae Triumphanti FLAVI BRONDI praemissam, quae prodit Venetiis A. MDXXXIX.

BIBLIOTHECAE

MEDICEAE LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLUTEVS V.

CONTINENS GRAECOS CODICES MSS. XXXVIII ET DVOS IMPRESSOS, GRAECVM VNVM, LATINVM ALTERVM.

C O D E X I.

B I B A I A . B I B L I A .

Iblicus Tomus antiquissimus, continens Ostateuchum, Regum Libros IV. Paralipomenon Libros II. Esdrae II. Neemiam, & primum Maccabaeorum initio mutilum: quo excepto, reliquorum librorum

tionem Graecis litteris in fine paginarum adnotata desiderari duo postrema folia quaternionis NA. totum NE. & NE.

Codex Graecus membranaceus Ms. insignis in folio maximo Sec. XI. binis columnis, inter quas unius pollicis spatium relinquatur, exaratus, accentibus, ac ipsis diligentissime instructus, optimeque servatus. Constat foliis 434.

KANONEΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

CANONES VARI.

Scilicet.

Collectio Sacrorum Canonum cum expositione Zonarae, Balsamonis, & anonymi.

I. pag. 1. Π' ἵνα ἡ ἀκριβὴς τῶν παρὰ τῷ πατριάρχῃ Φωτίῳ συγγραμμάτων κατασκευῶν τίτλων. Tabula adcurata XIV titulorum a Patriarcha Phorio compositorum. Tituli autem singuli in Capita dividuntur, quae vide in Iustelli Bibliorh. Iuris Canonici Veteris Paris. mdcxli. fol. Tom. II. a pag. 796. ad pag. 812. cum quibus concordat Codex, excepto Titulo XI, cuius Capita XV. numerantur propter bis repetitum numerum XI. In fine Tabulae, summa omnium simul Capitulorum ita est adnotata, καὶ φάλαρα σκη. Capita CCXXVIII. revera tamen sunt CCXXVIIII. Pag. 3. b. haec inscriptio legitur: Εὐκοιμήθη ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Τορνόβου Ἰγνάτιος ἐν τῇ ἀγίᾳ μονῇ τῇ προδρόμῳ τῆς Καλαμῆτας κατὰ τὸ 5708. Obiit sanctissimus Metropolitae Tornobii Ignatius in sancto monasterio Praecursoris Calametae Anno 6972. (Christi mccccxliiv.) Ex quo colligitur, Codicem hunc fortasse ex iis esse, qui a Lascare ex Asia huc adveкти fuerunt.

II. pag. 5. Στίχοι ἡρώικοι τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ

initium ac finis concordat cum vulgata secundum LXX. editione G. L. Paris. per Claudium Sonnum mdcxxviii. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 893. Quae notatu digna, haec sunt: In fine Libri primi Regum repetit initium sequentis a verbis, & ἐγένετο, usque ad τῶν τῶν Ἀμαλὴ. In fine Neemiae legitur: πληροὶ σὺν Θεῷ ὁ Ἐσδρας. Explicit cum Deo Esdras: ex quo patet, Neemiae Librum cum secundo Esdrae coniungi: quod Capitulum etiam, seu versuum numeratio marginalis ostendit; sub una enim eademque numerorum serie, quorum ultimus est πα'. LXXXI. uterque comprehenditur. Similem quoque numerationem exhibet Liber I. Esdrae, qui Capita, seu versus continet πα'. CIX. Argumenta rerum in sacro Textu expositarum, litteris uncialibus, ac vere quadratis, partim etiam Sinico more deorsum versus in margine exarata, vide inferius ad calcem Plutei IX. pag. 464. seqq. ubi singula in medium proferuntur. Liber primus Maccabaeorum p. 427. incipit a verbis τῆς ἐξ αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς, κ. λ. quae sunt Cap. XI. vers. 33. cit. edit. Tom. II. p. 850. quem quidem defectum recentior Graecus animadvertens, in calce paginae antecedentis adscripsit: λείπει πολλά φύλλα, desunt multa folia, nimirum XVIII. quum enim Codex quaternionibus constet, quorum singuli octo continent folia, patet ex ipsorum numera-

COD. II

τριάρχη Θεωπύλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, ἡ πα-
σης ἀνατολῆς, κυρὸ Θεόδωρος τῷ Βαλσαμῶν χά-
ριν τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης ἐξηγήσεως τῷ Νο-
μοκανόνι τῆς ἡδη λεγόμενης ἐν τῇ παρόσῃ βίβλῳ.
*Versus heroici SS. Patriarchae Theopolis ma-
gnae Antiochiae, & totius Orientis, Domini
Theodori Balsamonis. ob interpretationem ab
ipso factam in Nomocanonem, & in hoc libro
expositam.* Inc.

Ἀς ἔρεε ὡς πολὺ φωτοὶ ἀφελγὺς ἕμματα νυκτός.
Def. Σωτηρίην ψυχῆς. ταύτης γὰρ πέρι θρηνεῖ.
Sunt versus LXXII. editi ante Photii in No-
mocanonem Praefationem loc. cit. p. 788.

III. pag. ead. b. Ἐξηγήσεις τῶν ἱερῶν καὶ θείων
κανόνων τῶν τε ἀγίων καὶ πανευφύμων ἀποστό-
λων, καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμένηων συνόδων, ἀλλὰ
μὴν καὶ τῶν τοπικῶν, ἡτοι μερικῶν, καὶ τῶν λοι-
πῶν ἀγίων πατέρων· πρὸς δὲ καὶ δήλωσις τῶν
ἐνεργούντων, καὶ μὴ ἐνεργούντων νόμων, τῶν ἀνα-
τακτομένων ἐν τοῖς δέκα πρὸς τοῖς τέσσαρσι τί-
τλοις τοῖς κατ' ἀρχὴν τῶν κανόνων κειμένοις, πο-
νηθεῖσα κατὰ πρόβατον βασιλικὴν καὶ πατριαρχι-
κὴν Θεοδώρῳ τῷ εὐτελεῖ διακόνῳ τῆς ἀγιοτάτης
τῷ Θεῷ μεγάλης ἐκκλησίας, νομοφύλακι, χαρ-
τοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν βλαχερνῶν τῷ Βαλσα-
μῶν, τῷ μετὰ χρόνους τινὰς γενομένῳ καὶ πα-
τριάρχῃ Θεωπύλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πά-
σης Ἀνατολῆς. *Expositio sacrorum divinarum-
que Canonum sanctorum & celebratissimorum
Apostolorum, & sacrorum generalium, atque
etiam provincialium, sive particularium Con-
ciliorum, reliquorumque SS. PP. insuper &
declaratio efficacium atque inefficacium legum
in quatuordecim ante Canones positis Titulis
collocatarum; elaborata iussu Imperatorio, &
Patriarchali, a Theodoro Balsamone, humili
sanctissimae Dei magnae Ecclesiae Diacono,
Nomophylace, Chartophylace, & Praefecto
Blachernarum, qui etiam post aliquot annos
Theopolis, sive magnae Antiochiae, totius-
que Orientis Patriarcha factus est.* Sequitur
Praefatio, cuius initium: Πείθεσθε τοῖς ἡγε-
μένοις ὑμῶν, κ. λ. Finis: ὡσαύτως ἀποκύημα.
Tum Photii Nomocanon, sive Legum Im-
peratoriarum, & Ecclesiasticorum Canonum
Concordia in Titulos XIV. distributa; cum
Theodori Balsamonis scholiis, singulis Ca-
pitulis, in quae Tituli dividuntur, subie-
ctis. Primus Titulus est Περὶ θεολογίας καὶ
ὁρθοδόξου πίστεως, καὶ κανόνων, καὶ χειροτονιῶν.
*De Theologia & orthodoxa fide, & canonibus,
& consecrationibus.* Continet Capita xxxviii.

IV. pag. 14. b. Titulus II. Περὶ ποιήσεως
ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀναθημάτων,
καὶ περὶ κληρικῶν παρὰ γνώμην ἐπισκόπων ἀνι-
στάντων συστασίδια. *De exstructionibus Eccle-
siarum, sacris vasis, & donariis, & de cle-
ricis contra voluntatem Episcoporum altaria
erigentibus.* Continet Capita III.

V. p. 21. b. Tit. III. Περὶ εὐχῶν καὶ ψαλ-
μῶν καὶ ἀναγνώσεως καὶ ἀναφορᾶς καὶ κοινωσίας καὶ
φορεσίας καὶ ὑπερυψίας ἀναγνώσεων, ψαλτῶν καὶ
ὑπηρετῶν. *De precibus, cantu, lectione, obla-
tione, communionem, vestitu, & ministerio le-
storum, cantorum, & ministrorum.* Conti-
net XXII. Capita.

VI. p. 22. Tit. IV. Περὶ κατηχημένων, καὶ
τῷ ἀγίῳ βαπτίσματος. *De Catechumenis, &
sacro baptismo.* Continet XVII. Capita.

VII. pag. 24. Tit. V. Περὶ τῶν καταφο-
νούντων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ συνάξεων καὶ μνημῶν, καὶ
τῶν ἐοδιόντων ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ ἀγαπῶν. *De
contemptoribus Ecclesiarum, coenium, & com-
memorationum, deque comedentibus in Ecclesia,
& de agapis.* Continet Capita III.

VIII. pag. ead. b. Tit. VI. Περὶ καρποφο-
ρίας. *De fructuum oblatione.* Continet Capi-
ta III.

IX. pag. ead. Tit. VII. Περὶ νηστίας καὶ τῆς
τεσσαρακοστῆς καὶ τῷ πάσχα καὶ τῆς πεντηκοστῆς καὶ
κυριακῆς καὶ σαββάτου καὶ γονυκλισίας. *De ie-
iunio, quadragesima, paschate, pentecoste,
dominica, sabbato & genuflexione.* Continet
Capita V.

X. p. 26. Tit. VIII. Περὶ παροικιῶν, καὶ
τῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι καὶ κληρικοί, καὶ περὶ
ἀποδημίας αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν κατ' ἔτος συνό-
δων καὶ διδασκαλίας καὶ ξενοδοχίας, καὶ συστατικῶν καὶ
εἰρηνικῶν ἐπιστολῶν, καὶ ποῖα πράττεισιν ἰδιωτικῶς
ἢ δημοσίᾳ πράγματα, καὶ τῶς οἱ κληρικοί ἀλλή-
λους τιμῶσι. *De parochiis, & quomodo vive-
re debeant Episcopi & clerici, de peregrina-
tione eorum, de annuis synodis, doctrina, ho-
spitalitate, commendatitiis, & pacificis litte-
ris, quasque privatas seu publicas res gerant,
& quemadmodum clerici se invicem colant.*
Continet Capita XIX.

XI. pag. 30. Tit. IX. Περὶ ἀμαρτημάτων καὶ
δικῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, καὶ ἀφορισμῶν καὶ
καταρίσεως καὶ μετάνοιας, καὶ ποῖα ἀμαρτήματα ἢ
χειροθεσία λύει. *De peccatis, accusationibus,
excommunicatione, depositione, & poenitentia
Episcoporum & clericorum quaeque peccata ma-
nuum impositio tollat.* Continet Capita XXXIX.

XII. pag. 43. b. Tit. X. Περὶ διοικήσεως ἐκ-
κλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ
ἐπισκόπου. *De administratione rerum ecclesia-
sticarum, & de rebus propriis Episcopi.* Con-
tinet Capita VIII.

XIII. pag. 45. Tit. XI. Περὶ μονασιῶν καὶ
μοναχῶν. *De monasteriis & monachis.* Con-
tinet Capita XVI.

XIV. pag. 47. b. Tit. XII. Περὶ αἰρετικῶν
καὶ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων. *De Haereticis Iudaeis,
& Paganis.* Continet Capita XVIII.

XV. pag. 50. Tit. XIII. Περὶ λαϊκῶν. *De
laicis.* Continet Capita XLI.

XVI. pag. 61. b. Tit. XIV. Περὶ πάντων
ἀνθρώπων κοινῶς. *De omnibus hominibus pro-
miscue.* Continet Cap. VII. Haec autem
omnia a §. III. haecenus recensita habes
loc. cit. a pag. 813. ad pag. 1138.

XVII. pag. ead. Αἱ ἐν τοῖς νομίμοις κείμε-
ναι Ἰταλικαὶ λέξεις κατὰ σοῦζετον. *Voces Ita-
licae, (scilicet Latinae) quae in Legibus
inveniuntur iuxta alphabetum.* Inc. Αὐτὸς ἦ,
ἀπὲλ, μὴ γένοιτο. Ἀ'λοφίνιος, λειτουργία.
Αὐδίνιος, προσκυρομέντος. Def. ὡς τὰ τῷ λί-
βερ σατυλίσθε. τατέσιν ὁ ἐπὶ δ' ἑλεούριος
πταίων, ὡς ἐλεούριος τιμαρεῖται.

XVIII. p. 63. Ἐξηγήσεις τῶν ἱερῶν καὶ θείων
κανόνων. Def. ὡς τὰ τῷ λίβερ σατυλίσθε. τατέσιν ὁ ἐπὶ δ' ἑλεούριος
πταίων, ὡς ἐλεούριος τιμαρεῖται.

κα-

κανόνων τῶν τε ἀγίων καὶ πανσέπτων ἀποστόλων, καὶ
τῶν ἱερῶν καὶ οἰκουμένηων συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ
τῶν μερικῶν, ἡτοι τοπικῶν, καὶ τῶν λοιπῶν
ἀγίων πατέρων, πονηθεῖσα τοῖς μακαριωτάτοις καὶ
σοφωτάτοις ἐκείνοις ἀνδράσι, τῷ ἱερομάρτυρι Γεωργίῳ
τῷ καὶ πρότερον γενομένῳ δρυγγαρίῳ τῆς Βί-
γλας καὶ πρωτασκηρίτης, καὶ μετ' ἱκανὸς ὕπερον
χρόνους καὶ τῷ θεοφιλεστάτῳ διακόνῳ τῆς ἀγιοτά-
της τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλα-
κι, χαρτοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν βλαχερνῶν
τῷ Βαλσαμῶν κυρὸ Θεόδωρῳ, τῷ μετὰ χρό-
νους τινὰς γενομένῳ καὶ πατριάρχῃ Θεωπύλεως με-
γάλης Ἀντιοχείας, καὶ πάσης Ἀνατολῆς. *Expositio
sacrorum divinarumque Canonum sanctorum
& maxime venerabilium Apostolorum,
sacrorumque & oecumenicorum Conciliorum,
nec non particularium seu localium, cetero-
rumque SS. PP. elaborata a beatissimis sa-
pientissimisque illis viris Iohanne (Zonara)
monacho, qui fuit olim magnus Drungarius
Viglae, & primus a secretis, ac deinde post
aliquod temporis spatium a Domino Theodoro
Balsamone, Deodilectissimo Diacono sanctissi-
mae Dei magnae Ecclesiae, Nomophylace,
Chartophylace, & Praefecto Blachernarum,
qui etiam post aliquot annos Theopolis, ma-
gnae scilicet Antiochiae, & totius Orientis
Patriarcha factus est.* Ac primo quidem
Κανόνες τῶν ἱερῶν καὶ θείων ἀποστόλων πέντε. Ca-
nones sacrorum & divinarum Apostolorum
LXXXV. quibus singulis adponitur expositio
Zonarae, Balsamonis, & interdum alia ano-
nymi. Praecedunt Πρόλογος τῷ Ζωνάρᾳ, Pro-
logus Zonarae. Inc. Ἡ δὴλωσις τῶν λόγων
σου φωτιστὴ καὶ συνετιστὴ νηπίους. Def. ἵνα μὴ
δὲ ἀνηκούσαν κατακηρύξῃ. Canon I. inc. Ἐπί-
σκοπος χειροτονήσῃ, κ. λ. Interpretatio Zo-
narae inc. Νῦν μὲν χειροτονία καλεῖται, κ.
λ. Balsamonis inc. Ὁ ἀποστολικὸς οὗτος κα-
νὼν, κ. λ. Ultimus Canon def. καὶ αἱ Πρά-
ξεις ἡμῶν τῶν ἀποστόλων. Interpretatio Zo-
narae def. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ ἀγίας συνό-
δου πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγγέλιον συνόδον περὶ
Εὐσαφίᾳ τῷ γενομένῳ αὐτῶν μητροπολίτη. *Episto-
la eiusdem S. Ephesinae synodi ad sacram
in Pamphylia synodum de Eusaphio, qui fuit
eorum Metropolitae.* Inc. Μετὰ βουλῆς. Def.
τῇ ἱερᾷ συνόδῳ. Interpret. Zonarae inc. Ὁ
Εὐσαφίος, οὗ μέμνηται. Def. Ἀ'λεξανδρείας.
Balsamonis inc. Παμφυλία ἐστίν. Def. Ἀ'λε-
ξανδρείας. Ibid. a pag. 99. ad pag. 110.

XXII. p. 98. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκου-
μένης τετάρτης συνόδου. Κανόνες λ'. *Canones
sanctae & oecumenicae IV. synodi. Canones
XXX. In marg. sup. Ἀπὸ τῆς τρίτης συνόδου
ἕως τῆς δ' ἐν δέκα. A tertia synodo usque ad
quartam anni X. Praefatio inc. Ἡ ἀγία καὶ
οἰκουμένη πρώτη σύνοδος. Def. ἐξεφωνήθησαν.
Deinde ἀρχὴ τῆς πρώτης καὶ οἰκουμένης συνόδου.
Κανόνες κ'. *Principium primae & oecumenicae
synodi. Canones XX Primus inc. Εἴ τις ἐν
τάτῃ.* Interpretatio Zonarae inc. Διάφοροι*

κανόνες. Balsamonis inc. Οἱ ἀποστολικοὶ καὶ
θεοὶ κανόνες. Def. καὶ μετὰ τὸ πατριαρχεῦσαι,
διὰ τὴν ἐποφίαν τῷ ἐπικινδύνῳ ἀποτελεσματος
τῆς ἱατρίας. Ultimus Canon def. ἀποδίδου
τῷ Θεῷ. Interpretatio Zonarae def. θερμο-
θετεῖ. Balsamonis def. ἐφ' ὃν ἐξεφωνήθησαν
Loc. cit. a pag. 58. ad pag. 84.

XX. pag. 90. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκου-
μένης δευτέρας συνόδου, ἡς προσεβήχον ὁ μέ-
γας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος ὁ σοφός, καὶ ἐν ἀγίοις
Γρηγόριος ὁ Νύσσης, καὶ ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος
Ἰκονίης. Σύνοδος οἰκουμένης δευτέρα. Κανόνες η'.
*Canones sanctae & oecumenicae II. synodi,
cui praefuerunt magnus in Theologia Grego-
rius sapiens, & S. Gregorius Nyssenus, &
S. Amphilochius Iconiensis. Synodus oecume-
nica secunda. Canones VIII. In marg. sup.
Ἀπὸ τῆς πρώτης συνόδου ἕως τῆς δευτέρας ἐτη
ἐξήκοντα. A prima synodo usque ad secundam
anni LX. Praefatio inc. Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένη
δευτέρα σύνοδος. Def. ὑποτεταγμένους κανό-
νας. Canon I. inc. Ὡρίσαν οἱ ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει. Sola interpretatio Zonarae inc. Κα-
τὰ Μακεδονίαν. Ultimus Canon, qui tamen
est VII. (nam VIII. deest) def. ἐκ τότε αὐ-
τῆς βαπτίζομεν. Interpretatio Zonarae def.
εἰτα βαπτίζονται. Balsamonis def. πάλιν βα-
πτίζονται. Ibid. a pag. 85. ad p. 98.*

XXI. pag. 94. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰ-
κουμένης τρίτης συνόδου. *Canones sanctae &
oecumenicae III. synodi. In marg. sup. Ἀπὸ
τῆς δευτέρας συνόδου ἕως τῆς τρίτης ἐτη πενή-
κοντα. A secunda synodo usque ad tertiam
anni L. Praefatio inc. Ἡ τρίτη ἀγία καὶ οἰ-
κουμένη σύνοδος. Def. παρὰ τῶν ἀγίων πατέ-
ρων. Canon I. inc. Ἐπειδὴ ἐχρήν. Interpre-
tatio Zonarae inc. Τῶν ἱερῶν πατέρων. Bal-
samonis inc. Τῷ Νεσφίῳ κατὰ τὸν Νέστορα. Ca-
non ultimus, qui est VIII. def. καὶ οἰκουμένη
συνόδῳ. Interpret. Zonarae def. ἄκυρος ἔσται.
Balsamonis def. τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Sequi-
tur Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ ἀγίας συνό-
δου πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγγέλιον συνόδον περὶ
Εὐσαφίᾳ τῷ γενομένῳ αὐτῶν μητροπολίτη. *Episto-
la eiusdem S. Ephesinae synodi ad sacram
in Pamphylia synodum de Eusaphio, qui fuit
eorum Metropolitae.* Inc. Μετὰ βουλῆς. Def.
τῇ ἱερᾷ συνόδῳ. Interpret. Zonarae inc. Ὁ
Εὐσαφίος, οὗ μέμνηται. Def. Ἀ'λεξανδρείας.
Balsamonis inc. Παμφυλία ἐστίν. Def. Ἀ'λε-
ξανδρείας. Ibid. a pag. 99. ad pag. 110.*

XXII. p. 98. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκου-
μένης τετάρτης συνόδου. Κανόνες λ'. *Canones
sanctae & oecumenicae IV. synodi. Canones
XXX. In marg. sup. Ἀπὸ τῆς τρίτης συνόδου
ἕως τῆς δ' ἐν δέκα. A tertia synodo usque ad
quartam anni X. Praefatio inc. Ἡ ἀγία καὶ
οἰκουμένη τετάρτη σύνοδος. Def. ὑποτεταγμέ-
νους. Canon I. inc. Τὰς ἐπὶ τῶν ἀγίων. In-
terpr. Zonarae inc. Καὶ αἱ οἰκουμένη. Bal-
samonis inc. Ἐδικαίωσαν οἱ πατέρες. Ultimus
Canon def. καταπιστευθήσονται. Interpret. Zo-
narae def. σωτηρίαν ὁρᾶται. Balsamonis def.
τὴν τέττα ἑρμηνείαν. Ibid. a p. 111. ad p. 149.*

XXIII. p. 109. b. Περὶ τῆς ε' συνόδου. *De V.
A 2 syn-*

synodo. In marg. sup. ἀπὸ δὲ τῆς τετάρτης συνόδου ἕως τῆς πέμπτης ἐστὶ ῥ'. *A quarta synodo usque ad V. anni C. Zonarae Praef. inc.* Ἡ πέμπτη σύνοδος. Def. κανόνες δὲ ἡ τοιαύτη σύνοδος οὐκ ἐξέτετο. Nullos habet Canones. Ibid. pag. 150.

XXIV. p. ead. Περὶ τῆς ἑκτῆς συνόδου. *De VI. synodo.* Zonarae Praef. inc. Ἡ ἑκτη σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ. Def. οὐδὲ αὕτη μὲν τοῖς ἡ σύνοδος κανόνες ἐξέτετο. Ibid. pag. 151.

XXV. pag. ead. Περὶ τῆς λεγομένης ἑκτῆς συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρέλλῳ. *De synodo sexta dicta in Trullo.* Zonarae Praef. inc. Διὸ τοῦ δευτέρου. Def. συνήρθη καὶ ἐκείνη. Tum alius titulus: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρέλλῳ τῇ βασιλικῇ παλατίᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Γεσινιανῷ τῷ εὐσεβεστάτῃ καὶ φιλοχρίστῃ ἡμῶν βασιλεῖ. Κανόνες ῥβ'. *Canones SS. PP. qui in Trullo Imperialis Palatii CPoli convenerunt, tempore Iustiniani religiosissimi & Christianissimi nostri Imperatoris. Canones CII.* Praecedit Προσφωνηματικὸς (subintelligit λόγος) τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον βασιλέα, ὃς ἰκέταζαν τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνες. *Adlocutio ipsius S. synodi ad religiosissimum Imperatorem, cui subiecerunt Canones ab ipsis expositos.* Inscr. bitur: Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Γεσινιανῷ, κ. λ. Inc. Τῆς ἀρχιεπισκοπῆς. Def. τὴν ἀπόλαυσιν. Zonarae interpr. inc. Ἡ γραφὴ αὕτη. Balsamonis inc. Ἀπὸ τῆς παρόντος. Canon I. inc. Τάξις ἀρίστη. Anonymi scholium inc. Κῆρυξ ἐστὶν ἐπὶ καταφοράς τῆς τῶν εἰκονομάχων κακουργίας, κ. λ. Vltimus Canon def. ἐκδιδάσκει βασιλεῖος. Interpr. Zonarae def. τελεώτερον τὸν Θεόν. Balsamonis def. ἐν τῷ τρίτῳ κανόνι αὐτοῦ. Ibid. a p. 151. ad p. 283.

XXVI. p. 145. Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμένης ἐβδόμης συνόδου. *Canones sanctae & oecumenicae VII. synodi.* In marg. sup. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑκτῆς συνόδου ἕως τῆς ἐβδόμης ἐστὶ ῥβ'. γέγονε δὲ ἐν ἑταίρῃ 545. τῆς κα' ἰνδ. *A sexta vero synodo ad septimam anni CXXII. facta autem est anno 606.* (Christi DLXXXVIII.) *Indict. XI.* Zonarae Praefatio inc. Ἡ ἐβδόμη καὶ οἰκουμένη σύνοδος. Def. οἱ καὶ εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Τότε τὴν ἱερατικὴν. Interpr. Zonarae inc. Ἐν τῇ Θεοπνευστῇ γραφῇ. Balsamonis inc. Μαρτύρια λέγονται. Vltimus Canon, qui est XXII. def. ὥστε τῆς χρείας κατεπείγουσας, μόνον εἶναι μετ' εὐλαβείας. Zonarae interpr. def. τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Balsamonis def. τῆς ἐν τῷ Τρέλλῳ. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XXVII. p. 159. b. Ἐπιστολὴ Ταρασίου τοῦ ἀγιοπατρὸς πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, νέας ῥώμης, πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης, περὶ τῆς μὴ ἐπὶ χρήμασι γίνεσθαι τὰς χειροτονίας. *Epistola Tarasii sanctissimi Patriarchae CPolis, novae Romae, ad Adrianum Papam Romae veteris, de non faciendis peruntia ordinationibus.* Inc. Πολυμερῶς. Def. ἀσχεδὺν ὄντες. Zonarae expositio inc. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπεστάλη. Def. κατακρίσεις ἄγιοι. Balsamonis inc. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη κατεσκευά-

σθη. Def. ἐκ τοῦ Σοφωνίου. Beveregii Tom. II. a pag. 184. ad pag. 188. ubi solum Balsamonis scholium.

XXVIII. p. 161. b. Κανόνες τῆς ἁγίας πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσεως. Κανόνες ιζ'. *Canones sanctae primae & secundae synodi in templo SS. Apostolorum congregatae. Canones XVII.* Zonarae Praef. inc. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγράφεται ὕψος. Balsamonis inc. Τινὲς τὴν ἐπιγραφὴν. Canon I. inc. Πρῶγμα σεμνόν. Interpr. Zonarae inc. Ο' κανὼν ἔτος. Balsamonis inc. Ἐν τῷ ζ' κανόνι τῆς ζ' συνόδου. Vltimus Canon def. ἀποπληρῶν. Interpr. Zonarae def. ὁμοίως διατάχεται. Balsamonis def. τὸν ἐπὶ ἐκείνῳ. Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXIX. pag. 171. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ καὶ ἐπωνύμῳ ναῷ τῆς τῷ Θεῷ λόγος σοφίας συστάσεως, καὶ τὴν ἐβδόμην καὶ οἰκουμένην σύνοδον ἐπιβεβαιώσας, πᾶσαν δὲ σχηματικὴν καὶ αἰρετικὴν πλάγην ἀπελασάσης. Κανόνες τρεῖς. *Canones editi a sancta synodo, quae in celebri templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, habita est, & oecumenicam VII. synodum confirmavit, omnemque schismaticum & haereticum errorem expulit. Canones tres.* Primus Canon inc. Ὁρίσιν ἡ ἁγία σύνοδος. Zonarae interpr. inc. Μὴ διαφέρεται. Balsamonis inc. Τινὲς κατακρινόμενοι. Vltimus def. ἀνάθεμα ἔστω. Zonarae interpr. def. αὐτὸς ἐαυτὸν ποιεῖ. Balsamonis def. ἀναίδειαν. Ibid. a p. 360. ad pag. 364.

XXX. p. 172. b. Ἡ ἐν Καρχηδόνι γενομένη σύνοδος, ἥς ἐξήρχεν ὁ μέγας Κυπριανός, καὶ ἱερόμαρτυς ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος. *Synodus Carthagenensis, cui praefuit magnus Cyprianus & sanctus martyr, qui erat Carthagenensis Episcopus.* Prima Zonarae Praefatio inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρῃ ἐστὶ. πρωτεύει γὰρ τῶν ἄλλων. Altera Balsamonis inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρῃ ἐστὶ. γέγονε γὰρ. Canon unicus, seu Epistola inc. Ἐν κοινοβουλίᾳ. Def. καὶ ἀληθείας. Interpr. Zonarae inc. Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ. Balsamonis inc. Ἐν τῷ προοιμίῳ γέγραπται. Sequuntur deinde sententiae Episcoporum in Concilio congregatorum: quibus breve aliud Zonarae subiicitur scholium, cuius finis est: ἀλλὰ κατὰ σύνοψιν ἐγράφησαν. Ibid. a pag. 365. ad pag. 374.

XXXI. pag. 176. Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρῃ συνόδου. Κανόνες κα'. *Canones synodi Ancyrae. Canones XXV.* Zonarae Praef. inc. Πρὸς τὴν πασῶν. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Πρεσβύτερος. Zonarae interpr. inc. Τῶν ἱεροκλυφάντων. Balsamonis inc. Κατὰ τὸν καιρὸν. Vltimus Canon def. βαθμῶς. Zonarae interpr. def. τὸ ἐπιτίμιον. Balsamonis def. μὴ δυνάμενοι. Ibid. a pag. 375. ad pag. 401.

XXXII. p. 183. b. Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου ιε'. *Canones synodi Neocaesariensis XV.* Zonarae Praef. inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Πρε-

σβύ-

σβύτερος. Zonarae interpr. inc. Ἐὰν γάμον. Balsamonis inc. Ο' ἀποστολικός. Vltimus Canon def. τῶν Πράξεων. Zonarae solius interpr. def. οὐκ ἀναγκαῖον. Ibid. a pag. 402. ad pag. 414.

XXXIII. pag. 187. Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδου ιη'. *Canones Gangrenae synodi XVII.* (sunt tamen revera XXI.) Praefatio inc. Ἡ ἐν Γάγγρᾳ τῇ μητροπόλει. Def. τῆς παρόσης συνόδου. Canon I. inc. Εἰ τις τὸν γάμον. Zonarae solius scholion inc. Φησὶν ὁ μέγας ἀπόστολος, κ. λ. Vltimus Canon def. γίνεσθαι εὐχόμεθα. Scholion Zonarae simul & Balsamonis def. λόγοις αὐτοῦ. Ibid. a pag. 415. ad pag. 427.

XXXIV. p. 190. Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδου κα'. *Antiochenae synodi in Syria Canones XXV.* Praefatio inc. Δύο γεγονάσιν. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας. Zonarae schol. inc. Φασὶν οἱ τῆς συνόδου ταύτης. Balsamonis inc. Περὶ τῆς ἐορτῆς. Vltimus Canon def. τῆς ἁγίας συνόδου. Zonarae schol. def. ἡ κυρέσκει. Balsamonis def. διοικεῖσθαι. Ibid. a pag. 429. ad pag. 452.

XXXV. p. 196. b. Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Καπατωκίης Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδου, πολλῶν ἐν αὐτῇ μακαρίων πατέρων συναθροισθέντων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσίας. Κανόνες ζ'. *Canones synodi Laodiceae, quae est urbs Phrygiae Capatiana, convocatae, multis in ipsa beatis Patribus ex variis Asiae provincis congregatis. Canones LX.* Canon I. inc. Περὶ τῆς δεινῆς. Zonarae schol. inc. Εἰ καὶ ἐκ κενώλῃται. Balsamonis inc. Οἱ δευτερογενέστες. Vltimus Canon def. πρὸς Τιμόθεον δύο. Zonarae solius scholion def. καὶ διάστροφᾳ. Ibid. a pag. 453. (per errorem 553.) ad pag. 481.

XXXVI. pag. 203. b. Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου κα'. *Sardicensis synodi Canones XXI.* Praef. inc. Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος. Def. εἰσὶν ἔτοι. Canon I. inc. Ο' ὅσις ἐπίσκοπος. Zonarae schol. inc. Ἐκαστος τῶν ἐν τῇ συνόδῳ, κ. λ. Balsamonis inc. Περὶ τῶν μεταβαίνοντων. Vltimus Canon def. ὁρίζεσθαι καὶ τῷτο. Zonarae schol. def. τῆς ἀξίας αὐτῶν. Balsamonis def. ἀλλοτρίων ἐπισκόπων. Ibid. a pag. 482. ad pag. 508.

XXXVII. pag. 213. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγίνῃ συνόδου. *Canones synodi Carthagenensis, qui sunt CXXXVIII.* Praefatio inc. Ἡ ἐν Καρθαγίνῃ σύνοδος. Def. τῶν σελλόντων αὐτῆς. Hanc sequuntur quaedam pauca de Piceno, Italiae regione, ac de octo Africae partibus, quae in Beveregio desiderantur. Tum Actio prima, cuius initium: Αἰνέσις ἐπίσκοπος εἶπε. Μετὰ τὴν ὁρίσθησαν ἡμέραν. Loc. cit. pag. 509. Canon I. inc. Ὡς ἐστὶ ἐν τῇ Νικαίᾳ συνόδῳ. Zonarae interpr. inc. Ο' δὲ λέγει Αἰνέσις. Balsamonis inc. Ἀναγνωσθέντος. Ibid. pag. 514. Vltimus Canon inc. Ἀρχεται πρὸς τὴν ἐν Ἀφρικῇ σύνοδον, κ. λ. def. τιμωράται ἀδελφοί, qui nihil aliud est, quam Cyrilli Alexandrini ad Afri-

canam Synodum Epistola. Ibid. pag. 673. Sequitur deinde Atrici CPolicani ad eandem synodum Epistola, & alia synodi ad Caelestinum Romae Papam, ac tandem Acta CPoli de Agapio, & Bagadio, omnia cum scholiis Zonarae, & Balsamonis, quorum finis est: βασιλεύοντος τῷ μικρῷ Θεοδοσίῳ. Ibid. a p. 674. ad p. 680. Quae heic unico paragrapho comprehendimus, in quatuor divisa reperies in Cod. XL. huius Plutei p. 73. qui sunt xx. xxi. xxi. & xxi. ubi tamen sola Zonarae ἐρμηνεία legitur.

XXXVIII. pag. 267. b. Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Βασιλείδην ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφόρων κεφαλαίων, πρὸς δὲ διὰ τῆς παρόσης ἐπιστολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐπαύσατο, αἱ καὶ ὡς κανόνες ἐδείχθησαν. *Dionysii Archiepiscopi Alexandrini ad Basilidem Episcopum, qui ipsum de diversis Capitibus interrogaverat: ad quae praesenti Epistola Dionysius responsiones dedit, quae tamquam Canones sunt receptae.* Inscr. bitur: Διονύσιος Βασιλείδῃ, κ. λ. Inc. Ἀπέστειλές μοι, πιστότατε, καὶ λογιστάτῃ μου ἡ ἐ. Def. ἰὼ κυρίῳ εὐχομαι. In Canones autem IV. divisa est. Zonarae interpr. inc. Πρὸς τὸ ἐρώτημα. Def. ἔγραψε πρὸς Ἀμμέν μονάζοντα. Balsamonis inc. Ἐπισκόπου τινος ἐρωτήσαντος. Def. ἐπιστολὴν πρὸς Ἀμμέν μονάζοντα. His vero duobus praecedat aliud Anonymi scholion de Dionysio, & Basilide, cuius initium: Ἰστέον, ὅτι γέγονε μὲν ὁ μακάριος Διονύσιος οὗτος ἀκριβοῦς Ὁριγένης. Hoc excepto, reliqua habentur loc. cit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 7.

XXXIX. pag. 270. b. Τῇ ἁγίᾳ Πέτρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ. Περὶ τῶν ἐν καιροῖς διωγμοῦ παραπεπρωκότων, εἰτα μετανοησάντων. *S. Petri Archiepiscopi Alexandrini & martyris Canones (XV.) adlati in eius Sermone de Poenitentia. De iis qui tempore persecutionis lapsi sunt, ac deinde poenitentiam egerunt.* Canon I. inc. Ἐπεὶ τέταρτον ἦδη πᾶσχα. Zonarae scholium inc. Διαίρεσις ποιεῖται. Balsamonis inc. Οἱ παρόντες κανόνες. Vltimus Canon def. ἐν ταύτῃ παρελήφθημεν. Zonarae schol. def. μέχρι τῆς πεντηκοστῆς. Balsamonis def. κανὼν διατάσσεται. Ibid. a pag. 8. ad pag. 23.

XL. pag. 275. b. Ἐπιστολὴ κανονικὴ τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Νεοκαισαρείας τοῦ ἱερομαρτυρῆ περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ εἰδωλῶντα φαγόντων, ἡ δὲ ἑτέρα τινα πλημμελησάντων. *Epistola Canonica S. Gregorii Archiepiscopi Neocaesareae Thaumaturgi de iis, qui in captivitate idolothya comederant, & alia quaedam peccata commiserant.* Continet Canones XI. Primus inc. Οὐ τὰ βρώματα. Zonarae schol. inc. Βαρβάρων ἐπελθόντων. Balsamonis inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ ἁγιος. Vltimus Canon def. τῶν ἁγιασμάτων. Solius Balsamonis schol. def. θεραπεῖαν ἀνέστησε. Ibid. a pag. 24. ad pag. 35.

XLI. pag. 280. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμμέν μονάζοντα. *S. Athanasii Epi-*

scopi

ad Ammum monachum. Inc. Πάντα μὲν καλὰ. Def. εἰς τὰς αἰδνας, ἀμήν. Zonarae ἑρμηνεία inc. Εἰρωτεύει ὁ μέγας. Def. λίαν ἡλίθιος. Balsamonis inc. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Def. ἐντυγχάντω τῷ Ζωναρᾷ. Ibid. a pag. 36. ad pag. 41.

XLII. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἐρ-
τασιῆς ἐπιστολῆς. *Eiusdem ex XXXIX. fe-
stali Epistola*. Inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ. Def. τοὺς
ἀνεκράτες. Zonarae schol. inc. Ἐνταῦθα ὁ μέ-
γας Ἀθανάσιος. Def. εἰς τὸν τελευταῖον κα-
γὼνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Balsamonis inc. Ὁ
τελευταῖος ἀποστολικὸς κανὼν. Def. γραφέντα.
Ibid. pag. 42. ubi Zonarae interpretatio, &
quidem longiuscula desideratur.

XLIII. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ
πρὸς Ρωφινιανόν. *Eiusdem Epistola ad Rophi-
nianum*. Inc. Σὺ μὲν τὰ ὕψ' ἡγαπημένω. Def.
ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύουσι σε. Zona-
rae schol. inc. Οὐ περὶ τῶν εἰδώλων θυσάν-
των. Def. ὁριθεῖσαν πίσιν, & τὰ λοιπὰ. Bal-
samonis inc. Περὶ τῶν εἰδωλόθυτα φαρμάκων.
Def. κατεξετάσεως δέονται. Ibid. pag. 44.

XLIV. pag. 283. b. Τῷ ἁγίῳ & μεγάλῳ
πατρὶς Βασιλείῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καπ-
παδοκίης πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον
Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. *Sancti ac ma-
gni Patris Basilii Archiepiscopi Caesareae
Cappadociae ad S. Amphilochoium Episcopum
Iconii Metropolis Phrygiae*, Epistolae tres,
complectentes Canones LXXXV. Prima
continens Canones XVI. inc. Ἀνοήτω Φη-
σίν. Def. διαπορεύεται & αὐτὰ τριβύς θαλασ-
σῶν. Secunda pag. 292. continens Canones
XXXIV. inc. Ἡρώτησε ἡμᾶς περὶ βιάνορος τῷ
πρεσβυτέρῳ. Def. ὡς τῆς ἀνεμμένης πορείας αἰ-
ρετώτερα. Tertia pag. 303. b. Canones com-
plectitur XXXV. & inc. Τὸ κατὰ τὴν κλη-
ρίκην. Def. περιστάσθαι. Zonarae interpr. inc.
Πολλὴς ταπεινοφροσύνης. Def. & ἐκ τῆς αἰωνίου
κολάσεως, quae tamen ultima in edit. Bal-
samonis tribuuntur, Balsamonis inc. Μετὰ
τὸ προοιμιάσθαι. Def. ἀκοινωνησὶα παντελεῖ
κατακρίνονται. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137.
(per errorem 367.). In Codice alia inter-
dum admiscetur anonymi scholia, quorum
primum ita inc. Τῷ πληρώματι τῆς ἐκκλη-
σίας, κατὰ Φῶσι Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Εὐφροσύνην ἐπι-
στολῇ, & τῇ πρὸς Κολασσαεῖς, Χρὶςτός ἐστιν, κ. λ.
quod pertinet ad primum Epistolae primae
Canonem.

XLV. pag. 312. Τῷ αὐτῷ ἐξ ἐτέρας πρὸς
τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῆς περὶ βρωμά-
των διαφορᾶς. *Eiusdem ex alia Epistola ad B.
Amphilochium de ciborum differentia*. Inc.
Τοῖς δὲ κομφοῖς. Def. ὅκ ἡνόμισεν. Vnicum
Zonarae schol. inc. Οἱ Εὐκρατίται. Def. ὁ
δὲ γευσάμενος ἐκ βίβης ἐκ ἡνόμισεν. Ibid. pag.
168. (per errorem 368.).

XLVI. pag. ead. Τῷ αὐτῷ πρὸς Διόδωρον
ἐπίσκοπον Ταρσῶ περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν ἀγομέ-
νων εἰς γάμον. *Eiusdem ad Diodorum Episco-
pum Tarfi de iis, qui duas sorores in matri-
monium duxerant*, Epistola duos continens
Canones, quorum enumeratio in editione

cum superioribus coniungitur. Primus. Ca-
non inc. Ἀφίκετο εἰς ἡμᾶς. Def. τὰς ἐντυγ-
χάνοντας. Hunc praecedit scholion breve
anonymi, quod inc. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, κ.
λ. Balsamoni tributum in editione pag. 139.
(per errorem 319.) Consequitur aliud
Zonarae, cuius initium: Ἀνατρέψαι. Finis:
ἀναγινώσκοντας, Balsamoni itidem l. c. tribu-
tum. Alter Canon inc. Πρῶτον μὲν. Def.
ἐναπομένειν. Zonarae scholion valde longum
inc. Προκαταστήσας τὸν λόγον. Def. ἐκεῖ ἐναπο-
μεῖναι, quod deest in edito. Balsamonis inc.
Ἡ πρὸς Διόδωρον. Def. & χρησιμώτατα.

XLVII. pag. 314. Τῷ αὐτῷ πρὸς Γρηγό-
ριον πρεσβύτερον, ὡς τε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ
συνόικου γυναικός. *Eiusdem ad Gregorium pre-
sbyterum, ut separaretur a muliercula, cum
qua habitabat*. Inc. Ἐνέτυχόν σε. Def. γενή-
σονται. Zonarae schol. inc. Γρηγόριος τις
πρεσβύτερος. Def. & τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης κα-
γὼν τρίτος. Balsamonis inc. Καὶ ταῦτα μὲν ὅ-
τως. Def. γυναικὸς συνοικίᾳ. Ibid. pag. 142.
(per errorem 322.) sub unius Balsamonis no-
mine.

XLVIII. pag. 315. Τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκό-
ποις, ὡς μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτῶν ὑπὲρ τῶν
ἐκ τῆς κανόνος. *Eiusdem Chorepiscopis, ne se-
ne ipso fiant ministri praeter canones*. Inc.
Πάνυ με λυπεῖ. Def. ὑπερῆσαν δεχθεῖν. Zo-
narae schol. inc. Ἀντιᾶται ὁ μέγας. Def. ἐπέ-
χειν τὰς χωρεπισκόπους Φησίν. Deest in edito.
Balsamonis inc. Τίνας ἦσαν. Def. δοκιμασίαν
αὐτῶν. Ibid. pag. 144. (per errorem 374.)

XLIX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ὕψ'
ἐαυτῶν (lege ἐαυτὸν) ἐπισκόπου, ὡς μὴ χειρο-
τονεῖν ἐπὶ χρήμασι. *Eiusdem ad Episcopos se-
bi subiectos, ne propter pecunias ordinent*.
Inc. Τὸ τῷ πράγματι. Def. κληθήσονται. Zo-
narae schol. inc. Πρὸς τὰς οἰκείας ἐπισκόπους.
Def. τιμὴ αἵματος ἔσονται & κληθήσονται. Deest
in edito. Balsamonis inc. Πῶς κολάζονται.
Def. τιμὴ αἵματος ἔσονται. Ibid. pag. 145.
(per errorem 375.)

L. pag. 316. Τῷ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κζ' κεφαλαίῳ
τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος πρὸς τὸν μακά-
ριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. *Eiusdem ex
XXVII. Capite eorum, quae de S. Spiritu ad
B. Amphilochium scripta sunt*. Inc. Τῶν ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ. Def. εἰσφερομένην. Primum scho-
lion est anonymi, cuius initium: Ἰστέον, ὅτι
ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν τῷ ξδ' ἀβ-
γῶ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς, κ.
λ. Alterum Zonarae, quod inc. Περὶ τῶν ἐξ
ἀγράφου παραδόσεως ἔχων. Def. κηρύσσειν ἐν
γράμμασι. Deest in edito. Tertium item Zo-
narae inc. Ἐν μὲν τοῖς προλαβούσιν. Def. εἰς
τὸ τῆς πίστεως μυστήριον. Loc. cit. pag. 147.
(per errorem 377.) Balsamoni tributum.

LI. pag. 317. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κθ' κε-
φαλαίῳ τῆς αὐτῆς πραγματείας. *Eiusdem ex
XXIX. Capite eiusdem Operis*. Inc. Πρὸς γε-
μῆν. Def. τὸ αἰδέσιμον ἔχοντα. Zonarae schol.
inc. Ἐν τῇ κατασκευάζει ὁ ἅγιος. Def. τοῖς δόγ-
μασιν. Ibid. pag. 149. (per errorem 379.)
Balsamoni tributum.

LII.

LII. pag. 318. Ἐπιστολὴ κανονικὴ τῷ ἁγίῳ
Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης πρὸς τὸν ἅγιον Λη-
τῶν ἐπίσκοπον Μελιτινῆς. *Epistola Canonica
S. Gregorii Episcopi Nysseni ad S. Letoium
Episcopum Melitenens*, Canones VIII. com-
prehendens. Inc. Ἐν καὶ τῷτο. Def. τῆς σῆς
μεγαλοφύας ἡ. Zonarae interpr. inc. Ἐν και-
ρῷ τῆς τῆς πάσχα ἑορτῆς. Def. ἀναστῆναι τὴν
ἀδικίαν. Ibid. a pag. 151. (per errorem
381.) ad pag. 164. ubi tamen scholia Bal-
samonis nomen praefecerunt.

LIII. pag. 323. b. Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τι-
μοθέῳ τῷ ἁγίωτῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας ἐνός
τῶν ρ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει
συνανθρωσθέντων, γενόμεναι πρὸς τὰς προσε-
χθεῖσαι αὐτῷ ἐρωτήσεις παρὰ ἐπισκόπων & κλη-
ρικῶν. *Responsa Canonica Timothei SS. Episc.
Alexandriae, unius ex CL. SS. PP. CPoli con-
gregatis, facta ad interrogationes illi propo-
sitas ab Episcopis & Clericis*. Inc. Ἐν παι-
δίῳ κατηχέμενον. Def. οἱ δὲ ἐ μείζονος. Pri-
mum scholion est anonymi, quod inc. Ἰστέ-
ον, ὅτι μετὰ Διονύσιον τὸν μέγαν ἰδ' Ἀλεξαν-
δρείας γενόμενον ἐπίσκοπον οἶδε ἐπισκόπησαν,
κ. λ. Varios enumerat Alexandrinae Eccle-
siae Episcopos, deest autem in edito. Ἐρ-
μηνία vero Balsamonis (huic enim adscri-
bitur l. c. pag. 165. licet in Codice nullum
nomen adpositum sit) inc. Ἡρώτηθη. Def.
& τελεωτέρας.

LIV. p. 325. Θεοφίλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλε-
ξανδρείας προσφώνησις τῶν Θεοφανίων ἐπιστάντων
ἐν κυριακῇ. *Theophili Archiep. Alexandrini
Edictum, quum SS. Theophania in die Domi-
nico instarent*. Inc. Καὶ τὸ ἔθος. Def. ἐνταῦ-
θα. Ibid. pag. 170.

LV. pag. ead. Τῷ αὐτοῦ ἱσομνηστικῶν, ὅπερ
ἔλαβεν Ἀμὼν διὰ τὴν Λυκῶ. *Eiusdem Commo-
nitorium, quod accepit Ammon propter Lyco-
Continet Canones X. Primus inc. Περὶ τῶν
κοινωνησάντων*. Vltimus def. ἰδιοποιεῖσθαι. ἀφιλ-
ἀργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτουργὸν τῷ Θεῷ.
Scholia inc. Περὶ βίβης. Def. τῶν ἁγίων ἀπο-
στόλων. Ibid. pag. 170. ubi nomen Balsamo-
nis praefecerunt.

LVI. pag. 326. Τῷ αὐτοῦ Ἀφουγγίῳ περὶ
τῶν λεγομένων καθάρων. *Eiusdem Aphungio
de iis qui dicuntur Cathari*. Inc. Δεδήλωκέ
μοι. Def. ἀντίκειται. Schol. inc. Περὶ τῶν
Ναυατιανῶν. Def. τῆς πρώτης συνόδου. Ibid. p.
174. (per errorem 374.)

LVII. pag. ead. b. Τῷ αὐτοῦ Ἀγαθῷ ἐπι-
σκόπῳ. *Eiusdem Agatho Episcopo*. Inc. Ἀἰνοῶν.
Def. τιθεῖναι δύνασαι. Scholion inc. Μάξιμός
τις. Def. ἡ τὸ κατεπεῖγον. Ibid.

LVIII. pag. ead. Τῷ αὐτοῦ Μηνᾷ ἐπισκό-
πῳ. *Eiusdem Menae Episcopo*. Inc. Νέμιμον
πᾶν. Def. συναγεσθαι. Scholion inc. Γυ-
ναῖκά τινα. Def. ἐν τοῖς ὕμνοις. Ibid. p. 175.

LIX. pag. ead. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν
Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας πρὸς Δό-
μνον Ἀντιόχεια. *S. P. N. Cyrilli Archiep. Ale-
xandri ad Domnum Antiochenum Epistola*.
Canones continens III. Primus inc. Ἐκαστα
τῶν καθ' ἡμᾶς, cuius scholion inc. Τὸ προεῖ-

μιον. Vltimus def. ἐν κυρίῳ προσαγορεύει. Huic
duplex ἑρμηνεία, prima Balsamonis inc. Ὁρᾶ
πρῶτον μὲν. Def. κατὰ τὴν παραίτησιν. Deest
in edito. Altera Zonarae inc. Καὶ παραίτη-
σις. Def. νοηθήσεται. Haec loc. cit. p. 177.
Balsamoni tribuitur.

LX. pag. 327. b. Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λι-
βύην & Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiusdem Epi-
scopis, qui sunt in Libya & Pentapoli*, E-
pistola, Canones continens IV. Primus inc.
Παντός. Vltimus def. τοῖς τῆς ἐκκλησίας θε-
σμοῖς. Scholium unicum inc. Τὸ ἀκοινωνητόν.
Def. ἐπιτιμωμένους. Ibid. pag. 178.

LXI. pag. 328. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν
Γρηγορίῳ τοῦ Θεολόγῳ ἐκ τῶν ἐμμέτρων αὐτοῦ
ποιημάτων περὶ τῆς τίνα χρὴ ἀναγινώσκεσθαι δι-
βλία τῆς παλαιᾶς & τῆς νέας γραφῆς. *S. P. N.
Gregorii Theologi ex eius metricis poematibus,
quinam libri legendi sint veteris ac novi Te-
stamenti*. Inc. Ὁρᾶ δὴ. Def. ἐκ ἐν γυνήσις.
Balsamonis ἑρμηνεία inc. Ἰνᾶ δὲ μή. Def. ἀλ-
λὰ νόθον. Ibid.

LXII. pag. ead. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς
ἡμῶν Ἀμφιλόχιῳ ἐπισκόπῳ Ἰκονίου ἐκ τῶν πρὸς
Σέλευκον ἰάμβων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *S.
P. N. Amphilochoii Episcopi Iconii ex iambis
ad Seleucum de eodem argumento*. Inc. Πλὴν
ἀλλ' ἐκεῖνο. Def. θεοπνεύτων γραφῶν. Ibid.
pag. 179.

LXIII. pag. ead. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ Γέννα-
δίῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς σὺν
αὐτῷ ἁγίας συνόδου πρὸς ἅπαντας τὰς ἐπιστά-
τας μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ρώμης.
*Encyclica Epistola Gennadii Patriarchae CPo-
litani, & sanctae cum eo congregatae syn-
odi ad omnes SS. Metropolitanos, & ad Pa-
ram Romae*. Inc. Ὁ δεσπότης ἡμῶν. Def.
θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Sequuntur subscrip-
tiones ipsius Gennadii, & aliorum quatuor
Episcoporum, tum haec: ὑπέγραψαν δὲ καὶ
οἱ οἱ. quorum omnium nomina vide apud
Leunclaviu Iuris Graec. Rom. Lib. III.
pag. 189. Huic Epistolae pars, a verbis
nimirum κἀλλιστα ἐ λῆαν εὐσεβῆ, κ. λ. tam-
quam Balsamonis scholium proponitur tum
in Bevereg. l. c. p. 181. tum etiam in Col-
lect. Canonum Paris. mdcxx. cum Balsamo-
nis Commentariis. Omnia tamen ad eam-
dem Epistolam pertinere, innuitur ex no-
stro Codice, & opinatus est etiam Leuncl.
loc. cit. p. 188.

LXIV. p. 329. Ἐκ τῆς πρὸς τὴν Νικοπολί-
τας ἐπιστολῆς τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ. *Ex Epist.
Basilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἡ ἐπιστολὴ.
Def. αἵματος τύπη. In Bevereg. l. c. p. 183.

LXV. pag. ead. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν
Νικηφόρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ
ὁμολογητῆ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τέτου συντά-
ξεων, & τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων κανόνες
περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *S. P. N. Nicephori
Archiep. CPolitani, Confessoris ex eius Eccle-
siasticis Constitutionibus, & cum eo SS. Pa-
trum Canones (LXV.) de diversis Capitulis*.
Inc. Τὰς ἐκκλησίας τὰς ἐπὶ ἀίρετικῶν. Def.
& μετὰ τὸ γεύσασθαι βρώσεως. Nulla subiici-
tur

tur interpretatio. Diversi sunt ab iis, qui adferuntur Tom. VII. Concilior. Labbaci edit. Paris. mdcxlv. p. 1297.

LXVI. pag. 330. b. Τὸ μακαριώτατο μητροπολίτη Ἡρακλείας κυρὸ Νικήτα ἀποκρίσεις πρὸς τὴν Κωνσταντίνον ἐπίσκοπον περὶ τῶν ἡρωτή-
θη παρ' αὐτοῦ. *Beatiſſimi Metropolitae Hera-
cleensis D. Niceae responsa ad quemdam Con-
stantinum Episcopum ad ea, de quibus fue-
rat ab ipso interrogatus.* Inc. Τὴς εἰς δευτέ-
ρον συνοικέσιον ἐρχομένης. Def. διὰ τὰς γυνεῖς.
In Leuncl. l. c. Lib. V. pag. 310. Sed inter
quartam, & quintam Quaestionem, Co-
dex alias quinque inferit cum suis respon-
sionibus, quae defunt in edito: quemad-
modum etiam post finem adlatum alii quin-
decim versus sequuntur.

LXVII. pag. 331. E'τερον κεφάλαιον κανο-
νικὸν τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γ'ωάννῃ ἀρχιε-
πισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. *Al-
terum Caput Canonicum S. P. N. Io. Chry-
sostomi Archiep. CPolitani.* Inc. Οὐ γὰρ ἀπλῶς.
Def. γέννηται ἡ στυδή. Ibid. Lib. III. p. 186.

LXVIII. pag. ead. b. Περὶ μνηστίας, &
ἔστι ἔδν ἐστὶ γάμος τε καὶ μνηστίας διαφορὰ
εἰς σύστασιν τῷ θεμῶν & ἐρρωμένῳ. *De sponsa-
libus, & quod nihil est discriminis inter nu-
ptias & sponsalia in hoc, ut licite iussueque
contrabantur.* Inc. Μὴν Α'πριλλίῳ καὶ ἡμέρῃ
δ'. ἰνδ. δ'. ἔτος ε'φοδ'. προκαθήμενῳ Γ'ωάννῃ, κ.
λ. Εἰ καὶ μὴ προδήλως. Def. καὶ ἐρρωμένῳ & θε-
μῶν. Ibid. pag. 211.

LXIX. pag. ead. E'τέρα συνοδικὴ σημείω-
σις περὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου, καὶ αὕτη περὶ μνη-
στίας. *Alia synodica significatio de eodem Ca-
pite, & haec de sponsalibus.* Inc. Μὴν Μαρ-
τίῳ θ'. ἰνδ. ε'. ἔτος ε'φοδ'. προκαθήμενῳ Γ'ωάν-
νῃ, κ. λ. Τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ. Def. ἐξέφωνήθησαν.
Ibid. p. 212. In Codice alii novem versus
sequuntur.

LXX. pag. 332. Μὴν Μαρτίῳ, ἰνδ. ιε'.
ἔτους ε'χ'. Τ'πόνημα τοῦ κυροπαλάτου καὶ
μεγάλου δρουγγαρίου τῆς Βίγλας κυρὸ Γ'ωάν-
νου τοῦ Θρακησίου, ἐφ' ᾧ καὶ λύσις ἐξεφωνή-
θη τοῦ βασιλέως κυρὸ Α'λεξίου τοῦ Κομνηνοῦ
τὴν προγεγονῆσαν παρ' αὐτοῦ νεαρὰν περὶ τοῦ
γάμου ἐπικυρούσα, καὶ ἄλυστον μένειν ἐπιτάττουσα
τὴν μεθ' ἱερολογίας προβαίνουσαν μνηστίαν. *Men-
se Martio, Indi. XV. Anno 6600. (Christi
mxcii.) Suggestio Curopalati magnique
Drungarii Viglae D. Ioannis Thracessi, in
quam responsum pronunciatum est ab Impera-
tore D. Alexio Comneno, Novellam ab se-
prius editam de nuptiis confirmans, utque
sponsalia precibus sacris intervenientibus con-
tracta, indremia maneat, praecipiens.* Inc.
Δέσποτά μῃ ἔγιε, μνηστίας γάμων. Def. δι'
ἐμψύων γραμμάτων. Ibid. Lib. II. a pag.
132. ad pag. 138. ubi Imperatoris Rescri-
ptum ab Ioannis Thracessi Relatione divi-
sum est. In Codice alia pauca sequuntur.

LXXI. pag. 333. b. Τοῦ βασιλέως κυρὸ
Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου νεαρὰ δευτέρα
νομοθεσία περὶ τῶν ἐκκλησίῳ φονευόντων, δεχομένη
μὲν αὐτὴς κατὰ συμμάχουσαν παρὰ δύναμιν τῆς

πρώτης, ἀειφυγία δὲ καὶ περιουσίας ἐκπύσει κα-
ταδικάζουσα. *Imperatoris D. Constantini Por-
phyrogenetae de iis, qui sponte caedes com-
mittunt nova lex altera, recipiens quidem eos
ex misericordia, praeter sententiam prioris;
exilio tamen perpetuo & bonorum publicatione
mutans.* Inc. Ταῦτα νομοθετεῖν προεβλήθη οὖν.
Def. τὸν μονήρη βίον ἀναιρεῖται καταναικάζουσαι.
Ibid. p. 111. quinque versus in fine longior.

LXXII. p. ead. Sequuntur excerpta quae-
dam de Episcopis ex Libro Basilicarum Con-
stitutionum tertio: tum alia pauca de co-
gnationis gradibus, ac de dote, ita breviter,
ut unde fuerint desumpta, expiscari mini-
me licuerit.

LXXIII. pag. 334. b. Τὸ μακαριώτατο καὶ
ἀγιωτάτο ἀρχιεπισκόπῳ Βουλγαρίας κυρὸ Διμη-
τρίῳ τῷ Χωματηνοῦ περὶ βαλμῶν συγγενείας.
*Beatiſſimi & sanctissimi Archiep. Bulgariae
D. Demetrii Chomateni de gradibus cognatio-
nis.* Inc. Ο' μὲν λόγος, δὲν ἡγήσω. Def. εὐα-
ρεσησάντων αὐτῶν, ᾧ πρέπει, κ. λ. In Leuncl.
l. c. Lib. V. pag. 311. In Codice subditur
Tabula diversos cognationis gradus, prohi-
bitos, ac non prohibitos repraesentans.

LXXIV. pag. 336. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κων-
σταντίνον ἀρχιεπισκόπον τῆς μητροπόλεως Δυρρα-
χίου τὸν Καβάσιαν ἀποκρίσεις. *Eiusdem ad Con-
stantinum Cabasilam Archiepiscopum Metropo-
lis Dyrrhachii responsa.* Inc. Ὑπακοὴ καὶ ὕμνος.
ἔστιν δειλία. Def. οἱ τὰ περὶ τῶν κοινῇ συν-
διασκεψάμενοι. Ibid. a pag. 316. ad p. 323.
ubi sunt tantummodo Quaestiones IV.

LXXV. pag. 340. Κωνσταντίνῳ ἀρχιεπισκό-
πῳ Δυρραχίου τοῦ Καβάσιαν ἐρωτήσεις πρὸς τὸν
ἐπίσκοπον Κίτρου κύριον Γ'ωάννην. *Constantini
Cabasilae Archiepiscopi Dyrrhachii Interroga-
tiones ad Episcopum Citri Dominum Ioan-
nem, cum suis responsionibus.* Sunt autem
numero XXV. Inc. Εἰ συμβῇ ἱερουργῆσαι μη-
τροπολίτην, κ. λ. Def. εἰ καὶ ἐπὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων νομοθεσιῶν τὸ κράτος ἐκείνητο. Ibid. a
pag. 323. ad pag. 335. ubi sunt tantummo-
do Quaestiones XVI.

LXXVI. pag. 346. Γ'ωάννῃ μοναχῷ τοῦ Ζω-
ναρᾶ, τοῦ γεγονότος μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς
Βίγλας καὶ πρωτασηκρήτης λόγος πρὸς τὴν φυσικὴν
τῆς γυνῆς ἐκροὴν μίανσμα ἡγυμένως, καὶ πάλουλας
τῆς παθόντας σπέρματος ἐκκρίσιν, οὐ μόνον τῆς
ἀγίας τῶν θεῶν μυσηρίων μετέχειν μεταλήψεως,
ἀλλὰ καὶ τῶν θεῶν βίγειν εἰκλῶν διὰ τὴν αὐ-
τὴν αἰτίαν Ioannis Zonarae monachi, magni
quondam Drungarii Viglae & primi a se-
cretis Oratio ad eos, qui naturalem seminis
fluxum immunditiam existimant, prohibentque
eos, qui eiusmodi seminis egestionem patiun-
tur, non solum sacrae divinatorum mysteriorum
susceptionis participes fieri, sed tangere
etiam sacras imagines ob eandem causam.
Inc. Μὴ γίνε δίκαιος πολὺ. Def. ἐπενέγκη τὴν
ἐπιτίμησιν. Ibid. pag. 351.

LXXVII. p. 349. Ἀναστάσιον πατριάρχῃ Θεο-
πόλεως, καὶ Κυρίλλῳ Α'λεξανδρείας ἐκθέσις σύντομος
τῆς ὁρθοδόξου πίστεως. *Anastasi Patriarchae An-
tioceni, & Cyrilli Alexandrini brevis expositio.*

cio orthodoxae fidei. Inc. Ποίας θρησκείας εἰ
ἀνθρώποι; Χριστιανὸς εἰμί. Def. διακρίνεται δὲ
κατὰ τὰς ὑποστάσεις ἡτοὶ τὰ πρόσωπα. Graece
edidit versionemque Latinam addidit Theo-
dorus Beza Genevae mclxx. 8. una cum li-
bris V. Athanasii de Trinitate, libris Basi-
lii contra Eunomium &c. Vid. Fabric. l. cit.
Lib. V. c. 27. T. VIII. p. 588.

LXXVIII. p. 349. b. Τόμος Σισίνῳ πατριάρχῳ
σερὶ τῷ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφὸς ἐξαδέλφους
δύο. Σισίνιος ἔλεγε Θεὸν ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταν-
τινουπόλεως Ρ'ωμῆς νέας. *Tomus Sisinii Patriar-
chae, quod non liceat duobus fratribus ducere
duas consobrinas. Sisinii Dei misericordia
Archiepiscopus Constantinopolis Novae Romae.*
Inc. Καὶ ἱατρὸς ἐκεῖνος. Def. κατὰ τὴν καὶ τοῦ
Φεβρουαρίου μηνὸς, τῆς ἰνδικ. ἐν ἔτει τῷ ε'φοδ'.
Exstat in Leunclavii Iure Graeco-Rom. lib.
III. p. 197.

LXXIX. p. 351. Ἰσὸν τῆς ἐκτεθείσης συνοδι-
κῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ οἰκουμε-
νικῷ πατριάρχῳ, παρὰ Νικήτα τῷ δισωτάτῳ πρω-
τοσυλλέλλῳ καὶ χαρτοφύλακῳ τῆς μεγάλης ἐκ-
κλησίας κατὰ τὸ ε'φοδ' ἔτος, τῆς ἰνδικ. περὶ
τῷ μὴ γίνεσθαι γάμον ἐξ ἑδῶν βαδμοῦ. *Exem-
plum editae Synodicae Constitutionis sub Michae-
le sanctissimo & oecumenico Patriarcha, a Ni-
ceae sanctissimo Protosyncello, & Chartophyla-
ce magnae Ecclesiae anno 6565. indiction. 5.
de non faciendis nuptiis in septimo gradu.* Inc.
Ἀνῆλγος ἱερώτατε. Def. ἐξοικωθῆναι, ἐπεδῶν,
μηνί, καὶ ἰνδ. τοῖς προγεγραμμένοις. Exstat in
Leunclav. l. c. Lib. III. p. 206.

LXXX. p. 352. Νικόλαῳ τῷ ἀγιωτάτῳ ἡμῶν
δεσπότῃ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῳ ἐν τῷ Θωμά-
τῃ, καὶ Γ'ωάννῃ τῷ μεγάλῳ Δρουγγαρίῳ τῆς Βίγλας,
καὶ Γεωργίῳ πρωτοπρεδρῇ τῷ Μαργγάνῃ, καὶ Γ'ωάν-
νῃ πρωτοπρεδρῇ τῷ Σολομῶντος Α'ποκρίσεις πρὸς
τὸν μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως Βασιλείου. *Ni-
colai sanctissimi Domini nostri & oecumenici
Patriarchae in Thomaite, & Ioannis magni
Praefecti Vigilum, & Georgii Protoproedri
Mangane, & Ioannis Protoproedri Salomo-
nis, Responsiones ad Metropolitam Philppopo-
lis Basilium.* Inc. Προέβητο ὁ θεοφιλέστατος. Def.
ἐπιζητεῖν. Ibid. Altera ἡρωτήθησαν. Def. προ-
σεσημασμένοι. Vid. Leuncl. l. c. Lib. III. p. 215.

LXXXI. Ibid. Σημείωμα συνοδικὸν ἐπὶ τῆς
βασιλείας Κομνηνῷ κυρίῳ Μανυῆλ, πατριάρχῳ ὄν-
τος Λυκά κ. τ. λ. περὶ τῷ μὴ γίνεσθαι γάμον
ἐξ ἑδῶν βαδμοῦ ἐξ αἱματος. *Significatio synodi-
ca sub Imperio Domini Manuelis Comneni, &
sub Patriarcha Luca &c. de non faciendis nu-
ptiis septimi gradus cognationis.* Inc. Εὐσε-
βιος ὁ σοφώτατος Σολομῶν. Def. καὶ ὅτι οὐδ' ἀπὸ
τῷ τόμῳ κενώλται. Vid. Leunclav. l. c. Lib.
III. p. 217.

LXXXII. p. 353. Ε'κ τῶν ἐπιστολῶν κυρίῳ
Νικηφόρῳ, καὶ χαρτοφύλακῳ πρὸς τινὰ μοναχὸν
Θεοδόσιον καὶ ἔγκλειστον Κορίνθῳ, περιεχούσων λύσιν
τινῶν ζητημάτων. *Ex Epistolis Domini Nice-
phori, & Chartophylacis ad quemdam mo-
nachum Theodosium & inclusum Corinthi, con-
tinentibus solutionem quarundam quaestionum.*
Inc. Περὶ τῶν ἡρώτησας τίμῃς πᾶτες. Def.

ἡνα μὴ λάθῃς βλάψας πολλὰς. Sunt plura excer-
pta, quam in Leuncl. L. V. p. 341. Vid. Ortho-
doxogr. A. mclv. p. 936. & A. mclxix. p. 74.
& ad calcem Philastrii, Basil. mclxxxix. 8. p.
404. seq. & in quibusdam Biblioth. Patrum
editionibus, ut Lugdun. T. XII. p. 547.

LXXXIII. p. 355. Τὸ γεγονὸς σημεῖωμα παρὰ
τῷ ἀοιδίμῳ βασιλέως κυρίῳ Ἰσαακίῳ τῷ Α' γ-
γέλω εἰς τὸ ἀποκρίσθαι τὰς τῶν ὑποψηφίων
ἐπισκόπων χαμετὰς κατὰ τὴν καὶ τῷ σεπτεμβρίῳ
μηνὸς, δ' ἡμέρῃ, ἰνδικ. ε'. *Subnotatio facta a ce-
lestri Imperatore Domino Isaacio Angelo, ut
tondeantur electorum Episcoporum uxores.* XX.
Septembris, feria IV. indictione V. Inc. Ἡ ἔννο-
μος, τῷ βασιλέως ἀπόφασις. Def. ἦσαν δὲ τῷ
βήματι τῆς βασιλείας μετὰ τῶν συνεδριῶ-
ζοντες ἀρχιερεῖς ὁ Καισαρείας, δ' Ε'φέσου, δ' Κυζι-
κου, καὶ ἕτεροι ἐν ὀλίγοις. Exstat in Tomo I. lu-
ris Graeco-Romani Leunclavii Lib. II. p. 175.

LXXXIV. p. 356. Νεαρὰ τῷ ἀειμνήστῳ βασι-
λέως, κυρίῳ Α'λεξίῳ τῷ Κομνηνῷ ἡ περὶ τῆς μνη-
στίας, ἐκτεθείσα κατὰ τὸν Γ'έλιον μήνα, τῆς ζ'
ἰνδικ. τῷ ε'φοδ'. δευτέρῃ ἔτος. *Novella memoran-
di Imperatoris, Domini Alexii Comneni de
sponsalibus, edita mense Iulio, Indictione VII.
6590. anno secundo.* Inc. Ἡ μὲν παλαιὰ, καὶ
πρεσβυτέρα νομοθεσία. Def. τῆς ἀνιερῆς κατεργα-
ζόμενοι συναναστροφῆς. Exstat ibid. p. 126.

LXXXV. p. 357. Τῷ μητροπολίτῃ Κρήτης
κυρίῳ Ε'λίῳ ἀποκρίσεις πρὸς τινὰ μοναχὸν Διονύ-
σιον περὶ διαφορῶν αὐτῷ ἐρωτήσεων. *Metropoli-
tae Cretensis Domini Eliae Responsiones ad
quemdam Dionysium monachum de diversis
eius interrogationibus.* Inc. Τὸ μὲν ἀσθενὲς τῆς
ἐμῆς διανοίας, καὶ ἀπορον, πνευματικῆ ἀδελφέ. Def.
τὸ μὲν δοκεῖν συναίνειν διὰ τὴν ἀνυβότητα. Vid.
Leunclav. l. c. Lib. V. p. 335.

LXXXVI. p. 358. b. Ἀναφορὰ τινὸς μονα-
χοῦ γέροντος Καππαδόκης Βασιλείας τῆνομα πρὸς
τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης ἐκεῖνον κύριον Νι-
κήταν. *Anaphora, seu Responsum monachi se-
nis cuiusdam Cappadocis, nomine Basilii ad
metropolitam Thessalonicensem Dominum illum
Niketam.* Inc. Δέσποτά μῃ ἔγιε. Def. καὶ ὅτι
ἐξω ἀνέυθνος ἡ ὑπογραφή, ὁ μητροπολίτης Θεσα-
λονίκης Νικήτας. Vid. Leunclav. l. c. p. 344.

LXXXVII. p. 359. Ε'ρωτήσιν τινῶν μοναχῶν
ἐξω τῆς πόλεως ἀσκαμένων, καὶ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐ-
ταῖς γενόμεναι παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
ἀγίας συνόδου, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῷ ἀγιωτάτῳ πα-
τριάρχῳ κυρίῳ Νικόλαῳ, βασιλεύοντος τῷ ἀοιδίμῳ
βασιλέως κυρίῳ Α'λεξίῳ τῷ Κομνηνῷ, ἐφ' ᾧ καὶ
ἐρμηνεύται ἐξεφωνήθησαν παρὰ τῷ πατριάρχῳ Α'ν-
τιοχείας κυρίῳ Θεοδόρῳ τῷ Βαλσαμῶν. *Interro-
gationes quorundam monachorum extra Urbem
degentium, & Responsiones ad ipsos factae a
sancta Constantinopolitana Synodo, tempore
sanctissimi Domini Patriarchae Nicolai, re-
gnante glorioso Imperatore Domino Alexio Com-
neno, quibus adiunctae sunt interpretationes
Domini Theodori Balsamonis Patriarchae An-
tioceni.* Inc. Εἰ καὶ καὶ μοναχὸν εἰσεῖναι εἰς τὸ
ἅγιον θυσιαστήριον. Def. ὅπερ οὐ βέλεται ὁ ἅγιος.
Vid. Beveregium l. c. T. II. Part. I.

LXXXVIII. p. 360. b. Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα
B

παρὰ τὴν Πάπαν Ῥώμης κυρίως Ἀδριανὸς πρὸς τὸν ἀγιώ-
τατον Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κύριον Βασί-
λειον τὸν Ἀχρίδην. Ἀδριανὸς ἐπίσκοπος δὲλος
δύλων Θεῷ τῷ σεβασμῷ ἀδελφῷ τῷ Θεσσαλονι-
κῶν Ἀρχιεπισκόπῳ ἀπασάν. ἡ ἀποστολικὴν εὐ-
λογίαν. *Epistola missa ab Adriano Romano Pa-
pa ad sanctissimum Archiepiscopum Thessalonice-
ncsem Dominum Basilium Achridenum. A-
drianus Episcopus servus servorum Dei vene-
rabilis fratri Thessalonicensi Archiepiscopo salu-
tem & apostolicam benedictionem.* Inc. Ἐξέτα
διὰ τὸ ἀρχαίως πολέμιον τὸ φθόνον. Def. διὰ τῶν σῶν
Γραφῶν θέλωμεν ἡμῖν δηλωσθεῖν. Vid. T. XXVII.
Concilio. edit. Regiae ad A. C. mcliv.

LXXXIX. p. 361. Ἀντιγραφὴ τοῦ Ἀρχιε-
πισκόπου Θεσσαλονίκης κυρίου Βασιλείου τῷ Ἀχρί-
δην πρὸς τὸν Πάπαν Ῥώμης κύριον Ἀδριανόν.
*Responsum Archiepiscopi Thessalonicensis Do-
mini Basilii Achrideni ad Papam Romanum
Dominum Adrianum.* Inc. Ἀνέγνωμέν σου τὴν
ἐπιστολὴν ἀγιώτατε πάπα. Def. ἡ τῷ δεσποτικῷ
θελήματι οἱ δέλοι ἰσηρητῆσμεν. Est in Leuncl.
Iure Graeco Romano p. 307. & apud Alla-
tium de Consensu p. 658.

XC. p. 362. Ἐρωτήσεις τῷ Θεοφιλεστάτῳ ἐπι-
σκόπῳ Βελλῶς μετὰ λύσεων συνοδικῶν τῶν ἱερωτά-
των μητροπολίτου Δυρραχίου Ῥωμανῷ, ἡ ἱερωτάτων
τῶν ἀδελφῶν, τῷ Καίσαρειας Καππαδοκίας Μη-
τροφάνῳ, τῷ Σάρδεων Ἀνδρόνικῳ, τῷ Φιλαδελ-
φείας Φωκῇ, τῷ Ποντοφρακλείας Νικηφόρῳ, τῷ
Σμύρνης Γεωργίῳ, ἡ Μ. Θύμνης Μιχαήλ. *Inter-
rogationes Deo dilectissimi Episcopi Bellae,
cum synodici solutionibus Romani sanctissimi
Metropolitae Dyrrachii, & sanctissimorum eius
fratrum Metrophani Caesareae Cappadociae,
Andronici Sardes, Phocae Philadelphiae, Nice-
phori Heracleae Ponti, Georgii Smyrnae, &
Michaelis Methymnes.* Inc. Τινὲς τῶν οἰκείων γυ-
ναικῶν. Def. ἡ τὴν κηρίνην πρασίνην σφραγίδα.
Vid. Leunclav. l. c. Lib. III. p. 238.

XCI. Ibid. Ὁπὸς τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δε-
σπότης τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Μανυῆλ
κ. τ. λ. ἡ ἱερωτάτων Ἀρχιερέων, τῷ Καίσαρειας
Καππαδοκίας Μητροφάνῳ, τῷ Σάρδεων ἡ ἑξάρχῃ
πάσης Λυδίας Ἀνδρόνικῳ, τῷ Φιλαδελφείας, ἡ τὸν
τόπον ἐτέχοντος τῷ Συρακῆς, Φωκῇ, τῷ Πον-
τοφρακλείας, ἡ τὸν ἐπέχοντος τῷ Κλαυδιόπολεως,
Νικηφόρῳ, τῷ Σμύρνης, Γεωργίῳ, τοῦ Δυρραχίου
Ῥωμανῷ, ἡ τῷ Μηθύμνης Μιχαήλ. *Definitio
sanctissimi Domini nostri oecumenici Patriar-
chae, Domini Manuelis & c. & sacratissimo-
rum Episcoporum, Metrophani Caesareae Cap-
padociae, Andronici Sardes & exarchae totius
Lydiae, Phocae Philadelphiae & Locum tenen-
tis Syracusae, Nicephori Heracleae Ponti &
Locum tenentis Claudiopolis, Georgii Smyrnae,
Romani Dyrrachii, & Michaelis Methymnes.*
Inc. Ὁ ἐν σώμασιν αἱ ψυχαί, τοῦτ' ἐν πράγ-
μασιν οἱ καιροί. Def. ἡ τὴν κηρίνην πρασί-
νην σφραγίδα. Vid. Leuncl. Lib. III. p. 240.

XCII. p. 363. Ἐρωτήσεις τινὸς [Δυρραχίτου
μεγάλου Σακελλαρίου] περὶ γάμου τοῦδε, εἰ ἐπι-
τέτραπται πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Βασίλειον τὰ
δε τῷ βαδμῷ ἔχουσιν ὅπως. *Interrogatio cuius-
dam [magni Sacellarii Dyrrachii] de quibus-*

*dam nuptiis, si debeant permitti, ad Basilium
Thessalonicae. Gradus autem cognationis ita se
habent.* Inc. Ὁ Πετρακὴς ἐγέννησε τὴν Ἀρχόντισ-
σαν, ἡ τὴν καλὴν ὁμομητρίαν. Def. καὶ τὰ παρὸν-
τα λάβουσι λύσιν. Vid. Leuncl. Lib. V. p. 309.

XCIII. p. 365. Τῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Ἀλε-
ξίῳ περὶ γάμου. *Domini Alexii Patriarchae de
nuptiis.* Inc. Προκαθήμεν Ἀλεξίῳ τῷ ἀγιωτά-
τῳ ἡ οἰκουμένη πατριάρχῃ ἐν τοῖς δεξιῶις μέ-
ρεσι τῶν κατηχουμένων, συνεδριάζοντων αὐτῷ
ἱερωτάτων Ἀρχιερέων Νικολάῳ Ἀγκύρας, Κων-
σταντίνῳ Πατρῶν, Λαυρεντίῳ Δυρραχίου, ἡ Κωνσταν-
τίνῳ Χωνῶν. παρισταμένων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων.
παρέστη Γωάννης Κυβερκείσιος, ὁ ἐξ Εὐρίπῃ ὁρμώ-
μενος, ἡ τοῖονδε προσβάλλετο πρόβλημα. Γεώρ-
γιος Φησί ἡ Νικόλαος ἀδελφοί. Συγάτηρ Γεωρ-
γίῳ μὲν Θεοδότῃ, Ἐλένη δὲ Νικολάῳ, ἡ αὐτῷ
πατρίῳ Θεοδότῃ μὲν ἡδὲ, Δημήτριος, Ἐλένης δὲ Βα-
σίλειος, Δημήτριος δὲ Συγάτηρ Θεοδότῃ τῷ Βασι-
λεῖω πρὸς γάμον συνεζύγη κ. τ. λ. Def. Θεοδότῃ.
V. Leuncl. Lib. III. p. 204. Adnectuntur Στε-
χοὶ τῷ Ψελλῷ πρὸς τὸν Βασίλειον κύριον Μιχαήλ.
Inc. Αἱ ἐξ ἀδελφῶν παῖδες οἷς. Def. ἡμέραις σαυ-
ρωσίμοις. Adcedunt synodales responsiones de
translationibus Episc. Inc. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει.
Def. πρότερον ἐγγενέει. Vid. Leuncl. l. c. p. 293.

XCIV. p. 366. Σιγίλλιον τῷ παναγιωτάτῳ
ἡ οἰκουμένη πατριάρχῃ κυρίῳ Γερμανῷ ἐπὶ τοῖς
παραλαυρίοις τῶν πατριαρχικῶν μονῶν τίνι ἂν
διαφέρειν ὀφείλουσι, γεγενῆς κατὰ μῆνα Ἰάνου
τῆς ἐ' ἰνδικτιῶνος, ἡ κατασφραδῆν τῷ σεκρέτῳ τοῦ
ἱερῷ χαρτοφυλακίῳ *Sigillum sanctissimi & oec-
umenici Patriarchae Domini Germani de pa-
ralauriis Patriarchalium monasteriorum, ad
quem pertinere debeant, factum mense Iunio,
V. Indiction. & insinuatum secreto sacri Char-
tophyllacii, ubi agitur de Patriarchalibus Stau-
roregiis.* Inc. Τὰ περὶ τῶν πατριαρχικῶν σαυ-
ροπηγίων. Def. ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ γράμματι ταῦ-
τα. Γερμανὸς ἔλεω Θεῷ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταν-
τινουπόλεως, νέας Ῥώμης, ἡ οἰκουμένης πατριάρ-
χης. Ἐτερον τὸ αὐτῷ. *Alterum eiusdem.* Inc.
Τὰ κατὰ συναρχαγὴν λαβόντα σύμπτυξιν. Def.
ὅσα μὴ ἐπὶ σαυροπηγίοις πατριαρχικοῖς εἰλήφασιν
τὴν ἀνέγερσιν. Vid. Ius Orientale Edmundi
Bonifidii A. mclxxiii. 8. & Ius Graec.
Rom. Leunclavii p. 235. 237.

XCv. p. 367. Περί τῶν τῆς συγγενείας βαδ-
μῶν ἐκ τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῶν ἱεσιτέτων. *De gra-
dibus cognationis ex tertio Libro Institutionum,
cum Tabula in fine.* Inc. Ἡ συγγένεια
γενικὸν ἐστὶν ὄνομα. Def. κατὰ τὸ παρὸν τῆς κα-
ταγραφῆς σχῆμα. Sequitur ipsum schema gra-
dium cognationis Graecum, quod fidelissime
delineatum, & aeri incisum exhibetur a Nesselio
Tom. V. Biblioth. Caesar. Vindob. p. 52.

XCVI. p. 368. Ἐρωτήσεις κανονικαὶ τῷ ἀγιω-
τάτῳ Ἀλεξανδρείας πατριάρχῃ κυρίῳ Μάρκῳ, ἡ
ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ
Ἀντιοχείας κυρίῳ Θεόδωρῳ τῷ Βαλσαμῶν. *Inter-
rogationes Canonicae sanctissimi Patriarchae
Alexandriae Domini Marci, & Responsiones
ad ipsas sanctissimi Patriarchae Antiochiae Do-
mini Theodori Balsamoni.* Inc. Ὁ μὲν Θεόκλητος
ἡ προφήτης Μωσῆς. Def. ἕκαστος γὰρ ταῖς οἰ-
κει-

κείας σειράς, κατὰ τὸν εἰπόντα, συσφίγγεται.
Vid. Ius Orientale Bonifidii Lib. III. p. 237.
& 300. & Graec. Rom. Leuncl. Lib. V. p. 362.

XCvII. p. 377. Κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τῷ
Μωσαϊκῷ παραγγέλματος. *Capita selecta Legis
Mosaicae.* Sunt haec L. Primum est Peri
κρίματος ἡ δικαιοσύνης. Secundum Peri τῶν ἐν
ταῖς λαθύναις πλαγῇ γραφέντων δέκα λόγων.
Quadragesimum nonum est Peri μαρτύρων ἡ
ψευδομαρτύρων. Quinquagesimum Peri φαρμά-
κων, ἐγγαστριμύθων, ἡ ἐπανοιδῶν. Citantur au-
tem in margine *Leuiticus, Numeri, Deute-
ronomium, Exodus, Codex, Institutiones, &
Basilicus, seu Basilicae Constitutiones.* Inc.
Οὐ παραλήξῃ ἀκοὴν ματαίαν. Def. ἡ τέττα νο-
μίμως τιμωροῦσθαι. Hanc Eclogem Graece,
& Latine cum notis edidit Cotelerius ex
Cod. Ms. Bibliothecae Regiae Paris. T. I.
Monument. Ecclesiae Graecae.

XCvIII. p. 380. Ἐρωτήσεις ἡ ἀποκρίσεις
διὰφοροι γενόμεναι παρὰ διαφορῶν Ἀρχιερέων πρὸς
τὸν χαρτοφυλάκῃ κυρίῳ Νικητῶν τὸν γεγενῆς
Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης. *Interrogationes &
Responsiones variae factae a diversis Episcopis
ad Dominum Nicetam Chortophylacem Archie-
piscopum Thessalonicae.* Inc. Εἴπερ εἶκτε ἐν τῇ
αὐτῇ ἡ μὴ ἱερουργίᾳ. Def. ἀκολούτως λαμβάνει
τὸν πρῶτον ἐκείνης ἐξ ἀδελφῶν. Vid. Leunclav.
l. c. Lib. V. p. 346.

IC. p. 381. b. Τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου
Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν ἐπι-
στολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὰς Ἀντιοχείας χάριν τῶν
ὀφειλουμένων τελεῖσθαι νησιῶν ἐκάστῳ ἔτει. *Sanctissi-
mi Patriarchae Antiocheni Domini Theodo-
ri Balsamoni Epistola missa ad Antiochenos
de ieiuniis, quae peragi debent singulis an-
nis.* Inc. Ἐνεῖνοι διδάσκουσι περὶ νησιῶν θεά-
ρεσσά διδασκαλία. Def. μὴ συζητοῦντες πά-
ρειμι. Vid. Monum. Eccles. Graec. Cotelerii
T. II. p. 492. & 514.

C. p. 384. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπίλογος εἰς τὸ Νο-
μοκάνον διὰ σοίχων ἱάμβων *Eiusdem Epilogus
in Nomocanonem versibus iambis.* Inc. Τὴν Μω-
σαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην. Def. Ἀπληροῦνδε,
μὴ μάτῳ γονυκλίτε. Non invenio hos versus
in Beveregii Pandectis, neque in Iure Graec.
Rom. Leuncl. nec in Iustelli Biblioth. Canonica.

CI. p. eadem. Τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ κυρίῳ
(Βαλσαμῶν) περὶ τῆς κατὰ τὴν καθέδραν τάξεως
τῶν μητροπολιτῶν ἡ Ἀρχιεπισκόπων, καθὼς ἐν
τῷ χαρτοφυλακίῳ ἐπαναγράφονται. *Sanctissimi
Patriarchae Domini Theodori Balsamoni de
ordine tenendo in sedibus a Metropolitanis &
Archiepiscopis, iuxta eorum descriptionem, quae
est in chortophylacio.* Inc. Ἐδεῖ τὰς πλείους αἱ
τῷ τῆς Ἀρχιερωσύνης. Def. δόξῃ ἀκηράτῳ κατα-
κοσμεῖ ἡ ἀποσεμνύνει. Exstat in Leunclavio
Lib. III. p. 243. sed auctoris nomen non prae-
fessert; convenit tamen cum nostro Codice.

CII. Ibidem Αἱ μητροπόλεις *Metropoles.* Hae
sunt LXXX. Prima est Ἡ Καίσαρεια. Ultima
Ἡ Ἀτάλεια. Ibid.

CIII. p. 385 Ἀρχιεπισκοπαί. *Archiepisco-
patus.* Hi sunt XXXIX. Primus est Ἡ Βυζύνη.
Ultimus τὰ Μέτρηχα. Ibid.

CIV. p. 385. b. Succedunt quaedam alia
ad Ius Canonicum pertinentia, anepigrapha
Decreta, in quorum altero nominantur infra-
scripti Archiepiscopi, ὁ Ἡρακλείας, ὁ Ἀγκύ-
ρας, ὁ Σάρδεων, ὁ Χαλκηδόνος, ὁ Πισσιδίας, ὁ
Ἀπαμείας, ὁ Κρήτης, ὁ Δυδιμοτείχῃ, ὁ Φιλιπ-
ποπόλεως, ὁ Χερσῶνος, ὁ Προικονήσου, ὁ Χίου, ὁ
Βερείας, ὁ Ἀχέραντος, ὁ Περγάμου, ὁ Βυζίνης, ὁ
Μεσσηνίας, ὁ Δέρκων, ὁ Κερπάρου. Sed quae non
pertinent ad collectionem Canonum.

CV. p. 387. Demum in fine legitur haec
Conclusio, & Elogium. Αὐτὴ ἡ β βλος ἐστὶ
φανερὰ ἡ ἐξαίρετος, ἔχει δὲ τὰς Κανόνας τῶν
ἀγίων ἀποστόλων ἡ τῶν ἀγίων ἐπτὰ οἰκουμένων
συνόδων, ἐνε δὲ (sic) ἐξηγημένοι παρὰ τὸ τοῦ
σοφωτάτου ἡ λογιωτάτου κυρίου Ζωνάρῃ, ἡ παρὰ τῷ
κυρίῳ Βαλσαμῶν τῷ χρηματίσαντος πατριάρχου
τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας, ἔχει δὲ ἡ τὰς νεώρας
τῶν Βασιλέων ἡ τὰς νόμους αὐτῶν, ἡ ἄλλα πλεί-
στα ἀναγκαῖα ζητήματα. *Hic Liber eximius est
& mirabilis; continet autem Canones sancto-
rum Apostolorum, & sanctarum septem oec-
umenicarum synodorum, quas sunt interpre-
tati sapientissimus & eloquentissimus Dominus
Zonara, & Dominus Balsamon electus Patriar-
cha magnae Antiochiae; continet autem & No-
vellas Imperatorum, eorumque leges, & alias
multas necessarias quaestiones.*

Tantum Opusculorum segetem, nimis
operosum esse cum editionibus conferre ne-
mo non videt; quare si quis velit, consulat
Ius Graeco-Romanum Io. Leunclavii Fran-
cof. mclxvi. Gulielmi Beveregii Synodicon
Oxon, mclxxii. Enimundi Bonifidii Ius O-
rientale apud H. Stephanum mclxxiii. quod
mihi Florentiae reperire non contigit. H.
Iustelli Bibliothecam Canonicam Paris. mclxvi.
Basilicas Constitutiones Caroli Annibalis Fa-
brotti Paris. mclxvii. Cotelerium, Labbe-
um, aliosque, qui aut Photii, Zonarae, &
Balsamoni collectiones ediderunt, aut alio-
rum, qui ab istis adferuntur Patrum ope-
ra protulerunt, quae ope nostri Codicis lo-
cupletari maxime possent.

Cod. Graec. membran. MS. Sec. XIV. mi-
nuto caractere, binis columnis in fol. con-
stat foliis 387. & in prima eiusdem pag. Lu-
cas Holstenius propria manu adscripsit, Io.
Zonaras ex Theodoro Balsamone in Cano-
nes. Ant. quoque Augustinus sua manu in-
diculum addidit, quum olim Florentiae de-
geret, ac in hac omnium nobilissima Biblio-
theca Graecorum omnium Iuriconsultorum
Epitomes diligentissime perlustraret, inlustra-
vitque accuratissimis Indicibus Ἰδία Χείρῃ in
fronte nonnullorum descriptis. Hos eisdem
Codices laudat & commendat idem Augu-
stinus in Libro IV. Emendationum & Opinio-
num Cap. III. circa finem, & ibi agit de Sy-
nopli legum Michaelis Pselli versibus con-
scripta.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ
CLEMENTIS SERMONES

Titulus ita restituendus

Clementis Stromata, & alia.

COD. III. I. Pag. I. **L**ibri I. Stromatum deest principium. Inc. ἵνα ὑπὸ χειρὶ ἀναγιγνώσκῃς αὐτὰς. Desinit Liber VIII. τοῦ αὐτοῦ διατελεῖν δύναμιν παρίσχειν. Singulorum librorum principium, & finem heic, pro more, adnotare supervacaneum duximus, quum ex hoc unico, insigni, & antiquissimo Codice Petrus Victorius Clementis Alexandrini Stromata Graece primum protulerit, cum assis eiusdem Scriptoris operibus, conlato ad Protrepticum, & Paedagogum etiam Rodulphi Pii, Carpenfis Antistitis Codice. Epistolam Nuncupatoriam Victorius praemisit [quae recula est Libro II. Epistolarum eiusdem Victorii ad Viros Claros p. 38.] ad Marcellum S. Crucis Card. Cervinum, postea per XXII. dies Summum Pontificem, cuius heic verba sunt proferenda: *Vitam reliqua huius sancti Viri opera, eruditissimae ingenii monumenta conservata forent: nam plura ipsum scripsisse, & a Graecis memoriae proditum est, & ab Hieronymo, qui in recensendis sanctarum litterarum auctoribus, huius quoque vitam, ac scripta summis cum hominis laudibus loco posuit: non inutilia namque & illa fuissent. Nos certe, quae potuimus conlegimus, & non sine cura quoque aliqua nostra diligentiaque castigata, formis imprimenda dedimus. Nam Stromatum (ita enim VIII. libri ab ipso ob varietatem lectionis vocantur) unicum tantum illud exemplar habuimus, quod in MEDICEA BIBLIOTHECA custoditur. Ac revera Stromatum Codices, praeter Mediceum, e quo Florentina profuxit editio, vix usquam existare adfirmat Montefalconius in Diario Italico p. 64. ubi excerpta proluxa ex Clementis Stromatis in Codice bombycino sec. XIV. Venetiis apud Ant. Capellum Venetum Patricium vidisse se refert, una cum nonnullis ex Protreptico, ac Paedagogo; iisque propemodum rem persequitur verbis: Stromatum Codices rarissimi omnium sunt, non diu est, quod aestimabant ex litteratis bene multi vel ipsum, ad cuius fidem edita primum Stromata fuere, amissum, periisse. At Florentiae reperi. Claromontanus recens Codex, cuius Nourrius in Apparatu ad Biblioth. Max. Veter. Patrum Lugduni editam, ubi agitur de Scriptoribus I. & II. Seculi, & de operibus Clementis Alexandrini p. 896. meminit, e Mediceo descriptus videtur, neque alio, quam Florentino usi sunt interpretes uterque, Kyriacus Strozza, & Gentianus Hervetus. Ceterum Florentina editio, quae in nitidissima pergamena impressa, in publica adser-*

vatur Magliabechiana Bibliotheca, hunc praefert titulum ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΑΠΑΝΤΑ Ex Bibliotheca Medicea. In fine legitur: Cudebat Laurentius Torrentinus cum Iulii III. Pont. Max. Caroli V. Imperatoris, Henrici Gallorum Regis II. Cosmi Medicis Florent. Ducis II. Privilegiis m. d. l. in fol. Anno posteriore Latine prodit Alexandrinus Clemens, opera Gentiani Herveti Aurelii, nitidissimis typis eiusdem Torrentini, ad Rodolphum Carpensem S. R. E. tit. Sanctae Mariae trans Tyberim amplissimum Cardinalem, Ep. data Romae prid. Kal. Ian. MDL. in qua haec habentur: Cuius (scilicet Clementis) Stromata quidem & Paedagogus ex MEDICEA BIBLIOTHECA, ea suppeditante clarissimo, virtutisque & doctrinae amantissimo Principe, Cosmo Florentiae Duce, in apertum prodire &c.

Libris VIII Stromatum Epistola ad ipsum Cosmum I. Mediceum M. E. D. praemittitur eiusdem Gentiani Herveti nomine, in qua haec habentur: Quum Clementis Alexandrini Stromatum octo libri, varia & multiplici eruditione referti, & tua Bibliotheca expromti, & a tuo typographo Graece in lucem editi, a me Latine essent versi, Clariss. Princeps, non committendum putavi, ut quum isti in studioforum manus propediem essent venturi, nescirent cuinam hunc thesaurum eos ferre adceptum deberet. Huius itaque Clementis, quae quidem exstant opera, maximo tuo beneficio in lucem nuper edita, quum Latine reddidisset, & pulcherrimis typis in publicum edenda Florentiam misisset, hoc divinum Stromatum opus faustissimis tuis auspiciis emittendum esse censui. Quod quidem ut facerem eo libentius sum adductus, quod quum Petrus Victorius, vir egregie doctus, Marcello Cervino Card. S. Crucis, viro inprimis pio & docto, in cuius sum clientela, quum Protreptico Clementis benigne suppeditaasset, omnia eius opera dedicavit, ab officio meo non alienum fore duxi, si haec Stromata felici tuo nomini consecrans, testatum relinquerem, quam sit bonis omnibus gratum, & immortalis laude celebratum, hoc tuum doctrinae studium, & ad bonas provehendas artes & disciplinas inexhausta liberalitas &c. Data est Epistola pridie Nonas Iulii Anno MDLI.

Et haec de insigni hoc opere dicta sufficiant, de quo si quis plura scire cupiat, adeat clariss. Io. Alberti Fabricii Bibliothecam Graecam Lib. V. Cap. I. Tom. V. p. 102. Vid. etiam, quae nos in Vita eiusdem Victorii diximus, praemissa editioni Epp. Claror. Itolor. & Germanor. quam nos curavimus Florentiae A. MDCCCLIX. Tom. I. p. XLII.

II. p. 358. Εἰς τὸν Θεόδοτον καὶ τῆς ἀνατολικῆς καλεμένης διδασκαλίας κατὰ τὰς Οὐαλεντινίου χροῖνας ἐπιτομαί. Excerpta ex libris Theodoti de doctrina, quae vocatur Orientalis ex Valentini sententia. Inc. Πάτερ φησὶ παρατίθεμαι σοι εἰς χεῖρας τὸ πνεῦμα μου. Def. εἰς & ἐπιθυμῶσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

Haec

ΥΑΑΤΕΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΔ.

PSALTERIVM DAVID.

I. p. 1. **P**salterium secundum pervectam COD. V.

Ecclesiae Graecae consuetudinem, divisum in viginti Sectiones, quae καθίσματα, sive sessiones, vocantur, & certum numerum Psalmorum cum subiectis aliis quibusdam sacris precibus continet. Primum quidem καθίσμα continet Psalmos 8. a 1. ad 8. Secundum a 9. ad 16. Tertium a 17. ad 23. Quartum a 24. ad 31. Quintum a 32. ad 36. Sextum a 37. ad 45. Septimum a 46. ad 54. Octavum a 55. ad 63. Nonum a 64. ad 69. Decimum a 70. ad 76. Undecimum a 77. ad 84. Duodecimum a 85. ad 90. Decimumtertium a 91. ad 100. Decimum quartum a 101. ad 104. Decimum quintum a 105. ad 108. Decimum sextum a 109. ad 117. Decimum septimum a 118. qui est Ps. Beati immaculati, quo unico completur illud καθίσμα, ob prolixitatem. Decimum octavum a 119. ad 131. Decimum nonum a 132. ad 142. Vigessimus reliquos ad 150. Singula ista καθίσματα dividuntur in tres partes, quae hymno illo, Gloria Patri, & Filio &c. terminantur, aliter ac fit in Ecclesia Latina, quae dictum hymnum post psalmos singulos recitat. Dividitur pariter decimum septimum καθίσμα in tres partes, & earum singulae eodem hymno concluduntur. Meminit huius divisionis Psalterii Theodorus Balsamo pag. 835. editionis Parisiensis G. L. Anni MDCXX. fol. ad XVII. Canonem Concilii Laodicensi, qui etiam tradit, Psalmos uno contextu ex antiqua traditione legi solitos. Quum vero populus molestia adficeretur, & laboris pertaesus, nullam eorum curam gereret, statuisse Patres Concilii, non esse una serie, sed per intervalla legendos, ut aliquantulum populus adquiesceret. Vid. Du Cangium in Glossario ad Scriptores mediae & inf. Graecit. V. ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ, & Io. Meursium in Glossario Graeco-Barbaro, ubi vim vocis καθίσμα perpendit. Consule etiam Leonis Allatii Opusculum de Libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 54. & 55. edit. Paris. A. MDCXLVI. 4. Praeterea observatione dignum est, hunc Codicem στιχηρὸς, sive cum versiculorum distinctione scriptum esse: de quibus agit clariss. Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. Primus Psalmus, qui incipit Μακάριος ἄνθρωπος, in quindecim versiculos; postremus, scilicet Psalmus cxi. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον, in undecim dividitur. Haec illa vetus distinctio per versus, sive per κῶλα, & κῶματα erat, qua ad faciliorem lectionem utebantur antiqui, ita ut singulas periodi sessiones a linea ducerent, easque plerumque ad calcem operum enumerationarent. Initiales vero litterae, ut & inscriptiones singulorum Psalmorum, vel in fronte, vel in calce Codicis adpositae, rubeis coloribus di-

Haec excerpta Graece sine versione ex Florentino exemplari, Graeco-Latinae Clementis editioni adiuncta, varias locorum Sacrae Scripturae explicationes Gnosticas, & Valentinianas continent. In his Theodotus Byzantinus Coriarius, a Victore Romano Pontifice damnatus, saepius citatur; mentio fit & Basilidis, & Valentini, & Valentinianorum, & pag. 799. adferuntur verba, quae Christus dixerit ad Salomen, μέχρι τῆς εἶναι θάνατον, ἄχρις ἂν αἱ γυναῖκες τίκτωσιν, quae ex Evangelio secundum Aegyptios petita esse constat, ex Clementis III. Stromatum pag. 445. 452. Franciscus Combesius haec Latine transtulit, sed veritus est edere, ut ait Tom. I. Auctarii novissimi, ob haereses & errores Gnosticos, qui in illis continentur. At Combesii Latinam versionem, una cum Graeco textu, suis auctam observationibus, in turbam dedit Fabricius in Biblioth. Graeca Lib. V. C. I. Tom. V. pag. 134.

III. p. 374. b. Εἰς τὸν προφητικὸν ἐκλογαί. Selecta Prophetarum. Inc. Οἱ ἄνθρωποι τὸν Σεδράχ. Def. ὁ γὰρ μάρτυς γίνεται τις ἐὰν μὴ διωχθῇ. Οὐδὲ δίκαιος φαίνεται, ἐὰν μὴ ἀδικησῇ, μὴ ἀνταδίκησῇ. ἔδῃ μὴν ἀνεξίκακος...

Haec excerpta posteriora, saniora sunt prioribus, sed in Graeco-Latinis Clementis editionibus itidem Graece ex Codice nostro exstant, atque in fine mutila. Ceterum cum notis Franc. Combesii leguntur Graece, & Latine in Auctario ipsius novissimo ad Bibliothecam Patrum, Paris. MDCXXII. fol. In his subinde refellit Clemens (illum enim auctorem non dubitat clariss. Fabricius loco citato Lib. V. Cap. I. Vol. V. p. 108.) errores Heracleonis, Tatiani, Hermogenis: plura etiam refert ex Apocryphis Henochii, & Apocalypsi, atque κηρύγματι Petri, ex Hermae etiam Pastoris Lib. II. Mandato V. Dogmatum vero haereticorum expositionem utilem esse disputat §. 29.

Has Eclogas esse partem Hypotyposeon Clementis Alexandrini, non absurde coniiciunt viri doctissimi. Haud omittendum tamen est, easdem ab Acacio, & Damasceno, ut e locis pluribus a Fabricio l. c. descriptis patet, habitas fuisse pro octavo Stromatum libro.

Cod. Graec. membranac. optim. praestantiss. in 4. Sec. XI. constat fol. 385. cuius specimen damus Tab. I. num. I.

BIBLIA SACRA.

COD. IV. **B**iblia Sacra vulgatae editionis, Sixti V. Pont. Max. iussu recognita, atque edita.

Hoc nitidissimum Bibliorum volumen vulgatum fuit, adnuente Clemente VIII. Summo Pontifice, cuius praemittitur constitutio, data die IX. Novembris MDCXII. et praefatio Roberti Card. Bellarmini nondum Cardinalis, ipso opus curante. Vid. Iac. de Long. Biblioth. Sacra Tom. I. Cap. IV.

Codex Latinus impressus Romae ex typographia Apostolica Vaticana Anno MDCXII. in fol. pag. 1143.

distinguuntur. Sequitur pag. 247. Psalmus in David extra numerum, cum eodem titulo, qui legitur in editione LXX. idiographus dictus eo, quod privata, non publica auctoritate sit receptus. Hunc vero cum amplissimis observationibus recudit clariss Fabricius in Biblioth. Graec. T. XIV. p. 160.

II. p. 248. Veteris, & Novi Testamenti Cantica Sacra, duo Moyses, Exodi Cap. XV. Α'σμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως. *Cantemus Domini, gloriose*, & Deuteronomii Cap. XXXII. Πρόσεχε ὕμνῳ, ἢ λαλήσω. *Attende caelum, & loquar*. Canticum Annae matris Samuelis Lib. I. Regum Cap. II. Ε'σερέωθι ἡ καρδία μου ἐν Κυρίῳ. *Confirmatum est cor meum in Domino*. Habacuc Prophetae Cap. III. Κύριε εἰσακήκουσά τὴν ἀκρόν σου. *Domine audi vi auditum tuum*. Esaias, Ε'ν νεκρὸς ὀρῶν, τὸ πνεῦμα μου πρὸς σε ὁ Θεός. *De nocte vigilat spiritus meus ad te Deus*. Iona, Ε'βόησα ἐν θάλασσῃ μου. *Exclamavi in pressura mea*. Trium puerorum Danielis Cap. III. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε. *Benedictus es Domine*. Post sequuntur Cantica Novi Testamenti, videlicet Beatissimae Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Io. Baptistae ex Cap. I. Evangelii S. Lucae.

III. p. 268. b. legitur Προσευχὴ Σιμεὼν τῷ πρεσβυτέρῳ ἐν τῷ κατὰ Λύκαν εὐαγγελίῳ. Νῦν ἀπολύεις. *Nunc dimittis*. Ibid. Προσευχὴ Ε'ζεκίου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας. Esaias Cap. XXXVI. Ε'γὼ εἶπα. *Ego dixi*. Pag. 270. b. Προσευχὴ Μανασσῆ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων. Κύριε παντοκράτωρ. *Domine omnipotens*. Pag. 272. b. Hymnus matutinus, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. *Gloria in excelsis Deo*, qui longior est nostro. Ε'ν τῷ κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίῳ. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ. *Beati pauperes*. Symbolum Fidei, & aliae preces, quarum postrema pag. 278. b. S. Io. Chrysostomi nomen praefert, & incipit Εὐχαριστῶμεν ὑπὲρ πάντων τῶν εὐεργεσιῶν σου.

IV. p. 280. Δεῦτε προσερχώμεθα καὶ αὐτοῖς τοῖς εὐφρόνοις. Στίχος δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων. Βασιλεῦ ὕμνῳ. Τρισάγιο. Παναγία Τριάς. Πάτερ ἡμῶν. Τροπάριον κατανυκτικόν. Ἡμέρᾳ α' τῇ κυριακῇ ἐσπέρᾳ. *Liber precum & orationum in festis*. *Initium orationum sanctorum*. *Rex Caelstis*. *Trisagis*. *Sanctissima Trinitas*. *Pater noster*. *Troparium nocturnum*. *Prima die in dominicis vespers*. Incipit Ο'τὶ τὸ πέλαιος. Desinit ἢ πολυέλεος. Qui plura de huiusmodi Trisagiis, ac Tropariis videre cupiat, adeat clariss. Io. Meursium l. c. Io. Suiceri Thesaurum Ecclesiasticum Tom. II. & Ducangium l. c. V. ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ.

V. p. 314. Ὁρολόγιον σὺν Θεῷ περιέχον τὴν ἀπόστολὴν ἀπολυθῖαν. Ἀρχὴ τῆ μεσονυκτίου. Στίχος. Τὸ βασιλεῦ οὐράνιε. Τὸ Τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριάς. Τὸ πάτερ ἡμῶν, ἢ λέγε τὰ τροπάρια ταῦτα ἡμέρᾳ α'. *Horologium cum Deo continens omnia acolythiam*. *Initium nocturnarum precum*. *Rex Caelstis*. *Trisagium*. *Sanctissima Trinitas*. *Pater noster*; et dic haec troparia prima die. Vocatur autem

Horologium liber Ecclesiasticus Graecorum, eo quod horas diurnas & officia, nec non memoria, & alia huiusmodi contineat, Latini *Diurnum* dicerent. Incipit Τῆς κλίνης καὶ τοῦ ὕπνου.

VI. p. 320. Ε'τέρον μεσονυκτικὸν τὸ σαββάτου καὶ τῆς κυριακῆς. Τὸ τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριάς. Τὸ πάτερ ἡμῶν. *Aliud mesonictium Sabbati, & Dominicae*. Est officium Ecclesiasticum, quod ex psalmis, hymnis, aliisque precibus media nocte perficiebatur. Vid. Goarium ad Eucholog. pag. 33. Tum describuntur initia orationum, & psalmorum, quae dicenda sunt, longo ordine Inc. Τῷ λίθῳ σφραγισθέντος. Pag. 324. Μεσώριον τῆς α' ὥρας. *Mesorium primae horae*. Inc. Δέσποτα Θεὲ πάτερ. Pag. 328. Μεσώριον τῆς γ' ὥρας. *Mesorium tertiae horae*. Inc. Κύριε ὁ τὸ πανάγιον σου. Μεσώριον τῆς ε' ὥρας. *Mesorium VI. horae*. Inc. Ἡ' τῷ εὐαγγελίῳ σου. Pag. 330. Μεσώριον δύο ὥρας. *Mesorium nonae horae*. Inc. Ε'ν μέσῳ δύο ληθῶν. Μεσώριον post primam, tertiam, sextam, & nonam, a Graecis decantantur, eaque describuntur in Horologio edit. Venetae. A. MDCXXXV. Pag. 331. Ἀρχὴ τῆ ἐσπερινῆς. Inc. Φῶς Ἰλαρόν. Pag. 332. b. Ἀρχὴ τῶν ἀποδείπνων. Inc. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

VII. Sequitur denique pag. 336. Εὐχὴ τῷ ἁγίῳ Ε'φραίμ εἰς τὴν μεγάλην μετάνοιαν. Inc. Κύριε καὶ δέσποτα, & aliae anonymorum precationum ad Christum Dominum, & ad Virginem, ad omnes Angelos, & Sanctos, numero septem.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. constat foliis 341. sed a fol. 280 usque ad finem est ab alia manu, sed tamen antiqua suppletus. Huius specimen damus Tab. I. num. 11.

ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΕΞΗΓΗΤΩΝ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

COLLECTIO EXPOSITIVUM ESAIAE.

I. **C**Yrilli Alexandrini Archiepiscopi, qui vivere desit Anno Christi ccccxliv. in Esaiam Prophetam Libri quinque eleganter & emendate scripti. Divisus quidem in fine dicitur totus Codex in quinque Libros, sed in principio deest totus primus Liber, & secundi Tomus primus, & secundi, nescio an non & aliqua terti pars, quia in fronte non est inscriptus Tomus tertius. Incipit enim a primis verbis Cap. xvii. Prophetiae Τὸ ῥῆμα κατὰ Δαμάσκον. *Vaticinium contra Damascum*. Quod incidit in editione Operum Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. in Tomo II. p. 262. Commentarii hoc initium: Γέγονε μὲν ἀλκιμωτάτη καὶ ἐπιστημοτάτη πόλις ἡ Δαμασκηνῶν, δυσσεβὴς δὲ καὶ θεομάχος, καὶ τῶν ὅτι μάλιστα κατεσφύγμενων παρὰ γε τῷ παναγίῳ Θεῷ. Desinit καὶ τὸς τῆς εὐσεβείας κεναρποφόρηκε (in Paris. ed. κακάρτηκε) τρόπος.

II. Quartus Tomus a pag. 12. usque ad pag. 31. in

31. in editione Paris. a pag. 281. usque ad pag. 314. incipit a Cap. XLIX. Ο'ρασις Αἰγυπτίου. Inc. Praefatiuncula, quae deest in editione Ε'πιστῆναι δὲ τὸν νόον τῷ ῥήτῳ. Def. αὐτοῖς τὴν βαλὴν τὴν οἰκίαν κατέστειλεν. Tum Interpretatio incipit Τίνα δὴ τρόπον ἢ τῶν Αἰγυπτίων. Def. ἐποίησε δὲ μᾶλλον αὐτοῖς τὰ ἐξ ὀργῆς καὶ δικῆς.

III. Quintus Tomus a pag. 31. usque ad 50. in Paris. ed. a pag. 314. usque ad pag. 348. incipit a cap. XXII. Τὸ ὄραμα (vulg. ῥῆμα) τῆς φέραγγος Σιών. Τὴν τῶν Αἰγυπτίων Α'σσυρίων τε καὶ Ἰθουμαίων ἄλλων προσηγορευκῶς ὁ προφήτης. Def. κατασημαίνειν εἰκοὴ τὴν ἀνατροπὴν.

IV. Liber tertius sic inscribitur Κυρίλλου Α'λεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Η'σαίαν βιβλίον γ', τοιοῦτο εἶ τῇ γ' τῆς τέταρτος ἐβδομάδος. *Cyrilli Alexandrini in prophetam Esaiam liber tertius, tomus quinque, tertia quatuor hebdomadae*. Primus Tomus a pag. 50. b. usque ad 74. in edit. Paris. a pag. 349. usque ad pag. 392. incipit a Cap. XXV. Κύριε ὁ Θεός μου δοξάσω καὶ ὑμνήσω τὸ ὄνομα σου. κ. λ. Interpretatio incipit Ε'ν μὲν τῷ τετελεσμένῳ βιβλίῳ μαρκεῖ τῷ προφῆτῃ γέγονε λόγος. Def. δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὸς αἰῶνας ἀμήν.

V. Secundus Tomus a pag. 74. b. usque ad 98. incipit a vers. 9. Cap. XXVIII. Οἱ ἀπογεγραπτιμένοι ἀπὸ γάλακτος; in edit. Paris. a fol. 392. usque ad fol. 432. Interpretatio incipit Κατέλκε μετὰ ἡμῖν ὁ πρῶτος λόγος. Def. τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὸς αἰῶνας ἀμήν.

VI. Tertius Tomus a pag. 98. usque ad 122. incipit a vers. 27. Cap. XXX. Ἰδὲ τὸ ὄνομα κυρίου διὰ χρόνον ἔρχεται πολλῶν; in edit. Paris. a pag. 433. usque ad pag. 476. Interpretatio incipit Ε'πταπλάσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡλίου τὸ φῶς τοῖς εἰς Χριστὸν πιστεύουσιν. Def. ἐν παντὶ πάντῃ καὶ πάντως ἐσόμενοι καλῶ.

VII. Quartus Tomus a pag. 122. usque ad 142. in edit. Paris. a pag. 476. usque ad pag. 511. orditur a Cap. XXXVI. Καὶ ἐγένετο τὸ τεσσαρεσκαίδεκάτε ἔτος κ. λ. Interpretatio incipit Ε'ναργῆς μετὰ ἅπασιν τοῖς φιλομαθεστέροις τῆς ἰστορίας ὁ λόγος. Def. ἀδίκησεν ἂν εἶδεν. Tomus quintus editionis Parisiensis heic deest.

VIII. Quartus Liber inscribitur: Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Α'λεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Η'σαίαν, βιβλίον δ' Cyrilli Archiepiscopi Alexandriae in prophetam Esaiam liber quartus. Primus Tomus a pag. 142. usque ad 162. in edit. Paris. a pag. 541. usque ad pag. 579. Praefatio incipit Ε'πέφανε ἡμῖν Θεός ὡς κύριος κατὰ τὰς γραφάς. Tomus inc. a vers. 6. Cap. XLII. Ε'γὼ κύριος ὁ Θεός ἐκάλεσα σέ κ. λ. quum contra editio Paris. incipiat in sequentibus Γράψατε τῷ κυρίῳ ἡμῶν καιρὸν. Def. καὶ ἐν τῇ τῶν ἀπολέκτων μοῖρᾳ κειμένης.

IX Sermo secundus (vocatur λόγος) a pag. 162. b. usque ad 183. in edit. Paris. a pag. 579. usque ad pag. 617. incipit a vers. 2. Cap. XLIV. Οὕτως λέγει κύριος ὁ Θεός (ὁ Θεός deest in Paris. ed.) ὁ ποιήσας κ. λ. Interpre-

tatio incipit Ημερότητα δὲ πάλιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται. Def. εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.

X. Sermo tertius a pag. 183. b. usque ad 199. b. in edit. Paris. a pag. 617. usque ad pag. 645. incipit a vers. 18. Cap. XLVI. Οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας. Interpretatio incipit Προανακηρύξας τὴν ἀφίξιν τῶ πάντων ἡμῶν σωτήρος. In princip. pag. 184. b. in marg. ad verba ὑποκρινόμενοι δὲ, vetus manus ita scripsit: *hic aliquid desideratur*. Et sane video, praeter morem nostri, verba vers. 20. 21. 22. Cap. XLVI. usque ad illa ἐγὼ εἶμι ὁ Θεός heic esse omissa. Def. τὸ δριμύ τῆς λύπης ἐδέχοντο.

XI. Quartus Tomus adnotatus non est, sed pag. 192. ad verba vers. 5. Cap. XLVII. κάθιστον κατανενυγμένην in margine haec adscripsit docta quaedam manus: *hic videtur deficere de tertio & quarto*. Cuius quidem coniecturae rationem non adsequor. Immo vero initio Libri quarti oblitus est scriba addere nomen Tomi primi, ut heic, vel alio loco Tomi quarti. Itaque tertius, vel si vis, quartus Tomus etiam in citata editione p. 691. absolvitur ὅτι ἐν Χριστῷ καθαργείται. Haec, & quae sequuntur cum Parisiensis editione conveniunt.

XII. Quintus Sermo a pag. 199. b. usque ad 217. b. initium sumit ab his verbis, Ε'γὼ δὲ ἐκ ἀπειθῶ ὅδε ἀντιλέγω, κ. λ. Textus Graecus heic alius est, quam qui in editis sequitur; unde caput, & versum addere non possumus. Interpretatio incipit Διὰ τῶν ἡδὴ προαναγενομένων εἰπὼν προεξητασμένων. Def. εἰς τὸ ὑποκείσθαι θέλειν εὐκόλως ταῖς ἐαυτῶν ἀνομίαις καὶ θεωρίσσει βυβαί.

XIII. Quintus Liber, cuius initium incidit in pag. 217. b. inscribitur Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Α'λεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Η'σαίαν βιβλίον ε', τόμοι ἑξ. *Cyrilli Archiepiscopi Alexandriae in Esaiam prophetam liber quintus, tomus sex*. Primus Tomus ab ead. pag. 217. b. usque ad 234. b. incipit a Cap. LII. Ε'ξεγείρω, ἐξεγείρω Σιών, κ. λ. Interpretatio incipit Σιών τε καὶ Ἱερουσαλὴμ ἀνέκων ἐν τῷ τοῖς μὴ πόλεις ἀπλῶς τὰς ἐκ λίθων ἐξηγεμένους. Desinit ἐπὶ ἀμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη.

XIV. Secundus Tomus a pag. 234. b. usque ad 251. b. incipit a Cap. LIV. Εὐφρανθήτω σείρα, ἢ εὐφρανθήτω. Interpretatio incipit Τίνα δὴ τρόπον τὸν τίμιον ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέμεινε εαυρόν. Def. ἐκλείπει γὰρ ἡμῖν ἡ παρ' αὐτῷ χάρις, κατ' ἀδύνα καὶρὸν ἢ τρόπον.

XV. Tertius Tomus a pag. 251. b. usque ad 269. incipit a Cap. LVII. Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν. Interpretatio incipit Περὶ τῆς τῶν ἐθνῶν κλήσεως τῆς διὰ πίστεως. Def. παρ' ὧν ἐμάθομεν τὰ τῆς εἰς Θεὸν τε καὶ ἀδελφῶς ἀγάπης ἔργα πληρῶν.

XVI. Quartus Tomus a pag. 269. usque ad 289. incipit a vers. 8. Cap. LVIII. Τότε βαρυνέται πρῶτον τὸ φῶς σου. Interpretatio inc. Εἰ καθαρῶς φησὶ νηεύσεως καὶ διεσπινγμένης τὰς χεῖρας ἀποδείξεως τῷ Θεῷ. Def. εὐδοκίᾳ εἰδὲν ἐτέρῳ, ποιῶντι τὸς καρπὸς αὐτῆς.

XVII. Quintus Tomus a pag. 289. usque ad

φύσις ἀσφαλὲς καὶ πλαγία, καὶ ἔδδ μικρὰς δεο-
μένης τῆς ἐκ τῆς νῦν ἐντρεχέας. Καὶ πολλὰ συγ-
γένηται πρὸς τὰ ἐκ τῶν ὀνείρων αἰνιγμάτων τοῖς
κατ' ἐπίκριψιν ἐν τῇ γραφῇ δηλούμενοι. ὅθεν
καὶ Ἰωσήφ καὶ Δανιὴλ τῶ προφητικῷ χα-
ρίσματι τὰ ὀνείρατα διεγίνωσκον, ἐπειδὴ οὐκ
αὐτάρκη τὰ τῶν ἐνοίων πρὸς τὴν γῆραν τῆς ἀλη-
θείας. Πρὸς δὲ τούτοις χρεία τῆς ἐν τῷ βίῳ κα-
θαρότητος, ὥστε καὶ πρὸς τὴν τῆς ἡθικῆς ἀρετῆς
ἐπιτηδεύειν τὸ ἐν ταῖς γραφαῖς κεκαλυμμένον
διαγνώσθαι. Χρεία δὲ πρὸς τὴν καθαρότητα τῆ
βίῃ ἡ ἐν ταῖς γραφαῖς διατριβή, ἵνα τὸ
σεμνοπρεπὲς καὶ μουσικὸν τῶν θεῶν λογίων ἐκ τῆς
συνεχῆς μελέτης ἐντυπωθῇ τῇ ψυχῇ. Ὅτι δὲ βίῳ
δὴν δέεται ἡ τῶν θεῶν λογίων μελέτη, συνί-
στησι ὁ Μωσῆς βίος, ὅς ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τεσ-
σαρακονταετηρίδι ἐπαυδαῖν τὰ Αἰγυπτίων. Ἐπὶ
δὲ τῇ δευτέρᾳ τεσσαρακονταετηρίδι ἐπὶ προ-
φάσει τῆς ποιμαίνειν εἰς τὰς ἐρημίας ἀναχωρή-
σας τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων ἐπεσχόλα, καὶ ὅτω
λεπτὸν τῆς τῷ Θεῷ ἐπιφανείας ἀξιώσεις μετὰ
τὴν τεσσαρακονταετηρίδα ἔκων ὑπὸ τῆς φιλαν-
θρωπίας τῷ Θεῷ ἐπὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμε-
λείαν κατηνέχθη, καὶ ἔδδ τότε διενεκὼς τῷ
πραγματικῷ παρέμενε βίῳ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐπο-
πτικὸν ἐπανέει πολλὰ καὶ ὅθεν καὶ εἰς τὴν Αἰ-
γυπτίαν εἰδωλομανίαν ὅπως ὑπηνέχθη τὰ πλῆ-
θη. τῷ Θεῷ συνόντος τὰ ἀνδρὲς ἐν τῷ ὄρει τοι-
ῦτο δὲ τῇ καὶ ὁ ἡλίας, τὸν τῶν ἀνθρώπων ὄχλον δια-
διδράσκων, ἡ ἐπὶ τὰς ἐρημίας φιλοχωρῶν. Εἰ
ποῦν τοῖς ἀγίοις μετὰ πάσης εὐσεβείας τῇ
ἡγεμονικῇ ἐπονέτο τῆς ἀληθείας ἡ ζήτησις,
πῶς οὐκ ἀλόγως τὴν καρπὸς τῶν μυρίων
καμάτων ἀνευ τινὸς πραγματείας ἐπιζητεῖν;
Τῇ γὰρ καὶ ἡλίας μετ' ὅσον ἀναχωρήσας καὶ
ἡσυχίας, καὶ καμάτων, ἰδεῖν Θεὸν ἠξιώθη. In-
de a pag. 1. b. usque ad pag. 4. testimonia
adferuntur quorumdam Patrum de Esaiā
propheta, quorum exordia mox dabimus.
Et Theodoretus quidem ita incipit: Τῆς μὲν
τοῖς προφητικῆς συνθήκης τὰ μὲν ἐστὶ σαφῆ, καὶ
γυμνὰ ἔχοντα τὴν διάνοιαν, τὰ δὲ τροπικῶς
ἐκρημέννα καὶ ἐρμηνείας δεόμενα. Ἀπαντες (A verbo
ἄπαντες inc. praef. in edit. Paris. G. L. Oper.
Theod. An. mdcxlii. T. II. p. 1.) μὲν γὰρ
οἱ θεσπέσιοι προφῆται οὐ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ κ. λ.
Def. ἢν ὑπάρκουν τῆς κατὰ τὸν δεσπότη μανίας
εἰσπραττόμενοι δίκας. Sed in edit. cit. sunt alii
quinque versus, quibus Praefatio absolvitur.
Sequitur einde pag. 2. Basilii Praefatio, cu-
ius initium: Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ χρόνους γέ-
γονεν ὁ προφῆτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία, κ. λ.
Finis: ἐκείνῳ τῶν κατ' ἰστορίαν λεγομένων, καὶ
τῷ μουσικῷ συγκαταπεπλεγμένῳ (In Cod. IX.
eiusdem Plutei legitur συγκαταπεπλεγμένων.)
Hoc, fragmentum esse Praefationis Basilii,
quae occurrit in edit. Paris. G. L. eius
Operum A. mdcxlii. T. I. p. 383. §. VIII.
versus finem, tandem deprehendimus.
Cyrilli hoc initium est: Ἀσυνφάνης γὰρ αἰ
τῶν ἀγίων προφῆτων ὁ λόγος. Finis: οὐκ ἡμοι-
οκότες τῆς τῆς ἐαυτῶ συγγραφῆς ποιῆται λό-
γος. Adest in edit. G. L. Parisensi Ope-
rum S. Cyrilli An. mdcxxxviii. Tom. II. p. 1.
Pag. 3. Chrysostomi inc. Τῷ προφῆτῃ δὲ τῷ

τῷ τὸ ἐξαίρετον μάλα μὲν καὶ αὐτόθεν ἐστὶν
ἰδεῖν. Def. ἀρξασθαι τῶν προοιμίων. Exstat
inter Opera S. Io. Chrysostomi editionis
Parisienfis A. mdcxviii. T. VI. pag. 1.

Sequuntur pag. 4. explicationes ipsae.
Eorum, qui ab initio ad finem usque Esa-
iam inlustrarunt nomina, sunt quae sequun-
tur: Basilii Caesareensis, Theodoretus, Cy-
rillus, Nazianzenus, Chrysostomus, Eusebius
Caesareensis, Theodorus Heracleae, cuius
haec sunt pag. 21. b. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Ἰσραὴλ
αὐτὸν οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ οὐ συνῆκε, τὸ δὲ
ἐξ αὐτῶν σπέρμα, ὁ ἀποστολικὸς χορὸς, συνῆκε τε
αὐτὸν καὶ ἐπέγνω (Cod. ἐπέγνω.) εἰκότως ἀφο-
ρίζεται τῷ πλήθει. Ἀποστολὴ γὰρ τὸ νομίζειν
τοὺς ἀποστόλους τῶν ἀσεβῶν σπέρματα λέγεσθαι,
περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐλέγετο, σπέρμα πονηρὸν, οἱ
ἀνομοί. Πρέπει δὲ τῶν προφητῶν σπέρμα αὐτὸς
εἶναι ἡγέσθαι. Deinceps Eusebius Emesenus,
Athanafius, Theodorus Mopsuestiae, Hido-
rus Pelusiota, Gregorius Nyssenus, Diony-
sius, qui pag. 177. b. locum de Seraphinis ita
declarat: Ἀὐτὴ τοίνυν ἡ τῶν Σεραφίμ διακόσμησις,
ἡ κύκλω Θεοῦ καὶ περὶ Θεοῦ ἀρετῶν ἐξηκὴς, καὶ
ἀπλῶς καὶ ἀκαταλήκτως περιχορεύουσα τὴν αἰώνιον
αὐτῷ γνῶσιν, κατὰ τὴν ὑπεράγαν, ὡς ἐν ἀγγέ-
λοις αἰετὶ κίνητον ἴδυσιν. Severus, Ἀντιόχεια-
ρος, & Maximus, qui pag. 36. b. haec adfert
ex LXV. capite eorum, quae ad Thalassium
scripsit: Κατὰ τοίνυν τὴν πνευματικὴν θεωρίαν,
τὸ μὲν ἀσβέστον, τελεία παθῶν ἐστὶν ἀπραξία,
καὶ τῆς περὶ τὰ πεπονημένα καθολικῇ τῷ νοῦ παυσωλῇ
κινήσεως καὶ πρὸς τὸ θεῖον τελεία διάβασις κ. λ.
Adduntur postea & alia ex *Sermone de No-
vilunio*. Nec raro ad marginem adferuntur
horum interpretum libri, unde explicationes
sint haustae. Lacunas quidem paucissimas
observavimus; sed contextus Graecus Va-
ticinii passim ab edito differt, qui exstat in
Bibliis Ariae Montani. Quamobrem & is,
& novi Foederis loca, quae saepissime heic
adferuntur, non sine magna rei litterariae
utilitate, cum vulgaribus editionibus com-
poni possent. Ceterum haec egregia conle-
ctio enarrationum, quamvis integra, & sa-
tis spissa sit, complectitur tantum prima
sexdecim capita Prophetarum. Desinit enim in
Cap. XVII. a quo initium sumit Codex
VI. de quo supra p. 14. Maioris tamen
facienda vel propterea est, quod pleraque
harum expositionum numquam antea lucem
viderunt; ut animadvertit Nic. Holstenius
in schedis quibusdam Mss. quae apud nos ad-
servantur in hunc ferme modum, Nicolai
Archiepiscopi Cypri Catena expositionum
in Esaiam. Opus praeclarum, in quo mul-
ta exstant fragmenta SS. PP. quorum ope-
ra intercederunt, De ea non agit Fabricius
in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 42. T. X.
p. 295. ubi pauca quidem de Nicolao Muzano
subnotavit. Fuit autem Cypri Archie-
piscopus, & abdicato munere, Cosmidii Coe-
nobium secessit, ubi quum xxxvii. an-
nos privatam vitam egisset, regiae eiusdem
Vrbis Pontifex factus est, mense Decembri
A. mclxvii.

A. mclxvii. eiecho Cosma II. Patriarcha,
Manuele Comneno imperante. Vid. Leun-
clavium Lib. IV. Iuris Graeco-Rom. de
Translationibus Episcoporum p. 295. Cata-
logum eorumdem Patriarcharum, & lo. Cin-
namum Hist. pag. 47. At, ubi arduum subire
munus coepit, omnium ora in ipsum commo-
ta fuisse, tradit Cinnamus, Byzantinam sedem
ab eo iniuste occupari clamantium, ceu sa-
cerdotium antehac cum Ecclesia, quam nactus
erat, deposuisset. Qui audacter primum se-
de cedere noluit; abdicata mox dignitate,
ad vitam privatam rediit, ut videre est
apud Mich. Le Quienium in Oriente Chri-
stiano Paris. mdcxli. Tom. I. p. 268. &
Tom. II. pag. 1051. Vid. etiam Bandurium
ad Antiquitates Constantinopol. pag. 919.
920. Eius Synodicon, quomodo sacramenta
ministrari debeant, citat Nic. Comnenus
p. 310. Praenot. Mystagog. Et aliud, ne Lai-
ci testes sint contra Clericum, p. 285. &
245. Hunc Muzanum testatur Balsamo ad
Can. 63. Trullanum, quum in vitam S. Pa-
rascives a fabulatore quodam inepte, & in-
ficete scriptam incidisset, eam flammis tra-
didisse, atque Diacono cuidam rectius scri-
bendam iniunxisse.

Ceterum nulla est apud Caveum, & Oudin-
um, ut alios omitam, operis plane ignoti
mentio. Sed neque Nicolaus hic Archiepi-
scopus, ullibi apud eos memoratur.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae
magnitudinis Sec. XII. constat fol. 353. cu-
ius specimen damus Tab. I. N. III.

ΛΑΤΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ Δ. ΜΕΙΖΟΥΣ
ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

CATENA IN IV. MAIOR. PROPH.

COD. IX. Complectitur hic praestantissimus Codex
integrum contextum quatuor Prophe-
tarum maiorum, & in eisdem adnotatio-
nes multorum Patrum, & clarorum viro-
rum, quorum nomina ad Prophetas singu-
los adferemus. Primum locum Esaiā obtinet.

I. pag. 1. praecedunt duobus primis fo-
liis Praefationes, uncialibus litteris exaratae,
Basilii Caesareensis, Cyrilli Alexandrini,
& Theodoretus, singulis paginis in tres co-
lumnas divisas. Et Basilii quidem praefatio,
una & dimidia fere columna auctior illa
est, quae praemittitur octavo Codici huius
Plutei. Incipit: Τῷ ἁγίῳ Βασιλείῳ ἐπισκόπῳ
Καيسαρίας εἰς τὸν Ἡσαΐαν ἢ Φανερά καὶ αὐτόθεν
ληπτῇ. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφῆτης
κ. λ. Def. ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχοσμέ-
νον ἔχουσαι ἀπὸ τῶν τῆς ἀμαρτίας στίλων οὐκ
ἐστὶ. Post verba καὶ τῷ μουσικῷ συγκαταπε-
πλεγμένῳ, in quibus desinit VIII. Codicis
praefatio, ita in hoc persequitur: Ὅρῳσι δὲ
οἱ προφῆται ὅτι τὰ μέλλοντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν
παρόντων τὰ λανθάνοντα καὶ ἀδηλαῖα lacuna Codicis
ἡ δὲ ὀνείρων πρόγνωσις, ὡς οἰωνὸν φησὶ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ Δανιὴλ ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. Πῶς

ἐν καὶ Φανερά καὶ Ναβυχοδονόσορ; ὅτι περὶ τῶν κο-
σμικῶν καταστάσεων τὰς κρατύντας εἶδε προβλέπειν,
ἵνα πιστεύεται. Πῶς δὲ καὶ Βαλαάμ προφητεύει
καὶ Καΐάφας; Ὅτι κἀκεῖνοι τὴν πειθόμενους εἶ-
χον, ὁ μὲν ὡς ἀρχιερεὺς, ὁ δὲ ὡς μάντις. Οὐ
γὰρ ψυχῆς καθαρότης ἐνταῦθα, ἔδδ διὰ ὑγείαν
νῦν ἐνορώμενος Θεὸν, καὶ τὴν ἐκείθεν δύναμιν σπῶν-
τος, ἀλλ' οἰκονομικῶς ἐν αὐτοῖς ὁ λόγος, ὁ κα-
τὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸν καιρὸν. Πῶς
προσφῆτεον αἱ καθαραὶ καὶ διαυγεῖς ψυχαί,
οἰονεὶ κάτοπτρα γινόμενα τῆς θείας ἐνεργείας,
τὴν ἐμφασιν τρανῆν καὶ ἀσύγχυτον, καὶ ἔδδ ἐπι-
βολομένην ἐκ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς ἐπεδείκνυν-
τος; πᾶσι μὲν γὰρ πάρεστι τὸ ἅγιον πνεῦμα,
ἀλλὰ τοῖς μὲν καθαρεύουσι τῶν παθῶν, τὴν ἰδι-
αν ἐμφαίνει δύναμιν, ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν
συγκεχοσμένον ἔχουσας ἀπὸ τῶν τῆς ἀμαρτίας
στίλων οὐκ ἐστὶ. Quae quidem Praefationis pars
occurrit, sed diversa admodum, & brevior
inter Opera Basilii G. L. Paris. edition. A.
mdcxxi. T. I. p. 380. a numero 4 ad 5.

II. Ibid. b. Τῷ ἁγίῳ τῶν Κυρίων ἀρχιε-
πισκόπῳ Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν Ἡσαΐαν προοι-
μιον. Sanctissimi Cyrilli Archiepiscopi Alexan-
driae in Esaiam prooemium. Eius initium
hoc est: Ἀσυνφάνης μὲν αἰετὶ τῶν ἀγίων προ-
φητῶν ὁ λόγος. Def. συγγραφῆς ποιῆται λό-
γος. Convenit cum edito inter opera G. L.
Cyrilli Paris. A. mdcxxxviii. T. II. p. 1.

III. p. 2. b. Θεοδώριτῃ ἐπὶθεσις τῆς Ἡσαΐαν
προφητείας. Theodoretus argumentum Esaiiae
Prophetiae. Inc. Ἀπαντες οἱ θεσπέσιοι προ-
φῆται ὅτι μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ συμβεβημένα προη-
γόρευσαν. Def. πλὴν καὶ τῶν φροντῶν τῆς
συντομίας εἰς δύναμιν. Concordat cum edit. in
G. L. operib. Paris. A. mdcxlii. T. II. p. 1.

IV. p. 3. b. Leguntur litteris quadratis &
aureis scripti Nicetae, cuius meminit Mon-
tefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap.
VIII. p. 104. sed per errorem ait, exstare
hunc Codicem in Plut. IV. hi senarii versus:

Ἡ τῶν προφητῶν ἀρετὴς Ἡσαΐας,
Τὸν νῦν καθαρήσει ἀνθρακὶ φλογὸς ξένης,
Καὶ δὴ τὸ μέλλον ὡς ἐνεσὼς προβλέπων,
Χριστὸς διετράνωσε τὴν παρυσίαν,
Πᾶσι προηγόρευσε τῶν χριστοκτόνων,
Πίσιν προεῖπε τῶν πρὶν ἔξωθεν νόμου,
Καὶ παντὶ κόσμῳ τὴν παλιρροίαν βίαν.
Πισθεὶς φθόνῳ δὲ, καὶ πόλον λαχὼν μένειν,
Ρῆσεις λέλοιπεν εἰς ὕψιν ἐν βίῳ,
Ἀσπερ Νικήτας, ὃν σέφους κοῖτῶν ἔχει,
Ἐν ὠραῖσιν συντέθεικεν ἐνθάδε
Εἰς πίστεως ἔνδειγμα, καὶ ψυχῆς λύτρον.
Prophetarum apex Esaias,
Mente purgatus a carbone flammae alienae,
Futurique ut iam imminentis providus,
Christi significavit praesentiam,
Causamque praedixit Chridicidarum,
Fidem praenunciavit ante a lege alienorum,
Totique mundo vitae restitutionem.
Dissectus autem invidia, polique sorte donatus,
Dista reliquit vitam adiuturam,
Quae Nicetas, quem coronae sedes habet,
Heic concinne composuit
In fidei documentum, animaeque lyrium.

Auctor istorum Carminum est fortasse Nicetas ille Heracleensis, Ecclesiae Constantiopol. Diaconus & magister, heinc Archiepiscopus Serrarius in Macedonia prima, ac demum Heracleae Ponti in Thracia Metropoli, qui floruit Anno Christi circiter MXXVII. aetate Theophylasti Bulgarorum Episcopi (cuius ad eum Epistolae feruntur) quique etiam Catenas in varios S. Scripturas libros, ac praecipue in Epistolas Pauli (apud nos Pl. IV. Cod. I. & Plut. IX. Cod. X.) & in Matthaeum Evangelistam concinnavit, ut notat Fabricius, cui ignota fuit haec nostra in IV. Prophetas Maiores Catena, Biblioth. Graec. Lib. V. C. 5. Tom. VI. p. 432. & Lib. V. Cap. 17 Tom. VII. p. 765.

Adnotationum auctores sunt septem, Basilii Caesareensis, Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Theodorus Heracleota, Eusebius Caesareensis, Severus, & qui rarissime occurrit Chrysostomus. Earum autem hoc est initium: Τὸν παρ' ἡμῶν αἰδνητῶν τὸ ἐκκελευσθέν τὴν κατάληψιν ἔχον. Def. pag. 123. ἥς καὶ ἡμεῖς ἀξιοθεύμεν εὐχαρίστως καὶ προσβύλαις πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν.

V. p. 124. Τὸ ἅγιον Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ εἰς τὸν Γερεμίου. Sancti Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Hieremiam. Praefatio in quindecim columnas, tribus paginis dividitur. Incipit vero λεκτέον τις ἡ προφητεία, καὶ πότε ἤρξατο, καὶ πότε πέπτται, καὶ τίς ἐνεκεν ἔλκετο, καὶ τί λαβεῖν εἰς ἐκ τούτων εἰς τὸν βίον ὠφέλιμον. Προφητεία τοίνυν τὸ λέγειν. Def. μετὰ ταῦτα παιδύεται παρ' αὐτῶ. Atque haec quidem praefatio desumpta fortasse fuit ab expositione in Hieremiam, Chrysostomo adscripta, quam passim in Bibliothecis extare ait Montefalconius in nupera editione Operum Chrysostomi Paris. An. MDCXXVIII. seq. Tom. VI. p. 157. cuius apographum ex Bavarica Bibliotheca sibi descriptum, ne luce quidem, ne dum tanto auctore dignum opusculum, sed nugae meras, & quisquillas existimavit, ideoque consulto praetermisit in memorata editione. Vide etiam Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 15. T. VII. p. 644. Einde legitur vita Prophetae ἀδέσποτος, cuius initium: Γερεμίας ὅς ἐστιν ἑρμῆς τῷ ἱερέως, ἦν ἐξ ἀναθῶν κ. λ. Def. ὅπως γέννηται κοινῶς Μωυσεως. Pag. 128. Tabula haec adiecta, optimeque servata, repraesentat Hieremiam prophetam oracula divinitus adipientem. Verba in titulo imaginem ambiente, quam aere incisam exhibemus Tab. II. haec sunt: Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν ὃς λογιόθεται ἕτερος πρὸς αὐτὸν. Εἰσεύρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδί αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἡγαπημένῳ αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανέστη. Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τοῦ Θεοῦ καὶ νόμος ὑπάρχων εἰς αἰῶνα. Hic Deus noster non aliter existimabitur ab eo. Invenit omnem rationem scientiae,

eamque Iacobo tradidit eius filio, & Israeli dilecto eius. Post illa in mundo visus, iterum inter homines versatus est. Hic liber est praecipue divinarum, & lex, quae manet in aeternum. Pag. 129. hi senarii occurrunt, quos etiam aere delineatos Tab. I. N. VII. damus.

Θρησκῶν προφήτα καὶ μετακλαίων πόλιν
Πέταυσον λοιπὸν τὴν φῶν πεπλησμένην,
Ὁ μὴτρε ἔνδον γαστρε ἡγιασμένης,
Καὶ μὴ πτοηθῆς εἰς ἔθνη τεθειμένης,
Ὡς εἰς ἀπειρεῖς πρὶν κελυσθεῖς ἐκτρέχειν,
Ἀλλ' ἐξαναστὰς, ἄρον ὀφθαλμὸν κύκλῳ,
Θρησκῶν ἐταῖρον θαυρῶν τὴν πλημμύραν,
Ἐπείπερ ὃ τέθνηκας, ἀλλὰ ζῆς ἄνω.
Καὶ βλέψον ἔθνη, τὰ πρὶν ἐκτὸς, ἐν νόμῳ,
Τῶν Σιών τε, τὸς ὑπερτίμους, κόνιν,
Καὶ χαῖρε τῶν σῶν εἰς τελείωσιν λόγων,
Ὅς τῇδε συντίθῃσιν εὐσεβῆς νόος.

Deflere propheta lacrymisque prosequi urbem
Desine iam caedibus pienam.

Qui matris in utero es consecratus,
Nec verearis quum inter gentes locatus fueris,
Te tamquam ad infidos esse iussu adcedere,
Quin potius surgas, leva oculos in circuitu,
Lamentationum & lacrymarum copia omitta,
Siquidem non mortuus es, sed sursum vivis.
Quin gentes adspicias antea externas, nunc
legi subiectas,
Sionis filios praestantes in pulverem redactos.
Laetare tandem perfectioni tuorum sermonum,
Quos pia mens haec composuit.

Versum septimum quamvis ad Codicis fidem repraesentavimus, tamen sic convertimus, quasi primum scriptum fuerit Θρησκῶν ἐταῖρον θαυρῶν τὴν πλημμύραν. Heinc a pag. 130. usque ad 222. Hieremiae contextus Graecus in duas, vel tres columnas paullo maiores singulis paginis dividitur, adnotationibus quidem eadem ratione, atque in Esaia dispositis, sed paucioribus. Primum & maximum locum occupant Chrysostomi expositiones: ceterarum auctores Severus Antiochenus, Olympiodorus, Isidorus Pelusiota, Theodoretus, Victor presbyter, Eusebius Caesareensis, ἀντιγράφος, & Cyrillus, quarum initium: Τὸ μὲν ὄνομα Ἱερεμίας, ὡς καὶ ἡ εἰβλος φησὶ, κ. λ. Finis: τὴν δεξιὰν λήψεται χάριν. Observandum est p. 204. tria folia fuisse in ora Codicis recisa, ubi adscripta erat sancti alicuius Patris Catena, unde haec recens manus iure adnotavit: O factum male! delere nomen Patris fortasse arcani.

VI. p. 223. sequitur Θεοδώριτος ἐπισκόπος Κύρου. Theodoretus Episcopi Cyri, nempe Praefatio in Ezechielem. Inc. Ὁ μακάριος Ἰεζεκιὴλ ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ τῷ καὶ Ἰεχονίᾳ. In editione operum Praefatio est amplior: nostra vero incipit tantum a verbis αὗτος ὁ προφήτης, ut videre est Oper. Theodoretus T. II. pag. 302. Def. τὴν οἰκοδομίαν ἐξ ἁλλὰ μύρια. In citata editione absolvitur post alios quinque versus. Alteram eiusdem paginam ambit alia vita Ezechielis ab eadem ma-

manu, sed paullo post scripta, cuius initium: Ἰεζεκιὴλ ὅς ἐστιν Βαζὴ ἦν ἐξ ἀριῶν ἐκ τῶν ἱερέων, κ. λ. Finis: ἐξ ὧν δὴ καὶ ἀνῆλθεν. Pag. 224. Σχόλια εἰς τὴν τῷ Ἰεζεκιὴλ ὕρασιν. Scholia in Ezechielis visionem. Inc. Δείκνυσιν τῷ προφῆτῃ διὰ τῆς ὀπτασίας κ. λ. Def. πρὸς δὲ τὰς ἄνω δυνάμεις διὰ τῆς ψυχῆς. Auctores Scholiorum sunt Polychronius, Apollinaris, Origenes, Theodoretus, & Cyrillus Alexandrinus. Pag. 225. b. eiusdemmodi, quales in superioribus iam bis vidimus versus, aureis characteribus leguntur, quos haec subiecimus.

Ψυχῆς τὸ λαμπρὸν ἐκ τῶν φαιδρῶν καρδίας,
Ἰεζεκιὴλ τῶν ὑπὲρ λόγον λόγων
Κατηξίωσε, καὶ θαυμάτων ξένων.
Θεὸν γὰρ εἶδεν, ὡς ἐφικτὸν προσβλέπειν,
Καὶ τῶν Χερουβὶμ ἐκπεπαιδευτὴν γέναν,
Στάσιν, φόβον, κίνησιν, ἑλαμψίν, λόγους,
Σαφῶς ἐβλεψε τῆς ἄνω λειτουργίας.
Ὅθεν καθαρθεὶς καὶ διδαχθεὶς προβλέπειν,
Ὅτω σαφῶς ἔδειξεν εἶδέναι τέλος
Τῶν πραγμάτων πάντων, ὡς γράφειν καὶ τὰ μέτρα
Τῶν εἰς ἔπει τακτισμάτων ἐν τοῖς λόγοις,
Ὅς ὡς κοσμεῖ κοσμία ψυχὴ πόθως.
Mentis splendor & puritate cordis
Ezechiel, ineffabilibus sermonibus
Dignus habitus est & novis visionibus.
Deum enim vidit tamquam adaccessibilem visu,
Et Cherubimorum faciem edoctus est;
Statum, timorem, motum, splendorem, sermones,
Clare adspexit coelestis ministerii.
Heinc mundatus & doctus qui praevideat
Tam clare offendit se nosse finem
Omnem rerum, ut etiam describeret modos
Futurorum consiliorum in sermonibus,
Quos haec docta mens illustravit labore.

Nonnullis horum carminum verbis, quae nobis corrupta, vel obscura visa sunt, eam interpretationem subiecimus, quae clarior esset, ac sensui accommodatior. Contextum tamen maiora, quam nostrum patitur institutum, tentaturis, integrum, atque intactum servavimus. Sequitur a pag. 226. usque ad 305. integer contextus Graecus Ezechielis, adnotationibus eadem ratione ut supra, adiectis. Earum auctores sunt Origenes, Polychronius, Theodorus, Apollinaris, Severus, Cyrillus Alexandrinus. Incipiunt: Ὁ Ἰεζεκιὴλ τὴν φῆσιν κατὰ πολλὰ τῷ Χριστῷ κ. λ. Desinunt in interiore margine scriptae: κατὰ νόμον φησὶ τὴν περιτομὴν ἰδεῖν ἁμῶν, in exterior: μετὰ τῷ πατρὶ δόξα. Animadvertendum est, Scholia in hunc Prophetam pauciora occurrere, quam in superioribus, deinde quaedam videri recentiora, quamvis ab eadem manu adiecta; itidemque illis, quae sunt circa finem, auctoris nullum nomen esse adscriptum.

VII. pag. 306. b. Danieli hi versus aureis characteribus praefiguntur:

Ἀφ' ὧν καὶ ἡ πρόνοια τῷ Θεῷ λόγοις,
Ὅπως ἐπ' αὐτὸν τὰς πεποιοῦσας εἴφειν
Πᾶσιν καλοῖς εἶσθαι ἐν γε τῷ τάφῳ.
Ὡς καὶ Δανιὴλ, ἡ προφητῶν τερπνότης,

Εἴφως πεφηνῶς Περσικῶν στρατευμάτων,
Ὡς ἀρχιμάχως ἡγμένους τε πρὸς ξένην
Ἡμεῖς μὲν γῆν, τὸν Θεὸν δ' εὐρεν πάλιν.
Καὶ πρῶτον ἦν μὲν τῶν ἀναστάντων φίλος,
Τὸ μέλλον αὐτοῖς τῶν χρόνων ἦδει τέλος,
Θῆρας χαλινῶν, προβλέπων καὶ τοῖς ὑπνοῖς,
Καλῶς δ' ἀμείψας τῶν ἄνω τὰ τῶν κάτω,
Εἴσεις λέλοιπεν, ὧν πάρεσιν ἐκβάσεις.
Ineffabilis est Dei providentia,
Ut in eum qui speraverint coronare
Omnibus bonis consueverit, vel in ipso sepulcro.

Sicut & Daniel Propetarum voluptas,
Ensem effugit Persarum exercitus,
Captivus abductus ad alienigenam
Pertransit terram, Deum autem rursus invenit.
Fuit adprime Regibus amicus,
Quod futurum, & temporum nosset finem.
Feras refragens, praevidens & in somniis,
Gloriose immutans superioribus inferiora,
Sermones reliquit, quorum haec adsunt expositiones.

Mox pag. 307. & seqq. vita Danielis Prophetae ἀδέσποτος. Inc. Δανιὴλ ἦν ἐκ Βεδουῶν τῆς ἀνωτέρας φυλῆς Ἰούδα. Def. φόνος ἔσται τῷ Βελίαρ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. 308. b. Contextus Graecus Danielis, & notae usque ad finem incipiunt: Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι κ. λ. Def. in interiori margine scriptae: τὰ λοιπὰ ἅπαντα ποιῆσαι παρεσκεύασε: in exterior: ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Earum primum paucae, mox per maximam partem plurimae, ultimis duobus foliis sunt nullae. Auctores nominantur Hippolytus Romae Episcopus, Chrysostomus, Ammonius, Theodoretus, Polychronius, Eudoxius Philosophus; sed plerisque scholiis, quae sunt circa finem, nullum nomen auctoris adpositum est. Ut vero ex hac uberima Scriptorum segete, unum saltem pro specimine seligamus, eia ipsius Hippolyti scholia aliquot eruditus hominibus proponamus. Itaque haec ab prima Prophetae verba adnotavit, rubris litteris textui respondentibus distincta.

A. Ι Π Π Ο Λ Τ Τ Ο Τ

Επισκόπου Ρώμης.

Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὦν τῇ Ἰούδα, καὶ ὑπὸ Ναβαχοδονόσορ ἀρχιμαλωτισθεὶς λαμβάνει τὴν Σουσάνναν θυγατέρα Χελκίε τῷ ἱερέως τῷ εὐρόντος τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἥνικα Ἰωσίας ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε καθαρίσαι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ταύτης δὲ ἀδελφῆς ὁ προφήτης γράφεται Ἱερεμίας ὃς ἅμα τοῖς ἐπιλοιπίσι μετὰ τὴν γενομένην τῷ λαῷ ἐν Βαβυλῶνι ἀιχμαλωσίαν ἀπηνέχθη εἰς Αἰγύπτον, & παρώκησε ἐν τάφῳ, καὶ προφητεύων ἀποβόληθαι ὑπ' αὐτῶν ἀνῆλθεν. Τὴν αὐτὴν Β. Πῶς ἀιχμαλωτοὶ ὑπάρχοντες καὶ ὑπόδουλοι Βαβυλωνίους γενόμενοι ἐδόξαντο συνέχεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς αὐτεξέστοι. Δεῖ νοεῖν, ὅτι μετόπισεν αὐτοῖς Ναβαχοδονόσορ Φιλανθρώπως, ἐπεχρήσατο καὶ ἐπέτρεψεν ὁμοῦ συνερχομένους πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον πράττειν.

Τῇ

Τὴ αὐτὴ Γ. Τὸ δὲ προσκαρτέρουν, δηλοῖ, ὅτι διὰ τὸ τιμᾶσθαι αὐτὸν παρὰ τῶν ἱεραίων. ἔκ ἀφίσταντο τοῦ οἴκου καὶ ἀτίμους ἀρχόντες κοσμικοί. Τὴ αὐτοῦ Η. Πρὸς τινὰ ἀνεβόητας, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν Θεόν, ὡς Ἡσαΐας λέγει, τότε βοήσεις, καὶ ὁ Θεὸς εἰσακούσεται σου.

Τὴ αὐτὴ Η. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι ἐπαύονται κατ' ἡμῶν βοῶντες, αἶρε ἐκ τῆς γῆς τὰς τοιαύτας, οὐ γὰρ κατήκεν αὐτὰς ὁ Θεός.

Τὴ αὐτὴ Κ. Ἦνα καὶ ἐν τῷ ἔλθειν αὐτῆς, τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας τὸν κόρον τελέσωσι, διὰ τοι τοῦτο καὶ ἀναστάντες οἱ βέλτοιοι ἔθνη καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς.

Τὴ αὐτὴ Λ. Ἐξέρχεται εἰς τὸν Θεόν, ὅτι συνειδὼς εἶχε καὶ τὸν ἑαυτοῦ δειλίαν τὸν θάνατον, καὶ μαρτυρεῖ τὸν Θεόν αὐτῇ προσξέειν τὸ πρᾶγμα.

Τὴ αὐτὴ Μ. Δεῖ ἐν ἡμῶν ἐν παντὶ πιάγματι ἐδραῖος γινόμενος μὴ λόγους ψεύδεται προσέχειν, μηδὲ προσώποις ἀρχόντων εὐκόλως συναρπαζόμενος πείθεσθαι, ἀν μὴ προσηκόντως λέγῃσι, γινώσκοντας ὅτι λόγον ἔχοντες δύνανται τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ σφικνύμενοι, καὶ τὸ ἀκριβὲς τῆς πίστεως ἐπιζητῶντας εὐαρέσκει ὑπάρχειν τῷ Θεῷ.

Τὴ αὐτὴ Ν. Ὅσοι γὰρ ἐπικαλῶνται αὐτὸν ἐκ καρτερῆς καρδίας τῶν ὁ Θεὸς ὑπακούει, ὅσοι δὲ ἐν δόλῳ καὶ ὑποκρίσει, ἀποσπέρφει τὸ πρᾶγμα αὐτῷ ἀπ' αὐτῶν.

Iam de singulis Prophetis satis praefatus sumus, nunc quae ad omnes referri possunt, generatim nonnulla perpendamus. Primum igitur ingenue fatemur, nos sedula conlatione instituta, exiguum, & nullum fere discrimen editi & scripti contextus prophetici deprehendere potuisse. Prologi singulorum Prophetarum litteris aureis & fere quadratis exhibentur. Ipse contextus Graecus Prophetarum plerumque in duas, nonnumquam in tres columnas, in singulis paginis, est divisus, & maioribus scriptus litteris. Initiales omnes singulorum Prophetarum capitum, ut etiam expositorum, aureae sunt. Liquore siquidem aureo utebatur Graeci frequentius, quam Latini. Etenim innumeri propemodum Codices habentur, ubi non titulos modo, verum etiam paginas integras, ut in nostro Codice, auro elegantissime descriptas observes: inter quos multi alii occurrent in hac nostra insigni Laecrentiana Bibliotheca, tabulis praestantissimis auro, varioque colore depictis instructi, quibus res textu enunciatae exprimuntur. Exstat in regia Parisensi Bibliotheca Codex Graecus num. 618. hoc titulo Περὶ χρυσογραμμίας, ubi stylo Graeco vulgari, & infimae aetatis, docetur, quo pacto liquor ille aureus ad descriptionem sic conficiendus. Item apud Lambecium Biblioth. Caes. Lib. VII. pag. 95. memoratur Codex inscriptus Κατασκευὴ τῆς χρυσογραφίας, Apparatus ad descriptionem auream, eodem, ut videtur, quo regius argumento. Vid. plura apud Montefalconium in Palaeogr. Lib. I. C. I. p. 5. sed ad Codicem revertamur. Cinctus est supra, a dextra, & infra expositionibus, quarum interdum & duo sunt

ordines, qui quidem eiusdem sunt scriptoris, qui totum Codicem exaravit, sed temporis diversi; quoniam ea series, quae extremam marginis partem ambit, pallidior atramento, & charactere, illo quidem minutiore, nec diverso tamen, adparet. Itaque haec scholia ab eodem potius librario aucta, quam ab alio addita fuisse crediderim. Eorum auctores rubro atramento in margine indicati ipsa scholia invicem discernunt. Deinde passim margini adscripta sunt librorum nomina, ex quibus desumuntur annotationes. Recentiori quoque Graeco debemus notulas, variasque lectiones margini saepe adscriptas, quas tamen passim oscitanter bibliopagus recidit. Plura omittimus, quae valde commendare possunt hunc ineditum, integrum, elegantissimum & prorsus egregium, & omnibus bonis & laudibus cumulatifimum Codicem, & ut Lucas Holstenius in Schedis suis Mss. ait, plane admirandum ob antiquitatem, & elegantiam. Magis enim volumus, & optamus, & hortamur, ut doctus aliquis, & laboris patiens, si non apud nos, saltem apud exterarum gentes, huius pretiosissimi Codicis editionem cum sua immortalitate coniungendam existimet. Interea nos eruditum orbem hac expectatione erectum, his votis incensum, contentum esse iubemus nonnullis Codicis speciminibus, quae Tab. I. N. III. IV. V. VI. VII. ab artifice proponi curavimus. Denique de hoc eodem Codice P. Alexander Baroetius S. I. in Catalogo Bibliothecae Scorialensis, edito per Balthassarem Corderium S. I. in fronte interpretationis suae, sive versionis S. Cyrilli in Hieremiam, Antuerpiae A. MDCXLVIII. in 8 ita loquitur: *Catenae in Prophetas maiores, ac minores plures sunt in diversis Codicibus, sed nulla, quae adcedat ad praestantiam illius, quae adservatur in Bibliotheca Magni Ducis Florentiae, praefertim in Prophetas Maiores, duobus maximis Codicibus vetustissimis, atque integerrimis, character rotundo quadrato in membrana, e quibus fortasse descripti ii Codices, qui adservantur in Bibliotheca Bavariae, sed non adeo vetusti, nec integri.* Praeterea nullam alibi tam insignis Catenae mentionem invenio, ne in Fabricio quidem, qui tamen, quae est hominis eruditio, omnes Catenarum Scriptores, Catenas omnes editas, atque ineditas, quae ad eius pervenire notitiam, sedulo evolvit. Vnam tantum in Prophetas Maiores, & Minores ex Montefalconio commemorat, atque existare Ms. Parisiis in Cod. Regio bombycino Sec. XIII. olim Mediceo, in qua etiam nonnullorum Scriptorum nomina, ex quibus nostra contexta sunt, occurrunt. Vid. Catalog. Biblioth. Regiae Paris. A. MDCCL. T. II. p. 25.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae magnitudinis Sec. XI. constat fol. 336.

ΕΠΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

CARMINA ET ORATIONES THEOLOGICAE DIVERSAE

Orationes & Carmina diversorum plerumque inedita.

cod. X. I. pag. 1. EVdoxiae Augustae Centonis

Homerici fragmentum initio mutilum, angulis inferioribus situ & vetustate sublati, cum scholiis interlinearibus. Incipit a versu: Ὅς χρυσὸν φίλῳ ἀνδρὶ ἐδέξατο τιμῆντα. Def. in illo: Ὅς ἐστὶν Ἰησοῦς ἐναργὴς λόγῳ.

II. p. 5. b. Opusculum sine auctore, initio, & fine, cum scholiis marginalibus, continens martyrium S. Agathae V. & M. Inc. Μὴ δήμευσιν ἐννοήσωμεν, μὴ βήμασι παραστήσωμεν. Def. ἱερὸν καὶ βρῶνυμον.

III. p. 6. Εἰς τὴν παρθενομάρτυρα τῆς Χριστῆς Λυκίας ὑπόμνημα βράχισον Ἰωάννη τῷ Τζέτζη. In Virginem Christi martyrem Luciam, brevissimum Commentarius Ioannis Tzetzae, cum scholiis marginalibus, sed plerisque vetustate sublati. Inc. Ἀλλὰ μὲν ἄλλοις ἀβρύνονται θάλασσαι. Def. ὡς Σιλῶν, κολυμβήθρα πηγάζουσα θαύματα. Floruit Auctor A. C. MCLIII. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. p. 245.

IV. p. 20. Eiusdem versiculi in S. Luciam martyrem, quorum initium Πῆργι δὲ Σικελίᾳ τε, καὶ Ἰταλίᾳ βαθυκάρπῃ. Prima vox huius versus est valde corrupta; ut etiam ultimi pene omnes, quas ideo adscribere heic minime potuimus.

V. p. 20. b. Τοῦ αὐτοῦ μαρτύριον τῆς ἁγίας Λυκίας. Eiusdem martyrium S. Luciae. Inc. Τῆς ἐνδόξης καὶ ἀθληφόρου μάρτυρος Ἀγάθης. Def. νῦν καὶ αὐτὴ καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. De his Carminibus nihil inveni apud Fabricium I. c.

VI. p. 25. Στίχοι ἱαμβικοί Ἰωάννη τῷ γεωμέτρῃ εἰς τὸ μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος τῆς Χριστῆς Παντελεήμονος. Versiculi iambici Ioannis Geometrae in martyrium sancti magnique martyris Christi Panteleemonis. Inc. Σκῆπτρα κρατῆντος δυσσεβέσται πάλοι. Def. Θεὸς δὲ δόξα δεσπότη πάντων πρέπει. De his nihil occurrit apud Fabricium I. c. Lib. V. C. 16. Tom. VII. p. 715. qui tamen plura alia Ioannis Geometrae carmina memorat. Hic Geometra saepius adlegatur in Catenis Graecis in Lucam, ut & in Catena aurea Thomae Aquinatis. Combessio in Bibl. Concionatoria ante annos DC. vel DCC. vixisse videtur.

VII. p. 47. b. Γεωργία διακόνου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Πησιδῇ στίχοι ἱαμβοί. Georgii Pifidae Diaconi Constantinopolitani versus iambici. Inc. Ὁ πάντες ἔργα καὶ θεηγορεύε. Est scilicet poema illud, cui titulus Opus sex dierum, quod exstat inter Poetas Veteres Lectii T. II. p. 241. sed in nostro Codice plures versus scriptor heic einde omisit.

In edito enim sunt versus 1880. & in Cod. 1427. Ultimus versus, qui cum editione congruit est qui sequitur 1782.

Ετοιμος οἶνος ἐξ ἀδήλων βοτρυών.

In Cod. adcedunt hi quinque mendosi versus, qui desiderantur in laudata editione:

Δόξα δὲ πάντων τῷ Θεῷ καὶ δεσπότη

Τῷ ζῶντι, καὶ μένοντι εἰς αἰὲν πρέπει.

Ἀμήν, ἀμήν γένοιτο τῷ ἐν τοῖς πᾶσι

Χρόνοις τὸ καὶ γ' ἔτοιμοι τοῖς ἀμετρίτοις

Εἴθε δὲ τοῖς ἀναξίοις ἡμῶν ἐν πᾶσι χαίροις.

Pifides vero circa A. C. DCCXXX. floruit, eumque nonnulli perperam adciunt pro Georgio Pifida, qui sub IX. Seculi finem ex Chartophylace Constantinopolitano factus est Archiepiscopus Nicomedensis. Vid. Fabric. I. c. Tom. VII. p. 691.

VIII. p. 84. Εἰδήσεις περὶ τῆς Σαμαρείας. De urbe Samaria narratio Anonymi. Inc. Σαλμανάσαρ ὁ τῶν Χαλδαίων βασιλεὺς. Def. ὅς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

IX. p. 98. Εἰς τὴν προσευχὴν, In Orationem Dominicam Sermones quatuor, hoc est, explicationes, in quatuor Sermones divisae, non sine multis scholiis margini adiectis. I. Sermo inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς ὕρανσι. Ὅτε προσήγεν ὁ μέγας Μωσῆς τῇ κατὰ τὸ ὄρος μουσαγωγίᾳ τὸν Ἰσραηλῆν λαόν. Def. ἀποκαταστήσει σε τῇ θρανίᾳ πατρίδῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ὅς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. II. Sermo pag. 107. b. inc. Ὅς τὴν σκίαν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν περιέχων νόμος. Def. παρὰ τῷ σωτήρι ἰσοδοκνῶντων φωνῆς. ὅς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. III. Sermo p. 117. inc. Ἡ κοῦσα τινὲς ἱατρικῆς τεχνικῆς περὶ τῆς κατὰ τὴν ὑγίειαν ἔξεως φυσιολογίας. Def. καὶ ταῦτα πάντα προστεθῆνται ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ὅς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

IV. Sermo p. 129. inc. Ἡ λῆξ προῖον ὁ λόγος ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀρετῆς τὸ ἀνθρώπινον. Def. ἔβουθεῖται μεν χάριτι Χριστῷ, ὅτι αὐτὴ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Nihil in praefens de horum Sermonum auctore succurrit. Non me tamen latet, a Bellarmino in libro de Scripturis Ecclesiasticis Labbaeo itidem, & ab editoribus Bibliothecae veterum Patrum editionis Colonienfis A. MDCCLXXXVIII. Germano Patriarchae Constantinopolitano, qui vixit A. DCCXX. adtribui theoriam rerum Ecclesiasticarum, & expositionem orationis Dominicae ex theoria ista verbotenus desumptam. Vtrum illius sit haec nostra, inquirant alii.

X. p. 140. Εἰς Μελέτιον τὸν ἐπίσκοπον κοιμηθέντα. In Meletium Episcopum dormientem. Libellus ἀθέσποτος. Inc. Ἡύξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων. Def. νῦν καὶ αὐτὴ καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Circa finem in margine adscripta sunt quaedam scholia vetustate valde corrupta.

XI. Sequuntur deinde p. 149. Eugenii Carmina senaria, clariss. Fabricio ignota, quorum inscriptiones, & initia singillatim adferemus. Τῷ κυρίῳ Εὐγενίῳ ὅταν ἐπήρχε εἰς τὴν φου-

φουλακὴν. *Domini Eugenii quum fuit in custodia.* Inc. Τὸ τῆς τύχης ἄτακτον ὁ ζωὴς δρόμος.

XII. p. 152. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ φιλαργυρίας. *Eiusdem de pecuniae cupiditate.* Inc. Τὰς ἐθικὰς σπεύδοντας ὁρᾷ κανόνι.

XIII. p. 153. b. Τὸ αὐτὸ περὶ γαστριμαργίας. *Eiusdem de voracitate.* Inc. Τί σοι δοκεῖ βέλτερος γαστέρος πέρι.

XIV. p. 154. b. Τὸ αὐτὸ περὶ παρβενίας. *Eiusdem de virginitate.* Inc. Οὐσὶς τετραπλῆς πράξεως τῶν παρθένων.

XV. p. 156. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. *Eiusdem de charitate.* Inc. Εἴπερ τίς ἐστὶ πίστις ἐν τῶν δογμάτων.

XVI. p. 157. b. Τὸ αὐτὸ περὶ γλωσσολογίας. *Eiusdem de linguae pocumento.* Inc. Ἡ δημιουργὸς τῶν ὄλων μοναρχία.

XVII. p. 159. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φθόνου. *Eiusdem de Invidia.* Inc. Οὔτις ἀνεβλάσθησε τοῖς βροτοῖς πῖνος.

XVIII. p. 160. b. Τὸ αὐτὸ περὶ μῶμου. *Eiusdem de livore.* Inc. Κἄν τῶν μεγίστων προβόλων τῆς κακίας.

XIX. p. 161. b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἀσκήτην. *Eiusdem in Ascetam.* Inc. Οὔ πρὶν διώκτης, νῦν δὲ μύσης τῷ λόγῳ.

XX. p. 163. b. Τοῦ αὐτοῦ. *Eiusdem.* Carmen sine inscriptione, in quo describit plantam Panormitanam, quam *Nympheron* vocabant. Atque hoc quidem totum heic describendum putavimus.

Τὸν δελφικὸν μὲν ἐδραφονοσέφη τρίπυρ, Τὸν χρηματιστὴν λοξίον τῶν θεσφάτων, Τὰς τῷ Δίδω δρῦας τε τὰς προσηγόρους, Ὡς περ τροφὸς πέφυκε Δωδώνης πέδον, Μῦθοι προηγόρευσαν Ἑλλήνων πέλας, Μεσσοὶ τεράτων τοικίλων πεφνότες, Ἐγὼ δ' ὕπερ νῦν πρᾶξέμεν διαγράφειν, Οὐ πλάσμα κινδὺν, ἐκ ἀκυσμα τυγχάνον, Οὐ φθαλμοφανὴ τὴν κατάληψιν νέμει, Εἰσι παρ' ἡμῖν ἐν Πανορμῷ τῇ πόλει Πλείων φωτῶν δένδρων τε καρπίμων γένη, Καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων πολυχρόων, Ἀλλ' ἐντὶ παράδοξον αὐτῶν ἐξέφυ, Ἐϋσομον, εὐχρην, τερπνότης τῆς θείας, Συνηρεφὲς κύκλωθεν φύλλοις τριείχοις, Τοῖς μὲν μέσοις λαχῶσι βαφὸς πορφύραν, Τοῖς δ' ἐντοῖς ἐμφαίνουσιν εἶδος χρυσίου, Τοῖς ἱεράθεν δὲ χλωρότης ἐφίξάνει Κάλυξιν, ὥσπερ ἔστι τῶν ἐσωτέρων, Μικρὰ τίς ἂν δόξειεν ἐν τῶν χρωμάτων Ἀλλήν τιν' ἵριν δῆθεν ἐσπερμένην, Καλοῦμεν αὐτὸ Νύμφερων κοινῷ λόγῳ, Ἵσως λαβὼν τὴν κλήσιν ἐκ ἀπεικνότης Νυμφῶν πρὸς αὐτῶν· ἢ γὰρ ὕδατων δίχα Ἐπείσερόντων εἰσαεὶ ζῆν ἐκ ἑνὶ, Τ' ὅδω δόμον λέλαχε ἢ τροφὸν ὕδωρ, Γλυκὺ, δειδὲς, ἐκ ἐπικλυζόν μάλα, Οὐ δὲ χρονοῖζον, τῷ φωτὶ γὰρ ἢ φύσει Τέξηλε ἢ γένηθε προσφάτω ῥέω, Τίθει δὲ κάτω τὸν πολύτρυτον πόδα, Τ' ὅτ' ἐ τὸ φίλον ἐξανιμᾶται πῆμα, Αἰσθητικὴν οἶον δὲ δύναμιν φέρον, Πρὸς τὰς κινήσεις ἀφωρᾷ τῷ φωσφῶρε Τοῖς ἡλίῳ νεύμασι πάντῃ συντρέχει,

Ὡς τις θεράπων τῇ βάσει τῷ δεσπότῃ, Καὶ κατ' ἐκείνους τὰς ἐλιγμούς συσφῶν Συνανατέλλει ἢ δύνει δεδυκνῶτι, Μεσσηρᾶντι συνανίσχ' τὴν κάραν, Ἐωδιναῖς μὲν μειδίᾳ φωταυγίας, Ἀναπετῶν τὰ φύλλα χειλέων δίκην, Κλείει δὲ ταῦτα συγκάσας πρὸς ἐσπέραν, Ἡοῦς δὲ ἔκτετον τὴν ὑπὲρ γαίαν δίνην Διαδραμάσης πηγᾶς κραιπνοῖς πτίλοις, Τ' πεισδύει τὸ νᾶμα μέχρι πυθμένος, Χωρεῖν ἔνθεν ὁ σθένει περαιτέρω, Ἀντιτυπῆντος δώματος βαρυτέρω, Ἡ γὰρ ἂν ἐκ ἔλξηε καὶ πρὶν θάψειν, Πρὶν ἐξανύσαι κυκλικῆς φορᾶς δρόμον, Ἀλλ' ὅτ' ὕδωρ τὴν νύσσαν αὐτίκα σφῶν, Τῆς ἀντολῆς ἕρια καταλαμδεάνει, Καὶ συνανίσχον ἡλιακῆς ἀκτίσιν, Ὡφθῇ διαυέσματος ἥδος ἡμέρας, Κἄν εἰς ὕδωρ βληθῇ δὲ τμηθὲν ριζόθεν, Πολλὸν χρόνον δεισιν εὐθαλὲς μένον, Τῷ πυκτερινῷ συμπιλέμενον σκότῳ, Φάει δὲ χαῖρον ἢ πλάτυνον τὸ εἶμα.

XXI. p. 165. Τὸ αὐτὸ εἰς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in imaginem Christi.* Inc. Καὶ χρῶμα χρυσὸν παμμάκαρ σοι ἐ εἶμα.

XXII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν. *Eiusdem in sacram mentam.* Inc. Ἰδὲ τράπεζα ἢ τροφὴ προκειμένη.

XXIII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν σταυρώσιν. *Eiusdem in crucifixionem.* Inc. Καὶ φυτὸν ἄλλο καζορῶν πάρεστί μοι.

XXIV. p. 165. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς κοιμητήριον τῶν μονάχων τῆς Μάνδρας. *Eiusdem in coemeterium monachorum Mandrae.* Inc. Δεῦρο προφῆτα τὸν τόπον περισκέπε.

XXV. p. 166. *Eiusdem* paucula quaedam carmina sine inscriptione, quibus laudat nescio quam puellam. Inc. Ἀλλήν σεβὼν νοητὴν ἄλλην λαβίδα κόρη.

XXVI. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου φλεχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πυρός. *Eiusdem in imaginem Deiparae igne combustam.* Inc. Τὸ πῦρ προσελθὼν σὺ σεβασμῷ τύτῳ.

XXVII. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ ψόγος μύσας. *Muscae vituperium.* Inc. Κομψὸς τις ἀνὴρ τῶν πάλαι λογογράφων. Ex eo conlegimus hunc fuisse Panormitanum quemdam pocram, qui seculo fortasse XII. vixit; de eoque nihil ait Fabricius in Biblioth. Graec. Habemus infra alios eiusdem Eugenii versus.

XXVIII. pag. 167. Στίχοι τοῦ κυρίου Ρογερίου τοῦ Ἰδρυτηνῶ πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα κύριον Εὐγένιον. *Versus (senarii) Rogerii Hydruntini ad nobilissimum Praefectum Dominum Eugenium.* Inc. Ἐγγων σε φῶς, ἔγγων σε ἐ μὲν κλέει.

XXIX. p. 168. Τοῦ κυρίου Εὐγενίου πρὸς τινὰ πλαστοπάρωχον. *Domini Eugenii in aliquem divitem Parochum dystichon:*

Οὐκ οἶδεν ἢ σὴ χεῖρ μύειν τις δακτύλους, Δωρημάτων ῥῆς ἐστὶ ἔχ' ἡμιμάτων.

XXX. pag. ead. Νικόλαος Ἰδρυτηνῶ εἰς τὸν Χριστόν. *Nicolai Hydruntini versus in Christum.* Inc. Ἀδὰμ παλαιὸς ἐκ ἐξύας ὁρῶν φέρε.

XXXI.

XXXI. pag. ead. Στίχοι Νικόλαος Ἰδρυτηνῶ τοῦ κυρίου Ἰωάννου εἰς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν. *Versus Nicolai Hydruntini filii Maiistri Ioannis in sanctam Barbaram.* Inc. Πατὴρ ἀπηνῆς δυσσεβῆς, ἢ κακόνος.

XXXII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in sanctum Nicolaum.* Inc. Οὐδεὶς τὰ βᾶθ' τῶν ἀπείρων θαυμάτων. Nicolaus, Hydruntinus patria, a quibusdam Magister Hydrustae dictus, claruit sub Alexio IV. Angelo Anno circiter mcc. Quum Benedictus Cardinalis ab Innocentio Papa III. ad componendam unionem orientalem inter, ac occidentalem Ecclesiam missus esset; Nicolaus noster, ut in libris suis ipse testatur, interpretis functus officio est in omnibus disputationibus, quae cum Constantinopoli, tum Thessalonicae, & Athenis habebantur. Vnde utriusque linguae peritum fuisse constat, de cuius operibus agunt Guilielmus Caveus, Casim. Oudin de Scrip. Ecclesiast. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. T. X. p. 293. sed nullam de his Carminibus ab ipsis factam mentionem comperimus.

XXXIII. pag. ead. Στίχοι τῷ κυρίῳ Εὐγενίῳ πρὸς τὸν ἱερέα καλὸν τῷ Βρενθῶ. *Versus Domini Eugenii ad sacerdotem pulcrum Brundusi.* Inc. Οὐκ ἀλόγως σε φίλον εὑρον οἱ λόγοι.

XXXIV. p. 168. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν ἱερέα. *Eiusdem ad Sacerdotem.* Inc. Οὐ χρεὶ τοις τὸν θυτῆρα καλέσαι.

XXXV. p. 169. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα. *Eiusdem ad Sacerdotem.* Inc. Κἄν τοῖς παρακμάσαι μακρῷ τῷ χρόνῳ.

XXXVI. p. 170. Τὸ αὐτὸ περὶ διαβολῆς. *Eiusdem de calumnia.* Inc. Ὡς πρῶτον ἔσχον τὸν τῶν κακῶν ὄλυν.

XXXVII. p. 172. Τοῦ αὐτοῦ περὶ βασιλείας. *Eiusdem de regno.* Inc. Τῆς πρωτοπλάστου τῶν γενναρχῶν δυάδος.

XXXVIII. p. 173. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς. *Eiusdem de ira.* Inc. Ἀλλοι μὲν ἄλλα τῶν παθῶν τῶν τοικίλων.

XXXIX. p. 75. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ εὐδυσωπῆτος. *Eiusdem de bono maloque visu.* Inc. Σοφοῖς ἀληθῶς ἡκρίβωται τοῖς πάλαι.

XL. pag. 177. Τῆς σοφωτάτης πορφυρογενέτης καὶ Κομνήνης κυρίας Ἀννης Καισαρίσσης εἰς τὸν Χριστόν. *Annae Comnenae &c. Versus in Christum.* Inc. Ὡς πρῶτον ἀναρχὸν ὄντα τὴν φύσιν λόγε. De his Fabricius non loquitur l. c. qui Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 390. plura de Anna Comnena Porphyrogenita, & Caesarissa profert. Fuit lo. Comneni foror, & Alexii Comneni Imp. & Irenes filia, nata A. C. mccccxiii. atque extincto ante nuptias, qui ipsi desponsatus fuerat Constantino Duce, uxor Nicephori Bryennii Caes. A. C. mccccxvii. e vivis erepti. Exstat eius opus Alexiados, de quo a nobis agendum erit in recensione Codicis Medicei Pl. LXX. num. II.

XLI. p. 177. b. Στίχοι Νικόλαος Ἰδρυτηνῶ τοῦ κυρίου Ἰωάννου Ἰδρυτηνῶ εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον. *Versus Nicolai Hydruntini filii mai-*

stri Ioannis Hydruntini in S. Petrum. Inc. Νέρων ἀπηνῆς τὸν κορυφαῖον Πέτρον. Neque hos, neque insequentes versus memoravit Fabricius l. c. At Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p. 100 extare ait in Bibliotheca Regis Galliae Cod. 2813. eius Ms. Dialogum cum Iudaeo.

XLII. p. 178. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in S. Nicolaum.* Inc. Πληρὴς πέφυκε γῆ, γάλαττα, ἢ πόλος.

XLIII. ead. pag. Ἰωάννης Ἰδρυτηνῶ βασιλικῇ γραμματικῇ, κατὰ τῆς Πάρμας εἰχοῖ ἱαμβικοί. *Ioannis Hydruntini regii grammatici, in Parmam subiugatam a Friderico Imperatore versus Iambici.* Est Fridericus II. Imp. de quo vid. clariss. Muratorium in Annalib. Italic. T. VII. pag. 274 seqq.

Ἡ τῆς ἐστὶ χώρα ἐπιφανέστατη τῆς Ἰταλίας καὶ παραλόγῳ θράσει ἢ συνεργίᾳ παπαδικῇ ἢ τῶν αὐτῶ τοποτηρητῶν ἀποστήσασα. Ὁ αὐτοκρατωρ βασιλεὺς Φρειδερίκος αὐτὴν ἐπαρακάλεσεν, κτίσας χώραν ἀντικρὺ αὐτῆς, ὅσον σταδίᾳ ἐνός διάστημα, λεγομένην Βεκτόρια, ἥτοι ἡ νίκη παρόντος τῷ ῥήθέντος Ἰωάννου τοῦτος ἐξέτετο αὐτῶρι, ἢ πρὸς τὸν ἵον αὐτῷ ἐκείθεν τέττες ἀπέσειλιν.

Στίχοι

Τῷ πάλματι πάλαισε καθεδρυσμένην Πάλμαν ἄπας τις ὠνόμακεν εὐθεως. Ἀρχὴ γὰρ ἢ σὴ πηλὸς, ἴλιν, σαπρίω, Οἷς ἐμπαιγέσσα βάρυν ὁ πέφυκε σοι, Μεταβολὴ δὲ πάλιν ἀμεταβόλα Πάρμαν πόλιν λέγει σε μέχρι μὲν τίνος. Ἐπεὶ δὲ νῦν κάκισα κατεστηγμένη Νοσεῖς νόσον τάλαινα τῆς ἀπιστίας, Νωτερησάντων σε σὺν οἰκητόρων, Βουλῆς ἀνάγνοις ἀθέων ἀνέμων Ἀνδρῶν τεινῶν Φαινακισμῶς εἰδότην. Ἐλευθέρα πρὶν, ἄρτι δόλη τυγχάνεις, Λείπει δὲ σοι τί χάριν ἀντιμιθίας, Ἐκ τῆς φρικώδους δεξιᾶς βασιλέως, Ἡν τινὰ παρέρχισας ἀθέσμων τρόπῳ, Ἡν τὴν καταχῶσαι σε τῇ πρὶν ἰλίδι, Ἐξ ἧς ἀνέχθης σὺν βροτῶν πανσπερμία Δίκας λαβόντων ὧν περ ἐπράξαν μάτην.

Huius Poetae noticia desideratur in Fabricio loc. cit.

XLIV. p. 178. b. Ὡς εὐτελής. Ἀρχιεπίσκοπος πόλεως Ἰδρυτῆς· τὰ ἱστοτεαγμένα ἐπικρυῖ. *Ratio commoda. Archiepiscopus Hydruntinus. mandata confirmo.* Litterae sunt commendatitiae. Inc. Ἐπειδή περ θεμιτόν ἐστι τὸ τῷ δεσπότῃ ἡμῶν Def. τὸ παρὸν αὐτῷ συστακὸν σημείωμα πεποιήκαμεν τῇ οἰκιοχείρῳ ἐπιγραφῇ, ἢ τῇ συνηθεῖ ἡμετέρῃ σφραγίδι· κηροσφραγισθὲν ἐ ἀπαδοθὲν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῷ ἢ βεβαίαν πίσωσιν, γραφὴν Πέτρος ἱερέως τῷ τῆς ὕψ' ἡμᾶς ἐκκλησίας σκευοφύλακος, μὴν Ἀὐγουστῷ εἰς τὴν λ' τῷ σφ'ς τῆς ἰνδικτ. i. Praesentem ipsi epistolam commendatitiam composuimus, manusque nostrae subscriptione & solito nostro signo cerae impresso, ad securitatem eius, & firmandam fidei dedimus, scriptam a Petro sacerdote sceophylace nostrae Ecclesiae, die XXX. Augusti A. M. 6706. (Christi mccc.) indiff. decima.

XLV. p. 179. b. Τὸ κυρίῳ Γεωργίῳ τοῦ χαρτοφύλακος Καλλιπόλεως εἰχοῖ ἱαμβικοί περὶ Ρώμης, D

ὡς διμίσσης πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Φρειδερίκον.
Domini Georgii Chastophylacis Callipolitani,
versus iambici de Roma Friderico Imperato-
ri obviam procedenti, de quibus nihil inve-
ni apud Fabricium.

Ρώμη κρατίστης ἐκπεσῶσα φεῦ τύχης,
Μετὰ σαναγμῶν ἀποδύρεται τάδε,
Α'φ' οὗ περ ἡ τάλαινα τὴν μοναρχίαν
Καὶ τὴν κρατίστην ἐκλάπην σκηπτειχίαν,
Καίσαρας ἐκπέψατο τῆς τρισολβίης,
Εἰς ἀδόκιμον ἐτράπην ἀναρχίαν,
Σίνει μὲν γὰρ, σίνει με τὰ τῶν σινάτων,
Καὶ πρὸς θυγὸν κλίνει με ταλαιπωρίας.
Οἶμοι τί δρῶσι; τίς γένωμαι; πῶ φύγω.
Τίς βύσεται με τῆς πικρᾶς τυραννίδος;
Τίς λαμπρυνεῖ με τὴν ἀπομαρμένην;
Τίς φωτεῖ δὲ τὴν κατεζοφωμένην;
Οὐκ ἔστι οὐδεὶς, μέλαινα κατεσάδην,
Καὶ τὴν χρυσαυγαίαν ἀπεκάρην βοσρύχης.
Ἡ' πρὶν ἀπασφάπτουσα ταῖς ἀγλαίαις,
Καίσαρας ἦχεν, βασιλεῖς, καὶ σατράπαι,
Καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπερῶγον ἀξίαν.
Δι' ὧν εἰσὶ πᾶν ἐμοὶ τὸν αὐχένα,
Καὶ κράτος ἦν μοι κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν.
Ἀλλ' ὁ κραταῖος καὶ τρισευδαίμων ἀναξ
Φρυκτωρικός, τὸ θαῦμα τῆς οἰκουμένης,
Οὗ χάλεον τὸ τόξον, οὗ πρηστὴρ βέλος,
Δι' οὗ διαμπαῖς τὴν ἐναντίον Φλέγει,
Ὡς καθυπεργεῖ γῆ, θάλασσα, καὶ πόλος,
Τῷ δόξαν ἰσθύνοντι τῷ Φρυκτανύμῳ,
Αὐτὸς κατιδὼν τὴν ἐμὴν ἀτυχίαν,
Προσαρμόσοι μοι τὴν πάλαι σκηπτειχίαν
Καὶ καινέει με ταῖς πρὶν εὐτερείαις.
Φωναὶ γὰρ αὐτῷ, καὶ κρότοι τῶν ἀρμάτων,
Καὶ τῆς ὑπὲρ νῦν, ἑ λόγον ἐκστρατίας
Ἡ' ἔχουσιν ἤδη κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν.
Αἱ δ' ἀσπραπαὶ φαίνουσιν ἐξ ὑψωμάτων,
Τὰς ἀντιπάλους ἀπαλείφουσαι κόρας.
Τίς ὁ τρόμος γὰρ τῆς τόσης στρατηγίας;
Τίς ὁ κλόνος δὲ τῆς ξένης ναυμαχίας;
Τῷ δ' ὧν δονεῖται καὶ ερριβέται πᾶς τόπος,
Καὶ πρὸς πέταυρον τῶν κάτω σκηνωμάτων,
Πρὸς δ' αὖθις ὕψος τῶν ἀνω σφαιρωμάτων
Τῆς ὀπλιτικῆς καταγοπληκτικῆς
Καὶ βαρυχοῦς ἱππογαυροφλυγίας
Φάνει τὸ καινὸν καὶ ξένον τῶν κρυμάτων.
Οὐκ ἔστιν ἄλλο πλὴν θεότμητον δράμα
Τῆς βασιλικῆς καὶ ξένης παντευχίας,
Ὡς ἀν κατὰ τὴν αὐτῆς διαγράφει.
Πρὸς ἡμέραν θείη με τῶν πάλαι χρόνων,
Καὶ τὸς καπὶ τῆς καπὶ τῆς φονευτᾶς ἐξάρη,
Καὶ τὸς ἀπειθεῖς ἐκ μέσων ναιέτας.
Καὶ δέον' ἔστι τάχυνον ἀνάντων κλέος,
Καὶ τοῖς πάλαι κρότοις με καὶ κόμπους εἴφε,
Κόσμεται τ' ἐπ' ἀλγῆς τὰς ἐμὰς ὥρας.
Ἐν ταῖς ὑπὲρ νῦν σαῖς τύχαις σεφιδόρε
Ἡ' τῷ Θεῷ σκηνὴ τὴν κατ' οἰκίαν,
Δι' ἣν κατὰ τὴν μὴ λιπὼν πόλε πλάτος,
Ὁ' τεκτονίσας τῇδε πανυπερσέφως,
Καὶ πορφυρώτας τῷ σεβατικῷ λύθρῳ,
Ὁ' ὑπερ παρῆχε λύτρον εἰς σωτηρίαν,
Σύμβουλον ὥσπερ τὸν Δαβὶδ κεντημένη.
Δὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ὅλων ὑψιμέδον.
Τὸ κρίμα τῆς σῆς εὐθυδικίας λέγει.
Κράτουν αὐτὸ τὸ κράτος, μονακράτωρ,

Καὶ ψιδύριον ἀνυποκρίτως λόγους
Σωτηριωδῶν ἐνθῶν βαλεωμάτων
Εἰς τὴν ἀκατάμαχον αὐτὴν καρδίαν.
Ὡς ἀν δικάσῃ τὴν ἀνέγκλητον δίκην.
Ἐπικυρῶν μοι δόγματι ψιφιδόρῳ,
Τὴν ἣν περ εἶχον εὐγάληνον αἰθρίαν.
Ναὶ φῶς τρισανγῆς, καὶ χάρις τρισόλβιος,
Τ' ὥσον αὐτὸν ὑπὲρ ἅπαντα κέδρον,
Τὸν, εἴ τις ἀρχεῖν πῶς δοκεῖ περ' ἐν εἴῳ.
Τρόπων αὐτῷ πᾶν δλιέθρον γένος.
Γίνα τε πάντα τῷ κρατῶντι γῆς ὅλης
Δόξα, κράτος, καύχημα, νίκη, καὶ εἴφος,
Ζωὴ, πνοή, χεῖρ, ἔδρα, βάσις, καὶ θρόνος.
Τ' ὥσον, βάθος, πλάτος τε, μήκος χαρίτων.
Ὡς περ τὸν εὐχάριτον ὕμνον ἐξάδω.
Ἀποσκορακίσαντι πανυπερσέφως
Τὴν κερματιστὴν ἑ κακῆς σιτέμπορος
Ἐν τῶν ἐμῶν πόρῳθεν ἀφιδρυμάτων,
Ἀντισέφως μὲν, χρυσομιμήτως δ' ὅμως.
Ὡς εὐγε τῷδε τῆς τόσης παρρησίας
Ὡς ὑπέρευγε τῆς δικαιοκρισίας,
Τῷ φρυγγελλίῳ τῆς πάσης ἐξουσίας,
Ἐν οἷς τιμωρεῖ τὰς κακίστας ἐργάτας.
Τῶν ψυχοβλαβῶν καὶ βδελυρῶν ὀνίων.
Αἰτῶ δὲ τῷδε τὸ φιλεῦσθαι γὰρ κράτος
Μωσαϊκῇ χάριτι καθ' ἀπλησμένον,
Θεῷ δὲ μᾶλλον ἐμπειρησμένον σθένος,
Καινὸν τιν' ἄλλον ἀρῶν φρυγγέρον.
Ἐμοὶ προσερεῖν καὶ παρέχει καὶ χρίσαι
Ταῖς οἰκοῦν λαμπρόντος φωτοχυσίας
Μὴ ταῖς ἀμυδραῖς καὶ παρενθέτοις ὅλως,
Μὴ δοξομανῇ καὶ βέοντα τῷ θράσει.
Καὶ γῆν θροῦντα καὶ δονῶντα τῷ κλόνῳ.
Καὶ κατακομπάζοντος τῷ σπῆτι κράτους,
Εἰρηκινὸν δὲ καὶ γαλήνειον πλέον,
Εὐθυδρομῶντα τῷ δεσπότη κατ' ἔχοντος.
Ναὶ καὶ χαρίετ' καὶ παρέχει καὶ χρίσαι
Νυμφοσολῶν με κατὰ παῦλον ὡς θῆμις.
Ὡς βασιλεῖς οἴσασιν δῶρα καὶ φόβος.
Καὶ κράτος εἴη πρὸς μακράων χρόνον.
Ὁ' ἄβων ὅλων ἡ υπερβλήθρον φόνος,
Φέρον προσάγω τῷ τρισολβίῳ κράτει,
Λόγον ταπεινὸς οἰκετὴς χαρτοφύλαξ.
XLVI. p. 182. Ἀναλὶ νῦν πρὸς τὸν μαῖστρον
Ἰωάννην. *Adloquitur maistrum Ioannem.*
Σὺ γὰρ ἐλκὼν μουσικῶν γεωμάτων
Ἰωάννης τὸ θαῦμα τῶν ἀνακτόρων,
Ὁ' πρωτονοτάριος καὶ ξένος φύσις
Εἰς ἔργον ἐξάγαγε τὴν εἰσχυρίαν,
Ἡμῖν προσνήν τὸν κρατῶντα δεικνύων.
XLVII. pag. ead. Τῷ αὐτῷ κυρίῳ Γεωργίῳ
πρὸς Ἰωάννην τὸν Βατάκον (sic videtur nomen
corruptum legendum) ἔλθοντα εἰς τὴν Καλ-
λίπολιν. *Eiusdem Domini Georgii ad Ioannem*
Batacum, cum Callipolim veniret. Inc. Ὡς
ἡλιακὸν ὡς ὑπερλαμπρὸν φῶς.

XLVIII. p. 183. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Θεότο-
κον. *Eiusdem in Dei matrem.* Inc. Αὐτὸς ἐκεῖ-
νους τοὺς πανομήτους νῆας.
IL. ead. pag. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν ἀγίαν ὁμο-
λογητά. *Eiusdem in sanctos Confessores.* Inc.
Ἡ' κλήσις ἔργον τῆς ὁμῶν καρτερίας.
L. p. 183. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν τινα νέ-
ον τεθυκότα ὕδον τοῦ Δομεσικοῦ Καλλιπόλεως.
Eiusdem versus in aliquem invenem mortuum,
filium

(1) Sic fe-
re, nam ne-
xus erat dif-
ficillimus.

filium Domestici Callipolitani. Inc. Ἐχθαίρο-
μαι σε καὶ μυσάττομαι βίε.

LI. p. 185. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν ἄγιον Α'μ-
φιδόχον. *Eiusdem versus ad sanctum Amphilo-
chium.* Inc. Α'ν κύνας ἀργῆς ἀν τάχα ἱνυλάτας.

LII. pag. ead. Α'λλοι τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐ-
τὸν ἄγιον. *Alii eiusdem ad eundem sanctum.*
Inc. Θραυστομὸν κύνα σε βλοσυρὸν λέγει.

LIII. pag. 185. b. Στίχοι Ἰωάννου Γράσου
βασιλικῇ νοτῇ (sic) ἐπὶ τῷ, καὶ ποιήσεις πάν-
τα κατὰ τὸν τύπον τὸν δευχθέντα σοι. *Versus*
Ioannis Grassi regii notarii super illud: Et
age perficies omnia ad normam eorum, quae
tibi sunt obfensa. Inc. Τύπον τυπεῖ μοι τῆς
σκιᾶς πάλαι τύπος.

LIV. pag. eadem Γεωργίῳ τῷ χαρτοφύλα-
κῳ. *Georgii Chastophylacis.* Inc. Ἡ' παῦλα
παῦλε τῶν κακίστων δογμάτων.

LV. pag. eadem Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν
πύλιν τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς οἴκου Καλλιπόλεως.
*Eiusdem versus in quendam ianuam Episco-
pali domus Callipolis.* Inc. Μὴ κλειθρὰ δὴ
μοι, μὴ μοχλὸς ἐπινόει.

LVI. pag. 186. Τῷ αὐτῷ πρὸς τινὰς ἱερεῖς
βιατικῶς διαρρήξαντας τὰς πύλας τῆς ἐκκλησίας
αὐτοῦ διὰ προσέγγματος τοῦ ἐπισκόπου. *Eiusdem*
ad quosdam violentos sacerdotes, qui portas
templi eius perfringebant iussu Episcopi. Inc.
Τὸ ληστρικὸν σύστημα τῶν ἀλασφῶν.

LVII. pag. 186. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν κατὰ
τῆς Πάρμας. *Eiusdem versus in Parmam re-
bellem.* Id incidit in A. C. mcccxvii. Vid.
Murator. l. c.

Ἡ'ν ἔρα τῆς σῆς ἔργον ἀποστασίας
Μεταβαλεῖν τὴν κλήσιν εἰς τὴν ἀντίον,
Πᾶς ἐξετράπη ἐκ παλαμνίας τύχης;
Πᾶς ἐξ ἀθέσμων ὡς τάλαινα, πταισμάτων
Ἀντὶ παλάμης ἔλεμα σοι μετεγρήφῃ;
Τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἔσχατον διαρτίας.
Καὶ νῦν ἅπαντα τῶν βροτῶν πανυπερμία
Πατεῖ σε μὴ ἀθέσμων ἀντισχεῖν ὅλως.
Πάλμοντε δυσφύρητον ἐν ψυχῇ φέρετε.
Καὶ καρδιωγμὸν, ὡς ξένης στρατηγίας.
Καὶ παγκρατίστην ἀνυπερβλήτην τύχης,
Τῆς τοῦ κρατοῦντος εὐσεβῆς φρυκτωρικής.

LVIII. pag. eadem Τῷ αὐτῷ εἰς εἰκόνα τῆς
Θεοτόκου καυθίσσης ὑπὸ πυρὸς. *Eiusdem in*
imaginem matris Dei igne combustam. Inc.
Τὸ δελικὸν πῦρ ἐξ ἀναίδεος μανίας.

LIX. pag. 187. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν γνωμι-
κοί. *Eiusdem versus gnomice.* Inc. Α'ν ἡρεμῇ
νοῦς ἀθριάζων ἐν ζάλῃ. Nihil apud Fabricium.

LX. ead. pag. Τῷ κυρίῳ Ἰωάννῳ Γράσω εἰ-
σοὶ εἰς τὸν ἄγιον Εὐστάθιον. *Domini Ioannis*
Grassi versus in sanctum Eustathium. Inc.
Φθέγγουσιν ἰδὼν τὴν ἔλφον συζῆνα.

LXI. ead. pag. Τῷ αὐτῷ Ἡ' ὁποία μελέτη
παθητικῇ τῆς εἰς τὴν λόγους ἑκάβη κειμένης
τῆς Τροίας. *Eiusdem Ethopoeia: exercitatio*
pathetica, quae dicere potuerit Hecuba, Tro-
ia iacente. Inc. Οἶα μὲν οἶα δυστυχῆς ἐγὼ πάθον.

LXII. p. 188. b. Ἰωάννης εἰς τὸν ἄγιον Α'ν-
τόνιον. *Ioannis in sanctum Antonium.*

Τῇ πρῶτῃ σὺ μάκαρ ἐχθροῦ πάσας
Τὰς μὲν φάλαγγας ἐθλασας πολυπλόκους.
Nihil aliud inveni de Io. Grassio apud Fa-

brium, praeter haec Lib. V. Cap. 41.
Tom. X. p. 133. *Ioannes Grassus, Neftarii*
Abbatis Casulensis discipulus.

LXIII. ead. pag. Στίχοι Εὐγενίου Φιλοσόφου
ἀνεψιοῦ βασιλεῖος τοῦ Α'μοῦ πρὸς τὸν ἐνδοξό-
τατον τροπαιοῦχον ἱῆγα Γεωργίον. *Versus Eu-*
genii philosophi, ad gloriosissimum triumphato-
rem Vilelmum Regem. Nihil de auctore
carminum apud Fabricium. Hic est fortasse
Guilielmus II. Siciliae Rex, qui obiit A. C.
mclxxxix. Vid. Murator. l. c. p. 66. Camil-
lum Peregrinum in Histor. Princ. Longobar-
dorum Neapoli mdcclm. 4 Tom. IV. p. 115.

Πάντων κρατῶσαν σὴν σεφιδόρον κάραν,
Τὸ πᾶν κατιδὼν σοὶ κλίνει τὸν αὐχένα.
Τ' ἡμετεῖ σοι γῆ, θάλασσα, καὶ πόλος,
Α'εὶ τρίβον πλὴν ἰσθύνοντα καὶ χρόνον.
Εἴκοσι ταῦτα καὶ θέλοντι σοὶ μόνον,
Παραβλέπειν σοὶ πρᾶσθαι δειδοκῶτα,
Ἡ'ν περ Θεὸς τέτευχεν, ἦν Θεὸς θέλει.
Α'μβλύνεται φῶς ἡλίου σαῖς ἀντίαι,
Καὶ δύσιν αἰτῶν ὑποχωρεῖ σὴ θῆα.
Τῇ νυκτὶ προσπέφουγεν αἰσχύνῃς χάριν,
Ἀνέσπερον βλέπων σε λαμπρὸν Φωσφῶρον.
Σὸν οὐρανὸς μῆκισον ὕψος ὃ φθάνει.
Κάτωθεν ὥσπερ ἀτενίζει σοὶ τρέχων.
Α'νὼ γὰρ αὐτὸς τοῖς κάτω μεθρημῶσιν
Γῆν θρανώσας, ῥῆξ κράτις, σὺ θρόνῳ.
Ἡ' παγκρατὴς σοὶ θαλαγωγεῖται τύχη.
Αἰδωμένη σε τὸ κράτος, μονακράτωρ.
Α'μύλλαν ἰσθῆς ἀρετῇ καὶ τῇ φύσει.
Ἐκατέρων μέλημα σοὶ πάντων πλέον.
Α'μφοῖν σκοπὸς μέρος τί κοσμεῖν ἐκ μέρους.
Πρὸς σὴν εὐχὴν γὰρ ὅχι ἱκανὴ θατέρω.
Τὴν ἐνδὸν εὐπρέπειαν ἢ πρώτη φέρεται.
Ἡ' δευτέρα δὲ τῆς θύραθεν ἐργάτις
Ἐν σοὶ κενύει τὴν ἐπιστήμην ὅλην,
Χωρητικῆς ἔχοντι τῶν καλῶν τρόπος.
Τὸν πλεόντων ἀρχικὸς ἐπεσπᾶσω.
Οὕτω πενιχρὰς ἀπέδειξας ἀπὸρος,
Ὡς μηδὲν εὐρεῖν τοῖς βροτοῖς διατρέμειν.
Τὰ πατέρων βέλτετα, τὰ σὰ βελτίω.
Βασιλικὴν τὴν ῥίζαν ἔσχες ὑψόθεν.
Α'λλ' ὁ κλάδος νέενυκε τῆς ῥίζης πρόσω.
Μέγα τι λαβὼν κρεῖττον ἀντιπαρέχεις.
Κλέος γονεῖς σοὶ, μεῖζον αὐτοῖς σὺ κλέος.
Λοιπὸς νικῶσιν, ἀλλὰ σὺ κατεσάδης
Τῶς νικητῆς πατέρων νικηφόρων.
Οὐδεὶς ἄμοιρος σοῦ πόθου καὶ σοῦ φόβου.
Πᾶς εὐφρονῶν ποθεῖ σε, πᾶς ἐχθρὸς τρέμει,
Α'ριστον ὄντα τῆς δίκης ζυγοστάτην.
Δι' ἧς ἑκάστος τυγχάνει τῶν ἀξίων.
Σὲ βασιλεῖς φρίττουν, ἐθῶν σατράπαι,
Ὁ'νυξί τὸν λείοντα σαφῶς εἰδότες,
Πήσασσι τότε καὶ βρυχηθῶσι τῷ κλόνῳ,
Ὁ'ρη κατασφύειν τι τῆς ἀδικίας.
Σὴς ἰσχύος ζωγράφος ἢ δεξιά σου,
Ἐργῶν βεβαιότης, καὶ προκηρύττει φάτις.
Σὴ κλήσις ἀρκεῖ καὶ μόνη θρυλλομένη.
Τρόπαιον ἰσθῆς ἐν μέσοις ἐναντίαις.
Πρὸ τῷ γυμνοῦσθαι πρὸς μάχας τὸ σὸν εἶφος,
Ἐφθῆ θέρειν ἀντικειμένων πόλεις.
Ταῖς ἐκ δόρατος ἀσπραπαῖς σοῦ μακρόθεν
Πίπτει μαχητῆς, καὶ σκεδάσσεται φάλαγξ.
Τίς τὴν ἀπειλὴν καρτερεῖ τῷ σοῦ βέλους,
Πρὸ τῆς βολῆς βάλλοντος ἀνδρῶν καρδίας.
D 2 T 2

Τὸ φρικτὸν αὐτὸ τῆς διανοίας πτόν,
Τί μὴ λικμήσειν οἶδεν ἡκριβωμένως.
Οὐδ' οὐ φουεργὸς πύργος εἰρήνης φύλαξ,
Οὐ πυρσοφονγγὲς ἔσπον ὀρθοδόξιας,
Πιστὸς ποδηγὸν ἀπλανοῦ ποδηγίξ.
Οὐ σὴν γαλήνην εὖρον ἀντὶ λιμένος
Οἱ ναυαγνέτες ἐν κύμασι τῷ βίῳ.
Τίμιν κέκλεισαι θύρα σῆς εὐσπλαγχνίας,
Τὴν προσέχοντα πάντας εἰσδεδεγμένη.
Οὐδέ σὺ οὐδ' αὐτὸμα τῆς οἰκνέμενης;
Οὐ σῦλος ἢ κ' ἐρεῖσμα τῆς ἐκκλησίας;
Οὐ τὰς ἀμίκτους συμβάσεις σὺ μιγνύεις;
Οὐ σὺ καθίσας ἄρνα σύνδειπνον λύκῳ;
Καὶ βῶν σύνονον θηρίοις ἀνημέροις,
Εἰς ἐν συνάφῃ ποικιλοθρόων φύλιν,
Καὶ συμβιβάζας πανσόφῳ προμηδίῃ,
Καὶ σὺ φρενὸν ἄβυσσος ἢ κενυμένη.
Σὺ μέτρον ὥρων, σὺ τύπος τῶν πραγμάτων,
Ὅρος σοφίας καὶ κανὼν πάσης τέχνης,
Δι' ὃν κατεσκευάσας ἀλύχης ὅλης,
Ζωὴ διαίσειν καὶ μόνῃ τῶν ἐμπνύων,
Καὶ φύσιν αὐτὴν βυθίζας παροτρύνεις.
Εὐθὺν μυστοῖται κτισμάτων τὰς ἰδέας
Τὸν Μίτων ἐξέτασας. Ἰχθυος ἢ κ' ἔχει
Οὐδεὶς ἐκεῖνε σοφὸς ἀνακτόροις τόπος.
Ὅλλυσι χρῆσιν ἀψόβοις προσεγγίσας.
Ἀκὼν ἐπαίνει μῦθος ἐκείνι μένει,
Μεταδιδοῦναι εὐ λέγειν καὶ μὴ ψέγειν,
Λήξατε β' ὡμὴν ἐ πόλιν Κωνσταντίνου.
Σιγάτε καὶ παύσασθε τῶν πάλαι κρότων.
Καίσαρας ἐκπέμφασα μακρὰν ἐν σκότει,
Σβέννυσιν ὕμῶν τὸν λύχον, καὶ τὸν τύφον
Τὸ σικελικὸν ἐξαντεῖλαν σέλας.
Γίνωσκε σαυτὸν Μακεδὼν, τόπον δίδου.
Ἰδὺ τί κρείττον, σιργε καὶ ἀκυσίας.
Εὐγγωνίξ, Κύρε, μὴ φανῇς πένης
Κάλλει, δυνάμει, καὶ λόγοις, καὶ πρακτέοις,
Ἡ' ῥωσὲς ἐμπρέψαντες ἔσωσαν μύθῳ.
Εἰς ἐπὶ πάντας ἐξόχως ὑπερφέρων,
Εἰς ἐπὶ πηγὴν χαρίτων ἀενάων,
Τίς ἔσος αὐτόδουλός; ἢ καὶ καὶ κηρύκων.
Ἀλλ', ὦ βασιλεὺς τριτμέγιστε τρισμακάρ,
Ὁ καταβροντῶν ἀκοῇ φρένα, σῶμα,
Ἀρχὴν σεφῆς οὐ μὴ δούλος σχολῆς πέρας,
Ἀπείρος εἴη σὸς χρόνος καὶ σὸν σέβας.
Σοὶ βασιλεὺς οἴσσει δῶρα καὶ φόβος.
Τὸ σὺ γένοντο βήματος παραστάται,
Μιᾶ σε φωνὴ δεσπότην κεκληγότες.
Ὡς σὺ πρέπει γνῶσθαι ἡ μοναρχία.
LXIV. pag. 190. b. Γ' ὡμὴν Γράσσου Γ' δ' ὡμὴν
τὴν εἰς τοῦ πεπλάσμενοι. *Ioannis Grassi Hydruntini versus fidi*. Inc. Ὁ ῥόπος μὲν ἢ δὲ
κροκόπεπλος ἡμέρα.
LXV. p. 192. Στίχοι τῷ Πισιδίᾳ πρὸς τινὰ
βασιλεὺς *Versus Pisidae ad quemdam Regem*.
Μελενβαφὲς πέδιλον ἐλίξας πῶδα,
Βάψαι ἐρωτρὸν περικνὸν ἐξ αἱμάτων.
LXVI. pag. ead. Στίχοι Νικολάου Γ' δ' ὡμὴν
τὴν εἰς τὸ ὄρος τῷ Θ' ὡμὴν. *Versus Nicolai Hydruntini in montem Thabor*. Inc. Τὴν λαμ-
πρότητα τὴν ξένην θαυρὸν βλέπων.
LXVII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν ἄγιον
Στέφανον. *Eiusdem ad sanctum Stephanum*.
Inc. Παράνομον σύστημα ἐ μωιφόνον.
LXVIII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἄγιον

Βασίλειον καὶ Γρηγόριον. *Eiusdem in S. Basilium, & Gregorium*. Inc. Εἰσάρετες ἦσαν ἔμπνοοι
κατεπλάγης.

LXIX. p. 192. b. Νικηφόρου τῷ ὄντι (sic) εἰς
νέον φιλόσοφον *Nicéphori . . . in iuvenem phi-
losophum [mortuum.] Nihil apud Fabricium*.
Inc. Εἰρήνη, ἔρως, σιρὸν τε, μῦσα, καὶ χάρις.

LXX. pag. ead. Νικητὴ φιλοσόφῳ εἰς τὸν
Δάφνιν. *Nicetae philosophi in Daphnin*. Ni-
hil apud Fabric. Inc. Γενμήριον πρὶν εὐσα
μαντικῆς Δάφνης.

LXXI. p. 193. εἰς τοῦ Γερμανοῦ πατριάρχου Κων-
σταντινουπόλεως γεγραμμένοι ἐν τῷ Ζεῖφ νᾶφ, ἐν-
θα ἦσαν συνηθροισμένοι οἱ τ' ἰ' ἡ' Θεοφύλοι πατέρες,
πρὸς τὴν Θεότοκον ἀμφοῖν πρὸς τὸν Χριστόν.
*Germani Patriarchae Constantinopolitani ver-
sus aeterni Christi, & Mariae, scripti in eo
tempore, ubi coccxviii. divini Patres congregati
fuerunt*. Inc. Μῆτερ δακρύεις, τίνοις ἐπὶ μοι χάριν.

LXXII. p. ead. Εἰς τὴν ἁγίαν πατέρα τὴν
εἰς τὴν σύνοδον Νικαίας. *In sanctos Patres syn-
odi Nicaenae*. Inc. Ναὶ ναὶ γραφὴς ὡς ἀνί-
δας διέδωκε.

LXXIII. ead. pag. Πρὸς τὸν Ἀ' ρεῖον. *Ad A-
rium*. Inc. Κύων Μανικὴ καθυλακτῶν δεσπότη.

LXXIV. p. 193. b. Ὡς ἐκ προσώπου τοῦ
ἀγίου Σπυρίδωνος πρὸς τὸν ῥήτορα. *Tamquam e
persona sancti Spyridonis ad rhetorem*. Inc.
Βλέπεις τὸ ποῖον τὸ τρισήλιον βλέπω.

LXXV. ead. pag. Εἰς τὸν θεόλογον Γ' ὡμὴν
τὴν ἄλλοι. *In theologum Ioannem alii*. Inc. Τί
φῆς ἀλίου ἔμφορον, ἄρ' ἔχεις ἄγαν. *Floruit
Germanus Patriarcha Constantinopolit. A. C. dcccxv. Vid. Fabricium L. V. C. 41, Tom. X. p. 206, qui nihil de his versibus, sed de aliis loquitur, qui non occurrunt in Codice*.

LXXVI. ead. pag. Στίχοι Νικολάου Γ' δ' ὡμὴν
τὴν εἰς τὴν ἁγίαν, Ἀνεμπίδισον, Ἀφθόνιον,
Ἀκινδύον, Ἐλπίδιφρον, Πηγάσιον. *Versus
Nicolai Hydruntini in sanctos, Anempidi-
sum, Arphthonium, Acindynum, Elpidiphro-
num, & Pegasiun*. Inc. Σύστημα πεντάριζμον
ἀνδρῶν μαρτύρων.

LXXVII. ead. pag. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν Θεότο-
κον εἰς τοῦ. *Eiusdem in Dei matrem versus*.
Inc. Ὡς ὑπερεκτεθῆκα (sic) σὺν φρικτὸν τόκον.

LXXVIII. p. 194. Τὸ αὐτοῦ εἰς τοῦ
ἀγίου Θωμᾶν. *Eiusdem versus in sanctum Tho-
mam*. Inc. Ὁ χεῖρα τολμῶν σὴ βαλεῖν Θεὸς λόγε.

LXXIX. ead. pag. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀπο-
τομὴν τῷ Προδρόμῳ. *Eiusdem in Praecursorem
capite amputatum*. Inc. Κόπτεις κεφαλὴν Ἡρώ-
δῃ τῷ Προδρόμῳ.

LXXX. ead. pag. Τὸ Προδρόμῳ ἀπὸ τῆς γυ-
ναϊκὸς τῷ λογοθέτῳ. *Prodromi ob uxorem Logothe-
tae*. Inc. Τὴν συμφορὰν με μνηροπαρθένη βλέπεις.

LXXXI. p. 194. b. Στίχοι Νικολάου Γ' δ' ὡμὴν
τὴν εἰς τὸν Μαίερα Γ' ὡμὴν τῷ ἐπὶ τῶν δειξέων εἰς τὴν
Θεότοκον. *Versus Nicolai Hydruntini filii magistri
Ioannis, magistri libellorum supplic. in Deira-
ram*. Inc. Μῆδεις νοεῖδω κοσμοσωτηρίας κήρυον.

LXXXII. pag. 195. Ἐπιγραφή εἰς τὸν τά-
φον τῆς γυναικὸς Μαυρικίου Κωνσταντίνου, καὶ εἰς
τὸν ἀνδρᾶ αὐτῆς, καὶ τῶν τέκνων. *Inscriptio se-
pulcri uxoris Mauricii Constantini, in ma-*

ri-

ritum ipsius, & liberos. Inc. Ἀ' δ' ἐγὼ ἡ τρι-
τάλαινα καὶ ἀμφοτέρων βασιλῆων.

LXXXIII. ead. pag. Τὸ Προδρόμῳ εἰς τοῦ
ἀγίου Βαρβάρην. *Prodromi versus in sanctam
Barbaram*. Inc. Ἀ' ν' ἐξ ἀκάνθας εὐφροῦς τρυ-
γᾶς ῥόδον.

LXXXIV. p. 197. Μύθος. *Fabula de divi-
te & Lazaro ex Evangelio, sine auctoris no-
mine*. Inc. Ἀ' ν' ἡρ τίς ἦν πλάσιος ἐξ ὕφασμένων.

LXXXV. p. 198. Προφαίκα quaedam ἐκ τῷ
λόγῳ τοῦ Γερό. . . . ex oratione Hiero. . . . Inc.
Πολλὰ κίς ἐκινδύνευσέ μοι παραλυθῆναι τὸ σῶμα.
Def. παρασῆσα τὸ μέτρον.

LXXXVI. p. 199. Τὸ μητροπολίτη Κέρκυρας
κυρίου Νικολάου. *Metropolitae Corcyrae Domini
Nicolai, Iambi cum scholiis*. Inc. Ψυχὴ διέ-
γως ὡς τί τῷ εἶν καλῶν. Def. Δι' ὃν τὰ πάντα
εἶν περ εἶδον ἄχρη: sed mendosa valde haec
postrema mihi videntur. Fabricius Lib IV.
Cap. 30. T. IV. p. 413. Ioannis Metropo-
litae Corcyrensis Epigrammata Graeca in
S. Crucem tantum commemorat.

LXXXVII. pag. 203. Τετράστιχα Γαβρίου
γραμματικῆ καὶ Ἑλλήνων. *Tetrasicha Gabriae
grammatici & ethnici*.

Animadvertendum heic est Gabriae, non
Babriae, Fabulas in nostro Codice esse LXIX.
ex quibus XLIII. editae sunt Graece & La-
tine ab Aldo Manutio, cum Phurnuto, Pa-
laephato, & aliis, Veneris A. m. d. fol. &
a Frobenio Basileae A. m. d. xlii. 8. Tubin-
gae A. m. d. xlii. 8. Reliquas usque ad LIV.
e Codicibus Palatinis addidit Isaacus Nic.
Neveletius in editione Francofurtensi A.
m. d. c. lxx. 8. Hac usi sumus in recensione
nostri Codicis, in quo VI. fabulae defunt
ex editis a Neveletio, reliquae vero mul-
tum ab ipsis diferebant. Itaque superfunt
XX. quae adhuc inter editas desiderantur,
quasque heic in studioforum gratiam, uti
iacent in Codice, proferimus: ex quo etiam
confligitur, istarum fabularum auctorem non
esse Ignatium diaconum, ut suspicatur Fa-
brius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. 9.
T. I. p. 398 sed Gabriam ipsam, cui, ut
in titulo adnotavimus, tribuuntur. Iam
vero ipsas Gabriae fabulas ineditas profera-
mus, illas quidem eo numero, quem in
mendosissimo Codice obtinent, adnotatas.
Fab. xviii. Ε' ν συμφορᾷς μὴ Γασρίζεσθαι.

Κλοῖφ λύκος πάχισον εἰσορῶν κύνᾳ,
Δήσας ἐν ἐξέβρεψε ποιμὴν τίς ἔφη
Κυνήγος ἀλλὰ τὸτο μὴ πάθῃ λύκος.
Ε' μοὶ φίλος λιμὸς γὰρ ἢ κολοῖφ κύνος.

xv. Καταπαίζονται οἱ περὶ τοῖς εἰδόσιν
ἀλαζονεύοντες.

Λέων ὄνος θήρεον. εἰς τί πῃ σπείος
Ὁνος δ' ἐπεισδύς ἄγας ἐνδον ἐπτήεις.
Ε' φ' ὃ καταφύρωτο καὶ φηρὶ λέων,
Ἀλλ' ἐθρέβει ἂν μήπερ ἀογκῆμαι μέγα.

xvii. Οἱ φρόνιμοι ἐκ τεκμηρίων προσῶσι κίνδυνον.
Λέων ἀναλκίς ἐν σπείει τροφῆς χάριν,
Εἰσῆλθε, θήρας ἰγμένους κατεδίδων.
Μονὴ δ' ἀλώπηξ γέντο μηχανῆς ὑπὲρ
Γ' χροσκοπήσας ἐξιδόντων, ἔ δολος.

xviii. Πρὸς τὸν δι' ὑποκρίσεως ἐνεδρεύοντα.
Λύκον κύνας πληξάποιον ἄχρησον λίπον.

Τροφῆς δ' ἀμφοῖν ἄρ' ἔλεξε τοῖαδε,
Οἷον ποτὶν διψῶντι μοι. τὸ δ' ἀντίφη,
Θοῖν γενοίμην, εἰ ποτὶν σοὶ προσφάλλεις.

xxx. Τὸ παρὰ καιρὸν δρώμενον ἐπισφαλές.
Κλῆρον νέος δέδωκεν ἐκτός εἴματος,
Ὡς δ' εἶδε χελεῖδον, καὶ τὴν ἐμπάλιν.
Ταυτὴν δὲ νεκρὰν, ὡς ἐγὼ γ', ἔφη,
Τάλαινας αὐτὴ καμὲ προσπαλέσας.

xxxi. Ἡ ἀληθεία καὶ παρὰ πολέμους ἰσχύει.
Κόρυ πλέως ὦν προβάτων γ' ἔφη λύκος,
Ὡς εἶπερ ἑῖπῃ τρεῖς ἀληθείας λόγους,
Ἀσινὲς ἑκπέμφειν, ὡς δὲ τὰς ἔφη,
Εὐεργέτην εὐρίσκε δυσμενὴ πάλαι.

xxxii. Οἱ τὰ ἰδία ἐπιτηδεύματα καταλιμ-
πάντες δυσυχροῖ.
Γ' χθὺν λάρος βίβρωσκε, θνήσκει δ' αὐτὸ τάχει,
Πρὸς ὅνπερ ἐξέφθινεν ἰκτίνος λέγων.
Πέπονθας ὡς δίκαια, δύσηνον κάρᾳ,
Πλωτῶν δίκαιον πτηνὸς γὰρ ὦν μὴ φίλει.

xxxiii. (Ἀνεπίγραφος)
Θήρεον ἄρκετος, ἡδ' ἀλώπηξ, καὶ λέων,
Ἀλλ' οἱ μὲν ἐξεύροντο θήρα ἐκ πόνων.
Κάμην δ' ὡς εὐρίσκε κερδῶ δεσμίαν,
Ἡλθε διαγγέλλουσα ταύτην ὡς ἀνὴν.

xxxiv. Οἱ κακῆργοι γνωσθέντες ἀνέχονται τῶν
τεχνασμάτων γίνονται.

Ἡ δὲ νομῆς ἐρῶσα κρημνὸν βόσκειτο,
Ταύτη δὲ λύκος, ἐνδὼν τροφῆς ὄλως,
Ε' φησε λειμῶνα εὐθαλῆ κάτω βλέπειν,
Αὐτὴ δὲ ταύτης μὴ φρονεῖν τροφῆς ἔφη.

xxxvi. Ὅτι ἢ δὲ τοῖς χαροποῖς ἐπαγαλλίσσεται.
Εἴλον σαγήνην ἀνδρῶν ἐκ βάθους πάλαι,
Ἡσπερ τὸν ὄγκον ἐνοσφύοντες εὐθύμην,
Λίθων δὲ πλείων εὐρεθέντων δικτύοις,
Τῇ χαρμονῇ σύγκρατον εἶχον τὴν λύπην.

xxxvii. Τινὲς ἐτέρων μοχλῶντων αὐτοὶ προσ-
ποιῶνται κάμνουν.

Εἴλον βόας ἑμαῖαν, ἡ δ' ἔχει μέγα,
Πρὸς ἣν ἐραφέντες, οἶδ' ἔφθιναν ὡς δὲ πη,
Ἡμῶν πονέντων τῷ πολυσύνῳ βάρει,
Αὐτὴ γόμος πέλυσσα κέρραγας μάτην.

xl. Ε' ν κινδύνους ἐς ν ὅτε οἱ ὑποπταὶ σωτήρες
τῶν φίλων εὐρίσκονται.

Ε' λαφὸς ὡς ἐβλεπεν εἰς ὕδαρ κέρας,
Ἡύχεν κατ' αὐτὴν κερτομέσας τὰς πῶδας,
Λέων δ' ἐπεὶ δῖσκε τάτης, ἡγάπα
Κέρας καυβρίζουσα θήρας ὡς πάγην.

xli. Πολλὰ κίς τὰ δονῶντα χαλεπὰ ὠφέλιμα.
Ε' λαφὸς ἡμίφωτος ἀκταῖς ὡς ἔην,

Πρὸς χερσὶν ἐσκόπευσεν ὕμματ' ἀρτίως,
Θηρῶντας ἐκκλίνουσα, τὴν βάλλει βέλος
Ἀπ' προσδόντων ἐκ θαλάσσης ἔγγισαν.

xlv. Μὴ γέλων πτώμα τῷ πέλας.
Μῦς ἔγε τίς μῦν ἔργον ἔντ' ἂ

Ὅς χαλαίς ἐλέγοντες ἔσασαν γέλων
Ὁ μῦς δ' ἔτι ζῶν εἶπε, μεσὶ δακρύων,
Ὡς οὐδὲ μῦν δύνασθε καὶν τρέφειν ἔνα.

xlvii. Ἀ' χθόνται οἱ τῶν ἰδίων πόνων τὰς δι-
συχνέας ὁρῶσι τὸν ἵπτι. . . . ἐπιφερόμενοι.
Νεβρὸν λέων ἔλκοντες ἄρκετος τ' ἐλάφῳ
Εἰκνέτο πρὸς γῆν. τοῦτο δ' εὐθὺς ὡς ἐγὼ
Ὡ' μοις ἀλώπηξ, οἶσεν ἄρασα κρέα.
Ἡ' χθόνται δ' ἔτοι τῶν πόνων ὑσερέμενοι.

LIII.

LIII. Οὐ δὲ φιλεῖν τὰς προτιμῶντας τὰς
προσφάτους.

Ποιμὴν ποτ' αἰεὶν ἀγρίαις βρώσιν φέρων,
Κατημέλησεν ὧν περ εἶχεν ἀφρόνως,
Χειμῶνος ὥρα. Καὶ παρῆσθε αἰθρίας,
Φθόρον ἔφρουγον μὴ πᾶθωσιν ἡμερῶν.

(1) Cod.
conrupte ex-
hibet ἡμέ-
ρας.

LVI. Τῷ προέχοντι μὴ ἔριζε.
Πρὸς τοξικὴν ἤριζε περὶ λοξίας
Α' π' ἀντολῆς ἔπεμψεν εἰς δύσιν βέλος,
Ο' ζεὺς δὲ τῶτον εἰς τοσῶτον προφθάσας,
Ε' φη' σφαφέας, ὧ τέκνον, εἶπε περ βάλω.

LVII. Τέλη σκοπεῖν, εἰς ἕτως ἐγχειρεῖν.

Πέπτωκε κερδῶ πρὸς βαθυκρημνον φρέαρ,
Πρὸς δ' τράγος κᾶτεισι διψῶν ἀσκόπος,
Α' φ' ἔπερ αὐτὴ τῷ βᾶθρῳ σεσωμένη,
Ε' κερτὸρμυσην, ὡς ἄνεν παγωνίαν.

LVIII. Κρεῖσσον τῷ σωματικῷ κάλλει τὸ τῆς
ψυχῆς.

Ποικίλμασι καυχᾶτο πᾶρδαλις πάλαι,
Ἦν περ κατηυτέλιζε κερδῶ τῷ θράσος,
Ταύτης ἑαυτὴν ἔσαν ἐξεργμένην,
Ο' τι (sic) μὴ τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν ποιήσιν.

LXVI. Διὰ τινὰ φόβον εἰς μείζονα κίνδυνον
ἐμπέπτωσι.

Φεύγουσα θηρίοντα ἔλαφος πάλαι,
Θηρίοις περιπέπτωκεν ἀγριωτάτῳ,
Κτανθεὶς δ' ὡς αὐτῇ, ταυτ' ἔλεξεν σὺν γόῳ
Πῶς ἄνδρα ἐκφεύγουσα θηρὸς ὠλόμην.

LXVII. Τοῖς μεγίστοις μὴ συνεκτείνεσθαι.

Ληλὴ βοὸς πατεῖτο βατράχου τέκος,
Ο' γὰρ δὲ μήτηρ. . . ποθ' τέκος ἔφη,
Φυσθεῖ ἑαυτὴν καὶν φάγῃς ὅλη,
Πρὸς ἔδεν αὐτῷ ἐμφορῆς ἔση.

Lacum
Codicis.

LXXXVIII. p. 211. Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τοῦ
θεολόγου γινώμην διστίχαι. S. Gregorii Theologi
sententiae distichae. Inc. Α'ρχῆς καλῆς κάλλι-
πον εἶναι καὶ τέλος. Def. Ἡ κατὰ τὸν, ἢ νεῖρον,
ἢ ἄνθος χλόης. Exstant confusim in editione
Oper. Paris. A. mdcxi. T. II. p. 153. seq.
sed sub tribus diversis titulis: primum Car-
men inscribitur Τῷ αὐτῷ γινώμην διστίχαι, al-
terum Εἰς βίον, tertium Εἰς τυχὴν καὶ φρόνησιν.

LXXXIX. pag. 214. b. Λέοντος φιλοσόφου
εἰς τραυλὸν μαθητὴν αὐτοῦ. Leonis philosophi
in balbum discipulum eius. Inc. Ω' τραυλο-
ρήμεν τραυλεπὴ τραυλεγνῶγε.

XC. eadem pag. Μεθόδιῳ πατριάρχῳ. Me-
thodii Patriarchae, duo aenigmata tristi-
chis iambicis. Inc. Εἰχω τὸν ἐξῆς καὶ τὸ τῷ
τρίτῳ τρίτον. Duo sunt Methodii Patriar-
chae Constantinopolis apud Fabricium Lib.
V. Cap. 1. T. V. p. 259. Primus vixit A.
C. dcccxl. alter A. mcccxl. Vtri tribuendi
sint isti versiculi, omnino ignoro.

XCI. eadem pag. Historiola nescio cuius,
tetrasticho iambico. Inc. Ποῖον πετεινὸν μο-
νοσύλλαβον πέλον.

A pag. 215. usque ad finem fere omnia
pedestri oratione scripta; sed prima sine
titulo & auctore Statuae corporum Chry-
sostomi, Basilii, Cyrilli, Petri, & Pauli, &
aliorum descriptae. Pauca quaedam alia
solutae, & ligatae orationis, sine auctore,
inscriptione, initio, & fine, tam confuse,
& male scripta, ut omnem recensendi co-
natum eludant.

XCII. p. 239. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Α'νδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης λόγος εἰς τὴν
πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.
Beati P. N. Andreae Archiepiscopi Cretensis
Sermo in venerabili nativitate Dei matris. Inc.
Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Def. καὶ μακαρίας ἦται
. mutila sunt ultima. Hic Sermo sub
Germani Patriarchae Constantinopolitani no-
mine G. L. exstat cum Andreae Schotti S.
I. versione in Austriarum Biblioth. Patrum
Paris. Morellianae A. mdcxlv. Tom. XII.
Eundem Allatius de Georgiis p. 312 tri-
buit Georgio Nicomediensi. Codex Regis
Galliae Ms. num. 275 ad Io. Damascenum
refert. His omnibus sententiis praefert Com-
besius testimonium Codicis Mazariniani, a
quo Andreae Cretensi vindicatur (cui nunc
etiam auctoritas nostri Codicis addedit) &
sub huius nomine cum nova versione sua edi-
dit in Austar. Novo Bibl. Patrum Paris.
mdcxlviii. p. 130. Andreae etiam tribui-
tur in Codicibus Caesareis, de quibus Lam-
becius Lib. IV. p. 88. & Lib. VIII. p. 379.
380. & in Cod. Biblioth. Coislinianae p. 388.

Continetur, ut iam vidimus in hoc egre-
gio Codice pleraque inedita, a Graecis,
qui Siciliam olim incoluerunt, forsitan exa-
rata. In Calabria siquidem, & in aliis
Neapolitani regni regionibus, atque in
Sicilia, ad proxima usque secula Grae-
ca lingua obtinuit; ut non plebeio so-
lum usu, sed etiam Ecclesiastico, in officiis
perfolvendis usurparetur, donec Sixti IV.
iussu ac decreto, omnibus, ut Latine fa-
cra facerent, provisum est. Curabat
nempe ipse, ut Graecae linguae usum
iis in locis ex hominum oblitteraret memo-
ria. Haec tamen in plerisque regni
partibus populares Graeco, sed vitioso
idiomate fabulantur. Itaque hisce in regio-
nibus, innumeri propemodum Graeci Co-
dices exscripti sunt; quorum ingentem nu-
merum vidit, & evoluit Romae Monte-
falconius, ut ipse ait in Palaeographia Lib.
I. Cap. 9. p. 112. in coenobio S. Ba-
sillii. Neque audiendos esse statuit illos,
qui nullo, vel saltem modico facto rei ex-
perimento, Codices Graecos in Calabria
scriptos, ceteris minus adcuratos temere
adfirmant. Centum, & quinquaginta ipse
vidit in memorata Basilianorum Bi-
bliotheca, aliquot exscripsit, omnes evol-
vit, nullosque alibi emendatioris se re-
perisse publice testatus est. Nostri quidem
Codicis, perversitate scripturae, ni fallor
perterriti, pauca, & exilia adnotarunt Hol-
stenius in schedis suis Mss. Langius, Ma-
billonius, alique, qui Mediceae Bibliothecae
indices in vulgus hactenus prodiderunt.

Cod. Graec. chart. Ms. in 4. minori, pes-
sime scriptus Sec. XIV. constat fol. scri-
ptis 246.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ
ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIUS DE CAELESTI
HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti, &
Ecclesiastica Hierarchia, ac de Divinis
Nominibus.

COD. XI. I. pag. 1.

Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου
Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκο-
πον Ἐφέσου περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. Dionysii
Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum
Episcopum Ephesi de Caelesti Hierarchia.
Praecedunt duo Epigrammata:

I. Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον περὶ τῆς οὐρανίας
ἱεραρχίας.

Ἀγγελικῆς σοφίης ἀμαρύγματα πολλὰ κινήσας,
Α'νθρώποις ἀνέφνης ἰδεῖν νοσούντετον ἄστρον.
In beatum Dionysium de Caelesti Hierarchia.
Angelicae sapientiae radios multos adsecutus,
Hominibus exhibuisti conspiciendum intelli-
gibile astrum.

Hoc legitur etiam in editione Iunctina Flo-
rentiae A. mdcxvi. 8.

II. Aliud, quod in eadem desideratur
editione in turbam damus:

Οὐρανίων θιάσων ἱεράρχικα τάγματα μέλψας,
Μορφοφανῶν τε τύπων κρύφιον νόον εἰς φῶς
ἔλκων,

Ζωσφόρων λογίων θεοτερπέα πυρσὺν ἀνάπτει.
Caelestium chorearum quum sacros, princi-
pesque ordines demulseris,

Typorumque illorum, qui certis formis
conspiciuntur absconditam mentem in lu-
cem produxeris,

Eloquiorum, quae viva sapientia praedita
sunt, facem, vel ipsum Deum delectan-
tem accendis.

Eadem p. 1. b. legitur Πρόλογος, qui inc. Τὴν
μὲν εὐγένειαν κ. λ. tum scholia, quorum initium
est: Ἰστέον ὡς τινες κ. λ. vulgo adscripta S. Ma-
ximo, qui sec. vixit VII. sub Heraclio Imp.
cuius primus erat a secretis; postea Abbas
Coenobii Chrysopolitani. Ab Arianis actus
in exilium, anno dclxii. ut ferunt marty-
rii coronam adeptus est. Magna polluit eru-
ditionis, & sanctitatis opinione, pluresque
ante ipsum scholia in Dionysium scripsisse
testatur Pearsonius in Vindiciis Epistolae.
Ignatii. C. X. p. 314. Deest in Codice Glof-
sarium Graecum, quod videre est in edi-
tione Iunctina, & in aliis etiam Codicibus.
Repetitur tamen Epigramma supra memo-
ratum, cuius initium est: Ἀγγελικῆς σοφίης,
& argumenta librorum & capitum praemittuntur.
Περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. De Caele-
sti Hierarchia. Cap. I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγα-
θή. Cap. XV. & ultimum def. κρυφιοτήτα
σιγῇ τιμήσαντες. Agitur ibi de ternis Angelo-
rum ordinibus, & Gregorio Nazianzeno
Oratione XXXVIII. & XLII. auctore, egre-
gie, & subtiliter res pertractatur.

II. p. 16. b. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκό-
που Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου πε-
ρὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Dionysii Areo-
pagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum
Episcopum Ephesi de Ecclesiastica Hierarchia.
In hac de omnibus mysteriis ad Ecclesiasti-
ca negocia pertinentibus doctrina traditur.
Adcedit Epigramma:

Οὐρανὸν ἀστερόεντος ἔφου σέλας, δε μετὰ πότμον
Ζωσφόρων λογίων προλιπὼν θεοφάντορας ὕμνος,
Α'νθρώπους ἐδίδαξεν ἰδεῖν Θεὸν αἰὲν ἔντα.

Caeli rutilantis fuit splendor, qui post mortem
Vitalium sermonum relinquens inclitos hy-
mnos,

Homines dedit videre Deum semper exis-
tentem.

Caput I. inc. Ο'τι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς. Cap.
V. & ultimum def. προσανακαλέσω σπινθή-
ρας. Animadvertendum est, in hoc Codice
post verba Capitis III. καὶ φθοροποιίας ἡδονὰς
pag. 22. b. asteriscum esse, qui ad sex inter-
serta folia refertur, in quibus a pag. nimirum
23. ad pag. usque 29. adiuncta sunt scholia
ad Symbolicam Theologiam, quae desideran-
tur in Corderiana editione, & conveniunt cum
Cod. XXXII. huius Pl. p. 88. iisque sequens
adscriptur titulus: Σχόλια τῷ περὶ συμβολικῆς
θεολογίας. Scholia super libro de Symbolica Theo-
logia; immo in librum de Ecclesiastica Hie-
rarchia, quoniam verba illa Οὐκ ἐξερχήσῃ τὰ
ἄγια τῶν ἁγίων, quae haec scholia praecedunt,
pertinent ad initium Capitis I. operis de
Ecclesiastica Hierarchia. Itaque mox ad-
latis verbis explicandis tam longa conte-
xitur expositio, cuius initium est: Τετέ-
στιν ὃ πατριωδὲς καὶ ἀνευλαβὲς. Finis: ὡς περ
οἱ φρενίτιδι διακατεχόμενοι νόσφ. Dionysii
Symbolica Theologia, quae perspicue ab
ipso memoratur Cap. XV. § 6. & alibi
de Caelesti Hierarchia, amplius non exstat.
Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap.
1. Tom. V. p. 7.

III. pag. 38. Τῷ αὐτῷ περὶ θεῶν ὀνομάτων.
Eiusdem de Divinis Nominibus. Qua ratione
nomina Deo tribuantur, deque SS. Trinita-
te heic edisseritur. Post tabulam Libri, Ca-
put I. inc. Νῦν δὲ ὁ μακάριε μετὰ τὰς θεο-
λογίας. Cap. XIII. & ultimum def. ἡγούμενου
Θεοῦ μεταβήσομαι. Occurrunt scriptoris ano-
nymy brevissima scholia heinc inde adpersa
in ora Codicis, quorum primum in Prolo-
go ad Librum de Caelesti Hierarchia ita se
habet: Ο'τι κατὰ τὰς Ἀποστόλων χρένους
αὐτόνομοι ὡσαν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι.

Alios etiam habemus in hoc Pluteo Co-
dices huius Pseudo-Areopagitae, de quibus
suis locis inferius agemus, nimirum sub nu-
meris XIII. XIX. XXVI. & XXXII. Dio-
nysium vero istum non esse Pauli discipu-
lum, Atheniensis Areopagi Senatorem, iuxta
Act. 17. 22. 24. sed Apollinaris discipulum,
qui sub Areopagitae nomine scripta sua ex
Plotini, Porphyrii, Iamblichi, & aliorum
Platoniorum operibus contexta ediderit,
iam observarunt viri docti. Neque interest,
quod

quod Timotheo sint inscripta; uti enim notissimus ille S. Apostoli Pauli discipulus fuit, ita recensetur etiam Timotheus alter inter Apollinaris discipulos, a Damaso, Genadio, Augustino, Theodoro Hist. Lib. V. Cap. X. aliisque. Saltem probabilis coniectura videretur, Arcopagitae scripta, fuisse potius ab Apollinaristis, vel, ut aliis visum est, ab Eutychiis, quam a Gregorio Magno confecta, quae clariss. Dodwelli suspicio est Lib. de Iure Laicorum Sacerdotali pag. 389. quin ne lecta quidem a Gregorio, licet Homil. XXXIV. in Evangelia, illius dictum memoret, iam Petavius de Angelis p. 107. & Io. Morinus de Sacris Ecclesiae Ordinationibus innuerunt. Graeca vero huius Dionysii scribendi ratio nisi seculi post Christum IV. esse non potest. Vtitur enim, ut exemplum adferam, voce *θεολογείν* pro *divinitatem Christi vindicare*, *τελεισθαι* pro *martyrium subire*; quas quidem voces ante istud tempus neminem scriptorum usurpasse compertum est. Multarum insuper rerum, quae a primis abhorrebant seculis, in iis fit mentio. Vid. Guilielmum Caveum p. 142. & Casimir. Oudinum de Scriptis Ecclesiasticis T. I. p. 1354. ad A. Ch. DXX. Ceillierum Histoire generale des auteurs Sacres & Ecclesiastiques a Paris MDCCXVIII. in 4. T. XV. p. 362.

Codex Graecus papyrac. Ms. in fol. maior. Sec. XV. constat foliis 68.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΟΝ
ΕΓΡΑΨΕ ΚΥΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΚΥΔΩΝΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΒΑΣΙΛΑ.

DIALOGVS DESTRVENS ORATIO-
NEM A DEMETRIO CYDONES SCRIP-
TAM CONTRA BEATVM THES-
SALONICAE NILVM CABASILAM.

COD. XII.

Auctoris quidem, qui hunc Dialogum, quod sciam, nondum editum scripsit, abrafum est nomen; sed Demetrius fuit Chrysologus, non obscuri nominis seculi XV. philosophus, cuius & alia Opuscula memorantur a Fabricio Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. T. X. p. 394. Hic igitur disputat cum Demetrio Cydoniensis Praefule, de Angelis, de processione Spiritus Sancti, deque aliis intricatissimis Theologiae quaestionibus. Quantumvis enim Dialogus inscribatur *Θώμας*, *Νείλος*, *Κυδώνης*, *Χρυσόλογος*, hoc non eo pertinet, quod Thomas Aquinas, & Nilus Cabasilas simul differant, sed quia in disputando illius partes Demetrius, huius, Chrysologus tuetur. Quum vero & ipse Demetrius Cydoniensis calamum aliquando pro Thoma Aquinate in Nilum Cabasilam strinxisset, hinc disputationis initio, prodicionis insinuat, & petulans veluti puer refellitur, nec sine dedecore tamquam victus dimittitur. At in ipso consi-

ctu. & victoriae cupiditate, haud inmemor est illius politae dicacitatis, quae validissimos interdum ictus retundit, & infirmis argumentis non exiguum robur, nec minimam apud alios fidem conciliat. Hoc etiam artificio consequutus est illud, ut mirifice implicatam disputationis subtilitatem leniverit. Et haec speciminis loco sufficiant; nam ipsius heic aliquam partem proferre, cum alia non sinit, tum illud inprimis, quod omnia ita sunt inter se apta, & connexa, ut si pauca quaedam heine einde exscribantur, vix quemquam eorum, qui legerint, adlicere, Chrysolorae vero laudi fortassis & efficere possint. Dialogus inc. *Χρυσόλογος. Μέγας μὲν τῶν ὁμοφύλων καθ' ἡμῶν πόλεμος ἐπὶ πολὺ τῶν ἀλλογόνων ἰσχυρότερος. Δεῖ. ἄλλος ἄλλω χρώμενος εἴποι λόγῳ μᾶλλον ἢ τοῦτο. Non exstat neque memoratur hic Dialogus inter Opuscula aurea theologica de processione Spiritus Sancti, a Petro Arcudio Corcyraeo collecta, & edita Romae A. MDCLXX. in 4. Excerpta tamen nonnulla G. & L. exhibet Leo Allatus in Libro adversus Hottingerum Romae typis propagandae fidei A. MDCLXI. 8. p. 49. 331. 473. Vid. Casim. Oudinum de Scriptis Ecclesiasticis T. III. ad A. MCCCXX. Codex Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in fol. constat fol. 74.*

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ
ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIVS DE CAELESTI
HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti Hierarchia, de Ecclesiastica Hierarchia, & de Divinis Nominibus, cum expositione S. Maximi, & scholiis Ioannis Philosophi Itali.

I. pag. 1. **P**raecedit Librum de Caelesti Hierarchia S. Maximi Prologus, cuius hoc est initium: *Τὴν μὲν εὐγένειαν, τὸ τε περιφανὲς ἐν πλῴτῳ. Δεῖ. δε τίως εἰς τὰς ἐμὰς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.*

II. pag. 4. b. Sequuntur scholia, quae vulgo S. Maximo, aut diligentissimo cuidam viro tribuuntur a Balthasare Corderio in editione G. L. Operum S. Dionysii Paris. A. MDCLXIV. T. II p. 5. Inc. *Ἰστέον ὡς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων. Δεῖ. καὶ δι' αὐτῶν ὡς ἐφικτὸν Θεῷ.* Exinde Tabula exhibet Libri capita, quae sunt numero XV. mos enim fuit antiquis scriptoribus, atque interpretibus, suis libris indicem capitum praefigere, ut uno intuitu, quae tractarentur posset lector agnoscere.

III. p. 7. b. Occurrit circulus, Graeco more exornatus, in quo duo leguntur Epigrammata. I. inc. *Ἀγγελικὴ σοφία. II. Οὐρανίων γνῶσις*; atque haec in recensione Cod. XI. huius Plutei superius protulimus.

IV. pag. 8. *Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας.* *Κε.*

*Κεφάλαιον α'. Συμπρεσβυτέρο Τιμοθέο Διονύσιος Πρεσβύτερο de Caelesti Hierarchia Cap. I. Post argumentum Ο'τι πᾶσα θεία ἐλλαμψία, κατὰ ἀγαθότητα ποικίλως εἰς τὰ προνοούμενα προϊῶσα, μένει ἀπλή, καὶ ἐ τῷ τῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνοποιεῖ τὰ ἐλλαμψούμενα: Divinitatem omnem inlustrationem, secundum bonitatem diversimode ad ea quae providentia reguntur emanantem, manere simplicem: neque hoc solum, verum etiam vivificare ea quae inlustrantur. Caput I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθή. Cap. XV. def. κρυφίστη σιγῇ τιμῶσάντες. Pag. 9. post illa verba Capituli I. καὶ οἰκίως διεσκευασμένην, incipit Commentarius, & quidem ita: *Ἐρμηνεία εἰς τὸ πατροπαράδοτον ἐλλαμψίαν. Πατέρας ἐνταῦθα δηλοῖ, τὴν παραδεδομένην αὐτῷ τὸ δόγμα, ὃ μὴν τὰς φυσικὰς, ἐξ ἑλληνικῶν γὰρ ἦν, ὡς δηλοῦσιν αἱ τε πράξεις τῶν ἀποστόλων, καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν ἄγιον Πολύκαρπον ἐπιστολῇ. Νόος δὲ καλεῖται, καὶ οἱ παρ' ἑλλήνων φιλόσοφοι. Τὰς νοητὰς ἦτοι ἀγγελικὰς δυνάμεις. Ἐπειδὴ τὸ πᾶν νῦν ἐστὶν ἕκαστος αὐτῶν, καὶ τὴν οὐσίαν ἀπαταν νῦν ζῶντα εἰς τὸ εἶδος τὸ ἐαυτῷ οὐσίαν μένον ἔχει. νῦν δὲ καλεῖται, πρὸς τὸ εὐφρονέτερον τῆς κλήσεως γενομένης. Ἐπεὶ ἔχρησεν ἀπὸ τοῦ νῦν, τοῦ νῦν, τὸ πλῆθυντικὸν οἰνοῦ εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐφροσύνην ὡς ἐξ ἄλλης εὐθείας ἐκινῆς γέγονεν οἱ νῦν. Ἐξ ὧν γὰρ τὸ Α' ττικὸς οἱ φασὶ Ἀριστοφάνει & Σωκράτει, ἀντὶ τοῦ Α' ριστοφάνει & Σωκράτει, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ λέγοντες, καὶ οἱ νόοι, ὡς ἀπὸ τοῦ ὅ νῦν καλεῖται αὐτὸς ἡ γραφὴ τῷ ὀνόματι τέτρω, ὡς ἐν Ἡσαΐα. Νῦν μέγας ὁ ἀρχὼν βασιλευσὼν τῷ ἔσιν ὁ διάβολος. Κατὰ Ἰωάννη τοῖνον, νῦν, νοῦς, νοῦς, οἱ νῦν. ὡς χρεὶς, χρεὶς, χρεὶς, οἱ χρεὶς, ἰάκη γὰρ ἡ κλήσις, ὑπεράρχιος δὲ ὁ Θεός, ὡς ὑπὲρ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ θεαρχὴς φῶς, ὡς ἀρχὴ τῶν λεγομένων Θεῶν τῷ ἔσιν ἀγγέλιον καὶ ἀνθρώπων καὶ δικαίων.**

Extrema Commentarii verba sunt ista: *ἀπολαύσας τῶν τοῦ Θεοῦ θεουργῶν ἐπιφοιτήσεων, τῷ ἔσιν τῶν Θεῶν ἐργαζομένων καὶ ἀποτελεσῶν. Conveniunt cum scholiis S. Maximi editis a Corderio Tom. II. operum Areopag. a pag. 2. ad 54. Plurimas tamen variantes lectiones, & additamenta etiam, quae desiderantur in citata editione, heic observavimus; unde dignus profecto est hic Codex, ut operum S. Dionysii, & scholiorum S. Maximi editio Corderiana cum eo diligenter conferatur. In margine, initio huius libri tantum adscripta sunt scholia Ἰωάννη φιλοσόφου τῷ Ἰταλῷ, Ioannis Philosophi Itali. Inc. Διαφέρεται δόσις καὶ δόγμα, κατὰ τὴν κίνησιν καὶ κίνημα, ἢ γὰρ δόσις, ὀλική, καὶ λ. quae tamen ab imperico bibliopecto in compingendo Codice fuerunt recisa, & in Corderiana editione omittuntur. De Io. Italo vid. Nesselium in Catalog. Biblioth. Vindobon. Tom. VI. p. 77.*

V. p. 97. b. *Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Eiusdem de Ecclesiastica Hierarchia. Praemittitur Epigramma, quod etiam in edit. Iunctina adest: Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον, εἰς τὸ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Σύμβολα θεσπεσίων ἱερῶν ἐνοειδέϊ μύθῳ*

Εἰς ἐνικὴν ἀνέλυσας ἐνὸς φάεος μίαν ἀγλάν. In beati Dionysii Librum de Ecclesiastica Hierarchia.

Signa oraculorum sacrorum concordis sermone, In singularem resolvisti unius luminis unam lucem.

Post indicem Capitum, quae sunt VII. aliud legitur Epigramma incipiens: *Οὐρανὸν ἀστερόεντος*, de quo vide recensionem Cod. XI. Cuperius adlatam p. 31. Miror tamen, omnia haec Epigrammata fuisse praetermissa a Balthasare Corderio in memorata editione. Lambecius Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. Cod. IL. in recensione Codicis huius Pseudo-areopagitae; in quo nonnulla eiusmodi Epigrammata occurrunt, ipsorum auctorem fuisse S. Maximum arbitrat, de qua quidem re fides sit penes auctorem. Cap. I. inscribitur: *Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Ο'τι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία παιδῶν ἱερῶν ἱερώτατε, καὶ λ. Cap. VII. & ultimum def. τῷ θεῷ πρὸς προσανακταλέωσιν σπινθήρας. Quod ad Commentarios in hunc librum pertinet, ii incipiunt post illa Capituli primi verba: καὶ τὰτα μεταδίδωκα τῷ ἐνθέῳ δώρῳ, p. 105. & quidem ita: *Ἐρμηνεία. Σή (nempe Σημεῖωσαι) κατὰ Νεσοριανῶν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς νῦν θεαρχικώτατος λέγεται, καὶ ὅτι ἐπὶ Θεῷ λέγεται νῦν. Νῦν δὲ καὶ περὶ ἀγγέλων κατωτέρω φησὶν, ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς τῷ μυηρίῳ τελετῆς, κατὰ δυνάμιν δὲ λέγει τῶν νοερῶν αὐτῶν ὁσίων, καὶ νοητῶν. ὃ γὰρ κατὰ τὴν ἐαυτοῦ δυνάμιν ὁ Ἰησοῦς, ἀπειροδύναμος γὰρ αἶτε καὶ Θεός. Τοῦτο δὲ συμπτῶσαι τὴν ἐρμηνείαν, & πῶς τὰς πολλὰς ἐφερότητας εἰς ἐν ἄγει, ἄνω ἐρῶσεις, καὶ λ. Ipsorum vero postrema p. 202. sunt ista: *τὸν ὅλον ἀνθρώπον καλεῖ, τὸν ἐκ τῆς νοερᾶς ψυχῆς ὡς δηλοῖ τὸ ἐν καθαρῷ θεωρίᾳ καὶ ἐπισήμῃ καὶ σώματι, καὶ ὅτι ὀλικὴν φησι σωτηρίαν τὴν ψυχῆς καὶ σώματος γινωμένην, διὰ τῷτο δὲ ταῦτα δεῖ σημειώσασθαι, ἵνα ὅτ' ἂν εἴποι ἐν τοῖς ἐτέροις λόγοις, ὀλικῶς διασηθῇ τὸν ὑπερέσσιον Ἰησοῦν καθ' ἡμᾶς, νοήσης ἐκ ψυχῆς νοερᾶς & σώματος τὴν ἐνανθρώπησιν εἶναι. Discrepant ab editis a Corderio loc. cit. a pag. 55. ad 96.***

VI. pag. 203. b. *Τὸ αὐτὸ περὶ θεῶν ὀνομάτων. Eiusdem de Divinis Nominibus ad Timotheum. Praemittitur Index Capitum, quae sunt XIII. & Epigramma, ut in editione Iunctina, Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον εἰς τὸ περὶ θεῶν ὀνομάτων.*

Εἰς νόον ἀγγέληντα θεόγραφον χεῖλα βάψας Κάλλα ποικίλλεις ἱερῶν ὀνομάτων, καὶ μετὰ πότμον Ζωοσοφῶν λόγους κελαδῶν θεοφαντοῦ ὕμνου. In mentem fulgidam de Deo scribentia labia immergens Species varie commentaris sacrorum nominum & post mortem Vitae doctis sermonibus resonans inclitos hymnos.

Primum Caput inscribitur: *Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Νῦν δὲ ὁ μακάριος μετὰ τὰς θεολογικὰς. Caput XIII. & ultimum def. ἡγούμενον Θεῷ μεταβήσεται. Scholia & in hunc librum sunt uberrima.* *E Inc.*

Inc. p. 215. b. Ερμηνεία. Οἱ σύνταγμα ἐποίησε περὶ θεολογικῶν ὑποτυπώσεων. Πᾶσα ἀνθρώπινη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πειθανόητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. Ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ ἀσωμάτων, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν φύσιν· πῶς ἂν τις λογικῶς ἐπιτήθειεν ἀνεμνηνύτως, εἰ μὴ μόλις τῷ ἀπροτάτῳ ᾄδῃ τὸ νοῦ τὴν περὶ Θεοῦ ἀγνοσίαν, ὅτι ποτέ τις διὰ τῆς εἰλικρινὸς εὐσεβείας ἀλαλήτως συνοεῖν δυνάμενος κ. λ. Concordeant cum editis a pag. 95. usque ad defectum Codicis. At quum desinat antiqua scriptura p. 309. b. in medio circiter Capite IV. recens incipit a verbis textus Dionysii: Ἀγε δὴ καὶ ταύτας πάλιν εἰς ἐν συναγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία τις ἐστὶν ἀπλή δύναμις. κ. λ. Ερμηνεία vero inc. Τὰς γυν ἄνωθεν ῥηθείας ἐρωτικὰς δύο δυνάμεις, ἃς εἰς ἐν συναγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία ἐστὶν ἡ ἀπλή δύναμις, ἡ ἐξ ἐαυτῆς κινήτικη, καὶ δι' ἐαυτῆς, καὶ δι' ἄλλης τινος δυνάμεως. Def. pag. 399. εἰ δὲ βέλῃ τὴν διαφορὰν εἰδέναι τῆς θεολογικῆς ὑποτυπώσεως, καὶ τῆς συμβολικῆς θεολογίας, ἀνάγνωθι τὸ τρίτον κεφάλαιον τοῦ περὶ μουσικῆς θεολογίας λόγου, περὶ οὗ καὶ ἡμεῖς Θεοῦ διδόντος, κατὰ καιρὸν, λέγομεν. Hinc eadem manus Seculo circiter XV. haec adnotavit: Αἰτή τι ταύτης τῆς ἐρμηνείας, καὶ οὐχ ἐνῆκαμεν τῶτον τὸν ἐρμηνείαν· ἐκεῖνος γὰρ δὲ τὸ λοιπὸν τοῦτο τοῦ βιβλίου ἐρμηνεύει, ἕτερος ἐρμηνεύει ἐξ ἑν. *Consideratur aliquid huius interpretationis, & non invenimus qui sit interpret: ille enim qui reliquum huius libri interpretatus est, alter est interpret.* Ex quam vero interpretatione defectum Codicis suppleverit scriptor, me prorsus later. Dionysii cuiusdam Alexandrini Commentaria in Areopagitam, laudari comperimus ab Io. Cypriciora in libro de Theologia Symbolica, itemque a Francisco Turriano in defensione Canonum Apostolorum adversus Magdeburgenses Centuriales Luteriae A. MDLXXII. Lib. III. p. 236. t. qui etiam in Bibl. nobilis cuiusdam Veneti existisse manuscripta testatur. Haec tamen non Episcopi illius sunt, qui sub Gallieno Imperatore claruit, sed longe iunioris Dionysii, Alexandrini Rhetoris, ut notatur Edm. Albertino de Eucharistia, Daventriae typis Io. Columbii A. MDCLV. fol. p. 261. neque diversa a παραδέσσει in Dionysium, quas alii tribuunt Io. Scythopolitano, quasque Maximi Monachi scholiis permixtas Vlierius in Dissertatione de Dionysio, quam H. Warthonus edidit ad calcem libri de Scripturis sacrisque vernaculis p. 299. observavit. Has Latine verterat Anastasius Bibliothecarius, sed illa versio intercidit. Vid. Fabric. Lib. V. c. 1. T. V. p. 5. Habemus etiam ex Catalogo Bibliothecae Venetae pag. 81. Codicem CXLIH. operum Areopagitae cum S. Maximi, & Germani Patriarchae Constantinopolitani scholiis, e quorum omnium conlatione, si essent prae manibus erui fortasse posset, cui-

nam haec nostra in Dionysium interpretationis pars adscribenda esset.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. maiori Sec. XI. constat fol. 399. cuius specimen datus Tab. I. N. VIII.

ΨΑΛΜΟΙ.

PSALMI.

I. pag. 1. Initio Codicis Lucas Holstenius COD. XIV.

Propria manu titulum adposuit his verbis: *Commentarius in Psalterium, incipit autem a LXX. Psalmo, ita ut prior pars desideretur.* Continet itaque Codex Catenam quorundam Patrum in Psalmos, quorum nomina in margine per compendia minio exarata exhibentur. Ii vero sunt Athanasius, Origenes, Theodoretus, Cyrillus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Basiliius, Dionysius, Chrysostomus, Eusebius, Didymus, Phyllo, Hefychius. Histiam adcedunt Clementis, Nili, & Hippolyti expositiones, eo pluris faciendae, quo sunt rariores. Pleraque differunt ab editis, & aliae non inferuntur in Corderiana Catenam in Psalmos, edita Antuerpiae in officina Plantiniana A. MDCLVI.

Incipit ipsa Catenae Expositionum tantum non a Psalmo LXX. ut in fronte Codicis notavit Holstenius, qui numerum Psalmo praefixum male supputavit, sed a LXXVII. qui in Hebraico contextu est LXXVIII. Praemissum autem est argumentum Athanasii, quod quum ablit a Corderiana editione, & multum differt ab edito inter Opera Athanasii Paris. edit. A. MDCLII. Tom. II. pag. 1140. totum heic adscribendum putavimus.

Ψαλμὸς οὗ συνέσεως τῷ Ασάφ.

Ἐνταῦθα τὰ τῆς Εξόδου, τὰ τῶν Αῤῥιμῶν, καὶ τὰ τοῦ Δευτερονομίου ψάλλει, τὸν δὲ ψαλμὸν ᾄδει τῷ νέῳ λαῷ, παραινῶν τῷ νόμῳ προσέχειν τῷ εὐαγγελικῷ· τοῦ δὲ παλαιῦ τῶν Ἰσραηλίων δῆμον κατηγορῶν, ὡς ἀγνώμονες, καὶ ἀχαριστοὶ τὰς ἐνεργείας ἀμεψαμένοι, παρορμῶν δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἐπιφερομένων, συνέσεως τὴν ἐπιγραφὴν ἐποίησατο.

Sequitur alterum Origenis, quod item abest ab edit Paris. A. MDCCXXIII. Tom. II. p. 770. Ὁριγένης. Ταύτης γὰρ δέσμεθα εἰς Θῆραν τῆς προκειμένης διανοίας, ὥς γινώσκει τις ὁ λέγων, & τίς ὁ λαὸς αὐτῷ, καὶ τίς ὁ νόμος ἕτερος ὢν παρὰ τὸν Μωσέως. Δαβὶδ γὰρ ὃν ἦν νομοθέτης, ἵνα λέγῃ προσέχετε τῷ νόμῳ μου, ὃ δὲ ἤμωρτεν αὐτῷ λέγειν τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου, οὐ γὰρ οἰκεία, τὰ δὲ τοῦ πνεύματος προέφερε ῥήματα. Οἱ μὲν ἔν λέγων, ὁ σωτὴρ ἐστὶ, νόμος δὲ αὐτοῦ, τὸ εὐαγγέλιον, καὶ λαὸς, οἱ χριστιανοί. Τάχα δὲ εἰ μὴ Ματθαῖος εἶπεν ὅτι ἐκ προσώπου τοῦ σωτῆρος ἐστὶν ὁ ψαλμὸς, ὃν ἂν ἐτόλμησα διὰ τὸ, ὅσα ἠκούσαμεν, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπὶ τὸν σωτῆρα ἀναγαγείν τὰ γεγραμμένα, νῦν δὲ σώζω, καὶ ὅτι ὁ σωτὴρ ὁ λέγων ἐστὶ, καὶ ὅτι οὐ δι' ὅλου τοῦ ψαλμοῦ λέγει ὁ σωτὴρ. Ταῦτα μὲν εἰς τὸ καθάραι τὸν λέγον πρόσωπον, κατὰ λέξιν δὲ ἀκούσαμεν.

Sc.

Sequuntur deinde prima Psalmi verba: Προσέχετε λαὸς μου τῷ νόμῳ μου; & mox subdita scholia Origenis, quae abstant a Corderiana Catenam, & ab editione Operum G. L. Paris. l. c. Initium est: Νόμος ἔστος τῷ κατὰ Μωσέα εὐχεται τὸ ἐν τῷ προφῆτῃ πνεῦμα ἐν τῷ ἐννὰτῳ ψαλμῷ, ὅπως ἀναστήσῃ τοῖς ἔθνεσι νομωθέντι καὶ διαθήσεται διαθήκην καινὴν· κατὰ Ἰερεμίαν καὶ ἀλλαχόσε λέγει. Δώσω αὐτοῖς καρδίαν ἐτέραν τῇ φοβείσθαι με, & ὁδὸν ἐτέραν. Ἡλθεν ἔν ὁ σωτὴρ καὶ λέγει χριστιανοῖς, τῷ λαῷ αὐτοῦ τῷ ἐξ ἔθνων, προσέχετε τῷ ἐμῷ νόμῳ τῷ εὐαγγελικῷ, περὶ ὃ εἴρηται, ἐκ Σιών ἐξελεύσεται νόμος, ἀλλὰ μὴ τῷ τῷ Μωσέως, μὴκέτι σαβασιζήτε, μὴ πάλιν ἄζυμα ποιήσητε, μὴκέτι κατὰ τὰ πρῶτα καινὰ, τὰ ἀρχαία παρῆλθον, ὅτι δὲ λαὸς Χριστὸς τὰ ἔθνη Ζαχαρίας φησὶ καταφύονται ἐν ἡμῶν πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον καὶ ἔσονται αὐτῷ εἰς λαόν. His statim succedunt alia Theodoretis, quae pariter non sunt in Corderiana Catenam, & in editione Operum G. L. Parisiensis A. MDCLII. T. I. p. 703. Incipiunt: Ἰσως δὲ καὶ ὁ Δαβὶδ διὰ τὸ δεῖξαι τοὺς ἀφισταμένους Θεῷ, τῶν κακῶν αἰτίας ἐαυτοῖς γινόμενης διηγείται τὴν ἐν ἐρήμῳ δυσπιστίαν καὶ ἀντιλογίαν τῷ Ἰσραὴλ. Ἐπιτομώτερον δὲ καὶ τὰ θάυματα λέγει, καὶ ὅτε πάντα, οὔτε ἐν τάξει, ἀλλὰ ἀπαρτηρήτως, καὶ ὅσα καὶ ὅπως ἐπὶ νῦν ἦλθεν αὐτῷ. Οὐ γὰρ ἰσορεῖν αὐτῷ προῦκειτο, ἀλλὰ σηλιτεῦσαι τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἰσραηλίων καὶ ἀρχεταί γε βασιλικῶς εὐθὺς, λαὸν ἐαυτῷ λέγων, τίς ὑπὸ τεταγμένους αὐτῷ καὶ κελεύων προσέχειν τῷ οἰκείῳ νόμῳ, ἡ ταῖς οἰκείαις ὑποδείξεσι κατὰ Σύμмахον· οἷον γὰρ τινα νόμον φησὶ, τὴν προκειμένην προσφέρει παραίνεσιν Ἐπεὶ καὶ νόμος ἦν ἀρχαῖος τὰς τῷ Θεῷ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας, ἀλλὰ διηγέσθαι τὰς καθ' ἑκάστον τοῖς μετ' αὐτῶν, ὥς διαβαίνειν εἰς γενεάς, τῶν ὑπαρξάντων ἀγαθῶν τὰς μνήμας. Haec ad huius Catenae specimen aliquod proferendum satis fortasse essent. Sed quum ex interpretibus, a nobis paullo ante nominatis sint qui nondum lucem viderint, operae pretium erit, heic nonnullorum ex istis expositiones describere.

Primus igitur Clemens, forte Alexandrinus, ad illa eiusdem Psalmi verba Ἐτι τῆς βρώσεως ὅσας ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, haec habet p. 11. Φευκτόν τοίνυν ὀψοφαγίαν, λαιμαργίαν, γαστριμαργίαν τυτέσι τὴν παρὰ χρεῖσιν ὕψι ἀμετρίαν, τὴν περὶ τὸν λαιμὸν μανίαν, τὴν περὶ τὴν τροφὴν ἀκολασίαν, καὶ περὶ γαστέρα μανίαν, ἵνα μὴ τὸν νῦν ἐγκαταρῶμεν τῇ κοιλίᾳ. Alter est Nilus, qui in eundem locum haec adfert pag. 14. Μὴ δὲ ὀργὴ ἐφ' ἡμᾶς ἀναβαίη, τὸ πνεῦμα τῷ ἐξουσιάζοντος τὸ ἀπατηλὸν, τὸ δίκην προδρόμου ἡ κατασκοπῆς, ἐκ τῷ σκότει, ἐν ᾧ ἐκρύπτετο εἰς τὴν ψυχὴν ἀνὴρ διὰ τῆς ἐνθυμώσεως.

Iterum pag. 58. b. redit alia Nili interpretatio in illum Psalmi LXXX. versiculum: Πλάτυνον τὸ σῶμα σε καὶ πληρώσω σὺν τῷ, quae sequens est: Οὐτὼν γὰρ μικρὰ καθάπερ χειρὶ δὸν τὸ σῶμα τῆς διανοίας ἀνοίξωμεν ἐν αἰσθήσει τῆς οἰκείας ἀσθενείας γενόμενοι, ὃ βραδύνει τὴν κυρίῃ ἡ χάρις τῷ ἐπιφοιτῆσαι ἡμῖν, καὶ

δὴ πληρωμένη τροφὴν ἐπιδίδωσι καθάπερ νεοσσὸν τινὶ κεκνηνῷ. Μεταδίδωσι δὲ θείας χάριτος, καὶ ἀποκαλύπτει μεγάλων μυστηρίων. Καὶ ὡς περὶ ὃ καὶ ἡλὸς μερίζει μὲν τὰ τῶν οἰκῶν τὸ φῶς μερίζον, τῶν δὲ λαττων, ἀλλὰ πρὸς τὰς θυρίδας χάριτος ἡ ἀκτίς λαμβάνει καὶ ὕψος ἐκχέεται, ὅπως ἐπεὶ θυρίδες ἡμῶν τῆς ψυχῆς οἱ λογισμοὶ εἰσιν, ὅταν πλατυτέρως αὐτὰς ἀνοίξῃς, πλείω χωρήσεις τὴν χάριν, ὅταν δὲ στενώσεις τὴν διανοίαν στενοῖς τὴν χάριν.

Sequitur alius eiusdem psalmi versiculus: Καὶ ἐκ ἡμεῶν ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ ὁ προσέσχε μοι, & in hunc eiusdem Nili interpretatio: Ἐγὼ μὲν φησὶν ὁ τῶν τοσούτων αὐτοῖς χορηγὸς ἀγαθῶν, τῷτ' ἔλεγον αὐτοῖς, τὸ μὴ εἰδωλολατρεῖν, ἐμὲ δὲ μόνον εἰδέναι Θεὸν, καὶ ὅτω διεμαρτυράμην, καὶ τοιαῦτα ὑπεσχόμεν, τὰ δ' ἐξ αὐτῶν εἰς ἐμὲ, ὃ καὶ ὅμοια. Οὐ δὲ ἀξία ὦν ἔτυχον παρ' ἐμῶν, οὔτε γὰρ ἀκούσαι, ὅτε προσχέιν τοῖς ὑπ' ἐμῷ λεγομένοις ἐφέλησαν· τὸ δὲ ἀκούσαι ἐνταῦθα, ἐπὶ αἰσθηθῆναι φωνῆς σημαίνει, ὅτε τὸ συνιέναι ὡς τὸ, ὃ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκνέτω, ἀλλὰ τὸ πεισθῆναι τῷ λέγοντι, κατὰ τὸ, ἐκ ἡμεῶν φωνῆς παιδευόμενος με. Οἱ ἐστὶν οὐ συγκατετιγέμεν ταῖς ἐκείνου παραινέσεσι. Λαὸν δὲ αὐτῷ καλεῖ τὸς Ἰσραηλῆς, ἥτοι εἰς εὐνοίαν αὐτὸς διεγείρων, ἡ βαρύνων καὶ ἐπιτείνων τὸ ἐγκλημα.

Psalmus: Καὶ ἐξαπέσειλα αὐτὸς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Interpretatio: Ἐπειδή φησι ταῦτα μὲν ὑπεσχόμεν ἐγὼ, & παραίνεσιν εἰσέφερον ἐτέρω μὴ δελεῦσαι Θεῷ ἐγὼ καὶ προσφάτω, δὲ ὅτε ἐστὶ Θεός, αὐτοὶ δὲ τὰ ὅσα ἐκώφεσαν, τῷτ' χάριν ἀπεβαλόμεν αὐτὸς ἀξίαν τῶν ἐπιτηδεύματων αὐτῶν τιμωρίαν ἀποδίδει. Αἰτιεῖται γὰρ αὐτὸς Θεοσάμενος, τῆς μὲν ἐμαυτοῦ κηδεμονίας, ἐγύμνωσα· εἴσα δὲ αὐτὸς τοῖς οἰκείοις φέρεσθαι λογισμοῖς, ὡς ἀνεμάρτητον & ἀκυβέρνητον σκάφος, παραδὸς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν τῶν καρδιῶν αὐτῶν. Ἐπιτηδεύματα γὰρ ἐνταῦθα, τὰ θελήματα εἰρηται. Εἴωθε δὲ ἡ γραφὴ τὴν συγχώρησιν ἀπὸ πρᾶξεως λέγειν, ὡς περὶ ἐν κἀνταῦθα τὸ ἐξαπέσειλα εἴρηται, ἀπὸ τῆς ἀφῆκα αὐτὸς κατὰ τὴν οἰκείαν γνώμην ἅπαντα πράττειν, & γὰρ ἐνήργησα, ἀλλὰ συνεχώρησα, τῷτ' δὲ καταλλάττοντός ἐστι τὸν Θεὸν τῆς τῶν ἀμαρτημάτων αἰτίας. Ἐγὼ μὲν γὰρ φησὶν ἀνετιστόφω μόνοντων κατωλιγώρησα αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ἦν ἐθέλοιεν ὁδὸν πορεύσονται τῇ οἰκείᾳ ὁρμῇ στρατηγέμενοι.

Psalmus: Εἰ ὁ λαὸς μου ἠκούσε μου Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μῆνι ἂν τὰς ἐχθρὰς αὐτῶν ἐταπείνωσα, καὶ ἐπὶ τὰς θλίβοντας αὐτὸς, ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρα μου. Interpretatio: Εἰ τῶν ἐμῶν φησὶν ἠκούοντων παραινέσεων, καὶ ταῖς ἐμαυτοῦ ἐπειθήσαν ἐντολαῖς, ῥαδίως ἂν αὐτῶν κατέλυσα τὰς ἐχθρὰς· τὸ γὰρ ἐν τῷ μῆνι, τὴν εὐκολίαν δηλοῖ, καὶ τὸ ἄνευ καμᾶτος, ἡ ὅτι δι' εὐτελῶν ἂν αὐτοῖς ἡμυνάμην ὡς τὸν Φαραῶ, διὰ ζωφίων, εἰς ἐνδείξιν τῆς θείας δυνάμεως.

Psalmus: Οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔσαι ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Interpretatio: Ἐγὼ μὲν φησὶ ταῦτα ἂν ἐπράξα κατὰ τῶν

ἐχθρῶν τῶ λαῷ μου, εἰ ἐπέσθην μοι, νῦν δὲ ἀνέκοι γενόμενοι, καὶ ψευδόμενοι τὰς γεγενημένας συνθήκας. Εἶπον γὰρ πάντα ὅσα εἶπε κύριος ὁ Θεός, ποιήσωμεν καὶ ἀκούσωμεθα, αὐτοὶ αὐτοῦ ἐχθρὸς τῷ Θεῷ κατέστησαν ταῦτα τοὶ καὶ τῆς ἀσεβείας ἐπιτιμίας τὸν ἀνόνιον δέξονται ὁλεθρον. Εἴπα γὰρ ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τυτέ-
ειν αἱ συμφοραὶ, καιρὸν γὰρ τὰς συμφορὰς, καὶ Σύροι, καὶ Ἑβραῖοι πολλοὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ἀποκαλῶσιν, ὡς εἰσαφέσμερον ἔλεγεν ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ δὲ ποτε συμφορῶν ἀπαλλαγῇσονται. Ἡ καιρὸν νόμι μοι, τὸν τῆς καταδίκης αὐτῶν ἔτος δὲ εἶναι ὁ τῷ μέλλοντος αἰῶνος. Τί δὲ δηλοῖ τὸ ἐψεύσαντο, ὡς περ' ὅταν ἀγρὸς εὐφορήσῃ προδοκῇ, ἀκαρπὸς εὐρεθῇ, λέγομεν ὁ ἀγρὸς ἐψεύσατο, καὶ γὰρ ἐκδέδωκε τοσούτον καρπὸν, ὅσον προσδοκῶμεν, καὶ πάλιν φάμεν, ἐψεύσατο τὸ ἔργον αὐτῆς ἡ ἐλαιο, ἔτος γοῆσαι καὶ ἐπὶ τῷ Ἰσραὴλ· προσδοκῇ γὰρ ὅτι πάντῃ τῇ καὶ πάντως τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας ἀποδώσῃ τὸν καρπὸν, ἐκ τῶν ἐναντίων γεγῆ-
ναισι πονηροῖ.

Psalms. Καὶ ἐψάμisen αὐτὸς ἐκ σέας πυρὸς. **Interpr.** Πυρὸς μὲν ὁ σῖτος λέγεται. Στάει δὲ αὐτὸ τὸ λεπτότερον ἐκ παρ' ἑτέρου ἄλλου, εἴτεν ἡ σεισάδαις, ἀνιττεται δὲ διὰ τοῦτου τὸ μάννα, ὃ τὸς Ἑβραῖοις ἐψάμisen ὡς ἐκ σέας πυρὸς, ἡ καὶ τὸς ἐν Παλαιστίνῃ καρπὸν, κατὰ τὸ ἐν τῇ ὁδῇ Μωϋσέως, καὶ ἐψάμisen αὐτὸς γενήματα ἀγρῶν.

Tertius est Hippolytus Episcopus Romae, cuius enarrationis in Psalmos fragmentum profert clariss. Fabricius in editione novissima G. L. oper. Hippolyti Hamburgi mdcxvii. fol. qui etiam p. 81. reliqua eiusdem Patris fragmenta Commentariorum in Psalmos se daturum promiserat; at quum spe inedito-
rum, quae maxime expectaverat ex Caesareis, Gallicis, Anglicis, & Italicis Bibliothecis destitutus fuisset, quod alta mente conceperat, exsequi minime potuit. Nos igitur, ut hac in parte eruditus hominibus morem geramus, antiquissimi scriptoris fragmenta ex hac optima Catena excerpta in publicum perferamus. Itaque ad illa exaptesileven eis αὐτὸς κυνομένην Psalmi LXXVII haec habet pag. 22. Ὅσπερ δὲ διὰ τῆς ἀτακτοτέρας διαί-
της φθοροποιὸς τις χυμὸς καὶ χολώσις ἐν τοῖς σπλάγχνοις συνίσταται. ὅν ὁ ἱατρὸς διὰ τῆς τέ-
χνης εἰς ἔμετον ἐφελκόμενος ἐκ αὐτοῦ ἐν αἰτίᾳ γέ-
νοιτο τῷ αὐτῷ ἐντοῖσθαι τῷ σώματι τὸν νοσῶντα χυμὸν, ἀλλ' ἐποίησε μὲν τῆς τροφῆς ἀταξίαν. Εἰς δὲ τὸ ἐμφανὲς ἦγαγεν ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη. Οὕ-
τως καὶ περὶ Θεοῦ γίνεσθαι λέγεται τοῖς μοχθη-
ροῖς τὴν προαίρεσιν, ἡ ἀλλοτρίᾳ ἀναπόδοσις εὐ-
λογον ἂν εἴη ἐξ μὲν αὐτῶν νοεῖν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας τὰ τοιαῦτα λαμβάνειν πᾶσι. Τῷ γὰρ ἀναμαρτήτως βεβιωκότες ὁ σκότος ἐστὶν ὁ σκόλος, καὶ γέννη, οὐ πῦρ, οὐκ ἄλλο τι τῶν φθορῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων ὡς οὐδὲ τοῖς Ἑβραίοις αἱ Αἰγύπτια πληγαί, οἱ λεπτοὶ σκινίτες ἐκείνοι, οἱ τοῖς ἀφανέσι ἀγλύοντες δῆγμασι, ἡ ὀδυνηρὸς διὰ τῶ δῆγματος ἐμψυ-
μένη τῷ σώματι κυνομένη. Οἱ ἀνοθεὶς πρηστῆρες τοῖς τ.ς χαλᾶς λίθοις συγκαταπίπτουτες, ἡ ὡς τῶν ἀκριδῶν καταφθειρομένη γεωπονία, ὁ

μελαινόμενος ἀγρὸς, τὰ ἄλλα. Πρόκειται δὲ τῷ Θεῷ γεωργεῖν μὲν τὴν ἀληθινὴν ἀμπελον, ἀπο-
κτεῖναι δὲ τὴν Αἰγύπτιαν. Φειδόμενος τῶν μελ-
λόντων ἐσθλὴν ἐσφυλὴν χορῆς, καὶ πίνειν θυμὸν
ασπίων ἀνίστον. Ἀναιρεῖται δὲ καὶ συκαμίνος
Αἰγύπτια, οὐ μὴν ἐκείνη ἐφ' ἣν ἀναβαίνει Ζακ-
χαρίας, ἵνα δυνηθῇ ἰδεῖν μὲν τὸν κύριον. Καὶ δια-
φθεῖρονται καρποὶ Αἰγύπτιοι, ἔργα σαρκὸς, οὐ
μὲν ὁ τῷ πνεύματος καρπὸς, ἀγάπη, χάρις, εἰρήνη.

Deinde alius Psalmi versiculus: Καὶ πα-
ρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὴν
ὕπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρὶ. In quem idem Hip-
polytus suam interpretationem prosequitur
his verbis: Ὁ δὲ Σύμμαχος τῷ ἐκδόντος λοι-
μῷ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν οἰω-
νοῖς. Ἀ'δρῶν γὰρ δεξάμενα τελευτήν, θοῖν τῷ
σαρκωδῶν ὀρνίθων ἐγένοντο. Κατὰ δὲ τὰς ἐβ-
δομήκοντα οὐ τῷτο λέγει, ὅτι ἰδία μὲν ἡ χά-
λαζα τὰ κτήνη ἀνῆρει, ἰδία δὲ τὸ πῦρ, τὴν
ἄλλην ὑπαρξιν, ἀλλ' ὅτι χάλαζα μετὰ πυρὸς
παρεδότως καταφερομένη, πρὸ πάντων μὲν τὴν
ἀμπελον ἀπενέκρυ καὶ τὰς συκαμίνους, ὡς μὴ δυ-
ναμένας ὅλως ἀντισχεῖν τῇ πρώτῃ προσβολῇ.
Εἶτα τὰ κτήνη ὅσα ἐν τοῖς πεδίοις ἐνέμοντο,
ἐπειτα δὲ πᾶσαν βοτάνην καὶ πᾶν φυτὸν, τὸ ἐν
τῇ χαλᾶζῃ πῦρ ἐπέβασκετο, καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα
τεράσιον, πυρὸς ἐν ὕδατι τρέχοντος καὶ διαπλε-
κομένης Διέτρεχε γὰρ φησὶ, τὸ πῦρ ἐν τῇ χα-
λᾶζῃ, ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν
τῇ χαλᾶζῃ. Ὑπαρξιν δὲ εἴτ' ἐν πλεονεκαλεῖ ὁ
Δαβὶδ, τὰ κτήνη ἐ τὸν καρπὸν τῶν φυτῶν.
Χρη δὲ γινώσκων ὅτι εἰ καὶ πᾶσαν βοτάνην καὶ
πᾶν ξύλον ἡ χάλαζα διαφθείρει ἰσχύεται, ἀλλ'
ἂν ὑπελείπετο τινα καὶ μετὰ τὴν πυρίπλοκον χά-
λαζαν, ἐπελθὼσα κατέφαγεν ἡ ἀκρίς, περὶ ἧς
εἴρηται, ὅτι κατέδειται πᾶσαν βοτάνην, καὶ πᾶν
τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃν ἐπελείπετο ἡ
χάλαζα κατὰ δὲ θειρίαν, ἔστι τινὰ κτήνη Χρι-
στῷ καὶ ἐστὶ τινὰ Αἰγυπτίων, δύναται μὲν τοὶ
τὰ ποτὲ ἀλλοτρία γενέσθαι αὐτῷ κτήματα, ὡς
τὰ λαβάν τῷ Ἰακώβ, καὶ ἀνάπαλιν, τὸν γούν
προβάτων ὅσα Ἰακώβ ἀπεδοκίμασεν, ἐχαρίσατο
τῷ Ἰσραὴλ. Ὅρα γούν μήποτε ἐκ τῆς ποιμνῆς
εὐρισκόμενος Ἰησοῦς ὅταν πέμπηται δῶρα τῷ Ἰσραὴλ
ἐκλεγῇ καὶ ὡς ἀδόκιμος καὶ ἀνάξιος τῷ πνευματι-
κῷ Ἰακώβ, ἐκπεμφθῇ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ. Κτήνη
Χριστῷ οἱ ἀπλάσσοι, δὲ σώζει ὁ Θεὸς κατὰ τὸ,
ἀνθρώπου καὶ κτήνη σώζεις κύριε, κτήνη Αἰγυ-
πτίων, οἱ ἀλογίστοι τῇ ἀδελφῇ διδασκαλίᾳ συγκα-
τατιθέμενοι, καὶ χαλασθῆναι, καὶ Αἰγύπτιοι μὲν
ὅσα ἔχουσιν τῷ πυρὶ παραδίδονται. Ἀ'βραάμ δὲ τὰ
ὑπάρχοντα τῷ Ἰσραὴλ ἔδωκεν.

Sequitur alius eiusdem Psalmi versiculus:
Ἐξάπτεσεν αὐτὸς ὄργην θυμῷ αὐτῷ, θυμὸν
καὶ ὄργην καὶ θλίψιν, ἀποσολὴν δὲ ἀγέλων πονηρῶν.

Inde eiusdem Hippolyti interpretatio:
Θυμὸν καὶ ὄργην καὶ θλίψιν, τὰς πικρὰς τιμωρίας
ἐκάλεισεν. Ὁ γὰρ Θεὸς ἀπαθῆς, καὶ θυμὸν μὲν
νοήσεις τὰς ἡτῶν κολαζέσας, ὄργην δὲ τὰς μάλ-
λων, θλίψιν δὲ, τὰς ἐτι, ἀγγέλους δὲ πονηροῦς,
τὰς τῆς ὄργης ὑπαρξας, ἕτε φῶσει τῷτο ὄντας,
ἕτε προαιρέσει, ἀλλὰ διὰ τὸ εἰς τοιαῦτα διακονῇ-
σαι, καὶ πόνους καὶ ὀδύνας ἐνεργῆσαι, πονηρὸς ὄνο-
μασθέντας, ὡς πρὸς τὴν τῶν πασχόντων διάθε-
σιν, καθὼς καὶ ἡμεῖς πονηρὰ ἢ τῆς κρίσεως λέγε-
ται.

ται, ὡς ἀναγκῶν καὶ πόνων τοῖς ἀμαρτωλοῖς γέ-
μους. Τοιοῦτον καὶ τὸ παρὰ τῷ Ἰσραὴλ. Ἐγὼ
κύριος ποιῶν εἰρήνην καὶ κτίζων κατὰ ἵνα εἴπῃ καὶ
εἰρηνεύειν ἐδόν, καὶ πολεμεῖσθαι συγχωρῶν.

Definit Catena in Psalmo CXII. qui in
Hebraico contextu est CXIII. & inscribitur:
Α'λλήλουῖα μὲν. Huic praecit argumen-
tum Eusebii, quod incipit p. 427. Ἐν τῷ
διδάσκειται ὁ λαὸς ὁ νέος. Def. κατὰ τὸ αἰνεῖ-
τε δῶλοι κύριον.

Primus Psalmi versiculus: Αἰνεῖτε παῖδες
κύριον κ. λ. in quem interpretatio Chryso-
stomi ita incipit: Πολλοὶ ἐν ταῖς γραφαῖς τῶν
αἰῶνων τῶν ὁ λόγος. Οὐ γὰρ τὸ τυχερὸν πρᾶγ-
μα ἐστίν. Concordat cum editione Operum
Chrysostomi G. L. Parisiensis A. mdcxxvii.
T. V. p. 287.

Ultimus tandem eiusdem psalmi versicu-
lus: Ὁ κατοικίζων σείρειν ἐν ὕδατι μητέρα ἐπὶ
τέκνοις ἐυφραίνομένην, habet interpretationem
Theodoretii, cuius hoc est initium p. 432.
& deest in editione G. L. operum Theodo-
reti Parisiensis mdcxliii. T. I. p. 861. Ἐνταῦθα
μεῖζον ὁμνεῖ τὴν τῷ Θεῷ δύναμιν μεταβάλλον-
τος ὁ πρᾶγμα μόνον ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ φύσεις,
ὡς καὶ σείρειν ποιῆσαι μητέρα κ. λ. Finis vero:
ἡ τὰ ἀθάνατα τέκνα κυφορῶσα διὰ τῷ πνεύ-
ματος. Στείρειν διὰ τὴν σωφροσύνην ἐπὶ τῷ προ-
φῆτῳ ὀνομασμένη. In fine manu, ut videtur,
non satis antiqua legitur: μνήστητι κύριε τοῦ
δύλου ἀναξίῳ Ἰωάννου. *Memento Domine servi
tui indigni Iohannis.* Scriptor in calce cru-
cem rubeis lineis efformavit, litteris cir-
cumadscriptis H APA XAPA. De more apud
veteres scriptores lineis, vel litteris cru-
cem in Codicibus repraesentandi, multa pro-
fert egregia Cl. Iac. Gresserus Tom. I. de
S. Cruce Lib. II. Cap. XVI. & XIX.

Non opus est ut plura addamus. Sequi-
tur enim haec interpretatio rationem cete-
rarum, quae ex Patribus Ecclesiae conge-
stae sunt, Catenarum. Auctores autem a
nobis nominati facile commendant praestanti-
am huius tam insignis Confectionis. Do-
lendum tamen est, multis in locis SS. Pa-
trum nomina, e quorum operibus tam in-
signem habemus Catenam, a nimium pro-
perante scriptore fuisse praetermissa. Cete-
rum & aliae in Psalmos Catenae Mss. memo-
rantur in Catalogis Bibliothecae Regis Gal-
lorum Parisiensis mdcxli. T. II. p. 26. seqq.
Regii Taurinensis Athenaei Cod. LXXIX.
p. 173. & Cod. CCXX p. 311. Coislinia-
nae Part. I. p. 57. seqq. Venetae Cardina-
lis Bessarionis, Ambrosianae Mediolanensis
Car. N. 451. Vid. T. II. Operum G. L. S.
Athanasi editionis Paris. A. mdcxcviii. p.
1006. at in iis desunt nonnulli Patres, quo-
rum nomina habentur in nostra. Praeterea
alia adeo ab editis ut plurimum differunt,
ut sit minime dubitandum, quin expositio
Patrum Graecorum in Psalmos Corderii,
ope huius Codicis Fabricio, & aliis omnino
ignoti, & alterius, de quo inferius nobis erit
agendum Plut. VI. Cod. III. quibus caruit,
uberrimo spicilegio possit augeri.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maiori
Sec. XII. constat fol. 433. cuius specimen
damus Tab. I. N. IX.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

CYRILLVS IN GENESIM.

Cyrilli Alexandriae Archiepiscopi Glaphyra,
seu scita Commentaria in loca selecta
Pentateuchi.

I. p. 1. **IN** Genesim liber I. Inc. Ε'ρευνᾷ COD. XV.
τε τὰς γραφὰς τοῖς Ἰουδαίοις δι-
μοις. Post pag. 8. occurrunt folia XVII. re-
centiori manu suppleta. Libri II. III. IV.
V. VI. & VII. adamussum convenient cum
editione G. L. Parisiensis A. mdcxxviii.
unde singulorum principium, & finem ad-
dere praetermittimus. Liber igitur VII. &
ultimus def. εἴτε σωφρονούμεν ὑμῖν. Εὐηγγε-
λίζετο γὰρ ἔχοντες ἐν Ἰουδαίᾳ, τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, δι' ὃ καὶ μεθ' οὗ τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ δόξα σὺν ἀγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

II. p. 203. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ε'ξοδον. *Eius-
dem in Exodum, Libri tres.* I. lib. I. inc. Ἀ'ρτι
καὶ μόλις τὸ ἐπὶ τῇ γενέσει βιβλίον. Def. Lib.
III. δεδωκεν ἡμεῖς γὰρ εἰς τὸ τὸν τε ἔννα-
τον καὶ δέκατον λόγον. Et additur: Τέλος τῷ
μακαρίῳ Κυρίλλῳ εἰς τὴν Ε'ξοδον. Convenient hi
quoque cum editione Parisiensis, nisi quod in
Codice deest Libri II. Caput ultimum, quod
in citata editione occurrit Tom. I. p. 296.
& inscribitur: Περὶ τῶν διὰ Μωϋσέως γενομένων
τριῶν σημείων. *De tribus a Moyse patris
signis.*

III. p. 306. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ Λευιτικὸν βί-
βλος. *Eiusdem in Leviticum liber.* Inc. Ὁ
μὲν τῶν ὅλων Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν. Def.
ὁ νόμος τῷ Χριστῷ μυσῆριον, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ
τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος σὺν ἀγίῳ
πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν. In editione Paris. l. c. p. 343.

IV. pag. 341. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς Ἀριθμοὺς.
Eiusdem in Numeros. Inc. Ἀ'πὸ τῆς ἐν ἄγροις
ἐπὶ Χριστῷ τὴν γλῶσσαν. Def. τὸ ἐπ' αὐτῷ λα-
λεῖται μυσῆριον, καὶ αὐτῷ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ
πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ, ὅτι κύ-
ριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς,
ἀμήν. Ibidem pag. 377.

V. pag. 377. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δευτερονό-
μιον βιβλος. *Eiusdem in Deuteronomium liber.*
Inc. Πολυμερὲς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς
λαλήσας. Def. καὶ εἰς πᾶσαν εἰδὴν ἀρετῆς παι-
δαγωγῆκεν ὁ Χριστός, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ
καὶ πατρὶ ἡ δόξα &c. In fine legitur pag. 400. Τέ-
λος τῶν παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἀρχιεπι-
σκοπού Ἀ'λεξανδρείας ἐκδοθέντων εἰς τὴν Γένεσιν,
καὶ Ε'ξοδον, ὡς τοῦ Δευτερονομίου. Deinde in
aversa eiusdem paginae parte haec alia suc-
cedunt, manu tamen recentiori: Εἰσὶν ἐν τῷ-
δε τῷ βιβλίῳ εἰς τὴν Γένεσιν ἐπὶ λόγους ἑκατὸς
αὐτῶν περιέχων πραγματικὰν περὶ πολλῶν ὑπο-
θέσεων. Ἐπειτα περὶ Ε'ξοδου, καὶ αὐτὸς εἰς λόγους
τριεῖς

τρεῖς θανμασίως κ' ὡς ἐν ἐξηγέμενος· εἴτα Λευι-
τικόν· καὶ μετὰ τούτους Ἀριθμοὶ· κ' εἰς τὸ τέλος
Δευτερονόμιον. Ἀπὲρ γὰρ λέγομεν ἡμεῖς λόγους,
λέγονται παρὰ τῶν διδασκάλων βιβλία. Ταῦτα
πάντα ἔλαβον τὴν λύσιν κ' σαφήνιαν παρὰ τοῦ
ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου
Ἀλεξανδρείας. Ἐστὶ δὲ ἡ παρῶσα βιβλος Γαλα-
κτιῶνος Τάχα Γερομονάχου. *Sunt in hoc libro
Sermones septem in Genesim. Vnusquisque
eorum continet translationem multarum quae-
sionum. Deinde de Exodo, & ipse in tres ser-
mones mirabiliter, & quantum fieri potest
expofitus: tum Leviticus, & post hos Num-
ri: demum Deuteronomium. Qui igitur a no-
bis Sermones vocantur, a magistris libri di-
cuntur. Hi omnes solutionem, & illustratio-
nem a S. Patre nostro Cyrillo Archiepiscopo
Alexandriae adceperunt. Praesens hic liber
est Galactionis Tacha Hieromonachi.*

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4.
Sec. XII. constat fol. 399.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΠΑΛΑΜΑΝ
ΑΙΡΕΤΙΚΟΝ.

CHRISTODULI SERMO CONTRA
PALAMAM HAERETICVM.

COD. XVI. C. Continet primo loco Christoduli Mona-
chi, hoc est Ioannis Cantacuzeni librum
contra Palamam, in quinque Sectiones di-
visum. Auctoris quidem nomen, & Libri
inscriptio non adiecta sunt: docta tamen
manus ita in fronte adnotavit, quemadmo-
dum nos posuimus.

I. p. 1. Primae Sectioni, quae IX. capita
continet, titulus est sequens: Τίς ἡ τοῦ λό-
γου κατασκευή. Quenam sit orationis dispo-
sitio. Incipit: Ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ λόγου, πολ-
λὴν τινα ἐπαγγελίαν προτίθεται κ. λ. Def. τὰ τ'
ἄνω κάτω, τὰ τε κάτω τιθεῖσιν ἄνω.

II. p. 43. b. Περὶ τῆς μίαν εἶναι κ' μόνην φύ-
σιν ἁγίων ἐπὶ Θεῷ. De eo, quod una & so-
la natura non creata, sit in Deo. Huic ora-
tioni, quemadmodum & reliquis sequentibus,
praemissus est index argumentorum, quibus
ea constat VIII. capitum. Incipit: Δοκεῖ μοι
μηκέτι πλείονων ἡμᾶς δεῖσθαι κ. λ. Def. ταύτην
μόνην ἁγίων ὑπερβολῶς εἶναι θεῖαν φύσιν.

III. p. 71. Οὔτι διαφέρουσι κατ' ἀντίφασιν αἱ
δύο φύσεις τῷ Θεῷ, ἡ κοινὴ δηλαδὴ φύσις, καὶ
ἡ κατ' ὑπόστασιν ἀνευρεθεῖσα φύσις. Quod compa-
rative differant duae naturae Dei, scilicet com-
munis essentia, & essentia secundum hypo-
stasin considerata. X. habet capita, quorum
hoc est initium: Οὕτω μὲν ἐν ἀνευρηκῶς τὴν
ὁμωνυμίαν τῶν θεῶν φύσεων κ. λ. Finis: σύμπαν
ἀπελαύνεται νόσημα βλασφημίας.

IV. p. 100. Περὶ τῶν ταύτων εἶναι κ' ἐν, κ'
ἀδιαιρέτον, τὴν ἑμψυτον κ' ὑπέρθεον δύναμιν, κ'
ἐνέργειαν τῷ Θεῷ τῇ ἑαυτῇ φύσει. De eo, quod
idem & unum, & minime differens sit,
ingenita & divina potestas, & efficacia
Dei cum eius essentia Haec oratio quo-
que in X. capita distributa, incipit: Ἐπεὶ

δὲ κατὰ ταῦτο τὸ μέρος καλῶς ᾤετο τὴν δια-
σκευὴν αὐτῷ προκεχωρημένην κ. λ. Def. μυρίων
ὄντων κ' ἄλλων τῶν πρὸς αὐτὰ ἰαύλα τεινόντων.

V. denique Sectioni p. 157. haec praefigi-
tur inscriptio: Περὶ τῆς ὅτι μόνος ἡμῖν κ' τριάς
τὸ λατρευόμενον ἐστὶν ἄνωθεν, ἐκείτι δὲ μετ' αὐτὴν,
κ' πληθὺς ἀνεξεκρίθητον ἁγίων. De eo, quod
monas & trias nobis, superna sit culta, non
amplius autem praeter illam, infinita multi-
tudo naturarum non creaturarum. XII. capi-
tibus haec constat, & incipit: Οἱ μὲν περὶ
τῶν τριῶν σημαινόμενων τῆς θείας φύσεως κ. λ.
Def. ὑπὲρ ἧς κ' ἡμῖν ὁ σύμπας διήνυσται λόγος,
ἦγε δόξα κ' μὴν εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Litte-
rae in hoc opere subinde sunt a recentiori
manu correctae, & atramento obductae. Ob-
servavimus quoque heinc & einde Diony-
sij, & Io. Damasceni, raro Athanasij, &
Basilij testimonia adferri; margini vero unam
& alteram notulam variae vel lectionis, vel
explicationis esse adpersam. Mentio incidit
tantum de hoc Mediceo Codice apud Ca-
simirum Oudinum in Commentario de Scri-
ptoribus Ecclesiasticis T. III. ad Annum
Ch. mccc. p. 981 qui tamen omnino silet de
his, quae sequuntur, & in eodem volumine
habentur.

VI. p. 204. Eiusdem Sermo de discrimi-
ne divinae naturae & operationis, in tres
Sectiones divisus; liceat enim nobis conie-
ctura adductis eum ita inscribere, quum
nullus titulus sit additus. Prima Sectio in-
cipit: Ἀπὸ τίνος ἐπαγγελίᾳ ἡ γραφὴς ἄλλης
ταῦτο λαβόντες, ὡς νῦν παρόντες, πιστεύειν εἰς
διαφορὰν φύσεως κ' θείας ἐνεργείας παραλήφατε
κ. λ. Def. οὐσίας διαφορὰν κ' ἐνεργείας ἐπὶ Θεῷ
προσεβύσαντας. Secunda pag. 210. b. inc.
Ἐπαύξοντες δ' ὑμεῖς μετὰ τῆς ἐξουσίας. Def.
ἄλλο περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ συνεισάγουσα ὑπάρξεως.
Tertia p. 218. inc. Ἀλλὰ τί τὰ μετὰ ταῦτα.
Def. εἰ μήτις κ' τὰ ἀσεβέστατα δι' ἐκατέρων ἔσχον,
τῆς τε ἀντιστροφῆς κ' ὡς ἔτοι πιστεύειν εἴλοντο.

Circa medium Codicem recentiori manu
fortasse cuiusdam possessoris fere analphabe-
ti sunt adscripta quaedam in tribus lineis
intellectu maxime difficilia. In secunda ta-
men linea haec fortasse ex nonnullis litte-
rarum ductibus erui possunt: Τίτην ἵς....
τῷ Χριστῷ ἡμέρᾳ τετράτῃ ἵς, νυκτὶ κ' τρις ὥρας
ἡ γυνὴ τὸν πρῶτόν μου παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν τῷ
ὀνόματι Μαρῖον. Peperit... in Christo die quar-
ta noctu ad tres horas primum meum filium
uxor, quem vocavit nomine Marium. In tertia
vero τίτην... (erat heic nomen fortasse
proprium) τῷ Χριστῷ ἡ γυνὴ τὸν δεύτερόν μου
παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν Μαντηλῆνα. Peperit... in
Christo uxor secundum meum filium, qui voca-
tus est Mantelena. Mos erat apud veteres
Codicum possessores, vel scriptores simi-
lia memoratu digna in prima, vel in ulti-
ma pagina adscribere, cuius rei alia e-
xempla in Codd. nostrae Bibliothecae alias
occident. Sed omnium luculentissimum
illud est, quod legitur in Diario Italico
Montefalconii edito Parisiis A. mdccii. pag.
219.

219. atque exstat in calce Codicis XII.
seculi membranacei Bibliothecae Basiliano-
rum Romae, in quo Nomocanon Doxopa-
tris, iussu Imperatoris Comneni editum,
continetur; atque est huiusmodi:

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα εἰς τὴν ἡ'. τῇ ἀγίᾳ
κ' μεγάλη τρίτῃ, ὥρα θ'. ἰδιπλ. ζ'. ἔτει ς ψ μ β'.
ἐγεννήθη ἡ θυγάτηρ ἐμοῦ συνάτορος τῆς κρι', ἡ
ἐν τῷ ἀγίῳ βαπτίσματι ὀνομασθεῖσα Ἀλφά-
ξαν, βασιλεύοντος ἡμῶν τῷ θεοσέπτῳ μεγάλῳ
βασιλεὺς κ' αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, & αἰεὶ Ἀν-
γέστου Φρεδδερικου, δεκάτῳ τετάρτῳ χρόνῳ τῆς
αὐτῆς βασιλείας, βασιλεύοντος δὲ Σικελίας τρια-
κοσῷ ἑβδόμῳ, Ἱερουσαλὴμ δὲ ἐννάτῳ.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα εἰς τὴν ἡ'. ἡμέρᾳ
τρίτῃ πρὸς ἑσπέραν ἰδιπλ. θ'. ἔτει ς ψ μ δ' ἡ σύ-
ζυγος ἐμοῦ συνάτορος τῆς κρι' κυρὰ Γεαζρίας
ἐγέννησε παιδίον δεύτερον ἄρσεν, ὃπερ ὀνομάσα-
μεν Μιχαὴλ, ὑπὲρ ἧς μεγάλη χαρὰ παρ' ἡμῖν ἐγε-
γόνει· οὕτω δὲ βασιλείας ἑσπέρως καταλαβούσης,
ἡ προφῆτης μοι σύζυγος τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ
παρέδωκε, κ' ἡμέρᾳ τετάρτῃ τῇ ῥηθέντος μηνὸς
εἰς τὴν ἰβ' ἐντιμῶς ἐτάφη ἐν τῷ πανσέπτῳ ναφ'
τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἀχειροποιήτου, κα-
ταλείψασα τὰ ῥηθέντα δύο παμφίλτατά μοι
τέκνα, τὴν Ἀλφάξαν κ' τὸν Μιχαὴλ οἷς ὁ
Θεὸς δόμῃ προκοπὴν κ' αὐξήσιν, ἐκείνη δὲ ἀφίσιν
ἀμαρτιῶν κ' ἀνάπαυσιν ἐν τοῖς τῶν δικαίων χο-
ροῖς. Hoc est:

Decima octava mensis Aprilis die, quae
erat sancta & magna feria tertia, hora no-
na, indictione septima, anno 6742. (hoc
est Christi mcccxxiv.) nata est filia mihi Se-
natori iudicii, quae in sacro baptismo nup-
cupata est Alphazan; imperante nobis reli-
giofo & magno Imperatore Romanorum &
semper Augusto Frederico, quarto decimo
anno eius imperii, regnante eodem ipso in
Sicilia anno trigesimo septimo, in Ierusalem
nono.

Mensis Septembris decima-octava, feria tertia
ad vespem, indictione nona, anno 6744.
(Christi mcccxxvi.) contux mea, Senatoris
iudicii, Domina Guazris secundum filium pe-
perit masculum, quem nominavimus Michae-
lem Haec magna nobis laetitiae causa; quum-
que nondum atra vespere esset, memorata
uxor mea spiritum Deo reddidit, & feria
quarta, quae praedicti mensis decima-nona
erat, honorabili sepulturae data est in vene-
rabili templo sanctissimae Deiparae, ἀχειρο-
ποίητο, id est, nulla manu, sed divinitus ef-
fectae, relictis mihi dilectissimis duobus filiis,
Alphazan scilicet puella, & Michaele, quae
Deus profectum & incrementum, ipsi vero
uxori remissionem peccatorum, & requiem in
Sanctorum choris, dederit.

Qui legi debeat vox κρι' non perspectum
mihi. Et atque hard dubie tribunal, in quo
Senator erat qui haec scripsit, cuiusque no-
men tacetur. Heic vides Arabica nomina in
sacro baptismo inposita, cuiusmodi sunt
Gonazris & Alphazan, quia non diu Arabes
Sicilia pulsi, linguae suae nonnullas voces
& nomina propria Siculis communicaverant.

Hic itaque codex, aut eius apographum,
Constantinopoli in Siciliam adlatum est, &
memorati Senatoris fuit.

VIII. p. 228. Agmen claudunt eiusdem
Hymni in Verbum Dei VIII. Primus E'κ τῶν
περὶ τῆς ὕλης λόγων. Ex sermonibus de materia.
Inc. Εὐλογον μὲν ἂν ἦν, κ' σφόδρα προσήκον, εἰ
τὸν ἅπαντα διήγον εἶαν πρὸς ἅπαντα ἀποβλέ-
πων, κ' μελέτην ἐξ ἐκείνου τῶν ὁραμένων ποιῶ-
μενος, πρὸς σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν ἀνατρέχειν
ἐπειρώμεν Θεόν· οὕτω γὰρ ἂν περιφανῶς ἔσχον
εἰπεῖν, ὁ δὲ θεὸς σε ἠδολοσχέει ἐν τοῖς δικαιο-
μασί σου. Def. συνεξομώσασά με τοῖς καλ'
αὐτὴν ἀσατοῦσι κ' βέουσιν.

IX. p. 233. Secundus E'κ τῶν περὶ τῆς ἐσ-
ρήσεως λόγων. Ex sermonibus de privatione.
Inc. Ἀλλ' ἡ σὴ δημιουργία κύριε κ. λ. Def. καὶ
πρὸς τὸ δὲ τι γίνεσθαι ὀρίξει.

X. p. 238. Tertius E'κ τῶν περὶ τῆς ἐνύλης
εἶδους λόγων. Ex sermonibus de materiali spe-
cie. Inc. Τί δ' ὧ λόγε Θεοῦ, κ. λ. Def. εἰς
ἡμῶν τὸ τότε συντέλειαν.

XI. p. 243. b. Quartus E'κ τῶν περὶ τῆς
φύσεως λόγων. Ex sermonibus de natura. Inc.
Ἡ δὲ σὴ κοσμοποιὸς δύναμις. κ. λ. Def. ἀμε-
τάπτωτος διήγγελλται Φρεδδ.

XII. p. 249. Quintus E'κ τῶν περὶ τῆς κι-
νήσεως λόγων. Ex sermonibus de motu. Inc.
Ἀρχὴν δ' εἶναι κινήσεως κ' ἡρεμίας τὴν φύσιν.
Def. ἡμεῖς προχειρισάμενοι θεωρώμεν.

XIII. p. 258. Sextus E'κ τῶν περὶ τῶν φυσικῶν
ἔξεων λόγων. Ex sermonibus de naturalibus
habitudibus. Inc. Τούτων τὸν τρόπον τῆς κινήσεως.
Def. τὰς ὑμῶν σοὶ συνερανίζόμενοι.

XIV. p. 262. Septimus E'κ τῶν περὶ τῆς τόπου
λόγων. Ex sermonibus de loco. Inc. Αὐτόθεν ἂν
μετὰ τὴν τῶν φυσικῶν ἔξεων θεωρίαν. κ. λ. Def.
λίαν ἐθαυμασώσης λόγε Θεῷ.

XV. p. 269. Octavus denique E'κ τῶν περὶ
τοῦ χρόνου λόγων. Ex sermonibus de tempore. Inc.
Μετὰ τὴν τῆς τόπου θεωρίαν κ. λ. Def. περισσο-
τέραν δὲ τὴν τιμὴν.

Hi quidem Hymni subtiles sunt, docti, &
solidissimis rationibus elaborati. Nihil pror-
sus de his, neque de aliis, quae in hoc Co-
dice continentur invenimus apud Fabricium
in Io. Cantacuzeno Biblioth. Graec. Lib. V.
C. 5. T. VI. p. 469. Fuit autem iste Io.
Cantacuzenus Imperator, litteris humanio-
ribus, perinde ac sacris egregie excultus:
prudencia in rebus gerendis, reique mi-
litaris peritia, & animi virtute conspicuus.
Cessit Imperio, & in Manganozum se ab-
didit Coenobio, Ioasaphi nomine adscito.
In hoc quidem recessu diu vitam produxis-
se ferunt, ad diem scilicet XX. Novem-
bris Anni mccccxi. In recensione Codicis
VIII. Pl. VIII. aliud spissum Cantacuzeni
opus occurret, contra Barlaamum, Acyndi-
num, & Palaman, quod idem esse, ac illud,
de quo nunc egimus, perperam in schedis
suis Mss. adnotavit Holstenius. In Cod. III.
Plutei LXXX. adservatur Paraphrasis Ethni-
corum Nicomachicorum Aristotelis, in cu-
ius fine Lib. VI. scriptum est, *librum fa-
ctum*

sum fuisse sumtibus piissimi, & Christo amici Imperatoris nostri Ioasaph Monachi Cantacuzeni anno 6872. (Christi mcccclxiv.) mensis Martii XXIV. indic. V. quam subscriptionem memorat Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p. 71. nosque uti iacet in Codice adferemus suo loco.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. minor. Sec. XIV. constat fol. 279.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVIDICUM.

COD. XVII. I. p. 1. **E**ΤΥΧΗ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Inc. Εὐχαριστῶμεν σοι κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν. Def. ὁ σὲ ὑμνεῖ πᾶσα ἡ κτίσις εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

II. p. 5. b. Εὐχὴ εἰς τὴν Παρθένου Θεοτόκου. Oratio in Virginem Dei Genitricem. Inc. Παρθένε θέσποινα Θεοτόκε ἡ τὸν Θεὸν λόγον. Def. τὴν παναγίαν Τριάδα πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ ἡ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

III. p. 10. Εὐχὴ ἐτέρα. Alia Oratio. Inc. Κύριε εἰ τὴ ἡμαρτον. Def. καὶ ζωοποιῶ σὺ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. ut supra.

IV. p. 11. b. Occurrit calamo delineata figura Davidis sedentis in sella, regio ornata, qui librum apertum manu tenet, adscriptis ex utroque la ere verbis: ὁ προφήτης Δαβὶδ. Propheeta David.

V. p. 12. Psalterium Davidicum, in quo singulis cathismatibus consuetae preces, hymni, & orationes adponuntur: cui etiam adcedit Psalmus CLI. idiographus.

VI. p. 82. b. In calce post titulum Psalmi L. in quo rubricatis litteris legitur, prophetam Nathanum venisse ad Davidem, postquam ingressus fuerat ad Bersabeam Vriae uxorem, calamo item delineata exhibetur tabula, in cuius uno latere est David in genua procumbens, ac demisso pene in terram vultu ance prophetam Nathanum periturus veniam; in altero vero Angelus ipse adpareret, qui gladium e vagina extrahit. Alia similis figura occurrit p. 126. b. post Psalmum LXXVI. cum inscriptione: προφήτης Μωϋσῆς, propheta Moyses, qui Hebraicis indutus vestibus stat, & in manibus amphoram tenet.

VII. p. 237. b. Sequuntur deinde Prophetarum Cantica, & in fine p. 259. b. haec minio est adposita inscriptio: Τελειώθη κατὰ τὴν ἰσ' τῷ Μαρτίῳ μηνὸς, ἔτος 5714. Nempe completum est XVII. mensis Martii, An. 6911. (Christi mcccclxi.) Quoniam haec est prima scriptoris nota, quae nobis occurrit in recensione Codicum huius Plutei, observandum nobis est cum clariss. Montefalconio Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 4. calligraphos in fine Codicum exemplarium, quasdam plerumque notas, scribare nomen, annum, mensem, diem, indictionem, nonnumquam etiam horam, qua completa descriptio fuit, indicantes adponere consuevisse, easque minio persaepe exaratas, maximeque postremis Impe-

rii seculis: plurima item alia memoratu digna, Ecclesiarum, Monasteriorum locorum, & Bibliothecarum nomina adscr. pisse, ut ex plurimis exemplis nostrorum Codicum einde eruemus, utque egregie ostendit laudatus Montefalconius l. c. Lib. I. Cap. 6.

P. 260. b. Occurrit cum epigrapho Γω. Α' γ. ὁ Χρυσόστομος. S. Ioan. Chrysostomus, qui stat habitu pontificali circumamictus. Sinistra manu volumen habet, dextera vero benedictionem impertitur Officia vero, canones & orationes, quae in hoc volumine inferuntur heic eo libentius describam quod in Goarii Euchologio non legantur.

VIII. p. 261. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ' τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. Mensis eiusdem III. [Officium] B. Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Inc. Σὲ τὸν μέγαν ἀρχιερέα. Def. καὶ ἀπόλουςις.

IX. pag. 285. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ σύναξις τῶν ἁγίων. Μηνὶ Νοεμβρί. Mensis eiusdem XX solemnitas incorporeorum. Inc. Τρισήμεν ἡμεῖς. Def. τὸ μέγα ἔλεος.

X. p. 296. b. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ σύναξις τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Μιχαὴλ. Mensis eiusdem XX. Solemnitas Archiepiscopi Michaelis. Inc. Μιχαὴλ ὁ διαπρεπέστατος. Def. χάριτος ἀξιοθῆναι.

XI. p. 299. Μηνὶ Μαΐῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κσ' ἡ μετάστασις τῷ Θεολόγῳ, καὶ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῳ παρθένῳ τῷ ἐπιστησίῳ. Μηνὶ Μαΐῳ. Mensis eiusdem XXVI. translatio Theologi, & Evangelistae Ioannis virginis, qui supra pectus Domini recubuit. Inc. Ὁ θεατὴς τῶν ἀρρήτων. Def. δοξολογία. Vid. Suicerum in Thef. Eccles. v. ἐπιστήσιος.

XII. p. 315. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ σύναξις τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῳ Εὐχαιστῶν κανὼν εἰς τὸν ἴδιον ἀγγελόν. S. Ioannis Eucharistiarum canon in Angelum Custodem peculiarem. Inc. Τὸν ἀγγελλον φύλακα. Def. καὶ δοξάζεται.

XIII. p. 324. b. Κανὼν θρηνητικὸς εἰς ψυχῶν βαγόντας, πόνημα τῷ Ἀνδρέᾳ Κρήτῃ τῷ ἱεροσολυμίτῃ. Canon lamentabilis in agentes animam, opus Andreae Cretensis Hierosolymitani. Inc. Δεῦτε συνάχῃτε. Def. ἀνακαλέσεται με.

XIV. p. 330. Ἀκολουθία τῆς ἀκαθίστου. Officium B. Mariae Acatistae, h. e. incolumitatem constituentis: hoc enim nomine vocata fuit ob victoriam, adversus Chosroae legatum Sarbarum sub Heraclio relatum. Inc. Βαλὴν προκίωνον. Def. ἀλληλουία. Vid. Suicer. l. c. v. ἀκαθίστος.

XV. p. 348. b. Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑποτακῶσαν Θεοτόκον. Canon paracleticus in Deiparam. Inc. Πολλοὶ συνεχόμενοι πειρασμοί. Def. σαρὶ κήρυγμα.

XVI. p. 351. b. Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Canon paracleticus in Iesum Christum Dominum nostrum. Inc. Ε'πὶ τὴν σὴν καταφύγω λόγε. Def. Παρθένε ἀγνή.

XVII. p. 357. Ἀκολουθία ἱερότης εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ποιηθεῖσα παρὰ Κοσμᾶ μονάχῳ τῷ Κυπριασίτῃ. Officium simplex in Iesum Christum Dominum nostrum, elaboratum a Cos-

a Cosma monacho Cyparissota. Inc. Ἰησοῦ γλυκώτατε ψυχῆς. Def. τὸς σὲ γεραίροντας.

XVIII. p. 369. Ἀκολουθία ἱερότης εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἐπὶ πολυμαρτήτῳ ψυχῇ, καὶ ἀπεγνωσμένῳ. Officium simplex in Iesum Christum Dominum nostrum, pro anima peccatrice, & emendationis desperatae. Inc. Οἰκτιρὼν με δέσποτα. Def. ἐνανέερον.

XIX. pag. 381. b. Μηνὶ Μαρτίῳ κ'. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης Θεοτόκου, καὶ αἰὶ παρθεῖναις Μαρίας. Μηνὶ Μαρτίῳ 25. Annuntiatio sanctissimae Dominae Deiparae, & semper Virginis Mariae. Inc. Α'πεσάλη. Def. ὁ μὲν δόξαται.

XX. pag. 399. Ἀνακομιδὴ τῷ λειψάνῳ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. Recuperatio, seu reportatio reliquiae sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi Constantinopolitani. Inc. Ἀνακομιδὴ. Def. ἔχε πρὸς τὸν Θεόν.

XXI. p. 407. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Ἀκολουθία τῶν ἁγίων θαυματουργῶν ἀναργύρων Κοσμᾶ, καὶ Δαμιανῶ. Μηνὶ Νοεμβρί. Officium sanctorum miraculis clarorum, pauperum Cosmae, & Damiani. Inc. Ὁ λην ἀποδέμενοι. Def. τέλος.

XXII. p. 415. Ἀκολουθία τῷ ἁγίῳ ἐνδόξῳ μεγαλομάρτυρῳ, καὶ τροπαιοφύρῳ Γεωργίῳ. Officium sancti gloriosi magni martyris, & tropaeophori Georgii. Inc. Ὁ's γενναῖον. Def. ψυχῆς ἡμῶν. Nihil, ut iam animadverti, in Euchologio a Goario edito ex his, quae in hoc Codice continentur, occurrit.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. maiori, decem primis foliis membranaceis, Sec. XIV. Constat fol. 424.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑΔ.

PSALTERIUM DAVID.

COD. XVIII. I. p. 1. **Δ**Αβὶδ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος.

Davidis Prophetarum, & Regis Carmina. Incipiunt a Psalmo I. & desinunt in Psalmo CXLIV.

II. p. 238. Cantica Prophetarum. Incipiunt a Cantico Aggaei: Αἰνεῖ ἡ ψυχὴ μου, & desinunt in Cantico Zachariae Prophetarum: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεός. In fine legitur: Τῷ συνελεσθῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις.

Codex Graec. membr. Ms. Sec. XI. aliquibus in locis recentiori manu suppletus, scilicet a pag. 1. ad pag. 29. tum p. 44. 51. 66. 142. 143. 152. & 188. denique a pag. 233. usque ad ultimam, quae est 257.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ.

DIONYSIUS AREOPAGITA.

COD. XIX. I. p. 1. **D**ionysii Opera editis initio & fine plane consentanea, nempe Prologus, Index Librorum, & Capitulum, Liber de Divinis Nominibus cum luculentis scholiis margini adscriptis, quae tamen medio Cap. quarto desinunt, Liber

de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, de Mystica Theologia, & Epistolae X. Desiderantur tamen Epigrammata, quae in aliis Codicibus observavimus. Scholiorum specimen damus excerptum ex initio Capituli I. de Divinis Nominibus. Schol. a. Γνώσεως πραγματεία τετινῆται τῷ πατρί, οἰκεῖ προσεισαγωγή τις καὶ προφειρία σοιχειώδης τῶν περὶ Θεῦ ἐν ἱαῖς γραφαῖς παραδεδομένων. Ἡ' τοι ἐπίμνησις, ἥ τις κατὰ ἀκολουθίαν ἡ παρθεῖναι αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῶν.

Schol. b. Ἡ' ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. Ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει, ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπερασωμάτων, καὶ ὑπὲρ πάντων ὁρίων πῶς ἂν τις λογικῶς ἐπιστήσῃ. ἐν ἀνεμνησέῳ, εἰ μὴ μῶλις τῷ ἀκροτάτῳ ἀνθεῖ τὸ νῦν τὴν περὶ Θεῦ ἀγνωσίαν ὅτι ποτὲ ἐστὶ διὰ τῆς εἰλικρινῆς εὐσεβείας εὐλαχῆτως συννοεῖν δυνάμενος.

II. pag. 115. Gregorii Nazianzeni Sermones XXXV. Primus: Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς αὐτοῦ, καὶ αὐτῆς ἐπανόδου ἐκείθεν μετὰ τὴν τῷ πρεσβυτέρῳ χειροτονίαν, ἐν ᾗ καὶ τὸ τῆς ἱεροσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὅποιον δεῖ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον. Apologeticus suae in Pontum fugae, & reditus, postea quam presbyter fuisset consecratus, in quo & quae professio sit sacerdotii, & qualem esse deceat Episcopum. Inc. Ἡ' ττημαί, καὶ τὴν ἡτταν ὁμολογῶ. Def. εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

Existant hi Sermones in edit. G. L. eius operum Parisi apud Claud. Morellum A. mdcix. T. I. p. 1. Sunt etiam nonnulla scholia adpersa, in quibus variae lectiones, & explicationes vel compendiosae scripturae, vel ipsarum sententiarum adferuntur. Adscribamus aliquid, quoniam, quod sciam, nondum lucem aspexerunt. Ὁ λόγος δικανικός, τὸ δὲ εἶδος τέττα σοφιστικὸν τέλειον ἀπὸ προσώπου καὶ πράγματος. Τέτον εἶπε τὸν λόγον ὅτε ἐπανήλθεν ἀπὸ τῷ Πόντῳ, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον. χειροτονήσῃς γὰρ πρῶτον ἀνεχώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον. ἔνθα τοπρῶν ἐμύνασεν, εἰτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. In Catalogo Biblioth. Coislinae P. I. pag. 118 memoratur a Montefalconio Cod. LII continens Gregorii Nazianzeni Orationes XVII. cum scholiis ab editis Latinis omnino diversis. Fabricius vero l. c. Lib. V. Cap. 13. Tom. VII. p. 538. eorum, qui Nazianzeni scripta Commentariis illustrarunt, catalogum exhibet.

II. p. 130. Πρὸς τὰς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. Ad eos, qui ipsum quum primum invitassent, obviā non iverunt, posteaquam presbyter factus esset. Inc. Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Def. εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 46.

III. pag. 131. b. Ε'πιτάφιος εἰς Καίσαριον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Sepulcralis in Caesarium fratrem eius. Inc. Οἷός με ἴσως, ὦ φίλοι. Def. εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 160.

IV. pag. 137. b. Ε'πιτάφιος εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Γοργονίαν. Sepulcralis in sororem eius Gorgoniam. Inc. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, τὰ οἰκεῖα

οἰκία. Def. εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 176.
V. pag. 142. Εἰρηνικὸς πρῶτος ἐπὶ τῇ ἐνώσει
Ἰων μοναζόντων. *De Pace sermo primus ob recon-*
ciliationem monachorum. Inc. Λύει μου τὴν
γλῶσσαν ἢ προθυμίαν, καὶ περιφρονῶ τὸν ἀνδρώπι-
νον νόμον. Def. ἔσαι μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν
ὑπερεχέσης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀμήν.
Ibid. p. 190.

VI. pag. 147. Εἰρηνικὸς δεύτερος ἐπὶ τῇ αὐ-
τῇ ὑπόθεσι. *Secundus de Pace eiusdem ar-*
gumenti. Inc. Θερμὸς ὁ ζήλος, πρῶτον τὸ πνεῦμα.
Def. ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 205.

VII. pag. 150. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς
ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενόμενῃ τῷ λαῷ
φιλονεικίᾳ, περὶ ἐπισκόπων τινῶν διεισχεθέντων
πρὸς ἀλλήλους. *Tertius de Pace, habitus Con-*
stantinopoli super populi contentione ob ali-
quot Episcopos invicem litigantes. Inc. Εἰρή-
νη Φίλη, τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Def.
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν.
Ibid. p. 213.

VIII. p. 153. b. Α' πολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυ-
τοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασιλεῖον, ἡνίκα
ἐπίσκοπος Σασιμῶν χειροτονήθη ἔμελλεν. *Apo-*
logeticus ad eius patrem, et ad magnum Basi-
lium, quum Episcopus Sasimorum consecrandus
erat. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα καὶ πνεῦμα. Def.
καὶ εἰς τὰς αἰώνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ibid. p. 142.

IX. pag. 154. b. Α' πολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυ-
τοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασιλεῖον, ἡνίκα
ἐπίσκοπος Σασιμῶν ἐχειροτονήθη. *Apologeticus*
ad eius patrem, et magnum Basilium, quum
Episcopus Sasimorum consecratur. Inc. Οὐδὲν
ἰσχυρότερον γήρας. Def. εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν.
Ibid. p. 134.

X. p. 155. b. Εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἡνίκα
ἐπέτρεψεν αὐτὸν φροντίζειν τῆς ἐν Ναζιανζῷ ἐκ-
κλησίας. *Ad patrem eius, quum ipsi committe-*
ret Ecclesiae Nazanzenae curam. Inc. Τὸ εὐ-
μα με ἡνοῖξα καὶ εἰλκυσα πνεῦμα. Def. εἰς τοὺς
αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 145.

XI. pag. 156. b. Εὔπαικτος εἰς τὸν ἑαυτοῦ
πατέρα, ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόνναν τὴν μητέρα
παρὰ μυσθία· εἴρηται δὲ ἐπὶ παρούσῃ τῷ μεγάλῳ
Βασιλεῖ. *Sepulchralis in patrem eius, et con-*
solatio matris Nonnae: habita est praesente Ba-
silio magno. Inc. Αὐθροῦπε τῷ Θεῷ ἐπιστὲ θε-
ραπον. D. f. Ἀνθρώποι προτέμνοντες. Ibid. p. 286.

XII. pag. 167. Α' λόγος πρὸς τὰς πολιτευμέ-
νες ἀγωνιῶντας, καὶ τὸ ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Ser-*
mo ad cives gravi timore percussos, et prae-
fectum irascentem. Inc. Τὴν κοιλίαν μου. Def.
καὶ εἰς τὰς αἰώνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ibid. p. 265.

XIII. pag. 169. Εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον
Α' λεξανδρείας ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίσιν, καὶ ἐπ'-
ανελθόντα μετὰ τριετὴ χρόνον. *In Heronem*
philosophum Alexandrinum ob fidem exulem,
et post triennium redueunt. Inc. Τὸν φιλόσο-
φον ἐπαίνεσομαι. Def. νῦν τε καὶ ὕστερον ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰώνας,
ἀμήν. Ibid. p. 409.

XIV. pag. 173. Εἰς τὸν κατὰ πλὴν τῶν ἀπ'
Αἰγύπτου ἐπισκόπων ἐν Κωνσταντινουπόλει ῥηθεὶς.
Sermo in navigationem Episcoporum Aegypti,
Constantinopoli habitus. Inc. Τὰς ἀπ' Αἰγύπτου

προσφθιγγόμενοι. Fin. ἔς πολλὰ καὶ δεικνύται τῆς
γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν.
Ibid. p. 424.

XV. pag. 175. Περὶ δόγματος καὶ καταστά-
σεως ἐπισκόπων σχεδιασθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει.
Sermo de dogmate et constitutione Episcoporum,
ex tempore habitus Constantinopoli. Inc. Ο' ταν
ἰδὼ τὴν νῦν γλωσσελγίαν. Def. τῷ Θεῷ ἡμῶν,
ὃ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 486.

XVI. pag. 177. b. Περὶ θεολογίας. *De Theo-*
logia. Inc. Ε'πειδὴ ἀνεκαθάρσαμεν τῷ λόγῳ τὸν
θεολόγον. Def. εἰπεῖν ὑπὲρ πάντων. Ibid. p.
536 sed in editione est secundus de theologia.

XVII. p. 184. Περὶ θεολογίας λόγος β'. πρὸς
Εὐνομιανδρὸν, καὶ περὶ θεολογίας προδιόλεξις. *De*
Theologia sermo secundus, contra Eunomianum,
et de theologia prolusio. Inc. Πρὸς τὰς ἐν λόγῳ
κομψὺς ὁ λόγος. Def. ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ
κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰώνας, ἀμήν.
Hic in citata editione est primus de theolo-

logia p. 529.
XVIII. pag. 186. Περὶ τοῦ λόγου πρῶτος.
De filio sermo primus. Inc. Α' μὲν ἐν εἰσι
τις ἀν. Def. εἰς τοὺς αἰώνας, ἀμήν. In edi-
tione p. 561. est tertius de theologia.

XIX. pag. 190. b. Περὶ τοῦ λόγου δεύτερος.
De filio sermo secundus. Inc. Ε'πειδὴ σοὶ τὰς
μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν εἰσφύας. Def. ὁ αὐτὸς
πνευματικὸς εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν. In editione
est quartus de theologia p. 577.

XX. pag. 195. Λόγος περὶ τοῦ ἁγίου πνεύμα-
τος. *Sermo de Spiritu sancto.* Inc. Ο' μὲν δὴ
περὶ τοῦ ἁγίου λόγος. Def. τιμὴ, κράτος εἰς τὰς
αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 593. qui quintus est,
et postremus de theologia.

XXI. pag. 201. b. Κατὰ Ἀρειανῶν, καὶ εἰς ἑαυ-
τόν. *Adversus Arianos, et de se ipso.* Inc.
Πῶς τότε εἰσιν οἱ τὴν πένιν ἡμῶν ὀνειδίζοντες.
Def. ὃ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 431.

XXII. pag. 205. b. Εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ
ἐπιστάντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *De se ipso*
ex agro reduce, postea, quae a Maximo per-
petrata fuerant. Inc. Ε'πὶ ὅταν ὕμνος ὦ τέκνα, καὶ
ἀντεποθέμην. Def. δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τὰς
αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 472.

XXIII. pag. 211. Περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξε-
σιν εὐταξίας. *De moderatione in disputationi-*
bis servanda. Inc. Ε'πειδὴ συνεληλύθατε προ-
θύμως. Def. ὃ πάντα δόξα εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν.
Ibid. p. 442.

XXIV. p. 219. Εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὰς λέ-
γοντας ἐπιθυμῶν αὐτὸν τῆς κατὰ τὴν Κωνσταντι-
νουπόλεως. *De se ipso, et ad eos, qui dicebant*
eum adesse sedem Constantinopolitanam. Inc.
Ε'γὼ θυμαίω, τί ποτὲ εἰσιν. Def. ὃ ἡ δόξα,
τιμὴ, κράτος εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 464.

XXV. p. 222. b. Πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτε-
ρον ἐπιστολὴ πρώτη θεολογικῶτάτη. *Ad Cleodonium*
preshyterum Epistola I. maxime theologica. Inc.
Βυλόμεθα μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία περὶ τὴν ἐκ-
κλησίαν. Def. ἰσχύον λαμβάνοντος. Ibid. p. 737.

XXVI. p. 226. Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ δευ-
τέρα. *Ad eundem Epistola II.* Inc. Ε'πειδὴ
πολλοὶ προσελθόντες τῇ σὴ εὐλαθείᾳ. Def. παν-
τάπασιν τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745.

XXVII.

XXVII. pag. 227. b. Πρὸς Νεκτάριον Κων-
σταντινουπόλεως ἐπίσκοπον. *Ad Nestarium Con-*
stantinopolitanum Episcopum. Inc. Ε'οικε τὴν
παύσαν ζῶν. Def. αὐτῶν κατισχύσει. Ibid.
p. 721. sed in Cod. sequitur notula quaedam.

XXVIII. p. 228. b. Κατὰ Ἰουλιανὸν ἐκκλησι-
τικὸν, καὶ κατὰ Ἑλλήνων λόγος πρῶτος. *In Iulia-*
num, et Paganos Invektiva prima. Inc.
Α'κούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Def. τῆς
ἡμετέρας ἀρετῆς, καὶ παιδείσεως, οἷς καὶ τὸ μὴ
προσβιβῆναι. Sed heic quaedam pauca desunt.
Ibid. pag. 49.

XXIX. p. 257. Κατὰ Ἰουλιανὸν ἐκκλησι-
τικόν. *In Iulianum altera.* Inc. Οὗτος μὲν δὴ τῶν ἡμῶν
λόγος ὁ πρῶτος. Def. ἵνα μὴ τὰ ὅμοια δράσαν-
τες, τῶν ἰσῶν καὶ ἀντιτύχουσιν. Ibid. p. 109.

XXX. pag. 267. Εἰς τὸ ἱερὸν τῷ εὐαγγε-
λίῳ, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς λόγους τέτους.
In dictum illud Evangelii, quum consummasset
Iesus hos sermones. Inc. Ο' τὰς ἀλειτουργίας προελ-
μειν Ἰησοῦς, καὶ αὐτὸς σαγηνεύει. Def. ἐν αὐτῷ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς
αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 496.

XXXI. pag. 273. Εἰς τὴν χειροτονίαν Δοαρῶν
Ὁμιλία ἐκδοχέστα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ. *Homilia*
habita in electione Eulalii, Doarensum Episcopi.
Inc. Δέξασθε τὸν ἡμέτερον λόγον. Def. βασι-
λεῖον ἱεράτευμα, ἐν Χριστῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δό-
ξα εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν. Ibid. p. 494.

XXXII. pag. 274. Πρὸς παρθένον παραινέτι-
κός. *Ad Virginem adhortatio.* Inc. Παρθέ-
νη Χριστῷ, δέξασθε τὸν νυμφίον. Def. Ἰδὴ-
τε, καὶ μιγῆτε τοῖς ἁγίοις μυστηρίοις. Scripta est
numeris metro solutis ad imitationem Syra-
cusi Poetae. In editione Parisiensis exstat
Tom II. pag. 299. inter carmina.

XXXIII. p. 275. Sequitur sine ulla in-
scriptione Hymnus, sive Precatio ad Chri-
stum pro quiete, & somno nocturno. Initium:
Σέ καὶ νῦν εὐλογῶμεν Χριστέ μου, λόγε Θεῷ, ὥς
ἐκ φωτὸς ἀνάρχῃ, καὶ πνεύματος ταμίας, τριτοῦ
φωτὸς εἰς μίαν δόξαν ἀθροισμένου, δεῖ λυσας τὸ
σκότος, δεῖ ὑπέστησας τὸ φῶς. Fin. σὺν σοὶ δὲ
κατ' εὐσεβείας ἐνοίας ἐταξέτω, μηδέ τι τῶν ἡν-
παρῶν ἡμέρας νῦν ἐλέγξῃ, μὴ δὲ παύσῃ νυκτὸς
ἐνύπνια θροεῖτω, νῦν καὶ σώματος δίχα σοὶ Θεῷ
προσλαβέτω, πατρί, καὶ ἡμῖν, καὶ ἁγίῳ πνεύματι
εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν. Non legitur in editione
G. L. operum Parisiensis, A. mdcix.

XXXIV. Ibid. Μεταφράσις εἰς τὸν Ἑκκλη-
σιαστικόν. *Metaphrasis in Ecclesiasten,* quam ta-
men plerique Gregorio Neocaesariensi tri-
buunt, nec heic quidem expressis verbis Na-
zianzeno ascribitur. Inc. Τάδε λέγει Σαλο-
μὼν ὁ τῷ Δαβὶδ βασιλεὺς καὶ προφήτῃ ἡμῶν. Def.
ἀγαθὸν τε δμῶ, καὶ φαύλον. Ibid. T. I. p. 749.

XXXV. p. 283. Πρὸς Εὐάγγριον. *Ad Eua-*
grium. Inc. Σφόδρα σε θαυμάζω καὶ λίαν ἐκ-
πλήττομαι. Def. δίκαιον ὡς τὸν λόγον. Ibid. p. 717.

XXXVI. p. 284. b. Σημασία εἰς τὸν Ἰεζε-
κίην. *Brevis expositio Ezechielis prophetae.*
Inc. Νομίζομεν τὸν ἀνθρώπον εἶναι τὸ λογικόν.
Def. Ἰεζεκιὴλ δόλος γεγενῆσθαι πρότερον Ἰερε-
μίην. Ibid. p. 723.

XXXVII. pag. 285. Εἰς μάρτυρας, καὶ κατ

Ἀρειανῶν. *In martyres, et adversus Arianos.*
Inc. Τί τοσούτων ἐσιν εἰπεῖν, ὅσον τοῖς ὀφθαλμοῖς
πᾶσι βλέπειν. Def. ὁ ἡ τοῖς ἀγαθοῖς ἐδωδίοις
πλήθυσσα τράπεζα. Ibid. exstat tantum Latine
p. 725. De singulis hisce Sermonibus egre-
gie, ut solet, edidit Casimirus Oudinus ad
A. C. cccxxx. in Commentario de Scri-
ptorib. Ecclesiast. T. I. p. 613. Eadem ma-
nus, cui totum Codicem debemus, in fine
subscriptit: Έτος 577 λ 5 hoc est, anno
mundi 6839. (Christi mcccxxxi.) Certe
compendiosa eius scriptura vix aliud secu-
lum prodit.

Cod. Graec. papirac. in 4. maiori Sec.
XIV. constat foliis scriptis 286.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ.

DICTIONARIUM ECCLESIASTICVM.

I. p. 1. Continet hic Codex Lexicon COD. XX.

vocum Ecclesiasticarum. Quo
facilius lectores de hoc insigni monumento
iudicare possint, age ascribamur initium:

Α βελ, ἀτμός, ἢ πένθος, ἢ σχολήσιμα.
Α'βδύλλυτον, ταπεινόν
Α'βρίζεσθαι, καλλωπίζεσθαι.
Α'βλαβήδρια, ἀτελέστατα, τὰ ἐκτρόματα, μὴ
ἔχοντα ζῆλον.

Α'γῃ ἢ κλάσει τῷ ξίφει.
Sed quoniam nonnulla in anteriore tantum
parte paginae primae heinc & einde vetu-
stare corrupta sunt, earum potius vocum
specimen aliquod adferamus, quae a secun-
da alphabeti littera ordiuntur.

Βαβαλ, θυμαίωμεν ἐπὶ ῥήματι.
Βάβαξ, ὁ λάφυρος, ἢ ὁ βακχευόμενος.
Βάβει, βοάει, λέγει.
Βάβρων, θεμελίον.
Βαβυδίνης, ἐν βάθει τὰ βέδματα ἐχέσης.
Βαβυλόνισιν, σιτοφόροις πεδίοις.
Βαβυλῶντις, εὐλογίως, εὐλογίως.
Βαβυλ, τὴν ὑπὸν βοῦν (sic) τὸν πύργον.
Βαίνειν, βαδίζειν, περιπατεῖν.
Βαίον, ὀλίγον μικρόν.
Βακχεύονται, μαίνονται, ὀργίζονται, μεθύσκου-
μενοι.

Βαθμὸς, ἐξέλιξις, ἐξέλιξις, ἢ καμπτός.
Βάθρον, ἐν ᾧ ἐστὶ βαίνειν, ἢ βῆμα, ἢ θεμέλιος, ἢ
κλίνη. Λέγεται ἐν βάθρῳ θηλυκὸν· ἐπὶ βά-
θρῳ, ἐπὶ βάσει ἀκλινὸς, ὁ ἀποτεταμημέ-
νος τὸ αἰδοῖον· μέγας μὲν ἀνάγκης καὶ γυναι-
κίδος.

Βαλανεῖον, τὸ λατεῖον.
Βακχεύσασαν, ὀρχομένην, πλανηθεῖσαν, ἐξε-
σηκίαν.

Βακχευθεῖσα, ἐξεσηκία, ἐξηχευμένη.
Βαλλάντιον παρὰ τὸ βάλλειν, ἔστι δὲ θαλάσσιον
τὸ βαλλάντιον, (sic) ὃ καὶ φόλλοις, δινάριον
ῥῆ. (f. notat ῥωμαίων.)
Βάπτισμα, ἐν ᾧ βάλλεται ἡ γυνὴ πίπτει τὰ
πταίσματα.

Βάλλος, ἵππος τῷ Ἀχιλλεῷ.
Βαλλαντιοτόμος, κλέπτης.
Βάτραχος, ὁ βοὴν τραχέαν ἔχων.
F 2

Βάλ-

βάλλεται, σή (f. notat σημαίνει) τὸ ζεύ-
ζεται βολὴν γὰρ κυρίως ἢ ἀπὸ τῆς τῶς περ-
πομένης.

Γασανίζειν, ἐξετάζειν,
Βαλάδες, δεσποτήρια.

Βαλμύς, σήθος.

Βαλαί, [sic] βαλμύς, ἢ βάσις, ἢ καρπὸς,
λέγεται δὲ, κὴ ἡ πρώτη ἔξοδος (f. πρώτη ἔξο-
δος) τῶν δρομίων.

Βαυβαίνη, δις ἀζέει, τρέμει τοῖς ποσὶ, κὴ ἀση-
μένως φέγγεται.

Βάναυσοι, αἱ διὰ χειρῶν μόχθῃσαι τέχναι.

Βάναυσος παρὰ τὸ τέχνη τῆς διὰ πυρὸς ἐργα-
ζόμενος (sic) βάναυσος γὰρ ἡ κάμινος.

Βαρηθμύς, λυπηταὶ ὀλιγορέ (sic).

Βάρβαρον, ὄρυγμα, χάσμα, χάος.

Βάρις, πλοῖον, πύργος, σοῦ, τείχη σφόν.

Sed his adcedat & nostra sententia, si
quis fortasse sit futurus, qui putet, nobis
facilius esse iudicium ex toto Codice, quam
ceteris ex aliqua eius particula. Multa igitur
observavimus, non modo ab exquisita,
rara, antiqua, & integra graecitate petita,
sed etiam a vulgari, senescente, novata, infir-
ma, barbara, imo a latinitate ipsa: quae
quidem omnia litterarum studiosis gratissima
esse debent. Non negarim tamen trita quae-
dam, & valde obvia heinc & eincde occur-
rere. Sed tantum abest, ut ea auctoritati
huius Codicis obstant, ut potius eum bonum
esse testentur. Quemadmodum enim non
nisi aurum, ac nobile metallum conrumpe-
re solent homines, sic bonis quoque aucto-
ribus suas ineptias olim intrudebant ii, qui
tuae ipsorum auctoritati diffiderent. Nec
ignota est librorum oscitantia, & in
amplificandis Codicibus debitorum quaestui
comparando studium. Ceterum hoc Lexicon
mendis licet scatens, integrum est, & lacu-
narum, quod vidimus, expers.

II. p. 149. Sequitur aliud Lexidion paginae
unius cum dimidio, ita inscriptum: Ἀρ-
χὴ συν Θεῷ τῶν λέξεων τῆς Ὀκτατεύχου. Pro-
ponamus initium:

Ἀνεξωπύρησεν, ἀνεκτίσματο τὴν ψυχὴν.

Ἀνεκτίσματο παρεμβύθη.

Ἀρεῖον, καλὸν, ἐπιχαρὴ κεχαριτωμένον.

Ἀναφερεῖς, οἱ ἀνέχοντες, οἱ ἀναβασιάζοντες.

III. p. 150. b. Einde aliud subcedit unius
paginae nullo ordine congestum, cuius ti-
tulus: Λέξεις τῶν Βασιλίων.

Incipit: Ἀναφέ, βαθμῶν, κὴ ἐξέτασεν αὐ-
τὸν εἰς τὰς ναὺς τυτέειν εἰς τὰς ἑδρας.

Εἰς ἀφελύσματο δι' ἡμᾶς φροντίζει περὶ ἡμῶν.
Agmen claudunt Λέξεις τῶν ἐκατὸν πενήκοντα
ψαλμῶν: quae si integrae forent, tam nobis ad-
ceptae esse deberent, quam nunc dolendum
est, vix unam paginam superesse, quae comple-
tatur tantum primas quadraginta voces in-
cipientes a littera prima, secunda & quar-
ta. Nam quod mirandum, nullum a gam-
ma incipiens vocabulum heic adnotatum est.
Ipsarum primae sunt:

Ἀλληλεῖα, ἀνεῖτε τὸν ὄντα, ἦτοι τὸν κύριον.
Ἀῖνον, ἔπαινον ὕμνον.

Μακάριος, ὁ πάντοτε ἐν ἀγαθοῖς ὢν.

Ultimae: Διέσειλεν, διεχώρησεν, παρήγ γεῖλεν
Quae sequuntur, omnia sunt ablata.

Hoc Lexicon, quod putat esse S. Cyrilli,
aut S. Maximi, antiquum & optimum adpel-
lat Holstenius in Sch. Cl. Fabricius Biblioth.
Graec. Lib. IV. C. 36. T. IV. p. 569. de eodem
haec habet: *Glossarii Biblicis Graecis, quae in
celebrioribus Bibliothecis Europae complura Mss.
existere dixi, ad censendum etiam venit Dictionarium
Ecclesiasticum optimae notae in Bi-
bliotheca Medicea, quod laudat Alex. Morus
in notis ad 2. Tim. I. 6. & Matth. I. 19.*
Nescio, an diversum a Stephani, antiqui
glossographi (eiusdem Grammatici opinor, qui
in Dionysii Thracis τέχνας scripsit) expositio-
ne Mss. ἐνδιαθέτων γραφῶν, quae adlegatur
ab Io. Pearsonio Praef. ad LXX. Interpretes,
sed fuerunt praeterea, qui doctores etiam,
& Ecclesiasticorum ac Theologorum Graecorum
scripsit, si qui singulari genere usi fuissent,
glossariis eiusmodi illustrarent. Talis ἐρ-
μηνεία λέξεων, litterarum ordine concinnata,
praefigitur primae editioni Graecae operum,
quae sub Dionysii Areopagitae, Florentiae
apud Iunctam A. MDCXVI. in 8. nomine circum-
feruntur.

Cod. Graec. membranac. Ms. ineditus in
4. Sec. XII. bene scriptus, & servatus.
Constat foliis scriptis 151.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ.

PSALTERIUM.

I. p. 1. Psalterium Graecum CL. Psal-
morum, quod tam mendose
conscriptum est, & in orthographia, & in
syntaxi, & in litteris, quae inter se mini-
me conveniunt, ut nihil utilitatis eius le-
ctio adferre posse videatur. Illud sane ani-
madversio dignum est, Graecam scrip-
turam multum ad Hebraicam adcedere, ut
in prima pagina Lucas Holstenius rubeis
litteris adnotavit.

II. p. 80. b. Adcedit Oratio ad beatam
Virginem, deinde psalmus idiographus in
David, & extra numerum, quando mono-
machiam iniit cum Goliath, demum Can-
ticum Moysis, & alia nullius prorsus mo-
menti. Pag. 83. b. in fine mendosissima in-
scriptio adposita est: quae tamen alia manu
ibidem conrecta ita subiicitur. Εἰς γὰρ τὸ πα-
ρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἀδελφοῦ Βερνάρδου μοναχοῦ τῆς
ἀγίας πατρὸς ἡμῶν Δομνίνου, ἡ Βαρθολομαῖος Βαρλο-
λίνου τῆς Φλορεντίας. Scriptus est praesens li-
ber manu fratris Bernardi Monachi sancti pa-
tris nostri Dominici, filii Bartholomaei Bar-
tolini Florentiae.

III. p. 84. Sequitur Psalterium Hebrai-
cum, licet non mendose, tamen haud dili-
genter, & exacte ab eadem manu exaratum.

Meminit huius Codicis Montefalconius
in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 91. & Iacobus
Le Long, cum aliis huius Plutei Codicibus
Psal-

Psalterium continentibus, in Bibliotheca Sa-
era Parisiis MDCCLXIII. T. I. p. 163. sed ambo
scriptorem Codicis perperam vocant Ber-
nardum Monachum Dominicanum, filium
Bartholomaei Bartolisci de Florentia.

Cod. partim Graec. partim Hebraicus
membran. Ms. in 4. Sec. XV. constat fol. 119.

ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ.

CONLECTIO CANONVM ECCLESIASTICORVM.

I. O. Scholastici Constantinopolitani Patriar-
chae conlectio Canonum, & Nomocanon,
in titulos L. & aliae aliorum Ecclesiasticae
constitutiones. In prima voluminis pagina
Antonius Augustinus haec adnotavit, Ex
Theodoro Balsamone [nam id ei nomen alio
huius Bibliothecae Cod. tribuitur] νομοκά-
νον: id est constitutarum Conciliorum legum,
sive de divinis rebus Canonum conlectio.
Haec, hoc ordine confecta est. Initio ad
Capita quinquaginta sub compendio, qui-
buscumque Canonibus quae lata sunt, re-
feruntur: nempe ex Apostolorum LXXXV.
& Patrum; scilicet, ex synodo Nicaena,
Ancyra, Neocaesaria, Sardices, Gan-
grae, Antiochena, Laodicensa, Phrygiae,
Byzantina, Ephesina, Chalcedonensis: Ba-
silii quoque. Haec autem constant ex prae-
missis indicibus, tum Conciliorum, tum Ti-
tularum. Ad horum Canonum normam,
de divinis rebus, Codice, nec non Novel-
lis Iustiniani lata, sub compendio, locis in-
dicatis, adferuntur. His deinde subiicitur
ex eisdem Novellis eruta quaedam epitome
de nonnullis Ecclesiasticae dioecesis Capituli-
bus. Demum singillatim proponuntur supe-
riores habitus conventus, hoc tamen ordine,
subque compendio: Byzantinum Concilium
primum, deinde Nicaenum, Carthaginen-
se, Africanum: quae subsequuntur epitomae
Apostolicorum Canonum, Nicaeni, Byzan-
tini, Ephesini, Chalcedonensis, Trulliani,
Ancyra, Neocaesaria, Sardices, Gan-
grae, Antiocheni, Laodicensi, Basilii item.
Adtexuntur his Epistolae quaedam Basilii,
Gregorii, Theophili, Petri martyris, Atha-
nasii: Responsa Canonica Timothei, nonnul-
la Cyrilli, item de septem synodis: praeter-
ea Sisinnii, Leonis Caesaris de Nuptiis:
item ex Proclo, Victorio, Photio.

Huc usque Augustinus. Nos singula nunc or-
dine persequamur. Et primum animadvertim-
us, non recte Augustinum de auctore huius
Canonicae Conlectionis iudicasse, quae non
ad Theodorum Balsamonem pertinet, sed ad
Ioannem Scholasticum, Constantinopolita-
num Patriarcham, ut mox videbimus. Co-
dex itaque hunc praefert titulum:

I. pag. 1. Συνάγωγη κανόνων ἐκκλησιαστικῶν
εἰς πενήκοντα τίτλους διηρημένων. Conlectio
Canonum Ecclesiasticorum in L. titulos divi-

forum, quae sane constat non nisi excerptis
Canonum cum Apostolicorum, tum Conci-
liorum, & Patristicorum, videlicet Synodi
Nicaenae, Ancyrae, Neocaesariensis,
Sardicae, Gangrae, Antiochenae, Lao-
dicensae in Phrygia, Byzantinae, Ephesinae,
Chalcedonensis, & Basilii. Iam accuratius
de singulis agemus. Eadem pag. occurrit
Praefatio, cuius initium: Οἱ τῆς μεγάλης Θεοῦ
κὴ σωτῆρος ἡμῶν. Finis: ἀλλὰ κὴ λίαν εὐσύντοπος
τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐθέλωσιν. Atque haec eadem
praemittitur Conlectioni Canonum Io. An-
tiocheni, quae habetur in Bibliotheca Iuris
Canonici Veteris Iustelli Tom. II. pag. 499.
Pag. 2. b. Ἡ τάξις τῶν συνόδων. Ordo Syn-
odorum, ubi enarratur locus & tempus,
quo habitae sunt, atque etiam numerus Pa-
trum, & Canonum. Inc. Οἱ μὲν ἄγιοι τοῦ
κυρίου μαθηταί, κὴ ἀπόστολοι. Def. Εἰς δὲ καὶ
τῆς μεγάλης Βασιλείας κανόνες τὸν ἀριθμὸν ξη'.
Pag. 3. Τίτλων κατὰ τάξιν. Titulorum [scili-
cet quinquaginta] dispositio: hoc est argu-
menta. Ibid. pag. 501. seqq. Pag. 7. le-
quantur ipsi Canones sub singulos titulos suo
ordine digesti, & brevissime expositi. Inc.
Τίτλος πρώτος. Τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου καὶ
τῶν κανόνων τῆς. v. l. Titulus primus. Con-
cilii Neocaesariensis Canon VII. De constituto
Patriarchis a Canonibus dignitate &c. Def. Ti-
tulus L. τῆς Θεοῦ κὴ σωτῆρος ἡμῶν, μεθ' οὗ αὐτῶ
τῶν δὲ πάντων Θεῶν κὴ πατρὶ συν ἀγίῳ πνεύματι
ἡ δόξα, νῦν κὴ ἀεὶ, κὴ εἰς τὴν αἰῶνα. v. l. Leguntur
in calce hi versus Iambi, qui absunt ab
edit. Iustelli.

Στίχοι Γαμβίκοι.

Εἰληφάν ὧδε κανόνων τίτλοι τέλους,

Ἀποστολικῶν ἅμα κὴ τῶν πατέρων.

Inde sequitur Caput Canonicum de prohibi-
tis nuptiis, quod item quum abbit a praedicta
Iustelli edirione, descriptum subiecimus. Ἰστέον
ὅτι τὰς κεκαλυμμένες γάμους περὶ τῶν θεῶν κανόνων
πρὸς τὸ μὴ εὐλογεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἰδ' τῶν Νοεμβρίου
μηνὸς ἄχρι τῆς ὀκταμήνης τῶν ἀγίων θεοφανίων,
τετέλεσται τὴν τεσσαρακοσὴν ὅλην τῶν Χριστῷ γεν-
νῶν, κὴ ἕως τῆς ὀκταμήνης τῶν φαιών, κὴ ἀπὸ
τῆς κυριακῆς τοῦ ἀσώτου ἕως τῆς ὀκταμήνου
τῆς σωτήρις ἐγέρσεως Χριστοῦ τῆς Θεοῦ ἡμῶν. Ὁμοί-
ως κὴ τρεῖς ἐβδομάδας πρὶν τῆς εορτῆς τῶν γε-
νεθλίων τῆς προδρομῆς μέχρι δὲ κὴ δι' ὅλου τοῦ
Ἰαννίου μηνὸς ταύτας τηρεῖν ἔξεσιν. Ὅτι κὴ ἀπὸ
τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς Αὐγούστου μηνὸς, μέχρι τῆς
ιε' ἢ τὴν ὑπερένδοξον κοίμησιν ἐορτάζομεν τῆς δε-
σποίνης ἡμῶν Θεοτόκου κὴ ἀειπαρθένου Μαρίας, τὰς
δὲ ἄλλας καιρὸς ἀκωλύτως ὁ γαμεῖν θέλων εὐλο-
γίαν περὶ τῆς ἀγίας τῆς Θεοῦ ἐκκλησίας λαμβαν-
νέτω· τὰτο δὲ κατὰ τὰς περὶ τῶν ἀγίων θεοφρόνων
πατέρων κελεύεται.

II. p. 60. Adcedit eiusdem Ioannis Schola-
stici Nomocanon. Inc. Τὰ συνάγοντα νόμιμα τῶν
προκειμένων κανόνων. Πρόλογος τῆς α' τίτλου. Εἰς
δόξαν τῆς μεγάλης Θεοῦ κὴ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, v. l. Def. κατὰ κανόνα διατίθενται κεφά-
λαια. Et additur: Τέλος τῶν τίτλων τῶν συναδόν-
των νομίμων τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόνι τῆς νεο-
ρῆς

πρὸς διατάξεις. *Finis Titulorum Constitutionum concordantium cum Ecclesiasticis Canonibus novellae Constitutionis.* Vid. Iustelli Biblioth. Iuris Canonici Veteris T. II. p. 603.

III. pag. 76. b. Ἐτέρω κεφάλαια ἐκκλησιαστικὰ τῆς αὐτῆς νεαρῆς διατάξεως, περὶ τῆς σκοπεύσθαι πρότερον τὸν βίον τῷ εἰς ἐπισκοπὴν ἀγομένῳ. *Alia Capitula* (quae Conlector loco quinquagesimi Tituli adiunxit) *ipsius Ecclesiasticae Constitutionis Novellae, de eo, quod primum vita spectanda sit eius, qui Episcopus eligendus est.* Inc. Θεσπίζομεν τοῖνυν τοῖς θεοῖς διὰ πάντων ἐπόμενοι κανόνων. Def. καὶ εἰς τὴν ἀπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδαν πάλιν προτιθεμένων ἀγῶνοι. Et statim subditur: Τέλος τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ ἀπὸ Σχολαστικῶν. *Finis Capitulum ex novellis Constitutionibus de Ecclesiastica dioecesi, Ioannis Scholastici, Archiepiscopi Constantinopolitani.* Ita definit etiam in edit. cit. p. 672. Addita est Conlectoris adnotatio de dispositione Canonum hanc observata, quae incipit: Ἰστέον ὅτι ἡ ἐκθεσις τῶν ἀγίων, καὶ οἰκουμένων ζ' συνόδων. Atque haec occurrit in calce Nomocanonis eiusdem Io. Antiocheni. Vid. Iustell. p. 660. Ioannes igitur ex Scholastico, & Presbytero Antiocheno, Constantinopolitanus Patriarcha, ab A. DLXV. ad A. DLXXVII. priorum Conciliorum Canones in veteri Codice Ecclesiae universae sparsim diffusos, in hos L. titulos, non servato temporis ordine, nec serie, aut numero; sed singulos ex similibus Canonibus, & ad eandem rem, & materiam pertinentibus titulos, cum Canonibus integris contexit. Idem composuit etiam Nomocanonem, seu Concordantiam Canonum Ecclesiae cum legibus civilibus, quam Nic. Alemani notis ad Procopii Histor. Arcanam pag. 110. testatur in Bibliotheca Vaticana fervari, & Beveregius p. 128. notis ad synodiceum, in Bodleiana. Vtrumque opus, quod haec etiam habetur, ex Mss. Codicibus erutum, editum est T. II. Biblioth. Iuris Canonici Veteris p. 499 & 603. cum eruditissima Praefatione Christophori Iustelli apud Ludovicum Billaine in fol. Paris. A. MDCLXI. Plura de hac collectione vide apud Lambecium Commentar. Part. I. p. 55. 56 & 66.

IV. pag. 83. b. Πῶς δὲ τὸν κανόνων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρέλλῳ τοῦ βασιλικῆς παλατίου συνελθόντων μακαρίων πατέρων ἐπὶ Γουρσινανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως. *Tabula cum Deo Canonum Constantinopolitani in Trullo Imperatoris Palatii Statutorum a beatis patribus sub Iustiniano piissimo Imperatore.* Sunt Canones CIII. Primus pag. 86. inc. Τάξις ἀρίστη πάντων ἀρχομένων λόγων. Ultimus def. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐπερανίης τὴν ἀπόλαυσιν, cum ipsis subscriptionibus Iustiniani Imperatoris, & quinque maiorum Orientis Episcoporum, & novae Iustinianopolis. Exstant inter Concilia Labbaeanae Collectionis Venet. A. MDCCXXVIII. Tom. VII. p.

1339. sed adferuntur ibi tantum Canones CII. V. pag. 110. Indice singulis praemisso exhibentur Canones aliarum Synodorum, videlicet Nicaenae, & Carthaginensis. Ac Nicaenae quidem Canones, qui sunt XXVI. cum ipsa inscriptione ita incipiunt: Κανόνες σὺν Θεῷ τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων συνελθόντων τὸ β', ἔτος 325'. Κανὼν α'. Ὅτι δεῖ τὸς θεῖους κανόνες κατὰ πάντα φυλάττεσθαι. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχῶσιν ἀξίαν, καὶ λ. Canones cum Deo Patrum Nicaeae convenientium secundo, A. M. 6296. (Chr. DCCLXXXVIII.) Canon primus. Quod divini Canones adcurate, & omnino sint observandi. Sacerdotalem dignitatem accipientibus &c. Def. καὶ μερισμῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐσπένδασαν ῥύσασθαι.

VI. p. 116. Carthaginensis synodi Canones numero LXXX. ii quidem per compendium relati, hunc habent titulum: Κανόνες τῶν ἐν Καρχαγένῃ συνελθόντων σιζ' μακαρίων πατέρων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ὀυριόου, καὶ Θεοδοσίου τῷ μικρῷ. Canones CCXVII. beatorum Patrum, qui Carthagine convenerunt sub imperio Honorii, & Theodosii iunioris. Horum primus inc. Οὐδὲν τῆς τριάδος διάφορον. Ultimus def. τερπύτο καὶ αὐτὸς τῆς ἐτέρων ὁμοίας.

VII. pag. 120. His subcedunt Africanae quatuor alii, item in summam redacti, quorum primus inc. Εἰ καθελῶσιν ἐπισκοπον ἐπίσκοποι. Quartus def. τὰ ἐπιτραπέντα τοῖς κατὰ Νικαίαν ἄπασιν ἄνθρωποις.

VIII. p. 120. b. Reliquorum Canonum sunt pariter tantum epitomae, nempe Apostolicorum, Nicaenorum, Byzantinorum, Ephesinorum, Chalcedonenium, Trullanorum, Ancyranorum, Neocaesareensium, Sardicensium, Gangranorum, Antiochenorum, Laodicensium; item Basilii Magni ex duabus epistolis Canonicis epitome duplex. Atque horum quidem omnium initium est: Δύο ἢ τρεῖς ἐπίσκοποι. Finis: τὴν οἰκίαν φυλάττειν. Videntur haec desumpta ex eiusdem Io. Scholastici Nomocanone I. c.

IX. pag. 137. b. Adnectuntur haec, quae etiam occurrunt in Cod. II. & XL. huius Plutei. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀγίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον τῷ Ἰκονίῳ περὶ κανόνων. *Epistola Sancti Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae ad beatum Amphilochium Episcopum Iconiensem de Canonibus.* Inc. Ἀνοήτω φησὶν, ἐπερωτήσαντι σοφίας. Def in Can. XVI. καὶ αὐτόθεν εὐρήσεις τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

X. pag. 143. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιστολὴ β' πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου. *Eiusdem Canonica Epistola II. ad Amphilochium Episcopum Iconiensem.* Inc. Πάλαι πρὸς τὰς παρὰ τῆς εὐλαβείας. Def. εἰ δευτὸς εἰς τὸν κλήρον, ac postea subditur: καὶ καθεξῆς ἅπαντα τὰ κεφάλαια τῆς ἐπιστολῆς ἀγγεγραπταί ἐν τοῖς τίτλοις.

XI. p. 143. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιστολὴ γ'. *Eiusdem de Canonibus Epistola III.* Inc. Ἀπὸ ὁδῶ μακρῶν ἐπαυλῶν, ἐγενόμην γὰρ μέχρι τῶ Πόντε ἐκκλησιαστικῶν ἐνεκα χρεῖων. Def.

Def. τὸ κατὰ τὰς κληρικὰς ἀδιορίσως, & postea subiungitur: Ἐγγράφῃ ἐν τοῖς τίτλοις σὺν τοῖς λοιποῖς κεφαλαίοις τῆς ἐπιστολῆς.

XII. pag. 144. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸς ὑφ' ἐαυτοῦ ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασι. *Eiusdem ad Episcopos sibi subiectos, ne pecuniis ordinent.* Inc. Τὸ τῷ πρᾶγματος ἀποποι. Def. Ἀκελδαμὰ κληθῆσονται.

XIII. pag. 144. b. Τῷ αὐτῷ χωρεπισκόπου, ὥστε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτοῦ ἱερέτας παρὰ τὴν κανόνα. *Eiusdem provincialis Episcopi, ne absque eo fiant ministri contra Canones.* Inc. Πάνο με λυπεῖ ὅτι ἐπιτελοῖσθαι λοιπὸν. Def. γνῶμις εἰς ὑπηρεσίαν παραδεχθεῖς.

XIV. p. 145. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥστε χωρισθῆναι αὐτὸν τῷ συνοίκῳ γυναικί. *Eiusdem Epistola ad Gregorium presbyterum, ut separaretur a muliercula, cum qua habitat.* Inc. Ενέτυχον σε τοῖς γράμμασι. Def. κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν γενήσονται.

XV. p. 146. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Λητίον ἐπίσκοπον Μελιτίνης. *Epistola S. Gregorii Nysseni Episcopi ad beatum Letonium Melitenenses Episcopum.* Inc. Ὅν καὶ τοῦτο τῶν εἰς τὴν ἀγίαν ἐορτὴν. Def. καὶ μικρότερον τῆς σῆς μεγαλοφυίας ἡ.

XVI. pag. 152. Θεοφίλου τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, τῶν ἀγίων θεοφανῶν ἐπιστάτων ἐν κυριακῇ, προσφώνησις. *Theophili sanctissimi Archiepiscopi Alexandrini adlocutio, quam Theophania die Dominico insaret.* Inc. Καὶ τὸ ἔθος, καὶ τὸ πρέπον. Def. συναχθῶμεν τοῖνυν ἀπὸ ὧρας θ' ἐνταῦθα.

XVII. pag. eadem. Τῷ αὐτῷ ὑπομνηστικῶν, ὅποτε ἔλαβεν Ἀμμόν διὰ τὴν Λυκίαν. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανοῖς, καὶ μέχρι νῦν τὰς ἐκκλησίας κατεχόντων. *Eiusdem Hypomnestica, quam duxit Ammon Lycodem.* De iis qui cum Arianiis communicant, & adhuc templa tenent. Inc. Περὶ βίσε καταστάσας. Def. δεῖ τὸν λειτουργὸν τῷ Θεῷ.

XVIII. pag. 153. Τῷ αὐτῷ Ἀφύργῳ περὶ τῶν λεγομένων καθάρων. *Eiusdem ad Aphrygium, de Catharis ita dictis.* Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ σὴ εὐλάβεια. Def. Ἐ μὴδὲν τέτοις ἀντίκειμαι.

XIX. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ Ἀγάθῳ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem ad Agathum Episcopum.* Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασι. Def. μετὰ τῶν ἄλλων συνάγεσθαι.

XX. p. 153. b. Τῷ ἀγίῳ Πέτρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας ὁ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ. *Sancti Petri Archiepiscopi Alexandrini, & martyris Canones adlati in eius sermone de Poenitentia.* Inc. Ἐπεὶ τοῖνυν τέταρτον ἦδη. Def. εἰδὲ γόνυτα κλίνειν παρεμβάμεν.

XXI. p. 154. Ἐπιστολὴ κανονικὴ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τῷ θανατωγῇ, περὶ τῶν ἐν τῇ καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλῶντα φερόντων, καὶ ἑτέρα τινα πλημμελησάντων. *Epistola Canonica Sancti Gregorii Episcopi Neocaesariensis Thaumaturgi de iis, qui in incurfione barbarorum idolothyta comedunt, vel alia eiusmodi committunt.* Inc.

Ὁδὲ τὰ βρώματα ἡμᾶς βαρεῖ ἱερὲ πάντα. Def. ἡ ὁδὸματι καλῶσιν ἀπαιτοῦντας.

XXII. pag. 156. Τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμμόν μονάζοντα περὶ γονορροίας. *Sancti Athanasii Archiepiscopi Alexandrini ad Ammonem monachum de gonorrhoea, vel seminis fluxus patiente.* Inc. Πάντα μὲν καλὰ, καὶ καθάρὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα. Def. ἀβραγὴ ταύτην κατέχετε, καὶ ἀσάλευτον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ἡ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος, σὺν τῷ ἀγίῳ πνεύματι, καὶ λ.

XXIII. pag. 158. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἐορταστικῆς ἐπιστολῆς. *Eiusdem ex XXXIX. festiva Epistola.* Inc. Ἀν' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἰρετικῶν. Def. ἐκ τότε τὴς ἀκραιψίας.

XXIV. p. 159. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀντιόχον Δούκα ἐρώτησις. *Eiusdem ex Epistola ad Antiochum Duca quaesitio.* Inc. Ἐὰν καταλειφθεῖ ἄνθρωπος. Def. τοῖς αἰρετικοῖς, ἡ οὐ. Et subiicitur statim responsio, cuius initium: Εἰ πολλὸς ὁ χαλεπός. Finis: ἐπὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ κοινωνίας χρὴ λογίζονται.

XXV. pag. eadem. Περὶ μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ. *De mysteriis Christi.* Inc. Πάση δυνάμει φυλαξώμεθα. Def. καθὼς φησὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος.

XXVI. p. 159. b. Τοῦ ἀγίου Βασιλείου πρὸς Καισάρειον Πατριτικὸν περὶ κοινωνίας. *Sancti Basilii ad Caesarium Patricium de Communione.* Inc. Καὶ τὸ κοινωνεῖν δε καθ' ἐκάστην ἡμέραν. Def. εἴτε πολλὰς μερίδας ὁμοῦ.

XXVII. p. 160. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀσκητικῶν, κεφάλαιον τριζ'. *Eiusdem Asceticorum Capitulum CCCXLVII.* Inc. Ὡς περὶ ἑδὲν κοινὸν σκεῦος. Def. ἡ οἶκον ἐν καιρῷ εὐδέτηρ.

XXVIII. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ παραγγελία πρὸς τὰς ἱερεῖς. *Eiusdem praeceptio ad sacerdotes.* Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ βλέπε τὴν διακονίαν. Def. καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντας σου.

XXIX. pag. 160. b. Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέου τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐνδὸς ἑνὸς ἑνὸς ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὰς προσερχομένας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρὰ τινων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. *Responsiones Canonicae Timothei sanctissimi Archiepiscopi Alexandrini unius ex CL. sanctis Patribus Constantinopoli congregatis ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Episcopis, & Clericis.* Inc. Ἐὰν παῖδιον κατηχόμενον. Def. τί ἀποκρίνασθαι εἴχ' ἐνρίσκω.

XXX pag. 162. Τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς κανόνες τρεῖς. *Beati Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini ex Epistola ad Domnum Canones tres.* Inc. Κύριλλος Δόμνον, ἐκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς. Def. τὴς δὲ τῆς παραιτήσεως λιβέλλης.

XXXI. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λυβίαν, καὶ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiusdem ad Africanos, & Pentapolens Episcopos.* Inc. Παντὸς τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀναγκαῖα. Def. ὅμως ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XXXII p. 163. Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῶν ἐπιλύσεων τῶν δογματικῶν ζητημάτων ἐπιζητηθέντων περὶ Τιβερίου διακόνου, καὶ τῆς ἀδελ-

ἀδελφότητος. *Eiusdem beati Cyrilli ex dogmaticis solutionibus propositis de Tiberio diacono, & fraternitate.* Inc. Οἱ τὴν εὐχαριστίαν, ἐν μόνῳ χρῆ. Def. καὶ τελειῶσαι παρὰ Χριστῆ.

XXXIII. p. 163. b. Περὶ προνομίων τῶ ἀγιοτάτῃ Ἰβόνῃ Κωνσταντινουπόλεως. *De praerogativis sanctissimi Ibroni Constantinopolitani, ex Chalcedonenſis Concilii Canonibus.* Inc. Εἴ τις πρὸς τὸν τῆς ἐπαρχίας μητροπολίτης ἐπίσκοπον. Def. τὸν ὁσιώτατον αὐτῆς πατριάρχην. Vid. Beveregium I. c. T. I. p. 198.

XXXIV. p. 164. b. Τὸ μακάριον Κυρίλλου διάταξις καὶ ἐπιφανὴς τῶ ἀγιοτάτῃ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος πόλεως, καὶ οἰκουμένης πατριάρχῃ. *B. Cyrilli Constitutio XXIV. ad Episcopatum sanctissimum Archiepiscopum beatae Civitatis, & oecumenico Patriarchae.* Inc. Πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Def. καὶ τοῖς ἑσσεῖν αὐτῆς πᾶσας ἀκολουθεῖν.

XXXV. pag. eadem. Περὶ τῶν ἀγίων καὶ οἰκουμένων ἑξ' συνόδων. *De sanctis & oecumenicis VII. Conciliis, totidem sectionibus.* Inc. Πρώτη σύνοδος γέγονεν οἰκουμένη ἐν Νικαίᾳ. Def. δόξα, τιμὴ, κράτος νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Videntur haec excerpta ex Photii Patriarchae Constantinopolitani Synopsi historica septem Conciliorum generalium, edita ab Henrico Canisio Part. I. Tom. V. Antiquae Lektionis p. 183. Vid. Lambecium Lib. III. Comment. pag. 161. Neiffelium Tom. I. p. 117. & in Pandectis Beveregii.

XXXVI. p. 168. E'κ τῶν πρακτικῶν τῆς α' οἰκουμένης συνόδου. *Ex actis primi Concilii oecumenici.* Inc. Πέπρακται δὲ ἔτι τὰ δόξαντα πᾶσι. Def. οἱ διεφώνοντες πρὸς ἀλλήλους. Haec suis locis habentur in Pandectis Canonum Beveregii, & in Iustelli Iuris Canonici Veteris Bibliotheca.

XXXVII. p. 168. b. Τόμος ἐκτεθεὶς παρὰ τῆς Σισινίας, πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῶν τὰς ἐξαδελφῶς λαμβανόντων ἀδελφῶν. *Tomus propositus a Sisinio, Patriarcha Constantinopolitano, de fratribus consobrinis ducentibus.* Inc. Οἱ πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον ἔχοντες μαχητῆς. Def. Θεόδωρος ῥόινων (sic) καὶ Κωνσταντῖνος συγκύβητος. Integer hic tomus legitur in Iure Graeco-Romano Leunclavii T. I. pag. 197.

XXXVIII. p. 169. b. E'κ τοῦ β' τίτλου τῆς νεαρᾶς διατάξεως Λέοντος, καὶ Κωνσταντίνου τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, κεφ. β'. περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκωλυμένων. *Ex titulo secundo Novellae Constitutionis Leonis, & Constantini priorum Imperatorum caput secundum, de matrimoniis concessis, & prohibitis.* Inc. Κεκώλυνται δὲ, ὅσοι ἐκ τῶ ἀγίου. Def. βαλὴ καὶ γνώμη κρατεῖτω. Habet Leunclavius in Iure Graeco Romano Tom. II. p. 101.

XXXIX. pag. 170. Οἱ τὴν εὐεργεσίαν καὶ ὑποσέλλεσθαι τοῖς ἀντιλέγουσι τῇ ἀληθείᾳ, ἢ γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ· καὶ οὖν οἱ δὴ ποτε βαλὴ τύχοιεν εἶναι τὰς ἀντιλέγοντας, εἰ δὲ λίαν εἰς τῶν εὐτελῶν καὶ ἀπείρων, πῶς δὲ οἱ ἀντεχόμενοι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. *Quod non par sit obmutescere*

& cedere obpugnantibus veritatem, scilicet pietatem: cuiuscumque dignitatis sint obpugnantibus, etiam si valde viles, & pauperes, fidem tamen sunt defensores rectae fidei. Inc. Τῆς ἀγίας οἰκουμένης ἐξ' συνόδου. Def. τῆς ἀσεβείας ζηζανίων. Hoc Caput desumptum fortasse est ex actis Concilii Constantinopol. II. generalis V.

XL. pag. 170. b. E'κ τῆς ἐπιστολῆς Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Ex epistola Prochi Archiepiscopi Constantinopolitani ad Ioannem Antiochiae Episcopum.* Inc. Οἱ ἅλλ' ἐκεῖνος, ὁ τῶ χρόνῳ καμῶν. Def. ἐκ ἐκυβέρνησεν ἐπιπλήξει. Haec Epistola de causa Theodori Mopsuesteni, & Ibae Edesseni Episcopi Latine tantum servata est in Actis quintae synodi Constantinopolitanae, Conlatione V. & VII. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 28. Tom. VIII. p. 606.

XLI. pag. eadem. E'κ τῆς ἐπιστολῆς Βίκτωρος τοῦ Καρθαγεννησίου ἐπισκόπου πρὸς Θεόδωρον πᾶσαν Ρώμην. *Ex epistola Victoris Carthaginensis Episcopi ad Theodorum Romae papam.* Inc. Ἡμεῖς γὰρ οἱ ἐλάχιστοι τοῦ κυρίου διακυβεροῦντες. Def. τῶ φανερωθῶν τούτων ἀντιπίπτειν μολύσματι. Integra haec Epistola legitur in editione Veteris Conciliorum Labbaei Tom. VII. p. 155.

XLII. p. 171. Περὶ ἐγκληματικῶν κανόνων παρατηρήσεως ἐμφανέως τὸν τε τίτλον καὶ τὰς χροῖας τοῦ ἀμαρτήματος. *Criminalium Canonum brevis expositio, ostendens titulum, & tempora peccati.* Inc. Οἱ χειροτονῶντες ὑπερόρια καταλείψαντες. T. γ'. Def. Οἱ τυμβωρύχοι ἔτη ἰ', τίτλος δὲ αὐτῶς. Nihil aliud in hoc indiculo, quam paenae canonicae nonnullis iniunctae criminibus, exhibetur.

XLIII. p. 171. b. Φωτίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως κανονικαὶ διατάξεις περὶ διαφόρων ἐγκλημάτων. *Photii, Archiepiscopi Constantinopolitani, Canonicae Constitutiones super diversis criminibus.* Inc. Πάντα τὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ὑμῶν τελειότητος. Def. πολλὴ ῥοπή ἀθωώσεως βραβεύεται τέτων τοῦ μή. Heic quilibet, vel nobis tacentibus, videt quaedam, scilicet chartam, deesse in fine. Sunt tamen editae in Auctario quinquae aliarum de rebus in Iure Canonico Orientalium dubiis Epistolarum, post eiusdem Photii Epistolae cxxlviii. ex versione, & cum notis Ricardi Montacutii G. L. Londini mdccli. Cetera bene servata, & margini sunt scholia passim adscripta, nonnullis etiam variis lectionibus admixtis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. eleganter, & emendate scriptus. Constat foliis 175.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

I. pag. 1. C. Continet totum Psalterium Graec. cum CL. psalmorum, cui statim subedit psalmus idiographus.

II. p. 99.

II. p. 99. Sequuntur, ut in aliis, Prophetarum Carmina, quorum primum Μωϋσέως. *Moyſis.* Inc. Αἰσώμεν τῷ κυρίῳ, καὶ λ. Vltimum, Προσευχὴ Συμεὼν πρεσβυτέρου ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. *Oratio Simeonis senis ex Ecclesia Catholica.* Inc. Νῦν ἀπολαύεις, καὶ λ.

III. p. 108. b. Adcedunt, Ἦμνος ἐωθινός. *Hymnus matutinus.* Inc. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. Pag. 109. Μακαρισμοὶ ἐκ τῶ κατὰ Ματθαῖον ἀγίου εὐαγγελίου. *Beatitudines ex sancto Evangelio secundum Matthaeum.* Inc. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, καὶ λ. Pag. ead. b. Σύμβολον ἀγίου ἐκτεθέν περὶ τῶν ἀγίων πατέρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ Θεῷ. *Sanctum Symbolum expositum a sanctis Patribus in Ecclesia Dei.* Inc. Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, καὶ λ. Pag. 110. Διδασκαλία τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐκ τῶ κατὰ . . . ἀγίου εὐαγγελίου. *Doctrina Domini nostri Iesu Christi ex sancto Evangelio secundum . . . (supple Matthaeum.)* Inc. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἑρνεοῖς, καὶ λ. Continet tantum Orationem Dominicam. Eadem pag. Ἦμνος ἑσπερινός. *Hymnus vespertinus.* Inc. Φῶς ἱλαρὸν, καὶ λ. Ead. pag. Τυπικὴ τῆς ἀγίας τῷ Θεῷ ἐκκλησίας τὰ κατὰ συνήθειαν ἡμεριζώμενα. *Typica sanctae Ecclesiae Dei iuxta consuetum ordinem accurate disposita.* Quid yero sint τυπικὰ, multiplici eruditione Iacobus Goarius exposuit in Euchologio pag. 28. 107. 158. edit. Venet. Anni mdcxxx. In nostro tamen Codice sub hac inscriptione nihil aliud continetur, quam brevissima Oratio ad Iesum Christum, quae inc. Οἱ μοι γεννητῆς ἦς, καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ λ. Pag. ead. b. Ἦμνος Χερυβικός. *Hymnus Cherubicus.* Inc. Οἱ τὰ Χερυβὶμ μουσικῶς, καὶ λ. Pag. ead. Ἦμνος τῆς ἀπολύσεως. *Hymnus absolutionis.* Inc. Πληρωθῆτω τὸ εἶμα ἡμῶν, καὶ λ. Ibidem. Ἦμνοι Χερυβικοί τῆς ἀγίας μητέρος ἐκκλησίας. *Hymni Cherubici sanctae matris Ecclesiae.* Primus inc. Νῦν αἱ δυνάμεις, καὶ λ. Alter inc. Εὐχαριστοῦμεν σοι Χριστὲ ὁ Θεός. Tertius inc. Τῷ δέϊπνῳ σου τῷ μουσικῷ. Def. κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ἀλληλουῖα.

Codex Graecus membranaceus. Ms. in 8. Sec. XII. ineuntis, cum initialibus singulorum versuum, & inscriptionibus psalmorum rubricatis, cuius prima pagina, continens priores duos psalmos, alia manu, sed recentiori exarata est. Constat foliis scriptis 110.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ

CLEMENTIS SERMONES.

Titulus ita restituendus.

COD. XXIV. I. p. 1. Clementis Alexandrini Paedagogi Libri III. cum notulis quibusdam marginalibus incerti auctoris. Praecedunt litteris maioribus Tabula primi Libri in Cap. XIII. tributi. Caput I. Lib. I. inc. Τριῶν γὰρ τοι τέτων περὶ τὸν ἀνθρώπον ὄντων ἡδῶν. καὶ λ. Desinit Lib. III. αἰὼν ἀναπέμψαι κυρίῳ. Libri dividuntur in Capita, & singulis Capitibus praemittuntur argumenta.

II. p. 240. Litteris item maioribus legitur: Ἦμνος τῷ σωτήρι Χριστῷ, τῷ ἀγίῳ Κλήμεντος. *Hymnus Christi Servatoris, S. Clementis.* Inc. Στόμιον πῶλων ἀδᾶων. Def. ὕλαμεν ὁμῶς Θεὸν εἰρήνης.

III. p. 241. b. Versus incerti in Clementis Paedagogum. Inc. Σοὶ τὸν δε καὶ γὰρ παιδαγωγὸν προσφέρω. Def. Πάτερ παράσχου, καὶ καλὸν βίβη τέλος. Haec omnia inter opera Clementis Alexandrini Florentiae edita a Victorio, qui hoc eodem Codice usus est, leguntur. Vide quae supra p. 12. a nobis dicta sunt in recensione Cod. III. huius Plutei, quibus adde clarissimi Montefalconii sententiam de eodem Codice Stromatum Clementis, de quo in Bibliotheca Bibliothecarum T. I. pag. 234. haec ait: *Clementis Alexandrini Stromata Graece X. seculi. Hic Codex unicus & praestantissimus est, omniumque rarissimus. Olim puto fuisse apud Basilianos Messanenſes Monachos; nam in veteri quodam Catalogo illorum, Clementis Stromata Graece habentur, in recentiore autem non comparant.* Omisit tamen Victorius Scholia quaedam caractere ligato, & currenti ab eodem scriptore Codicis in ora libri heinc inde adiecta, quorum primum est pag. 9. b. ad Cap. 4. Lib. I. prope finem. Πιστωσάμενος τὸν λόγον ὡς ἀδιάφορον, ἀνὴρ καὶ γυνὴ πρὸς ἀρετῆς ἐργασίαν, ἀμφοῖν γὰρ ἀνθρώποις ἀνομάζονται. ὧν δὲ κοινὸν ὄνομα, τούτων καὶ ἡ πράξις κοινὴ καὶ ἀπὸ Μενάνδρου τῷ ποιητῇ τὴν πρὶν αὐτοῖς καταδησάμενος, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλοις, καὶ Θηλέως, κοινῶς Ἀττικοὶ τὸ παιδάριον κατηγοροῦνται, πιστῶται τὸν λόγον, καὶ ἀπ' αὐτῶ τῷ Κυρίῳ, πρὸ βαπτίσματος αὐτοῦ πιστὸς ἀποκαλῶντος. ἐν οἷς ἄνδρες καὶ γυναῖκες καταλαμβάνονται. Alterum p. 10. b. ad Caput V. Οἱ τοι ὡσαννὰ, φῶς δὲ δόξα, καὶ αἶνος, Ἑλλάδι δύναται φωνῇ. Tertium p. ead. Ἦ ποικίλῃ, ἢ ἀντιμασιζέει· μίωψ γὰρ ἢ μάσιξ. Quartum p. 11. Οὐχ ὅπως ἔχει τὸ εὐαγγέλιον, τὴν γὰρ γενεάν ταύτην λέγει τίνι ὁμιλώσω, καὶ ἐπιφέρει τὴν τῶν ἀγοραίων παίδων περιβολὴν. Pag. vero 12. b. ad illa eiusdem Capituli V. verba: Ἐρχεται σοι δίκαιος, πρᾶξαι καὶ σῶζαν, καὶ αὐτοὺς πρᾶξαι, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ἰσοδύγιον, καὶ πῶλον νέον, καὶ λ. idem calligraphus, ut ostenderet consensum textus Clementis cum quadam Arethae Archiepiscopi Caesareensis interpretatione, desumpta fortasse ex eius insigni in Apocalypsim opere inscripto: Συλλογὴ ἐξηγήσεων ἐκ διαφόρων ἀγίων ἀνδρῶν εἰς τὴν Ἰωάννου τῷ ἡγαπημένῳ καὶ εὐαγγελιστῇ Ἀποκάλυψιν, sequens ipsius scholion in ora libri descriptis, quod quum longiusculum sit, quippe integras trium paginarum oras, tam superiores, quam inferiores, & externas completens, initium tantum, ac finem adnotandum duximus. Incipit igitur hoc pacto:

Ἀρεθᾶ ἀρχιεπισκόπου.

Δεσμένον πρὸς ἀμπελὸν τὸν πῶλον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἑλικί τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ.

Πῶλον τὸν νέον λαὸν τῆς κατὰ Χριστὸν πολιτείας καλεῖ· ἀμπελὸν τὴν ἀπὸ τῆς Μωϋσέως νομοθεσίας, καὶ τῆς ἐκείθεν φυτοκομίας ἐπὶ μέγα

γα γεωγραφίας, ἐπιμελήθη φρασίαν, κ. λ. Def. ἔσε τὴν σωτήριον τροφὴν καταμνησύντες, ἐκείνου τῆς, ὁ βράμα, κ. πῶμα, ἡ τὴ πατρικὴ θελήματος εὐαρεσέται τελειώσει. Atque haec de huiusmodi marginalibus scholiis dicta sufficiant: nunc ad alia properemus.

In fine singulorum Librorum, titulus repetitur, utque exemplo utar, in fine Libri I. Paedagogi ita legitur: ΚΑΛΗΜΕΝΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ. Clementis Paedagogi trium librorum primus. Postea subiungitur ibid. p. 76. b. Libri II. titulus hoc pacto: ΤΑ ΕΝ ΤΩ Β. ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α. ΠΩΣ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΤΡΟΦΑΣ ΑΝΑΣΤΡΕΠΤΕΘΝ. hoc est: Eorum, quae in secundo Libro Paedagogi continentur Caput primum, quomodo cibis utendum sit.

Notae calligraphorum in margine adnotantur, videlicet p. 81. & alibi pro ὡραίων, speciosum, sive elegans: pag. 42. b. & alibi Σμ. pro σημείωσαι, observa: pag. 85.

b. ✕ pro χρύσειον, aureum.

In duobus ultimis foliis, iam memorata carmina exercitationis, & animi causa unciali caractere descripsit amanuensis. Qui quidem character uncialis hoc circiter tempore desit. A IX. enim seculo nullum se vidisse Codicem unciali caractere descriptum, exceptis libris choralibus, Montefalconius fatetur Palaeogr. Graec. Lib. IV. p. 76 qui similem huic Codicem Bibliothecae Regiae Parisiensis describit, & specimen characteris exhibet aere incisum, ferme eundem fecit.

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4. maiori, Sec. XI. Constat fol. 242.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

Cod. XXV. Psalterium Davidicum, cui adnexa sunt varia Cantica sacra; nempe duo Moysis in Exodo, & Deuteronomio, Canticum Annae matris Samuelis, Habacuc Propetae, Eliae Propetae Ε'κ νουκὸς κ. λ. Ionae Propetae, trium puerorum apud Daniele, Beatae Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Iohannis Baptistae. In fine haec adnotata sunt: Τῷ συντελεσθῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Ὅσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα, κ. οἱ Ἰαλαττεύοντες εὐρεῖν καλὸν λοιμὸν, ἔτω καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίον τέλους. Ε'τελειώθη τὸ παρὸν ψαλτήριον διὰ χειρὸς καμῦ, χωρικῷ μαθητῇ, ἐπονομαζομένῳ Γεωργίῳ, τῇ δὲ κλήσει Φλαμέγγω. Καὶ τοι γὰρ ἀναγινώσκονται, εὐχεσθῶ μοι διὰ τὸν κύριον, καὶ διὰ τῆς ἀγνωσίας μου, ὅτι χωρικός, κ. ἀπαίδευτος γραμματικῆς εἰμί. Deo perfectiori bonarum rerum gratia. Sicut peregrini videre patriam, & ii qui plurimum in mari versati sunt, tutum invenire portum laetantur, sic & scriptores, libri finem videre. Finitum est praesens Psalterium mea manu, qui rusticus discipulus sum, nomine

Georgius, cognomine vero Flamengus vocor. Itaque qui legerint, precentur pro me Dominum, & parcant meae ignorantiae, quod rusticus, & grammatices imperitus sum, memores. Hanc subscriptionem alia statim excipit, quam fortasse ex antiquiori Codice, unde hoc profuxit exemplar, poster amanuensis descripsit. Ea vero est quae sequitur: Ε'τελειώθη δὲ τὸ παρὸν ψαλτήριον ἐν ἔτει ςξπ', ἐν μηνὶ Γ' αὐτῷ εἰς τὰς (sic) ια', ἡμέραν γ', ὥραν ιγ' τῆς ἡμέρας. Δόξα τῷ Θεῷ, τῷ δόντι τὴν ἀρχὴν, κ. δόντι κ. τὸ τέλος, δόξα σοὶ ὁ Θεός, δόξα νῦν σοὶ Θεός. Absolutum vero est praesens Psalterium anno Mundi 6680. [Christi MCLXXII.] mense Iulio, die XI. feria III. hora XIII. diei. Laus Deo, danti initium, danti etiam finem, laus tibi Deus, laus nunc tibi Deus.

Codex Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV. Constat fol. 226.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΘΕΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

DIONYSIVS DE SACRIS NOMINIBVS.

Cod. XXV. Dionysii Pseudo-Areopagitae Libri de Divinis Nominibus, de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, & Epistolae X. cum scholiis Andreae cuiusdam.

I. p. 1. Praemissum est hoc Epigramma: Ε'γὼ, Διονύσιε, τολμῶ κ. λέγειν, ὅς ἐκ ἐπλάσθη ἐν γυναικὶ κοιλίᾳ, Ἀλλ' ἀγγέλοις μάστιγα συντεταγμένους, Ἀνθεν ἤλθες ἐκ πύλων φύσις ξένη, Βροτοῖς ἀπαγγέλλουσα πάντα πρὸς μέρος Τὰ τῶν ὅλων ταγμάτων ὅπως ἔχοι. Οὕτω γινώσκεις τὰς ὅλους φύσις, Οὕτω θεωρεῖς ἐνθέως θεωρίας, Οὕτω φανεροῖς τὰς φύσεις τῶν ἀγγέλων, Οὕτω τὸ μείζον, ἄγγελος σὺ τὴν φύσιν. Ego, Dionysi, audeo & haec dicere, Quod non formatus es in mulieris alvo, Sed cum Angelis mirum in modum ordinatus, De sursum venisti e caelo nova natura, Hominibus adnuntians omnia ordine, Quae caelestis militiae sunt, ut se habeant. Sic cognoscis materia expertes substantias, Sic specularis divinas visiones, Sic manifestas naturas Angelorum, Sic quod maius est, esse te Angelum natura.

Ead. pag. sequitur: Πρόλογος εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον. Prologus in sanctum Dionysium. Inc. Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανές. Def. οὗς εἰς τὰς ἐμὰς ἔλθειν συμβέβηκε χεῖρας.

Pag. 4. b. post Indicem Caputum XIII. quae libro de Divinis Nominibus continentur, legitur Epigramma: Εἰς νόον αἰγλήεντα, κ. λ. de quo vid. superius pag. 33. Pag. 5. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φέσου περὶ θείων ὀνομάτων. Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum Episcopum de Divinis Nominibus, cum scholiis. Primi Capituli inscriptio: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμόθεῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος. Inc. Νῦν δὲ ὁ μακάριε, κ. λ. Post primos tres versus subiiciuntur scholia An-

Andreae cuiusdam, quae valde spissa sunt, ac singulis propemodum Dionysii textus periodis interfecta. Rubeus color, quo sunt ista exarata, adeo multis in locis evanuit, ut vix perlegi possint. Haec tamen eadem ferme sunt, atque scholia S. Maximi typis vulgata; at in expositione primae Epistolae ad Caium eadem manu adscribitur Μαξίμου. Simillimum omnino huic nostro habemus Codicem in Regia Taurinensi Bibliotheca Tom. II. p. 487. Sed eia scholiorum initium profertur: Ἀνδρὲς ἐξήγησις. Σημειώσαι, ὅτι ἐτέρω πρότερον πραγματεία περὶ τῶν μακαριωτάτων πατρὶ τέτρω· οἰοῦνται προεισγωγή τις κ. προ-θεωρία σοικειώδης τῶν περὶ Θεῶ ἐν ταῖς γραφαῖς σποράδην εἰρημένων· ἥτοι ἐπιμνησίς, ἥς τινος κατὰ ἀκαλησίαν, ἡ παρῶσα αὐτῷ ἐπραγματεύθη. Deinde ad illa Dionysii verba: Ε'σὼ δὲ καὶ νῦν ἡμῖν ὁ τῶν λογίων θεσμός, κ. λ. alia haec scholia adponuntur: Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πειθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. Ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη, τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει· ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, κ. ὑπὲρ πάσαν φύσιν, πῶς ἂν τις λογικῶς ἐπισήσειεν μὲν τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθρῳ τὴν νῦν, τὴν περὶ Θεῶ ἀγνωσίαν ὅποτε ἐστὶ, διὰ τῆς εἰλικρινὸς εὐσεβείας ἀλαλήτως συννοεῖν δοῦναι. Haec fere similia habentur in Cod. XIX. sup. p. 41. Vltimum huius libri Caput definit: ἐπὶ δὲ τὴν συμβολικὴν θεολογίαν ἡγεμένη Θεῷ μεταβήσομαι.

II. p. 131. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμόθεῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, περὶ τῆς θρανίας ἱεραρχίας. Consecratorum Timotheo Dionysius Sacerdos de Caelesti Hierarchia. Praeedit Index Capitulum, quae numerantur XV & Epigramma in magnum Dionysium: Ἀγγελικῆς σοφίης κ. λ. de quo pag. 31. cui statim caractere valde congruo ac mendoso subscriptum est: αὐκ' ἐμνῆ Α'πριλίῳ, ἡμέρᾳ ιε', ἰνδικτιῶνι ιγ'. ἐτέλεσσα τὸ παρὸν βιβλίον τῷ κερ σάμματος Ρ'οδωβᾷ ἐγὼ Γεωργίος ὁ Παπαδόπουλος. mccccxx. mense Aprilii, die XV indictione XIII. absolvi praesentem libellum Domini Stammatis Rodobae ego Georgius Papadopolus. De hac scriptore meminit Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p. 76. Cap. I. inscribitur: Ὅτι πᾶσα θεία ἑλλαμψις κατὰ ἀγαθότητα ποιήσῃ κ. λ. Inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθῆς κ. πᾶν δώρημα τέλειον. Vltimum definit: τῷ θεῷ πύρος ἀνακαλεῖσθαι σπινθήρας. Huius libri scholia partim sunt ipsi textui interfecta, partim margini adscripta, quorum prima duo ad ipsam Libri inscriptionem pertinentia haec adferimus. Primum est: Τὸ συμπρεσβύτερος ὄνομα, κ. τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, ὡς κ. ἐν ταῖς πράξεσι δηλοῦται, ἔνθα ἐν τῇ Ἀσίᾳ συντάσσεται ταῖς ἐκκλησίαις ὁ Παῦλος. Alterum: Ε'πεὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἱεραρχίαν ἔχει, καλεῖ ἱεράρχας τὰς ἐπισκόπους. Haec eadem scholia, sed uberiora, occurrunt etiam in Cod. XXXII. huius Pl. p. 190. quare ex illo videntur desumpta.

III. p. 224. b. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φέσου, περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum

Episcopum Ephesi de Ecclesiastica Hierarchia. Sequitur Index Capitulum, quae sunt V. & hoc Epigramma in magnum Dionysium, Καὶ νόον αἰγλήεντα λίπες, κ. γνῶσιν ἐόντων, Νύκτα δ' ἄμβροσιν, τὴν ὃ θέρμει ἐξομαρῖναι. Et mentem fulgidam reliquisti, & scientiam exsistentium, Per noctem immortalem, quam nefas est nominare.

Cap. I. Περὶ μουσικῆς θεολογίας. De musica Theologia. Inc. Τριὰς ὑπερέσσει, κ. ὑπέρβει, κ. ὑπεράγαθε. Vltimum def. ἡ ὑπεροχὴ τῷ πάντων ἀπλῶς ἀπολειμμένῳ κ. ἐπέκεινα τῶν ὅλων. Primum scholium in hunc librum hoc est: Τὰ ἀπλᾶ, κ. ἀπόλυτα φησὶ, τὰ δίχα συμβόλων νοούμενα, καὶ ἐποπτευόμενα, ὡς ἔχουσιν, ὃ μὴ παραβολικῶς, τῆς ἐξέσεως, οὐ κατὰ ἀνάπτειν ὀνομάτων, ἡ συμβόλων λεγόμενα· ἀλλὰ τῇ ἐκ πάντων τῶν νοημάτων ἀπολούσει, κ. τῶν νοήσεων ἀποπαύσει συναγόμενα. Ἡν τινα, ἀνεργησίαν τῆς τῷ νοεῖ κινήσεως, ἐν μὲν τοῖς προ τούτου ἀνοσίαν ἐκάλεσαν, ἐνταῦθα δὲ σκοτεινότερον, & ἀόρατον. Vltimum vero: Τὰ ὄντα ἦσαν τὰ κτίσματα, ὑπὲρ τὴν αὐτῶν φύσιν ἐκταθῆναι ἰατὴ νοήσεων ὃ δύναται· εἰκότως ἂν εἰς αὐτὸν βλέποντα, ἀγνοεῖν τὴν θείαν φύσιν καθ' ὃ αὐτὴ ἐστίν, οὕτως ἂν κ. ἡ θεία φύσις εἰς αὐτὴν βλέπασα, ὅκ οἶδεν ἐν αὐτῇ εἶναι τὰ ὄντα· κατὰ τὸν τῆς θείας αὐτῶν λόγον τούτο γὰρ ἐδήλωσαν εἶπαι, εἰ ὄντα ἐστίν. Ε'πειδὴ ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα, κ. αὐτὸ τὸ εἶναι κέντηται ὑπερσώσις· ἐτέρω γὰρ ἐκ ἂν τις εἴποι τὸν Θεὸν ἀγνοεῖν τὰ αὐτῷ κτίσματα.

IV. p. 234. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου διάφοροι. Dionysii Areopagitae Epistolae diversae, in quibus nihil memoratum dignum invenies, nisi forte cuiusdam historioli de eclipsi passionis Dominicae adrideat, quam Dionysius Heliopoli Aegyptiorum se vidisse tradit in Ep. ad Polycarpum. Sequitur Index eorum, ad quos mittuntur. Epistola I. inscribitur: Τίτῳ ἱεράρχῃ ἐρωτήσαντι δι' ἐπιστολῆς, τίς ὁ τῆς σοφίας οἶκος, τίς ὁ κρατὴρ, καὶ τίνα τὰ βρώματα αὐτῆς, κ. τὰ πόματα Ε'πιστολὴ α'. Ad Titum Episcopum, petentem per epistolam, quae sit sapientiae domus, qui crater, qui cibus, qui potus. Epistola I. Inc. Ὅ μὲν ἱερός Τιμόθεος, ὃ καλὲ τίτε. Def. ταῖς ἰῶν λογίων ἱερῶς παραδόσεσι κ. ἀληθείαις.

V. p. 244. Γεωργίου Θεολόγου, ἀποστόλου, κ. εὐαγγελιστῆς περιορισθέντι κατὰ Πάτριον τὴν νήσον. Ε'πιστολὴ β'. Ad Iohannem Theologum, Apostolum & Evangelistam relegatum in Patrum insulam. Epistola II. Inc. Προσαγορεύω σε τὴν ἱερὰν ψυχὴν. Def. καὶ τοῖς μετὰ σε, παραδώσεις.

VI. p. 245. b. Δημόφιλου Θεραπευτῆς, περὶ ιδιοπραγίας, κ. χρηστότητος. Ε'πιστολὴ γ'. Ad Demophilum Monachum de propria operatione, ac clementia. Epistola III. Inc. Αἱ τῶν Ε'βραίων ἱστορίαι φασὶν, ὃ γενναῖε Δημόφιλε. Def. πικρὸν ἀληθὲς εἶναι.

VII. p. 257. Γεωργίου Θεραπευτῆς. Ε'πιστολὴ δ'. Ad Caium Monachum. Epistola IV. Inc. Τὸ σκότος, ἀφανὲς γίνεται. Def. ὑπὲρ πάντα τὰ γινωσκόμενα.

VIII. p. 258. Τῷ αὐτῷ Γεωργίῳ. Ε'πιστολὴ ε'. G 2 Ad

Ad eundem Caium. Epistola V. Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. καὶ τῶν μιμημένων, καὶ μετεχόντων.

IX. p. 259. Τῷ αὐτῷ Γαίῳ. Ἐπιστολὴ 5. *Ad eundem Caium. Epistola VI.* Inc. Ἐξέλιφης ἐστὶ τὸ παρ' ἐλπίδα. Def. καὶ νοόμενον ἄγνωστον.

X. p. ead. b. Τῷ αὐτῷ Γαίῳ. Ἐπιστολὴ 5. *Ad eundem Caium. Epistola VII.* Inc. Πῶς φησὶ Γησῆς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. ἡμῖν πεπολιτευμένοις.

XI. p. 261. b. Δωροθέῳ λειτουργῷ. Ἐπιστολὴ 5. *Ad Dorotheum Ministrum. Epistola VIII.* Inc. Ὁ θεὸς γνῶφος ἐστὶ. Def. πάντων ἀλῖος ὢν.

XII. p. 262. Σωσιπάτρῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ 5. *Ad Sossipatrum sacerdotem. Epistola IX.* Inc. Μη τῷτο διὰ νύκιν. Def. ἀνεξέλεγκτα τὰ λεγόμενα.

XIII. p. ead. b. Πολυκάρπῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ 5. *Ad Polycarpum sacerdotem. Epistola X.* Inc. Ἐγὼ μὲν, ἢ οὐκ οἶδα. Def. τῆς θρησκείας ἡμῶν ἀλήθειαν. Quae quidem Epistolae, aequae ac superiora omnia, scholiis sunt amplissimis refertae, atque illustratae.

In fine Codicis haec notata sunt: Ἐγραψεν διὰ χειρὸς Νικολάου τῷ Μέλχτος ἐπὶ ἔτους 856' Ἰνδ. α'. Γανναρίῳ κγ'. *Scriptus est manu Nicolai Meletis, vel Melitensis, anno M. 6856 [Christi mcccxlvi.] indictione prima, die XXIX. Ianuarii.*

Inquirant alii, quis ille sit Andreas, qui textui Pseudo-Areopagitae suas expositiones inferuit, quas illis S. Maximi simillimas esse deprehendimus, quum nihil neque de auctore, neque de ipsis scholiis apud Fabricium, & alios operum Areopagitae illustratores occurrat. Meminit huius Codicis Montefalcionius in Palaeographia Graec. Lib. I. pag. 71.

Codex Graecus chartaceus MS. in 4 Sec. XIV. bene scriptus. Constat fol. 267.

ΑΛΤΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΩΒ

CATENA IN IOB.

Codex hic continet egregiam Commentariorum Catenam in Librum Iob, ac primo quidem argumenta, seu hypotheses Anonymi, Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini, deinde vero Commentarium perpetuum, seu Catenam ex multis Patribus contextam, nimirum Olympiodoro Diacono, Polychronio, Iuliano, Basilio Caesareensi, Ioanne Chrysostomo, Evagrius, Dionysio Areopagita, Gregorio Theologo, Theodoro Mopsvesteno, Didymo, Origene, Clemente, Apollinario, Theophilo Alex. Theodoro Heracleensi, Severo Antiocheno, Cyrillo, Nilo ex Asceticis, Methodio, Aquila, Symmacho, Theodotione, & aliis fortasse, quorum nomina primum tuncis conrosa, deinde ab oscitante bibliopecto in compingendo Codice recisa, ultimam cladem subierunt, quod & de alia simili Catena in Iob, de qua inferius, contigit. Concordat in multis cum Catena Nicetae in Iob edita a Patric. Iunio Londini A mdcxxxvii. fol. Sed plures adfunt Patres in nostra; & eadem expositiones non semper iidem adscribuntur auctoribus.

Liber est acephalus, & ex hisce verbis exordium sumit pag. 1. Ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, quae sunt verba Olympiodori protheoriae, quam sequitur hypothesis in Iob eiusdem Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini.

Pag. 3. b. Οὐλυμπιόδωρος διακόνος προθεωρία καὶ παλαιῶν πρώτων. *Olympiodori Diaconi protheoria Capitis primi.* Inc. Ὁ νόμος τῶ δικαίου, καὶ χάρις φησὶν ἡ γραφή, προπρογράφει τὸ κάλλος αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, προπροφάτιζομένη τὸν ἀκρατῆν, κ. λ. Tum Basilii Caesareensis, Chrysostomi, aliorumque subcedunt perpetuae interpretationes usque ad Codicis calcem, quarum postrema est Olympiodori, quae ita definit: τοιαῦτα τὰ τε πρώτα, & τὰ ὑστερα τῆς κατὰ τὸν Γ' ὡς πραγμάτων· καὶ ἔτι ἡμῖν ἡ βίβλος ἀνεπτύσσεται. Εἰ δ' ἔστιν οὐ εἰκαστικὸς μάλλον ἢ καταληπτικὸς τὴν ἐρμηνείαν ἐποιήσαμεθα, ἥτε πρώτοι, ἥτε μόνοι τῷτο πεπνυχημένοι, ἀλλὰ σχεδὸν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὴν βίβλον ταύτην κατατεμένων ἐξηγησιν, ὧς ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

Iob vero ipse non definit, ut in Hebraeo & Latino Codice, sed haec habet in fine cum commentario eorumdem Patrum, cuius novissima verba retulimus. En igitur lobi appendix; en quoque adnexa interpretatio.

P. 208. Libri Iob appendix: Γέγραπται δὲ, αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μετ' ὧν ὁ κύριος ἀνίστησιν.

Interpretatio: Ἡ τοῖ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, ἡ ἐν τῷ καιρῷ τῷ σαυρῷ. τὸ δὲ, πάλιν, πρόκειται ἀντὶ τῷ, μετὰ τὴν ἐν τῷ πάθῳ ἀνάστασιν· ἀναστήσεται δὲ μετὰ Νῶε καὶ Δανιὴλ, οἳ καὶ συναριθμῆται παρὰ τῷ Γεζεκίᾳ.

Appendix: Οὗτος ἐρμηνεύεται ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλου.

Interpretatio: Συριακὴν νῦν, τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον καλεῖ, διὰ τὸ γειννάζειν ταύτην τῇ τῶν Σύρων, καὶ εἰκοσιδύο σελήταις ἔχειν, καθάπερ οἱ Ἑβραῖοι· καὶ Συρίαν δὲ τὴν Ἰδαίαν, καὶ Σύρος οἱ πολλοὶ τῆς Παλαιστίνης ὀνομάζουσιν, ὡς Ἡρόδοτος λέγει, περιτέμνονται δὲ Ἰνδοί, καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἀραβες, & οἱ ἐν Παλαιστίνῃ Σύροι.

Appendix: Ἐν μὲν γῇ κατοικῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τοῖς ὀρίοις τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας.

Interpretatio: Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἡ Αὐσίτις γῆ, ἐν μεθορίῳ κεῖται τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας, καὶ ὅτι Ἰδουμαῖος ἦν ὁ δίκαιος. Μᾶλλον σήμερον ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, καὶ τὸ μνημεῖον τῷ Ἀνδρείῳ Γ' ὡς φαίνεται, καὶ ἡ τῆς κοπρίας παλαιστρα, ἐν ἣ τὰς λαμπρὰς ἀνεδήσαντο σφαῖρας, καὶ τὰς δι' ἑταῖς τιμὰς αὐτῷ ἄγουσι οἱ ἐπιχώριοι, ὡς ἐκείθεν ἡμῖν ἀφικόμενοι τινὲς τῶν ἀδελφῶν ἐξηγήσαντο· τὴν δὲ Αὐσίτιδα χώραν, οἱ μὲν τὴν τῷ Σιδῶν εἶναι ἔφησαν, οἱ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν, ἄλλοι δὲ, ἐν μέσῳ τινὰ κειμένην τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας· ἕτεροι δὲ αὐτὴν τὴν Ἀραβίαν, ἐν ἣ καὶ τὸ μνημεῖον τῷ δικαίῳ κεῖται.

Appendix: Προϋπῆρχε δὲ αὐτῷ ὄνομα Γ' ὡς β. β.

Interpretatio: Τὰς μετανομασίας ἐπὶ τῶν ἁγίων εὐρίσκομεν γινόμενας, ὡς ἐπὶ τῷ Ἀβραάμ, τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὡς τε σημεῖον καὶ τῷ τῆς τῷ Γ' ὡς ἀρετῆς ἢ τῷ ὀνόματος μετάθεσις.

Αρ-

Appendix: Ἀραβίων δὲ γυναῖκα Ἀραβίαν, γενεὴν ὧν, ὡς ὄνομα Ἑνῶν.

Interpretatio: Ἐπειδὴ τῆς παλαιᾶς τῷ Γ' ὡς ὀνομασίας ἐμνήσθη, καλῶς καὶ τῆς αὐτῆς γυναικὸς ἐμνήσθη τῆς Ἀραβίαν, ἐξ ἧς γέγονεν αὐτῷ ὁ Ἑνῶν, εἴτε εἰς τῶν πρώτων παίδων, εἴτε καὶ τῶν δευτέρων. Σεβήρ. Τάχα δὲ ἔκ ἦν εἰκὸς ἔδδ δικαίον, ἐκείνην μετασχεῖν τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀδελφῶν ὀλιγορήσαντων, καὶ κατενεγκεῖν ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τῆς καρτερίας πεπραδείσαν τὸν ἀδελφὴν.

Appendix: Ἡν δὲ αὐτὸς πατὴρ μὲν Ζαρεῶ, τὸν Ἡσαὺ ὧν ὧς, μητὴρ δὲ Βασίλειαν, ὡς εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ.

Interpretatio: Κεῖται ἡ γενεαλογία ἐν Παλαιστομνήμει· ἀπὸ γὰρ Ἀβραάμ ὁ Ἰσαὰκ, ἐκ δὲ τούτου Ἡσαὺ, ἐξ οὗ Ραββὴλ· ἀπὸ δὲ τούτου Ζαρεῶ, ὁ τῷ Ἰωβ πατὴρ· πέμπτος ἐν ἀπὸ Ἀβραάμ ὁ Ἰωβ, μὴ συναριθμουμένη, δηλονότι, τῷ Ἀβραάμ, ὅθεν καὶ λέγομεν αὐτὸν πρὸ νόμου τυγχάνειν· ὁ γὰρ Μωσὴς ἔκτος ἀπὸ Ἀβραάμ εὐρίσκεται ἔτις, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, Ἰακώβ, Λευὶ, Καθὼ, Ἀβραάμ (sic) Μωσῆς πατὴρ. Ἰωβ δὲ. Ἐστὶ μὲν τοι Ζαρεῶ πῶς τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Βασίλειαν τῆς Ἀραβίας, ἡ νῦν καλουμένη Βόστρα ἐπώνυμοι δὲ αὐταὶ τῶν γεννημένων τὴν Θεσπίσιον Γάβ. Χρυσόστομος. Πλὴν ὅτε ἦν λάμπων ἔτος ὁ δίκαιος, ἐπὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἦσαν Ἰουδαῖοι, καὶ ἐμελλον ἀνιέναι λαόν· ὡς εἶγε ἐβόλοντο, ὃ μικρὸν εὐρίσκον ἐμπύρηνμα εὐσεβείας, ἔδδ γὰρ εἰκὸς ἦν λαθεῖν. εἰ γὰρ ἔτι, καὶ νῦν δέονται τὰ λείψανα, πολλῶν μᾶλλον τῷ ἐδείχθη ὦν, νεαρῶν ὄντων τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ μέγεθος τῶν συμβεβηκότων, καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ πάντες ὦν ἐγνωσαν.

Appendix: Καὶ ἔτι οἱ βασιλεῖς, οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐν Ἑδῶμ, ἥ καὶ αὐτὸς ἤρξε χώρας.

Interpretatio: Οὐλυμπιόδωρος. Οὕτω πάλιν ἐν Παλαιστομνήμει εὐρήσεις, ὡς τε ὅταν λέγῃ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦμην ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς βασιλεὺς ἐν μονοζωνίῳ, ἢ ὅτι καὶ πρὸ τῆς βασιλείας διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς βασιλεὺς ἐτιμᾶτο· ἢ τὸ ὡς ἐχὼ ὁμοιωματικῶς εἴρηται, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ὅτι βασιλεὺς ἐτύγχανεν.

Appendix: Πρώτος Βαλὰν δὲ τῷ Βεῶρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῆς Δεναβά.

Interpretatio: Τὸ αὐτὸ. Διαδεξάμενος δὲ τὸν Βαλὰν εἰς τὴν βασιλείαν, ἔκ ἐξήλωσεν αὐτὸν τῆς ἀσεβείας, ἀλλὰ τὸν Ἀβραάμ τῆς πίστεως· καὶ σημεῖον αὐτοῦ, ὅτι ἐκ ἑξ ἑτοῦ ὁ ἐκπορεύσας τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῷ Βεελφεγορῷ· ἐκείνος μὲν γὰρ ὁ τοῦ Σεφῶρ εἴρηται, ὡς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς εὐρήσεις· ἔτος δὲ ὁ τῷ Βεῶρ, ὡς ἐν τῇ Γενέσει κεῖται· καὶ ἐκεῖνος μὲν τῆς Μωάβ βασιλεὺς, ἔτος δὲ τῆς Ἑδῶμ.

Appendix: Μετὰ δὲ Βαλὰν, Γ' ὡς β. δὲ καλούμενος Γ' ὡς· μετὰ δὲ τούτον, Ἀ' ὡς δὲ ὡς ἄρχων ἡγεμὼν, ἐκ τῆς Θαιμανίτιδος χώρας· μετὰ δὲ τούτον, Ἀ' δὲ ὡς Βαράδ, ὁ ἐκκόψας Μωάβ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθαίμ.

Interpretatio: Λέγει τὸς ἡγεμῶνας τῆς χώρας, καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ τὰς πράξεις πρὸς σαφές ἐσαν τῶν προσώπων παράστασιν· ἢ δὲ Γεθαίμ, πόλις ἐστὶ Φοινίκων.

Appendix: Οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι, Ἐλφῶς τῶν Ἡσαὺ ὧν, Θαιμανῶν βασιλεῖς.

Interpretatio: Ὁ δὲ Θεοδοτίων, ὧς, ἐξέδωκεν Ἰωσαφάτ.

Appendix: Βαλὰν, ὁ Σαυκαίων τύραννος. Interpretatio: Πάλιν ὁ Θεοδοτίων, ὧς Ἀ' μὲν τῷ Χαβὼρ.

Appendix: Σωφῶρ, ὁ Μιναιῶν βασιλεὺς.

Interpretatio: Ἐναγρίμ. Τῷ Ἐλφῶς ἦν ὧς ὁ Σωφῶρ, καὶ Ἀ' μαλὴν, ἐκ παλλακίδος αὐτῷ γεννηθείς· ὁ δὲ Ἐλφῶς, καὶ ὁ Σωφῶρ γεγόνασι μαθηταὶ τῷ Γακῶβ, ὁ δὲ Ἀ' μαλὴν τῷ Ἡσαὺ. Οὐλυμπιόδ. Καλῶς δὲ πάλιν τῶν φίλων ἐμνημόνευσεν ὁ λόγος, μονοζωνίᾳ λέγων, ἐπὶ τῶν περιφανῶν τοῦτων, καὶ ἀπαραγράπτων προσώπων γέγονε τὰ κατὰ τὸν Γ' ὡς· ἐπὶ γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σαφίζεται πᾶν ῥήμα, φησὶν ἡ θεία γραφή· φαίνεται δὲ ὁ Ἐλφῶς μὴ συμπαράγοντος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν Γ' ὡς μετὰ τῶν τριῶν φίλων, ἀλλ' ἐκ τῷ πρατυχόντος παρῆναι, καὶ εὐρεῖν τὸν μὲν Γ' ὡς ἐν τῷ πάθῳ συνεχόμενον τὸς δὲ τρεῖς φίλους παρακατημένους αὐτῷ, καὶ διαλεγόμενος, καὶ διὰ τὴν τῷ πάθῳ ὑπερβολὴν, συγκαθεσθῆναι αὐτοῖς, ἐπακρώμενος αὐτῶν, καὶ λοιπὸν ἐπαπορησάντων τῶν φίλων αὐτὸν τῆς διαλέξεως ἀντιχεσθῆναι ὑπερον· οἷα δὲ συμβαίνει διαλέξεως γενομένης, ἔσθαι τὸς παρίοντες, καὶ ἀκούειν τῶν λεγομένων, καὶ τινὰς αὐτῶν λόγους εἰσαγαγόντας ἀντιχεσθῆναι τῆς διαλέξεως· τάχα δὲ οἱ μὲν φίλοι διασπαράσσονται, ὁ δὲ Ἐλφῶς διὰ θῆαν παραγέγονεν ὅθεν ἔδδ ἐμνημόνευσεν ἡ γραφή τῆς αὐτῆς ἀφίξεως ἐρμηνεύεται ὁ δὲ Ἐλφῶς, Θεὸς ἀκῶν, ἢ, ὧς ἐκφαίνων Θεὸν· τοιαῦτα, κ. λ. Sequuntur quae superius retulimus, quum finem Commentationum dedimus. Vid. cit. Nicetae Catenam p. 612. Ex iisdem ferme Patribus concinnata Catenae adfervabatur olim in Bibliotheca Scholasticensi, teste Alexandro Baroetio S. I. in Indice Mss. edito Antuerpiae A. mdcxlviii. Aliae adfunt in Iobum Mss. Catenae, ut in Bibliotheca Regis Galliae, Coisliniana, Vindobonensi, & Veneta. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 737. ubi de Catenis in Iob.

Codex Graec. chartaceus Ms. in 4. Seculi XIV. ineuntis, multis in locis situ, & vetustate deletus, & mutilus. Constat foliis 210.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΔ.

PSALTERIUM DAVID.

Psalterium Graecum Venetiis in aedibus Aldi Manutii inpressum sine anni nota in 4. Editum tamen fuisse circa annum mccccxcv. crediderim: siquidem Aldus, ut ipse testatur in Praefatione Stephani Byzantini, libros Graecos primum inpressit, scilicet Aristotelis Opera, bello in Italia ingruente, nempe anno mccccxciv. Vid. Le Long Biblioth. Sacr. T. I. Cap. 3. p. 198.

I. pag. 1. b. Praecedat Graeca Iustini Decadysi Praefatio, quae inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν παρ' ἑλλήσι σοφῶν τε καὶ διδασκάλων.

II. p. 3. Incipit Psalterium, & ad Psalms notantur καθίσματα in Ecclesia Graeca, dum illi decantantur, usu recepta.

III.

III. p. 70. b. Nempe post primam Psalterii partem leguntur maioribus, ac rubris characteribus Στίχοι εἰς τὸν Θεὸν Δαβ δ. Inc. Σίγησον Ὁρφεύ, ῥίψον Ἐρμὴ τὴν λύραν.

IV. p. 136. Sequitur Psalmus idiographus, cui statim subiiciuntur Cantica Sacrae Scripturae, Moyſis duplex, alterum ex Exod. XV alterum ex Deuter. XXXII. Priori praemissus versus Ἀρδὴν βυθίσας Φαραὼ Μωσῆς λέγει, posteriori Νόμου γραφέντος αὐδῆς φῶδὴ Μωσέως. Annae matris Samuelis, quod titulum habet: Θεὸν γενεαίρει σεῖρα τίπτουσα ξένους. ex I. Sam. 2. Habacuci, Τὴν τῷ λόγῳ κένωσιν Ἀβραάμ φράσον, Prophetarum Habac. III. Eliaie, Ἡσαίῳ πρόβησις, εὐχὴ τὸ πλεον. XXVI. 9. Ieq. Ioniae, Ἐκ θυρῶς ἐκράυγασεν Ἰωνᾶς λέγων, Cap. II. Hoc quidem loco inter Cantica S. Scripturae omisit Aldus Hymnum Ezechiae, Regis Iuda ex Eliaie XXXVIII. Einde occurrunt tria trium puerorum, Ἀἶνος φλόγα σβέννυσι τῶν τριῶν παίδων, ex Dan. III. Mariae, Ἀἰνεσις ἀγνῆς μητροπατρὸς κόρης Denique & Zachariae, patris Ioannis, Προσευχὴ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου, ex Luc. I.

V. p. 149. Extremam paginam hi claudunt versus:

Δαβὶδ μελωδὴ μουσικῆς ἀποκρύφω,
Σὺ μὲν δὲ αὐτῶν, καὶ θανὼν ζῆς τῶν λόγων.
Ἡμῖν δὲ τὴν σὴν ἐμμελὴ δίδως λύραν,
Ἡς ἐσιν εὐρεῖν ἐμμελὴ τὰ πρακτέα.
Καὶ γὰρ δὲ αὐτῆς μουσικῶς κινημένης
Διώνεται μὲν ἐμπαθῆς πᾶσα φθίσια.
Ἐλαύνεται δὲ συσχερὴς ἅπας πάνος.
Συσέλλεται δὲ συμφορῶν ἀπλησία.
Κοιμίζεται δὲ γνωστικῆς ἄλμης κλύδων.
Στηρίζεται δὲ τῶν παθῶν ἡ σερότης.
Καὶ τερπεται μὲν τῆς ψυχῆς ἡ σεμνότης.
Ἐλέγχεται δὲ τῷ σατὰν ἡ φαυλότης,
Ἐκ τῆς νοητῆς τῶν μελῶν ἐνυρθμία.
Ὅς τίς τοσαύτην εὐρεν ἀνθρώπων χάριν,
Εἰ μὴ σὺ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις χάριν.

Cod. Graecus chartaceus editus in 4. ἐν Ἐνετίαις ἐν οἰκίᾳ Ἀλδου τοῦ Μανυτίου. Titulos habet Psalmorum, primasque versuum litteras minio passim notatas. Constat fol. 149a.

TA ΠΑΡΑ ΤΙΝΟΣ ΑΙΤΗΘΕΝΤΑ ΨΑΛΤΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΩ
ΜΑΚΑΡΙΩ ΘΕΟΔΩΡΙΤΩ.

CAPITA QVAEDAM SACRAE SCRIPTURAE DE QVIBVS INTERROGAVIT QVIDAM HYPATIVS THEODORETVM.

Titulus ita inmutandus.

Theodoret, & Athanasii Opera varia.

COD.
XXIX.

I. pag. 1. Τοῦ μακαρίου Θεοδώρου ἐπισκόπου Κυρῶ εἰς τὰ ἀπορὰ τῆς θείας γραφῆς κατ' ἐκλογὴν. Beati Theodoret Episcopi Cyrenensis in dubia quaedam selecta Scripturae sanctae. Praecedat Tabula Operis Theo-

doreti, cui titulus: *Expositiones in Osa-teuchum ad Hypatium*, & quidem ita: Τὰ παρὰ τινος αἰτηθέντα ὑπατίου κεφάλαια τῆς θείας γραφῆς τῷ μακαρίῳ Θεοδώρῳ. Γένεσις. Exinde pag. 12 Προοίμιον πρὸς τὸν αἰτήσαντα ὑπάτιον τῷ μακαρίῳ Θεοδώρῳ. Initium est: Καὶ ἄλλοι μὲν φιλομαθεῖς ἄνδρες. Finis: αὕτη γὰρ ἀρχὴ καὶ προοίμιον τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. Pag. ead. b. Εἰς τὴν Γένεσιν. In Genesim. Primum Caput huiusce Operis inscribitur: Τί δήποτε μὴ προτέταχε τῆς τῶν ὁλῶν δημιουργίας θεολογίαν ὁ συγγραφεύς. Inc. Μετρεῖν εἴωθε τοῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα. Ultimum definit: ἀλλὰ τῷ ὁμῶς τὴν γαμικὴν διετήρησεν ὁμιλίαν. Finis desiderata: definit enim Codex in secunda Interrogatione εἰς τὴν Ροδῶν, in verbis, quae mox retulimus, quaeque occurrunt in edit. Paris. Operum Theodoret A. MDCXLII. Tom. I. p. 226 ideoque nostri Codicis amanuensis duo vacua reliquit folia.

Hoc opus scripsit Theodoretus precibus Hypatii, quem φίλατον, καὶ ἐρασμιώτατον παίδων adpellat. Graece edidit Io. Picus ex mendoso Asulani Codice, in quo primam, & secundam quaestionem ait se ex Oecumenii Catena subplevisse, Parisiis MDLVIII. 4. Latine eodem Pico interprete prodit ibidem MDLXIII. quae versio exstat & in Latinis Operum Theodoret editionibus, & a Sirmondo servata est, qui e Codice Regio longe meliori, plura restituit.

II. p. 138 Τῷ ἁγίῳ Ἀθανασίῳ πατριάρχῳ Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστων, καὶ ἀναγκαῶν ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θεαῖς γραφαῖς ἀπορριμμένων, καὶ παρὰ πάντων Χριστιανῶν γινώσκουσιν ὀφειλομένων. Sancti Athanasii Patriarchae Alexandrini ad Antiochum Principem, de multis, & necessariis quaestionibus in divina Scriptura controversis, quas nemo Christianus ignorare debet. Prima Quaestio inc. Πιστεύσαντες, καὶ βαπτισθέντες εἰς τριάδα ὁμοούσιον. Definit in quaestione CXXXVII. circa finem, quae occurrit in editione Paris. A. MDCXCVIII. T. II. p. 304. in verbis καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτῶν· πρόδηλον δὲ ὅτι ἡ... Deest enim in Codice nostro unum folium. Ex his quaestionibus, XL. Latine vertit, notisque suis instructas edidit Io. Reuclinus Hagenoae MDXIX. & alii deinceps. Consulendi praeter reliquis Lambec. Bibliothecae Vindob. Lib. III. p. 97. & Lib. V. p. 229. Caveus, Oudin, Fabricius II. cc. qui Librum hunc ψευδεπίγραφον dicunt, quod Chrysostomus, Climacus, Maximus, Nicephorus, & alii in eo citentur.

III. p. 170. Theodoret Philotheus, sive Historia Religiosa XXX. sanctorum Ascetarum cum prologo, cuius haec est inscriptio: Πρόλογος τῆς φιλοθεῖας ἱστορίας, ἡ ἀσκητικῆς πολιτείας Θεοδώρου. Prologus religiosae historiae, seu monasticae conversationis Theodoret. Initium: Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν, καὶ τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν, καλὸν μὲν ἰδεῖν τὰς ἀγῶνας. Finis: ἄρξομαι

μαὶ δὲ τῆς διηγέσεως ἔνθεν ἐλὼν. Deinde primum Caput Γάκωρος, inc. Μωϋσῆς ὁ Θεὸς νομοθέτης, ὁ τῆς θαλάττης τὸν πυθμένα γυμνῶσαι. Ultimum, Περὶ Δομνίνας, def. μεθ' ἡ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, σὺν ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰ, & εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν, ut videre est Tom. III. cit. edit. pag. 763. seq. Virorum seminarumque ascetarum XXX. elogia continet, ex quibus X. quum librum hunc scriberet, erant adhuc superstites, exarata circa annum Christi ccccxlii. Latine vertit, ediditque Ioach. Camerarius Basileae A. MDXXXIX. fol. & Gentianus Hervetus Paris. A. MDLVI. 4. & Florentiae A. MDLXX. mutatoque titulo Φιλόθεος in Θεοφιλέος. Quamvis autem utrumque adiectivum φιλόθεος, & θεοφιλέος eiusdem significationis, & tam feminini, quam masculini generis sit, rectius tamen haec Historia adpellatur Φιλόθεος, quia Theodoretus ipse eam sic inscripsit, ut colligitur ex eiusdem Historia Ecclesiastica, ubi eam aliquoties citat, & eundem in Codicibus etiam titulum praefert. Graece ante Sirmondi editionem non prodierat.

IV. p. 275. b. Τῷ αὐτῷ μακαρίῳ Θεοδώρῳ περὶ τῆς θείας ἀγάπης. Eiusdem beati Theodoret de divina dilectione, cuius vi sancti viri, & ascetae tot, & tanta fortiter subsinuerunt. Inc. Ἡλικὸι μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀθληταί. Def. μεθ' ἡ τῷ πατρὶ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν. Vid. cit. edit. Oper. Theodoret Tom. IV. p. 680. Separatim cum versione, notis, & variis lectionibus vulgavit Gerar. Vossius Tungrensis Rom. MDLXXX. 4.

Codex Graec chartac. Ms. in fol. minori Sec. xv. Constat fol. 286.

ΤΑ ΑΤΗΠΙΟΝ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ
ΑΝΟΝΤΜΟΤ.

PSALTERIVM CVM EXPOSITIONE
INCERTI AVCTORIS

COD. XXX

Continet hic Codex incerti auctoris, sive, quod Holstenius in prima adscripta pagina, Athanasii Commentarium in cunctos Psalmos Davidis. Quam recte hoc, deinceps videbimus. Ne vacarent paginae quaedam, quae supererant in principio, & fine libri, in iis nova manus, neque admodum elegans tractatum quemdam quasi summarium omnium Psalmorum, qui tamen utrobique mutilus adparet, ac valde mendosus, & scholia nonnulla in Psalmos adiecit. Dabimus tamen huiusce tractatuli initium. Λέγω τὴν μετὰ τὸ βάπτισμα γινόμενην, ἐκ τῆς μεγαλοφρονίας τῆς εὐαγγελίας... ταῖς ψυχαῖς τῶν ἡδὴ τελειωμένων παραδοσὶν βροντὴ ὀνομάζεται, κ. λ. Finis vero continuationis, quae septem ultimas Codicis paginas complectitur, est qui sequitur: καὶ μὴ χωρισθεῖσιν τῆς μερίδος τῶν σωζομένων διακονομένων ἐν πίστει τελειωμένων τὴν ἐμπλῶ (sic) τοῦ κυρίου, ᾧ ἡ δόξα. quoad nobis ex pessima huiusce recentioris manus scriptura colligere licuit. Quod vero in

hisce vacuis initio, & fine paginis fuerit adpositus, id non eius praestantiae esse arbitror referendum, sed potius ipsius argumenti similitudini, quum in ipso quoque de psalmorum agatur expositione, id quod in aliis etiam Codicibus usquevenire comperimus. Sed ad ipsam Psalmorum expositionem, quae singulis eorumdem versiculis subiicitur progrediamur, ubi primo est animadvertendum, auctorem suis interpretationibus saepissime & aliorum diversas sententias addidisse, in primis Athanasii, quem nominatim plerumque protulit. Quo ductus argumento Holstenius in fronte Codicis hanc expositionem Athanasio tribuit. Id vero est, quod valde dubito. Nam etsi sedulo consulimus Opera Athanasii, & initium expos. in Psalmos sub eius nomine editae a Nic. Antonello, nunc S. R. E. doctissimo Cardinali, quin & Corderii Catenam in Psalmos, tamen nihil invenimus minus recte dictum esse, quam istud: ut facile adpareat, haec scholia potius Catenam plurimum interpretum esse, quorum princeps sit Athanasius. Margini heinc & inde diversi, ut videtur, auctoris scholia, non tantum ab eadem manu, quae in principio Codicis, & in fine adlata summaria exscripsit, sed ab alia quoque, vel potius duabus diversis sunt adpersa, quorum plurima nullum auctoris nomen praefecerunt, nonnulla S. Ioannis Chrysostomi. Ea autem non adeo contemnenda esse, declarant pag. 45. ad illa Psalm V. Τάφος ἀνεργόμενος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολύσαν· ἵος ἀσπίδων ὑπὸ τα χεῖρη αὐτῶν, ὡς τὸ σῶμα ἀρᾶς, καὶ πικρίας γέμει, haec verba nescio cuius auctoris: Καὶ ἔτοις ἐσὶ χεῖροι κατὰ τὰς Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ κείμενον τάττονται. Sed ut ceteri liberius iudicent, cuinam haec Catena tribui debeat, adferenda sunt verba primae paginae, unde Psalterii fit exordium.

I. pag. 14. Ψαλτήριον ἐρμηνευτὸν εἰς Θεὸν μέλος τῷ προφῆτῳ καὶ μελωδῷ Δαβὶδ, ἀλλήλεια. Μακάριος ἄνθρωπος ὃς ἐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν. Ἐρμηνεία αὐτῶν. Ἀσεβεῖς φασὶν εἶναι τὸς εἰδῶ λοάτραις, τὸς μὴ εἰδῶτας, τὸς δὲ φῶσει Θεός, τοῖς λιθοῖς καὶ ξύλοις, τὸ τῆς ἁγίας αὐτῶν δόξης ἀνάπτοντας ἀσεβεῖς. Μακάριος δὲ ὅστις ὁ ταῖς ἕτοις πικρίας ἐνηλιμμένος. Καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν ἐκ ἔση. Ἐρμηνεία. Ὅς ὁ Λὼτ καὶ πάντες οἱ ποιῶντες ὡσαύτως. Ἐνέργοις ἐν πίστει ἐκ βίῃ, ἡ μὲν προφητεία πληρῆται εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὅτι οὐ συμπαράγινεται τοῖς Ἰουδαίοις ἡνίκα κατὰ Χριστὸν ἐβουλεύσαντο. Τὸ δὲ ἴδιον τῷ λόγῳ μακαρίζει πάντα ἄνθρωπον τὸν μὴ συνεδριάζοντα, ἢ συνευδοκῶντα τοῖς κακοβούλοις, ἢ ἀτάκτως περιπατοῦσιν. Ἐν ἄλλῳ. Καὶ τίνι τῷ Χριστῷ μάλλον ἀρμόσαι ταῦτα δυνήσεται, ἔτος γὰρ ἀληθῶς, καὶ μόνος μακάριος, ὃν ὁ Παῦλος μακάριον καὶ μόνον δυνάστην Θεὸν καὶ βασιλέα βασιλέων προηγόρευσεν (lege προσηγόρευσεν.) Μακάριος μόνος ταλανισμὸς ὑπάρχων ἀλλοτρίως, ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐλογίσατο, ὃς ἐπραξεν, ἄλλῳ δὲ τὸν πράττοντα ὡς ἐκρίνατο. Καὶ ἕτως αὐτῷ τῷ πορευθῆναι, μὴδὲ εἶναι, μὴδὲ καθίσαι μετὰ τῶν ἀσεβῶν, ἢ ἁμαρ-

ἀμαρτωλῶν, ἡ παρανομία σώζεται. Def. ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτῷ μάχαιραν ἀπεκεφάλισα αὐτὸν, καὶ ἦρα θνήσκω. ἔξ ἧν Ἰσραὴλ.

II. p. 272. Sequuntur Odae ex libris sacris depromptae. 1. Moysis in Exodo. 2. in Deuteronomio. 3. Annae, matris Samuelis, preces. 4. Ode Habacuci prophetae. 5. Esaiiae prophetae. 6. Preces Ioniae. 7. Historia trium adolescentum. 8. Ode eorundem. 9. Mariae Virginis. 10. Preces Ezechiae prophetae. 11. Manasse. Haec omnia sine scholiis. 12. Interpretatio orationis Dominicae. Inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς ὕψουσιν. Πατέρα λέγεις ἄνθρωπον τὸν Θεόν, καλῶς λέγεις, ἐξ ἧν πατήρ, καὶ ποιητὴς πάντων ἡμῶν. Def. ἀλλὰ σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου, ὅτι σὺ ἐσὶν βασιλεὺς, καὶ ἡ δύναμις, καὶ λ. Saepe observavimus, cum aliis psalmorum Codicibus, tum Apollinaris Psalms has odas, & preces esse subiectas.

III. p. 285. Haec excipit Tabula Paschalis eiusdem manus, quae Psalmodum Commentarium exaravit, cum Calendario XII. annorum ad finem scripto, quod in totidem distinctum circulis, cuiuslibet anni festa in quolibet circulo exhibet. Ultimus est Anni 6521. quo Pascha incidit in diem V. Aprilis. Sequitur continuatio Summarii, initio Codicis praemissi, de quo supra. Scriptus est Codex, ut animadvertit Willelmus Langius in Catalog. Biblioth. Mediceae circa annum Christi mxxii.

Codex Graec. membran. Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 292.

ΕΠΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΣΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

CARMINA MIRACVLORVM DOMINI
NOSTRI IESV CHRISTI.

Titulum ita restituimus.

Eudociae Augustae Centones Homericis de
miraculis Christi servatoris.

COD.
XXXI.

I. pag. 1. Inc. Τὸν δ' ἄλχος ἀμφεχούθη θυμὸς φρόνους, ὅδ' ἄρ' ἔτ' ἔλγῃ. Einde post XVIII. versum sequitur Caput. Peri tēs προσελύσεις τῶν χωλῶν, καὶ τυφλῶν. Cuius primus versus: Ὡς εἰπὼν, τὴν μὲν λίπεν αὐτοῦ· βῆ δὲ μετ' ἄλλους. Ultimum Caput est Peri tēs θυγατρὸς τοῦ ἑκατοντάρχου. Ultimus versus est: Ἀ'χύνονται· μετὰ δὲ σφί πατήρ κτε δάκρυα λείβων. Qui quidem versus occurrit inter Eudociae Homericos Centones, quos G. & L. exhibet Auctar. Biblioth. Veterum Patrum per Margarinum de la Bigne, Parisius A. mdcxxiv. Tom. VIII. quem statim excipit primus nostri Codicis versus, iam relatus, & incidit in pag. 115. cit. edit. Ex quibus innuere facile possumus Codicem fuisse male compactum, quum ultimae illius paginae, primae esse debuissent.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec.

XIV. initio, & fine mutilus. Constat fol. scriptis 26.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIUS DE CAELESTI
HIERARCHIA.

I. p. 1. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπισκόπος Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Caelesti Hierarchia. Praemittitur Tabula Capitulorum XV. tum vulgatum Epigramma: Ἀγγελικῆς σοφίης καὶ λ. & inscriptio: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ, καὶ λ. deum initium Libri: Πᾶσα δόσις ἀγαθῆ, καὶ λ. Finis κρυφίοντα σιγῇ τιμήσαντες, ut in edito contextu. Omissus tamen Prologus, & in fine Libri additum est Epigramma: Οὐρανίων θιάσων, καὶ λ. quod iam alibi protulimus. Scholia heinc & einc in margine adponuntur, pauciora tamen illis, quae sunt in XIII. & XXVI. Codice huius Plutei.

II. p. 28. b. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπισκόπος Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ θείων ὀνομάτων. Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Divinis Nominibus. Hic Liber, aequae ac superior, capitum numero, epigrammate Εἰς νόον αἰγλήντα, καὶ λ. inscriptione, initio, & fine cum memorata Iunctarum editione concordat.

III. p. 76. b. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπισκόπος Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Ecclesiastica Hierarchia. Praecedat Epigramma Σύμβολα Θεοπεσιών, καὶ λ. quod in fine libri repetitur, Index Capitulum VII. tum aliud Epigramma Οὐρανῷ ἄσπερ... valde corruptum, & mutilum. Initium Libri, ac finis cum edito conveniunt; verum in progressu confusus est, ac mirifice perturbatus Codex. Primo enim pag. 84. secundum caput in his definit verbis editi contextus μυστηρίων αὐτῷ μεταδίδωσι κοινωνίας; & mox novum incipit a verbis illa sequentibus, Ἀλλ' εὖγε ὅτι ταύτης ἐμνήσθην, καὶ λ. & inscribitur: Περί τῶν ἐν τῇ συνάξει τελευμένων. De illis, qui in congregatione sunt initiati; duciturque ad initium usque capituli mox sequentis, quod in editis exemplaribus tertium est; ibique his absolvitur verbis: ἱεραρχικῶς θεωρίας ἀναχθῆναι. Heic vero definit in medio post illa: τὴν πρόσυλον δὲ καὶ πολυταθεσάτην ἀλλοίωσιν. Adduntur tamen haec: Ἀάθος γέγονε· διὸ ὁ ἀναγινώσκων ὑπερβαλο φύλλον ζ' ὅς οὐ εὖρη λέγον ἔτος, καὶ τὰς ὀλλυμένους ἐφθοροποιῶς ἡδονάς. Error fuit: idcirco lector transiliat folium septimum, donec ista reperiat. Sequuntur pag. 88. Σχόλια τὰ περὶ συμβολικῆς θεολογίας λόγῳ. Scholia super libro de symbolica Theologia; immo vero super praecedente libro de Ecclesiastica Hierarchia, quae quum incipiant: Οὐκ ἐξορ-
χίσση

χίσση τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ταῦτα οὐ παρηνιδῶς, καὶ ἀνευλαβῶς ποιήσεις πᾶσι τοῖς ἀνέμοις καταφανῆ γέλωτος ἀφορμὴν ποιήσεις τὰ θεῖα, καὶ μυστικά, καὶ λ. quae conveniunt cum iis, quae leguntur in Cod. XI. huius Plut. p. 24. satis patet, verba illa: Οὐκ ἐξορχίσση τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, quae illis explicantur scholiis, paullo post initium primi Capituli libelli de Ecclesiastica Hierarchia reperiri, ut iam supra observavimus pag. 31. Huius autem Capituli, itemque secundi, tertii, & quarti non totus quidem contextus cum omnibus, & singulis verbis adfertur, ut in editis exemplaribus, sed tantum uniuscuiusque istorum Capitulum difficioliores formulae, & vocabula suo ordine adscribuntur, & explicantur. Post quartum autem Caput maior exstat in Codice perturbatio. Nam quod in editionibus ordine quintum est, & inscribitur: Περί τῶν ἱερατικῶν τελειώσεων, incipitque: Δεσμός ἐν ἑτὸς ἐστίν, καὶ λ. non heic suo in locoprehendimus; sed potius illud, quod in vulgatis sextum, quintum est in Codice, & inscribitur: Μυστήριον ἱερατικῶν τελειώσεων, eademque ratione, qua superiora quatuor capita pertractantur. Itaque sextum nunc est in Codice, quod in editionibus septimum, videlicet Περί μοναχικῆς τελειώσεως, nec secus, ac relata iam quinque capita, proponitur. Einde iterum adfertur Caput quartum, quintum, sextum, septimum vero tertio, reliqua quidem cum suis inscriptionibus; utriusque vero septimi prius inscriptum est pag. 111. Περί τῶν ἐπὶ τοῖς νεοκοιμημένοις τελευμένων, posterius autem p. 112. eo titulo, quem in vulgatis praefert. Quarti exordium Capituli p. 99. usque ad illa πρὸς πᾶσαν σχεδὸν ἱεραρχικὴν τελεσιουργίαν, integris & cohaerentibus adscriptum est verbis; eique, ut exordiis quinti, sexti, & septimi posterioris, mox θεωρία quaedam, sive explicatio subicitur, quae utque ad verba ipsius Capituli τελειωτικῆν εὐταξίαν διαιρημένην perducitur. Illic enim una in serie, sine ullo numero, inscriptione, & explicatione, integrum adiungitur illud, quod iuxta ordinem editionum, quintum est. Quintum autem Codicis, sextum est editorum. eiusque integra verba ab initio, usque ad ἱερατικῶν ταγμάτων ἀποτελεσθέντα heic adfuit. Sextum est Codicis p. 109. b. quod septimum editorum. Hoc aequae a primis verbis ad illa τῶν θεαρχικῶν μυστηρίων adfertur. Verum haec inter, & mox sequentia, interiecta est vox θεωρία rubris scripta litteris, post quam nihilominus continuatur textus, usque ad θεαρχικῆς ἀκτίνος αὐγὰς· quibus absolutis incipit in Codice Caput VII. prius, quod inibi inscribitur: Περί τῶν ἐπὶ νεοκοιμημένοις τελευμένων. At istum titulum nil aliud subsequitur, nisi integra continuatio Capituli VI. usque ad finem: nec ulla ei addita est explicatio, perinde nec Capiti VII. posteriori, quod in editis octavum est; idque omnibus, & singulis suis verbis ab initio ad finem in Codice profertur.

In fine Libri, pag. nimirum 117. praeter editum epigramma, quod incipit: Σύμβολα Θεοπεσιών καὶ λ. superius relatum, addedit hoc alterum, quod sciam, ineditum:

Μυστικὸν τελετῆς ἱεραρχικῆς σύμβολα λέξας,
καὶ σίχας εὐκρινέας ζῶντος διαπείραδες αὐλῆς.
Μυστικῆς initiationis sacra symbola enarrasti,
Et ordines puros divinae aulae exposuisti.

IV. pag. ead. Subsequitur statim: Τὴν αὐτὴν λόγος δ' περὶ μυστικῆς θεολογίας. Eiusdem Libelli quartus de Mystica Theologia, & epigramma, quod non occurrit in editis: Εἰκόνας οὐρανίων τελετῶν, ἱερῶν τε θεωρῶν
Ἡμετέρων, Χριστὸν Διονύσιος ἔφρασε μύσσης,
Ὅς ποτ' Ἀθηνῶν κατ' ἀρήϊον ἦρμενος ὄχθον,
Ἀντὶ δυνασπολῆς, ἱερὸν μετεκείαζε Παῦλον.
Imagines caelestium mysteriorum, sacrorumque videns

Nostrorum, Christi Dionysius exposuit sacerdos,
Qui olim quum sederet in Atheniensium
Areopago

Pro iustitia, sanctum frequentavit Paulum.
Tum recensio V. Capitulorum, quibus Libellus constat, quae statim excipit epigramma καὶ νόον αἰγλήντα λίπες καὶ λ. de quo supra p. 51. Cap. I. inc. Τριάς ὑπερβύσι καὶ λ. Ultimum def. καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων Heic quoque novum aliud Epigramma occurrit, nempe:

Εἰς γνώφον αἰγλήντα μολῶν ἐνοειδὲς ἀρχῆς,
Ἀπλανέος σοφὰ μέτρα βιηγορίας ἀναφαίνεις.
Peneirans in caliginem radiantem unici principii,
Doces sapientem rationem non fallacis theologiae.

V. pag. 120. Τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν διάφοροι δέκα. Eiusdem Epistolae diversae decem. Sequitur index eorum, ad quos mittuntur, qui perinde, ut Epistolae ipsae, nihil ab edito diversusprehenditur.

VI. p. 135. Incipiunt Scholia, CLXXIV. capitibus comprehensa, & primo quidem in Librum de Divinis Nominibus. Capita porro ipsa, Graecis distincta numeris in ora Cod. adnotatis, totidem ipsius Dionysii textus margini adpositis adamussim respondent. Scholiis vero praemittuntur hi hexametri, nec ipsi, quod meminerim, in lucem prolati:

Ὡς πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλπειν;
Πῶς λόγος ὑμνήσει σε; σὺ γὰρ λόγῳ ἔδεν ῥητὸς,
Μῦθος ἐὼν ἄφρατος, ἐπεὶ τέκας, δοξα λαλεῖται.
Πῶς λόγος ἀθήσει σε; σὺ γὰρ νόῳ ἔδεν ληπτός,
Μῦθος ἐὼν ἄγνωτος, ἐπεὶ τέκας, δοξα νοεῖται.
Πάντα σε καλέοντα, καὶ ἡ καλέοντα λιγαίνει.
Πάντα σε καλέοντα, καὶ ἡ καλέοντα γεραίρει.
Συνὸν γὰρ τε πόθοι, συνὸν δ' ὠδίνες ἀπάντων
Ἀμφὶ σε· σοὶ δὲ τὰ πάντα προσεύχεται, εἰς
σε δὲ πάντα

Σύνθεμα σὸν νοέοντα λαλεῖ σιγῶμενον ὕμνον.
Σοὶ ἐνὶ πάντα μένει, σεῦ δ' ἀφρόα πάντα θοάζει,
καὶ πάντων τέλος ἐστί καὶ εἰς καὶ πάντα ὑπαρχεις,
Οὐχ ἐν ἐὼν, ὅ πάντα πολὺλλογε πῶς σε καλέσω
Τὸν μόνον ἀλήθειαν, ὑπερφανέας δὲ καλύπτρας
Τίς νόος ὑρανίδης εἰσδύσεται; Ἰλαος εἶης,
Ὡς πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλπειν;
H O omni-

O omnibus maior, quid enim aliud canere fas est?
 At quomodo vox te celebrabis? tu enim nulla voce exprimi potes,
 Qui solus sis ineffabilis, quamvis quaecumque eloquuntur crearis.
 Quomodo sermo te comprehendet? tu enim nullo templo comprehensibilis es,
 Qui solus ignotus sis, etsi quaecumque intelligunt effeceris.
 Omnia te loquentia, & non loquentia praedicant.
 Omnia te animata, & inanimata honorant.
 Omnium enim commune desiderium, & communis cura
 Est de te: tibi supplicanti omnia: in te autem omnia
 Tuas quum norint leges, mutum hymnum effantur.
 Cuncta in te consistunt, te plena omnia moventur.
 Tu omnium finis es, unusque & omnia es,
 Non unum, non omnia es. Quomodo igitur multis nominibus praedice te vocabo
 Solum nominari nescium? caelestia arcana,
 Quae mens caelestis ingreditur? Propitius esto
 O maior omnibus, quid enim fas est aliud canere?

Scholia ipsa, pleraque S. Maximi, incipiunt: Πᾶσα ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται κ. λ. Def. pag. 182. b. ὅτι πάντων ὀνομάτων σεπτότατον, ἢ ἀγαθότης, διὸ καὶ πρῶτος τῷ Θεῷ ἀφιέρωται, statimque in eadem linea haec sequitur subscriptio: ἡμεῖς. Σεπτέμβριον ἂν χεῖρ γέγραφεν ἀναξίμ. Θύτη. A. M. 6863. (Christi mcccclv.) Septembris die XXX. manus indigne Thyti scripsit. Scholia haec valde corrupta sunt, & exoleta, non secus ac ea, quae habentur post octo folia, in Librum de Caelesti Hierarchia, quae quidem mox debuerant sequi, quum in alium Dionysii Librum fuerint conscripta: cum his tamen continuata capitum serie cohaerent.

VII. Sed p. 183 medius interiectus est Prologus in S. Dionysium, qui sub S. Maximi nomine circumfertur, atque incipit: Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανὲς κ. λ. Def. eis ἵνα ἔμμε ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.

VIII. p. 185 b. Alia proponitur distributio Libri de Divinis Nominibus in C. Capita.

IX. p. 187. b. Leguntur Scholia, quae sunt in citata editione Iunctina, quorum initium: Ἰστοῖον ὡς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων, καὶ μάλα Πρόκλος θεωρήμασι πολλάκις, κ. λ. Finis: ταῖς θεολογικαῖς ὑποτυπώσεσι τάδε καὶ τάδε.

X. pag. 189. Sex in Dionysium epigrammata repetuntur, quae partim Iuncta olim, partim nos ipsi in turbam dedimus, videlicet: I. Ἀγγελικῶν κ. λ. II. Εἰς νόον αἰγλήεντα κ. λ. III. Εἰς γνώφον αἰγλήεντα κ. λ. IV. Σύμβολα Θεοπεσιῶν κ. λ. V. Μυστιόλου τελεστής κ. λ. VI. Εἰκόνας οὐρανίων κ. λ.

XI. pag. ead. b. Adscripta sunt diversa mensium apud Romanos, Aegyptios, Graecos, & Hebraeos nomina, iisque subiecta

quaedam veluti brevis ipsorum explicatio.

XII. pag. 190. Redeunt scholia in totum Librum de Caelesti Hierarchia, quae capitum serie cum superioribus in Librum de Divinis Nominibus, ut supra innuimus, cohaerent, ac perinde ut illa Graecis numeris textui respondentibus distinguuntur. Initium est: Πρεσβύτερος. Σημειώσαι, ὅτι τὸ τῷ πρεσβυτέρῳ ὄνομα, καὶ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, κ. λ. En finem: ταῖς τῶν θεῶν ἐργαζομένων καὶ ἀποτελεσθῶν.

XIII. p. 203. Alia occurrit scholiorum pars in Librum de Ecclesiastica Hierarchia, hoc addito amanuensis monito: Ζήτει τὰ σχόλια τῷ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας λόγῳ γεγραμμένα μετὰ φύλλα γ'. τῷ μυστηρίῳ συνάξεως κεφαλῆς γ'. τῷ αὐτῷ λόγῳ. Quae scholia scripta in Librum de Ecclesiastica Hierarchia post tria folia de Myserio Sacrae Coenae in capite tertio eiusdem Libri. Ac revera priorem ipsorum partem, quam sub falso titulo scholiorum in Librum de Symbolica Theologia pag. 88 exhiberi iam adnotavimus, cum hac posteriori componentes, animadvertimus numerorum marginalium seriem recte continuari: nam ultimus illius, huius primo respondet. Haec autem ita incipiunt: Ἀλλ' ἔδειξέ μοι τὰς ἐξ αὐτῶν μετὰ τὴν τῶν δαιμόνων ἀπόπτωσιν φησὶ. Τέτο γὰρ ἔδει παρὰ τὰς θεῖας γραφὰς ἀγνοῦμεν, quae fortasse ad VI. huius Libri Caput pertinent. Desinunt vero: πάντα γὰρ ταῦτα δεύτερα αὐτῷ, ἐξ αὐτοῦ προνοητικῶν ἐκφοιτήσαντα ἔδει ἐκ τῶν ἐξ αὐτοῦ.

XIV. Pag. 208. b. Scholia in Epistolas incipiunt: Ἐπιβάλλω Γάριον τοῦτον εἶναι ὃ τὴν τρίτην ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ θεϊκώτατος Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Def. μετὰ βραχὺ δὲ ὅτε ἀνακληθῇ καὶ κατὰ πρόσωπον ἀλλήλοις ἐνταξόμεθα. ἡμεῖς....

XV. pag. 217. Polycratis, Archiepiscopi Ephesini, ex Epistola ad Victorem Archiepiscopum Romae fragmentum, quod iam, uti & fragmentum Clementis, Presbyteri Alexandrini, & Philonis, exstant in editione Iunctina eo ordine, quo in nostro Codice leguntur: nisi quod in hoc post vocem ὀνομάζεσθαι, in qua definit editio, subiunguntur ista: Τοῦ δὲ μακαρίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου μέμνηται Δεκλῆς ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, καὶ Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ὁ μακάριος Πολύκαρπος ἐν τῇ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν Ἀθηναίων ἐπιστολῇ, καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ. In fine legitur rubris characteribus: Τὸ βιβλίον τοῦτο ἱερέος Μανυῆλ. Ἰστέ liber est sacerdotis Manuelis.

Cod. Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in 4. Foliis constat 220.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

I. p. 1. Psalterium integrum CL. psalmodum, cui additur psalmus idio-

II.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID PSALTERIUM.

I. p. 1. ΔΑβὶδ προφήτου, καὶ βασιλέως μέλος. COD. David Prophetarum, & Regis Car. xxxiv. men. Scilicet Psalterium CL. psalmodum, cui subnectitur psalmus idiographus, & consueti Prophetarum Cantica, quae absolvuntur in illo Zachariae: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ, κ. λ. ut in Cod. XXXIII. Cod. Graec. papirac. MS. in 8. Sec. XIII. Constat fol. 166.

TOT AGIOT KYPIAAOT ΠΕΡΙ ΤΡΙΑΔΟΣ.

SANCTI CYRILLI DE TRINITATE.

Scilicet S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Dialogi VII. de sancta & consubstantiali Trinitate, & nonnulla alia.

I. p. 1. ΤΟΥ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Πρόλογος. Sancti Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Prologus. Inc. Ἀποσφικτὰ μὲν κοινῇ τὰ περὶ Θεοῦ, καὶ τοῖς ἁγίοις ἐξησκημένως καὶ ἀκριβῶς ἔχουσιν. Def. καὶ τὴν τῷ παντὶ βιβλίῳ συνταξίν τε καὶ δύναμιν, ἐρῶσθαι σε ἐν κυρίῳ εὐχομαι ἀγαπητέ. Pag. 1. b. Post Tabulam, quae septem Dialogorum argumenta continet, primus sequitur Dialogus cum hoc titulo: Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἑρμείαν πρεσβύτερον, κατὰ πεῦσιν, & ἀπόκρισιν. ὅτι ὁμοῦς εἰς τὴν καὶ συναΐδιος τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ ὁ Τίος λόγος πρῶτος B. Patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini ad Hermiam presbyterum, per interrogationem & responsum, quod consubstantialis & coaeternus Deo & Patri sit Filius, Sermo I. Inc. Τὸν ἱερὸν ἡμῶν Ἑρμείαν. Septimus & ultimus def. συντετάχεται δὲ αὐτῷ τῷ ἁγίῳ, καὶ μετ' αὐτῷ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ ὁ δόξα σὺν αὐτῷ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Concordant hi dialogi initio & fine cum vulgatis in editione operum Cyrilli Paris. A. MDCCXXXVIII. Tom. V. Part. I. p. 383.

II. pag. 138. Ως ἐν κεφαλαίοις τὰ ἐγκείμενα τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆς ἁγίας Πνεύματος, μετὰ προσθήκης ἐτέρων ἐννοιῶν. Capita argumentorum, quae continentur in Dialogo de Spiritu sancto, cum additione aliarum animadversionum. Inc. Εἰ τὸ δύνασθαι ποιεῖν. Def. πῶς δὲ ναοὶ Θεοῦ χρηματίζομεν, ἡμεῖς τὸ πνεῦμα λαβόντες, εἴπερ ἔκ ἐστι Θεός, κατὰ τὴν τινῶν ἀβωλίαν. Exstant I. c. p. 660.

III. p. 146. Τὸ ἁγίου Κυρίλλου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς μονογενεῆς (sic) καὶ ὅτι Χριστὸς εἰς καὶ κύριος, κατὰ τὰς γραφὰς· κεῖται δὲ ὁ λόγος ἔρδομος [forte ὄγδοος] ἐν τοῖς πρὸς Ἑρμείαν. S. Cyrilli de Incarnatione Unigeniti, & quod Christus sit unus, ac Dominus, secundum Scripturas. Adponitur autem Dialogus septimus ad Hermiam, Inc. Ἀρὰ σοὶ δοκεῖ συμμε-

H 2 με-

II. p. 140. Cantica Prophetarum, Trium Puerorum, ac B. Mariae Virginis.

III. p. 154. b. Εὐχὴ παρακλητικὴ εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Oratio supplex in sanctissimam Deiparam. Inc. Ἀσπὶς, ἀμύλωντε, ἄφθορε, ἄχραντε, θεόνημφε Δέσποινα. Def. καὶ προσκύνῃς, σὺν τῷ ἀναρχῷ Πατρὶ καὶ τῷ παραγίῳ καὶ ἀγαθῷ, καὶ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν καὶ αἰ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Brevis hac oratione expleta, aliae leguntur multae, post cathismata, trisagia, & troparia recitandae. Plurimae sic inscribuntur: Τὸ κύριε ἐλέησον μετὰ καὶ τὰς εὐχὰς, vel Ἐτέραι εὐχὰς, inter quas nonnullae Gregorii Theologi, Damasceni, & aliorum nomen praefecerunt. Ultima ipsarum est, Λέοντος τῷ σοφῷ Leonis sapientis, & inc. Παρθεὶς Δέσποινα Θεοτόκε, ἡ τὸν Θεὸν λόγον κατὰ σάρκα γενήσασα, οἶδα μὲν οἶδα. Def. ἔνθα πάντων ἐστὶν εὐφραίνοντων ἡ κατοικία, ἀμήν.

IV. p. 196. Γενναδίου πατριάρχου τῷ Σχολαρίῳ οἱ ἐκλόχοι τῆς ἀκολουθίας τῷ ἡμερονικτῷ ψαλμοῖ, ἐτέθησαν ἐνταῦθα τῶν εὐχῶν μόνων ἐκλογεῖσθαι. Gennadii Patriarchae Scholarii ceteri Psalmi, qui in diurno, & nocturno recitantur officio heic sunt adpositi cum selectis tantum precibus. Adest etiam Prooemium, cuius initium: Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, τὸ ἔθος τὸ περὶ ταῦτα. Finis: τὸ ψαλτήριον ἄπαν καὶ ἡμέραν εὐλογήσῃ. Officium inc. Δόξα σοι κύριε δημιουργε ἡμῶν καὶ Θεέ. Def. οἱ δὲ ὑπερέφανοι καὶ γλωσσώδεις, ἐπὶ τῆς γῆς καὶ κατεδυμένης.

V. p. 216. b. Εὐχὴ ἐν τῷ μέλλειν κατακλίνεσθαι. Brevis oratio dicenda, quum dormitum situr. Inc. Ἦ παραγίῳ Δέσποινα Θεομήτορ, δεόμεθα σε. Def. τῷ σεναγμῷ τῷ πένιτῳ σε, μὴ ἀπὸ λήθης εἰς τέλος.

VI. p. 217. b. Εὐχὰς συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ, τοῖς βυζαντινοῖς πολέμησαι τὴν εἰαυτῶν πρὸς τὰ πάθη, καὶ τὰς ἡδονὰς ἐγκειμένην προαίρεσιν. Πένθος τῇ β' ἐστέρας.

Orationes conleidae a sacra scriptura, ut plurimum a sancto Ephraem, pro iis qui volunt bellum gerere adversus suam ad prava desideria, & ad voluptates propensionem.

Planctus in feria secunda ad vespertas. Inc. Δέξαι δέησιν ἡμῶν καὶ ἀναθάψαι σῶματος. Def. καὶ προσκύνῃς ἀναπέμπομεν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ ἁγίῳ κ. λ. Hanc orationem sequuntur aliae in hebdomada usque ad dominicam diem recitandae, quarum ultimae initium est: Ως ἐνώπιον κυρίου τῷ φοβερῷ σε βήματος. Finis: ὡσεύρανι δόξα σοι.

VII. p. 261. Ἀκολουθία τῷ ἐνοπνίῳ μου. Officium, quando quis exurgit. Inc. Ως ὁ ἄσπτος ἡδὲ ἄλγος καὶ γὰρ οἱ κτήριον. Def. πάλιν ὑπεσκελίσθην, ὁ τάλας τὸν νοῦν. Denique sic definit Codex: Ζήτει αὐτὰς ὁπίσθεν εἰς τὸ τέλος τῷ ἐνάτου καθίσματος τοῦ ψαλτηρίου. Quae has retro in fine noni cathismatis psalterii.

Codex Graecus, partim membranaceus, partim chartaceus Ms. in 8. quoad Psalterium Sec. XII. quoad preces Sec. XV. Constat fol. scriptis 261.

μετρησθαι & εκπρονοῦσθαι. Def. ἔτι ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, & ζωὴ αἰώνιος, & δι' αὐτὴν τε, & σὺν αὐτῷ, τῷ Θεῷ, & Πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat l. c. p. 678.

IV. p. 165. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς ἐν πνεύματι, & ἀληθείᾳ προσκυνήσεως, & λατρείας πρὸς Παλλάδιον, κατὰ πείσιν, καὶ ἀπόκρισιν. Eiusdem de adoratione, & cultu in spiritu & veritate ad Palladium, per interrogationem & responsum, Liber primus tantum. Inc. Ποῖ δὲ & πόθεν ἔρεσθαι μὲν δεῖ. Def. ὁ σύμπαρς ἡμῖν διήρτισται λόγος. Est in cit. edit. T. I. pag. 1. In fine legitur: Τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου. Finis primi Libri.

Cod. Graec. papirac. Ms. in 4. maiori Sec. XIV. Constat fol. 180.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ.

COMPENDIUM SYNODORVM.

Titulus ita restituendus.

Nicolai Sacerdotis Hydruntini, vel, ut in hoc legitur Codice, Tarentini, & alia aliorum opuscula.

COD. I. p. 1. XXXVI. Ν

Ικολάν ιερῶς τῷ Ταραντίνῳ λόγος κατὰ τὴν χλευαζόντων τῶν Γραικῶν ἔγκλησιν, & περὶ τῆς γενομένης συνάξεως ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἀγίᾳ νυκτὶ τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. Nicolai sacerdotis Tarentini sermo in eos qui inrident Graecos propter illos, qui coronas imponunt desponsatis, & de Synaxi quae fit extra templum in sancta nocte resurrectionis Domini nostri Iesu Christi. Incipit: Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σε ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλάτῳ, φησὶν ὁ Δαβὶδ. Def. ὃ ἡ δόξα & τὸ κράτος αἰμα πατρὶ & ἀγίῳ πνεύματι νῦν & ἀεὶ, & εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Nonnulla de hoc Nicolao sacerdote Tarentino, quem tamen Caveus, & Oudin in Comment. de Scripturibus Ecclesiasticis Hydruntinum appellant, iam delibavimus in recensione Cod. X. huius Plurei pag. 25. Claruit sub Alexio IV. Angelo A. circiter mcc. & interpretis officio functus est, quum Innocentius Papa III. Benedictum Card. ad componenda Orientalis, & Occidentalis Ecclesiae dissidia Oratorem misisset, ut luculentius ex ipsis verbis infra eruamus. Hunc nonnulli Codices μάζισμα τῶν δόσεων, magistrum Hydrussae appellant. Scripsit plura per modum dialogi contra Latinos; sed tria eiusdem Commentaria, adhuc inedita, quae in nostro Codice habentur, aliquo fuerunt in pretio, ibique etiam Latine leguntur, fortasse ab eodem auctore conversa. Neminem latere arbitror iam ab eo tempore summorum Pontificum studia in unione Graecorum procuranda, quae sequiori aevo, tot obnoxia vicibus fuit. Primum Nicolai syntagma est De processione Spiritus Sancti in quo multa de synodis, & argumenta Hugonis Aetheriani contra

Graecos de eodem argumento adfert, quibus respondere conatur. Secundum De pane coenae sacrae; fermentatum scilicet a Christo discipulis fuisse praebitum. Tertium De ieiunio Latinorum in Sabbato; non esse Missam perfectam in Quadragesima celebrandam. In Cod. de quo Leo Allatius loquitur in egregio Opere De Ecclesiae Occidentalis, atque Orientalis perpetua consensione Lib. II. Cap. XIII. p. 706. edit. Colon. Agripp. apud Iodoc. Kalcovium mdciii. haec in fine ipsius Commentariorum legatur Carmina:

Τρισὴν μὲν ἦδε τῶν ἡμῶν συνταγμάτων
Βιβλος, πέφυκε τοῖς θέλουσιν εἰδέναι,
Πόνημα τῶνδ' κοινὸν ἐν διαλόγοις.
Ὅν ἡ μὴ μὲν σπευδομαντείας πέλει,
Ἀλλὰ δὲ πάλιν κατ' Ἰουδαίων ἐνι.
Εὐχὴ τὸ λοιπὸν ἀναγινώσκων ὁ πᾶς
Τῷ Νικολᾷ συντεταχότι τάδε,
Ὅτι πατρί ἐστιν ἡ πόλις Τῶνδ' ὡντων.
Triplex est hic meorum Commentariorum
Liber, ut sciant quibus id volupe fuerit.
Labor meus communis in forma Dialogi.
Quorum unus studii coniecturalis,
Alter adversus Iudaeos certamen init.
Quicumque itaque legeris, bona precate
Nicolao, qui haec composuit,
Cui patria est Civitas Hydruntinorum.

His praemissis iam singula nostri Codicis Capita percurramus.

II. pag. 4. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῆς μὴ ξηραῖσθαι τὸ γένιον. Eiusdem de barba non radenda. Inc. Αὕτη ἡ παράδοσις ἢ παρὰ Πέτρῳ τῷ μεγάλῳ, & τῶν ἀποστόλων κορυφαία. Def. παραστῶ τὸ ὑμέτερον πῦρ καθάρτον μέσον ἐνύλη καὶ αὐλῃ.

III. pag. 6. Ποίημα Γεωργίου μητροπολίτου Κορυφαίας περὶ πυρὸς καθάρτου. Opus Georgii metropolitani Corcyrae de igne purgatorio. Inc. Ἀρχὴ σημειώσεως πρὸς ἅπαν, κ. λ. Def. δυσπειθῶς ἀκούοντι & τὰς ἀκαθὰς ἀποφράττοντι. An id eidem Nicolao Tarentino sit potius tribuendum, quam Georgio Corcyrensi prorsus ignoro, quoniam Leo Allatius l. c. animadvertit, multa ex scriptorum incuria, quae ad Nicolaum pertinent, Georgio perperam adiudicari.

IV. pag. 8. Heinc aliam adversus Latinos disputationem de notis illis Graecos inter, ac Latinos controversiis Nicolaus instituit. Singulae divisa sunt paginae in duas columnas, quarum una Graecum contextum, altera Latinam versionem aequae antiquam exhibet. Huic operi multa veterum Graecorum Patrum fragmenta, quaedam etiam Latinorum auctor inseruit, quae singula nunc ordine persequemur. Primum igitur mutilis initio & fine tractatus de barba occurrit, adposita Latina versione, in quo barbam tot quaestionibus agitatur, Apostolorum traditione, & Anacleri Papae, qui Heracleae in Thracia natalem duxit, sanctorum Canonum, & Magni Basilii auctoritate vindicat. Huius autem fragmenti hoc est initium: Καὶ νέας ἐστὶ γραφεῖς, ὥσπερ τὸ μὴ ξηραῖσθαι τὸν πώγωνα, κ. λ.

V. Post-

V. Postea vero alia deesse videntur folia, quoniam pag. 9. occurrit sine ulla inscriptione, & initio prima pars Commentariorum eiusdem Nicolai sacerdotis Tarentini, vel ut aliis lubet, Hydruntini, quae ita inc. Καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων & ἀοράτων, κ. λ. ut nos ex sedula Codicis recensione deprehendimus. Nam pag. 14. b. haec, quae praedicto Nicolao opus acephalum vindicant, leguntur verba: Φέρε λοιπὸν τὸν διάλογον ἐκ συλλογισμῶν τῶν παρὰ τῶν θείων, & φιλοσόφων ἀνδρῶν καλῶς συντεθέντων συλλέξαντες, εἰς μέσον προβάλλετε, & ἡ μάλα ἐνωτισθήμεν παρὰ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, & τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων & μόνον, ἀλλὰ & ἐν Ἀθήναις σοφωτάτων, καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν, τῶν μετὰ τῷ κυρίῳ Βενεδικτῷ Καρδηνάριῳ, & τοποτηρητῇ τῷ τότε προκαθημένῳ τῷ ἱεροῦ προέδρῳ Ἰννοκентίῳ τῷ τρίτῳ διαλεχθέντων συναγγραμμένα, ἐν μνήμῃ θέμενοι ταῦτα, & τινα τῇ παραγγελίᾳ ἐκείνῃ ἐν λατινικῇ ἐξ ἑλληνίδος μετεφράσαμεν γλώττης, καὶ γὰρ τότε διεμνηνεύοντο ἀναμεταξὺ Γραικῶν, καὶ Λατίνων ὑπερχόμεν. Latina autem versio, aequae antiqua, & eiusdem fortasse, ut diximus, auctoris, prout in Codice legitur est sequens: Eia ergo disputationem ex syllogismis, qui a divinis, & philosophis viris bene compositi sunt colligentes, in medio proponamus, & ea etiam quae audivimus ab illis, qui erant in Thessalonica, (sic) & regale urbium, nec non sed & in Athenis, sapientissimis, & sacris viris, qui cum domino Benedicto Cardinali & legato tunc existentis Romani Pontificis Innocentii tertii disputaverunt, conscripsimus, in memoria ea ponentes, quae praecepto illius in Latinicam de Graeca divulgavimus linguam; tunc etenim interpretes inter Graecos, & Latinos exitebamus. In hac igitur I. parte acerrime disputatur Graecum inter & Latinum de controversiis quibusdam utriusque Ecclesiae opinionibus, praesertim vero de processione Spiritus sancti, quam Graecus homo, ex Cyrillo, Augustino, & Hieronymo tuetur. Multa quoque sunt ex omni temporum petita memoria, quae legentem maxime oblectent. Adferuntur primo nonnulla p. 23. b. Περὶ τῆς ἐ' συνόδου, ἢ τῆς ἐγ' ἐνετο ἐν Κωνσταντινουπόλει. De quinta synodo, quae facta fuit Constantinopoli a CLXV. Patribus simul congregatis, regnante magno Iustiniano, cuius initium: Ἡ δὲ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Fin. ἐπικύρωσε τὰς προειρημένους συνόδους. Item alia pag. 24. Περὶ τῆς ἑκτῆς συνόδου, ἢ τῆς ἐγ' ἐνετο καὶ αὕτη ἐν Κωνσταντινουπόλει. De sexta synodo, quae facta fuit & ipsa Constantinopoli a CLXX sanctis Patribus sub Constantino, patre Iustiniani Imperatoris. Inc. Ἡ ἑκτὴ σύνοδος ἐγένετο πάλιν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Def. κατέστη ἡ ἀγία σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι. Adcedit pag. 27. quoddam Opusculum de processione Spiritus sancti, cum hoc titulo cynabari scripto: Ἀρχὴ συν Θεῶ τῶν ἐλέγχων. Initium cum Deo argumentorum, nempe LXIII. & plurimum. Inc. Ὁμοδογῆται, ὅτι ἡ ὅλη θεο-

της. Def. εἰς ἐν Θεὸς ἐν τρισὶ, & τὰ τρία ἐν, ὡς φημέν. In his autem multa esse desumpta ex Nicolao Methonenſi, & ex Georgio Corcyrenſi iam adnotavit Allatius. Georgius vero florebat sub Emmanuele, & Alexandro III. ad minus XL. ante Nicolaum annis. Adiungitur p. 67 Τὸ ἀγίῳ Γρηγορίῳ Νύσσῳ περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. Sancti Gregorii Nysseni de sancta Trinitate. Inc. Ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐστὶ γνώμη, & τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς. Def. τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα πολυπραγμανοῦντας ἀπείργων φησὶ. Pag. 70. b. Τὸ ἀγίῳ Ἰσίδωρῳ, S. Isidori, scilicet Confessio Fidei, unius paginae. Inc. Πιστεύειν ἅπαντας δεῖ, ὡς ὁμοούσιος τῷ πατρί, ὁ μονογενὴς υἱός. Def. ὡς ἐν κεφαλαίῳ ταῦτα διδάχθῃντες διδάσκουμεν. Pag. 71. quaedam excerpta ἐκ τῶν συνοδικῶν τῶν ἀγίων Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων. Ex synodiciſ sancti Sophronii Patriarchae Hierosolymitani. Inc. Χρὴ πάντα χριστιανὸν πιστεύειν εἰς ἕνα Θεόν. Def. ὁ πολυπραγμόνων ἐκπίπτει Θεοῦ. Adferitur etiam pag. 71. b. Τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Δαμασκηνῶ περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. Sancti Ioannis Damasceni de sancta Trinitate. Inc. Πιστεύομεν εἰς πατέρα, κ. λ. Def. οὔτε μὴν ἐκ τῷ πνεύματος. Pag. 73. b. Τὸ ἀγίῳ Θεοδώρῳ τοῦ Στουδίτου Sancti Theodori Studitae. Inc. Τὸν ἐκ πατρὸς & πνεύματος δοξάζομεν. Def. & ὁμοούσιον αὐτῷ ἀγίῳ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, & εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius primi Libri fragmenta exhibet Leo Allatius adversus Hottingerum Cap. XIX. p. 421. De Consensu Lib. II. Cap. XLII. §. IV.

VI. p. 79. Τοῦ αὐτοῦ δεύτερον σύνταγμα. Eiusdem (nempe Nicolai Tarentini) II. syniagma, περὶ θείας κοινωνίας, ἐν ᾧ & ἡ ἀπὸδείξις σαφῶς ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἐνζυμὸς ἄρτος τῇ ἐκκλησίᾳ παρεδόθη παρὰ τῶν ἀποστόλων προσφερόμεναι, ὡς & μέχρι τῷ ἀγίῳ Γρηγορίῳ τῷ διαλόγῳ, τῇ Ρώμῃ προσεφέρετο ἐκκλησίᾳ. Γράφει δὲ καὶ τὴν περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης διαλέξεως, & πῶς ἀντετίθεν ἐκ ἡβουλήσαν οἱ Λατίνους, ἀλλὰ & μάλλον ἐπήνεσαν τὸν θεῖον ἄρτον ἐνζυμον, & ὅτι εὐρεθίσθη, & μερίδας ἐκείνῃ τῷ ἄρτι, ὃν ὁ Χριστὸς ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐν τῷ τῷ μεγάλῳ παλατίῳ σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόφασις ἤρθη ἐκ μέσου. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἀνθρώπος & τῆς ἰδίας φύσεως, κ. λ. Def. τὴν ἐν πατρὶ, & ἡ ὅλη & ἀγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπάρχουσαν κέκτηνται, ἢ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, & προσκύνησις, νῦν, & ἀεὶ, & εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius item secundi Libri fragmenta idem Allatius exhibet de Consensu loc. cit. & adversus Hottingerum Cap. III. pag. 13. Ex qua secunda sectione alia haec duximus exscribenda, quae habentur pag. 87. b. Ὡς περὶ & ὁ ῥηθεὶς ἱερὸς Βενεδικτός, δε τοῦ πάπα Ρώμης Ἰννοκентίῳ τῷ τρίτῳ τοποτηρητῇ ἵν ποτε, & ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰσελθὼς διὰ τινων πραγμάτων τῶν ἀναμεταξὺ Γραικῶν, & Λατίνων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσφρησάντων, οἷς & συνέβη περὶ τε ἐνζύμου, & ἀζύμου ἄρτου λόγον γενέσθαι, ἔπερ ἐγὼ ἐρμηνεύω, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἐχρημάτισον. Ἀλλ' ὁ ῥηθεὶς Καρδηνάριος, ὁδὲ πρὸς βρα-
χὺ

χρὶ τι ἀποκρίνεσθαι περὶ τῶ τοιούτου ζητήματος ἡβουλήθη, καὶ τοι λόγιος ὢν, καὶ τῇ θεῷ ἐντε-
θραμμένος γραφῇ, ἀλλ' ὅδε ἐξω σοφίας ἡμοι-
ρος ἦν· ἀλλὰ καὶ ταῖς τῆς διαλεκτικῆς ἀποδείξεσιν
ἐτοιμώτατος. . . . ἐν τούτῳ μὲν μοι ἔλεγε γένοι-
το κατὰ τῆς θεῆς μυσταγωγίας γλώσσαν κινήσαι.
*Sicut & dictus dominus Benedictus, qui do-
mini Papae Romani Innocentii tertii Legatus
olim exiitens, & in Constantinopolim missus pro
quibusdam negociis, quae inter Graecos, & La-
tinos in Ecclesia agitabantur. Factum est autem,
ut etiam de fermentato & azymo pane iniretur
sermo, cuius ego interpres, ut iam dixi, ex-
citeram. Sed praedictus Cardinalis, nec bre-
viter aliquid respondere de tali quaestione
voluit, & quamvis sapiens, atque divina nu-
tritus scriptura, nec ea quae extranea di-
citur disciplina expers esset, sed & in diale-
cticis demonstrationibus promptissimus, tamen
absit a me dicebat, ut contra divinum myste-
rium linguam promoverem &c.*

VII. pag. 102. Τὸ αὐτοῦ τρίτον σύνταγμα
περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηστείας, καὶ
περὶ τοῦ ὅτι ἐν τεσσαρακοστῇ γενέσθαι μυσ-
ταγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν θεῶν κανόνων ἡ ἀπόδειξις
πέφυκεν, ἐπὶ δὲ καὶ περὶ γάμων ἱερῶν. *Eiusdem
(scilicet Nicolai Sacerdotis Tarentini) ter-
tium synagmā de Latinorum in sabbato ieiunio,
& quod in quadragesima non debeat fieri sa-
crum missae officium. ut & divinis canonibus de-
monstratio sit, itemque de matrimoniis Sacer-
dotum.* Inc. H' πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, κα-
θὼς φησὶν ὁ ἀπόστολος. Def. νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς
τὰς αἰώνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Additur: Τέλος
σὺν Θεῷ τῆς βίβλου τῆς ἀναμεταξὺ Γραικῶν, καὶ
Λατίνων διαλέξεως. *Finis cum Deo libri con-
loquii Graecos inter, ac Latinos instituti.*
Citur ab Allatioloco proxime memorato.

VIII. pag. 112. b. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν ἁγίων
εἰκόνων. *Eiusdem libellus de sanctis imagini-
bus.* Inc. Εἰπερ τῶν ἑτερογενῶν, καὶ ἑτεροφυῶν.
Def. αὐτῶν ἡ δόξα εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν.

IX. pag. 115. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν, ὅτι ἐν δεῖ
γυναῖκας εἰσάγειν ἐν θυσιαστηρίῳ, καθὼς οἱ Λα-
τῖνοι ποιοῦσιν. *Eiusdem libellus, quod non deceat
mulieres introducere in sacrarium quemad-
modum Latini faciunt.* En initium: Τὸ πα-
τέρων ὅρια μεταβῆναι ἀθέμιτον πάντη, καὶ ἀτα-
κτον πέφυκε. Finis: καὶ ταῦτα οἰκείοις ὀφθαλ-
μοῖς ἐν ῥώμῃ ὄντες ἐθεασάμεθα. Hic quoque
desinit Latina versio.

X. p. 118. Novum occurrit opusculum sine
inscriptione, in quo etiam ipsa de azy-
mis controversia perpenditur, quod ita in-
cipit: Οὐ γὰρ ἄζυμον ἔλαβεν ὁ κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστός, καὶ εὐχαριστίας ἔκαλεσε, καὶ λ. &
ad paginam usque 123. progreditur, ubi
ita desinit: νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰώνας τῶν
αἰώνων, ἀμήν.

XI. p. 123. Illud excipit Τὸ ἁγιωτάτου πα-
τριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Ἰωάννου λόγος περὶ τῶν
ἄζυμων, ὃν συνέγραψεν περὶ τῆς διαλέξεως, ἣν
πρὸς τὸν φιλόσοφον Λατίνον ἐποίησατο ἐν Ἱερο-
σολύμοις. *Sanctissimi Patriarchae Hierosoly-
morum Domini Ioannis Sermo de azymis,*

*quem conscripsi circa colloquium, quod habuit
cum philosopho Latino Hierosolymis.* Inc. Τὸν
πολύποδα φασὶ το παράπαν μὴ χαίρειν τῷ
Πόντῳ, καὶ λ. Def. αὐτὸ τὸ μονογενὲς υἱὸν, καὶ
τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀμήν. De Io. Hierosoly-
morum Patriarcha vide Nesselium in Cata-
logo Bibliothecae Caesareae Vind. T. I. p. 242.
N. VI. qui hunc ipsum sermonem recenset.

XII. p. 131. Adiungitur ἐκ τῶν συνοδικῶν
τῶ πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου, πατριάρχου Ἱεροσο-
λύμων, ὃν ἔπεμψεν ἐν Ῥώμῃ Excerptum aliud
ex synodiciis beati patris nostri Sophronii, Pa-
triarchae Hierosolymitani, quod Romam misit.
Huius hoc est initium: Χρὶ πάντα χριστιανὸν
ὁμολογεῖν καρδίᾳ, καὶ στόματι, καὶ λ. Def. καὶ
πάντας τοὺς τὰ αὐτῶν φρονήσαντας, ἢ φρονέοντας.
In plerisque Codicibus haec Epistola Ser-
gio Patriarchae Constantinopol. inscribi-
tur. Latine exstat, non integra tamen,
apud Baronium Tom. VIII. ad A. DCXXXIII.
num. ix. seq. ubi testatur, in alio Codice,
non Sergio, sed Honorio Papae inscri-
bi. Graece, & Latine exhibetur integra
in Actis VI. Synodi, habitae adversus Mo-
notheitae Constantinopoli A. C. DCXXX.
Act. XI. Tom. III. edit. Binianae pag. 113.
132. In hac synodica legitur proluxa illa
enumeratio haereticorum, quam Fabricius
dedit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. II.
Tom. VII. p. 483. Vid. Le-Quien Oriens
Christian. T. III. p. 264. seqq.

XIII. p. 133. b. Anonymi Περί τῆς ἐν
σάρκι οικονομίας τῆς ἐνδοῦς τῆς ἁγίας Τριάδος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τῆς ἡμῶν Θεοῦ, καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. *De assumptione humanae naturae per unum
sanctae Trinitatis facta. Iesum Christum filium
Dei, & Dominum nati um Iesum Christum.*
Inc. Πιστεύω εἰς ἕνα τῆς ἁγίας, & ὁμοουσίᾳ, καὶ
ἀδιαίρετον τριάδα Def. τῆς ὁρθοδόξου τῶν χρι-
στιανῶν ὑπάρχοντος πίστεως. Quis sit auctor
huius opusculi me prorsus latet.

XIV. Tria tandem ultima huius Codicis
folia occupant excerpta τῶ ἁγίου Γρηγορίου
τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ ἡμῶν.
*Sancti Gregorii Theologi ex secundo Sermone
de Filio.* Inc. Ἐγενήθη μὲν, ἀλλὰ καὶ γεγέννη-
ται ἐκ γυναικὸς μὲν, ἀλλ' ἐκ παρθένου. Def.
οἱ ἐν τῷ οἴκῳ εὐφραίνονται. Sed mancus est
in fine hic sermo. Integrum vide in Tom.
I. Operum edition. Paris. A. MDCIX. p. 577.
Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec.
XIII. Constat fol. scriptis 136.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

Titulus ita conrigendus.

Apollinarii Psalmodum Davidis, & Ioannis
Geometrae Odarum metaphrasis.

I. pag. 1. **A** Pollinarii metaphrasi Episto-
la quaedam nuncupatoria
praemittitur, qua Marciano consilium suum
ac diligentiam in convertendis Psalmis ad-
hi-

hibitam anonymus auctor exponit. Haec ne-
que in edit. Apollinarii Parisiensis A. MDLXXX.
8. neque in Append. ad Bibliothecam Grae-
cam Veterum Patrum in fol. Parisiis A.
MDCXIV. T. VIII. p. 163. quam sedulo con-
sultuimus, occurrit: quare huc totam descri-
bendam duximus. Ea igitur praefixo titulo: Εἰς
τὴν μετὰ φθασιν τῶ ψαλμῶν προφητεία, est sequens.

(1) ἁμα. Ε'λπομαι ἀθανάτοιο Θεῷ κεκορυθμένος εἶναι
Σοὶ χάριν ἀντὶ πόνων φορέειν, καὶ κέρδος ἐπ' ἔργῳ
καὶ τυφλῶς γεγραῖς, δοκέειν φῶς ἄλλο κομίζειν,
Μαρκανε κλυτόμητι· τί γὰρ νῦν τοῖς ἔκπεπεν ἄλλο,
H' τὸ μὴ εὐρέμεναι σθένος ἔξιν; ὃ γὰρ ἐφέμῃς
Σεῖο, πάτερ, λαθόντην· ἐγὼ δὲ τοι ἥπιος εἶναι
Εἰς ἀγαθὸν σπεύδοντι· ἡ δ' ἡδὴν ἡμεῖς μερίμναις
(2) ἁμα. Σῶσιν ἐπ' ἀτρίττοις· νόον φιλόμολον ἐγείρειν,
Μεμνηθῆναι δ' ἐπέων ὧν φέγγετο, τοῖς πατράσιν·
Οὕτως ἐχεφροσύνη μεμελημένος ἄλλο τι ῥέζειν
Ω' φέλεν, ἢ ψυχὴν ἀρεταῖς μεροπιδά φέρειν.
(3) Sic, sed legendum ἁμα. Τούτῳ δ' ἄρα πρῶτον· Θεὸς πόρεν ἀνδράσιν ἔργον,
(4) ἁμα. Ἀνδράσιν οἷσι Θεὸς μελέται, καὶ δοῖρα Θεοῦ,
Τένεκά μοι βάζοντι φίλων ἐπιμαίει· καὶ μύθων.
Οἱ δ' ὅτι Δαβὶδ μὲν ἀγαλλίας ἦθεα μέτροις
Ἐβραίοις ἱκέτασ· ἐν μελεῖν ἐτίετο
Θεσπεσίαν τὸ πρὸς Θεὸν· ἔδεν φέροντι λιγύην
Μέλπετο, καὶ μελίσσειν· ἀτὰρ μετ' Ἀχαιῶν γῆρυν
Αὐδὸς ἀμειβομένων· κατὰ μὲν χάρις ἐφίλο μέτρων·
Μῦθοι δ' ὅδε μένουσιν ἐτήνηται· ὃ γὰρ αἰοῖς,
Αλλ' ἐπέων Πτολεμαῖος ἐέλετο· ἔνθεν Ἀχαιοὶ
Μείζονα μὲν φρονέσκον ἐπὶ σφετέρῃσιν αἰδοῖταις.
Hμετέρας δ' ἐπ' ἀμύχαν ἐδάμμεον, ἀλλ' ἐπεὶ ἔργον
Εὐδοκίης ἐκάλυψεν ὅλην χθόνα, ἀδὲ τι νέκος,
Οὐδ' ἐπὶ ἐν λαοῖσιν ἀναιμάκτοις τε θυλαῖς
Πασσούδῃ βασιλῆα Χριστὸν καλοῦσι πόλιος.
Τῶν μὲν ἕα φθινύειν ἕνα καὶ δύο· τοῖς ῥ' ἀπάνευθεν
Εἰσέτι δουλεύει θεοσεύειν ἐρατεινῆς.
Hμεῖς δ' ὅς κ' ἐπέοικε, τὰ περ πρῶτεροι λίπον ἄνδρες,
Ἐμελέων μέτροισιν ἐνήσομεν· ἐσδὲ μελιχρὴν
Δαβὶδ βασιλῆος ἀγείρομεν αὐδὸς αἰδοῖν
Ἐξ ἀτόκῃς ἐπέοισιν, ἵνα γνῶσι καὶ ἄλλοι,
Γλῶσσ' ὅτι παντοῖα Χριστὸν βασιλῆα βοήσει.
Καί μιν πασούδῃ γυνάσσεται ἱεὺς γαίης,
Οὐδ' ὁ σκυτοτόμος τὸν λέγων ἐφέστατο Παῦλος
Οὐκ ἔστις ὡς πρὸς Θεὸν Δαβίδος ἀμύμων,
Πνεύματι θεσπίζων, Αἰγυπτίον δὲ λαὸν φάτο·
Πρῶτα δικαιοσύνης ἱετὴν ἔμεν, εἰπέτε χεῖρας
Αἰθίοπας πρώτας ἐρέξατο βασιλῆα.
Τένεκα νῦν κέλομαι σε πολλὴν πρώτισον ἰόντα,
Ἐσθλῆς Μαρκανοῦ παραιφασίᾳ πιγῆσαι.
Πᾶρ γὰρ ἐμοὶ πρῶτον προμολὼν χθόνα Κωνσταντίνου,
H' θεα καὶ λαὸν τ' ἐδάης, & ἐπάσσο σίτη.
Ἐννεπες αὐτὸν ἐγὼ πυθόμενον πολυκερδέϊ μέθῳ
Οἶα δὲ σοὶ εὐχὴν δοκίαν ἐρικυδέα τεύχειν
Α' τὴν παραιφασίαν ἀγαθῆς κλυτὸν αἶνον αἰείδω.
Οὐδὲ τε καὶ μέγα χαῖρε Θεὸς δὲ τοι ἑλπίδα δῆν
Σῆς σοφίης, καὶ τῆτο πάτερ κειμήλιον ἔσω,
Μαρκανε πινυθῆσιν ἰσ' εὐχολῆσι μεμνηδὲς,
Ο' μετὰ παρθένῃ, λιγυρὴν ἡσπάσατο μολὴν
Γήρας εὐφύμοιο συνέμπορον αἶν ἐλέσθαι.
Καὶ γὰρ ἐποπτεύων βασιλῆα θάματα θυμῷ,
Πάντα μὲν ἢ θεῖος ἐστίν, ἐδάμμεον ἔσοχα δ' ἄλλων
Πνεύματος ἀρχαῖοιο μέγα σθένος, ὃ πρὶν ἰόντερ
Τίετ καὶ γενετῆρ πνεύματος, ἴσα τὲ ῥέζον
Κάρτεϊ πανθενέϊ, καὶ ὁμῶς θρόνον ἀμφιπολεῖον
Καὶ γέρας ἐν τρισῇ μίθῃ θεότητος ὅπως αἰετῇ.

Τίεος ἑρμηνείαν μετ' ἀνάσσειν ἄλτο θεοῦ.
Ο' φρα κεν ἀλλόγλωσσον ἔλῃτ' ἀλλόθροον αὐδῆν.
Τὴν, πρὶν ὑπερβασίῃ μερόπων συνέχευεν ἀλλήλων
Εἰς ἕνα τιμήντα πάλιν μετὰ δεσμὸν ἐλάσῃ,
Εὐδοκίης· καὶ γλῶσσα πάλιν κόσμος γέννηται.
Φλασσης δ' ἐξαπίνης προφανὲν φλογερῆσιν ἁμοῖον,
Α' τὴν πύρρον κεφαλῆς ὑπερέζωτο φωτῶν.
Χριστὸς ὑποδρηστῆρας ἀριστοπνοῖο διδάσκων
Γλωσσῶν ἀφραδῶν πυκνὸν θρόνον· ἐνθεν ἄκων
Πάρθοι χαλκοκορυφαὶ ἄμ' ἐπὶ ποδάμοις Ἐλαμίταις
Καὶ Μηδῶν κλυτὰ φύλα· καὶ οἱ περὶ ναιετάουσι
Μεσσατῆν ποταμῶν, καὶ Καππαδόκειαν ἄρραν
Πόντον Ἰνδαίων· καὶ ὅλην Ἀσιήτιδα γαίην.
Οἱ Φρυγίην ἐνέμοντα, καὶ οἱ Πάμφυλον ἐδεθλον,
Οἱ τ' ἔχον Αἰγυπτον σαχυρκόμον· οἱ τε Κυρήνην,
Οἱ τ' ἐρατὴν Λιβύην, Φιλοπείμονιον ἀμφενέμονιο,
Οἱ τ' ἐξ Αὐσονίης γενεῆς μεταδημιοὶ ἦσαν.
Ἐνθα δ' Ἐβραίων, καὶ ὅσος σφέας ἀμφεπελαδε
Οἱ τ' ἔλαχον Κρήτην ἐκατόμυτον· οἱ τε γενέθλης,
Α' ῥαββίς καλόντο βαδύγλωσσοι γεγραῖες.
Θεσπεσίαν αἰέσκον ἐπεὶ γλῶσσης ἐρετῶν,
Α' σφίσι ἀπρὸ φάτος ἀδελφονοῖς ἵαχον ἄνδρες.
Πάσης γὰρ τῶν φθόγγων ἐπέδραμεν ἄντυγα γαίης
Καὶ μύθων ἐπ' ἀνέστη ἐν κατὰ πείρατ' ἀρῆρας
Εἰσέκον ἐσχατῶν ἀψορῶν ὠκεανοῦ.
Παρθενικῆς ἀλόχευτον ἐπ' ὀδίνεσι λοχίην
Καὶ γόνον αὐτογενέθλον, ἄτερ βορέων ὑμεναίων
Καὶ λόγον ἐν λαγόνεσσιν γυναικὸς ἡ Θεοῦ,
Καὶ Θεὸν ἀνδρομέη προφανέη ψυδῇ μορφῇ
Καὶ βορὸν ἀθανάτοιο βίην γενετῆρος ἔχοντα,
Καὶ νέκυν ἐν νεκύεσσιν, καὶ ὃ θανάτοιο δαμέντα
Δούρατι τ' ἐτίθεντα, & ἔκ ἐξήντα σιδήρῳ
Μνημεῖα τ' ἐκνευσθέντα, καὶ ἐκπεράσαντα βερβήρων
Παντοῖαν αἰδαο βίην, λύσαντά τε νεκρῶς
Κοιρανίης συγροῖο παλαιγενέος θανάτοιο,
Καὶ Θεὸν ἐν θνητοῖς, καὶ ἐν ἑρῶν ἀλγιστοῦτος.
Α' ἡρώπων γεγραῖα καὶ ἡ λήγοντα Θεοῦ
Α' ἁλλὰ παλινδόσοισιν ἐλευσόμενον σφένεσσιν.
Ὡς μιν ἰωὲρ νεφέλης ἱερῆς, πάρος εἶδον ἰόντα
Ἐν γαίης γενετῆρ δὲ τὸν, οὐκ ἀπέντα τοκήος
Κυκλόθεν εἰσαίεσαι ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς.
Ὡν τ' ὅφρις ἀβρανῶν μερόπων νόον ὑπεροπτεύσας
Ψευδαλέων λελαθντο θεῶν ἐδίδαξε, καὶ αἴτης
Μαχλάδος ἦτα μάστιγι βροτῶν περισσύντο φύλον
Μοῦνον δ' ἀθανάτοιο θεῷ κεχαρίατο πίσει
Τίεα, καὶ γενετῆρα μέγαν, καὶ πνεῦμα φαινὸν
Εἰν ἐνὶ κρυφαῖντες, ἀτερμάντοισι λιγῆσι
Τένεκα δὴ καὶ γλῶσσαν ἱκόναι, καὶ γὰρ ἐτύχθη
Ἐν παλαχῆς θεότυκτος· ἐνδὲ δ' ἐξ ὧντο λόχοιο
Παντοῖα μεροπῆς ὁμῶς & γλῶσσα, καὶ αἰοῖς.
Α' θάνατον βασιλῆα πολύλλιτον ὕμνωπολεῖσαι
Μαρκανε πονέσκεν· ἐγὼ δὲ οἱ ἦντο βουλήν,
Χριστὸν αἰεὶ ζῶντα λαχὼν ἐπαρωγὸν αἰοῖς.

In Codice Barocciano XXV. qui nostro
fere similis est, sed meioris, desinit enim in
versu XII. Psal. CXLVIII. Mariano cuidam
haec eadem praefatio inscribitur, adeo ut
Catalogi eiusdem Bibliothecae auctor pu-
taverit ipsum Marianum esse oratorem, cuius
mentio incidit apud Ammianum Lib. XXX.
quod falsum omnino. Quod vero haec Epi-
stola Apollinario adiudicanda nullo modo sit,
ex eo eruitur, quod in ipsa agitur de metri-
ca Psalmorum versione iam per universum
orbem vulgata Eudociae Augustae, quam
mul-

mukis post Apollinarium annis vixisse neminem latet. Marciani igitur, non Mariani nomen ibi legendum esse crediderim, cui Ammianus quidam suam Plalmorum metaphrasim, ad imitationem Apollinarii elaboratam, dicaverit, cuius in praefens, reliquis deperditis, primi tantum Plalmi versio metrica, ut infra ex hoc eodem Codice eruitur, superest. Quae enim ibi narratur Marciano Imperatori mitissime convenire mihi videntur. Is natus in Illyrico, humili loco, ex patre milite, praelio contra Gensericum Vandalorum Regem in Africa, infelicibus Asparis Ducis auspiciis commissus, captus est. Post Theodosii Iunioris obitum a Pulcheria huius sorore, in Imperii, thoricque societatem receptus fuit, ea tamen lege, ne ipsam annis iam gravem adtingeret, A. C. ccccl. die xxix iul. vel iuxta Chronicon Alex. die xxvi. Aug. quod innuere videtur Prologi versus 50. Triduo post, Edicto contra haereticos lato, Episcopos pseudo synodo Ephesina depositos, aut in exilium eiectiones revocavit. Chalcedone Concilium oecumenicum IV. sexcentorum triginta Praefulum convocavit, ipsique cum Pulcheria Augusta praefuit. In eo doctrina superiorum Conciliorum confirmata, Eurychianismus cum auctore, ut & Dioscorus damnatus, ac decretum est, *Mariam non tantum Christiparam, sed & Deiparam nominandam esse*. Cum Persis, Vandalisque pacem continuavit: Nobades, Blemylaque Aethiopia prolapsos per Florum reprehensit. Valentiniano Occidentis Imperatori auxilia submisit contra Atiliam. Obiit tandem Princeps integerrimus, atque optimus A. C. cccclvii. die xxvi. Ian. Aet. A. lxiv. Vid. Marcellinum in Chronico. Evagrius Lib. II. Nicephorus Lib. XIV. Jordanem C. XLIX. Zonaram T. II. §. XXIV.

II. pag. 4 Occurrit primi Plalmi paraphrasis, ut opinor, Apollinarii; nam eius nomen ad marginem rubris litteris est adscriptum.

(1) Sic in Codice, sed abundat in manu.

(2) Sic, sed melius κατὰ καιρὸν.

(3) Sic, sed forte legendum γίγναι.

(4) Sic.

Δένδρῳ ἐειδόμενος γὰρ ἐπὶ προχοῇς ποταμοῦ Εἰσὶν ἑ καὶ πρὸν ἀγρεὶ κατὰ καιρὸν ὥρης. Φύλλον ἔχει γλυκεροῖσιν ἀεὶ θαλίαισιν ὁμοῖον. Εὐδοκίης ἐτύχῃσε θεοῦδος ἡματα πάντα. Ἀλλὰ κακοῖς ἐκείνων ἔκινε λάχε ταῦτα γενέσθην. Ἦν ἀνέμου ὅτε πολλὸν ἐπερχομένη κατὰ βαιὸν, Ρίψεν ἀναρπάζουσα, κύνιν γαίης ἀπο τηλῆ. Τῇ ἡκλος βαρύποτος ἀρεῖδα δώματα ναίων. Οὐδὲ δίκης ὀφθαλμῷ ἐσέδρακεν· εὐσεβέων γὰρ Παγγενέτης πᾶτον οἶδεν, ἀλιτροῦν ἀπὸ τηλῆ.

Τένεκα δυσήνων γενεῇ προφύλουμος ὀλεῖται. Nihil de hoc Ammiano, qui ut videtur, Plalmos, Apollinarii exemplo, Graecis reddidit versibus, a Caveo, Oudino, & Fabricio II. cc. memoriae proditum est.

III. pag. 5. b. Iterum Plalmus primus ex Apollinarii quidem, sed diversa tamen versione cum ceteris omnibus psalmis inc. Οἱ ἄβιος ἔς τις ἀνὴρ ἀγορῇ δ' οὐ νίσσεται ἀλιτρῶν, Οὐδ' ἐπὶ δὴν σήριξεν ἀτασθαλῶν. (5) Sic, sed forte ἀτάσθαλῶν. Οὐδ' ὁλοῇς ἐδρῃσιν, κ. λ. reliqua huius psalmi cum citata editione Parisiensis concordant, praeter ultimum versum, qui totus est immutatus. Sic enim in Cod. legitur:

Αὐτὰρ ἀμαρτιῶν ὁλοῇ τρίβος αἶεν δλεῖται. Huic primo psalmo subiecta sunt haec: Εὐτεῦθεν ἀρχεται μετὰφρασις Ἀπολλινάρη, καὶ Ἰωάννου Γεωμέτρου· ἐν οἷς ἐγγραφῆς καὶ Εὐδοκίᾳ Αὐγέστῃ, καὶ Ἰάμβων Δωρόθεος Ἱεροσολυμίτης. Hinc incipit metaphrasis Apollinarii, & Ioannis Geometrae, in quibus scripsit & Eudocia Augusta, & iambis Dorotheus Hierosolymitanus. Heic observandum est, in quibusdam tantum Odas sacras, non in Plalmos, Ioannis Geometrae paraphrasim hoc in volumine contineri. Eudociae autem, & Dorothei Hierosolymitani metricae Plalmorum versiones, quae hoc unico fortasse loco commemorantur, neque hoc ipso in Codice adparent, nec usquam omnino alibi amplius exitare vix credimus. Ceterum Apollinarius nostrum ex adversa pagina adiungitur: ipse Graecus contextus soluta oratione, qui profecto quantum ab editis differat exemplaribus, libere pronunciare non possumus. Haec tamen versio sine auctoris nomine Graece & Latine saepius in Bibliothecis Patrum recusa est. Vide Fabric. I. c. Lib. V. C. 16. Tom. VII. p. 652. Sed Apollinarium multis in locis ab editis differre, saepe coniectum esse idque non alterius manu, sed eius, qui totum Codicem exscripsit; nec tantum librarii lapsus emendatos, verum etiam genuina auctoris verba heinc einde immutata compertum. Quae quidem ipsius contextus varietas num fuerit ab ipso auctore profecta, & ex diversis petita exemplaribus, an ab inperita manu huc inlata, haud facile dictu est. Ultimus totius Apollinariae paraphrasis versus, qui ultimo psalmorum versui respondet, est qui sequitur p. 322. b. Ἀβίον δ' ἐξαλάωσα περίφρονος Ἰσραήλ. Cui statim hi quatuor versus rubricatis litteris subiiciuntur, & adfunt in laudata editione Parisiensis:

Αβ.

Αἶνον ἄγω σοὶ θεῖον ἐσέτατε ἐν βασιλεύειν, Οὐνεκεν ἐτραλίως περιγέα βίβλον ἄπασαν. Δαβίδῃ πιυντὲ περικαλλέος ἐκπολυτεῦσαι. Δώκα ἐμὴν πανάποτον, ἐν ἀνδράσιν ἔμπα, γενέσθην.

Laudem ago tibi divinam supreme interreges, Quoniam diligenter rotundum librum omnem

Davidis prudentis formosi describere Dediti meum infelix, inter viros tamen, genus.

In fronte huius ipsius paginae adscriptus est etiam numerus versuum Apollinarii huiusce verbis: ὁμῶς εἰσὶ στίχοι ἡρώικοι εἴς. Simul sunt versus heroici 5550. Vtrum vero metaphrasis ista psalmorum, quae edita etiam fuit Graece & Latine Heidelbergae A. mdcxvi. seniori tribuenda sit Apollinario, qui floruit anno circiter Christi cccclxii. an potius iuniori, non satis liquet. Eam patri rectius adscribit Gerardus Vossius de Historicis Graec. Lib. II. Cap. XVIII. quamvis alibi de Poetis Graecis Cap. IX. seniore Apollinarium cum iuniori confundere videatur. Ceterum ii non satis accurate a scriptoribus distinguuntur, ut in his labi proclivius sit. Operae pretium esset primam huius metaphrasis editionem, quam ex duobus Bibliothecae Christianissimi Regis Codicibus Graece perquam nitide vulgavit Hadrianus Turnebus, subiunctis ad calcem variis lectionibus, A. mclm. 8. cum Codice nostro conferre.

IV. pag. 322. b. Μετὰφρασις τῶν ᾠδῶν ἀπὸ Φωνῆς Ἰωάννου Γεωμέτρου. Explicatio Canticorum Ecclesiae ex ore Ioannis Geometrae Carmine Iambico. Haec sunt IX. quorum primum legitur etiam in Codice Barocciano XXV. Vid. Catal. Mss. Angliae & Hiberniae pag. 2. Omnia vero habentur in Cod. Colbertino num. 1476. eaque teste Casimiro Oudino de Scriptor. Ecclesiast. T. II. p. 617. sibi olim comparaverat Leo Allatius, ut & ipse testatur in Dissert. de Libris Eccles. Graecor. pag. 62. Denique adservantur etiam in Bibliotheca Vffenbachiana, ut eruitur ex Catalogo Io. Henrici Maii, Hala Hermundurum A. mdcxxx. fol. p. 482. ubi primum, & ultimum Carmen tamquam ineditum profertur. Hausta vero sunt ex libris veteris, ac novi Testamenti. Continent Israelitarum, superato mari, & Pharaone interemto, Moysis secundo Decalogum scribentis, & Annae matris Samuelis gratiarum actionem, Habacuci, & Esaias preces per adloquutionem, Ionae ex pisce, trium Iuvenum in camino laudationem. eorumque ac demum Mariae Virginis hymnum: quae omnia heic iuventuti φιλέλληνι censuiumus proponenda. Primi Plalmi inscriptio ἑμμετρον aequae ac sequentium.

ΩΙ Δ Η Α.

Αἰγυπτίων ἔλεθρος, Ἰσραὴλ κράτος. Ἰσραὴλ ὡς πρὸς τῷ κραταίῳ κυρίῳ, Δόξης γὰρ ἐπλήρωσε τὴν οἰκὴν.

(1) In marg. Αἰγυπτίῳ πότασις, φῶν, Μωσῆς.

Τὴν ἵππον ὡς ἔριψε, καὶ τὸν ἱππότην Ἀρδὴν Φαραὼ πρὸς θαλασσίαν χύσιν. Οὗτος βοήθης, καὶ σκεπασθῆς, καὶ πρόμος, Στρέφον τα δεινὰ πάντα πρὸς σωτηρίαν. Οὗτος θεὸς μου, καὶ μόνος, καὶ δεξάσω, Θεὸς πατρός, τέτον ὑψώσω μόνον. Ἐδραusen ἐχθρὸς δεξιὰ σὴ Χριστέ μου. Τ' ὄρω διέση πνεύματός σε τῇ βίῃ, Ἐκρυψε πόντος ἐκκρίτης ἱππηλάτας, Ὡς τεῖχος ἐπάγησαν αἱ βεῦσαι φύσεις, Γλάσας μεγίστας εἴλες, ὄφρ' ἐν βαρβάρων, Ἀβυσσοῦ ἐκπέπτωκε τὰς ἀνεσάτους, Σφοδρῶς ἔδυσαν, ὡς μόλιδος εἰς βέλος. Ἦ' ἔας δὲ λαὸν ἐκκρίτον σὸν χειρὶ σε, Ἐχθρῶν ἀνοίκτων ἐξέσωσας μυρίων, Ὀνέσας εἰς γῆν ἡδονῶν πηγὴν ὕλην. Ὡδιναν ἔθνη, καὶ παρωγιστὴ γένος. Οἰκὸν τὰ κύκλω, καὶ λάτραι θεῶν νότων. Ἐλῆψε Μωσῆς, καὶ Φιλιστειμ τρέμος. Ἐφρίξε πᾶς τις σὺν βραχίονων σθένος. Ἀνὴρ ἐν κροτέντες κυμβάλοισι, καὶ τυμπάνοις, Ψαλτήριοις, ὄργμιν, ὄργάνοις, λύραις, Καὶ πᾶσιν ἄλλοις εἶδεσι μεσσυργίας, Νίκας, τρόπαια, δόξαν ἄδομαι μόνῳ. Σὺ τῷ κρατέντι, καὶ θεῶν Θεῷ μόνῳ.

ΩΙ Δ Η Β.

Νόμος πάλιν γραφέντος ὡδὴ Μωσέως. Οὐρανὲ πρότχες, γῆ δ' ἐνωσισθητὶ μου, Καὶ προσδοκάσθω φέγγμα τέμνῳ ὡς δρόσος, Ὡς ὕμνος ἐπ' ἀγρόσῃ, ὡς κῆρας χλόην. Εἰς ἐστὶν ἡμῖν, εἰς Θεός, Θεός μόνος, Σοφός, δίκαιος, πιστός, ἰσχυρὸς μόνος, Ὅδοι δὲ τέτυ καὶ τρίβοι πᾶσαι κρίσεις. Οὗτος δὲ λαὸς μωρός καὶ σοφός κρίσιν, Λαὸς ποιηρὸς, καὶ παρεκτετραμμένος. Οἷον καλῶν τίνας κυρίῳ γέρας; Οὐκ αὐτὸς ἔτος σῶμα σὸν διαπλάσας; Καὶ χερσὶ πῆξας καὶ διαρθρώσας μέλη; Τίον τε τάξας, καὶ πατὴρ κεκλημένος; Ἀρχὴν τέ σοι δὲ τῶν ὁρμμένων ὄλων. Ἀφ' ἧς τὰ κοινὰ, καὶ σκόπει τῶν σὺν ὅσα. Πατὴρ ἐρεῖ σοι ταῦτα πρεσβύτης γέρον. Ἀδὰμ τοπρώτον ὡς διέσπειρε γόνους, Ἐνέμεν ἰθύν, καὶ καθίστα τὰς ἔρες, Ἀλλὰς μὲν ἄλλοις ἀρχέλις ἐπιστάτας. Αὐτὸς δ' ἐαυτῷ κληρὸν εἴληχε μόνον, Τὸν Ἰσραὴλ σχοίνισμα τὰς Ἀβραμίδας. Ὁφθαλμοὶ ἦν ἄγρυπνος αὐτῷ προσβλέπων Πηγὴν βέουσαν τὴν ἀνδρὸν δεικνύει. Παρεμβάλλον ἔσηκεν εἰς φρενὴν κύκλω. Ὡς ὕμνος τις ἐξετήρησε κόρην, Ὡς ἀέτος πτέρυξιν εὐ ἠπλωμέναις Συνέιχεν αὐτὸς εἶχε καὶ μεταφρένων Τ' ἔπερθε χρυσῶν, ὡς νεοσφῆς ἡγάπα. Ἀνῆξεν εἰς γῆν ἰσχυρὸς πεπλασμένην. Πολλῶν ἐπλησεν ἡδονῶν πικρὸν σῶμα, Ἐλαιοὺς ἐξέρευνε, καὶ μέλι πέτρας, Βοῶν καλῶν τύρωμα θρεμμάτων γάλα, Ἀρῶν ἐρίφον ἑσάρ ἐκ μόσχων νέων, Αἶμα σαφυλῆς ἡδὺ τῷ πυρὶ κράτος. Ὡς χόρτον εἶχον, πάντα πᾶσιν ἐτρώφω. Πληθεύεις Ἰακώβ ἐξελάκτισσε μέγα. Ὡς εὐτραφῆς τις, ὡς πλατὺς τε καὶ μέγας, Ὡς πῶλος ἄττων τῷ Θεῷ παρετράπη, Κρυμνὸς δὲ καὶ φάραγγας εἶχε, καὶ πέτρας, I E"ju-

Εἴθε πικροὶς Θεοῖς, καὶ προσφάτοις,
Θεοῖς βέλυστοις οἷς ἔσταν ὁ δέπω.
Λιπὼν δὲ τὸν τέκοντα, καὶ τρέφοντά σε,
Θεὸς ἐποίησε τὰς τεκόντας τὴν πλάνην.
Εἶδεν τὸ φρικτὸν ὄμμα, καὶ ζηλοῖ μέγα
Θυμῷ γεμισθὲν, εἶπεν, ἐξαποστέλω
Πρόσωπον· ἰδὼ τοῖς σφραγίσαι τὰς φρένας
Παρεκκέκασται, ἡ θυμὸς ἤρθη, ὁ φλέγει.
Καὶ γῆν φάγγη καρπὸς τε καὶ τὰ γῆς βάθη,
Καὶ πᾶν συνάξω δεινὸν εἰς αὐτὰς τάχος,
Καὶ πᾶν κενώσω τῆς φρενέρας με βέλος.²
Λιμῷ τακῆς, βρώσις ὀνέων ἔση,
Γένος ποτηρὸν πλήρες ἰὺ θηρίων
Πικραῖς τεκόντων συντελεσθήσῃ πάθαις.
Στελῶ κατ' αὐτῶν θῆρας ἡγριωμένους,
Ἀἴω μαχαίρας ἐν ταμείοις τὰς φρένας.
Οἱ μὲν δὲ πάντα παρθένης νεανίας,
Καὶ σὺν γέροντι μαρτὸν ἔλκον παιδίον.
Εἶπα, διασπερῶ σε, γῆσιν ἰωνύμους,
Εἰ μὴ δι' ὄργην βαρβάρων παραφρόνων
Μακροχρόντων μὴ συνεκτρίψωσί σε,
Καὶ κομπήσωσι, καὶ λαλήσωσι μέγα.
Ἡμῶν ἔδρασε ταῦτα χεῖρ, ὁ κυρίῳ.
Εἴθως γὰρ ἄφρονον, καὶ παρεκτετραμμένον,
Εἰς ὕπερον δὲ ταῦτα γνώσονται τάχα.
Διώκεται γὰρ εἰς μόνος πῶς χιλίης,
Καὶ μυρίαις κλινῶσι πῶς μόνος δύο;
Εἰ μὴ Θεὸς πέτρακεν αὐτὰς εἰς φόνον,
Καὶ χερσὶν ἐκδέδωκε τῶν ἐναντίων.
Θεοὶ γὰρ αὐτῶν ἔδεν ἴσοι τῷ μόνῳ,
Παραφρονεῖ, μέμνηται ἔθνη τὰ ξένα,
Οἷς ἄμπελος μὲν, Σοδόμων, καὶ Γομόρρας,
Χολῆς εὐφυλῆ, πικρίας πλήρης βότρυς,
Θυμὸς δρακόντων οἶνος ἰδὸς ἀσπίδων.
Οὐ συμφορῆσαις ἐσφράγισα ταῦτά μοι,
Καὶ πάντα κείται νῦν τετρησαυρισμένα,
Εἴν ἡμέρᾳ τίσουσι ταῦτα τῆς δίκης.
Οἱ καιροὶ ἐγγύς, ἡκόνηται τὸ ξίφος.
Τὸ τέξον ἐντέταται τῇ νευρᾷ βέλος,
Κρινεῖ γὰρ αὐτοῖς κύριος, καὶ τοῖς λάτραις
Οὐδ' ἀλλὰ μὲν ἡδὺν ἐμβαλεῖ πεφρικμένον.
Εἶδε γὰρ αὐτὰς ἐκτόπως παρεμμένους,
Εὐχρηστομένους τε καὶ λελοιπώτας.
Ἰδὼν ἔφθασεν, οἱ Θεοὶ πᾶ, ὁ φίλοι;
Εἴθ' οἷς ἐθάρρην, οἷς ἐκόμπαζον μέγα,
Ὡς θυσίαν τὸ σῆμα, ὡς σποδῶν ἴσιν,
Εἰς πλῆρες εἶχον ἡδὺν βρώμα, καὶ πόμα.
Οὗτοι γενέθλων ὁ σύμμαχοι, καὶ προσάται.
Οὐκ ἔστι γινώσκετε πλὴν ἐμῷ Θεῷ μόνος,⁴
Οὐκ ἔστι καὶ δράμῃ γῆν τε καὶ πόλον.
Εἴθ' ὅτε τελευτῆς, καὶ πνοῆς ὁ ταμείας,
Εἴθ' ὅτε θανάτου, καὶ πνοῆς αὐτοκράτωρ,
Εἴθ' ὅτε πατάσῃ, φάρμακον δὲ τραυμάτων
Εἴθ' ὅτε τίθημι. τίς δὲ χερσὶν ἐξέλε
Εἴθ' ὅτε κρατῶσι γῆς, πόλε, καὶ τῶν κάτω
Αἶρω πρὸς ὕψος χεῖρα, τῶτο δ' ὀνύχῳ,
Ζῶ, καὶ χροιάζω κρείττον αἰώνων ὄλων,
Ζωὴ δὲ μάλλον, καὶ πνοὴ πάντων ἔσται.
Εἴθ' ὅτε μάχαιραν ἀσπιδὸς τιγὴ φλόγα,
Αὐτὴν δὲ χεῖρ ἐμὴ τῶν κριμάτων,
Καταξάνῃ μάστιγι τὰς ἀποστάτας,
Βέλη μεθύσω τῶν βροτείων αἱμάτων,
Καὶ τὴν ἐμὴν μάχαιραν ἐκ τῶν σωμάτων.

(1) in marg.
Πῶς ἔσται ..

(3) super-
scriptum γῆ-
ν ὄλων.

(1) Hic versus deest in contextu, sed additus est posterioribus ab eodem, ut videtur, manu, quae totum codicem exaravit.

Οὕτω σφατηγῆσαντος ἄρτι κυρίῳ,
Σκιρτᾷ μὲν αἰθήρ, οὐρανὸς σὺν ἀγγέλοις,
Καὶ προσκυνοῦνται πᾶσα τῇ κτιστῇ κτίσει.
Εἴθ' ὅτε χάρητε κληῖρος υἱοὶ κυρίου.

ΩΙ Δ Η Γ.

Ἀνὴρ Σαμὴλ μητρὸς εὐχαριστία.
Ὡς ἐκρατύνθη κυρίῳ τὴν καρδίαν,
Ἡρῆη κέρας με τῷ Θεῷ, καὶ τὸ σῶμα
Εὐεπλάτυνθη, καὶ κατ' ἐχθρῶν ἰσχύει.
Οὐκ ἔστιν ὁδὸς κύριος πλὴν σὺ μόνον
Δίκαιος οὐδεὶς ὡς σὺ μοι Θεὸς μόνος.
Ταῦτ' ἐν ὀνέων, τὰς ὑπερκόμπους λόγους
Εἰκλινέτω πᾶς, μὴ δὲ χεῖλῶν πρὸς.
Μὴ δ' ὄγκον ἄρῃ, μὴ φρεσὶ, μὴ καρδίᾳ.
Θεὸς γὰρ ὅτος γνώσων ὁ δεσπότης.
Τέχνη δ' ἔτοιμοι τῷ τεχνουργῷ τῶν ὄλων,
Τέξον κραταίω· ἡσθύνειεν εἰς τέλος.
Οἱ δ' ἀσθενέστεροι ζωνόονται τὸ κράτος,
Τίκτει μὲν ἐπὶ κοιλία σφαιρμένη,
Ἀλλ' ἡ δ' ἀτεκνὸς ἡ πρὶν εὐτεκνυμένη.
Πεινῶσιν ἄρτον οἱ πρὶν ἐμπεπλημένοι,
Πεινῶντες οἱ πρὶν γῆν παρήκων ἐκ κόβου.
Θεὸς χορηγὸς καὶ τελευτῆς, καὶ πνοῆς.
Βάλλει κατ' ὄψιν, πρὸς τὸ φῶς ἔλκει πάλιν,
Τῶσιν, ταπεινοὶ πλάττειν ἡ πτωχίστας
Πενήτας ἐκ γῆς ἐξανίστα, κοπρίας
Πτωχὸς ἐγείρει, κυκλικῶς πάντα σφραῖ.
Θρόνους δυναστῶν ἐγκαθίζει τὰς κάτω,
Εὐχὰς τε πληροῖ, καὶ δικαίων τὰς χερσὶν
Εὐελογεῖ, δίδωσιν εὐετηρίαν.
Ἰσχυρὸς ἀνὴρ οὐκ ἐν ἰσχύι σθένει,
Θεὸς δὲ τέτοις συμπατεῖ τὸν ἐνσάτην.
Μηδεὶς φρεσὶ γῆν, μὴ δὲ πλάτῃ, μὴ βίᾳ
Σοφὸς, κραταίω, πλάσιος, σθένος μέγα,
Μέγα φρονεῖτω· πάντα ῥεῖ, πάντα σφραῖ.
Φόβος Θεῷ βέβαιον ἐν βίᾳ μόνον.
Τῆς ἀρετῆς ἡ κτίσις οὐ θνήσκει χερσὶν.
Εἰς οὐρανὸν ἀνῆλθε κύριος βροτῶν,
Εἴθ' ὅτε γῆς ἄνω κρινεῖ σὺν δίκῃ.
Οὗτος παρέξει τοῖς κρατῶσι τὸ κράτος.

ΩΙ Δ Η Δ.

Τῷ Δεσπότην σάρκωσιν Ἀβραὰμ ἔφη.
Φήμις με τῆς σῆς ἔσχε κύριος κράτος,
Εἴθ' ὅτε τῶν σὺν θάμβος ἐξέστης με,
Ὡς γνωστὸς ἡμῖν ἐν δυσὶ ζῴεις ἔση,
Ὡς ἐκφανὴς δὲ τῶν χερσὶν ἐπ' ἐσχάτων,
Καιρῷ δὲ λάμψῃ, καὶ φάβῃ πεφρικτότος
Οἴκῃ σὺ μνήσῃ, καὶ κατασεύχῃ δέος.
Ὡς ἐξανίσχῃς γῆς ἑώας φωσφόρος.
Λέων καθάσπερ ἐξ ὄρου κατασκίῃ.
Σῆς ἀρετῆς ἐκρυφεν οὐρανὸς πλάτος,
Εἴθ' ὅτε δόξα τὴν ὄλην οἰκωμένην.
Οὐ φέγγος ὡς φῶς χερσὶν ἰσχύος κέρας
Φίλτρων ὁ κραταίω, οἴκτος οὐκ ἔχων πέρας.
Οὐ πρὸ προσώπου ἐκπορεύεται λόγους,
Παιδευτικὴ μάχαιρα δισσομένη ξίφος,
Εἴθ' ὅτε, ἐσειδῇ χθῶν· ἐπεὶ δευτήκεται
Εἴθ' ὅτε κραταίω τῇ βίᾳ διεθρύσῃ,
Ὅρῃ πετρῶν τε σκληρότης διεθρύσῃ.
Πᾶς ἐπτοῖσθι Μαδιάμ, πᾶς Αἰθίοψ.
Καθ' ὕδατων σείλειας ὄργην μὴ σύγε.
Θυμὸς δὲ τοῖς ῥέουσι μὴ σὺς ἐμπέσει;
Μήδ' ἐν θαλάσῃ σὴ παρόρμησις, μέδων

(5) super-
scriptum
κραταίω.

(6) super-
scriptum
φίλτρων.

(4) Hic versus item deest in contextu, ad marginem ab eodem, ut videtur, manu adiunctus.

Εἴθ' ὅτε ἐπ' ἵππων ἱππαστῶν σωτηρίαν.
Τενεῖς τὸ τέξον, καὶ κατὰ σκήπτρων βάλλῃ.
Ραγίζονται γὰρ ναμάτων ἀειρήτων,
Ὡδὸς ἐπέλθοι τοῖς βλέψαι τὴν χάριν,
Καὶ συνταρράξει ὑδάτων τὰς πλημμύρας.
Φωνὴν ἄβυσσος ἤρεν ὑψόθεν μέγα,
Ὁ φῶτος ἄρχων ὡς παρίπτουσα κάτω,
Εἴθ' ὅτε πρὸς αὐγὰς ἡ σελήνη τὴν πόλε.
Σὴ καὶ βολίς, φῶς, ἀσπιδὸς δὲ πῦρ, ὕπλον,
Τῇν ἐξερχομένης αἰὲς ἀπειλαῖς, σφ' ὅλῳ.
Εἴθ' ὅτε κατὰξίς, ἡλθες εἰς σωτηρίαν.
Λαῶ τε τῷ σὺ τῶν τε σοὶ κεχρησμένων.
Βάλλεις κατ' ἐχθρῶν δυσμενεστάτων μόνον.
Δεσμοὶ τραχύλων συντρίβει τὰς αὐχένας,
Κέρας δυναστῶν ἐκτεμνέει ἐν ἐσχάταις,
Καὶ σεισμοὶ αὐτὰς λήφεται τῆς καρδίας.
Χανῶσιν οἱ πτωχοὶ ἐσθίων λάτρυα.
Ἰππῶς δὲ τὰς σὺς εὐδρομεῖν κατ' ὕδατων
Δέδωκες ὕγρον συνταρτάτοντας κύτους.
Κατεπλάγην, ἔφριξα, ὁ συνεσάλην,
Οἷς θεσπιωδῶν, καὶ τὸ μέλλον προβλέπων.
Εἰσῆλθεν αὐτῶν μέχρις ἐσθίων τρόμος.
Συνεκλονήθη, καὶ βάθρος τῆς ἰσχύος,
Αὐτὸς κατ' αὐτὸν ἐκλονήθη οὐ σθένων.
Αὐτὸς κατ' αὐτὸν ἐκλονήθη οὐ σθένων.
Εἰς λαὸν ἔλθω τῆς ἐμῆς παροικίας,
Δ' ὡς σὺν γλυκεῖα καρπὸν μὴ βρύσει,
Μὴ δ' εὐφορῇ σοὶ βότρυς ἐν ταῖς ἀμπέλοις.
Ψευδοῦσμαι δὲ ταῖς ἐλαίαις προβλέπων,
Καὶ τῆς ἀρέρας βρώσις οὐ πλησεί σῶμα,
Καὶ θρεμμάτων τὸ πλῆθος ἐκλείπει μοι,
Λιμῷ τακέντων, καὶ βοῶν κενὴ φάτνη.
Εἴθ' ὅτε δόξα, κύριος, χαρὰ, σθένος
Εἰς συντέλειαν τῶν καλῶν τάττων πόδας,
Τίθεις πρὸς ὕψος ὡς τε νικᾷ ἐν μέλει.

ΩΙ Δ Η Ε.

Ἡσαῖα πρόρρησις, εὐχὴ τὸ πλεον.
Εἴθ' ὅτε αὐγὴν εἶδε σὴν τὸ πνεῦμά μου.
Φῶς γὰρ νόμος σὺς τοῖς ἐφημέροις λόγους,
Οἱ γῆς ἐν οἴκῳ γινώσκετε τὴν ἴσιν κρίσιν.
Ἰδὼ πέρας γὰρ ἔσχε τῶν τολμημάτων.
Πᾶς δυναστῆς, πᾶς ἑρέτω³ μερόπων,
Οὐδ' ὄρῃσιν οἶδεν ἔργον ἐν γῇ, ὁ λόγος.
Ἡσραφὲς Χριστὸς, δυναστῆς πᾶς ἑρέτω.
Ὁ δεσπότης ἡσραφεν, ἐχθρὸς ἑρέτω.
Ὡς αἰσχυρὸν ὄμμα δόξαν ἀγνὴν οὐκ ἔδῃ,
Ὡς ἡν κραταίω σὺς βραχίων Χριστὸς με.
Καὶ τῶτον ἐκ ἡδίσταν οἱ τολμηταί.
Πλὴν γινώσκεις οἰμώμεσι, καὶ σὺν αἰσχύνη.
Ζήλος καθέλει⁴ λαὸν ἡγριωμένον,
Καὶ λήφεται πῦρ ὡς τροφὴν ἐναντίας.
Ὡς πᾶν καλὸν δέδωκες, εἰρήνην δίδου.
Σὺν πλάσμα πλάσῃς ἐξαναπλάσαις μόνος.
Οὐκ ἴσμεν ἄλλον πλὴν μόνον σὺν δεσπότην,
Ὡς οὐδ' ἄλλῃ πνεύσουσιν οἱ τεθυνηότες.
Οὐδ' ἱατροὶ σώσασιν νεκρὸς ἐκ τάφου,
Αὐτὸς ὡς ἐπάξει ἐξολοθρεῖσαις ἄρῃς,
Πᾶν ἄρσεν αὐτῶν καὶ κατὰξίς εἰς τάφον.
Τοῖς γῆς κραταίωσι δεινὰ πρόσθε Χριστὸς με.
Πρὸς σὲ βλέψουσιν οἱ φάβῃ πεφρικτότες.
Παιδευτικὴ σὴ ῥάβδος εἰς μικρὸν δέος,
Τίκτασαν ὥσπερ ἔσχεον ὡδὸς, καὶ μόνος.
Δριμύς τις δέξῃ ῥήγνυσι, βοᾷ μέγα,
Καὶ σὴ κατέσθι μοῖρα τοιουτότροπος.
Τὸν σὺν φόβον συνέσχε γαστρί καρδίας,

(1) Sic in
Codice, sed
forte legen-
dum φάτνη
καί.

(2) in marg.
ἐκείν.

(3) Sic in
Codice, sed
forte desit τῶν.

(4) in marg.
κατέλει.

(5) in marg.
ἐκείν.

Ὡδὸς αἰκτεῖ πνεῦμα τῆς σωτηρίας.
Οὐ δὲ πεσεῖται πᾶς τις ὁ βλέπων ἄνω.
Ἡ γῆ πεσεῖται, τῇδε προσεδεικνότες.
Πνεύσουσιν νεκροὶ, καὶ παλαιῶν μνημάτων
Οἰκήτορες βίβωσιν ἄλμασι λίθους.
Πλησύνεται δὲ χαρμονὴς πᾶσα κτίσις,
Ἰάμα πᾶσι τοῖς βροτοῖς ἡ σὴ δρόσος,
Μόνον πεσεῖται δυναστῶν κατοικία.

ΩΙ Δ Η Σ.

Εἴθ' ὅτε ἐκραύγασεν Ἰωνᾶς τάδε.
Πρὸς κύριον κέκραγα συσχεθεῖς πόνους,
Καὶ κείνους εἰσήκουσεν, καὶ φθάνῃ τάχος.
Ἡκούσας κραυγῆς κοιλίας ἐκ ταρτάρου.
Ρίψας θαλάσσης εἰς βάθῃ με καρδίας
Κυκλοῖ ποταμοῖς ὑδάτων, κύκλῳ⁷ χεῖ
Ἰκνήμενόν μοι πνεύματος, καὶ καρδίας
Εἴθ' ὅτε διήλθε πνεῦμα τῶν σὺν κυμάτων.
Εἴθ' ὅτε ἀπώσμαι Χριστὸς με σὺν ὁμμάτων,
Τῶν κατέβη τῆς ἐμῆς ψυχῆς μέχρι,
Ἀβυσσος ἐσχάτη με κυκλοῖ τὸν τάλαν.
Σχισμὰς πετρῶν ἔδωκε, καὶ γῆς τυθμένους
Ὀικήτας, μοχλὸς εἶδον ἀρήκτους πάλαι.
Αὐτὸς ἐκ φθορᾶς φῶς ἡ ζωὴ με βλεψάτω.
Σὲ τὴν γλυκεῖαν τῶν ὀνέων ἡμέραν.
Ὡς ἐκπνέειν ἐμελλον, ὡς λιπεῖν βίον
Αὐπεπτερόθην νῶ λαβὼν τὸν δεσπότην.
Εἴθ' ὅτε προσευχῇ, πρὸς θρόνον τὸν σὺν δράμοι,
Καὶ σοὶς ἀχράντοις ὡσιν εὐχῇ ἐμπέσει.
Εἴθ' ὅτε ὡς ἐλαῖον αὐτῶν οἱ μάτην
Λαλῶντες, ἡ φρονέοντες, οἱ πλῆρεις φθόνου.
Εἴθ' ὅτε θύσω δόξαν, αἶνον χεῖλῶν,
Δάκρυον, εὐχὴν, συντριβὴν τῆς καρδίας,
Καὶ πάντα δώσω θάττον, ὡς ὑπεσχόμην
Σοὶ τῷ σφατηγῆσαντος⁸ κρατῶσι τῶν ὄλων.

ΩΙ Δ Η Ζ.

Δρόσος καμίνε τῶν τριῶν αἶνος νέων.
Ὡς εὐλογητὸς, αἰνετὸς, δόξης γέμων.
Θεὸς πέφυκας ὁ πρὶν ὀφθεῖν πατράσιν.
Θεὸς κραταίω, φρικτὸς, οἰκτιρῶν γέμων.
Δίκαιος εἰ τὰ πάντα, καὶ πᾶσαι κρίσεις
Αἱ σοὶ δίκαιοι, πᾶσα δ' εὐθὺς τριβὸς,
Καὶ πᾶσα πρᾶξις εἰς ἀλήθειαν βλέπει,
Καὶ πάντα νῦν ἐπ' ἐξ ἡμῖν σὺν δίκῃ,
Ἡμῖν τε καὶ σὺ τῇ πανοῦβιφ πόλει,
Πόλει κρατεῖ φιλτάτων σὺ πατρίδι.
Πολλῶν δίκας σοὶ τείνομεν τολμημάτων
Ὡς ἐξαπεσφάφημεν, ὡς ἀποστάται
Ὁφθήμεν ἐκ σὺ, τὰς τεθῆντας σοὶ νόμους
Παθόντες ἐκ ἔγνωμεν, ἐκ προσημάτων
Τῶν σὺν ἐπεσφάφημεν, ἐκ δὲ καρδίας
Κεκρυμμέναις συνείδομεν τὰ πρακτεῖα,
Δι' ὧν δικαίων ἐξετέξευσας βέλος.
Αὐτὸν κατ' ἡμῶν πᾶν ἐπῆξας σὺν κρίσει.
Δέδωκες ἡμᾶς χερσὶ δυσμενεστάταις
Εἴθ' ὅτε ἀπίστων, ἐκ νόμων μιαιφόνων,
Δεινῷ βασιλεῖ, καὶ τυραννικωτάτῳ
Κυκλῶντι πᾶσαν ἐν ποτηρίᾳ χθῶνα.
Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐν διφθαρῇ τὸ σῶμα,
Χλεύη, γέλως, ἀνείδος, αἰσχύνη, κόπρος
Πᾶσι δικαίοις σοὶς κατέσχευεν λάτραις.
Μὴ δὲ προδώσεις εἰς τέλος μασιγίας,
Ὅρῃς δὲ τὰς σὺς σκορπίους εἰς ἄβυσσον
Οἰκτὸν τε τὸν σὺν ἐξαποσεύχῃ ὄλῳ.
Τὴν κλῆσιν αἰδέσθῃ, καὶ τὴν σὴν φύσιν
Δι' Ἀβραὰμ τὸ φίλτρον Ἰσαὰκ λάτρην

(6) in marg.
Οἱ γὰρ πᾶ-
σιν ἔστιν.

(7) in marg.
πύλῳ.

(8) ita red-
didimus ex
corruptis vo-
ce σφατῆσαν-
τῷ.

Σὺν Ἰσραὴλ τρεῖς ἢ τρεῖς πρέσβεις δέχου,
οἷς ἐκ προείπες σπέρμα πληθύναι τόσον
Ψάμμον θαλάσσης, ὥστερ ἄστρα τῷ πύλῳ.
Δι' ὧν βασιλεὺς ἐσμὲν ἡπορημένοι,
Συμιοὶ, ταπεινοὶ, δυσουχοὶ, ἀπασμένοι,
Εἴθνη τὰ παντὸς, γῆς ὅλης ὑβρισμένοι
Μάστιγι πολλαῖς οἷα ταῖς ἀμαρτίαις.
Οὐκ ἔστιν ἄρχων, ὃ προφῆτης εἰδὲ τις,
Πιμὴν, δικαστὴς, ἱερεὺς, στρατηγέτης,
Οὐ θυμίαμα, προσφορά, ἔθυσια,
Οὐ ναὸς, ὃ δὲ βωμὸς ὡς τε καὶ θυσαί.
Κάπημα δεκτὸν, καὶ γόνυ κλίνει κάτω,
καὶ τὸν σὸν οἶκτον ἐλκύσαι παραυτίκα.
Ἀλλ' ἀντὶ πολλῶν ταῦτα θυμάτων δέχου
Ψυχὴν ταπεινὴν πνεῦμα συντετριμμένον,
Πηγὰς ρέουσας δακρύων ἐξ ὀμμάτων,
Τύρῳ καθώσπερ μυριάδας, καὶ τράγων,
Σκαίροντας ἀννὺς, πίνοντας μόσχους νέους.
Οὕτω παρ' ἡμῶν τὰς ἀνάμους θυσίας
Ὡς τερπνὰ δῶρα, καὶ δέχου, καὶ προσδέχου.
Οὐ γὰρ καλύψει τὸ πρόσωπον αἰσχύνῃ
τῶν σοὶ τὸ θάρρος εἰς αἰὲν τετεικτότων.
καὶ νῦν ποθῶμεν, καὶ κεκολληήμεθα σοι,
καὶ φρίσσομεν σε, καὶ θέας ἡρημένοι
τῆς σῆς ὑπισθεν, ὥστερ ἐκτεπληγμένοι
δρυμεῖς ἐρασαί σοι βοῶμεν ἐκ βάθους.
Μὴ δὴ παρόψει, μὴ κατασχύνῃς λάτρας,
δράσον μεθ' ἡμῶν οἷα χρυσὸς τῇ φύσει,
πρὸς, προσήνης, ἱλεως, οἶκτι γέμων,
Θαυμαστὸς ἰσχύϊν, δόξαν ἡμφιεσμένος.
Μετατραπείη τοῖς κακουργοῖς ἡ δική,
τὴν ἐντροπὴν λάβοιεν οἱ τολμηταί.
Λήθοιτο δεινὰ, δεινὰ τὰς ἐργασμένους,
Λήθοιτο τὸ πρόσωπον αὐτῶν αἰσχύνῃ,
Πάσης πίσειεν ἐκ δυναστείας βίαις,
καὶ συντριβείη πᾶν τὸ τῆς ῥώμης κράτος.
Γνώτωσαν ὡς σὺ κύριος Θεὸς μόνος,
Θεὸς κραταῖος γῆς ὅλης, δόξης ὅλης.
Οἱ τρεῖς μὲν ἔτι εὐσεβεῖς νεανίαι,
οἱ δ' ἐμβολύνοντες εἰς κάμινον τὰς νέες,
βάλλοντες ἐκ ἑλπίον οἷς περ τὴν φλόγα
εἰς ὕψος ἦσαν ἐπτάκις πυργωμένοι,
Εἰς ἐπτά πυχῶν ἔβρεμε τὸ πῦρ μέγα.
Εἰ φλόξ ἐχέτο, καὶ διέτρεχε κύκλῳ,
φλέγει δε πάντας ὥστερ εὐρε, καὶ κύκλῳ
δεινὰ τυράννη δαίμων ὑπηρέτας,
καὶ συγκατέλαθε τὸ Θεὸς παραστάτης.
Οὗτος ῥιπίζει τὴν κάμινον κυκλῶν
Φαῖδρος ῥιπίζει τοῖς νέοις εἰς τὴν φλόγα,
ὧς ἐκτινάσσει τῆς καμίνου τὴν φλόγα,
Μίσον δὲ πνεῦμα τῆς καμίνου πνεῖ δρόσον,
Ψυχὸν τὶ τερπνὸν, καὶ σύριζον ἡρέμα.
τὸ πῦρ μεριόθεν φῶς παρέχει τοῖς νέοις,
τὸ καυστικὸν δὲ τοῖς ἀνάψαι μόνους,
Συνείχον ὡς θάλαμος ἡδὺς τὰς νέες.
Εἴφλεξεν ἄδεν οὐ παρενώχλησέ τι,
δασμὸς ἐκαύσει· οὐκ ἐκαύσε δὲ τρίχας.
τό τε κρατύνοντες εὐσεβεῖς οἱ τρεῖς ἄμα
Μὴ τε γλώσση, καὶ μὴ προθυμία
Πλέκοντες ἦσαν αἶνον, ὕμνον, εὐλόγον,
Εἶχον χορείαν, ἡδὺν εὐχαριστίαν.
καὶ ταῦτα τερπνὰ ἐξεφώνων χειλέων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας
Θεὸς κραταῖος, κύριος παντοκράτωρ,
Θεὸς παλαιὸς τῶν πάλαι γεννητόρων,
τῷ φηλὸς, ὕψος πάντος αἰώνων ἄνω.

Οὐ κλήσις εἰς ἄπειρον αἰώνων τέλος
Νικῶσα δόξαν, ὕμνον, ὕψος, καὶ χρόνον.
Ὡς εὐλογητὸς ἐν θρόνῳ τῷ σὺ κλέεις
τὸ πῦρ μέγας πᾶν ὕμνον, ὕψος, καὶ χρόνον.
Βλέπων ἀνωθεν τῆς ἀβύσσου πᾶν βάθος,
Θρόνους χειρὶ ἐγκαθήμενος φλέγων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας,
Ὅν εὐλογεῖσιν οὐρανοὶ, γῆ, καὶ νῆες.

ΩΙ Δ Η Η.

τῶν σοφῶν νέων, αὐθις καὶ ἀδῆ.
τὰ κτιστὰ τὸν κτίσαντα Χριστὸν εὐλόγει.

τῷ φέτε, δοξάζετε μέχρι τερμάτων
Πόλος Θεὸς νέος τε τὸν Θεὸν λόγον
Ἀπὸ τὸν ρεῦσόν, πᾶσα τῶν ἄνω φύσις
τῷ φέτε) ἄστρων, σελήνης κἀλλος, ἡλίου φάος.
τῷ φέτε) πᾶν πνεῦμα, καὶ πᾶς ὕμνος, καὶ πᾶσα δρό-
σος.

τῷ φέτε) καύσων, ψύχος, πῦρ, καῦμα, φλογ-
μος ἡλίου.

τῷ φέτε) φῶς καὶ σκότος, νύξ, ἡδὺ φέγγος, ἡμέρα.

τῷ φέτε) πᾶν κρεῖον, κεραυνὸς χιόνες πᾶσαι, νέφη. (1) in marg.

τῷ φέτε) ὄρη, λάφοι, γῆ πᾶσα, πᾶσα γῆς φύσις.

τῷ φέτε) πηγὰς, θάλασσαι, τῆς ὑψὺς πᾶν θηρίον.

τῷ φέτε) τὰ περὶ τὰ πτερὰ, πᾶν γῆς θηρίον.

τῷ φέτε) ὅλοι βροτῶν ἄπαντες, Ἰσραὴλ ἅπας.

τῷ φέτε) θυγαῖ, προσφῆται, λάτραι καὶ νεωκόροι.

τῷ φέτε) ψυχὰς δικαίων, αἰ πνοαὶ τῶν κειμένων.

τῷ φέτε) οἱ ζῶντες ἄγγελοι, οἱ ταπεινοὶ καρδίας.

τῷ φέτε) Ἀνανία τε, Μισαήλ, Ἀζαρία.

τῷ φέτε) εἰσφορὰ προφητῶν, μαρτύρων, ἀποστόλων.

τῷ φέτε) τὸν φῶντα, τὸν φεῖντα πνεῦμα τὰ ἱερά.

Εἰς κύριος, σέβοιμεν ἐν, καὶ τὸ κράτος,

Νῦν, καὶ πρὶν εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

ΩΙ Δ Η Θ.

Ὡδὴ Θεάνδρου μητροπαρθένου κόρης.

Ψυχὴ σέμνυνε δεσπότην, τὸ πνεῦμα με

Ἀγαλλία, χόρευε, χαῖρε, καὶ κρότει.

Εἴπειτα καὶ γὰρ κύριος πρὸς τὴν λάτριν,

καὶ τὴν ταπεινὴν ἤρεν εἰς ὕψος μέγα.

τίθεικε θάμνα τῆς ὅλης οἰκουμένης.

Ἰδὼ κλέζει πᾶν γένος με, πᾶν ἔθνος.

Μέγιστά μοι δέδρακε, καὶ κρείττω λόγῳ.

Ἡ δόξα, κλήσις, οἶκος, οὐκ ἔχων κόρον.

Εἴδειεν ἡμῖν τὸ κράτος βραχιόνων.

Εἶλε δυνάστες ἐκ θρόνων, καὶ τὰς κάτω

τῷ φωσεν ἐκ γῆς· ἐξέπλησε γαστέρας

λιμῶν τακείας, ἐξέτρεξε τὴν ὕβριν.

τοῦ παιδὸς ἀντίληψις Ἰσραὴλ ἔφου.

Καθὼς προείπε τοῖς παλαιῶσι πατράσι,

πρὶν Ἀβραάμ τε, καὶ σεμνοῖς Ἀβραμίδαις.

In fine additur hic versus:

Ψαλτῆρος, ὡδὴν τ' ἐνθέων τέρμα φθάσας.

Terminum adsigni psalterii, & odarum divi-

narum.

Vbi adnotandum est, primum solam Oda-

rum paraphrasin heic exhiberi, nullo pro-

saico contextu adiecto; tum quae nos mar-

gini adiecimus, ea in Codice pariter refer-

ri, ita tamen, ut confectiones ne sint, an

variae lectiones dignosci nequeat: denique

repetitionem vocis τῷ φέτε in VIII. Canticō,

licet abundet in versu, nos tamen lectioni Co-

dicis adhaerentes, minime omittendam putasse.

Cod. Graecus chartac. Ms. in 12. Sec. XV.

bene exaratus, & servatus. Constat fol. 336.

BI.

B I B L I A.

B I B L I A.

Tomus Biblicus continens Pentateuchum, &
Libros Iosue, Iudicum, & Ruth.

CO D. I. pag. 2. GENESIS. Inc. Εἰς ἀρχὴν ἐποίησεν ὁ Θεός. Def. καὶ

ἐθηκεν αὐτὸν ἐν τῇ σοφῇ Αἰγύπτῳ. Divisus est hic Liber in CXLVIII. Capita.

II. pag. 69. EXODVS. Inc. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Def. ἐν πάσαις ταῖς ἀναζηταῖς αὐτῶν. Dividitur Liber in LXXXIV. Capita.

III. pag. 124. LEVITIKON. LEVITI-CVS. Inc. καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν, καὶ ἐλάλη-σε κύριος αὐτῷ. Def. πρὸς τὰς ὕδας Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ. Habet Capita LXII.

IV. pag. 165. b. APIOMOI. NVMERI. Inc. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρη-μῳ. Def. ἐπὶ τῷ Ἰσραὴλ κατὰ ἱερίχῳ. Con-tinet Cap. LXI.

V. pag. 223. ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ. DEV-TERONOMIVM. Inc. Οὗτοι οἱ λόγοι, οἱ ἐλάλησε Μωϋσῆς. Def. καὶ ἐποίησε ἐναντὶ πάντων Ἰσραὴλ. Habet Cap. LXIX.

VI. pag. 269. ΙΗΣΟΥΣ. IESVS. Inc. καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ. Def. καὶ κα-τεκυρίευσεν αὐτῶν ἐν τῇ δέκα καὶ ὀκτῷ. In Capi-ta tributus est XXVIII.

VII. pag. 302. ΚΡΙΤΑΙ. IVDICES. Inc. καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίην Ἰησοῦ. Def. ἀνὴρ τὸ εὐθὺς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῷ ἐποίησε. Partitur in Capita XXXIII.

VIII. pag. 335. ΡΟΥΘ. RVTH. Inc. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῇ κοίμειν τὰς κρι-τάς. Def. καὶ ὁ βῆθ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί. καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ. Nulla heic Ca-pitum divisio adparet.

Praecedat Librum Geneseos antiqua in-signis pictura fundo aureo, quae in quin-que divisa loculamenta, mundi opificium repraesentat. In primo, & secundo, Divi-nus artifex, excelso refidens throno, adscri-pta voce φῶς, lucem extensa excitat manu, ipsique adsunt chori Angelorum, cum alis, ac nimbis capiti circumductis. In tertio loculamento adparet divisio aquae a terra, additis vocibus superius ὕδατα, & inferius ἄστρες. In quarto, caeli, adiectis litteris οὐρανός. In quinto, terra omnis, montibus, vallibus, sylvis, arboribus, herbis, flori-busque distincta. Deinde pag. 2. b. post illa verba Cap. I. καὶ ἐγένετο πρῶτον, ἡμέρα τετάρ-τη, alia item elegans pictura, Firmamen-tum cum Sole, & Luna complectitur. Pag. 3. duobus aliis loculamentis, altero mare cum piscibus, & caelum cum avibus, altero terram cum animantibus repraesentante, perficitur opus sex dierum, ut in memo-rato Cap. I. Geneseos, v. 31. Pag. 4. sequi-tur creatio hominis, ac faeminae, in quos anima per radios quosdam a manu inmit-titur, quae superne ex Firmamento pro-

tenditur. Atque haec omnia ad Cap. II. Geneseos pertinent. Quo quidem in loco animadvertendum est nihil frequentius in sacris litteris usurpari ad declarandum Dei praesidium, auxilium, ac refugium, quam dexteram eius super nos extensam, per quam nimirum, non solum liberari nos a malis, sed etiam in hoc mortalis vitae cursu salutaria omnia beneficia ab ipso bonorum omnium largitore in humanum genus derivari comperimus. Hinc Regius Plaltes: *Dextera manus tuae protexit me.* Ad impetrandum hoc salutare beneficium cantari, vel recitari solebat Psalmus XC. *Qui habitas in adiutorio Altissimi, in protectione Dei caeli commorabitur.* Quae quum nota sint omnibus, & ab aliis verbis amplif-icis pertractata, praetermittimus. Pagina sexta tota est depicta, & in superiori parte Adam, atque Evae voluptates in Paradiso, quibus omnia parent animantia, in inferiori vero mala, quae ob eorum lapsum in mortales inruerunt, delineata sunt. Ambo primum humi iacentes exhibentur. Evae deinde erectae, malefusus ac versipellis serpens tortuosis amplexibus circumvolucus auribus obstreperit, ut vetitum decerpit po-mum, iamque ad arborem una properantes, degustant. Hinc factum fuit, ut demisso vul-tu, nuditatis suae sero conscii, & iam labori-bus, aerumnisque tota cum posteritate ad-dicti, inrevocabili a Deo lata sententia, *In sudore vultus tui vesceris pane tuo*, e Para-diso eiicerentur, cuius ante portam imago Cherubim conlocatur. Interim infelicissimi nostri parentes secus flumen, quod amoen-issimam illam regionem interfuit, inlata sibi malorum incommoda deplorant. De primo mundi opificio, ac supervenientibus ex comestione vetiti pomi aerumnis mul-ta, ac praeclara congestit Thomas Crenius in Fasciculis Exercitationum Philolo-gico-Historicarum Lugduni Batav. mdcxcviii. Tom. II. 8. Aurum in fundo positum to-tas paginas occupat; huic superinducti va-rii colores fuerunt, qui aevi diuturnitate multis in locis adeo evanuerunt, ut vix tan-tillum antiquae delineationis vestigium su-perfuit. Ceterum Codex hic est praestantis-simus, aureisque litteris passim, non sin-gulorum tantum librorum, sed cuiuscunque etiam capituli, ac sectionis initio exornatur. Aureae quoque sunt capitum inscriptiones, quae in superioribus paginarum marginibus ubique adponuntur. Animadvertimus prae-terea illius contextum a vulgata lectione edita Lutetiae Paris. An. mdcxxviii. quam in eius recensione prae manibus habuimus, identidem discrepare. Finis libri Ruth Grae-cam crucem in ultima efformat pagina: de qua quidem veterum scriptorum consue-tudine cruces in principio, vel in fine codicum efformandi, vide Gretserum Oper. Tom. III. edit. Ratisbon. A. mdcxxxiv. pag. 110. seqq. ubi hac super re, quam-pli-

plura egregia, ac lectu digna congeffit.
Codex Graec. membran. Ms. in fol. ni-
tidissimus, Sec. XI. Constat fol. 379.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID CARMEN.

COD. I. pag. 1. ΔΑΒΙΔ Προφήτης, ὁ βασιλεὺς μέ-
λος. David Prophetae & Re-
gis carmen. Inc. a Psalmo I. Μακάριος ἀνὴρ,

κ. λ. & def. in Psalmo. CLI. idiographo:
Μακρὸς ἦμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, κ. λ.

II. pag. 211. Cantica Prophetarum, ut
in aliis Codicibus. Incipiunt a Cantico Moy-
sis: Ἀσμεν τῷ κυρίῳ, & desinunt in illo Eze-
chiae Regis Iudae: Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει
τῶν ἡμερῶν μου.

Cod. Graec. membr. Ms. Sec. XI. in 12.
nitidissimus, cum argumentis Psalmodum, &
initalibus cuiuscumque Psalmodi, ac versus,
litteris aureis. Constat fol. 231.

KANONEΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

CANONES ECCLESIASTICI DIVER-
SORVM.

COD. XL. I. Nitio Codicis Antonius Augustinus haec
propria manu adnotavit, Ioannis Zo-
narae Monachi collectio LV. Canonum
Apostolorum, & VII. Conciliorum genera-
lium; tum perquam multorum particula-
rium, sive provincialium; Sanctorum item
Patrum & horum omnium interpretationum.
Quibus inferuntur nonnulla Cyrilli, Diony-
sii, Petri, Gregorii Canonicae, Athanasii,
Magni Basilii, Gregorii Nysseni, Cyrilli ad
Domnum, Gregorii Theologi, Gennadii,
Συνδικῆ διαγνώσις τῶ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ
Κωνσταντινουπόλεως κυρὸ Γ'ω. περὶ μονασιῶν &c.
Illic de praecipuis Ecclesiasticis Capitulis περὶ
ἐνώσεως τῆς ἐκκλησίας. Item de Nuptiis, &
Epistola quaedam Theodori τοῦ Βαλααμῶν.
Praeterea nonnulla τῶ βασιλέως κυρὸ Γ'ωάν-
νου τῶ Δύνα. Item κυρὸ Γερμανοῦ. Αἰοντος.
Quibus coniungitur quidam tractatus Sifi-
nii, maxime de his quae pertinent πρὸς τὸν
γάμον, valde diffusus, cum tabella graduum
cognitionis. Michaelis Antipathi iudicis At-
taliorae compendium ad Hexabiblon, cuius
capita praemonstrat index. Subscribuntur
ad haec quaedam Novellae Leontis Roma-
ni presbyteri, Porphyrogennetae, Alexii
Comneni, Michaelis Patriarchae de vetitis
nuptiis &c. Iustiniani περὶ ἐκκλησιῶν. Dictio-
narium, quo Latina iuris verba Graecis
explicantur. Ita Episcopus Ilerdensis Ant.
Augustinus. Nunc nos singula ordine per-
sequamur.

I. pag. 1. Praecedit Graecus Index eorum,
quae in hoc Codice continentur, qui qui-
dem novem paginas occupat.

II. pag. 10. Volumen ipsum sic inscribitur:
Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἀγίων

Ἀποστόλων, καὶ τῶν οἰκουμένην συνόδων, ἀλλὰ
μὴν ἔ τῶν τοπικῶν, ἤτοι, μερικῶν, καὶ τῶν λοι-
πῶν ἀγίων πατέρων, ποιηθεῖσα τῷ μοναχῷ Γ'ω-
άννῃ τῷ Ζωνάρῃ, τῷ γεγονότι μεγάλῳ Δρυγ-
γαρίῳ τῆς Βιγλας, καὶ Πρωτοσηκρήτις. Expositio
sanctorum Canonum, tam sanctorum Apostolo-
rum, quam universalium Conciliorum: sed &
topiconum, videlicet, particularium, & reli-
quorum sanctorum Patrum, elaborata a Mona-
cho Ioanne Zonara, magno Drungario Viglae,
& Primo a secretis. Praefatio incipit: Ἡ
δήλωσις τῶν λόγων σου φωτισθεῖ. Def. ἵνα μὴ δι'
ἀνηκούαν κατακριθῶ. Proponuntur mox Cano-
nes Apostolici, qui a p. 10. usque ad 29. b.
progrediuntur, LXXXV. capitibus compre-
hensi, quorum singulis subiicitur interpreta-
tio, cum hoc titulo: Κανόνες τῶν ἀγίων Ἀπο-
στόλων. Canones sanctorum Apostolorum. Primus
Canon, Πόσοι ἐπίσκοποι χειροτονῶσιν ἐπίσκοπον.
Quot Episcopi Episcopum consecrent. Inc. Ἐπί-
σκοπος χειροτονείσθω ἐπὶ ἐπισκόπων δύο ἢ τρι-
ῶν. Ultimus definit: πατράσιν ἐγκειμένῶν ἐκ-
τός. His succedit apocryphorum librorum ve-
teris ac novi Testamenti notitia. Inc. Ἀδάμ,
Ἐνώχ. Def. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. De
horum Canonum auctore, vide apud Lab-
baeum Tom. I. Concil. edit. Paris. G. L.
A. MDCLXXI. fol. pag. 25. & seqq. item in
Corelerii editione Paris. G. L. Operum San-
ctorum Patrum, qui temporibus Apostolicis
floruerunt, Barnabae, Clementis, Hermiae,
Ignatii, & Polycarpi, pag. 126. & 375. nec
non in Francisci Turriani Prooemio, Scholiiis,
& Observationibus ad S. Clementis Apostoli-
carum Constitutionum Libros octo. Huc e-
tiam pertinent Io. Zonarae & Theodori Bal-
lamonis Syntagmata Canonum, cum eorum
Commentariis Graecis, Paris. A. MDCLXXI.
& MDCLXXII. G. L. duobus Tomis in fol. edita:
quae tamen ob varios Graecorum errores cau-
te legenda sunt; nosque eadem pervolvimus,
& cum recensione hac nostra contulimus in
Biblioth. Riccardiana, nec quoad nobis in-
notuerit, Florentiae alibi publice exstant.

III. pag. 30. Περί τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης
πρώτης συνόδου. De sancto, & universali Con-
cilio primo, Canones XX. adiecta cuique
expositione. Praefatio est historica, enar-
rans tempus, Episcopos, & acta huius Con-
cilii, id quod in omnibus fit. Praefationis
initium: Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένη πρώτη σύνο-
δος γέγονε βασιλευσάντος τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ.
Finis: περὶ ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως κανόνες
ἐξεφωνήθησαν. Canon primus inscribitur: Τί-
νες τῶν εὐνόχων εἰς ἱερὸσύνην δεκτοί, καὶ τίνας
ἀπόβλητοι. Quinam eunuchi ad sacerdotium
apti, vel minus. Inc. Εἴ τις ἐν νόσῳ ὡς ἰα-
τρῶν ἐχειρουργήσῃ. Ultimus def. ὁ παρὼν κα-
νὼν τηρεῖσθαι παρὰ πάντων θεσμοθετεῖ. Vide
Tom. II. cit. edit. Concil. a pag. 1. usque
ad 410. & cit. Io. Zonarae syntagma p. 47.

IV. pag. 39. Περί τῆς ἀγίας, καὶ οἰκουμένης
δευτέρας συνόδου. De sancto & universali Con-
cilio secundo, Canones VII. cum suis inter-
pretationibus. Brevissima praefatio incipit:
Ἡ ἀγία

Ἡ ἀγία, καὶ οἰκουμένης δευτέρα σύνοδος γέγο-
νεν ἐπὶ βασιλείᾳ Θεοδοσίου. Def. καὶ τὰς ὑπο-
ταγμένους κανόνες. Canon primus Περί τῆ
φυλάττεσθαι τὴν παραδοθεῖσαν πίσιν ἐν τῇ κα-
τὰ Νίκαιαν πρώτῃ συνόδῳ, καὶ περὶ αἱρέσεων.
De custodienda fide Nicaeae in primo Concilio
tradita, & de sectis. Inc. Ὁρίσαν οἱ ἐν Κων-
σταντινουπόλει συνεληγόντες ἄγιοι πατέρες. Definit
ultimus: καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς μὴνται θεῖον μυστή-
ριον, εἴτα βαπτίζονται. Vid. T. II. cit. Lab-
baei edit. a pag. 911. usque ad 978. & cit.
Io. Zonarae syntagma p. 67.

V. p. 44. b. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης
τρίτης συνόδου. Canones sancti & universa-
lis Concilii tertii, qui sunt VIII. Praefatio
incipit: Ἡ τρίτη ἀγία καὶ οἰκουμένης σύνοδος
γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τῷ μικροῦ.
Def. ὅς καὶ καθήρεθι παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων.
Canon primus, Ὅτι οἱ ἐναντιωθέντες τῇ συνό-
δῳ ταύτῃ ὡς καθαρῶς ἐγένοντο. Quod ii,
qui adversabantur huic Concilio, subiecti erant
excommunicationi. Inc. Ἐπειδὴ ἐχρῆν καὶ τὰς ἀπο-
λειφθέντας. Ultimus def. παρὰ τὰ ὅσα ὁρισμέ-
να ἄκυρος ἔσται. Vid. in cit. Labb. edit. T.
III. a pag. 1. usque ad p. 1257. sed praefertim
p. 445. 690. 801. & seqq. Huic VIII.
Canonum subnectitur Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέ-
σῳ ἀγίας συνόδου, πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγγ-
λίστην, περὶ Εὐσεβίου τῷ γενομένου αὐτῶν μη-
τροπολίτου. Epistola eiusdem sanctae Ephe-
sinae synodi ad sacram Pamphyliae synodum,
de Eustathio, qui fuit eorum Metropolitanus.
Inc. Μετὰ βουλῆς πάντα ποιεῖ. Def. Πέτρου
ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας. Exstat una cum
Canonibus superioribus in cit. syntagmate
Io. Zonarae p. 77.

VI. pag. 51. Κανόνες τῆς ἀγίας τετάρτης συν-
όδου, καὶ οἰκουμένης. Canones sancti & uni-
versalis Concilii quarti, qui sunt XXX. Prae-
fatio incipit: Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένης τετάρτη
σύνοδος. Def. ἐξέτετο δὲ καὶ κανόνες τῆς ὑποτε-
ταγμένης. Canon primus Περί τῆς κρατεῖν τῆς
κανόνος τῶν πρὸ ταύτης συνόδων. De eo, quod
Canones Conciliorum ante hoc habitum, va-
leant. Inc. Τὸς ὡς τῶν ἀγίων πατέρων κατ'
ἐκείνην. Ultimus def. τὴν οἰκίαν σωτηρίαν
ἀμείβει. Sunt in cit. Io. Zonarae syntagmate
p. 92. Vid. T. IV. cit. edit. Labbaei p. 1.
usque ad 1007. sed praecipue pag. 77. & 775.

VII. pag. 66. b. Quinti & sexti Concilii
praeter Praefationes nihil. Quinti Prae-
fatio incipit: Ἡ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐπὶ
Γεωργίου βασιλέως. Def. κανόνες δὲ ἡ τοιαύ-
τη σύνοδος ἐκ ἐξέτετο. Sexti incipit: Καὶ ἡ
ἕκτη σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλείᾳ τῶν
πόλεων. Def. ὅδε αὕτη μέντοι ἡ σύνοδος κανόνες
ἐξέτετο. Ita etiam in Io. Zonarae syntagma-
te pag. 123.

VIII. pag. 67. Περί τῆς λεγομένης ἕκτης συν-
όδου. De Concilio sexto sic dicto, Canones CII.
cum suis interpretationibus. Praefatio inci-
pit: Διὸ τὴν δευτέραν Γεωργίου τῷ ἱεροτάτῳ.
Def. καὶ τῆς αὐτῆς ἐτυχε κλήσεως. Mox subii-
ciuntur Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ
Τρέλλῳ τῷ παλατίῳ συνεληγόντων ἀγίων πατέ-
ρων ἐπὶ Γεωργίου τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ
ἡμῶν βασιλέως. Canones sanctorum Patrum
Constantinopoli in Trullo palatii sub Iustinia-
no piissimo Christiane amantissimo Imperatore nostro
congregatorum. Praemittitur Προσφωνηματικὸς
τῆς ἀγίας ταύτης συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον
βασιλέα, ὃς ὑπέταξαν τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐκτελέ-
τας κανόνες. Huius sancti Concilii ad piissi-
mum Imperatorem, cui Canones ab ipsis con-
ditos subiecerunt, adlocutio. Cuius initium:
Τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Γεωργίῳ.
Fin. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν ἡμεῖς τὴν
ἀπὸλαυσιν. Huic quoque subiecta est inter-
pretatio. Canon primus Περί τῆς φυλάττε-
σθαι τὴν πίσιν τὴν ἐπὶ τῶν θεῶν Ἀποστόλων
παραδοθεῖσαν, ἔ τῶν ἀγίων πατέρων. De cu-
stodienda fide a divinis Apostolis, & sanctis
Patribus tradita. Inc. Τάξις ἀρίστη πάντες
ἀρχομένους, καὶ λόγος, καὶ πρᾶγμα. Ultimus
def. τὴν ἀκρίτητα παραδοθέντων τύπων ἑπείσθαι
τῇ συνήθειᾳ ἐδίδαξε. Vid. T. VI. cit. edit.
Concil. a pag. 1123. ad 1204. & a pag.
1316. usque ad 1324. item in syntagmate
Canonum Io. Zonarae pag. 124. & seqq.
sed in Cod. desunt quatuor ultimi versus.

IX. pag. 108. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης
ἑβδόμης συνόδου. Canones sancti & oecumenici
Concilii septimi, qui sunt XXII. cum suis
expositionibus. Praefatio inc. Ἡ ἑβδόμη οἰ-
κουμένης σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κων-
σταντίνου, καὶ Εἰρήνης. Def. ὅπερ εἰσὶν ἔται. Ca-
non primus Περί τῆς τῶν κανόνων ἀπαρτα-
λέυτος, καὶ βεβαίως διατηρεῖσθαι. De Canonibus
inlaesis & firmis servandis. Inc. Τοῖς τὴν
ἱερατικὴν λαχόντες. Definit ultimus: καὶ σω-
φρονῶς αὐτοὺς τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Vid.
Labb. Tom. VII. a pag. 1. usque ad pag.
936. sed praecipue pag. 593. & 629. & in
cit. Io. Zonarae syntagm. p. 220.

X. pag. 121. Ἐπιστολὴ Ταράσιου τῷ ἀγιωτά-
τῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης,
πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πάππαν τῆς πρεσβυτερίας Ρώ-
μης, περὶ τῆς μὴ ἐπὶ χρέμασι γίνεσθαι τὰς χει-
ροτονίας. Epistola Tarasii, sanctissimi Patriar-
chae Constantinopolitani novae Romae, ad
Adrianum Papam veteris Romae, de non fa-
ciendis pecunia ordinationibus. Incipit: Πο-
λυμερῶς, καὶ πολυτρόπως, εὐαγγελικῶς, ἀποστολι-
κῶς τε, καὶ πατρικῶς. Def. ἐπὶ τῇ τῶν χρημά-
των δόσει. Exstat in Leuncl. Iure Graec. Rom.
Lib. III. pag. 190. Vid. huius Catalogi pag.
5. N. XXVII. cit. Io. Zonarae syntagm. pag.
264. & Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V.
Cap. 41. T. X. p. 219. Ad hanc Epistolam
pertinet subiectus Canon Apostolicus, qui
inc. Εἴ τις ἐπίσκοπος. Def. ὡς Σίμων ὁ Μέγας,
& locus ex Actis Apostolorum de Simone
Mago, qui inc. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων, & alius ex
IV. Libro Regum de Naamane. Inc. Καὶ
ἐπέσπερε Νεεμάν, itemque Basilii ex inter-
pretatione in Esaiam, cuius initium: Νά-
μον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν. Fin. ἀλλὰ φυλάξῃ
ἀξίαν τῶ δεδομένου. Eiusdem Basilii locus ex
Epistola superioris argumenti ad Episco-
pos sibi subiectos, qui incipit: Νομίζετε μὴ
ἁμαρ-

ρον ἐπὶ Γεωργίου τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ
ἡμῶν βασιλέως. Canones sanctorum Patrum
Constantinopoli in Trullo palatii sub Iustinia-
no piissimo Christiane amantissimo Imperatore nostro
congregatorum. Praemittitur Προσφωνηματικὸς
τῆς ἀγίας ταύτης συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον
βασιλέα, ὃς ὑπέταξαν τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐκτελέ-
τας κανόνες. Huius sancti Concilii ad piissi-
mum Imperatorem, cui Canones ab ipsis con-
ditos subiecerunt, adlocutio. Cuius initium:
Τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Γεωργίῳ.
Fin. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν ἡμεῖς τὴν
ἀπὸλαυσιν. Huic quoque subiecta est inter-
pretatio. Canon primus Περί τῆς φυλάττε-
σθαι τὴν πίσιν τὴν ἐπὶ τῶν θεῶν Ἀποστόλων
παραδοθεῖσαν, ἔ τῶν ἀγίων πατέρων. De cu-
stodienda fide a divinis Apostolis, & sanctis
Patribus tradita. Inc. Τάξις ἀρίστη πάντες
ἀρχομένους, καὶ λόγος, καὶ πρᾶγμα. Ultimus
def. τὴν ἀκρίτητα παραδοθέντων τύπων ἑπείσθαι
τῇ συνήθειᾳ ἐδίδαξε. Vid. T. VI. cit. edit.
Concil. a pag. 1123. ad 1204. & a pag.
1316. usque ad 1324. item in syntagmate
Canonum Io. Zonarae pag. 124. & seqq.
sed in Cod. desunt quatuor ultimi versus.

IX. pag. 108. Κανόνες τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης
ἑβδόμης συνόδου. Canones sancti & oecumenici
Concilii septimi, qui sunt XXII. cum suis
expositionibus. Praefatio inc. Ἡ ἑβδόμη οἰ-
κουμένης σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κων-
σταντίνου, καὶ Εἰρήνης. Def. ὅπερ εἰσὶν ἔται. Ca-
non primus Περί τῆς τῶν κανόνων ἀπαρτα-
λέυτος, καὶ βεβαίως διατηρεῖσθαι. De Canonibus
inlaesis & firmis servandis. Inc. Τοῖς τὴν
ἱερατικὴν λαχόντες. Definit ultimus: καὶ σω-
φρονῶς αὐτοὺς τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Vid.
Labb. Tom. VII. a pag. 1. usque ad pag.
936. sed praecipue pag. 593. & 629. & in
cit. Io. Zonarae syntagm. p. 220.

X. pag. 121. Ἐπιστολὴ Ταράσιου τῷ ἀγιωτά-
τῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης,
πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πάππαν τῆς πρεσβυτερίας Ρώ-
μης, περὶ τῆς μὴ ἐπὶ χρέμασι γίνεσθαι τὰς χει-
ροτονίας. Epistola Tarasii, sanctissimi Patriar-
chae Constantinopolitani novae Romae, ad
Adrianum Papam veteris Romae, de non fa-
ciendis pecunia ordinationibus. Incipit: Πο-
λυμερῶς, καὶ πολυτρόπως, εὐαγγελικῶς, ἀποστολι-
κῶς τε, καὶ πατρικῶς. Def. ἐπὶ τῇ τῶν χρημά-
των δόσει. Exstat in Leuncl. Iure Graec. Rom.
Lib. III. pag. 190. Vid. huius Catalogi pag.
5. N. XXVII. cit. Io. Zonarae syntagm. pag.
264. & Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V.
Cap. 41. T. X. p. 219. Ad hanc Epistolam
pertinet subiectus Canon Apostolicus, qui
inc. Εἴ τις ἐπίσκοπος. Def. ὡς Σίμων ὁ Μέγας,
& locus ex Actis Apostolorum de Simone
Mago, qui inc. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων, & alius ex
IV. Libro Regum de Naamane. Inc. Καὶ
ἐπέσπερε Νεεμάν, itemque Basilii ex inter-
pretatione in Esaiam, cuius initium: Νά-
μον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν. Fin. ἀλλὰ φυλάξῃ
ἀξίαν τῶ δεδομένου. Eiusdem Basilii locus ex
Epistola superioris argumenti ad Episco-
pos sibi subiectos, qui incipit: Νομίζετε μὴ
ἁμαρ-

ἀμαρτάνειν, τῷ μὴ ἅμα προσλαμβάνειν. Def. ἐπιτελεῖν ἁγία μυστήρια. Excerpta etiam varia. 1. Ex vita S. Io. Chrysostomi, quorum initium: Προσῆλθεν δὲ τῆς μακρηγορίας. Fin. μετ' ἄργυριον ἐμαρτυροῦντο. 2. Ex Canonibus Concilii Chalcedonenfis, quae incipiunt: Εἰ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιο. Def. εἰ δὲ λαϊκός, ἢ καὶ μονάζων, ἀναθεματίζεται. 3. Ex τῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς Γενναδίου τῷ ἁγίῳ τῶν πατέρων Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς συν αὐτῶν συνόδου. Ex encyclica epistola Gennadii, sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani, & Concilii eo cum congregati. Inc. Εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἐξ ἡμῶν ἀποκρίνεται. Def. δουλεύειν, καὶ μαμωναῖ. 4. Εἰ τῶν κανόνων τῆς ἁγίας ἐκτῆς συνόδου. Ex Canonibus sancti Concilii sexti, cum interpretatione; quorum exordium: Τὸς ἐπὶ χρήμασι χειροτονημένους. Fin. τῆς αὐτῆς εἰς κατακρίσεως ἄξιοι, quae omnia excerpta sunt ex integris singulorum Canonis Constitutionibus, & ad pag. usque 124. b. progrediuntur. Exstant & in cit. Io. Zonarae syntagm. p. 266.

XI. pag. 124. b. Σύνοδος ἐτέρα. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγράφεται ὕτως. Ἡ ἁγία, καὶ μεγάλη πρώτη, καὶ δευτέρα σύνοδος ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστάσα ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων, καὶ πανευφύμων Ἀποστόλων. Aliud Concilium. Hoc Concilium sic inscribitur: Sanctum, & magnum Concilium primum & secundum Constantinopolit in templo maxime venerabili sanctorum, & gloriosissimorum Apostolorum congregatum. Canones continet XVII. cum suis interpretationibus Praefatio inc. Ἀπορεῖν τοῖνυν ποιεῖ τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγινώσκοντες. Def. ὅτε καὶ οἱ ὑποταγμένοι κανόνες ἐξεφωνήθησαν. Sequuntur deinde Κανόνες τῆς τοιαύτης ἁγίας πρωτοδευτέρας συνόδου. Canones huius ipsius sancti Concilii primosecundi. Canon primus inc. Πρᾶγμα σεμνὸν ἔγω, καὶ τίμιον. Ultimus def. ὁμοίως διετάξατο. Vid. plura de hoc pseudo-Concilio, iidemque Canonibus in cit. Canonum syntagmate Io. Zonarae p. 238. seqq. Theod. Balsamonis p. 549. seqq. & Tom. VIII. cit. edit. Labbaeanae p. 735. & 736 & a p. 1511. usque ad p. 1524.

XII. pag. 135. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιώνυμῳ ναῷ, καὶ ἐπ' αὐτῇ τῆς Θεοῦ λόγου Σοφίας συστάσεως, καὶ τὴν ἐβδόμην, καὶ οἰκουμένην σύνοδον ἐπιβεβαιώσεως, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, καὶ αἰρετικὴν πλάγην ἀπελασάσης. Canones expositi a sancto Concilio in celeberrimo templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, coactō, ubi septimum & universale Concilium confirmatum, & omnis sectarius error reiectus est. Sunt numero III. cum suis interpretationibus. Primus Canon inc. Ὁρῖσεν ἡ ἁγία σύνοδος ὥς τε εἰ τις τῶν ἐξ Ἑραλίας κληρικῶν. Ultimus def. καὶ ἀνάδημα ἐκείνου αὐτὸς αὐτὸν ποιεῖ. Vid. Zonarae syntagm. p. 260. seqq. Balsamonis pag. 583. seqq. & T. VIII. cit. Concil. edit. p. 1525. & 1526. & T. IX. a p. 324. usque ad p. 331.

XIII. pag. 136. b. Ἡ ἐν Καρχηδὸνι γενομένη σύνοδος, καὶ ἐξήρχεν ὁ μέγας Κυπριανός, καὶ ἐπὶ

μαρτυρεῖ ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος. Concilium Carthaginense sub Cypriano Episcopo Carthaginensi habitum. Praefatio incipit: Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενέστερα ἐστὶ. Def. τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Mox Epistola ipsa Cypriani, quae inc. Εἰν κοινοβουλίῳ ὄντες ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Def. ἐνότητάς τε, καὶ πίστεως καὶ ἀληθείας, cui succedit interpretatio. Eius pag. 139. adlocutio eiusdem, quae inc. Κυπριανός εἶπεν, Ἡ κύσατε ἀγαπητοὶ συν-επίσκοποι. Def. τὴν πρᾶξιν ἐξετάζειν, καὶ δοκιμάζειν. Huic subiciuntur sententiae ab Episcopis Carthagine congregatis pronunciatæ, quarum initium: Καικίλλιος Διβέριος εἶπεν, ἐν βάπτισμα ἐν μόνῃ τῇ ἐκκλησίᾳ. Finis: ἀλλὰ καὶ κατ' ἐπιτομήν ἐγράψαμεν. Vide Acta, & Canones huius Concilii apud Io. Zonaram p. 271. apud Balsamonem p. 587. & in Veneta Concil. edit. T. I. p. 761. & seqq.

XIV. pag. 143. b. Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρῃ συστάσεως συνόδου. Canones Concilii Ancyran, numero XXV. cum suis interpretationibus. Praefatiuncula inc. Πρώτη τῶν μερικῶν συνόδων. Def. βασιλεύοντος Αὐρηλιανῆ, cui subditur item interpretatio. Canon primus inc. Πρεσβύτερος τῆς ἐπιθυσίας, εἰτα ἀναπαλαίσαντας. Ultimus def. καὶ διὰ τὸ το βαρύτερον ὁρίσθη τὸ ἐπιτίμιον. Vid. cit. Concil. edit. Tom. I. a pag. 1455. ad 1480. & Zonarae syntagm. p. 285.

XV. pag. 151. Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου. Canones Concilii Neocaesariensis XV. cum interpretatione. Praefatio inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ τῇ κατὰ Πόντον συστάσα σύνοδος. Def. οἱ τινὲς εἰσιν ἔτοι. Canon primus inc. Πρεσβύτερος ἐὰν γήμη τῆς τάξεως αὐτοῦ μετατίθεσθαι. Ultimus def. τὰ αὐτὰ ἐν, καὶ πάλιν λέγειν, ἢ γράφειν ἐν ἀναγκαίῳ. Vid. cit. edit. Concil. T. I. pag. 1480. seqq. & cit. syntagma Zonarae pag. 302.

XVI. pag. 154. b. Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδου. Canones Concilii Gangrani XIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν τῇ Γάγγρᾳ τῇ μητροπόλει τῶν Παφλαγονίων. Def. τῶν οἰκείων δοξῶν ἀναθεματίζειν. Primus Canon inc. Εἰ τις τὸν γάμον μέμφοιτο. Ultimus def. ἐν διαφορῇ λόγῳ αὐτῷ. Vid. p. 5. Num. XXXIII. huius Catalogi, Concil. T. II. p. 414. seqq. & cit. Zonarae syntagm. p. 310. in quo tamen Canones sunt XXI.

XVII. pag. 158. b. Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδου. Canones Concilii Antiocheni in Syria, XXV. cum interpretatione. Praefatio inc. Δύο γεγονόσιν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας σύνοδοι. Def. καὶ κανόνες ἐξέτετο, οἱ τινὲς εἰσιν ἔτοι. Primus Canon inc. Πάντας τὸς τολμῶντας παραλύειν τὸν ἕρον. Ultimus def. δοκιμαζέσθαι, ἐξεταζέσθαι, ἢ κυρέσθαι. Vid. p. 5. N. XXXIV. huius Catalogi, T. II. Concil. p. 559. & cit. Zonarae syntagm. pag. 321.

XVIII. pag. 165. b. Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδου, πολλῶν ἐν αὐτῇ πατέρων μακαρίων συναθροισθέντων ἐκ διαφορῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσιανῆς. Canones Concilii Laodiceae in Pacatiana Phrygia coacti, multis in eo beatis Patribus congre-

gregatis ex diversis Praefecturis Asianae. Canones sunt LX. cum suis interpretationibus. Absit Praefatio. Canon primus inc. Περὶ τῷ δεῖν κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν κανόνα τὰς ἐλευθέρως, καὶ νομίμως συναφθέντας. Ultimus def. παρ' ἐγγραπτὰ τινα, καὶ διάφορα. Vid. Pandectas Canonum Beveregii T. I. p. 453. Concil. T. I. p. 1495. & cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 336.

XIX. pag. 175. Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. Canones Concilii Sardicenfis XXI. Praefatio incipit: Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος Κωνσταντίνου τῷ καὶ τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ. Def. εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορμὴν κατὰσασιν, ὅπερ εἰσιν ἔτοι. Canon primus inc. Ὁ ὕσιος ἐπίσκοπος πόλεως Καρδούβης εἶπεν. Ultimus def. τὸν δε μὴ ἔγω ποιῶντα, ἐπιτίπτειν ἡς ἁγίας αὐτῷ. Apud Bevereg. l. c. pag. 482. Vide Concil. T. II. pag. 623. & cit. Syntag. Io. Zonarae pag. 362.

XX. p. 186. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένης συνόδου. Canones Concilii Carthaginensis CXXXIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν Καρθαγένης σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος ἐν μὲν τῇ πρεσβυτέρῳ Ρώμῃ Ὁνωρίῳ. Def. ἔπειτα τὰ ἐν ταῖς συνόδοις τῆς Ἀφρικῆς νομοθετηθέντα τοῖς παρῶσι πεπραγμένοις ἐντιθέμενα γινώσκονται. Canon primus incipit: Αὐρήλιος εἶπε. Ταῦτα ὕτως παρ' ἡμῶν ἔχονται. Ultimus def. καὶ μὴ κατὰ τινων λέγουσιν, καὶ ἐλέγξαι ἐδύνανται. Apud Beveregium l. c. pag. 509. Vid. Concil. T. II. pag. 1576. & cit. Zonarae Syntagm. p. 385. ubi haec sunt ultima interpretationis Zonarae ad Canonem CXLVII. & ultimum huius Concilii; nam qui in Codice numerantur CXXXIX. Canones, in edito ad numerum CXLVII. protrahuntur. Sed haec ipsa ultima, scriptoris errore, occurrunt pag. 234. a. quum deberent adponi pag. 233. b. & contra Epistolae Cyrilli Alexandrini, & Attici Constantinopolitani pag. 233. b. sunt, quae pag. 234. a. scribi debuerant. Istorum Epistolarum altera ad Episcopos Carthagine congregatos, inc. Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὁμετέρας. Def. ἐπιτελείοντας τῇ ἐπιστολῇ ἐν-δικτιδίῳ. Altera ad Episcopos Africanos, inc. Διὰ τοῦ τέκνου ἡμῶν Μαρκέλλου τοῦ ὑποδιακόνου ὑμῶν. Def. εὐχασθαι καταξιώσαι, cui subditur initium symboli Nicaeni, Πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεὸν κ. λ. Exstant ambae in cit. Io. Zonarae Syntagm. pag. 520. quae per errorem typographi est 506. sed illa ultima Canonis CXXXIX. verba, quae retulimus statim excipit.

XXI. pag. 234. Εἰς τὴν τῆς συνόδου ταύτης πρὸς Βονιφάτιον τὸν πάπα Ρώμης. Epistola superioris synodi ad Bonifacium Romae Papam, cum interpretatione, & in margine adscribitur Κανὼν ρμ'. Inc. Εἰπεὶ δὲ τῷ κυρίῳ ἤρεσεν. Def. Γραικὸν δὲ εἰβλίον ἦγον Ἑλληνικῆς διαλέκτου ἐχ' εὐρομέν. Exstat in Cod. Canonum Ecclesiae Afric. T. II. Venet. edit. Concil. p. 1356. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 515.

XXII. pag. 236. Εἰς τὴν τῆς ἐν Ἀφρικῇ συνόδου πρὸς Κελεστίνον τὸν πάπα Ρώμης. Epistola Concilii Africani ad Caelestinum Papam Romae. Inscribitur: Δεσπότη ἀδελφῷ Κελεστίνῳ ἀγαπητῷ, καὶ τιμιωτάτῳ οἱ ἐν τῇ ἐν Καρχηδὸνι συνόδῳ. Domino dilectissimo, & honorabili fratri Caelestino synodus Carthaginensis. Inc. Εἰς πάσῃ τῇ συνόδῳ τῆς Καρχηδόνος οἱ εὐρεθέντες ἡγούμενοι. Def. ὡς ἐφικτὸν κατανοῆσαι αὐτόν. Vid. Tom. II. Concilior. edition. Venet. p. 1363. Exstat in cit. Io. Zonarae Syntagmate pag. 521.

XXIII. pag. 238. Εἰς τὴν τῶν πρεσβυτέρων ὁμοθυμαδὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ Ἀ' γαπίου, καὶ Βαγαδίου, ἐκατέρω ἀντεχομένων τῆς ἐπισκοπῆς Βόσρων. Ex monumentis aetorum Constantinopolitani de Agapio, & Bagadio, utroque Episcopatum Bostrensem usurpante. In Indice Operi praemisso appellatur Megadii. Addita quoque est interpretatio. Inc. Εἰς τὴν φωτιστήριον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. Def. καὶ τὰ ἐπ' ἐξηγήσει αὐτὰ γεγραμμένα. Exstat in Pandectis Canonum Beveregii Tom. I. p. 678. & apud Leunclav. l. c. Lib. IV. p. 247. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 525.

XXIV. p. 239. Εἰς τὴν τῆς μακαρίου Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Βασιλείδην ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφορῶν κεφαλαίων, πρὸς αὐτὸν τῆς ἐπιστολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐποίησεν, αἱ καὶ ὡς κανόνες ἐδέχθησαν. Epistola beati Dionysii, Archiepiscopi Alexandrini, ad Basilidem Episcopum, quaerentem de diversis capitibus, ad quae Dionysius per epistolam responsa dedit, quae quoque velut Canones sunt recepta, cum interpretatione Theod. Balsamonis. Inc. Εἰπέριλάς μοι πιστάτε, ἐλογιώτατε καὶ με. Def. πλατῶς ἔγραψε πρὸς Ἀμμέν μονάζοντα. Vid. Fabric. T. V. p. 263. Est in Theodori Balsamonis Canonum Syntagmate pag. 879.

XXV. pag. 241. b. Τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, καὶ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ, περὶ τῶν ἐν καιροῖς διαγωγῶν παραπεπτωκότων, εἰτα μετανοησάντων. S. Petri Alexandriae Archiepiscopi, & Martyris Canones propofiti in Sermone eius de Poenitentia super iis, qui temporibus persecutionum lapsi erant, & postea resipuerant. Canones sunt XIV. cum interpretationibus. Primus inc. Εἰπεὶ τέταρτον ἦδη πᾶσιν ἐπικατελήφθη τὸν διαγωγῶν. Ultimus def. κακείνους τοῖς ὁμολογηταῖς συναριθμῶν. Scripti fuerunt A. C. cccvi. & cum Io Zonarae, & Balsamonis scholiis Parisiis primum a Frontone Ducaeo, deinde Oxoniae a Guil. Beveregio Tom. II. magni Synodici G. & L. vulgati sunt. Conferendus Tillemontius Tom. V. p. 450. seqq. Lambecius de Biblioth. Caesar. Lib. VIII. pag. 414. Labbaeana Concil. editio T. I. p. 955. & Balsamonis Syntagma p. 887. in quo tamen sunt Canones XV.

XXVI. pag. 248. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὸ πᾶσιν. Eiusdem (aliud Excerptum) ex Sermone de Paschate. Inc. Οὐκ ἐγκαλέσει τις ἡμῶν παρατηρημένους. Def. ἐν ᾗ ὁδὸν γόνυα κλίνειν παρελήφαμεν, cui subditur item inter-

pre-

pretatio. Diatribam de Paschate, Chronico Alexandrino, sive Paschali praefixam, & a Petavio pridem Graece in Vranologio editam, non Petro huic Alexandrino, sed longe iuniori scriptori seculi desinentis VI. tribuendam esse, iam viri doctissimi adnotarunt.

XXVII. pag. 248. b. Επιστολή κανονική του Αγίου Γρηγορίου τῷ Θαυματουργῷ περὶ τῶν ἐν αἵματι μαλωσάντων φαρμάκων, ἢ καὶ ἑτέρα τινα πλημμελησάντων. S. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis, qui in captivitate, idololatria comederant, & alia quaedam peccata commiserant. Continet XII. Canones cum interpretatione. Inc. Οὐ τὰ βρώματα βαρεῖ ἱερὲ πάντα. Def. καὶ μὴ ἀποδίδου αὐτὰ ἀμιασθῆναι. Vid. Balsamonis Syntagm. p. 902. ubi tamen undecim tantum Canones referuntur. Non conveniunt autem extrema Codicis cum editis, nam ultimum Canonum summam tantum habet Codex, eorumque etiam aliquem sua destitutum interpretatione, quae uberius aliquanto in dicto Syntagmate pertractantur. Vid. etiam edit. Concil. Paris. T. I. p. 837.

XXVIII. pag. 251. b. Τὴν ἁγίαν Ἀθανασίαν περὶ Ἀρμενίων μονάζοντα. S. Athanasii ad Ammonem Monachum Epistola Canonica, cum interpretatione. Epistola inc. Πάντα μὲν καλὰ, καὶ καθὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα. Def. ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ τῷ Χριστῷ. Interpretatio inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ μέγας ἕως πατέρ. Def. εἰ μὴ τις εἴη λίαν ἡλπίς. Finis in edito non respondet; quum in hoc brevissima sit interpretatio, quae in Codice longe uberius adfertur. Vid. Labb. T. II. p. 1703. & Balsam. Syntagm. p. 916.

XXIX. pag. 254. b. Τὴν αὐτὴν ἐκ τῆς λδ' ὁμοτασίως ἐπιστολῆς. Eiusdem ex XXXIX. epistola de festis fragmentum cum interpretatione Epistola inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἰρετικῶν. Def. ἐκ τῆς τῆς ἀνεραίας. Interpretatio inc. Ἐνταῦθα ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἀπαρίμνησιν ποιεῖται. Def. τελευταῖον κανὼνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Finis Codicis non convenit cum edito, quum & heic longius in illo, quam in hoc producat interpretatio. Vid. Balsam. Syntagm. p. 920.

XXX. pag. 256. Τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν περὶ Ρουφινιανὸν ἐπίσκοπον. Eiusdem Epistola ad Rufinianum Episcopum, cum interpretatione. Inc. Σὺ μὲν τὰ ὑφ' ἡγεμηνένω. Def. τὴν ἐν Νικαίᾳ ὁρισθεῖσαν πίσιν, καὶ τὰ λοιπὰ. Vid. Balsamonis Syntagma p. 923 in quo duodecim circiter versus longior est interpretatio, & Concil. edit. loc. cit. p. 1711.

XXXI. pag. 257. Τὴν ἁγίαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας περὶ τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. S. Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae ad S. Amphilochoium Iconii, metropolitae Phrygiae, Episcopum. Inc. Ἀνοήτω, φρεσὶν, ἐπερωτήσαντι. Def. μετὰ μὲν τοὶ διασέξων. Haec Epistola continet Canones L. adita fere singulis interpretatione.

XXXII. pag. 273. Τὴν αὐτὴν περὶ τὸν αὐτὸν

ἐπιστολὴν κανονική. Eiusdem ad eundem Epistola canonica, cum interpretatione. Inc. Τὸ κατὰ τὴν κληρικὴν ἀδιορίστων οἱ κανόνες ἐξέθεντο. Def. τῆς αἰωνίου κρίσεως περιστάμαθαι. Habet Canones XXXIV. qui cum superiori-bus serie continuantur.

XXXIII. pag. 277. b. Τὴν αὐτὴν περὶ αὐτὸν ἐξ ἑτέρας ἐπιστολῆς περὶ διαφορᾶς βρωμάτων. Καρὼν πέ. Eiusdem ad eundem ex alia Epistola de differentia ciborum. Canon LXXXV. Inc. Τοῖς δὲ κομφοῖς ἡγγρατίταις. Def. ὁ δὲ γευσάμενος ἐκ βίας ἐκ ἡνδμήσεν. Vid. Balsamonis Syntagma p. 925. ubi adamussim omnia respondent, & Labbaeanam edit. I. cit. p. 1715.

XXXIV. pag. eadem. Τὴν αὐτὴν περὶ Διόδωρον νῦν ἐπίσκοπον Ταρσῶ, περὶ τῆς μὴ γαμεῖν β' ἀδελφός. Eiusdem ad Diodorum nunc Episcopum Tarssi, de non ducendis duabus sororibus cum interpretatione. Inc. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐμνήσθη ὁ ἅγιος. Def. ἀλλ' ὅτε ἐτολμήθη ἐκεῖ ἐναπομείναι. Vid. cit. Balsamonis Syntagma pag. 1017. & Labbaeanam edit. I. cit. p. 1759.

XXXV. pag. 281. Τὴν αὐτὴν περὶ Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὡς τε χωρισθῆναι αὐτὸν τῷ συνοίκῳ γυναικὶ Eiusdem ad Gregorium presbyterum, ut a muliercula, cum qua habitabat, separaretur, cum interpretatione. Hic titulus diversus est in Bibl. Caes. Catal. P. V. p. 108. Epistola inc. Ἐνταῦχόν σου τοῖς γράμμασι. Def. ἐκκήρυκτοι κατὰ πάσαν ἐκκλησίαν γενήσονται. Interpretatio inc. Γρηγόριος τις πρεσβύτερος. Def. καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ τῶ β'. i. ἡ. Exstat G. L. in memorato Balsamonis Syntagmate pag. 1022. in quo tamen finis discrepat, nam heic uberius explicantur, quae strictim tantum in Codice adtinguntur. Vide etiam edit. Concil. Labbaeanam loc. cit. pag. 1765.

XXXVI. pag. 281. b. Τὴν αὐτὴν χωρεπισκόποις, ὡς τε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτῶ ὑπηρέτας. Eiusdem Chorepiscopis, ne absque eo fiant Mini-stri, cum interpretatione. Epistola inc. Πάνυ με λυπεῖ ὅτι ἐπιλελοιπάσαι. Def. εἰς ἐσχηρεσίαν παραδεχθεῖς. Interpretatio inc. Αἰτιᾶται ὁ μέγας Βασίλειος. Def. Ἀποστόλων ἐπέχειν φησὶν. Differt finis ab edito. Vid. cit. Balsamonis locum pag. 1026. & Labbaei I. cit. pag. 1767.

XXXVII. pag. 282. b. Τὴν αὐτὴν περὶ τοῦ ὕφ' αὐτὸν ἐπισκόπου, ὡς τε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν. Eiusdem ad Episcopos ipsi subditos, ne pecuniis ordinent, cum interpretatione. Inc. Τὸ τῶ πράγματι ἄτοπον, περὶ τῶ γράφω. Def. τιμὴ ἀίματος ἔσονται, καὶ κληθήσονται. Vid. Balsamon. loc. cit. pag. 1028. & Labbaeum loc. cit. p. 1769.

XXXVIII. pag. 283. b. Τὴν αὐτὴν ἐκ τῆς κζ' κεφαλαίας τῶν περὶ τῶ ἁγίου πνεύματος, περὶ τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. Eiusdem ex XXVII. Capite eorum, quae de Spiritu Sancto ad beatum Amphilochoium scripta sunt, cum interpretatione. Inc. Τὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φυλαττομένων δογμάτων. Def. δυναμένη εἰς τὸ τῆς πίστεως μυστήριον. Vid. Balsamon. loc. cit. p. 1029. & Labbaeum loc. cit. p. 1771.

XXXIX.

XXXIX. pag. 285. b. Τὴν αὐτὴν ἐκ τῆς κγ' κεφαλαίας τῆς αὐτῆς πραγματείας. Eiusdem ex XXIX. Capite eiusdem Operis, cum interpretatione. Inc. Πρὸς γε μὴν τὸ ἀμάρτυρον, καὶ ἄγραφον εἶναι. Def. ἔγω, ἐ ἡ ἀρχαίτης τοῖς δόγμασιν. In Balsamon. Syntag. I. c. p. 1034.

XL. pag. 286. Τὴν ἐν ἁγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης ἐπιστολὴν κανονικὴν περὶ τὸν ἐν ἁγίοις Λητίῳ ἐπίσκοπον Μελιτινῆς. Beati patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Epistola Canonica ad beatum Letoium Melitines Episcopum. Inc. Ἐν καὶ τῷ τῶν εἰς τὴν ἁγίαν ἰορτὴν συντελεσάντων. Def. ἐ μὴ βελομένην ἀνασεῖλαι τὴν ἀδικίαν. Continet Canones VIII. cum suis interpretationibus. Vid. Balsam. loc. cit. p. 1036. & Labbaeum I. cit. p. 1775.

XLI. p. 294. b. Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέου τῷ ἀγιοτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας ἐνὸς τῶν ρ'. ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, πρὸς τὰς προσερχομένας αὐτῷ πύσεις παρὰ τινων ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν. Responsiones Canonicae Timothei sanctissimi Episcopi Alexandrini, unius ex CL. sanctis Patribus Constantinopoli congregatis, ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Episcopis & Clericis. Incipiunt: Ἐν παιδίῳ κατηχούμενον ὡς ἐτῶν. Def. τοῖς δὲ ἐκ μερίζονος, καὶ τελεωτέρας. Sunt XVIII. ac fere singulis sua est interpretatio. Vid. Balsamon. loc. cit. pag. 1059. & Labbaeum I. c. pag. 1791.

XLII. pag. 297. b. Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφώνησις τῶν Θεοφανίων ἐπισκόπων ἐν κυριακῇ. Theophili Archiepiscopi Alexandrini Edictum, quum Theophania in die dominica inflaretur. Inc. Καὶ τὸ ἔδος, καὶ τὸ πρέπον ἡμῶν. Def. συναχθῶμεν τοίνυν ἀπὸ ὧρας θ'. ἐνταῦθα. Exstant haec, & quae sequuntur omnia eiusdem Theophili in memorato Balsamonis Syntagmate pag. 1067. & in Concilio Labb. I. c. p. 1797.

XLIII. pag. 298. Τὴν αὐτὴν ὑπομνησικὴν, ὅπερ ἔλαβεν Ἀμμόν διὰ τὴν Λυκώ. Eiusdem Communi-torium, quod adcepit Ammon propter Lyc-onem. Canones habet X. cum interpretatione. Inc. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανοῖς. Def. ἀφιλάργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτουργὸν τῷ Θεῷ. Non convenit finis cum edito, nam in Codice ultimus Canon interpretationem nullam habet.

XLIV. pag. 300. Τὴν αὐτὴν Ἀφ' . . . περὶ τῶν λεγομένων Καθάρων. Eiusdem. de Catharis sic dictis, cum interpretatione. Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ σὴ εὐλάβεια. Def. ἐστὶ τῆς πρώτης συνόδου.

XLV. pag. ead. b. Τὴν αὐτὴν Ἀγάθῳ ἐπισκόπῳ. Eiusdem ad Agathum Episcopum, cum interpretatione. Inc. Ἀγνοῶν τῆς τῆς ἐκκλησίας νόμου. Def. ἡ τὸ κατεπεῖγον.

XLVI. pag. 301. Τὴν αὐτὴν Μηνᾷ ἐπισκόπῳ. Eiusdem ad Menam Episcopum, cum interpretatione. Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκα-σιν. Def. καὶ σύστασιν ἐν τοῖς ὕμνοις.

XLVII. p. eadem. Τὴν ἐν ἁγίοις πατράσι ἡμῶν

Κυρίλλῳ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπῳ πρὸς Δόμον. Κύριλλος Δόμων. Beati Cyrilli Alexandrini Epistola ad Domnum. Cyrillus Domno, cum interpretatione. Inc. Ε'καστα τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. Def. περὶ τῶν παρωπιμένων μάλ-λον εἰρησθαι νοηθήσεται. Exstat una cum sequenti Epistola inter Opera S. Cyrilli P. II. Tom. V. edit. Paris. A. MDCCXXVIII. in fol. p. 209. seq. in dicto Balsamonis Syntagmate p. 1076. & apud Labbaeum T. III. p. 1487.

XLVIII. pag. 303. Τὴν αὐτὴν τοῖς κατὰ Λιβύην, ἐ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. Eiusdem Epistola ad Episcopos, qui sunt in Libya, & Pentapoli, cum interpretatione. Inc. Πάντες χρησίμου, καὶ ἀναγκαίου. Def. τῆς κατηχημένους, ἢ τῆς ἐπιτετιμημένους. Ibid.

XLIX. pag. ead. b. Τὴν ἐν ἁγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν περὶ τῆς ποταμὸς βιβλίας ἀναγινώσκουσας. Beati Patris nostri Gregorii Theologi ex versibus de libris legendis.

Inc. Ο'φρα δὲ μὴ ξέλῃσι νόον κλέπτειν βιβλοισιν. Def. εἰ τι δὲ τέτων ἐκτός ἐκ ἐν γνησίῳ.

Sunt in cit. Balsamon. Syntagm. p. 1081. in Pandectis Canonum Beveregii Tom. II. p. 178. & inter Opera eiusdem Gregorii edit. Paris. A. MDCCXI. fol. Tom. II. p. 98. ubi Carmen, ex quo fragmentum illud fuit desumptum, incipit: Θεοῖς ἐν λογίοισιν αἰεὶ ν. λ.

L. pag. 304. Τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου ἐκ τῶν περὶ Σέλευκον ἱαμβῶν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Beati Amphilochoii ex versibus iambis ad Se-leucum de eodem argumento.

Inc. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο προσμαζέτω μάλιστα σοι. Def. Κανὼν ἂν εἴη τῶν θεοπνευστων γραφῶν. Vid. eiusdem Opera G. L. edit. Paris. A. MDCCXIV. fol. pag. 130. & 134. Lib. IV. Lambec. Comment. pag. 8. & 9. & cit. Syntagma Balsamon. p. 1082.

LI. pag. ead. b. Ε'γκύκλιος ἐπιστολὴ Γενναδίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐ τῆς συν αὐτῷ συνόδου πρὸς ἄπαντας τὰς δοξαζόμενους μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπα Ρώμης. Gennadii Patriarchae Constantinopolitani, & synodi eo cum congregatae Epistola encyclica ad omnes sanctissimos metropolitae, & Papam Romanum. Inscribitur: Τῷ Θεοφιλεστάτῳ συλλει-τεργῷ τῷ δὲ Γεννάδιῳ, καὶ ἡ ἐν τῇ βασιλευσῇ Κωνσταντινουπόλει, νῆα Ρώμῃ, ἁγία σύνοδος. Dei amantissimo Commisistro Gennadius, & sancta synodus in regia urbe Constantinopoleos, nova Roma, congregata. Huius initium: Ο' δεσπότης ἡμῶν, καὶ Θεός, καὶ σωτὴρ Ἰησοῦς, ἐγχειρίσας τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς τοῦ εὐαγγελίου τὸ κήρυγμα, κ. λ. Def. ἐβρωμένος ἐν κυρίῳ ὑπερεῶ-χε ἡμῶν, Θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Tum sequitur ipsius Gennadii, & Ioannis Episcopi Hera-cleensis, cum reliquis subscriptio. Vid. me-moratum Balsamonis Syntagma pag. 1084. & Concil. edit. Paris. T. IV. p. 1025. sub-scriptiones vero octoginta unam huic Epi-stolae subiunctas vide apud Lambec. Lib. VIII. Commentarior. pag. 421.

LII. pag. 306. Ε'κ τῆς περὶ τῆς Νικοπολίτας K 2 ἐπι-

(1) Ita in Codice, editio vero habet ἀφ' ἡμεῶν, nempe apostolica.

ἐπιστολῇ τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. *Excerpta Epistolae Basilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἐπιστολὴ διαλέγεται περὶ τῷ ὑπομένειν. Def. ἡμεῖς ἀγῶσι ἀπὸ τῷ αἵματος τέτῳ. Vid. cit. Syntagma p. 1087.

LIII. pag. 307. Συνδικὴ διάγνωσις τῷ ἀγιοτάτῳ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως κυρίῳ Γεωργίῳ περὶ μοναστηριακῶν κεφαλαίων, καὶ ἐκδόσεων, καὶ ποιήσεων, μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡμέρᾳ ἑκτῇ, προαβημένῃ Γεωργίῳ τῷ ἀγιοτάτῳ ἡμῶν δεσπότη, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, ἐν τοῖς δεξιῶς κατηχημένοις τῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Ἀλεξίῳ, συνεδριάζοντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τῷ Εὐφίῳ, τοῦ Ἀμάτας, τῷ Καρίῳ, τῷ Ρόδῳ, τῷ Λαρίῳ, τῷ Σερίῳ, τῷ Εὐχαΐτῳ, τῷ Ἱεραπόλεως, τοῦ Ρωσίου, τοῦ Χονῶν, τοῦ Κωλωνείας, τοῦ Λεοντοπόλεως, τῷ Ἀρκαδιοπόλεως, τῷ Μαρινείας, τῷ Παρίῳ, τῷ Λευκάδος, τῷ Πηδάχτῃ, παρισταμένων καὶ δεσποτικῶν ἀρχόντων. *Synodica diiudicatio sanctissimi Constantinopolitani Patriarchae Domini Ioannis de rebus, quae ad Monasteria pertinent, de expensis, & operibus, mensis Novembris die sexta, praesidente Ioanne sanctissimo nostro Domino, & universali Patriarcha, dextram catechumeniorum tenente Patriarcha D. Alexio, adfidentibus ei reverendissimis Archiepiscopis, Episcopis, Amates, Cariae, Rhodi, Larissae, Serratum, Buchaitarum, Hierapolis, Rossiae, Chonorum, Coloniae, Leontopolis, Arcadiopolis, Maroneae, Parii, Leucadis, Pedachthes, adstantibus etiam Imperatoris Praefectis*. Ἀνένεγκεν ὁ ἀποικισμένος μητροπολίτης Κυζίκου τῷ κρατίῳ, καὶ θεοσέπτῳ ἡμῶν αὐτοκράτορι περὶ τῶν ἐκδόσεων χρημάτων, καὶ καλῶς, ὅδε κατὰ τὸ συμφέρον τῇ κατ' αὐτὸν ἀγιοτάτῃ ἐκκλησίᾳ προβεβηκώς, καὶ τῇ ἱερᾷ, καὶ θεῇ συνόδῳ, καὶ εἰς ὅσον ἂν παρ' ἐκείνων οἰκονομῇ, ἵνα συνεργήσῃ παντοίως ἡ βασιλεία μὴ.

Καὶ ἐντεῦθεν παρυσιάσας εἰς τὸ καδ' ἡμᾶς συνέδριον ὁ νῦν ἱερωτάτος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας Κωνσταντίνος τὴν περὶ τῶν δωρηθέντων μοναστηρίων ζήτησιν πρότερον εἰς μέσον προτέθεικε, λέγων, ὅτι ὁ πρὸ τοῦ δωρηθέντος τῆς τῶν Κυζικηνῶν ἐκκλησίας ἀρχιερατεῦσαν μοναστήρια διάφορα ὡς τὰ δίκαια τῆς μητροπόλεως ἀρχιερέων τελευτᾶ ἐδωρήσατο πρὸς τινος. Καὶ νῦν οἱ μὲν χαρισικαίριον προσέδωκεν ὅσον ὀλίγας ἐκείθεν ἀναλέγονται ἀπὸ τῶν ἐλαίων, καὶ ἐτέρων. Ἡ ἐκκλησία δὲ τῆς μητροπόλεως πᾶν ἀπὸ τῶν ἐχούσων κινδυνεύει τελεῖαν παθεῖν ἐρήμωσιν, ὥς τὸ κατὰ καιρὸς ἀρχιερέως μὴ ἔχοντος εὐπορίαν, ὅθεν ἂν ἡ τῆς ἐκκλησίας ἀνθρώποις γένηται, καὶ ἡ περὶ τὴν δέσσαν ταύτης φωταΐαν, συνήθειαν, δεξιολογίαν δαπάνη, ὥς μὴδὲ αὐτῇ τοῦ μητροπολίτου τὴν τῶν ἀναγκαίων χορηγίαν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐρανίζεσθαι δυναμένη, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπορνήτος τὴν τῶν ἐνησίων τελεσμάτων καταβολήν. Ταῦτα λέγων ἐξήτει τὴν ἡμετέραν γνώμην, περὶ ὧν διηγείται λαβεῖν ἔγγραφον, ὡς ἂν οὕτω

τῆς δικαίας τύχῃ βοηθείας τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ. Λοιπὸν διακοπέσασα περὶ τούτου ἡ μετρίότης ἡμῶν μετὰ τῶν συνεδριάζοντων αὐτῇ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, ὃ νῦν πρώτως τὴν τοιαύτην ζήτησιν εἰς δοκιμασίαν πεσεῖν διέγνωμεν, ἀλλὰ πολλὰ πρότερον συνδικᾶς περὶ τοιούτων ὑποθέσεων γίνεσθαι διατυπώσεις, καὶ μέντοι ὁ ἀνεγνώσθησαν συνδικαὶ διασκέψεις, καὶ οἰκονομίαι εἰς ἐπιείκουν ἐπὶ τῷ ἀγιοτάτῳ, καὶ αἰοῖμυ πατριάρχῃ κυρίῳ Ἀλεξίῳ ἐκφωνηθεῖσα, καὶ περὶ ἄλλων μὲν διαλαμβάνουσα διαφορῶν κεφαλαίων, περὶ δωρεῶν δὲ μοναστηρίων ταῦτα πρὸς ἔπος περιέχουσα.

Ἀλλὰ καὶ ἐπίσκοποι, ὅσοι δωρεᾶς μητροπολιτῶν κατέχουσιν μοναστήρια, καὶ ἐτυχὲ τὰς μὲν μητροπόλεις σενθῶσαι, καὶ ἀπορεῖν εὐθνησεῖσθαι καὶ εὐπορεῖν τὰς ἐπισκοπὰς δικαίως τὰς δωρεὰς ἀντιστρέψαι, καὶ τῶν φροντιστηρίων ὑπεκκῶσι τὰς μητροπόλεις, ὡς ἂν μικρόν τι ἐντεῦθεν ἡ σύγκληρος αὐτῶν παραμυθῇται σενωχῶρᾳ, ὡσαύτως καὶ πρόσφατα ἔτερον. Καὶ πάλιν ἑτέρα διατύπωσις συνδικῶς ἐκτεθείσα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀγιοτάτῳ πατριάρχῃ, μετὰ τῶν ἄλλων τάδε φησίν. Ἐπεὶ δὲ καὶ μοναστηρίων ἐκδικουμένων διὰ δωρεῶν οἱ ἱερωτάτοι ἀδελφοὶ ἀνῃγγέλαν, καὶ συλλειτουργοὶ, ὡς ἐπιβλαβὲς πρὸς ταῦτα διατεθέντες οἱ τὰς δωρεὰς εἰληφότες εἰς ἔσχατον αὐτὰ συνήλασαν ἀφανισμόν τὰς τέτων προσόδους· οἱκοι μετακομίζοντες, καὶ γυνὰ τῶν οἰκείων ἐόντες ἀγαθῶν· ἔτεροι δὲ καὶ εἰς κοσμικὰ τελείως μεταμειβόμενοι, τὴν τέτων μοναχικὴν πάσιν ἐνδείαν, καὶ σενωχῶρᾳ μεταναστεύσαι ἐκείθεν καταναγκάσαντες· ἐξέσαι αὐτοῖς τὴν τοιούτων εὐθύνην κατὰ πᾶσαν ἄδειαν εἰς ὅτι ἂν εὐρεθεῖεν τὰ μοναστήρια, καινοτομίσαντες τε καὶ βλάψαντες, εἴτα καὶ τοῖς δικαίοις τῶν μητροπολιτῶν ἀνασάξιν. Ἐπ' ἐξουσίας τὴν κακὴν αὐτῶν φροντιστὴς μετ' ὕβρεως ἐξ αὐτῶν ἀπελάσαντι. Εἰ δὲ τι τυχὼν ἔχοιεν πρὸς ταῦτα εὐλογον προτείνειν οἱ τέτων προνοηταί, μὴ κοσμικοῖς προσίτωσαν δικαστηρίοις. Ἐπεὶ ἐκκλείουσι πάντες δικαίως αὐτοῖς, ἀλλὰ τῇ κατ' ἡμᾶς ἱερᾷ προσφοιτάτῳ συνόδῳ, καὶ τῆς ἐνδεχομένης οὐκ ἀμοιρήσασιν δικαιοσύνης· ἀνατίνας δὲ καὶ ἀνεγκλήτως, καὶ διὰ μόνην ἐπήρειαν, ὁδὴν πινυόμεν τῶν ἱερωτάτων μητροπολιτῶν, καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων χαρισικαίριον ἐξωθεῖν τῆς μονῆς, εἰμή τις ἀναξίως αὐτοῦ βάλῃτο πολιτεύεσθαι, καὶ τὴν ἀδικίαν ἀσπάξεσθαι. Εἰ δὲ τίνα τῶν μοναστηρίων τύπον εἶχον ἐκ παλαιῶν συνεισφορᾶν συνεισφέρειν ταῖς μητροπόλεις, εἴτε ἐπὶ μονοπροσώποις ἀπαίτησιν, εἴτε καὶ ἄλλαχθ, καὶ ἐτυχὲ ταῦτα παρὰ τὸ εἶδος ὑπερον ἀνατεθῆναι τισὶ, τὴν εἰσφορὰν διορίζουσα παρέχειν ταῖς μητροπόλεις, ἢ πλησιαισμὸν ἐν ταῦταις ἔχει, καὶ ἀνακοίνωσιν, καὶ ἐκ ἀπεχαρίστη πρὸς τέτω τισὶν εἰς δωρεὰς ἐκδίδουσαι προσώπων, ὅκιν εὐδοκῶμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ἐδόθη, ἀκύριος εἶναι, καὶ ἀνισχύρος τὰς δωρεὰς βολόμεθα, καὶ τὰ φροντιστήρια αὐτόθι ἀντιστρέφειν πρὸς τὰς μητροπόλεις, ἢ ἐπισκοπὰς. Τὰ γὰρ μήκοθεν, καὶ ἰδιοπερίορις δωρεῖσθαι, καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἀγίοις πατράσι καλῶς ἔδοξε, καὶ ἡμῖν· τὰ δὲ γε οἷον ἐνδαιτημάτα τῶν μητροπολιτῶν, καὶ ἐπισκόπων ἐπερείσματα, καὶ συγκροτήματα τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν οὐδαμῶς, οὐδὲ ἡ ἡμῶν τοῦτο παραδέχεται μετρίότης τὸ σύνολον. Ὡς ἂν οὕτως εἶχον τὰ ἀναγνωσθέντα, καὶ οἰκονομηθέντα

συν-

συνδικᾶς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀγιοτάτων ἀρχιερέων, καὶ ἡ μετρίότης ἡμῶν ἅμα τοῖς συνεδριάζουσι ταύτῃ ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσι, τὰ τῶν πατέρων ὅρια παρακινεῖν ἄδικον, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δεσμῶν ἀλλότριον κρίναται, τὰ διορισθέντα τινικαῦτα συνδικῶς, καὶ κατὰ τὴν δοθείσαν ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀρχιερεῦσι κανονικὴν ἐξουσίαν τῷ δικαίῳ τῆς ἐκείνων δοκιμασίας δεσμῷ καθυπαχθέντα μένειν ἐπ' ἀσφαλεῖ διατετύπωκεν ἐπὶ ταῖς ἄλλαις ἀγιοτάταις ἐκκλησίαις, καὶ ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ μητροπόλει Κυζίκῃ· καὶ ὅσα τῶν μοναστηρίων μοναχὸς ἢ ἔχουσιν, ἀλλὰ κοσμικὰ γεγονόσιν καταγῶγια τῶν χαρισικαίριον τὰς εἰσόδους σφετερίζομένων ἀνακαλεῖται πάντας ὁ μητροπολίτης κατὰ τὰ εὐλογον· ἀλλὰ καὶ ὅποια ταῖς μητροπόλεσι ἐγγίχοντα· οἷον ὑπερείσματα, καὶ ἐνδαιτημάτα τέτων ἀρχιερέων ἐτύγχανον, ὁ ταῦτα εἰκότως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀναδοθήσεται, διὰ τὸ κεκαλυμμένα εἶναι τὰς ἐπ' αὐτῇ δωρεὰς· τὰ δ' ἄλλα πάλιν ἀναλήψεται ὁ μητροπολίτης, διὰ τὸ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἀπορον, καὶ ἀπρόσδοκον κατὰ τὴν δύναμιν τῆς προαναπεφωνημένης συνδικῆς δοκιμασίας, ἥτις βοηθεῖ ταῖς ἀπορίας μητροπόλεσι, τὰ δωρημένα ἐπισκοπαῖς, ἢ καὶ προσάποις μοναστήρια ἐπαναλαμβάνειν διὰ τὴν ἐπισυμβάσαν ἐν ὑπερον ἀπορίαν. Πάντως γὰρ ἄδικόν ἐστι, καὶ ὁρῶς ἀλλότριον κρίσεως, τὴν μὲν τῶν μοναστηρίων προσόδους κέρδος ἀλλοτρίων γίνεσθαι, καὶ παρὰ τὸ εὐαγὲς ἄντικρυς παρὰ κοσμικῶν σφετερίζεσθαι προσώπων· αὐτὴν δὲ τὴν ἀγιοτάτην ἐκκλησίαν, ὅφ' ἦν ὡς ἐπὶ μητέρα τετάχθαι τὰ τῶν μοναστηρίων εὐκτήρια ὁ παλαιός, καὶ κανονικὸς δεσμὸς διωρήσατο, θύσκειν οἷον εἰπεῖν τῇ τελείᾳ καταπτώσει, ὁ δὲ τὴν ἀπορίαν προχωρεῖν εἰς ἐρήμωσιν. Εἰ γὰρ ἡ τὴν οἰκονομίαν, καὶ διεξαγωγὴν ἔχειν ὀφείλῃσα τῶν μοναστηρίων, ἢ μητρόπολις δὲ πάντως ἐξὶν ἐκ μέσῃ γένοιτο διὰ τὴν ἐρήμωσιν, ὡς τίνι ἐπισκόπῳ, καὶ διοικητῇ ταχθήσεται τὰ μοναστήρια. Πῶς δὲ οὐ δικαίον τῷ κατὰ χώραν ἀρχιερεῖ τῷ τὴν πρόνοιαν τῶν μοναχικῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆς τῶν θείων κανόνων διατάγῃς ἔχοντι καὶ μὲν, καὶ τὴν τῶν ψυχικῶν ἀρρώσθημάτων θεραπείαν, τὰ πρὸς χρεῖαν χορηγεῖσθαι ἐκείθεν; εἰ γε ἀλλαχόθεν διὰ τὴν ἐπισυμβάσαν περίεσιν ἀπὸ τῶν ἔχει, καὶ ἐνδεός. Εἰ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας νόμοι τὰς μητέρας, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὴν γονεῖς ἀπὸ τῶν ἔχοντες παρὰ τῶν τέκνων, καὶ μὴ βουλομένων τὰ πρὸς χρεῖαν παρίεσθαι διακελεύονται, πῶς οὐ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, καὶ φιλαλλήλου διακρίσεως ἄξιον, ταῖς ἐκκλησίαις τῶν μητροπολιτῶν, καὶ τοῖς λαχῶσι ποιμαίνειν ἐν αὐταῖς, συγκροτεῖν τὰ μοναστήρια ὥς τετάχθαι ταῦταις, καὶ πρὸς γε τοῖς ἄλλοις, καὶ κατ' αὐτὰ τέτω τὰ βοηθεῖν τῇ ἀπορίᾳ τῶν μητροπόλεων ἐκ τῆς οἰκείας εὐπορίας; Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκδόσεις ἀκινήτων τῇ ἐκκλησίᾳ διαφερόντων ἀσυντελῶς, καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν ἐπιβλαβὲς προβεβηκέναι ἔλεγεν ὁ μητροπολίτης, καὶ ἐξήτει, καὶ περὶ τέτω τὴν ἡμετέραν γνώμην ἡμεῖς οὐκ ἀφ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἀγίων πατέρων ἱερᾶς θεσμοθεσίας τὴν ἀνατροπὴν διορίζουσα τῶν παρὰ τὴν κανονικὴν ἀρίθειαν προβεβηκῶν ἐκδόσεων· διαβῆδον γὰρ ἐκβῶσιν οἱ γεῖνοι πατέρες λέγοντες· Εἰ τις ἐπίσκοπος εὐρεθεῖν, ἢ ἡγόμενος ἐκ τῶν αὐτεργίων τῷ ἐπισκοπεῖν, ἢ τῷ μοναστηρίου

ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὴν χεῖρα, ἢ ἑτέρῳ προσώπῳ ἐκδίδει, ἄκυρον εἶναι τὴν ἐκδοσιν κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἀγίων ἀποστόλων τὸν λέγοντα· πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα, καὶ διοικεῖτω αὐτὰ, ὡς τὸ Θεὸς ἐφορῶντος, μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαι τι ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενέσιν, ἢ ἰδίοις τὰ Θεοῦ χαρίζεσθαι. Εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχωρηγεῖτω ὡς πένησιν· ἀλλὰ μὴ προφάσει τέτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπολεῖτω. Εἰ δὲ προφασίζοντο ζημίαν ἐμποιεῖν, καὶ μὴ δὲ πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν τὸ ἀγρόν· μὴ δὲ ὅτω τοῖς κατὰ τόπον ἀρχιερεῖς ἐκδίδουσι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς, ἢ γεωργοῖς. Εἰ δὲ πονηρὰ πανουργία χρεῖσται, καὶ ἐκ τῶν κληρικῶν, ἢ τῶν γεωργῶν ἀνῃσεται ἀρχὼν τὸν ἀγρόν, καὶ ὅπως ἄκυρον εἶναι τὴν πράξιν, καὶ ἀποκαθίστασθαι ἐν τῷ ἐπισκοπεῖν, ἢ τῷ μοναστηρίῳ· καὶ ἐπίσκοπος, ἢ ἡγόμενος τέτω ποῖον ἐκδιωχθήτω, ὁ μὲν ἐπίσκοπος, τὸ ἐπισκοπεῖν, ὁ δὲ ἡγόμενος, τοῦ μοναστηρίου, ὡς διασκορπίζοντες κακῶς, καὶ οὐ συνήγαγον κατὰ γῆν τὸν τοῖον τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρικὸν διορισμόν, καὶ ἡ ἡμῶν μετρίότης ἅμα τῇ συνεδριάζουσῃ ἱερᾷ συνόδῳ διατυπῶσι· τὰ ἀπὸ αὐτεργίων προσόδους ἔχοντα ἀκινήτα, καὶ προσάποις ἐκδοθέντα τισὶν, οὐ γεωργοῖς, ὅδε κληρικοῖς, ἐπανελθεῖν πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἐκδόσεων ἀνατρεπομένων· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ὅποια μὴ συνευδοκῶνται τοῖς αὐτεργίοις συναριθμώμενα, μένειν τὰς ἐκδόσεις· εἴγε καὶ συναινέσει κληρικῶν προβεβηκασί, καὶ μὴ προφανῶς εἰς βλάβην, καὶ ζημίαν μεγίστην τῆς ἐκκλησίας ὀρώσι, καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ διπλάσιον νόμιμον περιγραφὴ ταύτας ἀνατρέπει δύναται· τινικαῦτα γὰρ ὡς τὸ ἐκδεδοκός μητροπολίτης χαρίζεσθαι δοκῶντος μᾶλλον τὰ ἐκκλησιαστικὰ τοῖς ἐκλαμβανόμενοις. Οὐ μέντοι γε τὰς ἐκδόσεις ἀδέκτως εἶναι παντάπασι, ὡς καὶ νόμοις ἐναντιούμενοις, καὶ τῇ τῶν κανόνων εὐθύτητι. Ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα γνώμη τοιαύτη, ὁ ὅτω περὶ τῶν τοιούτων ἀρχιερατικῶς, καὶ εὐσεβῶς διορίσεσθαι, καὶ οἰκονομεῖν τεταρβήκαμεν· κατὰ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἀγιοτάτοι ἀρχιερεῖς δεδοκιμασμέναι τε καὶ διορίσαντο· ὁ δὲ εὐσεβεστάτος ἡμῶν βασιλεὺς, ὡς τῆς τῶν ἐκκλησιῶν φροντίδων συστάσεως πλέον μᾶλλον, ἢ τὸν ἀέρα πνέων, οἰκονομήσει πάντως ἐπανασωθήναι ταῖς ἐκκλησίαις τὰ ὑπ' αὐτὰς πρότερον τελευτᾶ σμενεία, καὶ λοιπὰ ἀνίητα, δι' ἃς ἐρήκαμεν αἰτίας κατὰ τὸ δόξαν τῷ κράτει αὐτῷ δικαίον τε καὶ εὐλογον. Hanc Constitutionem ideo totam proutimus, quia deesse comperimus in Leunclavio, apud quem tamen Lib. II. pag. 141. Editum Alexii Comneni legitur de allatis in monasteria bonis, & aliis Ecclesiasticis iuribus; quemadmodum etiam Lib. IV. p. 256. altera additum synodalis Constitutio Patriarchae Alexii de iis, qui per donationem monasteria consequuntur, & de aliis quibusdam necessariis Ecclesiasticis causis, quae ad Metropoles, Archiepiscopatus, & Episcopatus pertinent.

LIV. pag. 310. Διάταξις νομικὴ περὶ δευτερονομίας. *Constitutio legalis de secundis nuptiis*. Inc. Τίμιον εἶναι τὸν γάμον. Def. τοῦ τῆς παρθενίας σεφάνου. Exponitur in hoc capite, honorabiles esse nuptias, & inviolabi-

bi-

bilem thalamum Scripturam sanctam testari, idque de primis tantum nuptiis pronuntiari. Vnam enim esse legalem viri cum muliere coniunctionem adfirmasse Beatum Gregorium Nyssenum in III. Cap. Ep. eius canonicae, in quo & argumenta exponit, quibus probare conatur viro unam mulierem dari a Deo auxiliatricem, & mulieri unum aptari caput. Non adest in Leuncl.

LV. pag. 311. Συνδική διάγνωσις τῶ ἀγιοτάτου πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου περὶ διαφορῶν ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων. *Synodica decisio sanctissimi Patriarchae Domini Alexii de diversis Ecclesiasticis capitibus.* Inc. Τῶν ἱερῶν, καὶ ἁγίων κανόνων ἐκείνων. Def. ἐπεδόθη μητροπολιτῶν. Μηνὶ Γαυναρίου, ἰνδικτιῶνι ια'. ἔτους 594. Exitat in Leuncl. Lib. IV. p. 250. & in cit. Zonarae Syntagmae p. 786.

LVI. pag. 315. b. Εὐκλείης, ἦτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνῳ ὁ Ρωμανὸς, τῷ μὲν βασιλεύοντος, τῷ δὲ τῷ τῆνικαὶ τῷ τῷ βασιλοπάτορος ἀξιωματικῶν διαπρέποντος. *Expositio, sive admonitio de unione Ecclesiae facta sub Constantino & Romano, quorum ille tunc imperabat, hic ea dignitate fulgebat, quod imperatoris pater audiret.* Inc. Ο κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ Θεὸς τοῖς ἐαυτῶ μαθηταῖς, καὶ ἀποστόλοις. Def. μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶ ἐβδόμῳ ἔτους. Subnectitur scholion p. 317. b. quod inc. Ἀλλὰ τὰ μὲν ὡς δεδήλωται. Def. καὶ πάντων οἱ ἐξ αἰῶνος εὐαρεσούμενος ὡφθης ἁγίων, ἀμήν. Vid. Leuncl. Lib. II. a p. 104. ad 109. a quo Codex circa finem differt, utpote novem circiter versibus auctorior.

LVII. pag. 318. b. Γεγον τῆς ἐκτεθείσης συνδικῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ ἀγιοτάτου, καὶ οἰκουμένης πατριάρχου παρὰ Νικήτα τῷ ὁσιωτάτῳ πρωτοσυγκέλλῳ, καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατὰ 595' ἔτος, τῆς ε' ἰνδικτιῶνος. *Exemplum editae synodicae sententiae sub Michaelae sanctissimo, & universali Patriarcha, a Niceta sanctissimo protosyncello, & chartophylace magnae Ecclesiae A. M. 6560. (Christi MLVI.) indictione quinta.* Inc. Ἀνέγκας ὁ ἱερότατος πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα. Def. ἐκπετόμεθα ἐγγράφως, ut in Leuncl. Lib. III. p. 210. quibus tamen in Cod. haec alia pauca subnectuntur: Σὺ δὲ καὶ πλείονα τέτρω τῷ ποριωτάτῳ ἐξευρίσκων τῆς φύσεως ὡραίῳ τῆς εὐσεβείας σεφάνῳ τὰ περὶ τῶν γάμων ζητηθέντα ὡράισον, καὶ ὥτως ὡραιωτάτην πάντως τὴν νομικὴν ἀναδείξεις ὑπόθεσιν. Vid. p. 9. huius Catalogi N. LXXIX.

LVIII. p. 321 Πιττάκιον πατριαρχικὸν ἐκτεθέν παρὰ Γεωργίου χαρτοφύλακος, τῷ τῷ Γεωργίου, (sic) περὶ τῆς δισεξαδέλφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος, καὶ τῶν ὀφειλόντων δοθῆναι αὐτῷ ἐπιτιμίων. *Breve patriarchale, expositum a Ioanne chartophylace, Ionopoli filio de quodam, qui matris suae consobrinam uxorem duxerat, deque poenis illi inrogandis.* Inc. Λαμπρόδιος ἔτος, ὁ ἀπὸ τῆς κατὰ σέ ἐνορίας Χρυσόπολεως. Def. καὶ μόνῳ ἐναυτῷ. Exitat in Iure Graec. Rom.

Leuncl. Lib. IV. p. 291. apud quem Πιττάκιον πατριαρχικὸν, *Brevis Patriarchalis vertitur, quum melius Breve Patriarchale conveniat.* Non me latet eadem notione usurpari τὸ brevis: sed in his videndum, quid Ecclesiasticae consuetudini sit adcommo-

LIX. pag. ead. b. Περί τινος ἀρμοσμένου τῷ ἰδίῳ ἢ πρὸς γάμον θυγατέρα τινος ὑπερυσίου παρὰ γνῶμην τοῦ πατρὸς αὐτῆς. *De quodam, qui suo filio per nuptias coniunxit filiamfamilias alterius, sine patris eius consensu.* Inc. Ἐτέρος τὸ ἐπ' αὐτῶν βαρβυλάς ἀπὸ Ἐλ-λάδος. Def. κατὰ τὴν τῶν νόμων περίληψιν. Vid. Leuncl. Lib. III. p. 205.

LX. pag. 322. b. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τῷ βαλ-σαμῶν, χάριν τῶν ὀφειλουσῶν τελεῖσθαι νηστειῶν ἐκάστῳ ἔτους, πρὸς τοὺς Ἀντιοχείας πεμφθεῖσα. *Epistola sanctissimi Patriarchae Antiocheni Domini Theodori Balsamonis, de ieiuniis, quae peragi debent per singulos annos, missa ad Antiochenos.* Inc. Εὐκλείης διδάσκει περὶ νηστειῶν. Def. μὴ συνθροπάζετε πᾶρεται. Primum Graeco, & Latine edidit Io. Bapt. Cotelarius T. II. Monument. Eccles. Graecae p. 492. Paris. MDCLXXXI. 4.

LXI. pag. 329. b. Ἐρωτήσεις τῶ ἀγιοτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Μάρκου, ὁ ἀπο-κρίσεις ἐπ' αὐταῖς τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας, κυρίου Θεοδώρου τοῦ βαλσαμῶν. *Interrogationes sanctissimi Patriarchae Alexandrini Domini Marci, & responsiones Patriarchae Antiocheni, Domini Theodori Balsamonis.* Inc. Ο' μὲν θεοπάτωρ, καὶ προφήτης Δαβὶδ ἐρώ-τησον. Def. κατὰ τὸν εἰπόντα συφίγγεται. In versione, quae a Leunclavio I. c. Lib. V. pag. 362. adfertur, multa reprehendit Iac. Gretserus Op. T. XVII. p. 16. edition. Ratisbonensis.

LXII. pag. 351. b. Τὸ γεγονός σημεῖωμα παρὰ τῷ αὐτοῖς βασιλέως κυρίου Ἰσακίου τοῦ Ἀγγέλου εἰς τὸ ἀποκαίρεσθαι τὰς τῶν ὑποφω-φίων ἀρχιερέων γαμετάς. Κατὰ τὴν α' τοῦ Σε-πτεμβρίου μηνός, δ' ἡμέρας, ἰνδικτιῶνι ε'. *Edictum gloriosi Imperatoris Domini Isaaci Angeli, ut tondeantur electorum pontificum uxores, publicatum die XX. mensis Septembris, feria quarta, indictione quinta.* Inc. Ἡ ἐννομος τοῦ βασιλέως ἀπόφασις. Def. συνεδριάζοντες ἀρχιε-ρεῖς, ὁ Καισαρείας, ὁ Ἐφέσου, ὁ Κυζίκου, (in his definit Leuncl. Lib. II. p. 176. in Cod. vero sequuntur) ὁ Σίδης, ὁ Ἀμασειας, ὁ Νεο-καισαρείας, ὁ Καρίας, ὁ Λαοδικείας, ὁ Ἰκονίου, ὁ Συλαίου, ὁ Ἱεραπόλεως, ὁ Εὐχάιτων, ὁ Κερ-σοῦντος, ὁ Ἀβίδου, ὁ Λαρίσης, ὁ Κορίνθου, ὁ Μηθύμνης, ὁ Παροναξίας, ὁ Προκονήσου, ὁ Ἡρα-κλέης, ὁ Λευκάδος, ὁ Ναζιανζῆς, ὁ Γαρδίκης, (sic) ὁ ἕτεροι.

LXIII. pag. 352. b. Χρυσόβυλλον τῷ αὐτοῖς βασιλέως κυρίου Γεωργίου τῷ Δέκα περὶ τῶ μὴ διαρ-πάζειν τὰ τῶ ἐπισκοπείᾳ μετὰ θάνατον τῶ ἐπι-σκοπῶν. *Aurea bulla laudati Imperatoris Domini Ioannis Ducae de non diripiendis Epi-*

scopatus bonis pass mortem Episcopi. Inc. Ἐσονται οἱ Λεῦται ἐμοὶ, τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῇ. Def. καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημηνάτο κράτος. In Leuncl. loc. cit.

LXIV. pag. 353. b. Τόμος τῶ ἀγιοτάτου καὶ οἰκουμένης πατριάρχου κυρίου Γεωργίου εἰς τὸ αὐτῷ. *Tomus sanctissimi & universalis Patriarchae Domini Germani super eadem re, cum interpretatione.* Inc. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Def. χαρισθείης ἡμῖν θεοφιλέστατε πᾶτερ. Subditur ἐρμηνεία, cuius initium: Οὗτος ὁ Εὐσέβιος ὁ λεγόμενος. Finis: ἐπανεσώτατο ὁ πατριάρχης τῷ μαρτυράτῳ. Non adest in Leuncl.

LXV. pag. 356. b. Ἐπιστολὴ τῶ ἀγίου Ἀλέ-αντος πάπα Ρώμης, ἡ λεγομένη ἐκ τῆς ὁδοδοξίας, πρὸς Φλαβιανόν. *Sanctissimi Leonis Papae Romani Epistola, quae appellatur Columna fidei, ad Flavianum.* Inscriptur: Τῷ ἀγιοτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ Φλαβιανῷ Ἀλέων. *Sanctissimo fratri, & Communitario Flaviano Leo.* Inc. Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς σῆς ἀγάπης, ἅπερ ὅτω βραδυτῆτα γεγε-νησθαι θαυμάζομεν. Def. ὁ Θεὸς ἐβρωμένον σε διαφυλάξει ἀδελφὲ θεοφιλέστατε. Vid. edit. Concil. Paris. T. IV. p. 343.

LXVI. pag. 362. Εἰς τὴν ἐπ' ὀλίγηρ τῷ κῶ-σμε ἐπεσφρήσαν ἡδὴ τῇ τῷ Χριστῷ ποίμνῃ ἀθε-μιτογαμίαν, ἥγυν αἰμομιξίαν τὴν πυρὸς δίκην πυρπολῶσαν τὰ σύμπαντα. ἦτις Θεὸς χάριτι καλονικῶς, ὁ νομίμως συνοδικῶς ἐπωλύθη, καὶ ἀνη-ρεθῆ κατὰ τὴν ἐκκάδα πρώτην τῆς ἐσεσώσης δε-κάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ 595'. Σισίννιος ἔλεω Θεῷ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμένης πατριάρχης. *In illegiti-ma matrimonia, ad mundi perniciem iam gregi Christi inlata, hoc est sanguinis commixtio-nem, instar ignis cuncta devastantem; quae Dei gratia canonice & legitime per synodos impedita, & abrogata est primo vicennio in-fantis decimae indictionis, anno mundi 6505. (Christi cxxxvii.) Sissinnius misericordia Dei Archiepiscopus Constantinopolis, novae Romae, & universalis Patriarcha.* Inc. Καὶ ἱατρὸς ἐκεί-νος ἡδίων, καὶ πολλῶν ἄλλοις πόνεσιν. Def. εἰς ἐπιμόνησιν τοῖς ἐσομένοις ἐναπετίθη. κατὰ τὴν ἐκκάδα πρώτην τῷ Φεβρουαρίου μηνός τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ 595'. Vid. Leunclavium I. c. Lib. III. p. 197.

LXVII. pag. 366. b. Εὐκλείης κανόνων τοῦ αὐτῷ, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀγιοτάτων μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων. *Expositio canonum eiusdem, & sanctissimorum Metropolitanorum, & Archiepiscoporum, ei subditorum.* Inc. Ἡμέρες ἐφ' ἡκανῶς διασκευάμενοι. Def. τοῖς ἀναγεγραμμένοις. Nihil de hac Canonum expositione Le Quienius in Oriente Christ. p. 257. scriptum reliquit, ne-que Fabric. I. c. lib. V. c. 45. T. X. p. 545.

LXVIII. pag. 368. Εἰς ἐπιστολῆς τῶ πατριάρ-χου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Ἀλεξίου πρὸς Θεο-φάνην Θεσσαλονίκης. *Ex Epistola Patriarchae Constantinopolitani Domini Alexii ad Theophanem Thessalonicae.* Inc. Συγγενὴς συγγενὴς μνη-στὴν ἀρπάσας. Def. εἴτε παρήσαν οἱ γονεῖς, εἴτε μή. Non est in Leunclavio. Summa est, quod cognato sponfam cognati vi adripiente,

si non corrupti fuerint, nullum sit impedi-mentum, quin nuptias contrahant; sin vero corrupti, minime nuptiae fieri possint. Lege enim iungi possunt, qui sunt in octavo gradu, minime vero qui in septimo.

LXIX. pag. 369. Εἰς ἐπιστολῆς πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Μιχαὴλ. *Ex Epistola Patriarchae Constantinopolitani Domini Michaelis.* Inc. Ἐπὶ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει. Def. ὅπερ καὶ ὁ πολιτικὸς ἀπειργεῖ νόμος. Vid. Leuncl. Lib. IV. p. 264.

LXX. ead. pag. Εἰς ἐτέρως τοῦ αὐτοῦ. *Ex alia eiusdem.* Inc. Ο' ἱερεὺς γνῶς τὴν σύν-οικον μοιχευθεῖσαν. Def. εἰς μοναστήριον, ἐν ᾧ ἀποκαρτεῖται. Ibid. p. 263.

LXXI. pag. eadem. Εὐκ τῶ συνοδικῷ τόμῳ Γεωργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. *Ex synodico tomo Ioannis Patriarchae Constantinopolitani.* Inc. Εἰ καὶ προδήλως περὶ μνηστειας. Def. τέτρε ὁδὲ τὴν ἐκγόνην. Quid simile per-tractatur in Leunclavio Lib. III. p. 211.

LXXII. pag. ead. b. Εὐκδοσις Γεωργίου τῷ μα-καριωτάτῳ χαρτοφύλακος. *Ecdoxis Ioannis bea-tissimi chartophylacis.* Inc. Μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἐβδόμῃ, ἰνδικτιῶνος ἔκτης, ἔτους 595'. προκαθη-μένου Ἀλεξίου. Def. τὸν θεοφιλέστατον Ἀθηνῶν καὶ σύγκελλον. Adest in Leunclavio I. c. Lib. III. p. 204. ubi praeterea schema septimi gradus cognationis adponitur, quod in Co-dice desideratur.

LXXIII. pag. 370. Βιβλίον τῶν βασιλικῶν καὶ τίτλος καὶ περὶ κεκολυμένων γάμων. *Li-bellus Basilicorum XXVIII. titulus XXII. de prohibitis matrimoniis.* Inc. Ἡ συγγένεια ὀνο-μά ἐστὶ γενικὴν. Def. καταλαβεῖν τὴν βαθμῶς. Est in Basilicis Tom. IV. pag. 281. ibique adfertur sub titulo V. de Nuptiis prohibitis, & definit Codex in supra adlatis verbis, quae in citata editione occurrunt p. 284. ac fer-me hoc caput convenit cum eo, quod iam retulimus supra Cod. II. pag. 10. N. XCV.

LXXIV. pag. 371. Φωτίῳ τῷ ἀγιοτάτῳ πα-τριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως. *Photii sanctissimi Pa-triarchae Constantinopolitani.* Inc. Πάντα τῆς ὑμῶν ἀρχιερατικῆς. Def. τῆς βεβηλώσεως ἐκ τῆς μεταστροφῆς. Sunt quinque Photii epistolae, de quibus vide Cod. XXII. huius Plutei N. XLIII. p. 48.

LXXV. pag. 375. b. Περὶ τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De commutationibus matri-monio coeptis.* Inc. Ἡ συγγένεια, κοινὸν ἐστὶν ὄνομα. Def. ἡ τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων ἀπάντων διάταξις. Hoc Caput defunctum fortasse est ex Basilicis, non secus, ac illud supra adlatum N. LXXIII.

LXXVI. pag. 378. Περὶ συγγενείας, καὶ γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De adfinitate & com-mutationibus matrimonio natis.* Inc. Ἡ συγ-γένεια γενικὴν ὄνομα ἐστὶ. Def. διὰ πολλὰ τὰ γυναικεία ἀρρώστια ἐκ ἀνδρῶν. Hoc ar-gumentum, quod occurrit etiam in Leun-clavio Lib. VIII. p. 519. sed breviter per-tractatum, in XIV. Capita distributum ex-hibet Codex, suo unicuique diversorum ad-finitatis graduum schemate adposito.

LXXVII. pag. 382. Ερώτημα προτεθέν ἐπὶ Ἀλεξίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῳ, συνεδριαζόντων αὐτῷ Θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Ἀγχιύρας, Κωνσταντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίου Δυρραχίου, καὶ Κωνσταντίνου Χωνῶν. *Quaestio* (de gradibus adfinitatis) *proposita sub Alexio sanctissimo & universali Patriarcha, adfidentibus ei amantissimis Dei metropolitibus, Niceta Ancyrano, Constantino Patraurum, Laurentio Dyrrhachii, & Constantino Chonorum.* Inc. Παρέση Γωάννης Κυβερκλείσιος ἐξ Εὐρύπου. Def. πρὸς Λέοντα τὸν Θεοφιλέστατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον. Huc usque etiam in Leuncl. Lib. III. p. 204. In Codice vero alia multa subnectuntur eiusdem argumenti, & eiusdem fortasse Patriarchae, quorum initium: Πολλὰκις ἡμῖν ἐπὶ ἔλθε τῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνων θαυμάσαι. Finis: καὶ τὸ ἐξῆς αὐτὸς σε αὐτῷ ἐπίλεγε.

LXXVIII. pag. 389. Περὶ γάμων γνῶμη συνοδική. *De matrimoniis decretum synodale.* Inc. Εἰλετό τις νόμος γάμους συνοικῆσαι τῇ θυγατρὶ τῷ διεξαδέλφῳ αὐτῷ. Def. ἀπὸ τῷ τόμῳ κεκάλυται. Non inveni in Leunclavio I. c. Agitur ibi de discrimine, quod intercedit septimum inter, & octavum cognationis gradum: numerantur autem gradus in hunc ferme modum, me genuit Paulus, illum Marcus, & hunc Petrus, ecce tres gradus ex tribus generationibus.

LXXIX. pag. ead. b. Τίτλος ζ'. *Tituli scripti.* Inc. Εἰ μέντοιγε ἀπὸ τῷ ἀγία βαπτίσματος. Def. αἱ ψυχὰς αὐτῶν συνάπτονται.

LXXX. pag. 390. Exhibetur *Schema graduum cognationis*, diligentissime descriptum, quod concordat cum alio, de quo supra pag. 10. N. XCV.

LXXXI. pag. 391. Ποίημα Μιχαὴλ ἀνθυπάτου, καὶ κριτοῦ τοῦ Ἀτταλειώτου. *Opus Michaelis proconsulis, & iudicis Attalioe.* Praeedit Prooemium, cuius initium: Μέλλων, ὦ Δεϊότατε βασιλεῦ, κατὰ τὸ ἐπιτετραμμένον σοι. Finis: καὶ ἔστιν ἡ ἐπιγραφὴ ὕμῳ. Tum index *Titulorum*, quorum primus: Περὶ καταστάσεως ἀνθρώπων, καὶ διαιρέσεως προσώπων, & πραγμάτων, καὶ ποιότητος αὐτῶν *De statu hominum, & divisione personarum, & rerum, & earum qualitate.* Ultimus: Περὶ διανομήσεως νόμου, καὶ περὶ βημάτων σημασίας, καὶ περὶ διαφόρων κανόνων, καὶ περὶ δεήσεων βασιλεῖ προσφερομένων. *De iustitia legis, & verborum significatione, ac de diversis Canonibus, precibusque regi convenientibus.* Quos tamen non eodem modo dividi, ac pertractari animadvertimus, ac editos a Leunclavio in Tom. II. Iuris Graeci, Romani a pag. 1. usque ad pag. 79. ac praecipue circa finem; post enim verba: καὶ κρατεῖ νῦν τοῦτο, καὶ πολιτεύεται, καὶ πράττεται, quae sunt ultima Attaliae Synopseos, in Codice pag. 433. b. alia quaedam subnectuntur, quae inc. O' δὲ κύριος Ρωμανὸς ἐκεῖνος ὁ πρεσβύτερος ἐνομοθέτησεν, ἵνα οἱ δυνατοὶ κοσμικοὶ τε καὶ ἐκκλησιαστικοὶ. Def. κωλύονται γὰρ δύο ἀδελφοὶ λαμβάνειν πρὸς μίαν

(1) Ita corr. supra p. 10. N. XCII.

ἐξαδέλφῳ, ὡσαύτως καὶ θείαν, καὶ ἀνψιάν. His autem pertractantur tituli: Περὶ τῷ μηδύνανθαι δυνατὸν ἀγοράζειν εἰς χωρίον, ἢ ἀγρῶν ἀνακοινώσεις. Περὶ προτιμήσεως Περὶ στρατιωτικῶν τοπιῶν. Περὶ φονευτῶν τῶν προσφενυγόντων εἰς τὴν τῷ Θεῷ μεγάλην ἐκκλησίαν. Περὶ δικαιοσύνης νόμου, κ. λ. qui est ultimus supra relatus.

LXXXII. pag. 430. b. Sequuntur quaedam Novellae, ac primum Νεάρῳ πρώτῳ τοῦ βασιλέως κυρίου Ρωμανῷ περὶ προτιμήσεως Μετὰ β' χρόνων τῆς αὐτῆς βασιλείας, αὐτὴ ἐξετέθη πρώτη πασῶν τῶν νεαρῶν, μὴν Ἀπριλλίῳ, ἔτος 594. *Novella prima Imperatoris Domini Romani de praerogativa Post duos annos imperii eius, haec proposita est prima omnium Novellarum, mense Aprili, A. M. 6430.* (Christi 643.) Inc. Παλαιὸς νόμος ἐστὶ μὴ δένα κωλύσθαι μήτε παρὰ συγγενῶν. Def. κατὰ τοσούτον ἢ ἐκποίησις ἀναιρεῖται. Haec Novella I. Romano seniori ab Cuiacio lib. V. de Feudis p. 229. adscribitur. Exstat cum Ioannis Leunclavii versione, qui tredecim Constitutiones Constantini, primus vulgavit, ad calcem ἐκλογῆς βασιλικῶν Basil. MDLXXV. fol. & in Iure Graec. Rom. T. II. p. 139. & in editione operum Constantini Porphyrogeniti Graece, & Latine vulgata ab Io. Meurzio, Lugd. Batav. MDCCVII. 8. p. 175. & paulum immutatis verbis pag. 184. eiusdem Novellae Epitome ex Mich. Attaliata p. 190.

LXXXIII. p. 438. H' νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τοῦ ἐντος τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν τοῦ τριμήνου παραγγεῖλαι τὴν μαρτυρίαν, ὑπαγορευθεῖσα παρὰ τῷ Σολομῶντι. *Novella Imperatoris Domini Alexii Comneni, ut intra quinque, & decem dies trimestris spatii testes producantur, a Solomone dictata.* Inc. Πολλὰ μὲν δικαστήρια ἀνὰ μέσον Ἀ'ννης. Def. ἐπὶ τῇ συστάσει τοῦ πρατηρίου ἐγγράφου. Succedit *Exemplum latae sententiae*, cuius initium: Ε'πειπερ Ἀ'ννα, ἡ τῷ τελευτήσαντος, κ. λ. Finis: παρὰ τῷ μεγάλῳ Δρυγγαρίῳ ἀκριβέστερον τηρηθησόμενης. Huc usque etiam in Leunclav. Tom. II. a p. 179. ad p. 184. In Codice vero haec pauca subiunguntur: O' ἐμπρησμός ἐ καταλλάσσει τὸν χρεώσῃν τῷ δανείῳ. O' ποιήσας χειρόγραφον ὡς πεντήκοντα λίτρας χρευσίῳ ὀφείλει τριῶν μαρτύρων ὑπογραφὰς ἐντάττειν. ἄλλως γὰρ ἢ χρὴ τὸ τοῖς τὸν ἐρῶσθαι χειρόγραφον τὰ δὲ αὐτὰ, καὶ περὶ ἀποδείξεως ὡς πεντήκοντα λίτρας νομοθετεῖ.

LXXXIV. pag. 441. b. Ψήφος τοῦ πατριάρχου κυρίου Μιχαὴλ περὶ γάμου κεκωλυμένου. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de matrimonio prohibito.* Inc. Ἀ'ν'κοεν ἡ μετρίότης ἡμῶν. Def. ἀναπαυσάμενη κυρία Σισινία τῷ πατριάρχῳ. Leuncl. T. I. Lib. IV. pag. 263.

LXXXV. pag. 442. Ψήφος τῷ πατριάρχῳ κυρίου Μιχαὴλ περὶ γυναικὸς ἱερέως μοιχευθείσης. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de uxore sacerdotis moecha.* Inc. Γωάννης ἔτος ἱερέως ὁ τὴν παρῶσαν γραφὴν ἐπιδίδως σοι. Def. προσενέγκη, καὶ ἀποκαρῇ. Differt multum ab edita a Leunclavio loc. cit.

LXXXVI.

(2) Sic in Codice, in Leuncl. vero Ἀ'τταλειώτου.

LXXXVI. pag. eadem. Κρίσις συνοδικὴ ἐπὶ τῷ κυρίῳ Ἀλεξίῳ τοῦ πατριάρχῳ περὶ γάμων, μὴν Ἀπριλλίῳ 13. ἰνδικτιῶνος 5. ἔτους 594. προκαθημένου Ἀλεξίου τοῦ ἀγιωτάτου, καὶ οἰκουμένης πατριάρχῳ ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τῶν κατηχουμένων, συνεδριαζόντων αὐτῷ Θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Ἀγχιύρας, Κωνσταντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίου Δυρραχίου, καὶ Κωνσταντίνου Χωνῶν. *Iudicium synodicum sub Domino Alexio Patriarcha de matrimoniis, mensis Aprilis die XVII. indictione VI. A. M. 6436.* [Christi MXXXVIII.] *praesidente Alexio, sanctissimo, & oecumenico Patriarcha ad dexteram partem catechumenorum, adfidentibus ipsi piissimis metropolitibus, Niceta Ancyrae, Constantino Patraurum, Laurentio Dyrrhachii, & Constantino Chonorum.* Inc. Παρέση Γωάννης Κυβερκλείσιος ὁ ἐξ Εὐρύπου κ. λ. & concordat cum superiori quaestione sub eodem Patriarcha Alexio proposita N. LXXVII. usque ad illa verba: πρὸς Λέοντα τὸν Θεοφιλέστατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον: post quae, in eadem linea sequitur: Περὶ δαπανημάτων. *De expensis.* Inc. Τῶν δαπανημάτων, τὰ μὲν δι' ἀναγκαίαν γίνεται χρεῖαν. Def. καὶ τῆς τῶν καρπῶν συλλογῆς τῆς. Haec ultima sunt mutila. Vide Leuncl. Lib. III. p. 204.

LXXXVII. pag. ead. b. Νεαρὰ Γουερινιάνος (sic) περὶ ἐκκλησίᾳ κυ'. *Novella Iustiniani de appellatione CXXIII.* Inc. Εἰ τις κατὰ τινος, ἢ πληριοῦ. Def. ἀναφύρεσθαι τε καὶ γυμνάζεσθαι. Haec est pars Capituli XXI. Novellae CXXIII. Quae quidem Novella, ut plurimum inscribitur: *De sanctissimis Episcopis, & Deo amabilibus, & reverendissimis Clericis, & Monachis.* In Indice titulorum Novellarum Iustiniani Constitutionum, quem Cuiacius in principio suarum in eisdem Expositionum adposuit, hunc praefert titulum: *De Episcopis & Clericis.* In editione vero Contii: Περὶ ἐκκλησιαστικῶν διαφόρων κεφαλαίων. Quare titulum supra adlatum περὶ ἐκκλησίᾳ, an Caput tantum XXI. non ad integram Novellam referendum esse nemo non videt.

LXXXVIII. pag. 443. Ἀπὸ τοῦ ε' τίτλου τοῦ κ' βιβλίου τῶν βασιλικῶν, κεφάλαιον β'. *A quinto titulo Libri XXV. Basilicorum, Caput secundum.* Inc. O' γενικὴν ἐποδήκην ἔχων. Def. εἰς μόνον τὸ πρῶτον προτιμῶμαι σου. Exstat in Basilic. T. IV. p. 58.

LXXXIX. pag. eadem. Ἀπὸ τοῦ πρώτου τίτλου τῷ κ' βιβλίῳ, κεφάλαιον ρέ'. *A primo titulo Libri XXIX. Caput CXV.* Inc. Νομοθετεῖ ἡ διάταξις ὕμῳ. Def. ἡ δὲ ἀπαίτησις μήτε. Exstat in Basilic. T. IV. Cap. CXIX. p. 542. & definit in med. pag. 544.

XC. pag. 446. Αἱ λέξεις τῶς τῷ βιβλίῳ κατὰ ἀλφάβητον. *Diastiches* (Latinae nimirum in Nomocanone & Basilicis receptae) *huius Libri, litterarum ordine.* Inc. Ἀ'κίωρ, ὁ ἐνάγων. Ἀντικίωρ, ἀντιγραφεύς. Ἀ'εσηματα, ἡ διατιμημένη. Ἀ'δουκεντίκια, ἐπιμερδεῖς. Ἀ'δνατικοί, τὸ τῶν ἀνιόρων ἐξ ἀβένων γόνος. Ἀ'δυτεύσας, εἰσερχόμενος, ἢ ἐμβατεύων. Ἀ'δίτινος, εἰσόδος. Ἀ'νιάλην λέγατον, ἐτήσιον λέγατον, ἢ

γραπτήσιον καταβολή. Ἀ'διφάνδευτον, ἀδιενδίκητον. Ἀ'δρεπόνσιον, εἰς ἀπόκρισιν τινά. Ἀ'δναμίαν, κατ' ὄνματος διέρχεσθαι. Ἀ'υδιτόριον, ἀκροάσιμον, ἢ ἀκρατήριον. Ἀ'ντικισεμπορίβους, τὰς παλαιὰς καίρας.

Βινεράβηλεμ, τὸ σεμνότερον. Βαλαμπάρης, ὁ κατὰ θέλησιν τῶν δύο μερῶν ἔξωθεν τῷ δικαστήριῳ διδόμενος ὄρκος. Βονογραζία, καλὴ ἀγάπη. Βοναφίδε, τῇ καλῇ πίσει. Βελανίω, ὄνομα ἑνὶ καλῶμένῳ. Βενεφίκιον, πᾶν δῶρημα, ἢ εὐεργέτημα. Βρέβιον, ἡ κατ' ἐπιτομὴν γραφή, ἣν ἢ σύντομος γραφή· βρεβίω γὰρ κατὰ Λατίνους τὸ τέμνω, καὶ βρεβίτα ἡ συντομία, κ. λ. Earum ultimae sunt, quae a littera φ incipiunt, nimirum: Φίσκος, ὁ δημόσιος. Φάντα, τὰ γινόμενα, καὶ πραττόμενα, ἣν ὁ τράπος τῷ πράγματι. Φισκοῦσθαι, δημοσιεύσθαι. Φιδεκομίστριον, τῇ πίσει. Φαμήλια, λαβὲ. Φιδεράτος, ὁ μογος. His aliae subcedant eiusmodi voces nullo ordine, earumque explicationes. Inc. Ἀ'νευ ἐκταρίῳ, ἄνευ τῷ ἔκτῳ τῆς λίτρας, ὃ ἐστὶ τῶν ἰβ' νομισμάτων. Def. χώρα δὲ αὐτῇ φθειρομένων, ἢ ἐναλλασσομένων πραγμάτων. Quid simile habetur in Bibl. Caesar. Vindobon. apud Nesselium Tom. V. p. 53. num. 31.

Quum secundi, atque huius ultimi Codicis recensio protrahi nimirum necesse fuisset, si tum textus, tum interpretationis initium, ac finem adnotare separatim voluissimus, brevitati consulentes, ibi tantum duximus hac utendum maiori diligentia, ubi Codicem discrepare ab editionibus deprehendimus. Quod si plenior adhuc curiam, magisque enucleata probeetur recensio, quum in sequentibus Plutei aliae eiusmodi obcurrant Canonum Collectiones, nulla brevitatis habita ratione, singula nos invicem seiuncta daturus pollicemur. Interim monitum volumus lectorem, voci ἐκδόσεων, quam supra p. 76. N. LIII. Lacine reddidimus de *expensis*, melius de *alienationibus* convenire.

Codex Graecus chartaceus Ms in fol. Sec. XIV. perspicuus scriptus, & optime servatus. Constat fol. scriptis 448

Ne tota haec pagina vacua supersit, non iniucundum erudito lectori fore censuimus, heic Theodori Balsamonis versiculos quoddam inferere, quos in recensione Codicis II. huius Plutei §. C. p. 11. tantum innuimus, quum neque in eiusdem Syntagmate Canonum, neque in Guiljelmi Beveregii Pandectis Canonum, nec denique in Henrici Iustelli Bibliotheca Iuris Canonici Veteris habeantur, eoque libentius id facimus, quod ita sunt per compendia conscripti, ac vetustate iam evanescentes, ut luce donatos ab interitu pene vindicare illos videamur.

Τῷ Βαλαμῶντος ἐπίλογος εἰς τὸν νομοκάνονον διὰ σίχων ἰάμβων.

Balsamonis epilogus in Nomocanonem versibus iambis.

Τὴν Μωσαικὴν ἀναμετρήσας πλάνην
Ε'ρημοβατῶν εἰς ἀνιμοπραξίας
Ε'πὶ χρόνους δις εἴκοσι, ἢ καὶ πλέον,
Λ

Γά-

Πάσης μὲν ἄλλης κοσμικῆς εὐπραγίας,
Ὡς εἰ τροφῆς μετέσχον ὑπερπλησίως.
Μενναδοῦντος τῷ Θεῷ μοι τὴν χάριν.
Μόνῃ δὲ τὴν γῆν, ἣν ἐπηγγείλατό μοι
Χεὶρ κυρίου Χρίστου Χριστὸς κυρίου,
Οὐκ εἶδον ὡς ἐκφυλὸς Ἰσραηλῆτις.
Ἡ μᾶλλον ἀχάριστος Ἰσραηλῆτις.
Κἄν γὰρ ἀνέχθην εἰς πόλε μέγα πλάτος,
Ἀλλ' ἂν παρείθην ἐντροφῆσαι τῷ πλάτει,
Καὶ καὶ ἀνέλθον εἰς τρίτη θρόνον κλέος,
Ἀλλ' ἂν ἀπῆλθον ἀπολαῦσαι τῷ θρόνῳ.
Τὸ πλάτος ἔν μοι τῷ πόλῳ μετεγράφη
Πρὸς τιμῆς χάριτον δὲ μετρεμένην,
Καὶ τὸ κλέος κατήλθε τῷ τρίτῳ θρόνῳ.
Πρὸς θρόνον ἐμπρέψαν τοῖς θρηνημένοις.
Οὕτω δὲ τέτων ἐκ Θεῷ δεδομένων,
Οὕτ' ὁ πλατυσμὸς τῶν λογοχλαϊνίδων,
Οὕτ' ἡ κελύπτρα τῶν λογικοπρακτέων
Εἰς γῆν ἀπερρύσαν ἀπαντοφθόρον,
Ὡς εἰρία φθίνοντος σατρῶς διφθέραι,
Ἀλλ' ὡς ῥάκος δύσχητον Ἰσραηλίτη

Αἰγύπτιον φεύγοντος ἀκαθαρσίαν.
Εἰς παρ' ἡμῖν ἐντεθησαυρισμένα
Εἰς δῆγμα λοιπὸν εὐνοικῆς καρδίας
Τὰ πικρία, δίδωμι ταυτὶ τῷ νόμῳ
Τοῖς συναδελφοῖς πατριαρχολεύταις,
Οὐχ ὡς Μωϋσῆς τὰς θεογράφας πλάκας,
Ἀλλ' ὡς Ἰακώβ τὰς Ἰωσήφ χλαμύδας
Ἐκ κανονικῆς ἐξυφανθείσας κρόκης
Κἄν τῷ νομικῇ σημονισθείσας μίτη,
Τῷ γὰρ Ἰωσήφ τὸν διδασκάλον λόγον
Λάκκος κατέσχευ ἐθνικῆς κακουργίας,
Καὶ γλωττοκάνη Περσικῆς ἀπιστίας.
Εὐξασθε γὰρ μοι Λευιτῶν ἅπαν εἶφος,
Καὶ γὰρ δι' ὑμᾶς ἀπελευκάνθη πλέον
Τῶν κανονικῶν ἡ διδαγματεργία
Ἀμαρτιῶν καθαρσιν εὐμενεσέραν,
Καὶ ψυχικὴν ἑλλαμψιν ἐμμελεσέραν.
Τὸ γὰρ ἰδεῖν με τὸν λαχόντα με θρόνον
Τὴν γῆν Χαναάν τὴν θεωρυμένην
Ἀπηγορεύθῃ μὴ μάτην γονυκλίτει.

FINIS PLVTEI QVINTI.

Clementis Alex. Stromata Cod. III Sec. XI PLVT. V

Specimen Praefationum Cod. IX Cate. Tab. I
nam in IV Propb. Maior. continetur Sec. II pag. 82.

I. **ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ:**
ΕΞΗΘΑΝ ΕΙΝΔΙΑΛΑΜΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣΟΥΑΡ ΒΑ
ΡΟΝΦΙΛΟΤΟΦΙΣΕΛΛΗΝΑΣΕΙΡΑΙ ΠΡΟΣΕΙΣ ΕΡΗΤΡΑ
ΦΗ ΟΨΑΟ ΤΟΥΤΟ ΔΙ ΟΛΙΓΩΡΔΕΙ ΧΘΙΣΕΤΑΙ ΟΥΓΑΡ
ΜΕΡΟΜΤΑΙ ΠΑΡΑΔΟΞΑΤΕΡ ΠΑΡΗΜΥΡΓΟΡΟΝΗΛΩΝ
ΑΠΟΜΕΜΟΝ ΜΥΣΩ ΑΝ ΑΓΡΑΦΕΙΝ ΑΥΤΩ ΠΑΡΑΣΤΗ
ΣΟΜΕΝ ΠΡΟΣΟΔΟ ΤΑΚΡΕΙΩΤΑΤΑΤΩΡ ΔΟΞΜΑΤΩΝ ΟΚΔΩ
ΡΟΥ ΜΕΡΟΙΟΚΑΙ ΠΑΡΑΧΑΡΑΑΝΤΑΣ ΠΕΡ ΟΓΘΝΕΤΕΩ

Cod. V Sec. XI Psalterium continens

II. **ΙΜΑΤΙΕΦΡΥΑΖΑΝΕΘΗΝΕΙΑΙ ΜΑΙ**
ΟΙΕΜΒΡΕΤΗΣΑΜΚΕΡΑΙ:
ΠΑΡΕΦΗΣΑΝΟΙΔΟΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ:
ΚΑΙ ΟΙΔΑΡΧΟΜΕΝ ΤΩ ΣΥΜΗΧΘΗΣΑΜ
ΕΠΙ ΤΟ ΑΥΤΟ:

Specimen Tactus Prophetici Cod. IX

V. **✠ ΟΡΑΣΙΣ ✠**
ΡΑΣΙΣ ΛΥΩΘΗΝ
ΣΑΪΑΣ ΙΔΟΣ ΑΙ
ΜΑΟΣ. ΕΝ ΤΩ ΔΕ ΛΑ
ΤΑ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΑ
ΑΣ ΔΕ ΛΑΤΑ ΙΛΗΜ.
ΘΡΥΑΣΟΙ ΜΑΙ Ο
ΘΙΟΥ ΣΙΩΑΘΑΜ
ΣΧΑΣ ΔΕ ΘΕΙΟΥ.
ΟΙ ΔΕ ΜΑΙΣΙΔΑΡ
ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΑΣ

III. **ΑΧΩΝΗΜΑΣ ΤΗΣΟΥΑΡ ΦΗ**
ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΗΣΟΥ ΔΕ ΜΑ
ΕΥΧΑΔΑΙ ΧΗΧ ΤΟ ΤΗΣΟΥ
ΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΗΣΟΥ ΜΩΣΕ
Σ ΤΟ ΤΗΣΟΥ ΔΙΔΑΚΑΛΙ ΧΗΧΙΟΙ

Dionysii Areopagita Cod. XIII Sec. XII

VIII. **ΑΩΑΔΟΘΟΣ ΑΝΘΗΛΙΑΙ ΠΑΜ ΔΩ**
ΡΗΜΑΤΕΛΕΘΟΝ, ΑΨΩ ΘΩΜ ΑΙ ΚΑΤΑ
ΜΑΙΜΟΡ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΦΩΤΩ.

Specimen Carminum Cod. IX

VII. **ΘΡΗΝΩΝ ΠΡΟΦΗΤΑΚΗ ΜΕΤΑΚΛΙΩΝ ΠΙΟΛΗ**

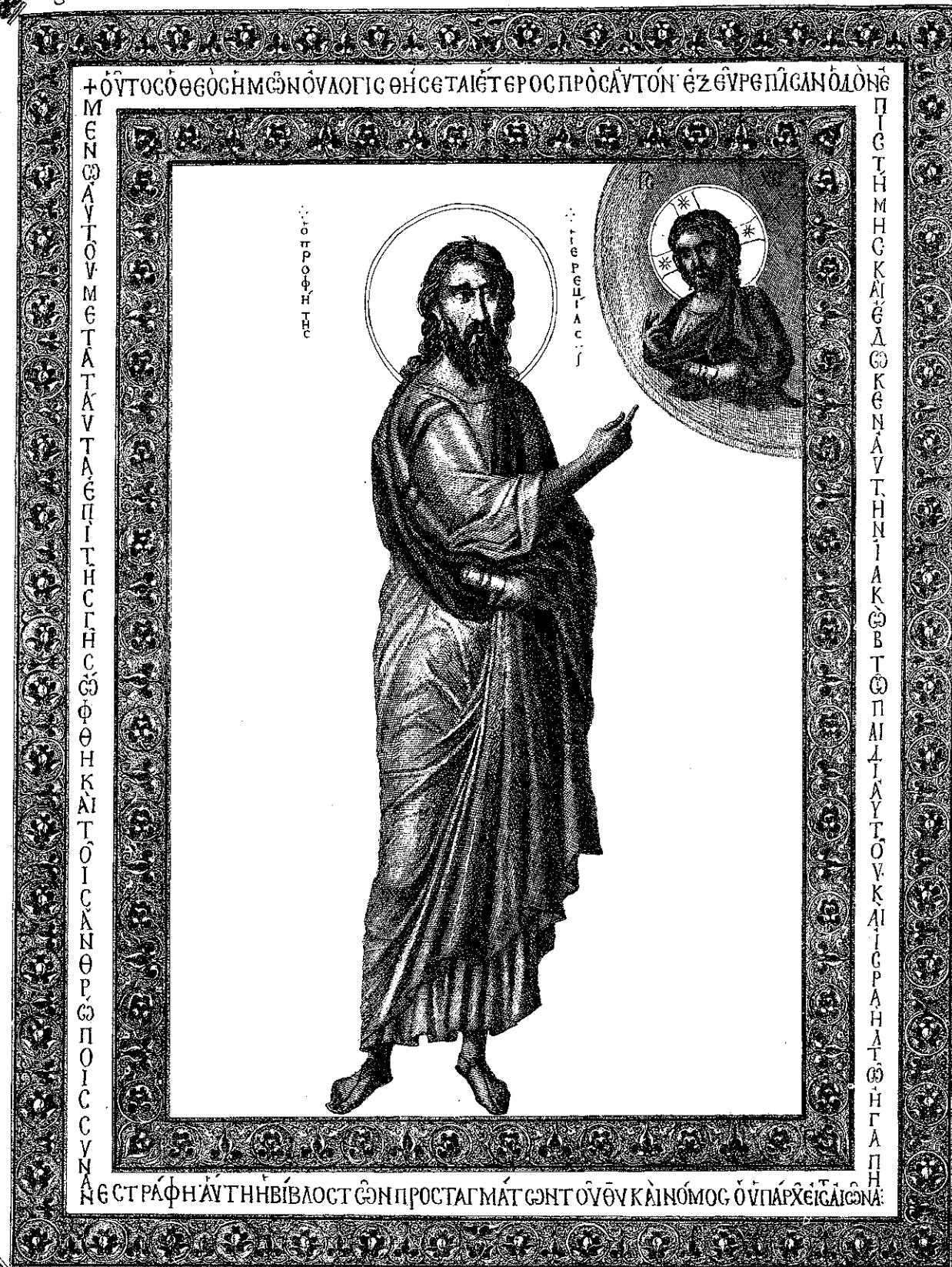
Specimen Expositionum Cod. IX

VI. **✠ ΟΡΑΣΙΣ ΑΚΑΤΑΙΟΥΔΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΙ ΕΡΟΥΣΑΛΗΜ: ✠**

ΤΩΝ ΠΑΡΗΜΥΡΑΔΗΤΗΡΙΑΝ ΤΩ ΕΡΑΓΕΛΑΤ ΤΩ ΕΛΛΗΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΑΙΘΗΤΩΡΑΣΙΣ ΑΙΜ. ΣΤΕΧΤΩ ΦΩΡΑ ΔΙΔΑΚΑ
ΔΥΜΑΤΕΡ ΜΑΙΜΟΡΙΑΣΙΩ ΔΙΔΑΚΑΤΩ. ΣΤΕΧΤΩ ΦΩΡΑ ΔΙΔΑΚΑΤΩ. ΣΤΕΧΤΩ ΦΩΡΑ ΔΙΔΑΚΑΤΩ. ΣΤΕΧΤΩ ΦΩΡΑ ΔΙΔΑΚΑΤΩ.

Catena in Psalmos Cod. XIV Sec. XII

IX. **ΦΑΛΜΟΣ ΟΩ** **ΣΙΜΕΩΣ ΤΩ ΑΨΑΦ:**
ΕΡΤΑΝΑ ΤΑ ΤΗΣ ΔΕΘΟΥ ΤΑ ΤΩ ΑΡΙΘΜΩΝ ΙΣΤΑ
ΤΟΥ ΑΠΕΡΡΟΜΟΥ ΦΑΛΛΗ ΤΩΝ ΔΕ ΦΑΛΜΩΝ.

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

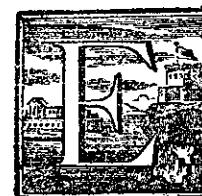
PLVTEVS VI.

CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSRIPTOS XXXIV.

PRAETER VNVM SYRIACVM ET EDITVM.

C O D E X I.

E V A N G E L I A.

Vangelium sanctum Domini nostri Iesu Christi, conscriptum a quatuor Evangelistis sanctis, idest, Matthaeo, Marco, Luca, & Iohanne. Romae in typographia Medicea characteribus Arabicis A. MDXC.

Cod. impr. in charta caerul. fol. cum figuris. Constat pag. 368.

E T A Γ Γ E Λ I A.

E V A N G E L I A.

COD. II. Codex hic venerandae vetustatis, Evangeliarium continet cum accentibus, notisque musicis cynnabari delineatis, quibus nimirum Graeci in sacris persolvendis, ad varias vocum inflexiones indicandas utebantur; unde non abs re docti cuiusdam manus in prima adscripsit pagina: *Liber cantus Ecclesiastici*, de quo uberrime pertractarunt Martinus Crusius in Turco-Graecia p. 197. Wolphangus Gudlingius ad Eustratii Ioannidis Zialowschi delineationem Ecclesiae Graecae, editam Norimbergae A. MDCLXXXI. 8. Leo Allatius in duabus Dissertationibus de Libris Ecclesiasticis Graecorum, Parisiis MDCXLIV. 4. & clariss. Montefalconius Palaeogr. Graecae Lib. III. Cap. ult. p. 260. & Lib. V. Cap. III.

Quum vero in hoc Pluteo quamplures Evangeliorum Codices occurrant, quorum meminit Iac. le Long in Biblioth. Sacra T. I. & clariss. Io. Lamius in Libro de Eruditione Apostolorum editionis Florentinae A. MDCCXXXVIII. 8. Cap. XIII. Sect. I. §. II. III. IV. V. & VI. quaedam de prisca Evangelii lectione, ab Ecclesia Graeca recepta, ad huius, & aliorum Codicum illustrationem obiter adtingam. Differt igitur hic liber, quem *Εὐαγγέλιον* vocant, a quatuor Evan-

geliis, quod haec continuatam historiae seriem, neque alterius interruptam verbis continerent: ille vero ea omnia quidem haberet, sed in certas divisa partes, & sectiones, quas Graeci *τμήματα*, *μέρη*, *περίκοπες*, *ἀναγνώσεις*, *ἀναγνώσματα*, Latini *Lectiones* vocant, ad singulorum dierum, ac praecipue festorum, usum adcommodata, modo unius, modo alterius Evangelistae contextu, quandoque etiam pluribus in locis prout opus erat, interposito; ita tamen, ut Evangelicam seriem non prorsus interromperent. Exceptis enim quibusdam solemnibus festis, quae peculiare sibi adfiscerent Evangelium, in reliquis anni diebus ita illud partiri consueverant, ut unius prius Evangelistae contextum in memata dividerent diebusque aptarent; postmodum alterius continuarent, donec omnia absolverent, diebusque Dominicis ab Evangelii scriptore nomen imponerent. Dicebant enim: *ἡ πρώτη κυριακή τοῦ Ματθαίου*, *ἡ δευτέρα τοῦ Ματθαίου*, *prima Dominica Matthaei*, *secunda Matthaei*; & sic de ceteris, ut egregie edocet Leo Allatius in Dissert. I. de Libris Ecclesiast. Graec. ex qua etiam habemus totum Ioannis contextum, septem integris hebdomadibus perlegi, quae a magna Paschatis Dominica, tribus exceptis diebus, numerentur; Matthaei a feria secunda post Dominicam Pentecostes, ad subsequentem Parasceven Exaltationis diem festum, absolviue hebdomadibus septem & decem: harum undecim, singulis diebus Matthaei lectionem continuari, a duodecima, quinque tantum diebus Marci lectionem adsumi, sabbatis, & Dominicis Matthaei restitui, usque ad hebdomadem decimam & septimam; dummodo haec postrema inter Paschale tempus incideret; sin minus, non legi: Lucae Evangelium a feria secunda, quae Dominicam post Exaltationem excipit, & integris hebdomadibus duodecim continuari; ab initio deci-

decimae tertiae, Marci percurri in reliquis diebus, sed sabbatis & Dominicis, Lucae; Marci tandem inter Matthaei, & Lucae resumi; quod vero superest, sabbatis & Dominicis Quadragesimae absolvi. Idipsum aperte innuit Theophanes initio Homiliae V. pag. 27. ubi haec ait: Οὕτω γὰρ ἀνωθεν οἱ πατέρες ἐπενοήσαντο, ὥς ἐκφωνεῖσθαι μὲν τὸ κατὰ Ἰωάννην ἀπ' αὐτῆς τῆς λαμπρᾶς ἀναστάσεως, μέχρι τῆς ἐορτῆς, κατ' ἣν ἡ τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐορτάζεται καθόδος· ὃ δὲ ἵερος Μαρθαῖος ἐυνέγραψεν ἐκείθεν ἀρχόμενον τῷ τέλει τῷ ἐνιαυτοῦ συγκαταλήγειν· τὸ δ' ἐντεῦθεν μυσταγωγείσθαι τὴν ἐκκλησίαν ὑπὸ τῷ μεγάλῳ Λυκᾷ, μετέντος τῶν νηστειῶν τοῦ καιροῦ Μάρκῳ τῷ Θεοκλήρῳ. Plura hac super re doctissimus Suicerus congeffit in Thesaurο Ecclesiastico V. Εὐαγγέλιον, ad quem eruditum lectorem remittimus.

Quoniam vero frequens in multis N. T. aliisque sacris Codicibus, huius praesertim Plutei, sit mentio τῶν εἰχῶν, idest versuum, ac Capitum, aliquid etiam circa hanc εἰχομετρίαν adtingendum existimo. Graecis mos erat antiquitus per εἰχῶν, seu versiculos, orationis partes distinguere: εἰχῶς autem non integram designabat periodum; sed eam partem, licet perquam minimam, ubi iam sensus aliquis, quamvis imperfectus, & inchoatus esse videbatur; adeo ut in una periodo tres, quatuor, immo quinque, sex, aut plures εἰχοι numerarentur, aliquando plures, interdum, uti ratio postulabat, pauciores. Horum exempla prope innumera sunt in libris praesertim Biblicis Mss. dummodo vetustatem redoleant, ut egregie ostendit clariss. Bernardus Montefalconius in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 28. qui etiam Codicem Bibliothecae nostrae memorat, Gregorii Theologi Opera continentem, de quo inferius, ubi versuum numerus in fine cuiuscumque Orationis adnotatur.

Apostolos, & Evangelistas absque ullis Capitum distinctionibus sua edidisse scripta, una est omnium eruditorum opinio; at quo tempore, quibusve auctoribus in libros N. T. investita sit huiusmodi partitio, non satis liquet. Antiquissimam certe Sacrorum librorum divisionem esse illam, quam post Ammonium Alexandrinum Eusebius Caesariensis ad Evangelistarum conciliationem, ope quorundam Canonum excogitavit, quae etiam habetur in celeberrimo Codice Syriaco Seculi VI. huius Bibliothecae Plut. I. N. LVI. recte notat diligentissimus Ecclesiasticarum scrutator antiquitatum Morinus Lib. II. Exercitationum Biblicar. Exercit. XVII. Cap. III. id modo concedat, fieri potuisse, ut Eusebii quoque temporibus aliae tam Evangeliorum, quam reliquorum N. ac V. T. librorum partitiones ab aliis Patribus privatum in usum adinventae fuerint, atque adhibitae. Quum enim nullae sacri textus divisiones ab eiusdem auctoribus profuissent, Ioannes Croius animadvertit in Libro Observationum Ecclesiasticarum

Cap. VII. liberum unicuique fuisse, eam sequi, aut edere partitionem, quae sacro textui convenientior, sibi que commodior videretur. Hinc autem factum arbitramur, ut ex pluribus, quae olim fuerunt sacrorum librorum divisionibus, aliae quidem sequiori aevo obsoleverint, aliae perpetuo in usu apud Graecos vigerint, illae nempe, quae adcuratiores ceteris utilioresque videbantur, aut quas insignioris alicuius Ecclesiae auctoritas, ususque probasset.

Evangeliorum divisio cum Titulis, & Capitibus Eusebianis, utpote Alexandrinae Ecclesiae usu comprobata, ceterisque commodior, quum in omnes fere Graecorum Codices fuisset investita, totius Ecclesiae Graecae paullatim communis quodammodo evasit. Epiphanius in Ancorato Cap. I. & Caesarius Gregorii Nazianzeni frater Dialogo I. Interrog. XXXIX. Evangelis tribuunt Capita mclxii. Vnde patet ea aetate receptam Eusebii divisionem fuisse, Canonibus ab eodem inventis adcommodatam. Sed Titulorum apud ipsos nulla mentio, de quibus tamen loquitur posteriorum longe temporum scriptor Suidas, dum inquit: Τίτλος διαφέρει κεφάλαιον, ὃ δὲ μὲν Ματθαῖος ἔχει τίτλος ἐν κεφάλαιον πνεῦ· ὃ δὲ Μάρκος τίτλος μὴ κεφάλαιον λς. (lege σλς.) ὃ δὲ Λυκάς τίτλος πγ' κεφάλαιον τ μ η'. [lege τ μ β'.] ὃ δὲ Ἰωάννης τίτλος ιη' κεφάλαιον σλβ'. Titulus differt a Capitulo: & Matthaeus quidem titulos habet LXVIII. capitula CCCLV. Marcus habet titulos XLIX. capitula CCXXXVI. Lucas titulos LXXXIII. capitula CCCXLII. Ioannes titulos XVIII. capitula CCXXXII. Haec Suidae distinctio, ut laudatus inquit Morinus, nil aliud est, quam Eusebianae distinctionis, modo Titulos excipias, commemoratio. Quod autem Alexandrinae Ecclesiae auctoritate Tituli Eusebianis Capitulis superadditi fuerint, conici etiam potest ex Anglicano vetustissimo Codice, qui Alexandrinae Ecclesiae olim usibus inferviebat, quique deinde a Cyrillo Lucari Patriarcha, Carolo II. Angliae Regi datus est muneri, ut ex Ioannis Ernesti Grabii Praefatione Cap. I. §. 5. editioni eiusdem Codicis praemissa Oxonii mdcxvii. fol. videre per se quisque potest.

Post primam hanc Evangeliorum divisionem antiquus scriptor, cuius nomen ignoramus, Paulli Apostoli Epistolas digessit in Capita, eisdemque Titulos adiecit, Arcadio IV. & Honorio III. Cos. hoc est A. C. cccxcvi. Colligimus haec omnia ex Euthalio Sulcensi Episcopo in Praefatione ad Paulli Epistolas Cap. II. Ipse etiam Euthalius, qui floruit, non A. C. cccxcvi. ut ait Guilielmus Cave in Libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, sed A. cccclviii. operam suam contulit in Paulli Epistolis versibus distinguendis, vitamque suam ultra A. cccxcx. produxisse, ex eo conicimus, quod lucubrationes suas Athanasio iuniori, Alexandrino Episcopo, inscripserit, qui eo anno sa-

cris

cris infulis decoratus fuit. Nec Prologum unum in Paulli Epistolas, & in Apostolorum Actus Commentaria tantum exaravit; sed illas quidem, quum Diaconi munere fungeretur, hos vero una cum Catholicis Epistolis, sacerdotii iam auctus dignitate, Lectionibus, Capitibus, ac versiculis distinctis, argumentis, Capitulorum indicibus, atque catalogis auctoritatum Sacrae Scripturae, quae in ipsis laudantur, inlustravit. Horum omnium partem primus edidit Franciscus Card. Ximenius in celebri Complutensi Bibliorum editione. Laurentius autem Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Ecclesiae Graecae, Romae mdcic. 4. integrum Euthalii opus protulit, egregieque de eo praefatus est. His praemis, ad Codicis recensionem progrediamur, in quo non est quaerendus ille ordo, qui in vulgatis hodie obrinet exemplaribus. Nam ab Ioanne orditur, incipitque pag. 1. Εὐ ἀρχῇ ἢ ὁ λόγος, quem sequitur mox Matthaeus p. 45. ita: Εἶπεν ὁ κύριος, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνδὲ τῶν μικρῶν τούτων. Tum Marcus p. 103. b. Εὐ ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Denique Lucas pag. 134. b. Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, Ἡρώδης ὁ τετράρχης, κ. λ. cui iterum p. 194. aliae ex Marco pericopae succedunt, eo nimirum ordine, quem supra fufius explicuimus. Has lectiones, anni feriis, Dominicisque adcommodatas, quae ad p. usque 296. b. progrediuntur, excipiunt illae, quae diebus aliis Deo, Sanctisque eius dicatis, a Septembri usque ad Augustum occurrentibus recitabantur, heinc einde ab Evangelistis desumptae: quae fere omnia cum edit. Veneta A. mdcx. apud heredes Christophori Zanetti fol. quam & in huius, & in aliorum Evangeliariorum recensione consulimus concordant. Vid. Alla-

ΤΩΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩΙ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩΙ ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ ΗΜΕΤΕΡΩ ΚΥΡΙΩ ΚΑΗΜΕΝΤΙ ΖΩΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΚΡΩ ΑΡΧΙΕΠΕΙ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΧΑΙΡΕΙΝ ΠΑΝΤΟΤΕ.

(2) Sic in A. Ἄλλος μὲν ἄλλα τοῖς φίλοις φέρεται δῶρα, ὅσον λίθων ἑλλαμψιν, αὐγῇ μαργάρων, χρυσὸν καθαρὸν, ἄργυρον, πέπλων χάρην, Ἄ' πραγμάτων κίνησις, ἢ δῶμα φθόνη, Ἡ' κλῶψ ἀφανής, ἢ τυραννὶς ἀρπάζει. Τάχα δὲ καὶ σὺς εὐτελής ἐφερπύσας, τὰ τῆς ὕλης εὐνοσμά βοσκῆθήσεται. Εἰ γὰρ δὲ φωνᾷς τοῦ Θεοῦ προσκομίζω

tium l. c. Io. Suicerum in Thesaur. Ecclesiast. V. Περιεπὴ, & clariss. Card. Ios. Mar. Thomasi in Praefat. ad Sectiones Veteres Sacrorum Bibliorum nuperae edit. T. I. Romae mdcclvii. 4. Ex his constat, volumen hoc templorum usibus olim infervisse; ideoque etiam summo paginarum margini feriarum, ac dierum dominicalium, quibus unaquaque pericopa legenda est, numerum adscriptum fuisse. Lucae autem initio adduntur praeterea haec verba, ἦτοι τὰ νέη ἔτος, vel novi anni, quae quid sibi velint, ex quadam scriptoris nota eius Evangelio praemissa p. 134. b. dignosci potest. Ea sic habet: Δέον γινώσκειν, ὅτι ἀρχεται ὁ Λυκάς ἀναγινώσκεισθαι ἀπὸ τῆς κυριακῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν· τότε γὰρ καὶ ἡ σήμερις γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος. Sciendum est, initium Lucae praelegendi fieri a Dominica post Exaltationem. Tunc enim quotidianum officium sit, quod vocatur novus annus. Sed tertiam partem huius Codicis a p. 213. usque ad finem, multo recentiori manui debemus, & in eius scriptura accentus, & interpunctionem ad hodiernam rationem esse formatam animadvertimus. In fine Graeco more scriptor adiecit: Εὐ ταῖς εὐχαῖς σε μέμνησόν μοι πᾶτες τῷ εὐτελῆς ἱερέως Γεωργίου τοῦ Μαρκοῦ, καὶ ἀμαρτωλοῦ. In tuis precibus pater memento mei vilis sacerdotis Georgii Longi, & peccatoris. De hoc Georgio Longo, qui Sec. circiter XV. floruit, consulendus Montefalconius Palaeogr. Graec. L. I. C. VIII. Hunc tam nitidum, ac bene servatum Codicem Clementi VII. P. M. Arsenius Monembasiae Archiepiscopus, Carmine Graeco in fronte Codicis, ab eodem, ut videtur, exarato, adiecta item e regione Latina versione, dedit muneri; quod nos, Homericō more, in studiosorum gratiam heic subiiciendum putavimus.

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO DOMINO D. NOSTRO DOMINO CLEMENTI VII. S. R. ET CATHOLICAE ECCLESIAE SUMMO PONT. ARSENIUS MONEMBASIAE ARCHIEPISCOPVS IN DOMINO GAVDERE SEMPER.

Alius quidem alia amicis dona fert, [tarum, Videlicet lapidum nitorem, fulgorem margarinarum purum, argentum, vestimentorum gratiam, Quae rerum motio, vel invidiae opus, (tiam, Vel fur obscurus, vel tyrannis rapies. Forte autem & tinea minuta adrepens, Materiae ornamenta depascetur. Ego vero Dei voces adporto

Κλή-

(1) Arsenius filius Michaelis Apostoli Byzantini, de quo vide Fabricium in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 41. Tom. X. p. 222. natus est in Creta insula, quo se exsul e Graecia suus receperat pater. De eius Violaria Compositione, seu Lexico Philologico, aut Alphabetica Sylloge Phrasium, Sententiarum, Proverbiorum, Historiarum, Fabularum &c. e Graecis hausta scriptoribus agemus in recensione Cod. XXVI. Plut. IV. in calce huius voluminis Scholia Graeca in VII. Euripidis Tragoedias collegit; eaque Graece edita Venetiis mdcxv. 8. Paulo III. Pontifici consecravit, Epistola, querelarum plena, in qua & Graecam gentem, seque potissimum contemni fremit. Μάχονται Ἀγῶνται Χριστιανοί, ἀμφοτέρω δὲ τοῖς ταλαιπώροις Γραικοῖς... ἡμεῖς δὲ δούμοι Μεγαρίται. Iam quantum decimum annum meliorem fortunam frustra expectasse se apud Leonem X.

exposulat. Ταῦτα δὲ καὶ τοιαῦτα ἐν Ῥώμῃ πεντακδικατοῦ ἔτους ὄμειν τὰτὶ γινώσκοντες ἰσχυρῶς καὶ παρρησιαστικῶς παρατρῶντες ἡμεῖς. Οὗ οὐκ ἐστὶν τοῖς συναχθεῖσι προμνησκόντων τὰς ἡμετέρας προστάξεις, ἥτις ἐς τὸδε μὲν νεκρά. Addit etiam non fore iniquum, si in tantum Cardinalium numerum unus etiam, vel alter Graecus cooptetur; καὶ τοιούτοις ἀποκρίνεται ἢ ἢ ἢ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν τοσούτοις παντοδαπῶν ἐνδομυμνείσαι τῶν Καρδινάλιων. Anno proximo mdcxv. ē vivis ereptus est, ut observat Lambecius Lib. VII. p. 236. seq. A Latino quum faret partibus, Graecis suis invisus maxime fuit, ut narrat Manuel Malaxus in Turco-Graecia Lib. II. p. 146. Eius Syntagma Logicum MSS. in Bibliotheca Caesarea Vindobonensi, Apophthegmata, aliaeque eius ingenii monumenta memorat Fabricius l. c. p. 491. & Vol. VIII. p. 838.

Κλήμεντι Ρώμης τῷ παναγιωτάτῳ
Οἰκουμένικῳ πατρὶ, καὶ διδασκάλῳ
Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, καὶ τῆς ἐσπέρας,
Οὐκ, παντάνασσα, παρθενομήτορ, κόρη,
Παῖς, τράπεζα, ῥάβδος, λυχνία, κλίμαξ,
Κλίμη, κιβωτὴ, νεφέλη, λαβὶς, θρόνος,
Δείξον φοβερὸν πᾶσι τοῖς ἐναντίοις,
Καὶ κόσμῳ πᾶσι, ἐμπύλα τράπεζά τε,
Στηριζέ ῥάβδῳ, λυχνία φῶτιζέ τε,
Ἀνάγε κλίμαξ, ἀνάπαυέ τε κλίμη,
Τήρει κιβωτὴ, νεφέλη λάμπρυνέ τε,
Λαβὶς τε προσλάβειν, καὶ τίμα θρόνον,
Τὸ θαυρικὸν σημαντρον ὡς ἀρᾶς τάχος,
Ἀκινδύνῳ φάλαγγι τῷ βασιλέως,
Τὴν πᾶσαν ἐμπλήσειε τροπαίων χθόνα,
Πόλεις τ' ἀνασώσειε τὰς Ἑλληνίδας,
Γραικῶν τ' ἀναστήσειε τὴν Ἐκκλησίαν,
Τέλος τελοῦσαν, οἱ μοι, τοῖς ὁλεθρίοις,
Καὶ θυσίαν ἄνωμον ἐν Ρώμῃ νέα
Ἀναπέμψειε τῷ Θεανθρώπῳ Λόγῳ.
Ναὶ παντάνασσα, ναὶ παντοκράτορ Λόγε,
Κόγῳ παρήν τῶν ὑπηρετῶν εἰς,
Ὁ πλεῖστα πάσῃ τῇ ἐνώσεως ὑπερ.
Θεὸς δὲ φωνᾶς οὐδ' ὁ πᾶς κρύψει χρόνος,
Αἰ τῇδε τῇ πυκνίδι προσφῶς κείνται,
Ἡν' ἀνεθέμην σοὶ μακαριώτατε,
Ἀποστόλων τε τῶ κορυφασιώτατῳ,
Κόσμος ὅπως ἢ τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ
Κεῖναι, συνάμα τοῖς λοιποῖς κειμηλίοις,
Καὶ χροῦνται αὐτῇ, ποιμένος λειτεργῶντος,
Εὐαγγελικῶν ῥημάτων οἱ κήρυκες.
Γραικῶς γὰρ ἐστὶ τάξις, Ἰταλῶς δ' ἄμα
Εὐαγγελίζεσθαι, οὐ γὰρ θυσιάζοντες
Ἀναμακτόν τε, καὶ ἱερὰν θυσίαν.
Ἐστὶ δὲ κήπος, καὶ τρυφὴ τὸ βιβλίον,
Ἐν ᾧ τὸ φυτὸν τῆς Φθορᾶς ἀπεψύγη.
Παίνεται γὰρ ἐκ ῥῆς τετρασύνων,
Ζωὴς ὕδωρ, καὶ ξύλον ἐν μέσῳ φέρον,
Δί' ὃν ὁ καρπὸς τῆς ἀρᾶς ἀντετάπη.
Τῷτο σεφανοὶ τῆς χορᾶς τῶν μαρτύρων,
Οἱ τὴν ἑαυτῶν ἐξαμείβοντες φύσιν,
Χωρῶσιν εἰς πύρ, εἰς τροχὸς ἀποσφύρας,
Εἰς ῥῆν θαλασσῶν, εἰς τελευταία ξίφη.
Στομοὶ γὰρ αὐτὰς ἡ χάρις τῷ πνεύματι.
Τῷτο κραταῖοι τοῖς μονασαῖς τὸν βίον,
Καὶ τὴν φύσιν κάμνουν εὐδὲς ῥωννύει,
Καὶ θαυματεργῆς, τὴν νοσούντας δεικνύει.
Ἐχόν δὲ καὶ σάλπιγγος ἐνδὲς κτύπον,
Νεκρὰς ἀτεχνῶς ἐξεγείρει καρδίας,
Τί χερὶ τὰ λοιπὰ νῦν κατὰ μέρος λέγειν;
Τῷτο προελθὼν τῷ Θεῷ, καὶ δεσπότη,
Τὴν ἐρανὴς κλειομένης ὑπὸν ἡμῶν.
Ἐνθα προχωρῶν ἐκ Φθορᾶς, καὶ σαπρίας,
Θεὸς καθαρὸς ἐν μετέξει γίγνομαι.
Τῷ ποιμενάρχῃ τοῖον κομίζει δῶρον
Ταπεινὸς Ἀρσένιος, εὐτελής θ', ὅμως
Πειθήνιος, πιστὸς τε τῆς ἐκκλησίας,
Ἡ τὴν ἱερὰν βίβλον ἀφιέρωσα,
Ἡ τ' ἀπόλυτα τῶν ἀδελφῶν ἐμφράττει
Στόματα, χρωμένηγε σωτικῶς λόγοις.
Ἀλλ', ὡς πρόεδρος, κοινὴν προσάτα Ρώμης,
Πρὸ τῆς ὕλης τὸ φίλτρον ἡδέως δέχου,
Καὶ τὰς ἀμοιβὰς θαυματοεργῶς δίδου.
Διδάσκαλοι γὰρ εὐτυχεῖτε τὸν δεσπότην,
Ὅς λαμβάνει καὶ χάρας λεπτά, καὶ μύρον.

(1) Super scriptum est τριχῶς.

Clementi Romae sanctissimo
Terrarum orbis parenti, & magistro
Ecclesiarum Orientis, Occidentisque,
Quem, omnium Regina, virgo mater, puella,
Cubile, mensa, scipio, candelabrum, scala,
Stratum, arca, nubes, forceps, sedes,
Ostende terribilem omnibus adversariis,
Et orna cubile, satia mensa,
Firma scipio, candelabrum illumina,
Subsolle scala, refocilla stratum,
Arca serva, nubes illustra,
Forceps adprehende, & honora sedes:
Crucis signum ut volo celerius
Cum impericlitanti agmine imperatoris
Omnem impleat trophaeis terram,
Urbesque Graias reviviscere faciat,
Graecorumque recupere Ecclesiam,
Tributum inponentem, hei mihi, perditis,
Et sacrificium immaculatum in Roma nova
Instauret Deo, atque Homini Verbo. (Verbum,
Utinam omnium Regina, utinam omnipotens
Et ego adsem administrantium unus,
Plurima passus pro Unitate.
At Dei voces neque omne subprimit tempus,
Quae hoc codice commode insunt,
Quem dedicavi tibi Beatissime,
Apostolorumque supremo,
Ornamentum ut sit sacrae mensae
Illius, simul cum reliquis thesauris,
Et ipso utantur, Pastore sacra celebrante
Evangelicorum verborum praecones.
Graece enim est ritus, Italiceque simul
Evangelium pronunciare, te libante
Incruentum, sacrumque sacrificium.
Est vero hortus & delitiae liber,
In quo planta corruptionis clanguit.
Inpinguatur enim ex fluxu quaterni oris,
Vitae laticem lignumque in medio ferens,
Per quae fructus execrationis everfus est.
Hoc coronat Martyrum choros,
Qui sua ipsorum natura mutata,
Procedunt in ignem; in rotas conversiles,
In fluxum marium, in finales gladios;
Acuit enim ipsos gratia spiritus.
Hoc confirmat Monachis vitam,
Et naturam laborantem statim roborat. (reddie.
Et miraculorum effectores, turbo conreptos
Habens autem & tubae divinae sonum,
Mortua vere excitat corda.
Quid oportet reliqua per partes dicere?
Hoc procedens a Deo Dominoque,
Caelos clausos aperuit mihi. (dine,
Inde progrediens ex corruptione, & putre-
Deus purus in participatione suo.
Supremo Pastori tale donum adfert
Humilis Arsenius, exiguusque, tamen
Obediens, fidelisque Ecclesiae,
Cui sacrum librum consecravi,
Quae impudentia impiorum obliurat
Ora, salutaribus usa verbis.
Verum, o Praefes, communis Antistes Romae,
Prae materia, amoris exhibitionem benigne
Et retributiones copiosiores redde. (ampletere,
Magistrum enim adsequutus es Dominum,
Qui adipiscit & viduae minuta, et unguentum,

Ms-

Μετρῶν τὰ μικρὰ πρὸς πόθον τῶν φερόντων.
Καὶ ὥς πρὸς γῆρας με τὸν σὸν οἰκέτην,
Ἐπεὶ σὸς εἶμι, καὶ σὺ σὺ, σὸς, καὶ γράφω,
Σὸς εἶμι ἀλγῶν, σὸς δὲ καὶ χαίρων πάλιν.
Τί γὰρ τὸ μακρὸν τῆς βραδυτῆτος νέφος,
Ἡ' λῆε, ταῖς σαῖς ἐγγυροῖσι λαμπάσιν;
In calce horum Senariorum legitur etiam sequens Tetraſtichon Graecum, cui item e regione Latina versio respondet.

Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν αὐτὸν.
Πεινῶ, πρόεδρος, καὶ φανεῖν ἵσως θέλων,
Πρὸς τὴν ἀμολγὴν τῆς χρυσῆς θηλῆς βλέπω.
Εἰ δ' ἀργυροῦν δῆπυσεν ἐξοίσαις γάλα,
Θρέψει με δὴ καὶ τὸτο. Μὴ μέλλε πλέον.
Codex Graecus membranaceus MS. in fol. usque ad pag. 213. Sec. XI. exinde usque ad finem Sec. XIV. Constat foliis 341.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΤΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΨΑΛΜΟΥΣ.

EVSEBII COMMENTARIUS
IN PSALMOS.

Titulus ita corrigendus.

Diversorum SS. Patrum Catena in Psalmos
Davidis, & in Cantica Prophetarum.

COD III.

Præmittuntur huic in Psalmos Catenae
nonnulla SS. Patrum Excerpta ad eam-
dem rem pertinentia, quorum singula or-
dine recensēbimus, ac primo quidem.

I. pag. 1. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφάνη περὶ τῶν ἐ-
ρδομήκωντα ἐρμηνευτῶν, καὶ τῶν παρερμηνευσάντων.
Sancti Epiphani de septuaginta interpreti-
bus, & de iis, qui prave interpretati sunt. Inc.
Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος,
βιβλοθήκας καταστήσας ἐπὶ τῆς πόλεως Ἀλεξαν-
δρείας ἐν τῷ ἄρχεῳ (1. Βραχίῳ) καλυμένῳ,
κλίμα δὲ ἐστὶ τῆς αὐτῆς πόλεως, ἐνεχείρισεν Δη-
μητρίῳ τινὶ Φαληρεῖ τὴν αὐτὴν βιβλοθήκην,
συντάξας συναγαγεῖν τὰς πανταχοῦ βίβλους ποι-
ητῶν τε καὶ λογογράφων. Συναγομένων δὲ τῶν
βιβλίων ὡς μυριάδων πέντε, καὶ τεσσαρῶν χιλιά-
δων, τότε ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς ἐν
Ἱεροσολύμοις ἐπιστολὴν, καὶ τράπεζαν χρυσὴν τα-
λάντων 6 διαλίσθων ἔσαν, ἀντὶ τῆς τραπέζης τῆς
ληφθείσης ἀπὸ τοῦ ἁγίου τόπου τῶν Ἱεροσολύμων,
αἰτησάμενος ἀποσταλῆναι αὐτῷ πᾶσαν γραφὴν
τῶν Ἑβραίων, καὶ λ. Def. ὅπως τὰ ἔνθεν, καὶ
ἐνθεν ἐλέγχοι. Nil aliud est eiusmodi opuscu-
lum, quam quaedam veluti epitome eo-
rum, quae ipsemet Epiphanius de variis
Interpretibus in Libro de Ponderibus, &
Mensuris memoriae prodidit. Fallitur ta-
men, ubi ait Symmachum sacram vertisse
Scripturam ante Theodotionem, ut animad-
vertit clariss. Montefalconius in Praelimina-
ribus ad Hexapla Origenis Cap. III. edit.
Parisi. A. MDCCXIII. Tom. I. p. 51. seqq.
qui p. 86. hoc ipsum Epiphani anecdoton ex
duobus X. Seculi Codicibus, Regio nempe,
& Vaticano in lucem protulit. Vtrum au-
tem revera ab ipso Epiphanio, an ab alio
haec epitome fuerit concinnata, non ita
facile iudicamus.

II. pag. 3. b. Αἱ ἐκδόσεις τῆς ἱερᾶς γραφῆς
ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικόν. Editiones sa-

Metiens exigua ad desiderium ferentium.
Et serva in senecta me tuum famulum,
Quoniam tuus sum, & si taceo, & si scribo,
Tuus sum dolens, tuus & gaudens rursum.
Cur igitur longa tarditatis nebula,
O sol, tuis immoratur lampadibus?

Eiusdem ad eundem.

Eurio Praeful, & comedere fortasse volens,
Ad mulſtram aureae papillae respicio.
Quod si & argenteum utique lac emiseris,
Nutriet me id quoque. Ne ultra cunctare.

crae Scripturae ex Hebraico in Graecum con-
versae auctore anonymo. Differitur heic de
praecipuis Graecis versionibus Veteris Testa-
menti, LXXII. Interpretum, Aquilae Pontici,
Symmachi Samaritani, Theodotionis Ephesii,
Anonymi cuiusdam, Luciani presbyteri An-
tiocheni, & martyris, de versione sub Ale-
xandro Mammacae Augustae filio, Nicopoli
inventā, de aliis denique rebus, ad ipsos Psal-
mos pertinentibus, de quibus consule Ioan-
nis Morini Blefensis Praefationem in editio-
nem Graecolatinae Parisiensis versionis
LXX. Interpretum, & Ioannis Wovveri
Syntagma de Graeca, & Latina, sacrorum
Bibliorum interpretatione. Inc. α'. Ἡ τῶν
οἱ. Οὗτοι Ἑβραῖοι ὄντες, ἐξελέγησαν ἀπὸ ἐκάστης
φυλῆς 72, καὶ ἡρμήνευσαν τὴν θεῖαν γραφὴν ἐπὶ
Πτολεμαῖῳ τῷ Φιλάδελφῳ, πρὸ τῶν ἑνναυτῶν τῆς
Χριστοῦ γεννήσεως. β'. Ἡ τῷ Ἀκύλῳ. Οὗτος ἀπὸ
Σινώπης τοῦ Πόντου ὑπάρχων, Ἑλληνας, ἐβαπτίσθη
ἐν Ἱεροσολύμοις· εἶτα τὸν Χριστιανισμὸν ἀθετήσας,
καὶ τοῖς Ἰουδαίοις συνδραμὸν, ἡρμήνευσε τὴν θεῖαν
γραφὴν, καὶ λ. Def. τὰς πάντα εἰς ῥμῇ περι-
γράφει. Videntur haec ex S. Athanasii, Ar-
chiepiscopi Alexandrini, Synopsi sacrae Scri-
pturae desumpta, ubi de septem diversis
veteris Testamenti interpretationibus, & Grae-
cis editionibus agitur. Discrepant autem
multis in locis, ac praecipue in fine, ab eius
edit. Parisiensis A. MDCCVIII. T. II. p. 103.

III. pag. 4. Sequitur sine ullo titulo aliud
de eodem argumento Excerptum, quod
Origenis esse comperimus. Inc. Διὰ τὴν ἐπι-
γραμμένον ψαλμοῦς εἰς τὸ τέλος. Def. καὶ
οὐ ἐπισήσεις. Illud edidit, clarissimum Gal-
liae decus, Bernardus Montefalconius in Prae-
fatione ad Hexapla Origenis loc. cit. pag. 78.

IV. p. 5. b. Εὐσεβίῳ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν
ψαλμῶν, ἐρμηνεία τινῶν κατ' ἐπιτομήν. Euse-
bii in Inscriptiones psalmorum, interpretatio
quarundam compendii more descripta. Inc.
Ἐκαστὸν πενήκοντα τυγχάνουσιν οἱ ψαλμοί. Def.
ἀντὶ δὲ αὐτοῦ τὸ αἰ. Haec, & quae sequun-
tur Eusebio adscripta, leguntur ante eius
Commentaria in Psalmos, quae typis pro-
dierunt in Collectione Nova Patrum, &
Scriptorum Graecorum, cura, & studio
Bernardi de Montfaucon Paris. MDCCVI.
Tom. I. pag. 1. seqq.

V. pag.

(1) Ita in Codice: in Synopsi vero Athanasii inferius citata habetur διακρίσις τριάντων.

V. pag. 6. Τοῦ αὐτοῦ ἐσώθεσις. *Eiusdem Hypothesis*. Inc. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἡδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις. Def. ὃ μὴν δηλοῖσι τίνος εἰσίν.

VI. Eadem pag. 6. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθέσεις εἰς τὰς ψαλμούς. *Eiusdem argumenta in psalmos*. Inc. α'. προτροπὴ θεοσεβείας, καὶ ἀποτροπὴ τῶ ἐναντίου. Def. ῥ'. παρακλήσεις ὕμνε καθολικῆ. Has hypotheses, Latine argumenta in Psalmos, post Card. Thomafium G. & L. simul edidit A. MDCCVI. vir aeternae memoriae Bernardus de Montfaucon loco proxime citato, & Eusebio Caesareensi referendas esse conligit Praeliminar. Cap. I. N. VI. quod Eusebii stylum ubique spirent, quodque in prima Catena Regia X. exarata Seculo, Eusebii nomen adpareat. Graece etiam ex antiquissimo Ms. Codice Angliae Io. Ernestus Grabe Oxonii A. MDCCIX. Tom. ultimo Prolegom. Cap. I. editionis τῶν ὁ. in vulgus protulit.

VII. pag. 9. Τῶν ᾠδῶν. *Odorum*. Scilicet argumenta in quaedam Cantica sacrae Scripturae, quae suo loco adferemus.

VIII. pag. eadem. Adtexitur sine ullo titulo Dissertatiuncula auctoris mihi plane ignoti, *De generibus argumentorum in psalmos*. Inc. Γ' εἶδον ὡς ἡ καθόλου τῶν ψαλμῶν ὑπόθεσις εἰς ταῦτα διήρηται τὰ μέρη, εἰς τὸ ἡθικόν, καὶ τὸ δογματικόν. Ἄλλα τὸ ἡθικόν πάλιν τομὴν ἔχει ταύτην. Τινες μὲν γὰρ τῶν ψαλμῶν τὸ ἐκάστῳ ἡθὺς ἐπανορθῶσι, τινες δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων μόνον, τινες δὲ καὶ κοινῶς πάντας ἀνθρώπους. Πάλιν τὸ δογματικόν διήρηται εἰς δύο. Τινες μὲν γὰρ ψαλμοὶ πρὸς τὴν αὐτόματα νομίζονται τὰ ἔθνη, ἕτεροι δὲ πρὸς τὴν ἀπρονόητα λέγοντας. Ὁ μὲν γὰρ αὐτόματα δογματίζων, εἰκότως, καὶ ἀπρονόητα ἐπολαμβάνει· ὁ δὲ τὰ ἀπρονόητα λέγων, οὐ πάντως καὶ αὐτόματα λέγει, κ. λ. Def. τὸ διάψαλμά ἐστιν ἡ προσώπων ἐναλλαγή, ἡ διανοίας μεταβολή, ἡ μέλους ὑπαλλαγή.

IX. p. 10. Ἐπιγραφαὶ καὶ ἀρχαὶ τῶν ῥ' ψαλμῶν. *Inscriptiones & initia CL. psalmorum*, iuxta LXX. Interpretes. Inc. Α' κατὰ τὰς ὁ' τῶν ψαλμῶν περιγραφὰς τὰ πολλὰ τῇ κατ' Ἑβραϊκῶν ἐκδοχῇ συμφωνοῦσιν. Ἀνεπίγραφοι

α'. Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ἐκ ἐπορεύθη ἐν βελῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδοῖς ἀμαρτωλῶν, κ. λ.

β'. Ἰνατί ἐφύλαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς, κ. λ.

Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου Αβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

γ'. Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανάσανται ἐπ' ἐμέ, κ. λ. Def.

ῥν'. Ἀλληλεῖα. Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν, κ. λ. His adiungitur etiam psalmi CL. idiographi & extra numerum inscriptio, & initium: Ἀλληλεῖα. Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος τοῦ Δαβὶδ, καὶ ἔξωθεν τῷ ἀριθμῷ, ὅτε ἐμονομάχῃς πρὸς τὸν Γολιάθ.

ῥνα'. Μικρὸς ἦμιν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μιν, καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ, κ. λ.

X. pag. 14. Ἐπιγραφὰς καὶ ἀρχαὶ τῶν ᾠδῶν. *Inscriptiones & initia Canticorum*, numero XIV. Primum inscribitur: Ὡς δὲ Μωσῆς ἐν τῇ Ἐξόδῳ, βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς Ὀκτατεύχου.

Inc. Α' ἴσμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξαται, ἵππον καὶ ἀναβάτην, κ. λ. XIV. & ultimum inscribitur: Προσευχὴ Συμεὼν τῷ πρεσβυτέρῳ εἰς τὸ κατὰ Λακὰν ἅγιον εὐαγγέλιον. Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου δέσποτα κατὰ τὸ ἡμέραν σου. His adnectitur numero XV. notatus Ὑμνος ἐωθινός. *Hymnus matutinus*. Inc. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

XI. pag. 15. Γωσήπη ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ, κεφαλαῖον ῥνη'. Τίνα ἐστὶ τὰ μνημονεύμενα ἐν ταῖς γραφαῖς βιβλίου, ὡς ἔντα, καὶ εὐρίσκόμενα δέ. Excerptum ex *Iosephi* (Christiani) *Hypomnestico*, Capite CLVIII. *Quinam sint Libri in Scripturis memorati, ac se exhiberent, sed nusquam reperiuntur*. Inc. Νάθαν, καὶ Αδδὺ, καὶ Α'χὶα τῷ Σιλωνίτῃ, καὶ Σεμεεθ, καὶ Ἰηοῦ ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Βασιλειῶν γέγραπται εἶναι βιβλία· προφῆται δὲ ἑταῖοί εἰσιν, οἱ γεγράφασι περὶ ὧν προσφύτευσαν, καὶ ἔχ' εὐρίσκονται. Def. ἐν δὲ μόνον ἐπιγινώσκωμεν εὐρίσκεισθαι. Hoc Caput ediderat Lambecius Lib. III. Biblioth. Vindob. p. 33. & Godfridus Olearius Observat. in Matthaeum p. 73. Dederat etiam Latine Wolfgangus Musculus ad calcem Synopsos Scripturae S. Athanasii, & Graece Io. Christoph. Wolfius T. II. Bibl. Hebraeae pag. 212. ubi de libris in Hebraeo Codice citatis, sed non exstantibus disputat. Illud exhibuit quoque Io. Albertus Fabricius cum Lambecii versione in Codice Pseudepigrapho p. 912. ac demum integrum Iosephi Hypomnesticum in calce Tom. II. Codicis eiusdem impressi Hamburgi A. MDCCXII. 8. p. 247.

XII. pag. ead. b. Εὐσεβίου εἰς τὰς ψαλμούς. *Eusebii in psalmos*. Inc. Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν ἀπὸ τῶ ψαλτήριον παρὰ τὸν ὁμοῦ ἐπιμελεῖσθαι· λέγεται δὲ ψαλτήριον, ὅργανόν τι μουσικὸν παρὰ τὴν κιθάραν διαλλάττον τῷ σχήματι, ἐν ᾧ τὴν ἀνακρουμένην ᾠδὴν, ψαλμὸν προσαγορεύεσθαι, ᾠδὴν δὲ εἶναι, κ. λ. Def. τὸ δ' αὐτὸ εὐρεῖται γεγεννημένον ἐν τοῖς προφήταις. Vid. cit. Conlectio-nem Novam Graecorum Patrum Montefalconii Tom. I. p. 6. seqq.

XIII. p. 16. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἡδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις, ὡς τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων, αὐτὸ τε τὸ Ἑβραϊκὸν περιέχει. *Dissertatio de libri psalmorum divisione, secundum adcuratiora exemplaria, & Hebraicum contextum, sine nomine auctoris*. Inc. Εἰς τοῖς οἱ μὲν πάντες ἐκατονπεντήκοντα, καὶ εἰς· ἡ δὲ διαίρεσις αὐτῶν, ἡ μὲν κατ' αὐτὸ τὸ Ἑβραϊκόν, ἵνα πρότερον δηλώσωμεν, ἔστιν ἡδε· ἀνεπίγραφοι καὶ ἐπιγεγραμμένοι ῥαβ'. τῶν δὲ ἐπιγεγραμμένων διαίρεσις ἡδε· τοῦ μὲν Δαβὶδ ὁγ'. τῶν δὲ ἡν Κορὲ ἰα'. τοῦ Α'σάφ ἱβ'. Αἰθὰμ, τοῦ Ἰσραηλίου, εἰς, Σολομῶνος β'. Μωσῆς εἰς, ὧν τὸ ἄλληλεῖα ἰε'. αἱ ἐπιγραφὰς μὲν ἔχουσιν, καὶ δηλοῦσι δὲ τίνος εἰσὶν ἱζ'. εἰσὶ δὲ ἀνεπίγραφοι μὲν οἷδε, κ. λ. Def. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμοῦ ὁ ξβ'. ὁμοῦ πάντες οἱ ψαλμοὶ ῥνα'. Haec disceptatio contracta videtur ex uberiori, quam Divus Athanasius exhibet in Synopsi sacrae Scripturae Operum Tom. II. p. 150.

XIV.

(1) In edit. Hypomnestici Hambutg. inferius cit. pag. 247. est Caput CXX.

XIV. pag. 17. b. Ὅπως ἀναχθείσης τῆς κιθάρῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ συνέση τὸ ψαλτήριον. *Quomodo Arca Hierosolymam relata Psalterium compositum sit*, Authore anonymo. Inc. Ἀνάγκη ἔχοντες, ἀγαπητοὶ, δεῖξαι, τίς ἡ δύναμις τῶν ψαλμῶν, καὶ ἐνός ψαλμοῦ κλωμένον πρὸς ἀπάτην ψυχῆς, ὅδε πλάνης αἰρέσεως καινῆς νομιζόμενης. Def. οἱ πάντες ἡσυχίαν, ἦγον ὑπατασόμενοι καὶ εἰρηνικῷ πνεύματι κατηρτισμένοι, ὑπεφώνον δὲ ἀκολούθως τῷ ψάλλοντι, εἰς ὕμνον Θεῷ λέγοντες ἀλληλεῖα. Nihil de auctore huius, & insequentium capitum, sedula facta perquisitione in Graecorum Patrum operibus, quae consulimus, compertum a nobis est.

XV. pag. 18. Anonymi fragmentum Περι τῶν Ἀλληλουῖα. *De Alleluia*. Inc. Ὁ σὴ ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς φωνῆς εἰς τὴν Ἑλληνίδα μετατιθεμένη, αἰνέσωμεν τῷ ἔντι Θεῷ· πάντες ἐν ὑπὴκοοι ἐγίνοντο. Def. μακάριοι, ὧν ἀφίγησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι· μακάριος ἄνθρωπος, ᾧ ὁ μὴ λογίζεται κύριος ἀμαρτίαν.

XVI. pag. 19. b. Anonymi item fragmentum Περι τῶν ἀναβαθμῶν. *De Psalmis graduum*. Inc. Πάλιν ἑτέρα προγραφὴ, Ψαλμοὶ τῶν ἀναβαθμῶν. Τί δὲ βέλεται λέγειν ποίων ἀναβαθμῶν; μὴ τῶν τῶ ἀγιάσματος τῶν διὰ λίθων ἀποδομημένων. Def. φησὶ γὰρ οὕτως, Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ἐκ ἐπορεύθη ἐν βελῇ ἀσεβῶν, καὶ τὰ ἔξω, καὶ Ἰνατί ἐφύλαξαν ἔθνη, καὶ τὰ ἔξω.

XVII. pag. 21. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαρκελλίνον προοίμιον εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. *Sancti Patris nostri Athanasii Archiepiscopi Alexandrini ad Marcellinum Prooemium in Psalmorum interpretationem*. Inc. Ἀγαπαί σε τῆς ἐν Χριστῷ προαιρέσεως, φίλε Μαρκελλίνο, καὶ γὰρ καὶ τὸν παρόντα πειρασμόν. Def. λαλήσαντες ἄνδρες ἄγιοι. Hanc ad Marcellinum Epistolam veluti εισαγωγὴν, propriis in Psalmos Commentariis Athanasius praemisisse traditur a Concilio Nicaeno II. Tom. VII. Concilior. Labbaei pag. 878. quod vix credendum, si cum Montefalconio Operum Athanasii Tom. I. Part. II. p. 981. animadvertamus, nil in ea occurrere, quod Praefationis indolem sapiat, aut cum Tillemontio Tom. VIII. Histor. Eccles. p. 257. dicamus, eam esse fragmentum Tractatus in Evangelii verba Matth. XII. 32. *Quicumque dixerit verbum contra filium hominis*. Verum, utcumque se res habeat, inficiari non possumus, Divinarum Scripturarum studiosos consuevisse haud longe ab Athanasii aetate, illam Psalmorum libro praeponere, ut conligitur ex Cassiodoro Instit. Divin. Litterar. Cap. IV. eius usum commendante, & ex antiquissimis Catenis Mss. in Psalmos VII. vel VIII. Seculi, in quibus legitur, ac praecipue ex Alexandrino Angliae Codice, IV. desinente Seculo exarato, si Grabeo fides habenda est. Corderius eam etiam vulgaverat A. MDCLIII. Tom. I. Catenae Graec. Patrum, sed initio mutilam. Integram exhibet Montefalconius Operum Athanasii Tom. II. p. 982. ac doctissimus S. R. E.

Cardinalis Antonellus ante eiusdem Athanasii Commentaria in Psalmos Romae vulgata A. MDCCXVI. fol.

XVIII. pag. 32. b. Τὸ ἅγιον Γρηγόριον Νύσσης, ὅτι ἀνακόλυθος τῇ ζωῇ τῷ Δαβὶδ ἡ τῶν ψαλμῶν ἀκολουθία. *Sancti Gregorii Nysseni disputatio, quod res gestae & vita Davidis non fuerunt eo ordine peractae, quo Psalmi ordinati sunt*. Inc. Ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸ ἂν τις εἰκότως ἐπιζητήσειεν, τί δήποτε τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἱστορίας. Def. ἡλλάξω τῆς περὶ τὰ φαινόμενα προσπαθείας τὴν τῶν ἀοράτων ἐπιθυμίαν, ἐν τῷ ἐφεξῆς ἄλλον τρόπον νομῶ. Vid. Operum Gregorii Nysseni Tom. I. pag. 324. Paris. per Aegid. Morell. A. MDCCXXVIII.

XIX. pag. 34. b. Συλλογαὶ ἀπὸ βιβλίου διεφθόρτος ὑποβρυχίᾳ γεγονότος τῶ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν. *Fragmenta Gregorii Nysseni in Inscriptiones Psalmorum ex Libro ab aquis corrupto*. Inc. Χρὴ τοῖνον τὸν μέλλοντα πρὸς ἀρετὴν βλέπειν, πρότερον μὲν διακρίναι τῷ λόγῳ τὸν βίον τὸν τε ἀσέιον, καὶ τὸν ὑπαίτιον, ἰδίῳ ἐκάτερον γνωρίμασιν, ὡς ἂν ἀσύγχυτος ὁ λόγος εἴη, μηδενὶ τῶν κοινωνούντων ἐπιστάμενος· σημεῖα δὲ τῆς ἐκατέρου τῶν ἰδιότητος. Def. διὰ τίνος τῶν εὐφραυνόντων ἡμῶν τὴν αἰσθησιν γλυκαίνόμενον.

XX. pag. 35. b. Τὰ αὐτὰ ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ψαλμῶν. *Eiusdem ex interpretatione super Psalmorum Inscriptiones*. Inc. Καίριος ἂν εἴη κατανοῆσαι, πῶς διὰ τῆς θεωρηθείσης ταύτης τεχνολογίας, πᾶσα προηκται ἡμῖν ἡ διὰ τῶν ψαλμῶν διδασκαλία, τῆς τε κακίας ἀπείργασα, καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐφελομένη. Πρῶτον τοῖνον, ἐκ γὰρ τῶν τελευταίων ἀρχόμεθα, τῆς ἐξετάσεως σκοπήσωμεν τὴν ἐπινόαν, δι' ἣς ἔσται σκληρὰν τε, καὶ σύντανον ἔσαν τὴν κατ' ἀρετὴν πολιτείαν, τὴν τε τῶν μυσηρίων αἰνιγματώδη διδασκαλίαν. Def. πρὸς τὰ πάθη κατόκησιν, τὴν ἐπ' ἐλπίδι τῆς τοῦ Θεοῦ μετουσίως κατορθωμένην. Occurrunt haec duo Capita in Gregorii Nysseni Tractatu 'priori in Psalmorum Inscriptiones, Operum Tom. I. Cap. II. & III. p. 259. seqq. cit. edit.

XXI. pag. 38. b. Γωσήπη ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ κεφ. ρ'. τίνα ἐστὶ τὰ τῷ Δαβὶδ πεπραγμένα, καὶ εἰς αὐτὸν ἄξια θαύματος πραχθέντα πρὸς τὴν τέλει. *Iosephi ex Hypomnestici Capite C. quae sint gesta a Davide, & quae in ipsum admiratione digna admissa in fine*. Inc. Πᾶσαι αὐτοῦ συγγραφὴν ἐφ' ἐκάστῳ τῶν συμπεπνέντων δι' ὕμνων συνεγράψατο, καὶ τὸν ἅπαντα βίον αὐτοῦ, Θεὸν ὕμνων διέτελει, καὶ ψαλτήριον δὲ μουσικὸν ὄργανον εἶχεν ἐν τούτῳ· χορὸς δὲ ἔχουσε ψαλτάρους, τὸ Λευιτικὸν γένος ἄπαν, κ. λ. Def. κατέλεξε γὰρ καὶ τῶν Σαλομῶν παρὰ τὴν βασιλείαν. Est fragmentum Capitulis LXXIII. Lib. IV. Hypomnestici, editi a Fabricio in Volumine altero Codicis Pseudepigraphi Veteris Test. Hamburgi MDCCXII. 8. p. 168. seqq.

XXII. pag. eadem. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὸ διάψαλμα. *Beati Patris nostri Gregorii Nysseni Episto-*

M

fco-

(1) In editione est .v. LXXIII.

scopi in diapsalma. Inc. Χρὴ δὲ μὴδὲ τὸ διά-
ψαλμα παραδραμεῖν ἀφ' ἑωρτοῦ τοῖς μὲν ἐν πρὸ
ἡμῶν μεταβόλῃ τῇ νοήματος, κ. λ. Def. τὸ δὲ
διάψαλμα παρὰ τῶν ἐρμηνευσάντων ὀνομάσθη
διάψαλμα. Vid. cit. Nysseni edition. T. I.
pag. 329.

XXIII. pag. 39. b. Ἰππολύτης ἐπισκόπος Ρώ-
μης ὑποθέσει διηγήσεως εἰς τὰς ψαλμοὺς. Hip-
polyti Episcopi Romae argumentum enarratio-
ni in Psalmos praemissum. Ἡ βίβλος τῶν ψαλ-
μῶν καινὴν διδασκαλίαν περιέχει μετὰ τὴν Μω-
σέως νομοθεσίαν· ὅτι δευτέρα μετὰ τὴν Μω-
σέως γραφὴν διδασκαλικὴ βίβλος τυγχάνει. Με-
τὰ γοῦν τὴν Μωσέως, κ. Ἰησοῦ τελευταίαν, κ. με-
τὰ τὴν Κριτικὴν Δαβὶδ γενόμενος, ὥσαντι τῷ σω-
τῆρος αὐτοῦ χρηματίζεται πατὴρ καταξιώθεις, και-
νὸν τρόπον τὸν τῆς ψαλμωδίας πρῶτος Ἐβραίοις
παρέδωκε, δι' ἧς ἀναίρει μὲν τὰ παρὰ Μωσὴν περὶ
θυσιῶν νενομισθέντα, καινὸν δὲ τὸν δι' ἡμῶν,
καὶ ἀλλαγαμῶν τρόπον τῆς τοῦ Θεοῦ λατρίας
εἰσάγει, καὶ ἄλλα δὲ πλείστα τῶν Μωσέως νό-
μων ἐπαναβεβηκότα, δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς πραγ-
ματικῆς διδάσκει. Huc pertinent verba Fa-
bricii Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17.
Tom. VII. pag. 749. Praeter Catenas Mss.
in Psalmos, supra memoratas, exstant aliae
etiam in aliis Bibliothecis, ut Florentina,
ex qua Alex. Morus ad Hebr. X. 5. adfert
Hippolyti Episcopi ὑπόθεσιν ἐξηγήσεως εἰς τοὺς
ψαλμοὺς. Et Lib. V. Cap. I. Tom. V. pag.
209. ubi de Hippolyto loquitur: Eἰς τοὺς
ψαλμοὺς meminit Hieron & Niceph. Fragmenta
apud Theodoretum Dialog. I. & II. & au-
thorem Catenae in Psalmos, quae Mss. in Bi-
bliotheca Medicea. Idem in editione G. L.
Operum Hippolyti p. 81. AAMOTΣ. Sunt
procul dubio hae syllabae, ultimae vocis ψαλ-
μῶς syllabae, in quos Hippolytus Commenta-
rios exaraverat, ut patet ex Eusebio, &
Hieronymo. Hoc etiam colligi potest ex frag-
mento alibi memorato, quod exstat in Biblio-
theca Florentina, ubi legitur Collatio inter
Pentateuchum Moysi, & Pentateuchum Psal-
morum, qui a Davide fuerunt instituti, &
compositi, ut cultus iste per cantus, & lau-
des, locum occuparet cultus Musicae, qui per
sacrificia sub veteri lege solebat administrari.
Et mox pag. 267. In Psalmos: ita laterculi
marmorei scriptorum S. Hippolyti. Vid.
supra pag. 81. Hieronymus, & ex eo Hono-
rius, ac Freulfus, de Psalmis Nicephorus
Περὶ ψαλμῶν. Ἰππολύτης ἐπισκόπος Ρώμης ὑπό-
θεσις διηγήσεως εἰς τὰς ψαλμοὺς. Hippolyti Epi-
scopi Romae argumentum enarrationi in Psal-
mos praemissum. E Ms. Clariss. Viri Tb. Ga-
lei. Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν, κ. λ. (sequitur Hip-
polyti locus supra adlatus). Hunc locum, sed
minus integrum, minusque emendatum pro-
duxit Stephanus le Moigne Notis ad Varia
Sacra p. 977. laudans Hippolyti Librum in-
editum in Psalmos, qui exstat Florentiae in
Bibliotheca Laurentiana. Non tamen Hip-
polyti liber integer in iam dicta Bibliotheca su-
perest, sed fragmenta eius quaedam occurrunt
in Catena inedita in Psalmos, quam thesau-

rus ille librarius manu exaratum adseruat, e
qua eundem locum, sed isidem minus emen-
date produxit Alex. Morus in Notis ad No-
vum Foedus, ad Hebr. X. 5. Hic autem Alex.
Morus apud Genevenses Graecae linguae
Professor, in Italiam iter suscepit, plures
versavit Mediceae Bibliothecae Codices,
parumque abfuit, ne moreretur Florentiae.

XXIV. His praemissis ad Patrum in Psalmos
interpretationem progrediamur. Primus p.
40. est Eusebius Caesareensis, qui ita suas in
primum Psalmum expositiones orditur: Μα-
καριότητος μὲν κατὰ φύσιν ἅπαντες ἀρεγόμεθα,
ἀλλ' ἐπεὶ περ ἀγνοοῦντες τινες ἐν τῇ σωματικῇ
ἀγαθῇ ταύτῃ εἶναι νομίζουσιν, εἰκότως ἐντεῦ-
θεν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑμνωδίας πεποιήται περὶ τοῦ
μακαρίου τέλους, διδάσκων τὸν ἀρετῆς ἐπιβαίνον-
τα, ὥς δὲ σπανίων τῶν τότε κατορθύντων, ἕνα
μόνον ὑπέθετο. Οὗ δὲ σωτὴρ ἡμῶν πλείους ποι-
ῶν μακαρίους, πληθυντικῶς τὰς μακαρισμὸς προσ-
φέρεται. Πρῶτος δὲ αὐτὸς ὃν εἶη μακαριζόμε-
νος· διὸ κ. ἐπ' αὐτὸν ἀνοίσει τις τὸν παρόντα
ψαλμὸν, ὅτε γενόμενον ἄνδρα τῆς νύμφης αὐτοῦ
ἐκκλησίαν· ὅθεν ὁ ἀνὴρ σὺν τῷ Θεῷ ἀρκείται
παρ' Ἐβραίων. Differt aliquantum a Com-
mentariis Eusebii in Psalmos editis a Mon-
tefalconio T. I. p. 9. Novae Collection. Pa-
trum. Diversarum lectionum, quae in Vete-
rum Catenis occurrunt, rationem indicat
Richardus Simon Histoire Critique du Nou-
veau Testament, a Rotterdam chez Reinier
Leers MDCXCIII. 4. Cap. XXX. p. 423. his
verbis: Le défaut, qui regne généralement
dans ces chaînes, est que les compilateurs y
abregent pour l'ordinaire les paroles des Au-
teurs, dont ils produisent les extraits, & qu'ils
substituent même quelquefois d'autres mots en
leur place. Ils se contentent souvent d'apporter
le sens, ne faisant aucun scrupule de changer
les anciennes expressions en d'autres plus clai-
res, & qui sont plus nouvelles.

Secundus ead. pag. est Basilii Magnus,
cui haec adscribuntur: Τὸ μακάριος ὄνομα τῆς
κατ' ἀρετὴν πολιτείας ὑπάρχει καρπός. Ὡς περ γὰρ
ἕκαστος τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδεύματων εἰς τι
τέλος ἀφορᾷ, οἷον ἡ στρατιωτικὴ εἰς τρύφαια, ὁ
ιατρικὴ εἰς ὑγίειαν, ὅτω κ. ἡ τῆς ἀρετῆς ἐπι-
σημὴ καρπὸν ἔχει, κ. τέλος τὸν Θεόν· μακαρι-
σμός. Μηδεὶς δὲ τῷ μακαρισμῷ τάττω ἐσχησθαι
τὰς γυναῖκας νομίζεται. Συμπεριλαμβάνει γὰρ τοῖς
ἀνδράσι κ. τὰς γυναῖκας, κατὰ τὸ εἶναι τὸν ἄν-
δρα κεφαλὴν τῆς γυναίκος. Οὐχ' ἀπλῶς δὲ πρῶ-
τον ὁδὸν, εἴτα εἰσεως, εἴτα καθεύρας ἐμνημόνευ-
σεν, ἀλλ' εἰδὼς ἀκριβῶς, ὥς κίνησιν μὲν πρῶτον
ὁ λογισμὸς ὑπομένει, εἴτα εἰσεως, εἴτα ἐδραίωνσιν,
παραιεῖ, μήτε τῷ νῷ δέξασθαι δυσεβῆ τινα ἔνοι-
αν, μήτε ἐπὶ πράξιν ὁδεύσαι παράνομον· ἀσβεστε δὲ
φίλον τῇ θεῇ γραφῇ καλεῖν τὰς ἀδελφάς, ἢ πο-
λυθεῖαν θρησκέοντας· ἀμαρτωλὰς δὲ, τὰς πα-
ρανομίαν συζῶντας, ὁ βίον διεφθαρμένον ἀσπαζο-
μένους· λοιμὸς δὲ, τὰς μὴ μόνον σφᾶς αὐτὰς λυ-
μαινομένους, ἀλλὰ κ. ἐτέροις τῆς λύμης μεταδι-
δόντας, κατὰ τὴν τῆς λοιμικῆς νόσου μετάδοσιν.
Διὸ φεύγειν ὁ λόγος παρακλεῖσθαι τὰ τέτων
συνέδρια. Huic interpretationi licet adscri-
ba-

batur in Codice nomen Basilii, comperimus
tamen Theodoro esse adiudicandam, ut pa-
tet ex eius Operum editione Parisiensis An-
ni MDCXIII. Tom. I. pag. 399. quamvis
aliqua identidem varietas intercedat.

In eundem primum Psalmi versiculum ad-
textitur etiam haec Asterii brevis interpre-
tatio: Διδασκαλίας γὰρ ἡ καθέδρα κατὰ τὸ
ἐπὶ τῆς καθέδρας Μωσέως. Quae cum mul-
tis aliis sequentibus in Catena Patrum in
Psalmos a Corderio edita adfertur, ac mi-
rum quot, & quam egregiis, nostri Codi-
cis ope, interpretationibus posset augeri.
Nomina interpretum sunt Anastasius, A-
pollinaris, Aretha Episcopus, Arsenius, Aste-
rius, Athanasius, Basilus, Cyrillus, Diodorus,
Dionysius, Eusebius Caesareensis, Gregorius
Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hely-
chius presbyter, Hieronymus, Ioannes
Chrysostomus, Iosephus (sic) Isidorus Pelusio-
ta, S. Maximus, Olympiodorus, Origenes,
cuius scholia ex parte paullo recentius ad-
cessisse videtur, Severus Antiochenus,
Theodoretus, Theodorus Antiochenus,
Theodotion, & alii fortasse; etenim non
raro contextui subscripta sunt sine auctoris
nomine scholia; quod potissimum circa Psal-
terii finem factum fuisse comperimus. Quod
vero peculiare est nostri Codicis, psalmi
sunt in versus divisi, plerumque ad ordi-
nem exergasticon, quibus constat fere omnes
psalmos esse conscriptos. Haec tamen enu-
meratio saepe quidem, sed non ubique ho-
diernae respondet. Observavimus etiam
heinc & einde varias quasdam lectiones, &
correctiones non nimis antiquas.

XXV. pag. 244. b. Sequuntur Cantica
Prophetarum, quorum primum inscribitur:
Ὀδὴ Μωσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ. Canticum Moysi
in Exodo. Inc. Ἀσμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ
δεδοξασαι, κ. λ.

Interpretationum in Cantica hoc est ini-
tium: Ὀδὴ Μωσέως. Ὀδὴ ἐστὶν ὅσα θεωρίας
ἔχειται φιλοῦς, κ. θεολογίας. Ὀδὴ ἐστὶ φωνὴ ἐμ-
μελὲς ἀποδιδωμένη ἐκμετρίως, χωρὶς ἐνηγήσεως
ἔργων. Ταύτην πρῶτην ἦσαν τὴν ὁδὴν οἱ Ἰσραὴλ
ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν ἐρυθρὰν διαπεράσαντες θάλασ-
σαν, κ. αὐτοῖς ἄρμασι, κ. ἵπποις τὰς διώκοντας
Αἰγυπτίους καταποντιζομένους, κ. ὑποβρυχίους
γεγονότας θρασυμένοι, οὐκ ἀμπωτὴν τινα, καὶ
παλλήριον περὶ τὸν τόπον γινομένην παρατηρη-
σάμενοι (ὥς φασιν οἱ τοῖς εἰδώλοις προσετηκότες,
ὁ τῇ διανοίᾳ ἐμμεταίχζοντες· ταύτην γὰρ μά-
λισα, εἰ ἢν ἀληθῶς, πρόγε τέτων ἡδεῖσαν ἂν
Αἰγυπτίους, ὥς μάλλον γειννιάζοντες, κ. προσο-
κύντες τοῖς τόποις) ἀλλὰ τὴν ἀμαχὸν τῷ Θεῷ δύ-
ναμιν ἀγωνιζομένην, καὶ ὑπερασπίζουσαν αὐτῶν
θρασυμένοι. Καὶ πάλιν. Κέχρηται δὲ ὁ μὲν τῶν
ἀνδρῶν χορὸς ἡγεμόνι τῷ Μωσέϊ· ὁ δὲ τῶν γυ-
ναικῶν, τῇ τότε ἀδελφῇ Μαρὶαμ ἀνακρουμένη τὸ
τύμπανον, ὅπερ ἐστὶ νεκρωσάσα τὰ μέλη τὰ ἐαυ-
τῆς δι' ἐγκρατείας· ζῶον γὰρ νεκροῦ δέρμα τὸ
τύμπανον· τὸν αὐτὸν δὲ ὅσον ἀμφότεροι ἄδουσιν
οἱ χοροὶ, ἀντίφωνον ἀναπέμποντες ἁρμονίαν, καὶ
ἰφθυμνῶντες. Huc usque nullius interpretis

nomen in margine adparet, sed auctor esse
Basilii ex Corderii Catena Tom. III. pag.
853.prehenditur. Quae vero sequun-
tur, ea Eusebio Caesareensi, cuius nomen
e regione fuit adpositum, adscribuntur:
Ἀσμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως, κ. λ. Ὀδὴ ἐστὶν ἡ ἐν
δόγματι ὁδοῖς θεολογία, ἣν αὐτὴ κατ' ἐαυτὴν
ἢ τῷ τελείῳ ψυχῇ μεμελέτηκεν ἀναπίμπειν τῷ
Θεῷ. Haec tamen Eusebius. Anonymi vero
sunt ista: Ὀδὴ, αἶνος, ὕμνος, ἡδυφωνία, μουσικ-
γία. Μωσέως, Μωσῆς ἡμῶν ψαλμῶν· ἐκα-
λεῖτο δὲ παρ' Αἰγυπτίων ὁ Μωσῆς Μενεψίμ,
τετέστι ἀνθρωπος Θεοῦ. Haec excipit Cy-
rillus sequens interpretatio: Ἀσμεν τῷ κυρίῳ.
Τεσσαυατέρημις γὰρ χρησίμως ὁ τῶν ὅλων Θεός.
Καὶ τοιγε γὰρ πλείστα τε ὅσα ὁ λίαν ἀξιοθαύ-
μας παραδείξας αὐτοῖς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ σημεῖα,
προσετίθει φιλοτίμως, τὸ κ. αὐτῆς διάττειν θαλάτ-
της δύνασθαι τὰς ἐπ' αὐτοῦ γεγονότας, ἵν' εὖ
βεβηκότα λοιπὸν, κ. ἐρηρυσμένον ἐν αὐτῷ ἔχοιεν
νῦν, κ. δὴ πιστεύοιεν, ὥς οὐ κατ' ἕνα τῶν ψευ-
δυνάμων ἐστὶ θεὸς, ἦγεν ἀνθρωπίνης εὐρημα τέ-
χνης, ἀλλ' ὅτι τῶν ὅλων ἐπαρχὼν κύριος, ὥς ὑπὸ
πόδας κελεύει κειμένη τῇ κτίσει, καὶ ὅπερ ἂν
ἔλοιτο κατορθῶν, εὐκόλως διαπερνοῖται. His aliae
SS. Patrum ἐρμηνεῖαι succedunt, quarum
multae in praedicta Catena desiderantur.

Secundum pag. 246. Ὀδὴ Μωσέως ἐν τῷ
Δευτερονόμιῳ. Canticum Moysi in Deutero-
nomio. Inc. Πρόσεχε ἑρὰν, κ. λαλήσω κ. λ.

Tertium pag. 250. b. Προσευχὴ Ἀννης μητέ-
ρος Σαμουὴλ. Oratio Annae matris Samuelis.
Inc. Ἐξερῶθι ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, κ. λ.

Quartum pag. 251. b. Ὀδὴ Ἀμβακὺμ προ-
φήτου. Canticum Habacuc Prophetae. Inc. Κύ-
ριε εἰσακήκου τὴν ἀκοήν σου, κ. λ.

Quintum pag. 254. Ὀδὴ Ἡσαΐας τοῦ προφή-
του. Canticum Esaiiae prophetae. Inc. Ἐκ νυκτὸς
ὁρᾷς τὸ πνεῦμά μου πρὸς σε ὁ Θεός, κ. λ.

Sextum pag. 255. Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προ-
φήτου. Oratio Ioniae Prophetae. Inc. Ἐβόησα
ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν Θεόν μου, κ. λ.

Septimum pag. 256. Προσευχὴ τῶν τριῶν
παίδων. Oratio trium puerorum. Inc. Εὐλογη-
τὸς εἰ κύριε ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ.

Octavum pag. 258. b. Ὀδὴ τῶν ἁγίων τριῶν
παίδων. Canticum sanctorum trium puerorum.
Inc. Εὐλογητὸς εἰ κύριε ὁ Θεός τῶν πατέρων
ἡμῶν, κ. λ.

Nonum pag. ead. Τῶν ἁγίων τριῶν
παίδων. Hymnus sanctorum trium puerorum.
Inc. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύ-
ριον, κ. λ. In hoc Canticum praeter alias alio-
rum SS. Patrum interpretationes, Hippo-
lyti etiam adcedit, qui versiculum Εὐλογεῖ-
τε ὅσοι καὶ ταπεινοί, κ. λ. ita interpreta-
tur: Θαυμάσαι δὲ εἰσιν, ἀγαπητοί, τὰ ὑπὸ τῶν
τριῶν παίδων ἐν τῇ καμίνῳ λελεγμένα, πῶς οὐδὲν
παρέλιπον τῶν ἐκτισμένων, ἵνα μὴ ὡς ἐλεύθε-
ρον, ἢ αὐτεξέσιον νομισθῇ· ἀλλὰ συμπεριλαβέντες,
κ. ὀνομάσαντες τὰ ἐπεράνια, κ. τὰ ἐπίγεια, καὶ
τὰ καταχθόνια, πάντα δοῦλα ἔδειξαν εἶναι τοῦ
Θεοῦ, τοῦ πάντα διὰ τοῦ λόγου κτίσαντος, ἵνα
μὴ τις καυχῆσθαι, ὥς ἀγνῶντες τι, ἢ ἀναρχὸν
εἶναι τῶν κτισμάτων· Heic definit Hippolyti

interpretatio in edit. Corderiana loco proxime citato p. 951. sed in Codice ita prosequitur: Οἱ σὺν τῷ ταπεινῷ. Ὡς γὰρ, καὶ σιωπῶντες τὴν εὐλογίαν ἔχετε τῷ βίῳ λαλῶντες τῷ καρδίᾳ. Et fortasse, quum nullius nomen adpareat, ad eundem etiam pertinent alia quaedam pauca in sequentem versiculum: Εὐλογεῖτε Ἀνανία, Ἀζαρία, καὶ ἄδ. adlata, quae ita habent: Δεῦρο λοιπὸν, καὶ αὐτοὶ μετὰ πάσης τῆς κτίσεως εὐλογεῖτε τὸν κύριον τὸν ῥυθμιζόντων ὑμᾶς ἐν τῇ καρδίᾳ τῇ πυρρί· ὑμῶν γὰρ ὁ ὕμνος τῆς ἀγγέλου ἐξένισσε, καὶ τὴν οἰκουμένην ἐφωταγώγησεν.

Decimum pag. 259. b. Ὡδὴ τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐν τῷ ἀνύσαι τῷ Ἀγγέλῳ. *Canticum Dei genitricis Mariae, quum audiret Angelum.* Inc. Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, καὶ ἄ.

Vndecimum pag. 260. Προσευχὴ Ζαχαρίου ἐν τῷ κατὰ Λευκὴν εὐαγγελίῳ. *Canticum Zachariae ex Evangelio secundum Lucam.* Inc. Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄ.

Duodecimum pag. 261. Προσευχὴ Συμεὼν ἐν τῷ κατὰ Λευκὴν εὐαγγελίῳ. *Canticum Symonis ex Evangelio secundum Lucam.* Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου δεσπότη, καὶ ἄ.

Decimumtertium pag. ead. b. Προσευχὴ Ἐζεχίου. *Oratio Ezechiae.* Inc. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου, καὶ ἄ.

Decimumquartum & ultimum pag. 262. b. Προσευχὴ Μανασσῆ. *Oratio Manassae.* Inc. Κύριε παντοκράτωρ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἄ. Haec etiam uberrimis sunt scholiis Sanctorum Patrum referta, quorum nomina Basilii, Cyrilli, Eudoxii philosophi, Eusebii Caesariensis, Gregorii Nysseni, Helychii, Hippolyti, Ioannes Chrysostomus, Nicolaus presbyter, Polychronius, Severus, Theodoretus, Theodorus Heraclensis, Victor, &c.

In fine tandem pag. 263. b. sine ulla inscriptione legitur *Hymnus martini*, cuius imitatio: Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἄ. cui subnectuntur alii versiculi ex psalmis heinc inde desumpti, & instar precum in unum conlecti, quorum omnium finis est: ἄγιος ὁ Θεός, ἄγιος ἰσχυρός, ἄγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Vide quae de Mss. Catenis in Psalmos iam diximus in recensione Cod. XIV. Plut. V. p. 37. Nostros si vidisset Io. Chrysostomus Wolfius, non ita libere pronunciasset in sua de Catenis Patrum Mss. Exercitatione edita Witebergae MDCCXII. pag. 18. seq. & 21. a Corderiana non adeo multum eiufmodi Catenas differre.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori, diligentissime scriptus Sec. XI. Constat fol. 263. cuius specimen damus Tab. III. n. I. & II.

(1) Memoratur hic egregius Codex in Schedis MSS. Biblioth. Mediceae a Luca Holstenio, quem perperam Nicolaum nuncupavit supra pag. 18. §. 1.

(2) In Prolegomenis ad Opera S. Ephraem Syri editionis Romanae A. MDCCXXII. T. 1. p. CXXIV. n. 221. adferuntur frag-

EPHRAEMII TON ΘΕΙΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ.

EXPOSITIONES SACRORVM PRAECEPTORVM.

Scilicet

Sanctorum Patrum, & Conciliorum explanationes in Praeceptis D. N. Iesu Christi.

FVit hic praestantissimus Codex olim Arlenii cuiusdam; vox enim Arlenii in calce primae paginae adscribitur.

I. pag. 1. Praecedat Index argumentorum, quorum plurima sub singulis comprehenduntur Capitibus. Capita porro sunt LXIII. in quibus non modo Servatoris nostri, sed totidem fere dixerim Ecclesiastica, & Canonica praecepta, in primis quae ad Coenobia pertinent, uberrime declarantur. Quamobrem, etsi nomen lateat Conlectoris, Monachum tamen fuisse quemdam non inopere conligimus. Quae enim, ut exemplo utar, Capite IV. pag. 19. adtexuit de ratione coniugatos in Coenobia recipiendi, ac de opibus comparandis, Cap. V. pag. 28. de admissione servorum in Ordinem Monasticum, Cap. XLVII. pag. 224. b. de arte medica a Monachis exercenda, Cap. XLVIII. pag. 228. de eunuchis item inter Monachos cooptandis, Cap. LX. pag. 313. b. de victu Monachorum, Cap. LXIII. pag. 321. de electione, & depositione Clericorum; tot denique adlatae Monachorum historiae, eorumque alium, quae, sapiunt auctorem! Similes huic Codices habet Bibliotheca Taurinensis Athenaei, & Coisliniana, ut ex earum patet Catalogis pag. 303. & p. 189. unde Prologum, qui non occurrit in hoc Codice, edidit Montefalconius, qui coniecturam nostram magis magisque confirmat. Constat enim ex eo, Monachum in monte, cui nomen Maurus, degentem, sub Constantino Duca, occasione iniunctionis Turcarum adrepta, ex Scripturis sanctisque Patribus volumen hoc congestisse, ut omnium instar esset, ac quisque uno in Codice contenta omnia Christianae religionis praecepta, quae sparsim reperiebantur ad manus habere posset. Ad id fortasse ductus exemplo fuit Antiochi cuiusdam, Monachi Laurae Sancti Sabae, qui simili ferme occasione Pandectem sanctae Scripturae CXXX. distinctam capitibus adornaverat, de qua vid. Lambec. Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. p. 138. Sed ut de operis praestantia melius iudicare per se quisque possit, totum indicem studiosis proponere non iniucundum putamus, praesertim quum haec tota nostri Exemplaris conlectio pluribus comprehen-

menta bene multa, desumpta ex opere Pauli Monachi, & funditoris Coenobii Beatae Mariae Evergetidis, cui titulus *Conlectio Sacrarum Praeceptionum* Cod. Palat. 258. Videndum an idem auctor sit operis, de quo haec agimus.

datur Capitibus, quam quae Codicibus Coislinianae, ac Taurinensis Bibliothecae mox memoratis exhibeatur, ubi in XXXVIII. tantum dividitur Capita.

A. ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

β'. Προσμίον τῆς βίβλου τῶν ἐρμηνειῶν τῶν θεῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου, ἔχον ἐν ἐπιτομῇ τὴν ὅλην πραγματείαν τοῦ βιβλίου· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀγνοεῖν ἡμᾶς τὰς θείας γραφάς, ἐμπίπτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, καὶ τῇ ἀπωλείᾳ παραδιδόμεθα· καὶ ὅτι οἱ παρὰ τὸ θέλημα τῶν θεῶν γραφῶν εἰς ἀπηγορευμένους πράξεις τισὶν ὑποτασσόμενοι προφάσει ὑπακοῆς, καὶ ἐκκοπῆς ψυχῶν, τῷ διαβόλῳ, καὶ τοῖς ἐν πόλεσι δημοσίοις παρεκκλίνονται, οὐκ ἐκφεύχονται δὲ τὸ κρίμα τῷ Θεῷ, οὔτε οἱ ὑπακούοντες, ὅτε οἱ ἐπιτάττοντες, ἀλλ' ἕκαστος δώσει δίκας κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ.

γ'. Ἐρμηνεία τῶν θεῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐν ἐπιτομῇ, ἐκ τε τοῦ Χρυσόστομου, καὶ ἐτέρων διαφόρων πατέρων κεφάλαια συντείνοντα εἰς τὰς αὐτὰς ἐρμηνείας· καὶ ὅτι ἡ διὰ τὴν ἀρετὴν πάσων κακῶς παρὰ τῶν ἀνθρώπων οὗτος μακαριστός, ὁ δὲ δι' αὐτὸ τὸ κακὸν πάσων πανάθλιος· καὶ ὅτι ὁ δυνατόν τὸν ἐν ἀρετῇ ζῶντα παρὰ πάντων ἀκρίβειαν καλῶς· καὶ ὅτι οἱ θέλοντες παρὰ πάντων ἐπαίνους, οὗτοι πᾶσιν ἀρέσκουσιν σπουδάζουσι· καὶ ὅτι ἐκ τούτου γνωρίζεται ὁ ψευδοδιδάσκαλος, καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ἐκ τοῦ μὴ διδάσκειν ἐκ τῶν θεῶν γραφῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτοῦ καρδίας πρὸς τὰς ἐκδόσεις ἐπιθυμίας.

δ'. Περὶ ἀποταγῆς· καὶ ὅτι κακὸν ἡ ἐπιβλαβὴς ὁμολογία, ἡ κρείσσον ἐστὶ διαχωρίζεται τῶν τοιούτων· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνον ἀποκρίνειν τὰς γυναῖκα, καὶ τέκνα ἔχοντας, ἢ ἄλλως πῶς ἀδιαφόρως τοῦτο ποιεῖν, καὶ πῶς χρὴ πάντας τὰς τοιούτους δέχεσθαι ἐν μοναστηρίοις· καὶ ὅτι μέγαν κίνδυνον ἔχει, καὶ ὁ διδοὺς, καὶ ὁ λαμβάνων, καὶ ὁ συνευδοκῶν διὰ χρημάτων τὰς εἰσδοχὰς γίνεσθαι παρὰ τὸ ταῖς θεῖαις δοκοῦν γραφαῖς· καὶ ὅτι κεχωρῆ μένος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἡ τῆς τοῦ κυρίου ἀγάπης ἡλωστρωμένος ἐστίν, ὁ ἔχων ὅτι οὐκ ἴδιον ἐν μοναστηρίοις· καὶ πῶς χρὴ οἰκονομεῖν τὰ αὐτοῖς διαφέροντα, καὶ ὅπως εἰς τὸ τάγμα τῶν μοναχῶν ἔρχεσθαι· καὶ ὅτι τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, ἄλλως πῶς οἱ πατέρες οὐ δέχονται, εἰ μὴ κατὰ τὴν νομοθεσίαν τῶν ἀσκητικῶν τοῦ μεγάλου βασιλείου.

ε'. Περὶ ἀποταγῆς δούλων· καὶ ὅτι οἱ τὰς τοιούτους δεχόμενοι ἀδιακρίτως, καὶ παρὰ τὰς θείας γραφάς, ἢ παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων δεσποτῶν ἀποκρίνοντες, τῆς κοινωνίας χωρίζονται, καὶ ἀναζημιάζονται παρὰ τῶν θεῶν κανόνων, οἱ δὲ δούλοι κατὰ τὰς ἐξώθεν νόμους ἀναδεδυμένοι, ἐὰν μὴ τὴν ἀσκήσιν, ἢ τὴν ἀκριβὴν πολιτείαν τῶν ἁγίων μετέρχονται.

ς'. Περὶ τῶν ἀναχωρούντων ἀπὸ ἀδελφότητος· καὶ ὅτι ὁ διὰ σαρκικὴν ἀνάπαυσιν, ἢ διὰ προκοπὴν κοσμικὴν ἀπὸ ἀδελφότητος ἀναχωρῶν, λίαν ἀπρόβλητος ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἀρνητὴς τοῦ ἐπαγγέλιματος· καὶ ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες τὰς τοιούτους, καὶ τὰς ἀναδεχομένους αὐτοὺς, τῆς κοινωνίας χωρίζουσι· ἡ δὲ οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἄλλοτε ἀλλοχοῦ ἐλκόμενοι, καὶ ἀναχωρῶντες ἐπαινετοί, καὶ οὐ χωρίζονται τῆς ἀδελφότητος, ὅτι οἰκονομίας πληροῦσι.

ζ'. Περὶ διαφορᾶς σκανδάλων· καὶ ὅτι τὸν ποιῶντα ἐντολὴν Θεοῦ, ἢ παραδόσεις ἁγίων πατέρων, οὐ χρὴ τὴν πρᾶξιν καταλιμπάνειν διὰ τὰς σκανδαλισζόμενους· καὶ ὅτι ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ εὐχὴ τὸν ἅγιον μὴ εὐρύσσει, ἐπιστρέφει πάλιν πρὸς τὸν ἀποστέλλοντα ταῦτα, ὅτε καὶ ἡ κατὰ ἐπιστρέφει πάλιν ἐπὶ τὸν ἀδίκως σκανδαλισθέντα, καὶ καταρώμενον.

η'. Περὶ διδασκάλων διαφορᾶς· καὶ ὅτι φοβερόν τὸ κρίμα τοῦ διδασκάλου, ἐὰν παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διδάσκῃ· καὶ ὅτι πείθεσθαι ταῖς θεῖς ἐκ τῶν θεῶν γραφῶν διδάσκουσιν.

θ'. Περὶ διαφορᾶς ὀργῆς, ἡ θυμοῦ εὐλόγου τε καὶ ἀλόγου· καὶ ὅτι οὐ πάντοτε συμφέρει τὸ μὴ ὀργίζεσθαι, ἀλλ' ὅταν ὁ καιρὸς καλῇ. Πολλὰ γὰρ προφάσει πρᾶντητος ἐμπίπτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ χωρίζομεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, πότε δὲ τὰς δικαίως θυμῷ χρώμενοι τῷ πρέποντος ἔξω παρευόμεθα.

ι'. Περὶ λοιδορίας, καὶ παντοίας ὑβρεως, καὶ ἀργολογίας· καὶ ὅτι οὐ μόνον διὰ φθόνον, καὶ πορνείαν, καὶ μοιχείαν εἰς γένναν ἐμπεσοῦμεθα, ἀλλὰ καὶ διὰ λοιδορίας, καὶ τὰς παρ' ἡμῶν φαινομένης εὐτελεῖς ὑβρεως, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἴση ἡ κόλασις· καὶ ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἐκδικεῖν ἑαυτὸν, ἢ ἐπὶ μηδενὶ προσήκοντι, οὐ δεῖ λοιδορεῖν, ἢ ὑβρίζειν τινὰ, ἀλλ' ἔτι καὶ τοῦτο διαφορὰ κατὰ καὶ τῷ δικαίῳ θυμῷ· καὶ ὅτι ὁ ἀπλῶς χλευάζων τινὰ, τῆς κοινωνίας χωρίζεται.

ια'. Περὶ τοῦ διαλλάττεσθαι τῷ πλησίον, καὶ διὰ πολλῶν τρόπων ποιεῖσθαι τὰς καταλλαγὰς· καὶ ὅτι τὸ κατὰ Θεὸν λυπεῖν τινὰ, σωτηρίας ἐστὶ πρόξενον, καὶ ἀνέγκλητος ἐστὶν ὁ λυπησας, ὁ δὲ λυπηθεὶς ἀπολογησάσθαι χρεωσθεῖ, καὶ διορθωσάσθαι.

ιβ'. Περὶ συγκαταθέσεως τῆς πορείας, καὶ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀναιδῶς βλέπειν γυναῖκα, καὶ συνδιατασσάσθαι αὐτὰς, καὶ ἐκ πολλῶν ἐτέρων αἰτιῶν ἐπέρχονται ἡμῖν τὰ πάθη· καὶ ὅτι ἐνθα ἐπίσκοπος, ἢ μοναχὸς διάγει ξενισζόμενος, ἢ οἰκείᾳ ἐπισκεπτόμενος πράγματι, οὐ χρὴ παρῆναι γυναῖκα, ἀλλ' οὐδὲ εἰς καπηλείον εἰσεῖναι τῶν ἐντέταται χωρὶς τινος ἀνάγκης, ἢ θεωρείας, καὶ ἵπποδρομίας σχολάζειν· καὶ ὅτι οἱ λαϊκοὶ παιζόντες, ἢ ὀρχοῦμενοι ἐν ταῖς μνήμασι τῶν ἁγίων, τῆς τῶν Χριστιανῶν χωρίζονται τάξεως.

ιγ'. Περὶ μοιχείας, καὶ πορνείας· καὶ ὅτι οὐκ ἀκίνδυνον ἐστὶν ἀνδρὶ χωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτοῦ συμβίβης ἐκτὸς λόγου πορνείας· καὶ ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ πορνευομένην γυναῖκα ἀπολύει, ἐὰν δὲ μὴ ἀπολύσῃ, ὑποβάλλεται τῷ ἐγκλήματι, ἢ δὲ γυνὴ πορνεύουσα ἀνδρα οὐκ ἀπολύει, ἀλλὰ χρὴ τὰς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπερχομένας σωματικὰς θλίψεις ὑποφέρειν· καὶ ὅτι ὁ κληρικὸς τοιούτῳ τινὶ ἐγκλήματι περιπεσὼν καθαιρεῖται, καὶ οὐκ ἔτι ἔχει ἀνάκλησιν· καὶ ὅτι αἱ πρὸς ἀνάγκην φθοραὶ, ἀνεύθυντοι εἰσὶ· καὶ ὅτι οὐ δεῖ Χριστιανὸς ἐπιγαμβρεύειν πρὸς αἰρετικούς· καὶ ὅτι τοὺς ἀρπάζοντας γυναῖκας οἱ θεοὶ νόμοι ἀφορίζουσιν, οἱ δὲ συνευδοκούντες εἰ μὲν κληρικοὶ εἴεν καθαιροῦνται, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφορίζονται.

ιδ'. Περὶ ὀρκου, καὶ διαφορᾶς ψεύδους· καὶ ὅτι ὀρκου παράβασις, καὶ ψεύδος κατὰ δικαίον λόγον γί-

χρεώσαι εἰς τὴν ὑπερέχουσαν τῶν διδόντων· καὶ οὕτως ἐξέρχεται ὡς τοῖς μοναχοῖς, ἢ τοῖς κατὰ κόσμον κληρικοῖς σχολάζειν ὡς τοῖς τῷ κόσμῳ πραγμασίν· ἢ πακτεῦναι κτήματα· καὶ οὕτως οἱ θεοὶ κανόνες ἐπιτιμῶσι τοὺς φροντιστάς τῶν τοιούτων, ἐπιμένοντας δὲ τῇ ἀπαθείᾳ καθαιρῶσιν.

λζ'. Οὗτις δὲ κατηγορεῖν τινῶν, ἔνεκεν τῆς ἀναγκαίας πρὸς τὸ ζῆν χρείας, καὶ πρὸς τὴν λέγοντας, οὗτις καὶ αὐτοὶ οἱ διδάσκαλοι παραβαίνουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸς μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ χρεώδη τοῦ σώματος· καὶ τὸ πρὸς ἐνδύμα χριστιανῶς καὶ περὶ διαίτης, καὶ φροσύνης τῶν πρεπόντων μοναχοῖς, καὶ ἡμεῖνοις ἱερεῦσι τε καὶ ἀρχιερεῦσι· καὶ οὕτως καὶ τῶν τοιούτων ἱματίους ἐξαλάτωσθαι, καὶ ἄλλα μὲν ἔχειν πρὸς ἐνδείξιν ἀπαντῆς, ἀλλὰ δὲ οἰκοὶ καθεζομένης, ἀλλὰ κοινῇ, καὶ εὐτελεῖ σολῇ πάντῃ κεχρησθῆναι, καὶ μὴτε ἐσχηματισμένη, μὴτε παρὰ τὴν ἀναγκαίαν χρείαν πολυτίμῳ παρεκτὸς τῆς ἱερατικῆς· καὶ οὕτως τοιαύτας τροφὰς, καὶ ἐνδύματα χρὴ ἔχειν τὸν χριστιανὸν, οἷα κατὰ τὸν τόπον, ἐν ᾧ παροικεῖ τὸ κοινὸν τῷ λαῷ, καὶ οἱ πτωχοὶ πάντες κατὰ τὸ ἐκάστου ἐπάγγελμα, ἐσθίει· καὶ ἐνδύονται, καὶ ὡς καὶ ἐνανθρώπησις τῷ κυρίῳ ἡμᾶς ἐδίδαξαν.

λη'. Περὶ πλούτου, καὶ πενίας, καὶ πῶς δὴ γνωρίσμεν τὰ τοιαῦτα, εἰ καὶ Θεὸς εἰσὶν, ἢ ἐξ ἐνεργείας τῆς ἀντικειμένης· καὶ οὗτος ὁ ἐξ ἀδικίας πλούτος καὶ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα μὲν τοῖς κατὰ κόσμον γνωρίζονται· τοῖς δὲ τὸν μοναχικὸν βίον μετίσουσιν ἀνάμυστον ἐστὶν ἐκ τῶν διακρίσεων· τῶν γὰρ τοιούτων ἡ ἐπαγγελία τὴν τελείαν πτωχείαν, καὶ ἀκημοσύνην ἐπαγγέλλεται ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς.

λθ'. Περὶ τοῦ μὴ ἀκριτῶς κρίνειν τὸν πλησίον, καθάπερ οἱ ὑποκριταί, Φαρισαῖοι, καὶ γραμματεῖς· καὶ γὰρ μεσοὶ τῶν κακῶν ὄντες ἐκείνοι, ἐπ' ἐλαφίστοις ἦσαν σφοδροὶ ἐξετάσαι κατὰ τῶν ἐτέρων, ἀλλ' ὅτε τις καθαρῶς τῶν κακῶν, τότε δὲ κρίνειν τὸς ὑπ' αὐτὸν μέντοι, οὐ μὴν τοὺς ἑξωθεν· καὶ οὕτως νενοήκασιν τινες τὸ ῥητὸν τῷ κυρίῳ· ἐμπορευόμενοι δὲ τὰ χρήματα διὰ τῶν ἀνοήτων, καὶ ἐπιστημίων μετανοῶν, λέγουσιν, οὗτις οὐ δὲ κρίνειν τινὰ, καὶ τοῖς αἰρετικοῖς ἐκ τούτου συναρτίμιοι γίνονται.

μ'. Οὗτις δὲ κρίνειν τὸς ἱερεῖς εἴτε δικαίως, ἢ ἀδίκως· ἢ ἐξετάζειν αὐτούς· ἐπεὶ γὰρ σφαλῶσι κριθήσεται παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλεγχθήσεται, καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ μείζονος ἱερέως καὶ οὗτις ὁ μὴ κατ' ἀξίαν διδάγων, καὶ ἔστιν ἱερεὺς· καὶ οὕτως καὶ τὴν σκανδαλίζουσαν περὶ τὰ τελέμενα διὰ τὴν φλυσιότητα τῶν ἱερέων· καὶ οὕτως πάντας χειροτονεῖ ὁ Θεός, διὰ πάντων δὲ ἐνεργεῖ, διὰ τὸ σωθῆναι τὸν λαόν· καὶ οὕτως ἐκ τῆς προσεδίξεως ἡμᾶς καταφρονεῖν τῶν ἱερέων, καταφρονῶμεν καὶ τοῦ Θεοῦ.

μα'. Περὶ προχειρίσεως ἐξουσιῶν, καὶ οὕτως πᾶσαι μὲν τὰς ἐξουσίας προχειρίζεται ὁ Θεός, διὰ πᾶσιν δὲ ἐνεργεῖ· καὶ οὕτως προχειρίζεται πολλὰς καὶ ἀναξίως ὁ Θεός, καὶ οἱ μὲν ἄξιοι, ὡς ἄξιοι προχειρίζονται, οἱ δὲ ἀνάξιοι πρὸς παιδείαν πάλιν τῶν ἀμαρτανάντων· καὶ οὕτως τῷ αὐτῷ τρόπῳ κατὰ δικαίαν κρίσιν Θεοῦ παραδιδόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ περὶ διαφορὰς τρόπων ἐγκαταλείψουσιν· καὶ οὕτως οὐδὲ τῶν αὐτῶν ἀνακτόρων, καὶ ἀναθημάτων φέρεται ὁ Θεός.

μβ'. Περὶ θείων κριμάτων· καὶ οὕτως οὐδεὶς ταῦτα ἀποφυγεῖν δύναται, καὶ ὡς ὁ κύριος ἀπεφῆκεν λέγων, ὅτι ἐν ᾧ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ οὕτως πάντα ὁ Θεός ἐφορεῖ, καὶ δόξα πρὸς καιρὸν μακροθυμεῖν, καὶ μὴ ἐπεξερχεσθαι.

μγ'. Περὶ τῶν ποιούντων σημεῖα, καὶ προφητευόντων, ἢ ἐνυπνιαζομένων κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ· καὶ οὕτως δὲ βλέπειν εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐκ τῶν ἁγίων ἔχειν τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' εἰς πίσιν ὁρᾶν, καὶ ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Θεοῦ· καὶ οὕτως πολλοὶ τῶν πιστῶν ἐξώλη βίον ἔχοντες, σημεῖα καὶ τέρατα ἐτέλεσαν, καὶ ἐπιτελοῦσι, καὶ ἀποκαλύπτουσιν, καὶ προφητείας ἐλάλουν, πλανῶντες, καὶ πλανώμενοι· σκοπὸς γὰρ τούτου τῶν δαιμόνων, ἵνα διὰ τῶν σημείων ἀποπλανήσῃ πολλὰς, ὅπως ταῖς πονηραῖς αὐτῶν πράξεσιν ἀκολουθήσῃ, καὶ αἰρετικοὶ δὲ πολλὰς τῷ αὐτῷ τρόπῳ σημεῖα ἐπιτελοῦσιν, ὡς παρὰ τῶν δαιμόνων ἐνεργήσαντες διὰ τὸ συστῆσαι τὴν ἐαυτῶν αἵρεσιν· ἀλλὰ καὶ πίσιν, ἢ ἀπίστον ἐν ἀσκήσει σωματικῇ ὑπερβαλλούσῃ ἴδωμεν, ἢ ἐν ἐρήμῳ κατοικῶντα, ἢ γραφῶν ἐπιστήμην πολλὴν ἔχοντα, ἢ αὐτοσχέδιον συντάττοντα τὰς γραφὰς, μὴ ταύτας πρῶτον εἰδόντα, ἢ σφμά τινος χρόνῳ πολλῷ μὴ διαφθαρὲν, ἢ ἑτερόν τι τοιοῦτον, οὐ χρὴ πλανᾶσθαι, καὶ νομίζειν τάττω ἀγίως. Εἰ γὰρ μὴ προσηλάσῃ ἐν αὐτοῖς ὁρᾶμεν αἱ τῶν ἐντολῶν τῷ κυρίῳ ἐργασίαι, καὶ αἱ δωρεαὶ τοῦ πνεύματος αἱ παρὰ τῷ ἀποστόλῃ ἀπηρτημέναι, καὶ παντάπασιν μισήσῃ τὴν κενὴν δόξαν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὑπὸ δαιμόνων ἐνεργουμένη, ἢ παραχωροῦνται οὗτοι οἱ Θεοὶ κρίμασιν.

μδ'. Οὗτις καλὸν, καὶ εὐκατάδεκτον τῷ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι· καὶ οὕτως ἐκ τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι, πολλοὶ εἰς πλῆθος ἀμαρτημάτων ἐκκλίνουσι, καὶ εἰς διαφύρας ἐστὶν ὅτε αἰετοῖς· καὶ οὕτως χρὴ ἐκκριβῶν τοῦτο, μὴπως γέννηται ἡμῖν πρόφασις ἀμαρτίας διὰ τὸ παρὰ τὸ θέλημα τῶν γραφῶν τῷ μετέρχεσθαι καὶ οὕτως ὁ δυνάμενος, καὶ μὴ ἐργαζόμενος, ὡς πλεονέκτης κρίνεται παρὰ τῷ Θεῷ· καὶ οὕτως οἱ διδάσκαλοι, καὶ οἱ προεσώτες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ πνευματικοῦ ἔργου, καὶ αἰσθητοῦ ἔπτονται συντείνοντες εἰς θεοσέβειαν. Εἰπέτω διπλοῦς ὁ ἄνθρωπος αἰσθητός τε, καὶ νοητός, καὶ χρὴ τὴν αὐτὴν ἐργασίαν εἶναι διπλῆν.

με'. Περὶ, οἷα τέχνη τῷ ἐπαγγέλματι τῶν μοναχῶν ἀρμόζει· καὶ οὕτως ταῦτα τὰς μοναχὰς ἀρμόζει ἐργάζεσθαι, ὅσα μὴτε τῇ τετυπωμένῃ τῶν ὁρῶν ψαλμῶδι, ἢ τῇ εὐχῇ, μὴδ' ὅλως τῇ κατὰ Θεὸν λατρίᾳ ἐμποδίζουσι, κατὰγοντα εἰς ἐλάττωμά τι ψυχικόν.

μς'. Πῶς χρὴ τινὰ πωλεῖν, καὶ ἀγοράζειν, ἵνα μὴ προσκέρσῃ Θεῷ· καὶ οὕτως τῷ ἴδιον χριστιανῶν, τὸ ζημιῶσθαι μάλλιν, ἢ ζημιῶν ἐν ταῖς πραγματείαις· καὶ οὕτως τὸς ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς πραγματείαις ποιοῦντας, ἢ μοναχὰς, ἢ λαϊκούς, οἱ θεοὶ κανόνες τῆς κοινωνίας ἀφορίζουσιν, ὡσαύτως καὶ τὰς γινόμενας πανηγύρεις μετὰ πραγματειῶν ἐν ταῖς τῶν ἁγίων μνείαις κολύουσιν οἱ θεοφύροι πατέρες· καὶ οὕτως χάριν κατανύξουσιν, καὶ προσευχῇ, καὶ ἀναγνώσεως τῶν θείων γραφῶν, καὶ ὑπομνήσεως, καὶ ζήλῳ τῶν ἁγίων συνάγονται οἱ χριστιανοί, οὐ μὲντοι διὰ τινος ἐπιτηδεύσεως, καὶ ἀγορασίας.

μζ'. Περὶ, οἷα τέχνη τοῖς κατὰ κόσμον ἀρμόζει.

ζουσι· καὶ οὕτως ἡ ἱατρικὴ τέχνη, καὶ ἐν τοῖς κοσμοποιῶσι, καὶ ἐν τοῖς μοναχοῖς καὶ ἐν ἀπόβλητοις, καὶ πῶς δὲ αὐτῇ χρᾶσθαι· καὶ οὕτως τινες προφάσει τῆς ἱατρικῆς μετέρχονται τὰς ἐπιδόσεις, καὶ τὰ λεγόμενα φυλακτήρια, καὶ τὰ ὅμοια τούτων· καὶ οὕτως τινες ἄρκτους, καὶ ἕτερα ζῶα περιάγουσιν ἐπὶ παιδίῳ, ὅς ἐπιστρέφοντας μὲν, καὶ μετανοήσαντας πρὸς χρόνον χωρίζουσι τῆς κοινωνίας, ἐμμένοντας δὲ τῆς τῶν χριστιανῶν χωρίζουσι πίσεως.

μη'. Περὶ εὐνύχων διαφορᾶς· καὶ πῶς τὸτο ἔλαβε τὴν ἀρχήν· ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τινῶν κατὰ φύσιν αὐτοῖς προσδόντων, καὶ πότε δύναται γενέσθαι κληρικός· καὶ οὕτως ἐκ ἀπαλλάττονται τοῦ πάθους τῆς πορείας, ἀλλὰ χειρὶν πολεμῶνται· καὶ οὕτως οἱ κληρικοὶ τινες εὐνυχίζοντες καθαιρῶνται, οἱ δὲ λαϊκοὶ τῆς κοινωνίας ἀφορίζονται.

μθ'. Περὶ ταπεινώσεως· καὶ οὕτως τὸς γινόμενος ταπεινὸς ἔνεκεν τινὸς ὑπερήσεως ὁ κύριος μακαρίζεται, ἀλλὰ τὰς ἐκόντας, καὶ τρέμοντας τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ· καὶ ποῖαν ταπεινοφροσύνην ὁ λόγος διδάσκει· καὶ οὕτως ὅσον ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἀμελείᾳ, ἐπὶ ταύτῃ ἐπιβῆναι καὶ δύναται, διὸ τι καὶ οἶδε τί παρ' αὐτῷ ζητεῖ ὁ Θεός· καὶ ὡς τελείως μέγα φρονεῖ, ἐπεὶ μὴ καὶ περὶ πένθους, καὶ πρᾶότητος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ποῖος λέγεται καθαρὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ οὕτως τῶν μὲν τελείων ἐστὶ τὸ εἰρηνεύειν τὸς μαχομένους, τῶν δὲ ἀσθενεσέρον, τὸ τὴν ἰδίαν καρδίαν, καὶ τὴν τῶν αὐτοῖς κατὰ Θεὸν ἀγαπήσαν.

ν'. Οὗτις τὰς τῷ κυρίῳ ἐντολὰς προτιμᾶν δεῖ, ἐν δευτέρῳ δὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων παραδόσεις· καὶ οὕτως οἱ τὰς ἐντολὰς τῷ κυρίῳ μὴ φυλάττοντες, σχολάζοντες δὲ εἰς τὰς τῶν πατέρων διδασκαλίας, καὶ αὐτὴ τῷτο κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν ἐργάζονται· ἐπεὶ καὶ περὶ διακρίσεων ἐκ διαφόρων γραφῶν συνιστάμενων, περὶ ἰσοψήσεων τῶν ἐχουσῶν μὲν κατὰ τὴν λέξιν ἐν νόμῳ, διπλᾶς δὲ καὶ τριπλᾶς τὰς ὑπακοῆς, οἷον ἡ ὑπακοή, καὶ τὸ θέλημα, ἡ ἀπλότης, καὶ ἡ φρόνησις, καὶ ἡ ἀκακία, ταῦτα πάντα διπλᾶς ἔχουσι τὰς διαφορὰς, ἡγοῦν σαρκικὴν, καὶ πνευματικὴν· ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ ἀγιότητος, καὶ πῶς τὸς ἔχοντας ταῦτα γνωρίσμεν.

να'. Περὶ μετανοίας ἐκ τῶν θείων γραφῶν μαρτυρία· καὶ πῶς δὲ ἐξαγορεύειν, καὶ μετανοεῖν.

νβ'. Ἰσοδείγματα περὶ μετανοίας, καὶ ἐξαγορεύσεως· καὶ οὕτως καὶ χρὴ τὰς κατὰ ἀνάγκην γινόμενας, ἢ κατὰ οἰκονομίαν τινὰ πρόσκαιρον ἐξαγορεύσεις, καὶ συγχωρήσεις ἀμαρτιῶν, πάντοτε ταύτας εἰς μαρτυρίαν προφέρειν, ἀλλ' ὅταν πάλιν τοιοῦτος ἐπέλθῃ καιρὸς· καὶ οὕτως τὸ μὴ δόλως δέχεσθαι μετάνοιαν, ἢ πάλιν ἀλόγως φιλανθρωπεύεσθαι, καὶ ἀνευ ἐντολῆς τινος, ἢ καρπῶν μετανοίας, ἢ παρὰ τὰ παραδοθέντα παρὰ τῶν θείων πατέρων συγχωρεῖν ἀμαρτίας, ἀμφοτέρω εἰς αἰρέσεις ἐκκλίνουσι, τὸ μὲν εἰς τὴν τῶν Ναυματιανῶν, τὸ δὲ εἰς τὴν τῶν πεφυσισμένων Μασσαλιανῶν.

γγ'. Πῶς χρὴ μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυστηρίων· καὶ οὕτως φανερόν ἐστιν, καὶ ἐπικίνδυνον ἐστὶ τὸ ἀναξίως μεταλαμβάνειν· καὶ οὕτως ὁ ἀναξίως μεταλαμβάνων, ἑσθ' ἐν Σατανᾷ καταπαίζεται, ὡς περὶ καὶ τῆς κοινωνίας ἐαυτοῦ μακρόν.

νδ'. Οὗτις φοβεῖται, καὶ ἐπικίνδυνον ἐστὶ τοῖς ἀσθε-

νέσι κατὰ ψυχὴν δέχεσθαι τινὰς ἐξαγορεύσεις· καὶ οὕτως αὐτὰς τὰς δυνατός, καὶ πνευματικὰς κατασπᾶν τὸ τοιοῦτον εἰς πῶσιν· καὶ περὶ διαφορᾶς τῆς τοιαύτης ἀναδοχῆς· καὶ πῶς ταῦτα μετέρχεσθαι χρὴ.

νε'. Οὗτις καὶ χρὴ ἀνευ ἱερέως τινὰ δέχεσθαι ἐξαγορεύσεις· καὶ οὕτως ἀμελῶν ἔτος τῷ λαῷ καθαιρείται· καὶ οὕτως δὲ ἀπογοινώσκειν τῶν μαθητευομένων.

νς'. Περὶ ἐπιτιμίων, καὶ ἀφορισμῶν τῶν παρὰ τῶν ἱερέων διδόμενων· καὶ οὕτως τὰ παρὰ τῶν δεδεμένων εὐλόγως καὶ λύονται ὑπὸ ἑτέρου, εἰ μὴ τελευτήσει ὁ δῆσας αὐτόν· καὶ οὕτως ἡ παράλογος ἐπιτιμήσις καὶ δέδεται παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὡς καὶ ὁ μέγας Διονύσιος ὑπερνημάτισε, καὶ ἕτεροι πλείονες· καὶ ποῖαι εἰσὶν εὐλογοί, καὶ παράλογοι ἐπιτιμήσεις· καὶ οὕτως εἰ καὶ δέδεται παρὰ τῷ Θεῷ τὰ παραλόγως ἐπιτιμηθέντα, ἀλλ' ἐν ᾧ ἐκδικεῖν ἐαυτὸν ὀφείλει ὁ παράλογος ἐπιτιμηθεὶς, καὶ τῇ τοιαύτῃ προφάσει καταφρονεῖν καὶ ἀλαζονικῶς πρὸς τὸς ἐπιτιμῶντας διακείσθαι, ἀλλὰ μετὰ πάσης παρακαλεῖν ταπεινότητος, καὶ εἰ καὶ δύναται τῷ τῷ τρόπῳ ἀνῆσθαι τι, προσέρχεσθαι τοῖς μείζουσιν ἱερεῦσι, καὶ ὡς παρ' αὐτῶν ἐκδικεῖσθαι κατὰ τὸν ἐν Σαρδινίᾳ τεσσαρεσκαίδέκατον κανόνα· καὶ οὕτως ὁ παρὰ τὸ θέλημα τῷ Θεῷ ἐπιτιμῶν καταδικάζεται.

νζ'. Περὶ ἑορτῶν, καὶ νηστειῶν, καὶ γονυκλισιῶν τῶν κεκωλυμένων γίνεσθαι· καὶ οὕτως ἐπικίνδυνον ἐστὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν τοιούτων· καὶ γὰρ ἀφορίζονται, καὶ ἀναθεματίζονται, καὶ τοῖς αἰρετικοῖς συναριθμῶνται παρὰ τῶν θείων κανόνων οἱ δίχα εὐλόγου αἰτίας τῶν καταφρονούντων· καὶ διὰ τὴν πρὸς ἀνατολὰς ὁρῶντες εὐχόμεθα.

νθ'. Ἑρμηνεία συντεθείσα ἐκ τῶν θείων γραφῶν περὶ τῶν ἑορτῶν· ὅτι καὶ ἔνεκεν τρυφῆς, καὶ ἀργίας παρεδόθησαν, ἀλλὰ πρὸς διόρθωσιν, καὶ ὠφέλειαν ψυχῶν· καὶ περὶ τῶν ἑξω τῷ σώματι μολυσμῶν, ἢτοι περὶ βεύσεως, καὶ τῶν τοιούτων.

νθ'. Διάκρισις, ἢτοι ἑρμηνεία ἐκ τῶν θείων γραφῶν συντεθείσα, πῶς τῷ τρόπῳ, καὶ πότε χρὴ τὰς παραδεδομένας νηστειὰς εἰς τὸ κοινὸν προφάσει ἀπαντῆς πατέρων, καὶ ἀδελφῶν καταλύειν· καὶ οὕτως οἱ τὰς παραδεδομένας νηστειὰς διὰ πνεύματος ἁγίου καταλύοντες χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, ἢ ἀναγκαίως τινὸς πράγματος, συγκατανοοῦσι ταῖς αἰρέσεσι τῶν Μασσαλιανῶν.

ξ'. Περὶ βρώματων, καὶ πομάτων τοῖς μοναχοῖς πρεπόντων, τοῖς τε ἀναχωρηταῖς, καὶ τοῖς ἐν συνόδοις· καὶ οὕτως ἄρτος, καὶ ἄλλας ἐστὶν ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τῆς τρυφῆς· καὶ οὕτως αἱ διὰ τῶν ἀρτυμάτων παρὰ τὸ δέον τροφαὶ ἀπόβλητοί εἰσι· καὶ οὕτως φύσει ἢ τῶν ἀνθρώπων τροφὴ παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ὀρίσθη, οἷα καὶ τοῖς ζώοις, ὁ χόρτος τῆς γῆς θηλοῦντι, καὶ τὰ σπέρματα· καὶ οὕτως καιροῦ ποτὲ εὐλόγου συμπεσόντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν χρὴ τὸν βυβλόμενον ἀπὸ πάντων ὅσα τοῖς μοναχοῖς ἀφώρισται.

ξβ'. Περὶ βρώσεως, καὶ πόσεως τῶν ἐν τοῖς κοινοβίοις διαγόντων, ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ ἀναχωρητῶν· καὶ οὕτως δὲ γογγύζειν ἔνεκεν βρώσεως, ἢ ἀποσχίζεσθαι τῆς τραπέζης τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἕτερα ἐπιζητεῖν τὰ ἡδύτερα, καὶ εὐχρηστέρα· καὶ οὕτως ἄρτος, καὶ σπέρματα ἐκπληρώσει τὴν χρεῖαν τοῦ σώματος, καὶ ὑδὼρ τὴν δίψαν τῷ ὑγιαίνοντι· καὶ οὕτως

ἔτι καὶ ποτὲ εὐλόγη συμπεσόντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν τὸν βεβημένον τυρῶ, & ὡς, καὶ ἰχθύος, καὶ τῶν τοιούτων, καὶ ὅσα τοῖς μοναχοῖς ἀφ' ὧν εἰσίν.

Ἐγὼ. Περὶ βρώσεως, καὶ πόσεως τῶν κατὰ νόμον βρωτικῶν καὶ πῶς δεῖ τρέφεσθαι Χριστιανούς· καὶ ὅτι σπέρματα, καὶ χλόην ἐξ ἀρχῆς ἐνομοθέτησεν ὁ Θεὸς τῆς ἀνθρώπου ἐσθίειν καὶ ὅτι ἡ πρεσβυγία, καὶ ἡ οἰνοποσία μετὰ τὸν κατακλυζμὸν ἐπεισέλαθ' ἐν βίῳ, καὶ τοῖς κατὰ νόμον ἐν καιρῷ ἀναγκαίῳ οὐδὲ ταῦτα ἀπέβλητα.

Ἐγὼ. Περὶ χειροτονίας, καὶ καθαιρέσεως κληρικῶν· καὶ ὅτι οἱ παρὰ τὰς ὁρισμένους χρόνους χειροτονούμενοι καθαιρῶνται, καὶ ὁ κύριος σχολάζων, καὶ μέγας κληρικὸς καθαιρεῖται, ὁ δὲ λαϊκὸς ἀφ' ὧν εἰσίν· καὶ ὅτι ὁ ἀπὸ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὴν μοναχικὴν τάξιν ἐλθὼν, οὐκ ἔτι ἱερατεύει· καὶ περὶ διαφορῶν ὑποθέσεων· καὶ ὅτι ἐν πνεύμα ἐνήργησεν εἰς τὰς τοπικὰς, καὶ εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους· καὶ χρὴ ἕως αἰῶνος τὰς Χριστιανούς τὰς θείους αὐτῶν φυλάττειν κανόνας.

II. Post pag. 5. Caput primum ita incipit, praelixio rubris litteris titulo: Ἐρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λόγος διαλαμβάνων περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς βιβλίου. Αὕτη ἡ βιβλίος τὰς τῶν κυρίων ἐντολὰς, καὶ τὰς τῶν ἐρμηνείας περιέχει, συναρμολογῶν δὲ ταύτας· καὶ ἐξακολουθεῖς ὁμοίως, καὶ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας συμπεριείληφεν, ἕκαστον ἐκ πατέρων λαμβάνων τὴν ἀφορμὴν κεφάλαιον φέρουσα, καὶ ὡσπερ τις χρυσόπλοκος σχοῖνος διὰ λείων, καὶ μαργαρίτων τιμίων ἐξυφασμένη. Vltimum def. τοῖς δὲ φιλομαθεῖς πολλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ χρίσιν ἐξέσιν ἐφ' ὧν εἰσίν. In ultima tandem ora razinae, fugientibus ferme litteris haec scripta sunt:

Ὡς περ ξένοι χεῖρας πατρίδα ἐμβλέψαι, οὕτω καὶ οἱ γράφοντες βιβλίον τέλει.

Sicut peregrini gaudent patriam inspicere, Ita & scribentes libelli finem.

Quoniam vero Sanctorum Patrum, ac Conciliorum auctoritate totum conflatum est opus, iuvat Patrum nomina, quorum in ea adducuntur enarrationes, una cum ipsorum operibus, prout in Codice iacent, alphabetico ordine singillatim adferre, simulque Concilia, & alia loca, unde petita sunt testimonia, haec adnotare.

Patres sunt.

Agatho p. 35. b.

Alexander. ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς τὸν μέγαν Εὐσέβιον Ἀλεξανδρείας pag. 134. 194. b.

Ammonius presbyter. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν πράξεων. pag. 22.

Anastasis Sinaita pag. 7. b. 33. b. 34. b. 40. 62. b. 85. 96. b. 97. 99. b. 140. 178. b. 179. b. 206. 250. 261. 282. 310. ἐκ τῆς ἐξόδ. pag. 283.

Achanasius Alexandrinus saepissime. ἐκ τῶν ἀποκρίσεων. p. 142. b. ἐκ τῶν συνταγμάτων. pag. 280. b.

Basilus. ἐκ τῶν ἀσκητικῶν saepissime. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. pag. 18. b. ἐκ τῶν ἐπιτιμίων. p. 23. ἐκ τῶν κανό-

νων. p. 59. b. & alibi. ἐκ τῶν ἡθικῶν. p. 88. b. 117. 310. ἐκ τῶν ἡθικῶν εἰς τὸν ἰδ' ψαλμὸν. p. 62. ἡθικὸν περὶ τῆς μὴ ὀμνύειν. p. 62. ἐκ τῶν ἡθικῶν εἰς τὸν ἰδ' ψαλμὸν. p. 63. ἐκ τῶν παροιμιῶν. p. 75. ἐκ τῆς προφῆτης Ὠσηέ. p. 75. b. κατὰ Ματθαῖον. pag. 83. b. ἐκ τῶν Πράξεων. p. ead. πρὸς Χίλωνα τὸν αὐτὸν μαθητὴν. p. 92. b. 170. b. ἐκ τῆς περὶ τοικιζόντων λόγου. p. 95. b. ἐκ τῆς κατὰ πλεονεκτάντων λόγου. p. 99. εἰς τὸ ῥητὸν τῆς κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. p. 101. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον Θεολόγον ἐπιστολῆς. pag. 117. 128. b. 175. b. 309. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρώτης ψαλμῶ. p. 128. πρὸς τὰς Νεοκαισαρείτας κληρικούς. p. 129. πρὸς τὰς ὕψ' αὐτῆς ἐπιστολῆς. p. 164. b. ἐκ τῆς περὶ παρθενίας λόγου. p. 228. b. p. 239. b. post citationem Asceticorum Basilii adnectuntur haec alia fortasse eiusdem, περὶ γενλήματος. p. ead. περὶ ἀπλότητος. p. ead. περὶ φρονήσεως. p. 240. b. ἐκ τοῦ, πρόσθετε σεαυτῷ μήποτε γένηται ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα. p. 245. ἐκ τῆς πρὸς τὸν ποιμένα λόγου. p. 271. ἐκ τῆς περὶ ξενιτείας λόγου. p. ead. ἐκ τῆς περὶ νηστείας λόγου. p. 281. b. πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον περὶ τῆς ἀγίας πνεύματος. p. 287. b. ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῆς περὶ τῆς μὴ ἀγνοεῖν τὸν κύριον τὴν ἡμέραν τοῦ τέλους, καὶ ὡραν.

Barlanuphius p. 20. b. & alibi saepissime. πρὸς ἡσυχάζοντα. pag. 40. b. ἐτέρω ἀδελφοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν μέγαν γέροντα ἐρώτησις. pag. ead. πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀδελφὸν. p. 306.

Carpatrius pag. 171. 247.

Cassianus pag. 45.

Chrysostomus Ioannes p. 116. & alibi saepissime. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον. p. 16. b. 19. b. 33. 34. & seqq. ἐκ τῆς περὶ τῆς ἀγίας πνεύματος λόγου. p. 17. ἐκ τῆς εἰς τὸν Σαῦλ. p. 18. ἐκ τῶν πρὸς Κολοσσαίους. pag. ead. & 109. b. 226. b. ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς. p. 18. b. 38. 46. 82. 163. 175. 214. ἐκ τῆς πρὸς Εὐφροσύνης ἐπιστολῆς. p. 19. b. 38. 48. b. 78. 138. 245. 311. ἐκ τῶν κατὰ Ἰωάννην. p. 19. b. 30. 38. 53. 100. 137. 210. b. 232. 245. ἐκ τῆς πρὸς Φιλόμονα ἐπιστολῆς. p. 28. 137. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς. pag. 28. b. 46. 114. 163. b. 228. ἐκ τῶν μαργαρίτων. p. 37. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς. p. 37. b. 111. b. 138. 311. ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολῆς. pag. 38. 136. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν πράξεων. p. 38. 44. 167. 173. b. 214. ἐκ τῶν περὶ ἱερωσύνης. p. 38. b. 274. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς. p. 38. b. 47. b. 58. b. 78. 90. 100. b. 109. b. 179. 310. b. ἐκ τοῦ ε' λόγου κατὰ Ἰουδαίαν. p. 40. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ψαλμῶν. p. 43. b. 117. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. pag. 47. b. 162. b. ἐκ τῶν κατὰ Λουκᾶν. p. 48. b. 149. ἐκ τῶν ἀνδριάντων. p. 50. 62. ἐκ τῆς περὶ σωφροσύνης λόγου. p. 54. b. ἐκ τῆς λόγου, ποίας δεῖ ἀγεσθαι γυναῖκας. p. 58. ἐκ τῆς λόγου τοῦ εἰς τὸ, γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. p. 58. b. ἐκ τῆς περὶ μονάκων. pag. ead. εἰς ἐντολὴν δ'. ὅρα τὸ περιεῖν καὶ πληρῶμα τῆς νόμου. pag. 61. b. ἐκ τῆς πρὸς Εὐφροσύνης ἐπιστολῆς. p. 97. 117. ἐκ τῶν κατηγοριῶν. p. 105. ἀπὸ ἐτέρω βιβλίου. p. 116. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρώτης

τερ

τερ ἡμῶν. p. 132. b. εἰς τὸν ζ' ψαλμὸν. p. 136. ἐκ τῆς παραβολῆς τῆς πλεσίαν. p. 136. b. περὶ τελείας ἀγάπης. p. 137. ἐκ τῆς λόγου τοῦ, πάντες παρασησάμεθα τῷ βήματι τῷ Χριστῷ. p. 137. b. ἐκ τῶν περὶ φύσεως νόμων. p. 139. b. ἐκ τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς. p. 140. b. 310. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α' ἐπιστολῆς. p. 162. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον, τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν ἡ ἐκκλησία κέντηται πρόσθον. p. 173. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β' ἐπιστολῆς. p. 186. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς. pag. 188. 241. cui subdi-eur, περὶ λύπης, περὶ μετρίότητος, περὶ δικαίου, περὶ δόξης, περὶ ἀμεμπτοῦ, περὶ ἀλιωτάτου. ἐκ τῆς ὑπομνήματος τῶν ψαλμῶν. p. 196. b. ἐκ τῆς ἐξαμέρου. p. 214. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς β'. p. 224. b. 250. b. 309. b. ἐκ τῆς κατὰ Ἰουδαίαν λόγου. p. 226. b. μακάριοι οἱ πεινῶντες. p. 231. ἐκ τῶν ἀναβαθμῶν. p. 245. b. εἰς τὸν μακάριον Φιλοχόριον πρὸς ε' ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. p. 247. b. εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα. p. 248. ἐκ τῆς εἰς προδοσίαν Ἰούδα. p. 258. b. ἐκ τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ε' ῥηθέντος λόγου. p. 267. b. ἀπὸ ἐτέρω λόγου. ib. εἰς τὸν μαργαρίτην. p. 275. b. ἐκ τῆς εἰς τὸν πλάσιον, καὶ τὸν Λάζαρον λόγου. p. 298. b. ἐκ τῆς δ' λόγου τοῦ περὶ εἰ. . . . p. 309. b. ἐκ τῆς λόγου τοῦ, ὅτι τὸν αὐτὸν μὴ ἀδικεῖντα ἄδεις παραβλάψαι δύναται. p. ead.

Clemens Rom. p. 84. b. 108. b. 123. 186.

Climacus saepissime a p. 19. ἐκ τῶν σχολίων. p. 41. b. 53. b. ἐκ τοῦ περὶ ὁρηγίας λόγου. p. 45. ἐκ τῆς περὶ ἀγνείας. p. 59. ἐκ τῆς περὶ ὑπακοῆς. pag. 80. b. 81. 128. 146. ἐκ τῶν τῶν ποιμένων. pag. 111. ἐκ τῆς περὶ διακρίσεως λόγου. p. 114. ἐκ τῆς περὶ ἡσυχίας λόγου. pag. 121. ἐκ τῆς περὶ προσευχῆς λόγου. p. 121. b. ἐκ τῆς περὶ ἀγρυπνίας. p. ead. πρὸς τὸν ποιμένα. p. 135. 273. ἐκ τῆς περὶ μετανοίας λόγου. p. 143. b. ἐκ τῆς περὶ μνήμης θανάτου. p. ead. ἐκ τῆς περὶ κενοδοξίας λόγου. p. 146. b. ἐκ τῆς περὶ γαστριμαργίας λόγου. p. 146. b. 299. 306. ἐκ τῆς περὶ ἐνυπνίων. p. 201. ἐκ τῆς περὶ διακρίσεως εὐδίακρίτου λόγου. p. 232. ἀπὸ ἐτέρω βιβλίου. p. 253.

Cyrillus Alexandrinus p. 273. b. ἐκ τῆς κανονικῆς ἐπιστολῆς πρὸς Δόμον. p. 316.

Cyrillus Hierosolymitanus p. 263. b.

Damasceus Ioannes p. 261. b. 267. b. ἐκ τῶν κατὰ αἱρέσεων. p. 13. b. κατὰ τῆς αἱρέσεως τῶν Μασσαλιανῶν. p. 212. 266.

Diadochus p. 41. b. 65. b. 89. 149. b. πρὸς γέροντα pag. 66.

Dionysius Areopagita p. 261. περὶ τῶν ἐν πίσει νεκοιμημένων τελευτῶν. p. 135. b. σχολ. ἐκ τῆς πρὸς Δημόφιλον τὸν θεραπευτὴν ἐπιστολῆς. p. 189. b. ἀντίθεσις ἐκ Δημοφίλου. p. ead. ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. p. 276. b.

Dorotheus p. 41. b. 46. b. 64. 80. b. 147. 230. b. 306. b. πρὸς τὸν κελλάριον. pag. 71. περὶ τῶν ἁγίων νησιῶν. p. 284. b.

Ephraem Syrus pag. 26. h. & deinceps saepissime.

Epiphanius pag. 228. ἐκ τῶν κατὰ αἱρέσεις τῶν λεγομένων ἀποστολικῶν, καὶ ἀποτακτικῶν. p. 27. b. ἐκ τῶν παναρίων. p. 142. b. 178. 191. b. 211. 233. b. 281. ἐκ τῆς βιβλίου τοῦ περὶ πίστεως λόγου. p. 178. b. 281.

Evagrius p. 40. b.

Eusebius Pamphilus p. 193. 239.

Gennadius Constantinopolitanus, & Synodus cum eo congregata.

Ἐκ τῆς Γερουτικῆς p. 22. & seqq. saepissime. ἐκ τῶν παναρίων τῶν περὶ πίστεως λόγου. p. 203. ἐκ τῆς Γερουτικῆς Λαυσαικῆς. p. 207. b.

Gregorius Nazianzenus p. 229. 245. 266. ἐκ τῶν ἀπολογητικῶν. p. 30. b. ἐκ τῶν ἐπιστολῶν. p. 44. b. ἐκ τῆς ἐπιταφίᾳ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς. p. 97. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν. p. 100. ἐκ τοῦ ἐπιταφίᾳ εἰς τὸν Βασίλειον. p. 177. b. ἐκ τοῦ εἰς τὴν Χριστῷ γεννησιν λόγου. p. 298. b.

Gregorius Nyssenus p. 73. b. 86. ἐκ τῶν ἐρμηνειῶν τῆς πάτερ ἡμῶν. p. 119. 179. b. ἐκ τῆς πρὸς Ληττίον κανονικῆς ἐπιστολῆς. p. 180.

Gregorius Thaumaturgus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 59. b. 179. b. ἐκ τῶν κανονικῶν ἐπιστολῶν περὶ τῶν ἐν καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλοφαγισάντων. p. 311. b.

Ex Dialogis Gregorii, & Petri pag. 36. 139. b. 141. 143. & alibi saepe.

Ignatius p. 281. b. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης. p. 28.

Isaac Syrus p. 85. 90. & alibi. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ἀββᾶν Συμεῶν. p. 203. b.

Isaias sanctus p. 89. 146. 149. & alibi. ἀπὸ τοῦ ἐτέρω βιβλίου. p. 172. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. p. 177. ἐκ τῆς κατὰ Ματθαῖον. p. ead.

Isidorus p. 19. 229. 247. 267. b. ἐκ τῆς πρὸς Εὐσέβιον ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς. p. 101. κατὰ ἐπιστολῶν. p. 167. περὶ τῆς τριημέρας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. p. 284.

Macarius p. 115. 149. b. 207. 299. ἐκ τῶν περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι. p. 142. b.

Marcianus Bethleemita pag. 49. 54. 267. 258. b.

Marcus pag. 34. b. 66.

Maximus p. 87. b. 92. 108. & alibi. ἐκ τῶν ἀπὸρων. p. 8. 34. b. 47. b. 134. b. 177. ἐκ τῶν κεφαλαίων. p. 141. b.

Methodius Patriarcha Constantinopolitanus. ἐκ τῶν ἀφορισμῶν τῶν Σταυδιωτῶν μοναχῶν. p. 174. 190. διδάξεις περὶ τῶν ἀρνησάμενων διαφοροῖς τρόποις, καὶ ἡλικίαις. p. 322. b.

Nicephorus Archiepiscopus Constantinopolitanus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 282.

Nilus Monachus pag. 19. 46. b. 170. b. & alibi. ἐκ τῆς βίβης τῶν ἁγίων Ἀββᾶδων τῶν ἐν Παῖδου τελευτῶν. p. 305.

Petrus Alexandrinus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 131. 133. b. 281. b.

Philo p. 244. b.

Ποιμένος τοῦ ἀγίου. p. 41. b.

Studita p. 71. b. ἐκ τῆς διαθήκης. p. 27. b. 177. b. πρὸς ἡγούμενον. p. 55. b. ἐκ τῆς κατηχήσεως τῆς παρασκευῆς τῆς ἀποκρίσεως. p. 299. b. ἐκ τῆς παρασκευῆς τῆς τυροφάγου. pag. ead. τῇ παρασκευῇ τῆς α' ἐβδομάδος. p. 283. περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος, καὶ ποσότητος. p. 289. b. & adnectitur ἐκ τῶν τυπικῶν τοῦ ἀγίου ὅρας περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος. pag. 290. περὶ τῶν διακονητῶν. p. 291. ἐκ τῶν κατηχήσεων. p. 312.

Simeon Thaumaturgus. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τινὰ

(1) Ita in Codice, sed supplenda est vox ἀμαρτωπίας, & pro δ' reddenda est numerica nota ε'.

τινα τῶν ἐκλεισθῶν. p. 34. ἐκ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. p. 144.
 Tarasius. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Ἀδριανὸν Πάπᾶ Ρώμης. p. 163. b.
 Theodoretus pag. 8. 13. b. 110. b. 247. 268. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ προφήτου Ὠσηέ. p. 64. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ψαλμῶν. p. 70. b. 141. ἐκ τῶν ἀπόρων. p. 171. ἐκ τῶν παλαιῶν. p. 179. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς παλαιᾶς. p. 310.
 Theophilus Archiepisc. Alexandriae. p. 300.
 Timotheus Alexandrinus. ἐκ τῶν κανονικῶν ἀποκρίσεων. p. 60. 270. b. 282. 295. 317. 319.
 Praeterea adferuntur fragmenta.
 Ex Lege politica. p. 28. 31. & alibi saepe.
 Ex Constitutionibus Apostolicis. p. 171. 210. 244. b. 280.
 Ex Canonibus Apostolicis. p. 28. b. 43. & alias saepissime.
 Ex τῆς διατάξεως τῆ ἀγίας Παύλου. p. 40. b.
 Ex Constitutionibus App. Petri & Pauli. p. 280. 298.
 Concilia haec memorantur.
 Ancyranum p. 60. 227. b. 315. b. 317. b.
 Antiochenum p. 276. 313. b. 316. b.
 Chalcedonense p. 56. b. 64. b. 164. 173. b. & alibi.
 Carthaginense p. 31. 57. 109. 205. b. 317.
 Constantinopolitanum in templo SS. Apostolorum pag. 21. b. 23. 31. 43. 72. b. & deinde saepe.
 Gangrense p. 27. b. 28. b. 130. 178. b. & alibi.
 Laodicense p. 56. b. 57. 60. 107. 109. 129. b. & alibi.
 Neocaesariense p. 52. 59. b. 61. 313. b. 317.
 Nicaenum I. pag. 287. b.
 Nicaenum II. pag. 31. 42. b. 55. b. 61. 101. b. & alibi.
 Sardicense p. 313. 314. b.
 I. Synodus pag. 316. 318. b.
 VI. Synodus pag. 24. b. 27. b. 33. 42. b. 56. b. & deinceps saepissime.
 VII. Synodus p. 21. 56. b. 313. 316. b. 320. b. cui subnectitur: ἐκ τῆ ἀ' λόγῃ, ὅτι δεῖ τὴν θείαν κανόνα κατὰ πάντων φυλάσσεσθαι.
 Εἰρήνησι περὶ τῶν ἐν ταῖς συνόδοις πραγμάτων. pag. 223.
 Ex τῆς αἰρέσεως τῶν Μωσαϊανῶν, ἢ Εὐχιστῶν. p. 27. b. 95. b. 130. 203. b.
 Ἀπὸ ἐνὸς τῶν συναξαρίων. p. 284.
 Ex τῶν Λαυσαικῶν (nempe ex Historia Lausiaca.)
 Ex τῇ πατερικῇ τῇ Λειμωναρίᾳ. p. 278. b.
 Ex τῇ πατερικῇ τοῦ Λαυσαικοῦ p. 281. b.
 Ex τῶν τυπικῶν τῶν ἀρχαίων μονατηρίων. p. 298. b.
 Ex τοῦ χρονικοῦ. p. 205. b.
 Ex Nomocanone Ieiunatoris, (νηστευτοῦ). p. 60. b. 229. 265. b. 272. b. 288.
 Ex Nomocanone S. Basilii. τὸ αὐτὸ ἐ δ νηστευτῆς λέγεται. p. 42. b.
 Vitae Sanctorum.
 Antonii pag. 143. b. 204. & postea subditur: ἐτέρη.
 Barsanuphii pag. 81.

Charitonis pag. 123.
 Danielis Stylitae pag. 131. b.
 Epiphani pag. 103. b. 104. ἀπὸ ἐτέρῃ βιβλίῳ.
 Ioannicii pag. 271. b.
 Ioannis Chrysostomi pag. 166. 177. b.
 Ioannis Eleemosynarii pag. 95. b. 102. b. 113. b. 144. b. 165. 263. 277. b.
 Ioannis Hesychastae p. 132.
 Macarii pag. 269. 143. b.
 Marcelli, μονῆς τῶν ἀκοιμήτων. p. 218. b.
 Nicolai pag. 281. b.
 Pachomii p. 38. b. 47. b. 78. b. 85. & alibi.
 Pauli pag. 147. b. 170. b.
 Philemonis pag. 118.
 Sabae pag. 25. 178.
 Simeonis Thaumaturgi p. 283. 304. b.
 Stephani τοῦ νέου a pag. 219. ad 222.
 Theodori τοῦ ἡγιασμένου. p. 258. b. 283.
 Theodosii τῷ Ἰδεσνοῦ. pag. 149. b.
 Ex martyrio S. Anastasiae. p. 89.
 Ex martyrio S. Eugeniae. p. 161.
 Libri vero S. Scripturae, quorum loca aut citantur, aut explicantur, sunt.
 Exodus p. 191. & subditur: τῇ ἀγίᾳ Βασιλείᾳ. Deuteronomium p. 132. 192. Leviticus p. 192. 244. b. Numeri pag. 73. 244. b. IV. Regum p. 166. b. Malachias p. 100.
 Ieremias p. 35. b. Isaias p. 192. 299. b. Epistola Ioannis Evangelistae p. 106. b. Actus Apostolorum p. 40. b. 166. b. Sirach p. 35. b. 179. Salomon p. ead.
 Codex Graec. membranac. Ms. in fol. Sec. XIV. Constat fol. 331.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΝ.

EVANGELIA SECVNDVM MATTHAEVM ET IOANNEM.

Titulus ita restituendus.

Diversorum SS. Patrum Catena in Matthaeum, Ioannem, & Lucam, & in VII. Epistolas Catholicas, quibus adcedunt Theodoretii Quaestiones in Genesim.

I. pag. 1. **C**ommentarius in Matthaeum expositio Capitis VI. Vers. I. Evangelistae in his verbis: μαθηταί, ὅτι τὸν ἐπίστατον προσέφηκεν, ἢ τὸτο πάλιν τὸ σήμερον, ὡς περ ἐν ἢ ἐνταῦθα ποιεῖ. ὃ γὰρ εἶπεν, μὴ μεμνήσθε μόνον, ἀλλὰ προσέφηκεν περὶ τῆς αὐρίου ἀρετῆς τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακίᾳ αὐτῆς, ταῦτα, ἢ ταλαιπωρία ἢ συντριβή. Def. in Cap. XXVIII. διὰ τὸ οὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰώνιων ἀπολαύσαι ἀγαθῶν, χάριτι, ἢ οἰκτιρμοῖς, ἢ φιλανθρωπικῇ τῇ πατρὶς, ἢ τῇ ἡμῶν, ἢ τοῦ ἀγίου πνεύματος τῇ ἀληθινῇ Θεῷ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Singulis plerumque Evangelistae verbis subicitur expositio, quae licet initio Codicis recenti manu Chrysostomo tantum adscribatur; e diversis tamen videtur conflata Patribus, praecipue vero ex epitome Homilia-

liarum Chrysostomi, cuius plura haec inde de fragmenta observavimus, ac prae reliquis pag. 73. quae paucis mutatis, cum nupera concordant eius Operum edit. Parisiensis Tom. VII. p. 827. Pag. vero Codicis 68. maioribus litteris in calce paginae nomen τῇ Πηλυσίῳ adparet. Commentarios in hunc primum Evangelistam clauditis disquisitione de tempore Dominicae Resurrectionis inter Matthaeum, & Marcum ad illa Evangelii verba Capit. XXVIII. *Vespere autem Sabbati &c.* quae nullius auctoris nomen praefert, sed nos, multa adhibita diligentia, tandem comperimus, eam esse Caesareensis Eusebii, incipitque: Πᾶς μὲν παρὰ τῷ Ματθαίῳ ὅψι σαββάτων φαίνεται ἐγγεγεμένους ὁ σωτήρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρῶτ' αὖτ' ὅψι σαββάτων; Τὸ ὅψι σαββάτων, μὴ τὴν ἐσπερινὴν ὥραν νομίσαι τις, τὴν μετὰ ἡλίου δυσμῶν λέγεσθαι, κ. λ. Def. ὅτως ἢ ὁ δεσπότης συντομώτερον ἀναστὰς ἢ ὡς ὁ σωτήρ, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνήσεται. Pag. 76. b. Sequitur eiusdem Eusebii fragmentum alterum de Angelis ad monumentum visis, quod inc. Πᾶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ἢ Μαγδαληνῇ Μαρία μετὰ τῆς ὁμωνύμου ἑωρακέναι ἐκτός τῃ μνήματος ἐπικαθήμενον τῷ λίθῳ ἕνα μόνον ἄγγελον εἶρηται. Def. ὕστερος ἀπάντων ὁ νεανίσκος, ἢ πρὸ τέττο, ἢ τῶν παρὰ τῷ Λουκᾷ οἱ δύο εἶσω τῷ μνήματος. Haec duo fragmenta occurrunt etiam in Cod. XXXIII. huius Plutei, de quo inferius, sed ipsorum primum multo brevius est in illo, quam in hoc. Edidit utrumque Combesius in Auctario Novo Paris. MDCLVIII. fol. T. I. p. 781. 783. unum quod ex Ambrosii Mediolanensis, Monachi Casinatis versione, teste Sixto Senensi in Bibliotheca Sancta V. Eusebii, existat in illud ὅψι σαββάτων, Sero Sabbatum. Alterum περὶ τῶν ἐν μνήματι ἀγγέλων, de Angelis ad monumentum visis. Voluerat haec quoque Holstenius proferre, teste Lambecio l. c. Tom. I. p. 112. at morte praereptus omisit. In Bibliotheca Veneta Card. Bessarionis, ut ex eius Catalogo eruitur p. 259. hoc idem Codicis nostri opusculum tali inscribitur titulo: Περί τῆς δοκίμης διαφωνίας τῶν εὐαγγελιστῶν ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

II. pag. 77. b. Maioribus litteris cynnabari exaratis, in ornatissimo auro, variisque coloribus loculo insequens adponitur titulus: Τῷ ἐκ ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. Εὐλόγησον δεσποτα. Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi interpretatio in Evangelium secundum Ioannem. Benedic Domine. Inc. Τίνος ἔνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οικονομίας ἀρεταμένων. Def. ἐπιτύχωμεν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, χάριτι ἢ φιλανθρωπικῇ τῇ κυρίᾳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Videtur & iste Commentarius in Ioannem, ut plurimum ex Homiliis Chrysostomi desumptus; verba enim τίνος ἔνεκεν, κ. λ. habentur in eiusdem Homilia IV. in Ioannem cit. edit. Paris. Tom. VIII. p. 26. Aliorum tamen Interpretum scholia

nonnulla sunt intermissa, ac praecipue sub finem, ubi pag. 137. b. ad Ioannis Cap. XIX. duo adferuntur excerpta Hesychii presbyteri Hierosolymitani, quorum primum inc. Τίνος ἔνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν Χριστὸν σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰωάννης ἑκτὴν; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τῆ σταυρῆ σαφῶς ἢ ἀναμφισβήτως ἐκτίθεται, κ. λ. Secundum pag. 138. inc. Τίνος χάριν ὁ μὲν Ἰωάννης βασάσαι τὸν σταυρὸν αὐτῷ ἰσορεῖ τὸν κύριον, οἱ δὲ λοιποὶ εὐαγγελισταί, κ. λ. quibus iterum succedit Chrysostomus. Tandem Commentarios claudit (ut ipsius Codicis verba referantur) τῇ Πηλυσίῳ ἐπιστολῇ φησὶ. *Pelusiota Epistola* sic. quam non auctim adfirmare an sit inter editas, nec ne, quum numerus in Codice notatus, in editione G. L. Parisiensis Epistolarum Pelusiotae A. MDCXXX. fol. minime occurrat, ac praeterea verba, quibus illa praecurrit inscriptio, nempe Ωςπερ γὰρ ἡμῖν εὐκόλον φέγγεσθαι, κ. λ. usque ad finem, sint revera extrema Commentariorum Chrysostomi in hunc Evangelistam, ut ex eius edit. constet loc. cit. cui adscribuntur etiam in Codice XXXIII. similem Catenam continente. In calce tamen paginae haec sunt adnotata: Τέλος εἰληφέν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου ἐρμηνεία. *Explicit interpretatio Evangelii secundum Ioannem.*

III. pag. 145. Sequitur Commentarius in Lucam item acephalus, fortasse eo quod ipsi aliqua praeiret antiqua pictura, qua deinde a male feriatis hominibus avulsa, Commentarii quoque initium deperit. Incipit enim: Πᾶλον δὲ τὸν ἐξ ἐθνῶν ἀνομάζει λαόν, ὡς ἀδάμασεν ὄντα, ἢ πωλοδάρμηνον ἐκ ἐσχατοτάτου γὰρ ἢ ὁ κύριος ἠνέκατο τοῖς ἀποστόλοις προστεταχώς εἰς τὴν κατένυτι κόμην ἀπελθεῖν, ἢ λύσαι τὴν ὄνον τὴν δεδεμένην, καὶ τὸν ταύτης πῶλον. Def. ἢ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, ἢ μετὰ τὸτο ἤσαντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὰ κρίναι ζῶντας ἢ νεκρῶς, ἢ ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, δι' ὃ, ἢ μετ' ὃ τῷ Θεῷ, κ. λ. Adferuntur haec quaedam excerpta ex Athanasio, & Isidoro Pelusiota. Athanasii fragmentum p. 147. b. inc. Οὐχ ἀπλῶς δὲ τὸ γεννώμενον φησι πρὸς τὴν παρθένον ὁ ἄγγελος. Def. ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἀρχόντα ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Athanasio succedit Isidorus p. 150. b. cum hoc titulo: Τῷ Πηλυσίῳ ἐπιστολὴ μὴ. *Isidori Pelusiotae Ep. XLVIII.* Inc. Διατί εἶπεν ὁ εὐαγγελιστὴς τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; ὅδε γὰρ ἄλλον ἔσχεον υἱὸν ἢ παναγία Θεοτόκος, ἢ ἀειπαρθένος, κ. λ. De Catenis in Lucam consule Fabricium l. c. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. pag. 775.

IV. pag. 180. b. Catena quorundam Interpretum in VII. Epistolas Canonicas, in fine mutila, cui titulus, litteris, ut supra uncialibus, ac rubricatis adpositus: Περί ὡσιμονῆς, ἢ πίστεως ἀδιακρίτου, ἢ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς πλάσιους. Ἰπὸ θεοῦ Ἰακώβου ἐπιστολῆς. *De patientia, & fide inreprehensibili.*

bili, & humilitate erga divites. Argumentum Epistolae Iacobi. Inc. Επειδὴ αὐτὸς Ἰακώβος ταύτην γράφει τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρείσιν, & πιστεύουσιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, γράφει δὲ διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολὴν διδάσκων περὶ διαφορᾶς πειρασμῶν, κ. λ. Desinit in his verbis Epistolae Iudae: Ἰὺδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφός δὲ Ἰακώβου τοῖς ἐν Θεῷ πατράσιν ἡγιασμένοις, & Ἰησοῦ Χριστοῦ τετηρημένοις κλητοῖς. Εὐλεος ὑμῖν, εἰρήνη, καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποίω... quae sunt extrema paginae 231. quum reliqua desiderantur. His succedunt Quaestiones in Genesim, de quibus infra. Tractantur ex hisce Epistolis selecta tantum loca. Ex sanctis vero Patribus in primis memorantur Gregorius Nyssenus, Cyrillus, Theodoretus Cyri, Dionysius, Severus Antiochenus Archiepiscopus, cuius adferuntur multa excerpta ex Epistolis adversus Photium protέοντα, ad Andronicum Coenobiarchen, ad Cononem Silentiarium &c. Theodorus Heracleensis, Theodorus alter, Eusebius, Basilus, Pastor, Hefychius, Didymus, Apollinaris, Severianus Gabalorum Episcopus, Chrysostomus, Ammonius presbyter, Ephraem Syrus &c. Non ab similem Catenam servari in Collegio novo Oxonii testatur Fabricius Biblioth. Graec. Tom. VII. p. 790. aliasque item haberi in Bibliotheca Regis Galliae, ex eiusdem Catalogo adparet Parisiis edito A. MDCCXL. fol. Tom. II. pag. 28. seqq.

V. pag. 240. Quaestiones in Genesim, initio ac fine mutilae, quas licet auctoris nomine destitutas, Theodoretum tamen esseprehendimus. Erant olim, ut ex numeris marginalibus adparet, XCVII. & fortasse plures, quarum nunc priores undecim defuncto omnino, duodecimae tantum supersunt extrema, quae sunt: ἀκριβέστερον παρὰ τῶν τῆν ἱερικὴν ἡγεμένην τέχνην· ὅτι & τὰ δοκῶντα εἶναι δηλητήρια, πᾶσιν ἐσιν ἱατήρια· κεραινώμενα γὰρ ἐτέραις βοτάναις ἀλεξήματα γίνονται, & ὑγιεινὰ παρεκτικά. Sequitur Quaestio XIII. in edit. Operum Theodoretum Parisiensis A. MDCLXII. fol. XIV. quae sic inscribitur: Τῶν φωστῆρων δημιουργηθέντων, τί γέγονε τὸ πρότερον φῶς; *Luminaribus creatis, quid factum est de priori luce?* Inc. Οὗ δισπότης Θεός, & ἐκ μὴ ὄντων ποιεῖ, κ. λ. Desinit in Quaestione XCVII. in editione XCVI. cuius ultima verba, quae legantur in Codice sunt: & γὰρ ἐκεῖνοι ἡγιασμένοι τὸν Θεὸν ἰλεοῦντο, & Ἀβελ, & Εὐδὼχ, & Νδε, καὶ Μελαχισεδεκ, & Ἀβραάμ. Haec incidunt in cit. edit. Tom. I. p. 67. in Codice vero sunt extrema pag. 239. b. Vbi animadvertendum est, duos ultimos Codicis quaterniones praepostere fuisse compactos.

Codex Graecus membranaceus ms. in fol. Sec. XII. sat bene scriptus, atque servatus, si illud excipias, quaedam in prima & ultima pagina, iam vetustate consumpta esse, ac fugientia. Constat foliis 251. cuius specimen damus Tab. III. N. V.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ.

EVSEBIUS DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

Continet hic nitidissimus Codex Eusebii Pamphili Praeparationem Evangelicam in XV. digestam Libros, quos ordine recensebimus.

I. prima pagina auro variisque coloribus elegantissime depicta cum Mediceo stemmate, exhibet Libri I. tabulam rubris exarata litteris. Constat haec Capitibus XI. quorum primum est: Τίς ἡ τῆς εὐαγγελικῆς ἐκδόσεως ἐπαγγελία. *Quid illud sit, quod Evangelicae materiae ratio pollicetur.* Inc. Τὸν Χριστιανισμόν, ὃ τί ποτὲ ἐσιν, ἡγούμενος τοῖς οὐκ εἰδόσι παραστήσασθαι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας τὴν εὐαγγελικὴν ἀποδείξιν περιέξειν ἐπαγγελουμένης. Ultimum Ἐπιτομὴ τῆς Φοινίκων ἀρχαιολογουμένης θεολογίας, & περὶ τῶν ταύτην συγγραμμένων, καὶ ὅτι δικαίως αὐτῆς κατεπύσσασθαι. *Epitome antiquae Phoenicium Theologiae, ac de iis, quae secundum ipsam scripta sunt, & quod ab ipsa iure merito recefferimus.* Def. τοιαύτη μὲν ἐν τῇ Φοινίκων θεολογία· ὧρα δὲ μεταβάλλας καὶ τὰ Αἰγυπτίων ἐπιθεωρήσαι.

Animadvertendum heic est, post illa verba Capitis primi: ἀλλὰ πανταχόθεν ἐξ ἀπάντων ἐξῆν, πρὸς τὸν τῶν ὅλων Θεὸν παρορμηθῆναι, σπεύδειν τε, & πάσῃ προθυμίᾳ ψυχῆς τὸ δῶρον ὑποδέχεσθαι, Ἐλλήνας ὁμοῦ, & Βαρβάρους, ἄνδρας... quae in Codice ultima sunt primae paginae, in sequenti nonnulla alia continuari, quae, quo pertineant, nondum comperimus. Ea vero sunt: τὸ μάλισα ἀπλὸν, & αἰεὶ ὃν ἐνεργεῖα· μάλισα γὰρ νοητὸν τῆτο, τῷ τε μάλισα εἶναι αἰεὶ ὃν ἐνεργεῖα & τὸ τῇ ἐαυτοῦ φύσει τὸ ἀπλὸν νοητὸν. Καὶ γὰρ τὰ ἐν τοῖς συνθέτοις τότε εἰσὶ νοητὰ, ὅταν δ νοῦς αὐτὰ χωρίσῃ τῶν ἐν οἷς ἐσιν· & ὥσπερ ἀπλὰ αὐτὰ ἐνεργῇται, αὐτὴ δὲ ἡ κινήτικὴ τῶ πάντος δσία, μάλισα αὐτῇ νοητῇ, ἀλλὰ μὴν & μάλισα ὁρεκτῇ. Μάλισα γὰρ τὸ ὁρεκτὸν τῇ ἐαυτοῦ φύσει, τὸ τῇ αὐτῇ φύσει καλὸν μάλισα, τοῖστον δὲ τῆτο· τὸ γὰρ καλὸν ἐν τῷ εἶδει μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ· ἐν γὰρ τῷ ποιοῦντι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ πάσχειν· καὶ ἐστὶ πάσχειν μὲν τὸ δυνάμει τι ὄν, ποιοῦν δὲ τὸ ἐνεργεῖα ὄν, καὶ ἐν τῷ ὀρισμένῳ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἀόριστῳ, ἐν τῷ εἶδει πὸ καλὸν μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ ἐν εἶδει τῷ ἐν οὐσίᾳ μᾶλλον ἢ ἐν τινὶ τῶν γενῶν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τ' ἄλλα ἐσιν, & τῶν ἐν οὐσίᾳ τὸ μάλισα ὄν & ἀπλὸν, & ἁμοῖον τοῦ δυνάμει καλὸν μάλισα, τοιαύτη δὲ ἔστι δέδεικται ἢ προειρημένη φύσις, κυρίως ἄρα & πρῶτως αὐτῇ ὁρεκτῇ τε & νοητῇ.

Sequitur deinde novum Caput, numero secundo notatum, & inscriptum: Περὶ χρώματος τινά. Inc. Τὸ χρῶμα ὁρίσασθαι Ἀριστοτέλης πέρας τῷ ὀρισμένῳ διαφανοῦς, ἢ διαφανές, τῷ γὰρ σώματος καθέσθον μὲν σῶμα, πέρας ἐπιφάνεια, καθέσθον δὲ διαφανές χρῶμα. Διδ καὶ ἕμια

ἕμια ἐστὶ τὸ χρῶμα τῇ ἐπιφανείᾳ· ἐπεὶ γὰρ πάντες σώματος πέρας, ἐπιφάνεια, & τὸ διαφανές δὲ σῶμά ἐστι, κ. λ.

Huic item alia succedunt Capita, quorum titulos exhibemus, ut unusquisque, uno intuitu qua de re in istis agatur, agnoscat. Ii vero sunt:

γ'. Τινῶν εἰσιν οἱ ὀρισμοί.

δ'. Σχόλιον ἐν διαλόγῳ περὶ τῶ, εἰ πάντα γίνοντο καθ' εἰμαρμένην, ἀναρτῶνται τὸ δυνατόν τε & ἐνδεχόμενον.

ε'. Διατί ἡ αὐξήσις κατὰ τὸ εἶδος μόνον, ἀλλ' ὅχι καὶ κατὰ τὴν ὕλην.

ς'. Πῶς εἰ μᾶλλον τὸ ὕδωρ ὕδωρ κατὰ τὸ ψυχρόν, οὐ κατὰ τὸ ὑγρόν, ἢ μὲν εἰς τὸ θερμὸν αὐτοῦ ἐκ τῆ ψυχρῆς μεταβολῇ οὐ φθίρει αὐτό. ἢ δὲ ἐκ τῆ ὑγρῆς εἰς τὸ θερμὸν φθίρει.

ζ'. Πῶς ἐκ ἐναντία τὰ τε μέγα καὶ τὸ μικρόν, εἴγε εἰς ἐναντία μὲν ἢ μεταβολῇ, τὸ δ' αὐξόμενον καὶ μειώμενον εἰς ταῦτα μεταβάλλει.

η'. Πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ, ὥς ἐν ἰσοκειμένῳ.

Post huius Capitis verba ἕκ ἐτ' ἐν ἰσοκειμένῳ αὐτῷ ὅτι πρὸς τὸ, quae sunt ultima pag. 9. b. iterum Eusebii textus adparet: nam paginae decimae initium fit a verbis καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην οὐχ ὁμοφώνον πάντας ἔχειν τὴν διάλεκτον, κ. λ. quae sunt Capitis VII. habenturque pag. 21. edit. Colonienfis A. MDCLXXXVIII. fol. qua in huius Codicis recensione usi sumus. Reliqua deinceps usque ad finem Libri, mirifice cum ipsa editione concordant.

Hoc fragmentum, quod nihil ad Evangelicam Eusebii Praeparationem pertinet, quum ex aliquo potius Peripatetico philosopho desumptum videatur, quomodo fuerit in hunc primum Eusebii Librum intrusum, me prorsus latet, nisi bibliopecti incuria id accidisse velimus, qui quum duos praenibis haberet Codices compingendos, utroque membranaceos, eiusdemque magnitudinis, & ab eodem scriptore exaratos, similitudine deceptus (quae profecto talis est, ut ipsarum etiam numerus linearum par habeatur) unum pro alio quaternionem adreptum colligaverit; nam quod magis dolendum est, nusquam in toto Codice, cuius singulas evolvimus paginas, quae heic sunt omissa, reperire nobis contigit, quare aut deperditus omnino est hic quaternio, aut in alium Codicem insertus.

II. pag. 20. Sequuntur rubris caracteribus descripta Libri secundi (quemadmodum etiam reliquorum omnium qui sequuntur, Librorum) Capita XI. quorum primum est: Ἐπιτομὴ τῆς Αἰγυπτίων θεολογίας, καὶ ὥς εἰς Ἐλλήνας μετακαρτίσθη. *Theologiae Aegyptiorum Epitoma, & quemadmodum ad Graecos inde transferit.* Ultimum: Περὶ τῆς κατὰ Ρωμαίους εὐαγγελικῆς ἐνάρξεως διδασκαλίας. Ibid. p. 235. ubi notandum, VIII. Caput brevissimo titulo praefixo: Οὗτι περὶ αὐτῶ ἀπὸ τῶν Διογενειανῶν τοῦ περιπατητικοῦ, incipere a verbis: Πρὸς Χρυσίππον ἕμια μὲν βεβλόμενον, κ. λ.

etiam intelligendum est. Praecedat Prooemium, cuius initium: Τὰ μὲν δὲ τῆς Φοινίκων. Finis: ἰσορρεῖ γὰρ ταῦτα πρὸς λέξιν. Primum Caput inc. Φασὶ τοῖνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων γένεσιν. Ultimum def. τὰ αὐτῶν οἰκία καταμάρζωμεν. Ibid. p. 43.

III. Liber pag. 37. tabulam praefert in Capita distributam XIV. quorum primum est: Περὶ τῆς Ἑλλήνων φυσικῶν θεολογίας. *De Naturali Graecorum Theologia.* Inc. Οὗτι μὲν ἐν ἡ παλαιᾷ φυσιογνωσίᾳ. Ultimum est: Οὗτι δαιμονικῆς ἐνεργείας πάντα τὰ τοιαῦτα τυγχάνει. *Haec omnia daemonum arti ac praestigiiis assignanda esse.* Def. καὶ πρὸς ταῦτ' οὐν ἐτέραν λόγῳ ἀρχὴν ἀναλαμβάνοντες ὑπαντήσωμεν. Ibid. pag. 81.

IV. Liber pag. 58. b. Capitis constat XXIV. quorum index praecurrit. Primum Caput, quod prooemii loco est, inscribitur: Προοίμιον περὶ τῶν κατὰ πόλεις χρηστηρίων, καὶ ὧν μάλισα διατεθρύλληται τὰ μαντεῖα ἐν παραδόξοις δαιμόνων ἐπιφανείαις, τίνι τε λόγῳ, & τῶν κατεφρονήσασθαι. *Prooemium de diversarum urbium Oraculis, iisque maxime, quorum praeceteris responsa celebrantur, daemonibus inspectata sese forma ostendentibus, quaque ratione permoti, ea quoque spreverimus.* Inc. Τὸ τρίτον εἶδος τῆς πολυθῆς πλάνης, κ. λ. Ultimum: Περὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων, & τίνες πόλ' εἰσιν αὐτῶν οἱ ἄρχοντες. *De improbis daemonibus, & quinam sint eorum principes.* Def. φέρε ἔτι μᾶλλον διὰ πλείονων κρατύνωμεν. Ibid. pag. 128.

V. Liber pag. 79. b. Capitis constat XXXIV. quorum primum inferibitur: Οὗτι περὶ τῶ, πονηρῶν δαιμόνων εἶναι παρὰ τοῖς ἔξνεσι μαντεῖα & χρηστηρία· & ὥς καθήρηται πάντα, & ἐκλέσσει μετὰ τὴν τῶ σωτῆρος ἡμῶν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν. *Quod populi vaticinia & oracula, improborum daemonum propria fuerint: quae omnia post Evangelicam Servatoris nostri doctrinam sublata defecerint.* Inc. Ἰκανὰ μὲν & τὰ παρατεθέντα συζητῶν ἦν. Ultimum: Οὗτι & τὴν ἀψυχὸν ὕλην σβείβειν προσέτατον. *Illos etiam iussisse, ut materia inanimata coleretur.* Def. οὗ περὶ τῶν δηλημένων χρηστηρίων ὑποπτεῖται λόγος. Ibid. p. 176.

VI. Liber p. 102. b. Tabula, ac Prooemio praecedente, Capita continet XI. quorum primum inferibitur: Οὗτι & ἀδοκῶσιν οἱ δαίμονες ἐν τοῖς χρηστηρίοις μαντεύεσθαι, ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρον φορᾶς, ὁμοίως ἀνθρώποις σοχάζονται. *Quae divinare videantur daemones in oraculis, ea perinde atque homines, ex astrorum illos motu conicere.* Inc. Αὐτὸ γὰρ λέγουσιν οἱ θεοὶ, οἱ περὶ τὰ μεμοιρασμένα γινώσκοντες λέγουσιν. Ultimum Ως & ἀπὸ τῆς τῶν θείων γραφῶν ἐξηγήσεως, ἐκ τῶν Ὁριγένης. *Divinatum quoque Scripturarum auctoritate idem effici, ex Originis scriptis.* Def. διὰ μόνης τῆς σωτηρίου εὐαγγελικῆς ἐνάρξεως διδασκαλίας. Ibid. p. 235. ubi notandum, VIII. Caput brevissimo titulo praefixo: Οὗτι περὶ αὐτῶ ἀπὸ τῶν Διογενειανῶν τοῦ περιπατητικοῦ, incipere a verbis: Πρὸς Χρυσίππον ἕμια μὲν βεβλόμενον, κ. λ.

quae

quae in editione adhuc in ipso Capitis titulo includuntur.

VII. Libro pag. 129. b. Index praecedat Capitulum XIX. quorum primum loco prooemii inscriptum: Τὰ περὶ τῶν ἀνέκασθεν Εἰσὶν βίαι, καὶ ὡς εὐλόγως τὰς ἐνθους αὐτῶν γραφὰς τῶν πατρῶν λόγων προετιμήσαμεν. *Vetustissimorum Hebraeorum instituta; & iure nos sacras eorum litteras patriis monumentis praetulisse.* Inc. Εἰσὶν βίαι, καὶ ὡς εὐλόγως τὰς ἐνθους αὐτῶν φιλοσοφίας τε καὶ εὐσεβείας. *Vltimum:* Οὔτι μὴ ἀγνῆτος ἢ ὕλη, μὴδὲ κακῶν αἰτίαι. *Materiam nec ortu carere, nec malorum causam esse.* Def. ὅπως δὲ τῶν ἀντικειμένων ἐχόντων, τὸ μὴ εἶναι τὴν ὕλην δεικνύται. Ταῦτα καὶ ὁ προδηλωθεὶς συγγραφεὺς μεταβατέον δ' ἐπὶ τὸν ὅρον ἀγῶνα τὸ λόγος. Ibid. p. 297. a quo tamen, ut unusquisque videt, aliquantum differt Codex in fine Libri.

VIII. Liber pag. 150. Capitibus XIII. constat, ut ex tabula eruitur Libro praefixa. Horum primum, quod inscribitur: Προοίμιον, περὶ τῆς κατὰ Μωσέα θεοσεβείας πολιτεύματος. *Prooemium, de piis Mosaeicae Reipublicae institutis.* Inc. Τὴς βίαις τῶν παλαιῶν Εἰσὶν βίαι. *Vltimum inscriptum:* Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς προνοίας Θεοῦ διοικεῖσθαι τὸν κόσμον. *Ex eodem, (nempe Philone) Divinae providentiae consilio mundum gubernari.* Def. καὶ ἐπὶ τὰς τῶν ἑξω ἀνδρῶν περὶ τῶν αὐτῶν μαρτυρίας. Ibid. pag. 347.

IX. Libri pag. 172. Capita numerantur XLI. quorum primum inscribitur: Οἵ ποιοῦσι τὴν παρ' Εἰσὶν βίαι λογιστὰς τοῦ ἑδαίου ἔθους μὴ μὴν ἐποιήσαντα. *Quam multi e Graecis scriptoribus Iudaici populi mentionem fecerunt.* Inc. Καὶ τῆς τῶν παρ' Εἰσὶν βίαι λογιστὰς ἡμῖν. *Vltimum:* τὸ αὐτὸ περὶ τῆς Βαβυλωνίας κτίσεως. *Ex eodem (nempe Abydeno) de Babylonis aedificatione.* Def. ἐπὶ τὴν λείψανον αὐτοὶ μετασχηματίζονται ἐπαγγελίαν. Ibid. pag. 401.

X. Liber pag. 196 Capita XIV. continet, quorum primum inscribitur: Ὡς παρὰ Βαρβάρων εἰς Εἰσὶν βίαι τὰ σεμνὰ τῶν μαθημάτων παρήλας, καὶ περὶ τῆς Εἰσὶν βίαι ἀρχαιότητος. *Eximias quasque disciplinas a Barbaris ad Graecos traductas esse, ac de antiquitate Hebraeorum.* Inc. Τίσι ποτὲ λόγοις τὴν κατ' Εἰσὶν βίαι φιλοσοφίαν τῆς Εἰσὶν βίαι προετιμήκαμεν. *Vltimum:* Ὡς ἀπάσης τῆς παρ' Εἰσὶν βίαι ἱστορίας νεώτεροι τυγχάνουσι τῶν παρ' Εἰσὶν βίαι φιλοσόφων οἱ χρονοί. *Univerfa Hebraeorum historia recentioris fuisse Graecorum philosophorum aetatem.* Def. τὰ Εἰσὶν βίαι λόγια τιμῶν διανοημένων. Ibid. p. 459.

XI. Libri pag. 216. Capita recensentur XXXIII. praeter Prooemium, cuius initium: Οἱ μὲν δὲ τῆς μετὰ Χεῖρας προέγνων, κ. λ. Primum Caput inscribitur: Ὡς ἡ κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφία τῇ κατ' Εἰσὶν βίαι ἐν τοῖς ἀναγκαίοις τοῖς ἐπηκολούθησεν. *Platonis philosophiam in iis, quae omnium maxime necessaria sunt, cum illa Hebraeorum convenire.* Inc. Εἰς τρία διελόντος μέρη τῆς Πλάτωνος τὸν πάντα τῆς φιλοσο-

φίας λόγον. *Vltimum inscriptum:* Ὡς καὶ τὰ περὶ τῆς μετὰ θάνατον κρίσεως, ὁμοίως Εἰσὶν βίαις ὁ Πλάτων ἐσσεῖται πιστεύει. *De iudicio, quod mortem excipiat, Platonem Hebraeis adfinia sensisse.* Def. ἐπὶ τὸ δωδέκατον, τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρσκευῆς μεταβήσομαι σύγγραμμα. Ibid. pag. 506.

XII. Liber p. 245. in Capita dividitur LII. quorum primum ita inscribitur: Οὔτι κατὰ Πλάτωνα τοῖς εἰσαγομένοις ὁρθῶς Εἰσὶν βίαι παίδες ἀπερίεργον τὴν τῶν μαθημάτων πείσιν, διὰ τὸ ἀτελεῖς αὐτῶν παρεδίδουσαν. *Hebraeos, etiam consentiente Platone, quos instituebant, eos recte fide quadam disciplinarum, quae, quod imperfectiores adhuc essent, nihil exquireret, informatos voluisse.* Inc. Εἰ μὲν τοίνυν ὁρθῶς, εἰ μὴ, τίς ἐπιτιμᾷ, κ. λ. nam quae pauca in edit cit. praecedunt his verbis, in Codice prooemii loco, relato primi Capitis titulo praeponuntur. *Vltimum est:* Οὔπως περὶ τῆς προνοίας τῆς παντὸς τὸν Θεὸν διέξεισι. *Quemadmodum idem ipse (nimirum Plato) Deum universi curam gerere philosophetur.* Def. μῶς εἰκότως αὐτὸς καὶ τῆς προσηγορίας ἀξιόσειεν. Ibid. pag. 570.

XIII. Liber pag. 274. b. Capitibus constat XXII. quibus praecurrit Prooemium, cuius initium est: Εἰτε διὰ τί φησιν ἐν τοῖς περὶ τῆς συγγραμμάτων. Primum Caput inscribitur: Οὔπως ὁ Πλάτων τῆς Εἰσὶν βίαι θεολογίας ἀπὸ ἡλεγχῆς τὴν ἀτοπίαν. *Ex Timaeo.* Inc. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν τε καὶ γινώσκειν τὴν γένεσιν. *Vltimum:* Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνα φωνικῶν ὅρων, ὡς ἀξίον ὄντων τῆς μεγαλονοίας αὐτοῦ, οἷς τοῦ Μωσέως ἀντιπαρεβλήτεον. *De legibus Platonis ad caedes pertinentibus, magna illa hominis mente indignis: quibus cum Mosi leges committendae.* Def. καὶ τὰς γε ἄλλας αἰρέσεις τῆς Εἰσὶν βίαι ἐπιθεωρήσαι φιλοσοφίας. Ibid. pag. 637.

XIV. Liber pag. 305 Capita complectitur XXV. quorum primum inscribitur: Προοίμιον, περὶ τῆς ὑποθέσεως. *Prooemium, quo Libri argumentum explicatur.* Inc. Οὔσα μὲν εἰπεῖν τε καὶ ἀκούσαι, ἀμφὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφίας. *Vltimum:* Οὔτι ὡς ἐπίτονον τῶ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι. *Operum suorum molitionem Deo laboriosam ac molestam non esse.* Def. τὸν ἐξ ἡμῶν ἀπολογισμὸν παράσχοιμεν τοῖς φιλεγκλήμοσιν. Ibid. p. 715.

XV. & ultimus Liber p. 331. Capita continet LVIII. ut ex ipsorum tabula adparet. Primum Caput est: Προοίμιον, περὶ ἀπάσης τῆς ὑποθέσεως. *Prooemium, quo totius Operis argumentum explicatur.* Inc. Τὴν πολυτέλειαν ἐθνῶν ἀπάντων πλάττει. *Vltimum est:* Οὔτι καὶ τῶν Εἰσὶν βίαι ὁ σοφώτατος Σωκράτης τὴν ἐπὶ τῇ τῶν προειρημένων φυσιολογίᾳ μεγάλην φυσῶντας, μωραίνοντας ἀπεδείκνυν, ὡς περὶ ἀχρηστὰς τῶ βίαι, & ἀκατάληπτα κατατριβομένους. *Ipsam quoque Socratem, Graecorum olim sapientissimum, eorum qui rerum eiusmodi physilogia tantopere insolescerent, vel hoc nomine*

ue-

vecordes & insanos offendisse, quod in rebus ab omni vitae fructu vacuis, suaeque facultate superioribus, studium operamque contenerent. Def. οὐχὶ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρέχοντι νόμῳ. Ibid. pag. 785.

In fine ultimae paginae, eiusdem scriptoris manu haec adposita sunt rubris litteris: Ἐτελείωθη ἐν μηνὶ Ἰαννῳ ἔτει σ. *Absolutus est mense Iunio A. M. 6006. (hoc est Christi ccccxcii.)* quae subscriptio tachigraphi in-

Εἴπη χρυδα.

Εἴπω σὲ φίλων, καὶ πρὸ τῶνδε τῶν λόγων, Μᾶλλον δὲ πεισθῶν ὡς φιλοσοφίας. Νεκρὸν γὰρ ἐστὶν ἀκριβοῦς εἰκασμένη, Οὔ μὴ λόγῳ πρέποντι κοσμῶν τὴν φύσιν, Προὔθηκά σοι βέλτερε, γυμνὸν τὸν βίον, Ὡς ἂν διδασχῆς τὰς κενὰς ὑποκρίσεις, Καὶ μὴ ταραχῆς ὑπὸ τῆς ἀπειρίας, Ὡς περὶ μίμους φόβηρον εἰ βλέπει βρέφος, Καὶ νῦν δὲ ταῦτ' ἐπὶ τὸ χρυσοῦν πάχυν πάθος. Καὶ αὐτὰς ὑπόχρησας εὐρέθης φίλος, Καὶ κατὰ περὶ δύσοισον ἐτρεψῆς μέλος, Πληγὴς ἐφ' ἡμᾶς δυσμενὲς γλώττης βέλαι, Πάλιν παραινῶ μὴ περιχαίρειν κάτω, Μὴ ζῆν κυνηδόν, μὴ ῥοφῆς τὸ πᾶν θέλει. Εἰ γὰρ ἔχεις βάλιμον ὃν ἔχεις κόρον. Πρὶν ἂν πίνης κυλικίδος ἐμπύρων πόνων, Καὶ τῶν περιττῶν ἐκφορεῖς τὴν κοπρίαν, Ἡ κατασπαθῆς, καὶ ῥοφῆς ἐπὶ κλίνας, Εἰ μὲν τὰ κοινὰ τῇ σροφῇ τῶν ἐλπίδων. Ἡ καὶ προληφθεὶς δυστυχῆς τῆς ἐβδόμης, Πρὸς τὴν ἀκατάλυτον ἀχθῆς ὀγδόην, Ἡν ἐσχάτην κρίσιμον εὐρὼν δακρύσεις, Εἴπει γαλήνην τὸν κριτὴν ὃ δεικνύει. Δεῖ γὰρ ἐς αὐτὴν ἀποδημῆσαντ' αὖτε Ποινὰς ὑποσχεῖν αὐτῇ τῶν πεπραγμένων. Ὡς τις ὁ βαθεῖς, καὶ φορηθῶς κάρος; Τὸ φ' ὃ θανάτων ὃ σκοπεῖς τὸ συμφέρον. Καθεύδουμεν γὰρ ὡς τῆς ἀπλησίας, Καὶ νυκτομαχεῖν ἀξιοῦμεν τὴν φύσιν. Τὸ τῆς ὕλης ἀπείρον ἡγνομήτες. Τί τὸτο ποιεῖς; ἢνα τί δ' ὕπῳ βλέπεις; Ἀλλ' ἀμβλυοῦσαι ἐν σαφὲι μεσημβρίᾳ, Τὰ κρυπτά σου βλέφαρα μὴ παρατριβῶν; Οὔ χρυσὸς ὡχρὸς ἐστὶν ἀλγῶν τῷ φθόνῳ. Καὶ γὰρ ἐπ' αὐτὸν ὡς βαρὺς ἔρπει δράκων Τὴν τοῦ χρόνου κίνησιν ἀντισυερέφων, Τὸ φ' ὃ τὸν ἰὸν τῆς φθορᾶς ἀναπτύει. Καὶ σὺ παρ' αὐτῷ προσδοκᾷ τὰ βελτίω, Τὸ τῆς τύχης εἰδωλὸν αἰσχυρῶς φαιδρύνων; Οὐθαλμὲ γῆς, ἥλιε, πῶς τὰδε βλέπεις; Πλὴν εἰ μὲν ὡς παῖς εὐμενῇ τοῦτον κρίνεις, Μικροψύχου γὰρ ἐστὶν ἀνδρὸς ἡ κρίσις. Τὴ δῆτα παθῶν, ὃ καλῶν δρᾶς τὸν φίλον; Στρεβλεῖς γὰρ αὐτὸν ἐγκρατῶς, καὶ συμπνίγεις. Καὶ αὐτὸς ὡς ἄληπτος εἰς ἄλλους τρέχει, Τῆς σῆς φυλακῆς τὰς λαβὰς ἀνατρέπων. Εἰ δ' αὖ πονηρὸν τοῦτο γὰρ ὄντως κρίσεις, Τί τὸν φονεὺν ὃ συγεί, δὲ ἐκκλίνεις, Οὐδὲ πρὸς αἰκτράς θάττον ὡδεῖς γαστέρας; Ὡς ἐνέχῃς μᾶλλον τι κερδαίνειν μέγα. Ἀνῆρσπε, κατὰμαθε τὴν κοινὴν φύσιν Εἴ καὶ τῶν πρὸς ἀπὸδείξιν ὑποκειμένων,

Carmina Aurea.

Te diligens plusquam valeat os dicere,
Ac dolens etiam ob ingentem vim amoris,
Qui mortuo prorsus est adsimilis,
Si res, ut sunt, & ut decet, non exprimit,
Nudam, o bone, tibi vitam contemplandam obtuli,
Vt sana sic figmenta posses discere,
Nec te male expertum pericula frangerent,
Vt pavidus se larvas infans videt,
Quum adhuc aureo labores morbo.
At quamvis ipse fictus deprehendaris amicus, (ris,
Et tamquam male cohaerens membrum a nobis abscondit,
Linguae cruento vulneratus spiculum,
Rursus te moneo, ne circum terrenis inhies,
Ne vivas ut canis, & exhaustire velis omnia.
Si forte enim esuris, statim baud eris satur.
Nisi ante biberis calicem amaris plenum laboribus,
Et supervacaneum alvi pondus eiecetis,
Vel corrumpetis, & conspurcabis lectum,
Atque ita omnes meae spes inverfae concident;
Vel misera praeventus septima
Ad insuperabilem traheris octavam,
Quam ultimam sentiens decretoriam flebis,
Quia serenum tibi iudicem non ostendet.
Necesse est enim te illuc proficisci,
Et poenas illic de factis recipere.
O quam gravis, o quam turbidus tuus est sopor!
Per quem morti proximus, quid deceat, non vides.
Dormimus enim, quamvis inexpleriles,
Et pro nobis noctu pugnare credimus naturam,
Quam res sit infida, ignorantes.
Quid hoc agis? cur tale non vides malum?
Caecutiens, dum Phoebus est altissimus;
Caecus nec atteris tuas iam palpebras?
Pallidum est aurum quasi dolens invidia:
Haec enim in ipsum, ut gravis serpens inrepat,
Qui se intorquens cursum accelerat,
Et venenum corruptionis expuit,
Simplex ab ipso & aequiora postulas,
Fati impium numen decorant turpiter?
O sol, oculus terrae, quomodo haec vides?
At si tu, ut puer, aurum quid benignum iudicas;
(Vere enim pusillanimiti viri hoc est iudicium),
Cur igitur male non bene amicum excipis?
Nam ipsum valide torques, & strangulas,
Quamvis, ut teneri nescium, ad alios currat,
Ansae custodit frangens tuae.
Si autem hoc esse malum reapse iudicas,
Cur interfectorem non odisti, ac fugis,
Statim nec ad ventres nefandos proiciis?
Vt sufferas maiora lucrari magis.
Homo, precor, iam discite naturam omnium
Ex rebus istis, quae valens ostendere,

Kal

Καὶ ῥίπον εἰς γῆν τὸν δίκαιον τύπον.
Ὅρας τὰ φυτὰ, πῶς μὲν ἡβᾷ, καὶ βρύει,
Μετὰ χρόνον δὲ τινα γηραῖ, καὶ φθίνει;
Τούτ' αὐτὸ καὶ σὸν ἐστίν, ὡς οἶδας, πάθος.
Καὶ νῦν μὲν ἀνθεῖς, ἀλλ' ἀπανθήσεις πάλιν,
Τῆς τοῦ τελευταίου ἀντενεχθέντος φύλης.
Δέδοικα γὰρ ἔγωγε τὴν ἀκαρπίαν.
Ἡ γὰρ ἀπειλὴ τῆς τομῆς με συγχέει.
Γνωστὸν σεαυτὸν, ἴδε τὸν ῥῶν τῷ χρόνῳ,
Τῆς ἡδονῆς τὸ νέκταρ ὅπως γούν φέγγει.
Καὶ γὰρ ὀδυνῶν προξενεῖ σοι πικρίαν.
Εἰς τίνος χρήματα, καὶ λειτουργίαι,
Τάχα δὲ καὶ κτήματα, καὶ παραινίαι,
Μέχρι τίνος κόλακες ἐκλύσουσί σε;
Γενεὸς δανεισθῆς, τῷ Θεῷ δὲ τὸν βίον.
Ὁ φειλέτης γὰρ ἐστίν, καὶ χρεωλύτης,
Καὶ σοὶ δανεισθῆς, καὶν δοκῇ μὴ λαμβάνειν,
Κατοφθαλμῶν τῆς ψυχῆς σου τὸ χρέος.
Πλὴν ἴδε κοινὴ τῶνδε τῶν ὄντων φύσις.
Τὸν σὸν παρὲς αὐτὴν ἐκ ἀπαιτήσεως χρέος.
Πάντως καὶ ἀλλοῦ, καὶ φιλοψυχὸς ἔχης,
Οἰχίσσεται γὰρ εἰς τὸ πῦρ ἡ θερμότης,
Τὸ ξηρὸν εἰς γῆν, εἰς ὕδωρ ἡ ψυχρότης,
Ἀἷμα δ' ἐπ' αὐτὸν καὶ τὸ βρεχθὲν ἀρπάσει.
Κεῖσθαι δὲ νεκρὸς ἐπὶ γυμνοῖς ὀστέοις,
Ὁ νῦν περιττός, καὶ κατεβλακυσμένος,
Ὁ φῶς δὲ τοῦ τέραντος ἐκρηγῆσεται.
Τὴν πῦρ ἐν ὀργῇ κατὰ τοῦ πέλας πνέει,
Τὴν δὲ βρυχηθῆναι αὐθαδῶς ὑποκρίνη,
Καὶ τῇ λεοντῇ τῆς τιμῆς ἐναδρύνῃ,
Ἀλκυον, ἡ τίθηκος, ἡ θῶς τυγχάνων,
Ἡ μὲν ἀποσπῶν τὰς χρυσὰς πάντων ψυχὰς,
Καὶ ζῶν ἀτερπῇ καὶ φιλῶν περὶ βίον;
Τὴν δ' ὡς φάρος πᾶρδαλις ὑπὸ δρᾶ βλέπει,
Καὶ δεινοπαθεῖς, καὶ λαρυγγίζεις μάτην,
Ἀντικρὺς ἡμίγυμνος σεμνὴ κοιλία,
Μάλλον δὲ γούψιν ἀνῶθεν ἀρπάζων κρέα,
Πλὴν ἤτε νεβρῶν, ἤτε περδίκων πάλιν,
Ἀνδρῶν δὲ παπῶν δυσυχῶν, καὶ σωφρόνων;
Πλάσιος εἰ, δέδωκε τὴν τότε φλόγα.
Τίς γὰρ ἀναψύξει σε διψῶντα δρόσος,
Εἰ μὴ σὺ τὴν πένητας ἐνθάδε θρέψεις;
Σύνες τίς ὁ πλάσας σε καὶ μεταπλάσας;
Ἐπειπερ εἰς χροῖν ἐκπεσῶν συνετρίβης;
Ἡ τίς χάριν σὴν καὶ Θεὸς, καὶ σαρκίον,
Καὶ τίς πεπονηδὸς, καὶ παθῶν μείνας δίχως,
Παθῶν ἀμύγη, καὶ φθορᾶς ἔδειξέ σε;
Ταῦτα σκόπει βέλτερος σωφρόνως ἔχων,
Καὶ μηκέτι θάυμαζε τὴν ἀμετρίαν.
Τὰ γὰρ ἔτι μέλλοντα μὴ σκῶντι βλέπειν,
Ὁ τῆς τελευταίας ἀγνοεῖται σοι χρόνος.
Ὁ σπερ τὸ νῦν πῦρ οὐδὲ μετρίως φλέγει,
Πυρὸς γὰρ εἰκὼν ἐστίν, οὐ πῦρ τὴν φύσιν,
Οὕτω θεατὰ καὶ τὸ πῦρ τὸ παμφάγον.
Ὁ θυμὸς ἐξέκαυσε τυράννου βρέμων,
Τοῖς τῶν νέων σώμασιν εὐρέθῃ δρόσος,
Ἀπόκρυφον πῦρ ζωγραφῶν πρὶν ἄλλο τι.
Ὡς ἂν διδάχῃς τὸν Θεὸν πῦρ καὶ δρόσος,
Εἰς τὴν βίαν πῦρ, εἰς δὲ τὸν πόκον δρόσος.
Μὴ διδράσῃς μάλα τὸν τύπον βλέπων.
Μὴ γὰρ ὅπως ἔφλεξε κηδὺν παρθεῖν
Σαρκὸς μεταχθῶν, καὶ Θεὸς μείνας πάλιν.
Ἐτήκασιν δὲ τῆς φλογὸς ζῶντες μέσον,
Καὶ τεττίγων ἄδουσιν οἱ παῖδες τρέπον.
Σιτούμενοι γὰρ τῆς ἐνεχθείσης δρόσου,

Et mitte vanas in solum superbias.
Vides plantas ut virent, & pullulant,
Et post aliquod tempus senescunt, & cadunt?
Haec eadem ipsa te manet, ut nosti, infirmitas.
Et nunc flores quidem, defloresces iterum,
Cum mortis te frigus occupaverit.
Fructus tamen nullos adesse tunc vereor;
Illa enim excisionis me terret comminatio.
Cognosce te, & cognosce fluxum temporis,
Et suave tandem gaudii nectar fuge;
Fert scilicet tristem dolorum copiam.
Quousque tandem, quaeſo, munera, & bona,
Aurique copia, & furor dementiae,
Quousque te omnes blandientes dividunt?
Sis foenerator; da tuam vitam Deo;
Est namque debitor, fidemque liberat,
Tuusque foenerator, quamvis non videaris accipere,
Sibi devorans animae tuae debitum.
Natura sed, gentes quae in unum colligit,
Debes quod illi, non reposcet debitum?
Quamvis semper doleas, & vitam ames,
Abibit in ignem, qui tibi inest calor,
Siccum in terram, in aquam frigidum,
Et aer humidum & fluxum abripiei.
Tu vero mortuus iacebis sub nudis ossibus,
Qui nunc nimia torpes pinguedine,
Et serpens tuae superbiae disrumpetur.
Cur ignem iratus contra proximum spiras,
Et rugitus feroces videris emitte,
Et leonina pelle indutus insolescis,
Quum felis ipse, aut sis lupus, vel simia,
Vel aureas mus omnium vorans animas,
Vivasque iniucunde & ames vitam?
Cur vorax ut pardalis torve circum tueris,
Et imaginisum pateris, & clamas inaniter,
Vere horrida, atque nuda limax insoles,
Aut vultur e summo auferens carnem polo,
Non hinnulorum, sive perdicum tamen,
Sed seu virorum pauperum, & temperantium!
Dives es, time futuram flammam.
Quo enim rore refrigeraberis tunc sitiens,
Si tu pauperes heic non alueris?
Cognosce quis te sinxerit, & refinxerit,
Quandoquidem in pulverem es reversurus;
Vel quis tui gratia Deus una simul & caro.
Quis (inquam) passus, quamvis passioni non subditus,
Ossendit te futurum passionibus & corruptione liberum.
Haec considera sobrie te gerens,
Neque amplius de immensitate obstupeſcas.
Nam quae sunt futura, non licet videre,
Et ignoratur, quae sit finis temporis.
Sicut ignis, quo nunc utimur, non urit modice,
Nam ignis est imago, non ignis natura,
Sic contemplare ignem devorantem omnia.
Accendit olim hunc mens Tyranni fervida,
Sed ros puellis factus est gaudentibus,
Arcanum ignem indicans, quam quid aliud;
Vi intelligas Deum esse ignem & rorem,
Ignem in rubo, & in vellere rorem.
Nec multum distabis a vero, si typum perpendas;
Nam utrum omnino non combusta Virginis
Qui particeps carnis Deus semper manet.
In medio flammarum vivi steterunt,
Et cicadarum more caneant pueri;
Nam enutriti super inducto rore,

Ως

Ὡς ἐν θέρει σέγουσι τὴν δεῦρο ζέσιν.
Πετήγασιν δ' ἐν τῇ βοῇ πεταυμένοι.
Τὴν γὰρ σιωπὴν ζωγραφῶσι τὸν τύπον,
Τῶν πραγμάτων πόρρωθεν ἠχοῦντων μόνον.
Ὡς πῶς τὸ πῦρ ἦν τοῖς δορυκτῆσι δρόσος,
Ὡς ἀγγέλου πτέρυγες ἐφορεύον πέριξ;
Ἐνδον γὰρ ὁμοβήσαντες ἀγνείας δρόσον,
Τὸν ἐκτὸς ἐκ ἐπτήξαν ἀκμαῖον βρόμον.
Ἡ πού θεμιτὸν πῦρ φαγεῖν παῖδας φλέγων,
Τροφῆς βυπαρξῆς καὶ παθῶν ὑπερτέρους;
Πυρὸς ποταμὸν Δανιὴλ πάλας βλέπων,
Ποταμὸν ἐξέβλυζε θερμῶν δακρύων.
Νῦν δὲ δροσιδὲν πῦρ ὑπ' ἀγγέλου βλέπων
Φαιδρύνεται μὲν, καὶ κροτεῖν ἴσως θέλει
Τοὺς παῖδας ἀδρῶν εἰς τὸ πῦρ ζῶντας πάλιν.
Ἡ γὰρ συναρπάξας ὑψώσῃ τύχη,
Τὴν πυρφόρον σβέσασα τοῖς Πέρσῃσι πλάνην.
Σιγᾷ δὲ λαλοῦν ἐκδίδους τὸ βιβλίον,
Ὁ πραγμάτων πρόγνωσιν ἀρήτων φέρει.
Πλὴν πάντως καινὰ, καὶ τὸ μὲν πῦρ οὐ φλέγει,
Θῆρες δὲ πῦρ πνέοντες ἐξ ἀσιτίας
Τὸν τῶν ὀρεκτῶν ἄνδρα τιμᾶσι ζέει.
Φιμοὶ γὰρ αὐτῶν ἡ προσευχή τὸ θράσος,
Τὴν ἰσχὺν ἀμβλύνοῦσα τῶν παρισθίων.
Ἀλλ' εἰσφέρουσι τινα καὶ λειτουργίαν,
Λείχοντες αὐτοῦ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κόνιν,
Καὶ βυπτικὸν σέγοντες ἐν γλώτταις πόκον.
Ἀλλ' ἄλλος οὐκ ἐσθῆκε τῶν σκύμων μέσσην
Ὁ πρεσβυτικὸς καὶ πρὸ τῆς ἡλικίας.
Αἰδύμενος γὰρ τὴν ἀνιδόσασιν βλέπει,
Καὶ τῇ εἰσέσει γίγαντος ἐμφαίνει δρόμον.
Ὡς πῶς ἐναργεῖς ἡ γραφικὴ δεικνύει
Τὴν παντοδαπὰς τῆς ἀληθείας τύπους,
Καὶ ἐκ ἔχει κίνησιν, ἡ φθέρμα γράφειν;
Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XV. nitidissimus, atque optime servatus. Constat foliis scriptis 357.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Α ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ
ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

EVANGELIA QVAE DIVERSIS
DIEBUS LEGVNTVR.

COD. VII.

Continetur hoc Codice perquam nitido
& eleganti Evangelia, quae Domini-
cis, aliisque festis diebus infra annum oc-
currentibus in Ecclesia Graeca legebantur,
perspicuo ac paene unciali caractere de-
scripta. Pauciores igitur in hoc sunt peri-
copae, sive sectiones Evangelicae, quam
in secundo huius Plutei Codice, de quo su-
pra pag. 85. in ipso enim singulis totius an-
ni diebus sua erat lectio destinata. In qui-
busdam paginis, quae vacuae initio Codicis
supererant recentior manus Lectionem E-
vangeliis Ioannis adscripsit, desumptam ex
Cap. X. vers. 10. & XVII. vers. 18. quae
inc. Eἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς
αὐτὸν Ἰουδαίους. Def. ἴνα ἡ ἀγάπη, ἢ ἡ ἀγάπη-
σας με ἐν αὐτοῖς ἦ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

I. Einde p. 3. incipiunt Pericopae Domi-
nicales, aliorumque Festorum, quae nos
Mobilia adpellamus, quorum initium fit a
magno reviviscentis Christi claroque die.
Titulus enim aureus, atque elegantissima

Locis exustionem, ut illae aestatis tempore, ferebant.
Stabant inquam firmi cessantes a clamoribus;
Ipso enim silentio typum indicabant,
Longe resonantibus factis tantummodo.
O quomodo ignis captivus factus est ros,
Quos alae circum custodiebant Angeli!
Intus enim imbuti puritatis rore,
Externum non timebant ignis fremitum.
Quinam liceat igni urenti pueros absumere,
Vili non indigentes cibo, & passionibus liberos?
Ignis torrentem Daniel quondam videns,
Torrentem effudit e calidis lacrymis.
Nunc inrigatam flammam ab Angelo videns,
Lactatur quidem, & plaudere forsam velit
Pueros videns in igne viventes iterum:
Sibi enim communis captivitatis fors est exsiliata,
Quae Perfarum superstitionis ignem exstinxit.
Tacet autem tradens loquentem librum,
Qui rerum arcanam praenotionem continet.
At vere omnia nova: & ignis non urit,
Et ferae ignem spirantes ex inedia
Res mira! sibi proiecitur virum colunt.
Mulcet enim oratio earum feritatem,
Vim infringens faucum imminuentium,
Quid? quod etiam quoddam pietatis officium reddunt,
Bene lambentes pedum eius pulverem,
Et abstergendi laborem suis ferentes linguis?
Sic fortis inter horridas stetit feras,
Iam mente, quamvis non adhuc annis, senex.
Mites enim, qui truces erant, factos videt,
Et stando cursum gigantis aequat.
O quam aperte scriptura demonstrat,
Quae sint ubique veritatis symbola,
Quamvis & lingua, & motu careat scriptio!

exornatus pictura, ita habet: Τῇ ἀγίᾳ καὶ με-
γάλῃ κυριακῇ τῇ Πάσχᾳ Sancta ac magna
Dominica Paschae. Cuius Lectio ab Evan-
gelii Ioannis initio petita, alio item aureo
titulo adposito, Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην,
Evangelium secundum Ioannem, inc. Εἰς ἀρ-
χὴν ἦν ὁ λόγος, καὶ λ. Huius Evangelistae tre-
decim adferuntur membra, septem nimi-
rum infra octavam Paschatis, sex vero re-
liqua, totidem sequentibus Dominicis, usque
ad Pentecosten inclusive, perlegenda; se-
cundae enim, quam Graeci τῶν μυροφόρων
adpellant, Lectio Evangelica ex Marco de-
sumitur; quae vero binae in Adscensionis
Dominicae die festo recitantur, earum al-
tera ad matutinum item ex Marco, altera
ad Missam ex Luca depromitur. Ultima
igitur Ioannis def. ὁ ἀπολυθὼν ἐμοὶ καὶ μὴ περι-
πατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
Quo in loco adnotare libet, Dominicas
quinque, quae a Paschate Resurrectionis ad
Adscensionem intercedunt, non, quemad-
modum apud Latinos numeris, nimirum
I. II. III. IV. &c. indicantur, ita etiam in
nostro Codice nuncupari; sed ab Evangelica
historia, quae in ipsarum unaquaque legi-
tur, nomen sortiri. Hinc post primam, nempe
κυριακὴν τῇ ἀντιπάσχᾳ, apud nos Domi-
nicam in Albis, secunda dicitur κυριακὴ τῶν
μυρο-
O 2

(1) Ita in hoc Codice, in aliis tamen est secunda; Graeci enim ipsam etiam Dominicam Paschatis in enumeratione ponunt.

μυροφόρων, nempe *sanctarum mulierum unguenta ferentium*, tertia τοῦ παραλύτου, *paralytici*, quarta τῆς Σαμαρείτιδος, *Samaritanae*, quinta τῆς τυφλῆς, *caeci*. Sexta vero, quam nos Dominicam infra Octavam Adscensionis dicimus, vocatur ibi τῶν ἁγίων πατέρων, nempe *Sanctorum Patrum* trecentorum decem & octo Deiferorum, qui Nicaeae conveniunt.

II. p. 37. b. Ioannem excipit Matthaeus, eiusque legendi initium fit a feria secunda post missionem Spiritus Sancti. Prima eiusdem pericopa ita inc. Εἰπεν ὁ κύριος, ὁράτε, μὴ καταφρονήσῃτε ἐνδὲς τῶν μικρῶν τούτων, κ. λ. Hanc aliae sexdecim consequuntur, totidem sequentibus Dominicis adcommodatae, quarum postrema def. ὁ ἔχων ὕψος ἀκούειν, ἀκούει.

III. Tertius est Lucas pag. 61. a quo novus annus orditur. Huius Lectiones numerantur septem, ac decem, quibus itidem totidem respondent Dominicae. Prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξῆς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Ultima def. ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔστος νεκρός ἢ, & ἀνέζησε, & ἀπολωλὸς ἦν, καὶ ἠύρετό. His duae succedunt Matthaei, altera pro Dominica, quam illi vocant τῆς ἀπόκρυφου, nos Sexagesimam, altera pro Dominica τῆς τυροφάγης, quae nobis est Quinquagesima.

IV. pag. 86. b. Quarto loco Marcus, unde suas hauriunt pericopas Evangelicas τῶν νηστειῶν Dominicae, prima & ultima exceptis; illius enim ex Ioanne, huius, quae τῶν βαπτισμῶν dicitur, altera ad Marutinum ex Matthaeo, altera ad Missam item ex Ioanne depromitur, ex quo suum etiam praecedenti sabbato τοῦ Λαζάρου petitur Evangelium. Matthaeus tandem feriae quintae ac sabbati maioris hebdomadae pericopas suppeditat. Harum omnium prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ultima def. καὶ ἰδὼ ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἀμήν.

V. Sequuntur a pag. 115. b. usque ad finem aliae Lectiones heinc einde ab Evangelistis delectae, festisque diebus, quae infra anni circulum occurrunt, quaeque apud Graecos peculiari quodam ritu colebantur, adcommodatae, earumque initium ducitur a mense Septembri; adponitur enim titulus: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου. Mense Septembri, die prima, initium indictionis. Huius diei Lectio ex Evangelio Lucae ita inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ναζαρέτ, κ. λ. Ultima est, quae die xxix. Augusti εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἀποτομῆς τῆς τιμῆς Προδρόμου, ad Missam Decollationis venerabilis Praecursoris, ex Evangelio Marci recitabatur. Ea inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦκουσεν Ἡρώδης, κ. λ. Def. καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

In fine Codicis ne vacuae aliquae superessent paginae, ab eadem manu recentiori, de qua supra, adiecta fuit alia Lectio Evange-

lii Ioannis ex Cap. VI. vers. 38. usque ad 55. cuius initium: Εἰπεν ὁ κύριος πρὸς τὰς ἐληλυθῆσας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· τὸ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Finis: & ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Post haec, alii tres versus nescio quo auctore fuerant adscripti, sed litura deinde obducti, omnino perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. optimus ac bene servatus. Constat foliis scriptis 180.

ANONYMOT EΞΗΓΗΣΙΣ Εἰς ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO EPISTOLARVM D. PAVLLI INCERTI AUCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Theophylacti, Achridis in Bulgaria Archiepiscopi, Commentarius in aliquot D. Pauli Epistolas, Theodoretii Quaesitiones in Octaveuchum cum suis solutionibus, & Cyrilli aliorumque Collectanea in Pentateuchum &c.

I. pag. 1. Liber est ἀνέμωλος. Theophylacti enim Commentarius, quem integrum habemus inferius Plut. XI. Cod. VII. & alibi, in hoc Codice incipit ab explicando Versu XIII. primi Capituli Epistolae ad Philippenfes missae, in hisce verbis: Εἰκὸς ἦν αὐτὸς μαθόντας, ὅτι δέδοται, δορυβεσθῆναι, ὡς τῷ κηρύγματος ἐκκοπτομένῳ, κ. λ. Def. μάλιστα δὲ τοῖς ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ κακοπαθήσιν ἀπολαύσωμεν τοῦ πλάτους τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine huius Epistolae: Ἐγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ Ἐπαφροδίτου. Στίχοι σθ'. Scripta est a Roma per Epaphroditum. Versus CCVIII.

II. pag. 15. Τ' ἔδρασις τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολῆς. Hypothesis Epistolae ad Colossenses, quam esse Euthalii, Episcopi Sulcensis, patet ex Collectaneis Monumentorum Ecclesiae Graecae Laur. Zacagni Romae MDCXCVIII. 4. p. 648. & ex Catena Oecumenii edita Veronae MDCXXII. fol. p. 685. Inc. Ταύτην ἀπὸ Ρώμης ἐπιστέλλει, ὅχι ἑωρακὸς μὲν αὐτοῦ. Def. & τὴν ἐν Λαοδικείᾳ εἰς αὐτὸς ἀναγνώσκειν. Capita huius Epistolae, itidem Euthalii, sunt XI. Primum: Εὐχαριστία ὑπὲρ Κολοσσαίων οἰκωφόντων Θεῷ ἐπ' ἐλπίδι. Gratiarum actio de Colossensibus, qui Deo in futurorum bonorum spem conciliati fuerant. Vndecimum: Τὰ πρὸς τὰς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. Nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adversus alienos a fide nos gerere debemus, cuius licet ob Codicem oscitanter a bibliopecto recisum, vix ullum supersit in praefixa tabula vestigium, ex singulis tamen Capitibus margini iterum adiectis, ita habere deprehendimus, idemque in aliquibus Codicibus cum praecedenti coniungitur, ita ut in ipsis X. tantum numerentur. Sequitur

zur Ἐπιστολῇ πρὸς Κολοσσαεῖς. Epistola ad Colossenses. Tum aliud argumentum Theophylacti (quod & in aliis sequentibus omnibus observamus) cuius initium: Πάσαι μὲν αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου ἄγλαι, μάλιστα δὲ αἱ δεδεμέναι αὐτοῦ πεμπόμεναι. Finis: καὶ δὴ πάντα δεόμενα διορθώσεως ἐκίνησε τὸν ἀπόστολον πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Inde Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ. Quibus verbis statim Commentarius subiicitur, singulis paene Apostolici textus versiculis interiectus. Inc. Εὐθύς ἐν ἀρχῇ καὶ αἰρεῖ λεληθῆσιν τὸ δόγμα αὐτῶν. ὃ γὰρ ἀγγέλων ἀπόστολος, ἀλλὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ τοῦ θελήματος Θεοῦ τὰ, ἐκείνη εἶναι ἀπόστολον. Def. τὸ πολὺ πάχος τῶν ἀμαρτιῶν ἐκπέτευσαι, εἰς δόξαν πατρὸς, ἡοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ Τυχικοῦ & Ὀνησίμου. Στίχοι σθ'. Ad Colossenses scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum. Versus CCVIII.

III. pag. 34. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ πρώτη. Ad Thessalonicenses Epistola prima. Desunt Hypothesis, & Capicum Tabula, ideoque ab eadem manu in suprema paginae ora, sequens monitum adpositum fuit: Ζήτει τὴν ἐπιτομήν καὶ τὰ κεφάλαια τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ταύτης ἐπιστολῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ β'. (f. βιβλίῳ) Quare Hypothesis (nempe Euthalianam, de qua supra; Theophylacti enim singulis praecedit argumentum) & Capita huius ad Thessalonicenses Epistolae in fine libri. Capita porro quamvis heic desint, tamen suo loco in progressu Epistolae reponuntur in margine, eorumque primum est: Ἐπαινος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσιν. Thessalonicensium laudatio ob certamina Apostolis digna, quae subierant. Cuius quidem Capitis verba a malefariata bibliopecti manu semirecisa, ex aliorum Codicum simili inscriptione coniecimus. Vltimum, quod septimum est, Εὐχὴ περὶ ἁγίας πνεύματος, ψυχῆς, καὶ σώματος. Precatio ad Deum de sanctificatione spiritus, animae, & corporis fidelium. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλβανός, καὶ Τιμόθεος. Commentarius inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων, αὐτῷ συντάττει & τὸν Τιμόθεον. Ἐφεσίους δὲ ἐπιστέλλων ὅχι ἔγω ποιῶ, κ. λ. Quae quidem prima verba, una cum sequentibus, non sane multis, argumenti loco sunt. Def. καὶ ἡμεῖς προουροίμεθα ἀπὸ πάσης ὁδοῦ πονηρίας, ἵνα καὶ πρὸς δόξαν ζήσωμεν τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ργ'. Ad Thessalonicenses prima scripta est ab Athenis. Versus CXVIII.

IV. pag. 44. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. Ad Thessalonicenses II. Haec quoque, & quae sequuntur omnes D. Pauli Epistolae Hypothesi carent Euthaliana, Capicumque syl-labo, idemque propterea monitum amanuens legitur: Ζήτει καὶ ταύτης, κ. λ. ut supra. Capita quidem fuerunt in margine suo loco reposita; sed quorundam ex ipsis vestigia

tantum supersunt, reliqua ob defectum Codicis perierunt. Argumentum Theophylacti inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ποιῶμαι ἐπιστολήν ὁ μακάριος Παῦλος· διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν προέγραψεν αὐτοῖς ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Def. δι' ὧν ἐπιγινώσκονται τὰς γενήσιας αὐτῆς ἐπιστολάς. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλβανός, καὶ Τιμόθεος, κ. λ. Commentarii initium: Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔτος ἤρξατο· ὅσα οὖν ἐκείσε ἐρηται ἡμῖν, παράλαβε καὶ ἐνταῦθα. Finis: ὡς τῆς χάριτος φρουρηθῆμεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ προσλαβομένῳ ἡμῶς, καὶ προσταγαγόντος τῷ πατρὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ὃ πρέπει πάσῃ δόξῃ, τιμῇ καὶ κράτει, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ρς'. Ad Thessalonicenses altera scripta est ab Athenis. Versus CVI.

V. pag. 51. b. Ἡ ἐρμηνεία τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς. Explanatio primae ad Timotheum Epistolae. Inc. Τῶν τῷ Παύλῳ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, καὶ ἔγω τι εὐδόκιμος, καὶ Παῦλος προσετιηκός, κ. λ. quae quidem usque ad verba: ὅσα ἡ πρὸς τὸς μαθητὰς, ἀλλ' ὅσα διδασκάλῳ πρέψει, instar sunt argumenti. In de initium Epistolae: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν. Commentarius inc. Ἐπειδὴ μέλλει νομοθετεῖν τῷ Τιμόθεῳ ἀξιώσις τὸν λόγον ποιῶν, αὐτὸν ἀπόστολον ἀνακηρύττει. Def. καὶ παρ' αὐτῆς ἐδεξάμεθα ἀγαθὰ, μὴ ἀπολλύντες, ἀλλὰ συντηροῦντες ταῦτα δι' αὐτῆς, καὶ δοξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆραν σὺν πατρὶ, καὶ πνεύματι, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capita sunt XVIII. & suo loco in margine adscribuntur. Primum fortasse, ut alia multa, recisum excidit. Secundum: Περί τῆς αὐτοῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐκ δώκεται κατὰ χάριν. De sua per gratiam Dei ex persecutore Ecclesiae in Evangelistam electione. Vltimum: Πλασίον ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωὴν. Divinum ad veram vitam deductio. In fine: Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. Στίχοι σν'. Ad Timotheum prima scripta est a Laodicea, quae est metropolis Phrygiae Pacatiana. Versus CCL.

VI. pag. 68. Τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. Secundae ad Timotheum Epistolae, nempe Commentarius, cuius pars est argumentum brevissimum, quod inc. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμόθεῳ ἐπιστολήν, εἶπεν ἐν τῇ προτέρᾳ. Def. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἦδη ἦν. Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κ. λ. Commentarius inc. Εὐθύς ἐκ τοῦ προοιμίου διανέσκειν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν· μὴ γὰρ μοι τὸς ἐνταῦθα κινδύνους εἴπης φησὶν. Def. οὕτω γὰρ τῆς ἐκείνης προνοίας διὰ πάντων ἐπιτεύχεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capicum, quotquot ipsa fuerint, primum tantum & quartum impiam bibliopecti manum effugere potuerunt. Illud inscribitur: Ἐπαινος τῆς πρὸς Τιμόθεον πίστεως, καὶ προτροπὴ ἑωμονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι. ἐν ἧ καὶ αὐτὸς, φησι, διακατερεῖ πάσχων. Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perseverandum, quemadmodum

dum decet Dei gratiam, in qua se etiam, dum pro Christo patitur, confirmari adserit. Hoc Perī tēs eis Χριστὸν πίστεως, καὶ ἰσχυρομένης ἐπ' ἐλπίδι τιμῆς δικαίας. *De fide in Christum, & tolerantia in adversis ob iusti honoris spem.* In fine: Πρὸς Τιμόθεον δευτέρω, τῆς Εὐφροσύνης ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι. Στίχοι ροβ'. *Secunda ad Timotheum, Epheborum Ecclesiae Episcopum ordinatum, scripta est a Roma, quum secundo sifteretur Paullus Caesari Neroni. Versus CLXXII.*

VII. pag. 79. b. Πρὸς Τίτον ἐπιστολή. *Ad Titum Epistola.* Argumentum Theophylacti inc. Τῶν Παύλων συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὢν, ἐπίσκοπος τε τῆς Κρήτης μεγίστης ὕψους δι' αὐτοῦ τὸ τοῦτο χειροτονήτο. Def. ὁ τοιοῦτος γὰρ εἰ δέταται πολλὰ λόγων, ἀλλ' οἷον ἰσχυρομένης τινος. Epistolae initium: Παῦλος δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Commentarius inc.* Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθισι, ποτὲ μὲν δούλον Χριστοῦ, ἀπόστολον δὲ Θεοῦ, νῦν δὲ τὸ ἀνάπαλιν· ὁ δὲ μὲν γὰρ οἶδε διαφορὰν μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ. Def. καὶ φησὶν καὶ ψυχῆς ἡμῶν, καὶ σώματος ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς Κρήτης ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Στίχοι ηζ'. *Ad Titum Cretensium Ecclesiae primum Episcopum ordinatum, scripta est a Nicopoli Macedoniae. Versus XCVII.* Huius Epistolae, quemadmodum & sequentis, nulla adparent Capita, quippe quae eidem fortasse calamitati, ac superiora, fuerunt obnoxia.

VIII. pag. 86. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Praemittitur argumentum, cuius initium: Οὔτε δούλειαν, ὅτε δεσποτεῖαν ὁ Χριστὸς προσέλασεν αὐτῷ ἀποβάλλεται. Finis: Τίς οὖν ἐσὶν ὁ ἀπαξίων ταύτην ταῖς λοιπαῖς συναριθμεῖν τοσαύτης ὠφελείας γέμεσαν. Epistola inc. Παῦλος δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Commentarius:* Εὐθείως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην, μὴ ἐπαίχυνεσθαι τὸν δούλον σύνδουλον νῦν γενοῦντα. Def. καὶ δι' ἡμᾶς δόξα φανέρωται Χριστῷ τῷ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Φιλήμονα ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Οὐνησίμου οἰκίτου. Στίχοι λζ'. *Ad Philemonem scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum servum. Versus XXXVII.*

IX. pag. 89. Πρὸς Εἰβραίους. *Ad Hebraeos.* Heic quoque ad marginem idem monitum, quod superius vidimus, amanuensis adposuit, Ζήτει τὴν ὑπόθεσιν, κ. λ. Argumentum Theophylacti inc. Εἰδὼν μὲν ἀπόστολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος, κατὰ δὴ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους φησί. Def. εἴτα εἰς Ρώμην ἦλθεν αὐθις, ὅτε καὶ ὑπὸ Νέρωνος ἀνηρέθη. Epistolae initium: Πολυμερῶς, & πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας, κ. λ. *Commentarius inc.* Εἰπεὶ δὲ ταλαιπωρούμενοι ὑπὸ τῶν κακῶν ἡγοῦντο ἐαυτοὺς ἐγκαταλειμμένους ὑπὸ Θεοῦ, καὶ ἔχ' ὡς τὰς πατήρας αὐτῶν παρ' ἐκείνῃ ἐπιμελείας ἀξιούμενους,

(1) In editis habetur in ἑκαστῇ ζωῇ. At in Cryptoferrateis, & Vrbinate Codicibus, & corrupte in alio Vaticano,

κ. λ. Def. ἔχειν ταύτην ἀνελάττωτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν· ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ εὐεργέτῃ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μετ' ἑ τῷ πατρὶ δόξα ἄρρα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, κ. λ. In fine: Πρὸς Εἰβραίους ἐγγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. Στίχοι ψν'. *Ad Hebraeos scripta est ab Italia per Timotheum. Versus DCCCL.* Subiicitur Hypothesis Euthaliana in hanc Epist. & Caputum Tabula. Hypothesis, cuius magna pars veritate consumpta deperit, inc. Ταύτην ἐπιστολὴν ἀπὸ Ἰταλίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὐτῇ. Εἰπεὶ δὲ οἱ Ῥουδαῖοι ἐνίσταντο τῷ νόμῳ, καὶ ταῖς σκιαῖς, διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος. Def. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γνωρίζουσιν ἡμῖν, αὐτοῦ τυγχάνειν τὴν ἐπιστολὴν, ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτῇ προῖσα διδάσκει. Capita Epistolae sunt XXII. quorum primum: Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. *Doctrina de Christo, cui data est Patris gloria, omniumque rerum dominatio, cum potestate peccata expiandi, quae perperantur in terris, unde in caelestem gloriam adscendit.* Vigesimo primum: Περὶ τῆς μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ Χριστὸν ἐν ἀρετῇ. *Quod iuxta legem carnaliter vitam degere non debeamus; sed spiritualiter secundum Christum cum virtute.* Nam ultimum pessima Codicis compactura, nova charta obductum ex oculis aufugit. Nec praetereundum est, superiorum Hypotheses Epistolarum, Caputumque Tabulas, quas in fine libri quaerendas scriptor monuerat, ut supra innuimus, aut eius incuria omittas, aut, quod verisimilius est, nonnullis abscessis paginis (nam quae sequuntur, a diversa videntur manu exarata) omnino fuisse deperditas. Theophylacti Commentarii, quos excusos videre nobis nondum contigit, in Epistolas D. Paulli cum Latina versione Philippi Montani prodierunt Londini typis Regii A. MDCXXXVI. fol. de quibus consulenda est Richardi Simonis Histoire Critique des principaux Commentateurs du Nouveau Testament. A Rotterdam chez Rainier Leers MDCXCIII. Tom. II. Cap. XXVIII. p. 390.

X. pag. 143. in cuius margine inferiori nomen Α'ρλενίου legitur, Codicis fortasse possessorem indicans, sequuntur, ut a recentissima manu supernotatum est, Theodoretici Quaesiones quaedam cum suis solutionibus, adversus Iudaeos, quae quum absint ab edit. eius Operum Paris. A. MDCXLI. fol. heic, prout iacent in Codice subiiciendae visae sunt. Hunc vero titulum praeferunt: Εἰρωτήσεις κατὰ Ἰουδαίων μετὰ καὶ χωρὶς αὐτῶν λύσεων. *Quaestiones adversus Iudaeos cum elegantissimis solutionibus.* Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων καὶ χρωμάτων ὕφασμα, κίβδηλον ὁ νομοθέτης ὀνομάζων, πῶς τὴν τῆς μαρτυρίας σκηνὴν τοῖς τοιούτοις ἐπικλήμασι κελεύει καλύπτεσθαι;

Χωρὶς τὰ θεῖα τῶν ἀνθρώπων, ἔνθεν τοι τὸ μὲν ἐκάλεισε κίβδηλον, ἵνα διὰ τῆς τοιαύτης κα-

& Palatino legitur, ut in nostro Codice in ἑκαστῇ ζωῇ. κ. λ.

κατεγνωσμένης προσηγορίας ἐξορίσθαι τὴν ἐν τοῖς ἀνθρώποις περικλήμασι ποικιλίαν καὶ πολυτέλειαν & χλιδὴν. Εἰπεὶ δὲ ἡ σκηνὴ τῆς μαρτυρίας, τύπος ἦν τῆς σύμπαντος κόσμου, κατεδύμηνεν αὐτὴν καὶ ἡ διαφόροις χρώμασι, συμβολικοῖς τῶν τῷ κόσμῳ εἰρημῶν· τῷ μὲν κοκκοδαφῶς τὸ πῦρ αἰνιττομένη· τῷ δὲ ὑακινθίνῳ τὸν αἶρα· τῆς δὲ πορφύρας τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ τρέφει τὸν κόχλον· τοῦ δὲ βουβίνου τὴν γῆν· ἐκείθεν γὰρ ἡ βύσσος. Εἰ δέ τις εἴποι, τοιούτοις χρώμασι περιανθίζεσθαι θηρικαῦτα καὶ τὴν ἱερατικὴν σολήν, ἐρῶμεν, ὅτι θεῖα καὶ αὐτὴ πάντως· ἡ καὶ ἄλλως ἐνταῦθα συμβολὸν ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων, τῆς ποικιλίας τῶν ἀρετῶν, ἣν ὁ ἱερεὺς πρὸ πάντων ὀφείλει περιβεβλησθαι, καὶ ἵνα τὸ τῆς σολῆς ἐξάλλατον, ἐξαλλάττουσαν αὐτῷ περιποιῆσαι & τὴν περὶ τῆς πλῆθους τιμὴν.

Εἰν σαββάτω μηδὲν ἐργάζεσθαι διορισάμενος, πῶς τοῖς ἱερεῦσιν ἐφῆκε φυλοκοπεῖν καὶ σφραγιάζειν, καὶ κρεανομεῖν, καὶ πάντα τὰ τῆς θυσίας ἐργάζεσθαι; Οἱ περὶ τῶν σαββάτων νόμος, ἵνα τὰ πολλὰ παρῶμεν, ἀπῆγε μὲν τῆς βιωτικῆς ἐργασίας, μετῆγε δὲ ἐπὶ τὴν πνευματικὴν ἵνα καὶ γοῦν ἐν τῷ σαββάτῳ σχολάζοντες ἀπὸ τῶν βιωτικῶν ἐκείνοι, & τῶν πνευματικῶν ἐκ μέρους ἀντέχωνται· πνευματικὸν δὲ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ λατρεία καὶ ἡ περιτομὴ σφραγὶς οὖσα θεῖα, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, πᾶσα θεοφιλες πράξις. Διὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἐν σαββάτῳ θεραπεύων τὴν κάμνονταν, τὸν τοῦ σαββάτου νόμον ἔκλυεν.

Εἰν λίθων τμητῶν μὴ κατασκευάζεσθαι θυσιαστήριον προστάξας, ὅτι μεμνῶνται διὰ τὸ ἐγχειρίδιον, πῶς ἐγχειρίδιον καὶ τὰς ἱερουργίας, καὶ τὴν περιτομὴν τελεσιουργεῖσθαι νομοθέτηκεν;

Ὅσπερ ἀνωτέρω βέβηλον ἐκάλεσε τὸ ποικιλόχροον ἰδιωτικὸν ὕφασμα, & παρὰ τὴν τῶν χρωμάτων φύσιν, ἀλλ' ἀποτρέπων, ὡς εἴρηται, τὴν πολυτέλειαν διὰ τῆς τοιαύτης προσηγορίας, ἔτω κἀνταῦθα μιᾶς εἴρηκε τὰς τμητὰς λίθους, οὐ περὶ τὴν τῆς τεμνόμενης αὐτῆς ἐγχειρίδιον φύσιν· καὶ γὰρ ἐγχειρίδιοις ἐχρῶντο καὶ οἱ τὰ ἔθλα τῆς σκηνῆς τεκταινόμενοι, καὶ οἱ τὸν χρυσόν, & τὸν ἄργυρον, καὶ τὸν χαλκὸν ἐργαζόμενοι· ἀλλ' ἕτερον διὰ τῆς κατασκευῆς. Εἰπεὶ γὰρ ἐμελλόν ἔτι τεσσαράκοντα διατρίβειν ἐν τῇ ἐρήμῳ, συνεχῶς ἀπαίροντες & τὰς τόπους ἀμείβοντες, ἀπαγορεύει οἰκοδομεῖν ἐκ λίθων τμητῶν θυσιαστήριον, ἵνα μὴ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ἀπειληφῶτων, ὑπερον ἐν τοῖς θυσιαστήριοις τέτοις οἱ πλησιόχωροι τῶν δαιμόνων θυσίας ἐπιτελεσθῶσι. Τὸ μὲν γὰρ ἐξ αὐτοφύου λίθων, ἡ γῆς κατασκευαζόμενον εὐδιάλυτον, τὸ δ' ἐκ λίθων τμητῶν οἰκοδομώμενον, μονιμώτερον.

Τὸν μὲν ἀπτόμενον νεκροῦ τινος ἀκάθαρτον ἡγεῖτο· καθαίρεσθαι δὲ τὸν ἐβόλετο δι' αἵματος, ἡ ἀποδοῦναι θύματος, ὁ πρῶτος ὁ καθαίρων ἱερεὺς ἐνέκρη & ἔπτετο. Καὶ ταῦτα μυσικὰ καὶ συμβολικὰ· τὸ μὲν νεκρὸν σῶμα, τῆς νεκρῆς ἀμαρτίας τῆς δυσώδους τε καὶ σαπρᾶς. Προσώζεσαν γὰρ, φησι, καὶ ἐσάπησαν οἱ μύλωνες μετ' ἧς ὁ ἀπτόμενος, ἀκάθαρτος πάντως· τὸ δὲ τῷ θύματος αἵματι, τοῦ θεῖου αἵματος, ὁ τὴν πίσει χρισμένους πάσης ἀμαρτίας ἀποκαθαίρει· καὶ ἡ σποδὸς δὲ τῆς δαμάλεως, αὐτῆς τύπος ἦν τῆς δεσπο-

(1) Quid simile huic Capiti petrastratur ab eodem Theodoro cit. edit. Tom. I. pag. 99. Quaecl. XLIV. in Exodum.

τικῆς σαρκός. Ἡ μὲν γὰρ ἡ σποδὸς κατακεκαυμένη· γήινος δὲ καὶ αὐτῇ· καταπεφλεγμένη τῷ πυρὶ τῆς θεότητος ἐξ αὐτῆς ἐνώσεως δαπανήσαντι πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, νοτίδα τῆς ἀμαρτίας· καὶ ὥσπερ ἡ δαμάλις ἀδάμαστος ζυγῷ, ἔτω & αὐτὴ ἀδάμαστος ζυγῷ ἀμαρτίας.

Τὸν μὲν ἀρτιγενεὲς λέπρα τὸ σῶμα σιζόμενον, καὶ μήπω διαφθαρέντα πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν, ἀκάθαρτον καὶ μιᾶρὸν ἀποφαίνει· τὸν δὲ κατ' ὅλην τοῦ σώματος λελεπρωμένον, καὶ βδελυκτὸν ἤδη γεγενημένον, καθαρὸν λέγει καὶ τῆς συναγωγῆς ἀξιῶν.

Φιλανθρωπίας ὁ μὲν καὶ ἔτος νόμος. Τὸν μὲν γὰρ ἐκ μέρους λεπρὸν ἀποκρίνει τῶν ἄλλων, ὡς ἐλπίδα καθάρσεως ἔχοντα, καὶ ταύτην παρηγορούμενον, τὸν δὲ ὁλόλεπρον ἤδη γεγενημένον κελεύει λοιπὸν ἀναμίγνυσθαι τοῖς ἄλλοις, ὡς ἀπηλπιότα τέλειον, ἐν τῷ παραμυθούμενος αὐτὸν, ἵνα μὴ περὶ πάντα τὸν βίον κεχωρισμένος, διπλὴν ἔχη τιμωρίαν, τὴν τε τῆς λέπρας καὶ τὴν τῆς χωρισμοῦ· καθαρὸν δὲ τὸν τοιοῦτον κέκληκεν, οὐχ ὡς ὑγιὲς ἔχοντα τὸ σῶμα, ἀλλ' ὡς μηκέτι τοῦ ἀπτόμενος αὐτοῦ μιαινόμενα κατὰ τὸν νόμον. Εἰπεὶ δὲ σύμβολον ἀμαρτίας ἡ λέπρα, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι τὸν μὲν ἐκ μέρους ἡμαρτηκότα, καὶ προσδοκίαν καθάρσεως ἔχοντα, προσήκον ἀφορίζει· τὸν δὲ διὰ τὴν καθόλου λέπραν τῆς ψυχῆς ἀπογόνυτα, τῆς ἐαυτοῦ σωτηρίας τέλειον, προσέειπαι καὶ περιέπειν, καὶ ἔτω τὴν ἐκ τῆς ἀπογνώσεως ἀθυμίαν ἐξορίζει τῆς διανοίας αὐτοῦ.

Οὐκ ἐξῆν τινι τῶν ἀπάντων περὶ τὴν σκηνὴν πρῶτερον, καὶ τὸν ναὸν ὑπερον ἀλλαχρῶ· τοῦ θυσιαστήριον. Πῶς ἔν ὁ μὲν Σαμὴλ τὴν σκηνὴν λίπῶν ἐπήξατο θυσιαστήριον· ὁ δὲ Ἡλίας τὸν ναὸν ἀφελὲς βωμὸν ἀνήγειρε;

Τὸ λαὸν τὸ πρόχειρον εἰς εἰδωλομανίαν ἐπιστάμενος ὁ Θεός, ἐνὶ τόπῳ τὴν θεῖαν περιώρισε λατρείαν· τοῖς μὲν τοι θεοῖς ἀνδράσι, καὶ τὸν τῷ νόμῳ σκοπὸν εἰδόντι, ἅπας τόπος εἰς τὴν τῷ Θεοῦ λατρείαν ἀνεῖτο. Εἰνὲν τοι καὶ προσηγόμενος ὁ Θεός τὰς τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν θυσίας, οὐ μόνον ἀνεγκλήτως αὐτὰς ἀπέδειξεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐνταῦθεν ἐθαυμάσας, & ἐδόξασε. Καὶ ἄλλως δὲ προετύπωσαν ἔτι τὴν ἐσομένην ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας τῷ Θεῷ, τῶν χριστιανῶν λατρείαν.

Ἡ τῆς ὅλης σιγῶν τριπλὴν ἔσχεν ἀκαθαρσίαν, ὡς ὅτε μέρος, ὡς ὅσον νεκροῦ, ὡς ὅσον φόνου. Πῶς ἐν Ναζαρεθ τῷ Σαμὴλ ἔντι, καὶ νόμων φύλακι, καθαρὸν παρέσχεν ὕδωρ διψήσαντι; Εἰπήγαγε μὲν ὕδωρ, ὡς ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἐπέταξε· καθαρὸν δὲ τοῦτο ἦν, ὡς θεόδοτον, & θαυμασιόφρητον διὰ καὶ μὴδὲν διαξάσας ἀπαρτηρήτως ἔπειν, & πρὸς τὴν βλύσανσαν σιγῶνα βλέψας, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐλύσαι κελεύσαντα Θεόν, τὸν καθαίροντα τὰς ἀκαθάρτους, καὶ διδόντα προχεῖν καθάρει, καὶ πότιμα λόγων ἡμῶν· πᾶν γὰρ ὁ δίδωσιν ὁ Θεός, καθαρὸν καὶ ἄγιον.

Σαμὴλ μὲν χερσὶν ἱερατῆς τὸν Ἀγγα ἀπέσφαξε, καὶ πρὸ αὐτοῦ φινεῖς τὸν Ἰσραηλῆτην τῇ Μανανίτιδι συνδιαδαρτίσας, ἐπαθλον τῷ διπλῷ φόβῳ τὴν αἰώνιον ἱερωσύνην ἡνέγκατο, καὶ πρὸ τῆς πάλιν ἐπὶ τῆς μοσχοποιίας οἱ Λευῖται τρισχίλιες συγγενεῖς ἐαυτῶν ἀποκτείναντες, κολογῆσαν· ὁ δὲ βασιλεὺς Δαβὶδ ἀνάγκην ἔχων πολέμοις ὀμι-

λεῖν

λέιν, καὶ τὰς χεῖρας αἰμάττειν, ἐκωλύθη διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀναστῆσαι ναόν.

Σαμουὴλ μὲν, καὶ Φινεὺς, καὶ οἱ Λευῖται τὰς ἐαυτῶν χεῖρας τῷ Θεῷ χρησάντες, τῆς δικαίας ὁργῆς αὐτοῦ γεγόναν ὑπὲρ τῆς, καὶ τῷ μὲν ἀπλῶς λογιζομένῳ Φῖνον δεδρακέναι δοῦσι· τῷ δὲ συνετώτερον σοχαζομένῳ, σωτηρίαν μάλιστ' ἀνδρῶν ἐσώσαντες, ἔτω τὴν θείαν ὁργὴν, καὶ τὸν κατὰ τὴν λαὸν φερόμενον ἑλεῖν ἀποστέλλαντες, καὶ δεῖξαντες, ὡς ἐς ποτε, καὶ Φῖνος ἐπαίνετος, καὶ κολάσις ἐλέως τιμιωτέρα. Δαβὶδ δὲ τὸν μέγαν ἀνέστηλεν ὁ Θεός, προσημύμενον οἰκοδομῆσαι τὸν εἰρημένον ναόν, μάλιστ' αὖτε εἰς ἀναστροφήν τῶν τῆς φόνους ἐργαζομένων· ἔπειτα δὲ, καὶ διὰ τὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ σάρκα τεχνησόμενον υἱὸν αὐτοῦ καὶ βασιλέα Χριστὸν, ὃς ἔμελλεν ἀναστῆσαι ναὸν ἐαυτοῦ περιβόητον ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου· οὐ σὺ γὰρ, Φῖν, οἰκοδομήσεις μοι οἶκον ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐναντίον μου, ἀλλ' ἰδὲ ὅς τίς τίς σοι· ἔτος ἔσαι ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἔτος οἰκοδομήσεις μοι οἶκον, καὶ ἔτος ἔσαι μοι εἰς υἱόν, καὶ γὰρ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα. Ὅτι δὲ ταῦτα τὸν ἐκ Δαβὶδ ἐνανθρωπήσαντα υἱὸν αὐτοῦ προσημύνη, μάρτυς ὁ θεὸς ἀπόστολος λέγων· Τίνι δὲ ποτε τῶν ἀγγέλων εἶπεν, ὅς μοι εἶ σὺ, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· καὶ αὐτὸς ἔσαι μοι εἰς υἱόν· καὶ ἀπὸ τῶν ἐφ' ἐξῆς δὲ τὸτο γινώσκον· οὐχ ἦκιστα δὲ, καὶ ἀπὸ τῆς, τὸν Δαβὶδ ὑπερὸν ἐν τῇ ἁλώ· νι Ὅρνα τὰ ἱεβραϊκά· εἶσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ προσαναγαγεῖν ἐπ' αὐτὴν θυσίαν εὐπρόσδεκτον, ἐξελθόντος αὐτοῦ τῷ Θεῷ, καὶ τὴν τοῦ λαοῦ θυσίαν ἐπισπῶντος. Ὁ μὲν τοῖς Σαῦλ φιλανθρωπεύσας περὶ τὸν ἐλαχίστον βασιλέα τῶν Ἀμαλκιτῶν Ἀ'γαγ, ἐξέπεσε τῆς ἐαυτοῦ βασιλείας, ἔχ' ὡς ἀπλῶς φιλανθρωπεύσας, ἀλλ' ὡς παρὰ τὴν θείαν προσημύνησιν, καὶ ζωογονήσας, ὃν ὁ Θεὸς ἐκέλευσε θανατωσάιν· μὴ συνιδὼν ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη φιλανθρωπία πρὸς τὴν τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν, ὡς μία σαγὼν πρὸς ἄλλαν τὴν θάλασσαν, καὶ ὅτι τῷ Θεῷ κελεύοντος, ἔπειτα καὶ ἡ μόνον, μηδὲν πολυπραγμονοῦντας. Αὐτὸς γὰρ πάντα σὺν λόγῳ πράττων, οἶδε τὸν λόγον ἐκάστου πράγματος. Διὸ καὶ ὁ προφῆτης εἶρηκε πρὸς αὐτόν· Ἐξεδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδένωσας σε κύριος, τοῦ μὴ εἶναι σε βασιλέα ἐν Ἰσραὴλ· Ἐντεῦθεν ἐπιλυθῆσεται σοι, καὶ τὸ κατὰ τὸν Ἀ'χαάβ, ὃς περιποιήσας τὸν υἱὸν Ἀ'δερ βασιλέα Συρίας, μισθὸν φιλανθρωπίας ὁμοίως ἐκομίσαστο τὴν ἐκπτωσιν τῆς βασιλείας καὶ τῆς ζωῆς.

Τὰ μὲν ἑλπίσας ὅσα νόμῳ νεκρῶν ἐδόκουν ἀνάμνησιν· κατὰ δὲ τοῖς πεπλησιακόσι νεκροῖς ζῶν ἐχαρίζοντο.

Ἀ'καθάρτα μὴν ἐδόκουν, ὡς ὅσα νεκροῦ, διὰ τὸν νόμον τῶν νεκρῶν, ζῶν δὲ τοῖς ψαύσαι νεκροῖς παρῶν, ὡς ὅσα ἀγία. Εἰ γὰρ καὶ νεκρὸν ταῦτα ἦν, ἀλλὰ καὶ ἀγία, καὶ ἔτω σοι περὶ τούτων καὶ τῶν τοιούτων διαμύνηται, οὐδὲν ἄπορον ἀπαντήσας. Videndum an revera haec contra Iudaeos quaestiones, ac solutiones, sint Opusculum illud Theodoretī deperditum adversus Iudaeos, cuius meminit Ep. CXIII. CXVI. & CXLV. Vide Oudinum de Scriptoribus Ecclesiasticis Tom. I. edit. Francof. A. MDCCXXII. ubi agit de eius Operibus, quorum

solā memoria superest, qui Cap. XI. §. IV. p. 1125. haec addit: Scio non nemini visum, Demonstrationem adversus Iudaeos, quae inter Basilii Seleucienfis Sermones legitur, hoc ipsum esse Opus, quod Theodoretus se contra Iudaeos composuisse tradit. Nos tamen ex utriusque inita collatione falsum id esse deprehendimus.

XI. pag. 144. b. Sequuntur haec alia fortasse eiusdem Theodoretī, titulo cynabari scripto: Ἀναγωγὴ συντομὴ εἰς τὰς πρὸ τῆς νόμου λαμβάνοντας. Breves institutiones anagogicae in sanctos viros qui ante legem clauerunt. Eius τὸν Ἀ'βελ. Ὁ δὲ ὁρῶς, καὶ εἰλικρινῶς ἐξαπατήσας τὰς ἀρετὰς προσφέρει τῷ Θεῷ τὰ τῆς ψυχῆς κατὰ θεωρίαν κινήματα, γέγονεν Ἀ'βελ, ἔχων τὸν Θεὸν ἐπιβλέποντα ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Ἐνῶς. Ὁ εἰς Θεὸν ἐλπίζων καὶ τῷτον εὐθὺς ἐπικαλούμενος εἰς βοήθειαν, καὶ ὡς Θεῷ φίλον πολιτευόμενος γέγονεν ἄλλος Ἐνῶς.

Εἰς τὸν Ἐνῶχ. Ὁ διὰ πράξεως εὐαρεστήσας Θεῷ, καὶ διὰ θεωρίαν πρὸς τὸν νοητὸν Χάραν μεταβῆς τὸν νοῦν, ἄλλος ἐστὶν Ἐνῶχ, παρὰ μηδὲν τῶν ἀνελεῖν βουλομένων εὐρισκόμενος.

Εἰς τὸν Νῶε. Ὁ κατασκευάσας τὴν ἐαυτοῦ πολιτείαν, πανταχόθεν ἡσφαλισμένην τῷ θεῷ φόβῳ, καὶ ὑπεράνω τῶν παθῶν φερόμενος, ἄλλος ἐστὶν Νῶε, φεύγων τὴν μέλλουσαν ὁργὴν τῷ Θεῷ.

Εἰς τὸν Ἀ'βραάμ. Ὁ καθάπερ γῆν, καὶ συγγένειαν, καὶ οἶκον πατρικὸν καταλιπὼν τὴν πρὸς σάρκα σχέσιν, καὶ τὴν πρὸς τὰ αἰσθητὰ, καὶ τὴν πρὸς τὸν κόσμον, καὶ ἔτω πρὸς τὴν γῆν τῆς γνώσεως ἀφικόμενος, καὶ μυστικῶς διδύσας αὐτὴν εἰς μὴκος, καὶ πλάτος, ἡς μήκος μὲν, ἡ ἐγγυροῦσα περὶ Θεοῦ γνώσις· πλάτος δὲ, ἡ περὶ τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμῶν καὶ ἀγῶνός, προτιμήσας τὸν Θεὸν τῆς ἐαυτοῦ φύσεως, ἄλλος γέγονεν Ἀ'βραάμ.

Εἰς τὸν Ἰσαάκ. Ὁ ἀμετάβατον ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἔχων τὴν ἔξιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως, ἄλλος ἐστὶν Ἰσαάκ. Μόνος γὰρ Ἰσαάκ ἀναγέγραπται μὴ μεταβῆς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἀ'βραάμ καὶ τῷ Ἰακώβ μεταβάντων.

Εἰς τὸν Ἰακώβ. Ὁ τῆς ὑλικῆς δασύτητος καθάρσις, καὶ διὰ τοῦτο λείος, καὶ τῇ τῶν ἐριφύων δερμάτων ἐπιτίθει. Λέγω δὲ τῇ περὶ τὴν σάρκα τραχύτητι τοῦ κατὰ Θεὸν βίου, τὴν κατὰ τοῦ φρονήματος τῆς σαρκὸς περὶ Θεοῦ κομισάμενος δυνάμειαν, καὶ φόβῳ τῆς τῶν παθῶν ἐπαναστάσεως μεταβῆς εἰς χαρὰν τὴν φυσικὴν φημι θεωρίαν. Ἰακώβ ἐστὶν νέος, λαβὼν ὡς μὲν δύο γυναῖκας ἀδελφὰς ἀλλήλων, τὴν ἔξιν τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἔξιν τῆς γνώσεως· ὡς δὲ δύο τούτων παιδίσκας τὰς τούτων ἐνερπίδας, ἀφ' ὧν ἀπὸ τῶν υἱῶν γεννᾷ τὴν διαφύρεν περὶ τῶν ὄντων λόγους.

XII. p. 145. Item haec alia, rubricato titulo praefixo: Ἀναγωγὴ τῶν κατὰ τὸν νομικὸν ἀρχιερέα. Institutio moralis de iis, quae ad summum Sacerdotem pertinent. Ὁ πνευματικὸς νομοθέτης, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπογυνῶν τῶν σωματικῶν προκαλυμμάτων τὸν νόμον, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγων τὰ τῶν τύπων αἰνίγματα, πρῶτον μὲν οὐχ ἕνα μόνον εἰς ὁμιλίαν ἀγει Θεὸς, ἀλλὰ παντὶ κατὰ τὸ ἴσον τὴν ἔξιν ταύ-

ταύτην χαρίζεται, κοινὴν προδίδας τοῖς βυλομένοις τῆς τοιαύτης ἱεροσύνης τὴν χάριν. Ἐπειτα δὲ οὐκ ἀλλοτρίῳ κόσμῳ τῶν ἐκ βαφῆς τινος, καὶ ὑφαντικῆς περιεργίας ἐξευρημένων σοφίζεται τὸ τῷ ἱερέως κάλλος, ἀλλ' οἰκεῖον αὐτῷ καὶ συμφυὲς περιβάλλει τὸν κόσμον. Ἀντὶ γὰρ τῆς ποικίλης ἀλουργίδος, ταῖς τῶν ἀρετῶν χάρισι περιανθίζει τὸ εἶδος, καὶ γῆιν χρυσῷ, ἀλλ' ἀκαράτῳ, καὶ κατὰ συνέσει τὸ τῆς καρδίας ἐξωραΐζων κάλλος· ἐναρμόζει δὲ τῇ μέτρῃ ταύτῃ. Καθάπερ τινὰς αὐγὰς πολυτελῶν λίθων, τὰς τῶν ἀγίων ἐντολῶν λαμπρῶν, περισκελίσας δὲ κατασφαλίζεται τὸ μετὰ τὴν κοιλίαν μέρος, ἥτοι τῷ τῆς σωφροσύνης περιβάλλῳ· ἀπαρτήσας δὲ τῶν κρασπέδων τὰ βίβη, τὰς νοητὰς βόσκους, καὶ τὰ ἀνθή, καὶ τὰς κώδωνας. Ταῦτα δὲ εἰς τὰ πρόδηλα τῆς κατ' ἀρετὴν πολιτείας· ὡς ἂν ἐπίσημος ἡ κατὰ τὴν ζῶν ταύτην πορεία γένοιτο· ἀντὶ μὲν τῶν κωδῶν τὸν εὐνηχόν τῆς πίσεως λόγον· ἀντὶ δὲ τῶν ἀνθέων, τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης τερπνότητος· ἀντὶ δὲ τῶν βόσκων, τὴν προσδοκίαν τῆς ἀποκειμένης τῶν ἀγαθῶν ἐτομασίας, τῷ συπτικωτέρῳ βίῳ κεκαλυμμένην, ἔτω παράγει ἐπὶ τὸ τῷ ἱερῷ ἐνδοτάτον, τὸ κρυπτόν ταμείον τῆς διανοίας, τὸ ἄδυτον τῇ κακίᾳ, καὶ ἀνεπίβατον τοῖς πονηροῖς λογισμοῖς. Κοσμεῖ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ πετάλῳ χρυσῷ γραμμάτων τύπον ἐσσημηνάμενος, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐντυπῶν τῷ ἡγεμονικῷ λογισμῷ. Μύρον δὲ κατασκευάζει τῆς κόμης, τὸ περὶ τῆς ψυχῆς ἐνδοθεν μυριψύμενον· ὅμοια δὲ καὶ ἱερεῖον αὐτὸν ἐαυτὸν τῷ Θεῷ προσάγειν παρασκευάζει, διὰ τῆς μουσικῆς ἱερουργίας, τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς νεκρῶντα τῇ μαχαίρᾳ τῆς πνεύματος.

XIII. pag. ead. Τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ θείᾳ γραφῇ ζητημένων λύσεις ἐπενεχθεῖσαι παρὰ Θεοδωρίτῃ τῷ ἐπισκόπῳ Κύρου, καὶ λοιπῶν πατέρων. Solutiones Quaestionum de antiqua & divina Scriptura, expositae a Theodoro Episcopo Cyri, & ab aliis Patribus. Ac primo quidem ex Geneleos Libro inc. Tl' dñtote μὴ προτέταχεν τῆς τῶν ὅλων δημιουργίας θεολογίαν ὁ συγγραφεὺς· Μετρεῖν εἰσθε τοῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα, καὶ λ. Def. ἐγὼ δὲ Θεός, καὶ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Exstant omnes in cit. Theodoretī edit. Tom. I. a pag. 3. ad pag. 77. ubi tamen desiderantur pauca quaedam, quae in Codice nostro ultimam Quaestionem excipiunt. Ea vero sunt eiusmodi: Ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρεῖσαι τὰ ἡπατὰ μου. Ἐπὶ τῇ συναγωγῇ αὐτῶν μὴ πλησιάζειν, μὴ ἐπιστηρίζειν ἡ ἐπισφύμια μου. Ἐκ τῶν ἡπατῶν γὰρ λέγεσιν ὁρμασθῆναι τὸ ἐπίφυμικόν, ἥτοι, ἐπὶ τῇ συγκυνήσει αὐτῶν τῇ κατὰ τὸν Σικιμιτῶν ἐκ ἀνεπαύθη, ἐκ εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου.

Ὅτι περὶ ὁ Ἰσαάκ εὐλόγησε τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τινος τῶν υἱῶν, διατὶ μὴ καὶ ὁ Ἀ'βραάμ εὐλόγησε τὸν Ἰσαάκ; ἴσως διότι προσάχθεις ἱερεῖον Θεῷ, γέγονεν ἐντεῦθεν εὐλογημένος; περὶ καὶ ἐρρήθη τὸ, ἐν Ἰσαάκ κληθήσεται σοι σπέρμα.

XIV. pag. 175. b. Τῆς Ἐξόδου. Exodi. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; Οὐχ ὡς τινες νοηθήκασιν ὑβριστικῶς αὐτὸ τεθεῖκεν. Def. δεύτερον γὰρ ἦν ἔτος μετὰ τὴν τῆς θαλάσσης ἀπαλλογήν.

In hisce verbis definit citata editio p. 114. in Codice vero alia pauca sequuntur, nimirum: Καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος, μετὰ εὐχαριστίας, καὶ μετὰ ἀξιώσεως, καὶ δεισσεως.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν δάσσει τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ. Ἐπίσκεψιν λέγει, τὴν ἐκ Θεοῦ μάστιγα· ἐπισκέψομαι γὰρ, φησιν, ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν. Χρὴ τοῖνυν τὸν ἐκφεύγοντα τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, δίδοναι αὐτῷ ὑπὲρ τῆς ἐαυτοῦ σωτηρίας δῶρα.

XV. pag. 188. b. Λευιτικόν. Leviticum. Inc. Τίνος ἕνεκεν τὰς θυσίας προσέταξεν ὁ Θεός προσφέρειν; Πολλαχῶς μὲν ἡμῖν εἴρηται. Def. τὰ μέντοι ἀνατεθειμένα τῷ Θεῷ προσέταξε μὴ λυτῆσθαι. Ibid. p. 114.

XVI. pag. 197. b. Τῶν Ἀριθμῶν. Numerorum. Inc. Διατὶ προσέταξεν ὁ Θεός ἀριθμηθῆναι τὸν λαόν; ἵνα τῆς οἰκείας ἐπαγγελίας δείξῃ τὸ ἀληθές. Def. κατὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ βασιλεὺς ὁ Χριστός. Ibid. p. 141. Adnotare hoc loco volumus initium Codicis XIX. huius Plutei, qui inter alia, Theodoretī Quaestiones in Ostateuchum continet, & quidem initio mutilas, fieri a verbis: Ἐπειδὴ πᾶσαν τὴν Λευὴν τὴν φυλὴν, καὶ λ. quae sunt prima solutionis ad Quaestionem Numerorum, quae inscribitur: Τίνος ἕνεκα προσέταξεν ὁ Θεός ἀριθμηθῆναι τοῦ λαοῦ τὰ πρωτότοκα; quaeque in hoc Codice incidit in p. 198. in edit. vero cit. p. 142.

XVII. pag. 206. b. Δευτερονόμιον. Deuteronomium. Inc. Διατὶ τὸ πέμπτον βιβλίον τοῦ νομοθέτου Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Def. καὶ ἀκούσας ἡ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ibid. p. 166.

XVIII. pag. 216. Καθάρσις καὶ τὸν ἡσθὺν τῷ Ναυῇ. Carita in Iesum Nave. Inc. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίαν Μωϋσῆ δόξα κυρίου, εἶπε κύριος. Def. ὁκτωκαίδεκα εἶτε χρόνῳ περιώρισε τὴν θαλάσσαν. Ibid. p. 194.

XIX. pag. 210. b. Τῶν Κριτῶν. Iudicum. Inc. Διατὶ Κριταὶ τὸ βιβλίον ὠνόμασαι; Ὅτι περ τῶν Βασιλεῶν ἡ βίβλος πολλὰ μὲν ἔχει καὶ διάφορα διηγήματα. Def. καὶ τὴν ἀρπαγὴν ἐπενόησαν Ibid. p. 208.

XX. pag. 226. Τῆς Ρουθ. Ruth. Inc. Tl' dñtote τὸ κατὰ τὴν Ρουθ συνεγρ. φη διήγημα; Πρῶτον διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν, καὶ λ. Def. κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν, τὴν τῆς οἰκουμενῆς σωτηρίας. Ibid. p. 224.

XXI. p. 227. b. Τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν. Libri primi Regnorum. Praecedat Quaestio-nibus in hunc Librum Prologus, cuius initium: Ἐπειδὴ τῆς θείας χάριτος, καὶ λ. Finis: παραλειφθέντα διδάσκουσιν. Incipit prima Quaestio: Ὁ Σαμουὴλ ἱερεὺς ἦν, ἡ Λευίτης; Τριῶν ὁ Λευὶ γεγέννηται· παῖδων πατήρ. Def. ἀλλὰ μίαν τὰς β' πεποίηκεν. Ibid. p. 229.

XXII. p. 238. Τῆς δευτέρας τῶν Βασιλειῶν. Secundi Libri Regnorum. Inc. Τινες ἐπιμέμφοι τῷ Δαβὶδ, ὡς πεφονευκὸς τὸν μεμνηνυκότα τὸν θάνατον τῷ Σαούλ. Θαυμάζειν, ἀλλ' ὅτι ψέγειν. Def. ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Ibid. p. 263. ubi tamen post decem alios versus definit ultimae Quaestionis solutio.

XXIII. pag. 250. b. Τῆς τρίτης βίβλου τῶν Βασιλειῶν. Tertiū Libri Regnorum. Inc. Τινες

ἐπολαμβάνουσιν, ἀλλήλοις τὸν Νάθαν, ὡς μὴ κληθέντα εἰς τὸ συνοίστιον, καὶ τήν τε χάριν παρασκευάσαι τὴν Βερσαβὲ τῷ γεγεννημένῳ μνηστῇ τῷ βασιλεῖ. Αὐνότητος ἄγαν τήνδε τὴν ὑποψίαν ἐσχίσκασιν. Def. τὸτο δὲ ἦν κεχρωσμένον τῷ αἵματι. Ibid. p. 296.

XXIV. pag. 263. Τῆς τετάρτης βίβλου τῶν Βασιλειῶν. *Quartii Libri Regnorum*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, ἡγήθησε Μωάβ ἐν Ἰσραὴλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀχάαβ. Def. πάλιν αὐτὸν ἐλευθερίας ἡγήσεν. Ibid. p. 335.

XXV. pag. 271. b. Τῆς πρώτης τῶν Παραλειπομένων. *Primi Paralipomenon*. Inc. Τῆς βίβλου τῶν Παραλειπομένων. Def. βίβλος εἶχον συγγεγραμμένης. Ibid. pag. 362.

XXVI. p. 275. b. Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Παραλειπομένων. *In secundum Paralipomenon*. Inc. Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει. Def. ἡ δὲ ταπεινὴν ἐκ τὸν ὑψωθήσεται. Ibid. p. 372. fed in nostro Codice deest folium in fine, ut bene heic adnotavit docta quaedam manus, quae nos remittit ad Cod. XIX. huius Plutei, de quo supra.

XXVII. p. 283. Sequuntur S. Cyrilli, & aliorum, ut nos comperimus, Collectanea in Pentateuchum, acephala, quoniam auctorum nomina cum prima exciderint charta, & primo quidem in Genesim. Inc. φαινόμενοι σχήμασι λόγοι τῶν γεγονότων; quae verba pertinent ad primum Caput Expositionum in Genesim, & incidunt in Tom. VI. Operum Cyrilli Paris. MDCXXXVIII. pag. 1. Def. ἐπισκιαζούσης τὴν λαμπρότητα τῆς θεωρίας τῶν νοημάτων.

XXVIII. p. 291. b. Τῇ Λευιτικῇ. *Ex Levitico*. Post titulum: Περὶ θυσιῶν, *De Sacrificiis*, inc. Οὐχ ἡδεῖται ζωοφύταις ὁ Θεός. Def. τὴν ἀκρίβειαν παραλύν. Ibid. p. 26.

XXIX. p. 292. b. Τῆς βίβλου τῶν Ἀριθμῶν. *Ex Libro Numerorum*. Brevissimum praeit argumentum, cuius initium: Εἰκελεύσθησαν Μοῦσης καὶ Ἀαρὼν εἰς παράταξιν καὶ πόλεμον ἐπισκέψασθαι. Incipit Expositio: Πᾶς γὰρ ὑπερβῆκε τὴν παιδικὴν ἀσθένειαν, κ. λ. Def. τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ἕκον ἐισδεδεγμένους. Ibid. p. 30.

XXX. p. 295. b. Τῆς βίβλου τῇ Δευτερονομίᾳ. *Ex Libro Deuteronomii*. Argumentum item brevissimum inc. Εἰκέλευσεν ὁ νόμος Ἐβραίουσιν μὲν παῖδας, καὶ παιδίσκας. Commentarius vero: Παντὶ πρακτικῷ παιδὸς ὁμοφύλου, καὶ παιδίσκης δίκην, κ. λ. Def. μεταλαμβάνομεν οἱ πιστοὶ χρησίμως τῇ καρπῇ τῆς Μωσαϊκῆς νομοθεσίας. Ibid. pag. 38.

XXXI. pag. 299. b. Εἰς τῆς βίβλου Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. *Ex Libro Iesus Nave*. Inc. Γαβαὼ μὲν ἐστὶν ὁ ὑψηλὸς νῦν· φάραγξ δὲ, ἡ τῷ θανάτῳ ταπεινωθεῖσα σάραξ. Def. λέγω δὲ τὴν δεκτικὴν τῶν θείων μυστηρίων γνῶσιν. Ibid. p. 48.

XXXII. p. 300. Τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν. Περὶ Σαὺλ καὶ Δαβὶδ. *Ex primo Libro Regnorum*. *De Saule, & Davide*. Inc. Οὐ παλαῖς νόμος κατὰ μόνον τὸ γράμμα λαμβανόμενος. Def. ὡς δὲ τινὰ Θεὸν, ἐπερωτᾷ ἀνεχόμενος. Ibid. p. 49.

XXXIII. p. ead. Τῆς δευτέρας τῶν Βασιλειῶν. Περὶ Δαβὶδ καὶ Ἀβισσαλῶν. *Ex secundo Libro Regnorum*. *De Davide, & Absalone*. Inc.

Δαβὶδ μὲν ὁ πρακτικὸς νῦν, Ἀβισσαλῶν δὲ ἡ οὐκ-
σις. Def. καὶ ἀποκαταλλάττων ἡμᾶς. Ibid. p. 50.

XXXIV. p. 302. b. Τῆς τρίτης τῶν Βασιλειῶν. Εἰς τὸν Ἡλῖαν, καὶ εἰς τὴν Σαραφτίαν. *Ex tertio Regnorum*. *De Elia, & Sarephthana*. Inc. Πᾶσα ψυχὴ χρεώσασα ἀρετῇ καὶ γνώσει. Def. ἐν τῇ ἔξει τῶν ἀρετῶν. Ibid. p. 56.

XXXV. pag. 303. Τῆς τετάρτης τῶν Βασιλειῶν. Περὶ τοῦ κατὰ τὸν Ἐλισαίου, καὶ διόφρου. *Ex quarto Libro Regnorum*. *De Elissaeo, & eius curru*. Inc. Τὸ ὑπερφῶν, καὶ ὁ διόφρος. Def. τὴν δὲ τῶν ἀρετῶν ζωὴν ὑποδέχεται. Ibid. p. 56.

XXXVI. p. 304. Τῆς δευτέρας τῶν Παραλειπομένων. Περὶ Οὐζίας. *Ex Libro secundo Paralipomenon*. *De Ozia*. Inc. Καὶ ὠκοδόμησεν Οὐζίας πύργον ἐν Ἱερουσαλὴμ. Def. ταῖς καὶ τὰς ἀνω δυνάμεις τῇ ὑπεροχῇ τῆς ὑπερβολῆς. Ibid. a p. 57. ad 70.

XXXVII. pag. 309. Εἰς τῆς βίβλου Εὐδρα. Περὶ Ζοροβάβελ. *Ex Libro Esdrae*. *De Zorobabele*. Argumentum brevissimum inc. Καὶ ὅτε ἐξήλθεν ὁ νεανίσκος. Inc. interpretatio: Οὐ Ζοροβάβελ σπορὰ συγχύσεως, κ. λ. Def. οἱ τῶν προειρημένων τωσάνων παῖδων προεσηκότες. Ibid. p. 70. Post haec verba, sex circiter versuum spatium interiecto, Graeculi cuiusdam adnectitur notula de quibusdam populorum Magistratibus, quae ita se habet: Οὐτι παρὰ μὲν Ἀθηναίοις ἐδίκασον οἱ Ἐφόροι· παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις τὰ τέλη· ἡ παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιάταις οἱ Ἐλανοδίκαι· παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις οἱ Φυλοβασιλεῖς· παρὰ δὲ ἄλλοις ἔθνεσιν αἱ Κανηφόροι, ἡ αἱ ἱερεῖαι· παρὰ δὲ Ἐβραίοις οἱ καλέμενοι Κριταὶ πρότερον, εἰδ' ὕστερον οἱ Βασιλεῖς, ὧν ἀρχὴ μὲν ἦν ὁ Σαὺλ, τελευτῇ δὲ ὁ Σεδεκίας.

Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. situ ac vetustate male habitus. Accessit etiam bibliopegi incuria, qui dum eius vulneribus mederi voluit, nova potius inflixit. Constat fol. 311.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ.

EVSEBIUS DE PRAEPARATIONE
EVANGELICA.

I. IN prima superiori pagina adscriptum COD. IX.

Est Διωδῶρος (sic), quod fortasse nomen est possessoris. Tum primi Libri Capitum tabula rubris exarata litteris, quae una cum sequentibus omnibus ita cum iis, quae in Codice VI. huius Plutei continentur, conveniunt (modo illud excipias, quod in eo bibliopegi incuria contigisse supra adnotavimus pag. 103.) ut initio tantum, ac fine totius Operis adlato, quod instituti nostri ratio postulat satis superque fecisse videamur. Incipit igitur Liber I. Τὸν Χριστιανισμόν, ὃ τί ποτέ ἐστιν, ἡγούμενος τοῖς ἐκ εἰδόσι παρασημασθαι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας, κ. λ. Liber XV. & ultimus def. ἔχῃ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρεχόμενον νόμῳ, ἀμήν. His sequens adiicitur subscriptio: Τέλος τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρασκευῆς. Εὐτελείωθη

ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτηῶν 13'. ἔτει 509β'. *Finis Evangelicae Praeparationis. Absolutum est mense Septembri, indictione XII. Anno 6852. (Christi MCCCXLIV.)*

Ultimo tandem loco leguntur senarii versus, iidem quos in superioris Codicis recensione iam protulimus, quosque sequens claudit iambus:

Χειρὼν ἐμῶν πόνημα κατεργασμένον.

Manuum mearum opus absolutum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. Constat fol. 329.

(1) τὸ συν-Εὐθυμίου μοναχῆ ¹ τῷ Ζιγαβένῳ
Πρόγραμμα βίβλου τῆςδε τῆς τῶν δογμάτων.
(2) μάλιστα ² Ἀλεξίου φρόντισμα ³ καὶ γλυκερὸς πόνος,
(3) τῆς Κωνσταντινουπόλεως ⁴ Ρώμης ⁵ βασιλεύοντος εὐσεβῶς νέας,
(4) λαμπρὸν ⁶ καὶ φαίδρον ⁷ ἐκλάμποντος ἀρετῶν σέλας·
(5) φῶς ⁸ Κοινοφελὲς ⁹ σύνταγμα, πίσεως κράτος,
(6) πανταφιλὲς ¹⁰ Στήλη θριαμβεύουσα τῆς νίκης ¹¹ λόγος,
(7) τῆς μὴ ἡμισητός ¹² Αἰθρίας εὐσύννοπος ὁδοδοξίας,
(8) κατὰ βάλλου ¹³ Ἐλεγχος ἐντρέπων τε καὶ καταισχύων ¹⁴ τῆς ἀληθείας πίσεως ἀποστάτας,
(9) φυλακτίριον ¹⁵ Θεῶν ταμεῖον ¹⁶ ὁργάνων τῶν ἐμμετρῶν,
(10) καταβάλλου ¹⁷ Αἰὲρ κατασφίγγει ¹⁸ τείχη δογμάτων
(11) καθαρίων ¹⁹ Θεωμισμένων τε καὶ λαοπλάνων,
(12) ἐμὸν ²⁰ Πηγὴ διανόης ²¹ ἐνθῶν διδασκαλῶν,
(13) κατὰ τὴν ²² Ποταμὸς αὐτόχρημα σερπτῶν δογμάτων,
(14) ἀνδρῶν ²³ ὁδὸν ²⁴ κατακλύζων τε καὶ σῶρων κάτω
(15) ἀνδρῶν ²⁵ τῶν κακοδόξων τὰς βεβήλας ²⁶ αἰρέσεις,
(16) ἀνδρῶν ²⁷ Φρικτὴ βελὼν φαρέτρα ²⁸ δογματοκτόνων
(17) ἀνδρῶν ²⁹ τῶν συλλογισμῶν πλεκτάνῃ καὶ σφενδόνη,
(18) ἀνδρῶν ³⁰ τοῖς τῷ Θεῷ φῶς, πῦρ δὲ τοῖς ἄλλοτρίοις,
(19) ἀνδρῶν ³¹ Σάλπιγξ καταπλήττουσα ³² τὴν ἐναντίαν,
(20) ἀνδρῶν ³³ Πανοπλία φράττουσα τὴν κεκορημένην,
(21) ἀνδρῶν ³⁴ Παντευχία σφάττουσα τὴν θεηλάτταν.
(22) ἀνδρῶν ³⁵ Αἰὲρ ὁ μὲν τριφῶς, καὶ τριὰς πάλιν,
(23) ἀνδρῶν ³⁶ Ἐν φῶς, ἀπασφάττουσα τῆς θεαρχίας,
(24) ἀνδρῶν ³⁷ Τὸν ἥλιον ³⁸ φύλαττε τὸν ἀνακτόρων,
(25) ἀνδρῶν ³⁹ Τὸν μηχανουργόν ⁴⁰ τῆς τοσαύτης ἰσχύος,
(26) ἀνδρῶν ⁴¹ Ἐπειτα τήνδε τὴν σελήνην ⁴² τῇ κράτει
(27) ἀνδρῶν ⁴³ Καλὴν βοήθον ἐκ Θεῶ συνημένην,
(28) ἀνδρῶν ⁴⁴ Καὶ τὸν ποτεινὸν πορφύρας ⁴⁵ εὐσφρόρον,
(29) ἀνδρῶν ⁴⁶ Κάλλιν ἄνθος, δεσπότην ἡμῶν νέον,
(30) ἀνδρῶν ⁴⁷ Εἰρηνικὴν σύμπτνοιαν ἐν βίῳ νέμων, ⁴⁸
(31) ἀνδρῶν ⁴⁹ Ζωὴν τε μακρὰν καὶ κακῶν ἐλευθερίαν,
(32) ἀνδρῶν ⁵⁰ Καὶ τὴν τελευτήν ⁵¹ ἐμφρόνως τελεμένην,
(33) ἀνδρῶν ⁵² Πανοικὴν σώζων, παγγενὴν εὖφρων ἄνω ⁵³
(34) ἀνδρῶν ⁵⁴ Μαρμαρυγὴν ἄφθαρτον ἡμψισμένους.
(35) ἀνδρῶν ⁵⁵ Ὡς ἡδύκησεν ⁵⁶ ὁ κρατῶν σεφιδόρος,
(36) ἀνδρῶν ⁵⁷ Ὡς ἐγγράφως ὤρσεν, ὡς ἔδειξέ μοι,
(37) ἀνδρῶν ⁵⁸ Σπεύσας ⁵⁹ κατεσκευάσας τὴν Πανοπλίαν,
(38) ἀνδρῶν ⁶⁰ Ταῦτ' ἐν μαθόντες οἱ (sic) κριταὶ τῇ βιβλίῳ
(39) ἀνδρῶν ⁶¹ Στέρχοιτε καὶ βάλλοιτε τοῖς εὐφροίαις ⁶²
(40) ἀνδρῶν ⁶³ Τὸν ἀγγέλιον ⁶⁴ τε καὶ μέγαν βασιλέα·
(41) ἀνδρῶν ⁶⁵ Τῶν γὰρ ἡ σύμπασα ἐκ μόνου χάρις.
(42) ἀνδρῶν ⁶⁶ Εἰ γὰρ προσήκει ⁶⁷ τὴν ἀλήθειαν λέγειν,
(43) ἀνδρῶν ⁶⁸ Εὐμήχανον τὸ χρέμα. ⁶⁹ Πιπτέτω φθόνος.

Sequitur eadem pagina post adlata Carmina initium Operis, quod in duos dividitur libros. Primus XI, alter XIII. Titu-

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΠΑΝΟΠΛΙΑ.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΠΑΝΟΠΛΙΑ
ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ.

I. pag. 1. Nitio in laudem operis senarii cod -

I quidam versus praemittuntur, cum interlinearibus aliquot interpretationibus, rubro caractere exaratis, quos ex pessima scriptura erutos integra fide, una cum scholiis, prout iacent in Codice, in turbam damus, adiecta etiam e regione Latina litterali versione.

Euthymii monachi Zigabenti

Programma huius Libri Dogmatum.
Alexii inventum, & dulcis labor,
Roma qui pie regnat in nova,
Claraque splendet virtutum luce.
Vilissimum opus, fidei robur,
Columna triumphans de erroneis opinionibus,
Collectio brevis rectae fidei,
Animadversio terrificans & pudore confundens
A recta fide apostatas, (tricus,
Divinum promptuarium ex instrumentis me-
Quae destruant moenia dogmatum
Deo exosorum, populumque seducendum,
Fons pellucidus divinorum praeceptorum,
Flumen prae fello sanctorum dogmatum,
Submergens funditus & praecipitans
Male sentientium profanas haereseis (dogmata
Terribilis telorum pharetra, perimentium
Syllogismorum laqueus, ac funda (neis,
His qui Dei sunt lumen, ignis autem extra-
Tuba inimicis terrorem incutiens,
Panoplia eos, qui hanc adhibuerunt, seprens,
Armatura mactans impios. (nitas,
At tu, Vnitas ter fulgens, rursusque Tri-
Vna lux, summae divinitatis emittens ful-
Solem custodi Regum, (gura,
Artificem tanti tutaminis,
Et deinde hanc Lunam imperii
Pulchram adiutricem a Deo ei coniunctam,
Et amabilem purpureae Luciferam. (venem,
Pulcherrimum florem, Dominum nostrum in-
Pacifcam concordiam in vita ei tribuens,
Vitamque longam & a malis liberam,
Et finem sapienter perfectum,
Totam domum servans, omnes coronans de super
Splendore immortalis indutos.
Vt voluit Imperator diademate redimitus,
Vt scripto iussit ut mihi praecepit;
Festinus ego confeci hanc Panopliam.
Qui igitur haec legitis, iudices libri,
Amplificimini, & extollite laudibus
Sapientem magnumque Imperatorem;
Haec enim omnis & soli gratia.
Si enim licet vere loqui,
Artificiosum opus. Cadat invidia.

los complectitur. Titulorum primi Libri index est sequens:

Τὸν δύο βιβλίων τῆς Δογματικῆς Πανοπίας,
P 2

(1) Vid. Meurf. Lib. II Miscell. Laconic. Cap. IV.

πλίας. τὸ πρῶτον. Τίτλος τοῦ βιβλίου ια'. Προοίμιον κατὰ Εὐαγγελίων· ἐστὶ κατὰ τῶν αὐτῶν. Κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἄλλων· ἐστὶ κατὰ τῶν αὐτῶν. Τίτλος α'. Συλλογιστικὴ ἀπόδειξις, ὅτι εἰς ἐς Θεὸς, καὶ ὅτι καὶ λόγον ἔχει ὁμοούσιον ἐαυτῷ, καὶ πνεῦμα ὁμοίως, ἅπερ εἰσὶν ὁ Τίς, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

β'. Περὶ Πατρὸς, Τίς, καὶ ἁγίου Πνεύματος διακεκριμένη ἅμα ἐνωμένη θεολογία.

γ'. Περὶ Θεοῦ, κοινῶς, ἥτοι περὶ θεότητος. Διῶλον δὲ, ὅτι ὁ Θεὸς εἰπών, ἡ θεότητα, ἡ τὸ θεῖον ἀπλῶς καὶ ἀπροσδιορίτως, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς μιᾶς θεότητος ἐνέφηνε τῇ μιᾷ τούτων προσωποποιήσας.

δ'. Περὶ τοῦ ἀκατάληπτου εἶναι τὴν θεῖαν φύσιν.

ε'. Περὶ θεωνομίας.

ς'. Περὶ τῆς θεῖας δημιουργίας.

ζ'. Περὶ τῆς θεῖας ἐνανθρωπήσεως.

η'. Κατὰ Εὐαγγελίων.

θ'. Κατὰ Σίμωνος τοῦ Σαμαρείου, καὶ Μαρκεῖου τοῦ Πανίκοῦ, καὶ Ἰωάννου τοῦ Μανιχαίου.

ι'. Κατὰ Σαββαλίου.

ια'. Κατὰ Ἀρειανῶν τε, καὶ Εὐνομιανῶν.

Prooemium inc. καὶ πάντα μὲν τὰ κατορθώματα τῷ μεγίστῳ καὶ θεοῦ κυβερνήτῃ βασιλεῦς ἡμῶν Ἀλέξιῳ. Def. ἐπεὶ δὲ ἀπεσκευασμένοι τὸ ἀλλότριο, φέρε κατὰ τὴν φύσιν τὸ ἡμέτερον. Primum Titulus pag. 2. b. inc. Τῷ Νύκτι ἐκ τῆς κατηχητικῆς λόγῳ. Οἱ τὰν πρὸς τινὰ τῶν ἑλλήνων ζώντων ἡ διάλεξις ἡ, κ. λ. Undecimus def. ἐν αὐτῷ γὰρ εἰσι πάντες οἱ θεσμοὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκριφοι. Χριστὸς παρέσχε τοῖς ἐμοῖς πνεύσι τέλει. Postea rubris characteribus haec subscripta sunt: Ἀνθρώπων τούτων λόγῳ τὸ πᾶν ἄκουε, τὸν Θεὸν φοβῶ, τὰς ἐντολάς αὐτοῦ φύλαττε, ὅτι τὸ πᾶν ἀνθρώπων, ἐστὶ σύμπαν τὸ ποίημα ἔχει ὁ Θεὸς εἰς κρίσιν, ἐν παντὶ παρεωραμένῳ, ἐάν τε ἀγαθὸν ἢ, εἴτε πονηρὸν.

II. p. 102. Sequitur Index Titulorum Libri secundi in hunc ferme modum:

Τῆς Δογματικῆς Πανοπιστίας τοῦ δευτέρου. Τίτλος ιγ'. Τίτλος α'. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Παρά τιτλος κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Εὐαγγελίας, ὅτι ἐκ Πατρὸς μόνον ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' ἔχει καὶ ἐκ τοῦ Τίς ιβ'.

Τίτλος β'. Κατὰ Ἀπολιναρίου. ιγ'.

Τίτλος γ'. Κατὰ Νεστοριανῶν. ιδ'.

Τίτλος δ'. Κατὰ τῶν λεγόντων μίαν φύσιν εἶναι τὸν Χριστὸν σύνθετον· εἰ γὰρ καὶ ὕψιστον ἐπὶ Εὐτυχῆς καὶ Διοσκόρου τῶν Μονοφυσитῶν ἡ αἵρεσις ἤμαρ, ἀλλ' ἦσαν τινὲς καὶ πρότερον οἱ τοῦ πονηροῦ τέτυκτο δόγματος τὰ σπέρματα καταβάλλοντες. ιε'.

Τίτλος ε'. Κατὰ Ἀφάρτοδοκῶν τῶν ἀπὸ Γαλιανῶν τῶν Ἀλικαρνασέως, καὶ Γαϊανῶν τῶν Ἀλεξανδρείας. ις'.

Τίτλος ς'. Κατὰ Θεοπασχιδῶν. ιζ'.

Τίτλος ζ'. Κατὰ Μονοθελητῶν, Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, γεγονόντων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι τῆς αὐτῶν συμμορίας, καὶ ταύτης δὲ τῆς αἵρεσεως· θεοσυγῆς Σεβήρου παρέσχε πάλαι τὰς ἀφορμὰς. ιη'.

Τίτλος η'. Κατὰ Εἰκονομάχων. ιθ'.

(1) Imperium ille administrare coepit A. m. lxxxv. Vid. Bandurium Numisma. Imp. Romanor. Paris m. ccxviii. Tom. II. p. 254 qui summum reum, Alexii actate, diu penes eius matrem fuisse tradit. Postquam ea in Monasterium Panteporptae fecerit, Imperator Irenae uxori se totum tradidit, quae quum

Τίτλος θ'. Κατὰ Ἀρμενίων. κ'.

Τίτλος ι'. Κατὰ τῶν λεγομένων Παυλικιανῶν. κα'.

Τίτλος ια'. Κατὰ Μωσαϊανῶν. κβ'.

Τίτλος ιβ'. Κατὰ Βογομίλων. κγ'.

Τίτλος ιγ'. Κατὰ Σαρακηνῶν· οἱ καλῶνται Ἰσμαηλῖται μὲν, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἰσμαὴλ καταγόμενοι· ὅς δὲ ἦν ὅτος Ἀβραάμ, γεννηθεὶς αὐτῷ ἐξ Ἀγαρ τῆς παιδίσκης Σάρρας. Ἀγαρηνοὶ δὲ ἀπὸ Ἀγαρ τῆς μητρὸς Ἰσμαὴλ. Σαρακηνοὶ δὲ ἀπὸ τοῦ τῆν Ἀγαρ εἰπεῖν πρὸς τὸν Ἀγγελον, ὅτε ἀπελαθεῖσα παρὰ τῆς κυρίας αὐτῆς, ὠδεύει κατὰ τὴν ἔρημον ἐπιφερομένη τὸν Ἰσμαὴλ· ὅτι Σάρρα κενὴ με ἀπέλευσεν, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν.

Παρά τιτλος Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἀρχόντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς, περὶ τῶν ἁγίων ἐπὶ τὰ οἰκουμένικα συνόδων.

Libri secundi Cap. I. adscripto primum titulo: Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, De Spiritu Sancto, tum sacri Scriptoris nomine, ac loco, ex quo huius primi Tituli explicatio exorditur: nempe, Τῷ μεγάλῳ Ἀθανασίῳ ἐκ τοῦ λόγου τῷ περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπ' φανείας τοῦ Χριστοῦ, inc. Οἱ τὰν λέγει ὁ κύριος ἐν τῷ Ἡσαΐα· Τίς ἐγέννησα καὶ ὕψιστα. Cap. XIII. Κατὰ Σαρακηνῶν, Contra Saracenos, def. τίς δὲ ὄντως τῷ γένει τῷ πλῆθυνον, καὶ τῆς θεῖας ἐμμενείας ἀποτυχάνοντι, καὶ ἀλλοτριωμένῳ Θεοῦ. Sequitur Παρά τιτλος Φωτίου, κ. λ. Summa Traditum Photii, κ. λ. cuius initium: Ἡ πρώτη καὶ οἰκουμένη σύνοδος. Finis: τιμὴ καὶ ἐρασμιότης τῷ . . . Reliqua mutilato Codice desiderantur.

Auctor vero huius operis Euthymius Zigabenus, sive, ut in aliis Codicibus, Zigadenus, monachus in Coenobio Deiparae τῆς περιβλέπτου Constantinopoli, ipsi Alexio Comneno, A. C. m. cxviii. fatis erepto, adhuc superstes erat. De eo videnda Anna Comnena in Alexiade Lib. XV. & ex recentioribus Allatius Lib. II. Cap. X. §. V. de Consensu utriusque Ecclesiae, Caveus, Oudinys II. cc. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 11. Tom. VII. p. 460. Hanc vero Panopliam adversus omnis generis haereticos, iussu eiusdem Alexii Comneni ex Patrum scriptis contexuit, & in plures divisit Titulos. Latine vertit Petrus Franc. Zinus Veronensis, Venet. m. d. l. v. fol. Lugd. m. d. l. vi. 8. Paris. m. d. l. xxx. 8. & Tom. IX. Biblioth. Patrum Lugd. m. d. l. xxviii. Loca quaedam Graece produxit Petavius Theolog. Dogmat. Tom. I. multis in locis, Cotelerius in Notis ad Tom. I. Monument. Eccles. Graec. & Allatius adversus Hottingerum p. 417. Exstat Ms in Bodleiana, Caesarea Vindobonensi, in Regia Parisiensi, & in Collegio Iesuitarum Parisiensi. Vid. plura apud Fabricium loc. cit. qui editionem huius operis Graecam Anni m. d. ccx. commemorat, Scriptorumque catalogum, e quibus compositum fuit, in medium profert.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. mutilus in fine. Constat foliis 181.

ΕΤΑΓ-

Annae natu maximae filiae impensius faveret, Nicephorum Bryennium Imperatorem destinaverat, sed Alexio aegrotante, Ioannes eius filius, eo non invito, Imperium occupavit. Vixit defuit Alexius xviii. Kal. Septemb. A. m. cxviii.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XI. Continet quatuor Evangelia elegantissime scripta, quibus, excepto Ioannis Evangelio, praecedit Index Capitum, rubro characterē exaratus, quae deinde ad marginem cuiuscumque Evangelistae repetuntur.

I. pag. 1. Matthaeus dividitur in Capita LXVIII. quorum primum est: Περὶ τῶν μαθόντων. Vltimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἵματος, ἀμήν.

II. pag. 73. Marcus habet Capita XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζόμενου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Inc. Ἀρχὴ τῆς εὐαγγελίας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. διὰ τῶν ἐπακροαθέντων σημείων, ἀμήν.

III. pag. 120. Lucas Capitis constat LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Inc. Ἐπειδή πολλοὶ ἐπεχείρησαν. Def. καὶ εὐλογῶντες τὸν Θεόν, ἀμήν.

Huic Evangelio rubris litteris subnotatus est annus descriptionis eius hisce verbis: Γέγον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δεκάπεντε τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. Sciendum, quod Evangelium secundum Lucam editum est anno XV. post Christi Adscensionem. Hanc subscriptionem sequitur Epigramma in Lucam item cynabari exaratum.

Λουκᾶς ὁ Χριστὸς φέρτατος μυρογράφος, τὸ θεῖον εὐαγγέλιον εὐ ἐσκεμμένως Γράψας, βροτοῖς ὕψιστον, ὡς μέγα κλέος. Lucas Christi praestantissimus mysteriorum scriptor, Divinum Evangelium qui bene, ac ponderate Scripsit, ut magnum lumen, visus est mortalibus.

IV. pag. 181. Omis, ut diximus, tabula incipit Evangelium secundum Ioannem: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Def. τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν. Capita in margine descripta numerantur XV. II. quorum primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τοῦ Παρακλήτου. Heic animadvertendum est scriptorem, quum adgressus esset sectionum Eusebianarum numeros in margine collocare, in CXXVII. Evangelii secundum Matthaeum sectione desinisse.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. elegantissimus, & nitidissimus. Constat fol. 222.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΣΤΟΥΣ ΑΙΤΗΣΑΝΤΑΣ.

Titulus inscribendus.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΣΤΟΥΣ ΑΙΤΗΣΑΝΤΑΣ.

Επιφανίου Ελευθεροπολίτου Μοναχίου, & Archiepiscopi Cypri Opera aliquot, & Excerpta ex variis Patribus de Fide.

I. pag. 1. Continet primo Codex synopsin Anchoratus S. Epiphani, cuius initium: Οἱ θεοὶ ὅτις καὶ μέγας πατὴρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἀπὸ Εὐλευθεροπόλεως. Finis: ἐπεὶ ἔρχηται δὲ ταῦτα ἐν ἔτει ἐνενηκοντὶ οὐαλεντιανού, καὶ οὐάλεντος, καὶ Γρατιανῶ. Exstat Tom. II. eius Operum p. 1. editionis Coloniae A. m. d. c. l. x. x. x. ii.

II. pag. eadem sequitur Epistola sic inscripta: Ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Παμφυλίας ἐκ πόλεως Σιεδρών ἐκ τῶν περὶ Ταρσίνων, καὶ Ματιδίων, καὶ ἄλλων πρεσβυτέρων, πρὸς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον, περὶ πίστεως αἰτησάντων Πατρὸς, καὶ Τίς, καὶ ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἄλλων μερῶν τῆς αὐτῆς πίστεως. Epistola scripta ex Pamphylia ex oppido Siedrion, a Tarasino, & Matidion, & aliis presbyteris ad sanctum Epiphanium, quem de fide sciscitanti sunt Paris, & Filii, & Spiritus Sancti, aliisque Fidei Capitibus. Inscribitur: Τῷ κυρίῳ θεοτιμῆτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφάνιῳ, Ματιδίου, καὶ Ταρσίνου, καὶ νεοῖς πρεσβυτέροις τῆς ἐν Σιεδρίῳ καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐν κυρίῳ χαίρειν. Domino apud Deum honoratissimo, & Episcopo Epiphanio Matidius & Tarasinus, & novi presbyteri Catholicae Ecclesiae, quae est in Siedrion oppido, salutem in Domino. Inc. Ποικίλως ὁ ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων διάβολος εἰώθε ταράττειν. Def. διὰ τῶν ἁγίων προσευχῶν σε καταίχυνθῃναι. Εὐρίωστο τιμώτατε. Ibid. p. 2.

III. pag. ead. b. adiuncta est alia Epistola cum hoc titulo: Ἐπιστολὴ ἐτέρα γραφεῖσα παρὰ Παλλαδίου, τῆς αὐτῆς πόλεως Σιεδρίῳ πολιτευομένου, καὶ ἀποσταλέσα πρὸς τὸν αὐτὸν Ἐπιφάνιον, αἰτήσαντος καὶ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. Epistola altera scripta a Palladio, eadem Siedrion urbem gubernante, & ad eundem sanctum Epiphanium missa, qua idem ab eo postulatur. Inscribitur: Τῷ δεσπότην μου τῆς ψυχῆς θεοτιμῆτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφάνιῳ, Παλλάδιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. A Deo multum honorato Epiphanio Episcopo, Domino meo spirituali, Palladius in Domino salutem. Inc. Οἱ τὴν μεγάλην, καὶ εὐρύχωρον διαπλέοντες θάλασσαν. Def. καὶ τὸν Θεόν ἐν πάσι δοξαζήναι. Ibid. p. 3.

IV. pag. 2. Succedit Epiphani de eisdem responsum, quod universam Fidei doctrinam complectitur. Titulus est: Ἀντεπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς αὐτὸς παρὰ τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, ἡ τις καὶ πᾶσαν τὴν περὶ τῆς θείας πίστεως διδασκα-

λία

(1) In cit. edit. Ταρσίνος.

λίαν, ἣν ἠτήσαντο, ἐν ἐαυτῇ διαλαμβάνει. *Sancti Epiphani resposio ad eos missa, quae quidem omnem Fidei doctrinam, quod illi posularant, exponit.* Inscribitur: Τοῖς κυρίοις, καὶ τιμιωτάτοις μου ἀδελφοῖς, καὶ πρεσβυτέροις, Ματιδίω καὶ Ταρσίω (sic) καὶ Νυμερίω, καὶ λοιποῖς πᾶσι τοῖς σὺν ἡμῖν, καὶ τοῖς ποθεινοτάτοις τέκνοις ἡμῶν. Παλλαδίω, καὶ Σεβηρίω τοῖς τὸν ἀγαθὸν ζῆλον ἐζηλωκόσι, κ. λ. Inc. Ἡ δὴ μὲν ἐν μακαρίσταιμι ἂν ἐαυτῶν, ποθεινότεροι, ὅτι γε μὴ ὄντες ἱκανοὶ πρὸς τὴν τῶν ἀγίων, καὶ σπουδαίων, καὶ ζῆλον Θεοῦ ἀνειλημμένων, καὶ ἐνάρετον πολιτείαν, καταξιόμεθα ἰσὺ τῶν αὐτῶν ὑποτύπτεσθαι, τὸν νῦν, διεγείρειν τε, καὶ παρῆσαν εἰς τὸ χρῆσιμον, κ. λ. Legitur in cit. edit. p. 5. ipsique titulus est: *Anchora, sive expositio Fidei Catholicae adversus LXXX. haereses breviter adserta, scriptaque ad Tarsium, Matidium, Numerium, aliosque presbyteros, & Monachos Suedris Pamphyliae degentes, & ad Palladium & Severinum Anno Christi CCCLXXIII.* Constat in Codice Capitibus CXVIII. quibus Panarii pars eiusdem Epiphani adnectitur, quod integrum vide in citata Operum editione Tom. I. p. 1. Adcedunt alia, videlicet pag. 91. Libri pars ipsi Epiphanio vulgo adscripti de Mensuris & Ponderibus, pag. 93. Interpretatio nominum Hebraicorum, quam inter inedita Fabricius reponit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 430. ac denique pag. 94. iterum aliquid occurrit de Mensuris; sed horum vix accuratorem licet expositionem adferre, quoniam cuncta ita sunt inter se connexa, & suis destituta titulis, ut nec initium, nec finem uniuscuiusque libelli facile reperiamus. Ultima superiorum operum verba, quae Graecam exhibent crucem, ita desinunt pag. 96. b. πρὸς εὐφρασίαν ἐχαρίζοντο· ὃ ἐρμηνεύεται συνημμένον, ἢ συνεγραμμένον. Suntque ultima opusculi de Ponderibus & Mensuris, ut patet ex citata Epiphani Operum editione Tom. II. pag. 184. Clauduntur vero omnia hoc versiculo:

Εὐθάρδε τέρμα, καὶ Θεῷ νέμω χάριν.

Heic finis, & Deo do gratiam.

Ex uberrimis scholiis, quae totum marginem ambiunt, praefertim in Expositionem Fidei Catholicae, unum selegimus minus vetustate corruptum (nam pleraque vel tinea corrota, vel ab imperito bibliopogo in refarciendo Codice rescissa perierunt) ut quanti facienda sint, lector intelligat. Igitur pag. 15. b. ad Cap. XL. ita Scholiastes in margine adnotavit: Ὅτι τὸν τρισάγιον ὕμνον οἱ ἄγγελοι ἀκαταπαύτως δοξολογῶντες τὸ ὁμοῦσιον τῆς ἁγίας Τριάδος δηλοῦσιν. Ἀγίος γὰρ, Ἀγίος, Ἀγίος, τριῶς ἐπιφωνῶντες, τὴν ὁμοσιότητα, καὶ τὸ ὁμοδύναμον δηλοῦσιν. Εἰ γὰρ καὶ τριπλάζουσι τὸ Ἀγίος, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ λέγουσι προσώποις τῷτο μερίζοντες. Διὰ δὲ τὸ Ἀγίος τῷτο δίδωσιν ἡμῖν νοεῖν, ὅτι εἰς Θεὸς Ἀγίος, τὰ τριὰ πρόσωπα τὰ ἅγια· ὃ γὰρ λέγουσι, φησιν, Ἀγίοι, ἵνα μὴ πολυθεῖαν εἰσάξωσι· τὸ γὰρ μερί-

(1) In edit. inedita dicta, in Codice ἐρμηνεία.

ζειν ἐνικῶς τὸ Ἀγίος, τριῶς δὲ λέγειν, τοῖς τριῶς προσώποις, Πατρός, καὶ Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος, ἐπιφέρει τὴν δόξαν. Τὸ δὲ ἐνίζειν τὸ Ἀγίος καὶ ἐν πρόσωπον, ὁμοσιότητα, καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν, ὃ δύνανται κηρύττεσθαι· εἰ γὰρ καὶ τρεῖς αἱ φωναί, ἀλλ' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δηλοῦσι.

V. pag. 96. Sequuntur plurima Cyrilli Alexandrini Fragmenta, in quibus agitur de Articulis Fidei, ac praecipue de Spiritu Sancto, ex eius Commentariis in Ioannem fere omnia desumpta, suisque praedita titulis, sed quum vetustate ita ipsi evanuerint, ut aegre perlegi possint, initium tantum ac finem omnium simul adferemus. Incipiunt igitur: Οὐκ οὖν ἐπὶ μὲν τῶν ἁλλων ἀπάντων ἀληθῆς ἔσται λόγος, κ. λ. & progrediuntur usque ad pag. 105. ubi ita def. πῶς ἐκ ἂν εἴη κατὰ φύσιν Θεός, τὸ τῆς θείας φύσεως λαμπρὸν ἀξίωμα περιεχόμενον φυσικῶς, καὶ τῶν ἱερῶν κατεξουσιάζον... reliqua corrodit tinea.

VI. pag. 105. Occurrunt eiusdem Cyrilli Anathematismi duodecim, ita quidem digesti, ut eorum quilibet subiectam habeat Cyrilli Explanationem, Theodoretum Reprehensionem, ac rursus Cyrilli Defensionem, seu Responsum. Titulus est: Κυρίλλου πρὸς τὰ παρὰ Θεοδώριτον εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν ἰσὺ κεφαλαίων. *Cyrilli adversus ea, quae contra XII. Anathematismorum Capita a Theodoretis dicta sunt.* Titulo subditur Epistola ita inscripta: Κύριλλος τῷ εὐλαβεστάτῳ, καὶ ποθεινοτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ Εὐδοτίῳ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Religiosissimo, & desideratissimo fratri, & comministro Euxorpio, Cyrillus in Domino salutem.* Inc. Εὐνέτυχον τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀρτίως ἐπεσπλημένοις, τεθαύμακα τε τὴν διδασκίαν, καὶ τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ τὸ γνήσιον, κ. λ. Def. ἔσται γὰρ τὸ χρέμα, ὡς οἶμαι, τοῖς ἐντυχάνουσιν ἐκ ἀσυντελέως εἰς ὄνησιν. Exstat haec inter Oper. Cyrilli T. VI. pag. 200. praefixa eius adversus Theodoretum Responsum. Huic vero Codex adnectit in eadem linea etiam Praefationem, quae legitur loc. cit. p. 145. ante eiusdem in Anathematismos Explanationes, quaeque incipit a verbis: Πάντα ἐνώπια τοῖς συνίσι, καὶ ὁρῶ τοῖς εὐρίσκεισι γινώσκιν, κ. λ. ac desinit in iis, quae mox retulimus. Sequitur Anathematismus primus, cuius initium: Εἴ τις ἐχ ὁμολογῇ, Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουήλ, κ. λ. Tum Explanatio, quae inc. Οἱ μακάριοι πατέρες, οἱ κατὰ καιρὸς ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλει συναγερμένοι, κ. λ. Deinde Theodoretum Reprehensio² inc. Λίαν ἡλγιστα, τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐντυχῶν, ὡς ἀπέσειλας, κ. λ. quod quidem est initium Epistolae ipsius Theodoretum ad Ioannem Antiochenum Episcopum, eiusdem Reprehensionibus praecedentis, quae legitur tum loc. cit. p. 198. tum etiam inter Opera Theodoretum T. IV. pag. 706. quaeque in Codice una cum prima coniungitur accusatione, cuius initium fit a verbis: Ἡμεῖς ὅσοι ταῖς εὐαγγελικαῖς ἀκολουθοῦμεν διδασκαλίαις, ὃ σάρκα φύσει γεγονέναι, ὃδ' εἰς σάρκα μεταβληθῆναι τὸν

(2) In edit. ἀποκρυφῶς nuncupata, in Codice μίμωχα.

τὸν Θεὸν λόγον φάμεν, κ. λ. Quarto loco Cyrilli adversus Theodoretum impugnationem Defensio, sive Responsum¹. Inc. Πλείστην ὕμνην πεποιοῦμεθα τὴν καταβολὴν τῶν ὁμολογῶν ἐκ ἀνεχομένων Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουήλ, καὶ μὴν ὅτι Θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, κ. λ. Def. εἴτα πῶς ἐκ ἐρυθρίᾳ, τοῖς παρ' ἡμῶν γεγονόσιν ἐπιπλήττων λόγοις; Et hoc ordine Anathematismi reliqui pertractantur usque ad undecimum, in quo praeter Oppositionem Theodoretum, adfertur altera Episcoporum Orientalium in ipsum Caput XI. quae inc. Ἰδίαν γενέσθαι τὴν θεσποτικὴν σάρκα, κ. λ. habeturque in cit. Cyrilli Tom. VI. p. 190. Ambae tamen in Codice Theodoretum adscribuntur. Binas quoque Cyrilli Responsores exhibet, quarum prima Orientalium, altera Theodoretum respondet Reprehensioni. Duodecimus quoque ita pertractatur, sed unicam tantum Cyrilli defensionem habet, eam nimirum, qua Orientalibus Episcopis respondet; cuius ultima verba sunt: ὦν γεγραφήσιν² αὐτοὶ, τὴν τῷ σωτήρος τηρήσαντες ἐντολήν· διεμέμνηντο γὰρ λέγοντος· δαρεῶν ἐλάβετε, δαρεῶν δότε.

VII. pag. 127. Οὐαλλεριανὸς ἐπισκόπος Γκονίας. *Valeriani Episcopi Iconii Fragmentum*, quod ita habet: Εἰ μὴ γὰρ ἐκεῖνο ἐγεννήθη σαρκικῶς, ἐκ ἂν οὐ ἐγεννήθη πνευματικῶς. Εἰ μὴ ἐκεῖνο ἠνέχετο, τῆς τῷ δόλῳ μορφῆς, ἐκ ἂν οὐ τὴν δόξαν τῆς ὑπόστατος ἐκερδάνας. Δηλοῖ δὲ κἀνταῦθα τὸ σαρκικῶς τὸ κατὰ σάρκα, κατὰ περ ἀμέλει τὸ θεϊκῶς τὸ κατὰ Θεότητα. In Ephesino Concilio sedit, & subscripsit *Valerianus Iconii Episcopus*. Huic, ut & Amphilocho Sides iniuncta a Patribus provincia est in Messalianos haereticos inquirendi. Mandatum Latine exstat Tom. III. Concil. Labb. p. 809.

VIII. pag. ead. b. Τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας. *Beati Athanasii Episcopi Alexandrini Fragmenta tria.* Primum, quod brevissimum est ita habet. Ὅθεν καὶ γεννωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς Θεοτόκου Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννηθῆναι ὁ τοῖς ἀγγέλοις γενεσιν εἰς τὸ εἶναι παρέχων, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μετὰ θῆ γέννησιν. Alterum inc. Καὶ ἐδείκνυτο, ὅτι μὴ φαντασία, ἀλλ' ἀληθῶς ἦν ἔχων σῶμα, κ. λ. Tertium inc. Εἴς τι μὲν ἀπαθῆς ὁμολογούμενος ἡ τῷ Θεῷ λόγῳ φύσις, κ. λ. Def. γνώριζε δικαίῳ, καὶ προσοδήσει τὸ δέχεσθαι.

IX. pag. 128. Τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ. *Sancti Cyrilli ex Commentariis in Ezechielem prophetam* Excerpta duo brevissima. Primum inc. Ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ Θεός, καὶ ἐκ Θεοῦ κατὰ φύσιν ὁ υἱός. Alterum inc. Δέχεται μὲν γὰρ, ὡς ἄνθρωπος παρὰ τοῦ πατρὸς. Def. ἀλλ' ἐφ' ἅπαντας ἀπλῶς τοῦ διὰ πίστεως καλουμένου. Haec Commentaria inter Cyrilli scripta inedita reponit Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. cap. 27. T. VIII. p. 590.

X. pag. ead. b. Τῷ αὐτῷ ἀπὸ λόγου λγ' Θεσαυρῶν. *Eiusdem ex Sermone XXXIII. The-*

saurosum Fragmenta alia, quorum initium: Ἐπιστέλλει τισὶν ὁ Παῦλος· ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐσθ' ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴτερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Finis: ὁδὸν ἐπὶ κτήτων ἔχον τῷδ' ὁπέρ ἐστι κατὰ τὴν τῶν ἐτεροδόξων ἀβυλίαν.

XI. pag. 131. *Alia succedunt fragmenta ex eiusdem Cyrilli variis desumpta operibus, in quibus agitur praecipue de Spiritu Sancto, quorum initium ac finem, ne nostra nimium protrahatur recensio, praetermitteremus, loca tantum, unde fuerint excerpta, iisdem prorsus verbis, eodemque ordine, quo iacent in Codice, in medium proferentes, nimirum:* Εἰς τὴν πρώτην τῶν περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας τόμῳ. pag. 131. 140. b. περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 131. b. ἐκ τῆς πρὸς Νεσδόνιον ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῆς β' λόγου, ἡ ἁρχὴ, Ἀ' ὅτι ἀληθὲς εἰπὲν, ὡς Ἐρμείας. p. 132. ἐκ τῆς γ' λόγου, ἡ ἁρχὴ, Ἀ' ἵσον μὲν, ὡς Ἐρμείας. pag. ead. b. ἐκ τῆς ε' λόγου, ἡ ἁρχὴ, Εἴεν, ἐκ παντὸς ἡμῖν. ibid. ἐκ τῆς ζ' λόγου, ἡ ἁρχὴ, Ἰσότητος μὲν οἶμαι πέρι. p. 133. b. ἐκ τῆς ζ' λόγου, ἡ ἁρχὴ, ἱδίων ἀγαθῶν. p. 135. ἐκ τῶν Θεσαυρῶν. p. 139. b. 140. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίον. p. 139. b. εἰς τὸ, πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὐ εἴνεκεν ἔχρισέ με. p. 140. b. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς ἁγίας συμβόλου. p. 141. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας μετὰ τὴν ἔνωσησιν. ib. ἐκ τῆς προσφωνητικῆς λόγου τῆς πρὸς τὸν εὐλαβεστάτον βασιλέα Θεοδοσίον περὶ τῆς ὁρθῆς πίστεως εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἡ ἁρχὴ, Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας. p. ead. b. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπίσκοπον Μελητινῆς, ἡ ἁρχὴ, Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις. pag. 142. Horum omnium, quae a pagina 131. usque ad pag. 143. progrediuntur, initium est: Ἀ' ὅτι ἐν ψυχῇ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ θεῖον ἐγένετο πνεῦμα. Finis: πρόσευτε τὴν παρὰ σοι ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XII. pag. 143. Τῷ Ἀθανασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας: ἐκ τῆς λόγου τῆς περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς Θεοῦ λόγου, καὶ τῆς διὰ σῶματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ἡ ἁρχὴ, Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸ τέτων ἐκ πολλῶν ὀλίγα. κ. λ. *Athanasii Archiepiscopi Alexandriae Fragmentum ex Oratione de humana natura a Verbo adsumta, & de eius per corpus ad nos adventu, cuius initium &c.* Inc. Ἀλλὰ πρὸς τὴν τῶν γραφῶν ἔρευναν καὶ γινώσκιν ἀληθῆ. Def. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Vid. hunc integrum Sermonem inter Opera Athanasii Paris. edit. A. MDCXCVIII. T. I. p. 47.

XIII. pag. eadem. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον. *Eiusdem ex Epistola ad Serapionem Episcopum* Fragmenta duo. Primum inc. Πρὸς δὲ τὰς περὶ τοῦ πνεύματος ἀπατηθέντας. Def. ἀλλοτρίαν, καὶ ἐτεροειδῆ φύσιν. Alterum inc. Ἡ γὰρ ἁγία καὶ μακαρία Τριάς ἀδιαιρέτος. Def. ὃ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσι. Integra haec Epistola legitur Oper. T. I. P. II. p. 647.

XIV. pag. ead. b. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῆς κατὰ Ἀρε-

(1) In edit. ἀπολογία, in Codice ἀντιρρῖσις, & ἀντιρρῖσις nuncupata. (2) In edit. γεγράφασιν.

A'ρειων λόγος πρῶτος. *Eiusdem ex primo Ser-mone contra Arianos Fragmentum*. Inc. Τό-
νον ἐστὶ μετόχος ὁ υἱὸς εἰπεῖν ἡμᾶς ἀνάγκη, κ. λ.
quibus p. 144. b. sequuntur alia ἐκ τῶ λόγου
τῷ περὶ τῆς ἐνστάσεως ἐπιφανείας τῆς Θεοῦ λόγου.
& p. 145. ἐκ τῆς α' ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα.

XV. pag. 147. Τοῦ αὐτοῦ ἀντίγραφον, ὃ
ἔγραψε Λιβερῖος ἀρχιεπισκόπος Ρώμης, ὅτι τέ-
λειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς λόγος ὑπὲρ τῆς
ἡμετέρας σωτηρίας. *Eiusdem Rescriptum ad Libe-
rium Romae Archiepiscopum: Quod perfectum
hominem Deus Verbum adsumserit propter salu-
tem nostram*. Inc. Εἰς Θεὸς ἀθάνατος, ἀβράας,
ἀψηλάφητος. Def. αὐτοῦ μεταβαλλομένου εἰς ἀφθαρ-
σίαν, καὶ ἀθανάσιον ὑπὸ τῷ Θεῷ, ἀμήν. Legitur
inter spuria Athanasii Oper. Tom. II. p. 664.
licet per errorem notetur numero 668.

XVI. pag. ead. b. Τῷ τρισμακαριώτατῳ Λι-
βερῖῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ρώμης ἐπιστολὴ πρὸς τὸν
θεοφιλέστατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλε-
ξανδρείας, ὅτι τέλειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς
λόγος. *Beatisissimi Liberii Archiepiscopi Romae
Epistola ad Deo dilectissimum Athanasium Ar-
chiepiscopum Alexandriae, quod Deus Ver-
bum perfectum hominem adsumserit*. Inc.
Εἰς ἐν ἡ ὁμολογία, ἐπιπέδῃ μοι Ἀθανάσιε.
Def. καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου κατὰ τὰ εὐαγ-
γέλια, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. Praemittitur A-
thanasii Epistolae mox relatae loc. cit.

XVII. pag. 148. Alia item eiusdem Atha-
nasii Fragmenta varia, quorum tituli ita
vetustate consumti sunt, ut vix ullum am-
plius litterarum vestigium adpareat. Haec
usque ad pag. 157. progrediuntur, eorum-
que finis est: ἀξιόχρεως αὐτοῖς τῷ ἐαυτῶν δόγ-
ματος, ἔσαι μάρτυς.

XVIII. p. 157. Sequuntur quaedam S. Ba-
silii Magni Fragmenta excerpta ἐκ τῶ λόγου τῷ
πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς οὐ-
σίας καὶ ὑποστάσεως. p. cit. ἐκ τοῦ λόγου β' πρὸς
Εὐνόμιον περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. pag. 158.
ἐκ τῷ πρὸς Ἀμφιλόχιον λόγου περὶ τῷ ἁγίῳ
πνεύματι. p. 167. b. 175. 176. 180. & ali-
bi saepe. ἐκ τῷ περὶ πίστεως λόγου, ἡ ἀρχὴ,
Θεὸς τῷ ἀγαθῷ χάριτι. pag. 171. b. ἐκ τῆς εἰς
τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. p. 173.
ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, ἣν ἔγραψε μὲν αὐ-
τὸς, ὑπέγραψε δὲ Εὐστάθιος ὁ Σεβαστείας ἐπί-
σκοπος, ἡ ἀρχὴ, τῆς ἡ προληφθέντας ἐτέρᾳ
πίστεως ὁμολογία. pag. ead. b. ἐκ τῆς ἐρμηνείας
τοῦ λβ' ψαλμοῦ. ibid. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς προ-
κατασκευῆς περὶ τοῦ, ὁμοούσιον εἶναι τὸν υἱὸν
τῷ πατρὶ, ἡ ἀρχὴ, ὅσον ἡνίασεν ἡμᾶς
πρότερον φήμη, κ. λ. pag. 174. b. ἐκ τῆς ἐπι-
στολῆς τῆς περὶ τῷ, μὴ δεῖν τρεῖς Θεοὺς καταγ-
γέλλειν, ἡ ἀρχὴ, Μεγάλη παράκλησις ψυ-
χαῖς διὰ τὸ μισεῖσθαι, κ. λ. ibid.

XIX. pag. 177. Sequuntur Fragmenta alia
satis multa ex Gregorii Theologi operibus ex-
cerpta; cuius nomen profecto nullibi adparet,
quum in suprema fortasse paginae ora descri-
ptum, una cum primi fragmenti titulo, mi-
serime fuerit a bibliopogo, nova charta su-
perinducta sublatum. Sed ipsius tamen esse,
quae sequuntur, satis manifeste docent. Frag-

(1) In edit. Tom. VIII. p. 438.

menta igitur sunt ἐκ τῷ περὶ ἡ λόγου πρῶτον p.
177. b. 187. b. ἐκ τῷ εἰρηνικῷ λόγου δευτέρῳ. p.
178. b. 186. ἐκ τῷ εἰρηνικῷ λόγου πρῶτον. p. 179.
186 ἐκ τῷ περὶ τῷ αἵματι πνεύματος λόγου. p. 180.
ἐκ τῷ λόγου τῷ περὶ δόγματων & καταστάσεως
ἐπισκόπων. pag. 181. b. 186. ἐκ τῷ εἰρηνικῷ
γ' λόγου. p. 182. ἐκ τῷ πρὸς τὴς καλέσαντας
ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γε-
νέσθαι πρεσβύτερον. p. 183. ἐκ τῷ περὶ τῆς ἐν
διαλέξειν εὐταξίας λόγου. ibid. ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς
πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολῆς. pag. ead. b. ἐκ τῶν
περὶ τῷ πνεύματι ἐπὶ. pag. 184. ἐκ τῷ εἰς
τὸν κατὰ πλεον τῶν Αἰγυπτίων λόγου. ib. ἐκ τῆς
ἐπιστολῆς πρὸς τὸν μέγαν Βασίλειον. ibid. ἐκ τῷ
ἐπιταφίῳ λόγου τῷ μεγάλῳ Βασίλειῳ. p. 185. b.
ἐκ τῷ λόγου τῷ εἰς τὸ ἡμεῖς τῷ εὐαγγελίῳ. ἡ
ἀρχὴ, ὁ τοῦ ἀλίου, κ. λ. pag. 186. ἐκ τοῦ
κατὰ Γαλιλαίου λόγου α'. ibid. ἐκ τῷ λόγου τοῦ
πρὸς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον. ibid. ἐκ τοῦ β'
λόγου τῷ εἰς ἐαυτὸν, ἡ ἀρχὴ, Εἰς θανάτῳ
τί ποτέ εἰς. pag. 187. ἐκ τῷ περὶ ἡ λόγου
δευτέρῳ. pag. ead. b. ἐκ τῷ λόγου τῷ πρὸς Γρη-
γόριον τὸν Νύσσης, ἡ ἀρχὴ, Φίλοι πιστοί. ibid.

XX. pag. 188. Gregorii tandem Nysseni
Fragmenta recensenda occurrunt. Ea vero
sunt ἐκ τῷ κατ' Εὐνομίῃ πρῶτον λόγου. pag. cit.
& 189. & 190. ἀπὸ βίβλου τῆς θεογνωσίας. p.
188 ἐκ τῷ λόγου τοῦ πρὸς Εὐστάθιον περὶ τῆς
ἁγίας Τριάδος, κατὰ τὸν Πνευματομαχίαν. ibid.
ἐκ τῷ λόγου τοῦ πρὸς Ἀβλάκιον περὶ τῷ μὴ οἶ-
σθαι λέγειν τρεῖς θεοὺς. ibid. & pag. 190. ἐκ
τοῦ εἰς τὸν ἁγίον μάρτυρα Στέφανον ἐγκωμίου.
p. 189. ἐκ τοῦ γ' λόγου τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸ
πάτερ ἡμῶν, ἡ ἀρχὴ, ὅτι τὸν σικὶν τῶν. ibid.
ἐκ τοῦ β' τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.
pag. 190. ἐκ τοῦ κατ' Εὐνομίῃ δευτέρῳ λό-
γου. pag. ead. b. & alia fortasse aliunde de-
sumta; nam indicare omnia, propter titulo-
rum fugientes, ac paene extinctas litteras,
minime licuit.

XXI. pag. 192. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυ-
σοστόμου ὁμιλία περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *San-
cti Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepi-
scopi Constantinopolitani Homilia de Spiritu San-
cto*. Inc. Χρὲς ἡμῖν, ὁ φιλόχρηστοι, ἡ τοῦ ἁγίου,
καὶ προσκυνητοῦ πνεύματος ἐπιφοίτησι. Def. καὶ ἡ
προσκύνησις ἡμᾶς τῷ πατρὶ, & τῷ παναγίῳ, καὶ
ζωοποιῶ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat
Tom. III. pag. 797. inter spuria nuperae
edition. Paris.

XXII. pag. 200. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐρμηνείας
τῆς εἰς τὸν ἁγίον ἀπόστολον, & εὐαγγελί-
στην Ἰωάννην ἀπὸ λόγου α'. ἡ ἀρχὴ, Εἰργων
ἡμῖν δεῖ, κ. λ. *Eiusdem ex interpretatione in
sanctum Apostolum, & Evangelium Ioannem
a Ser-mone LXXV. cuius initium*: Εἰργων
ἡμῖν δεῖ, κ. λ. Fragmentum. Inc. Διατί δε εἰ-
πεν, ἐρωτήσω τὸν πατέρα. καὶ ἄλλον παράκλητον
δώσει ὑμῖν. Hoc sequuntur alia eiusdem ge-
neris Excerpta, quorum pleraque sunt ex
citata in Ioannem interpretatione selecta,
nonnulla etiam aliunde; sed eorum tituli ob
evanescentes litteras, oculorum aciem peni-
tus effugiunt.

XXIII.

XXIII. pag. 205. Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δα-
μασκηνῶ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, ὅτι ἀκατάληπτον
τὸ θεῖον, ἡ ἀρχὴ, Θεὸν ἔδειξεν ἑώρακε, κ. λ.
*Sancti Ioannis Damasceni ex Ser-mone, Quod
Deus comprehendendi non potest, cuius initium &c.*
Inc. Μακρὰν γὰρ τῆς θείας φύσεως φθόγγος. Pertin-
et ad primum Caput Operis de Fide Ortho-
doxa. Cui subcedunt alia diversorum Ser-
monum fragmenta, quae sunt: ἐκ τῷ λόγου ζ'
περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ἡ ἀρχὴ, Δεῖ δὲ τὸν λό-
γον, κ. λ. p. ead. ἐκ τῷ γ' λόγου, ἡ ἀρχὴ,
τὸ θεῖον ἀκατάληπτον, κ. λ. p. 208. b. ἐκ τῷ ιδ'
λόγου, ἡ ἀρχὴ, Τόπος ἐστὶ σωματικὸς, κ. λ.
ibid. ἐκ τοῦ ξζ' λόγου, ἡ ἀρχὴ, Ἀγγελος
γὰρ κυρίως, κ. λ. pag. 209. quorum finis est:
ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρου φερέματος.

XXIV. pag. 210. Sequuntur alia unius
paginae, quae unde desumpta fuerint non li-
quet; quum & auctoris nomen in superiori
margine fortasse adpositum bibliopagus reci-
derit, & eorum titulos longa aetas consum-
ferit. Initium est: Εἰς μὲν γὰρ ἄλλογον, καὶ
σικὶν τὸ τῇ μὴ δυνάμει. Finis: εὐαγγέλιον ἐκείνη
τῶν θεαρχικῶν ὑποστάσεων.

XXV. pag. 211. Τῷ ἁγίῳ Θεοδώρῳ Κύρου
ἐκ τῷ κεφαλαίῳ τῷ ε' βιβλίου περὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος. *S. Theodoretii Episcopi Cyri, ex
Libri V. Capite de Spiritu Sancto*. Inc. Τὸ
πνεῦμα τοῖνυν τὸ ἁγίον ἐκ τῷ Θεῷ, καὶ πατρὸς
ἔχειν. Def. διαίρεσιν ἐκείνη ἰδίᾳ καθὼς βέλεται.
Exstat Tom. IV. edit. Paris. A. mdcxlii.
p. 257. & est Cap. III. Lib. V. Haereticarum
Fabularum.

XXVI. pag. ead. Τῷ αὐτῷ ἐκ τοῦ β' λόγου
τῆς βίβλου, ἡ ἀρχὴ, ἐπιγραφὴ, Ἑλληνικῶν πάσης.
*Eiusdem ex secundo Ser-mone Operis, cui ti-
tulus, Graecorum affectiones*. Inc. Εἰ τοῖνυν
φαρὲν εἶναι τι ἀγέννητον καὶ ἀανάτην. Def. καὶ
κατ' αὐτὸ πιστευόμενον. Ibid. pag. 504.

XXVII. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐκ-
κλησιαστικῆς ἱστορίας, λόγος α'. *Eiusdem ex Hi-
storia Ecclesiastica, Sermo I*. Inc. Τὸ μὲν γὰρ
μεταξὺ. Def. τὴν τοιαύτην ὁσίωσιν.

XXVIII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἐν τῇ
Εὐφρατιᾷ, & Ὀτρονῇ, καὶ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, καὶ
Κιλικίᾳ μονάζοντας, ἡ ἀρχὴ, Ὅρων τὴν ἐν τῷ
παρόντι καιρῷ τῆς ἐκκλησίας κατάστασιν. *Eius-
dem ex Epistola ad Monachos Euphratesiac, Of-
roenae, Syriae, Phoenices, & Ciliciae, cuius
principium &c.* Inc. Βλασφημεῖ δὲ καὶ εἰς τὸ
ἁγίον πνεῦμα. Def. ἀληθῶς ἔγγονα πονηρότερα.
Inter inedita recensetur a Fabricio l. c. Lib.
V. Cap. 2. T. VII. p. 449. Adservatur in
Codice Bibliothecae Caelareae Vindob. te-
ste Lambecio Lib. III. p. 96.

XXIX. pag. ead. Τῷ αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς
Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Eiusdem Epi-
stola ad Ioannem Episcopum Antiochenum*.
Inc. Ὅ πάντα σοφῶς πρυτανεύων Θεός, καὶ τῆς
ἡμετέρας προμηθῆμενος ὑμνοῖας. Def. καὶ τὸν
ἀπὸ τῆς φθόγγος εἰς ἡδέαν ἀρμονίαν μετάρρη-
θμίζοντα. Eandem e Codice Vaticano edi-
dit Allatius, qui pro supposita habet in Vin-
diciis Synodi Ephesinae & Cyrilli, Romae

mdclxi. 8. p. 137. & ex alio Codice Cote-
lerius Tom. I. Monumentor. Eccles. Grae-
cae, Paris. mdcxxvii. 4. p. 48.

XXX. pag. 213. Alia adiunt fragmenta
incerti auctoris; nam huius nomen item a bi-
bliopogo recisum nullibi adparet. Horum ti-
tuli, quos ut etiam superiorum, saepe divi-
nando potuimus eruere, sunt ἐκ τῶν πεύσεων,
& ἀποκρίσεων. p. cit. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς εἰς
τὴν λυχνίαν. p. cit. b. ἐκ τῶν αὐτοῦ εἰς τὴν
θεωρίαν τῆς λυχνίας σχολείων. ibid. ἐκ τῆς πρὸς
Πύρρον τὸν πρεσβύτερον ἐπιστολῆς. pag. 214.
Quod quidem ultimum, num ad eundem
pertineat, ad quem superiora, adfirmare
non audemus, quum in altera incidat pagina,
cui fortasse novum auctoris nomen erat ad-
scriptum. Initium istorum est: Τῶν τοῦ νῦν
ἀγιοτάτων πάπᾳ συνοδικῶν, καὶ ἐν τοσούτοις ὅσοις
γεγράφατε κεφαλαίους. Finis: καὶ ζῶν ὑφεσῶ-
σαν, ὁσιωδῶς συνπαράρχουσαν τὸ πνεῦμα τὸ ἁγίον.

XXXI. pag. 215. Τῷ μακαρίῳ τοῦ Νικηφό-
ρου τοῦ Βλεμνίδου ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν
. *Beati Nicephori Blem-
midae fragmentum ex . . .*

Inc. Τὰ περὶ τὴν Ε' φεσον ἀπράκτους τῷ κατὰ
σκοπὸν ἡμᾶς ὑποδέχεται. Def. ἔτι τι τῶν ἄλ-
λων δηλωτικῶν ἐν εἰς τοῦ, τὸν υἱὸν ἀρχὴν ὅπως
εἶναι τοῦ πνεύματος. Desumptum fortasse hoc
fragmentum Nicephori Blemmidae, qui
floruit A. Ch. mclv. ex eius Libris duobus
de Spiritu Sancto, quos laudat Manuel Cal-
leca Lib. IV. contra Graecos. Prodierunt
G. & L. ad calcem Tom. XIII. Annalium
ab Rainaldo editi cum Allatii versione A.
mdclvi. fol. & in eiusdem Allatii Graecia
Orthodoxa Tom. I. p. 1. In editis prior ho-
rum Librorum Iacobo Bulgariae Archiepi-
scopo, posterior Imperatori Lascari inscri-
ptus est.

XXXII. pag. 218. Εἰς τῆς βίβλου Ἀναστα-
σίου μοναχοῦ τοῦ ἁγίου ὅπως συνᾶ ἀπὸ κεφαλαίου
πρῶτον. Ex Libro Anastasii Monachi Sinaitae
Capite I. Inc. Εἰδέναι μὲν τοι γε πρὸ πάντων
χρὴ, ὡς ἡ παράδοσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.
Def. καὶ καθυβερίζοντος τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν.
Hoc excipiunt alia plurima ex diversis eius-
dem Libri Capitibus desumpta, usque ad p.
227. ubi ita desinunt: τὴν ἐνανθρώπησιν τὴν
ἐκ παρθένου τοῦ Θεοῦ λόγου ἀρνήμενα & ἀνατρέ-
ποντα. Quae quidem omnia ex Anastasii Si-
naitae Opere sunt excerpta, cui titulus,
Ὁδηγὸς, seu *Dux Vitae*, adversus Acephalos,
Severianos, & Theodosianos, unam in Chri-
sto naturam tantum admittentes, quod Iac.
Gretserus Graece, & Latine edidit In-
golsiadii A. mdcvi. 4.

XXXIII. pag. 228. Τοῦ μακαρίου Ἀττικίου
ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ πρὸς τὸν
μακαριώτατον Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξαν-
δρείας, περιέχουσα, ὡς γινώσκῃ τοῦ βασιλέως προ-
σηγορία τοῦ τρισμακαρίστου Ἰωάννου ταῖς μουσικαῖς
δέλτοις ἐγγράφῃ. *Beati Attici Episcopi Constan-
tinopolitani Epistola ad beatissimum Cyrillum
Archiepiscopum Alexandriae, continens, quo-*

mo-

(1) In edit. Paris. A. mdcxii. fol. Tom. I. p. 204. est
Cap. XLVI. citati Operis de Fide Orthodoxa.

(2) Ita est evanida scriptio, ut omnem legentium conatum
eludat.

modo Imperatoris voluntate nomen Beatissimi Ioannis mysticis tabulis fuerit inscriptum. Inc. Περιπεπτάκαμεν οἷς μὴ προηγήμεθα, καὶ ἐξέγγειν ἀναγκαζόμεθα. Def. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν. Exstat inter Epist. Cyrilli Operum Tom. V. Part. II. p. 201.

XXXIV. pag. 229. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀττικὸν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Sancti Cyrilli ad Atticum de eodem argumento. Inc. Τοῖς παρὰ τῆς σῆς Θεοφιλείας ἐπεσαλμένοις ἐντυχῶν. Def. μᾶλλον δὲ τὴς τῆς ἐκκλησίας θεσμῶς. Haec quoque Epistola legitur inter Opera Cyrilli loc. cit. p. 204.

XXXV. pag. 230. b. E'κ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως τοῦ ἁγίου Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, ἣν ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμένην ἐ' σύνοδον. Ex Confessione Fidei sancti Sophronii Hierosolymitani, quam misit ad sanctam & oecumenicam sextam synodum. Inc. Πιστεύω τοῖνυν, μακάριοι, καθάπερ ἀρχήθεν πεπίστευκα. Def. καὶ μονάδι ἐν τριάδι δοξάζομεν. Legitur in Actis Concilii Constantinopolitani III. Aet. XI. & est pars Epistolae eiusdem Sophronii, Sergio C'politano Patriarchae inscriptae, Labaeanae Concil. editionis Tom. VII. p. 887.

XXXVI. pag. 231. E'κ τῆς ἀποσταλείσης ὁμολογίας τοῦ μακαρίου Ἀγαθῶνος πᾶπα Ρώμης πρὸς τὴν αὐτὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμένην ἐ' σύνοδον, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα, ἣν ἐπέγραψαν ρ' ἐπίσκοποι τῶ ἀποστολικῷ θρόνῳ τῆς παλαιᾶς Ρώμης, ἧς ἡ ἀρχὴ, Πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐλπίς ἐσάρχειν γνωρίζεται. Ex Confessione beati Agathonis Papae Romani missa ad eandem sanctam & oecumenicam sextam synodum, & ad Imperatorem, quam subscripserunt CXXIV. Episcopi apostolici throni veteris Romae, cuius initium &c. Inc. Ο' γὰρ ὅλος ὁ κόσμος ἡμῶν μεριμνῶν ἐστὶ πεπληρωμένος. Def. ἡ τις πάντα ἔκτισε, & διακρατεῖ. Legitur ib. Aet. IV. p. 707. sed deest Graeca Epistolae inscriptio, quam modo adtulimus; Latina autem CXXV. Episcopus habet.

XXXVII. pag. ead. E'κ τῆς α' βιβλίου τοῦ ἁγίου Ε'φραίμ τῷ Σύρῳ ἀπὸ κεφαλαιῶν η'. οὗ ἡ ἀρχὴ, Παραιτοῦ συγκάτισμα ἀνδρῶν αἰρετικῶν, καὶ φιληθόνων. Ex I. Libro S. Ephraem Syri (de Virtute) ex Capite VIII. cuius principium est &c. Inc. E'κ τῶν εἰσὶν οἱ λέγοντες, φάγωμεν καὶ πίωμεν. Def. ὅπως ὑγιαίνοντες τῇ πίστει καὶ τῇ πράξει τέλειον καρπὸν ἀποδόμεν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Exstat in eius Operum editione Romana A. MDCCXXXI. Tom. I. p. 224.

XXXVIII. pag. ead. b. Γενεῖα φιλοσόφου καὶ μάρτυρος ἐκείνου πίστεως περὶ τῆς ὁρθῆς ὁμολογίας, ἥτοι περὶ Τριάδος. Iustini philosophi & martyris expositio fidei de recta confessione, vel de Trinitate. Inc. Γνωὸς τὸν κατὰ Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων λέξαντες ἔλεγχον. Def. καὶ χορηγὸν τῆς ἀνωτάτω βασιλείας. Haec Expositio Relatae Confessionis, quae Iustino tribuitur, adfertur inter eiusdem Opera spuria editionis Venetae A. MDCCXLVII. fol. p. 450.

XXXIX. pag. 237. b. E'κ τῆς ὁμολογίας τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἀπέστειλε Δάμασος πᾶπας Ρώμης πρὸς Παυλίον ἐπίσκοπον, καὶ πρὸς

τὴς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους, κ. λ. Ex confessione Catholicae fidei, quam misit Damasus Papa Romae ad Paullinum Episcopum, & Orientales Episcopos &c. Latine legitur haec Epistola in Conciliis Labbaei cit. edit. Venetae Tom. II. p. 1014. Graece in Cod. Regio 2951. Praeter adlatam Confessionis inscriptionem, fragmenti huius initium nullum damus, nam reliqua pauca, quae supersunt in Codice, ita sunt partim vetustate consumpta, partim ab imperito bibliopogo ita male habita, ut nihil expiscari aliud valeamus. Id unum adfirmare posse videmur, Codicem in fine mutilum esse.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. cui maxima ubique vulnera a tineis sunt illata. Constat foliis 237.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

E V A N G E L I A.

Continet hic Codex quatuor Evangelia, COD. XIII. Actus Apostolorum, & Epistolas cum Paullinas, tum Catholicas; quae omnia in margine habent adpositas ἀρχολογίας, cuiuslibet diei pericopas indicantes, quae in ipso contextu invicem separantur, rubris adiectis vocibus, unde incipiunt, ἀρχή, ubi desinunt, τέλος. Pericopis vero suis item in margine numerus respondet, ita ut Matthaei numerentur CXVI. Marci LXXI. Lucae CXIV. Ioannis LXVII. &c. Sed singulorum recensionem adgrediamur.

I. pag. 1. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Matthaeum, nullo Capitulorum indice praemisso, quae tamen ex eorum marginali numeratione LXVIII. esse deprehenduntur. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Def. ὡς τῆς συντελείας τῶ αἰῶνος, ἀμήν. In fine rubris subiicitur litteris: Τέλος τῶ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι βχ'. Finis sancti Evangelii secundum Matthaeum. Versus MMDC. His annis, quo scriptum fuit, adexitur ita: Ε'ξεδόθη ἐκ' αὐτῶ τῷ τῷ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. Editum est ab ipso hoc Evangelium annis VIII. post Christi Adscensionem.

II. pag. 45. Τὸ κατὰ Μάρκον ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Marcum. Praecedat Tabula Capitulorum XLVIII. quorum primum: Περὶ τῆς δαιμονιοζομένης. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου, & haec adnotatio: Γέγον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐσηγορεύθη ἐκ' Πέτρου ἐν Ρώμῃ· ἐποίησατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς προφητικῆς λόγου τῆς ἐξ ὕψους ἐπὶόντος τῷ Ἰησοῦ τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τῶ εὐαγγελίου δηλῶν. Sciendum est, quod Evangelium secundum Marcum praedicatum fuit Romae a Petro; initium autem fecit a prophetico sermone caelitus in Isaiam immisso, ut caelestem Evangelii imaginem ostenderet. Tum haec Carmina:

Ὅσα περὶ Χριστοῦ θεηγόρος ἔθηκε Πέτρος
Κυρίου ἐδίδαξεν ἀπὸ συμμάτων ἐριτίμων,
Εὐθὰ δὲ Μάρκος ἄγειρε, καὶ ἐν σελεύσειν ἔθηκε.
Τὴν καὶ μερόπτεον Εὐάγγελος ἄλλος ἐδείχθη.
Quae-

Quaecumque de Christo deiloquus gentibus Petrus

Praedicans, tradidit ore pretioso,
Haec Marcus collegit, mandavitque chartis;
Vnde & mortalibus Evangelista aliter exhibitus est.

Incipit Evangelium: Ἀρχὴ τῶ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις. Def. καὶ τὸν λόγον βεβαιῶντος διὰ τῶν ἐπακολουθέντων σημείων, ἀμήν. Subditur: Τέλος τῶ κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι μχ'. Finis sancti Evangelii secundum Marcum. Versus MDC. Ε'ξεδόθη τῷ τῷ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Editum est hoc Evangelium annis X. post Christi Adscensionem.

III. pag. 74. Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Lucam. Praecedat Tabula Capitulorum LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ τῶ Κλεόπα, & haec adnotatio: Γέγον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐσηγορεύθη ἐκ' Παύλου ἐν Ρώμῃ· ἄτε δὲ ἱερατικῶ χαρμηλῶς ἐσάρχων ἀπὸ Ζαχαρίου τῶ ἱερέως θυμῶντος ἤρξατο. Sciendum est, quod Evangelium secundum Lucam praedicatum fuit Romae a Paulo; & quod sacerdotali characterē esset insignitus, a Zacharia sacerdote hostias offerente fecit initium. Adiunguntur haec Carmina:

Λουκᾶς ἡπίθθυμος ἀνεσώρις ἐπίσωρ,
Ἀ' θανάτου Χριστοῦ γένος, καὶ θεσκελᾶ ἔργα
Ἀ' τρεκέως κατέλεξε, καὶ ὡς θάνεν ἄμμε σώσας;
Καὶ πάλιν ἐκ Ἰουδαίου θορῶν, μερόπτεον ἐδείχθη,
Εὐ'θεν δ' ἐρανήν ὑπερ' ἀντυγα πατρὶ φαάνθη.
Lucas placidus medicae artis peritus,
Immortalis Christi genus, & divina opera
Fideliter descripsit, utque is pro nostra salute mortuus sit;
Ac deinceps ex sepulcro redux, mortalibus apparuerit;
Hinc supra caeleste culmen sublatus, patri se exhibuerit.

Hoc Epigramma ab Allatio quoque editum est in Dissert. I. de Libris Eccles. Graecor. pag. 29. sed apud eum pro ἐπίσωρ est ἐπιβήτωρ, pro ἐδείχθη, ἐμίχθη. Evangelium inc. Ε'πειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν. Def. καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ ἱερῷ αἰνῶντες, & εὐλογῶντες τὸν Θεόν, ἀμήν. In fine: Τέλος τῶ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι βω'. Finis sancti Evangelii secundum Lucam. Versus MMDC. Ε'ξεδόθη τῷ τῷ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Editum est hoc Evangelium anno XV. post Christi Adscensionem.

IV. pag. 120. Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιον εὐαγγέλιον. Sanctum Evangelium secundum Ioannem. Praecedat Tabula Capitulorum XVIII. quorum primum: Περὶ τῶ ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος, & haec adnotatio: Γέγον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανῶ ἐσηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτρῳ τῇ νήσῳ· διηγέται δὲ τὴν ἐπὶ τῷ πατρὶ ἡγεμονικὴν, καὶ πρακτικὴν, καὶ ἐνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν. Sciendum est,

dum est, Evangelium Ioannis praedicatum fuisse Traiani temporibus ab Ioanne in insula Patmos; narrat autem ordinatam a Patre, aeternam, gloriosamque Christi generationem. Tum succedunt sequentes versiculi:

Βραντήεις θεόφρωνος Ἰωάννης πανάριστος
Πρωτόκοκον ὁ σοφὸς, ὑπεράρχιον εὐρετο ἀρχὴν,
Πρωτοφανὴ γενετήρα Θεοῦ Θεόν, αὐτογενέδλον·
Εὐ'θεν ἐλεθροτικῶν αἰρεσέων ἡμβλυνε φρένα.
Tonans deiloquus Ioannes longe optimus
Primogenitum sapientiae, supra principium
invenit principium,
Primo visum genitorem Dei Deum, per se,
& ex se ipso genitum;
Hinc exitium sectarum perstrinxit mentem.

Evangelium ipsum inc. Εὐ'ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, & ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Def. ὅδε αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν. Subiungitur: Τέλος τῶ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου. Ε'ξεδόθη τῷ τῷ μετὰ χρόνους λβ' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. Στίχοι ετ'. Finis sancti Evangelii secundum Ioannem Editum est anno XXXII. post Christi Adscensionem. Versus MMCCC. De stichometria biblicorum tam Veteris, quam Novi Testamenti, quae non eadem in omnibus est Codicibus, egregie, ut solet, edisserit Riccardus Simon Histoire Critique du Nouveau Testament Chap. XXXII. Tom. III. p. 423.

V. pag. 152. Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Acta sanctorum Apostolorum. Inc. Τὸν μεν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὃ Θεοφιλε. Def. pag. 194. b. καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρήσσιας ἀκωλύτως. Marginales numeri, quibus distinguuntur, quique totidem pericopis in margine item superiore adnotatis respondent, (quod & de sequentium epistolarum sectionibus intelligi volumus) sunt LIII.

VI. pag. 196. Παῦλος Ἀποστόλος πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή. Pauli Apostoli ad Romanos Epistola. Praecedat Hypothesis, quae licet auctoris nomen non praeferebat, tamen Euthalii Episcopi Sulcensis esse comperimus ex Collectaneis Monumentor. Ecclesiae Graecae Laur. Zacagni p. 570. Huius initium est: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Κορίνθου, μήπω μὲν ἑσπικῶς Ρωμαίους. Finis: εἰτα παραινετικὸς λόγος εἰς τὰ ἡθῆ διδάξας τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Incipit Epistola: Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφορισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ. Def. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In edito septem alii versus supersunt. Subscriptum est: Ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου. Ad Romanos Epistola scripta est a Corintho per Phoebe Diaconissam. Divisa est in XLVII. sectiones, & omittuntur εἰχοι tum in hac, tum in sequentibus omnibus Epistolis.

VII. pag. 211. b. Ἡ πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐπιστολή. Prima ad Corinthios Epistola. Praecedat Hypothesis item Euthalii (loc. cit. p. 589.) cuius initium: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ε'φέ-

in illo numerentur tantum CCCLXVIII. Ad calcem igitur Evangeliorum subiiciuntur *ἄρχοτέλειαι*, nempe absolutissimus Index Lectionum Evangelicarum, quas tum Dominicus, tum singulis hebdomadarum diebus in Ecclesia Graeca recitari mos erat, initio, & sine diligenter adnotatis. Initium vero fit a magna Paschatis Dominica. Has excipit Menologium, altera nimirum accuratissima earum pericoparum Tabula, quae festis diebus apud Graecos praecipuo quodam ritu celebrari solitis legebantur, a Mense Septembri ad Augustum pertingens; cuius in fine legitur: Τέλος σὺν Θεῷ ἀγίῳ τοῦ μηνολογίου, ἀμήν. αὐτῆς. Σεπτέμβριος. *Finis cum Deo Sancto Menologii, amen.* mccccxviii. Septembri. Quae quidem Menologii recentius adiecti epocha est; Evangeliorum enim scriptura multo est antiquior. De huiusmodi vero rebus uberrime pertractantur Leo Allatius in Dissertationibus de Libris Ecclesiasticis, Graecorum, & clariis. Iosephus Assemanus Biblioth. Vaticanae Praefectus, Tom. VI. Kalendariorum Ecclesiae universae, Romae mdcclv in 4. p. 564. seqq.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 349.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD. XV. I. pag. 1. **P**raecedunt Evangelio Matthaei, Eusebii Epistola in fine mutila ad Carpianum, edita a Roberto Stephano in nuditissima illa N. T. editione, quae prodit Parisiis A. MDL. fol. ex Regia Bibliotheca, & a Fabricio loc. cit. Lib. V. Cap. 4. Tom. VI. pag. 97. Inscribitur: Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπῆτῳ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Eusebius Carpiano fratri charissimo in Domino salutem.* Inc. Αἰμῶνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὼς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσηγιώχας. Def. ἀφ' ἐκάστη τῶν εὐαγγελίων ἀριθμὸς τις παρὰ... Reliqua desunt. Praecesserat t. rtaffe etiam Prologus in hunc primum Evangelistam; nam quum singulae huius Codicis paginae in duas sint columnas divisa, huius primae unica tantum legitur exarata, alia, cui veritas magnum fortasse damnum inulerat, refecata, novam bibliopagus membranam suffecit. Sequitur igitur Evangelium, cuius in calce legitur: Τέλος εὐαγγελίου κατὰ Ματθαῖον. Στίχοι βχ'. *Finis. Evangelium secundum Matthaeum. Versus MDC.*

II. pag. 23. b. Evangelio Marci praecurrit primo Prologus, qui inc. Διατὶ τὸ εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον καλεῖται; Επειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ συνέκδημος Παύλου. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Secundo Miracula Christi ab hoc Evangelista narrata, hoc titulo adiecto: Τὰ δὲ σημεῖα καὶ ἐξηγῆται καὶ αὐτὸς ἐπὶ ταῦτα. Signa vero, quae & ipse narrat sunt haec. Inc. Ἐν Καφαρναῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἔχοντά τινα

πνεῦμα ἀκάθαρτον ἐκαθήρισε λόγῳ. Def. καὶ τὸ σῶμα ἡγέρθη ἐν τριημέρῳ. Tertio index Capitulum XLVIII. nihil a superiorum Codicum indicibus diversus. Sequitur Evangelium ipsum, cui nulla subiecta est stichometria.

III. p. 35. b. Prologus in Lucam inc. Διατὶ κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον καλεῖται; Επειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ λ. Def. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλέπόντων τῶν μαθητῶν. Signorum Christi ab ipso narratorum enumeratione inc. Ἐν Ναζαρέτ ἡθελήσεν αὐτὸν κατακρηνῆσαι. Def. καὶ ἡγέρθη τὸ σῶμα ἐν τριημέρῳ καὶ ἀνελήφθη. Tabula Capitulum LXXXIII. cum superioribus omnino concordat. Huic item Evangelio, quemadmodum & sequenti stichometria nulla subiecta est.

IV. p. 57. Ioannem nullus neque Prologus, neque index praecedit, sed figura tantum calamo a recentiori manu delineata, Evangelistam sedentem, scribentemque repraesentans. Singula vero Evangelia, Eusebianarum sectionum numeris in margine adpositis distinguuntur, & Matthaei quidem sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLII. & Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membr. anaceus Ms. in 4. minori, Sec. XIII. Constat foliis 72.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

I. pag. 1. **E**xhibet quatuor Evangelia elegantissime scripta, quorum singulis Capitulum tabula, nonnullis etiam Hypothesis praecedit. Pericopas quoque ab eadem manu margini adiectas habet, ut in Codice XIII. animadvertimus, quae patet ne sint numero iis, quae in memorato Codice continentur, quum ipsarum marginalis numeratio in Evangelio Matthaei desideretur, iudicare non possumus. Capitulum certe tabulae cum iis concordant Codicis XIV. de quo supra, praeter tabulam Lucae, quae uno minor est Capite. Eusebianae vero sectiones ab aliis aliquantulum discrepant: nam Matthaei numerantur CCCLV. Marci CCXLI. Lucae CCCXLV. & Ioannis CCXXXII.

II. pag. 96. b. Ante Evangelium Marci legitur Hypothesis, cuius initium: Κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου καὶ συνέκδημος Παύλου, καὶ λ. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, καὶ ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκαθίσεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, quae quidem longior est Hypothesi Cod. XV. superioris. In fine legitur: Τέλος τῆ κατὰ Μάρκον ἀγίου εὐαγγελίου. ἔχει δὲ τὸ αὐτὸ ἀγίου εὐαγγελίου τίτλους μὴ. κεφάλαια σλς'. καὶ στίχοι [nota numerica desideratur]. *Finis sancti Evangelii secundum Marcum. Habet autem hoc sanctum Evangelium titulos XLVIII. capitula CCXXXVI. & versiculos...*

III.

(1) In edit. Fabr. c. εἰσαγωγὴς.

ΝΤΣΣΕΝΟΤ ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΝΥΣΣΕΝΙ VARIA.

Titulum ita restituimus.

Gregorii Nysseni contra Eunomium Orationes XII. & Cyrilli Alexandrini Anathematismi XII. & alia quaedam.

I. pag. 1. **P**raecedunt Caput recensio- nes singularum Gregorii contra Eunomium Orationum a secunda usque ad duodecimam; nam primae recensio ipsi Orationis initio praefigitur, ita tamen, ut interfecta legatur Epistola Gregorii ad Petrum fratrem, & huius ad illum responsio, ut mox videbimus. Id autem statim lectori ex primis hisce Codicis verbis innotescet: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τοῦ κατ' Εὐνομίῳ πρώτου λόγου τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἡ ὑπόθεσις, ἥτοι τὰ μα' κεφάλαια προεγράψαν πρότερον παρὰ τῶν ταῦτα ἐκδεμένων, καὶ ἐτέθησαν μετὰ τὴν Εὐνομίῳ ἐκθεσιν τῶν δελομένων ἰα' λόγων ἡ ὑπόθεσις νῦν παρ' ἡμῶν ἐκτεθεῖσα, ἐγράφη ἐνταῦθα. *Sciendum est, quod primi Sermonis sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni contra Eunomium hypothesis, sive XLI. Capita scripta sunt prius ab iis qui haec exposuerunt, ac posita sunt post Eunomii Expositionem; reliquorum vero XI. Sermonum hypothesis nunc a nobis exposita, heic scripta est.*

II. pag. 4. Recensio Caput succedit Εὐνομίῳ ἐκθεσις, Eunomii Expositio, cuius initium: Τῷ Θεῷ, καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ κατὰ δικαίαν κρίσιν φησάντος ὁμολογεῖν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς τῶν ὁμολογούντων αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπαρνεῖσθαι τὴν ἀρνημένην αὐτόν. *Finis: κατ' ἡμῶν οἱ συκοφαντῶντες, ἡ διαβάλλοντες, ὧν τὸ κρίμα ἐνδοκίμῳ ἐστίν.*

III. pag. 6. b. Epistolarum, quae Tabulam Caput Libri I. contra Eunomium, & Librum ipsum interiacent, prima sic inscribitur: Τοῦ ἐν ἀλίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni ad Petrum fratrem suum Epistola.* Inc. Μόλις ἐπιτυχὼν βραχείας σχολῆς. Def. ἡμῶς μὴ ἐμπαρήσιαζεσθαι τῇ ἀληθείᾳ.

IV. pag. 7. b. Altera inscribitur: Τῷ Θεοσεβέστατῳ ἀδελφῷ Γρηγορίῳ Πέτρος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Religiosissimo fratri Gregorio, Petrus in Domino salutem.* Inc. Ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι τῆς οὐσιότητος σου. Def. σαφῶς ἐπιδείκνυσιν. Εἴπωσο.

V. pag. ead. Primus Liber, seu Oratio contra Eunomium hunc praefert titulum: Τῶν ἐκδοθέντων παρὰ Εὐνομίῳ δύο λόγων μετὰ τὴν κοίμησιν τῆ ἀγίας Βασιλείας, ἀντιρρητικὸς εἰς τὸν πρότερον. *Primi ex duobus, quos post dormitionem S. Basilii Eunomius edidit Sermones, confutatio.* Inc. Οὐκ ἔν, ὡς εἰκοι, τὸ πάντας ἐθέλειν εὐεργετεῖν. Def. ἐν μηδενὶ τὴν ἀγίαν Τριάδα πρὸς αὐτὴν ἀσυμφῶντας ἔχειν.

VI. pag. 66. b. Secunda Oratio inc. Ἡ τῶν

III. pag. 163. Hypothesis in Evangelium Lucae, quae perperam a scriptore ante mox adlata in Marcum verba adposita est, inc. Κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ λ. Def. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλέπόντων τῶν μαθητῶν. Evangelio adiecta sunt haec: Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἀγίου εὐαγγελίου, οὗ οἱ στίχοι βω'. ἐκδοθέντος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀγίου Λουκᾶ μετὰ χρόνου ἑ' τῆς Χριστῷ ἀναλήψεως. *Finis sancti Evangelii secundum Lucam, cuius versus MMDCCC. quod fuit editum ab ipso sancto Luca anno XV. post Christi Ascensionem.*

IV. pag. 266. Ioannem, cui praeter Tabulam Caput nulla praecit Hypothesis, haec excipiunt: Τέλος τῆ κατὰ Ἰωάννην ἀγίου εὐαγγελίου· ἐγράφη δὲ παρὰ τῷ αὐτῷ ἀποστόλῳ μετὰ χρόνου τριάκοντα δύο τῆς τῷ Χριστῷ ἀναλήψεως, ἔχον τίτλους β'. [sic] κεφάλαια σλβ'. καὶ στίχοι... *Finis sancti Evangelii secundum Ioannem. Scriptum autem fuit ab ipso Apostolo anno XXXII. post Christi Ascensionem, habens titulos XIX. capita CCXXXII. & versiculos...* Succedunt στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν θεολόγον, *Versus in sanctum Ioannem Theologum, quorum initium: Βροντῆεις θεόφωνος, καὶ λ. quos vide superius in recensione Cod. XIII. huius Plutei pag. 123. N. IV. Agmen claudit Συναξάριον σὺν Θεῷ ἐν ἐπιτόμῳ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἐκλογαδίου πρὸς τὸ συντόμως εὐρίσκειν ἐκάστης ἡμέρας εὐαγγέλιον. Synaxarium cum Deo in epitome iuxta officium descriptionis Eclogadii ad inveniendā breviter cuiuscumque diei Evangelia.* Α'ρχόμενος ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς ἕως τῆς Ν'. καὶ εὐαγγελιζόμενος ὁ ἅγιος Ἰωάννης, & ἀπὸ τῆς Ν' ἕως πρώτης Σεπτεμβρίου ὁ ἅγιος Ματθαῖος, καὶ ἀπὸ πρώτης Σεπτεμβρίου ἕως τῆς σαββάτου τῆς τυροφάγου ὁ ἅγιος Λουκᾶς, & ἀπὸ τῆς σαββάτου τῆς τυροφάγου μέχρι τοῦ σαββάτου τῶν βαίων, ἥτοι τῆς Λαζάρου, ὁ ἅγιος Μάρκος. Τὰς δὲ δεσποτικὰς ἑορτὰς, καὶ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας τῶν ἁγίων οἱ ἀμφοτέροι, ὡς ἡ τοῦ συναξαρίου περιέχει ἀπογραφὴ. *Incipiens a magna Dominica usque ad Pentecosten, & evangelizans sanctus Ioannes, & a Pentecoste usque ad primam Septembris sanctus Matthaeus, & a prima Septembris usque ad sabbatum Quinquagesimae sanctus Lucas, & a sabbato Quinquagesimae usque ad sabbatum ante Dominicam Palmarum, sive Lazari, sanctus Marcus. Dominicas autem festivitates, & gloriosos dies sanctorum utriusque, sicut Synaxarii exhibet descriptio.* Legitur in fine: Πόνος Βασιλείας, & Θεοῦ λόγος λόγος. Βασιλίου labor, & Dei Verbi sermones.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori, Sec. XII. Constat foliis 341.

(1) Hunc Basilium, de quo flet Montefalconius, puto esse Codicis calligraphum.

τῶν Χριστιανῶν πίσις. Def. ἔτε οἱ τὰ ἐκείνου ἀνοήτως θανατοῦντες. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

VII. pag. 96. b. Tertia inc. Εἰ τῷ νομί-
μας ἀθλοῦνται, τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι πόνων ὅρος ἐστίν.
Def. τούτοις περὶ τῶν προτεθέντων ἀρεσθησόμεθα.

VIII. pag. 111. b. Quarta inc. Καίρος δ' ἐν
εἴῃ καὶ τὴν περὶ τῷ γεννήματος φυσιολογίαν. Def.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσούτον.

IX. pag. 130. Quinta inc. Περὶ δὲ τῆς Πέ-
τρῃ τῷ ἀποστόλῃ φωνῆς. Def. ὀνομάζεται δὲ Χρι-
στος, καὶ κύριος, καὶ ὡς εἰρήκαμεν. Sed in editio-
ne Parisiensi Operum S. Gregorii Nyf-
seni, Anni MDCXXXVIII. in fol. Tom. II. p.
572. quam in huius recensione Codicis prae
manibus habuimus, per errorem haec item
Oratio rursus inscribitur IV. & ita conti-
nuatur usque ad IX. quae VIII. nuncupa-
tur. Itaque omisso numero nono, reliquae
deinceps tres recte procedunt.

X. pag. 136. Sexta inc. Α'λλ' αἰσθάνομαι
πέρα τῷ θέοντος, κ. λ. Def. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
εἰς τοσούτον.

XI. pag. 141. b. Septima inc. Ἐπεὶ δὲ
φῃσι τὴν κύριον λέγειν, κ. λ. Def. διὰ τῶν ὀνο-
μάτων ἐνδείκνυται.

XII. pag. 146. b. Octava inc. Τὰ μὲν ἐν
ἰσχυρὰ τῶν Εὐνομίων τοιαῦτα. Def. καὶ πάντα
ὅσα ἐν τῷ πατριῳ θεωρεῖται κἀπὼφ.

XIII. pag. 153. b. Nona inc. Α'λλ' ἐπὶ τὴν
ὕψιλότῃς μετέχεται λόγος. Def. τὴν βλασ-
φημίαν ἐλέγχουσι.

XIV. pag. 158. b. Decima inc. Α'λλὰ τῶν
προκειμένων ἐχώμεθα. Def. μὴ εἶναι ὃ ἐστὶ φύ-
σιν ἢ ἔχει.

XV. pag. 164. b. Undecima inc. Α'λλὰ
ἐπεὶ τὸ θεῖον τοῦ λόγου. Def. τί ἂν ἄλλο
κυρίως, καὶ ὅχι ἀντίχριστος λέγεται;

XVI. pag. 170. Duodecima inc. Α'λλ'
εἰδόμεν καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀκολούθου. Def. πρὸς δὲ
τὸ κωμῶδειν τὴν ἀμαθίαν τῶν ἀπειθεύτων, παν-
τελῶς ἐστὶν ἀνεπιτήδειον, ac deinde subditur:
Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσης κατὰ Εὐ-
νομίου τέλους *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni
adversus Eunomium finis*. In citata vero
editione, ubi praeter Eunomii ἐκθεσιν, o-
mnes hae Orationes habentur a pag. 265.
usque ad pag. 713. sequitur huius Oratio-
nis XII. pars altera, quae abest in nostro
Codicē.

XVII. pag. 175. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία περὶ
τῆς ἐξαήμερου. *Eiusdem Apologia in Hexaeme-
ron*. Inc. Τί ταῦτα ποιεῖς, ὡ ἀνθρώπε τῷ Θεῷ;
Def. κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Θεοῦ, ὃ πρέπει
δέξασθαι, κ. λ. Vid. cit. edit. Tom. I.
pag. 1.

XVIII. pag. 189. Τοῦ αὐτοῦ, πῶς τρία
πρόσωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, ὃ φαμέν τρεῖς
Θεοὺς, πρὸς τὴν Ε'λληναν, ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐνοι-
ῶν. *Eiusdem, quomodo tres personas statu-
ent in Deitate, non dicimus tres Deos, ad-
versus Graecos, ex communibus notionibus*.
Inc. Εἰ τὸ Θεὸς ὄνομα προσώπου δηλωτικὸν
ὑπῆρχε. Def. εἰ καὶ ἐν τριῶν προσώπων, ἵγουν
ἰσοστάσει θεωρεῖται Πατὴρ, καὶ Υἱός, καὶ ἁγίου
Πνεύματος. Vid. cit. Operum edit. T. II. p. 82.

(1) Deest Ei in edit.

XIX. pag. 192. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς
τὴν ἐν τῇ πατρίδι περὶ πίστεως. *Eiusdem Epi-
stola ad cives suos de Fide*. Inc. Πολλὰκις
ἐθαύμασα, τί ποτε πρὸς ἡμᾶς ἐπρόβητε. Def.
ἐπειδὴ λέγεται καὶ ὁ ἀνθρώπος Θεός, ὡς τὸ ἐγὼ
εἶπον θεός. . . . Reliqua defunt. Hanc Epi-
stolam, quae neque in citata Operum Gre-
gorii Nysseni editione occurrit, nec a Fa-
bricio memoratur, quum in Codice XXXV.
sequentis Plutei integram habeamus, tum
illam edere in vulgus totam constituimus.
Interim animadvertendum est in Codice
nonnullas paginas deesse; etenim, ut ex
Montefalconii schedis Ms. eruitur, hanc
Epistolam excipere statim debebat eiusdem
Gregorii Sermo in ea verba: *Hic est Filius
meus dilectus &c.* qui nusquam adparet, una
cum potiori memoratae Epistolae parte, ab
impia manu sublatus. Hunc porro Sermo-
nem inter opera deperdita Nysseni idem re-
fert Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 20.
Tom. VIII. pag. 165.

XX. pag. 193. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν
τολμῶντας συνηγορεῖν, ὡς ὁρθῶς ἔχουσι τοῖς Νε-
στορίου δόγμασι. *Sancti patris nostri Cyrilli
Archiepiscopi Alexandrini adversus eos qui
dicunt, recte habere Nestorii placita*. Inc. Οἱ
τῷ παναγίῳ Θεῷ τὴν ἐαυτῶν διάνοιαν παραστή-
σαντες. Def. κερδανόμεν γὰρ ἔγω τῆς ἡμῶν κλή-
σεως τὸ βραβεῖον ἐν Χριστῷ. δι' οὗ, καὶ μεθ' οὗ
τῷ Θεῷ, κ. λ. Exstat Operum Cyrilli Tom.
VI. a p. 157. ad p. 200. ubi titulum prae-
ferebat: *Ἀπολογία τοῦ ὑπὲρ τῶν δώδεκα κεφα-
λαίων, πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους. Apo-
logeticus pro duodecim capitulis, adversus
Orientales Episcopos*. Animadvertendum heic
est, quae in editione dicitur ἀντίφῃσις τῶν
ἀνατολικῶν, in Codice μέρειν dici αἰρετικῶν,
& quae ibi ἀπολογία Κυρίλλου, heic ἀπολο-
γίαν ὁρθοδόξου nuncupari. In margine vero e
regione tituli mox relati ab eadem manu
adscriptum fuit κατ' Ἀνδρέαν, & quidem re-
cte; nomine enim Orientalium Episcoporum
obiectiones ad XII. Cyrilli Capita scrip-
serat Andreas Samolatenus.

XXI. pag. 206. b. Sequuntur Cyrilli so-
lutiones Dogmaticarum Quaestionum, prae-
missa Epistola, cui titulus: *Ἀ'ξιως ἐπιδοθεῖσα
τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ πιστῷ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξαν-
δρείας παρὰ τῆς ἀδελφότητος. Supplicatio tradi-
ta S. Cyrillo fidei Archiepiscopo, vero Dei ser-
vo, S. Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino a
fraternitate*. Quae quoniam in citata editio-
ne desideratur, eius loco Cyrilli ad Calosy-
rium Epistola praefixa, subiiciendam heic to-
tam duximus. Ea vero sequens est: Ἦν μὲν εὖ
ἔχειν ἡμᾶς ἡσυχάζοντας, εἰ καὶ τι κατορθύνας ἴσως
τῶν σπουδαζομένων, ἔθεν δὲ ἥττον κἀκεῖθεν ἀπο-
δημῶντας, ἡμᾶς αὐτὴς ὠφελεῖσθαι νομίζομεν διὰ
τὴν σὴν μόνον θέαν, καὶ μάλιστα κερδανόμεν, ἐξ
αὐτοῦ τοῦ εἰμασθέντος σου τὴν εὐσέβειαν διδασκώ-
μενοι. Τὸ μὲν γὰρ καὶ πῶς νῦν κατησχινήμενοι
ἀναγιγνώσκοντες τὰς βίβλους, καὶ τὰ πονήματα τῆς
σῆς

(2) In edit. Κίριος.

σῆς ὁσιότητος, καλὸν ἔμας καὶ ὠφελίμον, καὶ εἰς τὰ
πρῶτα φέρον τοὺς προσέχοντας. τὸ δ' ἐξ αὐτῶν
θεῖαν χάριν, καὶ πνευματικὴν γλυκύτητα πηγα-
ζόντων χειλέων τὴν διδασκαλίαν ἀρδεύειν, βε-
βαιότερον ἔμας, καὶ ζωτικώτερον ἐπαίρει. Ἦ' κομῶν
τοῖν αὐθις διὰ τὴν εἰς σὲ, ἐ τὴν εὐσέβειαν
ἐπιθυμίαν, προκοπὴν θ' ἡμετέραν ἔμας, καὶ ἐτέ-
ρων διόρθωσιν. Δεξιόμενοι γὰρ πρόσθεν ἐκ τῶν
σὴν ἁγίων χειρῶν τὴν περὶ τῶν κατ' ἡμᾶς ὁρθῶν
δογματικῶν ζητησὶν ἐπιλύουσαν βίβλον, οὐκ ὀλί-
γην τὴν ὄνυσιν ἀπηνεγκάμεθα. Ἦ' μὲν μὲν γὰρ
γέγονεν εἰς βεβαίωσιν ὁ λόγος, ἐτέροις δὲ εἰς
διόρθωσιν. ὀλίγοι δ' εἰσὶν οἱ μὴ προσελθόντες
τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ, ὧν ἐνεφράγη τὰ εἰ-
ρήματα. ἀλλ' οἱ τῆς Αἰθιοπίας χώρας κακῶς πρὸς
ἀλλήλους διατεινόμενοι, δογματικῶν ἔνεκα τινῶν
ζητημάτων εἰς τοσούτον μανίας ἤλασαν, ὡς καὶ
καθαίρεισι, καὶ ἀναθεματισμοὺς κατ' ἀλλήλων
ὀρίζειν, καὶ διαγωγὰς πρὸς ἀλλήλους φέρειν, καὶ
διαρπαγὰς ἰσχυμένους, καὶ μὴτ' ἐπισκόποις, μὴτε
πατράσιν εἰκὲν τοῖς αὐτοῖς, μὴτε μὴν τοῖς παρ'
ἡμῶν, μὴτ' ἄλλοις τισὶν ἁγίων παραχωρεῖν, τὸ
μεῖζονος μέγεθος γνώσεως ἡξιώσθαι. ἔγω κατακρά-
τος ἡ σατανικὴ ἀκαταστασία πῶρ' ὅσον τῆς θείας εἰ-
ρήνης αὐτὴς ἐξηχμαλώτισε. Πρὸς τούτοις αὐθις
ἐ τῶν Αἰγυπτίων τινες ἐκ ὁρθῶς φρονεῖν περὶ
Θεοῦ δεδιδαγμένοι, τὴν αὐτὴν ἐκείνοις νοσοῦντες
μανίαν, τοῖς ἴσοις τῆς πλεονεξίας σπατάσασαι κατ'
ἀλλήλων προσφέρονται, ἀλλὰ θεοῖθεν μέρος ἐκ-
τερον νυγνέτες πρὸς τὴν ἐν Παλαιστίνῃ ἁγίους
ἦκασιν, καὶ τούτοις τὰς ζητούμενας πύσεις προσή-
γαγον. Ἦ' μὲν δὲ τὴν ἐαυτῶν μετρήσαντες δύνα-
μιν ἐκρίναμεν μὴ δεῖν ἡμᾶς αὐτὴς περὶ τῶν ὀρί-
ξιν, μὴτε μὴν ἱκανῶς ἔχειν τὸν περὶ τῶν τοιού-
των ἐξετάσεων ἀποδύναμι λόγον. Μαθόντες τοί-
νυν οἱ προειρημένοι παρρησίαν πρὸς τὴν σὴν ἡμᾶς
ἔχειν ὁσιότητα, ἐξελεγκτήσαν διὰ τῆς ἡμῶν βρα-
χυότητος πέρας δέξασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους μά-
χης τὸν τῆς ὑμετέρας διδασκαλίας λόγον. συν-
αινεσάντων ἔν τῶν κατ' ἡμᾶς ἁγίων πατέρων,
αὐθαίρετοι τὴν παράκλησιν ἐδεξάμεθα, ἑαυτοῖς
μᾶλλον, ἢ ἐκείνοις χαρίζομενοι, τῷ καὶ αὐτῶν
τῶν ὕψων ἀπολαύσαι, καὶ παρόντι συνεφρανθῆναι,
καὶ λόγῳ ζῶντι, καὶ ἐ γράμματι δι' ἐτέρων πεμ-
πομένῳ, καὶ πλεον τὴν ἐπιθυμίαν ἐξέπτοντι. Ἦ' ρ-
πάσαμεν τοῖνυν τὴν ἀφίξιν ἐ μετρίως χαίροντες,
ὅπως καὶ δι' ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων, ἢ μὲν πρὸς ἀλ-
λήλους συγκροτοῦσι, καταθῶνται μάχην. Διὰ δὲ
τῆς ὑγιαίνουσας σου διδασκαλίας ἡ τοῦ Χριστοῦ
εἰρήνη αὐτοῖς τε καὶ ἡμῖν, ὡς τάχιστα βραβεύειν,
εἴτ' ἀπὸ τῶν ἡμῶν διὰ φίλων ἡσυχίαν, εἴτε με-
νόντων διὰ τὴν ἀγάπην, καὶ συγκρότησιν, καὶ τὴν
ἐκ τῶν προκοπῶν, καὶ τὰ γραφισόμενα πεμπόν-
των εὐκαιρότερον. ἀλλ' αὐτοῖς, πάτερ ἀγιώτατε,
γνησίως ἡμᾶς ὁρᾶν μὴ παραιτοῦ πατὴρ σπλάγ-
χνα, καὶ εἰς ἡμᾶς διασώζων. Οὕτω γὰρ, ὡς οἶμαι,
καὶ ἀπολογίας δεήσομεν, παρρησίας μετέχοντες με-
τὰ αἰδοῦς διὰ Θεοῦ χάριν, καὶ τὴν σὴν χηρσότη-
τα, ἢ καὶ πλατυνθῆναι ἡμῖν αὐτοῖς ἰσορρόπως τῆς
ἡμετέρας γνησιότητος ἀπαιτούμεν, καὶ τοῦτο με-
τὰ σωφροσύνης. Οὕτω γὰρ γ' ἂν γένοιτο καὶ
ἡμᾶς τῶν ἀμοιβαίων τῶς τυγχάνειν, καὶ τὴν σὴν
ὁσιότητα, καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ εἰκότα πράττουσαν
ἐδγνομενῆν, ἢν πλέον ὁ τῶν ὅλων σωτὴρ ἀπο-
δέξεται, καὶ εἰς ἡμᾶς τῆς ἐλαχίστου κατὰ τὴν

αὐτοῦ μίμησιν καταγομένην οὐ βίας ἀνάγκη,
ἀλλ' ἀγάπῃς γνησιότητι, καὶ τοῦτο δῶρον αὐτῷ
προσφύουσαν. Εἴτι δὲ τὰ ζητούμενα τὰ ὑποτε-
ταγμένα. Deinde subiungitur: *Τὰ μὲν κεφάλαια
ἐνέκειντο τῇ ἀξιώσει. ἀλλ' ἵνα μὴ δις ταῦτα
ἐγγράψωμεν, συνεξέξωμεν ἕκαστον κεφάλαιον ἐν
τῇ ἐρμηνείᾳ. Succedunt deinde ipsae Quaes-
tionum solutiones, quae quidem pauciores
sunt, quam in citata editione, nempe XX.
tantum, quum in ea XXVIII. numerentur;*
praeterea non eundem ordinem obtinent,
nam post primam & secundam, quae cum
editis concordant, tertia in Codice, quin-
ta est in editione, 4. VI. 5. VII. 6. VIII.
Inde nova fit enumeratio, & quae prima
est in Codice, est XVIII. in editione, 2. XIX.
3. XIV. 4. XX. 5. XXI. 6. XV. 7. X. 8.
XXII. 9. III. 10. XII. 11. XI. 12. XXIII.
13. IV. 14. XVII. Primae Quaestioni prae-
figitur hic titulus: *Πρῶτον κεφάλαιον ἐπιλύ-
σεως δογματικῶν ζητημάτων προτεθέντων τῷ
ἀγιωτάτῳ Κυρίλλῳ. Primum Caput solutio-
nis Dogmaticarum Quaestionum propositarum
sanctissimo Cyrillo*. Incipit Quaestio: *Εἰ ὁ ἐπὶ
πάντων Θεὸς χεῖρας πᾶσαι, ὀφθαλμοὺς, ὅσα τε
καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομα-
ζόμενος. κ. λ. Solutio inc. Οἱ φρονεῖν ὄντες ἐν κα-
λῷ. Ulrimae quaestiones, cui titulus: *Πρὸς
τὴν λέγοντας, πῶς ἀσώματος ὄντες οἱ δαίμονες, κ.
λ. solutio inc. Ἰδόντες οἱ υἱοὶ τῷ Θεῷ τὰς θυ-
γατέρας τῶν ἀνθρώπων. Fortasse post sextam
solutionem, quae absolvitur pag. 209. b. ali-
quid doest, quum in sequenti pagina incipiat
nova solutio, nullum habens titulum, qui
aliis semper praefigitur, & ab hac nova
numerorum series ordiatur. Hic liber inscri-
bitur in cit. editione Paris. Tom. VI. pag.
363. Κατὰ Ἀνθρωπομορφιστῶν. *Contra Anthro-
pomorphitas*. Cotelio in Notis ad Monu-
menta Ecclesiae Graecae Tom. III. p. 557.
teste, in aliis Codicibus alium habet titu-
lum: *Ἐπιλύσεις δογματικῶν ζητημάτων ἐπιζη-
τηθέντων παρὰ Τιβερίου διακόνου, καὶ τῆς ἀδελ-
φότητος, vel Ἐπιλύσεις τῶν προσενηχθειῶν πεύ-
σεων παρὰ Τιβερίου διακόνου, ἐ τῶν ἀδελφῶν, vel
denique Κυρίλλῳ πρὸς Τιβερίον*.**

XXII. pag. 214. b. Ἐπιστολὴ τῷ ἁγίῳ Κυ-
ρίλλῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας πρὸς Καλοσύριον
ἐπισκόπον Ἀρσενότιον. κατὰ τῶν λεγόντων, ἀν-
θρωπομορφον εἶναι τὸ θεῖον. *Sancti Cyrilli Epi-
scopi Alexandrini Epistola ad Calosyrium
Episcopum Arsenoitem, adversus eos, qui
Deum anthropomorphum statuunt*. Inc. Ἀφί-
κόμενοι τινες ἀπὸ τῶ ὅρου τῷ Καλομῶδος. Def.
Ἐρρωσθῆναι σε ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητὲ, καὶ
ποθεινότε. Haec Epistola, uti mox ad-
monuimus, in edit. citata Dogmaticarum
Quaestionum solutionibus praemittitur, &
inscribitur: *Adversus Anthropomorphitas li-
ber unus*. De Calosyrio Episcopo Arsenoi-
te vid. Oudinum l. c. Tom. I. p. 1046.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
Sec. XI. minuto, sed perspicuo caractere.
Constat foliis scriptis 215. cuius specimen
damus Tab. III. N. VII.

R

ΕΤΑΓ-

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XVII. **A** Ntiquissimus hic, praestantissimusque Codex tum ob ea, quae nondum vulgata praefert, tum ob ea, quae vel edita, non satis nota sunt, optat profecto, atque exigit, ut distincta singularum partium descriptio in vulgus prodeat; idque eo libentius praestamus, quod permulta ad Graecam λειτουργίαν spectantia, quae forte, qui de hinc pertractarunt, non viderint, continet certe ac praeclara. Quae quidem omnia, quia προλεγόμενα sunt quaedam iis, qui sequuntur in quatuor Evangelistas, Matthaicum, Marcum, Lucam, & Iohannem ineditis Commentariis.

I. pag. ergo prima legitur Ε'κλογάδιον (sic) τῶν εὐαγγελιστῶν διὰ τὴν ἀρχῆς, καὶ τοῦ τέλους τὴν περιτομήν ἐκείνην εὐαγγελιστῶν, ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημειώσιν ἀκριβῶς διαγορεύον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἀγίας πύλης, τελευτῶν ἐν τῷ μνηολογίῳ. *Eclogadium quatuor Evangelistarum, in quo diligenter exponitur a principio ad finem cuiuscumque Evangelistae pericopa, simulque Caput adnotatio. Incipit autem a S. Paschate, desinens in Menologio.*

II. p. 5 Συναξάριον τῶν Θεῶν ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸς Αὐγούστου. *Synaxarium cum Deo, incipiens a mense Septembris usque ad mensem Augusti; quod quum reliquorum omnium, quae in aliis huius Plutei Codicibus legantur, plenissimum sit subiiciendum heic diximus.*

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Ἀρχὴ τῆς ἰνδίκης, καὶ τῆς ὁσίας πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν.

β'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Μάμαντος.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς Θεοτόκου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Ἰωάννου & Παύλου.

γ'. Τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου.

δ'. Τοῦ ἀγίου Βαβύλου.

ε'. Τῆς προφήτου Ζαχαρίου.

ς'. Τοῦ ἀγίου Εὐδοξίου.

ζ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Σάζοντος.

Εἰς τὸν ὄρθρον τῆς Θεοτόκου.

Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς Θεοτόκου.

η'. Τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου.

θ'. Ἰωακείμ, καὶ Ἀννης.

ι'. Εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου ξύλου.

ια'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.

ιβ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν, & τοῦ ἀγίου Αὐτονόμου.

Τῆς προσκυρήσεως.

ιγ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.

Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.

Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.

ιδ'. Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς ὑψώσεως.

Σάββατον μετὰ τὴν ὑψώσιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν ὑψώσιν.

ιε'. Η' σύνοδος, καὶ τῶν ἀγίων μαρτύρων Ἀκακίου, καὶ Νικήτα.

ισ'. Τῆς ἀγίας Εὐφροσύνης.

ιζ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Εὐλαμπίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιη'. Τῆς ἀγίας Θεοδόρης.

ιθ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Τροφίμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τῆς ἀγίας Εὐσταθίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κα'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Κοδράτου.

κβ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Φωκῆς.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς προφήτου Ἰωνᾶ.

κγ'. Η' σύλληψις τῆς Προδρόμου.

κδ'. Τῆς ἀγίας Θεόκλας.

κε'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, καὶ τῆς λίξης τῆς κάμπης.

κς'. Η' μεταστάσις τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

κζ'. Τῆς ἀγίας Καλλιστράτου.

κη'. Τῆς ὁσίας Χαρίτωνος.

κθ'. Τῆς ὁσίας Κυριακῆς.

λ'. Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Μὴν Οκτώβριος.

α'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἀνανίας.

Τῇ αὐτῇ τῆς ἀγίας Δομνίνης, καὶ Ρωμανοῦ.

β'. Τῆς ἀγίας Κυριακῆς, & Ἰουστίνης.

γ'. Τοῦ ἀγίου Διονυσίου.

δ'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Ἰεροβόλου.

ε'. Τῆς ἀγίας Χαρίτιδος.

ς'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

ζ'. Τῶν ἀγίων Σεργίου, καὶ Βάκχης.

η'. Τῆς ὁσίας Πλαγίας.

θ'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀλφαίου.

ι'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Εὐλαμπίου, καὶ Εὐλαμπίας.

ια'. Η' ὁρθοδοξία τῆς ζ' συνόδου.

ιβ'. Τῶν ἀγίων Πρόβου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιγ'. Τῶν ἀγίων Κάρπου, καὶ Παύλου.

ιδ'. Τῶν ἀγίων Ναζαρίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιε'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Λουκιανοῦ.

ισ'. Τοῦ ἀγίου Λογγίνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιζ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Ἰσιδώρου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιη'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Λουκᾶ.

ιθ'. Τοῦ ἀγίου Μνάσωνος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Ἀρτεμίου.

κα'. Τῆς ὁσίας Ἰλαρίωνος.

κβ'. Τῆς ἀγίας Ἀβερκίου.

κγ'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ Θεοῦ.

κδ'. Τοῦ ἀγίου Ἀρέθα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κε'. Τῶν ἀγίων Νοταρίων.

κς'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Δημητρίου.

κζ'. Τῆς ἀγίας Ἀρτεμιδώρας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κη'. Τῆς ἀγίας Στεφάνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κθ'. Τῆς ὁσίας Ἀβραμίου.

λ'. Τῆς ἀγίας Κυριακῆς πατριάρχου.

λα'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Στάχυος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Νοέμβριος.

α'. Τῶν ἀγίων ἀναργύρων.

β'. Τῆς ἀγίας Ἀκινδύνης, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

γ'. Τοῦ ἀγίου Ἀκελίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

δ'. Τῆς ἀγίας Θεοδότης.

ε'. Τῶν ἀγίων Γαλακτίωνος, καὶ Ἐπισήμης.

ς'. Τοῦ ἀγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ζ'. Τῶν ἀγίων λγ' μαρτύρων.

η'. Τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

θ'. Τοῦ

θ'. Τοῦ ἀγίου Τιμοθέου, καὶ Μαύρας.

ι'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Ὁρέσου.

ια'. Τοῦ ἀγίου Μηνᾶ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιβ'. Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ε'λεήμονος.

ιγ'. Τοῦ Χρυσόστομου.

ιδ'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Φιλίππου.

ιε'. Τῶν ἀγίων ὁμολογητῶν.

ισ'. Τῆς ἀγίας ἀποστόλου Ματθαίου.

ιζ'. Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

ιη'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Πλάτωνος, & Ρωμανοῦ.

ιθ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Νεοφύτου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τοῦ ἀγίου Μαξίμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κα'. Τῆς ἀγίας τῶν ἀγίων.

κβ'. Τῆς ἀγίας Κικιλίας.

κγ'. Τοῦ ἀγίου Ἀμφιλοχίου.

κδ'. Τῆς ἀγίας Γρηγορίου τῆς Ἀκράγαντος.

κε'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Πέτρου.

κς'. Τοῦ ὁσίας Ἀλυπίου.

κζ'. Τοῦ ἀγίου Ἰακώβου τῆς Πέρσης.

κη'. Τοῦ ἀγίου Εἰρηναρχοῦ.

κθ'. Τῆς ὁσίας Θεοδόλου.

λ'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Μὴν Δεκέμβριος.

α'. Τῆς ἀγίας προφήτου Ναὺμ.

ς'. Τοῦ προφήτου Ἀμβρακίου.

γ'. Τοῦ προφήτου Σοφονίας.

δ'. Τῆς ἀγίας Βαρβάρας.

ε'. Τοῦ ὁσίας Σάββα.

ς'. Τοῦ ἀγίου Νικολάου.

ζ'. Τοῦ ὁσίας Ἀμβροσίου.

η'. Τοῦ ὁσίας Σωφρονίου ἐπισκόπου Κύπρου.

θ'. Η' σύλληψις τῆς ἀγίας Ἀννης.

ι'. Τοῦ ὁσίας Ἀμφιλοχίου.

ια'. Τοῦ ὁσίας Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.

ιβ'. Τοῦ ὁσίας Σπυρίδωνος.

ιγ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Εὐστατίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιδ'. Τῶν ἀγίων Φιλήμονος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ισ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Εὐλεφρίου.

ις'. Τοῦ προφήτου Ἀγγαίου.

ιζ'. Τῶν ἀγίων γ' παιδῶν, καὶ Δανιὴλ.

ιη'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Σεβαστιανῶ.

ιβ'. Τοῦ ἀγίου Πέτρου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κ'. Τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου.

κα'. Τῆς ἀγίας Ἰουλιανῆς.

κβ'. Τῆς ἀγίας Ἀναστασίας.

κγ'. Τῶν ἀγίων ι' τῶν ἐν Κρήτῃ.

Σάββατον τῶν ἀγίων πατέρων.

Κυριακὴ τῶν ἀγίων πατέρων.

κδ'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

κε'. Εἰς τὸν ὄρθρον.

Εἰς τὴν λειτουργίαν.

κς'. Τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

κζ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Στεφάνου.

κη'. Τῶν ἀγίων δισχυρίων, καὶ Στεφάνου τοῦ νέου.

Σάββατον μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν.

κθ'. Τῶν ἀγίων ἡγίων.

λ'. Τοῦ ὁσίας Μαρκελλοῦ.

λα'. Τοῦ ἀγίου Εἰρηναίου.

Μὴν Ἰαννουάριος.

α'. Εἰς τὴν περιτομήν, καὶ τοῦ ἀγίου Βασιλείου.

β'. Τοῦ ἀγίου Σιλβέστρου.

γ'. Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Γορδίου.

δ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Ζωσίμου.

Σάββατον πρὸ τῶν φώτων.

Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων.

ε'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῶν φώτων.

Εἰς τὸν ὄρθρον.

ς'. Εἰς τὴν λειτουργίαν.

ζ'. Τῆς Προδρόμου.

Σάββατον μετὰ τὰ φῶτα.

Κυριακὴ μετὰ τὰ φῶτα.

η'. Τῆς ἀγίας Ἰππολύτης Ρώμης.

θ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Πολυεύκτου.

ι'. Τῆς ἀγίας Γρηγορίου Νύσσης.

ια'. Τῆς ὁσίας Θεοδοσίας.

ιβ'. Τῆς ὁσίας Στεφάνου.

ιγ'. Τῆς ἀγίας Εὐμύλου, καὶ Στρατονίκου.

ιδ'. Τῶν ἀγίων Ἀββάδων τῶν ἐν τῇ Ραίῳ.

ιε'. Τῆς ὁσίας Ἰωάννου τῆς πτωχῆς.

ισ'. Τῆς τιμίας ἀλύσεως τῆς ἀγίας Πέτρου.

ις'. Τῆς ἀγίας Ἀντωνίας.

ιη'. Τῆς ἀγίας Ἀθανασίας, καὶ Κυρίλλου.

ιβ'. Τῆς ὁσίας Μακαρίου.

κ'. Τῆς ὁσίας Εὐθυμίου.

κα'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Νεοφύτου.

κβ'. Τοῦ ἀγίου Τιμοθέου.

κγ'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Ἀγαθάγγελου.

κδ'. Τῆς ὁσίας Ξένης.

κε'. Γρηγορίου τῆς Θεολόγου.

κς'. Τῶν ἀγίων μαρτύρων Ἀσερίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κζ'. Η' ἐπάνοδος τῆς Χρυσόστομου.

κη'. Τοῦ ὁσίας Εὐφραίου.

κθ'. Τῆς ἀγίας Ἰγνατίου.

λ'. Τῆς ὁσίας Ξενόφωντος.

λα'. Τῆς ἀγίας Κύρης, καὶ Ἰωάννου.

Μὴν Φεβρουάριος.

α'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Τρύφωνος.

β'. Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῆς ὁρθῆς.

Εἰς τὴν λειτουργίαν.

γ'. Τῆς δικαίης Συμεῶν.

δ'. Τῆς ὁσίας Ἰσιδώρου τοῦ Πηλεσιώτου.

ε'. Τῆς ἀγίας Ἀγάθης.

ς'. Nullius fit mentio.

ζ'. Τῆς ἀγίας Παρθενίου.

η'. Nullius fit mentio.

θ'. Τῆς ἀγίας μάρτυρος Νικηφόρου.

ι'. Τῆς ἀγίας Χαλαράμπου.

ια'. Τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Βλασίου.

ιβ'. Τοῦ ἀγίου Μελετίου.

ιγ'. Τοῦ ὁσίας Μαρτινιανῶ.

ιδ'. Τοῦ ὁσίας Αὐξεντίου.

ιε'. Τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ὁνησίμου.</

κς. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Παπίας, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 κζ. Τῆς ἁγίας Περφυρίας.
 κη. Τῆς ὁσίας καὶ ἑπολογητῆς Βασιλείου.
 Μὴν Μάρτιος.

α. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
 γ. Τῆς ἁγίας Βασιλίσκου.
 δ. Τῆς ὁσίας Η' συχίας.
 ε. Τῆς ἁγίας Κόνωνος.
 ς. Τῶν ἁγίων μετ' μαρτύρων.
 ζ. Τῶν ἁγίων ζ' τῶν ἐν Χερσῶνι ἐπισκόπων.
 η. Τῆς ὁσίας Θεοδωλάκτου.
 θ. Τῶν ἁγίων μ'.
 ι. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Κωδράκτου.
 ια. Τῆς ἁγίας Σωφρονίας πατριάρχου.
 ιβ. Τῆς ἁγίας Θεοφάνους.
 ιγ. Τῆς ἁγίας Σαβίνου.
 ιδ. Τῆς σεισμῆς.
 ιε. Τῆς ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ Α' λεξίς.
 ις. Τῆς ἁγίας Κυρίλλου ἱεροσολύμων.
 ιζ. Τῶν ἁγίων Χρυσανθου καὶ Δαρείου.
 ιη. Τῆς ἁγίας ἱερομάρτυρος Βασιλείου.
 κ. Ο εὐαγγελιστὴς τῆς Θεοτόκου.
 Εἰς τὴν λειτουργίαν.
 κς. Τῆς ἁγίας Ματρώνας.
 λ. Τοῦ ἁγίου Γ' αὐάννου τῆς Κλίμακος.
 Μὴν Α' πρίλλιος.

α. Τῆς ὁσίας Μαρίας.
 β. Τῶν ἁγίων Α' μφιανῶ, καὶ Ε' δεσίς.
 γ. Τῆς ἁγίας Θεοδώρας, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 δ. Τῆς ἁγίας Εὐτυχίας πατριάρχου.
 ε. Τῆς ἁγίας Ρουφίνου.
 η. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ρ' ούφου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 ι. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Τερентίας.
 ια. Τῆς ἁγίας Α' ντίπας.
 ις. Τῆς ἁγίας Α' γάπης, καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 ιη. Τῆς ἁγίας Γακάδης.
 κβ. Τοῦ ὁσίας Θεοδώρου Σικώτου.
 κγ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Γεωργίου.
 κς. Τῆς ἁγίας ἀποστόλου Μάρκου.
 κς. Τῆς ἁγίας ἱερομάρτυρος Βασιλείου.
 κς. Τῆς ἁγίας Συμεὼν τῷ συγγενεῖ τῷ Κυρίῳ.
 λ. Τῆς ἁγίας Γακάδης τῇ ἀδελφῇ Θεῶ.
 Μὴν Μάιος.

α. Τῆς ἁγίας προφῆτης Ἰερεμίας.
 β. Τῆς ἁγίας Α' θανάσις.
 γ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Τιμοθέου.
 δ. Τοῦ δικαίου Γ' αβ.
 η. Τῆς ἁγίας Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
 ζ. Τῆς αὐτῆς ἡμέρας μάρτυρος Α' κακίου.
 θ. Τῆς προφῆτης Η' σλίου.
 Τῇ αὐτῇ τῇ ἁγίας μάρτυρος Χριστοφόρου.
 ι. Τῆς ἀποστόλου Σίμωνος.
 ια. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Μωκίου.
 ιβ. Τῆς ὁσίας Ε' πιδανίου, καὶ Γερμανοῦ.
 ιγ. Τῆς ἁγίας Ἰσιδώρου καὶ Πεχωμίου.
 ιδ. Τῆς ἁγίας προφῆτης Ζαχαρίου.
 ις. Τοῦ ἁγίου Πατρικίου.
 ε. Τοῦ ἁγίου Θελελαίου.
 κα. Τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου, καὶ Ε' λένης.
 κβ. Τοῦ ἁγίου Βασιλίσκου.
 κς. Τοῦ ὁσίας Συμεὼν τοῦ θαυμαστοῦ ὄρους.
 κς. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Γ' αδα.
 κη. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Ε' λαδίου.

κς. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδοσίας.
 λς. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Α' νδρονίκου.
 Μὴν Ἰούνιος.

α. Τοῦ ἁγίου Γουστίνου.
 β. Τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου.
 γ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λουκιανῶ.
 δ. Τοῦ ἁγίου Μητροφάνους.
 ε. Τῆς ἁγίας Δωροθέου.
 ζ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδότου.
 η. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου Εὐχαΐτου.
 ια. Τῶν ἀποστόλων Βαρθολομαίου, καὶ Βαρνάβα.
 ιβ. Τοῦ ὁσίας Ο' νουφρίου.
 ιγ. Τῆς ἁγίας Α' κυλίνης.
 ιδ. Τοῦ ἁγίου προφῆτης Ε' λιασαίου.
 ις. Τοῦ ἁγίου Τύχωνος.
 ις. Τοῦ ἁγίου Μανουήλ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 ιη. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λεοντίου.
 ις. Τοῦ ἁγίου Ζωσίμου.
 κα. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γουλιανῶ.
 κβ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Εὐσεβίου.
 κγ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Α' γριππίνης.
 κδ. Τῶν γενέσιον τοῦ Προδρόμου.
 κς. Τῆς ἁγίας Φεβρωνίας.
 κς. Τοῦ ὁσίας Σαμψών.
 κη. Τῆς ἁγίας Κύρου, καὶ Γ' αὐάννου.
 κς. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου, καὶ Παύλου.
 λ. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων.
 Μὴν Ἰούλιος.

α. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων.
 β. Τῆς τιμίας ἐσχάτης.
 γ. Τοῦ ὁσίας Α' νδρέου Κρήτης.
 δ. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φουροκράτου.
 η. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Προκοπίου.
 θ. Τοῦ ἁγίου Παγκρατίου.
 ι. Τῶν ἁγίων μετ' μαρτύρων.
 ια. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφροσύνης.
 ις. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Α' κύλα καὶ σι (superscripta littera μ)
 ις. Τῆς ἁγίας Κυρίλλου, καὶ Ρουλίττης.
 ις. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Α' ηνογένους.
 ις. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Μαρίας.
 ιη. Τοῦ ἁγίου Αιμιλιανῶ.
 ις. Τοῦ ὁσίας Δίου, καὶ Μαρίας.
 κ. Τοῦ ἁγίου Η' λίου.
 κα. Τῆς ἁγίας Συμεὼν τῷ Σάλη.
 κβ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Φωκῆς.
 κγ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τροφίμου.
 κδ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Χριστίνης.
 κς. Η' κοίμησις τῆς ἁγίας Α' ννης.
 κς. Τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.
 κη. Τῶν ἀποστόλων Προχόρου, καὶ Νικάνωρος.
 κς. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου.
 λ. Τῶν ἁγίων Σίλα, καὶ Σιλουανῶ.
 Μὴν Αὐγустος.

α. Τῶν Μανικαβαίων.
 β. Τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Στεφάνου.
 Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων ἐπὶ τὰ παῖδας τῶν ἐν Ε' φέσω.
 γ. Τοῦ ὁσίας πατρὸς ἡμῶν Δαλαμάτου.
 δ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
 ε. Τοῦ ἁγίου Εὐσυνίου.
 ε. Η' μεταμόρφωσις εἰς τὸν ὄρθρον.
 Εἰς τὴν λειτουργίαν.
 η. Τῆς ἁγίας Αιμιλιανῆς.

ζ. Τοῦ

η. Τῆς ἁγίας ἀποστόλου Ματθαίου.
 ι. Τῆς ἁγίας Λαυρεντίας.
 ιβ. Τῶν ἁγίων Φωτίου, καὶ Α' νικήτου.
 ιγ. Τῆς ὁσίας Μαξίμου.
 ις. Τῆς παναγίας. Εἰς ὄρθρον.
 Εἰς τὴν λειτουργίαν.
 ις. Τῆς ἁγίας Διομήδους.
 ις. Τῆς ἁγίας Μύρωνος.
 ιη. Τῆς ἁγίας Φλόρου, καὶ Λαύρου.
 ις. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Α' νδρέου.
 κ. Τῆς ἁγίας Θεοδώρας.
 κα. Τῆς ἁγίας Ακουρίου.
 κβ. Τῆς ἁγίας Α' γαθονίκου.
 κς. Α' ποστόλου Τίτου.
 κς. Μάρτυρος Α' νδρονίκου.
 κς. Τῆς ὁσίας Παμμένους.
 κη. Τῆς ἁγίας Μωσῆ.
 κς. Η' ἀποτομή τῷ Προδρόμου.
 λς. Τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Qui plura scire cupiat de huiusmodi Graecorum Menologiis, seu Calendariis, adeat eruditissimum Commentarium Leonis Allatii de Libris Ecclesiasticis Graecorum, recusum ab Ioanne Alberto Fabricio Hamburgi mdcxxii. Biblioth. Graecae T. V. Nicolaum Carminum Falconium Archiepiscopus Ecclesiae S. Severinae in Observationibus ad Capponianas Ruthenas Tabulas Romae mdcclv. fol. & Clarissimi Iosephi Simonis Asemanni Kalendaria Ecclesiae Univerſae &c. Romae mdcclv. in 4. T. V. & VI.

III. pag. 9. Sequitur ἡ πρόθεσις κανόνων τῆς τῶν εὐαγγελιστῶν συμφωνίας. Hypothesis Canonum Concordiae Evangelistarum. Inc. Εὐσεβίου Καρπινῶ ἀγαπητῶ ἀδελφῶ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Α' μωνίος μὲν δ' Α' λεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονήσαν. Def. παραπλήσια λέγοντας αὐτὸς εὐρήσεις. Ε' ἴσως ἐν κυρίῳ. Quae quidem tota rubris, ac maioribus descripta litteris, rubris item duobus circulis comprehenditur.

IV. pag. 10. Hanc excipiunt Canones ipsi concordiae, & harmoniae Evangelistarum pictis item rubro colore localamentis, quae sunt septemdecim, inclusi. Hi Canones, praemissa eadem Hypothesi, seu ad Carpinianum Epistola, praefiguntur Graece quibusdam N. T. editionibus, ut Erasmi, Roberti Stephani, Anni mdl. & aliis.

V. pag. 14. b. Sequitur recentiori manu exarata Α' πόδειξις, πῶς ἐγένετο ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἱερεὺς περὶ αὐτῶ γὰρ φησὶν ὁ προφῆτης Δαβὶδ, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχisedech. Demonstratio, quomodo factus sit Christus filius dei sacerdos: de ipso enim dicit propheta David, Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech. Inc. Πολλοὶ γὰρ τὸτο ἀγνοοῦσιν. Τῷ π. ἢ παρ' Ε' βραίοις εἰς τὸ ἱερατεῖον αὐτῶν. Def. καὶ ἐν τῷ τῷ πιστεύσατε. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχisedech.

VI. pag. 15. Adcedit rubris item, & maioribus litteris exarata ἡ πρόθεσις τῇ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Argumentum in Evan-

gelium secundum Matthaeum. Inc. Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται. Def. ὡς τῆς συντελείας τῷ αἰῶνι, ἀμήν. Eadem Hypothesis legitur in Catena Graecor. Patrum in Matthaeum edita a Petro Possino Tolosae mdcxlviii.

VII. pag. ead. b. Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια. Capita Evangelii secundum Matthaeum, quae sunt sexaginta octo, quorum primum: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τῷ σώματι τῷ Κυρίου.

Praemittitur cuilibet Evangelio recentiori manu, eadem nimirum, cui mox relatum de Christo Demonstrationem debemus, Evangelistae brevis notitia, quae quidem quoad Matthaeum ita incipit: Τέσσαρες μὲν εἰσιν οἱ εὐαγγελισταί· τῶν δὲ οἱ μὲν δύο Ματθαῖος, καὶ Ἰωάννης ἦσαν ἐν τῷ χορῷ τῶν ἱβ'. Def. νῦν δὲ ὁ παρέλειψεν οὗτος, ἐγράψεν ἐκείνος, καὶ διὰ τὸτο δοκῶσιν ἐν τισὶν ἀλλάττειν, καὶ ταῦτα μὲν ἔως. Succedit ipsa Matthaei imago vivis coloribus elegantissime expressa, quae cogitantem Apostolum, sedentemque repraesentat, eius nomine adscripto.

VIII. pag. 18. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Evangelium secundum Matthaeum. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Α' βραάμ. Commentarius, qui totum undequaque marginem implet, inc. Βίβλος γενέσεως ἐστὶ τοῦ γενομένου ἐν σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα· διὸ καὶ ἐπὶ πάντων τὸ ἐγέννησε λέγεται· ἡ δὲ Χριστὸς γενέσθαι, ὅχι ὁδὸς ἐστὶν ἐν τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, ὡς οἰοῦνται τινες ἐπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὁδὸς ἀπὸ τοῦ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχοντος ἐπὶ τὸ ἀναλαβεῖν τὴν τοῦ ὁλοῦ μορφὴν. Hoc anonymi veteris scriptoris fragmentum in Matthaei Cap. I. ad calcem Catenae Patrum Graecorum in Matthaeum coniecit Petrus Possinus Tolosae mdcxlvii. pag. 386. Definuit Commentarius: ἐπειδὴ γὰρ ἀποστόλων αὐτοὺς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη. μετὰ ἐδόκει τὸ ἐπιτάγμα ἐπαύρων αὐτῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς ὁ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἴπεν τοῦτο.

IX. pag. 90. b. ἡ πρόθεσις εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. Hypothesis in Evangelium secundum Marcum. Inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγράφεται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος, καὶ λ. Def. ἵνα καὶ αὐτὰ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Cui succedit Index Capitum XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Convenit cum Graecor. Patrum Catena in Marcum, conlectore eodem Petro Possino, Romae typis Barberinis mdcxliii. pag. 1.

X. pag. 91. b. Brevis historia huius Evangelistae inc. Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως συνέγραψεν ἐν Ρώμῃ. Ἦν μὲν γὰρ ἔτος ὁ Μάρκος, Πέτρου μαθητής. Def. ἀρχεται ἐν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ προδρόμου διαγωγῆς, καὶ ἐνδείξεως, ὡς ἐν τῷ φησὶν. Deest haec in cit. Catena.

Inde ipsius imago aequae ac superior elegans, & ornata, quam excipit pag. 94. Εὐαγγέλιον.

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secundum Marcum*. Inc. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. *Commentarius vero inc.* Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Μάρκον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς, συνταξάντων ἱσομνήματα, ἀλίων εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν, ἑδνός δὲ ὅλος, ὡς αἶμα, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένου, συνείδον τὰ κατὰ μέρος, καὶ σποράδην εἰς αὐτὸ εἰρημένα παρὰ τῶν διδασκάλων συναγαγεῖν, καὶ σύντομον ἐρημνείαν συντάξαι. Haec porro sunt verba Victoris Antiocheni relata a Petro Lambecio Bibliothecae Caesareae Lib. III. pag. 59. idque confirmatur ex inscriptione Cod. XXIII. Bibl. Coislinae. atque ex Catena Graecorum Patrum in Marcum, conlectore atque interprete Petro Possino S. I. loc. cit. p. 4. Def. καλῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τὴν μαθητὰς φησὶν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, καὶ αὐτὸν ὕψεται, ἀπαλλάττων κινδύνων καὶ πραγμάτων τὰς μαθητὰς, ὥς μὴ τὸν φόβον διανοχλείν τῇ πίσει· τὸ δὲ κατ' ἐξαιρέτον καὶ τῷ Πέτρῳ εἰπεῖν, σημαίνει αὐταῖς, ὡς ἔχ' ἡ ἀρνησις ἀπώσατο, ἀλλ' ἡ μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἐποίησεν ἀρίθμους. Deinde quadam nota margini adiecta, quae ad aliam similem verbis καὶ ἑδνὸν ἑδνὸν εἶπον· ἐφορῶντο γὰρ, adpositam refertur, haec alia subnectuntur: Παρὰ πλείους ἀντιγράφοις ἐκείναι ταῦτα ἐπιφωρόμενα ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιῳ, ὡς νόθα νομισαντες αὐτὰ τινες εἶναι· ἡμεῖς δὲ ἐξ ἀκριβῶν ἀντιγράφων, ὡς ἐν πλείοις εὐρόντες αὐτὰ, κατὰ τὸ Παλαισιναῖον εὐαγγέλιον Μάρκου, ὡς ἔχει ἡ ἀλήθεια, συντεθεικάμεν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιφωρομένην δεσποτικὴν ἀνάστασιν, μετὰ τὸ ἐφορῶντο γὰρ. Haec Collectoris nota in cit. Catena desideratur, ubi tamen Commentarius ipse longius aliquanto protrahitur.

XI. p. 136 Ἐπίθεσις εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον. *Argumentum in Evangelium secundum Lucam*. Inc. Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου. Def. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν. Sequitur index Capitulum LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Tum brevis ipsius Evangelistae notitia, quae Theophylacti Catena in IV. Evangelia praemittitur, editae Romae MDCLII. fol. pag. 207. inc. Λουκᾶς ὁ θεῖος, Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν, ἱατρὸς δὲ, καὶ τὴν ἔξω σοφίαν πολὺς. Def. ὅς καὶ ἄξιός τῳ ὄντι ἐστὶν ἀνέειν τὸ εὐαγγέλιον. Cui succedit eiusdem pictura, superioribus duabus elegantia & ornatu nihil inferior. Einde p. 139. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. *Evangelium secundum Lucam*. Inc. Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι, κ. λ. *Commentarius inc.* Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχειρήματα, ἀνθρώπων ὅντα Θεῷ διδασκαλίαν, καὶ ῥήματα συγγράφειν, εἰκότως ἀπολογεῖται ἐν τῷ προοίμῳ. Ὅσπερ δὲ τῷ παλαιῷ λαῷ πολλοὶ προφητεῖαν ἐπηγγέλλοντο, ἀλλὰ τέττονες μὲν ἦσαν ψευδοπροφῆται, τινὲς δὲ ἀληθῶς προφῆται, καὶ ἦν χάρισμα διάκρισις πνευμάτων, ἀφ' ἧς ἐκρίνετο

(1) Ita in Cod. in libro vero Cl. Io. Lami de Eruditione Apostolorum p. 225. habetur τῷ.

ἀληθῆς προφῆτης, καὶ ψευδοπροφῆτης, οὕτω καὶ νῦν ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ τὰ εὐαγγέλια πολλοὶ ἠθέλησαν γράφειν, ἀλλ' οἱ δοκιμαὶ τραπέζιται οὐ πάντα εὐ ἔκριν, ἀλλὰ τινὰ αὐτῶν ἐξελέξαντο, τὰχα δὲ καὶ ἐπεχείρησαν λεληθῆσαν ἔχει κατηγόριαν τῶν χωρὶς χαρίσματος ἐλθόντων ἐπὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων. Ματθαῖος γὰρ οὐκ ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἔγραψεν ἐξ ἀγίου κινούμενος πνεύματος, ὁμοίως καὶ Μάρκος, καὶ Ἰωάννης, παραπλήσιως δὲ ὁ Λουκᾶς, κ. λ. Hoc Commentariorum in Lucam initium ex Tito Bostrogum Episcopo desumptum est. Def. διὰ τὸ σύνθρονον γενέσθαι τῇ θεότητι τῆς αἰδίου τριάδος. Οὕτω δὲ καὶ ἐλευσεται ὁ τῷ Θεῷ, καὶ ἀνθρώπῳ υἱὸς κρῖναι πᾶν γένος ἀνθρώπων, καὶ ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

XII. pag. 208. Ἐπίθεσις εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. *Hypothesis in Evangelium secundum Iohannem*. Inc. Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Γαβριὴλ τῷ Ζεβεδαίου. Def. τὸ μὲν ἐν, ὅτε ἤρξατο κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον· τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν. Succedit Index Capitulum XVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανῶ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Et ipsius Evangelistae notitia, quae ita incipit: Τὸ πνεύματος δυνάμει ἐν ἀδνεῖα τελειῖται, καθὰ γέγραπται, καὶ πιστεύομεν· ἐν ἀδνεῖα δὲ ὁ σῶματος, ἀλλὰ καὶ ἡ λόγος, καὶ σοφίας ἐν γλώττῃ κειμένης. Καὶ τὸτο δὴλον ἐκ πολλῶν μὲν, καὶ ἄλλων, μέλεις δὲ ἐκ τῷ ἑνὶ περὶ τὸν μέγαν θεολόγον, καὶ ἀδελφὸν Χριστοῦ ἐν χάριτι ὁρῶμεν. Οὗτος γὰρ ἀλιεὺς μὲν πατρὸς υἱὸς ἦν· τὴν αὐτὴν δὲ τέχνην τῷ πατρὶ μεταχειριζόμενος, ὁ μόνον ἀμαθὴς ἦν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἰουδαϊκῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ πάντῃ ἀγράμματος, καθὰ δὲ καὶ ὁ ἑνὶ Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσιν ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ. Καὶ γὰρ δὲ καὶ ἡ πατρὶς αὐτοῦ εὐτελέστη ὁ ἄσκητος, ὡς χωρίον εἶναι ὁ λογικῆς, ἀλλ' ἀλιευτικῆς τέχνης, κ. λ. Def. μακάριοι γὰρ, φησὶν, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁρῶνται· ἦν δὲ ἄρα καὶ συγγενὴς τοῦ κυρίου, καὶ πῶς ἀκυσον. Hic idem Prologus habetur etiam in aliis Codicibus Mss. huius Bibliothecae, ut patebit inferius, & typis excusus est in Theophylacti Bulgariae Archiepiscopi in IV. Evangelia Commentariis, p. 379. Immo & alii, qui singulis praefiguntur Evangelii Prologi, ipsius sunt Theophylacti, ut ex editione Novi Testamenti, Parisiensis, curante Roberto Stephano, in qua sub illius nomine exhibentur, eruitur. Sed quum hae Theophylacti Enarrationes, nonnisi compendia quaedam sint earum, quas uberius Chrysostomus, alique scripserunt, & edidit, ut Tituli Commentariorum Theophylacti produnt; & in Ioannem ex ipso hausta Chrysostomo dicantur verba illa ex Theophylacto producta, non tam eius, quam Chrysostomi habenda sunt, ut ex iis patet, quae ex Chrysostomo proferuntur a Clariss. Ioanne Lamio in Lib. de Erud. Apost. pag. 566. Sequitur deinde Evangelistae imago eodem, quo superiores reliquae, arti-

(1) Addit in ed. cit. διότι τῶν.
(2) Ed. ἐντελέστη.

artificio, elegantiaque depicta: cum p. 211. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Evangelium secundum Iohannem*. Inc. Ἐν ἀρχῇ ἦ ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. *Commentarius inc.* Οὗτος ὁ Εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν, ἦτοι πόμης εὐτελῆς ἀπὸ Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, πατρὸς δὲ ἀλιεὺς, καὶ πέντητος, παιδείας δ' ἐν τῆς ἔξωθεν, ὅδ' ὅτι ἐν μετῇ. Οὗτος ὁ Εὐαγγελιστὴς ὁ ἀλιεὺς, καὶ ἰδιώτης ἰδιωτεῖαν τὴν ἐσχάτην, ὁ γράμματα μὴ εἶδως, μήτε πρότερον, μήδ' ὕστερον μετὰ τὸ συγγενέσθαι Χριστῷ, ταύτην φθέγγεται τὴν συγγραφὴν τὸν αἰδιον τῷ Θεῷ λόγον, συναῖδιον εἶναι λόγον τῷ γεγεννηκότι. Quae quidem Evangelistam potius, quam Evangelium ipsum respiciunt, cuius explanatio videtur, ex iis, quae sequuntur ordiri: Ὅσον δύναται τὸ ἐν ἀρχῇ τὸ ἦν· εἰ γὰρ ἐν ἀρχῇ ἦν, πότε οὐκ ἦν διατετό φησιν, ὁ λόγος, καὶ ἔχ' ὁ λόγος, ἵνα μὴ τῇ προσηγορίᾳ τῷ υἱοῦ ἐπεισέλθῃ τισὶν ἡ τῷ πάθε ἐνοια· ἐπειδὴ τὰ παρ' ἡμῖν γεννῶντα, ἐμπροσθὲς γεννᾷ· λόγος δὲ ἐκλήθη, ἵνα δείχῃ, ὅτι ἐκ τῷ νῦ προήχθη· ὅτι εἰκὼν τῷ γεννηθέντος, ὡς περὶ καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος, ὅλην ἀπεικονίζει τὴν τῷ νῦ γνῶσιν. Def. κατὰ μέρος δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀγνοία τοῦ πρώτου τυχὼν ἐσώθη, ὁ μὲρος τῆς τῷ εὐαγγελίου γραφῆς γινόμενον, διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν. Deest historia adulterae mulieris, ita tamen ut desideretur versiculus ultimus Cap. VII. & totius undecim versus Cap. VIII. qui quidem versiculi, in plurimis Graecis, Latinisque exemplaribus, S. Hieronymi aeo non legebantur, ut ex ipsius verbis patet Lib. II. contra Pelagium Cap. VI. In *Evangelio secundum Iohannem in multis Graecis, & Latinis Codicibus non invenitur de adultera muliere &c.* Immo neque plerique veteres Graeci Patres eisdem legerunt; & ex tribus & viginti interpretibus, qui in Catena Graeca adferuntur, nemo illos explicuit, neque de iisdem vel Origenes, vel S. Chrysostomus, vel Nonnus, vel alii verba fecerunt. Testis est Maldonatus, ex omnibus Graecis exemplaribus, quae ipse consuluit, nullum se invenisse, quod hanc habuerit historiam, praeter unum, Leontii Commentarios complectens, ubi Leontius ipse de illa ne verbum quidem facit; in Graeco autem textu, obelis, vel asteriscis signata est, adeo ut genuina esse minime videatur. Millius plures alios retulit Codices, in quibus hi versus desiderantur. Eisdem Armenii ex Bibliis suis prorsus expunxerunt, & Syrus in Polyglottis Parisiensibus, & Londinensibus non legit, non secus ac vetus Gothica Viphilae Versio. In quibusdam veteribus Graecis Mss. occurrunt ii quidem, sed alibi, nimirum, vel in fine Capituli XXI. S. Lucae, vel in fine Evangelii S. Ioannis: in compluribus vero a textu peculiaribus distinguuntur notis, in aliis in ora libri adponuntur, vel minoribus exprimuntur characteribus. Euthymius, qui ineunte Seculo XII. vivebat, hos explicat versus in Commentariis suis; verum testa-

tur, illos in melioribus Codicibus vel deesse, vel obelo esse notatos; quod fidem adstruit, ait ille, eos huc obrepisse, & adiectos fuisse. In LX. Chrysostomi in Ioannem Homilia, Latina quidem versio loquitur de muliere adultera, sed Graecus textus ne verbum quidem, ea solum referens, quae Pharisei e Salvatore quacsiunt, utrum liceret viro quacumque ex caussa uxori suae dare libellum repudii. Vid. Matthaeum XIX. 3. Hanc vero quacsiionem erudite prae reliquis explicare conatur Clariss. Augustinus Calmetius in Commentario ad Novi Testamenti libros, Operum editionis Augustae Vindelic. A. MDCCXXXV. Tom. VII. p. 731. Vide etiam Riccardum Simonem *Histoire Critique du Nouveau Testament* Tom. III. p. 148.

Vt constat ex nota adiecta in fine Evangelii Ioannis, quae exstat in Cod. XX. Biblioth. Coislinae, olim Seguerianae, ubi Commentarius ille fere cum hoc nostro convenit, horum scholiorum auctores sunt, Anastasius Antiochenus, Apollinarius, Athanasius Alexandrinus, Basilus Magnus, Cyrillus Episcopus Alexandrinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Didymus Caecus, Epiphanius Cypri, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Ioannes Chrysostomus Constantinopolitanus, Isidorus, Methodius Patrensis, Origenes, Severus, Theodorus Heracleotes, Theodorus Mopsuestenus, Theophilus, Titus Bostrensis, Victor, alique multi, quorum nomina se non reperisse calligraphus profitetur.

Argumenta Capitulum, quorum Indices culibet Evangelio praecurrebant, ut observavimus, sunt etiam vel in superiore, vel in inferiore libri margine suo loco cynnabari exarata; quemadmodum etiam in ipso margine Eusebianarum sectionum numeri adpositi, quorum summa in Matthaeo est CCCLV. in Marco CCXXXIII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. In ultima tandem Codicis pagina hi duodecim versus Iambi rubris item characteribus sunt adscripti.

Εἰς τὰς δ' Εὐαγγελιστάς.

Εὐαγγελιστῶν τὰς θεοπνεύστους λόγους,
Τόμοις διαιρεθέντας εὐεπιμέλοισι,
Καὶ τῇδε βίβλῳ τεχνικῶς ἡρμωμένους,
Ἀπ' ἀκούων, καὶ τρυφῶν κατ' ἡμέραν
Ἐξῶσιν ὡς τὰς ἱερὰς ἐκκεκρωμένους,
Λέοντιον θαύμαζε τῆς εὐθυμίας
Σπένδασμα πολλοῖς ἐπὶ πρὶν ἐσπαδασμένον,
Καὶ σπένδαντα συντόνους προθυμίας,
Καὶ καλλιγραφήσαντα κόσμοις ποικίλοις,
Τοῖς μὲν ἐνέειξεν τὰς ὁρῶντας ὡς ἔχοι,
Τοῖς τῷ Θεῷ δὲ ῥήμασι ψυχотρόφοις
Εὐεργετὴν ἅπαντας ἀκρωμένους.

In quatuor Evangelistas.

Evangelistarum divinitus inspiratos sermones,
Sectionibus divisos facile accessibilibus,
Et huic libro artifice aptatos,
Omnis qui audis, & frueris quotidie

Ad-

(1) Desunt etiam in Syro celeberrimo Codice Mediceae huius Bibliothecae A. C. DCCLX. exarato.

Adrectis auribus dictatis caelitus sermonibus, Leontii mirare sollertiam (ratum Pereffacem, & talibus modis antea non cū Laborem, quo vir utitur continua alacritate, Et pulre exscripti variis ornamentis, His, ut habeat quibus adiciat spectantes, Illis autem, ut Dei verbis animam alentibus Benefaciat omnibus audientibus.

Hi versus ab Allatio quoque Dissert. I. de Lib. Eccles. Graec. editi fuerunt, quos tamen diverse alicubi legit, ut pro εὐεπιμόλοις, εὐεπιτρόχοις pro Λεόντιον, Γωάννην pro εὐθυμίας, εὐδελίας pro ἐσπεδαμένον, ἐσπεδαμένους pro συντόνους, συντόνας pro καλλιγραφήσαντα, καλλιγεργήσαντα. Praeterea apud Allatium sunt versus XXI. quum e contra in Codice XII. tantum legantur. Quod vero Γωάννην pro Λεόντιον legat, ipse vel Leontium hos versiculos ab Ioanne concinnatos, mutato nomine, sibi usurpavisse, vel e contra id Ioannem ipsum molitum esse crediderim. Huius certe Leontii non meminit clariss Bern. Montefalconius Palaeogr. Graec. in Catalogo Calligraphorum. In fine Codicis numerus est vs. LVI. quem ad illius distinctionem adpositum arbitramur.

Codex Graecus membran. Ms. in fol. minori Seculi X. perspicue & eleganter exaratus, cuius meminit Cl. Gorius in Epist. ad Blanchinum relata in Evang. Quadr. Blanchin. P. II. Vol. II. p. 573. Constat foliis 266. cuius specimen damus Tab. III. N. III. & IV.

TINON ANION ANAPON ESETHESIS
THE ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

EXPOSITIO QVORVMDAM SS.
VIRORVM SANCTAE SCRIP-
PTVRAE.

Scilicet

Theodoretī Quaestiones in aliquos Libros Osee-
teuchi, in IV. Regum, & II Paralipome-
non, adiunctis nonnullis aliorum Pa-
trum fragmentis.

COD.
XIX.

QVod dolendum maxime, talis est initio Codicis mutilatio, ut integrae in Genesim, Exodum, ac Leviticum Quaestiones desiderantur, Numerorum nonnullae item desint, aliae mirifice sint perturbatae, Deuteronomii praeter ultimam, quae est XLVI. & partem praecedentis, nullae aliae supersint, Regum vero Primi fine, Secundi initio careant. Reliquae tandem sunt integrae, eodemque ordine dispositae, quem in Theodoretī Operum edit. Paris. A. MDCCXIII. Tom. I. fol. obtinere comperimus. Sed accurate Codicem ipsum, utpote non contemnendae antiquitatis, perpendamus.

I. pag. 1. Index Quaestionum in Numeros initio, ac fine mutilus occurrit; a decimatercia enim incipiens in trigesima septima desinit. Hunc pag. 2. Quaestiones ipsae consequuntur, item mutilae. Incipiunt enim

a primis verbis solutionis quintae Quaestionis: Επειδή πᾶσαν τὴν Λεὺτὴν φιλῶν ταῖς θείαις ἀφίρωσε λειτουργίαις, κ. λ. quae habentur in cit. edit. p. 142. & progrediuntur usque ad totam octavam, quam pag. 3. excipit vigesima quarta, quae ita habet: Τίνος χάριν κατασκόπως ἀποσταλλῆναι προσέταξεν ὁ Θεός; Ex intermediis quum desint omnino nona, decima, & undecimae potior pars; reliquae, nimirum a verbis undecimae τεχνία μου, θεὸς πάλιν ὠδίνω, ἄχρισ ἔμορφωσέν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, κ. λ. usque ad vigesimae secundae verba ἀλλ' ἢ τῶν βασιλείων ἱστορία βασιλείων σαβῶν προσηγόρευσε ταύτην inclusive, in cit. edit. a pag. 147. ad p. 153. eo quod Codex male fuerit compactus, sunt postpositae, sequunturque Quaestionem trigessimam quintam. Deest iterum vigesimae secundae pars reliqua, & tota vigesima tertia, una cum trigesima sexta usque ad finem Libri.

II. Pag. 15. incipit a verbis ..., γειλε· πρόσκοις γὰρ ἐ ἐτος τῆς θαλάττης, ἔχων ἀπὸ νότου τὴν Γαλιλαίαν, κ. λ. quae sunt paullo ante finem Quaestionis XLV. in Deuteronomium, & incidunt in extrema pag. 192. cit. edit. cui succedit XLVI. & ultima huius Libri, quae des. κ' ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ ἐκ ἤκουσαν In fine: Τέλος τῶν εἰς τὸ δευτερονόμιον κεφαλαίων. Finis Capitum in Deuteronomium. Ex quo nemo non videt, quanta sit hoc in loco Codicis mutilatio, ac defectus.

III. pag. ead. b. Sequuntur Quaestiones XX. in Iesum filium Nave, quarum praecedat index, & quaedam veluti praefatio, cuius initium: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίαν, κ. λ. Finis: καὶ βίβλαι ἀρπάξουσιν αὐτήν. Primae Quaestionis καὶ πᾶς ἀρμολύττει τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. solutio inc. Α'κούομεν τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, κ. λ. Vigesima des. οὐτωκαὶδεκαετὲς χρόνῳ περιώρισε τὴν δουλείαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὸ βιβλίον Γ' οὗ τῆς Ναυῆ ζητημάτων. Finis Quaestionum in Librum Iesu Nave. In cit. editione a pag. 194. ad 208.

IV. pag. 29. Α'ρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὰς κρίτας ζητημάτων. Initium Capitum Quaestionum in Iudices, sive Index Quaestionum XXVIII. quarum prima pag. 30. b. est: Διατί κρίται τὸ βιβλίον ὠνόμασαι; Quare Liber Iudicum appellatus est? Solutio inc. Ὁ σπερ τῶν βασιλείων ἡ βίβλος, κ. λ. Ultima des. πόρον εὗρον ἐν ἀπύροις, κ' τὴν ἀρπαγὴν ἐπενόησαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὰς κρίτας ζητημάτων. Finis Quaestionum in Iudices. Ibid. a pag. 208. ad 224.

V. pag. 44. b. Α'ρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν Ρ' οὗ ζητημάτων. Initium Capitum Quaestionum in librum Ruth. Sunt II. quarum prima des. Τί δὴ ποτε τὸ κατὰ τὴν Ρ' οὗ συνεγράφη διήγημα; Cur scripta est de Ruth historia? solutio inc. Πρῶτον μὲν διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν, κ. λ. Altera des. ἐκείθεν γὰρ ἤρξατο τῆς οἰκουμένης ἡ σωτηρία. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν Ρ' οὗ ζητημάτων. Finis Quaestionum in Ruth. Ibid. a pag. 224. ad 228.

VI. p. 49. Α'ρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὰς

τὰς βασιλείας ζητημάτων. Βασιλείων πρώτῃ. Initium Capitum Quaestionum in Regna. Regnum Liber primus, cuius numerantur Quaestiones LXV. Indicem sequitur Prologus, cuius initium: Επειδὴ τῆς θείας χάριτος ἀπολαύσαντες, κ. λ. Finis: ὡς τὰ παρὰ τῶν προτέρων παραλειφθέντα διδάσκουσιν. Primae Quaestionis inscriptae, Σαμὴλ ἱερεὺς ἦν, ἡ Λεὺτῆς; Samuel fuitne Sacerdos, an Levita? solutio inc. Τριῶν ὁ Λεὺτὴ γενένηται παῖδων πατὴρ, κ. λ. Sed ex istis LXV. Quaestionibus, undecim tantum solutiones occurrunt; reliquae omnes una cum primis XXIII. secundi Regum ob maximum Codicis defectum inter pag. 62. & 63. exciderunt. Itaque Libri primi finem, & secundi initium nullum habemus. Quaestionis autem XXIV. Libri secundi, quae inscribitur, Πῶς τοῦ Α'δραῆζαρ τὴν πανωλεθρίαν εἰρηκώς, κ. λ. solutio inc. Τὸ Α'δραῆζαρ ἦτταν εἶπε, σφαγὴν οὐκ εἶπε, κ. λ. LI. & ultima Quaestio est: Τί ἐστὶ πόλις Δαβὶδ; Quid est civitas David? cuius solutio des. θεωράκοντα δὲ βασιλεὺς ἐξήνυσεν ἐτη. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν δευτέραν τῶν βασιλείων ζητημάτων. Finis Quaestionum in secundum Librum Regnorum. Ibid. a pag. 229. ad 299. Hic animadvertendum est, postremas sex huius secundi Libri Quaestiones in cit. citata in tertium Librum reici, ac propterea ad calcem Quaestionis XLV. in qua absoluitur editio libri secundi, hanc ab eodem Codicis scriptore notulam fuisse adiectam p. 82. b. Ἐν τῷ Ε'ξαπλῷ, ἐ τοῖς ἀκριβετέροις τῶν ἀντιγράφων ἡ μὲν δευτέρα τῶν βασιλείων πληρῆται ἐν τῇ κατὰ τὴν θραύσει τῇ λαῷ διήγησει, κ' ἐν τῇ τῆς ἁλῶ τῶ Ὀρνῶ διαπράσει; ἡ δὲ τρίτη τῶν βασιλείων ἀρχεται ἐκ τῆς κατὰ τὴν Α'βισαγ Σαμανίτιν ἱστορίας, καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸν Α'δωνίαν, κ' τὴν αὐτὴ τυραννίδα. Διόδωρος δὲ τῇ δευτέρᾳ τῶν βασιλείων συνάπτει κ' ταῦτα ὡς τῆς τῷ Δαβὶδ τελευταίης.

VII. p. 85. Α'ρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν τρίτην τῶν βασιλείων ζητημάτων. Initium Capitum Quaestionum in tertium Regnorum. Sunt LXIII. quarum prima in Codice, in editione vero septima, inscribitur: Νεμεσῶσι τῷ Σολομῶντι τινὲς, ὡς ἀποκτείναντι τὸν ἀδελφόν. Quidam reprehendunt Salomonem, quod fratrem suum occiderit. Solutio inc. Διάφοροι τῶν ἀνθρώπων οἱ βίοι, κ. λ. Ultima des. τῶτο δὲ ἦν κερωσμένος τῷ αἵματι. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν τρίτην τῶν βασιλείων ζητημάτων. Finis Quaestionum in tertium Regnorum. Ibid. a pag. 299. ad 335.

VIII. p. 121. Α'ρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν τετάρτην τῶν βασιλείων ζητημάτων. Initium Capitum Quaestionum in quartum Regnorum. Sunt LVII. quamvis, ipsarum si tam Indicem, quam tractationem spestes, LVI. numerantur; in illo enim vigesimae titulus omittitur, in hac vero adest, sed iterum decimonono numero designatur. Prima igitur pag. 123. b. est: Πῶς νοητέον τὸ, ἡθέτησε Μωῦσὶς ἐν Παράλῃ; Quomodo intelligendum est illud, Violavit foedus Moab in Israel? Solu-

tio inc. Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Α'χαῶβ, κ. λ. Ultima des. πάλιν αὐτὸν ἐλευθέριας ἡξίωσεν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν τετάρτην τῶν βασιλείων ζητημάτων. Finis Quaestionum in quartum Regnorum. Ibid. a pag. 335. ad 361.

IX. p. 147. Εἰς τὴν πρώτῃν τῶν Παραλειπομένων. In primum Paralipomenon. Argumentum inc. Τῆς βίβλου τῶν Παραλειπομένων τὴν ἰσθόσιν ἡ προσηγορία δηλοῖ. Des. ἐν ταῖς βασιλείαις εἰρήκαμεν. Quaestio unica est: Πῶς ὁ Δαβὶδ ἐκ τῶν ἱερέων ἐφῆδ ἡμπίσχετο; κ. λ. Quomodo David, quum sacerdos non esset, induebatur ephod? &c. Solutio inc. Πολλὰκις εἰρήκαμεν, ὅτι τὸ ἐφῆδ ἐπένδυμα δ' ἀκύλας εἶπεν, κ. λ. Des. κ' γὰρ ὁ δρὼν βίβλος εἶχον συγγεγραμμέναι. In fine: Τέλος τῆς πρώτης τῶν Παραλειπομένων. Finis primi Paralipomenon. Ibid. a pag. 362. ad 371.

X. pag. 155. Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Παραλειπομένων. In secundum Paralipomenon. Argumentum inc. Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει, κ. λ. Des. Γ' ὦλ προσηγόρευτο. Quaestionis unice, Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ ἡκούσεν ὁ βασιλεὺς τῷ λαῷ, κ. λ. Quomodo est intelligendum illud, Non audivit rex populum &c. Solutio inc. Οἱ τῆς θείας κηδεμονίας ἀπολαύοντες, κ. λ. Des. καὶ τῆς ἐπανόδε τῶν αἰχμαλώτων. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὰ ἔσπορα τῆς γραφῆς ζητημάτων Θεοδώρου. Finis Theodoretī Quaestionum in loca dubia Scripturae. Ibid. a pag. 372. ad 392.

Sed quoniam Theodoretī Quaestionibus interferuntur identidem aliorum sanctorum Patrum ἀποσπάσματα, iuvat ipsorum nomina in medium proferre, simulque loca adnotare, quibus explicandis eorumdem scholia adferuntur. Ac primo quidem p. 3. b. post Quaestionem XXVII. Numerorum, occurrit Acacii fragmentum ad illa verba: Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσὴν, ὕλως αὐτοῖς εἰμι κατὰ τὸ ῥῆμά σου, κ. λ. cuius initium: Ε'πέρασάν με, φησι, τῶτο δέκατον. Πρῶτον μὲν ἰδόντες τοὺς Αἰγυπτίους στρατοπεδεύσαντας ὀπίσω αὐτῶν. Finis: ὡς κ' τὴν γῆν κληρονομεῖν ἐμελλον. Eiusdem aliud excerptum habetur pag. 52. b. ad primi Regnorum Libri Quaestionem primam.

Aquilae fragmenta occurrunt quatuor, primum ad VII. eiusdem Libri Quaestionem pertinens, brevissimum, ita habet: Καὶ ἐπιβλέψει ἀντίζηλον κατοικητήριον. Alterum p. 58. ad VIII. Quaestionem, item brevissimum, est: Καὶ λύχνος τῷ Θεῷ πρὶν σβεδῆναι. Tertium p. 61. b. ad X. Quaestionem, καὶ ἐπληξεν αὐτὸς ἐν ταῖς ἑδραῖς. Quartum pag. 95. ad Quaestionem XIX. Libri III. in edit. XXIV. cui nomen etiam Θεοδοτίανος adiungitur, inc. Καὶ θεωράκοντα πηχῶν ἦν, κ. λ. Des. ἐ περιεπήλυσεν αὐτὸ χρυσίῳ ἀποκλείσθ.

Cyrilli item quatuor; quorum duo p. 7. b. Quaestioni XXXV. Numerorum subiiciuntur. Primum inc. Πυρρὰ δὲ ἡ δάμαλις. Des. σημεῖον γὰρ αἵματος ἡ πυρρότης. Alterum longiusculum inc. Τὸ μὲν κέδρινον ξύλον τὴν ἀφ' ἡμῶν ἡμῖν ἐποφάνει. Des. ἔτοιμος δὲ εἰς μολυσμὸς, κ' πρὸς τὸ πᾶν ὅ, τι ἐν ... mutilum est. Alia duo pag. 14. ad Quaestionem

(1) Vide quae in recensione Cod. VIII. huius Plutei adnotavimus supra pag. 113. N. XVI.

(1) In edit. προσηγορεύετο.

nem XXI. eiusdem Libri pertinent, eorumque primum lex circiter versuum, cuius inscriptio est eis tñν Ε'ξοδον, in Exodum, inc. Ε'πιτηρητέον ὅτι τὸν ἀριθμὸν ἐβδωμήκων-
τα, κ. λ. Alterum quatuor versuum, inc. Φασὶ τοῦτους τοὺς δύο κατὰ ταπεινοφροσύνην, κ. λ. Def. διδὼ καὶ ὁ Θεὸς ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτέας.

Diodori plurima; sed reliquis omisiss, unum aut alterum in medium proferemus, quoniam, teste Fabricio Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 24. Tom. VIII. p. 362. praecipuus eius labor fuit, quo plerisque sacrae Scripturae Libros interpretando imitatus est Eusebium Emesenum; atque ipse praecivit Ioanni Chrysostomo, ac Theodoro Mopsuesteno, ita ut sensum litteralem, & historiam potius, quam ex recepto apud plerisque alios illis temporibus more allegorias sectaretur. Primum igitur illud esto pag. 52. b. quo secundam Libri primi Regnorum Quaestionem ita interpretatur: Οὐδαμῶς φαίνεται ὁ Θεὸς προσέλαβε δύο γυναῖκας ἔχειν, ἢ πρὸς ταῖς γυναῖξιν παλλακας, ἢ ὅλως κεχρηθῆαι παλλακαῖς, συγχωρεῖ δὲ τοῖς ἔχουσιν τὸ τῆς πορνείας ἀναίσχυτον ἐμβάλλον. Ε'πειδὴ γὰρ ἔπω τότε τὸ κατὰ σάρκα ζῆν ἀπηγορεύετο, τυτέσι τὸ τυφλῶν τὸνάντιον δὲ καὶ συγκεχώρητο, ἵνα μὴ συνεχῶς μοσχοποιῶσι πόρῳ τὴ μεθύειν, καὶ παιζέειν, καὶ τὴν πολυθειαν μισήσωσι. Τὸτο δὲ τῆς μὲν πλάνης μικρὸν πῶς ἀνῆρει τὰς προφάσεις, καὶ τῇ εὐσεβείᾳ τὸν νῦν ἐπέταττεν, ἡγρὶν δὲ καὶ ἀνῆπτε τὰ τῆς ἐπιθυμίας ὑπεκκαύματα, τοῦ εὐλαφροτέρου κακοῦ, τυτέσι τῆς ἀμαρτίας τὸ χεῖρον, λέγω δὴ τὴν ἀσέβειαν ἀναιρῶν, οἷα παῖδας τῶν σωματικῶν ἡδῶν ὅσα μέσα πῶς ἐστὶ, καὶ παρὰ τὰς χρωμένους, ἢ εἰς κακὰ, ἢ εἰς καλὰ συγχωρεῖ μερικῶς ἀπολαύειν διαφιλῶντων εἰς εὐσέβειαν, ἵνα ταύτην παιδεύειν ὁ νῦν τὴν ἀρχὴν, καὶ τῷ νόμῳ τῷ Θεοῦ συνῆδεται μελετήσας, ὕστερον ποτε, καὶ τὴν ἐνοικήσαν τῇ σαρκὶ διὰ τῆς τυφλῆς ἀμαρτίας ἀποστείλῃται τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ἢ φησιν ὁ ἀπόστολος. Alterum pag. 77. Libri Regnorum secundi Quaestioni XLII. subiectum, ita habet: Εἰ ἐν τῷ ζήλω τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ Ἰάδα ὁ Σαῦλ τὰς Γαβωνίτας ἀνελεῖν ἐπεχείρησε, μετ' ὧν συνήκας ἐποίησατο Ἰησὺς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ Σαῦλ ἀνῆρθεσαν οἱ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ γεγεννημένοι, τίνος ἕνεκεν ἔχαι φυλαί εἰσιν ἐν αἰτίαις, ἀλλ' οἱ μὴδὲν ἡδονηκότες δίκην δεδώκασι; τὸτο γὰρ ἄδικον, πλὴν εἰ μὴ τις εἴποι Σαῦλ βασιλεὺς ὄντα δυνατῶς ἔχειν ἀντιστῆναι τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ τῇ φυλῇ Ἰάδα, καὶ μὴ λῦσαι τὰς συνήκας τῶν πατέρων τὰς πρὸς τὰς Γαβωνίτας. Ε'γὼ δὲ προσθείμην ἂν τέτοις τὸ, τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν εἶναι τὸ γένος τοῦ Σαῦλ ἀναλωθῆναι ἅπαν, ὅσον ὑποπτεύετο ποτε ἀντιποιεῖσθαι τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, διὰ τε τοῦτο ἐπαναστῆσθαι τῷ Δαβὶδ, καὶ τοῖς τέττα παισίν· τὸ δὲ ἐξηλίανσαν αὐτὰς οἱ Γαβωνίται ἐναντίον κυρίου ἐν τῷ ὄρει, ἀντὶ τοῦ τὰς ἀναρρεφέντας καὶ ἔφασαν, ἀλλ' εἴασαν ὑπὸ τὸν ἥλιον κείσθαι, καὶ ἐξελύθησαν, φησὶ, καὶ ἔλαβεν αὐτὰς Δαν ὡς Ἰωὴ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων· πάντως τοῦ βέλεται

λέγειν, ὅτι τὰς ὑπὸ τὸν ἥλιον τεθέντας λαβὼν ὁ γίγας ἀνείλετο, ἐκκελευμένους ἡδὴ ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς φλογός. Alia praeterea eiusdem occurrunt excerpta pag. 39 54. b. 55. b. 56. 57. b. 58. b. 61. b. 69. b. omnia fere ad Regnorum Libros pertinentia.

Isidori unum, pag. 43. b. ad calcem XXVII. Iudicum Quaestionis positum, & est eius Epistola LXXXII. cuius initium: Οἱ τὴν πορνείαν Βενιαμὴν ἀναβάντες, κ. λ. Finis: λαμπρὰν τὴν νύκην εἰργάσαντο.

Septuaginta interpretum, tria, eaque brevissima in Libros Regnorum, pag. nimirum 58. 100. & 145. quorum priorum nomen etiam Theodotionis adiungitur.

Symmachi duo, alterum pag. 61. b. alterum pag. 145. b. item in Libros Regnorum.

Theodori demum quatuor, pag. 56. 57. b. 58. 61. b. Quaestionibus primi Regnorum sextae, septimae, ac decimae subiecta.

His adcedunt quoque nonnulla eiusdem scriptoris scholia, ita tamen cum ipso Theodoretis contextu coniuncta, ut ab ipso, nisi mens advertatur, non ita facile discerni possint. Exemplo sit, quod XXXVI. Quaestionem (in edit. XLI.) Libri tertii Regnorum consequitur, ubi haec ait: Ε'ν τῷ Ε'ξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβετέροις τῶν ἀντιγράφων, καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν, καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν δαμάλεων κείται ἡ κατὰ παιδίον ἀπόφρασις. Initio vero sequentis hoc aliud adiungitur: Ἰσέον, ὅτι τὰ περὶ Σαμαίης τοῦ Ε'λαμίτη ἐν τισὶ μὲν τῶν ἀπλῶν ἀντιγράφων κείται, ἐν τῷ Ε'ξαπλῷ δὲ οὐ φέρεται.

XI. pag. 173. Insignis huius Codicis quasi Corollarium est, Ἀνδρὲς ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου, καὶ εὐαγγελιστοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου πρόλογος. Andreae Archiepiscopi Caesareae Cappadociae in Apocalypsin sancti Apostoli & Evangelistae Ioannis Theologi prologus. Post inscriptionem, Τῷ κυρίῳ με ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ, Domino meo fratri & communicatio, inc. Πολλὰς αἰτηγείας ὑπὸ πολλῶν, κ. λ. Def. pag. 174. b. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τὰς λόγους τῆς προφητείας. In margine huius postremae paginae, item ab eodem scriptore Codicis haec notula fuit adiecta: Σημειῶσαι, ὅτι καὶ ἐν τῇ λθ' ἐορταστικῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐν τοῖς κανονικομένοις βιβλίοις συνηρῆται ἡ Ἀποκάλυψις. Notandum, quod in XXXIX. Festali Epistola S. Athanasii, inter Canonicos libros adnumeratur Apocalypsis. Ceterum Andream Caesareae Cappadocum Archiepiscopum, de quo multa Caveus, Oudin, & Fabricius proferunt, seculo post Christum IX. vixisse ferunt. Primus eius Commentarium in Apocalypsin sancti Ioannis, Latine tantum vulgavit Theodorus Peltanus S. I. Ingolstadtii A. MDLXXIV. in 4. mox etiam prodiit G. L. in Bibliotheca Veterum Patrum Paris. A. MDCLIV. pag. 1529. & in Lugdunensi T. V. p. 590.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol.

fol. minori Sec. XI. initio & fine mutilus. Constat fol. 174.

MANOTHAOTΣ ΕΡΓΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

MANVELIS CHRYSOLORAE
OPERA VARIA.

Scilicet

Manuelis Chrysolonae Epistolae IV. Gregorii
Theologi Orationes III. & alia.

I. pag. 1. EXhibetur τῷ Χρυσολωρᾷ σύγκρισις παλαιᾶς, καὶ νέας Ρώμης.

Manuelis Chrysolonae comparatio antiquae & novae Romae, per Epistolam, quum Romae esset, ad Ioannem Palaeologum, Graecorum Imperatorem, missam instituta; quod quidem sub Bonifacio IX Pontifice contigisse, Petrus Lambecius Commentar. de Biblioth. Vindob. Lib. VI. p. 276. animadvertit. Digna vero tanto viro comparatio! quamvis enim notas illas Urbis laudes proferat, tamen mirifica, qua pollet, orationis elegantia ac copia efficit, ut antiquissimis rebus quaedam quasi novitas, admiratio cognitae ac fere dectritae accedat. Itaque illud facile consequitur, hodiernam Urbem veteri, non tam novorum operum accessione, quam religione loci praeferendam videri. Sed prefatus Codicem perpendamus. Incipit igitur comparatio: Ἀῤῥιστε βασιλεῦ, καὶ μὲν ἔδει διὰ πολλῶν πρὸς τὸ σὸν κράτος ἀνενεγκεῖν, ἐν ἄλλοις γέγραφα. Def. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχει με τῆς πολυλογίας, βασιλεῦ. Hanc Epistolam Holstenius alteri Geographici Syntagmatis parti inferere constituerat, Petro Lambecio teste loc. cit. Lib. I. pag. 114. qui eandem Graece & Latine, una cum aliis duabus, iisque brevioribus eiusdem argumenti ad Ioannem, & Demetrium Chrysolonae Epistolis, in Parisiensi Georgii Codini Excerptorum de Antiquit. Constantinopolitae edit. A. MDCLV. fol. in medium protulit. Recusae fuerunt etiam inter Byzantinae Historiae Scriptores editionis Venetae Tom. XVIII. p. 81. Latine hanc ipsam Romae, & Constantinopolitae comparisonem Franciscum Aleardum Veronensem A. MCCCCLXIV. convertisse Mabillonius testatur Musaei Ital. Tom. I. p. 98. Vid. plura de Chrysolonae apud Christian. Frid. Boernerum in Libro de Doctis

Hominibus Graecis, Lipsiae MDCCCL. 8. pag. 1. seqq.

II. pag. 19. b. Sequitur altera eiusdem Epistola, Romae itidem scripta, cum hoc titulo: Μαννὴλ Χρυσολωρᾷ Ἰωάννη Χρυσολωρᾷ χαίρειν. Manuel Chrysolonae Ioanni Chrysolonae bene valere. Inc. Ε'μοὶ τε ἡδὴ ὡς ἐμελλεν ἡ Ρώμη φαίνεσθαι. Def. ἐκδέχομαι δὲ καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἡδὴ διὰ πολλῶν. Ὑγιαίνε. Exstat & haec inter Byzant. Hist. Script. Tom. cit. p. 97.

III. pag. 21. Tertia eiusdem Epistola ita est inscripta: Μαννὴλ Χρυσολωρᾷ Δημητρίῳ Χρυσολωρᾷ ἀνδρῶν ἀρίστῳ, καὶ περιφανέστατῳ χαίρειν. Manuel Chrysolonae Demetrio Chrysolonae, omnium optimo, ac ornatissimo bene valere. Inc. Ἀῤῥα δύνασαι πιεθεῖσαι περὶ ἐμοῦ, Def. μᾶλλον θαυμάζειν τε, καὶ περιπλήονος ποιεῖσθαι. Ὑγιαίνε. In hac Epistola, Romae itidem data, se multum vetustis statuis delectari significat. Edita est l. c. p. 98.

IV. pag. 23. Epistola Themistoclis ad Chrysippum, quem proposita cornicis fabula, alienis splumas amittentis, cohortatur, ut corporis, & opum studium ad meliorem sui partem, animum videlicet excolendum, transferat. Inc. Ε'πειδὴ σωφροσύνης παρὰ τῷ μῦθῳ τετίμηται. Def. θνητὰ καὶ πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ἡμετέρα. Longe recentius Commentum hanc esse Epistolam sub nomine Themistoclis ad Chrysippum, quadragesimam inter Epp. Theophylacti Simocatae, iam animadvertit Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. 10. Tom. I. p. 430.

V. pag. ead. b. Hanc excipit exiguum quoddam fragmentum hoc praefixo titulo: Φιλομαζέστατον ζῶον, Discendi cupidissimum animal. In quo quidam Nicius, Hermagori filius, elephantis docilitate proposita, illius exemplo, ut ad bonam frugem se recipiat commoneatur. Inc. Φησὶ τὸν ἐλέφαντα. Def. τῇ σῇ γὰρ κακίᾳ τὰς ἐκείνου ἀρετὰς καθυβρίζει.

VI. pag. 24. Quarta tandem occurrit Manuelis Chrysolonae Epistola, cui titulus: Πρὸς Πάλλαντα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῷ ἰδίῳ ἀδελφοῦ Μαννὴλ παραμυθητικὸς Ad Pallantem de morte sui fratris, Manuelis consolatoria. Quae quidem Epistola docta, disertae, elegans, atque ex intimis philosophiae adytis deducta est; & quoad nobis multa adhibita diligentia innotuerit, inedita adhuc in Bibliothecae pluteis delitescit. Eam ideo totam in vulgus dare constitueramus, sed quum nimis proluxa sit, nihilque ad historiam amplificandam conferat, mutato consilio eius

S 2

tan-

(1) Quam Franc. Philadelphus sibi matrimonio iunxit Theodorum Chrysolonam, eam non Manuelis nostri, ut bene molit, de quibus vide Boernerum l. c. p. 19. Iovii fide in elogio Philophi. p. 30. perperam tradiderunt, sed huius Ioannis Chrysolonae, Manuelis adfinis, filiam fuisse patet. Ipse enim Philadelphus Epp. Lib. XI Ep. LII. p. 82. & Lib. XXXVII. Ep. II. p. 161. b. focerum suum Ioannem Chrysolonam, equitem auratum, & eruditissimum virum appellat. Se autem in ipsius domum Constantinopoli fuisse receptum, Graecarum litterarum doctrinam ab ipso eruditum, cum filia eius Theodora matrimonium iniivisse, eandemque anno circiter MCCCXXVII. sexdecim tunc annos natam, in Italiam secum deduxisse testatur Epp. Lib. I. Ep. II. & IV. p. 1.

(2) Praeter Ioannem, de quo iam diximus, Demetrium quoque Chrysolonam, qui in aula Manuelis Imp. summa floruit auctoritate, adfinitate coniunctum habuit Manuel Chrysolonae. Vid. Rob. Gerium in Appendice ad Guil. Cave Hist. Lit. p. 519. seqq. Fabricium Biblioth. Graec. Tom. X. p. 394. Hodiernum de Graecis Illustribus linguae Graecae Instauratoribus Lib. I. Cap. II. p. 54.

(3) Pallas Strozza, Onuphrii filius, Manuelem in Graecis litteris audierat. V. de quae ex Vita eiusdem Strozzae a Vespasiano Florentino conscripta iam protulimus Specim. Litterat. Florent. Tom. I. pag. 71. seqq.

tantum initium speciminis loco proferimus¹.

Μαννὴλ Χρυσολωρᾶς Πάλλαντι Ονοφρίῳ, τὸ συμβεβηκὸς γενναίως φέρειν.

Ἐπεὶ δὲ πᾶς βίος ἡμῶν ἐν ἡδονῇ ἔστι λύπη διασείνεται, καὶ ἐκ ἑστέρας σχεδὸν ὑδέναι καιρὸν εὑρεῖν, ἐν ᾧ μὴ χαίρομεν, ἢ ἀλγύμεν· καὶ γὰρ καὶ τὸ ἐλπίζειν, ἢ φοβεῖσθαι κατὰ τὸν χρόνον μόνον ἐκείνων διαφέρει φιλέντων, ἂν ἀληθῶς εἴη, καὶ τὸ ἐν εἶναι βελομένων, ἀλλήλοις συνήδεσθαι, καὶ συλλυπεῖσθαι. Ἐπὶ δὲ τὸ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν, ἢ λυπεῖσθαι φιλίαν ποιεῖ, ἀνάγκη τὸτο δῆπου καὶ παρέπεσθαι ἐκείνῃ. Τὸ μὲν ἐν ἐν πᾶσι, καὶ τοῖς μικροτάτοις ἀπλῶς τὸτο γίνεσθαι, ἢ βραχυτύχῃ, καὶ ἡ διαφορὰ τῶν αἰσθησέων παραιρεῖται· ὑπερὶ καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ σώματος, κατὰ διαφόρους τόπους γινόμενης ἀμυδρᾶς ἀνίας, ἢ ἡδονῆς συμβαίνει. Ἐν δὲ τοῖς μέιστοις, καὶ κυριωτέροις, ὥσπερ ἐν ἐκείνῳ, ἀδύνατον μὴ συνδιατίθεσθαι τὴν κατὰ φιλίαν ἡνωμένους.

Δυσὸν τοίνυν, ὡς εἶπον, ἡδονῆς καὶ λύπης κοινωνίας, ὥσπερ τινων ἀναγκαίων γνωρισμάτων τῇ φιλίᾳ παρεπομένων, ἐπὶ καὶ τὸτο θεωρῶμεν· ὅτι τῆς μὲν σώφρονος ἡδονῆς ἐκ ἀνάγκης μόνον παρέρχεται τοῖς φίλοις συναπολαύειν, ἀλλὰ καὶ συμπράττειν δίκαιον, ὅπως ἐκείνοις παραμένει καὶ μὴ παρῆσαν δὲ, ὅπως αὐτοῖς ἐγγίνεται, προνοεῖσθαι. Τῆς λύπης δὲ ἐκείνοις κοινωνῶντας παρεῖσθαι δίκαιον, αὐτὲς τε καὶ ἡμεῖς ταύτης κατὰ τὸ δύνατον λυεῖν. Ἀλλὰ τὸ μὲν συνήδεσθαι, ἢ συλλυπεῖσθαι καὶ συναλγεῖν, αἰσθημένοις μόνον τῷ ἡδέος, ἢ ἀναρῆ, ἀναγκαίως καὶ αὐτομάτως ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν φύσιν συμπαιδείας γίνεται, καὶ διὰ τοῦτο παντὸς ἂν εἴη. Τὸ δ' ἐαυτὸν, ἢ ἄλλους παραμυθεῖσθαι, τὸτο ἡδὴ λόγος καὶ λογισμῶν καὶ μετρίων δεῖται· μάστιγας ὅταν μὴδὲ τὰ τῆς συμφορᾶς μέτρια τύχη.

Ἐγὼ τοίνυν κατὰ τὰς τῶν φιλέντων νόμους συγχάριον σοι πρότερον τοῦ τοιοῦτον ἀδελφὸν ἔχειν, καὶ ταύτην τὴν ὠφέλειαν καὶ ἡδονὴν εὐχόμενός σοι τηρεῖσθαι παρὰ τοῦ Θεοῦ, νῦν ἀκούσας αὐτὸν τεθνήσκει, εὐθύς μὲν ἐπὶ τῆς ἀκοῆς πληγῆς, ἔπαυον καὶ τὴν τῶν φίλων καὶ οἰκείων, εἰς ὀλοφύρμους καὶ δάκρυα παραχρήμα ἐξηνέχθην. Ἐπειτα λογισμῶν περὶ τῆς συμφορᾶς, οὐκ ἀφαίρεσιν ἀνίας τὸν λογισμὸν εὕρισκον, ἀλλὰ προσθήκην. Εἰσέει γὰρ με, καὶ τὸ σὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν γονέων πάθος, καὶ ἐκ αὐτῆς ἀναγκάζομαι φιλεῖν, καὶ δι' αὐτῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ σέ. Ἐνεθυμώμην ἔν, τίνα μὲν ἐκείνους ψυχὴν ἔχειν εἰκός, τίνα δὲ σε, τὰς μὲν τοιοῦτον εἶδον, σὲ δὲ ἀδελφὸν τοιοῦτον ἀποβαλόντας· καὶ σὲ δὲ ἐνεθυμώμην, καὶ διὰ τὸν τετελευτηκότα μόνον ἀλγεῖν μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῶν γεννησαμένων λύπην. Ἐπὶ δὲ πρὸς τοῦτο ἐλογίζομαι, ἐκείνῳ μὲν κάλλος καὶ νεότης καὶ ἀρετὴν, τῶν δὲ πολιῶν ἡδὴ καὶ γῆρας καὶ φιλοσοργίαν, καὶ τὸ ἐπὶ δυσὶν ἀγκύραις, σοὶ τε καὶ ἐκείνῳ πρότερον αὐτῶν ὁρμῶντας, νῦν ἐπὶ σοὶ μόνῳ σαλεύειν· ὥς τε μὴ μόνον ἐπ' ἐκείνῳ κόπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ σοὶ τοῦ λοιποῦ τρέμειν· ταῦτα δὲ σε αὐτῶς

(1) Quamplures eiusdem Chrysolorae Epistolae, ad illustres viros datas, existare Mss. in celeberrimis Italiae bibliothecis testatur Boernerus l. c. p. 22. (cui tamen ignota fuit haec, ad Stroziam exarata) ac praecipue in Vindobonensi (Vid. Dan. Nesselii Catalog. Biblioth. Caes. P. IV. p. 131.) in Lugduno-Batava ex Bonaventurae Vulcanii Legati (Vid. Catalog. Biblioth. Lugd. Batav. p. 344. 345. 349.) & alibi, ut ex Biblioth. Biblioth. Mon-

δῶντα, ἀνίστασθαι· ὥς τε σοὶ πολλὰ χόδον τὸ πένθος, καὶ τὴν κατὰ φύσιν ἐγείρεσθαι, κ. λ.

VII. p. 48. Gregorii Theologi Oratio prima de Pace, sive ad Monachos reconciliandos post silentium Sermo. Haec quidem inscriptio, & auctoris nomen initio deest, unde nec nos Graece adtulimus: sed tamen ita esse inscribendum docent verba fini subiecta: Τέλος τοῦ εἰρηνικοῦ πρώτου λόγου ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων, μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ παρυσίου τοῦ πατρὸς. Inc. Λύει με τὴν γλῶτταν ἡ προθυμία. Def. ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν ὑπερχέσης, ἐν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

VIII. pag. 60. Τοῦ αὐτοῦ Gregorii τοῦ Θεολόγου εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰσὶν ἐποιήσαμεθα οἱ ὁρθόδοξοι, εἰρηνικὸς δεύτερος. Δογματικὸς περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. Eiusdem Gregorii Theologi in consensum, quem post seditionem inivitimus orthodoxi, alter Sermo de Pace. Dogmaticus de Sancta Trinitate. Inc. Θερμὸς ὁ ζῆλος, πρὸς τὸ πνεῦμα. Def. νῦν τε καὶ ὑσερον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

IX. pag. 67. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. Tertius de Pace Sermo, habitus Constantinopoli super contentione populi ob Episcopos quosdam inter se disputantes. Inc. Εἰρήνη φίλη τὸ γλυκὺ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Def. νῦν τε καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Vid. Operum Gregorii Theologi Tom. I. p. 190. 205. & 213.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat foliis scriptis 76.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

PERICOPAS continet Evangelicas, Dominicas, & Festis diebus, prout in Ecclesia Graeca cantari solent, adcommoatas, cum musicis notis interlinearibus, & adcentibus, quos vix necesse fuerit addere, nisi illorum amplecti sententiam velimus, qui ipsos dicunt ad syllabas non quidem cantandas, nec tamen simpliciter legendas, sed modulandas, in primis in templis, & scholis adhibitos fuisse, ita ut illae maiores notae musicae, hae minores sint, quemadmodum & duplex est in Ebraico Codice adcentuum genus, sive musicarum notarum. Incipiunt, ut in aliis Codicibus observavimus, ab Evangelio Ioannis, cui praefixus titulus cynnabari scriptus, & aureo circumdatus ornamento, ita habet: Τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Sancta & magna Dominica Paschatis Evangelium secundum Ioannem. Primae Le-

tesalconi eruitur Tom. I. p. 200. 235. 266. &c. Nic. Comnenus Papadopolus in Historia Gymnasii Patavini p. 16, mentionem facit Epistolae Chrysolorae a Michaeli Margunio editarum Anno MDLXXX. at quum neque haec, neque alibi, ac praecipue in Romanis bibliothecis, litteris ad amicos datis, reperire ipsas poterimus, an haec ad Palanthem Stroziam inter eas adnumeretur, prorsus ignoramus.

Bionis initium: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Vbi animadvertendum est initio huius Evangelii cum in hoc, tum in II. & XXXI. huius Plutei Codd. legi, καὶ χωρὶς αὐτῶ ἐγένετο ὁ λόγος ἐν ᾧ γέγονεν. Ex hoc Evangelista lectiones desumuntur singulis legendae feriis, atque Dominicis, a Paschate ad Pentecosten occurrentibus, tribus tantum diebus exceptis, nempe feria tertia post Pascha, Dominica tertia, ac die Ascensionis, quibus aliunde Evangelicae lectiones suppeditantur. Haec prima Evangelicarum pericoparum pars clauditur unica Matthaei lectione, feria secunda post Pentecosten recitanda, cuius ultima verba sunt: ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

II. pag. 59. Secunda Evangeliorum pars ex Matthaeo tota desumitur, titulumque eodem, ac superior caractere & ornatu praefert: Σάββατον α' μετὰ τὴν Πεντηκοστήν, εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Sabbato primo post Pentecosten, Evangelium secundum Matthaeum. Et ex hoc Evangelista tres ac triginta pericopae adferuntur, septem ac decem totidem sabbatis, sexdecim vero totidem Dominicis post Pentecosten numeratis legendae. Prima igitur inc. Εἶπεν ὁ κύριος, τῷ αἰτηνῇ σε δίδω, κ. λ. Ultima def. ἐν ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

III. pag. 88. Sequitur tertia pars pericoparum, quas Lucas Evangelista suppeditat, eodem ordine, quo superiores Matthaei, dispositas, sabbatis nimirum, ac Dominicis tantum adcommoatas. Harum prima, addito titulo, Σάββατον πρῶτον, εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, Sabbatum primum, Evangelium secundum Lucam, inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναὺν, κ. λ. numeranturque triginta quinque, quibus in fine quatuor ex Matthaeo subnectuntur, prima pro Dominica XVII. quam vocant τῆς Χαναναίας, altera pro Dominica τῆς ἀποκρίσεως, reliquae duae pro sabbato ac Dominica τῆς τυροφάγῃ recitandae, quarum postrema, huic tertiae lectioni finem imponens, def. ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

IV. pag. 123. Quarta denique Evangelicarum lectionum pars a Marco initium sumit, eique titulus praepositus: Σάββατον α' τῶν νηστειῶν, καὶ μνήμη τῆς ἀγίας μάρτυρος Θεοδώρου, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Sabbato primo Ieiuniorum, & commemoratio sancti martyris Theodori, Evangelium secundum Marcum. Novem sunt huius Evangelistae pericopae, quarum prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι, κ. λ. Nona, quae Dominicae quintae τῶν νηστειῶν destinatur, definit: καὶ δεῖναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Huic succedit Ioannes, Evangelia sabbati καὶ Λαζάρου, ac Dominicae τῶν βαλίων suppeditans. Tum maioris hebdomadae feria secunda, tertia, quarta, & quinta suas ex Matthaeo pericopas desumunt, quibus duo καὶ νηπτήριος ἀναγνώσματα ex Ioanne adiciuntur. Haec duodecim quae vocantur

τῶν ἀγίων παθῶν (nimirum Dominicae passionis) Evangelia excipiunt, quinque ex Ioanne, quatuor ex Matthaeo, duo ex Marco, unum ex Luca depromptum. Et haec quidem omnia ad feriam quintam maioris hebdomadae pertinent. Succedit ἀγία παρασκευή, eique Evangelicae lectiones quinque assignantur. Primas quatuor, totidem diei horis respondentes, nimirum Primae, Tertiae, Sextae, & Nonae, quatuor praebent Evangelistae, quintam Vesperis destinatam Matthaeus, idem, qui binas etiam sabbato sancto suppeditans, quartae lectionis ita finem facit: καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ὥς τῆς συντελείας τοῦ αἵματος, ἀμήν.

V. pag. 207. Sequitur Menologium, nempe Evangelia diebus aliis Deo, Sanctisque eius dicatis adcommoatas, a prima Septembris ad ultimam Augusti ordine disposita. Prima lectio, cui titulus praedit, Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκης, καὶ μνήμη Συμεὼν τῷ Στυλίτῃ, εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, Mense Septembris, die prima, initium indictionis, & commemoratio sancti Symeonis Stylitae, Evangelium secundum Lucam, inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ναζαρέτ, κ. λ. Ultima hunc titulum habet: Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. εἰς τὰ κατὰ γένεσιν τῆς τιμίας ζωῆς εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Mense eodem (nempe Augusto) die XXXI. in depositionem venerabilis cinguli (sanctissimae Deiparae) Evangelium secundum Lucam. Quae quidem lectio quum eadem sit, atque illa, quae legitur octava Septembris εἰς τὸν ὄρθρον, haec omittitur. Huius enim Codicis solemne est, ubi eadem lectio rursus occurrat, brevitate gratia locum, ubi primum adlata fuerit, tantummodo designare. Ultima erant Evangelia ἐωθινὰ ἀνασάσιμα undecim, ea nimirum, quae ex universa historia Resurrectionis Christi, prout a quatuor simul Evangelistis comprehenditur, deducta, singula singulis Dominicis diei maturinis legebantur. Sed ex hisce duo tantum supersunt, & tertiū initium, reliqua mutilato fortasse Codice perierunt. Character uncialis, oblongus & erectus est, nec reclinatus ad dexteram, vel sinistram, cuius quidem specimen damus Tab. III. n. VIII. Accentus & spiritus plerumque negliguntur, quia non diu erat, quum in vulgaribus libris adscribi coeperant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori quadrato Sec. IX. eleganter, & uncialibus litteris scriptus. Constat fol. 261.

EUSEBIVS KATA PHILOSTRATOU

EUSEBIVS CONTRA
PHILOSTRATVM.

Titulus ita reddendus.

Eusebii contra Hieroclem ; Anonymi super scribendis Epistolis, Orationibus, & Versibus Institutio, Philosophiae Compendium, & in plurimos Platonis Libros Scholia ; Herodiani de Orationis partium declinatione ; Pbyronicbi Atticarum vocum, & nominum delectus.

COD. I. pag. I. **E**Τσεβίε τῷ Παμφίλῳ πρὸς τὰ ΧΧΙΙ.

ὑπὸ φιλοφράτου εἰς Ἀπολλώνιον, διὰ τὴν Γερουλίαν παρακληθεῖσαν αὐτὴν τε καὶ τοῦ Χριστοῦ σύγκρισιν. Φύλλα κζ'. *Eusebii Pamphili contra Hieroclem, qui ex Philostrati historia comparavit Apollonium Salvatore nostro Iesu Christo. Folia XXVII. Inc. Α' ρ' ἔν' ὃ φιλότις κακείνῃ σε τῷ συγγραφῆς ἔξιν ἀποθανυμάζειν, ἃ τῷ ἡμετέρῳ σωτήρῃ τε καὶ διδασκάλῳ τὸν Τυανέα συγκρίνων παρεδοξολόγει; κ. λ. Def. pag. 27. ὡς ταυτὶ τὰ συγγράμματα σοφιστικῶς ἀναπεπρασμένα; ὃ πλέον ἐλέγχε, ἃ δεινῆς τ' ἀνδρὸς διαβολῆς, παρὰ τοῖς ἔν' ἔχουσιν ἔμοιγε δοκεῖ περιέχειν. In fine: Τέλος σὺν Θεῷ τῷ παρόντος λόγος. Finis cum Deo praesentis Sermone. Exstat in calce Librorum X. de Demonstratione Evangelica edit. Colon An. MDCLXXXVIII. fol. pag. 511. Hierocles auctor Diocletiano fuit, ut Christianes infestaretur, teste Lactantio de Mortibus persecutorum Cap. XVI. & Libros duos ad Christianos scripsit, ut idem refert Lib. V. Cap. II. Institut. Divinar. quibus praeter alia ostendere voluit, Apollonium vel paria cum Christo, vel etiam maiora fecisse. Primus hunc Eusebii Librum Graece edidit Aldus cum Philostrati Apollonio Ven. MDII. fol. Latine vertit Zenobius Acciaiolus Flor. Ordinis Praedicatorum, praemissa ad Laur. Medicem Epistola, quae versio saepius iunctim inter Eusebii Opera, ad calcem Librorum de Evangelica Praeparatione recusa est. Pagina vero sequenti Codicis scriba haec de se memoriae prodidit: Μετεγράφησαν τὰ παρόντα Γράμματα, ἧτοι ἡ Εὐσεβίου Παμφίλου, ἐν Οὐγεντίαις διὰ χειρὸς ἐμῷ Γωάννη πρεσβυτέρου Ρώσου τῷ Κρητῷ, χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ἐνενηκοσῶ πρώτῳ, μὴνδε Ἀπριλίῳ εἰκοσῇ τρίτῃ. Praesentia scripta, nempe Eusebii Pamphili, Venetiis manu mea presbyteri Ioannis Rosi Cretenfis exarata sunt Anno MCCCXCI. mensis Aprilis die XXIII.*

II. p. 29. Anonymi Εἰσαγωγή περὶ λογογραφίας, ἐπιστολῶν, καὶ εἰχῶν, καὶ ἄρχῃ. *Institutio super Orationibus, Epistolis, & Versibus scribendis, cuius initium. Inc. Πᾶσα λόγου ἰδέα ἐκ μερῶν οὐκ ὁμοῦ συγκρίνεται, ἐννοίας, λέξεως, σχήματος, μεθόδου, κώλων, συνήκης, ἀναπαύσεως, καὶ ῥοῆς, περὶ ὧν μάθοις μὲν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν βιβλίῳ τῷ Εἰρηγόνητος πλατύτερον, καὶ σοφώτερον.*

Εὐταύθα δὲ διδάξομέν σε, ὡς ἐγγχωρεῖ, καὶ μάστιγα κατὰ τὴν σήμερον τιμωμένην λογογραφίαν. Περὶ ἐννοίας.

Εὐνοία τοίνυν ἐστὶ παντὸς λόγου, ἢ ῥητορικῆς, ἢ φιλοσοφίας· ῥητορικὴν λέγω τὴν σαφῆ, καὶ κοινὴν, φιλόσοφον τὴν σοφὴν, ἃ ἐπιμνησμένη, καὶ περὶ Θεῶν, καὶ θείων πραγμάτων, καὶ φυσικῶν, ἡτοι περὶ σοιχείων, ἢ ζωδιῶν, ἢ φυτῶν, καὶ τῶν τοιούτων διαλαμβάνουσιν. Ῥητορικὴ δὲ ἐστὶν ἡ τοιαύτη· Πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις ζήτησις τυχρὴν, εἰ δὲ ὀρύξαι τὸν ἱσθμὸν τὸν ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ Ἰῶν Ρωμαιοῦν; Ὁ συμβουλευὼν ἔν, ὅτι δὲ ὀρύξαι, προσφῆς πάντως τὸτο κεφάλαιον, Περὶ τῆς ὀρύξεως· κεφάλαια γὰρ τὰ τοιαῦτα ἢ ῥητορικῇ ὀνομάζει, εἴποι ἕως, κ. λ. Def. Ὅτι δὲ ἀμφοτέρω ἔχειν τὴν περιόδον, καὶ εὐρυθμὸν εἶναι, καὶ συνεστραμμένην, καὶ πρὸς τούτοις τὸ σύντομον. In fine: Τέλος τῶν περὶ λογογραφίας εἰσαγωγῶν, καὶ ἐπιστολῶν, καὶ εἰχῶν. *Finis institutio- num super scribendis Orationibus, Epistolis, & Versibus.* Auctor valde recens est; memorat enim praeter alios plurimos Pfellum, Byzantinum fuisse, ex ipsius verbis conicias, quae initio Institutionis mox retulimus, πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις. Nihilominus doctus est, & nisi editus sit, quod me prorsus later, publica dignum luce existimarem.

III. pag. 51. Anonymi Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας. *Philosophiae compendium. Inde alius statim titulus: Σύνοψις τῆς λογικῆς πραγματείας. Synopsis dialecticae facultatis. Inc. Ὅσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες πρώτον μὲν τὰ σοιχεῖα μαυθάνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν σοιχείων εἰς τὰς συλλαβὰς μεταβαίνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν συλλαβῶν εἰς τὰς λέξεις μετέρχονται, ἕως οἱ τῆς φιλοσοφίας μετιόντες τὸ ὅργανον, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων τὰς κατηγορίας παιδεύονται, ἀπὸ δὲ τῶν ἐπὶ τὸ περὶ ἐρμηνείας χωρῶσιν, ἀπὸ δὲ τῆς περὶ ἐρμηνείας ἐπὶ τὰ σχήματα φέρονται. Οἶον· γὰρ τίνα σοιχεῖα, αἱ δέκα κατηγορίαι εἰσὶν, ἀπλᾶί τινες ὅσαι φωναὶ καὶ διεξευγμέναι, καὶ μόνον καὶ ἑαυτὰς θεωρούμεναι ἢ ὅσια, τὸ ποσόν, τὸ ποιόν, τὸ πρὸς τι, τὸ πᾶ, τὸ πότε, τὸ ποιεῖν, τὸ πάσχειν, τὸ κεῖσθαι, τὸ ἔχειν, ἃ τὰ ὑπ' αὐτὰ τε ὄντα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὑποδιαιρέμενα, ὅσων, τὸ σῶμα, τὸ ἀσώματον, τὰ ἔμψυχον, τὸ ἀψυχον, τὸ αἰσθητὸν, τὸ ἀναίσθητον, τὸ ζῶον, τὸ ζώον, τὸ ζώον, τὸ λογικόν, τὸ ἄλογον, τὸ θνητὸν, τὸ ἀθάνατον, ὁ ἀνθρωπος, ὁ ἵππος, ὁ βῆς, καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη. Ὅσα τε ὑπὸ τὴν ὁσίαν, καὶ ὅσα ὑπὸ τὰς λοιπὰς τῶν κατηγοριῶν ἀναφαίνεται, μυρία τε ὄντα τῷ πλήθει, εἰ καὶ μὴ ἀπειρα, ἀλλὰ δυσεξεύρετα· ταῦτα μὲν γὰρ ἀπλᾶί φωναὶ, καὶ φάσεις, ἃ ὅροι προσαγορεύονται, ἀπλᾶί μὲν φωναὶ, ὡς ἀσύνθετοι, φάσεις δὲ, ὡς μέρη καταφάσεων, ἢ ἀποφάσεων, κ. λ. Def. pag. 83. Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ τὴν συλλογιστικῶς κειμένων συλλογισμῶν, ὡσαύτως εὐρήσεις, καὶ τὰτ' ἐστὶ τῶν περὶ τὸ διαλεκτικῶν εἶδος ἐνησηκμένων τὸ ἰσχυρότατον, ἐρώτησις, ἀντίφασις, καὶ τῷ ἐναντίῳ τῆς ἀποκρίσεως ἐκ τῶν λημμάτων κατασκευῇ. Εἰ μὲν τὸ ἀληθὲς τῆς ἀντιφάσεως μέρος, ὁ ἀποκρινόμενος εἴποι, δι' ἐτέρων ἀπατηλῶν λημμάτων εἰς ψεῦδος ἐκ-*

φύραμα· εἰ δὲ τὸ ψεῦδες, αὐτόθεν διὰ τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς διελέγχεται.

Περὶ ἐννοίας.

Εἴχεις ἰδὲ ἃ πάντα τὰ εἶδη τῶν συλλογισμῶν, ἀληθῶν τε καὶ ψευδῶν ἐν ἐπιτόμῳ, τὰ ὑποδείγματα εἰς συνασπισμὸν μὲν τῷ ἀληθῆς, ἀποτροπὴν δὲ τῷ ψεῦδες.

Εἴχεις τῆς ὅλης ὁργανικῆς φιλοσοφίας εὐσύντοπον τὴν παράδοσιν. Εὐτεῦθεν καὶ ἀριθμῶν ἀναλογίαι, καὶ μελῶν συμφωνίαι, καὶ μεγεθῶν συμμετρίαι, ἃ αἱ τῶν πλανητῶν ἀστέρων ἐφήμεροι διαστάσεις, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἐπὶ ἡμῶν πᾶσαι, καὶ τεχνικᾶς μεθοδεῖται ἀπλανῶς τοῖς παλαιῶς ἐξευρέθησαν. Ὡς οἱ γε τῆς περὶ τὴν φιλοσοφίαν ἐρμημένοι χωρὶς, πείραν μὲν πάντως, ἐπιστήμην δ' ἢ πάντως σὺν ἀσφαλείᾳ ἐκτίσαντο· ὁ δὲ εὐτεῦθεν ὡς ἐκ τινος ὁρμητηρίου κινούμενος, ὀλίγον μὲν πρώτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα ἑρῶς ἐκτείνει κάρην, καὶ ἐπὶ χθονὶ ποδὸς ἵχνος, ταῖς τῶν λογισμῶν ἀπλανέσι, καὶ ἀναγκαστικαῖς ὁδηγίαις οἷός τε ὦν, ἐπιστήμην πᾶσαν, καὶ τέχνην ἱκνηλατεῖν. Τέλος. Huic quoque Libro idem Ioannes Rosus subscriptionem sequentem subiecit: Μετεγράφησαν ἃ ταῦτα διὰ χειρὸς ἐμῷ Γωάννῃ ἱερέως Ρώσου τοῦ Κρητῷ, χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ἐνενηκοσῶ πρώτῳ, μὴνδε Ἰουλίῳ ἐβδόμῃ, Οὐγεντίαις. *Exarata sunt etiam haec manu mea Ioannis sacerdotis Rosi Cretenfis, anno MCCCXCI. mensis Iulii die VII. Venetiis.*

IV. pag. 85. Sequuntur item Anonymi Scholia in XXXII. Platonis Libros, quorum titulos eodem ordine, quo iacent in Codice, in medium duximus proferendos. II vero sunt, α'. Τὰ εἰς Εὐθύφρονα σχόλια. β'. Τὰ εἰς τὴν Σωκράτους ἀπολογίαν. γ'. Τὰ εἰς τὸν Κρίτωνα. δ'. Τὰ εἰς τὸν Φαῖδωνα. His autem Scholiis quum praemittatur Epigramma, sententiam Panaetii Stoici, quem frustra dialogum hunc Platonem abudicasse tradunt, eleganter refellens, illud heic subicere placuit, licet addit in Anthologia Cap. XLIV. p. 94.

Εἴ με Πλάτων ὁ γράψας, ὅσω ἐγένοντο Πλάτωνες. Σωκρατικῶν ὁρῶν ἄνθεα πάντα φέρω. Ἀλλὰ νόθον μ' ἐτέλεσε Παναίτιος· ὅς ῥ' ἐτέλεσε καὶ ψυχὴν θυγῆν, καὶ μὲ νόθον τέλειται. *Sine Plato non scripsit, duo fuerunt Platones, Socraticorum colloquiorum flores omnes fero.*

Sed corruptum me fecit Panaetius. Qui sane ausus est

Et animam mortalem, & me notum facere.

ε'. Τὰ εἰς τὸν Κρατύλον. ζ'. Τὰ εἰς τὸν Θεαίτητον. η'. Τὰ εἰς τὸν Σοφιστὴν. θ'. Τὰ εἰς τὸν Πολιτικόν. ι'. Τὰ εἰς τὸν Παρμενίδην. ια'. Τὰ εἰς τὸν Φίληβον. ιβ'. Τὰ εἰς τὸ Σμπόσιον. ιγ'. Τὰ εἰς τὸν Φαῖδρον. ιδ'. Τὰ εἰς τὸν α' Ἀλκιβιάδην. ιε'. Τὰ εἰς τὸν β' Ἀλκιβιάδην. ις'. Τὰ εἰς τὸν Ἰππαρχον. ιζ'. Τὰ εἰς τὰς ἑρᾶς. ιη'. Τὰ εἰς τὸν Θεάγην. ιθ'. Τὰ εἰς τὸν Χαρμίδην. ιθ'. Τὰ εἰς τὸν Λάχητα. κ'. Τὰ εἰς τὸν Λύσιον. κα'. Τὰ εἰς τὸν Εὐθύδημον. κβ'. Τὰ εἰς τὸν Πρωταγόραν. κγ'. Τὰ εἰς τὸν Γοργίαν. κδ'. Τὰ εἰς τὸν Μένωνα. κε'. Τὰ εἰς τὸν μείζονα Ἰππίαν. κς'. Τὰ εἰς τὸν Ἐλάτωνα. κζ'. Τὰ εἰς τὸν Ἰῶνα. κη'. Τὰ εἰς τὸν Μενέξενον. κθ'. Τὰ

εἰς τὸν Κλειτοφῶντα. λ'. Τὰ εἰς τὴν α' πολιτείαν. λα'. Τὰ εἰς τὴν δευτέραν πολιτείαν. λβ'. Τὰ εἰς τὴν τρίτην πολιτείαν.

Quis istorum scholiorum auctor sit, omnino ignoramus; quum nihil lucis adferat magnus Fabricius in Platone Biblioth. Graecae Lib. III. C. 3. Tom. II. p. 63 Olympiodorum Platonis Dialogos Mss. exstare refert: alios tamen habet Bibliotheca Veneta. Quare non iniucundum erudito lectori fore putamus, primi saltem, & ultimi Capitis scholia speciminis loco proferre; omnia licet integra in nupera Platonis operum editione, quam Batavi parant, brevi in lucem proditura sint.

Α'. Εἰς τὸν Εὐθύφρονα.

α'. Δίκη. Ἡ ὑπὲρ ἰδιωτικῶν ἀδικημάτων.

Γραφή. Ἡ ὑπὲρ δημοσίων.

β'. Πιτθεύς. Δῆμος Αἰγυθίδος Ἀθήνησιν, ἐξ οὗ οὗτος.

γ'. Ἀτεχνῶς. Παντελῶς, ἀπλῶς, ἢ καθάπερ ἰσχυρῶς, ἢ τελῶς. Οἱ δὲ ἐν ἴσῳ τῶνόντι, καὶ ἀληθεῖς. Οἱ δὲ δηλῶτος παράπαν, καὶ καθόλου κατ' ἀλήθειαν.

δ'. Α' φ' ἐστὶν. Ἐπὶ τῶν ἐν δυνάμει γινόμενων, καὶ πρώτης ἀδικούντων τοὺς οἰκείους· ἐπεὶ ἔθος ἦν τῇ ἐρίᾳ πρώτη τῶν ἄλλων θεῶν θύειν· φέρεται δὲ τις καὶ περὶ αὐτῆς μῦθος τοιοῦτος. Μετὰ γὰρ τὸ καταλυθῆναι τὴν τῶν Τιτάνων ἀρχὴν, φασὶ τὸν Δία τὴν βασιλείαν παραλαβόντα ἐπιτρέψαι τῇ ἐρίᾳ, λαβεῖν ὅτι ἂν βέλοιο· τὴν δὲ τὴν παρθεναίαν αἰτήσασθαι καὶ τὰς ἀπαρχὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλως. Α' φ' ἐστὶν. Μετενέμεται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρωμένων· ἔθος γὰρ ἦν τῇ ἐρίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι· ἢ α' φ' ἐστὶν, ἡτοι ἀπὸ τῶν οἰκειοτάτων· ἐστὶν γὰρ ἡ οἰκία.

ε'. Πελάτης. Πελάτης, ὁ ἀντιστροφῶν, καὶ ὑπηρετῶν, καὶ προσπελάζων ἀπὸ τῆς πέλας, ἡτοι ἐγγὺς ἐκαλεῖτο, ὁ δὲ ἐνδείων προσίων, μίσθιος δὲ ὁ ὑπηρετῶν.

ς'. Εἰρηγητῆ. Τῷ τὰς νόμους ἐξηγούμενῳ.

ζ'. Αὐτοσχεδιάζοντα. Ἐκ τῆς αὐτομάτου καὶ προχείρου λέγοντα χωρὶς αἰτίας.

η'. Λάχε. Κλήρη γὰρ εἰσῆγον τὰς δίκας δι' εὐταξίαν.

θ'. Σχολῆς. Ἐπὶ τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς λεγομένης εὐκαιρίας.

ι'. Ἰ'να δέος. Ἰ'να γε δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς, ἐπὶ τῶν κατὰ φόβον ἐπιεικῶν εἴρηται δὲ ἐκ τῶν εἰσὶν κυπρίων. Ζῆνα δὲ τὸν βέξαντα, ἃ δὲ τὰδε πάντ' ἐφύτευεν, οὐκ ἐθέλειν εἰκεῖν· ἴν' γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

ια'. Χαμαί. Οὐ μὴ χαμαὶ πῆχον ἐπὶ τῶν διακενῆς ἄθεν λεγόντων, ἀλλ' ἐπιτυγχανόντων.

ΑΒ'. ΤΑ Εἰς τὴν ΤΡΙΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ.

α'. Τί δὲ δῆ. Ὅτι δὲ τὸς φύλακας πάντων φοβερῶν ἀνηκέστες εἶναι, εἰ μέλλοιεν ἀνδρεῖοι κατῆλθαι.

β'. Ἐνέρες. Ἐνέρες, νεκρὸς ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἔρᾳ, ὅ ἐστιν ἡ γῆ, κεῖσθαι. Ἀλίβαντας δὲ τὸ πῦρ ἐν ἡμῶν εἶναι μυθεύονται διὰ τὴν τῆς λιβάδος ἀμεθεσίαν τῶν νεκρῶν.

γ'. Σχολῆ ἂν. Ἀντὶ τῆς ὑδαμῶς· ἀπὸ κοινοῦ

νὴ δὲ τὸ σχολῇ ἂν ἐαυτὸν ἐπιπλήξειεν, ὃ μόνον
Φησὶ τὴν ἄλλαν ὃ κωλύσει, ἄλλα καὶ ἐαυτὸν.

δ'. Φιλογέλωτος. Οὔτι φιλογέλωτος οὐ δεῖ
εἶναι.

ε'. Ἰππογέλωτος. Ταῦτα πρὸς τὸν Ἀδείμαντον
ὁ Σωκράτης λέγει, τῇ συνήθει χρώμενος εἰρωνείᾳ.

ς'. Ἀλήθειαν. Οὔτι ἀλήθειαν χρὴ περὶ πολ-
λοῦ ποιῆσθαι αὐτὸς.

ζ'. Τί δαὲ σωφροσύνης. Οὔτι καὶ σωφροσύνης
δεήσει αὐτοῖς.

V. pag. 146 Calligraphus quamdam recen-
sionem facit opusculorum, quae ipse descri-
psit, hisce verbis:

Μεταγράψαν δὲ ταῦτα Οὐγεντίας, Θεῶ
χάρει, ἦτοι,

α'. Εὐσεβίᾳ τῇ Παμφίλῳ πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλο-
στράτου.

β'. Νικηφόρῳ Γρηγορᾷ ἐξηγήσεις εἰς τὸν περὶ
ἐνυπνίων.

γ'. Ἀετίῳ Ἀ' λέντος Ἀ' ντιοχέως περὶ ἀνθολο-
γίων.

δ'. Φρυνίχῳ ἐκλογαὶ Ἀ' ττικῶν ῥημάτων, καὶ
ὀνομάτων.

ε'. Ἀ' θηναγόρῳ Ἀ' θηναίῳ περὶ ἀναστάσεως.

ς'. Ἡ' ρωδιανοῦ κατὰ κλίσειν παντὸς τοῦ λόγου
μερῶν.

ζ'. Φρυνέτῃ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν.

η'. Εἰσαγωγή περὶ λογογραφίας, ἐπιστολῶν,
καὶ εἰχών.

θ'. Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας.

ι'. Καὶ τὰ εἰς τὸν Εὐθύφρονα σχολαίαν.

Α' ναλῶμασι μὲν τὴν μεγίστην κυρίῳ ἡμετέρῳ
κυρίῳ Λαυρεντίῳ διμέδιττε, διὰ χειρὸς δὲ ἐμοῦ
Γωάννου πρεσβυτέρου Ρ' ὡς τῷ Κρητῷ, ἀναγ'.
μηνὸς Ἰουλίου εἰκοσῆς.

Transcripta autem haec sunt Veneriis, Deo
gratias, nempe.

1. Eusebii Pamphili contra Philostratum.

2. Nicephori Gregorae Enarratio in Librum
Sinelfi de Insomniis.

3. Aetii Aletis Antiocheni de Florilegiis.

4. Phrynichi Eclogae Atticarum vocum &
nominum.

5. Athenagorae Atheniensis de Resurrectione.

6. Herodiani circa declinationem omni-
um Orationis partium.

7. Phrynici Consideratio Pagana.

8. Institutio super scribendis Orationibus,
Epistolis, & Versibus.

9. Compendium Philosphiae.

10. Et in Euthyphronem (immo in plurima
Platonis Opera) scholia. Summibus quidem
maximi Domini nostri, Domini Laurentii de
Medicis, manu vero mea Ioannis Rosi Cretenfis
presbyteri A. mccccxci. mensis Iulii die xx.

VI. pag. 147. Sequuntur Herodiani tria
Opuscula Grammaticalia, quae quum in
Cornucopia, seu Horto Adonidis edit. Al-
dinae Venetae A. mccccxvi. ubi similia
quaedam sub eiusdem auctoris nomine per-
tractantur, non occurrant, digna quidem
essent, quae in lucem prodirent. Sed quum
eruditorum aequae curiositati satisfacere, ac
brevitatis fines ultra quam par sit, non
praetergredi velimus, primum tantum ex-

hibebimus, ex quo de reliquis etiam quid
fatiendum sit facile conicietur. Hoc igitur
inscribitur: Ἡ' ρωδιανὸς τῶν ζητημένων κατὰ κλί-
σειν παντὸς τοῦ λόγου μερῶν. Herodiani quae-
dam circa declinationem omnium orationis par-
tium. Πολλῶν σφαλμάτων κατὰ κλίσειν δοτικῆς
πτώσεως, καὶ τῷ ὀνόματος, καὶ τῶν μὲν λεγόντων
ταῖς συγγενέσιν, τῶν δὲ τοῖς συγγενέσιν, ἀναγ-
καῖον εἶπεν ὅσα κλιτέον. Οὐτε ἐν συγγενέσιν,
ἐπεὶ μὴ εἰσιν ἡ ὀνομαστικὴ ὁ συγγενής· μόνον γὰρ
τὰ διὰ τῆς εὐ διφθόγγου ἐκφερόμενα ἐπὶ τῆς
ὀνομαστικῆς. ταῦτα τηρεῖται τὴν εὐ διφθόγγον καὶ
ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἷον, ὁ ἰππεύς, τοῖς ἰππεύσι,
καὶ ὁ ἀριεὺς, τοῖς ἀριεῦσιν. Ἐνταῦθα δὲ ἔκκει
συγγενέως, διὰ τὸ ὅτι συγγενέσιν, ἡ συγ-
γενέσιν· μόνον γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν εἰς μὴ λεγόντων
ῥημάτων μετοχαὶ διὰ τῆς εἰ κλίνονται, οἷον, τί-
θημι, τοῖς τίθεσσι, συνίεμι, τοῖς συνίεσιν· ὅτε
ἐν τοῖς συγγενέσιν· ὁ γὰρ εἰσιν ἀπὸ ῥήματος,
ὥστε τίθημι, τοῖς τίθεσσι. Μόνον ἄρα κλιτέον
ταῖς συγγενέσιν, λόγῳ τοιούτῳ· ὅσα τῶν ὀνομάτων
ἐστὶ σύνθετα, παρ' ἑτέρου ὀνόματος συγκείμενα, τὴν
αὐτὴν ἔχει κλίσειν, ὥστε ἐ αὐτὰ τὰ ἑτέρου.
Τοιούτων εἰσιν ἐν τῷ συγγενέσιν παρὰ τὸ γένος συγ-
κείμενα, ὥστε ἀπὸ τῶν γένων ἡ πληθυντικὴ δο-
τικὴ τοῖς γένεσιν γίνεται, ὥτε καὶ ὁ ἀπὸ ὁ συγγε-
νὴς τοῖς συγγενέσιν.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὸ θηλυκὸν τὴν
εὐγενίδα, ἐ συγγενίδα, δέον, ὥστε ὁ εὐγενής,
καὶ ἡ εὐγενής, καὶ ὁ συγγενής, καὶ ἡ συγγενής, κοι-
νῶντες τὸ ὄνομα, ὥστε ὁ εὐτυχής, καὶ ἡ
εὐτυχής, τὸν εὐτυχῆ, καὶ τὴν εὐτυχῆ, καὶ τὴν εὐ-
τυχίδα· ὅδ' ἄρα ἔδει τὴν εὐγενίδα, ἔδει τὴν συγ-
γενίδα, ἀλλὰ μόνον τὴν εὐγενῆ, καὶ συγγενῆ,
καθάπερ ἐ τὸ ἀρσενικόν, ὡς περὶ καὶ μέανδρος,
κρωβύλη τῇ μητρὶ πείθῃ, καὶ γάμει τὴν συγγενῆ.

Ὁμοίως ἀμαρτάνουσιν οἱ τὰ ἡμίση λέγοντες,
δέον τὰ ἡμίση, λόγῳ τοιούτῳ· τὰ τριγενῆ τῶν
ὀνομάτων ἐπὶ τῶν ὑπετέρων διαιρεῖται, οἷον, οἱ
γλυκεῖς, αἱ γλυκαί, τὰ γλυκέα, καὶ οἱ ὀξεῖς,
αἱ ὀξεῖαι, τὰ ὀξεῖα ὥστε ἄρα καὶ οἱ ἡμίση, αἱ
ἡμίση, τὰ ἡμίση, καὶ τὸ ἐνικόν τῷ ἡμίση, ὡς
τὸ ὀξέος, καὶ τῷ γλυκέος. Ἀμαρτάνουσιν ἐν οἱ
λέγοντες τῷ ἡμίση, καὶ τὰ ἡμίση, δέον λέ-
γειν τὰ ἡμίση, καὶ τῷ ἡμίση.

Εἰσιν οἱ σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν, λέ-
γοντες τῆς εὐφύρας, καὶ τῆς γεφύρας, δέον διὰ τῆς
α τῆς εὐφύρας, καὶ τῆς γεφύρας, λόγῳ τοιούτῳ.
Πάντα ὅσα τῷ ρ παραλήγεται ὀνόματα, φυλάτ-
τει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον, σφαῖρα,
σφαίρας, ἐτέρα, ἐτέρας, ὥτε ἄρα εὐφύρα, εὐ-
φύρας, ἐ γεφύρα, γεφύρας. Συμβέβηκε ἐπὶ
τῆς διὰ καθαρῆς τῆς α ἐκφερόμενης· καὶ γὰρ ταῦτα
φυλάττει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον,
μῆδεια, μῆδειας, σθενέβωια, σθενέβωιας. Τὰ δὲ
μήτε διὰ τῆς α ἐκφερόμενα καθαρῆς, μήτε τῷ ρ
παραληγόμενα, ἀλλὰ ἄλλῳ τινὶ συμφώνῳ, πάν-
τως τρέπεται εἰς τὸ η, οἷον, μέλιον, μελιονος,
γαλάκτος. Τούτων δὲ ὥτε ἐχόντων, ζητεῖται
πῶς ἡ λήδα διὰ τῆς α κλίνεται, καίτοι ὅτε διὰ
καθαρῆς τῆς α ἐκφέρεται, οὐτε τῷ ρ παραλήγε-
ται, ἀλλὰ τῷ δ· πῶς ἐν ἐφύλαξε τὸ α τῆς λή-
δας; λέγομεν ἐν, ὅτι ἐκτείνεται ἡ τελευταία
συλλαβὴ τῆς λήδας· πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς τε-
λευταίας συλλαβῆς ἐκτείνονται, πάντα φυλάτ-
τει

τει τὸ α, ὅποιον συμφώνῳ ἂν παραλήγεται, οἷον,
φιλομήλα, φιλομήλας.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὴν ταμία, δέον
τὴν ταμίαν· μόνον γὰρ τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς
εἰς ας λήγοντα, ἢ εἰς ρας, πάντως τὴν γενι-
κὴν εἰς ου τρέπει, οἷον, μειδίαι, μειδίαν, διαγέ-
ρας, διαγέρου, ὥτε ἄρα καὶ ταμία, ταμίαν.

Εἰσιν οἱ σφάλλονται τὴν γενικὴν, λέγοντες τὴν
νοῦς, ἐ τῷ ῥοῦς, δέον τὴν νοῦ, καὶ τῷ ῥῷ· ὁ γὰρ
ἐστὶν ὁμοία τῷ ῥοῦς, τῷ ῥοῦς, καὶ τῷ ῥῷ, τῷ πο-
δός· ὅθεν ἐν σφάλλονται, ἐστὶν ὁ λόγος τοιούτος·
ὅσα τῶν ὀνομάτων διαιρεῖται ἐπιδέχεται ἐν τῇ
ὀνομαστικῇ, ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν οὐκ
ἐστὶ διαιρεῖται, οἷον, νοῦς διαιρεῖται, ῥοῦς γὰρ
ἐστὶ, καὶ ὁ ῥῷς, ῥοῦς γὰρ· ὁμοίως ταῦτα πάντα ἐπὶ
τῶν ἄλλων πτώσεων ἐκείνῃ διαιρεῖται, ἀλλὰ
συσσώζεται, οἷον, ὁ νοῦς, τῷ νοῦ, ὁ ῥῷς, τῷ ῥῷ·
ὁ δὲ ῥῷς, ἐπεὶ μὴ δύναται ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς
διαίρεσθαι, ὁ ῥοῦς γὰρ ὁ λέγεται, διὰ τὸ τὸ
ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων διαίρεται· ὁ ῥοῦς γὰρ
μηδὲν ἐστὶ, διὰ τὸ ἐπὶ τῶν ἄλλων διαίρεται
πτώσεων, τῷ ποδός, καὶ τῷ ποδί.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες, νῆσις εἰμί· λέ-
γειν ἐν δέον, νῆσις· συμβαίνει γὰρ ὁμοίον τῷ
νῆσις ὁ κλώσις, καὶ ἀπὸ τῆς νῆσις τὸ κλώσι, μὴ-
ως ἐν ὁ νῆσις· κοινὸν γὰρ τῷ νῆσι, λόγῳ δὲ τῷ
τῷ. Πρῶτος μὲν ἔκκει ὁμοίος ἐκείνῳ, ὡς ἀπὸ
τῆς νῆσις, νῆσις· νῆσις γὰρ ἔκκει. Εἴτι ἂν
ἦν καὶ ὁ νῆσις ἡ τοιαύτη χλωσις ἦν· μόνον γὰρ ὁ
νῆσις οἱ Ἀ' ττικοὶ λέγουσι· καὶ ὁ ὁμοῖος δὲ εἶπεν,
νῆσις ἀμνησῖν, ἔδειξεν ὅτι νῆσις ἐστὶν· εἰ γὰρ
ἦν νῆσις, εἶπεν ἂν νῆσις, τῷ μέτρῳ ἐγχαρῶντος.

Ζητεῖται πότερ ἂν ποτε εἰ αὐτῇ, καλεῖται πε-
ρισπωμένης, ἢ βρυτῶν· οἱ μὲν ἀξίως καλεῖν καὶ
περισπῶν, αὐτῇ, ὡς αὐτῇ, καὶ αὐτῇ· λέγομεν δὲ
ὅτι ὁ δύναται· οὐδὲ γὰρ τὸ ῥῷμα ἐστὶν αὐτῇ·
λέγομεν ἐν, ὅτι τρία ταῦτα ὁμοίως λέγεται, αὐ-
τῇ, καὶ βλάτῃ, καὶ ἀνθῇ, ἐπεὶ παρεσχημάτισται
αὐτοῖς αὐτῇ, βλάτῃ, ἀνθῇ· τὸν αὐτὸν
ἐν ἔχει καὶ ταῦτα τόνον, καὶ περισπωμένα, ἀλλὰ
ἀναβιβασμένα, αὐτῇ, βλάτῃ, ἀνθῇ.

Ὁμοίως πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ἀπὸ τῆς ἀνθῆς
τὴν γενικὴν τῶν πληθυντικῶν τῶν ἀνθῶν, ὡς βέ-
λη, τῶν βελῶν, καὶ τὰ γένη, τῶν γενῶν· ἀλλὰ
τὴν μὲν ἄλλα περισπῶνται ὁμολογούμενης, τὰ δὲ
ἀνθῆ ἐκείνῃ τῶν ἀνθῶν, ἐπεὶ ἄλλο τι ἐμφαί-
νει, οἷον, ἀνθ' ὧν ἔδωκε, ἀνθ' ὧν ἔγραψας·
ὅθεν τὸ τὸ μόνον διαίρεται τῶν ἀνθῶν, ὡς καὶ
οἱ παλαιοὶ κέχρηται.

Ὁμοίως σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν πτώσιν
τῷ Ὀλυμπιονίκῃ, καὶ τοῦ Πολυνείκου, ὅτι μὴ
ὁμοίως κλίνεται, ἀλλ' ὁ μὲν Πολυνείκης μετὰ τῷ
σ, ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης ἀνεῖ τῷ σ Ὀλυμπιονίκης· λέ-
γομεν ἐν ὁμοίως εἶναι τῷ σύνθετα, ἐ ἀμφοτέρω,
οὐ μὴν ὁμοίως σύγκειται, ὡς τὸ νεῖκος, τῷ νεί-
κους, ὥτε Πολυνείκης, Πολυνείκους· ὁ δὲ Ὀλυμ-
πιονίκης ἐκείνῃ παρ' ἑτέρου ὀνόματος σύγκειται,
ἀλλ' ἂν θηλυκὸν, τὴν νίκην· ὅθεν ἐκείνῃ προσ-
λαμβάνει ἐπὶ τῆς γενικῆς τὸ σ. Πῶς ἐν οὐχ
Γ' περείδης λέγομεν τὴν γενικὴν, ἀλλ' ἀνεῖ τῷ σ
Γ' περείδης, καίτοι τὸ εἶδος, τοῦ εἶδους λέγομεν;
Φαίνεται ἐν ὅτι εἰ καὶ παρ' οὐδέτερον μάλιστα σύγ-
κείται τὸ εἶδος, ὅμως οὐ προσλαμβάνεται τὸ σ,
ἐπεὶ οὗτος τύπος ἔχει πατρωνυμικοῦ Γ' περείδης, ὡς
Α' τρείδης, καὶ Πηλεΐδης. Ὡς περὶ ἐν τὰ πατρωνυ-
μικὰ πάντα ἐπὶ τῆς γενικῆς ἀνεῖ τῷ σ κλίνε-
ται, ὥτε καὶ τὸ τὸν τύπον ἔχον πατρωνυμικῶν, ὡς
Α' τρείδης, Α' τρείδης, καὶ Πηλεΐδης, Πηλεΐδης.
Α' μαρτάνουσιν οἱ γράφοντες νῆσις διὰ δύο
σσ, ὡς θάλασσα, καὶ μέλιον· μόνον γὰρ ταῦτα
διότι μεταβάλλονται, οἷον, μέλιον· ὁ δὲ μὴ
δύναται μεταβάλλεσθαι, εἰς δύο ττ, δηλονότι,
οὐδὲ διὰ τῶν δύο σσ γράπτεται, ὥστε καὶ Ὀδυσ-
σεὺς, δῆλον μὲν, ὅτι ἔχει ἐκφώνησιν καὶ τῶν
δύο σσ, γράφεται καὶ διὰ τῆς ἐτέρας.

Ζητεῖται, πῶς γράπτεται τὸ Σμύρνα, ἐπεὶ οὐδὲ
πολλοὶ ἀμαρτάνουσιν, γράφοντες διὰ τῆς ζ· οὐδέ-
ποτε γὰρ πρὸς τῷ μ τὸ ζ γράπτεται δι' αἰτίας
τοιαύτης· διπλὴν γὰρ ἐν τῷ ζ, καὶ συνεπὲς ἐκ
δύο συμφώνων, τῷ τε σ, καὶ τῷ δ, οὐ δύναται
μετὰ τῷ μ πίπτειν· τρία γὰρ σύμφωνα ὁμοῦ
πλάττεσθαι ὁ δύναται, εἰ μὴ ἄρα μετὰ τῷ ρ, ὁ
ἔχει τινὰ πλείονα οἰκειότητα πρὸς τὰ φωνήεντα,
οἷον, βάντρον· τὸ δὲ ελεγγίς ἢ λ σύμφωνα
ἔχει ἀνεῖ τῷ ρ.

Ζητεῖται, πῶς σχῆμα μὲν λέγομεν χωρὶς τῆς
σχῆς δὲ οὐ λέγεται, καὶ ὅχις ἀνεῖ τῷ ι. Λέ-
γομεν ἐν, ὅτι οὐδὲ μονοσύλλαβον ὄνομα εἶναι δύ-
ναται ἀπὸ δύο συμφώνων σφῆρων ἀρχόμενον ὅθεν
σχῆς, ὅδε σχῆς μονοσύλλαβος, ἀλλὰ μετὰ τῷ ι
ισχῆς, καὶ ισχῆς.

Πῶς ἐν γρύψ λέγομεν, καὶ κλέψ, καὶ κλέψ μο-
νοσύλλαβος, καίτοι ταῦτα ἀπὸ δύο συμφώνων
ἀρχεται; λέγομεν ἐν, οὐκ ἀπὸ σφῆρων συμφώνων
ἀρχεται ταῦτα, ὡς ἔφαμεν, συνεχέσθαι δὲ αὐ-
τοῖς πάντως τὴν τῶν ὑγρῶν καὶ ἀμεταβόλων, οἷον,
τῷ μὲν γρύψ τὸ ρ, τῷ δὲ κλέψ τὸ λ. Δοκεῖ
δὲ ἀντιπίπτειν τῷ κανὼν τὸ πτώξ· τὸ γὰρ
φασί, καὶ μονοσύλλαβον ἐστὶ, καὶ ἀπὸ σφῆρων ἀρ-
χεται συμφώνων, τῷ τε π, καὶ τῷ τ. λέγομεν
ἐν πρὸς τὸ, ὅτι ἐκ ἐστὶν ὅδ' αὐτὸ μονοσύλλα-
βον, ἀλλὰ συνήρηται ἀπὸ τοῦ διφθόγγου τοῦ
πτώξ· εἴρηται δὲ παρὰ τὸ πτωξῆσθαι.

Εἴτι δὲ ἀντιπίπτει πολλὰ, οἷον, σφῆξ, φθῆρ,
φθῆς· διατῶν ἀμεινον λέγειν τὰ ἀπὸ τῷ σ, καὶ
τῷ χ ἀρχόμενα μονοσύλλαβα μὴ δύνασθαι εἶναι,
ἀλλὰ προσλαμβάνει τὸ ι, οἷον, ισχῆς.

Εἴτι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὴν δοτικὴν ταῖς
χειρσὶ, δέον ἀνεῖ τῷ ι ταῖς χερσὶ λέγειν, καίτοι
τῆς ἄλλης ἀπάσης κλίσεως τοῦ ὀνόματος τὴν δι-
φθόγγον ἐχέσθαι, οἷον, ἡ χεῖρ, τῆς χερσὸς, τῇ
χερὶ, τὴν χεῖρα, καὶ τῶν ὁμοίων ὁμοίως, καὶ τῶν
πληθυντικῶν ἐχόντων τὴν διφθόγγον, διὰ τῆς ε
μόνης κλίνεται ταῖς χερσὶν ἢ δοτικῇ πληθυντι-
κῇ, μόνον γὰρ ἐκείνῃ ἔχει τὴν διφθόγγον. λέγο-
μεν δὲ, ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι πτώσεις ἐφύλαξαν
τὴν εἰ διφθόγγον διὰ τὸ φωνῆν ἐπιφέρεισθαι τὸ
ρ, χεῖρ, χεῖρα, καὶ χερῶν· ἐνταῦθα δὲ συμ-
φώνως ἐπιφερομένη τοῦ σ, οὐκέτι ἡ διφθόγγος
ἔμεινε χερσὶν, ἀλλ' ἀφερέσθαι τῷ ι ἐρήθη
χερσὶν. Ἀντίκειται τῷ κανὼν μόνον τὸ φθῆρ-
σιν, ὅτι καὶ τῷ σ ἐπιφερομένη, ἡ διφθόγγος ἔμει-
νε· μόνον ἐν ῥήτεον ταῖς χερσὶν.

Εἴτι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ὕγεια τρισυλλά-
βως, δέον ὕγεια τετρασυλλάβως· μόνον γὰρ ὅ-
τως οἱ ἀρχαῖοι εἰρήνασι.

Εἴτι πλημμελοῦσιν οἱ διαίρωντες τὸ μῦτα, ὅτι
τρισύλλαβον· δεῖ γὰρ ἀμφοτέρω συναιρεῖν λόγῳ
τοιούτῳ· ὅτι τὸ ι μετὰ τῷ υ ταττόμενον οὐδέπο-
τε διαίρεται, οὐδὲ χωρίζεται κατ' αὐτὸ, ἀλλὰ
τὰ

τὸ ὑ συνεικονεῖται, καὶ γίνεται μία διφθόγγος ἢ 4· οὐκ ἔστι αἵμα μὲν τρισύλλαβον, καὶ ἔρπεα, μὴ δὲ, καὶ ἡ δὲ δισυσλλαβός.

Ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Ἀ'πελλῆς, καὶ Ε'ρ-
μῆς, καὶ Ἀ'πελλῆ, ἔρρη τὴν αἰτιατικὴν, δέον
μετὰ τὴν τὸν Ἀ'πελλῆν, τὸν Ε'ρμῆν, τὴν δὲ
γενικὴν χωρὶς τὴν σ τὴν Ἀ'πελλῆ, καὶ τὴν Ε'ρμῆ
λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι πάντα τὰ εἰς ἡς λήγοντα ἀρ-
σενικὰ δισυσλλαβὰ τε καὶ τρισύλλαβα, μόνον κύρια
ἔσονται, ἐπὶ μὲν τῆς γενικῆς ἀποβάλλει τὸ σ,
οἶον, Ε'ρμῆς, Ε'ρμῆ, Ἀ'πελλῆς, Ἀ'πελλῆ, ἐπὶ
δὲ τῆς αἰτιατικῆς προσλήφεται τὸ ν, οἶον, τὸν
Ε'ρμῆν, τὸν Ἀ'πελλῆν, τὸν εὐτυχῆ μὲν τοι, καὶ
τὸν εὐγενῆ χωρὶς τὴν ν· συντίθεται γὰρ ἐς καὶ
πάντα κύρια· μόνως ἄρα ἐρῶμεν τὸν Ἀ'πελλῆν,
καὶ τὸν Ε'ρμῆν, τὴν Ἀ'πελλῆ, καὶ τὴν Ε'ρμῆ.

Ε'τι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Φακῆν πρίασθαι,
ἢ Φακῆν σπείρειν, δέον λέγειν Φάκκε· ὅτω γὰρ
καλεῖται ὡμὸν τὸ ὄσπριον, ὡς εὐτολὸς τῇ νῦν
καταδέχεται τὴν Φάκκε· τὸ δὲ ἐφθον μόνως
ῥητέον, Φακῆν ἐσφῆσται.

Παραπλησίως ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὰς ὀρ-
τυγας, δέον συσέλλαιεν λόγῳ τοιούτῳ ὅν γὰρ αἱ
ὀνομαστικαὶ συσσελλόμεναι ἔχουσιν τὸ δίχρονον, τὰ
τῶν καὶ αἰτιατικαὶ συσσελλόμεναι, οἶον, ὄνυξ, ὄνυ-
ξιν, ὄνυχας· ὅτως ἄρα καὶ τὸ ὄρτυξ, ὄρτυγας, καὶ
πέρδις, πέρδικας, καὶ ἄραψ, ἄραβας, συσσελλά-
μενως ῥητέον.

Ὁμοίως σφάλλονται οἱ λέγοντες πινακίς, καὶ
κεραμὶς ἐκτεταμένως, δέον συσσελλόμενως λόγῳ
τοιούτῳ· πάντα ὅσα παρ' ὀνόμαζ γέγονε θηλυκά,
εἰς ἡς λήγοντα, συσέλλονται, οἶον, θύρα, θυρίς,
πίναξ, πινακίς, κεραμὶς, κεραμὶς, πύξος, πυ-
ξίς. Μόνως ἔν ἐρῶμεν συσσελλόμενως πινακίδα, κε-
ραμίδα, ὡς πυξίδα, καὶ θυρίδα, ὁμοίως ἐρῶμεν καὶ
κεραμίδα συσσελλόμενως.

Ζητεῖται, πῶς χρὴ λέγειν, ἱερεῖα προπαροξυ-
τόνως, ἢ ἱερεῖα παροξυτόνως· ἐνίοι μὲν γὰρ ἀξιο-
σιν, ὡς Ὀδυσσεύς, Ὀδυσσεῖα, καὶ Ἀχιλλεύς, Ἀχιλ-
λεῖα, καὶ ἱερεὺς, ἱερεῖα· ἢ ὁρῶν τὸτο γὰρ ἕτερον
ὀφείλει τόνον ἔχειν, ῥηματικὸν γὰρ ἐστὶ· καὶ ὥσ-
περ ἀπὸ τῆς ἀριστεύας ἀριστεῖα, καὶ ἱατρεύας, ἱα-
τρεῖα, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς ἱερεύας ἱερεῖα. Πρὸς τού-
τοι, ὅτι τὸ ἔργον ἐμφαίνοντες, ὡς ἀπὸ ἀριστείας,
καὶ ἱατρείας. Ἐάν ἔν, φησιν, εἴπωμεν ἱερεῖα, τὸ
ἔργον ἐμφαίνοντες, ὡς τὴν γυναῖκα· πρὸς τού-
τοι, ὅτι ἕτερος λέγεται τὸ ἔργον, ἱερωσύνη·
ἢ καὶ τὴν γυναῖκα, ἱερεῖαν ἐρῶμεν παροξυτόνως.

Ζητεῖται, πῶς τῶν διὰ τῆς εὐ διφθόγγου προ-
παροξυτόνως ὀνομάτων φυλαττόντων τὴν εὐ διφθόγ-
γον ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἶον, ὁ ἀριστεύς, τοῖς ἀρι-
στεύσιν, ὁ ἱππεύς, τοῖς ἱππεύσιν, ὁ Σιμηνίδης
ἐπεγράψεν, ἐπὶ τοῖς δρομέσι, δέον τοῖς δρομεύ-
σιν, ὡς ἀριστεύς, ἔστι ἱππεύσιν, οὕτω καὶ δρομεύ-
σιν. Λέγομεν ἔν, ὅτι οὐ πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀπεῖδεν ὁ
δρομεύς, ἐπεὶ πάντως ἂν εἴπε τοῖς δρομεύσιν,
ἀλλὰ μόνως εἰς τὴν πληθυντικὴν ἀπεῖδεν, οἶον,
δξέτε, τοῖς ὀξέσι, καὶ οἱ ταχέσι, τοῖς ταχέσιν,
ἔτω καὶ ἀπὸ τῆς οἱ δρομεῖς, ἐπέγραψε τοῖς δρο-
μέσι, δέον τοῖς δρομεύσιν, ὡς ἱππεύσιν.

Ε'τι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες τρέγλα, καὶ κί-
χλα, καὶ ὀμίχλα, δέον λέγειν διὰ τῆς ἡ τρέ-
γλα, καὶ κίχλη, καὶ ὀμίχλη· οὐδὲν γὰρ ὄνομα θη-
λυκὸν τῷ λ παραληγόμενον εἰς α, ἀλλ' εἰ· η, ὥσ-
περ πύλη, πύλης, κρυβύλη, κρυβύλης, ἀρβύλη,
ἀρβύλης· ὅτως ἐρῶμεν καὶ ταῦτα.

Τὰ εἰς αὐτὴν λήγοντα ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς πλη-
θυντικῆς, ταῦτα ἐπὶ τῆς γενικῆς περισπᾶται,
οἶον, Πέρσαι, Περσῶν, καὶ τα παραπλησία πλη-
θυντικῶν, ξέναι, ξένων, φίλαι, φίλων· ἐς γὰρ
τριγενῆ, ὁ ξένος, ἡ ξένη, καὶ τὸ ξένον, ὁ φίλος,
ἡ φίλη, καὶ τὸ φίλον. Πῶς οὖν πόρται, πέρων
περισπῶμεν, καίτοι ἔσονται τριγενές ἐστιν, ὁ πόρ-
τος, ἡ πόρτη, καὶ τὸ πόρνον μεράκιον; Λέγομεν
ἔν, τούτο περισπῶμεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἀρ-
ρένης, καὶ πρὸς τὸ νοεῖσθαι, ὅτι περὶ θηλυῶν ὁ
λόγος, ἢ ἀρρένων τῶν πόρων.

Ζητεῖται τὸ πῶς πῶς κλίνεται; Φαμέν ἔν, ὅτι
ἀκολούθως τῷ μέθρ, μέθρος, μέθρ, καὶ πῶς,
πόρος, τῶν. Τέτω δὲ ὅπως ἔχοντος, ζητεῖται,
πῶς ὁ ποιητὴς τὴν ὀνομαστικὴν εἴπε πῶς μετ'
οἶον, ὡς καὶ τὸ μέθρ· οὐκέτι μὲντοι ἐπὶ τῆς πλη-
θυντικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς ἐφύλαξε τὸ ν
μόνον, οὐδὲ εἴπε καὶ πῶς, καὶ ταῦτα τῇ μέτρῃ
χωρῆντος, ἀλλ' εἴπε καὶ πῶς καλὰ. Φαμέν ἔν,
ὅτι ἀφ' ἐτέρως εὐθείας πεποίηκε τὴν αἰτιατικὴν,
ἀπὸ τῆς πῶς, ὡς τὸ κῶς, Πάρθ' ἐτίθει,
δείκνυν τε μέγα, καὶ κῶς ἐπ' αὐτόν. Ὅσπερ
ἔν ἀπὸ τῆς κῶς ὀνομαστικῆς ἡ πληθυντικὴ αἰτια-
τικὴ γίνεται, εἴτα κατὰ διαίρεσιν κῶς, καὶ παρ'
αὐτῶν κῶς καλὰ, ὅτω καὶ ἀπὸ τῆς πῶς γίνεται
πῶς, εἴτα κατὰ συνήθη διαίρεσιν αὐτῶν ὡς πῶ
ἔφη, καὶ πῶς μῆλων.

VII. pag. 152. b. Sequitur τοῦ αὐτοῦ πε-
ρὶ ῥήματος, ἢ ἡ ἀρχή. Eiusdem de Verbo, cu-
ius initium. Inc. Ε'τι ἀμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες
ζέξικα, καὶ πέψικα, δέον διὰ καθαρῶ τοῦ εὐ λό-
γῳ τοιούτῳ. Τριῶν ὄντων διπλῶν ζ, ξ, ψ, πάν-
τα τὰ ἀπὸ τίνος τῶν ἀρχόμενα, οἶον, ζῶ, ξη-
ραίνω, ψύχω, ταῦτα ἀπὸ τῆς παρακειμένης ἀπο-
βάλλοντα τὸ διπλὸν σφίχον, ἀπὸ τῆς ἀρχε-
ται, οἶον, ἀπὸ τῆς ζέξικα, τῆς ζ ἀποβληθέν-
τος, καὶ ἀπὸ τῆς ξηραίνω ἐξήρανα, καὶ ἀπὸ τῆς ψύ-
χω ψύκα, διὰ καθαρῶ τῆς ε. Ὅσπερ δὲ ταῦτα
ἀπὸ διπλῶν ἀρχόμενα, ἀποβάλλει τὸ διπλὸν ἐπὶ
τῆς παρακειμένης, καὶ διὰ καθαρῶ τῆς εὐ κμφέρεται,
οὕτω καὶ τὰ ἀπὸ σφίχων συναφῶν ἀρχόμενα, ὡσ-
περ τὸ πύσσω ἀπὸ τῆς π, καὶ τῆς τ ἀρξάμενον,
καὶ λ Def. Α'πέδρην ἐγὼ τὸ πρῶτον πρῶσπον·
ἢ καὶ ἀπέδρην, καὶ ἀπέδραμεν ἡμεῖς τὸ πληθυντι-
κόν, ὡς καὶ Σοφοκλῆς, ἀλλ' ὅτε γὰρ δὴ τὸ σὺν
ἡμ' ἀπέδρην.

VIII. p. 156. Sequuntur τὰ αὐτῶς ἕτερα
τεχνικὰ, ὡς ἡ ἀρχή. Eiusdem alia de arte, quo-
rum initium. Inc. Τὸ πρὶν, ἢ μετὰ ἰσοτακτι-
κῶς συντάσσεται νομῆναι ἔξωθεν τῆς ἂν, ἢ μετὰ
ἀπαρεμφάτως, νομῆναι τῆς ἡ, οἶον, πρὶν γένηται,
ἢ πρὶν ἂν γένηται, ἢ πρὶν γενέσθαι, καὶ πρὶν ἡ
γενέσθαι. Ὅσπερ τὸ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν
προσώπων λαμβάνεται, ὅτω καὶ τὸ αὐτοῦ ἐτίρη-
μα καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν, τῶ ἐνταύθα, καὶ αὐτόθι, καὶ
ἐκεῖ. Ἐνταύθα μὲν, ὡς τὸ, οἶον ἐμὲ φθίσεσθαι
ἀπ' Ἀργεὺς ἰπποβοῖοιο, αὐτῶ ἐν Τροίῃ. Αὐτόθι
δὲ, ὡς τὸ ἐκεῖ δὲ, ὡς τὸ, τοῖδ' ἄρα πάντες
ἀπαυτόθι εἶατο σιγῇ.

Αἱ ἐπεκτάσεις τριχῶς προφέρονται, ἢ διὰ τῆς
εὐ μόνως, ὡς τὸ ἄτωσι, καὶ ἐκείνοσι, ἢ διὰ τῆς χι,
ὡς τὸ ναίχι, καὶ ἐχί, ἔχχε.

Αὐταὶ δὲ ἔσονται τῶν Ἀ'ττικῶν εἰσιν, ἢ
ποιητικῶς διὰ τῆς φι ὡς τὸ βίφφι, καὶ ὄχεσφι, καὶ λ.
Def. τὸ δ' ἀντὶ τῆς οὕτω τῆς ἀναφορικῆς· τὴ μὴ
γε-

γένηται πρόθεν ἢ ἀντὶ, ὅδ' ἔν. Tum solita
amanuensis subscriptio: Μετεγράφησαν καὶ
ταῦτα Οὐνετίαις παρ' ἐμοῦ Ἰωάννου πρεσβυτέρου
Ῥώσων τῆς Κρήτης, μηνὸς Ἰαννίου ἰ. Trans-
scripta etiam haec sunt Venetiis a me Ioanne
Rosso presbytero Cretensi, A. mccccxc. men-
sis Iunii die x.

IX. pag. 171. Φρονίχου ἐκλογὴ Ἀ'ττικῶν ῥη-
μάτων, καὶ ὀνομάτων. Phrynichi selectio Atti-
carum vocum, & nominum. Praecedit Au-
toris Epistola ad Cornelianum, cuius ini-
tium: Τὴν τε ἑλλην σὺ παιδείαν θαυμάζων.
Finis: ὡς τὸ αἰσχρὸν τοῦ καλοῦ προτιθέναι.
Ε'ρρωσο. Liber primus inc. Ε'κοντὴν ἢ χρὴ λέ-
γειν, ἀλλ' ἐθέλοντὴν.

Ο'τιθεν ἀνευ τοῦ σ μηδέποτε εἴπης, ὅπι-
σθεν δέ.

Ἰκεσία, καὶ τούτο ἀδόκιμον, ἱκετεῖα δέ.
Γ'πόδειγμα, οὐδὲ τούτο ὁρῶς λέγεται, παρά-
δειγμα δέ. Def. Συμπτεῖνον τετρασυσλλαβὸς οὐ
χρὴ λέγειν, ἀλλὰ σύπτεινον. Subditurque ru-
bris characteribus: Τάδε φυλαττόμενός τις βελ-
τίων, καὶ δοκιμώτατος εἴη ἂν.

X. pag. 182. Liber secundus, adscripto
titulo, τῷ αὐτοῦ τμήμα δεύτερον, Eiusdem
sectio altera, inc. Ἀντίρρησιν μὴ λέγε, ἀντιλο-
γίαν δέ.

Βασίλισσα, Ἀ'λκαῖον φασὶ τὸν κωμωποιοῦν,
καὶ Ἀριστοτέλην ἐν τοῖς ὁμήρῳ ἀπορήμασιν εἰ-
ρημέναι. Σὺ δὲ βασιλικὸς ἐπιστολὴς ἀποφανθεῖς
ἀνάλογον τῇ σαυτῇ παρασκευῇ, γενικώτατον
ἡμῶν ἐκδομίας μάρτυρα, τὸν συγγραψάμενα τὸν
κατὰ Νεέρας, δε διὰ τῆς τὰ ἄλλα ὑπαπτεύθη μὴ
εἶναι Δημοσθένους, καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀδοκί-
μων ὀνομάτων. Τοῖς πλείοσιν οὖν περὶ τῶν
βασιλείων, ἢ βασιλίδων λέγομεν· οὕτω γὰρ
διακρίνειν δεδωκεν ἂν τότε καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν.
Def. Ἀ'λέγειν, ὡς οἱ παλαιοὶ, ἐγκρατεῖσθαι, ἔ
μὴ ἀκρατεῖσθαι.

Αἰχμαλωτισθῆναι τῶν· ὅτως ἀδόκιμον, ὡς μὴ
δὲ μένανδρον αὐτῶν χρησασθαι. Διαλύων ἔν λέγε,
αἰχμαλωτὸς γενέσθαι. Tandem in fine Codi-
cis idem Scriba, ut alias, subiunxit: Μετε-
γράφησαν καὶ τὰ παρὸντα τῆς Φρονίχου ἐκλογῆς
διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ῥώσων Κρη-
τὸς τὸ γένος, χιλιοσφῶ τετρακοσιοσφῶ ἐνενηκοσφῶ
πρώτῳ, μηνὸς Ἰαννίου πρώτῳ, Οὐνετίαις. Tran-
scriptae sunt etiam hae Phrynichi Eclogae ma-
nu mea Ioannis Rosi Cretensis presbyteri A.
mccccxc. Iunii die prima, Venetiis.

Paucula heic de Phrynicho Arabio, Sophi-
sta Bithyno, delibanda sunt, quoniam inter
volum Atticarum collectores, qui iam pu-
blice editi exstant antiquissimus est. Vixit
igitur, M. Antonino & Commodio eius filio
imperantibus, eiusque hanc ἐκλογὴν Ἀ'ττικῶν
ῥημάτων, καὶ ὀνομάτων Corneliano inscriptam
habemus. Cornelianum vero rhetorem, &
Imperatorum Antonini, & Veri, vel Com-
modi ab Epistolis fuisse docet Phrynichus
in βασιλίσσα, & in τὰ πρόσωπα, ubi eum
laudat, tamquam καθαρὸν, καὶ ἀρχαῖον ῥήτο-
ρα. Vide plura apud Cl. Fabricium Bi-
blioth. Graecae Lib. IV. Cap. 34. Tom.
IV. pag. 520. Primus hanc Phrynichi συλλα-

gum in turbam dedit Zacharias Calliergius
Cretensis, Romae A. mdcxvii. 8. atque hanc
ordine alphabetico digestam habui prae ma-
nibus e Biblioth. amplissimi Ducis Salviati,
quem honoris, & amicitiae causa nomino.
Calliergium sequutus Franciscus Asulanus,
Lexico suo illam adiecit una cum Thoma Ma-
gistro, Moschopulo, Ammonio, aliisque, a-
pud Aldum Venetiis mdcxiv. fol.

In his editionibus litterarum ordine pro-
cedit Phrynichi collectio, in nullo partitur
libros, minusque plena est, ac perfecta, ut
ex specimine, quod protulimus eruere per
se quisque potest, neque in ea occurrunt
quae ex Phrynicho prodidit Stephanus Ε'θνι-
κογράφος in voce Α'θήναι. Vberiore deinde
editionem ex Ms. Codice dedit Petrus
Io. Nunnescius, quamvis nec in illa loci a
Stephano allati vestigium appareat. Svidas
autem opus Phrynichi memorans, ait, eum
Ἀ'ττικιστὴν, sive περὶ Ἀ'ττικῶν ὀνομάτων duos
libros conscripsisse, ut etiam ex nostro Co-
dice apparet; certe in editis Svidae Codi-
cibus duplex tantum librorum Phrynichi
numerus existat, quum in Ms. Phrynichi,
quod Nunnescius sequutus est, distinctum fue-
rit in libros tres, tertio tamen libro non
integro, sed exigua tantum illius parte su-
perfite. Addidit porro non Latinam modo
versionem Nunnescius, sed notas quoque eru-
ditas. Cum doctissimis denique Davidis Hos-
schelii Additamentis prodiit Phrynichus Au-
gustae Vindelicorum A. mdc. 4. & nuper
Traiecti ad Rhenum mcccxxxix. 4.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
Sec. XV. nitidissimus, & bene servatus, si
illud excipias, quod alia quaedam, quae
initio Codicis conlocata fuerant, mala ma-
nus substituit. Constat foliis scriptis 190.

ETAFΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Continet hic Codex IV. Evangelia mi-
nuto quidem, sed perspicuo caracte-
re conscripta. Praecedunt aliqui Canones
Eusebii, aureis exarati litteris, aureisque tri-
bus inclusi loculamentis; priores enim re-
feciisti fuerunt. His succedit eiusdem Epi-
stola ad Carpianum, auro itidem tota de-
scripta. Initio cuiuscumque Evangelii, ima-
go Evangelistae affabre delineata, optime-
que servata praecurrit. Aliae praeterea pi-
cturae paene innumerae, quibus res in E-
vangelis narratae exhibentur, ipsi textui in-
terferuntur, ut nullam ferme paginam pi-
ctura vacuam, plerisque etiam duabus, vel
tribus instructas reperias. Nonnullarum ex
ipsis, quum & vetustissimae sint, & ad histo-
riam illustrandam conferant, specimen da-
mus paullo inferius. Quod vero ad Ioannis
Evangelistae imaginem spectat, is ita exhibe-
tur, ut distantis instar sit, & amanuensis
quidam iunior verba excipiat, & scribat:
T 2 quod

quod optime convenit senescenti Ioannis aetati, qua eum, aliorum Evangelii iam pridem editis, sua litteris consignasse tradunt. Ceterum imagines Evangelistarum nostri Codicis, & aliorum quorundam huius Plutei non multum differunt ab iis, quas videre est in Codice Coisliniano XX. apud Montefalconium, qui & Ioannis imaginem repraesentat Bibliothecae Coislin. Par. I. pag. 64. Similes quoque sunt in Codice Theologico XXVIII. Tiblioth. Caes. Lib. III. Comment. P. Lambecii, quarum exhibet specimen Lib. II. Cap. VII. & in primis Ioannis Evangelistae, & Prochori iunioris, quorum alter distantis instar, alter scribentis, nominibus appositis, exprimitur; quare eundem Prochorum esse & huius Codicis amanuensem putamus, licet nomina adscripta non sint. Confirmatur id ex imaginibus Evangelistarum Codicis membranacei X. Seculi continentis Evangelia, Bibliothecae sanctae Mariae, cuius meminit Montefalconius Diar. Italic. Cap. XXV. Ibi enim Ioannes distans depingitur Evangelium suum Prochoro discipulo, appposito ad utramque figuram nomine proprio, Ἰωάννης, Πρόχορος. Vid. clariss. Lamium de Erud. Apostol. Cap. XIII. §. IV. pag. 228. Sed ad nostrum revertamur, de quo plura alia sunt adnotanda: ac primo quidem omnes Evangeliorum inscriptiones aureis ac maioribus litteris exaratas, ornato satis elegantiori undequaque contineri, tum cuilibet Evangelio, primo excepto, auream praemitti Caput tabulam, quae postea suo loco in marginibus repetuntur. Hae porro tabulae cum aliis aliorum Codicum, quos recensuimus, concordant, praeter ultimam, quae Ioanni Capita tantum XVII. tribuit, Aureus etiam Eusebianarum sectionum numerus margini est adiectus, quarum Matthaeus habet CCCLV. Marcus CCXXXVII. Lucas CCCXLII. Ioannes CCXXXII. Duobus vero tantum annis descriptionis adiungitur in fine, Marco nimirum, & Lucae. Illius subscriptio est eiusmodi: Ἰστέον, ὅτι μετὰ χρόνου δέκα τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν νεκρῶν ἀναστάσεως, & εἰς οὐρανὸς ἀναλήψεως ἐγγράφη τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. Sciendum est, quod annis X. post Domini nostri, ac Dei Iesu Christi a mortuis resurrectionem, & in caelos ascensionem scriptum fuit sanctum Evangelium secundum Marcum. Simillima prorsus, numero annorum excepto, Evangelio Lucae notula apponitur. Vide de hoc Codice Blanchinium Evangel. Quadr. P. II. Vol. II. p. 597. & Gorium in Epist. ad Blanchinium ibid. relata pag. 573.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. elegantissime scriptus, & admodum ornatus. Constat foliis scriptis 212. cuius specimen damus Tab. III. N. IX.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ

EVANGELIA.

Continet hic Codex IV. Evangelia integra, Ecclesiasticis usibus accommodata, ideoque pericopis recentiori manu distincta, quae & in margine dierum, & hebdomadarum numeros apposuit, & in fine synaxarium, & menologium adiecit. Synaxario hic praecedit titulus minio descriptus: Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν, πότεν τε ἀρχονται, καὶ πῶς καταλήγουσιν ἐβδομάδες τοῦ ἅλου χρόνου. Ἰστέον, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ ἔθος τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου ἐν ἐβδομάσιν ὅλαις ἐπτά, ἀριθμημέναις ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα, χωρὶς τινῶν ἡμερῶν τριῶν. Declaratio comprehendens temporis Evangeliorum lectionem, & Evangelistarum continuationem, undeque incipiunt, & ubi desinunt hebdomades totius anni. Sciendum est, perlegi textum sancti Evangelii secundum Ioannem septem integris hebdomadibus a magna Paschatis Dominica numeratis, tribus diebus exceptis. Ab eadem quoque manu Eusebiana Capita sunt adscripta, quae in Matthaeo sunt CCCLIX. in Marco CCXXXVII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. Huic Evangelio subiuncta sunt tria Epigrammata, hoc titulo:

Ἐπίγραμμα τριπλὸν τετραστίχον.
 Ἀΰλος ὢν, ἄρρητος, ἄγνωστος λόγος,
 Καὶ σωματώδης, & διδάσκεται λόγῳ,
 Καὶ γινώσκιν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας λόγῳ,
 Ὑπερφύοντες τε καὶ θαυμάσιοι λόγοι.
 Epigramma tribus tetrasichis.
 Tibiae instar, ineffabile, & ignotum Verbum,
 Et animatur, & traditur Verbo,
 Et imbut dignos intelligentia Verbi,
 Verbi natura superioris & divini.
 Λόγος πεφυκὼς ζῶν, ἴσος Θεῷ φύσει,
 Λόγος πανευαγγέλιος τε, καὶ φρικτὸς φύσει,
 Ὑπὲρ λόγον συνῆλθε τῇ βροτῶν φύσει,
 Λόγῳ καθάρων καὶ Θεοῦ βουλήν φύσιν.
 Verbum vivum, Deo par natura,
 Verbum persanctum, & horrendum natura,
 Supra rationem adiunxit se mortalium naturae,
 Verboque Dei mortalem naturam purgavit.

Εὐαγγελιστὰς τέτταρες θεηγόροι,
 Εὐαγγελιστὰς τρισσοφύτους οὐσίαις,
 Εὐαγγελιστὰς τοῦ θεανθρώπου λόγῳ,
 Εὐαγγελιστὰς ταῦτ' ἀνήγγειλαν σαφῶς.
 Evangelistae quatuor deiloqui,
 Evangelistae trifulgidae essentiae,
 Evangelistae Verbi, quod Deus & homo est,
 Evangelistae haec annuntiaverunt manifeste.

In postrema pagina alia manu adscribitur dies, in quo Pascha incidebat per IV. annos, nimirum ab A. C. mcccxcix. usque ad xxxii.

Codex Graec. membr. Ms. in 8. Sec. XIII. primis duobus foliis, & ultimis quatuordecim a recentiori manu, Sec. nempe XIV. exaratus. Constat foliis 224.

ΕΤΑΓ-

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Continet IV. Evangelia, quae praecedit exactissimum Synaxarium, seu ratio illa legendi iuxta ordinem hebdomadam in Ecclesia Graeca per annum, cum suis ἀρχοτελείαις, hoc titulo praecedente minio descripto: Συναξάριον σὺν Θεῷ τῷ τετραευαγγελίου, ἀπὸ τε τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου ἕως τέλους, κατὰ τὴν ἐκάστη εὐαγγελιστῶν περιποτὴν καὶ σύνταξιν, καὶ ὅπως καὶ πότε ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι ἕκαστος ἐν ἐπιτόμῳ ἀκριβεῖ. Synaxarium cum Deo quadruplicis Evangelii, ab initio anni usque ad finem, iuxta singulorum Evangelistarum sectionem & ordinem, & quomodo, & quando unusquisque legi debeat, breviter accurateque descriptum. Synaxario Menologium adnectitur, sed ita exaratum, ut cuiuslibet mensis diebus, non quidem omnibus, ut in Cod. XVIII. animadvertimus, sua adsignetur Evangelii Lectio, nulla tamen Sanctorum facta mentione, praeter sollempniora quaedam festa, puta Exaltationis S. Crucis, Natalis Domini, Luminum, &c. in quorum pervigiliis etiam Horae diurnae, I. scilicet, III. VI. & IX. suam habent pericopam Evangelicam. In margine cuiuslibet Evangelistae numerus sectionum Eusebiana-rum est adscriptus. Primus habet Capita CCCLV. secundus CCXXXIII. tertius CCCXXXIX. quartus CCXXXII. Praeterea rerum quoque Capita, de quibus agitur, sunt ibidem apposita, & quidem aliis aliorum Codicum numero similia, licet eorum Tabula non nisi Ioannis Evangelio fuerit praefixa, cui insuper, quemadmodum etiam Lucae, Hypothesis praecedit, quodque in aliis etiam Codicibus observavimus, cuilibet annus scriptionis est additus, praeterquam Evangelio Marci. Matthaeus vero habet etiam stichometriam, eiusque versus numerantur βχ'. mmdc.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 228.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΤ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΤ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI IN SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM.

Continet hic Codex IV. Evangelia cum Theophylacti Commentariis, quibus Praefatio praecit in hunc ferme modum.

I. pag. 1. Τὸ μακάριον Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐξήγησις εἰς τὸ θεῖον καὶ ἅγιον εὐαγγέλιον. Beati Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Enarratio in divinum, & sanctum Evangelium. Inc. Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου κελεύοιτο θεοὶ ἄνθρωποι, ὃ δὲ διὰ γραμμάτων καὶ ἐπιβλήτων ἐδιδάσκοντες. Def. μὴ γὰρ ἐκποιάσαμεν ἡμεῖς ἐπὶ τῇ κτήσει τέτων τῶν ἀγαθῶν, ἢ ἐξ ἰδίων κατω-

φωμάτων ταῦτα ἐλάβομεν, ἀλλὰ χάριτι καὶ φιλοφροσύνῃ Θεοῦ τηλικύτων ἀγαθῶν ἡξιώθημεν. Sequitur Hypothesis in Matthaeum, cuius initium: Κατὰ Ματθαῖον. Τέσσαρες μὲν εἰσιν οἱ εὐαγγελιστῶν· τέτων δὲ οἱ μὲν δύο, Ματθαῖος καὶ Ἰωάννης, ἦσαν ἐν τῷ χορῷ τῶν δώδεκα, καὶ λ. Finis: καὶ διατέτο δοῦναι ἐν τισὶ διαλλάττειν· καὶ ταῦτα μὲν ἔως· ἀρξώμεθα δὲ ἡδὴ τῷ ὕμνῳ. Eadem Hypothesis, sive argumenta singulis Evangelistis praefixa, adnotavimus etiam supra in recensione Codicis XVIII. huius Plutei. Pag. 2. incipiunt Commentarii, & quidem in Matthaeum ita: Βίβλος γενέσεως. Τίνος ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, θρασίς, ἢ λόγος, ὥστε οἱ προφῆται; Ἐκείνοι γὰρ ἔως προέγραψον, θρασίς ἦν εἶδεν Ἡσαΐας, καὶ, ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἡσαΐαν. Τίνος ἕνεκεν, ζῆτεῖς μαθεῖν; Διότι οἱ μὲν προφῆται πρὸς σκληροκαρδίους διελέγοντο καὶ ἀπειθεῖς, καὶ διατέτο ἔλεγον, ὅτι θρασίς ἐστι θεία, καὶ ὅτι λόγος ἐστὶν ἐκ Θεοῦ, καὶ λ. Def. εὐχαριστήσαντες ἐν τῷ κυρίῳ τῷ ἐνταῦθα συνόντι ἡμῖν, καὶ πᾶν ἀγαθὸν χορηγῶντι, καὶ πάλιν συνεσπεύμεν τὸ τελεώτερον μετὰ τὴν συντέλειαν, συντελέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξήγησιν· αὐτῷ γὰρ πρέπει πᾶσα εὐχαριστία καὶ δόξα & τιμὴ, καὶ λ.

II. pag. 91. Commentarii in Marcum, Hypothesis praecedente, cuius initium: Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν Ρώμῃ. Finis: ἀρχεται ἐν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ Προδρόμου διαγωγῆς καὶ ἐνδείξεως· ἡμεῖς δὲ τί φησιν. Inc. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ λ. Ἰωάννην τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν, ἀρχὴν εἶναι τοῦ εὐαγγελίου τῷ ἰσὺ τοῦ Θεοῦ φησὶ· τὸ γὰρ τέλος τῆς παλαιᾶς, ἀρχὴ τῆς νέας διαθήκης. Ἡ δὲ μαρτυρία ἡ περὶ τοῦ Προδρόμου ἀπὸ δύο προφητῶν ἐλήφθη. Τοῦ μὲν γὰρ Μαλακίου ἐστὶ τὸ, ἰδὲ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. Def. ὡς ἂν τέλειτοι παρασάηνμεν σοι συνεργοῦντι ἡμῖν ἐν πᾶσιν ἔργοις τε καὶ λόγοις· ὅτι σοὶ πρέπει ἡ δόξα καὶ ἔργων δόξα, ἀμήν.

III. pag. 137. Commentarius in Lucam, praecedente item brevi Hypothesi, cuius initium: Λευκὸς ὁ θεὸς, Ἀντιόχειος μὲν ἦν, ἱατρὸς δὲ & τὴν ἔξω σοφίαν πολὺς. Finis: ὅς καὶ ἄξιός τῷ ὄντι ἐστὶν ἀκούειν τῶ ἁγίου εὐαγγελίου. Inc. Ἐπειδήπερ πολλοὶ, καὶ λ. Τίνες ἦσαν οἱ πολλοὶ ἔτσι οἱ ἐπεχειρήσαντες; ψευδαπόστολοι. Πολλοὶ γὰρ συνεγράψαντο εὐαγγέλια δὴθεν· οἷον ἐστὶ τὸ κατ' Αἰγυπτίους, καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον τῶν ἰβ'. οἱ τοῖστοι ἔν ἐπεχειρήσαν μόνον, ὃ μὲν τοι ἐτελείωσαν. Def. ὡς μνηστὰς καὶ ἡμεῖς γενόμενοι, ἐν τῷ ἱερῷ βίῳ διαπαντὸς εἴμεν αἰνοῦντες διὰ τῆς τοῦ βίου, & εὐλογοῦντες τὸν Θεόν· δόξα γὰρ Θεῷ, καὶ εὐλογία ὁ ἱερὸς καὶ ἑνάρετος βίος, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ λ. Vetusissimum horum in Marcum, & Lucam Commentariorum exemplar, ipso, ut videtur, Theophylacti aeo exaratum, servat Bibliotheca Caesarea Vindob. Vid. Nesselii Catalogum Tom. I. p. 172. Cod. XC.

IV. pag. 243. Commentarium in Ioannem praecedit item Hypothesis, & hi quatuor versiculi:

ΕΥ-

Εὐαγγέλιον ἐξήγημα τῆ Βουλγαρίας
Εὐαγγελίων τῶν κατὰ Ἰωάννην,
Ὡς πατρὶς ἢ Εὐαία, καὶ βίος λόγος,
Θεὸς δὲ κληρὸς, καὶ τῶτος Βουλγαρία.
Capitulum fucilis Commentarius Bulgariae
In Evangelia secundum Iohannem.
Cui patrii erat Euvia 2. & *vita sermones*,
Divina autem fors, & sepulcrum Bulgaria.

Hypothesis inc. Τὸ πνεύματος ἡ δύναμις ἐν
ἀδενείᾳ τελειῖται, κατὰ καὶ γέγραπται, καὶ πι-
στέωμεν, κ. λ. Def. μόνος γὰρ ἔτος ἀναφαίνε-
ται ἔχων τρεῖς μητέρας, τὴν φυσικὴν τὴν Σα-
λῶμην, τὴν βροντὴν, ἥος γὰρ βροντῆς διὰ τὴν
τοῦ εὐαγγελίου μεγαλοφονίαν, τὴν θεοτόκον,
ἰδὲ γὰρ, φησιν, ἡ μήτηρ σα. Haec Hypothe-
sis quatuordecim circiter versus longior est,
quam in XVIII. huius Plutei Codice. Com-
mentarius inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ.
Ὅπερ καὶ ἐν προοίμιοις εἶπον, τοῦτο πάλιν ἐρῶ,
ὅτι τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν τὴν κάτω γέννησιν
τῆ κυρίας, τὴν ἀνατροπὴν, τὴν αὐξάνειν πλατέως
ἀφηγησάμενον, ἔτος ἐκείνα παρατρέχει, ὡς αὐ-
τόκως τοῖς συμμαθηταῖς αὐτοῦ ῥηθέντα, κ. λ.
Def. ἂ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντες ὁ δυνάμεθα χω-
ρῆσαι, καὶ τελειωθῶμεν ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ ἀγα-
πήσαντι ἡμᾶς διὰ τοῦ ἡγαπημένου αὐτοῦ μαθη-
τοῦ, φωτίσαντι ἡμᾶς ἐν τῇ θεολογίᾳ, καὶ ἐπι-
γνώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. Subiiciuntur deinde
hi quinque versus iambici:

Νέαν Ἐδὲμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον
Μερισμὸν εἰς τέσσαρας ἀρχὰς λαμβάνειν
Εὐαγγελιστῶν τῆς Θεοπνεύσεως λόγους,
Ἐξ ἧς ποταμὸς γνώσεως εἰς ἐκέρων,
Τοῦ πνεύματος γὰρ ἔστιν ἡ χάρις μία.
Novam Edem puta hunc libellum
Partitionem in quatuor principia accipere
Evangelistarum divinitus inspiratos sermones,
Ex quo flumen scientiae unum effluens,
Spiritus enim est gratia una.

Theophylactus Achridis in Bulgaria Archie-
piscopus A. C. MLXX. clarus, haec in qua-
tuor Evangelistae Commentaria e Chryso-
stomo, aliisque antiquis scriptoribus in com-
pendium redegit. Decipi enim eos, qui ex
solo Chrysostomo contexta putant, docet
Rich. Simon Lib. III. Hist. Critic. Novi Te-
stamenti Cap. XXVIII. Latine vertit Io. Oe-
colampadius, Coloniae MDXXXVI. MDXLI. 8.
& MDCCI. 4. qui ut Codice haec inde mi-
nus integro, sic etiam aliquibus locis in-
tegiore est usus. quam qui Graecam edi-
tionem curarunt Romae A. MDLI. fol. de quo
vide Fabr. l. c. Lib. V. C. 5. T. VI. p. 287. Si-
monius vero l. c. p. 401. observat Parisienses,
qui G. & L. haec Commentaria ediderunt Pa-
risi. A. MDCCXXXI. fol. cum versione Oecolam-
padii, nullo Mss. Codices consultisse, va-
riasque lectiones, non adeo multas, ad cal-
cem adiectas, ex Oecolampadii versione
sumsisse; ideoque posset Codicibus Medi-
ceis, Vindobonensibus, regiae Parisiensis
Bibliothecae, aliisque, de quibus agit Oudin-
us de Scriptor. Eccles. Tom. II. p. 709.
editio longe melior procedi.

(1) Scilicet Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae.

V pag. 357. b. Sequitur sine auctoris no-
mine Sermo quidam, in quo de Plalmis
XV. Gradualibus agitur, ita inscriptus:
Πρὸς τὰς ἐρεμύτους ὁ λόγος. *Ad interregantes*
Sermo. Inc. Τί ἐστὶ τὸ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς
γεγραμμένον ἀγίῳ πνεύματι ἐνοεῖται αἰτίᾳ πάντα
ἔχεται εἰρηνοβραβεύτως· ῥητέον ἐν πρότερον δια-
τί ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν, καὶ οἱ πεντεκαίδεκα
ψαλμοὶ ἐπεγράφησαν, κ. λ. Def. ἐνὶ μὲν καὶ
ἑτέρῃ τε φιλοσοφῶσαι περὶ τοῦ ἐνοειδοῦς· ἀλλ'
ἀρκεῖ ταῦτα.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec.
XIV. Constat foliis 359.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

CONTINET hic Codex integrum Novum
Testamentum, nisi quod mutilum est
in fine Iohannis Evangelium, & deest Apo-
calypsis. Quum male compactus fuerit, di-
vifa sunt Evangelia, & inter Evangelia
Marci, & Lucae inserta sunt, Actus Apo-
stolorum, Epistolae Catholicae & Paulinae,
quae sunt XIV. Sed singula eo ordine, quo
iacent in Codice, persequamur.

I. pag. 1. Praecedat amplissimus index
pericoparum feriarum, ac Dominicalium,
quae postea etiam in marginibus, in ipso
contextu rursus adnotatae leguntur; unde
constat & hunc Ecclesiasticis usibus inser-
visse. Indici, vel Synaxario declaratio quae-
dam praebet brevis & accurata, rectam
ipsarum legendarum rationem edocens, cui
titulus: Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου
τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν τῶν εὐαγγε-
λιστῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἀρχονται, καὶ τοῦ κα-
ταλήγουσιν. *Declaratio comprehendens Evange-*
liorum de tempore lectionem, & Evangelista-
rum successionem, undeque incipiunt, & ubi de-
finiunt. Synaxario succedit Menologium, seu
Calendarium a Septembri incipiens cum
hoc titulo: Ἀρχὴ τοῦ μηνολογίου, ἥτοι τῶν ἑορ-
τασίων ἡμερῶν, Initium Menologii, sive festo-
rum dierum; quod infra integrum proferemus.

II. pag. 9. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἄγιον εὐαγ-
γέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Mat-*
thaeum, cum Tabula Capitum LXVIII.
quorum primum est, Περὶ τῶν μάγων. Ulti-
mum, Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυ-
ρίου. Consequitur hoc Epigramma:

Ματθαῖος τόδε ἔργον ἀριστοτέλειοις τελώνη,
Ὅς τόνον ἔφρασε θεῶν ἀπειρογάρμοιο γυναικός,
Ἡ τέκεν ἄσπορον υἱόν, ὃν ὁ χάδεν ἄνθρωπος εὐρύς,
Χριστὸν αἰεὶ ζῶντα θεόν, βροτὸν αὐτὸν ἔδντα.
Matthaei hoc opus optime laborantis publicani,
Qui fetum enarravit divinum coniugii in-
expertae feminae,
Quae peperit non genitum (ab Homine) fi-
lium, quem non capit caelum latum,
Christum semper viventem Deum, & simul
mortalem.

III. pag. 65. Τὸ κατὰ Μάρκον ἄγιον εὐαγ-
γέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Mar-*
cum

(2) Oudin. de Script. Eccles. Tom. II. pag. 708. ipsum patria
Constantinopolitanam fuisse tradit.

cum. Praeest Tabula Capitum XLVIII. quo-
rum primum est: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου, ul-
timum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυ-
ρίου. In fine Evangelii annus eius scriptio-
nis adnotatus fuit hisce verbis: Τέλος τοῦ
κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ
χρόνου δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Finis*
Evangelii secundum Marcum, quod editum
est anno X. post Christi Ascensionem.

IV. pag. 100. Occurrit Index Capitum
LXXXIII. Evangelii S. Lucae, quorum pri-
mum est: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Ultimum: Περ-
ὶ τοῦ Κλεόπα. Quem statim subsequi debue-
rat ipsum Evangelium, sed bibliopēgi incur-
ria, qui male Codicem compegit, interfe-
runtur Actus Apostolorum, & Epistolae Ca-
tholicae ac Paulinae, ut supra innuimus.
Actibus vero praecedat aliud Synaxarium,
item a mense Septembri incipiens, cui se-
quens titulus: Συναξάριον περιέχον τοῦ μηνολογίου
τὰ ἐν ταῖς ἁγίαις λειτουργίαις ἀποστόλων, καὶ
εὐαγγελία. *Synaxarium, sive missale, conti-*
nens Calendarium ea, quae ad Apostolos perti-
nent, & Evangelia in sanctis Missis celebra-
nda. Inter pag. 107. & 108. alius Index Ca-
pitum Evangelii S. Matthaei est insertus,
cum superiori prorsus conveniens. Pag. 108.
succedit recensio Lectionum, & Evangelio-
rum, quae leguntur per septem hebdoma-
das a Paschate incipiendo: habet enim ti-
tulum: Τῇ ἀρχῇ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα,
ἐβδομάς α'. *Sancta & magna Paschatis Do-*
minica, hebdomada prima. Lectiones ex A-
ctibus Apostolorum, Evangelia vero ex Io-
anne sunt desumpta. Pag. 109. alia similis
recensio Lectionum, & Evangeliorum, quae
per XXXVI. hebdomadas legi solent. Le-
ctiones ex Epistolis Paulinis & Catholicis,
Evangelia ex Matthaeo, Marco, & Luca
sunt excerpta. Hanc seriem sequens excipit
titulus: Ἀρχὴ τῶν ἐβδομάδων τῶν ἐπιστολῶν τοῦ
ἁγίου Παύλου, ὧν ἀποτέταται ἡ πρὸς Ῥωμαίους·
ἐβδομάς α'. *Initium hebdomadarum, in quibus*
Epistolae D. Pauli leguntur, quarum ordo
incipit ab Epistola ad Romanos: hebdomada I.
Animadvertendum est, ex hac Epistolarum,
& Evangeliorum recensione ad Ecclesiasticos
uius accommodata, eam partem, quae pe-
ricoparum Evangelicarum seriem comple-
ctitur, nescio quo fato, fere totam esse de-
letam.

V. pag. 116. Ληκὰ εὐαγγελιστοῦ πράξεις
τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *Luciae Evangelistae Actus*
sanctorum Apostolorum. Inc. Τὸν μὲν πρῶτον
λόγον. Def. μετὰ πάσης παρήσας ἀκωλύτως,
ἀμήν. In margine adnotatus est lectionum,
& hebdomadarum numerus, cum eo, qui
in praemisso Indice exhibetur, mirifice con-
veniens; quod monitum volumus etiam de
reliquis, quae in hoc Codice continentur,
tum Epistolis, tum Evangeliiis.

VI. pag. 180. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου
ἐπιστολὴ καθολικὴ. *Sancti Apostoli Iacobi Epi-*
stola Catholica. Inc. Ἰακώβος Θεοῦ. Def. πλὴν
ἡος ἀμαρτιῶν. Praecedunt & huic, & sequen-

(1) In edit. Laur. Zacagni Monument. Eccl. Graec. A. MDCCVIII. habetur περιόχως.

tibus Epistolis Catholicis Hypotheses, quas
quum similes iis XIII. huius Plutei Codici-
cisprehenderimus, ac propterea Euthalio
itidem adiudicandas, iis omisiss, Capita tan-
tum, quorum unaquaeque praeceditur Indice,
adnotabimus. Huius igitur Capita sunt
IX. quorum primum est: Περὶ ὑπομονῆς, καὶ
πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς
πλησίους· ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν πυρώσεως, καὶ
τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν, ὅτι ὁ παρὰ Θεοῦ τὸ ἀλ-
τιον· ἐλ' τι γὰρ ἀγαθὸν ἔμην, παρ' αὐτοῦ. *De*
tolerantia, & fide nihil haesitante, & de hu-
mitate a divitibus servanda. Vbi de tenta-
tione, quae in nobis est, & de passionibus ex
ipsa ortum habentibus, quod nempe earum
caussa Deus non sit; siquid enim boni facimus,
id totum ab ipso est. Ultimum: Ὅτι διακονη-
τέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ. Quod inservien-
dum est fratrum saluti. Cui subscriptum est:
Πρὸς Ἑβραίους ἐγγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ τοῦ
ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου. *Ad Hebraeos scripta*
est ab Italia per sanctum Apostolum Iacobum.

VII. pag. 187. Πέτρα ἐπιστολὴ καθολικὴ α'.
Petri Epistola Catholica I. Inc. Πέτρος ἀπόστο-
λος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.
Capita numerantur VIII. quorum primum:
Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεως, καὶ περὶ ὑπο-
μονῆς πειρασμῶν, & περὶ σωτηριώδους πίστεως προ-
κατηγγελεμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν. *De regene-*
ratione in Christo, & in mundi adversis tole-
rantia, deque salutari fide, quae praecun-
tiata est a prophetis. Ultimum: Εὐχὴ ὑπὲρ
τελειώσεως τῶν πιστευόντων. Precatio ad De-
um pro fidelium perfectione. Epistolae sub-
iungitur: Ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης, εἰχων διακωσίων
λς. Scripta est a Roma, versuum CCXXXVI.

VIII. pag. 194. Πέτρα καθολικὴ ἐπιστολὴ β'.
Petri Catholica Epistola II. Inc. Συμεὼν Πέ-
τρος. Def. καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν. Primum
Caput est: Περὶ κλήσεως τῆς ἐν πίσει, ἔργοις
βεβαιωμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, ἐλπίδι τῶν μελλόν-
των ἀγαθῶν. *De vocatione per fidem, bonis*
operibus, futurorum spe bonorum confirmata.
Ultimum, quod est quartum, Ἐπανάληψις
περὶ κακίας ἀνθρώπων αἰρετικῶν· ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνι-
δίως ἔξει ὁ Χριστὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ
αἰῶνος, ὥς τε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ.
Repetitio de haeticorum pravitate. Vbi dici-
tur, Christum ex improvviso venturum in con-
summatione huius seculi, ideoque oportere,
ut omni viriute instructi sint.

IX. pag. 199. b. Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπι-
στολὴ καθολικὴ α'. *Iohannis Evangelistae Episto-*
la Catholica I. Indice Capitum VII. praece-
unte, quorum primum est: Εὐαγγελικὴ θεο-
λογία Χριστοῦ· ἐν ᾧ περὶ ἐξομολογήσεως, & προσ-
οχῆς εἰς τὸ μὴ ἀμαρτάνειν. Evangelica theolo-
gia Christi. Vbi de confessione peccatorum, &
de cura a nobis adhibenda, ne peccemus. Se-
ptimum: Περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἀμαρτάνον-
τος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ
ἀμαρτάνειν· ἐν ᾧ περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σε-
βάσματος. De ope fratri peccanti per oratio-
nem ferenda, & de non peccando Vbi etiam
quod a cultu dæmonum cavere debeamus.
Inc.

Inc. Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. Def. ἀπὸ τῶν εἰδώλων, ἀμήν. In fine: Ἰωάννης τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ πρώτη ἐγγράφη ἀπὸ Ε' φέβου, εἰχὼν διακοσίον οὐδ'. *Ioannis Evangelistae Epistola prima scripta est ab Ephebo, versuum CCLXXIV.* Inter pag. 205. & 206. desunt tria folia; nam quum in fine pag. 205. incipiat Hypothesis in secundam Ioannis Catholicam Epistolam, in sequenti pagina occurrunt extrema Hypothesis in Epistolam Iudae cum indice Capitum IV. &c. Haec tamen tria folia per errorem alibi fuerunt a bibliopego conlocata; nam unum inter pag. 48. & 50. insertum in Evangelio Matthaei, alia duo inter pag. 116. & 119. sub initium Actuum Apostolorum reperies, quae si suo reponantur loco, omnia inter se convenient. Nos tamen Codicis numerationem sequemur.

X. p. 49. Ἰωάννης καθολικὴ ἐπιστολὴ β'. *Ioannis Catholica Epistola II.* Inc. Ὁ πρεσβύτερος Εὐαγγελιστῆς, ἀμήν. Def. τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Εὐκαλετῆς, ἀμήν. Στίχων λ'. *Versuum XXX.* Primum huius Epistolae Caput est: Μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ ὁρῶν βίην ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ διὰ πίστεως εὐσεβεῖς ἀμεταδύει. Post prooemium, de vitae integritate in dilectione Dei, per veram fidem immutabili. Vltimum, quod est tertium: Ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν. Promissio sui, uti sperat adventus ad eorum utilitatem.

XI. pag. 117. b. Ἰωάννης καθολικὴ τρίτη ἐπιστολὴ. *Ioannis Catholica Epistola tertia.* Inc. Ὁ πρεσβύτερος Γαβριὴλ τῷ ἀγαπητῷ. Def. ἀσπάζου τὴν φίλιν κατ' ὄνομα. Στίχων λβ'. *Versuum XXXII.* Primum Caput inscribitur: Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως, καὶ εὐχαριστία ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ Χριστόν. *Precatio ad Deum pro Cui perfectione, & congratulatio de testimonio sibi reddito de eius hospitalitate erga fratres peregre agentes, propter Christum.* Quartum est: Περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτὰς ἐν τάχει ἐπ' ὠφέλειαν. *De suo ad ipsos adventu quam primum futuro ad eorum utilitatem.*

XII. pag. 206. Καθολικὴ ἐπιστολὴ Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου. *Catholica Epistola Iudae Apostoli.* Inc. Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος. Def. κράτος καὶ ἐξουσία νῦν, καὶ εἰς πάντας τὰς αἰώνας, ἀμήν. Huius item Epistolae Capita sunt IV. quorum primum: Περὶ προσοχῆς τῆς εἰς Χριστόν πίστεως διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν· ἐν ᾧ π. ρ. μελλόντες αὐτῶν κολάσεως καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἀμάρτωλόν τε καὶ πονηρῶν. *De Christiana fide sedulo custodienda propter impiorum & lascivorum hominum adventum. Vbi de futuro eorumdem supplicio, ad illius similitudinem, quod antiquorum peccatis ac pravitatibus illatum est.* Vltimum: Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἀγιασμόν, καὶ παρρησίαν καθαρὰν σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ. *Precatio ad Deum pro iisdem, ut sancti fiant, & ea de re fiducia cum Dei glorificatione.* In fine: Τέλος τῶν ἀγίων ζ' καθολικῶν ἐπιστο-

λῶν. *Finis sanctarum VII. Catholicarum Epistolarum.*

XIII. pag. 208. b. Incipiunt Epistolae Paulinae, quae cum vulgata editione ita concordant, ut singularium initium, & finem hic adferre supervacuum duxerimus. Praecedunt ipsis Hypotheses, & Capitum, seu sectionum Tabulae. Quoad Hypotheses, praeter primam in Epistolam ad Romanos, quae a nostro abest Codice, una cum dimidia parte praemissae Capitum Tabulae, abscisso nimirum folio, reliquae eadem prorsus sunt, atque illae, quas in citata recensione Codicis XIII. huius Plutei singillatim protulimus: quare ne lectorem frustra detineamus, & his quoque recensendis supersedebimus. Tabulae vero singulis Epistolis praefixae hunc praefecerunt Capitum numerum. Epistola ad Romanos habet Capita XX. quorum decimum (nam priora novem, uti supra monuimus, intercederunt) est: Περὶ τῆς ὑπὸ νόμου κατακρίσεως διὰ τὴν ἀμαρτίαν. *De condemnatione, quae propter peccatum erat sub lege.* Vltimum: Περὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ τῆς ἐν ἀνατολῇ, καὶ δύσει. *De ministerio ipsius (nempe Pauli) in Orientis & Occidentis regionibus.* Prima ad Corinthios XVI. quorum primum p. 231. est: Περὶ πλειόνων καὶ διαφόρων ἢ ἐπιστολῇ διόρθωσιν ἔχουσα τῶν Κορινθίους ἡμαρτημένων, μετὰ τὸ προοίμιον. *Multa atque varia, in quibus erraverant Corinthii, haec Epistola corrigit, post prooemium.* Vltimum: Περὶ τῆς εἰς δόξαν, καὶ δυνάμιν ἀλλαγῆς. *De mutatione in gloriam, atque virtutem per corporum resurrectionem.* Secunda ad Corinthios X. quorum primum pag. 253. b. est: Εὐχαριστία περὶ Θεοῦ βοηθείας, ἣ πεποιθέναι φησί. *Gratiarum actio de divino auxilio, in quo ait se fuisse confisum.* Vltimum: Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων, καὶ προσθέσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος, πρὸς τὸ μὴ τοῖς ἐπιπλάσεσι προσβέβαιαι Κορινθίους· ἐν ᾧ ἀντεξέτασις αὐτοῦ πρὸς ἐκείνους· ἔλεγχος ἐκείνων· περὶ αὐτοῦ τὸ ἐπίπουν παρὰ Θεοῦ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτὸν τρέφων. *Paraskevū prorsus τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ παρουσίαν.* *Enumeratio suorum laborum, deque animi sui proposito, ac de gratia, qua praeditus erat, ne Corinthii fictitiis fallacibusque rebus abduci se sinerent. In quo se cum illis comparat, eosque redarguit. De laboribus suis, de gratia, quam consecutus est apud Deum. De quotidiano victu suis sibi manibus, dum eorum saluti consulit, comparato. Praeparatio ad futurum eius adventum.* Ad Galatas XIII. quorum primum pag. 268. b. est: Μετὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τῆς αὐτοῦ μεταβάσεως ἀπὸ Ἰουδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν. *Post prooemium narrat quomodo per revelationem a Iudaismo ad Christi fidem accesserit.* Vltimum: Ἀποτροπὴ ἀπὸ τῶν ἐλκύντων ἐπὶ τὴν περιτομήν, καὶ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ὑπὸ τὸ πνεῦμα. *Avocatio ab iis qui circumcidit cogunt,*

(1) In cit. edit. αὐτοτροπία.

(2) In cit. edit. Caput hoc in duo dividitur.

(3) In edit. μεταβάσεως.

(4) In edit. πνεύματι.

cogunt, & exhortatio ad novum vitae genus, quae sub spiritu ducitur. Ad Ephesios X. primum pag. 277. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἐκλογῆς ἡμῶν, καὶ εἰσαγωγῆς, & τελειώσεως. *Quod Christus nos elegerit, fidei initiaverit, & in ipsa perfectos effecerit.* Vltimum: Ἐν σχήματι ὁπλισμοῦ περὶ τῆς κατὰ Χριστόν δυνάμεως. *De Christi virtute, quam armaturae nomine designat.* Ad Philippenses VII. quorum primum pag. 285. b. est: Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς φιλιππησίων ἀρετῆς, & εὐχὴ τελειώσεως. *Gratiarum actio de Philippensium virtute, ac precatio pro ipsorum perfectione.* Vltimum: Ἀποδοχὴ τῆς ἀποσταλείσης αὐτῷ διακονίας. *Collegas sibi transmissas, se recepisse significat.* Ad Colossenses X. primum pag. 291. b. est: Εὐχαριστία ὑπὲρ Κολασσαίων οἰκειωθέντων Θεῷ ἐπ' ἐλπίδι. *Gratiarum actio de Colossensibus, Deo in futurorum bonorum spem conciliatis.* Vltimum: Τὰ πρὸς οἰκείας ὁμονοητικῶς· ἐν ᾧ τὰ πρὸς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. *Varia ad familiares pertinentia, concordiae inter ipsos fovendae accommodata.* In quo nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adversus alienos a fide nos gerere debemus. Prima ad Thessalonicenses VI. quorum primum pag. 297. b. est: Ἐπαίσιος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀγίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσιν. Πόθος αὐτῶν, καὶ χαρὰ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ μέριμνα, ὡς ἂν τελειωθεῖεν. *Thessalonicensium laudatio ob eorum certamina Apostolis digna. Sum de ipsis desiderium, gaudiumque significat, quantamque insuper de ipsorum perfectione sollicitudinem habeat.* Vltimum: Εὐχὴ περὶ ἀγιασμοῦ πνεύματος, ψυχῆς, καὶ σώματος. *Precatio ad Deum de sanctificatione spiritus, animae, & corporis.* Secunda ad Thessalonicenses VI. quorum primum pag. 303. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς Θεσσαλονικέων πίστεως, καὶ ἀγάπης, & ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν, καὶ κολάσει τῶν θλιβόντων· καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως αὐτῶν εἰς δόξαν ἐπὶ δόξῃ Χριστοῦ. *Gratiarum actio de Thessalonicensium fide, charitate, ac patientia, ob eorumdem honorem, & persecutorum punitionem. Item precatio pro ipsorum gloriosa perfectione ad Christi gloriam.* Vltimum: Προτροπὴ ἐργασίας, & παρατηρήσεως τῶν ἀργῶν, καὶ περιέργων. Εὐχὴ περὶ εἰρήνης τῆς παρὰ Θεοῦ. *Hortatio ad manuum laborem, & ad otiosos, atque curiosos evitandos. Precatio pro pace obtinenda, quae a Deo est.* Prima ad Timotheum XVI. quorum primum pag. 307. Περὶ τῆς εἰς ἀγάπην Θεῷ ὁδηγίας τὴν ἀπροσδεῖ νομικῆς ἀνάγκης. *De fidelibus ad Dei charitatem adducendis, absque veteris legis praecepta observandi necessitate.* Vltimum: Πλασίον ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωὴν. *Divinum ad veram vitam deductio.* Secunda ad Timotheum IX. quorum primum pag. 313. b. est: Ἐπαίσιος Τιμοθέου πίστεως, & προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς, φησι, διακατερεῖ πάσχων. *Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perseverandum, quemadmodum deceat Dei gratiam, in qua se etiam, dum*

pro Christo patitur, confirmari adserit. Vltimum: Περὶ τῆς αὐτοῦ μελλόντος ἀναλύσεως ἐν δόξῃ αἰωνίᾳ. *De futura sui corporis ad aeternam gloriam resolutione.* Ad Titum VI. quorum primum pag. 319. est: Περὶ διδασκαλῶν ἐπιτηδεύων εἰς διακονίαν, καὶ ἔλεγχον ἀπειθῶν. *De doctaribus ad ministerium, & contumacium redargutionem idoneis.* Vltimum: Παραίνεσις περὶ τοῦ ἐκκλίνειν τὰς ἐριστικὰς ζητήσεις. *Admonitio de seditiosis quaestionibus evitandis.* Ad Philemonem II. quorum alterum p. 322. Ἐπαίσιος Φιλήμονος, καὶ εὐχαριστία ὑπὲρ αὐτοῦ. *Laudat Philemonem, ac pro ipso gratias Deo agit.* Alterum: Σύστασις Οὐνησίμου Φυγάδος οἰκέτου, καὶ παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ σωθέντος διὰ πίστεως. *Commendat Onesimum fugitivum servum, eique salutem per fidem adeptam, apud Dominum patrocinatur.* Ad Hebraeos denique XXII. quorum primum pag. 325. Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. *Doctrina de Christo, cui data est Patris gloria, omniumque rerum dominatio, cum potestate peccata expiandi, quae perpetrantur in terris, unde in caelestem gloriam ascendit.* Vltimum: Εὐχὴ πρὸς Θεὸν περὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς, & οἰκονομίας. *Precatio ad Deum, ut ad virtutem instituuntur, & recte gubernentur.* Vbi animadvertendum est, huic ultimae Epistolae Hypothesin, & Prologum esse praemissum, quae tamen duo sub uno Hypothesis nomine in memorato Codice XIII. comprehenduntur. Praeterea unicuique Epistolae subscriptus est locus, unde scripta est, & numerus versuum. Quoad primum convenit cum memorato Codice, si Epistolam ad Philippenses, II. ad Thessalonicenses, & ad Philemonem excipias, quibus ille nullam subscriptionem apposuit, hic autem ita habet: Πρὸς Φιλιππησίους ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης δι' Ε' παφροδίτου. *Ad Philippenses scripta est a Roma per Epaphroditum.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγγράφη ἀπὸ Α' θηνῶν. *Ad Thessalonicenses II. scripta est ab Athenis.* Πρὸς Φιλήμονα ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ Οὐνησίμου οἰκέτου. *Ad Philemonem scripta est a Roma per Onesimum servum.* Stichometria vero, quae nulla in illo erat, in hoc sequens est. Prima Epistola Paulina est εἰχὼν πλ. κ'. versuum dcccxx. II. ω'. dcccclxx. III. φ'. dxc. IV. σγ'. cccxiii. V. τιβ'. cccxii. VI. σθ'. ccviii. VII. σθ'. ccviii. VIII. ργ'. cxciii. IX. ρς'. cvi. X. σλ'. cccxx. XI. ροβ'. cixxii. XII. υζ'. xcvi. XIII. λζ'. xxxvii. XIV. ἐπτακοσίων τριῶν. dcccii.

XIV. pag. 343. Aliud Synaxarium occurrit cum quadam veluti praefatione, cuius hic titulus: Πρόλογος σὺν Θεῷ τοῦ συναξαρίου τοῦ ὅλας χρόνους. *Prologus cum Deo Synaxarii totius anni.* Inc. Δεῖ εἶδέναι, ὅτι δι' ὅλας τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναγιγνώσκεται τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον οὕτως. Α' ῥχεται ἀπὸ τοῦ Πάσχα τὸ κατὰ Ἰωάννην ἔχον εὐαγγέλιον, καὶ λ. Def. ἀναγιγνώσκεται ὁ ἅγιος

(1) In cit. edit. hoc primum Caput in duo divisum est.

(2) Etiam hoc Caput in edit. cit. in duo dividitur.

ὁ ἅγιος Μάρκος. Sequitur deinde Synaxarium ipsum Evangelicarum pericoparum, quae per anni hebdomadas legi solent. Huic succedit pag. 346. aliud Menologium, dies sanctorum festos comprehendens, cui titulus: Εὐλογάδιον σὺν Θεῷ τῶν ἐπισημοτέρων ἁγίων τῶ ἔτει ἐνιαυτοῦ. *Delectus compendiaris cum Deo insigniorum Sanctorum totius anni.* Incipit a mense Septembri, quemadmodum superiora. Interferta tamen sunt duo folia, quae partem Epistolarum Paulinarum Synaxarii continent. Menologium excipit nova Capitum Evangelii S. Matthaei tabula, rubris characteribus exarata, ac supra memoratae simillima, cui tabula quaedam Paschalis adnectitur, ita tamen fugientibus descripta litteris, ut legi vix possit.

XV. pag. 353. Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Lucam.* Huius Capitum Indicem superius require, Epistolis Catholicis per errorem bibliopegi praemissum. Huic annus scriptionis est subnotatus his verbis: Τέλος τῶ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ χρόνου ἐπὶ τῆς τῶ Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Finis sancti Evangelii secundum Lucam, quod editum est annis XV. post Christi Adversus.*

XVI. p. 413. Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Iohannem.* Praecedat Tabula Capitum XVIII. quorum primum est: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Hoc Evangelium mutilum est in fine, definit enim in hisce verbis: Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ὁν μαθητὴς τῷ Ἰησοῦ κεκρυμμένος. . . . quae sunt prope finem Cap. XIX. vulgatae editionis. Quum duo in hoc Codice Menologia, uti suo loco monuimus, contineantur, ipsorum primum, cuius inscriptionem dedimus supra pag. 150. N. 1. exhibere placuit, utpote ap illo, quod in recensione Codicis XVIII. huius Plutei protulimus pag. 130. identidem discrepans; huc autem reieciimus, ne eorum, quae recensenda multa, ac diversa occutiebant seriem interrumpere. Illud igitur sequens est:

Μὴν Σεπτεμβρίου.

α'. Ἀρχὴ τῆς ἰνδικτῆς, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλῆ.

β'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος, καὶ τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Νηστεοῦ.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου.

δ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βαβύλα.

ε'. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς τοῦ Προδρόμου.

ς'. Τοῦ ἀρχιεπιστοῦ Μιχαὴλ ἐν ταῖς Χάναις (τῆς Φρυγίας.)

η'. Τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

θ'. Τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Ἰωακείμ, καὶ Ἀννης.

Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.

Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.

ιγ'. Τὰ ἐγκαίνια τῆς ναὸς τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως.

ιδ'. Ἡ ὑψώσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.

Σάββατον μετὰ τὴν ὑψώσιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν ὑψώσιν.

ιε'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικήτας.

ισ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Εὐφροσύνης.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου.

κγ'. Ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου Προδρόμου.

κδ'. Τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης.

κε'. Ἡ μετάστασις τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Θεολόγου.

κη'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Χαρίτωνος.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Μὴν Οκτωβρίου.

α'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνανία, καὶ τοῦ ὁσίου Ρωμανοῦ.

β'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ, καὶ Γεωργίου.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

δ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

ε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Σερίμ, καὶ Βάκχου.

ισ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαγγίνου τοῦ ἐκατοντάρχου.

ιη'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου.

κα'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰλαρίωνος τοῦ μεγάλου.

κβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀβερκίου.

κγ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ.

κδ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀρέθα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων νοτιρίων Μαρκίανου, καὶ Μαρτυρίου.

κε'. Τοῦ ὁσίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, καὶ ἀνάρχου τοῦ μεγάλου σεισμοῦ.

Μὴν Νοεμβρίου.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναγγύρων Κοσμά, καὶ Δαμιανῶ.

β'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκινδύνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

γ'. Τῶν ἁγίων Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ.

η'. Ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων.

ιβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

ιγ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου.

ιδ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου.

ισ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου.

ις'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

κα'. Ἡ εἰσοδος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

κε'. Τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων Κλήμεντος Ρώμης, καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.

κς'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.

κη'. Τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Στεφάνου τοῦ νέου.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου.

Μὴν Δεκεμβρίου.

δ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας.

ε'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα.

ς'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

θ'. Ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας Ἀννης.

ιβ'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος.

ιγ'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Εὐσταθίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ις'.

Μὴν Μαρτίου.

β'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου.

η'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

κα'. Τῶν ἁγίων βασιλέων καὶ ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου, καὶ Ελένης.

κδ'. Τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θυμασῷ ὄρει, καὶ Ἡ' εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.

Μὴν Γενίου.

η'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.

ις'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρβόλομαϊ, καὶ Βερνάβου.

κς'. Τὸ γενέσιον τῆς τιμίας Προδρόμου.

κς'. Τῶν ὁσίων πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τοῦ Ξενοδόχου.

κη'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων Κύρου, καὶ Ἰωάννου.

κς'. Τῶν ἁγίων, καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου, καὶ Παύλου.

λ'. Ἡ σύναξις τῶν ἁγίων ἱβ' ἀποστόλων.

Μὴν Ἰουλίου.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναγγύρων Κοσμά, καὶ Δαμιανῶ.

ς'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας εἰσότητος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

η'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Προκοπίου.

ια'. Τῆς ἁγίας μεγάλης μάρτυρος Εὐφροσύνης.

ιβ'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Κηρύκου Γουλιττιῆς.

ισ'. Τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν ταῖς συνόδοις.

ις'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Μαρίας.

κ'. Τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων προφῆτων Ἡλίου.

κβ'. Τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.

κε'. Τῆς ἁγίας Ἀννης τῆς μητρὸς τῆς Θεοτόκου.

κς'. Τῶν ἁγίων μεγαλομάρτυρων Παντελεήμονος.

λ'. Τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Εὐδοκίμου.

Μὴν Αὐγoustου.

α'. Τῶν ἁγίων Μακκαβαίων.

β'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου.

ς'. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ιε'. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

ισ'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν ἁγίων μανδηλίων.

κδ'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρβόλομαϊ, καὶ Τίτου.

κς'. Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.

λα'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Εὐαγγέλια εἰς μνήμας διαφόρων ἁγίων.

Εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Εἰς ἐγκαίνια ναοῦ. Εἰς ἀσωμάτων. Εἰς τὸν Πρόδρομον. Εἰς προφῆτας. Εἰς ἀποστόλους. Εἰς μάρτυρας. Εἰς ἕνα μάρτυρα. Εἰς γυναῖκας μάρτυρας. Εἰς ἱεράρχας.

Εἰς ἱερομάρτυρας. Εἰς ὁσίους. Εἰς ὁσιομάρτυρας. Εἰς ὁσίας γυναῖκας. Εἰς σχήμα. Εἰς ἀσθενεῖς. Εἰς κοιμηθέντας. Εἰς σεισμὸν. Εἰς ἐμπρησμόν. Εἰς ἀνομβρίαν. Εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν. Εἰς ἐπινίκια βασιλείων. Εἰς ἐξομολογούμενων. Εἰς πᾶσαν αἴτησιν.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicua characteribus exaratus. Constat foliis 452.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΝΓΕΛΙΑ.

C O D.
XXVIII

Continet quatuor Evangelia integra, quibus singulis, excepto Matthaei, praefixae sunt imagines Evangelistarum elegantissimae, & optime servatae.

I. pag. 1. Initium sumitur a Matthaeo, cui nullus praemittitur Index Capitum.

II. pag. 119. Evangelio Marci praecedit Index Capitum XLVII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

III. pag. 199. b. Praecedit Lucae Hypothesis, cuius initium: Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, ὁ καὶ χειροτονήσας συνέκδημος Παύλου. Finis: βλέποντων τῶν μαθητῶν. Tum Tabula Capitum LXXXIV. Primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Ultimum: Περὶ τοῦ Κλεόπα.

IV. pag. 338. Hypothesis in Evangelium secundum Ioannem inc. Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τῷ Ζεβεδαίου, κ. λ. Def. τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν. Succedit index Capitum XVIII. Primum: Περὶ τῶ ἐν Κανᾷ γάμου. Ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τῆς κυριακῆς σώματος. Praemittuntur Marco, Lucae, & Ioanni Epigrammata, quae supra in recensione Cod. XIII. huius Plutei p. 122 seq. protulimus Ioannis tamen est uno versu mutilum. Apponuntur praeterea unicuique Evangelio Eusebianarum sectionum numeri, quae in Matthaeo sunt CCCLV. In Marco CCXXXIV. In Luca CCCXLIII. In Ioanne CCXXXII.

V. pag. 439. Oratiuncula ad D. N. Iesum Christum inc. Ἀμήν, Κύριέ μου, γένητο τυχεῖν τῆς σωτηρίας. Def. καὶ τῆς ἀχράντης σε μητρος, ἀμήν, καὶ γένητό μοι. In fine: εἰληφὲ τέλος δέλτος ἡ τεῖδε Ῥαῦλ μὲν καὶ καὶ Ἰω. γ. ἐν ἔτη (sic), 557. Finem accepit hic liber mense Iulio die XXVIII. indictione XIII. anno 6793. (Chr. mcccxxxv.) Memorat hunc Codicem Monsfalcon. Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap. VII. pag. 66.

Cod. Graec. membranac. Ms. optimus in 8. Sec. XIII. Constat fol. scriptis 439.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΝΓΕΛΙΑ.

C O D.
XXIX.

Continet integra quatuor Evangelia, quibus singulis argumenta praemittuntur, & argumentis adtexitur annus inscriptionis, nonnullis etiam stichometria.

I. pag. 1. Quae Matthaeo praecurrit Hypothesis, eam non tam ad ipsum, quam ad omnes Evangelistas pertinere, ipsa docet inscriptio quae ita habet: Ἐρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια. Interpretatio in quatuor Evangelia. Inc. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαίου ἄγιος εὐαγγέλιον Ἐβραϊδὶ διαλέκτῳ γράφειν ἔσται

αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξεδόθη, ἐρμηνεύθη δὲ ὑπὸ Ἰωάννου, κ. λ. Def. ἔνθα ἐστὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως ἡ πολιτεία, καὶ δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἐτοιμάσαντι, & προκαταγγέλλαντι περὶ τούτων Θεῷ, καὶ νῦν πληρῶσαντι, καὶ πληρῶντι, ἀμήν. Hypothesis confirmatur subscriptio: Τὸ κατὰ Ματθαίου ἄγιος εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπὸ αὐτοῦ μετὰ χρόνου ὁκτώ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀναλήψεως. Στίχοι βχ'. Sanctum Evangelium secundum Mattheum editum est ab ipso annis VIII. post Dei Ascensionem. Versus MMDCC.

II. pag. 52. Hypothesis in Marcum inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου, κ. λ. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσαι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, καὶ ἀνελήθη εἰς τὸν ἕραν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Hypothesis subnectuntur haec: Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. Στίχοι αχ'. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπεργερούς ὑπὸ τοῦ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ ἐποιήσατο δετὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς προφητικῆς λόγου, τῆ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῦ Ἰσάου τὴν περὶ τὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου ἐξεδόθη μετὰ χρόνου ἰ' τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. Versionem dedimus supra p. 122.

III. pag. 85. Hypothesis in Lucam hoc est initium: Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, κ. λ. Finis: βλέποντων τῶν μαθητῶν. Adiungitur: Ἐγγράφη δὲ μετὰ χρόνου δέκα καὶ πέντε τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως, ἔχον εἶχες βω'. Scriptum est autem annis quindecim post Christi Ascensionem, habens versus mmdccc.

IV. pag. 140. Hypothesis in Ioannem hic praecurrit titulus: Τὸ πῶς εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐκδοθέντος μετὰ χρόνου λβ' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. Hypothesis Evangelii secundum Ioannem editi anno XXXII. post Christi Ascensionem. Inc. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιος εὐαγγέλιον ἐν τοῖς Τραϊανοῦ ὑπεργερούς ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτρῳ τῇ νήσῳ διηγείται, δετὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικῆν, καὶ πρακτικῆν, καὶ ἐνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν. Κατὰ Ἰωάννην δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ζεβεδαίου, κ. λ. Def. τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν. In fine huius Evangelii adscribitur etiam historia scriptionis eius, auctore anonymo, cuius initium: Οὗτος ὁ Θεολόγος Ἰωάννης ὁ ἐξάρχος τῶν εὐαγγελιστῶν, ὁ πλείων πάντων ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐπὶ τὸ εἶδος τοῦ Θεοῦ ἀνακεκλιμένος, ὁ ἐκείθεν ὡς ἐξ ἀενάου πηγῆς τὰ μυστήρια ἀρρῶμενος, κ. λ. Finis: ἕνα σκοπὸν ἔχων σὺν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελισταῖς διδάξαι, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς καταστάσεως ἐπὶ τὴν μέλλουσαν διαφορὰν προσήν ἀφορᾶν πᾶσα ἡ θεόπνευστος παλαιὰ τε καὶ καινὴ διαθήκη. Tandem haec scriptoris legitur notula: Τέλος εἰληφέν ἡ δέλτος αὐτῆ, ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. Δόξα σοι ὁ Θεός, ὅτι ἐφθασα, & εἶδον τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

In margine singulorum Evangeliorum duplex quaedam numerorum series fuit apposta, rubris altera, altera nigris litteris exarata. Prima rerum profecto Capita, de quibus agitur, indicat, & cum vulgata editio-

ne

ne penitus concordat. Secunda fortasse Pericopas, quae in Evangelio Matthaei sunt CXVI. in Marci LXXI. in Lucae CXIV. & in Ioannis LXVII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. minori Sec. XII. Constat fol. 180.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΝΓΕΛΙΑ.

C O D.
XXX.

Continet quatuor integra Evangelia, quorum unicuique, excepto Matthaeo, Index Capitum praecurrit, nihil ab aliis aliorum Codicum diversus; Marco vero, & Lucae etiam Hypothesis, huius quidem similis omnino Codici superiori, illius vero longe discrepans; nam quum duas veluti partes habeat, prima inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Μάρκος μαθητὴς ὢν Πέτρου, κ. λ. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσαι τοῖς μαθηταῖς. Altera inc. Μετὰ Ματθαίου ἐν Μάρκῳ ὁ εὐαγγελιστὴς συγγραφὴν ποιεῖται. ἐκαλεῖτο δὲ & Ἰωάννης, ὅς δὲ ὅτος ἐστὶ Μαρίας, ἧς τὸς ἀποστόλους δεξιμένης ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ, κ. λ. Def. ἐκκλησίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἰδρυσάμενος, καὶ τὰς ἱερὰς λειτουργίας ποιῶμενος, τὸς πρὸς τὸ μεσημβρινὸν κλήματι, τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως λόγον κατηχήσας ἐφώτισεν. Praeter Hypotheses tam hisce, quam Ioanni adiectae sunt notulae, quas alibi etiam attulimus. Prima est: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπεργερούς ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ, ἐποιήσατο δετὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς προφητικῆς λόγου τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος Ἰσάου τῆς προφητείας, τὴν περὶ τὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δεικνύς. Secunda: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ὑπεργερούς ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐν Ῥώμῃ, ἔτε δὲ ἱερaticῶς χαρακτήρος ὑπάρχων ἀπὸ Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως θυμιῶντος ἤρξατο. Tertia: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανοῦ ὑπεργερούς ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτρῳ τῇ νήσῳ, διηγείται δετὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικῆν, καὶ πρακτικῆν, καὶ ἐνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν. Eusebianae Sectiones Matthaei sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLVIII. Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicuo caractere exaratus. Constat fol. 200.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΝΓΕΛΙΑ.

C O D.
XXXI.

Continet Evangelicum Synaxarium, elegantius & uncialibus litteris exaratum, scriptura, & ordine Codici XXI. huius Plutei simillimum.

I. pag. 1. Primae Sectioni, Ioannis pericopas a Paschate ad Pentecosten singulis diebus, tribus exceptis, legendas complectenti, haec praefigitur inscriptio: Τῇ ἀγίᾳ μεγάλῃ κυριακῇ εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Sancta ma-

gna Dominica Evangelium secundum Ioannem. Inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Definit unica Matthaei lectione, ad feriam secundam post Pentecosten pertinente, cuius ultima verba sunt: ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

II. pag. 53. Sequuntur eclogae Evangelicae Matthaei XXXIII. sabbatis ac Dominicis tantum legendae post Pentecosten numeratis. Inscribuntur: Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου. Sabbatum primum, Evangelium secundum Mattheum. Prima inc. Εἰπεν ὁ κύριος τῷ αἰτῶντι σε δίδου, κ. λ. Ultima def. ἐν ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Cuius prima tantum, ac postrema verba adferuntur in Codice, nam quum pars sit longioris pericopae illius, quae feria tertia maioris hebdomadae legebatur, illuc lectorem remittit, quod & alibi passim fieri animadvertimus.

III. pag. 77. Tertia pericoparum series ex Luca desumitur. Sunt autem XXXV. sabbatis item, ac Dominicis tantum accomodatae. Quatuor insuper ex Matthaeo adiunguntur, prima pro Dominica XVI. τῆς Χαναναίας dicta, altera pro Dominica τῆς ἀποκρίσεως, reliquae duae pro sabbato, ac Dominica τῆς τυροφάγῃ. Harum inscriptio ita habet: Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Sabbatum primum, Evangelium secundum Lucam. Prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. Ultima def. ἐκεῖ ἔσαι καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

IV. pag. 107. Quartae sectionis initium fit ab Evangelio Marci, adiecto titulo: Σάββατον α' τῶν νηστῶν, καὶ τῷ ἀγίῳ μάρτυρι Θεοδώρῳ, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Sabbatum primum ieiuniorum, & sancti martyris Theodori, Evangelium secundum Marcum, cuius IX. tantum numerantur lectiones, usque ad Dominicam V. Quadragesimae inclusive. Ioanni enim suam debet pericopam Dominica prima; legitur enim in Codice: Κυριακὴ α' τῶν νηστῶν, μνήμη τῶν ἀγίων προφητῶν Μωσέως, καὶ Ἀαρὼν, ἐκ τῆς κατὰ Ἰωάννην. Dominica prima Ieiuniorum, festum sanctorum prophetarum Moysis, & Aaron, ex Evangelio secundum Ioannem. Quae deinde sabbato τῆς Ἀαζάρε, Dominica τῆς βασιλοφῆς, ac reliquis maioris hebdomadae diebus recitantur Evangelia, quum eodem prorsus ordine exhibeantur in hoc Codice, quem in XXI. obtinebant, ne frustra detineamus lectorem, peculiarem haec recensionem ipsorum omitimus, initium tantum, ac finem totius sectionis adferentes. Prima igitur pericopa inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. Ultima def. ὡς τῆς συντελείας τῶ αἰῶνος, ἀμήν.

V. pag. 174. Sequuntur tandem pericopae Evangeliorum iuxta ordinem mensium dispositae, hoc est ab initio Septembris, usque ad Augustum. Graeca inscriptio est eiusmodi: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς Ἰνδ. καὶ τῷ ὁσίου Συμεῶνος, εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Mense Septembri die prima, initium indictionis, & sancti Simeonis, Evangelium secundum Lucam. Menologii quoque initium, ac finis

(1) Haec in Cod. XXI. huius Plutei erat XVII.

finis cum memorato Cod. XXI. concordat, cui tandem succedunt XI. Evangelia ἀναστάσιμα ἐωφύια, & ἀκολουθεῖται εἰς διαφορὰς ἡμέρας, nimirum εἰς ἐγκαίνια νῆσ, κ. λ. Ultima lectio inscripta, εἰς ἀσθενῶντας ἐπὶ ζ' πρεσβυτέρων, ex Evangelio Marci depromitur.

Toti Codici musicae notae sunt adscriptae; quo docemur, ipsum olim templis Graecorum interfuisse. Reliqua scripturae ratio melius ex addito specimine cognoscetur. Id unum monuisse sufficiat, singulas quatuor Evangeliorum inscriptiones, quas superius retulimus, itemque aliam, menologio praecedentem, aureo caractere descriptas esse, aureoque ornamento circumdatas.

Cod. Graec. membr. Ms. optimus in fol. min. Sec. IX. uncialibus litteris exaratus. Constat foliis 226. cuius specimen damus Tab. III. N. VI.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

COD. I. pag. 1. Praemissus est Eusebii ad Carpi-
XXXII. pianum Prologus, itidemque
Tabulae Evangelistarum Harmonicae IX. auro, variisque coloribus eleganter exornatae, quales in XIV. huius Plutei Codice exhibentur, ubi tamen X. numerabantur. Succedunt hinc pag. 7. binae, eaeque breves de Christo, ac Deipara historiolae, a recentiori Graeco, ac rudi, parum diligenter emendataeque descriptae, quas nos in meliorem formam redactas heic subiicimus. Prima est veluti quaedam Christi Ethopoeia, ita enim habet: Ο' τῷ Χριστῷ, κ' Θεοῦ χαράκτηρ ἔτος ἦν, εὐήλικος, σύνφορος, εὐφθαλμος, εὐχρηστος, γενειάδα ἔχων μελαίνην, σιτόχροος, τὸ ἦθος αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα, μικροδάκτυλος, εὐφρωνος, ἡδυλόγος, ἡσυχος, μακρόθυμος, ἀνεξίκακος, κ' τὰ λοιπὰ τῶν ἀρετῶν. *Character Christi Dei nostri hic fuit bona statura, brevibus superciliis, pulcris oculis, expeditus, nigra barba, panis colore, moribus maternis, parvis digitis, bona voce, suaviloquus, quietus, longanimis, malorum patiens, & ceteris virtutibus praeditus.* Altera Deiparae aetatem describit, nimirum: Ε'ξῆσεν τῇ ἀνθρωπότητι ἡ ἀγία Θεοτόκος ἔτη νθ'. ἐν τῷ ναῷ κυρίου ἔτη ιδ'. κ' ἐν τῷ οἴκῳ Γωσήφ μῆνας δ'. καὶ εὐαγγελιστὴς κ' ἔτεκεν τὸν κύριον, ὁμῶς ἔτη ιε'. κ' ἔξῆσεν ἐπὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῷ Χριστῷ ἔτη λγ'. κ' μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἔτη ια' ἐν τῷ οἴκῳ Γωάννη τῷ εὐαγγελιστοῦ, ὁμοῦ ἔτη νθ'. καὶ μετέτις εἰς ἄβυσσον εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Γησὼν Χριστόν. *Vixit in humanis S. Deipara A. LIX. in templo Domini A. XIV. in domo Ioseph menses IV. & annuntiata fuit, & peperit Dominum, simul A. XV. & vixit post Christi incarnationem A. XXXIII. & post Adscensionem A. XI. in domo Io. Evangelistae, annos simul LIX. & assumpta est in caelos ad Dominum nostrum Iesum Christum.*

Sequuntur inde duae effigies, Moysis

nimirum, & Christi. Illius epigraphe sequens est: Ο' τὸ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη. *Quod lex per Moysen data est* Huius vero: Η' χάρις, & ἡ ἀλήθεια διὰ Γησὼ Χριστοῦ ἐγένετο. *Gratia & veritas per Iesum Christum genita est.* Haec postrema symbolicas etiam imagines Evangelistarum exhibet, quibus deinde a recentiori manu nomen ipsorum fuit adiectum; Angelo nimirum Ματθαῖος, Ταύρο Λουκάς, Aquilae Μάρκος, Leoni Γωάννης, quorum etiam picturae singulis Evangelistiis praefiguntur, vetustate tamen praeter primam ferme evanidae. Ioannes Prochoro Evangelium distans exhibetur, caeruleis litteris adscripto ipsorum nomine: Ο' ἄγιος Γωάννης ὁ Θεολόγος, Ο' ἄγιος Πρόχορος. Matthaeo Capita Eusebiana adsignantur CCCLIX. Marco CCXXXIII. Lucae CCCXLII. Ioanni CCXXXIII. Evangelio Lucae praepositur declaratio brevis de ratione eius Evangelistae pericoparum legendarum, item a recentiori Graeco non satis perito exarata. Inc. Χρὴ γινώσκωμεν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μὴνδε Σεπτεμβρίου, κ. λ. Capita quoque rerum, de quibus agitur, summo margine describuntur, nec ab aliis superiorum Codicum discrepant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. minuto caractere. Constat foliis 163.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ
ΑΝΟΝΙΜΟΥ.ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ CVM EXPOSITIONE
INCERTI AVCTORIS.

Continet hic praestantissimus Codex IV. Evangelia cum uberrima plurimorum Patrum catena. Sed contextus, & scholia initio carent. Ille enim a Cap. III. 7. Matthaei incipit ex hisce verbis pag. 1. Σαδδουκαίων (cuius vocis primae duae syllabae a recentiori manu additae fuerunt) ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτῷ, κ. λ. Scholia vero incipiunt: ἐκ τῶν λίγων τέτων κ' τὰ ἐξῆς. Τίς φασιν περὶ τῶν ἐθνῶν ταῦτα λέγειν· λίθυς αὐτὸς μεταφορικῶς καλῶν. Ε'γὼ δὲ εἰ ἑτέραν ἐνοίαν τὸ εἰρημένον ἔχειν φημι, ὅτι μὴ νομίζετε, φησὶν, ὅτι ἂν ὑμεῖς ἀπολεῖσθαι ἀπαιδα ποιήσεται τὸν πατριάρχην. Τῷ γὰρ Θεῷ δυνατόν, κ' ἀπὸ λίθων ἀνθρώπους αὐτῷ δύναι, ὥσπερ εἰ πρόωγ· τὴν γὰρ ὁμοίαν ἦν τὸ ἀπὸ τῆς μητρὸς τῆς Σάρβας προελθεῖν παιδίον, κ. λ. quae quum nullo auctoris nomine sint notata, cuinam tribuenda sint ignoramus. Primus igitur interpres, cuius nomen occurrat est Basilius, qui eadem pag. ad illa verba eiusdem Capituli III. 11. Ε'γὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, κ. λ. hanc adfert interpretationem: Τὸ τῷ Χριστῷ βάπτισμα τὴν ἐν τῇ κρίσει δοκιμασίαν λέγει· τὸ δὲ ἐν πνεύματι ἀγίῳ τὴν ἐν πυρίναις γλώσσαις τῷ πνεύματι ἐσομένην ἐπὶ τὰς ἀποδόλους ἐπιφύττεισιν. Hunc excipit Ioannes Chrysostomus (ita enim ex litteris id. margini adiectis iuvat conicere) cuius ista sunt: Διὰ ταύτου

τῷ τῷ δαψιλῶς τῆς δωρεᾶς ἐμφαίνει ἀγίασμον, κ' ἀπολύτρωσιν, κ' υἰθεσίαν, κ' ἀδελφότητα, καὶ τῇ ἐπεξηγήσει τῷ πυρὶ πάλιν τὸ σφοδρότερον, κ' ἀνάθετον τῆς χάριτος ἐνδείκνυται. Succedit deinde Theodorus Heracleensis, Cyrillus, iterum Ioannes Chrysostomus, & alii, quorum nomina inferius recensibimus. Interim animadvertendum est, quae ex Ioannis Chrysostomi Homiliis adducuntur expositiones, eas mirifice concordare cum Catena, de qua in Cod. V. huius Plutei supra pag. 100. meminimus. Def. ὥσπερ ἐν τοῖς ἐν ἀμαρτήμασι φοβερά, κατὰ τὴν καταδικασίαν. Διατῆτο ἐν ἀγωνισμῷ τῶν αἰώνων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν, χάριτι & Φιλανθρωπίᾳ, κ' οἰκτιρμοῖς τῷ πατρὶ & τῷ ἡμῶν, κ' τῷ ἀγίῳ πνεύματι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κ' ἡ δόξα, κ. λ. Quibus additur: Τέλος τῶν ἐρμηνειῶν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γωάννη τοῦ Χρυσοστόμου. *Finis interpretationum sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi:* quibus verbis videtur indicare, Commentarios hosce Ioanni Chrysostomo esse praecipue adscribendos, sed uti vidimus, multae praeterea variorum Patrum expositiones interseruntur, ita tamen, ut Ioannis primo, aliorum deinde scholia adferantur. Quod videre est etiam hoc loco, nam Chrysostomi verbis mox relatis, adiunguntur alia quaedam brevissima Theodori Mopsvesteni, Cyrilli Alexandrini, Severi Antiocheni & Origenis, cuius ista sunt: προσεκύνησαν, οὐ προσκυνῆσαν· οἱ δὲ μὴ προσκυνήσαντες, κ' ἐδίξασαν, εἴτε δὲ Θωμᾶς ἐσιν, εἴτε Φίλιππος.

Adnotantur nonnulla Severi Archiepiscopi Antiocheni, Eusebii Pamphili, aliorumque fragmenta super iis verbis Cap. XXVIII. ὁψὲ σαββάτων, κ. λ. Primum Severi valde longum inc. Τὸ δὲ, ὁψὲ σαββάτων, εἰ τὴν ἐσπεραν τὴν μετὰ τὴν ἐν σαββάτῳ δύσιν τοῦ ἡλίου δηλοῖ· εἰ γὰρ ἐνικῶς εἶπεν, ὁψὲ σαββάτω, ἀλλὰ πληθυντικῶς, ὁψὲ σαββάτων, κ. λ. Def. τοῦ Θεοῦ βεληθέντος διὰ πολλῶν τρόπων πεισῶσθαι τὸ ἄπιστον θαῦμα τῆς ἀναστάσεως, & τὸ τῶν ἄλλων μὴ λεχθῆν ἕτερος ἐξόρυσεν εὐαγγελιστῆς, πῶς ἐκ ἐσιν ἡ διήγησις καθαρά, κ' ἐλευθέρα πάσης βλάβης; Edidit hoc Opusculum Montefalconius in Bibl. Coisliniana pag. 68. ex Cod. XXIII. qui similem prorsus Catenam videtur continere, eique titulum adiecit: Severi Archiepiscopi Antiocheni concordantia Evangelistarum circa ea, quae in sepulcro Domini contigerunt. *Item de sabbatis, & de varietate Exemplarium S. Marci Evangelistae.* Secundum in eadem verba est Eusebii Pamphili, cuius initium: Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὁψὲ σαββάτων φαίνεται ἐγγεγμένους ὁ σωτὴρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρῶτῃ μιᾷ τοῦ σαββάτου; Τὸ ὁψὲ σαββάτων μὴ τὴν ἐσπερινὴν ὥραν νομίσω τις τὴν μετὰ ἡλίου δύσιν λέγεσθαι, κ. λ. Finis: Ἔτω γὰρ τῶν παρὰ τοῖς τέσσαρσιν εὐαγγελισταῖς ἀναγεγραμμένων θεωρῶς ἐγένετο ἡ Μαγδαληνὴ, διὰ κ' παρὰ τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη. Tertium item eiusdem Eusebii, de Angelis ad monumentum visis, inc. Πῶς παρὰ τῷ Ματθαίῳ ἡ Μαγδαληνὴ Μα-

ρία μετὰ τῆς ὁμωνύμου ἐωρακεῖται ἐκτὸς τοῦ μνηματος ἐπικαθήμενον τῷ λίθῳ ἕνα μόνον ἄγγελον εἶρηται, κ. λ. Def. ὕπερος πάντων ὁ νεανίσκος, κ' πρὸ τῆς εἰς τὸν παρὰ τῷ Λευκῷ οἱ δύο, οἱ εἰσὶ τοῦ μνηματος. Haec duo Eusebii fragmenta occurrunt etiam in Codice V. supra memorato, sed primum multo longius; ibi enim verbis τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη, adnectuntur alia, quae inc. Λίαν θαυμάζω, κ' ἐπλήττομαι τὴν ἀνοίαν τῶν ζητούντων, δι' ἣν αἰτίαν ὁ Χριστὸς πρὸ τῶν τριῶν ἡμερῶν ἀνέστη· εἰ μὲν γὰρ φασιν αὐτὸν μὴ δ' ὅλως ἐγγηγῆσθαι, κ. λ. Def. ἔτιος εἰ ὁ δεσπότης συντομώτερον ἀναστὰς ὑπέσχετο, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνήσεται. Quae num ad ipsum Eusebium pertineant, quum nullibi editionem, quacum ista conferrem, reperire potuerim, adfirmare certe non ausim. In hunc ipsum Evangelii locum brevissimae aliae aliorum SS. Patrum expositiones adferuntur, Hefychii nimirum presbyteri Hierosolymitani, & Isidori Pelusiota &c. Claudii Commentarios in hunc Evangelistam: Ε'ρμηνεία τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου ἐν ἐπιτομῇ. Ε'γγράφη δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐμείνω εἰς τὸ πατριάρχιον ἐπὶ Σεργίῳ τῷ πατριάρχῳ. *Interpretatio Evangelii secundum Mattheum in epitome. Scriptum est autem Evangelium illud in Patriarchio, sive Patriarchalibus aedibus sub Sergio Patriarcha.* Quae quidem ipsius librarii nota habenda est, non enim alius heic intelligi potest, quam Sergius II. qui sub finem Seculi X. & initium XI. Constantinopolitanam sedem tenuit. Haec eadem nota legitur etiam in memorato Cod. XXIII. Bibl. Coislin. pag. 67. Inc. Χρὴ νοεῖν ὅτι τὴν μητέρα ὡς ἀπὸ τῆς Λευιτικῆς ἔσαν ἄρρενος πρόσωπα τίθησιν ἐν τάξει τέσσαρες κ' δεκάτες πρόσωπα, κ. λ. Def. Περὶ τῆς αἰμορροῦσης. Αὕτη πλυσία ἔσα καὶ ἰαθεῖσα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἡλεκτρικῶν ἀνέστησε σήλην τῷ κυρίῳ, ἐνδεῖσα τῇ χειρὶ αὐτῆς καὶ δακτύλιον ἐκτυπῶντα καρτίνον μετὰ γὰρ τῆς αἰμορροῦσης, κ' τοιοῦτον πάθος εἶχεν, ὡς ἐν ἐσθρίαις φέρεται. Continet haec interpretatio, unius tantum paginae spatio comprehensa, traditiones, & explicationes quasdam vocum singularium in Evangelistiis, ut καθράντης, δηνάρια, φυλακήρια, &c.

II. pag. 73. Sequuntur Commentarii in Evangelium Marci, quibus praestitit Prologus hoc titulo adiecto: Βίβλος πρεσβυτέρου Ἀντισιοχείας ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. *Victoris presbyteri Antiocheni interpretatio in Evangelium secundum Marcum.* Inc. Πολλὰν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, κ' εἰς τὸ κατὰ Γωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λευκῶν, ὅθεν δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησάμενα· ἐπεὶ μὴ δὲ μέχει τήμερον ἀκήνοια, & ταύτης πολυπραγμονήσας παρὰ τῶν σπαθῶν ποιμένων τὰ τῶν ἀρχαιοτέρων συνάγειν πονήματα, συνέιδον τὰ κατὰ μέρος, κ' σποράδην εἰς αὐτὰ εἰρημένα, κ. λ. Def. κ' ταύτην αἰτίαν γενέσθαι τῆς τῷ λεγομένῳ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου Γραφῆς. Haec Victoris praefatio existat in

in Catena Graecorum Patrum in Evangelium Marci, collectore Possino S. I. Romae MDCLXXIII. p. 4. Initium Commentariorum: Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ πνεύματος τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο. Τὸ μὲν γὰρ, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Ἐξουίου ἰσορίαν ἀναγγέλλεται· τὸ δὲ, ἰδὼ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ τὰ ἐξῆς, ὑπὸ Μαλαχίᾳ εἴρηται. Ἐπιτεμὼν τὰς δύο χρήσεις παρέθηκεν· τὴν δὲ ὁμοίαν ἐπιτομὴν πεποιήται καὶ ἐπὶ τῷ, ἰδὼ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ τὰ ἐξῆς, παρασιωπήσας τὸ προκείμενον, ἔμπροσθεν σε, ὡς Ὀριγένης ἐν ἑκτῷ τόμῳ τῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξηγητικῶν φησι, δύο προφητείας εἰρημένας ἐν διαφόροις τόποις ὑπὸ δύο προφητῶν εἰς ἐν συναγαγὼν πεποίηκε, καθὼς γέγραπται ἐν Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ, ἰδὼ ἐγὼ ἀποστέλλω, καὶ τὰ ἐξῆς, κ. λ. Finis: ἄλλος δὲ φησιν, ὅτι οὐ παρέσαν τοῖς ἐν τῇ ἀναστάσει γενομένοις οἱ εὐαγγελισταί, δὴλον ἐντεῦθεν, ὡς ἂν ἕκαστος ἐν τοσούτῳ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα συμβάντων ὑπήκουσε τῶν γεγονόντων ἀπλυσικώτερον τὴν ἐκθέσιν ἐποιήσατο, τῆς γείας τοῦτο χάριτος συγχωρήσας, ὥστε φανῆναι τὸ ἀπερίεργον αὐτῶν τοῦ τῆς ἀναστάσεως θαύματος, καὶ τῶν λοιπῶν δὲ δογμάτων συμφώνως ὑπὸ πάντων κηρυττομένων. Hos Commentarios, quum nullius auctoris nomine distincti sint, ad unum Victorem pertinere arbitror, cuius nomen tantum, uti vidimus, initio fuerat appositum. Huic etiam adiudicat Montefalconius loc. cit. Cod. XX. p. 64. & Cod. XXIII. pag. 67. Clauduntur Epistola Dionysii Archiepiscopi Alexandrini, qui anno Christi cclxv. obiit, cuius haec est inscriptio: Διονύσιος Βασιλίδης τῷ ἁγίωτάτῳ μου ἡμῶν, καὶ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ, καὶ θεοπροπῇ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Dionysius Basilidi sanctissimo meo filio & fratri, & confacerdoi & Deo digno in Domino salutem.* Inc. Ἐπειδὴ μοι, πιστότατε, καὶ λογικότατε ἡ μου, πυνθανόμενος καθ' ἣν ὥραν ἀπονησίζεσθαι δεῖ τῇ τοῦ πάσχα περιούσει. Τινὰς μὲν γὰρ τῶν ἀδελφῶν λέγειν φησιν, ὅτι χρὴ τῷτο ποιεῖν πρὸς τὴν ἀλεκτοροφωνίαν, κ. λ. Def. ἐκ οἷμαι τὴν ἰσὴν ἀγῆλσιν αὐτὸς πεποιθῆναι τοῖς τὰς πλείονας ἡμέρας προσηκηκόσι. Ταῦτα μὲν ἔν, ὡς φρονῶ, καὶ συμβουλεύω, περὶ τῶν ἑξαριθμῶν. Haec Epistola exstat Graece & Latine in Theodori Balsamonis Syntagmate Canonum Paris. A. MDCCXX. in fol. cui accedit eiusdem Balsamonis ἐρμηνεία, sive expositio Graeca, pag. 879. seqq. Edita quoque fuit a Beve-regio in Synodico, Tom. II. P. I. p. 1.

III. pag. 117. Commentariorum in Lucam initium sit a Chrysostomo, cuius primum haec feluti prooemii loco adferuntur: Εὐαγγέλιον καλοῦτ' ἂν ἐκ ἐπειδὴ βέβαιον, καὶ ἀκίνητον μόνον ἐστὶν ἀγαθόν, καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν ἡμετέραν, ἀλλ' ὅτι καὶ μετ' εὐκολίας ἀπάσης ἡμῖν ἐδόθη. Οὐδὲ γὰρ πονήσαντες, καὶ ἰδρώσαντες, ἀλλ' ἀγαπηθέντες παρὰ τοῦ Θεοῦ μόνον, ἐλάβομεν ἅπτερ ἐλάβομεν, κ. λ. Sequitur deinde Titus Bostrensis Episcopus,

& Origenes, quibus haec adscribuntur: Τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὅτι χωρὶς χαρίσματος ἤλθον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινες· χρὴ νοεῖν. Ματθαῖος γὰρ ἐκ ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἔγραψεν ἀπὸ ἁγίου πνεύματος· ὁμοίως καὶ Μάρκος, καὶ Ἰωάννης, παραπλησίως δὲ καὶ Λυκάς· τὸ μέντοι ἐπιγεγραμμένον κατ' Αἰγυπτίους εὐαγγέλιον, & τὸ ἐπιγεγραμμένον τῶν δώδεκα εὐαγγέλιον οἱ συγγράψαντες ἐπεχείρησαν· πολλὰ δὲ & ἕτερα φέρονται, ἀλλὰ τὰ τέσσαρα μόνον ἢ ἢ Χριστὸς ἐκκλησίᾳ προσδέχεται. πεπληροφορημένων δὲ λέγει, ὡς ἐχ' ἀπλῶς τῷ λόγῳ παραδιδόμενων, ἔδδ' ψιλῇ τῇ πίσει παρειλημμένων, ἀλλὰ περὶ ὧν ἐν πληροφορίᾳ γέγονεν αὐτοῖς παρηκολούθηκας τοῖς ἔργοις, αὐτόπτας δὲ & ὑπηρετας καλεῖ τὰς ἀγίας ἀποστόλους. Adlatis deinde aliis auctoris anepigraphi scholiis iterum redit Ioannes Chrysostomus, cuius expositionis in ea Capituli I. verba, καὶ φοβῶ Ζαχαρία, κ. λ. hoc est initium: Ποία δὲ αὕτη ἀκολουθία, ὅτι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ παρακαλῶντο; τῷ Ζαχαρίᾳ, καὶ ὑπὲρ ἀμαρτημάτων δεομένῳ, καὶ συγγνώμην αἰτῶντος τοῖς συνδέλοις, εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄγγελον, καὶ φοβῶ, εἰσηκούσθῃ γὰρ ἡ δέσπαι σε, καὶ τῷ ἀκασθῆναι ἀπὸ δειξιν ποιεῖται, τὸ τεχνησθῆναι αὐτῷ παῖδα τὸν Ἰωάννην, καὶ μάλα εἰκότως, κ. λ. Commentariorum in hunc tertium Evangelistam haec sunt extrema: Ἦξει δὲ, ἡξει κατὰ καιρὸς ἐν τῇ δόξῃ τῷ πατρὶ, μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ παραλήψεται ἡμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ. Δοξολογήσωμεν τοίνυν αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπίσαντα δι' ἡμᾶς Θεὸν λόγον, τὸν ἐκ σίως παθόντα σαρκί, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, καὶ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἔξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας, & νεκροὺς, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· δι' ἣ καὶ μεθ' ἡ τῷ Θεῷ, κ. λ. Concordant cum Cod. V. modo illud excipias, praeter Chrysostomi expositiones, quae ibi vel unice, vel paucis aliorum interpretum scholiis intermixtae adferebantur, in hoc plurima alia SS. Patrum exhiberi fragmenta. In fine subditur: ἐπληρώθη ἡ ἐρμηνεία τοῦ κατὰ Λυκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, ὁμοῦ κεφάλαια σν. *Completa est interpretatio sancti Evangelii secundum Lucam, simul sunt Capita CCL.* nempe expositionum, quarum unicuique Graecus numerus adiectus est, Evangelico textui respondens.

IV. pag. 187. Commentariis item in Ioannem praecedit Prologus, & quidem Ioannis Chrysostomi; titulus enim adscriptus ita habet: Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. *Sancti Ioannis Chrysostomi interpretatio in Evangelium secundum Ioannem.* Inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι, & τὰ αὐτοῦ εἶπεν, ἀναγκαῖον ἦν καὶ γένος αὐτοῦ, καὶ πατρίδα εἰπεῖν, καὶ ἀνατροφῆν. Ἐπειδὴ δὲ ἐχ' ἔτος, ἀλλ' ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ φθέγγεται, περιττὸν ἐστὶ ταῦτα ἀναζητεῖν, κ. λ. Def. δε τοῦτο ἀκούσαι εὐδίας ἐπὶ τὴν τοῦ παρὸντος ἔδραμε συγγραφῆν, ἀνατρέπων τὴν τῶν ψευδοδιδασκάλων ψευδοδοξίαν. Tum ab eodem Ioanne incipiunt Commentarii, cuius est Quaesitio: Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων

εὐαγγ.

εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων, τοῦτο μὲν ἐν βραχεὶ μετὰ ταῦτα ἠνέκατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παραδραμῶν, τὴν σύλληψιν, τὸν τόκον, τὴν ἀνατροφῆν, τὴν αὐξήσιν, εὐφραίνας περὶ τῆς αἰδίου γεννήσεως ἡμῖν διαλέγεται; Hanc excipit responsio: Ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι εὐαγγελισταὶ τὸ πλεῖον ἐν τοῖς κατὰ σάρκα διατρέψαντες λόγοις, δεῖος ἦν πολλὰς χαμαιπετεῖς ἄντας μηδὲν ὑψηλότερου τῶν ἀνθρώποις προσόντων ἐνοῦσαι περὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Sequuntur Cyrillus, Ammonius, Origenes, &c. Chrysostomi item sunt extrema Commentariorum in hunc Evangelistam, nimirum: Ὡς περὶ γὰρ ἡμῖν εὐκόλον φθέγγεσθαι, αὐτῷ τῷ δεσπότη Χριστῷ, μέλλον δὲ πολλὰ ῥᾶον ποιεῖν ἅπαν εἰργάζετο· ἡρκεῖ γὰρ θελήσαι μόνον, καὶ πάντα ἐποίητο. Προσέχωμεν τοίνυν ἀκριβῶς τοῖς εἰρημένους, καὶ μὴ διαλείψωμεν ἀναπήσουσας αὐτὰ, καὶ διερευνώμενοι. Ἀπὸ γὰρ τῆς συνεχῆς ἐντεύξεως τὸν βίον ἑαυτῶν ἐκκαθάσαι δυνασόμεθα, ἵνα καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, & διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθῆντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' ἡ τῷ πατρὶ, κ. λ. Ita desinit etiam Commentarius in Ioannem in Codice V. memorato, cum hoc tamen discrimine, quod ibi haec ultima Pelusiorae adscribuntur; verbis enim, Ὡς περὶ γὰρ ἡμῖν, κ. λ. a littera maiori incipientibus, titulus apponitur. Τῷ Πηλουσίῳ ἐπιστολὴ φησ'. quae tamen Chrysostomi esse vera comperimus, habenturque in fine eius Commentariorum in hunc Evangelistam.

Scholorum igitur auctores memorantur Ammonius presbyter, Anastasius, ἀνεπίγραφος, Apollinarius, Basilus, Clemens, Cyrillus Alexandrinus, Didymus, Dionysius Alexandrinus, Epiphanius Cypri, Eusebius Caesareensis, Eusebius Pamphylus, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Helychius presbyter Hierosolymitanus, Ioannes Chrysostomus, Iosippus, Irenaeus Lugdunensis, Ildorus Pelusiora, Maximus, Origenes, Severus Antiochenus, cuius hi libri passim numerantur, ἐν ὑπακοῇ, ἐξ ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Καισαρίαν, ἐκ τῆς πρὸς Ἀναστασίαν ὑπάτησαν ἐπιστολῆς, ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουλιανὸν συντάγματος, ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον ἐπιστολῆς, ἐκ τῆς πρὸς Μάρναν ἐπιστολῆς, & Ἀπολογητικῆς, Theodoros Heracleae, Theodoros Mopsuestenus, Titus Bostrensis, & Victor presbyter Antiochenus. Non absimilis Catena videtur ea, quae recensetur in Bibliotheca Veneta Card. Bessarionis Cod. XXVII. pag. 23. quamvis in nostra plures, quam in illa Patres adferantur.

Evangelii singulis numeris Eusebianarum Sectionum margini est appositus, Matthaei nimirum CCCLVII. Marci CCXLI. Lucae CCCXLII. (quamvis in ultima numerorum nota αββ, amanuensis errore, σ exciderit pro τ) Ioannis denique CCXXXII. Stichometriam etiam, praeter Matthaeum, reliqui habent in fine adnotatam. Marcus

numerat versus MDC. Lucas MMDCCC. Ioannes MMCCC. cuius etiam scribentis imago exstat ante Evangelium depicta. Nullus Caputum index Evangelii praecurrit, ea tamen suo loco in margine adscribuntur, & cum aliis Codicum superiorum concordant. Ioannis tantum tria ultima comparant, reliquis vetustate iam deletis; quemadmodum etiam scholiorum in hunc postremum Evangelistam ea pars, quae superiori margini proxima est, in nonnullis paginis partim aevi diuturnitate, partim possessorum incuria ita iam evanuit, ut omnem legentium conatum eludat. In ultima tandem pagina, alia SS. Patrum scholia ab eadem manu fuerunt adiecta, quorum tamen ob litteras proflus evanidas, neque initium, neque finem licet expiscari. Ex Patribus nominantur Cyrillus, Theodorus Mopsuestenus, Polycrates διάδοχος ἐπίσκοπος Ἐφέσου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Βίκτορα τὸν διάδοχον ἀρχιεπίσκοπον Ἐφέσου, Ildorus, & Abucara Theodorus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI haud paucis in locis a manu Seculi XV. correctus, cuius praeterea sex foliis heinc einde sublati, totidem membranaceae paginae suffectae fuerunt, consilio fortasse ea, quae perierant supplendi. Constat foliis scriptis 263.

E T A Γ Γ E Λ I A.

E V A N G E L I A.

I. pag. 1. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. E. COD. *um cum expositione variorum; nemp̄ est Catena Patrum in IV. Evangelia, omnino illi simillima, de qua diximus in recensione Codicis XVIII. huius Plutei pag. 130. ut ex initio, & fine Commentariorum in singula Evangelia, quem heic protulimus, videre est. Incipit igitur: Βίβλος τῆς γενέσεως ἐστὶ τῷ γενομένῳ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, κ. λ. Def. ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς ὁ δυνάμενος τοῦτο ποιῆσαι, εἴπε τῷτο. Capita, seu sectiones iuxta Eusebii Harmoniam Evangelicam sunt CCCLV. eaeque numeris marginalibus ad singulos Evangelistas adiectis indicantur. Capita vero rerum contentarum, quorum tamen nullus Index praecedit, sunt LXVIII. Primum est: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.*

II. p. 77. Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secundum Marcum.* Catena inc. Πολύων εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομήματα. Def. καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιφερομένην δεσποτικὴν ἀνάστασιν, μετὰ τὸ ἐφοβῆναι γὰρ. Capita pro Harmonia Evangelica sunt CCXXXIII. Capita vero rerum, quorum praecedit Index rubris characteribus descriptus, sunt XLVIII. Primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

X

κμ.

κὺρις. Praecurrunt item Evangelio, minio exarata, primum Eusebii Hypothesis, eadem, quae est in memorato Codice XVIII huius Plutei; tum duo Epigrammata in laudem huius Evangelistae. Primum, Ὅσα περὶ Χριστοῦ, κ. λ. vide supra in recensione Cod. XIII. huius Plutei p. 122. N. II. Alterum ita habet:

Πέτρε μὴ γέης τοῖς ἀπαρτήτοις λόγοις
τὴν τῷ Θεῷ κένωσιν εἰς βροτῶν φύσιν,
Ἐν ἣ τὸ διπλὸν ὢν θεάνθρωπος φέρει,
ταύτην καθεξῆς συντίθησι πανσόφως
Ὁ δευτέρου Μάρκος ἐν θεογράφῳ.
Περὶ institutus sublimibus praeceptis
De Dei conversione in mortalium naturam,
In qua duplum, is, qui simul Deus, & homo est.
Eodem mox declarat sapientissime
Secundus Marcus in divinis litteris.

III. p. 127. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Evangelium secundum Lucam. Incipit Catena: Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα ἀνθρώπων ὅτι Θεοῦ διδασκαλῶν, κ. λ. Def. κ. ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Numerus Eusebii sectionum est CCCXLII. Rerum vero Capita, praemisso Indici respondentia, sunt LXXXIII. Primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα, Legitur heic historia sudoris sanguinei, & angelicae apparitionis Cap. XXII. v. 43. 44. Praecedunt Evangelio Eusebii Hypothesis item, ut in dicto Codice XVIII. Epigramma, & Heroeclegia rubricatis litteris exarata:

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν.

Τρίτος δὲ Λουκᾶς ῥητορεύει μεζόνως
τοῦ μέγιστος ἡμῶν μετριοθέτος λόγος
τὴν παιδικὴν αὐξήσιν, εἴτα κ. μέσσην,
καὶ τὴν τελείαν τῆς ζωῆς χάριν·
Παῦλον γὰρ ἔσχεν τεχνικὸν παιδοτρίβην.

Epigramma in sanctum Lucam.

Tertius autem Lucas eloquitur grandius
Cunctis in nostram mensuram Verbi,
Puerile augmentum, & deinde mediam,
& perfectam Deificationis gratiam: (rem,
Paulum enim habuit artificiosum praecepto-

Ηρωελεγεῖα.
Λουκᾶς ἡπίθυμος, κ. λ. Vide reliqua superius in Cod. XIII. pag. 123. N. III.

IV. p. 205. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Evangelium secundum Iohannem. Incipit Catena: Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν ἡτοὶ κόμης εὐτελοῦς ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας. Def. διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, κ. ἡ συνήθεια φερεσθαι παρεσκευάσεν. Numerus Eusebianarum sectionum est CCXXXII. Capita rerum in margine tantum descripta sunt XVIII. Primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Praecedit etiam haec, ut in memorato Cod. XVIII. Eusebii Hypothesis. Deest historia adulterae in sectione LXXXVI. ita ut desideretur ultimus versus Capituli VII. & totius undecim Cap. VIII.

V pag. 264. Eadem manu haec leguntur: Πολλὰ εἰσιν αἰτίαι τοῦ ταπεινὰ φθέγγεσθαι περὶ αὐτοῦ τὸν Χριστόν· τὸ μὴ ἀγένητον αὐτὸν νομιεῖσθαι· τὸ μὴ ἀντίθεον τὸ σῶμα περιβεβλη-

σθαι· τὸ ἀδενεῖς τῶν ἀκύντων· τὸ διδάσκειν τὰς ἀνθρώπους μετρίαιεν, κ. μὴδὲν περὶ αὐτῶν λέγειν μέγα. Τοῦ δὲ ὑψηλὰ φθέγγεσθαι, μὴ ἂν εὐροί τις αἰτίαν, τὸ μέγεθος τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως. Multae causae sunt, cur humilia de se ipso Christus sonet; ne ingenuus ipse putaretur, nec tamquam Deus carne circumamicti: audientium imbecillitas: ut homines moderatos esse doceret, & nihil de se ipsis magnum dicere: alia autem loquendi, unam tantum inveniat quis causam, divinae ipsius naturae magnitudinem.

VI. p. 265. In fine sequitur, quod in quibusdam Evangelistariis in principio apponitur, Εὐλογάδιν (sic) τῷ δ' Εὐαγγελιστῶν διὰ τῆς ἀρχῆς, κ. τῆς τέλους τὴν περιτοπὴν ἐκάστου Εὐαγγελιστοῦ, ἅμα δὲ κ. τὴν τῶν κεφαλῶν παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορεύον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἀγίας πύλης, τελειοῦν ἐν τῷ μνηολογίῳ. Ordo autem ipsorum sequens est: Evangelia primum Iohannis, exceptis tribus diebus, per septem hebdomadas a Paschate ad Pentecosten; deinde a feria secunda post Pentecosten, usque ad Dominicam nominam, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica nona ad decimam septimam Evangelia secundum Marcum in reliquis hebdomadae diebus, sabbatis, & Dominicis, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica prima novi anni, τῷ νέον ἔτος, usque ad Dominicam τῆς τυροφαγίας, Evangelia secundum Lucam. Deinde Evangelia heic eide excerpta a pervigiliis primae hebdomadis ieiuniorum usque ad Dominicam τῶν βαίων, seu Palmarum, Evangelia magnae hebdomadis, Evangelia τῶν ἁγίων πατέρων τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, Εὐαγγέλια ἀναστάσιμα ἐωθινὰ, Ἀναγνώσματα εἰς διαφύλαξιν ἡμέρας, εἰς ἐγκαίνια τῷ νῶ, εἰς ἀσωμάτους, εἰς προφήτας, εἰς ἀποστόλους, εἰς ἱερομάρτυρας, εἰς μάρτυρας, κ. λ. H s omnibus succedit, nimirum p. 271. b. rubris litteris, Συναξάριον (sic) τὸν Θεὸν ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸς Αὐγύστου ὄντος. Synaxarium cum Deo incipiens a mense Septembri usque ad totum mensem Augusti. Nos vero quum bina iam integra Menologia protulerimus, ex Cod. XVIII. p. 130. & ex Cod. XXVII. pag. 154. huius tantummodo eos dies in fine Plutei adferemus, qui vel in ipsis reticentur, vel in hoc alterius Sancti nomen praefecerunt, adiectis etiam nonnullis, quae ex Codd. XIV. & XXIV. Menologiis item ab aliis diversa decerpimus.

VII. pag. 277. Tandem diversa manu, & atramento legitur subscriptio quaedam multis in locis abrafa, cuius ea tantum vix eruere potuimus, quae sequuntur: Ἀνετέθη ἐν τὸ παρὸν τετραεὺς ἔργον τῷ μηνὶ Μαΐῳ, τῇ ἡ' ἡ' ἡ'. ἔτος χάριν μνήμης τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, ὧν κ. τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα. Μνήσθητι κύριε τὴν ψυχὴν τῷ δούλῳ σου Νικήτῃ, καὶ ματρὶνι αὐτοῦ. . . . ἀλεξίῳ κ. ἀνάπαυσον αὐτὸς. Dicitur est. . . . praesens quatuor Evangeliorum li-

ber

ber mense Maio, indictione VIII. anni in memoriam eius cognatorum, quorum & nomina sunt haec. Memento Domine animae serui tui Nicetae & matronae Alexii & dona eis requiem.

Deinde manu adhuc recentiori legitur: Liber Monasterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Cisterciensis, quod situm est in agro Florentino septimo circiter ab urbe lapide.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius picturae quaedam antiquissimae, quae Evangeliorum Matthaei, & Marci titulis ornamento erant, ab impia manu rescissae, una cum ipso Evangelico contextu in averfa pagina descripto miserrime exciderunt. Constat foliis 277.

Excerpta ex quorundam huius Plutei Codicum Menologiis, in quibus, quum diversa aetate conscripta sint, aliquod a superius editis discrimen apparet.

Ex Menologio Cod. XXXIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

κε'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, κ. λ.

Τῇ αὐτῇ τῷ ἁγίῳ Σαβίνῳ.

Μὴν Νοέμβριος.

ζ'. Τῶν ἁγίων λγ' μαρτύρων τῶν ἐν Μεσιτηνῇ. ια'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Μηνᾶ, κ. τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Ἰαννουάριος.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ Τιμοθέῳ, & Ἀναστασίῳ.

Μὴν Φεβρουάριος.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ Μελετίῳ, κ. Πλωτ. (f Πλωτάρχῃ).

κα'. Τῷ ὁσίῳ Τιμοθέῳ, κ. Εὐσταθίῳ.

Μὴν Μάρτιος.

η'. Τῷ ὁσίῳ Θεοφυλάκτῳ Νικομηδείᾳ.

Μὴν Ἀπρίλλιος.

β'. Τῶν ἁγίων Ἀμφία, κ. Εὐδασίας.

δ'. Τῶν ἁγίων Θεοδότῳ, & Ἀγαθόποδος.

ζ'. Τῷ ἁγίῳ Ρωφίῳ διακόνῳ.

η'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἡρωδίου, κ. τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Μάιος.

β'. Τῷ ἁγίῳ Ἀθανασίῳ, κ. Κυρίλλῳ.

θ'. Τῷ προφήτῳ Ἡσαΐῳ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου, κ. τῷ ὁσίῳ Ἀρσενίου ἀκολουθία μία.

ιδ'. Τῷ ἁγίῳ κιδ. (f. ισιδ. nempe Ἰσιδώρῳ,) κ. Παχωμίῳ.

Μὴν Ἰούνιος.

γ'. Τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Λουκιανῷ.

ιδ'. Τῷ ἁγίῳ προφήτῳ Ἐλισσαίῳ, κ. Μεθοδίῳ πατριάρχῳ.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ Ζωσίμῳ, κ. ἀποστόλῳ Τροφίμῳ. Μὴν Ἰούλιος.

κα'. Τῷ ἁγίῳ Συμεὼν τῷ διὰ Χριστὸν σαλῶ.

κς'. Τῷ ὁσίῳ Ἰωάννῳ τῷ Παλαιολαυρίτῳ.

Μὴν Αὐγύστος.

κα'. Τῷ ἁγίῳ Λαζάρῳ, κ. Βάσῃ.

κς'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀδριανοῦ, καὶ Ναταλίας.

κη'. Τῷ ὁσίῳ Μωσῇ τοῦ Αἰθίοπος.

Ex Menologio Cod. XIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

ς'. Τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ.

Νοέμβριος.

δ'. Τῷ ὁσίῳ πατρὶς Ἰωαννικίῳ.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Φιλήμονος.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Ἀγαθαγγέλου.

Δεκέμβριος.

ι'. Τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Μηνᾶ, κ. τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἰαννουάριος.

δ'. Τῶν ἁγίων ὁ ἀποστόλος.

λ'. Τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, Βασίλειῳ, Γρηγορίῳ, καὶ Χρυσόστομῳ.

Φεβρουάριος.

ς'. Τῷ ἁγίῳ Βασιλίῳ.

ιη'. Τῷ ἁγίῳ μεγάλῳ Θεοδώρῳ τῷ Τύρωνος.

Μάρτιος.

κς'. Τῷ ἀρχαγγέλῳ Γαβριήλ.

Μάιος.

κε'. Ἡ τρίτη εὐρεσις τῆς κεφαλῆς τῷ Προδρόμῳ.

Ἰούνιος.

ιβ'. Τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Ἰάκωβῳ.

Ἰούλιος.

λα'. Τῷ ἁγίῳ Εὐδοκίμῳ.

Αὐγύστος.

κ'. Τῷ ἁγίῳ προφήτῳ Σαμυήλ.

Ex Menologio Cod. XXIV.

Μὴν Νοέμβριος.

δ'. Ἰωαννικίῳ.

Μὴν Δεκέμβριος.

ι'. Μάρτυρος Μηνᾶς.

Μὴν Ἰαννουάριος.

δ'. Ἀποστόλων ἐβδομήκοντα.

ιδ'. Πατέρων τῶν ἐν Σινᾷ.

Μὴν Μάρτιος.

κς'. Ἡ σύναξις τῶν ἀρχαγγέλων.

Μὴν Μάιος.

ιε'. Ἀχιλλίῳ.

κε'. Ἡ τρίτη εὐρεσις κεφαλῆς τῷ Προδρόμῳ.

Μὴν Ἰούνιος.

ιβ'. Ἀποστόλων Ἰάκωβῳ.

Μὴν Αὐγύστος.

ις'. Τῷ ἁγίῳ μανδηλίῳ.

Specimen Picturarum Cod. XXIII. Plut. VI. ex paginis 63. b. et 162. b.

I. μακροχρόνιος ἐστὶν ὁ πόσις ὁ ἐφάρμακός σου· ὁ δὲ ἐφάρμακός σου ἐστὶν ὁ πόσις ὁ ἐφάρμακός σου· ταῦτα ἐν αἰσιν ἔστιν·
ἐκ τούτου τὸν πόσις ὁ ἐφάρμακός σου ἐστὶν ὁ πόσις ὁ ἐφάρμακός σου· ὁ δὲ ἐφάρμακός σου ἐστὶν ὁ πόσις ὁ ἐφάρμακός σου·

Textus eiusdem Cod. III.

Textus Cod. XVIII. Sec. X.

II. **Μ**ΑΚΡΟΧΡΟΝΙΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· ΤΑΥΤΑ ΕΝ ΑΙΣΙΝ ΕΣΤΙΝ·
ΕΚ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΝ ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ·

III. **Ε**ΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ·
ΙΟΥΣΤΟΝ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· ΤΑΥΤΑ ΕΝ ΑΙΣΙΝ ΕΣΤΙΝ·
ΕΚ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΝ ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ·

Expositio in IV. Evang. eiusdem Cod. XVIII.

IV. **Β**ΙΒΛΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· ΤΑΥΤΑ ΕΝ ΑΙΣΙΝ ΕΣΤΙΝ·
ΕΚ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΝ ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ·

Evangelium Cod. XXXI. Sec. IX.

Expositio in Evang. Cod. V. Sec. XI.

VI. **Ε**Ν ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΟΥΤΟΣ ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΠΑΝΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΓΕΝΕΤΟ· ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ

V. **Ε**Ν ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΟΥΤΟΣ ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΠΑΝΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΓΕΝΕΤΟ· ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ

Gregor. Nyssenus Cod. XVII. Sec. XI.

VII. **Ε**Ν ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΟΥΤΟΣ ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΠΑΝΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΓΕΝΕΤΟ· ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ

Aliud Evangelium Cod. XXI. Sec. IX.

IV. Evangelia Cod. XXIII. Sec. XI.

VIII. **Ε**Ν ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ· ΟΥΤΟΣ ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΠΑΝΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΓΕΝΕΤΟ· ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ

IX. **Ε**ΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ·
ΙΟΥΣΤΟΝ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· ΤΑΥΤΑ ΕΝ ΑΙΣΙΝ ΕΣΤΙΝ·
ΕΚ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΝ ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ· Ο ΔΕ ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ ΕΣΤΙΝ Ο ΠΟΣΙΣ Ο ΕΦΑΡΜΑΚΟΣ ΣΟΥ·

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS VII.

CONTINENS GRAECOS CODICES
MANVSSCRIPTOS XXXV.

C O D E X I.

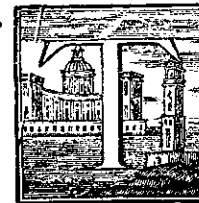
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ.

GREGORII EPISCOPI NYSSAE INTERPRETATIO
INSCRIPTIONIS PSALMORVM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Nysseni, Iustiniani Imperatoris, Anastasii Sinaitae, Basilii Seleuciensis, & Asterii Episcopi Amaseae Opera varia. Accedit Anonymi Disputatio adversus Iudaeos; quorum omnium Catalogum Latine, recens quaedam manus in prima pagina adscripsit.

COD. I. I. pag. I.

Gregorii Episcopi Nysseni interpretatio brevis in inscriptionem Psalmorum. Inc. Εἰδεξάμην σε τὸ ἐπιτάγμα μετὰ προθυμίας πάσης, ὡ ἀνδρῶπε τῷ Θεῷ, κ. λ. quod est initium Prooemii ad amicum quemdam, quod in Codice ita cum ipso Opere coniungitur, ut inter ultima Prooemii verba, ἐντεῦθεν τῆς θεωρίας, & prima Tractatus, Τέλος τῷ κατ' ἀρετὴν βίῳ, κ. λ. ne virgula quidem intercedat. Def. ἄσσομαι, λέγει, τῇ δυνάμει σε, καὶ ἀγαλλιᾶσθαι τῷ πρῶτ' ὃ ἐλεός σε. Exstat in eius Operum edit. Paris. Anni MDCXXXVIII. Tom. I. a pag. 257. ad p. 367. in duas partes distributa. In Codice vero nulla non modo Tractatus, sed ne Caput quidem partitio apparet.

II. pag. 71. Τὸ αὐτὸ περὶ ψυχῆς ἀνθρώπου, ὁ λεγόμενος λόγος τὰ Μακρίνια. Eiusdem de Hominis Anima dialogus, qui Macrinia inscribitur. Inc. Εἰπεὶ δὲ τῷ ἀνθρώπινῳ βίῳ πρὸς τὸν Θεὸν μετέστη ὁ πολλὸς ἐν ἀγίοις Βασίλειος, κ. λ. Def. Ἐτὶ εἰκὼν αὐτῷ ἢ τίς ἐστιν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. In cit. edit. Tom. III. a pag. 181. ad pag. 260. ubi inscribitur: Περὶ ψυχῆς, καὶ ἀναστάσεως. De anima, & resurrectione.

III. pag. 111. Διάλεκτις κατὰ Ἰουδαίων. Dis-

putatio adversus Iudaeos. Inc. Εἰπιτηρήσωμεν, ἀδελφοί, τὰς Μωσαϊκὰς βίβλους, καὶ δεῖξωμεν ἐν αὐταῖς τῷ Ἰουδαίῳ σαφῶς χρησιμοδοτῆντα μὲν πάλαι τοῖς ἱεροῖς, καὶ θείοις ἀνδράσιν τὸν κύριον ἡμῶν, ὃ σωτὴρα Χριστὸν, θεολογούμενον δὲ, καὶ προαγορευόμενον δηλαδὴ καὶ Θεόν. Καὶ γὰρ ἐν τῇ Γενέσει τῶν ἰσὺ τῷ μεγάλῳ Μωσέως ἰσορηγόντων, ὁ θεοπέσιος Ἰακώβ ταῖς ἀμφοτέραις αὐτῷ γυναιξίν Διὰ, καὶ Ραχὴλ ὡς Φύσιν. καὶ εἰπὼν μοι ὁ ἄγγελος τῷ Θεῷ κατ' ὕπνον. Ἰακώβ. Εἴ γὰρ δὲ εἶπα· τί ἐστίν; Καὶ εἶπεν· ἀνὰ βλεφάρῳ τοῖς ὀφθαλμοῖς σε, καὶ ἴδε τὰς τράχους, ὃ τὰς κρῖας ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρὶβάτα, καὶ τὰς αἰγὰς διαλέκεις, καὶ ποικίλους, καὶ σποδοειδέας βαντὲς, κ. λ. Def. ἵνα μὴ τῇ προσδιωρισμένῃ τέττων ἀπαριθμήσει ληπτὸν ὀρισμένως ἐγκαταστήσῃ τοῖς πᾶσι τῷ παρόντος κῆρυκε τὸ τέλος, ὅπερ ἔοικεν ἀλυσιτελεῖς, καὶ ἀσύμφορον. Et haec protulisse speciminis loco sufficiat, ut perquirere per se quisque possit huius spissi, ac docti operis auctorem, & ad quem illorum pertineat, quorum contra Iudaeos scripta deperdita clariss. Fabricius recenset Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p. 96. ubi catalogum exhibet scriptorum, qui pro veritate Religionis Christianae calumum adripuerunt. Vide etiam eiusdem egregium opus, cui titulus „Deleſus argumentorum, & syllabus scriptorum, qui adversus Atheos, veritatem religionis Christianae asseruerunt. Hamburgi MDCXXXV. 4. Cap. II & III.

IV. pag. 269. Ἰνδικτὸν τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῶς Ἰουστινιανῷ τὴν τῆς ὁρθῆς πίστεως περιέχον ὁμο-

Gen. Cap.
XXXI. v.
11.

δολογίαν, ἢ ἀνασκευὴν τῶν μαχομένων αἰρέσεων τῇ καθολικῇ τῇ Θεῷ ἐκκλησίᾳ. *Edictum piissimi Imperatoris Iustiniani continens confessionem rectae Fidei, & everfionem haeresum pugnantium contra Catholicam Dei Ecclesiam.* Inc. Εἰδότες, ὡς ὁδὸν ὅπως θεραπεύει τὸν φιλόανθρωπον Θεόν, ὡς τὸ ἐν, ἢ τὸ αὐτὸ φρονεῖν, κ. λ. Def. ἢ τῶν ὑπ' αὐτῷ ἀπατωμένων, ἢ ἀπασησμένων τῷ μεγάλῳ Θεῷ, ἢ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Graece & Latine legitur in Chronico Paschali, sive Alexandrino pag 344. edit. Cangii, cum veteri versione, quam solam ediderat Crabbius, Surius, & Nicolinus. Dedit etiam, servato veteri Interprete, G. L. Leunclavius in Iure Graeco-Romano p. 521. In hac Confessione Iustinianus p. 293. adfert loca Cyrilli Alexandrini ex Epistola I. & II. ad Successum, ex Cap. XIII. Scholiorum, ex Commentariis in Leviticum, Gregorii Theologi ex Lib. I. de Filio ad Cleodonium, & ex Lib. II. de Filio: tum Basilii ex IV. contra Eunomium, & Gregorii Nysseni ex IV. contra eundem scripto. Laudat etiam Athanasii Librum, quo Dionysium Alexandrinum alienum fuisse ab Arian

Γράμματα ὑμῶν ἐδεξάμεθα, ἅπερ ἀναγινώσκοντες ἐξουμάσαμεν ὑμᾶς μὴ ἐννοήσαντας τὴν τοῦ κυρίου διδασκαλίαν λέγοντος „ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρὸς εἰμὶ, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ „ ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἐπερφανεῖας ἀρθῆναι, ὡς πάντας τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐξουθενῶσαι, καὶ μόνους ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκ πάντων δικαιοῦσαι, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ Φαρισαῖος, ὃς οὐδὲ τὸν τελῶνιν κατακρίνας ἐδικαιώθη· καὶ ἐνὸς ἡλίττιον ὑμᾶς ὅμοια τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσι φρονεῖν, ἡρώμεν παρελπίδας ἐκεῖνα ὑμᾶς ἐκδικοῦντας τὰ καὶ τῷ Θεῷ, καὶ τῇ ὁρθῇ πίστει ἐναντιούμενα, καὶ ὅμως τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικοῦντας, ἵσους ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι τοῖς ἀποστόλοις ὑπελάβετε λέγοντες, μὴ ὀφείλειεν τινὰ ὡς ἀγροίκους ὑμᾶς ὀνειδίζειν· ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς ἀγροίκους προσέταξεν κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ ἡμεῖς μὲν εἰ καὶ ἀγροίκους, ὡς λέγεται, ὑμᾶς ἐκαλέσαμεν, διατοῦτο ὅμως εἴπομεν, ἐπειδὴ ἀγνοοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τε, καὶ παράδοσιν, καὶ τὴν ὁρθόδοξον πίσιν, τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικεῖται· τοὺς ἀποστόλους δὲ, οὐδὲ ὑμεῖς ἀγροίκους καλεῖτε, ὁ Θεὸς ἐπελέξατο ἑαυτῷ, καὶ τοῦ ἰδίου πνεύματος, καὶ χάριτος, καὶ σοφίας ἐπλήρωσε, καὶ οὕτως αὐτοὺς ἀπέκλειεν, ἵνα τὰ ἔθνη τὰ τὸν Θεὸν ἀγνοοῦντα πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ὁδηγῶσιν· ὅθεν καὶ αὐτοῖς μόνοις τοῖς ἀποστόλοις εἶπεν „ ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου „ Φανεροὶ τοίνυν ἔσε, καθάπερ ὁ ἀπόστολος εἶπεν „ μὴ νοῦντες, μήτε ἂν λέγετε, μήτε περὶ τίνων διαβεβαίωθε „, ὅτι ἐτολμήσατε καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἑαυτοὺς ἐξισῶσαι, καὶ τοὺς πατριάρχας καὶ πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐνυβρίσαι· τοσοῦτον δὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατὰστασιν οὐκ ἐφύλαξατε, ὅτι τὸ ἐν μη-

sententia ostendit: atque inter Historiae Ecclesiasticae scriptores cum Sozomeno, Socrate, & Theodoro Hefychium reponit, ubi praeterea memorat, quae Augustinus ad Bonifacium de haereticis etiam post mortem anathemati subiiciendis memoriae tradidit.

V. pag. 286. b. Ἰστον ἐπιστολῆς ἀντιγραφείσης παρὰ τῷ εὐσεβεστάτῃ, ἢ χριστιανικωτάτῃ βασιλεῖ Γεσινιανῷ πρὸς τινὰς γράψαντας, ἢ ἐκδικήσαντας Θεόδωρον τὸν δυνάστη, καὶ τὰ αὐτῷ πονηρὰ δόγματα, ἢ τὴν λεγομένην ἰβὰ ἐπιστολήν, ἢ τὰ συγγράμματα Θεοδώρου τὰ κατὰ τῆς ὁρθῆς πίστεως γεγραμμένα. *Exemplar Epistolae a piissimo, atque Christianissimo Imperatore Iustiniano perscriptae adversus nonnullos, impium Theodorum, atque iniqua eius dogmata, & Epistolam Ibae dictam, nec non Theodori libros contra Catholicam fidem, scriptis propugnantes.* Quae quidem Epistola, quum omnibus adhuc ignota, latuerit, plurimumque rei Ecclesiasticae promovendae conferrat, nunc addita Latina versione, quam eleganter confecit clariss. Dominicanae Familiae Monachus Io. Dominicus Stratico, in lucem prodit.

Litteras vestras accepimus, quas quum legeremus, vehementer mirati sumus, vos minime ad eam Dominicam institutionem advertentes animum, qua dictum est „ Discite a me quia mitis sum, & humilis corde „ in id fastigii esse sublatos, ut nihili faciendos universos Ecclesiae Dei Antistites iudicetis, vos autem solum prae ceteris iustitiam consequutos esse arbitramini; eius propterea Pharisei similes, qui iustificatus non est, quod publicanum condemnasset iniquitatis. Quumque vos haud ab ceteris sacerdotibus dissimilia sapienter sentire speravimus, inopinato invenimus, dogmata a vobis cum Deo rectaeque fide eius pugnantia sustineri, simulque eiusmodi impietatem omni conatu defendentes, id vobis praesidio sumere, quod Apostolis pares vos esse iactetis, neque fas esse, ut a quopiam imperitiae, atque ruditis reprehendami, propterea quod Deus etiam ipse rudibus, atque agrestibus hominibus mandaverit Evangelii sui praedicationem. Ac nos quidem, quum agrestes vos nominaremus, ea usi sumus loquendi ratione; propterea quod Ecclesiasticas regulas, atque traditiones negligentes, ipsiusque orthodoxae Fidei imperitii, eam impietatem propugnaretis. Apostolos namque, quos vobis agrestes appellare libuit, sibi praelegit Deus, spiritusque suo, atque sapientia replevit, eaque ratione praeparatos misit, ut gentibus, quae ignorant Deum, duces essent ad semitam veritatis. Itaque Apostolis ipsis unice dictum est „ Vos estis lux mundi „ lucidi ergo estote, quemadmodum ipsis iterum subiectum est a Domino „ Nolite cogitare, neque quid loquamini, neque qua de re laturi sitis testimonium „. Ausi autem estis vosmetipsos Apostolis comparare, omnesque sacerdotes iniuria laceffere non estis veriti, atque adeo a vobis neglectae sunt Ec-

δὲν χρόνῳ γενόμενον ὑπὸ χριστιανῶν ἐτολμήσατε ποιῆσαι. Πάντων γὰρ τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐνωσιν ἐχόντων, ἔδελε ἑαυτὸν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐχώρισεν, εἰ μὴ φανερῶς αἰρετικῇ μανίᾳ κατείχετο· ὅπερ ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιεῖν ἐσπουδάσατε· ἀλλ' εἰ καὶ τὸ το γέγονεν παρ' ὑμῶν, ὅμως ἡμεῖς ὃ παυόμεθα πᾶν, ὃ, τι οὖν πρὸς ἐπανόρθωσιν ὑμετέρων καὶ πειοῦντες, καὶ γράφοντες.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐγράψατε λέγοντες, διατοῦτο ἡμᾶς σπουδὴν ποιήσασθαι τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια καταδικασθῆναι, τούτοις Θεόδωρον μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων, καὶ τὴν λεγομένην ἰβὰ ἐπιστολήν, καὶ τὰ Θεοδώρου συγγράμματα, ἵνα τὰ θέλημα πληρωθῇ τῶν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς χωρισάντων, γινώσκετε, ὅτι ἡμεῖς οὐ δι' ἐκείνους ἐποιήσαμεν τὸτο, ἀλλὰ πρὸς τὸν μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν προειρημένων κεφαλαίων, ἔπειτα δὲ, ὅτι τινες τὸ Νεστορίου ὄνομα σιωπᾶν προσποιούμενοι διὰ τῶν προειρημένων, αὐτὸν Νεστόριον, καὶ τὴν κακοδοσίαν αὐτοῦ εἰσάγαγεῖν ἐπεχείρουν, τὴν ἀσέβειαν τῶν κεφαλαίων τούτων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσάπτουτες. Διατοῦτο ἡμεῖς, εἰ καὶ φανερὰ ἦν ἡ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων ἀσέβεια, ὅμως ἠρωτήσαμεν τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, τί περὶ τούτων φρονοῦσιν· ὃι τινες δεῖξαι βουλόμενοι, ὅτι τὴν τοιαύτην ἀσέβειαν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία οὐδὲ ἔσχε ποτὲ, οὐδὲ ἔχει, καταδικάσαν καὶ αὐτοὺς τὴν τοιαύτην δουλείαν, ἐκάρχῃς ὑπο τῶν ἁγίων πατέρων καταδικασμένην· οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας μεχωρισμένοι, περὶ τῶν κεφαλαίων λόγον τινὰ ποιοῦνται, εἰδότες ὅτι ταῦτα οὐδεὶς δύναται χριστιανῷ προσηγορίαν ἔχων ἐκδικεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄρω ἐναντιοῦνται τῆς ἀγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, τῇ περὶ τῆς πίστεως προνεχθέντι πρὸς κατάκρισιν Νεστορίου, καὶ Εὐτυχοῦς, καὶ τῆς αὐτῶν ἀπιστίας. Οἱ γὰρ τοῖς ὁρθοῖς τῆς ἐκκλησίας ἐναντιούμενοι δόγμασιν, ἐπίθυμοῦσιν μᾶλλον τὰ μνημονεύμενα ἀσεβῆ κεφάλαια ἐκδικεῖν τὴν ἀγίαν τῷ Θεῷ ἐκκλησίαν, ἵνα διὰ ταύτης τῆς προφάσεως τοὺς ἀπλουτέρους ἀπατήσωσι, καὶ τὸν χριστιανὸν λαὸν τῆς ἐκκλησίας χωρίσωσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε δύο, εἰ δεῖ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην περιέχειν ἐπιστολήν, ἢ μὲν, ὅτι ὁρθῶς, ὡς λέγεται, κατὰ Ἀπολλινάριον ἠγώμισατο, ἔττερον δὲ, ὅτι καὶ εἰ ἔδοξεν ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον διασύρειν, ὅμως τῆτον τὸν στίλον τῆς ὕβρεως ἐν τῷ τῆς ἐπιστολῆς ἀνέτρεψε τέλει, καὶ διατοῦτο λέγεται, ὀφείλειεν τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολήν ὁρθόδοξον κρίνεσθαι, δῆλοι καὶ δεσνῆκατε, ὅτι οὔτε τὸ ὕψος, οὔτε τὴν δύναμιν ἔγνωτε τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς· κατὰ Ἀπολλινάριον γὰρ ὁδὸν περιέχει, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον Ἀπολλινάριον καλεῖ· καὶ οὐδὲ ἐν τῇ τέλει ἡ αὐτὴ ἀσεβῆς ἐπι-

Ecclesiasticas sanctiones, ut id moliri, per summam audaciam, institueritis, quod nulla umquam Christianae religionis aetate fieri a quopiam tentatum est. Beatissimis videlicet Patriarchis mutuam traditionem omni tempore inviolatam vicissim custodientibus, nemo unquam, nisi qui palam haeretica vesania captus esset, Ecclesiam schismate divisi, quod vos impraesentiarum, ut fieret, curavistis. Cui quidem malo quod patrare aggressi estis, ut ipsi medeamur, vehementi flagramus desiderio, qui nimium opere, ac scriptis id unum contendimus, ut resipiscatis.

Iamvero quum in hanc sententiam scripseritis, a nobis diligenter curatum esse, ut tria haec Capitula, Theodorus scilicet cum scriptis suis, Epistola, quae Ibae dicitur, Theodori quoque pariter scripta condemnarentur, hoc animo, ut voluntati nostrae fieret satis, quod incredibili cupiditate incenderemur, ut a Catholica separarentur Ecclesia: cognoscite, id minime a nobis eorum causa factum fuisse, sed primo quidem, quod graviter commoti essemus eorum Capitulum impietate, post autem, quia non defuerant, qui, suppresso Nestorii nomine, Nestorii tamen studentes partibus, erroneam eius fidem inducere niterentur, Ecclesiaeque tribuere non vererentur eorum Capitulum impietatem. Quamquam igitur Capitulum iniquitas manifeste pateret, tamen nihilo secius Ecclesiae Dei antistites in unum congregatos interrogavimus, quid de his decernerent esse sentiendum; qui quum perspicuo testimonio ostendere vellent eiusmodi errores, neque Ecclesiae probari, neque ullo umquam tempore probatos esse; eam impietatem initio a sanctis Patribus praedamnata suo omnes suffragio rursus proscripserunt. Qui porro ob trium Capitulum defensionem ab Ecclesia divisi sunt, ii tacent omnino; plane namque intelligunt, minime posse haec ab eo, qui Christianus nominetur defendi: ceterum aperte sanctae Chalcedonenſi Synodo adversantur, quae Fidei doctrinam definiit in Nestorii, Eutychetis, errorumque ab ipsis invecorum condemnationem. Qui vero rectis Ecclesiae dogmatibus adversantur, omni contentione nituntur, ut praefata tria iniqua Capita, seu ab Ecclesia Dei admissa sustineri iudicentur, ut hac videlicet ratione, simpliciores decipiant, populusque Christianus schismate dividatur.

Itaque quum duo potissimum [si omnia, quae in impiis illis litteris continentur, contrahantur in pauca] scripseritis: alterum nempe, recte inibi contra Apollinarium disputatum esse, alterum vero, Epistolae scriptorem, etsi videatur S. Cyrillum principio iniuria laceffere, hanc tamen irrogatae ab se iniuriae labem circa finem depulisse, quapropter operae pretium esse, ut impia ea Epistola Catholica esse iudicetur: hoc primum pro certo habetote, vos neque verborum contextum, neque sententiarum vim illius impiae Epistolae percepisse. Non enim adversus Apollinarium concludit, sed sanctum Cyrillum ipsum Apollinariſis adnumerat, atque tantum abest

εὐλογημένην κατὰ τὴν αὐτὴν ἐν ἀγίοις εἰρημένην Κυρίλλου· μάλλον μὲν οὖν τὰ χεῖρονα κατ' αὐτὴν ἐν τοῖς τελευταίοις εἶπεν. Προϊόντες δὲ ὅμως καὶ πᾶσαν τὴν ἀσέβειαν τῆς λεγομένης Γ' β' ἐπιστολῆς, καὶ τὴν ματαιότητα τῶν κεφαλαίων, ὥστε ἐπέμψατε, ἀποδείξωμεν. Πάντων γὰρ ἀναγνωστῶν τῶν παρ' ὑμῶν γεγραμμένων σφόδρα ἐλυπήθημεν, ὅτι εἰς τοιαύτην ἐνεπέσατε πλάνην, ἄνθρωποι ἐξ ἐκείνης ὄντες τῆς χώρας, ὅπου ἀεὶ πρὸς ὑμῶν ἡ δρῆ πῖσις ἀμώμητος ἐφυλάττη. Ὁ γὰρ ἀναγκαῖον ἐνορίσαμεν εἶναι, καὶ πρὸς τὰ ῥηθέντα ὑμῶν κεφάλαια ἀντιγράψαι, καὶ παραίνεσαι ὑμῖν ταύτης τῆς ἀσεβείας, καὶ τοῦ ἀσεβοῦς ὑμῶν διδασκάλου ἀποσῆναι, τοῦ τὰ προειρημένα κεφάλαια συγγραψαμένου. Ἀπατήσαι γὰρ θέλων ὑμᾶς, ῥήματά τινα προήγαγεν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, καὶ τινὰ νοήσας κακῶς προσαρμῶσαι ῥήμασί τις τῆς προειρημένης ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς ἐπεχείρισεν· ὅπερ οἱ αἱρετικοὶ πάντες ποιοῦσι, ῥήματά τινα τῶν θείων γραφῶν παρερμηνεύοντες, καὶ πρὸς τὴν διερραμμένην ἐαυτῶν μεταφύροντες ἐννοίαν· καὶ δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀσεβὴς ὑμῶν διδασκαλός, ἢ μὴ ἀνεγνωκέναι τὴν ἀνάγνωστον ἐκείνην ἐπιστολήν, ἢ ἀνεγνωκέναι μὲν, κακῶς γὰρ δὲ ῥήματα τινα ταύτης προαγαγεῖν, τὰ πλεονάζοντα καὶ χεῖρονα σιωπῆσαι. Λεγόμενος γὰρ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς περὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου, ὅτι ἐκάτεροι κατ' ἀλλήλων βλαβεροὺς λόγους ἔγραψαν, καὶ ὅτι Νεστόριος μὲν ἔλεγεν, τὴν μακαρίαν Μαρίαν μὴ εἶναι Θεοτόκον, ὥς νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς Παύλου τοῦ Σαμοσατέως αἰρέσεως εἶναι, Κύριλλος δὲ βουλόμενος τοῦς Νεστορίου ἀνατρέψαι λόγους, ὁλίσθησεν, καὶ ἐπέπεσεν εἰς τὸ Ἀπολλιναρίου δόγμα, φανερόν ἐστιν, ὅτι ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν τῇ Νεστορίου μανίᾳ κεκατημένος δέικνται· δι' αὐτὸν μὲν Νεστόριον ἀριστερὸν γετόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν, μέχρι μόνος τῆς τινὼν ἰσοψίας ἐληλυθέναι· ἡμῖν δὲ αὐτὸν μὲν αἱρετικὸν ἐκ τῆς φανήναι τὸν ἐν ἀγίοις δὲ Κύριλλον, τὸν τῆς ἐκκλησίας διδασκαλόν, εἰς τὸ Ἀπολλιναρίου δόγμα ὁλισθῆναι διίσχυρίζεται, καὶ περὶ τὸ· διότι εἶπεν αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρῶπῆναι.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ῥήματα παραλέλοιπεν, ὥς εἰρηκαμέν, ὁ διδασκαλὸς ὑμῶν, γινώσκων ὅτι ὁ λεγὼν τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον ὁλίσθησεν, καὶ πειθεῖν, καὶ αἱρετικὸς καλῶν τῶν τούτου λόγων, πᾶσαν καταδικάζει τὴν ἐκκλησίαν, τὴν πατέρα, καὶ διδασκαλόν· εἰκοτως Κύριλλον ἔχουσιν. Πᾶς δὲ οὐκ ἔφριξε λεγὼν, ὥς ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλλος αἱρετικός ἐστίν, ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἄνθρωπος γέγονε, καὶ ὅτι οὕτω λεγὼν διαφύραν τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικούντος ἐν αὐτῷ οὐχ ὁμολογεῖ; Διὰ τούτων γὰρ τῶν λόγων οὐ μόνον τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον μέμψεται, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐαγγελιστὴν τὸν λέγοντα, ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο.

abest, ut circa eius finem, quidpiam ex iis, quae adversus sanctum Cyrillum pronuntiata sunt, revocatione castigetur; ut circa extremum potius eius scriptor in Cyrillum deterior debacchatus esse videatur. Quamobrem id ipsum principio, simulque universam huius, quae hae nuncupatur Epistolae impietatem, eorumque, quae ad nos missis Capitum insaniam argumentis ostendimus. Quum enim ea omnia, quae scripsistis, legissemus, gravissimo affectu sumus dolore, vos eius Urbis cives, in qua semper ad haec usque tempora unice servata fuit recta Fides, in tantum errorem esse prolapsos. Quapropter necessarium esse existimavimus adversus praedicta Capitula ad vos scribere, atque de eorum impietate vos ipsos admonere, ut ob iniquo praeceptore vestro, qui ea monumentis mandavit litterarum, recedatis. Etenim quum is sibi proposuisset in animo vos in deceptionem inducere, nonnullas ex divinis litteris sententias hausit, quibus in pravam significationem contortis, impiae illius Epistolae opiniones nonnullas confirmare aggressus est, quemadmodum haereticis fuit semper in more positum, quaedam divinarum litterarum testimonia pervertere, atque in contrariam intelligentiam detorque. Itaque vel praeceptorem vestrum minime anonymam eam Epistolam perlegisse existimamus, vel multa admodum fide, nonnulla legisse quidem ipsum, reliqua vero, quae multo deteriora essent, silentio praeteriisse. Quum enim in ea Epistola de beato Cyrillo atque impio Nestorio narretur, proscidisse eos sese invicem conviciis: atque affirmasse Nestorium minime Deiparam esse beatam Virginem, ut ipsam nominari permulctis ex Pauli Samosatani haeresi placebat: Cyrillum contra, qui Nestorii errorem refutare niteretur lapsum pariter esse, inque Apollinarii dogmata descendisse, luce clarius est Epistolae eiusdem scriptorem Nestoriana dementia praecuratum agnosci, qui Nestorium sanctam Mariam Virginem Deiparam fateri detrectantem, suspicionis tantum adversus se locum quibusdam tribuisse; minime vero exinde haereticum demonstrari contendat: Cyrillum autem sanctum Ecclesiae doctorem in Apollinarii haeresim incidisse diserite tradat; propterea quod ipsum Deum Verbum incarnatum esse dixerit, atque assumpsisse humanitatem.

Haec autem verba, ut superius animadvertimus, praeteritis praeceptis vestris, plane perspicuius, eum qui Cyrillum lapsum esse in haeresim tradat, contendatque haereticas ipsum defendisse sententias, in universam Ecclesiam damnationis ferre iudicium, quum universa scilicet Cyrillum, ut patrem colat, atque doctorem. Ceterum qui fieri potuit, ut non exhorresceret, haereticum dicens Cyrillum, propterea quod Deum Verbum hominem factum esse docuerit? indeque consequi subiungens, quod Cyrillo haec docente discrimen inter templum, in eoque inhabitantem non admitti? Hac quippe aiendi ratione non sanctum Cyrillum criminatur, sed Evangelistam, Verbum carnis factum.

καὶ πάντας τοὺς προφῆτας, τὴν διὰ σαρκὸς ἐπιδημίαν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου κηρύξαντας, καὶ μέλιστα Ἱερემίαν τὸν λέγοντα, Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανέσχετο, καὶ πάλιν Ἡσαΐαν λέγοντα, Τὸ παιδίον, Θεὸς ἰσχυρός, καὶ πρὸς τέτοις τὸν ἀπόστολον Παῦλον λέγοντα ἐν τῇ πρὸς Ἑφεσίους ἐπιστολῇ, Ὁ καταβάς αὐτὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν ἑρῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. Καὶ γὰρ, ὥς ἐκεῖνος ὑμῶν ὁ διδασκαλὸς παραφρονῶν λέγει, μέμψως εἰσὶν ἄξιοι, καὶ οἱ προφῆται, καὶ οἱ εὐαγγελισταί, καὶ οἱ ἀπόστολοι λέγοντες, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐνανθρώπησεν, ὥς διὰ τῶν ῥημάτων τροπὴν τῆς θεότητος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα λέγοντες γεγενῆσθαι. Οἱ δὲ αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἐνανθρωπήσαντι μὴ ὁμολογοῦντες, φανεροὶ εἰσὶ τὸν Χριστὸν ψιλὸν ἀνθρώπον εἶναι, καὶ κατὰ χάριν ψὸν Θεὸν ὀνομάζεσθαι λέγοντες, ὥς ἡ κακοδοξία Νεστορίου, καὶ Θεοδώρου τῆς διδασκάλου αὐτῆς λέγει.

Αἱ γὰρ θεαὶ γραφαί, καὶ οἱ ἄγιοι πατέρες ταῦτα ἀπολοφύοντες, αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον, τὸν ἀόρατον, τὸν ἀσώματον, τὸν ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, τὸν πρὸ αἰώνων, καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, αὐτὸν κατελθεῖν, καὶ σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπήσαντι λέγουσιν. Καὶ ὁ μὲν ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ἐν τῇ λόγῳ τῷ εἰς τὰ Θεοφάνεια οὕτω λέγει, Αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, ὁ πρῶτος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπερίληπτος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχὴ, τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ τῆς ἀθανάσιος, τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου, ἡ μὴ κινούμενη σφραγίς, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν, ὁ τοῦ πατρὸς ὅρος, ἡ λόγος, ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ, καὶ σάρκα φορεῖ διὰ τὴν σάρκα, καὶ ψυχὴν νοερά διὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν μίγνυται, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθίστηναι, καὶ πάντα γίνεσθαι πλὴν τῆς ἀμαρτίας ἀνθρώπου, κυνηγεῖ ἐκ τῆς παρθένου, καὶ ψυχῆς, καὶ σάρκα προκαθάρσις τῷ πνεύματι· ἔδει γὰρ καὶ γέννησιν τιμηθῆναι, καὶ παρθενίαν προτιμῆναι. Τὰ παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Ἀθανάσιος ἐν τῇ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγῳ κατὰ Ἀρειανῶν οὕτω λέγει, Ὁ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀρήτως, ἀφράτως, ἀκαταλήπτως, ἀίδιως, αὐτὸς ἐν χρόνῳ γενᾶται κάτωθεν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας. Καὶ πάλιν ὁ ἐν ἀγίοις Βασίλειος πρὸς Ἀμφιλόχιον γράφων ἐν τῇ ὀγδῶν κεφαλῇ ὕτως εἶπεν, Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἕρως, καὶ γῆ, καὶ τὰ μεγέθη τῶν πελάγων, καὶ τὰ ἐν ὕδασι διατρώμενα, καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώων, καὶ φυτὰ, καὶ ἀέρες, καὶ ἄλλοι, καὶ ὕδωρ, καὶ ἡ ποικίλη τῆς παντὸς διακόσμησης τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίστηναι, ὅσον τὸ δινηθῆναι τὸν Θεὸν τὸν ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῷ θανάτῳ, ἵνα ἡμῖν τῷ ἰδίῳ πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσθαι. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Αὐγουστίνος ἐπίσκοπος

sum esse, diserite pronunciantem, sed Prophetas omnes, qui Verbi Dei adventum per carnem praedixerunt, Hieremiam potissimum dicentem, Hic Deus noster: alius adversus Baruch III. eum non aestimabitur: post haec in terris apparuit, et cum hominibus conversatus est, atque Isaiam aientem similiter, Puer, Deus fortis, sed Apostolum prae ceteris Paulum, cuius haec est in Epistola sua ad Ephesos sententia, Qui descendit, ipse est, et qui ascendit super omnes caelos, ut impleat omnia. Si igitur desipientes Doctores vestri assentiri velimus, Prophetas, Evangelistas, Apostolos haereseos accusabimus, qui Dei Verbum dixerint hominem factum esse, quasi his loquendi modis admiserint conversionem divinitatis in humanitatem. Verum qui Deum Verbum hominem factum esse non constentur, iidem manifeste Christum purum hominem faciunt, per gratiam tantum Filii Dei nomine decoratum, quemadmodum erronea Nestorii, Theodorique magistri ipsius sententia constituitur.

Divinae namque litterae, atque his inherentes sancti Ecclesiae Patres, ipsum Deum Verbum invisibile, corporis expers, lumen de lumine, ante secula, et tempora ex Patre genitum, hoc idem advenisse, et incarnatum esse, et hominem factum esse disertissime constentur. Sanctus enim Gregorius in Sermone de Theophaniis, seu de Christi Nativitate haec habet, Ipsum Dei invisibile Verbum, ille seculis antiquior, ille incomprehensibilis, ille incorporeus, illud lumen ex lumine, ex principio principium, fons vitae et immortalitatis, illa archetypi expressio, illud immotum sigillum, illa per omnia similis imago, ille Patris terminus, et ratio, ille, inquam, ad imaginem suam se confert, et carnem ob carnem gerit, et animae intellectuali propter animam meam iungitur, ut simile per simile repurget, atque humana omnia, excepto peccato, suscipit, conceptus quidem ex Virgine, animo, et corpore a spiritu praepurgata; nam et Nativitatem honore affici, et Virginitatem praeferrere oportebat. Simili prorsus modo Athanasius edisserit in ea Oratione, quae adversus Arianos est, de Spiritu Sancto, Ille, inquit, qui sursum in caelis ex Patre genitus erat ineffabiliter, inexplicabiliter, immutabiliter, aeternae: ipse in terris deorsum genitus est in tempore ex Virgine Maria. Basilii pariter octavo Libri ad Amphilochoium Capite sic scribit, Neque enim caelum ac terra, immensa quae maria, nec animantia, vel in aquis, vel in terris degentia, nec plantae, nec astra, nec aer, nec horae, nec multiplex universi ornatus excellentiam potentiae illius nobis perinde commendant, atque quod Deus incomprehensibilis sic per carnem conflatus est, ut ipsa Divinitas nihil putetur, quo nobis sua morte largiretur immortalitatem. Sanctus etiam Augustinus Africa-

Tom. I. pag. 620. ed. Pat. 1609.

Tom. III. pag. 15. ed. Pat. 1730.

πος ἐκ τῆς τῶν Ἀφρων χάρας ἐν τῇ πε-
ρί τοῦ συμβόλου ἐκτίσει ταῦτα λέγει „
Εἰπέ καὶ σὺ Ἀμβροσίῳ προφήτῃ μαρτυ-
ριῶν περὶ τοῦ Χριστοῦ. Κύριε, φησὶν, εἰς-
ακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην·
κατενόησα τὰ ἔργα σου, ὁ Θεός, καὶ
ἐξέστην. „ Ποῖα ἔργα τοῦ Θεοῦ οὗτος θαυμά-
σαι ἐξέστη; μὴ τί τὴν κτίσιν τοῦ κόσμου;
μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἄκουσον πρὸς τί ἐξέστη.
Εἰν μέσῳ, φησὶ, δύο ζώων γνωσθήσῃ τὰ
ἔργα σου, ὅτι σὺ ὁ Θεός λόγος σὰρξ ἐγέν-
ου· ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ· τίς ὢν
μέχρι τίνος κατέβη; ἐκστῆναι με πεποίη-
κας, ὅτι ὁ λόγος, δι' ἃ τὰ πάντα ἐγένε-
το, ἐν φάτῃ ἐτέδης. „ Τὰ ὅμοια δὲ καὶ
ὁ ἐν ἀγίοις Λέων πάπας Ρώμης ἐν τῇ
πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταν-
τινουπόλεως ἐπιστολῇ οὕτως εἶπεν „ Ὁ ἀπαθὴς
Θεὸς οὐκ ἀπηξίωσε παθητὸς εἶναι ἀνθρώπου,
ἐὼς ὁ ἀθάνατος νόμοις ὑποκείσθαι θανάτῳ. „

Καὶ ταῦτα μὲν αἱ τε θεῖαι γραφαί, καὶ
οἱ ἅγιοι πατέρες εἰρήκασιν· ὅσον δὲ πρὸς
τοῦ ὑμετέρου λόγου κατηγορίας εἰσὶν ἄξιοι,
ὡς σύγχυσιν τῆς σαρκὸς, καὶ τῆς θεότη-
τος εἰσάγοντες· ἐπειδὴ αὐτὸν τὸν Θεὸν
λόγον ἀνθρώπου γεγενῆσθαι εἰρήκασιν· ὅπό-
τε καὶ τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον λέγον-
τα αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἀνθρώπου γε-
γένθαι σύγχυσιν εἰσάγειν διὰ τούτων τῶν
ῥημάτων εἰρήκατε. Ὅτι δὲ ὁ τὴν ἐπιστολὴν
γράφας τῇ Θεοδώρῳ κατεχόμενος μανίᾳ ἡρ-
νήσατο τὸν Θεὸν λόγον ἀνθρώπου γεγενῆσθαι,
ἐξ αὐτῶν δείξωμεν τῶν κατὰ Ἀπολλινάριου
τοῦ ἀσεβοῦς τῷ αὐτῷ αἰρετικῷ Θεοδώρῳ
γραφέντων. Εἰν γὰρ τῷ τετάρτῳ λόγῳ
γράφει οὕτως „ Δεδωκέναι σοι τίνες τῶν
ὑμετέρων εἶπας τὰ ἅν ποτε δοθέντα
παρὰ τινος τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντέχε-
σθαι δόξης ἐσπυδακώτων. Εἰπυθανόμεθα γὰρ
εἰ τὸν λόγον ὁμολογούσιν ἀνθρώπου γεγε-
νῆσθαι εἰπὼν ἐπήγαγες ἐδίδωσαν. Καὶ τίς
ἂν ἔχων νοῦν ἀνθρώπου εἰποι τὸν Θεὸν γε-
γενῆσθαι λόγον, ὡς ὑμεῖς φάτε, εἰ μὴ ἄρα
τὴν αὐτὴν ὑμῖν πρότερον νοσήσειεν ἀνοιαν;
ὑμεῖς γὰρ εἰληφέναι ἀνθρώπου τὸν Θεὸν
λόγον, καὶ σφόδρα φαρμὴν γεγενῆσθαι δὲ
ἀνθρώπου κατ' ὑμᾶς, ἅν ἂν ποτε εἰπεῖν
ἀνασχοίμεθα. „

Ἀποδείχθέντος τοίνυν διὰ τῶν εἰρημένων
Θεοδώρῳ σύμφωνον εἶναι τὴν ἀσέβειαν τῆς
ἐπιστολῆς τῇ αἰρετικῇ ἐκείνου μανίᾳ, πῶς
ὁ δικαίως πᾶς τὴν ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν
σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν λόγον,
ὁμοίως καὶ Θεόδωρον, καὶ τὴν εἰρημένην ἀσε-
βῇ ἐπιστολὴν καταδικάζει; Εἰπεὶ δὲ ἀπαι-
νεῖται τὴν ἀσεβῇ ἐπιστολὴν περιέχουσαν, ὅτι
ὁ λέγων αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι,
καὶ ἐνανθρωπίσαι, τὴν διαφοράν ἀναιρεῖ τοῦ
ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, γι-
νώσκετε, ὅτι διαφορὰν μὲν τῶν φύσεων, ἐξ
ἧς ὁ εἰς Χριστὸς ὁ κύριος, καὶ Θεὸς ἡ-
μῶν συνετέθη, ὁρῶς ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ
ἐκκλησία κηρύττει· διαφορὰν δὲ τοῦ ναοῦ,
καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ ὁ εἰς τῶν ἀγίων
πατέρων ἐδίδαξεν, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἀσεβεῖς Νε-

canæ cuiusdam civitatis Episcopus, in Expo-
sitione Symboli differit in hunc modum „ Pro-
tulit tibi Habacuc Propheta de Christo testi-
monium, Domine, inquit, audiui auditio-
nem tuam, & timui; intellexi opera tua,
Deus, & exravi. Quænam opera Dei hic
admiratus exravi? Num mundi creationem?
Nequaquam. Cur autem exraveris, accipe.
In medio, inquit, duorum animalium co-
gnoscentur opera tua, Deus, quoniam tu
Deus Verbum caro factum in medio duorum
animalium innotescas. Qualis quum esses,
usque quo descendisti! obstupescere me fecisti,
quoniam Verbum, per quem facta sunt omnia,
in præsepe natus es. „ Horum similia sanctus
Leo Romanus Pontifex habet in Epistola ad
Flavianum Archiepiscopum Constantinopolita-
num. „ Impassibilis, inquit, Deus non de-
dignatus est esse homo passibilis, & immor-
talis mortis legibus subiacere. „

In hanc igitur sententiam Divinae li-
teræ, sanctique Patres loquuntur, vestra
scilicet sententia castigandi, tamquam car-
nis, divinitatisque confusionem inducentes,
quum ipsi quoque Dei Verbum hominem fa-
ctum esse diserte pronuncient, eadem pror-
sus ratione, qua Cyrillum aientem, ipsum
Dei Verbum hominem factum esse, quasi con-
fusionis hoc aiendi modo invecorem, tradu-
xistis. Ceterum Epistolæ illius auctorem, Theo-
dori deliramentis captum, negasse Deum Ver-
bum hominem factum esse fateri, ex his
manifeste conclusimus, quæ ab ipso ad bac-
reticum Theodorum contra impium Apollina-
rium scripta sunt. Haec quippe in quarto Ser-
mone scribit „ Dixisti quosdam ex nostris
nonnulla sentire, quæ numquam iis pro-
bata sunt, qui Ecclesiasticis dogmatibus ad-
haerere student. Quum enim ab iis scisci-
tati essemus, num Dei Verbum hominem fa-
ctum esse faterentur, affirmans protulere
responsum. Quis autem mentis compos Deum
Verbum factum esse dixerit, ut a vobis propo-
ni solet, nisi qui primum dementiae vestrae
morbo sit affectus? Nam porro Deum hominem
assumpsisse constanter fatemur, ceterum homi-
nem factum esse, quemadmodum exprimere vobis
consuetum est, nulla ratione dici toleramus. „

Quum itaque ex iis, quæ ad Theodorum
scribit, ostendat cum huiusce deliramentis Epi-
stolæ impietatem egregie convenire, quomodo
non quisque iustus, cuius sit in Dei Verbo in-
carnato homineque factio locata spes, Theodo-
rum, unaque impiam simul Epistolam conde-
mnabit? Quum autem id vehementer probetis,
quod in execrabili ea Epistola traditur, do-
ctrinam nimirum, qua Verbum Deus incarnatus
homoque factus dicitur, discrimen inter tem-
plum, atque in templo inhabitantem sustollere,
cognoscite, naturarum diversitatem, ex qui-
bus unicus Christus Deus, atque Salvator no-
ster constituitur, recte ab sancta Dei Ecclesia
praedicari, ceterum templi hoc, atque in ipso
inhabitantis discrimen a nemine umquam san-
ctorum Patrum fuisse propositum, sed ab impiis

Init. Cap.
IV. pag. 307.
ed. Paris.
1614.

ἐπίσκοπος, ὁ Θεόδωρος εἰρήκασιν, δύο ἐντεῦθε πρόσ-
ωπα εἰσάγειν βυλόμενοι. Καὶ γὰρ αἱ θεῖαι
γραφαί, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες τῇ τοῦ να-
οῦ ὀνομασίᾳ κέχρηται, ἀλλὰ τὸ σῶμα τοῦ
μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ σημαίνοντες τὸτο λέ-
γουσι, καὶ ὡς εἶπεν ὁ εὐαγγελιστὴς „ αὐτὸς
δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. „
Οὐδέτερος γὰρ τῷ ἑνὶ προσώπῳ τῷ Χριστῷ
διαφορὰν πρὸς ἑαυτὸ εἶναι φησιν, ὡς ἄλ-
λον ἐν ἄλλῳ εἶναι, ἀλλὰ τῶν φύσεων μό-
νον, ἐξ ἧς ὁ εἰς Χριστὸς ἀσυγχύτως, καὶ
ἀδιαίρετως ἀπετελέσθη.

Καὶ ὑμεῖς τοίνυν τὴν τῆς ἐπιστολῆς ἐκ-
δικῶντες ἀσέβειαν, τῆς ἀνυμνήσης αὐτὸν τὸν
Θεὸν λόγον ἀνθρώπου γεγενῆσθαι, πρὸς δὲ
κατὰ τὴν ἀσέβειαν δύο πρόσωπα εἰσάγοντες, καὶ
ταῦτα νοῦντες περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ψιλῶς ἀν-
θρώπου· ὅπερ ὁ ἀπίστος εἶπεν διὰ τῆς πι-
στεως „ ὅτι ὑμεῖς νῦν Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ
πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν „ ὡς κα-
τὰ τὴν ὑμετέραν πλάνην μηδεμίαν εἶναι δια-
φορὰν μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῷ
Χριστῷ, καὶ ἡμῶν καὶ αὐτοῦ Θεόδωρος ὁ αἰρε-
τικὸς, ὁ διδάσκαλος τῆς γραφάντος τὴν ἐπι-
στολὴν, ἐν τῷ τρίτῳ κατὰ Ἀπολλινάριου λό-
γῳ παραφρονῶν ταῦτα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ
Χριστοῦ λέγει „ Εἰ γὰρ μὲν, ὃν ὁρᾶτε δύνα-
μαι μὲν ποιεῖν ἄδεν κατὰ τὴν οἰκίαν φύ-
σιν, ἅτε ἀνθρώπος ὢν· ἐργάζομαι δὲ, ἐπει-
δὴ ἐν ἐμοὶ μένων ὁ πατὴρ ἅπαντα ποιεῖ.
Εἰπεὶ δὲ γὰρ ἐγὼ τε, φησὶν, ἐν τῷ πατρὶ,
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί, Θεὸς δὲ λόγος ἐν ἐμοί
ὁ τῷ Θεῷ μονογενὴς, δῆλον, ὅτι καὶ πα-
τὴρ σὺν αὐτῷ ἐν ἐμοὶ τε μένων, καὶ τὰ
ἔργα ποιεῖν. Καὶ θαυμάζον γε ἂν ἐπὶ τῷ
Χριστῷ τοῦτο νομίζω, σαφὲς αὐτοῦ περὶ
τῶν λοιπῶν λέγοντος ἀνθρώπων, ὁ ἀγαπῶν
με τὸν λόγον με τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ
μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευ-
σόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτοῦ ποιήσομεν. Εἰ
γὰρ παρ' ἐκάστῳ τῶν τοιούτων ὁ τε πατὴρ,
καὶ ὁ υἱὸς τὴν μονὴν ποιεῖνται, τί θαυμάζον,
εἰ ἐν τῷ κατὰ σάρκα δεσπότῃ Χριστῷ ἁμ-
φω κατὰ ταῦτον νομίζονται μένειν, τῆς κα-
τὰ τὴν οὐσίαν κοινωνίας προσιεμένης, ὡς εἰ-
κὸς, καὶ τὴν τῆς μονῆς κοινωνίαν; „ Τούτων
τοίνυν ἔγω παρὰ τοῦ δυσεβοῦς Θεοδώρου εἰ-
ρημένων, ὁ θαυμάζον, εἴπερ ὁ ἐκπεσὼν τοῦ
Θεοῦ τῇ ἀσεβείᾳ συνεzeugμένην ἔχει καὶ
μωρίαν, καὶ ὡς περὶ τῶν ἀσεβῶν ὁ προφή-
της Ἡσαΐας λέγει „ Ὁ μωρὸς μωρὰ λαλή-
σει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει. „
Οἱ γὰρ τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱὸν οὕτω μέ-
νειν ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ὡς καὶ ἐν τοῖς λοι-
ποῖς ἀνθρώποις διίσχυρίζομενος, καὶ μὴ ὁμο-
λογῶν τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον
σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, πῶς λέγει
Χριστὸν κατὰ σάρκα; Οἱ γὰρ ἅγιοι πατέ-
ρες ὁμολογούντες τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν Θεὸν
λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ὅ-
τι περὶ αὐτοῦ ταπεινὸν λέγουσιν, ὁρ-
γῶς ἐπάγουσι τὸ κατὰ σάρκα. Ἀλλ' εἰ καὶ
προσῆκον ἦν τοῦς Θεόδωρον ἐκδικούντας, καὶ

solum Theodoro, atque Nestorio excogitatum,
quod duas exinde personas inducere decrevis-
sent. Quod si quandoque Divinae litterae,
sanctique Ecclesiae Patres hac quoque templi
translatione usi sunt appellatione, id tamen,
ut significarent tantum unigeniti Filii Dei cor-
pus, adhibuere, eo prorsus modo, quo de ipso
inquit Evangelista „ Ipse autem loquebatur
de templo corporis sui. „ Nemo porro haec in
unica Christi persona invexit discrimina, quasi
alia in alia sit, verum distinctionem tantum
naturarum admiserunt, ex quibus unus Chris-
tus perficitur, non commixtionem passus, ne-
que divisionem.

Vos itaque illius Epistolae impietatem defen-
dentes, qua Deum Verbum hominem factum
esse negatur, manifesto duplicis in Christo ad-
missae personae redarguimini, atque hoc mo-
do de Christo, tamquam puro homine deliria
docentes, in eadem de ipso sententiam loqui-
mini, qua de credentibus dictum est ab Apo-
stolo „ quoniam templum Dei estis vos, & Dei
Spiritus inhabitat in vobis „ ita ut, si erro-
ris vestri habenda sit ratio, nullum iam su-
per sit nos homines inter, Christumque, disci-
men iuxta id, quod Theodorus haereticus, illius
Epistolae scriptoris magister, in tertio adver-
sus Apollinarium Sermone, Christum de se ipso
loquentem introducens hoc modo, inepte com-
mentus est „ Ego quidem, quem prospicitis, ni-
hil facere possum secundum meam naturam,
quum homo sim: operor autem, quoniam in
me manens Pater cuncta operatur: enimvero,
inquit, & ego in Patre, & pater in me,
Deus autem Verbum unigenitum in me est:
certum est, quod & Pater cum ipso in me ma-
net, & opera facit. Et non est mirandum de
Christo haec existimari, quum evidenter ipse
de ceteris hominibus dicat: qui diligit me ser-

monem meum servabit, & Pater meus diligit
eum, & ad eum veniemus, & mansionem
apud eum faciemus. Si enim apud unum-
quemque eiusmodi hominum, & Pater & Fi-
lius mansionem faciunt, quid mirum, si in Do-
mino secundum carnem Christo, ambo simul
putentur manere, communionem eorum se-
cundum substantiam, communionem quoque
mansionis fortasse suscipiente? „ His igitur in
hunc modum ab impio Theodoro propositis,
mirum esse minime debet, quod a Deo excidens
impietati desipientiam adiunxerit, quemadmo-
dum de impiis prophetica Isaiae praefert sen-
tentia „ Vir insipiens stulta loquetur, & cor
eius fatua cogitabit. „ Quisquis enim Patrem,
& Filium sic in Christo, quemadmodum & in
reliquis hominibus manere affirmat, Deumque
Verbum Christum incarnatum, hominemque
factum esse non confitetur, quomodo potest
Christum ipsum secundum carnem nomine? Sancti
quippe Patres Christum Deum Verbum
esse incarnatum, atque hominem factum con-
fiterentur, si quidpiam de ipso humile proferunt,
recte id secundum carnem ei convenire subii-
ciunt. Ceterum aequum videbatur Theodori
propugnatores, vel hac exsuperanti blasphemia

Ioan. II. 21.

Ad Cor. III. 16.

In fragm.
rel. in Conc.
Constantino-
politano II.
T. III. Coll.
Labbe. p. 17.

Io. XIV. 23.

Isaiae
XXXII. 6.

ἐκ ταύτης αὐτοῦ τῆς καθ' ὑπερβολὴν βλασφημίας τὴν τότε ἐκκλίνειν δυσέβειαν. Ἀλλ' οὐδὲν διὰ τὴν τότε ἀναίδειαν, καὶ ἄλλας αὐτοῦ βλασφημίας προαγάγωμεν, δι' ὧν δύο εἰσάγει πρόσωπα. Μεμφόμενος γὰρ τὰς λέγοντας, ὅτι ὁ Θεὸς λόγος ὁ πρὸ αἰώνων γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων ἀνθρώπος, οὕτω λέγει ἐν τῇ κατὰ Ἀπολιναρίου τετάρτῃ λόγῳ, „Ὁ πρὸ αἰώνων, Φησὶν, γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων· πάλιν ὡς τινὼν δεδοκῶτων, καὶ τοῦτο λέγων, ἡδεὶς ἐν τῶν εὐσεβεῖν ἐσπαδακῶτων ταύτην ἐλομένου νοήσαι τὴν ἀνοίαν, ὡς τε τὸν πρὸ αἰώνων εἰπεῖν ἐπ' ἐσχάτων γεγενῆσθαι. „Καὶ μεθ' ἕτερα „Ὁκοῦν τοῖς ὑμετέροις ἐπόμενοι νόμοις, καὶ τὴν ἰσὺν τῆς σῆς ἀρχινοίας νομοθετομένην ἀντιστροφὴν, μάλλον δὲ καταστροφὴν δεξάμενοι, Φέρε δὴ πάντα εἰς ταῦτον συγχέωμεν, καὶ μηδεμίαν λοιπὴν ἐξω διάκρισιν, μὴ Θεοῦ μορφῆς, μὴ δέλου μορφῆς, μὴ ναοῦ λεγόμενης, μὴ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, μὴ τοῦ λυθέντος μὴ τοῦ ἐγείραντος, μὴ τοῦ τελειωθέντος ἐν πάθει, μὴ τοῦ τελειώσαντος, μὴ τοῦ μνημονεύσαντος, μὴ τοῦ μνημονεύσαντος, μὴ τοῦ ἐπισκεψθέντος, μὴ τοῦ ἐπισκεψαμένου, μὴ τοῦ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἐλαττωθέντος, μὴ τοῦ ἐλαττώσαντος, μὴ τοῦ δέξῃ καὶ τιμῇ σεφανωθέντος, μὴ τοῦ σεφανώσαντος, μὴ τοῦ κατασάντος ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, μὴ τοῦ καταστήσαντος, μὴ τοῦ λαβόντος αὐτὰ ἐν ἰσοταγῇ, μὴ τοῦ δόντος τὴν ὑποταγήν. „Εἰς τούτων τοίνυν τῶν ἀσεβῶν Θεοδώρου ῥημάτων, καὶ τῆς οὕτως αὐτοῦ προφανοῦς βλασφημίας ἐρυδίσσασιν οἱ ἀντιποιοῦμενοι αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπισκοπῆς. Το γὰρ ἀναίδως καὶ πολλὰς ἄλλων εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν λέγειν αὐτὸν, καὶ τὸν μὲν εὐεργετῆντα, τὸν δὲ εὐεργετούμενον, καὶ τὸν μὲν σώσαντα, τὸν δὲ σωθέντα, φανερώς ἀρνείται τὴν διὰ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προσγενομένην ἡμῖν σωτηρίαν. Ὁ γὰρ παρ' ἄλλων εὐεργεσίαν λαβὼν, ἥτοι σωθεὶς, ἑτέρους πῶς δύναται σώζειν; Οἱ τοίνυν τὸν ταῦτα βλασφημίσαντα ἐκδικῶντες, τίνος οἶονταί σῶμα καὶ αἷμα λαμβάνειν; τοῦ εὐεργετηθέντος, ἢ τοῦ εὐεργετήσαντος; ἀλλ' εἰ μὲν τοῦ εὐεργετήσαντος Θεοῦ λόγου, πῶς τοῦτο λέγουσιν μὴ ὁμολογῶντες αὐτὸν σαρκωθῆναι, ἢ ἐνανθρωπήσαι; εἰ δὲ τοῦ εὐεργετηθέντος, ματαία αὐτῶν ἢ ἐλπίς ἀνθρωπολατρείαν πρεσβεύοντων, ὅτι ἐσεβάσθησαν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα.

Ἡμεῖς δὲ πάντες οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ἕνα τε ὄντα τῆς ἀγίας Τριάδος ὁμολογῶντες, αὐτοῦ καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸ αἷμα δεχόμεθα εἰς ἄφσιν ἀμαρτιῶν, καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος λέγει „Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ἢ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρώσις, καὶ τὸ

commotos ab ipsius impietate recedere: attamen, ut ipsum refellatur impudentia, reliquas quoque eius blasphemias proferemus in medium, quibus duplicem Christi personam inducit. Insimulans itaque eos, qui Deum Verbum ante secula genitum, in novissimo hominem factum esse profitentur, in quarto contra Apollinarianum Libro haec scribit „Hoc quod ante secula erat, in novissimis dicit factum esse temporibus, utpote quibusdam hoc consentientibus, quum nemo ex his, qui pietatis curam habent istum se patiatur morbum habere demetiae, ut dicat, eum qui est ante secula, in novissimo factum esse. „Et post pauca subdit „Vestras igitur leges sequentes, & a tua sapientia constitutam obversionem, imo magis subversionem suscipientes, age simul omnia confundamus, & nulla iam sit discretio, nec Dei formae, nec servi formae, nec templi summi, nec eius qui in templo habitavit, nec eius qui solutus est, nec eius, qui suscitavit, nec eius qui perfectus est in passionibus, nec eius qui perfectus est, nec eius qui memor factus est, nec eius qui visitatus est, nec eius qui visitavit, nec eius, qui paulominus ab Angelis minoratus est, nec eius qui minoravit, nec eius, qui gloria, & honore coronatus est, nec eius, qui coronavit, nec eius, qui constitutus est super opera manuum Dei, nec eius qui constituit, nec eius, qui ad sublevationem haec accepit, nec eius, qui dedit sublevationem. „Ex quibus impiis Theodori verbis, patentique blasphemiarum genere effectum est, ut pudore afficerentur omnes, qui ipsi, impiaeque illi Epistolae adversabantur. Namque crebro, & imprudenter aliud esse Dei Verbum iniquius, alium autem Christum, alium qui beneficium suscipit, alium qui contulit, alium qui salvat, alium qui salvatur, aperte salutem inprociatur partem nobis per magnum Deum, & Salvatorem nostrum Iesum Christum. Quomodo enim salvos facere potest reliquos is, qui non secus ac ceteri beneficium percepit salutis, atque salvatus est? Cuiusnam igitur corpus & sanguinem sumere se existimant qui haec blasphemantem defendunt? Eius ne qui beneficium contulit, an eius qui suscepit? Quod si Verbi Dei beneficium conferentis capere se Sacramenta responderint, quomodo id dicunt, quum ipsum incarnatum, & hominem factum esse minime confiteantur? Sin autem eius, cui beneficium collatum est dixerint, stulta est ergo eorum spes, qui hominem cultu venerant, quoniam creaturam

super Creatore coluerunt, & adoraverunt. „Nos autem omnes, qui Catholicae Ecclesiae sumus, Dei Verbum incarnatum, & hominem factum, unam ex sanctae Trinitatis personis esse consentientes, corpus eius, & sanguinem sumimus in remissionem peccatorum, & in vitam aeternam: quemadmodum docuit nos ipse Dominus dicens „Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die: caro enim mea vere est cibus, & sanguis meus

αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ καθὼς ἀπέσειλιν με ὁ ζῶν πατήρ, καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, & ὁ τρώγων με καὶ μένει ἐν ἐμῷ. „Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω καὶ πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν.

Πόσον δὲ ψεύδους ἐστὶν καὶ κἀκεῖνο μετὸν, ὅπερ τῇ μνημονευθείσῃ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ περιέχεται περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου; Συκοφαντεῖ γὰρ αὐτὸν, ὡς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ ἐν τούτοις λέγοντα τοῖς κεφαλαίοις, καὶ διατοῦτο πάσης ἀσεβείας πεπληρωθῆναι τὰ αὐτὰ κεφάλαια λέγει· ὅπερ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος πανέρως ἐμνήνευσται λέγων, μὴ διὰ τὰ δώδεκα κεφάλαια ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρησθαι, ὅτι ταῦτα πάσης ἀσεβείας πεπληρωμένοι, ἀλλ' ὅτι εἴρηται μίαν εἶναι φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος· ὅπερ προφανὲς ψεύδος ἐστὶν. Ὁ γὰρ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου ἔτε ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ συγγράμμασιν, οὔτε ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἢ τινι τῶν δώδεκα κεφαλαίων ὑποτέτακται, ἀλλ' οὐδὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς κεφαλαίοις μίαν φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος δεικνύται εἰρηκῶς, ἀλλὰ μίαν ἐσώσαν, ἥτοι πρόσωπον τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ εἶναι διδάσκει· ὅπερ καὶ ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐδίδαξαν, ἀναθεματίζοντες τοὺς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ λέγοντας· ἄλλο γὰρ ἐστὶ φύσις, καὶ ἄλλο ἐσώσαν, ἥτοι πρόσωπον· καὶ ἡ μὲν φύσις τὰ κοινὰς, καὶ γενικὰς κατὰ πάντων προσώπων κατηγορούμενον σημαίνει, ἡ ὑπόστασις δὲ, ἥτοι πρόσωπον τὸ ἰδιὸν δεικνύει· πρόσωπον γὰρ ἐν ἄλλῳ προσώπῳ οὐκ ἐπιφωρεῖται. Ὅτι δὲ ἡ μυστὰρ ἐπιστολὴ περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου λέγει, ὡς πάσης ἀσεβείας πεπληρωται, ἔξεσιν ὑμῖν ἐκ τῶν ἐφεξῆς τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς τοῦτο εὖρεῖν· ἐν οἷς φανερώς εἴπεν τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια ἐναντία εἶναι τῇ ὀρθῇ πίσει. Ἐπειδὴ δὲ μὲμφεται ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολὴ ἢ λεγομένη Ἰβὰ τὸν ἐν ἀγίοις Κυρίλλου, ὡς φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνούμενον, γινώσκете, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ καὶ ὁ γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολήν, καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος ψεύδεται. Ἐν πάσι γὰρ τοῖς ἰδίοις λόγοις ὁ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου, περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκων, φωνῶν λέγει διαφορὰν, καὶ τὰς μὲν ὑψηλὰς κατὰ τὴν θεότητα αὐτῆς, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, πάσας δὲ ὅμως ἐξ ἑνός, καὶ περὶ ἑνός, καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου εἰρησθαι. Ἀπαγορεύει δὲ ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κυρίλλου, ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ προσώπῳ διανέμεσθαι ταῦτα. Ἀλλὰ ἀνεμφιβόλως ὑμεῖς δύο προσώποις διανέμειν θέλοντες τὰς φωνὰς, διατοῦτο λέγεται τὸν ἐν ἀγίοις Κυρίλλου φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνήσασθαι. Ἐπειδὴ δὲ βουλόμενος ὑμεῖς ἀπατήσαι καὶ ἐν τούτῳ ὁ διδάσκαλος ὑμῶν εἶπεν, τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολήν τὴν λεγομένην Ἰβὰ τῆς

meus vere est potus: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo. Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse vivet propter me. „Atque haec quidem credimus, & confitemur.

Quanti quoque mendacii plenum est id, quod in memorata impia Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus continetur! Calumniatur namque Cyrillum ipsum, quod unam divinitatis, humanitatisque naturam in Christo, in praefatis Capitibus admiserit, indeque scaterere ea Capita concludit omni iniquitate, quod ipsum callide ab praeceptore vestro expositum est, dicente, non ut ipsi iniuria fieret, ea vocata fuisse universae impietatis plena, sed quoniam ibi unam esse docetur divinitatis, humanitatisque naturam. Id autem putidum est patensque mendacium. Nullibi enim demonstratur, Cyrillum, neque in ea Epistola, quae duodecim Capitula complectitur, neque in eorum Capitum aliquo, neque in ceteris quibuslibet libris suis unam divinitatis, humanitatisque naturam dixisse, quum contra discrete doceat, unam esse in Christo divinitatis, humanitatisque hypostasim, sive personam, quod sancta Dei profitetur Ecclesia, universaeque Patres perpetuo docuere, anaibema in eos dicentes, qui unam divinitatis, humanitatisque naturam esse in Christo dicerent; aliud quippe natura est, aliud hypostasis, sive persona. Natura videlicet communiter, atque genericè de quavis persona praedicatur, persona autem, sive hypostasis exprimit proprietatem, quomobrem una persona minime in altera consideratur. Quoniam autem in improba ea Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus dicitur, ipsa esse iniquitatis plena, id quam falsum sit ex ipsa Epistolae serie perveffigare licebit, illaque perquirere, in quibus duodecim ea Capita affirmat cum recta fide pugnare. Quum autem impia ea Epistola, quae Ibae dicitur, negati appellationum discriminis sanctum Cyrillum accuset, sciatis, circa hoc ipsum quoque non modo Epistolae illius scriptorem, verum magistrum quoque vestrum esse mentitum. Enimvero quocumque in Sermonem suo sanctus Cyrillus de Iesu Christo Domino nostro sermonem instituit, appellationum, sive denominationum discrimen hoc docet, & sublimes quidem dicendi rationes ipsi secundum divinitatem, humiles autem, & demissas secundum humanitatem convenire, omnes tamen ex uno, atque de uno incarnato Deo Verbo praedicari. Vetat autem Cyrillus, ne eiusmodi denominationes alii, & alii personae divisim tribuantur. Vos autem procul dubio duplici seiunctim personae eiusmodi appellationes tribuere volentes, Cyrillum ideo appellationum discriminis sustulisse calumniavimus. Quum enim circa hoc quoque vos in errorem inducere sibi proposuisset in animo magister vester, itaque commentus esset eam, quae Ibae dicitur Epistolam adversus Apollinarii impietatem fuisse perscriptam, expedire proindeque, ut orthodoxa iudicaretur, animad-

Ἀπολιναρίου ἀσεβείας καταγράφειν, καὶ δια-
τάτο ὁφείλει αὐτὴν ὁρθόδοξον νομίζεσθαι, εἰ
δέναι ὑμᾶς χρὴ, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐφεύ-
σατο· οὐτε γὰρ κατὰ Ἀπολιναρίου, καθάπερ
ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, γέγραπται· ὅμως δὲ εἰ
καὶ κατ' ὑμᾶς τοῦτο ἦν ἀληθές, οὐ διατοῦτο
ἡλευθεροῦτο τῆς κατακρίσεως ἢ αὐτῇ ἐπισο-
λή· καὶ γὰρ εἰ τις αἰρετικὸς εἴπῃ κατὰ αἰ-
ρετικοῦ, ὃ διατάτο αὐτὸς ὁρθόδοξος δέικνυ-
ται. Καὶ Ἀρείου γὰρ κατὰ Σαβελλίου εἴ-
πεν, καὶ Ἀπολιναρίου κατὰ Ἀρείου, καὶ
Εὐτυχίου κατὰ Νεστορίου· καὶ καὶ τὰ μά-
λιστα διαφόρῳ πλάνῃ πάντες οὗτοι κατείχον-
το, ὅμως ἡδὲ αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀν-
τιρήσεως ὁρθόδοξος κρίνεται, ἀλλ' ὁμοίως πάν-
τες ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καταδικά-
ζονται· καὶ ἐκ τούτου δὲ φανερόν ἐστιν ὅτι τὴν
μνημονευθεῖσαν ἀσεβῆ γράφας ἐπιστολὴν δύο
πρόσωπα εἰσάγων, ὅτι εἶπεν, πῶς δυνατόν
ληφθῆναι τὸν ἐν ἀρχῇ λόγον ἐπὶ τοῦ ναοῦ
τῷ ἐκ Μαρίας γεννηθέντι; „ δι' ὧν ῥημάτων
δείκνυται φανερόν, ὅτι ὁ Θεὸς λόγον
σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας
παρθένου Μαρίας λέγει, ἀλλὰ ψιλὸν ἄνθρωπον
τὸν Χριστόν, ὃν ναὸν ἀποκαλεῖ. Ὅτι δὲ καὶ
ταύτην τὴν ἀσεβείαν ἐκ τῆς Θεοδώρου διδα-
σκαλίας ἔλαβεν ὁ τὴν μυσταρὴν ἐκείνην γράφας
ἐπιστολὴν, δῆλον ἐξ ὧν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ
κατὰ Ἀπολιναρίου τοῦ αἰρετικῆς ὁ αὐτὸς ἀσε-
βῆς Θεόδωρος ἔγραψεν λέγων οὕτως, „ Ἀλλ'
ὅγε Θεὸς καὶ ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁμοούσιος τῷ πα-
τρὶ, τῷ μὲν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντι,
ὃ θαυμάσιος, καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος
κατὰ τὰς θείας διαπλάσθῃτι γράφας, καὶ
τὴν γε σύστασιν ἐπὶ τῆς γυναικείας δεξαμένῳ
γαστρὶ, ἐνὴν, ὡς· εἰκόσ, ἐπειδὴ ἅμα τῷ δια-
πλασθῆναι, καὶ τὸ εἶναι Θεοῦ ναὸς εἰληφεί,
ὃ μὴν τὸν Θεὸν γεγενῆσθαι ἡγητέον ἡμῖν ἐκ
τῆς παρθένου, εἰ μὴ ἄρα ταυτὸν ἡγητέον
ἡμῖν, τό τε γεννηθέν, καὶ τὸ ἐν τῷ γεννη-
θέντι, τὸν ναὸν, καὶ τὸν ἐν τῷ ναῷ Θεὸν
λόγον, ὃ μὴν ἡδὲ κατὰ τὴν σὴν φωνὴν ἀπο-
φαντέον πάντῃ τὸν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέν-
τα Θεὸν εἶναι ἐκ Θεοῦ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ.
Εἰ γὰρ ὅτι ἄνθρωπος ἐστίν, ὡς Φῆς, ἀναλη-
φθεὶς ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου, Θεὸς δὲ
σαρκωθείς, πῶς ὁ γεννηθεὶς Θεὸς ἐκ Θεοῦ,
καὶ ὁμοούσιος λέγοιτο ὡς τῷ πατρὶ, τῆς
σαρκὸς ὃ δυναμένης ταύτην προσέσθαι τὴν φω-
νὴν; Ἐστὶν μὲν γὰρ ἀνόητος τὸ τὸν Θεὸν ἐκ τῆς
παρθένου γεγενῆσθαι λέγειν· ἴστω γὰρ ἡδὲν ἕτερόν
εἶναι, ἢ ἐκ σπέρματος αὐτὸν λέγειν Δαβὶδ ἐκ
τῆς ὑσίας τῆς παρθένου τετεκμηνέν, ὃ ἐν αὐτῇ
διαπεπλασμένον· ἐπεὶ γε τὸ ἐκ σπέρματος Δα-
βὶδ, ὃ ἐκ τῆς ὑσίας τῆς παρθένου συζῶν ἐν τῇ
μητρὶ γαστρὶ, καὶ ἴστω ἁγίου πνεύματος διαπλα-
σθέν δύναμει, γεγενῆσθαι φημεν ἐκ τῆς παρθένου.

Οὕτω τοίνυν βλασφημῶντος Θεοδώρου, ὃ πολ-
λάκις διαβεβαιωμένον μὴ δυνατόν εἶναι τὸν Θεὸν
ἐκ Θεοῦ ὃ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, σαρκωθῆναι
καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς παρθένου, ἐπειδὴ ἡδὲ ἡ σὰρξ
ὁμοούσιος ἐστὶ τῷ πατρὶ, πῶς ὅτι ἐρυθρίωσιν οἱ
τὸν τοιοῦτον αἰρετικὸν ἐκδικῶντες, ὅς τις τῷτο
μὲν ταῖς θείαις γραφαῖς, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς
ἁγίοις πατράσιν ἐναντία μυσταρῶς ἐξέλετο; ὁπό-

vertatis oportet, eo quoque loci mentitum pa-
riter esse: non enim, ut superius indicavimus,
adversus Apollinarium scripta est. Ceterum,
etiam si, ut vobis placet, id ipsum pro vero
concedatur, non propterea ipsa immunis cen-
senda erit ab condemnationis iudicio; non e-
nim ideo haereticus quispiam sit orthodoxus,
propterea quod adversus alium haereticum dis-
putaverit. Namque Arrius etiam adversus
Sabellium differuit, & adversus Arrium Apo-
linarius, & Euthyches contra Nestorium; &
quamquam diversis potissimum erroribus adhae-
rerent universi, nemo tamen ex ipsis, mu-
tuarum eiusmodi concertationum causa, or-
thodoxus est habitus, sed omnes pari omni-
no ratione ab Ecclesia condemnantur. Ex
hoc porro perspicuum est, memoratae Epi-
stolae scriptorem duplicem personam inducere,
quod dixerit „ Quomodo fieri potest,
ut Verbum ab initio de templo acceperit,
quod ex Maria genitum est? „ Quibus ver-
bis exprimit evidenter, se minime consue-
ri Verbum Deum incarnatum esse, ac de
sancta Virgine natum, sed purum hominem
Christum, quem templi vocabulo designat. Con-
stat pariter dilucide, hanc quoque impie-
tatem ab improbo Epistolae scriptore haustam
esse ex Theodori doctrina, si cum iis, quae
Theodorus ipse in tertio adversus haereticum A-
pollinarium Libro scribit, conferatur. „ At
enim, inquit, Deus, & ex Deo consubstan-
tialis patri, & is idem, qui ex Virgine natus
erat, o mirande, & qui per Spiritum San-
ctum, secundum divinas Scripturas plasma-
tus est, & in muliebri ventre accepit con-
sistionem, inerat forsitan, quia mox, ut plas-
matus est & ut templum Dei esset accepit,
non tamen existimandum est Deum ex Virgi-
ne natum esse, nisi forte idem existimandum
nobis est, & quod natum est, & quod est in
nato templo, & qui in templo est Deus Ver-
bum, non tamen, nec secundum tuam vocem
pronunciandum est omnino, ex Virgine Deum
natum esse, & ex Deo consubstantiali Patri.
Nam si non homo est, sicut dicis, assamius,
qui natus est ex Virgine, Deus vero incarna-
tus, quomodo qui natus est Deus ex Deo, &
consubstantialis dicitur Patri, carne non po-
tente hanc vocem suscipere? Nam est quidem
dementia dicere Deum ex Virgine natum esse.
Hoc enim nihil aliud est, quam ex semine
eum dicere David, & de substantia Virginis
genitum, & in ipsa plasmatum; quia quod
ex semine David, & de substantia Virginis est
in materno ventre constitit, & sancti Spiritus
plasmatum virtute, natum fuisse dicimus ex
Virgine.

Sic itaque blasphemante Theodoro, atque saepe
saepius argumentis decernant minime fieri
posse Deum de Deo, Patrique consubstantiali
incarnari, & ex Virgine nasci, quum caro
Patri consubstantialis esse non possit, quomodo
pudore maximo eius haeretici patroni non af-
ficiuntur, qui hoc sacris litteris contrarium,
id cum sanctorum Patrum traditione pugnant

τε δῆλον πάσῃ καθέστηκεν, ὡς ἀπαρχῆς, ἐξ ὧν περ
ὁ Θεὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐξημελίωσεν ἐν τῇ ὁ-
ρῇ ὁμολογία, πάντες οἱ τῷ Θεῷ ἱερεῖς ἐκ-
ῆσαν τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐκ Θεοῦ σαρκωθῆ-
ναι ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου παρθένου Μα-
ρίας, σαρκὶ ἐψυχωμένη ψυχῇ λογικῇ καὶ νοε-
ρᾷ, καὶ ἐνανθρωπήσαι, καὶ ἐξ αὐτῆς τε-
χθῆναι· καὶ οὕτω διδάσκοντες, οὐδὲ τροπὴν
τῆς θεότητος εἰς σάρκα εἰσάγαγον, ἡδὲ διὰ
τὴν σάρκα ὁμοούσιον αὐτὸν εἶναι τῷ πατρὶ
ἀπηρνήσαντο, καθὼς Θεόδωρος ληρεῖ, ἀλλ'
ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον, καὶ Θεὸν ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστόν, κατὰ μὲν τὴν θεότητα ὁμο-
σίον εἶναι τῷ πατρὶ, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρω-
πότητα τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι ἐδί-
δαξαν.

Πάλιν δὲ ἐν τῷ προλεχθέντι λόγῳ ὁ δυσ-
σεβῆς Θεόδωρος βλασφημῶν, καὶ ταῦτα λέ-
γει, „ Ἀλλ' ἔχῃ ἡ θεία φύσις ἐκ παρθένου
γεγεννηται· γεγεννηται δὲ ἐκ τῆς παρθένου
ὁ ἐκ τῆς ὑσίας τῆς παρθένου συζῶν· ἔχῃ ὁ
Θεὸς λόγος ἐκ τῆς Μαρίας γεγεννηται· γε-
γεννηται δὲ ἐκ Μαρίας ὁ ἐκ σπέρματος Δα-
βὶδ· ἔχῃ ὁ Θεὸς λόγος ἐκ γυναικὸς γεγεν-
νηται· γεγεννηται δὲ ἐκ γυναικὸς ὁ τῇ τῷ
ἁγίῳ πνεύματι δυνάμει διαπλασθεὶς ἐν αὐ-
τῇ· ἐκ ἐκ μήτρας τέτεκεται ὁ ὁμοούσιος τῷ
πατρὶ· ἀμήτωρ γὰρ ἦτος κατὰ τὴν τοῦ μα-
καρίου Παύλου φωνή· ἀλλ' ὁ ἐν ὑστέροις και-
ροῖς ἐν τῇ μητρὶ γαστρὶ τῇ τοῦ ἁγίου
πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς, ἄτε καὶ ἀπά-
τωρ διατάτο λεγόμενος. „ Καὶ ταῦτα μὲν
ὁ ἀσεβῆς Θεόδωρος παραλογιζόμενος τὴν περὶ
τούτου διδασκαλίαν τοῦ ἀποστόλου λέγοντος ἐν
τῇ πρὸς Εβραίους ἐπιστολῇ περὶ τοῦ κυρίου
οὕτως, „ Προῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς δι-
καιосύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλήμ,
ὃ ἐστὶ βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ,
ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζω-
ῆς τέλος ἔχων. „ Τῷ γὰρ ἀποστόλου περὶ
ἐνός, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπάτωρ, ἀμή-
τωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μή-
τε ζωῆς τέλος ἔχων, ὁ ἀσεβῆς Θεόδωρος ἄλ-
λον λέγει ἀπάτωρ, καὶ ἄλλον ἀμήτωρ. Ἀλ-
λὰ διελέγξομεν τὴν τῶν οὕτω φραζούντων
ἀσεβείαν, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων
διδασκαλίας. Λέγει γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγό-
ριος ὁ Ναζιανζοῦ ἐπίσκοπος ἐν τῷ περὶ τῶν
θεοφανῶν λόγῳ οὕτως, „ Τίς οὐ προσκυνοῖ
τὸν ἀπαρχῆς; τίς ὃ δοξάζει τὸν τελευταῖον;
Πάλιν τὸ σκότος λύεται, πάλιν τὸ φῶς ὑφί-
σεται, πάλιν Αἴγυπτος σκότῳ κολάζεται,
πάλιν Ἰσραὴλ ἐν φῶτι φωτίζεται· ὁ λαὸς ὁ
καθήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας ἰδέτω φῶς
μέγα τῆς ἐπιγνώσεως· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε,
καὶ γέγονε τὰ πάντα καινὰ· τὸ γράμμα
ἰσχωρεῖ, τὸ πνεῦμα παρρησιάζεται· αἱ σκιαί
παρatreχουσιν, ἡ ἀλήθεια ἐπιτελεῖται· ὁ
Μελχισεδεκ συνάγεται· ὁ ἀμήτωρ, ἀπάτωρ
γίνεται, ἀμήτωρ τὸ πρότερον, ἀπάτωρ τὸ
δεύτερον· νόμοι φύσεως καταλύονται· πληρω-
θῆναι δεῖ τὸν ἄνω κόσμον· Χριστὸς κελεύει,
μὴ ἀντιτείνωμεν. „ Πρὸς τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἐν
ἁγίοις Πρόκλος ὁ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως

invexerit, in quibus scilicet certissimum est uni-
cuique, Deum ab initio Ecclesiam suam in
recta confessione constituisse? Univerſi enim Dei
sacerdotes praedicarunt Deum Verbum, Deum de
Deo, ex sancta, atque gloriosa Maria Virgine
natum, & incarnatum esse, carnemque anima
rationali & intellectualem vivificatam assum-
psisse, & hominem factum esse, atque de ipsa
Virgine natum: idque docentes, neque con-
versionem divinitatis in humanitatem invexer-
unt, neque ipsum secundum carnem Patri con-
substantialem esse commenti sunt, prout Theo-
dorus ineptit, sed unicum, & eundem Domi-
num, & Deum nostrum Iesum Christum, se-
cundum divinitatem Patri consubstantialem
esse, nobis autem secundum humanitatem esse
consubstantialem docuerunt.

Rursus autem impius Theodorus in praefa-
to Sermonem haec quoque blasphematur, „ Non
autem Divina natura ex Virgine nata est, sed
natus est ex Virgine, qui ex substantia Vir-
ginis constitit: non Deus Verbum ex Maria
natus est: natus est autem ex Maria, qui ex
semine est David. Non Deus Verbum ex mu-
liere natus est, sed natus est ex muliere, qui
ex virtute Spiritus Sancti plasmatus est in ea:
non ex Matre natus est consubstantialis Patri,
sine Matre enim est, secundum beati Pauli
vocem, sed qui in posterioribus temporibus in
materno ventre sancti Spiritus virtute plasma-
tus est, sine Patre propterea dictus. „ Haec
impius Theodorus, pervertens doctrinam Apo-
stoli in Epistola ad Hebraeos de Christo Do-
mino dicentis „ Primo quidem interpretatus
est Rex iustitiae: deinde vero etiam Rex Sa-
lem, quod est Rex pacis, sine Patre, sine Ma-
tre, sine genealogia, neque initium dierum
habens, neque vivendi finem. „ Quum enim
Apostolus de uno eodemque dicat „ sine Pa-
tre, sine Matre, sine genealogia, neque ini-
tium dierum habens, neque vivendi finem „
impius ipse Theodorus alterum sine Patre
ab altero sine Matre discernit. Ceterum ex
sanctorum quoque Patrum doctrina eiusmodi
desipientium impietatem demonstrabimus. San-
ctus enim Gregorius Nazianzi Episcopus in
eo Sermonem, qui de sanctis Theophrastis,
sive de Christi Nativitate inscribitur, haec ha-
bet „ Quis eum, qui a principio est non ado-
ret? quis novissimum non laudet, ac celebret?
Solvantur iterum tenebrae, rursus creatur
lux; iterum tenebris vexatur Aegyptus, rur-
sus Israel per columnam illuminatur. Po-
pulus qui in tenebris sedet, magnam co-
gnitionis lucem inspicit: vetera praeterie-
runt, ecce facta sunt omnia nova. Littera
cedit: spiritus superat: umbræ praeter-
eunt: veritas ingreditur: Melchisedech col-
ligitur: qui sine Matre erat, sine Patre fit,
prius quidem sine Matre, post autem sine
Patre. Naturae leges obvertuntur: supre-
mum mundum impleri oportet: Christus iu-
bet, ne obstitamus. „ Horum similia habet
S. Proclus Constantinopolitanus Episcopus in
Sermonem suo de S. Deipara „ Qui natura,
in-

ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν Θεοτόκον οὕτω λέγει, „Ὁ ὢν κατὰ φύσιν ἀπαθής, γέγονε δι' οἷον πολυπαθής· οὐκ ἐκ προκοπῆς γέγονε Θεός· ὁ Χριστὸς μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἰκτον γέγονεν ἄνθρωπος ὁ Θεός, ὃ πιστεύομεν· ἐκ ἀνθρώπων ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ Θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν· τὴν οἰκτίαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ, καὶ κατ' οἰκονομίαν ἀπάτωρ. Ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ, καὶ ἀπάτωρ; εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος, οὐκ ἀμήτωρ, ἔχει γὰρ μητέρα· εἰ γυνὴς Θεός, οὐκ ἀπάτωρ, ἔχει γὰρ πατέρα· νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ, ὡς πλάτης, ἀπάτωρ, ὡς πλάτμα. „Καὶ ὁ ἐν ἀγίοις δὲ Αὐγουστίνος ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ συμβόλου λόγῳ οὕτω λέγει, „Πιστεύομεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς παρθένου Μαρίας. Διὰ τὴν ταύτην τὴν γέννησιν, ὃ ἀπίστε, ἐκπλήττει; μὴ πίστευε εἰ μόνον ἄνθρωπος ἦν ὁ γεννηθείς, εἰ δὲ Θεὸς ἄνθρωπος ἦν, ἐξῆς ἠθέλησεν ἐγγενῆσθαι· ἐπειδὴ ὡς ἠθέλησεν ἐγγενῆσθαι· ἐκείνο θαύμασον μάλ· λον, ὅτι ὁ λόγος ἔλαβεν σάρκα, καὶ οὐκ ἐπάρχη εἰς σάρκα· ὅτι μένων Θεός, γέγονεν ἄνθρωπος. Πλὴν τί θαυμάζεις, ὅτι ἡ γεννή· σασα, τὸν Ἰδιὸν ἐγέννησεν κτίσιν, ὅτι τὸ ποίημα τὸν ποιητὴν ἐγέννησεν; Οὕτως ἡβου· λήθη ὁ ὕψιστος γεννηθῆναι ταπεινός, ἵνα ἐν αὐτῇ τῇ ταπεινώσει ἐπιδείξηται τὴν μεγα· λυτήτα. „

Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἅγιοι πατέρες. Ὅτι δὲ καὶ αἱ ψεῖαι γραφαί, αἱ ἠκολούθησαν οἱ ἅγιοι πατέρες, αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας παρθέ· νου Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπήσας διδάσκουσιν, δι· λον ὑπάρχει. Λέγει γὰρ πρῶτον ὁ προφήτης Ἡσαΐας, „Γὰρ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανὴλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. „Εἶτα καὶ Δαβὶδ ὁ προφήτης λέγει ἐν τῷ ἑκατοστῷ ἑκτῷ ψαλμῷ, „Ἀπέ· σπειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἰάσατο αὐ· τοὺς, καὶ ἠρρίψατο αὐτοὺς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. „Ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦ· λος οὕτω λέγει, „Ὅτε δὲ ἤλθε τὸ πλή· ρωμα τῶν καιρῶν, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεός τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τὰς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν ὑπόθεσιν ἀπολάβωμεν. „Τούτων τοί· νυν οὕτως ἔχοντων, τίς οὕτω μαίνεται, ὥς τε τολμήσῃ εἰπεῖν, ὅτι ἄνθρωπος ἦν ἐν τοῖς θράνοις, κακείνος ἀπεσάλη, ἵνα γένῃται ἐκ γυναικὸς, καὶ ὑπὸ νόμον; Οἱ ἄνθρωποι γὰρ πρὸ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως ὑπὸ νόμον ἦ· σαν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μὴ ὢν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' αὐτὸς δεδοκὼς τὸν νόμον, ἀπεσάλη παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐκ γυναικὸς γενόμενος, γέ· γονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα ἡμᾶς τοὺς ὑπὸ νό· μον ἐξαγοράσῃ, καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἀπολάβωμεν.

Εἰ τοίνυν, ὡς γράφας τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν, καὶ ὁ αἰρετικὸς Θεόδωρος μαίνομαι, οὐκ ἦν ἀληθὲς, καὶ κυρίως ὅτι τῷ Θεῷ ὁ τεχθεὶς ἐκ γυναικὸς, πῶς ἠδύνατο ἡμῖν ὑποθεσιν δω·

inquit, impassibilis est, factus est per ca· lamitates, multis subiectus passionibus: non ex progressu factus est Deus, quominus Chri· stus fieret, sed per misericordiam Deus fa· ctus est homo, in quem credimus: non ho· minem deificatum praedicamus, sed De· um incarnatum confitemur: ancillam suam sibi Matrem delegit, qui natura sine Ma· tre est, & dispensatione sine Patre. Quo· modo enim ipse, iuxta Paulli sententiam sine Patre, & sine Matre est? Si purus homo, non sine Matre; Matrem enim habet: sin autem nudus Deus, non sine Patre; Patrem quippe habet: est itaque idem ipse Matris expers, ut creator, carens autem Patre, ut creatura. „Sanctus etiam Augustinus in Sermonem de Expositi· one Symboli haec habet, „Credimus in Filium eius Iesum Christum, natum de Spiritu Sancto, & ex Maria Virgine. Cur, infidelis, hanc nati· vitatem perturbas? Ne credas vel solum homi· nem esse, qui natus est, vel si Deus homo erat, deinceps nasci voluisse: nam quemadmodum ipse voluit, sic natus est Illud potius mirare, quod Verbum caro factum est, & non est con· versum in carnem, quodque mauens Deus, fa· ctus est homo. Sed quid mirare, eam quae genuit proprium genuisse factorem, creatu· ramque suam creatorem protulisse? Sic voluit altissimus hamilis nasci, ut suam in ipsa humilitate magnificentiam ostende· ret. „

Et haec quidem a SS Patribus disputan· tur. Sed baud perspicuum est minus Di· vinas litteras, quas secuti sunt sancti Ec· clesiae Patres, id ipsum docere, nimirum De· um Verbum incarnatum, & ex sancta Maria Virgine natum, & hominem factum esse. Ac primo Isaias Propheeta, „Ecce, inquit, Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur no· men eius Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus. „Rursus David Propheeta Psalmo centesimo sexto canit, „Misi Ver· bum suum & sanavit eos, & eripuit eos de interitionibus eorum. „Apostolus pariter Paullus, „Quando autem, inquit, venit plenitudo temporis, misi Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret, ut ado· ptionem filiorum reciperemus. „Quae quum ita se habeant, quis adeo desipiet, ut dice· re audeat hominem quempiam in caelis fuisse, ipsumque missum esse, ut ex muliere, atque sub lege nasceretur? Etenim ho· mines quidem ante Incarnationem sub le· ge erant: at ipse Deus Verbum, Vnigeni· tus Dei filius, qui non subieciatur legi, sed erat ipse Legislator, missus est a Pa· tre, & factus ex muliere, factus est sub lege, ut nos qui sub lege eramus redi· meret, ut adoptionem filiorum reciperem· us.

Si itaque is qui ex muliere natus est, vere excellenterque non foret Dei filius, quemadmodum impiae illius Epistolae scri· ptor, haereticusque Theodorus inepte conten· dunt,

ρήσασθαι; Πρὸς τούτοις περιέχεται ἐν τῇ αὐ· τῇ ἀσεβῇ ἐπιστολῇ, ὅτι τὸ, ἡλαττώσας αὐ· τὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, οὐκ ἐστὶ δύνα· τὸν περὶ τῆς Θεότητος τοῦ μονογενὸς ρηθῆναι· ὑπερ καὶ ὁμοίως, ὡς ὁρῶμεν ρηθῆναι, προτεθήκατε λέγοντες, ὅτι περὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἔχῃ τοῦ Θεοῦ λόγῳ τοῦ σαρκωθέντος τῷτο δύνα· ται λέγεσθαι. Ὅτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσε· βειαν παρὰ Θεοδώρου τοῦ αἰρετικοῦ διδαχθεὶς ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας τὰ τοιαῦτα ἐβλασφή· μησε, φανερόν ποιήσομεν ἐκ τῶν τῷ αὐτῷ Θεοδώρῳ εἰρημένων ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῷ κατὰ Ἀπολλινάριον. Ἐχει δὲ οὕτως, „Τὸν δὲ ἄνθρωπον, περὶ τῷ ταῦτά φησιν ὁ ἁγίος, σαφῶς ὁ μακάριος διηγοῖ Παῦλος, τὸν ὑπὸ τῷ μονογενεῖ εἰλημμένον ἄνθρωπον εἶναι· εἰ· ρηκὼς γὰρ, ὅτι διεμαρτύρατο δὲ ποῦ τις λέ· γων, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμήσκη αὐτῷ, ἢ ὡς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν; Ἡλάτ· τώσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐσεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἐπά· γει· τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλατ· τωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τῷ θανάτῳ δόξῃ, καὶ τιμῇ ἐσεφάνωμένον· σα· φῶς δεικνύς, ὅτι Ἰησοῦς ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὁ μακάριος φησι Δαβὶδ ἐκπληττόμενος, ὅτι ἡ Δεία φύσις, ἣν ἔσχε τότε αὐτοῦ ποιήσασθαι μνήμην, καὶ δι' αὐτὴν ἐπισκέψεως ἀξιώσασθαι οἰκίας· βραχὺ μὲν τι παρὰ τοὺς ἀγγέ· λους αὐτὸν ἡλαττώσας τὸ γεύσασθαι ποιῆ· σαι θανάτου· δόξῃ δὲ αὐτόν, καὶ τιμῇ πᾶ· σι περιβαλεῖν, ὥς τε καὶ κύριον ἀποφῆ· ναι τῶν πάντων διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν συ· γκεσίας. „Καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῷ ὀγ· δότῳ ψαλμοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ρητοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβὴς Θεόδωρος οὕτω λέγει, „Διατούτο τοί· νυν τὴν μὲν διαφορὰν τοῦ τε Θεοῦ λόγου, καὶ τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου· τοσαύτην ἡμῖν δεικνύουσιν ὁ ψαλμὸς· διηρημένα δὲ ταῦ· τα ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ εὐρίσκεται, τοῦ μὲν κυρίου ἐφ' αὐτὸν λαμβάνοντος τὰ πρό· τερα τοῦ ψαλμοῦ, ἐν οἷς ποιητὴν τε αὐτόν εἶναι φησι τῆς κτίσεως, καὶ ἐρμηνεύει ἔχειν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ τεθαυμασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ γῇ· τοῦ δὲ ἀποστόλου τὰ δεύτερα τὰ περὶ τῷ ἀνθρώ· που τῆς τοσαύτης εὐεργεσίας καταξιοθέντος, ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ λαμβάνοντος, πῶς ὁ πρόδη· λον, ὅτι ἕτερον μὲν ἡμᾶς ἡ ψεῖα γραφὴ δι· δάσκει σαφῶς εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, ἕτερον δὲ τὸν ἄνθρωπον, πολλὴν τε αὐτῶν οὖσαν δεικνύ· σιν ἡμῖν τὴν διαφορὰν; Ὁ μὲν γὰρ μνημο· νεύει, ὁ δὲ τῆς μνήμης καταξίεται· καὶ ὁ μὲν ἐπισκέπτεται, ὁ δὲ καὶ ταύτης καταξίε· μενος μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν εὐεργετῶν ἡλατ· τοῖ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, ὁ δὲ εὐεργε· τεῖται καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἡλαττώσει· καὶ ὁ μὲν δόξῃ, καὶ τιμῇ σεφάνοι, ὁ δὲ σεφάνο· ται, καὶ ἐπὶ τούτοις μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν κατέστη αὐτὸν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν χει· ρῶν αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὁ δὲ κατηξιώθη τῷ δεσπό· ζειν τούτων, ὃν πρότερον οὐ εἶχε τὴν ἐξουσίαν. „

Quomodo potuisset nobis filiorum ado· ptionem elargiri? Praeterea in execrabili ea Epistola continetur, illud Psalmi, „Minuisti eum paullo minus ab Angelis, minime adse· mari posse de Vnigeniti Divinitate dictum es· se: quod vos, seu Catholice pronuntiatur pariter proposuistis, aientes homini, non au· tem Verbo incarnato id iribui posse. Hanc autem similiter impietatem ab haeretico Theo· doro edoctum Epistolae Scriptorem, eiusmodi protulisse blasphemiam, perspicuum a nobis fiet ex iis, quae ipsemet Theodorus differit in quarto adversus Apollinarium Libro, „Ha· minem, inquit, de quo Propheeta loquitur, manifeste beatus indicat Paullus eum esse, qui ab Vnigenito assumptus est; inquit enim testimonium de ipso esse prolatum ab eo, qui dixit, Quid est homo quod memor es eius, aut filius hominis, quia consideras eum? Mi· nuisti eum paullo minus ab Angelis, glo· ria, & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum; Omnia subieciisti sub pedibus eius, sic pergit: Mi· noratum vero paullo minus ab Angelis vide· mus Iesum, propter passionem mortis gloria, & honore coronatum: evidenter declarans Iesum eum hominem esse, de quo sanctus lo· quitur David supore adfectus, quod Divinae quam habebat naturae ibi mentio facta ef· fet, & quod propria ipsum dignatus esset visitatione: minoratum vero paullo minus ab Angelis, quia mortem erat gustaturus, gloria porro, & honore circumdari, ita at Dominus etiam constitueretur universorum, ob suam cum ipso coniunctionem. „Et ite· rum in expositione octavi Psalmi de eodem prolata, impius idem Theodorus haec habet, „Ideo ergo differentiam quidem Dei Ver· bi, & ab ipso recepti hominis totam nobis ostendit hic psalmus. Divisa vero haec in novo Testamento reperiuntur; Domino qui· dem in se accipiente primordia psalmi, in quibus factorem eum dicit esse Creatu· rae, & elevatam habere super caelos ma· gnificentiam, & mirificari in omni terra; Apostolo autem reliqua, quae de homine sunt, qui beneficium meritis est, de Iesu ac· cipiente, quomodo non manifestum, quod al· terum quidem Divina Scriptura docet e· videnter esse Deum Verbum, alterum vero hominem, & multam eorum nobis esse osten· dit differentiam. Nam iste quidem memo· rat, ille autem memoriam committeretur; iste quidem visitat, alter autem visitatio· nem eam committeretur, beatusque dicitur; & iste quidem beneficium dando minuit paullo minus ab Angelis, ille autem & per talem minutionem beneficium accipit; & iste quidem gloria, & honore coronat, alter autem coronatur, & propterea bea· tus dicitur; & iste quidem constituit ipsum super omnia opera manuum eius, omnia· que subiecit sub pedibus eius, alter autem meritis est dominari eis, quarum antea non habebat potestatem. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος, καὶ ἡ μω-
σαρὰ ἐκείνη ἐπιστολὴ βλασφημῶσι, φανερώς λέγον-
τες ἄλλαν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν
Χριστόν· οἷς καὶ ὑμεῖς ἀκολουθῶντες γεγραφέκατε,
ὅτι τὸ, ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέ-
λου, περὶ ἀνθρώπου, καὶ ὁ περὶ τοῦ σαρκωθέν-
τος Θεοῦ λόγος εἴρηται· καὶ τοι ἔχρησεν ὑμᾶς νο-
εῖν, ὅτι πᾶς ἀνθρώπος ἐλάττωσεν ἐπὶ τῶν ἀγγέ-
λων, ἀλλὰ τὸτο εἴρηται διὰ τὸν μονογενῆ υἱὸν
τοῦ Θεοῦ· Θεὸς γὰρ ὢν, ἡξίωσεν ἀνθρώπος γενέσθαι
τῇ ἡμετέρᾳ συγκαταβαίῳ ἀσθενείᾳ· ὅπερ καὶ ὁ
ἀπόστολος ὑμᾶς διδάσκει λέγων, „Τὸν δὲ βρα-
χύ τι παρ' ἀγγέλου ἡλαττωμένον βλέπομεν
Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ
καὶ τιμῇ ἐσεφανερώμενον. „ Εἰ τοίνυν, ὡς ὑμεῖς
λέγετε, ἄλλος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ βραχύ τι παρ'
ἀγγέλου ἡλαττωμένος, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ Θεοῦ
λόγος ὁ μὴ ἐλαττωθείς, ἀναμφιβόλως ὁ Χρι-
στὸς ψιλὸς ἐστὶν ἀνθρώπος, ὁ τὸ πάθος ὑπο-
μείνας, ὥς καὶ ὑμεῖς καὶ τὸν ἀπόστολον
ψευδεσθῆαι λέγοντα, „ Εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ
ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσαύρωσαν. „ Τίς
γὰρ ἐστὶν ὁ κύριος τῆς δόξης, εἰ μὴ ὁ Θεὸς
λόγος ὁ σαρκωθείς; ὃν οἱ Ἰουδαῖοι Θεὸν εἶναι
ἀγνοῦντες ἔλεγον, „ διατὶ σὺ ἀνθρώπος ὢν
ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν; „ Ὅπερ καὶ ὁ ὑμέ-
τερος διδάσκαλος διὰ τῆς πονηρίας ταύτης ἐρ-
μηνεύει τοῖς Ἰουδαίοις μᾶλλον ἀκολουθήσας, κα-
τέναντι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησας.

Πρὸς δὲ βεβαιώσιν τῶν ὑμετέρων λόγων
προσεθήκατε τοῖς κεφαλαίοις ὑμῶν λέγοντες,
τὸ εἰρημένον παρὰ τοῦ ἀποστόλου „ ὅς ἐν μορ-
φῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορ-
φὴν δούλου λαβὼν, „ συναρθεὶν τῇ ὑμετέρᾳ ἐρ-
μηνείᾳ, καὶ μὴ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκω-
θέντος, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπου μόνον εἰρησθῆαι.
Ἀλλ' εἰ καὶ ὑμεῖς τῇ τῶν αἰρετικῶν καὶ ἐν
τάτῳ ἀκολουθῶντες πλάνῃ, περὶ ἀνθρώπου τὸν
ἀπόστολον εἰρηκέναι διαβεβαιώσατε, ὅτι ἐκένω-
σεν ἑαυτὸν· ὅμως πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις δι-
λὸν ἐστὶν, ὅτι ὁ ἀπόστολος αὐτὸν τὸν Θεὸν λό-
γον ἑαυτὸν κενώσαι φησιν· ἐπειδὴ ἐν μορφῇ
Θεοῦ ὑπάρχων, τετέστιν ἐν τῇ θεῇ φύσει,
ἡξίωσε μορφὴν δούλου λαβεῖν· ἡ δὲ μορφή τῆ
δούλου τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σημαίνει, ἣν ἐν
τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου, καὶ ἐξ αὐτῆς τῇ
ἰδίᾳ ὑποστάσει ὁ Θεὸς λόγος ἦνωσε, καὶ ἐ
προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἠνώθη, κατὰπερ ἡ
Νεστορία, καὶ Θεόδωρος παραδέδωκεν ἀσέβεια
τοῖς ἀκολουθεῖσιν αὐτοῖς. Νεστόριος μὲν γὰρ
λέγει, „ ὅτι ὁ Θεὸς λόγος συνῆν τῷ ἀνθρώ-
πῳ τῷ ἐκ Μαρίας τεχθέντι, „ Θεόδωρος δὲ
λέγει, „ ἐνῆν ὡς εἰκὸς τῷ τεχθέντι. „

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου τῆ σαρκω-
θέντος εἴρηται τὸ, ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ
τι παρ' ἀγγέλου, καὶ ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορ-
φὴν δούλου λαβὼν, καὶ ἐξ ἄλλων ῥημάτων
τῷ ἀποστόλου διδασκόμεθα οὕτω λέγοντος, „ Γι-
νώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλάσιος
ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνῃ πτωχείᾳ πλατῆ-
σμεν. „ Τίς τοίνυν τολμήσει λέγειν, ὅτι
ἀνθρώπος πλάσιος ἦν, καὶ ἐπτώχευσεν, ἵνα
ἡμᾶς πλατῆσῃ; Ἐπειδὴ δὲ λέγετε, ὅτι εἰ

Haecenus impius Theodorus, similiter at-
que execrabilis Epistola, blasphemans aperte
aliud Dei Verbum esse, alium vero Chri-
stum, quos vos secuti, pariter scripsistis lo-
cum illum, „ Minuisti eum paullo minus ab
Angelis, „ de homine, minime autem de Deo
Verbo incarnato esse prolatum. Oportebat au-
tem, ut intelligeretis omnem hominem Ange-
lis esse minorem, sed id de Unigenito Dei
Filio dictum esse, qui Deus existens di-
gnatus est homo fieri, nostram sibi coniu-
gens infirmitatem, quod docet ipse Aposto-
lus dicens, „ Minoratum paullo minus ab
Angelis videmus Iesum, per passionem mortis
gloria, & honore coronatum. „ Si itaque,
ut vestra est sententia, alius est Iesus
paullo minus ab Angelis minoratus, aliud
autem Dei Verbum non minoratum, pro-
culdubio purus homo est, qui passionem
sustinuit, Christus, mendaxque adeo sit a
vobis Apostolus dicens, „ Si cognovissent, num-
quam Dominum gloriae crucifixissent. „
Quis enim Dominus est gloriae, nisi Deus
Verbum incarnatum, quem Iudaei Deum
esse negantes increpabant, „ Cur tu homo
quum sis, facis te ipsum Deum? „ Quod
ipsum etiam praeceptor vester, Iudaeos impia
ea interpretatione secutus, pariter contra De-
um commentus est.

Vi vero sententias praedictas argumentis
confirmaretis, dictum illud Apostoli Capitis
vestris proposuistis, „ Qui quum in forma Dei
esset, exinanivit semetipsum, formam servi
accipiens, „ egregie cum expositione vestra con-
venire, ac non de Verbo Deo incarnato, sed
de puro homine solum ibi esse sermonem. Ac
quamquam vos circa id etiam sectati haere-
ticorum errorem, de homine contendatis lo-
cutum esse Apostolum dicentem, quod semet-
ipsum exinanivit; nihilo tamen secius explo-
ratum Catholicis omnibus est, Apostolum de
ipso Deo Verbo sui ipsius exinanitionem doce-
re. Quoniam quum in forma Dei esset, in di-
vina scilicet natura, dignatus est formam ser-
vi accipere; forma porro servi humanam na-
turam significat, quam ex Virgineo utero, at-
que ex propria subsistentia Deus Verbum sibi
perfecit, & non prius plasmato homini ex-
trinssecus adiecit, quemadmodum impia Nesto-
rii Theodorique disciplina tradidit sectatoribus
eorum. Inquit enim Nestorius Dei Verbum ef-
se simul cum eo homine, qui ex Maria editus
est: Theodorus autem, quod ei ex Maria
edito inerat, ut simile, pronunciat.

Quod autem de Deo Verbo incarnato di-
ctum sit illud, „ Minuisti eum paullo minus
ab Angelis, „ atque „ Exinanivit semetipsum
formam servi accipiens, „ alio Apostoli loco
docemur de ipso dicentis, „ Cognoscite gratiam
Domini nostri Iesu Christi, quoniam quum
dives esset, propter nos egenus factus est, ut
nos eius inopia divites essemus. „ Quis autem
dicere audeat hominem divitem fuisse, & ege-
num factum esse, ut nos locupletaret? Quum-
que rursus dicatis, eum qui de incarnato
Deo

τις εἶπη περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου τῆ
μονογενεῖς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅτι αὐτὸς ἡλαττώ-
θη, ἡ ἐκένωθη, τροπὴν τῆς γείας φύσεως
ποιεῖ κατὰ τὴν Ἀπολιναρίου ἀσέβειαν, ἡ
παθητὴν εἰσάγει τὴν θεότητα κατὰ τὴν
Ἀρείου μανίαν, ἀρμόζει πρὸς ὑμᾶς τὸν εὐαγ-
γελικὸν ἐκείνον λόγον εἰπεῖν, „ Πλανῶσθε μὴ
εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
Θεοῦ ἐπιστάμενοι. „ Τί γὰρ εἰπεῖν ἔχετε πε-
ρὶ τοῦ ῥηθέντος ἰσὺ τοῦ κυρίου, ὅτι ὁ Θεὸς
ἀναβέβηκεν εἰς τὸν ἄραν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
ἄραν καταβῆς, ὁ ἦος τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν
ἐν τῷ ἄραν. „ Μὴ ἀνθρώπον λέγεται κατα-
βεβηκέναι ἐκ τοῦ ἄραν· ἀλλὰ πρόδηλον, ὅτι
αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἐκ τῶν
ἄραν καταβῆναι, καὶ σαρκωθείς ἀπὸ τῆς
ἀγίας Θεοτόκου, καὶ αἰπαρθένου Μαρίας, καὶ
ἐνανθρωπήσας, καὶ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς· καὶ ὁ
καταβάς αὐτὸς ἐς καὶ ὁ ἀναβῆς, καὶ αὐ-
τοῦ λέγεται ἡ ἐλάττωσις, καὶ ἡ κένωσις διὰ
τὴν κατάρτισιν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ εἶπεν ὁ κύ-
ριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, „ ὅτι ὁ πατὴρ μου
μείζων μου ἐστὶ, „ μὴ ἄρα ἀνθρώπον τινα
περὶ αὐτοῦ ταῦτα εἰρηκέναι νομίζετε, καὶ
ἐχθὶ τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐνανθρωπήσαντα·
ἀλλὰ φανερόν ἐστιν, ὅτι ὁ εἰπὼν, ὁ πατὴρ
μου μείζων μου ἐστὶν, αὐτὸς εἶπεν, „ ἐγὼ καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐσμέν. „ ἀλλ' ἐν μὲν τῷ εἰπεῖν, ἐγὼ
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσμέν, τὴν ἰσότητα, ἣν
αὐτὸς ἔχει πρὸς τὸν πατέρα κατὰ τὴν θείαν
φύσιν δηλοῖ· ἐν δὲ τῷ λέγειν τὸν αὐτὸν, ὁ
πατὴρ μου μείζων μου ἐστὶ, τὴν δι' ἡμᾶς οἰ-
κονομικῶς γενομένην ἐλάττωσιν δηλοῖ· ἐκότερον
δὲ καὶ ἡ ἰσότης, καὶ ἡ ἐλάττωσις περὶ ἐνός,
καὶ τῶ αὐτοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, τυτέστι τοῦ Θεοῦ λόγου τῆ σαρκωθέν-
τος λέγεται.

Καὶ Ἀρειανοὶ μὲν πονηρᾷ διανοίᾳ ἐκ τῶν
ταπεινῶν ῥημάτων ὁμοῦσι εἶναι τῷ πατρὶ
τὸν υἱὸν ἀρῶνται, καὶ διατῆτο ἐλάττωσα αὐ-
τὸν εἶναι διαβεβαιῶνται· ὑμεῖς δὲ μὴ θέλον-
τες περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου τὰ τα-
πεινὰ δεῖξασθαι, ἄλλο πρόσωπον τῇ τριάδι
εἰσάγετε κατὰ τὴν Θεοδώρου, καὶ Νεστορίου
δυσέβειαν. Ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ
τὰ ταπεινὰ περὶ ἐνός, καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ
λόγου τῆ σαρκωθέντος, τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστῷ λέγοντες, οὕτε σύγχυσιν, οὕτε διαί-
ρεσιν τῶν φύσεων εἰσάγομεν, ἐξ ὧν τὴν μι-
αν σύνθετον ἰσότησιν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογούμεν, οὕτε δὲ τέ-
ταρτον πρόσωπον ἐπισάγομεν τῇ ἀγίᾳ τρι-
ἀδι.

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ μονογενεῖς Θεοῦ λόγου
σαρκωθέντος, κατὰ προσέφηται, τὸ ἡλάττωσας
αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλου, γεγραπται,
καὶ οἱ ἄγιοι πατέρες, καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκ-
κλησίας, οἱ τὰς ἀγίας γραφὰς ἐρμηνεύσαντες,
ἐδίδαξαν ἡμᾶς· καὶ ὁ ἐν ἀγίοις μὲν Κύριδος
ἐν τῇ πρὸς τὰς βασιλίδας ἐπιστολῇ ὕψως εἶ-
πε, „ Πῶς ἐν ἡλάττωται παρὰ τὰς ἀγγέ-
λους ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος; ἀλλ' ἐστὶ σα-
φὲς ὁ πρόφασις· κατὰ τὸ γὰρ ἐν τοῖς τοῖς
ἐνανθρωπήσαντος μέτροις, καὶ τὸ ἀποθνήσκον πε-

Deo Verbo, Unigenitoque Dei Filio adfirmet
minoratum esse ipsum atque exinanitum,
conversionem Divinae Naturae inducere iuxta
Apollinarii impietatem, vel secundum Ari-
erorem Divinitatem passibilem facere, egre-
gie adversus vos quadrat Evangelica sen-
tentia dicens, „ Erratis nescientes scriptu-
ras, neque virtutem Dei. „ Quid enim vo-
bis supererit, ut dicatis de eo quod dictum
est a Domino, „ Nemo ascendit in caelum,
nisi qui descendit de caelo, filius hominis
qui est in caelo? „ Non hominem dicit de
caelo descendisse, sed evidentissime adstruit
Deum Verbum eum esse, qui semetipsum
exinanivit, qui descendit de caelo, & in-
carnatus est ex sancta Deipara semperque
Virgine Maria, & homo factus est, & ex
ipsa natus; & is qui descendit, ille idem
est, qui ascendit, cui ob descensionem exi-
natio, minoratioque tribuuntur.

Dicente etiam alibi quoque Domino in
Evangelis, „ Pater maior me est, „ ne co-
giteis ibi hominem quempiam, non autem
Deum hominem factum, eo modo de se fuisse
locutum. Evidentissimum quippe est, eum-
dem ipsum qui dixit, „ Pater maior me
est, „ dixisse pariter, „ Ego & Pater unum
sumus. „ Quo enim loci ait, „ Ego & Pa-
ter unum sumus, „ aequalitatem Divinae Na-
turae, quam cum Patre habet, designat:
quo autem illud, „ Pater maior me est, „
profert, minorationem suam propter nos,
sua dispensatione factam, ostendit. Vtrumque
scilicet, aequalitas, atque minoratio, de
uno, atque eodem Domino nostro Iesu Chri-
sto, hoc est de incarnato Dei Verbo, dictum
est.

Atque Ariani quidem erronea opinione
ex eiusmodi loquendi demissis modis Filium
Patri consubstantialem esse inficiantur, a-
iuntque propterea esse ipsum Patre mino-
rem: vos autem facite renuentes, humilia haec
dicta de incarnato Dei Verbo esse intelligen-
da, novam invehitis in Trinitate personam,
Theodori, Nestoriique probantes impietatem:
nos vero humiles, baud secus atque sublimes
sententias de uno eodemque Deo Verbo incar-
nato, ac Domino nostro Iesu Christo exponen-
tes, confusionem, divisionemque pariter viti-
amus naturarum, ex quibus unicam Dei, ac
Domini nostri Iesu Christi constitui substan-
tiam confitemur, neque quartam inducimus
personam Sanctae Trinitatis.

Verum sancti quoque Patres, atque Eccle-
siae Doctores, sacras exponentes litteras, eum
locum, „ Minuisti eum paullo minus ab An-
gelis, „ iuxta ea quae superius disputata sunt,
de Unigenito Deo Verbo incarnato dictum ef-
se docuerunt. Sanctus enim Cyrillus in Epi-
stola ad Reginas haec habet, „ Quomodo
igitur Angelis est minoratus, qui ab ipsis
adoratur? Sed evidens est responsio Seder
enim in humanitatis conditione, & corpore,
quod mori posset assumpto, in eo veluti pro-
prio

Θυκὲς σῶμα λαβὼν, ἰδίῳ τε αὐτὸ ποιησάμε-
νος, ἐν αὐτῷ πέπονθεν ἐκὼν, καὶ ταῖς ἀνω-
τάτω δόξαις ἐφανεύεται διὰ τὸ πάθος, ὡς
δὲ αὐτὸ καταργήσας τὸν θάνατον, καὶ ἀπε-
κτον ἀποφύνας τὴν φθορὰν, ἔτε δὴ καὶ
ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωὴ. Ὅταν οὖν Γη-
σοῦν ὀνομάζῃ, καὶ ἡλαττώσθαι λέγῃ παρὰ
τῆς ἀγγέλου αὐτὸν, ἢ ἀνθρώπον ἀναμέρος
καὶ ἰδικῶς, ἀλλ' αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ
παραχωρόντα τῷ προῦχεν οικονομικῶς τοῖς
ἀγίοις ἀγγέλοις ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν
ἀνθρώπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἡττώμενος·
τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις,
ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς, καὶ τοῦ τεθνᾶναι κρείτ-
τους εἶσι, γεγονότος ἐν ταῖς αὐτῶν ἡμέ-
ταις ἐκείνων κένωσιν. Ἀλλ' ὁ βραχὺ παρ'
ἀγγέλου ἡλαττώμενος διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότη-
τος μέτρον, ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὢν, προσκυ-
νεῖται παρ' αὐτῶν, καὶ ἐνίδρυται θάκοις, οὐς
περιέσσωσιν ἐκεῖνοι δοξολογῶντες αὐτὸν, καὶ τῶν
δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον. „Ὅτι δὲ
καὶ ἡ κένωσις αὐτοῦ τῷ Θεῷ λόγῳ σαρκώ-
θῆναι ἐστίν, ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν
τοῖς πρὸς τὰς ἀντιρήσεις Θεοδώριτου γραφεῖ-
σιν, ὡς ἐποίησεν ὁ αὐτὸς Θεοδώριτος κατὰ
τοῦ τετάρτου αὐτοῦ κεφαλαίου οὕτω λέγει
„Ὅτι μὲν σμικρὰ τῷ ἐκ τοῦ Θεοῦ φῶντι
λόγῳ πάντα ἐστὶ τὰ ἀνθρώπινα, φαίην ἂν
ἐκείνου δίχα παντός. Ζητῶ δὲ τὴν κένωσιν, τί-
νος ἂν γενέσθαι νοοῖτο, καὶ τίς ὁ τοῦτο πα-
θὼν ἐκουσίως; Εἰ μὲν γὰρ, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἡ
τοῦ δούλου μορφή, ἥτοι, τὸ ἐκ σπέρματος
Δαβὶδ πῶς, ἢ τίνα μεκένωται τρόπον, εἰ
προσελήφθη παρὰ Θεοῦ; εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἐν μορ-
φῇ, καὶ ἰσότητι τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρ-
χων λόγος, αὐτὸν κενῶσαι λέγεται, πῶς
δὴ πάλιν, ἢ τίνα τρόπον μεκένωται, εἰ παραι-
τοῖτο τὴν κένωσιν; κένωσις δὲ τῷ Θεῷ λόγῳ,
παθεῖν ἢ εἰδότες τὴν τροπὴν, τὸ δράσαι τι
καὶ εἰπεῖν τῶν ἀνθρωπίνων, διὰ τὴν πρὸς σάρ-
κα σύνοδον οικονομικὴν. „Καὶ πάλιν ὁ αὐ-
τὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ
κατὰ Νεστοριανῶν οὕτω λέγει „Ἀρ' οὖν ὁ
θεσπέσιος Παῦλος πεφαινόμηναι τοῖς ἡγιασμέ-
νου διὰ τῆς πίστεως, ἐναργέστατα λέγων περὶ
τοῦ μονογενῆς, ὅτι πλάσιος ὢν ἐπὶ τῷ χεῖ-
ρὶ ἡμᾶς; μὴ γένοιτο· ἀληθεύει γὰρ πάντως
τῆς ἀληθείας ὁ κήρυξ· ἀλλὰ γὰρ τίς ὁ πλά-
σιος ἐστίν, καὶ τίνα τρόπον ἐπὶ τῷ χεῖρὶ βα-
σανίζετο καὶ νῦν ὁ λόγος ἡμῶν· εἰ μὲν γὰρ,
καθὰ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν αὐτοὶ τεθαρή-
κασιν, ἀνθρώπος ἀνελήφθη παρὰ τοῦ Θεοῦ, πῶς
ἐπὶ τῷ χεῖρὶ ὁ ἀναληφθεὶς, καὶ τοῖς ὑπὲρ φύ-
σιν ἀξιώμασιν ἐκλελαμπρυσμένος; Δεδόξασαι
γὰρ, ἢ εἰ μὴ τῷ τῷ ἐστὶν ἀληθὲς, διαβεβλή-
σεται παρ' αὐτῶν ἡ ἀνάληψις, ὡς κατακομι-
σασα πρὸς τὸ μέτρον, καὶ πρὸς γὰρ τὸ δυσκλε-
ῖσεν τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον· ἀλλ' ὥδε
φρονεῖν ἀπαιχέ· οὐκ ἔστι ἐπὶ τῷ χεῖρὶ ὁ ἀνα-
ληφθεὶς· λείπεται τοίνυν εἰπεῖν, ὅτι γέγονεν
ἐν πτωχείᾳ τῇ κατ' ἡμᾶς ὁ πλούσιος, ὡς Θεός. „

Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὁ
Θεολόγος ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν θεοφανίων
οὕτω λέγει „Προελθὼν δὲ Θεὸς μετὰ τῆς
προσλήψεως, ἐν ἐκ δύο τῶν ἐναντίων, σαρκὸς,

prio spontaneam mortem sustinuit, & su-
prema gloria propter passionem coronatur,
quod per ipsam aboleverit mortem, & sus-
tulerit corruptionem, existens ipse vita, &
incorruptio. Quando itaque Iesum nominat,
& ipsum Angelis esse minoratum dicit, non
ibi hominem seorsum, & singulariter acce-
ptum intelligimus, sed ipsum Filium Dei
Unigenitum secundum dispensationem sanctis
Angelis dignitate cedentem; is enim vere
factus est homo, qui excellentiae illorum ce-
dere praedicatur. Sublimitas autem sanctorum
Angelorum est extra carnem esse, morti-
que minime subiecti: utrisque vero, voluntaria
exinanitione, subiectus fuit Filius; & qui
parum ab Angelis minuitur, propter hu-
manitatis scilicet conditionem, in sublimi-
tate Deitatis existens, ab ipsis adoratur, &
in thronis sedet, circa quos stant Ange-
li, glorificantes semper, ipsumque Domi-
num virtutum incessanter proclamantes. „

De eadem rursus exinanitione ad incarnatum
Deum Verbum pertinente constat ex eodem
Cyrillo in Libro adversus confutationes Theo-
doreti, ad confutationem Theodoretii contra
quartum eius Capitulum „Quod parva, in-
quit, sint omnia humana Verbo ex Deo nato,
absque mora, quin haeream, dixero. Quaero
autem cuiusnam esse putetur exinanitio, &
quis hanc voluntarie tulerit? Etenim, si,
quemadmodum illi dicunt, forma servi, vel
quod est ex semine David; quomodo, vel quo
modo exinanitum est, si a Deo assumptum
est? Si autem ipsum Verbum, quod in for-
ma, & aequalitate Dei & Patris existit, se
ipsum exinanivisse dicitur; quomodo, vel quo
modo exinanitum est, si refutavit exinanitio-
nem? Exinanitio autem Deo Verbo, versionem
pati nescio, est facere, ac dicere quiddam
humanum propter dispensationem ad carnem
conventum. „ Iterum sanctus Cyrillus in
eodem Libro contra Nestorianos haec habet „
Numquid igitur divinus Paullus fide san-
ctificatus seduxit, perspicue de Unigenito di-
cens, Quum esset dives, egenus propter
nos effectus est? Absit. Vera namque omni-
no loquitur veritatis praeco. Sed quisnam
est dives, & quomodo factus est egenus?
Etiam nunc sermo noster examinet; si qui-
dem quemadmodum sentire, ac proloqui au-
si sunt ipsi, homo assumptus est a Deo, quomodo
pauper factus est, is qui assumptus est, di-
gnitatibus super naturam effulgens? nam glo-
rificatus est, vel si hoc nequaquam verum est,
derogabitur ab eis assumptioni, quod eum ad
ignobiliorem, atque minorem deduxerit hu-
manitatis conditionem. Id porro absurdum est
cogitare: non igitur egenus factus est, as-
sumptus. Reliquum est ergo ut dicamus
in paupertate nostra factum esse eum, qui
tamquam Deus, dives erat. „

Similiter S. Gregorius Theologus in Ser-
mone de Christi Natali haec habet „Pro-
gressus autem Deus cum humanitate, unum
ex duobus inter se contrariis, carne nimi-
rum

καὶ πνεύματος, ὃν τὸ μὲν ἐδέωκε, τὸ δὲ
ἐδέωκεν. Ὡς τῆς καινῆς μέλει, ὡς τῆς πα-
ραδόχου κράσεως· ὃ ὢν γίνεται, καὶ ὁ ἄκτι-
νος κτίζεται, καὶ ὁ ἀχώρητος χωρεῖται διὰ
μέσης ψυχῆς νοεῖς μεσιτεύοντες θεότητι,
καὶ σαρκὸς παχύτητι, καὶ ὁ πλατίζων πτωχεύει·
πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν κάθαρσιν, ἢ ἐγὼ πλου-
τήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα· καὶ ὁ πλήρης
κενοῦται· κενοῦται γὰρ τῆς ἐαυτοῦ δόξης
ἐπὶ μικρὸν, ἢ ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πλε-
ρώσεως. „

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Ἀθανάσιος ἐρη-
μικῶν τὰ τῷ ἀποστόλῃ ῥητὰ λέγοντος, ὅς ἐν μορ-
φῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφήν
δούλου λαβὼν, οὕτω λέγει „Τί τοῦτο λευ-
κότερον, καὶ ἀποδεικτικώτερον γένοιτο ἂν; ἢ
γὰρ ἐξ ἐλαττώσεων βελτίων γέγονεν, ἀλλὰ μάλ-
λον Θεὸς ὑπάρχων, τοῦ δούλου μορφήν ἔλαβε,
καὶ ἐν τῷ λαβεῖν ἢ ἐβελτιώθη, ἀλλ' ἐταπεινώ-
σεν ἑαυτὸν. „ Καὶ μετ' ὀλίγον „Τί δὲ τῷ
ἐστίν, ἢ τὸν ἐν μορφῇ Θεοῦ ὄντα, καὶ εὐγενῆ
πατρός ὃν ταπεινώσαι ἑαυτὸν, καὶ δούλον ἀνδ'
ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν γενέσθαι; „ Καὶ μετ'
ὀλίγον „Ὅ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ
λέγεται, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἀνθρώπος ἐξ οὐρα-
νοῦ, καὶ ἐπαράνιος, διὰ τὸ ἐξ οὐρανοῦ κατα-
βεβηκέναι τὸν λόγον. „

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὁ ἐπισκο-
πος Νύκκης κατὰ Εὐνομίαν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ
οὕτω λέγει „Ταῦτα περὶ τὸν ἐσαυρωμένον ἡ-
μεῖς πεπιστεύκαμεν· καὶ διατῶτο ὑπερυψυντες κα-
τα τὸ ἡμέτερον τῆς δυνάμεως μέτρον ἢ ἀπο-
λήγομεν, ὅτι ὁ μηδὲν χωρητὸς διὰ τὴν ἀφρα-
σον αὐτοῦ, καὶ ἀπρόσιτον μεγαλίστητα, πλὴν ἐ-
αυτοῦ, καὶ τῷ πατρὶ, καὶ τῷ πνεύματι τῷ
ἀγίῳ, ὅπως καὶ πρὸς κοινωνίαν τῆς ἀσθενείας ἡ-
μῶν κατελθεῖν ἠδυνήθη· οἱ δὲ ταύτην ἀπόδει-
ξιν τῆς κατὰ τὴν φύσιν ἀλλοτριότητος τῆς ἡ-
μῶν πρὸς τὸν πατέρα ποιοῦνται, τὸ διὰ σαρκὸς,
καὶ σταυροῦ φανερωθῆναι τὸν κύριον· ὡς τῆς
μὲν τῷ πατρὶ φύσεως καθαρῶς ἐν ἀπαθείᾳ
διαμενέσης, καὶ μηδὲν τρόπον τὴν πρὸς τὸ
πάθος κοινωνίαν ἀναδέχασθαι δυνάμενης, τὸ δὲ
ἐξ ἐξ τὸ πρὸς τὸ ταπεινότερον παρηλλάχθαι
τὴν φύσιν, πρὸς σαρκὸς τε καὶ θανάτου πεί-
ραν ἢ ἀδυνατῆτος ἐλθεῖν. „ Καὶ μετ' ἑτε-
ρα „Διατῶτο γὰρ καὶ τῷ κυρίῳ τῆς δόξης ὁ
σταυρὸς λέγεται, καὶ πᾶσα γλώσσα ἐξομολογεῖ-
ται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ
πατρός. Εἰ δὲ χρὴ καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν
διελθεῖν τρόπον, σκεψόμεθα τί τὸ ἀπόβησκον, καὶ
τί τὸ κατάλυον τὸν θάνατον, καὶ τί τὸ ἀνακαι-
νόμενον, καὶ τί τὸ κενύμενον· κενῶται μὲν γὰρ ἡ
θεότης, ἵνα χωρητὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ γένηται φύ-
σει· ἀνακαινῶνται δὲ τὸ ἀνθρώπινον διὰ τῆς πρὸς
τὸ θεῖον ἀνακράσεως θεῖον γινόμενον. „

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν
ἀγίων πατέρων τεθήκαμεν, ἵνα ταῦτα κατα-
νοήσας γινώσκῃς, ὡς τὰ παρ' ἡμῶν προτεθειμέ-
να, καὶ Ἀρειανοὶ, καὶ Νεστοριανοὶ κατὰ τὴν κυ-
ρίαν, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγουσιν ἀσε-
βῶς. Οἱ μὲν γὰρ Ἀρειανοὶ στυβάζοντες τὸν
ἡνὸν κτίσμα, & ἀλλότριον τῆς πατρικῆς θείας
ἀποδείξαι, καὶ τὸ πάθος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τα-

rum, & spiritu, quorum alterum deificavit,
alterum deificatum est. O novam mixtionem!
o admirandam temperationem? Qui est, fit;
qui creatus non est, creatur: qui nullo loco
contineri potest, per interventum animae spi-
ritualis, inter divinitatem, & carnis crassi-
tatem medius continetur. Qui locupletes alios
ditat, paupertate adficitur: carnis enim meae
paupertatem sumit, ut ego divinitatis illius di-
vinitas consequar. Et qui plenus est, exinanitur:
sua enim gloria ad breve tempus exinanitur,
ut ego plenitudinis ipsius particeps efficiar. „

Sed sanctus etiam Athanasius exponens ea
Apostoli verba „qui quum in forma Dei esset,
exinanivit semetipsum, formam servi acci-
piens „ haec scribit „Quid hoc clarius, aut
probatus esse poterit? Non enim ex deterio-
re melior factus est, sed potius, quum De-
us esset, servi speciem adsumsit, neque in ad-
sumendo melioratus est, sed humiliavit semet-
ipsum. „ Et post pauca „Quid hoc est au-
tem, quam eum, qui in forma Dei es-
set nobilisque Patris filius, humiliasse semet-
ipsum, & servum pro nobis factum esse?
„ Rursusque post pauca „Verbum enim caro
factum est, diciturque propterea hic homo de
caelo caelestis, quia Verbum ipsum de caelo
descendit. „

Sanctus pariter Gregorius Nyssenus in ter-
tio adversus Eunomium Libro disserit in hunc
modum „Haec ipsi de Crucifixo credidimus:
itaque iuxta propriae virtutis mensuram ipsum
extollere non cessamus, quod scilicet ob ineffa-
bilem, inaccessibleemque magnificentiam suam
indivisus a Patre etiam, & a Spiritu San-
cto ad nostrae infirmitatis communionem ad-
venire potuerit: illi autem, id argumentum
esse naturae extraneitatis Filii a Patre consti-
tuunt: apparuisse nimirum aientes Dominum
per carnem, & crucem, ita ut paterna na-
tura in impassibilitate permanente, nullaque
ratione passionis communionem suscipere po-
tenti, Filius, transformata in humilissimam na-
tura, per carnem, & mortem minime inca-
pax passionis adveniret. „ Et post alia, sub-
dit „Idcirco enim & Domini gloriae Crux
dicitur, & omnis lingua Dominum Iesum
Christum in gloria Dei Patris esse constite-
tur. Namque si cetera etiam eodem modo di-
videre oporteat, quis sis ille qui mortuus est
prospiciemus: quis, qui mortem dissoluerit:
& quid renovatum, quid autem exinanitum.
Exinanitur quippe divinitas, ut humanita-
tis suscipiendae capax fiat; humanitas autem
propter commixtionem divinitatis divina effe-
cta renovatur. „

Atque haec nos quidem ex sanctorum Patrum
doctrina proposuimus, ut ea percipientes intelli-
gatis, quae constituta a vobis sunt, ea ipsa
ab Arianis, atque Nestorianis adversus Domi-
num nostrum Iesum Christum impie sustineri.
Ariani scilicet Filium creaturam esse, at-
que extraneum a paterna substantia demon-
strare conati, passionem eius, ceteraque humi-
lia

πεινὰ τῇ θεότητι αὐτῇ μόνῃ ἐπάγουσιν· οἱ δὲ Νεστοριανοὶ δύο ἦν εἰσαγεῖν βεβημένοι, κερχωρισμένως λέγουσιν τὸν Θεὸν λόγον, ὃ κερχωρισμένως τὸν Χριστὸν ψιλὸν ἀνθρώπον, ὃ μόνῃ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ ταπεινὰ ἀποπέμψουσιν. Ἀλλ' ἐχ' ὅτι οἱ ἄγιοι πατέρες διδάσκουσιν· ὅδε γὰρ διὰ τὰ ταπεινὰ τροπὴν λέγουσι τῆς τῷ ἡμῶν θεότητος, ὅδε διὰ τὰ ὑψηλὰ διαίρεσι τὴν ἀνθρώπινην τῆς θεότητος, ἀλλὰ τῷ ἐνδὲ, ὃ τῷ αὐτῷ μονογενεῖ Θεῷ λόγῳ σεσαρκωμένῳ, καὶ ἐνανθρωπήσαντος, καὶ τὰ ὑψηλὰ, ὃ τὰ ταπεινὰ εἶναι παραδιδόσιν.

Εἰπεὶ δὲ καὶ τὰ τοῖς ὑμέτεροις ἐν τεθείκατε κεφαλαίοις ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς, ὅτι καλῶς εἶπε δύο φύσεις, μίαν ἐξουσίαν, ὃν πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ τὴν ποιητὴν τοῦ γράψαντος τὴν ἐπιστολὴν διελέγομεν. Ὁ γὰρ μὴ ὁμολογῶν, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος σαρκωθείς ἐκ τῆς παρθένου ἐνανθρώπησε, τίνος τὰς δύο φύσεις λέγει; Ἀλλὰ πρόδηλον, ὅτι ἀντὶ προσώπων τὰς δύο φύσεις λαμβάνει, κατὰ Νεστόριον, καὶ Θεόδωρον, ὃς ἐπαινεῖ ἡ ἀσεβὴς αὐτῇ ἐπιστολῇ. Εἰ γὰρ καὶ ἐν πρόσωπον, καὶ ἕνα ἦν δοκεῖ λέγειν ἡ ἐπιστολὴ, τὸ καὶ Θεόδωρος, καὶ Νεστόριος λέγουσι, τὸν Χριστὸν ἀνθρώπον μόνον λέγοντες ἐπέχειν τὸ πρόσωπον τῷ Θεῷ λόγῳ, καὶ ἔχειν τὴν ἀξίαν ὃ τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ λόγῳ, καὶ τὴν χάριν τῆς ὑποστάσεως, ὃ εἰς τόπον αὐτοῦ προσκυνεῖσθαι, καὶ διατοῦτο ὑποκρίνονται λέγειν ἕνα ἦν, καὶ ἐν πρόσωπον τοῦ λόγου, καὶ τοῦ Χριστοῦ, κοινωνοῦντες μόνῃ τῷ ὀνόματι τῆς ὑπόστατος· τοῦτο δὲ δεικνύται φανερώς ἐκ τοῦ λέγειν τὴν ἐπιστολὴν τῶν δύο φύσεων μίαν ἐξουσίαν, ὃς καὶ ὑμεῖς ἐγράφατε· μία γὰρ ἐξουσία οὐκ ἐπὶ διαφόρων φύσεων, ἀλλ' ἐπὶ διαφόρων λέγεται προσώπων, ὅπερ ἐπὶ τῆς ἀγίας τριάδος ὁμολογούμεν. Ὁ δὲ καὶ οἱ ἄγιοι πατέρες ἀνεθεμάτισαν τὰς λέγοντας κατὰ δύναμιν, ἢ ἀξίαν, ἢ αὐθεντίαν, ἢ σχῆσιν, ἢ τιμὴν ἡνωσθαι τῷ λόγῳ τὸν ἀνθρώπου, καὶ μὴ ὁμολογώντας κατ' ὑπόστασιν τῶν δύο φύσεων τὴν ἕνωσιν γεγενῆσθαι. Ὁ πῶς δὲ καὶ τοῦτο ὁρθῶς εἰρημένον τοῖς ἀγίοις πατέρεσι περὶ διαφορᾶς τῶν δύο φύσεων, οἱ τὰ Νεστορίῳ δοξάζοντες, ὃν τῆς ἀπιστίας ἀρχηγός ἐστι Θεόδωρος, ἀσεβῶς ἐκλαμβάνουσι, τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντες, καὶ προσώπων κατὰ σχῆσιν ἕνωσιν πρεσβεύοντες, ἐν πρόσωπον ὑποκρίνονται λέγειν, αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος δεικνύσιν ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῶν κατὰ Ἀπολινάριου τοῦ αἰρετικοῦ γράφων οὕτως· „ Αὐτάρκως δὴ τὸ διάφορον τῶν φύσεων ἡμῶν ὑποδείκνυσιν διὰ τῶν εἰρημῶν μὲν ἐκπλήττεται, ὃς δι' ὑπερβολὴν φιλανθρώπιαν ἐλόμενον, μνήμην τε καὶ ἐπίσκεψιν ποιήσασθαι τοῦ οὕτως εὐτελοῦς· τὸν δὲ μακαρίστῳ ἡγεῖται, ὃς τοιούτων ἡξιωμένον. Ἀλλὰ γὰρ οὕτω μὲν τὴν τε διαίρεσιν τῶν φύσεων ποιεῖται, καὶ μὴν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς τε τῷ λαβόντος φύσεως, καὶ τῆς τοῦ ληφθέντος ἡμῶν ὑποδείκνυσιν ἡ θεία γραφὴ· φροντίζουσα δὲ τοῦ καὶ τὴν ἕνωσιν ἡμῶν

lia soli tribuunt divinitati: Nestoriani contra, qui duos invehere filios nitantur, separatim Deum Verbum, separatimque purum hominem profitentur, quaeque ad humilitatem pertinent passionis, solo homini adiudicanda esse decernunt. Verum non haec a sanctis Patribus docemur; neque enim ex his, quae demisse dicta sunt divinitatis Filii conversionem admittunt, quemadmodum neque ex sublimibus divinitatem dividunt ab humanitate, sed de uno, eodemque Deo Verbo incarnato, homineque factio iam sublimia, quam humilia dicta esse tradiderunt.

Quum autem in vestris iisdem Capitibus hoc adieceritis etiam, ex eadem haustam Epistola, recte ibi duas naturas, unicam autem personam, unicam potestatem dici, circa id ipsum quoque illius scriptoris impietatem operae pretium erit detegere. Qui enim non confitetur Deum Verbum incarnatum ex Maria Virgine, & hominem factum esse, cuiusnam dicit duas esse naturas? Sed patet ipsum duas naturas loco personarum admittente, Nestorii, Theodorique sensu, quos summis laudibus execrabilis ea extollit Epistola. Si enim unicam personam, unicamque Filium indicare videtur Epistola, hac loquendi ratione usi sunt Nestorius etiam, & Theodorus, aientes Christum purum hominem superhabere Dei Verbi personam, habereque Dei Verbi honorem, atque dignitatem, gratiamque adoptionis praeterea, atque eius loco adorari; quamobrem se unicum Filium, unicamque Christi personam dicere simulant, solo convenientes filiationis nomine: quod manifeste ex sententiarum modo, qui in Epistola adhibetur, colligitur, quo dicitur duplicis naturae unicam esse potestatem, quemadmodum pariter vos ipsi scriptis. Unica nempe potestas non de diversis naturis, sed de diversis personis dicitur, quod etiam in sancta Trinitate agnoscimus, atque confitemur. Quamobrem SS. Patres anathema dixerunt iis, qui adfirmarent hominem Deo Verbo unitum esse secundum potentiam, vel potestatem, vel habitum, vel dignitatem; neque unionem factam esse in duplicis naturae unica subsistentia faterentur. Quemadmodum quod pariter recte dictum a sanctis Patribus est de duplicis naturae discrimine, id Nestorii sectatores, Theodoro infidelitatis duce, sibi adsumunt, naturas loco personarum nominantes, & personarum habitualem unionem venerantes, ut unam simul personam se dicere. Impius ipse id ostendit Theodorus, in quarto adversus Apollinarium haereticum sermone haec scribens. „ Satis profecto nobis naturarum discrimen ostenditur per haec, quae proposita sunt; de illo siquidem obfuscit, quod per benignitatis superabundantiam ita insinuerit, ut sic summi hominis memoria, & visitatio fieret; hunc vero, veluti talibus dignatum, beatissimum existimat. Id ipsum autem naturarum distinctionem ostendit: quod quidem surmentis summi naturae discrimen divina ipsa nobis ostendit scriptura

ὑποδείκνυσιν, ἢ τῷ ληφθέντι πρὸς τὸν λαβόντα προσγέγονε, λέγει πολλάκις κατ' ἕνωσιν τὰ ἐκότερα τῶν φύσεων ἰδιαζόντως προσόντα, ὃς ἂν τὴν πρὸς τὸν λαβόντα ἕνωσιν τῷ ληφθέντος ἡμῶν παραδηλώσειεν, ὅσα τε τέτρη ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον γέγονε συναφείας.

Ἀποδείξαντες τοίνυν τὸν δυσσεβῆ Θεόδωρον τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντα, ἐτι μεῖζονα προαγάγωμεν αὐτοῦ βλασφημίαν διελέγγουσαν αὐτὸν, ποίαν λέγει τὴν ἕνωσιν πρὸς κατάκρισιν τῶν ἐκδικούντων αὐτόν. Ἐν γὰρ τῷ περὶ ἐνανθρωπήσεως ὀγδῶν λόγῳ οὕτω λέγει, „ Πρόδηλον, ὃς ὡς τὸ τῆς ἕνώσεως ἐφαρμόζει· διὰ γὰρ ταύτης συναχθεῖσαι αἱ φύσεις, ἐν πρόσωπον κατὰ τὴν ἕνωσιν ἀπετέλεσαν· ὃς τε ὅπερ ὁ κύριος ἐπὶ τῷ οὐκ ἐστὶ εἰς δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία, εἰπομεν ἂν καὶ ἡμεῖς εἰκότως κατὰ τὸν τῆς ἕνώσεως λόγον, ὃς τε οὐκ ἐστὶ εἰς δύο πρόσωπα, ἀλλ' ἐν, δηλονότι τῶν φύσεων διακεκριμένων. Ὡς περὶ γὰρ ἐκεῖ οὐ λυμάνεται τῷ ἀριθμῷ τῆς δυνάμεως τὸ μίαν λέγουσθαι τὴν σάρκα, πρόδηλον γὰρ κατὰ μίαν λέγεται· οὕτω κατὰ τὴν ἕνωσιν αὐτῶν φύσεων διαφορὰν τοῦ προσώπου ἡ ἕνωσις. Ὅταν μὲν γὰρ τὰς φύσεις διακρίνωμεν, τελείαν τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου φαρμὲν, καὶ τέλειον τὸ πρόσωπον, οὐδὲ γὰρ ἀπρόσωτον εἶναι ὑπόστασιν εἰπεῖν, τελείαν δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν, καὶ τὸ πρόσωπον ὁμοίως. Ὅταν μὲντοι ἐπὶ τὴν συνάφειαν εἰδωμεν, ἐν πρόσωπον τότε φαρμὲν. „ Ταῦτα ἡμεῖς, εἰ καὶ φρικτὸν εἰς λέγειν Χριστιανούς, ὅμως διὰ τὴν μαρίαν τῶν ἐκδικούντων Θεόδωρον, καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν προαγαγὲν ἡγαγκάσθημεν, ἵνα τὸν Θεὸν ἡμῶν παρακαλοῦντες γενέσθαι, δι' ὃν ἀπάντων ἀποδείκνυται, ὅτι πάσης τῆς Θεοδώρου ἀσεβείας μεσθ' ἐστὶν ἡ κατάρκτος ἐκείνη ἐπιστολὴ.

Καὶ ταῦτα μὲν ἅπαντα ἀπεκρινάμεθα πρὸς τὰ τῷ ὑμέτερῳ κεφαλαίῳ περιεχόμενα, δι' ὃν ἐσπουδάσατε τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐκδικῆσαι, καὶ διὰ ταύτην τὴν Θεόδωρου, καὶ Νεστορίου κακοδοξίαν ἀνανεώσασθαι, ὃν τὴν ἀσεβειαν ἡ αὐτῇ ἐπιστολῇ ἐπαινεῖ. Εἰπεὶ δὲ πολλὰ τῆς μνημνευθείσης ἀσεβείας ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Μάριν τὸν αἰρετικὸν γεγραμμένης παραλελοίπατε, καὶ οὐκ ἐτολήκατε ταῦτα τοῖς ὑμέτεροις κεφαλαίοις ἐνθεῖναι, ἵνα μὴ ἐκ τῶν τῶν ἐξ ὑμῶν ἐκδικημένην ἀσεβειαν ὁ παρ' ὑμῶν τῶν Χριστιανῶν μάχη λαβὲ, ἀναγκαῖον ἐνομίσσαμεν εἶναι ὃς ταῦτα διὰ βραχείων φανερώσας· περιέχεται γὰρ τοῖς παρ' ὑμῶν παραλελειμμένοις ῥήμασι τῆς ἀσεβείας ἐκείνης ἐπιστολῆς. „ Ὅτι Κύριλλος τὰς ἀκούας πάντων τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇ κατ' Ἐφέσον συνόδῳ συνεληθόντων, τῷ φαρμάκῳ τῷ τηρῶντι τὰς ὀφθαλμοὺς τῶν σοφῶν κατέσχεν· εἴρε δὲ ἀφορμὴν ἐκ τοῦ κατὰ Νεστορίου μίσους· καὶ ὅτι καθεύετο τῆς ἐπισκοπῆς Νεστόριον ἢ ἐν Ἐφέσῳ σύνοδος, κρίσεως, καὶ ζητήσεως μὴ γενομένης. „ Καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιέχεται, „ Ὅτι

prima. Indicare quippe eam unitatem volens, quae ad id quod sumtum est pertinet, dicit per unitatem, sive unionem utriusque naturae sibi fecisse proprias; ita ut, atque eius qui erat, atque summi, ac eius qui summius est nobis ostenderit unitatem, quae ex facta cum ipso coniunctione processit.

Quum itaque demonstratum luculenter sit, impium Theodorum naturae nomen pro persona usurpasse, deteriore adhuc eius blasphemiam proferamus in medium, qua docetur, quid ipse unitatis nomine intelligat, ut plenius condemnentur eius patrocinatores. In octavo igitur sermone de incarnatione haec scribit. „ Constat autem quid unitate importetur: per hanc enim coalescentes naturae unicam personam unitate perficiunt; ita ut, quemadmodum de masculo, & foemina Dominus inquit, eos non iam duos, sed unam carnem esse, similiter etiam, unitatis ratione, non iam duae, sed unica sit persona, conparante semper distinctione naturarum. Quemadmodum enim ibi numeri non tollitur duplicitas, quod una caro dicatur; liquet enim quemadmodum una dicatur, eodem pariter modo minime naturae aufert discrimen, unitas ipsa personae. Quum porro naturas discernimus, perfectam Dei Verbi naturam profiteamur, perfectamque personam; non enim byzantinis dici absque persona potest, perfectam pariter humanam naturam, personamque similiter. Quum autem in eorum copulationem, sive coniunctionem animum intendimus, unicam tunc esse personam praedicamus. „ Haec nos, quamquam dictu Christianis horribilia, producere in medium coacti sumus ex Theodori, imptaeque Epistolae patronorum infamia. propitium nobis Deum fieri postulantes, quibus tamen demonstratum est, universa Theodoriana impietate execrabilem eam Epistolam esse referentiam.

Et haec quidem respondimus ad ea, quae in vestro Capitulum Libro continebantur, quibus impiam praefatam Epistolam vindicare nitebamini, pravasque propterea Theodori, Nestoriique insinuationes sententias, quorum praefata Epistola commendat impietatem. Quoniam vero permulta in memorata impia Epistola ad Marim haereticum scripta praeteriitis, neque ausi estis ea vestris Capitibus inferere, ne forte ex iis etiam Christianus populus, quanta a vobis propugnaretur impietas intelligeret, necessarium esse iudicavimus, haec quoque paucis ostendere. In ea enim Epistolae parte, quae praetermissa a vobis est, habetur „ Cyrillum aures omnium Episcoporum Ephesum convenientium medicamine quodam ob-

Exstat in
Codic. Chalc.
Part. II. A. 11.
X. Labb.
Codic. ed.
Paris. 1733.
Tom. IV. p. 157.

eam

τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ παρὰ Κυρίλλου γραφέντα, ἐναντία ὄντα τῆς ὁρθῆς πίστεως, προέβηκαν οἱ ἐν Ἐφέσῳ συναχθέντες ἐπίσκοποι, καὶ ἐβεβαίωσαν, καὶ συνήνεσαν αὐτοῖς, ὡς τῇ ὁρθῇ πίσει συνάδουσιν· καὶ ὅτι Νεστωριος ἐπειδὴ ἔμισετο ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει, καὶ παρὰ τῶν πρώτων αὐτῆς, ὑποσέφαι ἐκεῖ ἐκ ἡδυνήθη. Καὶ διὰ πάντων ὁ γράψας τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν, οὐ μόνον τὴν αἰρετικὸν ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀρθοδόξους λέγει. Περὶ γὰρ τοῦ μακαρίου Παύλου τοῦ Ἐδέσσης ἐπισκόπου, ἀνδρὸς ἐν ἐπισκόποις ἐπισήμου, ὃ τὸ μνημα θαύματα ποιεῖ μέχρι τῆς σήμερον, οὕτω φησὶν ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβῇ ἐπιστολῇ. „Ὅτι ὁ τύραννος τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὃν οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοεῖ, προφάσει τῆς πίστεως οὐ μόνον τὴν συζώντα αὐτῷ διώκει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡδὴ πάλαι πρὸς τὸν κύριον ἀτελέοντα. ὃν εἰς ἐξιν ὁ μακάριος Θεόδωρος, ὁ κήρυξ τῆς ἀληθείας, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, ὃς ὁ μόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ ζωῇ τῆς αἰρετικῆς ἐκολάφισε διὰ τῆς οἰκίας πίστεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ὅπλα πνευματικὰ τοῖς ἰδίοις βιβλίοις, τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέκνοις κατέλειψεν. ὡς καὶ ἡ σὴ εὐλάβεια μετ' αὐτοῦ λαλήσασα γινώσκει, καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ συγγραφεύων ἐτίθεισε· τοῦτον ἐτόλμησεν ὁ πάντα τολμῶν ἐπ' ἐκκλησίας φανερῶς ἀναθεματίζειν. „Καὶ πάλιν περιέχεται τῇ αὐτῇ ἀσεβῇ ἐπιστολῇ πρὸς ὕβριν τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου. „Ὅτι ἡ καρδία τοῦ Αἰγυπτίου ἐμαλάχθη, καὶ χωρὶς σκυλάσεως τῇ ὁρθῇ πίσει συνήνεσε· καὶ ὅτι ἀτάκτως κατὰ τῶν ζώντων, καὶ τῶν τελευτησάντων ὁρμήσαντες, ἐν αἰσχύνῃ εἰσιν, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀπολογούμενοι πταισμάτων, καὶ ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτῶν διδασκαλίᾳ διδάσκοντες· καὶ ὅτι χρὴ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικῶντα ἐν αὐτῷ. „Καὶ ταῦτα μὲν ἐγκείμενα τῇ μνημονεύσει ἐπιστολῇ φανερὰ ὑμῖν ἐσπυδάσαμεν καταστήται, ἵνα καὶ ὕτως ὁψὲ, ποτὲ τὰ ὀρθὰ ἐπιλεγόμενοι ἀναχωρήσητε ταύτης τῆς κακοδοξίας.

Τοσαύτη δὲ ἐστὶν ἡ τῆς μυσαρῆς ἐπιστολῆς ἀσέβεια, ὅτι ὅδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε πάντα, ὡς εἴρηται, τὰ περιεχόμενα αὐτῇ τοῖς παρ' ὑμῶν πεμφθεῖσι κεφαλαίοις ἐνδείναι εἰ καὶ τινα ἐξ αὐτῶν διεσπασμένη ἐννοία ἐρμηνεύειν ἐπειράξητε. Τίς γὰρ χριστιανὸς δύναται συναριθμεῖσθαι μὴ λέγων ἀσεβῆ τὴν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ τοιαῦται, καὶ τοσαῦται περιέχονται βλασφημίαι; Ὅ γὰρ τὴν ἐπιστολὴν ἐκδικῶν, τὴν τὸν ἅγιον Κύριλλον αἰρετικὸν καλέσαν, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον ἐκβάλλουσιν, φανερῶς Νεστωριον, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν δέχεται, ὃν ἡ αὐτῇ ἐπιστολῇ λέγει διχα κρίσεως καὶ ζητήσεως καταδικασθῆναι, καὶ ὃ διὰ τὰ δόγματα, ἀλλὰ διὰ τὸ μέρος τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὴ ὑποσέφαι· καὶ ὁ μόνον εἰς τὸτο ἀμαρτάνει ὁ τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ἐκδικῶν, ἀλλὰ καὶ Καίσινον τὸν πᾶσαν καταδικάζει τὸν εἰπόντα περὶ Κυρίλλου, ὅτι ἡ πίστις Κυρίλλου, ἡμετέρα πίστις ἐστὶ· καὶ ὁ τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου, ἐναντία τῇ ὁρθῇ πίσει λέ-

cum recta fide pugnarent, ab Ephesina synodi Episcopis proposita fuisse atque confirmata, illisque eos, tamquam verae fidei consonantibus consensisse; atque Nestorium, propterea quod odio haberetur a civitate sua, primariisque civibus eius, illuc minime potuisse reverti. „Atque hoc modo nefariae illius Epistolae scriptor, non modo haereticos tuetur, ac laudat, sed Catholicos etiam nominare non veretur. De beato namque Rabbula, Edessenorum Episcopo, eximiae pietatis Amittite, cuius ad sepulcrum ad haec usque tempora mirabilia patrantur, hoc modo in impia illa Epistola scribit. „Tyranus nostrae civitatis, quem tu etiam ipse non ignoras, qui occasione fidei, non solum cum eo viventes persequitur, sed etiam eos, qui dudum ad Dominum abierunt: quorum unus est beatus Theodorus, praedicator veritatis, & doctor Ecclesiae, qui non solum vivens haereticos per propriam fidem percussit, sed etiam post mortem arma spiritualia in libris suis reliquit Ecclesiae filiis, sicut & tua reverentia, cum eo collocuta, cognovit, & his, quae ab eo scripta sunt praebeuit fidem. Hunc ausus est, qui omnia audet, ab Ecclesia anathematizare. „Rursusque in sancti Cyrilli contumeliam, haec ipsa in execrabili ea Epistola continentur. „Cor Aegyptii emollitum est, & sine vexatione rectae fidei assensitum est: & inordinate contra vivos, & mortuos irruentes in confusione sunt, satisfaciunt pro delictis suis, & contraria priori suae doctrinae docentes; & quod oporteat confiteri in templum, atque inhabitantem in eo. „Atque haec quidem in memorata Epistola sparsim interiecta, manifeste vobis ob oculos ponere conati sumus, ut, etsi fero, quandoque tamen, recta cogitantes a pravis iis opinionibus, erroribusque discedatis.

Tanta porro sceleratae illius Epistolae est impietas, ut neque vos ipsi ausi sitis, ut dicatur, universa, quae ipsa complectitur, in Capitibus, quae misistis, proponere; quamquam nonnulla perversa explicatione interpretari tentaveritis. Quis enim Christianis erit adnumerandus, qui eam impiam non dicat, quae tot, tantasque continet blasphemias? Quisquis enim eius Epistolae defensionem suscipit, in qua S. Cyrillus haereticus appellatur, primaque Ephesina reiectus synodus, hic manifeste stat a Nestorii partibus, eiusque adhaeret impietati; quem ipsa Epistola sine inquisitione, iudicioque damnatum fuisse fatetur quidem, sed non dogmatum causa, verum civium odio ad Ecclesiam non esse reversum: atque non peccati reus est modo ob hanc causam, qui eius Epistolae tuetur partes, verum quia Caelestium quoque Papam condemnat, de Cyrillo dicentem, Cyrilli fidem, nostram fidem esse. Ac pariter, qui duodecim ea sancti Cyrilli Capita cum recta fide pugnare con-

γων ἐσθλῆναι, ὃ μόνον αὐτὸν τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον, καὶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Καίσινον, καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον κατακρίνει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καταδικάζει, τὴν πατέρα, καὶ διδάσκαλον ἰδίον Κύριλλον ἐπιγραφάμενην· ὅποτε καὶ λέοντα τὸν ἐν ἀγίοις πᾶσαν Ρώμης ὁμοίως καταδικάζει, ὃς πρὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον γράφων, εἶπε περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τῇ ἐν ἀγίοις Κυρίλλῳ. „Οἱ ἄνθρωποι οἱ προερχόμενοι κατὰ Νεστωρίον παρὰ Κυρίλλου τῇ τῆς ἀγίας μνήμης ἐν βεβαίᾳ μενέσσαν. „

Πλάσας δὲ ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ μυσαρῆς ἐπιστολὴ, ἐν μόνον τῶν ἀληθῶν ἀποκρύψαι ἐκ ἰσχυρῶν, ὅτι ἀπὸ ὀρθοδόξων καὶ ἀγίων ἀνθρώπων Θεόδωρος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ μετὰ θάνατον ἀνεθεματίσθη, ἐν ἀσεβῇ Θεόδωρον διδάσκαλον τῆς ἐκκλησίας, καὶ κήρυκα τῆς ἀληθείας καλεῖ ἡ αὐτῇ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ, τὸν ὑπὲρ πάντας τὰς αἰρετικὰς βλασφημίας οὐ τινος τῶν βλασφημιῶν μέρος ἐλάττωσεν δι' ἐτέρας ὑμῶν ἐπιστολῆς ἐπ' αὐτῶν ὑμῖν τῶν ῥημάτων ἡδὴ φανερώσαμεν, ἀποδείξαντες, καὶ τί οἱ ἅγιοι πατέρες, Κύριλλος, καὶ Πρόκλος; καὶ Παββόλας κατὰ Θεόδωρον, καὶ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ λόγων ἔγραψαν, κατακρίναντες αὐτὸν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀσεβείας. Τοιαῦται γὰρ αἱ Θεόδωρου βλασφημίαι εἰσιν, ὅτι οὐδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε ταύτας ἐκδικῆσαι, εἰ καὶ τὸν ἐκθήμενον αὐτὰς ἐκδικεῖτε, φανερὰ ὄντος, ὅτι βλεπὲ τὰ κακὰ κατακρίνων, τὸν ἐκθήμενον αὐτὰς ἐκδικεῖ, πλὴν εἰ μὴ ἐκείνων τὸν μετανοήσαντα, καὶ τῆς ἰδίας ἀποσάντα πλάνης, καὶ ταῦτα καταδικάσαντα. Ταῖς δὲ ἄλλαις ὕβρεσι ταῖς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ κατὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλῳ ρηθείσας πρόσκειται καὶ ἐκεῖνο, ὅτι ἀναισχύνης αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κυρίλλῳ εἰσι, καὶ ὅτι μεταμεληθεὶς ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέβητο· ἐξ ὧν ὁ τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην γράψας δέκνυται πάσης ἀνοίας μεσῶς. Ποῦ γὰρ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέβητο, ἢ μετενόησεν; ἢ πῶς ἢ ἐν Χαλκηδόνι ἀγία σύνοδος πατέρα τοῦτον ἐπεγράφετο, εἰ μετεμελήθη; κατὰ τῇ ἐπιστολῇ περιέχεται; Ὅ γὰρ μετανοῶν οὐ τοῖς διδασκαλοῖς συναριθμεῖται, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πλάτης ὑποσέφας δεκτικὸς ἐστὶ.

Τέλος δὲ τὸτο αὐτῆς ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐποίησατο λέγων. „Ὅτι δεῖ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικῶντα ἐν τῷ ναῷ. „Ἐκ τούτων δὲ ὅσον ἦμεν εἰς τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τοὺς ἐκδικῶντας αὐτὴν, πᾶσα ἡ ὁρθὴ πίστις ἀνατρέπεται. Ἡ γὰρ καθολικὴ ἐκκλησία ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὁμολογεῖ, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικῶντα ἐν τῷ ναῷ πιστεύει, ἢ ὁμολογεῖ διδάσκει· ὅθεν καὶ τοῖς τοῦ ἀγίου ἀξιουμένοις βαπτίσματος παραδίδεται ὁμολογεῖν & πιστεύειν εἰς ἕνα πατέρα παντοκράτορα, καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, οὐ

contendit, is non sanctum Cyrillum modo, atque beatae memoriae Caelestinum, primamque Ephesinam synodum damnat, sed adversus quoque sanctum Chalcedonense Concilium iudicium fert, quod Cyrillum scriptis Patrem esse sibi, atque Doctorem declaravit; atque insuper adversus sanctum Leonem Romanorum Pontificem, qui ad Chalcedonense Concilium scribens de duodecim sancti Cyrilli Capitibus haec habet. „Definitiones adversus Nestorium a sanctae recordationis Cyrillo propositae in toto perstiterunt. „

Quamquam vero omnis plena sit iniquitatis execrabilis ea Epistola, unam tamen minime celare potuit veritatem; Theodoro scilicet post mortem etiam a piis, orthodoxisque hominibus fuisse dictum anathema, & ab Ecclesia reiectum esse, quem Theodorum omnium, qui haecenus existerent, haereticorum maxime blasphemum, impia illa Epistola Ecclesiae magistram vocat, praeconeque veritatis, cuius blasphemiarum exiguum partem altera iam vobis Epistola exposuimus: verbis namque SS. Cyrilli, Procli, ac Rabbuli, quid ipsi contra Theodorum scripserint, ostendimus, atque quemadmodum eum, impiamque eius doctrinam, atque iniquitatem condemnaverint. Eiusmodi autem sunt Theodori blasphemiae, ut neque vos ipsi, qui Theodorum eas proponentem tuemini, illas propugnare ausi sitis: quum tamen constet, a nemine, qui impietatem iudicio suo proscripserit, defendi posse eiusdem impietatis patronum, nisi is fortasse ab errore receperit primum, atque respuerit, atque illa condemnaverit, quae olim impie docuisset. Ad ceteras autem contumelias adversus sanctum Cyrillum ea in Epistola iactatas adicitur etiam, turpiter egisse Cyrillum; adeo ut eorum poenitens, quae docuisset pridem, adversam illis doctrinam proposuerit. Exinde vero Epistolae Scriptor insanissimus esse proditur. Quo namque loci doctrinam adstruxit Cyrillus cum sua priore pugnantem? quo poenituit? vel quomodo fieri potuit, ut a sancta Chalcedonensi synodo sanctis Patribus adnumeraretur, si, quemadmodum narrat Epistola, prioris eum suae doctrinae poenituisse? Qui enim ab errore revertitur ad sanitatem, non inter Doctores adscribitur, sed veluti ab errore conversus est excipiendus.

Hoc denique modo Epistolam Scriptor concludit. „Confiteri, ac credere oportet in templum, & eum qui in templo inhabitat. „Quo ex loco, quantum ad impietatem Epistolae spectat, eiusque patronos, universa subvertitur recta fides. Catholica quippe Ecclesia unicum Dominum Iesum Christum Filium Dei Unigenitum confitetur, neque usquam docet credendum esse in templum, eiusque inhabitatorem, aut haec confiteri oportere; quemadmodum ad sancti baptismatis gratiam admissis tradit, ut consueantur & credant in unum Deum Patrem omnipotentem, & in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei Unigenitum, & in Spiritum Sanctum, non in duos

μὴν εἰς δύο ἦεν, ἢ δύο Χριστοὺς· ὅπερ ἡ πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιστολὴ δηλοῖ. λέγουσα χρῆ-
ναι ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ναοὶ-
κῆντα ἐν τῷ ναῷ, ἢ ἐκ τούτων τέταρτον πρὸς-
ωπον τῇ ἁγίᾳ Τριάδι ἐπεισάγεσθαι.

Ἐκ τούτων τοίνυν ἀπάντων δέδεικται, ὅτι
ἀλλοτρίως ἐστὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁ τὴν προει-
ρημένην ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ἐπαινῶν, ἢ ἐκδικῶν.
Ἐπειδὴ δὲ λέγετε, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος
διατοῦτο παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἐδέχθη, ὅτι
τὰ ἴδια κεφάλαια ἠρμήνευσεν, οὐ θαυμάζομεν
ὑμᾶς, ὅτι καὶ ἐν τοῖς πεμφθεῖσι παρ' ὑμῶν
κεφαλαίοις οὕτως ἠπατήθητε, οἱ καὶ αὐτὰ τὰ
ἐν τῇ κατ' Εὐφροσῶν πρώτῃ συνόδῳ γεγραμμέ-
να ἠγνοήκατε. Καὶ γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Καί-
λεστίνος, ὁ ἐν Εὐφροσῶν πρώτῃ σύνοδος, καὶ ὁ
ἐν ἁγίοις Λέων, καὶ ὁ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία
σύνοδος αὐτὰ κατ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια τὰ ἐν
ἁγίοις Κυρίλλου ἐδέξαντο, καὶ ἐβεβαίωσαν,
καὶ ὑδεμίαν τούτων ἐρμηνείαν ἐξήτησαν· ἡ γὰρ
ἐρμηνεία οὐ διὰ τούτους ὀρθοδόξους ἐγένετο, ἀλ-
λὰ διὰ τῆς αἰρετικῆς, οἱ Νεστόριον ἐκδικούν-
τες, τοῖς μνημονευθεῖσι κεφαλαίοις ἀντέλε-
γον. Ὡς γὰρ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τὰ ἁγία
εὐαγγέλια, οὕτε ὁ ἀπόστολος, οὕτε αἱ λοιπαὶ
θεῖαι γραφαὶ δεκταὶ εἰσιν, εἰ μὴ ὅτι οἱ ἁ-
γιοὶ πατέρες ταύτας ἠρμήνευσαν. Ἐρυθρίαν δὲ
ῥοφείετε λέγοντες, ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ οἱ Νε-
στόριον ἐκδικούντες ἐδέξαντο τὸν ἐν ἁγίοις Κύ-
ριλλον τὰ ἴδια κεφάλαια ἐρμηνεύοντα· ἐκ τῶ
ἐναντίον γὰρ ἡ ἀποστολικὴ καθεδρὰ Πρώτης, καὶ
Κυρίλλου ὁ ἐν ἁγίοις τοῦ Ἀνατολικοῦ ἐπι-
σκόπου κατακρίναντας Νεστόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ
ἀσεβείαν, εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο ὡς καὶ ὁ ἐν
ἁγίοις πάππας Ρώμης Εὐφροσῶν γράφων μετὰ τῆς
ἰδίας συνόδου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον,
καὶ τὸς καμάτους ἐπαινῶν τῆς αὐτοῦ τοῦ ὑπερ
τῆς ἐνώσεως γενομένου μεταξὺ ἄλλων οὕτως
εἶπεν, „Ἐπανήλθον πρὸς ὑμᾶς οἱ ἀδελφοί,
πρὸς ὑμᾶς, Φημι, οἱ τὴν νόσον κοινῇ σπου-
δῇ ἀποδιώξαντες τῆς τῶν ψυχῶν ἐφροντίσασιν
θεραπεΐας. „Καὶ πάλιν „Εὐφροσῶν, ἀδελ-
φοὶ ἀγαπῆτέ, καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ συναχθέν-
των τῶν ἀδελφῶν νικήτης ἀγαλλίω. Ἐξήτει
ἡ ἐκκλησία ὡς ἀπέλαβεν. Εἰ γὰρ μηδένα τῶν
μικρῶν ἀπολέσθαι θέλομεν, πόσω μάλλον δεῖ
χαίρειν ὑμᾶς ἐπὶ τῇ ὑγιείᾳ τῶν ἡγμένων;
ἀνεγνωμεν πόσῃ χαρὰν παρέσχεεν ἐν πρόβωτον
ἀνακομισθῆν, καὶ διατοῦτο ἐννοεῖν ὀφείλομεν,
πόσον ἐπαινον ἔχει τοσούτους ποιμένας συγκα-
λέσασθαι· ἐν ἐκάστῳ ἀγέλαι θωρύνται, ὅχι
ἐνδοῦ ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα ζητεῖται, ὅσακις
πράττεται περὶ τῆς ὑγιείας τῶν πολλῶν. „
Καὶ πάλιν „Χαίρομεν ἐπὶ τῷ καλεῖσθαι τὸν
τῆς Ἀντιοχείας ἐκκλησίας ἱερέα παρὰ τῆς σῆς
ἀγιοσύνης ἡδὴ νῦν εὐλαβέστατον ἄνδρα καὶ κύριον·
καὶ εἰκότως καλεῖται κύριος, ἐπειδὴ τὸν κοινὸν κύ-
ριον ἐπέγνω, δε τὸ τῆς σαρκώσεως αὐτοῦ μυσή-
ριον ὀρθοδόξῳ Φωνῇ μετ' ἡμῶν ὁμολογεῖ. „Καὶ
πάλιν „Εὐκαταί εἰσι διαπαντός αἱ θλί-
ψεις τῷ τὴν πίσιν κηρύσσοντι· καὶ γὰρ τοῦ
τοῖς μετὰ μακαρίσμι πλάσιος μισθοῦ ἐν τοῖς
ἐρανοῖς ἡτοιμασθαι, οἷς ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης
ὑψρεῖ, διωγμῶς, καὶ πᾶν κακὸν προσέτα-
νται ὑπομένειν. Ἰπέμεινας τὸ ψεῦδος, ἵνα

duos Filios, vel in duos Christos; prout Epi-
stola ad Marim Persam discrete statuit esse
credendum templi, atque in ipso inhabitantis
fidei proposita; quo fit, ut quarta Sanctae
Trinitatis persona constituatur.

Demonstratum est itaque his omnibus, prae-
fatae execrabilis Epistolae patronos, atque
laudatores ab orthodoxa Fide omnino alienos
esse iudicandos. Ceterum, quia sanctum Cy-
rillum idcirco ab Orientalibus esse receptum
dicitis, propterea quod sua illa Capita in-
terpretatus sit, minime miramur, vos in ve-
stris ad nos missis Capitibus similiter esse de-
ceptos, quum videlicet acta quoque prioris
Ephesinae synodi ignorare videamini. Nam-
que sanctus Caelestinus, & prima Ephesina
synodus, & S. Leo, & ipsum quoque S.
Chalcedonense Concilium, ea S. Cyrilli Cap-
itula exceperunt, suoque suffragio confirma-
runt, nullamque eorum expositionem umquam
quaesivere. Explicatio enim adhibita est non
Catholicorum gratia, sed propter haereticos,
qui Nestorii partibus addicti memorata Capi-
ta oppugnabant. Ut enim vos ipsi faciemini,
neque sancta Evangelia, neque Apostolus,
nec reliquae divinae litterae perciperentur
satis, nisi essent a sanctis Patribus explana-
tae. Ceterum in vos ipsos argumenta confusio-
nis congeritis aientes, tunc ab Orientis Nestorii
propugnatoribus receptum esse Cyrillum, quum
sua Capitula exposuisset. Contra namque A-
postolica Romana Sedes, atque Cyrillus in
suam communionem admiserunt Episcopos, qui
in Nestorium sententiam dixerant, eiusque
impietatem condemnauerant. Itaque sanctus
ipse Romanus Pontifex Xystus, cum Concilio
suo ad S. Cyrillum scribens, laboresque ab eo
pro Ecclesiae unitate susceptos laudans, inter
cetera haec habet, „Ad nos reversi sunt
fratres, ad nos, inquam, qui morbum communi
studio persequentes, animarum curavimus san-
tatem. „Et post pauca, „Exsulta, frater charis-
sime, & ad nos recolledis fratribus victor
exsulta. Quaecebat Ecclesia, quos recepit
Nam si neminem perire volumus de pusillis
quanto magis gaudere nos oportet sanitate
receptorum! Legimus quantum gaudii una ovis
reportata praestiterit, & idcirco intelligendum
est, quid laudis babeat tantos revocasse pas-
tores. Greges aspiciuntur in singulis, nec unius
heic causa tractatur, quoties agitur de sa-
nitate multorum. „Et rursus „Gaudeo, in-
quit, Antiochenae Ecclesiae sacerdotem vo-
cari iam a sanctitate tua venerabilem vi-
rum, & Dominum: & merito vocatur Do-
minus, qui communem Dominum recognovit,
qui incarnationis eius mysterium voce Catho-
lica nobiscum confiteatur. „Et iterum „
Votivae, ait, sunt semper molestiae fidem
praedicanti; his namque cum beatitudi-
ne copiosa merces paratur in caelo, qui-
bus propter iustitiam maledictiones, perse-
cutiones, & omne malum praecipitur sus-
tinere. Passus es falsitatem, ut videlicet
faceres veritatem; & ideo nunc insultan-

Exstat Latine tantum in
cit. Conc. E-
dit. Tom. III.
p. 1690 &
cit. Operum
Cyrilli. edit.
Tom. V. p. II.
p. 172.

dum

νικῆσαι ποιήσας τὴν ἀλήθειαν· καὶ διατὸ νῦν
κατεπαίνεσθαι χρὴ τὸ ψεῦδος, ἐπειδὴ μη-
δεὶς ἀπάλετο τῇ ἀλήθειᾳ. „Καὶ πάλιν „
Ταῦτα πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν ἢ μετ' ἐμοῦ
ἁγία ἀδελφότης ἀντέγραψεν, ἀποδεχομένη τῆς
σῆς ἐν ἡμῶν, καὶ βεβαίως καμάτους, οἱ τι-
νες βαρεῖς, ἢ πικροὶ οὐ γεγόνασιν, ἐπειδὴ ὑπὲρ
ἐκείνου κατεβλήθησαν, οὐ τινος τὸ ἐλαφρὸν
φορτίον, καὶ τὸν χρηστὸν ζυγὸν βαρύνοντες. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Εὐφροσῶν πρὸς
τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον περὶ τῶν Ἀνατολικῶν
ἐγράψεν. Ἐπειδὴ δὲ ἀσυνέτως καὶ τῷτο εἰ-
ρήκατε, ὅτι ἐλάττει τὴν ὑπόληψιν τῆς ἁγίας
ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἢ κατὰκρίσις τῆς ἀσεβείας
πρὸς Μάριν ἐπιστολῆς, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς ποιῶ λό-
γῳ τῷτο ὑπερμεινᾶτε γράφειν. Μὴ ἄρα νο-
μίζετε τὴν ἐκθεσιν τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι
συνόδου ὁμοίον τι τῆς ἀσεβείας περιέχειν ἐπι-
στολῆς· ἀλλὰ μὴ γένοιτο χριστιανὸν τῷτο εἰ-
πεῖν. Κατανοήσατε γὰρ, ὅτι πάντα τὰ ἐν
τῇ ἀσεβείᾳ ἐκείνῃ ἐπιστολῇ, καὶ τοῖς Θεόδωρον
συγγράμμασι περιεχόμενα, ἐναντία εἰσι τῷ
ὄρω τῆς κατὰ Χαλκηδόναν συνόδου τῷ περὶ τῆς
πίστεως δεδομένῳ. Θεόδωρος γὰρ, καὶ ἡ ἐπιστο-
λὴ ἄλλων λέγουσιν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ
ἄλλον τὸν Χριστόν· ἡ δὲ ἁγία κατὰ Χαλκη-
δόνα σύνοδος ἕνα λέγει τὸν κύριον ἡμῶν Ἰη-
σοῦν Χριστόν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ
ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσαντα. Ἡ ἐπιστολὴ, καὶ Θεό-
δωρος οὐχ ὁμολογεῖ τὸν Θεὸν λόγον σαρκω-
θῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ἐνδόξου Θεοτόκου, καὶ
ἀεὶ παρθένου Μαρίας, καὶ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς,
καὶ διατὸ ἀρνηθῆναι Θεοτόκον εἶναι τὴν ἁ-
γίαν παρθένον Μαρίαν· οἱ δὲ ἅγιοι πατέρες
οἱ ἐν Χαλκηδόνι συνεληθότες συνοδικῶς, Θεο-
τόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν ὁμο-
λόγησαν. Θεόδωρος ὁ ἀσεβὴς, καὶ ἡ ἀνώνυμος
ἐπιστολὴ δύο πρόσωπα λέγοντες, κατὰ σχετι-
κὴν ἔνωσιν ἐν τρώσῳ ἀναπλάττειν· ἡ
σύνοδος δὲ τῶν δύο φύσεων τὴν κατ' ὑπόστα-
σιν ἔνωσιν λέγουσα, ἐν κηρύττει πρόσωπον,
ἡτοι μίαν ὑπόστασιν Χριστοῦ τοῦ μονογενῆ Θεοῦ
λόγου. Πάλιν ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη ἐπιστολὴ κατα-
δικάζει τὴν ἐν Εὐφροσῶν πρώτῃ σύνοδον, καὶ
τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ ἀσεβῆ τα αὐτοῦ
κεφάλαια ὀνομάζει, Νεστόριον δὲ, καὶ Θεόδωρον
ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ· ἡ δὲ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος
διὰ πάντων ἀκολούθει τῇ αὐτῇ πρώτῃ ἐν Εὐ-
φροσῶ συνόδῳ, καὶ πατέρα, καὶ διδάσκαλον Κύ-
ριλλον ἐπιγράφει, καὶ τὴν συνοδικὴν αὐτῇ
ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέ-
τακται, βεβαίως, Νεστόριον δὲ τὸν ἀσεβῆ κα-
τακρίνει, καὶ πρὸς τούτοις τὸ Ἰουδαϊκὸν σύμ-
βολον τὸ ὑπὸ Θεόδωρου συμπεπλασμένον, τὸ
καὶ ἐν τῇ κατ' Εὐφροσῶν πρώτῃ συνόδῳ κατα-
κρίθην, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ
μετὰ ταῦτα προκομισθῆν, μετὰ τῷ γράψαντος
αὐτὸ παραπλησίως καταδικάζει.

Ταῦτα δὲ ἐν τοῖς ὁριθεῖσιν ἡ ἁγία ἐν
Χαλκηδόνι σύνοδος ἐξέθετο, ἐκ ἀνιζυρᾶ τι
περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίσιν, ἀλλὰ διὰ πάντων
ἀκολουθῶσα τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως, ἣν ὁ κύ-
ριος διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐδωρήσατο, καὶ
οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἐκήρυξαν, καὶ οἱ τριακόσιοι
ἔθνη, καὶ ἑπτὰ ἅγιοι πατέρες παραδεδώκασι

dum est falsitati, quia nullus perire po-
tuit veritati. „Ac denique „Haec, in-
quit, ad venerationem tuam fraternitas
mecum sancta scribit, probans tuos in o-
mnibus, & confirmans labores, qui ta-
men graves, aut amari esse non potue-
runt, quia huic impensi sunt, cuius onus
leve, & iugum suave portamus. „

Haec ad S. Cyrillum de Orientalibus S.
Xystus. Sed quum stulte admodum protule-
ritis pariter, ea Epistolae, quae ad Marim
Persam inscribitur damnatione laedi sancti
Chalcedonensis Concilii definitionem, quaeri-
mus, quae tandem ratione commoti id scri-
bere sustinueritis? Non itaque putetis, san-
ctae Chalcedonensis synodi doctrinam quidpiam
eorum, quae in impia Epistola continentur
simile completi; id enim dicere Christianum
non est. Quinimmo scitote ea omnia, quae
in eadem Epistola, Theodorique Libris hiben-
tur, cum sanctae Fidei definitione, a Chalce-
donensi Concilio tradita, omnino pugnare.
Epistola enim, ac Theodorus alium esse Deum
Verbum, alium Christum statuunt: sancta au-
tem Chalcedonensis synodus, unicum agnoscit
Dominum nostrum Iesum Christum Deum Ver-
bum incarnatum, & absque sui mutatione
hominem factum. Epistola, atque Theodorus
Dei Verbum ex sancta atque gloriosa Deipa-
ra, ac semper Virgine Maria carnem assum-
pisse, ac ex ipsa natum esse non consuevit;
quare etiam sanctissimam Virginem Mariam
insciantur Deiparam esse: sancti vero Patres
in Chalcedonensi Concilio congregati, sanctissi-
mam Mariam Deiparam confessi sunt. Impius
Theodorus, atque anonyma Epistola duas ad-
mittentes personas, unicam tamen personam
per habitalem unionem profiteri se simulant:
synodus autem duplicis naturae hypostaticam
esse unionem adfirmans, unicam personam prae-
dicat sive potius unicam substantiam Christi
Vnigeniti Verbi Dei. Rursus ea Epistola prio-
rem Ephesinam synodum, ac sanctum Cyrillum
damnatur, cuius etiam Capitula impia vocat.
Nestorium autem, & Theodorum vindicat, ac
laudat: Chalcedonensis vero synodus in omni-
bus Ephesinam priorem synodum sequitur,
Cyrillum Patris, Doctorisque titulis ornat,
synodicamque illius Epistolam, cui duodecim
ea subnexa sunt Capitula, confirmat. Nesto-
rium damnatur, atque ad haec Iudaicam sym-
bolum a Theodoro consarcinatum, quod olim
etiam in prima Ephesina synodo damnatum
fuerat, & post ea, quae superius recensui-
mus in eadem sancta Chalcedonensi synodo
prolatum fuerat, similiter execratur, atque
cum auctor suo anatematizat.

Haec itaque definitionibus sanctae Chalce-
donensis synodi constituta sunt; nec obscurum
quidpiam prolocuta est circa fidem synodus,
verum ubique, & in omnibus eam sectata est
confessionem Fidei, a Domino benigne con-
cessam per Apostolos suos, quam sancti prae-
dicarunt Apostoli, quam sancti trecenti octo-

A a 2

de-

τῇ τῷ Θεῷ ἐκκλησίᾳ, καὶ οἱ ἑκατὸν πενή-
κοντα πατέρες ἐβεβαίωσαν, σαφηνίσαντες τὰ
περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ταύ-
τη δὲ καὶ οἱ ἐν Εὐφάσῳ τὸ πρῶτον συνα-
χθέντες ἄγιοι πατέρες ἠκολούθησαν· ἡ δὲ ἐν
Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος, καὶ ἀνεθεμάτισε τὴν
ἕτερον σύμβολον, ἢ ἐκδεσιν πίσεως παρα-
δόντας, παρὰ τὸ ἰσθὺ τῶν τριακοσίων δέκα,
καὶ ὁκτὼ ἁγίων πατέρων παραδοθέν.

Οὕτω τοίνυν τῆς ἀληθείας ἐχούσης, ὅψε
γούν κατανοήσατε, τίς ὁρθὴ τὴν ἁγίαν ἐν
Χαλκηδόνι σύνοδον ἐκδικεῖ; πότερον ὁ δει-
κνύων, ὅτι τοῖς εἰρημένοις ἁγίοις πατράσιν ἀκο-
λυθίσασα πάντα ὁρθῶς ἐξέφητο, ἢ ὁ τὴν
ἀσέβειαν τῶν αἰρετικῶν λόγους προσάπτειν στυ-
γάζων αὐτῇ; Τοῦς γὰρ καθαρὰ συνειδήσει,
καὶ ὁρθῶς σκοπῶ δεχομένους τὴν ἐν Εὐφάσῳ
πρώτην σύνοδον, καὶ τοὺς ἁγίους πατέρας Καί-
λεσίνον, Κύριλλον, Ἐλεόντα, καὶ τὸν ὅρον
τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ἀδυνάτον ἐστὶ δέ-
χεσθαι μετὰ τούτων καὶ τὴν πρὸς Μάριν μυ-
σαρὰν ἐπιστολήν, τὴν κατὰ πάντα τοῖς
ἐναντιούμενην. Τίς γὰρ τοὺς διδασκάλους τῆς
ἐκκλησίας, καὶ τοὺς τὰ ἐναντία διδάσκοντας,
ἢ τοὺς ὁρθοδόξους, καὶ τὴν αἰρετικούς, ἢ τοὺς
καταδικάσαντας, καὶ τὴν κατακριθέντας ὁμοῦ
δύναται δέξασθαι; Ἰὴνα δὲ τελειότερον τὰ διὰ
Ἰβαν, καὶ Θεοδώριον κεκινημένα γνῶτε, ἀ-
ναγκαῖον ἐνομίσασιν καὶ ταῦτα ὑμῖν φανε-
ρῶσαι.

Γινώσκετε τοίνυν, ὅτι κατὰ διαφορὰς και-
ροὺς διὰ τὴν ἀσέβειαν Θεοδώρου, καὶ Νεστορίου
τὴν αὐτῇ ἐπιστολῇ περιεχομένην, καὶ διὰ τὰς
ὑβρεῖς τὰς κατὰ τὴν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ
τῶν αὐτοῦ κεφαλαίων λεχθείσας, κατηγορη-
θέντος Ἰβαν παρὰ Θεοδοσίῳ τῷ τῆς εὐσεβοῦς
ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ παρὰ
διαφόροις Ἀντιοχείας ἀρχιεπισκόποις, τελευ-
τάων παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, καὶ Φλαβιαν-
οῦ μετὰ Πρόκλον τὸν ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπου
Κωνσταντινουπόλεως γενομένου, ἀπενεμήθη ἡ κινη-
μένη δίκη κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰβαν Φωτίῳ ἐπι-
σκόπῳ Τύρῃ, Ἐὐσταθίῳ ἐπισκόπῳ Βηρυτοῦ·
παρ' οὗς περὶ τῆς πίσεως κατηγορήθη ὁ αὐ-
τός Ἰβαν, καὶ περὶ ὑβρεων κατὰ τὴν ἐν ἁγίοις
Κυρίλλου γενομένων· ἐκεῖνος δὲ ἀπολογούμε-
νος ἀπεκρίνατο, μηδὲν ὑβρισκὼν μετὰ τὴν
ἔννοσιν τὴν γενομένην μεταξὺ τῶν Ἀνατολι-
κῶν, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου εἰπεῖν, ἢ γρά-
ψαι κατ' αὐτοῦ· ἢ δὲ μυστὰρ αὐτῇ ἐπιστολῇ
ἢ προκομισθεῖσα παρὰ τῶν κατηγορῶν αὐτοῦ
δηλοῖ, ὅτι μετὰ τὴν ἔννοσιν γέγραπται.

Δείκνυται τοίνυν Ἰβαν ἐκ τῆς οικίας κα-
ταθέσεως τὴν μνημονευθεῖσαν ἐπιστολὴν ἀπαρ-
νούμενος· ὅθεν οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι ὁρῶν-
τες τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιστολῆς, εἰ καὶ Ἰβαν
οὐχ ὁμολόγησε ταύτην ἰδίαν εἶναι, ὅμως ψή-
φον ἐξήνεγκαν διὰ πάντων ἐναντίαν τῇ ἀσε-
βείᾳ τῇ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιεχομένην.
Διέτύπωσαν γὰρ ὡς τε Ἰβαν ἀναθεματίζου-
μεν Νεστόριον, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγμα-
τα, Ἐλεόντα ἐκδικούντας αὐτὸν, ἄπερ ἡ ἀσε-
βὴς ἐπιστολὴ ἐκδικεῖ· δέξασθαι δὲ ἐπίσης τῶν

*decim Patres Dei Ecclesiae tradiderunt, quam
centium, et quinquaginta Patres itidem de
Spiritus Sancti divinitate dogmata deciaran-
tes confirmaverunt. Hanc secuti sunt sancti
Patres Ephesum convenientes primum: hanc
amplexa est sancta Chalcedonis synodus, quae
anathemate feruit, quicumque aliud symbo-
lum traderet, sive huius expositionem, prae-
ter eam, quae ab sanctis tercentis, et octo-
decim Patribus tradita est.*

*Quae quum ita se habeant, sero tandem
cognoscite, uter rectius sanctam Chalcedo-
nensem tueatur synodum; is ne, qui eam
praefatos SS. Patres fideliter secutam, re-
cte universa definitisse contendit; an is, qui
ei tribuere nititur impios loquendi modos
haereticorum? Fieri namque minime potest,
ut qui puras primae Ephesinae synodi san-
ctiones, catholicasque voces admittunt, qui-
que SS. PP. Caelestinum, Cyrillum, Leo-
nem, ac Chalcedonensis synodi definitionem
recipiunt, ii sceleratam quoque ad Marim
Epistolam, cum iis, quae percensuimus omni-
no pugnantem, admittant. Quis enim Eccle-
siae Magistros, atque contraria docentes, vel
orthodoxos simul, atque haereticos, vel con-
demnatos una cum condemnantibus valeat am-
plexi? Ceterum, ut plenius ea, quae a Theo-
doreto, et Iba turbata sunt intelligatis, haec
alia quoque vobis exponere operae pretium
existimavimus.*

*Noveritis itaque, quod quum diversis tem-
poribus accusatus esset Ibas apud piissimae
recordationis regem Theodosium, ob Nestoria-
nam, Theodorianamque impietatem in sua ea
Epistola contentam, ac propter contumelias in
sanctum Cyrillum, eiusque Capitula prola-
tas, et apud Proclum sanctum Constantinopo-
leos Archiepiscopum, atque apud complures
Antiochiae Archiepiscopos; novissime autem
ab eodem Rege, ac Flaviano, qui Proclo in
Constantinopolitana sede successor successus fuit,
iudicio adversus eundem Ibam ferendo Pho-
tius Tyri, et Eustathius Beryti Episcopi de-
lecti sunt: a quibus de fide sua reprehensus Ibas,
deque iniuriis in sanctum Cyrillum iactatis,
quum sibi defensionis daretur locus, negavit
quidpiam ab se in sanctum Cyrillum contu-
meliose dictum, vel scriptum esse, post recon-
ciliationem inter Orientales, sanctumque Cy-
rillum ipsum constitutam: verum criminosa
ea Epistola ab accusatoribus producta, palam
eam post reconciliationem, conscriptam fuisse
demonstratum est.*

*Ibas igitur ex suamet eadem depositione
memoratam Epistolam omnino repudiasset co-
gnoscitur: quumobrem praeiudicati Episcopi
impietatem Epistolae considerantes, etiam si
Ibas eam ab se editam esse minime confitere-
tur, tamen per omnia suffragium protulere
adversus impietatem, quam Epistola complecte-
batur. Censuerunt quippe ab Iba anathemati-
zari Nestorium cum impiis dogmatibus suis,
quae in iniqua Epistola colligebantur; excipi
autem trecentorum, atque octodecim Patrum
fidem*

τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν
ἐν Εὐφάσῳ πρώτην σύνοδον, ὡς ἀπὸ ἁγίου
πνεύματος συναχθεῖσαν, καθ' ὁμοιότητα τῶν τρια-
κοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων· ἦν ἵνα ἐν
Εὐφάσῳ σύνοδον μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυ-
ρίλλου, καὶ τῶν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων ἐνυ-
βρίσει ἡ αὐτῇ ἀσέβει· ἐπιστολῇ.

Τὰ τοίνυν παρὰ τῶν δικαστῶν κεκριμένα μὴ
πληρώσας Ἰβαν, τῆς ἐπισκοπῆς καθρέξῃ, καὶ
μετὰ ταῦτα συνήχθη ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία
σύνοδος, ἐν ἣ ὕδὲ ἐκλήθη Ἰβαν, οὐδὲ ὡς
ἐπίσκοπος παραγέγων, Νόννου ἡδὴ εἰς τόπον
αὐτοῦ χειροτονηθέντος, τῷ καὶ κληθέντος ἐν τῇ
ἁγίᾳ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ. Ἀλλὰ μετὰ τὸν
ὅρον τὸν περὶ τῆς πίσεως δεδομένον, εἰσελθὼν
ὁ μνημονευθεὶς Ἰβαν, ἔφησε τὴν περὶ αὐ-
τοῦ ἐπιστολὴν ζητηθῆναι, δι' ἣν τῆς ἐπισκο-
πῆς καθρέξῃ, Ἐλεόντα προέκομισε τὴν προειρημέ-
νην ψήφον Φωτίῳ, Ἐὐσταθίῳ· ἢ ἀναγνω-
σθεῖσας, εἰσελθόντες καὶ οἱ τούτου κατήγοροι,
προέκομισαν τὰ ἐν Τύρῳ πεπραγμένα, ἐν οἷς
περιέχετο ἡ αὐτῇ ἀσέβει· ἐπιστολῇ· ἢ ἀνα-
γνωσθεῖσας, εἰδὼς Ἰβαν, ὡς εἰ ὁμολόγησεν
ταύτην ἰδίαν εἶναι, διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῆς
κατεδικάζετο, ἐγκύβας τὴν τῶν πεπραγμένων
ἀνάγκην, οὕτως εἶπε, „Κελεύσατε ἀναγνῶναι
τὰ γράμματα τῶν κληρικῶν Εὐδόξου, ἵνα ἐξ
αὐτῶν μάθῃτε, ὅτι ἀλλότριός εἰμι τῶν ἐπα-
χθέντων μοι. „Καὶ ἀναγνωσθέντων αὐτῶν, κατα-
νοήσαντες οἱ ἐπίσκοποι τὴν ψήφον Φωτίῳ καὶ
Εὐσταθίῳ, καὶ τὴν κατὰ Ἰβαν γενομένην
κατηγορίαν, ἀπήτησαν αὐτὸν τὰ παρὰ Φω-
τίου, καὶ Εὐσταθίου κεκριμένα πληρώσαι, καὶ
δέξασθαι τὸν ὅρον. ὃν ἡ αὐτῇ ἁγία σύ-
νοδος ἐξεφώνησε, καὶ ὑπογράψαι ἐν αὐτῇ·
δι' οὗ καὶ τὴν πρώτην ἐν Εὐφάσῳ σύνοδον,
καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τὴν αὐτοῦ
διδασκαλίαν ἐδέξατο· ἄπερ ἅπαντα, ὡς εἰ-
ρήκαμεν, ἡ μυστὰρ ἐκείνη ἐνυβρίζει ἐπιστο-
λῇ· δι' ἣν ἀποδείκνυται πάντα ταῦτα τὴν
ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐπὶ κατακρίσει,
καὶ ἀνατροπῇ τῆς ἀσέβους ἐκείνης ἐπιστολῆς
Ἰβαν παρασκευάζει τοῖς. Θαυμάζομεν τοί-
νυν ὑμᾶς, ὅτι τὴν μυστὰρ ἐκείνην ἐπιστο-
λὴν ἐκδικεῖτε, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἁγίᾳ
κατὰ Χαλκηδὼνα συνόδῳ ἐτόλμησεν ἰδίαν
εἰπεῖν, ἢ ἐκδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς γράμ-
μασι τῶν κληρικῶν Εὐδόξου, καὶ τῇ ψή-
φῳ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου ἐχρήσατο πρὸς τὸ
ἀποφυγεῖν τὴν περὶ τῆς ἀσέβους ἐπιστολῆς
κατ' αὐτοῦ γενομένην κατηγορίαν.

Πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἔπασσε τοῖς κακῶς
παρ' ὑμῶν ἐρμηνευθεῖσι, καὶ τὴν Εὐνομίου δι-
αλλὰν τὴν περὶ Ἰβαν γενομένην πρὸς ψευ-
δῇ ἐννοίᾳ μετηγάγετε, διαβεβαίοντες τὴν
διαλλαλίαν Εὐνομίου ὑπὲρ τῆς ἀσέβους ἐπιστο-
λῆς γεγενῆσθαι. Λέγεται γὰρ περιέχειν τὴν
αὐτὴν διαλλαλίαν, ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέροις τῆς
ἐπιστολῆς ὑβρίσας Ἰβαν τὸν ἐν ἁγίοις Κυ-
ρίλλου, ἐν τοῖς τελευταίοις ἐαυτὸν ἐπνηορ-
γώσατο· ὅπως δὴλόν ἐστι τὴν Εὐνομίου
διαλλαλίαν, οὐ περὶ τῆς ἀσέβους ἐκείνης

*fidem oportere. prioremque Ephesum syno-
dam, seu in Spiritu Sancto congregatam, eo-
dem modo, atque eam, quae ex trecentis iis-
dem, atque octodecim sanctis Patribus consti-
tit; quom Ephesinam synodum, una cum san-
cto Cyrillo, duodecimque Capitulis eius ea
impia Epistola contumeliis lesebat.*

*Quum porro ab Iba minime persisteretur
ea, quae fuerant ab Iudicibus constituta, ipse
ab Episcopatu deiectus est, atque interea san-
cta Chalcedonensis synodus coacta, ad quam
neque vocatus est Ibas, neque ut Episcopus
interfuit. Nonno iam in eius locum per ma-
nuum impositionem subrogato, qui etiam ad
sanctam eandem Chalcedonis synodum advo-
catus fuerat. Perfectis autem iis, quae cir-
ca Fidem constituenda fuerant, adveniens Ibas
postulavit, de substitutione sibi facta causam
agitari, qua ab Episcopatu deiecebatur, prae-
fatumque Photii Eustathii suffragium in
medium protulit; quod quum legeretur, ad-
venientes pariter, accusatores eius, acta Tyri
produxerunt. in quibus etiam impia ea Epi-
stola continebatur. Haec legi similiter coepit,
cognoscens Ibas ob eius impietatem condemnan-
dum se omnino fore. si suam esse fateretur,
actorum interpellans lectionem, sic locutus est,
Clericorum Edessenorum litteras legi iuvete,
ut, quam alienus ab iis sim, quorum insinua-
tor, cognoscatis. Quum haec pariter lecta
essent, considerantes Episcopi Photii, Eusta-
thii suffragium, atque institutam adversus
Ibam accusationem, constituere rursus ab ipso
impleri oportere, quae Photius, atque Eu-
stathius iudicaverant, ac suscipi definitionem,
quam ipsa sancta synodus conclamavit, ipsi-
que subscribi; qua quidem definitione, et
primam Ephesinam synodum, et sanctum Cy-
rillum complexa fuerat, eiusque doctrinam:
quae omnia, ut animadvertimus, in nefaria
ea Epistola ludibriis contemnebantur. His
autem manifeste docemur, sanctam ipsam
Chalcedonensem synodum disposuisse, ut ea
omnia ab Iba fierent, ad impiae saepius me-
moratae Epistolae everfionem, atque condemna-
tionem. Miramur igitur vos adhuc iniquae
ei Epistolae patrocinari, quam neque Ibas
ipse, vel Tyri, vel post ea, quae ibi acta
sunt, in sancta Chalcedonensi synodo suam au-
sus est appellare, neque sustinere; quin potius
Cleri Edesseni litteris, Photii, atque Eu-
stathii suffragio usus est, ut institutam ad-
versum se, ob impiam illam Epistolam, decli-
naret accusationem.*

*Ad cetera porro omnia pessime a vobis ex-
posita adiectionis etiam, ut Eunomii divulga-
tionem de Iba factam mendaci intelligentia per-
verteretis, adfirmantes eam Eunomii divulga-
tionem super impia ea Epistola institutam es-
se. Fertur enim haec in ipsa contineri: quod
quum in priore Epistolae parte Ibas sanctum Cy-
rillum iniuriis proscidisset, circa finem tamen
se ipsum corrigendo emendaverit: quum ta-
men manifestum sit Eunomii eam declamatio-
nem minime ad impiam eam Epistolam perti-
nere,*

ἐπιστολῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς καταθέσεως Ἰβας τῆς ἐν Τύρῳ γενομένης παρὰ Φωτίου, καὶ Εὐσεβίου εἰρησθῆναι. Ἐν γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῖς πεπραγμένοις φανερώς Ἰβας ὁμολόγησεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, πρὸ τούτου μὲν μετὰ τῶν ἄλλων Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων ὑβρίσαι τὸν ἐν Ἀγίοις Κύριλλον, ὅτε μεταξὺ αὐτῶν διχόνοια ἦν· μετὰ δὲ τὴν ἔνωσιν τὴν μεταξὺ αὐτῶν γενομένην, μηδὲν ὑβρισκὼν εἰπεῖν κατὰ τὴν ἐν Ἀγίοις Κυρίλλου· ἐξ ἧς ὁμολογίας εὐρίσκων Εὐνόμιος Ἰβαν, πρῶτον μὲν ὑβρίσαντα τὸν ἐν Ἀγίοις Κύριλλον, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπολογούμενον, καὶ λέγοντα, ὅτι μετὰ τὴν ἔνωσιν ἔθεν ὑβρισκὼν κατὰ τοῦ ἐν Ἀγίοις εἰπε Κυρίλλου, τὴν μνημονευθεῖσαν ἐποίησε διαλαλίαν. Ὅτι δὲ ἡ προειρημένη ἀσεβὴς ἐπιστολή, ἡ λεγομένη Ἰβας, πάσης ἀσεβείας, καὶ τῶν κατὰ Κυρίλλου ὑβρεων ἀπὸ ἀρχῆς ἕως τέλους πεπληρωται, ὁδὲν ἀμφισβῆται. Ἄλλ' ὅδε ἔχει λόγον τὸ πεισῆσαι, ὅτι Εὐνόμιος τὰ πρῶτα μὲν διέβαλε τῆς ἐπιστολῆς, ὡς καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ χεῖρα ὄντα ἐπήνεσεν. Οὐδεὶς γὰρ εὐφροκῶν ἀποδέχεται τὸν ἐπὶ ἐνός, καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ὁμοῦ τὸν αὐτὸν ἐπαινοῦντα καὶ ψέγοντα. Εἰ τις τοίνυν τὴν Εὐνομίου διαλαλίαν τολμήσῃ λέγειν μὴ τῇ Ἰβας καταθέσει τῇ ἐν Τύρῳ γενομένη, ἀλλὰ τῇ ὕψει συνάδει τῆς μνημονευθείσης ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς, τὴν τῆς ἀληθείας ἀκολουθίαν ἐφυλάττει, ἀλλ' ὡς αἰρετικὸς ὕβριν τοῖς πατράσι προσάπτειν σπουδάζει.

Καὶ εἰς τοῦτο δὲ ἐθαυμάσαμεν, ὅτι γράψαι ὑπεμείνατε, τὰ κεφάλαια μὲν τοῦ ἐν Ἀγίοις Κυρίλλου σκοτεινὰ εἶναι· τὴν δὲ ἀσεβῆ ἐπιστολὴν, ὡς τοῦ ἁγίου πνεύματος μεσῶ ζήτος ἀποδεχθεῖσαν ἐπηνέεσθε· καὶ φανερόν ἐστιν, ὅτι ταῦτα τὰ ῥήματα ἐκ ἐξ ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ πνεύματος προηγάγετε, ὅτι τοὺς μὲν πατέρας, καὶ διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας σκοτεινοὺς ἐκαλέσατε, τὴν δὲ κακοδοξίαν τῆς ἐπιστολῆς μετὰ βλασφημίας ἐπηνέεσθε· ὁδὲν καλῶς ἀρμόζει καὶ ὑμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τὰ παραπλήσια ὑμῖν περὶ τῶν ἁγίων πατέρων φρονέουσιν, τὸ παρὰ τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου ῥῆψεν περὶ τῶν κακῶς νοούντων τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἁγίου Παύλου, ὅτι ταῦτα οἱ ἀμαρτῆς, καὶ ἀσήρικτοι ἐρεβλοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὅτω τοίνυν ἐ ὑμῖν κακῶς νοέσι σκοτεινὰ εἶναι δοκεῖ τὰ παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων, καὶ τῶν θεῶν γραφῶν ἐκτεθειμένα. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἰβας, καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς ἕτω παρακολυθήσονται ἐν τισι βιβλίοις εὐρίσκονται. Εἰδέναι δὲ ὑμᾶς χρὴ, ὅτι τὰ πεπραγμένα, ἐν οἷς ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη ἐπιστολή περιέχεται, ἔχ' ἑωστέταται τοῖς αὐθεντικοῖς, οἱ οἱ ἐπίσκοποι ὑπεγράψαν, ὧν καὶ τὰ ἰσότηα αὐθεντικὰ, ἐν τῇ ἀγιοτάτῃ ἐκκλησίᾳ Ρώμης, καὶ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν τῇ θείᾳ ἡμῶν παλατίᾳ παραδεδωκασιν. Εἴπερ τοίνυν δέκνυνται πανταχόθεν πάσης

nere, sed de subrogatione, quae Tyri Ibae facta fuerat per Photium, & Eusebium, in ea sermonem institui. In actis enim apud ipsos manifeste fassus est Ibas, quemadmodum etiam superius indicavimus, se ante haec cum reliquis Orientis Episcopis sanctum Cyrillum iniuriis adfecisse, quum scilicet ipsorum eiusque dispar esset sententia: post autem, unione inter ipsos perfecta, nihil omnino ab se iniuriosum in sanctum Cyrillum fuisse prolatum; ex qua Ibae confessione, Eunomius Ibam primum in sanctum Cyrillum iniurias congerentem reprensens, post autem resipiscentem, aientemque abs se nihil omnino, post constitutam unionem, adversus sanctum Cyrillum fuisse prolatum, memoratam perfecit declamationem. Nemini porro dubium esse potest, indicatam impiam Epistolam, Ibae tributam, ab initio ad extremum omni iniquitate, atque in sanctum Cyrillum contumelia scaterere, neque causae quidquam est, ut credatur, Eunomium priores Epistolae partes, tamquam pravas traduxisse, reliquas vero, quae peiores sunt, laudibus efferre voluisse. Nemo enim cordatus probat eum, qui unius eiusdemque ac similis rei simul laudator sit, idemque vituperator. Quisquis igitur Eunomii declamationem non ad Ibae subrogationem Tyri factam, verum ad impiae memoratae Epistolae contextum pertinere, quisquis, inquam, id dicere audeat, is minime veritati obsequitur, verum, veluti haereticus, Patribus iniuriam adferre nititur.

Atque id etiam mirati sumus, quod scribere veriti minime sitis, sancti Cyrilli Capita obscura esse; eamque impiam Epistolam, tamquam Spiritu Sancto adflante clarescentem laudaveritis. Manifestum est siquidem, verba haec non Spiritus Sancti virtute, sed maligni spiritus im- ei a vobis esse prolata, quum Patres, Ecclesiaeque magistros obscuritatis redargueritis, Epistolae autem illius malitiam, blasphemiasque laudibus extuleritis. Quamobrem recte convenit nobis, ceterisque omnibus familia de sanctis Ecclesiae Patribus sentientibus, illud a Petro Apostolo de iis dictum, qui Epistolas sancti Pauli perverse intelligebant „ Quod has indocti, atque instabiles depravant, ut & ceteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem. „ Sic itaque vobis etiam prave intelligentibus ea, quae ab Ecclesiae magistris tradita sunt, atque ex divinis litteris hausta, obscura esse videntur. Atque haec quidem de Iba, atque impia illa Epistola in aliquibus libris perscrutata reperiuntur.

Namque operae pretium est, ut sciatis, acta ea, in quibus impia illa continetur Epistola, minime compleri in authenticis iis, quibus Episcopi subscripserunt, quorum authentica exemplaria in sanctissima Romana Ecclesia, & in Constantinopolitica, atque etiam in sacro nostro Palatio servata sunt. Quoniam igitur undique manifestum est, impiam eam

Epi-

ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολή, καὶ ἐναντία οὖσα τοῖς ὀρισθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, οἱ ταύτην λέγοντες δεδέχθαι ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ μόνον τὴν οἰκίαν κακοδοξίαν σπουδάζουσιν ἐκδικεῖν, ἀλλὰ καὶ ὕβριν τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προσάπτειν. Τα γὰρ δεχθέντα, καὶ βεβαιωθέντα παρὰ τῆς μνημονευθείσης ἁγίας συνόδου, ὀνομασί ἐν τῷ παρ' αὐτῆς δεδομένῳ περὶ τῆς πίστεως ὅρῳ περιέχεται.

Γινώσκουν δὲ ὑμᾶς βουλούμεθα, ὅτι καὶ Θεοδώριτος, ἐπειδὴ κατὰ τὸν δώδεκα κεφαλαιῶν τοῦ ἐν Ἀγίοις Κυρίλλου ἔγραψε, Νεστόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐκδικῶν, μετὰ τὸν ὕρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου συνωδήσῃ, πρῶτον μὲν ἀναθεματίσαι Νεστόριον, καὶ τὴν ἀσεβίαν τὴν αὐτοῦ, καὶ ὁμολογῆσαι Θεοτόκον τὴν ἁγίαν ἑνδοξὸν ἀεὶ παρθένον Μαρίαν, καὶ οὕτως ἐδέχθῃ. Ὅθεν καὶ Ἰβας, καὶ Θεοδώριτος ἐχ' ὡς διδάσκαλοι, καὶ πατέρες, ἀλλ' ὡς μετανοήσαντες, καὶ ἀναθεματίζοντες τὴν κακοδοξίαν, ὑπὲρ ἧς κατηγόρησαν, καὶ δεξιόμενοι τὸν ὕρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ ὑπογράφαντες ἐν αὐτῇ, ἐδέχθησαν· ἐπειδὴ ἔθος ἐστὶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἅπαντας τοὺς αἰρετικούς τῆς οἰκίας πλάνης ἀναχωρήσαντας, καὶ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐπανίσταντας πίσειν, δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν, καὶ μὴν ὡς διδασκάλους τοῖς πατράσι συναριθμεῖσθαι. Ὅθεν καὶ τοὺς ἄλλους Ἀνατολικούς ἐπισκόπους, οἳ τινες Νεστόριον ἐκδικοῦντες ἀντεπὶ τὴν πρῶτην ἐν Εὐφρώσῳ συνόδῳ, καὶ τῷ ἐν Ἀγίοις Κυρίλλῳ, ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα Νεστόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν ἀνεθεματίσαν τὴν αὐτοῦ, ἐδέξατο ὁ κατὰ Ρώμην ἀποστολικὸς θρόνος, καὶ ὁ ἐν Ἀγίοις Κύριλλος, καὶ διατίθετο καὶ ἡ ἁγία ἡμεῖς ἐκκλησία δέχεται αὐτοὺς.

Καὶ τοῦτο δὲ ὑμᾶς εἰδέναι βουλούμεθα, ὅτι καὶ μόνον Ἰβας, καὶ Θεοδώριτος διὰ τὸ ἀντεπὶ τὸς δώδεκα κεφαλαιαῖς τοῦ ἐν Ἀγίοις Κυρίλλῳ ἐξεβλήθησαν τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ καὶ Δόμνος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπος διατίθετο κατεδικάζειν, ὡς γράψας ὀφείλει μόνον σιωπῆσθαι τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια, ἢν τινα κατὰκρισιν κατὰ Δόμνον γενομένην, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος ἐδέξατο τε καὶ ἐβεβαίωσεν. Ὅτι δὲ τὸ αὐθεντικὸν ἐστὶν, καὶ αὐτὸς Θεοδώριτος πρὸς Ἰωάννην τὸν Γερμανικὸν ἐπίσκοπον μαρτυρεῖ γράφων οὕτω „ Τί δήποτε καὶ προφανῶς ψεύδονται, καὶ φασὶ μνημονίαν γεγενῆσθαι περὶ δόγματι καίνοτομον; διὰ ποίους φόνους, καὶ γοητείας ἐξηλάθην ἐγώ; ὁ δὲ εἶναι τινὰς μοιχείας ἐτόλμῃσε; ποίους ὁ δὲ εἶναι διώρυξεν τάφους; δὴλόν ἐστι καὶ τοῖς βασιβάραις, παρακαλῶ, ὡς δογματῶν χάριν καίμην, καὶ τοὺς ἄλλους ἐξηλάσαν. Καὶ γὰρ τὸν κύριον Δόμνον, ὡς τὰ κεφάλαια μὴ δεξιόμενον καθεῖλαν οἱ βέλαιστοι, πανεύφημα ταῦτα καλέσαντες, καὶ ἐμμένειν ταῦτοις ὁμολογῶντες. Ἐγὼ γὰρ αὐτῶν τὰς καταθέσεις ἀνέγνω· ἐμὲ δὲ ὡς τῆς αἰρέσεως ἑξάρχον ἀπεκήρυξαν. „ Ἐν τούτων τοίνυν δέκνυνται, ὅτι διὰ τὰ κεφάλαια τοῦ ἐν Ἀγίοις Κυρίλλῳ τὰ κατὰ Νεστόριον προ-

Epistolam omni iniquitate refertam esse, sanctisque sacrae Chalcedonenfis synodi definitionibus adversari, reliquum est, ut qui dixerint ipsam in sancta Chalcedonenfis synodo contineri, ii non modo propriam tutari malitiam omni conatu eniti censeantur, verum insignem quoque sancto Concilio faciant iniuriam. Quaecumque enim approbata, atque confirmata a memorata sancta synodo sunt, ea omnia nominatim in fidei definitione ab ipsa tradita continentur.

Volumus autem vobis simul constare, Theodoretum quoque, postquam adversus duodecim sancti Cyrilli Capita calumiam perstrinxisset, Nestorium, eiusque pravitatem defendens, post sanctae synodi definitionem id habuisse in mandatis, primo quidem ut anathematizaret Nestorium, sanctamque, & gloriosam semper Virginem Mariam Deipavam confiteretur, & idipsum exsequutus est. Quare Ibas pariter, atque Theodoretus, non veluti Magistri, aut Patres, sed ut poenitentes, & perniciosas sententias detestantes, de quibus fuerant accusati, atque definitionem Chalcedonenfis synodi amplexi, ipsique subforibentes, in ea recepti sunt; quum in Ecclesia Catholica sit in more positum, haereticos, qui proprium exsecratur errorem, ad orthodoxamque fidem revertantur, suscipi in communionem, non autem veluti Magistros Patribus connumerari. Itaque alios etiam Orientales Episcopos, quorum quidam a Nestorii partibus stantes, priori Ephesinae synodo sanctaeque Cyrillo contradixerant, quum postea anathema dixissent Nestorio, per-versaeque ipsius sententiae. Apostolica Romana Sedes, sanctusque Cyrillus in communionem receperunt, atque propterea ab sancta Dei Ecclesia suscepti intelliguntur.

Id autem a vobis etiam animadverti cupimus, non Ibam tantum, & Theodoretum ob oppugnata duodecim ea sancti Cyrilli Capita fuisse ab Episcopatu deiectos, verum Dominum quoque Antiochensem Archiepiscopum condemnationis subisse iudicium propterea quod scripsisset expedire, ut duodecim ea Capita silentio premerentur; quod iudicium in Dominum institutum, synodus Chalcedonenfis, eo quoque e vivis sublato, probavit, atque confirmavit. Haec porro verissima esse, atque ita, quemadmodum a nobis exposita sunt, se habere, ipse met Theodoretus testatur in Epistola ad Ioannem Germanicae Episcopum haec scribens „ Quid autem etiam aperte mentiuntur, ac dicunt, nullam doctrinae factam esse innovationem? propter quas caedes igitur, sive praestigia expulsus ego sum? quatenam adulteria perpetravi quispiam? quatenam quis sepulcra perfodit? sed notum ipsis quoque barbaris est, atque perspicuum, me, ceterasque dogmatum causas fuisse deiectos. Enimvero dominum Dominum, tamquam Capitula non admittentem deposuerunt, ea omni laude digna optimi illi vocantes, seque in bis adquiescere profitentes. Me autem, qui ipsorum constitutiones legerem, ut haereseos principem

ab-

τεθέντα, καὶ Δόμνος, καὶ αὐτὸς Θεοδώριος, καὶ Ἰβας, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐξεκληθήσαν· καὶ Θεοδώριον μὲν, καὶ Ἰβαν μεταμεληθέντας, καὶ δεξαμένους τὰ μνημονεύοντα κεφάλαια, καὶ ἄλλα, δι' ἃ ἐξεβλήθησαν, ἡ ἀγία σύνοδος ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἐδέξατο· οἱ ἄλλοι δὲ οἱ μὴ μεταμεληθέντες οὐκ ἐδέχθησαν· ἡ δὲ Δόμνου κατάκρισις, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐβεβαίωθη.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε, ὅτι τὰς Θεοδώρου βλασφημίας τὰς παρ' ἡμῶν πεμφθείσας ὑμῖν ἀναθεματίζετε, εἴ τιος ἂν ᾖσιν, αὐτὸν δὲ Θεόδωρον ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν διὰ τὸ ἡδὴ προτελευτῆσαι αὐτὸν ἐν τῇ κοινῇ, ὡς λέγεται, τῶν ἐκκλησιῶν, γινώσκετε, ὅτι οἱ λέγοντες μὴ ἐξδὸν εἶναι Θεόδωρον ἀναθεματίζονται, ἀλλὰ τοῖς ἐπισκόποις συναριθμούνται, ἐπειδὴ ἐν τῇ κοινῇ, καθὼς εἰρήκατε, τῆς ἐκκλησίας ἐτελευτήσεν, ὁφείλουσι καὶ Ἰούδαν τοῖς ἀποστόλοις συναριθμεῖν τὸν, ὡς ἐνόμισε, λαβόντα τὸν γινώσκοντα τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων Θεόν, καὶ μετὰ τῶν ἁλίων μαθητῶν κοινῶν δεξαμένον ἀπ' αὐτοῦ· ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς τοὺς ταῦτα λέγοντας, μέμφους εἶσιν ἄξιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι οἱ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον ψῆφον κατ' αὐτοῦ προαγγάγοντες, κατακρίναντες αὐτοῦ, καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ ἄλλον ἀντισταγόντες. Καὶ πάλιν ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἁλίων ἀποστόλων ἀναγινώσκεται, μὴ ἄρα ἐκ τούτου ἡ ὡς ἀπόστολος δέχεται, ἡ τῆς κατακρίσεως τῆ ἀναθήματος ὡφείλει ἐλευθερωθῆναι. Κατανοεῖτε τοῖνυν, ὅτι ἐκεῖνος τελευτᾷ ἐν τῇ κοινῇ τῶν ἐκκλησιῶν, ὁ τὴν ὀρθόδοξον πίσιν μέχρι πέρας τῆς οἰκίας ζωῆς φυλάττει.

Καὶ γὰρ εἰ καὶ Μανιχαῖος, ἢ Ἀρειανὸς, ἢ Νεστοριανὸς, ἢ Εὐτυχιανιστὴς, ἢ ἄλλος οἷος ἂν αἰρετικὸς, ἢ Ἑλληνικῇ μανίᾳ κρατούμενος λάθῃ κοινῶν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ οὕτω τελευτήσῃ, καὶ μετὰ θάνατον ἡ ἐκ τῶν συγγαμμάτων αὐτοῦ, ἢ κατ' ἕτερον τρόπον αἰρετικὸς εἶναι φανῇ· ὅμως οὐκ ἐκ τούτου ἡ ὀρθόδοξος βλάπτεται πίσις, ἢ ἐκεῖνος ἐλευθεροῦται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῶν ἐκκλησιῶν λέγεται τελευτῆσαι· καὶ γενικῶς ὁ δὲ τῶν αἰρετικῶν θάνατος ἐκ τῆς περὶ τῆς καθολικῆς αὐτοῦ κατακρίσεως ἐλευθεροῖ· μᾶλλον μὲν ἂν διατρεῖτο καταδικάζει, ὅτι ζῶν καὶ μετεμελήθη.

Ὅτι δὲ οἱ αἰρετικοὶ οἱ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν μὴ μεταμελήσαντες, καὶ μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, ἐκ πολλῶν δείκνυνται· καὶ Εὐνόμιος γάρ, καὶ Ἀπολινάριος, καὶ Βόνωσος, καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιότεροις χρόνοις Οὐαλεντίνος, Βασιλείδης, Μαρκίων, καὶ Κήρινθος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ ζωῇ μὴ ἀναθεματισθέντες, μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, καὶ ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζονται, ἐπειδὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ πλάνῃ ἐτελευτήσαν· ὥσπερ οἱ ἐν τῇ ἰδίᾳ ζωῇ ἁδίκως κατακρίθεντες, μετὰ θάνατον ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας

abdicarunt. „ Ex quibus aperte colligitur ob sancti Cyrilli Capiti adversus Nestoriam proposita, & Domnum, & Theodoretum ipsum, & Ibam, & nonnullos praeterea deturbatos sedibus suis fuisse; ac Theodoretum quidem, & Ibam resipiscientes, atque memorata Capitula probantes, ac reliqua omnia, quorum causa suis pulsae sedibus fuerant, a sancta Chalcedonensi synodo fuisse receptos: minime vero eos, qui non resipuerant: Domni vero condemnationem etiam post mortem eius fuisse confirmatam.

Quum autem scripseritis pariter excusari vos eas Theodori blasphemias, quas ad vos ipse transmisimus, cuiuscumque illae sint; Theodoro porro anathema dicere dubitatis, quod iam ipse sit in Ecclesiarum, ut dicitur, communione praemortuus: scitote eum, qui dixerit minime Theodorum anathematizari licere, sed Episcopis esse adnumerandum ob eam causam, quod, ut adseruistis, in Ecclesiae communione decesserit, eum pariter & Iudam posse in Apostolorum numerum adscribere, qui latens, & notus solum perscrutanti humana secreta Deo, fuit ab ipso cum ceteris Discipulis ad communionem admissus; nam iuxta id, quod sentire haec aientes videntur, digni reprehensione sunt Apostoli quoque, qui post mortem eius suffragio aduersus ipsum lato, eum condemnauerunt, aliumque in locum eius substituerunt. Praeterea, quum nomen ipsius in sacris Evangelis legatur inter ceteros Apostolos, non tamen idcirco, vel ut Apostolus recipitur, vel exinde anathematis iudicio potuit liberari. Sic igitur habete, eum in Ecclesiarum communione decedere, qui fidem Catholicam ad mortem usque illibatam custodierit.

Enimvero, si Manichaeus quispiam, vel Arianus, siue Nestorianus, vel Eutychianus, aut alius cuiuscumque generis haereticus, vel Graecorum infamia captus, Ecclesiae communicans vixerit, atque hoc modo decesserit, post mortem autem, vel ex scriptis eius, vel alia quavis ratione haereticus fuisse deprehendatur, nihil tamen Catholica fides detrimenti capit, neque ipse propterea a condemnatione liberatur, quod in Ecclesiarum pace dicatur decessisse: ac revera nequaquam interitus haereticos a condemnationis iudicio, quod peruersa eorum commiserata est opinatio, liberat, quinimmo potius, vel ob hoc ipsum, quod viventes non respuerint, iustius condemnantur.

Multis autem id ipsum confirmari potest exemplis, haereticos videlicet, qui dum viverent, ad sanitatem reuerſi non sunt, post mortem fuisse condemnatos. Eunomius enim, & Apollinarius, & Bonosus, ac superioribus temporibus Valentinus, Basilides, Marcion, & Cerinthus, alique permulti, qui anathematibus, dum viverent, subiecti non fuerant, post mortem damnati sunt, atque ab Ecclesia Catholica anathematizantur, propterea quod in suis erroribus vita functi sunt; quemadmodum e contra ii, qui iniuste damnationis pas-

si fue-

ἀνεκλήθησαν, ταῦτιςιν Ἰωάννης, καὶ Φλαβιανὸς οἱ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπίσκοποι Κωνσταντινουπόλεως· κατὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν ἔννοιαν χρεὶ τούτοις αἰρετικοῦς ἐν τῇ οἰκίᾳ πλάνῃ τελευτήσαντας ἐλευθερωθῆναι, τοὺς δὲ ὀρθοδόξους τοὺς ἁδίκως κατακρίθεντας, μὴ ἀνακαλεῖσθαι μετὰ τὸν θάνατον· ὑπερ πάσης ἀσεβείας πεπληρωταί.

Ὅτι δὲ ἐκκλησιαστικῇ ἐστὶ παράδοσις τοὺς αἰρετικοὺς καὶ μετὰ θάνατον καταδικάζεσθαι, καὶ ἀναθεματίζεσθαι, φανερὸν μὲν ἐκ τούτων ἐποίησαμεν· πλὴν ὅμως καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων τούτο δείκνυται· λέγοντες γὰρ προσήκειν ἰσὺ ἀναπαύσεως τῶν τελευτῶντων ἐλεημοσύνας παρέχεσθαι, ὅπως ἐπάγουσι, „ Ταῦτα δὲ περὶ τῶν εὐσεβῶν λέγομεν· περὶ δὲ τῶν ἀσεβῶν, ἐν τῷ τοῦ κόσμου δῶ πένθησιν, ἔδεν ὀνήσει αὐτῶν· ὃ γὰρ περίοντι ἐναντίον ἦν τὸ ἥτιον, δῆλον, ὅτι καὶ μετασάντι. „ Ὅποτε τοῖνυν οἱ ἀπόστολοι περὶ τῶν εὐσεβῶν οὕτω διέτυψαν, τίς εἴποι χρεῖναι μετὰ θάνατον τοὺς αἰρετικούς, ἢ αὐτὸν μάλιστα Θεόδωρον τῆς κατακρίσεως τῆ ἀναθήματος ἐλευθερωθῆναι, ὅν τινα οἱ ἅγιοι πατέρες, ὡς χεῖρονα Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων, καὶ Σοδομητῶν, καὶ πάντων τῶν αἰρετικῶν βλασφημῶντων, τέτοις συνηρίθμωσαν, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀσεβείας κατέβησαν;

Ὅτι δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοὺς αἰρετικούς, ὡς προείπομεν, ἀναθεματίζεσθαι δεῖ, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀδριανὸς ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν Ἀφρῶν χώρας οὕτω λέγει ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Βονιφάτιον γεγραμμένῃ, „ Ὅπως καὶ ἀληθῆ, ἢ δυνατόν δειχθῆναι τὰ παρ' αὐτῶν ἀντιτεθέντα Καικιλιανῶ, καὶ ὕμν, καὶ ἀποφανόντα ἂν αὐτὸν ἀναθεματίζομεν· ἀλλ' ὅμως τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ἢ τις ὅταῖς ἐν φιλονεικίᾳ δόξαις μεταβάλλεται, ἀλλὰ ταῖς θείαις μαρτυρίαις βεβαιῶται, δι' οὗον δῆποτε ἀνθρώπων καταλείπειν οὐκ ὀφείλομεν. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Ἀδριανὸς. Ὅμως ὁ μόνον τοὺς εἰς τὴν ἀμαρτάνοντας μετὰ θάνατον οἱ ἅγιοι πατέρες ἀναθεματίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ἐν τῇ τελευτῇ αὐτῶν βουλήσει, ἢ ἐξ ἀδιαθέτου αἰρετικοῖς συγγενέσιν, ἢ ἐξωτικοῖς καταλιμπάνοντας. Τῆς γὰρ ἐν Ἀφρικῇ συνόδου ὁ γδοηκοστὸς πρῶτος κανὼν οὕτω λέγει, „ Πάλιν ὑρίσθη, εἴ τις ἐπίσκοπος κληρονόμος ἐξωτικὸς τῆς ἰδίας συγγενείας, ἢ αἰρετικὸς, καὶ ἰδίας συγγενεῖς, ἢ Ἑλλήνας προτιμῆσει τῆς ἐκκλησίας, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζέσθω, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν τοῦ Θεοῦ ἱερῶν μὴ ἀναγιγνωσκέσθω, καὶ ἂν δὲ ἐξαιρεῖται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἀδιάθετος τελευτήσῃ· ἐπειδὴ ἔχρησεν αὐτὸν ἐπίσκοπον γενόμενον μηδὲν ἀναβάλλεσθαι τὴν τῆς ἰδίας ἐκείνης διοίκησιν, ἐρμολόγῃ τῷ οἰκίῳ ἐπαγγέλματι. „ Εἰ τοῖνυν, καθὼς ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὥριος κανὼν, ἰσὺ ἰδίᾳ οἱ ἐπίσκοποι περιουσίας μὴ ὀρθῶς διοικήσεως, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται, πόσω μᾶλλον ἀναθεματίζεσθαι ὀφείλουσι οἱ εἰς

si fuerant iudicium, Flavianus videlicet, atque Iohannes, sancti Constantinopoleos Archiepiscopi, post mortem sunt ab ipsa Catholica Ecclesia restituti. Vestro porro iudicio haereticos, qui propriis inhaerentes erroribus decesserint, damnatione liberari opus est: Catholicos autem iniuste iudicatos, minime post mortem revocari ad Ecclesiae pacem: quod quantum plenum sit iniquitate, vix dici potest.

Quibus exemplis perspicue ostendimus, Ecclesiae esse traditione sancitum, haereticos post mortem quoque iudicari posse, atque anathematibus condemnari. Ceterum ulterius adduc idipsum ex sanctorum Apostolorum Constitutionibus demonstratur validius: quo namque loci constituunt utiles esse pro mortuorum requie eleemosynarum oblationes, sic prosequuntur „ Id autem de piis hominibus dicimus: de impiis enim etiam si universa mundi substantia pro ipsis pauperibus distribuatur, non eis quidquam proderit: cui enim superstiti divina adversabantur, certum est etiam amoto non esse profutura. „ Apostoli igitur hoc modo circa pios, qui decesserint homines, definiunt, quis statueret audeat, haereticos post mortem, potissimum vero Theodorum ipsum, a condemnatione liberos esse oportere, quem sancti Patres, veluti Iudaeis, Graecis, atque Sodomitis deterius blasphemantem, ipsis communerant, atque una cum impietate sua condemnauerunt?

Ceterum haereticos post mortem quoque, ut superius constitimus, esse damnandos, sanctus etiam Augustinus Africanus cuiusdam Urbis Episcopus in Epistola ad Bonifacium diserte tradit „ Quamvis, inquit, & si vera Tom. II. O. perum edit. Planck. p. 60. Ep. L. nobis possent aliquando monstrari, ipsum iam mortuum anathematizarem: sed tamen Ecclesiam Christi, quae non litigiosis opinionibus fingitur, sed divinis attestationibus comprobatur, propter quemlibet hominem relinquere minime debemus. „

Haec Augustinus. Similiter autem non modo permultos, qui adversus fidem erraverant, mortuos anathematizavit Ecclesia, & sancti Patres, sed Episcopos etiam, qui vel in ultima sua voluntate, vel ab intestato haereticis consanguineis, vel etiam extraneis sua bona reliquissent. Ostuagesimus enim primus Africanus synodi Canon haec habet „ Item constitutum est, ut si quis Episcopus haereticos extraneos a consanguinitate sua, vel haereticos etiam consanguineos, aut Paganos Ecclesiae praetulerit, etiam post mortem ei dicatur anathema, & nomen eius inter sacerdotes Dei non computetur; nec excusationi illi locus sit, quod intestatus decesserit, quia utique debuit factus Episcopus, rei suae ordinationem, congruam suae professioni, nequaquam in aliud tempus differre. „ Si itaque, quemadmodum Ecclesiastico eo Canone definitum est, post mortem quoque anathemate feriuntur Episcopi ob divitias ipsas haud recte distributas, quanto iustius excommunicationi subiiciendi erunt

B b

αὐτὸν τὸν Θεὸν ἀμαρτάνοντες, τῆς ἀγίας γραφῆς λεγούσης „Εἰ ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον ἀμαρτή, ἢ προσεύχεται περὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ εἰς Θεὸν τις ἀμαρτή, τίς προσεύχεται περὶ αὐτοῦ; „

Ἀποδείξαντες δὲ, ὅτι ἐν τοῖς προλαβοῦσι χρόνοις ὥρισθὴ παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων χρηματίζονται καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται τοὺς εἰς τὴν πίσιν, εἰς τὴν κανόνας ἀμαρτήσαντας, ἀναγκαῖον εἶναι συνείδμεν καὶ τὰ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις γενόμενα πᾶσι δὴ κατὰ τὴν πίσιν, πρὸς ἀναίρεσιν πάσης ἀφορμῆς τῶν τοῦ προφανοῦς αἰρετικῶς, καὶ τὴν τοῦ τῶν ἀσεβείων ἐκδικούντων. Λαυρέντιον γὰρ, καὶ Διόσκορον, τοὺς ἐν διαφόροις χρόνοις τὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἱερωσύνην ὑφάρπασαντας, εἰ καὶ μὴ εἰς πίσιν ἡμάρτον, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ κατὰ περιδρομὴν ἐσπούδασαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐπιλαβέσθαι, μετὰ θάνατον ὁ ἀποστολικὸς θρόνος κατέκρινε, καὶ ἀνεδεμάτισεν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ὑμετέροις προσεθήκατε γράμμασιν, ὅτι ἐάν τις τὸν αἰρεσιάρχην ἀναθεματίσῃ, ἔσται κατακρίνων, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια φρονούντας αὐτῷ, συμπεριλαμβάνει πάντας τῆς ὅτε δὴποτε ταῦτα φρονήσαντας· καὶ διατοῦτο, ἐπειδὴ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα, καὶ Φώτιον, ἔκ Βόνων, καὶ Νεστόριον ἀναθεματίζετε, ὅς ὀφείλετε καὶ Θεόδωρον τὸν τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονήσαντα ὀνομασθὶ ἀναθεματίσθαι· γινώσκετε, ὅτι πρῶτον μὲν ἐκεῖνοι δίχα ὀνόματος ἀναθεματίζονται, οἱ κατὰ πλάνην ἀπολυθῆσαντες τοῖς αἰρεσιάρχοις, καὶ μὴν οἱ ἄλλοις ἀπατήσαντες. Τοὺς γὰρ ἀρχηγούς τῶν αἰρέσεων καὶ ὀνομασθὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἀναθεματίζει. Θεόδωρος δὲ ὁ μόνον διδάσκαλος ἦν τῆς Νεστορίου δυσσεβείας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς διὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἠπάτησεν. Ὡς περὶ γὰρ οἱ ὀρθοὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων ἐκθέσεων γνωρίζονται, καὶ ἐπαινοῦνται, ὥς καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου πάντες οἱ τῆς κακοδοξίας ἀρχηγοὶ διὰ τῶν ἰδίων ἀσεβῶν συγγραμμάτων ἐλέγχονται, καὶ ἀναθεματίζονται. Ὅποτε τοίνυν Θεόδωρος, καὶ αἰρεσιάρχης γέγονε, καὶ ἀναριθμήτους βλασφημίας ἐν τοῖς οἰκείοις βιβλίοις ἐξέμεσεν, ἔδει μὴν ἔχετε δικαίαν ἀφορμὴν πρὸς τὸ παραιτήσασθαι τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναθεματισμὸν.

Περὶ δὲ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίσεως, ἣν τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐνεθήκατε, εἰ καὶ πολλὰ εἶχον μὲμψασθαι, ἀλλ' οὖν ὅμως διὰ τὴν ὑμετέραν ἀγνοίαν, ἔκ ἀπλότητος τοῦτο παραλείπειν τῶς δεῖν ἐνομίσασαμεν· ἐν τισὶ γὰρ ἀνασφαλῶς ἐγράψατε· ἐν τισὶ ῥήματα τεθήκατε, μὴδὲ ταῖς θείαις γραφαῖς, μὴδὲ τοῖς ἀγίοις πατράσιν ἐγνωσμένα· ἐν ἄλλοις δὲ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας τὸ γε εἰς ὑμᾶς ἦσαν κατεδιδάσκατε· πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τινὰ εἰς τὴν ὀρθόδοξον συντείνοντα πίσιν παρελείψατε. Ὅθεν χρὴ ὑμᾶς κατὰ τὴν παραίνεσιν τῶν ἀγίων πατέρων ἢ γινώσκοντας λαλεῖν, ἢ ἀγνοούντας σιωπᾶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπισκευμένων διδάσκεισθαι.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε ἡμῖν, πῶς ὀφείλομεν

erunt, qui in Deum ipsum peccaverunt, dicente Scriptura „ Si homo in hominem peccaverit, eris qui pro ipso oret; si autem in Deum deliquerit, quis orabit pro eo? „

Quum autem offenderimus fuisse praeteritis temporibus a sanctis Ecclesiae Patribus lege sancitum, post mortem etiam, eos qui vel contra fidem, vel adversus Ecclesiae Canones erraverint, anathematizari oportere; necessarium pariter esse prospicimus, ea quoque, quae nostra hac aetate facta sunt omnibus manifesta constituere, ut omnis tollatur contradictio, quae a profanorum haereticorum, ipsorumque impietatis patrocinatoribus possit excitari. Laurentium namque, & Dioscorum, qui diversis temporibus Apostolici throni sanctitatem subripuerant, quamquam nihil in fide peccassent, ob id ipsum tamen, quod per ambages Episcopatum suscipere conati fuerant, vitam iam sanctos Apostolica iudicavit sedes, atque condemnavit.

Verum quum in vestris Litteris id etiam adieceritis: si quis haereticum anathematizaverit, & in ipsum sententiam ferens „ omnes quoque cum ipso sentientes „ adiunxerit, eum illos omnes complecti, qui quavis ratione id ipsum, quod damnatur, probaverint: itaque quum Paullum Samosatensem, & Photium, & Nestorium, & Bonosum condemnaveritis, minime opus esse, ut Theodorum quoque eadem cum ipsis sententiam nominatim condemnentis: scitote, primo quidem illos suppresso nomine anathematizari, qui haeresum auctores sunt in errore secuti, ceteros autem minime deceperunt. At vero haeresum duces, & magistros Ecclesia nominatim anathematizat. Theodorus porro non modo Nestorii magister exstitit, verum etiam impiis scriptis suis permultos induxit in errorem. Etenim, quemadmodum recti Ecclesiae Doctores ex propriis doctrinis agnoscuntur, atque propter ipsas commendantur, ita e contra perversarum sententiarum auctores ex propriis ipsorum litteris redarguuntur, atque anathematizantur. Quum igitur Theodorus, & haeresiarches exstiterit, & innumeras prope blasphemias in suis libris protulerit, nihil vobis superest causae, cur anathema in ipsum dicere derelictis.

Circa Fidei vero expositionem, quam vestris Litteris inseruistis, eisi multa sint, de quibus nobis vobiscum esset conquerendum, nihilo tamen minus id totum ignorantiae, simplicitatisque condonari oportere existimavimus. Alicubi namque versute scripsistis; alicubi verbis usi estis, neque in sacris Litteris, neque a sanctis Ecclesiae Patribus unquam adhibitis; alibi Ecclesiae Doctores ipsos, iuxta quod vobis visum est, condemnastis, atque adhuc quemdam ad orthodoxam fidem omnino pertinentem silentio praeteriistis. Quapropter oportet vos, iuxta sanctorum Patrum admonitionem, vel scientes loqui, vel si ignari estis, tacere, atque a doctis & scientibus erudiri.

Iam vero quum scripseritis, quemadmodum Aegy.

τοῖς Αἰγυπτίοις ἀποκρίνασθαι, θαυμάζομεν ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀπεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν, καὶ Θεόδωρον, καὶ Νεστόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν τὴν αὐτὴν ἐκδικούντες, ἡμῖν παραίνειν ἐπιχειρεῖτε, τὶ ὀφείλομεν ἄλλοις ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας ἀποκρίνασθαι. Εἰ γὰρ τις τοῖς παρ' ὑμῶν γραφεῖσι συναίνεσει, οὐδὲν ἕτερον παραινέσει τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ Θεόδωρον, καὶ Νεστόριον τοὺς αἰρετικοὺς δέξασθαι, καὶ πάντας τοὺς ἀγίους πατέρας καταδικάσαι, τοὺς κατακρίναντας ἐκείνους τε καὶ τὴν αὐτῶν ἀπίστιαν, καὶ πρὸς τοῦτο εἰς ἑτέρας πλάνης εἰς ἄλλην ἐμπεσεῖν· ὅποτε ἡμῖν ἐγράψατε ἀποκρίνασθαι τοῖς ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας, καλὴν, καὶ ὀρθόδοξον εἶναι τὴν μυστράν ἐκείνην ἐπιστολὴν.

Συντάξατε τοίνυν πρῶτον μὲν ὑμᾶς αὐτὴς διορθώσασθαι, καὶ ὅπως ἄλλους διδάξαι· εἰ τις γὰρ ἢ Θεόδωρον, ἢ τὴν λεγομένην Ἰβὰ ἐπιστολὴν, ἢ τὰ Θεοδώρου συγγράμματα τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίσεως ἐκτεθέντα ἐκδικεῖ, τοῖς αἰρετικοῖς ἐαυτὸν συναριθμῶν, ἀλλότριον ἐαυτὸν ποιεῖ τῆς κακοδοξίας ἐκκλησίας· ἢς κεφαλὴ ἐστὶν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, ὃς τινος ὑμᾶς αὐτοὺς χωρίζετε, τὴν ἀπεβῆ ἐπιστολὴν, καὶ Θεόδωρον ἐκδικούντες· καὶ διατοῦτο προσεχόν ἐστιν ὑμᾶς τῆς ἀσεβείας τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τοῦ ἐκδικεῖν Θεόδωρον τὸν οὕτω προφανῆ αἰρετικὸν ἀποσχέσθαι. Εἰ γὰρ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος καλῶς, τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ ἰδίου ὀνόματος, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καλεῖσθαι τινὰ, καὶ ἐπιτιμᾶν τοῖς λέγουσιν, „ ἐγὼ μὲν . . .

Defuncti pauca.

VI. p. 310. Ἀναστασίῳ πρεσβυτέρῳ τῷ ἐν τῷ Σινῇ ὄρει, περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα, καὶ κατ' ὁμοίωσιν τῆς τῷ ἀνθρώπῳ ἰσθ' Θεοῦ κατασκευῆς. *Anastasi presbyteri montis Sina, de hominis creatione a Deo, ad imaginem & similitudinem suam.* Inc. Οἱ τὴν ἐαυτῶν ἀπλάνος τοῦ προσώπου θεότητος ὁρατότητα κατανοεῖν βουλόμενοι. *Def. γέγονε μεταδοτικὸς τῆς ἐαυτοῦ εἰκόνας· τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ.* In tria huius opusculi loca adferuntur breviter quaedam scholia manu aequae antiqua, & fortasse eadem, cui totum Codicem debemus, exarata. Primum in illa verba, ὅθεν καὶ ἐστὶν ἰδέσθαι, καὶ θαυμάσαι, κ. λ. ita habet: Οὐκ ἄγνωστος ὁ ἐξηγητὴς, ὅτι ὁ Α' δᾶμ, καὶ ἡ Εὐα εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν λαμβάνονται, ἐξηγῆται τοῦτο. Alterum paullo inferius hoc est: Ἰστέον, ὅτι τινὲς τῶν ἐξηγητῶν τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου τὴν φάσκουσιν, τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούει, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, ἢ πᾶσι πᾶσι, περὶ τῆς ψυχῆς φαντασάμενοι. Tertium denique sequens est: Καὶ ὁ Α'ριστοτέλης ὅτω λέγει τὸ, ὁ ἀνθρώπος ἀνθρώπων γενεᾷ μὴ προὑπαρχούσης τῆς ψυχῆς, καὶ ἡμεῖς τοιαύτης δόξης ἐσμέν. Graece & Latine prodiit sub eius nomine ad calcem Philocaliae Origenis, curante Io. Tarino Paris. mdcxv. 4. a p. 561. ad p. 589. & inter Opera Nysseni edit. Paris. Anni mdcxv.

Aegyptiis respondere debeamus, miramur quidem, vos scilicet, qui impiam eam Epistolam, Theodorum, Nestorium, perversaque eorum sententias defenderitis, nunc commonere nos instituisse, quid sit a nobis, aliis Ecclesiae hostibus respondendum. Siquidem si ea, quae scripta a vobis sunt, quis consideraverit, nihil aliud Aegyptios hortabitur, quam ut Nestorium, Theodorumque haereticos suscipiant, universosque sanctos Patres reiiciant, qui ipsos, eorumque infidelitatem condemnauerunt: atque adeo ex uno in alium incidan errorem; quum ad nos scribentes, ut hostibus Ecclesiae responderemus, abominabilem eam Epistolam orthodoxam appellare non dubitaveritis.

Nitimini itaque primum vosmetipsos corrigere, post autem ceteros docere: si quis enim vel Theodorum, vel dictam Ibae Epistolam, vel Theodoretum scripta adversus rectam fidem proposita defendit, haereticis is adnumeratur, & ab Ecclesia Catholica alienus efficitur; cuius caput est Unigenitus Dei Filius, Deus & Dominus noster Iesus Christus, ab cuius Ecclesia impia ea Epistola separatur, & Theodori patrocinatores. Itaque expedit vobis ab impiae illius Epistolae, Theodori quoque defensione cessare. Si enim Paullus Apostolus prohibet aliquid suo, aliquid ceterorum Apostolorum nomine vocari, eosque obiurgat, qui dicebant „ Ego sum Pauli, ego autem Cephae, &c. „

T. I. p. 854. & A. mdcxxxviii. T. II. p. 22. Vid. Tillemontium T. IX. Memor. p. 605. & 741.

VII. p. 317. Τὰ αὐτοῦ ἀπολούθως εἰς τὸ κατ' εἰκόνα, ἔκ ἀπόδειξης, ὅτι δι' ὅθεν ἕτερον ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον ὁ Θεὸς σύνθετον ἐκ θνητῆς, καὶ ἀθανάτου φύσεως, εἰ μὴ εἰς τύπον καὶ εἰκόνα τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ συνθέσεως τῷ Χριστῷ. *Eiusdem item in illud, ad imaginem, ubi demonstratur, nullam aliam ob causam, hominem ex mortali & immortali natura Deum composuisse, nisi ut figura & imago esset Christi carne induti, eiusque compositionis.* Inc. Ὁ μῦθος τοῖς νοετοῖς ὁμοῦ καὶ προφητικοῖς, ὡσανεὶ πλησίον ἐαυτοῦ παρόντα τὸν Χριστὸν ὄρων, ὁ θεοπάτωρ Δαβὶδ, καὶ ἐκπληττόμενος τὸν τῆς ἐαυτοῦ ἐνανθρωπήσεως λόγον, τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὸν ἐκτείνων βοᾷ, κ. λ. *Def.* ἐαυτὸν δὲ ὀνόμασε ποιμένα, τιθῶντα τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In margine huius etiam Homiliae brevia quaedam scholia sunt adscripta; in calce vero maioribus subscriptum est litteris: Ζῆτει τὸ σχόλιον τῷ β' λόγῳ εἰς τὸ πλήρωμα τῷ βιβλίῳ. *Quaere scholium secundi Sermonis in complemento libri* (nempe in fine Codicis, ut infra innuemus.) Exstat item in cit. Origenis Philocalia a pag. 589. ad 605. ubi tamen duas

B b 2

cir-

circa paginas longior est; post enim verba super totum propositum sequuntur alia, quorum initium: *Kai en tō hypō de mallon to kaly hmas deiknuntai*, n. l. Videtur autem cum superiori, quae ibidem inscribitur *Liber*, ita coniungi, ut alteram veluti eiusdem partem constituat.

VIII. p. 321. b. Tō autōtū akolouthos logos γ'. En tētō tō logō dēloī d' ēxēgētēs tēn aitiān, dī' hēn autōtōi dūo logoi eis tō kat' eikōna pepōnēntai. Phaneroi dē ē tēn aitiān, tō pōtēn tēn ārchēn ēschēn ē peri ēnergiōn, ē thelēmātōn kīnēsis. ēiθ' ētōs ēē hē deiknūsi, tīnes mēn eūsebas, tīnes dē ēk dōtōs taūta ēn Xρισφ dogmatizēs. *Eiusdem Sermo III. consequens. Hoc Sermone declarat interpret causam, quare duos sermones in illud dictum ad imaginem descripsit. Idemque ostendit causam, unde initium duxerit disputatio de facultatibus, & voluntatibus (in Christo.) Deinde docet, quoniam pater, vel minus recte ista in Christo esse docuerint.* Inc. Γατρων ἐχέφρονες. Def. ποιῆσαι πειράσσομαι. Haec porro Homilia, quae adhuc, quoad nobis compertum sit, delituit, digna profecto est, quae in gratiam studiosorum Ecclesiasticae eruditionis publica luce donetur; sed ne huius primi Codicis tot, tamque egregia complectentis Opera nimium protrahatur recensio, in huius calce Plutei, iuvante Deo, pro illius coronide prodibit.

IX. p. 332. b. Tō autōtū eis tōn ἔκτον ψαλμόν. *Eiusdem in sextum Psalmum.* Inc. Πρέπασαν ἀρχὴν εἰλικρινὴς μετανοίας ὑπόθεσιν τῶν νησιῶν περιέχει ἢ ἐν τῷ ἔκτῳ ψαλμῷ τῷ ἁγίου πνεύματος παραίνεσις. Def. ἡ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιοφύμεν, χάριτι, ἡ φιλανθρωπία τῷ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δοξα, n. l. *Vulgavit hanc Orationem Henricus Canisius Tom. I. p. 502. Lektion. Antiquarum edit. Amstelodam. A. MDCCXXV. Duplicem vero edidit Combefisius Austarii Novi Paris A. MDCLVIII. Tom. I. p. 908. & 943. ex duobus Regiis Codicibus; quum enim inter se hi plurimum discrepant, unius tantum exemplar exhibendo, alterius variis lectionibus excipiendis imparem fore marginem est arbitratus. Ego tamen binas in illum Psalmum enarrationes confecisse crediderim Anastasium, & prout tempus postulabat, ac memoria suggerebat, verba, vel etiam integras sententias, aut omisisse, vel immutasse. Vtraque tamen ipsarum differunt valde ab ea, quae in nostro legitur Codice.*

X. p. 342. b. Tō ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείᾳ ἐπισκόπῳ Σελευκίᾳ λόγος eis tō, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἕρην, καὶ τὴν γῆν. *Sancti patris nostri Basilii Episcopi Seleuciensis Sermo in illud: In principio creavit Deus caelum & terram.* Inc. Ἀπας μὲν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἀρετῆς ἀγωνιστήριον πρόκειται. Def. αὐτῶν δὲ τὸ χρέος ὑμῶν ἀποτίσσειν συνεργήσης τῆς χάριτος ἐν Χριστῷ, n. l. *Editus est Graece tantum hic Sermo cum*

reliquis sequentibus Lugduni Batav. in bibliopolio H. Commelini A. MDCXVI. in 8. qua nos editione in recensendo Codice usi sumus. Hic igitur primus exstat p. 1. seqq.

XI. p. 345. Tō autōtū eis tὸν Ἀδάμ. *Eiusdem in Adamum.* Inc. Ὡς περ οἱ τὰς τῶν βασιλέων ἀποβλέποντες εἰκόνας. Def. ἡ δὲ βαλὼν καταβλήται, χάριτι αὐτοῦ τῷ Χριστοῦ, n. l. *In cit. edit. p. 9.*

XII. p. 348. Tō autōtū eis tὸν Ἀδάμ β'. *Eiusdem in Adamum Sermo II.* Inc. Οἷδα χρεώσῃν ἐμαυτὸν ὑμῖν τῆς κατὰ τὸν Ἀδάμ διδασκαλίας. Def. οἱ ἐχθροὶ σε ὑποπτόδιον τῶν πῶδων σε. ὡς ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 18.*

XIII. pag. 352. Tō autōtū eis tὸν Κάιν, καὶ Ἀβελ. *Eiusdem in Cain & Abel.* Inc. Πάλιν ἡμᾶς ὁ τῆς διδασκαλίας νόμος. Def. τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς προτενέγκωμεν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. pag. 29.*

XIV. p. 355. b. Tō autōtū eis tὸν Νῶε. *Eiusdem in Noam.* Inc. Ὅσος ἐνέσι Θεῷ πρὸς μὲν δικαιοσύνην πόθος. Def. ποίῳ ἐργῶν τὸ θεῶν δοξάζεται. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 40.*

XV. p. 358. Tō autōtū eis tὸν Νῶε β'. *Eiusdem in Noam Sermo II.* Inc. Οὐτε τὴν ὑμετέραν ἀκοήν. Def. ὡς τὸ ἐπιστρέφαι αὐτὸν πρὸς με, ἡ ζῆν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 48.*

XVI. p. 362. b. Tō autōtū eis tὸν Ἀβραάμ. *Eiusdem in Abrahamum.* Inc. Ἐν φιλοφρονίᾳ & πνευματικῷ θεάτρῳ, τὰ τῷ φιλοφρονίᾳ. Def. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. pag. 60.*

XVII. p. 365. b. Tō autōtū eis tὸν Ἰωσήφ. *Eiusdem in Ioseph.* Inc. Τοῖς μὲν τὰ μακρὰ πελάγη διαπερῶσιν. Def. τῶν ἐπορευόντων ἀγαθῶν ἀξιοφύμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, n. l. *Ibid. p. 70.*

XVIII. p. 369. Tō autōtū eis tὸν Μωϋσῆ. *Eiusdem in Moysen.* Inc. Πολλὰ τὰ πρὸς ὑμῶν κινούντα τῷ Θεῷ. Def. ἡ τὰ ἔτη σε ἐκ ἐκλείψουσιν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 80.*

XIX. pag. 372. b. Tō autōtū eis tὸν ἄγιον Ἠλίαν. *Eiusdem in sanctum Eliam.* Inc. Τὸν μὲν μακάριον ἐκείνον ἡ μέγαν Ἠλίαν. Def. τῷ μῶλωπι αὐτῷ ἡμεῖς ἰαθήμεν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. pag. 90.*

XX. p. 375. b. Tō autōtū eis tὸν Ἰωνᾶν. *Eiusdem in Ionam.* Inc. Ἀπας μὲν ὁ τῆς κτίσεως κόσμος, τῆς θείας φιλανθρωπίας εἰκὼν ἐστίν. Def. ἡ πεφορτισμένοι, καλῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 99.*

XXI. p. 379. Tō autōtū eis tὸν αὐτὸν Ἰωνᾶν β'. *Eiusdem in ipsum Ionam Sermo II.* Inc. Οἱ τὰς τῶν φρεάτων πηγὰς ἐκκαθαίροντες. Def. ἵνα τὰς πάντας ἐλεήσῃ. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 110.*

XXII. p. 382. Tō autōtū eis tὴν κατὰ τὸν Δαβὶδ ἱστορίαν. *Eiusdem in historiam Davidis.* Inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλων τεχνῶν παιδεύται τοῖς ἀνθρώποις κατέχονται. Def. ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπίζουσιν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 119.*

XXIII. p. 385. Tō autōtū eis tὸν αὐτὸν Δαβὶδ. *Eiusdem in ipsum Davidem.* Inc. Οὐτε τὸν πελάγος ἀψάμενον πλωτήρα τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀκίνδυνον. Def. καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 128.*

XXIV.

XXIV. p. 389. Tō autōtū eis tὸν αὐτὸν Δαβὶδ. *Eiusdem in ipsum Davidem.* Inc. Ὅταν εὐρῇ τῆς ἀκοῆς προθυμία ἡ χάρις. Def. καὶ βρεχέι ἐπὶ ἀγαθῶν, ἡ πονηρὴ αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. pag. 139.*

XXV. p. 392. b. Tō autōtū eis tὸν αὐτὸν Δαβὶδ. *Eiusdem in ipsum Davidem.* Inc. Ἐπειδὴ τῶν τῷ Δαβὶδ κατορθωμάτων. Def. κύριος ἀφείλε τὸ ἀνόμημά σε. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. pag. 149.*

XXVI. p. 396. Tō autōtū eis tὴν Ἡρωδιάδα. *Eiusdem in Herodiamem.* Inc. Τὴν τῆς Ἡρωδιάδος ὀρχήσιν ἡ τῶν εὐαγγελίων σήμερον ἡμῖν σηλιτεύει φωνή. Def. τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν σὺν Χριστῷ. ὡς ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 160.*

XXVII. p. 399. Tō autōtū eis tὸν ἐκατόνταρχον. *Eiusdem in Centurionem.* Inc. Ἡ τῶν εὐαγγελίων σάλπιγξ, τὸ πνευματικὸν ἀρτίως ἀντηχήσασα μέλος. Def. ὑπαγε, & ὡς ἐπίσευσαι γεννηθήτω σοι. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. pag. 169.*

XXVIII. p. 402. Tō autōtū eis tὴν Χαναναίαν. *Eiusdem in Chanaaneam.* Inc. Ἡν ἄρα ἡ συμφορὰ μεγίστη εὐφροσύνης ἰσώθεσις. Def. γεννηθήτω ὑμῖν ὡς θέλετε. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 177.*

XXIX. p. 405. Tō autōtū eis tὸν χωλὸν τὸν ἐπὶ τὴν ὥραιαν πύλιν κατήμενον. *Eiusdem in claudum sedentem ad portam speciosam.* Inc. Οἱ μὲν τὰς μικρὰς ταύτας. Def. χορηγὸν προσκυνήσωμεν Χριστῷ. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 185.*

XXX. p. 407. b. Tō autōtū eis tὸ, Συνέπλεον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ. ἡ ἰδὴ χειμὼν ἐγένετο μέγας, ἡ τὰ ἐξῆς. *Eiusdem in illud, Navigabant una cum Iesu discipuli, & erat tempestas magna &c.* Inc. Οἱ μὲν τῇ πτῆσει, ἡ τῇ φύσει τὸν ἄερα τέμνοντες. Def. ἔτος ἐστὶν ὁ ἥος τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. pag. 193.*

XXXI. p. 409. b. Tō autōtū eis tὸν δαιμονιώνα. *Eiusdem in daemoniacum.* Inc. Πολλὰ μὲν αἱ παρὰ τῶν δαιμόνων κατ' ἀνθρώπων ἐπιβλαῖ. Def. σὺ κύριε βοηθὸς ἡμῶν, ἡ σκεπασῆς αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 199.*

XXXII. p. 412. Tō autōtū eis tὸ, Εἰπέτε ἵνα οἱ δύο ὑφ' ἐμὲ καθίσωσιν, εἰς ἐκ δεξιῶν σε, ἡ εἰς ἐξ ἐναντιῶν σε. *Eiusdem in illud: Dicite sedentibus hi duo filii mei, unus a dextris, & alter a sinistris tuis.* Inc. Ἡ μὲν ἐπ' ἀνθρώπων κατ' ἀνθρώπων γινόμενη παράταξις. Def. τῆς τῶν ἑρηνῶν βασιλείας ἀξιοφύμεν ἐν Χριστῷ. ὡς ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 207.*

XXXIII. p. 415. Tō autōtū eis tὸ, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; *Eiusdem in illud: Quem dicunt homines esse filium hominis?* Inc. Μωϋσῆς μὲν ὁ τῶν Ἑβραίων παιδεύτης. Def. ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 215.*

XXXIV. p. 418. b. Tō autōtū eis tὸ, Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. *Eiusdem in illud: Ego sum pastor bonus.* Inc. Ἡδὴ μὲν τι χεῖμα ποιμὴν τοῖς ἔρσι νέμων. Def. καθὼς ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 225.*

XXXV. p. 421. Tō autōtū eis τὰ δόλμπα. *Eiusdem in Olympia.* Inc. Καὶ τερπνὸς παρα-

τρέχων ὁ χρόνος. Def. ἡ ἐκλήθημεν ἐν Χριστῷ. ὡς ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 233.*

XXXVI. p. 423. b. Tō autōtū eis tὸ, Ἐὰν μὴ ἐραφῆτε, ἡ γέννησθε ὡς τὰ παιδιά, ἡ μὴ εἰέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑρηνῶν. *Eiusdem in illud: Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum.* Inc. Πολλὰς σωτηρίας ὁδοῦς ὁ δεσπότης Θεός. Def. ἡ δὲ ταπεινὸν ἑαυτὸν ὑψώσεται. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 240.*

XXXVII. p. 427. Tō autōtū eis tὸ, Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες, ἡ πεφορτισμένοι, καλῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς. *Eiusdem in illud: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Inc. Οἱ μὲν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν πολεμῶν ἐρατοπέδων. Def. δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες, καλῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 249.*

XXXVIII. p. 429. Tō autōtū eis tὸ, Δεῦτε ὀπίσω μου, ἡ ποιήσω ὑμᾶς ἀλ.ε.τ. ἀνθρώπων. *Eiusdem in illud: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum.* Inc. Οἱ σοφοὶ τῶν ἱατρῶν, τότε πλέον ἐγείρουσι. Def. δεῦτε ὀπίσω με, ἡ ποιήσω ὑμᾶς ἀλ.ε.τ. ἀνθρώπων. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 255.*

XXXIX. p. 431. b. Tō autōtū eis tὸ, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἡ ὁ ἥος τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται εἰς χεῖρας πρεσβυτέρων, & γραμματέων, & τὰ ἐξῆς. *Eiusdem in illud: Ecce adscendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur in manus seniorum, & Scribarum, &c.* Inc. Αἰεὶ μὲν τῆς γλώττης τὴν ἀγωνίαν ἡ τῶν ἀκροατῶν φιληκούα. Def. ἔτω γὰρ δι' ἐμὲ παθόντες, σὺν ἐμοὶ βασιλεύσετε αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 252.*

XL. p. 435. Tō autōtū eis tὸ, Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμὲ τὸ ποτήριον τούτο. *Eiusdem in illud: Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste.* Inc. Σαλπιγξ μὲν πολεμικὸν ἠχήσασα μέλος. Def. πῶ σε ἄδη τὸ κέντρον; ἐν ᾧ, ὡς ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 272.*

XLI. p. 437. b. Tō autōtū eis τὰς ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τραφέντας πεντακισχιλίους. *Eiusdem de quinque millibus nutritis quinque panibus.* Inc. Ἐπαιῶ μὲν ὑμῶν τῆς φιληκούας του πῶδων. Def. τίς ὁ τὴν τροφὴν διδὼς πάσης σαρκί. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 280.*

XLII. p. 440. Tō autōtū eis tὸ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος. ἡ ἕτερον προσδοκώμεν; *Eiusdem in illud: Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Inc. Ὅταν εἰς τὸν τῆς ἐκκλησίας ἀποβλέψω λειμῶνα. Def. ἡ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 286.*

XLIII. p. 442. Tō autōtū eis τὸν τελώνην, καὶ τὸν Φαρισαῖον. *Eiusdem in Publicanum, & Pharisaicum.* Inc. Γατρὸς ἀφαρμάκευτος ὁ δεσπότης Χριστός. Def. ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἑρηνῶν. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 292.*

XLIV. p. 445. Tō autōtū eis τὴν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ δύο τυφλούς. *Eiusdem in duos caecos Evangelii.* Inc. Οἱ πρὸς λειμῶνα πολυανθὴ τῆς ὀφθαλμοῦ ἀφίεντες. Def. ἔδωκεν αὐτοῖς ἑξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι. αὐτῷ ἡ δόξα, n. l. *Ibid. p. 300.* ubi animadvertendum est, quae in editione pag. 304. punctis interpositis, tamquam

quam mutila distinguuntur, ea in Codice tamquam integra continuari, nisi huiusce defectus indicium, lineolam esse quamdam, margini adiectam velimus. Hic Sermo ultimus est in Codice, cui tamen in editione cit. alii novem succedunt.

XLV. p. 447. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀγρίῳ ἐπισκόπῳ Ἀμασείας Οὐιλία ἐκ τῆ κατὰ Λαζάρου εὐαγγελίᾳ, εἰς τὸν πλῆσιον, καὶ εἰς τὸν Λάζαρον. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Asterii Amasiae Episcopi Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 19.) *de divite & Lazaro. Benedic Domine.* Inc. Οὐ τοῖς ἀποφατικοῖς, ἀδ' ὁμοιωτικοῖς μόνον θεσπίσματος ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σωτὴρ παιδεύει τὰς ἀνθρώπους. Def. ἀλλὰ τὰ ἀμαρτήματα ὑμῶν διδάσκει ἀνάμεινον ὑμῶν, καὶ ἀνάμεινον τῷ Θεῷ. Laudat primum, ut ineditam hanc Homiliam Philippus Rubenius Lib. II. Cap. I. Electorum, ubi locum de Christo non pingendo, ex ea adfert. Deinde vero ipsam una cum sequentibus publica luce donavit Antuerpiae ex officina Plantiniana mdcxv. 4. p. 1. seqq.

XLVI. p. 452. b. Τὸ αὐτὸ Οὐιλία ἐκ τῆ κατὰ Λαζάρου εὐαγγελίᾳ εἰς τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 1.) *de oeconomio iniquitatis.* Inc. Πολλὰς ὑμῖν εἶπον διαλεγόμενος, ὅτι πεπασμένη τις, καὶ ψευδὴς ἐνοία τοῖς ἀνθρώποις ἐμπέσσει. Def. ὁμοίως καὶ τὸ ἀγαθὸν ἔργον λεχθήσεται μαρτυρεῖν τῷ κατορθώματι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. Ibid. p. 17.

XLVII. p. 457. Τὸ αὐτὸ κατὰ Πλεονεξίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem adversus avaritiam. Benedic Domine.* Inc. Ἀνδρες Χριστιανοί, καὶ κλήσεως ἐπεραινῶ μέτοχοι. Def. καὶ πρὸς γε κόφινον τῶν λειψάνων τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 31.

XLVIII. p. 464. Τὸ αὐτοῦ λόγος κατηγορικὸς τῆς εὐρεῖας τῶν Καλανδῶν. *Eiusdem Sermo in festum Calendarum, scilicet adversus Nationes, ineptias, ac superstitiones Calendis Ianuariis ea aetate fieri solitas.* Inc. Δύο κατ' αὐτὸν εὐρεῖαι συνέδραμον ἐπὶ τῆς χθιζῆς τε καὶ τῆς ἐνεσώσης ἡμέρας. Def. ἡμεῖς τοίνυν ὥς ταῦτε εἰσάγοντες τὸν λόγον, δόξαν ἀναπέμφωμεν τῷ σωτῆρι. Ibid. p. 51.

IL. p. 467. Τὸ αὐτὸ Οὐιλία ἐκ τῆ κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίᾳ, εἰς τὸ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Mattheum* (XIX. 3.) *An liceat homini dimittere uxorem suam ob quamlibet causam.* Inc. Καλὴ συνωρίς τῶν δύο τῶν ἡμερῶν τοῖς Χριστιανοῖς καὶ φιλοπόνοις τυγχάνει. Def. αὐτοὶ τὸν ἴδιον τρόπον διδάσκαλον τῶν συνοίκων ποιήσαντες, ἢν ἔχωσιν ἀγαθὸν ἀφ' ἐξίας τὸν ζῆλον. Ibid. pag. 61. Has quinque Asterii Amasiae, Metropolis Ponti, Episcopi, qui Seculo IV. scripsit, Homilias hactenus memoratas primus Graece ex Codice Cardinalis Afcanii Columbae edidit Ioannes Brantius, Philippo Rubenio interprete, Antuerpiae A. mdcxv. in 4. Reculae postea fuerunt Graece & Latine in Auctario Ducaea-

no Paris. mdcxv. Tom. II. p. 563. & in Bibliotheca Patrum Paris. mdcxlv. Tom. XIII. sed ope Codicum, quos a Sirmondo Ducaeus acceperat, accuratius recensitae: tum Latine in Bibliotheca Patrum Colon. mdcxviii. Tom. IV. Rubenii versionem ita Combesius interpolavit, ut novam veluti adornasse videatur.

L. In extrema Codicis pagina scholia quaedam occurrunt item antiquissima, & eiusdem manus, quae superius in Anastasii Homiliis relata margini adscripterant. Titulum habent: Σχόλια τῷ β' λόγῳ, *Scholia secundi Sermonis*, Anastasii nimirum Sinaitae, cuius in calce adiectum monitum retulimus supra pag. 195. N. VII. Inc. Παρέβαλέ τι νῦν τῶν ἐξηγητῶν, καὶ ἔλεγεν, ὅτι ποτὲ φιλολογῶντος αὐτοῦ τὴν ἱερὰν γραφὴν ἐγένετο ἐξαίφνης, ὥστε διανοιχθῆναι αὐτὸς τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν, καὶ λ. Def. ἐκατέρω φῶσει Χριστῷ ἀδιαίρετως τὰ ἴδια ἀπονεύωμεν. In averfa pagina scriptum est: Μιχαὴλ ἱερεῖς . . . χᾶν . . .

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius scriptura accentibus faepe, ac spiritibus destituta est, ut videre est ex specimine, quod damus Tab. IV. N. I. Constat foliis 472.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΥΤΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ
ΕΛΥΤΟΤ ΒΙΟΝ

D. GREGORII THEOLOGI IN SE
IPSVM ET VITAM SVAM.

Titulus ita restituendus.

S. Gregorii Nazianzeni, & Amphilochoi Ico-
nienfis Carmina Iambica; Nemesii Tracta-
tus de Natura Hominis; Theodoretii
Curatio Graecarum affectionum.

I. pag. 1. ΤΟΥ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τῷ θεολόγῳ εἰς τὸν ἐλῦτον, καὶ εἰς τὸν ἐλῦτὸν βίον, Γ' αὐτοῖς. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi in seipsum, & vitam suam, Iambi* mcmxlv.

Inc. Τὸ τῷ λόγῳ βάλημα τῶν ἐμῶν κακῶν. Def. ἡς νῦν ἀμυδρὰς ταῖς σκαῖς ὑψόμεθα. Exstant Tom. II. Operum Nazianzeni edit. Billianae Parisiensis A. mdcxi. a pag. 1. ad pag. 31. qua nos in recensendis huius sancti Patris Operibus, quae in hoc Pluteo plurima occurrunt, usi sumus. Hoc itaque Carmen quinque versus longius ibi esseprehendimus.

II. pag. 38. b. Τού αὐτοῦ ὅροι παχυμερεῖς. *Eiusdem Definitiones minus exactae*, versibus Iambicis cclxiv. expressae.

Inc. Θεὸς μὲν ἐστὶν ὁσιώ, πρῶτον καλόν. Def. ταῦτ' ἐστὶν ἡμῖν ἐκτύπως ὁρίσματα. Exstant ibid. p. 198 tribus versibus longiores.

III. pag. 43. b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐαυτὸν, καὶ πρὸς τὸς φθονήντας. *Eiusdem de se ipso, & adversus invidios*, Carmen Iambicum versibus constans lxxvii.

Inc.

Inc. Γέρον μὲν εἰμι, καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις. Def. Σὺς εἰμι, καὶ με χεῖροσι εὐροβείν θέλω. Ibid. pag. 187. cui praecedunt in Codice, quemadmodum & in edito quinque versus, distichon nimirum, acrostichon, & tres iambi. IV. p. 45. Τὸ αὐτὸ ἐπιτίμησις κατὰ τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς. *Eiusdem increpatio adversus brutam animae partem*, versibus xxxviii. comprehensa.

Inc. Ἐμπνευσα μαινὰς, ὦ τάλαίνα καρδία. Def. Σάζων ἐαυτὸν, καὶ σε τὸν εὐδαίμονα. Ibid. p. 196. uno tamen versu longior.

V. ead. p. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ ἡμέτερα, ἀπολογία τῷ κεχρησθαι τοῖς μέτροις. *Eiusdem in sua carmina Apologia ostendens cur versibus usus sit*, versibus cii.

Inc. Πολλὰς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ. Def. Χωρὶς κολαίων καὶ ἀετῶν ὑψώματα. Ibid. p. 248. item unico versu longior. In Cod. vero versus lxx. mutilus est.

VI. p. 47. b. Τού αὐτοῦ πρὸς τὸν Μάξιμον. *Eiusdem ad Maximum*, versibus lxxv.

Inc. Τί ταῦτα; τοι μᾶλλον καὶ σὺ, Μάξιμε, γραφεῖς; Def. Τίς γὰρ κοινὴ πλῆκοις ἔν, εὐφρονῶν, μάτην. Ibid. p. 249.

VII. p. 49. Τού αὐτοῦ πρὸς τὸς φθονήντας. *Eiusdem in invidentes*, versibus xxx.

Inc. Δίκη, δικαστὴς, καὶ νόμοι, καὶ βήματα, Def. Τέτοι μὲν ἡμεῖς ὅς τις ἐκβάλλει φθόνος. Ibid. p. 251.

VIII. ead. p. b. Τὸ αὐτὸ περὶ προνοίας. *Eiusdem de providentia*, versibus cxvi.

Inc. Ἐρροῖεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρημημένοι, Def. Ἀλλ' εἰς καλὸν τε καὶ πιδέξιοι τέλος. Ibid. p. 188.

IX. p. 51. b. Τὸ αὐτὸ περὶ ἐνανθρωπήσεως Χριστοῦ, καὶ κατὰ Ἀπολλινάριον. *Eiusdem de Incarnatione Christi, & adversus Apollinarianum*, versibus lxxii.

Inc. Νῦν τὸν μέγιστον ἴσμεν ἀνθρώπου φύσιν. Def. Ἐχέεις τὰ τῆδε προσκύνει τὴν τριάδα. Ibid. p. 247. ubi duos versus audior est.

X. p. 53. Τὸ αὐτοῦ ἐνὸδια. *Eiusdem Carmen Itinerarium*, versibus xxiv.

Inc. Ἐν σοὶ μὲν ἡμεροῦμεν, ὦ Θεὸς λόγε. Def. Χρηζόντες εὐμενέες τε, καὶ ἰσχυρὴ τυχεῖν. Edidit lac. Tollius, Itineris Italici p. 98.

XI. p. eadem b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐμαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, heptastichon.

Inc. Ἐξηπάτημαι Χριστὲ με τῷ σοὶ σφῶδρα. Def. Ἐμοὶ τὸ χρηστὸν ἐξαγγελῶμαι μόνον. In cit. Bill. edit. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

XII. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλα. *Eiusdem alia nempe ad Christum* versibus xxi.

Inc. Οἱμοὶ κέκηκα, Χριστέ με, προὐ βροτῶν. Def. Ἀλλ' ἐν πνέοντες τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν. Ibid. p. ead.

XIII. p. 54. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸς ἀφίλους. *Eiusdem ad non amicos*, heptastichon.

Inc. Οἱ συνδύται, τίθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις. Def. Νῦν δ' ἐκέτ' εἰμὶ τῆς μάχης μεταίχμιον. Ibid. p. 251. Ediderat etiam Hoefschelius Lugd. Batav. mdcxi. 8. p. 71.

XIV. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλα. *Eiusdem alia*,

nempe *De malis amicis*, pentastichon.

Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν ὅταν δὲ καὶ φίλων ὑπο. Def. Ποῖ τις τράπηται; πῶς φύγη κακῶν φορὰν; Ibid. pag. 182.

XV. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς εὐγενὴ δύστροπον. *Eiusdem in nobilem male moratum*, vers. xxxi.

Inc. Εἰ σοὶ πείθων εἰς λείοντα σκευάσας. Def. Μὴ εὐγένεια, τὸν τρόπον χρηστὸν φέρειν. Ibid. p. 251. sed versus sunt xxxiv.

XVI. p. 55. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ὑπομονήν. *Eiusdem de patientia*, vers. ix.

Inc. Οὐ τὰν τιν' εὐρεῖς εὐ παθόντα τῶν κακῶν. Def. Ἰάβ σε ταῦτα πειδέτω νικηφόρος.

Ibid. pag. 181. ubi tamen duo versus desiderantur. Habes vero integrum in Anecdotis Graecis clar. Muratorii Tom. I. p. 172.

XVII. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς πενίαν φιλόσοφον. *Eiusdem de philosophica paupertate*, vers. viii.

Inc. Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, εἴτ' εὐπορεῖς. Def. Τὸ μὴ νοσῆναι, ἀσθενεστέρον δὲ γε.

Ibid. pag. 196.

XVIII. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς παρθένον. *Eiusdem ad Virginem*, Iambicum versibus xvii. constans.

Inc. Ἀγγεῖς πᾶσι, παρθένη, καὶ τοῖς ὕμνασι. Def. Κοινωνὸν αἵσχυας, καὶ βίαν, καὶ ἀγνὸς ἦ.

Mήπερ σε Χριστὸς, ὡς διπλὴν ἔξω βάλῃ. Ibid. p. 182 ubi tamen ultimus hic versus deest. Edidit etiam Hoefschelius l. c.

XIX. p. ead. b. Τού αὐτοῦ ἄλλο εἰς αὐτήν. *Eiusdem aliud in eandem*, versuum lxxv.

Inc. Καλὸν γάμῳ δεδέσθαι, σωφρόνους μόνον. Def. Ταῦτ' ἔν ὁρῶσα, παρθένη, πείθου Θεῷ.

Ibid. pag. 175.

XX. p. 56. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἐαυτοῦ ψυχὴν ἐξ ἐνός ἐλεγεῖν καὶ τριῶν ἱαμβῶν. *Eiusdem ad suam animam Carmen ex uno pentametro, & tri- bus iambis constans*, vers. xvii.

Inc. Ἐργον ἔχεις ψυχὴ καὶ μέγα, ἦν ἐθέλοις. Def. Ἐργον ἔχεις ψυχὴ μὴ τι πάθῃς καμᾶτω.

Ibid. pag. 176.

XXI. p. 57. Τὸ αὐτὸ ἱκετηρία εἰς Χριστόν. *Eiusdem supplicatio ad Christum*, versuum vii.

Inc. Μὴ σε λαθίστην, μηδὲ με λάθῃς ἀναξ. Def. Πικρὸν αἰετὶ λόγοις τε καὶ νοήμασι.

Ibid. pag. 176. Edidit etiam Hoefschelius loc. c. sed duobus versibus mancum.

XXII. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii iambi*.

Inc. Οἱμοὶ προσήλθε, Χριστέ με, πάλιν δράκων, καὶ λ. qui sequuntur iambi, quum eodem prorsus ordine progrediantur, quem obtinent in cit. edit. Billiana a pag. 176. ad 178. licet titulis, quos ipsa singulis praefigit, destituti, sub unico tantum numero comprehendendos putavimus, usque ad versum:

Ἐκείθεν ἔξεις καὶ τὸν δέλον ἄρτιον, qui cxxxvi. & ultimus est illius Carminis, quod in editione Δέσις ἐν τῇ νόσῳ, *Preca- tio in morbo* inscribitur.

XXIII. pag. 59. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸς φθονήντας. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.

Inc. Εἴ ἔθ' Θεῷ προσήλθον ἐκλιπῶν βίον. Def. Δόξης τύχοιμι Χριστὲ σὺς τῆς ἀφθόνου.

Edidit Hoefschelius p. 87. & Tollius p. 82.

XXIV.

XXIV. p. 60. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii* vers. xii.

Inc. Τρίες, σὰν με· ἐ πάλιν καλῶ, τριάς.

Def. Μεγ' ἀντιδοίης· εἰ δὲ μὴ, καὶ τῶν χάρις. Edidit hoc Carmen Tollius pag. 84. uno tamen versu mutilum.

XXV. p. ead. Τὸ αὐτοῦ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xii.

Inc. Ποθῶ, ποθῶ σε, φίλτατ', καὶ ἀρνέσομαι.

Def. Τίς ἐκβοήσῃ γυναικὶς τὸ σὺν, Τριάς. Tollius pag. 90.

XXVI. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xxiv.

Inc. Σὺν ὁδοὶ πενθῶσι τὸν νόμον λάτρη.

Def. Πολλοὶς λαλεῖν με, Νῆς μέγας, τί χρὴ δρᾶσαι; Hoc carmen quod in nostro Codice sub uno comprehenditur numero, in duo tributum dodecasticha invenies apud Tollium, & quidem primum p. 90. secundum, quod inc. Φθέγγοιθ' ἅπαντες, κ. λ. p. 84.

XXVII. p. 61. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xv.

Inc. Οὐ μ' ἔσ' ἀμαρτὰς εἶλεν, ἕτε τίς νόμος.

Def. Εἴξω· Θεῷ γὰρ προσλαλῶν ἢ παύσομαι.

Ibid. p. 86. tres tamen ultimi huius Carminis versus proferuntur ab eodem Tollio in fine Carminis xix. cui titulus *In morbum*.

XXVIII. pag. ead. Sequuntur tria dodecasticha, quorum primum inc.

Μετῆλθον ἥλθον ἔρχομαι μίξις μ' ἔχει. Secundum inc.

Τείχη, πυλῶνες, κλεῖθρα συγκλείεται μοι. Tertium inc.

Δίς, οἶδα τῶτο, Φεῦ! δις ἐπτερνισμένος.

Hoc prima duo apud Tollium invenies p. 88. tertium pag. 92.

XXIX. p. 62. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, nempe ad Christum, dodecastichon.

Inc. Τίς ἢ τυραννίς; ἥλθον εἰς βίον, καλῶς.

Def. Εἰ μὴ σὺς εἶην, ἡδίκημαι Χριστέ με.

In cit. Bill. edit. p. 195.

XXX. pag. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. xx. quorum primus:

Πέπονθα δεινὰ πλεῖστα, καὶ δεινὸν πέρα.

Ultimus:

Ἦ κρείσσον αὐτὸν αἰτιῶσθαι; Ἀπ. Οὕτως ἔχει.

Hoc versus reperies ibid. pag. 178. sed in tres partes distributos, quarum primae duae inscribuntur Θρήνος, *Lamentatio*, tertia Πρὸς κόσμον διαλογισμὸς, *Sermocinatio cum mundo*.

XXXI. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ὑπομονήν. *Eiusdem de patientia*, dodecastichon.

Inc. Εἴ με βάλλεις τῇ νόσῳ πονέμενον.

Def. Εἰ γὰρ τὸ Φῶς τοῖστο, τὸ σκότος πῶσον; Ibid. p. 180.

XXXII. p. ead. Τὸ αὐτὸ καὶ ταῦτα ἐν τῇ νόσῳ. *Eiusdem de haec in morbo*, nimirum heptastichon.

Inc. Πῆξόν με Χριστέ, ὡς (sic) ἐλύθην σὺς λάβρις.

Def. Εἴ σ' ἐν ζάλῃ προῦδωκα, βαλοῦμην ἔτι.

Ibid. pag. 180. ubi tamen bifariam dividitur.

XXXIII. p. ead. *Eiusdem precatio ad Christum*, vers. vii.

Inc. Τοῦ μὲν τι λέξαι, ὦ μάκαρ, τὸ σῶμά σοι.

Def. Τί δεῖ πάλιν κακῶν τε, καὶ καθαρῶν;

Ibid. p. 181. & est pars longioris Carminis, quod inc.

Τέθνηκα, τῶδε τῷ ταλαιπῶρῳ βίῳ.

XXXIV. p. 63. *Eiusdem in morbum* Carmen versibus constans xlvii. tredecim videlicet tristichis, & duobus tetrastichis.

Inc. Ἦν, ἦν, ὅτ' ἦνθ' ἄλλα νῦν εἰμ' ἄλλος.

Def. Δέχ' με, σῶτερ' πλὴν καθαρῶν ἐνδεής.

Habes hos versus apud Tollium a pag. 100. ad pag. 104. praeter tetrastichon, quod inc.

Φεῦ καὶ κρίσιν δέδοικα, καὶ ποθῶ λύσιν, editum ab Hoefschelio pag. 98. & in edit.

Bill. extrema pag. 252.

XXXV. p. 64. Sequuntur alia duo tristicha ad Christum, quorum primum inc.

Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων, σὺ δρᾶσσομαι.

Alt. inc. Ζῶ, καὶ τέθνηκα· τίς σοφός; συγκρινέτω.

Adsunt ambo apud Billium p. mox citata.

XXXVI. p. ead. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν.

Eiusdem in vitae exitum, dodecastichon.

Inc. Παρῆλθον ἀνθ' ἡ, καὶρός ἤγγικεν θέρους.

Def. Παλινδρομῆσαι σὴ ποδηγία μάκαρ.

Ibid. pag. 179.

XXXVII. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, vers. vii.

Inc. Τέθνηκα τῶδε τῷ ταλαιπῶρῳ βίῳ.

Def. Εἴ γὰρ δὲ χαίρων ὕψομαι τὸν δεσπότην.

Ibid. pag. 181. & sunt initium Carminis inscripti, Προσευχὴ εἰς Χριστόν. *Oratio ad Christum*.

XXXVIII. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀναχώρησιν. *Eiusdem in secessionem a mundo*, dodecastichon.

Inc. Ἀλλοὶ μὲν εὐπλόησι τῶν Θεῶν φίλων.

Def. Τί χρὴ παθεῖν με μὴ τυχόντ' ἀμφοῖν φίλων;

Hoc Carmen ibid. pag. 181. fere duplo longius occurrit.

XXXIX. p. ead. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, nempe heptastichon, cuius inscriptio:

Τὸ αὐτὸ παραίνεσις. *Eiusdem admonitio*.

Inc. Κόσμον πόριζε τῷ παρόντι τὸν μέγαν.

Def. Θεὸς καλεῖ. σπεύδωμεν ἐπτερωμένοι.

Ibid. pag. 180.

XL. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, vers. xi.

Inc. Σκευάζε σάυτον ὡς τάχος πρὸς θρανόν.

Def. Σκοπεῖτε, καὶ τρέμειτε λαῶν ποιμένες.

Huius hendecastichi primos quatuor versus invenies ibid. p. 252. reliquos septem pag.

197. quae per errorem est 191.

XLI. p. 65. Τὸ αὐτὸ εἰς Σηγαντίον ἐρημίτην ἔχοντα πηγὴν ὕδατος διέτριβε. *Eiusdem ad Sigantium Eremitam, habentem fontem, ubi morabatur*, vers. ix.

Inc. Χαίρων μὲν ἥλθον, ὡς πόθ' σβέσω φλόγα.

Def. Λαβὼν τι καὶ δὲ τῶν Θεῶν νοημάτων.

Ibid. p. 180.

XLII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ Θαύματα Ἡλίας.

Eiusdem Miracula Eliae, vers. xix.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαθ' Ἡλίας τὴν θεοβίτην.

Def. Ἦ γέρεν, ἐγγὺς συντεθέντων ὁσίων.

Ibid. p. 204. In Cod. tamen bipertitum Carmen est, cuius secunda pars incipit a versu Ἰορδάνην διήλθε μελωτὴ τέμων, ut nimirum Eliae res gestas ab Eliae feignat.

XLIII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιγράμματα εἰς τὸ

τὸ μαρτύριον Ἡλίου τὸ καλόμενον Χρηστον. *Eiusdem Epigramma in Templum Eliae, quod Chreston appellabatur*, xii. versibus constat, quorum primus:

Αὐτὴ, ἔν' ἐς ἀρετὰ τῆς Σιδωνίας.

Def. Ἐγένετο μήτηρ αὐθις ὠδίνων δίχρα.

Ibid. p. 95.

XLIV. p. 66. Τὸ αὐτὸ κατὰ τυμβωρύχων.

Eiusdem in sepulcrorum efflores, vers. lxxiv.

Inc. Εἴ περ σε νεφθῶν ἐντὸς εἰσεδέξατο.

Def. Τὰ πάντ' ἀνὰ χροσὸς ἐκ πᾶντων ῥέει.

Ibid. a pag. 202. ad pag. 204. sed duobus versibus longius Carmen est.

XLV. pag. 67. b. Τὸ αὐτὸ γινώμαι διττοι. *Eiusdem sententiae distichae*, nempe distichis iambis lxxv. expositae.

Inc. Ἀρχὴς καλῆς κάλλιστον εἶναι καὶ τέλος.

Def. Ἦ καπνὸν, ἢ ζεῖρον, ἢ ἀνθος χλόης.

Ibid. a p. 153. usque a p. 156. ubi sententiae distichae desinunt in vers.

Οἱ πρὸς τὰ βευσὰ τῷ βίῳ μεμνηότες, qui est cxlii. reliqui versus titulum habent,

Εἰς βίον, *De vita humana*, & inc.

Τρόχος τίς ἐστὶν ἀσάτως πεπηγμένος, κ. λ.

XLVI. p. 70. Τὸ αὐτὸ περὶ ἐπισκόπων. *Eiusdem adversus Episcopos*, Carmen versibus constans dcccxxix.

Inc. Ἰσως μὲν ἔχρην ὡς κακόμενον φέρειν.

Def. Πάλιν θανάτου ἢ φθόνου συνέχεται.

Edidit Tollius a pag. 4. ad 72. sex tamen versibus longius.

XLVII. pag. 86. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ θυμοῦ. *Eiusdem adversus iram*, vers. dxxlv.

Inc. Θυμῷ χολοῦμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι.

Def. Καὶ ὅτα δῆτω τοῖς λόγοις ὡς περ λόγον.

In cit. Bill. edit. a pag. 229. ad 237. sunt tamen vers. dxxlvi.

XLVIII. p. 96. b. Τὸ αὐτὸ κατὰ πλεθόντων. *Eiusdem adversus opum amanties*, vers. cccxxvi.

Inc. Φεῦ Φεῦ ὅσων γέμισσι οἱ κακοὶ κακῶν!

Def. Μόνον Θεὸν σέβοντες, ἐν γινώσκωμεν.

Ibid. a p. 237. ad 243. versus tamen sunt cccxxix.

XLIX. p. 103. Τοῦ αὐτοῦ σύγκρισις βίον. *Eiusdem comparatio vitarum*, versibus constans ccli.

Inc. Κρίναις ἂν ἤμιν ὦ ξένη· κρίσις δὲ τίς;

Def. Οὕτως ἂν ἤμιν ἀσφαλὴς εἴη βίος.

Ibid. a pag. 220. ad 224. quatuor tamen versibus auctior.

L. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ταπεινοφροσύνης, σωφροσύνης, καὶ ἐγκρατείας. *Eiusdem de humilitate, prudentia, et temperantia*, vers. dccccxciv.

Inc. Πολλῶν ἀνὸς καὶ λέγοιμι μὴ μάτην.

Def. Ὡς ἂν τύχῃσι πλείονος παρρησίας.

Ibid. a p. 204. ad 220. ubi sunt vers. dccccxcvi.

LI. pag. 125. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν.

Eiusdem de se ipso.

Inc. Λέγουσιν οἱ μισοῦντες, κ. λ.

Def. Τοῖς σοῖς θρόνοις γενόμεν.

Edidit Tollius p. 74. ubi numerantur versus civ. in Codice vero instar solutae orationis sunt exarati, ideoque in margine legitur: Τῶτο μέτρον ἀδιάφορον ἐστίν.

LII. p. 127. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἡμίμβοι. *Eiusdem ad animam suam*, iemiam-

bi lxxii.

Inc. Τί σοι θέλεις γενέσθαι.

Def. Εἴς αἰθέρα προπέμψω.

Hoc anacreonticum Carmen in edit. Billiana pag. 182. in qua tres versus auctius est, cum sequenti coniungitur.

LIII. pag. ead. b. Πρὸς τὸ σῶμα. *Ad corpus*, versus eiusdem metri cvi.

Inc. Σὺ δ' εἰπέ μοι κένισον.

Def. Μὴ σὺν κακῷ μεγίστῳ.

Ibid. a p. 183. ad 185.

LIV. p. 128. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλοι εἰς ἑαυτὸν.

Eiusdem alii de se ipso, qui sunt cccxxv. (in edit. cccxxiv.)

Inc. Ἦ πολλὰ πολλὰ γίνεται.

Def. Μόνη γὰρ ἀπλότης.

Ibid. a p. 243. ad 246.

LV. p. 130. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παλαιοφροσύ-

τας διάλογος. *Eiusdem adversus frequenter iurantes Dialogus*.

Inc. Ὅρκα τί χεῖρον; ἔδεν, ὡς ἐμὸς λόγος.

Def. Ἀμὴν γένοιτο.

Ibid. a pag. 224. ad 229. sed in Cod. instar solutae orationis est conscriptus, nec ulla sermocinantium nomina apparent.

LVI. p. 134. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de Virginitate*, vers. cc.

Inc. Παρθένη νόμφη Χριστῷ.

Def. Τοῖς ἀνω μυστηρίοις.

Ibidem p. 299. ubi sunt versus c. etenim bini quique Codicis versus unum in editione constituant.

LVII. p. 136. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁ ἑσπερινός, ἦτοι πρὸς τῷ τέλει εἰρημένοι. *Eiusdem hymnus vespertinus, sive versus in fine diei dicendi*, vers. l.

Inc. Σὺ εἰ νῦν εὐλογοῦμεν.

Def. Ὡς τιμὴ, δόξα, κράτος

Εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν.

Non leguntur in Bill. edit. ut notavimus supra p. 43. N. XXXIII. sed apud Tollium p. 96.

LVIII. p. ead. Sequuntur alii versus xiv. sine titulo, sed sunt in *Diabolum*.

Inc. Ἀρπάσον, ἄρπασον ἀφ' οὗτο με.

Def. Πήματα πάντ' ἐλάων.

Hos quoque edidit Tollius p. 100.

LIX. p. 137. Τὸ αὐτὸ ὁ ἑσπερινός. *Eiusdem Hymnus lyricus metro*, versibus constans li.

Inc. Σὺ τὸν ἀφ' οὗτον μονάρχην.

Def. Ἀχρὶς αἰῶνας ἀμέτρητος.

In edit. Bill. p. 185.

LX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀγνείας σώματος διὰ λυρικῶν. *Eiusdem de castitate corporis lyricus metro*, vers. x.

Inc. Ἀρετὴ πᾶσα δικαιοῖς.

Def. Ἦνα μείζονων τύχαιτε.

Ibid. p. 252.

LXI. pag. ead. Ἀμφιλοχίᾳ ἐπισκόπου Ἰκονίᾳ ἐπιστολὴ πρὸς Σέλευκον, ὡς δὲ τινες, τοῦ Θεολόγου καὶ αὐτοῦ. *Amphilochii Iconiensis Episcopi Epistola ad Seleucum, vel, ut quidam putant, eiusdem Theologi*, versus cccxi.

Inc. Χαίρειν κελεύω τὸν καλὸν τε καὶ γαλῶν.

Def. C c

D. Αἰεὶ γὰρ σε τέκος τριάδος φίλον εὐχομαι εἶναι. Ibid. a. p. 190. ad 195.

LXII. p. 144. Νεμεσίῳ ἐπισκόπῳ, ὃς τινὲς Φασιν Κυρηναίῳ, περὶ φύσεως ἀνθρώπου λόγος κεφαλαιώδης. *Nemesii Episcopi, ut quidam aiunt, Cyrenes, de Natura Hominis Sermo in capita divisus*. Caput primum inc. Τὸν ἀνθρώπον ἐκ ψυχῆς νοεῖν, καὶ σώματος ἄριστα κατεσκευασμένον, καὶ ἕτω καλῶς, ὥς ἐκ ἐνεδέχτο καλῶς ἄλλως γενέσθαι, κ. λ. Vltimum Περὶ τῶν τινῶν ἐστὶ πρόνοια, def. διὰ γὰρ πλεονεξίαν ἕχῃ διὰ τὸ συμφέρον ἐκείνοις ἀφείλοντο. Totus hic Tractatus, qui in xxxviii. Capita, siue, ut in Codice legitur, λόγους, divisus est, plurimis abundat marginalibus scholiis. In Nicasii Eliebodii editione huius Operis G. L. Antuerpiae A. MDLXV. typis Plantiniana 8. impressa, ut & in magna Bibliotheca Veterum Patrum Morelliana G. L. Paris. A. MDCLIV. T. XII. a. p. 708. ad p. 804. constat Capitibus XLIV. In Cod. vero LXVIII. Biblioth. Caesar. ut ex Nesselii Catalogo e-ruitur Tom. I. p. 151. occurrunt tantum Capita xli. quorum ultimum inscribitur: Διὰ ποίαν αἰτίαν αὐτεξέσσοι γεγόναμεν. Quem quidem titulum noster Capiti praefigit xxxvi. ita ut in pauciora quidem Capita tributum, completum tamen Opusculum hic exhibere Codex videatur.

LXIII. p. 288. Θεωδορίῳ θεραπευτικῇ Ἑλληνικῶν παθῶν. *Theodoretii Curatio Graecarum adfectionum*. In Libros XII. distributa Prologus inc. Πολλάκις μοι τῶν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐξηρημένων. Def. ἀλλ' ἐκ τῶν εὐεργημένων τὸ κέρδος κομίσασθαι. Liber primus inscriptus, Περὶ πίστεως, *De Fide*, inc. Γατρικὴ θεραπεία, ἐστὶ μὲν περὶ καὶ σώματος, ἐστὶ δ' αἵμα καὶ ψυχῆς. Vltimus, Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, *De virtute activa*, def. τὸ ἀλεξικακὸν ἡμῶν κατεσκευάσασα φάρμακον. In hisce Libris multae sunt marginales castigationes, a Graeca manu paullo recentiori adiectae. Exstant in editione Oper. Theodor. Paris. A. MDCLII. Tom. IV. p. 461.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. xv. Constat foliis scriptis 419.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Cod. III. Continet hic Codex Gregorii Theologi Orationes xvi. quarum series est sequens.

I. pag. 1. inscribitur: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *S. patris nostri Gregorii Theologi in Pascha, & tarditatem*. Quum plerique huius Plutei Codices Gregorii Nazianzeni Orationes complectantur, brevitate gratia cum in hoc, tum in sequentibus recensendis visum nobis est, titulos tantum singularum exhibere, initio, ac sine praetermissis, quum praesertim ibi identidem aliquod, heic fere nullum ab edito discrimen

appareat. Exstat igitur haec prima Oratio in Parisiensi Operum editione Anni MDCLX. Tom. I. pag. 673.

II. p. 3. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in S. Pascha, Domine benedic*. Exstat ibid. p. 676.

III. p. 24. b. Εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν. Κύριε εὐλόγησον. *In novam Dominicam. Domine benedic*. Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *Eiusdem in Pentecosten*. Ibid. p. 705.

V. p. 42. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς Μακκαβαίων. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem*. Ibid. p. 397.

VI. pag. 51. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μελείας ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in S. Cyprianum, quum postmodum festi eius in urbem ex agro redisset. Domine benedic*. Ibid. p. 274.

VII. p. 62. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξιστῆν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequationem. Domine benedic*. Ibid. p. 149.

VIII. p. 71. b. Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν. *In sanctam Christi Nativitatem*. Ibid. pag. 613.

IX. p. 82. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio funebris in magnum Basilium. Domine benedic*. Ibid. p. 318. Subsequantur in Codice quatuor versiculi, quibus, ut in aliis concludebatur Oratio, quique deinde abrafi sunt.

X. p. 137. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Eiusdem Oratio in sanctam Christi Apparitionem*. Ibid. p. 624.

XI. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio in sanctum Baptisma. Domine benedic*. Ibid. pag. 637.

XII. p. 182. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιστάτην μετὰ τὴν χειροτονίαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem ad Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

XIII. p. 187. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii*. Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. b. Τῷ αὐτῷ συντακτῆρι εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πενήκοντα ἐπισκόπων παρυσίαν, λεχθεὶς ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας. *Eiusdem Oratio valedictoria, habita in praesentia centum quinquaginta Episcoporum in templo sanctae Anastasiae, in synodo Constantinopolitana A. C. CCCLXXXI. qua, ut sedis Constantinopol. cura se abdicare liceret, impetravit*. Ibid. p. 510.

XV. p. 224. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de amore pauperum. Domine benedic*. Ibid. p. 239.

XVI. p. 248. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. Ὁρῶμεν γὰρ γενόμενοι ἐχθαλῶμεν οἱ καρποὶ συμμορίας λεγομένης Τιβερινῆς· ἐν ᾗ κείτῃ ἡ κόμη Ἀριανζῶ, ἀφ' ἧς ὠρμάτο, οὗ τοίνυν πατὴρ ἐννοῶν διὰ

διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἀμαρτίας συμβῆναι τοῦτο, ἐσιώπα· ὃ δὲ ἡδὲ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ προτρέπει αὐτὸν φηγέσθαι πρὸς τὸν λαόν. *Eiusdem in patrem tacentem ob plagam grandinis. Quum enim maturae essent fruges Tiberinae regionis, in qua natalis ipsius Ariantzi pagus situs erat, grandine percussae fuerant. Quam calamitatem quum pater ob populi scelera accidisse cognosceret, tacebat; filius autem, plebe suadente, in medium prodicens, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat*. Ibid. pag. 224.

In fine Codicis haec legitur subscriptio ab eadem manu exarata: Ἰδῶντι πολλῶν, καὶ πόνῳ συσχεθέντι, μόγις εὐρομεν τὸ ἡδύτατον τέλος. Χριστέ μου σῶσον τὸν ἀνησυχῶντα τὴν δέλτον ταύτην. *Sudore laboreque multo effuso, dulcissimum vix invenire licet finem. Christe mi tuere eum, qui hunc librum adeptus est*. Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 261.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΓΑ

D. GREGORII EPISCOPI NYSSAE OPERA.

Scilicet

De Hominis Opificio Liber unicus, Apologia in Hexaemeron, adversus Apollinarem Amirrheticum, & alia nonnulla,

Cod. IV. I. p. 1. Prooemium occurrit in Librum

de Opificio Hominis ad Petrum fratrem (ita enim inscribitur in G. L. eius Operum editione Parisiensi Anni MDCCXXVIII. fol. T. I. p. 44.) hoc titulo insignitum: Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης, ἀδελφῷ τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ, εἰς τὸν ἀνθρώπον θεωρία. *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, in hominem Theoria*. Inc. Εἰ ταῖς διὰ χρημάτων τιμαῖς. Def. ἐν ὀλίγῳ τῶν καθ' ἑκάστον ἐπιχειρημάτων εἰδέναι τὴν δύναμιν. Pag. 3. sequitur Index Capitum huius Libri, quae sunt xxx. praemissa etiam huic, sequenti inscriptione: Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ἐμφιλίσσομαι περὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ κτίσεως, καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας, ἅπερ ἦν λεπτέμενα τῇ Ἐξαιμέρῳ, ἣν προείρηκεν ὁ μακάριος καὶ μέγας Βασίλειος. *Eiusdem Capita philosophica de hominis structura, ac de mundi creatione, quae praetermissa erant in Hexaemeron, de quo antea differuerat beatus ac magnus Basilus*. Recensionem istorum Capitum succedit alius Indiculus reliquorum Operum, quae in Codice continentur, quem nos consulto omittimus, singula iuxta Codicis paginas recensaturi. Pag. 5. Caput primum inscribitur: Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης, ἀδελφῷ τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ, εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευὴν· ἐν ᾗ τίς ἐστι μερικὴ περὶ τοῦ κόσμου φυσιογνωσία, καὶ τίς ἀβροτέρα διήγησις περὶ τῶν προγεγονότων τῆς τῷ ἀνθρώπῳ γενέσεως. *Κεφάλαιον α' Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, de hominis opificio,*

*ubi de mundo praecipue differitur, iucundae ea quae hominis ortum praecessere, commemorantur. Caput I. Inc. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἄνθρωπου, καὶ γῆς, φησὶν ἡ γραφή. Vltimum, quod inscribitur, Θεωρία τις ἱατρικῶς τέρμα περὶ τῆς τῷ σώματι ἡμῶν κατασκευῆς δι' ὀλίγων, Humanam corporis structurae quaedam alius ex ipsa medicina breviter repetita contemplatio, def. ὅτι ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν· ὃ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Conveniunt omnia cum cit. edit. a pag. 44. ad 138. nisi quod ea quae in editione, prima sunt Capituli decimi, nempe Οὕτω τοίνυν, κ. λ. usque ad verba τὸ εἶμα κατέλειπον, Codex facit extrema Capituli noni, initiumque decimi a verbis illa sequentibus defumit. Idem fit in fine Capituli xv. cui primi tres versus sequentis Capituli adnectuntur. Contra vero in fine Capituli xxviii. Huius enim ultimos quinque versus in sequens Caput reicit, cuius initium fit a verbis: Μηδ' αὖ πάλιν, κ. λ. In calce Operis legitur: Τῷ συντελεσῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. *Deo bonorum operum perfectiori gratia*.*

II. p. 77. Τῷ αὐτῷ, ὅτι τρεῖς τῆς λογικῆς φύσεως εἰσὶ καταπαύσεις. *Eiusdem demonstratio, rationalis naturae tres esse requies*. Haec una cum iis, quae sequuntur usque ad numerum IX. quum non occurrant in memorata Parisiensi editione, heic G. L. subiicienda curavimus; licet auctorem esse Nyssenum vix credamus.

Ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀσώματον λαχούσα ζῶν, ἣν ἀγγελικὴν ὀνομάζομεν· ἡ δὲ πρὸς τὴν σάρκα συμπλεγμένη, ἣν ἀνθρωπίνην φημὲν· ἡ δὲ διὰ θανάτου τῶν σαρκῶν ἀπολυμένη, ὅπερ ἐν ψυχῇ θεωρεῖται. *Haec quidem incorpoream ab initio sortita est vitam, quam Angelicam appellamus; illa vero carni coniuncta fuit, quam dicimus humanam; haec vero per mortem carnibus dissolvitur, quod in animalibus cernitur*.

Ἀγγελὸς ἐστὶν ὁσία νοερά, ἀκίνητος, αὐτεξέσσιος, ἀσώματος, Θεῷ λειτουργῶσα, κατὰ χάριν ἐν τῇ φύσει τὸ ἀθάνατον λαβούσα· ἡ δὲ ὁσία καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸν ὅρον, μόνος ὁ κτίστης ἐπίσταται. *Angelus est substantia intellectualis, semper se movens, libera, incorporea, Deo ministrans, quae per gratiam in natura immortalitatem sortita est; huius vero substantiae formam, & definitionem solus creator nescit*.

Ἀγγελὸς ἐστὶν ὁσία νοερά, μᾶλλον δὲ νοῦς ὅλος δι' ὅλην ἀσώματος, λειτουργῶς Θεοῦ πρὸς τινὰς χρεῖας, καὶ ὑπαρεσίας, ὧν δέτται τὸ θνητὸν γένος χειροτονούμενον. *Angelus est substantia intellectualis, potius vero mens omnimode incorporea, quae Deo ministrat in aliquibus usibus, & ministeriis, quorum indiget mortale genus electum*.

Ἀγγελὸς ἐστὶν ὁσία λειτουργικὴ, ἀναγγέλλουσα τοῖς ἀξίοις τὴν τῷ δεσπότῃ βουλὴν. *Angelus est substantia ministrans, nunciansque dignis voluntatem Domini*.

Ἀγγελὸς ἐστὶ φύσις ἄυλος, πρώτη κτίσις ἁ

(1) Plura de hoc Nemesii incertae aetatis Scriptoris opusculo Vide apud Lambecium Lib. IV. Comment. pag. 182. & apud Fabricium B. G. Lib. V. Cap. 14. Tom. VII. p. 549.

Angelus est substantia immaterialis, primaque creatura.

Τὸ ἄγγελος ὄνομα ἔστι τὴν ὁσίαν αὐτοῦ, ἢ τὴν ὑπαρξίν τῆς αὐτοῦ φύσεως δηλοῦν, ἀλλ' ὡς τῆς ἀναγγελικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, καὶ διακονίας, τὴν ἄγγελον ὀνομασίαν ἔχοντα. *Angeli nomen, non essentiam eius, sed substantiam suae naturae significat, sed ex eiusdem officio, et ministerio nunciationis, angeli nomen habuit.*

Ψυχὴ ἐστὶν ὁσία λεπτὴ, αἰθερῆς, καὶ ἀσχημάτιστος, εἰκὼν Θεοῦ, καὶ τύπος. *Anima est substantia tenuis, immaterialis, nulla donata figura, imago Dei, et forma.*

Ψυχὴ ἐστὶν ὁσία ἀσώματος, νοερὰ, σώμασι πολιτευομένη, ζωῆς παραιτία. *Anima est substantia incorporea intellectualis, in corporibus vivens, vitae origo.*

Ψυχὴ ἐστὶν ὁσία ζωσα, νοερὰ, σωματι ὀργανικῷ, καὶ αἰσθητικῷ δυνάμει ζωτικῇ, καὶ τῶν αἰσθητικῶν ἀντιληπτικῇ δὲ ἐαυτῆς ἐνείσσει, ὥς ἂν ἡ δεκτικὴ τῶν συνήκειν φύσις. *Anima est substantia vivens, intellectualis, corpori organico, et sensitivo vim vitalem, et sensibilibus susceptivam per seipsam immittens, donec capax eorum constituit natura.*

Ψυχὴ ἐστὶ πνεῦμα αὐτοκίνητον ἔχον ἐν ἐαυτῷ νόον, καὶ αἰσθήσιν, καὶ λόγον. *Anima est spiritus per se mobilis, habens in seipso mentem, sensum, et rationem.*

Ψυχὴ ἐστὶν ἐντελέχεια σώματος φυσικοῦ ὀργάνου, ζωῆς δυνάμει ἔχοντος. *Anima est perfectio corporis naturalis, quod habet vim vitae.*

III. p. 78. Τὸ αὐτὸ, ὅτι τῆς ψυχῆς δυνάμεις εἰσὶ πέντε, νῦν, διάνοια, δόξα, φαντασία, αἰσθήσις. *Eiusdem, quod animae potentiae sunt quinque, mens, intellectus, opinio, phantasia, sensus.*

Νῦν ἐστὶ νοερὰ αἰσθήσις τῆς ψυχῆς, καὶ ἦν δύναται αὐτοπτικῶς ὁρᾶν τὰ πράγματα, καὶ διῶκα ζητήσεως. *Mens est intellectualis sensus animae, quo potest per se videre res, quin de ipsis inquirat.*

Διάνοια.

Διάνοιᾳ ἐστὶ δύναμις τῆς ψυχῆς, καὶ ἦν μετὰ συλλογισμῶν δύναται γινώσκειν τὰ πράγματα διὰ καὶ λέγεται διάνοια παρὰ τὸ ὁδόν τινα διανοεῖν.

Intellectus.

Intellectus est vis animae, qua ratiocinando potest cognoscere res, ideoque diánoia dicitur, quia quandam veluti viam perficit.

Δόξα.

Δόξα ἐστὶ δύναμις τῆς ψυχῆς, καὶ ἦν ἀνευ αἰτίας γινώσκει τὰ πράγματα.

Opinio.

Opinio est potentia animae, qua sine causa cognoscit res.

Φαντασία.

Φαντασία ἐστὶ δύναμις τῆς ἀλόγου ψυχῆς.

Phantasia.

Phantasia est potentia irrationalis animae.

Αἰσθήσις.

Αἰσθήσις ἐστὶ δύναμις τῆς ψυχῆς ἀντιληπτικῇ πᾶν ὄλων.

Sensus.

Sensus est vis animae, susceptiva materialium.

IV. p. ead. Τὸ αὐτὸ, ὅτι ἐν τέσσαρσιν ἀρεταῖς ἐνεθρονίσθη ὁ ἱερωτάτος νῦν. *Eiusdem, quod mens sacratissima inter quatuor virtutes, veluti in throno collocata sit.*

Εὐφροσύνη, ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρείᾳ, ἐν σωφροσύνῃ. *In prudentia, iustitia, fortitudine, temperantia.*

V. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ, στοιχεῖα δὲ εἰσὶ τέσσαρα, πῦρ, ἀήρ, γῆ, ὕδωρ. *Eiusdem, Elementa vero sunt quatuor, ignis, aer, terra, aqua.*

Ἐκαστον δὲ τῶν ἔχει δύο ποιότητες. Τὸ πῦρ, θερμὸν καὶ ξηρὸν· ὁ ἀήρ, θερμὸς καὶ ὑγρὸς· ἡ γῆ, ξηρὰ καὶ ψυχρὰ· τὸ ὕδωρ, ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν. Τὰ δὲ γινόμενα γίνονται, τὰ μὲν κατ' εὐδοκίαν, τὰ δὲ κατ' οἰκονομίαν, τὰ δὲ κατὰ συγχώρησιν. *Unumquodque vero istorum duas habet qualitates. Ignis calidus est et siccus. Aer calidus et humidus. Terra arida est et frigida. Aqua humida et frigida. Quae vero sunt, efficiuntur, partim quidem voluntate, partim vero oeconomia, partim denique concessione.*

Τρισὼν ἐστὶ τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς μέρος, θυμικόν, ἐπιθυμητικόν, λογιστικόν. *Tres sunt animae partes, quae passione afficiuntur, irascibilis, concupiscibilis, et rationalis.*

VI. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ τρισὼς ὁ νόμος. *Eiusdem triplex lex.*

Φυσικὴς, γραπτὸς, καὶ ὁ ἐν χάριτι πνευματικὸς. *Naturalis, scripta, et spiritualis in gratia.*

VII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ, περὶ τῶν ἐκατὼν δηναρίων. *Eiusdem de centum denariis.*

Δεῖ γινώσκειν, ὅτι περὶ λεπτὰ καλοῦνται τὰ ἀσσάρια, ἢ γυν, οἱ ὀβολοὶ· ἐξήκοντα δὲ ἀσσαρίων ἰσῆρχεν τὸ δηνάριον· ἐκατὼν δὲ δηναρίων ὑπῆρχεν ὁ ἀργυρος· καὶ πέπραται ὁ κύριος εἰς τριάκοντα ἀργύρια· καὶ τινὰ συνάγονται εἰς τρισχίλια δηνάρια, γινόμενα ἐν χρυσίῳ, νομίσματα ἐκατόν. *Oportet cognoscere, quod minuti vocantur asses, videlicet oboli; sexaginta autem asses constituunt unum denarium; centum vero denaria formant unum argenteum, et dominus triginta argenteis venditus est: quae computantur idem, ac tria millia denariorum, redacta vero in aureum, numismata centum.*

VIII. pag. 79. Τοῦ αὐτοῦ εἷχοι ἱαμβικοί. *Eiusdem versus iambici, qui itidem in citata editione desiderantur.*

Ω! θαῦμα! γαστήρ ἀσπὶρος συλλαμβάνει·
Θεὸς βροτοῖς δὲ τίκεται παρ' ἐλπίδα,
καὶ πρὸς βυθὸς αὐτὸς ἐγκαλίζεται βρέφος.
Βαπτίζεται δὲ μηδαμῶς ἔχων ῥύπον,
καὶ φῶς μαθηταῖς ἐν θαλάρῳ φανείν βρούει.
Φθόρῳ ἀνίστη τὸν τεταρτάτον φίλον,
καὶ παῖδες εὐφραίνονται τῶν τοῖς κλάδοις.
Σταυρῷ τε θνήσκει, προσπαγείει ἐκυσίως,
ἀνίσταται μὲν κόσμον ἐξ ἁδῆς φέρων.
Εἰσέρχεται δὲ τῶν θυρῶν νεκλεισμένων,
καὶ γῆγεν ἀρχὴς πατρικὴν πρὸς ἐσίαν,
Γλωσσῶν ἐν εἰδεί τὸ παράκλητον νέμει.

O mi-

O miraculum! venter sine semine concipit. Deus vero mortalibus paritur praeter spem, Et senex ipse vocatur infans.

Baptizatur autem nequaquam habens sordes, Et lumen discipulis in Thabor apparensemanat. E morte resuscitat quatruiduanum amicum, Et pueri benedicunt ei ramis.

In cruce autem moritur, adfixus sponte. Resurgit quidem, mundum ex Inferno ferens, Ingreditur vero portis clausis,

Et e terra elevatus patriam ad domum, Linguarum in forma Paracletum distribuit.

IX. p. 80. Τὸ αὐτὸ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀπολογία περὶ τῆς ἑξαήμερου. *Eiusdem ad Petrum fratrem Explicatio apologetica in Hexaemeron. Inc. Τί ταῦτα ποιεῖς, ὡς ἀνθρώπε τῷ Θεῷ; κατατολμᾷς ἡμᾶς τῶν ἀπολήτων ἐγκλεισθέντες. Def. κατὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ Θεοῦ· ὃ πρέπει ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, καὶ ἔσται in cit. edit. Tom. I. p. 1.*

X pag. 116. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ Ἀπολιναρίου ἀντιρήτικος. *Eiusdem Antirreticus adversus Apollinarium. Inc. Prooemium: Καλὸν ἂν γένοιτο προσοίμειν ἡμῖν τὸ λόγον. Def. τὸ ἀποκεκρυμμένον τῇ τοῦ προβάτου δορᾷ. Subsequitur sine alio titulo, imo in eadem linea ipse Tractatus, cuius initium: Οὐκοῦν ἐξετάσωμεν τί ἡμῖν ἡ Ἀπολιναρίου τῷ Σύμφω διδασκαλία ἐβλάστησε. Finis: ἐφ' ἐαυτῶν, καὶ πρὸ τῆς ἐξετάσεως ἔχει τῆς ἀπορίας τὸν ἑλεγχον. Quibus item solita subscriptio adiecta: Συντελεστὴ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Insigne hoc Opus a Leontio Byzantino in variis scriptis, a Ioanne Damasceno & Euthymio, nec non in Actis sextae Synodi Aethiense x laudatum, memoratumque a Nicephoro xi. 19. Histor. primus ex Codice Vaticano dcc. circiter annorum, vulgavit cum versione sua, notisque Laurentius Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Veterum Ecclesiae Graecae, Romae mdcxcviii. 4. a p. 123. ad 287. qui in Prolegomenis § XVIII. quampura de eodem Opere egregia profert. Vide etiam Fabric. Biblioth. Graecae Tom. VIII. Cap. 20. Lib. V. p. 162.*

In ultima tandem pagina sequens notula ipsius Scriptoris manu exarata fuit, quam non adfert. Montefalconius Palaeograph. Graec. Lib. I. Cap. VII. in quo de notis ac nominibus Calligraphorum agit: Ἐστὶ μετεγραφή καὶ τὸ παρὸν βιβλίον τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης ἀναλάμασι μὲν τοῦ μεγίστου κυρίου ἡμετέρου κυρίου Λαυρεντίου Διμεδίτζε, διὰ χειρὸς δὲ καμῶν Ἰωάννου ἱερέως Ρ' ὡσεὶ τοῦ Κρητῆς, ἔπει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ὀγδοηκοσῶ ἐννάτῳ, μηνὸς Ἰαννουαρίου εἰκοσῇ ἐν Ρ' ἡμέρῃ. *Huc usque transcriptus est etiam praefatus libellus sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni, sumtibus quidem maximi Domini nostri Domini*

(1) Titulus ἐπισκόπου Ναζιανζῆ ἐστὶν etiam alias in Codd. Quamvis autem hic error adeo sit antiquus, ut non solum Rufinus Histor. Eccles. Lib. II. cap. 9. Socrates Lib. III. Cap. 35. Sozomenus Lib. VI. Cap. 17. & Suidas in Lexico sub voce Γρηγόριος, verum etiam ipse S. Hieronymus in Libro de Scriptor. Eccles. Cap. 17. S. Gregorium Nazianzenum appellat Episcopum Urbis Nazianzi in Cappadocia: ipse tamen

Laurentii de Medicis, manu vero mea Ioannis Rhoi Sacerdotis Cretenfis, anno a Christi Nativitate mccccxxxix. Mensis Ianuarii die xx. Romae.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. perspicue diligenterque exaratus, ac bene servatus. Folis scriptis constat 182.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΙΣ ΠΑΣΧΑ

GREGORII NAZIANZENI SERMONES IN PASCHA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes XXV. quibus accedit explicatio fabularum, quarum meminit in Oratione in S. Basilium, & Vita eiusdem Gregorii.

Pagina prima Tabulam exhibet Orationum, quae sunt numero xxv. hoc titulo aureis litteris exarato: Γρηγόριος τοῦ θεολόγου βιβλίον 6'. Gregorii Theologi Liber II. Orationes vero hoc ordine procedunt.

I. pag. 2. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζῆ τοῦ θεολόγου εἰς πᾶσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Beati patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in Pascha, et in tarditatem* Exstat in cit. Parisiensis Oper. edit. Tom. I. p. 673.

II. pag. 4. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἐνεκεν, καὶ αὐτοῦ ἐπαυρότου ἐκείθεν διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱεροσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὑποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus, in quo causas exponit, ob quas in Pontum fugerit, posteaquam Presbyter ordinatus fuisset, ac rursus Nazianzum redierit, in quo quae Sacerdotis professio sit, docet, et qualem Episcopum esse oporteat.* Ibid. p. 1.

III. pag. 35. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν καλῶσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύτερον, ἐν τῷ πᾶσι. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum adfuerant, nec venerant, postquam presbyter factus fuisset, in Paschate.* Ibid. pag. 46.

IV. pag. 38. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Καισάρειαν τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in Caesarium fratrem Oratio funebris.* Ibid. p. 160.

V. pag. 54. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Gorgoniae Oratio funebris.* Ibid. p. 176.

VI. p. 66. Τῷ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α' ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem de pace I. post reconciliationem Monachorum.* Ibid. p. 190.

VII. pag. 79. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰσὶν ἐποιοσάμεθα οἱ ὁμόδοχοι. *Eiusdem de pace Oratio II. in unio-*

S. Gregorius in scriptis suis expressè reclamat, & publice testatur, se nunquam fuisse ordinatum Episcopum Nazianzi sed tantummodo Patrem suum, tamquam Episcopum iam senio confectum, in administranda illius urbis Ecclesia ad breve tempus adiuvisse. Quae de re vide sis plura apud Card. Baronium Annal. Eccles. Tom. IV. A. cccxxi. 1299. pag. 304. 305. & 331. edition. Plantin.

unionem, quam post seditionem fecimus unanimis. Ibid. p. 205.

VIII. pag. 86. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν αὐτῆς πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείῳ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασιμῶν. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasmorum ordinatus est.* Ibid. pag. 142.

IX. pag. 90. Τὸ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὴν αὐτῆς μετὰ τὴν ἐπ' αὐτὸν τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem (scilicet ad patrem, & Basilium) post reditum ex fuga.* Ibid. p. 134.

X. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείῳ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset.* Ibid. p. 136.

XI. pag. 96. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad senem (nempe patrem) quum ei curam Ecclesiae Nazianzenae commississet.* Ibid. p. 145.

XII. pag. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

XIII. pag. 113. b. Τὸ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα, ἐπὶ παρασίῳ Βασιλείῳ. *Eiusdem Oratio funebris in patrem, habita praesente Basilio.* Ibid. p. 286.

XIV. pag. 140. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὰς λόγους, & εἰς τὸν ἐξισωτὴν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in exaequationem.* Ibid. p. 149.

XV. pag. 149. Τὸ αὐτοῦ πρὸς τὰς πολιτευομένους ἀγωνιδόντας, & τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives gravi timore percussos, & Praefectum irascentem.* Ibid. p. 265.

XVI. pag. 156. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασιλείον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii, Caesareae Cappadociae Episcopi.* Ibid. p. 316.

XVII. pag. 207. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de amore pauperum.* Ibid. pag. 239.

XVIII. pag. 230. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini.* Ibid. pag. 373.

XIX. pag. 251. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in Cyprianum, quum postridie festi eius in urbem ex agro redisset.* Ibid. p. 274.

XX. pag. 261. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem.* Ibid. p. 397.

XXI. pag. 271. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. *Eiusdem Oratio in laudem Heronis philosophi, ab exilio reversi.* Ibid. p. 409.

(1) Exstat quidem haec Enarratio, quam Nonno Panopolitae tribuit Oudinus De Scriptoribus Ecclesiasticis. Tom. I. pag. 647. 930. edition. Francofurtensis A. mdcxxii. in Gregorii Nazianzenii editione Parisina Billiana Tom. II. p. 768 sed Latine tantum, & quidem mutila, atque interpolate. Nonnus igitur, ut ferunt, scripsit scholia, seu Commentaria in IV. Orationes sancti Gregorii Nazianzenii, in duas nempe Invektivas in Iulianum, quas cum scholiis Graecis, & eiusdem

XXII. p. 283. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατὰ πλυν εἰς τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας. *Eiusdem in navigationem, & appulsum Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto.* Ibid. p. 424.

XXIII. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δόγματος & καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiusdem de dogmate, & constitutione Episcoporum Oratio extemporanea.* Ibid. p. 486.

XXIV. pag. 296. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομίαν ἐκ προδιόλεξης, ἢ ὅτι ὁ πάντος τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praefatum, sive quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare.* Ibid. p. 529.

XXV. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia.* Ibid. p. 536.

XXVI. Sequitur pag. 322. b. Ἐξήγησις ἐσπορίων τῶν ἐν τῷ εἰς Βασιλείον ἐπιτάφίῳ. *Enarratio historiarum, quarum (S. Gregorius Naz.) meminit in Oratione funebris in laudem S. Basilii.* Inc. Οἱ τῶν ἔξω σοφιστῶν τε καὶ ῥήτορες, βυλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι, κ. λ. Def. χαλκὸν ἔχων πολλὴν καὶ ἀξιοθαύμαστον θέαμα.

XXVII. pag. 328. b. Βίος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. *Vita S. Gregorii Theologi.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πᾶν, ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος. Def. σὴ γὰρ ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνή, καὶ Θεὸς λέγουσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzenus, ut in Ms. quodam Codice notatur, alumnus. Latine prodiit ex Billii versione, ac praemittitur G. L. Nazianzenus Operibus. Primus e Graeco inconcinne Anastasius transtulerat quidam anno post Christum natum mcccc. Vid. Fabric. l. c. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. p. 82.

In fine legitur haec notula: *Compro lo ditto libro in romanya a m. ccc. lxxxviii. del mese de dicembre lo ditto libro ne a carte ccc. xl.*

Codex Graecus membran. Ms. in folio Sec. XI. nitidissime scriptus optimeque servatus, si illud excipias, duas tantum paginas in toto Codice fuisse a recentiori manu suppletas. Omnes Sermonum titulos auro exaratos, aureisque ornamentis circumductos exhibet. Constat foliis scriptis 354. cuius specimen damus Tab. IV. N. II.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

GREGORII THEOLOGI SERMONES.

Præcedunt in primis duabus paginis excerpta quaedam ex Commentariis S. Ioannis Chrysostomi in Epistolas D. Pauli, & ex eiusdem Chrysostomi vita, scripta a Palladio, auctore anonymo. Primis hic titulus praeit: Τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς Κο-

Nonni collectione historiarum profanarum edidit scilicet Richardus Montacucius, Aetionae mdcx. Graece in 4. quibus suas etiam notas, & variantes lectiones adiecit; itemque in encomia in S. Basilium Magnum, & Luminum festum, seu Christi Baptismum, quae Graece adhuc delitescunt in nostris Codicibus, de quibus infra, ut etiam in Regia Galliarum Bibliotheca, Billio teste, in Imperatoria Viennensi, & alibi.

ρινθίους πρώτης ἐπιστολῆς. *Ioannis Chrysostomi ex Epistola I. ad Corinthios.* Inc. Ερώτησις. Τί-νος ἐνεκεν ὁ Αβραάμ ἐπλούτει, ὁ δὲ Ἰακώβ ἀρ-του ἐδέετο, ἐχὶ δίκαιος, & ἔσος ἦν. Def. εἰς τὸν εὖ πυρὸς ἀπενεχθῆσονται ποταμὸν. Secunda, quorum titulus est, Παλλάδιον ἐκ τοῦ βίου τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τοῦ Χρυσοστόμου, *Palladii ex vita S. Ioannis Chrysostomi, inc.* Οὕτω δὲ πάν-τοτέ εἰσιν αἱ τῶν κακῶν ἀνθρώπων ἄσεις εὐη-μερίαι. Def. οὐδὲν εἰσενέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, οὐδὲ ἐξενεγκέμεν τι δυνάμεθα. Sequitur in aver-
sa pagina Index Orationum XVI. quae in Codice continentur, quaeque eodem prorsus ordine procedunt, atque in Cod. III. huius Plutei, nimirum.

I. pag. 3. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον πᾶσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. Εὐλόγησον πᾶτερ. *S. patris nostri Gregorii Theologi Sermo in S. Pascha, & in iarditatem.* Benedic Pater. Exstat Operum T. I. p. 673. cit. edit.

II. p. 5. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πᾶσχα. Εὐλόγησον πᾶτερ. *Eiusdem in S. Pascha.* Benedic Pater. Ibid. p. 676.

III. p. 22. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸ ἔαρ, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. *Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in S. martyrem Mamantem.* Ibid. p. 697.

IV. p. 28. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, & εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem in Pentecostem & in Spiritum Sanctum.* Ibid. pag. 705.

V. p. 38. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem.* Ibid. p. 397.

VI. p. 47. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in laudem martyris Cypriani, quum postridie festi eius in urbem ex agro redisset.* Ibid. p. 274.

VII. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰωλιανόν. *Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequationem tributorem Iulianum.* Ibid. p. 149.

VIII. p. 64. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριστὸν γέννησιν. *Eiusdem in Christi nativitatem.* Mutila est heinc inde haec oratio, cuius etiam finis desideratur, ob unius paginae defectum, quacum, sequentis etiam initium deperit. Desinit igitur in verbis: καὶ ὡς ὁ νόος τὴν φάτιν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ· εἴτε quae incidunt in cit. edit. p. 623. v. 5.

IX. p. 73. Sequitur Oratio funebris in laudem Basilii Magni, initio mutila; incipit enim a verbis νακας (supple πίνακας) ταύτην ἂν ὕφελον μόνην, ὡς λόγος κρείττονα, κ. λ. quae sunt sub initium memoratae Orationis loc. cit. p. 316.

X. pag. 115. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina.* Ibid. p. 624.

XI. p. 124. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma.* Ibid. pag. 637.

XII. pag. 151. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν ἀδελφόν Βασιλείῳ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem in sanctum Gre-*

gorium, fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat venisset. Ibid. pag. 156.

XIII. p. 156. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Magni Athanasii Archiepiscopi Alexandriae.* Ibid. pag. 373.

XIV. pag. 174. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πενήκοντα ἐπισκόπων παρεσίαν. *Eiusdem Oratio Apologetica in praesentia cl. Episcoporum habita.* Ibid. p. 510.

XV. pag. 189. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore.* Ibid. p. 265.

XVI. p. 211. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. *Eiusdem ad Patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224. Inter hanc Orationem, & sequentem eiusdem D. Gregorii γνωμολογίαν τετράστιχον hic titulus iacet: Τοῦ μακαρίου Συμεὼν τοῦ Λογοθέτου, καὶ μεταφραστοῦ Θρηνοῖ κατὰ ἀλφάβητον, ἐκείνης εἰχῆς ἑνωίαν ἀπαρτίζοντος. *Beati Symeonis Logothetae, & metaphraetae lamentationes iuxta ordinem alphabeti, quolibet versu sententiam absolvente.* Sed praeter titulum nil aliud adparet.

XVII. pag. 224. Τοῦ αὐτοῦ τετράστιχα ἐξ ἱάμβων. Ἑρμηνεύοντα ἀπὸ φωνῆς Νικήτα Φιλοσόφου τοῦ καὶ Δαβίδ· ὧν ἡ ἐπιγραφή διὰ εἰχῶν ἠρωλεγεῖται. *Eiusdem (nempe Gregorii) Tetraistica iambica, cum interpretatione Nicetae Davidis philosophi.* Horum vero epigraphae versibus heroeclegis comprehenditur.

Επιγραφή.
Γρηγορίῳ πένθος εἶμι, τετραστιχὴν δὲ φυλάσσω,
Γρόμαις πνευματικαῖς, μνημόσυνον σοφίης.
Ἑρμηνεία.

Γρηγορίῳ ποίημά εἰμι, φυλάσσω δὲ τὸ τετράστιχον δι' ἱάμβων, βίῳ καταλιπὸν μνημόσυνον σοφίας.

Succedunt deinde ipsa Tetraistica, quae sunt LIX. cum sua interpretatione. Tetraistichum primum:

Πρᾶξιν προτιμήσεις, ἢ θεωρίαν;
Οὔτις, τελείων ἔργον, ἢ δὲ πλείονων.
Ἀμφοῖν μὲν εἰσι δεξιά τε καὶ φίλοι.
Σὺ δὲ, πρὸς ἡν πέφυκας, ἐκτείνῃ πλέον.

Interpretatio: Ἀμφοῖν μὲν εἰσιν, ἥτε θεωρία & πρᾶξις, ἐπαινέται καὶ φίλοι· ἕκαστος δὲ, πρὸς ἡν ἐκτείνεται, ταύτη ἐπέσθω.

Ultimum Tetraistichon:
Πέρας λόγος, διωγὴ τις ἄρνησις Θεοῦ,
Ἐργον, λόγος τε· μὴ κλαπῆς περισκόπῃ.
Ἀεὶ διώκη λαθροῖς παλαίσμασι,
Μήπως δευγῆς ἐσχάτων καθαρσίῳ.

Interpretatio: Το συμβουλευτικὸν τοῦ λόγου συμπέρασμα διττὴν σοὶ προσέχει τὴν ἀσφάλειαν· ὡς ἐπεὶ αἱ διώκη ὑπὸ τοῦ ἐναντίου λαθροῖς παλαίσμασι, οφείλεις μὴ παρακλαπῆναι μήτε ἔργῳ, μήτε λόγῳ· καὶ γὰρ κατ' ἄμφον ἀρτίζονται σοὶ συμβαίνει τὸ θεῖον. Δεῖ ἔν σοι ἀσφαλῶς βιοτεύειν, ἵνα μὴ δευγῆς τῆς διὰ τῶν δακρύων κατωδύνῃ καθάρσεως. Haec Gnomologia habetur cit. edit. Tom II. pag. 156. Commentarius vero Nicetae Latinus ibid. p. 1406. His

His quaedam pauca succedunt ex Evangelio Lucae Cap. VI. v. 17.

Denique, ne ultimae quatuor paginae vacuae superessent, recentior manus, eadem nimirum, quae in primis duobus foliis praedicta ex Io. Chrysostomi Commentariis excerpta descripserat, aliis eiusmodi excerptis eisdem explevit, quorum hoc est initium: Εκ τῆς Παροιμίας. Ex Proverbiis. Ποιῶν δικαιοσύνην, & ἀληθεύειν, ἀρετὸν παρὰ κυρίῳ μᾶλλον, ἢ χρυσίον, κ. λ. Finis: καὶ οὕτως προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ τὸ καθόλου μὴ βλάψουσιν.

Amplissima sunt in hoc Codice scholia marginalia, quorum multa in dies partim evanescent, partim tinels corrota depereunt. Nos tamen unum ab interitu vindicantes, heic pro reliquorum specimine sublicimus. Pag. igitur 10. b. ad illa verba II. Orationis de Paschate, προσελθὼν δὲ μετὰ τῆς προσλήψεως, κ. λ. haec leguntur in margine: Εἰπὼν δὲ ὁ ἁγίος Γρηγόριος, ὅτι ὁ Θεὸς ἐτέλεσεν τὴν σωτηρίαν, καὶ ὅτι μετὰ τῆς προσλήψεως γεννηθεὶς, εἰς ἔσιν ἦτο, & ὁ δὲ δύο, θαυμάζει, καὶ οὖν εἰς ἐκπληξιν ἐμπεσὼν ἐπαπορεῖ, πότερον ἐκράθησαν, ἢ ἐμίγησαν αἱ φύσεις αἱ συνδεδραμηκῆαι· εἰ μὲν γὰρ ἐκράθησαν, ἐξ ἀνάγκης καὶ σύγχυσιν ἔπαυον, ὥς τὰ κεραυνώμενα, οἷον οἶνος, καὶ ὕδωρ· εἰ δὲ μόνον ἐμίγησαν, ἔδει καὶ διακριθῆναι ποτε ταύτας ἐνεργείᾳ· αὐτὴ γὰρ φύσις τῶν μιγνυμένων, ὥς σίτη καὶ κριθῆς· ἀλλὰ μὴν οὔτε συνεχώθησαν, & ἀδιαίρετοι μεμενῆκασιν ἅπαξ συνελθούσαι, τὴν ἐαυτῶν. Διαφορὰν μετὰ τὴν συνδρομὴν σώζεσθαι. Καὶνὴ τοίνυν γέγονε, καὶ ἐκστατικῇ, ἥτε κρῆσις ἢ ἐν τῷ ἐν Χριστῷ, καὶ ἡ μίξις τῶν ἐναντιῶν δύο φύσεων· διακρούτο μὴ δυνάμενος ὁ Θεολόγος ἢ μίξιν μόνον εἰπεῖν, ἢ κρῆσιν ἀπλῶς, ἀμφοτέρως ἀναγκαίως παρέλαβε, καὶ μετὰ προσδιορισμὸν· τὴν μὲν γὰρ εἶπε καὶνὴν, τὴν δὲ παράδοξον· καὶ γὰρ ἡ μίξις ἐνταῦθα τὸ μὲν ἀσύγχυτον ἔχει, τὸ δὲ διαίρετον οὐκ ἔχει· ὁ περ καὶνὸν ἔστιν· καὶ ἡ κρῆσις τὸ μὲν ἀδιαίρετον ἔχει, τὸ δὲ συγκεχυμένον οὐκ ἔχει· ὁ καὶ παράδοξον. Ἐκότερον δὲ ἐκατέρω προσκείμενον, ἡ μίξις, φημί, καὶ ἡ κρῆσις, τὴν τοῦ δόγματος σώζει ἀκρίβειαν.

Codex Graecus chartae. Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. multis in locis situ, & venustate consumtus. Constat fol. 234.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII NAZIANZENI VARIA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes.

Exhibet prima huius Codicis pagina Orationum Tabulam, & quoniam temporis diuturnitate evanescebat, a recentiori Graeco tota fuit in anteriori folio descripta, numero etiam paginarum, in quibus unaquaqueque incidit, adnotato. In eadem etiam Graeculus alter, fortasse Codicis possessor, quaedam pauca de octo partibus

orationis adiunxit. Tertius denique scriptor versiculos quosdam singulis Orationibus praefixit, quos, ne quid lectorem fraudemus, edendos censuimus. Sed Orationum seriem persequamur.

I. p. 2. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ λόγος· ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς. Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Oratio apologetica suae in Pontum fugae. In cit. edit. pag. 1. Huic versiculus praecedit:

Ἐκράθε πρῶτον ταῦτα, καὶ ἔρχεο ἱερατεύων. Haec primum discite, & postea sacerdotii munus obire poteris.

II. p. 30. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανδρὸς προδιάλεξις, ἢ ὅτι ἐ πάντως τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praeludium, sive quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare. Ibid. p. 529. & est I. de Theologia. Versiculi in hanc Orationem scripti ita habent:

Θεοῦ καλὸν μὲν πάντοτε μνήμην ἔχειν, Καίρῳ δὲ τακτὸν, τοῦ ἱεργόρου μάθε.

Bonum quidem est Dei semper memoriam habere.

Tempus autem proprium, a Theologo discite.

III. p. 35. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. Eiusdem de Theologia. Ibid. p. 536. & est II. de Theologia. Versiculi quidem & huic praecedebant Sermoni, sed deleti fuerunt.

IV. p. 50. Tῆ αὐτῆς περὶ τοῦ λόγου πρώτος. Eiusdem de Filio Oratio prima. Ibid. p. 561. & est III. de Theologia. Versiculus est:

Τὸν ἵδον ἐτράνωσεν ὁ πρῶτος λόγος. Filium planum fecit prima Oratio.

V. p. 59. b. Tῆ αὐτοῦ περὶ τοῦ λόγου δεύτερος. Eiusdem de Filio Oratio secunda. Ibid. p. 577. & est IV. de Theologia. Quatuor hanc versus praecurrunt, duos habet margo superior, duos inferior. Primi sunt:

Ὁ δεύτερος τὰ θεῖα τῆς γραφῆς βάθη, Ὁ δὲ τρίτος τὸ πνεῦμα πατρὸς, καὶ λόγος.

Alter divina scripturae arcana, Tertia autem spiritum Patris, & Verbi.

Secundi:

Βάθη γραφῆς δίδωσιν ἡμῖν, ὥς ἔχει, Ὁ θεὸς ἔπος δεύτερος νοεῖν λόγος.

Arcana Scripturae dat nobis, ut potest, Divina haec altera intelligere Oratio.

VI. p. 59. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Eiusdem de Spiritu Sancto. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia. Versus sunt isti:

Τὸ πνεύματος κἀνταῦθα γνώσεως βάθη, Ἀπὸ τοῖς λαβεῖν δηλῶσιν, ὃ κεκρυμμένοις.

Hinc spiritus scientiae profunditates, Quas dat accipere iis, qui manifestant, non occultant.

VII. p. 82. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας, καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων. Eiusdem de Theologia, & de constitutione Episcoporum. Ibid. pag. 486. Hos habet versiculos:

Ποθεὶς γενέσθαι γνήσιος ἱεργόρου, Λόγους μαθητεύειν τῷ θεηγόρῳ.

Ex-

Expetis fieri legitimus Theologus.

Sermones discite Theologi.

VIII. pag. 88. b. Tῆ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανούς, καὶ εἰς ἐαυτὸν. Eiusdem ad Arianos, & de se ipso. Ibid. p. 431. Versus praemissi sunt isti:

Τρόπος γένος δέκνυσιν, ὃ γένος τρέπον, Καὶ χροὺς τὸν ἐκ γῆς, & πνοὴ τὴν εἰκόνα. Mores genus demonstrant, non genus mores, Et pulvis eum, qui ex terra est, & spiritus imaginem.

IX. p. 96. Tῆ αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν, καὶ πρὸς τὴν λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως. Eiusdem de se ipso, & ad eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolitana adfessare dicebant. Ibid. p. 464. Nulli praecedunt versus.

X. p. 102. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγγριον μοναχὸν περὶ θεότητος. Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate. Ibid. p. 717. Versiculus praecurrit:

Κἀνταῦθα τρανοὶ δόγμα τῷ θεῷ Ἀδύνα.

Et heic planum facit dogma divini Verbi.

XI. p. 105. Tῆ αὐτοῦ πρὸς τὴν καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, & μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν προσβύτερον ἐν τῷ πάσχῃ. Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant postquam presbyter factus fuisset in Paschate. Ibid. p. 46. En versiculum:

Καθάρτεται μὲν, ἀλλὰ μετρίως φίλων.

Mordes quidem, sed modeste amicos.

XII. p. 107. Tῆ αὐτοῦ εἰς Καίσαριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. Eiusdem in laudem Caesarii fratris Oratio funebris. Ibid. p. 160. Praecedit distichon:

Εἰς ἀρετὴν παράκλησις ἀδελφὸς Γρηγορίο.

Καίσαριος μεγάλη, τῷ μεγάλῳ ὁ μέγας.

Ad virtutem exhortatio frater Gregorii.

Caesarius magna, magni magnus.

XIII. p. 119. b. Tῆ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. Eiusdem in laudem sororis suae funebris Oratio. Ibid. pag. 176. hoc addito versiculo:

Κανὼν ξυνεύων σωφρόνων Γοργονία.

Norma coniugum prudentum Gorgonia.

XIV. p. 129. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς ἀπὸ τῆς ἐνώσεως τῶν μοναζήτων. Eiusdem de Pace post reconciliationem Monachorum Oratio I. Ibid. p. 190. in quam versiculus:

Εἰρηνικῶν ὁ πρῶτος εἰς Θεὸν πόθος.

Pacificorum primum in Deum desiderium.

XV. p. 139. b. Tῆ αὐτοῦ εἰρηνικὸς δεύτερος εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰρήνην ἐποίησαν οἱ ὁρδοδόχοι. Eiusdem de Pace post reconciliationem, quam post dissidium inivimus orthodoxi. Ibid. p. 205. versiculo appposito:

Ὁ δεύτερος σύνδεσμος ὁρθοδοξίας.

Alterum vinculum rectae sententiae.

XVI. p. 145. Tῆ αὐτοῦ εἰρηνικὸς τρίτος εἰς Ἀμφιλόχιον. Eiusdem de Pace Oratio tertia ad Amphilochem. Ibid. pag. 213. adscripto iambo:

Ὁδὸς τρίτος τρίψυτος εἰρήνης λόγος.

Haec tertia ter lucida de pace Oratio.

XVII. p. 152. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπο-

λογητικὴν, ἥνικα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σατιμῶν. Eiusdem ad eisdem (nempe Gregorium patrem, & Basilium Magnum) Apologeticus, quum Episcopus Sasimorum creatus est. Ibid. p. 142. Nullus neque in hanc, neque in duas sequentes Orationes versus apparet.

XVIII. p. 154. b. Tῆ αὐτοῦ ἀπολογητικὴς εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. Eiusdem Apologeticus ad eisdem post suum ex fuga reditum. Ibid. p. 134.

XIX. p. 156. Tῆ αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν, καὶ εἰς τὸν γέροντα. Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem. Ibid. p. 145.

XX. p. 158. b. Tῆ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. Eiusdem ad patrem silentem post plagam grandinis. Haec Oratio valde mutila: desinit enim in verbis, ὁ μὲν γὰρ ὥς ὀλίγον, εὐφράνας..... quae incidunt in cit. edit. pag. 225. paullo post initium Sermonis; quod sequioris aevi Graecus animadvertens, in inferiori margine relatis verbis subscripsit, λέπει πολὺ, deficit multum, totus scilicet quaternio:

quem tamen defectum antiquitus in Codice fuisse, id esse indicio potest, quod enumeratio paginarum in extremo margine adnotata, quae antiquitatem sapit, ita continuatur, ac si omnia inter se cohaereant. In hoc eodem margine sequens distichon heroicum legitur:

Γνώμονες ἡμερότητος Γρηγορίοι τοκῆς, Γρηγόριος καὶ Νόννα, θεόφρονες Ἀβραμιαῖοι.

Normae mansuetudinis Gregorii parentes, Gregorius & Nonna, divini Abrahami filii.

Quod ad sequentem potius Orationem, quam ad fragmentum istud arbitror pertinere.

XXI. p. 159. Tῆ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα ὑπὸ παρυσίᾳ Βασιλείῳ. Eiusdem in laudem patris Oratio funebris, praesente Basilio habita. Ibid. p. 286.

XXII. p. 179. Tῆ αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτευομένην Ναζιανζὺ ἀγωνιῶντας, & τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. Eiusdem ad Nazianzenos cives gravi timore percussos, & ad Praefectum irascentem. Ibid. pag. 265. hoc versu heroico appposito:

Ἀρχοὶς ἀρχομένοισι παραίνεσις εἰς ὁμόνοιαν. Principibus, & subditis adhortatio in concordiam.

XXIII. p. 184. b. Tῆ αὐτοῦ εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρίαν. Eiusdem ad Heronem philosophum Alexandrinum. Ibid. pag. 409. Huic extrema tantum exametri, & unus pentameter praecurrit, nimirum:

..... Ἡρώνας μίμησαι, Καὶ μετὰ τῆς χλαμύδος τὸν παράδεισον ἔχου.

..... Heronem imitare, Ut cum chlamyde Paradisum habeas.

XXIV. p. 194. Tῆ αὐτοῦ περὶ τῆς εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda. Ibid. pag. 442. hoc disticho iambico appposito:

Λαλῶν, ἐνεργῶν, δογματίζων, καὶ λέγων Ἀεὶ μέμνησο τῆςδε τῆς εὐταξίας.

D d Lg

Loquens, agens, dogmatizans, & differens, Semper recordare huius moderationis.

XXV. p. 207. b. *Eis* εαυτὸν ἐξ ἀγοῆς ἐπιστὰς μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *De se ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem redisset.* Ibid. p. 472. Quatuor haec habet versus, duos in margine superiore, duos vero in inferiore. Primi sunt: Φιλοσόφῳ βίον ἀγνὸν ἀπράγμονα τῇδε βλέπων ἴς Εἴκοθι κὶ θορύβῳ, κὶ κακίῃ ἔσεται.

Philosophi vitam puram, placidamque heic intuens aliquis,

Extra tumultus, & malitiam erit.

Secundi:

Φιλοσοφείν ὁ λόγος, κὶ δόγματα θεῖα διδάσκει, Καὶ καλοκῆραδίῃ ποθέειν, κὶ ἀντιποθεῖσθαι. *Philosophari Oratio, & dogmata divina docet, Et desiderare, & vicissim desiderari boneffe.*

XXVI. p. 216. Τὸ αὐτὸ ἐπιτετευκὸς πρῶτος κατὰ Εὐδώνου, κὶ κατὰ Γελαίου. *Eiusdem Invektiva prima adversus Graecos, & Iulianum.* Ibid. pag. 49. hoc iambico disticho praecedente:

Στήλη πλάνης, ἔλεγχος ἀρήτῳργίας Γελαίου, κὶ Θεῶν, κὶ δαιμόνων.

Invektiva erroris, reprehensio impietatis Iuliani, & deorum, & daemonum.

XXVII. p. 253. Secunda in Iulianum invektiva, quae nullum habet titulum, hos tamen versus exhibet:

Θεῶν θράμβος δεύτερος ψευδωνύμων Γελαίου συντεταρταρμένων.

Triumphus alter de diis falsis Cum Iuliano in Tartara deiectis.

Ibid. p. 109.

XXVIII. p. 268. Μετάφρασις εἰς τὸν Εὐκλυσίου. *Metaphrasis in Ecclesiasten.* Ibid. p. 749. in quam sequentes versiculi:

Καταφρόνησιν ἡδονῆς πᾶσαν βίῃ, Εὐκλυσίου ἐκιδάσκει μανθάνειν.

Omitem vitae voluptuosae contemptum Ecclesiastes edocet addiscere.

XXIX. p. 278. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν κατὰ πλουν τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐπισκόπων. *Eiusdem in apulsum, & navigationem Episcoporum, qui ex Aegypto profecti sunt.* Ibid. p. 424. Versiculi sunt isti:

Κῆνταῦθα τοῖς Αἰγυπτίοις Τὸ τρισσὸν ἐν φῶς ὁ γλυκὺς Θεηγόρος.

Et heic Aegyptiis

Trinum unumque est lumen dulcis Theologus.

XXX. p. 282. b. Τῷ τιμιωτάτῳ, κὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συμπρεσβυτέρῳ ἁλιδονίῳ Γρηγόριῳ ἐν κυρίῳ χεῖρειν. *Perquam honorando, ac Deo charissimo fratri, & confacerditi Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.* Deinde alius titulus: Κατὰ Ἀπολιναρίου πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολή. *Contra Apollinarium ad Cledonium presbyterum Epistola:* qui quidem superiori praecedere debuerat. Ibid. p. 737. seqq. Versus in hanc Epistolam ita habent:

Τῇδε θεηγόρῃς δεκάριθμον ἔχων ἀκτῖνα, Φωτὶ τελειοτάτῳ πλησιόφω ἐγένετο.

Hunc theologiae decuplum habens radium, Lumine perfectissimo plene fulgidus fis.

XXXI. p. 287. Τὸ αὐτὸ πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολή δευτέρα. *Ad Cledonium Epistola secunda.*

Ibid. p. 745. Habet haec trislichon iambicum.

Σαρκόσεως δεικνύσι σύμβολα βλέπων, Καὶ πάντα Χριστὸν πλὴν ἀμαρτίας δῖχα Ἀνθρώπων ὁφθῆναι τε, κὶ Θεὸν λόγον.

Incarnationis ostendit symbola videns, Et omnia factum Christum, sed citra peccatum, Hominem apparuisse, & Deum Verbum.

XXXII. p. 289. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον παραινετικὸς. *Eiusdem ad Virginem exhortatio.* Exstat inter Carmina Tom. II. cit. edit. p. 299. sed in Codice instar solutae orationis scripta est, eique adiunctus Hymnus vespertinus, qui incipit: Σε κὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριστέ μᾶ. Def. κὶ ἡψὲ ἀγίῳ πνεύματι εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν. Hunc vero edidit Graece Brunellus p. 51. & utraque lingua Iac. Tollius p. 96. His omnibus praecedunt versiculi tres:

Γάμος μὲν ἀγνὸν, τίμιον δὲ παρθένα· Τὸ νυθέτημα πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπον,

Καὶ τῇ πόλει, μάστιγα κὶ σεφιδόροις. (nitas: *Nuptiae quidem purae, pretiosa autem virgi-*

Admonitio omnibus hominibus convenit, Et civitati, maxime & sacerdotibus.

XXXIII. & ultima p. 290. b. est Σημασία εἰς τὸν Γεζεκιήλ. *Significatio in Ezechielem.* Tom. I. p. 723. hoc disticho iambico adiecto:

Ζητημάτων ἐνταῦθα πᾶν τὸ ποικίλον, Ὄν ἔδον ὄντων ἐγγεγραμμένων νδεις.

Quaestionum heic omne varium genus, Quod intus latet scriptum, mente comprehendit.

Multas habet hic Codex marginales notulas, & scholia manus non ita recentis, sed ita propere, ac per compendia conscripta, ut ea difficulter perlegere quis possit; ea praefertim, quae ad Orationem primam de Filio pertinent; quum enim ista prae ceteris eiusmodi abundet scholiis, tota marginalia spatia ita sunt referta, ut neque initium, neque singularum adnotationum finem expiscari valeamus. Nos tamen unum, aut alterum ex Oratione I. selectum in turbam damus.

Primum scholium p. 6 b. in illa verba, & φύσει μόνον κατασπειρόμενον, κ. λ. ita habet: Τὰ μὲν γὰρ σπέρματα τῶν ἀγαθῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς εἰσι φύσει· ἡ δὲ αὐτῶν κατὰ προαίρεσιν γίνετα· ἂν τὸ μὲν ἔχειν αὐτὰ φυσικῶς, ἐκ τῷ Θεῷ ἐσιν· τὸ δὲ αὐξάνειν αὐτὰ προαιρετικῶς, ἐν ἡμῖν· σεφανόμεθα δὲ τοῖς προαιρετικοῖς ἀγαθοῖς, & τοῖς φυσικοῖς.

Alterum p. 11. in verba, κὶ τῆς τελευταίας ἀναπλάσεως conscriptum, sequens est: Περὶ τῆς πλάσεως τῷ ἀνθρώπῳ, κὶ τῆς ἀναστάσεως· πῶς τὸ διαλυθὲν, κὶ φθαρὲν σῶμα ἔχει φύσιν ἀνίστασθαι; κὶ πῶς τοῦτο γνωρίζει ἡ ψυχὴ αὐτῆς; τύπων δὲ τῶν παλαιῶν; δηλονότι τῆς Γε-δαίης λατρίας, & ἀληθινῆς, τῆς νέας δηλαδὴ κὶ Χριστιανικῆς, κὶ διαθηκῶν τῶν δύο.

In postrema Codicis pagina, quae tineis, ac vetustate iam paene consumpta est, haec leguntur: Ἡ παρῶσα βίβλος ἀνετίθη τῇ σε-βασμῇ μοναστῇ τῷ Κωφῷ κυρίως λεγομένη παρὰ τῷ

τῷ πανευγενεστάτῳ δεσπότη κυρίῳ Κωνσταντίνῳ Κομνήνῳ τῷ Λασκαρῇ... ὁλοφύχως οἱ ἐντυγχάνοντες. *Praefens liber dicatus est venerabili Monasterio Cophi, quod proprie vocant, a nobilissimo despotā domino Constantino Commeno La-scāre... toto animo legentes.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. Constat foliis scriptis 291.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩ-ΣΤΙΝΗΣ.

GREGORII THEOLOGI DE SACER-DOTIO.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes XLV. ac Vita, quibus accedit Fabularum, de quibus ab ipso in nonnullis Sermonibus mentio fit, explicatio.

cod. VIII.

I. pag. 1. **O** Ratio prima inscribitur: Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ ἀπολογητικὸς, κὶ περὶ ἱερωσύνης, ὅτε ἀπὸ Πόν-του ἐπανήκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέσασθαι τὸν πρε-σβύτερον, εἴτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. *Sancti Gregorii Theologi Apologeticus, ac de Sacer-dotio, habitus quum redisset a Ponto, eo quod nolisset accipere sacerdotium, deinde reversus se defendit.* Inc. Ἡ ἡμεῖς, κὶ τὴν ἡλῆν. Def. ὁμῶς & ποιμένες, ἐν Χριστῷ, κ. λ. In cit. edit. T. I. p. 1. Quum sollempne sit huic Codici in fine singulorum Sermonum titulos repetere, ac stichometriam apponere, illis omisiss, hanc tantum innotemus. Huius igitur Orationis sunt εἴκοσι αὐαῖς. *Versus mccccxcvi.*

II. p. 20. Τὸ αὐτὸ εἰς αὐτὸν, κὶ τὸν πατέ-ρα, ἡνῖκα ἐπείρεψεν αὐτῷ φροντίξεν τῆς Να-ζιανζῆς ἐκκλησίας. Ἐν τῷ τέλει μόνον ἔχει δόγ-μα, ὅτι Θεὸς κὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem de se ipso & ad patrem, quum ei curam Nazianzenae Ecclesiae commisset.* In fine unum habet dogma, quod & Spiritus Sanctus sit Deus. Inc. Τὸ σῶμα μὲ ἡνοῖζα. Def. ἡζώ-μενοι τῆς χάριτος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 145. Στίχοι ρν'. *Versus cxi.*

III. p. 22 Τὸ αὐτὸ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν εἰ-αυ-τῷ πατέρα, συμπαρανόντος αὐτῷ Βασιλείῳ, ἡνῖκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. Ναζιανζῆ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτῆς ἦν, καὶ αὐτὸς ἤρξεν μετὰ θάνατον τῆς τῷ πατρὶ ἐκκλησίας, μᾶλλον ἔτι κὶ περιόν-τος τοῦ πατρὸς. Ἐν ἄλλῳ ἔ. *Eiusdem Apologe-ticus ad patrem suum, praesente Basilio Ma-gno, quum Episcopus Sasimorum creatus est.* Ipse autem, patre mortuo, vel potius adhuc superflite, Ecclesiam eius suscepit. In alio est V. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα. Def. κὶ ἀρ-χιποῖμενος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Ibid. p. 142. Στίχοι ρη'. *Versus cxlviii.*

IV. p. 23. b. Τὸ αὐτὸ εἰς εἰαυτὸν, κὶ τὸν πατέρα, καὶ Βασιλείον μετὰ τὴν ἐπ' ἀνάδοξον τῆς φωνῆς. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ γ'. *Eiusdem de*

se ipso ad patrem suum, & Basilium, post red- itum ex fuga. Hic Sermo in alio est inc. Inc. Οὐδὲν ἰσχυρότερον γήρως. Def. ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 134. Στίχοι ρ'. *Versus c.*

V. p. 25. Τὸ αὐτὸ εἰς Γρηγόριον ἐπίσκο-πον Νύσσης ἐπιστάνα μετὰ τὴν χειροτονίαν, παρόντος Βασιλείου. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ ε'. ἡθικὸς λόγος. *Eiusdem ad Gregorium Episco-pum Nyssenum, quum postquam Episcopus crea-tus fuerat, venisset, praesente Basilio.* Hic Sermo in alio est vi. *Moralis Sermo.* Inc. Φί-λε πῖσις ἐκ ἔσιν. Def. ἐποφθεῖσθαι ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 136. Στίχοι σέ'. *Versus ccv.*

VI. p. 27. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, κὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύ-τερον. Ἐν ἄλλῳ δ'. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant, postquam presbyter factus fuisset.* In alio est iv. Inc. Πῶς βραδείς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Def. εἰς τὴν ἐκείθεν ἐξέτασιν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 46. Στίχοι ρβ'. *Versus cxliii.*

VII. p. 28. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν λόγους, κὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Γελαίου. Οὐδὲν ἔχει δογμα-τικόν, ἀλλ' ἡθικόν. *Eiusdem de suis Sermoni-bus, & ad Iulianum tributum exaequatore.* Nihil habet dogmaticum, sed morale. Inc. Τίς ἡ τυραννίς. Def. κὶ λαμπρότητα· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 149. Στίχοι υζ'. *Versus ccccxvii.*

VIII. p. 33. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν πολιτευ-ομένης Ναζιανζῆς ἀγωνιῶντας, κὶ τὸν ἀρχόντα ὀργιζόμενον, ἰσὺ παρυσίᾳ τοῦ πατρὸς. Ὁ λόγος ἡθι-κός. *Eiusdem ad Nazianzenos cives gravi ti-more percultos, & Praefectum irascentem, praesente patre.* Totus moralis. Inc. Τὴν κοι-λίαν μὲ, κ. λ. Def. κὶ τῶν ἐκείθεν ἀνεκτατέ-ρων, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 265. Στίχοι τλε'. *Versus ccccxv.*

IX. p. 37. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, κὶ τὸν πατέρα αὐτῷ δι' αὐτῆς σιωπῶν-τα. ἔχει δογματικὰ ὀλίγα, & θεολογικά. *Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem suum propter ipsam iacentem.* Habet pauca dogmatica, non theologica. Inc. Τί λυέτε τάξιν. Def. ἡμᾶς τε κὶ τὰ ἡμέτερα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 224. Στίχοι χκς'. *Versus dcccxvi.*

X. p. 44. Τὸ αὐτὸ εἰς Καيسάριον τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἐπιτάφιος, περιόντων τῶν γονέων. Οὐ-δὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem funebri in lau-dem Caesarii fratris sui Oratio, superstitibus parentibus.* Nihil habet dogmaticum. Inc. Οἴεσθέ με ἴσως, κ. λ. Def. ζῶν τὴν μακραίω-νὰ τε κὶ μακαρίαν, τὴν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 160. Στίχοι ψη'. *Versus dcccxviii.*

XI. p. 52. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος, ἐββῆθη ἐν Ἀριανζῷ τῆς Καππαδοκίας, ἀφ' ἧς κὶ ὠρῶντο, ἐν ἧς κατέ-κινται. *Eiusdem funebri Oratio in laudem sororis suae Gorgoniae, dicta Arianzi Cap-padociae, unde provenerant, & ubi ia-cent.* Inc. Ἀδελφὴν ἐπαίνων, κ. λ. Def. καὶ κατοικῶντες, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 176. Στίχοι φεζ'. *Versus dclxix.*

D d 2

XII.

(1) Heic fortasse Scriptoris erat nomen, quod deinde abrafum fuit.

XII. p. 58. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἴδιον πατέρα, παρόντος Βασιλείου. *Eiusdem funebris in laudem patris sui Oratio, praesente Basilio Magno. Inc. Ἀνδρῶπι τῷ Θεῷ, κ. λ. Def. ἀνθρώπου ἀνθρώποι πέμποντες. Ibid. p. 286. Στίχοι ρολή. Versus mccccxxviii.*

XIII. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ παρούσα τοῦ πατρὸς, εἰρηνικὸς α'. Εἰς τὴν τέλει περὶ Τριάδος. *Eiusdem super reconciliatione monachorum, post silentium, Oratio prima de pace, habita praesente patre. In fine de Trinitate. Inc. Λύει μὲ τὴν γλῶτταν, κ. λ. Def. τῆς πάντα ὡς ἐπὶ ἐκτελέσεως, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 190. Στίχοι χκ'. Versus dcccxxv.*

XIV. p. 78. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσάν τε οἱ ὀρθόδοξοι, εἰρηνικὸς β'. *dogmaticus περὶ Τριάδος. Eiusdem in reconciliationem, quam post dissidium inivimus orthodoxi, Oratio secunda de Pace, dogmatica de Trinitate. Inc. Θεοῦ δὲ ζῆλος, κ. λ. Def. νῦν τε καὶ ὑστερον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 205. Στίχοι τμβ'. Versus cccxlii.*

XV. p. 81. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς γ'. λέγει εἰς τὴν Κωνσταντινὴν ἐπὶ τῇ γενόμενῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ, ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διηλεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem de Pace Oratio III. habita Constantinopoli, super contentione populi propter quosdam Episcopos inter se disceptantes. Nihil habet dogmaticum. Inc. Εἰρήνη φίλη, κ. λ. Def. ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 213. Στίχοι υλῆ. Versus cccccxxviii.*

XVI. p. 85. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ γενέθλιον τῷ Σωτῆρι, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. Ὁ λόγος δογματικὸς. *Eiusdem Oratio in Salvatoris Nativitatem, habita Constantinopoli. Totā dogmatica. Inc. Χριστὸς γεννᾶται, κ. λ. Def. τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 613. Στίχοι υνε'. Versus cccclv.*

XVII. p. 91. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὰ ἅγια φῶτα· καὶ οὗτος δογματικὸς, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem in sancta Lumina; & haec dogmatica, habita Constantinopoli. Inc. Πάλλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Def. ἐκ μίσεως τῆς θεότητος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 624. Στίχοι φν'. Versus dl.*

XVIII. p. 97. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ βάπτισμα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Baptisma Oratio secunda. Inc. Χρῆς τῇ λαμπρᾷ, κ. λ. Def. καὶ οἱ μανθάνοντες, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 637. Στίχοι ρυθ'. Versus mccccxix.*

XIX. p. 111. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆα, λόγος α'. *Eiusdem in Pascha, & in tarditatem, Oratio II. Inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα. Def. εἰς τὴν ἐκείθεν ἀνάπαυσιν· ὡς ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 673. Στίχοι ρν'. Versus cl.*

XX. p. 112. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ ἅγιον πᾶσχα, & εἰς τὴν βραδυτῆα, λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha, & in tarditatem, Oratio II. Inc. Εἴ τι τῆς φυλακῆς μὲν. Def. & τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ὅτι σοὶ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 676. Στίχοι ωπγ'. Versus dccccxxiii.*

XXI. p. 122. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν καινὴν κυρια-

κὴν, καὶ εἰς τὸ ἔαρ, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάρκον· τῇ γὰρ νέᾳ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ· καὶ περὶ ἐγκαινίων. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in martyrem Mamentem; nova enim Dominica celebratur eius commemoratione Caesareae. Et de Encainiis. Nihil habet dogmaticum. Inc. Ἐγκαινία τιμᾶσθαι, κ. λ. Def. βίον παραπεμφθεῖμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 697. Στίχοι σφε'. Versus cccxcv.*

XXII. p. 125. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. Εἰς τὴν δογματικὰ. *Eiusdem in Pentecosten, & in Spiritum Sanctum, habita Constantinopoli. Continet dogmatica. Inc. Περὶ τῆς ἐορτῆς, κ. λ. Def. καὶ ἀγαλλιάσει· μεθ' ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 705. Στίχοι υπα'. Versus cccclxxxi.*

XXIII. p. 130. Τῷ αὐτῷ περὶ τῆς ἐν διαλέξει εὐταξίας, καὶ ὅτι ἐ παντὸς ἀνθρώπου, & δὲ παντὸς καιρῷ τὸ διαλέγεσθαι περὶ θεότητος, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda, & quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Divinitate disputare, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Εἰπεὶδὴ συνεληλύθατε. Def. ἀληθείας καὶ θεωρίας, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 442. Στίχοι ωια'. Versus dcccxi.*

XXIV. p. 138. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανὸς, καὶ εἰς αὐτὸν, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem adversus Arianos, ac de seipso, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Πᾶς πότε εἰσὶν οἱ τὴν πενίαν, κ. λ. Def. φθάσαμεν καὶ ἡμεῖς, ἐν αὐτῷ, κ. λ. Ibid. p. 431. Στίχοι υμ'. Versus ccccl.*

XXV. p. 142. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανὸς, καὶ περὶ θεολογίας προδιάλεξις. *Eiusdem adversus Eunomianos, & disputationis de Theologia praeludium. Inc. Πρὸς τὴν ἐν λόγῳ κομψέ. Def. ἵσως τελεώτερον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 529. & est I. de Theologia. Στίχοι σι'. Versus ccx. In fine huius primae partis Orationum, amanuensis vitam Gregorii, ab eius discipulo Gregorio conscriptam, una cum nonnullis Carminibus adiecit; quae omnia, ne Orationum seriem interrumpamus, in finem duximus reicienda.*

XXVI. p. 159. Prima huius secundae partis Oratio, cui titulus uncialibus litteris, variisque coloribus depictis: Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Ναζιανζοῦ τοῦ θεολόγου περὶ τοῦ λόγου α'. *Sancti Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi de Filio, Oratio I. Inc. Ἀ' μὲν ὃν εἶποι τις ὢν. Def. τῶν ποθεμένων, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 561 & est III. de Theologia. Στίχοι φμ'. Versus dxc.*

XXVII. p. 165. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ λόγου β'. *Eiusdem de Filio, Oratio II. Inc. Εἰπεὶδὴ σοὶ τὰς μὲν, κ. λ. Def. ὁ αὐτὸς πνευματικὸς, καὶ εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia. Στίχοι φ'. Versus d.*

XXVIII. p. 171. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem de Spiritu Sancto, Oratio habita Con-*

Constantinopoli. Inc. Ὁ μὲν δὲ περὶ τοῦ τοῦ, κ. λ. Def. θεότητά τε καὶ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia. Στίχοι φοε'. Versus dccccxxv.

XXIX. p. 179. b. Τῷ αὐτῷ περὶ θεολογίας καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων, λόγος α' ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem de Theologia, & constitutione Episcoporum, Oratio I. dicta Constantinopoli. Inc. Ὅταν ἴδω τὴν νῦν γλωσσάριαν. Def. εἰ θίμης τῆτο εἰπεῖν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 486. Στίχοι τα'. Versus cccci.*

XXX. p. 182. b. Τῷ αὐτῷ περὶ θεολογίας λόγος β' ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem de Theologia, Oratio II. dicta Constantinopoli. Inc. Εἰπεὶδὴ ἀνεκαθήραμεν. Def. ὅντι γὰρ εἰπεῖν, ὡς ἅπαντα. Ibid. p. 536. Στίχοι φθ'. Versus dlxx.*

XXXI. p. 191. b. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν κατὰ πλὴν τῶν Αἰγυπτίων ἐπισκόπων, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Τοῖς ἐξ Αἰγύπτου προσφθιγέσθαι. Def. δέκνυται τῆς γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 424. Στίχοι υθ'. Versus lc.*

XXXII. p. 194. b. Τῷ αὐτῷ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore. Inc. Ἀνδρες ἀδελφοί, καὶ συμπλήντες. Def. εἰς τὰς αἰῶνας σκηνάς, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 239. Στίχοι αιζ'. Versus mxxvii.*

XXXIII. p. 205. Τῷ αὐτῷ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολινάριον λόγος α'. *Eiusdem ad Cledonium presbyterum adversus Apollinarium Oratio I. Inc. Εἰπεὶδὴ πολλοὶ προσβίντες. Def. παντάπασιν τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745. ubi tamen est Epistola II. Στίχοι ρ'. Versus c.*

XXXIV. p. 206. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον λόγος β'. *Eiusdem ad eundem Cledonium Oratio II. Inscribitur: Τῷ τιμωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Per quam honorando, ac Deo charissimo fratri, & consecratori Cledonio, Gregorius in Domino gaudere. Inc. Βύλοιαι μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία. Def. νομὴν & ἰσχὺν λαμβάνοντος. Ibid. p. 737. ubi est Epist. I. Στίχοι τμ'. Versus cccxi.*

XXXV. p. 209. b. Τῷ αὐτῷ εἰς αὐτὸν, καὶ πρὸς τὴν λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸς τῆς καθέδρας Κωνσταντινὴν. *Eiusdem de se ipso, & adversus eos, qui dicebant ipsum adscendere Cathedram Constantinopolitanam, Oratio habita Constantinopoli. Inc. Ἐγὼ θανμάζω, τί ποτὲ ἐσιν. Def. τοῦτο ὅμεις εὐαγγελίζομαι, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 464. Στίχοι τλγ'. Versus cccccxiii.*

XXXVI. p. 213. Τῷ αὐτῷ εἰς αὐτὸν ἐξ ἀγρῶ ἐπιστάς μετὰ κατὰ Μάξιμον, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem de se ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediisset, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Εἰπὸν ὅμεις, ὡς τέκνα. Def. διὰ βίον καὶ θεωρίας ὅς πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 472. Στίχοι φηγ'. Versus dxxiii.*

XXXVII. p. 218. Τῷ αὐτῷ εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρεῖα, ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίσιν, καὶ ἐπανελθόντα μετὰ τείραλῃ (sic) χρόνον. *Eiusdem in laudem Heronis philosophi Alexandrini, ob idem in exilium missi, ac postquadrienium reversi. Inc. Τὸν φιλόσοφον ἐπανέσονται. Def. νῦν τε καὶ ὑστερον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 409. Στίχοι φεθ'. Versus dlxxix.*

XXXVIII. pag. 223. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἐξ ἀγρῶ ἐπανήκοιλος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν. *Eiusdem in laudem Cypriani martyris, quum post tridie festi eius in urbem ex agro rediisset. Inc. Μικροῦ Κυπριανὸς, κ. λ. Def. τέλειος τελείως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 274. Στίχοι υε'. Versus cccccxcv.*

XXXIX. pag. 228. Τῷ αὐτῷ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini Oratio funebris, habita Constantinopoli. Inc. Ἀθανάσιον ἐπανῶν. Def. καὶ μέγα ἡ τὸ αἰτέμενον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 373. Στίχοι ρεζα'. Versus mclxi.*

XL. p. 237. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸς Μακκαβαίους, ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινὴν. *Eiusdem in Macchabaeos, Oratio dicta Constantinopoli. Inc. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι; Def. δοξάζων καὶ δοξαζόμενος, ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 397. Στίχοι υλ'. Versus cccccxxx.*

XLI. p. 241. Τῷ αὐτῷ συντακτικῶς εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πενήντα ἐπισκόπων παρούσαν, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας λέγει. *Eiusdem Oratio Valedictoria in praesentia cl. Episcoporum, in templo S. Anastasiae habita. Inc. Πῶς ὅντι τὰ ἡμέτερα, κ. λ. Def. μέμνηθί με τῶν λιθασμῶν· ἡ χάρις τοῦ κυρίου, κ. λ. Ibid. p. 510. Στίχοι ψλβ'. Versus dcccxxii.*

XLII. p. 248. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν, ἐρρέθη ἐν Καισαρείᾳ. *Eiusdem funebris Oratio in laudem Basilii Magni, dicta Caesareae. Inc. Ἐμμελλεν ἄρα. Def. ἐπαίνε τοῖς λόγοις ἄξιον. Ibid. p. 316. Στίχοι βφ'. Versus mmd.*

XLIII. pag. 271. Τῷ αὐτῷ κατὰ Γελαίου βασιλέως ἐκκλησιαστικὸς λόγος πρῶτος. *Eiusdem in Iulianum Imperatorem Oratio prior investiva. Inc. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Def. μεγαλοφίας ἐλπίζοντες ἄξιον. Ibid. p. 49. Στίχοι βυνη'. Versus mccccclviii.*

XLIV. p. 296. Τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτοῦ Γελαίου ἐκκλησιαστικὸς λόγος δεύτερος. *Eiusdem in eundem Iulianum Oratio investiva secunda. Inc. Οὗτος μὲν δὲ τῶν ἐμῶν λόγων. Def. τῶν ἴσων καὶ ἀντιτύχων. Ibid. p. 109. Στίχοι αμβ'. Versus mclii.*

XLV. & ultima pag. 306. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ ἡντὸν τῷ εὐαγγελίῳ. *Eiusdem in dictum Evangelium. Inc. Ὁ τὸς ἀλιεὺς προσελάμενος. Definit pag. 310. b. in verbis: ἔτι καὶ νῦν λατρεύετε τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίστην· εἰ κτίσμα τὸ πνεῦμα . . . quae sunt initio pag 507. cit. edit. Reliqua una cum sequentibus aliis Orationibus, saltem usque ad quinquagesimam (nam quum bifariam diviso Codice, pri-*

primae parti, uti vidimus, quinque ac viginti Orationes destinasset, totidem in secundam reiecit scriptor non inepte coniecti potest) omnino desunt, uno fortasse, vel altero quaternione rescisso. Sequitur igitur in Codice Fabularum, quae in nonnullis suis Orationibus a Theologo memorantur, explicatio; sed nos ut aliorum Codicum morem sequamur, Vitam Orationibus subiicientium, quae superius omisimus, heic restituentes, Vitam primum recensebimus.

XLVI. Haec igitur pag. 145. b. praefixo titulo, Βίος τῷ ἁγίῳ πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ, συγγραφεὶς ὑπὸ Γρηγορίου πρεσβυτέρου, Vita sancti patris nostri Gregorii Theologi a Gregorio presbytero conscripta, inc. Συγκαλεῖται μὲν ἡμᾶς, ὁ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πᾶν, ὁ τῆς θεολογίας ἐπὶ πάντας, εἰς τὴν πνευματικὴν πανδαίσιαν τῶν λόγων. Def. σὴ γὰρ ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνή, ἡ Θεὸς λέγουσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν. Legitur G. L. initio Tom. I. cit. edit. Hicce verbis sequens subiicitur clausula: Τῆς μονᾶς δίδω πονέοντι τὴν πολυλόβον ἀρωγὴν. Trinus & unus Deus da laboranti tuum perbeatum auxilium. Vitae vero Inscriptionem, quam in fine repetit scriptor (quod in reliquis omnibus fieri supra monuimus) hi versus praecedunt, maioribus exarati litteris:

Νικολάου δὲ, Χριστὲ, παύλαν τοῖς πόνοις,
Λύσιν τε πάντων, ὧν τέτευχα, πημάτων,
Καὶ πᾶσι τῇδε τοῖς πόθῳ τ' ἐλευθώσιν
Βίβλῳ πελάσῃ τῷ λίαν θεηλόγῳ
Γνώσιν πορίζειν, καὶ χάριν σὴν λαμβάνειν.
Nicolai da, Christe, quietem laboribus,
Et veniam cunctis, quae patravi malis;
Et omnibus, qui desiderio illecebre accedunt
Ad hunc librum, qui est magni Theologi,
Scientiam acquirere, & gratiam tuam accipere.

Sequitur deinde, ut diximus, ipsa Inscriptio, Βίος τοῦ ἁγίου, κ. λ. quam initio retulimus, & hanc sequentes excipiunt versus:

Ἦ' βίβλος
Βίβλος πρὸς δόγματῶν θεηλόγων,
Γ' ὅμων πέλευσα, καὶ ἄριστος, εἰ γέμισ.
Βράβευσον, εἰ βύλει, με πᾶσιν ἀφθόνως.
Λαβὼν ὁμωσγε βίβλον ἀντιχειρίαν,
Οὕτως ἄρεξον τοῖς ἄτερ ζῶσι φθόνῳ.
Συκαὶ γὰρ εἰσι τῶν λιπέντων σοφίᾳ.

Liber

Liber praecurro dogmatum theologicorum,
Doctus existens, optimusque quantum par est.
Praebe, si vis, me omnibus abunde.
Accipiens tamen librum prae manibus,
Sic porridge viventibus sine invidia;
Importuni enim sunt potentium sapientiae.

Ο' κτήτωρ.

Εὐέλκας εὖ με τοῖςδε τοῖς θεοφύτοις
Γ' περφερὴς πέλευσα κοσμίως λόγοις,
Σεπτὴ διαμπὰξ βίβλα παμφαιεσάτη.
Ταύτη προχείρως ὧν ἐφῆσας δογμάτων
Ρ' ὅβδην ὑπάρξω, καὶ τίς φθόνῳ ἄτερ
Ἀπρὶς λιπύσιν εὐδοῖ, εἰ βίβλον λάβω,
Τιμὴν ταλαντεύσας σε τοῦ εὐδύμου

Γ' σὴν, ὅπως σέ μοι τίσουσιν εὖ μάλα.
Οὕτως γὰρ ἔως εἰ δρᾶσω, καθὼς ἐφῆς,
Στίφῃ διώξω τῶν φθορευόντων νόας.

Possessor

Delectasti bene me a Deo profectis
Vere praecellens tuis sermonibus,
Sanctae undequaque Liber lucidissime.
At ego facilis, quae dixisti dogmata,
Largusque custodiam, & tribuam abunde
Enixe petentibus statim, si librum accepero,
Honorem rependens tuae promptitudinis
Parem, ut te mihi magno habeant in pretio.
Ita enim vere si fecero, ut tu dixisti,
Turmas fugabo corrumpentium mentes.
Succedunt his alii versus Elegi nullo adiecto titulo, nimirum:

Γ' ψιμέδων μάκαρ, ἥτος ἀφῆλτε γεννήτωρ,
Καὶ πνεῦμ' ἰσονκείας, εἰσγε Θεός, τὰ τρία,
Ο'ς τῆς ἡμετέρας ταμίης φύτλης ἐπεόργας,
Καὶ σοφίης πάροχος, εὐρύθμῳ τε λόγῳ,
Γρηγορίῳ μεγάλῳ λιγύσι τεῦ ἱερός,
Οὐ χάρις ἐν χειρὶ πρὸς ἔχεται οἷα μέλι,
Καὶ τε νοήματος ἐν κραδίῳ βάθος ἀπλετον ἴσχει,
Πᾶσι δ' ἐνυχθονίοις ἔνομα σείο τρανοί,
Ἀ' ζυγα Νικολάου ἀρητῆρα δειλήμοσιν ἐν πα-
θῆσι λυγρῶς τειρόμενον ἐνδυκῆος σῶζε, σὴν ἐπα-
ρήγαν οἷα χέρα πανσθενέα κρατερὴν τε· καὶ γὰρ
ἐντεῦθε πόθῳ εὐφρονα τήδε βίβλον.

Altiregnans beate, Filii incorrupti genitor,
Spiritusque aequalis gloriae, unus Deus,
& Trinitas.
Qui nostri custos generis fuisti, (monis,
Et sapientiae es dator, & numerosi ser-
Gregorii magni precibus, tui sacerdotis,
Cuius gratia e labiis fluit, ut mel,
Et intelligentiae in corde profunditatem
immensam habet, (explicat,
Omnibus autem terrestribus nomen tuum
Coelibem Nicolaum sacerdotem, vilibus af-
fectibus vehementer dissentium, sollicite ser-
va, veluti exiollens super eum tuam manum
omnipotentem & fortem; quandoquidem mul-
to affectu hunc sapientem librum digessit.

Redeunt alia Carmina Iambica.

Εὐγνώστες πᾶτες, εὐσθενῆς σῶτερ μόνε,
Γ' περφερὴς πέλεις γὰρ ὕψος ἀπλέτου·
Σέλας τρίφωτόν σε μονώτατον κράτος,
Τριτὸν, θυμὸν με σφόδρα τηρὼν, ὡς Τέβητ,
Ρ' ὅμωσον πρὸς σέ βῆλον, ὧ παντοκράτωρ,
Ἀ' κραιφνὲς οἰκείωσον, αἶρων ὡς Λία,
Τήρησον εὐσύνοπτα τὸν νῦν, ὡς Σαφάτ,
Γ' λὺν καθαίρων, ἵν' τέλειος ἐμμένοι,
Οὐ τῇδε θέσαις ἡ τὸν ἡματ' ἦπετο
Σοφὴ τὰ θεῖα σωστικαῖς ταῖς εὐκταῖς.
Pater inclyte, potens salvator unice,
Qui nempe supereminet altitudini immensae;
Splendor trifulgidus, tui maxime unica po-
tentia,

Trina, animum meum valde custodiens, ut
Tobiam,

Aptum me facile tibi concilia, o Omnipotens,
Purumque tibi adiunge, convertens instar

Liae,

Serva, tu qui cuncta vides, mentem, tam-
quam Saphat.

Pur-

Purgans a caeno, ut perfecta maneat:
Quam ita constituere velis, cum huius sit,
Cuius sapientis divini labores salutaribus
precibus coniunguntur.
Quae vero sequuntur Iambica Carmina
circulo sunt inclusa.

Στίχοι

Βροντῶν τὰ θεῖα τῇ βοῇ τῶν δογμάτων
Ἦ' χήσας ὄντως τὴν ἐπ' ἄραν, μάκαρ,
Καὶ πάσας ἀπρὸς μαράνας τὰς αἰρέσεις,
Τὸν κόσμον ἐξηρῆζας ἐν τοῖς σοῖς λόγοις.
Πηγὴν ἀληκτον παγχερῶν λόγων βλάσας,
Ο' λην κατάρδεις τὴν ὑφῆλιν, μάκαρ,
Θύρας δ' ἀνοίγων τοῖς βοτοῖς σωτηρίας
Εἰς ἄραν τὸν κόσμον ἐκπέμπεις ἕλον.
Ἦ' σφαιρὰς αἶγλη τῷ φαινῷ σε βίῳ,
Καὶ φαιδρύνεις τὸν κόσμον ἔργοις καὶ λόγοις.
Λαβὼν δὲ τὰς κλεῖς καὶ αὐτὸς, ὡς Πέτρος νέος,
Φύλαξ ὑπάρχεις τῆς πάσης ἐκκλησίας.
Τῆς μονᾶς, ὁ Θεός, ἴλασθ' μοι τῷ ζῆσαντι.

Versus

Tonans divina clamore dogmatum
Infonasti vere illa sub caelo, o beate,
Et omnibus radicatus extirpatis haeresibus,
Mundum confirmasti tuis sermonibus.
Fonte perenni aureorum sermonum effuso,
Omnem quae sub sole est terram irrigas beate,
Ianus autem aperiens mortalibus salutis,
Ad caelum mundum transfers universum.
Coruscasti splendore tuae lucidae vitae,
Et illustras mundum factis & verbis.
Sumtis autem clavibus ipse, ut Petrus novus,
Custos existis universae Ecclesiae.
Trinitas Unitas, Deus, propitius esto mihi
qui librum hunc expoliavi.

Huc usque circulo inclusa sunt. Quae
sequuntur Elegiaca, valde tamen mendosa,
paginae extremum occupant.

Εὐμαρὶς βύλης με πάσης ἀλόγῳ λυμναίης,
Γ' πτία ῥύβδην μιθάρνια πημάτων με.
Τευκτῆ βίβλῳ Νικολάου δμῶα ἀχρεῖον ὄντα
Γ' χάνας ἀμπλακίης ἑλβιον ἔργαζε τόν.
Σκέδασας αὐτομάτως ἑωλα πορῶν ἀπρὶς ἄρδην,
Τέλματα πάμπαν ἀφαίρων πονέοντι ἄκρω,
Ο' λκεον εὐσύνοπτον πνεύματος σέθεν θεῖο
Σκόπιαν ἐμφαίνων ἄρτιον ἀλκιμῆτην,
Ρ' ὅμισον ὧ κατ' ἀνάστα πάντων, πύλιναις ἀμμων,
Ἀ' λ' ἀνὰ τῆς δέ με παμφωτίας ἐλλογίμῳ.
Facile tibi erit, me ab omni brutali peste libe-
rare,
Sed valde supina sunt mercenaria mea car-
mina. (vum

Auctorem huius libri Nicolaum inutilem ser-
Ab errore divertens tu beatum effice,
Quum sponte dissipaveris marcidum prae-
benti mordicus,
Caenum omne auferens laboranti in extremis,
Navem a longe conspicuam spiritus divi-
ni, qui a te est,
Speculum nobis praebens perfectum, & prae-
validum,
Trabe me per omnium altissima, sacerdos no-
ster,
Sed ope lucis tuae eximiae.
Nullam huius Scriptoris mentionem facit

Montefalconius in Palaeograph. Graeca; cu-
iuldam tamen Nicolai Scribae meminit pag.
57. Seculo XI. clari (quo circiter tempore
scriptus est etiam noster Codex) qui No-
mocanonem in Regia Bibliotheca existen-
tem exaravit.

Hic igitur, quae superius a nobis omissa
fuerant restitutis, nunc reliqua Codicis pro-
sequamur.

XLVII. p. 311. Συναγωγή & ἐξήγησις ὧν ἐμνή-
σθη ἱστορίων ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὰ φῶ-
τα λόγῳ, ἡ ἡ ἀρχή, Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Ἰστο-
ρία α'. Collectio, & explicatio historiarum,
quarum meminit sanctus Gregorius in Sermo-
ne in sancta Lumina, cuius initium, Πάλιν
Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Historia prima. Inc. Τὸν Δία
οἱ δὲθεν θεολόγοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ Κρόνου λέγουσι
γεννηθῆναι, καὶ γεννηθέντα περισσώθηναι τοῦσδε.
Ο' Κρόνος τῇ Ρ' εἰ γενόμενος συνοικῶς ὥστερ ἔτι-
κτεν αὐτῇ παιδίᾳ, αὐτὸς λαμβάνων κατέπινεν,
κ. λ. Sunt Fabulae XXIV, quarum ultima
def. καὶ τινὰ τῶν ἰχθύων γέννη, ἐξ ἀλόγῳ τι-
μῆς ἀτιμῆν ἐαυτοῖς πορίζομενοι.

XLVIII. p. 313. b. Συναγωγή καὶ ἐξήγησις ὧν
ἐμνήσθη ἱστορίων ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς Βα-
σίλειον τὸν μέγαν ἐπιτομῶν. Collectio & expli-
catio fabularum, de quibus meminit sanctus
Gregorius in Oratione funebri in laudem Ba-
silio Magni. Historia prima inc. Οἱ τῶν ἐξω
ρήτορες τε καὶ σοφισταί, βελόμενοι, ἐ τὸν ἐγκω-
μιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι. XX.
& ultima def. μικρὸν πρόελθε ἀπὸ τῆς πόλεως,
καὶ θέασαι τὴν καὶνὴν πόλιν, καὶ τὰ ἐξῆς.

IL. p. 3 6. b. Συναγωγή καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνή-
σθη ἱστορίων ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ α' κα-
τὰ Ἰωάννην σηλιτευτικῶν λόγῳ. Collectio, &
declaratio fabularum, quarum meminit san-
ctus Gregorius in prima Oratione in Iulianum.
Praecedit quaedam veluti Hypo-
thesis, Orationis titulum declarans, cuius
initium: Οἱ λόγος ὁ σηλιτευτικός, ψόγος ἐστὶ
τῶν Ἰωάννην πεπραγμένων. Def. καὶ ἡ μὲν ὑπό-
θεσις ἐστὶν αὕτη, Historia prima inc. Περὶ δὲ
τῶν ἱστορίων, ὡς οἶον τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνη-
σθῆσθαι. LXXXI. & ultima definit paullo
post initium in verbis, ἔνεκεν τῷ Ἀ' χιλίῳ,
ἵνα ζητήσωσιν τὸν Ἀ' χιλίῳ... reliqua defunct
iterum mutilato Codice; quae tamen habes
integra in Codice XII. huius Plutei inferius.
Vide quae supra diximus in recensione Cod.
V. pag. 206. N. XXVI.

Quum plurimis aequae antiquis Scholiis
in margine appositis omnes fere huius Co-
dicis Orationes sint adscriptae, operae pre-
tium duximus nonnulla ex iis excerpere,
lectorique exhibere, ut quanti facienda sint,
iudicare possit.

Ex prima igitur Oratione speciminis loco
ista sunt quae temporis diuturnitate fere
evanuerunt:

Primum scholion instar Hypothesis, ita
habet: Τέτον εἶπε τὸν λόγον, ὅτε ἐπανήλθεν
ἀπὸ τῆς Πόντου, διὰ τὸ μὴ καταδέχασθαι τὸν
πρεσβύτερον· χειροτονήσας γὰρ πρεσβύτερος ἀνε-
χώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον, ἔνθα
πρώην

πρώην ἐμδυνασεν· εἰτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. Secundum ad verba ὑπετάγην τῷ κυρίῳ, κ. λ. pertinens: Εὐφραζάμην, αὐθαδιασάμην, ἐτραχηλιάσα πρὸς βίαν καμπτόμενος τὴν ζεύγλιν ἀπεισιδάμην, ἀλλ' ὑπετάγην τῷ κυρίῳ, κ. λ.

Tertium pag. 2. b. verba, ἐπ' αὐτὸν ἦδη τὸν κολοφῶνα τῷ λόγῳ, κ. λ. ita interpretatur: Κολοφῶνα τὸ ἀκρότατον, κ. τὸ κεφάλαιον ἀπὸ τοιαύτης ἰσορίας· Κολοφῶνιοι εἰσιδάσαντες εἰλθον εἰς Σμύρναν, κ. συνακμήσαν τοῖς Σμυρναίοις· εἰτα τῶν Σμυρναίων ἐξελάθοντων εἰς πόλεμον, κλείσαντες οἱ Κολοφῶνιοι τὰς πύλας τῆς Σμύρνης, κ. προσεδέξαντο αὐτούς. Μετὰ ταῦτα ἔδοξεν τὴν Σμυρναίαν λαβεῖν τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ ἀναχωρησάσαι τῆς πόλεως τῆς ἰδίας· ἔμειναν ἔν οἱ Κολοφῶνιοι, ἔχοντες τὴν Σμύρναν. Ἐπειδὴ ἔν οἱ Κολοφῶνιοι δύο πόλεις εἶχον, τὴν τε Κολοφῶνα, κ. τὴν Σμύρναν, κ. ἐν τῷ περὶ τίνος βυλεύεσθαι, ὅπου ἂν προσέθεντο, τὸτο ἐκράτει, ὡς δύο ψήφους τιθέντων αὐτῶν, διὰ τὸτο κολοφῶνα λέγουσι τὸ ἀκρότατον κεφάλαιον.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio min. Sec. XI. Constat foliis 326.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΟΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

APOCALYPSIS IOANNIS THEOLOGI.

IX. **C**odex hic continet incerti auctoris, non tamen antiqui, in Apocalypsin D. Ioannis amplissimam interpretationem. Nam singulas persequitur periodos, idque pluribus, quam laepe necesse est verbis. Incipit: Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ ἀποκάλυψις ἣτω προσγορευμένη, ἥτις ἀναμεταξύ τῶν ἐτέρων βιβλίων τῆς ἀγίας γραφῆς οφείλει ἀναγινώσκεισθαι, κ. νοεῖσθαι ἐκ πολλοῦ τοῦ σκοποῦ, κ. εὐλαβείας, κ. τὸτο δι' αἰτιῶν τριῶν. Πρώτη δὲ αἰτία ἐστὶν αὕτη· ἐπειδὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου τάδε φησὶν· Μακάριοι οἱ ἀναγινώσκοντες, κ. οἱ ἀκούοντες τὰς λόγους τῆς προφητείας. Τοῦτο δὲ ἡ γέγραπται ἐν ὑδενὶ ἐτέρῳ βιβλίῳ τῆς ἀγίας γραφῆς, κ. λ. Adtingit tamen interdum Historiam Ecclesiasticam; nec contemnenda de quibusdam ignotis haeresibus prodit, cuiusmodi illa sunt pag. 137. de Maistro Ioanne Aeglyrae, quae heic adferimus: Ὅθεν εἰς τὸ μέρος τῆς Αἰγλυτέρας ὑπῆρχε τις μέγας διδάσκαλος ἐν Θεολογίᾳ ἐπιστάτης, κ. ῥέκτωρ μεγάλῃς ἐπαρχίας, δε ἤρξατο αἰρεσὶν λέγων, ὅτι ἐκ ἔστιν ἀληθινὸν τὸ σῶμα τῷ Χριστῷ ἐκεῖνο τὸ ἀγιαζόμενον ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης, κ. ἐτέρας πλείστας αἰρέσεις ἐδίδασκε, ποιήσας, κ. πείσας πολλὰς πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν πλανᾶσθαι· κ. πολλοὶ τῶν ἀρχόντων τῆς βασιλείας ἐκείνης κατεῖχοντο διὰ τῆς διδαχῆς ἐκεῖνης τοῦ αἰρετικοῦ. Οὗτος δὲ αἰρετικὸς εἶχεν ὄνομα μάϊστρος Ἰωάννης τῆς Αἰγλυτέρας δε ἀπέθανε κακῶς, κατὰ τὴν κοινὴν ποιούσιν οἱ αἰρετικοί. Ὅθεν προσκαλεσάμενος πάντα τὸν λαὸν εἰς τὸ κήρυγμα αὐτοῦ, κ. βυλόμενος βεβαιῶσαι ταύτην τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ, εὐθέως μετὰ τὸ ἀνελεῖν ὅπου ἡβήλετο διδάσκει, καὶ ἀρξαμένην κηρύττει, πρὸ τοῦ λαλήσαι ἐγένετο τὸ σῶμα αὐτοῦ διάσπορον, ἐπιστρέψας ὅπισω εἰς τὰ ὅτα αὐτοῦ, ἀπολέσας τὴν λαλίαν, κ. μετὰ

μικρὸν ἀπέθανε. Ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς ἐλθώμεν πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν, ὅτι δὲ δαίμων κ. παύεται ἀεὶ προθεῖς τὰς αἰρέσεις αὐτοῦ ἐν τῇ πίσει τῇ χριστιανικῇ, κ. λ. Subinde etiam non parum curiosum se exhibet, sic ut pag. 147. in notatione vocis ἀββαδδῶν, quam cum Hebraeis, Graecis, & Latinis aequae usitatam esse dixit, mox rationem subiungit, cur a Ioanne adhibita fuerit, his verbis: Περὶ τῆς τοῦ ἀγγέλου φωνῆς ἡ ἀγία γραφή. Ὡς πῶς ἡ βασιλεία ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἰσοῦ τῆς ὑπερφανείας, δε ἔχει ὄνομα Ἐβραϊστὶ ἀββαδδῶν· τοσοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν ἀββαδδῶν, ὡς εἰπεῖν εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν, ἀπολλύων, ἐξολοθρευτὴς δὲ ἐν τῷ Λατινικῷ ὅπως ὁμοίως. Οὕτως ἔν ταῦτα τὰ τρία ὀνόματά ἐστιν ἐν πράγματι· ἀλλὰ εἰσὶν ἐν γλώσσαις τρισὶν διασελλόμενα. Οὕτως ἔν ἔγραψεν ὁ ἄγιος Ἰωάννης ἐν ταύταις ταῖς τρισὶ γλώσσαις, ὅτι διὰ τῶν τῶν τριῶν γλωσσῶν ἀρχαῖότατα ἐσερέωτο ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Pag. 315. Antichristus ipsi est concilium Apostolorum Antichristi.

Et si vero subinde observavimus incredibilem quamdam diligentiam extricandi vaticiniorum annos, menses, & hebdomadas, nihilominus tamen multa bene & accurate ab eo sunt dicta, ut nobis quidem minime decipi posse videatur, qui ex hoc Codice speret se aurum esse collecturum. Def. Οὕτως ἐκ ὁ ἄγιος Ἰωάννης ἐπόμενος φησὶν, ἀμήν· Ἐστὶ δὲ λόγος Ἐβραϊκός, σημαίνει δὲ, ἀληθὺς, ταυτέστιν, ἀληθινὰ εἰσι πάντα ὅσα εἰσὶν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ γεγραμμένα· ἡ δὲ ἀλήθεια ἀδέποτε ἐκλείπει· διὸ τι λέγει ὁ Δαβὶδ· ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἡ δὲ ἀλήθεια πρώτη ἐστὶ τὸ ἀκρον ἀγαθόν, αὐτὸς δὲ Θεός· ὁ δὲ Θεὸς διὰ τῆς αὐτοῦ ἀληθείας, κ. χάριτος ἀξιώσει κ. ἡμᾶς, ἵνα εὐρεθώμεν γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τῆς αἰωνίου, κ. πάροικοι, κ. πολῖται τῆς ἀγίας Σιών τῆς ἀνωθεν Ἱερουσαλὴμ, ἐν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Seculi XV. textum Evangelistae rubro charactere descriptum exhibens. Constat fol. 363.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina, Nonni Panopolitae Paraphrases in Evangelium Ioannis, & Eudociae Augustae fragmentum Poëmatis de Martyrio SS. Cypriani, & Iulianae.

EX hoc antiquissimo, ac praestantissimo codice multa ea Gregorii Nazianzeni poemata, quae antea in Billiana editione desiderabantur, Iacobus Tollius edidit inter Insignia Itineris Italici Traiecti ad Rhenum per Franc. Halmam MDXCVI. 4. multa alia Lud. Ant. Muratorius, viz ae-

ternae memoriae, Antonii Mariae Salvini opera diligenti, ac fideli usus, in publicam lucem protraxit Tom. I. Anecdotor. Graecor. Mediolani MDCCXVII. in 4. &c. Nos igitur, ut quam exactissimam huius Codicis recensionem institueremus, ante oculos habuimus Billianam Gregorii Poëmatum editionem, & ea quae Tollius ipse, ac Muratorius collegerunt; unde & nos etiam huius sancti Patris alia ab interitu monumenta vindicasse non immerito gloriamur.

I. pag. 1. Τοῦ ἀγιοτάτου Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ προοίμιον ἐν σχήματι (deest εὐχὴς), ἐν ᾧ φιλοσοφεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ διηγεῖται δε σχεδὸν τὰ, ὅν παρὰ πᾶσαν αὐτῷ τὴν ζωὴν πεπεῖραται δι' ἐπὶ. Sanctissimi Gregorii Theologi Prooemium adinsum orationis, in qua philosophatur de omnibus, quae in praesenti vita nobis accidere solent; ea autem fere narrat, quorum usum in tota vita sua habuit, versibus heroicis DCXXXV.

IX. pag. 29. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, κ. τὰς κακοπαθείας. Eiusdem de se ipso, & de suis aerumnis, threnus versibus epicis XXXI. Inc. Γαῖα φίλη, κ. πόντε, πάτρη πέδον, ἀλλοδαπὴς τε.

Def. Τριστοῖς ἐν φάεσιν ἐνδε μέγαλοιο Θεοῦ. Ibid. pag. 76. X. p. ead. b. Τῷ αὐτῷ εἰς αὐτὸν. Eiusdem ad se ipsum per quaestiones & responsiones versus heroici item XXXI.

Inc. Πῦ δὲ λόγος πτερύοντες; ἡέρα πῦ νεβηλος. Def. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι εἶον, κ. κῆδε' ἀμείψας. Ibid. p. 77. XI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀναστασίαν, ἣν αὐτοῖς ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντινπόλει. Eiusdem in Anastasiae Templum, quod ipsi creximus Constantinopoli, Carmen elegiacum versuum CIV.

Inc. Εὐδὸν δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δὲ τ' ὕναιρος. Def. Τῆς ποτὲ μιν φθονερῆς νόσφισεν ἀδρανίη. Ibid. p. 78. XII. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. Eiusdem ad Episcopos, Carmen heroicum versuum CCXXII.

Inc. Παρθενίην σεφάνοις ἀναδύσμεν ἡμετέροισιν. Def. Τὴν δ' ἑλέρην λαλή· κῦδος δὲ τε κ. τὸ μέγιστον. Ibid. a pag. 42. ad 55. In Cod. una pagina deest paullo post initium.

III. pag. 15. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθήκαι παρθένοισ. Eiusdem praeccepta ad virgines, versibus heroicis LXVIII.

Inc. Νίκη μὲν δὴ σεῖο, κ. δε μάλα σαρκοῦ ἐταῖρος. Def. Ἐσμενὲς δεβήτος ἐν τελετοῖς τελείης. Ibid. a p. 55. ad p. 68.

IV. pag. 22. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐν κοινόβιῳ μοναχῆς. Eiusdem ad monachos in coenobio degentes, versus heroici XV.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνήσαιεν. Def. Δυσμενέος τε πάλης κ. πῶματος ὑλομένοιο. Ibid. p. 105.

V. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν. Eiusdem de se ipso, Carmen elegiacum versuum CCCL.

I. Δύσμορος οἶα πάθον; τίς μοι γῶς ἄξιος ἔσται; Def. Κύδεος ἑρᾶνι μοῖραν ἔχοιμι ἀναξ. Ibid. a p. 68. ad 73.

VI. pag. 26. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον. Eiusdem de se ipso, postquam rediit (ad patrem) Carmen heroicum versuum CIV.

Inc. Πολλὰκι Χριστὸν ἀνακτα κακοῖς μοῖων μελάλοισιν. Def. Τὸν νόσον ἐλαλῆρα, κακοῖς ἀχέεσσι παλαίειν. Ibid. a p. 73. ad 75.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. Eiusdem ad Episcopos, elegiacum Carmen versuum CVIII.

I. Ζωγράφος ἐστὶν ἄριστος, δε ἐν πινάκῳ χαράσσει. Def. Εἰ δὲ χερειότερα, τηλὸθεν ὕατ' ἔχειν. Ibid. pag. 79.

VIII. p. 28. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τῷ ὁμοῦ ἀνθρώπῳ. Eiusdem de vilitate exter-

ni hominis, Carmen heroicum versuum LX. Inc. Ἡ' θελον ἢ πέλεια τανύπτερος, ἢ χελιδὼν. Def. Τοῖς ἄμφω φῶντες, ἐπ' ἀλλήλοισιν ἵσκειν. Ibid. p. 75. sub titulo tamen diverso.

IX. pag. 29. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, κ. τὰς κακοπαθείας. Eiusdem de se ipso, & de suis aerumnis, threnus versibus epicis XXXI.

Inc. Γαῖα φίλη, κ. πόντε, πάτρη πέδον, ἀλλοδαπὴς τε.

Def. Τριστοῖς ἐν φάεσιν ἐνδε μέγαλοιο Θεοῦ. Ibid. pag. 76.

X. p. ead. b. Τῷ αὐτῷ εἰς αὐτὸν. Eiusdem ad se ipsum per quaestiones & responsiones versus heroici item XXXI.

Inc. Πῦ δὲ λόγος πτερύοντες; ἡέρα πῦ νεβηλος. Def. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι εἶον, κ. κῆδε' ἀμείψας. Ibid. p. 77.

XI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀναστασίαν, ἣν αὐτοῖς ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντινπόλει. Eiusdem in Anastasiae Templum, quod ipsi creximus Constantinopoli, Carmen elegiacum versuum CIV.

Inc. Εὐδὸν δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δὲ τ' ὕναιρος.

Def. Τῆς ποτὲ μιν φθονερῆς νόσφισεν ἀδρανίη. Ibid. p. 78.

XII. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. Eiusdem ad Episcopos, Carmen heroicum versuum CCXXII.

Inc. Παρθενίην σεφάνοις ἀναδύσμεν ἡμετέροισιν. Def. Τὴν δ' ἑλέρην λαλή· κῦδος δὲ τε κ. τὸ μέγιστον. Ibid. a p. 42. ad 55.

III. p. 33. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. Eiusdem ad Episcopos, Carmen elegiacum versuum CCXXII.

Inc. Νῶς θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερεῖς. Def. Καπαδοκῶν Χριστῷ πάντ' ἀποδυσάμενον. Ibid. p. 85.

XIV. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φύσεως ἀνθρώπου. Eiusdem de humana natura, Carmen elegiacum versuum CCXXXI.

IX. pag. 29. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, κ. τὰς κακοπαθείας. Eiusdem de se ipso, & de suis aerumnis, threnus versibus epicis XXXI.

Inc. Γαῖα φίλη, κ. πόντε, πάτρη πέδον, ἀλλοδαπὴς τε.

Def. Τριστοῖς ἐν φάεσιν ἐνδε μέγαλοιο Θεοῦ. Ibid. pag. 76.

X. p. ead. b. Τῷ αὐτῷ εἰς αὐτὸν. Eiusdem ad se ipsum per quaestiones & responsiones versus heroici item XXXI.

Inc. Πῦ δὲ λόγος πτερύοντες; ἡέρα πῦ νεβηλος. Def. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι εἶον, κ. κῆδε' ἀμείψας. Ibid. p. 77.

XI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀναστασίαν, ἣν αὐτοῖς ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντινπόλει. Eiusdem in Anastasiae Templum, quod ipsi creximus Constantinopoli, Carmen elegiacum versuum CIV.

Inc. Εὐδὸν δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δὲ τ' ὕναιρος.

Def. Τῆς ποτὲ μιν φθονερῆς νόσφισεν ἀδρανίη. Ibid. p. 78.

XII. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. Eiusdem ad Episcopos, Carmen heroicum versuum CCXXII.

Inc. Παρθενίην σεφάνοις ἀναδύσμεν ἡμετέροισιν. Def. Τὴν δ' ἑλέρην λαλή· κῦδος δὲ τε κ. τὸ μέγιστον. Ibid. a p. 42. ad 55.

γεία. *Eiusdem de iuramentis, quae sunt in vita, Heroelegia, versuum xxx.*

Inc. Ὁ μὲν τὸν λόγον αὐτὸν, ὃ μοι Θεὸς ἐστὶ μέγιστος.

Def. Εὖ τέλος ἐκοίμην, ἄφθιτε σέο χάρις. Ibid. p. 92.

XIX. p. 38. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τῆς σαρκὸς, ἠρωελεγία. *Eiusdem adversus carnem, Heroelegia, versuum l.*

Inc. Σάρεξ ὁλοή, Βελίαο κακὸφρονος οἶδμα κελαινόν.

Def. Οἶδματὸς ἡμετέρη, ἢ σάλος αἵψα πέσοι.

Ibid. p. 93.

XX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν πονηρίαν. *Eiusdem adversus Diabolum, versus epici xx.*

Inc. Ἡ' λυθὲς, ὃ κακοεργέ, νοήματα σέο γινώσκω.

Def. Εὐσεβέων, ἡχόν τε διηνεκέσιν ἐν ὕμνοις.

Ibid. p. 94.

XXI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν πονηρίαν. *Eiusdem adversus Diabolum, Elegia versuum xxiv.*

Inc. Φεύγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης, δολομήχανε, Φεύγε τάχιστα.

Def. Χαίρε μογηροφῆρε, Φεῖδεο τῶν μετ' ἐμέ.

Ibid. p. 94. sed in Codice bifariam divisa est.

XXII. p. 39. *Eiusdem de fragilitate humanae naturae, Elegia xviii, distichis constans.*

Inc. Κόσμε φίλ', ὃ φίλε πάντα, τί μ' ὥς τροχὸς ἀμφιέλικτος.

Def. Τῷδε βίη ζωὴ λῦσιν ἔχει βίον.

Ibid. p. 95. ubi tamen in tria dodecasticha divisim invenies, quorum ultimum, quod inc. Εἴ γινος ἄγων, κ. λ. est pag. 98. Monitum heic volumus lectorem, ubi nullus Graecus apponitur titulus, in Codice illum deesse, nosque propterea Latinum tantum attulisse.

XXIII. pag. ead. b. Τὸ αὐτοῦ ἐπιστρεπτικὴ πρὸς Θεὸν νοουθεσία. *Eiusdem adhortatio sui ipsius, ut ad Deum mentem convertat, versibus epici xvi.*

Inc. Πῇ σε φέρων Χριστοῦ, κ. λ. Ibid. p. 94.

XXIV. p. ead. *Eiusdem ad animam suam, Epigramma trium distichorum.*

Inc. Θυμὲ βλέψον ἄνω, κ. λ. Ibid. pag. 95.

XXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum, aliud Epigramma vi. versuum.*

Inc. Ἀλλοι μὲν χρυσὸν, κ. λ. editum a Muratorio Anecdotorum Graecorum T. I. pag. 137.

XXVI. pag. ead. *Eiusdem de Dei desiderio, Elegia versuum xxiv.*

Inc. Μητὲρ ἐμὴ τί μ' ἐτικτε, κ. λ. Apud Billium loc. cit. p. 95.

XXVII. p. 40. *Eiusdem pro anima sua, versus epici xxxvi.*

Inc. Πολλὰ μὲν ἡμετέρετα, κ. λ. Ibid. pag. 96.

In Cod. tamen in tria dodecasticha tributi sunt.

XXVIII. p. ead. b. *Eiusdem Lucius, elegis viii.*

Inc. Ὡμοὶ ἐγὼν, ὅτι δὴ με, κ. λ. Ib. p. 95.

XXIX. pag. ead. *Eiusdem alius Lucius, elegis xii.*

Inc. Ἀλ' αὖ τῶν παθῶν, κ. λ.

Def. Οἷχες' Ἀναστασίη, λήγε κ' ἀμπλακίη.

XXX. pag. ead. *Eiusdem alius Lucius, elegis viii.*

Inc. Ἀλ' αὖ δάκρυά μοι καταείβεται, κ. λ.

Def. Ἡ' τὸ δίδω, θυμῷ τλήμονι πάντα φέρειν.

Hoc Epigramma, quod loc. cit. p. 97. cum superiori coniungitur, in nostro Codice, sequenti disticho est auctius:

Τέτρωμαι πολλοῖσι κακοῖσι κ' ἄλγεσι σαρκὸς.

Σοὶ δὲ Χριστὲ χάρις, ὃς με πυροῖς πείθεσιν.

XXXI. p. ead. *Eiusdem Lamentationes, versibus epici vii.*

Inc. Μὴ τις ἐμοῖς παθήσει κ' ἄλγεσιν, κ. λ.

Apud Murator. loc. cit. pag. 216.

XXXII. pag. ead. *Eiusdem de pugna carnis, & spiritus, dodecastichon elegiacum.*

Inc. Οὐλοῖς ὃς τις ἀσπαρὸν ἔχει βίον, κ. λ.

Apud Billium p. 180.

XXXIII. p. ead. *Eiusdem Carmen supplex, versibus heroicis xxiv.*

Inc. Χριστὲ φάος μερόπων, κ. λ. Ibid. pag. 97.

XXXIV. p. 41. *Eiusdem epitaphium, & epitome vitae, dodecastichon elegiacum contenta.*

Inc. Χριστὲ ἀναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι, κ. λ.

Ibid. p. 97.

XXXV. pag. ead. *Eiusdem adversus Diabolum, tetrastichon.*

Inc. Φεύγ' ἀπὸ τὰς γραμμάς, κ. λ. Ibid. p. 98.

XXXVI. p. ead. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῶν ὅσα ἐν διαθήκῃ. *Eiusdem de inspiratis libris, quot sunt, versus partim heroici, partim iambici xxxix.*

Inc. Θεοῖς ἐν λόγοισιν ἀεὶ γλώσση τε νόος τε.

Def. Εἴ τι δὲ τέτων ἐκτός, ἢ κ' ἐν γυνήϊσι.

Ibid. p. 98.

XXXVII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκαπλήγης. *Eiusdem de decem plagis, dodecastichon elegiacum.*

Inc. Μάστιγας Αἰγυπτίου κακὸφρονος, κ. λ.

Ibid. p. 99.

XXXVIII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκαπλήγης τῶν νόμων. *Eiusdem de Legis decalogo, versus heroici x.*

Inc. Τῷδε δὲ νόμῳ ἐχάραξε, κ. λ. Ibid.

XXXIX. p. 42. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πατριαρχῶν. *Eiusdem de Patriarchis, versus heroici v.*

Inc. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακώβ, κ. λ. Ibid.

XL. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἰβ' μαθητῶν. *Eiusdem de XII. Discipulis, versus heroici v.*

Inc. Δώδεκα δ' αὖ Χριστοῦ, κ. λ. Ibid.

XLI. p. ead. Τὸ αὐτοῦ περὶ γενεαλογίας τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem de Christi genealogia, Carmen heroicum versuum cii.*

Inc. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας, Λουκᾶς τε φέριστος.

Def. Τ' ἑαυτὸς δὲ δοκέσκει πατὴρ Χριστοῦ, Γωσήφ.

Ib. a p. 99. ad 101. In Cod. tamen in duo Carmina divisim, quorum alterum inc. a versu Εὐμαλὶ μὲν γενεὴν Λουκᾶς μέγας ἡγάγε μύθον.

XLII. p. 43. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ τὰ θαύματα κατὰ Ματθαῖον. *Eiusdem, miracula Christi secundum Matthaeum, versibus elegis xxxviii.*

Inc. Ματθεῖος βιβλίοι τὰ θαύματα, ὅππῃς ἔρεξε.

Def. Αὐτὸς εἶσι φίλοις ἐν Γαλιλαίᾳ ἐφάνη.

Ibid. p. 101.

XLIII.

XLIII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ, Παραβολαί. *Eiusdem, Parabola Christi secundum Matthaeum, item versibus elegiacis xviii.*

Inc. Εἰ δ' ἄγε κ' σκοτίων, κ. λ.

Ibid. p. 102.

XLIV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Θαύματα κατὰ Ἰωάννην. *Eiusdem, Miracula secundum Iohannem, versibus heroicis xi.*

Inc. Παῦρα δ' Ἰωάννη, κ. λ. Ibid.

XLV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Λουκᾶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Lucam, versibus elegiacis xx.*

Inc. Λουκᾶν δ' ἄλλα δις ἐπὶ Θεοῦ, κ. λ. Ibid.

XLVI. p. 44. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν παροιμιῶν, ὧν ὁ Λουκᾶς ἐμνημονεύει. *Eiusdem de parabolis, de quibus meminit Lucas, versus iambi xxii.*

Inc. Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς, κ. λ. Ibid. p. 103.

XLVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον. *Eiusdem, Christi miracula secundum Marcum, versibus heroicis xvii.*

Inc. Μάρκος δ' Αὐσωνίοις Θεῷ, κ. λ. Ibid.

XLVIII. p. ead. b. Τὸ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabola, versibus septem, quinque hexametris, & duobus pentametris.*

Inc. Τόσα Χριστὸς ἔρεξε μέγας, κ. λ. Edit has Muratorius loc. cit. p. 215.

XLIX. p. ead. Τὸ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabola, nempe quatuor Evangelistarum, versibus heroicis cvii.*

Inc. Δεῖδω μὴ βιβλίοιο θεμελίον ἐν ψαμάθοισιν.

Def. Μὴ δὲ δίκην ἰσχυροῦ πικρὴν, κ' αἰσχος ἔχοιμι.

In cit. Bill. edit. a p. 103. ad 105.

L. pag. 45. b. *Eiusdem Arcana, heroicis versibus dccxxii comprehensa.*

Inc. Οἰδαμεν ὡς σχεδίσσι μακρὸν πλὸν ἐκπερώμεν.

Def. Εὐνὸν δ' ἀνθρώποις σαμβιβροτὸν ἐπλετο λυτρόν.

Ibid. a p. 161. ad 174. ubi tamen in viii. dividuntur Carmina, quorum versus simul coniuncti, ac supputati numerum reddunt dccxxi. Itaque in nostro lx. versibus longiora sunt, quos, singulorum diligentissima recensione inita, comperimus interiectos esse inter versus Αἰὲν ἐπερχομένοις, & Εἰς βραίων ἱερὸν, κ. λ. Carminis viii. edit. cit. p. 173. ubi sensus revera interruptus erat. Hos igitur, quum inter alia Gregorii Carmina non occurrerint, in lucem proferendos existimavimus.

Οἱ δὲ Θεοὶ προσέειπον, ὃ δ' ἔσπετο ἀφραδίῃσιν.

Ὡς ποτε κ' λαφ' κενεόφρονι πεισὸς Ἀάρων,

Μόσχον δ' ἐξάνηκε μέσσω πυρὸς, ὕβριν ἐλέγχων,

Ἄλλος δ' ἄλλον ἔτευξε Θεὸν νέον ἡμερίοισιν,

Ἰλάσματος νόμ', ἐχένη δ' ἄρ' ἐφωμάρτησεν ἀλιτρή,

Καὶ πλάσας κακὸς χαλκός· ὃ δὲ χρόνος αἰσχος ἐπῆλθεν,

Πλάσματος & ζυέσσει, & εἰλαπίνῃσιν ἀέζων·

Παῦροι μὲν διάλυξαν, ὅσοις νόος ἦεν ἀμύντωρ,

Οἱ Θεοὶ δὲν ἔειπον, ὃ μὴ νόος ἔδρακεν οἶος·

Οἱ πλέονες δὲ ἔπεισιν δῆθεν ἐπισπόμενοι φάεσσιν.

Ὅφρα μὲν ἦν κακίης δρόμος ὀλίγος, ὅφρα δ' ἔμοιγε,

Καὶ νόμος ἡγεμόνευεν, ὃς ἄγραφος ἔνδον ἔχειτο,

Εὐλα τ' ἦν κακοῖο διάκρισις αὐτοδιδάκτος.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κόλποι τε κ' εὐρέα πείρατα γαίης

(1) Ita in Codicibus sed non dicitur ἐπισπόμενοι φάεσσιν.

Πλήθεν ἀτασθαλίης, ὕβριν δ' ἐξέξεσεν ἱλὺς,

Καὶ πολλοῖσι παρὸ παιδευμάτων πλάσμα δαμασθέν,

Γλώσσας τεμνομένησι κ' ὕδασι πυρὸς τ' ὕμβροισι,

Οὐκ ἔθελεν πρώτης κακίης ἀπόδεσμά τινάσαι,

Ἀλλ' αἰεὶ κρατεροῖσιν ἐνάμυσσιν εἴχετο σαρκὸς,

Μαχλοσύνας τε μέθοις τε κ' εἰδωλοῖσι μεμνηλώς.

Δὴ τότε μητιέτα λόγῳ τότε θαύμα μέγιστον

Μωσῆος θεράποντος ἀγαλλέος ἐν παλάμῃσι

Λαὸν ἀπ' Αἰγυπτίου Θεὸς βατὴρ ἦγε πορείης

Θαύμασι σὺν μεγάλοις ἰνάσαστο δ' ἔθνεα πάντα.

Ἐρχομένη τὴν πρόσθε πυρὸς σῦλος ἡγεμόνευεν,

Καὶ νεφέλης ἔκλοντες ἀσημάνα δι' ἐρήμης.

Καὶ ποτ' ἐρημαίοισιν ἐν ἔρεισι θαύμα μέγιστον.

Οὐρανὸν καταβάς νεφέλης ὑπὸ κεύθεσιν ἀγνῆς,

Ἀγνοτάτῳ θεράποντι, μόνος ξυνήμενος οἶον,

Ἀστεροπῇ, σάλπιγγι, τινάγμασι λαὸν ἐέργων

Δῶκε νόμον, πλάξαι δὲ χαράξατο ἀμφοτέρωθεν,

Κρυπτόν τ' ἀμφαδίον τε ὅσον σθένη λαὸς ἀτείρης,

Ὡς μιν ἀποτρήξει νόμων, ἐθνῶν τε κακίαν.

Ὡς δὲ πατὴρ ὁ παῖδες ὑπαὶ παλάμῃσιν ἐλαφραίς

Γ' ὅντων ἀπαλοῖο ποδὸς νεοπηγέα ταρσόν

Βαῖδον μὲν πρῶτις ἀπὸ χθονὸς ὕψος ἀείρων,

Μεῖλιχα παπαρίζων, κ' ὕμμητι γάρσος ὀπάζων,

Ἀλλὰρ ἔπειτ' εἴργων μιν, ἐπ' ἵχνει δ' ἵχνος ὕφαικων

Πρόθεν ἄγει, δοκέει δὲ δρόμον κ' ἔθματα παῖδος.

Ὡς κ' Χριστὸς ἀναξ νομῶν βροτῶν ἀφραδέοντα

Ἐλθὼν πρῶτις ἐκαστὸν ἐλάει· τὰς δὲ θυλάδας

Μέλλε μὲν ἔμπεδ' ἑασε, νόμος γὰρ μὲν ἐντὸς ἐθήκεν,

Μαλθαῶσιν κακότητά· τὸ δ' ὕστατον ὅδε θυλάδα

Στήσαν ἔτ', ἀλλ' ὑπέβηκεν ἀπαξ λαοῦ δαμνέοντος.

Καὶ με νόμος, κληρὸν ἰν' ἐπίτροπος ὡς ἐφύλασσαν,

Παῖδι πατρὸς μεγάλῳ· χρόνος δ' ὅτε παῖδες

ἐπῆλθεν,

Εἴξεν ἐκὼν, κληρὸν δ' ἐποδίζετο ἥος ἄριστος,

Ὡς δὲ Θεὸς· πείθει γὰρ ἔχει Θεός, ὃς ἐλεμεῖναι.

Οἷσιν ἐφημερίοισι βίη δ' ἀγέρας ἐμοὶ γέ.

Καὶ γὰρ τις παθῶν ἐπιτάττορος ἔχ' ἅμα πάντα

Λυτρά φέρε παθέσει; πόθω ἴδ' μὲν ἄλλο δὲ νόσφ

Δῶκε φιλοφρονέων ὡς κ' μογέοντα σάωσαι

Φαρμάκων τερπνοῖσιν ἀρείονα μήδεσι τέχνης.

Ὡς δ' ὅτε λαοδόμος τις ἐπ' ἡμέρι κύκλον ἐγείρων

Λαίβεον ἑσπέρῳ ἐπιρρεπέσσει λίθοισιν

Νέρεος πρῶτον ὀχθαί ἐρείσας, τῶν δ' ἄρ' ἐπέβη

Λαῶν ἄγει καθύπερθε, κύκλῳ δ' ἐπὶ κύκλον ἐ-

λίσσει,

Αὐτὰρ ἐπὶ δὴ δόξῃ, τὸ μὲν βάλειν ἐκτός ἔρεσμα,

Κύκλος δ' ἔμπεδός ἐστι περίγραφος ἡμέρι γυμνῷ·

Ὡς νόμος ἦεν ἔρεσμα τελειότεροιο νόμοιο.

Sic Dii allocuti sunt; ille autem stultus

sequebatur.

Sic quondam dementi populo fidelis Aaron

Quum vitulum e medio igne extraxit, flagitium redarguens,

Alius alium sibi novum constituit Deum domesticum.

Inde autem mentis fissio, ars impia subsecuta est,

Et argentum mali causa: tempus autem probrum probro addidit,

Figmentis adiunctis, suffimentis, & epulis.

Pauci quidem indoluerunt, quibus mens fuit integra,

Nihil praeter Deum, quem sibi mens videt, secuti.

Ecce 2

Plu.

Plures autem turpiter lapsi, in errorem adducti sunt.
Ac tum quidem breve illis ad malum iter, ut & mihi fuisset.
Quippe lex erat dux, quae non scripta intus manebat,
Bonum malumque distinguere per se docta.
Verum, quum qua patent late confinia terrae
Totum esset plenum impietatis, & ad summam contumeliam limus aestuasset:
Quamvis ideo multis flagellis castigatus error idololatriae,
Linguarum divisione, aquis, & igneis imbris,
Noluit primae impietatis vinculum excutere,
At semper detinebatur forti compede carnis,
Impudicitiae, caedibus, & idolis deditus.
Tum vero sapientis Ducis datum est miraculum.
In Mosis gloriosi servi dextera
Populum ex Aegypti Deus eduxit itinere
Maxima inter portenta: exterrebantur autem omnes gentes.
Eo incedente, ignis columna praecedebat,
Et nubis, populum per devia ductum.
Quin etiam in solitariis montibus maximum factum miraculum.
Caerulis descendens Deus in recessu purae nubis,
Purissimo servo, solus cognitus soli,
Fulgurum, tubarum, tonitruum fragore populum arcens,
Dedit legem, & in tabulis scripsit utrimque,
Occulta faciens manifesta ad indomitum populi captum,
Vt eum a peruersis gentibus & legibus absunderet.
Sicuti autem pater filium levi sub dextera
Dirigit, teneri pedis recens formatam plantam
Parum quidem primum a terra in altum levans,
Et blandis vocibus, & oculorum nutibus succubans inspirans:
Post autem ipsum excitat, & gradum post gradum retrahens
Ante ad se adducit, & simulat gressum & cursum pueri:
Ita etiam rex Christus insipientem mortalem nutriens,
Idola primum reiecit; & libamina
Quae erat reiecturus, reliquit, sed legi subiecit,
Emolliens malitiam, Postremo autem ne libamina quidem
Steterunt, sed cessare populo semel domito.
Et me lex, ut quamdam hereditatem servat tutor,
Servavit Filio magni Patris. Quando autem venit tempus Filii,
Sponte cessit, & hereditatem iniit optimus filius;
Illi autem Deus: Deus enim suadere, non compellere habet.
Ac vis quidem nullam nobis parabat mercedem.

Ecquis enim passionibus deditus non omnia simul,
Quae passionis sunt, secum ferat? sed infirmitati succurrens
Quid aliud dedit misericors Deus, volens homines salvari,
Proinde admiscens meliora benigno artis consilio.
Sicuti autem architectus in aërem arcum extruens
Lapidum ex sculptis lapidibus invicem inclinatis,
Subtus primum fulcimentum intendit, ac deinde
Desuper marmor inducit, arcum vero arcui superponit:
Et cum haec ligata sunt inter se, fulcimentum illud proicit,
Arcus autem stat in aëre nudo firmiter extructus;
Ita lex fuit perfectioris legis fulcimentum.
Li. p. 53. b. Eiusdem de Incarnatione, Epigramma elegiacum xiv. versibus constans.
Inc. Νῆπιος ὅς τις ἀνακτα θεῶν λόγον αἶεν ἔχοντα.
Def. Γράμματ' ἐμῇ γραφίδι, ἢ μέλαν ἔδεν ἔχει.
Edidit Muratorius loc. cit. p. 211. uno tamen disticho longius.
LII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν ταῖς νη-
σεῖσις σιωπῇν Eiusdem de silentio, quod ieiunii tempore coluit, Elegia versuum cccx.
Inc. Ἰσχεο γλῶσσαν φίλῃ, σὺ δέ μοι γραφίς
ἔγραφε σιγῆς.
Def. Ἡ μετέρης σιγῆς μνημόσυνον λαλέον.
In cit. Bill. edit. a p. 128. ad 131.
LIII. p. 55. Τῷ αὐτοῦ ὕμνος εἰς Χριστὸν με-
τὰ τὴν σιωπῇν. Eiusdem hymnus ad Christum post silentium, versibus elegis lxi.
Inc. Χριστὲ ἀναξ, σε πρῶτον ἐπεὶ λόγον ἤρεϊ δῶκα.
Def. Πῆλ' & μετὰ πνεύματι, ἦν ἐβέλη.
Ibid. p. 131.
LIV. p. ead. Eiusdem de bello, quod movent daemones, Carmen heroico iambicum versibus constans xxxii.
Inc. Εἰ μὴ γλῶσσαν ἔδισα λάλον, & χεῖλε σιγῆ.
Def. Σὺ τὰς ἀνάμους θυσίας πέμπειν αἶ.
Edidit Muratorius loc. cit. p. 175.
LV. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ ἐνδία. Eiusdem profecturi precatio ad Christum, versibus heroiciis xxx.
I. Χριστὲ ἀναξ δε πάντα πέλεις σοῖσιν μερόπρεσιν.
Def. Εἰς δὲ μόνῃν ἔλθοιμι μόνον τέλος εὐσεβείας.
In cit. Billi edit. p. 127. tribus versibus longior.
LVI. p. ead. Eiusdem alia similis precatio ad Christum Servatorem, versibus heroiciis vii.
Inc. Οὐκ ἔς' ἂν ποδὶς σέο, κ. λ. Edidit Muratorius loc. cit. p. 169.
LVII. p. ead. Eiusdem in idem argumentum, Epigramma elegiacum vi. versuum.
Inc. Οἱ περὶ & νεφέλῃ σφατὸν, κ. λ. Idem loc. cit. pag. 170. Hoc epigramma, anepigraphi sequuntur tres illi versus heroici, quos deesse mox adnotavimus in fine Carminis,
Χριστὲ ἀναξ, δε πάντα πέλεις, κ. λ.
LVIII.

LVIII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἑλλήνιον τὸν ἐξισωτήν. Eiusdem ad Hellenium exaequatorem, Elegia versibus constans cccclxvi.
Inc. Δίξῃ μὲν ἐμὸν μῦθον σθένος ἀκέτ' ἐδύτων.
Def. Οὗτος δ' ἐγὼ Μόμω κρείσσονα μέτρα φέρων.
In cit. Billi edit. a pag. 106. ad 111.
LIX. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἰουλιανὸν τὸν ἐξισωτήν. Eiusdem ad Iulianum exaequatorem, versibus elegi xxx.
Inc. Οὐ μὲν διψάδα γαλῶν ἐπέκλυσεν, ὅς μιν ἔδυσεν.
Def. Χεῖρα Θεοῦ φέρειν τοῖς ἀτάφοις νέκυσι.
Ibid. p. 111.
LX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ παρὰ Νικοβούλου πρὸς τὸν πατέρα. Eiusdem ad Nicobulum patrem, Nicobuli filii nomine, Carmen heroicum versuum cccviii.
Inc. Ὁ πάτερ, εἰ μ' ἔφυσας, βαίῃ χάρις ἢ γὰρ ἀπάντων.
Def. Ἀλλὰ καὶ ἀθανάτων ψυχῶν γενέτας καλέσασαι. Ibid. a pag. 112. ad 115.
LXI. p. 63. b. Τοῦ αὐτοῦ παρὰ πατρὸς Νικοβέλου πρὸς τὸν υἱόν. Eiusdem ad Nicobulum filium, Nicobuli patris nomine, Carmen heroicum versuum cccxxiii.
Inc. Τέκνον ἐμὸν, μύθους ποθέων, ποθέεις τὰ φέριστα.
Def. Ὁ τέκος ἀκροτάτοιο καλῆ πρὸς τέλος ἐκείῳ. Ibid. a p. 115. ad 120.
LXII. p. 66. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Βιταλιανὸν πατέρα τὸν υἱόν. Eiusdem ad Vitalianum filiorum nomine, versibus heroici ccclii.
Inc. Ὁ πάτερ, ὃν περ ἐμοίγε Θεὸς θεὸν ἐνθάδ' ἔδωκεν.
Def. Ἀκρυα πατρὸς ἔχομεν ἐς ὕπερον εὐμενέοντος. Ibid. a p. 120. ad 126.
LXIII. p. 70. Eiusdem ad Nemesium Iuriconsultum, ut definat idola colere, Carmen heroicum versuum cccxxiv.
Inc. Ὁ μὰ δίκης μύθων τε, Νεμεσίω δε τοπάρχει.
Def. Ὁς νῦν ἡμετέρῃσι, σὺν ἡμετέροισι γραφείας. Ibid. a p. 140. ad 146.
LXIV. p. 73. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ γυναικῶν καλλωπιζομένων. Eiusdem adversus mulieres ambitiosius sese adornantes, & excolentes, versibus elegi cccxxv.
Inc. Μὴ κεφαλὰς πυργῶ τε νόθοις πλακάμεισι γυναικές.
Def. Δεῦρ' ἴθ' ὅσοις φίλον, κάλλει τερψόμενοι. Ibid. a p. 147. ad 152.
LXV. p. 77. Eiusdem ad Olympiadem virginem nubilem, Carmen paraeneticum versuum cxi.
Inc. Τέκνον ἐμὸν, τό δέ τοι πέμπτηριον ἐσθλὸν ὁπάξω.
Def. Ὅτι περ δὴ γενόμεθα, καὶ ὃ ἡμῖς ἔνθεν ἀδεύειν. Ibid. pag. 132.
LXVI. p. 78. b. Eiusdem in idem argumentum, Epigramma vi. versuum.
Inc. Εἴ σοι τι χρῆσιν καταφαίνεται, κ. λ. a Muratorio editum loc. cit. p. 201.
LXVII. p. ead. Eiusdem de virtute humana ad seipsam, Carmen heroicum versuum cxi.
Inc. Τὴν ἀρετὴν ποθέω μὲν, ἀτὰρ τό δέ μ' ἐκ ἐδίδαξεν.

Def. Λυθέντος σκίοντος ἐν ἡματι τῷδε βίοιο.
Apud Billium p. 135. sed in Codice in duo dividitur Carmina, & duobus versibus est autius; nam inter versus Βαῖα φέρι, & Ὁς τε βίος, inseruntur sequentes:
Σπεύδει σὺν μεγάλοις Θεῷ χερὶ θερμὸν ἔρωτα
Τῆς ἀρετῆς φρονέων, κακίης δέ τε νῦτα διώκων.
LXVIII. pag. 80. Eiusdem de se ipso post reditum ex urbe Constantinopolitana, elegi versibus lxi.
Inc. Ἐρχομαι ἐκ βιότοιο λιπὼν μέγα, κ. λ.
Def. Στήσομαι ὡς τενέων λισόμενος τριάδα.
Ibid. p. 134.
LXIX. p. ead. b. Eiusdem ad Diabolum in porbo, elegi versibus cxviii.
Inc. Ἡ λυθὲς αὖθις ἐμοίγε, δολόπλοκε, ὡς ἐνόησε.
Def. Τῇμε Χριστὲ φέροις σὺν λάτρειν, ὡς ἐδέλεις.
Ibid. pag. 138. In Codice vero subnectuntur his duo Epigrammata sine titulo, a Muratorio edita loc. cit. l. p. 179. inc. Εἴ τις ἐὼν κακίης, κ. λ. II. p. 183. inc. Εἴ τις νοσερὸς, κ. λ.
LXX. p. 82. Eiusdem de Incarnatione adversus Apollinarianum, versibus iambici lxxiv.
Inc. Νῦν τὸν μέγιστον ἴσμεν ἀνδρῶτα φύσιν.
Def. Ἐχει τὰ τῷδε προσκύνει τὴν τριάδα.
In cit. Bill. edit. p. 247.
LXXI. pag. 83. Eiusdem de Providentia, iambici versibus cxvi.
Inc. Ἐρροίεν οἱ τὸ θεῶν ἐξηρνημένοι.
Def. Ἀλλ' εἰς καλὸν τε κἀπιδίξιον τέλος.
Ibid. p. 188.
LXXII. p. 84. Eiusdem Definitiones minus exactae, versibus iambicis cclxvii.
Inc. Θεὸς μὲν ἐστὶν ἐστία, πρῶτον καλὸν.
Def. Τὰ δ' ἐστὶν ἡμῖν ἐκτύπος ὁρισμένα.
Ibid. p. 198.
LXXIII. p. 87. Eiusdem de virtute, Carmen iambicum versuum dcccxiv.
Inc. Θεὸς τὸ πάντων αἴτιον, πρῶτον καλόν.
Def. Ὁς ἂν τύχοιο πλείους παρρησίας.
Ibid. p. 204. seqq. ubi tamen auctius est versibus cclxxiii. noster enim incipit a versu cclxxiv. qui incidit loc. cit. p. 207.
LXXIV. p. 95. b. Eiusdem Gnomologia, tetraſtichis lxx. iambicis expressa.
Inc. Πρᾶξιν προτιμήσεις, ἢ θεωρίαν;
Def. Μὴ πως δευθῆς ἐσχάτων καθαρῶν.
Ibid. pag. 156. seq.
LXXV. p. 98. Eiusdem Monostica secundum ordinem alphabeti, vers. xxiv. iambici.
Inc. Ἀρχὴν ἀπάντων καὶ τέλος ποιεῖ Θεόν.
Def. καὶ σωθήσεται. Ibid. p. 186.
LXXVI. pag. ead. Eiusdem de pudicitia, versibus iambici lxx.
Inc. Καλὸν γὰρ με δεδέσθαι, σωφρόνως μόνον.
Def. Ταῦτ' ἂν ὀρώσα, παρθένη, πείθε Θεῷ.
Ibid. p. 175.
LXXVII. pag. ead. b. Eiusdem ad virginem, versibus iambici xvi.
Inc. Ἀγγεῖ πᾶσι, παρθένη, καὶ τοῖς ἡμασι.
Def. Μῆτε σε Χριστὸς ὡς διπλὴν ἔξω βάλλῃ.
Qui quidem versus deest in edit. cit. p. 182. a Muratorio additus loc. cit. p. 194. Vtrobique tamen desideratur sequens:
Φύγειν ἔχιδναν καὶ συνείστανεν φρένας,
in.

infertus inter versus Σαυτὸν μελαίνων, & Εὐ-
τεῦθεν ἤρθε.

LXXXVIII. pag. 99. *Eiusdem* alii versus
iambici x.

Inc. Μὴ τ' εὐπλοῦσι ναυαγῶντας προσίψῃ.

Edita a Murator. ibid. p. 200.

LXXXIX. p. ead. *Eiusdem* in iram, versus
iambici dxxlvi.

Inc. Θυμῷ χαλῆμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι.

Def. Καὶ ὅτα δῆσῃ τοῖς λόγοις ὥσπερ λόγον.

In Bill. edit. a p. 229. ad 237.

LXXX. p. 104. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλεο-
νεξίας. *Eiusdem* adversus avaritiam, Carmen
iambicum versibus constans cclxxxiii.

Inc. Φεῦ Φεῦ, ὅσων γέμεσιν οἱ κακοὶ κακῶν!

Def. Μόνον Θεὸν σέβοντες, ὃν γινώσκουμεν.

Ibid. a p. 237. ad 243. ubi tamen sunt ver-
sus cclxxxix. nam in Cod. folium deest in-
ter pag. 104. & 105.

LXXXI. p. 107. b. Τῷ αὐτοῦ σύγκρισις
βίων. *Eiusdem* comparatio vitarum, versibus
iambicis cclv.

Inc. Κρίσεις ἂν ἤμῃν, ὧ ξένοι. Κρίσεις δέ τις.

Def. Οὕτως ἂν ἤμῃν ἀσφαλῆς εἴη βίος.

Ibid. a p. 220. ad 224.

LXXXII. p. 110. b. *Eiusdem* de se ipso,
Carmen iambicum.

Inc. Λέγουσιν οἱ μισῶντες, ὡς δ' ἐμοὶ δοκεῖ.

Def. In versu, Εἰς ἡγάγετο βοήσας, qui est
lxxiv. edit. Tollianae pag. 80. reliqua enim
desiderantur una cum initio Carminis sub-
sequenti, quod inscribitur in edit. Bill.

Dialogus adversus eos, qui frequenter iurant:
pagina quippe avulsa est in Codice; unde
hoc incipit a versu,

Τῷ δ' ἐμμένοντι (Φεῦ τάλας) συμπνίγεται,
qui incidit in media pag. 226. cit. edit.

Def. ἄμην γένοιτο.

LXXXIII. p. 111. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυ-
χῆς. *Eiusdem* de Anima, versus anacreontici
clxxxvii.

Inc. Τί σοι θέλεις γενέσθαι;
Def. Μὴ σὺν κακῷ μεγίστῳ.

Ibid. a p. 182. ad 185. ubi sunt clxxxii.

LXXXIV. p. 112. b. *Eiusdem* elegi ver-
sus lxi. nimirum sententiae distichis versibus
constantes, quorum primae litterae in
Graeco haec duo pentametra efficiunt:

Γινώμαι Γρηγόριος δίσιχοι εὐεπίη.

Καλὸν ἄθρυμα νέοις, καὶ χάρις ἐξοδίῃ.

Inc. Συμνός ὅλος βίοτοιο τέμνοις ἄλα μὴδὲ βαρεῖα.

Def. Ἡ δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibidem p. 146.

LXXXV. p. 113. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ
πρὸς φθονῶντας. *Eiusdem* de se ipso, adversus
invidentes, iambicum Carmen versibus con-
stans lxxvii. quibus hic praeit:

Εἴχῃ τι κομψὸν ἤμῃν ἡ ληρωδία.

Scitum quid hisce scilicet nugis inest.

Inc. Γέρον μὲν εἰμι, καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις.

Def. Σὺς εἰμι καὶ με χεῖροσι σροβεῖν θέλω.

Ibid. p. 187.

LXXXVI. p. ead. b. *Eiusdem* in divitem
male moratum, versus elegi xi.

Inc. Αἰματος ἐξ ἀγαθῶ τις, ἄπαν κακὸν ἄν-
δρὶ γένος μὲν.

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 187.

LXXXVII. p. ead. b. *Eiusdem* in divitem
male moratum, versus elegi xi.

Inc. Αἰματος ἐξ ἀγαθῶ τις, ἄπαν κακὸν ἄν-
δρὶ γένος μὲν.

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 187.

LXXXVIII. p. ead. b. *Eiusdem* in divitem
male moratum, versus elegi xi.

Inc. Αἰματος ἐξ ἀγαθῶ τις, ἄπαν κακὸν ἄν-
δρὶ γένος μὲν.

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 187.

LXXXIX. p. ead. b. *Eiusdem* in divitem
male moratum, versus elegi xi.

Inc. Αἰματος ἐξ ἀγαθῶ τις, ἄπαν κακὸν ἄν-
δρὶ γένος μὲν.

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 187.

LXXXX. p. ead. b. *Eiusdem* in divitem
male moratum, versus elegi xi.

Inc. Αἰματος ἐξ ἀγαθῶ τις, ἄπαν κακὸν ἄν-
δρὶ γένος μὲν.

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 187.

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 126.

LXXXVII. p. 114. *Eiusdem* in nobilem
male moratum, versus iambici xxxiv.

Inc. Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα σκευάσας.

Def. Μὴ εὐγένεια τὸν τρόπον χρηστὸν φέρειν.

Ibid. p. 251.

LXXXVIII. pag. ead. b. *Eiusdem* in mo-
le dicum, tria tetrasicha, quorum singula

Inc. Πολλὰ λέγεις με κακῶς, καὶ λ. a Mura-
torio edita loc. cit. p. 171. & 172.

LXXXIX. pag. ead. *Eiusdem* ad Gigan-
tium domorum aedificatorem, hexastichon.

Inc. Ἄλλος μὲν βαθυλῶνος, καὶ λ. Murat. loc.
cit. p. 213.

XC. pag. ead. *Eiusdem* ad Philagrion, &
in tolerantiam, versus elegi xviii.

Inc. Εἴςιν Εἰπικτήτοιο μέγα κλέος ἐν προτέροισιν.

Def. Πέρφεις εὐίπποις ἀνθεα Κατπαδόκαις.

Apud eundem loc. cit. pag. 180. seqq. in
quatuor distincti Epigrammata.

XCi. p. 115. *Eiusdem* Carmen iambicum
itinerarium, versus xviii.

Inc. Εἴςιν Εἰπικτήτοιο μέγα κλέος ἐν προτέροισιν.

Def. Πέρφεις εὐίπποις ἀνθεα Κατπαδόκαις.

Apud eundem loc. cit. pag. 180. seqq. in
quatuor distincti Epigrammata.

XCii. p. ead. *Eiusdem* de patientia, iam-
bici versus ix.

Inc. Οὔταν τιν' εὐρῆς, καὶ λ. In Bill. edit.
p. 181. est tantum heptastichon; sed apud
Muratorium p. 172. est, ut in Codice, ex
quo illud primus produxit.

XCiii. p. ead. *Eiusdem* de philosophica pau-
peritate, versus iambi viii.

Inc. Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, καὶ λ. Apud
Billium p. 196.

XCiv. p. ead. *Eiusdem* ad filios monachos,
Elegia versibus constans i.

Inc. Πρῶτον τίς με τρυφῶν διεικνέτο τῶν ἀνοήτων.

Def. Ἡ λεπτή χωρεῖν εἰσόδος ἢ δύναται.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nempe Epigrammata xiv. quae una cum se-
quentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit.
p. 4. seqq. Ea vero sunt, i. Εἴ τις Τάνταλος.
ii. Οὐρεά σοι. iii. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. iv. Οἱ Χρι-
στὸν φορέοντες. v. Μεσσηπὸλον. vi. Μὴ πόλεμον.
vii. Ὡς Θέμι. viii. Ὁ λβιος. ix. Χάζο, χάζο.
x. Κατ-

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nempe Epigrammata xiv. quae una cum se-
quentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit.
p. 4. seqq. Ea vero sunt, i. Εἴ τις Τάνταλος.
ii. Οὐρεά σοι. iii. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. iv. Οἱ Χρι-
στὸν φορέοντες. v. Μεσσηπὸλον. vi. Μὴ πόλεμον.
vii. Ὡς Θέμι. viii. Ὁ λβιος. ix. Χάζο, χάζο.
x. Κατ-

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nempe Epigrammata xiv. quae una cum se-
quentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit.
p. 4. seqq. Ea vero sunt, i. Εἴ τις Τάνταλος.
ii. Οὐρεά σοι. iii. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. iv. Οἱ Χρι-
στὸν φορέοντες. v. Μεσσηπὸλον. vi. Μὴ πόλεμον.
vii. Ὡς Θέμι. viii. Ὁ λβιος. ix. Χάζο, χάζο.
x. Κατ-

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nempe Epigrammata xiv. quae una cum se-
quentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit.
p. 4. seqq. Ea vero sunt, i. Εἴ τις Τάνταλος.
ii. Οὐρεά σοι. iii. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. iv. Οἱ Χρι-
στὸν φορέοντες. v. Μεσσηπὸλον. vi. Μὴ πόλεμον.
vii. Ὡς Θέμι. viii. Ὁ λβιος. ix. Χάζο, χάζο.
x. Κατ-

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nempe Epigrammata xiv. quae una cum se-
quentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit.
p. 4. seqq. Ea vero sunt, i. Εἴ τις Τάνταλος.
ii. Οὐρεά σοι. iii. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. iv. Οἱ Χρι-
στὸν φορέοντες. v. Μεσσηπὸλον. vi. Μὴ πόλεμον.
vii. Ὡς Θέμι. viii. Ὁ λβιος. ix. Χάζο, χάζο.
x. Κατ-

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nempe Epigrammata xiv. quae una cum se-
quentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit.
p. 4. seqq. Ea vero sunt, i. Εἴ τις Τάνταλος.
ii. Οὐρεά σοι. iii. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. iv. Οἱ Χρι-
στὸν φορέοντες. v. Μεσσηπὸλον. vi. Μὴ πόλεμον.
vii. Ὡς Θέμι. viii. Ὁ λβιος. ix. Χάζο, χάζο.
x. Κατ-

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nempe Epigrammata xiv. quae una cum se-
quentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit.
p. 4. seqq. Ea vero sunt, i. Εἴ τις Τάνταλος.
ii. Οὐρεά σοι. iii. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. iv. Οἱ Χρι-
στὸν φορέοντες. v. Μεσσηπὸλον. vi. Μὴ πόλεμον.
vii. Ὡς Θέμι. viii. Ὁ λβιος. ix. Χάζο, χάζο.
x. Κατ-

Def. Ὡς δὲ τριάς πάντων ἐξοχὰ σοι μελέτω.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque
Epigrammata divisa est.

XCv. p. ead. b. *Eiusdem* in Agapetos, ver-
sus hexametri viii.

Inc. Ἡ δὴ μοι πολὺν, καὶ λ.

Def. Ἡ δὴ Χριστὸν ἀτίθει. Edidit Muratorius
pag. 184. qui plura de Agapetis, & Syn-
ilactis adnotat. Deinde sequuntur in no-
stro Codice in idem argumentum plurima
alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag.
186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χρι-
στὸν, καὶ λ. ii. Πῦρ ἐγγύς. iii. Λευκὸν. iv. Πρῶ-
τον. v. Οὐρανίη. vi. Ὡς χαλεπὸν. vii. Παρθέ-
νε, παρθένος. viii. Τοῖς ἀγαπητοῖς. ix. Ἀρσε-
να. x. Οἱ μοναχοί. xi. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἀγνοῖ.
xii. Ἀγγελος ἦν. xiii. Εἴ σοι τι χρηστὸν. xiv.
Παίλει καὶ πολὺν.

XCvi. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν
ἐπιτάφιον. *Eiusdem* in Martinianum epitaphium,
nem

in Eupraxios, Οὐδὲ μὲν ἐν πυράτοις, p. 168.

XCVIII. pag. ead. *Eiusdem de Heliae miraculis*, Carmen iambicum versuum xxx.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαζ' Ἡλίου τῷ θεοβίτῳ.

Def. Ἡ γαίρην, ἐγγυὲς συντεθέντων ὁσίων.

In edit. Bill. p. 204.

XCIX. pag. 128. *Eiusdem in Sigantium eremitam*, iambici versus ix.

Inc. Χαίρων μὲν ἦλθον. Ibid. pag. 180.

C. p. ead. *Eiusdem in secessionem a mundo*, dodecastichon iambicum.

Inc. Ἀλλοὶ μὲν εὐπλόουσι, κ. λ.

Def. Μὴ τυχόντ' ἀμφοῖν φίλοι. Ibid. p. 181. ubi decem versibus Carmen auctius.

CI. p. ead. *Eiusdem lamentatio ad Christum*, heptastichon iambicum.

Inc. Οἱμοὶ σενῶμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CII. p. ead. *b. Eiusdem ad Deum*, aliud heptastichon.

Inc. Εἴ γ' ὦ τραπέζης, κ. λ. Ibid. p. 197.

CIII. p. ead. *Eiusdem lamentatio alia ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Οἱμοὶ σενῶμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CIV. p. ead. *Eiusdem paraeneticum*, heptastichon iambicum.

Inc. Κόσμον πύριξε τῷ παρόντι. Ibid. p. 180. cui succedunt alii iv. iambici, quorum initium: Μηδὲν περιώδον ἀλλὰ, κ. λ. quos reperies ibid. p. 181.

CV. p. ead. *Eiusdem Oratio ad Christum*, versibus iambicis iii.

Inc. Εἰπίστατα κλύδων, κ. λ. cui succedit alia item similis Oratio versibus vii. Inc. Τολμῶ φράσαι τι. Ibid. p. 176. ubi tamen ex hisce duobus Carminibus unum tantum dodecastichon fit.

CVI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νόσον. *Eiusdem in morbum*, dodecastichon.

Inc. Νοσῶ νοσῶ μὲν. Ibid. pag. 178.

CVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν φθονῶν. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.

Inc. Εἴ ἔθ' ὁ θεὸς προσήλθον. Graece edidit Hoefchelius Lugd. Bat. mdcxv. p. 87.

CVIII. p. 130. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Τρῖες, σάς με, κ. λ. Apud Tollium p. 84.

CIX. p. ead. *Eiusdem ad plebem Anafstae*, dodecastichon.

Inc. Ποθῶ, ποθῶ σε. Ibid. p. 90.

CX. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Σιών ὁδοὶ μὲν. Ibid. p. ead.

CXI. p. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon.

Inc. Φθέγγοισθ' ἅπαντες. Ibid. pag. 84.

CXII. p. ead. *b. Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Οὐ μ' ἐγ' ἀμαρτίας. Ibid. p. 86.

CXIII. p. ead. *Eiusdem de se ipso*, tristichon iambicum.

Inc. Τρῖες λαλοῖτο. Def. παύσομαι. Edidit Muratorius p. 173.

CXIV. pag. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon iambicum.

Inc. Μετῆλθον, ἦλθον. Apud Tollium p. 88.

CXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon iambicum.

Inc. Τείχη, πυλῶνες. Ibid. pag. 88.

CXVI. pag. ead. *Eiusdem ad Christum in morbo*, heptastichon iambicum.

Inc. Πῆξόν με Χριστέ. Def. βαλοῖμην ἔτι.

In edit. Bill. Paris. p. 180. ubi tamen in duo divisum Carmina.

CXVII. p. 131. *Eiusdem alia precatio ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Τολμῶ τι λέξαι. Def. κ. καθαρσίω.

Ibid. p. 181. pars est Carminis, quod inc. Τέθνηκα, τῶδε, κ. λ.

CXVIII. pag. ead. *Eiusdem ad Diabolum*, heptastichon.

Inc. Οὗτος πόσον παίζεις με κ. κακοῖς πόσον.

Def. Τόνγε νοῦν ἔπεισομαι. Ibid. p. 178. pars est iambici Carminis, quod inc. Ἡ λῆθες μὲν ἦλθες, κ. λ.

CXIX. p. ead. *Eiusdem in morbum*, tristichon tredecim, & unum tetrastichon, quorum primum

Inc. Ἡ ν, ἦν, ὄτ' ἦνθον· ἀλλὰ νῦν εἰμ' ἄχλοος.

Vlt. def. Δέχου με σῶτερ' μὴ πρὸς τὴν εἰκόνα, quae ultima sic corriguntur in marg. πλὴν καθαρσίης ἐνδεής. Exstant apud Tollium a p. 100. ad 104. Inter haec tamen inferitur tetrastichon, Φεῦ ἔ κρίσιν δέδοικα, quod edidit Hoefchelius p. 98.

CXX. pag. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, alia tristicha duo. Primum inc. Πάλιν προσήλθον. Def. ἐχθρὸς ἀρπάσῃ, & est prima pars heptastichi, quod incidit in cit. edit.

Paris. p. 252. cuius altera pars, quae inc. Φεῦ ἔ κρίσιν, κ. λ. inter tristicha Tolliana mox allata interiacebat. Secundum inc. Ζῷ καὶ τέθνηκα. Ibid. p. 252.

CXXI. pag. ead. *Eiusdem in Diabolum*, heptasticha tria. Primum inc. Πόσον πιάσεις δὴ με, κ. λ. Def. τόνδε νῦν ἔπεισομαι. Est secunda pars iambici Carminis, quod ibid.

pag. 178. inc. Ἡ λῆθες μὲν ἦλθες, & paucis initio immutatis idem est, atque illud, quod superius adnotavimus N. cxviii. & incipiebat: Οὗτος πόσον, κ. λ. Secundum inc. Ἡ λῆθες μὲν ἦλθες. Def. παραστῆτην. Est prima dicti Carminis pars. Tertium inc. Ἀπ' ἐλθ' ἀπελθὲ δυσμενές. Def. λιθάζομαι. Ibid. p. 178.

CXXII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, alia duo heptasticha iambica. Primum inc. Μὴ σε λαβοῖμην. Def. κ. νοήμασιν. Secundum inc. Οἱμοὶ προσήλθε, Χριστέ μου. Def. λησὴν ἐκ ξύλων. Ibid. pag. 176. ubi tamen secundum Carmen uno versu est auctius.

CXXIII. p. 132. *Eiusdem ad animam suam*, pentametri quinque duodecim iambicis senariis interiecti.

Inc. Εἴργον ἔχεις ψυχὴ, καὶ μέγα, ἦν ἐθέλεις. Def. μὴ τί πάθος καμᾶτω. Ibid. p. 176.

CXXIV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, iambici versus ix.

Inc. Εἰς ἡμίωμαι, Χριστέ. Def. καὶ σήσεις βλάβην. Ibid. pag. 177. ubi in duo dividuntur Carmina. Succedit in idem argumentum tristichon, Πάλιν προσήλθεν ὁ δράκων, κ. λ. Ibid.

CXXV.

CXXV. pag. ead. *Eiusdem alia diversum argumenti heptasticha*, quorum I. in Diabolum inc. Καὶ τοῦτο τῆς σῆς, ὦ κάκις. II. in eundem inc. Θεὸν βοῶ. III. ad animam suam inc. Ποῖ θυμὲ βαίνεις. IV. lamentatio ad Christum inc. Εἰ μοι πανήγως. V. ad eundem inc. Καίνον, καίνον. VI. item ad eundem inc. Εἰκὼν κενύται, κ. λ. & est octastichon. Ib. p. 177 VII. precatio matutinae inc. Ὁ ῥῆος δίδωμι. VIII. precatio vespertinae inc. Εὐφροσύμην σε. Ibid. p. 176.

CXXVI. p. 133 *Eiusdem in vitae exitum*, dodecastichon. Inc. Παρήλθεν ἄνθρ, καίριος. Def. τῇ ποδηγίᾳ μάκαρ. Ibid. p. 179.

CXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, heptastichon. Inc. Τέθνηκα τῶδε τῷ ταλαιπώρῳ βίῳ. Def. τὸν δεσπότην. Pars est prima Carminis ita incipientis, ib. p. 181. cuius alteram partem superius recensuimus N. CXVII.

CXXVIII. p. ead. *Eiusdem sermocinatio cum mundo*, versibus iambicis xii. Inc. Δικάζομαι σοι. Def. ὅπως ἔχει. Ibid. p. 179.

CXXIX. p. ead. *Eiusdem in invidentes*, Carmen iambicum versuum xxxiii.

Inc. Δίκη, δικασαί, καὶ νόμοι, κ. βήματα. Def. Τάτε μὲν ἦμας, ἔτις ἐκβάλλει φθόνος. Ibid. p. 251.

CXXX. p. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, iambici versus xxi. Inc. Οἱμοὶ νέκυμνα. Def. τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν. In cit. edit. Paris. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

CXXXI. p. ead. *Eiusdem ad eos, qui per speciem amicitiae eum secundo fefellerunt*, dodecastichon iambicum. Inc. Δις, οἶδα τῷτο, Φεῦ. Def. πῶς τόσους ἐλαύνομαι; Ibid. p. 197 Latine tantum; Graece vero & Latine apud Tollium p. 92.

CXXXII. pag. ead. *Eiusdem ad Christum*, dodecastichon. Inc. Τίς ἡ τυραννίς; Def. ἡδίκημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 195.

CXXXIII. pag. 134. *Eiusdem heptasticha duo iambica*. Primum *de se ipso*, inc. Εἴη πάτημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 197. Secundum *ad non amicos*, inc. Οἱ συνήνται, πέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις. Ibid. p. 251.

CXXXIV. p. ead. *Eiusdem de malis amicis*, pentastichon iambicum. Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν. Ibid. p. 182.

CXXXV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, pentastichon, & tristichon iambicum. Illud inc. Πέπονθα δεινὸν πλείστα. Hoc inc. Φίλοι, πολῖται. Ib. p. 178.

CXXXVI. p. ead. *Eiusdem de patientia*, dodecastichon iambicum. Inc. Εἴπε με βέλας. Def. τὸ σῆτος πόσον. Ibid. p. 180.

CXXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Maximum Cynicum*, versibus iambicis lxxv.

Inc. Τὶ λαῖλα; λαλῶς κ. σὺ, Μάξιμε, γράφειν; Def. Τίς γὰρ κυνὶ πλέκοιτ' ἂν εὐφρονδὸν μάχη; Ibid. p. 249.

CXXXVIII. p. 135. Τῷ αὐτῷ εἰς εαυτὸν, κ. τὸν εαυτοῦ βίον. *Eiusdem de se ipso*, & *de vita sua*, versibus iambicis mccccl.

Inc. Τὸ τῷ λόγῳ ἐβλήμα τὸν ἐμὸν κακὸν. Def. Ἡ νῦν ἀμυδρὸς ταῖς σκιαῖς ὑψώμεθα. Ibid. a pag. 1. ad pag. 31.

CXXXIX. pag. 154. *b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς εαυτὸν, κ. περὶ ἐπισκόπων. Eiusdem in se ipsum*, ac *de Episcopis*, iambicum Carmen versuum dcccxxxvi.

Inc. Ἦσως μὲν ἐχρὴν ὡς κακούμενον φέρειν.

Def. Πάλης θανάσης, ἢ φθόνος συνέρχεται. Edidit Tollius loc. cit. a pag. 4. ad p. 72.

CXL. p. 163. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὴν τὰ ἑμμετρα γράφοντας. *Eiusdem ad eos, qui carmina scribunt*, iambicum Carmen versuum ciii.

Inc. Πολλὰς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ.

Def. Χωρὶς κολοῖν κ' ἀετῶν ὑψώματα. In cit. edit. Paris. p. 248.

CXLI. p. 164. Τῷ αὐτῷ εἰς εαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, iambicum Carmen versuum cxxv. cui praemittitur declaratio quaedam de ratione iambica carmina conficiendi. Inc. Ἡ πολλὰ πολλὰ γίνεται. Def. Μόνη γὰρ ἀπλότης. Ibid. a p. 243. ad 24. Praemittitur & in Cod declaratio quaedam huius generis carminum conficiendi.

CXLII. p. 165. Τῷ αὐτῷ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate*, iambicum Carmen versuum cc. Inc. Πάρθενε νόμφη Χριστέ. Def. Τότ' ἄνω μυστηρίοις. Ibid. pag. 299 ubi tamen sunt tantummodo centum, quum singuli editionis versus in duos dividantur in Codice.

CXLIII. p. ead. *b. Τῷ αὐτῷ ὕμνος ἐσπερινός Eiusdem hymnus vespertinus*, versuum l.

Inc. Σε κ. νῦν εὐλογῶμεν. Def. Εἰς τὴν αἰώνως, ἀμήν. Apud Tollium p. 96.

CXLIV. p. ead. *Eiusdem morientis*, tristichon. Inc. Ἀγγελοὶ αἰγλήντες. Def. ἀλλ' ἰερίᾳ. Ibid. p. 104.

CXLV. pag. 166. Gregorii Nazianzeni Carmina excipit Νόννη παράφρασις εἰς Ἰωάννην. Nonni paraphrasis in Iannem, versibus hexametris.

Inc. Ἀχρονὸς ἦν, ἀκλήχλος, ἐν ἀρήνῃ λόγος ἀρχῇ. Concordat cum editione Nonni Friderici Sylburgi anni mdcxvi. a versu primo, usque ad versum 1469.

Καὶ φρασὶς Ἑβραίων πάλιν ἔννεπε λαὸς ἀκίων, qui incidit in cit. edit. p. 107. Ioannis Cap. VIII. Reliqua defunt. Interim lectorem monemus, identidem Codicem ab edit. differre; cuius rei exemplo sit quaedam editi versus mc. p. 80. lacuna, quam ita ex nostro Codice supplemus:

Ζῶς γὰρ πέλεν· εἰδὰρ ἐτήτυμον ἡμέτερη σάρξ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, & complicato caractere conscriptus, primis duobus foliis recentiori manu, Seculi nimirum XV. suppletis, mutilus in fine. Constat foliis 188. cuius specimen damus Tab. IV. N. IV.

Inter versum vero 692. & 693. a Codicis nimirum pag. 172. *b. ad 181.* interiecta sunt 8. folia, fragmentum Heroici poematis Eudociae Augustae in laudem SS. Cypriani, & Iustinae mm. continentia, quae fortasse ipsi Paraphrasi praeerant olim, huc deinde a bibliopego per errorem in refarciendo Codice inserta. Indicio est numeratio in extremis adiecta paginis; nam quum

F f Gre-

CXXXIX. pag. 154. *b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς εαυτὸν, κ. περὶ ἐπισκόπων. Eiusdem in se ipsum*, ac *de Episcopis*, iambicum Carmen versuum dcccxxxvi.

Inc. Ἦσως μὲν ἐχρὴν ὡς κακούμενον φέρειν.

Def. Πάλης θανάσης, ἢ φθόνος συνέρχεται. Edidit Tollius loc. cit. a pag. 4. ad p. 72.

CXL. p. 163. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὴν τὰ ἑμμετρα γράφοντας. *Eiusdem ad eos, qui carmina scribunt*, iambicum Carmen versuum ciii.

Inc. Πολλὰς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ.

Def. Χωρὶς κολοῖν κ' ἀετῶν ὑψώματα. In cit. edit. Paris. p. 248.

CXLI. p. 164. Τῷ αὐτῷ εἰς εαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, iambicum Carmen versuum cxxv. cui praemittitur declaratio quaedam de ratione iambica carmina conficiendi. Inc. Ἡ πολλὰ πολλὰ γίνεται. Def. Μόνη γὰρ ἀπλότης. Ibid. a p. 243. ad 24. Praemittitur & in Cod declaratio quaedam huius generis carminum conficiendi.

CXLII. p. 165. Τῷ αὐτῷ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate*, iambicum Carmen versuum cc. Inc. Πάρθενε νόμφη Χριστέ. Def. Τότ' ἄνω μυστηρίοις. Ibid. pag. 299 ubi tamen sunt tantummodo centum, quum singuli editionis versus in duos dividantur in Codice.

CXLIII. p. ead. *b. Τῷ αὐτῷ ὕμνος ἐσπερινός Eiusdem hymnus vespertinus*, versuum l.

Inc. Σε κ. νῦν εὐλογῶμεν. Def. Εἰς τὴν αἰώνως, ἀμήν. Apud Tollium p. 96.

CXLIV. p. ead. *Eiusdem morientis*, tristichon. Inc. Ἀγγελοὶ αἰγλήντες. Def. ἀλλ' ἰερίᾳ. Ibid. p. 104.

CXLV. pag. 166. Gregorii Nazianzeni Carmina excipit Νόννη παράφρασις εἰς Ἰωάννην. Nonni paraphrasis in Iannem, versibus hexametris.

Inc. Ἀχρονὸς ἦν, ἀκλήχλος, ἐν ἀρήνῃ λόγος ἀρχῇ. Concordat cum editione Nonni Friderici Sylburgi anni mdcxvi. a versu primo, usque ad versum 1469.

Καὶ φρασὶς Ἑβραίων πάλιν ἔννεπε λαὸς ἀκίων, qui incidit in cit. edit. p. 107. Ioannis Cap. VIII. Reliqua defunt. Interim lectorem monemus, identidem Codicem ab edit. differre; cuius rei exemplo sit quaedam editi versus mc. p. 80. lacuna, quam ita ex nostro Codice supplemus:

Ζῶς γὰρ πέλεν· εἰδὰρ ἐτήτυμον ἡμέτερη σάρξ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, & complicato caractere conscriptus, primis duobus foliis recentiori manu, Seculi nimirum XV. suppletis, mutilus in fine. Constat foliis 188. cuius specimen damus Tab. IV. N. IV.

Inter versum vero 692. & 693. a Codicis nimirum pag. 172. *b. ad 181.* interiecta sunt 8. folia, fragmentum Heroici poematis Eudociae Augustae in laudem SS. Cypriani, & Iustinae mm. continentia, quae fortasse ipsi Paraphrasi praeerant olim, huc deinde a bibliopego per errorem in refarciendo Codice inserta. Indicio est numeratio in extremis adiecta paginis; nam quum

F f Gre-

Gregorii Carmina desinant in pag. 163. sequens, a qua Nonni Panopolitae Paraphrasis incipit, numero 174. designatur, qui licet deletus sit, eius tamen antiqua quaedam vestigia supersunt. Sed antequam Poëma ipsum proferamus, pauca de Eudocia praefari libeat. Fuit igitur Leontii Sophistae, & Philosophi Atheniensis filia, ab eoque in omni doctrinarum genere, mirifice exculta. Anno ccccxxi. aetatis suae xx. quum Theodosio Imperatori nupsisset, Christianam amplexa fidem, ab Attico Constantinopolitano Episcopo salutari lavacro refecta est, qui eam pro Athenaide Eudociam nominavit¹. Anno ccccxxii. a Theodosio renunciatur Augusta, qui eam ob singularem pudicitiam, & egregiam formam, plurimum dilexit, usque ad annum ccccxlvi. quo violatae fidei, & adamati nimium Paulini exleyissima quidem causa² Imperatoris in suspicionem venit. Quare Eudocia suae conscia integritatis, secessit Hierosolymam, ubi Ecclesiis aedificandis, ornandis, ac pauperibus sublevandis per multos annos incubuit. Tandem, ut vult Caveus³ in mariti gratiam rediit, quocum deinceps pacifice vixit. Illo tamen morte sublato, Palaestinam repetens, quod supererat vitae, pio otio dicavit, ibique A. cccclx. imperante Marciano diem ultimum clausit, ut habet Sixtus Senensis Lib. IV. Biblioth. Sanctae p. 227. Parisiensis edition. A. MDCX. Quumque teste Evagrio Scholastice Lib. I. Historiae Ecclesiasticae Capp. XX. XXI. XXII. muros Hierosolymitanas urbis instaurasset, templum splendore, ac pulcritudine eximium, primo omnium Diacono, ac Martyri Stephano aedificasset, in eo postmodum deposita est. In poetica facultate reliquos suae aetatis poetas longe superavit; scripsitque Graece poemata plura, quorum stylum mirifice Photius depingit. Ea vero sunt:

I. *Centones Homerici*, de quibus videndus Oudin. l. c. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. VII. Tom. I. p. 357. Exstant Gr. & Lat. in Collectione Poëtarum Christianorum Bigneana Parisiis MDCXXIV. pag. 95. Immane quantum errat Aubertus Miraeus Auctar. p. 307. qui hos Centones Eudociae Augustae, Constantini XII. cognomento Ducae, qui obiit A. MLXVII. uxori tribuit.

II. *Metaphrasis Othaeubi heroico Carmine condita*, Libris VIII.

III. *Metaphrasis Prophetiarum Zachariae, & Danielis*. In his metaphrasisibus sacrum textum κατὰ πῶδας expressisse Eudociam, nihil addendo, nil mutando testatur Photius; adeo ut pro legitimis sacrorum librorum versionibus haberi possent.

IV. *Poema Heroicum in victoriam a Theodosio marito ex Persis reportatam*; cuius meminit Socrates Lib. VII. Cap. 21.

V. *Historia B. Cypriani martyris, & Iu-*

stinae virginis Libris III. heroico carmine conscriptis comprehensa. Huius itaque Poëmatis partem non exiguam, in medio Poëmate Nonni Panopolitae in Evangelium S. Matthaei interfectam, ab interitu vindicare nobis datum est. Incredibilem adhibuimus diligentiam, non modo, ut tam insigne Eudociae monumentum ex antiquissimo Codice minutis & evanidis plerumque litteris exarato, erueremus; sed etiam ut illud Latinis musis redderemus (qua quidem in re tot tantisque difficultatibus obfita, nobis praesto fuit optimus, ac praestantissimus Iuvenis, Antonius Sartius, familiaris noster, ac studiorum adiutor) nostra haec tentamina alius expolienda relinquentes, quibus maius suppetit otium, ac mitiores sunt musae. Interea nos tam pretiosum Eudociae de Divo Cypriano monumentum, omnium primi, aeterno litterariae Reip. bono, in lucem proferre gloriamur; ipsiusque Poëmatis, cuius maxima libri primi & secundi pars interijt, tertium vero totum longa abstulit aetas, argumento sint, quae Photius CPolitanus Patriarcha in sua Biblioth. Cod. CLXXXIV. memoriae prodidit.

Praeter ea, quae de S. Cypriani vita, & martyrio habemus apud Theodoricum Ruinart in actis Martyrum, possunt & alia multa proferri, quae de eius laudibus S. Patres conscripserunt. Prae omnibus in eo laudando excelluit S. Augustinus, qui Sermones quinque ad Populum Carthaginensem habuit novae editionis Serm. cccix. seqq. Homilias duas de eo edidit S. Maximus Taurinensis Tom. V. Biblioth. Patrum edit. Colon. unam Petrus Chrysologus. De eodem egregium habuit Sermonem S. Fulgentius Ruspensis Episcopus. Nec praetereundus Graecos inter Patres Gregorius Nazianzenus. Verum in eius de S. Cypriano oratione illud est incommodum, quod Magnum Cyprianum Carthaginensem Episcopum cum nostro Cypriano, qui ex mago Christianus factus, cum Iustina Virgine, quam beneficiis frustra corrumpere tentaverat, martyrium Nicomediae sub Diocletiano subiisse fertur. In eundem scopulum impigisse videtur Prudentius in hymno de S. Cypriano, & Eudocia Augusta, ut ex Phorii testimonio, & ex hoc ipso Poëmate videre est. Sed prius Photium ipsum audiamus, qui loc. cit. haec habet.

Hoc ipso item volumine continebantur, simili versuum forma conscripti, libri tres in laudem B. Cypriani martyris: offendebantque vel ipsa carmina, ut liberi matrem solent, hunc quoque Augustae partum esse legitimum. Primus horum liber res B. Iustinae martyris persequitur, ut in Christianorum illa numerum adoptata, parentes quoque suos ab idolorum ad veri Dei cultum transfulerit: utque amore quidam eius captus, frustra illa sollicitata, ad Cypri-

num magicis deditum artibus se contulerit, rogans perditae amanti succurrat, ac puellam si bi obsequentem reddat. Addit Cyprianum omnes magicarum artis rationes incassum tentantem, violentissimos quoque, ac perniciosissimos daemones oppugnandae virginis castitati immisisse: hos vero pudore suffusos, victosque sacrosanctae crucis signo, reiectos fuisse, ut ex illis ipsis cognoritur. Quare propensum suum in improbos illos spiritus animum deposuisse, omnesque adeo magicos libros flammis tradidisse. Christiana denique fide imbutum, mox etiam baptizatum esse, ac templi imperantibus constitutum. Quin & charismatum dona a Deo accepisse, itaque morbis alios, alios daemonibus liberasse, donec tandem Archiepiscopi quoque dignitate ornaretur. Et haec quidem liber habet primus. Secundus deinde, dum a capite paullo altius res Cypriani arcescit, ipsiusmet narratam inducit, suum iam inde a pueritia in idola studium, cultumque daemonum, & discendae magicarum artis cupiditatem, atque conatum. Quatenam dehinc alia de herbarum variarum stirpium, atque animantium natura didicerit, utque varia etiam daemonum ludibria viderit. Quomodo item Athenis Argos, indeque in Phrygiam profectus, daemonibus ubique sacrificis constitutus fuerit, ac multam magicarum artis exercitationem collegerit. Pergit adhaec narrare, ut in Aegyptum eorundem causa venerit, atque ad Indos accesserit, quaeque ibi inopinata, & valde absurda, cum alia, tum simulacra viderit atque observarit. Addit se, quum tricesimum iam aetatis annum attingeret, ad Chaldaeos venisse, eorumque litteris institutum, Astrologiam accurate perdidicisse, quaeque alia cognitu digna apud illos viderentur. Omnia tandem haec vidisse refutata, quando stulto, seipotias animis pernicioso labore hisce artibus impenso, a Iustina martyre repulsus est. Commemoratur item heic nonnulla, quibus alium se ipse interdum magicis artibus exhibuit, aliosque interdum transformavit: utque a daemonum cultu discedens, cacodaemonem minitantem, & ad desperationem usque territantem senserit, ac quomodo horum sit metu liberatus, quum in pium virum incidisset, cui Timotheo nomen. Quomodo praeterea Antiochiae apud frequens auditorium narraverit, nefanda multa se, ac prodigiosa effecisse, quibus homines ita decipiebat, ut pro Deo ipsum haberent. Lacrymis itaque ac luctu genas obhaec humectantem, ex memoria improborum facinorum in salutis desperationem iterum delapsurum fuisse. Nisi Eusebius quidam optimus ad pietatem & poenitentiam dux, sacrae scripturae alloquiis, sacrisque narrationibus, desperationis nebulam dissipans, clarae spei radiis eum illustrasset, & in domum suam deductum cibum capere iussisset, trium dierum inedia iam maceratum. Refert item, ut in sacrum ab illo templum fuerit adductus, & sua ipse manu coram multitudine magicarum artis suae libros allatos flammis tradiderit, ac bo-

na insuper sua pauperibus distribuerit, atque ad Christianorum inde coetum aggregatus sit. Eusebius autem hic, ait, sacerdotii dignitate exornatus erat. Accedit quomodo Aglaïdas, gravis ille Iustinae proci, quum voti compos factus non esset, bona quoque fortunae pauperibus omnia erogaverit, & daemonibus tamquam deceptoribus nuncio remisso, Christianis sese sacris addixerit: in quo secundi libri finis est.

Tertius denique martyrium complectitur B. Cypriani, & clarae virginis Iustinae, qui Diocletiano & Maximino Romae imperantibus, morte testimonium dixerunt Fidei. Vna enim ad martyrii lauream abrepti sunt; Cyprianus quidem ex patria & urbe Antiochia, cuius etiam archiepiscopatum post Anthimum administravit: Iustina vero Damasco: ibi enim illa, postquam Antiochia migravit (quae & ipsa virginis patria erat) palam Christum professi est. His ita captis, quum impii ille hominis sermonibus nihil moveretur, vinculis in sublime rapti latera raduntur; haec autem boum nervis caeditur. Verum ubi nihil illi de constantia remittere tyranno videntur, in custodiam eos seorsum reductos compingit. Vnde post evocatos, quum verbis frustra tentasset, in aeream sartagine (pice, adipe, ac cera in eadem simul mistis, multoque igne accenso) martyres Dei coniecit. Ibi quum athletae illi fortiter in cruciatibus perdurarent, ac potius velut in rore Deum, quod tormentis superiores evasissent, laeti laudarent, Athanasius quidam miser, daemonum sacerdos, B. Cypriano antea per familiaris, & assessor tum forte iudicis tormenta inferentis, mentis caecitate correptus, ausus est, Deos suos familiares invocans, in ignem quoque ingredi, sed dum miraculum extenuare nititur, si & ipse sine noxa ibidem perduraret, magis illud auxit. Confestim enim ab igne absumptus in cinerem versus est. Haesitans ergo iudex, decrevit martyres ad Diocletianum mittere, & ad eum, tum quae pertulissent tormenta, tum quemadmodum poenis essent omnibus superiores, perscribere. Quae quum Imperator Nicomediae intellexisset, praecipit martyres ad vicinum urbi flumen, cui Gallo nomen, capite truncari. Cum his, & eadem ipsa hora Theodistus martyrii palmam accepit, pietatis suae hoc solo dato indicio, quod martyrem Christi salutasset. Reliquias istorum Sanctorum nautae quidam Roma eo nuper delati, quibus & Theodistus martyr usus fuerat familiariter, clam custodibus abstulerunt, Romamque vexerant, ubi & pulcrum ipsis templum Claudii foro proximum excitatum, opera Rufinae pia matronae, quae generis stirpem a Claudio Imperatore repebat. Et haec quidem libro tertio.

Ex hac Phorii Synopsi, quae totum Eudociae Poëma complectitur, intelligere licebit unicuique, unde fragmentum hoc a nobis prolatum, initium ducat, & ubi desinat. Sed ipsum Poëma aggrediamur.

(1) Vid. Socrat. Histor. Eccles. Lib. VII. C. XXI.

(2) Confule Oudinum de Scriptoris, Ecclesiastic. Tom. I ad

A. ccccl. p. 1263.

(3) In Histor. Scriptoris. Ecclesiastic. ad A. ccccxxi.

Πάντας δ' ἡγήσας κεν ἀταρτηρῶς ἀπέπεμπεν,
 ὧς Χριστὸν μόνον μνηστὴν θεμένη τὸν ἀνακτα.
 Ὅς δὲ λέων συναγείρας ἀνακτορίας κατὰ θώκος
 Πρὸς βα βίην ἐθέλησεν ἀγαυὴν παῖδα μῆναι.
 5 Ὅσοι ἐσπετόνδ' ἄμ' αὐτῇ αἰπὺ βόησαν.
 Πάντες δ' ἐκ θαλάμων σὺν τεύχεσιν ἐορεύοντο,
 Τεύξαν δ' Ἀ' γλαῖδας νεήλυδας εἶδαρ αἴσας.
 Αὐτὸς δ' ἐν κραδίῳ φέρων ὄλον ἐνδον ἔρωτα,
 Πληγεί, εὐτε μύωπι λαθὼν, πηχύνετο κύρην.
 10 Ἡ δ' αἶψα Χριστὸν κρατερὴν σφρηγίδα τέλεσεν,
 Ρῖψεν δ' ὑπτίον εἶδαρ ἀναιδέα, χερσὶ δ' ἔθρυψε
 Μορφὴν Ἀ' γλαῖδας, κ' ὀλοκόμενος γε παρείας,
 Ρῖξεν δ' εἴματα καλὰ, ὅλοις δ' ἀπέδειξε γέλωτα,
 Θέκλῃς ἀντιθέης τὸν ὁμὸν δρόμον ἐκτελέεσα.
 15 Καὶ τὰ μὲν ὡς ῥέξασα Θεοῦ πάλιν ἤλθεν ἐς οἶκος.
 Αὐτὰρ ὁ χωόμενος κακοεργέα λίωτο φῶτα,
 Δυσσεβέος μαγίης ὑποθήμονα Κυπριανὸν γε,
 Καὶ οἱ ὑποσχόμενος δοῖα χρυσοῖο τάλαντα,
 Λαμπροῦ τ' ἀργυρίου, ὅπως πείσειεν ἀνάγκη
 20 Παρθένον ἐκ ἐθέλῃσαν ἐτινεῦσαι Φιλότῃτι,
 Οὐ δεδάως Χριστοῦ κρατερὸν μένος ἀκαμάτοιο.
 Οἰκτεῖρας δὲ μάγος θυερὸν βροτὸν, ἐξ ἐπακοιδῆς
 Κίκλησκεν χαλεπὸν κακοεργέα δαίμονα ῥίμφα.
 Ἀ' περὶ δ' ἐλθὼν, τί μ' ἔφη καλέεις; ἀγόρευε.
 25 Ὅς δ' ἔφατ', αἰνῶς μοι κύρης μίης Γαλιλαίης
 Ἡ' τορ ἔρως ἐδάμασσε· σὺ δ' ἐννεπε, εἰ τέ μιν αὐτὸς
 Λέκτροισιν δόμεναι κρατέεις; αἰνῶς ποτ' ἐγὼ γάρ.
 Ἀ' φωνὴ δ' ἀντίπαλος δώσειν κατένευσεν ἄελπτα.
 Κυπριανὸς δ' αὖθις γε παλαμναῖον προσέειπεν·
 30 Ὅ' νενεπέ μοι τὰ ἔργα, ὅπως φρεσὶ θάρρος ἔχοιμι.
 Ὅς δ' ἔφατ', Ἀ' γγελικῶν σιγῶν πάρος ἦα φέριςτος,
 Ἀ' λλά γ' ἐμῷ γενετήρι πεπιθμένος, ἔλλιπ' ἀνακτα
 Ἐ' πταπόλῃ σφαιρῆς τὸν ἰσπερτατον· ὅσα δ' ἔρεξα
 Εἰδήσεις· ἐρέω δέ. Πόλυ καζαροῖο θέμεθλα
 35 Ταῦτ' ἐμῇ κακίῃ γε διάνδιχα θήκατα ῥέξας,
 Καὶ σίφος ὑρανίων ναετῶν ἐς γαῖαν ἔριψα.
 Μητέρα δ' αὐ μερόπων πάλιν ἠπαφον Εὐαν, ἀνάγκη
 Νοσφισάμην δ' Ἀ' δαμον πολυνηγέας ἐκ παραδείσου,
 Καὶ Καῖν παλάμην γνωτοκτόνον αὐτὸς ἔτευξα,
 40 Ἀἵματι γαῖαν ἔδυσσα· ἀκανθώδῃ δ' ἀναθάλλει
 Καρπὸν ἀεικέλιον μερόπων γένει εἶνεν· ἐμεῖο.
 Ἐ' χθρὰ Θεῷ συνάγειρα θεήματα, κ' κλοπίας δὲ
 Εὐνῆς ἐγὼν ἐτέλεσσα· σεβίζεσθαι δ' ἀμενηνὰ
 Εἰδῶλα βράττον νέον ἠπαφον, ἡδὲ θυήλας
 45 Ἀ' νδρώπας ῥέζειν βλοσυρῷ κατεμήνυσσα ταύρῳ.
 Αὐτὸς κ' κρατέοντα Θεῷ Λόγον, ἦν ἀναρχον,
 Ἐν σκόλοπι τανύσαι μαλερῷ σοβαρὲς ὀρόβυα.
 Ἀ' εσα συγκλονέω, κ' τείχεα κάββαλον αἰπὰ·
 Πολλὰς δ' ἐξ ἔριδος θαλάμους ἐδόνεσα χορεύσας.
 50 Ἀ' λλά γε δὴ τὰδε πάντα κακὰ ἔα πείρουνα τεύξας
 Πῶς τῆς δ' ἡδύης μεγαλόφρονος ἡδὲ τυχῆσιν;
 Κυπριανὸς δ' ἐννεπεν κακοτερπεί δαίμονι λυγρῷ,
 Τῆνδε λαβὼν βοτάνην κύκλῳ θαλάμῳ κατὰδευσον
 Κέρως αἰδέσιδος· ἀτὰρ ὕστος ἔσομαι αὐτὸς,
 55 Καὶ νόον ἐνθῆσιν κραδίῳ πατρώϊον αὐτῇ.
 Ἡ δ' ἐσσι ἐλδομένη μάλα πείσεται ἔμπερ ὀνείρῳ.
 Παρθένος ἡγήσας δὲ τὸτ' εἶδος ἔχουσ' ἐπὶ γαίης
 Ὡρῇ νυκτελὴν τριτάτῃ μέλπειν Θεὸν ἦν.
 Ἀ' λλά ὅτε δὴ πρᾶπιδων μέσσον πελεμίζετο κύρη,
 60 Ἐν φρεσὶν ἦσι νόησεν ἀτασθαλίην κακοεργῆ

Omnes at iuvenes didis dimisit acerbis,
 Christum induta Ducem, soli cui nupserat illa,
 Hic vero magnam templi ad subfellia turbam
 Cogit, vique bonam tentat violare puellam.
 Quotquot erant illi comites, ad sidera voces
 5 Tollere, & armati thalamis prorumpere cuncti,
 Aglaidaeque novam confestim pellere gentem.
 At miser inclusum servans in pectore amorem,
 Percussus, tamquam caeco latitaret, amatae
 Virginis amplexus petiit; quae protinus almae
 10 Signa crucis faciens, audentem turpia longe
 Proiecit iuvenem resupinum, aptoque comantes
 Crine genas manibus foedans vultumque, decoras
 Abscidit vestes, cunctorumque ora resolvoit
 In risus, Theclae divina exempla sequuta.
 15 Haec ubi facta, Dei rursus secessit in aedes.
 His super accensus, pravum, magicaque potentem
 Advocat arte virum, Cyprianum nomine, supplex,
 Binaque promittens auri, argentique talenta
 Hortatur, carae renuentia corda puellae
 20 Cogat flagrantem tandem concedere amori.
 Ignorans, Christi virtus quam nescia frangi.
 Tunc magus Aglaidae sortem miseratus iniquam,
 Evocat astitum tenebrosum daemona cantu.
 Adveniens subito, Quid vis? ait ille, profare.
 25 Cui magus haec: Nostrum Galilaeae virginis ardens
 Vicit pectus amor: thalamis hanc tradere nostris
 Dic, tibi num liceat, namque est mihi magna cupido.
 Annuit huic daemon temere insperata daturum.
 At magus haec contra sceleratum, Nunc tua, dixit,
 30 Facta doce, nostrae ut subeat fiducia menti.
 Tunc ille: Angelicae fueram prius ipse cohortis
 Optimus; inde mei genitoris iussa sequutus,
 Regem, qui caeli septem supereminet orbes,
 Deservi: quae tunc egi nosces modo, singula namque
 35 Promere fert animus. Puri fundamenta caeli
 In partes discissa duas me auctore maligno,
 Atque cohors superum in terram deiecit colonum.
 Inde meis rursus decepta est fraudibus Eva
 Primiparens, laetisque procul migrare viretis
 40 Iussus Adam, dextraque Cain maculatus Abelus:
 Caede madet tellus; hinc duos horrida sentes
 Me propter, vilemque homini parit undique fructus.
 Ipse inimica Deo spectacula taetra coegi,
 Et furtiva toris alienis semina fudi:
 45 Vanaque mortales colerent idola recentes,
 Ac torvo ferrent Tauro libamina, suasi,
 Consilii egique meis: Verbumque supremum,
 Aeternam sobolem, dira trabe figere adeg.
 Per me commotaeque urbes, eversaue celsa
 50 Moenia, muliorumque toros discordia gaudens
 Turbavit: totque ipse malis, aliisque peractis
 Millibus, audacem dubitem captare puellam?
 Tum monstri magus haec tristisque malisque fruendi,
 Hoc cape gramen, ait, circumque adspere cubile
 55 Virginis intactae, veniensque novissimus ipse
 Iniciam patrios ima in praecordia sensus;
 Illa tibi multum optanti per somnia cedes.
 Virgo bonum interea, quum tertia noctis adesset
 Hora, Deum, terrae vultum demissa, canebat.
 Quum subito concussa gravi praecordia motu
 60 Sensit, nequitiamque mali semivulsa gerentem
 Igne

Ἡμίθεος προθεῖσαν ὀφρεῖς πυρὶ γάττον ἀνακτα
 Ἐ' γὰρ, τὸν προθέσκειν, ἀτὰρ σημήνατο χεῖρ
 Σταυρῷ πᾶν δέμας· αἶψα γεγωνήσασα δ' εἶπεν·
 Πάντων δεσπότης, Θεὸς κύριε, παῖδός ἀχράντη
 65 Ἰησοῦ Χριστοῦ γενέτωρ, δε ταρταρῆντα
 Αἰνοπέλωρον ὄφιν ζώοντα ἐπέδρασε ἐν αὐλαίς,
 Ὅς δὲ πέδαις ζώοντα, ὅλοις κύριος ἐσώσας,
 Ὅς πόλον ἀσπερόντα τανυστάμενος σέο χεῖρ,
 70 Ἦν δὲ μέσον χάος νοτίοις νότοισιν ἔρεσας,
 Ὅ φλογερὰς δαίδας πύλοισι τίτῃνος ὄπασας,
 Μηνὴν ἀργεννὴν δὲ βοόζυγα, νυκτὶ τέλεσας,
 Ὅ βροτὸν ἀνδρῶν τεῇ μορφῇ τεύξας πανόμοιον,
 Ὅν παραδείσου καλῆς κορέσασθαι ἀνῶγας,
 75 Ἐνδένδροιο πέδιο λαοφύοντα πάλιν αὐτὸς
 Διζόμενος ἐσώσας ἀναξ ἐλεήμονι θυμῷ,
 Κεῖν δὲ σκόλοπι πληγὴν τεφ' ἐξέκασα,
 Χριστὸν ἐπωνυμίῃ πάντ' ἄλγεια τῷδε καθήρας·
 Τῷδε γὰρ εἵνεκα πάσα φερίνεται ἀνδροφύρος γῆ,
 80 Οὐρανὸς ἐκτετανύσται, ἀτὰρ χθρὸν ἡερίσται,
 Τ' ὅσα δὲ προχέονται· ὅλη δὲ σε μόνον ἀνακτα
 Βαλβίς παντομέδοντα ἐπίσταιται· ἐλθε, σώσων
 Σὴ κρατερῷ βυλῇ δμῶν σέο, μηδὲ με δεινὸς
 Μῶμος νικήσῃ· σέῳ γὰρ χέριν, ἀφ' ὧς τοεργῇ,
 85 Ἡ νεκρὸς μενέμεν ἐθέλω μάλα παρθένο ἀγνή.
 Κηρόθι γὰρ σε φέρισε λίην ἀγάπαζον, Ἰησοῦ,
 Δέσποτά μευ πολύαινε· σὺ γὰρ πυρσὸν φλεγέθοντα
 Σέο ποτ' ἦς πύρσευσας, ἐμῷ δ' ἐνεθήκατο θυμῷ.
 Τῷ νῦν μήποτε σὴν δμῶν δαμάσῃς ὑπὸ χεῖρα
 90 Ἀντίβιου, συγεροῖο, ἀδεσμίῃ, ἀντιθέοιο,
 Μηδὲ παρέξελθῇ με μάκαρ σέο θεσφατ' ἐάσης,
 Ἀ' λλά ἀπάλακτ' ἀλάτῃ, συνθήμονα, αἰνοσοφισήν.
 Ὅς ἡ μὲν τὰ ἔκασα πειρασκομένη, ἐδὼν αἶψα
 Σόμα Θεῷ σφρηγίδι κεκορυμμένη, βδελυρωπὸν
 95 Αὐτίκα δαίμονα σεῦ ἐν ἐπωνυμίῃ Χριστοῦ,
 Καὶ τὸν μὲν προήκεν ἀτίμητον μάλα πάγχυ.
 Ὅς δὲ σὺν αἰσχεῖ πολλῷ ἔβη κατενώπα μάγοιο.
 Δαίμονα Κυπριανὸς δ' εἰρώτες, τοῖ πέλει αὐτῇ,
 Ἡ' σοι ἐγὼ κελόμην δεῦρ' ἀξέμεν ὅττι τάχιστα;
 100 Ἐννεπε δ' ἀντίπαλος σάφα πάντα· μήτι μετ' ἄλλα;
 Ἡ γὰρ ἐγὼ φοβερὸν περιδείδια σῆμα νοήσας.
 Μειδῆσας δὲ μάγος, χαλεπῶς ἐργοῖσι πεποιθὼς,
 Κίκλησκεν πάλιν ἄλλον ἀταρτηρὸν βελίπερον.
 Κυπριανῷ δ' ἀγόρευε, μάθων ἔ σέο ἀνῶγην,
 105 Καὶ τῷδ' αὐ κακότητα· ὅθεν γενέτης μ' ἀνέπεμπε
 Σὼν ἀχέων ἐπαρωγόν· ὁ δ' αἶψα μάγος κεχαρῶς
 Ἐννεπε, τῇ τῷδε δαίμον, ὅλον δὴ παρθένο ἀγνή
 Φαρμάκῳ ἐγκατάδευσον· ἐγὼ δ' ὅπιθεν σέο βάλνω,
 Πείσειν δ' αἶψ' ὄϊω μιν· ὁ δ' ὥχετο. Σεπτοσάτῃ δὲ
 110 Παρθένο αἰδοῖν νυκτὸς κατὰ μέσσην ἀνακτι
 Εὐχολὴν ἀνέπεμπε, τὰδε ἐκ σωματῶν προίεσα·
 Μεσσητὴν κατὰ νύκτα ἐμῶν λεχέων ἀνορύσας
 Ἐ' ξερεῖν κύριος ἀμαρτάδας, ὥσπερ ἔτευξα,
 Εὐδίκῃς κατενώπα τῆς, κρίσεως δὲ τ' ἀληθῆς,
 115 Ὅ κρατέων γενετῶν, ἐλεητὸς ἀφθονὸς δωτήρ,
 Αἰθερίων νομοδότης, κ' ὑρανίων ἐπάμπερ,
 Ὅν γαίῃ τρομέει, ἐ ἀντιθέος ὁλοοῖο
 Ὅς μένος αἰγλήσας ὄλεσας γενέτω· Ἀ' ε' ρᾶμα δὲ
 Δεξάμενος θυμῷ ὡσεὶ μεγάλῃν ἐκατόμβην·
 120 Ὅς Βῆλον κατέρριψας, ἐπὶ τε δράκοντα κατέκτανε,
 Καὶ διὰ σὺν θεράποντος εὐσεβέος Δανιήλ
 Περσῶν ἔθνεα πάντα τῶν γεόγητα διδάξας·
 Ὅς διὰ τηλυγέτω Χριστοῦ σέο παῖδός ἀπαντα

Ignem supercilia agnovit. Regem illico tota
 Mente petens, votiisque vocans, membra omnia signo
 Munit illa crucis, clamansque his ora resolvoit:
 Summe Deus, qui cuncta regis, quo intacta parente
 65 Edita progenies, Christus, qui in Tartara missum
 Horrendum obscura religasti sede draconem,
 Humanumque genus servasti compede rupto,
 Qui manibus caelum stellis ardentibus aptum
 Extendens, mediam super humida tergora terram
 Firmasti, qui Solis equis ignita dedisti
 70 Lumina, noctivagae formans iuga candida Lunae:
 Quo satus, atque tua donatus imagine quondam,
 Et paradisiaco satiari dulciter hortor
 Iussus homo, quique huic horrendi fraude colubri
 Decepto, arboribusque sata regione fugato
 75 Ferre iterum voluisti animo miserante salutem,
 Illius atque tuo sanasti vulnera ligno,
 Propellens cunctos Christi cognomine morbos.
 Quem propter genitrix hominum comparuit omnis
 Tellus, extensum est caelum, firmataque terra,
 80 Undaeque effusae: at solum te cuncta prementem
 Imperio noscunt rerum fundamenta Regem.
 Adis, atque tuam famulam tueare potenti
 Consilio, ne me vincat derisor iniquus:
 Incorruptorum nam te, faber aene, iuvante,
 Virgineum cupio aeternum servare pudorem.
 85 Scilicet ex animo dilexi te, optime Iesu,
 Ac multum celebrande Deus: namque ignea amoris
 Flamma tui succensa, meoque est indita cordi.
 Ne famulam, ne quaeso, tuam adversantis, iniqui
 Daemonis invisa subigi diuine, tuamque
 90 Permittas umquam legem violare, beate:
 Sed nunc tolle vagum, mendacem, foeda loquentem.
 Haec ubi dicta dedit, divino protinus ipsa
 Armavit corpus signo, Christi que vocato
 Nomine, deformem visu, turpemque fugavit,
 95 Ac penitus spretum proiecit daemona longe.
 Ille autem multo suffusus corda pudore
 Adstitit ante magum, quaerentique, est ubi virgo,
 Quam te hic astitum iussi deducere? clare
 Cuncta docens, ait, Vltius ne quaere; tremendum
 100 Namque videns signum tremui formidine totus.
 Subrigit, rursusque alium Cyprianus iniquum
 Daemona, Thessalica confusus in arte vocavit.
 Adfuit hic, lususque tuos, & inertia novi
 Corda, ait, alterius; meque huc pater ipse dolenti
 105 Ferre tibi auxilium misit. Nec plura loquuto
 Sic magus exultans: Haec iam medicamina, daemon,
 Accipe, & intactae totas line virginis aedes.
 Ipse sequar, primisque, reor, congressibus illam
 Seducam. His dictis abiit mandata facessens.
 110 Nox erat, & Regi veneranda puella supremo
 Mittebat de more preces, sic ora resolvens:
 Corripui corpus media de nocte cubili,
 Iustitiam ante tuam, Rex inclyte, iudiciumque
 Verum, cuncta meae fassura piacula vitae.
 115 O qui cuncta creata regis, miseraris abunde,
 Aetheris leges ponis, caelestia firmas,
 Quem meruit tellus, quo vindice turpiter olim
 Totius sobolis cecidit furor impius: Abrae
 Cui dilecta, boumque instar fuit hostia centum:
 120 Per quem deiecit Belus, serpensque peremptus;
 Per quem etiam multa insignis pietate minister
 Edocuit cunctos Daniel tua Numina Persas;
 Quique per unigenam Christum, recto ordine cuncta
 Dis-

- Εὐδωκίᾳ, καὶ ἐν χθονὶ φέγγος ἀναψας.
 125 Ὅς νέκυας μετὰ πότμον ὑπὸ τροπῶν ἐς φάος ἦξας,
 Λίσσομαι ἕναξ σέο, μή με κακοῖς ἐπιβήμεν' ἔασης.
 Ἀλλὰ γ' ἔμετο φύλαξον ἀναξ δέμας αἰὲν ἀπῆμον,
 Δαῖδά τε παρθενίης γυῖα παράσχεο μοι ζέουσιν,
 130 Ὅφρα σὺν ἡμετέρῳ μνηστῆρι νομῶν κατείδω.
 Χριστῷ, συνθεσίᾳ δ' ἀποτίσσομαι ὥσπερ ὑπέσθην.
 Αὐτοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ, γέρας δ' ἅμα κῦδέι, ἀμήν.
 Ὅς ἢ μὲν τὰ ἑκάστα λιτάζετο, αὐτὰρ ὁ δαίμων
 Εἴνεκ' ἀγνητορίας σὺν ἀίσχῃ Φεῦγε κατηφής,
 Εἴθ' ὅν δ' ἄντα μάγοιο παρίστατο. Κυπριανὸς δὲ
 135 Εἶρετο, ἔννεπε, δαίμον, ὅποι πέλει ἦν κελόμην σε
 Ἀΐξιν παρθενηκὴν; ὁ δ' ἀμείβετο, ἡ μάλα δὴ με
 Νίκησεν κρατερῶς σημήιον, ὅττι δέδορκα
 Φρικτὸν ἄδην πάντεσσιν, ὑπέρβιον, ἔχ' ὑποεικτάν.
 Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς κάλεσε κρατερώτερον ἄλλον,
 140 Ὅς πάντων ἦνασσε, καὶ ἡ γενέτης μελαμπῶν.
 Τῷ δ' ἔφατ', Οὐτιδανὸς σὺ πέλων ὑπέειξας ἀφαιρέ;
 Ὅς δὲ γε θαρσαλέως ἀπαμείβετο, Ἀρτι κομίζω
 Κεῖνὴν παρθενηκὴν σοι, ἐτοιμότητος δὲ μάλ' ἔστω.
 Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο, ἐμοὶ σημήιον εἶπε,
 145 Ὅττι τελευτάμενος νίκης ἔντοσθε γένηται.
 Ὅς δ' ἔφατο, Πρώτον κλονέω μέλας πυρετοῖσιν·
 Αὐτὰρ ἐπεὶ μετὰ ἔκτον ἐγὼν ἡμῶν πάλι κείνῃ
 Θαμβήσας κατὰ κύκτα ἐτοιμοτάτην σοι ἀγεινῶ.
 Καὶ ῥ' ἔλθων ἀσφύγῃσι ἐπιστάς παρθένην ἀγνῇ,
 150 Παρθενηκῆς ἐτέρης εἶδος, καὶ εἰμαρ' ὁμοῖος,
 Ἐν λεχέεσσι καὶ ὄψῃ, δόλῳ δ' ἀνευέκαστο μῦθον.
 Ἡλθον ἐγὼ μετὰ σέο ἀπ' αὐτῆς τῆσδε κεν ἡοῦς
 Παρθενην ἔρατῇ ἐπιτερπομένη, ἐπεὶ ἡ με
 Χρῖστος ἀναξ προήλεεν, ὅπως κέ με ὦδε τελέσῃ.
 155 Ἀλλὰ, φίλῃ, τόδε λέξον ἐμοὶ, πόσον ἐσὶν ἐπαύλων
 Παρθενην ἔρατῆς, καὶ μῖθος ὅσος τετάνυσται;
 Καὶ γὰρ δὴ σ' ὁρῶ ἀλιβάντεσσιν εἰκελον ὦδε
 Αὐσαλέης βιοτῆς, ὃ ἀνικητοτάτοιο τραπέζης.
 Παρθένης αἰδοίῃ δ' ἀπαμείβετο. Οὐτιδανὸν μὲν
 160 Ἀ' σλοσέτημα πέλει, μείζων δὲ 'τε μῖθος ὀππιδεῖ.
 Αὐτὸς δ' αἰσουλόμεντις ἔφη, Οὐ παρθένης ἦεν
 Ἐν παραδεισιώδους θαλάμῳ Εὐῆ σὺν Ἀδάμῳ.
 Ἀλλ' ἐπεὶ ὑσάτιοις χρόνοις μίχθη λεχέεσσι
 Πρωτογόνῃ Ἀδάμῳ, παῖδων μήτηρ ἀνδείχθη,
 165 Ἐνθεν σπέρμηνεν γενεὴν πάντων μεροπῶν,
 Εἰδὼ δὲ πάντ' ἐμαρῆν. Τότε δὴ τότ' ἐμελλεν ἰέσθαι
 Δαίμονι πειθομένη θυρέων ἔκτοσθε γενέσθαι.
 Γηθῆσας δ' ὁ ἄλαστος ἔβη παῖδος πάρος ἔξω.
 Ἡ δ' ὥς ἐν ἐνόησε δόλον δολοφρονος ἐχθροῦ,
 170 ἈΨ ἐπὶ εὐχάλῃν νόον ἔτραπεν, ὃν δέμας αἶψα
 Σταυρῷ σημήνασα, ἀπὸ σωματῶν δὲ τ' ἀήτην
 Πέμψας' ἐλέγχισον βαρὺ δαίμονα ὥσεν ἀπ' οἴκου.
 Τυτθὸν δ' ἀμπνεύσασα ἀπὸ κλόνης, ὦδ' ἀγόρευεν,
 Ἀθανάτῳ χάριν, οἶδα, πυρούσα δὲ νοῦσος ἀπέσβη.
 175 Εὐχόμενῃ δ' ἔφατο, Χρῖστὲ κρατέων, γέρας σέο,
 Σῶμα' ἐμὸν ἐκπερήνησον ὑποτρόμεόν σε, φέρισε,
 Καὶ πάλι, σῇ μ' ἐλάαιρε θημισυῖ· δὸς τε δὲ κῦδος
 Οὐνομα σὺν Φορέειν. Κατηφίῳ δὲ μάλ' ἤλθεν
 Ἀντίθεος κατενώπα μάγῃ τετιμμένος αἰνῶς.
 180 Τὸν δὲ τε Κυπριανὸς τότ' ἀνείδειο βάλε μῦθοις,
 Μὴ ἔρα καὶ σὺ νέης ἐλικοπίδος ἔτρεσσας ὕμῃ;
 Ἀλλὰ γε λέξον ἰδὼν κέρως σθένος οἷον ἐνέειν.
 Ἐννεπε δ' ἀντίβιος, Μὴ μ' εἴρεο, μὴδὲ μετάλλα.
 Οὐ δύναμ' ἐξερέειν σημήιον ὅσον ἐσεῖδον,
 185 Δείλαιος τρομέων δ' ἀναχλωσάμενος φύγον αἶψα.
 Εἰ δὲ μαθεῖν ἐθέλεις, αὐτὸς μέγαν ὄρκον ὁμοῖον.
 Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο καὶ εἶρετο, Ποῖον ὁμόσῃ
 Ὄρκον; ὁ δ' αὖτ' ἀπάμειπτο, Ἐμὼν μενέων κατὰ πάντων,

Disponens, terram replesti luce, novaeque
 Mortua post obitum revocasti corpora in auras, 125
 Rex, oro, ne me ulla finas in crimina labi,
 Sed corpus sine labe meum tuearis in omne
 Tempus, virgineique facem largire pudoris
 Ardentem, ut thalamos sponso comes addita Christo
 Invisam, pepigi quondam quae foedera servans. 130
 Gloria namque illi simul est, honor, atque potestas.
 Has ubi virgo preces emiserat, illico daemon
 Ausugit maestas, fastu cogente pudorem,
 Et ventens stetit ante magum, frustraue puellam
 Quaerenti, actutum quam duci iussisset illuc, 135
 Pauca refert: Et me quae vidi signa potenter
 Vicerunt certe, nimium signa horrida cunctis,
 Quois est exsuperans, & nescia cedere virtus.
 Tunc alium, cui vis maior, quemque omnia monstra
 Nigra oculis regemque timent, patremque, vocavit 140
 Daemona, Tuque, inquit, cessisti vilis, inersque?
 Ille autem audacter: Per me deducta puella
 Mox aderit, fac tantum animo sis ipse parato.
 Tunc Cyprianus ait, Quaesio, mihi detege signum,
 Quod dein perficiens capies optata trophaea. 145
 Qui retulit: Primum quassabo febris artus
 Virginis, inde dies ubi sexta advenit, illam
 Atonitam noctu reddam, ducamque paratam.
 Nec plura. Intactam vilis stetit ante puellam,
 Alterius referens vestes, ac virginis ora, 150
 Conseditque toro, ficto sic ore loquutus:
 Tecum ego ab Eoa veni regione profecta,
 Virginitate fruens blanda; me misit & ipse
 Christus, ut efficiar sic te perfecta magistrâ.
 Sed pro virgineo certantem, cara, pudore, 155
 Dic mihi, quae muneant te praemia, quantaque merces.
 Nam video gelidis tua membra simillima funclis,
 Squallida vita tibi est, nec non parcissima mensa.
 Candida tunc contra virgo, Certaminis, inquit,
 Exiguus labor est, merces tamen ampla sequitur. 160
 Impia sed medians daemon, Cum coniuge, dixit,
 Haud certe virgo in laetis fuit Eva viretis.
 Verum postremis thalamo coniuncta diebus
 Adam primigeni, natorum prodita mater,
 Inde omnem genuit proprio de semine gentem, 165
 Novit & omne bonum. Tunc iam, tunc virgo volebat
 Spiritui credens efferre e limine gressus.
 At laetus daemon cursu praeverit euntem.
 Quae simul infestas inimici comperit artes,
 Intenditque animum precibus, signoque salutis 170
 Membra tegens subito, spiransque ex ore furorem
 Multis affectum probis sede expulit hostem.
 Ast ubi mota parum requierunt pectora, dixit,
 Aeterno grates, novi, morbusque recessit
 Igneus. Inde preces fundens, Tua munera, quaeso, 175
 Clamabat, transfige tuo mea membra timore,
 Christe potens, nostrique tua de lege misertus,
 Ferre tuum semper fac glorier, optime, nomen.
 At magus abiecto redeuntem daemona vultu,
 Et graviter maestum, dictis obiurgat acerbis: 180
 Tene etiam pulcras adspicuum timuisse puellae?
 Sed quae illi virtus, quum videris ipse, fatere.
 Cui daemon, Ne quaere, inquit, ne scire labora.
 Qualia perspexi non possum dicere signa.
 Territus aufugi subito, timidusque recessi. 185
 Quod si scire tamen cupias, mihi dicito magnum
 Ipse sacramentum. Quod dicam? retulit ille.
 Tunc daemon, Iura per quae mihi cumque potestas

- ὧν περ ἔχω κρατέω τε. ὁ δ' ὥς κλύεν εὐθὺς ἔρροσε,
 190 Μήποτε δὴ προλιπεῖν τὸν ἀγνήτορα. Καὶ τότ' εἶπε
 Θαρσύνε, Χρῖστο τοι ταυθύντος σχολαστῆ;
 Σφρηγίδα παπτήνας τρομέων φύγον. Ὅς δὲ προσήδα,
 Εἴπ' ἄγε μοι, κρείσσων γὰρ ὑπάρχει σέο μάλ' αὐτός;
 Ἐννεπε δ' ἀντίπαλος, Κλύε μου, καὶ ἀληθέα λέξω.
 195 Ὅσα γὰρ ἐνθάδε ἄμρες ἀλιτροσύνης ὑπὸ λυγρῆς
 Πέριμεν, μέροπας τε βροτῶν ἀπάτης διδόντες,
 Ἐς' ἐπεικτὸν ἄπασιν ἀτὰρ βιοτῆν ἐς ἐκείνην
 Γναμπτὸν χαλκότητες πέλει ὄργανον, αὐτὸ πυρῶδεν
 Κεῖται ἐν μέσοισιν· ἀτὰρ σχεδὸν ἦν τις ἀμάρτοι,
 200 Ἀγγελοῦ ἢ βροτῶς, σὺν ταυτῷ ἀγγελικῶι
 Χρῖστῳ σταυρωγούῳ ἐπὶ βήματος ὧκα φέρουσι.
 Κυπριανὸς δ' ἀγόρευσε, Ἀγ' ἐκδορε, ἐς Φιλίην γὰρ
 Ἐρχομαι ἀπτερώς, καὶ μοι τάχος ἀνδάν'. Ἐρῶ δὲ
 Σταυροχάρη ποθέειν, μήπως τλαίην τὰ θύοια.
 205 Εἰδεχθῆς δ' ἀπάμειπτο, Ὁμοσάμενος μέγαν ὄρκον
 Παρβασίης δ' ἀλέγει; ὁ δ' ἀνείρετο, Ἐννεπ', ἄλαστορ,
 Οὐκ οἶα σοὶ ἀποσάμην νῦν αὐτός; ὁ δ' εἶπεν,
 Ἐς κρατερὰς τὰς ἐμὰς δυνάμεις. Ἀπάμειπτο μάγος δὲ,
 Οὔτε σε, ἔτε τεὰ περιδείδια, ἔχθιτε, ἔργα.
 210 Νυκτὶ γὰρ ἀτρεκίην τῇ δ' ἐμαρῶν ἐκ σέο πᾶσαν
 Εἶνεκα παρθενηκῆς ἀράων ἀγνῶν τε λιτάων,
 Καὶ σταυροῦ σφεδανότο· σὺ γὰρ μάλα ἐστὶ ἀναλκις.
 Τῷ νῦν ἐν βεθέεσσι ἐμοῖς σφρηγίδι κραταίῳ
 Θήσω ἐγὼ, τήν περ τε μέγα κρείσσαν εἶπες.
 215 Σὴν Φιλίην δ' ἀφελίξω ἀπειπάμενος σέο βυλάς.
 Ὅς δ' ὥς ἐν τὰ δ' εἶπε, γέρας Χρῖστῳ πόρεν εὐθύ,
 Δαίμονα δ' αἰὼν ἐλασεν, ἀπέρχεο κηλόθι, λίξας,
 Δίζημα γὰρ Χρῖστῳ· ὁ δ' αἰσχρὸς κίεν αἶψα.
 Κυπριανὸς δὲ λαβὼν βίβλος μαγικὰς κατέβηκεν
 220 Ὡς μοι σισαροῖσι νέων ἀγέμεν ποτὶ οἶκον
 Ἀχράντοιο Θεοῦ, & δ' αὐτὸς ἐφέσπετο ταίσδε.
 Πὰρ ποσὶ δὲ προπάροιθε πεισὼν θεῖον ἱερὸς
 Ἀντίβιος ἀντίκων, τάδε οἱ φάτο· Ἀθανάτοιο
 Οὐρανίῳ θεράπων ἐρατῇ Χρῖστῷ προβέβηκα
 225 Βύβλῳ ἐγκαταλέξαι ἐμὸν κέαρ. Ὅς δὲ χολώδετε
 Ἐννεπεν οἱ, Κακότητα τήν ἀπέρουσαν ὀπίσσω·
 Οὐ σοὶ γ' ἄρκιον ἐσὶν ἀφ' ἡμέων ἔκτοσθ' ἐβντα
 Ἐρθεῖν οἷα βέβηλας; ἀνακτορίων δὲ τ' ἀλεύω·
 Καὶ γὰρ παντομέδοντος ἀήττητος πέλει ἰσχύς.
 230 Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο, Κάγω φρεσὶν ἦσιν ἀνέγνω
 Ὡς Χρῖστῳ δύναμις κρατερὴ πέλει, ἠδὲ μερίχη.
 Τῇδε γὰρ ἐν νυκτὶ κέρη σεπτῇ κατέπεμψα
 Δαίμονας ἀντιθέους, ὅπως ἀπάτης ἐνὶ δεσμοῖς
 Θηρήσωσι νόον κρατερόφρονος ἡγήσεια.
 235 Ἡ δὲ μαθοῦσα νόον, εὐχῇ, σφρηγίδι τε Χρῖστῷ
 Νίκησε κρατερῶς. νῦν δ' ἀνσχεο, καὶ δ' ἐλέησον,
 Αἰδόμενος δ' ἐκέτην σέο, δέχυνσο φέρτατε φωτῶν
 Βίβλος, ἔνθεν ἐγὼ κακὰ μυρία τεύχων ἀλιτροῦς,
 Καὶ πυρὶ τὰ σὸν ἀμάθωνον, ἐμὴν ψυχὴν ἐλαίρων.
 240 Πεισθεὶς δ' ἀρητὴρ βίβλος λάβε, φλέξε δὲ πάσας,
 Κεῖνον δ' εὐλογέων ἀγαναῖς μύθοις ἀπέπεμπε,
 Πικρὰ παραιφάμενος σηκοῖς Θεῷ ἐγκαταδύειν.
 Κυπριανὸς δ' ἀφορῶς ἰὼν ἐν ἐς δόμον αὐδῆς,
 Ρέξας εἴτα κόβιν μορφᾷ βρετῶν ἀμεινῶν,
 245 Πᾶσαν δὲ ῥοφῆρην νυκτὶ πεπλήγετο σῶμα,
 Καὶ φάτο, Πῶς δ' ἂν ἐγὼ Χρῖστῷ βλεφάροισι φανεῖην
 Τόσσα κακὰ ρέξας; πῶς δ' ἂν Θεὸν εὐλογέοιμι
 Ἡμετέροις σωματέοσι, δι' ὃν ἐτέρως ἀγέριξα,
 Δαίμονας ἐλομένους ἐν ἐμοῖς καλέων σωματέοισιν;
 250 Καὶ τέφρην κεδάσας κατὰ γῆν, Θεοῦ ἤτεον οἶκτον
 Σιγαλέως κατὰ γαῖαν, ἐπεὶ τρέμειν μέγ' αὔσαι.

Imperiumque datum. Simul hoc magus auribus hausit,
 Iuravit numquam se velle abscedere ab ipso. 190
 Tunc daemon fidens, Extens robore Christi
 Visa meis oculis trepidantem signa fugarunt:
 Quaerentique mago, num Christus fortior illo,
 Respondit, Dum vera loquar, tu percipe mente. 195
 Quae nos heic gerimus, nostro deceptus ut astu
 Mortalis tristi subdatur crimine, cunctis
 Ista patenti: vita sed abentem in illa. & aduncum
 Est instrumentum quoddam, quod sistitur ardens
 In medio: tum si quis (homo, sive angelus ille)
 Quid minimum peccet, mox nuncia turba per ipsum 200
 Ante thronum ducit suspensi robore Christi.
 Tunc Cyprianus ait, Procul esto, in foedera Christi
 Festinare lubet (celeres nam diligo motus)
 Et cruce gaudentem, patiar ne talia, amare.
 Cui monstrum, Quae mox iurasti maxima, dixit, 205
 Nunc violare paras? At quae tibi, (retulit ille)
 Impie, iuravi? Per quae mihi cumque potestas
 Imperiumque datum, respondit daemon. At ille,
 Nec te, nec tua facta, inquit, scelerate, pavefco.
 Nocte ista siquidem vera ex te noscere cuncta 210
 Virginis intactae licuit per vota precesque,
 Terrificamque crucem: nullo nam robore polles.
 Nunc etiam, quibus imperium, te iudice, magnum,
 Ipse meis ponam signacula fortia membris.
 Iamque tuis mihi sordet amor, tuaque ipse recuso 215
 Consilia. Haec factus, Christo perfolvit honores,
 Eiciensque malum, procul hinc, procul aufuge, dixit,
 Nam Christi quaero. Subitoque nefarius ivit.
 Tunc magicae libris Cyprianus colligit artis,
 Et iuvenum validis intacti ad Numinis aedem 220
 Dat gestare humeris, sequitur quos cominus ipse.
 Obvius inde pedes prosternitur ante sacratos
 Praefulus Anthimii, sic illum voce precatus:
 Servus in aeterni supremique agmine Christi
 Iam mea proposui conscribere corda libello. 225
 Iratus tunc ille, Tuam procul eripe, dixit,
 Nequitiam; longe a nobis quaecumque patrafi,
 Non tibi visa satis? Sacros ne accede penates.
 Namque invicta Dei virtus est cuncta regentis.
 Tunc Cyprianus ait, Nostrae quoque noscere menti 230
 Sorte datum, quod magna Dei sit firmaque virtus.
 Ipse etenim exacta venerandam nocte puellam
 Pluribus impetii monstris, si forte doloso
 Magnanimam illius captarent compede mentem.
 Sed precibus, validoque crucis signo omnia vici 235
 Virgo potens animi. Nunc me iuare misertus,
 Et veniam oranti tribuens, hos, accipe libros,
 Optime terrigenum, quois tot mala perditus egi,
 Atque meam miserans animam, da protinus igni.
 Credidit, & libros capiens exussit ad unum 240
 Antistes, tum fausta precans, illumque frequenter
 Templa Dei properare monens, placido ore remisit.
 Tunc proprias gressus referens Cyprianus ad aedes
 Vanaque contrivit divum simulacra, suumque
 Tota nocte gravi ferit sub verbera corpus, 245
 Haec factus: Christi ante oculos quo denique passus
 Tot scelerum reus accedam, nostroque Tonantis
 Ore canam laudes, reliquis quo damna paravi,
 Et tantum Stygias pesces in vota vocavi?
 Hinc cinerem spargit, veniamque a Numine poscit 250
 Stratus humi tacitusque, timet nam tollere vocem.
 Can-

(1) Quum in Conversione Latina, quae refertur Tom. III. The-
 sauri Novi Anecdotorum Martene, & Dand pag. 1621. utroque

modo legatur, nos metri gratia pro Anthimo Anthimium reddi-
 dimus.

Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥοδόπηχυν ἐπήλυθεν ἀργέτις ἥως
 Σαββατικῆς μεγάλης, τότε δὴ πέλε πᾶσι θαλεῖν.
 Ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ἔβαινε Θεὸς μέγαλοιο νέηλος
 255 Σεπτὴν εἰς ἄγυριν, πωλεύμενος ἤρχετο τοῖα·
 Δέσποτα, εἰ θεράπων τέως ἀξίος ἔμμεν' ὦν,
 Δίς με τεύεις μεγάροισιν ἰόντα γε μῦθον ἀκῦσαι
 Ἐν γραφικῶν βιβλῶν εἰς κληδὸνα εὐ μάλα ἐσθλὴν.
 Ὡς δ' ὡς ἐν ἐπὶ βηλὸν ἔβη ναῦ, ἔννεπε Δαβὶδ
 260 Δῶς Ἰεσάιδης, Ὁ ρα κύδιμε, μὴδὲ μεθήσῃς,
 Ὡς κρατέων, μὴδ' αὖ με λαθὼν τηλὴ σέο τεύξης.
 Αὐτίς δὲ προφάτωρ Ὡς ἔμεγας τὰδ' ἔειπεν
 Ἐν ὕδρι, εἰ δ' ἄγε μὴ πᾶσι ἔσεται. Αὐτὰρ ὁ αὐτίς
 Δαυὶδ ἄγρευε, Προέειχον ὅμματ' ἐμεῖο
 265 Ὁ ρῆθρον φθοφῇ νυκτὸς ζοφερῆς ἐλατῆρα,
 Ὁ ρῆρα γε θειοτέρους σέο ῥήμασιν ἔσπομαι αἰέν.
 Ἡσάιδας δ' ἐτέρωθεν, Φόβος σέο μήποτ' ἀπαυρή
 Θυμὸν, τέκνον ἐμεῖο, καὶ ὅν φιλέω Ἰακώβην,
 Ὁν πάντων κατέλεξα περικτιόνων πρόμον ἄλλων.
 270 Παῦλος δ' ὅδ' ἄγρευε θηηγόρος, Αὐτὸς ἀνάστων
 Ἡμέας ἐπρίατο Χριστὸς δυσπεμφίλῳ ἀρῆς
 Ἐν προτέρῃς θέρμινος. Πάλιν δ' ἔννεπεν ὅδ' ὑποφύτης
 Δαβὶδ ἀριστολῦρος, Τίς δ' ἂν Θεὸς ἐξερεῖναι
 Ἀθανάτου δύναμιν, καὶ ἔκαστι πᾶσιν ἐνίστοι
 275 Ἰμνὸς παντομέδοντας; Ἐπειτα δὲ τεύχος ἀνακτοῦ
 Θειοτέρων ἐπέων, μετέπειτα δὲ ἀρήτηρος
 Παρθασίη· ἀτὰρ αὐτὴ κατηχθεὶς λόγος ἀνδρῶν,
 Ἐξίτε ἐκ νηοῦ Θεὸς βροτοὶ ἡμιτέλεστοι.
 Κυπριανὸς δ' ἄγαντος θῶκοις ἔτι ἥσο σφωπῇ.
 280 Ἀσέριος δὲ τίς ἦε διάκτορος, δε φάτο τῶδε,
 Ἐξίτε κοιρανίων μεγάρων. Τὸν δ' ἔψ' ἀπάμειπτο,
 Σταυροπαγεῖ Χριστῷ θεράπων πέλω ἔκτοθι δ' αὖ με
 Σέυεις; Τῷ δ' ἐνέειπε διάκτορος, Ἀλλ' ἔτι σὺ γε
 Οὐ πλήρης τελεσθεὶς δῶλος κρατεροῦ Θεοῦ.
 285 Αὐτὸς δ' αὐτίς ἔειπε, Θεὸς ζωὴς πέλει αἰέν,
 Ὡς τις ἐλεγχίσις κακοδαίμονας οἷος ἔδειξε,
 Σῶσε δὲ παρθενηκὴν, καὶ ἐμὴν κραδίην ἐλεήσας,
 Ἐκτοθὶ τῶνδε δόμων ἔμοι θέμις ἐστὶν ἐκείσθαι,
 Εἰ μὴ πίστεως ἐντὸς ἐγὼ Χριστοῦ γενόμην.
 290 Ταῦτα μαθὼν δὲ Θεὸς Ζάκωρος τάχος ἤλθ' ἱερῇ
 Ἀγγέλλων. Ὁ δ' ἔπειτα καλέσασατο, ὡς δ' ἐπεφύκει
 Κυπριανῷ πολέας ἐς ἀταρτηρὰς φάτο μῦθας,
 Εἰρωτῶν ὅς' ἔργον· ἀτὰρ τῶσόν εὐξάμενός γε
 Ἐργα Θεοῦ δόνησεν, ὅσα περὶ κόσμον ἔτευξε,
 295 Καὶ τότε δὴ θείοις λοστροῖς ἀγνὸν ἔτευξε.
 Ἡδὲ δ' οὐράσθι γέντ' αἰπυβοῆς πολυσέπτων
 Βιβλῶν χρυσοφάνων· ἀτὰρ εἰκάδι πεμπταίῃ τε
 Μείων τυττότερος τε διακτορὶς τετέλεστο.
 Καὶ θυρώνας ἔχεν σεπτῆς ἅμα μυσιπολείης.
 300 Ἡματα πεντήκοντα δ' ὅτ' ἤλυθεν, ἄξιος αἰψά
 Γέντο διακτορὶς· ἀτὰρ κρατερός ἐδάμαζεν
 Ἀντιθέων γε φάλαγγας ἀναιδήτων ἀπαλάμνων,
 Καὶ νέους συγερὰς μελέων ἀποήλαεν ἀνδρῶν,
 Ἡδὲ καὶ πολέας Χριστοῦ ἐς πῶσον ἤγεν
 305 Εἰδῶλων κακόπιστον ἀναινομένων ἀλάσων.
 Ἀλλ' ὅτε λυκάβας τέλος ἔλλαβεν, ἔλλαχε θῶκον
 Ἀρητήρος ἴσον· δέκα δ' ἐξείης ἐνιαυτοῦ
 Μίμνεσκον διέπων κλισίῳ τότε δημογέροντος.
 Καὶ τότε δὴ μακαρίστως ἐπίσκοπος Ἀνθίμος ἦν
 310 Ἰρῆας κίχλησκε περικτιόντας ἅμα πάντας,
 Λέξας δ' ὅσ' ἀγορῇ Χριστῷ πέλεν αἵσιμα πάντα,
 Εἰσέτι κόσμον ὄρων κλισίῃν πόρε Κυπριανῷ γε·
 Αὐτὰρ δὴ μετὰ βαῖον ἐς ἄραν Ἀνθίμος ἐλθὼν
 Ποίμνην, ἥς πρόμος ἦεν ἀγαυὸς πάρχετο φωτὶ.
 315 Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς διέπων Θεὸς ἀγλαὸν οἶκον
 Παρθενηκὴν ὑπέδεκτο διακτορὶσφι γερύρας,

Candida iamque aderat roseis Aurora lacertis,
 Magna resurgens referens sollempnia Christi,
 Quum magni simul ipse Dei novus afflecta venit
 In sacrum cactum, doctusque ita voce precatus:
 255 Si, Deus omnipotens, mereor tuus esse minister,
 Da, precor, ex sacris libris tua templa petentem
 Accipere auguriis oracula plena secundis.
 At ubi prima sacri ventum est ad limina templi,
 260 Isacides ait, Omnipotens, me respice, neu me
 Desitinas, latitansque tuo procul ore repellas.
 Tum magnus, sacroque adflatu numine vates
 Osecas, Agedum servus iam non erit, inquit.
 Atque iterum David: Mea lumina matutinum
 Praevenere iubar, quo noctis opaca fugantur,
 265 Ut divina sequar tempus tua dicta per omne.
 At alibi Esaias, Animum non auferat, inquit,
 Formido, mi nate, tuum, & quem diligo Iacob,
 Finitimisque ducem selegi ex omnibus unum.
 Divinus sic Paullus ait: Nos ipse prioris
 270 Rex Christus solvit maledictio legis acerbo.
 Rursus & ipse Dei interpret, citharaeque peritus
 Concinit Isacides: Aeterni robora Regis
 Quis canat, atque aures hominum quis cuncta regentis
 275 Carminibus repleat? Tum post recitata supremi
 Carmina sacra Dei, nec non de more peractos
 Presbyteri monitus, vox est audita virorum,
 Nondum perfecti divino abscedite templo.
 At humilis Cyprianus adhuc quum scamna teneret
 Ore silens, quidam, Sacris te proripe lectis,
 280 Nuncius Asterius dixit. Cyprianus at illi,
 Mene exire iubet extensi robore Christi
 Servitio additum? Sed nondum, restitit ille,
 Perfecta summo famularis mente Tonanti.
 Cui Cyprianus ait. Vivit Deus omne per aevum,
 285 Daemonas opprobrio dignos qui prodidit unus,
 Atque meam miserans animam, servavit Iustam,
 Haud mihi fas efferre isto de limine gressum,
 Ni prius alma Fides Christi me reddat alumnum.
 Haec simul aedituus didicit, celer omnia sacro
 290 Nunciat Anthimio. Cyprianum hic advocat, utque
 Par erat, austero multa ore profatur ad illum,
 Quae fecit quaerens; tum fundens vota parumper,
 Quae Deus in mundo gessit, cuncta ordine pandit,
 295 Lustravitque virum sacra baptismatis unda.
 Octavoque die sacros perlegit in aede
 Libros Christiologos: viginti, & quinque peractis
 Iste pusillus adhuc sacris minimusque dicatus
 Ordinibus, portasque habuit, curamque sacrorum.
 300 Quinquagena dies ubi venerat illico munus
 Exercere suum dignus fuit; inde potenter
 Spirituum domuit tectras vilesque phalanges,
 Humanoque graves pepulit de corpore morbos,
 305 Atque adeo Christi multos in ovile reduxit,
 Qui caecam vanamque fidem renuere Deorum.
 Iamque anno vertiente parem Cyprianus adeptus
 Presbyteri sedem; spatiumque decenne ministri
 Munere defungens solio senioris adhaesit.
 Tunc bonus Anthimius Praeful, vereque beatus
 310 Omnes finitima accitis regione coegit
 Presbyteros, Christi quoque choro digna omnia fatus,
 Vivus adhuc, propriae Cypriano sedis honorem
 Sponte dedit: tum regna petens caelestia, sancto
 315 Cuius erat custos, homini commisit ovile.
 Hinc divina regens Cyprianus templa puellam
 Excepit, sacroque Ministrae ornavit bonore,
 Et

Οὐδέτι μιν καλέσκειν Ἰάσαν, ἀλλ' ὀδυρμένην
 Ἰουδαν ἄμωμον, ὅλων δὲ τε μητέρα θῆκεν
 Κεράων ἀταλῶν Χριστῷ μεγάλων θεραπόντων.
 320 Πολλὰς δ' ἐκώσσε δυσπεφύκας αἰνοσιθρήσκας,
 Παρθάμενος Χριστῶν ποθέειν, μογέων ἐκούμιζεν
 322 Εἰς ἀγέλην μεδέοντος, δε αἰὲν ἔχει γέρας, ἀμύν.

ΠΕΡΙ ΑΓΙΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΒΙΒΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗ.

Ὅσοις δὲ Χριστῷ πολυμνήτοιο μέμνηται
 Πίστις μυσιπόλος, θαλεροῖς ἐμῇθεν θαυροῖσιν
 Λέουσιν, ὅρα μᾶντε πόθεν τόσον ἐστὶ μοι ἄλγος,
 Καὶ σάφα οἶδ' ὅτι ἴσας, ἀληθῆς μυθόμαι γάρ.
 5 Ἡδ' ὅσοι τέρπεσθε ἀεικείνιν εἰδώλοισιν
 Πεύθεσθ', ἐξενέπω γὰρ ἐγὼν ἀπατήλια τῶνδε.
 Οὐδὲ γὰρ, ὅδ' ἑτέρως τις ἐν ἀνθρώποισιν ἐμεῖο
 Ἐπλετο δούλησκος, καὶ δαίμοσιν ὠμάρευσεν,
 Οὔτε δὲ μαψιδίῳ εἰδώλῳ ἔσκεν ὀνηδός,
 10 Οὔθ' ὅπερ εἰσὶ μαθεῖν, ἔτ' αὖ μένος ἐστὶν ἐκείνοις.
 Οἷτος ἐκείνους ἔφυν Κυπριανός, ὃν ποτε κῆρον
 Ἡμέτεροι τοκέες δῶρον δόσαν Ἀπόλλωνι.
 Εἰσέτι νηπίαχος δὲ τ' ἐὼν μάθον ὄργια θηρῶς
 Νηδυπόροιο δράκοντος. ἔτος δ' ἐπὶ ἔσδομον ἐλθὼν
 15 Μιθραῖον φάεθοντι πάλιν μετέπειτα τελέσθην,
 Ὡς ἐκὼν εὐγενέων δὲ τ' Ἀθηναίων πόλιν αἰτήν.
 Καὶ κατέης γενόμην δὲ, ἐπεὶ τότε ἦνδαν ἐμεῖο
 Πατράσιν, οἳ μ' ἔτεκον. δεικνύω δ' ἐπιβὰς λυκάβαντι
 Διότι δάδας ἀνέψω, κόρος δ' ἀργεννὸν ἐσέσθην
 20 Πάνθος· Ἀθηναίης δ' ἦτις πόλιν ἐστὶν ἐς ἄκρην
 Ρέξα δραπετεύεις τελετάς· Ζάκωρος δὲ τελεσθεῖς
 Ἡλθον ἐς Οὐλύμποιο νάπος, τόγε δὴ καλέσθην
 Ἀγνώτες μακάρων ἀμενηνῶν εἶναι ἔδεθλον.
 Ἐνθα τινῶν ἐπέων ἤχον, καὶ δῶπον ἄκνον·
 25 Λεῖψα πόας πρέμυνες τε, ὅσον θαμβήσαι ὀπωπῆν,
 Ἀσπερ ἐπεσκόπεόν γε μάστιγιν κακοδαίμονες αἰνοί.
 Ἐνθα ὅρας κατίδον, καὶ ἀμειβομένους δὲ τ' ἀήτας,
 Αὐτὸς δ' ἤματα πολλὰ, τὰ περ τινες ἐνδον ἀνιγροῖ
 Φαντασίῃν τεύχοντες ἀπηνέες ἀντιπάλαινοι·
 30 Καὶ χορὸν εἰσιδόμεν μὲν ἀναδέα μελομένων γε,
 Ἀλλὰς δ' αὐτ' ἐς ὄμιλον ἀρήια ἔργα τελεῦντας,
 Ἀλλων δ' αὐτὴ λόγους, καὶ κέρτομα ἤδεα εἶδον,
 Ἡδὲ τε αὐτοζομένους· ἐνθα ἔδρακον ὅσα θεῶν
 Καὶ μακάρων εἴφη· αὐτὴ γὰρ ἐμῖνον ἔγωγε
 35 Ἡματα τεσσαράκοντα, & ἄλλ' ἐπὶ τοῖσι δὲ τ' ὀκτώ.
 Ἐνθεν δὴ ἐσέλλονται ἔτ' ἐκ κρατερῶν βασιλείων
 Πνεύματα ἡερόφαιτα ποτὶ χθόνα ἔγνεα πάντα
 Ρέειν ὅσ' ἐθέλουσιν ἀεικέα οἷα καίκοι.
 Ἡν δὲ μοι ἐκ δένδρων θαλάρων δαίς ἀκροπτήλος
 40 Δυσμένη φάεθοντος. Ἐπὶ πέμπτον δέκατόν τε
 Ἐλθὼν εἰς ἔτος αὐτὸς ὅλων πνοιῶν τε θεῶν τε
 Ἡα διδασκόμενός γε παρ' ἀνδρῶν ἱεροφαντῶν
 Ἐπὶ κέρ', ἔργματα θ' ὅσα ἀθέμοις δαίμοσιν εἰσιν.
 Καὶ γὰρ ἐμὰ γλίχοντο γονεῖς, ὅπως κε μάθοιμι
 45 Ὅσα περ ἐν γαίῃ τε καὶ ἡέρι ἐστὶ καὶ ἄλμῃ,
 Οὐ μόνον ὅσα πέλασι κατὰ φθορὰν ἀνθρώποισιν,
 Ἀλλ' ὅσα ἐς θαλερῆς ποιῆς πέλει εὐπρέμυν τε
 Φυτάλλης, ὅσα τ' ἀνδρῶς ἀκινδύτερον περὶ σῶμα
 Εἰλεῖται, καὶ ὅσα κακῶν ἀντιπάλαιμος
 50 Ἐῦρεν ὁ τῆσδε γῆς ἀρχὸς, ὅφρις αἰολομήτης,
 Εἰς ἔριν ἀθανάτου βελὴν μεδέοντος ἀτίζων.

(1) In huius secundi Libri versione adornanda ita nos gessimus, ut lectionem Codicis sequuti, ab ea quoque, quoad fieri potuit, non differeremus, quam exhibet S. Cypriani Confessio Graeco-Latina edita in fine eus Operum edit. Paris. A. MDCXXVI. fol. pag. 295. sequum vel ipsam, vel ei quam simillimam praefationibus habuisse

Et veteri Iustae mutato nomine, dixit
 Iustinam inactam, cunctisque praefesse tenellis
 Ancillis voluit Christo famulantibus unam.
 Tum multos etiam, quibus vana infederat alta
 320 Mente superstitia. Christi servavit amore
 Successos, multumque ferens in ovile reduxit
 Supremi, cui semper bonos & gloria, Regis. 322

DE S. CYPRIANO LIBER II.

O quibus est multo celebrati carmine Christi
 Sacra Fides curae, lacrymas quas fundo recentes
 Cernite, ne tanti lateat vos causa doloris:
 Cuncta licet (nam vera loquor) scio cognita vobis.
 5 Quotquot & idolis animum oblectatis iniquis,
 Accipite, ipsorum referam quas carmine fraudes.
 Haud etenim, baud homines inter fuit alter mani
 Religionis magis captus, vel vana sequutus
 Fictorum simulacra deum, vel qualis in illis,
 10 Quantaque vis, vero potuit comprehendere sensu.
 Sum Cyprianus ego, quem paene in luminis auras
 Emisum Phoebo donum vocare parentes.
 Inde puellus adhuc, didici sacra caetra draconis
 Nedyperi: tum me, vix septima vertitur aestas,
 15 Mithraeo rursus Phoebo post talia sacrum
 Nobilis excipiant sublimes Palladis arces,
 Civibus annumerantque suis: ita namque parentes,
 Unde satus, voluere mei: Cererique decennis
 20 Accendi taedas, & lustrum Virginis album
 Sustinui: atque alta residentis in urbe peregrini
 Palladis anguineos ritus: & munus adeptus
 Aeditui, vanos perhibent ubi degere divos
 Ignarae gentes, conscendi culmen Olympi.
 25 Verborum heic sonitus audivi, & murmura quaedam;
 Graminaque truncosque, oculis mira omnia, vidi,
 Daemones incassum quae servant omnia turpes.
 Heic horas, ventosque sibi ordine succedentes
 Inspexi, variosque dies, quos nemphe maligni
 30 Immanesque hostes falsa sub imagine mentem
 Ludificant. Caetum heic lasciva voce canentum,
 Miscentesque alios inter se praelia vidi,
 Quisque dolis gaudent, quique in convicia proni,
 Quisque metus miscent: heic & quascumque aearum
 35 Adspexi, divumque acies: ibi namque moratus,
 Dum bisseua quater Phoebe lux orbe refulsit.
 Hinc velut e quadam mittuntur regia in orbem
 Spirituum aetiae turmae, ut mortalibus aegris
 40 Iniciant quaecumque velint indigna malorum.
 Tunc mihi erant tenerae plantarum fercula frondes
 Sole sub occiduo. Necdum tria lustra peregrini,
 Quum vim spirituumque omnem, divumque docebar
 A mystis septem, quibus turpia sacra patebant,
 45 Quotquot & illicitum spectent ad daemona curae.
 Scilicet optabant me discere cuncta parentes,
 Quae tellus, atque aura capit, pelagusque profundum:
 Nec tantum quaecumque hominum corruptio gignit,
 Sed tenera ex herba quotquot, cultisque viretis
 50 Existunt, circaque hominis languentia membra
 Versantur; quot dira etiam male noxius hostis,
 Consilii varii serpens, qui huic praefidet orbi.
 Repperit, aeterni spernens decreta Tonantis.

G g

Eudocia, dum Poëma conficeret, censenda sit, ita utrumque Opus conferenti convenire inter se omnia, paucis exceptis, videntur. Ex hac igitur Confessione nonnulla interdum loca adferimus, ut interpretationem nostram quorundam versuum, qui alium fortasse sensum praefere prima fronte videantur, probare possimus.

Εὐθεν ἐς ἱππόβοτον θαλερὸν γενόμεν κατὰ Ἀργος,
 Ἡν δὲ Τιφονιάδος ἐροτὴ λευχείμονος Ἡῆς,
 Μύσης δ' αὖ γενόμεν, κὶ αὐτόθι ἥρος ἄλφω
 55 Ἡδὲ πολυπύχιοι πόλιν κὶ ἴσον ἄνιμα,
 Συγγενίης δ' ὑδάτων, κὶ εὐφρόβοιο ἀρήρης,
 Ἡδ' αὖθις δροσερὸν ναμάτων εἰς ἥρα δῖον.
 Ἡλίδος ἄχρῃ δ' ἔβην, κὶ Ταυροπόλιν Κελαδαινῆς
 Εὐν Σπάρτην δ' εἰδὼν βρέτας ἔβριμον, ὄφρα δασίνην
 60 Ἰλόμενῃ πολύμορφον ἄγαν φύσιν¹, ἠδὲ μέταλλα,
 Ψήφους τε, γραφίδας τε, χρῆμα ἥρας δὲ τε κόσμου,
 Γραιώδεος μύθους τε. Ἀτὰρ Φρυγίης χθονὶ βαίνων
 Μαντιπλόος γενόμεν πινυτός μάλ᾽, ἐκ πραιπιδῶν δὲ
 Ἡΰπατος ὅσα πέλεισιν ἐγὼν ἐδάην κατὰ μέσων.
 65 Ἐκ Σκυθίων δ' οἰωνὺς, σήματα ἠχήμεντα,
 Ἡδ' ἄρα ἔζων καμπτὰς ἐπὶ τοῖσι πορείας,
 Κληδόνας αἰζήτων, τοῖς κεν τὰ ἔπειθ' ὀρώσι,
 Βομβῆς δερατέων σανίδων, πετρῶν δὲ γ' ὁμοίως,
 Φωνῆς δ' ἐκ τύμβων πρόταλαι κατατεθνηῶτων,
 70 Δέπρον δ' αὖ θυρῶν, παλμὸς βροτέων μελεδωνῶν,
 Οὔγκης δ' αἱματδέντας, ὅσοι μέλας χραίνουσιν,
 Εὐτε δὲ μυρμήκων βρώμῃ κατὰ ἄψα βαίνει·
 Καὶ μύθων ὄψεις, κὶ ἀριθμὸς αὐτ' ἐπέων γε,
 Καὶ σαρκὸς ὀρατὴς γε πόθος, σήλας φύσιος δὲ.
 75 Οἴκοι δ' ὅσοι ἔασιν ἀληθέες, ἠδὲ κὶ ἐνὶ,
 Ἡδὲ κὶ ὅσα πέλεισιν ἐναντία μῆδεα φωτῶν.
 Οὐδ' ἐπὶ με χθονίων πρῆξις λάθεον ἡρώων τε,
 Καὶ βυθίων, ἢ φάσμα πολύτροπον, ἢ κρύφιος νῆς,
 Οὐδ' ὁλοβρεῖς, ἢδ' αὖ πολυμέρμερος, ἢδὲ τεχνήεις,
 80 Εἴως ἡπεδανὸς ἀπάτης, κὶ αἰσινλοερῶν²,
 Καὶ τοῖων πάντων ὅσ' ἐπὶ χθονὶ τῇδ' ἔασιν.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ μετὰ ταῦτα ἐίκοσ' ἀνὰ βάντος
 Εὐντὸς ἔβην, τότε δὴ ζοφερὸν ἀνδρῶν ποτὶ γαίαν
 Αἰγύπτου ἰκόμεν, κὶ Μέμφιδος ὕδατος ἔτετμον,
 85 Πειρήθην κἀκείσε ὅσον βροτῶν ἐκ ἐνὶ εἰκτόν·
 Ὡς χθονίοισι πέλασιν ὁμόγνια, πῶς δὲ καλεῖνται
 Πνεύματ' ἀπτότροπα, ποίων δ' ἔσων ἱμεύουσιν,
 Καὶ ἡμίσιον δ' ἡπειτα, κὶ ἔργμασι πῶς δὲ φέρονται,
 Πῶς δὲ τ' ἀμειδίηεντα φυλάττεσιν ζόφον αὐτῶν,
 90 Πνεύματα δ' οἷα γε τοῖσιν ἐναντία ἢδ' ὅσοι ἀρχοί
 Αἰνοτάτη Εἰρήβοιο ἄμ' ἀντιθέων περ ἔασιν·
 Ἡδ' ὅπως ψυχῆς κὶ σώμασιν εἰκελοὶ εἰσιν
 Κτηνῶν κὶ νεπιδῶν, κὶ ὅσ' αὐτοῖσι μέμλεον,
 Ἡδ' ὅσα κεν ῥέξουσ' ταχὺς δρόμος, εἰδήσις τε,
 95 Μνημοσύνη, τάρβος, τέχνη δολερή, πόθος ἔχνη,
 Κρυπταδὴ λήθη πολέων, κὶ ἔργματα δήμῳ,
 Καὶ ὅσα εἰκελα τοῖσιν. Ἐκεῖ δ' ἔγνω τρέμον αἴης,
 Οὔβρων δ' ὑετίων γένεσιν κὶ δέπον ὁμοίως,
 Οἰδμά τε γῆς πόνησε τε, μιμήματα ἡὺτ' ἀληθῆ
 100 Ἀθανάτῃ σοφίης ἰνδάμματα αἰὲν ἐόντα.
 Κεῖθι μεγασθενέων κὶ μηκεδανῶν μεροπῆων
 Ψυχῆς εἰσενόησα γιγάντων αἰνοπελάρων,
 Αἰνὰ πιεζομένης εἰσω ζόφῳ ἡρόεντος,
 Φάσματι δ' οἷα μόνον γαίην κατὰ νῶτα φερούσας,
 105 Ἡὺτ' ἀνὴρ Καρύναχτος ἐπ' ὤμων δῦρα φέρει.
 Εἶδον δαιμονίης ὄψεις, σκολιῶν τε δρακόντων,
 Πικρὰ δ' ἀήμαθ', ἄπερ χθονίοις εἰς οἶτον ἔασιν·
 Εὐθεν ἐπ' ἀνθρώποισιν ἰάλλουσιν περιφοῖται
 Μυρία δαίμονες αἰνὰ περισπέρχοντες ἐς ἔλιν.
 110 Καὶ χθονὶ μοχλίζουσιν ἐγὼν ὥσθ' ἀνὰ δαίμονος εἶδον,
 Μῆδ' ἐφ' ἐξομένην ἐπὶ ὑδατὸς ἀσαφέντος
 Εἴνεκ' ἀναφορέων βάσεων δ' ὦν μοιρήσατο.
 Εὐφάσα κὶ χάριν, ὅθ' ἀμείβον ἀντιπάλαιμοι,³
 Ἡὺτερ ὅφιν κατ' ἐριν θείης μένεος περ ἔτευξεν

(1) In dicta editione pag. 297. legitur: ἡ μᾶλλον ὕλη σύγχυται, & διαίρεται, κ. λ.
 (2) Ead. pag. 297. ἄχρι τῆς τῶν γραφῶν μεταφορᾶς μαχαλῆς, κ.

Hinc me dives opum, nutrixque habet Argos equorum
 (Tum forte Aurorae fiebant sacra nitenti)
 Illic mysta iterum factus, quatenus aëris, atque
 Multiplicis caeli conflans concordia, novi,
 Quae cum fecunda sit aquae cognatio terra,
 55 Nec non cum puro pluvialis aëre roris.
 Elidis hinc terram veni, atque illustre Dianae
 Tauropolae signum vidi Lacedaemone, ut inde
 Materiae multas variasque addiscere formas,
 60 Atque metallorum species, lapidumque, notasque,
 Atque characteres, commentaque anilia possem.
 Tum Phrygiam veniens, factusque ibi doctus aruspex,
 Ex extis, medio fierent quae in pectore, novi:
 Anguria e Scythiae populis, aviumque sonoras
 65 Edidici voces, flexosque per aëra gyros,
 Fatidicas iuvenumque, vident si postera, voces;
 Quos sonitus pariter petrae, quos ligna, diuque
 Mortua quas tumulis emittant corpora voces,
 70 Oïa quos strepitus; queis curis palpitet intus.
 Fibra; cruentati foedent qui membra tumores,
 Vi cum verrucæ serpunt per viscera edaces:
 Tum quos verba habeant numeros, quae vincula sermo,
 Quos caro visibiles, phyeos monumenta, labores;
 75 Quae vero iurata animo, periuria quaeque,
 Confilia atque hominum quae sint inimica quietis.
 Me nihil in terra latuit, caeloque, marique:
 Non varium monstrum, non abdita, sive dolosa
 Mens, non arte valens, multisque obnoxia curis.
 80 Quid quod & invalidas fraudes, & facta nefanda,
 Cunctaque cognovi, quae his sunt aequalia terris?
 Iamque aderat nostris prope haec vicinus ab ortu
 Annus, quum populo colitur quae terra nigranti,
 Aegyptum peregrinus, inveni Memphidis oram.
 85 Illic tentavi humanas superantia vires,
 Quae cum terrenis cognatio, spirituumque
 Averruncorum quatenus sint nomina, queisque
 Legibus, ac rebus, queis delectentur & astris,
 Vi fugiant, tristisque habitent caligine densa,
 90 Quaeque his spirituum species contraria; quotque
 Sint Erebi reges squallentis, semideique;
 Vi iumentorum referant simul, atque natantum
 Corporaque atque animas; quae cura exerceat illos,
 Quaeque gerant; velox cursus, doctrina, memorque
 95 Mens animi, pavor, ars fallax, vestigia plantae,
 Multorumque latens obliuio, factaque turbae,
 Quaeque his aequa. Illic novi terraeque tremorem,
 Nimbofaeque ortum pluviae, pariterque fragorem,
 Et terrae pontique aestus; imitantia veras
 100 Aeterni formas Verbi, semperque manentes.
 Illic corporibus magnis, magnoque potentum
 Robore vidi animas, immania monstra! gigantum,
 Aëris obscura graviter caligine pressas,
 Et specie tantum gestantes tergo terram,
 105 Qualis ligna ferens humeris sub mole fatiscit.
 Heic cum daemonibus communio visa draconum,
 Heic & amarities, terrenis noxia rebus;
 Vnde ope materiae hic illuc sine lege vagantes
 Daemones immittunt nostrae mala plurima genti.
 110 Heic ego vexatam pariter sub daemone terram
 Adspexi, instabili numquam tamen aequoremersam:
 Hanc etenim validae firmant fundamenta basis.
 Inde locum veni, varie mutantur ubi hostes,
 Divino iratus quem robore condidit anguis

Pra-

τῶν τοιούτων ἀπάντων.
 (3) Ibid. p. 300. ἔλθω ἐν χώρῃ, ὅπου αἱ ἰδίαι τῶν μεταμορφώσεων τοῖς δαίμονσι γίνονται, κ. λ.

Εἰς σκολιὴν κακόχαρτον ἔλιν βιοτὴν μεροπῆων,
 Εἰς ὧν πνεύματα πολλὰ πονοῦντ' ἰσοθεύμονοις
 115 Ἀνδράσι δυσεβίην χαμαὶ ἐρχομένοις φέροντα.
 Καὶ μὴν κατ' ἐνόησα κακῶν ἐντοχὸν κατὰ νεῖκος
 Εὐλόγητ' ἐξαπίνης ἀντ' εὐσεβέος μεροπῆος,
 120 Μάρτυρος δ' αὖ πινυτῶ, κὶ ἰσχυρῆς ὁλοῦς φῶς.
 Οὐχ ὅσον δὲ τ' ἐκεῖ, ἢ κεκριμένον πρᾶγος ἐστίν.
 Εὐθ' εἰδὼν ψεύδους πολυδαίδαλον εἶδος ἀτερπές.
 Μαχλοσύνης τρίτυπον δὲ κακογραφίης ἔχεν εἶδος,
 Αἱματδέν, περίκαυσον, ἀφρῶ κὶ ἡπατι ἴσον.
 125 Μήνιδος αὐτ' εἰδὼν τύπον πτερόεντα, ἀνιγρόν,
 Τρηχύν, Θηρίοντα. Ἀτὰρ δόλον αὐτὲ δέδορκα
 Συνεχέα, κρύφιον, δολεροῖς ἐπέσσι κομῶντα.
 Μίσους δ' αὖ εἰδὼν μορφὴν συγερὴν, ἀλαωπὴν·
 Εἰς δ' ὅπῃθεν κορυφῆς γλῆνας πίσυρας κεν ἔχασκεν
 130 Φευγούσας φάσας περιλαμπέας ἀγλαὴν ὄμμα·
 Μυρία ἐκ κεφαλῆς δ' αὐτῶν πόδες ῥῶντο,
 Μῆνοι σμερδαλέοι· νηδὺς δ' ἢ κ' ἦν ἐν ἐκείνῳ,
 Νηλὴς γὰρ τε πέλει, κὶ ἄτερ σπλάγγχνιοι παλεύει.
 135 Ζῆλος, κὶ φθόνος αἰνὸς, ὁμοῖοι ἀλλήλοισιν,
 Αἰὶα γὰρ δὴ φθόνος ἔλος ἄμ' γλῶσσαν φέρει ἴσιν.
 Δυσροπὴν δ' εἰδὼν λεπτήν μάλ᾽, εὐτ' ἀλίβαντα,
 Οὔφθαλμοῖς πολέας δὲ τ' ἔχεν, γλῆνας δὲ τ' οἰσέας,
 Εὐσυνένην πρὸς ἄμυναν αἰετὸν νόον, αὐτὰρ ἄπληστον.
 140 Μορφὴν δαίμονος¹ εἶδον· ἔχεν δ' ἐφ' ὀφθαλμοῖς κάρηνον
 Στενωπὸν, ταναῶν τε· δῶα δ' αὐτῶν σάματ' ἦεν,
 Εὐν μὲν ἐπὶ στήθεσι, τὸ δ' αὖ ἕτερον κατὰ νῶτα,
 Γαῖην δαινύμενα σερπὴν, πέτρας τε βαρείας,
 Πενάων κὶ σάρκας ἄδην κακότητι τετηκώς.
 145 Οἴβην δ' αὖ φιλότρητα² ἐγὼν ἴδον, ἀρπαλέον μὲν,
 Καὶ δέμας ὅσον ἔχεν, φαίης δρεπάνην καθορῶσθαι,
 Καὶ γλῆνας βλεφάρων αἰετὶ λήγνους ἔχασιν.
 Εἰμπορὴν δὲ γ' ὅμως κατὶδον χθαμαλὴν, ταχύρευστον,
 Οἴβην δ' ἐλπίδα πᾶσαν ἐπωμάδιον φέρε φόρτον.
 150 Ἡλεμέαυ μορφὴν δ' εἰδὼν· ἀγαθὴν δ' ἔχε θυμὸν,
 Σάρκα τε πιαλήν, λευκόσσεα δ' ἢ ἔσαν αὐτῶ.
 Εἰδῶλόν δ' ἐνόησα λατρεῖν ὑψιπότητον,
 Εὐν κορυφῇ δ' ἐφ' ὀφθαλμοῖς ἔχε πτέρυγας δύο πυκνάς·
 155 Ἡ δ' ὀφθαλμοῖς μὲν ἐπισκεπτάμεν, ἀτὰρ ἔτι
 Οὐδὲ ἔων μελέων σκέπας ἔσθ' ἐνε ποιήσασθαι.
 Εὐθ' ἴδον ἄλλοτροπὸν ἰσοκρίσεως βαρὺ δέσμα,
 Λεπτάλεον μὲν ὅλον, σέμα δ' ἔχεν εὐρώεντα,
 Κρύβδην τηκόμενον, ἀνεμύφθορον, εὐτε δάξιν.
 Ἡδὲ παραφροσύνης μορφὴν εἶδον· δύο δ' αὐτῇ
 Ἡσαν ὁμοῦ φύσεις, ἀνδρὸς νέας, ἠδὲ γυναῖκος,
 160 Γυνὸν, ἀναδείξας ἐντὸς, ἀλκῆς τ' ἀπάνευθε.
 Καὶ προπετὴ εἰδὼν δυσδαίμονα, δε ταναῶν γε
 Γλῶσσαν ἔχεν πάντων μελέων πολὺ μείζονα πάγχυ.
 Μάρτυρον δ' αὐτ' εἰδὼν, κεφαλὴν δ' ἔχεν ἴσα κάρσιον,
 Ψυχὴν χαυνοτάτην, ἐκπυσα δὲ πάντα τελευσάν.³
 165 Πάντων δ' αὖ χαλεπὸν κείθι πρᾶγος εἰσενόησα,
 Εἶδος ὅπερ φορέοντες ἀεικέλιοι κατὰ κόσμον
 Νέουσιν⁴ ἐλόμενοι κακοδαίμονες αἰνοπέλαροι,
 Πέντε καὶ ἐξήκοντα, κὶ ἄλλοι τρεῖς ἑκατὸν γε
 Δαίμονες ἀργαλέων παθῶν, οἳ κεν κρατέουσιν.
 170 Καὶ κενδοζίης, ἀρετῆς δ' ἰδμὴν μέγ' ὄνειδος,
 Αὐτὸς δ' αὖ σοφίης τε, δικαιοσύνης τε ματαίης,⁴
 Εὐθεν ἄρ' Ἐλλήνων σοφίης ἀνδραει πλανώσιν·
 Εἰκόνα γὰρ τις ὄρε, κὶ ἀληθείη φύγε πάμπαν·

(1) Ita legitur in Codice, sed quomodo haec descriptio in Fortunam quadret, non video. Melius habet ciuita editio pag. 300. ἰδὼν ἀλκῆς, sicuti ἀναδείξας.

(2) Haec descriptio Tristitiae adscribitur loc. cit. Legitur enim ἰδὼν ἡμιόπτητος ἔδω ὅλον τὸ σῶμα ἔχον κατὰ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὰς κόρας τῶν ἀφθαρτῶν ἔχον συνδυάσας εἰς ἑκατὸν: Speciem tristitiae totum corpus aenitum habentem insar falcis, & pupillas oculorum fuscipientes.

Pravam contra hominum vitam laetamque malorum. 115
 Spirituum heic multus labor est, ut ad impia gentes
 Quaeque irabant terris simili de stirpe profectas.
 Illic cognovi, quatenus ratione malorum
 Consensus adversus sanctum vestigia ponas.
 120 Prudenti insipiens, iusto concurrat iniquus.
 Nulla ibi iudicii forma est, vis nullaque legum.
 Heic variam, ingratamque gerunt Mendacia formam.
 Exhibet at speciem malepicta Libido iriformem,
 Sanguineam, ambustam, spumaeque atque hepatis insar.
 125 Irae etiam species pennis celer, aspera, iristis,
 Effera visa mihi: tum fraudis forma cobrae ens,
 Occulta, & verbis semper fecunda dolosis.
 Heic mihi caeca Odii sese obtulit, atraque forma,
 Quatuor aversa frontis cui parte pupillae,
 130 Lucis vitantes radium, qui cuncta serenant.
 Mille autem summo tolluntur vertice plantae,
 Terribiles tantum visu: tum ventre carebat,
 Sola etenim feritas illud sine viscere pascit.
 Invidiae Zeliue pares tetrastaeque figurae;
 135 Dira tamen primae, falcisque similissima lingua.
 Nequitiam heic macie confectam, ut corpore fundum,
 Conspexi: huic oculi plures, ac tela pupillae,
 Semper & exagitat mentem vindicta, nec explet.
 Fortunae formam vidi, cui desuper arctum
 Oblongumque caput, duplexque erat oris hiatus,
 140 Alter pectus habet, post terga recluditur alter,
 Duram ambo comedunt terram, atque immania saxa:
 Carnibus atque inbians, occulta tabe liquefcit.
 Rursus opum, illa quidem furax, m. bi visa Cupido:
 Corpus acutum habuit, falcem spectare putares.
 145 Claudebatque oculos languentibus usque pupillis.
 Heic mihi Mercatura etiam vilisque, celerque,
 Spemque omnem gestans aurum, seu pondus, in armis:
 Ac Levitas visa est, mihi quae praedicta mente,
 Carne quidem pinguis, verum caret ossibus albis.
 150 Novi Idolorum Cultum, sublime volentem,
 Nam binas capiti densas superaddidit alas;
 Quique videbatur pennis involvere cunctos,
 Nulla suis poterat tamen addere tegmina membris.
 Novi & Hypocritaeos variumque, gravemque timorem,
 155 Quae tota exilis, spatiosum pectus habebat,
 Quod tamen occulte morbus vitabat iniquus,
 Vi quae evanescunt vento disiecta per auras.
 Heic quoque visa virens annis, & duplice constans
 Femineoque marique simul Dementia sexu,
 160 Nuda, pudore carens, atque omnis roboris experta.
 Audacem vidi, cui forma miserrima, longam
 Namque habet, & reliquo maiorem corpore linguam.
 Stultum etiam vidi, capitis cui multa gravedo,
 Mollitiesque animi, nil occultare valentis.
 165 Spiritum est alium didici tunc ipse laborem:
 Qua forma indui, tristes, & damna ferentes
 Circumeunt totum saevi cacodaemones orbem:
 Omnes tercentum, sexdeni & quinque fuere
 Daemones affectu fortes, virtute potentes.
 170 Heic novi, quam sit turpis, probrofaque virtus,
 Iustitia atque decus, nec non sapientia vana;
 Quae homines fallunt Graecorum dogmate: nam quis
 Vera fugit, sola contentus imagine rerum.

G 2

Omnia

tes, ita ut deficere videantur. In notis vero subiicitur, pro γρηγορέως legendum videtur γρηγορέως, vel γρηγορέως.

(3) Ead. pag. 300. ἰδὼν ἡμιόπτητος, κεφαλὴν ἔχον κατὰ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὰς κόρας τῶν ἀφθαρτῶν ἔχον συνδυάσας εἰς ἑκατὸν.

(4) Ead. pag. 300. ἰδὼν ἡμιόπτητος, καὶ τὰς κόρας τῶν ἀφθαρτῶν ἔχον συνδυάσας εἰς ἑκατὸν, καὶ τὴν σοφίαν, καὶ τὴν δικαιοσύνην, κ. λ.

- ὧς σιγή ἐστιν ἅπαντα, κόνις τ' ἀχρήϊος αἰεὶ.
 175 Εἴ γὰρ τοῖσιν ἅπασαι ἐνεργοῦνται κακότητες
 Εἴ γε πλάνην πολέων. Ἀλλ' ὁ θέμις ἐστὶ μοι αὐτῷ
 Τεύχεϊν ἀσπετα βύβλα· πολὺν ἀπο τὸ τ' ἀγορεύσας
 Δυσσεβίην κεν ἐμὴν ὕμνῳ μετὰ πᾶσιν ἔειπον.
 Ἀλλ' ἔτι καὶ τόδ' ἐρῶ. Ὅτε δὴ τριακονταετής
 180 Ἦδη φῶς γενόμεν, κυανῶν μερόπων λίπον ἕδας,
 Χαλδαίων δ' ἐκίμην γε παλαιγενέων πόλιν ἀνδρῶν,
 Καὶ μάλ' ἐπισπέρχων, δρόμον αἰθέρος ὄφρα δαίην,
 Ὅν κ' αὐτοὶ φασιν ἔτοι ἐπὶ Φλογεροῦ πυρὸς εἶναι,
 Τάτων δὲ κριτοὶ ἄνδρες ἐπὶ φάεος νοέουσιν.
 185 Εὔθεν ἐγὼν ἐδάην ἄστρον φύσιν ἀλλοπρόσταλλον,
 Εὐτέ τις ἐκ καλύκων βοτάνην δρέψεται ἄπειρον,
 Ἀσφάς τε φάλαγγας ἐειδομένας πολέμοισιν.
 Αὐτοὶ συγγενίας καὶ δώματα δεῖξαν ἐκάσθι,
 Ἦδ' ἄρα τῶν Φιλίην, αὐτὰρ βρώμην τε, πόσιν τε,
 190 Καὶ νοεὴν Φιλότῃτα τελοσκομένην ἐπὶ φωτὶ.
 Αὐτοὶ μοῖρας δεῖξαν ἐμοὶ πόλιν ἀργυρέντης
 Πέντε καὶ ἐξήκοντα, καὶ ἄλλον τρεῖς ἐκατόν γε.
 Ἦν δὲ τις αὐτοῖσιν ὁρατὴς φύσεως συνείριος,²
 Καὶ σκῆψιν τολύπειον, ἀγῶ δ' ἐπίθοντο καὶ αὐτοί,
 195 Μῆτιν δὲ πρῶφαιον ἀπ' αὐτῶν καὶ πόρον οἶον,
 Κεῦθοντα³ κρυφίῳ πολυμέμερον αἶν ἀνωγνῆν,
 Εἴ δὲ θυποτόλῳν μειλίγματα μόνον ἔχοντα.
 Ἀλλὰ δὲ καὶ αἶνσι, καὶ ὁ σπονδῶν ἀλέγχεσιν,
 Ἀλλὰ μόνον φάεος τοῖσιν μέλει εὐρέντος.
 200 Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐσίδον, Ζοφερὴς δ' εἵνεκα βυλῆς
 Βαῖνον περὶόμενοι, ὅπως φάεος μεταδῶσιν
 Ἀσφάσιν ὁ φάεος κεραυνόμενοι κατὰ βαιόν.
 Θάμβος ἔχεν δὲ με πᾶμπαν, ἐπεὶ μεσάτι ἐσώσωπα,
 Ὅττι κεν ἡρώϊος Ζοφεροῖς ἔλθοιο μέμνηεν.
 205 Καὶ θέμιδας δ' αὐτῶν μεγάλως θάμβησα νοήσας,
 Ὅσπερ μεσάτιον θέντ' ἀλλήλοισιν ἔσεσθαι,
 Ὅρκος πιστοτάτος γε Φυλασσόμενοι κατὰ θυμόν.
 Κεῖθι καὶ εὐσεβίῃ, Φιλίῃ γ' ἄμα, καὶ ταχυτήτες,
 Καὶ μήτις σφεδανῇ, ὅφρ' ἀλλήλοισι μιγεῖν.
 210 Ἦν περ ἄγος κατέλεξε κακοῖσι φῆμις ὑποθήμῳ.
 Καὶ πινυτὲς γὰρ ἔτευξεν, ἀπ' ἡέρος εἰρύσας ἄστρομα,
 Γλώσσαν δ' εὐεπίης, γαίης ἀπὸ φυτοκόμοιο,
 Εἴ δὲ γε νερερίων, δολομήχανα πάντα διδάξας.
 Εὔθεν βαλβίδα κόσμου ὅλην κατέρυσι ἐπιθήσας,
 215 Καὶ φύσιος λελάσθαι ἄτερ⁴ Θεῶ εὐσεβέοντος.
 Κωτίλλων γὰρ ἅπαντα ἐς ἐμπορίην κατέθηκε,
 Πάντα δὲ γε σκεδάσας ἀλίτης κρατεῖ ἐπὶ γαίην.
 Αὐτῷ μοι πείθεσθ' ὅτι δαίμονα ἔδρακον αὐτὸν,
 Λοιβῶς καὶ θυσιῶς μειλίξεσθαι πολέμοισι.
 220 Πείθεσθ' ὅτι καὶ αὐτὸν ἰδὼν ἐπέεσι προσήυδων,
 Καὶ Φιλίων ἐπέων κείνη κλύον· ἐν δὲ με πᾶσιν
 Ἦν περ προσέειπε καλὸν φύσει, ὥσπερ Ἰαμβρὴν,
 Μύσῃν δὲ κρατερὴν, κείνη ἀντάξιον ἔργων.
 Καὶ δὴ μοι κατένευσεν ἄγδον κόσμοιο τελεῦσαι
 225 Αὐτῷ συμπονέοντα, ἐπεὶ βιοτὴς ἴδεν ἔργα.
 Εὔθεν κυδνίαν με κακῶν εἰσφορὴν ἐγγυάλιξε
 Λυπερὸν δαίμονιον, καὶ ἐκθρόσκοντι ἔειπεν·
 Κυπριανέ, κρατερός τις ἔφες βροτῶς· ἐκ δὲ κατ' ἐδρῆς
 Ἀνδρῶν πρῶσπερ· θάμβος δ' ὁρώσι παρέσχεον,
 230 Εὔθεν ὁμῶς γεραροὶ με τίον κείνη μάλα πάντες.
 Μαρφὴν δὲ χρυσῷ ἰνδάλλετο ἀνθεμέντι⁵,
 Μαρμαρυγῇ γληνῶν κομόων· κορυφῇ δὲ τ' ἔπειτα
 Στέμματ' ἔχων πλοχμοῖσιν ἀρηρότα καὶ λιθάδεσιν,

(1) Ibid. pag. 301. καὶ συνήσεις τοῖς ἐπὶ φωτὶ ἀνδράσι πάλιν.

(2) Totum hunc locum valde obfcurum, a vers. nimirum 191. ad vers. 200, hūc verbis pertractat editio pag. 301. ὅτι μοι δειλὸν αἰ-
 δεῖν τρεῖς τριακονταετῆς ἔχοντα πάντα, καὶ φύσιος ἑκάστον ἔχοντα κοινῶν
 ὡς ἡρώϊος ὕλης, καὶ συμβολῆς χρημάτων τῇ αὐτῇ ἀρχῇ, καὶ

- Omnia sic umbrae cinerique aequantur inani;
 Omnia namque istis patrantur crimina rebus
 175 Multorum in fraudem. Sed non licet omnia longo
 Carmine complecti. De multis pauca recensens,
 Impia vos omnes docui mea crimina. At illud
 Fabor adhuc. Ter dena virum me fecerat aestas,
 Littora quum linquens nigris habitata colonis,
 180 Chaldaeam veni, clarorum stirpe virorum
 Insignem quondam, ut cursum scirem aetheris omnem,
 Quem gens illa quidem consistere in igne fatetur,
 At res quae melius noscunt, in luce reponunt.
 Inde ego naturae astrorum discrimina novi
 185 (Vt qui e folliculis decerpere noverit verbas)
 Sidereusque acies, belli simulacra gerentes;
 Quae cuiusque domus, quae sit cognatio, quodque
 Foedus amicitiae, quinam potiusque cibisque,
 Et rationales coitus in luce peracti.
 190 Ipse etiam nitidi docuerunt segmina caeli,
 Quorum ego tercentum, quinque et sex dena notavi.
 Res erat humanas circa labor omnibus unus,
 Hinc et opus glomerare, ducisque facessere iussa,
 Consiliumque, omnemque operis praetendere finem
 195 Intenti, toto celabant abdita iussa
 Pedore, deque sacris tantum placamina habebant.
 At alii baud parent, libamina nullaue curant,
 Gaudentes tantum spatiosi lumine caeli.
 Vidi etiam, quare tenebrarum adduxerit ipsos
 200 Consilium, stellas, nullo quae lumine fulgent,
 Sensim participes infusae reddere lucis.
 Tum stupor incessit magnus, tenebrosa malorum
 Agmina spirituum gazas curare videntem.
 Nec minus obstupui leges et foedera noscens
 205 Matua, quae statuiunt ipsorum quemque teneri,
 Omnia servantes animo iurata fidei.
 Heic amor, heic pietas, heic festinatio, et acre
 Mentis consilium, ut quam dux, rectorque coegit,
 Illius veniant pravae in consortia fraudis.
 210 Namque caros reddi, puro si ex aere in illos
 Insufflet, si frugifera e tellure, desertos,
 Si tandem Stygiis, fraudes informat ad omnes.
 Naturae, mundique dehinc consilia cuncta
 Invadit, cultusque Dei seducit aperte.
 215 Omnia in emporio per fraudem namque locavit,
 Cunctaque dispergens terrae dominator iniquus.
 Ipsum quin etiam, mihi credite, daemonia vidi,
 Multis demulcens sacris, libamine multo.
 Credite, nec vidi tantum, sed et eius amicos
 220 Audiui, retulique sonos: praeque omnibus ille
 Ingenium iuvenem, atque alium me appellat iam-
 Ac forte myiā, dignumque laboribus eius. (brem,
 Quin et curarum socio, post cognita vitae
 Gesta meae, regnum mihi totius annuit orbis.
 225 Me decorans ergo, caecam commisit, et atram
 Spirituum turbam, atque abeunti talia dixit:
 Vere animo, Cypriane, vales; meque inde cathedra
 Deduxit surgens: mirari cuncta videntes,
 230 Illius et proceres magno me prosequi bonore.
 At erat huic species auri florentis adinftar,
 Luce pupillarum radians: capitisque corona
 Crinibus intexta, et claris ornata lapillis,

Quae

παρρησιότητα τῶν βελῶν τοῖς κινήμασι, καὶ κρύπτουσα μυστικῶν ἐντολῶν, καὶ
 παιδίσκῃ λόγους πραγματικῶς τοῖς ἐκ θυσιῶν, καὶ σπονδῶν τοῖς δὲ με
 πειθόμενοι, ἀλλὰ διὰ τὴν τρεῖς τριακονταετῆς πρὸς τὴν βελὴν τῶν φωτῶν.

(3) Subintelligo κινήματα.

(4) Ms. habet ἀτάρ.

(5) Ibid. pag. 304. ἢ δὲ τὸ αἶμα αὐτοῦ ὡς αἶμα χρυσῆ, κ. λ.

- ὧς σέλας ἀγλαίῃ κείνῃ κατεκόσμεε χώρην·
 235 Κόσμος δ' εἴματ' ὁμοῖος· ἀτὰρ σφεφθεῖς χθονὶ σείε.
 Κύκλω δὲ κλισίων πολέες εἴσαν ἀσπιδιώται,
 Μορφῆς ἐς ἕδας ἔχοντες, ἀρηρότες εὐτε φάλαγγες.
 Ἀσφάτων κατὰ κείνο πέδον, Θεὸς ὧς ἐν Ὀλύμπῳ,
 Τείρεσι ταμφορίων, Φυτοκομὴν δ' ἐπαέξων,
 240 Πᾶσιν δ' οἷσπερ ἔτευξε Θεὸς πανομοῖα τεύχων,
 Ἀθανάτῃ κρατέοντι ἐριδμαίων ἀγίοις τε.
 Εὔθεν γὰρ δόκεεν νόον ἀνδρῶν ἡπεροπεύειν,
 Ὅς δὲ μάλ' ἡπεδανὸς κενὸν σκίοεντα τελεῖων,
 Εἴ τὴ δαίμονι μορφῇ πέλεται πανέσις.
 245 Καὶ γὰρ τὸ το μέμνηεν ἀνικελίοισιν, ἐρασθαί,
 Καὶ μετὰ δὴ σαρκὸς τελεῖεν μένος. Εἴ μπεδον ὥσπερ
 Ταῦτα δέοι, λοιβῇ καὶ κνίσῃ πάντα δίδωσι.
 Εἴ ἱερὸν καπνὸν γὰρ ἐς ἡέρα πυλὸν ἰόντα
 Αἰ σικαὶ ἐξόμεναι Ζοφεροῖς εἰρύσσαι,
 250 Ὅν δέμας ἀμφιέσαντ', ἄτε φάρεα δαιδαλόεντα,
 Ἦ ὡς εἶρα καλὰ, λινόι τε λεπτὸν ἄωτον.
 Νηὸν δ' ὑφορέων σκιοειδέα φάσματα πολλὰ
 Ἀντὶ δ' ἀληθείης τὸν δ' ἡέρα δύντες ἔχουσιν.
 Τῶνεκα καὶ μύρμηκος ἐκεῖ χρήζει γε θυλήης,
 255 Ἀλλὰ γε καὶ ὕδωρ, πέσκη δ' ἄμα, καὶ τε καρπὸς
 Αἰτίσει, καὶ πάντ' ὅσα φέρει γαῖα τήνῃ.
 Ὅφρα γε φαντασίῃ μὲν μερόπεσι φαίην.
 Ἦ ὅτε τεθνήσκων μορφῆς κατὰ θυμὸν ὁρώμεν,
 Καὶ καλέειν δ' αὐτοῖσι δοκεῖμεν ὁ παρεῖσι.
 260 Τὸς καὶ ἀντιπάλαμος ἐὼν ἀναμάσσεται εἶδος
 Μυσιπύλων· τὸ κεν οἷσι πρὸσω πᾶσιν ἀμφιτίθῃσιν,
 Μορφῆς τ' εἰδῶλων, οἷσιν σθένος ἔστω· ἐνεσιν.
 Ὅ μπερον μὲν χεύων δῆθεν πολλὸν, ἔδὲ τ' ἀληθῆ,
 Πυρκαϊὴν τελέων χιόνος κρυερῆς πανομοῖον,
 265 Ἰχθυὸν δ' εὐτε διδῶς ὁράων μόνον, ἔτι πάσασθαι,
 Χρυσόν τ' αἰγλήεντα κακῆς πενήης συνείριον.
 Ἀλλὰ καὶ ὕληντα μιμνήμενος ἔργα, τελεῖει
 Ἀσέα, καὶ θαλάμους, καὶ εὐδένδρους πλαταμώνας,
 Καὶ νάπεια σκίοεντα, καὶ ἡ βροτὸν ἔτρεφε πάτρη,
 270 Ρήγεα δ' ἀνθεμένοντα, τάπερ βροτοὶ ἐκτελέουσιν,
 Δαίμοσιν αἰμοβόροις σκιοειδέα πάντα φέροντα.
 Τὸς καὶ νυκτιπόροι καὶ κνώσασθιν ὁρώμενοι.
 Ἀλλὰ πολυπλανέος τὰ δὲ δαίμονος ἀντιθέων τε,
 Καὶ δὲ δυσεβῶν μερόπων ἔργον τότε μαροθρήσκων.
 275 Ἀλλὰ γε τίποτε παρῶ, ὅτι βυλόμενος τρομέσθαι
 Οὐρανίονα Θεόν, δεδαῶς κρυερότο δράκοντος
 Ἰσχυὸν νεκροτάτην, καὶ ἀγνηρότης κενότητας,
 Κεῖθοντα ἐς Ζοφερόν γυαλον; κέρης ἀγίης γὰρ
 Εὔγνων παρθενηκῆς ἀπὸ σεπτοτάτης κεν ἰσχύος,
 280 Δαίμονες ὡς μάλα πάγχυ ἀνάλαιδες ὡς πέλισσιν.
 Πᾶρ γὰρ τῇδε δέδορκα περισόνοον, Φολιδωτὸν,
 Ἀσπετα Φυσίοντα, πελώριον, αἰνοδράκοντα,
 Ἀλλ' ἐδ' ὡς κώναπος ἔχεν μένος ἐτιδανότο.
 Εὔγνων παρθενηκῆς ἀπὸ σεμνοτάτης τὸν ἀντακτα
 285 Εὐχόμενον μάλα πολλὰ, ἀληθῆ δ' ἔποτε³ δρώμενα·
 Ἀλλὰ τὸσον κεν ἔφιν μὲν ποσὶ κάββαλε κέρη.
 Ὡς πόποι, ὁ κρείων δὲ πολυπλανέων εἰδῶλων
 Θελητέρας θυρεῶν ἀπεχάζετο ἐνδοθὶ βαιίνειν,
 Εἴ κ' ἀγλῶς τρομέων· δὲ φάσμασι τοσαυτοῖσιν
 290 Κεκλόμενος, τὰ θυρεῖτρα βαλεῖν ἔκ ἰσχυρῆς κέρης.
 Ὅς πάντων δοκῶν κρατεῖν ἐσπεδάμνατο κέρη.
 Ὅς γαίην κλονέειν ἐθέλων ἐσπεδῆε γυναικί.
 Ὅς πολυμέμερον ἦτορ ἔχων ἐ κάββαλε κέρη.
 Ὅς Ζαβόροιο λέοντος ὁμῶς βωρεῖν γε νομίζων,
 295 Καὶ πάντας φοβεῖν, κώνωψ ἄτε ἐν προδρόμοισι

- Quae totum fulgore locum replebat: amictus
 Par ornatus erat: seque illo terra movente
 235 Contremuit: multi folio, velut apta caterva,
 Scutiferi adstabant, et humi fixa ora tenentes.
 Ille locum illustrans totum, seu Numen Olympo,
 Sideribus fulgens, terrae vim frugibus indens,
 240 Omniaque effingens divinâ condita dextrâ,
 Cum superis, summoque audet contendere Rege.
 Hinc etenim putat humanas illudere mentes,
 Sed vanas potius producit debiles umbras,
 Ex quo spirituum species dissolvitur omnis.
 (Scilicet id curat vilissima turba, videri,
 245 Corporeaue suas sub imagine promere vires.)
 Firmiter ut vero liget haec, libamina praesent
 Nidoreque: etenim e sacris qui multus in auras
 It vapor, hunc umbrae prensantque trabuntque sibique
 250 Circumdant, multo seu pallia texta labore,
 Aut pulcras lanas, aut tenuia vellera lini;
 Multaque sublimes divum referentia sedes
 Pro veris simulacra gerunt, solo aëre cinctae.
 Propterea formicae etiam libaminis illic
 Indiget, atque undas, fructusque, et vellera lanae
 255 Postulat, et quaevis alim: tellure creantur,
 Vt species tantum vanas mortalibus edat.
 Ac veluti funtorum animo simulacra videntes,
 Interdum adfari longinquos voce videmur,
 Sic etiam e sacris sibi formas exprimit hostis
 260 Rebus, easque suis satagit circumdare cunctis,
 Atque Idolorum, quae vis est nulla, figuris.
 Hinc multos fundit, fidos tamen, aethere nimbos,
 Quaeque nives referunt gelidas, incendia miscet,
 265 Quosque oculis videas pisces, non gutture gustes
 Dat, nitidumque aurum sed cui comes improba egestas.
 Materie solidos imitans sed et ipse labores,
 Oppidaque, et thalamos, et confita litora plantis
 Efficit, umbriferumque nemus, patriosque penates,
 270 Quaeque homines formant, diversi strata coloris,
 Omnia sanguivori fingunt quae daemones umbris.
 Talia conspiciunt pressi gravitate soporis
 Noctivagi: verum peragit vaser omnia daemon,
 Genisque inimica Deo, cultusque obstricta nefando.
 Quid tamen haec doleo, quum iam caeleste vereri
 275 Ipse volens animo Numen, dirigue draconis
 Infraque vires, fastumque edoctus inanem,
 Vsq; tamen tenebris iaceam demersus in imis?
 Ipse etenim novi veneranda ex virgine Iussa,
 280 Nullam daemonibus virtutem prorsus inesse;
 Squamigerumque, ipsa vidi monstrante, sagacem,
 Grandia spirantem, immanem, horrendumque draco-
 At nedum culeis monstrantem robora vilis. (nem,
 285 Quin etiam, dum multa mihi promitteret olim
 Tartareus princeps, docuit fido ore loquutum
 Virgo, quae tantum pede contudit una colubrum.
 Papae! Idolorum fallacia monstra gubernans
 Virginis abstinuit clausus penetrare penates,
 Mirifice trepidans: qui tantis imperat umbris,
 290 Virginis angustum baud potuit perfringere limen:
 Qui cunctis dare iura putat, femella subegit:
 Qui terram quassare solet, sub virgine cessit:
 Multa movet qui corde, puellae est viribus impar:
 295 Qui putat horribilis mugire leonis adinftar,
 Et cunctos terrere, culex velut ante puellas

Lu-

(1) Ibid. pag. 304. οὗτω καὶ ὁ διάβολος τῶν ἀφαιρημένων αὐτῇ τῶν
 μορφῶν ἀνατυπούμενος, ἰαυτῷ τε, καὶ τοῖς ἰαυτοῦ περιεστῇ, κ. λ.

(2) In Cod. δυσσεβῶν.

(3) Ms. habet δρώμενα.

Παίξετο θηλυτέρη. Περσὼν δὲ γὰρ λίπον ἔδας
 Εἷος Ἀντιοχεύου· Συρίας μέγα ἔστυ,
 Θαύματα πολλὰ τελὼν τέχνης μαγικῆς ὑπὸ δεινῆς,
 Τοῖς μὲν ἔρωτος ἄκος παρέχων, τοῖς δὲ Φόβου αὐτῆς,
 300 Καὶ ζήλου συγερῶ, κακίης δ' ἥε σαρκὶ μέμνηεν.
 Εὔδα τις Ἀγλαΐδης ἐρατὸς μάλα λισσόμενος με,
 Εὐτ' ἄλλοι πολέες, γενάζετο εἵνεκα κέρης
 Τύνομ' Ἰουστίνης, ὅπως φιλότῃ μιγείη.
 Εὔθεν ἐμοὶ δαίμων¹ πρώτως ἀπατήλιος ὤφθη.
 305 Καὶ γὰρ ὅσων σιχέων ἤρχον, περὶ παρθένον ἀγνὴν
 Ἥλθον ἀλλοιόφρονι, ἀνήνυτο ἡψ' ἐνέοντο.
 Ἀλλὰ καὶ Ἀγλαΐδην ἐπαμύνορα δειξεν ἕξιν
 Πίστις παρθευτικῆς, ἥδ' ἀδρανέα μιν ἔθηκεν.
 Πολλὰς δ' Ἀγλαΐδα ἀπύκνους νύκτας ἔχοντος,
 310 Μαγγανίας δ' ἐμέθεν, ἃ νεῖκεα ἀντιβόιοι,
 Εὔτ' ἐπὶ ἐσδομάδας, καὶ ἄλλας τρεῖς μετὰ ταύτας
 Δαιμονίης γε φάλαγγος ἀγὼς σὺν εἰσὶν ὀπηδοῖς
 Ἡ' αὖτε παρθευτικῆς ἐναντίβιον πελεμίζων.
 Οὐ γὰρ μόνον ἔρος νέον Ἀγλαΐδην ἐδάμασεν,
 315 Ἀλλ' ἄρα καὶ κραδίης ἐμέθεν ψαῦσεν μενεαίνων.
 Θάμβος δ' ἦν ὁράων τόσων σίχας ἀντιπαλάμων
 Κέρης δαμναμένων εὐχῶν ὑπο, σὺν τε δράκοντι.
 Οὐδὲ γὰρ ἡμέτερον² Βελίαν πόθον εἶχε χαράξαι,
 Καίπερ πολλὰ μάλ' αἰνὰ κατ' ἡμείων πελεμίζας.
 320 Τῷδε γὰρ ὧδ' ἔρεεν, εἰ σοὶ τόσων κράτος ἐστὶ,
 Λωφῆσαι ἔρος πρᾶπιδων ἀπὸ ἡμετέρων,
 Οὔρα καὶ μαψιδίως τόσ' ἄλγεα μῆτι πάθωμεν.
 Καὶ δὴ μευ κλύοντος ἔφη ἀετὼ³ μεδόντι
 Μαχλοσύνης ῥέζειν ἄπαρ ἔννεπον· ὅς δ' ἐτέλεσε
 325 Πολλὰ μάλ', ὅδε τι τῶνδε παροίτερον ἦνυσεν ἔργον.
 Δεῖξε δὲ κοιρανέων, σφενναυτέρη ὅτι φύσις γε
 Ἀνδρομέη πέλειται πάντων συγερῶν Βελιήρων.
 Ἀλλὰ φύσιν ἀνέρος κεν ὅτ' ἀκμάζουσιν ἐφεύροι,
 Δὴ τότε δὴ μεγάλα φρονέων βρενθύεται ἦτορ,
 330 Οὐκέτι δὴ μερόπων ὁρών βιοτήσιον ἄνθος,
 Ἀλλ' αὐτῷ σφετέρῳ ἐπὶ κάρτει κῆδος ἀνῶπτε.
 Εὐτέ τις ἡπεθανός, καὶ ἀμφοτέρωσιν πολεμίζει
 Ἰσπῶ ἐφεζόμενος εὐ εἰδοῖς θούριδος ἀλκῆς,
 Αὐτῷ οἱ μέγα κῆδος ἐπαρτήσας μάλα χαίρει.
 335 Ἀρχομένοισι νέοις γὰρ ὅταν φιλότῃ ἐπαίξῃ,
 Εὐτε πυρὸς φλογερῶ σφενναυτέρως ἀτμὸς ἀέρῃ.
 Ἡ' ν δ' αὖ μοι μέστων καὶ ἀντιβίων μέγα νεῖκος,
 Αὐτοὶ δ' ἀλλήλοισιν ἐπὶ δὴρὸν πολέμιζον.
 Καὶ τὸτ' ἀπαρτήροισιν ἔγων ἐπέεσι δράκοντα
 340 Εὔνεπον· ὅτι γε θάσσαν ἓν ἀπολεῖ μέγα κῆδος.
 Ὅς δ' ἐπ' ἀναιδὸς ἔμιμνεν ἦν ὁρών κακότητα.
 Πολλὰ δὲ μιν κλονέων μεγάλη ἦπυσεν· ὅς δ' ἐκκλος
 Ἡ' ἱε γινώσκων⁴ μέγαν σθένος, ἥδ' ἀμενήνους.
 Καὶ ποτὲ τοῖον ἔτευξε, τὸν Ἀγλαΐδην ἀπατήσας,
 345 Ἡ' γὰρ παρθευτικῆν, καὶ αἶψα δόλος γε φανώθη.
 Οὐ γὰρ Ἰουστίνης σεπτῆς μελέεσσιν ἔφακε.
 Εὔθεν ἔγῳ τὰ ἔκαστα μαθὼν συγείεσκον ὄφιν γε.
 Δὴ τότε καὶ ψογερῶν μερόπων ἀρχὸν μεταβάλλει,
 Κάλλος ὅμοιον ἔχοντα σάφρονος Ἰουστίνης.
 350 Ὅς δ' ἤλθ' Ἀγλαΐδα μάλα σχεδὸν, εἶπε γεγενῆς,
 Χρύσειον εὐ μύθε κάλλος Ἰουστίνης περιτύψω.
 Ὅς δ' ὀνόμηνε κέρην, δαίμων φύγεν ὀνομα⁵ ἀκῆσας,
 Καὶ νῦν κεν Ἀγλαΐδης τρομέων, τάχος ὤλεσε θυμόν.

(1) Quae heic innuuntur tantum Cypriani apud Antiochenos magicae operationes, eas pluribus verbis persequitur editio pag. 305.

(2) Ms. πρώτος.

(3) Aglaidae nimirum, & Cypriani. Ita vero legitur pag. 308. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπιδουμένην ἡμῶν τριώνην ἡδονὴν ὁ διάβολος, καίπερ πολλὰ πειρασθεὶς ἐπιτηδύσσει.

Luditur oſiolum. Persarum at littora linguens
 Antiochi Syriae magnam proficiscor ad urbem:
 Multa ubi patrii magicas miranda per artes,
 His zeli tribuens, illis medicamen amoris,
 Invidiaeque aliis, & quae caro curat iniqua.
 300 Heic proci Aglaidas quidam (quae plurima turba)
 Accessit supplex, cuiusdam captus amore,
 Nomine Iustinae, thalamo banc sibi iungier, orans.
 Daemonis hinc primum nobis innotuit astus.
 Irruit in castam nam tunc sſipata puellam
 305 Tota cohors, cui iura dabam, sed inanibus ausis
 Versa retro. Aglaidae patronum offendit inermem
 Virginis alma fides, & inanes reddidit ausus.
 At vigil Aglaidas multas perducere noctes,
 Multa ego dum magice tento, cum daemone multa
 310 Contendens: tandem hebdomadis bis quinque peractis
 Cum sociis cunctis Stygiae dux ipse phalangis
 Venit virgineo moturus praelia cordi.
 [Scilicet haud solum Aglaidam subiecit ephebum,
 Sed nostra iratus tetigit quoque corda Cupido]
 315 Mirum erat Inferni tantas spectare catervas
 Virginis edomitas votis, unaque draconem.
 Haud etenim nostrum potuit depellere amorem;
 Nil quamvis Belial in nos liquisset inausum.
 At tibi (sic aggressus ego) si tanta potestas,
 320 Fac amor e nostris abscedat, quaeso, medullis,
 Ne tantos frustra cogamur ferre dolores.
 Tunc Aquilam, Veneri qui praesidet, omnia dicta
 Me coram complere iubet: tentavis at ille
 325 Multa quidem, sed nil optato sine peregit.
 Hinc patuit, monstrante Deo, plus omnibus unam
 Inferni monstros naturam posse virilem:
 At si quando hominem florentem viribus ille
 Inveniat, tunc magna movens in corde superbit,
 330 Haud illum humanae florem ratus esse iuventae,
 Deque suo tantum tribuit sibi robore famam.
 Vi forti qui vetus equo, bellique perito
 Bella gerat, mutilus tamen ipse, & claudus utrinque,
 Atque sibi magnum tribuens exsultat honorem.
 335 Namque ubi crescentes iuvenes fax carpit amoris,
 Ceu vapor ardentis vehemens attollitur ignis.
 Sed mihi cum Stygiis bellum fuit hostibus acre,
 Mutuaeque inter se miscebant praelia dudum.
 Tunc ego probrosa compellans voce draconem,
 340 En tua magna, inquam, subito ceu fumus in auras
 Fama perit. Propriam cernens obtinuit ille
 Nequitiam. Magnis implens clamoribus auras,
 Instabam misero, qui se virtute minorem
 Agnoscebat, tacitus convicia cuncta ferebat.
 345 Dein tale aggressus facinus, si fallere posset
 Aglaidam tentans, vanam pulcrumque puellam
 Illi deduxit: subito at comparuit astus:
 Nam nullos Iustae referebat virginis artus.
 Haec ego cuncta videns, serpenti dira precabar.
 Tunc pravorum hominum regem, sapientem habentem
 Iustinae similem formam, transmittit ad illum;
 350 Qui laetus, propius venienti talia dixit:
 Salve, Iustinae celebris forma aurea, salve.
 Nec plura: audito Iustinae nomine fugit
 Daemon, & Aglaidae mens protinus excidit omnis.
 Ipse

(4) Quum heic Aquilae nomine fornicationis daemonem indigitare videatur Eudocia, masculino genere efferendum in versione Latina existimavimus.

(5) Ms. δὴν ἀναιδὸς.

(6) Ms. μόνον.

Ὁ φίλοι, αὐτὸς ἔγωγε τελειομένησι παρήμην
 355 Τῇσι κακορρήφισιν, ἐγὼ κούρης πόθον οἶδα
 Εἰς Θεὸν ὑψιμέδοντα, ἀναλκίην τε δράκοντος,
 Ἀλσῆσθαι σὺν κείνῳ καταδέγμενος, ἔποτ' ἰαύων,
 Παρθευτικῆς παρῶντι, γυνὴ δ' ἐξ ἀνδρὸς ἐτύχθη,
 Καὶ πτερβείας ὄρνις· ὥς δ' ἐν προδόμοισιν ἔβαινον,
 360 Φάσμα μὲν ὤχετ' αἶσαν, ἅπαρ πάλιν αὐτὸς ἔμεινον
 Κυπριανὸς μαγίῃσι πεπιγμένους ἐτιδανῶσιν.
 Οἶδα τὸν Ἀγλαΐδην τεύξας πετεεινὸν ἔγωγε·
 Τ' ὤψεσθαι δ' ἐν τέλει κέρης ἐλθὼν ἐκάθητο.
 Ὅς δ' ἀπὸ φωτοφόροιο θυρῆς σεπτῇ βάλεν ὄμμα
 365 Παρθευτικῆ, κείνῃ μὲν εὐπτερον ὤλεσεν ἄρην.
 Αὐτὸς δὲ πτόμοιο πύλας ἡμελλε κίχῃσαι,
 Κάμμορος ἐσῆως, εὐτ' ὄρνειον ἄκρον ἐπ' αὐτὸ,
 Εἰ μὴ τόνδ' ἐλέησε καλὴ κέρη πινυτόφρων,
 Ἡ' καὶ παρφασίην ἀγαθὴν μυθήσατο τῷδε,
 370 Οὔρα μετ' ἡσυχίης τρομέων Θεὸν οἶκαδε μίμκει.
 Εἰ δ' αὐτὸν προδόμοιο τάχος χάξασθαι ἀνάγει.
 Οὐ νῦτος δ' ἐκ ἄλλος, ἀνιερὸν δὲ τι ἄλλο
 Δάμνατο παρθευτικῆν· ἃ γὰρ κακὰ μυρία τῇδε
 Ὡς κακορρήκτης δαίμων· τοκέες δ' ἄρ' ἐκείνης,
 375 Ἰητῶν βίοτοιο παραιφαιμένων τέλος εἶναι,
 Μύροντ' ἢ δ' ἀγρόρευεν, ἐμοὶ φίλοι δ' γενετήρες,
 Οὕτω μάρτυρ ἐστὶ τέλος θανάτοιο ἐπισπείν,
 Ἀλλ' ἄλλος κραδίης γε πάρεσθαι μοι, καὶ μελέων δὲ,
 Εὐτε δ' ἀπ' ἡρόφιν πυρὸς ἀτμὸς τις ἐπελθὼν
 380 Σμύχῃ ἐμῷ δέμας· καὶ ἄλλα δὲ πόλλ' ἐπὶ τοῖσιν
 Παρθένῳ ἡγήσατο κατ' ἄψα χεύαμεν ἄμμες.
 Ἡ' δὲ γε Χριστοφῶρ σαυρὸν κατενῆρατο κείνῃ
 Ἰὰ πολυπλανέος κακοδαίμονος ἀντιπαλάμων.
 Ἀλλ' ὅτε οἱ γενετήρας ἐπισπῆσας κακὰ ἔοργα,
 385 Πῶσα μὲν κτείνας, καὶ βουκόλια, καὶ ὄρηας,
 Αἶψα δὲ παρθευτικῆν κείνων παρέπειθε νόημα,
 Μὴ ἄχθεσθ' ἐπὶ τοῖσιν, ἐπὶ τυτθῶσι δὲ γάνυσθαι.
 Ὅττι κεν εὐλογέοντος ἀκηράτης ἄσπετα ἔσαι.
 Μνηστῆρος κέρης γὰρ ὀμώλακας καὶ λάθειν αἶνος,
 390 Αἰζῶν δ' ἐκέλευον ὅσον τάχος ἐγγυαλίξαι
 Παρθευτικῆν ἀροῖσιν ἀληθέειν· ἀλλὰ νεήνις
 Σταυρῷ Χριστοδῶκ σθένος ἐς τοκέων νόον ἦκεν.
 Ἀλλ' ὅτε καὶ δῆμῳ μακρὸν λοιμὸν κατέπεμψε
 Δαίμων, καὶ χερσὶν ἡμῶν γε περικτινέουσιν ἔθηκεν,
 395 Μὴ πρὶν λωφῆσαι νότον ἀσχετον, ἄχρῃ Ἰῆσῃ
 Εἰς λέχος Ἀγλαΐδης ἀγάγοι τάχος, ἢ θάμῃ ἐσῖν.
 Ἀλλὰ βῶν δῆμῳ, Χρῆσθαι κατέπαυε θέρπευσις
 Εὐχολῆς ὁσίῃσι, καὶ ἄσπεος ἦλασε λοιμὸν.
 Εὔθεν πειρηθέντες ὅσοι πάλιν ἀμφινέονται,
 400 Χρῆσθαι μὲν κῆδαινον, ἐμοὶ λάβον δ' ἐπέχεον.
 Ὅς κείνης πύλεις ὀλοφώδιον ἀνδρὰ πέλοντα·
 Εἰκπᾶγλος δὲ με πάντες ἀπέσυγον· αὐτὰρ ἔγωγε
 Ἡ' ἰὸν αἰδόμενος πῆγος, πολιήτας ἔμ' ἄμφο.
 Τ' ἑστίον δ' ὁρῶ σαυρὸν μένος ὄσα ἔοργεν,
 405 Εὔν φρεσὶ τῷτο νόησα, κακῶ δὲ τε δαίμονι φάσκον·
 Ὀμίμοι ὀλοφῶν ἔρνος, ὧν δωτῆρ ἀθελίσων,
 Δουσεβίης γυμνασίου, ψυχὴν τί μεν ὧδ' ἀπάτησας,
 Οὐτιδανὸς ἐκ ἀκίους ἐὼν, ὥς οἶσθα καὶ αὐτὸς;
 Εἰ γὰρ σε κρατερῶς μόνον σκίῃ ὧδε δαμάζει
 410 Ἀ' θανάτοιο Θεοῦ, τί ῥέξεις ὀππότεν ἔλθοι;
 Εἰ Χρῆσθαι κλῆσιν τρομέεις, τότε τίποτε τελεύσεις,
 Εὐτε τεὰς πρῆξεις, καὶ ἄλλα ἔργα μετέλθοι;
 Εἰ σκόλοπος θεῖμ σε μένος τόσων γε χαλῆπτοι,
 Αὐτοῦ κεν παρῶντος ὅπῃ σέθεν ἔχνην θήσεις;
 415 Εἰ σφρηγῆς σε ἄλλωκεν, ἄρ' ἐκ παλάμης τὸτ' ἔκεινε
 Πῶς δύνασαι κρατερῆς μέροπας ῥύσασθαι ἀνάγκης;
 Οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ φάλαγγα τόσῃν λάχες, ὥς κεν ἀμύναι.
 Ἀ' ῥτι πολυπλανέος τέχνης σέο εἴμ' ἐπίτρωρ.

Ipse ego, dum fierent molimina talia fraudum,
 Ipse aderam, socii; mihi virginis ardor in alie
 355 Regnantem Dominum, atque ignavia visa draconis.
 Namque ibam adstanti iunctus, par ferre coactus
 Dedecus, & vigiles curas, nunc femina factus,
 Nunc volucris: sed prima domus vix limina inibam,
 360 Ficta recedebat species, Cyprianus & ipse
 Rursus eram, vana magiae confusus in arte.
 Aglaidam vidi, quum nostra protinus ales
 Factus ope, in summa confedit virginis aede;
 Ipsaque per nitidam speciem veneranda fenestram
 365 Perdidit obitu pennatam virgo volucrem.
 Mortis tunc adytum fuerat visurus apertum
 Infelix, veluti celsis stans ales in auris,
 Ni prudens, ac pulcra illum miserrata fuisset
 370 Virgo, bonis hominem monuit quae vocibus usa,
 Vi placidus maneatque domi, timeatque Tonantem;
 Nec mora, vestibulo gressus educere iussit.
 Nulli illam morbi, nulli domuere dolores,
 Non quaevis adversa: malis nam millibus illam
 375 Perfidus impetiit daemon: maestique parentes,
 Quum medici vitae canerent accedere finem,
 Lugebant. Caris contra genitoribus illa,
 Nondum fatalem mihi fas attingere mortis
 380 Finem; sed quidam cordis, non corporis angit
 Me dolor, ac veluti vapor igneus aere missus,
 Hic mea membra cremat. Nova nos tunc addere primis
 Multa malis, castaeque artus cruciari puellae.
 Omnia Christifero signo tamen illa dolos,
 Atque reluctantis contundere tela draconis.
 385 Acumen tunc ipse novis vexare parentes
 Virginis, occidens mulos, armenta, gregesque.
 At illos dictis hortari nata benignis,
 Talibus haud doleant, tenui sed sorte fruuntur,
 Nam bene mox dicente Deo satis ampla futura.
 390 Virginis interea haud latuit gravis ira propinquos,
 Iusseruntque omnes iuveni cito tradere corpus
 Virgineum vera in connubia: sed Cruce, Christum
 Quae excepit, vires animo addidit illa parentum.
 Tum vero immittens populo contagia daemon
 395 Finitimis responsa dedit, non ante furentem
 Posse iram extinguere, donec Iustina trabatur
 Illico in Aglaidae thalamum: sic poscere iura.
 Sed populi voces sanctis ancilla Tonantis
 Sedavit precibus, pestemque ex urbe fugavit.
 400 Talibus edocli cives ad sidera Christum
 Tollebant, ac me cuncti velut illius urbis
 Exitium probris cumulabant millibus unum,
 Dirisque urgebant odiis: hinc ora pudore
 Suffusus, simul adfines, civesque verebar.
 405 Ipse crucis tandem vires, portentique cernens,
 Idque animo versans, his adfor daemona dictis:
 Heu fatale genus, tantum largitor iniqui,
 Nequitiae barathrum, cur menti ficta dedisti
 410 Verba meae, imbellem te nostens ipse, pigrumque?
 Si te immortalis vincit tam fortiter umbra
 Sola Dei, quidnam facies, quum venerit ipse?
 Si Christi metuis nomen, quo denique passio
 Sustineas ipsum, tua quum mala punit acta?
 415 Si potis est sancti ligni te frangere virtus,
 Adventante ipso, tua ubi vestigia figes?
 Si te signa fugant, poteris tunc quomodo forti
 Illius e dextra captas educere gentes?
 Haud etenim, haud tibi tanta cohors, qua obsistere posses,
 Obrigit. Errorum plenas iam funditus artes,
 E

Καὶ σὺ φαντασίην μάλ' ἐπίσταναι, οἷδά σε νοῦθρον.
 420 Μαψίδιον δὲ μόνον καὶ ἐπημέλιον σὺ δῶρον.
 Οὔτε τῇ βουλῇ παρῆν, ἢ μῆτις ἀρίστη.
 Ἀτρεκέδ' ἔδ' ἐν ἐσιν, ὅπερ Θεὸς ἄντα τελεείη.
 Φάσμα δ' εἰς μόνον, καὶ ἀχλύϊ πάντα ἔκτα.
 Ὡς αἰσας ἡμετέρην κραδίην, καὶ ἐλπίδα πάμπαν,
 425 Καὶ λογικῶν πραπίδων πολυμέμερον ἡλσας ἐσθλόν.
 Αὐτὰρ ἐμὴν βιοτήν κακίην κατεδάψας δεινῇ,
 Καὶ φύσιν, ἥνπερ ἐγὼ λάχον, ὥλεσας ἐγμαιοῖσι.
 Ἡλῖτον ἐκπάγλως φρένας ἐκ σὺ ἡπεροπυγείης.
 Ἀφρον, ὃ δισσεβὴς γενόμεν, σοὶ πάνθ' ἰσοείξας.
 430 Μαψιδίως σοφίην δὲ μάθον, προτέρων δὲ τε βύβλας.
 Σοὶ δ' ἐπιπειθόμενος σερβόμεν κτεάνων τε καὶ ὄλβου.
 Σὺν πλάτῃ τοκέων δὲ καὶ ἀσθματος εὖνιν ἔθνηκας.
 Εἰ πτωχοὶ δὲ τόσα, ὃ ἀκτέανον φάγον ἄνδρες,
 Ὅσα διώλεσας αὐτὸς, ἀθέσμιε, νῦν τάχα τυτθὸν
 435 Εὐμενέτην Θεὸν εἶχον ἐπ' ἐλπωρῇσιν ἐμῇσιν.
 Οἶμοι τίπτε με τόσον ἐλυμήνω, κακοεργεῖ;
 Αἰνῶς τρύχομαι, ὥς ἀνίατα πείραθ' ὀρώμαι.
 Καὶ γὰρ δὴ νεκρὸς ἦν, δοκήσει δ' ἐν βίῳ.
 Πολλῶν δὲ κτεάνων ὠνησάμενος μάλα τύμβον,
 440 Πυθμένας ἔδ' ἔθων, μέσφιν θανάτοιο πέρησα.
 Ἀλλὰ γέ μοι θέμις ἐστὶ Θεὸς θανάτων ἀγαθὸς
 Λίονος, αὐτὰρ ὁμῶς καὶ εὐσεβείας μάλα φῶτας.
 Ὅφρ' ἐλέμ οἴκτε τε τύχῳ· σέπτῃ δ' ἐπὶ παιδὸς
 Γ' ἡνία πισοτάτης μάλα· Γ' ἐστίνης γε κύσσαιμι,
 445 Ὅπως ἂν βιοτῆς ἐμέθεν περὶ καλὰ νοήσοι.
 Φεύγε Σατὰν δολομήτ', ἀθέσμιε, αἰνοτύραννε,
 Ἀτρεκίην συγέων, καὶ εὐσεβίην ἀφείρων.
 Ὅς δὲ χολωσάμενος κρατερὸς κτανέειν μ' ἐπόρυσεν,
 Πειρήθῃ δ' ὅσον αὐτῷ ἦν ὀνέος, αὐτὴν δάεσται.
 450 Ἐκ φάρυγός με λαβὼν, ὥς δ' ἀκτέις εἰς παρήν μοι,
 Οὐδέτι μιν θάνατον φυγέειν δόκεον, καὶ ἀλύξαι.
 Πισοτάτης κέρης σημήϊον ἐς νόον ἔμυδον
 Σταυρὸς παμφανόωντος ἐπήλυθεν, ὃ ὅπερ ἐνίκα,
 Ἐφρασα δ' εὐχόμενος, κυδρὴς μεδέων Θεὸς κέρης,
 455 Ἐλθ', ἐπαλέξῃσιν καὶ αὐτὴν χεῖρα τάνυσσας,
 Καὶ τύπον ἱκρίεντα ἐμοῖς μελέεσσιν ἔθνηκας.
 Αὐτὰρ ὃ φεύγειν ὅπισθεν ἄτ' ἐχθρῶσιν τις διέσας,
 Ἡπείλει χαλεπῶς δ' ἔγχος κραδῶν κατ' ἐμεῖο.
 Καὶ τότ' ἐγὼ Χριστοῦ λαβὼν σφρηγίδος ἐρώην,
 460 Δὴ τότ' ἀλαστήρας προσεφώνεε θῆρ κακὸβουλος
 Χαζόμενος· Χριστὸς σε πολύλλιτος ἔτι σώσει
 Ἡμετέρης παλάμης κεν, ἐπεὶ συγείε δισσεβῆας.
 Ἀρτί δὲ τυτθὸν ἀρήγει, ὅπως μετόπισθε δόλω γε
 465 Πότμῳ λευγαλέῳ σε παραπλάγξας ἀπολέσῃ.
 Εὐτε δὲ καλλείψει σε, τότ' εἴσεται οἷά σε ῥέξω.
 Σὺ κράτος ἔμυδον ἄμερσας, ἐμὸς Χριστὸς γὰρ ὀνηδὸς
 Οὐδέχεται ἐνδυκέως· δύο δ' ὥλεσας, ὃ κακὸδαίμων,
 Πρώτα μὲν ἡμετέρην φιλήν· καὶ οὐδὲ δὲ τε σωτήρ
 470 Οὐ πάντως ὀνίησιν. Ἐγὼ δὲ τε τῶνδ' ἐσακῶν
 Μύθων, αἰνοτάτως περιδείδιον, ὅττι με τοῖσι
 Ἡλεμῶτως ἐπέεσσιν ἀταρτηροῖσι προσήδα.
 Ἐνθ' ὑμῖν, φίλοι ἄνδρες, ὅσοι εἶνον ἴσε ἐμεῖο,
 Φημι ἐμὴν λυτρήν βιοτήν, ὅφρ' εἰσαρῶντες
 475 Τεύξαιτ' ἐλημοσύνην, καὶ ἐνέπειτ' εἰ μοι ἐνεσιν
 Χριστὸν μετὰ τῷ, εἰ ἐμὲ αἰὶνὸς μετανοήσας,
 Ἡδ' ἐπαλεξήσῃ μοι, ὅπως φύγω αἰνὸν κλέυθας,
 Ὡς ἐδάμην τὸ πάρος. Πληθὺς θ' εἴως δ' ἔχε σιγὴν,
 479 Ὅψι δὲ μοὶ τις ἔπειτα διαπρύσιον γε βούσας.

Et factas teneo species, te expertus inveni.
Tu quidquid nobis largiris, inane fugaxque. 420
Haud tibi consilium certum, haud sententia recta;
Veraque nulla, Deum contra quae, stulte, laboras,
Sed tantum spectra, ac tenebris aequalia cuncta.
Per te cor periit nostrum, spesque excidit omnis,
Atque in mente gravis curarum concita moles. 425
Tu mihi nequitia vitam discindere prava;
Tu mihi naturam pessumdare fraudibus ausus.
Heu nimium incautam mentem malus abstulit error.
Impius, & stultus, tibi cedens omnia, factus.
Doctrinam frustra didici, librosque priorum. 430
In te confusus, carui gazisque, bonisque;
Cumque opibus patriis, animae quoque parva ruina,
O utinam quae in te perierunt, perfide, multa,
Haec ego pauperibus potius vescenda dedissem:
Fortē meis faustum votis modo Numen haberem. 435
Hei mihi! cur me adeo laesisti, pessime? magno
Conficior maerore, videns nescire medelam
Vulnera; nam rebar, quum vere mortuus essem,
Vivere, divitiisque parans mihi busta profusus,
Nec barathrum cernens, ipsum me morte peremi. 440
Sed mihi iam Christi famulos orare fideles,
Atque pios homines certum est, si forte malorum
Obtinere veniam: fidaeque accedere supplex
Iustinae, sanctis atque oscula figere plantis,
Ut mihi vivendi rationem curet honestam. 445
Vade Satan fallax, exlex, & dire tyranne,
Aufuge, contemptor veri, pietatis & osor.
Tunc rabidus, mortemque minans in me irruit ille,
Viribus & quantis pollet, me perdere tentat
Faucibus arripiens: aderat mihi nemo, nec ulla 450
Iam mortem vitare fuga me posse putabam:
Quum mentem subire meam fulgentia sanctae
Signa crucis, quae vincebat fidissima virgo,
Clamavique precans: Cluae Deus alma puellae,
Adsis, adfer opem: atque extendens illico dextram 455
Signa meis posui confidens ligna membris.
Tunc daemon retro fugit, velut acta sagitta,
Effuditque minas, atque in me spicula torfit.
Ast ego tunc Christi repletus robore signi
Audebam magis, atque magis, Numenque vocabam. 460
Tunc malefuada dolens emisit bellua tales
Ore sonos: Non te Christus vel multa precantem
Nostris eripiet manibus: namque odit iniquos.
Nunc paullisper opem tibi fert, ut postea fraude
Te circumducens fato male perdat acerbo. 465
Quum te desituer, quid agam tunc ipse videbis,
Imperii spreto nostri: me quippe sequutos
Haud recipit Christus: gemina tum denique flebis
Clade miser, mea perdidideris quum foedera, & ipse
Haud ultra Christus te iuverit. Haec ego dicta 470
Aure bibens, totus rigui formidine; namque
Addens probra minis, tumido responderat ore.
En vobis, gemitus nostros qui scitis, iniquae
Explicui vitae iam tempora, ut illa videntes
Vos tangat pietas, socii: vos dicite, Christum 475
An placare queam, meque audiat ipse dolentem;
Detque mihi horrendas, quae ante infestare novi,
Deseruisse vias. Heic omnis turba flebat,
Dum quidam clava tandem sic voce loquutus. 479

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

cod. xi. Continet hic vetustissimus Codex XVI. Gregorii Nazianzeni Orationes, & quidem hoc ordine.

I. p. 1. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτήτα. Sancti patris nostri Gregorii Theologi Sermo in Pascha, & in tarditatem. Exstat in toties cit. edit. T. I. p. 673.

II. p. 3. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πᾶσχα β'. Eiusdem in sanctum Pascha Sermo II. lb. p. 676.

III. p. 22. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν. Eiusdem in novam Dominicam Sermo. Ibid. p. 697.

IV. p. 28. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Μανναβαίαν. Eiusdem in sanctos Maccabaeos. Ibid. p. 397.

V. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγρῶ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνηστῆρας ἡμέραν. Eiusdem in martyrem Cyprianum, quum postidie festi eius ex agro rediisset. Ibid. pag. 274.

VI. p. 47. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. Eiusdem in Pentecosten. Ibid. pag. 705.

VII. pag. 58. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus ordinatus fuerat, venisset. Ibid. p. 136.

VIII. p. 62. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ σιωπῶντα. Ὅμοιοι γὰρ γενόμενοι ἐχθαζόμεθα οἱ καρποὶ. Ὁ τοίνυν πατὴρ ἐνοῶν διὰ τὰς τῆ λαοῦ ἀμαρτίας συμβῆναι τῆτο, ἐσίωπα· ὃ δὲ ὕψος παρὰ κληθεὶς ὑπὸ τῆ λαοῦ προτρέπει αὐτὸν. Φθόνος γὰρ πρὸς τὸν λαόν. Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem tacentem. Fruges enim iam maturae, grandine percussae fuerant. Hoc igitur ob populi peccata accidisse pater animadvertens, tacebat; filius vero, suadente plebe, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat. Ibid. p. 224.

IX. p. 76. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν λαοῦ, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequatores. Ibid. p. 149.

X. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνει. Eiusdem in sanctam Christi Nativitatem. Ibid. p. 613.

XI. p. 95. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Eiusdem in sancta Lumina. Ibid. p. 624.

XII. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Eiusdem in sanctum Baptisma. Ibid. p. 637.

XIII. p. 142. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασιλείον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. Eiusdem Oratio funebris in Basilium Caesareae Cappadociae Episcopum. Ibid. p. 316.

XIV. p. 197. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἐκείνων πενήτων ἐπισκόπον παρυσίαν. Κύριε ἐδολόγησον. Eiusdem Oratio habita in praesentia cl. Episcoporum. Domine benedic. lb. p. 510.

XV. p. 215. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. Eiusdem in Athanasium Episcopum Alexandriae. Ibid. p. 373.

XVI. p. 237. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. Eiusdem de pauperum amore. Ibid. pag. 239. Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. perspicui, ac uncialis ferme characteris, cuius omnes Orationes praeter primam, initio recentiori manu suppletam, aureis sunt titulis exornatae. Constat fol. 263.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Gregorii Theologi Orationes, & alia Opuscula. Nonni Explicatio fabularum, quarum meminit in nonnullis Orationibus idem Theologus.

IN prima pagina sequentes versus heroi. cod. XII. ci occurrunt, qui videntur in Christi sepulchrum exarati:

Ἐνθα Θεοῦ γόνος Χριστὸς μέγας ἐκτερείσθη.
 Ἀλλὰ δόμους πλῆθος ἀφειργέας ἐξαλαπάξας,
 Ἐγρετ' ἐκικράλιωτο, ἀνὰ τ' ἔδραμεν εἰς γενεήν.
 Hic magnus Dei filius Christus adservatus fuit;
 Sed ille domibus Erebi tenebricosis devassatis,
 Fortiter surrexit, & ad Genitorem sursum adscendit.

Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον.
 Λάας ἐφ' ὅποτε Χριστὸς ἐν γλυφίδεσσιν ἰαύσας,
 Καὶ κύμα λυσσηντα τυφώτα ποσὶ πατήρας,
 Θώκον ἐς ἱερὸν πατρίων ἀφῆτον ἤλθεν.
 In idem sepulchrum.

Hic ille est lapis incisus, e quo Christus, quum obdormisset, Et rabidum canem Typhoenum pedibus calcasset, Ad paternum immortale solum adscendit.

In secunda pagina occurrit accuratissimus Index Orationum, quae in Codice continentur, earum titulos, & initia complectens, illos cinnabari, haec atramento exarata. Huic est titulus: Πίναξ ἁρμὸς τῆς παρῆς ποντίδος. Tabula accurata praesentis libelli. In fine huius tabulae, tres descripti sunt circuli, in quibus character quidem minuto, sed satis perspicuo, lectorem monet calligraphus, quid sibi velint notulae quaedam, a scriptoribus in librorum margine ad indicanda loca, peculiare aliquid ac notatum dignum continentia, apponi solitae, quaeque in hoc Codice saepissime apparent; quarum prima Solem quodammodo exhibet, secunda Stellulam, tertia litteris Ω, quarta C.

exprimitur. Primae vim ita explicat: Τὸ ἥλιον τῆτο σημεῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ πατὴρ περὶ Θεολογίας διαλέγεται, διὰ τὸ, ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς τὸν Θεὸν ἐνομάζεσθαι. Hoc solare signum in iis ponitur locis, in quibus de Theologia Pater disputat, quia sol iustitiae in Divinis scripturis Deus appellatur. Secundae vero: Ὁ ἀστέρις ὅστις τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ Θεολόγος περὶ τῆς ἐκείνων οἰκονομίας τοῦ μεγάλου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν.

(1) Ita Ms. pro κατεδάψας, 2 κατεδάψαντο.

(2) Ms. ὅν θῶν.

(3) Ms. ὅπερ.

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διαλέγεται, διὰ τὸν φανέντα τοῖς μάγοις θεῖον ἀστέρα. *Hic asteriscus ponitur iis in locis, in quibus de adventu in carne magni Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi Theologus loquitur: idque ob divinam stellam, quae Magis apparuit. Tertiae sic: Τὸ σημείον τὸτο τὸ ὥρατον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ἡ φράσις κεκαλλώπισται, ἢ τὸ νόημα ἐξήντισται, ἢ ἡ ἀμφότερα ὑπεραίρεται. Hoc signum, quod significat speciosum, ponitur in iis locis, in quibus dictio ornatè procedit, aut sententia lepida, aut utrumque sublime est. Quartae tandem notulae haec adfertur explicatio: Τὸ σημείον τὸτο τέτακται, ἐν οἷς χωρίοις εὐρίσκεται ἕξον τι, ἢ κατὰ δόγμα, ἢ κατὰ ἰσορίαν, ἢ κατὰ φράσιν, ἢ κατὰ τι τοιοῦτον ὀφείλον σημειωθῆναι τῷ ἀναγινώσκοντι. Signum hoc ponitur, ubi reperitur aliquid singulare, aut secundum doctrinam, aut secundum historiam, aut secundum phrasin, aut secundum quid simile, quod debeat a lectore adnotari. De his notulis aliquid etiam supra delibavimus in recensione Cod. xxiv. Plut. V. pag. 50.*

I. p. 3. Prima Oratio inscribitur: Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Θεολόγῳ λόγος εἰς τὸ ἄγιον πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem. Inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα. Def. εἰς τὴν ἐκείθεν ἀνάπαυσιν ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In edit. cit. Tom. I. p. 673. Huic Orationi, quemadmodum & reliquis sequentibus, quatuor iambici versus praecurrunt, ab eodem ut arbitror Codicis scriptore rubris exarati litteris, quos addita Latina versione, aliquando ad animum sublevandum metrica, publica donandos luce censuimus. En primi:*

Εἰ ζῇ τὰ νεκρὰ τῆς θορᾶς ἐφθαρμένῃς,
Εἰδεῖ Χριστὸς ἐκ ταφῆς ἀνηγμένος.
Εἰ ζῇ δὲ καὶ νῦν εἰς ψυχὴν ἡμῶν λόγων,
Οὐ Γρηγόριος νῦν εὐφρῶς ἂν δεικνύοι.
*Si vivant victa morte qui sunt mortui,
Ostendit e sepulcro Christus resurgens.
Si autem vivat mens in animam sermonum
veniens,*

Gregorii mens satis belle demonstrat.

II. p. 4. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἐνεκεν, καὶ αὐτὸς ἐπανόδῳ ἐκεῖθεν, διὰ τὴν τῷ πρεσβυτέρῳ χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱεροσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὅποιον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus suae in Pontum fugae, posteaquam presbyter ordinatus fuisset, suiue Nazianzum reditus: in quo quae sacerdotis professio sit, & qualem Episcopum esse oporteat. Initium, & finem reliquarum Orationum adferre superfedebimus, in quam editionis paginam incidant, tantum, brevitatis gratia, indicantes. Haec igitur exstat l. c. p. 1. Versus huic praevii sunt:*

Τὸν ἀσικὸν θόρυβον ὃ ἐγγὺν, πᾶτερ,
Εἰς Πόντον ἐκπαλεῖ, ἀλλ' ὑποσφραῖς πάλιν,
Εκείθεν ἡμῖν ἄλβον ὃ φαῦλον φέρων,
Τὸν νῦν κριτικὸν τῶν ἐπισκόπων λόγον.
*Graves in urbe non ferens turbas, Pater,
Recedis in Pontum, redis sed denuo;
Illinc opes, non vile quidpiam, ferens,
Sermonem, Episcopi statum qui iudicet.*

III. p. 27. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὰς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant in Paschate. Ibid. pag. 48. En versus:*

Τὰς εἰς τὰ καλὰ βλαπτικὰς ὑποθέσεις
Σοφῶς ἀναιρεῖς, τὰς δὲ συνθεῖς τὰς λόγους,
Καὶ μακαρισμῶν πάντας ἀξίας, πᾶτερ,
Τὴν δὲ τῶν τρέχοντων εἰς ταῦτα κρίσεις.
*Rebus bonis adversa semper murmura
Docte refellis, interimque disputas,
Dignumque censas maximis virum bonis,
Si currit anxie oris ad tui sonum.*

IV. p. 28. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς Καίσαριον τὸν ἴδιον ἀδελφόν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Caesaris fratris sui. Ibid. p. 160. Versus sunt isti:*

Οὐ ζῶν ἀδελφὸς τὸν θανόντα δακρύων,
Τὸν νῦν μονῶδῃ καὶ τελευτήσας λόγον.
Εἰκότεροι δ' ἐν τῷ Θεῷ ζῶσι πλέον,
Ἀλλ' ὅς κ' ὁ κρῖντος γράφοντες ἀλλήλοις πάλιν.
*Vivens in orbe mortuum frater gemis,
Fundique lacrymas, loqui quum desinit.
Vtrique iunctum sed magis vivunt Deo,
Scribuntque laudis aequa carmina invicem.*

V. p. 37. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Γοργονίαν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem sororis suae Gorgoniae. Ibid. pag. 176. Hi sunt versus:*

Καὶ Γοργονίᾳ κειμένη τῇ συγγένῳ
Τὸ Γρηγόριον σὺν προσλαλεῖ, πᾶτερ, εἶμα.
Πλὴν τῷτο καινὸν, εἴγε μὴ γᾶττον πάλιν
Πρὸς αὐτὸν ἐξέκυψεν ἡ σύμπνοια λόγον.
*Etiā Gorgoniam, fratri quae iuncta iacet,
Tuum, Gregori Pater, os adloquitur.
At quid hoc novi est? illa e contra statim
Tuo consentiens apparuit sermoni.*

VI. p. 45. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς πρὸς τὸν ἐν ὧσιν τῶν μοναζόντων. *Eiusdem Oratio prima de pace post reconciliationem monachorum. Ibid. p. 190.*

Εἴλασε μὲν τὴν γλῶτταν ἡ προθυμία,
Ἦν' ὡσε δ' εὐδὴς τῶν μοναζῶν τὴν εἰρήνην
Τὰ τῷ λόγῳ σφίγματα τῷ προκειμένῳ,
Μήτε τι δεινὸν καὶ τὸ πᾶν ἔθνος πᾶσιν.
*Linguam resolvit mentis alacritas,
Statimque divisos monachorum animos re-*

*vinxerunt
Propositi sermonis vincula;
Ne quid malorum omnis dein caetus ferat.*

VII. pag. 52. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰρήνην ἐποιήσαμεθα οἱ διὰ δόξου. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes ini-*

vimus. Ibid. p. 205.

Γ' δὲ

Γ' δὲ συνελθὼν εἰς δημοφθγγεῖς βάσει
Τὸ χρίζον ἀντίφθεγμα τῆς ἐκκλησίας
Οὐ Γρηγόριος νῦν τὸν σοφὸν τῶτον λόγον
Εἰρηνικὸν σύνδεσμον αὐτῇ δεικνύει.
*En convenit, parique voce concinis
Hesperia iam sedata turba Ecclesiae,
Paterque vocis docta pandis munera,
Eique iutae vincla pacis detegit.*

VIII. p. 57. Τῷ αὐτῷ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν αὐτὸν πατέρα Γρηγόριον, συμπαραντῶν αὐτῷ Βασιλεῖ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασιμῶν. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sastimorum creatus est. Ibid. p. 142.*

Γ' δὲ πατὴρ καὶ τέκνον, ἰδὲ καὶ λόγος
Ἦδ' ὡς πρὸς αὐτὸν, ὡς περ ἐν τόκῳ τόκος.
Εἴχρη γὰρ ἀμφοῖν τὴν γονὴν τὴν σαρκίην,
Καὶ τὴν λογικὴν προσλαβὲν εὐτεκνίαν.
*En filius, paterque, dulcis en quoque
Vox ad patrem, germen velus de germine.
Decebat ambos carneo cum semine,
Et spiritu pares habere filios.*

IX. p. 59. Τῷ αὐτῷ ἀπολογητικὸς εἰς τὰς αὐτὰς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eisdem post reditum ex fuga. Ibid. p. 134.*

Οὐ δραπέτης ἔζησε θαρρύντως λέγων,
Καὶ τὰς δικαστὰς τῆς φυγῆς οὐκ ἐκκλίει.
Μεῖναι γὰρ ἐκ τῆς σφῆς ταύτης λῦραν,
Καὶ τὰς δυσχερεῖς τῇ πολιτείᾳ ψόφους.
*Qui fugerat servus stat audacter loquens,
Suae nec ora iudicis fugae timet;
Manere enim haud decebat hanc doctam lyram,
Et turbidos in urbe clamorum sonos.*

X. p. 60. Τῷ αὐτῷ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφόν Βασιλεῖ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset. Ibid. p. 136.*

Εἰδεῖς Γρηγόριος ἐκ τῶν νῦν λόγων
Τὴν τῷ φίλῳ πρέπυσαν εἰς φίλον σχέσιν.
Τῷ γὰρ ἀδελφῷ τῷ Βασιλεῖ τὰδε
Σοφῶς δι' αὐτὸν ὡς τροφὴν καταρτίζει.
*Demonstrat hisce disputans sermonibus
Sodalis affectum decentem in alterum.
Haec enim Basilii fratris in gratiam
Sua sapientia, ut lectos cibos parat.*

XI. p. 63. Τῷ αὐτῷ εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem. Ibid. p. 145.*

Λαλεῖ πρὸς ἑνὸς ὃ σπορεύς πλὴν ἀγράφως,
Λαλεῖ δὲ καὶ παῖς τῷ σπορεῖ πλὴν ἐγγράφως,
Καὶ γίνεταί δὴ κρᾶσις ἀμφοῖν τις ξενί,
Λόγῳ σιωπῇ, καὶ σιγῇ αὐδῇ λόγος.
*Loquitur filio sine scripto genitor,
Loquitur scriptis genitori filius.
Inde ex utrique fit quaedam nova commixtio,
Taciti sermonis, & loquacis silentii.*

In calce huius Orationis quaedam a scriptore adiecta fuerunt, quae eiusdem videntur praeferre argumentum. Inc. Εἴποιεν ἔπος ὃ λόγος εἰρήσθαι. Def. ὡς ξένοι τὴν προσάσιον κατεδέξαμεθα.

XII. p. 65. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πλὴν τῆς χαλάρης. *Eiusdem*

ad patrem tacentem ob plagam grandinis. Ibid. p. 224.

Οὐρανὸς ἔν χάλαζα βίφεισα βρύχει,
Πλὴν τὸν μὲν ἐκ γῆς πάντα καρπὸν συντρίβει.
Ποιεῖ δὲ τὸν νῦν αἰθεροδρόμον λόγον
Πληγῆς πονηρᾶς ἀντιφάρμακον πόαν.
*Nimbo ab axe grando iacta mittitur,
Omnemque terrae dira fructum conterit.
At verba habes sursum pater volantis,
Totidem veluti isti grandini remedia.*

XIII. p. 73. Τῷ αὐτῷ ἐπιτάφιος εἰς τὸν αὐτὸν πατέρα· ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόναν μητέρα παραμυθητικὸς· εἴρηται δὲ ὑπὸ παρασίᾳ Βασιλείᾳ, εἰς ὃν καὶ τὸ προαίμιον ποιεῖται τῷ λόγῳ. *Eiusdem Oratio partim funebris in laudem patris sui mortui, partim consolatoria ad matrem Nonnam, habita praesente Basilio, ad quem & principium Orationis spectat. Ib. p. 286.*

Εἰ σὺ μὲν ἦδες, καὶ σπορεύς, ἐν δακρύοις,
Λόγος δὲ τὸν φύσαντα μὴ θνήσκων, πᾶτερ,
Τί τῷτο ποιεῖς; ἀλλὰ πῶς φησι, ξένη,
Μητρὸς ποθεινῆς ἀμβλυῶ βρέμον πάθος;
*Si tu es filius, & pater est, quem luges,
Et scriptum est, non mori patrem Pater,
Quid tale agis? Sed quomodo, bespes, ait,
Matris dilectae acerbum dolorem levem?*

XIV. p. 88. Τῷ αὐτῷ εἰς τὰς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Γουλιανόν. *Eiusdem de suis sermonibus, & ad Iulianum tributorum exae-*

quatorem. Ibid. p. 149.
Τὸν ἐξισωτὴν τῶν βασιλείων φόρων
Οὐ Γρηγόριος νῦν δεξιᾶται τῷ λόγῳ,
Καὶ τὰς φόβους τίθησι μετριώτερος
Εὐσπλαγχνίας πλάσιγγας αὐτῷ ῥυθμίσας.
*Eum, tributa qui exigit regalia,
Dignatur hoc sermone Pastor alloqui
Ponens tributi mitiora pondera,
Clementiaeque regulam illi dirigit.*

XV. p. 93. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτευομένην αγωνιῶντα, καὶ τὸν ἀρχοντα ὀργιζομενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore percul-*

fos, & ad praefectum irascentem. Ib. p. 265.
Ἀρχοντας ὀργῇ, δεῖμα τοῖς ἔχλοις μέγα,
Μεῖζον δὲ καινὸν· εἴ τις ἐκ τῶν εἰσῆς,
Γρηγόριος γὰρ εὐφρῶς τὰτα βλέπων
Εἰκατέρων ἔσται τὸν λόγον μέσον.
*Acerba Regis ira, civium timor,
Malumque maius, turba si quae nascitur.
Tum Pastor aequa mente cuncta respicit,
Mediasque voces inter illos protulit.*

XVI. p. 98. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καίσαρειας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae. Ibid. p. 316.*

Ζῆς μάλα σεμνὸς καὶ τελευτήσας, μάκαρ·
Οὐ σύνομος γὰρ αὐδῇ ἐψύχασέ σε
Μονωδίας ἐντεχνον ἰσχὺν ἐγχεῖας,
Ὡς πνεῦμα καὶ φῶς τῇ σιγῇ τῷ λειψάνῳ.
*Vivis satis belle, quamvis mortuus, o beate,
Tuas enim cognatus te suscitavit iterum
Orationis miram vim effundens. (neri.)
Quae fuit lux & spiritus in umbra iacenti ci-*

Praecedat in Codice huic Orationi sequens brevissima hypothesis: Οὐ προκείμενος οὗτος λόγος

(1) Ex Catalogo Biblioth. Caesar. Cl. Nesselii T. I. p. 156. Cod. LXXIV. habemus Philen Epigrammata iambica, sive hypotheses, in omnes S. Nazianzeni Orationes composuisse.

λόγος μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐκδημίαν
τῷ Θεολόγῳ ἐν τῷ τάφῳ τῷ μεγάλῳ Βασιλείου
ἐξεφωνήθη· διὰ ἐπιτάφιος ὠνομάσθη. Quae qui-
dem una est ex plurimis marginalibus no-
tulis, iis quidem non adspersandis, quibus
scriptor totum fere Codicem adpersit.

XVII. p. 125. Τὸ αὐτοῦ περὶ φιλοπρωχίας.
Eiusdem de pauperum amore. Ibid. p. 239.

Τράπεζαν ἀβρὰν καὶ πρυτανεῖον μέγα,
Τὸν δεῦρο σαφῶς ὀργανοῖς, πάτερ, λόγον,
Καὶ τοῖς φίλοις πένυσιν αὐτὸν ἐκδίδω,
Οἷς δὲ συναγγεῖν ἀξιοῖς τὸς εὐπρόσους.
Convivium lautum, prytaneumque par,
Verba haec habens disertis construis, Pater,
Ipsamque caris nunc egenis dividis,
Quis condolare credis aequum divites.

XVIII. p. 136. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν μέγαν
Αἰγυπτίον. Eiusdem in Magnum Aitbanasium.
Ibid. p. 373.

Αἰγυπτίε, τάχα καὶ ζῆς, καὶ πνέεις,
Ὡς ὃ παρελθὼν τὸν βραχὺν τῶτον χρόνον·
Αἰγυπτίαν γὰρ πανταχῶς σε δεικνύων
Ὁ Γρηγόριος νῦν τόνδε σοὶ πνέει τὸν λόγον.
Aitbanas, f. rie vivis, & spiras adhuc, (sus;
Tamquam hoc breve tempus non praetergref-
Nam immortalem te ubique ostendens,
Talem tibi fundis sermonem Gregorius.
Hypothesis inc. Ὁ παρὼν λόγος καθαρὸν ἐστὶν
ἰσχυρίων. Def. Ἰσχυρίων κοσμήσας.

XIX. p. 146. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν,
ἐξ ἀγρῶ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν ἡμέραν.
Eiusdem in S. Cyprianum, quum postridie
fessi eius ex agro redisset. Ibid. pag. 274.

Ὁ Κυπριανὸς πρὶν μὲν ἢν γόνης μέγας,
Εὐτύχερον δὲ τῷ Θεῷ μέζων ἡύτης·
Ταύτης δὲ τῆς χάριτος ἢν ἔχων κόρον,
Καὶ μαρτυρικὸν δεικνύται ἥμαρ ζέον.
Cyprianus primum fuit praefigator maxi-
mus,

Dein factus est Deo sacerdos optimus.
Cuius gratiae nesciens habere modum,
Sei, sum dedit hostiam urentem in testima-
nium.

Veribus succedit hypothesis, cuius initium:
Αὐτοτέρῳ Ναζιανζῷ. Finis: ἐγκώμιον προσεφώ-
νητον.

XX. p. 151. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς ἀγίους
Μακκαβαίους. Eiusdem in sanctos Maccabaeos.
Ibid. pag. 397.

Εὐδὲς Γρηγόριος ἐκ τῶ νῦν λόγου,
Πᾶς δύναται νῦν ζωγραφεῖν πάντα χροῶ·
Μετὰ γὰρ αὐτὸς ἐντρακωμένους βλέπω
Τὸς παντοδαπὰς τῷ Θεῷ σεφανίτας.
Demonstrat hisce suavius diis Pater,
Qui possit omnes mens colores pingere;
Parum enim abest, quin videam ut carbo-
nes accensos,

Hic omnes a Deo coronatos heroas.

XXI. p. 156. Τὸ αὐτὸ εἰς Ἡρόνην τὸν φι-
λόσοφον. Eiusdem in Heronem philosophum.
Ibid. pag. 409.

Αἰσθητὸν ἐξόριστον ἀθήσας, μάκαρ,
Εἰς τὴν κατ' αὐτὸν εὐτυχῶς ἀνηγμένον
Εἰς τὸ λόγον μάρτυρα μικρῷ δεικνύεις,
Καὶ ζηλότυπον τινὰ τοῖς ἄλλοις νόμον.

Exterminatum intuens virum, beate,
Redactum ad hunc per se statum feliciter,
Ostendens hoc Sermonem paene martyrem,
Quamque aemulentur ceteri tradis modum.

XXII. p. 162. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν κατὰ πλὴν
πρὸς τὸς ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαντήσαντας (in marg.
ἐπιδημήσαντας.) Eiusdem in appulsum, &
navigationem Episcoporum, qui profecti sunt
ab Aegypto. Ibid. pag. 424.

Ὁ μὲν Σολομὼν ἐκ νότου βασιλίδα,
Σὺ δ' ἀνδυτοσπᾶς χύματι γλώττης, πάτερ,
Αἰτεῖον ἱερὸν εὐσεβῶν Αἰγυπτίων,
Τὰ τῶν λόγων κρέματα θαυμάζοντά σοι.
Reginam ex Austro sibi acciuit Salomon,
Tu vero, Pater, linguae ubertate retrahis
Immensam urbem priorum ex Aegypto,
Obstupescens ad tuae vocis sonum.

XXIII. p. 165. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογματικῶν,
καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδίασεως. Eiusdem
de dogmatibus, & constitutione Episcoporum
Oratio extemporanea Ibid. pag. 486.

Καὶ δογματικῶς, καὶ Θεῷ ἰσχυρῶς γίνῃ,
Καὶ παιδαγωγίᾳ τῶν ἐπισκόπων, πάτερ·
Πολλὰς γὰρ ἂν ἔβλεφεν αὐτὸς ἡ κτίσις,
Εἰ μὴ σὺ τὸς πρέποντας ἡκρίβως νόμους.
Et dogma praescribis, Deique orator es,
Et institutor sis Episcopi, Pater;
Multos enim ex ipsis corrupisset mundus,
Nisi tu iustas praescripisses leges.

XXIV. p. 169. Τὸ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανδρῆς
προδιάλεξις, ἢ ὅτι ὃ πάντως περὶ Θεῷ διαλέγε-
σθαι, ἢ πάντοτε. Eiusdem adversus Eunomia-
nos disputationis praefudium, vel quod non
sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis
de Deo disputare. Ibid. pag. 529. & est pri-
ma de Theologia.

Εἴπληξεν Εὐνομίον ἡ σὴ σφοδρότης,
Καὶ τὸς ἀπ' αὐτῶ πάντας οἰκτρὸς δεικνύεις·
Εἴργεις γὰρ αὐτὸς δογματίζειν ἀφρόνως,
Καὶ τὸς ἀναίδεις ψαλμικῶς ἀρχαίς γνάθους.
Percussit Eunomium tuae vis eloquentiae,
Omnesque eius affectas miseros esse demon-
stras;

Nam insana eorum dogmata refellis,
Et impudentes maxillas, ut est in Psalmis,
constringis.

XXV. p. 172. Τὸ αὐτὸ περὶ Θεολογίας.
Eiusdem de Theologia. Ibid. p. 536. & est
secunda de Theologia.

Αἰσθητὸν, ὃ κατὰ θεὸν, ὃ πάτερ, λέγεις·
Θεὸς γὰρ ἐν σοὶ, καὶ Θεῷ πλάκας φέρεις,
Καὶ δημαγωγεῖς εὐφρῶς καὶ κοσμίως,
Εἴπληξεν, ἀσθεῖς μουσικῆς αὐρὰς γνόφου.
Caelestia, non terrestria loqueris, Pater;
Deus enim in te est, Deique tabulas geris,
Et d. de ornateque gentes instruis,
Involutus aurae mysticae caligine.

XXVI. p. 183. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς λόγος
πρώτος. Eiusdem de Filio, Oratio prima. Ibid.
pag. 561. & est tertia de Theologia.

Τὴν τῷ Λόγῳ γέννησιν ἡμῶν δεικνύων
Καὶ γνωσιμαχίᾳ, καὶ καλεῖς, πάτερ, ζῆνα·
Πρὸς γὰρ ἀπαθὴ καὶ ῥοῆς ὑπερτέραν
Τίς ἂν ὄλως πρέβλημα γενναῖον τέκοι;
Verbi generationem nobis ostendens

Et

Et tecum pugnas, & ad aliena recurris,
Pater;
De re enim, quae nec passioni, nec corruptio-
ni subiaceri,

Quis umquam iustum valeat problema edere?
XXVII. p. 190. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς λόγος
β'. Eiusdem de Filio, Oratio II. Ibid. p. 577.
& est quarta de Theologia.

Πάλιν τὸν τῶν δογματίζεω τῇ κτίσει,
Καὶ τεκνοποιεῖς πᾶσαν αὐτῇ τὴν φύσιν·
Καὶ γὰρ ὁ πατὴρ ἀσφαλῆ σε δεικνύει,
Τὸ πνεύματος λαλῶντος, καὶ γράφεις, πάτερ.
Rursus de Filio dogma doces creaturas,
Et in eo totam naturam efficit Filium;
Nam Pater ostendit esse certa,
Spiritu loquente, quae scribis, Pater.

XXVIII. p. 196. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς ἀγίου
πνεύματος. Eiusdem de Spiritu Sancto. Ibid.
pag. 593. & est V. & ultima de Theologia.

Εἴπληξεν μὲν ἂν φλόγατος εἰς ὕδωρ, πάτερ,
Σὺ δ' εἰς τὸ σεπτὸν εὐφρῶς πνεῦμα γράφεις·
Καὶ γὰρ εἰαυτῷ ζωγραφεῖς, καὶ δεικνύεις
Κυρὸν ἄπερ φῆς, μὴ φύῃ νόθοις σέβας.
Graecus nugator in aquam scribat, Pater.
In Spiritum erudita scribis tu sacrum.
Nam in se ille pingit, indicatque comprobans,
Quae dicis, indole baudi dari cultum nobis.
XXIX. p. 205. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ γενέ-
σθαι τοῦ κυρίου καὶ Θεῷ ὁ σωτήρ ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei,
ac Salvatoris nostri Iesu Christi. Ib. p. 613.

Αἰσθητὸς συστάλησι πεισθεύσας μόνον,
Καὶ μηδὲν ἀμφίβαλλε τὸ πρᾶγμα βλέπων.
Τὰς γὰρ φύσεις ἡμεῖς ὁ κτίσις Λόγος
Σαρκοῦ μετασχὼν, καὶ Θεὸς μέινας πάλιν.
Compesce membra homo unicum credens De-
um,
Et nihil dubites, quum rem ipsam videas.
Naturae enim coniunxit creator Verbum,
Carnis quidem particeps, & tamen manens
Deus.

XXX. p. 212. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ ἅγια φῶτα.
Eiusdem in sancta Lumina. Ibid. p. 624.

Γυμνὸν θεωρῶν τὸν Θεόν, καὶ δεσπότην,
Αἰσθητὸς, γυμνώθητι παῖδον, καὶ δράμε·
Ὁ γὰρ ποταμὸς τῷ προκειμένῳ λόγῳ
Παντὸς μολυσμῶ τὰς ψυχὰς ἀποπλύνει.
Dominum videns, Deumque nudo corpore,
Nudare passionibus, venique homo;
Nam flumen istud, ore quod sancto effluit,
Mundat malis mentes virorum ab omnibus.

XXXI. p. 216. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισ-
μα. Eiusdem in sanctum Baptisma. Ibid. p. 637.

Ἰδὲ πάλιν βάπτισμα, καὶ φῶτων χύσις,
Δις γὰρ σε πεισθεῖς πρὸς τὸ καλὸν ὁρτύνω.
Σὺ γὰρ πάλιν πλύνῃς, καὶ φῶς εἰσδέχῃς,
Καὶ τοῖς ἰσοχραίνεσι μὴ χροῦ πρακτέοις.
Baptisma denuo, atque lucis fusio,
Te enim secundum ad pulchra, credens, excito;
Ergo lavare rursus, & lucem excipe,
Nec sordidis utare mentis aedibus.

XXXII. p. 233. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ἅγιον
πάσχα. Eiusdem in sanctum Pascha. Ib. p. 676.
Εἰμπνευσίς ἰδὲ τοῖς θανάσι δευτέρα,
Νοημάτων ἔχουσα καὶ τέχνης βάθος·

Παρεῖχε γὰρ δὴ τὴν Εἰσοσίαν τρίτην
Ὁ Γρηγόριος νῦν τῇ σκιά πεπαιγμένης.
En altera est concessa vicia mortuis,
Opus profundae mentis, atque dexterarum;
Nam tertiam Elisiae praetermisit,
Eo quod umbra cessaverit, Gregorius.
XXXIII. p. 243. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καί-
νην κυριακήν. Eiusdem in novam Dominicam.
Ibid. pag. 697.

Μάρμας ἀμολγαῖς εὐπαθεῖν πρὶν δορυκάδων,
Πανηγυρικῶς δεῦρο θηλάζει κρότους,
Καὶ τὸ χρόνον δεικνύει τὴν βασιλίδα,
Ἡ πάσχα καινὴν, καὶ ψυχῶν ἐκρ φύει.
Laetas Matas mulgebat ante capreas,
Nunc debitos plausus, honoresque accipit,
Annique principem esse monstrat hunc diem,
Qui Pascha, verque provebat nobis novum.
Animadvertendum est, quaedam circa ini-
tium Orationis omissa, in eius calce re-
stituta ab eadem manu fuisse.

XXXIV. p. 247. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν
Πεντηκοστήν. Eiusdem in sanctam Pentecosten.
Ibid. p. 705.

Αἰσθητὸς ὁ νυνὶ συντεθεῖς, πάτερ, λόγος
Τὸ πανσόφου πνεύματος ἐγράφη δίχα·
Καὶ γὰρ ἕνα κρίνει σε τῶν ἀποστόλων
Γλώττης ξένης πνέοντα πυρφόρον μένος.
Non iste certe Sermo bene digestus, Pater,
Sine ope sapientissimi Spiritus scriptus fuit;
Vnum enim te declarat ex Apostolis
Ignea vim spirantem ore mirabili.

XXXV. p. 252. Τὸ αὐτὸ περὶ εὐταξίας τῆς
ἐν ταῖς διαλέξεσι, καὶ ὅτι ὃ πάντως ἀνθρώπου, ὃ-
δὲ πάντες καιρῷ τὸ διαλέγεσθαι περὶ Θεῷ. E-
iusdem de moderatione in disputationibus ser-
vanda: & quod non sit cuiusvis hominis, nec
cuiusvis temporis de Deo disputare. Ib. p. 442.

Τὴν ἐκ λόγων ἀμιλλαν, ὡς χρῆ, σεμνύνων,
Εὐταξίας δόγματα δεσπίζεις, πάτερ·
Τὸ κόσμιον γὰρ πανταχῶς φίλον τίγης,
Καὶ τὴν ἐπιπρέπουσαν εὐαρμοσίαν.
In disputationibus, ut decet, gravitatem ser-
vans,

Moderationis leges statuis, Pater;
Vbiq; enim eam petis modestiam,
Et bene convenientem rebus acquitatem.
XXXVI. p. 261. Τὸ αὐτὸ κατὰ Ἀρειανὸν
& εἰς αὐτόν. Eiusdem adversus Arianos, &
de se ipso. Ibid. p. 431.

Αἰρειανοὶ τεφροῦσθε ληῖντες μάτην,
Τὴν γὰρ ὑμῶν ἐφλεξε κακοδοξίαν·
Ὁ Γρηγόριος νῦν ἀδρανὲς θλῆς τρέπον,
Ὁξὺς κεραυνὸς εὐρ-θῆς τοῖς ἐκφύλοις.
Tabete Ariani, qui inepta funditis,
Nam vestram adusit impiam sententiam,
Vt levem stipulam Gregorius,
Qui vehemens est fulmen contra extraneos.

XXXVII. p. 266. Τὸ αὐτὸ εἰρηνικῶς τρίτος
λεχθεῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενόμενῃ τῷ
λαῷ φιλονεικίᾳ περὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλεχθέν-
των πρὸς ἀλλήλους. Eiusdem de Pace Oratio
tertia, habita Constantinopoli, quum ob mu-
tuam quorundam Episcoporum contentionem,
plebs CP. in partes divisa, discordiae mor-
bo laboraret. Ibid. p. 213.

Iδὲ

Ἰδὲ τρίτον τίσιν εἰρήνης λόγον
 Ἡ δὲ διηγεῖται σφενδόνη τῷ δεσπότῃ,
 Δι' ἧς τὸν ἐχθρὸν τῶν ψυχῶν κατασχύνει
 Λύσσει πᾶν βυειδὸς ὀρθοδοξίας.
*En tertium proponit Sermone pacis
 Volubilis funda Despotae,
 Cuius vi acta, hostem animarum pudore suf-
 fundit,
 Recte sentientem ab omni opprobrio libe-
 rans.*

XXXVIII. pag. 271. Ἐπιστολὴ πρώτη πρὸς
 Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολιναρίου. *Epi-
 stola prima ad Cledonium presbyterum ad-
 versus Apollinarium.* Inscr. Τῷ τιμιωτάτῳ &
 Θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ & συμπρεσβυτέρῳ Κληδ-
 νίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam ho-
 norando, ac Deo carissimo fratri, & con-
 sacramento Cledonio, Gregorius in Domino gau-
 dere.* Ibid. p. 737.

Λάμβανε Κληδόνιε τὰς θείας πλάκας,
 Ἀς σοὶ Θεὸς πέποιθεν ἐγγεγραμμένας
 Τῷ δημιουργῷ τοῖς ἔργοις τῶν δακτύλων.
 Τῶν γὰρ παλαιῶν ἦσαν ἔνθα δὲ
 Sume manu, Cledoni, divinas tabulas,
 Quas tibi misit Deus, ab eo scriptas,
 Qui res creavit opere digitorum suorum;
 Nil enim novi in novo, quod non sit in ve-
 teri Testamento.

XXXIX. p. 274. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κλη-
 δόνιον δευτέρῃ ἐπιστολῇ. *Eiusdem ad Cledonium
 Epistola secunda.* Ibid. p. 745.

Καὶ δευτέρῃ δέδεξο βραγχεὶς ὑψέθεν
 Τας δογματικὰς ἀσραπὰς φέλλας τέως,
 Βέλτερε Κληδόνιε· καὶ γὰρ ὁ γράφων
 Ἐκχεῖ μετ' ἀκμῆς γνωστικὴν ἐπομβρίαν.
*Excipe etiam secunda ex alto fulmina,
 Qui nuper dogmata borruisti fulgura,
 Optime Cledoni: nam qui scribit,
 Magna cum vi effundit caelestes imbres.*
 XL. p. 276. b. Τῷ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, &
 πρὸς τὴν λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας
 Κωνσταντινουπόλεως. *Eiusdem de se ipso, & ad
 eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolita-
 nam adscendere dicebant.* Ibid. p. 464.

Ἐπισκοπὴς ἔρῃ σε πᾶς τις ἂν λέγοι,
 Τῆς δὲ ταπεινῆς, ἀλλὰ τῆς ὑπερτάτης.
 Καὶ γὰρ κατ' αὐτῶν ἐν λόγοις τῶν ἀφρόνων
 Ἀνῶθεν, δὲ κατωθεν ὠπλισθῆς, μάκαρ.
*Episcopatum te desiderare vel omnes dicant,
 Nec infimum quidem, sed sublimissimum.
 Sed tu contra insipientium sermones,
 Arma expedi caelestia, non terrestria, o Beate,
 XLI p. 280. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ἐξ ἀγρῶ
 ἐπιστάνα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *Eiusdem de se
 ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata
 fuerant, rure in urbem rediisset.* Ibid.
 pag. 472.*

Ἀγῆς δὴ σὺ καὶ ἐπ' ἀγρῶ τι γράφοις,
 Οὐ γὰρ τόποι κρίνουν τὰς φύσεις, πάτερ.
 Οὐκοῦν σεαυτῷ προσλαλεῖς καὶ τοῖς φίλοις
 Τὸν πραγμάτων γέμοντα φαυλίζων βίον.
*Antica tibi omnis terra, quomvis rure scribas,
 Non enim ex locis dignoscuntur naturae.
 Igitur tecum ibi, cumque tuis conversaris
 amicis,*

Plenam negotiis vitam fastidians.
 XLII. p. 286. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἐν
 ἐπισκόπων παρυσίαν. *Eiusdem Oratio in prae-
 sentia cl. Episcoporum habita.* Ibid. p. 510.
 Ἐπισκοπικὴν σεμνύνων παρυσίαν,
 Τὴν τῶν λόγων τράπεζαν εἰς μέσον τίθης.
 Καὶ γὰρ ἀγαθὸς ἐσιάτωρ εὐρέθης,
 Τὸ δογματικὸν, πάτερ, ἐκχεῖς πόμα.
*Episcoporum venerans praesentiam,
 Sermonem grato lautam eis mensam instruis;
 Vere autem bonus convivator fuisti,
 Qui dogmatum, Pater, ingessisti pocula.*

XLIII. p. 294. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν
 ἐκκλησιαστικὸς πρῶτος, καὶ κατὰ Ἑλλήνων. *Eiusdem
 contra Iulianum Invektiva prior, & adversus
 Ethnicos.* Ibid. pag. 49.

Πολλὲς μὲν αἱ σὺ πανταχῶς νικῶν, πάτερ,
 Μόνον δὲ τῷ νῦν ἀκριβὲς ἦντων μένεις.
 Ἐχρην γὰρ εἰς ἐν συνδραμῇ πάντα σῶμα,
 Καὶ τὸν συνητὸν τῷ Θεῷ καθυβρίσας.
*Vere multum ubique victor exsisis, Pater,
 In hoc tamen uno nunc longe minor es te ipso.
 Oportebat enim, ut omnes in unum linguae
 concurrerent,*

Et Deo odiosum virum onerarent iniuriis.
 XLIV. p. 321. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν ἐκ-
 κλησιαστικὸς β'. καὶ κατὰ Ἑλλήνων. *Eiusdem in
 Iulianum Invektiva secunda, & contra Ethni-
 cos.* Ibid. p. 109.

Ἰουλιανὸς ἐγκαλυπτέτω τρέμων,
 Καὶ δευτέρῃ γὰρ ἔσχεν ἰδὲ καιρίαν,
 Ὡς τοξότῃ βάλλοντος εὐσκόχῃ ῥύμη
 Σοῦ, πάτερ, αὐτόν. Ἐῖθε & τρίτην ἔδω.
*Tremens se abscondat Iulianus:
 En alteram excipit lethalem sagittam,
 More sagittarii, impetente rectâ
 Te, Pater, ipsum. Viinam & tertiam iacias.*
 XLV. p. 333. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ῥητὸν τῷ
 εὐαγγελίῳ τὸ, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς λόγους
 τῆς μετῆρην ἐκεῖθεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
 ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τῆ Ἰερδᾶ-
 νος. *Eiusdem in dictum illud Evangelii, Quum
 consummasset Iesus hos sermones &c.* Ib. p. 496.

Εὐαγγελικὰς δεῦρο θαλάσας βλέπων
 Χαλὰς τὸν ἀπλὴν τῆς σαφηνείας βόλον,
 Ζωγρῶν δὲ τὸν νῦν τῶν ἀπορήτων, πάτερ,
 Τοὺς σὺς ἐρασὰς ἐσιᾶς φιλοφρόνως.
*Evangelicum prope intuens mare,
 Iacis in illud clarae explanationis retia;
 Et mentes recreans arcanis, Pater,
 Tuos amicos convivaris dulciter.*

XLVI. p. 339. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεκτάριον
 ἐπισκοπὸν Κωνσταντινουπόλεως. *Eiusdem ad Ne-
 ctarium Episcopum Constantinopolitanum.*

Στήριζε, Νεκτάριε, τὴν ἐκκλησίαν,
 Καὶ τὰ σίφη λίπαινε μὴ βόσκον μάτην.
 Ὁ Γρηγόριος γὰρ τοῦ Θεοῦ νοῦς ἐνθάδε
 Σοφῶς διασπᾷ τὰς βαρεῖς ταύτης λύκας.
*Adfis, Nectarie, ad firmitatem Ecclesiae,
 Relinque turbas Pastor non inutilis:
 Quandoquidem Gregorii mens edocia a Deo
 Sapienter dispergit infestos lupos Ecclesiae.*

Oratio inc. Εἴκοις τὴν παρῶσαν ζώην. *Def.*
 διὰ τῆς παρῆσθας αὐτῶν κατισχύσει. Ἐρῶμενον
 σε καὶ ὑπερευχόμενον ἡμῶν, ὁ Χριστὸς χαρίσαιο
 ταῖς

ταῖς αὐτοῦ ἐκκλησίαις τὸν κοινὸν προσάτην τῶν
 ἐκκλησιῶν. *Quae quidem ultima verba post
 κατισχύσει defunt in cit. edit. p. 723.*

XLVII. p. 340. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν χειροτο-
 νίαν Δοσίων. *Eiusdem Oratio habita in electio-
 ne Eulalii Doarensium Episcopi.* Ibid. p. 494.

Θησαυρὸν, Εὐλάλιε, δογμάτων βλέπων,
 Ἀρπάζε μὴ ψήγματα & βόλους μόνον.
 Γρηγόριος γὰρ μὴ φθονῶν σοὶ τίς τύχης
 Σοφὴν εἰσήνεγκεν αὐτὸν ἐνθάδε.
*Dogmatum thesaurum, Eulalii, videns,
 Noliamenta, & frustra tantum carpere;
 Tuae enim non invidens fortunae Gregorius,
 In acervum heic congestit sapientiam.*

XLVIII. pag. 341. Τοῦ αὐτοῦ εἰς παρθένον
 παρανετική. *Eiusdem ad Virginem exhortatio.*
 Καλὸν μὲν ἀπλῶς πᾶσα γυνὴ παρθένος,
 Ἀλλ' ἢν ἂν αὐτὸς ἐμμελῶς ἀπαρτίσῃς,
 Ἐχρεῖ τι πασῶν τῶν ἀδιδάκτων πλέον,
 Ὡς νυμφαγωγὴ τῶν ψυχῶν τῶν ἀφθίρων.
*Certe quid praestans omnis virgo femina,
 Sed quam omnibus numeris absolutam red-
 didisti,*

*Ceteris illitteratis quid maius habet,
 O animarum incorruptarum ad sponsum de-
 ductor.*

Inc. Παρθένε νύμφη Χριστοῦ. *Def.* Ἰδῆτε, καὶ
 μιγῆτε τοῖς ἄνω μυστηρίοις. *Exstat inter Car-
 mina cit. edit. T. II. p. 299.* In Codice ta-
 men licet adinstar solutae orationis scripta
 sit, tamen singuli versus punctis interpositis
 invicem distinguuntur.

IL. p. 342. b. Τῷ αὐτῷ πρὸς Εὐάγγριον μο-
 νάζοντα περὶ θεότητος, τινὰ τῶν ἀντιγράφων τῷ
 Νύκτι. *Eiusdem ad Evagrium Monachum de
 Divinitate, quaedam ex exemplaribus Nyf-
 seni.*

Εὐάγγριε θήραμα τῷ Γρηγόριῳ,
 Θεῖον γὰρ ἀμφίβληστον ἐνθάδε πλέκων
 Ἀφῶνον ἰχθὺν τόνδε μικροῦ δεικνύει
 Τὴν τῶν λόγων δύναμιν ἐκπεπληγμένον.
*Evagrium piscatus est Gregorius;
 Nam dum divina hic nectit retia,
 Illum paze mutum piscem esse demonstrat
 Inretitum sermonum potentia.*

Oratio inc. Σφόδρα σε θαυμάζω. *Def.* δίκαιον
 φῆναι λόγον. *Tom. I. p. 717.*

L. p. 344. Τῷ αὐτῷ σημασία εἰς τὸν Γεζε-
 κίηλ. *Eiusdem Significatio in Ezechielem.*

Γεζεκιήλ τὰς ἀποκρύφους λόγους
 Ἡ γὰρ εἰς φῶς, ὥσπερ εἰς ὕδρον σέλας,
 Μῆτις τι καὶ πρόσκομμα τοῖς ἄλλοις φέροι
 Τὸ γρίφον αὐτοῦ καὶ σκιᾶς γέμον, πάτερ.
*Ezechielis arcanos sermones
 In lucem adduxisti, velut in diluculum,
 Ne iam fiat utquam aliis offendiculum
 Aenigmaticus, umbrisque plenus eius ser-
 mo, Pater.*

Oratio inc. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον. *Def.*
 πρότερον Ἱερεμίου. *Ibid. p. 723.*

LI. p. 345. Τῷ αὐτοῦ μετάφρασις εἰς Ἑκ-
 κλησιαστικὴν. *Eiusdem metaphrasis in Ecclesiasten.*
 Ἐκκλησιαστής μᾶλλον αὐτὸς εὐρέθης
 Ὁ δημιουργὸς τῶν ὑπὲρ νοῦν δογμάτων.
 Συνήγαγε γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,

Ὡς ἄλλος Ὀρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
*Tu potius Ecclesiastes dicaris,
 Sublimium facunde doctor dogmatum,
 Qui quosque sunt homines in unum con-
 traxisti,
 Ut alter Orpheus, artificiosae linguae dulce-
 dine.*

Oratio inc. Τάδε λέγει Σολομών. *Def.* ἀγαθὸν
 τε ὁμοῦ καὶ φαύλων. *Ibid. p. 749.* sed in Co-
 dice paginarum 352. & 353. praepostera
 est collocatio, quod recentior quidam Grae-
 cus monicum lectorem voluit: quare nos
 rectum scripturae ordinem prosequemur.

LII. & ultima pag. 353. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μάρ-
 τυρας, καὶ κατὰ Ἀρειανῶν. *Eiusdem in laudem
 martyrum, & adversus Arianos.* Inc. Τί
 τοσοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν. *Def.* καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἔδω-
 διμοις πλήθυσσα τράπεζα. *Ibid. p. 725.* sed
 tantum Latine. In Codice huic extremae
 Orationi nulli versus praecurrunt; eos ta-
 men additurus amanuensis, vacuum inter
 Orationis titulum, & initium reliquit locum.
 Huic tandem subiicitur pag. 352. b. Εὐχὴ
 τῷ αὐτῷ. *Eiusdem precatio, cuius initium:*
 Σε καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριστέ μου. *Finis:* σοὶ
 τῷ Θεῷ προσλαλείτω, τῷ πατρὶ καὶ υἱῷ, καὶ λ.

LIII. pag. 354. Orationes excipit Bios
 τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκό-
 που Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θεολόγου συγγραφεῖς
 παρὰ Γρηγορίου μαθητοῦ αὐτοῦ. *Vita beati pa-
 tris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopo-
 litani Theologi, ab eius discipulo Gregorio
 conscripta.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες,
 Γρηγόριος ὁ πᾶντο ὁ τῆς θεολογίας ἐπὶ πάντας.
Def. σὴ γὰρ ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνή, καὶ Θεῷ
 λέγεσθαι φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ
 πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ λ. *Vid. supra recensio-
 nem Cod. V. huius Plutei p. 206. § XXVII.*

LIV. p. 370. Subnectuntur ultimo tan-
 dem loco Collectiones Fabularum, quarum
 meminit Divus Gregorius in nonnullis Ora-
 tionibus. Occurrunt primo, quae in Ora-
 tione in laudem Basilii Magni continentur,
 quibus titulus: Αἱ περιεχόμεναι ἐν τῷ εἰς τὸν
 μέγαν Βασίλειον ἐπιταφίῳ Ἑλληνικαὶ ἱστορίαι.
*Historiae Graecae, quae in funebri in Ma-
 gnum Basilium Oratione continentur.* Sunt
 autem xx. Prima est Περὶ τῶν Πελοποννησίων &
 Κεχροπιδῶν, & τῶν σὺν αὐτοῖς ὀνομάτων. Ipsius
 explanatio inc. Οἱ τῶν ἔξω ῥητορῆς τε καὶ σοφί-
 σται βυλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν
 εὐγενέστατον δεῖξαι, καὶ λ. Vigesima est Περὶ τοῦ
 τάφου Μανσώλου τοῦ Καρέος. Eius explanatio
def. περὶ δὲ τοῦ Κολοσσῦ λέγει τοῦ ἀνακειμένου
 ἐν Ρόδῳ, ὅτι μέγιστος ἐστὶν ἀνδρὶς, χαλκὸν ἔχων
 πολλόν, καὶ ἀξιοζύμαστον ἔχων θέαμα.

LV. p. 373. Αἱ ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγῳ
 ἱστορίαι. *Historiae, quae in Sermonem in sancto
 Lumina continentur.* Sunt xxiv. Prima est
 Περὶ τῆς γοῆς τοῦ Διὸς. *De Iovis genitura,*
 ad ea Orationis verba, Οὐ Διὸς ταῦτα γο-
 ναὶ, καὶ λ. pertinens, cuius explicatio sequens
 est: Οἱ ἀνὴρες θεολόγοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ Κρόνου
 καὶ Ρέας λέγουσι γεγενῆσθαι τὸν Δία, περιωδη-
 ναι δὲ τρόπῳ τοιούτῳ. Ὁ Κρόνος τῇ Ρέᾳ γενό-
 με-

μενος, κ. λ. xxiv. est Historia de Nilo, cuius explanatio def. τοπάλοι δὲ τιμῶντες αὐτὸν, ἔ. τὴν αἰτίαν αὐτῷ προσάπτοντες τῆς τῶν καρπῶν εὐφορίας ἀντὶ τοῦ Θεοῦ ἐώρταζον ἐν ἀνδρογύνοις ἀκολασίαις.

LVI. p. 376. Αἱ ἐν τῷ κατὰ Γυλιανῷ ση-
λιτευτικῷ α' λόγῳ ἱστορίαι. *Historiae in prima
contra Iulianum Invektiva Oratione contentae.*
Numerantur autem xcvi. quibus item, ut
in Cod. VIII. huius Plutei, praecedit Hy-
pothesis quaedam, titulum Orationis de-
clarans, cuius initium: Ο' λόγος ὁ σηλιτευ-
τικὸς, ψόγος ἐστὶ τῶν Ἰουλιανῶν πεπραγμένων.
Finis: καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις ἐστὶν αὕτη. Περὶ δὲ
τῶν ἱστοριῶν ὡς οἶόν τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνη-
σθησόμεθα; quae quidem verba in memo-
rato Codice VIII. initio primae historiae
apponuntur. In hoc vero prima Fabula ita
inc. Ταῦτα μὲν παιζέτωσαν παρ' ἐκαίνοις Ἐμπε-
δοκλεῖς καὶ Ἀριστοί, καὶ Ἐμπεδοκίμοι, καὶ Τροφί-
μοι. Ο' μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἔτος Σικελιώτης ἦν τὸ
γένος, κ. λ. xcvi. Fabula, quae est Περὶ
τῷ ἐπὶ δίαυτον λιπαρὴν τρέχειν τὸν Δία. *De
Iove, an accuratam habuerit vivendi ratio-
nem.* Def. Ζεὺς γὰρ ἐς ὤκεανδον μετ' ἀμύμονας
Αἰθιοπίδας, Χθίζος ἔβη μετὰ δαίτα.

LVII. pag. 390. Ὁσαύτως ἐν τῷ β' λόγῳ.
*Similiter in secundo Sermonem; nimirum si-
milis eorum, quae in secunda contra Iulianum
Invektiva memorantur, Fabularum expli-
catione.* Eae vero sunt xxxv. Prima est
Περὶ τῷ σεφάνῳ Ἀριάδνης, ἔ. τοῦ Βερνίκης πλο-
κάμης, κ. λ. *De Corona Ariae, & de Be-
renices coma.* κ. λ. Huius explanatio inc.
Ἀριάδνη θυγάτηρ ὑπὲρχε Μίνως τοῦ Κρητῶν
βασιλέως, κ. λ. Vltimae, Περὶ τοῦ Ὠρίωνος,
de Orione. def. οἱ ἐν Θεοῖς ἐλεήσαντες αὐτὸν
δι' ἄστρον ὑπερωγράφησαν ἐν τῷ ἄραφ' μετὰ τῷ
Σκορπίῳ. Vide de hisce Fabulis, quae supra
diximus in recensione Cod. V. huius Plutei
pag. 206. in not.

Quinam fuerit Codicis huius scriptor ex
verliculo patet, in fine apposto:

Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Νεῖλα πόνος.

Dei donum, & Nili labor.

Plurimis hic Codex abundat marginalibus
notulis, siue animadversionibus ab eodem
amanuensi minutiori charactere descriptis,
quas num ex aliquo Scholiaste defumtas
huc transtulerit, an ex se ipso confecerit,
quom non ita facile statuere possumus, alio-
rum iudicio nonnullas ex hisce subiiciemus,
ut unusquisque de ipsis arbitrio suo pronun-
ciare possit. Scholiorum igitur, quae in pri-
ma Orationem, in sanctum Pascha & in
tarditatem inscriptam contexuit, primum est:
Φαίνεται ἔτος ὁ λόγος πρὸ τῷ μεγάλῳ ἀπολογη-
τικοῦ εἰρημένος αὐτῷ, ὅτε πρεσβύτερος χειροτο-

νηθεῖς, καὶ φυγῶν εἰς Πόντον ἐπανήλθεν. Ἐνδέχε-
ται γὰρ τοῦτον μὲν αὐτὸν εἰς τὸ πάσχα εἰσελ-
θόντα, σύντομον εἰρηκεῖναι· ἐκεῖνον δὲ μετὰ τοῦ-
τον ἐν κοινοτέρῳ καὶ ἐπιτηδαιοτέρῳ συνάζει, μὴ
ἐχέσθαι ἰδίαν ὑπόθεσιν κατεπεύγουσαν, καὶ εἰς ἐαυ-
τὴν τὰν λόγον περιέλασαν, καθάπερ ἡ τοῦ
πάσχα. Ἐπίσκειναι δὲ μήποτε ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ
συγγράφας μόνον ἐξέδωκε, τοῦτον δὲ καὶ ἐπ'
ἐκκλησίας ἐξεφώνησεν.

Secundum ad illa verba, καὶ ὑπὲρ τί-
νος Χριστοῦ ἀπέθανε, κ. λ. ita habet: Ο' κορυφαῖος
Πέτρος φησὶν, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν,
ἡμῶν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμών. Γέγονε γὰρ ὁ
σωτὴρ ὑπογραμμὸς τοῖς ἀνθρώποις, τυπόμενος
αὐτοῖς, καὶ λαμβάνων ἀπαθῶς τὰ νοήματα τοῦ
κόσμου τέτα· τὸ ἐν γενόμεθα ὡς Χριστὸς, ἐπεὶ
ἔ. Χριστὸς ὡς ἡμεῖς, ἔτω νοητόν, γενόμεθα κα-
θαροὶ ἔ. ἀπαθῆς, ἐπεὶ Χριστὸς ταπεινώσας ἐαυ-
τὸν καὶ συγκαταβάς ἡμῶν, μεμύνηκεν, ὅπερ ἦν,
καθαρός, καὶ ἀπαθῆς· ἀμαρτίαν γὰρ οὐ ἐποίη-
σε, μηδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ.

Tertium ad illas voces τὸν ἀρχιερέα, τὸν
κληροδότην, est sequens: Τὸν ἀρχιερέα ἐνταυ-
θα νοητόν λέγειν αὐτὸν τὸν γέροντα, καθάπερ
καὶ κληροδότην καὶ πολιάν· ναὸν δὲ, τὴν ἐκκλη-
σίαν, ἣν αὐτὸς ὠκοδόμησε· ἐαυτὸν δὲ τὸν κληρο-
νόμον, καὶ τὴν νεότητά, καὶ τὴν λόγος.

Quartum denique pertinet ad verba τὴν
ἐκύβριον, κ. λ. & sic habet: Ἐαυτὸν λέγει· ἔ-
τε γὰρ ἡ μήτηρ ἐπήγγελετο, ὡς τε Θεῷ τὸν πρω-
τότοκον ἀναστῆναι.

Iamdudum iste Codex in Latinas manus de-
venit; aliquot enim in margine Latinae no-
tulae non magni quidem momenti apparent,
quippe quae loca plerumque sacrae scrip-
turae, quibus in suis Orationibus utitur
Theologus, indigent. Interdum etiam ali-
cuius profani Scriptoris adferuntur senten-
tiae, quae cum Gregorianis convenire vi-
deantur. Utque exemplo utar, ad illa Ora-
tionis XLi. verba: Ἐπεὶ μὴδὲ νευρὰ φέρει τὸ
σύντομον αἰετίνον, κ. λ. p. 282. b. in margi-
ne adscriptum fuit sequens Ovidii distichon:
*Arcus & arma tuae tibi sunt imitanda Dianae:
Si numquam cesses tendere, mollis erit.*
Nec tantum marginales, sed etiam inter-
lineares cum Graecas, tum Latinas inter-
pretationes praefert, ut satis constet, non
imperitis manibus Codicem hunc fuisse ver-
satum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4.
Sec. XV. Constat foliis 394.

ΓΡΗ.

(1) Nihil huius Codicis scribae meminit Montefalconius
Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 105. ipsūque non exploratae ac-
tatis esse ait. Nos tamen sedula litterarum habita inspectione affir-
mare possumus Seculo ineunte XV. Codicem fuisse conscriptum,
cuiusdemque tortasse Nilum esse, atque illum, cuius diligentiae
Chrysothomi in Paulum Codicem item hombycinum debemus,
Bibliothecae Caesareae, de quo Lambecius Lib. IV. p. 84. qui-
que in huc haec habet: Τῇ τῷ Θεῷ χάριτι ἐτίδωκα ἰσὺ πωτὶ δὲ

μὴν Νίλος ἱερομόναχος τῷδε τὴν βίβλον κατὰ τὸ ἔτος 877.
Dei gratia perfecti ego miserimus Nilus hieromonachus hunc li-
brum anno 6953 (Chr. mcccxcv) Alum habemus antiquiorem
Nilum, scriptorem Codicis xxi. Bibliothecae Coisimianae, in
quo collectio Moralium ex operibus S. Io Chrysostomi, &
aliorum continetur. Huic tamen subscribitur annus 6837 Chr.
mcccxcix. April. xxi. feria iv. Vid. Montefalc. Catalog. pag.
286.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Titulus ita refingendus.

Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. cum
uberrimo Commentario, non cuiusdam Tho-
mae, ut perperam in prima adscriptum est
pagina, sed Nicetae Heracleensis Metro-
politae.

COD.
XIII.

I. p. 1. Praecedit τῷ ἱερωτάτῳ μητροπο-
λίτῃ Ἡρακλείῳ κυρῷ Νικητῇ τῷ
Σερβῶν εἰς τὴν λόγους τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν
ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ
θεολόγου ἐξηγήσεις. *Sacratissimi Metropolitae He-
racleae Domini Nicetae Serrarum in Oratione
sancti patris nostri, Archiepiscopi Con-
stantinopolitani Gregorii Theologi Expositio.*
Inc. Ἀ'κων χειροτονήθηκε ὁ Θεὸς Γρηγόριος.
Def. ὁ μέγας οὗτος Θεολόγος πατὴρ ἐρμηνεύει.
Deinde additur haec adnotatio: Ἰστέον δὲ καὶ
τοῦτο, ὅτι πᾶς λόγος σύγκειται ἐκ προτάσεως,
κατασκευῆς, ἀξιώσεως, καὶ διηγέσεως. Hoc pa-
rius scire oportet, omnem nempe sermonem
exordio, divisione, iudicio, & narratione con-
stare descripta:

Θεοῦ γινώσκων ὁρθοδόξως οὐσίαν

Χριστιανὸς λέγατον ἐν Γρηγορίῳ.

Dei cognoscere orthodoxe substantiam

Christianis legatum ex Gregorio.

Oratio prima pag. 1. b. inscribitur: Τοῦ ἐν
ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κων-
σταντινουπόλεως τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἄγιον
πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτάτα. *Sancti patris
nostri Gregorii Theologi, Archiepiscopi Con-
stantinopolitani Oratio in sanctum Pascha, &
in tarditatem.* Oper. Tom. I. p. 673. Com-
mentarius vero, qui singulis quatuor, vel
quinque Gregorii textus versibus subiicitur,
ita inc. Ἐπειδὴ, φησιν, ἀναστάσεως ἡμέρα ἐστὶ,
καθ' ἣν πρὸς ὑμᾶς ἐπεδήμησα, καὶ ἡλθον, ὃ Να-
ζιανζίται· πρὸς ἐκεῖνους γὰρ ταῦτα προσφωνεῖ ὁ
Θεός, καὶ ἱερὸς τῷ ὄντι Θεολόγος ἀνὴρ· αὐτὴν ταύ-
την τὴν ἡμέραν, ὡς ἀγαθὸν δέχομαι σύμβουλον.
Def. τὸτο δὲ ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ἔλαβεν· εἰρηκε
γὰρ ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν πατέρα περὶ τῶν μαθη-
τῶν· τήρησαν αὐτὸς ἐν τῷ ὄνματί σε, ἵνα ὦσιν ἐν.
Inter hanc, & sequentem orationem ita
scriptum est: Λόγος ἀπολογητικὸς κατὰ σχο-
λὴν συνταχθεὶς παρὰ τοῦ θεολόγου. *Oratio apo-
logetica per otium a Theologo composita.*

II. p. 8. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἄγιον πάσχα.
Eiusdem Oratio in sanctum Pascha. Ibid. p. 676.
Haec Oratio praeter Commentarium, ha-
bet etiam sequentem Hypothesin, quam
utpote brevisculam referre totam lubuit.
Τὸ θέσις τῷ παρόντος λόγου τοῦ ἐπὶ τῆς φυλα-

κῆς μὴ εἰσεσθαι. Λόγος δεύτερος. *Hypothesis prae-
sentis Sermonis, qui incipit Ἐπὶ τῆς φυλακῆς
με. Sermo secundus.* Τοῦτον τὸν λόγον μεμελετη-
μένως ἐξέδωκεν ὁ πατὴρ ἐν Ἀριανζῷ, (correct.
deinde fuit Ναζιανζῷ) προγονικῶ αὐτοῦ κτήμα-
τι, πολλοῖς ὕστερον ἔτεσι τοῦ προτέρου λόγου, μετὰ
τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐξέλευσιν, καὶ τὴν τῆς
πατριαρχίας ἀπόθεσιν. Πολλῶν γὰρ σκανδαλιζο-
μένων ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ μακροθυμίᾳ, πῶς συγχω-
ρεῖ τὸς μὲν χρηστὸς ἀνίσταται, τὸς δὲ πονηρὸς εὐ-
πραγεῖν, ἔ. κατὰ μικρὸν ἐξ ὀλιγωρίας εἰς ἀπό-
γνωσιν ὀλισθῆσαι κινδυνεύοντων, καὶ πρὸς ἀπιστίαν
ἀναστῆσαι, καὶ κρίσεως, καὶ ἀνταποδόσεως κατα-
φερομένων, καὶ αὐτὸν εὐθετον εὐρὸν, τὴν ἐορτὴν τῆς
ἀναστάσεως, τὴν παρούσαν ποιεῖται διδασκαλίαν,
τὰς σαλευσμένους γλώσσας αὐτῶν τῷ λόγῳ τῆς
ἀναστάσεως ἐδράζων, ἔ. πληροφώραν ἐντελῆ παρε-
χόμενος, καὶ ἅμα πανηγυρίζων, καὶ ἀνυμνῶν τῆς
ἐορτῆς τὴν χάριν, καὶ δύναμιν, καὶ ἀναγωγικώ-
τερον τῷ γράμματι τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας τὸ
πνεῦμα τῆς νέας συγκιρῶν, καὶ τὸ καθ' ἑκάστην
ἐξηγούμενον τῶν παρ' Ἑβραίοις μυσηρίων τῆς ἐορτῆς.
Commentarius inc. Ἀββακὺμ ὁ προφήτης ἐώ-
ρα πολλὰς σκανδαλιζομένους ἐπὶ τῇ προνοίᾳ τοῦ
Θεοῦ, πῶς παροῦν τὸς ἀσεβεῖς, καὶ καταφρονήτας,
καὶ ἀδίκους καταφραττομένους τῶν δικαίων, καὶ
τῶν ἀσθενεσέων, καὶ οἷον ἀλλήλων καταφρονήσαντας
ἀδύρῳ τε καὶ ἀπλήρῳ σώματι. Def. ἔλαβε δὲ τὴν
χρῆσιν ταύτην ἐκ τοῦ Ἡσαΐου λέγοντος ἐκ προσ-
ώπου τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀνερχθήσονται ὄψρα δεκτὰ
ἐπὶ τὸ θυσιάζειν μοι.

III. pag. 61. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυ-
ριακὴν, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάρμαντα. *Eiusdem
in novam Dominicam, & in martyrem Ma-
mantem.* Ibid. p. 697. Hypothesis inc. Τῆς
πανηγυρικῆς ἰδέας καὶ ἔτος ὁ λόγος ἐστὶ. Def.
ἐν ἡ πάντα καινὰ μέλλουσι γίνεσθαι. *Commen-
tarius inc.* Ἐγκαίνια ἐπὶ ναοῦ μὲν, ἡ πρώτη
καθιέρωσις, ἀρτι ἀπαρτισθέντος· ἐπὶ οἴκου δὲ, ἡ
πρώτη τῷ οἰκοδομηθέντος ἐνοικησις· ἐπὶ δὲ τοῦ
παρόντος ἐγκαίνια, ἡ διὰ τῆς ἀναστάσεως παλιγ-
γενεσία, καὶ πρὸς ἀφθαρσίαν μεταστροφῆς.
Def. καὶ ἔτος εἰς τὸν καινὸν ἐκείνον βίον ἀπέλ-
θομεν· ἔ. γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάρι-
τι, καὶ φιλανθρώπιᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, κ. λ.

IV. pag. 82. Τῷ αὐτοῦ Λόγος δ' εἰς τὴν
ἀγίαν Ν. *Eiusdem Oratio IV. in sanctam Pen-
tecosten.* Hypothesis brevissima inc. Πανηγυ-
ρικὴν ἰδέαν καὶ ἔτος ὁ λόγος ὑπισχνεῖται. *Com-
mentar. inc.* Μετριοφρονῶν ὁ θεολόγος, ὡς εἰώθεν
πολλὰς ποιεῖν, βραχέα ὀνομάζει τὰ ἐαυτοῦ, &
μέλλει περὶ τῆς ἐορτῆς εἰπεῖν. Def. ἐν αὐτῷ τῷ
ἐνυποστάτῳ λόγῳ Χριστῷ, ὅς ἐστιν ἡ τῶν δικαίων
ἀληθινή ἐορτή, ἔ. ἀγαλλίασις.

V. p. 119. Τῷ αὐτοῦ λόγος ε' εἰς τὴν ἁγίαν
Μακκαβαίων. *Eiusdem Oratio V. in sanctos
Maccabaeos.* Ibid. p. 397. Praecedit Hypo-
thesis, cuius initium: Ἐν ταῖς Μακκαβαϊκαῖς
βίβλοις. Finis: ὅτι ἐκ τῶν δηλωθέντων Μακκα-
βαίων κατήγον τὸ γένος. *Commentarius inc.*
I i E'η-

(1) Nicetas Serronius, dictus aliquando Byzantinus, aliquan-
do Philocephus, nunc Serrarum Episcopus, nunc denique He-
racleensis in Thracia Archiepiscopus, Seculo XI. defuncto cla-
rui, scriptisque haec Commentaria in Nazianzeni Orationes
VI. IX. XV. XVI. XVIII. XX. XXI. XXII. XXXIII. XXXIX. XL.

XL. XLII. XLIII. XLIV. quae Latine tantum exstant a Billio edi-
ta, quae quidem versio aliquantulum a nostro discrepat textu.
Graece Mss. superflunt etiam in pluribus Caesareae Vindobonen-
sis Bibliothecae Codicibus.

Εἰς τὴν παρὰ πολλοῖς, εἰ ἐν μάρτυσι τακτέον τὸς Μακκαβαίους· ὅς ὑπὲρ Χριστοῦ γὰρ, Φασί, τὸ αἷμα ἐξεχέον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ γραμμάτων. Def. ἀλλ' ἢ τὸς δοξαζομένους με δοξάσω, καὶ ὁ ἐξυψένων με ἀτιμωθήσεται, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

VI. p. 140. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος ε' εἰς τὸν ἄγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν. *Eiusdem Oratio VI. in sacrosanctum martyrem Cyrianum*. Ibid. p. 274. Hypothesis inc. Ἀνέτερος Ναζιανζοῦ ἕως ἐς βασιλικὸν. Def. τὸ παρὸν εἰς αὐτὸν ἐγκώμιον προσεφώνη. Commentarius item inc. Παρ' ὀλίγον, φησὶ, παρήλθεν ἂν ὁ μέγας Κυπριανὸς ἀνεγκωμιάσας, ὃ φεῖ τῆς ζημίας, ἣν ἐμέλλομεν πάσχειν. Def. καὶ τελείως αὐτῆς μεταλαβόμεν, τέλειος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εὐρεθέντες· ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

VII. p. 159. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν λόγος, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Ἀναγινώσκειται δὲ πρὸ ἡμερῶν β' τῆς Χριστοῦ γεννήσεως· λόγος ζ'. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad exaequationem*. Legitur autem duas dies ante Christi nativitatem *Oratio VII*. Ibid. p. 149. Hypothesis praecedat, cuius initium: Τισὶ μὲν δοκεῖ δικαιοκινῶν εἶναι. Finis: καὶ τῶν δημοσίων φόρων διορθωτήν. Commentarius inc. Τίς ἡ ἰσοσύνη. φησὶ, τυραννὶς, ὃ βία, ἢ ἐγὼ παρ' ὑμῶν τυραννέσθαι, ὅς ἐκ μίσους, ἀλλ' ἐξ ἀγάπης. Def. ἐκτελῶμεν Θεῷ τὰς ὑμῶν, θεωροῦντες τὴν μίαν δόξαν τῆς ἀγίας τριάδος· ὅτι αὐτῇ πρέπει δόξα, κ. λ.

VIII. p. 176. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν λόγος η'. *Eiusdem in Christi nativitate Oratio VIII*. Ibid. p. 613. Hypothesis brevissima inc. Τὸν παρόντα πανηγυρικὸν λόγον, κ. λ. Commentarii vero initium: Τὸ Χριστός, ὄνομα κυρίου μὲν τὸ συναμφοτέρον σημαίνει, Θεὸν ὅμως, καὶ ἄνθρωπον. Finis: ἐξ ἱερμίου δὲ τοῦτο λέγοντος, τοῦ ταπεινώσαι ὑπὸ τῆς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 201. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος ἕννατος ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem Oratio IX. sepulchralis in magnam Basilium*. Inc. Ἐμελλεν ἄρα. Finis vero nullus apparet: nam quum longa admodum sit oratio, brevitatis gratia scriptor prima tantum & ultima seditionum, in quas Commentarius adfertur, verba describit; quare postrema particula contextus ita habet, Δεῦρο δὲ περιεσύντες μοι πᾶς ὁ ἐκείνους χορὸς μέχρι τέλους. Hypothesis item brevissima inc. Ὁ προκείμενος ὅτος λόγος, κ. λ. Commentarius inc. Παθαινομένης, καὶ ἀπολοφρομένης διαθήσεως τὸ, ἐμελλεν ἄρα· τυτέστιν ὅτι ἀπέκειτο ἄρα καὶ τοῦτο. Def. τίς γνήσιος φίλος ἐπαίνεσαι· ἐὰν ἄρα εὐρεθῶ ἔχων ἐπαίνῃ τι ἄξιον. Subditurque: Τέλος τοῦ θ' λόγου τοῦ ἐπιταφίου τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Finis ponit Sermonis sepulchralis sancti Basilii.

X. p. 276. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος δέκατος εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem Oratio X. in sancta Lumina*. Ibid. p. 624. Praecedentis Hypothesis initium hoc est: Πανηγυρικός ὅτος ὁ λόγος. Finis vero: καθαρίσιν τὴν διὰ τοῦ βαπτίσματος. Commentarius inc. Διὰ τοῦ, πάλιν,

συνάπτει ὁ θεολόγος τὸν παρόντα λόγον τῷ προλαβόντι λόγῳ τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ. Def. ἡ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἑλλαμψιν τῶν τριῶν προσώπων τῆς μιᾶς θεότητος νῦν ἐποδείξατε, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

XI. pag. 305. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ια' εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio XI. in sanctum Baptisma*. Ibid. p. 637. Hypothesis nulla est. Commentarius vero inc. Χρῆς, φησὶ, τὰ φῶτα ἐωρτάσαμεν· καὶ γὰρ ἔπρεπε χαρῆναι ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν. Def. ἡ ἀξιοθεύμενη καὶ ἡμεῖς οἱ ταῦτα διδάσκοντες, καὶ ἡμεῖς οἱ μαθητάνοντες, ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ.

XII. p. 368. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπιστάνα μετὰ τὴν τῆς χειροτονίας ἡμέραν. *Eiusdem Oratio (XII.) in Gregorium magni Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset, item sine Hypothesis*. Ibid. p. 136. Commentarii initium: Ἀπὸ γνώμης τὸ προείμιον· φησὶ γὰρ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιράχ, φίλος πιστοῦ ὅς ἐστιν ἀντάλλαγμα, ὃ καὶ ἐστὶν ἡμεῖς τῆς καλλοῦς αὐτοῦ. Finis: ἢ θεωρήσασιν ἐν δικαιοσύνῃ, τυτέστιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.

XIII. pag. 377. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Ibid. p. 239. Hypothesis praecedat, cuius initium: Συμβουλευτικός μὲν ὁ παρὼν λόγος. Finis: ἐξ ἀντιθέσεως ἐμπειτικῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Commentarius inc. Οἰκείως τὸς ἀκρατὰς ἀδελφούς ὠνόμασε, ὃ συμπένηται, ἵνα καὶ ἀπὸ τῶν προσηγοριῶν τούτων ἐλκύσῃ αὐτοὺς εἰς συμπάθειαν τῶν νοσούντων. Def. ἢ ὅταν ἐκλήπητε, δέξονται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

XIV. p. 418. Λόγος ιγ' εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Sermo XIII.* (fortasse quod hic una cum sequenti praecedere debuerat superiorem *De amore pauperum*, qui aliorum quoque Codicum ordo est) in *magnam Athanasium*. Ibid. pag. 373. Hypothesis initium: Ὁ παρὼν λόγος καθάρων ἐστὶν ἐγκώμιον. Finis: πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν. Commentarius inc. Ἀπὸ συλλογισμοῦ τὸ προείμιον. Εἰ γὰρ ὁ Ἀθανάσιος εἶχε τὴν ἀρετὴν. Def. ἢ πρόσλαβε με, καὶ σῆσον μετὰ σοῦ, καὶ ἡμεῖς τοῦτο αἰτῶ.

XV. p. 455. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρ' πεντήκοντα ἐπισκόπων παρυσίαν λόγος ιδ'. *Eiusdem Oratio XIV. habita coram CL. Episcopis*. Ibid. pag. 510. Praecedat Prooemium, cuius initium: Οἱ ἐκατὸν πενήκοντα ἐπίσκοποι κελεύσει τοῦ μεγάλου τοῦ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως. Finis: τῶν ὁρθῶς αὐτῷ πεπραγμένων, ἀρχεται ὕτως. Commentarius inc. Πᾶς, φησὶν, ἐπίσκοπος, δοκεῖ ὑμῖν τὰ κατ' ἐμὲ, ὧν οἱ πόδες ὠραῖοι μὲν. Def. τὸ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεὶς δευτέρας ἐπιστολῆς ἀκροτελεύτιον· ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ.

XVI. p. 493. Λόγος ις' εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλᾶζης. *Oratio XVI. in patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224. Hypothesis initium: Οὗτος ὁ λόγος εἴρηται τῷ ἁγίῳ. Finis: καὶ ὅδε τῆς συνήθους ἀμοιρεῖ θεολογίας. Commentarius inc. Διὰ τὴν, φησὶ, καταλύετε τὴν ἐπαίνεμένην τάξιν; ἥτι

ἥτι ἐστὶ τὸ, τὰς νέας παραχωρεῖν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ τὰς παῖδας τοῖς πατράσι. Def. ἢ τοῖς θεοῖς θησαυροῖς ἐναποθήσμεθα διὰ τὴν προσταγῶν, ὃ ἡμεῖς καὶ τὰ ἡμέτερα προσάγοντες τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

In extrema pagina, quae temporis diuturnitate, & possessorum incuria, partim deleta, partim etiam tincis corrota est, quaedam legitur subscriptio, cuius quae coniectura expiscari potuimus, heic damus: Τῷ ἁγίῳ πατρὶς ἡμῶν Γρηγόριῳ τῷ θεολόγῳ τῶν ἀναγινωσκόμενων μετὰ καὶ τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν ὑμῖν γραπτὰ διὰ χειρὸς Θωμᾶ μοναχῆ καὶ ἱερέως τῷ εὐχεσθὲ μοι διὰ τὸν κύριον οἱ ἀναγινώσκοντες. S. patris nostri Gregorii Theologi quae leguntur opera cum ipsorum expositione, scripta vobis manu Thomae monachi & sacerdotis qui legis hunc librum, orate Dominum pro me. De hoc Thoma Codicis scriba nihil in Palaeographia Graeca Montisfalconii scriptum invenies. Cui subicitur haec alia:

Ὡς περ ἔνοις χαίρουσιν εἶδεν πατρίδα, οὕτω καὶ οἱ γράφοντες τέλος βιβλίου. *Vt peregrini laetantur videre patriam, Ita & scribentes finem libelli.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. eiusdem ferme scripturae cum Codice VIII. Plut. V. Huius primae 43. paginae a recentiori manu suppletae sunt. Constat pag. 522.

IOANNES Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΤΗΝΗΣ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS DE SACERDOTIO.

cod.
xiv.

I. pag. 1. Praecedat Πίναξ ἀκριβὴς τῶ παρόντος βιβλίου. *Tabula accurata praesentis libelli*, nempe exhibens inscriptiones & initia sex Librorum de Sacerdotio, qui in hoc Codice continentur. Inc. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ πρὸς Βασίλειον ἐκτάρων περὶ ἱερωσύνης, καὶ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἱερέα, λόγος πρῶτος, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani ad Basilium sodalem de Sacerdotio, & qualis debeat esse Sacerdos, Sermo primus, cuius initium, &c.* Pag. 2 sequitur Index Capitum Libri I. quae quum ab iis differant, quae habentur in edit. Paris. A. mcccxviii. seqq. fol. Tom. I. pag. 362. heic duximus transcribenda. Ita vero habent:

Τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ. Ὅτι γνησιωτάτη, καὶ ἀληθεστάτη ἡ ἐμοῦ καὶ τοῦ Βασιλείου φιλία. Ὅτι πάντα σχεδὸν ἴσα ἐμοὶ καὶ τῷ Βασίλειῳ.

(1) Basilium hunc, quocum in his libris Chrysostomus conloquitur, Caesareensem alii, alii Seleuciensem, alii Rhabanensem, vel Bybli Episcopum intelligunt. Est qui credit in Actis Eruaditorum Lipsiae Tpm. V. Supplem. p. 306. fictum esse Basilii

Ὅτι πολὺ ὑπερήσασμεν ἐκείνῃ καὶ τῷ χροῖνῳ ἐλίσσῃ, καὶ τοῖς ἔργοις ἐλόμενοι τὸν μοναχικὸν βίον.

Ὅτι σχεδὸν καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα καὶ ἐαυτὴν καταλείψαι καὶ Βασιλείῳ συνοικεῖν πείθειν πειρωμένην παρδείδαμεν. Ἐλεγχόμεναι τις σεμνὸς πρὸς ἡμᾶς τῆς μητρὸς καὶ πατρὸς.

Ὅτι ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὠφελείας, καὶ τοῦ ἡμετέρου συνειδότος ἀπατήσῃ Βασιλείον προηλόμεθα.

Ὅτι λίαν ἐκείνῃ ἐπὶ τῷ ἀχθόμενῳ καὶ οὐ τοσοῦτον τὰ πρὸς ἐαυτὴν, ὅσον τὰ πρὸς τῆς ψηφισαμένης ἐγκαλοῦντος, ἡμεῖς τῆς ἀπολογίας ἀντεχόμεθα.

Ὅτι τὸ ἀπατῆν ἐστὶν ὅτε ὁ μόνον θεμιτὸν, ἀλλὰ ὃ ἀναγκαῖον, καὶ πάντῃ ὠφέλιμον· ὃ δὲ καὶ βραδίως ἀποδείκνυται.

Primus Liber inscribitur: Τοῦ θεοῦ Ἰωάννου τοῦ τῷ ὄντι Χρυσόστομος ἀπολογία πρὸς τὴν ἐγκαλοῦντας αὐτὸν φεύγειν τὴν ἱερωσύνην, ἢ περὶ ἱερωσύνης τῶν εἰς ἐξ διαλόγων τῶν εἰκότως ἐπικληθέντων μαργαριτῶν δ' α'. *Divi Ioannis, qui revera Chrysostomus appellari potest apologia, ad eos, qui ipsum accusabant, eo quod sacerdotii dignitatem fugerat, vel de Sacerdotio, operis in sex dialogos divisi, qui iure merito totidem margaritae appellantur, Liber I.* Inc. Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι, γνήσιοι τε καὶ ἀληθεῖς. Def. κατὰ μέγαν τὸν ἐκ ἀπατηθέντα εἰργάσατο.

II. p. 32. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς, ἢ περὶ ἱερωσύνης διάλογος β'. *Eiusdem Apologeticus, sive de Sacerdotio Dialogus secundus*, cui praecedat Tabula Capitum VIII. quae cum editis concordant. Inc. Ὅτι μὲν ἐν ἐστὶ καὶ ἐπὶ καλῷ. Def. πολὺ δὲ ἀμφοτέρων τὸ μέσον. Exstat loc. cit. p. 371.

III. pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος γ'. *Eiusdem Dialogus III.* in XI Capita divisus, quorum Index praecurrit. Inc. Τῆς μὲν οὖν ὑβρεως ἐνεκὸν τῆς εἰς τὰς τετιμηκότητας. Def. ταύτην ἐφύγομεν τὴν φυγὴν. Ibid. p. 380.

IV. p. 135. b. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος δ'. *Eiusdem Dialogus IV.* praefixo item Indice Capitum IX. Inc. Ταῦτα ὁ Βασίλειος ἀκούσας, καὶ μικρὸν ἐπισχών. Def. καὶ ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις φιλοσοφεῖν συμφοραῖς. Ibid. p. 401.

V. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ε'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber V.* Praeit Tabula Cap. VIII. Inc. Ὅσως μὲν ἐμπειρίας τῷ διδασκάλῳ δεῖ. Def. μὴ ἐπὶ τῶν πραγμάτων γενόμενος αὐτὸν; Ibid. p. 415.

VI. p. 187. Τὸ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ς'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber VI.* cuius Capita numerantur XIII. Inc. Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα τοιαῦτα, οἷά περ ἦκυσας. Def. εἰς τὴν αἰωνίον σε δέξασθαι σκηνὴν. Ibid. p. 421.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. multis in locis recentiori manu suppletus, nimirum a pag. 138. ad I i 2

144.

nomen, ibique Evagrium Episcopum Antiochenum latere. De Ms. Graeco Codice huius Operis Caesareae Bibliothecae consulendus Lambecius Commentar. Lib. II. p. 787.

144. a 152. ad 163. a 171. ad 199. a 207. ad 218. & a 226. usque ad finem. Constat fol. 229.

IOANNOT TOY XPTCCEOTOMOT OMILIA.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIA.

Titulus ita corrigendus.

S. Io. Chrysostomi Homilia valde mutila: & variae sententiarum Collectiones, inter quas Georgidii Monachi Florilegium.

COD. XV. I. p. 1. **C**hrystostomi Homilia hunc praefert titulum: Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ομιλία εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, καὶ ὅτι χρήσιμον πανταχῶς φέβος, καὶ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέσει· καὶ εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν, Εἰπὶ γινώθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνει· καὶ ὅτι τοῦ φανεροῦ τὸ ὀκνίζειν χεῖρον. Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Homilia in calamitatem Antiochia; utilem ubique timorem esse, luctumque visu utiliore; & in illud dictum, Agnosce quod in medio laqueorum pertransis; & quod reus iurare, quam occidere. Inc. Εἰδὲ καὶ τῆμερον, καὶ τῇ προτέρῳ σαββάτῳ τὸν περὶ νηθείας κινῆσαι λόγον. Def. πάντων ἀποσησόμεθα τῶν δεινῶν, παρὶς μεγίστην κάλλος γυναικός· μάλλον δὲ ὅχι reliqua defuncta mutilato Codice. Exstat haec Homilia nuperrimae eius Operum editionis Tom. II. pag. 151. seqq. Ultima autem ipsius verba mox relata incidunt in pag. 156. v. 13. Huius item Orationis fragmenti alia defuncta paullo post initium ob unius paginae defectum.

II. pag. 8. Sequitur sententiarum, seu definitionum Collectio ἀνεπίγραφος, & ἀκέφαλος. Erant olim numero cxvi. quarum priores quadraginta memorata Codicis iactura perierunt. Quadragesima igitur prima est sequens: Πίστις ἐστὶν ἐνδιάθετος πρὸς τὸν πιστευόμενον πειθὼ τοῦ πιστεύοντος· ἢ καὶ ἄλλως. Πίστις ἐστὶν ἀπεριεργὸς πειθὼ τοῦ πιστεύοντος περὶ τῆς τῶν πιστευομένων ἀποδείξεως κρείττων. Ultima haec est: Χριστιανισμός ἐστι δόγμα τῶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ θεοποιῶν συγκείμενον ἐντολῶν, αἱ τὸν κατορθύνει κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ· αὐτῷ ἢ δόξῃ, καὶ τὸ κράτος, κ. λ.

III. pag. 25. Haec excipit uberrimum Florilegium diversarum sententiarum, ex antiquis auctoribus cum sacris, tum profanis excerptarum, cui praefatio brevis praecurrit, eique titulus: Ἰνὼμαι συλλεγεῖσθαι ἐκ τῶν κυρίως μονάζοντος τοῦ Γεωργιδίου. Sententiae collectae a Domino Monacho Georgidio. Ἰδὼν τὸ κάλλος ὡς τῶν γεγραμμένων ὡραίων, ὡς θαυ-

(1) Γεωργιδίου μοναχὸς ἡτοιμάσθη συλλογὴ συλλεγισμῶν ἐκ τῶν θείων ἡμερῶν, καὶ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἑξω δασκαλικῶν, memoratur ab Allitio de Georgidis p. 427 qui testatur in alio Codice inscribi γρηγορίου συλλεγισμῶν ὑπὸ Ἰωάννη μονάζοντος τῷ καὶ Γεωργιδίῳ.

μασθὼν, ὡς γνώσιν γέμον, ἀνεμποδίως προσλάβῃ, χρῶ προφρόνως· νοῦν γὰρ πιαίνειν εἰς καλὴν ὁδηγίαν νόμος διδάσκει, καὶ πρὸ τῆ νόμου φύσεως. Ὁ δὲ προσήκειν ὡς μέλι γλυκασιμάτων ὑπερφουδὲ τῶν τῆδε λαμβάνειν μέγα. Adferuntur deinde sententiae ipsae, & quidem ordine alphabetico dispositae, quarum primae e Basilio Magno desumptae ita habent: Ἀῤῥισον ἀνθρώπῳ δῶρον ὁ θάνατος· ἡμεμεῖ γὰρ ἐξ ὧν ἐμελλε πράττειν κακῶν.

Ἀγαθὸν περὶ θένδου ἀν γένετο φθόνος. Ἀδύνατον ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ εἶναι ἐν τῶν παθῶν, ἢ μικρὸν, ἢ μέζον.

Ἀργία, κακουργίας ἀρχή, κ. λ. Ultima tres, quae Leoni tribuuntur, hae sunt: Ὡς περ οἱ ἐν εὐδία πλέοντες, καὶ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα ἔχουσιν ἔτοιμα, ὅπως οἱ εὐτυχίασι φρονούντες, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἐτοιμάζουσι βουθήματα.

Ὡς εἴποι, ῥέπομεν ἐπὶ τὰ ἐνδοξα μάλλον, καὶ ἐπίπονα τυγχάνῃ, ἢ ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ αὐστηρά ἐς ἃ σεμνά.

Ὡς μολόγηται παρὰ πᾶσιν, φαῦλον ὑπάρχειν τὴν κακίαν, νόσον ὅσαν ψυχῆς, ἀμύν.

IV. p. 103. b. Tertia sententiarum accedit Collectio in Cap. LXXII. distributa, quorum singulorum titulos eodem, quo sunt in Codice ordine exhibemus. α'. Περὶ βίῃ ἀρετῆς, καὶ κακίας. pag. 103. b. β'. Περὶ φρονήσεως, καὶ βουλῆς. p. 109. Desideratur huius II. Capituli finis, & initium III. quod videtur inscriptum fuisse Περὶ ἀγνείας καὶ σωφροσύνης, ob unius, aut alterius paginae defectum. δ'. Περὶ ἀνδρείας, καὶ ἰσχύος. p. 110. b. ε'. Περὶ δικαιοσύνης. p. 114. b. ζ'. Περὶ φιλῶν, καὶ φιλαδελφίας. p. 117. b. ζ'. Περὶ ἐλεημοσύνης. p. 126. η'. Περὶ εὐεργεσίας, καὶ χάριτος. p. 129. b. θ'. Περὶ ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας. p. 133. ι'. Περὶ ψόγῃ καὶ διαβολῆς. p. 138. ια'. Περὶ κολακείας. p. 141. b. ιβ'. Περὶ πλάτῃ, καὶ πενίας, καὶ φιλαργυρίας. p. 145. ιγ'. Περὶ αὐταρκείας. p. 152. ιδ'. Περὶ προσευχῆς. p. 153. b. ιε'. Περὶ διδασκῆς, καὶ λόγων. p. 156. ις'. Περὶ νηθείας. p. 158. ιζ'. Περὶ παιδείας, & φιλοσοφίας. p. 159. b. ιη'. Περὶ εὐτυχίας, καὶ δυστυχίας. p. 163. ιθ'. Περὶ ὀργῆς, καὶ θυμοῦ. p. 165. b. Desideratur pars huius Capituli propter unius, aut fortasse plurium paginarum defectum in Codice. κ'. Περὶ σιωπῆς, & ἀπορήτων. p. 166. b. κα'. Περὶ πολυπραγμοσύνης, καὶ ἡσυχίας. p. 168. κβ'. Περὶ πλεονεξίας. p. 170. κγ'. Περὶ τιμῆς γονέων, καὶ φιλοτεκνίας. p. 171. b. κδ'. Περὶ φόβου. p. 172. b. κε'. Περὶ τῶν ταχέως μεταβαλλομένων, καὶ περὶ μετανοίας. p. 174. κς'. Περὶ ἀμαρτίας, καὶ ἐξαγορεύσεως. p. 176. κζ'. Περὶ ἀκρασίας, καὶ γαστριμαργίας. p. 178. b. κη'. Περὶ λύπης, καὶ ἀθυρίας. p. 181. κθ'. Περὶ ὕπνου. p. 183. λ'. Περὶ μέθης. p. 185. λα'. Περὶ παρήρησίας, καὶ τῆ ἐλέγχου. p. 187. b. λβ'. Περὶ φιλοποτίας. p. 189. b. λγ'. Περὶ ὕρκου. p. 191. λδ'. Περὶ κενοδοξίας. p. 192. b. λε'. Περὶ ἀληθείας, καὶ ψεύ-

κατὰ τοιοῦτον. Servat etiam hanc collectionem Bibliotheca Regia Parisiensis N. mcvii. ut ex Tom. I. p. 226. Catalogi conicimus.

ψεύδους. p. 194. b. Hoc item caput abscessa pagina mutilum est. λς'. Περὶ θανάτου. p. 195. λς'. Περὶ εἰρήνης, καὶ πολέμου. p. 198. λη'. Περὶ ἐλπίδος. p. 199. b. λθ'. Περὶ γυναικῶν. p. 201. μ'. Περὶ ἀντιλογίας, καὶ θρασυτήτος, καὶ ἱριδος. p. 203. μα'. Περὶ γήρας, καὶ νεότητος. p. 205. μβ'. Περὶ ὑπομονῆς, καὶ μακροθυμίας. p. 207. b. μγ'. Περὶ ἐπαίνου. p. 209. b. μδ'. Περὶ κάλλους. p. 211. με'. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. p. 213. μς'. Περὶ δόξης. p. 215. μς'. Περὶ γλωσσολαγίας. p. 216. b. μη'. Περὶ προνοίας. p. 219. μθ'. Περὶ ταπεινοφροσύνης. p. 221. ν'. Περὶ ἡττῶν. p. ead. b. να'. Περὶ πίστεως. p. 223. b. νβ'. Περὶ μνήμης. p. 224. νγ'. Περὶ ψυχῆς. p. 226. νδ'. Περὶ φθόνου. p. 227. νε'. Περὶ ἐκείνου, καὶ ἀκείνου. p. 229. κς'. Περὶ τοῦ γινώσκειν σεαυτὸν. p. 230. νς'. Περὶ χρηστότητος. p. 231. νη'. Περὶ νόμου. p. 232. νθ'. Περὶ λογιῶν, καὶ λογισμῶν. p. 233. ξ'. Περὶ ἀφροσύνης. p. 234. ξα'. Περὶ ἀσωτίας. p. 235. ξβ'. Περὶ συνηθείας, καὶ ἔθους. p. 236. b. ξγ'. Περὶ εὐγενείας, καὶ δυσγενείας. p. 237. b. ξδ'. Περὶ γέλωτος. pag. 239. ξε'. Περὶ ἐνυπνίων. pag. 240. ξς'. Περὶ ἀκακίας. p. 241. ξζ'. Περὶ βίῃ ἀνομαλίας. p. 242. b. ξη'. Περὶ τοῦ, ὅτι δεῖ τιμῶν ἀρετῶν, καὶ κολάζειν κακίαν. p. 245. ξθ'. Περὶ τοῦ, εὐκόλου ἢ κακίου, καὶ δυσπόριστος ἢ ἀρετῆς. p. 247. θ'. Περὶ φιλαυτίας. p. 248. θα'. Περὶ τοῦ, ὅτι ἐκ ἀδελφῶν πλείον ἄριστον. p. 249. θβ'. Περὶ τῶν ἡσυχάζοντων, καὶ ἐν βίῳ διαγόντων. p. 250. b. His aliud accedit Caput inscriptum, Περὶ πειρασμῶν, De tentationibus, p. 251. cui nullus ad marginem numerus est adiectus, eo quod fortasse ad superiorem Collectionem non pertineat. Ac profecto in Collectione quadam, quae inscribitur, Sententiarum, seu Capitum, Theologorum praecipue, ex sacris, & profanis libris Tomi III. per Antonium, & Maximum Monachos olim collecti &c Tiguri per Christophorum Froschoverum MDXVI. ubi haec ultima Collectio sub Maximi nomine exhibetur, paucioribus tamen testimoniis, ac dictis contexta, quam in nostro Codice, hoc Caput una cum superiori LXXII. non apparet, definit enim in LXXI. Nulla item in hoc testimonia adferuntur. Inc. Ὅτι οἱ πειρασμοὶ κατὰ πέντε τρόπους ἐπάγονται. Def. ὅτε γὰρ ἀκριτὸν τι παρὰ Θεοῦ, ἢ ἀσύμφορον. Tum interpretatio brevis in 24. vers. Cap. II. Ecclesiasticae, cui titulus: Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ ἔστιν ἐν ἀνθρώποις εἰ μὴ δε φάγεται, καὶ πίεται, καὶ δεῖται τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μάχῃ αὐτοῦ. Quomodo intelligendum est illud &c. Inc. Οὐ σαρκικῶς ἐστὶν, & πίνειν προσέχει ὁ ἔκκλησιαστής. Def. ἵνα ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς με τοῦ ἐν τοῖς ἑρῶναις. Tandem pauca quaedam ex Io. Chrysostomo in illud effatum, Ὅτι ἂν δύνῃς δούλοισιν ἐπιτάξαι ὁ Θεός. Quod nihil difficile iussit Deus. Inc. Οὐ δύνασαι τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ ἀραι. Def. ἀλλ' ὁ ἐν ἀφθονίᾳ τῶν ἀπολαύσεων ἐγκαρτερῶν τοῖς δεινοῖς. Τέλος.

Vt autem, quanti faciendae sint eiusmodi Collectiones lector conicere possit, Auctorum etiam, quorum testimoniis eae con-

gestae sunt, & concinnatae, Catalogum alphabetico more contextum subicere placuit, id interim monentes, ita collectorem hanc ultimam pertractasse, ut sacros prius, deinde profanos Scriptores in singula, quae reculimus, Capita coniceret, primum ubique locum Evangelicae tribuens veritati, secundum Apostolo, tum Salomoni, Sirach, Basilio Magno, Gregorio Theologo, aliisque prout res postulabat, tandem profanorum sententias exponens. Sed ad ipsorum recensionem progrediamur. Aeschylus pag. 187. Aesopus pag. 37. b. 40. b. 46. 57. 60. b. 62. b. 159. 212. b. 218. b. Agapetus p. 137. Agatho p. 136. Alexander p. 125. b. 153. 168. 207. 216. 250. b. Alexander rex p. 112. Ambacius p. 78. Amphipolis p. 192. Amphilocheus p. 55. Anacharsis p. 167. Anaxagoras p. 198. Antigonius pag. 136. 125. ubi additur rex. Antiochus p. 46. Antiphanes p. 109. 171. b. Antisthenes p. 137. b. 143. b. 180. b. Aphthonius p. 62. 70. 78. 99. Apollonius p. 150. b. 166. 215. 218. b. Apollolus p. 65. b. 103. b. 109. 126. 129. b. 133. 138. 141. b. 145. 152. 153. b. 156. 159. b. 163. & alibi. Archimedes p. 190. b. Aristippus p. 54. 140. 169. b. Aristonymus p. 151. 189. 244. b. Aristophanes p. 199. Aristoteles p. 33. 82. 91. b. 96. b. 109. 113. b. 122. 134. b. 148. 155. b. 167. b. 178. 189. 194. 196. 204. b. 216. 228. b. Athanasius p. 38. Babrius p. 32. b. 37. 58. 62. b. 66. b. 89. b. 90. Basilii Magnus p. 25. b. 35. b. 36. 43. b. 56. 60. 62. b. 73. b. 81. 88. 94. 104. 109. b. 127. 130. 133. b. 138. b. 141. b. 145. b. 152. b. 156. b. 158. b. & alibi. Bias p. 107. b. 110. 129. 155. b. 174. 197. b. Carcinus p. 190. Cato p. 123. b. 131. b. 135. 150. b. 180. 205. Chaeremon p. 137. Charicles p. 31. 62. b. 36. b. 79. 110. b. 129. b. 182. 201. 225. b. 237. b. Chariton p. 167. b. Chilo p. 231. Cleanthes p. 140. b. 161. b. Clemens p. 86. b. 105. b. 130. 142. b. 160. b. 184. 202. 221. b. 226. b. 230. b. 234. 241. Cleostratus p. 186. b. Clitarchus p. 107. 123. 135. 150. b. 157. Coriscus p. 113. b. Crates p. 143. b. 180. b. Cratistius p. 235. Crato p. 151. Critias p. 124. 249. Cypselus p. 165. 211. 236. (scribitur autem modo κύπελος, modo κύπελλος) Cyrillus p. 61. 76. 87. 106. 169. b. 217. b. Cyrus p. 125. 135. b. David p. 68. b. Demades p. 223. b. Demetrius Phalereus p. 110. Democrates p. 61. Democritus p. 30. b. 43. b. 57. 70. b. 91. b. 107. b. 110. 112. 122. b. 129. 130. b. 134. b. 137. b. 139. b. 148. 157. 161. 164. b. 180. 182. b. 184. b. 189. 197. 207. b. & alibi. Εἰς τοῦ Δημοκρίτου ἐγχειριδίου p. 190. b. Demonax p. 107. b. 123. b. 124. 139. b. 157. b. 182. b. 218. Demosthenes p. 107. 110. 129. 132. b. 138. 140. 143. b. 161. 169. b. 178. 190. b. 199. 221. 250. Didymus p. 106. 146. b. 173. b. 177. b. 220. 223. Diogenes p. 108. 135. b. 143. 149. 159. 180. b. 186.

186. 193. b. 196. b. 202. b. 206. b. 212. 236. 238. 245. 248. 249. b. Dion Romanus p. 121. b. 244. 246. Dionysius p. 167. 214. b. E'κ τῶν πατέρων p. 106. Ephraem p. 220. Epicharmus p. 176. Epictetus p. 250. Epictetus p. 124. 136. 144. 153. 155. b. 159. 165. 180. b. 182. b. 186. b. 187. b. 189. 197. 218. b. 225. b. 237. b. Epicurus p. 124. 132. b. 155. b. 197. 242. b. Eteocles p. 212. b. Evagrius p. 29. b. 57. 70. b. 83. b. 120. b. 169. 176. 186. 193. b. Eumenes p. 137. Euripides p. 108. 122. b. 135. 150. 159. 171. b. 172. 174. 183. 197. 199. 205. Eusebius p. 150. b. 154. 189. b. 192. Favorinus p. 143. b. 151. 165. 178. b. 206. b. Galenus p. 91. b. Gennadius p. 76. Georgius p. 32. 37. b. (scribitur autem Γεωρ.) Glycon p. 209. b. 218. b. Gregorius Nyssenus p. 105. 120. b. 128. b. 146. b. 155. b. 179. b. 183. b. 193. b. 198. b. 200. b. 204. 206. 209. 214. 222. b. 232. 238. 244. Gregorius Theologus p. 27. 32. 40. b. 55. b. 57. b. 58. b. 63. b. 66. 69. 75. 83. 87. 91. b. 96. 97. b. 101. 111. b. 127. 134. 138. b. 142. 146. 154. & alibi. Heraclitus p. 132. b. 216. b. Hermippus p. 30. E'ρμού εκ του Γ'ιδώρου pag. 189. Hieron Siculus rex p. 158. 161. b. 165. b. 223. Hippocrates p. 59. b. 62. b. 78. Hippothoon p. 245. Hyperides p. 108. b. Iezechiel p. 54. b. Ignatius p. 210. b. 15. p. 62. 68. b. 75. b. 85. 89. 95. 96. 98. b. Ioannes Chrysostomus p. 28. b. 36. b. 46. 53. 54. 55. 58. 62. 65. 72. b. 79. 85. 87. 95. 103. 104. b. 111. b. 130. 134. 138. b. 146. 152. b. & alibi. Ioannes Climacus p. 28. b. 38. b. 67. 95. 173. b. 179. b. 193. b. 248. Ioannes Monachus, nempe Damascenus pag. 83. 89. 90. 98. b. Ioannes Syrus p. 90. b. Iob pag. 29. b. 60. b. 78. b. 145. b. Iosippus p. 178. Irenaeus ex epist. ad Vi-ctorem p. 128. b. Ilias p. 141. b. 246. b. I'σχυρίης p. 238. b. Isidorus p. 30. b. 189. 245. Ilocrates p. 31. 37. b. 40. 44. 56. 64. 67. b. 69. 78. b. 91. b. 95. b. 107. 110. 112. b. 121. 132. b. 134. b. 137. 139. 143. 148. 153. 155. b. 182. b. 189. b. 218. b. & alibi. Lacon p. 108. Leo p. 103. Leonidas p. 112. b. Leucippus p. 40. b. 182. 201. 212. 229. 241. Lindus p. 108. Libanius p. 125. b. Lucianus pag. 90. 141. 151. b. Lycurgus pag. 108. b. Lyfander pag. 132. b. Menander p. 37. 93. 112. 123. 126. 132. b. 137. b. 140. b. 150. b. 166. 186. b. 194. 195. 197. 199. 205. 212. b. 235. b. 249. Marcus p. 78. 79. b. Menedemus p. 110. Methodius p. 81. b. Metrodorus p. 209. b. Milesius p. 172. Moschion p. 131. b. 139. b. 150. 157. 169. b. 178. 182. 196. b. 210. b. 240. 242. b. Moyles p. 93. Mufonius p. 113. 137. b. 197. Naum p. 95. b. Nicias p. 190. b. Nicocles p. 125. 223. E'κ τῆς Νικολάου συναγωγῆς. p. 113. 198. Nicostratus p. 218. Nilus p. 38. 93. 105. b. 128. b. 130. b. 147. 153. 155. 163. b. 169. b. 200. b. 206. b. 209. 217. b. 221. b. 234. 242. 244. Olympiodorus p. 89. b. Orgias p. 207. Παροιμίαι p. 35. b. 81. b. 84. Pelopidas p. 140. Pisonianus Dio (scribitur enim πεισιωνανού διώτης) p. 125. b. Philaemon p. 140. 207. Philippides p. 244. b. Philippus p. 136. Philiscus p. 190. b. Philistion p. 132. b. 162. 194. 197. b. 204. b. Philistus p. 227. Philon p. 29. b. 37. b. 60. b. 61. b. 70. b. 82. 93. 105. b. 120. b. 128. b. 130. b. 134. 144. 146. b. 160. 169. 177. b. 180. 184. 190. 204. 205. 214. b. & alibi. Philonis mulier p. 202. b. Philostratus p. 184. b. Philoxenus pag. 203. Phocion pag. 129. 145. 188. b. Φωτ. p. 43. b. 70. Pittacus philosophus pag. 109. 124. b. Plato pag. 32. 62. 72. 85. 135. 160. b. 187. 218. 220. b. 225. 236. 249. 250. Plutarchus p. 95. 106. 120. b. 130. b. 139. 147. 160. b. 164. 167. 171. 178. 180. 182. 186. 188. b. 190. 196. b. 200. b. 206. b. 210. b. 212. 216. 228. b. & alibi. E'κ τῶν Πλατάρχου ἱστοριῶν. p. 113. b. Polyaeus p. 124. 197. 211. Polychronius p. 30. Posidippus p. 183. Procopius Sophista p. 37. b. 200. b. 207. Proclus p. 94. b. Pyrrhus p. 113. b. Pythagoras p. 57. 108. b. 144. 157. b. 166. b. 178. 184. b. 186. b. 189. 202. b. 209. b. 218. b. 234. Rheginus p. 140. b. Romylus p. 125. Salomon p. 30. b. 33. ubi additur περὶ τοῦ μὴ ἀκαίρως διαφέρειν. 40. b. 43. 53. 60. 61. 65. b. 76. b. 81. b. 87. 93. 96. 97. b. 99. 103. b. 109. 126. 129. b. 133. b. 138. 141. b. 152. b. 154. 156. b. 158. & alibi. Samuel proph. p. 31. Secundus p. 202. b. Serapion p. 251. Serinus p. 169. b. Severianus p. 174. Sextus p. 38. 54. b. 68. b. 76. b. 85. b. 95. 98. b. 103. 124. b. 132. b. 167. 198. 202. 247. ubi additur Sophista. Simonides p. 151. b. 168. Sirach p. 29. b. 37. 60. b. 83. b. 85. b. 96. 99. 103. 104. 109. 126. 129. b. 133. b. 138. 152. b. 154. 156. b. 158. 159. b. 163. b. & alibi. Socrates p. 107. 112. 122. 139. b. 149. b. 153. 161. 164. b. 167. b. 181. 182. 189. b. 197. b. 201. 204. b. 212. b. 218. 220. b. 221. b. 244. b. 246. b. 249. 250. Solon p. 93. 135. b. 161. b. 202. 206. b. 209. Sophocles p. 110. 187. b. 197. b. Sostratus p. 124. Σωτίωνος εκ του περι ὀργῆς. p. 144. b. Theocritus p. 161. b. Theognis p. 108. 151. 181. Theopemptus p. 182. b. 220. b. 238. b. 242. b. Theophilus p. 69. Theophrastus p. 178. b. 216. b. Theophylactus p. 30. Timon p. 125. Trophilus p. 223. Xanthus p. 110. b. Xenocrates p. 188. b. Xenophanes p. 236. Zaleucus p. 214. b. Zeno p. 178. b. 238. b.

Codex Graec. membr. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius undecim postremae paginae manu Sec. XV. suppletæ. Constat fol. 252.

IOAN-

IOANNOY TOY ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ.

IOANNIS DAMASCENI TRADITIO ORTHODOXAE FIDEI.

COD. XVI.

I. p. 1. Continet hic Codex Ioannis Damasceni Capita Philosophica, & Theologica; ac primo quidem occurrit Index Capitum Dogmaticorum, hac inscriptione præeunte: Ἰωάννης τῷ Δαμασκηνῷ ἐκδοσις ἀκριβοῦς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ioannis Damasceni expositio Fidei orthodoxae. Capita sunt C. prout etiam exhibentur in editione eius Operum G. L. Paris. fol. A. MDCCXII. curante Michaelae Le Quien Tom. I. p. 120. quam in recensione tum huius, tum XXIII. Codicis huius Plutei prae manibus habuimus. Huic tamen Indici statim succedunt Opera Philosophica, Capitibus, ut ex numeris marginalibus eruitur, LXVIII. comprehensa, quae totidem sunt in citata editione. Praecedit Epistola, τῷ δισωτάτῳ, ἡ θεοφιλήτῳ Κοσμά, ἀγιοτάτῳ ἐπισκόπῳ τῷ Μαίνα, Ἰωάννης μοναχός. Religiosissimo, & venerabili in Deo Cosmae, sanctissimo Episcopo Mainuae, Ioannes Monachus. Inc. Τὸ μὲν γεννῶν τῆς διανοίας, κ. λ. Def. τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Primum deinde Caput Περὶ γνώσεως, De cognitione, inc. Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τιμιώτερον, κ. λ. Quartum Caput Περὶ ὄντος, ὁσίας τε ἡ συμβεβηκότος, De ente, substantia & accidente, cum eo, quod in cit. edit. primo loco ponitur, penitus concordat. Sextum item Caput pag. 12. b. Περὶ διαίρεσεως, De divisione, tale est in Cod. quale iuxta uberiorem Damasceni Dialecticam loc. cit. exhibetur, quemadmodum ix. & x. p. 17. b. Nono deerat titulus in contextu, quippe in eadem linea cum octavo cohaerenti; additus tamen fuit in margine ab eadem manu, ita: Περὶ τῶν ε' φωνῶν, περὶ γένους. De quinque vocibus, de Genere. Decimum sextum editionis Caput Περὶ συνωνύμων, ἢ ὁμωνύμων κατηγορίας, De univoca & aequivoca praedicatione, in duo dividitur in Codice, quorum postremo, quod incipit p. 25. Δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι τὸ ὁπωσείμενον διῶδες λέγεται, κ. λ. titulus Περὶ ὑποκειμένου, De subiecto, est appositus, itemque numerus xvii. Itaque Caput sequens, in editione xvii. in Codice est xviii. inferibiturque, Περὶ τῆς ἐν τῷ τί ἐστι, ἡ τῆς ἐν τῷ ποῦ ἐστὶ κατηγορίας. De praedicationibus in quid est, & in quale quid est: quod ab edito valde discrepat, eoque multo est brevius; quare quum incidat etiam inferius in vetustiore Codice huius Plutei, sub numero xxiiii. in eius recensione totum proferemus; cum illo enim penitus concordat. Pag. 29. in Cap. xxxii. (in edit. xxxi.) a verbis Ομοιότης, εἰ & δοκεῖ, κ. λ. usque ad finem, quae sunt clausa parenthesi, omnia defunt in Codice. Pag. 32. b. in Cap. item

xl. (in edit. xxxix.) extrema, parenthesi pariter inclusa, desiderantur in Codice. Pag. 35. b. Caput XLVII. in quo divisio substantiae adfertur, Codex cum superiori coniungit, illique titulum praefigit, Διαίρεσις τοῦ ὄντος ἡ τῆς ὁσίας. Divisio entis, & substantiae. Schema vero nostrum differt aliquantum ab edito, cuius ea quae sequuntur usque ad verba ὅπερ ἐστὶ φύσις, ἡ μορφή, καὶ ὁσία, κ. λ. ead. pag. defunt item in Codice: deinde usque ad verba φύσιν ἀπὸ φύσεως, cum edito conveniunt. Post haec aliam Codex adfert substantiae divisionem ita digestam:

εἰς σῶμα	καὶ ἀσώματον
εἰς ἔμφυχον	καὶ ἄψυχον
	Τὸ ἔμφυχον
εἰς αἰσθητικὸν ζῶον,	καὶ ἀναισθητικὸν ζῶον.
	Φυτὸν, ἡ φυτὸν. (sic)
	Τὸ ζῶον
εἰς λογικόν,	καὶ ἄλογον
	Τὸ λογικόν
εἰς θνητὸν,	καὶ ἀθάνατον
	Τὸ θνητὸν
εἰς ἀνθρώπον, βῆν, κύνα, ἡ τὰ τοιαῦτα	
	Ὁ ἀνθρώπος
εἰς Πέτρον, Παῦλον, ἡ τὰς λοιπὰς κατὰ μέρος ἀνθρώπους.	

Hinc novum Caput constituit, nempe XLVIII. adiecto titulo, Ὅτι τινὲς εἰσὶν ἄτομα, ἡ ὑποστάσεις, ἡ πρόσωπα. Qualia sunt individua, hypostases, & personae, & a verbis eiusdem Capituli, quod in edito est XLVII. mox sequentibus initium sumit, nempe, Τί μὲν ἐν εἶναι ὁσία, ἡ φύσις, ἡ μορφή, εἴρηται, κ. λ. & usque ad finem recte atque ordine procedit. Pag. 40. in Capite LI. (in edit. L.) defunt primum, quae ibidem lineolis inclusa reperiuntur, tum ultima, a vocibus Σχέσις δὲ λέγεται, κ. λ. Pag. 52. b. Caput LXVI. (in edit. LXV.) suo numero, & inscriptione caret, & nisi a linea inciperet, cum superiore coniunctum diceret. Titulus tantum margini est adiectus, Ὁ ὅτι ἐστὶν; Quid sit definitio? In hoc item Capite, a verbis ἀδολεσχία ἐστὶν, κ. λ. usque ad ἐνωσις γίνεται, quae sunt propterea in edit. lineolis clausa, in Codice desiderantur, quemadmodum etiam huius ipsius paragraphi extrema, parenthesi item distincta. Pag. 54. b. Caputum LXVI. & LXVII. in Codice facta est inversio. Prius enim illud occurrit, quod inc. Φιλοσοφία ἐστὶ, κ. λ. cui etiam adnectit LXVII. quod in editis inferibitur, Περὶ τῶν τεσσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων, De methodis quatuor Dialecticis; deinde illud, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, κ. λ. Vltimum igitur Caput est LXVIII. quod in editione extra numerum est, & inc. Στοιχεῖόν ἐστι, κ. λ. definit autem διὰ νεύρων σκευασμένη.

II. pag. 59. Sequuntur Capita Theologica C. hac inscriptione apposita: Ἰωάννης τῷ Δαμασκηνῷ ἐκδοσις ἀκριβοῦς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ioannis Damasceni accurata expositio Fidei orthodoxae. Primum est, quod inferibitur: Ὁ

ἀνατάληπτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι οὐδεὶς ζῇ-
τείν, κ. λ. inc. Θεὸν ὁδεῖς ἑώρακε πάποτε. In
Cap. V. deest ultimus versus, πρὸς δὲ κ' φυ-
σικὴ ἀνάγκη μονάδα εἶναι δυνάδες ἀρχῆν. Sextum
inscribitur, Περὶ λόγου Θεοῦ, De verbo Dei.
In fine Capituli IX. ea ponit, quae sunt pri-
ma Capituli sequentis, usque ad voces Διακε-
κρίμενως δὲ, κ. λ. ex quibus initium sumitur no-
vi Capituli. Caput XII. cui titulus in edit.
Περὶ τῶν αὐτῶν, De iisdem rebus, in Codice
inscribitur quidem, Ἐπεὶ περὶ τῶν αὐτῶν,
Adhuc de iisdem rebus, sed nullo numero
designatur; itaque Capitulum numeratio in
posterum discrepabit ab edito. Caput se-
quens, quod citata editio adiecitium ap-
pellat, nulloque propterea numero designat,
in nostro Codice desideratur, Pag. 96. b.
Caput XXI. (in edit. XXI.) definit in ver-
bis, τὰ δὲ ἄνω θεμέλια. Reliqua usque ad fi-
nem desunt; quemadmodum etiam Caput
torum, Περὶ πελάγων, De Maribus, Item p. 99.
Capituli XXII. (in edit. XXIV.) postrema
verba parenthesi inclusa, absunt. Pag. 108.
b. Cap. XXIX. (in edit. XXX.) his, quae
sequuntur, auctius est: Τὸ δὲ μὴ περιττόμενον
λόγῳ ἐστὶ τὸ θρησκευτικόν, ἢ γεννητικόν, ἢ σφυγ-
μικόν. Καλεῖται δὲ αὐξητικὸν μὲν, τὸ θρησκευτικόν,
ἢ γεννητικόν· ζωτικὸν δὲ, τὸ σφυγμικόν· τὸ μὲν
ἐν θρησκευτικῷ δυνάμει εἰσι τέσσαρες, ἑλκτικὴ, ἢ ἑλ-
κυσσὰ τὴν τροφήν· ἐκτικὴ, ἢ κατὰ χυμὸν τὴν τρο-
φήν, ἢ μὴ εἶσα αὐτὴν εὐθέως ἐκκρίνηται· ἀλλοι-
ωτικὴ, ἢ ἀλλοιοῦσα τὴν τροφήν εἰς τὴν χυμῶ-
σιν, ἢ τὸ περίττωμα διὰ τοῦ ἀφαιρέματος
ἐκκρίνουσα, ἢ ἐκβάλλουσα. Χρὴ δὲ εἶδεναι, ὅτι
τῶν κατὰ τὴν ζωὴν δυνάμεων αἱ μὲν εἰσι ψυχι-
καὶ, αἱ δὲ φυσικαὶ, αἱ δὲ ζωτικαί. Καὶ ψυχι-
καὶ μὲν, αἱ κατὰ προαίρεσιν, ἢ γὰρ ἢ κατὰ ὁρμὴν
κίνησις, ἢ ἡ αἰσθησις· τῆς δὲ κατὰ ὁρμὴν κινή-
σεως ἐστὶ, τὸ τε κατὰ τὸν τρόπον μεταβατικῶν, ἢ κι-
νητικῶν ὅλον τοῦ σώματος, ἢ φωνητικῶν, καὶ
ἀναπνευστικῶν· ἐν ἧμιν γὰρ εἰσι ποιῆσαι ταῦτα,
ἢ μὴ ποιῆσαι. Φυσικαὶ δὲ, ἢ ζωτικαὶ, αἱ προ-
αίρετοι· ἢ ψυχικαὶ μὲν, ἢ θρησκευτικὴ, ἢ αὐξη-
τικὴ, ἢ σπερματικὴ· ζωτικαὶ δὲ, σφυγμικὴ·
αὗται γὰρ ἢ ζῶντων, ἢ μὴ ζῶντων ἐνεργοῦσι.
Pag. 127. in calce Capituli XLIV. (in edit.
XLV.) sequens Schema descriptum est ab
eadem manu.

Δαδ

Νάξαν	Σολομῶντα
Λευί	Μάτθαι
Μελχὶ Βαρπάνθηρα	Μελχὶ Γαβὼβ
Βαρπάνθηρ	
Γωαχέιμ	Γωσὶφ.
Θεοτάκος.	

Tum alia schemata planetarum periodos,
Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses ex-
hibentia. Caput extra numerum, quod in
editione medium est inter LII. & LIII. p.
217. & inscribitur, Πρὸς τὴν ἐρωτῶντας, κ. λ.
totum deest in Codice. Pag. 175. in fine
Cap. LXVIII. (in edit. LXIX.) desunt verba,
τοιοῦτον δὲ εἰσι, ἢ τὸ γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κα-
τάρα. Pag. 184. b. inter Caput LXXI. &

LXXXII. sequens Caput inferitur: Πρὸς τοὺς
ἐρωτῶντας, εἰ ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀναγονται,
ἢ ὑπὸ τὸ διακριμένον αἱ δύο φύσεις. Ad inter-
rogantes, utrum ad quantitatem continuam, vel
discretam duae referantur naturae. Αἱ τοῦ
κυρίου φύσεις, ὅτε ἐν σώματι εἰσιν, ὅτε ἐν φανείᾳ,
ὅτε γὰρ μὴ, ὅτε τόπος, ὅτε χρόνος, ἵνα ὑπὸ τὸ συν-
εχὲς ποσὸν ἀναχθῶσι· ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ συν-
εχῶς ἀριθμώμενα· ἦνται δὲ αἱ τοῦ κυρίου φύ-
σεις ἀσυνχύτως καθ' ὑπόθεσιν, ἢ διήρηται
ἀδιαίρετως, λόγῳ ἢ τρόπῳ τῆς διαφορᾶς· καὶ
ὅ μὲν τρόπῳ ἦνται, ὅκ ἀριθμοῦνται· οὐ γὰρ
λέγομεν δύο ὑποστάσεις εἶναι τὰς φύσεις τοῦ
Χριστοῦ, ἢ δύο κατὰ τὴν ὑπόθεσιν· ὃ δὲ τρόπῳ
ἀδιαίρετως διήρηται, ἀριθμοῦνται· δύο γὰρ εἰ-
σι φύσεις λόγῳ, ἢ τὸν τρόπον τῆς διαφορᾶς· ἡνωμέ-
ναι γὰρ καθ' ὑπόθεσιν, ἢ ἐν ἀλλήλαις περιχω-
ρῶσαι, ἀσυνχύτως ἦνται, τὴν εἰς ἀλλήλας
μεταβολὴν ἢ δεξιόμεναι, τὴν οἰκίαν ἐκάστη φύσι-
κὴν διαφορὰν ἢ μετὰ τὴν ἑνωσιν διασώζεσθαι·
τὸ γὰρ κτιστὸν μετέμνηκε κτιστὸν, ἢ τὸ ἄκτιστον
ἄκτιστον· τῷ τρόπῳ τοῦτον τῆς διαφορᾶς, ἢ μὴ
ἢ ἀριθμώμενα, ὑπὸ τὸ διακριμένον ποσὸν ἀνα-
χθίσκονται· ἀδύνατον γὰρ τὰ κατὰ μηδὲν διαφέ-
ροντα ἀριθμῶσθαι· καὶ ὃ δὲ διαφέρει, κατὰ
τοῦτο ἢ ἀριθμοῦνται, ὅλον, ὃ Πέτρος, καὶ ὃ
Παῦλος· καὶ ὃ μὲν ἦνται, ὅκ ἀριθμοῦνται·
τῷ λόγῳ γὰρ τῆς ὁσίας ἐνέμενοι, δύο φύσεις
ἂν εἰσιν, ὅδὲ λέγονται καθ' ὑπόθεσιν δὲ διαφέ-
ροντες, δύο ὑποστάσεις λέγονται, ὥς τε ἡ διαφο-
ρὰ αἰτία τοῦ ἀριθμοῦ. Quod Caput quum suo
adnotetur numero, rursus numeratio Capi-
tulum concordat cum edito, quemadmodum
etiam reliqua omnia usque ad finem Ope-
ris.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. mi-
nori Sec. XIV. Foliis constat 230.

ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΟΓΟΣ ΑΣΚΗΤΙΚΟΣ
ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΣΙΝΑΙ ΟΡΕΙ ΜΟΝΑΧΩΝ.

IOANNIS ABBATIS SERMO EXER-
CITATORIVS MONACHORVM
QVI SVNT IN MONTE SINA.

Scilicet

Ioannis Scholastici Vita, Scala, & Sermo
ad Pastorem.

I. p. 1. **L**iber est acephalus; incipit enim
a fragmento Epistolae Abba-
tis Ioannis, Praefecti Coenobii Raithuni, ad
Abbatem Ioannem, Praefectum Montis Si-
na, Scalae auctorem, cuius prima verba
sunt: ἱερὰ κεφαλὴ ὄντως, ὅτι ἀλλότρια ἡμῶν
ταῦτα· ἀλλ' ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς βλεπόμενον, κ.
λ. ultima vero: ἀνοδὸν πρὸς τὸν Θεὸν ἐποδεύ-
ξεν. Ἐπ' ὅσσο. Hanc Epistolam integram ha-
bemus infra in aliis Codicibus.

II. p. ead. b. Sequitur Ioannis Climaci Epi-
stola, qua superiori responderet ita inscripta:
Ἐπιστολὴ τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῳ τῷ..... πρὸς
Ἰωάννην ἡγούμενον τῆς Ραίθου. Πλάκες πνευ-
ματικά. Ἰωάννης Ἰωάννη χαίρειν. *Epistola Ab-
ba-*

COD.
XVII.

batis Ioannis..... ad Ioannem Praefectum
Coenobii Raithuni. Tabulae Spirituales. Ioan-
nes Ioanni salvere. Inc. Α'πεδεξάμην ὡς πρέ-
πυσαν τῷ σεμνῷ, κ. λ. Def. ἀλλὰ παλῶ
προδέξω ὁ Θεὸς τὴν μισθὸν ἀποδίδωσιν.

III. pag. 3. b. Δανιὴλ μοναχὸς Ραίθου εἰς
βίον τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἐπὶ κλην Σχολαστι-
κοῦ. Danielis monachi Raithuni in vitam Ab-
batis Ioannis cognomento Scholastici. Inc. Ε'
σκόπησεν ὄντως ἀρίστως μάλα, κ. λ. Def. μὴ ἀπίστῳ
μεν τοῖς δράμασι. Haec est pars tantum Pro-
logi, quae in Raderi edit. Paris. A. MDCXXXIII.
Scalae graduum indicem consequitur, habe-
turque in fine Introductionis ad Ioannis Sca-
lam.

IV. pag. 4. Bios ἐν ἐπιτομῇ τοῦ Ἀββᾶ
Ἰωάννου, τοῦ ἡγούμενου τοῦ ἀγίου ὄρους Σινᾶ, τοῦ
ἐπὶ κλην Σχολαστικοῦ τοῦ ἐν ἀγίοις ὡς ἀληθῶς.
Vita compendio conscripta Abbatis Ioannis, An-
tistitis sancti montis Sina, cognomento Schola-
stici, vere sancti. Inc. Τὸ μὲν τίς ἢ ἐνεκα-
μένη τὸν γεννάδαν, ἢ ἐκτρέψασα, κ. λ. Def.
θεωρητικὰ περιεχόμενα ζητήματα, λέγοντα τὰδε.
Hanc Vitam, utpote aliquantisper diversam
ab ea, quam Raderus edidit, una cum
Prologo Latine tantum protulerunt Bollan-
distae, qui Tom. III. Die xxx. Martii pag.
835. haec habent: Matthaeus Raderus ex
variis Mss. edidit Graeco-Latinam, nos eam-
dem descriptimus ex Mss. Codicibus antiquis
Florentinis Magni Ducis Etruriae, qui adser-
vantur in Bibliotheca Medicea Pluteo VII. N.
XVII. & XX. & contulimus cum translatione
Raderi. Alios etiam praestantiores eiusdem
Climaci Codices infra habemus.

V. p. 10. b. Sequitur ipsa Ioannis Scala, cui
Prologus, & Index graduum triginta praece-
dunt. Prologi initium est: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ
τῆς ζωῆς, κ. λ. Finis: διδάσκει εὖ μάλα σα-
φῶς. Primus Scalae gradus est Περὶ τῆς τοῦ
ματαίᾳ βίᾳ ἀποταγῆς, ἢ ἀναχωρήσεως. Ulti-
mus Περὶ ἀγάπης, ἐν ᾧ ἢ περὶ ἐλπίδος, καὶ
πίστεως, ἢ λαμπρότητος, ἢ θεολογίας ποσῶς.
Primus gradus inscribitur: Λόγος ἀσκητικὸς
τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῳ, ἡγούμενῳ τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει
μοναχῶν. Sermo asceticus Abbatis Ioannis,
monachorum in monte Sina Praefecti. Inc.
Τὸ ἀγαθὸν, ἢ ὑπεραγαθόν, ἢ παναγαθὸν ἡμῶν
Θεὸς ἢ βασιλεὺς. Reliquorum graduum titu-
los, initium, ac finem, quum parum ab
iis, qui in memorato Codice xx. exhiben-
tur, differant, consulto praetermittimus,
in illo singillatim omnia recensaturi. Ultimi
igitur gradus finis sequens est: Ἐπεὶ ἢ ἀγά-
πη ἐστὶν ὁ Θεός, ἢ ὁ ὕμνος, ἢ κράτος, ἢ σθένος,
ἢ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔστι, ἢ ἡν, καὶ
ἔστι εἰς ἀόριστον αἰῶνας φῶς, ἀμὴν. Huic subii-

citur nova eorumdem Scalae graduum Ta-
bula, sed inverso ordine digesta.

VI. pag. 272. Extremum locum obtinet
eiusdem Ioannis ad Pastorem Seimo, qui
exstat item in editione Raderi p. 463. Inc. Ἐν
μὲν τῇ κάτω βίβλῳ, κ. λ. Def. ἢ δὲ ἀγάπη
ἐστὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἢ δόξα, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec.
XIV. Constat foliis 295.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGICI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina Heroica, &
Elegiaca cum perpetua paraphrasi.

I. pag. 1. **C**haracteribus maioribus totius
Codicis epigraphae adscribi-
tur: Ἐπὶ τὰ θεῖα τὰ σοφὰ Θεολόγῳ. Carmi-
na divina sapientis Theologi. Sequitur dein-
de primum Carmen heroicum verium
DCCXXXV. eodem ferme praefixo titulo, quem
supra attulimus in recensione Cod. X. pag.
217. nimirum: Τῷ ἀγιωτάτῳ Γρηγορίῳ τῷ Θεο-
λόγῳ προοίμιον ἐν σχήματι εὐχῆς ἐν ᾧ φιλοσο-
φεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ, ἢ διηγείται
σχέδον τὰ, ὅνπερ παρὰ πᾶσαν αὐτὴν τὴν ζωὴν
πεπείραται.

Inc. Χρὶς ἀναξ, ὃς ἀγναῖς ποτ' ἀειρομέναις
παλάμῃσι.

Def. Γηθόσυνον ὕμνοις σε διηνεκέσσι γεραίρειν.
Exstat in edit. Operum Paris. Tom. II. a
p. 31. ad 42. In Codice nostro singulae pa-
ginae in duas columnas sunt divisaе, qua-
rum altera Gregorii Carmina, altera Ano-
nymi paraphrasim, unicuique versui re-
spondentem continet. Incipit igitur:

Χρὶς βασιλεῦ, ὃς τις καθάρσις ποτε κουφι-
ζομέναις χερσὶ

Σταυροειδῶς τῷ Μωσέως ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ σου
ἰωηρέτε δόλῳ

Εἰς φυγὴν ἐτρέψας τοῦ Ἀ'μαλὴν τὴν ὀλεθρίαν
δύναμιν, ὃς τις τεταμέναις

Ταῖς χερσὶν ἐν τῷ βοθρῷ τῷ Δανιὴλ τὰ φο-
βερά τῶν λεόντων

Στόματα, ἢ τὰς φοβεράς τῶν ὀνύχων συν-
έδρας ἐξύτηας, κ. λ.

Def. χαίροντα δοξολογίαις σε αἰώνιους τιμᾶν.

II. pag. 42. b. Τῷ αὐτῷ παρθενίας ἑταίρῳ.
Eiusdem in laudem virginittatis, Carmen he-
roicum versibus constans DCCXXXI.

Inc. Παρθενίην σεφάνοις ἀναδύσσομεν ἡμετέροισιν.

Def. Τὴν δ' ἐτέρην λαίῃ· κῦδος δὲ τε ἢ τὸ μέ-
γιστον. Ibid. a pag. 42. ad 55 Paraphr. inc.
Τὴν παρθενίαν σεφάνοις ἀναδύσσομεν τοῖς ἡμε-
τέροις. Def. Τὴν δὲ ἄλλην τῇ ἀρισεργῇ δόξῃ δὲ
καὶ

(1) Cuiam interpretationes istae tribuendae sint omnino igno-
ramus. Videndus Biblioth. Caesareae Vindobonensis Codex
Theologic. Graec. cit. in quo continentur anonymi cuiusdam
auctoris Paraphraes triginta tres in Carmina S. Gregorii Na-
zianzenii totidem, quarum prima inscribitur, atque incipit:
Παρθενίης ἀ' ὑποδύσαι παρθένους. Ἡ μὲν δὲ ἴση ἐν παρθενίᾳ
σοφίᾳ, κ. λ. quae in Codice nostro occurrit pag. 93. b. Quamvis
aliqua subindo varietas intercedat, tamen eundem esse aucto-
rem, ac Codicis Vindobonensis suspicari licet. Ceterum quod
ad ipsum metaphoram attinet, nihil certi affirmare audeo. Cl.
Lambecius Lib. IV. Commentar. p. 17. cui tamen videtur,

cas esse adscribendas Iosani Zonaras, qui non solum Nazian-
zeni Tetraeticha, verum etiam alia non pauca partium eiusdem,
partim diversis generis antiqua Monumenta commentariis illo-
stravit, ut habet idem Lambecius Lib. III. Comment. p. 39. &
247. Verum alii ipsas adscribunt Nicetae cuidam, alias dicto David
Philosopho, cuius Commentarius in S. Gregorii Nazianzenii Te-
traeticha, & Monastica ab Hercule Phaello Presbytero Imolenfi
Latine versus, & Imolae A. MDCXXXVIII. in 8. apud Laurentium
Giannottum editus est, ut ipsemet Oudinus animadvertit. De
Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 645.

καὶ αὐτὴ μεγάλη. Inter p. 66. & 67. unum folium deerat in Codice, quindecim versus continens; quare isti in margine postea adiecti, sua sunt paraphrasi destituti.

III. pag. 93. b. Τὸ αὐτὸ ὑποθήκαι παρθέναις. *Eiusdem praecepta ad virgines*, Carmen heroicum versibus constans DCXCI.

Inc. Νη μὲν δὴ σέο : καὶ ὅς μάλα σαρκεὶς εἶλαίρος.

Def. Ἰσαμένης θεότητος ἐν τελευταῖς τελευτῆς.

Ibid. a pag. 55. ad 68. Paraphr. inc. Η' μὲν νίκη σου τῆς παρθενίας, καὶ ὅς τις πάντων τῆς σαρκὸς φίλος. Def. Ἰσαμένης τῆς θεότητος ἐν τοῖς τελευταῖς τελευτῆς.

IV. p. 141. b. Τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν κοινοβίαν μοναχῶν. *Eiusdem ad Coenobitas*, versus heroici xlv.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνέσαιεν.

Def. Δυσμενέος τε πάλης, ἐπὶ τῶμας ἐλομένοιο. Ibid. pag. 105. Paraphr. inc. Εἰ μὲν δὴ πλείεσσιν τὴν αὐτὴν ζῶν καταδέχαιτο. Def. Καὶ ἔχθρῶς πάλης καὶ πτώσεως ὁλεθρίας.

V. p. 142. b. Sequuntur sine ullo titulo *Parabolae IV. Evangelistarum*.

Inc. Δεῖδω μὴ βιάτοιο θεμελίον ἐν ψαμάθοισι.

Def. Καὶ σίτοιο δοτήρα, βίη σερρεῖο φέρισον. Hoc Carmen in edito pag. 103. versus heroicorum cxi. in Codice folis versibus xxxi. constat, iisque mirum in modum perturbatis, & cum superioribus ita coniunctis, ut unum idemque opus videatur. Paraphr. inc. Φοβέμαι μὴ τῆς ζωῆς τὸν θεμέλιον ἐν ταῖς ψαμάθοις. Def. Καὶ ἄρτε δότην χορηγόν, βίη σκληρῇ ἀγαθὸν ἐλάττω.

VI. pag. 144. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, versus Elegi cccii.

Inc. Δύσμορος οἶα πάθον; τίς μοι γόος ἄξιος ἔσαι;

Def. Κύδεος θανάτου μοῖραν ἀγοίμι ἀναξ. Ibid. p. 68. seqq. Paraphr. inc. Ο' δυσυχὴς οἶα ἔπαθον; τίς μοι θρήνος ἄξιος γενήσεται; Def. Δόξης θανάτου μερίδα ἀγοίμι, ὦ βασιλεῦ.

VII. pag. 166. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐαυτὸν μετὰ τὴν ἐπαινον. *Eiusdem de se ipso post reditum*, Carmen heroicum versibus constans cxi.

Inc. Πολλὰκι Χριστὸν ἀνακτα κακοῖς μογέων μεγάλοισιν.

Def. Τὸν νόσον ἐλατῆρα, κακοῖς ἀχέουσι παλαίειν. Ibid. pag. 73. Paraphr. inc. Πολλὰκις τὸν Χριστὸν τὸν βασιλέα κακοῖς μοχθῶν μεγάλοις. Def. Τὸν τῶν νόσον ἀπελάττην κακοῖς πάθεσιν ὅσοις κάμνειν μάχεσθαι.

VIII. p. 173. Τὸ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen elegiacum versibus constans cxi.

Inc. Χωγράφος ἐστὶν ἄριστος, ὅς ἐν πινάκωσι χαράσσει.

Def. Εἰ δὲ χειρότερος, τηλόθεν ἔατ' ἔχειν. Ibid. p. 79. Paraphr. inc. Χωγράφος γραφεύς ἐστιν ἄριστος, ὅς τις ἐν πίνακι γράφει. Def. Εἰ δὲ ἐλάττωτος, πόρρωθεν τὰ ὦτα ἔχειν.

IX. pag. 179. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τῶ ἐκτὸς ἀνθρώπου. *Eiusdem de externi hominis vilitate*, versus heroici lxi.

Inc. Ἦν τελον ἢ πέλειαν τανύπτερος, ἢ χελιδὼν. Def. Τοῖς ἀμφαφῶντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ἴσιν.

Ibid. p. 75. Paraphr. inc. Ἦν τελον ἢ περιεργὰ ταχύπτερος, ἢ χελιδὼν. Def. Τοῖς ἀμφαφῶντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ἴσιν.

X. p. 183. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐαυτὸν, καὶ τὰς κακοπαθείας. *Eiusdem de se ipso, & de suis acutibus*, Carmen heroicum versus xxxi.

Inc. Γαῖα φίλη, καὶ πόντος, πατρὶς πέδον, ἀλλοδαπῆς τε.

Def. Τριτοῖς ἐν φαέεσσιν ἐνὸς μεγάλου Θεοῦ. Ibid. p. 76. Paraphr. inc. Ω' γῆ φίλῳ, καὶ θάλασσῳ, τῆς πατρὶδος τὸ ἔδαφος, καὶ τῆς ἀλλοτρίας. Def. Τριτὸν ἐν φωτὶ ἐνὸς μεγάλου Θεοῦ.

XI. pag. 185. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, versus heroici item xxxi.

Inc. Πῶς δὲ λόγοι πτερόεντες; ἐς ἡμέραν τοῦ νεότητος.

Def. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι βίον, καὶ κῆδ' ἀμείψας. Ibid. p. 77. Paraphr. inc. Πῶς δὲ οἱ λόγοι οἱ ταχεῖς; εἰς τὸν αἶρα· πῶς τῆς νεότητος. Def. Σοὶ δὲ ἐπαναπαύσασθαι τὸν βίον, καὶ τὰ κακὰ παρελθόν, ἢ ἀλλάξας.

XII. p. 187. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἐκκλησίαν Ἀναστασίας, ἣν αὐτοὶ ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in Ecclesiam S. Anastasiae, quam ipsi ereximus Constantinopoli*, Carmen elegiacum versus cxi.

Inc. Εὐδὸν δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δὲ τ' ὄνειρος.

Def. Τῆς ποτὲ μιν φθονερῇ νόσφισεν ἀδρανίῃ. Ib. p. 78. Paraphr. inc. Ἐκάθευδον δὴ ἡδὺν ὕπνον· τὴν Ἀναστασίαν δὲ ὄνειρος. Def. Ἦς τινὸς ποτε αὐτὸν ἢ φθονερῶς ἀπεχώρισεν ἀσθένεια.

XIII. pag. 194. Τὸ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen heroicum versus cxxvii.

Inc. Ω' θυσιᾶς πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερεῖς. Def. Τῆμος, ὅτ' ἐν χεῖρεσι Θεῷ ζυγὸν ὀρθόδικοιο. Ibid. a pag. 81. ad 85. Paraphr. inc. Ω' θυσιᾶς πέμποντες τὰς δίχα αἵματος ἱερεῖς. Def. Τότε, ὅτε ἐν ταῖς χερσὶ τῷ Θεῷ τὸ τάλαντον τῷ ὀρθῷ τῇ δίκῃ.

XIV. pag. 208. b. Τὸ αὐτὸ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, elegi versus cxxvi.

Inc. Ω' θυσιᾶς πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερεῖς. Def. Καππαδοκῶν Χριστὸν πάντ' ἀποδυσάμενον. Ibid. p. 85. Paraphr. inc. Ω' θυσιᾶς πέμποντες δίχα αἵματος ἱερεῖς ἐπίσκοποι. Def. Τῶν Καππαδοκῶν τῷ Χριστῷ πάντα ἀποδυσάμενον, ἀγωνισάμενον.

XV. p. 210. Τὸ αὐτὸ περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης. *Eiusdem de Natura Humana*, Carmen elegiacum versibus constans cxi.

Inc. Χθίζον ἐμοῖς ἀχέουσι τετρυμένους οἶος ἀπ' ἄλλων.

Def. Ἀδίων ἢν ἀλιτροῖσιν κακίαις ἔμμεναι (quae vox a recentiori manu addita fuit) Hic versus incidit in cit. edit. pag. 87. & adnectitur in eadem versus serie sequens Elegia, quae inscribitur *De externi hominis vilitate*, & praesentium rerum vanitate, incipiens a versu cxxvii.

Α'μφαφῶντες ἀβύσσον ὄμμα φέροντας, qui incidit in pag. 90. eiusdem edit.

Def. Τηνίκα καὶ φθονερῶν ἀφρονος εὐξομαι. Pa-

Paraphr. inc. Χθὲς ταῖς ἐμαῖς λύπαις κατὰ πεπονημένους μόνος ἀπὸ τῶν ἄλλων. Def. Τότε καὶ τῶν φθονερῶν μὴ φθονῶν ὑπερεῖξομαι.

XVI. p. 220. b. Τὸ αὐτὸ περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος. *Eiusdem de praesentium rerum vanitate*, versus elegi xi.

Inc. Τίς, πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δὲ με γαῖα καθέξει.

Def. Κόσμον ἀμειβομένους, ἄχθεα πάντα φέρειν. Ibid. pag. 90. Paraphr. inc. Τίς, καὶ πόθεν εἰς τὸν βίον ἦλθον; ἐπεὶ δὲ με ἡ γῆ κρατήσει. Def. Τὸν κόσμον παρερχομένους, διαδεχόμενους, τὰ βάρη πάντα βαρύνειν.

XVII. p. 223. Τὸ αὐτὸ διαφόρων βίων μακαρισμῶν. *Eiusdem in diverso vitae statu beatitudines*, Carmen elegiacum versus lxi.

Inc. Ο' λβίος, ὅς τις ἔρμον ἔχει βίον, οὐδ' ἐπιμύκτον.

Def. Ἀλλὰ τις θανάτων. Γρηγορίου νόμοις. Ibid. p. 91. Paraphr. inc. Εὐδαίμων, ὅς τις μεμονωμένον ἔχει βίον, οὐδ' ἐπιμετριμένον. Def. Ἀλλὰ τις τῶν θανάτων· τοῦ Γρηγορίου ταῖς νομοθεσίαις.

XVIII. pag. 227. Τὸ αὐτὸ ἔρκοι βίη. *Eiusdem iuramenta vitae*, elegiacis versibus xxx.

Inc. Ω' μῶσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὅ μοι Θεὸς ἐς μέγιστος.

Def. Εἰς τέλος ἰκοίμην, ἄφθιτε σέο χάρις. Ibid. pag. 92. Paraphr. inc. Ω' μῶσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὅς τις μοι Θεὸς ἐς μέγιστος. Def. Εἰς τέλος παραγενοίμην, ἄφθαρτε, σὴ ἡ χάρις.

XIX. pag. 229. Τὸ αὐτὸ κατὰ τῆς σαρκὸς. *Eiusdem adversus carnem*, Carmen elegiacum versus l.

Inc. Σάρξ ὁλοή, βελία κακὸφρονος οἶμα κελαινόν.

Def. Οἰδματος ἡμετέρου, καὶ σάλος αἵψα πέσοι. Ibid. p. 93. Paraphr. inc. Ω' σάρξ ὁλεθρία τῷ βελίῳ τῷ κακὸφρονος ἔπαρμα μέλαν. Def. Κύματος τοῦ ἡμετέρου, καὶ ζάλη εὐθὺς ἀποπέσοι.

XX. p. 231. Τὸ αὐτὸ κατὰ τῆς πονηρίας. *Eiusdem adversus Diabolum*, versus heroici cxi.

Inc. Ἦν λυθὲς, ὃ κακοεργε' νοήματα σέο γινάσκω.

Def. Εὐσεβέων, ἡχόν τε διηνεκέσσιν ἐν ὕμνοις. Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Ἦν λυθὲς, ὃ κακοεργε' τὰ νοήματά σε ἐπιγινώσκω. Def. Τῶν εὐσεβῶν, καὶ τὸν ἡχόν αἰώνιος ἐν ὕμνοις.

XXI. p. 234. b. Τὸ αὐτὸ ἐπιστηπτικῇ πρὸς νεθεσίαν. *Eiusdem cohortatio ad se ipsum*, ut ad Deum mentem convertat, versus heroici xvi.

Inc. Πῶς σε φέρων Χριστοῦ, καὶ λ. Def. μιχθήσεται οὐρανόισιν. Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Πῶς σε φέρων τῷ Χριστῷ, καὶ λ. Def. μιγθήσεται τοῖς θανάτοις.

XXII. p. 235. b. Τὸ αὐτὸ κατὰ τῆς πονηρίας. *Eiusdem adversus Diabolum*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς καρδίας, καὶ λ. Def. εὐαγὲς ἐμοὶ τὸ κλέος. Est dimidium Carminis, quod ibidem legitur sub eodem titulo. Paraphr. inc. Φεῦγε ἀπὸ τῆς ἐμῆς καρδίας. Def. ὁ εὐαγὲς ἐμοὶ ἡ δόξα.

XXIII. 236. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, octastichon nimirum elegiacum.

Inc. Ωἶμοι ἐγὼν, καὶ λ. Def. ἐς θανάτῳ. Ibid. p. 95. Paraphr. inc. Ωἶμοι ἐγὼν, καὶ λ. Def. ἐς τὴν θανάτῳ.

XXIV. p. 237. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, hexastichon elegiacum.

Inc. Θυμὲ βλάψον. Def. ἐστὶν ἀρεῖότερον. Ibid. Paraphr. inc. Ω' ψυχὴ πρόσχε. Def. ἐστὶν βέλιον.

XXV. p. ead. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Ἀλλήλους μὲν ἐγὼ τε, καὶ λ. Def. σὴν τ' ἀγαποφροσύνην. Ibid. Paraphr. inc. Ἀλλήλους μὲν καὶ ἐγὼ, καὶ λ. Def. καὶ τὴν σὴν φροσύνην.

XXVI. p. 238. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ πολύμοχθον ἔτικτες.

Def. Αἰψὼ σὺν χαλεποῖς πήμασι γηθόσυνος. Ibid. ubi tamen hoc cum sequenti dodecasticho adinstar unius Carminis coniungitur. Paraphr. inc. Ω' μῆτερ ἐμὴ, διατί με ἐγέννησας, ἐπεὶ πολύμοχθον ἐγέννησας. Def. Καταλείψω σὺν ταῖς χαλεπαῖς βλάβαις χαίρων.

XXVII. p. 239. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ Θεὸν οὐτε νοήσαι.

Def. Μηκέθ' ὑπὸ σκιερῆς κρυπτόμενον νεφέλης. Paraphr. inc. Ω' μῆτερ ἐμὴ, διατί με ἐγέννησας, ἐπεὶ τὸν Θεὸν οὐτε κατανοήσαι. Def. Μηκέτι ὑπὸ σκιερῆς ἐκκερασμένον νεφέλης.

XXVIII. p. 239. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Πολλὰκις ἱμερόεντα νύχθ' ἀλάμοισι προβέτσα.

Def. Δάκρυε, δάκρυ, ἀλιτρε, τὸ σοὶ μόνον ἐστὶν ὄνειρος. Ibid. pag. 96. ubi tamen hoc cum sequentibus duobus dodecastichis sub uno tantum numero coniungitur. Paraphr. inc. Πλείεσθις ἐπιθυμητικὸν νεωτέρα ἐν τοῖς οἴκοις προβαλοῦσα. Def. Κλαῖε, κλαῖε, ὦ ἄδικε, ὅπερ σοὶ μόνον ἐστὶν ὄφελμα.

XXIX. pag. 240. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Αἰψὼ μὲν θαλάσας τε. Def. πλάσιγγα Θεοῦ. Paraphr. inc. Καταλείψω μὲν τὰς εὐωχίας. Def. δίκην ζυγὸν τῷ Θεῷ.

XXX. p. 241. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Ωἶμοι ἐγὼν, τί πάθω. Def. Χριστὲ σώσον. Paraphr. inc. Ωἶμοι ἐγὼν, τί ποιήσω. Def. Χριστὲ σώσον.

XXXI. pag. 242. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Χριστὲ ἀναξ, τί με σαρκεὶς ἐν ἄρυστι ταῖσδ' ἐνέδησας;

Def. Ἦν λήθης νέφος ἐστὶν ἐμὰς φρένας ἀμφικαλύπτοι. Ibid. p. 97. & est dimidium Carminis, quod incipit: Χριστὲ φάος μερόπων, καὶ λ. cuius altera pars, tamquam novum Carmen, sequenti numero xxxii. recensetur. Paraphr. inc. Ω' Χριστὲ βασιλεῦ, διατί με τῆς σαρκὸς ἐν τοῖς δικτύοις τοῦτο ἐνέδησας; Def. Ἦν λήθης νέφος ἀγαθὸν τὰς ἐμὰς διανοίας περικαλύπτει.

XXXII.

XXXII. p. 243. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Χριστὲ ἀναξ, τί με σαρκοῦ, κ. λ. Def. γράψατε ταῦτα λίθοις. Ibid. Paraphr. inc. Ω' Χριστὲ βασιλεῦ, διατί με τῆς σαρκὸς, κ. λ. Def. γράψατε ταῦτα ἐν τοῖς λίθοις.

XXXIII. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Χριστὲ φάος μερόπων. Def. διηγεκέσθιν ἐν ὕμνοις. Ibid. Paraphr. inc. Ω' Χριστὲ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Def. αἰωνίους ἐν ὕμνοις.

XXXIV. p. 244. b. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Εὐγγὺς ἀγῶν βίοτοιο. Def. λύσιν ἔχει βίоту. Ibid. pag. 98. Paraphr. inc. Εὐγγὺς τὸ τέλος τῆς ζωῆς. Def. λύσιν ἔχει τέλος τῆς ζωῆς.

XXXV. p. 245. Τὸ αὐτὸ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, tetrastichon elegiacum.

Inc. Φεῦγ' ἀπὸ τὰς γραμμὰς. Def. ἀπὸ τῶν χθονίων. Ibid. Paraphr. inc. Φεῦγε πόρρω τῆς γραμμῆς. Def. ἀπὸ τῶν ἐπιγαιῶν.

XXXVI. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ὅσα ἐνδιᾶθηκα. *Eiusdem de libris sacrae Scripturae*, versum xxxix.

Inc. Θεοὶ ἐν λογίοισιν, κ. λ. Def. οὐκ ἐν γνησίαις. Ibid. Paraphr. inc. Θεοὶ ἐν λογίοις. Def. οὐκ ἐν γνησίαις.

XXXVII. p. 247. b. Τοῦ αὐτοῦ μάστιγες δι' ἐλέγων. *Eiusdem plagae*, versibus elegis xii.

Inc. Μάστιγας Αἰγύπτου. Def. ἡ δεκάτη βάσανος. Ibid. pag. 99. Paraphr. inc. Τὰς πληγὰς τῆς Αἰγύπτου. Def. ἡ δεκάτη πληγὴ.

XXXVIII. p. 248. b. Τοῦ αὐτοῦ δεκάλογος. *Eiusdem Decalogus*, versibus heroicis x.

Inc. Τὴνδε νόμος. Def. σπινθήρ μύθοιο. Ibid. Paraphr. inc. Τάτες τὸς νόμος. Def. τὸ πῦρ τὴν φλόγα τοῦ ἱνᾶτος.

XXXIX. p. 249. Τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχαι. *Eiusdem Patriarchae*, versibus heroicis v.

Inc. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακώβ. Def. Βενιαμίν. Ibid. Simile est Paraphrasis initium, & finis.

XL. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ Μαθηταί. *Eiusdem Discipuli* (vel Apostoli) versibus heroicis v.

Inc. Δώδεκα δ' αὐ Χριστοῦ. Def. ἄλλος Ἰάδας. Ibid. Paraphr. inc. Δώδεκα πάλιν τοῦ Χριστοῦ. Def. ἄλλος Ἰάδας.

XLI. pag. 250. Τὸ αὐτὸ περὶ γενεαλογίας Χριστοῦ. *Eiusdem de Christi genealogia*, Carmen heroicum versuum lxx.

Inc. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας. Def. ἀνέρεται εἰς βασιλῆας. Ibid. ubi tamen hoc una cum duobus sequentibus Carminibus sub una tantum inscriptione adfertur. Paraphr. inc. Ο' Ματθαῖος πόθεν εἶπεν ὁ μέγας. Def. ἀνέρεται εἰς βασιλεῖς.

XLII. pag. 253. b. Τὸ αὐτὸ γενεαλογία. *Eiusdem genealogiae*, versibus xxxiv. partim heroicis, partim iambis.

Inc. Εὐμαλιν γενεὴν Λυκάς. Def. καὶ τίνες, λελέγεται. Paraphr. inc. Ἀνάπαλιν τὴν γενεὴν Λυκάς.

Def. καὶ τίνες, ῥηθήσεται.

XLIII. p. 256. Τὸ αὐτὸ δι' ἐπῶν. *Eiusdem Christi genealogia*, versibus heroicis ix.

Inc. Δαυὶδης Σολομών. Def. πατὴρ Χριστοῦ Ἰωσήφ. Paraphr. inc. Τοῦ Δαυὶδ πατὴρ ὁ Σολομών. Def. πατὴρ τῶ Χριστοῦ Ἰωσήφ.

XLIV. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Ματθαῖον. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Matthaeum*, versibus elegis xxxviii.

Inc. Ματθαῖος βίβλοιο. Def. ἐν Γαλιλαί' ἐφάνη. Ibid. p. 101. Paraphr. inc. Τῆς Ματθαῖος βίβλου. Def. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐφάνη.

XLV. p. 258. b. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae*, versibus elegis xviii.

Inc. Εἰ δ' ἄγε κ' σκοτίων. Def. ἱσαμένους ἐρίφους. Ibid. p. 102. Paraphr. inc. Ἀ'γε δὴ καὶ τῶν ἀσαφῶν. Def. ἱσαμένους ἐρίφους.

XLVI. p. 259. b. Τὸ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Ἰωάννην. *Eiusdem, Christi miracula secundum Iohannem*, versibus heroicis xi.

Inc. Παῦρα δ' Ἰωάννης. Def. οἷς ἐτάροις. Ibid. Paraphr. inc. Ο'λίγα δὲ τοῦ Ἰωάννη. Def. τοῖς ἰδίοις ἐταίροις.

XLVII. pag. 260. b. Τοῦ αὐτοῦ, θαύματα Χριστοῦ κατὰ Λυκᾶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Lucam*, versibus elegis xx.

Inc. Λυκάς δ' ἄλλα. Def. φίλοις φάνη. Ibid. Paraphr. inc. Ο' Λυκάς δὲ ἄλλα. Def. φίλοις ἐφάνη.

XLVIII. p. 261. b. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί διὰ ἱάμβων. *Eiusdem, Parabolae versibus iambicis* xxii.

Inc. Παροιμιῶν δὲ Λυκάς. Def. τοῦ δεσπότη. Ibid. p. 103. Simile est Paraphrasis initium & finis.

IL. p. 263. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον δι' ἐπῶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Marcum*, versibus heroicis xvii.

Inc. Μάρκος δ' Αὐσονίοις. Def. ἐγγύθι νηοῦ. Ibid. Paraphr. inc. Ο' Μάρκος δὲ τοῖς Ῥωμαίοις. Def. ἐγγύθι τοῦ ναοῦ.

L. p. 264. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae*, versibus tribus hexametris, & uno pentametro.

Inc. Τόσα Χριστός. Def. θανάτῳ ὑπὸ χερσὶν ἀθέσμοις. Paraphr. inc. Τόσαυτα ὁ Χριστός. Def. τὸν ἀποθανόντα ὑπὸ χερσὶν ἀθέσμοις. Edidit Muratorius in Anecdosis Graecis pag. 215. iunctim tamen cum aliis tribus versibus, qui etiam in nostro Codice subsequuntur, sed hoc titulo praecedente: Χριστοῦ θαύματα κατὰ Λυκᾶν. *Christi Miracula secundum Lucam*. Inc. Μάρκος μὲν δὴ. Def. λύσεις τε. Paraphr. inc. Ο' Μάρκος μὲν δὴ. Def. καὶ παύσεις.

LI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί τῶν δ' Εὐαγγελιστῶν. *Eiusdem, Parabolae IV. Evangelistarum*, versibus heroicis cvi.

Inc. Δεῖδω μὴ βιότοιο θεμελίον ἐν ψαμάθοις. Def. Μὴδὲ δίκην τίσαιμι πικρὴν κ' αἰσχρὸν ἔχοιμι. In cit. Operum Edit. Paris. pag. 103. seqq. Paraphr. inc. Φοβοῦμαι μὴ τῆς ζωῆς τὸν θεμελίον ἐν ταῖς ψάμμοις. Def. μὴδὲ τιμωρίαν

ρίαν ἀποδοῖν πικρὴν, καὶ αἰσχρὸν ἔχοιμι.

LII. p. 269. b. Τὸ αὐτοῦ εἰς Ἑλλήνιον ἐξισωτήν. *Eiusdem in Hellenium exaequatorem*, elegiacum Carmen versuum cccxxx.

Inc. Δίξῃται μὲν ἐμῶν μύθων σθένος ἐκεί' ἐόντων.

Def. Οὗτος ὁ κ' μάμω κρείσσονα μέτρα φέρων. Ibid. p. 106. seqq. Paraphr. inc. Ζητεῖς μὲν τῶν ἐμῶν λόγων δύναμιν μὴκέτι ὄντων. Def. Οὗτος ὁ καὶ τῶ φθόνα βελτίονα μέτρα φέρων.

LIII. p. 285. b. Τὸ αὐτὸ εἰς Ἰουλιανὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem in Iulianum exaequatorem*, Elegia versuum xxx.

Inc. Ο'μβρῶν διψάδα. Def. τοῖς ἀτάφοις νέκυσι. Ibid. p. 111. Paraphr. inc. Τῷ ὀμβρῶν ξηρὰν ἔσαν. Def. τοῖς ἀτάφοις νεκροῖς.

LIV. p. 285. b. Τοῦ αὐτοῦ παρὰ Νικοβύλου πρὸς τὸν πατέρα. *Eiusdem ad Nicobulum patrem Nicobuli filii nomine*, Carmen heroicum versuum ccix.

Inc. Ω' πάτερ, εἰ μ' ἔφυσας, βαίη χάρις· ἡ γὰρ ἀπάντων.

Def. Ἀλλὰ κ' ἀθανάτων ψυχῶν γενέτας καλέσαιμι. Ibid. pag. 112. Paraphr. inc. Ω' πάτερ, εἰ μ' ἐγέννησας, μικρὰ χάρις· ἡ γὰρ πάντων. Def. Ἀλλὰ κ' τῶν ἀφθάρτων ψυχῶν πατέρας καλέσαιμι.

LV. p. 296. b. Τὸ αὐτὸ Νικοβύλου πρὸς τὸν υἱόν. *Eiusdem ad Nicobulum filium Nicobuli patris nomine*, Carmen heroicum versuum cclxxxiii.

I. Τέκνον ἐμὸν, μύθος ποθέων, ποθέεις τὰ φέρισα.

Def. Ω' τέκος ἀκροτάτοιο καλῶ πρὸς τέλος ἐκείσθαι. Ibid. pag. 115. Paraphr. inc. Ω' τέκνον ἐμὸν, τὰς λόγους φίλων, φιλεῖς τὰ βέλτεσα. Def. Ω' τέκνον τῶ ἀκροτάτῳ καλῶ πρὸς τὸ τέλος παραγενέσθαι.

LVI. p. 310. b. Τὸ αὐτὸ, Βιτάλιος πρὸς τὸν πατέρα. *Eiusdem, Vitalius ad Patrem*, Carmen heroicum versuum ccclii.

Inc. Ω' πάτερ, ὅνπερ ἔμοιγε Θεὸς θεὸν ἐνθάδ' ἔδωκεν.

Nazianzeni Epigramma.

Ἀλλήλους μὲν ἐγὼ τε καὶ ὁ χρίνος, ὡς πετενῆα,

Ἡ' νέες ἐν πελάγει ἀντιπαρέρχομεθα, Ἐσᾶς οὐδὲν ἔχοντες· ὁ δ' ἡμπλακον, ὃ παρὰ γῆρῃ.

Ἀλλὰ μένει, ζωῆς τοῦτο μοχθηρότατον. Οὐδ' ὃ, τι εὐξομαι ἔχω, ζῆσαι πλέον, ἢ λυθῆναι.

Τάρβος ἐπ' ἀμφοτέροις, ὧδε δὲ φράζομαι. Ζωὴ μοι πολύμοχθος ἀμαρτᾶσιν· εἰ δὲ θάνομι,

Αἶ αἶ, τῶν προτέρων οὐδὲν ἄκος παθῶν. Εἰ ζωὴ τῶδε σοι τεκμαίρεται, ἢς τόσον ἄχθος,

Οὐδὲ τὸ λυθῆναι λύσιν ἔχει καμάτων. Κρημνὸς δ' ἀμφοτέρω· τί βέβομεν; ἢ τὸδ' ἄριστον,

Λεόγειν πρὸς σε μόνον, σὴν τ' ἀγανοφροσύνην.

Def. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν ἐς ὑπερον εὐμενέοντος. Ibid. p. 120. Paraphr. inc. Ω' πάτερ, ὅν τινα ἐμοὶ ὁ Θεὸς θεὸν ἐνταῦθα παρέσχεν. Def. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν εἰς τὸ ἔσχατον εὐμενοῦς ὄντος.

LVII. pag. 318. Τὸ αὐτὸ περὶ γυναικῶν καλλωπιζομένων. *Eiusdem de mulieribus ambiziose se ornantibus*, Carmen elegiacum versuum cccxxxiv.

Inc. Μὴ κεφαλᾷς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοις γυναικές.

Def. Δεῦρ' ἴθ' ὅσοις φίλον κάλλει τερψόμενοι. Ibid. p. 147. Paraphr. inc. Μὴ τὰς κεφαλὰς ὑψοῦτε ἀλλοτρίοις βοσρύχοις, ὧ γυναικές. Def. δις τοσοῦτον, εἰ φιλεῖς, τέλος. Vbi animadvertendum est, ultimum hunc versum cum aliis tribus praecedentibus fuisse sequiori aetate adiunctos, ac propterea nullam ipsis explicationem appositam. Nos igitur quomodo admodum eiusmodi explanationis initium adtulimus, ita & finem exhibebimus, qui sequens est:

Οὐδὲ γὰρ ἐν ῥυπαροῖς ῥανίς τοσοῦτον, ὁπόσον φαίνεται ἐν καθαροῖς ἱματίοις & ἱσχυροῖς. Ταῦτα εἰ μὲν πείσαιμεν, ὀφελήσομεν, εἰ δὲ τὸ πρόσωπον

Στηθείας, λάμποις δις τοσοῦτον, εἰ φιλεῖς.

Quam quidem ad duo illa disticha, duobus ultimis recentius additis anteriora pertinere, qui legerit, probe intelliget. Sed ut melius unusquisque de huius anonymi expostitoris fide iudicare possit, quantumque ei tribuendum videatur, integrum hic Nazianzeni dodecastichon, quod *De humanae naturae fragilitate* in editis inscribitur, nosque superius sub N. XXV. enunciamus, cum sua explanatione, ut in Codice iacet, apposita, speciminis loco in medium proferimus.

Anonymi Explanatio.

Ἀλλήλους μὲν κ' ἐγὼ, κ' ὁ χρίνος, ὡς ὄρεα, ἢ πετενῆα,

Ἡ' ὡς πλοῖα ἐν τῷ πελάγει ἀντιπαρέρχομεθα, Ἰσάμενον βέβαιον οὐδὲν ἔχοντες· ὅπερ δὲ ἡμᾶρτον, ὃ παραδραμεῖται,

Ἀλλὰ παραμένει, τῆς ζωῆς τοῦτο μοχθηρότατον. Οὐδ' ὅπερ εὐξομαι ἔχω, ζῆσαι πλέον, ἢ ἀποθανεῖν,

Φόβος κ' ἐπὶ τοῖς δύο, ἔτω δὲ κατανῇ μοι. Ἡ' ζωὴ μοι μοχθηρὰ ταῖς ἀμαρτίαις· εἰ δὲ ἀποθάνοιμι,

Εἰρήνημα θρήνησιν πρὶν ἀδελφία θεραπεία παθῶν. Εἴπερ ἡ ζωὴ τοῦτο σημειοῦται, ἢς τινος τοσοῦτον βάρος,

Οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν λύσιν ἔχει τῶν καμάτων. Κρημνὸς δὲ ἐκατέρωθεν· τί πράξομεν; ἢ τοῦτο ἄριστον,

Βλέπειν πρὸς σε μόνον, κ' τὴν σὴν πράξιτα.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XII. Constat fol. 342. cuius specimen damus Tab. IV. N. VI.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ
ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΝΟΝΙΜΩΓ.

INTERROGATIONES ET RESPON-
SIONES DE REBUS SACRIS IN-
CERTI AUCTORIS.

Titulus innovandus.

Diversorum Opuscula sacra, & profana.

COD. XIX. I. pag. 1. IN summo margine a recentio-

gitur adscriptus: *Dubitationes, & responsio-
nes in rebus sacris*. Prima Quaestio lequens
est: Ε'κ πόσων τρόπων ἡ πορνεία, καὶ οἱ ἐν-
υπνιασμοὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται; Responsum
vero inc. Καθὼς οἱ πατέρες φασιν, ἐκ τεσσά-
ρων· πρῶτον μὲν, εἰ ἡ φυσικὴ κίνησις πλεονάζει
ἐκ πολυφαγίας, καὶ πολυποσίας, & πολυπνίας,
καὶ ἀργίας, κ. λ. Sunt quatuor tantum Qua-
estiones, quibus singulis sua subicitur solu-
tio, quarum ultima def. δυσωποῦντες τὰς γνο-
σικατέρας, συγγνώμην διδοῦντας ἀναπληρῶν τὰ
ἡμῶν ὑπερήματα. Auctor anonymus.

II. pag. 7. Sequuntur quaedam de Poe-
nitentia & Confessione, partim ex sacra
Scriptura, partim ex nonnullis SS. Patribus
excerpta, nimirum S. Cyrillo, Clemente,
& Ioanne Chrysostomo, quorum omnium
initium est: Εἶπεν Ἰάκωβ, δεδικαίωται ὁ ἄμαρ-
τ, ἡ ἐγὼ δ' ἐνεκεν αὐτῇ Σιλῶν τὸν ἰόν-
τα, & ἐπ' αὐτῇ ἐστὶ τὰ γυνῶναι αὐτήν. Fi-
nis: ὅτι ἡλάνττωσά σε, Πέτρε, τῆς χάριτος, ὅτι
καὶ ἡ σκιά σου ἔσθαι ἔχει τὰς ἀδελφάς, & σὺ δὲ
ἐκ σιμικίνθια διὰ σοῦ φυγαδεύεις τὰς δαίμο-
νας, καὶ ἡ ἀφ' ἧς χεὶρ σου τὸν ἐκ γεννητῆς
χρῶλον πρὸς δρόμον ἄξει. Auctore anonymo.

III. p. 20. Occurrunt Nicetae Stethati Cen-
turiae tres, hoc titulo appposito: Τοῦ ταπεινοῦ
Νικήτα μοναχοῦ & πρεσβυτέρου τῆς εὐαγγελιστῆς μο-
νῆς τῶν Στεθιδίων, τοῦ Στεηάτου, πρώτου πρακτικῶν
κεφαλαίων ἐκατοντάς. *Hamilis Nicetae Monachi
& Presbyteri celeberrimi Monasterii Ste-
thidarum, cognomine Stethati (sive Peccatori-
si) Capitulum aeteticorum Centuria prima*. Prae-
cedit Argumentum, cuius initium: Τέσ-
σaras οἰομαι τὰς αἰτίας ἐν Τριάδι τελείας τῶν
ἀρετῶν. Def. αὐτὴ κέρυψα τὴν ἀλήθειαν σου, καὶ
τὸ ἐλεός σου ἀπ' ἐμοῦ, ἡ ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς.
Prima Centuria inc. Ἀρχὴ τοῦ κατὰ Θεὸν
βίου, ἡ καθόλου τοῦ κόσμου φυγή. Def. παρ' ὃ
ὅτι ἐν κατὰ τὸν λόγον παραλλαγῇ, καὶ τροπῇ

(1) Hic autem est ille Nicetas Stethatus, Monachus Studita, qui Michaelis Cerularii Patriarchae Constantinopolitani auctoritatem & exemplum secutus, adversus Romanam Ecclesiam scripsit librum schismaticum de Processione Spiritus Sancti ex solo Patre, de Azyms, de Ieiunio Sabbati, & de Nuptiis Sacerdotum; quem ipse resipiscens postea adamnavit, & Imperator Constantinus Monachus, Humberto Cardinale, ceterisque Apostolicae Sedis Legatis hortantibus, publice comburi iussit. Vid. Baronium Annal. Eccles. Tom. XI. A. M. IV. num. 20. 21. Leon. Allat. um de Eccles. Occident. & Orient. perpetua Confessione Lib. II. Cap. IX. §. 6. Similem huic nostro Codicem habet Biblioth. Caesarea Vindob. de quo vide Nesselium Tom. I. pag. 185.

(2) Nihil de hoc Opusculo ab aliis dictum est. In Veneta Bibliotheca eiusdem, ut videtur Scriptoris, deque eadem se ex-

ἀποσκίασμα Pag. 28. Δευτέρῃ ἐκατοντὰς περὶ
τῆς τοῦ νοῦς καθάρσεως. *Secunda Centuria de
mentis exortatione*. Inc. Ἀρχὴ μὲν ἀγάπης
Θεοῦ, τῶν ὁρῶντων, καὶ ἀνθρώπων πραγμάτων ἡ
καταφρόνησις. Def. ἐν τισὶ πάσχει κατὰ τὰς
δυσέκους τῶν γυναικῶν. Pag. 38. Τρίτῃ ἐκατον-
τὰς κεφαλαίων περὶ ἀγάπης, καὶ τελειώσεως βίου.
*Tertia Capitulum Centuria de caritate, &
perfectione vitae*. Inc. Νοῦς ἀπαθὴς ἐστὶν ὁ
Θεὸς ὑπὲρ πάντα νοῦν καὶ πᾶσαν ἀπάθειαν.
Def. καὶ ἐν μιᾷ δοξαζομένη φύσει, καὶ βασιλείᾳ,
καὶ δυνάμει θεότητος, ἡ τὸ κράτος εἰς τὴν αἰῶ-
νας, ἀμήν.

IV. pag. 49. Has Centurias excipiunt
quaedam sine titulo, in quibus agitur de
bonis animi, corporis &c. quorum initium:
Τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἐστὶν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν
σώματι, τὰ δὲ ἐκτὸς. Finis: εἰ δὲ πνεύματι
τὰς πράξεις τῶ σώματος θανατῶτε, ζήσεσθε.
Auctore anonymo.

V. p. 51. Succedit Hierothei hieromona-
chi contra Latinos Dialogus inter Lucam &
Nephonem, ubi expositio quasi mathematica
cabalistica de mysterio Sanctissimae Tri-
nitatis, & quidem hoc titulo: Τῶ τιμιωτάτῃ,
& σοφωτάτῃ, καὶ ἐλλογιμωτάτῃ, καὶ κήρυκος τῆς
ἀληθείας, ἱερομοναχῶν κυρίῳ Ἱεροθέῳ Ὁμιλία κα-
τὰ Λατίνων, διαλογικῶν φέρουσα τὸν χαρακτήρα,
ἀντιθέτως ἔχουσα, τὸν τε Λευκῶν καὶ τὸν Νήφω-
να. *Maxime venerabilis, sapientis, & fa-
cundi praeconis veritatis, hieromonachi Do-
mini Hierothei Homilia contra Latinos, spe-
ciem dialogi ferens, adversarios habens Lu-
cam & Nephonem*. Inc. Τῶι ἀφρονεῖ καὶ οὐ
συνετοῖ σοφοὶ εἰσι τὰ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλὸν
ποιῆσαι ἐκ εἰδοσαν, Ἱερεμίας λέγει τρανότατα.
Def. μωρὸν ἡγήμαθα, καὶ τυφλὸν, καὶ πάσης κα-
τακρίσεως ἄξιον.

VI. pag. 65. Μελέτη δογματικὴ πᾶν ὠφέ-
λιμος τοῦ ἀγίου Μαξίμου. Θεότης ἐπὶ τῆς
θεότητος. *Vtilissima Exercitatio Dogmatica S.
Maximi. In divinitate divinitas*. Inc. Μίαν
φύσιν ὁμολογεῖ, τὸ δ' εἶναι τρεῖς ὑποστάσεις ἀρ-
νεῖται. Def. τὸ γὰρ εἰδὼλον ἀνυποστάτου πράγ-
ματος ἐκτύπωσις, καὶ ἀναπλασμός ἐστιν, ἡ δὲ εἰ-
κὼν ἀληθινὴ πλάσματος ὁμοίωσις.

VII. p. 66. Τὸ μακαρίν Εὐλόγιον ἐπισκόπου Ἀλε-
ξανδρείας ἐκ τῶν περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος, καὶ περὶ τῆς
θείας οἰκονομίας, ὡς ἡ ἀρχὴ. Ἐν ἀρχῇ πρὸ αἰώνων
ἦν ὁ Θεός, Παρεμβολαί. *Beati Eulogii Episcopi
Alexandrini ex libris de Sancta Trinitate,
ac de divina dispensatione, quorum initium*,
Ἐν ἀρχῇ, κ. λ. *Excerpta*. Inc. Ὁ ἄνθρωπος
ἐκτίσθη μίμημα, καὶ ὑπόδειγμα τῆς ὁρατῆς, καὶ

stat Sermo contra calumniatores eius, adfirmantes ipsam geomet-
ricis lineis Divinitatis naturam efformasse, Patremque dixisse
Spiritus Sancti Patrem, pariterque Filium eiusdem Spiritus
Sancti Patrem. Eiusdem aliud Opus Michaeli Comneno Palaeo-
logo nuncupatum, in quo ostendere conatur ex solo Patre pro-
cedere Filium, & Spiritum Sanctum, vide in Catalog. Bibl. Vene-
tae p. 85. 86. Non audeamus adfirmare, quod idem unusque sit, ac
Hierotheus Monachus, cuius Collectionem Canonum laudat
Nic. Comnenus Praenot. Mystagog. pag. 188. 241. 262. In-
gogem in Climaci Scalae MS. in Biblioth. Caesarea Vindob.
memorat Lambec. Lib. IV. pag. 192. & Allatius de Confessu
Lib. II. Cap. XVIII. pag. 871. Diagramma de processione Spi-
ritus Sancti. Inc. Εἰ δὲ ὁ Θεὸς τῶν πρὸς τὴν ἐκτὸς αἰῶνα, & con-
fusa sine ordine moles.

ἀοράτω κτίσεως. Def. καὶ ὁδὸς εἰς δύο πρόσωπα
τὸν Χριστὸν μερίζομεν· ὃ γὰρ ἦν διπρόσωπος ὁ
Χριστός· πᾶς γὰρ διπρόσωπος δόλοῦ ἐστὶ. Nihil
de his habet Fabricius in verbo Eulogius
Alexandr. Papa.

VIII. pag. 67. Νικήτα χαρτοφύλακος
τοῦ Νικαέως, κατὰ πόλους καιρῶν, καὶ διὰ
τίνας αἰτίας ἐσχίσθη ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Κων-
σταντινουπόλεως ἡ Ῥωμαίων ἐκκλησία. *Nicetae
Chartophylacis Nicaeni Dissertatio, quo tem-
pore, & quas ob causas a Constantinopoli-
tana Ecclesia secesserit Latina*. Inc. Πρῶτον
ἐπὶ Γρατιανῷ βασιλεῶς διὰ Παυλῖνον τὸν τῶν
Εὐσεβιδῶν ἀρχηγόν. Def. περὶ τῶν Λατινικῶν
αἰτιαμάτων τῆς κοινῆς αὐτῶν τελείας ἀπερρί-
αυτῃ ἡ ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ἱερῶν
διπτύχων αὐτῆς ἀπηλείφῃ ὁ πάπας. Hoc Opu-
sculum ineditum, in quo quatuordecim
schismata referuntur, citatur ab Allatio de
Consensu Ecclesiae p. 477. & de Synodo
Photiana pag. 203. ubi decimum quartum
schisma numeratur Photianum; memoratur
etiam a Fabricio l. c. Tom. VI. p. 432.
Exstat in Biblioth. Reg. Galliae N. mcccxxxiii.

IX. pag. 68. Νικήτα τὸ Σείδα περὶ τῆς
δεσποτικῆς ἀνάστασιν εἰκοστῇ πέμπτῃ Μαρτίου
γενεθλαί, ἐκ τῆς λόγου αὐτοῦ τῆς περὶ τῶν ἀζύ-
μων. *Nicetae Sidenfis de celebranda in die
xxv. Martii Resurrectione Dominica, ex eius
Sermonibus de Azyms*. Inc. Ἐ'τος ἦν φεβρῶν ἀπὸ
κτίσεως κόσμου, ὅτε τὸ ἐκείνου πάθος ὁ κύριος
κατεδέχετο. Def. πῶθεν γὰρ παρὰ λαβὸν ταῦτα
Λατῖνοι, ἡ δεξιότατος, ἡ μεταδιδαχθήσαν.
Nictam Seidum Latinoque hoflem, ex cuius
opere fragmenta adfert Allatius contra Hot-
tingerum pag. 591. & de Consensu pag.
209. 211. 214. 476. 1111. seq. Theodori
Prodromi aequalem fuisse, hoc est Seculo
circiter XII. vixisse notat p. 630.

X. pag. 69. Ἐπιστολὴ Ἱπποκράτους πρὸς Προ-
λεμῶν βασιλέα Αἰγύπτου. *Hippocratis Epi-
stola ad Ptolemaeum Aegypti Regem*. Inc.
Ἐπιμελέμενοι τῆς σῆς υἱείας, ὁ βασιλεῦ, καὶ
αὐτῆς φροντίδος θέμενοι, τὰ κράτιστα τῶν εἰς
διαίταν τοῖς σώμασι καθηκόντων ἐποθέσθαι σοι
ἀκριβὲς κατανοήσαντες, κ. λ. Def. ἐφ' ἀπάντων δὲ
τῶν τοιούτων σημείων, τοῖς μὲν νηπίοις ἡπίως & τὰς
θεραπείας προσαγγαίην, τοῖς δὲ μετέωροις ἐνεργεσ-
τας. Vid. Lambec. Lib. VI. Part. II. p. 96. 124.

XI. p. 70. Sequitur enumeratio virtutum
praecipuarum, numero XII. cum hisce duo-
bus versiculis eīs τὴν ἀγάπην, in caritatem:

Τῶν ἀρετῶν εἰληφας ἐσχάτην θέσιν,
ὧς οἷα πασῶν δεσμός σου καὶ μόνη.
Virtutum acceptissi ultimam positionem.

Virtute quae omnium vinculum est vel sola.
His succedunt τοῦ Θεολόγου ἐκ τῶν ἐπὶ δὲ,
Gregorii Theologi ex eius Carminibus, quae
de veris, & germanis scripturae libris in-
scribuntur, nonnulli versus, quorum primus,

Ὁ φρα δὲ μὴ ξείνησι νόον κλέπτειο βιβλοῖσι.
Ultimus: Εἴ τι δὲ τῶν ἐκτὸς, ὅτι ἐν γυνήσιν.

Exstant in citata toties Billiana editione

Tom. II. p. 98. & sunt pars Carminis, quod
inc. Θεοῖς ἐν λογίοισιν.

XII. p. ead. b. Ἐρμηνεία εἰς τὸ, Κύριε Ἰησοῦ
Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς, ἀμήν. *Inter-
pretatio in illud, Domine Iesu Christe
Deus noster miserere nobis, amen*. Auctore
anonymo. Inc. Ὁ βραχὺς ὅτος σίγῃς δογμα-
τῶν γέμει, & ἐλέγχων αἰρέων. Κύριε, τῆς θεί-
ας φύσεως τῦτο δηλοτικόν. Def. ἀμήν, ὃ ἐστὶ
γένετο, δι' εὐχῆς τὰ εἰρημένα ἐπικυρῶν.

XIII. p. ead. Sequitur brevissima inter-
pretatio in illa verba: Ἡ παναγία παρθένος
καὶ θεοτόκος, γεννήσασα, ἔμεινεν ὅπερ ἦν. Tum
quid voces Maria, & Anna significant, item
paucis ostenditur. Auctore anonymo.

XIV. pag. ead. Ἐρμηνεία εἰς τὰ, Ἰδὲ γὰρ
ἐν ἀνομίαις συνεληφθῆν, & ἐν ἀμαρτίαις ἐκίστη-
σέ με ἡ μήτηρ μου. *Interpretatio in illud Da-
vidis, Ecce in iniquitatibus conceptus sum,
& in peccatis concepit me mater mea*, au-
ctore anonymo. Inc. Τὸλο περὶ τῆς γεννήσεως
τῆς εἰπόντος τινὲς νενομίσασιν. Def. ἐκ ἐγὼ καὶ
ἡ ἐμὴ προαίρεσις.

XV. p. 71. Ἐρμηνεία εἰς τὸ, Ἐγὼ εἶπα ἐν
τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης. *Inter-
pretatio in illud Davidis, Ego dixi in ex-
cessu meo, Omnis homo mendax*. Auctor
anonymus. Inc. Καὶ εἴπερ ἄνθρωπος, καὶ ὁ λέ-
γων ψεύστης ἄρα. Def. καὶ ἐκ τῆς ἐναντίας· ἐγὼ
εἶπα ἐν τῇ εὐθυμίᾳ μου.

XVI. p. ead. Στεφάνου μοναχοῦ περὶ τῶν
ἀγίων μυστηρίων τὰ καιρία. *Stephani Monachi
de sacris mysteriis tempestiva*. Inc. Ὁ Θεός
λόγος ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει τὴν ἡμετέραν προσ-
λαβόμενος φύσιν, γέγονεν ἡμῶν προστιτὸς ὁ ἀπρό-
σιτος. Def. ἄλλα μὲν εἶναι τὸν κύριον, ἄλλα
δὲ τὴν παρακειμένην τροπὴν πλὴν
maneus est in fine tractatus. Nihil de eo
apud Fabricium.

XVII. pag. ead. b. Τὸ Κυζίκου τὸ Στίλβη.
*Stilbae Cyziceni Fragmentum, seu in Habac-
cuc Prophetam expositio brevis*. Inc. Ἡ τετάρ-
τη φῶν ἡ τῆς Α' βραβείᾳ προδήλωσ τὴν πρ-
την παρθεσίαν τῷ Χριστῷ προφητεύει. Def. καὶ ὅτι
συνήψεν, ὡς μεσσίας ταῦτα πολέμοις ἴσως, καὶ
τισιν ἔχει διδάσκειν. Nihil item apud Fa-
brium.

XVIII. p. 72. Ἐρμηνεία τῶν πατέρων ἡμῶν. *In
Orationem Dominicam interpretatio*, auctore
anonymo. Inc. Τότε πατὴρ ἡμῶν ὁ Θεός χρη-
ματίζει, ὅτε διὰ τῆς τῶ πνεύματος ἐπιφοιτήσεως,
τῆς ὑποστάσεως τῷ Χριστῷ ἀξιοθώμεν. Def. διὰ τὴν
ἀσθενεῖαν τῆς σαρκὸς ἐκκλίνειν τῶν πειρασμῶν
αἰτέμεθα.

XIX. p. ead. b. Ἐτέρᾳ ἐρμηνείᾳ εἰς τὸ πᾶ-
τερ ἡμῶν. *Altera in Oracionem Dominicam
interpretatio*, auctore anonymo. Inc. Πατέρᾳ
λέγεις, ἄνθρωπε, τὸν Θεόν, καλῶς λέγεις· ἐπὶ γὰρ
πάντων. Def. ὅτι ὡς ἡ μεγαλοσύνη σου, ἔτω
καὶ τὸ ἐλεός σου πατέρ παντοκράτορ, quae qui-
dem per errorem calligraphi pag. 73. scri-
pta fuit, quum pag. 72. b. debuisset. Adne-
cuntur huic item sine auctore τὰ ἐπὶ τῷ πνεύματι
τῆς

praefigi solent, & Hippocratis nomen falso praefecerunt. Vide
Io. Rhodium ad Scribonium Largum p. 11.

(3) Psalm. 115.

(1) In edit. πῶτος καιροῦ.

(2) Epistolae duae sub Hippocratis nomine de sanitate tuen-
da, una ad Antiochum Regem, altera ad Moccenatem, Latine
tantum ex versione Largii Designatiani, Marcello Empyrico

τῆς ἀρετῆς, καὶ τὰ τῆς κακίας, *septem spiritus virtutis, & vitii*, cum Συγχώρησις πνευματικῆς πατρὸς, *Absolutio Patris spiritualis*, cuius initium: Οὗτος ὁ ἄγιος, ἡ τὴν ἐλευθερίαν. Def. καὶ πάντων τῶν ἀγίων, ἀμήν.

XX. pag. 72. b. quaedam occurrunt interpretationes in Epistola ad Corinthios II. Cap. XII. ac prima quidem in verba versus 2. Οἶδα ἄνθρωπον πρὸ ἑτῶν ἰδ'. *Vidi hominem ante annos quatuordecim*, auctore anonymo, quae ita inc. Οὗτε πᾶσιν τῶν ἀποκαλύψεων μέμνηται, κ. λ. Ultima in illa vers. 6. Φαίδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ, κ. λ. Def. εἰ τὰς ἀποκαλύψεις ἐφάνερν.

XXI. p. 73. b. Aliae pariter interpretationes in Epistola ad Romanos Cap. XIII. v. 11. Nūν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, κ. λ. *Nunc enim propior est nostra salus &c.* auctore anonymo. Inc. Ἐπειδὴ εἰκός ἐστιν ἂν ἀρχὴ μὲν τῆς πίστεως, κ. λ. Def. διὰ τὸ δεῖν ἐν τῷ ἔργῳ ἀφελῆσθαι.

XXII. p. ead. Οἰμολογία τῆς τῷ πατριάρχῃ Γρηγορίῳ πίστεως, ἀναγκασθεὶς διαβαλλόμενος (sic). *Professio fidei Patriarchae Gregorii*, quam propter calumnias edere coactus est. Inc. Μη ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει, φησὶ, τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρότερον & γινῶ τί ποιεῖ. Def. ταῖς ἀτελεστέτοις βασάνοις τὰς τῆς Χριστιανοκατηγόριας εὐθύνας ὑφέξων εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα.

XXIII. p. 75. Συμεὼν μαγίστηρ καὶ φιλοσόφος Σὴν τῷ Ἀντισίῳ προοίμιον περὶ τροφῶν δυνάμεως κατὰ σοφίαν. *Simeonis magistri & philosophi Seth Antiocheni Prooemium de nutrimento faculiate iuxta ordinem alphabeti*. Praecedat ad Michaellem Ducam Imperatorem Praefatio operis, quae quum multum differat ab edita Basileae anno MDXXXVIII. 8. heic tota referenda est: Πολλῶν καὶ λογίων, ὧς μέγιστε βασιλεῦ, ἔχῃ Ἑλλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ Περσῶν, καὶ Ἀγαρηνῶν, καὶ Ἰνδῶν, περὶ τροφῶν δυνάμεως συγγραμμένων, & ἐπὶ τινῶν μὲν πέρῃ τῷ δέοντος τὸν λόγον προαγαγόντων, ἕνα δὲ ἡ πᾶντι ἀμνημονεύετα καταλιπόντων, ἡ μνήμη ἀμυδρὰς ἀξιοσάντων, δεῖν ὡς ἔστιν ἐξ ἀπάντων τὰ κάλλιστα, καὶ τῆς ἀληθείας ἐχόμενα ἐρανίσασθαι, ἀναγκαίως οὕτως τῆς τοιαύτης πραγματείας, ὡς τὰ μέγιστα πρὸς τὴν τῆς υἱότητος συντήρησιν λυσιτελεῖς, ἥς ἔστιν τῶν βιωτικῶν τιμιώτερον. Ἐπεὶ δὲ τινες τῶν τροφῶν, ἄλλως μὲν ἡ κοινὴ συνήθεια νῦν ὀνομάζει, ἄλλως δὲ ἡ τῶν παλαιῶν ἱερῶν, τοῖς κατωτέροις τε καὶ γνωριμωτέροις τῶν ὀνομάτων χρῆσθαι διὰ τὸ πᾶσι δῆλα τυγχάνειν· προσπλέξω δὲ τῷ λόγῳ καὶ τὰ περὶ τῶν συνήθων συντομώτερον, ἀρτυμάτων τε καὶ ἀρωμάτων, καὶ τῶν γνωρίμων πάντων. (quae quidem extrema, a voce ἀρτυμάτων, κ. λ. a recentiori manu fuerunt adiecta) Sequitur deinde Operis Caput I. unius pag. nam inscribitur, Στοιχεῖον τὸ α'. quod incipit: Ἡ ἐκ τῶν ἄρτων (haec item verba recentius in margine sunt adscripta) τροφὴ διαφέρει τε-

(1) Forte est Gregorii Mammiae Melisseni, Imperatoris Ioannis & Constantini Palaeologorum a confessionibus, quique ex hieromonacho, atque protosyncello Patriarcha Constantinopol. ab A. MCCCXLV. usque ad illud tempus, quo Urbis excidium imminere autmans, abdicatione sacro munere in Italiam A.

τραχῶς, παρὰ τε τὴν τέτων ὕλην, ἢ παρὰ τὸν σίτον, ἢ καὶ πρὸς τὴν τούτων ἐργασίαν, καὶ τὰ πῦρ, ἐν ᾧ ἔψονται. Def. καὶ τῶν λιπώντων, δι' ἣν ἔχει ἡ σερμίδαλις γλισχρότητα. Hoc abest a citata editione, in qua initium Operis sit a Capite sequenti περὶ ἀρνίου, *De agno*, & inc. Τὰ τῶν ἀρνίων κρέα συμμέτρως μὲν ἐστὶ θερμά· περιττωματικὴν δὲ ἔχει ὑγρότητα, κ. λ. Ultimum Caput, quod inscribitur, περὶ ὠτίδων, *De avibus tardis*, sequens est: Ἡ ὠτίδων σὰρξ μεταξὺ ἐστὶ τῆς τῶν χηνῶν, καὶ τῶν γερανῶν· καὶ τὰ περὶ ταύτης ἐν τῷ περὶ ἐκείνων λόγῳ διαγνωσθήσεται.

XXIV. p. 115. b. Sequuntur eiusdem Capita quaedam ex eius Opere, quod Σύνοψις καὶ ἀπάντισμα φυσικῶν τε καὶ φιλοσοφικῶν δογματικῶν, *Compendium & flores naturalium, & philosophorum placitorum*, inscribitur, in quinque digestum Libros, decerpit, diverso tamen ordine disposita, quam legantur in Codice Bibliothecae Regiae Parisiensis numero MCCXXXI. de quo vid. Fabric. loc. cit. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. pag. 322. Quod ut clarius appareat, singulorum Capitum titulos exhibemus. Occurrunt itaque primo, nullo prooemio appposito, Capita περὶ δόξης, περὶ γεύσεως, καὶ ἀφῆς περὶ νῦ. *De odoratu. De gustu & tactu. De mente*, quae, ut ex memorato Codice eruitur, ad eius Librum IV. pertinent. Tum περὶ τῆς πύλης αἰτίας τῶν ὄντων, καὶ τῆς ἀπ' αὐτῆς διοικήσεως ἐνταῦθα προοίσιος. *De prima rerum causa, & quae ab ea oritur heic providentia*, quo unico Capite totus V. Liber comprehenditur. Hoc excipiunt nonnulla Libri III. Capita, nimirum, περὶ τῶν ἐν ἀεὶ ὄντων κινήσεων. Τίς ἡ τῶν ἀστέρων ὁσία. περὶ σχήματος ἀστέρων. περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φασῆς. Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. Πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. περὶ μεγέθους καὶ σχήματος ἡλίου. περὶ τῆς τῷ ἡλίῳ ἐκλείψεως. περὶ ὁσίας καὶ φωτισμῶν σελήνης. καὶ σχήματος περὶ ἐκλείψεως τῆς σελήνης. *De iis, qui in caelo intelliguntur cyclici. Quae astrorum sit essentia. De astrorum figuris. De stellarum latione. Unde lumen accipiant stellae. Quomodo fiant quatuor tempestates. De magnitudine, & figura Solis. De defectu Solis. De essentia, illuminatione, & figura Lunae. De defectu Lunae. Redeunt nunc alia Libri IV. Capita, nimirum, περὶ ὕλης. περὶ εἶδους. περὶ φύσεως. περὶ τόπου. περὶ χρόνου. *De Materia. De Forma. De Natura. De Loco. De Tempore*. Haec excipit Liber I. in duo divisus Capita, quorum primum est, περὶ τὸ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῆ. *Terram esse rotundam*. Alterum, περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς. *De magnitudine terrae*. Sed primum, praeterquam quod nullum titulum habet, initio quoque mutilum videtur; incipit enim a verbis, ἐν πελάγει πρῶτον τὰ ἱεῖα ὄρῳμεν, τῶν λοιπῶν τῷ*

πλοῖ-

MCCCLII. commigravit, ac Romae postea sepultus est. Vid. Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 381.

(2) Vixit sub Constantino Duca, quem ab A. MLXXI. ad MLXXVIII. praefuisse constat.

πλοῖον μερῶν ἀφανῶν ἡμῖν τυγχάνοντων. *His succedunt*, περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς, καὶ τοῦ οὐρανοῦ σοφισμάτων, καὶ τῶν περὶ ταῦτα παθῶν. περὶ ἀέρος, & πυρὸς, καὶ νεφῶν, καὶ ὑετῶν, καὶ ἀστραπῶν, καὶ βροντῶν. περὶ σεισμῶν. περὶ κομήτης. περὶ ἀνέμων. περὶ ἱρίδας. περὶ ἄλκωνος. *De elementis, quae inier Terram, & Caelum sunt, & eorum adfectionibus. De aëre, & igne, & nebulis, & imbribus, & fulgoribus, & tonitruis. De terraemotibus. De cometa. De vento. De iride. De balone, sive area. Quae totum Librum II. constituunt. Tandem Liber III. occurrit*, ita etiam in Codice adnotatus, & inscriptus, περὶ τῶν θανάτων σωμάτων. *De corporibus caelestibus*. Huius Libri Capita sunt περὶ κόσμου. περὶ σχήματος θανάτου. Εἰ ἐμφυτος ὁ κόσμος, καὶ προνοία διοικέμενος. Εἰ ἀφθαρτος ὁ κόσμος. Εἰ τρέφεται ὁ θάνατος. περὶ τάξεως τοῦ κόσμου. *De mundo. De figura caeli. An mundus animatus sit, & providentia gubernetur. An mundus sit incorruptibilis. An caelum nutritur. De ordine mundi. Et haec quidem partem tantum Libri III. constituunt; alia enim ipsius Capita superius fuerant pertractata.*

XXV. p. 137. b. Πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον βασιλέα. *Ad Constantinum Porphyrogenetum Imperatorem*, de morbis, & eorum cura Tractatus, auctore forte eodem Setho. Praecedat brevissimum Prooemium, in quo Operis totius distributionem proponit. Inc. Τὰς προσαχθεῖσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς αἰῆς γεώτητος ἐκ Θεοῦ αὐτοκράτορος, κ. λ. Def. διὰ τὸ ἐκείσε ἰδρῶσθαι τὸ ἱερὸν τῆς λογικῆς ψυχῆς. Initium primi Capituli, cui titulus, περὶ ῥευστῶν τριχῶν, *De capillis defluentibus*, est: Ἀπορροεῖσιν αἱ τρίχες ἀραιότητι τῆς δερμάτος, κ. λ. Totius vero Operis finis sequens est: καὶ λεπιδόειδες, καὶ τριχοειδεῖς εἰσὶν αἱ ὑποστάσεις τῶν οὐρῶν. Nihil apud Fabricium.

XXVII. p. 202. Θεραπευτικαὶ ἰατρεῖαι συντεθείσας παρὰ διαφόρων ἰατρῶν κατὰ τὴν ἐκτεθείσαν ἀκολουσίαν τῷ Ζένωνος. *Medicamina composita a variis medicis secundum rationem Zenonis*. Cap. I. Πρὸς οὕτω πᾶν κεφαλῆς, *Pro acerbis dolore capitis*, inc. Κιστὸν ξηράνας, ἢ καὶ χλωρὸν κοπανίσας ἐμβρεχε εἰς ἑλαίον, ὀθονίῳ δὲ συνήσας χρίε τὸ μέτωπον, καὶ τὰς προτάφους ἄλλως. Ultimum, quod inscribitur, Κοινὰ βοηθήματα πρὸς τὰς τῶν ἰοδόλων πληγὰς, *Communia remedia in plagas a veneno inlatas*, def. ὡς κηρὸν τὸ πάχος ἔχειν ἐπιτιθεμένην.

XXVII. p. 222. Διοκλέους ἐπιστολὴ προφυλακτικὴ. *Dioclis Epistola praeservatoria*, seu de morborum praesagiis, & extemporaneis remediis ad Antigonom Regem. Inc. Διοκλῆς Ἀντιγόνη βασιλεῖ. Ἐπειδὴ σοὶ συμβαίνει μυσικωτάτω πάντων βασιλέων. Def. εἰσὶ δὲ καὶ εἰς τροπὰς χειμερινὰς ἡμέραι με'. Existat ea G. & L. in fine Syllogarum Physicarum Mich. Naudri, Lipsiae typis Abrahami Lambergii A. MDXCI. 4.

XXVIII. p. 224. b. περὶ σαφῶν, καὶ μέτρων. *De ponderibus & mensuris*, tum humidorum,

tum aridorum, auctore Galeno. Inc. Οὗτος ὁ ἄνθρωπος βάρει. Def. ἄπειρος ἐστὶ κατὰ τὴν διαφορὰν. Vid. Stephani Thes. Graecae ling. T. IV. p. 214.

XXIX. p. 226. Sequuntur remedia quaedam πρὸς σφόδρον κοιλίαν, πρὸς πόνους κοιλίας, πρὸς αἰμορραγίαν, κ. λ. quorum initium: Νίτρον ὀπτήσας θέρμε μέγεθος. Finis: καὶ ἐπιβρέχων ὕδρος ἐπάνω χρῶ. Auctore anonymo.

XXX. p. 226. b. Προγνωστικὸν ἀρρώστου, καὶ πρὸς τὸ μὴ ἐκλύεσθαι πρὸς τὸ γινῶναι, ὁ ἀρρώστος ζήσεται, ἢ ὄχι. *Prognosticum de aegrotis, ne quis labatur in dignoscendo, utrum vixerit aegrotus, nec ne*. Ζύμην λαβὼν κατὰμαξον τὸ πρόσωπον, καὶ τὰς πόδας τῷ ἀρρώστῳ, καὶ βάλε κυνὶ φαγεῖν, καὶ εἰ μὲν φάγη, ζήσεται ὁ ἀσθενὴς, εἰ δὲ μὴ, οὐ ζήσεται. Succedunt huic alia duo prognostica.

XXXI. p. ead. Πρὸς τὸ μὴ ἀλιγυρεῖν ἀσθενῆ εἰς τὸ λυτρὸν. *De infirmo non negligendo in balneo*. Inc. Ἐλαίαν κολυμβάδω λαβέτω, κ. λ. def. καὶ κούμενον παύει τὸν βήχχα. Auctore anon.

XXXII. p. ead. Ἀλειμμα τῆς... Ζοῆς τῆς βασιλείας. *Unguentum... Zoes reginae*. Inc. Δέχεται... Φοινίκια πατητὰ, δαμάσκηνα λιπαρὰ, κ. λ. Def. τὰ θερμὰ ἔχοντα κρᾶσιν, καὶ νεάζοντα. Auctore anonymo.

XXXIII. pag. 227. b. περὶ κινήσεως, καὶ ἀναπαύσεως. *De motu, & quiete*. Inc. Ἡ κίνησις ἡ σύμμετρος, ὡφέλιμος τοῖς σώμασιν. Def. καὶ ἐσθίετω τὰς ὁπώρας ψυχραντικὰς. Sine auctore.

XXXIV. p. 228. περὶ συμμέτρου βρώσεως, καὶ πόσεως, καὶ ὕπνου, καὶ ἐγρηγόρευσε. *De parva mensura cibi, & potus, somni, & vigiliarum*. Inc. Τὰ ἐσθιόμενα βρώματα πεπαινόνται εἰς τρεῖς τόπους ἐν τῷ σώματι, κ. λ. Def. γίνετα αὐτῶν βάρος εἰς τὰ ἐνδοθεν μέρη, καὶ βλάβη μεγίστη. Auctor anonymus.

XXXV. p. 230. περὶ κυβερνήσεως ἐγκύου, καὶ πᾶν ἐν αὐτῇ ἐμβρύου. *De moderamine gravidarum, & embryonis*, item sine auctoris nomine. Inc. Ὅταν συλλαβῇ γυνὴ ἐν γαστρὶ, καὶ γέννηται αὐτῇ ἀνορεξία βρώσεως, καὶ ὀρέγεται τῶν ἐσχαρῶν βρωμάτων, κ. λ. Def. μετὰ ζιγγυρίβεως, ἢ λιβάνης, ἢ μόσχου, καὶ ὁσφρανέσθω εὐρανος, ἢ κώσιν, καὶ τῶν τοιούτων ὁμοίων.

XXXVI. p. 231. b. περὶ εὐνοσμία τῷ σώματι. *De ornatu corporis*, item incerti auctoris. Inc. Ὅταν αἱ τρίχες ἐκπίπτωσιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, χρὴ ἀλείφειν αὐτὴν, κ. λ. Def. καὶ μετέπειτα ἀλειψὼν τὸ σῶμα αὐτοῦ ῥαδίνου ἐλαίου σὺν ὕδατι μεμιγμένον.

XXXVII. p. 232. περὶ δυνάμεως τροφῶν, καὶ διαφορᾶς γεύσεων. *De viribus ciborum, & de discrimine saporum*. Inc. Αἱ γεύσεις τῶν βρωμάτων διαίρεται εἰς ἡ'. εἰς γλυκεῖαν, καὶ πικράν, καὶ ἀλμυράν, καὶ δριμύτην, καὶ λιπαράν, καὶ εὐπικτήν, καὶ τὴν μὴ ἔχουσαν ἐσθίσιν, καὶ τὴν τίτυσαν, κ. λ. Def. ἀρμόδυνος δὲ τοῖς ἔχουσιν τὴν κρᾶσιν τῶν σωματικῶν θερμῶν, καὶ ξηρῶν. Huic succedunt alia de praeparatione luleppi ex saccharo, & melle, de carnibus, de lacte, de butyro, de piscibus, de aromatibus, ac de oris, & cordis mor-

(1) Constantinus Porphyrogenetus filius fuit Michaelis Ducis supra memorati, de quo vid. Bandurium Numism. Imperat. Romanor. Tom. II. p. 752.

morbis; quorum omnium initium est: Tò καταστατὸν, ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἀπαλύνει τὸ εἶδος, καὶ τὸν τραχύλον, κ. λ. Finis: καὶ ἐρυθρία μι- κρὰ, καὶ κρέατα πρὸς βαρύνει. Nullum auctoris nomen.

XXXVIII. p. 239. Σύνοψις τῶν περὶ ἔργων. *Compendium de urinis.* Inc. Οὐδὲν καθαρὸν, καὶ νέφος ἐπάνωθεν θάνατον σημαίνει, εἰ δὲ ἔχει κάτω ὑπόστασιν, καὶ ἐπάνω νέφος, μακρὰν νόσον σημαίνει, κ. λ. Def. τὸ δὲ μέλαν ὑπόξανθον πάσχειν τὰ νεύρα σημαίνει. Auctore anonymus.

XXXIX. pag. ead. b. Succedunt variae Zulabi praeparationes, ac primo quidem ex rosif. Inc. Ρόδα λίτρ. δ'. ἐπίχυσον ὕδωρ ζέον εἰς χύτρον ἐπάνω τῶν ῥόδων, κ. λ. Def. ἐτὸν ἀπαφρισμὸν δέχου. Auctore anonymo.

XL. pag. 242. Γερὰ Γαληνῶ. *Arcana Galeni*, nempe remedia contra diversos morbos. Inc. Κολοκυθίδος ἐντεριώνας, κ. λ. Def. καὶ εἰς λυθία, φθείρονται, καὶ ἐξολοθρευθή- σονται. Inferitur etiam Opusculum eidem Galeno tributum de Appellatione partium hominis, cuius initium pag. 254. sequens est: Κεφαλῆς τὸ μὲν πᾶν κύτος, μέρος ἂν λέ- γοιτο τοῦ ὅλου σώματος, κ. λ.

XLI. p. 267. Ἀντιβαλλόμενα τοῦ Γαληνῶ. *Succedanea Galeni*, nempe res, quarum in compositionibus pharmaceuticis una pro al- tera commutari potest. Inc. Ἀντὶ ἀκανθίου σπέρματος λυχνίς, κ. λ. Def. ἀντὶ σαφίδος φοίνικος συριακῶ σάρξ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. varia manu exaratus, lectuque diffi- cillimus. Constat foliis 268.

IOANNOT TOT ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΤ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI CLIMAX.

COD. XX.

IN prima Codicis pagina, quae vacua su- pererat, hos duos iambos in laudem o- peris recens Graeculus apposuit:

Κλίμαξ ἄνω φέρουσα τὴν ἐναρέτην,
Ἐξ ἧς κάτω πίπτουσιν ἄφρονες μόνοι.

Scala sursum ferens virtute praeditos,
Ex qua deorsum cadunt insipientes soli.

Tum praeterea notulam istam: Ἡ παρῶσα βίβλος ἐξωνήθη παρ' ἐμὲ Λέοντος μαγιστροβερ- χου τῷ τουμαρχοπαύλῳ, τιμῆς νομισμάτων χρυ- σῶν παλαιῶν τεσσάρων πρὸς τῷ ἡμίσει. Prae- fens liber emtus est a me Leone, vestitario- rum officinae Praefecto Turmarcho polo, pretio nummorum antiquorum quatuor, cum dimidio.

I. p. 1. Occurrit initio Prologus, a Radero editus in sua Isagoge, Ioanni Scalae prae- missa, Paris. MDCXXXIII. fol. Inc. Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς ἀπογραφῶναι ἐν ἑρανοῖς τὰ ἐν- τὼν ὀνόματα τρέχουσι, κ. λ. Def. ἡς ἢ πρώτη βιβλίδων διδάσκει εὐ μάλα σαφῶς. Huic sub- necitur Tabula triginta graduum, quibus Scala constat, sive totidem virtutum, quibus

(1) Hoc vitae compendium, ut libro Ioannis praefigeretur, mox ab eiusdem bitu scripsit Daniel monachus Rhaithunus, cuius rogatu Climacus Scalae Faradisi conscripserat. De Rhaithu vicino monasterio versus Rubrum mare, egerunt Bollandistae xiv. Ianuarii, quo die coluntur xliii. martyres, huius Cuenobii monachi.

paratur in caelum adscensus; & huic alia eiusdem Prologi pars, cuius initium: Ἐσκό- πησεν ὅντως ἀρίστως μάλα δὲ τὴν ἰσάριμον ἡμῶν τῆς τῷ Χριστῷ κατὰ σάρκα ἡλικίας ἀνάβασιν τεκνηνέ- μενος. Finis: Ἰν' ὁρῶντες τὴν κόπιν, μὴ ἀπιστώ- μεν τοῖς δράμασιν Quae quidem ultima verba quum in angulum desinant acutum, binos ex utroque latere versus habent ab eodem Co- dicis amanuense descriptos. Ii sunt:

Πόνος κόπιν ἀμείψων ἐξ ἀμαρτίας,
Οἱ γὰρ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν,
Φεύγειν μοναχὰς τὴν ἀσέτι συλλόγους,
Ποθεῖν δὲ μάλλον τὴν ἐρημικὴν θέλει.
Labore molestias commutans ex peccatis
(Labores enim pariunt fortitudinem)
Fugere monasticos viros in urbe collectos,
Et desiderare potius eremiticos cura.

II. p. 3. Vita ipsa succedit hunc titulum praeferebat: Βίος ἐν ἐπιτομῇ τῷ Α' β' α' Γ' ὡς τῷ ἡγεμένῳ τῷ ἀγίῳ ἔργῳ τῷ Σινᾷ, τῷ ἐπί- κλην Σχολαστικῷ, τῷ ἐν ἀγίοις ἀληθῶς. *Vita compendio conscripta Abbatibus Ioannis*, Prae- fecti sancti montis Sina, cognomento Schola- stici viri vere sancti. Inc. Τὸ μὲν τίς ἢ ἐνεγκαιμένη τὸν γεννάδα, καὶ ἐκδέχασα. Def. περιεχέουσα ἐρηγίματα λέγοντα τάδε. Hanc quoque Raderus edidit in cit. Isagoge. Pag. 6. Quidam verius sequuntur, hoc titulo praecedente: Δανιὴλ μοναχῷ ταπεινῷ Ρ' αἰγῶν εἰς τὸν βίον τῷ μακαρίῳ Γ' ὡς τῷ ἐπίκλην Σχο- λαστικῷ. *Danielis humilis monachi Rhaithuni in vitam beati Ioannis cognomento Scholastici.* Versus hi sunt:

Πεπείραμαι κυροῦν ἐν βραχείῳ πλεῖστα·
Ρ' ἡγορῶ γὰρ καλὸς συντομία ἔπος.
Ρ' ἡγερέσθω σὺ ὡς ἔφης τὰς ἐκφράσεις
Χωλὰς, τὸ πῶς νοῦντες εἰπεῖν ἔκ ἔχω,
Ἡμεῖς μὲν περὶ τῆς ἐκδόσεως πάλιν.
Α' ἅλ' ὡς πατὴρ σύγγνωθι φιλάτοισ τεκνοῖς·
Θαυρεῖν γὰρ ἐσιν, ὃ κακίειν τὸτό σε.
In paucis plurima exprimere conatus sum;
Eloquentiae enim candidatis probatur in nar-
ratione brevitatis.

Orationum tuarum, ut vocas, descriptiones
Mutiles, dicere non possum, quomodo exco-
gitantes

Mutaverimus alicubi, vel contra secuerimus.
Sed tu, ut pater ignosce carissimis filiis;
Fiducia enim est, te id non improbatum.

Horum versuum primi duo, tamquam quid profaicum, Vitam a Radero editam claudunt.

III. pag. ead. b. legitur Epistola Ioannis, Scalae auctoris, ad alterum Ioannem Coc- nobii Praefectum Rhaithuni, ita inscripta: Γ' ὡς τῷ ἡγεμένῳ τῷ ἀγίῳ ἔργῳ τῷ Σινᾷ, τῷ ἐπί- κλην Σχολαστικῷ, τῷ ἐν ἀγίοις ἀληθῶς. *Ioannes Ioanni gaude- re, cui respondent in margine, Πλάκες πνευματικαί, Tabulae spirituales.* Inc. Α' πε- δεξάμεν ὡς πρέπεσαν τῷ σεμνῷ σὺ καὶ ἀπαθεῖ βίῳ. Def. ὁ Θεὸς τὴν μισθὸν ἀποδίδωσι. Exstat in cit. Isagoge. In fine legitur: Πρόλογος τῷ

(2) Ita ob eruditionem apud Latinos Scholastici appellati Prudentius, Ambrosius, Hilarius, Beda, & inter Canonicos uni alicui doctissimo, plerumque Scholastici nomen imponitur, & apud Graecos quamplurimi hoc nomine ob eruditionem iusti- gati referuntur a Radero in Isagoge ad Climacum Cap. 2.

τῷ λόγῳ, ὃ ἢ ἐπ' ὠκυρία, πλάκες πνευματικαί, τε- τελεσται. *Prologus Sermonis, cuius titulus, Ta- bulae spirituales, completus est.*

IV. p. 7. b. Sequitur Scala ipsa, cuius primus gradus, λόγος, hunc habet titulum: Τῷ Α' β' α' Γ' ὡς τῷ ἡγεμένῳ τῷ ἀγίῳ ἔργῳ τῷ Σινᾷ, τῷ ἐπί- κλην Σχολαστικῷ, τῷ ἐν ἀγίοις ἀληθῶς. *Abbas Ioannis, monachorum in monte Sina Praefectus, Liber asceticus de abdicatione vitae secularis, ac de vita solitaria.* Inc. Τῷ ἀγαθῷ, καὶ ὑπεραγάθῳ, ἐπαναγάθῳ ἡμῶν Θεῷ, καὶ βασιλεῖ. Def. καὶ πᾶσι πᾶσι, καὶ σπυδῇ σπυδῇ, ἐκ ἐπαύσα- το· ὃ ἐπιβεβηκὼς, μὴ εραφεῖς εἰς τὰ ὀπίσω. Notandum heic, nostri Codicis lectionem ab editione Raderi saepissime discrepantem nos invenisse, ac propterea quae in cuiuslibet gradus initio, ac fine tum ipsa confe- rendis discrimina occurrerent, in calce pa- ginarum subiecisse; id enim Codicis vetusta- ti deberi non immerito sumus arbitrati.

Secundus gradus pag. 13. b. Περὶ ἀπρο- παθείας. *De exiendis adfessionibus.* Inc. Ὁ ἐν ἀληθείᾳ τὸν κύριον ἀγαπήσας. Def. ἐν τῷ λι- μένι ναυαγήσας. Δευτέρα ἀνάβασις· ὃ τρέχων μὴ τὴν σύζυγον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Λῶτ μιμνήμενος φεύγει.

Tertius gradus p. 16. Περὶ ξενιτείας. *De hospitalitate.* Inc. Ξενιτεία ἐστὶ κατὰλειψις ἀνε- πίστερος πάντων. Def. καὶ ταῦτα ἐκ δαιμόνων. Ὁ τρίτος Τριάδος ἰσάριμος δρόμος· ὃ ἐπιβε- βηκὼς μὴ περιβλέψῃ δεξιὰ, ἢ ἀριστερά. Hic gradus, sive Sermo, ut etiam in editione Raderi, in duo Capita dividitur, quorum postremum inscribitur: Περὶ ἐνυπνίων ἀκολα- θέντων εἰσαγωγικοῦς. *De insomniis, quae fu- gam seculi sequi solent.*

Quartus gradus p. 20. Περὶ τῆς μακαρίας καὶ ἀειμνήτης ὑπακοῆς. *De beata semperque lau- danda, seu memoranda obedientia.* Inc. Πρὸς τὴν πύκτας ἡμῶν λοιπὸν, καὶ τοῦ Χριστοῦ ἀγλη- τὰς. Def. ὁ μὲν γὰρ προλαβὼν ὑπακοῆς, ὃ δὲ ἕτερος τῆς μετανοίας.

Quintus gradus p. 45. Περὶ μετανοίας με- μερμημένης, καὶ ἀληθῶς ἐνεργοῦς. *De accurata vereque efficaci poenitentia.* Inc. Μετάνοιᾳ εἰς ἀνάληψιν βαπτίσματος. Def. καὶ Θεὸς ἐν τῇ ἀναστάσει τῆς μεμερμημένης μετανοίας, ἀμὴν Πέμ- πτον βαθμὸν ἀνῆλθες ὁ μετανοήσας· τὰς γὰρ πέντε αἰσθησεις ἐκάθηρας δι' αὐτῆς, καὶ τὴν ἀκρί- σιον τιμωρίαν, καὶ κλάσιν διὰ τῆς αὐτοπροαιρέ- τος ἐκφυγῶν.

Sextus gradus p. 53. b. Περὶ μνήμης θανά- τῳ. *De memoria mortis.* Inc. Παντὸς λόγου προηγείται ἔννοια. Def. μελέτην θανάτου. Ε' κτη ἀνάβασις· ὃ ἀναβὰς οὐ μὴ λοιπὸν ἀμαρτήσῃ ποτὶ· ὑπερμνηστικὴ τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἀμαρτήσῃ.

Septimus gradus p. 56. b. Περὶ τοῦ χαρο- ποιῶν πένθους. *De luctu qui gaudium creat.* Inc. Πένθος κατὰ Θεὸν ἐστὶ σκυθρωπότης ψυχῆς

(1) In edit. Raderi ἀλλὰ τὸν Λῶτ μιμνήμενος φεύγει.
(2) δι' αὐτῆς.
(3) ἀμαρτήσῃ.
(4) δεσφ. ἀς.
(5) αὐτίκα.
(6) ἐν φρονέοντων ἀντιπρὸς, οἷμαι, μὴ ἐκ μίσους.

ἐν ὁδῷ καρδίας διάθεσις. Def. διότι ἀδικολογῶν καὶ πεπενθήκαμεν. Βάσις ἐβδόμη· ὃ ἀξιώσεις καὶ ἐμοὶ βοηθήτω· αὐτὸς γὰρ ἡδὴ βοηθήσεται, ὡς δὲ διὰ τοῦ ἐβδόμου βαθμοῦ τὰς τοῦ αἰῶνος τέτα κηλί-δας ἀπονησάμενος.

Octavus gradus p. 64. b. Περὶ ἀοργησίας, καὶ πρᾶντος. *De victoria irae, & mansuetu- dine.* Inc. Ὁ σπερ ὕδατος ἐν φλογὶ κατὰ μικρὸν προσεγγένῳ, τελείως ἢ φλόγῃ ἀποσβέννεται. Def. ἐν ἰδίῳ καιρῷ αὐτὴν ἐρωτήσατε. Ε' ὃν ὁδὸν τὴν βαθμῶν ὃ τῆς ἀοργησίας κεῖται σέφανος, καὶ ὃ μὲν ἐκ φύσεως τοῦτον περιεκείμενος, ἴσως ὃ περι- κεῖται ἕτερον, ὃ δὲ ἐξ ἰδρώτων, τὴν ὁκτὼ εἰς ἅπαν νενίκηκεν.

Nonus gradus pag. 68. b. Περὶ μνησικακί-ας. *De abolenda iniuriarum memoria.* Inc. Αἱ μὲν ὁσὶαι ἀρεταί, τῇ τοῦ ἱκανῶς κλίμακας παροικασιν. Def. τῶν πνευματικῶν ἀνδρῶν ἐπε- κτείνεσθαι. Βαθμὸς ἑννῆτος ὁ κτησάμενος, παρ- ῆσις λοιπὸν τὴν λύσιν τῶν πταισμάτων ζη- τεῖται παρὰ τοῦ σωτῆρος Θεοῦ.

Decimus gradus p. 70. Περὶ καταλαλίας. *De detractioe.* Inc. Οὐδέεις τῶν εὐ φρονέοντων ἀν- τίποι, οἷμαι, ἐκ μίσους καὶ μνησικακίας. Def. Πολλὰ γὰρ καὶ αὐτοὶ πεπλανήνται. Ἀνάβα-σις δεκάτη· ἡν ὁ νικήσας, ἀγάπης ἐργάτης ἢ πένθους.

Undecimus gradus p. 72. Περὶ πολυλογίας, καὶ σιωπῆς. *De loquacitate, & silentio.* Inc. Εἴρηται μὲν ἡμῖν βραχέως ἐν τοῖς φθάσιν. Def. ὅμοια ἀκρατὲς δαμάσσει. Βαθμὸς ἐνδεκάτος· ὃ νικήσας πλῆθος κακῶν ὕψ' ἐν περιέκοψεν.

Duodecimus gradus p. 73. Περὶ ψεύδους. *De mendacio.* Inc. Γέννημα μὲν σιδήρου, καὶ λίθου πυρ. Def. ὃ δυνήσεται ψεύσασθαι. Ἀνάβασις δωδεκά-τη· ὃ ἐπιβεβηκὼς ῥίξαν τῶν καλῶν νέκηται.

Decimus tertius gradus p. 74. Περὶ ἀκηδίας. *De laedio, seu acedia.* Inc. Εἰς καὶ οὗτος πολ- λὰ τῶν τῆς πολυλογίας κλάδων. Def. τίς δὲ ὁ τετοκὼς προσευχῆν, αὐτὴν ἐρωτήσατε. Νίκη, ὃ ἡν ὄντως ὁ κτησάμενος ἐν παντὶ δόκιμος κατέ- σκηκε καλῶ.

Decimus quareus gradus p. 75. b. Περὶ τῆς παμφήμις, καὶ δεσποίνης πονηρίας γαστρός. *De fastidia, & mala ventris domina gula.* Inc. Μέλλοντες περὶ γαστρός λέγειν. Def. πάντως ἡ- δύνεσθαι ζητοῦσιν. Ἀνδρεία νίκη· ὃ ἰσχύσας, δῆλος πρὸς ἀπάθειαν καὶ σωφροσύνην ἀκροτάτην ἐπιγόμενος.

Decimus quintus gradus p. 80. Περὶ ἀφθάρ-του ἐν φθαρτοῖς ἐκ καμάτων, καὶ ἰδρώτων ἀγνείας, καὶ σωφροσύνης. *De incorrupta a corruptis mor- talibus per labores, & sudores comparata castitate, & temperantia.* Inc. Ἀγνεία ἐστὶν ἀσωμάτου φύσεως κείωσις. Def. ἐμοῦ τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψας Ε' παθλον, ὃ ἐν σαρκὶ ὢν, καὶ τοῦτο εἰληφὼς ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη, καὶ τῆς μελλούσης ἀφθαρσίας τὸ προόμιον ἡδὴ ἀπ' ἐντεῦθεν ἐγγύ-ρσεν. Huius gradus deest in hoc Codice Prooemium, quod inc. Ἐκέσαμεν τῆς μαινά-δος, κ. λ. Def. ὃ τῆς θεολογίας ἐπ' ὠκυρία, quod L 12 ex-

(7) πένθος κατέστηκεν.
(8) βαθμὸν ἰνδίκαιον.
(9) τρισεκατόνη νίκη.
(10) παμφήμις, gratia omnibus.
(11) πνευματικαὶ ἱκανοὶ.

existat in omnibus aliis recentioribus Codd. & in cit. edit. Raderi.

Decimus sextus gradus p. 92. b. Περὶ ἀκημοσύνης, ἐν ᾧ καὶ περὶ φιλαργυρίας. De paupertate ad caelum properante, in quo & de avaritia. Inc. Πλείστοι ὅσοι τῶν σοφῶν διδασκάλων πεφύκασι. Def. ἐμοὶ καὶ τοῖς σὺν ἐμοὶ Πάλη, ἣν δὲ νικήσας, ἡ ἀγάπην κέκτηται, ἡ μέριμναν περιέκοψεν.

Decimus septimus gradus p. 92. b. Περὶ ἀκημοσύνης. De paupertate ad caelum properante. Inc. Α'κτημοσύνη ἐστὶ φροντίδων ἀπόθεσις. Def. εἰσαγωγίων γὰρ τὰ τοιαῦτα νοσήματα. Α' ἄλλον δὲ κτηνόμενος, πρὸς οὐρανὸν ἀύτως ὁδοιπορεῖ.

Decimus octavus gradus p. 94. Περὶ ἀναισθησίας, εἴτ' ἐν νεκρώσεως ψυχῆς, καὶ θανάτου νοός πρὸ θανάτου σώματος. De insensibili mentis stupore, seu duritie & morte animae ante mortem corporis. Inc. Α'ναισθησία, καὶ ἐπὶ σωμάτων καὶ ἐπὶ πνευμάτων ἐστίν. Def. ὃ μὴ μενικησῇ εἰς τὸν αἶωνα. Περὶ τῆς λιγδύσεως ἀναισθησίας.

Decimus nonus gradus p. 96. Περὶ ὕπνου, καὶ προσευχῆς, καὶ τῆς ἐν συνοδίᾳ ψαλμοδίας. De somno, precibus, & in publico conventu psalmorum cantu. Inc. Ὑπνος ἐστὶ φύσεως ποσὶς σύστασις. Def. προσευχὴ δὲ παράστασις, σπαθὴν, καὶ ἀγάπην πρὸς Θεὸν μοναχῶν μοναχῶν.

Vigésimus gradus p. 97. Περὶ ἀγρυπνίας σωματοῦς, πῶς δὲ ταύτην μετείναι. De vigiliis corporis, quomodo hae sint exercendae. Inc. Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεύουσιν. Def. καὶ ἀπιστίας θυγάτηρ δειλία. In aliis recentioribus post haec verba additur: Βαθμὸς κ'. ὁ τῶτον εἰληφὼς φῶς ἔλλαμψεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Vigésimus primus gradus p. 98. b. Περὶ δειλίας. De timidity. Inc. Δειλία ἐστὶ νηπιώδες ἦθος ἐν γηραιότητι, κενόδοξος ψυχὴ. Def. συμπροσεύχασθαι γὰρ ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν φύλαξ ἐλήλυθεν. Hic gradus in edit. cit. inc. a verbis: Εἰ μὲν ἐν κοινοβίοις, καὶ λ. quae sunt quatuor circiter versus ante finem gradus superioris, illique titulus praefigitur: Περὶ τῆς ἀνάνδρου δειλίας. De effeminata timiditate.

Vigésimus secundus gradus p. 99. b. Περὶ κενοδοξίας. De vanagloria. Inc. Τινὲς μὲν ἰδιαιτέρῳ τάξει λόγων. Def. τὴν πάντων τῶν κακῶν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν. In cit. edit. post haec verba, alia pauca subiiciuntur, quae inc. O' τῆς νόσου ταύτης ἐκτὸς, καὶ λ.

Vigésimus tertius gradus p. 104. Περὶ ὑπερηφανίας. De Superbia. Inc. Ὑπερηφανία ἐστὶ Θεοῦ ἀρνησις, δαιμόνων εὐρημα. Def. καὶ ἄβυσσον ταπεινώσεως. Βαθμὸς εἰκοστὸς δεύτερος (sic, sed in aliis, sicut & in edit. vocatur Βαθμὸς κγ'.) ὁ ἀναβεβηκὼς ἴσχυσεν, εἴπερ ἄρα & ἀναβεβηκέναι δεδύνηται.

Vigésimus quartus gradus pag. 107. Περὶ τῶν ἀνεκφράζων λογισμῶν τῆς βλασφημίας. De

inexplicabilibus blasphemiae cogitationibus. Inc. Χαλεπὴς ῥίζη, καὶ μητρὸς χαλεπώτατον ἀπόγονον εἶναι. Def. ἐμοὶ διηγέσαστο εὐχαριστῶν τὸν Θεόν. Hic gradus in edit. tamquam pars superioris, nullo numero notatur. Hinc igitur ista graduum numeratio ab edito discrepare incipit: quod parvi interesse arbitror; re enim integra, quosdam tantum gradus in duos, vel plures scriba subdivisit.

Vigésimus quintus gradus p. 109. b. Περὶ πρᾶότητος, καὶ ἀπλότητος, καὶ ἀκακίας, καὶ πονηρίας. De lenitate seu mansuetudine, simplicitate, innocentia, & malitia. Inc. Προτρέχει μὲν τὴν ἡλίαν τὸ πρωῒνον φῶς. Def. καὶ ὁ τῶν ποιῶν εὐρήσεις σωτηρίαν, καὶ εὐθύτητα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀμήν.

Vigésimus sextus gradus pag. 111. b. Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπωλείας τῆς ὑψίστης ταπεινοφροσύνης ἀοράτου αἰσθήσεως. De perditrice omnium vitiositatum altissima humilitate, incorporeo sensui insita. Inc. O' ἀγάπης κυρίως κυρίως, καὶ ταπεινοφροσύνης. Def. ὥς ὁ Θεὸς ἐκτίσθη· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Πηγὴ μὲν μήτηρ ἄβυσσος καθίσταται, διακρίσεως δὲ πηγὴ ταπεινώσεως.

Vigésimus septimus gradus p. 120. Περὶ διακρίσεως λογισμῶν, καὶ παθῶν, καὶ ἀρετῶν. De discretionem cogitationum, vitiorum, & virtutum. Inc. Διακρίσεις ἐστὶν ἐν τοῖς μὲν εἰσαγομένοις. Def. μήπως γέννηται ἡ ἐσχάτη πλάνη ψυχῆς ὡς τὴν πρώτην πτώσιν τὸ σώματος, καὶ εἰκότως. In edit. alii quatuor versiculi sequuntur.

Vigésimus octavus gradus pag. 133. Περὶ διακρίσεως εὐδαιμονίας. De discreta discretionem. Inc. O' ὅν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἑλαφὸς φλεγόμενη τὰ νύματα. Def. διὸ σκοπεῖν ὅπως τὸ πρόβλημα. Hic quoque in edit. alii quatuor versiculi subsequuntur. Gradus vero iste una cum superiori & sequenti coniunctus, sub eodem numero XXVI. comprehenditur.

Vigésimus nonus gradus pag. 143. inscriptus, τὸ αὐτὸ Α'ββὰ Ἰωάννη τῷ Σιναιτικῷ ὄρει ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτῷ λόγων. Eiusdem Abbatis Ioannis Sinaitae, graduum superiorum brevis & per summas enumeratio, inc. Πίστις βεβαία, ἀποταγῆς μήτηρ. Def. ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὕψονται· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Trigésimus gradus, qui in edit. est XXVII. p. 147. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος, καὶ ψυχῆς ἡσυχίας. De sacra corporis & animae quiete. Inc. Ἡμεῖς ὡς περ ἀεὶ ὠνήσιμοι τινες τῶν ἀνοσίων παθῶν. Def. τρισμυκάριος ὁ μέλιων, ἄγγελος ὁ καταλαβών. Cui adiungitur nullo numero marginali adiecto sequens titulus: Περὶ διαφορᾶς καὶ διακρίσεως ἡσυχιῶν. De differentia & discrimine religiosae solitudinis. Inc. Εἰς (καὶ τὸτο πᾶσι γινώσκοντες). Hoc initium differt ab

(1) In edit. tantum Περὶ φιλαργυρίας.

(2) Προσευχῆς δὲ παράστασις σπαθὴν... ὅσον μοναχῶν. Ἐπαινετὸν ἔργον, ὁ κτηνόμενος καὶ Θεῷ πλησιάζει, καὶ δαίμονας δραπετεύει.

(3) Πᾶς διὰ ταύτης γίνονται ἡ τὸ πνεῦμα, καὶ πᾶς, καὶ λ. quomodo per eas fiat vigilans spiritus, & quomodo etc.

(4) Βασιλεύουσιν.

(5) γηραιότητι.

(6) Περὶ τῆς πολυμέρους καὶ... De multiformi usu...

(7) καὶ λόγων.

(8) Περὶ τῆς ἀκακίας ὑπερηφανίας, ἐν ᾧ καὶ περὶ ἀκαθάρτων λογισμῶν τῆς βλασφημίας. De acerbia, seu sulta sapientia: in quo gradu simul de impuris blasphemiae cogitationibus tractatur.

(9) τῷ Χριστῷ. Νίκων τοῦ πάππου ὁ εὐλαβὴς ἀπόστολος ὑπερηφανίας.

(10) πονηρίας συκοφαντικῶν, καὶ ἡ φουκῶν. Malitia non ab hactenus insita, sed vitio vel vitio partii.

ab aliis Codd. Def. ἕκαστος δὲ λοιπὸν ἐλεπέτω, ἐν ποίᾳ καθήκοντι ἔσκηεν.

Trigésimus primus gradus p. 150. b. inscribitur: Ἐσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι. Ἐσονται οἱ πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. Erunt novissimi primi, & primi novissimi. Erunt primi novissimi, & novissimi primi. Inc. Αἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἐβδόμης, τὴν νῦν εἰσὶν ἐργασίαι. Def. τίς ἔγνω τοῦν ἀνθρώπου ἡσυχαστὴ σώματι καὶ πνεύματι. Κράτος βασιλεῖ πλῆτος καὶ πλῆθος· κράτος δὲ ἡσυχαστῆ προσευχῆς πλῆθος. Hic gradus in edit. ita est cum superiori coniunctus, ut quae hic sunt tituli loco, ibi contextus ipsius pars sint.

Trigésimus secundus gradus, in edit. XXVIII. p. 156. b. Περὶ τῆς ἱερᾶς, & μυστρῶν τῶν ἀρετῶν μακαρίας προσευχῆς, & περὶ τῆς ἐν αὐτῇ νοεῖας, καὶ αἰσθητῆς παραστάσεως. De sacra, & virtutum procreatrice beata Oratione, & de mentis, & corporis in illa praesentia. Inc. Προσευχὴ ἐστὶ κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς ποιότητα. Def. καὶ διδόντα εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, καὶ εὐλογούντα ἐπὶ δικαίῳ, ἀμήν.

Trigésimus tertius gradus p. 163. Περὶ τῆς ἐπιγίης θανάτου, τῆς θεωρητικῆς ἀπαθείας, καὶ τελειότητος, καὶ ἀναστάσεως ψυχῆς πρὸ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. De caelo terrestri, & imitatrice Dei, animi tranquillitate, & perfectione, & resurrectione animae ante generalem resurrectionem. Inc. Ἰδὲ λοιπὸν καὶ ἡμεῖς οἱ τεθέντες ἐν ἀκμῇ ἀγνοίας. Def. ὁ γινώσκων, ὅτι ἐγὼ εἰμι Θεός, καὶ ἡ ἀπάθεια· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In edit. alii sex versiculi supersunt.

Ultimus gradus, nullo tamen numero notatus p. 165. Περὶ τοῦ συνδέσμου τῆς ἐναρέτης τριάδος ἐν ἀρεταῖς. De vinculo trium virtutum (Fidei nempe, Spei, & Caritatis) Inc. Νυνὶ δὲ λοιπὸν, μετὰ πάντα τὰ προειρημένα. Def. εἴπερ ἡ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεὸς ὁ ἡμῶν, ὁ κράτος, ὁ σθένος, ὁ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεσι, καὶ ἡν, & ἔστι εἰς ἀόριστος αἰῶνας φῶς, ἀμήν. Haec excipit Scala quaedam calamo delineata in triginta gradus distincta, quibus singulis totidem respondent virtutes, sed inverso ordine dispositae; quod quidem ita esse debet: nam quum iuxta auctoris mentem ex una ad aliam ascendendo via paretur ad caelos, sequitur, ut quam primo loco recensuimus, ea primum quoque, qui est infimus in Scala, gradum obtineat, quam vero postremo, ea ultimo etiam gradu, qui supremus est, respondeat.

V. p. 169. b. Agmen claudit eius Sermo ad Pastorem, hoc titulo appposito: Τῷ Α'ββᾷ Ἰωάννῳ τῷ ἡγούμενῳ τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν πρὸς τὸν ποιμένα. Abbatis Ioannis monachorum in Monte Sina Praefecti ad Pastorem. Inc. Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ ἐργάσε, & γεπέσεις. Def. ἐνωθεὶς τῇ ἀγάπῃ· ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Existat in edit. Raderi p. 463. apud quem in Capp. XV. dividitur.

(1) Haec vox deest in edit. in qua ultimus hic gradus, nempe xxx. in duas partes dividitur, quarum ultimae hic praefigitur: Titulus: Πεπονηκὸς ἱππότης, καὶ ἰσοδύναμος τῶν διὰ πλάτους

His omnibus mendosissima subscribitur notula recentioris Graeculi, prorsus anaphabeti, qua Deum ut tibi propitius sit, deprecatur. Hanc vero, quum nihil praeferebat novi, consulto praetermittimus. Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 184. Cuius specimen damus Tab. IV. N. III.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

DIVI IGNATII EPISTOLAE.

Titulus ita corrigendus.

Divi Ignatii Epistolae Interpolatae XI. Polycarpi una, & Hippolyti de consummatione Mundi, & Antichristo, & de secundo adventu D. N. Iesu Christi Oratio.

I. p. 1. **P**ost titulum rubro caractere exaratum, τὸ ἀγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου τοῦ Θεοφώρου ἐπιστολαί, Sacrosancti martyris Theophori Ignatii Epistolae, quae exhibet Codex primae Epistolae inscriptionem: Πρὸς Τραλλιανὴν ἐπιστολὴ δευτέρα. Ad Trallesios Epistola II. Hic unius fere paginae lacuna intercedit, mancam initio Epistolam innuens, quae revera incipit a verbis, Ὡς ἡ καὶ αὐτὴ ἐν πράξει, ἐν ᾧ καταλύεται ὁ ἄρχων τῷ αἰῶνος τότε ὁ διάβολος, καὶ λ. quae incidunt in media p. 895. T II. edit. Paril. mdcxxii. Operum SS. Patrum, qui temporibus Apostolorum floruerunt, qua nos in hac recensione usi sumus. Def. ἐν ᾧ εὐμεγέθειαν ἄνωμοι· ὀναίμην ὡμῶν ἐν κυρίῳ.

II. p. 6. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς Μαγνησίους ἐπιστολὴ τρίτη. Eiusdem ad Magnesium Epistola III. inscribitur: Ἰγνατίος ὁ καὶ Θεοφώρος τῇ εὐλογομένη ἐν χάριτι Θεοῦ πατρὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ σωτήρι, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἔσαν ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μεάνδρῳ (in edit. Μαγάνδρῳ) καὶ εὐχομαι ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ πλείστα χαίρειν ὡμᾶς εἶναι. Inc. Γινὼς ὡμῶν τὸ πολυεύτακτον τῆς κατὰ Θεὸν ἀγάπης. Def. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ δια γελήματος Θεοῦ. Existat loc. cit. p. 808.

III. p. 12. b. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν ἐν Ταρσῷ ἐπιστολὴ δ'. Eiusdem ad Tarsenses Epistola IV. inscribitur: Ἰγνατίος ὁ καὶ Θεοφώρος τῇ σεσωσμένῃ ἐν Χριστῷ ἐκκλησίᾳ ἀξιεπαίνετῳ. (in edit. ἀξιεπαίνῳ) καὶ ἀξιομνημονεῖσθαι, ἀξιαγαπητῷ (in edit. καὶ ἀξιαγ.) τῇ ἔσῃ ἐν Ταρσῷ, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθεῖς διαπαντός. Inc. Α'πὸ Συρίας μέχρι Ρώμης θρησκιαχῶ. Def. καὶ ἐμὲ μὴ ἐπιλάτῃς. ὁ κύριος μετ' ὡμῶν. Ibid. p. 924.

IV. p. 15. Τῷ αὐτῷ πρὸς Φιλίππητις πρὸς βαπτισματος, ἐπιστολὴ πέμπτη. Eiusdem ad Philippenses de Baptismo Epistola V. inscribitur: Ἰγνατίος ὁ καὶ Θεοφώρος ἐκκλησίᾳ Θεοῦ ἐλεημένη, ἐν πίστει καὶ ἰσομοιᾷ καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ τῇ ἔσῃ.

εὐμεγέθειαν. Brevis adhortatio, qua omnia supra laus dicta, comprehenduntur.

ἔση ἐν Φιλιπποῖς, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Inc. Μεινήμενοι τῆς ἀγάπης ὑμῶν, ἡ τῆς ἐν Χριστῷ σπῆδος. Def. ἐνδυναμήμενοι ἐν τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ibid. p. 934.

V. pag. 21. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Φιλαδέλφους ἐπιστολὴ ζ'. *Eiusdem ad Philadelphenses Epistola VI.* Inscriptionis initium: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος Θεοῦ πατρός, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Finis: ἔξασθενήσαντες ἐν κυρίῳ ἡμῶν τὸν ἐπίσκοπον. Def. ἔβρωσθε ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν, ἐν ἀγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 904.

VI. p. 28. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σμυρναίους ἐπιστολὴ ζ'. *Eiusdem ad Smyrnaeos Epistola VII.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος, κ. λ. Inc. Δοξάζω τὸν Θεὸν ὃς πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. ἡ σοφία Θεοῦ ἐν ἱεροῖς. Ibid. pag. 911.

VII. p. 34. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης ἐπιστολὴ η'. *Eiusdem ad Polycarpum Episcopum Smyrnae Epistola VIII.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ καὶ μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ (in edit. Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος) Πολύκαρπον ἐπίσκοπον, κ. λ. Inc. Ἀποδεχόμενος σου τὴν ἐν Θεῷ γνώμην ἡδρασμένην. Def. ἀσπάζομαι Ἀλκην τὸ ποθητόν μοι ὄνομα, ἀμήν. Ἡ χάρις Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἐβρώσθε ἐν κυρίῳ. Ibid. pag. 876. sed aliquantulum in fine diversa.

VIII. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ θ'. *Eiusdem ad Antiochenos Epistola IX.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος ἐκκλησίᾳ ἐλεημένη, κ. λ. Inc. Ἐλπίσθε μοι, ἡ κοινὴ τὰ δεσμά ὁ κύριος πεποιμένος. Def. πεφωτισμένοι τῷ ἀγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 927.

IX. p. 40. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἡρώνα διάκονον Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ ι'. *Eiusdem ad Heronem Diaconum Antiochie Epistola X.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος τῷ Θεοτιμῆτι, καὶ ποθεινοτάτῳ Χριστοφύλῳ γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ. (in edit. ποθεινοτάτῳ, σεμινοτάτῳ, Χριστοφύλῳ, πνευμαλοφύλῳ, γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ.) Inc. Παρκαλῶ σε ἐν Θεῷ προσθῆναι (in edit. προσθεῖναι) τῷ δρόμῳ σου. Def. καὶ προσεύχεσθαι, ἵνα τελειώθῃς. Ibid. p. 931.

X. p. 43. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους ια'. *Eiusdem ad Ephesios Epistola XI.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγάλῃ Θεοῦ πατρὸς πληρώματι (in edit. ἡ πληρώματι) τῇ καὶ προωρισμένῃ, κ. λ. Inc. Ἀποδεξάμενος (in edit. Ἀπεδεξάμενος) ὑμῶν ἐν Θεῷ τὸ πολυπόθητον ὄνομα. Def. τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν ἐν πνεύματι ἀγίῳ. Ἐβρώσθε, ἀμήν. Ἡ χάρις Ἰγνάντιος Ἐφεσίου. Ibid. p. 879.

XI. p. 52. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ ιβ'. *Eiusdem ad Romanos Epistola XII.* Inscriptio: Ἰγνάντιος ὁ καὶ Θεοφύλακτος τῇ ἐλεημένῃ (in edit. ἡλεημένη) ἐν μεγαλειότητι ὑψίστου Θεοῦ πατρὸς, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ἐκκλησίᾳ ἡγιασμένη, κ. λ. Inc. Ἐπεὶ εὐξάμενος (in edit. Ἐπυξάμενος) τῷ Θεῷ, ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν. Def. Ἐβρώσθε εἰς τέλος,

ἐν ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ibid. pag. 900. His subiungitur: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνάντιος τοῦ Θεοφύλακτος, πατριάρχου Θεωπόλεως τῆς Ἀντιοχείας. Finis Epistolatum sacrosancti martyris Ignatii Theophori, Patriarchae Theopolis Antiochie.

XII. p. 56. b. Τῷ ἀγίῳ Πολύκαρπῳ ἐπισκόπῳ Σμύρνης, ὁ ἱερομάρτυρος, πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴ. *Sancti Polycarpi Episcopi Smyrnae & sacri martyris, ad Philipenses Epistola.* Inscriptio: Πολύκαρπος, ὁ οὖν αὐτῷ πρεσβύτερος, κ. λ. Inc. Συνεχάρην ὑμῖν μετὰ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστόν. Def. ὁ κύριος τῆς δόξης καὶ πάσης χάριτος μετὰ τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἀμήν. Ibid. p. 1007. sed mutila, definit enim in verbis, & δι' ἡμῶν ὑπὸ . . . quae incidunt in extrema Codicis pag. 59. b.

XIII. pag. 76. Τοῦ μακαριωτάτου Ἰππολύτου ἐπισκόπου, ὁ μάρτυρος, λόγος περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, καὶ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Beatissimi Hippolyti Episcopi, & martyris, Oratio de consummatione mundi, ac de Antichristo, & secundo adventu Domini nostri Iesu Christi.* Inc. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ μακάριοι προφῆται, ὁφθαλμοὶ ἡμῶν γεγονόσιν, τῶν ἀποκρύφῳ τὴν δόξαν ἡμῖν ἐμφανίζονται. Def. σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat in Appendice ad eius Opera G. L. Hamburg. fol. A. mcccxvi. curante Io. Alberto Fabricio, pag. 4.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XV. quoad Hippolyti Orationem a diversa manu, licet eiusdem aevi, exaratus. Constat foliis scriptis 101.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΡΑΔΥΤΗΤΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO IN PASCHA ET IN TARDITATEM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes LH. ac Vita.

I. pag. 1. **P**ost Latinum Orationum Indicem, prima Oratio sequentem titulum praefert aureis, ac maioribus litteris exaratum, aureoque ornamento inclusum: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio in Pascha, & in tarditatem.* Exstat in eius Operum cit. edit. Paris. Tom. I. p. 673.

II. p. 2. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἐνεκεν καὶ αὐτῆς ἐπανόδου διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱεροσύνης μέγεθος. *Eiusdem apologeticus suae in Pontum fugae, & iterum reditus, propter ordinationem in presbyterum, in quo agitur de magnitudine sacerdotii.* Ibid. p. 1.

III. p. 31. Πρὸς τὸς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ

τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ Πάσχα. *Ad eos qui ipsum acciverant in principio sui presbyterii, neque postea in die Paschatis accesserant.* Ibid. p. 46.

IV. p. 33. Τῷ αὐτῷ εἰς Καισάριον τὸν ἐαυτῷ ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Caesarii fratris Oratio funebris.* Ibid. p. 160.

V. p. 43. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Oratio funebris.* Ibid. p. 176.

VI. p. 51. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς α'. *Eiusdem de Pace Oratio prima; recentiori autem manu additum fuit, ἐλέγχῃ ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων ὑπὸ παρυσία τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, dicta post reconciliationem monachorum, praesente ipsius patre.* Ibid. p. 190.

VII. p. 60. b. Τῷ αὐτῷ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν εἰρήνην ἐποιήσαμεθα οἱ ὁμόδοχοι. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes iniuvimus.* Ibid. p. 205.

VIII. p. 65. Τῷ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν αὐτοῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπρόντος αὐτῷ Βασιλείῳ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασιμῶν. *Nazianzenus γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν, ἡς καὶ αὐτὸς ἤρξεν μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς ἐκκλησίας, μάλιστα δὲ καὶ ἐπὶ περιόντοις τῷ πατρὶ.* *Eiusdem Apologeticus in patrem suum Gregorium habitus praesente Basilio Magno, postquam Sasmorum Episcopus creatus fuit Nazianzenus enim erat pater eius, cuius Ecclesiae regimen suscepit post mortem patris, vel potius ipso adhuc superflite.* Ibid. p. 142.

IX. pag. 67. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸς αὐτὸς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post reditum ex fuga.* Ibid. p. 134.

X. pag. 68. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείῳ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postredie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset.* Ibid. p. 136.

XI. p. 71. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem.* Ibid. p. 145.

XII. p. 74. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

XIII. p. 82. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ὑπὸ παρυσία Βασιλείῳ. *Eiusdem in laudem patris sui funebris Oratio, praesente Basilio Magno habita.* Ibid. p. 286.

XIV. p. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequationem.* Ibid. p. 149.

XV. p. 106. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸς πολιτευομένους ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἀρχόντα ἐργιζόμενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore percussos, & ad Praefectum irascentem.* Ibid. p. 265.

XVI. p. 111. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασιλείον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Basilii Episcopi Caesareae*

Cappadociae funebris Oratio. Ibid. p. 316.

XVII. p. 144. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. *Eiusdem de pauperibus alendis.* Ibid. p. 239.

XVIII. p. 159. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini funebris Oratio.* Ibid. p. 373.

XIX. pag. 172. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοτος μετὰ μίαν ἡμέραν. *Eiusdem in laudem Cypriani martyris, quum postredie festi eius ex agro redisset.* Ibid. p. 274.

XX. p. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeos.* Ibid. p. 397.

XXI. p. 185. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. *Eiusdem in laudem Heronis philosophi, ab exilio reversi.* Ibid. p. 409.

XXII. pag. 193. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατάπλεον εἰς τὸς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto, Oratio habita in portu.* Ibid. p. 424.

XXIII. p. 197. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογματικῶν, καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιαστέας. *Eiusdem de Dogmatibus, ac de constitutione Episcoporum extemporaneus Sermo.* Ibid. p. 486.

XXIV. p. 201. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομίαν προδιόλεξις, ἡ ὅτι ὁ πάντος τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos praesidium, vel quod non sit cuiusque hominis, vel temporis de Deo disputare.* Ibid. p. 529.

XXV. p. 205. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia.* Ibid. pag. 536. & est II. de Theologia.

XXVI. p. 219. Τῷ αὐτοῦ περὶ τοῦ Θεοῦ α'. *Eiusdem de Filio Oratio I.* Ibid. p. 561. & est III. de Theologia.

XXVII. p. 227. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ Θεοῦ β'. *Eiusdem de Filio II.* Ibid. p. 577. & est IV. de Theologia.

XXVIII. p. 236. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto.* Ibid. p. 597. & est V. & postrema de Theologia.

XXIX. p. 247. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Θεοφάνεια. *Eiusdem in Christi apparitionem.* Ibid. pag. 613.

XXX. p. 254. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina.* Ibid. p. 624.

XXXI. p. 261. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma.* Ibid. p. 637.

XXXII. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἄγιον Πάσχα. *Eiusdem in sanctum Pascha.* Ibid. p. 676.

XXXIII. p. 294. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν. *Eiusdem in novam Dominicam.* Ibid. p. 697.

Quaedam paullo post initium huius Orationis omissa, nimirum a verbis Καὶ τί δέ μοι πλείων ἐγκανίων, κ. λ. usque ad illa καὶ Θεῷ πλησιάζοντες inclusive, ad ipsius calcem reddita fuerunt, hac marginali notula, ubi incidit defectus, ab eodem scriptore Codicis adiecta: Ἐν πολλοῖς τῶν ἀν-

(1) Bellarminus in libro de Scriptor. Eccles. ex Hieronymi Opusculo eiusdem argumenti monet, pro Heronis nomine, substitui debere Maximi, quod tamen in ultima Gregorii Na-

zianzen editione observatum non est. Vide etiam Oudina de Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 627.

ἀντιγράφων, ἢ ἑτέρα τινα διὰ μέσου κείμενα εὐ-
ρομεν, ἐνθα τὸ σημεῖον ὁρᾷς τὸτο (heic signum
quoddam obeli formam referens adscribitur,
alteri in textu appposito respondens) ἅπερ
ἐδοξεν ἡμῖν ἢ μὴ εἶναι τῶ πατρὸς, ἢ μὴ
εἶναι ἀνθρώπων· ὁμοῦς ἢ ταῦτα πρὸς ἀκριβὴ τῶν
ἐντυγχάνοντων γνώσειν ἐπὶ τέλος τῆ λόγου γρα-
φῆς συνειδόμεν, ὁβέλους τοῖς ἀπεμφαίνεσι ῥη-
τοῖς παραθέμενοι. In multis exemplaribus & alia
quaedam in medio posita invenimus, ubi hoc
signum vides, quae quidem videbantur nobis
vel non esse Patris, vel genuina non esse.
Tamen & haec ad perfectam legentium co-
gnitionem, in fine Sermonis scribenda exi-
stimavimus, virgulas videlicet rectas dissenta-
neis verbis apponentes. Vbi vero omissa resti-
tuit, haec alia in margine leguntur: Ἐχέει δὲ τὰ
ἐν τῷ λόγῳ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, ὡς ἐν παρενθήκῃ
Φερόμενα, καθάπερ ἀνωτέρω ἢ ἐν αὐτῷ ἐπιτί-
πως κειμένη παράδεισις δηλοῖ ἕτως. Haec quo-
que habentur in Sermonem in novam Domini-
cam veluti in quadam appendice relata, quem-
admodum superius in ipso opportune posita adie-
ctio ita ostendit.

XXXIV. p. 299. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκο-
στὴν. *Eiusdem in Pentecosten.* Ibid. p. 705.

XXXV. p. 306. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανούς,
ἢ εἰς αὐτοὺς. *Eiusdem adversus Arianos, ac
de se ipso.* Ibid. p. 431.

XXXVI. p. 312. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς γ' εἰς
Ἀμφιλόνηον. *Eiusdem de Pace Oratio III.
in Amphilonicum.* Ibid. p. 213.

XXXVII. p. 318. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς εὐ-
ταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. *Eiusdem de mo-
deratione in disputationibus servanda.* Ibid.
pag. 442.

XXXVIII. pag. 330. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν
ἐξ ἄγρου ἐπιστάνα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *Eius-
dem de se ipso, quum posita, quae a Maximo
perpetrata fuerant, rure in urbem redisset.*
Ibid. p. 472.

XXXIX. p. 337. h. Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτὸν, ἢ
πρὸς τὰς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμῶν τῆς καθέδρας
Κωνσταντινουπόλεως. *Eiusdem de se ipso, &
adversus eos, qui dicebant, ipsum adfecta-
re Cathedram Constantinopolitanam.* Ibid. p.
464.

XL. p. 342. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν πν' ἐ-
πισκόπων παρυσίαν. *Eiusdem Oratio in prae-
sentia CL. Episcoporum habita.* Ibid. p. 510.

XLI. p. 352. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον
πρεσβύτερον ἐπισκόλῃ α'. *Eiusdem ad Cledonium
presbyterum Epistola I.* Inscribitur: Τῷ τι-
μιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ, & συμπρεσβυτέρῳ
Κληδόνιῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Perquam
honorando, ac Deo carissimo & consecratori
Cledonio, Gregorius in Domino gaudere. Ibid.
pag. 737.

XLII. p. 357. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον
πρεσβύτερον ἐπισκόλῃ β'. *Eiusdem ad Cledonium
presbyterum Epistola II.* Ibid. p. 745.

XLIII. p. 360. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεκτάριον
ἐπισκόπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόλῃ. *Eiusdem
ad Nectarium Episcopum Constantinopolitanum
Epistola.* Ibid. p. 721.

XLIV. p. 361. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἑλλήνων,
ἢ κατὰ Ἰσλαίων. *Eiusdem adversus Ethnicos,
& Iulianum.* Ibid. p. 49.

XLV. p. 396. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Γελαίου ση-
λιτευτικὸς β'. *Eiusdem in Iulianum invectiva
II.* Ibid. p. 109.

XLVI. p. 411. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητόν τοῦ
εὐαγγελίου. *Eiusdem in dictum Evangelii Ib.*
p. 496.

XLVII. p. 418. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν χει-
ροτονίαν Δοσίων ἐνδοθεῖσα Εὐλαλίῃ ἐπισκόπῳ.
*Eiusdem Oratio habita in electione Eulalii Do-
sienis Episcopi.* Ibid. p. 494.

XLVIII. p. 420. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον
παρανετικὸς. *Eiusdem ad Virginem exhortatio.*
Tom. II. p. 299. inter Carmina. Haec in
Codice quamvis instar solutae orationis sit
exarata, tamen unius versus ab altero divi-
sionem interposita puncta significant. Huic
item nullo titulo succedunt alia Carmina,
eodem modo perscripta, quorum initium:
Σὲ ἢ νυνεὺ λογοῦμεν, κ. λ. Finis: πατρί, ἢ ὡς
καὶ ἀγίῳ πνεύματι εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν. Edi-
dit haec Graece Brunellus pag. 51. utraque
autem lingua Iacobus Tollius p. 96.

IL. p. 421. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μο-
ναχὸν περὶ Θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium
monachum de Divinitate.* Tom. I. p. 717.

L. p. 424. Τοῦ αὐτοῦ σημασία εἰς τὸν Ἰεζε-
κίηλ. *Eiusdem significatio in Ezechielem.* Ibid.
p. 723. sed ultima huius Orationis, una cum
duabus sequentibus a manu multo recentio-
ri, seculi nimirum XV. sunt exarata, &, ut
opinion, a Codice XII. huius Plurei descri-
pta; id enim tetraslichon iambicum Meta-
phrasi praefixum dubitare non sinit.

LI. p. 425. Τοῦ αὐτοῦ μετάφρασις εἰς τὸν
Ἑκκλησιαστήν. *Eiusdem metaphrasis in Ecclesia-
sten.*

Ἑκκλησιαστὴς μᾶλλον αὐτὸς κηρύττει
Ὁ δημιουργὸς τῶν ὑπὲρ νοῦν δογμάτων.
Συνήγαγε γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,
ὡς ἄλλος Ὁρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
Ecclesiastes potius ipse inventus es
Institutor supernaturalium dogmatum;
Congregasti enim omnem hominum naturam,
Sicut alter Orpheus artificiosae linguae cantu.

Ibid. pag. 749. Huic iterum adnectitur pre-
cativuncula illa versibus conscripta, de qua
supra N. XLVIII. praecedente titulo: Εὐχὴ
τῷ αὐτῷ. *Precatio ipsius.* Inc. Σὲ ἢ νυν Χρι-
στὲ μου. Def. εἰς τὴν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν.

LII. p. 435. Τὸ αὐτοῦ εἰς μάρτυρας, ἢ κατὰ
Ἀρειανῶν. *Eiusdem in martyres, & adversus
Arianos.* Ibid. p. 725. sed Latina tantum le-
gitur.

LIII. pag. 438. Βίος τοῦ ἐν ἀγίοις πα-
τρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντι-
νουπόλεως τοῦ Θεολόγου. *Vita sancti patris no-
stri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani
Theologi.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμεῖς, ὡ ἀνδρες,
Γρηγόριος. Def. καὶ Θεὸς λέγουσα φίλον εἶναι
τὸ κατὰ δύναμιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα,
κ. λ. Hanc vitam diversa manus, licet anti-
qua (XI. enim seculum sapit) descripserit, cu-

cuius postremae quinque paginae a recenti
Graeco, de quo supra N. L. suppletæ, &
a memorato Codice exaratae sunt.

Hic etiam Codex, perinde ac superiores
alii, quos recensuimus, marginalibus scho-
liis est adpersus, aliis ab eodem scriptore
Codicis minuitiori charactere conscriptis,
aliis vero recentioribus. Vtrorumque danda
specimina. Ex primis illud esto, quod pag.
11. b. ad illa verba Orationis II. καὶ οἰκο-
νομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν, κ. λ. pertinet,
& est sequens: Τὸ οἰκονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλή-
θειαν τῶν δογμάτων· ὅπερ ὁδὸν ἐστὶ ἕτερον, ἢ πῃ
μεν αὐτὴν κρύπτειν, πῇ δὲ αὐτὴν φανεροῦν, ἢ
τὸτο κατὰ τὸ μᾶλλον, ἢ ἥττον, πρὸς τὸ τῶν
ἀκούοντων ἐπιτήδειον τε ἢ πρόσφορον· ὡς ὑποκα-
τιῶν ἐπεξεργασικώτερον φησὶν ὁ διδάσκαλος. Τά-
τω συνάφεις τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο, ἕτως ἡμᾶς
λογίζεσθαι ἀνθρώπος, ὡς ἱσθητάς Χριστοῦ, καὶ
οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ.

Ex secundis vero illud, quod in Oratio-
ne xx. in Maccabaeos inscripta occurrit p.
180. b. ad eiusdem verba, ἢ γὰρ πῶς καὶ
τριβὴν ἐνεποιεῖς τοῖς πάσιν, pertinet, & ita
habet: Τριβὴν, φησὶν, ἐνεποιεῖν τοῖς πάσιν οὐ
μόνον αἱ ποικίλαι βάσανοι, ἀλλ' οἱ πολυειδεῖς τῷ
Ἀντίχῳ λόγοι, ποτὲ μὲν ὑβρίζοντες, ποτὲ δὲ
ἀπειλαῖς παρατρέψαι αὐτοὺς πειρωμένοι, ποτὲ δὲ
θωπείαις καταγοητεύοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν παίδων
αἱ πρὸς αὐτὸν ἀποκρίσεις μετὰ τῷ σοφῷ, πολλὰ
ἢ τὸ γενναῖον ἐμφαίνουσιν, ὡς τε ἐὰν τις ὁμοῦ
συναγάγῃ ἅπαντα τὰ τῶν ἄλλων κατὰ, μικρὰ
δόξουν εἶναι πρὸς τὴν τέχνην ἐνσαπν, καὶ γεν-
ναίτητα· μικρὰ δὲ πάλιν ἢ καρτερία τῶν ἄλ-
λων, πρὸς τὴν τούτων σοφίαν καὶ σύνεσιν· οἱ
γὰρ αὐτοὶ μόνοι ἀμφοτέρω ἤδεισαν, ἢ πάσχειν
καρτερῶς, ἢ φιλοσόφως ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὰς
ἀπειλάς, ἢ ὡς ἀρχὸν προτείνετο· ὧν ἀδενδὸς ἡ-
τήθησαν, ὥτε οἱ παῖδες, ὥτε ἡ μήτηρ, ἀλλ' αὐ-
τῇ ἢ μάλιστα ὑπεράνω πάντων αὐτῇν θείᾳ, ἢ
τῷ φίλτρῳ τῶν τέκνων τὸν ἱσθὲρ εὐσεβείας θυ-
μὸν κεράσασα, τοῖς παισὶν ἐπαπλήθην ἐκασίως
ἐπὶ τὴν πυρὰν ὁμήσασα, ἢ μετὰ λαμπρῶν τῶν
ἀπτασίμων. Hoc unum est ex iis, quibus haec
Oratio prae reliquis referta est, totum enim
marginem undequaque ambiunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
Sec. XI. Constat foliis scriptis 458.

IOANNOI ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ
ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ.

IOANNIS DAMASCENI
DOGMATICA.

I. p. 1. **P**ost Tabulam eorum, quae con-
tinentur in hoc Codice, nem-
pe Caput Philosophicorum, ac Dogma-
ticorum¹, in fine tamen mutilam, ob unius
fortasse paginae iacturam, sequitur nuncu-
patoria Epistola cum hoc titulo: Τῷ ἀγίῳ
τάτῳ ἢ θεοτιμῆτῳ πατρὶ Κοσμᾷ ἐπισκόπῳ τῷ

Μαίμα Γεωργίου ἐλάχιτος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *San-
ctissimo & honorabili in Deo Patri Cosmae
Episcopo Maiumae Ioannes minimus in Do-
mino salvere.* Inc. Τὸ μὲν σενὸν τῆς διανοίας,
ἢ τὸ ἀπορον τῆς γλώττης τῆς ἐμαυτοῦ ἐπιστάμε-
νος. Def. ἢ λαμβάνοντες τὸ ὁμήκον, τὴν τῶν
εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Quae quidem in
editione Operum Damasceni Paris. fol. A.
mcccxi. curante Michael Le Quien Tom.
I. p. 123. memorato Indici postponitur. Tum
Liber Philosophicus in Capita distributus
lxx. licet amanuensis errore, qui nume-
rum omisit xxxviii. in Capite designat lxxix.
Pag. 5. primum Libri Caput, Περὶ γνώσεως,
De Cognitione, inc. Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τι-
μιώτερον· ἢ γὰρ γνώσις φῶς ἐστὶ ψυχῆς λογικῆς.
Pag. 29. Cap. XVI. Περὶ συνωνύμων, ἢ ὁμωνύ-
μων κατηγορίας, *De univoca, & aequivoca
praedicatione*, in duo dividitur, & verbis, Τὸ
ὑποκείμενον διῶς λέγεται, praefigitur titu-
lus, Περὶ ὑποκειμένων, *De subiecto*. Itaque se-
quens Caput, quod in editione citata XVII.
est, in Codice est XVIII. & inscribitur, Περὶ
τῆς ἐν τῷ τί ἐστι, ἢ τῆς ἐν τῷ ποῖον τί ἐστι
κατηγορίας. *De praedicationibus in quid est,
& in quale quid est.* Quod quum multo
brevius sit, quam in edito, ab eoque lon-
ge diversum, proferre totum heic libuit:
Ἐν τῷ τί μὲν ἐστὶ κατηγορία ἐστὶν, ἢ τῶν γενῶν
κατὰ τῶν εἰδῶν αὐτῶν κατηγορία, τατέστιν ἢ τὴ
τί ἐστι τὸ ὑποκείμενον σημαίνουσα, ἢ τῶν εἰδῶν
δὲ, κατὰ τῶν ἀτόμων αὐτῶν ἐρωτώμενοι γὰρ τί
ἐστὶν ἄνθρωπος, λέγομεν, ζῶον· ἢ ἐρωτώμενοι τί
ἐστὶ Πέτρος, λέγομεν, ἄνθρωπος. Ἡ δὲ ἐν τῷ
ποῖον τί ἐστὶ κατηγορία ἐστὶν, ἢ τῶν διαφορῶν κα-
τὰ τῶν εἰδῶν, οἷς ἐνυπάρχουσιν, ἢ τῶν συμβεβη-
κότων κατὰ τῶν ἀτόμων, οἷς ἐνυπαρχουσιν, τα-
τέστιν ἢ τὸ ποῖον τί ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον σημαίνου-
σα· ἐρωτώμενοι γὰρ ὅποιον ζῶον ὁ ἄνθρωπος,
φωμέν, λογικὸν, θνητόν· τὸ δὲ λογικὸν, καὶ τὸ
θνητόν, διαφοραὶ εἰσὶν ἐσιώδεις. Πάλιν ἐρωτώ-
μενοι, ὅποιος ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ Πέτρος, φωμέν,
μακρὸς, τυχόν, ἢ κολοβός, ἢ σιμός, ἢ γρυπός.
Τὸ δὲ διατί ἐστὶ σημαίνει τὸ τέλος, ἡγῶν τὴν
αἰτίαν, δι' ἣν τὸ ζητούμενον γέγονεν· ἐρωτώμε-
νοι γὰρ διατί κλίη, φωμέν, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων
ἀνάπαυσιν. Pag. 35. b. Cap. XXXII. (in edito
XXXI.) inscriptum Περὶ ὁμωνύμων, *De aequi-
vocis*, definit in verbis: ἢ ἐρωτήσεις γέγονεν

Quae sequuntur huius Capitis in editione,
cuncta desunt in Codice. Item pag. 39. b.
Cap. XL. (in edit. XXXIX.) quae sunt
parenthesi inclusa, in nostro desideran-
tur. In Cap. XLVII. pag. 44. b. post divi-
sionem substantiae, quae definit, εἰσὶν ἄτομα,
& ὑποστάσεις, ἢ πρόσωπα, quaeque in Codice
cum superiore Capite coniungitur, contra
in edit. novum Caput constituit, ea quae
sequuntur a voce, Ἐστὶν ἐν ἡ δαία, usque ad
τὴν ἀγίαν πατέρα, Codex habet ad margi-
nem apposita ad instar notularum. Quae
vero his succedunt, quum aliquantulum dis-
cre-

(1) In his Capitibus Philosophicis, sive Dialecticis, quibus E-
pistola praestit ad Cosmam Maiumae iam Episcopum, adeoque
scripta post A. C. dccxliii. Porphyrium de quinque vocibus,
& logica Aristotelis scripta secutus est Damascenus. Horum

Compendium in antiquis editionibus, ex versione fortasse Bure-
gundionis Pisani latine pro ierat. Vid. Fabric. Biblioth. Graec.
Lib. V. Cap. xxx. Tom. VIII. p. 779

crepent a manuscripto, huius ipsius lectionem qualis sit putavimus exhibendam. Ita igitur habet Codex: *Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὰ μέσον τῆ γενικωτάτης γένους, ἡτοι τῆς θείας, καὶ τῆς εἰδικωτάτης εἰδους, ἡτοι τῆς ἀνθρώπου, γένη καὶ εἶδη λέγονται ὑπάλληλα· λέγονται δὲ ἐσιώδεις, καὶ φυσικαὶ διαφοραὶ, ἐ ποιότητες, διαιρετικαὶ τῶν ἐπάνω, καὶ συστατικαὶ τῶν ὑποκάτω, καὶ εἰδοποιοὶ τῶν εἰδικωτάτων εἰδῶν, συνιστάσαι αὐτὰ, καὶ διαιροῦσαι φύσιν ἀπὸ φύσεως. Hinc tamquam novum Caput, numero XLVIII. notatum, reliqua leguntur, quorum initium: *Τί μὲν ἐν ἐσιν θεία, καὶ φύσις, & usque ad finem Capituli deinceps recte procedunt. Pag. 65. b. In titulo Cap. LXIV. (in edit. LXIII.) in Cod. vox ἀποφάνσεως desideratur. Pag. 67. b. Extremis verbis Capituli LXV. (in edit. LXIV.) Codex adnectit prima Capituli sequentis, usque ad verba, Ὅρος ἐσιν, εἰς δὲ ἀναλλύεται, κ. λ. & ex hisce novi Capituli, nempe LXVI. fit exordium, & quidem titulo ab edito diverso: nam pro Ποικίλοι ὄροι, habet, *Τί ἐσιν ὄρος*. Def. autem in verbis, αὕτη δὲ λέγεται ψιλή ἐπίνοις. Quae sequuntur in editione a vocibus *Α'δολοσχία ἐσιν*, ad voces *δέκα εἶναι τὰς σχέσεις*, quae parenthesi reperiens inclusa, cuncta desunt in Codice, qui a verbis ista sequentibus, *Ἐννοσι λέγεται* (ad marg. *γίνεται*) κατὰ διαφόρους τρόπους, Capituli LXVII. initium constituit, appositā inscriptione, *Ὁσαυχὸς ἡ ἐννοσις, Ὁμοιούπλεξ ἡ unitas*, & recte usque ad ultima Capituli progreditur, τοιαύτην γὰρ ἔχει φύσιν τὰ νητά. Post haec sequentium Capitulum transpositio fit in Codice pag. 71. Prius enim ponitur Caput LXVIII. inscriptum, *Ὅρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας, Definitiones philosophiae*, quod inc. *Φιλοσοφία ἐστὶ γνῶσις, κ. λ.* Def. *εἰ δὲ ἐστὶ τὸ κρινόμενον, ἀθάνατος ἄρα ἡ ψυχὴ*. nam quae duo sunt in editione distincta Capita, quorum postremo, *Περὶ τῶν λεοσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων*, inscriptio praepositur, in Codice unum tantum constituunt. Deinde Caput LXIX. inscriptum, *Περὶ τῆς κατ' ὑπόθεσιν ἐνώσεως, De unione secundum hypostasim*, quod inc. *Χρὴ γινώσκειν*. Def. *ἀσύγκυτον τε καὶ ἄτρεπτον*. Ultimum Codicis Caput est LXX. & inscribitur, *Α'νάγκη ἐστὶ βίας αἰτία, Necessitas violentiae causa est*. Inc. *Στοιχεῖόν ἐστι*. Def. *διὰ νεύρων ἐκνευσμένη*. Cum edito concordat, nisi quod numero adnotatur LXX. id quod in illo prorsus omittitur. Tandem subiungitur: *Τέλος τῶν φιλοσόφων τοῦ ἀγιοτάτου Γωάννου τοῦ Δαμασκηνῶ. Finis Philosophicorum sanctissimi Ioannis Damasceni*.**

II. pag. 77. Τὸ αὐτὸ μακαρίν Γωάννου τοῦ Δαμασκηνῶ ἐκδοσις ἀκριβὲς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. *Eiusdem beati Ioannis Damasceni expositio ac-*

(1) Capitibus centum, non quatuor libris fuisse hoc opus a Damasceno tributum ex Mss. Graecorum Codd. inspectione Lambecius, & Lequinius testantur. Noster tamen Codex habet Capita CIII. Nec illa divisio in vetustis obtinet Burgundionis Pisan. versionibus, nisi forte altera, recentiorque manu & atramento in marginalibus quorundam oris adnotata. Vestigia distincti onis in IV. libris iam apud S. Thomam Aquinatem deprehenduntur, qui latina versione usus est. *Quapropter existi-*

*curata Fidei oribodoxae, unico tantum Libro comprehensa, quum e contra in edit. cit. in IV. Libros distinguatur. Capita completitur CIII. quorum primum inscribitur: Ὅτι ἀκατάληκτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι εἰ δὲ ζῆτεῖν, καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῖν ἐκ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ ἀποστόλων, καὶ εὐαγγελιστῶν. Deum comprehendendi non posse, nec ea, quae a sanctis Prophetis, Apostolis, & Evangelistis tradita non sunt, curiosius inquirenda esse. Inc. Θεὸν ἰδεῖν ἐώρακε πῶποτε· ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόσμον (in edit. ἐν τοῖς κόλποις) τῷ πατρὶ, αὐτὸς ἐξηγήσατο. In fine Cap. IV. pag. 82. b. illa ultima verba, καὶ φῶς, ὅτι ἐκ ἐστὶ σκότος, in Codice desunt, quemadmodum in Codice XVI. Titulus Capituli VIII. pag. 85. b. differt ab edito; nam ita habet: Περὶ τῆς ἀγίας τριάδος διακεκριμένη, καὶ ἡνωμένη Θεολογία. De Sancta Trinitate Sermo, distinctus esse personas, ostendens, unam esse essentiam. Cap. XIII. pag. 100. inscriptum, *Ἐστὶ περὶ θεῶν ὀνομάτων ἀκριβέστερον, Adhuc de divinis nominibus accuratius*, quod in editione, tamquam adiectitium, nullum habet numerum, in nostro suum obtinet in Capitulo serie locum, suoque numero adnotatur; quare non omnino verum existimamus, quod in notula huic Capiti praemissa monet Le-Quien, non reperiri videlicet *istud in Codicibus vetustioribus, sed in paucis quibusdam recentissimae notae*. Noster enim Codex Seculum saltem XII. praefert. Deinceps igitur Capitulum numeratio cum edito minime conveniet; quod semel satis sit monuisse. Inter Caput XVIII. Περὶ Διαβόλου, καὶ Δαιμόνων, De Diabolo, & Daemonibus, & XIX. Περὶ κτίσεως ὁρατῆς, De visibili creatura, in cit. edit. p. 160. Codex noster inserit ultima novem ac decem huius Dogmatici Tractatus Capita, quorum primum p. 113. b. est, Περὶ πίστεως, καὶ βαπτίσματος, De Fide, & Baptismo, & incidit in pag. 259. Inc. Ὁμολογούμεν δὲ ἐν βάπτισμα, κ. λ. p. 136. Titulus Cap. XXVII. quod propter adnotatam transpositionem in edit. est LXXXIX. habet: Περὶ τῶν ἀγίων εἰκόνων. De sacris imaginibus. Pag. 148. Cap. XXX. quod in edit. est XCII. & inscribitur, Ὅτι ἐκ ἐστὶ τῶν καλῶν αἰτίος ὁ Θεός, Deum auctorem malorum non esse, suo caret titulo. Pag. 182. Cap. XLII. in edit. XXII. Περὶ ἀέρος, καὶ ἀνέμων, De aëre & ventis, definit in verbis τὰ δὲ ἄνω, θερμά. Reliqua Α'νεμοὶ πνέουσιν, κ. λ. usque ad finem Capituli desunt in Codice. Caput inscriptum Περὶ τελέων, De mariibus, sive aequoribus, quod Le-Quinius extra numerorum seriem collocat, in nostro pag. 185. b. perinde ac reliqua Capita, numeralli*

mo, (inquit Lequinius,) eiusmodi partitionem a Latinis excogitatam, introductamque fuisse ad instar quatuor librorum Petri Lombardi. Nam ut inter Latinos Scholasticos Petrus hic, Magister sententiarum, tot alius praevit, ita primus fuisse Damascenum inter Graecos Ecclesiae Doctores dignoscitur, qui plenius subtiliusque universam Theologiae systema ordine fuerit complexus. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom. VIII. p. 786.

li nota ad marginem appositā, designatur, & est XLIV. Pag. 188. b. In fine Cap. XLV. in edit. XXIV. quae sunt parenthesi inclusa, desiderantur in Codice, quemadmodum & ultima Cap. LI. pag. 196. b. in edit. XXX. nempe, ἐπὶ τῶν φυλακτῶν κατὰ φύσιν τὴν αἰετὶν τάξιν. Caput extra numerum, quod inter LII. & LIII. interiacet in edit. pag. 217. & inscribitur, Πρὸς τὴν ἐρωτῶντας, εἰ ἐκ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀνάγονται, ἢ ὑπὸ τὸ διωρισμένον, αἱ δύο φύσεις, Ad eos qui sciscitantur, utrum ad continuam quantitatem, vel ad discretam, duae referantur naturae, ultimum est in Codice, & numero CIII. adnotatur. In reliquis nullum aliud discrimen animadvertimus. In fine additur: *Τέλος τῶν δογματικῶν κεφαλαίων τῶ ἀγιοτάτου Γωάννου τοῦ Δαμασκηνῶ. Finis Capitulum Dogmaticorum sanctissimi Ioannis Damasceni*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Seculi XII. minute quidem, sed perspicue, accurateque exaratus. Constat foliis 282.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD. XXIV.

I. pag. 1. Praefertur Index Orationum XVI. rubris litteris exaratus; cum pag. 2. duo tristicha heroica in Sepulcrum Domini eadem, quae in Cod. XII. huius Plutei legebantur. Heic tamen post eiusmodi titulum, additur nomen, ut videtur, *Κωνσταντῖνα*, quod auctorem versuum, an libri possessorem, an quid aliud indiget, incertum. Pag. 3. b. Decora, atque elegans nobis se offert Gregorii effigies, quae fundo aureo delineata, eum Pontificis indutum vestibus, adstantem, libellumque evolventem exhibet. Pag. 4. Prima occurrit Oratio hunc titulum praefrens: *Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Θεολόγῳ εἰς τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν βασιλευσάντα λόγος α'.* Sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi in Pascha & in tarditatem Oratio I. Exstat in edit. toties cit. Tom. I. pag. 673.

II pag. 6. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676

III. p. 24. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν καινὴν νομιαν λόγος γ'. *Eiusdem in novam Domini cam Oratio III.* Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγίαν Πεντηκοστὴν λόγος δ'. *Eiusdem in sanctam Pentecosten Oratio IV.* Ibid. p. 705.

V. p. 41. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν Μυκαββαίους λόγος ε'. *Eiusdem in Maccabaeos Oratio V.* Ibid. p. 397.

VI. p. 51. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγρῶ ἐπαυκίνολος μετὰ μίαν τῆς μηνὸς ἡμέραν, λόγος ς'. *Eiusdem in lau-*

dem sacrosancti martyris Cypriani, quam postridie festi eius ex agro reduisset, Oratio VI. Ibid. p. 274.

VII. p. 62. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν λόγος ζ'. *Eiusdem de suis dermonibus, & in tributorum exaequationem Iulianum Oratio VII.* Ibid. p. 149. Huius ultima Orationis verba Graecam crucem repraesentant, de qua alias egimus.

VIII. pag. 72. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ ἔγια Θεοφάνια λόγος η'. *Eiusdem in sanctam Dei apparitionem Oratio VIII.* Ibid. p. 613.

IX. pag. 82. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν μέγαν Βασιλεῖον ἐπιτάφιος λόγος θ'. *Eiusdem in magnum Basilium Funeris Oratio IX.* Ibid. p. 316.

X. p. 135. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὰ φῶτα λόγος ι'. *Eiusdem in sancta Lumina Oratio X.* Ibid. pag. 624.

XI. p. 147. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸ βάπτισμα λόγος ια'. *Eiusdem in sanctum Baptisma Oratio XI.* Ibid. pag. 637. Duobus quaternionibus in Codice praepostere compactis, pars huius Orationis in sequentem recidit. Quae igitur inter paginas 169. & 170. desit tibi videbuntur, ea inter pag. 177. & 186. inserta reperies.

XII. p. 173. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλεῖν, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, λόγος ιβ'. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset, Oratio XII.* Ibid. p. 136.

XIII. p. 186. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν μέγαν Α'θανάσιον λόγος ιγ'. *Eiusdem in magnum Athanasium Oratio XIII.* Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν τῶν ἐπισκόπων παρουσίαν ὁ συντακτικὸς λόγος ιδ'. *Eiusdem Oratio XIV. valedictoria in praesentia CL. Episcoporum habita.* Ib. p. 510.

XV. p. 224. b. Τὸ αὐτὸ περὶ φιλοπτώχιας λόγος ιε'. *Eiusdem de pauperum amore Oratio XV.* Ibid. p. 239.

XVI. p. 250. Τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἐαυτοῦ πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης λόγος ις'. *Eiusdem ad patrem suum tacentem ob plagam grandis Oratio XVI.* Ib. p. 224. Rara sunt in Codice marginalia scholia, eaque ut plurimum cinnabari exarata, quorum quae in anteriori parte paginae quatae fuerunt conscripta, fere sunt evanida, quae vero in posteriori, adhuc integra superiunt; ea speciminis loco exhibemus.

Primum pertinens ad illa Orationis primae verba, *μυστήριον, καὶ συνεκείρωμαι, κ. λ.* ita habet: *Ἦ' τῶν Χριστῶ γεννῶν ἐορτῇ ἐχρίσθαι με ἱερεῖα, καὶ διάκονον· ἐν τῇ τῶν φῶτων ἐορτῇ ὑπεχώρησα· μετὰ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα συνεκείρωμαι νῦν, ἵνα δῶξέν με συνδύησθε.*

Secundum ad illa, *πλάσεν ἀγαθόν, κ. λ.* sequens est: *ἡ βαπτισμὸν· καὶ ὥσπερ εἰ δημιουργὸν τοῦ καινοῦ πλάσματος, ἡ δημιουργὸν τῶν κατὰ Θεὸν γενομένων, καὶ ὁ μόνον καινοποιούντα, καὶ διαπλάττοντα τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἄνθρωπον,*

M m 2

ἀλ-

(1) Vide supra pag. 241.

(2) Cur Archiep. Constantinopol. dicatur Gregorius, vid. Rit-

tersh. Lect. 5. Lib. II. C. II. & XII. Laus. de Dionysio Areop. p. 11. 269.

ἀλλ' ὁ διδάσκαλος, ὡς συντηρητικὸν τῆς τοιαύτης γενόμενης αὐτοῖς διαπλάσεως, ἢ τὸ μὲν πλάσσειν, ἐπὶ τῶν ἡγῶν ἀκυσόμεθα, καὶ τῶν ἀρετῶν· τὸ δὲ διδάσκαλον ἐπὶ τῶν δογμάτων, ὃ τῇ θεωρητικῇ πάντως τῆς σοφίας μέρεος.

In penultima Codicis pagina Crux fuit depicta rubro viridique colore, addita epigraphe ἸϞ ΧϞ ΝΙΚΑ. cum paullo inferius ab imperito quodam ac recentiori Graeco adnotata fuerunt quaedam de septem beatitudinibus.

In ultima tandem pagina haec scriptoris notitia apparet, rubro perspicuoque charactere descripta: Ἐγράφη ἡ βίβλος αὕτη τοῦ Θεολόγου μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἔτος ἐξακισχιλίου πεντακοσιοσὺ ἑνενηκοσὶ ἐνάτῃ, χειρὶ Εὐθυμίου μοναχοῦ ἀμαρτωλοῦ τοῦ Εἰφιλίνου· ὃ ταῖς πολλαῖς ἀμαρτίαις ἴλεων γενέσθαι τὸν φιλόθεον ἡμῶν κύριον καὶ Θεὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχασθαι μὴ ἀκνήστε· δῶν δὲ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἀφαινεῖν τῶν πταισμάτων ὑμῶν, ἀμήν. Scriptus est hic liber Theologi, mense Aprili, Indict. XIV. Anno 6599. (Chr. MDCI.) manu Euthymii monachi peccatoris Xiphilini; cuius multis peccatis ut propitius sit clemens Dominus & Deus noster Iesus Christus, precari qui legistis ne segnes fueritis. Det autem & vobis ipse remissionem delictorum vestrorum, amen. Hanc subscriptionem adfert clariss. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 54.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. Constat fol. 265.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ.

D. GREGORII MARTYRIUM.

COD. XXV.

I. p. 1. Praeedit fragmentum Sermonis anonymi de inventione Capituli S. Ioannis Baptistae; huic enim, quum initio mutilus esset, recentior quidam Graecus sequentem titulum iam fere evanidum in superiori primae paginae ora praeposuit: Εὐρεῖται τῆς τιμίας κεφαλῆς τῆ προδρόμου. Εὐλόγησον πάτερ. Inventio venerabilis Capituli Praeursoris. Benedic pater. Prima huius fragmenti verba, quae perlegi possint (nam priores septem versus ita temporis iniuria corrupti sunt, ut oculorum aciem penitus effugiant) sunt quae sequuntur: τυπτηθεὶς ἐπὶ τὰ γόνατα ἐκάμψην βλας, καὶ ἐκ ἡδυνήθην, κ. λ. Extrema vero: Εὐρέθη δὲ μηνὶ Φεβρουαρίῳ ἐν ἐκείνῃ τῇ τετάρτῃ τοῦ ἑπτακοσιοσὺ ἑξήκοστος τρίτος ἔτος, ἰνδικτιῶνος ἑκτῆς, βασιλευντων Οὐαλεντιανῶν, καὶ Μαρκιανῶν τῶν εὐσεβῶν δούλων τοῦ Χριστοῦ· ὅπως πάντες μετανοήσαντες, καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ φυλάξαντες, δοξάζωμεν τὸ ὄνομα τῷ πατρὶ, καὶ τοῦ υἱοῦ, κ. λ. Agitur heic de secunda inventione Capituli S. Ioannis Baptistae, quae incidit in diem xxiv. Febr. A. DCCLXIII. Quae quidem historiola diversa videtur ab ea, quae adfertur a Carolo Dufresnio Domino Du-Cange in libello, cui titulus: *Traite Historique du Chef de S. Jean Baptiste*. Paris MDCCLXV. 4. pag. 215. seqq. Vid. etiam

Acta Sanctorum Tom. IV. Iunii pag. 728.

II. pag. 3. b. Succedit Vita S. Gregorii Armeni, & quidem hunc praeferebat titulum: Πρόλογος Ἀγαθαγγέλιου, ἐν οἷς καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. Κύριε εὐλόγησον. Prologus Agathangelii, ubi & martyrium sancti Gregorii. Domine benedic. Inc. Οἱ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἐν πελάγεσιν ὁδοιπορίας ἑαυτοὺς ἐκιδιδόντες, καὶ πρὸς τὰς κινδύνους τῶν κυμάτων ἐπειγόμενοι. Def. ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα αὐτοὶ πρὸς τὸν δημιουργὸν οὕτω φθγγόμενοι εἴπωσι, κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν σὺ εἶ, καὶ αὐτὸς εἶπῃ, λαὸς μου ὑμεῖς ἐστέ· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Tum a recentiori manu subiectum fuit: Τέλος τῆς μαρτυρίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. Finis martyrii sancti Gregorii magnae Armeniae. Haec Vita est amplissima, sunt enim inserta quaedam alia, quorum inscriptio p. 47. b. Εντεῦθεν τὰ κατὰ τὰς ἁγίας γυναῖκας. Heic ea habentur, quae ad sanctas mulieres pertinent. Inc. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς. Ἐξήλθεν ἑαυτῇ γυναῖκα Διοκλητιανὸς ὁ Καῖσαρ πρὸς γάμους κοινωνίαν, κ. λ. Tum Epistola, quae inc. Πάλαι ἀποκλύμενοι ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἀμαρτιῶν ἐσκοτώθημεν, κ. λ. Aliam Gregorii vitam recenset Fabricius Lib. V. Cap. 32. T. IX. p. 81. cuius initium cum nostra minime convenit. Incipit enim: Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης. Ait autem exstare Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium XXX. Septembris. Graece vero Ms. apud Lambec. VIII. p. 246.

III. p. 136. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὸν βίον, καὶ εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ Θαυματουργοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Gregorii Episcopi Nysseni de vita, & miraculis sancti Gregorii Episcopi Neocaesareae Thaumaturgi. Domine benedic. Inc. Οἱ μὲν σκοπὸς εἰς ἔσιν, τοῦ τε ἡμετέρου λόγου, καὶ τοῦ παρόντος συνλόγου. Def. τοῖς γεγραμμένοις οὐ προσεδήκαμεν. Exstat inter Opera Nysseni edit. Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. III. p. 534. In fine huius vitae legitur precatio quaedam ad Gregorium, non eiusdem Codicis scriptoris, sed fere synchroni.

IV. pag. 197. Πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων Μητροφάνους, καὶ Ἀλεξάνδρου· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ βίος τῶ εὐσεβοῦς Κωνσταντίνου γενομένου βασιλέως. Εὐλόγησον πάτερ. Acta sanctorum patrum Metrophanis & Alexandri, ubi & vita Constantini Pii Imperatoris. Benedic pater. Inc. Εὐνεακαιδεκάτῃ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας, τῆς δὲ τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας πέμπτου καὶ τριακοσιοσὺ ἔτος. Def. καὶ τὴν ἐπιτελευτήσαν αὐτῷ πόλιν ἐν τῇ τῶν λύκων ἐπιδρομῇ διαφυλάξας, εἰς τὴν ἐπαράνιον μετέστη πολιτείαν, εἴκοσι μὲν καὶ τρία ἔτη ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διατελέσας, κ. λ. Reliqua pauca ita sunt evanida, ut perlegi nequeant, nec iudicari possit mutila ne sint, an integra; mutila tamen esse putamus. Scriptor coevum se profitetur. Confer Photii Bibliothecam Cod. cclvi. sed et Tillemontium Tom. VII. p. 657. Co.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XII. Constat fol. 230.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

DIVI GREGORII NAZIANZENI IN GENEALOGIAM IESU CHRISTI.

Titulus ita corrigendus.

SS. Gregorii Nazianzeni, Basilii Magni, Gregorii Nysseni, Io. Chrysostomi, Amphilo- chii, Athanasii, Anastasii Synaitae, Pamphili Monachi, Ephraem Syri, Leontii, Epiphani, Stephani, Procli varia.

COD. XXVI.

Initio Codicis scriptum est litteris Longobardis antiquissimis: Indictione duodecima Amalfi factus est terremotus magnus qui atterravit totam Amalfim. Dies erat vice- sima secunda Decembris, imo sacra ante ter- ti

Praecedunt duo Indices, alter Latinus, alter Graecus, Operum, quae in hoc Co- dice continentur.

I. p. 4. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in Nativitatem Servatoris nostri Iesu Christi. Domine benedic. Inc. Χριστὸς γεννᾶται, δοξάζετε. Def. ὅσων ἐφικτὸν τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Exstat Tom. I. Operum G. L. edit. Paris. A. MDCIX. p. 613. Subscriptum est in Co- dice, Εἰς τὰ γενέθλια εἰςχοι υνέ. In Nativita- tem versus cccclv.

II. p. 9. b. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Sancti Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae in Nativita- tem Domini nostri Iesu Christi Sermo Inc. Χριστοῦ γέννησις ἡ μὲν οἰκία, καὶ πρώτη. Def. ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κ. λ. Exstat in edit. Paris. eius Ope- rum A. MDCXXI. fol. Tom. II. p. 595.

III. p. 14. b. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον, καὶ πρωτομάρτυ- ρα τοῦ Χριστοῦ Στέφανον. Sancti Gregorii Episcopi Nysseni Oratio panegyrica in sanctum protomartyrem Christi Stephanum. Inc. Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία. Def. εἰς καθάρ- ρειν τῶν ἀντιδίων, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat in- ter eius Opera edit. Paris. Aegidii Morelli MDCXXVIII. fol. Tom. III. p. 354.

IV. pag. 21. b. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν. Κύριε εὐλόγησον. Sancti Gregorii Theologi Funebris Oratio in laudem Basilii Magni. Domine be- nedic. Inc. Ἐμὲλλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν. Def. εἰ καὶ τι παρέχομεν ἐπαίνῳ τοῖς λόγοις ἄξιον. (deest in Cod. conclusio ἐν Χριστῷ, κ. λ.) Exstat loc. cit. pag. 316.

V. p. 60. Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Εὐλόγησον πάτερ. Amphilo- chii Episcopi Iconi- ensis in vitam, & miracula sancti patris nostri Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae. Bene- dic pater. Inc. Ἀγαπητοὶ, οὐκ ἦν ἀπείκοκς εὐγνώ- μονας ὥς τῇ τῷ πατρὶ ἐπισυνάγειν ἀποβιώ- σει. Def. ἡ χάρις τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἡ πρεσβεία τῷ ὁσίου πατρὶ ἡμῶν Βασιλείῳ διαφυλάξαι πάντας ἡμᾶς, ἀμήν. Exstat inter Opera Amphilo- chii Iconiensis, Methodii Pa- tarenensis, & Andreae Cretensis edit. Paris. A. MDCXLIV. fol. a pag. 155. ad 225. Sed quum in eius recensione maxime differre Codicis lectionem ab edito deprehenderi- mus, non inutile futurum arbitrati sumus, singulorum huius Historiae Capicum, prout in Codice distinguuntur, eorum saltem, qui- bus inscriptio praefigitur, initium, ac finem exhibere.

Primum igitur p. 62. b. est, Περὶ τοῦ Ἐβραίου τῷ θεωρήσαντος τὸ μυστήριον τῆς δωρεᾶς. De Hebraeo, qui speculatus est mysterium do- nationis. Inc. Τῆς μέντοι θείας λειτουργίας ἐπιτε- λεμένης. Def. πεπιτευκτότας τῷ κυρίῳ.

Secundum p. 64. Περὶ τῆς γυναῖκος τῆς χρεω- σμένης τὰ δημόσια. De muliere, quae conduxit vestigalia. Inc. Ἐξερχομένη δὲ αὐτῇ πρόσεσιν. Def. εἴ τι ὄφειλε διοῦς ἐν τῶν ἰδίων αὐτοῦ.

Tertium p. 69. Περὶ Ἰουλιανῶν τῶ παραβάν. De Iuliano praevaricatore. Inc. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Ἰουλιανὸς ὁ ἔχρηστος βασιλεὺς. Def. Ἐβραίων τε καὶ Ἑλλήνων προσήνεγκε τῷ Χριστῷ. Heic ex duobus Capitis, quae sunt in edit. fit unum in Codice.

Quartum p. 71. b. Περὶ τῶ Οὐάλεντος, καὶ τῶν Ἀρειανῶν. De Valente, & Arianis. Inc. Τινὲς δὲ τῶν καταλειφθέντων Ἑλλήνων οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ Ἀρειανῶν. Def. ἀπονήμων τῷ ἱεράρχῃ τῷ Χριστῷ.

Quineum p. 72. b. Περὶ τῶ ἀρνησαμένου ἐγ- γράφως τὸν Χριστόν. De eo, qui scripturae Christum negavit. Inc. Ἑλλὰδιδος δὲ ὁ ἐν δόξῃ τῇ μνήμῃ αὐτόπτης, ὃ ἐπηρέτης γενόμενος τῶν παρ' αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντων θαυμάτων. Def. ἀσι- γήτῳ εἰσμάτι δοξάζοντα, καὶ αἰνῶντα τὸν Θεόν, ἀμήν.

Sextum p. 76. Περὶ Ἀναστασίου τοῦ πρεσβυ- τέρου. De Anastasio presbytero. Inc. Δηγήσα- τό μοι καὶ τοῦτο ὁ προφήτης αἰδίδιμος Ἑλλά- διος. Def. εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν, ἀμήν.

Septimum p. 77. b. Περὶ τοῦ Σύρου Ἐφραίμ. De Ephraem Syro. Inc. Δύο ἴππων ἐξυδρόμων παραξάντων ὕδατα πολλὰ, κατὰ φησιν ὁ θεὸς Ἀμβραχὲμ, δέχησιν (ab hac voce incipit Ca- put in editione.) Def. ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Octavum p. 79. b. Περὶ τῶν Ἀρειανῶν. De Arianis. Inc. Μετὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὄφειξιν Οὐά- λεντος τοῦ θεοσυγοῦς, θελοῦ γενομένου τοῦ ἀπο- σάτε Ἰουλιανῶν. Def. καὶ οὕτω παρεδόθη τῷ αἰω- νίῳ πυρὶ, εἰς αἰῶνα αἰῶνος κολασθησόμενος. Post in edit. sequitur Caput, Περὶ τοῦ γενομένου θαύ-

γαύματος ὑπὸ τοῦ ἀγίου Βασιλείου εἰς Πέτρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ νύμφην, quod in Codice totum deest.

Nonum p. 81. b. Περὶ τῆς ἀμαρτωλοῦ γυναικὸς. De muliere peccatrice. Inc. Γυνὴ τις πλάττω καὶ εὐγενεῖα κομῶσα, καὶ τῇ λοιπῇ τοῦ ματαίου βίου τέττα ὑπερεῖα. Def. καὶ πᾶσαν μαλακίαν τῶν ἐν πίσει προσερχομένων αὐτῇ. Hoc Caput in editione octo circiter versus longius est ab initio.

Decimum p. 83. Περὶ Ἰωσήφ τοῦ Ἐβραίου. De Iosepho Hebraeo. Inc. Ἰωσήφ τις ὀνόματι ἀρετῶν ἐν τῇ τέχνῃ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Def. ἀνέσας δὲ καὶ Γρηγόριος, ὁ τῆς Ναζιανζοῦ ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, καὶ θεασάμενος αὐτοῦ τὸ τίμιον λείψανον, ἐπιπεσὼν ἐπ' αὐτῷ, καὶ θρηνησας ἐπιπολὺν, ταῦτα ἐν συμπαθείᾳ ἀπεφθέγγετο. Post haec verba, quae in cit. edit. incidunt in pag. 224. inferuntur in Cod. p. 85. Ἰαμβεία, lambica, immo Elegiaca Carmina Gregorii Nazianzeni, quae in cit. eius Operum edit. Tom. II. pag. 152. inscribuntur, Basilii Magni Epistaphia.

Inc. Σῶμα δίχα ψυχῆς ζῶειν πάρος, ἢ ἐμὲ σέο. Def. τῶν ἐπιγραμματικῶν γεῖτε δυωδέκαδα.

Quae quidem Carmina expunctionibus, ac correctionibus ita scatent, ut lectionis primaevae parum iam supersit. His succedunt p. 86. pauca quaedam alia solutae orationis, ad ipsam S. Basilii vitam pertinentia, quorum initium: Ταῦτα ἀνέσσαντες οἱ συνεληλυθότες ἐν κηδείᾳ τοῦ θεσπεσίου ἀνδρὸς κοπετόν, καὶ θεήνον μέγα ἐπὶ πολλαῖς ταῖς ὕραις ἐξετέλουν, ὥς τε τὸν ἥχον τῆς βοῆς αὐτῶν εἰς πᾶσαν τὴν περιουκίδα αὐτῶν διακηθύναι· κατασεύλας δὲ πάντας ἀπὸ τοῦ πένθους ὁ μέγας Γρηγόριος, καὶ εἰς εὐχὴν [ex his verbis incipit rursus editionis continuatio pag. eadem 224. superiora omnia defunt] προτρέψαμενος ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, καὶ λ. Finis: συγγραφεύσας παρ' αὐτοῦ βίβλος, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετ' ἑ τῷ πατρὶ καὶ δόξα, καὶ λ. Tum ead. pagina sequuntur haec alia, tamquam quid novum, sed revera eiusdem argumenti, nam Amphilochoi Historiae sunt extrema: Γεγόναι δὲ τῷ ἁγίῳ Βασιλείῳ τρεῖς ἀδελφοί, Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐπίσκοπος, Πέτρος Σεβαστείας ἐπίσκοπος, Ναυκράτιος ἀσκητὴς γενόμενος, καὶ διαπρέψας ἐν πᾶσιν· ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ὁκτὼ χρόνους ἐπισκοπήσας, πρὸς κύριον ἀπεδήμησε, πᾶσαν αἰρετικῶν κακοδοξίαν, ὥς ἀγρίως θήρας ἀπελάσας ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης αὐτῶν. (Huc usque historia in cit. edit. in nostro vero Codice sequuntur haec alia) Χρὴ δὲ γινώσκων, ὅτι τὰς ἐπιτυμβίους ἱάμβους, δε ἐξέφετο ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, ἄχρι τῆς νῦν σώζονται εἰς τὸ μνημα αὐτῷ ἐπιγεγραμμένοι, καὶ μετὰ ἀκριβείας τετοιμισμένοι. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ λ. quae superius retulimus p. 277. N. V.

VI. pag. 86. b. Ἰουλιανὸς βασιλεὺς Βασιλείῳ ἐπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας. Iulianus Imperator Basilio Episcopo Caesareae in Cappadocia. Inc. Τὸ ἐμφυτὸν μοι ἐκπαιδόμενον γαλήνῳ, καὶ φιλανθρωπῶν ἐπιδεικνύμενος. Def. καὶ μὴ ὑπεραίρεσθαι· ἀ γὰρ ἀνέγνω κατέγνω. Ex-

stat inter Epistolas Basilii N. XL. Tom. III. cit. edit. p. 123.

VII. pag. 87. Βασίλειος ἐπίσκοπος πρὸς τὸν αὐτόν. Basilii Episcopus ad eundem, nempe Iulianum. Inc. Μικρά σε τὰ τῆς παύσης τύχης ἀνδραγαθήματα, καὶ φαῦλα τὰ τῆς ἀριστείας. Def. εἰ γὰρ ἀνέγνω, κατέγνω, καὶ ἂν ἀνέγνω. Est Epistola XLI. loc. cit. p. 124.

VIII. p. 88. Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ἀρχιεπισκόπος Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ἐκ τῷ λόγῳ εἰς τὴν συμφορὰν πόλεως Ἀντιοχείας, ὅτι τὸ φονεῦν χεῖρον τὸ δρᾶν. Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani ex eius Sermonibus de calamitate Urbis Antiochiae, quod petius est iurare, quam occidere. Inc. Μεγάλη παρὶς γλώσσης ἀκολασία, καὶ πολλὰ δεομένη τῷ χαλινῷ. Def. καὶ κατὰ τῆς βασιλείας ἐπιτευξέμεθα, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, μετ' ἑ τῷ πατρὶ καὶ δόξα, καὶ λ. Incidit in Tom. II. p. 158. vers. 3. cit. edition.

IX. pag. 90. Τὸ αὐτὸ λόγος εἰς τὸν Ἡρώδην, καὶ εἰς τὰ νήπια. Eiusdem Sermo in Herodem, et Infantes. Inc. Ἡΐδελον μὲν αἰεὶ καὶ πάντοτε τὸν πνευματικὸν ἀφρηγεῖσθαι λόγον. Def. τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ καὶ δόξα, καὶ λ. Exstat inter eius Opera spuria cit. edit. A. MDCCLXXXII. T. X. p. 750.

X. p. 94. Τὸ αὐτὸ ἁγίου Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἰς τὰ φῶτα. Eiusdem sancti Gregorii in sancta Lumina. Inc. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Def. τὴν μίαν αὐγὴν ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. Exstat loc. cit. p. 624. Subscribitur in Cod. εἰς τὰ φῶτα εἰς τοὺς φῶς. In sancta Lumina versus DL.

XI. p. 102. b. Τὸ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Sancti Basilii Archiepiscopi Caesareae in Cappadocia in sanctum Baptisma. Inc. Οὐ μὲν σοφὸς Σολομὼν. Def. κατὰ τὴν δωρεάν τοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτῷ καὶ δόξα, καὶ λ. Exstat Tom. II. p. 113.

XII. p. 111. Τὸ ἁγίου Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἰς τὰ φῶτα. S. Gregorii Theologi in sancta Lumina, sive potius in sanctum Baptisma. Inc. Χρὴς τῇ λαμπρῇ τῶν φῶτων. Def. καὶ οἱ μανθάνοντες ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ καὶ δόξα, καὶ λ. Stichometria subiecta ita habet: Τὸ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τῷ Θεολόγῳ εἰς τὸ βάπτισμα εἰς τοὺς αὐτοὺς. Sancti Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in sanctum Baptisma versus MCCCXCIX. Exstat loc. cit. p. 637.

XIII. p. 133. b. Ἀμφιλοχίῳ ἐπισκόπῳ Ἰκονίου εἰς τὴν παρθένον Μαρίαν, καὶ εἰς τὴν Ἀνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα τῇ ἡμέρᾳ τῆς ὑπαπαντῆς. Amphilochoi Episcopi Iconiensis Sermo de Virgine Maria, de Anna, ac de Symeone in die Purificationis. Inc. Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἁγίων (in marg. ab ead. manu correctum est ἀνθρώπων) τὴν παρθενίαν θαυμάζουσιν. Def. καὶ νῦν τὸν κόσμον ἀγιάζων καὶ σώζων, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ αὐτῷ καὶ δόξα.

δόξα, καὶ λ. Occurrit in cit. eius Operum editione p. 23.

XIV. p. 139. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νύσσης εἰς τὴν εἰσπασιν τῶν ἁγίων νησιῶν. Gregorii Episcopi Nysseni in principium sanctorum insularum. Inc. Σύνθετον ζῶον ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ σώματος τοῦ φαινομένου. Def. τὰ ἐν σαρκὶ θεοφάνια, ᾧ πρέπει ἡ δόξα, καὶ ἡ προσκύνησις νῦν, καὶ αἰεὶ, καὶ λ. Exstat in cit. edit. Tom. II. pag. 247.

XV. p. 147. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐποιίας. Eiusdem de Beneficentia. Inc. Οὐ τῆς ἐκκλη-

Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ἀρχιεπισκόπος Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου εἰς τὴν μετάνοιαν τῶν Νινευιτῶν. Eulogyston pater.

Καὶ τὰς προλαβοῦσας ἡμέρας διδασκαλίας ἀπαιτούσας ὄρν, καὶ ἐμαυτὸν διὰ τὴν ἀσθένειαν ἡνεγκασμένον σιγᾶν, ἡνιώμην, καὶ ἐδυσχαίρεον, καθάπερ τις πρόθυμος ἀδελφὴς νεκωλυμένος παρὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτῷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σάδιον. Εὐρών ὑμᾶς τῆς λογικῆς ἐφιεμέτους τροφῆς, καὶ ἐμαυτὸν χορηγεῖν ἐκ ἰσχύοντος. Εὐρών τὸν χρόνον ἐμπορίας, καὶ ἐμαυτὸν οὐδὲν συμβόλαιον θέσθαι πρὸς ὑμᾶς δυνάμενον ἐβλεπον τὴν θήραν πολλὴν, καὶ τὸν θηρευτὴν ἀπονοῦντα πρὸς τὴν ἄγρην. Ἀλλὰ καὶ λίαν ὀδυνημὴν ἐπὶ τούτῳ κάλλιον ἡγούμενον ἐμαυτῷ τοὺς πόνους ἐπιμετρεῖν, ὥς καὶ εἰς ἐκκλησίαν ἔχειν κατ' ἡμέραν ἐπιφοιτῶν, καὶ τῆς ἄλλης κοινωνεῖν ὑμῖν λειτουργίας, ἢ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας πλέον μόνον μοχθήσας προσηλωθῆαι πάλιν τῇ κλίτῃ, καὶ πάλιν ὑμῶν ἀπολελεῖσθαι. Διὰ τοῦτο τὰς καθημερινὰς ἐκλείπων διαλέξεις ἡκὼ σήμερον διὰ τῆς δεσποτικῆς χάριτος τὸ χρέως ὑμῖν καθήσων. Δεῦρο δὲ οὐν τὸ σκάφος εἰς τὸ πέρατος τῆς Νινευιτῶν μετανοίας ἐλάκωμεν. Ἄλλοι μὲν γὰρ ἄλλοις εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων χρήσιμοι λόγοι, τὰ δὲ τῆς μετανοίας φάρμακα πᾶσιν οἷμαι ὠφέλιμα· ἐπειδὴ γὰρ οὐδεὶς ἀμαρτίας ἐλευθερὸς, εὐδελον ὡς οὐτε μετανοίας ἀνευδής. Τοῖς δὲ χρίζουσι ταύτης ἀναγκαῖον τὸ παράδειγμα τῶν ἐκ μετανοίας σωθέντων τῷ ἴσῳ τρόπῳ κακείνους πρὸς τὴν ὑγιεῖαν εἰσάγον. Ἰδομεν τοίνυν τοὺς ἐπὶ πονηρίᾳ βεβιωμένους ὀνομαστούς ἐπ' ἀρετῇ γινόμενους. Ἰδομεν τοὺς θηρίους εἰσκότας ἀγγέλων τάξιν μεταλαμβάνοντας. Ἰδομεν τοὺς ἔργοις τὴν πόλιν σρέφοντας τρόπῳ φιλοσοφίας τὴν πόλιν ἀνορθοῦντας. Ἰδομεν τοὺς ἐκτὸς τῷ Θεῷ φίλους τῷ Θεῷ γεγυμένους, καὶ τὸν πάλαι καθήγορον δεσπότην, συνήγορον ὕπερον κτησαμένους. Ἰδομεν κατακρίτους μετὰ τὴν ἀπόφασιν πρὸς τὸν δικαστὴν ἀγωνιζομένους, καὶ τὴν ἀπόφασιν ἀκυροῦντας. Ἰδομεν τὸν Θεὸν διὰ φιλανθρωπίας ψευδόμενον. Ἡκούσαμεν πρῶτον, ὅπως ὁ μὲν προφῆτης ἐκήρυσσεν, ἡ δὲ πόλις ἐξορυσσέτο, καὶ ὅτι καθάπερ εἰς πέρατος πνεῦμα χαλεπὸν παρᾶττει, οὕτως εἰς τὸν δῆμον τῶν Νινευιτῶν ἡ φωνὴ πεσοῦσα τοῦ Ἰῶνα πάντα ζάλης καὶ χειμῶνος ἐπλησεν. Ἡκούσαμεν ὅπως πῖτον ἡγομένη ἡ πόλις τὸ κήρυγμα

σίας ταύτης πρέδρος, καὶ οἱ τῆς ἀπλανὸς εὐσεβείας. Def. ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ λ. Ibid. p. 235.

XVI. p. 154. b. Sequitur D. Ioannis Chrysostomi Homilia de Ninivitarum poenitentia, quae quum in nupera eius Operum editione non occurrat, nobisque Chrysostomo digna videatur, id licet tuto adfirmare non audeamus, heic tota subiicitur, adiecta Latina versione, quam F. Gaudiosus Iagemann Augustinianae Familiae Lector elucubratus est.

Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Poenitentiam Ninivitarum. Benedic Pater.

Quum dies meos antea docendi munere non satis exercitatos, et meipsum propter infirmitatem flere coactum viderem, affligabar, idque aegre admodum ferebam, haud secus, atque luctator alacris, qui ad sua certamina stadium ingredi foret impeditus. Intuebar vos spiritualis alimenti desiderio flagrantes, me vero illi supeditando imparem. Videbam prae foribus esse tempus mercandi, me vero pacisci vobiscum nulla ratione posse. Videbam venationem multam, sed venatorem praedae non sufficientem. Verumtamen quum hac re magnus me dolor incederet, potius exidmavi, hos mihi labores eo pacto adaptandos esse, ut frequentare possem indies Ecclesiam, et aliam vobis liturgiam communicare, quam transactis in labore duobus modo tribusve ad summum diebus lectum repeterem, et denuo a vobis seiungerer. Idcirco quotidianis sermonibus supersedens hodie per gratiam domini accedo meis erga vos partibus satisfactorius. Adeste igitur, naviculam nostram in mare Ninivitarum poenitentiae irabamus. Est enim aliae aliis profuit humane rationes, poenitentiae tamen remedia omnibus arbitror conducere: quum enim neque unus peccati sit expertus, manifestum est, nullum esse, qui poenitentiae non indigeat. Verumtamen egentibus illius exemplo eorum, qui poenitentia salvati sunt, opus est, quod et ipsos pari ratione ad salutem perducatur. Vidimus itaque eos, qui improbam vitam egerant, a virtute demum sibi nomen comparasse. Vidimus feris olim non absumiles in ordinem Angelorum transisse. Vidimus eos, qui operibus civitatem everterant, honesta morum compositione eandem denuo erigere. Vidimus dei inimicos arcto amicitiae vinculo ipsi fuisse coniunctos, ac dominum olim accusatorem, suae tandem causae patrocinator habuisse. Vidimus iudicio condemnatos de ipsa sententia coram iudice contendere, eamque reddere irritam. Vidimus sua in genus humanum indulgentia Deum praeter id, quod comminatus fuerat facientem. Audivimus paullo ante quomodo praedicante propheta civitas conturbaretur, et quemadmodum ventus vehemens in mare irruens illud perturbaret, ita vox Ionae populo Ninivitarum illapsa turbine omnia ac tempestate repleveret. Audivimus quomodo ci-

οὐκ εἰς ἀπὸγνωσιν ἔπεσεν, ἀλλ' εἰς μετάνοιαν ἔδρασεν· καὶ ὅτι θαρσύνει περὶ τῆς σωτηρίας οὐκ ἔχουσα, θεραπεύει καὶ καταλλάττει τὸν Θεὸν ἐπιχειρεῖ. Τίνα δὲ ὡπὲρ τῶν καταλλαγῶν τὰ πραττόμενα ἦν; εἰρηται μὲν ἐν μέρει· δεῖ δὲ τὸν πάντα λόγον ὑμῖν ἀποδοῦναι· ἐκέρυξαν γὰρ νησίαν, καὶ ἐνέδυσαν τὸν σάκκον ἀπὸ μίκρου αὐτῶν καὶ ἔως μεγάλου αὐτῶν. Ὁ ξένου θαύματος, φοβεροῦ μὲν ἀνθρώποις, ἀγγέλοις δὲ ποσεινῶ. Ἐννόησέν μοι τὰς πολλὰς μυριάδας ἐκείνας ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ παίδων σαρκοφρούσας, καὶ εἰς ταῦτ' ἀσυνήθισμένους, ἐπιτηδεύματα πάντα καὶ πράξεις πάσας ἀνθρωπίνους ἀργούσας, καὶ ἔργον μὲν οὐδὲν παρ' οὐδενὸς οὐδαμοῦ τελοῦμενον, οἰμογῆν δὲ ὁμοῦ πάντων καὶ θόρυβον, καὶ βοὴν εἰς οὐρανὸν πεμπομένην. Ἐννόησον δεσποτῶν καὶ δούλων ἀνομαλίαν ἐκβεβλημένην, ἀρχόντων ἑ ἀρχιμένων, βασιλέως μετὰ τῷ ἴσῳ σχήματος παρόντα τοῖς πληθεσι, καὶ καθάπερ πολιτικὴν τινα παράταξιν τὴν λειτουργίαν τάττοντα τῷ Θεῷ. Ἡ γὰρ γινέσκει τῷ θρόνῳ αὐτῷ, καὶ ἐξεδύσατο τὴν σολὴν αὐτῷ, καὶ περιβάλετο σάκκον, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ σποδῷ. Ὁ σοφὸς βασιλεὺς, ἐξάρχει τῆς μετανόιας αὐτοῦ, ὥς τὴν πόλιν πᾶσαν σπυδαϊοτέραν ποιῆσαι. Τίς γὰρ ἤμελλεν ἔτι μαλακίζεσθαι, τὸν βασιλέα ὁρῶν αὐτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἀγωνιζόμενον; Τὰ τραύματα τῆς ἀλουργίδος θεραπεύει διὰ τῷ σάκκῳ· τὰς ἀμαρτίας τῷ θρόνῳ διὰ τῆς ἐπὶ σποδῷ καθέδρας ἐκπλύνει· τὴν νόσον τῆς ὑπερηφάνειας τῷ ταπεινῷ τῷ σχήματος ἐξίκαται· τῇ νηστείᾳ τῷ ἔλκῃ τῆς τρυφῆς φαρμακεύει· καὶ δείξας ταῦτα διὰ τῶν ἔργων πρὸς τὴν ἴσῃν σπουδὴν πάντας διὰ κηρύγματος ἐγείρει. Ἐκέρυξεν γὰρ, φησὶ, παρὰ τῷ βασιλεῷ, οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ πρόβατα μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μηδὲ νεμέσθωσαν, καὶ ὕδωρ μὴ πίνωσαν. Καὶ νῦν βασιλεὺς νομοθεσία· ἀσιτίαν τοῖς ἀνθρώποις ὡς ἰατρὸς ἐπιτάττει· μάλλον δὲ τὰς ἀποστολικὰς μίμηται διδασκαλίας εὐσεβῆς νηστείας ὁ τρυφῆς νομοθέτης, καὶ τοῖς ἀνθρώποις κοινωνεῖν τὰ ἄλογα ταύτης κελεύει, διὰ τῆς ἀναμαρτήτου φύσεως εἰς αἶκτον μείζονα τὸν Θεὸν ἐπισπόμενος. Καὶ περιβάλλονται σάκκους, φησὶν, εἰ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη. Ὁ παρατάξας οὐρανίας, ὁ φάλαγγος τῷ διαβόλῳ φρικτῆς. Ἰσχύει θρητῶν ὁ διάβολος ὁρῶν αὐτῷ τὴν στρατείαν πανδημὴν πρὸς τὸν Θεὸν μεταστᾶσαν καὶ πολεμῶσαν τοῖς δαίμοσιν· εἴτα ταύτην τὴν μάχην καὶ παῖδες, καὶ γυναῖκες, νήπια μετὰ ἀνδρῶν ἡγωνίζοντο· ἡδὴ δὲ ἡ τῶν κτηνῶν φύσις σύμμαχος εἰς τὴν παράταξιν παρελήφθη. Καὶ ἴδεν καὶ τὸν διάβολος θεῶματα· βοσκήματα δικαιοσύνης συνεισφέροντα ἀνθρώποις, καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν κεκτημένων νηστεύοντα· οἱ ἄνθρωποι, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ κτήνη μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μήτε νεμέσθωσαν. Τὰ τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς σύμβολα ῥίψας, τὴν τῶν ἱερέων μετέλαβε τάξιν. Ἰσχύει δημηγορῶν, καὶ φιλοσοφεῖν τὸς Νινευίτας παιδεύων. Δείνα, φησὶν, ὦ φίλοι, τὰ περισσῶτα κακὰ. Τὴν οἰκνυμένην χειρωσάμενοι πᾶσαν, ὥς πονηροὶ ζεία

uitas praedicationi fidem adhibens spem non abiecerit, imo ad poenitentiam citato quasi cursu properaveris, & quoniam quo salutis suae fiduciam in isto collocaret, non habebat, colere, & reconciliare Deum conaretur. Quae vero opera pro ista reconciliatione interceserunt? dictum quidem iam fuit ex parte: oportet autem omnimodam vobis rationem reddere: praedicaverunt enim ieiunium, & a minore ad maximum usque, sacco sese induerunt. O novum prodigium, terribile hominibus, Angelis vero desiderabile! Animo mecum perpende innumeram virorum, mulierum & puerorum, qui sacco induti sunt, multitudinem, qui ob eundem finem congregati omnibus studiis ac humanis negotiis abstinent, & a quovum nemine operis quidquam perficitur; eiulatum omnium simul, & strepitum, & clamorem ad caelos missum; eliminatam dominos inter ac servos, principes inter ac subditos disparitatem confidera: intuiere Regem pari habitu interese multitudini, & ministerium Dei publicum tamquam civilem aciem instruere. Appropinquavit enim, inquit, sermo ad regem, & surrexit a folio suo, & abiecit vestimentum suum, & indutus est sacco, & sedit in cinere. O Regem sapientem! Das ipse initium poenitentiae, ut totam civitatem reddat alacriorem. Quis enim ignavus adhibet foret, qui regem ipsum pro sua salute luctari intueretur? Iste vestis purpureae vulnibus sacco medetur: peccata regalis solii eluit in cinere sedendo: morbum superbiae humilitate habitus, ieiunio deliciarum ulcera sanat: atque haec omnia opere ipso demonstrans singulos ad eadem studia praeconis voce excitat. Editum est enim, inquit, a Rege: homines & iumenta & boves & pecora non gustent quidquam, neque pascantur, & aquam non bibant. Nova legislatio Regis! ieiunium velut medicus infirmis imponit: imo vero magis Apostolicas institutiones imitatur delicatus ille pii ieiunii legislator: nam illud brutis etiam commune esse iubet cum hominibus, ut mediante natura sceleris incapaci, maiorem Dei commiserationem attrahat. Et induti sunt saccis, inquit, & homines, & iumenta. O caelestem aciem! o phalangem diabolo horribilem! Stetit diabolus plorans, quum exercitum suum videret ad Deum omnino conversum, & cum daemonibus configentem: quandoquidem istanc pugnam, & pueri & mulieres, & infantes cum viris aggredebantur: imo & ipsa iumentorum natura, ut commilitaretur, in aciem admissa fuit. Vidit profecto novum diabolus spectaculum: vidit armenta conferre hominibus infirmitatem, & pro dominorum salute ieiunare: homines, & boves, & iumenta non gustent quidquam, neque pascantur. Rex insignia principatus abiiciens, in ordinem sacerdotum transibat. Stabat verba ad populum faciens, & Ninivitas vero sapientiae amore imbuens. Gravata sunt, ait, ea mala, quae nos, o amici, circumstant. Qui terram habitabilem na-

νήφω φθειρόμεθα, καὶ βασιλεύοντες πάντων ἀνθρώπων, ὡς φαυλότεροι πάντων ξένοι θανάτου κατεδικάζομεν τρώφῃ, καὶ τῶν ἄλλων πάντων μακαρισθέντες, πάντων εἶναι δέχομεν ἀδελώτεροι, καὶ μῦθος ἐσόμεθα τῷ βίῳ παντὶ, καὶ διήγημα τῆς προτέρας λαμπρότητος, οὔτε λαβεῖν συγχωρούσης τὰ ἡμέτερα κακὰ. Πολλοὺς, ὧ Νινευίται, πολέμους νικήσαντες, γενναίωτερον ὤν ὡπὲρ τῆς οἰκείας ἀγωνισόμεθα σωτηρίας· πάλα μὲν γὰρ ὅπως ἐτέρων γενόμεθα κύριοι, πάντα ἐπράττομεν, νῦν δὲ ἄλλον ἡμῖν τὸ μὴ μετὰ γυναικῶν, καὶ παίδων ἀρδὴν ἀπολέσθαι. Πρὸς ἐπανάστασιν ξένης πολέμου ξένως ἀγωνισόμεθα· τοξεύσωμεν τὸν οὐρανὸν ὑμνοῦν· ἀκοντίσωμεν ἀντὶ δοράτων ἐκεῖ ψαλμῶν· προσευχαίς τὸν Θεὸν σφενδονήσωμεν· δάκρυσιν ἀπαύσοις αὐτοῦ τὸν θυμὸν ἐκμειλίζωμεν· τῶν πονηρῶν πράξεων τὴν φάλαγγα ῥήξωμεν· τὰ τῆς κακίας ὀχυρώματα καταβάλωμεν· μετ' ὅπλων ἀρετῆς μαχησόμεθα· θώρακα δικαιοσύνης βέλος οὐ τιτρώσκει· ἀσπίδα πίστεως κεραυνὸς οὐ δύναται φλέξει· περιεφραλαίαν ἐλπίδος συντρίψαι ὁ Θεὸς οὐκ ἀνέχεται· ἡ ἀνωθεν ὀργὴ χιτῶνα σωφροσύνης οὐ σχίζει· ἀπειλὴ καταστροφῆς ἐξομολογήσεως τείχος καθελεῖν οὐκ ἰσχύει· ἀπόφασις ἀπωλείας μετάνοιαν σπουδαίαν ἰδοῦσα ὡς καπνὸς εὐδὲς διαλύεται· ἂν οὕτως, ὦ φίλοι, καὶ μετὰ τοιούτων πολεμήσωμεν ὅπλων, ὥσπερ τῆς γῆς, ἔγω καὶ τῷ ἑρᾶν κρητήσομεν. Θαρσύνετε, Νινευίται, θαρσύνετε, φιλόανθρωπος βασιλεὺς ἡμῖν πολεμεῖ· ἀνικητὰς μόνον, τὴς αὐτῆς πολέμους ῥίψας εὐθεὶς τὴν ὀργὴν εὐεργέτης γίνεται τῶν ἐχθρῶν.

Τοιούτοις μὲν παρακλητικοῖς λόγοις ὁ βασιλεὺς εἰς μετάνοιαν τὸν λαὸν ἤρθε· Νινευίται δὲ παρῶντες ἐξετέλουν τὰ κελεύμενα· περιέβαλον γὰρ, φησὶ, σάκκους οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐβόων ἐκτενῶς πρὸς τὸν Θεόν. Οὐχ ὁ μὲν λόγος ἦν πρόχειρος, ὁ λογισμὸς δὲ μετέωρος· οὐχ ἡ μὲν γλῶσσα ἐφθέγγετο, ἡ δὲ διάνοια ἐρέμβετο· ἔχ ἡ φωνὴ προσφέρετο, ἡ γνώμη δὲ παρεφέρετο· ἀλλὰ συνεταμένους ἐκότερα τὸν Θεὸν ἐλιτάνευε. Νῦν ἐπιούσα, καὶ τὸν φόβον αὐξοῦσα τὸν μὲν ὕπνον ἐδίωκε, σπυδαϊότερον δὲ τὸν ὕμνον ἀνέπεμπεν. Ἡμέρα πάλιν ζοφερὴν δεικνύουσα τὸν ἑρᾶν, καὶ ἀσραπαῖς ἀπαύσοις καὶ ἐρονταῖς κτυπαμένη εἰς τρόμον ἐξείσιον καὶ βοὴν μεγίστην πάντας ἐκίνει. Ἡ γὰρ σειομένη κλόνον πολλὴν εἰργάζετο ταῖς ψυχαῖς. Τὰ νήπια πάντα τοῖς κλόντοις ὡς δέους προστρέχοντα τῶν μητέρων, καὶ ταῖς ἀγκάλας κλαυθμυρίζοντα ἄφατον ἐποίει θρήνον καὶ ὀδυρμῶν τοῖς ἑρῶσι. Ἀγγέλοις βοὴν καὶ προβάτων, καὶ θρέμματα πάντα νομῆς, καὶ ὑδάτων κωλυμένα, καὶ διάφορον φωνὴν ἀφίστα, εἰς κλαυθμὸν καὶ ἀδαμαντίνης ἐκίνει ψυχᾶς. Πανταχόθεν δὲ τῆς ἀπειλῆς ὁ Θεὸς ταράσσοντος, οὐκ ἠνέχοντο τὴν ἐλπίδα τὴν χρηστὴν ἀπορίψαι. Τίς οἶδε γὰρ, φησὶν, εἰ μετανοήσῃ ὁ Θεός, καὶ ἀποσπῇ ἀπὸ ὀργῆς θυμὸν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἀπολώμεθα; Ἐκ βαρυτάτης τῶν καρδίας πρὸς τὸν Θεὸν ἀνέβδω· βασιλεῦ, ζωὴς κύριος ὁ θάνατος, ἡμεῖς μὲν ἡς ἡτλησας ἀποφάσεως ἄξιοι, καὶ δικὴν τὴν ἐκείνην ὀφείλομεν, σὲ τὸν ἀληθινὸν Θε-

nu nostra devicimus, tamquam ignavi Divino iudicio perimus, cunctisque imperantes hominibus, novo mortis genere condemnatur velut omnium vilissimi; atque prae ceteris quondam beati, omnium miserrimi videbimur, & fabula omni viventi erimus & fama evidentiae maioris, quam quae concessura sit, nostra mala latere. Nunc ergo, Ninivites, qui multa devicimus bella, generosius pro salute propria cersemus; enimvero ut alios ditioni nostrae subiceremus, quem olim lapidem non movimus? modo autem cum coniugibus, & prole non simul perire, praemium erit nostri certaminis. Insurgente itaque novo belli genere, nova ratione pugnemus: laudum praeconia caelum versis iaculemur: psalmorum canticis pro haec illuc vibremus: Deum precibus quasi funda impetamus: indefessis lacrymis animum eius emolliamus: fracto malorum operum agmine munimenta malitiae destruemus, & virtutis armis luctemur. Thoracem iustitiae telum non vulnerat: fidei scutum nullo potest comburi fulmine: spei galeam conteri Deus non suffinet: loricae temperantiae superflua ira non scindit: comminatio demolitionis non valet diruere murum confessionis. Sententia perditionis sollemtem quum viderit poenitentiam, tamquam fumus illico dissolvitur. Si hoc pacto, amici, & eiusmodi armis pugnaverimus, uti terra, sic & caelo potiemur. Adeste animo, Ninivites, adeste; nam qui nos impugnat, rex est hominum amantissimus, qui non nisi contumaces debellat hostes; ac facile reconciliatus beneficus fit inimicis.

Ahortatoria eiusmodi oratione Rex populum stimulabat ad poenitentiam; Ninivites vero alacriter iussis obtemperabant. Induerunt enim, ait, saccos & homines, & iumenta, & clamaverunt impense ad Deum. Nondum oratio erat in promptu, & cogitatio in sublimi versabatur: lingua nondum pronuntiabat, mens autem agitabatur: vox non proferebatur, & mens ad Deum efferebatur: immo vero utraque iuncto conatu Deum precabantur. Nox ingruens & adaugens timorem fugabat somnum, & alacriorem hymnum reddebat. Dies caliginosum denuo caelum ostendens, atque continuo fulgure & tonitruo perstrepsens fatalem omnibus tremorem movebat, & summum clamorem. Terrae motus summo opere animos concutiebat. Infantibus ad sinum maternum prae timore currentes, & vagientes in ulnis ineffabilem spectantibus plaudum caussabant, ac eiulatum. Boum & ovium greges, atque omne pecus, pascuis & aquis destituta, variis vocibus, vel adamantino animo fletum ciebant. Quamquam vero comminatio & pavor turbarent omnia, ut spem bonam abicerent, nulla ratione adigi poterant. Quis enim scit, ait, si convertatur Deus, & revertatur a furore irae suae, & non peribimus? Verum ex imo cordis ad Deum clamabant: Rex, vitae dominus & mortis, nos quidem, quam comminatus es, sententia digni sumus, & cuiusvis poenae reos nos effecimus, te non agnoscentes verum Deum, & perditam

ον ἀγνοήσαντες, καὶ διεφθαρμένον ζήσαντες βίον. Αὐτοὶ δὲ τῷ πελάγει τῶν σὺν οἰκτιρῶν κεχρημένους παύσον τὴν κατ' ἡμῶν τιμωρίαν· νίκησον τὸ μέσον δίκαιον ἀγαθότητι, τὴν δὲ ἡμῶν ἀγνωμοσύνην φιλανθρωπία· εἰ μὲν ἐξαίφνης ἐπήγαγες τὴν πληγὴν, λόγος τὰ τῆς κολάσεως εἶχε, καὶ ἀλλοτρίους ὄντας καὶ φάλους ἀπέκτενες· νῦν δὲ προθεσμίαν διὰ χρηστότητα δούς, ἂν μεταβλήθεις φονεύσης, οὐκ ἀλλοτρίους, ἀλλὰ σοὺς ἀπολλύεις. Ἀσέβοντες ἐφύλαξας, καὶ νῦν φθέρεις πιστοὺς γινόμενους; πονηροὺς ἄντας διέσωσας, καὶ ἀγαθὲρ γυντας νῦν ἀναιρεῖς; εἰδώλοισι ἀνακειμένην τὴν πόλιν ἠύξησας, καὶ βασιλῖδα πεποιήκας, καὶ κατασφύεις σὴν γενομένην; ἔκ εἰδότες σε διὰ σὴν τὴν οἰκουμενὴν ἐκράτησamen, καὶ προσκυνοῦντές σε νῦν καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐκβαλλόμεθα; Τὸ σὺ, βασιλεῦ, ὀνόματος Φεῖσαι, μὴ Νινευίταις ἀπαιτῶν δίκας, φευκτὴν ὡς ἀνόνητον τὴν εὐσέβειαν ποιήσης· μὴ δίκαιος ἡμᾶς κολάζων τῆς μετανοίας τοῖς ἀνθρώποις κλείσης τὴν θύραν. Εἰ μὲν γὰρ νομοθετοῦ, καὶ διδασκάλων τυχόντες εἰς πολλὴν κακίαν προήλαθμεν, ἀπαραιτήτως διάφθερον, ἐκτενέμεσι συγγνώμης μὴ μεταδώς, χαλεπωτέρην ἢς ἠπειλήσας ἐπάγαγε δίκην· εἰ δὲ οὐ μαθόντες, οὐδὲ παιδεύοντες ἐν φανολότητι, καὶ ἀσεβείᾳ διετελέμεν, μὴ τοσούτον ἔλεθρον, βασιλεῦ, τῆς ἀγνοίας ἡμῶν καταψηφίσῃ. Κατακλισμῷ τοὺς ἀνθρώπους διέφθειρας πάλαι δίκαιος, διδάσκοντι γὰρ οὐ προσείχον τῷ Νῶε· πρόειπας τὴν ἀπώλειαν, καὶ τὴν ἀμαρτίαν οὐκ ἔφυγον. Σοδομίτας εὐλόγως ἀνέπρησας, δέξασθαι γὰρ τὴν Ἀδὰμ συμβουλίας οὐκ ἠθέλησαν. Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν εἰκότως μετα τὴν Φαραῶν, Μωσέως γὰρ διδάσκοντος οὐκ ἐπέβητο πληγῆντες πολλὰς, καὶ τῆς σῆς δεξιᾶς πείραν λαβόντες. Ἡ παρά τινος ἀντεπεῖν ἐτολμήσομεν; Ἐνὰ νῦν μόνον ἀπέσειλας πρὸς ἡμᾶς, οὐδὲ τῶτον διδάσκαλον, ἀλλὰ καὶ κακῶν μηνυτὴν, καὶ πεισύναντες πανδημὴν τὴν σὴν λατρείαν τιμῶμεν. Προθεσμίαν ἡμῖν μικρὰν δέδωκας, καὶ μεταβολὴν ἐν αὐτῇ μεγίστην ἐδείξαμεν. Ἀπώλειας ἡμῖν κηρυχθείσης τὸ σὺν φιλάνθρωπον οὐκ ἀπέγνωμεν. Τὴν προφῆτου τὴν καταστροφὴν καταγγείλαντος εἰς τὸ σὺν ἡλπίσαμεν ἕως. Μὴ ψεύσης ἡμῶν, ἀγαθὲ, τὰς ἐλπίδας. Μὴ παύσης γλώττας ἀνυμνεῖν σου τὴν χρηστότητα βουλομένης. Μὴ ἀποκτείνης ἄνδρας κηρύξαι σε τὴν ἀγαθότητα πάντα σπεύδοντας. Μὴ κωλύσης ἡμᾶς διδασκάλους τοῖς ἡμετέροις πᾶσιν εὐσεβείας γενέσθαι. Μὴ διαμείνης ὀργιζόμενος ὁμοίως πρὸς τοὺς οὐκέτι τοῖς αὐτοῖς διαμείναντες. Ἡλλάγημεν ἡμεῖς, διαλλαχθῇ σὺ. Στήσον τὴν ὀργὴν, ὥσπερ τὴν πλάνην ἡμεῖς. Παύσον τὴν τιμωρίαν αὐτοῖς, ὥσπερ ἡμεῖς τὴν κακίαν. Ἐξεπαίδευσας ἡμᾶς ἱκανῶς τῷ φόβῳ, δὲς καιρὸν λοιπὸν ἡμῖν τὸ περὶ σε φίλτρον ἐνδείξασθαι. Φεῖσαι θρημμάτων διὰ λιμὸν μυκωμένων. Φεῖσαι παίδων ἀναμαρτήτων ἐπὶ κλαυθμοῦ πνιγμένων. Φεῖσαι νεότητων ἀνδρῶν ἐπὶ νηθείας ἐκτελειμένων. Μὴ συνδιαφθείρης τοὺς ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις. Οἰκτείρησον μὴ-

vitam agentes. Tu vero mari misericordiae tuae usus, poenam tolle contra nos eandem: vince obstantem iustitiam bonitate, nostram iniquitatem clementia. Si enim repentina nobis plagam infligere voluisses, sermo ille tuus supplicio ipso fuisset coniunctus, nosque quum adhibere a te alieni essemus ac impii, neci dedisses; iam vero quum tempus definitum in bonum nobis usum concesseris, si conversos occideris, non alienos perdis, sed tuos. Quum impii essemus, nos protexisti, & eosdem, qui ad fidem rediimus, consumes? A bonis moribus alienos servasti, & bene operantes e medio tolles? Adauxisti civitatem idolis addictam, & reginam ceterarum urbium constitutisti, & ditioni tuae nunc deditam evertes? Terram quum te ignorarem, adiuvante te, devicimus, nunc ipsa etiam tuam terram, quum te adoremus, eiicimur? Nomini tuo Rex parce, ne quum a Ninivitis supplicia poposceris, pietatem rei inutilis adinstur fugiendam reddas; ne iustam nobis poenam infligens, ianuam poenitentiae hominibus praecludas. Equidem si leges latorem & magistros fortius ulterius in malitia progressi fuerimus, ruina nos destruas inexorabili, nec veniam supplicibus concedas, immo graviores ipsa, quam comminatus es, poenam inducas: verum si non intelligentes, neque edocui in malitia & impietate perstitimus, nostram iniquitatem ne tantae, o Rex, damnaveris ruinae. Perdidisti non immerito olim diluvio homines, Noë enim docenti praebere aures noluerunt: praenuntiasti eis interitum, a peccato autem non abstinuerunt. Merito Sodomitae incendio concremasti, suscipere enim Loti consilia renuerunt. Submersi sunt simili ratione cum Pharaone Aegyptii, Moysi enim docenti fidem non habuerunt, saepenumero licet percussi, tuamque dexteram experti. Nos vero num contradicere aliqua in re ausi sumus? Modo unicum nobis, neque hunc magistrum, sed malorum potius indicem misisti; plenam nihilominus fidem ipsi praebuimus, tuumque cultum rebus omnibus potius habemus. Spatium (poenitentiae) idque exiguum nobis concessisti, & summam in eo mutationem ostendimus. Pernicie nostra praeconis voce denuntiata, tuum, quo genus humanum amplecteris, amorem agnovimus. Propheta subversionem nuntians, in tua misericordia nostram collocavimus fiduciam. Noli, optime, spem nostram reddere inanem, neque linguas cohibere tuam beneficentiam celebraturas. Noli committere, ut neci tradas viros, qui bonitatis tuae referre praecordia omni conatu ambimus, neque impedias, quominus iis omnibus, qui aliquo pacto nobis sunt coniuncti, magistri famus pietatis. Noli in eadem contra nos ira persistere, qui rebus iisdem non amplius immoramur. Nos mutati sumus, mutare & tu. Siste iram, sicut nos cohibuimus errorem. Fac cessare poenam, sicut refracuimus malitiam. Satis edocui nos timore, da ut futurum tempus suaviora tui amoris incitamenta nobis offerat. Parce armentis a fame mugientibus. Parce innocuis pueris plan-

Αἰ

τέραι γὰρ διὰ τὴν σὴν ὀργὴν τοῖς φιλάστοις οὐ παρεχούσαι· ἠνέσαντο γονεῖς ἐκείνους ἐλέων, ἵνα τὸ σὺν ἔλεος ἐπισπᾶσονται. Πάντες ἀνθρώποι τοῖς αὐτοῖς, οἷς καὶ ἡμεῖς, ἀνέχονται πονηρέμασιν· ἂν ἡμᾶς μετανόοντας μὴ διέξῃ, τοῦ κόσμου πάντες τὰς ἐλπίδας ἐξέκοψας. Τοιούτοις παρὰ τὰς ἀρχάς, ὡς εἶπε, Νινευίται λόγοις ἐχρῶντο· ἦν δὲ καὶ τὰ ἔργα τοῖς λόγοις ἐφάμιλλα, νηθείας, σάκκος, ἐκτενὴς προσευχή, δάκρυα, πονηρίας φυγή. Ἀνεβόησαν γὰρ, φησὶ, πρὸς τὸν Θεὸν ἐκτενῶς, καὶ ἀπέσπευσεν ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρίας, καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν. Ἀπτόνται τῆς φιλοσοφίας ἀπὸ τῶν ἔκρων αὐτῶν τῆς φιλοσοφίας, καὶ τὴν κορωνίδα τῆς ἀρετῆς κηρύττειν ποιεῖναι τῆς ἀρετῆς· πᾶν γὰρ ὅ τι κάλλιστον ἔργον, καὶ Θεῷ προσφιλέστατον, τὸτο ἕκαστος ἐπιτηδεύετο. Ἰδὼν πόλεμον οὐράνιον κατ' αὐτῶν ἐγειρόμενον, καὶ ὠχρῶσαν ἔργοις ἀγαθοῖς ἐαυτοὺς, ὥσπερ τέτχον. Ἐνεδύσαντο θαναστὴν πινυ τανοπλίαν τοὺς σάκκους. Ἀντέταξαν κάτωθεν εὐχάς, καὶ δεήσεις τοῖς ἐνωθεν κεραυνοῖς φερόμενοις. Τῷ πατάγῳ τῶν βροντῶν τὸν ἦχον τῆς ὑμνῳδίας ἀπέσπασαν. Νηθεία πύργος αὐτοῖς γέγονεν ἐναργής. Κρυνοῖς δακρύων τὴν τῶν ἀμαρτημάτων ἔσβεσαν φάλαγγα. Φίλους ἐποιήσαντο τοὺς ἐχθρούς, ἵνα τὸν Θεὸν ἐαυτοῖς καταλλάξωσιν. Ἀφῆκαν αὐτοὶ τὴν ὀργὴν τοῖς λελυπημένοις, ἵνα τὴν κατ' αὐτῶν ὀργὴν παύσωσι τῷ δεσπότῳ. Ὁ φλημμάτων κάτω γραμματεῖον διέρρηξαν, ἵνα τῆς ἀνωθεν ἐπταισμένων ἀφέσεως τύχωσιν. Ἐδωκαν δούλους ἐλευθερίαν, ἵνα λάβωσιν αὐτοὶ τῆς τιμωρίας ἐλευθερίαν. Προσέθηκαν τὰς κτήσεις τοῖς ἐνδεέσι, ἵνα κτήσωνται βεβαίως τὰς ἰδίας οὐσίας. Τρυφὴν ῥίψαντες, ἐγκράτειαν μετεδίδωκαν. Ἀκολασίαν φύγοντες, σωφροσύνην ἠσπάζοντο. Ἀξιομάτων ὄγκον μισήσαντες, εἰς ταπεινὸν καὶ πενθήρην σχῆμα ἅπαντες μετεσκεύασθησαν. Ὠνίων, καὶ συμβολαίων, καὶ πάντων ἔργων σχολάσαντες τὸν Θεὸν ἐξεράπτεον. Οἱ κακῆργοι τὰς ληθείας οὐδεὶς ἀναγκάζοντος ὁμολογούν. Οἱ δικασαὶ τοὺς ὁμολογούντας οὐκ ἐπράττοντο δίκας. Ὡς τεθνεώτες τῷ βίῳ πάντες ὁμολογούν. Ὁ πλῆθος ἀφύλακτος ἔρριπτο, καὶ ὁ κλέπτης οὐδαμῶς ἐφαινετο. Χρυσὸς τοῖς ἐνδεέσι ἐχορηγεῖτο, καὶ τὴν κτήσιν ἕκαστος ὡς ζημίαν ἔφυνεν. Ἐν μόνον ἐσπουδάζετο πᾶσιν ἡ σωτηρία. Εἰς δρόμος καὶ πλουσίαι, καὶ πένησι, ὁ περὶ τῆς ζωῆς προύκειτο πόνος· πᾶν δὲ τὸ μὴ εἰς τὸτο φέρον, ὡς ἀνόνητον καὶ φάλλον ἐκβέβλητο. Ἀδελφὸς ἦν ἡ σωτηρία, καὶ ὡς ὁμολογουμένη παρ' αὐτοῖς ἐσπουδάζετο. Οὐκ εἶχον θάρρειν τῷ τέλει τῆς μετανοίας, καὶ ὡς ζησόμενοι πάντως ἀγαθῆς πάσης ἐπεμελῆντο πράξεως. Ὡς φιλοσόφων βαρβάρων· ὡς σοφῶν ἀπαιδευτῶν. Ἐγνώσαν ἀδιδάκτως τὰ δέοντα, ἄνευ νομοθέτου μετεβιβασμένησαν, ἄνευ διδασκάλων ἐσωφρονίσθησαν, ἐκ τῆς ἐσχάτης κακίας εἰς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἀνέδραμον. Αὐτὴ ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τῷ ὕψιστον. Εἰς ὄμβρος ἀπειλῆς, καὶ μυρίων ἀγαθῶν φορὰν ἐβλάστησαν

tu suffocatis, immaturis infantibus prae ieiunio deficientibus. Noli cum impiis perdere innocentes. Misericordia te subeat matrum, quae ut te sibi iratum reconcilient, dilectissimae proli lac non praebent. Huic denegant parentes misericordiam, ut tuam sibi attrahant. Quis hominum eadem, quam nos admisimus, detinetur malitia; unde si nostra non reconciliatus fueris poenitentia, totius mundi spem praecidisti. In primordiis (poenitentiae) talibus fortasse sermonibus Ninivitae utebantur; opera autem, ieiunium, saccus, oratio continua, lacrymae, peccati fuga, verbis erant consona. Clamaverunt enim, ait, impense ad Dominum, & reversus est quisque a via sua mala, & ab iniustitia, quae in manibus eorum erat. Sapientiam ab ipso suo culmine attingunt, & apicem virtutis basim eiusdem constituunt: quodcumque enim optimum Deoque gratissimum opus foret, ei quisque studebat. Viderunt bellum caelitus sibi illatum, atque seipsos quasi murum operibus suis communiverunt. Induerunt se saccis, miris profecto armis. Fulminibus de caelo missis vota & preces in terra opposuerunt. Contra tonitruum frageres hymnodiae sonum statuerunt. Ieiunium fuit eis conspicua turris. Lacrymarum fontibus exstinxerunt peccatorum multitudinem. Inimicos sibi amicitia devinxerunt, ut Deum sibi reconciliarent: quam in offensores fovebant, iram deposuerunt, ut eam, qua Dominus in eos erat accensus, sedarent. Libellum debitorum diruperunt in terra, ut remissionem peccatorum in supernis adsequerentur. Servis dederunt libertatem, ut ipsi liberationem supplicii obtinerent. Bona pauperibus erogarunt, ut in tuto collocarent propriam rerum possessionem. Voluptati renuntiantes, continentiam sequebantur, fugientes luxuriam, temperantiam amplectebantur. A fastu dignitatum alieni omnes cum habitu humili, ac lugubri figuram aliam induerunt. Venditionibus, passis, & quocumque negotio superfedentes non nisi Deo serviebant. Improbi ultro sua confitebantur latrocinia, neque iudices poenam a contentibus repetebant. Omnes tamquam in vitae termino constituti confitebantur. Divitiae eiiciebantur absque custode, neque fur uspiam comparebat. Aurum suppedisabatur egentibus, & possessionem velut iacturam ipsam quisque fugiebat. Res unica, nimirum salus, omnibus curae erat. Divitibus aequae, ac pauperibus unus erat conatus, vitae scilicet servandae studium prae manibus erat. Omnia autem, quae eo non collimarent, velut vilia & inutilia reiciebantur. Incerta erat salus, & velut extra omnem alcam posita quaerebatur. Non poterant sibi promittere finem poenitentiae, & tamquam ad terminum usque victuri in quolibet opus bonum curam omnem conferebant. O rudes philosophi! o sapientes indoctos! Ea quae decent, sine praeceptore cognoverunt, emendati sunt sine legislatore, absque magistro bonis moribus imbuti sunt, ex profundo malitiae in supernam civitatem sursum cucurrerunt. Haec mutatio

N n 2

de-

Νινευίται· ἀνεχονεύθησαν ὡς παλαιοὶ τινες ἀνδριάντες. Μετεσπένθησαν ἐκ τῆς μετανοίας· ἐξ ἀμαρτωλῶν γέγοναν δίκαιοι, ἀγγέλοις ἐξάσμιτοι, Θεῷ ποθεινοί. Ἐσησαν σαλευομένην τὴν πόλιν, καταπίπτουσαν ὡρῶσαν, δονουμένην ἐσθίον. Μετεσπένθησαν, καὶ οὐκ ἀντεσπένθησαν· μετεβλήθησαν, καὶ οὐ διεσπένθησαν. Ἰδε γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅτι ἀπεσπένθησαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν πονηρῶν, καὶ μετενόησαν ἐπὶ τῇ κακίᾳ, ἣ ἐλάλησε τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. Ὡς παραδόξως πραγμάτων· ἀνεδίκασε τὴν δίκην ὁ δικαστὴς, τὴν φονεύσαν ἔλυσεν ψῆφον, καὶ τὴν σώζουσαν ἐψηφίσατο. Μετενόησαν Νινευίται, καὶ μετενόησαν ὁ Θεός, Ἐσχίσεν ἡ μετανοία τῆς ἀπωλείας τὸ πρόσταγμα. Διέβησαν ἐκεῖνοι τὴν πονηρίαν, διέβησαν ὁ Θεὸς τὴν ἀπόφασιν. Ὡς πάντα δυναμένης μετανοίας· ἐπὶ γῆς τελεῖται, καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς ἀναστέφει. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὦ φίλοι, μετανοήσωμεν· οὕτω νηστεύσωμεν· ἀγαθὰς πράξεις τῇ νηστείᾳ συνζεύξωμεν· πονηρῶν πράξεων ἀπεχώμεθα· τῆς γεέννης τὴν ἀπειλὴν φοβηθώμεν· διὰ μετανοίας τὴν παρα Θεοῦ σωτηρίαν κτησόμεθα. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

XVII. p. 159. b. Τοῦ μακαρίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν τεσσαράκοντα μάρτυρας. *Beati Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae laudatio sanctorum XL Martyrum*. Inc. Μαρτύρων μνήμη τις ἂν γένοιτο κύριος τῷ φιλομάρτυρι. Def. τῆς δικαιοσύνης κατεκομήθησαν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Tom. II. pag. 149.

XVIII. pag. 165. b. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ μαρτυρισάντων. *Martyrium SS. quadraginta Martyrum in Sebaste passorum*. Inc. Κατὰ τὴν καιρὸν Δικαίῃ τοῦ βασιλέως ἦν διωγμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν, καὶ πάντες οἱ εὐσεβῶς ζῶντες ἐν Χριστῷ. Def. ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων τῶν πιστῶν, εἰς πατέρα, καὶ υἱόν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Haec acta perperam sub Metaphrastae nomine indicat Leo Alladius in Diatribae Symeonum scriptis p. 122. Sunt tamen ex Mss. Venetis Latine reddita a Petro Francisco Zino Veronensi, & ab Aloysio Lipomano Tom. VII. de Vitis SS. vulgata, & a Surio ad ix. Martii translata.

XIX. pag. 171. Ἀναστάσιος τοῦ Σινᾶ ὄρους ὁμιλία εἰς τὸν ἔκτον ψαλμόν. *Anastasio Sinaitae Homilia in VI. Psalmum*. Inc. Πρέπουσα ἀρχὴ εἰλικρινοῦς μετανοίας τῶν νησιῶν περιέχει. Def. τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιοθώμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Hanc Homiliam cum versione Philippi Svevzelii S. I. vulgavit Henricus Caninius Tom. III. Lection. Antiquar. p. 87. 122. & Franc. Combefissius in Tom. I. Auctarii Novi Paris. MDCCXVIII. fol. p. 907. qui posteriorem in eundem Psalmum homiliam eruit e Ms. Christianissimi Regis, versionemque illi suam adiunxit.

dexterarum excelsi. Nonnisi unus fuit minarum imber, & Ninivitarum immensam bonorum copiam germinarunt. Denuo conflati sunt velut antiquae quaedam statuae. Poenitentia diversam sortiti sunt formam. Ex peccatoribus facti sunt infusi, amabiles Angelis, Deo desiderabiles. Commotam firmarunt civitatem, collapsam erexerunt, agitatam consolidarunt. Conversi sunt, & non sunt reversi: mutati sunt, & non sunt destructi. Vidit enim, ait, Deus opera illorum, quia conversi sunt a viis suis malis, & miserius est super malitiam, quam loquutus erat, ut faceret eis. O res admirabilis! Novam tulit iudex sententiam, mortis decretum diremis, salutis sententiam edixit. Poenituit Ninivitas, & poenituit Deus. Poenitentia rescidit decretum interitus. Diruperunt ipsi impietatem, & subulit Deus sententiam. O poenitentiam omnipotentem! Perficitur in terra, & ea quae in caelo sunt, permutat. Talem nos quoque, amici, poenitentiam agamus: eodem modo ieiunemus: bona opera iungamus ieiunio: a pravus operibus abstinemus: inferni comminationem timeamus, & per poenitentiam a Deo salutem consequemur: ipsi gloria & imperium in secula seculorum. Amen.

XX. p. 182. b. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας λόγος ἀπερὶ νηστείας ἐκ τῶν ἡθικῶν αὐτοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Basilii Archiepiscopi Caesareae Sermo I. de Ieiunio ex eius Moraliibus*. Domine benedic. Inc. Σαλπίζατε, φησὶν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Def. ἐν δικαιοκρασίᾳ τῷ Χριστῷ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Loc. cit. p. 1.

XXI. p. 189. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ, πρόσχε σεαυτῷ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in illud, attende tibi ipsi. Domine benedic*. Inc. Τῷ λόγῳ τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν. Def. πρόσχε ἐν σεαυτῷ, ἵνα προσέχῃς Θεῷ, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXII. p. 197. Τῷ αὐτῷ, ὅτι ἐκ ἑσιν αἰτίας τῶν κακῶν ὁ Θεός. *Eiusdem, quod non est Deus auctor malorum*. Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας οἱ τρόποι. Def. τῆς ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 72.

XXIII. p. 206. Παμφίλῳ μοναχοῦ εἰς τοὺς ἡρώικοι δέκα. *Pamphili monachi versus heroicis x. in laudem, ut videntur, martyris, cuius vita mox subiicitur*.

Παρθένος ὕπερ εὐδοκίας νόῳ τε δὲ καὶ πάλιν σαρκί, Νυμφίῳ ἡμετέρεσι τὴν σὺ ψυχὴν δώκας Μαρτυρίᾳ ἐς ἄλυσιν ὑπὲρ Χριστοῦ τ' ἔρωτος Κέν μεγάλη τέ πόλει, τ' ἐν τοῖς Σολύμοις ἱεροῖσιν, ὧς ἐπέοικε τέλος πανακράτων ὡς τε λαχοῦσα, Τέρμασι πᾶσιν ἀειζῶσις τε Θεῷ συναγάλλαις, ὧς ἡ δόξα εἰς αἰῶνας ὡς πρέπει εἰς αἰῶνας Τῶν αἰώνων πατρὶ καὶ υἱῷ, πνεύματι σὺν τῷ Παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ τέτρῳ καὶ αὐδῇ Πάντων δεσπόζοντί τε καὶ βασιλεῖ σωτῆρι Λευσῶν νοσημένων τε τερμάτων, ἀμήν. qui ultimus iambus est.

Tu quae virgo revera eras mente & corpore. Mansueto sponso tuam dedisti animam In martyrii certamen pro Christi amore In magna Urbe, inque sacris Solymis, Per-

Perfectum, ut decebat finem sortita, Deliciarum cum omnibus semper vivis spiritibus, Deoque. Cui gloria, & laus, ut decet in secula seculorum, Patri Filioque, & Spiritui Sanctissimo, & vivificant, iterumque Omnia gubernanti, & Regi Salvatori Visibilium mentium & spirituum, Amen. Nihil apud Caveum, Oudinum, ac Fabricium de hoc Pamphilo Monacho dictum invenies.

XXIV. pag. ead. Παμφίλῳ πτωχοῦ μοναχοῦ πρεσβυτέρῳ ἀρχιεπισκόπῳ τεταγμένῳ δούλου τῆς ἁγίας Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀναστάσεως, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν Σωτήριδα. *Pamphili pauperis monachi presbyteri sanctae Civitatis ordinati, qui serviendo sacrum munus obibat in templo Resurrectionis Christi Dei nostri, in sanctam Soteridem encomium*. Inc. Φαῖδρά μοι τήμερον πρόκειται τῆς ἁγίας ὑπόθεσις· μία γὰρ προθυμία ἐν ἐκατέρῳ τοῖς μέρεσι τοῖς τῆς αὐτῆς ὑπάρχει· φύσεως. Def. ὡς καὶ ἡ ταῦτη παρθενομία καὶ μαρτυρία γνωρίζουσιν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Nihil apud Fabricium de S. Soteride occurrit.

XXV. p. 210. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου εἰς τὸ ἡγνὸν τὸ λέγον, ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις, ἐκ τοῦ πεντεκαιδέκατου λόγου τῶν ἀνδριάντων. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, in dictum illud, Considera quod in medio laqueorum ambulas, ex eius Oratione XV. de Statuis*. Inc. Ἐπίγνωθι, φησὶν, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις· βαβαὶ πόσων τοῦτο ἥμα γέμει ἀγαθῶν. Def. καὶ ἀλίσκεται ἥμασιν ἰδίῳ εἰματός. Est fragmentum Homiliae XV. de Statuis Tom. II. cit. edit. cuius initium incidit in pag. 8. vers. 24. finis vero pag. 158. vers. 6.

XXVI. p. 214. Τῷ αὐτῷ ἐκ τῆς πρώτης λόγου τῶν ἀνδριάντων ἐρμηνείᾳ εἰς τὴν σκανδαλισομένην ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων, καὶ ταῖς τῶν ἀμαρτωλῶν εὐημερίαις, καὶ τῶν τολμῶντων βλασφημεῖν. *Eiusdem ex prima Oratione, quam habuit de Statuis Principum, expositiones quaedam ad eos, qui scandalizantur propter tribulationes iustorum, & felicitates peccatorum, & eorum, qui blasphemare audent*. Inc. Ἀκούω γὰρ πολλῶν ταῦτα ζητούντων. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Est pars Homiliae primae de Statuis Tom. cit. cuius initium incidit in pag. 8. vers. 24.

XXVII. p. 223. b. Τῷ μακαρίῳ Εὐφράτῳ λόγος περὶ ἀγάπης καὶ μετανοίας, καὶ περὶ συντελείας, καὶ δευτέρως ἐλευσεως τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. *Beati Ephraem Sermo de dilectione, & poenitentia, de fine mundi, & secundo adventu Domini nostri Iesu Christi*. Inc. Ἀγαπητοί, μηδὲν προτιμησόμεθα πλεον τῆς ἀνυποκρίτου ἀγάπης. Def. ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Prodiit Graece in edit. Oxoniensi p. 455. Latine per Am-

broisium Camaldulensem Serm. I. edit. Florent. p. 2. & in edit. Rom. Tom. II. p. 209.

XXVIII. p. 232. b. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ, εἰς τὸν πειρασμόν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, de tentatione*. Inc. Ἡ' λῆος μὲν ὑπὲρ γῆς παρακύψας, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἑφῶς ἰκπεύων. Def. Χριστὸν τὸν Θεόν σε προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. X. p. 733. inter spuria.

XXIX. p. 238. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν ἄσπτον. *Eiusdem in prodigum*. Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν, ἀδελφοί. Def. καὶ βούντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Est inter spuria Tom. VIII. p. 33.

XXX. p. 245. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Σαμαρείτιν. *Eiusdem in Samaritanam*. Inc. Σήμερον ὁ Χριστὸς πᾶσιν ἡμῖν τὴν εὐαγγελίαν τῆς Σαμαρείτιδος ἀνεκήρυξεν. Def. ἀναπληρῶντα, καὶ αὐτὴν κύριον ἀνακηρύττει, ὅτι αὐτῷ τῷ Χριστῷ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 53. inter spuria.

XXXI. p. 251. b. Ἀθανασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν. *Albanasi Archiepiscopi Alexandriae, in caecum a nativitate*. Inc. Πολυσπούδατος πᾶσιν ἀνθρώποις. Def. ἀλλ' ἐνταῦθα τὸν λόγον σφραγίσαντες, ἵνα Θεῷ εὐχαριστήσωμεν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera edition. Paris. A. MDCCXVIII. Tom. II. p. 426.

XXXII. p. 260. b. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμόν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in Annunciationem Sanctissimae Deiparae*. Inc. Πάλιν χαρὰς εὐαγγέλιον, πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα. Def. ἥς γένοιτο διαπαντὸς ἀπολαύειν ἡμᾶς, χάριτι αὐτῷ τῷ Χριστῷ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. II. inter spuria p. 797.

XXXIII. pag. 263. b. Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νεοκαισαρείας Πόντου, εἰς τὸν εὐαγγελισμόν τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Θεοτόκου. *Sancti Gregorii Episcopi Neocaesareae Ponti, in Annunciationem Sanctae Mariae Deiparae*. Inc. Ἐορτὰς μὲν ἀπάσας καὶ ὑμνωδίας. Def. τῆς τελείας σε χάριτος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ἧς τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Homiliae quatuor, unam in S. Theophania, & Baptismum Christi, & tres in Annunciationem B. Virginis, Graece ex Ms. Cod. Cryptaeferrae cum versione sua Vossius edidit. Latine eisdem ex Vossii versione exhibet Combefissius in Bibliotheca Patrum Concionatoria.

XXXIV. pag. 270. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ, εἰς τὸν Λάζαρον. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, in Lazarum*. Inc. Πᾶσα μὲν ἐνθεὸς διδασκαλία. Def. καὶ ἕκαστος ἕτος ἀνανεύσθαι τὸν λόγον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Exstat Tom. XI. in spuris p. 846.

XXXV. p. 274. b. Λεοντίῳ πρεσβυτέρῳ Ἰε-

(1) Forte est S. Soteria III. Id. Iun. de qua vide Martyrol. Florentini a 645.

ροσολύμων λόγος εἰς τὰ προφωτισματα, καὶ εἰς τὰ βιβλία, καὶ εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου. *Leontii Presbyteri Hierosolymitani Sermo in praeparationem ad baptismum, & in diem Palmatum, & in suscitacionem Lazari.* Inc. Ἡ δὴ τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα. Def. Ὡς ἀνὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν δόματι κυρίου, Χριστός ὁ κύριος καὶ Θεός, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, μεθ' ὃ δόξα, κ. λ. Tom. X. p. 767. inter spuria. Leontio tamen Episcopo Neapoleos in Cypro insula, Seculi VII initio, Mauricio imperante clero, adiudicat claris. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 452.

XXXVI. p. 280. b. Τοῦ μακαρίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου λόγος εἰς τὰ βιβλία. *Beati Epirhanii Archiepiscopi Cypri Sermo in diem Palmatum.* Inc. Χαίρε σφόδρα θυγάτηρ Σιών. Def. οὗτος ὁ τῶν ἄνω, καὶ τῶν κάτω κτίσεων ποιητής, Θεὸς κύριος ἡμῶν, καὶ αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Legitur in eius Operum Tom. II. p. 251. cum versione & scholiis D. Confalvi Poncii, qui cum Physiologo ediderat e Codice Bibliothecae Ant. Caraffae, Romae MDLXXXVII. 4.

XXXVII. p. 285. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκὴν, ἀναγινωσκόμενος τῇ μεγάλῃ β'. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in ficum arefactam, qui legitur magna feria secunda.* Inc. Ὁ φθάλμιος μὲν ὄρων, ἡ δένδρον ἀνδοφρόν. Def. τὸν ἐν αὐτῷ φανερῶντα Χριστόν· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. inter spuria p. 106.

XXXVIII. p. 290. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὰς ἑπτὰ θύνας. *Eiusdem in X. Virgines.* Inc. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς ἐννοήσω. Def. καὶ μόνῃ ἐν ἡρώεσι ἐτοιμάσω, ὅτι πρέπει σοὶ δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria p. 45. sed in fine aliquantum discrepat ab edito.

XXXIX. p. 294. Τὸ αὐτῷ εἰς τὴν πόρνην, καὶ εἰς τὸ μύρον. *Eiusdem in meretricem, & de unguento.* Inc. Πάντοτε μὲν ὁ Θεός, ὡς φιλήνθρωπος καιρὸν εἰς μετάνοιαν. Def. καὶ συγχωρῶν ἁμαρτίας, καὶ σοὶ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria pag. 49.

XL. pag. 299. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν προδοσίαν τῷ Ἰούδα, καὶ εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν μυσηρίων, καὶ περὶ τοῦ μὴ μυσητικαίνειν. *Eiusdem in prodicionem Iudae, in Pascha, in traditionem mysteriorum, & de oblivione iniuriarum.* Inc. Ὁ λόγος ἀνάγκη σήμερον. Def. τῇ τραπέζῃ τῷ Χριστῷ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ πάσα δόξα, κ. λ. Tom. II. p. 376.

XLI. p. 307. Τοῦ ἀγιοτάτου καὶ μακαριωτάτου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου ἱερέως πόλεως λόγος, ὅτι ἐπωφελὲς τινος ἔνεκα, καὶ ἀναγκαίου μυσηρίου, καὶ οὐχ ὡς ἀγνοῶν τὴν ἡμέραν τῆς συντελείας ὁ κύριος, διὰ μὲν Ματθαίου φαίνεται εἰπὼν, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ὡς οὐδεὶς οἶδεν, ὅδε οἱ ἄγγελοι τῶν ὀρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μόνος· διὰ δὲ Μάρκου, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ ὥρα οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν ὀρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

Sanctissimi ac beatissimi Stephani Archiepiscopi sanctae Civitatis Sermo, quod utilis alicuius, & necessarii mysterii causa, non quod revera diem mundi consummationis ignoret Dominus, apparet ex Matthaeo quidem dixisse, diem illam, & horam nullus novit, neque angeli caelorum, nisi pater meus solus: ex Marco vero, diem illam & horam nullus novit, neque angeli in caelo, neque filius, nisi pater. Inc. Πολλοὶ πολλὰς ὑπὸ τῶν διοχλόντων, καὶ τὴν φύσιν ἐπιβολόντων συνωθούμενοι παθῶν, ἄλλως ἢ περὶ ἔχει τὰ πράγματα φύσεως. Def. σὺν παντί τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι, νῦν καὶ αἰ, κ. λ. Nihil de hoc Sermonem apud Caveum, Oudinum, Fabricium II. cc. Apud Lequienium Orient. Christian. Tom. III. p. 280. inter Hierosolymitanos Patriarchas, unus tantum memoratur Stephanus, qui post Sophronii mortem usque ad synodum VI. generalem, ad tempus, Ecclesiam Hierosolymitanam vicaria potestate administravit.

XLII. p. 309. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην παρασκευὴν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in sanctam & magnam Parasceven.* Inc. Ἐπεὶ τῶν ἱερῶν μυσηρίων ἡ πανήγυρις. Def. εὐσεβὲς κηρύττοντας καὶ λέγοντας, σὺ εἰ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὃ πρέπει δόξα, κ. λ. In Codice Ottoboniano dicitur esse Procli, nec est Chrysostomi, ut in Indice alphabetico Operum Chrysostomi Montefalconius fatetur.

XLIII. p. 310. Πρόκλης ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος τῇ ἀγίᾳ παρασκευῇ. *Procli Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in sanctam Parasceven.* Inc. Φοβερὰ τῆς σημερινῆς παρατάξεως τὰ μυσηρία. Def. ἀλλ' ἰσχύει μακροθύμως φέρων τὴν τόλμαν, ἵνα λύσῃ τὴν κατάραν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Edidit Vincentius Riccardus, Clericus regularis Theatinus, cum nova versione, & uberrimis animadversionibus Romae MDCCCX. 4. N. xi.

XLIV. pag. 311. Τοῦ ἀγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας, καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ἄδῃ τοῦ κυρίου κατάβασιν, μετὰ τὸ σωτήριον πάθος, παραδόξως γεγενημένην. *Sancti Epirhanii Archiepiscopi Cypri in divinum sepulcrum Domini, & Dei, & servatoris nostri Iesu Christi, & in Ioseph ab Arimathea, & in descensum Domini ad inferos, qui post salutarem eius passionem mirabiliter conigit.* Inc. Τί τοῦτο σήμερον, σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. Def. ἀλλὰ ἐξ ἄλλων πολλὰ σώματα τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων ἁγίων ἀνέστησε, κηρύττοντα τὴν τῷ δεσπότῃ τριήμερον ἀνάστασιν, ἣν φαιδρῶς οἱ πιστοὶ ὑποδεξώμεθα. Videtur mutilus in fine hic Sermo. Legitur tamen inter eiusdem Epiphani opera dubia Tom. II. p. 259. Recitatur haec homilia magno Sabbato in Ecclesiis Graecorum & Ruforum.

Co.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. correctionibus, & expunctionibus passim abundans. Constat foliis 321.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ ΠΕΡΙ ΕΚΠΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

GEORGIUS SCHOLARIUS DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

COD. XXVII.

Georgius Scholarius, five Gennadius Constantinopolitanus Patriarcha, duos contra Latinos de processione Spiritus Sancti Tomos conscripsit. Primus editus est ante captam Urbem post disputationes cum Pontificio Legato, Episcopo Cortonenſi, aliisque Latinis habitas coram Imperatore Ioanne. Exstat primus Tomus in Bibliotheca Regia Parisiensi N. mmdcccclvi. Alter in hoc legitur Codice, non eodem tempore ac primus exaratus, sed paullo serius, missusque ad Ioannem Comnenum Trapezuntinum Imperatorem, cui inscribitur, praemissa Epistola, quam heic Graece tantum, brevitate gratia, subiicimus.

I. pag. 1. Libri titulus est: Περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, πρὸς τὴν περὶ ταύτης ἡμῶν διαφορομένην, βιβλίον β'. De Processione Sancti Spiritus ad eos, qui de hac disputantes, a nobis Graecis dissident, Liber II. Epistola vero inscribitur: Τῷ ὑψηλοτάτῳ βασιλεῖ Τραπεζούντος κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ μεγάλῳ Κομνηνῷ Γεώργιος ὁ Σχολάριος μετ' εὐλαβείας τῆς εὐνοίας χαίρειν. Celsissimo Imperatori Georgius Scholarius cum religiosissima benivolentia gaudere. Το μὲν πρῶτον βιβλίον ἡμῶν ἐπὶ ταῖς μετέπειτα συντεθείται τῶν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ἐκείνου ἀγώνων, ὃ πολλὰς ἐπ' αὐτῷ βασιλείᾳ, καὶ τῆς συγκλήτης πάσης τῆς παρ' ἡμῶν, καὶ τῶν ὁμοδοξούντων ἐκείνῳ παρόντων πάντων σχεδὸν διελέγμεθα· δε καίτοι σοφὸς ὢν, οὐχ ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἤττων ἐφάνη· ἡδὴ δὲ καὶ δευτέρου σοὶ χάριν συγγέγραπται, βασιλεῦ, εὐσεβέσασθε, ποθόντος δέξασθαι παρ' ἡμῶν τι τοιοῦτον. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καλοῖς, οἷς ἐκδοσμῆσαι τὴν βασιλικὴν σε ψυχὴν, καὶ δι' αὐτῆς τὴν ἐγκρατεῖαν σοὶ θεῶν ἀρχὴν, λόγων τε ἔργα καὶ τάτων ὅσοι θεοφιλεῖς, καὶ τοῖς πρὸς τούτους ἔχουσιν εὐμενὲς αἰεὶ καὶ ἡλεως φαίνη, ἅτε δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιτηδεύματων προελομένοις τὸ βέλτιστον· ὑπερεξηγήσῃ δὲ σοὶ τῶν ἀπάντων πλεονεκτημάτων ἢ ἐν τῇ πίστει βεβαιότης, ἢ ἐνεκα τῆς ἡμετέρας εὐθύναις, καὶ τῆς ἀξίας πλέον φιλεῖς καὶ τιμᾷ· ὅτι σοὶ δοκῶμεν, τῇ συστάσει τῶν ὀρθῶν καὶ πατρῶν δογμάτων, καὶ αὐτοῖς τι λυσιτελεῖν. Σὺ μὲν ὢν, κράτιστε βασιλεῦ, περὶ τοῦ προτέρου βιβλίου μαθὼν ἐκεῖνο πεμφορήναι σοὶ παρ' ἡμῶν ἀπῆλθες· ἡμεῖς δὲ ἐκεῖνο φιλοτιμωτέρῳ πως ἐξεργασμένον εἰδότες, καὶ πολλὰ τῶν τῆς ἐναντίας ἰόντων ἡμῶν καταπαττόμενον, ὀλίγων ἐκδεδώκαμεν, καὶ τῶν ἐν τῇδε τῇ πόλει· ἄλλον γὰρ ἴσμεν ἔσεσθαι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ δεήσει φανεῖσθαι πᾶσι· τῷ δὲ σὺ κράτει κελεύοντι, πάντῳ προθύμως ἐμελλομεν πέμπειν· ἀλλ'

ἐνδυμηθέντες, ὅτι τοῖς βασιλεῦσιν οἱ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅχι ἄλλῃ ἢ τοῖς τυχεῖσι παρασκευάζονται, προσφέρουσι τεχνουργήματα, ἀλλ' ἐξεπύθοντες δημιουργήσαντες ἄλλα προσάγουσιν· ἡμῶν δὲ καὶ πόρρωθεν ἐμελετᾷ τὸ τι, καὶ δευτέρον συντάγμα, πολλὰ περιέχον τῶν ἐν τῷ προτέρῳ παραλλήλων, προφάσει τῇ βασιλικῇ προτροπῇ δικαίᾳ χρησάμενοι, τετὶ τὸ δευτέρον αὐτοσχέδιον συντάγμα συντομώτερον ἐκείνου πολὺ καὶ σαφέστερον, καὶ τοῖς τῶν διδασκάλων μάλλον ὠφελιμὸν λογίσι, καὶ οἷον εἶναι προσήκει δῶρον τῷ βασιλεῖ, πολλὰ μὲν ἔχοντι πράττειν, σαφέως δὲ καὶ συντόμως ἔχειν ἐθέλοντι τὰς εἰδήσεις. Ὅθεν μὴ μέμφεσθαι βέβαιον, ὅτι σοὶ μὴ τὰ πολυτελεῖα τῶν ἐκείνου πεπόμενα· ἀλλὰ μάλλον εἰδὼς, σὺ χάριν πόνον ὑποσάντας δευτέρον τετονί, καὶ τῷ σὺ κράτει ὀνόματι τὸ βιβλίον κομῆσαι προσημνένας, χρῶ δὲ τῷ μετὰ πολλῶν ἄλλων τῆς πρὸς τὸ θεῖον σε κράτος εὐνοίας ἡμῶν, καὶ πίστεως ἀκριβεῖ τεκμηρίῳ· ἔσω δὲ μὴδὲ τὸ βιβλίον τῷ πᾶσι οἷς ἂν τύχη κοινόν, ἀλλὰ κειμήλιον ἔσω σοὶ καὶ ἀπόθετον, σὺ μόνον ἐνώπιον ἀνοιγνόμενον, καὶ φαινόμενον, καὶ λαλῶν, καὶ πάλιν κρυπτόμενον. Ἐνέσι γὰρ πολλὰ τῷ συντάγματι, ἃ δεῖ λαλᾶναι τῷ ἡμῶν διαφερομένῳ. Εἰ ποτε πάλιν μεθ' ἡμῶν συναίρειν λόγον θελήσειαν, μὴ δίδοναι δὲ τὴν δόξαν ἡμῶν ἑτέροις, ἢ ἄλλοις τῶν ἡμῶν συμφέροντα, ἔχοντες παραγγελίαν, ὡς οἶσθα, καὶ τῷ πάντῃ μετὰ τῷ καιρῷ πράττειν τὰ καταρθεῖν ἐνέσι. Νῦν δὲ ἔδδὲ τὴν ἐκ τῆς ἐτέρας γλώττης φυλάττεσθαι δεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡμετέρων ὅσοι τῆς πατρὸς δόξης καταπεφρονήκαμεν, ἀμάρτυροι μὲν καταγρόντες πολλῶν τῶν ἡμετέρων προγόνων, σοφισματῶν δὲ τινῶν ἐξ ἀπειρίας ἐαλωκότες, καὶ ταῦθ' ὡς δὴ τι σέμνον ἔχοντα περιβομβύντες ἄνω καὶ κάτω, ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν ἡμετέρων προγόνων, μάλλον δὲ ἐαυτῶν· οὐ γὰρ τὴν ἔννοιαν τῶν ἐκκλησιῶν ἀσπαζόμενοι ταῦτα τολμᾶσι· θαυμάζον ἂν ἦν, εἰ μόνον αὐτοῖς ὁ τῆς ἐνώσεως ἐνέσπартο πῶτος, ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης ἐχθροὶ πάντες ἡμεῖς, οἱ μὴ σφίσι πειθόμενοι· ἀλλὰ τὴν ἀνάγκαν κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ἱστασθαι βόλονται τὰς ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ συνθήκας, ὡς ἴσμεν πάντες ὅπως γεγόνασιν, αὐτῶν ἐλεγχόντων τῶν αὐτὰς καταπραξαμένων, καὶ βόλονται τῶν τῶν συνθηκῶν μανυσῶν, καὶ πεισυνόμενον, ὅπερ ἡμῶν αὐτοὶ προσερίβονται αἰσχρῶς ἀδίκως καὶ ἀμαθῶς, Νεστωριανῶς ἀποκαλόντες, ὅτι μὴ πιστεύομεν ἐκ τῶν ἡμῶν τὸ πνεῦμα τὴν ὑπαρξιν ἔχειν, τοῦτα κατὰ πάσης τῆς ἐκκλησίας τῆς θρησκείας ἡμῶν κρατεῖν τὰν ἑπειτα χρόνον· ὅτα δεινοὶ τινὲς εἰσι μητριοίαι, καὶ πάντολμοι· διατῆτα δὲ ἡμεῖς αὐτοῖς ἐπὶ προσέχομεν, ὡς τῆς ἐνώσεως ὑπερδυνάμειν, ἀλλὰ μισῶμεν, μάλλον δὲ ἐπαλγόμεν αὐτοῖς, ὡς κίνδυνον, τηλικούτων ἐπαυρημένων, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν, καὶ τὴν δόξαν τῆς κατ' ἡμῶν ἐκκλησίας βίβλιν ἐκείνην διασπαράττουσιν· αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς τῇ τῷ Χριστῷ χάριτι τῆς ἀληθείας, καὶ θεοφιλῶς ἐνώσεως τῶν Χριστιανῶν ἐπιθυμηταὶ ὄντες, καὶ σπευδασαί, εἰ ποτε τοιοῦτον τι δυνήσκειν· Τούτων τοίνυν τὴν ἀμάρτυριαν, καὶ τὴν προπέθειαν φυλάττεσθαι δεῖ· οἱ γὰρ κατὰ τῶν διδασκάλων ἀφίεντες τὰ βέλη τῆς ἀγροικίας, τί ἐκ ἂν πέμψαιαν κατ' ἡμῶν; τί δ' ἐκ ἂν ἀδικήσαιαν τὰς τε λόγους ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς τὰς

πὺς τέτων πατέρας; Ἐκείνη γὰρ εἰς τῆς προαιρέσεως, ἥς καὶ οἱ κατὰ τῆς ἀληθείας συγγεγραφεῖναι τολμήσαντες. Οἷσθα γὰρ πολλὰς, καὶ κατὰ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ληρήσαντας· ἀλλ' ἕως μὲν ζῶμεν, γλώττη πρὸς πάντας ἀρκοῦμεν ἀπολογεῖσθαι· καὶ γὰρ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς βιβλίοις κατέγραψαι, ταῦτα, καὶ τέτων πλείων καὶ ἡμέραν πρὸς τὰς ἀντιδοξίας διαλεγόμεθα· οἱ δὲ ἡμεῖς ἔχοντες ἀπαντᾶν εὐλόγως, ἄλλον τινὰ τρέπον τὸ συμφέρον αὐτοῖς δοκοῦν πράττειν· τεθνηκότων δὲ ἡμῶν ποτε τὰ βιβλία ταῦτα λαλήσει. Εἰ δὲ τις ἐρεῖ τι καὶ κατ' αὐτῶν, ἀληθῆ μὲν κατ' ἀληθῶν ἀδύνατον εἶναι ἐκεῖνον εἰπεῖν· τὴν δὲ σοφισμῶν τοῖς νοῦν ἔχουσι δώσει τὰς δίκας, πρὶν ἀποδοῖν τῷ δικαίῳ κριτῇ πάντων. Ἔσονται γὰρ πολλοὶ τῇ τῷ Χριστοῦ χάριτι, καθάπερ καὶ νῦν εἰσιν, οἱ τὴν ἀλήθειαν μετὰ τοῦ κακοπαθεῖν ἀσπαζόμενοι, καὶ μὴ πρὸς τὰ σοφίσματα, καὶ τὴν τῶν προσκαίρων πραγμάτων κεχρησμένοι ἀπάτην· παρὰ τούτοις οὐκ ἡ κρίσις τῶν ἡμετέρων λόγων κείσεται, καὶ ὧν ἕτεροι σοφίσονται· ἐγὼ δὲ ἄλλῃ δικασθῆναι νόμοις, καὶ ψήφοις ἐκκείσομαι. Τέτων ἂν χάριν μηδὲν τῶν ἐχθρῶν διδόντω τὸ σύνταγμα, ἕως ἂν ἐν τοῖς ζώσιν ἀνάγκη ὄντας ἡμᾶς, ἢ ἕως ἂν μέλλῃς, αὐτὸ παρ' ἡμῶν ἐκόντων καὶ ἄλλοις τισὶ ἐκδοθῇναι.

II. p. 2. Sequitur ipse Liber in IV. sectiones divisus. Prima inscribitur: Τμήμα πρῶτον τῆς ὁλῆς διαλέξεως προκαταστατικόν. *Sectio prima, totius disputationis constituens ordinem.* Inc. Ἐπειδὴ τινες τῇ ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ πλέον τῷ εἰκότος πιθεύουσιν ἐν τῇ περὶ τῶν θεῶν ἐρεύνη, καὶ τῇ ὁδηγίᾳ τῶν λόγων ἐν τοῖς τῆς πίστεως ἔπονται δόγμασι. Def. καὶ ἡ σ' σύνδοξος τὰς διαλέξεις τῶν ἀποστόλων ὠφέλισε, καίτοι γνησίας ἔσας Κλήμεντος, ἀλλ' ὕπερον ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν διαφθαρθείσας, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐν τοῖς τῶν ἁγίων λόγοις φωράσασα φαίνεται.

III. pag. 9. b. Τμήμα δεύτερον, ὃν παρεξηγοῦνται ῥήσεων οἱ φρονούντες τὸν ἵδον ἀρχὴν τῆς τῷ ἁγίῳ πνεύματος ὑποστάσεως ἐξηγητικόν. *Sectio secunda, pravam exponens eorum interpretationem, qui solum principium hypostasios Spiritus S. esse blaterant, & originantur.* Inc. Ἐπειδὴ οἱ φρονούντες, καὶ ὁμολογῶντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν πατρὶς καὶ ἰσοῦ ἐκπορεύεσθαι, πειρῶνται τὴν αὐτῶν δόξαν ταύτην καὶ ῥήτοις διδασκάλων τινῶν βεβαίως. Def. ἀλλ' ἀρκοῦσιν ἡμῖν δηλῶσαι τὴν περὶ τῶν ῥήσεων ἐκείνων ἀλήθειαν, αὐτοῦ πάλιν αἰρέσεις τοῦ διδασκάλου, αἱ προεκτεθειμέναι, καὶ ἡ τῶν λόγων πρόβησις αὐτῶν, ὃ πανταχῶς πολὺ δύναται.

IV. p. 70. Τμήμα τρίτον, τῶν δυτικῶν διδασκάλων προχείριος· καὶ ἀληθῶς πρὸς τὰς Ἀσιανὰς, καὶ τὸν κοινὸν κανόνα τῆς πίστεως ἐφελευστικόν. *Sectio tertia, quae vere prompteque Occidentales magistros ad Asianos, & communem fidei regulam reducit, & trahit.* Inc. Ἐπεὶ δὲ τελευταῖον ἀντεπαύει τὰς ῥήσεις τῶν Εὐρωπαϊῶν διδασκάλων, ἀλλοεῖς δηλονότι, καὶ τῶν τοιούτων, τὸ μὲν ἀξιωμα τῶν διδασκάλων ἐκείνων καθεῖλον ὃ δὲ καὶ μετὰ παραγράφου Def. ἡ μὲλλον εἰπεῖν, ταῖς ἐξ αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὁλῆς θεότητος προεἰσμέναις χάρισι, ἐπιστρέφει τὴν λογικὴν κρίσιν πρὸς ἑαυτὸ.

V. p. 75. b. Τμήμα τέταρτον, τῆς ἡμετέρας δόξης, ὅτι δόξα κοινὴ τῶν διδασκάλων τῆς πίστεως εἶναι, ἀποδεικτικόν. *Sectio quarta, qua demonstratur, Graecorum sententiam, quam hodie tenentur, communem esse omnium doctorum fidei sententiam.* Inc. Δι' ὃν τοίνυν οἴονται βοηθεῖσθαι τοσούτων ὄντων τῶν ἀξιολογωτέρων, καὶ τοιαύτης παρ' ἡμῶν τυχόντων ἐπιστάσεως ἀπλῆς, καὶ δικαίας, καὶ μηδὲν ἐχέουσης σοφιστικῆς, ὅδε βίαιον. Def. καὶ τῇ ἀληθινῇ, καὶ γνησίᾳ διδασκαλίᾳ καὶ κατασκευῇ τε καὶ κατασφάλεισιν, εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ ἰσοῦ, καὶ τοῦ παναγίου, καὶ ζωοποιῦ πνεύματος τῆς μακαρίας τριάδος, ἢ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.

VI. Huic Libro succedit a pag. 99 b. usque ad pag. 103. tractatulus anonymi cum hoc titulo, Ἀπορία, *Dubium.* Inc. Ζητῶσιν τινες, εἰ ἐν τῷ δι' ἰσοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν νοῦσιν οἱ ἅγιοι τὸν ἵδον τοῦ πνεύματος αἴτιον. Def. καὶ ἐκ ἐκτὸς τοῦ ἰσοῦ, καὶ συνεπινομένου τοῦ ἰσοῦ, τῷ τε προέγοντι πατρὶ, καὶ τῷ προϊόντι πνεύματι, καὶ ὅσα ἄλλα ἡμῖν ἀπεδόθη τῇ προήξει ταύτῃ εὐσεβῇ, καὶ τοῖς διδασκάλοις συνάδοντα νοήματα. Excerpta, seu Eclogae Mathusale, monachi sancti montis Sinai, ex opere Gennadii Constantinopolitani Patriarchae de Processione Spiritus S. ex solo Patre adversus Latinos, Graece exstant in Caesarea Vindobonensi, ut habet Lambecius Lib. VII. p. 111.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. Constat fol. 103.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

D. GREGORII THEOLOGI SERMONES.

Præcedit Tabula Orationum XVIII. ^{COD. XXVII.} quae hoc in Volumine continentur, & quidem manu XV. Seculi conscripta, eadem nimirum, quae Codicis defectus identidem occurrentes supplevit.

I. pag. 1. Oratio prima sic inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem.* Exstat in edit. praecit. Tom. I. p. 663.

II. p. 3. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 25. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα· τῇ γὰρ νύκτα κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ. *Eiusdem in novam Dominicam, & in martyrem Mamantem.* Nova enim Dominica celebratur eius commemoratio Caesariae. Ibid. p. 697.

IV. p. 32. b. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem in Pentecosten, & in Spiritum Sanctum.* Ibid. p. 705.

V. p. 44. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα

αὐτοῦτα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάρης. *Eiusdem ad patrem suum silentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

VI. p. 58. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὰς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeos.* Ibid. p. 397.

VII. p. 67. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοος μετὰ μίαν τῆς μείας ἡμέραν. *Eiusdem in laudem sancti martyris Cypriani, quum post die fe- sti eius ex agro redisset.* Ibid. p. 274.

VIII. p. 77. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ χειροτονηθῆναι πρεσβύτερον. *Eiusdem ad illos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant, postquam presbyter creatus fuisset.* Ib. p. 46.

IX. p. 80. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς, καὶ περὶ ἱεροσύνης, ὅτε ἀπὸ τοῦ Πόντου ἐπανήκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέεσθαι τὸν πρεσβύτερον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Apologeticus, ac de Sacerdotio, quum ex Ponto rediit, eo quod noluisse accipere presbyteratum.* Domine benedic. Ibid. pag. 1. In hac Oratione sex circiter paginae a recentiori Graeco suppletæ sunt: ultimus praeterea quaternio inverse compactus.

X. p. 121. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν, συνοφιστικὴν αὐτοῦ γενόμενον, καὶ ἐκδικὸν Ναζιανζῶ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad tributorem exaequatorem Iulianum, in litterarum studiis sodalem suum, & Nazianzi defensorum factum.* Domine benedic. Ib. p. 149.

XI. p. 130. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸ γενέθλιον τῷ κυρίῳ, καὶ Θεῷ, καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Iesu Christi.* Hic tamen titulus totus recenter est additus; ex veteri, cuius pars, una cum adiecto ornamento fortasse recisa perierit, haec tantum superfuerunt: λόγος εἰς τὰ γενέθλια, ἥτοι γενέθλιον. Ib. p. 613.

XII. p. 140. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem in magnum Basilium Oratio funebris.* Ibid. p. 316.

XIII. p. 195. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φώτα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in sancta Lumina.* Domine benedic. Ibid. p. 624.

XIV. p. 207. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio in sanctum Baptisma.* Ibid. p. 637.

XV. p. 240. Τῷ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασίλειον. *Eiusdem ad Gregorium Basilii Magni fratrem.* Ibid. p. 136.

XVI. p. 244. b. Τῷ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii Oratio funebris.* Domine benedic. Ibid. p. 373.

XVII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν πρ' ἐπισκόπων παρυσίαν συντακτικῆς. *Eiusdem Oratio valedictoria in praesentia CL. Episcoporum habita.* Ibid. p. 510.

XVIII. & ultima pag. 281. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de pauperum amore.* Domine benedic. Ibid. p. 239. Huius quoque Orationis ultimas sex paginas recentiori manui debemus.

Hic vetustissimus Codex pertinet olim ad Laurentium & Ioannem Petri Francisci de Medicis, ut ex epigrapha constat; ac praeter memoratos defectus, quibus casu fortasse obnoxius fuit, alia etiam vulnera data opera perpessus est; quum enim ornamentorum, quae singulis Orationibus praecerant, pulcritudine quidam illectus ea reseccasset, factum est ut & titulos mutilaret, & proximam etiam paginam cultri acumine ita offenderet, ut novis schedulis adhibitis medendum fuerit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 302.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΝΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΤΟΝ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΝ.

GEORGII HIEROMNEMONIS PARAPHRASIS IN DIONYSIVM AREOPAGITAM.

Scilicet

Georgii Pachymerae Paraphrasis in S. Dionysii Areopagitae Opera, & Andreae Cretenensis in Apocalypsin Commentarius.

I. pag. 1. Præcedit ipsius paraphrasæ ad ^{COD. XXI.} Athanasium Patriarcham Alexandrinum Prooemium, cui titulus: Γεωργίου Ιερομνήμονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Παχυμέρη παράφρασις εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἐκ προτροπῆς τοῦ ἁγιωτάτου παπα, καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Ἀθανασίου ἐπιδημῆντος τῇ Κωνσταντινουπόλει, πρὸς ὃν καὶ τὸ προοίμιον. Georgii Pachymerae Hieromnemonis sanctissimae Dei magnaeque Ecclesiae Paraphrasis in sacrosanctum martyrem Dionysium Areopagitam ex adhortatione sanctissimi papae & patriarchae Alexandrini Domini Athanasii Constantinopoli commorantis, ad quem quoque Praefatio scripta est. Inc. Ἀνὴρ πε τοῦ Θεοῦ, καὶ πιστὸς ἱεραπονο. Def. τοῦ δὲ καὶ ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν ἐξηγήσεως. Praefationem excipit pag. 4. b. Index Capitum XV. Lib. de Caelesti Hierarchia, & hunc ἐξήγησις τῆς ἐπιγραφῆς, expositio inscriptionis, cuius initium: Ἐπειδὴ ἱεραρχίαν ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει. Finis: περὶ ἧς ἰδίᾳ συντάττει βιβλίον ἕτερον. Sequitur deinde pag. 5. b. Dionysii contextus, quem ipsa Pachymerae Paraphrasis satis longa undequaque ambit, id quod & de ceteris, quae sequuntur intelligendum est. Incipit igitur Paraphrasis in hunc Librum: Φησὶν ὁ μέγας Διονύσιος πρὸς τὸν τῶν Ἐφεσίων ἐπίσκοπον Τιμόθεον. Def. καὶ τὴν ἡμετέραν γνῶσιν κρυφίστην, σιγῇ τιμήσαντες. Exstat haec in nupera Dionysii Opera edit. Venet. A mccciv. fol. Tom. I. a p. 6. ad pag. 152. quam nos in huius Cod. recensione prae manibus habuimus.

II. p. 53. b. Sequitur eiusdem Paraphrasis in Librum de Divinis Nominibus, praefatus

missa Capitulum XIII. Tabula, & quodam veluti argumento, cuius initium: Τὸ παρον βιβλίον ὁ μέγας συντίθησι Διονύσιος. Finis: καὶ ἐξηρημένως τὸ θεῖον ἐστίν. Inc. Nūn δὲ, ὁ μακάριος. Def. περὶ ἡ καὶ ἡμεῖς, Θεὸς διδόντος, κατὰ καιρὸν λέξομεν. Ibid. a p. 298. ad 542.

III. pag. 104. b. Paraphrasim in Librum de Ecclesiastica Hierarchia praecedat item Tabula Capitum VII. & argumentum, quod inc. Μετὰ τὴν οὐρανίαν ἱεραρχίαν. Def. τὰ τῆς πίστεως μετὰ πίστεως. Paraphrasis in Cap. I. inc. Ὅτι μὲν καὶ ἡ καὶ ἡμεῖς ἱεραρχία. In Cap. ultimum def. ἀνασκαλεύσω σπινθήρας. Ibid. a pag. 161. ad 282.

IV. pag. 167. Post Tabulam Capitum V. Libri de Mystica Theologia incipit Paraphrasis: Ἐπειδήπερ περὶ μουσικῆς θεολογίας μέλλει διαλαβεῖν. Def. ἀπολελυμένον γὰρ πάντων, καὶ πάντων ἐστὶν ἐπέκεινα. Ibid. a pag. 554. ad 588. ubi tamen initio pauca quaedam prooemii loco leguntur, quae in nostro Codice desiderantur. In calce horum quatuor Librorum suum unicuique Epigramma subscriptum legitur; quae omnia una cum interpretatione Latina in superioribus Dionysii Operum recensionibus protulimus.

V. pag. 172. b. Paraphrasis tandem in decem Dionysii Epistolas inc. Ἐπιβάλλω, Φησὶ τις τῶν παλαιῶν, Γάρον τοῦτον εἶναι. Def. ἦγεν εἰς νῆσον ἐξόριτος. In cit. edit. Tom. II. a pag. 241. ad 291.

VI. pag. 193. Sequitur Ἀνδρέας ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας κυρίῳ με ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ, Andreae Archiepiscopi Caesariensis Cappadociae Domino meo fratri, ὁ κομινιστῆς, Epistola, eius interpretationi Apocalypsis S. Ioannis, praefationis loco praemissa, Inc. Πολλάκις αὐτῆς ἐπὶ πολλῶν ἐξ ἀγάπης μελίζονα τῆς ἐμῆς δυνάμεως, ὡς ἐσχηκότων ὑπόληψιν, καὶ λ. Def. διὰ τὴν μνήμην τῶν ἀπονεμηθεσομένων τοῖς τε δικαίοις, τοῖς τε ἀμαρτωλοῖς ἀμοιβῶν, καὶ ἀντιδόσεων. Inde contextus ipsius Apocalypsis per particulas, cuius hoc initium: Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, τὰ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Tum Andreae Enarratio, quae inc. Ἀποκάλυψις ἐστὶν ἡ τῶν κρυπτῶν μυστηρίων δηλώσις καταυγαζομένη τοῦ ἡγεμονικοῦ εἴτε διὰ θεῶν ἀνεϊράτων, εἴτε καὶ ὑπάρ ἐκ θείας ἐλλάμψεως. Def. Ἰὺδαίς ἐξομολογήσας καλεῖται. Δι' ἡ δὲ δὴνται οἱ δι' ἐξομολογήσεως τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν ἐξ Ἰὺδα βλαπήσαντα σωζόμενοι. Ἐκ φυλῆς Ρουβὲν δώδεκα. . . . Mutila est in fine interpretatio.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 224.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ.

GREGORII EXPOSITIO CANTICI CANTICORVM.

I. p. 1. **H**is Nysseni Commentariis praecedit Epistola ad Olympiadem, cum hoc titulo: Ὁλυμπιάδι Γρηγόριος. Πρόλογος τῆς ἐρμηνείας τῷ ἁσματος τῶν ἁσμάτων. Olympiadi Gregorius. Prologus in Commentarios in Canticum Canticorum. Inc. Απεδέξαμην ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σε βίῳ. Def. ἡ χάρις τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μετὰ πάντων ἡμῶν, εἰς τὰς αἰῶνας, καὶ λ. Deinde incipiunt p. 3. ipsi Commentarii in XV. Sermones distributi, qui in editione eius Operum Parisi. A. MDCXXXVIII. per Aegidium Morel-lum fol. T. I. p. 474. Homiliae nuncupantur. Primus, cui nullus Scripturae sanctae textus praecurrit, inc. Ὅσοι κατὰ τὴν συμβολὴν τῷ Παύλῳ, καὶ λ. Def. καὶ τὰ τραχεῖα εἰς ὁδὸς λείας, χάριτι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ λ.

II. pag. 9. b. Scripturae textu praecedente, ut in citata edit. exhibetur, & quidem rubro charactere exarato, quod in sequentibus etiam perpetuo servatur, inc. Τῆς ἱερᾶς τῷ μαρτυρίῳ σκηνῆς. Def. ἡ καὶ ἡμεῖς ἀξιοδείκνυμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ.

III. p. 16. b. inc. Ὅσα πρὸ τῆς παύσεως ἀναγνώσεως, καὶ λ. Def. πότερὸν τε καὶ σωτήριον γίνεται, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ.

IV. p. 23. b. inc. Φασὶ τὴν τὸ χρυσίον τεχνικῶς ἐκκαθαίροντας. Def. τὰ κεκρυμμένα μυστήρια τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.

V. pag. 34. inc. Τὰ νῦν προτεθέντα διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἡμῖν. Def. ποιμαινομένης ὑπὸ τῷ λόγῳ, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. ubi monendum est, inter quartum, & quintum Sermonem, totum Scripturae contextum, seu argumenta, tum huius, tum reliquorum, qui sequuntur, Sermonum, fuisse partim cinnabari, partim atramento descripta, ita tamen, ut singula sint invicem divisa, numeroque Sermonis, ad quem pertineant, margini appposito, adnotata. His tamen non obstantibus iterum suo loco sacer repetitur Textus.

VI. pag. 43. inc. Πάλιν τὰ μεγάλα τε καὶ ὑψηλὰ δόγματα. Def. ἐπὶ τῆς μακαρίας κτίσεως ἀναπαυόμενον, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.

VII. pag. 50. b. inc. Ἐν πολλοῖς ὁ βασιλεὺς Σολομών. Def. διὰ τὸ ὑπερ ἡμῶν ἀποθανόντος, καὶ ἐγερθέντος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ λ.

VIII. pag. 61. b. inc. Ὅ τὰς μεγάλας ὀπτασίας διεξελθόν, Def. καὶ εἰς ἔπαινον τῆς δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Sacris verbis huic praemissis Sermoni adiungit etiam, quae sequenti tantum praecedere debuerant, ubi tamen iterum, ut in edito, repetuntur.

IX. p. 65. b. inc. Εἰ συνήρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω φρονεῖτε. Def. ἡμέτερον πίνωμεν ὕδωρ, καὶ μὴ ἀλλότριον, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.

X. pag. 75. inc. Τῆς νῦν προτεθείσης ἡμῖν τῶν θεῶν ῥητῶν θεωρίας. Def. κατορθύντες τῆς ψυ-

COD.
XXX.

ψυχῆς τὴν ἐγρήγορσιν, ἐν Χριστῷ, καὶ λ.
XI. pag. 80. b. inc. Ἐν καὶ τούτῳ τῶν μεγάλων παραγγελμάτων ἐστὶ τὸ κυρίον. Def. προσλαβῶσα τὸ ἀκαμφίβητον, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Huius quoque Sermonis sacrum Textum adiecit illo, qui ad sequentem pertinebat, auctiorem reddidit amanuensis: qui tamen iterum suo loco adfertur.

XII. pag. 86. inc. Οἱ τὴν διαπόντιον ἀποδημίαν κατ' ἐλπίδα πλοῦτος ἐλλόμενοι. Def. Θεὸς δὲ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, κατὰ τὴν Γαλῶν φωνήν, ὥς πρέπει, καὶ λ.

XIII. p. 91. inc. Ὁ διὰ Μωσέως μὲν νομοθετήσας. Def. ἐπελευσθέντα, χάριτι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ λ.

XIV. p. 96. b. inc. Ὁ τῷ ἀδελφῷ γάλακτι τρέφον τὸ νηπιάζον ἐστὶ τῆς πνευματικῆς ηλικίας. Def. διὰ τῆς τῷ ἁγίῳ πνεύματος χειραγωγίας, ὥς ἡ δόξα, καὶ λ.

XV. p. 102. b. inc. Ὁ ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου, καὶ Πέτρου μαρτυρηθεὶς εἶναι. Def. ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ κοινωνίᾳ συγκεκαυμένοι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. Hic Sermonibus sequens addita fuit subscriptio: Ἐτελειώθη ἡ παρῶσα βίβλος. μὴν Μαρτίῳ καὶ. ἐν ἔτει σωλ'. Absolutus est praesens liber mense Martio, die XXI. Anno 6831. (Christi MCCCXXXI.) Hanc adfert subscriptionem Cl. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 68.

XVI. p. 113. Incipit Catena Sanctorum Patrum in Parabolas Salomonis, & quidem ita, ut textus rubro, Commentarius nigro charactere exhibeatur. Primus interpret occurrat Io. Chrysostomus, qui ad priora huius sacri Libri verba, Παροιμίαι Σολομώντος ἡοῦ Δαβὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ, Γνωναὶ σοφίαν καὶ παιδείαν, & νοῆσαι λόγους φρονήσεως, δέξασθαι τε σφοδρὰς λόγων, νοῆσαι δικαιοσύνην ἀληθῆ, καὶ κρίμα κατευθύνειν, καὶ λ. sequentem adfert interpretationem: Ὁ τὴν ψυχικὴν κατὰστασιν ἀλθῆσιν παρῶν τῶν παρόντων, καὶ ἔννοιαν τῶν μελλόντων, ὡς τὰ μὲν παροῦσιν, τὰ δὲ ἀντέχεσθαι. Tum paucis textus verbis interiectis, ita prosequitur: Τὸν γὰρ θεῖον λόγον ἀκρίτως σοφὸς πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ποιῶν αὐτὸς, σοφὸς ὑπάρχων, σοφώτερος γίνεται, κυβερνώμενος, καὶ φρενέμενος ἀεὶ ὑπὸ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, καὶ λ. Succedunt deinde Didymus, Olympiodorus, Diodorus, Polychronius, Evagrius, Eusebius, Basilus, Eustathius, Origenes, Apollinarius, Gregorius Theologus, Cyrillus, Epiphanius, & fortasse alii, quorum nomina, vel ab amanuensi (quod ipsorum plerumque vitium est) fuerunt omissa, vel in restaurando Codice una cum refecato margine exciderunt. Ex iis, quorum uberiores adferantur interpretationes, sunt Polychronius, & Io. Chrysostomus. Non absimilem in Proverbia Catenam habes in Caesarea Vindobonensi, de qua vide Lambecium Lib. III. p. 19. Nostrae vero subiiciuntur sequentes versus ad instar politicorum carminum exarati, qui mos seculis barbaricis apud scriptores obtinuit.

Στίχοι ὠφέλιμοι.

Ζωὴν εἰ θέλωμεν εὖρεῖν τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην, Ζηλώσωμεν τὸν κάματον τῶν θαυμαστῶν πατέρων, Καὶ πόνοις ἀναλώσωμεν σαρκὸς τὴν εὐσαρκίαν, Τὴν ὀχετὴς ξηράνωμεν τὰς τῶν ὑπογαστρίων, Τῶν ἡδονῶν ἀποχὴν δασμῶν τῶν ἀχρησίων, Οἰνοφλυγίας νέφωσιν σκεδάσωμεν ἐν δίψει, Μὴ χωρίσωμεν γαστρί δασμῶν τῶν ἀναγκαίων Καθ' ἡδυνάδειαν αἰσχρὰν περισσοτέρως ὕλας, Ὡς ἂν γε μὴ τὴν ἄλωνα τὰ πῦρ προσαναλώσῃ, Τὸ σῶμα δὲ μὴ δώσωμεν ἐξαμαρτεῖν τὴν σάρκα, Καθώσπερ φάσκει Σολομὼν ὁ θαυμαστὸς ἐκείνος, Λόγος καὶ γὰρ ἀσύμφορος ἅπαν μολύνει σῶμα.

Versus utiles.

Admirabilem illam invenire vitam si volumus, Dura aemulemur studia admirabilium Patrum, Et laboribus maceremus carnis pinguedinem. Vehicula exsiccemus abdominis, Oblectantium abstinentia tributorum inuulium. Ebrietatis nubila dissipemus siti; Ne tribuamus ventri, praeter necessarium, Turpi voluptate inlecti supervacaneas escas; Ita ut superingestis cibos ne ignis quidem valeat absumere.

Os autem non sinamus in peccatum trahere carnem,

Vi Salomon ille admirabilis ait.

Sermo enim inutilis totum coinquinat corpus.

XVII. pag. 167. Sequitur Caput XXV. Proverbiorum, cuius initium: Αὐταὶ αἱ παροιμίαι Σολομώντος αἱ ἀδιάκριτοι, καὶ ἐγγράφαντο οἱ φίλοι Ἐζέκελ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, quae verba instar tituli rubro sunt charactere exarata, tum reliqua, ut in vulgata: Δόξα Θεοῦ κρύπτει λόγον, δόξα δὲ βασιλέως τιμῇ πρόσαγμα· ἔρανος ὑψηλός, γῆ δὲ βασιλεῖα, καὶ λ. quae cum ipsa concordant usque ad mediam circiter pag. 170. b. ubi Caput definit XXIX. Exinde quoddam apparet discrimen usque ad finem, qui incidit in pag. 172. his verbis: ὅτι ὁδοὶ ἀνδρῶν πρὸς πρόσωπον αὐτοῦ πορεύονται, καὶ κατορθώσουσιν αὐτῶν αἰδῶνα τοῦ αἰῶνος. Subdicuntur: Τέλος τῶν παροιμιῶν. Finis Proverbiorum.

XVIII. pag. 172. Succedit Ἐκκλησιαστής, Ecclesiastes. Inc. Πήματα Ἐκκλησιαστῆς ἡοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ. Def. ἐάν τε ἀγαθόν, καὶ ἐάν τε πονηρὸν, ut in vulgata. In hunc Librum nullius interpretatio apparet.

XIX. p. 179. b. Sequitur Ἡ πανάρετος σοφία τῷ Σολομῶντος. Omnem virtutem docens sapientia Salomonis. Inc. Ἀγαπήσατε δικαιοσύνην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. Def. ὥσπερ οἱ ἐν ψαλτηρίῳ ψάλλοντες τὸ ῥυθμὸν τὸ ὕμνον διαλλάσσουσιν. Quae verba paullo ante finem Libri occurrunt in edito contextu.

XX. pag. 193. b. Liber Iob, cuius hic titulus: Πρώτη βίβλος Ἰώβ. Primus Liber Iob. Huic adiunguntur ista litteris maioribus: Ἰωάννης πέφικε αὕτη βίβλος. Ioannis fuit hic liber. Inc. Ἀνθρώπος τις ἦν ἐν χώρῃ τῇ Αὐσιτιδί, ὃ ὄνομα Ἰώβ. Def. Βαλδὰδ ὁ Σαυκαίων.

χαίαν τύραννος, Σωφὴρ δὲ Μινναίων βασιλεὺς. in hunc Librum, quemadmodum etiam in sequentem, nulla apparet in hoc Codice SS. Patrum Catena; quod falso innuere videtur Monsalconius, Bibliotheca Bibliothecar. Tom. I. p. 259.

XXI. p. 216. b. Sequitur tandem Ecclesiasticus cum suo Prologo, Capitibus constans L.I. Prologus inc. Πολλὴν καὶ μεγάλαν, Def. τὰ ἔθνη ἐν νόμῳ βίω πιστεύειν. Caput I. inscriptum, Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σιμεὼν, Sapientia Iosue filii Sirach, inc. Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου. Ultimum def. ἐργάσαθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, quemadmodum in Graeca versione LXX. licet identidem in nonnullis aliquod occurrat discrimen, ut unius, & alterius Capituli initia conlatione deprehendimus. In fine solita amanuensium subscriptio, quam alias observavimus, compendiariis quibusdam notis adiecta est: Τῷ συντελεσθῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις, ἀμήν. Perfectiori bonorum operum Deo gratia, amen. In penultimae vero paginae inferiori margine haec legitur notula: Anno Domini mcccxxv. v. mensis Maii apud castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Caloghero emi istum librum hyperperis viii. presbyter Christophorus Raynerii de Bondelmontibus de Florentia scolaris in graecis scientiis.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 245.

In primae vero paginae posteriori parte annotatiunculam quamdam exercitationis gratia recens Graeculus adscripsit, in qua de fato, de stellis, de aëre quaedam attinguntur nullius prorsus momenti.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΛΟΓΟΣ

GEORGII DIACONI ORATIO

Scilicet.

Georgii Diaconi Metochitae Orationes tres de causis diffidorum Graecos inter, ac Latinos. Accedit Io. Vecchi Patriarchae Constantinopolitani testamentum.

COD. XXXI.

I. p. 1. Γεωργίου διακόνου τῆς Μετοχίτης λόγος διαλαμβάνων τὰ τῆς προβάσεως εἰρήνης μέσον ἀμφοτέρων ἐκκλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς νέας, καὶ ἡμετέρας, καὶ τὰ παρηκολυθηκότες κατὰ τὴν αὐτῆς πρὸς ἀνατροπὴν. Georgii Diaconi Metochitae Oratio continens concordiam initam inter utramque Ecclesiam, antiquae Romae, & novae ac nostrae, & quae deinceps subsequuta sunt ad ipsius everisionem. Inc. Οὐκ οἶδα εἰ καὶ ἀλλοτε ποτε ἐς τοσούτον ἐξετάθη κακία, καὶ τηλικαύτην καταλλήλιαν ἔσχεν αὐτῇ προσώπων τε καὶ καί-

(1) Cosinus Medicus ad Graeca comparanda volumina usque est praeter ceteros Christophoro Raynerii filio de Bondelmontibus presbytero Florentino, qui An. mcccxxv. insulas descripsit Archipelagi ad Iordanum de Visinis S. R. E. Cardinalem; unde etiam in Marciani exempli termino Cod. chartac. in 8.

ρῶν. Def. δὲ πρὸς τῇ ἐλπίδι, καὶ τὸ ἀδίστακτον ἐπιφέρειν, πρῶτον ἡμῖν, καὶ μόνον, καὶ τελευταίον ἀπλῶς εἰς ἀναψυχὴν.

II. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου διακόνου τοῦ Μετοχίτη λόγος ἀντιρρητικὸς ἐπὶ τῷ τοῦ Κυρίου τμήμα. Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio antirrhethica in Georgii Cyprii Patriarchae Tomum. Inc. Οὐ μὲν δὴ διεδοκίματε τῶν ἡμῶν λόγων ἔχει περὶ αὐτοῦ, ὥς οἶόν τε ἀποκρίνεται. Def. πρὸς μόνον ἅτε βάσανον ἐκείνην τὴν ὑπὲρ περιτροπῆς τοῦ ὁρθῶς μηδαμῶς σταθερῶς ἐναποτετινόμενον.

III. p. 130. b. Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου διακόνου τοῦ Μετοχίτη λόγος διαλαμβάνων τὰ κατόπιν τῶν προρηθέντων δύο λόγων ἐπὶ τῇ αὐτῇ υποθέσει λεχθέντα τε καὶ παραχθέντα. Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio prosequens ea, quae post praedictas duas Orationes, in eadem materia disputata & gesta sunt. Inc. Ἦν ἡμῖν ἄρα προτεθειμένον τοῦ κατὰ σκοπὸν ὡς ἐνὸν ἐκτερωμαθέντος ἐπὶ τοῖς τῇ ἐκκλησιαστικῇ πραγματείᾳ παρηκολυθηκόσι. Def. τὰ συνειδότες ἅτε τοῖς τε τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν θεοῖς ἐπὶ τῇ υποθέσει λόγοις, τοῖς τε καὶ ἡμῶν ἀνθρώποις, ἐφεδραζομένους βάσειν ἀρραγέσιν ὡς δέδεικται. In hisce tribus Orationibus de causis diffidorum Graecos inter & Latinos agit Metochita; Georgii Cyprii tomum refellit, & ex sanctorum Patrum auctoritate demonstrare nititur Spiritum Sanctum ex Patre & Filio procedere. Has Orationes, una cum aliis Metochitae Opusculis vidisse se testatur Allatius De Consensu Orient. & Occident. Ecclesiae Lib. II. Cap. XV. N. 9. col. 771. & earundem fragmenta nonnulla exhibet adversus Hottingerum p. 429. 458. & 462. Vid. Oudinum de Scriptor. Eccles. Tom. III. ad A. mcccxx. p. 516. De hoc nihil apud Gesnerum, neque Labbaeum.

IV. p. 186. b. Sequitur ἐπιτελεῦσις διαθήκης τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Βέκκου. Ultimum testamentum Patriarchae Domini Ioannis Vecchi. Inc. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ἐξορίᾳ καὶ φυλακαῖς τὸν ἴδιον καταλόντες βίον, εἰ καὶ μὴδὲν ἕτερον ἴσως ἔχουσιν, ἐφ' ᾧ ἂν καὶ διαθῶνται. Def. τὴν ἑως θανάτου ἐξορίαν, καὶ φυλὴν καταδικασθεὶς, οἰκιοχείρως τὴν παρὰ μου διαθήκην γράψας ὑπέγραψα. Vide integrum hoc Testamentum apud Allatium De Consensu loc. proxime cit. & in Graecia Orthodoxa Tom. I. pag. 375.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat fol. 187.

ΓΡΗ.

haec habentur: Anno Domini mcccxxvi. Ego Christophorus presbyter de Bondelmontibus de Florentia emi hunc librum apud villam macri ticchi insulae Cretae hyperperis novem. Vtriusque subscriptiones Cl. Laur. Mehus attulit in Vita Ambrosii Trivertarii Flor. A. mdcclx. fol. p. 378.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO DE DIE PASCHATIS.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes variae.

COD. XXXII.

Continet hic venerandae vetustatis Codex Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. quibus omnibus, praeterquam primae (nam eius initium avulsa pagina deperditum recens manus supplevit) elegans pictura aequae antiqua fundo aureo praecurrit, quid in singulis agitur, repraesentans. Inscriptiones etiam aureis characteribus sunt exaratae, earumque nonnullae aureo item ornamento inclusae. Interdum etiam ipsae in fine Sermonum repetuntur. Sed age Orationum seriem prosequamur.

I. pag. 1. Τῷ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ λόγος α' εἰς τὸ πᾶσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio I. in Pascha, & in tarditatem. Oper. Tom. I. p. 672.

II. p. 2. b. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸ πᾶσχα λόγος β'. Eiusdem in Pascha Oratio II. Ibid. p. 676.

III. p. 14. b. Τῷ αὐτοῦ λόγος γ' εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸ ἔαρ, καὶ εἰς τὸν ἄγιον μεγαλομάρτυρα Μάμαντα. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio III. in novam Dominicam, & in ver, & in S. magnum martyrem Mamentem. Domine benedic. Ibid. p. 697.

IV. p. 18. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio in Pentecostem, & in Sanctum Spiritum Domine benedic. Ib. p. 705.

V. p. 26. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, λόγος ε'. Eiusdem in laudem Magni Athanasii Archiepiscopi Alexandrini, Oratio V. Ibid. p. 373.

VI. p. 40. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Θεολόγῳ λόγος εἰς τὴν Μακαρίαν. Κύριε εὐλόγησον. S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in Macchaeos. Domine benedic. Ibid. p. 397.

VII. p. 48. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς νυκτὸς ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Nazianzeni Theologi in sanctum martyrem Cyprianum, quum post die festi eius in urbem ex agro rediisset. Domine benedic. Ibid. p. 274.

VIII. p. 56. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν λέγουσαν, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Γελασίον, συμφωνητὴν αὐτῷ γεγονότα, καὶ ἐκδικον. Ναζιανζοῦ. Ἐγγράφῳ δὲ ἐν τοῖς ἔξω. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in Sermone, & in Iulianum tributorem exaequatore, condiscipulum suum, & Nazianzi defensorum factum: scripta autem est, quum foris esset. Domine benedic. Ibid. p. 149.

IX. p. 63. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio in Nativitatem Domini nostri Iesu Christi. Domine benedic. Ib. p. 613.

X. p. 70. Τῷ αὐτοῦ λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἐν ἀγίοις πατέρι ἡμῶν, & μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Oratio funebris in laudem S. patris nostri Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae. Domine benedic. Ibid. p. 316.

XI. p. 110. b. Τῷ αὐτῷ εἰς τὰ Φῶτα ἐρρέθη δὲ καὶ αὐτὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει, λόγος ια'. Eiusdem in Lumina: dicta autem est & haec Constantinopolitani, Oratio XI. Ib. p. 624.

XII. p. 120. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. Eiusdem in Baptisma. Ibid. p. 637.

XIII. pag. 145. Τῷ αὐτῷ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασίλειον ἐπιστάτην μετὰ τὴν χειροτονίαν, λόγος ιγ'. Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quum postquam ordinatus fuerat venisset, Oratio XIII. Ibid. p. 136.

XIV. p. 149. Τῷ αὐτοῦ λόγος συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἐκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν. Eiusdem Oratio valedictoria habita in praesentia CL. Episcoporum. Ibid. p. 510.

XV. p. 162. Τῷ αὐτῷ ὁμιλία περὶ φιλοπτωχίας, ἣν πτωχοτροφίας. Eiusdem homilia de pauperum amore, sive de pauperum nutritione. Ibid. p. 239.

XVI. p. 181. Τοῦ αὐτοῦ διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλᾶς εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα. Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis. Ibid. p. 224.

Codex Graecus membran Ms. in 4. Sec. XI. quem optimum, & visu dignum appellat Cl. Monsalconius in schedis Mss. cuius pagina 47. recent. manu suppleta. Constat foliis 191. cuius specimen damus Tab. IV. N. V.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII THEOLOGI VARIA.

I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἰς τὴν λέγουσαν, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν. Κύριε εὐλόγησον. Sancti patris nostri Gregorii Theologi de suis Sermonibus, & in Iulianum tributorem exaequatore. Domine benedic. Tom. I. p. 149.

II. p. 7. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γέννησιν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in sanctam Christi Dei nostri Nativitatem. Domine benedic. Ibid. pag. 613. In hac Oratione deerat pagina, quam deinde recentior Graecus supplevit.

III. p. 14. b. Βίος & πολιτεία τῆς δόξης Μελανίας τῆς Ῥωμαίας. Εὐλόγησον. Vita, & conversatio sanctae Melaniae Romanae (auctore anonymo) Benedic. Inc. Ἦν ἄρα καὶ τῷ τῆς μεγίστης τῶν πάλαι, καὶ περιφανέστατης. Def. καὶ τὸ φῶς ἐκείνη διηγεῖται ἀπολαύσαν εἰς δόξαν πατρὸς, καὶ Ἀ. Latine exstat apud Surium xxxi. Ianuarii. Graece habuit Rosweidus. Exstat etiam Ms. in Bibl. Coisliniana pag. 213. Auctor coaevum illi se profiteretur.

IV. p. 30. Τῷ ἐν ἀγίοις πατράσι ἡμῶν Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ εἰς τὸν ἐξισωτὴν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in Iulianum tributorem exaequatore, condiscipulum suum, & Nazianzi defensorum factum: scripta autem est, quum foris esset. Domine benedic. Ibid. p. 149.

γρ.

γορίε τῷ Θεολόγῳ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. Κύριε εὐλόγησον. S. P. N. Gregorii Theologi in sanctam Dei apparitionem Domine benedic. lb. p. 624.

V. p. 37. b. Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῆς κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Κυρίου εὐλόγησον. Oratio in Praesentationem Domini nostri Iesu Christi (Auctore anonymo.) Domine benedic. Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις. Def. ἡ ἰδόντας, ἡ παθόντας τὴν ἄφραστον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Fabricius, qui indicem homiliarum in Christi D. N. vitam exhibet, ac N. III. in ipsius praesentationem in templo, nihil de hac scriptum reliquit Biblioth. Graecae Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. p. 87.

VI. pag. 47. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν ἄσπτον. Sancti patris nostri Iohannis Chrysostomi Oratio in filium Prodigum. Inc. Αἰ μὲν τὴν τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν. Def. ἐπερανίον σε ἀγαθῶν, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Exstat inter spuria Tom. VIII. pag. 33. nuperae Parisiensis editionis. Hanc homiliam, ut alias bene multas Chrysostomo attributas, Severiani esse ex coniectura putavit quispiam. Verum huiusce, quicumque sit, Scriptoris stylus a Severiani dicendi genere longe abhorret; non est enim ita salebrosus, non ita ferreus, non tam excutit extra argumentum, ut Severianus; estque Scriptoris non imperiti. Animadvertendum tamen est, in citata editione multo uberius esse, quam in nostro Codice, in quo praeter ea, quae in Orationis πρόγρησι, & in fine etiam desiderantur, reliqua mirum quantum ab edita lectione discrepent.

VII. p. 52. b. Τῷ ὁσίῳ πατρός ἡμῶν Εὐφράτῃ περὶ σωτηρίας ψυχῆς, & τῆς μελλούσης κρίσεως. Κύριε εὐλόγησον. Sancti patris nostri Ephraemi de salute animae, ac de futuro iudicio. Domine benedic. Inc. Ἡ ἀποταγή, ἥν ἐπὶ τῷ ἁγίου βαπτίσματος. Def. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ τῶν μετανοούντων Θεός, ὁ πατήρ, ἡ ὁ υἱός, & τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Idem principium exstat Tom. III. p. 215. editionis Romanae A. MDCCXXXII. fol. ubi tamen alium praefert titulum, scilicet De abrenuntiatione per interrogationem & responsum. Interrogationes omittuntur in Codice, & post verba οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, quae sunt ultima huius Dialogi in cit. editione, subnectuntur sine ullo titulo, ac sine littera maiori, plurima alia, quae septem integras occupant paginas. Horum initium p. 54. b. est: Εἰς μίαν δὲ κόλασιν ἀπερχονται πάντες, ἡ διάφοροι εἰσι κολάσεις· διάφοροι τῶν κολάσεων τόποι εἰσιν, ὡς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἠκούσαμεν. Ἐστὶν ἂν σκότος ἐξώτερον δειλόντι, ἢ ἄλλο ἐσώτερον· γέννα τῷ πυρὶ, τόπος ἄλλος· βρυγμός ὀδόντων, τόπος Ἰδίας· σκώληξ ἀκούρητος ἐν ἐτέρῳ τόπῳ ἐστὶν ἡ λίμνη τῷ πυρὶ, τόπος ἕτερος· ὁ τάρταρος, τόπος Ἰδίας· τὸ ἄσβεστον πῦρ, ἰδίᾳ χώρα· καταχθόνια, ἡ ἀπώλεια ἐν ἰδίᾳ τόπῳ· κατώτατα γῆς, ἄλλος τόπος· ἡ δὲ ἔνθα ἀποσπένονται οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἡ πυθμὴν ἔνθα πρὸς χαλεπώτερος· ἐν ταύταις ταῖς κολάσεσι κα-

ταμερίζονται οἱ ἐλεεινοὶ, ἕκαστος πρὸς ἀναλογίαν τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ, εἴτε σφοδρότερον, εἴτε μαλακώτερον κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὅτι σπειρὰς τῶν ἐαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται, κ. λ. Finis vero est, quem mox retulimus.

VIII. p. 62. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννη τῷ Δαμασκηνῷ περὶ ἐν πίσει κεκοιμημένων· ὅπως αἱ ψαῖες αὐτῶν γινόμεναι λειτουργίαι, καὶ εὐποιοῦνται τέρας τὰ μέγιστα ὀφελῶσιν. Sancti patris nostri Iohannis Damasceni de iis, qui in fide obierunt; quod liturgiae, & bona opera, quae pro ipsis fiunt, eos maxime iuvent. Inc. Τὰ τῶν βρωμάτων ἰδέα, ἡ τίμια προτιθέμενα πολλῶν, κ. λ. Def. ὡν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, ἡ φιλανθρωπία τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Inter opera Damasceni Tom. I. p. 584. editionis Parisiensis Mich. Lequien A. MDCCXII. IX. p. 72. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Βασίλειῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας, περὶ νηστίας λόγος πρῶτος. Sancti patris nostri Basilii, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, de Ieiunio Oratio prima Inc. Σαλπίζατέ, φησιν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Def. ἐν τῇ δικαιοκρίσει τῷ Χριστῷ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Operum Tom. II. p. 1. edition. Paris. A. MDCCXXI. seqq.

X. p. 79. Νεκταρίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως διήγησις, δι' ἣν αἰτίαν τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν ἁγίων νηστῶν ἐορτάζομεν τὴν μνήμην τῷ ἁγίῳ μεγάλῳ μάρτυρι Θεοδώρῳ, ἡ περὶ ἐλεημοσύνης. Nestarii Archiepiscopi Constantinopolitani Enarratio, quare primo sabbato sanctorum ieiuniorum celebremus memoriam S. magni martyris Theodori, ac de misericordia. Inc. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητος σε κύριε. Def. καὶ τῶν ἐκείθεν ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν, χάριτι, ἡ φιλανθρωπία τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Nestarius ortu Tarsensis Cilix, e Senatore ac Praetore Constantinopolitano, necdum baptizato, Episcopus Constantinopolitanus A. CCCCLXXI. post Nazianzeni abdicationem constitutus, A. CCCCLXXII. defunctus, successorem habuit Chrysostomum. Vid. Tillemont. Tom. IX. p. 486. Haec eius homilia in Theodorum ἐρατηλάτην, martyrem, quem primo sancto Ieiunii sabbato Graeci colunt, Latine saepius prodiit, Ioachimo Perionio interprete, & inter homiliae quaedam Chrysostomi Paris. MDLIV. 8. & Tom. V. Lipomanni, & apud Surium IX. Novembris. Graece Ms. exstat in aliis Bibliothecis, ac praecipue in Caesarea Vindobonensi saepius. Vid. Lambecium Lib. IV. p. 97. 124. VIII. p. 86. 231. 349.

XI. p. 85. Βίος τῆς ὁσίας μητρός ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τῆς κατὰ τὴν ἐρημὸν ὁσίας ἀσκησάσης, συγγραφὴς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων. Vita sanctae matris nostrae Mariae Aegyptiacae, quae sanctae in eremo vitam traduxit, scripta a beato Sophronio Archiepiscopo Hierosolymitano. Inc. Μυστήριον βασιλέως κρύπτει καλὸν· τὰ δὲ ἔργα τῷ Θεῷ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον. Def. ἡ τῷ τὴν παροῦσαν ἐξήγησιν γραφὴν παραδοθῆναι κελεύσαντι, ἡ τῆς μερίδος αὐτῶν ἀξιώσει εὐσεύς τε καὶ

ἡ τάξις. Defunt in fine quinque circiter versus. Exstat haec in Bibl. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece & Ms. Mediceo, & Bavar. in calce Astorum Sanct. T. I. Aprilis die II. Allatius auctorem huius vitae ait esse Sophronium praedictum, sub cuius nomine bis exstat in Coisliniana, & allegatur etiam in Glossario Graecobarbaro Meursii, & Latine ex versione Pauli Diaconi Neapolitani apud Surium ad IX. Aprilis. Id vero negat Papebrochius, qui Mariam illam ad A. C. CCCXXI. revocat. Oratio Manuelis Palaeologi Imperatoris, quae post Mariae huius vitam subici consuevit, incipit: Οἱ λόγος ἔσας ὁ τῆς ὁσίας ἡμῶν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας. Vita Mariae Aegyptiacae a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vide Gudii Epistolas p. 278.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. Constat fol. 97.

ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

GENNADII (SEV GEORGII SCHOLARII PATRIARCHAE CONSTANTINOPOL.) DE VIA SALVTIS HOMINVM.

COD. XXXIV.

I. p. 1. Τῷ αἰδεσιμωτάτῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως Γενναδίῳ Σχολαρίου βιβλίον σύντομόν τε, ἡ σαφὲς περὶ τινῶν κεφαλαιῶν τῆς ἡμετέρας πίστεως, περὶ ὧν ἡ διὰ λέξεως γέγονε μετὰ Α'μοιρὰ τῷ Μαχμέτῳ· ἡ ἐπιγέγραπται, περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Reverendissimi Patriarchae Constantinopolitani Gennadii Scholarii liber brevis, & clarus de aliquibus Capitibus nostrae fidei, de quibus colloquium habitum est cum Amoera Machumeto, & inscriptum fuit: De via salutis hominum. Inc. Ερώτησις. Τί ἐστὶ Θεός; Α'πόκρισις. Θεός ἐστιν οὐσία ἀθεώρητος, νοερά τε ἡ ἀνεμνηνευτος, κ. λ. Def. τὴν ἀνθρώπου τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας· καὶ οὗτος ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ σάρκα φορῶν· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

II. p. 24. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τινῶν κεφαλαιῶν τῆς ἡμετέρας πίστεως πρὸς τὸν αὐτὸν βιβλίον δεύτερον. Eiusdem de quibusdam Capitibus nostrae fidei ad eundem liber secundus. Inc. Πιστεύομεν, ὅτι ἐστὶ Θεὸς δημιουργὸς πάντων. Ὁσα εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι. Def. μήτε ἄλλης τινὸς σωματικῆς ἡδονῆς· ὡσαύτως ἡ αἰ ψυχῆ καὶ τὰ σώματα τῶν καλῶς πισυνόντων.

Τέλος δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἁγίῳ.

De huiusmodi opusculo haec habet Martinus Crusius in Turco-Graecia Lib. II. Nesciebatur quum ederet is libellus, quis esset ille Gennadius, tamquam si ante MC. annos vixisset, Presbyter Massiliensis; quum nondum esset Mahometes Turca. At nunc ex praesenti historia patet, Gennadium esse, qui post expugnatam a Turcis Urbem Constantinopolim, primus factus sit ibi Patriarcha. Illud edi-

dit Ioannes Braccianus Viennae A. MDXXX. 8. postea Christianus Daumius una cum Hieronymi Theologi Graeci Dialogo de Trinitate, Cygneae MDCLXXVII. 8. Latine vero ex Gregorii Hermonymy Spartani versione, Io. Polo de Albo Castro curante, in Haeresiologia Ioannis Heroldi Basil. MDLVI. fol. pag. 797. & in Bibliothecis Patrum. De Codicibus Mss. huius Dialogi vid. Allatii diatribam de Georgiis pag. 402 & Eusebium Renaudotum in Gennadii Operum notitia pag. 83. Oudinum de Scriptorib. Eccles. Tom. III. p. 2494.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 35.

TOT AGIOT ΓΡΗΓΟΡΙΟΤ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΡΓΑ.

D. GREGORII NAZIANZENI, ET ALIORVM OPERA.

I. p. 1. ^{COD. XXXV.} Exhibetur primo loco Gregorii Nazianzeni Sermo I. de Filio, cum hoc titulo: Τῷ αὐτοῦ περὶ τοῦ λόγου πρῶτος. Eiusdem de Filio Sermo I. quod indicio est, alias olim in hoc Codice praecessisse huius S. Patris Orationes, postea deperditas, idque magis eruitur ex numero XXXIV. in margine appposito, qui fortasse Opusculorum, quae in ipso continebantur, seriem indicabat, nam in editis est XXXV. Verum quidem est, sequiori aevo, ut primo intuitu Orationis auctor emergeret, adiectam fuisse titulo vocem τῷ Θεολόγῳ, quum praesertim prior inscriptio iniuria temporis paene evanuisset. Male autem compactum fuisse Codicem ex eo patet, quod numeri marginales, quibus singula distinguuntur Opera, inverso ordine progrediuntur; prius enim maiores, deinde minores occurrunt, quibus si suus restitueretur locus, adhuc tamen Codicis mutilationi, quae initio comparat, non medemur, quum tota numerorum series minime recurrit. Minor enim numerus est XXV. desiderantur autem XXX. XXXIII. & a XLVIII. usque ad CVI. qui initio Nemessii Operis de Natura hominis apponitur. Nec moles, quae, si Codex tot deficientibus Capitibus suppleatur, magna nimis cuiquam fortasse videatur, quidquam obest; ex diversa enim manu, qua totum Sophronii opus in Aristotelis de Anima Libros descriptum est, quodque tertiam fere partem Codicis occupat, conicere iure possumus, ex duobus olim Codicibus, unum fuisse postea conflatum. His praemissis, ad ea, quae heic continentur, recensenda gradum faciamus. Prima igitur Gregorii Oratio inc. Α' μὲν ἐν εἰποι-
tis. Def. τῶν ποθουμένων, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Exstat in cit. edit. Paris. Tom. I. p. 561. & est III. de Theologia. Plura sunt in hanc Orationem scholia, quemadmodum etiam in sequentes, margini adiecta ab eadem, ut

(1) Is est Georgius Scholarius, de quo consulenda est Eusebii Renaudoti Gennadii Operum notitia apud Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 343.

ut videtur manu, quibus omnibus adscribitur nomen τῷ ἁγίῳ Μαξίμῳ¹.

II. p. 12. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς λόγος δευτέρου. *Eiusdem de Filio Sermo II.* Adiectus est margini numerus XXXV. Inc. Ἐπειδὴ σοὶ τὰς μὲν, κ. λ. Def. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia.

III. p. 24. b. Τῷ αὐτῷ περὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto*, adiecto item numero marginali XXXVI. Inc. Ὁ μὲν δὲ περὶ τῷ ἁγίῳ. Def. καὶ δύναμιν, ὅτι αὐτῷ πᾶσα ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 593. & est V. & postrema de Theologia.

IV. pag. 37. b. Sequuntur IV. Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistolae, uberrimis item scholiis marginalibus illustratae, forte S. Maximi. Prima inscribitur: Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Διονυσίῳ τῷ Ἀρεοπαγίτου Γαίῳ θεραπευτῇ ἁ' ἐπιστολή. *Sancti patris nostri Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistola I.* Inc. Τὸ πᾶν ἀφ' αὐτοῦ γίνεται τῷ φωτί. Def. ὡς πᾶν τὰ γινώσκόμενα.

V. pag. ead. Τῷ αὐτῷ δευτέρῳ. *Ad eundem secunda.* Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. καὶ τῶν μιμημένων & μετεχόντων.

VI. p. 38. Τῷ αὐτῷ τρίτῃ. *Ad eundem tertia.* Inc. Ἐξαιφνης ἐστὶ τὸ παρ' ἐλπίδα. Def. καὶ τοῦτον ἄγνωστον.

VII. p. ead. Τῷ αὐτῷ τετάρτῃ. *Ad eundem quarta.* Inc. Πῶς φησὶ Ἰησοῦς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. ἐνέργειαν ἡμῶν πεπολιτευμένης. Conveniunt haec quatuor Epistolae cum edit. Iunct. A. MDXVI.

VIII. p. 40. In media pagina, quae vacua supererat, recentior quidam Graecus ἀνεπιγράψως tractatulum quemdam paucorum versuum scriptum περὶ τῷ εὐεῖν τε ὠρσκόπον, καὶ τὰς λοιπὰς τῷ θέντος τόπῳ ἀπὸ τοῦ κανόνος. *De inveniendis horoscopo, & ceteris termini huius locis a canone.* Inc. Πρῶτα λάβε ὕψωμα ἀπὸ τῷ ἀσφαλῆ. Def. κἀκίς γὰρ εἰσιν.

IX. p. 41. Iterum alia Gregorii Opera occurrunt, & primo quidem περὶ θεολογίας λόγος δεύτερος. *De theologia Sermo secundus*, adscripto ad marginem numero XLI. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκδιήραμεν τῷ λόγῳ. Def. ὁκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὡς πᾶν. Exstat loc. cit. p. 536. In hanc item Orationem amplissima scholia in margine fuerunt exarata, quibus S. Maximi nomen est adscriptum.

X. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Εὐάγγελιον μοναχὸν περὶ θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate*, Oratio numero XLII. notata. Inc. Σφῶδρα σε καὶ λίαν ἐκπλήττομαι. Def. δικαίον ὡς ἦν λόγον. Ibid. p. 717.

XI. p. ead. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Νύκτος περὶ τοῦ, πῶς τρία πρόσωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, οὗ φάμεν τρεῖς θεοὺς, πρὸς τὰς ἑλληνας ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐν-

κοινῶν. *S. patris nostri Gregorii Nysseni, quomodo statuentes tres personas in Divinitate, non dicimus tres Deos, adversus Eibnicos ex communibus notionibus.* Inc. Εἰ τὸ θεοὺς ὄνομα προσώπων δηλωτικὸν ὑπῆρχε. Def. θεωρεῖται, πατέρες, καὶ ἡμεῖς, καὶ ἁγίῳ πνεύματος. Exstat in eius Operum edit. Paris. G. L. A. MDCCXXXVIII. Tom. II. p. 82.

XII. p. 64. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὰς ἐν πατρίδι περὶ πίστεως. *Eiusdem ad Cives suos Epistola de Fide*, numero XLIV. distincta. Inc. Πολλὰκις ἐθαύμασα τί ποτε πρὸς ἡμᾶς πετόνθατε, καὶ πόθεν τοσούτον ἤττασθε. Def. ἐπιθώμεν τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ πᾶν μέτρον ἄριστον, καὶ ἡ παροιμία φησὶ. Hanc Epistolam, quae in hoc Codice Gregorio Nysseno tribuitur, comperimus, non huius, sed Nili Monachi opus esse, ut ex eius Opusculorum edit. Rom. A. MDCCXXXIII. eruitur, ubi inscribitur: *Epistola Dogmatica de S. Trinitate ad eos, qui monasticam vitam degunt in patria, dum esset Constantinopoli cum beato Gregorio Nazianzeno Episcopo*, & in Capita dividitur XV.

XIII. p. 68. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ πρώτη. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi ad Cledonium presbyterum Epistola prima.* Inscribitur: Τῷ τιμιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ συμπρεσβυτέρῳ Κληδόνιῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo carissimo consecratosi Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.* Inc. Βυλόμεθα μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία. Def. νομὴν & ἰσχὺν λαμβάνοντος. Loc. cit. p. 737.

XIV. p. 70. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον ἐπιστολὴ δεύτερη. *Eiusdem ad eundem Cledonium Epistola secunda.* Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσβόντες. Def. παντάπασιν τὴν ὁμολοίαν. Ibid. p. 745.

XV. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Νεκτάριον ἐπιστολῆς κατὰ Ἀπολιναρίου. *Eiusdem ex Epistola ad Nectarium contra Apollinarium* Excerptum. Inc. Πυνκτίον μοι ἐν χερσὶν Ἀπολιναρίου, ἐν ᾧ τὰ κατασκευαζόμενα πᾶσαν αἵρετικὴν κακίαν παρέρχεται. Def. τὰ δ' ἄλλα ὅσα προσήκει ταῖς τοιαύταις ἀποστασίας μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι. Incidit in pag. 722. loc. cit.

XVI. pag. ead. Ἰσχυρὸν φιλοσόφῳ, καὶ μάρτυρος ἐκθεσις ὁρθῆς πίστεως, καὶ ὁμολογίας ἐν κεφαλαίοις εἰκοσι καὶ τρισὶ. . . . *Iustini philosophi, & martyris expositio rectae Fidei, & Confessionis, Capitibus XXIII.* Primum Caput, cuius inscriptio marginalis est, Ὅτι εἰς Θεὸς, καὶ τῶν πάντων αἴτιος, *Quod unus est Deus, & omnium rerum auctor*, inc. Ἐνὰ Θεὸν σέβειν ἡμᾶς αἱ τρεῖς θεοὶ ἱεροφάνη διδάσκουσιν, κ. λ. quod in edit. eius Operum G. L. Venerit MDCCXLVII. fol. pag. 450. est secundum; Codex enim Prooemio destitutus est. Ultimum def. τὸν δι' ἃ τὰ πάντα τὸν ἐν ᾧ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, & ἐσμέν· τὸν δι' ἃ τὰς τοιαύτας τῶν

simus Thomas Galeus Maximi ὕμνος in Gregorium Nazianzenum, cuique praemissam ad Io. Cyzici Episcopum Epistolam, cum memorata Eringenae versione ad eadem Librorum quinque ab eodem Eringena Latine scriptorum περὶ φύσεως μυστηρίου, *De divinis naturae*, Oxonii MDCLXXXI. fol.

τῶν λόγων Septem circiter versus mutilum est in fine, sicut initia collatione cum cit. edit.prehendimus. Vnicuique vero istorum Capitum, summa est in margine apposita, ac rubro charactere descripta.

XVII. p. 76. Ἀριστοτέλης περὶ ἀρετῆς. *Aristotelis de Virtute.* Inc. Ἐπαινετὰ ἐστὶ τὰ καλὰ, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά. Est fortasse epitome ex eo collecta; adferuntur enim primo brevissimae quarundam virtutum, ac vitiolorum definitiones, tum earundem effectus exponuntur. Agmen claudit Ὁρισμός γνώμης, *Definitio Iudicii*, quae est huiusmodi: Γνώμη ἐστὶν ἀπόφασις καθολικὴ, συμβαλὴν τινα καὶ παραινεῖν ἔχουσα πρὸς τι τὸν ἐν ᾧ βίβω χρησίμων.

XVIII. p. 78. Εὐστράτιος Νικαίης περὶ βροντῶν, καὶ ἀστραπῆς. *Eustratii Nicaeni de tonitruibus, & fulgure*. Inc. Περὶ βροντῶν, καὶ ἀστραπῆς ἡρώτησας ὅπως γίνονται. Def. ἀλλὰ περὶ τῶν ἐκ νεφους ἐρχομένων πνευμάτων ἀνευ ἐξάφνης.

XIX. p. 86. Sequitur Sophonii in tres Aristotelis libros de Anima Paraphrasis, licet, ut mox videbimus, recentior Graecus perperam Simplicii Commentarios nuncupaverit. Praecedit Index Capitum trium Librorum. Primus Liber Capita continet XVII. quorum primum est: Τὸ πρῶτον προοίμιον, καὶ κοινόν. Ultimum: Ὅς πρῶτον ὄργανον ψυχῇ τὸ ἐν ἐγκεφάλῳ πνεῦμα, καὶ δι' ὃ ἐμφυχα τὰ φυτά. Secundus Liber Capita numerat XXIX quorum primum: Ἀνάμνησις ὡς ἐν βραχεὶ τῶν ἐν τῷ πρῶτῳ, καὶ προεκυρήνισις τῶν πρὸς τὸν ὁρισμὸν χρησίμων, ἐν ᾧ διαίρεσις τῶν τε ὄντων, καὶ τί ἐντελέχεια, καὶ ποσαχῶς λέγεται. Ultimum: Διαφορά τῶν αἰσθητικῶς πασχόντων, καὶ εἰδητικῶς πρὸς τὰ ὑλικά, & ὡς σώματα. Tertius Capita XXXV. quorum primum: Ὅτι ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλελοιπέναι τις αἰσθητικῶν, καὶ αἰσθητικῶν ἡμῶν ἐκλελοιπέναι, καὶ ὡς ἐκ αἰσθητικῶν ἐτέρων παρὰ τὰς πέντε. Ultimum: Ἐπίλογος τῆς ὅλης ψυχικῆς πραγματείας. Sequitur prooemium, cui falsus titulus a recentiori manu appositus ita habet: Συμπληκτικὴ ἐξηγησις εἰς τὰς περὶ ψυχῆς λόγους. *Symplicii in Libros de Anima Expositio*. Inc. Τοῖς τῶν Ἀριστοτελικῶν συνταγμάτων ἐξηγηταῖς, ἄλλοις ἄλλως ἐπὶ ἡγήσθαι τὰ τῆς προθέσεως. Def. εἰ δὲ προθυρησάμενοι, καὶ προαιρεθεῖσιν ἡνυσάι τι τοῖς τὰ τοιαῦτα κρίνειν παρὲται ψηφισσάσαι. Prima Sectio p. 86. inscribitur: Ἀρχὴ τῆς πρώτης τμήματος. *Initium primae Sectionis.* Inc. Ἡ περὶ ψυχῆς πραγματεία, ἡ μόνον ὅτι καλλιέξη, καὶ θεοστάτη. Def. καὶ τῆς μὲν αἰσθητικῆς ἀρχῆς αὕτη χωρίζεται· ὅθεν δὲ ταύτης ἀνευ μετέχει αἰσθήσεως. In hac prima sectione deorat olim pag. 89. suppleta deinde, ut in illius fronte dicitur, a Scholario; scriptum est enim ibi: ταῦτα γράμματα τοῦ Σχολαρίου. Fortasse iste est Georgius Scholarius, qui Concilio Florentino interfuit, ut in chartula quadam inibi inserta adnotatum invenimus. Eidem manui debemus etiam paginam

primam Indicis supra memorati. Totum autem hoc Sophonii Opus ab alio scriptore exaratum est. Pag. 110. b. Ἀρχὴ τῆς δευτέρου τμήματος. *Initium secundae Sectionis.* Inc. Ἐπειδὴ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων ἐφ' ὅσον ἕκαστος ἀπεφώνητο. Def. καὶ τὸ αὐτὸ ἴσχει πάθος, & τὴν κρίσιν τὴν ἐπ' αὐτὸ ἀναλλοίωτον. Pag. 147. b. Ἀρχὴ τῆς τρίτου τμήματος. *Initium tertiae Sectionis.* Inc. Τέτων ἔτω διωρισμένων ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλείποι τις αἰσθησις. Def. ἐκότερον γὰρ ἐκότερος χωρεῖ, ὅθεν, ἡ μικρὸν ὄνησεν. Huius Paraphrasis aliud habemus exemplar Plut. LXXXV. Cod. XX. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. III. Cap. 6. Tom. II. p. 129.

XX. p. 183. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Μαξίμῳ τῷ ὁμολογητῇ περὶ ψυχῆς, περὶ τῆς, ὅτι ἀσώματός ἐστι, πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἰωάννην. *Sancti patris nostri Maximi Confessoris de anima, quod nimirum incorporea sit, ad sanctissimum Archiepiscopum Iouannem.* Inc. Τὸ τίμιον τῆς ἡμετέρας ἐπ' ἀρετῇ τελειότητος δεξιέρως γράμματα. Def. καὶ χειραγωγῆσατε συμπάσας τὸν ὁρθῶς βαλίνειν ἐπιθυμῶντα. Exstat inter eius Opera G. L. edit. Paris. An. MDCLXXV. fol. Tom. II. p. 238.

XXI. pag. 184. b. Τῷ αὐτῷ πρὸς Ἰορδάνην πρεσβύτερον, περὶ τῆς, καὶ μετὰ θάνατον ἔχειν τὴν ψυχὴν τὴν νοεράν ἐνέργειαν, καὶ μηδεμίαν ἐξίστασθαι φυσικῆς δυνάμεως. *Eiusdem ad Iordanem presbyterum, Animam etiam a morte intelligere, nec ullam ex facultatibus, quae insunt a natura, amittere.* Inc. Τῇ δευτέρῃ τῷ ἐνεσῶτος ἀνύχου μηνός. Def. συχνότερον τῷ λόγῳ τὰ πολλαὶ μὲ ἐρείδουσιν ὁμοσηματα. Ibid. p. 243. ubi tamen Iohanni, non Iordani Epistola inscribitur.

XXII. p. 186. Sequitur eiusdem S. Maximi Opusculum *De Anima*, cuius prima quaeestio, τί τὸ καταληπτικὸν τῆς ψυχῆς κριτήριον; *Quaenam iudicii facultas sensusque animi quo Anima comprehendatur*, inc. Ἀπαντα τὰ ὄντα, ἡ αἰσθητικὴ γνωρίζεται, ἡ νοήσει καταλαμβάνεται. Ultima est, τί πνεῦμα; *Quid spiritus?* Ὅσῳ ἀσχημάτιστος πάσης κινήσεως προηγμένη. Ibid. p. 195. ubi tamen quaeestionibus quoddam prooemium praecurrit, quod in Codice deest.

XXIII. pag. 187. b. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ περὶ ψυχῆς. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi de Anima.* Inc. Τὸν περὶ ψυχῆς λόγον ἐκέλευσας ἡμῶν, ὃ θανμάσι (lacuna est in Cod.) μετ' ἐνεργαῖς ἀποδείξεως διαχαράξασιν ἀποσεῖλαι, καὶ ταῦτα ἡμῖν ποιεῖν, μὴ τὰς τῶν γραφῶν μαρτυρίας χρώμενον, ὡς ἐστὶ τε καὶ τοῖς εὐσεβῶς φρονεῖν ἐθέλουσιν ἀληθῆς τυγχάνει διδασκαλία, παντὸς ἀνθρώπου λογισμῷ ἀποδεικτικώτερον· ἔφη γὰρ μὴ πρὸς τὴν ἐαυτοῦ πληροφορίαν ταῦτο ἐπιζητεῖν, πεπαιδευμένην ἡδὴ ταῖς θείαις προσανέχουσιν γραφαῖς, καὶ παραδόσεσι, καὶ μὴ εὐφραῖς ἀνθρώπων λόγων δυνεῖσθαι τὴν διάνοιαν· ἀλλὰ πρὸς ἀνα-

P p

pro-

(1) Eustratius Metropolitae Nicaeni sub Imperatore Alexio Comneno circa Annum MCVII. clarus, cuius etiam Commentarius in librum secundum Posteriorum Analyticorum exstat, & prodit Graece Venetiis MDXXIV. fol. varia scripsit, de quibus

(1) S. Maximus ambigua, seu difficulta loca in Orationibus quibusdam Gregorii Nazianzenii explanavit ad Iohannem Cyzici Episcopum. Meminit horum ἀπέρων Maximus ipse in Quaeestionibus ad Thalassium T. I. p. 87. & Io. Tzetzes Chiliad. IX. v. 866 Latine vertit circa annum Christi MCCCXIV. Io. Scotus Eringena, iussu Caroli Calvi. Edidit quidem vir doctiss-

τροπήν τῆς τῶν ἑτεροδόξων γνώμης, οἱ πείθεσθαι ταῖς γραφαῖς ἐκ ἀνέχονται· δεινότητι δὲ περιτρέπεται τὰς ἀνέσεις τῶν τοιούτων λόγων πειρῶνται· διὸ ἐτοίμως ὑποκύβειν, καὶ τῷδε τῷ ἐπιτάγματι προήχθημεν, μηδὲν ὑποσευλάμενοι, ὡς ἄπειροι τῆς τοιαύτης κατασκευῆς τῶν λόγων, ἀλλὰ τῇ σῇ περὶ ἡμᾶς φαρσάντες προνοίᾳ. Καὶ γὰρ αἰ-δα, ὡς ἂν μὲν καλῶς ἔχειν δοκιμάσεις, ταῦτα εἰς τὸ κοινὸν προτιγνῆναι· τὰ δὲ ἑλάττων τοῦ δέοντος δοκούντα εἰρηθεῖν, ταῦτα παραπέμπεσθαι, καὶ ἀποκρύπτεσθαι, ἐκότερα χάριτι τῇ πρὸς ἡμᾶς, καὶ φιλίας ποιῶν. Ταῦτα ἂν εἶδω μετὰ πάσης πα-ποιθήσεως ὁρμήνην πρὸς τὴν ἐκθεσιν· ποιήσομαι δὲ τὸν λόγον τάξει τινὶ καὶ ἀκολουθίᾳ χρησάμε-νος, ἥπερ καὶ οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ ἐχρήσαντο πρὸς τὰς ἐπιστημονίας ζητεῖν τι ἐθέλοντας. De hoc nihil habet Fabric. in Catalogo eius Operum loc. cit. Lib. V. Cap. 12. Tom. VII. pag. 507. seq. His in eadem pag. sine ullo titulo, nullaue maiori, ut alias solet, littera coniungitur idem S. Maximi libellus de Anima mox relatus, una-que prooemium, ut est in edito; incipit enim: Πρῶτον μὲν ἐν ἀπάντων ὑποθήσομαι. Tan-tum margini e regione horum verborum adiecta fuerunt rubris characteribus ab ea-dem manu, quae sequuntur: Τίνα ἀναγκαῖα εἶδέναι περὶ ψυχῆς. Def. ταύτη γὰρ διαφέρει ἐ τῶν αἰσθησέων ἐδείχθη· ἀρα λογικὴ ἢ ψυχὴ. Quae sunt ultima quaestionis, quae inc. Eἰ λογικὴ ἢ ψυχὴ; Num anima sit rationalis? & incidunt in cit. edit. Operum S. Maximi pag. 200. nam quae sequuntur in ea brevif-simae definitiones, in Codice desiderantur. Animadvertendum praeterea est Codicis le-ctionem identidem ab edita, in levibus tamen rebus discrepare.

XXIV. p. 189. Sequitur anonymi Tractatus Περί ἀρετῶν καὶ παθῶν ψυχικῶν, καὶ σωματικῶν. De virtutibus & adfectionibus animae & corporis. Inc. Ἰστέον, ὅτι διπλῶς ὂν ὁ ἄνθρωπος, ἥγυν ἐκ ψυχῆς συνεστηκὸς, καὶ σώματος, διπλῶς ἔχει ἐ τὰς αἰσθήσεις. Def. καὶ μιμηταὶ γενόμενοι τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεσθησάντων Χριστῶ. ὅτι αὐτῶ ἐς τὸ ἔλεος, καὶ αὐτῶ πρέπει πάσα δόξα, καὶ προσ-κύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ.

XXV. p. 196. Νεμεσίῳ ἐπισκόπῳ περὶ φύ-σεως ἀνθρώπου λόγος κεφαλαιώδης. Nemesii Epi-scopi (in Phoenicia) de natura hominis Summarius Sermo. Capita continet XLIII. Horum primum, cui relatus Titulus prae-figitur, inc. Τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς νοερός, καὶ σώματος ἀρετὰ κατασκευασμένον, καὶ ὅτω καλῶς. Ultimum, quod inscribitur, Περί τῆς τίνων ἐστὶ πρόνοια, def. διὰ γὰρ πλεονεξίαν, ἐχὶ διὰ τὸ συμφέρον ἐκείνοις ἀφείλοντο, ἀμήν.

XXVI. p. 232. b. Τῶ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίῳ ἐπισκόπῳ Νύσσης, ζήτησις περὶ ψυχῆς μετὰ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς Μακρίνης. Sancti pa-tris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Quaestio de Anima cum Macrina sorore germana. Inc. Ἐπειδὴ τῶ ἀνθρώπινῳ βίᾳ πρὸς Θεὸν μετίσχη ὁ ποῦς ἐν ἀγίοις βασιλεῖς. Def. καὶ τῇ εἰκόνι αὐ-

τῆ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀνθρώπινη φύσις. Sed ultima huius Operis pagina in restaurando Codice male fuit compacta, quum eius pars ante-rior posteriori succedat. Exstat in cit. eius Operum edit. T. III. p. 181. cum hoc tamen titulo: S. P. N. Gregorii Nysseni de Anima & Resurrectione Dialogus, qui Macrina inscribitur.

XXVII. p. 260. Sequitur libellus, in quo astronomica, physica, & metaphysica mul-ta enarrantur, initio, & sine mutilis, & au-ctoris nomine destitutus. Inc. πεφω-τισμένον δὲ τὸ ἄνθρωπον φιλάνθρωπον· ἐν δὲ ταῖς, κ. λ. Def. πολὺ δὲ τὸ πλάτος ἐστὶ τῶν ψυ-χῶν, τῶν μὲν πάντῃ ἀλόγων ὄντων. Hu-ius Operis unum Caput de planetarum periodis, speciminis loco subiicimus. Inci-dit autem in pag. 261. & est sequens: Τῶς πλάνησι κατὰ ἀναλογίαν τῆ μεγέθους τῶν σφαι-ρῶν, καὶ τοῦ μέτρου τῶν ἀποστάσεων χρόνους ὁρι-σμένους ἀφώρισεν ὁ Θεὸς τῶν κινήσεων· καὶ ὁ μὲν Κρόνος, ἄτε ὑψηλότερος τῶν ἄλλων, καὶ μείζονα κύκλον περιερχόμενος, διὰ τριάκοντα ἔτίας τὴν ἐαυτοῦ περίοδον εκπληροῖ· ὁ δὲ Ζεὺς εὐθὺς μετ' αὐτὸν ὂν, διὰ δώδεκα ἔτίας· ὁ δὲ Ἀ'ρης διὰ δύο, καὶ ἡμίσεος ἐνιαυτῶν· τῷ δὲ Ἡ'λίῳ, καὶ τῷ Ἀ'φρο-δίτῃ, καὶ τῷ Ἑ'ρμῇ ἰσοδρόμος ἡ περίοδος, καὶ ἐνιαύσιος· ἡ δὲ Σελήνῃ διὰ εἴς ἡμερῶν πρὸς τῇ ἡμισείᾳ ἀποκαθίσταται. Εἰ δὲ τις μουσικώτερον ἄποιτο τῶν τοιούτων ἀριθμῶν, τὴν τῶ δημιουργοῦ σοφίαν θαυμάσεται, πῶς ἅπαντες οἱ τῶν συμ-φωτικῶν λόγοι ἐν τούτοις ἐμφαίνονται, ὁ δὲ πασῶν, ὁ δὲ πέντε, καὶ διὰ τεσσάρων. Hu-ius tamen Operis extrema, nimirum quae habentur a p. 276. usque ad finem, paucis ex-ceptis, concordant fere cum iis, quae in Cod. XIX. huius Plutei N. XXIV. recensuimus; quare eidem auctori, quem ibi innuimus, nimirum Simeoni Setho sunt adscribenda.

In extrema vero pagina post eorum, quae in Codice continentur, Opusculorum Catalogum Italice conscriptum, haec nota adscribitur: 1702. Fu donato questo Li-bro al Ser. G. D. Cosimo Terzo da Francesco Costa Livornese, portato da lui dall' Isola di S. Irene, detta volgarmente Santorini.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. partim XIII. partim XIV. tineis multis in locis corrosus, & possessorum incuria male habitus. Constat foliis scriptis 286.

En tandem tibi, amice lector, datae fi-dei memores, Anastasii Sinaitae Homiliam, quam superius pag. 196. N. VIII. innuimus tantum, integram modo proferimus. Hanc Latine vertere Graeculus quidam noster sus-ceperat. Verum quum sex mensum inter-tervallo, ipso in limine, ut opinor, deie-ctus, vix quidquam attigisset; urgentibus ty-pographis praesto nobis fuit clariss. Domi-nicanae Familiae decus, & ornamentum Fr. Dominicus Stratico, iisque usus angustis temporis, in quas praedicti hominis diuturna nos mora coniecerat, XII. diebus, quam heic subiicimus versionem elucubratus est.

ANA-

XII. pag. 708. constat illud Capitulum XLIV. quum e contra in Codice nostro constet Capitulum XLIII.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΕΝ
ΤΩ ΣΙΝΑΙ ΟΡΕΙ ΛΟΓΟΣ Γ'.

ANASTASII PRESBYTERI SINAITAE
SERMO III.

Εἰς τὴν τῶ λόγων δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῶ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰ-κόνα πεπρόντηται· φανεροὶ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοπῶς τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ περὶ ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων κινήσις· εἰδ' οὕτως ἐξῆς δεικνύσι, τίνες μὲν εὐσεβεῖς, τίνες δὲ οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν.

Hoc Sermone declarat Interpres causam, qua-re duos Sermones in illud dictum, ad ima-ginem, conscripserit. Ostendit quoque pari-ter, quam ob causam, atque unde initium duxerit disputatio de operationibus, atque voluntatibus in Christo: deinde vero propo-nit, quinam recte, vel secus haec in Chri-sto docuerint.

Ἰ' Ἀτῶν ἐχέφρονες, καὶ σοφῶν γνωμόνων ἐπιστή-μονες, ἐπὶ τὰς θεραπευτικὰς ὁρμῶντες τῶν νό-σων ἐπιστήμας, ὃ πρότερον τὰς τῶν ἀλεξιφαρ-μάκων κατασκευὰς ἀπεργάζονται, ἄχρις ἂν τὰς αἰτιολογίας ὕλας προῖξιν διαγινώσκοντες καταμάθω-σιν. Ταύτη τοι καὶ οἱ τὰς τῶν αἰρέσεων λοιμώ-δεις νόσους τε καὶ φθοροποιὰς βλάβας ἀνασέλλειν, καὶ ἐκρίζειν εὐ μάλα βραδίως βουλόμενοι, τὰς προῖ-ξιν αὐτῶν, καὶ οἷον προσημελίως καταβο-λὰς ἀνορύττοντες, καὶ γυμνοῦντες, καὶ προκατα-σεύοντες, τὴν καὶ εὐμαρῶς, ὡς ἄριστα διαγινώ-σκοντες, ἄριστα καὶ ἰατρεῦσιν δυνήσονται. Οὐκ εἰσὶ τοῖνυν λαλῶν, οὐδὲ λόγοι, ὃν οὐχὶ ἀκῶνται αἱ φωναὶ αὐτῶν· ἀλλὰ μὴν καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξήλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέλατα τῆς αἰκουμένης τὰ ἱμάτια αὐτῶν. Ἐκεί-νων λέγω τῶν πολεμικῶν, Περσικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν παρατάξεων, ἠνίκα τον νικητικὸν τράπαιον τοῦ σαυροῦ συνεργεία Θεοῦ ἐπαν-ήλθε μεθ' Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐν Ἱε-ρυσάλῃ.

Οὗτος δὲ ὁ τῆς Ῥωμαϊκῆς κατ' ἐκείνου και-ροῦ σκηπτουχὸς βασιλεὺς Ἡράκλειος ἐπὶ τὰ Καλδαῖά τε καὶ Περσικὰ μέληδρα τὰς πο-ρείας ποιοῦμενος κατὰ τὴν Ἀντιοχείαν πόλιν, περιτυγχάνει τινὶ Ἀθανασίῳ πατριάρχῃ λε-γομένῳ τῆς τῶν Ἰακωβιτῶν μισιεραρχίας, δει-νῶ τινι ὄντι περὶ λόγους, καὶ κακῶς τῇ τῶν Σύρων ἐμφύτῳ πανουργίᾳ. Καὶ κινήσας πρὸς αὐτὸν τὰς περὶ πίστεως τῶν δύο Χριστοῦ φύσεων λόγους, ὁ βασιλεὺς ὑπισχνεῖτο, ὡς εἰ πείσθῃ αὐτῷ, καὶ δέχεται τὴν ἀγίαν σύνοδον Χαλκηδόνας, πατριάρχῃν αὐτὸν καθι-στάν τῆς αὐτῇ ἀγίας καθολικῆς ἐκκλησίας. Εἴτε ἔν ἐν ὑποκρίσει, εἴτε καὶ κατ' ἕτερον τρόπον ὁμῶς ἐδέξατο τὴν σύνοδον ὁ Ἀθανάσιος, ὁμολογήσας τὰς δύο ἐν Χριστῷ ἡνωμένας φύσεις. Καὶ τῶν σοιχηθέντων, ἠρώτησε τὸν βασιλέα περὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ τῶν θελημάτων τῶν, πῶς δὲ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ Χριστῷ, διπλᾶ, ἢ μοναδικᾶ; Ὁ γοῦν βασιλεὺς ξενοφωνήσας ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει, ἄτε δὲ ἔπω κατὰ τὴν ἡμε-τέραν καιρὸς κινήσει, γράφει πρὸς Μαρτί-νον τὸν πάπαν Ῥώμης περὶ τούτου· ὁμοίως καὶ πρὸς Σέργιον τὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινου-πόλεως. Καὶ ὁ μὲν πάπας ἐσήμανεν αὐτῷ κα-τὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀγίων πατέρων, λέγων, ὅτι ἐνθὰ δύο φύσεις γνωρίζονται, κτιστὴ ὁμοῦ τε καὶ ἀκτιστος, ἀνάγκη πᾶσα ἔχειν αὐτὰς καὶ τὰς δύο αὐτῶν φυσικὰς ιδιότητας, λέγω δὲ τὰ θελήματα, καὶ τὰς ἐνεργείας· ὃν γὰρ ἡ θέλησις, καὶ ἡ ἐνέργεια μία, τούτων πάν-

Solent sapientes medici egregieque versati in institutionibus de curatione morborum, baud primum adversus hos praeparata adhibere re-media, quam facces aegritudinum causas, at-que radices prius intenta meditatione perno-verint. Simili prorsus ratione, qui pestiferos haerum morbos, corruptionumque causas er-rores impedire, atque funditus eradicare facile admodum pleneque voluerint, iis primum ra-dices eorum, cardinumque fundamenta, eruenda sunt, denudanda, ab imoque concutienda: tunc quippe facile, quum ipsos optime cogno-rint, eis quoque poterunt egregie mederi. Non igitur nugae, aut inania verba profere-mus, quorum non audiantur voces: sed in omnem etiam terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terrae verba eorum. Eorum, inquam, militarium ordinum, Persicarum Ro-manarumque classium, quum victoriosum Cru-cis trophaeum Divino adiutorio, cum Hera-clio Rege in Hierusalem reversum est.

Hic scilicet Romani Imperii ea tempestate Moderator Heraclius, quum post Chaldaeos, Persasque superatos iter ad Antiochenorum civitatem institisset, in Athanasium quemdam incidit odibilis Iacobitarum hierarchias patriar-cham nuncupatum, hominem sermone promptum, & improbum nativa Syrorum calliditate. Quum-que sibi invicem de duplicis Christi naturae fide communicassent sententias, id tandem pol-liticus est imperator, si sibi murem gereret, sanctamque Chalcedonensem Synodum suscipe-ret, ipsum eius sanctae Catholicae Ecclesiae Patriarcham fore constituturum. Sive igitur simulatione, sive alio quovis modo suscepit Synodum Athanasius, simulque duas in Christo unitas naturas esse confessus est. His ita com-positis, ipse de operationibus, & voluntati-bus percontatur a Rege, unicam ne tantum, an duplices has pariter in Christo oporteat pro-fiteri. Quaestionis utriusque novitate commo-tus Rex. (numquam etenim ad nostra haec us-que tempora excitata fuerat) de bis ad Mar-tinum scribit Papam Romanum, itidemque ad Sergium Constantinopolis Episcopum. Atque a Papa quidem responsum accipit, quo vide-licet sibi significabatur iuxta sanctorum Pa-trum traditionem, ubi duae esse noscuntur na-turae, creata nimirum, atque increata si-mul, ibi necesse pariter esse, unamquamque naturales suas habere proprietates, duas, in-quam, voluntates, atque operationes: quorum

P p 2

(1) In Nicasi Ellebodii editione huius opusculi G. L. A. MDLXV. Antwerpiae typis Plantinianis in 8. ut & in Magna Bi-bliotheca Veterum Patrum G. L. Parisiensis A. MDLIV. Tom.

τως καὶ ἡ φύσις μία, καὶ οὐ δύο τυγχάνουσι· ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα Μαρτίνου τὰ γράμματα.

Ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος, ὅτε δὴ Συρογενὴς ὑπάρχων, ὡς δὴ λόγος, καὶ γονέων Γαλαβιτῶν ἔγγονος, τὰ ἐναντία Μαρτίνου ἐπέσελλε πρὸς Ἡράκλειον, μίαν τε φυσικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν ἐν Χριστῷ ὁμολογήσας. Δεξιόμενος ἔνθ' βασιλεὺς ἐξ ἀμφοτέρων τὰ γράμματα ἐσείχθη μᾶλλον τοῖς ὑπὸ Σεργίου γραφεῖσιν· ἅπερ καὶ Ἀθανάσιος ἰσχυρῶς χερσὶν ἀσμένως ἐδέξατο, ὡς κακοῦργος γινώσκων, ὅτι ἐνθα μία ἐνέργεια εἴρηται, ἐκεῖ πάντως καὶ μία φύσις γνωρίζεται. Εἴτα ἀποστέλλεται ὁ πάπας Κύριος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ποιεῖ καὶ τοὺς ὁμοίως καὶ τὴν ὑδροβαφὴν ἐκείνην διὰ Θεοδώρου τοῦ Φαρανίτου ἔκρινεν, μᾶλλον δὲ κένωσιν μίαν, καὶ τοὶ αὐτοὶ γράψαντες ἐν Χριστῷ φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν. Τέτων δὲ λοιπὸν οὕτω κατὰ τῶν Ἀντιοχείων, καὶ Ἀλεξανδρέων παρακολουθησάντων, εἰς μέγα βυεῖδος ἡ σύνοδος Χαλκηδόνος, καὶ ἡ καθολικὴ περιέπεσεν ἐκκλησία· κατεκαύχοντο γὰρ οἱ τὰ Γαλαβίου ἐν Συρίᾳ φρονούντες, καὶ οἱ τὰ Θεοδοσίου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φασκόντες, ὅτι ἔχ' ἡμεῖς τῇ Χαλκηδόνι, ἀλλ' ἡ Χαλκηδὼν μᾶλλον ἡμῖν ἐκοινώνησε, διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας μίαν ὁμολογήσασα φύσιν Χριστοῦ.

Εἴτα ἀκούσας ταῦτα Ἡράκλειος ἡσχύνθη, καὶ καταλύσαι μὲν τὰ οἰκεία οὐκ ἤθελε, καὶ πάλιν τὸν ἀναιδέως οὐκ ὑπέφερε· τότε δὴ ὡς μέγα τι νομίζων ποιεῖν, ἐκτίθεται τὸ λεγόμενον ἰδικτον τὸ περιέχον μήτε μίαν, μήτε δύο ἐνεργείας ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ· ὅπερ δὴ ἀναγνώντες οἱ τὰ Σεβήρου φρονούντες, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων διέσφον τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν λέγοντες· πρῶην μὲν τὰ Νεστορίου φρονούντες οἱ Χαλκηδωνῖται ἀνένηψαν ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἐνώθεντες ἡμῖν διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας εἰς τὴν μίαν τοῦ Χριστοῦ φύσιν· νῦν δὲ καταγνόντες τοῦ καλῶς ἔχοντος ἀπώλεσαν ἀμφοτέρω, μήτε μίαν, μήτε δύο ἐν Χριστῷ ὁμολογοῦντες.

Ταῦτα δὲ ἀκούσας, καὶ θεωρῶν ὁ τῆς Ρωμαίων πρόεδρος Μαρτίνος, καὶ μὴ φέρον οὕτως αἰσχυρῶς ὄρῃν ἀναιδέως τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖ ἐν τῇ Ρώμῃ σύνοδον πλείων ὁσίων ἐπισκόπων, κηρύξας ἐκ πατερικῶν μαρτυριῶν δύο ἀδιαίρετους Χριστοῦ τὰς ἰδιότητάς, τούτῃ, τὴν θέαν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν αὐτοῦ, καὶ ἐνέργειαν. Εἴτα τελευτᾷ Ἡράκλειος· ἐξορίζεται Μαρτίνος ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλείου· καὶ ἴαττον ἀνέστη ὁ ἐρημικὸς Ἀμάλχη τύπτων ἡμᾶς τὸν λαὸν τῷ Χριστῷ.

Εἰκὴν ἦν ἡ πρώτη καὶ φοβερά καὶ ἀνίατος τοῦ Ρωμαίου στρατοῦ πτώσις· ἡ κατὰ

namque voluntas, operatioque una est, horum pariter unam omnino, non duplicem censendam esse naturam. Hanc prorsus sententiam Martini litterae complectebantur.

Sergius vero Constantinopolita, qui scilicet ex Syria traxerat genus, atque ex Iacobitis prognatis stirpe derivabat, litteras ad Heraclium dedit in adversam Martino sententiam conscriptas, quibus unam naturalem voluntatem, operationemque in Christo confitebatur. Litteris in hunc quem diximus modum ab utroque acceptis imperator, Sergii potius sententiae adhaerere constituit, quam epistola expresserat, quamque Athanasius gaudio elatus resupinis exceperat manibus, qui scilicet callidus, norat ibi omnino unam naturam intelligi oportere, ubi unica esse operatio diceretur. Cyrus interea Pontifex Alexandriam mittitur, quo loci et ipse similiter per Theodorum Pbaranitem eo unitatis, sive potius inanitatis dogmate inficitur; quare utrique unam hanc naturalem operationem in Christo scriptis propugnant. His igitur in hac postea permanentibus sententia adversus Antiochenos, atque Alexandrinos, in magnam incidit Chalcedonensis Synodus et Catholica Ecclesia vituperationem. Iacobi namque sectatores in Syria, Alexandriaeque Theodosii discipuli in ipsis dedecus gloriabantur aientes non nos Chalcedoni, sed Chalcedonem potius nobiscum convenisse, quae videlicet ob unam Christi operationem unam quoque naturam eius fateatur.

His auditis Heraclius erubuit; ceterum quamquam quae animo proposuerat repudiare nollet, neque tamen ferendum esse contumeliam existimavit. Itaque veluti magnum aliquid facere excogitasset, illud quod edictum nuncupatur publicavit, quo continetur, neque unam deinceps, neque duplicem in Christo fas fore, confiteri operationem. Quod quum ad Severi sectatorum notitiam pervenisset, per cauponas continuo, atque per balnea Catholicam famis lacerare coeperunt Ecclesiam, in hunc ferme modum dicentes, non ita pridem Nestorii discipulos Chalcedonenses sordē ablutos fuisse conversos ad veritatem, coniunctos nobis in unius Christi naturae fide, ob unam operationem; nunc vero quae recte instituta fuerant condemnantes, utramque sustulisse, quum neque unam iam, neque duplicem in Christo confiteantur.

Haec audiens, animadvertensque Romanorum Antistes Martinus, quum minime pati posset adeo impudenter dedecore adfectam Ecclesiam prospicere, plurimum sanctorum Episcoporum Romae Synodum cogit, in qua ex sanctorum Patrum testimoniis, duas indivisas Christi proprietates, hoc est, Divinam et humanam voluntatem eius, atque operationem palam profiteretur. Post haec decessit Heraclius: pellitur exsilio Martinus ab Heraclii nepote: statimque surrexit solitarius Amalec nos Christi populum percutiens.

Prima ea fuit terribilis, atque insanabilis Romani exercitus clades: illa, inquam, ad Ga-

τὴν Γαβιθῶν λέγω, καὶ Γερμουχῶν, καὶ τὴν Δαθεμῶν αἰμοχυσία, μετ' ἣν αἱ Παλαιστίνων, καὶ Καισαρείων, καὶ Ἱεροσολύμων ἀλώσεις, καὶ ἐμπρήσεις· εἴτα ὁ Αἰγύπτιος ὄλεθρος, καὶ κατ' ἐξῆς αἱ τῶν μεσογείων, καὶ νήσων, καὶ Ρωμαϊκῆς πάσης αἰχμαλωσίαι, καὶ ἀνιάτοι ἐρημώσεις. Ἀλλ' οὐδ' οὕτως εἰς συναίσθησιν ἤλθον οἱ Ρωμαῖοι ἄρχοντες, καὶ κυριεύοντες· ἀλλὰ δὴ μετασειλάμενοι τοὺς ἐν τῇ Ρωμῇ συνδὸν διαλάμπαντας, γλωστοτομίαις, καὶ χειροκοπταῖς εἰς αὐτοὺς ἐχρήσαντο. Τί δέ; καὶ ἡ τούτων ἡμῖν ἐκ Θεοῦ ἀντίδοσις· ἐκείνη ἡ ἐν τῇ Φοινίκῃ μικροῦ δὴν παντελὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ, καὶ τῆς ἐβλίου ἀπώλεια, καὶ ἡ κατὰ πρόσβασιν πάλιν πάντων τῶν Χριστιανικῶν λαῶν, καὶ τῶν ἐρήμων· ἡ τις οὐκ ἐπαύσατο, ἄχρις ἂν ὁ Μαρτίνου διάκτος ἐν Σικελίᾳ ἐσθ' μαχαίρας ἀπέθανεν. Ὁ δὲ τοῦτο ἴδε Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβὴς δ' οἰκουμένης συνδὸν τὰς ἀγίας ἐκκλησίας ἤνωσε, θέλαν τε ὁμοῦ, καὶ ἀνθρωπίνην ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν κατὰ τοὺς ἀγίους πατέρας ὁμολογήσας, θέλησιν τε καὶ ἐνέργειαν. Ἡ' τις ὁσία σύνοδος, ὥσπερ θυσία εὐπρόσδεκτος, καὶ ὡς ἐκεῖνο τὸ τοῦ Ἀβρᾶν θυμιάμα προσδεχθεῖσα παρὰ τῷ Θεῷ ἐπὶ εἰκοσι χρόνους τὸν ὄλεθρον τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἔπαυσε, τὴν μάχαιραν τῶν ἐχθρῶν κατ' ἀλλήλων αὐτῶν ἤγαγε, τὰς χώρας ἀνέπαυσε, τὴν θάλατταν πλόδιμον ἐποίησε, τὰς αἰχμαλωσίας διέκωλυσε, καὶ πάσῃ τῇ Ρωμαϊκῇ ἀνεσιν καὶ παράκλησιν καὶ εἰρήνῃν οὐ μετρίαν τεποίηκεν. Ἀλλὰ δὲ ταῦτα πάντα οἱ ματαιόφρονες οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνήκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων, καὶ κορασίων, καὶ ἐταιρίδων ἡμᾶς διασύροντες, καὶ φάσκοντες, ὅτι οἱ δύο θελήματα λέγοντες ἐν τῷ Χριστῷ, πάντως τὸ ἐν ἀγαθῷ λέγουσι, τὸ δὲ ἕτερον πανήρην, τὸ ἐν ψεύδει, τὸ δὲ ἕτερον διαβολικόν. Πῶς γὰρ δυνατόν ὄλος λέγειν ἀνθρώπινον θέλημα ἐν Χριστῷ; τὸ ἀποσέλει λέγοντος, ὅτι τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς νόμῳ Θεοῦ ἔχ' ὑποτάσσεται, καὶ τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς ἔχ' εἰς Θεὸν, καὶ ἡμῖν ποτε καὶ ἡμεῖς ἀπειθεῖς ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς· τὸ γὰρ θέλημα τῆς σαρκὸς θάνατος.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ κατ' ἡμῶν ὕλακτοῦσιν, ὡς κύνες, καὶ ἵπποι, καὶ ἡμίονοι, οἱ οὐκ ἐστὶ σύνεσις, συκοφαντοῦντες ἡμᾶς, ὡς δύο πρόσωπα, καὶ δύο ὑποστάσεις λέγοντας ἐν Χριστῷ, καὶ δύο διόρισμους, καὶ δύο ἐναντίας ἐξουσίας, καὶ ἀρνημένους τὴν θεοτόκον Φωὴν, καὶ πάντα διπλᾶ, καὶ διηρημένα ἐπὶ αὐτοῦ δογματίζοντας, καὶ δύο ἐνεργείας, ἀγαθὴν τε καὶ πονηρὰν ἐπ' αὐτοῦ κηρύττοντας. Δι' ὧν τινὸν φλυαρίων τε καὶ συκοφαντιῶν ἐβλάψαν λαοὺς, ἔσχισαν ἐκκλησίας, ἐτάραξαν χώρας, ἐνέβρισαν τὴν πίσιν, ἱερεῖς ἀπέσχισαν, μονάζοντας ἐπλάγησαν, ἄρχοντας ἐμίαναν, τὰ πάντα ἐσάλευσαν, πᾶσαν πόλιν, πᾶσαν κώμην, πᾶσαν ἐπαρχίαν διαγμούς ποιήσαντες, αἰσχροῦς, ἐτασμοῦς, ἀφορισμοῦς, ἐξορίας, καταδικᾶς, οἷας οὐδὲ Ἀρεῖαναι κατὰ

bitam, et Hiermucham, et Dathemon sanguinis fusio, ad quam Palaestinarum, et Caesareensium, et Hierosolymitarum sequitae sunt capturae, et incensiones. Inde Aegypti perniciēs, post vero continuo Mediterraneorum, et Insularum, et Romaniae universae captivitates, insanabilesque vastationes contigerunt. Verum neque propterea pacem Romani principes et dominatores consensionemque firmarunt; verum captis iis, qui in Romana Synodo effulserant, linguarum sectionibus, manuumque abscissionibus in ipsos animadverterunt. Sed quid? horum nobis a Deo concessa retributio fuit; illa nimirum in Phoenicia totalis paene Romani exercitus, militariumque ordinum perniciēs, atque in huius accessum pariter omnis Christiani populi locorumque vastatio: quae non prius cessavit, quam Martini persequuntur in Sicilia gladio peremptus est. Huius porro filius Constantinus pius, oecumenica congregata Synodo, sanctas coniunxit Ecclesias, in qua Divina simul, et humana Iesu Christi Dei nostri voluntas, atque potestas communi confessione constituta est. Quae sancta Synodus, veluti acceptabile sacrificium, et ut Aaron illud thymiamata, a Deo excepta, viginti annorum spatio, cessare omnino fecit gentis nostrae perniciem, gladiosque inimicorum in ipsos invicem convertit: civitatibus requiem contulit, placidum fecit mare, sanguinis effusiones valide cohibuit, universaeque Romaniae requiem, relaxationem, consolationem, pacemque incredibilem comparavit. Verum haec sane omnia insipientes non cognoverunt, neque intellexerunt; in tenebris ambulant, atque per cauponas, per balnea, interque muliercularum agmina, et lupanaria nobis calumniantur, aientes, eos qui duas esse in Christo voluntates adfirmant, alteram bonam omnino ponere, alteram iniquam, unam Divinam, alteram vero diabolicam. Quae enim, inquit, ratione fieri potest, ut humana esse in Christo dicatur voluntas, aiente Apostolo, quod voluntas carnis Deo non subicitur, et, voluntas carnis inimicitia in Deum, et, fuimus aliquando etiam nos Deo inobedientes carnis voluntatem facientes: voluntas namque carnis mors est?

Haec, horumque familia adversus nos latrant veritatis hostes, ut canes, et equi, et muli, quibus non est intellectus, calumniati nobis, tamquam duas personas, duasque substantias dicere in Christo, duplexque item discrimen distinctionis, duasque contrarias potestates; et Theotocon Deiparae vocem negaremus, omniaque diversa, atque distincta statuere in ipso, duplicem denique operationem, bonam, et malam in eo constitueremus. Quibus diffidens, et calumniis maximum intulerunt populis damnum, scisserunt Ecclesias, turbaverunt urbes, iniuria fidem adfecerunt, schismate divisiverunt sacerdotes, deceperunt solitarios, contaminaverunt Principes, omnia concitarunt, in omni urbe, in omni incolatu, principatuque persecutionem commoventes, iniurias, inquisitiones, sententias, exsilia, condemnationes, quae-

της ἐκκλησίας, μίσος τε τοιοῦτον πρὸς ἡμᾶς ἔχοντες, οἷον οὔτε πρὸς Ἰουδαίους, ἢ Σαμαρείας, ἢ Μανιχαίους, ἢ Ἑλληνας, ἢ ἀποστάτας ἔχουσιν· αἰρούμενοι δὲ μᾶλλον συνδυάζειν καὶ συναυλίζεσθαι τοῖς τὰ εἰδωλα προσκυνοῦσιν, ἢ ἡμῖν τοῖς τὰς δύο Χριστοῦ ιδιότητας ἀδιαρέτως λέγουσι, καὶ συνεύχεσθαι μᾶλλον σὺν Ἰουδαίοις ἐκλεγμένοι, ἢ σὺν ἡμῖν τοῖς ὁμολογοῦσιν ἐν Χριστῷ θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ἀδιαρέτως θείαν τε καὶ ἐνέργειαν· μὴ βουλόμενοι τάχα δὲ μήτε δυνάμενοι διακρίναι, τί μὲν ἐστὶ τὸ θεϊκόν, καὶ ἀκτιστὸν θείλημα, τί δὲ ἐστὶ τὸ θεόκτιστον καὶ θεόδοτον τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς θείλημα; δι' οὗ θελήματος ἐργάζεται τὸ ἀγαθόν, καὶ εὐάρεστον τοῦ Θεοῦ θείλημα· τί δὲ πάλιν ἐστὶ τὸ σαρκικόν, ἢ γουν διαβολικόν καὶ ὀλικὸν θείλημα; ὅπερ ὁ θεὸς ἀπόστολος, καὶ πᾶσαι αἱ γραφαὶ διαβάλλουσι, καὶ ἀποβάλλονται.

Ὅτι γὰρ τὴν ἀμαρτίαν πολλάκις σάρκα ὀνομάζει ὁ Παῦλος, ἔκρουσεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομίσουσι, καὶ οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύναται, καὶ ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθόρον, καὶ ὡς κατὰ σάρκα περιπατῇτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν, σάρκα τὴν ἀμαρτίαν ὀνομάζον, ἀλλ' οὐ τὴν φύσιν τῆς ἡμετέρας σαρκός· ἐπεὶ εὐρίσκεται τὸν Χριστὸν ἐνυβρίζον τὸν λέγοντα, ὡς φησὶ κατὰ μέ, καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα, καὶ ὁσέα οὐκ ἔχει, καὶ ὡς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Ὡς τὸ σαρκικὸν θείλημα ἀλλότριον, καὶ ξένον τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἅγιοι πατέρες ὀρίζονται, καὶ τὴν σαρκικὴν, καὶ ἐμπαυθὴ τῆς ἀμαρτίας ἐνέργειαν, οὐ τὴν φυσικὴν, οὐ τὴν θεόκτιστον, οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχουσαν, ἡμῶν ἕμωμον, καὶ ἀδιάβλητον φυσικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν.

Ἀλλ' οἱ ἀληθῶς ὄντως ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τοῦ διαβόλου ἐνεργούμενοι, καὶ εἰς τὰς πυρώσεις, καὶ ἐκκαύσεις τῆς σαρκὸς ἐκμαινόμενοι, καὶ ὑπὸ τοῦ σαρκικοῦ θελήματος κατακαμπτόμενοι, καὶ μολυνόμενοι, καὶ βορβορέμενοι, μὴ ἰσχύσαντες διακρίναι, τί μὲν ἐστὶ τὸ ἐπίσταντον καὶ πονηρὸν θέλημα, καὶ ἡ παρὰ φύσιν ἐνέργεια, τί δὲ ἐστὶ τὸ θεόφυτον καὶ θεόδοτον τῆς ψυχῆς λογικόν, καὶ ἐπιθυμητικὸν οὐσιώδες θείλημα, καὶ τί πάλιν ἡ ζωτικὴ αὐτῆς, καὶ συστατικὴ τοῦ σώματος ἐνέργεια, ὡς γνήσιοι τοῦ Μάνεντος μαθηταὶ διαβάλλουσι τὸ τῆς φύσεως τοῦ θεοκτίτου ἀνθρώπου θείλημα, κακίζουσιν ὡς οἱ Μανιχαῖοι τὴν ἡμῶν θεόκτιστον σάρκα, ὑβρίζουσι τὴν ζωοποιὸν θεόδοτον ἡμῶν ἐνέργειαν, μέμφονται τὴν νοερὰν ἡμῶν θεόδοτον ἐπιθυμίαν, δι' ἣς ὀρεγόμενοι τῶν θείων τυγχάνομεν τῆς σωτηρίας, διὰ παντὸς αὐτῶν τοῦ δόγματος τῷ κτίσει προσκυνοῦντες.

Εἰ δὲ πονηρὸν ἦν τὸ ἔμφυτον τῆς ψυχῆς θείλημα, πῶς φησιν ὁ Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι τῷ Θεῷ.

quales neque Arriani commoverunt uspiam adversus Ecclesiam, tanto nos odio prosequuntur, quantum neque adversus Iudaeos, vel Samaritanos, vel Manichaeos, vel Graecos, vel reclusos, sive Apostatas animo concepissent, commorari potius, copularique eligentes cum idolorum cultoribus, quam nobiscum, qui duas indivise Christi proprietates profitemur; & praefidentes cum Iudaeis oratione convenire, quam nobiscum, qui Divinam humanamque indivise in Christo fatemur voluntatem, atque operationem, quum nolint, neque vero possint continuo discernere, quatenam sit Divina, atque increata voluntas, quatenam vero ea sit voluntas, quae a Deo creata est, donoque tributationali nostrae naturae, qua videlicet voluntate bonum operamur, atque sanctissima Divina voluntas a nobis adimpletur: quidque rursus carnalis, sive diabolica, atque materialis voluntas sit, quam sanctus Apostolus, universaeque Divinae litterae improbant, atque reiciunt.

Quod autem peccatum appellet Paulus saepe carnis carnem, audi ipsum dicentem, quod caro, & sanguis regnum Dei non possidebunt; & qui in carne sunt, Deo placere non possunt, & qui seminat in carne, de carne etiam metet corruptionem, & si secundum carnem ambulaveritis, futurum est, ut pereatis, carnem peccatum nominans, non autem carnis nostrae naturam: iniuria quippe etiam Christum adficeret dicentem, palpite me, & videte, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere. Ita ut carnalem voluntatem alienam a Christo, extraneamque definiant sancti Ecclesiae Patres, & carnalem, atque peccato subiectam operandi facultatem, non eam, quae naturae est, non eam quae creata a Deo est, non eam quae ad imaginem, & similitudinem Dei nobis concessa est, immaculatam, & irreprehensibilem naturalem voluntatem, atque operationem.

Sed qui vere Diaboli potestate intus aguntur, & carnis concupiscentiis, & incendiis subiecti manent, subque carnali voluntate deprimuntur, in ipsis contaminati, & obvoluti, quum discernere nequaquam valeant inter superinductam voluntatem & malam, & operationem, quae praeter naturam est, & inter eam, quae a Deo originem sortitur, atque a Deo data est animae, essentialiter rationalem, & desiderii aptam voluntatem: neque quid rursus sit vitalis eius, & subsistens facultas corporis, ut periti Manethis discipuli improbant naturalem a Deo creati hominis voluntatem, atque Manichaei carnem nostram a Deo ipso editam damnant, iniuriaque adficiunt datam a Deo nobis vivificantem operationem, intellectualemque a Deo nobis pariter datam desiderandi facultatem incusant, per quam scilicet elevati Divinam nanciscimur salutationem: hoc scilicet eorum dogmate per omnia ipsum impetunt Creatorem.

Si autem iniqua haec animae voluntas est, quomodo David inquit, quoniam ex voluntate mea confitebor Domino? Quomodo autem omnino

Πῶς γὰρ ἂν ὅλως καὶ δυνήσεται ἡ ψυχὴ θελήσαι τι τῶν θείων, εἰ μὴ ἔχει θείαν λογικὴν; ἢ πῶς νοήσει τι τῶν κρείττωνων καὶ νοερῶν, ἢ ἐνεργήσει, μὴ ἔχουσα ἐνέργειαν νοερὰν; δι' ὧν δύο ιδιοτήτων ἐξικονίζει σαφῶς ἐν αὐτῇ τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μόνον ἡμῖν πεπὸνται οἱ προκείμενοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα λόγοι, εἰς τὸ δεῖξαι, ὡς ἐν τύπῳ καὶ εἰκόνι τῷ ἀνθρώπῳ οὐ μόνον τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ οὐσιῶν τὴν προδιατύπωσιν, ἀλλὰ καὶ δύο ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων ἀδιαβλήτων, ὡς ἐν τύπῳ τινὶ ἀμυδρῷ προδιαγραφῶν. Καὶ γὰρ τὸ τιμᾶν πατέρα καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφούς ἀγαπᾶν, καὶ συγγένειαν, φύσεως ἀνθρωπίνης φυσικὴν ἐστὶν οὐσιώδες θείλημα, ψυχῆς ἀδιάβλητον· τὸ δὲ καταλείπειν, καὶ ἀρνήσασθαι διὰ Θεὸν πατέρα, καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφούς, ὄντως θεῖον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θείλημα, ἀξίεπαινον. Ἰδοὺ δύο θελήματα ἀδιάβλητα, τὸ μὲν φύσει ἀνθρώπινον, τὸ δὲ ὑπὲρ φύσιν καὶ θεῖον.

Λοιπὸν ὅτε εἶδεν Ἰησοῦς ὑποτασσόμενον καὶ δουλεύοντα, ὡς φησιν ὁ Λουκᾶς, τῷ Γωσφ, καὶ τῇ μητρὶ, καὶ προσέχοντα, καὶ περιπελεκόμενον, ὡς παιδίον ταῖς ἀγκάλας, καὶ τοῖς ἀγίοις κόλποις αὐτῆς, μὴ διζῶσης εἰπεῖν θελήματι, καὶ φορῇ τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως ποιοῦντα, καὶ δεικνύντα αὐτὸν ταῦτα, καὶ τέλειον, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἑαυτὸν ἐμφανίζοντα κατὰ πάντα τρόπον, ὡς φησιν ὁ Παῦλος, διχα μόνος τῆς ἀμαρτίας· ὅταν δὲ πάλιν πρὸς τὴν μητέρα λέγει, τί ἐμοὶ, καὶ σὺ γύναι, καὶ τίς ἐστὶ μου πατήρ, ἢ μήτηρ, εἰ μὴ ὁ ποιῶν τὰ θελήματα τοῦ πέμψαντός με, ἐνταῦθα παιδεύει ἡμᾶς τὸ θεῖον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θέλημα. Δι' ἡμᾶς γὰρ πάντα ἐποίει, καὶ ἐπραττεν ἐν πάσιν αὐτὸς τέλειος, καὶ προτέλειος, καὶ ἀεὶ πληρὴς ὑπάρχων, νομίζων δὲ μᾶλλον ἀκριβεστέρα ὑπάρχειν τὴν ἐτέραν ἐκδοχὴν τὴν φάσκουσαν, ὅτι διὰ τῆς θελήσεως τῆς λογικῆς, καὶ βουλευτικῆς, καὶ διανοητικῆς τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς ἐπλήροι ὁ Χριστὸς τὴν ὑπακοήν, καὶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν ἐντολήν, καὶ τὸ πρόσταγμα, καὶ τὸν νόμον. Διὰ δὲ πάλιν τῆς ζωτικῆς, καὶ ζωοποιῶς θεοσδότου, αὐτῆς λέγω δὴ τῆς ψυχῆς τῆς νοερᾶς ἐνεργείας συνεκράτει, καὶ ἐζωοποίησε, καὶ ἡύξει τὸ οἰκεῖον σῶμα ὁ Θεὸς λόγος κατὰ τὸν ὅρον καὶ νόμον, ὃν δέδωκε τῇ λογικῇ ψυχῇ ζωοποιεῖν, καὶ συγκρατεῖν, καὶ αὐξάνειν, καὶ κινεῖν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν. Ὅθεν καὶ ψυχὴ δι' ἑδὲν ἕτερον εἴρηται, εἰ μὴ ἐκ τοῦ φύχειν, ἢ γουν ζωοποιεῖν τὸ σῶμα. Ἐκ τοῦτου καὶ ἀποφύχειν τὸ ἀποθνήσκειν εἴρηται· ὡς περ πάλιν τὸ ἀναψύχειν τὸ ζῆν.

Ὡς περ δὲ διττῆς Χριστοῦ φύσεως, ὡσαύτως καὶ θελήσεως εἰκόνας ἐδείξαμεν εἰς τὸν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον σύνθετον ἄνθρωπον· οὕτω πάλιν ὡς ἐν

omnino anima posset Divinum aliquod velle, nisi rationali praestaret voluntate? vel quomodo ad ea, quae optima sunt, & intellectualia posset animum adicere, vel ad ipsa conari, nisi rationalem haberet facultatem? quibus nimirum duabus proprietatibus in ea manifeste exprimitur id, quod est ad imaginem, & similitudinem Dei. Propterea itaque, & hac una de causa duo a nobis praedicti Sermones conscripti sunt in illud, ad imaginem, ut ostenderemus, in homine veluti in figura & imagine quadam, non modo duplicis Christi essentiae imaginem, verum etiam duarum operationum voluntatumque indivisarum exemplar. Verum enimvero patrem, matremque honorare, fratres, atque consanguineos diligere humanae proculdubio naturae naturalis est, essentiae indita, atque ab anima indivisa voluntas: quum patrem ipsum, atque matrem, fratresque propter Deum derelinquere, atque abnegare Divina sit, laude digna voluntas, excendentque naturae conditionem. En itaque duas indivisas voluntates; humanae naturae alteram, alteram super naturam ipsam, atque Divinam.

Ceterum quum Iesum prospicis subditum, & inservientem, ut inquit Lucas, Iosepho, & matri, ipsi accurrentem, & ut puerulum sancti gremii eius complexu circumdatum, ne dubites dicere voluntate, & ingenito nostrae naturae amore haec ab ipso praestari, demonstrarique, seque eum nobis perfecte humanitate consubstantialem offendere omni, ut inquit Paulus, ratione, si unicum exceperis peccatum. Quum rursus autem matri dicit, quid mihi est, & tibi mulier? & quis pater meus est, & mater, nisi is, qui facit voluntatem eius, qui misit me? nobis iis locis Divinam, supernaturalemque suam indicat voluntatem. Omnia quippe propter nos fecit, & operatus est perfectus ipse in omnibus, & summe perfectus, semperque existens in plenitudine, & statuens alteram, quae mox dicta est subiectionem multo esse meliorem, quoniam per rationalem, atque deliberativam voluntatem, & discretivam intellectus animae, quam in forma servi acceperat implevit Christi voluntatem, praecipitum, imperium, & legem patris, atque pariter per vitalem, & vivificantem, a Deo sibi datam, eam, inquam, animae intellectualis facultatem, rexit, vivificavit, auxiliumque corpus suum Dei Verbum, iis sane limitibus, ac legibus, quae rationali animae sunt a Deo praestitae, ut informet, vivere faciat, augeat, & moveat corporis ipsius naturam. Quamobrem non alia de causa spiritus dicitur, nisi eo quod corpus vivificet, sive faciat spirare; exindeque pariter mori, non spirare nuncupatur, similiterque vivere, respirare.

Quemadmodum autem duplicis Christi naturae imaginem voluntatisque similiter in proposito ab ipso ad imaginem, & similitudinem suam formato homine demonstravimus, sic pariter

εἰκόνη τινί, καὶ τύπῳ, λέγω, ὁράται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ διττὴ τις ἐνεργεία ἐμφανισθεῖς εἰς εἰκόνα, καὶ τύπον Χριστοῦ. Καθάρως γὰρ ἡ αὐτοῦ θεότης ἐνέργει καὶ θεανδρικός, ἐνέργει δὲ καὶ θεϊκῶς ἐν οὐρανῷ πρὸ τῆς τοῦ σώματος ἀναλήψεως, ὡς ἀπερίγραπτος, καὶ μὴ περιγραφείσα ἐν τῷ σώματι· οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ ἡ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου ὑπαρχούσα, ἐνεργεῖ μὲν καὶ ψυχανδρικός, τούτοις, σωματοψύχως εἰς τύπον τοῦ θεανδρικού Χριστοῦ· ἐνεργεῖ δὲ καὶ ψυχικός μόνον, πλεῖστά τινα μὴ συνεργούντος αὐτῇ τοῦ οὐκείου σώματος, εἰς τύπον τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου τοῦ πολλὰ ἀοράτως ἐνεργήσαντος, καὶ ἐνεργούντος ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς διὰ τῆς ἀπεριγράπτου αὐτοῦ, καὶ παγκοσμίου, καὶ ὑπερκοσμίου θεϊκῆς ἐνεργείας.

Ἡ οὖν ἀγάπη ἡ πρὸς Θεὸν κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνον ἐπιτελεῖται ἐνεργείαν, οὐ χηρύνουσα ἐν τούτῳ τῆς συνεργείας τοῦ σώματος· ὁμοίως καὶ ἡ πίσις ψυχικῆς καὶ μόνον ἐνεργείας ἐστὶν ἐνδείξις· ὡσαύτως καὶ ἡ ἐλπίς κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνον ἐπιτελεῖται ἐνεργείαν· ὥστε καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη δι' ἐνεργείας ψυχικῆς ἐνεργεῖται, καὶ ὑφίσταται, καὶ περιληπτικῶς εἰπεῖν, πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι, καὶ πνευματικαὶ ἀρεταί, ὧν ῥίζα, καὶ μήτηρ, καὶ θεμελίος ἐστὶν ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, κατὰ τὴν νοερὰν καὶ μόνον τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς ἐνεργείαν ἐπιτελεῖται, οὐ χηρύνουσα τοῦ σώματος εἰς τὴν ἐμπλήρωσιν. Ὅθεν καὶ οἱ πληροὶ, καὶ ἀσθενεῖς, καὶ ἀκίνητοι ὄντες τῇ σαρκί, δύνανται διὰ τῶν τοιούτων ἀρετῶν τῇ κατὰ ψυχὴν ἐνεργείᾳ εὐαρεσθῆσαι τῷ Θεῷ· καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δὲ μάλιστα τῷ καθ' ἡμᾶς δέχονται τὸ διττὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐνεργείας· τὴν γὰρ σώματος ὥστερ γενεκραμένους, καὶ σχεδὸν ἀνενεργήτους τὰς αἰσθήσεις ἔχοντας, ἡ νοερὰ καὶ λογικὴ τῆς ψυχῆς ἐνεργεία ἀκοιμήτως, καὶ ἀσκήτως τὰ πάντα περιπαλεῖ.

Ἐπεὶ πῶς καὶ χωριζομένη τοῦ σώματος ἐν τῷ θανάτῳ συνίσταται ἡ λογικὴ ψυχὴ, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῆς, καὶ ζωτικῆς, καὶ ἀειζώου ἐνεργείας; καὶ μάλιστα αἱ τῶν διακαίων ψυχῶν πῶς νῦν Θεὸν αἰνοῦσι; κατὰ ποίαν ἐνεργείαν τὴν παρ' αὐτοῦ εἰσδέχονται ἑλλαμψιν; πῶς ὑπὲρ κόσμου πρεσβεύουσιν; ἕκαστον γὰρ πρὸς τὴν οἰκίαν συγγενεῖαν τὴν ιδιότητα ἔχει· τὸ μὲν σῶμα ὡς ἐξ ἡμερόσσης, καὶ νεκρῆς, καὶ ἀκινήτου, καὶ ἀναισθήτου γῆς ὑφείσως νεκρὸν τε καὶ ἀψυχον, καὶ ἀναισθητον, καὶ ἀκίνητον, καὶ πάντῃ ἀπρακτον ἐν τῷ θανάτῳ γίνεται, κατὰ τὴν θεῖαν ἀπόφασιν τὴν περὶ τοῦ σώματος πρὸς τὸν Ἀδάμ ῥηθεῖσαν, ὅτι γῆ εἰ, καὶ εἰς γῆ ὡς γῆ ἀπελεύσῃ, ἐξ ἧς καὶ ἐκπλασθήσεται. ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἐκ γῆς γέγονεν, οὐκ ἐξ ἀέρος, οὐκ ἐξ ὑδάτων, οὐκ ἐκ πυρὸς, οὐκ ἐκ φωτός, οὐκ ἐξ ἡλίου, οὐκ ἐκ νεφέλης, οὐδὲ ἐξ ἐτέρων τινος ὑποστάσεως, ἢ ὅσας κτιστὴς ὁρωμένης, ἢ νεο-

riter veluti in imagine quadam, inquam, atque figura prospicitur in homine duplex facultatis vigor secundum typum, & imaginem Christi. Etenim sicut Divinitas eius Theandrice, sive Deiviriliter operabatur, & pariter ante corporis adsumptionem Divinitus etiam operabatur in caelo, ut incircumscripta, neque corporis coërcita limitibus; ita anima quoque ad imaginem, & similitudinem invisibilis Dei Verbi existens, facultatem operationis habet psychandricae, hoc est in corpus vitaliter agentis, quod Theandricae operationis Christi figura exprimitur, & facultatem habet rursus operationis spiritualis tantum, quum ipsa permulta baudquaquam cum proprio simul corpore operetur; quod figura exprimitur Dei invisibilis Verbi, plura invisibiliter operari potentis, facientisque in caelo, & in terra, incircumscripta sua, perfectissimaque, & superexcellenti Divina virtute.

Amor itaque, quo in Deum ferimur, spiritali tantum animae virtute perficitur, quin omnino corporis cooperatione ad hoc egeat. Fides similiter unius tantum spiritualis huius facultatis est vigor: spes eodem quoque modo sola spiritali facultate peragitur: quemadmodum humilis etiam animi demissio per spiritalem facultatem exercetur, atque conficitur, & ut summum dicamus, necessariae omnes, & spirituales virtutes, quarum radix, fundamentum, ac mater est puritas cordis, per solam intellectualem rationalis animi nostri facultatem perficiuntur, quin omnino corpore indigeant, ut ipsarum actus impleantur. Quamobrem et quoque, qui carne tumentes, & infirmi sunt, & immobiles, eiusmodi virtutibus, quae ex animi facultate sunt Deo beneplacentes fieri possunt. Ceterum in somno potissimum nostro duplex haec nostra facultas eleganter ostenditur. Corpore enim habente tunc velut mortuas, agendique propemodum incapaces sensuum facultates, intellectualis tantum, rationalisque animae actio, nec quietis patiens, nec silentii, omnia administrat.

Quomodo vero etiam separata a corpore per mortem rationalis subsistit anima, praeterquam ob intellectualem sui, vitalemque, atque perpetuo viventem virtutem? Ac iustorum animae potissimum quomodo Deum nunc laudibus extollunt? quanam actione lucem ab eo, & claritatem accipiunt? quomodo pro mundo rogant? rem enim sibi cognatam quilibet proprie respicit, & ad eam tendit. Corpus namque, seu ex stupida, & mortua, & immobili, insensibilique terra formatum, mortuum, animo, sensu, ac motu destitutum, atque actioni cuiusque ineptum fit per mortem, iuxta divinam sententiam adversus corpus in Adamum pronuntiata, „ quoniam terra es, & in terram iterum reverteris, eius terrae similem, ex qua etiam plasmatus es. „ Anima porro non de terra facta est, non ex aëre, non ex aquis, non ex igne, non ex luce, non ex sole, non ex nubibus, neque ex alia quavis creata ad specabili substantia, sive natura, vel excogi-

μίνης· ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ἀχράντου, καὶ ἀιδίου, καὶ ἀκαταλήπτου, καὶ ἀνερμηνεύτου, & ἀοράτου, καὶ ἀσχηματίστου, καὶ ἀθανάτου, καὶ ἀφθάρτου, καὶ ἀψηλαφήτου, καὶ ἀρρέστου, καὶ ἀσμάτου φύσεως τοῦ Θεοῦ τὴν κτίσιν, καὶ τὴν ὑπαρξίν, καὶ τὴν πρῶτον διὰ τοῦ θείου ἐκείνου ἐμφυσήματος ἡ θεοεικὲλος, καὶ θεόδοτος, καὶ θεόμοιος, καὶ θεόκτιστος ἡμῶν ψυχὴ ἔσχεν, ὥστερ ἐκ τίνος πηγῆς ζωῆς ζωὴ καὶ ζωοποιὸς προελθοῦσα, καὶ ὡς ἐκ θησαυροῦ φωτὸς λαμπρὸν δημιουργηθεῖσα, καὶ ὡς ἐκ τίνος ἀβύσσου ἀιδίου ἀρώματος εὐωδίας προῆ διὰ τοῦ θείου εἰκόματος γεννηθεῖσα, ἐξελθοῦσα, καὶ τῷ Ἀδὰμ ἐνοικισθεῖσα· καὶ ὅπως ἀποτολήσας εἶπω, ἐκ τοῦ δημιουργοῦ τῶν πάντων Θεοῦ λόγου ἡ λογικὴ ἡμῶν μετεδίδη ψυχὴ, ἐκ τοῦ ἀχράντου εἰκόματος εἰς ἡμᾶς ἐμπνευθεῖσα, ἐκ Θεοῦ καρδίας ἡμῶν καρδιωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ ψυχῆς ἡμῶν ἐμψυχωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ νοδὸς ἡμῶν νοεωθεῖσα· ὅθεν ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀκινήτου διὰ τοῦ εἰκόματος, καὶ τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θείου προελθοῦσα, καὶ γεννηθεῖσα ἀκινήτως ὑπάρχει, καὶ μόνη παρὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχει, καὶ προσηγορεύθῃ, ὡς ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ κατὰ χάριν τὰ τῆς θείας φύσεως ἰδιώματα τυπικῶς· λέγω δὴ τὸ ἀκατάληπτον, τὸ ἀόρατον, τὸ ἀσώματον, τὸ ἀσχηματίστον, τὸ ἀθάarton, τὸ ἀθάνατον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἀφθαρτον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ ἀναμάρτητον, τὸ ζωοποιόν, τὸ σοφιστικόν, τὸ πνευματικόν, τὸ δημιουργητικόν.

Ὅστερ γὰρ ὁ Θεὸς ἐκ γῆς ἀνθρώπον, οὕτω καὶ ἀνθρώπος ἐκ γυναικὸς κατὰ χάριν δημιουργεῖ ἀνθρώπον· καὶ ὥστερ ἐπὶ τῆς πρώτης πλάσεως τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γῆς ἔσχεν ὁ ἀνθρώπος, τὴν δὲ ψυχὴν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ γεννηθεῖσαν· οὕτω καὶ νῦν τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γυναικείας γῆς καὶ αἱμάτων συνίσταται, ἡ δὲ ψυχὴ διὰ τῆς σπορᾶς, ὥστερ διὰ τίνος ἐμφυσήματος ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἀρρήτως μεταδίδεται. Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς τῶν ἀγγέλων, καὶ τῶν Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ δημιουργίας εἰρηται, ὅτι αὐτοὶ, τετέστιν ὁ Θεὸς εἶπε, καὶ ἐγεννήθησαν· αὐτοὶ ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὄντος, οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα διὰ τῶν οἰκείων, καὶ θεῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐπλασεν ὁ Θεός, τὴν δὲ ψυχὴν ὡς ἀόρατον ἐκ τῆς παναράτου αὐτοῦ ψυχῆς διὰ τοῦ ἐμφυσήματος προήγαγε, καὶ ἐποίησε παρ' ἑαυτοῦ, καὶ οὐκ ἐκ τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ ταύτην ἡμῶν ἐνδεῖς, ὡς Γρηγορίῳ δοκεῖ.

Οὐκοῦν εἰ ἐκ εἰκόματος, καὶ πνοῆς Θεοῦ προήλθεν ἡ ψυχὴ, ἐκ πνοῆς Θεοῦ προήλθεν, καὶ συμπροήλθεν πάντα τὰ τῆς ψυχῆς οὐσιώδη ἰδιώματα, τούτοις, τὸ λογιστικόν, τὸ νοερὸν, τὸ θελητικόν, τὸ ἐνεργητικόν, τὸ ζωοποιόν, ὧν τινων ἀναρριπνέων οὐδὲ ἐστὶν, οὐδὲ γνωρίζεται ψυχῇ λογικῇ· καθάπερ γὰρ τὰ στοιχεῖα συστατικά, καὶ συμπληρωτικά τοῦ σώματος ὑπάρχει, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διὰ

tabili essentia; verum ex ipsa immaculata, aeterna, incomprehensibili, inexplicabili, invisibili, figurae experte, immortalis, incorruptibili, intacta, defluxum non patiente, incorporeaue Dei natura creationem, subsistentiam, & ortum per Divinum illum adflatum, Deo similis, a Deo data, Deo adfinis, a Deo creata anima nostra habuit, ut ex fonte vitae quodam visa, & vivificans progressa, utque ex lucis thesauro creata fax, utque pariter ex quadam sempiterni aromatis abyso odoris Divino ex ore respiratio genita, & egressa, atque in Adam habitatione locata: utque fidenter dicam, ob omnium conditore Dei Verbo rationalis nobis traditus est animus, ex immaculato ipsius ore in nosmetipsos inspiratus, ex Divino corde in nostrum collocatus cor, ex Dei spiritu in nos spiratione diffusus, ex Divina mente nobis intellective concessus; quapropter tamquam ex ipso Deo immobili per Divinum os, Divinamque spirationem, proficiens, & originatus, perpetuo mobilis manet, solusque praeter reliquas omnes creaturas ad imaginem, similitudinemque Divinam existit & denominatur, ut in semetipso figurative per gratiam habens Divinae ipsius naturae proprietates, quod videlicet, inquam, incomprehensibilis sit, invisibilis, corporis experte, figura carens, purus, immortalis, aeternus, incorruptibilis, a se ipso subsistens, peccati labe non pollutus, vivificans, sapiens, spiritalis, operativus.

Quemadmodum namque Deus hominem de terra formavit, sic homo de muliere per gratiam hominem generat; ac sicuti in prima illa formatione sortitus est homo de terra corpus, animum autem ex Deo ipso originatum: ita nunc pariter corpus ex muliebri terra sanguinibusque consistit, animus autem per semen, veluti per quamdam ex homine spirationem, ineffabiliter ex homine traditur. Enimvero de Angelorum, deque Cherubim, & Seraphim opificio dictum est, quia ipse, Deus scilicet, dixit, & facta sunt; ipse mandavit, & creata sunt: non ita porro de homine, qui est ad Dei imaginem, atque similitudinem editus: verum huius quidem corpus propriis suis Divinis manibus plasmavit Deus: animam autem, ut invisibilem, ex summe invisibili spiritu suo per inspirationem produxit, atque, ut Gregorio visum est, ex semetipso fecit, non autem ex eorum aliquo, quae extra ipsum essent formatam eam nobis contulit Dominus.

Nonne igitur, si Divino ex ore, atque spiritu processit animus, simul etiam cum ipso omnes animi essentialis proprietates processere, rationalis videlicet, intellectiva, volitiva, operativa, vivificansque potestas? quibus nempe sublati, neque amplius est, neque rationalis anima cognoscitur. Quemadmodum enim corpus elementa componunt, atque perficiunt, ita pariter suis dotibus, pro-

(1) Notandum quae deesse superius in Codice monimus, in c. 11. Anastasii Homiliae pag. 195. sub N. VII. eadem omnino esse, atque ea, quae leguntur hic a verbis pag. 304. superioris, καὶ ἐν τῷ δίσκῳ, καὶ ἄ. ἄ. usque ad hanc vocem ἐνοικισθεῖσα, & ea, quae mox subdantur a verbis καὶ ἐποίησε παρ' ἑαυτοῦ.

τῶν οἰκείων ἔξεων, καὶ ἰδιότητων συνίσταται, καὶ γνωρίζεται, καὶ τῶν ἀλόγων, ὡς λογικὴ διακρίνεται· κατὰ γὰρ τὸ νοερὸν, καὶ λογιστικὸν, ἦτοι βουλευτικὸν, καὶ θελητικὸν, καὶ μόνον τῶν ἀλόγων διαφέρει ὁ ἄνθρωπος· σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς, καὶ μάλα τοῖς τοῦ σώματος κοινωνικῶς, καὶ ὁμοίως, καὶ ὁμοούσιος τῶν ἀλόγων καθέστηκε· καὶ γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς γῆς ὄντα, ὅθεν καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα γέγονε, καὶ θυμὸν ἔχουσι, καὶ κίνησιν ἔχουσι, καὶ ψυχὴν ἄλογον, καὶ ἀθέλητον ἔχουσι, καὶ ζῶν ἔχουσι, καὶ φωνὴν, καὶ πνοὴν ἔχουσι, καὶ σάρκα, καὶ αἷμα, καὶ χυμὸν, καὶ ὁσὰ, καὶ πάντα τὰ ἐν σώματι ἡμῶν ἔχουσι, καὶ μνήμην ἔχουσι, ὡς φησὶν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἰὼβ, καὶ ὅρεξιν ἔχουσι, καὶ πείναν, καὶ δίψαν, καὶ κόπον, καὶ ἰδρώτα, καὶ πάντα τὰ σωματικὰ ἡμῶν ἔχουσι· μόνον δὲ τὸ λογιστικὸν, καὶ νοερὸν, καὶ βουλευτικὸν τῆς ἀθανάτου ἡμῶν ψυχῆς τὸ ἐκ Θεοῦ προελθὸν οὐκ ἔχουσιν.

Ὅρα μοι λοιπὸν τὸ τυφλὸν, καὶ πεπλανημένον τῶν αἰρετικῶν· πάντα τὰ συγγενῆ ὄντα τῶν ἀλόγων ἀνελεπτῶς ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ Χριστῷ, ταῖς, σῶμα, ὕλην, φθορὰν, χυμὸν, αἷμα, δάκρυον, πτύσμα, ὁσὰ, κόπον, ῥύσιν, πείναν, δίψαν, κόπον, ἰδρώτα, θάνατον, νέκρωσιν, ἅπερ εἰς κινεῖα φάσμα ἀλλοτρία ὄντως, καὶ ἀνάξια Θεῷ, ὡς ἴδια ὄντα κτηνῶν, καὶ θηρίων, καὶ ἐρπετῶν· τὰ δὲ τῆς νοερᾶς, καὶ ἀθανάτου ψυχῆς ἰδιώματα τὰ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ἐκείνου, καὶ ἐκ τοῦ ἀχράντου αὐτοῦ σώματος προελθόντα, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν, συγγενεῖάν τινα Θεοῦ κατὰ χάριν, καὶ ὁμοίωσιν ἔχοντα, ταῦτα ὡς πονηρὰ ὄντα ὁμολογοῦν ἐν Χριστῷ οἱ μισροὶ οὐκ ἀνέχονται· δι' ὧν πᾶσα ἡμῶν, ἢ τῶν ἀνθρώπων φύσις ζωοποιεῖται καὶ σώζεται· ἀναιρουμένη γὰρ τῆς ζωτικῆς, καὶ ζωοποιῆς τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνεργείας, εὐθέως ὁ ἄνθρωπος θανάτῳ παραπέμπεται, χαρίζομεν τοῦ σώματος τῆς συγκρατούσης, καὶ ζωοποιήσεως αὐτὸ ψυχικῆς ἐνεργείας· ἐρριμμένη δὲ πάλιν τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, καὶ ἀναιρουμένη τῆς θελητικῆς αὐτῆς, καὶ ἐπιθυμητικῆς δυνάμεως, οὐδὲν διαφέρει τῆς ἀλόγου, καὶ ἀδιανοήτου τοῦ ἵππου ψυχῆς.

Πῶς γὰρ ἂν καὶ εὐαρεσθήσῃ τῷ Θεῷ, εἰ μὴ διὰ τῆς θελητικῆς, καὶ ἐνεργητικῆς αὐτῆς κινήσεως, καὶ δυνάμεως; πῶς δὲ ἐτελέσῃ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα, εἰ μὴ διὰ τοῦ ἐμφύτου αὐτῆς, καὶ οὐσιώδους θελήματος; ὅπερ πολλὰκις ἐν τῇ γραφῇ διαφόροις ὁνόμασιν εὐρίσκομεν ὀνομαζόμενον, ταῖς, θέλημα ἀγαθόν, πόθον, ἐπιθυμίαν, ἀγάπην, ἔρωτα. Εἰ δὲ δεῖ καὶ μικρὰς μαρτυρίας ἐνδείκναι, οὐκ ὀκνητέον. Εἴρηται γοῦν, ὅτι, „θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει ὁ κύριος“, καὶ „ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα τοῦ μακαρίου ἀνδρός“, καὶ „ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἑλαφὸς ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιπο-

proprietasque perficitur, & dignoscitur animus, ac tamquam rationalis a brutis discernitur ratione destitutus. Namque intellectui, rationeque solum, vel deliberativa, volitivaque facultate ab animantibus brutis differat homo: in reliquis autem, istisque potissimum, quae corpus spectant, aequalis, similis, consubstantialis quoque brutis ipsis constitutus esse prospicitur: ex eadem quippe terra formata, ex qua nostrum quoque corpus compactum est, & iram habent, & motum habent, & anima rationis voluntatisque experite non carent, & vitam, & vocem, & respirationem habent, & carnem, & sanguinem, & succum, & ossa, & omnia quae in nostris corporibus prospectiuntur, habent, & memoria ipsa, ut apud Iob inquit Dominus, praestant, & appetitus habent, & fami, & siti, & doloribus subiaciuntur, atque sudoribus: omnia denique corporea nostra sunt ipsis aequae communia: hoc uno tamen carent, rationali scilicet, & intellectuali, ac deliberativa animi immortalis nostri a Deo procedentis facultate.

Age nunc vero, amabo, caecitatem & errorem adspice haereticorum, qui omnia nobis cum brutis animantibus communia, quin quidpiam detrahant, in Christo confitentur, corpus scilicet, materiem, corruptionem, succum, sanguinem, lacrymas, sputum, ossa, excrementa, fluores, famem, sitim, dolores, sudores, mortem, interitum, quae natura sua extraneae ab eo sunt, Deoque minus digna propterea quod volatilibus, & feris, & serpentibus communia sunt: immortalis vero, intellectualisque animae attributiones, quae ad Dei sunt imaginem, atque similitudinem, & ex eius immaculato ore procedentes, & propemodum dicerem, cognitionem quamdam per gratiam cum Deo ipso, & similitudinem habentes; has, inquam, tamquam malas in Christo fateri impii hi non patiuntur: quibus universa nostra, siue humana natura vitam habet, atque servatur. Sublata quippe vitali hac, & vivificante spiritus nostri facultate, deducitur continuo ad mortem homo, corpore nimirum ea virtute animali destituito, qua regitur, atque vivificatur: rursusque si ab animo rationalis eius tollatur vis, volitivaque, atque appetitiva detrahatur potestas, nihil iam erit reliqui, quo ab irrationali, cogitationisque experite equi animo discernatur.

Quomodo porro fieri poterit, ut Deo beneplacens sit, nisi volitiva, operativaque hac sui motione, atque potestate? Quomodo autem Divinam ipsam implere poterit voluntatem, nisi per inditam sibi essentialem voluntatem? Quam voluntatem saepius in sacris litteris variis appellationibus designatam reperimus: dictam scilicet bonam voluntatem, concupiscentiam, desiderium, dilectionem, amorem. Cuius sane rei breve aliquod testimonium referre non pigebit. Dicitur itaque, „quod voluntatem timentium se faciet Dominus“, & „beati hominis voluntatem esse in lege Domini“, & „quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat ani-

μα ἡ ψυχὴ μου πρὸς σὲ ὁ Θεός, καὶ „ἐπιποθεῖ, & ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλάς τοῦ κυρίου“, καὶ „ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου κύριε“, „Περὶ δὲ ἀγάπης, ἀγαπήσω σε κύριε, ἡ ἰσχὺς μου“, & „ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος“, καὶ „ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου κύριε“, & „ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου“, Πῶς ἂν δυνήσεται ἀγαπήσαι τὸν Θεόν ἡ ψυχὴ, μὴ ἔχουσα οὐσιώδως ἐν ἐαυτῇ τὴν δύναμιν τὴν θελητικὴν, καὶ ἐπιθυμητικὴν, καὶ ἀγαπητικὴν, & ἐρωτικὴν, φυσικὴν τε καὶ ἀγαθὴν; ἢν ἔχων Ἰγνάτιος ἔφασκεν, ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσαύρωται· ὃν τινα ἔρωτα Θεοῦ, καὶ ἀγάπην Θεοῦ, καὶ πόθον, & ἐπιθυμίαν Θεοῦ, καὶ θελητικὴν ὅρεξιν πρὸς Θεὸν μὴ ἔχοντες, οὗτοι τὸ θέλημα τὸ διαβολικὸν ἔχοντες, καὶ τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς αὐτῶν πράττοντες, παραιτοῦνται ὡς πονηρὸν τὸ θεόδοτον, καὶ θεόκτιστον, καὶ θεόμοιον τῆς νοερᾶς, & θεοχαράτου ἡμῶν ψυχῆς ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ, καὶ τὴν ζωοποιὸν αὐτῆς, καὶ συστατικὴν θεήπνοον ἐνεργεῖαν· ὃν χωρὶς ἡ νοερὰ, καὶ θεόδοτος, καὶ θεόμοιος τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ψυχῇ, οὔτε θελήσεται, οὔτε ἐνεργήσεται τῶν θεῶν ἐκτολῶν δύναται. Εἰ δὲ ἀλλοτρία ἐσὶν ἡ νοερὰ ἡμῶν ψυχῇ ἀγαθῆς, καὶ θεομιμήτου θελήσεως καὶ ἐνεργείας, πῶς πρὸς ἀνθρώπους λέγει ὁ Θεός, „ὅτι ἐὰν θέλητε, καὶ εἰσακούσθη μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε“, „Πῶς ποιήσει τὸ θέλον θέλημα ἡ ψυχὴ, εἰ μὴ ἔχει δύναμιν θελητικὴν, καὶ ἐνεργητικὴν; Πῶς δὲ ἐπετρέπη εὐθέως, ἡνίκα γέγονεν ὁ Ἀδάμ, ἐργάζεσθαι, & φυλάττειν τὸ δεσποτικὸν πρόσταγμα;

Ἀλλὰ παρεστῆκη φύσιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου πάντως, ἐρῶσι πρὸς ἡμᾶς οἱ αἰρετικοί, καὶ τοῦτον χάριν ἀλλότριον, καὶ ἀνάξιον ἐστὶ τὸ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ ἀνθρώπινον θέλημα, ἢ ἀνθρωπίνην ἐνεργεῖαν. Οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ ὁλοτελὲς τῇ φύσει ἐστὶν ἡ γοῦν ἡλιδωγὴ ἐξ ἀφθαρσίας εἰς φθορὰν ὁ Ἀδάμ· ἀλλὰ τὸ σῶμα, ὡς ἐκ γῆς καὶ τρεπτοῦ φύσεως γεγονός, καὶ πλάσθεν, τῷ τὴν τροπὴν ἐξ ἀφθαρσίας, καὶ ἀθανασίας ἐπέμεινε, φθαρτὸν, καὶ θνητὸν γενόμενον διὰ τῆς παραβάσεως. Οὕτω γὰρ ἐστὶν ὁ περιπεσὼν τοῖς λησταῖς, καὶ γενόμενος, ὡς φησὶ τὸ εὐαγγέλιον, ἐπὶ τῶν πηγῶν αὐτῶν ἡμιθανής, οὐ μὴν καὶ ὁλοθανής. Ἢ γὰρ ψυχὴ, ὡς ἐξ ἀθανάτου οὐσίας Θεοῦ, καὶ ἀτρέπτου διὰ τοῦ ἐμφυσήματος κτισθείσα, εἰ καὶ τῇ προσβολῇ τῆς ἐξόλου συγκατελέθην, ἀλλ' ὅμως ἐμείνεν ἐν τῇ οἰκείᾳ τῇ κατ' εἰκόνα, καὶ κατ' ὁμοίωσιν Θεοῦ ἀφθαρσίᾳ, καὶ ἀθανασίᾳ, οὐ χρίζουσα οὐσιώδους ἀναπάλλεως, καθάπερ τὸ σῶμα, ἀλλὰ μόνως λογικῆς τινος διορθώσεως, καὶ ἐξομολογήσεως, οὐκ ἀναρρέσεως θελήσεως, ἵνα μὴ ἀλόγως γένηται, οὐκ ἐξαλείψεως ἐνεργείας, ἵνα μὴ νεκρῇ, & ἀνεκέρητος, ὡς τὰ ἄψυχα, γένηται.

Ἐπιδημήσας οὖν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ἐπὶ

anima mea ad te Deus, & „concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini“, & „concupisci salutare tuum Domine“, „De dilectione autem dicitur, „Diligam te Domine fortitudo mea“, & „dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae“, & „quomodo dilexi legem tuam Domine“, & „diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua“, „Quomodo igitur diligere Deum poterit animus, qui in se ipso essentia inditam non habeat volendi, diligendi, desiderandi, concupiscendi, amandique naturalem, bonamque potestatem? qua scilicet praestans Ignatius aiebat: Amor meus crucifixus est: quem quidem amorem Dei, Divinamque dilectionem, Dei desiderium, atque concupiscentiam, & voluntatis appetitum ad ipsum qui non habent, hi diabolicam habentes voluntatem, & voluntates carnis suae perficientes, Divinum hoc donum, a Deo creatum, Deique simile intellectualis, a Deoque formati animi nostri, tamquam malum in Christo confiteri recusant, atque vivificantem etiam eius, & consistentem, a Deo spiratam ipsi adimunt facultatem: quibus si destituatur intellectualis animus nosse a Deo datus, Divinaeque ipsius naturae particula, iam neque velle, neque conari ad aliquod poterit Divinorum mandatorum. Si vero intellectualis nosse hic animus bona hac caret, Deumque imitata voluntate operationeque, quomodo inquit hominibus Deus, si volueritis, & audieritis me, bona terrae comedetis? „Quomodo Divinam implebit voluntatem animus, si careat volitiva, atque operativa facultate? Quomodo permissus est Adam, continuo ac genitus est, operari, Divinumque praeceptum custodire?

At vero deflexit homo a natura, unaque omnia quae ad hominem ipsum pertinebant omnino, dicent adversus nos haeretici; atque ea de causa indignum est alienumque, ut dicatur esse in Christo humanam voluntatem, atque facultatem. Minime vero gentium. Non enim undique natura conversus, vel ex incorruptione in corruptionem mutatus est Adam; sed corpus, ut ex terra editum mutabilique natura plasmatum, hac conversione ex incorruptibilitate, atque immortalitate qua gaudebat, corruptibile, mortaleque factum est per praevaricationem. Hoc videlicet is designat, qui incidit in latrones, & semivivus plagis effectus est, ut in Evangelio narratur, non autem exstinctus. Animus siquidem, tamquam ex immortalis immutabilique Divinaeque essentia per inspirationem creatus, licet certamini illi, casuique ligni subiectus fueris, mansit is tamen in propria ad Dei imaginem & similitudinem incorruptione, & immortalitate, quin nova eguerit suae essentiae reformatione, ut corpus, sed quadam rationali correctione sanatum, & expiatione, minime vero sublationem passus est voluntatis, ne rationis fieret expertus, neque facultatis operativae deletionem, ne mortuus actionisque incapax, ut inanimatus efficeretur.

Adveniens itaque Dei Verbum, ut Adam

τὸ ἀνακαινίσαι τὸν Ἀδὰμ, τοιαύτην ἑαυτῷ ψυχὴν ἐδημιούργησεν, ὡς ἀπαρχὴς ἐξ ἑαυτοῦ διὰ τοῦ ἐμφυσηματος τῷ Ἀδὰμ μετέδωκεν, ἥ γυν ἐπέπνευσε κατ' εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου οὕτως, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, ὡς φησὶν ἡ γραφή, κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ὅλην ἑωάρχυσαν, καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ τὴν ὑπαρξίν ἔχουσιν, κατ' εἰκόνα αὐτοῦ τὴν θέλησιν, κατ' εἰκόνα αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν διαγράφουσιν, καθάραν, ἀμωμον, ἀβήτον, ἀναμάρτητον, μὴ δεομένην οὐσιώδους ἀναπλάσεως, ὥσπερ τὸ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος, μὴ χρίζουσιν τῶν οἰκείων μερῶν, καὶ μελῶν ἀλλοίωσιν, καὶ ἀνάκτισιν, μὴ ἔχουσιν θέλησιν ἀφηνειοῦ δεομένην, μὴ ἔχουσιν ἐνέργειαν καταλύσεως χρίζουσιν. Τί γὰρ ἂν ἔχρηζεν οὐσιώδους ἀναπλάσεως, ἡ ἐκ Θεοῦ προελθούσα, καὶ ἐν εἰκόني Θεοῦ, καὶ ὁμοίωσει ὑπάρχουσα, καὶ μέλεις ἡ παναρχάντου τοῦ Θεοῦ λόγου ψυχῆ;

Ἡ μὲν γὰρ τοῦ Ἀδὰμ ψυχὴ ἐκ Θεοῦ τὴν ὑπαρξίν διὰ τῆς ἐμφυσηματος ἔσχευεν ἡ δὲ τῆς Ἐμμανουὴλ ψυχὴ ἐνθεον, καὶ σύνθεον, καὶ ὁμόθεον τὴν οὐσίαν ἔσχευεν, ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ σὺν αὐτῷ, ἔν αὐτῷ καὶ ὑπόστασιν συνώμως ἐν τῇ παναρχάντῳ, καὶ θεοδόχῳ μήτρῳ ὑποστάσας, ὥς τε, εἰ μὴ τολμηρον τὸ λέγειν, εἶπον ἂν, ὅτι ὥσπερ πάλαι ὁ Θεὸς λόγος ἐξ ἑαυτοῦ ἀβήτως προήγαγε, καὶ ἔκτισε λογικῆς ψυχῆς οὐσίαν, οὕτως καὶ ἐκ παρθενικῶν λαγώνων εἰς ἑαυτὸν εἰσῶκε. Καὶ ποῖον λοιπὸν μῶμον δύναται ἔχειν οὐσία ἡ ἀπαρχὴς ἐκ Θεοῦ προελθούσα εἰς κτίσιν, καὶ νῦν ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ εἰσοικισθεῖσα, καὶ σύνθεος ἑωάρχυσαν, καὶ τιμιωτέραν τὴν φύσιν, καὶ τὴν θέλησιν, καὶ τὴν ἐνέργειαν ἔχουσα, ὅσω τότε μὲν χωριστὰς Θεοῦ τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις, καὶ ἰδιότητας ἔσχε, νῦν δὲ συναπτὰς Θεοῦ, καὶ εἰσὶν ὁμοιοθέους, καὶ συνθέους τῇ κατ' ὑπόστασιν ἐνώσει; Καὶ τοῦτον οὕτως ἔχοντων, ὅπως πάλιν λέγω γέλως ὁ πλατὺς τῆς τῶν αἰρετικῶν ἀφροσύνης, ὅτι τὰ ὅμοια πᾶσιν τῆς κτηνώδους φύσεως τῆς σαρκὸς τῆς τραπίσης, πᾶσιν λέγουσιν ἐν Χριστῷ τὰ δὲ τῆς κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ψυχῆς ἰδιώματα τὰ ἐπιωδῶς μὴ τραπίετα παρμιτοῦνται εἰπεῖν.

Καὶ ὅπως μὴ δόξωσιν ἐξ οἰκείων ἡμῶν ἐννοεῖν, καὶ μύθων πρὸς αὐτοὺς διαλέγεσθαι, φέρε τῇ συνεργείᾳ τοῦ Θεοῦ γραφικῶς τὰς παραστάσεις ποιήσωμεν. Κατακλεισθεῖς ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ὁ Θεὸς Ἰωάννης ὁ περὶ δρόμος, ἔμμελται τοῖς νοεροῖς προγόνους, ὅτι ὑπὸ Ἡρώδου ἀναιρούμενος ἐν αἵματι πορεύεται, ἀποσεύλας δύο τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν ἡρώτησε τὸν Χριστὸν, λέγων, «σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, τουτέστιν, ἐν τῷ αἵματι κατερχόμενος, ἡ ἕτερον προσδοκώμενος;», καὶ ὁ Πέτρος περὶ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ καθολικῇ λέγει, «ὅτι πορευθεὶς ἐκήρυξε καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύματι τοῖς ποτε ἀπειθήσασιν, ἥν τινα κατάβασιν αὐτὸς ὁ κύριος πρὸς τὸν Ἰωβ προκαταγγέλλει λέγων, ἡλθετε δὲ ἐπὶ τρίβους θαλάσσης, ἐν δὲ ἵχνεσιν ἀβύσσου περιπατήσας; ἀνοίγονται δὲ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου, πυλῶροι δὲ ἄδου ἰδόντες σε ἔφριξαν;», Αὕτη δὲ οὖν ἡ

renovaret, talem sibi ipsi condidit animam, qualem ab initio ex se ipso Adae tradiderat per inspirationem, sive eam inspiravit ad Dei Verbi ipsius imaginem existentem, atque ad similitudinem, ut inquit Divinae litterae, ad imaginem scilicet eius totam, ac ad similitudinem eius essentia donatam, ad imaginem eius voluntate, ad imaginem eius facultate designatam, puram, immaculatam, ineffabilem, peccato carentem, essentiae reformatione, ut corpus, non egentem, partium, membrorumque, quae corpus spectant, varietati, & reformationi non subiectam, voluntate interitui subdita carentem, neque suae destructionis habentem potestatem. Quid enim essentiae reformatione indiguisset, quae ex Deo processit, & ad imaginem & similitudinem Dei est, anima praesertim Verbi Dei summe immaculati?

Enimvero Adae anima esse a Deo per inspirationem sortita est: Emmanuel autem anima in Deo, & cum Deo, & Dei similem habuit essentiam, ex ipso, & per ipsum, & cum ipso, & in ipso per hypostasim concorporaliter in immaculato Deique susceptivo utero subsistens; ita ut (et si forte hoc audax dictum sit, dicam tamen) quemadmodum Dei Verbum ineffabiliter olim ex se ipso produxit, creavitque rationalis animae essentiam: ita etiam ex Virgineis femoribus in seipso eam fecerit inhabitare. Quae nam ergo reliqua ei naturae inesse macula potest, quae initio ex Deo creatione procedens, nunc porro in Deo metipso habitaculum habet, cum Deo subsistens, tanto honorabilior nacta voluntatem operationemque, quo tunc quidem a Deo separatas suas habuit potentias, atque facultates, nunc vero ex hypostatica unionem Deo ipsi coniunctas, & aliquid Deo similes, atque cum Deo ipso subsistentes? Quae quum ipsa se habeant, ridiculus, rursus inquam, est proculdubio stultitiae haereticorum error, quod passiones animantibus brutis communes corporis & carnis, mutationibus obnoxias in Christo fateantur: animae vero proprietates, quae ad imaginem Dei sunt immutabiles essentia, in ipso dicere recusent.

Atque ne haec nostris sententiis, sermonibusque dicta esse existiment, & contra eos disputata; age Deo adiuvante ex ipsa Scriptura argumenta proferamus. Constitutus in vinculis Divus praecursor Ioannes, oculisque mentis fore prospiciens, ut ab Herode sublatum ad inferos proficisceretur, mittens duos ex discipulis suis, a Christo percontatus est, dicens, Tu es qui venturus es, nempe ad inferos descendurus, an alium expectamus? quemadmodum Petrus quoque in Catholica Epistola sua de Christo inquit, quod in infernum adveniens, & illis qui in carceribus erant spiritibus, incredulis aliquando, praedicavit, quam quidem descensionem Dominus ipse apud Iob praenunciaverat dicens, Numquid in profundum maris venisti, & in novissimis abyssi decambulasti? Numquid apertae sunt tibi portae mortis, & ianitores inferni te videntes ex-

hor-

κατάβασιν Χριστοῦ ἢ ἐν τῷ αἵματι, καὶ ἡ παρουσία, καὶ τὸ κήρυγμα πῶς γέγονε; Θεὸν ὁδεῖς εὐρακε πῶποτε, ἀλλ' ἔτε ἰδεῖν δύναται· πάλιν τε τὸ πανάγιον σῶμα Χριστοῦ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἐν τῷ μνήματι ἔνω ἐπὶ γῆς ἔκειτο. Πῶς ἔν δ' αἵματι ἐκκελεύθη; ποῖαν μορφήν οἱ πυλῶροι τοῦ αἵματος ἰδόντες ἔφριξαν; τίς τὰς ἀπ' αἰῶνος δεσμίαις ψυχῶν νεκρομημένων ἀνθρώπων ἐπεσκέψατο; πρόδηλον, ὅτι ἡ παναρχάντος τῆς δεσπότης ἱησοῦ Χριστοῦ τῆς Θεῆς ψυχῆς τὰς ὁμοειδίας αὐτῆς ψυχῆς τὰς λογικὰς ἐπεσκέψατο· αὕτη πρὸς αὐτὰς κατελήλυθε σύνθεος· αὕτη τὸ δεσμοτηρίον ἐσκέλευσεν· αὕτη τὸν τύραννον ἔδησε, καὶ τὰς δεσμίαις ἀπέλυσεν, βοήσασα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλθετε, ὡς τόπον ἀναπληροῦσα τελείῃ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκ ψυχῆς συνισταμένῳ καὶ σώματος· λογικῶς τε ὡς λογικῇ, καὶ θελητικῶς, καὶ ἐνεργητικῶς ἐν τῷ αἵματι κηρύττουσα, καὶ ἐπιτρέπουσα, καὶ σκελεύουσα· ἡ νοερὰ τὰς νοερὰς ἐπιβλέψασα, ψυχὴ τὰς ψυχῆς, ἡ λογικὴ τὰς λογικὰς, ἡ ζωτικὴ τὰς ζωτικὰς, ἡ ἀθάνατος τὰς ἀθάνατους, ἡ ἐνεργητικὴ τὰς ἐνεργητικὰς, ἡ ἐνθελὴς τὰς θελητικὰς. Πῶς γὰρ ἂν ἔδεδεξαντο τὸ τῆς ἀγίας ψυχῆς κήρυγμα, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῶν λογικῆς θελήσεως; οὐ γὰρ ἀναγκαστικῶς, καὶ ἀκουσίως ἐπίστυσαν, ἔσώθησαν, οὐδ' ἀπροαιρέτως, ἀλλ' ἐκούσιως καὶ γνώμῃ θελήσεως, καὶ ἐνεργείᾳ συγκαταθέσεως.

Πισοῦται δὲ μὴ τὰ λεγόμενα ὁ τῆς Θεολογίας θεοφύλαξ Γρηγόριος, ὅτω πως φάσκων περὶ τῆς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ καταβάσεως ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὸ ἅγιον πᾶσχα, «ἐὰν ἐν σαρκὶ Χριστὸς ἀνέρχεται, συνάναλθε· ἐὰν ἐν τῷ αἵματι κατέρχεται, συνκατέλθε· ἰδοὺ τὰ ἐκεί μυστήρια, τὴν διπλὴν κατάβασιν· πάντα ἀπλῶς σώζει ἐπιφανεί, ἡ καὶ καὶ τὴν πιστεύοντα;», ἰδοὺ ὁ πᾶσας λέγει Γρηγόριος τὰς ἐν τῷ αἵματι ψυχῆς σωθείσας, ἀλλὰ μόνως τὰς Χριστῷ πιστευσάσας ἐξ οἰκείας προαιρέσεως ἔλθουσας. Πῶς γὰρ καὶ πιστεῦσαι εἶχον χωρὶς λογικῆς θελήσεως, καὶ ἐνεργείας; Ἀνθρώπους μὲν γὰρ τὰς ἐν σαρκὶ, καὶ ψυχῇ ἔνω ἐπὶ γῆς ζῶντας, διὰ σαρκὸς ὁ Χριστὸς καὶ ψυχῆς ἐπεσκέψατο, καὶ ἔσωσε, τῷ ὁμοίῳ τῷ ὅμοιον ἀνακαταίρων, ὡς Γρηγόριος φησὶ, τοῖς ὁρατοῖς δι' ὁρατῆς φύσεως λαλῶν, καὶ ἐπιδημῶν· ψυχῆς δὲ σωμάτων ἀπηλλαγμένης διὰ ψυχῆς ἀρχάντος σώματος ἀπηλλαγμένης ἐπεσκέψατο.

Εἰ δὲ ἀθελὴς ἐστὶν ἡ παναρχάντος τῆς κυρίας ψυχῆς, πρόδηλον, ὅτι ἀκουσίως δίκην ἀλόγου ὑπετάττετο τῷ Θεῷ λόγῳ, ὡς Ἀπολλινάριος ληρωθεὶς· εἰ ἀθελὴς ἦν, εὐδελον, ὅτι δίκην τινὸς ἀσέρος, ἡ νεφέλης ἀλογίᾳ, καὶ ἀδιανοήτου ἐν τῷ αἵματι κατέλθε, καὶ ὑπὸ τῆς θεότητος, ὥσπερ ἀψυχον ὄργανον καὶ ἄλλαν ἐλάλει, καὶ ἐκήρυττε, μήτε λόγον ἐνδιέφετον κατὰ τὴν οὐσίαν τῶν ψυχῶν ἔχουσα, μήτε νόσιν, μήτε διάνοιαν, μήτε περιγρᾶπτην, ἢ ἐκπορευτικὴν ἐνέργειαν, καὶ τοπικὴν μετέσταν. Καὶ ποῖα λοιπὸν ἐνεργεία τῆς σώ-

horruerunt? Ipse igitur Christi descensus ad inferos, praesentiaque, ac praedicatio eius, qua ratione facta sunt? Deum nemo vidit umquam, neque videre potest: sanctissimum etiam Christi corpus post mortem super terram iacebat in monumento. Quomodo igitur turbati sunt inferi? qua ratione videntes exhorruerunt inferorum custodes? quis a seculis, vinculis ligatas animas dormientium hominum visitavit? Constat autem Domini Dei Iesu Christi summe immaculatam animam sibi consubstantialis animas rationales visitatione sua esse dignatam: ipsa ad illas cum Divinitate descendit: ipsa carceri noxam intulit, atque molestiam: ipsa ligavit tyrannum, vinclosque dissolvit: iis qui in vinculis iacebant proclamans, exite, ut locum sustinens perfecti hominis ex anima, & corpore subsistentis, rationaliter, veluti rationalis, voluntarie, & operative in inferis praedicans & opem ferens, & molestiam inferens, intellectualis intellectualem prospiciens, anima animas, rationalis rationales, vitalis vitales, immortalis immortales, operativa operativa, volens volendi praedita facultate. Quomodo namque, nisi intellectuali, rationalique sua voluntate ii, qui in inferis erant, sanctae illius animae praedicationem susceperunt? non enim quippe coacte, sive involuntario credere, salvoque facti sunt: non temere inconsultoque, verum sponte deliberataque sententia voluntatis, & compositi ipsorum operatione, fidem susceperunt.

Quae porro dicta a me sunt, Theologiae significat ille Gregorius confirmat, de Christi ad inferos descensu, in Sermonem de sancto Paschate haec habens, si in crucem ascendit Christus, simul adscende: si in infernum descendit, descendit simul. Quae illic mysteria sunt cognosce, duplicem nimirum descensum; utrum omnes sine ulla exceptione adventu suo salvos feceris, an & illic eos solum qui crediderunt? Ecce non omnes, ait Gregorius in inferis existentes animas salvas facias, sed eas tantum, quae in Christum propria electione crediderant, atque voluntate. Quomodo vero credere potuissent rationali voluntate, atque operatione destitutas? Homines quippe heic super terram in carne, animaque viventes per carnem, & animam visitavit Christus, servavitque, simile per simile repurgans, ut ipse inquit Gregorius, visibilibus visibili in natura loquutus, cum iisque conversatus: animas autem iam a corporibus alienas per immaculatam animam corporis expertem visitavit.

Si itaque voluntate caret immaculata, Dominus anima, sequitur manifeste ipsam necessario irrationalium instar Deo Verbo fuisse subiectam, quemadmodum inepte comminiscitur Apollinarius: rursusque voluntatis expertis si sit, iam consequens palam est ipsam irrationalis fidei, si ve nubis adinstita ad inferna descendisse, & sub Divinitate veluti inanimatum, & mutum organum, sese sermonibus, & praedicationi praesistisse, neque interno sermone, sicuti animae essentiae convenit, neque intelligentia, neque cogitatione donatam; circumscripta, procedenti-

que

κατος ἐχωρίσθη, καταλείπουσα αὐτὸ νεκρὸν, καὶ ἀψυχόν, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀνενέργητον τὰς τῶν μελῶν κινήσεις, καὶ ἐνεργητικὰς πράξεις ἔχοντα; ποίᾳ ἐνεργείᾳ ἐξεληλυθῶσα ἐκ τῆ δεσμωτηρίου τῆ ἁδου ἐπανήλθεν εἰς τὸ ἴδιον σῶμα; Ἡ γὰρ θεία ἐνέργεια ὡς ἀπερίγραπτος ἔσται, καὶ τὰ πάντα πληρῶσα, ὥστε ἐκ τῆ περὶ εἰς τόπον πορεύεται, ὥστε χώραν ἐκ χώρας ἀμείβεται ὥστε ἀφίσταται, καὶ πάλιν τοπικῶς ἐπανέρχεται. Εἰ δὲ ἀγγελος, καὶ ἀνενέργητος ἦν ἐν τῷ ἁδῇ ἡ κυριακή ψυχὴ, πάντως ὅτι καὶ ἀλογίαν, καὶ ἀγνοίαν εἶχε, καὶ εὐρεθήσεται τιμιωτέρα αὐτῆς ἡ ψυχὴ τῆ Σαμουὴλ ἀνελθῶσα ἐκ τῆ ἁδου διὰ τινος σκονομίαν, καὶ λαλήσασα τῷ Σαουλ, καὶ προειποῦσα αὐτῷ τὸν αὐριον θάνατον καὶ αὐτῷ, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ. ὅπερ θαύμαζον ἔτε γίνωσκον, ὥστε προεπιτελεῖν ἡδύνατο, καὶ τινες ἔτι νομίζουσιν.

Εὐκαιρὸν δὲ καιρῷ καλῶντος ἐκείνην τὴν τῷ μακαρίῳ Ἀθανασίῳ προαγαγεῖν φωνὴν τὴν περὶ τῆς ἀρχαίας ψυχῆς τοῦ κυρίου λέγουσαν ὕτως, ἀλλ' ὥστε μὴν εἰσέτι, καὶ νῦν ἄπρακτοί τε καὶ ἀργαί εἰσιν αἱ τῆ θείας λόγου νοήσεις, ὥστε τῆς κατ' ἐκείνας αὐτῶ ἡνωμένης ψυχῆς λογικῆς· εἴγε τὸ μὴ θέλειν αὐτὴν, μήτε βάλεισθαι ἀνυπαρξίαν ἀπειλή, ἢ ἡκούσας, οἱ ὄντως ἄλογοι, καὶ ἀνενέργητοι, ὅτι τὸ μὴ θέλειν, μήτε βάλεισθαι τὴν νοερὰν τοῦ κυρίου ψυχὴν, ἀνυπαρξίαν τῆς ὁσίας δηλοῖ;

Οὐκ ἔστιν, ὥστε ἀκούσας τοῦ αὐτοῦ ὁσίου πατρὸς, ἡ ἐτέρη τινος τῶν πατέρων λέγοντος, ὅτι ἡφάνισεν ὁ Χριστὸς τὸ σαρκικὸν θέλημα, καὶ κατήργησε τὰ ἀνθρώπινα θελήματα, καὶ ὅτι χωρὶς ἀνθρώπων λογισμῶν, καὶ σαρκικῶν θελημάτων ὑπῆρχε, καὶ ὅτι παρητήσατο τὴν σαρκικὴν ἐνέργειαν, γινώσκῃ ἀκριβῶς, ὅτι οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ κατ' ὁμοίωσιν αὐτῷ θέλησιν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς ἐκ τῆ ἀρχαίας, καὶ σώματος αὐτοῦ σώματος προσελθούσης ἡφάνισεν, ἢ ἐξήλειψεν, ἢ κατήργησεν· ἐπεὶ εὐρεθήσεται τὰ ὑπ' αὐτῷ γεννηθέντα, καὶ ἐξ αὐτῷ προσελθόντα καταλύων, καὶ ἀφανίζων, καὶ ἀνατρέπων, ὡς πονηρὰ, καὶ ἀσύμφωνα, καὶ ἀντίδικα αὐτοῦ· λοιπὸν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἡ αἰτία, καὶ ἡ μέμψις ἀνατρέχει, ὡς πονηρὰν θέλησιν τε καὶ ἐνέργειαν σὺν τῇ ψυχῇ δημιουργήσαντα. Ἀλλ' ἔτι ὥστε μὴ γένοιτο· ὅτι τὸ διαβολικὸν θέλημα, καὶ τὴν σατανικὴν ἐνέργειαν ἐξήλειψε, καὶ ἡφάνισεν ὁ Χριστὸς, ἢν πολλὰς σαρκικὴν ὀνομάζει ἡ θεία γραφή, καὶ ὁ θεὸς ἀπόστολος, καὶ οἱ μακάριοι πατέρες, τὴν ἐκ τῆς σώματος τῆς ὁφείας τῷ ἀνθρώπῳ εἰσοικισθεῖσαν, καὶ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν, τὴν ἐκ τῆς σώματος τῆς Θεοῦ ἡμῖν ἐμπνευσθεῖσαν· αὐτὴ γὰρ καὶ μόνη ἡ θεοδοτος ἡμῶν θέλησις καὶ ἐνέργεια ἐστὶν αἰτία, καὶ ἐργάτης πάσης τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Θελήματι γὰρ ἐκείνῳ τῆς ψυχῆς εἰς Θεόν

que operatione, & locali translationis facultate destitutam. Ceterum quam actione a corpore separata est, ipsum mortuum, inanimatum, & immobile relinquens, ipsa privatum etiam motus membrorum facultate, minimeque operativi actus virtute roboratum? Quam actione ex inferni carceribus egressa in proprium corpus rediit? Divina quippe operatio incircumscripta quum sit, omniaque complens, non de loco procedit ad locum, neque de civitate in civitatem pertransit; non recedit, rursus localiter adventura. Itaque si operationis, si voluntatis expertus in inferis Dominica anima fuit, quoniam ratione, intellectioneque omnino destitueretur, dignior ipsa esse iudicabitur Samuelis anima, ex inferis olim per dispensationem regressa, atque cum Saul colloquuta, ipsique in crastino futurum interitum praenunciavit, tum sui, tum filiorum; quod sane Daemon, neque praenosce-re, neque praedicere potuisset, quamquam nonnulli sint, quibus haec magis opinio placuerit.

Opportune autem heic tempus inveniatur, ut eam Athanasii sententiam in medium proferamus, quae de intacta Dominica anima sic habet: „Iam vero non in saeculis, & nunc actionis expertes, otiosaeque sunt Divini Verbi cogitationes, sibi per hypostasim coniunctae, animae rationalis: constituere namque quod volitione operationeque caret, idem est, atque ipsius non existentiam pronunciare. „Audistis, qui despicitis, rationeque, atque opere destituitur, quemadmodum nolle, neque delibere intellectualem Dominicam animam, entitatis, sive essentiae eius non substantiam designet?

Itaque, quum vel laudatum sanctum Doctorem, vel alium quempiam ex Patribus audieris aientem, occultasse Christum carnalem voluntatem, humanasque non adimplevisse volitiones, substituisseque sine humanis cogitationibus, carnalibusque voluntatibus, humanamque repudiassse operationem, non nisi hoc recte intelligito, non eam, quae ad imaginem & similitudinem eius est voluntatem, atque operationem intellectualem animae, quae ex immaculato, & incorporeo eius ore processit, vel dissimulasse, vel recusasse; quoniam tunc improbam, & reiiciens, & ut mala condemnans, & ab rectitudine dissona sibi adversa reperiretur ea, quae ab ipsomet facta fuissent: quamobrem reliquum esset, ut in ipsum querela verteretur, quod malam voluntatem, operationemque una cum anima condidisset: quod absit ut umquam esse dicatur. Eam ergo diabolicam recusavit voluntatem, sive Satanicam operationem repudiavit Christus, quam saepe Divinae litterae carnalem appellant, sanctusque Apostolus, ac beati Patres ex serpentis ore in hominem derivatam esse, in eoque inhabitasse denunciant; non autem eam, quae ad imaginem, & similitudinem Dei est operationem, atque voluntatem, ex Divino ore nobis inspiratam; haec enim unica est a Deo tributa nobis voluntas, atque operatio, universae salutis nostrae causa, & effectrix. Spontanea enim animae volun-

ἐπιτελούμεν· θελήματι ἐκείνῳ παρθεναίαν ἐνεργῶμεν· θελήματι ἐκείνῳ ἀσκησὶν τε καὶ χαμευναίαν, καὶ ἀγάπην πράττομεν· θελήματι τὸν πλησίον ἀγαπῶμεν· καὶ ὅπως συντρίβωσι, πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ καὶ βέλαι δράσεις, καὶ ἐλλάμψεις, καὶ ἀποκαλύψεις, καὶ προνοεῖαι ἐν τῇ νοερᾷ ἡμῶν θελήσει, καὶ ἐνεργείᾳ τῆς ψυχῆς ἐνεργῶνται ὑπὸ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, καὶ ἐπιτελεῖνται, καὶ προσγίνονται ἡμῖν.

Καὶ εἴρηται μὲν ἡμῖν περὶ τοῦτου διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἑμπροσθεῖν, καὶ νῦν δὲ πάλιν πλατυτέρως ἐρῶμεν· δύο τοίνυν ἐντολὰς Φησὶν ὁ κύριος, καὶ ὁ ἀπόστολος, ἐν αἷς περιέχεται, καὶ συνδέεται πᾶσα ἐντολή, καὶ ἀρετὴ, ταῦτέστι τὸ „ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.“ καὶ αἱ δύο αὗται ἐντολαὶ κατὰ ψυχὴν λέγονται, καὶ ἐνεργῶνται. Ἀγάπη γὰρ ἐστίν, ὡς Φησὶ Διονύσιος, ἐνωτική, καὶ συναπτική τῆς ψυχῆς διάθεσις πρὸς τὸ ποθοῦμενον. Ὡσαύτως καὶ οἱ μακαρισμοὶ τοῦ κυρίου κατὰ τὴν νοερὰν θέλησιν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς ἐπιτελεῖνται· τὸ γὰρ „μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι“, ψυχικὴ ἀρετὴ καθέστηκεν· ὁμοίως καὶ τὸ „μακάριοι οἱ πενθῦντες“, ἐκ ψυχικῆς συνανθρωπότητος, καὶ θελήσεως ἐνεργεῖται· κατὰ καὶ τὸ „μακάριοι οἱ πενθεῖς“, καὶ τὸ „μακάριοι οἱ κλαροὶ τῇ καρδίᾳ“, καὶ τὸ „μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί.“ Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, ψυχικαὶ ἀρεταί, καὶ ὁ σωματικαὶ τυγχάνουσι· καθάπερ πάλιν κηρύττει, ὡς ὁ κύριος ἀπόστολος ἀπαριθμεῖται λέγων, ὅτι οἱ καρποὶ τοῦ πνεύματος εἰσιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, καὶ τὰ ἑξῆς, κατὰ νοερὰν θέλησιν τε καὶ ἐνέργειαν ἐν τῇ ψυχῇ προσγίνονται.

Καὶ ἐπειδὴ δίκην ἱππῶν καὶ ἡμιόνων ἀσυνέτων πτόννται οἱ τὰς τῆς κυρίας ἀπαρνήμενοι συστατικὰς τῆς ἡμετέρας φύσεως ιδιότητας, λέγω δὲ τὴν ἐσιώδην τῆς ψυχῆς θέλησιν ἀκούοντες, καὶ ἐνέργειαν, ἐροῦμεν σαφέστερον τὴν ἐντολὴν ὡς περὶ διερμηνεύοντες, καὶ σαφηνίζοντες δύναμιν· θέλησις ψυχῆς λογικῆς ἐστίν, ὡς προβαχέως καὶ ὁ μέγας Διονύσιος εἴρηκε, δύναμις λογιστικῆ, καὶ ἐπισυμμητικῆ πρὸς τὸ συνάπτεσθαι τῷ Θεῷ τὴν ψυχὴν, ὑπὸ Θεοῦ ἐσιωδῶς αὐτῇ δεδορμένη, δι' ἧς εἰργάζετο, καὶ ἐθούλαττεν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τὰ θεῖα προσάγματα, ἐκ θελήσεως ψυχικῆς εἰς ἐνέργειαν τῶν ἐντολῶν τῆς Θεοῦ ἐρχόμενος. „Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῷ Ἀδάμ“ εἴρηται δὲ ἐπὶ Χριστῷ τῷ υἱῷ τῷ Θεῷ, καὶ ὅτι μορφὴν δούλου, ἤγουν οὐσίαν δούλου ἐκούσιως ἔλαβεν. Αὕτη τοίνυν ἡ κατὰ τὸν Χριστὸν μορφή, καὶ ὁσία τῇ δούλῳ, κατὰ τὴν ἀκούει μορφή δούλου, κατὰ ποίαν δούλειαν, καὶ ὑποταγήν, καὶ ὑποταγήν; ἄρα κατὰ τὴν δεσποτικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν, καὶ μορφήν τῆς Θεοῦ λόγου ἀπὸ γὰρ τῆς Ἀρεῖας μανίας;

Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τῆς παρακλῆς τῆς πρώ-

luntate in Deum credidimus: spontanea voluntate verginitatem servamus: spontanea voluntate studia, humilitatem, caritatem opere exercemus: voluntate diligimus proximum; utque summam dicam, spirituales omnes Divinaeque visiones, illustrationes, revelationes, atque profectus in intellectuali nostra animi voluntate, atque operatione a Deo perficiuntur in nobis, & operantur, & accedunt.

Ac quamquam de hoc a nobis paucis in praecedentibus dictum sit, nunc iterum expressius dicemus: duo denique esse praecepta, iuxta Domini, Apostolique sententiam, in quibus universa praecepta virtutesque continentur, atque colliguntur, videlicet, „Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & diliges proximum tuum, sicut teipsum“, haecque duo ipsa praecepta iuxta animi facultatem proponi, & exerceri. Amor namque, ut Dionysius docet, unitiva est, & coniunctiva animi dispositio ad desideratum obiectum. Sicut etiam Beatitudines quoque Dominicae intellectuali voluntate, animique facultate perficiuntur: quod enim dicitur, „Beati pauperes spiritu“, ad animi virtutem pertinet: band secus pariter, atque illud „Beati qui lugent“, ex spiritali hominis parte voluntateque adimpletur: quemadmodum & quae subduntur „Beati mansueti, & beati mundo corde, & beati pacifici“. Neque haec sola tantum, verum etiam Fides, Spes, Caritas, spirituales virtutes, minime vero corporeae esse proculdubio iudicantur. Cuius sane generis etiam eae sunt, quas Apostolus ipse gentium enumerat, inquit, „fructus Spiritus esse caritatem, gaudium, pacem, longanimitatem, bonitatem, benignitatem, & cetera.“ Per intellectualem quippe voluntatem, & operationem adsunt praesentes animo.

Quoniam vero equorum, aut mularum insipientium instar conservantur, qui subsistentes naturae nostrae proprietates negant in Domino esse: quarum sane nomine voluntatem, operationemque animo essentialiter designant: clarius haec ipsa exponemus, earum interpretando veluti, atque expendendo vim, ac facultatem. Est itaque rationalis animae voluntas, ut per paucis etiam Magnus Dionysius definiit „nosmetipsos Deo ferimur, a Deo essentialiter animae ipsi donata; per quam operatus est, servavitque primus homo Divina praecepta, ex animali voluntate progressus in operationem Divinorum mandatorum.“ Hoc vero ad Adamum spectat. De Christo autem Dei Filio dicitur, quod formam servi, seu servi substantiam sponte suscepit. Ea igitur, quae in Christo fuit forma, sive substantia servi, quodnam habuit servitutis specimen, seu qua servitute, subiectione, actionisque famulatu constituta esse censetur, nisi sub Dominica voluntate & operatione, & forma Dei Verbi, ut ab Arii demencia recedamus?

Verum quoniam per primi hominis inobedien-

τα ανθρώπων, ἀμαρτωλοὶ κατέστημεν οἱ ἄνθρωποι, παραβάντες τὸ Ἀδὰμ τῶν ἐντολῶν τῷ Θεῷ, τότε χάριν διὰ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ὑπακοῆς δικαίως ἡμᾶς κατέστησεν, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ δούλου τέλει τὰ προστάγματα τὰ τοῦ δεσπότη, καὶ ἐκ ἐφύλαξεν ἀπαρχῆς ὁ δούλος. Ὡς περ γὰρ τὸν θάνατον, ἐν ἐχρεώ-
σει ὁ δούλος, διὰ τῆς μορφῆς τοῦ δούλου τῆς θνητῆς ἐπλήρωσεν ὁ δεσπότης, ὑπήκουος γενόμε-
νος μέχρι θανάτου σταυροῦ. οὕτω καὶ τὴν παρακλήν τοῦ νόμου, καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἢν ἐχρεώσεται ὁ δούλος, ἐν τῇ μορ-
φῇ τοῦ δούλου ἐτέλεσε, καὶ ἀνεπλήρωσεν ὁ δεσπότης διὸ καὶ ἔλεγεν, „ὅτι καταβέβη-
κα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέ-
λημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πα-
τρὸς, καὶ ἵνα πληρώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον, καὶ
ἵνα φυλάξω αὐτοῦ τὰς ἐντολάς. „ Ταύτην
τὴν φυλακὴν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ
ταῦτο τὸ θέλημα τὸ τοῦ πέμψαντος αὐτὸν
πατρὸς, κατὰ ποῖον θέλημα, μᾶλλον δὲ διὰ
ποῖου θελήματος εἰργάσατο ὁ Χριστὸς, ἐάν
μὴ ἔχει ὅλως θέλημα νοεῖν ψυχῆς τῆς τοῦ
δούλου μορφῆς; κατὰ γὰρ τὴν θεότητα ἐν
ἐσὶ δεσποτικὸν, καὶ ἐπιτρεπτικὸν τὸ θέλημα
τῷ πατρὶ, καὶ τῷ υἱῷ. Ποῖον ἂν λοιπὸν ἐσὶ
τὸ θέλημα τῷ Χριστῷ τὸ πληρῶσαι τὸ θεῖον
θέλημα; δῆλον γὰρ, ὅτι ἕτερον ἐσὶ τὸ ἐπι-
τρεπτικὸν θέλημα, καὶ ἕτερον τὸ ὑποτακτικόν,
καὶ ὑπακουσικόν. Εἰ ἂν κατὰ τὴν θείαν θέ-
λησιν τὴν ὑποταγὴν τελεί, πάντως ὅτι καὶ
κατὰ τὴν θείαν φύσιν δούλος καὶ ὑπουργὸς
ὑπάρχει κατὰ τὴν τῶν Ἀρειανῶν μύθον. καὶ
εὐτο εὐδὲς κατὰ δὴλον ποιῆσαι πειράσομαι.

Videtur aliquid deesse.

Quum in hoc Pluteo Codicibus Gregorii Nazianzeni Opera continentibus omnium maxime referto, duo prae ceteris antiquis-
simi occurrant, eius Carmina exhibentes, X. nimirum, & XVIII. quorum alter XI. alter XII. Seculo ex coniectura Montisfal-
conii conscriptus fuit; quumque ex iisdem clar. vir Ant. Maria Salvini complura in
editione Billiana praetermissa Epigrammata describi curaverit, ac Ludovico Ant. Murato-
rio communicaverit, in eius Anecdotis Grae-
cis A. MDCCIX. publica luce donata; non
ingratum lectori futurum arbitramur, quae-
dam haec in medium proferre, ab eodem

EPIGRAMMA XVII. pag. 17.

In Liviam.

Vna domus, supra sed templum, infraque sepulcrum,
Templum Martyribus, tumba itidemque Fabris.
Atque hi iam dulci vestiti pulvere; ut o tu
Nunc felix coniux Amphilochoi Libia,
Natorum pulcherque Euphemie: at excipite illos,
O testes veri, qui reliqui superant.

EPIGRAMMA XVIII. pag. 19.

Aliud.

Spirares Libia o natis cum dulcibus auras,
O senii ferres limen ad usque pedem.

(1) In hoc versu Salu. pro πάλαι, legit forte πάλιν.

dientiam, & casum peccatores constituti homi-
nes fuerant, ideo transgresso Adam Dei prae-
cepta, huius rei causa, propria Christus ipse
obedientia nos in iustitiam restituit, in forma
servi Dominica exsequutus mandata, quae olim
servus ab initio non custodierat. Quemadmo-
dum namque mortem, cui obnoxius factus fue-
rat servus, per mortalem servi formam susti-
nuit Dominus, factus obediens usque ad mor-
tem crucis: ita legis quoque, voluntatisque
Divinae transgressionem, quam perpetrarat
servus, ipse in forma servi reparavit, im-
plevitque Dominus; quomobrem quoque dixit,
quia descendi de caelo, non ut faciam volun-
tatem meam, sed voluntatem Patris, & ut
impleam opus eius. & ut custodiam praecepta
eius. „ Hanc videlicet Divinorum mandatorum
custodiam, hancque mittentis se Patris volun-
tatem, secundum quam voluntatem, vel potius
per quam voluntatem operatus est Christus,
nisi omnino in servi forma intellectualis ani-
mi voluntatem habuisset? Secundum Divinita-
tem quippe unica est Patris, & Filii domina-
trix praecipiensque voluntas. Quenam est
igitur Christi voluntas, Divinam implens vo-
luntatem? Manifestum est scilicet praecipien-
tem voluntatem a subiecta, & obtemperante
discerni oportere. Itaque si secundum Divi-
nam voluntatem perfecit ministerium, conse-
quens nimirum erit, ut secundum Divinam
pariter naturam servus, & administrator exsti-
terit, quod Arianorum deliramenta fabulan-
tur. Verum & hoc continuo demonstrare co-
nabor.

Salvinio, dum solutam Muratorii interpre-
tationem perlegeret, qui doctissimi viri mos
erat, Latinis itidem versibus expressa, &
inter eius Mss. schedas a nobis reperta,
adiectis quoque in fine eiusdem variis lectio-
nibus, ac correctionibus. eo paginarum nu-
mero, quo in Muratoriana editione exhiben-
tur, distinctis: quod quidem eo consilio fa-
cere aggressi sumus, ut, si forte quis eius-
dem sancti Patris Opera recudenda fuscip-
piat, nihil, quod ad eorum quam uberrimam
concinnandam editionem conferre possit,
desideretur.

Nunc & adhuc pulcrum domuit te Parca, & acerbam,
Quam clarabat adhuc flore iuventa suo.
Eheu vir tuus Amphilocho pro uxore pudica,
Atque proba miserum maestas habet tumulam.

EPIGRAMMA XIX. p. 20.

Aliud.

Heu, heu, quod Libiam quoque pulvis possidet. Illam
Numquam ego mortalem credideram, aspiciens
Formam, mollitos mores, castumque pudorem,
Quaeis & femineum vicerat illa genus.
Quare te exstinctam hoc tumuli decoravit honore
Natorum trias, & vir tuus Amphilocho.

EPI.

EPIGRAMMA XX. pag. 20. & 21.

In Euphemium.

Sacra dyas fuerant animâ duo corpora in unâ
Sanguine germani, gloriâ, item sophiâ,
Filii Amphilochoi Euphemius Amphilochoisque,
Cunctis conspicua & sidera Cappadocis.
Torva tuens ambos, vitâ hunc viduavit, & illum
Amphilochoi liquit dimidium Invidia.

EPIGRAMMA XXI. pag. 22.

Aliud.

Cantor cantores, & rhetor rhetoras inter,
Et patriae, illorum & qui genere decus,
Et modo pubescens Euphemius, & mudo amores
Involans thalamis, prob dolor! occubuit.
Sortitus tumulum pro virgine; proque Hymenaei
Luce sacrâ, luctus venit acerba dies.

EPIGRAMMA XXII. pag. 23.

Aliud.

Viginti annorum, ut nemo unam, Euphemius omnem
Ansoniam Musam, atque Hellada pervolitans,
Moribus, ac decore illustris, tellure repositus.
Heu! festina bonos ut rapit Invidia!

EPIGRAMMA XXIII. pag. 24.

Aliud.

Reliquiae exiguae generis Euphemius aurei,
Consilio ingenuus, moribus atque fuit,
Mitis, suaviloquus, forma Charitas referebat.
Quare homines inter non fuit ille diu.

EPIGRAMMA XXIV. pag. ead.

Aliud.

Inter nos fulsit, sed parva Euphemius hora;
Fulguris haud longum nam solet esse iubar.
Et sophiâ, & formâ, & simul altâ mente refulsit,
Olim Cappadocis gloria, nunc lacrymae.

EPIGRAMMA XXV. pag. 25.

Aliud.

Quis, cuius? tumulo Amphilochoi est Euphemius hocce,
Cappadocis cunctis iste per ora fuit.
Iste est quem Charites Musis dederunt: Hymenaeus
Ad limen: citior venit at Invidia.

EPIGRAMMA XXVI. pag. 25.

Aliud.

Musarum proles, germen laudabile, amicis
Ver, Charitum auratus nexus amabilem,
E vivis abiens Euphemius, haud tulit eheu
In thalamos taedam, quam pius ussit Amor.

EPIGRAMMA XXVII. pag. 26.

Aliud.

Pierisq; Charites, Quidnam faciemus? imago
Nostrarum manuum haud homines Euphemius inter,
Pierides Charisq;, Quoniam invidia usque scelestâ est,
Tantum habeat: nobis sed firma haec foedera sunt,
Mortales inter talis non surgat imago.

EPIGRAMMA XXVIII. pag. 26. & 27.

Aliud.

Vos fontes, fluviiq; & luci, vosque canorae,
Quae e summis ramis dulce sonatis aves,
Quae fertis molles aurarum sibilâ somnos,
Horti, collectae quos habitant Charites,
Flete: o cara Euphemias! ut te Euphemius ornat,
Qui praeclarum obiens nomen habere dedit!
Ille inter iuvenes pulcher, si quis fuit unquam:
Pulcher & inter agros hic ager Elysius.
Collectae idcirco; quoniam vitam ipse reliquit,
Nomen divino liquit itemque loco.

EPIGRAMMA XXIX. pag. 28.

In Amphilochoium.

Corpus & Amphilochoi monumentum insigne petivit,
Ad fortunatos mens abique volans
Omnia coniunctis. librumque, beate parasti,
Caeleste, humanum qui loquiturque genus.
Caram canus humum subiisti, prole relicta,
Quae patribus maior: maius id est homine.

EPIGRAMMA XXX. pag. 29.

Aliud.

Vxori apposuit corpus natisque libenter
Amphilochoi, viridi conspicuus senio.
Felix, ingenuus, dicendi robur, & una
Nobilibus, doctis, spes & amica piis,
Praebitor egregius verbi. Iam conspice amici,
Care, tui scriptum, quod tumulo impositum.
O inopi auxilium commune, alataque verba;
Fons, hominum a cuncto exhauste, beate, grege.
Omnia tu extremo liquisti tempore vitae:
Gloria laeta obitum sola sequuta tuum,
Gregorius scripsi, verbi pro munere verbum,
Quod mihi monstrasti, dono tibi, Amphiloche.

EPIGRAMMA XXXI. pag. 30.

Aliud.

Mortuus Amphilochoi: periit, si forte relicta
Est homines inter regia Rhetorices.
Et Musis Charites mixtae, praeque omnibus autem
Te Diocæsareon patria cara dolet.

EPIGRAMMA XXXII. pag. 32.

Exiguum oppidulum: est hominem largita verendis
Magnum iudiciis? urbs Diocæsareon
Amphilochoi. Exstincto simul est exstincta loquendi
Ignea vis, patriae gloria restiparâe.

R r

EPI.

(1) Quam velocior est bonorum Invidia, id est Mors.
(2) Pro πάλαι Salu. legit πάλιν.
(3) In princ. αἱ δὲ ἀγορεύουσαι. haec forte Εὐφροσύνη, ut pag. 20.
Ἀμφιλόχου pro Ἀμφιλόχου, sic δὲ ἀγινθῶν. leg. & sonorae Vo-
lucres. postquam vitam reliquit, leg. quoniam nomen contra loca
reliquit divina.

(4) i. ἀνέστη.
(5) leg. ἡ γὰρ, i. suaeque. sic Cod. Med.
(6) leg. περιόσιος. ἡ δὲ ἰταῖα. i. ecco.
(7) forte ἰσχυρῶς.

EPIGRAMMA XXXIII. pag. 33.

*Igne contra hostes dicendi tela ferentem,
Qui melle ingenio dulcor, atque sinu,
Amphilochum teneo patriâ procul exigua scrobs,
Philtatio Amphilochum, Gorgoniaque satum.*

Aliud XXXIV. pag. 34.

*Disce Rhetorici: connivent labra tacentque
Amphilochi magni, cuius ego tumulus.*

Aliud XXXV. pag. ead.

*Melliti Amphilochi tumulus, qui mente loquendoque
Omnes Cappadocas vincere iam potuit.*

EPIGRAMMA XXXVI. pag. ead.

In Nicomedem.

*Gloria decēsti, Nicomedes, nostra; tuorum
Natorum absoluit quomodo biga dies?
Quae finem templo perpulcro dextraque ponet?
Quae per fœta Deo mens sacra ferre queat?
Te cito permixto caelestibus, alme, beate,
O gens mortalis qualia passa mala!*

EPIGRAMMA XXXVII. pag. 36.

Aliud.

*Et tumulum spectata Nicomedis, si didicisti,
Esse hominem, Christo qui pia templa facit;
Ipsa quidem primum: sacrum solemne deinceps
Natorum casta virginitate dedit.
Nil enim habens melius, praestans pater atque sacerdos,
Inde cito & magnae mixtus is est Triadi.*

EPIGRAMMA XXXVIII. pag. 37.

*Postremo aeternae venisti ad munera vitae;
Sed cito sublati: quae annuit ista dice?
Christus Rex, populo ut Nicomedes iura superne
Tradas, natorum cumque sacra dyade.*

EPIGRAMMA XXXIX. pag. ead.

In Carterium.

*Quo me humi linguens miserum, percare sodalis,
Sic festinus abis, inclyte Carterie?
Quo festinus abis? cui nostra est recta iuventa,
Quum peregre ad mensum verba ego forte dabam.
Qui me incorporeae vitae vinxisti: at habes nunc
Qui tibi Rex cunctis Christus amabilior.
Praeclari o Christi fulgur!, munusque iuventae,
Egregius vitae rector & usque meae,
Gregorii memor esto, prius quem moribus almis
Finxisti, morum rex pie, Carterie.*

EPIGRAMMA XL. pag. 39.

Aliud.

*O fontes lacrymarum, o genae, sacrisque verendis
Placantes Christi pectora rite manus
Carterii, communi hominum cur sine quiescitis?
Cantorem voluit caelicus ille chorus.*

Aliud XLI. pag. 40.

*Mi rapuisti animam, Nicomedes, mē rapuisti
Carterium nobis a pietate parem.*

(1) Mē, μέγα κλίος.

Aliud XLII. pag. ead.

*Divorum Xolon campus sacer, ob quod fulcrum
Staurophorum accersens Carterium, retines.*

EPIGRAMMA XLIII. pag. 41.

In Bassium.

*Christo care, ac prae aliis gratissime, Basse,
Grassatrix procul a patria te dextra peremit,
Atque adeo patrio non ponis membra sepulcro:
Verum Cappadocas inter tu magnus haberis, (est;
Et nomen manet usque tuum, quod grande relictum
Et cippi fixi meliores, in quibus exstas.
Hoc tibi Gregorii monumentum, quem peramabas.*

EPIGRAMMA XLIV. pag. 41.

Aliud.

*Tamquam Abraham, Basse, excepisti pectore vestro
Carterium: vester spiritus hunc genuit.
Verum ego, me quamvis teneat cum patre sepulcrum,
A vestro numquam separer ipse iugo.*

XLV. In Philtatium pag. 42.

*Restorem iuvenem magnum populi, sacra magni
Occulto corpus testa ego Philtatii.*

EPIGRAMMA XLVI. pag. ead.

In Eusebium, & Basilissam.

*Heic valde clari Eusebius, Basilissa siti sunt,
Christifera Xolon nobilium pecora,
Nonnae almae sacrum corpus, quicumque sepulcrum
Haec transis, magnis rite precare animis.*

EPIGRAMMA XLVII. pag. 43.

In Helladium.

*Mens erat in caelis tibi semper, neve parumper
In vili plantam figere visus humo.
Ergo cito e terris abiisti; o Helladi amice,
Curat germanos Eulalius cineres.*

EPIGRAMMA XLVIII. pag. 44.

Aliud.

*Canum consilio, tum Christi iudice magnum
Hic locus athlophorum, Helladium teneo,
Nil mirum: similes perpeffus nempe labores
Hostis pugnam contudit invidiam.*

EPIGRAMMA XLIX. pag. 45.

Aliud.

*Vi carnis paullum duxisti luminis auras,
Maiorem vitae partem agis in superis.
Christi ingens decus, Helladie; & si tu cito vinculis
Liber, ea accepit praemia iusta labor.*

EPIGRAMMA L. pag. 45.

In Georgium.

*Tu quoque in hoc tumulo situs es, dilecte Georgi,
Fecisti Christo qui sacra multa pie.
Possidet ut viram tecum commune sepulcrum
Sic Basilissa ingens, corpore, mente soror.*

EPI.

(2) forte in γράμματι.

EPIGRAMMA LI. pag. 46.

In Eupraxium.

*Sacri huiusce loci Eupraxion Archiereia
Magna Arrianzeae terra ego detineo,
Gregorio carum, atque aetate parem, ac synoditam;
Quare ut amicitia, proximus est tumulto.*

EPIGRAMMA LII. pag. 49.

In Caesarium.

*Infelix tumulus. Equidem non ante putavi,
Quod sic extremos conderet ipse prius.
Certe Caesarium genitorum nobile germen
Excepit primos ante. Quid hocce? malum.
Haud caussa tumulto danda; ne dicas male.
Invidia fecit. Cur enim posset sene
Iuvenem videre qui foret sapiens magis?*

V. C. Salvini Lectiones.

Pag. 65. lin. 3. Οὐδὲν Γοργόνιον. γαίη &c.
Pag. 83. in notis Πόσιν leg. πόσι.
Pag. 87. lin. 9. nisi sit a λαγχάνω, fabulas sortiti estis: vel si sit a λήγω, λήξατε μύθων.
Pag. 88. in notis. forte ἤλθε, ἤλθεο vox nihili.
Pag. 92. in not. f. ἄλλως, sed nihil mutandum. ἄλλος τις, alius quis.
Pag. 93. lin. 4. l. λισσομένη; τότε θαῦμα.
Pag. 95. in not. l. Ληνός est lacus &c.
Pag. 99. lin. 12. forte τελευτής.
Pag. 100. lin. 1. μορεῶν. Lexicon male; nam

Quum in Mss. Codicibus sacrorum bibliorum, maxime vero in Catenis, quidam marginales numeri occurrant, ipsorum in Capita distributionem indicantes, quae pro Codicum antiquitate diversa saepe comparet; quumque a Scriptoris Graecis, qui in Scripturam Commentaria ediderunt, eiusmodi divisiones non raro memorentur, non iniucundum fore existimavimus, eam, quae in Cod. XXXVII. Plut. V. decimo seculo conscripto, Ostateuchum continente, exhibetur Capitulorum distinctio, una cum ipsis titulis, sive argumentis praefixis pro coronide huius Plutei in medium proferre.

Geneleos itaque divisio sequens est:

α'. Περὶ τῶν δύο Φασήρων.
β'. Περὶ τῶν ἐρπετῶν, & πετεινῶν.
γ'. Περὶ τῆς τῆ ἀνθρώπου ποιήσεως.
δ'. Περὶ τῆς τῆ σαββάτου καταπαύσεως.
ε'. Περὶ τῆς γῆς, & τῆς ἀδὰμ, & τῆς παραδείσου τῆς ποταμῶν.
ς'. Περὶ τῶν ποταμῶν.
ζ'. Περὶ τῆς ἀδὰμ, & τῆς Εὐας.
η'. Περὶ τῆς τῆ ὕφως ἀπάτης.
θ'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς ὕφως.
ι'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς γυναίκος, & τῆς ἀδὰμ.
ια'. Περὶ τῶν δερματίνων χιτῶνων.
ιβ'. Περὶ τῆς ἐμβλήσεως τῆς ἀδὰμ ἐκ τῆς παραδείσου.
ιγ'. Τὰ κατὰ ἀδὰμ, & Κάιν, & ἀβελ.
ιδ'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς Κάιν.
ιε'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Κάιν.

exempla sunt τοῦ ματέω. potius μορήσασα.
Pag. 101. in fine, ἀέθην sustineri potest. i. e. Nonna.
Pag. 102. lin. 2. Et Salvinio, & omnibus.
Pag. 104. lin. 11. Lego ex Codice Mediceo μίξας.
— lin. 13. lego ex Cod. Med. μισθός δὲ. λίπεν βίον ἐν θυέσσει.
Pag. 105. lin. 3. Seiungendum omnino.
Pag. 106. lin. 7. imo ἐγρομένη.
Pag. 111. in dimid. Iam dixerat de vita in prioris disticho: nunc de obitu.
— lin. 30. Cod. Med. εὐσεβέως.
Pag. 117. lin. 16. & 17. forte μ' ἀγνὰ ἐσάωσε.
Pag. 118. lin. 14. poena, purgatio, forte chira-gram intelligit.
Pag. 127. in fine. ὑποκοριστικὰ ἀπὸ τοῦ Γλυκερά, Σωφρόνη.
Pag. 141. lin. 11. forte ἀπὸ τῶν συμβολῶν, sed melius τυμβολέται.
— lin. 16. ἡμῖν. ἡμῖν.
Pag. 148. lin. 3. ἐνέει.
— lin. 5. ἐργασίαν. i. ἐργασία.
Pag. 163. lin. 10. Vita, nescio quid sit. f. Vita.
Pag. 174. lin. 6. καταρτίζου. concilieris. λέων. λέων.
— in princ. ἄλλος τις. nihil mutandum.
Pag. 183. χρυσῆς. Caesarius alter, i. e. Philagrius.
Pag. 190. Linguam. Cod. Med. linguas, le lingue, le male lingue.
Pag. 204. ἡ βῆ, ἡ βῆ idem.
Pag. 211. Scholiastae. lin. 28. lege ἀμφότερον, i. e. Deus & Homo.
Pag. 213. lin. 20. Credo Γυγάντιον, nam Σιγάντιον nihil est: & clausula Epigrammatis non aludit.

ις'. Τὰ κατὰ Λάμεχ.
ιζ'. Περὶ τοῦ Σὴθ, & τῆς υἱοῦ αὐτοῦ Ἐνὼς (sic, lege Ἐνώχ.)
ιη'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ ἀδὰμ ἕως Νῶε.
ιθ'. Τὰ κατὰ Ἐνὼχ.
κ'. Περὶ τῶν λαβόντων ἑαυτοὺς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν τῶν ἐξελέξαντο, & περὶ τῶν γιγάντων.
κα'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε περὶ τῆς κιβωτοῦ.
κβ'. Περὶ τῆς κατακλυσμῶ.
κγ'. Περὶ τῆς τῆ κόρακος ἀποστολῆς.
κδ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε.
κε'. Περὶ τῆς συστάσεως Νῶε, & τῆς ὀλοκαυτώσεως.
κς'. Περὶ τῆς ἐσθίειν πᾶν κρέας μὴ ἐν αἵματι, & περὶ τῆς ἐκχέοντος αἷμα ἀνθρώπου.
κζ'. Τρίτος χρηματισμὸς περὶ διαθήκης πρὸς Νῶε.
κη'. Τὰ κατὰ τὴν υἱὸς Νῶε, & περὶ τῆς μέθης αὐτοῦ.
κθ'. Περὶ τῆς κατάρτας τῆς Χαναάν.
λ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Νῶε.
λα'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῶν υἱῶν Νῶε.
λβ'. Περὶ τῆς οἰκοδομηθείσης πόλεως, & τῆς πύργου.
λγ'. Περὶ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν.
λδ'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ τῆς Σὴμ ἕως τοῦ ἀβραάμ.
λε'. Τὰ κατὰ Θάβραν, & τὴν ἐξ αὐτοῦ, & ἐξ ἡγαγεν ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων.
λς'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς ἀβραάμ.
λζ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς ἀβραάμ ἐν γῇ Χαναάν.
λη'. Περὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καταβάσεως τοῦ ἀβραάμ, & τὰ κατὰ τὴν Σάρραν, & Φαραῶ.
R r 2 λθ'.

λθ'. Περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἀναβάσεως τῆ Α'βραάμ, καὶ τὰ κατὰ τὸν Λώτ.
 μ'. Deest, fortasse quod in antecedenti contineretur.
 μα'. Τρίτος χρηματισμὸς πρὸς Α'βραάμ.
 μβ'. Deest.
 μγ'. Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τῆ Λώτ.
 μδ'. Τὰ κατὰ Μελχισεδεκ, καὶ τὸν Α'βραάμ.
 με'. Χρηματισμὸς ἐν δράματι πρὸς Α'βραάμ.
 μς'. Τὰ κατὰ Σάρραν, καὶ τὴν Α'γαρ.
 μζ'. Περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τῷ ἀγγέλου τῇ Α'γαρ.
 μη'. Deest.
 μθ'. Διαθήκη πρὸς Α'βραάμ περιτομῆς.
 ν'. Περὶ τῷ ὀνόματι Σάρρας, καὶ ἐπαγγελία περὶ τοῦ Ἰσαάκ.
 να'. Περὶ τῆς περιτομῆς τῆ Α'βραάμ, καὶ πάντων τῶν οἰκείων αὐτῆς.
 νβ'. Περὶ τῆς ὀπτασίας τῆς γενομένης τῷ Α'βραάμ ἐν τῇ δρυὶ τῇ Μαμβρῇ, καὶ περὶ τῆς ξενοδοχίας αὐτοῦ.
 νγ'. Ἐκτὸς χρηματισμὸς περὶ τῷ ἔξει ὡς Σάρρα.
 νδ'. Περὶ τῷ κυρίῳ, καὶ τῶν β' ἀγγέλων τῶν προπεμπομένων ὑπὸ τοῦ κυρίου.
 νε'. Περὶ τῆς διὰ τῆς δικαίας αἰτήσεως τῆ Α'βραάμ.
 νς'. Περὶ τῶν ἀγγέλων ἐλθόντων εἰς Σόδομα, καὶ περὶ τῆς ξενοδοχίας τῆ Λώτ.
 νζ'. Περὶ τῆς παρανομίας τῶν Σοδομιτῶν, οἱ ἐπατάχθησαν ἀορασίᾳ.
 νη'. Περὶ τῆς καταστροφῆς Σοδόμων τῆς διὰ ἐμπρησμῶν.
 νθ'. Τὰ κατὰ τὸν Λώτ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς.
 ξ'. Περὶ Σάρρας, καὶ τῆ Α'βιμέλεχ.
 ξα'. Περὶ Σάρρας τεκνύσας τὸν Ἰσαάκ.
 ξβ'. Τὰ κατὰ τὴν Σάρραν, καὶ τὴν Α'γαρ, καὶ τὸν Α'βραάμ διὰ τὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Ἰσμαήλ.
 ξγ'. Περὶ τῶν λεχθέντων τῇ Α'γαρ ὑπὸ τῷ ἀγγέλου.
 ξδ'. Διαθήκη τῷ Α'βραάμ πρὸς τὸν Α'βιμέλεχ.
 ξε'. Ἐξέδομος χρησμοῦ περὶ τῷ πειρασμῷ τῷ διὰ τὸν Ἰσαάκ.
 ξς'. Περὶ ὧν τέτοκε Μελχὰ τῷ Ναχώρ.
 εξ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Σάρρας.
 ζη'. Περὶ τῆς μνημείου οὗ ἐκτίσαστο Α'βραάμ παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ.
 ζθ'. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῷ παιδίῳ τῷ Α'βραάμ τῆς εἰς τὴν Μεσοποταμίαν.
 ζα'. Τὰ κατὰ τὸν παῖδα, καὶ τὴν Ρ'εβέκκαν ἐπὶ τῷ Φρέατος.
 ζβ'. Τὰ κατὰ τὸν παῖδα εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν τῆ Λάβαν, καὶ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς.
 ζγ'. Περὶ Α'βραάμ καὶ Χεττόρας.
 ζδ'. Περὶ Ἰσαάκ, καὶ Ρ'εβέκκας τεκνύσας τὸν Ἡσαῦ, καὶ τὸν Ἰακώβ.
 ζε'. Περὶ τῶν πρωτοτόκων τῷ Ἡσαῦ.
 ζς'. Πρῶτος χρηματισμὸς ἐν ὀπτασίᾳ πρὸς Ἰσαάκ ἐν Γεράροις.
 ζζ'. Τὰ κατὰ Ἰσαάκ, καὶ Ρ'εβέκκαν, καὶ τὸν Α'βιμέλεχ.
 ζη'. Περὶ ἧς ἐσπεψε κριθῆς Ἰσαάκ ἐν Γεράροις.
 ζη'. Περὶ τῶν Φυλιστεῖν ζηλωσάντων τὸν Ἰσαάκ, καὶ περὶ τῶν Φρεάτων ὧν ὤριζεν.
 οθ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἰσαάκ περὶ τοῦ Φρεάτος.
 οα'. Διαθήκη τῷ Α'βιμέλεχ πρὸς τὸν Ἰσαάκ περὶ τῷ Φρεάτῳ τῷ ὄρκῳ.
 οβ'. Περὶ τῶν γυναικῶν Ἡσαῦ, αἱ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαάκ, καὶ τῇ Ρ'εβέκκᾳ.

πβ'. Περὶ τῆς θήρας τῷ Ἡσαῦ τῆς διὰ τὴν εὐλογίαν.
 πγ'. Περὶ τῷ περιρισμῷ Ἰακώβ διὰ τὴν εὐλογίαν.
 πδ'. Πρῶτη εὐλογία Ἰακώβ ἀπὸ Ἡσαῦ.
 πε'. Περὶ τῶν ἐδεσμάτων ὧν ἐποίησεν Ἡσαῦ.
 πς'. Περὶ τῆς ὀργῆς Ἡσαῦ τῆς πρὸς Ἰακώβ.
 πζ'. Δεύτερα εὐλογία τοῦ Ἰακώβ.
 πη'. Περὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Ἡσαῦ.
 πθ'. Περὶ τῆς καταβάσεως Ἡσαῦ (sic, sed lege Ἰακώβ) τῆς εἰς Χαρρῶν.
 υ'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακώβ ἐν ὕπνῳ ἀπὸ τῆς κλίμακος.
 υα'. Περὶ ἧς ἤστατο εὐχῆς Ἰακώβ, ἐν ᾧ ἐκοιμήθη ἰόπῳ.
 υβ'. Τὰ κατὰ Ἰακώβ πορευθέντα πρὸς Λάβαν, καὶ περὶ τοῦ ἀποκυλισθέντος λίθου.
 υγ'. Τὰ κατὰ Λάβαν, καὶ Ρ'αχὴλ, καὶ Λείαν, καὶ Ἰακώβ.
 υδ'. Περὶ Λείας συλλαβῆς τὸν Ρ'υβὶμ (sic).
 υε'. Περὶ Λείας, καὶ Ζελφᾶς, καὶ τῷ Ἰακώβ.
 υς'. Περὶ τῶν μανδραγοῶν, ὧν εὔρε Ρ'υβὶμ.
 υζ'. Περὶ τῆς Ρ'αχὴλ τεκνύσας τὸν Ἰωσήφ.
 υη'. Περὶ τῷ Ἰακώβ θελήσαντος ἐπανελθεῖν.
 υθ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακώβ περὶ τῆς ἐπανελεύσεως αὐτοῦ.
 ρ'. Περὶ ὧν εἶπεν Ἰακώβ τῇ Ρ'αχὴλ, καὶ Λείᾳ, καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ.
 ρα'. Περὶ τῆς ἐπάνοδου τοῦ Ἰακώβ πρὸς τὸν Ἰακώβ ἐλθόντων Ρ'αχὴλ τῷ πατρὸς αὐτῆς.
 ρβ'. Περὶ τῷ χρηματισμῷ τῷ πρὸς Λάβαν περὶ τῷ Ἰακώβ καὶ περὶ τῶν εἰδώλων.
 ργ'. Διαθήκη τῷ Ἰακώβ, καὶ τῷ Λάβαν.
 ρδ'. Περὶ τῆς σήλης, καὶ τῷ βουβῷ τῷ μάρτυρος.
 ρε'. Περὶ τῆς συναντήσεως τῶν ἀγγέλων τῆς πρὸς Ἰακώβ.
 ρς'. Περὶ τῷ Ἡσαῦ ἐρχομένου εἰς συνάντησιν τῷ Ἰακώβ.
 ρζ'. Περὶ τῷ παλαίσσαντος μετὰ Ἰακώβ.
 ρη'. Περὶ τῆς συναντήσεως Ἡσαῦ καὶ Ἰακώβ.
 ρθ'. Τὰ κατὰ τὴν Δείνα (sic) τὴν θυγατέρα Ἰακώβ καὶ Λείας.
 ρι'. Τρίτος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακώβ ἐν Σηκίμοις περὶ τῆς Βαϊθῆλ, καὶ τῷ ὀφθέντος αὐτῷ Θεῷ, ὅτε κατέκρυψε τὴν ἀλλοτρίου θένος ὑπὸ τὴν τερέβινθον.
 ρια'. Τέταρτος χρηματισμὸς ἐν ὀπτασίᾳ πρὸς Ἰακώβ.
 ριβ'. Deest.
 ριγ'. Τὰ κατὰ Ρ'υβὶμ, καὶ τὴν Βάλλαν.
 ριδ'. Περὶ τῆς πνευματολογίας Ἰακώβ, καὶ τῆς τελευτῆς Ἰσαάκ.
 ριε'. Περὶ τῆς γενεαλογίας Ἡσαῦ, ὡς ἐπορεύθη ἐν γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου Ἰακώβ.
 ρισ'. Περὶ τῶν βασιλευσάντων ἐν Ε'δώμ.
 ρις'. Τὰ κατὰ Ἰωσήφ, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
 ριη'. Περὶ τῶν ἐνυπνίων Ἰωσήφ.
 ριγ'. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ ἀποσελλαμένου πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
 ρικ'. Τὰ κατὰ τὸν Ἰάβαν, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Σαυάν.
 ρικα'. Τὰ κατὰ τὴν Θάμαν, καὶ τὴν υἱὸν Ἰάβαν.
 ρικβ'. Τὰ κατὰ τὸν Φαρές, καὶ τὸν Ζαρά.
 ρικγ'. Τὰ περὶ τὸν Ἰωσήφ πρᾶξάντα εἰς Αἴγυπτον.
 ρικδ'. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Αἰγυπτίας.
 ρικε'. Περὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ τῷ σιτοποιοῦ.
 ρικς'. Περὶ τῶν γενεθλίων, καὶ τῶν ἐνυπνίων ὧν εἶδε

Φαράω. καὶ περὶ ὧν ἔλαβεν αὐτῷ ἐ ἀρχιεπισκοπίας.
 ρικζ'. Τὰ κατὰ Φαράω, καὶ τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰ ἐνυπνια τὰ Φαράω.
 ρικη'. Περὶ τῶν δραγμαμάτων τῶν ζ' ἐτῶν τῆς εὐθηνίας.
 ρικθ'. Περὶ Μανασσῆ, καὶ Ε'φραΐμ, οἱ ἐγένοντο τῷ Ἰωσήφ πρὸς τὸν λιμὸν.
 ρικλ'. Περὶ τῶν ἀρξαμένων ζ' ἐτῶν τοῦ λιμοῦ.
 ρικλα'. Τὰ κατὰ τῆς ἀδελφῆς Ἰωσήφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον.
 ρικλβ'. Περὶ τῆς ἐπάνοδου τῶν ἀδελφῶν Ἰωσήφ διὰ τὸν Βενιαμὴν.
 ρικλγ'. Τὰ κατὰ τὴν ἀδελφὴν Ἰωσήφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ Βενιαμὴν.
 ρικλδ'. Τὰ κατὰ τὸ κύνδον τὸ ἀργυροῦν, καὶ τὸν ἀναγνωριστὸν τοῦ Ἰωσήφ.
 ρικλε'. Περὶ τῆς ἐπάνοδου τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ τῆς διὰ τὸν πατέρα αὐτῶν.
 ρικλς'. Περὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον καταβάσεως τοῦ Ἰακώβ ἐν ᾧ πέμπτος χρηματισμὸς ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἐν δράματι τῆς νυκτὸς ἐν τῷ Φρεάτι τοῦ ὄρκου.
 ρικζ'. Γενεαλογία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακώβ τῷ πατρὶ αὐτῶν.
 ρικη'. Περὶ τῆς συναντήσεως Ἰωσήφ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.
 ρικηβ'. Περὶ τοῦ Ἰακώβ, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαράω.
 ρικηγ'. Περὶ τῶν ἄρτων τῶν ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων.
 ρικηδ'. Περὶ τῆς κτήσεως τῆς γῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τῆς ἀποπεμπτοσύνης τῶν γεννημάτων.
 ρικηε'. Περὶ ὧν ἔζησε ἐ' ἐτῶν Ἰακώβ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ περὶ ὧν εἶπε τῷ Ἰωσήφ, ἵνα μὴ θάψῃ αὐτὸν ἐν αὐτῇ.
 ρικης'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῆς Ε'φραΐμ, καὶ τοῦ Μανασσῆ.
 ρικηζ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν δύο υἱῶν Ἰωσήφ.
 ρικηη'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν ἰβ' πατριαρχῶν.
 ρικηηβ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Ἰακώβ.
 ρικηηγ'. Περὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Ἰακώβ.
 ρικηηδ'. Περὶ τῶν ἐκγόνων τοῦ Ἰωσήφ, καὶ περὶ τῶν ὁσῶν αὐτοῦ καὶ τῆς τελευτῆς.

Exodi Capita sunt.

α'. Περὶ τῆς γεννήσεως Μωϋσέως.
 β'. Πρῶτη ὀπτασία πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῷ βάτῳ.
 γ'. Περὶ τῆς συναντήσεως Μωϋσέως, καὶ Α'αρὼν.
 δ'. α' λόγος Μωϋσέως, καὶ Α'αρὼν πρὸς Φαράω.
 ε'. Περὶ τῶν μασιγωθέντων γραμματέων.
 ς'. Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς γραφείσης εἰς ὄφιν.
 ζ'. Πρῶτη πληγὴ, μεταβολὴ τῆς ὕδατος εἰς αἷμα.
 η'. Δεύτερα πληγὴ βατράχων.
 θ'. Τρίτη πληγὴ τῶν σκνιπῶν.
 ι'. Τέταρτη πληγὴ κυνομήνης.
 ια'. Πέμπτη πληγὴ, θάνατος κτηνῶν.
 ιβ'. Ἑκτὴ πληγὴ, φλυκτὶδες ἀναζέυσαι.
 ιγ'. Ἑβδόμη πληγὴ τῆς χαλάρης.
 ιδ'. Ὀγδόη πληγὴ, ἀκρίς.
 ιε'. Ἐννάτη πληγὴ, σκότος ψιλαφικόν.
 ις'. Ἐκτὴ πληγὴ ἡ τῶν πρωτοτόκων. Numero destitutum est.
 ις'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμου.
 ιζ'. Περὶ τῶν ἐπιταχθέντων πρωτοτόκων.

ιη'. Περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.
 ιθ'. Νόμος τοῦ πάσχα.
 κ'. Περὶ τῶν ἀζύμων.
 κα'. Περὶ τῶν ἀγιαζομένων πρωτοτόκων.
 κβ'. Περὶ τῶν ὁσῶν Ἰωσήφ.
 κγ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ διὰ τὸ ὕδωρ.
 κδ'. Περὶ τοῦ μάννα, καὶ τῆς ὀρυγομήτρας.
 κε'. Περὶ τοῦ ἀγνοεῖν τὴν ἡμέραν Ἰσραὴλ, τί ἐστὶ μάννα.
 κς'. Περὶ τοῦ καταλιπεῖν μάννα εἰς τὸ πρωί.
 κζ'. Περὶ σαββάτου.
 κη'. Περὶ τῆς χρυσῆς εἰκόνης (sic).
 κθ'. Περὶ τῆς καταχθείσης πέτρας ἐν Χωρήβ.
 λ'. Τὰ κατὰ Α'μαλήκ ἐν Ραφιδείν.
 λα'. Περὶ Ἰοθὴρ.
 λς'. Διαλαλία τοῦ Θεοῦ πρὸς Μωϋσῆν περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.
 λγ'. Περὶ τῆς τῶν ὁμοφύλων θυλείας πρόσχημα.
 λδ'. Περὶ τῶν ἐλευθέρων εἰς θυλείαν ἐκδιδόμενων.
 λε'. Πρόσχημα περὶ ἀρχῶν.
 λς'. Νόμος περὶ σαββάτου.
 λζ'. Διατύπωση τοῦ λαβεῖν ἀπαρχὰς εἰς τὴν τῆς σκηνῆς κατασκευὴν.
 λη'. Περὶ τοῦ κιβωτοῦ ποιῆσαι τοῦ μαρτυρίου.
 λθ'. Περὶ τοῦ ἰλαστηρίου, καὶ τῶν Χερουβίμ.
 μ'. Περὶ τῆς τραπέζης.
 μα'. Περὶ τῆς λυχνίας.
 μβ'. Περὶ τῶν λύχνων.
 μγ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.
 μδ'. Περὶ τῶν πέντε αὐλῶν.
 με'. Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.
 μς'. Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.
 μζ'. Περὶ τῶν μοχλῶν.
 μη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
 μθ'. Περὶ τοῦ ἐπισπάστρου.
 ν'. Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
 να'. Περὶ τῆς ἐσχάρης.
 νβ'. Περὶ τοῦ ἐλαίου τῆς φωτίσεως.
 νγ'. Deest.
 νδ'. Περὶ τῆς γλυφῆς τῶν β' σμαράγδων.
 νε'. Περὶ τοῦ λογίου.
 νς'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου, καὶ τῶν ῥοίσκων, καὶ τῶν κωδῶνων.
 νζ'. Περὶ τοῦ χρυσοῦ πετάλου.
 νη'. Περὶ τῆς κιθάρης, καὶ τῆς ζώνης.
 νθ'. Περὶ τῆς ἱερατείας Α'αρὼν, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
 ξ'. Περὶ τῆς τελεωσέως τοῦ θυσιαστηρίου.
 ξα'. Περὶ θυσιαστηρίου.
 ξβ'. Deest.
 ξγ'. Περὶ τοῦ λουτήρος.
 ξδ'. Περὶ τοῦ μύρου.
 ξε'. Περὶ τῆς συνθέσεως τοῦ θυμιάματος.
 ξς'. Περὶ τῆς ἀναδείξεως Βεσελεήλ.
 ξζ'. Περὶ τῆς τῶν σαββάτων παραφυλακῆς.
 ξη'. Περὶ τῶν πλακῶν διαθήκης, καὶ τῆς μοσχόποιας.
 ξθ'. Περὶ τῆς δευτέρας κατασκευῆς τῶν πλακῶν.
 ο'. Περὶ ἀρχῶν τῶν εἰς τὴν σκηνὴν ἐπ...
 οα'. Περὶ τῶν σολῶν τῶν ἱερῶν.
 οβ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς.
 ογ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀσπιδισκῶν.
 οδ'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου.

αε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κωδῶνων τῶν χρυσῶν, ἔ χιτώνων, ἔ μίτρας, ἔ περισκελῶν, ἔ ζωνῶν.
 ας'. Περὶ τῆς πετάλης.
 οζ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.
 οη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
 οθ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῆς αὐτοῦ.
 π'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱλαστήριου, ἔ τῆς τραπέζης.
 πα'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν σκευῶν τῆς τράπεζης, ἔ τῆς λυχνίας.
 πβ'. Περὶ Βεσελεήλ.
 πγ'. Deest.
 πδ'. Περὶ τῆς εἰσερχομένης τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

Leviticus haec numerat Capita.

α'. Περὶ προβάτων, ἔ ἀρνῶν.
 β'. Περὶ πετεινῶν.
 γ'. Περὶ σεμιδάλεως.
 δ'. Περὶ πεμμάτων.
 ε'. Περὶ ἀζύμων.
 ε'. Περὶ θυσιᾶς ἀπὸ ἐσχάρων.
 ζ'. Περὶ θυσιᾶς πρωτογεννημάτων.
 η'. Περὶ θυσιᾶς σωτηρίων.
 θ'. Περὶ θυσιῶν.
 ι'. Περὶ ἀμαρτίας ἱερέων, ἔ τοῦ λαοῦ.
 ια'. Περὶ θυσιῶν συναγωγῆς ἐκ ἀμαρτίας.
 ιβ'. Περὶ θυσιῶν ἀμαρτίας ἀρχιερέως.
 ιγ'. Περὶ ψυχῆς μιᾶς ἐκ ἀμαρτίας.
 ιδ'. Περὶ ὀρκισμοῦ.
 ιε'. Περὶ ὅρκων παρατήκης, ἔ τῶν λοιπῶν.
 ις'. Περὶ ὅρκων παρατήκης, ἔ τῶν λοιπῶν.
 ιζ'. Νόμος περὶ ὁλοκαυτώσεως.
 ιη'. Νόμος περὶ τῆς θυσιᾶς τῶν ἱερέων.
 ιθ'. Νόμος περὶ θυσιᾶς ἀμαρτίας.
 κ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν σῆαρ, ἢ αἷμα.
 κα'. Περὶ ἀφαιρέματος τῶν θυσιῶν.
 κβ'. Περὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ χρίσματος.
 κγ'. Περὶ τῆς χρίσεως Ἀαρών.
 κδ'. Ἀαρὼν λούεται, χρίεται, ἐνδύεται ὡς Μωϋσέως μετὰ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ.
 κε'. Ἀρχεται κύριος τῶ Ἀαρὼν μόνῳ.
 κς'. Περὶ κτηνῶν καθαρῶν, ἔ μὴ καθαρῶν.
 κζ'. Περὶ καθαρισμῶν κτηνῶν.
 κη'. Νόμος περὶ λέπρας.
 κθ'. Περὶ τῆς μὴ καθαριζομένης λεπροῦ.
 λ'. Περὶ καθαρισμοῦ τοῦ λεπροῦ.
 λα'. Περὶ λέπρας οἰκίας, ἔ καθαρισμοῦ.
 λβ'. Περὶ ῥύσεως γόνυ.
 λγ'. Περὶ τῆς ῥύσεως αἵμα γυναικός.
 λδ'. Περὶ τοῦ μὴ διαφέρειν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου.
 λε'. Deest.
 λς'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν θύειν ἔξω τῆς σκηνῆς.
 λζ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐσθίειν αἷμα.
 λη'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν θνησιμαῖον.
 λθ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἀτάκτως ποιεῖσθαι τὰς συζυγίας.
 μ'. Ὅτι ἐν τῷ τηρεῖν τὰς ἐντολὰς ἅγιοι γίνονται.
 μα'. Περὶ τεθνηκότων ἐφ' οἷς μαινοῦνται αἱ ἱερεῖς.
 μβ'. Περὶ τῆς ἐκπορευούσης θυγατρὸς τοῦ ἱερέως.
 μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μῶμον ἔχειν τὸν ἱερέα.

μδ'. Deest.
 με'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μεμωμημένον προσφέρειν.
 μς'. Περὶ τῶν προσφ. (f. προσφερομένων ζώων).
 μζ'. Περὶ τῶν σαββάτων.
 μη'. Περὶ τοῦ πάσχα.
 μθ'. Περὶ ἀζύμων.
 ν'. Περὶ ἀρχόντων.
 να'. Περὶ πεντηκοστῆς.
 νβ'. Περὶ μνημοσύνης σαλπίγγων.
 νγ'. Περὶ ἡμέρας ἐξίλασμοῦ.
 νδ'. Περὶ νηστίας.
 νε'. Περὶ ἐορτῆς σκηνῶν.
 νς'. Περὶ τῆς ἐλαίας τοῦ φωτός.
 νζ'. Περὶ ἔργων τῆς προθέσεως.
 νη'. Περὶ λιθοβολίας τῆς κατηρασμένης.
 νθ'. Περὶ ἐβδομαστικοῦ τοῦ σαββατισμοῦ τῆς γῆς.
 ξ'. Περὶ ἰωβηλαίου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφίσεως.
 ξα'. Εὐλογία τοῖς παισὶ τὸν νόμον, ἔ κατὰ τοῖς μὴ ποιοῦσιν.
 ξβ'. Περὶ τῶν κατ' εὐχὴν συντιμωμένων.

Numerorum sequens est divisio.

α'. Περὶ τῆς τῶν Λευιτῶν ἐκλογῆς.
 β'. Περὶ τῶν ἀφορισθέντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς.
 γ'. Περὶ τῆς ἐξαγορεύσεως.
 δ'. Περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγοῦ.
 ε'. Περὶ τῆς κατ' εὐχὴν ἀγνιζομένου.
 ε'. Περὶ τῆς εὐλογίας ἧς εὐλόγησαν οἱ ἱερεῖς.
 ζ'. Περὶ τῆς τῶν ἀρχόντων προσφορᾶς.
 η'. Περὶ τῆς λυχνίας, ἔ τῶν λύχνων.
 θ'. Περὶ τῆς ἀγνιζομένης τῶν Λευιτῶν.
 ι'. Περὶ τοῦ χρόνου τῆς λειτουργίας τῶν Λευιτῶν.
 ια'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμος.
 ιβ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῆς σημασίας.
 ιγ'. Περὶ τοῦ γαμβροῦ Μωϋσέως.
 ιδ'. Περὶ ἐμπυριμῶν.
 ιε'. Περὶ τῶν ἐπιθυμησάντων τὰ ἐν Αἰγύπτῳ βρώματα.
 ις'. Περὶ τῶν μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας.
 ιζ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ Μαριάμ, ἔ Ἀαρὼν.
 ιη'. Περὶ τῶν κατασκευασμένων τὴν γῆν.
 ιθ'. Περὶ τῶν γογγυσμῶν ὧν τὰ κῶλα ἔπεσε.
 κ'. Περὶ τῶν ἐλάλησε Μωϋσὴς τῷ λαῷ, ἔ ἐπένθησαν.
 κα'. Περὶ θυσιῶν.
 κς'. Περὶ τοῦ ἀμαρτανότος ἀκυσίας.
 κγ'. Περὶ τοῦ συλλέγοντος ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.
 κδ'. Περὶ τῶν κρασπέδων.
 κε'. Περὶ Κορέ, ἔ Δαθὰν, ἔ Ἀβειρών.
 κς'. Περὶ τῶν ἀγιάσθεντων κυρίων.
 κζ'. Περὶ τοῦ ἐξίλασμοῦ Ἀαρὼν ἐν τῇ θραύσει.
 κη'. Περὶ τῆς ἐλασθασίας ῥάβδου τῆς Ἀαρὼν.
 κθ'. Περὶ τῶν διδομένων ἀπαρχῶν τῷ ἱερεῖ.
 λ'. Περὶ τῆς δεκάτης ἧς δεκατ. οἱ ἱερεῖς.
 λα'. Περὶ τῆς (f. διαστολῆς) τῆς δαμάλεως.
 λβ'. Περὶ βαντισμοῦ νόμος.
 λγ'. Περὶ τῆς τελευταίας Μαριάμ.
 λδ'. Περὶ τῆς ὕδατος τῆς ἀντιλογίας.

λε'.

λε'. Περὶ τῶν ἀπέσειλε Μωϋσὴς ἀγγέλων πρὸς βασιλέα Εὐδάμ.
 λς'. Περὶ τῆς τελευταίας Ἀαρὼν.
 λζ'. Περὶ τῆς καταστάσεως Εὐεάζαρ.
 λη'. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν ὁφείων.
 λθ'. Τὰ περὶ ὧν βασιλέα Βασάν.
 μ'. Περὶ Βαλὰκ βασιλέως Μωάβ.
 μα'. Τὰ περὶ Βαλὰκ τὸν μάντιν.
 μβ'. Περὶ τῶν πορνεισάντων Μωάβ, ἔ τελεσθέντων τῶν Βεελφεγῶν.
 μγ'. Τὰ περὶ Φινεές, καὶ Μαδιανίτιν.
 μδ'. Περὶ τῶν θυγατέρων Σαλπαὰδ.
 με'. Περὶ τῆς καταστάσεως Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.
 μς'. Περὶ θυσιῶν ἐνδελεχείας.
 μζ'. Περὶ θυσιῶν κατὰ σάββατον.
 μη'. Περὶ κατανημνίαν θυσιῶν. (sic)
 μθ'. Περὶ θυσιῶν τῆς ἐβδομάδος.
 ν'. Περὶ θυσιῶν τῆς ἐβδομάδος.
 να'. Περὶ θυσιῶν ἐορτῆς σημασίας.
 νβ'. Περὶ ὁρισμῶν εὐχῆς.
 νγ'. Περὶ τοῦ πολέμου τῶν Μαδιανιτῶν.
 νδ'. Περὶ τῆς ὁρισμῶν τῶν σκύλων Μαδιὰμ.
 νε'. Περὶ τῆς κληρονομίας τῶν δύο φυλῶν, καὶ ἡμισυ.
 νς'. Περὶ τῶν ὑπαρχόντων τῶν ἱερῶν Ἰσραὴλ.
 νζ'. Περὶ τῶν ὁφειλόντων ἐξολοθρευθῆναι.
 νη'. Περὶ τῆς διαμετρήσεως τῆς γῆς.
 νθ'. Περὶ τῶν κληρονομήσαντων τὴν γῆν.
 ξ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευιτῶν.
 ξα'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.

In Deuteronomio haec recensentur Capita

α'. Περὶ Σὺν βασιλέως Εὐεάζαρ.
 β'. Περὶ ὧν βασιλέως Βασάν.
 γ'. Περὶ τῶν πόλεων τῶν φυγαδευτηρίων.
 δ'. Ἐπανάληψις τῆς δεκαλόγου.
 ε'. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν γλυπτόν, μηδὲ παντὸς ὁμοίωμα.
 ε'. Περὶ δικαιωμάτων, ἔ κριμάτων.
 ζ'. Περὶ τοῦ ἀπαιτημένου φόβου, ἔ ἀγάπης.
 η'. Περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου προσάγματος, ἔ τῶν κρίσεων.
 θ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐν παντὶ τόπῳ θύειν.
 ι'. Περὶ τῆς μὴ ἐγκαταλιπεῖν τὸν Λευίτην.
 ια'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν αἷμα.
 ιβ'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐπακολουθεῖν τοῖς ἔθνεσι.
 ιγ'. Περὶ τοῦ ἐνυπνιαζομένου προφήτου.
 ιδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν φεῖσθαι τοῦ ἀποστάτη.
 ιε'. Περὶ τῶν παρανόμων ἀνδρῶν.
 ις'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν φαλάκρωμα ποιεῖν.
 ιζ'. Νόμος περὶ βρωμάτων.
 ιη'. Περὶ δεκατώσεως.
 ιθ'. Περὶ ἀφίσεως.
 κ'. Περὶ ἐνδεοῦς ἀδελφοῦ.
 κα'. Περὶ τῶν προσφερομένων πρωτοτόκων.
 κβ'. Περὶ τῶν ἐορτῶν τῶν νέων.
 κγ'. Περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν ἐβδομάδων.
 κδ'. Περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν σκηνῶν.
 κε'. Deest.
 κς'. Περὶ τῶν μαρτυρούντων.
 κζ'. Περὶ τῆς καθίσταμένης κριτῆς.
 κη'. Περὶ τῆς καθίσταμένης ἀρχόντου.
 κθ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευιτῶν.
 λ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν καθαιρεῖσθαι, καὶ τὰ λοιπὰ.
 λα'. Περὶ τοῦ ἀνιστάμενου προφήτου.
 λβ'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.

λγ'. Περὶ τῆς φονευτοῦ πρόσταγμα.
 λδ'. Περὶ τοῦ μὴ μετακινεῖν ὄρια πατέρων.
 λε'. Περὶ τοῦ ψευδομαρτυροῦντος.
 λς'. Περὶ τῶν ἐξερχομένων εἰς πόλεμον.
 λζ'. Περὶ τῆς νευροκοπεμένης δαμάλεως.
 λη'. Περὶ τῆς αἰχμαλωτίδος ἐξυρμένης.
 λθ'. Περὶ τῶν δύο γυναικῶν. . . . (reliqua reciso margine perierunt, quod aliis etiam titulis miserrime contigit).
 μ'. Recisum perit.
 μα'. Περὶ τοῦ κρεμωμένου ἐπὶ ξύλου.
 μβ'. Περὶ τοῦ πλανωμένου, ἢ πίπτοντος κτήνους.
 μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κοσμεῖσθαι ἀναικείως.
 μδ'. Περὶ τῆς προφασιστικῆς λόγου προσφερομένου γυναικί.
 με'. Perit. μς'. Deest.
 μζ'. Περὶ τῆς ἐν πεδίῳ ταπεινωμένης.
 μη'. Περὶ τῆς μὴ δεῖν ἐπιμίγνυσθαι μητρὶ (sic).
 μθ'. Περὶ τῶν μὴ εἰσερχομένων εἰς τὸν οἶκον κυρίου.
 ν'. Περὶ τῆς μὴ εἰσερχομένης εἰς τὸν ἀμνόν.
 να'. Περὶ τῆς διδομένης βιβλίου ἀποστασίας.
 νβ'. Περὶ τοῦ ἐκβαίνοντος εἰς πόλεμον.
 νγ'. Περὶ τοῦ κλέπτοντος ψυχὴν.
 νδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀρπάζειν ἐνέχυρα.
 νε'. Περὶ τοῦ μὴ ἀποθανεῖν πατέρα ὡς ἐκ τῶν τέκνων.
 νς'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπανατρυγῆναι.
 νζ'. Περὶ τῆς μασιγυμένης ἀσεβείας.
 νη'. Περὶ τῆς χειροκοπεμένης.
 νθ'. Περὶ μέτρων, ἔ σαθρῶν.
 ξ'. Περὶ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ Ἀμαλὴν.
 ξα'. Περὶ τῶν ἐν τῷ καρμῆλῳ προσφερομένων.
 ξβ'. Περὶ τοῦ δευτέρου ἐπιδεκάτου.
 ξγ'. Περὶ τῶν εὐλογιῶν, ἔ τῶν καταρῶν.
 ξδ'. Περὶ τῆς ἐν Μωάβ διαθήκης.
 ξε'. Ἐντολὴ Μωϋσέως πρὸς Ἀαρὼν.
 ξε'. Ἐντολὴ Μωϋσέως πρὸς τὴν Λευίτιαν.
 ξζ'. Περὶ τῆς φθῆς.
 ξη'. Περὶ τῆς τελευταίας Μωϋσέως.
 ξθ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν φυλῶν.
 Praecedit Libro Iosue haec notula: Γέγον, ὅτι ὁ Μωϋσὴς τὴν πεντάβιβλον ἔγραψε· ταύτην δὲ Ἰησοῦς.

Libri Iosue Capita sunt.

α'. Περὶ τῶν ἀποσταλέντων κατασκόπων.
 β'. Τὰ κατὰ τὴν Ῥαάβ.
 γ'. Deest.
 δ'. Περὶ τῶν λεχθέντων πρὸς Ἰησοῦν.
 ε'. Περὶ τῶν δώδεκα λίθων τῶν ἐκ τοῦ Ἰορδάνου.
 ε'. Περὶ τῶν ἐξησέν Ἰησοῦς ἱβ' λίθων.
 ζ'. Περὶ τῆς αὐξήσεως τῆς Ἰησοῦ.
 η'. Περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἰορδάνου.
 θ'. Περὶ τῶν κατακαέντων βασιλέων.
 ι'. Περὶ τῶν μαχαίρων τῶν πετρίνων.
 ια'. Περὶ τῆς πρώτης ἀχθέντος πάσχα.
 ιβ'. Περὶ τῆς ὁφθέντος τῷ Ἰησοῦ ἀρχιερατηγῶν.
 ιγ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῶν ἱερέων.
 ιδ'. Περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἰεριχώ.
 ιε'. Περὶ τῆς κλοπῆς τῆς Ἀ'χαρ.
 ις'. Περὶ τῶν παταχθέντων διὰ τὸν Ἀ'χαρ.
 ιζ'. Περὶ τῆς ἀναίρεσεως τοῦ Ἀ'χαρ.
 ιη'. Περὶ τῆς φηδόμηνος θυσιᾶς Ἰησοῦ.
 ιθ'. Περὶ τῆς γραφῆς τοῦ Δευτερονομίου.
 κ'. Περὶ τῆς πανηγύριος τῶν Γαβωνιτῶν.

κα'.

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS VIII.

CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXX.

C O D E X I.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

Titulus ita corrigendus.

S. Ephraem Syri Sermones LXXVI.

Rimus Sermo pag. 1. nulum praefert titulum, sed est de Virtutibus, & Vitiis, & veluti Prologus in reliquos Sermones; Inc. Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωὴν, ὦ φιλόχριστοι, κ. λ. Def. εἰ διὰ ἀδιαφορίαν ἐμβαλλόμενον τὴν νυμφῶνος ἐκείνου. In summo huius primae paginae margine iterum per errorem scriptum est: N. 1. Omeliae sancti Iohannis Criso.

II. pag. 2. Περὶ φόβου Θεοῦ. De timore Dei. Inc. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὃς ἔχει φόβον Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Def. ἐν πολλοῖς ἐν ἀγαθοῖς αἴτιος γίνεται ὁ φόβος τῷ κυρίῳ τοῖς κεντημένοις αὐτόν. Exstat in edit. Romana A. MDCCXXXII. fol. T. I. p. 2.

III. pag. ead. b. Περὶ ἀφοβίας. De illo qui non habet timorem Dei. Inc. Οὐ μὴ ἔχων τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Def. τίς ἂν μὴ ταλαίπωρος τὸν τοιοῦτον; Ibid. p. 3.

IV. p. 3. Περὶ ἀγάπης. De caritate. Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ἔχων ἀγάπην Θεοῦ. Def. ἐν τῷ Θεῷ μένει. Ibid.

V. pag. 4. Περὶ τῶν μὴ ἔχόντων ἀγάπην. De non habentibus caritatem. Inc. Αἴθλιος, καὶ ταλαίπωρος ὁ τῆς ἀγάπης μακρὰν ὑπάρχων. Def. καὶ ἂν οἶδεν, ὅτι ἐν σκότει διαπορεύεται. Ibid. pag. 4.

VI. pag. ead. b. Περὶ μακροθυμίας. De longanimitate. Inc. Μακάριος ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὃς τις μακροθυμίαν ἐκτίσται. Def. καὶ τί τῶν ἀθλιώτερον; Ibid. p. 5. ubi tamen in duos Sermones tribuitur, quorum alter est de non habente longanimitatem.

VII. pag. 5. Περὶ ὑπομονῆς. De patientia.

Inc. Μακάριος, ἀδελφοί, ὃς τις ὑπομονὴν ἐκτίσται. Def. ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι. Ibid. p. 6.

VIII. p. 6. Περὶ τῆς μὴ ἔχοντος ὑπομονῆς. De non habente patientiam. Inc. Αἴθλιος δὲ καὶ ταλαίπωρος ὁ μὴ κτησάμενος ὑπομονὴν. Def. κτήσασθε ὑπομονὴν, ἵνα σωθῆτε. Ibid.

IX. pag. ead. b. Περὶ ἀοργησίας. De lenitate. Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ μὴ ῥαδίως ὀργιζόμενος. Def. ὅτι τῶν τῶ σώμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ ὁ νοῦς πάντοτε ἔρρωται. Ib. p. 7.

X. pag. 7. Περὶ ὀχυρολίας. De proclivitate ad iram. Inc. Οὐ δὲ τῇ ὀχυρολίᾳ πάντοτε κρατούμενος. Def. διὸ εἰ προσέχετε ἀπὸ τῆς ὀχυρολίας. Ibid.

XI. p. ead. b. Περὶ πραότητος. De mansuetudine. Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἀληθῶς, καὶ τρισμακάριος ὁ ἔχων πραότητα. Def. ὁ μακάριος πλεῖτος ἡ πραότης, ὅτι παρὰ πάντων δοξάζεται. Ibid. p. 8.

XII. pag. 8. b. Περὶ πονηρίας. De improbitate. Inc. Θυμνεῖν ἐν, ἀδελφοί, χρη, καὶ πένθει ἐπὶ τῆς μὴ ἔχοντος πραότητος. Def. φυλάξατε ἀπὸ τῆς πονηρίας. Ibid. p. 9.

XIII. pag. 9. b. Περὶ ἀληθείας. De veritate. Inc. Μακάριος δὲ ἐν ἀληθείᾳ τὸν βίον αὐτῷ ἐρύθμισε. Def. μακάριος ἐν ὁ πάντοτε τῇ ἀληθείᾳ δουλεύων. Ibid. pag. 10.

XIV. pag. ead. Περὶ ψεύδους. De mendacia. Inc. Αἴθλιος δὲ καὶ ταλαίπωρος ὁ παντὶ ψεύδει ἐνδεδιχόμενος. Def. διὸ προσέχετε, ἀδελφοί, μὴ ἐνδεδιχέσθαι ψεύδει. Ibid.

XV. pag. 10. Περὶ ὑπακοῆς. De obedientia. Inc. Μακάριος δὲ ἐκτίσται, καὶ ἔσται ὑπακοὴν ἀληθῆ, καὶ ἀνυπόκριτον. Def. ποῖοι ἐν ὡς ἀληθῶς οἱ καρποὶ τῆς ὑπακοῆς· διὸ μακάριος ὁ κτησάμενος αὐτήν. Ibid. p. 11.

XVI. pag. ead. b. Περὶ ἀνυποταξίας καὶ γογγυσμοῦ. De inobedientia, & murmuratione. Inc. Ἐπικατάρατος δὲ καὶ ταλαίπωρος, ὃς ὑπακοὴν ἐκτίσται. Def. μὴ δὲ ἀντιρρορεῖσθαι, ἢ δικαιολογῶμεν ὡς τι πλεον ἐπιστάμενοι. Ibid.

XVII. pag. 11. b. Περὶ τῆς μὴ ἔχοντος ζήλου, καὶ φθόνου. De non habenda aemulatione, aut invidia. Inc. Μακάριος δὲ φθόνος, καὶ ζήλος ὁ ὑπετάγη. Def. ἀλλ' ἐν πάσῃ προκοπῇ, καὶ ἀνδραγα-

γαθία τῷ ἐτέρῳ χαίρει ὁ ἀφθονός. Ib. p. 12.

XVIII. pag. 12. Περὶ φθόνου, καὶ ζήλου. De invidia, et aemulatione. Inc. Ὁ δὲ ἐν τέτοις ἐαυτὸν κατατιτρώσκειν ταλαίπωρος. Def. ἵνα μὴ σὺν τῷ διαβόλῳ κατακριθῇτε. Ibid. p. 13.

XIX. p. 13. Περὶ τοῦ μὴ εἶναι λαιδωρὸν. Quod conuitiatore non esse oporteat. Inc. Μακάριος καὶ τρισμακάριος ὁ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ μὴ βλάψας ἐν λαιδωρίαις ἐτέρων. Def. καὶ πάλιν μακάριος ὁ φυλάξας ἐαυτὸν ἀπὸ τῆς λαιδωρίας. Ibid. p. 14.

XX. pag. ead. b. Περὶ λαιδωρίας καὶ λαιδωρῶν. De maledicentia et maledicis. Inc. Ὁ ἐπὶ λαιδωρία ἐτέρων ἠδόμενος, ὅτος φανερός ἐστιν, ὅτι ἐν οἷς λαιδωρεῖ, ἐν αὐτοῖς ἐάλωκε. Def. ἔχ' ἄρπαγες βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν. Ibid.

XXI. pag. 14. Περὶ ἐγκρατείας. De continentia. Inc. Μακάριος ἀληθὺς, καὶ τρισμακάριος ὁ ἐγκρατεῖαν φυλάξας. Def. ἐπιθυμία τῷ κρείττονος, καὶ φόβος τῷ μέλλοντος αἰῶνος. Ibid. p. 15.

XXII. pag. 15. Περὶ ἀκρασίας. De incontinentia. Inc. Ὁ δὲ ἀκράτης, καὶ μὴ ἐγκρατεῖαν ἔχων, ἐν παντὶ ἀτοπήματι ῥαδίως ἀλίσκεται. Def. ἵνα σὺν Χριστῷ δοξασθῇτε. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXIII. p. 17. Εὐλογῶς αὐτῷ, καὶ ἐξομολόγησις. Redargutio sui ipsius, et confessio. Inc. Ἀδελφοί, συμπάθησάτε μοι σπλάγχνα ἔχοντες οἰκτιρῶν. Def. καὶ ἡμεῖς ἐν παραδείσῳ τρυφῶμεν. ὅτι σοὶ τῷ παναγίῳ Θεῷ πρέπει δόξα εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 18.

XXIV. p. 22. Πρὸς καθαίρεσιν ὑπερηφανίας. Ad everfionem superbiae. Inc. Ματαία πᾶσα ἄσκησις, πᾶσα ἐγκράτεια, πᾶσα ὑποταγή, πᾶσα ἀκτιμωσύνη, καὶ πᾶσα πολυμάθεια, ταπεινοφροσύνης ἐς ἐρημνίαν. Def. μεθ' ἡ ἀξιώσαι ἡμᾶς ὁ κύριος τῆς ἀφθάρτου μερίδος σὺν πᾶσι τοῖς δικαίοις, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 23.

XXV. pag. 27. b. Λόγος κατανυκτικός. Sermo de compunctione animi. Inc. Δεῦτε, ἀγαπητοί, δεῦτε πατέρες, καὶ ἀδελφοί μου τὸ ἐκλεκτὸν ποίμνιον τοῦ πατρὸς. Def. ἡμεῖς δὲ σπουδάσωμεν ἐπιλαβεσθαι τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς μετὰ ἀγγέλων χορείας, τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 28.

XXVI. p. 39. b. Τῷ αὐτῷ περὶ μετανοίας. Eiusdem de poenitentia. Inc. Καρπὸς πολυφόρος ἐστὶν ἡ μετάνοια, ἀγαπητοί. Def. τῷ ἐλέει, καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς, καὶ φιλανθρωπία τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. T. III. p. 160.

XXVII. pag. 84. Λόγος ἀσκητικός. Sermo asceticus. Inc. Ὁ πόνος τῷ λέγειν ἀναγκάζει με, ἡ δὲ ἀναξιώτης μου σιωπᾶν ἐπιτιμᾷ μοι. Def. καὶ δόξα τῷ ἀνακαινίσαντι ἡμᾶς παναγίῳ πνεύματι, εἰς τὸς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. T. I. p. 40.

XXVIII. pag. 111. b. Λόγος ἀσκητικὸς κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν. Sermo asceticus ad imitationem Proverbiorum. Inc. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν ἵον τοῦ Θεοῦ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Def. ὅτι τὸ πῦρ αὐτὸν ὁ σβεσθήσεται, καὶ ὁ σκόληξ αὐτὸν ὁ τελευτήσει. Ibid. a. p. 70. ad p. 111.

XXIX. p. 157. b. Τῷ αὐτῷ πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων, καὶ τιμὰς ἀπαιτῶντων. Eiusdem ad correctionem eorum, qui animi

adfectu laborant, et honores appetunt. Inc. Ἀγωνιῶ, ἀδελφοί μου, καὶ φρίττω, καὶ τῇ λύπῃ κατατιτρώσκομαι. Def. καὶ αὐτὸς εὐφρανῇ ἡμᾶς ἐν τῇ ἀναπαύσει τῆς βασιλείας αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ λ. Ibid. p. 111.

XXX. p. 165. b. Εὐλογῶς αὐτῷ, καὶ ἐξομολόγησις. Redargutio sui ipsius, et confessio. Inc. Ἐν πολλοῖς ὑμῖν, ἀδελφοί, δοκῶν χρησιμεύειν, ὁφείλω καὶ ἐμαυτῷ εἰς ψυχὴν λυσιτελεῖσαι. Def. καὶ εἰσάγειν εἰς τὴν συναρτίμωσιν τῆς ποίμνης αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ λ. Ibid. pag. 119.

XXXI. pag. 191. Λόγος περὶ τῶν παθῶν. Sermo de animi adfectionibus. Inc. Θέλω εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς δόξης σου, Χριστέ σωτήρ, πᾶσαν πικρότητα ἐμὴν. Def. δόξα πρέπει τῷ σώζοντι ἀμαρτωλὸν ἐν οἰκτιρμοῖς. Ibid. p. 144.

XXXII. p. 194. b. Περὶ μετανοίας. De poenitentia. Inc. Ὁ καταλθὼν κύριος ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ πατρὸς, καὶ γενόμενος ἡμῖν ὁδὸς σωτηρίας. Def. πρεσβείαις τῶν ἁγίων τῶν εὐαρεσησάντων σοὶ. δόξα τῷ Χριστῷ, ἀμήν. Ibid. p. 148.

XXXIII. p. 200. b. Τῷ αὐτῷ περὶ κατανύξεως. Eiusdem de compunctione. Inc. Δοτὴρ πάντων ἀγαθῶν, καὶ πηγὴ ἱαμάτων, καὶ ἡσυχαστὴς οἰκτιρῶν. σὺ εἰ μόνος ὁ Θεὸς ἀγαθός, καὶ εὐσπλαγχνός. Def. δικαίων καὶ ἁγίων εὐαρεσησάντων σοὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 154.

XXXIV. p. 205. Λόγος κατανυκτικός. Sermo de compunctione. Inc. Ἐν μίᾳ τῶν ἡμερῶν ὕρην μίαν ἀναστὰς ἐπορευόμενος ἔγω σὺν τοῖς δύο ἀδελφοῖς. Def. ὅτι οὐχ ὑπερείδες δάκρυα τοῦ ἀχρεῖος ἀμαρτωλοῦ δόλῳ σου. Ibid. p. 158.

XXXV. p. 208. Λόγος ἑτέρος. Sermo alter. Inc. Κατανύγητι, ψυχὴ μου, κατανύγητι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς. Def. δεηθώμεν ἐν αὐτοῦ, ἵνα ἡμᾶς εἰσαγάγῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 161.

XXXVI. p. 212. Λόγος παραινετικός. Sermo paraeneticus. Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ νεότης τοῦ ἔθους ἀσκήσαι. Def. οὐδέποτε γὰρ ἡγάπησεν ἡμᾶς ὁ μιᾶρος, καὶ ἀκάθαρτος. Ib. p. 167.

XXXVII. p. 213. b. Λόγος εἰς πατέρας τελευθώντας. Sermo in Patres vita functos. Inc. Τὴν καρδίαν μου ἀλγῶ, συμπάθετε ἀδελφοί δόλοι εὐλογημένοι. Def. ἰδὲ γὰρ ἐπὶ θύραις ἔστηκεν ὁ κύριος ποιῆσαι συντέλειαν αἰῶνος τοῦ ματαίου. Ibid. p. 172.

XXXVIII. pag. 217. Λόγος ἑτέρος εἰς πατέρας τελευθώντας. Sermo alter in Patres vita functos. Inc. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καὶ εὐσήμε. Def. καὶ ἐς κληρονόμοι τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ibid. p. 175.

XXXIX. p. 223. b. Τῷ αὐτῷ τετρασύλλαβον. Eiusdem tetrasyllaba. Inc. Νικηθεὶς δὲ κατὰ κράτος ὁ πονηρὸς διάβολος. Def. ἵνα ἔχω κοινωνῶν ἐν τῷ πυρὶ τῷ ἀσβέσῳ. Ibid. p. 181.

XL. p. 224. b. Τῷ αὐτῷ ἐπτασύλλαβον. Eiusdem heptasyllaba. Inc. Εἰδότες ἔν, ἀδελφοί, τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, ἐαυτοῖς προσέχωμεν. Def. ἢν ἡτοίμασε Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. αὐτῷ πρέπει ἡ τιμὴ, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια, τῷ πατρὶ, καὶ λ. Ibid. p. 182.

XLI. p. 225. Περὶ φόβου ψυχῆς. De timore animae. Inc. Ἐγὼ Εὐφραίμ ἀμαρτωλὸς, χαῖνος καὶ

καὶ ῥάθυμος εἰς ἀγῶνα πνευματικόν. Def. τῷ πολυμηντὸς με κατ' ἐκείνην ἡμέραν. ὅτι τῇ ἀγίᾳ τριάδι ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 183.

XLII. pag. 229. Τῷ αὐτῷ εὐχή. Eiusdem Oratio. Inc. Ἡμαρτον εἰς τὸν θρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου κύριε. Def. ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετανοίαν. ὅτι σοὶ πρέπει ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 187.

XLIII. pag. ead. b. Τῷ αὐτῷ ὑπομνηστικόν. Eiusdem Admonitorium. Inc. Πᾶσαν ὥραν ἐν νῷ ἔχω τὴν ὁπτασίαν, ἢν μοι διηγῆσθαι, ἀδελφέ. Def. ἵνα ἔτω καὶ εἰς τὸ τέλειον φθάσαι καταξιώσῃς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ἡ τῷ πατρὶ, καὶ λ. Ibid. p. 188.

XLIV. pag. 235. Τῷ αὐτῷ περὶ ψυχῆς, ὅταν πειράζεται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, πῶς ὀφείλει μετὰ δακρύων τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι. Eiusdem de anima, quando tentatur ab inimico, quomodo debeat cum lacrymis orare Deum. Inc. Ψυχὴ ἱεραγμένη προσέρχεται σοι, ἄγιε δέσποτα. Def. καὶ ἔσθ' ὅδε τῷ δεσπότῃ Θεῷ, χάριτι τῷ κυρίῳ, καὶ σωτήρῃ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. Ibid. p. 193.

XLV. p. 240. Περὶ κρίσεως, καὶ κατανύξεως. De iudicio et compunctione. Inc. Δεῦτε πάντες ἀδελφοί, ἀκούσατε συμβουλίας ἐμῆς. Def. ἐλकुσθ' εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. II. p. 50.

XLVI. pag. 248. absque titulo inc. Ὁ βυλόμενος Θεῷ εὐαρεσῆσαι, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ τῆς πίστεως γενέσθαι. Def. ἵνα δόκιμοι, καὶ ἀξιοὶ αὐτοῦ εὐρεθέντες, σωτηρίας αἰωνίου τύχωμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ λ. In aliis Codicibus hic Sermo inscribitur, Περὶ ὑπομονῆς, De patientia. Ibid. p. 326. ubi tamen longior aliquanto est in fine.

XLVII. pag. 255. Περὶ μακαρισμῶν, καὶ ταλαντῶν. De beatitudinibus, et meritis. Inc. Μακάριοι οἱ τὸν Θεὸν ἀγαπήσαντες, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ καταφρονῶντες πάντων τῶν γῆινων πραγμάτων. Def. τῷ σωτήρι Χριστῷ προσκυνῆσαι καὶ δοξάσαι σὺν τῷ πατρὶ, καὶ λ. Ib. p. 334.

XLVIII. pag. 256. b. Εὐξομολόγησις, ἢ γεν προσευχὴ πρὸς Θεόν. Confessio, seu supplicatio ad Deum. Inc. Ἰασαί με κύριε, καὶ ἰαθήσομαι, ὁ μόνος σοφός, καὶ εὐσπλαγχνός ἰατρός. Def. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων εὐλογητὸς εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Tom. I. pag. 199.

IL. pag. 259. Τῷ αὐτῷ εἰς τὴν δευτέραν παραβολὴν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Eiusdem in secundum adventum Domini nostri Iesu Christi. Inc. Προσέλθετε, καὶ δεῦτε, ὅσοι φωτὸς, ἀκούσατε τῆς εὐλογημένης φωνῆς. Def. ὅτι σὺ εὐλογημένος εἶ, καὶ δεδοξαμένος εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 167.

L. p. 264. Περὶ πίστεως. De fide. Inc. Ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τὸς ἐαυτοῦ μαθητὰς εἰς τελείαν πίσιν ἀγαγεῖν βυλόμενος. Def. τὸν αἰώνιον ἀγαθὸν κληρονόμοι γενόμεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ λ. Tom. II. p. 336.

LI. p. 269. Περὶ ἱερωσύνης. De sacerdotio. Inc. Ὁ θαῦμα παράδοξον, ὃ δύναμις ἀβήρτος, ὃ φρικτὸν μυστήριον τὸ τῆς ἱερωσύνης. Def. ἀνυμνήσεις τὸν ὕμνον τὸν ἐπινίκιον τῇ ἀγίᾳ τριάδι εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. Tom. III. p. 1.

LII. p. 274. b. Λόγος εἰς τὸν Ἀντίχριστον. Sermo in Antichristum. Inc. Πᾶς ἐγὼ ὁ ἀμαρτωλὸς, μετὰς πλημμελημάτων, δουλείῃν ἐξεπέμην τὰ ἔμοι ὑπερογκᾷ. Def. δοξάζοντες Πατέρα, καὶ Υἱὸν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Tom. II. p. 222. nonnihil tamen diversa.

LIII. p. 286. b. Τῷ αὐτῷ περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ περὶ ἀγῶνος, καὶ ἀσφαλείας πολλῆς, πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα. Eiusdem de abstinendo a cupiditatibus carnalibus, et de certamine, ac de multa securitate, ad fratrem qui excidit. Inc. Οἱ ἐν τοῖς ἰατρείοις θεραπεύμενοι ὅκ' ἐπιχαίρονται ταῖς ἀλλήλων συμφοραῖς. Def. καὶ ἔρχεται τὸ πρόσχημα τὸ φοβερὸν ψυχὴν λαβεῖν τῷ σώματος. Tom. III. p. 64. Hic & sequentes Sermones videntur ab alia manu paullo recentiori exarati.

LIV. pag. 289. b. Τῷ αὐτῷ περὶ ἐγκρατείας, καὶ τῷ μὴ ζηλῶν ἀμαρτωλὸς τὸν καίρῳ προφασισζόμενος, καὶ εἰς τὸν Νῶε. Eiusdem de continentia, et non aemulando peccatores occasione culprantes, et in Noe. Inc. Ἐπειδὴ ἀλλοσκονταί τινες ὑπὸ τῷ κακοτήχνῳ δράκοντος πλανώμενοι. Def. ὁ δίκαιος διεσώθη, οἱ δὲ ἀσεβεῖς κατεκλύσθησαν. Non reperi in cit. edit. G. L.

LV. p. 290. Εἰς τὸν Λὼτ, καὶ περὶ ἀσφαλείας. In Lotum, et de securitate. Inc. Ἐπειδὴ οἱ φιλήδονοι γεγυμνασμένην ἔχοντες τὴν ἐαυτῶν καρδίαν πάσης πλεονεξίας. Def. ἐὰν δὲ ἐμπιστεύσωμεν τῷ κυρίῳ, σωθήσόμεθα ὑπὸ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Tom. III. p. 237.

LVI. p. 292. b. Εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ, καὶ εἰς τὸς ἁγίους τρεῖς παῖδας, πρὸς τὸν λέγοντα, ὁ καιρὸς πονηρὸς ἐστὶ, σωθῆναι ὁ δύναται. In Prophetam Danielelem, et in tres sanctos Pueros, ad dicentem, tempus malum est, salvari non possum. Inc. Φέρε δὴ, διασκεψώμεθα τὰ κατὰ τὸν προφήτην Δανιὴλ, καὶ τὸς ἁγίους παῖδας. Def. μεθ' ὃν ὁ κύριος ἀξίωση ἡμᾶς ἔχειν τὴν μερίδα σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ἀμήν. Tom. II. p. 319.

LVII. pag. 294. b. Τῷ αὐτῷ λόγος περὶ μετανοίας. Eiusdem Sermo de poenitentia. Inc. Μὴ ἐν φοβῇ θάμην μάταιον φόβον, καὶ φόβον, δεῦν ἐκ φόβου. Def. Θεὸς γὰρ ὁ δίκαιος, τίς ὁ κατακρίνων; αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. III. p. 81.

LVIII. p. 295. b. Εἰς τὸ μὴ θανατῶσαι τὰ πρόσωπα, μηδὲ δελεάζεσθαι ἐν τοῖς τερπνοῖς τοῦ βίου, καὶ εἰς τὸν ὀβ' ψαλμὸν. Quod non oporteat personas admirari, neque allici deliciis vitae, et in LXXII. psalmum. Inc. Ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος νῦν εὐολισθότερος ὑπάρχων ῥαδίως καταφέρεται πρὸς τὰ τερπνὰ τοῦ βίου. Def. τῷ δε παμβασίλει ἡμῶν Θεῷ, τῷ θανατῶντι, καὶ πάλιν ζωογονῶντι, πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, προσκύνησις, μεγαλοσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν, καὶ λ. Ibid. p. 29.

LIX. pag. 298. Περὶ ὑπομονῆς, καὶ κατανύξεως λόγος παραινετικός. De patientia et compunctione, Sermo paraeneticus. Inc. Ὁ πλάσας ἡμᾶς Θεὸς, ἐπιστάμενος τὴν ἀσθένειαν τῆς διαβολῆς δόξῃ, εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 86.

LX. p. 303. b. *Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐρώ-
τησις. De resurrectione mortuorum quaestio.*
Inc. Τίς ἐστὶν ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, οὐδὲν εἰς-
ἐνέγκαντες εἰς τὸν κόσμον. Def. ὁ προσκυνοῦν-
τες τὴν ἀγίαν, ὁ ἄχραντον, ὁ ἁμαρτωλὸν τριῶν
εἰς τὸν αἰῶνα. Ibid. p. 119.

LXI. p. 311. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν δελεαζόν-
των ψυχῶν πρὸς ἀσέλγειαν διὰ τοῦ λέγειν, οὐδὲν
ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. *Eiusdem de iis, qui alliciunt
animas ad lasciviam, dicentes, nihil est.* Inc.
Τῷ προφήτῃ Γεζεκιήλ εἶπεν ὁ Θεὸς, ὅτι οὐ
ἀνθρώπων, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ.
Def. κἀγὼ καταξιώθω ποιῆσαι καρπὸν εὐπρόσ-
δεκτον τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀμήν.
Ibid. p. 56.

LXII. pag. 318. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία πρὸς
ἀδελφὸν ἀντιθέξαντα περὶ ἡλίου τοῦ ἱερέως. *Eius-
dem apologia ad fratrem contradicentem de
Heli sacerdote.* In margine ab eadem manu
scripta est sequens notula: ὁ οὗτος ὁ λόγος ἐ-
γράφη, ὅτι ὁ οὐρανὸς ἀναγινώσκεται. Inc. Τῆς
γραφῆς λεγούσης περὶ ἡλίου τοῦ ἱερέως. Def. ὁ
ἁγίος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ὁ δόξα, κ. λ. Ibid.
pag. 6.

LXIII. pag. 323. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάν-
νην μονάζοντα τοῦ ἀπέχεσθαι τῆς Νεστορίου μανί-
ας, καὶ δυσφημίας. *Eiusdem ad Iohannem mona-
chum, ut abstinere a Nestorii insanis, et
blasphemia.* Inc. Προσέχει πᾶσι τοῖς προσερχο-
μένοις Θεῷ, καὶ ζωῆς αἰωνίου ἀξιοῦνται βουλομέ-
νοις, προσημύνας τὴν ὁρθόδοξον πίσιν ἀμώμητον
διαφυλάττειν. Def. ὡς τε ἀκούων δυσφημούμενον
τὸν κύριον τῆς δόξης, μὴ ἐπιδιαμαρτύρασθαι κα-
τὰ δύναμιν. Hunc Sermonem valde longum
Ephraemo abiudicandum esse, ex inscriptione
ne convincitur; Nestorius enim quinquaginta
& amplius annis post Ephraemi obitu-
m suam haeresim propalare coepit. Ibid.
pag. 407.

LXIV. pag. 333. b. *Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι ἀ-
πὸ πάσης βλαβερᾶς συντυχίας, καὶ περὶ ἐγκρα-
τείας. De abstinendo ab omni noxia consuetu-
dine; ac de continentia.* Εἰρώτησις. Εἰ καλὸν
τὸ διαπονεῖσθαι περὶ τίνος; Αὐτοκρισις. *Interro-
gatio: an bonum sit de aliorum rebus curia-
sum esse? Responsio.* Inc. Καλὸν τὸ προσέ-
χειν ἑαυτὸν ἑκάστον. Def. καὶ φανερώσῃ τὰς βου-
λάς τῶν καρδιῶν· ὅτι ὁ δόξα, καὶ μεγαλοσύνη, καὶ
ἀνίσεις, κ. λ. Ibid. p. 67.

LXV. pag. 337. *Περὶ τοῦ μὴ σκανδαλίζειν
τὸν πλησίον, καὶ περὶ ὁρθοῦ βίου παραινεσις. De
non scandalizando proximo et de recta vita
adhortatio.* Inc. Τὰς προσελθόντας ἐπὶ τὸ εἰ-
δὸν τῆς εὐσεβείας. Def. διὸ ἐν δόξῃ σεφανωθή-
σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ibid.
pag. 33.

LXVI. pag. 340. *Περὶ μνήμης θανάτου, καὶ
περὶ ἀρετῆς, καὶ πλάτης. De memoria mortis,
ac de virtute, et divitiis.* Inc. Πειθαρχεῖν δεῖ
τῷ λέγοντι, παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖ-
τε. Def. τὴν ἐπιθυμίαν ἔχω ἀναλῦσαι, καὶ σὺν
Χριστῷ εἶναι. ὅτι ὁ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 114.

LXVII. pag. 345. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἰουλιανὸν
τὸν ἀσκητὴν. *Eiusdem in Iulianum mona-
chum.* Inc. Οὗτος ὁ ἄριστος τῶν ἀσκητῶν οἰκτιρῶν

ἐστὶ ὑπάρχων. Def. ἵνα τὸ φρόνημα ἡμῶν τέλειον
ᾖ ἐν κυρίῳ. Ibid. p. 254.

LXVIII. pag. 349. *Πρὸς αὐτὸν. Ad eum-
dem.* Inc. Ὅσπερ δὲ δύο τινὲς ἀποδημοῦντες
εἰς χώραν μακρὰν. Def. ἐνεκαρτέρησεν ἐν τῇ
ἡσυχίᾳ, εὐχαριστῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid.
p. 521. Tum in Ms. Codice Otthoboniano
Graeco, tum in Latina Vossiana editione, hic
Sermo cum superiori coniungitur: ex utro-
que autem lacunae, quae in Otthoboniano
Codice, ac Latina Vossiana editione occur-
runt, suppleri possunt.

LXIX. pag. 351. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰς λέ-
γοντας ἀπὸ ἐμπνευματώσεως τῆς γῆς τὸς σεισμούς
γίνεσθαι. *Eiusdem adversus eos, qui dicunt ab
inflatione terrae terrae motus fieri.* Inc. Εἴ-
πατε ἡμῖν οἱ ἀπὸ καρδίας λαλοῦντες, καὶ οὐκ ἐκ
ἐνόματος κυρίου. Def. καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ ὅτι
ἐστὶν ἀριθμὸς ὃς ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 47.

LXX. p. 352. b. Τῷ αὐτῷ περὶ τοῦ μὴ ἀπαίσθη-
σαι ὑπὸ Ἑλληνικῆς ἐνοίας. *Eiusdem, ne decipia-
mur Graecorum opinionibus.* Inc. Προσθήσω
δὲ καὶ τοῦτο τῷ λόγῳ. Def. εἰς ἀποτέλει ἀπώ-
λειαν ἐτρέποντο τὸν νοῦν. Ibid. p. 48.

LXXI. p. 354. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὑπομονῆς,
καὶ συντελείας, καὶ παρησίας τοῦ κυρίου, ἀδιαδά-
χου τε τῶν δικαίων βασιλείας, καὶ ἀτελεσιότητος
τῶν ἀμαρτωλῶν κολάσεως, ὑποθέσεις τε ἐξομολο-
γήσεως, καὶ προτροπὴ μελέτης τῶν ἁγίων γραφῶν,
τίνες τε αἱ μεθοδεῖαι τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τί τὸ τῆς
ἡσυχίας ὠφέλιμον. *Eiusdem de patientia, et
de consummatione, et de adventu Domini,
perennique iustorum regno, et de aeterna
peccatorum poena, argumentumque confes-
sionis, et exhortatio ad studium divinarum scri-
pturarum, quaeque sint fraudes inimici, et
quae quietis utilitas.* Inc. Λαμπρὸς ὁ βίος
τῶν δικαίων. Def. τοῦ ἀποδιδόντος ἐκάστῳ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃ μόνον πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid.
p. 93.

LXXII. pag. 365. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας,
Eiusdem de virginitate. Inc. *Περὶ παρθενίας,
καὶ ἀγασμοῦ ψυχῆς Παῦλος ὁ ἀπόστολος, ὡς ἄρι-
στος σύμβουλος, πάντας ἡμᾶς διδάσκει.* Def. ὅταν
ἔλθῃ ὁ Χριστὸς, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν
αὐτοῦ. Ibid. p. 74.

LXXIII. p. 369. Τοῦ αὐτοῦ ὡς εὐρύθμος
εἰς τὰς ὁσημέραι ἀμαρτάνοντας, καὶ ὁσημέραι με-
τανοοῦντας. *Eiusdem rhytmus in eos, qui quo-
tidie peccant, et quotidie resipiscunt.* Inc.
Μέχρι τίνος, ὃ φίλε, ἀνεχόμενος ἐχθροῦ, ὁσημέραι
ἐκτελεῖς τὰ ἐράσματα αὐτοῦ; Def. οὐ γὰρ ἔχεις
ἕτερον λουτρὸν πάλιν εἰς πλύσιν ἐτοιμῶς προκει-
μένῳ. Ibid. p. 31.

LXXIV. p. 371. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας.
Eiusdem de poenitentia. Inc. Μάθωμεν ἀμαρτω-
λοὶ εὐσπλαγχνίαν, πῶς ἐστὶν. Def. ὅπως σοὶ δω-
ρήσεται ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ibid. p. 79.

LXXV. pag. 373. Τῷ αὐτῷ λόγος εἰς τὴν
προδοσίαν τῷ Χριστῷ. *Eiusdem Sermo de proditi-
one Christi.* Inc. Φοβῆμαι καὶ τῇ γλώσσῃ
ἁψασθαι τῆς φοβερᾶς τῷ Χριστῷ ταύτης διηγῆ-
σεως. Def. διὰ πολλὰς οἰκτιρμὰς τῆς αὐτοῦ
εὐσπλαγχνίας. Ibid. pag. 244. Multum ta-
men differt ab edito.

LXXVI.

LXXVI. pag. 377. b. Διαθήκη τοῦ μακαρίου
Εὐφράϊμ, ἥτις ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ κλίνης αὐ-
τοῦ κατακειμένου, καὶ τὰ ἔσχατα πνέοντος. *Te-
stamentum beati Ephraem, quod ab ipso edi-
tum fuit in lecto iacente, et ultimum spiran-
te.* Inc. Εὐφράϊμ ὁ ταπεινός, καὶ ἐλάχιςτος,
καὶ ἀμαρτωλός, τὰ τελευταῖα πνέων, τῇ ὑμῶν ἀγά-
πῃ προσλαλῶ. Def. Ἰδε κύριε τὴν ταπεινώσιν
τῆς ἱερείας μου, καὶ σπλαγχνίσθητι ἐπ' ἐμοί, δέ-
σμαι σε φιλόφρονε, καὶ μονογενὲς υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
Finis in Codice desideratur. Exstat Tom.
II. pag. 230. sub initio tamendiverso. Huius
Codicis recensionem non ita tamen diligen-
ter elucubratam invenies etiam in Prolego-
menis Tom. I. cit. edit. pag. clix.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fo-
lio magno, optime servatus, Sec. circiter
XI. Constat foliis 384.

ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΣΤΟΜΟΙΣ
ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
VARIA.

COD. II. I. pag. 1. *Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντι-
νόπολεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐρμηνεία
εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν. Λόγος α.
Iohannis Chrysostomi Archiepiscopi Constanti-
nopolitani enarratio in Epistolam ad Hebraeos.*
Homilia I. Inc. Ῥωμαῖοις γράφων ὁ μακάριος
Παῦλος φησιν, ἐφ' ὅσον μὲν εἰμι ἐγὼ ἐθνὸν ἀπό-
στολος. Def. τῶν διὰ μακροθυμίας κληρονομή-
σων τὰς ἐπαγγελίας. Haec una cum sequen-
tibus Homiliis incidit in eius Operum edit.
Paris. A. mcccxxxv. fol. T. XII. pag. 1. seqq.
ubi quum haec loco argumenti sit, Homi-
liarum enumeratio a sequenti orditur.

II. pag. 3. *Λόγος β'. Homilia II. (in edit.
cit. prima) in verba: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρό-
πως, κ. λ. inc. Οὕτως ὅπως ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρ-
τία, ὡς ἐπεπερίσσευσεν ἡ χάρις. Def. ἐτὼν αἰ-
ωνίων ποιεῖ μετόχους ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο πάντας
ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ φιλοφρονίᾳ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετ' ὃ τῷ πατρὶ ἄμα
τῷ ἁγίῳ πνεύματι, δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν
καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν.
Exstat loc. cit. p. 5. Haec conclusio quum
eadem ferme sit in omnibus Homiliis, quae
sequuntur, ne inanibus verbis volumen hoc
impleamus, eam deinceps omittentes, eo-
rum tantum, quae ipsam praecesserint, ver-
borum finem adferemus.*

III. pag. 7. *Λόγος γ'. Homilia tertia in
verba Epistolae: Οὗτος ὁ ἀπαύγασμα τῆς δό-
ξης, κ. λ. inc. Πανταχοῦ μὲν εὐλαβοῦναι διανοί-
ας, δεῖ, μάλιστα δὲ ὅταν περὶ Θεοῦ λέγωμεν τι,
καὶ ἀκούμεν. Def. ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμέ-
νων ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυ-
χεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 13.*

IV. pag. 11. b. *Λόγος δ'. Homilia quarta*

in verba: Οὗτος ὁ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, κ. λ. Inc. Οὗ μὲν κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς τὴν παρυσίαν αὐτοῦ τὴν ἐνσαρκίαν, ἐξο-
δὸν καλεῖ. Def. ἐκείνῳ τοίνυν περὶ δώμαθα· ἔτω
γὰρ δυνήσμεθα ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων
ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 24.

V. p. 18. *Λόγος ε'. Homilia quinta in ver-
ba: Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ἐπέταξε τὴν οἰκὸν ἐκείνην, κ.
λ. inc. Ἡ βελόμη γινώσκει σαφῶς, εἴ τινας μετὰ
τῆς προσήκουσας σπουδῆς τῶν λεγομένων ἀκούειν.
Def. ὡς τάς τὸν λόγους εἰς τὰ ὑμῖν ἐγγε-
γραμμένα ἀναλίσκονται, καὶ εἰς τὸν ἐπαίνον, ἵνα τυ-
χεῖν ἀπαντες καταξιώσμεθα τῶν ἀγαθῶν, ὡν
ἐπηγγείλατο ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἐν
Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 38.*

VI. pag. 24. *Λόγος ε'. Homilia sexta in
verba: Οὐ γὰρ δὴ πᾶσι ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, κ.
λ. inc. Τὴν πολλὴν φιλοφρονίαν τοῦ Θεοῦ
ὁ Παῦλος δεῖξαι ἐβόλετο. Def. καὶ δυνήσμεθα
περιγενέσθαι τῶν πολέμων, καὶ τὸν ἐσθλὸν ἀνα-
δήσασθαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 51.*

VII. pag. 29. *Λόγος ζ'. Homilia septima
in verba: Διὸ καὶ ὡς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, κ.
λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ ἐλπίδος ὁ Παῦλος,
καὶ εἰπὼν, ὅτι οἶκος αὐτοῦ ἔσμεν. Def. ἀκούων οὐ-
δὲν ἐλείποντος τῶν ἀποτυχάνοντων, ἔτε μα-
καριώτερον τῶν ἐπιτυχάνοντων· γενόμεθα δὲ
τῶν μακαρίων ἡμεῖς, ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν αἰ-
ωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 61.*

VIII. p. 34. *Λόγος η'. Homilia octava in
verba: Σπεύδωμεν ἐν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν
ἀνάπαυσιν, κ. λ. inc. Μέγα μὲν πῆξις, καὶ σω-
τήριον, καὶ ταύτης ἄνευ οὐκ ἐν σωτήριᾳ ποτε.
Def. καὶ πρῶτος ἐν τῇ βασιλείᾳ ἔσθι, καὶ πάντων
ἀπολαύσεις τῶν ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο πάντας
ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 70.*

IX. p. 39. *Λόγος θ'. Homilia nona in ver-
ba: Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμε-
νος, κ. λ. inc. Θέλει δεῖξαι λοιπὸν ὁ μακά-
ριος Παῦλος. Def. ὁ δὲ Θεὸς ἱκανὸς ἐστὶ κατανύ-
ξαι ὑμᾶς, καὶ ποιῆσαι βελτίους· ἐν Χριστῷ, κ. λ.
Ibid. p. 81.*

X. p. 44. *Λόγος ι'. Homilia decima in ver-
ba: Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λό-
γον, κ. λ. inc. Α'κέσαστε ὅσα Ἑβραῖοις ἐνεκά-
λεσεν ὁ Παῦλος βουλομένοις αὐτὸν μανθάνειν. Def.
ἀποσώμεν λοιπὸν τῶν βιωτικῶν, ἵνα εὕρωμεν χά-
ριν, καὶ ἔλεον ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 92.*

XI. pag. 49. *Λόγος ια'. Homilia undecima
in verba: Ἢ γὰρ ἡ πίστις τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρ-
χόμενον, κ. λ. inc. Μετὰ φόβῳ τῶν λογίων
ἀκούμεν τῷ Θεῷ. Def. τὸτο ἐ ἐφ' ὧν ἔσε-
σθαι προσδοκῶμεν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 102.*

XII. p. 53. *Λόγος ιβ'. Homilia duodecima
in verba: Τῷ γὰρ Α'βραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ
Θεός, κ. λ. inc. Καταψάμενος γενναίως τῶν
Ἑβραίων, καὶ φοβήσας αὐτὸς ἱκανῶς. Def. αὕτη
ἔσθι, καὶ πάντων ἐπιτεύξη τῶν ἀγαθῶν, ὡν γέ-
νοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ.
Ibid. pag. 111.*

XIII. p. 57. b. *Λόγος ιγ'. Homilia deci-
ma-*

(1) Hoc Testamentum vertit & Iulius Clemens, cuius inter-
pretatio exstat apud Surium Kal. Febr. Ad verba huius Testa-
menti p. 266. edit. Oxon. A. mcccix. In πάση τῇ ζωῇ μου
ὁ καταπαύμενος, respicit Nyssenus in Vita Ephraemi p. 1033. &
1039. ad verba testamenti p. 367. ὅτι ὑπάρχει τῷ Εὐφράϊμ βα-
λάντιον, κ. λ. p. 368. μὴ ἐγκαταλείπει, μὴ με ποδοπατεῖ ἐν δόλῳ
ἱεροσολύμοις, κ. λ. & quae p. 1045. seqq. de viro, qui pret. offa
velle corpus Ephraemi tegere volebat. Confer Telf. edit. Graec.
p. 369. Vide Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. V.
p. 324.

λάτιον, κ. λ. p. 368. μὴ ἐγκαταλείπει, μὴ με ποδοπατεῖ ἐν δόλῳ
ἱεροσολύμοις, κ. λ. & quae p. 1045. seqq. de viro, qui pret. offa
velle corpus Ephraemi tegere volebat. Confer Telf. edit. Graec.
p. 369. Vide Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. V.
p. 324.

matertia in verba: Οὗτος γὰρ ὁ Μελαχισδεκ βασιλεὺς, κ. λ. inc. Βυλόμενος ὁ Παῦλος τὸ διάφορον δεῖξαι τῆς καινῆς, ἢ τῆς παλαιᾶς. Def. κ. δυνήσμεθα τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, κ. τῶν μελάντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 120.

XIV. pag. 61. Λόγος ιδ'. *Homilia decimaquarta* in verba: Εἰ μὲν ἐν τελείωσι διὰ τῆς Λευιτικῆς, κ. λ. inc. Εἰ μὲν ἐν τελείωσι διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης, Φησὶν, εἰπὼν περὶ τοῦ Μελαχισδεκ. Def. τελήσωμεν ἐν τῷ ἀγαθῷ, ἢ τῶν αἰώνων τευξόμεθα ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 128.

XV. p. 66. Λόγος ιε'. *Homilia decimaquinta* in verba: Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, κ. λ. inc. Ἀναμύνουσι τὰ ταπεινὰ τοῖς ὑψηλοῖς ὁ Παῦλος αἰεὶ. Def. πάντα πράττωμεν, δι' ὧν δυνήσμεθα τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 139.

XVI. pag. 70. Λόγος ις'. *Homilia decimasexta* in verba: Εἶχε μὲν ἐν κατὰ ἡ πρώτη σκηνῇ, κ. λ. inc. Ἐδείξεν ἀπὸ τοῦ ἱερέως, ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης, ἀπὸ τῆς διαθήκης. Def. ἔτω γὰρ δυνήσμεθα ἢ τῆς βασιλείας τῶν ἑρῶν ἐπιτυχεῖν, ἢς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 148.

XVII. p. 74. Λόγος ιζ'. *Homilia decimasexta prima* in verba: Καὶ διὰ τοῦτο καινῆς διαθήκης μεσίτης, κ. λ. inc. Εἰκὸς ἦν πολλὰς τῶν ἀσθενέστερον διακειμένων, κ. ἀπὸ τοῦ τελευταίου ναὶ τὸν Χριστὸν. Def. ἐν ᾧ ἐσόμεθα διηγεώμεθα, κ. τῶν αἰώνων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 157.

XVIII. p. 77. Λόγος ιη'. *Homilia decimasexta secunda* in verba: Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἔργα εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, κ. λ. inc. Μέγα ἐφρόνουν οἱ ῥαδαῖοι ἐπὶ τῷ ναῷ, κ. τῇ σκηνῇ. Def. ἵνα τὴν δόξαν τῇ ἐμῇ δώσω, ἢς γένοιτο ἀπολαύσαι πάντας ἡμᾶς, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 164.

XIX. p. 81. Λόγος ιθ'. *Homilia decimasexta tertia* in verba: Ἀνώτερον λέγων, ὅτι θυσιάν, κ. προσφορὰν, κ. λ. inc. Ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἔδειξεν ἀνωφελεῖς τὰς θυσίας. Def. ἵνα τρέφωμεν τὸν Χριστὸν, ἵνα συγκληρονόμοι αὐτοῦ γινώμεθα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 173. Heic, ut unusquisque videt, amanuensis errore binae Homiliae sub uno numero XVIII. comprehenduntur: nos vero Codicis enumerationem licet erroneam, tamen quia cum edita deinceps concordat, sequemur.

XX. pag. 84. Λόγος ιθ'. *Homilia decimasexta quarta* in verba: Ἐχόντες ἐν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδόν, κ. λ. inc. Ἐχόντες ἐν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδόν τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον, κ. ζῶσαν. Δείξας τὸ μέσον τοῦ ἀρχιερέως, κ. τῶν θυσιῶν, κ. τῆς σκηνῆς, κ. τῆς ἐπαγγελίας, κ. τῆς διαθήκης. Def. ἀλλ' εἰς τὰς εὐδίας ἀπάξει λιμένας, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 180.

XXI. pag. 87. Λόγος κ'. *Homilia vigesima* in verba: Ἐκείνως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τὸν δένδρον ὅσαπερ ἂν φυτευθῆναι, κ. τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἀπολαύσαντα. Def. ἵνα κ.

τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς τύχῃ ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 185.

XXII. p. 91. Λόγος κα'. *Homilia vigesima prima* in verba: Ἀναμνήσκοντες τὰς πρότερον ἡμέρας, κ. λ. inc. Οἱ τῶν ἱατρῶν ἄριστοι, ἐπειδὴν βαρύναν δῶσι τομὴν. Def. κ. πάντων ἀπολαύσμεθα τῶν ἐπηγγελμένων τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 193.

XXIII. p. 94. Λόγος κβ'. *Homilia vigesima secunda* in verba: Πίσει νοοῦμεν πατηρίσθαι τὰς αἰώνας, κ. λ. inc. Τὸ τῆς πίσεως, γενναίας κ. νεανικῆς δέλται ψυχῆς. Def. ταύτην ἐν τὴν πολλὴν σύνεσιν μεταδιώκωμεν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXIV. p. 98. Λόγος κγ'. *Homilia vigesima tertia* in verba: Πίσει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, κ. λ. inc. Πίσει, φησὶ, χρηματισθεὶς Νῶε· καθάπερ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς αὐτοῦ παρουσίας διαλεγόμενος ἔλεγε. Def. ἵνα τύχωμεν τῶν ὑπερβαίνοντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 210.

XXV. pag. 102. Λόγος κδ'. *Homilia vigesima quarta* in verba: Κατὰ πίσειν ἀπέθανον ἔτοι πάντες, κ. λ. inc. Ἡ πρώτη, κ. ἡ πᾶσα ἀρετὴ τὸ ξένον εἶναι τοῦ κόσμου τάττω, κ. παρεπίδημον. Def. κ. ἀποθήσει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀποθήκην, κ. ἐπιτευξόμεθα πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 218.

XXVI. p. 106. Λόγος κε'. *Homilia vigesima quinta* in verba: Πίσει προσεήνοχεν Ἀβραάμ, κ. λ. inc. Μεγάλῃ ὄντως ἡ πίστις τοῦ Ἀβραάμ. Def. δυνήσμεν ἐξιλεώσασθαι τὸν Θεόν, κ. τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 226.

XXVII. pag. 110. Λόγος κς'. *Homilia vigesima sexta* in verba: Πίσει κ. περὶ μελλόντων ὑλόγησεν Ἰσαάκ, κ. λ. inc. Πολλοί, φησὶ, προφῆται, κ. διδάσκαλοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν τὸ βλέπετε, κ. ἐκ εἶδον. Def. μὴ δὴ ταῦτα ζητῶμεν, ἀλλ' ἐκείνα, ἵνα κ. τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 235.

XXVIII. p. 115. Λόγος κζ'. *Homilia vigesima septima* in verba: Πίσει πεποιήκε τὸ πᾶσχα, ἢ τὴν πρόσχυσιν, κ. λ. inc. Πολλὰ μεταξὺ κατασκευάζειν ὁ Παῦλος εἶωθε, καὶ πυκνὸς ἐστὶ τοῖς νοήμασι. Def. κ. ζῆσαι κατὰ τῷ Θεῷ δοκοῦν, ὥστε κ. τῶν μελλόντων τυχεῖν ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 245.

XXIX. p. 120. Οἰμολία κη'. *Homilia vigesima octava* in verba: Περιήλθον ἐν μελωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, κ. λ. inc. Αἰεὶ μὲν, μάστιγας δὲ ὅταν τῶν ἁγίων ἐννοήσω τὰ κατορθώματα. Def. ἵνα μὴ ἔχωμεν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἢ τι τῶν τοιούτων· ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 254.

XXX. p. 127. Οἰμολία κθ'. *Homilia vigesima nona* in verba: Οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε, κ. λ. inc. Ἐστὶν εἶδη παρακλήσεως δύο,

δύο, ἐναντία πρὸς ἄλληλα εἶναι δοκούντα. Def. τὴν μὲν ἐν λύμῃ ταύτην ἐξέλωμεν, ἵνα δυνήσμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 270.

XXXI. p. 131. Οἰμολία λ'. *Homilia trigesima prima* in verba: Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν ἢ δοκεῖ χαρῆς εἶναι, κ. λ. inc. Οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες τὰ πικρὰ, ἀνέχονται τινος πρότερον ἀηδίας. Def. ὑπομένωμεν τοῖνυν φέροντες τὰ ἀλλήλων βάρη, κ. ἐλέγχοντες, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 278.

XXXII. pag. 134. Οἰμολία λα'. *Homilia trigesima secunda* in verba: Εἰρήνην διώκετε, κ. λ. inc. Πολλὰ μὲν ἐστὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν. Def. ἐκείνους μὲν γὰρ τὰ ἐνταῦθα δίδετε, ἀντιλαμβάνετε δὲ τὰ ἑρῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 284.

XXXIII. p. 138. Οἰμολία λβ'. *Homilia trigesima tertia* in verba: Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφώμεν ὄρει, κ. λ. inc. Ἡ μὲν τὰ κατὰ τὸν ναὸν θαυμαστά, ἔργα τῶν ἁγίων. Def. ἀλλὰ ἢ διὰ τῶν ἔργων ἐπιδεικνύμεθα, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 293.

XXXIV. pag. 142. Οἰμολία λγ'. *Homilia trigesima tertia* in verba: Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, κ. λ. inc. Ὅπερ ἀλαχὺ φησὶ, τὰ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Def. ἔτω τὸ ἑρῶν ἐπιληψόμεθα, ἔτω τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 301.

XXXV. p. 146. Οἰμολία λδ'. *Homilia trigesima quarta* in verba: Πείθεσθε τοῖς ἡγεμόνοις ὑμῶν, κ. λ. inc. Κακὸν μὲν ἡ ἀναρχία, κ. πολλῶν ὑπὲρθεσι συμφορῶν. Def. τὸ τοῦ πῦρ περιβάλλωμεν ἑαυτοὺς, δόξαν ἀναπέμποντες τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 311. In fine legitur: Χριστῷ συνεργῶ, καὶ τελεσθῇ νῦν χάρις.

XXXVI. pag. 150. b. Sequuntur eiusdem Chrysostomi Homiliae XXIV. in Epistolam beati Pauli ad Ephesios, hypothesis praecedente, cuius initium: Ἡ Ἐφεσὶς ἐστὶ μὲν τῆς Ἀσίας μητρόπολις, ἐτελείτο δὲ τῇ Ἀρτεμίδι. Finis: εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα, κ. σύσσωμα, κ. συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ. Prima, quae inscribitur, τὴν αὐτὴν εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴν Παύλου ὑπόμνημα, *Eiusdem in Epistolam Pauli ad Ephesios Commentarius*; & est in prima Epistolae verba: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἰδοὺ τὸ, διὰ τῷ πατρὶ δέδωκε· τί ἐν; ἐλάττωμα αὐτὸν ἐροῦμεν; Def. ἵνα μὴ εἰς κρίμα, μὴ δὲ εἰς κατάκριμα γένηται ταῦτα πάντα ἡμῖν, ἀλλ' εἰς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Exstat haec una cum sequentibus Homiliis, Tom. XI. cit. edit. pag. 1. seqq.

XXXVII. pag. 155. b. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία β'. *Eiusdem Homilia II.* in verba: Ἐν ᾧ κ. ἐκκληρώμεν προουρισθέντες, κ. λ. inc. Πανταχῇ τὴν ἄφατον τὴν Θεῷ φιλοφροσύνην ἐσπόμεθα.

Def. ἵνα κ. τὰ ἄλλα φυγεῖν δυνήσμεν κακὰ, κ. τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι αὐτὸν τυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 9.

XXXVIII. p. 159. b. Τὸ αὐτοῦ Οἰμολία γ'. *Eiusdem Homilia III.* in verba: Διὰ τοῦτο κατὰ ἀνάγκην, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἦν ἴσον τῶν σπλάγχων τῶν ἀποστολικῶν. Def. ἔτω γὰρ κ. αὐτὸν ὕψεσθε ἐκεῖ τὸν Χριστὸν μετὰ παρρησίας, ἢς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 16.

XXXIX. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία δ'. *Eiusdem Homilia IV.* in verba: Καὶ ὑμᾶς ὡς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, κ. λ. inc. Ἐστὶ μὲν νεκρῶσι σωματικῇ· ἐστὶ δὲ κ. ψυχικῇ. Def. κ. πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐργασίαν ἑαυτοὺς διεγείρωμεν, ἵνα καταξιώσμεν τυχεῖν τῆς τοσαύτης δόξης ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 25.

XL. p. 170. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ε'. *Eiusdem Homilia V.* in verba: Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς, κ. λ. inc. Πολλὰ δεικνύσι τοῦ Θεοῦ τὴν φιλοφροσύνην. Def. ἵνα πάντων τῶν σαρκικῶν ἀπαλλαγέντες, δυνήσμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 32.

XLI. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ς'. *Eiusdem Homilia VI.* in verba: Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίστατο εἰρήνην ὑμῖν, κ. λ. inc. Οὐ δὲ ἐτέρη, φησὶν, ἔπεμψεν, ἢ δὲ δι' ἄλλου τινος ταῦτα ἐμήνυσεν ἡμῖν. Def. ταῦτα γὰρ αἰτία ἡμῖν γίνεται τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 38.

XLII. p. 178. b. Λόγος ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων, κ. λ. inc. Τὸς εἰς ἱατροὺς ἐρχομένους ὄχλῳ ἀπλῶς ἐκεῖ δεῖ πορεύεσθαι. Def. ἵνα μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντες τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 45.

XLIII. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία η'. *Eiusdem Homilia VIII.* in verba: Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, κ. λ. inc. Διδασκάλων ἐστὶν ἀρετὴ, μὴ τιμῇ, μὴ δὲ δόξαν ζητεῖν. Def. ταῦτα πάντα εἰδότες, χάριν ἀναπέμπωμεν ὑπὲρ πάντων τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 52.

XLIV. p. 194. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία θ'. *Eiusdem Homilia IX.* in eadem verba: Παρακαλῶ ἐν ὑμῶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Χριστῷ, κ. λ. inc. Ἀπεδείχθη μεγάλη τῆς ἀλότητος ἡ ἰσχὺς τοῦ Παύλου. Def. ἢ πρὸ πάντων τὴν ἀγάπην μετὰ ἀκριβείας κατορθώσωμεν, ἵνα καταξιώσμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 68.

XLV. p. 198. b. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ι'. *Eiusdem Homilia X.* in verba: Ἐν σῶμα, κ. ἐν πνεύματι, κ. λ. inc. Ὅταν ἐπὶ τι μείζον παρακαλῇ ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ἵνα καταξιώσμεν, τοῦ θηρίου τέττω τοῦ χαλεποῦ, ἢ δεινότητι ἀπαλλαγέντες, χάριν ἀναπέμψαι τῷ φιλοφρόνῳ Θεῷ, κ. λ. Ibid. p. 74.

XLVI. p. 202. b. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ια'. *Eiusdem Homilia XI.* in eadem verba: Ἐν σῶμα, κ. ἐν πνεύματι, καθὼς ἢ ἐκλήθητε, κ. λ. inc. Ἀγάπην ζητεῖ παρ' ἡμῶν ὁ Παῦλος. Def. κ. τὸς μετατεθέντας ἐπαναγαγεῖν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ Θεῷ, κ. λ. Ibid. p. 80.

XLVII. p. 209. Τοῦ αὐτοῦ Οἰμολία ιβ'. *Eiusdem Homilia XII.* in verba: Τοῦτο ἐν λέφω, καὶ

ἐκ μαρτύρομαι, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον οὐ μόνον συμβαλεῖν, ἀλλὰ καὶ διδάσκειν. Def. ἀλλὰ καὶ ποιῶντες διδάσκωμεν. ἔτω γὰρ διηγήσεται τῶν μαρτύρων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὃν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιοῦναι ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XLVIII. pag. 213. Τὴ αὐτῇ Ομιλία ιγ'. *Eiusdem Homilia XIII.* in eadem verba: Τὸτο ἐν λέγω, ἐκ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, κ. λ. inc. Οὐ πρὸς ἑφ' ἑστίαις ταῦτα εἴρηται μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑμᾶς νῦν λέγεται. Def. τῆς φιλανθρωπίας ἀπολαύσαι τὴν δεσπότην, καὶ τὸν ἐπηγγελμένον ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 95.

IL. p. 218. Τὴ αὐτῇ Ομιλία ιδ'. *Eiusdem Homilia XIV.* in verba: Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, κ. λ. inc. Εἰπὼν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καθολικῶς, λοιπὸν αὐτὸν ἐκ ποικίλων κατὰ μέρος. Def. καὶ τειχίσαι ἀσφαλεῖ τειχείῳ, τῷ αὐτῷ φόβῳ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 103.

L. p. 222. b. Τὴ αὐτῇ Ομιλία ιε'. *Eiusdem Homilia XV.* in verba: Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργή, κ. λ. inc. Ὡς περ εἰς σκευὸς ἀκαθάρτων, καὶ ἱμάτιον ἐκ ὧν ποτε αὐτὰς καθίσταν τῶν μελισσῶν τὸ γένος. Def. καὶ εἰς τὸν εὐδίων πλεῖστον λιμένα, ὃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 109.

LI. p. 227. Τὴ αὐτῇ Ομιλία ις'. *Eiusdem Homilia XVI.* in eadem verba: Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργή, κ. λ. inc. Οὐκ ἀρκεῖ τῆς κακίας ἀπαλλαγῆναι, εἰ δὲ τῆς βασιλείας τῶν ἁγίων ἐπιτυχεῖν. Def. καὶ κατὰ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν τῆς παρ' αὐτῷ τύχῃ συγγνώμης, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 116.

LII. p. 230. Τὴ αὐτῇ Ομιλία ιζ'. *Eiusdem Homilia XVII.* in verba: Γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοί, κ. λ. inc. Τὰ παρελθόντα τῶν πραγμάτων, πλείονα ἔχει τὴν ἰσχύν. Def. ἵνα ἐκ τῶν βραβεῖων λάβωμεν τῆς ἁγίας κλήσεως, οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 121.

LIII. p. 234. Τὴ αὐτῇ Ομιλία ιη'. *Eiusdem Homilia XVIII.* in verba: Τὸτο γὰρ ἵξε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, κ. λ. inc. Ἦσαν, ὡς ἔοικε, τινες ἐπὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Def. ἵνα διὰ πάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 126.

LIV. p. 239. Τὴ αὐτῇ Ομιλία ιθ'. *Eiusdem Homilia XIX.* in verba: Βλέπετε ὃν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, κ. λ. inc. Ἐπὶ τὴν τῆς πικρίας ἐκκαθαίρει ἵζαν, ἔτι τὴν ὑπόθεσιν τῆς ὀργῆς ἐκκλύπτει. Def. καὶ τότε διηγήσεται τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλανθρωπίας ἀξιοῦναι, χάριτι, καὶ οἰκτιρμοῖς τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ υἱῷ, κ. λ. Ibid. pag. 133.

LV. p. 245. b. Τὴ αὐτῇ Ομιλία κ'. *Eiusdem Homilia XX.* in verba: Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, κ. λ. inc. Σοφὸς τις ἀνὴρ πολλὰ ἐν τάξει μακαρισμῶν ἐνδείξει. Def. καὶ τὸν παρόντα βίον ἅπαντα μετὰ ἀρετῆς διεξελθεῖν, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τυχεῖν, ὃν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 142.

LVI. p. 256. Τὴ αὐτῇ Ομιλία κα'. *Eiusdem Homilia XXI.* in verba: Τὰ τέκνα ὑπα-

κούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Κατὰπερ τις σῶμα πλάπτων, πρῶτον μὲν τὴν κεφαλὴν, ἔπειτα τὸν αὐχένα, εἶτα τὰς πόδας τήγῃσιν. Def. δυνατὸς δὲ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δι' αὐτοῦ τὸ ἔργον εἰς τέλος ἀγαγεῖν, ἵνα καταξιοῦμεν πάντες τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

LVII. p. 260. b. Τὴ αὐτῇ Ομιλία κβ'. *Eiusdem Homilia XXII.* in verba: Οἱ δούλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις, κ. λ. inc. Ὡς τε ἐκ ἀνὴρ μόνον, ἔτε γυνή, ἔτε παῖδια. Def. δε δυνήσεται καὶ ἡμᾶς ἀχειρώμενοι ποιῶσαι ταῖς ἐκείνης πράξεσι, καὶ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀξιοῦσαι ἀγαθῶν, ὃν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 165.

LVIII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ Ομιλία κγ'. *Eiusdem Homilia XXIII.* in verba: Στήτε ἐν περιζωσάμενοι, κ. λ. inc. Συντάξας τὸ στρατόπεδον τοῦτο, ἐ διεγείρας αὐτὸν τὴν προθυμίαν. Def. ἵνα διηγήσασθαι περιγενέσθαι τῶν ἐχθρῶν, ὃν γένοιτο περιγενέσθαι ἡμᾶς χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

LIX. p. 269. b. Τοῦ αὐτοῦ Ομιλία κδ'. *Eiusdem Homilia XXIV.* in eadem verba: Στήτε ἐν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι, κ. λ. inc. Περιζωσάμενοι, φησι, τὴν ὁσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ. Τί ποτε τοῦτό ἐστιν; Def. ὅδε ἡμᾶς ἐξαίρεται τῆς κολάσεως, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 179. In fine: Τέλος τῆς πρὸς ἑφ' ἑστίαις ἐπιστολῆς.

LX. pag. 276. Sequuntur eiusdem *de Incomprehensibili* Sermones V. quorum primus hunc habet titulum maioribus litteris adscriptum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου περὶ ἀκαταλήπτου λόγου α'. S. P. N. Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi CPolitani, de Incomprehensibili Sermo I. Inc. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν ὁ παρὲς, καὶ τὰ δρέμματα μετὰ πάσης τῆς εὐταξίας ἔστηκε. Def. καὶ ὁλόκληρον ἡμῖν ἐγκατοικῆσαι τὴν εἰρήνην, ἥς γένοιτο διαπαντός ἡμᾶς ἀπολαύειν χάριτι, κ. λ. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 444.

LXI. pag. 281. Τοῦ αὐτοῦ λόγος β'. *Eiusdem Sermo II.* Inc. Φέρε δὴ λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀπίστους Ἀνομοίους ἀποδυσώμεθα. Def. ἀπαλλάξαι μὲν αὐτοὺς τῆς πλάνης, καὶ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐπαναγαγεῖν δὲ ἐπὶ τὸ τῆς γνώσεως φῶς, ἵνα πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐν εὐματίᾳ δοξάζωμεν τὸν Θεόν, καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 452.

LXII. pag. 287. Τοῦ αὐτοῦ λόγος γ'. *Eiusdem Sermo III.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν ἐπειδὴ ἰδῶσιν δένδρον ἄκαρπον, καὶ ἀνήμερον. Def. καὶ τὸν Θεὸν ἴδω ποιήσαντες, καὶ τῶν ἐνταύθα, καὶ τῶν μελλόντων διηγήσεται τυχεῖν ἀγαθῶν, ὃν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 462.

LXIII. pag. 292. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δ'. *Eiusdem Sermo IV.* Inc. Ἦμεις μὲν δεῖξαντα πρῶτον ἀνθρώποις ἀκατάληπτον ὄντα τὸν Θεόν. Def. οὐδὲ ἐχ' διπλὰ καὶ τριπλὰ, ἀλλ' ἑκατονταπλασίονα ἀπολύψῃ πάντα, ὃν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 471.

LXIV. pag. 298. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ε'. *Eiusdem Sermo V.* Inc. Ἐπειδὴν μέλλῃ τις μακάρι-

τέρας ὑποτίσσει ἀπτεσθαι, καὶ πολλῶν δεομένης λόγων. Def. ἔτω γὰρ διηγήσεται ἀπολαύσεσθαι χάρις, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 480.

LXV. pag. 304. Succedit Τὴ αὐτῇ πρὸς Ἀνομοίους λόγος α'. *Eiusdem contra Anomoeos Sermo unicus.* Inc. Μίαν ὑμῖν διελέχθημεν ἡμέραν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔστω ὑμᾶς ἐφίλησα. Def. καὶ γαλήνην ἐργάσασθαι, καὶ εἰρήνην πολλὴν τῇ ψυχῇ, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύειν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 541. ordine VI. de Incomprehensibili.

LXVI. pag. 308. Vltimum locum obtinent Sermones tres ad Stagirium daemoniacum, quorum primus inscribitur: Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ ἱσαποστόλου παρακλητικῆς εἰς τὸν δαιμονιδῶνα, λόγος α'. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, ex Apostolis paris Oratio adhortatoria ad Daemoniacum, Liber I. Inc. Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς, ὃ φίλτατε πάντων ἐμοὶ Σταγείριε, καὶ παρὲναι σοὶ νῦν, ἐ συνδιαταλαίπωρεσθαι. Def. τὸτο τῆς πολλῆς αὐτοῦ περὶ σὲ φιλοσοφίας, καὶ σπουδῆς σημεῖον ἐστίν. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 154.

LXVII. pag. 321. b. Παρακλητικῆς, ὅτι ἡ ἀθυρία χαλεπωτέρα καὶ δαιμόνος, λόγος β'. *Oratio adhortatoria (ad eundem Stagirium) quod tristitia daemone ipso sit gravior, Liber II.* Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ τῆς τῷ Θεῷ προνοίας εἰρήσῃ. Def. εἰς δὲ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐγγραφεύσας, καὶ πάντα μετοικίσαι τὸν νῦν κελευδέντας ἐκεῖ. Ibid. p. 179.

LXVIII. pag. 336. b. Ἐπὶ περὶ ἀθυρίας πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος γ'. *Item de tristitia ad eundem Liber III.* Inc. Ἰκανὰ μὲν ἐν καὶ τὰ εἰρημένα σβῆσαι τῆς ἀθυρίας τὴν φλόγα. Def. καὶ γὰρ μόνον τὸτο κερδαίνει τὸ τὰ παρὲντα γενναίως ἐνεργεῖν, ἀλλ' ἐγγυμνασάμενος αὐτοῖς καλῶς, ἐκ πρὸς ἅπαντα λοιπὸν ἀνάλωτος ἔσῃ τὰ τῷ βίῳ λυπηρά. Ibid. p. 204.

Creberrimae sunt in hoc Codice correctiones, partim ab eadem, partim a recentiori manu adscriptae, quae ut plurimum cum editione concordant; nam vetus Codicis lectio, ut ex adlatis singularum Homiliarum initio & fine cognoscere licet, ab ipsa quandoque discrepat. Homiliarum Tituli, quemadmodum & Moralium, quaeque notabiliora occurrunt, litteris maioribus exhibentur. Primae in Epist. ad Hebraeos Homiliae ἡσικὸν hunc in margine titulum habet: Ὅτι ὁ δοκῶν ἐλεῖν ἐπιβουλεύειν πρότερον αὐτὸς ἀπολαύει τῆς ἀμαρτίας τηρούμενος. Vltimae: Περὶ εὐχαριστίας. Primae in Epist. ad Ephesios Homiliae ἡσικὸν sequens est: Ὅτι δὲ ἡμᾶς ἀξίως ὧν εἰληφάμεν δωρεὰν παρὰ τοῦ Θεοῦ ποιοῦμεσθαι. Vltimae vero: Τὸ ἡ ἀμαρτία, φθορά ἐστίν. ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ ζωῇ λαμβάνει ἀφ' ἧς εἰς τὸ διηγεῖσθαι κολάζεσθαι. In primae paginae ora inferiori legitur: τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν φρυ (super scriptis litteris γν.)

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius sex ultimae paginae manu paullo recentiori suppletæ sunt. Bius scriptio Codici I. Plutei VII. longe simillima apparet. Constat foliis 353.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT XPTISOCTOMOT OMIAIAI.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. Continet hic Codex Ioannis COD. III.

Chrysostomi Homilias in Genesim LXVII. quarum prima ita inscribitur: Τὴ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου καὶ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ομιλία εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani Homilia sub initium sanctae Quadragesimae. Inc. Καίρω, καὶ εὐφραίνομαι ὁρῶν σήμερον τὴν τῷ Θεῷ ἐκκλησίαν. Def. εὐχαίς καὶ πρεσβείαις τῶν εὐαρεσησάντων αὐτῷ, χάριτι, καὶ φιλανθρωπῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Exstat haec cum reliquis Tom. IV. cit. edit. pag. 1. seqq. Quum in clausulis Homiliarum mira sit, non in diversis modo, sed in uno etiam eodemque Codice inconstancia, ut eas a scribis potius, quam ab auctore profectas putemus, quum ventum fuerit ad illa tolemnia verba, χάριτι, καὶ φιλανθρωπῷ, vel ἥς γένοιτο, κ. λ. reliqua pro lectoris arbitrio supplenda relinquemus.

II. p. 5. Ομιλία ε'. Homilia II. in verba: Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὴν γῆν, inc. Πολλῆς σήμερον πληρῆμαι τῆς ἡδονῆς. Def. πολλὴν ἑαυτοῖς προσαποτίθεσθαι τὴν παρρησίαν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 7.

III. p. 10. Ομιλία γ'. εἰς τὰ ἐσθόλοιπα τῷ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. Homilia III. De iis quae sequuntur haec verba, In principio fecit &c. inc. Θεσαυρῷ τινι προσοικεῖν ἡ τῶν Θεῶν γραφῶν ἀνάγνωσις. Def. καὶ ἡμεῖς τῆς ἀθυρίας ἀπαλλαγόμενοι, καὶ ὑπὲρ πάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 14.

IV. pag. 15. Ομιλία δ'. Homilia IV. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτω σέσμεμα, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὴν μετὰ προθυμίαν κατ' ἐκάστην ἡμέραν ἐνταύθα συνέλευσιν. Def. ἵνα μετὰ ἀκριβείας τὸν παρόντα διανύσαντες βίον, καταξιοῦμεν τῆς αἰωνίου φιλανθρωπίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 22.

V. p. 21. b. Ομιλία ε'. Homilia V. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον ἐκ τῶν τῷ μακαρίῳ Μωϋσέως ἡμεμάτων. Def. καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσεως ἀγαθῶν, ὃν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 32.

VI. pag. 26. Ομιλία ς'. Homilia VI. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτωσαν φωστῆρες, κ. λ. inc. Βόλομαι τῆς συνήθους ἡφασθαι διδασκαλίας. Def. καὶ τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλανθρωπίας ἀπολαύσωμεν, χάριτι, καὶ οἰκτιρμοῖς τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ υἱῷ, κ. λ. Ibid. pag. 39.

VII. p. 32. b. Ομιλία ζ'. Homilia VII. in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα, κ. λ. inc. Ἰκανῶς χρεὶς καθηψάμεθα τῶν εἰς

εις τας ιπποδρομίας αυτομολήσαντων. Def. κ. εν τῷ μέλλοντι θαυμάσιος απολαύσωμεν τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 48.

VIII. p. 38. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Φέρε κ. σήμερον, ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἠκούσατε χθὲς τῶν παρ' ἡμῶν λεγομένων. Def. κ. καταξιώσωμεν τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 57.

IX. p. 43. Ομιλία θ'. Εἰς τὰ ἀκόλουθα τῷ, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, κ. πρὸς τὰς λέγοντας, διατί τὰ θηρία ἐδημιουργήθη; κ. λ. *Homilia IX. In ea, quae sequuntur haec verba, Faciamus hominem secundum imaginem nostram: Et adversus eos qui dicunt, Cur bestiae factae sunt? etc.* inc. Οἱ φιλόστονοι τῶν γηπύων, ἐπειδὴν ἴδωσι λιπαρὰ, κ. βαβύγειον τὴν ἔρμην. Def. κ. ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ, εὐχαίς κ. περισβείαις τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 65.

X. p. 47. Ομιλία ι'. *Homilia X.* cuius titulus: Προτροπή πρὸς τὰς ἐρυθριώνας μετὰ τὴν ἐξίσιν παραβάλλειν τῇ συνάξει κατὰ τὴν ἐσπέραν, κ. λ. *Exhortatio ad eos, quos videt post cibum sumunt accedere ad concionem vespertinam etc.* inc. Εὐλατῶν ἡμῖν ὁ σύλλογος, κ. βραχὺ τὸ θέατρον τῶν συνδεδραμηκότων. Def. ἀκούρα ποιῆσαι τὰ μηχανήματα, κ. τῆς τῶν θρανίων βασιλείας ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XI. p. 53. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* cuius titulus: Οἱ δὲ πολὺ τῆς ἀρετῆς ποιεῖσθαι λόγον, εἰ μιμῆσθαι τὰς ἀγίας, κ. λ. *Quod oportet virtutem magni facere, sanctorumque imitari etc.* inc. Οἶδα, ὅτι κατέτινα ὑμῶν τὸν λογισμὸν ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις τοῖς βαρυτέροις νοήμασι. Def. ἐπιτηδεύειν ἐαυτοὺς ἀπεργασώμεθα πρὸς τὴν τῷ πνεύματος ὑποδοχὴν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 82.

XII. p. 59. Ομιλία ιβ'. Εἰς τὰ ἀκόλουθα τῆς κτίσεως· αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως θρανῶν τε κ. γῆς, κ. λ. *Homilia XII. In ea quae sequuntur creationem: Hic est liber generationis caeli, et terrae etc.* inc. Φέρε δὴ σήμερον πληρώσωμεν ἡμῶν τὴν ὑπόσχεσιν. Def. ὥστε μὴ ἀναξίους ἐαυτοὺς καταστῆσαι τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 91.

XIII. p. 64. b. Ομιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Καὶ ἐφύτευσεν κύριος ὁ Θεὸς παράδεισον, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν τὸν πόρον τὸν ἀκόρετον, κ. τὴν ἐπιθυμίαν τὴν πολλήν. Def. κ. τὴν κόλασιν διαφυγεῖν τὴν ἀποκειμένην, κ. τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 99.

XIV. p. 68. b. Ομιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἔλαβε κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Πάλιν, εἰ βούλεσθε, κ. σήμερον τῆς ἀκολουθίας τῶν χθὲς εἰρημένων ἀψάμενοι. Def. εἰ καταντήσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς τύτης φιλοφροσύνης, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 106.

XV. p. 74. Ομιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Τῷ δὲ Ἀδὰμ ἔχ' εὐρέτη βουφθὸς ὅμοιος αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας.

Def. κ. πολλὴν τὴν ἄνωθεν βοήθην ἐπισπάσασθαι, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 114.

XVI. p. 79. b. Ομιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba: Καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, κ. λ. inc. Βάλομαι σήμερον, ἀγαπητοί, ἡσυχαστὸν ὑμῖν πνευματικὸν ἱκανοῦσαι. Def. κ. εἰς τὰς εὐδίας λιμένας καταντήσαντες τῆς τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης, ἐπιτυχεῖν ἀξιώσθηναι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 123.

XVII. p. 86. Ομιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Καὶ ἦκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου, κ. λ. inc. Ἰκανῶς, οἶμαι, κατὰ δύναμιν τὴν ἡμετέραν πρῶτον τὴν περὶ τῷ ἔξυλῳ ἐρμηνείαν διεξήλαθον. Def. ἀφ' ὧν αὐτὸς εἶδε, κ. εἰς ἐκ ἡκούσε, κ. ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἐκ ἀνέβη, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 133. Haec Homilia viginti circiter versus sub finem brevior est in Codice, quam in cit. editione.

XVIII. pag. 96. b. Ομιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτῆς Εὐα, ὅπερ ἐστὶ ζωὴ, κ. λ. inc. Εἶδετε χθὲς δικαστὴν φιλοφροσύνην; εἶδετε ἐξέτασιν ἀγαθότητος γέμεσαν; Def. κ. τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 150.

XIX. p. 104. Ομιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Καὶ εἶπε Κάϊν πρὸς Ἀβὲλ, κ. λ. inc. Καθάπερ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων ὑδὲ τοῖς αὐσηροῖς τῶν φαρμάκων εἶκει. Def. κ. τὰ ἀπόρητα ἀγαθὰ, ἀ' ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς ἡγαπηκῶς αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 161.

XX. p. 110. Ομιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Εὐχάρησεν δὲ Κάϊν ἀπὸ προσώπου, κ. λ. inc. Φέρε πάλιν τῆς ἀκολουθίας κ. σήμερον τῶν ἀνεγνωσμένων ἀψάμενοι. Def. ἵνα τὴν ἐκεί σπουδῇ προσηύχῃ σωτηρίαν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 170. Haec quoque pauca quaedam inter voces σωτηρίαν, & ἥς in Codice desiderantur.

XXI. pag. 116. b. Ομιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων, ἥ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, κ. λ. inc. Πολλὰς κ. ἀφ' ὧν ὁ θεσσαυρὸς, ἀγαπητοί, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀνεγνωσθεῖσιν. Def. ἵνα εἰς τὴν εὐνοίαν ἐπισπασώμεθα τῷ φιλοφροσύνῳ Θεῷ, κ. τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 180.

XXII. p. 124. b. Ομιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῆς χθονὸς τῆς τῶν ὑμῶν παραθεῖναι βόλομαι σήμερον. Def. κ. τὰς παρὰ τῷ πολέμῳ μηχανὰς διαφυγόντες, τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 192.

XXIII. p. 132. b. Ομιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Νῶε δὲ εὖμε χάριν, κ. λ. inc. Εἶδετε ἐν τοῖς ἡδὴ ῥηθεῖσιν ὅσον τῆς φιλοφροσύνης τῷ Θεῷ τὸ μέγεθος. Def. κ. εὐάρεστοι τῷ Θεῷ γενώμεθα, καθάπερ ὁ δίκαιος οὗτος, κ. τῆς βασιλείας τῶν θρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 205.

XXIV. p. 139. Ομιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in

in verba: Εὐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱοὺς, κ. λ. inc. Οὐ τὰ τυχεύοντα ἡμᾶς ἐφέλκεται χθὲς ἢ τοῦ δικαίου Νῶε γενεαλογία. Def. κ. τῆς ἐντεῦθεν ἀπολαύσεως μετασχεῖν, εἰ τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀξιώσθηναι, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216. Initio huius Homiliae in Codice adscriptum est: πάντο ὁφείλομαι.

XXV. p. 147. b. Ομιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, κ. λ. inc. Τῆς ὑποθέσεως βόλομαι πάλιν ἀφασθαι. Def. ἵνα τῶν αἰώνων ἀπολαύσωμεν, κ. αἰεὶ μενόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 230.

XXVI. p. 156. Ομιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, κ. λ. inc. Μεγάλη εἰ ἀφ' ὧν ἐν τοῖς πρόσφατον ἀνεγνωσθεῖσι δεικνύται ἢ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνη. Def. κ. τὴν κόλασιν διαφυγεῖν δυνήσομεθα, κ. τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 243.

XXVII. pag. 163. b. Ομιλία κς'. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ὁφείλομαι Νῶε θυσιάζειν τῷ κυρίῳ, κ. λ. inc. Εἶδετε χθὲς τῷ φιλοφροσύνῳ Θεῷ τὴν ἀγαθότητα. Def. ἵνα εἰ τῶν παρ' αὐτῷ ἀμοιβῶν ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 255.

XXVIII. pag. 172. Ομιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, εἰ τοῖς ἰσὺς αὐτῷ μετ' αὐτῷ λέγων, κ. λ. inc. Τὴν εὐλογίαν εἰς τὸ μέσον προθέτες χθὲς. Def. δυνήσθην κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν φοβεράν, τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

XXIX. p. 178. Ομιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἤρατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργός, κ. λ. inc. Πρὸς τὸ τέλος λοιπὸν ἐφθάσαμεν τῆς κατὰ τὸν δίκαιον ὑποθέσεως. Def. ἀλλὰ τὴν ἀληθὴ ἐλευθερίαν κησάμενοι, τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 279.

XXX. p. 187. Ομιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ ἦν πάντα ἡ γῆ χεῖλος ὕδατος, κ. λ. inc. Ἰδὲ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς ἀγίας τεσσαρκοσύνης. Def. κ. τὸν παρόντα βίον εὐάρεστος αὐτῷ διανύσωμεν, εἰ ἐν τῷ μέλλοντι φιλοφροσύνης τινος ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 293. Codex relato titulo adiecit etiam Perὶ ἐλεημοσύνης. De Eleemosyna.

XXXI. pag. 193. b. Ομιλία λβ'. *Homilia XXXI.* in verba: Καὶ ἔλαβε Θάβρα τὸν Ἀβραμ, κ. τὸν Νακὼρ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω τὰς χάριτας. Def. δυνήσομεθα κ. τῶν ἡμαρτημένων ὑμῖν τὸν ῥύπον ἀπαίψασθαι, κ. τῆς παρ' αὐτοῦ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 304. Alter titulus Homiliae adiectus in Codice est perὶ ὑπακοῆς, κ. τῆς ἐλεημοσύνης. De obedientia, et eleemosyna.

XXXII. p. 200. b. Ομιλία λγ'. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ ὥφθη κύριος τῷ Ἀβραμ, εἰ εἶπεν αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὁ θεσσαυρὸς, κ. ἀφ' ὧν, ἀγαπητοί, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀνεγνωσθεῖσιν. Def. ἵνα κ. τῆς ὑπομονῆς τὸν μισθὸν κομισώμεθα, εἰ τῶν παρ' αὐτῷ φιλοφροσύνης ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 316. Initio Homiliae adscripta est notula: δεῖα τῆς ἀγάπης τὸ κέρδος.

XXXIII. p. 209. b. Ομιλία λδ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἀβραμ δὲ ἦν πλείους σφάδρα, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν σήμερον τὴν μετὰ προθυμίας ἐνταῦθα συναξιν. Def. ἵνα τῆς αὐτῆς τῷ δικαίῳ εὐνοίας ἀπολαύσωμεν παρὰ τῷ θεσπότη, κ. τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἀξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 331.

XXXIV. pag. 214. b. Ομιλία λε'. *Homilia XXXIV.* in verba: Εἶπε δὲ κύριος τῷ Ἀβραμ μετὰ τὸ χωρισθῆναι, κ. λ. inc. Κατεμάζετε χθὲς, ἀγαπητοί, τῷ πατριάρχῳ τὴν ὑπερβάλλουσαν ταπεινοφροσύνην; Def. ἵνα κ. τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσωμεν, κ. τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαύσαι καταξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 339. Alter titulus adiectus ita habet: Perὶ πραότητος, κ. ταπεινοφροσύνης, κ. ἐλεημοσύνης. De mansuetudine, humilitate, et eleemosyna.

XXXV. p. 220. b. Ομιλία λς'. *Homilia XXXV.* in verba: Εὐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφάλ (sic) βασιλείας, κ. λ. inc. Μέγα ἀγαθόν, ἀγαπητοί, τῶν θείων γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις. Def. πολλὴν ἐαυτοῖς προσηύχοντα τὴν παρρησίαν, ἵνα τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἀπολαύσαι καταξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 349.

XXXVI. pag. 228. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Μετὰ δὲ τὰ ἡμέματα ταῦτα, κ. λ. inc. Θεσσαυρὸν τινι προσέοικεν ἢ τὸν δικαίων ἀρετῇ. Def. τῶν ἐνταῦθα πόνων τὰς ἀμοιβὰς λαβεῖν καταξιώσθηναι ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 362. In Codice ex hac Homilia deest unum folium, nimium totum id, quod intercedit inter voces, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω, φησὶν, κ. εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον δὴ εἰς . . . quae sunt extrema pag. 233. & verba, ἐκ ἀνέβη. Εἶδες πόση τῶν ὑποσχέσεων ἡ ὑπερβολή; κ. λ. quae prima sunt p. 232. nam praeter hunc defectum mira est paginarum hoc loci perturbatio. Posset tamen defectus iste suppleri Codice VII. huius Plutei, qui integram habet Homiliam.

XXXVII. pag. 232. b. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVII.* in verba: Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν· ἐγὼ ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν σε, κ. λ. inc. Μεγάλη τῆς θείας γραφῆς ἡ δύναμις. Def. ἵνα κ. τῆς καλῆς ταύτης διανομῆς μέγαν τὸν μισθὸν κομισθῇ, κ. τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν καταξιώσθηναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 372.

XXXVIII. p. 240. Ομιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Σάρρα δὲ ἡ γυνὴ Ἀβραμ, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ σήμερον ἀνεγνωσθέντα ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τὸν πατριάρχην. Def. ἵνα ὑπὲρ πάντων θαυμάσιος τὰς ἀμοιβὰς κομισάμενοι, καταξιώσθηναι καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 382.

XXXIX. p. 245. b. Ομιλία λς'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἦνίκα δὲ ἐγένετο, φησὶν, Ἀβραμ, κ. λ. inc. Εἶδετε, ἀγαπητοί, πῶς ἔδεν ἀργὸν τῶν παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ κειμένων. Def. καταξιώσθηναι εἰς τὰς ἐκεῖνα κόλπους καταστήσαι, κ. τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 394.

XL. p. 251. Ομιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Καὶ εἶπεν, φησὶν, ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραμ· Σάρρα ἡ γυνὴ σου, κ. λ. inc. Φέρε τὰ λείψανα τῆς

ἐν ἡμετέροις τραπέζης ὑμῶν παρασθῆναι. Def. ἵνα δυνήσθωμεν μετα παρήγιας σῆσαι ἐπὶ τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶς ἀξιοῦνται, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 403.

XLII. p. 255. b. Ομιλία μα'. Homilia XLII. in verba: Ὡς φησὶ δὲ αὐτὸς ὁ Θεὸς πρὸς τὴν δούλην, κ. λ. inc. Οὐκ ἔστι ἀναδύσασθαι σήμερον πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἐξήγησιν. Def. ἵνα πάλιν ἡμῖν διαφυλάττηται, καὶ διὰ τούτων καὶ τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν ἀξιοῦνται δυνήσθωμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 410.

XLIII. p. 263. Ομιλία μβ'. Homilia XLIII. in verba: Ἐξαναστάντες δὲ οἱ ἄνδρες, κ. λ. inc. Ἐμάθομεν ἐκ τῶν χθρὲς ἀνεγνωσμένων, ἀγαπητοὶ, τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ δικαίου φιλοξενίας. Def. καὶ τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτημάτων τυχεῖν δυνήσθωμεν, καὶ τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 423.

XLIV. p. 271. Ομιλία μγ'. Homilia XLIV. in verba: Ἡλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἐσπέραι, κ. λ. inc. Καθ' ἃς περ λειμών τις εὐανθῆς διάφορα, καὶ πακίλα τὰ ἄνθη ἐν αὐτοῖς δεικνύει. Def. ἵνα ἐκ τῶν ἡσαυρῶν ἐπιτυχεῖν δυνήσθωμεν, καὶ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 434.

XLV. p. 279. Ομιλία μδ'. Homilia XLV. in verba: Ὡς φησὶ δὲ Ἀβραάμ τῷ πρωτῷ, κ. λ. inc. Ἡ κατὰ τὴν Σαμαρείτιν ὑπόθεσις ἱκανῶς χθρὲς ἡμᾶς ἐδίδαξεν. Def. καὶ τῶν τῷ διαβόλῳ περιγενόμεθα μηχανημάτων, ἐκ καταξιοῦνται τῶν ἀπορήτων ἐκείνων ἀπολαῦσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 447.

XLVI. p. 285. Ομιλία με'. Homilia XLVI. in verba: Καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραάμ εἰς γῆν, κ. λ. inc. Χαῖρον ὄντων ὑμᾶς συντρέχοι τας περὶ τὴν ἀκρίαν. Def. ἵνα τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσωμεν, καὶ ἐκείνων ἐπιτυχεῖν δυνήσθωμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 456.

XLVII. pag. 291. b. Ομιλία με'. Homilia XLVII. in verba: Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραάμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάρρα; κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον, ἀγαπητοὶ, τὴν ἀκολουθίαν τῶν χθρὲς εἰρημένων ἀναλαβόντες. Def. ἵνα καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσῃ δυνήσθωμεν, ἐκ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 466.

XLVIII. pag. 296. Ομιλία μζ'. Homilia XLVIII. in verba: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα, κ. λ. inc. Πολλοὶ τῶν σήμερον ἀναγνωσθέντων τὸ κέρος, καὶ ἄφατος ὁ ἡσαυρὸς. Def. ἵνα ἐκ τῶν ἡμαρτημάτων ἀπομυθώμεθα, ἐκ τῆς παρὰ τῷ Θεῷ φιλανθρωπίας ἀξιοῦνται, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 473.

XLVIII. pag. 301. Ομιλία μη'. Homilia XLVIII. in verba: Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Χρὲ πρὸς Ἀβραάμ, κ. λ. inc. Εἰδετε χθρὲς ἀγαπητοὶ, τὸ πατριάρχην τὴν ἀνδρείαν; εἰδετε ψυχὴν ἀδάμαντος σφρότεραν; Def. ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ ῥοπῆς συγκροτούμενοι, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 480.

IL. p. 308. Ομιλία μθ'. Homilia IL in verba: Αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ, κ. λ. inc. Πάλιν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ἀγαγεῖν βέλομαι. Def. ἐὰν γὰρ ἴδῃ κατὰ τὸς ὑπ' αὐτῷ κειμένους νόμους ταύτην ἡμᾶς ποιούμενος, ταχέως ἡμῖν τῶν παρ' αὐτοῦ δωρεῶν χωρίζεται

τὴν φιλοτιμίαν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 491.

L. p. 311. Ομιλία ν'. Homilia L. in verba: Ἐν γαστρὶ δὲ ἔλαβεν ἡ Ρεβέκκα, κ. λ. inc. Βύλεσθε σήμερον τὰ λείψανα τῶν χθρὲς εἰρημένων ἀποδόντων ὑμῶν τῇ ἀγάπῃ; Def. ἵνα τῆς ἐπὶ τέτοις ἀμοιβῆς ἀξιοῦνται παρὰ τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 495.

LI. p. 313. b. Ομιλία να'. Homilia LI. in verba: Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. inc. Πάλιν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώων ὑμῖν εἰρημένων βύλομαι τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀψαφῆς διδασκαλίας. Def. ἔτω γὰρ καὶ τὴν ἀνωθεν ἐπιστάσμεθα ῥοπήν, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 499.

LII. p. 317. b. Ομιλία νβ'. Homilia LII. in verba: Ἐσπερε δέ, φησιν, Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χθρὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδόναι σήμερον τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ. Def. πολλὴν ἐπιστάται τὴν ἀνωθεν ῥοπήν, ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιοῦνται, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 505.

LIII. p. 323. b. Ομιλία νγ'. Homilia LIII. in verba: Ἡ δὲ Ἡσαὺ ἐπὶ τὴν τεσσαράκοντα, κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον, εἰ δοκεῖ, τὰ ἐξῆς τῶν χθρὲς εἰρημένων ἐπελθόντες. Def. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀθανάτων καὶ ἀπορήτων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῷ διὰ πάντων προξενεῖ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 513.

LIV. p. 327. Ομιλία νδ'. Homilia LIV. in verba: Καλέσασα δέ, φησιν, Ρεβέκκα τὸν υἱὸν αὐτῆς, κ. λ. inc. Εἰδετε χθρὲς καὶ τὸ τελῶν τὴν πολλὴν εὐγνωμοσύνην. Def. ἵνα ἐκ τῶν ἐνταῦθα, ἐκ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι δυνήσθωμεν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 521.

LV. p. 333. b. Ομιλία νε'. Homilia LV. in verba: Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ, κ. λ. inc. Ἰκανῶς ἡμᾶς χθρὲς τὰ προόμια τῆς ἀποδημίας τῷ δικαίῳ. Def. καὶ δυνήσθωμεν ἐκ τῶν παρόντων βίον ἀλύτως διανύσαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 531.

LVI. p. 338. b. Ομιλία νς'. Homilia LVI. in verba: Εἶπε δὲ Ἰακώβ πρὸς Λάβαν ἄπιδος μοι, κ. λ. inc. Ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῷ Ἰακώβ, ἡν περὶ τὴν βαχὺλ ἐπεδείξατο. Def. ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἐν ᾧ πασι φιλανθρωπῶν μιμνήμενος, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 539.

LVII. p. 345. Ομιλία νζ'. Homilia LVII. in verba: Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε ἡ Ραχὴλ τὸν Ἰωσήφ, κ. λ. inc. Τὰ λειπόμενα τῶν χθρὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδόναι σήμερον τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ. Def. καὶ τῆς ἀρετῆς πολλὴν ποιῶμεθα λόγον. ἵνα καὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 548.

LVIII. p. 352. Ομιλία νη'. Homilia LVIII. in verba: Καὶ ἀναβλέψας, φησιν, Ἰακώβ εἶδα παρεμβολὴν Θεοῦ παρεμβεβλημένην, κ. λ. inc. Οἶδα, ὅτι κεκμήκατε χθρὲς εἰς πολλὸν μῆκος τὰ λόγους προελθόντος ἡμῖν. Def. καὶ πολλὰ ἀπολαύσωμεν τῆς ἀνωθεν χάριτος, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 561.

LIX. p. 357. b. Ομιλία νθ'. Homilia LIX. in verba: Καὶ ἦλθέ, φησιν, Ἰακώβ εἰς πόλιν Σακίμων, κ. λ. inc. Εἰδετε χθρὲς καὶ τὸ κοινοῦ τῶν ἀπάντων δεσπότην τὴν ὑπερβάλλουσαν φιλαν-

θρωπίαν. Def. καὶ τὴν ἀρετὴν ἐλάμβανον, πολλὰν ἐπιστάσμεθα τὴν ἀνωθεν ῥοπήν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 569.

LX. pag. 363. Ομιλία ξ'. Homilia LX. in verba: Καὶ οἰκοδομήσας, φησὶ, θυσιάζειον, κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον, εἰ βέλεσθε, τὴν ἀκολουθίαν τῶν πρώων ἡμῖν εἰρημένων ἀναλαβόντες. Def. καὶ τῆς παρὰ τῷ Θεῷ ῥοπῆς ἀπολαύσωμεν, καὶ τῶν αἰώνων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 577.

LXI. pag. 366. b. Ομιλία ξα'. Homilia LXI. in verba: Αὐταὶ δέ, φησιν, αἱ γενέσεις Ἰακώβ, κ. λ. inc. Πάλιν ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ὑμᾶς ἀγαγεῖν βέλομαι, καὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώων ἡμῖν εἰρημένων λαβόμενος. Def. καὶ παρασκευάσει τῆς τῶν ὕδρων βασιλείας ἀξιοῦνται, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 582.

LXII. p. 372. Ομιλία ξβ'. Homilia LXII. in verba: Καὶ εἶδε, φησιν, Ἰάκωβ θυγατέρα ἀνθρώπου, κ. λ. inc. Ἰκανῶς ἡμᾶς πρώων ἡ κατὰ τὸν Ἰωσήφ ἱστορία ἐδίδαξε τοῦ φθόνου τὴν λύμην. Def. καὶ πάντως διαφευξόμεθα ἐκ τῶν τῷ διαβόλῳ μηχανῶν, καὶ ἀπολαύσωμεν πολλὰς τῆς ἀνωθεν συμμαχίας, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 591.

LXIII. p. 378. Ομιλία ξγ'. Homilia LXIII. in verba: Καὶ ἐκ τῆς γινώσκων ἔδεν, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χθρὲς ἡμῖν εἰρημένων βυλόμεθα σήμερον ἀποδόναι τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ. Def. καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀναμένοντες ἀντίληψιν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 600. In Codice ex hac Homilia defunct duo folia inter pag. 378. & 379. nam post verba, διὰ τὴν τῶν οὐρανῶν ὕψιν... quae sunt ultima pag. 378. b. sequens pagina incipit a verbis, ἐδέξαντο παρὰ τοῦ Ἰωσήφ, κ. λ. Illa in cit. edit. occurrunt p. 601. haec initio paginae 604.

LXIV. p. 381. Ομιλία ξδ'. Homilia LXIV. in verba: Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ προσώπου Φαραῶ, κ. λ. inc. Βύλεσθε καὶ σήμερον τὴν κατὰ τὸν Ἰωσήφ ἱστορίαν ἐπεξέλθωμεν. Def. ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος, δαψιλεσέραν τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξηται κηδεμονίαν, ἡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 607.

LXV. p. 389. b. Ομιλία ξε'. Homilia LXV. in verba: Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, κ. λ. inc. Εἰδετε ἐκ τῶν χθρὲς ἡμῖν εἰρημένων τὸ Ἰωσήφ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἄφατον ἀνεξιχνίασιν. Def. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς καὶ τὸν παρόντα βίον ἐν ἀρετῇ διαγαγόντας, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 620.

LXVI. pag. 394. b. Ομιλία ξς'. Homilia LXVI. in verba: Ἡγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ ἀποθανεῖν, κ. λ. inc. Φέρε καὶ σήμερον τὸ τέλος ἐπιθῶμεν τῇ κατὰ τὸν Ἰακώβ διηγήσει. Def. ἀρεσθόντες τοῖς εἰρημένοις εἰς τὴν ἐξῆς τὴν πρὸς τὴν παιδα εὐλογίαν ταμειουσόμεθα... Reliqua usque ad finem, una cum initio frequentis Homiliae, abscissa pagina desiderantur.

LXVII. p. 398. Homilia LXVII. titulo, & initio mutila incipit a verbis... ταθέντος τοῦ λόγου τὴν ὑπόσχεσιν πᾶσαν εἰς τέλος ἀγαγεῖν ἐκίσχυσαμεν, κ. λ. quae incidunt sub initium Homiliae in cit. edit. pag. 635. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

Codex Graec. membran. Ms. in folio maximo, Sec. XI. diligenter scriptus, primis tribus totidemque ultimis paginis vetustate aliquantum corruptis. Constat foliis 401.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT XPTISOEOTOMOT TIOMNHMA EIS TON AGION IOANNHN EYAGGEALISTHN.

D IOANNIS CHRYSOSTOMI COMMENTARIUM IN D. IOANNEM EVANGELISTAM.

Continet hic Codex ex interpretatione Cod. IV. Ioannis Chrysostomi in sacrosanctum Ioannis Evangelium XLVI. tantum Sermones, five Homilias, quarum ultima est de murmure iudaeorum ob ea verba Christi Domini: Ego sum panis, qui de caelo descendi, Cap. VI. vers. 51.

I. p. 1. Exhibet haec uniuscuiusque Homiliae Moralium Tabulam hoc appposito titulo: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τῶν ἡθικῶν ἢ δυνάμεων ἐν συντόμῳ. S. P. N. Io. Chrysostomi ex interpretatione Evangelii secundum Ioannem, Moralium summa in epitome Huius autem consilii rationem reddidit Scriptor hisce verbis: Ἐπειδὴ ἔσος ἦν τῷ μακαριωτάτῳ Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ μετὰ τὸ ἐρμηνεύσαι τὸ παρ' αὐτοῦ προθεῖναι εὐαγγελικὸν ῥητὸν, εἰς ἡθικὰ καταπαύειν τὸν λόγον, ἀναγκαῖον ἐνόμισα, καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἡθικῷ κατὰ πλάτος εἰρημένα ἐν συντόμῳ προτάξαι, ἵνα ἔχῃ ὁ βυλόμενος τὴν δύναμιν τοῦ παντὸς ἡθικοῦ ἀπόνως, ἐκ ἐν συντόμῳ εὐρίσκειν. Quandoquidem mos erat beatissimo Ioanni Chrysostomo, ubi primum Evangelica dicta exposuerat, in moralem orationem definire, necessarium duxi quae etibico more fufus ille differuit, ea compendio praemittere, ut possit quicumque voluerit, moralis epilogi vim omnem sine labore, & compendiose reperire. Sequitur Tabula ipsa, ac pag. 2. Ομιλία πρώτη, Homilia prima, adiecto titulo: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. ἐκδόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἀπόστολον, καὶ εὐαγγελιστήν. S. P. N. &c. Commentarius in S. Ioannem Apostolum, &c. Evangelistam. Inc. Οἱ τῶν ἀγώνων τῶν ἐξωθεν γεαταί, ὅταν τινὰ γενναῖον ἀθλητὴν, καὶ σεφῶς τὴν ποδὲν ἦκοντα μάχῳσι, συντρέχουσιν ἅπαντες. Def. ἀλλὰ ἀνάγκη πτερωθῆναι εὐθὺς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀναπτῆναι τὸν ἀνὼ χῶρον, καὶ τοῖς ἀπείροις ἐντυχεῖν τῶν ἀγαθῶν ἡσαυρῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Vide quae de clausulis Homiliarum delibavimus supra p. 329. N. I. Exstat haec una cum sequentibus, Operum cit. edit. Tom. VIII. p. 1.

II. p. 5. b. Ομιλία β'. Homilia II. in verba: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἐμελλε διαλέγεσθαι, καὶ τὰ αὐτὰ πρὸς ἡμᾶς εἰρεῖν, ἀναγκαῖον ἦν καὶ γένος αὐτῷ, καὶ πατρίδα εἰπεῖν, καὶ ἀνατροφῆν. Def. ἵνα πρὸς αὐτὴν ἀνελ-

δόντες τὴν κορυφὴν τῶν ἀρετῶν, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 7.

III. p. 10. b. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in eadem verba: Εὐ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, (quemadmodum etiam sequens) inc. Προσοχῆς μὲν ἔνεκεν τῆς περὶ τὴν ἀκρόασις περιττὸν λοιπὸν ὑμῖν παραινεῖν. Def. ὅτω γὰρ δυνησόμεθα τῷ Θεοῦ τὰς νόμους ἀνύσαντες, τυχεῖν ἐκ τῶν ἐνταυθα, κ. λ. Ibid. p. 16.

IV. p. 17. b. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* inc. Τοῖς ἀρτί τῶν παιδῶν εἰσαγομένους πρὸς τὰ μαθήματα. Def. ὅτω γὰρ ἐκ τῶν παλαιόντων περιγινώμεθα, ἵνα κ. λ. τῶν ἐνταυθα, κ. λ. τῶν ἐπηγγελμένων τύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 26.

V. p. 22. b. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, inc. Μωϋσῆς μὲν ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας, κ. λ. τῆς συγγραφῆς τῆς ἐν τῇ παλαιᾷ. Def. ἐπισπασάμεθα ταύτην τὴν ἀκτίνα· ὅτω γὰρ κ. λ. τῶν ἐνταυθα, κ. λ. τῶν μελλόντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 34.

VI. p. 27. b. Ομιλία ε'. *Homilia VI.* in verba: Εἰ γένοιτο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ τοῦ Θεοῦ λόγῳ τὰ κατεπείγοντα ἐν προομιῶις ἡμῖν. Def. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχόντας τῶν εἰρημένων, κ. λ. δόξαν Θεοῦ πάντα πράττειν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 42.

VII. p. 29. b. Ομιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, κ. λ. inc. Διὰ τῆς πολυπλοκίας τέκνα, κατὰ μέρος ὑμᾶς τοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν ἐσιώμεν νοήμασι. Def. τῶν ἀθανάτων ἐν τοῖς ἀπείροις αἰῶσι τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

VIII. p. 31. b. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in eadem verba: Ἦν τὸ φῶς, κ. λ. inc. Οὐδὲν κωλύει κ. λ. τῆμερον τῶν αὐτῶν ἀψαθῆναι ἡμῶν. Def. ἀπολαῦσαι μετὰ πολλῆς παρήσας τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν ἐν τοῖς ἔρασιν, τοῖς ὡς χρὴ ἀγαπῶν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 48.

IX. p. 34. b. Ομιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Ἀν τῶν προτέρων διαμνημονεύετε νοημάτων. Def. ὅτω γὰρ δυνησόμεθα κ. λ. τὰ ἄλλα μετ' εὐκολίας κατορθῶν, εἰς δόξαν τῷ κυρίῳ, κ. λ. Ibid. p. 52.

X. p. 37. Ομιλία ι'. *Homilia X.* in eadem verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Φιλάνθρωπος ὁ Θεός, ἀγαπητὸς, καὶ εὐεργετικὸς πάντα ποιεῖ κ. λ. πραγματεύεται. Def. κ. λ. μετὰ λαμπρῶς ἑκάστος εὐλογεῖ εἰς τὴν κλήσιν ἐκείνην παραγενόμεθα, ἥς ἀπολαῦσαι γένοιτο πάντας ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 56.

XI. p. 40. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, κ. λ. inc. Μίαν ὑμᾶς ἔπαντας αἰτῆσαι βέλομαι χάριν. Def. ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον διὰ τῶν πραγμάτων, ἵνα κ. λ. τῶν μετὰ ταῦτα τύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 62.

XII. p. 43. Ομιλία ιβ'. *Homilia XII.* in verba: Καὶ ἐθεσάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, κ. λ. inc. Τάχα πέρα τοῦ δέοντος ἐφάνημεν ὑμῖν ἐκχωρεῖς ἢ φορτικοὶ πρῶτον, Def. κ. λ. λαμπρῶν

ποιήσωμεν, ὥς μετὰ παρήσας ἰδεῖν τὸν κύριον, κ. λ. τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 66.

XIII. p. 46. b. Ομιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, κ. λ. inc. Ἀρὰ μὴ εἰς κενὸν τρέχομεν, κ. λ. κοπιῶμεν; Def. κ. λ. τὸν τῷ πυρὶ ποταμὸν ἐκφυγεῖν, ὅ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας εἰς τὴν τῶν ἑρανῶν ἀνελεῖν βασιλείαν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XIV. p. 51. Ομιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, κ. λ. inc. Πρῶτον ἐλέγομεν, ὅτι Ἰωάννης τὴν ἀπορίαν αὐτῶν μελλόντων πρὸς ἐαυτὸς ζητεῖν. Def. ἀλλὰ ταῖς δυναμέναις πρὸς τὴν κληρονομίαν εἰσαγαγεῖν ἡμᾶς τῶν ἑρανῶν, τὴν ἡτοιμασμένην τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 78.

XV. p. 55. Ομιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Θεὸν ὁδὸς ἐώρακε, κ. λ. inc. Τῶν ὀνομάτων, κ. λ. τῶν ἡμάτων τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς κειμένων. Def. κ. λ. ὅθεν ἐπιστελεῖται δύναται τῶν μαθημάτων τῶν πονηρῶν, κ. λ. διαιρέτων τὴν τοσαύτην ἔνωση, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 84.

XVI. p. 59. Ομιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba: Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, κ. λ. inc. Δεινὸν ἢ βασκανία, ἀγαπητὴ, δεινόν, κ. λ. ὁλθίριον. Def. εἰς τὴν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν κληρονομίαν εἰσάγουσιν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XVII. p. 63. b. Ομιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Ταῦτα ἐγένετο ἐν Βηθανίᾳ ἡ πέραν (1) In pag. 335. Ibid. pag. 89. τῷ Ἰορδάνῳ, κ. λ. inc. Μέγα ἀγαθὸν παρήσας, κ. λ. τὸ ἐλευθεροσομεῖν. Def. ἵνα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ βιώσαντες, κ. λ. αὐτοὶ τῆς μελλούσης ἀπολαύσωμεν δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 96.

XVIII. pag. 68. b. Ομιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰσῆκει ὁ Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ῥᾶθυμὸν πως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, κ. λ. ἐξύμνητον πρὸς ἀπώλειαν. Def. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς κ. λ. ταύτης κρείνης ἀπαλλαγέντας, πρὸς αὐτὸς τοῦ Ἀβραάμ χωρῆσαι τὰς κόλπας, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 103.

XIX. p. 74. Ομιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Εὐρίσκει ὅτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, κ. λ. inc. Ὁ Θεός παρὰ τὴν ἀρχὴν ποιήσας τὸν ἄνθρωπον, ὅς ἀφῆκεν εἶναι μόνον. Def. πρὸς τὰ ῥᾶσα, κ. λ. κερδαλέωτερα τρέχωμεν, ἵνα κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 110.

XX. p. 77. Ομιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κ. λ. inc. Παντὶ τῷ μεριμνῶντι ἔνεστι περιστῶν, ὁ παροιμιώδης λόγος φησὶ. Def. ὅταν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ὁμολογῇ τὰς ἀξίας, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 115.

XXI. p. 80. b. Ομιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, κ. λ. λέγει αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὴς ἡμῖν, ἀγαπητοί, δεῖ τῆς μερίμνης, πολλῆς τῆς ἀγρυπνίας. Def. ἐκὼν ἐνταυθα μετανοήσωμεν, ὥς τῶν αἰώνιων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 119.

XXII. p. 84. b. Ομιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Τί ἐμοὶ κ. λ. σοὶ, γύναι; κ. λ. inc. Ἐφείπερ μὲν τίνα πόρον τὸ λέγειν; κ. λ. τῶ τοῦ Παύλου δειλὸν ἔλεγεν. Def. κ. λ. δὴ σοὶ τὰ αἰτήματα

τα τῆς καρδίας σου· ἵνα κ. λ. τῶν ἐνταυθα, κ. λ. τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 125.

XXIII. pag. 88. b. Ομιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. inc. Πολλὸς ὁ διάβολος ἔγκειται κ. λ. σφοδρός. Def. διὰ μετὰ πολλῆς ταύτην ἐπιδεικνόμεθα τῆς δαφιλίας, ὥς ἀπολαῦσαι τῶν ἀπορήτων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 131.

XXIV. pag. 93. Ομιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in verba: Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις, κ. λ. inc. Τῶν ἀνθρώπων τῶν τότε, οἱ μὲν τῇ πλάνῃ προσείχοντο, οἱ δὲ τῆς ἀληθείας ἀντείχοντο. Def. κ. λ. εἰς τὸν νομῶνα εἰσελεῖν, ὅ γένοιτο πάντας ἡμᾶς μεταστρεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 137.

XXV. p. 97. b. Ομιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοὶ· ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος, κ. λ. inc. Τὰ παιδία τὰ μικρὰ καὶ ἐκείνην ἡμέραν εἰς διδασκάλους φοιτῶντα. Def. ἵνα μετὰ πολλῆς αὐτῶ ἀπολάβωμεν τῆς ἀντιδόσεως, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 143.

XXVI. pag. 101. b. Ομιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστὶ, κ. λ. inc. Μεγάλων ἡμᾶς μυστηρίων κατηξίωσεν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Def. ἵνα ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἀνάπαυσιν εὐρωμεν τὴν τε παρῶσαν, τὴν τε μέλλουσαν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 148.

XXVII. pag. 105. Ομιλία κζ'. *Homilia XXVII.* in verba: Εἰ τὰ ἐπίγια εἶπον ὑμῖν, κ. λ. inc. Ὁ πολλὰς εἶπον, τῷτο κ. λ. νῦν ἐρῶ, κ. λ. παύσομαι λέγων. Def. ἀλλ' εἰς τῆς κόλπας Ἀβραάμ ἀπελεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 153.

XXVIII. pag. 109. Ομιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Οὐ γὰρ ἀπέσειλεν ὁ Θεός τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κ. λ. inc. Πολλοὶ τῶν ῥαθυμοτέρων εἰς ἀμαρτημάτων μέγεθος, κ. λ. ὀλιγορίας ὑπερβολῇ. Def. ὅτω γὰρ καὶ ταύτης κρείνης ἐπιτευξόμεθα, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

XXIX. p. 113. Ομιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Εἰξήλθε δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, κ. λ. inc. Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον, ὅδε ἰσχυρότερον γένοιτο· ἂν. Def. κ. λ. τὴν μένεσαν, καὶ ἀκίνητον δόξαν ἐπιζητῶμεν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 164.

XXX. p. 117. b. Ομιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Ὁ ἄνθρωπος ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, κ. λ. inc. Δεινὸν ὁ τῆς δόξης ἔρος, δεινόν, κ. λ. πολλῶν γέμυστα (sic) ἀκανθῶν, κ. λ. δυσάπλοστα, κ. λ. θηρίων ἀτίθατον, κ. λ. πολυκέφαλον. Def. ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας, τῆς πνευματικῆς ἔχουσας στυγῆς, καὶ τῶν ἑρανῶν ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 170.

XXXI. p. 121. Ομιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, κ. λ. inc. Πολὺ τῆς συγκταβύσεως τὸ κέρδος ἐν ἀπασι δέκνεται πράγματι. Def. ἀλλ' εὐαρεσθήσαντας ἡμᾶς τῷ Χριστῷ, τῶν αἰώνιων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

XXXII. pag. 127. b. Ομιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, κ. λ. εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίπων ἐκ τοῦ ὕδατος τέττε, κ. λ.

inc. Τὸ πνεύματος τὴν χάριν ποτὲ μὲν ἡ γραφὴ πῦρ, ποτὲ δὲ ὕδωρ καλεῖ. Def. καταξιώθη· ναὶ τῆς πνευματικῆς θεωρίας, καὶ τῆς μελλούσης δόξης ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 183.

XXXIII. pag. 132. Ομιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, πίσευσόν μοι, κ. λ. inc. Πανταχῶ πίσεως ἡμῖν δεῖ, ἀγαπητοί, πίσεως, τῆς μητρὸς τῶν ἀγαθῶν. Def. ἵνα κ. λ. ἐνταυθα μεγάλοι, κ. λ. ἐκεῖ γενόμενοι λαμπροὶ, τῶν αἰώνιων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 189.

XXXIV. pag. 136. Ομιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Ἀφῆκε τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν θερμότητος δεῖ, κ. λ. στυγῆς διεγρηγμένοις. Def. ἵνα ὅπως ἴλω τὸν Θεὸν ἔχωμεν κατὰ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν, κ. λ. πολλῆς ἀπολαύσαι δυνησόμεν συγγνώμης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 195.

XXXV. pag. 140. b. Ομιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Ὡς ἐν ἡλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, κ. λ. inc. Οὐδὲν φθόνου, κ. λ. βασκανίας χεῖρον, ὅθεν κενοδοξίας χαλεπώτερον. Def. κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεσθαι ἀγαθῶν, κ. λ. πολλῆς ἀπολαύσεσθαι παρὰ τῷ Θεῷ παρήσας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXXVI. p. 144. b. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημείον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. inc. Καθάπερ ἐν τοῖς μετέλλοις τῷ χρωστί, ὅδε τὴν εραχτυάτην φλέβα παρῖθεν. Def. ὅτω γὰρ τῆς ἀληθείας ἡδονῆς ἀπολαύσομεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 206.

XXXVII. p. 147. b. Ομιλία λζ'. *Homilia XXXVII.* in verba: Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· θελεῖς ὑγιὴς γενέσθαι; κ. λ. inc. Μέγα τῶν θείων γραφῶν τὸ κέρδος, κ. λ. διαρκὲς ἢ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια. Def. κ. λ. τῶν παρόντων, κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XXXVIII. p. 151. Ομιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Μετὰ ταῦτα εὕρισκε αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, κ. λ. inc. Δεινὸν ἢ ἀμαρτία, δεινόν, κ. λ. ψυχῆς λύμη. Def. καὶ τίνα κ. λ. τῆς ψυχῆς ποιησόμεθα λόγον, ἵνα κ. λ. τῶν παρόντων, κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216.

XXXIX. pag. 158. Ομιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ὁ πατὴρ μὲν ἐκρίνει οὐδένα, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς στυγῆς ἐν ἡμῖν, ἀγαπητοί. Def. τὰ παρόντα διαφῶμεν εἰς δέον, ἵνα κ. λ. τὰ μέλλοντα μετ' εὐκολίας λάβωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 225.

XL. p. 166. Ομιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Εἰ ἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, κ. λ. inc. Εἰ τις χώραν μεταλλικὴν ἀνορύττειν ἐπιχειροῖ. Def. ὅτω γὰρ τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεσθαι εὐφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 236.

XLI. p. 170. b. Ομιλία μα'. *Homilia XLI.* in verba: Ἐρευνάτε τὰς γραφάς, κ. λ. inc. Πολὺν ποιῶμεθα τῶν πνευματικῶν, ἀγαπητοί, λόγον. Def. καὶ κατὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν τῶν αἰώνιων μετῴμεσιν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 242.

XLII. pag. 174. Ομιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θάλασσης τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Τοῖς δεῖ-

δεινός ἀνδράσι μὴ ὁμῶς χωρῶμεν, ἀγαπητοί, ἀλλὰ μαυρῶμεν. Def. ἵνα μετὰ χρηστῆς ἐλπίδος ἀπελθόντες, τύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 247.

XLIII. p. 179. Ομιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Ὡς δὲ ὁψία ἐγένετο, κ. λ. inc. Οὐ γὰρ παρὰ τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς σωματικῶς μένον. Def. τὸν ἀληθῆ πλῆτον ἐλώμεθα, κ. λ. τὴν ἀκριβῆ φιλοσοφίαν, ὥς τυχεῖν τῶν ἐπιτηγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 254.

XLIV. pag. 181. b. Ομιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, κ. λ. inc. Τὸ προσηνές κ. λ. τὸν πανταχῶς χρησίμον. Def. μὴδὲ τῶν παραβέβηκτων κ. λ. ἀπερχομένων, ἀλλὰ τῶν μενόντων κ. λ. ἀκινήτων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 258.

XLV. p. 184. Ομιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Εἶπον ἔν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; κ. λ. inc. Οὐδὲν γαστριμαργίας χεῖρον, ἢδὲν αἰσχροτέρον. Def. καὶ τῆς ἀπωλείας ταύτης ἀπαλλαγέντες, καταξιώσμεν τῆς βασιλείας τῶν ἑρῶν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 261.

XLVI. pag. 189. b. Ομιλία με'. *Homilia XLVI.* in verba: Εὐλόγησον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτῆς, κ. λ. inc. Ὡς ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνη αὐτῶν. Def. μὴ διὰ πίστεως μόνον, ἀλλὰ ἡ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἵνα κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

In calce primae paginae b. adscripta sunt ab imperito & recentiori Graeculo nomina quaedam, nimirum, Νικόλας τὸ νομικὸν ὁ ὅς τὸ καλὸν εἶπε (sic) Γεώργιος τὸ παπα In ultima vero alia nonnulla vetustior manus adiecerat, quibus tamen expunctis, haec tantum supersunt . . . τὸ βιβλίον ἐδόθη παρὰ

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. perspicue, ac diligenter scriptus, Homiliarum titulis rubro, ac maiori characteris exaratis instructus, rarissime correctionibus ab eadem manu factis adspersus. Constat foliis 193.

ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΤΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ
ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

ΙΟΑΝΝΙΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
COMMENTARIUM IN D.
MATTHAEVM EVANGELI-
STAM.

COD. V. Continet Ioannis Chrysostomi ex interpretatione in Evangelium secundum Matthaeum Homilias XLV. quarum ultima est in ea verba Cap. XIII. *cur loqueretur turbis in parabolis*. Praecedit hinc Tabula Moralium uniuscuiusque Homiliae, sed in fine mutila, desinit enim in XLI. Tabulae vero Scriptoris monitum, idem prorsus, quod in Codice superiore protulimus pag. 333. N. I. & inc. Επειδὴ ἔσος ἦν, κ. λ.

I. pag. 2. *Homilia prima* inscribitur: Τὴν ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν εὐαγγελιστήν. Προοίμιον. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Commentarius in S. Matthaeum Evangelistam. Prooemium. Inc. Εἶδει μὲν ἡμεῖς μὴδὲ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοήθειας. Def. ἡ πρὸς αὐτὸν ἤσομεν τὸν θρόνον τὸν βασιλικόν, κ. λ. πάντων ἐπιτευζόμεθα τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstat cum sequentibus cit. edit. Tom. VII. pag. 1. seqq.

II. p. 8. Ομιλία β'. *Homilia II.* in verba: Βίβλος γενέσθω Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἀρα μέμνησθε τῆς παραγγελίας, ἥς πρῶτον ἐποίησάμεθα. Def. κ. λ. ἔτω λαμπρὰ νικητήρια ἀναδυσάμενοι, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 18.

III. p. 14. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Βίβλος γενέσθω Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἰδὲ τρίτη διάλεξις, κ. λ. ἐν προοίμιοις οὐδέπω διελευσάμεθα. Def. κ. λ. εἰς τὸν γαλήνην ἐκείνον καταπλεῦσαι λιμένα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 32.

IV. pag. 19. b. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Πᾶσαι ἔν αι γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβὶδ, κ. λ. inc. Εἰς τρεῖς διεῖλε μερίδας τὰς γενεὰς ἀπάσας. Def. ἔτω γὰρ κ. λ. ἐνταῦθα ἔση λαμπρότερος, κ. λ. τῶν μελλόντων ἀπολαύσεις ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

V. pag. 31. b. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Τὸτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥῆθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου, κ. λ. inc. Πολλῶν ἀκούω λεγόντων, ὅτι παρόντες μὲν, ἡ τῆς ἀκροάσεως ἀπολαύοντες, συσελλόμεθα. Def. ἐλώμεθα τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ· ἔτω γὰρ κ. λ. τῶν κἀκείνων τευζόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 71.

VI. p. 36. b. Ομιλία ε'. *Homilia VI.* in verba: Τὸ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας, πολλῶν τῶν εὐχῶν. Def. καὶ τῶν κειμένων ἐπ' αὐτῶν τοῖς κατορθώμασι τέτοις ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 84.

VII. p. 44. b. Ομιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Καὶ συναγαγὼν πάντας τὰς ἀρχιερεῖς, κ. λ. inc. Εἶδες ἅπαντα εἰς ἕλεγχον γινόμενα Ἰουδαίους; Def. ἔτω γὰρ κ. λ. τῆς παρούσης αἰσχύνης ἀπαλλαγόμεθα, ἡ τὴν μέλλουσαν καρπωσόμεθα ζωὴν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 102.

VIII. p. 50. b. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, κ. λ. inc. Πῶς ἔν φησιν ὁ Λευῆς, ὅτι ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον ἦν; Def. κ. λ. πείσομεν συνεφάσθαι τῶν ἀγώνων ἡμῖν, κ. λ. τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 118.

IX. p. 55. b. Ομιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Τότε ἰδὼν Ἡρώδης, κ. λ. inc. Καὶ μὴν ἐκ ἔχρην θυμωθῆναι, ἀλλὰ φοβηθῆναι, καὶ συσελθῆναι. Def. ἵνα κ. λ. ἐνταῦθα ἀσφαλῆ κ. λ. ἀτάραχον ζήσωμεν βίον, ἡ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν θησαυρῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 130.

X. p. 61. b. Ομιλία ι'. *Homilia X.* in verba: Εἴν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ποῖαις ἡμέραις ἐκείναις; ἢδὲ γὰρ τότε, ἡνίκα παῖς ἦν. Def. ἔτω γὰρ ἡ τὰς ἐπιβουλὰς διακρυβόμεθα ῥαδίως, ἡ τῶν ἀκηράτων ἐπι-
τευ-

τευζόμεθα σεφάνων, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 139.

XI. p. 67. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Ἰδὼν δὲ πολλὰς τῶν Φαρισαίων, κ. λ. inc. Πῶς ἔν φησιν ὁ Χριστὸς, ὅτι ἐκ ἐπίσευσαν Ἰωάννη; ὅτι ἐκ ἦν τοῦτο πεισεῖσαι. Def. εἰς ἐκείνην ὁρμίζοντες τὴν πόλιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, κ. λ. τῶν ἀκηράτων ἐπιτυγχόντες σεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 149.

XII. p. 75. Ομιλία ιβ'. *Homilia XII.* in verba: Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Μετὰ τῶν δούλων ὁ δεσπότης, μετὰ τῶν ὑποδούλων ὁ κριτὴς ἔρχεται βαπτισθῆναι. Def. πτερώσωμεν ἑαυτὸς πρὸς τὸν ἕρῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 160.

XIII. p. 80. Ομιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Τότε ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον, κ. λ. inc. Τότε, πότε; μετὰ τὴν τῷ πνεύματι καθόδον. Def. εἰς ἐκείνο τὸ δικαστήριον ἀπελθόντες, ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπιτηγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 167.

XIV. p. 86. b. Ομιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Ἰωάννης παρεδῶκεν, κ. λ. inc. Τίνας ἔνεκεν ἀναχωρεῖ πάλιν; παιδεύων ἡμεῖς μὴ ὁρῶς χωρεῖν τοῖς πειρασμοῖς. Def. κ. λ. τῆς προσήκουσας ἀντιλαβέσθαι ἐλευθερίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 178.

XV. pag. 91. Ομιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ὄχλους, κ. λ. inc. Ὅρα τὸ ἀφιλότιμον, κ. λ. ἀκόμπασον· ἡ γὰρ περιήγεν αὐτὸς μετ' ἑαυτῆς. Def. τότε διὰ τὴν μὴ μνησικακεῖν τοῖς πλησίον ἐπιτυγχόντες, τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 184.

XVI. p. 103. Ομιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἤλθον καταλύσαι τὸν νόμον, κ. λ. inc. Τίς γὰρ τὸτο ὑπόπτεισεν; ἡ τίς ἐνεκάλεσεν; Def. πρὸς δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἐπεντεινόμενοι, διώκωμεν ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ζωῆς κλήσεως, ἡ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 203.

XVII. p. 115. Ομιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Ἡκούσατε, ὅτι ἐβέβη τοῖς ἀρχαίοις· ἡ μοιχεύσεις, κ. λ. inc. Ἀπαρτίσας τοῖνυν τὴν προτέραν ἐντολὴν, κ. λ. εἰς ἄκραν φιλοσοφίαν αὐτὴν ἐκτείνας. Def. κ. λ. τὴν ἀλλήν ἀρετὴν μετ' εὐκολίας κατορθώσητε πάσης, κ. λ. τῶν μελλόντων ἀπολαύσητε ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 222.

XVIII. pag. 122. b. Ομιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Ἡκούσατε, ὅτι ἐβέβη ὁφθαλμὸν αὐτῇ ὁφθαλμῷ, κ. λ. inc. Ὅρα, ὅτι ἡ περὶ ὁφθαλμῷ τὰ πρότερα ἔλεγεν. Def. ἡ μετὰ τῶν δὲ πάντων, κ. λ. τὰ ἀπέρρητα ἀποληψόμεθα ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 234.

XIX. p. 129. Ομιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν, κ. λ. inc. Τὸ τυραννικώτερον πάντων λοιπῶν ἐξορίζεται πάθος, τὴν λύσαν, κ. λ. τὴν μανίαν. Def. ὁ Θεὸς κ. λ. φιλήσει, κ. λ. σεφάνωσει, ἡ τῶν μελλόντων ἡμεῖς ἀγαθῶν ἀξιώσεις πάντων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 244.

XX. p. 139. Ομιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Ὅταν δὲ νησεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, κ. λ. inc. Καλὸν ἐνταῦθα γενέξαι μέγα, καὶ ἀνομιῶσαι πικρὸν. Def. ἵνα ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, κ. λ. ἡτε μάλιστ' αὐτῶν δεδ-

μεθα πάντων ἀπολαύσομεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 259.

XXI. p. 145. Ομιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν, κ. λ. inc. Ὅρα, πῶς κατὰ μικρὸν τῶν ὀντων ἀφίστησι. Def. ἡ ὁδὸς προβαίνοντες ἐπ' αὐτὴν ἔλθωμεν τὴν κορυφὴν τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 268.

XXII. p. 149. Ομιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Καταμάθετε τὰ κρίνα τῷ ἄγρῳ πῶς αὐξάνει, κ. λ. inc. Εἰπὼν περὶ τῆς ἀναγκαιῆς τροφῆς, κ. λ. δείξας, ὅτι ἢδὲν ὑπὲρ ταύτης χρὴ μεριμνᾶν. Def. καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν ἐκκαλεσόμεθα, κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτευζόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 274.

XXIII. p. 155. Ομιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κρίθητε, inc. Τί ἐν; ἡ χρὴ τοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν; Def. μετὰ πολλῶν τῶν φορτίων φανώμεν, κ. λ. ἀφάτου τῆς ἐλεημοσύνης πλῆτε, ἡ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 284.

XXIV. p. 165. Ομιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in verba: Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε, κύριε, κ. λ. inc. Διὰ τί μὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τὸ ἐμόν; Def. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀπολαύσομεν ἀσφαλείας, κ. λ. τῆς ἐκεῖ μετασχωμεν δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 299.

XXV. p. 169. b. Ομιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς λόγους ταύτας, κ. λ. inc. Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτὸς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημέων. Def. ἵνα κ. λ. τῶν παρόντων, κ. λ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 306.

XXVI. p. 174. Ομιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναεὺμ, κ. λ. inc. Ὅ μὲν λεπτὸς καταβάντι ἀπὸ τοῦ ὄρους προσήλθεν. Def. ἵνα καταξιώσμεν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ζήσαντες τὸν παρόντα βίον, τῆς μελλούσης ἀπολαύσαι ζωῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 313.

XXVII. pag. 183. Ομιλία κζ'. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, κ. λ. inc. Ὅ μὲν Μάρκος κ. λ. τὸ εὐθὺς προσέθηκε, βεβλόμενος κ. λ. τὸν χρόνον δηλώσαι. Def. κ. λ. τῆς μελλούσης ταχέως ἐπιτευζόμεθα ζωῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 326.

XXVIII. pag. 187. b. Ομιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Εὐμβάντι δὲ αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, κ. λ. inc. Ὅ μὲν ἐν Λευκαῖς ἀπ᾽ ἀλλήλων ἑαυτὸν τῷ ἀπαιτηθῆναι τῶν χρόνων τὴν τάξιν. Def. κ. λ. διαβλέψαντες εἰς αὐτὸν τῆς δικαιοσύνης ἰδεῖν τὸν ἥλιον, κ. λ. τῶν ἐπιτηγελμένων παρ' αὐτοῦ ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 333.

XXIX. pag. 193. b. Ομιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διέπρασσε, κ. λ. inc. Ἰδὼν αὐτὴ πόλιν ἐνταῦθα τὴν Καπερναεὺμ λέγει· ἡ μὲν γὰρ ἠνεγκεν αὐτὸν, ἡ βηθλεὲμ. Def. ἵνα τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐπιτύχωμεν λήξεως, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 342.

XXX. pag. 196. b. Ομιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Ποιήσας γὰρ τὸ θαῦμα ἐκ ἐπέμεινεν, ἵνα μὴ τὸν ζῆλον ἐξάψῃ πλεον
V u

πλέον δρόμος. Def. ἵνα καὶ τῆς παύσεως, καὶ τῆς μελλούσης ἐπιτύχῃτε δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 347.

XXXI. pag. 203. Ομιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Ταῦτα αὐτοῦ λαλῶντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθόν, κ. λ. inc. Κατέλαβε τὴν λόγους τὸ ἔργον, ὥστε πλέον τοὺς Φαρισαίους ἐπισκοπεῖν. Def. καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ τοὺς μετὰ τῆς ὑπομονῆς ἀποληψόμεθα σεφάνους, καὶ τῶν αἰώνιων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 356.

XXXII. pag. 208. b. Ομιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Γῆσῃ, ἠκολούθησαν αὐτῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε παρέλκει αὐτὸς κρίζοντας; πάλιν ἐνταῦθα παιδεύων ἡμᾶς. Def. καὶ τὴν πονηρὴν ἐπισκοπὴν μετὰ ἁπαντῶν εἰς ἀρετὴν, καὶ τῆς μελλούσης ἀπολαυσόμεθα ζωῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 364.

XXXIII. pag. 217. Ομιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀναγκῆς τροφῆς ἐποίησαν αὐτοὺς θαρρεῖν. Def. ἵνα καὶ τὸν αἰώνιόν αὐτῷ δυνήσκειν κοινωνῆσαι σκηνῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 377.

XXXIV. p. 224. b. Ομιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, κ. λ. inc. Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερά, καὶ φρικώδη, καὶ ἀδύνατα ἱκανὰ διαλύσαι. Def. ἵνα καὶ ὁ Θεὸς ἐπιθυμήσας τὴν κάλλος ἡμῶν, μεταδῷ ἡμῖν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 388.

XXXV. pag. 230. Ομιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ φορτικώτερα τίθησι καὶ μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας. Def. καὶ τὴν ἀπὸ τῆς εὐλογίας, καὶ ἐλεημοσύνης βασιλείαν κληρονομήσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 397.

XXXVI. pag. 236. Ομιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Γῆσῃς διατάσεων, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἐπεμψεν, ὑπεξήγαγε λοιπὸν ἑαυτὸν. Def. ὅτω γὰρ καὶ γέννησε ἀπαλλαγόμεθα, καὶ τῆς παρὰ τῷ Χριστῷ ἀπολαυσόμεθα δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 406.

XXXVII. pag. 240. b. Ομιλία λζ'. *Homilia XXXVII.* in verba: Τῶν δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Γῆσῃς λέγειν τοῖς ὅχλοις, κ. λ. inc. Τὸ μὲν γὰρ κατὰ τὴν μαθητὰς Γῶννου ὀκνηρομένη καλῶς. Def. καὶ τὸν παρόντα μετὰ σωφροσύνης βιωσόμεθα βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 414.

XXXVIII. pag. 247. b. Ομιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Γῆσῃς εἶπεν, κ. λ. inc. Ὅρᾳς διὰ πόσον αὐτὸς ἐνάγει εἰς τὴν πίσιν; Def. ἵνα καὶ ἐνταῦθα ἀνάπαυσιν εὐρωμεν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 425.

XXXIX. pag. 251. b. Ομιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Γῆσῃς τοῖς σάββασι, κ. λ. inc. Οἱ δὲ Λυκάς ἦσαν ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ· τί δὲ εἰσιν ἐν δευτεροπρώτῳ; Def. ἵνα τὴν διηγεσίαν καὶ ἀμαρτάντων λάβωμεν σεφάνους, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 431.

XL. p. 255. Ομιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν, κ. λ. inc. Πάλιν ἐν σαββάτῳ θεραπεύει, ὡς ἐρὼν παρὰ τῶν μαθητῶν γεγεννημένων, κ. λ. Def. ἵνα τῆς ἔντος δόξης καὶ μενέσης ἀεὶ τύχωμεν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 437.

XLI. p. 259. b. Ομιλία μα'. *Homilia XLI.* in verba: Εἰδὼς δὲ ὁ Γῆσῃς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, κ. λ. inc. Καὶ ἤδη τὸτο κατηγόρησαν, ὅτι ἐν τῷ Βεελζεβὺλ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Def. ὅτω γὰρ δυνήσκειν καὶ συγγνώμης ἐπὶ τοῖς πεπλημμελημένοις τυχεῖν, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 444.

XLII. pag. 263. b. Ομιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, κ. λ. inc. Πάλιν ἐτέρως αὐτὸς καταισχύει, καὶ ἕκ ἀρκείται τοῖς προτέροις ἐλέγχους. Def. ἐλώμεθα ἀρετὴν, ἵνα καὶ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 451.

XLIII. pag. 267. b. Ομιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Τότε ἀνεκρίθησαν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, κ. λ. inc. Ἄρα τί γένοιτ' ἂν τῶν ἀνοητότερον καὶ ἀσεβέστερον; Def. πάντως ἐπιληψόμεθα ἀρετῆς, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 458.

XLIV. p. 273. Ομιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ἐτι δὲ αὐτὸς λαλῶντος τοῖς ὅχλοις; ἰδοὺ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, κ. λ. inc. Ὅπερ πρόην ἔλεγον, ὅτι ἀρετῆς ἀπάσης ἁπαντα περιττά. Def. καὶ τὴν ψυχὴν πάσης ἀπαλλάξαντες ἀφρώσεως, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 467.

XLV. p. 278. Ομιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Προσελθόντες δὲ οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; κ. λ. inc. Ἀξίον δὲ θαυμάσαι τὴν μαθητὰς, πῶς ἐπιθυμοῦντες μαθεῖν. Def. ἐπιδειξόμεθα τινὰ διὰ ψίλειαν περὶ τῆς δεομένης· ὅτω γὰρ καὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν ἐκεί ἀπάντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 475.

Scholia in hoc Codice marginalia perquam rara sunt, levissimè momenti; unum est, quod in septima occurrit Homilia sub finem, nimirum: Ἐκ τούτου δεικνύται, ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ ὧν τὴν λόγους τέττις εἶπε, πρεσβύτερος ὢν ἔτι.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. cuius inscriptiones Homiliarum characteribus rubris & maioribus sunt exaratae. Constat foliis 281.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟ-
ΛΗΝ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
INTERPRETATIO EPI-
STOLAE AD THESSA-
LONICENSES.

Continet hic Codex Io. Chrysostomi Expositiones in quibusdam B. Pauli Epistolas, nimirum in Ep. I. ad Thess. Homilias

lias XI. in II. ad Thess. Homilias V. In Ep. I. ad Timotheum Homilias XVIII. In Ep. ad Hebraeos Homilias XXXIV. Sed singularum initium, ac finem recensendo perséquamur.

I. pag. 1. Post titulum: Τῷ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γῶννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιστολὴν, S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep. ad Thessalonicenses. Ομιλία α'. *Homilia I.* in verba: Παῦλος, καὶ Σιλβανὸς, καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε Ἐφείσοις μὲν ἐπισέλλων, καὶ τὸν Τιμόθεον ἔχων μετ' αὐτοῦ. Def. καὶ αὐτοὶ ἐχώμεθα τῆς ἀρετῆς, ἵνα δυνήσκειν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec cum sequentibus Tom. XI. cit. edit. p. 425. seqq.

II. pag. 5. b. Τῷ αὐτῷ Ομιλία β'. *Eiusdem Homilia II.* in verba: Ἀφ' ὧν γὰρ ἐξέρχεται ὁ λόγος τῷ κυρίῳ, κ. λ. inc. Καθ' ἅπερ μύρον εὐδὲς τὴν εὐδρίαν ὅτι ἐν αὐτῷ συγκλείσαν ἔχει. Def. ἵνα τύχωμεν τῆς βασιλείας τῶν ἁγίων, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 432.

III. p. 11. b. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τῶν κόπων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον ἔδεν ἐπαχθῶς χρῆ ποιεῖν τῶν εἰς σωτηρίαν τῶν μαθητῶν συντελούντων. Def. ὅν ἀπάγωμεν ἑαυτὸς κλείνων τῶν περιττῶν, τευξόμεθα τῶν ἁγίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 440.

IV. p. 19. b. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Διὸ καὶ γὰρ μνηστέον ἐστίν, ἐπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίσιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Ζήτημα πρόκειται τήμερον ἡμῖν παρὰ πολλῶν ζητούμενον. Def. εἰ δὲ ἀφελόμεν, πάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 451.

V. pag. 26. b. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Λοιπὸν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς, καὶ παρακαλῶμεν ἐν Χριστῷ Γῆσῃ, κ. λ. inc. Ὅταν πρὸς τὰ κατεπεύγοντα εἴ, καὶ πρὸς τὰ ἐν χερσὶ. Def. γένοιτο δὲ τῶν ἐπαινεμένων γενομένων ἡμᾶς τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 459.

VI. pag. 31. Ομιλία ς'. *Homilia VI.* in verba: Περί γὰρ τῆς φιλαδελφίας ἡ χρεῖαν ἔχοντες γραφεῖν ὑμῖν, κ. λ. inc. Τί δήποτε περὶ σωφροσύνης αὐτοῖς σφοδρῶς διαλεχθείς. Def. τὸν χρόνον μετὰ χαρᾶς πνευματικῆς διάγοντες, καὶ τῶν αἰώνιων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 466.

VII. pag. 36. b. Ομιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Οὐ θέλομεν δὲ ἀγνοεῖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, κ. λ. inc. Πολλὰ τῶν πραγμάτων ἐξ ἀγνοίας ἡμᾶς λυπεῖ μόνως. Def. μετὰ πολλῆς δὲ τῆς ἀσφαλείας, καὶ τῶν ἀποκειμένων τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 472.

VIII. p. 40. b. Ομιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Τούτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίῳ, κ. λ. inc. Οἱ προφῆται μὲν τὸ ἀξίωσι-
τον τῶν λεγομένων δεῖξαι βουλόμενοι. Def. ἀμὴν τὸ ὁφθαλμὸς εἶδε, μήτε ἔς ἡμᾶς, μήτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπων ἀνέβη, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 477.

IX. p. 46. b. Ομιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Περί δὲ τῶν χρόνων, καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἔτιως, ὡς εἶπες, περιεργάζεσθαι, καὶ λίχνον περὶ τῶν ἀφάνων, καὶ τῶν κεκαλυμμένων μάθωσιν. Def. ἵνα ἔτιως εὐαρεστήσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 485.

X. pag. 54. Ομιλία ι'. *Homilia X.* in verba: Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τὴν κοπιῶν-
τας, κ. λ. inc. Πολλὰς ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα μικροψυχιδὸν ἀφορμὰς ἔχειν. Def. καὶ μηδὲν πλέον ζητεῖτω, ἵνα ὅτω δυνήσῃ τῶν ἔντος ἀγαθῶν ἐπι-
τυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 494.

XI. p. 59. b. Ομιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Το πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξυμνεῖτε, κ. λ. inc. Ἀχλὺς τις παχεῖα, ζόφος, καὶ νεφέλη κατακλύχεται τῆς γῆς ἀπάσης. Def. ὡς ἐν τῶν δὲ ἁγίων ἀπένειται, καὶ τὰ ἐν τοῖς ἁγίοις ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 502. In fine subiungitur: Ἐτελείωθη σὺν Θεῷ τῷ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γῶννου τῷ Χρυσόστομῳ ἡ ἐρμηνεία τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιστολῆς τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Παύλῳ ἐν λόγοις ια'. Absoluta est cum Deo, sancti patris nostri Io. Chrysostomi interpretatio primae ad Thess. Epistolae D. Pauli Apostoli, in Sermonibus XI.

XII. p. 66. Sequitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῶν ἡθικῶν τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς. *Tabula Capitulorum moralium secundae ad Thessalonicenses Epistolae, quae sunt V. totidemque Homiliis respondent.* Homilia I. inscribitur: Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ε' ἐπιστολῆς. *Argumentum II. ad Thessal. Epistolae.* Inc. Εἰπὼν ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπιστολῇ, ὅτι εὐχόμεθα νύκτα καὶ ἡμέραν ἰδεῖν ὑμᾶς. Def. ἀπὸ τούτων ἀπάντων κερδαίνομεν, ἵνα δυνήσκειν ἐπι-
τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶ-
σιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 510.

XIII. p. 69. b. Ομιλία β'. *Homilia II.* in verba: Παῦλος, καὶ Σιλβανὸς, καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων ἁπαντα πράττεσι, καὶ μνη-
σθάνονται. Def. καὶ τὴν ἀρετὴν αἰρώμεθα, καὶ δυν-
ησόμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 514.

XIV. pag. 76. Ομιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Ὅτι τινες δίκην τίσουσιν, ὁλεθρον αἰώνιον, κ. λ. inc. Εἰσὶ τινες τῶν ἀνθρώπων, οἱ τὰς ἐλ-
πίδας τὰς χρησὰς ἕκ ἐν τῷ τῶν ἀμαρτημάτων ἀπέχεσθαι ἔχουσιν. Def. καὶ μετὰ πάσης ἀκρι-
βείας τὸν ἑαυτῶν βίον εὐθύνειν, ἵνα δυνήσκειν ἐπι-
τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγα-
πῶσι τὸν Θεόν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 522.

XV. p. 81. Ομιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Καὶ νῦν τὸ κατέχον οὐδαμῶς, εἰς τὸ ἀποκα-
λυφθῆναι, κ. λ. inc. Ζήτησειεν ἂν τις εἰκότως, τί ποτὲ εἰς τὸ κατέχον. Def. ἵνα γένοιτο μετὰ παρήσας ἁπαντας ἡμᾶς ἰδεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 529.

XVI. p. 87. Ομιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Πιστὸς δὲ ὁ κύριος, ὃς σφίξει ὑμᾶς, κ. λ. inc. Οὔτε τὸ πᾶν ταῖς εὐχαῖς τῶν ἁγίων ἐπι-
τρέψαντας αὐτὸς ἀργεῖν χρῆ. Def. μετὰ πολ-
V u 2 λῆς

λης της παρήσας καταβιβάζει ιδείν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, μεθ' ὃ, κ. λ. Ib. p. 536. Adexitur in Codice conclusio, Εἰτελειώθη σὺν Θεῷ, κ. λ. superiori, modo numerum Homiliarum excipias, paene consimilis.

XVII. pag. 94. Τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς τῶν ἡθικῶν ἡ δύναμις ἐν κεφαλαίοις ἐν συντόμῳ. *Epistolae ad Timotheum Moraliū summa per Capita breviter digesta*. Capita porro sunt XVIII. totidem Sermonibus, sive Homiliis respondentia. Moraliū Tabulam excipit Τέλεισις τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. *Argumentum Epistolae ad Timotheum Io. Cbrystofomi Archiep. CPolitani*, cuius initium: Τῶν τῷ ἀποστόλῳ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, ὃ μαρτυρεῖ μὲν ὁ Λευκῆς. Finitis: ἵνα παραγγείλῃς αὐτοῖς μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν. Hypothesis vero Homilia prima in verba: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ, κ. λ. Inc. Μέγα τὸ τῷ ἀποστόλῳ ἀξίωμα ἦν, μέγα, ὃ θαυμαστόν. Def. ἡδεῖς μὲντοι ἀγαθὸς ὢν, σπουδάζει εἶναι κακός· ταῦτα ἐν ζηλώσωμεν τὰ ὅπως ἀγαθὰ, ἵνα κακείνων τύχωμεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 548.

XVIII. pag. 101. Homilia II. in verba: Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστίν, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἔτι λυμίνεται τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, ὡς τὸ φίλιας καταφρονεῖν. Def. ταύτην ἐν μεταδιώκωμεν, ἵνα τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 555.

XIX. pag. 106. Homilia III. in verba: Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. inc. Τὴν ταπεινοφροσύνην πολλὴν μὲν ἔχουσιν κέρως ὁρῶμεν. Def. θέλω γὰρ, Φησιν, ἵνα, ὅπως εἰμι ἐγὼ, ὡς καὶ οἱ μαθηταί μου, ἵνα τὴν δόξαν ὁρῶσι τὴν ἐμὴν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 561.

XX. pag. 110. b. Homilia IV. in verba: Πίστις ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἀξίος, κ. λ. inc. Οὕτω μεγάλα εἰσὶν εὐεργεσίαι τῷ Θεῷ, ὃ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνειν προσδοκίαν. Def. πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλύπτεισθαι εἰς ἡμᾶς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 567.

XXI. pag. 116 Homilia V. in verba: Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθημί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κ. λ. inc. Τὸ τῆς διδασκαλίας, καὶ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, μέγα ἐστὶ καὶ θαυμαστόν. Def. ἵνα μὴ γένηται κενὸς ὁ λόπος ἡμῶν· ἔτι γὰρ δυνασόμεθα τῶν βραβείων ἀξιοῦσθαι ἐκείνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 574. Heic in fine pauca quaedam desiderantur in Codice.

XXII. pag. 119. b. Homilia VI. in verba: Παρακαλῶ ἐν πρώτῳ πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, κ. λ. inc. Ὡς περ καὶ τις ἐστὶ πατὴρ τῆς οἰκουμένης ὁ ἱερεὺς. Def. καὶ ὁ εὐχόμενος ὑπὲρ τῷ ἐχθρῷ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εὐχεται, ὅχι ὑπὲρ ἐκείνου· καὶ ἔτι δυνασόμεθα τὸ κατόρθωμα τῷτο εἰς ἔργον ἀγαγεῖν, καὶ τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 578.

XXIII. pag. 123. Homilia VII. in verba: Ἰνα ἡμεῖς καὶ ἡσύχιον βίον διώγωμεν, κ. λ. inc. Εἰ τὸς κοινὸς βέλτεται λύεσθαι πολέμους,

καὶ τὰς ταραχὰς, καὶ διὰ τῷτο καὶ ὑπὲρ βασιλείων. Def. καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν παρήσας προσένησαι ἡμῖν δυνήσεται, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 583.

XXIV. p. 127. b. Homilia VIII. in verba: Βέλομαι ἐν προσεύχῃ τὰς ἀνδρας ἐν παντί τότῳ, κ. λ. inc. Ὁ τῶν προσεύχων, Φησὶν ὁ Χριστός, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ἰσχυροὶ. Def. καὶ εἰς δόξαν αὐτῷ ζῆν, ὥς καὶ τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 589.

XXV. pag. 131. Homilia IX. in verba: Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαρτανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ, κ. λ. inc. Πολλὴν ἀπαιτεῖ τὴν αἰδῶ παρὰ τῶν γυναικῶν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ἔτι πάντα ἔσαι εἰς δόξαν Θεοῦ, ὃ εἰς σωτηρίαν ἡμετέραν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 594.

XXVI. p. 134. b. Homilia X. in verba: Εἰ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλῶ ἔργον ἐπιθυμεῖ, κ. λ. inc. Μέλων καθίσταται εἰς τὸν περὶ τῆς ἐπισκοπῆς λόγον, δεικνύσι καθάπαξ ὅποιον εἶναι χρὴ τὸν ἐπίσκοπον. Def. ὃ ἔχεται τῆς ἀγαθῆς δόξης ἐπὶ τὸν ἄρανδον ἀγάσῃ, ἵνα τῆς τῶν ἄρανδων βασιλείας ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 598.

XXVII. p. 139. Homilia XI. in verba: Διακόνες ὡσαύτως σέμνως, μὴ διλόγως, κ. λ. inc. Διαλεγόμενος περὶ ἐπισκόπων, καὶ χαρακτηρισίας αὐτῶν. Def. τῶν ὅπως αἰδεσίμους ποιούντων ἡμᾶς, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 604.

XXVIII. p. 143. Homilia XII. in verba: Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητὸς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς, κ. λ. inc. Ὡς περ οἱ τῆς πίστεως ἐχόμενοι ἐπ' ἀσφαλῆς τῆς ἀγκύρας ἐρρίζωνται. Def. ἔτι γενόμεθα ἀγαθοί, ἵνα καὶ ὡμεν ἀγαθοί, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 609.

XXIX. p. 149. b. Homilia XIII. in verba: Παραγγέλλω ταῦτα, καὶ διδάσκω, κ. λ. inc. Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν διδασκαλίας δεῖται, τὰ δὲ ἐπιταγῆς. Def. τὴν ἐδὲν τίκτουςαν κακὴν, τὴν μυρία ἀγαθὰ ἔχουσαν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 617.

XXX. pag. 156. Homilia XIV. in verba: Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων, μάστιγα τῶν οἰκείων, κ. λ. inc. Πολλοὶ νομίζουσιν ἀρμεῖν ἑαυτοῖς πρὸς σωτηρίαν, τὴν οἰκείαν ἀρετήν. Def. διὰ δὲ τῷτο καὶ ἑαυτοὺς λανθάνωμεν, εἰ δυνατόν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 624.

XXXI. pag. 163. b. Homilia XV. in verba: Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτῷ, κ. λ. inc. Πολὺν ὑπὲρ τῶν χηρῶν ὁ Παῦλος ποιησάμενος λόγον, καὶ χρόνον αὐτῶν διορίζων. Def. ἄπερ ἂν ἡμᾶς μὴ ἀναξίως δύναται δεικνύειν τῶν μεγάλων αὐτῷ δωρεῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 633.

XXXII. pag. 171. Homilia XVI. in verba: Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ κυρίου, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ ἐπισκόπων, περὶ διακόνων, ἀνδρῶν, γυναικῶν. Def. καὶ διελύσωμεν αὐτῷ μετὰ φόβου καὶ τρέμους, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 642.

XXXIII. p. 175. Homilia XVII. in verba:

ba: Ταῦτα διδάσκω καὶ παρακέλει, κ. λ. inc. Οὐκ αὐθεντίας δεῖ τῷ διδασκάλῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ προσηθείας πολλῆς. Def. τὴν εὐσέβειαν, τὴν δικαιοσύνην, ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 647.

XXXIV. pag. 179. Homilia XVIII. in verba: Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, κ. λ. inc. Πάλιν τὸν Θεὸν μαρτύρεται. Def. ἀγαπήσωμεν, ὡς δεῖ, τὸν Θεόν, ἵνα καταξιώθωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 653. In Codice haec ultima verba desinunt in Graecam Crucem: quibus statim rubris subscripta est litteris sequens notula: Αὕτη ἡ βίβλος περιέχει ἐπιστολὰς τρεῖς, πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτην, καὶ δευτέραν, καὶ πρὸς Τιμόθεον πρώτην. Continet hic liber Epistolas tres, ad Thessal. primam & secundam, & ad Timotheum primam. Ex hac subscriptione conicere non sine aliqua ratione possumus, Volumen hoc ex duobus qui olim erant Codicibus, in unum colligatis, fuisse confectum: illa enim verba quemdam libri finem significant. Confirmatur coniectura ex prima quae sequuntur Homiliarum pagina, a diversa manu paullo recentiori exarata, quippe quae quum prima esset Codicis, & fortasse aliqua exornata pictura, aut data opera recisa, aut possessorum incuria male habita, supplenda fuit. Accedit etiam minor linearum numerus, marginisque amplitudo maior, &c. Ceterum scriptura utriusque Codicis ita similis est, ut si non ab eadem manu profecta, eiusdem tamen aetatis iudicanda videatur.

XXXV. pag. 184. Sequuntur igitur ex interpretatione in Epistolam ad Hebraeos, XXXIV. Sermones, sive Homiliae, quarum prima inscribitur: Τὸ ἐν ἀγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Εβραίους πρώτην ἐπιστολήν. S. P. N. Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep. ad Hebraeos. Inde Apostoli textus: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως πάσαι ὁ Θεὸς ἀλλήλας τοῖς πατέραςιν, κ. λ. Incipit Homilia: Ὡς ἔτις ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερπερίεσεν ἡ χάρις. Def. καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ποιῇ μετόχους, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec, una cum sequentibus, in cit. edit. Tom. XII. pag. 5. seqq. Quare quum earumdem initia, & fines in Cod. II. huius Plutei pag. 325. a N. II. ad XXXVI. fuerimus singillatim persequuti: hic autem ab ipso aliquibus tantummodo vocibus, ut ex utriusque Codicis Homiliarum conlatione animadvertimus, discrepet, ordine tamen, ac titulis prorsus adsimilis; novam ipsarum recensionem praetermittendam putavimus; ita enim, & improbo prorsus labori parcentes, ac brevitati consulentes ad utiliora properabimus; quod & deinceps, ubi eadem saepius occurrerent, faciendum in animum induximus. Interim annotare sufficiat, huius Codicis lectionem magis ad vulgatam accedere, quam secundi; praeterea moralia in singu-

las paene Homiliae margini adiecta in hoc exhiberi, partim ab antiqua, partim a recentiori manu conscripta; notulas quoque nonnullas fuisse heinc inde conspersas, non magni quidem momenti, quarum specimen esto, quae ad Homiliae XXVIII. verba, τί δὴτατε τύπος ἦν τῷ Ἰησοῦ τὸ ὄνομα, κ. λ. adfertur pag. 337. b. nimirum: Ὡς περ Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυὶ καὶ τῶν ζῶν τύπος ἦν, πολὺ διέσηκε τότε, καὶ ἄπνους ὁ τῷ ἡμετέρῳ Ἰησοῦ τύπος, ὥς καὶ τὸ σίβας· διότι καὶ τὸ ὄνομα γεγραμμένον περιέκειται.

XXXVI. Ultimo loco legitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῆς ἐρμηνείας τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου· περιέχει δὲ λόγους καὶ διὰ κεφαλαίων ὁβ' ἢ πᾶσα πραγματεία. *Tabula Capitum interpretationis Apocalypsis S. Io. Apostoli*. Continet autem Sermones XXIV. In Capita LXXII. dividitur omne Commentarium. Praeter Tabulam tamen, quae definit in Capite LXX. nihil aliud occurrit; quare mutilus in fine Codex apparet.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XII. satis diligenter & emendate scriptus. Constat foliis 383.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS IN GENESIM.

Nimirum Homiliae in Genesim. LXVII. COD. VII. licet in Codice, qui nullo numero primam notavit, LXVI. tantum esse videantur. Istarum recensio consulenda superius est in Codice III. huius Plutei p. 329. Nunc ea tantum breviter attingamus, in quibus hunc ab illo discrepantem comperimus. Ab Homilia igitur prima usque ad XVIII. quae in Codice nostro est XVII. praeter crebras vocum variantes lectiones, quae nobis initia tantum, ac fines utriusque Codicis Homiliarum inter se conferentibus (nam integram omnium Codicum collationem iniire, instituti nostri ratio minime patitur) sese obtulerunt, nihil aliud animadversione dignum occurrit. Huius vero Homiliae XVII. & sequentis XVIII. varia est divisio; nam post verba: καὶ διηγεῖται τὸν φόβον αὐτοῦ, καὶ τὴν ὑπόμνησιν παρέχειν δυνάμενης pag. 117. quae in cit. edit. incidunt in pag. 155. sic clauditur Homilia: Μὴ τοίνυν ἐκ παντὸς τρέψα τὴν ἀρετήν, & τὴν ἀδελφὴν ἐπιζητῶμεν· ἀλλὰ & ἐν ἀνέσει τυγχάνοντες, καὶ ἐν θλίψει γινόμενοι, ὁμοίως τὴν εὐχαριστίαν ἀναπέμπωμεν τῷ θεοπτότῃ, ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος δαψιλεσθῇ τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξειται κηδεμονίαν· ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Deinde adiato Scripturae textu: Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, κ. λ. usque ad verba: Κάιν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν, Homilia XVIII. sic exorditur: Σκόπει πότε τῷτο ἐγένετο· μετὰ τὴν παρακοήν, μετὰ τὴν ἐκπτώσιν ἐκ τοῦ παραδείσου, κ. λ. quae sunt

(1) Graeca vox Ὁμιλία, sive λόγος tum heic, tum deinceps, nota ad Timotheum Epistola, omittitur, quippe quae sum-

mo margini adscripta, ab imperito bibliopogo hoc deinceps recito, sublata fuit.

funt in edit. pag. cit. ac prosequitur usque ad verba: τοῦτον ἐστὶ γνώμη διαφορά, καὶ κακίας ὑπερβολή. pag. 121. b. Hilse Codex adnectit in eadem linea, quae sequuntur: καθάπερ γὰρ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων, κ. λ. quae sunt prima verba Homiliae in edit. XIX. Omittitur itaque, ut unusquisque per se videt, in nostro Codice, & ultimum Capitulum Homiliae XVIII. & Scripturae textus, XIX. praefixus. Ex duabus igitur una constata, finis tamen non concordat. Etenim post verba: ἵνα μὴ τοιαύτην τιμωρίαν δέξηται, pag. 127. (in edit. vero 169) ita Homilia XVIII. concluditur in Codice: Διὸ σκεδάζωμεν ἐν τῇ παρ' ἐαυτῶν εἰσφύσει, καὶ τὴν ἄνωθεν κηδεμονίαν ἐφείλεσθαι. ἵνα καὶ ἐκ τῆς ἡμετέρας σπουδῆς, καὶ ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας τὰ τῆς ἀρετῆς ἡμῶν καθ' ἐκαστὴν ἡμέραν ἐπιτείνηται, καὶ πολλὰς ἀπολαύσωμεν τῆς ἀνωθεν χάριτος, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Cetera omnia, quae sunt in editione ad hanc Homiliam pertinentia, in Codice desiderantur. Homiliae tandem XIX. (in edit. XX.) hic Scripturae textus praecurrit: Καὶ ἔγνω Κάιν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβὴν ἔτεκεν τὸν Ἐνῶχ, καὶ ἦν οἰκοδομὸν πόλιν. Deinceps usque ad finem Homiliarum omnia cum Codice III. conveniunt, iis exceptis, quae in illo nonnullis abscissis paginis deficiunt, uti suo loco adnotavimus, quaeque in hoc integra habentur. Ceterum ab editione identidem magis hunc, qua illum recedereprehendimus.

Observavimus insuper, maxime scriptori fuisse in deliciis, ultimis Homiliarum verbis, aut titulis, Graecas cruces efformare. Ad scripturae rationem quod attinet, ea quam maxime ad illam superioris Codicis VI. addedit, primis duabus paginis exceptis, a diversa manu suppletis, & item tribus aliis, ad Homiliam XXIIV. spectantibus, quas papyraceas, tertiae manui debemus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in

(1) Barlaamum hunc Graeci, quandoque Italum, tamquam ex Italia oriundum, quandoque Calabrum, tamquam in ea provincia natum nuncupant. Oritur enim in Vrbe Seminaria, ex reliquiis Tauriani clari, & populosa; post Hieracensis Episcopus, scripsit plura adversus Graecos, de quibus consulendus Allatius de Ecclef. Occid. & Orient. perpetua Confessione Lib. II. Cap. XVII. Ab eo prima Graecae linguae femina per Italiam iacta sunt. Io. Boccacius Lib. XV. Geneal. Deor. Cap. VI. qui eadem fuit aetate, haec habet: *Traho praeterea* (in testem scilicet) aliquando Barlaam Basilii Casertensis monachum, Calabrum hominem olim, corpore pusillum, praegrandem tamen scientia, & Graecis adeo eruditum, ut Imperatorum, & Principum Graecorum, atque doctorum hominum privilegia haberet testantia, neque his temporibus apud Graecos esse, sed nec a multis seculis circa fuisse virum tam insigni, tamque grandis scientia praeditum. Huius quoque monachi mentionem facit Dominicus Arretinus in quinta Fontis sui Parte Lib. I. Ms. in Biblioth. Aedilium Flor. Ecclesiae, in qua prosequitur viros claros virtute, aut vicio. his verbis: Barlaam fuit Calaber, Graecarum litterarum solertissimus exquisitor, & poeticarum fictionum interpres optimus, ideoque Boccacius frequenter eum adducit in testem suarum opinionum. Franc. Petrarcha in libro de ignorantia sui p. 14. edit. Venet. A. MDI. fol. ait: *Es quoto ea pars librorum est Platoni, quorum ego his oculis multos vidi, praecipue apud Barlaam Calabrum, modernum Graeciae specimen sapientiae, qui me Latinarum inscium docere Graecas litteras adortus, forsitan profecisset, nisi mihi illum invidisset mors, honestique principis obtinisset, ut solita est.* Et in Ep. II. ad Sigismundum Praetorium Lib. IX. Familiar. edition. A. MDII. 8. sine loco: Barlaamum nostrum mihi mors abstulit, & ut verum fatear,

fol. Sec. XII. diligenter exaratus. Constat foliis 490.

ΤΟΜΟΣ ΓΕΓΟΝΩΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΡΛΑΑΜ ΚΑΚΟΔΟΞΙΑΣ.

TOMVS FACTVS A PATRIARCHA IOANNE ET SYNODO CONTRA FALSAM OPINIONEM BARLAAM.

Continet hic maximae molis Codex Ioannis Cantacuzeni scripta contra Palamam, Barlaam, & Acindynum haereticos, una cum omnibus iis, quae hac super re gesta sunt. Praecedit omnibus Prooemium, quod quum fere totum sit historicum, exhibendum integrum arbitrati sumus, quod sequens est.

I. pag. 1. Προοίμιον εἰς τοὺς παρὰ τοῦ μοναχοῦ Χριστοδούλου συγγραφέντας λόγους κατὰ τῆς τοῦ Βαρλαάμ, καὶ Ἀκινδύνου αἰρέσεως. Prooemium in Sermones a monacho Christodulo conscriptos contra Barlaami, & Acindyni haeresim. Τὰς τῆς Ρωμανίας ἀρχῆς οἰκάς, Ἀνδρόνικον τὸ τῶν Παλαιολόγων δευτέρου διαχειρίζειν λαχόντος θεοῦθεν, ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας αὐτοῦ, μοναχὸς τις ἐκ Καλαβρίας, Βαρλαάμ κεκλημένος, φιλοπονήᾳ χρησάμενος ἐκ παιδὸς, ἄλλως γέ τοι, καὶ τῆς φύσεως συναϊρομένης αὐτῷ, παιδείας ὡς τὸ εἶδος μεταλαβὼν ἱκανῶς, ὀργάνῳ μὲν καὶ τινῶν ἐτέρων Ἀριστοτελικῶν ὑπῆρχε γεγυμνασμένος, τῶν δὲ λοιπῶν μαθημάτων, ὅδ' ἄλλοις δακτύλοις, ὁ Φασί, γεγευμένος. ἔτω δὲ δόξαν αὐτῷ τῇ πόλει ἁπάσῳ μητρὶ τῇ Κωνσταντίνῃ, Φημί, ἐπιχωρίσας, καὶ τῇ ἐξ ἔθους φιλοτιμίᾳ, καὶ καρτερίᾳ τῶν πόλεων κἀνταῦθα χρησάμενος, δόκιμος καὶ τῶν τοῖς ἐν βραχεὶ διαδείχθη. Τὴν ἐν ἔσω σοφίαν πολλὴς, ὡς εἴρηται, γεγωνὸς, καθάρσιν ταύτην ἡγεῖτο ψυχῆς, χαλεπὸν ταύτης ἄνευ, ἀδύνατον δὲ μάλλον

illum ego mihi prius abstuleram: iacturam meam, dum honori eius consulerem, non adprexi; itaque dum ad Episcopatum candentem sublevo, magistrum perdidici, sub quo militare coeperam magna cum spe. Eadem fere narrat Iannotius Mangetus in vitis Petrarchae, & Boccacii Mss in hac Medicea Biblioth. De hoc clariss. viro pauca verba effuderat Humphredus Hodius de Graecis Illustr. Londini MDCCXII. 8. p. 2. atque vero pressum nocte dimiserat Chr. Frideric. Boernerus De J. Ais hominibus Graecis, Lipsiae MDCCCL. 8. Plura tamen invenies apud clariss. Io. Hieronymum Gradenburgum in Opusculo Italico de Italica Graecitate Brixiae MDCCCLX. 8. p. 130. & Laur. Mehus in vita Ambrosii Camaldolensium Generalis pluribus in locis.

(2) In Bibliotheca Coisliniana pag. 155 adferuntur a clariss. Montefalconio argumenta Operum omnium Gregorii Palamae circa A. MDCCCLX. Archiepiscopi Thessalonicensis, quae in quinque amplissimis illius bibliothecae voluminibus in fol. continentur; videlicet XCVII. XCVIII. XCIX. C. & CI. Illa porro argumenta in quatuor posterioribus Codicibus totam Palamae circa lumen Thaboriticum, & lumen Dei doctrinam complectuntur, nec non disceptationes eiusdem contra Acindynum, & Barlaamum adversarios suos. Tota itaque illa in Graecia celeberrima quaestio in his argumentis habetur; ac breviter etiam exponitur ab Allatio in egregio Opere De perpetua Occident. & Orient. Ecclef. Confessione Lib. II. Cap. XVI. XVII. In ultimo autem Codice occurrunt argumenta Philothei Patriarchae C. P. circa eandem quaestionem contra Gregoriam, Barlaamum, & Acindynum, nec non synodici tomus tres contra eosdem. Opus hoc Cantacuzeni contra Palamam ignotum Fabricio fuit B. G. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 469. seq.

λον ἐνωθῆναι λέγων Θεῷ. Ἐφασκε γὰρ ὁδῶς συλλογιζόμενος, ὅτι εἰ ὁ Θεὸς ἀληθείᾳ ἐστίν, ἡ δὲ σοφία εὐρετὴς ἀληθείας, ὁ μὴ διὰ ταύτης σπουδασας τῆς ἀληθείας ἐκπέπτωκεν. ὁ δὲ τῆς ἀληθείας ἐκπέπτωκας, τὸ Θεῷ ἄρα ἐκπέπτωκεν. ὥσπερ ὁ ταύτην εἰδὼς, ἔγνω τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὁ εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν, τὸν Θεὸν ἔγνω, καὶ μετ' αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ ἐστίν. Διὰ τοι τὸτο περὶ τὴν καταργημένην παντὶ σθένει τῶν ἑλλήνων σοφίαν ἐσπύδαζε. τὸ δὲ τῆς ἡσυχίας ὑπερφύεις χρεῖμα, καὶ τὴν πρὸς Θεὸν διὰ ταύτης τὴν ἀνάβασιν, ἔχ' ὅπως ἐκ ἡσπάζετο, καὶ ἐπῆνει, ἀλλὰ καὶ ἐκωμῶδει, ἐ τὴν βίβλιν ἐλογίζετο περιττήν. χρόνον δ' ὁ μικρὸν τῇ βασιλίδι ἐνδιατρίψας, ἐπιτιμὸς τε παρὰ τοῖς βασιλεῦσι κατέστη, καὶ ὅσα διδασκάλῳ τέτῳ ἐχρῶτο, ὅσοι παιδείας ἐρασαί, καὶ λόγων ἐτύγχανον τρόφιμοι. Οὗτος τοίνυν τῆς μοναχικῆς πολιτείας ὅδ' ἐν προθυροῖς γενόμενος, εὐδὲ φροντιστήριον ἑαυτὸν πάποτε κατακλείσας, ἔτυχε ἐ γὰρ ἔτω περιουσιῶν, καὶ τόπως ἀμείβων ἐκ τόπων, ἐξαπινάτως καὶ ταύτης διδασκαλίας, καὶ τύπος τοῖς ἄλλοις γενέσθαι βεβέλητο ὑποβολῇ μισανθρώπων δαιμόνων. Τί δὲ ποιεῖ; προσωπίειν ὑποδοῖς μαθητῶ συγγίνεται τινι μοναχῷ πρὸ πάντων βραχείος, μνηνὸν ἐξ ἐλαφύ, τῷ κοσμηκῶν ἔξω κατασάντι φροντίζων, καὶ τῆς ματαίης τύβης ἀπηλλαγμένην γαρμετῇ γὰρ ἦν συνεικῶν, καὶ παιδίοις διαπυθνέται τε τέτῳ, καὶ λόγων περὶ τῶν τῆς ἡσυχίας ἀπορήτων αἰτεῖ. Οἱ δ' ὥσπερ εἰς τὴν καὶ αὐτὸς τὸ κύκλῳ τῶν κορυφαίων Ἀντώνιος, ἡ Ἀρσένιος, ἡ ἑτεροῖς τις τῶν ὅσοι τὴν ἀρετὴν κατ' αὐτὸς, λίαν εὐχόμενος ἰδὼν εἰρημένον διδάσκει Βαρλαάμ. ὁ διακῶσας ἐκείνος καὶ καταγνὼς, κατὰ τῆς ἡσυχίας, καὶ τῶν αὐτῶν ἀσπασαμένων χωρεῖ, ἀπωλείας εἶναι μᾶλλον, ἢ σωτηρίας φάσκων ταύτην ὁδόν. ἔτι τε μηδεμίαν εἶναι σωτηρίας ἐλπίδα παντί τῳ παρὰ τὴν εὐαγγελικὴν διαζῶντι διδασκαλίαν, ἴην τήρησιν τῶν ἐντολῶν δηλονότι. ὥσπερ. ἂν εἰ τὴν ἐναντίαν ἐβιάζον τῷ θεῷ εὐαγγελίῳ οἱ τὴν ἡσυχίαν ποθόντες. κατὰ δὲ γε τῶν ἡσυχαστῶν πολλοὶ ἦν ταῖς ὕβρεσι, Μαοταλιανὸς καὶ πλάνης, καὶ τοιαῦθ' ἑτεραὶ τέτῳ ἀποκαλῶν. Γινώσκον δὲ ἴσο τῷ θεῷ γνησίῳ θεράποντι Γρηγορίῳ τῷ Παλαμᾷ ἱερομονάχῳ ὑπαγάνοντι κατασάν, ὁμιλῆσαι πείθει τῷ Βαρλαάμ ἐν συνήθειᾳ, καὶ πρότερον ὄντι. ὁ γεγωνὸς, παντοῖος ταῖς παραινέσεσιν ἦν συμβαλέων, παρακαλῶν, ὅδ' ἴῳ μέμφεσθαι ἀπεχόμενος ἐν οἷς εἶδει, πῶς ὅλως ὑπέσχετο ὡς κέφῳ τινί, καὶ χηρὶ μόνῳ λέγων, καὶ λόγων θείων καὶ ὑψηλῶν παρὰ τοιοῦτου ἀκούσαι ἡσέχου, ἔχ' ὅπως τέτῳ ἔχοντος πείραν, ἀλλ' ὅδ' ὁ τι ἐστὶ μοναχὸς εἰδὼς τοῖς; ἀλλ' εἰ τι σοι τέτῳ μέλλον ὠφείλῃ, ὡ λῶσε, πρότερον ἐχρὴν πολυπραγμονήσαντα, ἀρετῇ ἐκ παιδῶν ἐντεθρονημένους ἄνδρας εὐρεσθαι, καὶ πλείστα τοῖς τῆς ἡσυχίας πόντοις ἐνδρωκότας, ζητῆσαι τε παρ' αὐτοῖς τὸ ποθόμενον καὶ μαθεῖν. Εἰ δὲ δεῖ τὰ λυθῆς εἰπεῖν, ὅδ' παρ' αὐτῶν ἐκείνους καὶ τὸ κεφάλαιον εὐδὲς εἶδε ζητῆσαι γινώσκει τῶν τελευτῶν, καὶ τοῖς πλείστοις ἀγνωσμένων. ἀλλ' ὥσπερ σοιχείωσιν τινὰ, καὶ εἰσαγωγὴν τῆς τηλικαύτης πολιτείας εὐράμενον, ἔτω προσβαίνειν τοῖς ἐφεξῆς. οὐ μόνον γὰρ τοῖς ἀπειροῖς δυσχερὲς ἡ τῶν τοιούτων γνώσις καθέστηκεν, ἀλλ' ὅδ' αὐτοῖς τοῖς πολλὰ καμύσιν ἐφέται εὐχερὲς ἀλ-

λήτως ἐρωτᾶν περὶ γε τῶν τοιούτων, καὶ ἀποκρίσεις δίδουσι. Οἱ γὰρ τοι μέγιστος τῆς ἡσυχίας διδασκαλός, Ἰσαὰκ ὁ θείος, Φημί, τοιαῦτα περὶ τέτῳ διαγορεύει. Μὴ ζητήσης λαβεῖν βελὴν παρὰ τινος μὴ ὄντος ἐν τῇ διαγωγῇ σου, καὶ ἴαν σοφὸς ὑπάρχη. ἐκείνῳ δὲ τῷ ἐπισταμένῳ δοκιμάσαι ἐν ὑπομονῇ τὰ πράγματα τῆς διακρίσεως πρόσελεγε. διατῶ γὰρ ἔχ' ἐκαστὸς ἐστὶν ἀξιοπίστος τῷ δύναι βελὴν, εἰ μὴ ὅς τις πρώτος τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ ἐκυβέρνησε, καὶ ὁ φοβεῖται τὰς συκοφαντίας, καὶ τὰς κατηγορίας. ἡ πολιτεία γὰρ τῆς διακρίσεως ἐστὶ τὸ ἐργον τῆς καρδίας τὸ γινόμενον ἀπαύσως ἐν τῇ φροντίδι τῆς κρίσεως. Εἰ τοίνυν ἔτος ὁ τηλικῶτος παρ' ἑαυτοῦ ἐτέρῳ ἔξω τῆς τέτῳ ὄντος διαγωγῆς εἰς τὴν τῶν πρακτέων ἐργασίαν διατυπῶσθαι τοῖς τὸν ἡσυχαστικὸν ἐπανηρημένοις βίον παρεγγυᾷ, εἶδει δὴν σοφὸν σε, καὶ αὐτὸν ὄντα μὴ τοιῶτῳ ποδηγῶ πρὸς τὴν τῶν ζητημένων εὐρεσιν χρησασθαι, ἀγνώστῳ παντάπασιν τῶν τοιούτων, καὶ μὴδ' αὐτῷ ὡς εἰπεῖν ἀρεσύντι. Εἰ δὲ καὶ παραδείγματί τινι ἀπὸ γε τῆς σῆς ἐπισήμης χρησασθαι δεῖ, εἴ τις σοι τῶν ἀγροίκων, ὁπόσοι πολλοὶ τῇ τῆς γῆς προσανέχουσιν ἐργασίᾳ, τῇ τῶν λαχάνων ἀρδείᾳ, καὶ τῇ δικέλλῃ. χαίρειν εἰπὼν, ἀθρόως σοι προσελθόν, τὰ Πλάτωνος, καὶ Ἀριστοτέλους εὐθύς ἡρεῖτο παρὰ σὺ μνηθῆναι, ἔτι τε γεωμετρίαν, καὶ περιόδους ἀσέμων, καὶ τὰ λοιπὰ, τί ἂν πρὸς αὐτὸν εἰρήνεις, ὁ φίλος; ὅκ ἂν κατεγέλασας αὐτοῦ τῆς ἀβεληνείας; Οὕτωσιν δὲ μοι κατὰ τέτῳ ἔσο σκοπῶν, ὡς εἰ δεῖ περὶ τῆς ἡσυχίας ὑπερφύεις χρεῖματός, ἀμύνητος τισὶ, καὶ μὴδ' ὁπωσὶν εἰδόντι ἐντυγχάνειν ἀνθρώποις, καὶ παρ' αὐτῶν ἐθέλειν τυπῶσθαι πρὸς ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀνδράσι σοφοῖς τὰ τοιαῦτα, καὶ πλείστα περὶ τὴν τέτῳ γνώσιν καμύσιν. εἰ γὰρ τοι τοῖς τὰ τοιαῦτα δεινοῖς κατὰπιστεύειν γε χρὴ, ἐφάμιλλος ἡ ἡσυχία τῇ τῶν ἀγγέλων πολιτείᾳ καθέστηκεν. Εἰ τοίνυν ἔτω τοῦτ' ἔχει, μὴ τοῖς βεβουλευμένοις ἐμμένειν ἀντιβολῶ. μέλλει γὰρ μοι τῶν σῶν, ἀλλ' ἀποσῆναι τὴν ἀκαίρε σκοποῦ, καὶ πυρὶ ἀποτεφρῶσαι τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν μοναχῶν, ὅντιν σοι μὴδ' ἡντινῶν προσηνέσονται, εἰ μὴ καὶ βλάβος οὐ τὸ τυχεῖν. Τοιαῦτα τῆς θέας ἐκείνης γλώττης διεξελεύσας, ἀσπὶς ἦν ὁ Καλαβρός, βύσσα πρὸς ταῦτα τὰ ὅτα. ὅπῃ γὰρ μετ' ὑποσολῆς, καὶ οἷον ἰσῶ ὁδόντα πρότερον, ἀναίδην ἐλεγετό τε, καὶ ὁ Φασί γυμνῇ κεφαλῇ. τὸ γὰρ τοῦ μαθητοῦ προσωπίειν, ὁ πρότερον ἑαυτῷ περιέμετο ἀποθέμενος, βλασφημίας τῶν προτέρων ἐκ ἀνεκτοτέρας, εἰ μὴ καὶ χεῖρας κατὰ τῶν ἡσυχαστῶν διεξήκει, καὶ καὶνὴν τινὰ ταύτην ἀτραπὸν σωτηρίας ἔλεγεν αὐτὸς τέμνειν τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἀποβεκολληθέντας, ὑπὸ τε τῷ κυρίῳ ἀπηγορευμένην αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκείνους μαθητῶν τε καὶ ἀποστόλων. Οὐ ταῦτα δὲ μόνον ἐφασκεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τέτῳ εὐχὴν αἰρεῖται ὅτοι γε Φαῦλη κεκαρμένην ἔλεγεν εἶναι, σὺν δὲ γε τέτοις καὶ τὸ ἐν Θωβωρίᾳ λάμψαν φῶς ἐν τῷ τοῦ κυρίου προσώπῳ ἀκτίσας ἀποκαλῶντας ὁ μετρίως ἔλεγεν αὐτὸς βλασφημεῖν. ὡς δ' ἔχ' ἱκανὸν ὄν τὸ γλῶττι ἀκολάσῃ μόνῃ τὰ τοιαῦτα ἀδολεσχεῖν, καὶ βιβλίον συγέμενος κατὰ τε τὴν Παλαμᾶ, καὶ τῶν ἡσυχαστῶν τῷ τότε προεστίει τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῇ συνόδῳ παρέμετο. Οἱ δὲ πατριάρχ-

τριάρχης τὸ βιβλίον ἀνὰ χεῖρας λαβὼν μετακλειῖται τὴν μοναχὴν τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐπιδημῦντας· οἱ δ' ἀσμένως πρὸς τὴν βασανὸν ἀπαντῶσι. Συνόδῳ τοίνυν ἐν τῷ τῆς τῆς Θεῆς Σοφίας τεμένει συκροτήσεως, τότε βασιλεὺς αὐτῷ, ὃν ἐφθαρμένους εἰρήκαμεν προκαθήμενος, τῷ πατριάρχῳ Γεωργίῳ, καὶ τῶν ἀρχιερέων· ἀλλὰ καὶ τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων, ἐπὶ τε καὶ τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων, ἔχλα τε ἕκ ἑκάστου, ἐν ἐπηκόῳ πάντων τὸ τῷ Βαρλαάμ ἀνεγνώσθη βιβλίον προκομισθέν· ἄρχοντων δ' εἰς ὧτα δεξαμένων τὰς βλασφημίας· ἔχον δ' αὖτε τὸν ἱερεὺς ὁρῶν· τότε δὲ πεπαισμένον ἀπολογίας ἐδόθη καιρὸς καὶ τοῖς μοναχοῖς· βραχίαι δ' ἄλλα καὶ τῶν διαλαβόντων ἐπὶ τὸν Βαρλαάμ, αὐτὸς ἦκεν ἡ τοῦ λόγου διαδοχὴ· ἐκλευσθῇ γὰρ τῷ μὴ μόνῳ τῷ βιβλίῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ γλώττῃ σημεῖναι τὸ βέλημα τῆς ψυχῆς· ὁ δ' ἀρχιερεὺς τὸν λόγον ἀναλαβὼν, τὰ τε τῷ βιβλίῳ ἐμπεφθερόμενα πάντα εἰρήκε, καὶ ἕτερος ἄλλος πρὸς τούτοις, ἐαυτὸν συνιστᾷ· ἔλεγε μὲν δὲ ταῦτα, τὸ δικαίον δ' ἡττάτο πάσαις ψήφοις κακῶς καὶ φρονήσεως, καὶ λαλήσας ἀπελεγόμενος· ὅπερ ἐκεῖνος ἐωρακώς, ἀπάντων τῶν συνεδρευόντων ὁρώντων, μετάνοιαν ὑποκρίνεται, καὶ ἀσμένως προσδέχεται παρὰ τῆς συνόδου, μετ' εὐφροσύνης ὅτι πλείους, πάντων ἀπαλαξάντων ἐπὶ τῇ ὥς γε ὄντο τότε εὐρέσει τὴν ἀδελφῇ. Μετὰ δὲ τούτῳ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ὥς γε κεκλημένη τῶν ὁδηγῶν ἀπελθὼν μονῇ, καλεῖται πυρετῷ λαυροτάτῳ ἑλθόντι, μετὰ τετάρτην ἡμέραν ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, ὑπὸ τῆς νόσου κατεργασθεὶς, πεντεκαίδεκάτην ἄγοντος τότε τὸ Γενεῖο τῆς ἐκείνης ἰνδικτιῶνος τῆς ἐξακισχιλιοσὺς ὀκτακοσιοσὺς τεσσαρακοσὺς ἐνάτης ἔτης. Ὁ δὲ Βαρλαάμ εὐρύμα τὸν τῷ βασιλεὺς ποιησάμενος θάνατον, τὴν πολιτείαν περιενοῖ, ἀνθρώπιάν τινα θύσηναι προσεταιρισάμενος· τὰ μὲν τῶν ἡσυχαστῶν καὶ τῶν ἀπάσῃ δυνάμει, τῆς δ' οἰκίας μελαγχολίας, καὶ ἐμπληθείας ἀνατιμπλάς ἅπαντα· χεῖρας ἐαυτοῦ καθεκάστην, καὶ βαρύτερος ταῖς κατὰ τῆς συνόδου καὶ τῶν μοναχῶν γινόμενος ὕβρεσι τε καὶ βλασφημίαις· προσκορὴ δὲ γεγονὼς τῶν τοιούτων, τῆς Κωνσταντίνου ἀπαναστὰς ὄχλητο· ἡ δὲ γε θεία σύνοδος ὁμῶς τῷ τῆς ἐκκλησίας κατηγεμῶν Γεωργίῳ τῷ ὥς πῶς ἐπικεκλημένῳ Καλέκῳ, αἰρῶσιν καταψηφισάμεν τῷ Βαρλαάμ, καὶ τῆς ἐταιρίας αὐτοῦ, τόμον ἐκτίθῃσι κατ' αὐτῶν, ὅς καὶ πάντα τὰ ἐκεῖνα κατὰ μέρος δηλώσει.

II. p. 2. Prooemium excipit Τόμος γεγὼς παρὰ τῷ πατριάρχῳ Γεωργίῳ, καὶ τῆς συνόδου κατὰ τῆς τῆς Βαρλαάμ κακοδοξίας, προκαθήμενος τῷ βασιλεὺς Ἀνδρόνικῳ τῷ δευτέρῳ Παλαιολόγῳ, ὅποτε τῷ βίῳ περιῖν, ἐπὶ τε τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς συγκλήτου. *Tomus editus a Patriarcha Ioanne, & a Synodo, adversus Barlaami falsam opinionem, praefidente Imperatore Andronico Secundo Palaeologo, dum inter vivos ageret, & insuper clarissimis Magistratibus, & Senatu*. Inc. Εἰπαίνετος ἄλλῳδός δ' εἶπων τὴν ταπεινότητα ἀληθείας εἶναι ἐπιγνώσιν· αὐτὴ γὰρ καὶ τῶν οἰκείων μέτρων

(1) Pseudo-Synodus Constantinopolitana habita pro adstruendo errore Gregorii Palamae, damnandisque Barlaamo, & Acindyno A. C. mccc. sub Io. Cantacuzeno, & Palaeologo Imperatoribus Orientis, legitur Tom. XV. Concilior. editionis Venetae, quae amplissimo integro Volumine, huius optimi Codicis opus locupletari possit. Vid. Io. Cantacuzeni Hist. By-

ἐστὶ κατὰληψις, καὶ δι' αὐτῆς τὴν τε πρὸς Θεὸν εἰρήνην, καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον καρπόμεθα, κ. λ. Def. εἰ δὲ καὶ τῆς προθυμίας ἄξιον φθόνον ἔσται δόξαι Θεὸς, αὐτῷ πάντως ἂν εἴη, τῷ δοτῆρος τῶν ἀγαθῶν, τῷ δίδοναι λόγον τοῖς εὐαγγελιζομένοις ἐν ἀνοίξει τῷ εἰσάματος ἐπαγγελιασμένον. Quum plures identidem occurrant in hoc Tomo Episcoporum υπογραφαί, ad ea, quae contra Barlaami, aliorumque haereticorum falsas doctrinas decernebantur, confirmanda appositae, ipsorum nomina heic subuicere volumus, uti illustrandae historiae non parum profutura arbitrati. Prima igitur subscriptio ita habet:

Γεωργίῳ ἐλέω Θεῷ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμένης πατριάρχης. Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σαρδένων, ἔξαρχος πάσης Λυδίας, καὶ ὑπερτίμος Γρηγόριος. Ὁ Δυρραχίου ταπεινὸς Γρηγόριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λακεδαιμονίας, καὶ ὑπερτίμος Νεῖλος.

Ὁ μητροπολίτης Μαδύτων, ταπεινὸς Ἰσαάκ.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μηθύμνης, καὶ ὑπερτίμος Μαλαχίας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βιτζίνης, καὶ ὑπερτίμος Μανάριος, & additur τὸ ἐδόθη κατὰ μὴνα Αὐγύστου τῆς θ' ἰνδικτιῶνος τῆς ε' αὐτῆς.

Altera sequens est:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου ὑπερτίμος, καὶ ἔξαρχος πάσης Ἑλλησπόντου Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Φιλαδελφείας Μανάριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης παλαιῶν Πατρῶν, καὶ ὑπερτίμος Μητροφάνης.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μηθύμνης, καὶ ὑπερτίμος Μαλαχίας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ρωσίου, καὶ ὑπερτίμος Θεόδωλος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βέρνης, καὶ ὑπερτίμος Μεθόδιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης 2. . . . καὶ ὑπερτίμος Ἡσαΐας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Διδυμοτύχου, καὶ ὑπερτίμος Θεόκλητος.

Tertia est:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μαδύτων Ἰσαάκ.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀλάνιας, καὶ Σωτηριεπόλεως, καὶ ὑπερτίμος Λαυρέντιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σμύρνης, καὶ ὑπερτίμος Μακάριος.

Inferitur etiam pag. 7. Ἀναφορὰ ἀρχιερέων εἰς τὴν βασιλίδαν Ἀννάν τὴν Παλαιολογίναν κατὰ τῷ χρηματίσαντος πατριάρχῳ Γεωργίῳ τῷ Καλέκῳ. *Relatio Archiepiscoporum ad Imperatricem Annam Palaeologinam contra Ioannem Calecam, qui vocatus est Patriarcha*. Inc. Κρατίστη, καὶ ἁγία ἡμῶν κυρία καὶ δεσποῖνα. Ἡμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς οἱ καθεζόμενοι ἐν τοῖς κελίοις ἡμῶν ἀποκεκλεισμένοι, ὁ Εὐφύσιος, ὁ Κυζίκος, ὁ Ἀλάνιας, ὁ Χρι-

zant. Lib. IV. c. 23. ubi refert tres diversas Synodos contra Barlaamum, & Acindynum, eorumque scitatos Constantinopoli fuisse habitas, totidemque tomos condemnationis contra eosdem editos. Consulendus etiam Allatus Lib. II. de Occid. & Orient. Eccles. perpetua Confess. Cap. 16. & 17.

(2) Lacuna est in Codice.

Χριστόδωρος, ὁ Ἀπρω, ὁ Λοπαδίς, δεξάμενοι παρὰ τῆς χάριτος τῷ παναγίῳ πνεύματι τὸν τῷ εὐαγγελίῳ ζυγόν, κ. λ. Def. ταῦτα ὡς χρεὸς ἔχοντες, καὶ ὡς εὐχεται, καὶ ὁ δὲ ἀναφύμενος, καὶ διὰ τὸ ἀξιοῦσιν καὶ οἰκείαις υπογραφαῖς ὑπεσημασμένα μὴν Σεπτεμβρίου ἰνδικτ. ιε'. Accedunt subscriptiones, nempe:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Εὐφύσιος Ματθαῖος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης πάσης Ἀλάνιας, καὶ Σωτηριεπόλεως Λαυρέντιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Χριστόδωρος Μακάριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀπρω Χαρίτων.

Ὁ ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Λοπαδίου Γερόθεος.

III. p. 11. b. Λόγοι ἀντιρήτικοι παρὰ Χριστόδωρου μοναχῆ συγγραφέντες, τὴν τῆς Θεοῦ ἐκκλησίας, ὁμῶς καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ φιλοθῶν, καὶ τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκῃ τῷ Παλαμᾷ, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ τῷ κατὰ τῆς τῷ Βαρλαάμ, καὶ Ἀκινδύνου αἰρέσεως γεγονότος τόμῳ παρὰ τῆς θείας συνόδου κατατρέχοντος ἀπελγόντες, καὶ τῷ ἑκάστῳ τῶν ἐναντίων κεφαλῶν ἐκτιθέμενοι, καὶ τὴν ἀνασκευὴν εὐθὺς ἀντεπάγοντες. *Sermones antirretici contra Chrsodolum Monacho confcripti, eos, qui Ecclesiam Dei, unaque sanctissimum Patriarcham Philotheum, sacratissimumque Metropolitanum Thessalonicae Palamam, cum ipsis autem, & Tomum a sancta Synodo contra Barlaami, & Acindyni haeresim conuictum impugnant, refellentes, singulis aduersariorum Capitibus expressis, suaque iis statim confutatione subiecta*. Hunc

Titulum statim excipit: Προθεωρία τῶν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν ἐναντίων διαλαμβανόμενων. *Eorum, quae in primo libro aduersariorum continentur, praemeditatio*. Cuius initium est: Το πρῶτον βιβλίον πρὸς τὰς τῷ Παλαμᾷ παραβάσεις συντίτταται, κ. λ. Finis: ὅς ἐστιν ὁ τῶν ὅχλων, ὡς αὐτοὶ καταφεύδονται. Primus Liber, cui titulus, Βιβλίον ποιηθὲν κατὰ τῷ Θεσσαλονίκῃ Γρηγορίῳ παρὰ τῆς τῷ Σατανᾷ συναγωγῆς. Τῶν τῷ Παλαμᾷ παραβάσεων λόγος πρῶτος, in quatuor distribuitur Sermones. Primi Sermonis Capita sunt VI. quorum primum est: Περὶ εἰρήνης, καὶ ὅπως ταύτην παρέλυσεν Παλαμᾷ, πρὸς καιρὸν συγχωρηθεῖς, καὶ τίς ἡ τῶν λόγων αἰτία. Inc. Εἰρήνην ὅθεν οἶμαι θεϊότερον, ὥστε καὶ πολέμου ἐμάχης ὅθεν χαλεπώτερον, κ. λ. Ultimum: Ὅπως ἐκ τῆς ἐπισυναγωγῆς τῶν τοιούτων λόγων ὁ τῷ Παλαμᾷ φαντασθεὶς ἀνοήσιος Θεὸς, δημιουργὸς καὶ διοικητὴς ἀναφαίνεται πάσης κτίσεως, καὶ τέλος πάσης μακαριότητος. Def. ὡς ἔγωγε οἶμαι, τὴν ἀπολογίαν δεδώκαμεν· ἐπὶ τὰ ἔξης ἴσμεν.

IV. p. 25. b. Secundus Sermo VII. Capita complectitur, quorum primum: Ὅπως Παλαμᾷ σωματικῶν εἰσάγει τὸν ἐαυτοῦ δευτέρον Θεόν. Inc. Πρόδηλον μὲν ἔν, ὡς ὁ Παλαμᾷς τὸ σπυδαζόμενον παρ' αὐτοῦ φῶς μὴ εἶναι τὴν τοῦ Θεοῦ οὐσίαν φήσας, κ. λ. Ultimum: Ὅτι οὐ μόνον μέχρι τῶν τῶν ἀντιθέσεων ἴσται Παλαμᾷς, ἀλλ' ἔσα ἐπὶ κατ' εἶδος τὰ ὄντα, τοσαῦται καὶ διαφοραὶ τῶν δύο τῶν αὐτῶν θεο-

τήτων ἀναπλάττονται. Def. τῷ δὲ πρὸς Παλαμᾷ μίσει, καὶ τῶν θεολόγων ἐπιλαμβάνεσθε.

V. pag. 40. Tertii Sermonis Capita sunt XXVI. Primi argumentum est: Ὅπως ἀρχὴ τῶν τοῦ Παλαμᾷ δογμάτων, καὶ ὑποβάθρα πασῶν αὐτοῦ αἰρέσεων ἡ τῶν Μασσαλιανῶν ἐκτελέβεια. Inc. Ὅσα μὲν ἐν ἐγγυμονῶν Παλαμᾷς καὶ ὁδίων, καὶ τίκτων τὸν νέον προήγαγε Θεὸν, ὃν καὶ δημιουργὸν εἶναι τῷ παντὶ καταφεύσατο, κ. λ. En argumentum ultimi: Ἰδιόξεστα αἰρέσεις ἐκ τῷ Παλαμᾷ τὸ λέγειν ἀνάλογον, ὥστε τὰ ἐν τῷ νόμῳ μυήρια ἦν τῷ εὐαγγελίῳ, ὥς καὶ τὰ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυήρια ἦν τῶν αὐτῶν δογμάτων. Def. ὁ δὲ ταῖς ἀπάντων ἐπαρέργως ἐνοίαις ἐπισατών, οἷδε καλῶς τὴν ἀληθῆ τὰνδρὸς καὶ ἀπταίσον ἐν τοῖς τοιούτοις διάνοιαν.

VI. pag. 75. Quartus Sermo in Capita X. est distributus. Indici vero Caputum, totius Sermonis argumentum praemittitur, quod ita habet: Ὅτι παρὰ πᾶσαν χριστιανικὴν κατὰσασιν ἡ τῶν Παλαμητῶν σήμερον ἐκκλησία συνέση, περὶ ὃ ζητεῖται δέκα. Primum Caput est: Τίς ἐστὶν ὁ λόγος τῆς τῷ Θεῷ ἀγίας ἐκκλησίας. Inc. Μετὰ τοσούτων ὅκων τῶν αἰρέσεων, καὶ τοιαύτης τῆς ἀποστασίας εἰσπηδήσας Παλαμᾷς, κ. λ. Decimum, Εἰ ἀγία τῷ Θεῷ ἐστὶν ἐκκλησία ἡ διαθηκῶν κατατομῶσα, καὶ τῶν θείων ἀνδρῶν νεκρῶς ἀτάφως ἐρίφθαι παρασκευάζουσα. Def. διὰ τούτῳ καὶ τῆς τῷ Χριστῷ μερίδος ἡλωτριώθητε, καὶ ἄλλοι κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἀναφαίνεσθε.

VII. p. 89. b. Προθεωρία τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ διαλαμβανόμενων. Inc. Τὸ δευτέρον βιβλίον πρὸς τὴν τῷ Παλαμᾷ τόμῳ συντίτταται, κ. λ. Def. ἐκ τῶν ἀπάσων ὁμοῦ χαλεπωτάτην ἀναφανῆναι. Secundus hic Liber in Sermones VIII. distribuitur, quorum primum Capita continet XIII. Post titulum Sermonis, qui sic habet, Τῶν τῷ Παλαμᾷ τόμῳ διακρίσεων, καὶ ἐνώσεων τὸ πρῶτον, Caput primum inscriptum, Τίς ὁ τῷ λόγῳ σκοπὸς, inc. Ὡς ἂν δὲ καὶ δι' ὃν ἐπίστυξας κοινῇ τὴν πᾶσαν περὶ ἐνώσεως, καὶ διακρίσεως διετέλῃμεν ἀνδρῶν τῶν θρησκείαν, κ. λ. Ultimum, Πῶς ἐκφεύγουσι νομίζουσιν σύνθεσιν ἐπὶ Θεῷ διὰ ταύτας τὰς διακρίσεις, καὶ ἐνώσεις, def. ἡμεῖς δὲ διὰ τὸν Παλαμᾷ μικρὸν οἶσθε, καὶ τὸ πολεμεῖν τοῖς ἀγίοις.

VII. pag. 101. Secundo Sermoni nullus Caputum Index praecurrit, quae tamen IX. esse ex ipsorum marginali numeratione eruuntur. Inscibitur: Τῶν ἐπὶ Θεῷ ὁσίας, καὶ ἐνεργείας ἐνώσεων, καὶ διακρίσεων τὸ δεύτερον. Primum Caput est: Περὶ τῶν ἀπλῶς κατασκευαζόντων ἡτῶν τὴν διαφορὰν τῆς θείας ὁσίας, καὶ ἐνεργείας. Inc. Ἡ μὲν ἐν σύμπασαις τῶν ἀνδρῶν τῶν περὶ τὸ θεῖον ἐνώσεις, καὶ διακρίσεις. Nonum: Περὶ τῶν ἀναίρετων σύνθεσιν ἐπὶ Θεῷ γίνεσθαι διὰ τὴν τῆς θείας ὁσίας, καὶ ἐνεργείας διαφορὰν. Def. ἀπὸ ἀνοήσεως ποιηθεῖς ὁ φεβησόμεθα.

IX. pag. 106. Tertii Sermonis Capita sunt XII. quorum primum: Ὅτι διακρίσεις ἐπὶ Θεῷ, καὶ ἐνώσεις αὐτῆς καὶ μόνῃ ἐστὶν, ἢν παρὰ τῷ X x με-

(1) Caputum versiones Latinas, ne in summum Volumen hoc protrahatur, omittendas existimavimus.

μεγάλη Θεῷ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογεῖν παρελάβομεν. Inc. Α' μὲν ἐν ἑτοίμῃ πάντα συκοφαντήσαντες θεολόγον εἰς τὴν καινοτομίαν τῆς πίστεως παρειλήφασιν, κ. λ. Duodecimum: Ο'τι διπλῶς λέγεται ἡ ἐν ἡμῖν παρὰ Θεοῦ σοφία, ἡ ἀγαθότης, ἡ ζωὴ, ἡ δύναμις, ἡ ἐνέργεια. Def. σύνετε δὲ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, καὶ μωροὶ, ποτὲ φρονήσατε.

X. pag. 118. Quarti Capita sunt VII. quorum primum est: Τίνα δόξαν ἔσχον περὶ τοῦ πρώτου σημαινόμενου τῆς ἐνεργείας καὶ οἱ ἔξω φιλόσοφοι. Inc. Τῶτον ἔκον τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας ἐνεργείας δεδειγμένους. Vltimum: Πῶς τὸ ἔχειν ἐπὶ Θεῷ λέγεται, καὶ πῶς τὸ εἶναι, καὶ τὸ ἐν, καὶ τὸ Θεὸς ὄνομα. Def. καὶ ζῆν ἡμᾶς ἐν αὐτῷ, καὶ εἶναι, καὶ κινεῖσθαι παρέστησεν.

XI. p. 126. b. Quinti Capita sunt XXIII. Primum: Περί τῶν ἐν τῷ Θεῷ ἀναφορικῶν, καὶ τίνα δὲ ζήτησιν περὶ τούτων πρότερον. Inc. Ε'πεὶ δὲ καὶ τὰ μὲν ἀπολελυμένως τῇ γραφῇ περὶ Θεῷ λέγεται, κ. λ. Vltimum: Ο'τι μόνῃ ἡ ἑστία τῷ Θεῷ δημιουργὸς ἐστὶν αἰτία πάντων, καὶ ὅτι μόνῃ ἄκτιστος. Def. ταῦτα δὲ λαμπρῶς ἐν τοῖς πρὶν ἐξελέγηται, τὸν λόγον ἐπὶ τὰλλα μεταβιβάζωμεν.

XII. pag. 143. Sexto, & septimo nullus Capitum Index praecurrit, quae tamen multa esse ex ipsorum pertractationeprehenduntur. Sextus inscribitur: Ε'λεγχος τῆς περὶ τὰ ῥητὰ κακουργίας. Huius Caput primum: Περί τῶν δοκούντων ἀπλῶς θείας οὐσίας, καὶ θείας ἐνεργείας κατασκευάζειν διαφορὰν. Inc. Α'λλ' ὅσα μὲν προσήκειν εἰς ἀπόδειξιν διελίσθαι, κ. λ. Vltimum Εἰς τὸ ῥητὸν τὸ λέγον, ἡ θεία ἑλλαμψία καὶ ἐνέργεια, μία ὅσα καὶ ἀπλή, καὶ ἀμέρης. Def. ἡ δὲ μακαρία ἑστία ὁμοίως ἐστὶν ἐν τοῖς Χερυβίμ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τοῖς λίθοις, καὶ τῶν κτισμάτων τοῖς φανολοτάτοις.

XIII. pag. 171. Septimus Sermo hunc titulum praefert: Ε'λεγχος τῶν διακρίσεων Primum Caput est: Περί τῆς, τί ἐστὶν διαφορὰ, καὶ ἐτερότης, καὶ ἀνομοιότης; Inc. Ε'πεὶ τοίνυν ἀπλῶς ἐκτίθενται διαφορὰν θείας οὐσίας, καὶ ἐνεργείας, κ. λ. Vltimum Εἰς τὴν ἀντίθεσιν τὴν λέγουσαν, ὅτι ἡ τῷ Θεῷ ἐνέργεια, ἡ τε μακαριότης, καὶ τὸ τέλος τῶν ἐφετῶν ἐστὶν ἡ δὲ ἑστία αὐτοῦ ἀπροσπέλαστος πάντι, καὶ ἀνέπαφος ἐν τούτοις διατηρεῖται. Def. τῆς αὐτῆς καὶ ἡμεῖς τὴν ὑμῶν καὶ αὐτῆς κακοδοξίαν ἀπελέγχομεν.

XIV. pag. 183. Sermo octavus inscribitur: Ε'λεγχος τῶν ἐνώσεων. Huius Capita sunt XXIV. quorum primum Ο'τι ἐναντία ἑαυτοῖς λέγουσιν, ἐν οἷς ἀδιαίρετον τῆς θείας οὐσίας τὴν ἑαυτῆς τίθενται ἐνέργειαν. Inc. Α'λλ' ἡ μὲν τῶν δύο θεοτήτων κατὰ δαιμονίαν ἀντίθεσιν διαφερά. Vltimum, quod inscribitur Ε'πίλογος, def. εἰ δὲ τι παρὰ τοῦτ' ἐλαττον ἀπαντήσῃ, τῶν γὰρ ἐκ τῆς προτεταγμένης πεποιθῆμεν μὴ ἐκπεσεῖν ἀγαθῶν.

XV. pag. 209. Sequitur Liber tertius, Sermones iidem octo complectens. Praecedit Προσφορά, cuius initium: Τὸ τρίτον βιβλίον πρὸς τὰς κατ' ἡμῶν παρὰ τῷ Παλαμῷ περὶ τῆς φωτὸς ἐπιχειρήσεως ἀπολογεῖσθαι συντίθεται.

Finis: καὶ τελευτῶν Μακαριανῶν ἀκριβεστάτων αὐτῶν εἶναι παρίστησιν. Primus Sermo inscribitur: Ε'ν τοῖς περὶ τοῦ φωτὸς ζητήμασιν, ἀπολογίῶν πρώτη. Qui quidem titulus, reliquis etiam Sermonibus praefigitur. Huius Capita sunt VIII. Primum est: Εἰ ἐνδέχεται δύο καὶ πολλὰ φῶτα ἀληθινὰ εἶναι. Inc. Ε'ν ὅσοις μὲν ἦν δυνατὸν Παλαμῆτας ἀπελέγχει ψευδῆ. Vltimum Εἰ μὴ καὶ τὴν ἑσάρκον τῷ Θεῷ λόγῳ οἰκονομίαν ἀνατρέποι Παλαμῆτας, ἐν οἷς ἀνίστησιν, ὅτι φῶς ἐστὶν ἕτερον παρὰ τὴν ἑσάρκον τῷ Θεῷ τὸ φωτίζον τὸν κόσμον. Def. παρὰ τὸ ὑφ' ἀπάντων καὶ κηρυττόμενον, καὶ τιμώμενον.

XVI. pag. 215. b. Secundi Sermonis Capita VIII. quorum primum: Εἰ δὲ ἐπισκέψασθαι, τίνα τε ἴδια τῷ φωτὶ τῆς θεοσιότητος τῷ κυρίῳ μεταμορφώσεως, καὶ τίνα ἴδια τῆς φαντασίας, καὶ πλάνης τῷ Παλαμῷ φωτὸς. Inc. Ε'πεὶ τοίνυν ἀποδείκνυται μόνον τὸν Χριστὸν εἶναι τὸ φῶς, κ. λ. Vltimum Εἰ ὁρθῶς ἀν' εἴποι Παλαμῆτας, τὸ τοῖς σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν μαθητῶν ἰσπεπιδόν φῶς μὴ εἶναι τῆς ὁρατικῆς αὐτῆς θεοφανείας φῶς, ἀλλὰ τῆς νοητικῆς αὐτῆς θεότητος. Def. τὸ φῶς εἶναι τῆς μεταμορφώσεως λέγειν.

XVII. pag. 223. b. Tertiū Capita IV. quorum primum Εἰ εἴρηται τινι τῶν θεολόγων, τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ σωτῆρος τὸ φῶς τῆς θεοσιότητος αὐτῆς μεταμορφώσεως. Inc. Δι' ὅσων μὲν ἐν ἡμῖν τὰς εὐαγγελικὰς ἀναπτύσσων θείας φωνάς. Vltimum Εἰ δυνατόν ὁρθῶς εἰπεῖν τὸν Παλαμῶν, μὴ εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ὁρασιότητα, ἣν ὁμολογεῖται ὁ Χριστὸς ἐν τῷ ὅρῳ μεταμορφωθείς ἐπὶ τῶν μαθητῶν. Def. καὶ κτιστὸν τὸ θεῖον ἐκεῖνο φῶς οἰεσθαι.

XVIII. p. 230. Quarti Sermonis Capita item IV. quorum primum: Εἰ μὴ καὶ ἐκ τῶν προειρημένων ἀναφαίνεται φυσικὸν εἶναι τὸ τοῦ καλλοῦ τῆς πρὸ τῆς παρρησίας τῷ Α'δὰμ ἀνθρωπότητος. Inc. Α'ναφαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν προειρημένων, κ. λ. Vltimum Εἰ ὁρθῶς ἀν' εἴποι Παλαμῆτας, μὴ τοιοῦτον εἶναι τὸ φυσικὸν καλλὸς τῷ πρὸ τῆς παρρησίας ἀνθρώπῳ. Def. καὶ μὴ ὁποσονὲν ὄφελος τοῖς ζητημένοις εἰσφέροντα παρῶπται δικαίως.

XIX. pag. 235. Quinti Sermonis Capita numerantur V. quorum primum Εἰ εἴρηται τινι τῶν θεολόγων εἰς δέγμα τῆς ἐσομένης τῶν ἀνθρώπων μετὰ δόξης ἐναλλαγῆς ἐν τῇ τῷ Χριστῷ δευτέρῃ παρουσίᾳ τὸ φῶς παραδειχθῆναι τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Γίνεται δὲ καὶ ἐκ τούτων φανερόν. Vltimum Εἰ ἐναντιῶνται τινι τῶν προειρημένων, ὅτι δόξα λέγεται Θεῷ, καὶ βασιλεία οὐρανῶν, καὶ θεότης τὸ φῶς τῆς τῷ κυρίῳ μεταμορφώσεως. Def. τῆς ἀληθείας περιγενέσθαι προσδοκῶν φαίητε.

XX. pag. 246. b. Sextus Sermo Capita complectitur XVI. quorum primum: Εἰ καὶ ἄλλοις αἱρετικοῖς ἐγένετο πρόφασις τῷ βλασφημεῖν τὸ φῶς τῆς θεοσιότητος τῷ κυρίῳ μεταμορφώσεως. Inc. Ο'σπερ τοίνυν ἡ θεία σάρκωσις τῷ σωτῆρος. Vltimum Εἰ καὶ δι' ἐτέρων θεολογικῶν ἐξηγήσεων ἡ φυσικὴ ὁρασιότης, καὶ εὐπρέπεια τῷ ζωαρχικῷ καὶ θεῷ τῷ σωτῆρος ἀνθρωπίνῳ τὸ ἐν Θωβωρίῳ ὑπὲρ αἰθέρος ἐξ αὐτῆς λάμψαν δεικνύται φῶς. Def. διὰ δὲ τὴν ἀμαρτίαν ὀλεσθαι.

XXI.

XXI. pag. 258. Septimi Capita sunt IX. quorum primum Εἰ εἴρηται τινι τῶν θεολόγων, θαῦμα εἶναι τὸ θεῖον χρῆμα τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Ὡς μὲν ἐν τελευτάτῃ Παλαμῆς ἐκτετόπισται. Vltimum Εἰ μὴ διὰ τούτων τε καὶ τῆς τῶν προειρημένων ἀνακεφαλαιώσεως εἰς πᾶσαν ἐλάσαι δυοθεσίαν εὐρίσκεται Παλαμῆς. Def. ἀλλὰ ταῦτ' εἰσὶ τὰ τῆς ὑμῶν σοφίας γλαφυρὰ ἀναπλάσματα.

XXII. pag. 266. Octavo Sermonis Capita continentur XIV. quorum primum Εἰ μὴ ἄκτιστον, καὶ ἐκ τούτων τερατεύεται Παλαμῆς τὸ ἀνθρώπινον τῷ Χριστῷ. Inc. Αὐτόθεν συναναφάσσεται καὶ τὸν πρὸ τῆς παρακοῆς ἀνθρώπου. Vltimum Εἰ μὴ ὥσπερ νοητὸς εἰδωλόατρος, καὶ νοητὸς εἰκονομάχος, καὶ τὰλλα τῶν αἱρέσεων, οὕτω καὶ Μακαριανὸς πρόδηλος ἐστὶ Παλαμῆς, καὶ παντὸς αὐτῷ σπιδάσματος αὐτῇ ἡ αἵρεσις, καὶ ἀρχή, καὶ συμπέρασμα. Def. ἐκεῖνα καὶ γὰρ πρὸς τὴν διάνοιαν τὰς ὑμῶν φρυγανώδεις ἀποτεφρῶσι μυθολογίας.

XXIII. pag. 277. Sequitur Liber quartus, in quo Sermones tres comprehenduntur. Praecedit Προσφορά, cuius initium: Τὸ τέταρτον βιβλίον πρὸς τὰς παρὰ τῶν Παλαμητῶν ἐκείνην καὶ ἑτέρας, κ. λ. Finis: πρὸς ἀποσας ἐν ἐλέγχῳ παρὰ τῶν Παλαμητῶν ἀποσας ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ κατασκευαζόμενα. Primum Caput est Εἰσαγωγή τῶν ἀναφερισμάτων, καὶ δι' ἡν αἰτίαν ἀπὸ τῶν φωτῶν ἤρξαντο. Vltimum Α'νακεφαλαιώσις, δι' ἧς ἡμᾶς ἀποκηρύττει, καὶ ὅπως ἡ περὶ τῶν ἀποκηρύξεων, εὐχῆς ἡμῖν ἔργον, καὶ ὅτι τούτοις μᾶλλον ἡ ἀποκηρύξις προσήκει, ὥς ἀποσάταις τῆς τῶν χριστιανῶν θεοσεβείας. Incipit Sermo: Ὅσα μὲν ἐν σκέψασθαι, περὶ ὧν ὁ καινοτόμος ἔτος παραβέβηκε, κ. λ. Def. καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνάς τε καὶ δόξας εἰς τὸναντίον περιτρέπειν ἐπιχειρεῖν.

XXIV. pag. 332. Secundi Sermonis Capita X. numerantur, quorum Tabula praecurrens, titulum superiori similem praefert. Primum est Περί τῆς ἐν ἡμῖν δυοθεσίας τούτων, καὶ τῆς τῶν λόγων τάξεως. Vltimum Ε'κείσεως τῆς τῆς ἀποσας ἀνακηρύξεως, καὶ ἡμῶν πρὸς ἑκάστον ἑλεγχος. Incipit Sermo: Τί ἂν τις εἴποι πρὸς τὰς λοιπὰς τῶν ἁρῶν ἀφορῶν, κ. λ. Def. καὶ αἰτιατὴ ἐστὶ, καὶ πρὸ τῶν αἰώνων καὶ διαβήρηται.

XXV. pag. 351. b. Tertius tandem & ultimus Sermo nullo Capitum Indice praeceditur; inscribitur tamen Κατὰ τῆς τῶν Παλαμητῶν ἀποσας. Inc. Τὸ ψευδὸς ἐκ ἄλλοθεν μοι δοκεῖ παρνομασθῆναι. Def. ἐπεὶ οὐδὲ θελήσει καθάπερ εἴρηκε θείας τὸν θάνατον τῷ ἀμαρτανῷ, ὥς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτὸν γένοιτο τοίνυν ὡς κύριε· σὺ γὰρ παντοδύναμος, καὶ φιλόανθρωπος εἰς τὰς αἰώνας, ἀμήν.

Distributione totius Operis adlata, nequid lectorem fraudemus, operae pretium duximus, quod & alibi fecisse non poeniter, auctorum nomina, quorum enarrationes passim adferuntur, eruere, & quidem alpha-

betico ordine digesta, singulorum etiam Operibus, iisdem prorsus verbis, quibus in Codice adnotantur, quam maxima potuimus brevitate subiectis. li vero sunt.

Andreas Cretenensis pag. 3. 6. 249. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. b. 28.

Anastasius pag. 112. b. 150. b. 260. b. ἐν τῷ περὶ ἀνεπιγράψτου λόγῳ. pag. 34. b. 102. 373. ἐν τῷ περὶ ἀληθείας ὁρθῶν δογμάτων πρώτῳ. pag. 129. b. 154. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 220. b. 224. b. 235. b.

Athanasius pag. 4. 63. b. 156. b. ἐκ τοῦ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν λόγῳ. pag. 32. a. 32. b. 123. b. 179. b. 345. 368. ἐν τῇ πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῇ β'. pag. 67. ἐν τῇ πρὸς Α'ρείου διαλέξει. pag. 116. ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς συνόδου ἀπολογητικῷ. pag. 119. b. 125. b. 139. ἐν τοῖς κατὰ Α'ρειανῶν. pag. 242. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν β'. pag. 124. 272. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν γ'. pag. 140. ἐν τῇ κατὰ Νικαίαν διαλέξει. pag. 154. ἐν ταῖς πρὸς Α'ντίοχον ἀποκρίσεσι. pag. 159. ἐν τῇ πρὸς Α'νομοίους διαλέξει. pag. 193. b. 345. b. ἐν τῷ περὶ σαρκώσεως τῷ Χριστῷ λόγῳ. pag. 197. b. ἐν τῷ κατ' Α'πολιναρίου λόγῳ. pag. ead. ἐν τῷ περὶ τῆς, ὅτι καλῶς εἴρηται τοῖς ἐν Νικαίᾳ πατέρας ἡ λέξις τῷ ὁμοουσίου, λόγῳ. pag. 201.

Basilus pag. 4. 55. 105. 113. b. 116. b. 117. b. 156. b. 160. 164. 169. ἐν τῇ πρὸς Εὐστάθιον τὸν ἱατρὸν ἐπιστολῇ. pag. 27. 125. 181. b. 187. 365. ἐν τῇ πρὸς Τερέντιον. pag. 193. b. ἐν τῇ πρὸς Καισαρίαν. pag. 200. b. 203. b. ἐν τῇ τῷ μὲν ψαλμῷ ἐξηγήσει. pag. 27. b. 31. 220. b. ἐν τῇ εἰς τὸν αὐτὸν ψαλμὸν διμιλίᾳ. pag. 249. b. 272. ἐν τῷ α' τῶν ἀντιρρητικῶν λόγῳ. pag. 34. 122. b. 146. b. 212. 367. ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν. pag. 29. b. 100. b. 122. b. 139. b. 185. 188. b. 206. b. 212. ἐν τῷ γ' τῶν αὐτῶν. pag. 125. ἐν τῷ δ' τῶν αὐτῶν. pag. 67. 93. b. 114. b. 200. b. 202. b. 206. b. 242. 344. b. 375. ἐν τῷ πρὸς Α'μφιλόχιον χειροτονηθέντα ἐπίσκοπον. pag. 173. 376. ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφαλαίων γ'. pag. 31. b. ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφ. ιθ'. pag. 39. 46. 94. b. ἐν τῷ τῶν περὶ τοῦ τοῦ δευτέρου. pag. 116. ἐν τῷ περὶ πίστεως. pag. 129. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς λόγῳ, ἡ ἡ ἀρχή, Θεὸς τῷ ἀγαθῷ χάριτι. pag. 259. b. ἐν τῷ α' τῶν συλλογιστικῶν. pag. 156. ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν παροιμιῶν περὶ τῆς ἐν τοῖς οὐδοῖς σοφίας τοῦ Θεοῦ. pag. 159. ἐν τῇ τῆς ἐξαμέρου πρώτου λόγου ἐξηγήσει. pag. 162. b. ἐν τῷ τῆς ἐξαμέρου ἑκτου. pag. 207. b. ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀντιλεγόμενοις. pag. 349. b.

Clemens pag. 137. Κοσμάς p. 225. ἐν τοῖς ἐπὶ τὴν ἑορτὴν (nempe μεταμορφώσεως) ἡσασιν. pag. 219. b. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 226.

Cyrillus Alexandrinus pag. 24. b. 100. b. 120. 124. 125. 164. 200. ἐν τοῖς Θεσσαυρίοις. pag. 167. ἐν τῷ α' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 30. 96. ἐν τῷ τῷ αὐτῷ λόγῳ κεφαλαίῳ β'. pag. 65. b. ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν λόγῳ, κεφ. β'. pag. 149. b. ἐν τῷ ε' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 65. 116. 122. 343. b. ἐν τῷ ζ' τῶν αὐτῶν. pag. X x 2

pag. 138. b. ἐν τῷ α' τῶν αὐτῶν. pag. 47. 120. 185. b. ἐν τῷ ιδ' τῶν αὐτῶν. pag. 120. b. ἐν τῷ κ' τῶν αὐτῶν. pag. 152. b. ἐν τῷ λα' τῶν αὐτῶν. pag. 119. ἐν τῷ λβ' τῶν αὐτῶν. pag. 71. b. πρὸς Ἑρμείαν. pag. 52. b. ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν δευτέρῳ. pag. 125. b. ἐν τῷ ε' πρὸς αὐτὸν. pag. 139. b. ἐν τῷ ζ' πρὸς αὐτὸν. pag. 233. b. ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἡσαΐαν. pag. 153. b. εἰς τὸ τῷ Ἡσαΐᾳ ῥητὸν, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, κ. λ. pag. 68. ἐν τῷ περὶ ζωῆς. pag. 200. b. ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς γ' συνόδου. pag. ead. ἐν τῇ πρὸς Ἀντιοχείας Ἰωάννην ἐπιστολῇ. pag. 272. b.

Cyrillus Hierosolymitanus ἐν πρώτῃ τῶν ἐαυτοῦ κατηχήσεων. pag. 223. b.

Dionysius pag. 4. 27. b. 28. 31. 54. b. 117. b. 129. b. & alibi saepe, cui fere semper S. Maximi scholia sunt subiecta. ἐν τῷ περὶ μυστικῆς θεολογίας κεφαλῇ. δευτέρῳ. pag. 20. b. ἐν τῷ περὶ θείων ὀνομάτων κεφαλῇ. πρώτῳ. pag. 157. 170. b. 221. ἐν τῷ κεφαλ. β' περὶ τῶν αὐτῶν. pag. 187. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. δ'. pag. 210. b. 249. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ε'. pag. 59. b. 133. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ζ'. pag. 168. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. θ'. p. 29. 132. b. 170. b. 177. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ια'. pag. 95. b. 167. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιβ'. pag. 31. b. 116. b. 349. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιγ'. pag. 30. b. 181. b. 362. b. ἐκ τῆς ὑπὸ ἱεραρχίας. pag. 33. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. α'. pag. 212. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. β'. pag. 261. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. δ'. pag. 375. b. ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεφ. α'. pag. 241. ἐν τῇ τῆς μοναδικῆς τελειώσεως θεωρίᾳ. pag. 262.

Ephraem Syrus ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 219. b. 220. b.

Gregorius Nazianzenus pag. 2. b. 4. 113. b. 117. 142. 160. b. & alibi deinceps. περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας. pag. 56. ἐν τῷ περὶ θεολογίας δευτέρῳ. pag. 125. b. 159. ἐν τῷ περὶ τοῦ πρώτου. pag. 143. b. 160. b. 206. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν δευτέρῳ. pag. 152. b. ἐν τῷ τῶν εἰρηνικῶν δευτέρῳ. pag. 154. ἐν τῷ πρὸς Κληδόνιον. pag. 162. b. 327. b. ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα. pag. 193. b. ἐν τοῖς εἰς τὸν μακάριον Ἀθανάσιον ἐγκωμίοις. pag. 196. ἐν τῷ εἰς τὴν Χριστῷ γέννησιν. pag. 225. b. ἐν τῷ μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. pag. 242. ἐν τῷ λόγῳ, ὃ ἡ ἀρχὴ, Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μὲν. pag. 367. b.

Gregorius Nyssenus pag. 4. b. 27. 54. b. 112. 116. b. 124. 156. b. 175. b. ἐκ τῆς λόγου τῆς εἰς τὰς μακαρισμῶν. pag. 24. 366. b. ἐν τῷ πρὸς Ἀβελάριον λόγῳ. pag. 30. b. 182. 187. 362. 365. ἐν τῷ τῶν ἀντιρρητικῶν πρώτῳ. pag. 156. 195. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν β'. pag. 264. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν ιγ'. pag. 120. 346. ἐν τῷ, πῶς ὁ τρεῖς Θεὸς λέγομεν. pag. 125. b. ἐν τῷ πρὸς Ἀρμόνιον. pag. 153. ἐν τῷ κατηχητικῷ. pag. 201. ἐν κεφαλ. α' τῆς εἰς τὴν ἐξαήμερον ἀναπληρώσεως. pag. 206. ἐν τῷ εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν α' λόγῳ. pag. 225. b.

Hierotheus ἐν τοῖς πρώτοις ἐρωτικαῖς αὐτοῦ ὕμνοις. pag. 350. b.

Ioannes Chrysostomus p. 4. b. 124. 160.

170. 198. 208. b. & alibi saepe. μονάζουσιν ἐπισέλλων. pag. 5. ἐν τῷ περὶ ἀκαταλήπτου α' λόγῳ. pag. 29. b. ἐκ τῆς τῶν κατὰ Ἰωάννην ἐξηγημάτων ὁμιλίας ε'. pag. 124. ἐκ τῆς τῶν κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κδ'. pag. 171. b. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κς'. pag. 228. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λ'. pag. 29. b. 96. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λθ'. pag. 124. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. μγ'. pag. 220. b. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. πς'. pag. 43. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. pag. 220. b. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. νς'. pag. 227. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. πβ'. pag. 262. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 31. 302. b. ἐν τῇ ὁμιλίᾳ δ' τῶν Πράξεων. pag. 52. ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος λόγῳ. pag. 68. b. ἐν τῷ εἰς τὴν ἀνάληψιν λόγῳ. pag. 160. 258. b. ἐν τῷ εἰς τὸν ἐκπεσόντα Θεόδωρον λόγῳ. pag. 220. b. 225. 227. ἐν τῷ περὶ νηρείας. pag. 225. ἐν τῷ εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν μέγαν Ἰωάννην, ὃ θεολόγον λόγῳ. pag. 264. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς μὲν ψαλμῶν. pag. 376. b.

Ioannes Damascenus pag. 3. 34. b. 46. 95. b. 105. 112. b. 113. b. 161. 177. 194. 203. 244. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. b. 28. 222. 325. ἐν τοῖς τῆς μεταμορφώσεως ᾠσμασι. pag. 118. 226. ἐν κεφαλῇ δ' τῶν θεολογικῶν. pag. 64. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. λθ'. pag. 143. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. ν'. pag. 73. 257. b. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. νη'. pag. 100.

Γωσθὴ ἐν τῷ εἰς τὴν ἁγίαν ἄλυσιν τῷ μεγάλῳ Πέτρῳ κανόνι. pag. 220.

Isaac ἐκ τοῦ δ' λόγου τοῦ α' βιβλίου. pag. 18. ἐκ τοῦ λη' λόγου. pag. 19. ἐκ τοῦ π' λόγου. Ibid.

Iulianus pag. 28. 359. b. πρὸς Ἑλληνας. pag. 47. ἐν τῷ καθ' Ἑλλήνων λόγῳ. pag. 116. ἐν τῷ περὶ τῆς ὁρθῆς ὁμολογίας λόγῳ. pag. 153.

Maximus pag. 4. 46. 61. 112. 115. a. 115. b. 117. b. 118. 121. 122. 131. b. 202. b. & alibi deinceps. ἐξηγήσεις εἰς τὸ ῥητὸν τῷ Θεῷ λόγῳ τὸ λέγον, ἐκ ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν γινώσκεται ὁ Θεός. pag. 31. b. ἐν τῇ εἰς τὸν Ζαχαρίαν θεωρίᾳ τῇ περὶ τῶν ἐπτά λύχνων, ὃ τοῦ λαμπαδίου ἐν τῇ ἐξηκστῇ τρίτῃ τῶν ἐρωτήσεων. pag. 68. ἐκ τῶν περὶ ἀγάπης κεφαλῶν ἐκατοντάδος α'. κεφαλ. ρ'. pag. 31. b. 191. b. ἐκ τῶν θεολογικῶν κεφαλῶν ἐκατοντάδος α'. κεφαλ. σς'. pag. 72. ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκατοντάδος α'. κεφ. ια'. pag. 214. b. ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκατοντάδος δευτέρας, κεφ. ιγ'. pag. 303. b. ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκατοντάδος δ'. κεφ. ι'. pag. 149. ἐν τῇ τοῦ Μελχισεδεκ θεωρίᾳ. pag. 74. ἐν τῷ εἰς τὴν Πύρρον διαλέξει. pag. 94. b.

Ἐκ τῆς βίβλου τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἐν τῷ Λατρῷ. pag. 19.

Τοῦ μεγάλου Πέτρου. pag. 331.

Theodorus Studita ἐν τῇ πρὸς τὸς ἐξορίστους ἐπιστολῇ. pag. 242.

Theodorus τοῦ γραπτῆ. pag. 117. b. 151. b. 180. b. 201. b. 202. b. 203. b. 224. 296. 339. b.

Ἐκ τῆς εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Ἰουλιανὴν λόγου. pag. 19. b.

Ἐκ

Ἐκ τοῦ βίου τῆς δόξης Μαρίας. pag. 19. b.

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου. pag. 22. b.

Ἐκ τῆς Λαυσιακῆς. pag. 19.

Adferuntur etiam nonnulla ex Synodis testimonia, nimirum

Ἐκ τῆς α' συνόδου. pag. 196.

Ἐκ τῆς ε' συνόδου. pag. 34. b. 117. 364. b.

Ἐκ τῆς ζ' συνόδου. pag. 2. b. 94. b. 151.

152. b. 364. b.

Ἐκ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. pag. 2. b.

Ἐκ τῆς ε' τόμης τῆς ζ' συνόδου. pag. 34. b.

Nec desunt Scripturae sanctae loca, cuius referuntur sententiae, atque auctoritates, nimirum ἐκ τῆς Σοφίας pag. 2. b. ἐκ τῆς Σιράχ. pag. 150. ἐκ τῆς Δαβὶδ. pag. 19. ἐκ τῶν Πράξεων. pag. 43. 52. 100. 155. ἐκ τῆς Ἀποστόλου πρὸς Κορινθίους πρώτης. pag. 141. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας. pag. 112. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἑφραίμ. pag. 112. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον. pag. 29. 140. b. ἐκ τῆς τῷ Πέτρῳ ἐπιστολῆς β'. pag. 374. b. ἐκ τῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. pag. 170.

Clauditur totum opus Iambico carmine ab eodem Codicis scriptore exarato, quod sequens est:

Ὁ πρὶν καθαιρῶν ἑπεναντίας εἴποι,
καὶ πάντας ἔλκων ὑπὸ δεσμὸν δουλείας,
εὐβουλίας, γνώμης τε καὶ πρατηγίας,
Συνέδρους δὲ κρατοῦντες, καὶ αὐτοκράτωρ,
Νῦν ἤλθε σὺν λόγῳ κραταίῳ καὶ πότῳ,
Θεοῦ κινῶντος αὐτὸν, ὃ ζῆ καὶ γράφει,
Βάλλων, τρέπων φάλαγγας ἐκείνων νέων
κακῶς φρονούντων κτίσμα. Φῶς τῆς Τριάδος.
Δώροισι, λόγοις, ἔργοις τε, καὶ εὐποιΐαις
Ἀπαν γένος βρώτειον εὖ, καθὼς ἔδει,
τρέφων, ἰδόντων σὺν Θεῷ ποδηγέτη
ζῶν παρείχες τὴν κάτω τὴν γῆνιν.
Ἡ δὲ ταύτην παρίδων ὡς ἀγγέλου,
Ζητῶν τὰ θεῖα, καὶ ποθεῖς προσομιῶσαι,
Ψυχὴν δὴν γὰρ νῦν ἄνω φαίνει ξένος,
Τέτοιοι, κράτιστε, τοῖς λόγοις τοῖς πανσόφοις.
Ἐλαβε πρὶν ὁ Ἰσραὴλ καινὰς πλάκας,
Αἱ πᾶσιν ὑπῆρχον νόμοις τε καὶ βίαις.
Ἀλλοῦντος εὐχαῖς Μωσέως ταῖς κρυφαῖς
Ὅρως ἄνω Σινᾶ Θεῷ. Θαύμα ξένον,
Ὅρει Θαβὼρ εἰς τοῦ σφαιέντος νῶ, μέδον,
Εἴν ὃ Θεὸς φηλέσας ἀεράπτει ξένως,
Εἴν ὃ μύησας, πῶς ἀναρχὸν ὥραθη,
λαμβάνομεν ταύτην βίβλον, ἄλλας πλάκας.
Ἡ λυσας, ἡκυσας ἔτη πολλὰ πάλαι,
Νικῶν, διδῶν, εὐεργετῶν τὰ σὰ φίλα,
Πάντα τε πράττων, καὶ Θεῷ φίλον βλέπειν,
Ψυχὴ μεγάλη, καὶ τρόποις χρηστοῖς πᾶν.
Ὅδ' μείον εἰσέπειτ' ἀκράσεις πλειστάκις
Εὐχὰς, χάριν τέτων καὶ γράφει ἐκ πόθου
Εἴν τῇδε βίβλῳ τῇ κεχαριτωμένῃ,
Βασιλέων ἄριστοι, δόξα σὺ γένεαι.

Qui evertebat prius hostes gladio,
Omnesque habebat in servitutis iugum,
Mente, consilio, & militaribus copiis,
Regi regum factus administrator, & Imperator:
Nunc venit cum verbo fortis & opere,
Deo ipsum movente, cui vivit & scribit,
Feriens, fugans phalanges novorum impiorum.

Male credentium Triadis lumen esse creaturam.
Donis, verbis, operibus & beneficiis
Recte totum mortale genus, ut decebat,
Enutrients, dirigensque ad Dei nutum,
Vitam hanc terrenam transfigebas.
Sed iam hanc omiffa cura solerter
Quaeris divina, ad quae optas accedere;
Et animarum nunc fis novus ductor ad caelum,
His, optime, sapientissimis sermonibus.
Excepit olim Israel novas tabulas,
Quae lex, bufsque fuerunt omnibus,
Loquente Moyse arcanis votis ad Deum
Sina super monte. O novum miraculum!
Monte super Thabor te quoque, Imperator,
mente collocato,

In quo Deus volens mirabiliter resplendet,
In quo docet, quomodo id, quod caret principio, conspici potuerit,
Nos hunc accipimus librum, alias tabulas.
Audisti, audisti multos olim per annos,
Vincens, donans, beneficiis cumulans tuos dilectos filios,
Omniaque faciens, quae Deo gratum est videre,
Anima grandis, idque optimis plane rationibus:
Sed non minus deinceps exaudies saepius
Adpreces, ob haec quae scribis pio adfectu
In hoc libro cunctis gratissimo,
Regum optime, tui generis gloria.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maximo Sec. XIV. Constat foliis scriptis 379. quem Holstenius in schedis Mss. & Montfauconius praestantissimum vocant. Ignotus autem Cl. Fabricio fuit.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩ-
ΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟ-
ΛΗΝ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

D IOANNIS CHRYSOSTOMI
EXPOSITIO IN PRIMAM
EPISTOLAM AD HE-
BRAEOS.

Continet Chrysostomi in Epistolam ad cod. ix. Hebraeos Homilias XXXIV. quarum recensionem vide supra pag. 325. Cod. II. huius Plutei, ubi singularum initia, ac fines protulimus. Interim adnotare sufficiat, ab hoc Codice abesse Hypothesim, sive argumentum, quod cum in illo, tum in editione Homilias praecedat; Moralia autem, quae in ipso nulla erant, in hoc margini adiecta exhiberi: identidem etiam huius lectionem Codicis ab illius discrepare, magisque ad vulgatam accedere; Epistolae denique textum, praeter illum, qui primam praecurrit Homiliam, cinnabari esse conscriptum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maiori Sec. XIV. Constat foliis 143.

ΙΩΑΝ-

ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΙ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ
ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
ORATIONES AD IUDAEOS.

cod. x. I. p. 1. **C**ontinet primo Chrysostomi ad Iudaeos Orationes VI. quarum prima initio mutila, una, ut opinor, pagina sublati, incipit a verbis... άλλωτρίων ἐπιμελήσασθαι· τί δέ ἐστι τὸ νόσημα, κ. λ. quae incidunt in edit. cit. Tom. I. p. 588. Def. υπερβαίνοντα πολλὰ τῷ μέτρῳ· οὐ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Hanc consequuntur aliae quinque contra Iudaeos Orationes, quae exstant ibid. a pag. 616. ad pag. 689. nimirum IV. V. VI. VII. & VIII. nam secunda & tertia in Codice desiderantur.

II. pag. 100. Τοῦ αὐτοῦ Χρυσοστόμου ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· κ. περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις· εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνῳ ὑψηλοῦ & ἐπηρμένῳ. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Chrysostomi Homilia in laudem eorum, qui comparuerunt in Ecclesia; quaeque moderatio sit servanda in divinis laudibus; item in illud „Vidi Dominum sedentem in throno excelsi & elevato „Domine benedic. Inc. Πολλὴν ὥρδ' τὴν σπευδὴν. Def. βυλόμενος ἡμᾶς ἐν τέτοις κατασκηνῶσαι, ὡς γένοιτο, κ. λ. Tom. VI. p. 95.

III. pag. 111. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου Ἡσαΐα τὸ λέγον· κ. ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὃ ἀπέθανεν Ὁζίας ὁ βασιλεὺς, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνῳ ὑψηλοῦ & ἐπηρμένῳ. Λόγος β'. Eiusdem Homilia in dictum illud Esaias prophetae „Factum est anno quo mortuus est Ozias Rex, vidi Dominum sedentem in folio excelsi & elevato „Oratio II. Inc. Χαίρω συντρέχοντας ὑμᾶς ὥρδ' πρὸς τὴν ἀκρόασιν· ὥσπερ γὰρ τὸ πινεῖν ἰσχυρῶς ἐστὶν εὐεξίας. Def. ὅμιον φέρωμεν τὸν καρπὸν τῶν ταῦτα χαρισμένων Θεῷ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 106.

IV. pag. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πρότην (1. δευτέραν) τῶν Παραλειπομένων τὴν λέγουσαν· ὑψώθη ἡ καρδία Ὁζίας· κ. περὶ ταπεινοφροσύνης· κ. ὅτι χρὴ μὴ γάρβειν τὸν ἐνάρτεον· κ. ὅσον κακὸν ἡ ἀπύνοια. Λόγος γ'. Eiusdem in secundum librum Paralipomenon, ubi dicitur „Elatum est cor Oziae, deque humilitate: tum quod hominem virtute praeditum non oporteat esse confidentem: denique quantum malum sit arrogantia. Homilia III. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, κ. ἐπὶ τῆς γενεᾶς τῆς ἡμετέρας ἐβλάστησαν μάρτυρες. Def. ἵνα γένηται ἐν ἡμῖν πηγὴ ὕδατος ἀλλομένῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἥ γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 111.

V. pag. 126 Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ προφητικὸν Ἡσαΐα τὸ λέγον· κ. ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, οὗ ἀπέθανεν Ὁζίας ὁ βασιλεὺς· κ. κατὰ τῶν κωλυόντων τὸν γάμον ἔνθεος ἀπάδειξις· ἀπὸ τῶν

τεσσάρων λόγων τῶν περὶ Ὁζία οὗτος λόγος δ'. Eiusdem in dictum propheticum Esaias dicentis „Factum est anno, quo mortuus est Ozias Rex „& adversus eos, qui prohibent nuptias demonstratio divina; ex quatuor Sermionibus de Ozia hic Sermo IV. Inc. Λαμπρὸν ἡμῖν τήμερον τὸ θέατρον γέγονεν. Def. ταπεινοφροσύνην ἀσπασόμεθα, τὴν εἰσδυῖαν δόξαν ἀναπέμφωμεν τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 120.

VI. pag. 137. Τῆ αὐτῆς εἰς τὸ αὐτὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου Ἡσαΐα, εἶδον τὸν κύριον· κ. ἀπόδειξις, ὅτι δικαίως ἐλεπρώθη Ὁζίας ἀναξίας θυμιάσας. Eiusdem in dictum prophetae Esaias „Vidi Dominum „& demonstratio, quod Ozias iure fuerit adfectus lepra, quum praeter dignitatem incensum obtulisset. Oratio V. Inc. Φέρε δὴ σήμερον τοῖς κατὰ τὸν Ὁζίαν διηγήμασιν. Def. τὴν ἄφρατον φιλανθρωπίαν, ἥ γένοιτο ἡμᾶς ἀξίως φανῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 131.

VII. pag. 143. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφίμ. Λόγος ε'. Eiusdem Homilia in Seraphim. Oratio VI. Inc. Μόλις ποτὶ τὸ κατὰ τὸν Ὁζίαν διεπλεύσαμεν πέλαγος. Def. τῆς ἐμπροσθεν τῷ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 137.

VIII. pag. 151. Τῆ αὐτῆς εἰς τὰς σφραγίδας τῶν βιβλίων, & ὅπως προσφέρει ὁ Ἰδὸς τῷ Πατρὶ, κ. ὁ Πατὴρ τῷ Ἰδῷ· κ. εἰς τὴν τῷ Σωτῆρος οἰκονομίαν. Eiusdem de Sigillis librorum, & quomodo Filius Patri, Pater Filio offerat; ac de Servatoris incarnatione. Inc. Μεγά τῆς ψυχῆς ἐφόδιον εἰς σωτηρίαν. Def. τάξει τὴν συμμετρίαν τιμήσωμεν, κ. Θεῷ δέξαν ἀναπέμφωμεν νῦν, κ. αἰ, κ. λ. Ibid. p. 403.

IX. pag. 166. Τῆ αὐτοῦ ἀπόδειξις τῆ χρησίμους τὰς περὶ Χριστοῦ, κ. ἔθνῶν, & τῆς ἐκπτώσεως Ἰουδαίων προφητείας ἀσφαλεῖς εἶναι. Eiusdem demonstratio, utilis & percommode factum, ut prophetiae de Christo, gentibus, deque Iudaeorum reprobatione, obscurae essent. Inc. Προφητικὴν ἡμῖν σήμερον παραθεῖται βύληται τράπεζαν. Def. ἄξιαν κατὰ δύναμιν ἐπεδειξόμεθα πολιτεῖαν, ἵνα κ. τῶν μελλόντων τύχωμεν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 168.

X. pag. 179 Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, & εἰς τὴν τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν, κ. περὶ τοῦ μὴ κατηγορεῖν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem, adhuc in obscuritatem veteris Testamenti, & in Dei clementiam; & quod alii alios non debeant accusare. Domine benedic. Inc. Χαίρει μὲν βυκόλος. Def. εἰς τὴν ἐκείνου τῶν ἑρμηνείων εἰσελθεῖν, ἥ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 180.

XI. pag. 199. Τῆ αὐτοῦ ὁμιλία πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι δαίμονες τὰ ἀνθρώπινα διοικῶσι, & δυσχεραίνοντας ἐπὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ καλᾶσιν, κ. σκανδαλιζόμενους ἐπὶ ταῖς τῶν φαύλων εὐημερίαις, κ. δυσπραγίαις τῶν δικαίων. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Homilia adversus eos, qui dicunt Daemones gubernare res humanas, & Dei punitiones iniquo animo ferunt, atque ob malorum prosperitates, & iustorum adversitates scandalizantur. Domine benedic. Inc. Εἴ γὰρ

μὲν ἡλιζον τῇ συνεχείᾳ τῆς διαλέξεως. Def. ἵνα ἔτω δυσχερέμεθα τῆς ὄντως ἀπαλλαγῆς κακίας, κ. τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 246.

XII. p. 216. Sequuntur de Incomprehensibili Sermones VI. qui quum in Codice II. huius Plutei recensiti fuerint a N. LX. usque ad LXVI. heic brevitatis gratia omittuntur; nam praeter titulos, qui in hoc, editioni prorsus adsimiles adferuntur, in reliquis cum ipso concordant.

XIII. pag. 270. Τῆ αὐτῆς πρὸς τὴν ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως· κ. τὸ ὁμοῖον εἶναι τὸν Ἰδὸν τῷ Πατρὶ ἀποδείξις· καὶ ὅτι τὰ ταπεινὰ εἰρημένα & γεγεννημένα παρ' αὐτοῦ, ὃ δὲ ἀδελφείαν δυνάμει, ἀδελφὸν ἐλάττωσιν ἐγένετο καὶ ἐλέγετο, ἀλλὰ δὲ οἰκονομία διαφόρου· ἀπὸ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου λόγου ζ'. Eiusdem in eos qui ad synaxim non occurrerunt; & quod Filius Patri sit consubstantialis, demonstratio; quodque ea, quae humiliter ab eo dicta sunt & facta, non propter imbecillitatem potentiae, vel ut minor censeatur, facta sunt & dicta, sed propter diversas dispensationis rationes: ex disputatione de incomprehensibili & consequenter, Oratio VII. Inc. Πάλιν ἱπποδρομίας. Def. ἐπιθυμῶμεν τῶν μελλόντων· ἔτω γὰρ καὶ τῶν ἐνταῦθα, & τῶν ἐκεῖ πάντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Tom. I. p. 501.

XIV. pag. 283. Τῆ αὐτῆς κατὰ αἰρετικῶν, κ. εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μητρὸς τῶν ἰσὺν Ζεβεδαίου, Λόγος η'. Eiusdem contra haereticos, & in petitionem matris filiorum Zebedaei, Oratio VIII. Inc. Χθὲς ἐκ τῶν πολέμων ἐπανελθόντες. Def. ἥ γένοιτο μετὰ ἀνριβείας κατορθούντας, τῶν ἐπηγεγμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 513.

XV. pag. 293. Τῆ αὐτοῦ λόγος πρὸς τοὺς σκανδαλιζόμενους ἐπὶ ταῖς δυσμερίαις ταῖς γινόμεναις, κ. τῇ τῷ λαοῦ, κ. πολλῶν ἱερῶν διώξει, κ. διασπορῇ, κ. περὶ ἀκαταλήπτου, κ. κατὰ Ἰουδαίων. Λόγος θ'. Eiusdem Liber ad eos qui scandalizati sunt ob adversitates quae contigerunt, populi, & multorum sacerdotum persecutionem, ac perversionem, & de incomprehensibili, & adversus Iudaeos. Oratio IX. Inc. Γατρὸν μὲν παῖδες. Hic Liber dividitur in Capita XXIV. quorum unicuique suus praecedat titulus, sive argumentum. Primum, cui titulus, Ὅτι ἀναγκαῖον εἶπεν τὴν αἰτίαν, ἀφ' ἧς τὸ σκάνδαλον ἐτέχθη, Necessarium esse ut causa dicatur, ex qua scandalum ortum est, Inc. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων ὁ μικρὸν, κ. λ. Ultimum, quod inscribitur, Ὅτι οἱ ταῦτα παρανομήσαντες, καὶ ἐνταῦθεν ἤδη δίκην διδόντες, Quod qui haec scelera perpetraverunt, inde quoque iam poenae luere, Def. τῆς ἀγαθῆς τι ποιεῖν προαιρούμενους ταῖς ἀντιδόσεσιν κ. ταῖς ἀμοιβαῖς νικᾷ. Tom. III. pag. 465. seqq. in XXIV. item Capita distributus, omisis tamen Graecis argumentis: quae divisio ab antiquis usque temporibus in Mss. Codicibus observatur. In edito ita clauditur Liber: τὸς ἀγαθόν τι ποιεῖν, ἢ λέγειν προαιρούμενους καὶ ἐνταῦθα

δακεν· ὡς ἐπιτύχοιμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. perspicue nitideque conscriptus. Constat foliis 341.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΙ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΙ ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΤΟΙ ΠΑΤΕΡΟΙ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI IN EPISTOLAM D. PAVLLI AD HEBRAEOS.

Continet Ioannis Chrysostomi Homilias cod. xi. XXXIV. in Epistolam B. Pauli ad Hebraeos, itemque hypothesim, cuius initium: Ὡμαῖοις γράφων ὁ μακάριος Παῦλος, κ. λ. Quum Homiliarum singularum recensionem dedimus supra pag. 325. in Cod. II. huius Plutei; heic tantum admonebimus, inter VIII. & IX. insertam legi Homiliam XVII. quae incipit: Μεγά ἐφρόνουν οἱ Ἰουδαῖοι, κ. λ. quaeque deinde suo loco omittitur. Textus Epistolae rubro & quadrato caractere conscriptus, aureo ornamento decoratur, aurea etiam voce Ὁμιλία margini superiori apposita. Homilia XX. fere tota, atque initium XXI. a diversa, ut videtur manu, valde tamen antiqua suppleta sunt. Margini quoque exhibentur adscripta rubris litteris moralia in singulas Homilias.

In ultimae tandem Codicis paginae facie anteriori legitur: Liber Laurentii & Io. Petri Francisci de Medicis; posteriori vero alia quaedam Graece erant conscripta, antiquos fortasse libri possesores indicantia, sed, iis tractu temporis deletis, haec tantum ervere potuimus: τοῦτο ἐκ τῆς μνήμης τῶν ἁλίων.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. nitidissimus, ac perspicue exaratus. Constat foliis 329.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΙΩΑΝΝΟΙ ΤΟΙ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙΑ

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI ET ALIORVM IN EVANGELIA.

Continet hic Codex Catenam SS. Patrum, cod. xii. ac praecipue Io. Chrysostomi in IV. Evangelia. Initio ita Latine scriptum est: Expositio sancti Iohannis Chrysostomi atque aliorum doctorum super quatuor Evangelistas: Matheum scilicet, Marcum, Lucam, & Iohannem.

Super Matheum quidem incipit in carta 9.

Super Marcum in carta 181.

Super Lucam in carta 210.

Super Iohannem in carta 274.

Ha-

(1) In edit. cit. legitur: ἀκρόασι τῶν θείων λόγων, καὶ τεκμήριον μίγναι τοῦτο ποιῆσαι τῆς κατὰ θεὸν ἡμῶν προσεσχῆς· ὥσπερ, κ. λ.

Habet autem hic liber cartas CCCLXIX. videlicet 369. quas signavi & numeravi die 15. Iunii 1472.

His praecedebant nonnulla alia, quibus deinceps abrais, recentior quidam vestigiis litterarum inhaerens, hanc lectionem ex parte supplevit: *Iste liber est Conventus sancti Marci de Florentia Ordinis Fratrum Praedicatorum, quem sibi donavit Magnus (f. Laurentius) filius . . . (f. Petri) Cosmae Iobannis de Medicis civis . . . Florentini de anno Domini MCCCCLXXIII.*

Primis quatuor foliis chartaceis quoddam Evangelii abstractum diversa manu fuit descriptum, cuius initium est: Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, κ. λ. Finis: ἀναστροφόμενων αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, μέλλει . . .

Sequuntur pag. 5. cuius summo margini adscriptum legitur, Κύριε συγχώρησον τῷ σὺ δούλῳ Βασιλείῳ Ζιζερίνῳ τῷ *Parce Domine servo tuo Basilio Zizerino* series Capitum quatuor Evangeliorum, iis paene consimiles, quas in recensitione Evangeliorum Plut. VI. protulimus. His quidam veluti prologus accedit, rationes complectens, cur quatuor sint Evangelia, vulgares illas nimirum Graecorum, a quatuor elementis, virtutibus Cardinalibus &c. petitas; cinnabari omnia descripta, quemadmodum etiam Evangelicis rextus. Prologi huius initium est: Εἰπέ καὶ τὸν μέγαν κόσμον τὸν ἐξ οὐρανοῦ, κ. λ. Finis: τῇ δὲ γῇ, κ. λ. τῇ δικαιοσύνῃ τὸ κατὰ Ματθαῖον ὡς φυσικωτέραν εἰσάγον διδασκαλίαν. Ante quodlibet Evangelium imago Evangelistae scribentis est, nisi quod Ioannes non scribit, sed dictat amanuensi scribenti, quemadmodum in Codice Bibliothecae Regiae Taurinensis pag. 91. repraesentatur, Matthaeo vero etiam versus nonnulli praecurrunt, nimirum:

Πολλὴν πόνην ἔρανος ἠκριβωμένος.
Οὐδὲν περιττὸν, ἅδε λείπον ἐνθάδε.
Τὰ πάντα δ' ὡς χρὴ, κ. καλῶς ἐσκεμμένα,
καὶ τι πλεον φέροντα, τολμήσας λέγω.
Χάρει δὲ πᾶσα τῷ σοφῷ Χρυσόστομῳ.
Multorum laborum collectio exacta:
Nihil superfluum, neque deficiens heic:
Sed omnia, ut oportet, & probe considerata,
Et aliquid plus ferentia, confidens dico.
Gratia vero omnis sapienti Chrysostomo.

Tum haec alia: Εὐαγγελιστὰς μὲν συγγραφεὺς τέσσαρες, εὐαγγέλιον δὲ ἓν· οἱ τέσσαρες γὰρ τῷ ἐνὸς Χριστῷ τὴν ἐνανθρώπησιν, καὶ τὰς διδασκαλίας, κ. τὰ θαύματα συνεγράψαντο, κ. σύμπαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι μίαν πίσιν εὐηγγελίσαντο, λέγονται δὲ καταρχητικῶς κ. τέσσαρα εὐαγγέλια τὰ τῶν τεσσάρων συγγράμματα διὰ τὸ ἰδιόκληρον ἐκάς συγγράμματος. Evangelistae quidem scriptores quatuor, evangelium vero unum: quatuor enim unius Christi incarnationem, & doctrinas, & miracula conscripserunt, & apostolorum quisque unam fidem ad-

nunciavit. Dicuntur autem abusive etiam quatuor Evangelia, quatuor horum Commentarii, propter proprietatem cuiuslibet Commentarii.

I. pag. 9. Titulus Commentarii in Matthaem praefixus ita habet: Ἑρμηνεία τῆ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίᾳ φιλοπόνως ἱερανομήσα, μάρισα μὲν ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως τῶ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη τῷ Χρυσόστομῳ, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ διαφόρων ἄλλων πατέρων, συνεισενέγκοντος τινὰ κ. τῇ ταύτῃ ἱερανομήσας, ἀμήν. Interpretatio Evangelii secundum Matthaem induit collecta, praecipue quidem ab expositione S. P. N. Io. Chrysostomi, adhuc autem a diversis aliis Patribus, nonnulla etiam conferente qui eam collegit. Amen. Titulum excipit Praefatio, cuius initium: Πρῶτον μὲν ἀγαθὸν ἢ μὴ δεῖσθαι ἡμᾶς τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοήθειας. Finis: ὕπερον δὲ μεθυμνηῖσθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον. Haec videtur desumpta ex prima Ioannis Chrysostomi in Matthaem Homilia, Tom. VII. pag. 1. Commentarius, & quidem in ipsa inscriptionis verba, Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, inc. Εἰν ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐαγγέλιον οἱ εὐαγγελιστὰς τὴν διήγησιν ὠνόμασαν, κ. μαρτυρεῖ Λουκᾶς εἰρηκῶς. Εἰπεὶ δὲ πολλοὶ ἐπεχειρήσαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων. Def. εἰ δὲ ἡμῖν ἀξίως τῷ εὐαγγελίῳ κ. δογματίσει, κ. πολιτευόμενοι, κ. ἡλεεινόμενοι, τυχεῖν κ. τῆς διὰ τῷ εὐαγγελίῳ ἐπηγγελμένης βασιλείας τοῖς τελείοις, χάριτι τῷ παντελεῖν βασιλεῶς Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Quae quidem ultima verba Graecam crucem exhibent.

II. pag. 181. Commentarii in Marcum praecedat titulus: Ομοίως ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. Similiter interpretatio Evangelii secundum Marcum. Titulum sequitur Prologus, cuius initium: Μάρκος δὲ εὐαγγελιστῆς, ὅς μὲν γέγονε Μαρίας τῆς δεξιωσαμένης ἐν τῇ αὐτῆς οἰκίᾳ τῶς ἀποστόλους. Finis: ποτὲ δὲ οὐ τηροῦσι τάξιν, σπεύδοντες εἰς μόνον τὸ ἀπαγγέλλειν αὐτά. Commentarius in prima verba, Ἀρχὴ τῷ εὐαγγελίῳ, κ. λ. inc. Εὐαγγέλιον νῦν ὁ Μάρκος, τὴν καὶ νῦν διαθήκην, τὴν νέαν νομοθεσίαν τῷ Χριστῷ κέκλησεν· διατὶ δὲ ὕτως αὐτὴν ὠνόμασεν, εἴρηται ἐν τῷ προομίῳ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Def. τὸν λόγον τοῦ κηρύγματος· εἴη δὲ κ. τὸν λόγον τῆς ἡμετέρας διδασκαλίας βεβαιουῦν διὰ τῶν ἐπακολουθεῖν ὀφειλόντων σημείων τῆς ἀρετῆς· ἵνα τελείοι εὐρεθόμενοι ἐν τῷ τέλει τῆς ἡμετέρας ζωῆς, χάριτι, κ. λ.

III. pag. 210. Sequuntur Commentarii in Lucam, titulo item superiori simili, ac prologo, seu brevi Evangelistae noticia praecedente. Prologus inc. Ο μακάριος Λουκᾶς Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν τὸ γένος, πᾶσαν δὲ τὴν ἐν λόγοις παιδείαν μετελθὼν. Def. πολλὰ τῶν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελισταῖς σεσηπωμένων αὐτὸς ἀπομνημονεύσας. Commentarius vero inc. Εὐεφθνή τινος ἐπιχειρήσαντος μὲν ἀναγράψασθαι εὐαγγέλια, πῶρῳ δὲ τῆς ἀληθείας ἀποπληθεύοντας· ὃ γὰρ περὶ Ματθαῖον κ. Μάρκον φησὶν· ἔται γὰρ οὐκ ἐπεχειρήσαν, ἀλλ' ἔγραψαν. Def.

Def. ἥσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὰς καιρὸς, δηλονότι τῶν συνάξεων, ὅτε εἶναι ἐν αὐτῷ ἔξω· γένοιτο δὲ κ. ἡμᾶς διαπαντὸς αἰνεῖν, καὶ εὐλογεῖν τὸν Θεόν, καὶ ὕτως εὐρεῖν τέλος τῆς παρούσης ζωῆς ἢ τῆς μακάριον, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

IV. p. 274. Prologus in Ioannem, & quidem rubro caractere totus descriptus, inc. Τίς μὲν ἦν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστῆς, ἐμάθουεν ἀπὸ τῶν προλαβόντων εὐαγγελιστῶν· ὅτι ἀδελφὸς Γαλιλαίου, ὅς Ζεβεδαίου, κώμης Βηθσαϊδᾶ, χώρας Γαλιλαίας, τὴν τέχνην ἀλιεύς. Def. συνεγράψατο δὲ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον μετὰ τὴν ἄλυσιν Ἱεροσολύμων, πολλοῖς ὕπερον ἔτεσιν. Commentariorum initium in verba, Εἰν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήμαντόν ἐστιν· ἰδιωτῶς δὲ νῦν σημαίνει τὸ αἰεὶ· ταύτῃ δὲ τῇ ἀρχῇ συσχευθὲν τὸ ἦν, ἀνεκνύον αὐτὴν παντελῶς ἐποίησεν· ὅπου γὰρ ἀναγάγῃ σε τὸν νῦν, προαπαντᾷ τὸ ἦν, κ. πανταχῇ προτρέχων ὅτι ἐὰν σὺ τὴν ἔννοιαν εὐρεῖν τινα εἴσιν. Finis: κ. ἄλλα μὲν ἔν πολλὰ ἐποίησεν, ὡς πάντα δυνάμενος· ῥᾶθρον γὰρ αὐτῷ τὸ ποιεῖν, ἢ ἡμῖν τὸ λέγειν· μόνον δὲ ἐγράψαν τὰ πρὸς εὐσέβειαν κ. πίσιν χρησιμώτερα, καὶ ἀναγκαϊότερα, ἐκεῖνο τὸν συγγεγραφῶν ἐννουσάντων, ὡς ὁ μὴ τοῖς γραφείοις πιστεύων, οὐδὲ τοῖς πλείοσι προσέξει, ὁ δὲ ταῦτα δεξάμενος, ἐτέρων ὃ δεινῆται· γένοιτο δὲ ἡμᾶς τελείους θεραπευτὰς τῆς παντελεῖς Τριάδος ἀναφανέντας, ἀγαθῷ τέλει κατακλείσθαι τὸν βίον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. In ultima tandem pagina quaedam annotata sunt de Christo, quomodo per omnes gradus ad summum sacerdotium adscenderit. Inc. Λέγεται ὁ Χριστὸς πάντας τῆς ἐκκλησιαστικῆς βασιλείας διελεῖν εὐτάκτως· τὸν τῷ ἀναγνώστῃ μὲν, ὅτε μέσον τῆς συναγωγῆς τὸ βιβλίον Ἰσάϊα τῷ προφῆτῃ λαβὼν ἀνέγνω, κ. λ. Tum alia pauca, quorum initium: Γαλακτοτροφία μὲν προσέκοιεν ἡ τῆς παιδείας διαθήκη παιδαγωγία· ἐρεῖ δὲ τροφὴ τῆς καὶ νῦν νομοθεσίας ἢ φιλοσοφίας, κ. λ. Finis: ὃ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν· Tandem hic versiculus:

Σῶσον ὦ Χριστὲ τὸν ταύτην κεντημένον.

Salva Christi eum, qui hunc librum possidet.

In infima vero paginae ora nonnulla sunt ita perversè conscripta, ut aegre potuerimus haec quae sequuntur expiscari: Τῷ εὐτελεῖ ἱαν . . . καὶ ἱερωγγύμονος Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου ἐστὶ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον, καὶ οἱ ἐν-τυγχάνοντες τὸ τοιοῦτον εὐαγγέλιον εὐχεσθῆτε ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τῆς . . . με αὐθέντῃ. Hic Evangeliorum liber est inc. . . . & sacerdotis Ioannis, filii Chrysanthi, vosque qui hoc Evangelium legis, orate pro anima eius, qui sua manu omne scripsit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. cuius margini plura sunt scholia passim adspersa, partim ab eodem Codicis scriba, partim a recentiori. De quo vide Blanchinium Evang. Quadrat. Par. II. Vol. II. pag. 597. & Gor. in Epist. ibid. relat. p. 573. Constat foliis 369.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΗΘΙΚΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
MORALIA.

Continet Moralia excerpta ex Homiliis COD. XIII.

Chrysostomi in Epistolas D. Pauli Apostoli ad Romanos, ad Hebraeos, ad Titum, ad Philemonem, & in primam, & secundam ad Timotheum. Moraliibus Homiliarum in Epistolam ad Romanos hic titulus praecedat: Ηθικά τῷ ἐν ἀγίοις πατρί ἡμῶν Ἰωάννῳ τοῦ Χρυσόστομου, οἷς ἐχρήσατο ἐπὶ τοῖς τέλεσι τῶν λόγων τῆς πρὸς Ρωμαίους πρώτης ἐπιστολῆς τῷ ἀγίῳ ἀποστόλῳ Παύλῳ. Moralia S. P. N. Io. Chrysostomi, quibus in fine Sermonum primae S. Pauli ad Romanos epistolae usus est. Primum vero inscribitur: Περὶ τοῦ διδάσκειν τὴν τε γυναικα, καὶ τὰ παιδιά, κ. τῶς ἐν τῇ οἰκίᾳ πάντας, κ. φίλους, καὶ συγγενεῖς, κ. γείτονας, κ. μὴ προφασίζεσθαι λόγον. Quod uxorem, & liberos, & omnes qui sunt in familia, & amicos, & consanguineos, & vicinos docere oportet, nec verbis tergiversari. Inc. Ζηλώσωμεν ἅπαντες τὸν μέγαν Παῦλον, κ. εἰ μὴ τὴν οἰκουμένην, μηδὲ πόλεις δουλεύειν, καὶ ἔθνη, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἑκάστος ἑαυτοῦ, κ. λ. Def. κατὰ τὸν τῷ Θεῷ φίλον τῶς ἡμῖν ἐπιτηδεύειν συζητούντες, κ. ἐκεῖ τῶν αἰώνιων ἐπιτύχουμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Quae sunt sub finem argumenti Epistolae D. Pauli ad Romanos cit. edit. Tom. IX. pag. 428. Sciendum est enim ita suos Chrysostomum Sermones instituisse, ut post adlaras Scripturarum interpretationes, sive explicationes, in fine Homiliarum populum ad vitam recte instituendam hortaretur, ne scilicet vitiis tabesceret, sed virtutem toto animo, prout res tunc, tempusque postulabat, confectaretur. Ex his igitur sermonibus scriptor, omnia ea parte, quae in exponendis Epistolis versatur, eam tantum selegit, & in hunc librum congegit, in qua de moribus agitur, suum unicuique titulum apponens: quare tot sunt in hoc Codice Moralia, quot Homiliae; in Epistolam videlicet ad Romanos XXXII. a pag. 1. ad 97. in Epistolam ad Hebraeos XXXIV. a pag. 97. ad 179. ad Titum VI. a pag. 179. ad 191. ad Philemonem III. a p. 191. ad 199. in primam ad Timotheum XVIII. a pag. 199. ad 237. in secundam X. a pag. 237. usque ad finem. Quorum ultimum, cui titulus: Οἱ δὲ τῶν αὐτῶν καταφρονῶν διὰ τὸν Θεόν, τὰ τῷ Θεῷ λαμβάνει· ὅτι βίαις ὄντας χρεῖα πρὸς τὴν κτήσιν τῆς ἀρετῆς· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύματα, οἶον, γυνή, παῖδες, φροντίδες βιωτικαί, ὧν δεῖ πάντων καταφρονεῖν, καὶ προτιμᾶν τὸν Θεόν, εἴγε κ. ἑαυτῶς, κ. τῶς ἡμῖν προσήκοντας ὀφελῆσαι σπουδάσομεν. Quod is, qui sua ipsius, propter Deum despiciit, facillime ea, quae Dei sunt accipit. Quod omnes praesentis vitae necessitates, circa possessionem virtutis solum-

Y y

mo-

(1) Videtur tamen nobis fuisse in scriptum Florentinae.

modo versari debent. Multa siquidem sunt, quae hanc impediunt, scilicet uxor, filii, sollicitudines circa ea, quae ad vitam necessaria sunt, quae quidem omnia ita despiciere oportet, ut Deum ante omnia honorare possimus, si nos ipsos, nobisque proximis quantum in nobis est adiuuare studuerimus. Def. ἀλλ' ἔσθ' ἐν ἀσφαλείᾳ, τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύων τῶν ἀπορήτων μετ' ἀδείας, ὡς γένοιτο, κ. λ. quae sunt extrema Homiliae X. in Epist. II. ad Timoth. & incidunt Tom. XI. in fine p. 727. Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. eleganter diligenterque exaratus, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 266.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΑΚΩΒΟΤ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

D. IACOBI EPISTOLA.

Scilicet.

D. Iacobi Epistola cum scholiis marginalibus,
& duo Matthaei, & Marci Evangelia
cum Commentario.

cod. xiv. I. p. 1. **O**ccurrit primo Epistola D. Iacobi cum adnotationibus marginalibus sane frequentibus. Sed quum primae fex, aut septem Codicis paginae nescio quo fato margines habeant ita corruptos, ut nullum prorsus scholium in iis adscriptum integrum supersit; hinc, ut aliquod ipsorum specimen eruditus exhibeamus, necesse est unum, aut alterum ex Cap. II. desumere. Primum est ad illa verba vers. 4. καὶ ὁ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, κ. λ. quorum haec adfertur interpretatio: Οὐ διεκρίθητε, ἀντὶ τῷ, τὸ διακριτικὸν ὑμῶν διεφθείρατε, μηδεμίαν συζήτησιν ποιήσαντες, πότερον τιμητέον τὸν πένητα μὲν σπυδαῖον δὲ, ἢ τὸν πλούσιον μὲν ῥάβδον δὲ· ἀλλὰ τὸ ἀδιάκριτον ὑμῶν καὶ ἀλόγιστον ἰσχυράγει το ὑμᾶς ἐν προσωποληψίᾳ τὸν μὲν ἐπαινεῖσαι διὰ τὸν πλῆτον, τὸν δὲ ἀτιμάσαι διὰ τὴν πενίαν. Alterum in verba vers. 5. ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, κ. λ. ita habet: Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Ἐπειδὴ ἡ πενία δυσχερὲς ἐστὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ἀκυστήριον, διὰ τὸ εἶπὼν πτωχὺς κόσμος, εὐθὺς ἐπήνεγκε πλουσίους· περὶ τί δὲ πλουσίαι; περὶ τὴν πίσιν καὶ ἐν τῇ πίσει· καὶ γὰρ ὅπως ἔχει· τὸ γὰρ περὶ τὸν κόσμον ἀπερίσπαστον τῶν πενήτων, ἐνεργεστέρως αὐτὸς καὶ πρακτικωτέρως τῶν πλουτύντων, ἐπειδὴν προσέλαβον τῇ πίσει, ποιεῖ· διὸ καὶ ὁ κύριος τοιούτους μαθητὰς ἐξελέξατο, οἱ καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας ἀνέδειξαν, quae quidem duo scholia exstant in diversis SS. Patrum Commentariis in VII. Epistolas Catholicas ab Oecumenio collectis Veronae MDXXXII. fol. pag. 122. seqq. Ex hoc item secundo Capite decem circiter versus una cum scholiis defunt in Codice, una abscissa pagina; ea nimium omnia, quae inter verba, πλουσίαι

ἐν πίσει, quae sunt ultima pag. 7. b. & alia . . . ῥώσιν (supple τηρήσει) πταίσει δὲ ἐν ἐνί, κ. λ. quae sunt prima pag. 8. intercedunt. Ultimum scholium, quod in cit. Oecumenii Catena incidit in pag. 132. est in Cap. IV. vers. 11. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, κ. λ. quod sequens est: Οἶδε τὴν ἰσπερηφανίαν ἐξ ὑπεροψίας, καὶ καταλαλεῖς κινεῖν κατὰ τῶν ἐπεί. καὶ ἐπειγομένους εἰς παντελεῖ ἐξεδέονσιν· τοῦτο ἐν ἀπάγων αὐτὸς διὰ τῶν προκειμένων σωφρονίζειν βύλεται. Textus vero progreditur usque ad verba: ἔπειτα δὲ καὶ ἀφανισμένη· ἀντὶ τῷ λε . . . quae sunt initio vers. 35. eiusdem Cap. IV. Reliqua defunt. Pag. 18. b. nonnulla a recentiori manu fuerunt exarata, quorum initium est: ἔστιν ὁ καιρὸς ἐπιβά . . . τῇ ἀμπ . . . τί παρενοχλεῖς σεαυτὸν ἐπιποθῶν τὰ ἀλλότρια, μὴ ἑαυτὸν ζημιώσης καὶ μετανοήσης. Finis: τότε γὰρ πᾶν νέφος, καὶ πᾶν σκότος τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἀπελαθήσεται, καὶ πᾶς σόφρος, καὶ πᾶσα . . . Imperfecta videntur in fine; quo autem pertineant nondum comperimus: opinor Graeculum quemdam exercitationis, aut levandi animi gratia ista descripsisse. Quare ad utiliora gradum faciamus.

II. pag. 19. Sequitur Commentarius in Evangelium secundum Matthaeum, & quidem Io. Chrysostomi: titulus enim adscriptus ita habet: Ἐρμηνεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Inc. Εὐαγγέλιον ἡ παρ- οῦσα βίβλος λέγεται, ὅτι κολάσεως ἀναίρεσιν, καὶ ἀμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἀγα- σμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ ὑλοσίαν, καὶ κληρονο- μίαν τῶν ἁερῶν πᾶσιν εὐαγγελίζεται. Βίβλον δὲ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τέτε χάριν αὐτὴν κα- λεῖ, εἰ καὶ μὴ μόνον τὴν γέννησιν, ἀλλὰ καὶ πᾶ- σαν τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος περιέχει· ἐπειδὴ γὰρ πάσης οἰκονομίας τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐστὶ, καὶ ἀρχὴ, καὶ ῥίζα πάντων ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν. Το- δὲ Ἰησοῦς ὄνομα οὐκ ἔστιν Ἑλληνικόν, ἀλλὰ τῇ Ἑβραίων φωνῇ τοῦτο λέγεται, ὃ ἐστὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα γλωτταν ἑρμηνευόμενον σωτὴρ· σωτὴρ δὲ ἀπὸ τοῦ σώσαι τὸν λαὸν αὐτὸς εἰρηται. Τίνος ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, ἡοῦ Ἀβραάμ, καὶ τότε ἡοῦ Δαβὶδ, ἀλλὰ πρῶτον εἶπεν ἡοῦ Δαβὶδ, καὶ τότε ἡοῦ Ἀβραάμ; οὐχ ὡς τινες νομίζουσι κατὰ τὸν ἄνω βαλόμενος ἐλθεῖν, ἀλλ' ὅτι ἐν τοῖς ἀπάντων εὐμασιν. ὁ Δαβὶδ ἦν, ἀπὸ τε τῆς βασιλείας, ἀπὸ τε τοῦ χρόνου· οὐ γὰρ πάλαι ἦν τετελευ- τηκὼς, ὥσπερ ὁ Ἀβραάμ. Διατὸ τοῦ ἦν ἐκ τοῦ γνωριμωτέρως τὴν ἀρχὴν ποιεῖται, καὶ τότε πρὶ τὸν πρόγονον τότε τὸν Ἀβραάμ ἀνατρέχει. Def. καὶ ἰδὲ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος. Τὸ δὲ ἕως οὐκ ἔστι νῦν χρονικόν· συνέσι γὰρ τοῖς ἀγίοις καὶ με- τὰ τὴν συντέλειαν διηνεκῶς· τὸ δὲ μεθ' ὑμῶν ἀρμύζει πᾶσι τοῖς ἀγίοις· οὐ γὰρ ἕως συντελείας ἔμειναν οἱ μαθηταί· παντὶ γὰρ παραδιδόντι τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἀσάτως συνέσιν ὁ Χριστός· ὡς Θεὸς γὰρ ἀσάτως σίνεσι τοῖς πιστοῖς, εἰ καὶ ἀπειναί πως δοκεῖ κατὰ σάρκα. Ἐπειδὴ γὰρ ἀποσέλλων αὐτὸς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη, μέγα αὐτοῖς ἐδίδκεν τὸ ἐπίταγμα, ἐπαίρων αὐ- τῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορησῶσιν, ὡς ὁ δου- νάμενος τέτο ποιῆσαι, εἶπεν τοῦτο. Horum

Com-

Commentariorum, qui licet uberrimi, con- tracti tamen sunt ex Ioannis Chrysostomi Homiliis in Matthaeum, primae septem pa- ginae videntur ab alia manu aequae antiqua, exaratae, ita tamen, ut nullum in ipsis Evan- gelici textus ab interpretatione discerni ap- pareat; quod secus fit in sequentibus usque ad finem Commentariorum, ubi prius adfer- tur Evangelii textus, quinto, aut sexto quoque versiculo descriptus, suisque mar- ginalibus lineolis designatus, deinde sua ipsi subiicitur interpretatio. Animadvertendum praeterea heic est, inter paginas 25. & 26. magnum Codicis defectum necessario inter- cedere; quum enim in p. 26. b. legantur verba Capitis XXIV. Καθήμεν δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν, κ. λ. in eaque suus adferatur Commentarius; quis puter, septem tantum- modo paginarum spatio XXIII. Capitum superiorum comprehendere posse interpreta- tionem? Cuius rei indicio quoque est va- cua pagina inter ipsas inserta. Sed ad Com- mentarios in Marcum properemus.

III. p. 65. b. Praecedit ipsis primum Ta- bula Capitulorum XLVIII. deinde Prologus Viatoris Antiocheni presbyteri, cuius ini- tium: Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν ἡὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν, ὁ δὲ ὅλος, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησάμενος, κ. λ. Finis: ἔνθα τὸ εὐαγγέλιον, ὃ δὴ συνεγράψατο κηρύξας, ἐκκλη- σίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἰδρυ- σάμενος, καὶ τὰς ἱερὰς λειτουργίας ποιούμενος, τὰς πρὸς τῶν μεσημβρινῶν κλίματι τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριστὸν πίσεως λόγον κατηχήσας ἐφώτισεν. Commentarius inc. Μάρκος δὲ εὐαγγελιστὴς ἀπὸ τῶ προφητικῶ πνεύματος τῷ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποίησατο, ἀρχὴν λέ- γων τὸ εὐαγγέλιον, καθὼς γέγραπται ἐν Ἠσαΐᾳ τῷ προφῆτῃ, τὴν πτερωτὴν εἰκόνα τῷ εὐαγγε- λίῳ δεικνύων. Διατὸ τοῦ δὲ καὶ σύντομον, καὶ παρα- τρέχουσαν τὴν καταγγελίαν πεποιήται· προφη- τικὸς γὰρ ὁ χαρακτήρ ἔτος, κ. λ. Def. καλῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τὰς μαθητὰς φησιν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, καὶ αὐ- τὸν ὄψεσθαι, ἀπαλλάττων κινδύνων καὶ πραγμά- των τὰς μαθητὰς, ὥς μὴ τὸν φόβον διανοχλεῖν τῇ πίσει· τὸ δὲ κατεξαίρετον, καὶ τῷ Πέτρῳ, ση- μαίνει αὐταῖς, ὡς ἔχ' ἡ ἀρνησις ἀπόστατο, ἀλλ' ἡ μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο Paucula defunt, quae vide in Cod. XVIII. Plut. VI. pag. 134. in quo similis in Mar- cum Commentarius legitur.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. pluribus in locis tincis mi- ferrime corrosus. Constat foliis scriptis 154. Cuius specimen damus Tab. V. N. I.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΛΟΓΟΙ ΟΙ ΜΑΡ-
ΤΑΡΙΤΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE QVAE MARGA-
RITAE DICVNTVR.

I. pag. 1. **P**raecedit Sermonum XXXIII. cod. xv. Index, cui titulus hoc ver- siculo expressus:

Ἡ βίβλος ἥδε τέσσε τὰς λόγους φέρει.

Hic liber hos continet Sermones.

Post Indicem nonnulla a duabus diversis Graeculis leguntur adscripta, vetustioris sunt ista: Ταῦτα τὰ λογ' σημεῖα τῶν ψήφων κρα- τῶν ῥαδίαν τῷ ζητῶντι λόγῳ τὴν εὐρεσιν σχολί- ης· ἕκαστον γὰρ τέτων ἐν ὅλοις τοῖς περιειλημ- μένοις ὑμῖσι τῷ λόγῳ παρέρπαιται κατὰ τὸ μέσον τῶν δεξιῶν σελίδων πρὸ τῆς γραμμᾶς ἀρχῆς. Haec XXXIII. numerorum signa memo- ria tenens facile quaesitum invenire Sermonem poteris. Quodlibet enim istorum in omni- bus heic contentis membranarum Sermoni inter- sertum est in medio uniuscuiusque paginae, quae a dextra parte sit, ante principium scri- ptionis. Cuius etiam hi duo versiculi:

Φίλον ἰπρὸς ἄνδρα, καὶ τὸ μικρὸν ὡς μέγα,

Ναὶ καὶ μέγιστον καὶ μέγαν ἐν τοῖς λόγοις.

Amicus homini liber, qui licet parvus, est
veluti magnus;

Iuro per magnum illum, & maximum virum
in arte dicendi (s. Io. Chrysostomum.)

Recentioris vero ita male, & inficite sunt exarata, & quoad eruere potuimus, ita le- via, ac ridicula, ut exscribenda minime vi- la sint. Pag. 2. post totius Libri epigraphen, Βιβλίον τῷ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. τὸ λε- γόμενον ἀπαριθμήματα², Homilia prima inscri- bitur: Περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας. De pa- tientia, & longanimitate. Inc. Εἰ βούλεσθε, προθύμεν ὑμῖν εἰς ὑπομονῆς παράκλησιν, κ. λ. Def. ἵνα ἐ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἐπαίνων, καὶ μι- θῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Exstat in cit. edit. Tom. XII. pag. 567. ordine ta- men XXII.

II. pag. 23. Περὶ ἐλεημοσύνης. De elemosy- na. Inc. Ὁ τῆς ἐλεημοσύνης λόγος, ἀγαπητοί, οὐ πρὸς τὰς πλεονύτας. Def. ἐχώμεθα σφοδρῶς τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας, ἐχώμεθα, ἵνα καὶ τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 583. ordine XXIII.

III. p. 45. b. Περὶ ἀγάπης. De dilectione. Inc. Βυλόμενος ὁ φιλήνθρωπος Θεός. Def. καὶ ὡς ἄμνος ἐναντίον τῷ κείροντος αὐτὸν ἀφρονος· αὐ- τῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 432. ordine I. sed finis longe diversus.

IV. pag. 64. b. Περὶ διδασχῆς, καὶ νουθεσίας. De doctrina & correptione. Inc. Πρῶν μὲν ἐνεκαλυμέν τοῖς καταλιμπάνουσι τὴν εὐχὴν. Def. καὶ τὸ μὴ τῆς ἐκείνου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐκ-
Y y 2

(1) Subintellige βιβλίον.

(2) Similia quaedam videtur innuere Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 15. Tom. VII. pag. 654. ubi ait: Ἀπαριθμήματα, Flores, sive Excerpta XXXI. ex Chrysostomi Homiliis Graecae e Ms. Moguntino cum Balih. Etzelii S. I. versione Mogunt.

πεσεῖν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 469. ordine VI.

V. pag. 74. b. Περὶ ἀμαρτίας, & ἐξαγορεύσεως. *De peccato, & confessione*. Inc. Ἐπεδήμησέ τις ἐξ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τῇ Παλαιστίνῃ ποτε; ἔγωγε. Def. ἔπει μὴδέ ἐσι καιρὸς ὠρισμένος τῆς τοῦ πολεμῆντος ἡμῖν ἐπιθέσεως αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 599. ordine XXIIV.

VI. pag. 87. b. Περὶ ἀρχῆς, & ἐξουσίας, & δόξης. *De imperio, potestate, & gloria*. Inc. Ὁ μακάριος λέγεται Κωνσταντῖνος. Def. & ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 561. ordine XXI.

VII. p. 96. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. *De futuro iudicio*. Inc. Πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπων τῇ σαρκὶ προσηλωμένοι. Def. εὐμαρῶς διανύσωμεν, τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχουμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 610. ordine XXV.

VIII. pag. 106. b. Περὶ ἀρετῆς, & κακίας. *De virtute, & vitio*. Inc. Εἰσὶ τινες τῶν ἐνταῦθα τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενοι. Def. βιώσεται μετὰ ἀσφαλείας, & τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεται ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 621. ordine XXVI.

IX. pag. 120. b. Περὶ ἀνδρίας, & ἰσχύος. *De magnanimitate, & fortitudine*. Inc. Δειλὴν, & ἀνανδρὸν τὴν ψυχὴν ἀμαθία ποιεῖ. Def. δαψιλεστέρας ἀπέλαυσε τῆς ἀνωθεν φιλοτιμίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 680. ordine XXXII.

X. pag. 130. b. Περὶ ὀρκῶν. *De iuramentis*. Inc. Μὴ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρετῆς ἀμελῶμεν. Def. & τὸν παρόντα βίον ἀσφαλῶς διανύσωμεν, & τῶν μελλόντων ἐπιτύχουμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 640. ordine XXVIII.

XI. pag. 138. Περὶ θανάτου. *De morte*. Inc. Πολλὰ μὲν ἐπείγεται μανθάνειν ἡδὴ. Def. σπυδάσωμεν, ὅση δύναμις, μεταβαλέσθαι, & ἐελτίως γενέσθαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 670. ordine XXXI.

XII. pag. 148. b. Περὶ παιδῶν ἀνατροφῆς. *De liberorum educatione*. Inc. Δέομαι & ἀντιβολῶ, πολλὴν τὴν τῶν οἰκείων παιδῶν, κ. λ. Def. ἀλλὰ δι' αὐτὸν τὸν Θεὸν πάντα πάσχειν· ὅς πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 632. ordine XXVII.

XIII. pag. 157. Περὶ ἀκακίας, & μνησικακίας. *De mansuetudine, & iniuriarum memoria*. Inc. Τίνα ἂν ἕτερον εἰς μέσον ἀγαγεῖν. Def. & δ' πάντων μεῖζον, τῶν ἀποκειμένων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 645. ordine XXXIX.

XIV. pag. 169. b. Περὶ εὐχῆς. *De oratione*. Inc. Μεγάλα ἀγαθὰ εὐχῇ, ἂν μετὰ διανοίας εὐχαρίστῃ γίνηται. & κηφούσης· πῶς γὰρ εὐχάριστος ἔσται; ἂν παιδεύσωμεν ἑαυτὸς. Def. ἵνα ἄλλος ἀπόλληται, ἀλλ' ἵνα αὐτὸς σωθῇ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 443. ordine II. ubi viginti circiter versus longior est.

XV. pag. 179. b. Περὶ μετανοίας. *De poenitentia*. Inc. Ὁ περὶ μετανοίας λόγος, ἀγαπητοί, συνεχῶς εἰς τὴν ὑμετέραν ἀκοὴν κινούμενος θαρρῶν παρασκευάζει, ἵνα μήτε ὁ ἀμαρτάνων ἀπογινώσκῃ, μήτε ὁ καπορτῶν μέγα φρονῇ. Def. ὅς ἂν τῶν δευτέρων ἀπέλαυσε ἀγαθῶν, ὧν γέ-

νοιτο, κ. λ. Ibid. p. 453. ordine III. Haec Homilia in Codice, licet initium & finem praeferebat ab edit. cit. minime diversum, primis verbis exceptis, longe tamen brevior est, nam identidem multa, quae habentur in editione, heic desiderantur.

XVI. pag. 182. b. Περὶ νηστείας, & σωφροσύνης. *De ieiunio, & temperantia*. Inc. Βάλει μαθεῖν ὅσος κόσμος ἐστὶν ἀνθρώποις ἡ νηστεία, Def. ὡδαμὺ γὰρ ἀγαμίαν ἐνομοθέτησεν ὁ Θεός· ἵνα δι' αὐτῆς τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐναντίων, καὶ βδελυρῶν παθῶν ἔχοντες, ὃ μόνον ταῦτα δυνώμεθα φυλάττειν, καὶ ἀποσπέρφωσθαι, ἀλλὰ & τὴν ἐκ τῆς νηστείας ὠφέλειαν, & τὴν ἐκ τῆς λοιπῆς ἄλλης τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας καρπώσασθαι σπουδάσωμεν ἀρετὴν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 460. ordine IV. Huius Homiliae longiusculum finem attulimus, ut, quantum ab edita discrepet, innotescat.

XVII. pag. 187. b. Περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, & τῶν θεῶν μυσηρίων. *De non contemnenda Dei Ecclesia, & divinis mysteriis*. Inc. Ὁ λόγοι ἡμῖν σήμερον οἱ παραγενόμενοι. Def. κρεῖττον γὰρ σερεθῆναι τοῦ βίου μᾶλλον διὰ τὸν Θεόν, ἢ διὰ τὸν βίον, αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅς πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 488. ordine IX.

XVIII. pag. 194. Περὶ ταπεινοφροσύνης. *De humilitate animi*. Inc. Ὁταν ἀμαρτία συμβεβλημένη ἢ τῇ ταπεινοφροσύνῃ. Def. ἔτω δίδοναι χάριν ταῖς ταπεινοῖς· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 480. ordine VII.

XIX. pag. 199. b. Περὶ ψυχῆς. *De anima*. Inc. Εἰκόσασιν οἱ ἔργοις κομῶντες ἀγαθοῖς. Def. τὴν γῆν ἀνταλλάσσει τῶν ὑρανίων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 485. ordine VIII.

XX. pag. 203. b. Περὶ προνοίας. *De providentia*. Inc. Τίνας ἐνεκεν ὁ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀπατήσαντα, κ. λ. Def. & πῶς ταῦτα ἐκ ἀξίας κολάσεως; ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς πόρρω εἶναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 496. ordine X.

XXI. pag. 211. Περὶ πλούτου & πενίας. *De divitiis & paupertate*. Inc. Ὁταν ἴδῃς πλουτοῦντά τινα παρ' ἀξίαν, μὴ μακαρίσῃς. Def. ἂν φέρεται γενναῖως, & ζῶν αἰώνιον κληρονομίῃς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 501. ordine XI.

XXII. pag. 221. Περὶ γαστριμαργίας, & μέθης. *De ingluvie, & ebrietate*. Inc. Βύλεσθε ἰδῶμεν, τίνα ἡδονὴν ὁ πλῆτος ἔχει. Def. ἵνα καὶ τὸν παρόντα βίον εὐμαρῶς διανύσωμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξώμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 511. ordine XII.

XXIII. pag. 226. b. Περὶ ἀρρώστιας, & ἰατρῶν. *De adversa valetudine, & medicis*. Inc. Ὁταν ἀρρώστια περιπέσῃ, ἀνθρώπε. Def. & δικαίως ἐκείνῳ κατὰ τὴν ἀξίαν ἀποδιδόναι εἰδώς· ὅς πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 516. ordine XIII.

XXIV. pag. 232. b. Περὶ γυναικῶν, & κάλλους. *De mulieribus, & pulcritudine*. Inc. Οἱ γυναῖκες ἀγεσθαι μέλλοντες. Def. ἀνέστησαν, & πρὸς ζῶν ἐτανύγαγον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 522. ordine XIV.

XXV. pag. 239. b. Περὶ πλεονεξίας. *De avaritia*. Inc. Τίνας ἐνεκεν ἀπὸ πλεονεξίας πλν-

πλουτεῖν ἐπιθυμεῖς, ἀνθρώπε; Def. φύγωμεν τοῖνυν τὸ ἀδικεῖν, ἵν' ἴλεων ἔξωμεν τὸν Θεόν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 532. ordine XV.

XXVI. pag. 247. Περὶ εὐτυχίας, & δυστυχίας. *De prosperitate, & adversitate*. Inc. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅταν πλουτῶσιν. Def. & τῶν πόνων τὰς ἀντιδόσεις, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 465. ordine V.

XXVII. pag. 253. Περὶ ἀλαζονείας, & κενοδοξίας. *De superbia, & inani gloria*. Inc. Βυλόμενος τὸν πεφουσιωμένον ἀνθρώπον κατασεύλει. Def. κατὰ πάντων ὁ δεσπότης ὃ δίδωσιν, ὡς φιλόανθρωπος, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 538. ordine XVI.

XXVIII. pag. 259. b. Περὶ φθόνου. *De invidia*. Inc. Οὐδὲν ἔτω διαμερίζειν, & διασπᾶν ἡμᾶς ἀπ' ἀλλήλων. Def. διὰ γὰρ τῶν ἐναντίων μάλιστα τὰ ἐναντία πολλάκις οἰκονομεῖ· αὐτῷ οὖν πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 543. ordine XVII.

XXIX. pag. 263. Περὶ μίσους & ἔχθρας. *De odio, & inimicitia*. Inc. Εἴ τις παρὰ τὴ πλησίον ἡδίκηται. Def. & τὴν στρατηγίαν ἐκφύγοι· μὴν χάριτι Χριστῷ, ὃς πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 547. ordine XVIII.

XXX. pag. 268. b. Περὶ λύπης, & θυμίας. *De tristitia, & maerore*. Inc. Τὴν ἀθυμίαν ἐνέθηκεν ἡμῶν ὁ Θεός τῇ φύσει. Def. μὴδὲν ἡμᾶς πάσχειν δεῖναι, ὃς πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 553. ordine XIX.

XXXI. pag. 272. b. Περὶ ὀργῆς & θυμοῦ. *De ira & furore*. Inc. Βάλει μαθεῖν πόσον τὸ ὀργίζεσθαι κακόν; Def. & κληρονόμος γενέσθαι τῆς βασιλείας τῶν ὑρανίων, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 556. ordine XX. Haec quoque Homilia valde discrepat ab edita; nam post verba, ἀλλὰ & αὐτὴν τῆς ψυχῆς διαφθείρει τὴν ὑγιάν, p. 559 v. 34. quae sequuntur omnia usque ad ἡμαρτε δὲ οὐχ ὁ παθὼν κακῶς, ἀλλ' ὁ ποιῶν κακῶς inclusive pag. 560. v. 46. desiderantur in Codice; qui tamen verbis, ἀνομίας γὰρ, φησιν, ἐὰν παρατηρήσῃς κύριε, κύριε τίς ὑποσέσεται; quae in edit. sunt ultima Homiliae pag. 561. alia subnectit, quorum initium: Ἀνκε δὲ & τὴν Χριστῷ λέγοντος· ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων οἰκονομῶν, & τίς ἡθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν θέλων αὐτοῦ, κ. λ. Finis: καὶ κληρονόμος, κ. λ. ut supra, quae duas circiter paginas occupant.

XXXII. pag. 279. Περὶ σιωπῆς & ἀπορήτων. *De silentio & secretis*. Inc. Λόγος ἀπῶς προερχοῦν ὁλοκλήρως οἰκίας ἀνέτρεψε. Def. ἀλλὰ & ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς περὶ ἐτέρων οἴσει τὴν ψῆφον ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 718. ordine XXXVII.

XXXIII. pag. 280. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἄγιον ἀπόστολον Παῦλον, συντεθέν παρὰ Θεοδώρου Μαγίστου, ἀπὸ διαφόρων λόγων πρὸς ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου. *Oratio de laudibus sancti Apostoli Pauli, composita a*

Theodoro Magistro, ex diversis operibus. S. P. N. Io. Chrysostomi. Inc. Τῇ μὲν ἐπιγραφῇ τῶν ἀποστολικῶν πράξεων. Def. δαψιλεστέρας ἀπέλαυσε τῆς ἀνωθεν φιλοτιμίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 656. ordine XXX.

In ultima pag. b. quaedam occurrit subscriptio, ita mendose, ac per compendia exarata, ut eius verum, germanumque sensum adsequi vix liceat. Eam ita legimus: Ἡ β. β. β. β. αὐτὴ συναρχιμάλωτος εἶναι σὺν ἐμῷ, τοῦ πατριάρχου, & χριστιανῶν πόλεως Ταρσῆς ἐκ τῆς περιφανοῦς Πελοποννήσου, ἀπὸ τῆς πόλεως, οὗ περ τὸ λεγόμενον Λεωντάριον. Συναντήσας ἐν ταύτῃ εἰς τόπον τοῦ Βαρδαρίου, συμφορὴν δὲ ἐσὼ τῶν Βυζαντινῶν, μεγάλως θρηνησας σὺν δάκρυσιν ἄμα ἠγόρασεν ταύτην εἰς πέντε & δεκάσιν ἀσπρῶν. *Iste liber esto concaptivitatis meae, & miserrimae, ac christianae civitatis Tarachae illustris Peloponnesi, illius, inquam, urbis, ubi locus est, qui dicitur Leontarium Quam autem invenissem ipsum in loco dicto Bardarii, a Turcis sublatum, cum multis querimoniis, & lacrymis ipsum redemi quindecim aspris.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. correctionibus passim scaens, cuius in margine rubricae sunt descripta loca, unde Homiliarum diversae sententiae, ac periodi sunt excerptae. Constat foliis 299.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AUCTORIS.

Huius scriptura Codicis a famelico for-
tasse scriba properata, captu difficilis ac mendosa, Anonymi Tractatum continet satis longum, sine ulla intercriptione, & initio; nec quamvis sedulo auctoris nomen toto Codice perquisierimus, expiscari illud potuimus. Videtur tamen recens esse, & insectari Palamam, eiusque adflectas. Saepe enim & honorificam Acindyni mentionem facit, cuius dogmata acriter defendit, & multa adfert, ex quibus in suspicionem adducimur, huius Operis auctorem esse posse Nicephorum Gregoram², strenuum Palamitarum adversarium Inc. βίον & αἰφωτον ἐκκλησίαν τῶν πρωτοτόκων τὴν οἰκουμένην μετὰξῃ· οὕτω γὰρ γέγραπται περὶ αὐτοῦ· ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, οὗ τῇ λαμπρότητι πάντες βαδιούνται, κ. λ. Deinde pag. 87. post verba, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἀντίπαλον καὶ διηνεκῶς μαχόμενον, καὶ περὶ τῶν καθόλου τῆς θείας γραφῆς χωρίων βρενθύνονται, unius circiter paginae lacuna interiecta, alia veluti Operis sectio inc. . . . ἀντιστρατεύειν αὐτὸς ἑαυτῷ· ὅς ἐπ' ἐκκλησίας ἔδῃ & κηρύττῃ & θεοτήτων

(1) Graeci recentiores aspros, monetam appellant minutiorum albam, seu argenteam, cum qua monetarii maiorem tam argentem, quam auream commutare solent. In Catal. Coisl. niano legitur Codicem Commentariorum Chrysostomi in Pauli Epistolae a Melisseno quodam XXIV. aspris fuisse redemptum.

(2) Patria Byzantinus fuit; in Synodo Constantinopolitana A. mcccxi. a Callisto Patriarcha cum ceteris Acindyni sectatoribus damnatus, in Monasterio confensus, obitque post A. C. mcccxi. in quo definit eius historia. Consulte Fabricum B. G. Tom. VI. p. 300. Allatum de Eccles. Occid. & Orient. Confess. Lib. II. C. XVI. §. III.

των τριάδα, ἀλλ' ἰσοστάσεων, ἢ δὲ μονάδα προσώπων, ἀλλὰ θεότητος, κ. λ. Def. αὐτίκα δοξαζέμενοι κατ' ἑμῶν πάντοτε σὺν κυρίῳ ἁγιάζοντες. Patres, quorum in hac Disputatione testimonium adferuntur, sunt, Anastasius, Athanasius, Basilus, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Io. Chrysostomus, Damascenus, Maximus, Philotheus, Theodorus, &c. Interferuntur etiam identidem ipsius Palamae loca, quae ab auctore refelluntur. In fine legitur: Θεῷ τῷ δέδωκεν τέλος δόξα. Deo qui finem dedit gloria.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. ita mendis scatens, ut scriptoris imperitiae, & oscitantiae luculentissimum sit argumentum. Constat foliis scriptis 260.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΙΟΑΝΝΙΣ CHRYSOSTOMI VARIA.

Scilicet

Io. Chrysostomi, & aliorum varia.

cod. xvii. I. p. 1. **R**ecens Graeculus exscripsit Epistolam, cui titulus: Βασίλειος Ἀλέξανδρος τῷ ἀδελφῷ Ἰωνάθαν χαίρειν. Rex Alexander fratri Ionathae salutem. Inc. Ἀ' κ' ἡμεῖς περὶ σοῦ. Def. κ' φορεῖν τὰ ἡμῶν. Desumpta est ex Maccabaeorum Lib. I. Cap. X. v. 18. quae in edit. Paris. apud Claudium Sonnium mdcxxviii. fol. incidit in Tom. II. pag. 844.

II. p. ead. b. Εἰς τὴν τῇ ἁγίῳ Ἰσιδώρῳ τῷ Πηλουσιώτῃ. Epistola sancti Isidori Pelusiotaе. Inc. Οἱ μὴ συνιέντες τὴν γνῶμην τὴν ἀποστολικήν, μηδὲ κατοπτεύοντες τὸ βάθος τῆς σοφίας, τὸ παρερμηνεύειν τὰ ἀποστολικὰ θεσπίσματα ἀκύνδον ἡγέμενοι. Def. εἰ δ' ἂν πρόσθεν σοι αὕτη, μὴ ψαύσης τῶν ἀψάψων, περὶ προσεγγίζεις τὴν ὕλην ἐκδιδάσκοντι. Ex adlato Epistolae initio videtur ista esse CCXVI. Lib. III. edit. Venet. Latinae A. mdcxlv. fol. pag. 229. sed finis discrepat.

III. pag. 3. b. Occurrit fragmentum ἐκ τῷ ὁσίῳ Μάρκῳ, ex sancto Marco, cuius initium: Οὔταν μὲν τινα τῶν σοβαρωτέρων ἀμαρτάνοντα ἴδωμεν, ἐλέγξει ἢ τολμῶμεν. Finis: ταῦτα δὲ εἰρήκαμεν, τῶν ἀκοντι παραφερομένων τῆς ἐκκεῖς ἀμαρτάνοντας ἐξωτέρως δεῖξαι βουλόμενοι, & πρὸς μετάνοιαν δυσκόλως βέποντας.

IV. pag. 5. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόμῳ λόγος περὶ παρθένης ἔχων κεφάλαια πδ'. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Liber de Virginitate, habens Capita LXXXIV. Sequitur Capitulum index. Caput primum inc. Τὸ τῆς παρθένης καλὸν ἀποστέφονται μὲν Γεδαῖοι. Ultimum, quod inscribitur, Οὔτι εἰκότως τῶν αὐτῶν κατορθωμάτων ἔχ' ὁ αὐτὸς κει-

ται μισθὸς ἡμῖν, κ' τοῖς ἐν τῇ παλαιᾷ, def. ἵνα μὴ μετὰ τὴν ἐνθὺν ἀποδημίαν ἀνόνηται ἀποδιδόμεθα. Exstat cit. edit. Tom. I. pag. 268. in totidem quidem Capita distributus; sed istorum Latina tantum marginalis adscriptio.

V. p. 98. Τὸ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἔχοντες συνεισάκτους παρθένας. Eiusdem adversus eos, qui apud se habent virgines subintroductas. Inc. Εἴτι μὲν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Def. τῶν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑραῶν εἰσαγομένων ἀπάντων. Ibid. p. 228. seqq. ubi folita conclusio, χάριτι, κ. λ. relatis verbis adiungitur.

VI. pag. 123. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῆς μὴ τὰς κανονικῶς συνοικεῖν ἀνδράσιν. Eiusdem, quod regulares feminae viris cohabitare non debeant. Inc. Οἱμοι, οἱμοι ψυχῇ. Def. κ' πᾶσαν ἐκκαθαίρεσης κηλίδαν. Ibid. pag. 248. seqq. ubi item verbis, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. concluditur.

VII. pag. 149. Sequuntur eiusdem Epistolae ad diversos ducentae, quae quum omnes, ordine tamen diverso, editae sint Tom. II. cit. edit. supervacaneum duximus singularum recensionem inire, nonnulla tantum quoad ipsarum titulos innuere satis habentes. Epistola igitur in Codice xvi. inscribitur Θεοφίλῳ διακόνῳ, in edit. ccvi. Θεοδόλῳ διακόνῳ. Epist. xvii. Γαλλίῳ, in edit. ccix. Σαλβίῳ. Epist. xxiv. Κωνσταντίνῳ πρεσβυτέρῳ, in edit. ccxvi. Κωνσταντίνῳ πρεσβυτέρῳ. Epist. xlii. Θεοδόλῳ ἀρχidiaκόνῳ, in edit. ccxxviii. Θεοδόλῳ ἱατρῷ. Epist. lxxiii. Τῇ μητίῳ ἀρχιεπῶ, in edit. ccxxviii. Τῇ μητίῳ ἀρχιεπῶ. Epist. cxxx. [in edit. cxlv.] nullum habet titulum, quemadmodum neque cixxxii. (in edit. xcvi.) Epistola sum denique cixxxvi. & cixxxvii. (in edit. cixxxi. & cixxxii.) tituli sunt transpositi; illa enim Βενερίῳ ἐπισκόπῳ Μεδιολάνῳ, haec Εἰσιπύῳ inscribitur, quod e contra fit in editione.

VIII. pag. 266. b. Ἰωάννου τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Εἰσὶν λόγος συντεθείς ἐκ διαφόρων κανόνων ἀποστολικῶν τε καὶ συνοδικῶν, καὶ ἐτέρων χρήσεων γραφικῶν, ἀποδεικνύς, ὅτι ὁρθόδοξος τῆς ἐκκλησίας, ἀλόγως ταύτης διίστανται οἱ νῦν ταύτης ἀποσχισθέντες. κ' εἰ μὴ ταύτη ἐνωθῇ, μεγάλην ἔξωσιν τὴν καταδίκην ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐφ' ᾗ αὐτοὶ τε οὐ βέλονται εἰρηνεύειν ὅπως ἐχάσας τῆς ἐκκλησίας χάριτι Θεῷ ὁρθόδοξος, κ' ὑπὲρ ὧν αἱ τοὶ πολλοὶ σκανδάλου, κ' ἀπωλείας γηγόνουσι. Κατὰ τῶν κεφάλων, καὶ σχισματικῶν, ἡγῶν αὐτοπροσώπων. Ioannis sacratissimi Metropolitae Ephesini Liber compositus e diversis Canonibus Apostolicis, & Synodicalis, aliisque testimoniis sacrarum litterarum, ostendens, quod Ecclesia rectam fidem tenente, sine ratione ab hac dissentiant praesentis temporis schismatici, quique nisi huic uniantur, magnam in die iudicii poenam persolvent, propterea quod nolunt cum Ecclesia, quae Dei gratia in fide confirmatur, reconciliari, & quod multis scandali, & perditionis auctores sunt. Contra Acephalos, & Schismaticos, scilicet eos, qui sponte in rui-

nam sese propellant. Prologi initium est: Οὗ λόγος ὅτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐκκλησίας, περᾶται δ' ἀπὸ τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀποδεικνύειν. Finis: τὸτο δὲ καὶ εἰς ἐκείνους τόνγε πρὸς τὸν Θεὸν καταλήξας ἐν σιωπῇ τελευτᾷ. Liber inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἐν βίῳ ἀνθρώπων, κ' ἡδύτερον, κ' ἁδὲν εἰρήνης, κ' ὁμονοίας ἐν κόσμῳ λυσιτελέσσει, κ' τερπνότερον. Def. διὰ τὸν βαπτισμὸν σου, καὶ πρὸς δρόμον, διὰ τὴν ἀγίαν σου ἀποστάσας, διὰ τὴν ἀγίαν σου μάρτυρας τὰς ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός σου τὸ οἰκεῖον αἷμα ἐκχάντας, διὰ τὴν ἀγίαν σου προφήτας, διὰ τὴν ἀγίαν πατέρα, κ' πατριάρχας, & διδασκάλους ἡμῶν, οἱ τινες ἕως αἵματος ἡγωνίσαντο, καὶ σφαγῆς εὐαρεστήσαι σοι, κ' τῷ σὺ φιλευσπλάγχυν Πατρί, κ' τῷ παρακλήτῳ, κ' ἀγίῳ σου Πνεύματι. Ioannes hic Metropolitae Ephesinus claruit sub Andronico Palaeologo seniori anno mclxxxiv. Gregorio Cyprio Patriarchae Constantinopolitano acerrimum se adversarium praestitit, de quo multa profert Georgius Pachymeres Historiae suae Lib. II. Cap. III. VI. & seqq. Opus hoc contra schismaticos exstat Ms. in Biblioth. Vinobon. ut ex Lambecio eruimus Lib. V. p. 230. Vid. Caveum De Scriptor. Eccles. Tom. II. p. 329.

IX. pag. 354. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ ἱστορία ἐκκλησιαστική. S. P. N. Basilii Historia Ecclesiastica, sive expositio rituum Ecclesiasticorum. Inc. Τί ἐστιν ἐκκλησία; Εὐαγγελιστὰ ἐστὶν ναὸς Θεοῦ, τέμενος ἁγίων, οἶκος προσευχῆς, συνάθροισις λαοῦ, σῶμα Χριστοῦ, ὕψος Θεοῦ, κ. λ. Def. Τὸ ἄμην, γένοιτο σημαίνει, οἶον ἐπισφράγισμα, κ' εὐχή. ἢ πιστεύω ὡς ἀληθῆς. Est tamen, ut ait Monsalconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 259. d. Germani iunioris Patriarchae Constantinopolitani, circa annum Christi mclv. defuncti, cui recte etiam, tamquam auctori suo referunt Fronto Ducaeus, & Leo Allatius, quorum primus sub eius nomine G. & L. vulgavit in Biblioth. Patrum Paris. A. mdcxxiv. Tom. II. p. 131. Sub hoc nomine prodit etiam Graece ad calcem Liturgiarum Iacobi, Basilii, & Chrysostomi Paris. mclx. fol. & Latine in Patrum Bibliothecis Paris. mclxxv. Tom. IV. & mclxxxix. Tom. VI. &c. Gentiano Herveto interprete. In aliis Codicibus modo Athanasio, modo Cyrillo Hierosolymitano, vel Alexandrino, modo Chrysostomo perperam tribuitur. In Ms. vero Biblioth. Coislinianae p. 188. nomen praefert Iacobi fratris Domini.

X. p. 366. Τὸ Χρυσόμῳ ἡθικὸν αἶ. ἐκ τῷ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίῳ, περὶ τῆς τοῦ πλησίον ἀγάπης. ἐν ᾧ καὶ περὶ ἐπιεικείας καὶ πραότητος, & τῷ μὴ ὑβρίζειν, κ' βασκαίνειν κατὰ τὸτο γὰρ τοῦ διαβόλου εἶδος γινόμεθα, κατ' ἐκεῖνο δὲ τῷ Χριστῷ εἶδος. Chrysostomi Morale LXXVIII. ex Evangelio secundum Matthaeum, de caritate erga proximum; ubi etiam de modestia & mansuetudine, & quod

a convitiis, & invidia sit abstinendum; per hoc enim os diaboli, per illud autem Christi os efficitur. Inc. Ἀ' κ' ὡς ὡς τῶν ἡμῶν τῶν τῶν. Def. καὶ ἀπολαύση τῆς βασιλείας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Incidit in cit. edit. Tom. VII. p. 754. v. 37.

XI. p. 368. b. Eiusdem Homilia in verba: Τότε ὑπέσπεσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, κ. λ. inc. Τότε, φησὶν, ὑπέσπεσαν. Def. ταυτὸν ποιεῖς ὅσον ὁ Κρίν. δέον γὰρ ἀποδέξασθαι. Est prima pars Homiliae III. in Acta Apostol. cit. edit. Tom. IX. p. 22. cuius altera pars, nempe Moralis, appposito titulo, Περὶ ἐπισκοπῆς ἐκλογῆς, κ' ἀρετῆς, κ' τῷ πρὸς αὐτὸν φθόνῳ, De Episcopi vocatione ac virtute, deque in ipsum invidia, incipit a verbis immediate sequentibus: Οὗ δὲ ἐστὶ προετιμῆθη ἡ θυσία τοῦ ἀδελφοῦ, ἐλυπήθη ἡ γυναικὶς, δέον κατανοῆσαι, κ. λ. Def. ἀλλὰ πάντα ποιῶμεν εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Ibid. p. 28. v. 31.

XII. pag. 378 Eiusdem alia duo Moralia, alterum ex eius in Acta Apostolorum Commentariis est Ἡθικὸν γ'. περὶ τῆς μήτε ὄρκον ἀπαιτεῖν, μήτε ὀμνύειν. Morale IX. quod neque petendum sit iuramentum ab alio, neque iurandum sit. Inc. Μιμησώμεθα τοῖνον τοῦτον κ' ἡμεῖς. Def. ταῦτα φυλάττωμεν, ἵνα κ' τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 76. v. 11. Alterum item ex eiusdem Commentariis est Ἡθικὸν ιβ'. περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Morale XII. De non iurando. Inc. Νοῦσατε οἱ ὀμνύοντες κ' ἐπιὸρκῶντες. Def. ἵνα τὴν ἐντεῦθεν κλάσιν διαφυγόντες, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιοθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 100. v. 42.

XIII. p. 383. Εἰς τὴν πίστεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει π' ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων. Expositio Fidei CL. SS. ac BB. Patrum CPolit congregatorum. Praecedat symbolum, cuius initium: Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, κ. λ. Tum alius titulus rubrica exaratus: Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμένη συνόδος εἶπεν. Sancta & universalis synodus dixit. Expositio tandem inc. Ἡρκεῖ μὲν ἐν εἰς ἐντελὴ τῆς ὁρθοδόξης πίστεως ἐπίγνωσιν τε καὶ βεβαίωσιν. Def. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζονται αὐτοὶ. Exstat inter Acta Concilii Constantinopolitani III. Generalis VI. Aet. XVIII. Labbaecanae Concil. edit. Venet. A. mdcxxix. fol. Tom. VII. pag. 1058. ubi subscriptiones Patrum adferuntur, quorum ne verbum quidem in Codice.

XIV. pag. 386. b. Α' πὸ τῶν πρακτικῶν τῆς ἑκτῆς συνόδου. Ex actis sextae Synodi Excerptum. Inc. Εἴτι ἀνεγνώσθη ἐκ τῆς αὐτοῦ νοδικῆς χρήσεως τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῳ ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως. Def. ὅρας ὅτι ἐνδε, & τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύο ὄρμειν τὰς ἐνεργείας τῆς θεότητος αὐτοῦ κ' τῆς ἀνθρωπότητος ἀμερίως, κ' ἀναλλοιώτως. Hoc testimonium Io. Episcopi Scythopolitani de duabus Christi operationibus exstat inter alia SS. Patrum testimonia adlata in praedicto Concilio Aet. X. p. 859. XV.

XV pag. 387. Η δίκτον τὴ φιλοχρίστου, καὶ εὐσεβεστάτης βασιλείας Κωνσταντίνου, ἀνατεθέν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἀγιοτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλυμένης Δικυμβάλου. *Edidit Chrifti amantis, & piiffimi Imperatoris (Flavii) Conftantini, propofitum in tertio narthece S. magnae Ecclefiae prope aulam, quae Dicymbala vocatur.* Inc. Εἰς ὄνοματι τοῦ κυρίου καὶ δεσποτῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Στήριγμα, καὶ θεμέλιος ἐκ τῆς ζωῆς ῥοπῆς πεπιτευμένης ἡμῖν χριστιανικωτάτης πολιτείας κ. λ. Def. καὶ πρὸς τέτοις ἅπασιν τὴν ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ ἀδεκάστου κρίσεως ἐκ ἐκφεύζεται κόλασιν. lb. Aet. XVIII. pag. 1119.

XVI. p. 395. Succedunt nonnulla excerpta ex VII. Synodo, quorum primum inscribitur: Κοσμάς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος, καὶ κυβερνήσιος λαβὼν ἀνέγνω. Τὸ αὐτὸ δὲ πάλιν παρὸς ἡμῶν Νεῖλου πρὸς Ὀλυμπιόδωρον ἐπαρχον. *Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius accipiens legit: Eiusdem S. P. N. Nili ad Olympiodorum Praefectum.* Inc. Γράφεις μοι, εἰ ἄρα περὶ τῆς αὐτοῦ εἰς, κ. λ. Def. καὶ ἐξασφαλίσαντα παραινῶ, καὶ παρακαλῶ. Exltas Tom. VIII. cit. Concil. edit. in Actis Concilii Nicaeni II. generalis VII. Aet. IV. pag. 875. Alterius fragmenti admodum longi titulus sequens est pag. 396. Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κύπρου, ἐκ τοῦ πέμπτου λόγου ἰστέρι τῆς Χριστιανῶν ἀπολογίας, καὶ κατὰ Ἰουδαίων, καὶ περὶ εἰκότων τῶν ἀγίων. *Leonitii Episcopi Neapoleos Cypri, ex quinto Sermone pro Chriftianorum apologia, & contra Iudaeos, ac de imaginibus sanctorum.* Inc. Φέρε δὴ λοιπὸν περὶ τῶν σεπτογράφων εἰκότων ἀπολογίαν ποιήσωμεν. Def. καὶ τὸν τύπον τοῦ σαυτοῦ αὐτῶ, καὶ τὴν χαρακτῆρας τῶν ἀγίων αὐτοῦ· ὅτι αὐτῶ πρέπει δόξα, κ. λ. lb. p. 883. Tertium, cui titulus pag. 401. b. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν βασιλείᾳ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς βασιλέα Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην. *S. P. N. Basilii ex epistola ad Imperatorem Iulianum transfegrotem.* Inc. Κατὰ τὴν θέσιν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν ἀμείμνητον Χριστιανῶν πίσιν. Def. ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τέτων ἀνασηλουμένων. lbid. pag. 913.

XVII. pag. 402. Excerptum quoddam legitur ex IV. Synodo, nimirum Epistola, cui titulus: Ἀντίγραφον συνοδικῆς γράμματος. *Rescriptum synodicarum litterarum.* Inscrip-tio: Τῷ δσιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Δόμνῳ, Πρόκλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Sanctissimo, Deique amantissimo fratri, & comministro Domino, Proclus in Domino salutem.* Initium: Το φιλάλληλον, θεοφιλέστατε, μέγιστον ἐν τέτῳ τυγχάνει δῶρον, κ. λ. Finis: πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα πλείστα προσεγορεύω. In cit. Conciliorum edit. Tom. IV. pag. 1647.

XVIII. pag. 403. b. Προφωνητικὸς παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Μαρκιανόν. Ὅτι ὁ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσεως, νῦν ὁ ἀγιοτάτος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐποίησεν τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις ἐπίσκοπον τῆς βασιλίδος

Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανόν, ἀλλὰ τοῖς ἀγίοις πατράσιν ἐκολοῦσιν, τοῖς καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν Νικαίᾳ τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφύεσας αἵρεσεις ὁμοιοτρόπως ἐλέγξασιν. *Alloquutio sanctae Synodi ad Marcianum piissimum, & amatorem Chrifti Imperatorem. Quod non innovans aliquid adversus Nicaenam fidem nunc sanctissimus Archiepiscopus Leo scripsit epistolam ad sanctae memoriae Flavianum Constantinopolitanae regiae urbis Episcopum, sed sanctos Patres sequutus sit, qui & post magnam Synodum Nicaenam haereseis, quae per unumquodque tempus exortae sunt similiter refutaverant.* Inc. Ἡν ἄρα καὶ τὸ τοῦ ὑμετέρου βασιλείας ἐπάξιον. Def. ἐκ πολλῶν ὀλίγας παρατεθείκαμεν. lbid. p. 1758.

XIX. pag. 409. Sequuntur Anonymi Excerpta quaedam historica ex Libris Iudicum, & Regum, ex Ioanne Chrysostomo, & Ioanne Alexandrino, quorum initium est: Μετὰ δὲ Θεοδοσίον ἐβασίλευσεν Ἀρκάδιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιγ'. δε τὸν κίονα τὸν ἐξ ὁλόφου ἐσήσας, ἐν αὐτῷ τὸν αὐτοῦ καθίδρυσεν ἀνδριάντα. Finis: καὶ πᾶσαν τὴν πονηρίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἐπέσερεψεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν κατὰ τὸν λόγον, καὶ τὴν παραβολὴν Ἰωαῆμ υἱοῦ Ἰεροβάβαλ. His accedit rubrica: Οὕτως ἐνδεικτὸς Θεὸς τοὺς ἀδικημένους· γέγραπται γὰρ ἐν δικηγέσων κύριος.

XX. pag. 414. b. Historia, & Epistolae Abgari toparchae Edesseni ad Iesum, & Iesu ad eundem per Ananiam cursorem. Inc. Ἡ τοῦ κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεϊότης εἰς πᾶντας ἀνθρώπους τῆς παραδόξου διδασκαλίας ἐνεκεν βουμένη, κυρίως ὅσως καὶ τῶν ἐπ' ἀλλοδαπῆς πορρωτάτων ἔντων τῆς Ἰουδαίας, ἰδῶν καὶ παντοίων παθῶν ἐλπίδι θεραπεύειας ἐπηγετο. Def. ἐκέλευσεν οὖν ὁ Ἀβγάρος τῇ ἑαῖεν συνάξει τῆς πολιτείας αὐτοῦ, καὶ ἀκούσαι τὴν κήρυξιν Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα προσέταξε δοθῆναι αὐτῷ χρυσὸν καὶ ἄσσημον· ὁ δὲ ἐκ ἐδέξατο εἰπὼν· εἰ τὰ ὑμέτερα καταλελοιπάμεν, πῶς τὰ ἀλλότρια ληψόμεθα; Epistolarum vero, quae in hac inferuntur Historia, prima Abgari ad Iesum, inc. Ἡ καὶ μοι τὰ περὶ σοῦ, καὶ τῶν σὺν ἱαμάτων, κ. λ. Def. πόλις δὲ μικροτάτη μοι ἐστὶ καὶ σεμνή, ἥτις ἐξαρκεῖ ἀμφοτέρως. Altera Iesu ad Abgarum ita inc. Μακάριος εἰ πίστεύσας ἐν ἐμοὶ, μὴ ἐωρακώς με. Def. ἵνα ἰσχυταί σὺ τὸ πάθος, καὶ ζῶν σοι καὶ τοῖς σὺν σοὶ παράσχηται, ὃ δὲ καὶ ταῦτα ἐχέτω. Has Epistolas, quae Latine leguntur Tom. XVIII. p. 250. Historiae Byzant. edit. Venetae, quamvis critici inter apocrypha reponant, Ecclesia tamen non proscribit. Vid. Baron. T. I. Annal. Postevinum in Abgaro, Caveum T. I. p. 1.

XXI. p. 417. Quaedam occurrunt de coronatione Imperatoris Graeci, seu Orientalis, quorum initium: Μετὰ τὸ θυμιάσαι τὸν βασιλέα εἰσελθόντα ἐν τῷ ἀγίῳ βήματι, εἰς μὲν τῶν ἀρχιερέων λαμβάνει τὸν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ σφαιρόν. Finis: καὶ ὕψος ἐστὶ καὶ ἡ θεϊστάτης βασιλείας ἐνδοξὸς ἀποκατάστασις. In Tom. XVIII. Historiae Byzantinae agitur de coronatione Imp. Constantinopolitani, sed diversa est ab iis, quae ibi adferuntur haec enarratio.

ronatione Imp. Constantinopolitani, sed diversa est ab iis, quae ibi adferuntur haec enarratio.

XXII. pag. 420. Sequitur aliud Excerptum Morale ex Homilia LII. Io. Chrysostomi in Acta Apostolorum, cuius initium: Τοῖσιν ψυχῇ πτερωθεῖσα τῷ ἑρανίῳ ἔρωτι, κ. λ. Def. ἵνα δινηθῶμεν ἅλυσιν τὸν βίον τῶτον διαγαγεῖν, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. cit. pag. 393. v. 46.

XXIII. pag. 424. Εἰς τῶν τῆς δ' ἀγίας συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι πραχθέντων. Ex actis IV. sanctae Synodi Chalcedonensis, Excerptum satis longum, in quo continentur primum trinae Dioscori κλήσεις, tum eiusdem κατὰ-ρεσις. Prima inc. Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· ἀκούσθων ἐς δὴ ληθῆναι τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας Διοσκῶρῳ, κ. λ. Def. Μενεκράτης εἶπεν· εἰς ἀνθρώπος τὴν οἰκουμενὴν ἡγήμωσε, καὶ παρακαθήμεθα αὐτῷ τρεῖς μῆνας· καὶ ἀπεστάλη τὸ δεύτερον ἕως. Eodem Tom. IV. a media pag. 1254. ad pag. 1259. Secunda inc. Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρείας Διοσκῶρῳ. Πρῶτον ἔδοξε τοῖς κρατέσιν τῶν ὄλων. Def. ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, Φωγκίων, Λυκιανός, καὶ Ἰωάννης διαβάντες πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διόσκορον, ἐμφανῆ τὴν τρίτην ταύτην κλήσιν κατασχέσαντες αὐτῷ, ἀδελφικῶς παραινέσαντες. lbid. a p. 1259. ad p. 1295. sed intermedia multa omittuntur in Codice. Tertia inc. Ἡ ἀγιοτάτη καὶ οἰκουμενικὴ μεγάλη σύνοδος τῷ δσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Διοσκῶρῳ. Τὰ παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δηλούμενα, κ. λ. Def. ἐ τρίτον κανονικῶς κληθέντα, καὶ μὴ ὑπακούσαι θέλησαντα. lbid. a p. 1296. ad pag. 1305. quibus subditur: ἐ καθεστὴς συμφώνως ἅπαντες τὰ αὐτὰ εἰπόντες, τέτοις κατεψηφίσαντο, καὶ ἰσέγραψαν. Sequitur Καθαίρεσις πεμφθεῖσα παρὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου Διοσκῶρῳ. *Damnatio missa a sancta & universali Synodo, Dioscuro.* Post inscriptionem, Ἡ ἀγία, καὶ μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, κ. λ. inc. Γίνωσκε σάυτην διὰ τὴν κατὰ τῶν θείων κανόνων ὑπεροψίαν. Def. καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον. Cui subnectuntur aliorum Episcoporum sententiae. lbid. pag. 1348.

XXIV. pag. 441. Haec excipit Ἐπιστολὴ ἐκλεῖστα παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου τῷ μακαριωτάτῳ πάτρι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντι. *Epistola missa a sancta Synodo (Chalcedonense) ad beatissimum Papam Romanae Ecclesiae Leonem.* Inscribitur: Ἡ ἀγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συναχθέντων ἐν τῇ Χαλκηδονείῳ μητροπόλει τῆς Βιθυνίας ἐπαρχίας, τῷ ἀγιοτάτῳ, καὶ μακαριωτάτῳ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκοπῆς Λέοντι, *Sancta magna, & generalis Synodus, quae per Dei gratiam, & sanctionem piissimum, Christique amantium nostrorum Imperatorum congregata est in Chalcedonensi metropoli Bithyniae provinciae SS. ac beatissimo Romano Archiepiscopo Leoni.* Inc. Ἐπλήσθη χα-

ρὰς τὸ εἶμα ἡμῶν. Def. καὶ τῶν παρ' ἡμῶν πεπραγμένων βεβαίωσιν τε καὶ συγκατάθεσιν. lbid. p. 1774.

XXV. pag. 444. b. Succedunt Anonymi Ῥήσεις τῶν ἀγίων, *Sententiae sanctorum*, excerptae ex vita S. Io. Chrysostomi, ex eiusdem III. Libro de sacerdotio, & XXXIX. Homilia in Matthaem, ex Isidoro Pelusiotae, Anastasio Sinaitae ἐκ τῆς περὶ τῆς ἀγίας συνάξεως λόγου, Dionysio Areopagita, & ex S. Maximi scholii in eundem Dionysium, ex vita S. Ambrosii, ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ ἀγίου Πέτρου πρὸς Κλήμεντα τὸν αὐτῷ μαθητὴν, ex Oratione S. Greg. Theologi in S. Athanasium, &c. Horum omnium initium est: Καὶ τὴν ἐπιθεσαν ἡμεῖς, ἐ τῷ θεῷ παρόντος ἀνδρός. Finis: εἰ δὲ καὶ ἐκείνος προφήτης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις ἔδωκε.

XXVI. pag. 449. b. Fragmentum vitae cuiusdam Sancti, qui forte est Βαβύλας, quum inibi nominetur. Inc. Διότι ἐπαυμένον, ὅθεν εἶπεν ἐξέβημεν ταῦτα τὴν μὲν οὖν ἀπίστευ ἔτω συνέσειεν ὁ μακάριος· τὰς δὲ πίστες εὐλαβέστερως κατέστησεν, ἐκ ἰδιώτας μόνον, ἀλλὰ καὶ στρατιώτας, καὶ στρατηγῆς, καὶ ὑπάρχους. Def. τὴν δὲ τῆς ἀμαρτίας τρεφύσης· ἔτω γὰρ πολλοὶ εἰς πᾶν εἶδος ἀμαρτημάτων ἐλόντες ἔλαθον· ἐπειδὴ τὴν φλόγα ἀρχομένην ἐκ ἐβασσαν.

XXVII. pag. 451. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἡγικὸν πς. Ὅτι τὴν τιμὴν τῆς ἱερείας, καὶ φαῦλοι ὡς τὸν βίον· αὐτοὶ γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὸν λόγον διδάσκον. *Ioannis Chrysostomi ex Commentariis in Ioannem Morale LXXXVI. Quod sacerdotes colendi sint, etiam si vita sine prava: ipse enim pro nobis rationem reddunt.* Inc. Πάντα τοῖσιν πράττωμεν, κ. λ. Def. πολλὴν λάβωμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀμοιβὴν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 517. v. 26.

XXVIII. pag. 454. Ultimo tandem loco legitur: Παρεξεβλήθη ἀπὸ τοῦ ἡ τίτλου τῷ ἀδιωτάτῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Φωτίῳ ταῦτα. *Haec ab octavo Titulo sanctissimi patriarchae CPolitani Domini Photii excerpta sunt.* Τὸ πρὸς τὸν ἄγιον Σίλβεστον πᾶσαν Ῥώμης θέσπισμα τοῦ μεγάλου βασιλέως, καὶ ἱσαποστόλου Κωνσταντίνου. *Ad sanctum Silvestrum Romae Papam Edictum magni Imperatoris, & Isapostoli Constantinii.* Inc. Δεὸν ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν ἡμῶν, κ. λ. Def. παραδιδάμεν ὅλα τὰ προγεγραμμένα καλῶς εἰς τὸν αἰῶνα διαφυλάττεσθαι. Huius Edicti, seu Donationis a Constantino eidem Silvestro factae, editiones admodum diversae leguntur. Eam, quae in nostro Codice habetur, Theodorus Balsamon exhibet in scholiis ad Photii Nomocanonem tit. VIII. in Biblioth. Canon. Iustelli Tom. II. p. 929. & Labbaeus T. I. cit. edit. Concil. p. 1567. Haec Balsamonis versio una cum altera Matthaei Blastaris edita etiam est a Marquardo Frehero A. mdcx. 4. additis animadversionibus. Alia Graeca versio Constantinii Harmenopuli (ut norat Nesselius P II.

II. Catal. Mss. p. 27.) sed quoad sensum eadem cum illa Balsamonis, exstat in Bibl. Caesarea, & a Lambecio memoratur Lib. V. p. 244. Hanc ipsam e Cod. Regis Christianissimi Graeco, & Latine exhibet Iulius Caesar Bulengerus Lib. II. de Imperio Romano Cap. VI. p. 318. & Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 3. Tom. VI. p. 5.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIV. optime servatus, ac diligenter exaratus. Constat foliis scriptis 457.

IOANNOT TOT ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΤ
ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS SCHOLASTICI
VARIA.

COD.
XVII.

PRIMA pagina exhibit Tabulam graduum initio mutilam; incipit enim ab undecimo, qui est Περὶ πολυλογίας, καὶ σιωπῆς. Hanc sequitur Bīos ἐν ἐπιτομῇ τῆ μακαρίου Γωάννου, τοῦ καθηγούμενου τῆ ἀγίας ὁρῆς Σινῶ, τῆ λεγομένης Σχολαστικῆς, τῆ καὶ συγγραμμένης τὰς πνευματικὰς ταύτας πλάκας, ἣν τὴν ἀγίαν κλίμακα. Vita compendio conscripta beati Ioannis, Abbatis sancti montis Sina, cognomento Scholastici, qui & basice spirituales Tabulas conscripsit, sanctam videlicet scalam. Inc. Τίς μὲν ἐστὶν ἡ τὸν θεῖον τῦτον ἄνδρα πόλις ἐνεγκάμενη. Def. ἔσωθεν δὲ θεωρητικὰ περιεχόμενα διδάγματα. Differt aliquantulum tum a Raderi editione, tum ab aliis Codicibus de quibus supra. Huius in fine pag. 6. b. legitur sequens calligraphi monitum: Παρακαλῶ τὴς ἐντευξομένης τῇ θεῖα ταύτῃ, καὶ ἱερᾷ βίβλῳ, καὶ διὰ θεοσεβείας δεξιότερον τοῖς ἐν αὐτῇ νοήμασιν ἐπιβάλλοντας, καὶ μελέτην ἔμμενον, τὰς ἐνταῦθα ποιούμενας λόγους, μὴ μέμψασθαι μοι τῷ ἀφυσῇ καλλιγράφῳ, εἴ τινα τῶν ἐν αὐτῇ ῥημάτων ἐνομαμάτων ὑπέλλαξα· ἐ γὰρ ὡς τι καινότερον αὐτὸς ἐνδεικνύμενος ἐποίησα τῶτο, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι πολλὰ παρὰ τῆς ἀμαθίας τῶν κατὰ καιρὸς γραφόντων παρεποινήθη, καὶ ζῆλον ἐ αὐτῶς ἔχων ὑπὲρ τοῦ ἀγίου τῦτου πατρὸς Videtur mutilum, uno fortasse, aut altero folio rescisso; sequens enim pagina incipit a verbis . . . τὰ παρ' ἡμῶν εἰρημένα· ἀλλ' ἐκεῖνα ὑπολαμβάνων, καὶ λ. quae pertinent ad Epistolam Ioannis, coenobii Rhaithuni Praefidis, ad Ioannem Scalae auctorem, cuius est sequens responsiva Epistola. Def. ὑποδείξεϊεν. Ἐρῶσο ἐν κυρίῳ τιμιώτατε πάτερ.

II. p. 7. Εἰςολὴ ἀμοιβαία. Γωάννης Γωάννη χαίρειν. Epistola responsiva. Ioannes Ioanni salvere. Inc. Α' πεδεξάμην, ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου βίῳ. Def. ὁ Θεὸς τοῖς μισθοῖς ἀποδίδωσι.

III. pag. 8. b. Scalae titulus sequens est: Λόγος ἀσκητικὸς τῆ Α' βῆθ' Γωάννη, τοῦ καθηγούμενου τῶν ἐν τῷ Σινῶ ὄρει μοναχῶν, ὃν ἀπέσειλε τῷ Α' βῆθ' Γωάννη τῷ καθηγούμενῳ τῆς Παί-θῆ. Sermo asceticus Abbatis Ioannis, Praefidis coenobitarum in monte Sina, quem misit ad Abbatem Ioannem, Praefectum monasterii Rhaithuni. Primus gradus, sive Sermo Περὶ τῆς τῆ ματαίης βίῃ βιαίας ἀποταγῆς, De vanae seu profanae vitae violenta abdicatione, inc. Τὴ ἀγαθῇ. Ultimus def. ὃ τὸ πάντων ἀγαθὸν αὐτίον ἐνεσι, καὶ ἦν, καὶ ἔσται εἰς ἀόριστος αἰῶνας, ἀμήν. Quibus statim tabula iterum triginta virtutum ordine retrogrado dispositarum, cum scalula calamo delineata, & in totidem gradus distincta, subiungitur.

IV. p. 208. b. Τὴ αὐτοῦ λόγος ἰδιαιτάτος πρὸς τὸν ποιμένα, διαλαμβάνων, ποῖον δὲ τὸν προεσῶτα λογικῶν προβάτων ὑπάρχειν. Eiusdem Sermo secretissimus ad Pastorem, declarans qualis debeat esse rationalium ovium praefes. Inc. Εἴν τῇ κάτω μὲν βίβλῳ. Def. ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός.

VI. p. 218. b. Α'ναφορὰ Ποντίῳ Πιλάτῳ, καὶ λ. Relatio Pontii Pilati, &c. Inc. Πιλάτος ὁ τῶν τῆς ἀνατολῆς πόλεων ἄρχων μνηύσει κέρηται. Def. κεφαλὴν αὐτὸν ὁ Πραΐφεκτος· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Eadem ferme paucis mutatis legas apud Fabricium in Codice apocrypho Novi Testamenti Hamburgi mcccxlii. Tom. III. pag. 457. ubi inscribitur: Relatio Pilati Praefecti de Iesu Christo Domino Nostro missa ad Tiberium Imperatorem versantem Romae. Ea tamen ibi definit in verbis: ἐκέλευσεν δεσμίον ἀγαγεῖν τὸν Πιλάτον. In Codice vero nostro alia sequuntur, quibus ea narrantur, quae Caesarem inter, & Pilatum intercesserunt, postquam ipsum missis militibus ad se vincitum duci iusserit, incipiuntque: Ε'λθόντος τοιγαροῦν τῷ Πιλάτῳ, ὁ Καίσαρ ἐκάθησεν ἐν τόπῳ τινί, πλησίον τῷ ναὸ τῶν Θεῶν, καὶ λ. & ad ea usque progrediuntur, quae mox tamquam ultima retulimus. Vid. Fabr. in Opere praecit. T. I. p. 214. 298.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat fol. 221.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
IN ACTA APOSTOLO-
RVM.

Inscribendus fuerat.

Catena SS. PP. in Acta Apostolorum, & in Epistolas Paulli, excerpta ad Hebraeos, quae deest.

Horum Commentariorum aliud exemplum. COD. XIX. plar occurrit Plut. IV. Cod. I. qui insuper Epistolas Catholicas continet, quae in hoc Codice non habentur. Catena haec, teste Fabricio loco inferius citato, collecta est ab Oecumenio, qui variorum Patrum commentarios retulit, ac praecipue Io. Chrysostomi, ex quo desumpta fuere prima Catena verba, adscriptumque idcirco fuit tum in memorato Cod. I. Plut. IV. tum in

in hoc, de quo agimus, Γωάννου τῆ Χρυσό-μῃ. Sed ex contextu manifeste deprehendimus, Oecumenium, auctoritatibus, & fragmentis SS. PP. uti Basilii, Eusebii, Apollinaris, Isidori, Origenis, & aliorum, hunc Commentarium contexisse. Exstat autem edita haec Oecumenii Catena in Acta Apostolorum, Epistolas Catholicas, & Paullinas una cum Aretae Commentario in Apocalypsin Graece Veronae typis luculentis A. mcccxi. fol. quam edit. tum in huius, tum in aliorum Codicum recensione prae manibus habuimus. Vide plura de Oecumenio apud Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 788.

I. p. 1. Α'ρχὴ σὺν Θεῷ τῶν Πράξεων συγγραφείσων παρὰ τῷ ἀγίῳ ἀποστόλῳ, καὶ εὐαγγελιστῇ Λευκᾷ. Incipiunt Deo iuvante Acta Apostolorum conscripta a S. Apostolo, & Evangelista Luca. Primo sistitur τὸ κείμενον cypnabari conscriptum, quod tamen suis locis non recitatur, sed innuitur tantum. Succedit ἐρμηνεία, quae ut diximus Io. Chrysostomo tribuitur, quum scribatur ἐρμηνεία Γωάννου τῆ Χρυσόμῃ. Catena itaque inc. Οὗτος ὁ μακάριος Λευκὸς μαθητὴς ἦν Παύλου, διὸ καὶ ἐκεῖνος τὰς πράξεις μᾶλλον ἐγίνωσκε τῶν ἄλλων· περὶ ὧ αὐτὸς ὁ θεοπέσιος Παῦλος λέγει, Λευκὸς ἐστὶ μόνος μετ' ἐμῷ· καὶ πάλιν πρὸς Κορινθίους· οὗ ἑταῖρος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ λ. Hoc initium valde diversum est ab edito. cit. nec mirum: nam quae ibi fufus pertractantur, in Codice strictius, & cursim attingi saltem quoad haec prima Actuum Capita, deprehendimus. Def. εὐθέως δὲ ἤρξατο κηρύσσειν, ἐπιλαβόμενος ἐννεακαιδεκάτῃ ἔτους Τιβερίου Καίσαρος, καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει Νέρωνος τελειοῦται, εἰσφύει τὴν κεφαλὴν ἀποταμῆς. Hic autem finis mire cum edito concordat. Heic notandum, inter pag. 29. & 30. bibliopegi incuria, duos quaterniones male insertos fuisse, partem scholiorum in Epistolam ad Romanos, & ad Corinthios continentes, qui si suo loco reponantur, nimirum post pag. 81. omnia recte convenient.

II. pag. 42. Sequuntur scholia, seu diversorum SS. Patrum Catena in Epistolas Paullinas, quibus fere singulis binae praeceunt Hypotheses, Euthalii nimirum, ac Theodoretii. Euthalias recensuimus in Cod. XIII. Plut. VI. pag. 123. a N. VI. ad XX. quare de ipsis deinceps ne verbum quidem. Quae ex Theodoro adferuntur, eas tantum de more recensemus. Epistolae ad Romanos sola Hypothesis Euthalia praecurrit. Commentarius inc. Τὸ ἀπύ-σι γράφειν αἴτιον τῷ κείσθαι αὐτὸν τὸ ὄνομα· διατοῦτο δὲ ἀπὸ Σαύλου εἰς Παῦλον μετε-τέθη, ἵνα μὴδ' ἐν τῷ ἔλαττον τι ἔχη τῷ κορυφαίῳ Πέτρῳ, καὶ λ. Quae quidem verba in edito. cit. paullo post initium occurrunt, & Photii nomen in margine adscriptum habent; ex quo patet breviores esse, magisque contractos nostri Codicis Commentarios.

Def. θεμέλιον καὶ ὄρον αὐτῶν ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Patres, quorum nomina scholiis hifce interfertur, sunt Basilii ἐκ τῆς πρὸς Σαζοπολίτας ἐπιστολῆς, Cyrilli, Dionysii Alexandrinus, Gennadius, Ioannes (nempe Chrysostomus) Isidorus, Oecumenius, Aca-cius, Severianus, Theodoretus, Gregorius Nyssenus.

III. pag. 90. Πρὸς Κορινθίους πρώτη. Ad Corinthios I. Theodoretii Hypothesis inc. Ο'ρῶν ὁ δαίμων ἔτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον, καὶ λ. Def. τῆς ἀπονοίας διορθῆται τὸ πάθος ἐν πρώτοις. Commentarius inc. Ε'κ τῷ κλητὸν αὐτὸν καλέσαι διορθῆται αὐτὸς. Def. εἴτα ἐπει-δὴ αὐτῶν πολλὰ κατέψατο, νῦν θεραπεύει αὐ-τὸς. In cit. edit. & in aliis Codicibus adhuc alia quaedam pauca superflua. Scholiorum auctores sunt Athanasius, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gennadius, Gregorius, Ioannes, Methodius ἐκ τῆ περὶ ἀναστάσεως λό-γῳ, Oecumenius, Severianus, Theodoretus, & fortasse alii, quorum nomina videntur a scriptore fuisse praetermissa.

IV. pag. 136. Πρὸς Κορινθίους β'. Ad Corinthios II. Brevissima Theodoretii Hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζη-τεῖς. Def. ἵνα πλέον ἀποδώσωσι πρὸς ἀρετὴν. Commentariorum initium: Ε'ν τῇ πρώτῃ ἐπι-στολῇ πέμψας. Finis: ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τῷ πα-ρακλητῇ πνεύματι τῷ Θεῷ. In hifce, praeter Ioannem, Oecumenium, & Theodoretum, nullus alius interpret apparet.

V. pag. 180. Πρὸς Γαλάτας. Ad Galatas. Theodoretii Hypothesis inc. Τὸ μὲν προσέμειον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολή. Def. ἀλλ' αὐτὸς τὸ Χριστὸν ἦν μαθητὴς. Commentarius vero inc. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητὴς. Def. καὶ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι. Interpretes sunt Cyrillus, Gennadius, Ioannes, Oecumenius, Severianus, Theodoretus.

VI. pag. 199. Πρὸς Ἐφεσίους. Ad Ephesios. Hypothesis Theodoretii inc. Η' Ε'φεσος μη-τρόπολις μὲν ἐστὶ τῆς Ἀσίας. Def. γράφει δὲ ἀπὸ Ρώμης τὴν ἐπιστολὴν, ἐν δεσμοῖς ὑπαρχῶν. Commentarius inc. Ο'ρα πόση ἦν τότε ἀρετή. Def. μᾶλλον δὲ καθ' ἐκείνην ἐπιδιδῶσα τὴν ἡμέ-ραν ὡφείλεν εἶναι. In huius Epistolae inter-pretatione unius Oecumenii nomen appa-ret.

VII. pag. 218. b. Πρὸς Φιλιππησίους. Ad Philippenses. Theodoretii Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππησίους τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Def. δι' αὐτὰ πάντα σφόδρα φίλων αὐτοὺς φαίνεται. In-terpretatio inc. Ε'νταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστέλλων. Def. τὸ σύνθημα αὐτῶν, εὐχὴ παύει τὴν ἐπιστολὴν καὶ νῦν. Heic quoque solus legi- tur Oecumenius.

VIII. pag. 234. b. Πρὸς Κολοσσαίους. Ad Colossenses. Theodoretii Hypothesis inc. Ε'ν πολλοῖς ὁ ἀπόστολος τὴν πρὸς τὸν Θεόν, ἐ πα-τέρα δηλοῖ μεσιτείαν. Def. τὴν ἐπιστολὴν διορ-θῆται ὁ Παῦλος. Commentariorum initium: Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος εἰμι, καὶ θέλημα τῶτο τῷ πατρί ἐστιν. Finis: Ε'κ τῆ ἀντιγράφου μὴ εὐρὺν καλῶς τὰς παραγραφὰς τῆ μακαρίου Γωάν-νου

ου τῆς πρὸς Κολαυαίτις ἐπιστολῆς, συνέγραψα αὐτὰς ὅπως ἡδυνάμην· εἰ ἔν εὐρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κῆρον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴσω δ' ἀναγινώσκων ἔμὸν εἶναι τὸ πταίσμα. Interpretes nominantur Cyrillus, Theodoretus, & Oecumenius, cuius nomen adscriptum habent ea, quae mox retulimus, quaeque magis magisque ipsum Catenae collectorem evincunt.

IX. pag. 245. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Thessalonicenses I.* Sola huic Euthalii Hypothesis praecurrit. Scholia inc. Διατί οὕτε ἀπόστολον, ἔτε δὲ Χριστῷ. Def. ὅτι δὲ χάρις Χριστῷ, πάντα τὰ ἀγαθὰ συμπαρομαρτεῖ. Auctores scholiorum occurrunt Basilus, Oecumenius, & Severianus.

X. pag. 258. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Thessalonicenses II.* Theodoretus Hypothesis inc. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραψεν. Def. διὰ πάντων ἀληθεῖς τὰς τοῦ κυρίου προρῆσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτως ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο, καὶ πρὸς τὰς ἐκεῖ παραγραφάς. Def. πάλιν, ὡς ἔθος αὐτοῦ, εὐχῇ κατέλυσε τὴν ἐπιστολὴν. Gennadius, Oecumenius, & Severianus sunt interpretes.

XI. pag. 266. Πρὸς Τιμόθεον πρώτη. *Ad Timotheum I.* Brevissima Theodoretus Hypothesis inc. Τί δῆποτε καὶ ἄλλος μαθητὰς ἔχων ὁ Παῦλος, κ. λ. Def. τὰ διδασκάλῳ πρέποντα λοιπὸν. Catena inc. Τὸ αὐτοῦ καὶ νῦν δέκνυσιν. Def. καὶ δὲ ὅλον ἐξ ὧν περὶ τὴν πίσιν ἐναυάγησαν. In cit. edit. alia quaedam pauca subsequuntur. Oecumenius, & Basilus interpretes habet.

XII. pag. 282. Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα. *Ad Timotheum II.* Brevis item Theodoretus Hypothesis inc. Τί δῆποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν. Def. ἔτι τῇ φροντίδι τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχρονικῶτα. Comment. inc. Ἀπόστολός εἰμι, φησὶν, ἐπὶ τῇ ἐπαγγελιομένη ζωῇ. Def. ἢ ὥς αὐτὸν χάρισμα ἔχει πνευματικόν. Oecumenius, & Theodoretus in hac Epistola nominantur interpretes.

XIII. pag. 292. b. Πρὸς Τίτον. *Ad Titum.* Brevissima Theodoretus Hypothesis inc. Ὁ Τίτος θαυμαστάς τις ἦν μαθητὴς. Def. μάλλόν ἐστιν. Commentarius inc. Ἀδιαφύρως ταῦτα εἴησι. Def. οἷον διὰ τῆς πίστεως. Idem qui superiores, sunt interpretes.

XIV. pag. 297. b. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Theodoretus Hypothesis inc. Ὁ Φιλήμων θαυμαστάς τις ἦν ἀνὴρ. Def. οὐκ ἔδει καταριζομένῳ ταῖς λοιπαῖς. Scholia inc. Εὐτίως ἐκ προομιῶν παιδεύει τὸν δεσπότην. Desinit imperfecte in verbis: ἐνταῦθα δὲ δέκνυσιν, ὅτι τῷ δεσπότη συμφύρον βέλεται μᾶλλον· εἰ γὰρ σὺ, φησὶ, χρεώ . . . quae incidunt in edit. cit. pag. 795. v. 14. Reliqua desunt mutilato Codice. Subscriptiones, ut in dicta edit. Veronen. & Stichometria, ut in Codice XXVII. Plut. VI. habent Epistola II. ad Corinthios, ad Colossenses, I. & II. ad Thessalonicenses, & I. ad Timotheum. Subscriptionem tantum Epist. ad Romanos, & ad Timotheum II. Stichometria vero sine subscriptione Epist. ad Ephesios. Reli-

quae carent utraque. Animadvertendum praeterea est, in margine adscripta fuisse cynnabari Capita Epistolarum, & pericopas Lectionum pro tempore iuxta Graecorum ritus in Officio legendarum. Similem fere Catenam in Epistolas Paulinas habemus etiam infra in Codice X. Plut. IX. & in Codd. IV. VI. VII. & XIX. Plut. X. ex quibus ea quae heic desunt, suppleri commode possent.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. Sec. XII. in fine mutilus. Constat foliis 298.

IOANNOY ΤΟΥ ΚΑΣΣΙΑΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CASSIANI VARIA.

Titulus ita restituendus.

Anastasi Sinaitae quaedam de terminis Theologicis circa mysterium incarnationis. S. Maximi disputatio cum Pyrrho, & alia opuscula. Ioannis Cassiani de VIII. vitiosis cogitationibus Liber.

I. p. 1. **Α**θανάσι (lege Ἀναστασί) τοῦ cod. xx.

ἀγιοτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας ἐκθέσει ἐν ἐπιτομῇ περὶ πίστεως. *Athanasii (corr. Anastasi) SS. Patriarchae Antiocheni brevis expositio Fidei.* Est autem pars operis, quod sub Anastasi monachi Sinaitae, ac deinde Episcopi Antiocheni A. C. DLXI. nomine circumfertur, cui titulus, Ὁδηγός, seu *Viae dux*, contra Acephalos & Severianos; quod quum inter Opera Iac. Gretseri S. I. edit. Ratisbon. Anno MDCCL. fol. occurrat Tom. XIV. p. 1. seqq. nos in huius Codicis recensione hanc editionem prae manibus habuimus, ut quantum ab eadem discreparet, inquireremus. Initium nobis secunda suppeditat pagina (nam primae scriptura prorsus evanuit) ex verbis: καὶ μάλιστα τοῖς ἀπλοῦς τοῖς ἀκούουσιν, κ. λ. quae incidunt in cit. edit. pag. 12. & constituunt partem Capituli I. Def. σύνθετον ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, καὶ εὐχερῶς φέρεται. Quae sunt ultima Cap. II. verba, ibid. pag. 37. In progressu tamen huius opusculi, aliqui identidem defectus apparent; ac primo quidem post illa, καθὼς περὶ αὐτῶν διὰ πλάτους καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς, καὶ ἐν ἐτέροις εἰρήκαμεν, [loc. cit. p. 15.] quibus in Codice subiicitur conclusio, τῷ δὲ Χριστῷ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν, quae sequuntur in edit. usque ad Cap. II. tota in Codice desiderantur, qui statim ad definitiones descendit, hoc ipsis monito praefixo: Ἐνθα κεῖται τὸ α. ὅρις δηλοῦται· ἔνθα δὲ πρόκειται τὸ β. τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ· ὅπου δὲ πάλιν τὸ γ. τὰς τρεῖς σημαίνει· κἀκεῖνο δὲ εἶδεναι χρῆ, ὅτι περ πάν τὸ οἰονέν ζήτημα, ἢ ἀρώτημα, τρεῖς τινὰς ἐρωτήσεις, καὶ ἐξετάσεις ἔχει, ἔτι ἀπορρυμένων παρ' ἡμῶν πρὸς τὰς ἀντιδίδως, οἷον. Huius moniti pars altera legitur in editione in fine Capituli I. altera ini-

initio II. cuius totam inscriptionem longiusculam omittit Codex. Sequitur igitur instar tituli rubris, ac maioribus litteris exarata prima Quaestio: Τί Θεός; καὶ κατὰ τί εἰρηται Θεός; καὶ ὡς αὐτὸς νοεῖται Θεός; tum ad ipsam responsio: Καὶ ὅτε μὲν ἐρωτῶμεν λέγοντες, τί ἐστὶ Θεός; κ. λ. quae omnia licet aliquantum diversa, incidunt loc. cit. pag. 17. Concordat deinde in reliquis usque ad Caput, quod inscribitur Περὶ φύσεως, cuius omittuntur in Codice ea omnia, quae leguntur in editione pag. 20. post verba, ὥσπερ εἶπον, ὁσία, καὶ φύσις, καὶ γένος, καὶ μορφή, usque ad finem. Quae vero unica quaestione de *Anima* comprehenduntur ibid. pag. 28. ea Codex in tres dividit partes, titulo singulis adiecto, nimirum Περὶ ψυχῆς, Περὶ νῦ, Περὶ αἰσθήσεως. Aliquod etiam discrimen in sequenti occurrit Capite Περὶ φθαρτῶ, pag. 30. nam quae in editione instar scholii subiiciuntur, ex iis Codex novum Caput orditur, titulo apposito Περὶ ἀνθρώπου, eiusque initium est: Τί ἀνθρώπος; καὶ κατὰ τί εἰρηται ἀνθρώπος; Ἀνθρώπος ἐστὶ ζῶν λογικόν, κ. λ. Ex penultimo tandem Capite Περὶ ἐτυμολογίας, plurima praetermittuntur. Ex iis enim omnibus, quae intercedunt inter verba, ἡ διὰ τὸ σάμα φρεσὶν ἀπὸ ῥύπου, & ἰστέον ὅτι καὶ αἱ δύο προσηγορίαι τῷ Χριστῷ, κ. λ. quae duas occupant paginas cit. editionis, duodecim tantum versus habentur in Codice. Harum Quaestionum, seu Definitionum nonnullae leguntur inter S. Maximi Opera Tom. II. edit. Paris. Anni MDCCLXXV. fol. pag. 78. Exstant etiam G. L. Tom. II. Operum S. Athanasii; Graece autem tantum in Ms. Codice Bavar. N. CXVI. a quo tamen valde discrepat Athanasii editio, quippe longe illo brevior. His obiter praenotatis, ad alia Codicis progrediamur Opuscula.

II. pag. 42. Sequitur S. Maximi Disputatio cum Pyrrho Monothelita A. C. DCXLV. cui praecedit eiusdem sancti monachi pictura, his senariis a paullo recentiori manu adscriptis:

Τὴν γλώσσαν, ὡς μάχαιραν ἡκονημένην
ἔχων, Μάξιμε, κατατέμνει τὴν πλάην
Μονοθελητῶν εὐσθενῶς τῶν ἀφρόνων,
Οἱ γλώσσαν ἐκτέμνουσι σὴν μεμνηνότες
Μετὰ τομὴν ἄδυσαν ἐν γένει λόγου.

Lingua instar gladii acuminati
Instruitus, Maxime, dissecas errorem
Monothelitarum fortiter insipientium,
Qui linguam tuam exscindunt furore perciti,
Exscissam illam divinos sonitus edentem.

Disputationis titulus est: Παρασημείωσις τῆς γενομένης ζητήσεως χάριν τῶν κεννημένων περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, παρὰ τὴν Γρηγορίαν τὴν εὐκαλεστέαν Πατρικίαν, καὶ τῶν συνευρεθέντων αὐτῷ δωιωτῶν ἐπισκόπων, καὶ λοιπῶν θεοφίλων ἀνδρῶν, παρὰ Πύρρον, τὸν γενομένον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Μάξιμον τὸν εὐλαβεστάτον μοναχῶν, μὴν Γελῶν, ἡνδικτιῶνος τρίτης,

Πύρρον μὲν συμμαχόντος τῇ παρεισαχθείσῃ παρ' αὐτῶν τε, καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ καὶ νοτομῇ, ταῦτέστι τῷ ἐνὸς θελήματος· τὸ δὲ συνευρεθέντος τῇ ἀνωθεν εἰς ἡμᾶς ἐλθούσῃ πατρικίᾳ τε καὶ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ· διὰ τῶν ῥηθέντων ὑπερφύσεως ἀνδρῶν [φησὶ δὲ Γρηγορίῳ τῷ ὑπερεφύμῳ Πατρικίῳ] τῶν λεχθέντων ἀνδρῶν ἀλλήλοις προσοφισθέντων· προκατήρξατο τῆς πρὸς Μάξιμον διαλέξεως Πύρρος. *Acta disputationis motorum causa Ecclesiasticorum dogmatum, coram Gregorio gloriosissimo Patricio, unaque confessu praesentium sanctissimorum Episcoporum, reliquorumque piorum ac nobilium virorum a Pyrrho quondam Patriarcha CPolitano, & Maximo religiosissimo monacho, mense Iulio, indictione III. Pyrrho quidem novum dogma de una voluntate, a se, & a suo Byzantii decessore, Sergio prave introductum defendente; Maximo autem Patrum doctrinam & Apostolicam, ad nos a principio derivatam tuente: quum videlicet eximii viri (praeclarissimi scilicet Gregorii Patricii) opera, disti viri in conspectum mutuo venissent. Porro sic Pyrrhus disputationem cum Maximo aggressus est.* Inc. Πύρρος. Τί σοι κακὸν ἐποίησαμεν, κύριε Ἀββᾶ Μάξιμε, κ. λ. Def. ἐνώσας δὲ ἐαυτὸν διὰ τῆς ὁρθοδόξου ὁμολογίας τῇ ἀγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, χάριτι, κ. λ. Exstat in Maximo Combessii edit. Paris. A. MDCCLXXV. Tom. II. pag. 159.

III. pag. 107. b. Sequitur eiusdem fragmentum ἀνεπίγραφον unius paginae, cuius initium: Διττὴ ἡ δειλία, ἡ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λογισμῶν, ἡ δὲ κατὰ συζήτησιν φύσεως. Finis: καὶ ἑλλείψις φυσικῆς ἐνεργείας. Vnde vero fuerit excerptum, quum admodum sit exiguum, expiscari minime potuimus. Agitur autem in eo de duplici metus specie, & videtur ad sequens Caput pertinere.

IV. pag. 108. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῶ, Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τούτο. *Eiusdem, de eo quod scriptum est, Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste.* Inc. Εἰ τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον, συζήτησις ἑμφασιν ἔχων, κ. λ. Def. διὰ σαρκὸς αὐτοεργήσεως μυστήριον. Ib. p. 32.

V. pag. 111. Ερώτησις πρὸς τὸν Ἀββᾶν Μάξιμον. *Quaestio Abbati Maximo proposita.* Prima quaestionis verba sunt: Ἐπειδὴ Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασι φαίνεται, κ. λ. Responsio inc. Τρεῖς ἀποκαταστάσεις οἶδεν ἡ ἐκκλησία. Def. καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαταστήσθαι, καὶ . . . Pauca desunt, ut ex cit. edit. patet Tom. I. p. 304. ubi Quaestio est XIII.

VI. pag. 112. Εἰς τὴν τὸν ρν' ἐπισκόπων παρυσίαν συντακτήριος. *Oratio valedictoria coram CL. Episcopis habita.* Inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Def. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν, ἀμήν. Est Oratio XXXII. S. Gregorii Nazianzeni, Operum edit. Paris. apud Claudium Morellum A. MDCIX. fol. Tom. I. pag. 510.

VII.

(1) Primus tamen hanc Disputationem Graece in lucem edidit Eminentiss. Card. Baronius in fine Tomi VIII. Annal. Eccles. cum Latina Franco. Turriani interpretatione.

VII. pag. 146. Τὸ δὲ πατρὶς ἡμῶν Μαξιμου τὴν ὁμολογητὴν κεφάλαια δογματικὰ. S. P. N. *Maximi Confessoris Capita Dogmatica*. Primum inc. Εἰς Θεὸς ἀναρχος, κ. λ. Ultimum def. ἐλάχιζόν τι ἔμετρίον ἐστίν. Sunc Capita C. quae in edit. cit. Tom. I. pag. 461. inscribuntur, ad Theologiam, Deique Filii in carne dispensationem spectantia Capita ducenta, quo numero comprehenduntur etiam alia C. quae sequuntur.

VIII. pag. 178. Τὸ αὐτὸ ἕτερα κεφάλαια ἑκατόν. Eiusdem alia Capita centum, quorum primum inc. Εἰς Θεὸς, ὅτι μία θεότης, κ. λ. Ultimum def. τὴν λόγον γεγονότα κατοικητήριον. Ibid. a p. 484. ad pag. 511. & inscribuntur, Centena iterum Gnostica Capita.

IX. pag. 228. b. Τὸ αὐτὸ ἕτερα κεφάλαια ρ'. Eiusdem alia Capita C. Primum inc. Τὸ κυρίως ἐν ἐκ τῶν μὴ κυρίως ὄντων ὅτι ἐστὶ, μόνον γινώσκεται, ὃ τῇ πρὸς αὐτὰ σχέσει ὅτι ἐστὶ γινώσκόμενον. Ultimum def. τῶν μὴ ὄντων ἐξαφανίζων τὴν γένεσιν. Haec Capita C. eo saltem ordine, quo leguntur in Codice, reperire loc. cit. minime licuit; unum quidem, aut alterum occurrit in prima Centuria eorum, quae ad Theologiam, & Oeconomiam pertinent, deque Virtute ac Vitio inscribuntur, nimirum sextum & septimum in editione, in Codice vero octavum & nonum, cui statim succedit decimum octavum, iis quae interiacent Capitibus praetermissis.

X. pag. 282. Τὸ αὐτὸ κεφάλαια δογματικὰ ιε'. Eiusdem Capita dogmatica XV. Primum inc. Εἰς ἐστὶ τὸ ὑπεράναρχον, κ. λ. Ultimum def. ὡς τῆς φυσικῆς περιγραφῆς ζημιωθῆσώμεθα. Sunt prima XV. Capita mox memoratae Centuriae loc. cit. pag. 512.

XI. pag. 293. Τὸ Α' ββζ Κασιανὸν τὸ Ρωμαιοῦ περὶ τῶν τῆς κακίας ὁπὼν λογισμῶν. Abbatiss Cassiani Romani de octo vitiis cogitationibus. Inc. Πρῶν τὸν περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαντες λόγον, νῦν πάλιν ἐπὶ τῷ παρόντος ταῖς ὑμετέρας εὐχαῖς θαυρήσαντες. Def. δι' ὃν ἡ τελεία ἀγάπη κατορθύεται χάριτι τοῦ Θεοῦ, ἀμὴν. Octo igitur sunt Capita, I. περὶ γαστριμαργίας, II. περὶ πορνείας, III. περὶ φιλαργυρίας, IV. περὶ ὀργῆς, V. περὶ λύπης, VI. περὶ ἀκηδίας, VII. περὶ κενοδοξίας, VIII. περὶ ὑπερηφανείας. De hac Ioannis Cassiani Graeca versione vide Lambecium Lib. IV. Commentarii pag. 166. ubi agitur de Cod. CLXV. N. 43.

In ultima Codicis pagina haec a pervectista item manu subscripta leguntur: Κύριε βοήθει τὰς ἑχούσας τὸ βιβλίον τῆτο, ἡ συγκλῶρησον αὐταῖς ὅσα ἡμαρτον ἐν λόγῳ ἡ ἐργῳ, ὡς φιλόανθρωπος Θεὸς κατὰ Domine adiuvā posseffores huius libri, & remitte iis, quae cumque dicto factoque commiserint, pro tua benignitate Deus

Codex Graecus membran. Ms. in 12. Sec. XII. minuto ac perspicuo caractere, sed valde mendofo exaratus. Constat foliis 347.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ.

EPISTOLA ABBATIS IOANNIS.

Titulus immutandus.

Ioannis Sinaitae Scala Paradisi cum prolegomenis, & Sermo ad Pastorem.

I. pag. 1. O Curreit primo Eπιστολή του cod. xxi.

Α' ββζ Γωάννης ἡγουμένη τῆς Ραῖθου πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀξιόλογον τὸν Σινὰ ὄρεος ἡγούμενον. Epistola Abbatis Ioannis Praefidis coenobii Rhaithuni ad Ioannem virum admirandum asceterio in monte Sina Praefectum. Inscribitur: Τῷ ὑπερφυσικῷ, ἔσχατῳ γέλω πατρὶ πατέρων, ἡ διδασκάλῳ τῷ ὑπέρλιαν, ὁ ἀμαρτωλὸς Ἰωάννης τῆς Ραῖθου ἡγούμενος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Viro sublimissimo, caeliumque aemulo, patri patrum, praestantissimo doctori, Ioannes peccator Rhaithuni monasterii Antistes in Domino gaudere. Inc. Γινώσκοντες ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς τὴν ἐν κυρίῳ ἀδιάκριτον σε Def. ἀπλάνῃ ἀνοδὸν πρὸς τὸν Θεὸν πᾶσιν ὑποδείξαι. Εἰρησο ἐν κυρίῳ, τιμώτατε πᾶτες. Haec Epistola mutila erat in Cod. XVII. Plur. VII. deerat autem omnino in Cod. XX. eiusdem Plur.

II. p. 2. b. Sequitur in Scalae Prologus, cuius initium: Τὰς ἐν τῇ βίβλῳ, κ. λ. finis: μὴ ἀπιστοῦμεν τοῖς δράμασιν, inserta triginta graduum tabula, ut in Cod. XX. Plur. VII. pag. 266. §. I. Prologo succedit Vita Ioannis Climaci, a Daniele monacho conscripta, & Epistola, qua superiori Ioannis Rhaithuni responderet: quae omnia vide in dicto Codice XX. §. II. & III. cum quo in omnibus concordat, si illud excipias, ex septem versibus iambis, qui habentur in illo, primos tantummodo duos in hoc exhiberi.

III. pag. 13. b. Scalae tandem hic titulus praecedit: Τὸ Α' ββζ Γωάννης, τὸ ἡγούμενος τῶν ἐν τῷ Σινὰ ὄρει μοναχῶν, τοῦ ἐπικλήν Σχολαστικῷ, λόγος ἀσκητικὸς, ὃ ἡ ἐπωνυμία φωτισμοῦ, ὃν ἡ ἀπέσειλε τῷ Α' ββζ Γωάννη ἡγουμένῳ τῆς Ραῖθου, προτραπέας παρ' αὐτὸ συντάξαι. Abbatiss Ioannis, monachorum montis Sina Praefecti, cognomento Scholastici, Sermo asteticus, cuius titulus Illuminatio, quem Abbati Ioanni, Rhaithuni coenobii Praefidi, misit, quem eius hortatu ipsum conscripserat. Inc. Τὸ ἀγαθὸν, ἡ ὑπεραγάθη, ἡ παναγάθη Θεοῦ. Def. τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἐνεστὶ, ἔστιν, ἡ ἔσται, εἰς τὰς ἀορίστους αἰῶνας φῶς, ἀμὴν. νυνὶ δὲ μένει τὰ τρία ταῦτα, πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, μέλῳ δὲ πάντων ἀγάπη. In calce alius iterum index graduum, sed, ut in aliis Codicibus animadvertimus, inverso ordine dispositus subiungitur.

IV. p. 321. Eiusdem Sermo ad Pastorem. Inc. Εἰς τῇ μὲν κάτω βίβλῳ. Def. ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός· αὐτὸς ἡ δόξα, κ. λ. In extrema pagina haec amanuensis legitur subscriptio: Πά-

Πάνημα ἐλεεῖν Ματθαῖον, ἡ ἀναξίον ἱερομονάχον. Εἰτελείωθη ἡ παρῶσα ἱερὰ ἔθελαι βίβλος μὴν Δεκεμβρίῳ κέ. Ἰνδικτιῶνος ζ'. ἔτους σωβ'. Opus miserabilis Matthaiei, & indigni hieromonachi. Absolutus est hic sacer, ac divinus liber mense Decembri, die XXV. Indictione VII. Anno 6832. (Christi mcccxxiv.) Hunc innuere Codicem videtur Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 68. qui tamen legit 6833. (Christi mcccxxv.)

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 347.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ
ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS DAMASCENI
VARIA.

Nimirum.

Sacra Parallela.

cod. xxi. Praecedat index omnium titulorum sub unaquaque alphabeti littera contentorum, sed initio mutilus; incipit enim a XXII. titulo litterae A, qui est Perὶ ἀνθρωπογενέων, καὶ προσποιητῶν καὶ ὑπέλω διακειμένων. Hic index, qui primas octo Codicis paginas implet, fere convenit cum illo Codicis Rupefucaldini, quem integrum refert Lequienus in sua Operum Ioannis Damasceni editione G. L. Paris. An. mcccxxi. fol. Tom. II. pag. 731. Quae tamen discrimina nobis recententibus sese obrulerunt, adnotare heic libet.

Στοιχεῖον itaque A titulis XIII. longius est in nostro, quam in illo, qui quidem sunt sequentes, nimirum, inter XLVI. & XLVII. inseritur titulus Perὶ τῆς αἰδίου θεότητος τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος. Inter LVI. & LVII. titulus Perὶ ἀσεβῶν ἡ ἀμαρτωλῶν ἀνδρῶν. Inter LVII. & LVIII. Perὶ ἀναστάσεως ἡ ἡμέρας κρίσεως, καὶ αἰώνιου κολάσεως. Inter LXI. & LXII. Perὶ ἀρχαγγέλων, ὅτι χρὴ τοῖς ἀρχαγγέλοις ὑπέκειν. Inter LXV. & LXVI. inseruntur duo, nimirum Perὶ ἀκτινοσύνης, ἡ αὐταρκειᾶς, ἡ ὀλιγοδείας, & Perὶ ἀπάτης κατὰ οἰκονομίαν γενομένης, ἡ ὅτι ἐπαινετὴ, εἰ χωρὶς δόλου. Inter LXVIII. & LXIX. tres, scilicet Perὶ ἀγνωμονούντων ἡ ἀχαρισούντων, Perὶ ἀδελφῶν γνησίων, & Perὶ ἀδελφῶν ἡτοι προσαιτύντων. Inter LXIX. & LXX. alii duo, Perὶ ἀγγαρείας, & Perὶ ἀδίκων αἰτήσεων, ἡ ὅτι τὰς ἀδίκας αἰτήσεις ὃ χρὴ πρὸς πέρας ἄγειν. Denique inter LXXI. & LXXII. alii duo inseruntur, videlicet, Perὶ ἀποταξαμένων, ἡ ἐξ ὑποσεροφῆς ἐκείνα πράττοντων. Perὶ ἀσπασμῶν, ὅτι τὸ μετρίαιεν ἡ συμπεριφέρεισθαι, εὐνοίαν προερεῖ.

Στοιχεῖον B duobus item longius, qui inter XI. & XII. inseruntur, suntque Perὶ βδελυγμάτων, ἡ τῶν λεγομένων θεῶν, & Perὶ τοῦ βίου τῆτο, ὅτι ἐπίμορτος, ἡ ἐπικίνδυνος ἐστὶ.

Στοιχεῖον Γ quatuor longius, quorum primus inter XI. & XII. insertus, est Perὶ γυ-

μνασίῳ, καὶ ἀσκήσεως, alii tres XVIII. excipiunt, iique sunt Perὶ γαστριμαργίας, ἡ κόρου, Perὶ τῶν φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν, & Perὶ τῶν μὴ φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν.

Στοιχεῖον Δ quinque titulis longius. Vnus inter I. & II. positus, est Perὶ διδασκαλίας, ἡ διδασκάλων. Alter inter VII. & VIII. est Perὶ διαβολῆς, ἡ τῶν διαβολῶν δεχομένων. Tertius inter XXVII. & XXVIII. est Perὶ δικαίων ἡ κακῶν, ἡ ἀγαθῶν ἀνδρῶν. Quartus inter XXXI. & XXXII. est Perὶ δικαιολογίας, ἡ τίνες ἐδικαιολογήσαντο πρὸς τὸν Θεόν. Quintus denique inter XLII. & XLIII. est Perὶ δανείζοντος ἡ δανειζομένου, ἡ περὶ τέκνων.

Στοιχεῖον E sex longius, quorum primus inter XXXII. & XXXIII. est Perὶ εὐχαρισούντων ἡ εὐγνωμονούντων, ἡ ὅτι δεῖ τὰς εὐεργέτας κηρύσσειν. Alter inter XLV. & XLVI. est Perὶ εὐθηνίας ἡ εὐπορίας. Quatuor reliqui L. & ultimo titulo subnectuntur; sunt autem Perὶ εὐδοκίμησης, ὅτι εὐχῆς ἄξιον τὸ κατῆρθεμα. Perὶ ἐκδικήσεως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀδικημένοις γινόμενης, ὅτι χρὴ Θεῷ ἐπιτρέπειν τὰ τῆς ἐκδικήσεως. Perὶ εὐθυνομένων, ἡ δίκας εἰσπραττομένων, ἡ ὅτι ἂν ἄλλος ἀντὶ ἄλλου εἰσπράττεται. Perὶ ἐλεγμῶν.

Στοιχεῖον Z, H, & Θ penitus concordant. Στοιχεῖον I duobus est longius, qui ultimo subiunguntur, suntque Perὶ ἱαμάτων ἰσὺν κυρίου, ἡ προφητῶν, ἡ ἀποστόλων, & Perὶ ἱμετευόντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱεσείας τῶν δεομένων προσεῖδαι.

Στοιχεῖον K uno longius, inter XXI. & XXII. inserto, qui inscribitur, Perὶ κτηνῶν, ἡ προνοίας αὐτῶν.

Στοιχεῖον Λ item uno longius, qui ultimum excipit, & est Perὶ λογομαχούντων, καὶ ἀμφισβητούντων περὶ τὴν πίσιν.

Στοιχεῖον M duobus longius, qui IV. inter & V. inserti ita habent: Perὶ μεταβατῶν μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Perὶ μισθωτῶν, ἡ τῶν ἀποσερῶντων μισθός.

Στοιχεῖον N concordat.

Στοιχεῖον O tres titulos complectitur, quorum postremi duo (nam unus tantum in Rupefucaldino existit) inscribuntur Perὶ ξένων πραγμάτων, ἡ τῶν σπανίως ἐν τισιν εὐρεθέντων. Perὶ ξένων κολάσεων ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις δικαίως ἐπενεχθειῶν.

Στοιχεῖον P concordat.

Στοιχεῖον Q tribus est longius, qui LV. & ultimo adiciuntur: nimirum, Perὶ προΐσμενων, ὅτι χρὴ αὐτὰς ἐν σπουδῇ προΐσασθαι. Perὶ πλήθους, ἡ δὴμῳ πόλεως. Perὶ τῶν πεποιθῶτων εἰς κενὰ ἡ μάταια, ἡ εἰς τὰς τῶν ἀνθρώπων προσάσεις, ἡ μὴ εἰς Θεὸν τὴν ἐλπίδα ἐχόντων.

Στοιχεῖον R concordat.

Στοιχεῖον S uno longius, qui est Perὶ συναλλαγμάτων, inter II. & III. insertus.

Στοιχεῖον T, Y, & Φ concordant.

Στοιχεῖον X uno longius, qui est Perὶ χαίρεκαίας, ἡ τῶν ἀποδεχομένων τὰ πανηρὰ, καὶ ἀτιμαζόντων τὸν δίκαιον.

Στοι-

(1) In Cod. Biblioth. Coislin. apud Montemfalconium inscribitur. De octo vitiis Capitalibus.

Στοιχεῖα Ψ, & Ω concordant.

Atque haec quidem quoad primum titulorum indicem; primum, inquam, nam in progressu alii duo occurrunt, quorum alter omnibus quidem alphabeti litteris constat, sed minorem unicuique titulorum numerum adscribit; alter vero licet in littera M desinat, auctius tamen titulis est unumquodque Στοιχεῖον, praeterea παραπομπὰς quoque, nempe *transmissiones* titulorum, ubi opus fuerit, exhibet, quae quid sibi velint, vide in cit. Damasceni edit. pag. 280. In tres igitur partes divisa sunt huius Codicis Parallela. Prima pars, quae adlatum indicem immediate consequitur, incipit pag. 9. a Iobi prophetae enarratione, quae sic habet: Αἱ χεῖρες σου ἐπλάσαν με καὶ ἐποίησαν με· μετὰ ταῦτα μεταβάλλων με ἐπλάσαν, εἰς δὲ γῆν πάλιν ἀποστέφεις· ἢ ὡς περ γὰρ με ἡμελέξας· ἐποίησας δὲ με ἴσα τυρῶ, κ. λ. quae pertinent ad primum titulum litterae A, qui est Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως καὶ κατασκευῆς, καὶ ὅσα περὶ ἡμῶν ἐν γραφαῖς ἐμφέρεται. Qui quidem titulus, omnium uberrime pertractatur; duodecim enim integras paginas, & quidem minutissimo, ac supra modum compendioso charactere exaratas, occupant Scripturae, ac SS. Patrum in hunc congestae auctoritates, atque sententiae Desinit in titulo XXVII. eiusdem litterae A, qui est Περὶ ἀποβεβλημένων καὶ ἀπροσδέκτων πραγμάτων παρὰ Θεοῦ. Licet amanuensis errore, numero καὶ fuerit designatus. Huius ultima verba sunt Gregorii Theologi ex prima in Iulianum Invektiva, nimirum, μόνον δὲ θυσίαν τιμῶν, ἣν καθάραι τῷ καθαρωτάτῳ προσφέρουσι χεῖρες, καὶ νῦν ὑψηλὸς τε καὶ ἡγνισμένος, τί θαυμάζον, εἰ μὴδὲ τὴν ἐκείνου τιμὴν προσεδέξατο πονηρῶς τε καὶ μετὰ πονηρίας τῆς διανοίας προσαγομένην. Interim illud animadvertisse non pigeat, hanc primam Parallelorum partem videri cum Rupefucaldino potius, quam cum Vaticano Codice convenire, quorum discrimina Lequienius in suo monito Paralleli praefixo loc. cit. p. 274. obiter adtingit. Etenim praeter memoratam titulorum seriem, illi magis, quam huic consentaneam, leguntur etiam in nostro duo illa Collectoris scholia, a Lequienio ibidem relata; alterum littera A titulo VI. qui est Περὶ ἀνημόνων, καὶ ἀνυποτάκτων, & incidit in pag. 29. b. cuius initium: Σχόλιον. Τὸτο καὶ ἡμῖν ἐξ ἡμετέρων συμβέβηκεν ἀμαρτημάτων, κ. λ. alterum eadem littera, titulo XII. Περὶ ἀναρχίας, ὅτι ἐπιβαβύης καὶ ἐπικίνδυνος, καὶ συγχύσεως αἰτία, & incidit in pag. 36. cuius initium: Σχόλιον. Μάθωμεν διὰ τὸ θεῖον τέτυ, καὶ τῶν ἐξῆς, τί τὸ αἰτίον τῆς καταλαβύσης ἡμᾶς ἀναρχίας, κ. λ. Quas igitur Lequienius de Parallelorum illius Codicis collectore animadversiones diferte eruditeque loc. cit. congestit, eas huic etiam nostro satis apte accommodari posse non immerito iudicamus. Quod vero paullo infra de nostro hoc Codice pronun-

ciat, ubi ait, *In Bibliotheca etiam Medicea perinde exstat Parallelorum Codex ordine alphabetico digestus, Vaticano non in totum ab-similis; sed in quo Patrum sententiae media parte truncatae, non integrae, nec ad longum referuntur. Adduntur insuper hinc inde e scriptoribus profanis symbolae, contra quam sibi Ioannes Damascenus proposuerat*, id de secunda Parallelorum parte, de qua mox dicemus, arbitror ipsum adfirmasse. Etenim in hac prima in totum Vaticano ab-similis apparet; utpote in qua praeter potiorum titulorum partem, qui in illo desunt omnino, paucorum reliquorum, qui utrobique pertractantur, enarrationes ac dicta, vel a diversis Patribus desumuntur, vel, si iidem sint Patres, a diversis tamen ipsorum Operibus sunt excerpta, nec ea quidem truncata, sed integra, & ad longum relata, in primis praefertim titulis, quos uberrime pertractatos supra innuimus. Praeterea quas hinc inde e scriptoribus profanis symbolas additas fuisse subiungit, eae heic nullae sunt: praeter enim Philonem, ex profanis neminem reperias. Atque haec quidem quoad primam Partem satis sit adnotasse.

II. pag. 46. Secundae Parti suus item titulorum alphabetico ordine digestorum index praecedit; indici vero sequens titulus: Βίβλος περιέχουσα τὰ τῶν Παρὰλλήλων κεφάλαια ἐκ τῆς θείας γραφῆς συλλεγμένα, καὶ συνηχθέντα κατὰ στοιχεῖον παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνῶ. *Liber continens Parallelorum capita ex divina Scriptura selecta, & ordine alphabetico disposita a sancto Ioanne Damasceno.* Hic index a Rupefucaldino superius citato aliquantulum recedit; nam & minorem titulorum numerum, & diversum ordinem in unaquaque littera deprehendimus; nec tamen ad Vaticanum accedit, quem item Lequienius loc. cit. pag. 281. integrum refert; utpote qui nullas titulorum transmissiones, quae in illo sunt, exhibeat. Primus titulus est Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως, καὶ κατασκευῆς, κ. λ. cuius pertractandi initium sit ἐκ τῆς ἐξαήμερου, ex opere *sex dierum*, hisce verbis: Εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, κ. λ. Scripturae, ac SS. Patrum loca, ac testimonia in hunc primum titulum congesta, pauciora quidem sunt iis, quae in prima Parte in idem caput adferebantur, plura tamen quam quae habet Vaticanus, apud quem titulus iste ordine est octavus. Ex hac porro littera A, quae iuxta praefixum indicem, titulos complectitur LXIX. quadraginta tres tantum suas habent enarrationes, quorum ultimus est Περὶ τῆς ἀσάτε, καὶ ἀβεββαίᾳ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καταστάσεως. Succedit hisce pag. 74. Στοιχεῖον N, cuius primus titulus est Περὶ νεότητος, καὶ τῆς νέας ἡλικίας, καὶ ὅσα ἐπεται αὐτῇ. Initium vero sententiarum sit

ex

ex CXVIII. Psalmo, vers. ix. Ἐν τίνι καταστάσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; ἐν τῷ φυλάσσει τῆς λόγου σου. Quae vero sequuntur, suis omnino sunt destituta inscriptionibus, ita ut quinam tituli suas habeant enarrationes, qui vero secus, quum praefertim ordinem illum, quem in indice praefixo obtinebant, heic minime servant, non ita facile dignosci queat: nisi incredibilem quamdam diligentiam in singulis perlegendis adhibere velimus: quam provinciam, utpote a nostro instituto alienam, iis demandamus, qui novam huius Operis editionem adornare velint. Quare suspicari etiam possumus, quae superius videntur omissa (nam a XLIII. titulo litterae A ad N fiebat, uti mox vidimus, transgressio) mala Codicis compactione huc fuisse delata. Atque huius quidem bibliopetorum oscitantiae cum multa passim, tum in hoc ipso Codice signa comparent: in prima enim Parallelorum Parte pagina 23. inter 43. & 44. ut lectio sibi constet, reponenda est. Interim operae pretium est animadvertere, plurimas huc profanorum Scriptorum symbolas esse congestas, contra quam sibi Damascenus proposuerat, quorum nomina non inutile putamus in medium proferre; quamvis enim minime nobis sit dubium, quin hic vere Codex sit interpolatus, quod viri docti existimant, gaudendum tamen est, id a valde antiquo Scriptore Heraclii tempore, cruditorum iudicio, fuisse factum, qui multa nobis vetustiorum egregie dicta servaverit. Huius secundae Partis ultima verba sunt ex Aeliano desumpta περὶ ζώων καὶ λόγων κεφ. ix. quae ita habent: ὁ δὲ ἐ ἐφίλα τὸ παιδίον, καὶ ἐφύλαττε, καὶ κείμενον πλησίον ἤδετο, καὶ ἐνυσομένην παρέβλεπε, καὶ καθεύδοντος τῇ προσοκίδει τὰς μύϊας ἀνεσβέει.

III. pag. 126. Tertiam Parallelorum Partem tertius quoque index praecurrit integris octo paginis comprehensus, qui quidem a littera A usque ad litteram M inclusive progreditur, quarum singulis suae subnestantur titulorum transmissiones, quibus videri cuidam fortasse possit, aliquam ipsi cum Vaticani Codicis Parallelorum indice similitudinem intercedere: quod tamen secus est: nam & plures titulos ac diverse dispositos, unumquodque στοιχεῖον complectitur, & quorum sequuntur παραπομπὰς, eorum ne unus quidem cum Vaticano concordat. Primus itaque inscribitur: Περὶ τοῦ, ὅτι ἄγγελος φύλακας ἡμῶν ἐπέστησεν ὁ Θεός. In quem prima enarratio ab Exodo desumitur: Ἰδὲ ἐγὼ ἀποσέλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, κ. λ. Primis quatuordecim titulis huius primae litterae, suae sunt inscriptiones praefixae indici respondententes, eoque cum Vaticanis fere consentire deprehendimus, modo diversam numerationem excipias, illudque animadvertas, in nonnullis praeter ea, quae in Vaticano Codice etiam habentur, in nostro alia interdum ex aliis

item SS. Patribus adferri. Post titulum XIV. qui est, Περὶ ἀγωγῆς, καὶ παιδείας, nullae aliae, quemadmodum in secunda Parte mox adnotavimus, apparent Capitum inscriptiones. Desinit Codex in titulo XLIV. primae litterae A, qui iuxta indicem appositum est Περὶ ἀναρχίας, ἣτοι λαὸς μὴ ἔχοντος ποιμένα, & quidem in illo ipso scholio, de quo supra mentio facta est, quodque horum collectorem Parallelorum integro saltem seculo, Damasceno antiquiorem prodit: scholii autem verba, quae post allatum Ozeae locum leguntur, ista sunt: Σχόλιον. Μάθωμεν διὰ τὸ θεῖον τέτυ, καὶ τὰ ἐξῆς, τί τὸ αἰτίον τῆς καταλαβύσης ἡμᾶς ἀναρχίας, καὶ συγχύσεως, καὶ ὡς ἐκ ἀδίκου ὁ Θεός, ὁ ἐπαφείη ἡμῖν τὴν ἐξ ἐθνῶν καταδυναστείαν· ἐμολύνουμεν γὰρ πρὸς τοὺς ἡμῶν ἀποπήμασι. . . . Reliqua desunt Codice mutilato. In hac etiam tertia Parallelorum Parte, praeter Scriptorum sanctae, ac Patrum loca atque sententias, uberrima adferuntur ex Scriptoribus profanis fragmenta; quorum omnium accuratissimum indicem contexere nobis erat in animo; sed quum sacrorum Scriptorum, & nonnullorum etiam ex profanis elenchum exhibuerit iam Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom. VIII. pag. 806. nos eorum tantum nomina alphabetico ordine digesta subiiciemus, quorum in illo nulla occurrit mentio. Ii vero sunt:

Aetemenides pag. 121. b.
Aelianus pag. 92. 97. b. 104. 106. 109. b. 112. b. 123. 124. 125. b. 144. 146.
Aeschines pag. 101. b. 178.
Aeschylus pag. 79. 99. b. 117. 177. b.
Aesopus pag. 173.
Agatho pag. 74. 161. b.
Agesilaus pag. 149.
Alchmaeon pag. 166. b.
Alexander Rex pag. 118.
Alexis pag. 107. b. 145. b. 172. b.
Anaxagoras pag. 164.
Anaxandrides pag. 144. 168. b.
Anaximenes pag. 111. b.
Antigonius pag. 121. b.
Antiphanes pag. 145. b.
Antiphon pag. 146.
Antisthenes pag. 146. a. 146. b. 147. 154. 173.
Apollodorus pag. 107. b. 172. b. 181.
Apollonius pag. 100. 144. a. 144. b. 187.
Arcefilaus pag. 146.
Archytas pag. 149.
Aristarchus pag. 168. b.
Aristippus pag. 154.
Aristo pag. 122. b. 147. a. 147. b.
Aristobrotus περὶ ψέως pag. 111. b.
Aristonymus pag. 122. 147.
Aristophanes pag. 121. b. 143. b.
Aristophon pag. 172. b.
Aristoteles pag. 104. b. 118. 146. a. 146. b. 154. 164. 165. b. 166. 181.
Aristoxenus pag. 149.
Athenodorus pag. 167. b.
A a a

Bac-

Bacchylides pag. 177. *b.*
 Bassus *ἐρμηνεύς* pag. 154. *b.*
 Caianus pag. 168. *b.*
 Caius Caesar pag. 75.
 Callicles pag. 108.
 Chrysippus pag. 91. 108. *b.* 110. 164. *b.*
 166.
 Cleanthes pag. 108. *b.* 146. *b.* 172. 174.
 Clitarchus pag. 171. *b.*
 Crantor pag. 146.
 Crates grammaticus pag. 118. *b.* 181.
 Demades pag. 154. *b.*
 Democrates pag. 146. *b.*
 Democritus p. 79. 94. 100. *a.* 100. *b.* 104.
b. 108. 110. 117. *b.* 122. 147. 161. *b.* 164.
 165. 171. *b.* 172. *b.*
 Demonax pag. 154. 168. *b.*
 Demosthenes p. 100. *a.* 100. *b.* 108. 122.
 146. *a.* 146. *b.* 162. *b.*
 Didymus pag. 169.
 Dio Romanus pag. 75. 99. *b.* 122. 147.
a. 147. *b.*
 Diogenes p. 78. *b.* 100. *b.* 118. 122. 146.
b. 147. 166. *b.* 172. *b.* 173. 179. *b.*
 Diphilus pag. 162. *b.*
 Empedocles pag. 90. *b.* 110. 111. *b.* 145.
 154. *b.* 164. 165. *b.* 166. *b.*
 Epaminondas pag. 118. *b.*
 Epicharmus pag. 99. *b.*
 Epictetus pag. 100. 103. *b.* 107. *b.* 117.
 173. *b.* 174.
 Epicurus pag. 90. *b.* 110. 154. *b.* 164. *a.*
 164. *b.*
 Euclides pag. 146. *b.* 156. *b.* 174.
 Euripides pag. 74. *b.* 79. 99. *b.* 104. *b.*
 108. 116. *b.* 121. *b.* 144. 145. *a.* 145. *b.* 146.
 156. *b.* 161. *b.* 162. *b.* 168. *b.* 172. 177. *b.*
 Eusebius pag. 122. *b.* 173. 174.
 Heraclides pag. 164. *b.* 171.
 Heraclitus pag. 116. *b.*
 Hermippus pag. 118.
 Herodorus pag. 85. *b.* 107. *b.* 108. *b.*
 162. *b.* 179.
 Hesiodus pag. 108. 161. *b.* 168. *b.*
 Hierax pag. 118.
 Hierocles pag. 102. *b.* 156. *b.*
 Hieronymus pag. 149.
 Hippocrates pag. 122.
 Homerus pag. 161. *b.* 162. *b.* 177. *b.*
 Hyperides pag. 147.
 Hypsaeus *ἐκ τῶν ὑποθηκῶν περὶ τοῦ εὐεργε-*
τείν. pag. 144.
 Iamblichus pag. 116. *b.* 118. 144. 146.
 149. 150.
 Iphicrates pag. 154.
 Isocrates pag. 146. *b.* 147. 149.
 Leucippus pag. 110. 164.
 Lycius pag. 100. *b.*
 Lycon pag. 154. *b.*
 Lycurgus pag. 107. *b.*
 Melissus pag. 164.
 Menander pag. 74. 79. 99. *b.* 100. 104.
b. 116. *b.* 144. 145. *b.* 156. *b.* 161. *b.* 162.
b. 168. *b.* 172. *b.* 177. *b.*
 Menedemus pag. 117.

Metrodorus pag. 90. *b.* 146. *b.* 164.
 Miletus pag. 168. *b.*
 Monimus pag. 147.
 Moschion pag. 171. *b.*
 Mufonius pag. 102. 117. *b.* 150. 151. *a.*
 Mylon pag. 100.
 151. *b.* 157. *b.* 161. *b.* 172. *b.*
 Nicolaus pag. 84. 117. 125. *b.*
 Nicostatus pag. 121. *b.*
 Olympiades pag. 177. *b.*
 Παμελίων (sic) Μακεδονίης περὶ ὁμονοίας p. 104. *b.*
 Parmenides pag. 111. *b.* 164. *a.* 164. *b.*
 Phalaris pag. 100. *b.*
 Philemon pag. 99. *b.* 121. *b.* 145. *b.* 172.
 Philetas pag. 144.
 Philistion pag. ead. *b.*
 Philoxenus pag. 121. *b.* 147.
 Phocylides pag. 99. *b.*
 Phoenicides pag. 172. *b.*
 Photinus pag. 156. *b.*
 Pindarus pag. 177. *b.*
 Pittacus pag. 125. *b.* 147. *b.*
 Plutarchus pag. 85. *b.* 94. 156. *b.* 157.
b. 169. 171. *b.* 173. 177. *b.*
 Polyaeus pag. 100. *b.*
 Porphyrius pag. 169.
 Posidonius pag. 181.
 Protagoras pag. 164.
 Seleucus pag. 181.
 Serinus pag. 85. *b.* 117. *b.* 122. *b.* 149.
 177. *b.*
 Simonides pag. 168. *b.*
 Socrates pag. 100. 107. *b.* 117. *b.* 122. *b.*
 147. *b.* 171. *b.* 172. *b.* 173. 177. *b.*
 Solon pag. 122. 147. 154. *b.* 172. *b.*
 Sophilus pag. 107. *b.* 121. *b.*
 Sophocles pag. 79. 99. *b.* 100. 108. 116.
b. 144. 145. *b.* 168. *b.* 173. 177. *b.*
 Solstratus pag. 156. *b.*
 Symmachus pag. 180.
 Themistocles pag. 144.
 Theocritus pag. ead.
 Theodectes pag. 162. *b.*
 Theodorus *ἔκ τοῦ αὐτοῦ τῶν Τέλειος ἐπι-*
τομῆς περὶ τῶν δοκούντων, καὶ τῶν εἰναι. p. 101.
 Theophrastus pag. 85. *b.* 100. 146. 151.
 156. *b.* 161. *b.*
 Thucydides pag. 117. 146. *b.* 162. *b.*
 Timaeus pag. 181.
 Timagoras pag. 110.
 Xenocrates pag. 116. *b.* 149.
 Xenon pag. 164.
 Xenophanes pag. 90. *b.* 164.
 Xenophon pag. 103. 117. *b.* 144. *b.* 147.
 152. 153. *b.* 157. *b.* 162. *b.* 169.
 Zaleucus pag. 79. *b.* cuius fragmentum
 satis longum est.
 Zenon pag. 147.
 Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. mi-
 nori Sec. XIII. satis minuto, & compen-
 dioso caractere exaratus. Constat foliis 188.
 cuius specimen damus Tab. V. N. II.

ΑΝΩΝΥΜΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΔΟΓ-
 ΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ.

INTRODVCTIO IN PLACITA
 THEOLOGORVM INCER-
 TI AVCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Anonymi tractatus de Processione Spiritus S.
 Nonnulla ex Synodo CPolitana primosecunda;
 Vita S. Paulli Archiep. CPolitani; Ano-
 nymi Theologica quaedam: item Dialectica:
 & Poëma in laudem Io. Palaeologi.

Cod. XXIII. I. p. 1. **P**rima huius Codicis pagina ita est
 tineis, ac vetustate corrupta, ut
 primi opusculi, neque inscriptionem, ne-
 que primos tres versus perlegere valeamus.
 Quartus ita incipit. . . . Ἐ γὰρ ὅτε καιρὸς
 ἐδίδου, καὶ τὰ πράγματα, τότε. . . γράφους,
 ἔπειτα τὰς τῶν ἱερῶν διδασκάλων τε, καὶ θεολό-
 γων περὶ τέτων αὐτῶν παρ' ἐκείνων ἐξεδεχόμε-
 να ῥήσεις, κ. λ. Def. καὶ δεῖξομεν αὐτῶν καὶ κείμενα,
 τῷ Θεῷ τὸν λόγον διδόντες, διὰ πάντων συνά-
 δοντα τοῖς προειρημένοις, ἃ τῶν τῶ πνεύματος
 θεολόγους, ἄριστα ἑαυτοῖς, ἃ ἀλλήλοις, καὶ τῷ
 τῶν θεολόγων Θεῷ συμφωνούντας· αὐτῷ ἡ δόξα
 εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Agitur autem heic de
 processione Spiritus Sancti, & alicuius for-
 tasse illorum Graecorum, qui Concilio
 Florentino interfuerunt, disputatio est: sed
 quum ita evanidae sint, ac lacerae Codicis
 paginae, ut nonnisi interrupte, ac mutilae
 perlegi ipsa possit, & aliqua fortasse etiam
 in medio desiderantur, hinc neque in ipsis
 Concilii Actis, neque apud alios, qui hac
 de re disputarunt, reperire minime conti-
 git. Auctores, quorum adlegantur senten-
 tia sunt, Basilii Caesarensis, Cyrillus
 Alexandrinus, Dionysius Areopagita, Gre-
 gorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus,
 Ioannes Chrysostomus, Maximus, &c.

II. pag. 26. b. Sequitur excerptum ex
 Actis Concilii Constantinopolitani primose-
 cundi nuncupati sub A. DCCCLXIX. cuius ti-
 tulus est: Πράξεις ἀλόκληρος μία ἀπὸ τῶν
 πρακτικῶν τῆς ἀγίας συνόδου, τῆς ὀνομασθείσης
 πρώτης, καὶ δευτέρας, ἧτις ἐν Κωνσταντινὺς
 κατὰ τὸν περιώνυμον ναὸν συνήθροισθη τῆς τοῦ
 Θεοῦ σοφίας, καὶ λόγου, τὴν οἰκουμενικὴν ἐβδόμην
 βεβαιώσασα σύνοδον, καὶ τὰ σκάνδαλα τῶν ἐκ-
 κλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας, καὶ τῆς νέας Ρ'ώ-
 μης διαλύσασα. Inc. Προκαθισθέντων τῶν εὐ-
 σεβεσάτων βασιλέων, Βασιλείου, Λέοντος, καὶ
 Α'λεξάνδρου, καὶ τῶν πατριάρχων Φωτίου, ἔτι δὲ καὶ
 τῶν ἐκ Ρ'ώμης πρέσβεων, Παύλου, καὶ Εὐγενίου
 ἐπισκόπων, καὶ τοποτηρητῶν τῆς πρεσβυτέρας
 Ρ'ώμης, καὶ Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ καρδινάλιου, ἀλ-
 λὰ δὲ καὶ Βασιλείου μητροπολίτου Μαρτυροπόλεως,
 καὶ τοποτηρητῆ τῆς Ἀντιοχείας ἐκκλησίας, καὶ
 Ἡλίου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητῆ Ἱεροσολύμων,
 καὶ Κοσμά πρεσβυτέρου, καὶ πρέσβεως Α'λεξαν-
 δρείας, καὶ πάσης τῆς ἀγίας συνόδου, οἱ ἀγιώτα-
 τοι πρέσβεις, καὶ τοποτηρηταὶ τῆς πρεσβυτέρας

Ρ'ώμης ἐβόησαν. Πρέπον ἐστὶ μὴ ἕτερον ὄρον και-
 νουργῆναι, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον, κ. λ. Def.
 ἀναθεμα, τὸς μὴ τὸτο κοινὸν συμβόλον ὁμολογῶν-
 ται τῆς πίστεως. Exstat hoc excerptum pau-
 cis mutatis Conciliorum Labbaei edit. Ve-
 net. A. MDCCXXX. Tom. XI. pag. 335. &
 pag. 489. verſ. 49. definit autem in extre-
 ma pag. 492.

III. pag. 28. Πρὸς τὸν ἀγιώτατον Φώτιον
 Ἰωάννη πάπα ἐπιστολή. Ioannis. Papae ad Jan-
 nesium Photium epistola. Inscribitur: Ἰωάν-
 νης ἐπίσκοπος, δέλος τῶν δέλων τῷ Θεῷ, Φωτίῳ
 τῷ αἰδουμένῳ, καὶ καθολικῷ ἀδελφῷ, πατριάρχῃ
 Κωνσταντινουπόλεως, χάριν ἄνωθεν πρὸς ἔργα σω-
 τηριώδη. Ioannes Episcopus, servus servorum
 Dei, Photio reverendo & Catholico fratri,
 Patriarchae Constantinopolitano, gratiam cae-
 lestem ad opera salutaria. Inc. Οὐκ ἀγνοεῖν
 συμβαίνει ἡμῶς, ὅς τις τῶν αὐτόθι ἐκ εἰρήνης
 ἀνθρώπων, κ. λ. Def. ἴνα δὲ ἃ τὸν ὑπὲρ τάτης
 μισθὸν σὺν ἡμῖν ἀπολήφεται. Ἐρρωτο ἐν κυρίῳ,
 αἰδεσιμώτατε, ἃ καθολικῇ ἀδελφῇ. Tum sub-
 scriptiones adiunctae nonnullorum Patriar-
 charum. Exstat loc. cit. p. 499. Quam ta-
 men Epistolam a Graeculo aliquo Ioannis
 Papae nomine confictam esse, recte omnino
 censet Baronius ad annum DCCCLXXIX. N.
 54. & 59. In margine ab eodem Codicis
 scriptore sequens notula adiecta est: Αὕτη
 ἡ ἐπιστολή εὐρέθη ἐν βιβλίῳ ἐνεχθέντι ἐκ τοῦ
 ἀγίου ὄρους τῆς μονῆς τῷ Βατοπεδίου, πολλὰ καὶ
 διάφορα ἔχοντι περὶ ἀσκητικῆς βίης, καὶ μετε-
 γράφῃ ἐκείθεν, ὡς κεῖται· εὐρέθη καὶ ἐνταῦθα ἐν
 τῇ Κωνσταντινουπόλει βιβλίον ἕτερον ἔχον. ταύ-
 την τὴν ἐπιστολήν. Haec Epistola inventa est
 in libro, extracto e sacro monte Monasterii
 Batopedii, qui multa & praeclara de a-
 sctica vita continebat, & heic transscripta
 est, uti iacet. Et heic Constantinopolis alius
 inventus est liber hanc eandem habens Epi-
 stolam.

IV. pag. 30. Βίος, πολιτεία, καὶ ἀγῶνες τοῦ
 ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Παύλου ἀρχιεπισκόπου
 Κωνσταντινουπόλεως τῆς ὁμολογητῆς. Vita, gesta, &
 passiones S. P. N. Paulli Archiep. CPolitani, Con-
 fessoris. Inc. Τὴν πρὸς τὴν ἀληθῆ ζωὴν ἄγουσαν
 σενὴν καὶ τεθλημένην ὁ θεὸς ἔφρησε λόγος, τὸ
 παχὺ, καὶ γεῶδες ἡμῶν, οἶμαι, καὶ πρὸς τὰ κα-
 λὰ δυσκίνητον ὑποδεικνύς. Def. εἰ δὲ μετα-
 σταίμεν τῶν ἐνταῦθα παρὰ ταῖς σαῖς ὑποδεί-
 ξασθαι σκηναῖς, εἰ καὶ μέγα, καὶ ἐπὶ ἡμᾶς τὸ αἰ-
 τήμενον, εἴπερ καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ἀδύνατα, δυνα-
 τὰ σοι πάντως κατέστηκεν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ
 κυρίῳ ἡμῶν τῇ ἀληθινῇ τῶν σωζομένων ἐορτῇ, καὶ
 πανηγύρει, καὶ μονῇ, καὶ τροφῇ· ἐπεὶ καὶ πισταὶ πᾶ-
 σαι αἱ ἐπαγγελίαι αὐτοῦ, ὅς πρέπει πᾶσα δόξα,
 κ. λ. Ultima verba, quae Graeco more in
 crucem definunt, hocce duos versiculos ha-
 bent adscriptos:

Σκηπτρον Ἰησοῦ τῷ γεανθρώπῳ λόγῳ

Ὅραὶς ἀτάκτως τῆς ψυχῆς με χαλίνῃ.

Sceptrum Iesu Dei & hominis Verbi.

Inordinatos animae meae appetitus cohibe.

Diversa est ab iis, quas recenset Fabricius
 B. G. T. IX. pag. 132. & Catalogus Regis
 A a a 2 Gal-

Galliae multis in locis, & Biblioth. Venetae pag. 161. Bollandistae ad diem vii. Iulii eius vitam Graece conscriptam memorant in Cod. Vatic. DCCCXVIII.

V. pag. 70. Succedunt Collectanea quaedam ex vetustissimis excerpta Patribus, in quibus agitur de divina natura, & diversis aliis theologicis quaestionibus, quarum praecedit Index, Capita continens XVI. Primum est: Ο'τι, άλλο είναι την θείαν, & άλλο την ανθρωπίνην δύναμιν τε & ενέργειαν οί Θεολόγοι φασίν επί Θεού. Ultimum; Ο'τι τὸ λογισμὸς ἀνθρώπων, & τὴ κατ' αὐτοὺς ἐπιστήμη τὴν τῶν θείων γινώσκιν, & κατάληψιν ἐπιτρέπουν, ἀδέτησις ἐστίν, & ἀνατροπὴ τῆς τῷ ἁγίῳ πνεύματος διδασκαλίας. Ex hisce tamen omnibus, VII. tantummodo pertractantur. Eorum, quae in primum Caput congeruntur SS. Patrum testimonia, initium fit a Ioanne Damasceno, ex cuius Capite LIX. de Fide Orthodoxa haec adferuntur: Δύο φασὶν τὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ· εἶχε γὰρ, ὡς μὲν Θεός, & τῷ πατρὶ ὁμοούσιος, τὴν θείαν ἐνέργειαν, καὶ ὡς ἀνθρώπος γενόμενος, καὶ ἡμῶν ὁμοούσιος, τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τὴν ἐνέργειαν, κ. λ. Septimi vero Capitis, quod inscribitur, Ο'τι & ἀκτιστὸν ἐστὶ τὸ μετεχόμενον τοῖς ἁγίοις, ἀλλ' οὐχ ἡ θεία τῷ πνεύματι ἐστὶν ἡ μετεχόμενη, ἀλλ' ἡ δύναμις, & ἡ ἐνέργεια, pertractatio, & quidem mutila, definit in quodam Dionysii Areopagitae fragmento, ex eius Libro de Caelesti Hierarchia desumpto, cuius haec sunt verba, quae Collectaneis finem imponunt; εἰς τὸ ἐπέκεινα πάντων ὁδῶν καὶ τάξεων κατὰ δύναμιν ἄνιμεν ἐν τῇ πάντων ἀφαιρέσει, & ὑπεροχῇ, & ἐν τῇ πάντων . . . In extrema tamen pagina sequenti adhuc aliud S. Athanasii fragmentum legitur ad hoc Caput pertinens. Atque hoc quidem loco, ne quid habeat Lector, in quo nostram desiderare diligentiam possit, lubet ipsa auctorum nomina, ac loca, ex quibus praedicta Collectanea sunt concinnata, alphabetico ordine recensere, & quidem ita:

Anastasius ἐκ τῆς βίβλου, ἧς ἡ ἐπωνυμία, Ο'δηγός. pag. 75. b.

Athanasius pag. 74. b. 75. 79. b. 81. 93. 106. b. 108. b. 110. 116. ἐκ τῆς κατὰ Ἀπολίναριον δευτέρου. pag. 79. b. ἐκ τῆς κατὰ Νίκαιαν σύνοδον διαλέξεως. pag. 87. ἐκ τῆς κατὰ Ἀρειανὸν β' λόγου. pag. 103. b. ἐκ τῆς κατ' αὐτῶν γ' λόγου. ibid.

Basilus pag. 71. 80. 110. b. ἐκ τῆς περὶ τοῦ α' λόγου τῶν ἀντιρρητικῶν. pag. 73. b. 112. ἐκ τῆς δευτέρου λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 74. ἐκ τῆς πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπισκοπον χειροτονηθέντα. ib. & p. 89. 92. b. 111. b. ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν. pag. 77. 85. 89. 90. 104. b. 106. 107. 108. b. 111. b. ἐκ τῶν περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. pag. 85. 92. 101. b. 112. ἐκ τῆς περὶ πίστεως λόγου. pag. 85. b. ἐκ τῆς περὶ εἰρήνης λόγου. pag. 103. ἐκ τοῦ περὶ ἡνωμένης, & διακεκριμένης θεολογίας. ibid. ἐκ τῶν εἰς τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τῷ ἰού. pag. ead. b. ἐκ τῶν πρὸς Εὐνόμιον. pag. 105. b. ἐκ τοῦ θ' τῶν πρὸς

Ἀμφιλόχιον. ibid. ἐκ τῆς κβ' πρὸς αὐτόν. pag. 106. ἐκ τῆς κς' τῶν πρὸς αὐτόν. pag. 111. ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῶν. p. 112. b. ἐκ τῶν ἡθικῶν. pag. 107. 108. b. ἐκ τῆς περὶ ἀκαταλήπτου λόγου. pag. 111. b.

Cyrillus pag. 108. b. ἐκ τῶν Θεσαυρῶν. p. 77. 104. ἐκ τῆς β' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐκ τῆς ε' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 105. ἐκ τῆς ιδ' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐκ τῆς ιε' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 70. b. ἐκ τῆς εἰς τὸ, προγινώσκων τὸν ἰόν τὸ τῆς κρίσεως τέλος. pag. 103. b.

Dionysius Areopagita pag. 77. b. 91. 115. ἐκ τῆς περὶ ἡνωμένης, & διακεκριμένης θεολογίας. pag. 77. ἐκ τοῦ, τίς ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις. pag. ead. b. ἐκ τῆς ε' κεφ. τῶν θείων ὀνομάτων. pag. 78. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς, cum S. Maximi scholiis. pag. 88. ἐκ τῆς τρίτης τίτλου. pag. 104. b. ἐκ τῆς περὶ τῆς ἑραβίου ἱεραρχίας ε' λόγου. pag. 105. ἐκ τῆς περὶ αὐτοῦ κεφ. ζ'. pag. 115.

Gregorius Nazianzenus pag. 74. b.

Gregorius Nyssenus ἐκ τῶν κατ' Εὐνομίου ἀντιρρητικῶν. pag. 71. b. 72. 73. 109. b. 112. b. ἐκ τῶν αὐτῶν πρώτου λόγου. p. 84. b. ἐκ τῆς δευτέρου λόγου τῶν αὐτῶν. p. 83. b. 87. b. ἀπὸ τῆς τρίτου λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 91. 100. ἐκ τῆς ζ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. b. 113. ἐκ τοῦ ιγ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. b. ἐκ τῶν μακαρισμῶν. pag. 72. b. 89. 104. 106. b. ἐκ τῆς ἐξαήμερου. pag. 88. ἐκ τῆς λόγου τῆς περὶ θεότητος τοῦ ἁγίου πνεύματος. pag. 90. ἐκ τῆς εἰς τὸ ἀποστολικόν, Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ. pag. 100. b. ἐκ τῆς εἰς τὸ, καιρὸς τῆς σιγῆς, & καιρὸς τοῦ λαλεῖν, τοῦ ἑκκλησιασμοῦ. p. 101. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀρμόνιον. p. 110.

Ioannes Chrysostomus ἐκ τῆς περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγου. p. 71. ἐκ τῆς κατὰ Ἰωάννην, Κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. pag. 80. ἐκ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου πρώτου λόγου. pag. 88. b. 92. 114. ἐκ τοῦ περὶ αὐτοῦ τρίτου λόγου. p. 114. ἐκ τῆς β' ὁμιλίας τῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιον εὐαγγέλιον. pag. 107. ἐκ τῆς ε' ὁμιλίας τῶν αὐτῶν. pag. ead. b. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῶν ψαλμῶν. pag. 110. ἐκ τοῦ α' λόγου τοῦ εἰς τὸ, Εἶδον τὸν κύριον. pag. 114. b.

Ioannes Damascenus pag. 77. 81. b. ἐκ τοῦ ιζ' κεφαλαίου. pag. 70. b. ἐκ τοῦ ιθ' κεφ. ibid. & pag. 83. b. ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 78. b. ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἐπὶ Θεοῦ λεγομένων. ibid. ἐκ τοῦ περὶ τῆς θείας ἐνώσεως, & διακρίσεως. ibid. ἐκ τοῦ περὶ θελημάτων, & αὐτεξουσίαν. pag. 79. a. 79. b. ἐκ τῆς ιγ' κεφ. τῶν αὐτοῦ θεολογικῶν. pag. 91.

Iustinus ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος κεφ. ιζ'. pag. 71. ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς Ἑλληνας, & ἀποκρίσεων. ibid. & pag. 100.

Maximus pag. 80. 82. 87. 104. a. 104. b. 105. 106. b. 110. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην σύμ-
πονον ἐπιστολῆς. pag. 76. a. 76. b. 93. b. ἐκ τῆς ἐπισκερτέως (sic) διαλέξεως. p. 76. b. ἐκ τῆς α' ἐκατοντάδος περὶ ἀγάπης κεφ. 45. ibid. & κεφ. ρ'. ibid. & pag. 113. b. ἐκ τῆς τῶν περὶ ἀγάπης β' ἐκατοντάδος κεφ. κζ'. pag. 76. b. ἐκ τῶν εἰς τὸν ἄγιον Διονύσιον σχολίων. pag.

77. a. 77. b. 107. b. 113. ἐκ τῆς πρὸς Πύρρον διαλέξεως. pag. 82. a. 82. b. 83. ἐκ τῶν γνωστικῶν κεφαλαίων ρ' κεφ. θ'. pag. 90. b. ἐκ τῆς ε' ἐκατοντάδος τῶν γνωστικῶν. pag. 104. ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ Θεολόγου θεωριῶν. pag. 107. a. 107. b. ἐκ τοῦ πρὸς Θαλάσιον ξα' σχολίου. pag. 108. 113. b.

Thalassius pag. 75. b. 110.

Adferuntur praeterea excerpta ex Conciliis, I. V. & VI. quibus accedunt alia aliorum SS. Patrum fragmenta, a nobis omissa, quia partim nullum auctoris nomen praefecerunt, (ut a pag. 94. ad pag. 100. videre est) partim ita evanidum, ut oculorum aciem prorsus effugiat.

VI. pag. 117. Sequuntur Dialectica quaedam, auctoris nomine, & inscriptione destituta. Inc. Ο'τι δέκα εἰσὶ τὰ γενικώτατα γένη, εἰς ἃ πάντα τὰ ὄντα ἀνάγονται, οἷον, οὐσία, ποσὸν, ποιὸν, πρὸς τι, ποῦ, πότε, ποίῳ, πῶς, καὶ ἄλλα, & ἄλλα, κ. λ. Def. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα, καθάπερ τὸ πρῶτον τὴν ἐλάττωσαν ἀεὶ καταφατικὴν, τι κοινὸν τῶν τριῶν σχημάτων, τὸ μήτε ἐκ δύο ἀποφατικῶν προτάσεων γίνεσθαι συλλογισμὸν, μήτε ἐκ δύο μερικῶν.

VII. pag. 122. Agmen claudit Poëma satis longum, versibus politicis expressum, in laudem, ut videtur, Imp. Ioannis Παλαιολογί, illius nimirum, qui Eugenio IV. Pont. Max. hortante, ut Orientalis, & Occidentalis Ecclesiae diffidiis tandem sublatis, utraque uno veluti dilectionis vinculo colligata, eadem sentiret, ac coleret, in Italiam ad Concilium profectus est. Auctor poematis, ut ex titulo eiusdem item metrico eruitur, est Ioannes quidam Oeconomus, & Diaconus Ecclesiae Hadrianopolitanae (ita enim Ο'ρεσιᾶδος vocem interpretamur.) Hic igitur, ut Polycarpo eiusdem Ecclesiae Antistiti morem gereret, a quo id sibi munus demandatum fuerat, Imperatoris laudes ita carmine prosequitur, ut omnes ingenii vires, industriaeque suae nervos in hac provincia naviter obeunda intenderit. A generis namque nobilitate maiorumque regali splendore, poematis initium auspicatus, ad ipsius proprias dotes, cum corporis, tum animi, celebrandas progreditur; quem propterea ab oris forma, ac decore, incessu, motu, & adloquio commendat, Iosepho illi, cuius in sacris litteris pulchritudo memoratur, simillimum praedicans. Animi vero eius praestantiam iis effert laudibus, ut fortitudine Sampsonem, morum suavitate Davidem, sapientia Salomonem ab ipso referri pronunciet. In eiusdem postea munificentia erga subditos, ac profusa liberalitate decantanda multus immoratur, quem Tito Romanorum Principi, ac poetico more, Pastolo Niloque, auro manantibus fluvii, comparare minime dubitat. Magnam quoque poematis partem complectuntur ea, quae ipse pro salute & incolumitate populorum suscepit itinera, ac

navigaciones, pericula, quae adiit, labores, quos exantlavit, bella, quae gessit; quo quidem in loco sub oculos ponit, quomodo exterae nationes, eius humanitate devinctae, sponte sese illi dederint, regesque ipsi, novam tanti Imperatoris virtutem, sapientiam, moderationemque admirantes, eius non modo consiliis conatibusque non obstituerint, sed libenti animo operam suam praestare, obsequium exhibere studuerint. Ad haec, rerum quoque ratione carentium propensum quodammodo studium erga ipsum, & quamdam benevolentiae speciem adiungit, ita ut, quemadmodum de Magno Pompeio adfirmat Cicero, eius ut ita dicam cursibus venti obsecundarint, fluctus obediuerint, maria obtemperarint. Quibus expositis Davidem ab inferis excitat, & ad concinenda praeclara Regis facinora invitat Poëta, unaque Romam ipsam, [Constantinopolim intellige] ut ipsum veluti suum libertatis vindicem, ac liberatorem plausibus excipiat, cohortatur. Tandem ad Deum Optimum Maximum preces effundit, ut ipsum incolumem multos in annos, ac sospitem tueri, eiusque imperium contra omnes inimicorum conatus firmum, ac tutum praestare velit, ubi fere omnia ex divinis litteris hausit, ac praecipue ex Regii vatis psalterio, ex quo, praeter alia multa, totum psalmum CVIII. fere ad verbum in suum poëma derivavit: cuius in fine nonnulla etiam in Polycarpi laudem attingens, singularem eius pietatem in Deum, mirumque pro secundis Imperatoris rebus studium ita effert, ut illum, novum veluti Moysen extensis manibus pro Israelitico populo vota facientem, nobis exhibeat, ac graphice quodammodo depingat. Haec totius Operis summa est, atque compendium.

Nunc sermonis ratio postulet, ut aliquid de ipsius auctore diceremus; sed quum nulla ipsius mentio apud Scriptores, Caveum, Oudinum, ac Fabricium occurrat (quo libentius auctoris antea ignoti opus in medium proferre animum induximus) pauca quaedam de dignitate, qua in Ecclesia Hadrianopolitana fulgebat, delibabimus. Oeconomus igitur, seu Dispensatoris Ecclesiae munus erat, Ecclesiasticarum rerum, ac pecuniarum sacrarum administrationem habere, easque secundum proprii Episcopi sententiam in singulos Christi fideles distribuere, atque erogare, eaque omnia peragere, quae Isidorus in quadam Epistola ad Leudefredum Episcopum Cordubensem fufus persequitur. Haec dignitas prioribus Ecclesiae seculis ad presbyteros tantum pertinebat, ut ex diversis Conciliis manifestum sit. In Ephesino enim Aët. VI. occurrit Charisius πρεσβύτερος, & οἰκονόμος γεγονὼς τῆς Φιλαδελφείας πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας. In Chalcedonensi item Aët. III. Proterius πρεσβύτερος, & οἰκονόμος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας. Senescente vero Graecia ad

ad Diaconos etiam delata est, eaque prima erat dignitas ex illis quinque, quibus qui fulgebant exornati nuncupabantur, erantque magnus Oeconomus, magnus Sacellarius, magnus Chortophylax, Chortophylax, & Sacellarius: quorum iura ac privilegia recenset Du Cangius Glossar. med. & infim. Graecit. Tom. I. pag. 409. seqq. qui etiam varias Scriptorum de huiusce nominis etymologia sententias refert ibid. pag. 411.

Polycarpi quoque nomen, Ecclesiae Hadrianopolitanae Antistitis, cuius iussu poema conditum fuit, acque ac Ioannis Diaconi, scriptoribus ignotum omnino est, & in Michaelis Lequienii Oriente Christiano T. I. pag. 1171. seqq. ubi Hadrianopolitanos Episcopos enumerat, praetermissum. Fortasse tamen XXII. est illius Ecclesiae Episcopus, & ille ipse, pro quo Georgius Synnadorum Episcopus in synodo Constantinopolitana in templo S. Sophiae circa annum MCCCXII. habita, in qua Graeci sanctam Florentiae cum Latinis unionem eiuraverunt, subscripsisse legitur. Allatius enim in Adversariis ad Lib. III. de Consensu, col. 1387. ubi singulorum Patriarcharum, Metropolitani, & aliorum, qui synodo illi interfuerant, hypographos refert, haec ad rem nostram habet: Γεώργιος Συνάδων, ἔχων καὶ τὴν γνώμην Μακαρίου ἐπισκόπου Ρόδου, καὶ Ἀδριανουπόλεως, καὶ Μηνῆ Μιτυλήνης. Quae quidem coniectura non omnino ratione aliena videri cuiquam possit, si tempus praedictae Graecorum eiurationis cum illo confecti poematis, in quo poeta reditum Ioannis Palaeologi in Orientem indigitat, conferatur.

Ad urbem tandem Hadrianopolim quod attinet, notandum plures hoc nomine civitates appellari, ut apud Geographos videre est, qui aliam in Paphlagonia Dioecesis Ponticae, aliam in Caria Dioecesis Asianae, tertiam in Pamphylia, quartam in Pisidia eiusdem Dioecesis collocant. Ab hisce tamen diversa nostra est, quippe quae ad Thraciam pertinet Dioecesis, & Provinciae Haemimonti caput est. Haec olim Orestias ab Oreste, ut ferunt, conditore dicta, Hadrianopolis deinde ab instauratore suo Hadriano Augusto nomen habuit. Ad Hebrum fluvium iacet longitudo 53. 30. latitudo 43. 20. & ante captam Constantinopolim, a qua cxxx. mill. pass. distat, regia Turcarum, teste Leunclavio. De hac Phil. Cluverius Introduct. Geograph. Lib. IV. C. XV. p. 459. edit. Amstelod. Secundum a CPoli locum inter Thracicas urbes obtinet Hadrianopolis, Turcis Endrem dicta; magna quidem atque ingens, at moenibus haud cincta, aedificiisque vilibus exstructa. Vid. Mich. Ant. Baudrand in Lexic. Geograph. Christoph. Cellarii notitiam orbis antiqui pag. 1080. & Crusium in Turco-Gr. pag. 336. His praenotatis, ad Poema ipsum progrediamur.

(1) Hanc vocem videtur pro Auctoris nomine accepisse Mont-fauconius, quum in eius Catalogo legatur: Orestiadis Diaconi

Ορεσιάδος ἑυτελέος ἀξίαν οἰκονομῶν, καὶ διακόνου τῆς αὐτῆς ὁλβίας ἐκκλησίας, τοῦ τῶν ὡν κατακαλὺν τὴν κλήτιν Γωάννην, Πόθου κρατὶς πόνημα τῷ θεῷ σεφιδόρῳ Παλαιολόγῳ τῷ σεβρῷ, καὶ τῷ χαριτωμένῳ, τῷ χάριτι νικήσαντι τῶν θαλασσῶν πελάγη, τῷ ποιμενάρχῃ προσαγαίῃ τῷ θεῷ τετυγμένῳ Ορεσιάδος τῷ λαμπρῷ καὶ ξένῳ Πολυκάρπῳ. *Eius, qui Orestiadis humilis Oeconomus, Et eiusdem beatae Ecclesiae Diaconus est, Cognomento autem Ioannes vocatus, Optimaque voluntatis Opus, pro Divo, coronato, Palaeologo, forti, & pulcrinomini, Dei gratia per maris pelagum late victori Compositum, iussu sancti & incliti, Necnon mirabilis Polycarpi, Orestiadis Antistitis.*

Ἀν' εἶχον σεῖνα σεγανὰ, κατὰ χαλκὰ τὴν φύσιν, καὶ σῶματα πολύγλωττα, καὶ διατόρως ὅπως, μάλλον δ' ἂν ἐν ὡς ἀληθῶς εὐρέτη πάντα σῶμα, ὅπως ὁ πόλος ὁ πόλος, ἡ χθὼν ὁ γῆρας, καὶ τ' ἄλλα, ὅσα τῶν ὄντων ἐσχέθη τὴν σύστασιν τῷ κτίσῃ, καὶ σοὶ προσπλέκειν ἤθελον ὑμνητηρὶς αἶνον, τ' ὅθεν δὴ ποιήματα τῆς φθόγγου ἐκ τῆς κρότης, καὶ τὰς κραυγὰς τε ἐφωγὰς ἐκπέμποντα τοῖς κάτω, Ἀν' πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἐπλησαν ἐγκωμίων τῶν σῶν, αὐτάνανξ εὐτυχῆς, καὶ τῶν κατορθωμάτων, οὐδ' ὅτι περὶ ἐμελλόν θείαναι σε τοῖς ἐπαίνοις, ὅποσοι προσπεφύκασι τῇ φύσει σε θεῖον, οὐ κορωνίδα τεταυὶ τοῖς κατὰ σὲ πρακτέοις, τ' ὅθεν γὰρ ὅν καὶ τὰ διττὰ ξένος συνδραμεῖ σοι, τὸ μὲν ἐν φέρειν σε λαμπρὰν, ἐ θαυμασίαν φύσιν, γένος φιμὴ τὸ πάντιμον, τὴν ἐξ ἀνάγκης βλάστην, Ἀνδρῶν ἡρώων, εὐγενῶν, εὐφυῶν, μεγαθύμων, Ἐκπαλαί σθένων τὸ λαμπρὸν αἵμασι βασιλείοις, Ἀρείων, καρτερικῶν, λεοντοθύμων, δίων, Ὡς σκύμνος ἥσθα καθαρὸς, ὡς τέτοιοι εἰκασμένοι, Ὡς σφῶν ἀναλαβόμενος ἐκ τῆς γονῆς τὴν φύσιν, καὶ τῶνδε περικείμενος τὸ κράτος, καὶ τὸ εἶδος, καὶ τῶνδε ἀμπεχόμενος τὴν ξένην ἀλουργίδα. Πρὸς οἷς τὴν ἐπαυροῦσάν σοι τῶν ἔψων αἰθρίαν, Ἡν' ὁ θεὸς κατηύρασε κάλλιε Φυῆς ὁλβίῳ, καὶ τῷ χρωτὸς τῷ φεραυγῇ, καὶ τῆς Φυῆς τῷ ξένῳ, Ὡς εἶναι πάντων κρείττονα τῷ τῶν ἀνθρώπων κάλλει, Ὡς ἰωσήφ τοῖς καλλοῦσι εἰσέλπειν ταῖς τῷ παγκάλει, Ὡς ἐν βροτοῖς ἐπίσημον ὀργάνωσεν ἡ φύσις. Ἐπειπερ ἔνοιον αὐχεῖς τὸν κατὰ σὲ δεσπότην, Ὡς τέττε φέρων μίμησιν ἐξ ἄλλων εἰκασμάτων, καὶ ζῆς ἐν τέττε μουσικῶς κατὰ τὰς Παύλου λόγους, καὶ μένει ὅλος ἐν αὐτῷ τέττον ἡμφιεσμένος. Ἐχέεις τινὰ τὴν σύγκρισιν, Αὐσονοκράτορ θεῖε. Ἐπεὶ καὶ σὺ γνωρίσματα τὰ τῶν ἀνθρώπων φέρεις, καὶ τέττων ἰδιώματα τῆς φύσεως ἀπίσχη. Ὅταν σε δὲ τις τὸ σεβρὸν πρὸς τὸν θεὸν κατῖδῃ, ὡς περὶ πιστεύει ἀκλινῶς, καὶ πέποιθας ὡς πάνυ, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀκίβδηλον φυλάττει σε τὸ σεβας, ὡς κατὰ τοῖς ὁλοσχερῶς τὰ κατὰ σὲ πρακτέα. Εἴτα πρὸς τέττε τῆς ψυχῆς τὸν πλατυσμένον ἀγρήσῃ, τὸν γλυκασμένον τὸν φύσιν αὐτῇ προσπεφυκότα, Ἐνδον σου μάλλον ἐμβαλὼν τὰς ὕψεις τῆς καρδίας, καὶ τῆςδε τὸ παράσημα τοῖς τρώποις σε γνωρίσῃ, καὶ τῆςδε τὸ σεβρὸν ἀπὸ τῶν ἔργων μάθῃ, τῶν τε φρενῶν τὸ σεβρὸν καὶ βεβηκὸς ἐκτόπως, τὸ σεβρὸν, καὶ κραταῖον κατὰ τὰς περιστάσεις, τὸ

Constantinopolitanum nonnulli versus politici in laudem imp. Ioannis Palaeologi.

τὸ νανεχῆς, καὶ δόκιμον, ἐ ξένον, καὶ γενναῖον, Ἡνῆκα ταύτας ὁ καιρὸς ἀλλεπαλλάλας φέρῃ, τὸ τακτικὸν ἐν ταῖς βουλαῖς, τὸ πόριμον εἰς εὖρος, τὸ πεπηγμένον ἐν αὐταῖς, τὸ γνωσικὸν εἰς κράτος, τὴν ἄλλην πᾶσαν τὴν ἡθὺν κρατίζειν εὐταξίαν, Ἰλιγγίων ἐξαπορτὶς ζάλης ἐξ ἀποκρύφου, καὶ τέττην ὁλοσχερῶς θάμβει ληφθεὶς ἀπλέρῳ. Πᾶς γὰρ ὁ φρίξει, βασιλεῦ, πᾶς ὄντως ὁ θαυμάσει; Πᾶς νουεχῶς τε, ἐ σοφῶς ὁ βλέπων ἀπορήσει, ὅταν σε φύσιν ὁ θεὸς ἐβράβευσεν τῷ γένει, ὅσοι σε προτερήμασιν ἐκόσμησεν ὁλβίοις, Ὡς τοῖςδε πάντας ἐκνικῶν τὰς βασιλείας τὰς πάλαι, Ὅσοι φυλῆς ἐκράτησαν καὶ γῆς τῆς Αὐσονίδος; Ἄλλος ἐδείχθη μουσικὸς κήπος ἐξ εὐανθίας, Ἡ πάντερπνος παράδεισος θεῶν τῶν χαρισμάτων, φέρων ὡς δένδρα κάλλιπα, τὰ τῶν χαρίτων σμῖνος, καὶ τέτταρα πανθαύμασα μέγιστα ῥέθρα χέων, Δικαιοσύνην, φρόνησιν, ἀνδρείαν, σωφροσύνην. Σαρμῶν ὠνήξει θαυμαστὴ ἐξ εὐανθίας ὅσης, Ὅσπερ λαμπρὰ μίμηματα τὰ τῆς ἰσχύος φέρεις, καὶ μένει ὅλος ἀκλινῆς κατὰ τῶν ἀντιπάλων, Ὅλος σεβρὸς, καρτερικὸς, γενναῖος, βριαρῆχειρ. Ὅς προφητὰς ἐκ Δαβὶδ πρὸς ἐκλήθη μέγας, τὸ πρῶν γὰρ ἐκτίματο τοῖς ἔργοις πάντων πλέον, Ἐξ ἀνεικάστων τῷ θεῷ μαρτυρηθεὶς τῶν κρότων. Τίς δὲ σε, θεῖε βασιλεῦ, τὸ πρῶν ἔσχε πλέον, Ὡς τοῖς ἐχθροῖς ἔχ ἤκιστα τὸ δύσνον ἀπολύεις; Ἐπειπερ εὐμενέστατος, καὶ συμπαθὴς τυγχάνεις, καὶ τέττε βλέπεις εὐμενῶς ὅμοιασιν εὐσπλαγχνίας, καὶ τέτοιο σπένδεις καθαρῶς νόμοις φιλανθρωπίας. Ὅσα ἔσι δεσποτήριον τέτοιοι ἐν σοὶ τῷ πρῶν, οὐ χειροπιδὸς τὸ πικρὸν, οὐ ποδοκνήκης ἄχθος, οὐδὲ περιουχένιος κλοῖος ἐκ δυσμενείας. Τίς δ' εὐεργέτης ἀφθονος ἐφάνη σου βελτίων; Ἄλλος γὰρ ὥφθη Παντωλὸς, ἡ Νείλος χρυσορρόας, ῥέων ὡς ῥέθρον ποταμὸς χρυσῶς εὐεργεσίας, Ὡς τίτον δὴ μίμνεμος τὸν ἄρξαντα Ῥωμαίων, Ὡς ἐκείνον τὸν φιλότιμον τὴν εὐεργέτιν φύσιν, τὸν διαρεῖς πλατίζοντα πυκναῖς τῆς ἰσθμῆς χεῖρᾷ, τὸν λάμψας φαιδρύνοντα χρυσῷ τῆς ὠπηνόου, Πᾶσι παρέχεις ἀφιδῶς τὸν τῶν χρημάτων πλῆτον, καὶ δίδως τέτοις ἀκρατῶς συχῶς εὐεργεσίας. Ὡς πρὸς αὐτὰς τὰς χάριτας χυδὴν ἐκτόπως νέμεις, φίλους, ἐχθρούς τε, προσήκεις, δυσπρότους, καλοτρόπους. Ὅς Σολομὼν εἰς φρόνησιν μέγας βροτῶν ἐκρίθη τῶν, ὅσοι μάλλον τὸ φρονεῖν ἐσχέκασιν, ἀνθρώπων, Ὅς γνῶσιν ἀπαράμιλλος, ὁ σύνεσιν βελτίων, Ὅσπερ εἰς δύσπρότον τινα τῆς γνώσεως τὸ βάθος. καὶ τέττε τὰ μίμηματα φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ, Ὡς τέττων ἀνιμώμενος τῆς γνώσεως τὸ κράτος, καὶ τῶν φρενῶν τὸ γνῶρισμα τὸ θαυμαστὸν ἐκείνο, Εὐρέτης φυσικώτατος ὡς ἀληθῶς περίφρων. Ὡς τεττηνέται πρὸς αὐτὰ πάντας σχεδὸν Ῥωμαῖοι, καὶ τῆς ἐν λόγοις κραταῖος, καὶ τῆς κόμης ἐν γνῶσει, καὶ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ὅσην ὁ μέροψ ἔχει. Ἰών τυγχάνεις μετ' αὐτῆς, ἀλλὰ τῷ γένει Ἰών, Ὡς καὶ τῷ γένει ἔσχατος, καὶ τῷ παντίμῳ εἶδος. Τὰ πάντα σε λένοντα, βασιλεῖα, τὸ κράτος, βλέμματος ἄλλῃ θαυμαστὸν ἀπὸ τῶν ἔνδον ἔργων, Δι' ὧν χαρακτηρίζεται τὸ τῆς ψυχῆς ἀνδρείον, καὶ βᾶδισμα, καὶ κίνημα, καὶ φυσικὴ σεβρότης, καὶ φρόνημα, καὶ φάνημα, ἐ πνεῦμα θάρσος γέμον, Πλὴν εὐμενῇ, καὶ προσῆνι τὰ πάντα, καὶ θυμῇ, καὶ φύσει ἐκπέμποντα τῆς θαυμαστῆς τὸ κράτος. Πνεύσας ὁ λέων ἐργῶν ὁ θῆρ ὁ βρυχητίας

(1) Ita in Codice; sed quid sit θαυμῶν ignoramus: legi fortasse possit θαυμῶν, vel θαυμῶν: nisi dicamus alicuius loci ad Orientem sitū nomen esse

Φιλεῖ φοβεῖν, ὡς φοβερὸς, ζῶν τῶν πάντων γένει Ἰών, Φοβῶν, ἐρύξεται, καὶ τίς ἔχ ὑποτρέσει; Ποῖον γὰρ τέτων συσταλὲν ταύτην ἐ πῆξει τρέμον, Ἡ πρὸς φυγὴν καὶ χιρᾶς καὶ καταδύσεις τρέχει; Ἐπειπερ ὅδε δύναται εἶναι αὐτῆς τὸν φθόγγον, οὐδ' ἐνεγκεῖν τοσούτοιο τὸν ἐξ ἐκείνης τρέμον. Σὺ δ' ἐργῶν ἐκ σώματος τῷ γαλήνῃ σε χέων, τὴν φύσιν ὁ πρῶτατος, ὁ κατευμενισμένος, ταύτη τοῖς πᾶσι προσλαλεῖς, ἐ προσφωνεῖς ἡπίως, καὶ πᾶσαν πτοῖαν ἐξ αὐτῶν μακρὰν ἀπορρᾶπτίζεις. Ὅι πρὸς σὲ σεφόμενοι τὸν πρῶν σφῶν δεσπότην Μυρίων ἀπολαύσει τῶν εὐεργετημάτων. τὴν καλιὰν τὴν κατ' αὐτὸν ὁ πτηνοκράτωρ πῆξας εἰς δένδρον εὐσχυφύλλον, συνηρεφὲς τοῖς πυρμυτοῖς, Ἀθροίζειν οἶδε φορυτὸν ἐνταῦθα τῶν σεβδίων τῶν τῆς καλιᾶς τὰς νοστιάς πηγυῖντα. Ὡς ἔξω βλάβης συντηρεῖ ταῦτα τῇ τέττε σκέπῃ, καὶ τῷ πρὸς τέτων φυσικῷ πασῶν ὀρίθων τρώμῳ. καὶ γὰρ ἐν ὅδε δυσμενῆς, ἐ χρεωβόρος ἔρως, οὐκ ἄλλο πᾶν ἐκ τῶν βορῶν, καὶ δραστικῶν ὀνείων, τῶν ἐκ τῶν ῥάμφους τραυτικῶν, τῶν ἐκ χηλῶν ἀρπάγων ἐκείνοιο ὅλος ἡγνίσεν, ἔθλησε τοπαρέπαν. τὴν κράτης δὲ τῷ κατὰ σὲ τὰς πτέρυγας ἐκτείνας, Ὅσπερ ἀπτήνας νεοτῆς τὴν Ῥωμαῖδα θάλλει, Σκέπων αὐτὴν τὸ κατὰ σὲ, καὶ τῆς φθόρεως ἐντρέπων, Ὡς φωλεῖς τῆς ὑπ' αὐτὸν ὁ μέγας πτηνοκράτωρ. Ὅς μὲν φωσφόρος ὁ λαμπρὸς ἀπὸ θαυμάτων ἀνίσχων, καθῶς περ ἐπετέτακτο τῷ λόγῳ τῷ δεσπότη, καὶ τὴν ἡμέραν δαδᾶχῶν ἄχρει αὐτῆς ἐσπέρης, Μέχρι δυσμῶν τῶν ἀλαμπῶν λήγει τὸν τέττε δρόμον, καὶ πάλιν ἐξ ἀνατολῶν ἀπάρχεται τὸν δρόμον, καὶ πάλιν μέχρι τῶν αὐτῶν λήγει δυσμῶν τὸν δρόμον. καὶ τέττο δρῶν διαπαντὸς ὅρον θεῖο δεικνύει, Πληρὼν δεσπότη πρῶταξιν, ὡς περ οἰκῆτης εἵνους. Σὺ δ' ἀλαμπῆς, ἀφώτιστος ἐκ Βυζαντιδος τρέχων, καὶ πρὸς ἐσπέρην τὰς ὁρμὰς ποιόμενος τὸν δρόμον, (Ὅταν σε γὰρ τοῖς τέττην ὁ γνῶφος τῶν πραγμάτων, Ζῶφον ἐκχέας κατ' ἡμῶν ἐξ ἀποκρύφου ζάλης, καὶ κρύψας σε τὸ φεραυγῆ, καὶ σελαυγῆς τῆς κράτης, Ὅσπερ ἡλίου τὸ φαιδρὸν ἡ τῶν νεφῶν πυκνότης) φωσφόρος δίκην λάμποντος εἰς χθόνα τῶν Αὐσώνων, Ἡλῖος ὅτι χαροπὸς δυσμῶν ἀντανίσχεται. Ὅλοκαμπῆς αὐγάσασιν ἀσράπτων τῶν πραγμάτων, Ἄλλος ὡς γίγας ἀντικρὺς τὴν τριβὸν γαιδοδρομῶν. Εἰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν καλεῖται χαλεπὸν σφαλιμῶν Σὺ τὸ φαιδρὸν μετήμειψες παταλὴ τῆς δυσυχίας! Ἐβλεψεν ἴσως ὁ πόλος αὐτῷ σε πεπλευκότα, Ἡ πλάσας νῦτα γαλήνῃ, κλύδωνος οὐκ ἐμνήσθη, οὐ παραχῶδες δυσαχθῆς ἐκ τρικυμίας σάλης, Ῥοαῖς ἐδεξίσασαί σε τὸν πρῶν ἡπίως, καὶ κλύποις ὑπεδέξατο τέττε τιθεὶς ἡμέρας, καὶ τὰς δολιχὰς νήμερος ὑπέφερε τῷ κράτει, Ὅσπερ ἐμφρόνων μίμηται γνωρίσματα καὶ φρένας, Ἄλλος ὡς εἵνους καὶ καλὸς οἰκῆτης ταῦτα πράττων, καὶ νανεχῶς εὐλαβηθεὶς, ὡς οἶμαι, σε τῆς μόχθου, καὶ τῶν ἀγῶνων τῶν μακρῶν τῆς δρόμου, ἐ τῆς κόπης, οὐδὲ σεγείας μάλα καρτερῶς ὑπὲρ τῶν ὑπηρετῶν, Εἰπεῖν δὲ μάλλον ἀληθῶς, ὑπὲρ τῶν χριστωνύμων, θέρει, καὶ φύχει, καὶ σφοδρῶς ἀντιπαλαίων βίαις, οὐ σώματος φειδόμενος, αὐτάνανξ, ἐ σαρκίᾳ, Ζῶς αὐτῆς ὡς ἀληθῶς καταφρονῶν ἐκτόπως, καὶ σπεύδων ὅτι κραταῖος, ὡς συμπαθὴς τὴν φύσιν, τὴν Ῥωμαῖδα τὴν λαμπρὰν θάρους τῷ παρανόμῳ Ῥύσασθαι πάντῃ χαλεποῖς περιπεσῶσαν βρόχοις. οὐχ ἡλυσεν, ἐκ ἐβλεψεν, ἐ κατελέανέ σε

- Πᾶσα τρυφή σωματική, ἡ χάρις, ἡ ῥαυδία.
Τὸ γὰρ ἀνθίστασθαι λαμπρῶς ὑπὲρ τῶν ὑπὸ κινήσων,
180 Τὸ φέρειν ὅπλα κραταῖα, κινδυνεύειν ὅλως
Κατὰ τε γῆν ἡ γῆν ἡ γῆν, ἡ κατὰ πᾶσαν χθόνα,
Τρυφὴν ἡ γῆν ἡ καύχημα, ἡ χάριν ἐξαισίων.
Τάπης ἐστὶ σοὶ θυρεὸς, ὅτε πρὸς ὑπνόν βλέπεις,
Καὶ θύραξ περιβόλαιον ἀντὶ τῆς πορφύριδος,
185 Ἀντὶ καλύπτρας εὐαγῆς κούρας ἀπὸ σιδήρου,
Ἀντὶ πεδύλων σφηκῶν περικνημίδες πάλιν.
Καὶ ταῦτα φέρεις δι' ἡμᾶς, ὡς συμπαθῆς τὴν φύσιν.
Εὐβλεψαν Μυσοῖ, καὶ Τριβαλοὶ σὺν τοῖς ἐκ Ρῶας ἀδελφοί,
190 Μένιστοι, ξένοι, στρατηγοὶ, σατράπαι, ταγματάρχαι
Προσέπευσον τῷ κράτει σε, ἡ δουλικῶς προσήλθον,
Εὐκαμπῶν γόνυ σοι, πῖσιν ὑπέσχον δάλων σέβας,
Παιῶντες ἐπεκράτησαν, ἡλάλαξαν ἐκθύμως,
Καὶ τ' ἄλλα σφῶν δεδράκασιν εἰς σὲ τὸν Αὔσον ἀρχὴν,
195 Ὅσα περ νόμος ἐκτελεῖν οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην.
Οἶδεν ὁ κράτωρ τῶν Μυσῶν, τῶν σὺν Φρενῶν τὸ κράτος,
Καὶ σφῶν βυβάς τὰς ἐμβριθεῖς τὰς ὑπὲρ νῦν, ὡς φρένας,
Καὶ τέθηκε τὸ κράτιστον αὐτῶν τῆς ἀρχινοίας.
Οἶδεν ὁ γέρας ὁ κλεινὸς ὁ ῥῆξ ὁ τῶν Παίωνων,
200 Ἡ γὰρ σὺ σε τῆς καλλοῦς τὸ πάντερ πόνον ὡς ξένον,
Ἡ γὰρ σὺ σε τῆς φύσεως τὸ πάντερ κλελεγεμένον,
Ἡ γὰρ σὺ σε τῆς γνώσεως τὸ πάντερ ἐξηγμένον,
Ἰππίας ὑπεδέξατο χερσὶ σε τὸ τῆς λόγου,
Εἰ καὶ τι πάλιν εἰσέρων ἐξ ἀμαρτῶν νέφος
205 Ὁρμήματά σε τὰ λαμπρὰ μετήμειψεν ἀδρόν.
Πρὸ δὲ τάφῳ ὁ Δαβὶδ μυσιωτέρως τρέχων,
Καὶ δεῦρο φῶς πρὸς δευτέρου ταφῆς Φυγῶν ἐσπέραν.
Νῦν σέβει τὸ ψαλτήριον αὐτῆς ἡ τὴν κινύραν,
Αἶνεσον ὕμνοι ἀγαθοὶ τὸν κράτορα Ρωμαίων,
210 Κρῆσον τὴν λύραν ἐμμελῶς, εὐρύθμως τὴν κιθάραν.
Πάρεσι γὰρ ὁ κράτιστος ὃν εἶπας βασιλεῦ,
Εἰ τοῖς ψαλλοῖς τοῖς κατὰ σὲ ψάλλων πρεπόντως τάδε.
Χρηστὴς τὴν φύσιν, ἀγαθὸς, ἀληθινός, ἡ πρῶτος,
Ρωμαίαν ὅτι σιλιβαν ἀνωξεν ἐξωσμένους,
215 Καὶ μυσικὴν ἀντίληψιν ἐκείθεν δεδεδυμένους,
Καὶ σμύρναν αὐτῆς, ἡ σαρκὴν ἐκχέων σὺν κασίᾳ
Εἰς ἱματίων τῶν αὐτῆς τῆς ξένης ἀλουργίδος
Εἰς τὴν καλὴν ἡ θυμασὴν τὴνδε τὴν Ρωμαίδα,
Ἡν ἄλλην, οἶμαι, νοητὴν εἶπες Σιών ὁ λόγος,
220 Ζόφον ἐκ ταύτης ἐξελὼν τὸν ἐκ τῆς τυραννίδος,
Ἡν κρείττον φάναι, γλῆφως ἀναγαγὼν τῇ τάφῳ,
Ὅσον, αὐτάναν, τὸ σάυτῃ ἡ τῶν ἐν σοὶ πρακτέων.
Νεκρὰν γὰρ ταύτην τέθεικε Φθόρεος ὁ τῶν πραγμάτων,
Καθάρων πρῶτον ὁ Χρῖστος εἰς τὴν Σιών ἰγμένους,
225 Ὡς δεδεδυμένοι δι' ἡμᾶς τὴν κατ' ἡμᾶς ὕσαν,
Καθεῖλέ μου τὸν τύραννον τὸν τῆς Φθόρας πρῶτον.
Ἡ Ρωμαῖς ἡ δυσυχῆς σκίρτησον κατὰ κράτος,
Αἶσον ὡδὴν ἀπὸ ψυχῆς, μέλψον ἀπὸ καρδίας,
Εὔταγον τῶν ὑψηλοῖς ἐν ἄσμασι ἡ κρότοις,
230 Ἀνύψωσον, μέγαλυνον, εὐφύμησον ἐκτόπως
Τὸν λυτρωτὴν μετὰ Θεὸν ἡ ῥύσιν τῶν Αὐσόνων,
Τὴν τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν, τὴν τῶν θλιβόντων λύσιν,
Τὴν χαρμονὴν τὴν πάντερ πόνον τῆς γῆς τῆς Αὐσονίδος,
Τὸν πᾶσαν τὴν ὑφήλιον πληρώσαντα χαρίτων,
235 Τὸν πᾶσαν τὴν περίγειον εὐφράσαντα τοῖς ἔργοις.
Ἀλλ' ὦ τὴν φύσιν ἀναρχε, παντάναν, παντοκράτορ,
Καὶ γόνε τῶν συμφορῶν, ἡ πνεύματος τὸ κράτος,
Θεία Τριάς πανσθενεργὸς, αἰτία τῶν κτισμάτων,
Παρεκτικὴ, ἡ δότεῖρα τῶν παρ' ἡμῶν πραγμάτων,
240 Ἡ τῶν δῶσα πρὸς ἡμᾶς τὸν θεῖον, σεφιδρόνον,
Παλαιολόγον τὸν σεφρόν, τὸ θαῦμα γῆς ἀπάσης,
Τὸν κλέων χαριτώνων, τὴν βρύσιν τῶν χαρίτων,

(1) Ex psalmo xx. (2) Ex psalmo lxxiii. (3) Ex psalmo cxxiii.

- Αὐτὸς δὲ προσευχόμενος θλίψει τὰς ἑξῆς φέρεται.
Αὐτ' ἀγαθὸν τὰ χεῖρας δρῶσι τὰ κατὰ τέτα,
310 Καὶ μίσος κραταῖοτατον ἀντὶ σφοδρῆς ἀγάπης.
Ἀμαρτωλὸν κατὰσιν εἰς τῆς ἀδικούντας,
Καὶ τῶν ὁ διάβολος ἐκ δεξιῶν σαθῆτω.
Εἰ τὸ καιρὸς τῆς κρίσεως τῆς σφῶν κατακρίψαι,
Καὶ τῶνδε πᾶσα προσευχὴ πρὸς ἀμαρτίαν εἴη.
315 Οἱ παῖδες ἐνηθίσαντες σφῶν ἀπαρνησμένοι.
Ἡμέραι πάλιν δυσυχῶς αἱ κατ' αὐτῆς δόλγαι,
Καὶ γαμετὰς τὰς αὐτῶν χήρας ὁ χρόνος θῆσαι.
Μεταναστήσαντες πικρῶς οἱ ἴονοι σαλευθέντες,
Καὶ βρῶσιν αἰτησάσθων ἀπὸ ἰαγδῶν πείνης,
320 Εἰς οἰκοπέδων τῶν αὐτῶν ῥιφίσαντες ἀγῶνας.
Εἰρενησάτω δανειστῆς ὑπαρξὶν τῶνδε πᾶσαν,
Καὶ πάντας πόνους τὰς αὐτῶν ἀλλότριος λαβέτω.
Μὴ τις ἀντίληψις αὐτοῖς πρὸς τινος γεννηθῆτω,
Μηδὲ τοῖς τῶν ὀρφανῶν οἰκτιρῶν εὐρεθῆτω.
325 Εἰς ἐξολόθρευσιν οἰκτρῶν ἔσω τὰ τῶνδε τέκνα,
Ἡ κλῆσις τῶν ἐν μιᾷ τῇ γενεᾷ λυθείη.
Ἀναμνησθῆναι πρὸ Θεοῦ τὰ σφῶν πατέρων φαῦλα,
Ἡ δ' ἀμαρτία τῆς μητρὸς τῶν Φθόρων μὴ λάβοι.
Εἴσωσαν ταῦτα πρὸ Θεοῦ διαπαντὸς ἐνδίκως,
330 Καὶ τῶν τῶν μνημόσυνον κατὰ τὴν γῆν μὴ μείναι.
Ἀντ' ὅνπερ ὅν ἐμνήσθησαν ἔλεος ἔτοι δρᾶσαι,
Ἀλλὰ καταδίκων τὸν θεῖον βασιλεῦ,
Ὅντα πτωχὸν τῷ πνεύματι ἡ κατανευγμένον,
Τὸ θανάτωσαι δυσμενῶς, ἡ κρύψαι πρὸς τὴν χθόνα.
335 Φιλοῦσιν ὅτι τὴν ἀρὰν, ἡ τῶνδε θάττων ἔξοι,
Οὐδ' εὐλογίαν θέλει, ἡ τῶνδε μακρυθείη.
Κατάραν ὡς ἱμάτιον ποθῶσιν ἐνδύθηναι,
Καὶ πρὸς τὰ σφῶν ἐγκάρδια καθάρων ὕδωρ δράμοι,
Κᾶν τοῖς ὅσοις τοῖς αὐτῶν ὥσπερ ἐλαῖν χύσις.
340 Ὡς περιβόλαιον αὐτοῖς, ὁ φέρων, ὑπάρξει,
Ὡς ζῶν δὲ διαπαντὸς, ἡν περιζώνονται πε.
Τῶν τῶν ἐργον ἐκ Θεοῦ τῶν τῶν δὲ μισόντων,
Καὶ τῶν λαλόντων πονηρὰ κατὰ τὴν βασιλείαν.
Σὺ τοίνυν ὁ πανάγαθος Θεὸς ἡ παντοκράτωρ,
345 Πόησον οἴκτον μετ' αὐτοῦ χάριν τῆς κλήσεώς σε,
Ὅτι χρῖσθαι, ὡς ἀληθῶς, οἴκτος ὁ σὸς, παντάναν.
Καὶ ῥῶσαι τῶν ὡς πτωχὸν ἡ πένιτα καρδίαν,
Τὸ πνεῦμα γὰρ τὸ κατ' αὐτὸν τετάρανται ἡ τρέμει.
Ἀνταμνησθῆναι κραταῖως, κατὰ σκῆψιν ἡ κλῆσις,
350 Ὡςπερ ἀκρίδες ἐν ἀγρῷ πικρῶς διεισπνέουσι.
Ἡσθῆναι τὰ γόνυα τέτα ταῖς δυσυχίαις,
Ἡ δὲ γε σάρξ δι' ἐλαῖον ἡλδοῖτο παγκράτως.
Καὶ γένοιτο τοῖς κατ' ἡμᾶς τιτρώσκειται τοῖς ψόγοις.
Βλέψουσι τῶν, κεφαλὰς κραδαίνουσιν ἀδρόν.
355 Τούτῳ βοήθησον αὐτοῖς ὁ κατ' αὐτὸν δεσπότης,
Καὶ σῶσον ὡς φιλόφρωνος κατὰ τὰς οἰκτιρῆς σε.
Καὶ πάντες δὲ μαθέτωσαν, ὅτι σὺ ταῦτα κράτος,
Ὅτι σὺ τῶν ἐδρασε τὸν θεῖον βασιλεῦ.
Καταρωμένον τῶν ἐχθρῶν σὺ τῶν εὐλογῆσαις,
360 Καὶ πάντες αἰσχυρῶντων οἱ τῶν ἀθετῶντες.
Αὐτοῖς γε μὴν τερφθήσεται δοῦλος τυγχάνων σέθεν.

Habes, amice Lector, Poëma, nulla quidem Latina interpretatione donatum, ne Voluminis moles in immensum cresceret, quod & in reliquis, quae deinceps occurrunt Anecdosis facere constituimus. In hoc autem si quid minus elegans, immo si barbarum quiddam animadverteris, meminisse volumus, Graecorum rebus iam dilabentibus fuisse conscriptum; eaque potissimum de causa, ut aliquod senescentis Graecitatis specimen haberes, illud prodere in ani-

- μισχύνων ἐνδυσάσθων οἱ τὸν Χρῖστον μισούντες,
Ὅνπερ αὐτοῖς ἐπείκειας τῇ κεφαλῇ τὸ σέφος,
Εἴτα περιβαλέσθων ὡς διπλοῖδα ψόγον.
Αὐτοῖς δ' ἐξομολόγησιν προσοίσει σοι προσφῶρος,
365 Κᾶν μέσῳ πλείων δὴ λαῶν ὑμνήσει σε τὸ κράτος.
Ὅτι τὸ πένιτος αὐτοῦ τοῖς δεξιοῖς παρέσθαι,
Τὸ σῶσαι τῶν ἐκ Φθόρας τῶν καταδυνάμειων.
Ταῦτά σοι δείγμα, βασιλεῦ, μέγιστον ξένε πόθῳ,
(Καὶ γὰρ πρὸς σὲ τὸν κρᾶτιστον αὐτῆς τὸν ἄβιον σέφῳ)
370 Τὸ ποιμέναντῃ τῇ κλεινῇ τῇ παρ' ἡμῶν Φωσφῶρι
Τούτῳ Πολυκάρπῳ, τῷ λαμπρῷ, τοῦ θαυμασῆς, τῷ πάντι,
Τῶν ταῖς θείαις προσκαγαῖς ἐκθύμως τετυγμένα,
Ὅνπερ ἡμῶν μετὰ Θεοῦ ἐβράβευσας προσφῶρος
Θεῖα προκρίσει τὸ σοφὸν ἡ ξένε πατριάρχῃ.
375 Ὅς τις πρὸς σὲ τὸν κραταῖον φέρει πόνον τρέφει,
Καὶ σέβει ὅτι θαυμαστὸν ἀπὸ ψυχῆς ἀδίκας,
Καὶ πῖσιν ὄντως ἀκραφινῇ, ἡ καθάρων, ἡ ξένῃ,
Καὶ φέρει δὴ τὸ κράτος σε ψυχῇ τε ἡ καρδίᾳ,
Καὶ δι' ἐπαίνων τίθησι τὰ κατ' αὐτὸν ἡ κράτων.
380 Ὡς ἀληθῶς εὐχέτης σε διάπυρος τυγχάνων,
Ὅλος ἐκκρέμαται τῆς σῆς ἀγάπης ἐξαισίως,
Ὅλος τῶν σὺν ἐξήρτηται ἡ λόγων ἡ πρακτέων,
Καὶ τῆς δεσποίνης τῆς κλεινῆς τῆς καθαρῆς ἀμνησμένης,
Τῆς ἐκλαμπέσης χάρις ἀπλότοις ὡς παγκράτοις.
385 Εἰ γὰρ τις ἄλλος πέφυκεν ἀρχιθυτῶν τῶν πάντων
Ὅς σε φιλοῦν τὸν κράτιστον ἐξ ἀνείκας πόθῳ,
Καὶ σὲ πνοὴν ἡγάμενος, ὡς τέρψιν, ἡ καρδίαν,
Καὶ φῶς πανυπέρλαμπρον τῶν κατ' αὐτὸν ὀμμάτων,
Πρῶτος αὐτοῖς καθέστηκεν τῶν, ὡς οἶμαι, πάντων.
390 Ποθεῖ γὰρ ὡς ἀνθρώπον κράτος ὕμνων τὸ μέγα.
Ἀς δὲ διὰ τὸ κράτος σε τὰς προσευχὰς προσφέρει
Τῷ πανοικτιρῶν Θεῷ τῷ βασιλεῖ τῶν πάντων,
Καὶ θείας χεῖς παταμῶς ἐκτόπως τῶν δακρύων,
Εἰνασμενίζων ταῖς εὐχαῖς, ἡ φιλοφῶν τῇ σάσει.
395 Εἴθε δὲ τῆς πόλεως τῆς κατ' ἡμᾶς ἐπέβη,
Καὶ θείως ἐπελάβετο τῶν κατ' αὐτὴν οἰάκων,
Ἰσασί πάντες ἐναργῶς οἱ τῆς Ὁρεσιᾶδος.
Ἡμέρας ὅτι ἡ νυκτὸς τὰς προσευχὰς ἐκτείνων,
Καὶ τὸν δεσπότην δι' αὐτὸν σοφῶς ἐξευμενίζων
400 Ὡςπερ τῷ κράτει. βασιλεῦ, τὸ κατὰ σὲ τοῦ ξένου,
Ὅς τινος ἔργον ἀληθῶς, ὡς τῶν εὐχῶν τῶν τέτα,
Ὅ τῶν βαρβάρων βλεψῶν ὁ γεγονὼς θεός,
Ὁὐδὲ γὰρ, ἀδὲ Μυσοῖ, ὡς Τριβαλοῖς, ὡς Παίον
Εἰτρέψαντο τῆς δυσσεβείας, ἀδὲ Λατίνων σμῆνος,
405 Οὐδὲ γε πάλιν κραταῖον ἄλλα τῶν Βλάχων γένος,
Ἀλλὰ δακρύων οἱ κρηνοὶ, ἡ τῶν εὐχῶν τὸ πληθός,
Δι' ὃν ὁ νέος Μωϋσῆς χερσὶν ἐκτεταμέναις
Τὸν Ἀμαλὴν, τὸν Ἰσραὴλ συνέτριψεν εἰς κράτος,
Ἀς κατ' ἐκείνην ὡς χρῖσθαι δεικνύει ποιμέναντῃς
410 Ἀλαμπρῶς, αὐτάναν, πεποιθῶς τῇ πρὸς Θεὸν σε σχέσει.
Εἰπέπερ εὐσεβέστατος διατελεῖς ἐκτόπως,
Καὶ τὰς ἐλπίδας πρὸς αὐτὸν ἀπάσας ἀνατίθης,
Μένιστε θεῖς βασιλεῦ, αὐτάναν τῶν Αὐσόνων.

mum induxiffe. Codicis praeterea, unde illud exscriptum, ita male adfecta conditio est, partim scribentis vitio, qui atramento usus est proflus evanido, partim priorum possessorum incuria, quibus loci, in quo iacebat, humiditas minime fuerat animadversa, ut illud non sine magna cura, ac diligentia ab imminente interitu vindicasse videamur.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec. XV. characteribus paene evanidis. Constat foliis 129. B b b IOAN-

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩ-
ΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΤΑΓΓΕ-
ΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
INTERPRETATIO IN SAN-
CTVM EVANGELIVM
D. IOANNIS.

Ac praeterea.

Titii Bostrensis Episcopi in Evangelium Lucae
Commentarius.

600. XXIV. I. p. 1. Inc. **Τ**ίτος ἔνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγε-
λιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρ-
ξαμένον, τοῦτο μὲν ἐν βραχεὶ μετὰ ταῦτα ἡνέ-
ξατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σάρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλ-
λα πάντα παραδραμῶν, τὴν σύλληψιν, τὸν τό-
κον, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὐξάνειν, εὐθέως περὶ
τῆς αἰδίου γεννήσεως ἡμῶν διηγείται. Def. ἵνα
καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ διὰ τῆς
τῶν ἀγαθῶν ἐρχασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν
τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Huic Com-
mentario simillimum alium habes supra in
Cod. V. Plut. VI. p. 101. §. II. ac profecto
eadem illa Hefychii fragmenta duo, quae
ibi commemorantur, heic etiam in eundem
Evangelii locum iisdemque verbis referun-
tur. Vltimis item verbis, quae in illo, Iu-
doro Pelusiotae tribuntur, apposito voci-
bus, ὡς περὶ γὰρ ἡμῶν εὐκόλον, κ. λ. titulo,
Τοῦ Πηλουσιώτου ἐπιστολὴ φησὶ. in hoc etiam e-
iusdem auctoris nomen in margine adscri-
bitur, diverso tamen Epistolae numero adie-
cto; nam pro φησὶ. legitur ἐπιστολὴς ἀνθ'. κε-
φάλαιον ἦ.

II. pag. 72. Τοῦ μακαρίου Τίτου ἐπισκόπου
Βοστρῶν ἐρμηνεύει εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον.
B. Titii Episcopi Bostrensis interpretationes in
Evangelium secundum Lucam. Inc. ἵς ἔον, ὅτι
τὴν μὲν ἄλλαν εὐαγγελιστὴς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένης
ἔστιν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων, τὸν δὲ μακάριον
Λουκᾶν καὶ προομιῶν ἐπιστάλλοντα καὶ συνγνωμὴν
ἐαυτοῦ πραγματευόμενον, ὅτι δὴ μέλλοι μεγάλα
ἐκτίθεσθαι· καὶ γὰρ φησιν, Ἐπειδὴ περ πολλοὶ
ἐπεχείρησαν ἀναλέξασθαι διήγησιν· ἵνα ἐπεχείρησαν
ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὅτι χωρὶς χαρίσματος ἡλθον
εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινὲς χρη-
νοῖν, κ. λ. Simile initium a verbis, τὸ ἐπε-
χείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, κ. λ. eidem Ti-
to, & Origeni tributum, dedimus etiam su-
pra in recensione Cod. XXXIII. Plut. VI.
pag. 160. §. III. catenam plurimorum Pa-
trum in Evangelia continentis. Desinit per-
petuus Commentarius nulla sacri textus se-
ctione apparsita, in verbis: καὶ γὰρ διὰ τῶν
σκολιῶν πάντα τὸν διεφθαρμένον βίον ἡνίκατο,
τυτέσι τελευτᾶς, καὶ πόρνας, καὶ ληστὰς, καὶ μάγους,
οἱ τινες ὄντες διεσπασμένοι πρότερον, τὴν ὁρμὴν

(1) Paginam 145. Cod. V. Plut. VI. cuius prima verba,
πᾶσι δὲ τὸν ἐξ ἰδίων ἀναμάρτητον λαόν, ὡς ἀδελφούς ὄντας, κ. λ.
retulimus supra pag. 101. §. III. & a qua Commentarium

ὑπερον ἐβάδισαν ὁδόν· ὑπερ ἔν καὶ αὐτὸς ἔλεγε
τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι τελευτᾶς, & πόρνας προάγουσιν
ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὀρανῶν.

III. pag. 81. Sequuntur Excerpta quae-
dam interpretationum in idem Evangelium
secundum Lucam, auctoris nomine destitu-
ta. Primum in illa sacri textus verba, &
quidem cynnabari scripta, Ἐλέγεν οὖν τοῖς
ἐκπορευομένοις ὄχλοις, ὥς καὶ εἰς πύρ βάλλεται,
quae sunt Cap. III. v. 7. ita inc. Ἐρωτηθεὶς
δὲ ὁ Ἰωάννης παρὰ τῶν ὄχλων τὸ, τί ποιήσο-
μεν, αὐτὸς καθάπερ τις ἐπιστήμων ἱατρὸς ἐκάστω
τὸ πρόσφορον τέθεικε βοήθημα, τοῖς μὲν ὄχλοις
φιλαλλήλῳ φρονήματι κεχρησθῆναι κελεύων, τε-
λώναις δὲ τὴν εἰς ἀκαθάρτους πλεονεξίαν ἀπο-
κλείων ὁδόν, τοῖς γε μὴν στρατιώταις τὸ μηδὲνα
διασεῖν πανσόφως ἐπιφωτῶν· ἄδεια γὰρ ἀπο-
βάλλεται ὁ Θεός, ὁρῶς καὶ δικαίως πολιτευό-
μενον. ὣτως δὲ ἦν μέγας καὶ ἀξιάγραφος, ὡς εἰς
ἐσθνοῖαν ἐλθεῖν τὴν τῶν Ἰουδαίων δήμεν, μὴ ἄρα
γε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ὁ ἰσὺν προφητῶν ἀγίων
προκεκηρυγμένος. αὐτὸς δὲ τὴν τῶν αὐτῶν
ἐσθνοῖαν ἀποκόπτων ἔλεγεν· ἐγὼ μὲν ὕδατι βα-
πτίζω ὑμᾶς. Vltimum est, in quo agitur
Περὶ τοῦ Ἰωσήφ, πῶς ἔθαψεν τὸ σῶμα τοῦ κυρίου
ἡμῶν, καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ περὶ τῶν μυροφό-
ρων γυναικῶν, καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ δεσπό-
του De Iosepho, quomodo sepelivit corpus Do-
mini nostri, ac Dei Iesu Christi; ac de mu-
lieribus unguenta ferentibus, deque Domini
resurrectione. Inc. Ἐπειδὴ περ οἱ εἰς τὴν κόμην
Ἐμμάς μαθηταὶ πορευόμενοι, ὡς ἐκτί ζῆν τὸν
Χριστὸν προσδοκῶντες. περὶ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους ἀνι-
σσομένη διελέγοντο. Def. δοξολογῶμεν τοῖς αὐ-
τοῖς ἰσὺν ἐνανθρωπήσαντα δι' ἡμᾶς Θεὸν λόγον, ἵσὺν
ἐκασίως παθόντα σαρκί, & ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν,
καὶ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, καὶ
μετὰ ταῦτα ἦγοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρι-
ναὶ ζῶντας, καὶ νεκρῶς, καὶ ἀποδύναι ἐκάστω κατὰ
τὰ ἔργα αὐτοῦ, δι' ἡμᾶς, κ. λ. Haec excerpta
una cum praecedenti Titii Bostrensis Com-
mentario in Lucam habentur etiam in Codd.
V. & XXXIII. Plutei VI. in altero quidem
ob unius fortasse paginae abscissionem ini-
tio mutila; incipit enim ibi Commentarius
in pag. 146. a verbis: καὶ ἐπειδὴ ἡ πᾶντι φαί-
νεται ὁ Θεός, κ. λ. in altero vero una cum
aliis aliorum SS. Patrum interpretationibus
coniuncta.

Vberrima sunt in hoc Codice scholia
marginalia, cynnabari scripta, praefertim ad
Ioannis Chrysostomi Commentarios in Io-
annem; quorum ut aliquod specimen deli-
bemus, quid ad illa verba, Θεὸν ὁδεῖς ἐώρα-
κε πρότερον, εἰπὼν ὁ εὐαγγελιστής, κ. λ. Scho-
liastes adnotaverit, audiamus. Ait igitur pag.
4. Ἐπειδὴ εἶπεν Θεὸν τὸν πατέρα, Θεὸν τὸν
ἱσὺν τὸν ἀναρχον αὐτῷ, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀφα-
τον, καὶ ὡς ἐν σὺν σχέσιν, καὶ ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ
λόγος, καὶ τὸν πατέρα· ἐπειδὴ εἰς τὴν ὑψηλὴν
θαυμασίαν ταύτην θεολογίαν ἐαυτὸν καθήκει·
ἵνα μὴ τις εἴπῃ, ἀνθρώπε, ὑψηλὰ μὲν, καὶ θαυ-
μά-

in Lucam initium, quamvis mutilum desumimus, huius ope
Codicis eadem continentis, comperimus ad hosce Commen-
tarios nequaquam pertinere.

μάσια, καὶ λέγει· ἀλλὰ πόθεν ἔσχατος γνώσει
ταῦτα; εἶδε, τὸν Θεόν; ἀλλ' ὁδεῖς εἶδεν· πόθεν
ἔμαθες τὰ ἀπόρητα ταῦτα; τίς ὁ διδάσκαλος; ἵνα
ὅν μηδεὶς τοιαῦτα ἐν νῷ φασμάξῃ τοῖς λογισμοῖς,
αὐτὸς προφθασας φησὶ· Θεὸν μὲν γυμνὸν καὶ
χωρὶς σαρκὸς, ὁδεῖς ὑδέποτε ἐώρακεν· εἴτα σὺ
δὲ πόθεν μαθεῖν λέγεις ταῦτα; ὁ μονογενὴς, φη-
σιν, ὃν προείπον, ὅτι Θεός, ὅτι φῶς, ὅτι ἐν
ἀρχῇ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι πάντα ἀνθρώ-
πον φωτίζει, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο, ἐκεῖνος ἐδίδα-
ξεν· ἐκεῖνον γὰρ ἔθεσάμεθα μετὰ σαρκὸς, ἐκεῖνος
ἴδομεν ἵσὺν δόξαν, δόξαν ὡς ἀληθὲς μονογενὴς· ἐκεῖ-
νος ὁ μονογενὴς, ὁ τῆς πατρικῆς ἐωρακεν, καὶ οἰ-
κειότητος μηδέποτε ἀφιστάμενος, ἀλλ' αἰεὶ ἐν τοῖς
νόμοις ὡν τὰ πατὴρ, ἐκεῖνος ἡμῶν ταῦτα ἀπε-
κάλυψεν, καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἡμεῖς θαρσύνοντες ταῦτα
κηρύσσομεν. Ad illa praeterea verba, ἐπειδὴ
ἔμελλεν ἐν σαββάτῳ θεραπευεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα
ποιεῖν, κ. λ. haec alia margini adscripsit p.
9. Ἀλλως δὲ καὶ ἵνα τὰς Ἰουδαίας δι' ἔργου
ἀξιωματικῶς καὶ σιγῶν ἐλέγχειν αἰεὶ ἔχη,
ὅτι μάτην ἐπὶ τοῦ ὁμοφυλακεῖν, καὶ γεραίρειν
σεμνύνονται τὸν ναόν· οἱ γὰρ ἀγορᾶν αὐτὸν καὶ
ἐμπορίαν ἀπεργασάμενοι, καὶ ὄρεα, καὶ ἐπιτοκίας
καὶ ἀδικίας, καὶ πολλὰς ἄλλας ἀτοπίας ἐργαστήριον
ἀποδείξαντες (ταῦτα γὰρ τῆς ἀγορᾶς ὁδὸν ἡτοῖον
τῶν ὁνίων τὰ τεκμήρια) τίνα ἄλλην τιμὴν
ἐπιτιθεύον, ἢ ποῖαν ἄλλην φροντίδα ὡς τῆς
αὐτοῦ κοσμιότητος μετὰ πόθῳ ἐπιστεύοντο ὡς κα-
ταβάλλειν; ἀλλ' ἐνθα μὲν κέρδος ἦν, ὁρᾶς αὐτὸς
ἀγορᾶν, καὶ ἐμπορίαν τὸν περιβόητον αὐτοῖς να-
ὸν ἀποδείκνυμενον, καὶ ὁδεῖς περὶ ταῦτα φροντίζ-
ει ἐπιθύμησις. ἐνθα δὲ λόγοις μόνον ἔδει σοβαρευ-
θῆναι διακρίσεις, ἐκδικηταὶ τῷ ναῷ, ζηλωταὶ τῶν
πατρῶν, καὶ σχήματα τιμῆς, & μεγάλα ῥήμα-
τα· μᾶλλον δὲ ἐνθα μὲν κέρδος ἀργυρίου μικροῦ,
ὁδὸν ὁ ναός, ἢ ὁ νόμος· ἐνθα δὲ μεγάλη σωτη-
ρία ἀνθρώπων, ἐκεῖ ὁ πολὺς φθόνος, καὶ προκα-
λυμμα τῷ θένῳ ὁ ναός, καὶ ὁ νόμος, καὶ τὰ τῆς
ἀπονοίας ῥήματα. Ἐκβαλὼν ἔν αὐτῷ ὁ δεσπό-
της ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καὶ δείξας λαμπρῶς
& ἀναμφιβόλως καταφρονήτας τοῦ ναοῦ, μεγά-
λην σήλην κατ' αὐτῶν ἀνέγειρεν, ὅτι εἴ τί περ
ἂν ὡς τῷ νόμῳ, καὶ τοῦ ναοῦ λέγοιεν, ὅτι ἐκ
πόθῳ & πίσεως ταῦτα λέγοιεν, ἀλλ' ἡ ἀφροσύ-
νη, ἢ φθόνος ἴδιον ἐπισκιάζοντες, ἢ ἐπὶ τῷ
σφῶν κέρδει, ἵνα καλῶνται Ραββί, ἵνα πλατύ-
νουν τὰ φυλακτήρια, ἵνα τὰς τῶν χειρῶν, καὶ τῶν
ἄλλων κατεδίδωσιν οἰκίας. Haec autem scho-
lia quum manu valde rudi atque imperita
fuerint exarata, plurimis, quibus scatebant
mendis pro viribus expurgata exhibuimus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. ma-
iori Sec. XIV. bene servatus. Constat foliis
scriptis 108.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

600. XXV. I. pag. 1. **C**ontinet hic Codex Chryso-
stomi Homilias XXVI. quas
olim plures fuisse, ex primae Homiliae

tum numero, qui littera γ' denotatur, cum
primis tituli verbis apparet. Inscriptur
enim: Τῷ αὐτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπὶ εἰρή-
νῃ, ἐτέρῃ προεπιόντος ὀλίγα, ἐλέγξῃ ὁμιλία εἰς
τὴν ῥῆσιν τὴν προφητικὴν τὴν λέγουσαν· ἐγὼ κύ-
ριος ὁ Θεός ἐποίησα φῶς καὶ σκότος, ποιῶν εἰρή-
νῃν, καὶ κτίζων κακὰ. Huiusdem (sc. Io. Chry-
sostomi) in Ecclesia Pacis dicta, quum alius
pauca verba ante fecisset, haec recitata Homilia
in propheticum dictum illud, Ego Dominus
Deus feci lumen, & tenebras: faciens pacem
& creans mala., Inc. Ὅλίγα μὲν τὰ ἐρημέ-
να. Def. καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσαι, ὡς γένοιτο,
κ. λ. Tom. VI. cit. edit. pag. 145.

II. pag. 15. Τῷ αὐτῷ ἔτι εἰς τὴν ἀσάφειαν
τῆς παλαιᾶς διαθήκης, καὶ εἰς τὴν τῷ Θεῷ φιλιαν-
θρωπίαν, καὶ περὶ τῷ μὴ κακηγορεῖν (in edit. addi-
tur ἀλλήλων). Huiusdem adhuc in obscuritatem
veteris Testamenti, & in Dei clementiam, &
quod alii alios non debeant accusare. Inc.
Χαίρει μὲν βυκόλος. Def. εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
ὀρανῶν εἰσελθεῖν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 180.

III. pag. 37. Τῷ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι τὸ μὴ
λέγειν, ἄπερ ἴσμεν, καὶ εἰς ἑτέρας ἐκφέρειν, πε-
νέτερον ποιεῖ, καὶ τὴν χάριν σβέννυσσι· καὶ εἰς
τὰς εὐχὰς, ὡς ὁ Χριστὸς ἠύξατο, καὶ εἰς τὴν ἐξου-
σίαν, μετ' ἧς ἅπαντα ἐποίει, καὶ εἰς τὴν τοῦ
παλαίου νόμου διόρθωσιν· καὶ ὅτι τὸ σαρκωθῆναι
τὴν ἰσότητά αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν πατέρα ὡς
ἐλαττοῦ, ἀλλὰ καὶ συνίστησι μᾶλλον. Huiusdem
Homilia, quod non dicere & ad alios efferre,
quae scimus, pauperiores nos reddit, & gra-
tiam exinguit: & in preces, quibus Christus
est usus, & in auctoritatem, qua omnia facie-
bat, & in veteris legis emendationem: &
quod Incarnatio aequalitatem ipsius cum Pa-
tre non minuit, sed confirmat potius. Inc.
Ἰκανὸς ἐν ταῖς ἐμπροσθεν. Def. τῆς βασιλείας
τῶν ὀρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. I.
pag. 529.

IV. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν τὰ
πρῶτα πάσχα νηστεύοντας. Huiusdem Homilia in
eos, qui primo Pascha ieiunant. Inc. Πάλιν
χρεία τις ἀναγκαία. Def. δοξαζώμεν τὸν Θεόν,
καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ.
Ibid. pag. 606.

V. pag. 64. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς λό-
γος α'. Huiusdem de Precatione Homilia I.
Inc. Αἰμωτέρων ἔνεκα προσήκει. Def. διὰ τοῦ
μονογενοῦς αὐτοῦ ἱσὺς, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Tom.
II. pag. 778.

VI. pag. 69. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς
λόγος β'. Huiusdem de Precatione Homilia II.
Inc. Ὅτι μὲν παντὸς ἀγαθοῦ. Def. καὶ σωφροσύ-
νῃν, & πρόνοιαν πτωχῶν, καὶ πάντας τὰς νόμους
τοῦ Χριστοῦ, δι' ἡμᾶς, κ. λ. Ibid. pag. 783.

VII. pag. 76. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ
μὴ δημοσιεύειν τὰ ἀμαρτήματα τῶν ἀδελφῶν,
μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν. Huiusdem Ho-
milia, quod non oporteat peccata fratrum
evulgare, neque inimicis imprecari. Inc. Μα-
καρίζω τῆς σπυδῆς ὑμᾶς. Def. τὴν ἀμοιβὴν ἡμῶν
ἀποδίδως ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὡς
γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 344.

VIII. pag. 89. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ
Bbb 2 μὴ

μη ἀπογινώσκειν τινὰς ἐαυτῶν, μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν, μηδὲ ἀπαγορεύειν ἐν τῷ μὴ λαμβάνειν αἰτούτας· καὶ πρὸς ἄνδρας περὶ τῆς πρὸς τὰς γυναῖκας εἰρήνης. *Eiusdem Homilia*, non oportere quemquam de se ipso desperare, aut preces contra inimicum fundere, aut anitmo deficere, quatenus petens non accipiat; et ad maritos de pace erga uxores conservanda. Inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας. Def. ὡς αἰτέμεθα, ἢ νοοῦμεν· αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 354.

IX. pag. 98. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι ἐπικίνδυνον καὶ τοῖς λέγουσι, καὶ τοῖς ἀκούσι τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν· καὶ ὅτι χρήσιμον ἐστὶ δικαιοσύνη μεγίστη, τὸ κατηγορεῖν τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων. *Eiusdem Homilia*, rem esse periculi plenam, cum iis qui dicunt, tum iis qui audiunt, ad gratiam concionari; atque utile esse, et iustitiam maximam propria incusare peccata. Inc. Γνωθὲς ὅμως, οἰμαι. Def. καὶ τῆς βασιλείας τῶν ἑρανῶν καταξιώσειε, χάριτι, κ. λ. Tom. II. pag. 658.

X. pag. 109. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἀνδρῶς τις κατέβαινε ἀπὸ Γερουσαλὴμ εἰς Γεριχὼν, καὶ ληστὰς περιέπεσεν. *Eiusdem Homilia in illud*, Homo quidam descendebat ab Hierusalē in lericho, et incidit in latrones. Inc. Οὕτως κατὰ τὸν θεόν. Def. γένοιτο πάντας καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter spurias.

XI. pag. 112. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτε ἐθεράπευσεν ὁ Σωτὴρ τὸν ἐκ γεννητῆς τυφλόν· καὶ εἰς τὸν Ζακχαῖον, καὶ περὶ κρίσεως καὶ ἐλεημοσύνης. *Eiusdem Homilia*, quum sanabat Saluator caecum a natiuitate; et in Zacchaem, deque iudicio, atque elemosyna. Inc. Πολλὰ καὶ διάφοροι. Def. τὸ σέβωμαι τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. p. 120. inter spurias.

XII. pag. 127. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν Φαρισαῖον καὶ τὸν τελώνην, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ προσευχῆς. *Eiusdem Homilia in Pharisaem et Publicanum*, ac de humilitate et oratione. Inc. Καθ' ἑκάστην γὰρ νεφὴν συνδρομή. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Est pars Homiliae V. de Incomprehensibili, cuius initium incidit in Tom. I. pag. 489. vers. 8.

XIII. pag. 131. b. Τοῦ αὐτοῦ, πρὸ ταύτης ὁμιλήσας εἰς τὸν Φαρισαῖον, νῦν πρὸς τὰς οὐκ εἰς θεόν χρωμένους τῷ ἀποστολικῷ ῥήτῳ τῷ λέγοντι· εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης. *Eiusdem*, quum verba iam fecisset in Pharisaem, nunc in eos, qui male utuntur hoc Apostoli dicto, Sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuntiatur. Inc. Τοῦ Φαρισαίου, καὶ τοῦ τελώνου. Def. τυχεῖν ἀγαθῶν, καὶ χρηστῶν ἐλπίδων, ὡς γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 300.

XIV. pag. 144. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· δεῖ δὲ καὶ αἰρέσεις εἶναι ἐν ὑμῖν, ἵνα οἱ δοκίμοι φανεροὶ γίνωνται. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli*, Oportet et haereses esse in vobis, ut qui probati sunt, ma-

nifesti fiant. Inc. Γνωθὲς ἡμῖν πρῶτον. Def. τῶν σωζομένων χάρις, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 240.

XV. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· δια δὲ τὰς πορείας ἑκάστος τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα ἔχτω. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli*, Propter fornicationes autem unusquisque suam uxorem habeat. Inc. Πρὸς τὰς τοῦ μέλιτος πηγὰς. Def. καὶ τῆς βασιλείας τῶν ἑρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XVI. pag. 166. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ἢ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, ἐλευθέρη ἐστὶν ὃ θέλει γαμῆσθαι, μόνον ἐν κυρίῳ· μακαριώτερα δὲ ἐστὶν, ἐὰν ὅπως μένῃ. *Eiusdem Homilia in illud locum*, Mulier alligata est legi quanto tempore vixerit vir eius: si autem mortuus fuerit, libera est cui voluerit nubere, tantum in Domino: beatior autem est si sic manserit. Inc. Περὶ γάμου πρῶτον. Def. τῆς βασιλείας τῶν ἑρανῶν ἐπιτύχωμεν· ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 203.

XVII. pag. 176. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον· καὶ περὶ τοῦ, ποίας δεῖ ἀγεσθαι γυναῖκας. *Eiusdem laus Maximi*, et quales ducendae sint uxores. Inc. Οὔτι μὲν ἀπελείφθην. Def. εἰς τὴν τῶν ἑρανῶν βασιλείαν εἰσελθεῖν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XVIII. pag. 198. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν Χαναανίαν, καὶ εἰς τὸν Φαραῶν, καὶ ὅτι ἐκ τῆς βέλωντος, ἡδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλευούτος Θεοῦ. *Eiusdem Homilia in Chananaeam et in Pharaonem*, et quod non volentis, neque currentis, sed misereantis sit Dei. Inc. Εἰ καὶ ἐβόλωσεν ἡμᾶς. Def. Θεῷ δόξαν ἀναπέμπειν εἰς τὴν αἰῶνα, ἀμήν. Tom. VIII. pag. 177. inter spurias, ubi finis aliquantum diversus.

XIX. pag. 217. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῆς Χαναανίης· ἐρρήθη μετὰ τὸ ὑποσέψαι αὐτὴν ἐκ τῆς ἐξορίας. *Eiusdem Homilia in dimissionem Chananaeae*; habitata est post eius reditum ab exilio. Inc. Πολλὸς ὁ χειμὼν. Def. εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. III. pag. 432.

XX. pag. 231. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἄσωτον, καὶ εἰς μετάνοιαν, καὶ εἰς τὸ ξύλον τὸ γνωστὸν καλοῦ, καὶ πονηροῦ, καὶ εἰς τὸν ληστὴν. *Eiusdem homilia in filium prodigum*, et de poenitentia, et in lignum scientiae boni, et mali, et in latronem. Inc. Πρῶτον ἡμᾶς, ἀδελφοί, ἡ μεγάλη καὶ θεοπρεπὴς τοῦ σωτῆρος ἐπιφάνεια. Def. καὶ δὲ δόξαν τῇ σὴ Οὐλάνθρωπι, ἢ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. pag. 150. inter spurias. Sed quum eius initium in Indice Operum generali omisum fuisset typographi, ut putamus incuria, parum abfuit, quin eam iterum typis mandaremus, postquam improbum illius ex Codice transcribendae laborem nequidquam pertulimus.

XXI. pag. 244. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν· καὶ ὅποσον δεῖ εἶναι τὸν ἀληθινὸν Χριστιανόν· καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ κρίσεως. *Eiusdem Homilia in illud*, Pacem sequimini cum omnibus, et san-

sanctimoniam, et qualem oporteat esse verum Christianum; et de elemosyna, et iudicio. Inc. Πολλὰ μὲν εἰσι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν Χριστιανισμόν· κρεῖττον δὲ πάντων, ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη, καὶ εἰρήνη. Def. καὶ καταξιώσωμεν ἀπολαῦσαι τῶν ἀγαθῶν τῶν ὑπερβαίνοντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. XII. pag. 284. in fine tamen diversa.

XXII. pag. 255. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ ὑπομονῆς καὶ κατανύξεως καὶ ἐπιθυμίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, καὶ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem Homilia de patientia, et compunctione, et de concupiscentia futurorum bonorum, et de secundo adventu Domini nostri Iesu Christi*. Inc. Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί. Def. τῶν ὑπερβαίνοντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 751.

XXIII. pag. 267. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τελείας ἀγάπης, καὶ τῆς κατ' ἀξίαν τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως, καὶ περὶ κατανύξεως. *Eiusdem de perfecta caritate, ac de mercede operum pro merito tribuenda, deque compunctione*. Inc. Πᾶσα πρᾶξις ἀγαθή. Def. τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. VI. p. 287.

XXIV. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πάντες παρασησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἑκάστος ὑπὲρ ἐαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. *Eiusdem in illud*, Omnes stabimus ante tribunal Christi, et unusquisque pro se rationem reddet Deo. Inc. Νομίζω μεγάλα τινα. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. pag. 142. inter spurias.

XXV. pag. 293. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως. *Eiusdem Homilia de resurrectione ex mortuis*. Inc. Περὶ δογμάτων ὑμῖν ἐμπροσθεν. Def. τὸν πάντα λόγον ὑπερβαίνοντων, καὶ νοῦν ἀνθρώπινον, ὡς γένοιτο, κ. λ. Tom. II. pag. 422. In Codice inter pag. 305. & 306. videtur aliquid deficere. In calce huius Homiliae rudi calamo delineata est Deiparae ab Angelo salutatae imago.

XXVI. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι θαυμαστὸν ἐστὶ πολλῶν ἄξιον λόγων ἡ παρθένα. *Eiusdem Homilia*, quod admiranda, et multis digna sermonibus sit virginitas. Inc. Εἰ γὰρ τις ἐν τῷ γάμῳ. Def. δικαίως ἔν ὁ κύριος αὐτὸ μοιχείαν ἐκάλεσεν. Haec, quae Homiliae nomen sortitur in Codice, nihil aliud est, quam fragmentum Libri Ioannis Chrysostomi de Virginitate inscripti, & quidem VII. Capitibus constans, quibus singulis Graecus titulus appositus est. Initium primi Capituli, quod mox attulimus, habetur T. I. pag. 292. & est Cap. XXXIV. Finem vero septimi, in edit. XL. reperies ibid. pag. 300. Istorum vero postrema tria a multo recentiori manu sunt exarata, nimirum a verbis παραμυθία, τὴν δὲ παρθένον ἐκ ἀναπαύει τῶν πόνων, quae sunt pars tituli, quinto Capiti praeceuntis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. initio mutilus, ceterum optime servatus. Constat foliis 322.

IOANNOT ΠΕΡΙ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ.

IOANNIS DE VNITATE ECCLESIAE.

Scilicet.

Ioannis Vecchi de unione Ecclesiarum Veteris, et Novae Romae Liber, ac de Processione Spiritus S. Capita XII. et alia nonnulla. Andronici Camateri eadem super re Syllogismi cum suis oppositionibus. Gregorii Dialogi Liturgia. Nicephori Blemmidae Dogmaticae Orationes II. Constantini Meliteniotae de Graecorum et Latinorum unione Sermo: et alia Anonymi.

IN primis paginis chartaceis, quae Codicis.

cis integumento inserviunt, quoddam legitur excerptum ex Synodo CPolitana, recentiori manu exaratum, quod quum in Conciliorum collectionibus non inuenerimus, integrum damus. Fragmento titulus est: Α' πρὸ τῆς ὁρᾶς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας συνόδου ἐπὶ τῆς βασιλείας κυρίου Ἀνδρόνικου τοῦ Παλαίου· λόγου τοῦ τοῦ Λατίνου βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου. Ex definitione sanctae CPolitanae synodi, regnante Domino Andronico Palaeologo, filio Imp. Michaelis Palaeologi, qui cum Latinis conveniebat. Ἰωάννη τῷ Βέκκῳ, καὶ τοῖς ἐξακολουθήσιν αὐτῷ, Κωνσταντίνῳ δὲ Φημὶ τῷ Μελητινιώτῃ, καὶ Γεωργίῳ τῷ Μετοχίτῃ, ὅτι ἐξ ἡμῶν γηγόνασιν, καὶ τοῖς ἡμετέροις ἐνεγράφησαν ἡδεσί τε καὶ δογμασι, καὶ οὐκ ἐνέμειναν τάτοις, ἐγγενέσιν ὅσι ἐ πατρίοις αὐτῶν, καὶ διὰ πάντες βεβαιώθησιν τῷ χρόνῳ, ἐξ ὧς Χριστὸς ἤρξατο καταγγέλλεσθαι, καὶ ἐς δεῦρα· ἀλλὰ τῶν μὲν, καθ' ὃν ἔτε ἦδε πύλαι ἰσχύσαν, ὅτε μὴν ἰσχύουσιν ὑπερεῖδον, ἐκ οὗδ' ὅτι καὶ καταγγῶναι, ἢ μὴ ἐπαινεῖν αὐτῶν ἔχοντες, δόξαν δὲ ἀντείστηγον ἀγνωστον παντάπασιν τοῖς πατράσιν αὐτῶν, μήτε τὸ ἀπὸ τῶ χρόνου τῶν κειμένων αἰδεσθέντες πρεσβεῖον, μήτε μὴν τοῦς τῶν ἐκφάντορας, οἱ καὶ τὰ τῷ πνεύματος οὐκ ἄλλως ἐλάλουν, ἢ πλήρεις γεγονότες τῷ πνεύματος. Τάτοις ἔν, ὅτι διαφωρῆντες τοῦτον, ἐκτοπα καὶ πᾶρῳ τῶν παραδεδομένων ἐπὶ λύμῃ καὶ καταστροφῇ τῆς ἐκκλησίας ἐφρόνησαν, εἴτα τῆς μανίας ταύτης χρόνον δὴ τινα μετεβόλοντο, ἐαυτοῖς ἐπαράτῳ ἐσεσθαι λόγοις καὶ γράμμασιν ἐπὶ μυρίας καὶ ὄψεως, καὶ ἀκοῆς ἀποφηνάμενοι, εἰ μὴ ἄλοσχέρως εὐρίσκοντο τῷ λοιπῷ τὰ πάτρια σέργοντες, καὶ εἰς ἄδεν ἀλλότριον τῆς ἐκκλησίας ἐξεγκόμμενοι φρόνημα, καὶ ἄδὲ τοῖς ἐαυτῶν ἐπὶ ταύτῃ τῇ μετανοίᾳ χειρογράφοις ἐνέμειναν, ἀλλὰ μετενόησαν, ὅτι δὴ καὶ μετέγνωσαν, καὶ πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἀποστασίαν ἐξέκλιναν, ὥστε φύσεως ἀποστάτιδος λαχόντες, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους τῆς πατρὸς ἀσύνδετοι. Τοῦτοις ἀποσπασθεῖσιν ἀποστροφῇ πονηρᾷ, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας μακρυσμὸν ἀγαπήσασιν, ἥν αὐτοὶ ἐαυτοῖς, εἰ τὸτὸ ποτε τομήσασιν, ἐπήγαγον ψήφον, ἐπάγομεν καὶ ἡμεῖς, ἀποτέμνοντες αὐτοὺς ὥπως ἔχοντες, τῆς τῶν ὁρθοδόξων ἐκκλησίας, καὶ ἀπο-

ἀποκηρύκτους τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ τῆς ποιμένης ποιμένα. Historiam autem huius Concilii sub A. C. mcccxxxv. persequitur Pachymeres Histor. Andronic. VII. Videntur Allatius de Ecclesiae Occident. & Orient. perpetua Consens. Lib. II. C. XV.

I. pag. 1. Γράμμα ταπεινὸν ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς ἐνώσεως, καὶ εἰρήνης τῶν τῆς παλαιᾶς, καὶ νέας Ρώμης ἐκκλησιῶν. Ioannis humilis Episcopi CPolitani de unione & pace Ecclesiarum Veteris & Novae Romae. Inc. Τὸ ἐπὶ πάντιν ἀψευδὲς τὸ σωτήριον δίδωσι, κ. λ. Def. εἰς τὸ παντελὲς ἐξερχόμενοι εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος τῆς ὁμοουσίου Τριάδος, ἀμήν. Edidit Allatius Graeciae Orthodox. Tom. I. edit. Rom. A. mccciii. a pag. 61. ad p. 224.

II. pag. 36. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Β'πειδὴ περὶ τὸν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀπολογητικὸν σχεδιάσαντες πρότερον. Def. εὐρεῖν τὸν μισθὸν παρὰ τῷ μισθοποδῶτι Θεοῦ. Ibid. a pag. 331. ad 359. & est Cap. XII. De Processione Spiritus Sancti, quod suo loco, ut mox videbimus omittitur. Inscribitur autem in edit. Adversus eos, qui dictum S. Cyrilli proponunt, Spiritum Sanctum ex solo Patre procedere, ut ab ore, sed apparere per Filium.

III. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Πρόσεχε ὕμνῳ, καὶ λαλήσω. Def. παρὰ τοῦ εἰρηναίου Χριστοῦ. Ibid. Tom. II. pag. 84. (per errorem 104.) ubi inscribitur: Eiusdem Apologia: Nullo modo nostras consuetudines destrui, si Ecclesiarum unionem acceptamus, sed ad conciliandam in Christo pacem multum conducere; quod inter se in asserendo dogmate conveniunt.

IV. pag. 45. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Ἦν ἂν μακάριον ἀληθῶς, εἴ γε τὸ τῷ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἀπλοῦν τε & ἀνεξέταστον. Def. τὸ πανάγιον πνεῦμα τὴν ἡμῶν ἀσθενείαν ἐπισχῶσαι πρὸς ἀποσβῆσιν τῶν τὴν ἀληθειᾶν ἐπιρραζόντων διακενῶν. Ex hoc Tractatu, qui teste Fabricio Lib. V. Cap. 43. Tom. X. pag. 340. N. 2. inscribitur, Περί τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὸ τοῦ σκανδάλου ἀλόγιζον, καὶ ἐκ μόνῃς ἰσορίας ἀποδεικνύντος, De pace Ecclesiastica, ad absurditatem scandalum ex sola historia demonstrandam, ampla excerpta dat Allatius de Aetacibus Ordinum pag. 165. 169. & de Purgatorio pag. 591. 626. & Guil. Beveregius Tom. II. magni Synodici pag. 273. 292. ubi multa de synodo Photiana.

V. pag. 54. Sequuntur eiusdem Vecchi de Processione Spiritus Sancti Capita XI. quorum primum inscribitur: Πρὸς τὴν λέγοντας νενοθευμένην εἶναι τὴν παρὰ τῷ λόγῳ τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ ἐνδοκίμως ῥῆσιν τὴν λέγουσαν, παρὰ τῷ Υἱῷ εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Adversus eos, qui asserunt, magni Basilii dictum, quo affirmatur „ex Filio esse Spiritum Sanctum, & reperitur in illius Oratione, adulteratum esse. Inc. Καὶ ἐπεὶ πρὸ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγη τις ἀνέκυψε ζήτησις, κ. λ. Def. καὶ ἡμεῖς ἐν

ἄλλοις ἡμῶν λόγοις καὶ περὶ τῶν τοιούτων διαληψόμεθα. In Graecia Orthodox. Tom. I. p. 225.

VI. pag. 59. b. Πρὸς τὴν διαπορούσαν περὶ τῆς ἐνδοκίμως ἐν τισὶ βιβλίοις προσθήκης τοῦ ἰσως, διακτικῶς ἐπιθήματος. Ad eos, qui subdubitant de additione, quae in nonnullis Codicibus reperitur, Fortasse, dubitativi adverbii. Inc. Εἰ κείνο δὲ πῶς ἂν τις ἀνεξέταστον παραδράμῃ. Def. καὶ πρὸς εἰρήνην ἀνένδοτον. Ibid. pag. 252. & est Cap. II.

VII. pag. 61. Πρὸς τὴν λέγοντας, ὡς ἐπεὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ περὶ πίστεως λόγῳ αὐτῷ εἶπε, χρῆσασθαι ποτε λέξεσι πρὸς τὰς κατὰ καιρὸν αἰρέσεις ἀγωνιζόμενος, ἄλλοτε ἄλλοις, ὡς ἂν ἡ χρεία αὐτὸν κατηνάγκασεν, & δεῖ προσέχειν πάσαις ταῖς θεολογίαις αὐτοῦ. Adversus eos, qui contendunt, quod magnus Basilius in Oratione sua de Fide dixerit „aliquando dictiones usurpasse, adversus confurgentes haerese decernantem, alias, atque alias pro diversis temporibus, ut necessitas ipsum compellebat „non esse omnibus illius theologicis dictis attendendum. Inc. Ὡς ἀπὸλοιτο ἡ κακία. Def. καὶ εἰρήνην διεγκαλοῦντες ἡμῖν. Ibid. pag. 258. & est III.

VIII. pag. 64. b. Πρὸς τὴν διαπορούσαν, εἰ τὸ παρὰ τοῦ Υἱοῦ εἶναι λεγόμενον πρὸς τὸν Πατέρα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. Adversus eos, qui addubitant super eo dicto „Quod a Filio esse dicitur, ad Patrem refertur. Inc. Ἀλλ' ἐπεὶ ὁπνίκα ταῖς παρὰ τοῦ Υἱοῦ. Def. τὸ ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς εἶναι τὸ πνεῦμα. Ibid. pag. 274. & est IV.

IX. pag. 66. b. Πρὸς τὴν διαπορούσαν, πῶς ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα διὰ τοῦ Υἱοῦ; Ad eos qui dubitant Quomodo Spiritus procedit per Filium? Inc. Ο τε τὸ τῶν ἀπορίων ἀναλογισμαὶ ἄτοπον. Def. περὶ αὐτῆς ἐδογματίσαν. Ibid. pag. 284. & est V.

X. pag. 68. Πρὸς τὴν λέγοντας, εἰ δι' Υἱοῦ ἐκπορεύεται, πῶς ἔχῃ δύο ὑπάρξεις τοῦ πνεύματος; Ad eos qui dicunt „Si per Filium procedit, quomodo non sunt duae existentiae Spiritus? Inc. Καὶ πῶς ἐστὶ, φασὶ, δι' Υἱοῦ λέγειν. Def. καὶ μία ἡ τοῦ ἐνὸς πνεύματος ὑπαρξίς. Ibid. pag. 288. & est VI.

XI. pag. ead. Πρὸς τὴν ζητῶντας μαθεῖν, τίς ἐστὶν ἡ μεσιτεία τοῦ Υἱοῦ, ἢ ὁ Νύμφης Γρηγόριος θεολογεῖ λέγων, τῆς τοῦ Υἱοῦ μεσιτείας, καὶ αὐτῷ τὸ μονογενὲς φυλαττέσης, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς φυσικῆς πρὸς τὸν Πατέρα σχέσεως μὴ ἀπειρούσης; Ad eos qui addiscere cupiunt, quatenam sit mediatio Filii, quam Nyssenus Gregorius tradit, dicens „Filii mediatione, illi unigenitum conservante, & Spiritum a naturali erga Patrem relatione minime arcente? Inc. Τί σοι ποιήσωμεν, ἀνθρώπε. Def. ἐφ' ἑτέραν ἀπορίαν τραπέμεθα. Ibid. pag. 291. & est VII.

XII. pag. 70. b. Πρὸς τοὺς μὴ ἀποδεχομένους τάξιν λέγειν ἐπὶ Τριάδος, μὴ δὲ δι' Υἱοῦ ἐκπορεύειν ἐκ Πατρὸς δεχομένους τὸ πνεῦμα. Adversus eos qui ordinem in Trinitate respuunt, neque per Filium ex Patre existere Spiritum accipiunt. Inc. Οἱ τὸ τῆς τάξεως ἐπὶ τῆς Τριάδος ἀπαρ-

ἀπαρνήμενοι ὄνομα. Def. ὡς ὑπάρχον ἐκ τοῦ πατρὸς. Ibid. pag. 301. & est VIII.

XIII. pag. 72. Πρὸς τὴν λέγοντας, ὡς ἐπεὶ συμπροῖναι, καὶ συμπαραμαρτεῖν λέγεται τὸ πνεῦμα τῷ Υἱῷ, ἔκ ἐστι διὰ τοῦ Υἱοῦ. Ad eos qui dicunt „Quando una simul emanare cum Filio, & una simul consequi Spiritus dicitur, non esse per Filium. Inc. Ἐνταῦθά μοι ὁ λόγος πρὸς ἀγῶνα. Def. διὰ τὸ τρισυτάετον. Ibid. pag. 308. & est IX.

XIV. pag. 73. b. Πρὸς τὴν λέγοντας, ἐπειδὴ ἀναβλύζειν, καὶ πηγάζειν λέγεται τὸ πνεῦμα καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, διατὶ μὴ καὶ ἐκπορεύεται λέγεται ἐκ τοῦ Υἱοῦ; Ad eos qui dicunt „Quam effluere & emanare dicatur Spiritus ex Filio, quare non dicatur etiam procedere ex Filio? Inc. Ἀ' μὲν περὶ τῆς ἐκπορεύεται λέξεως ἡμεῖς εἵπομεν. Def. οὐμένον γεννητὸν εἶναι. Ibid. pag. 313. & est X.

XV. pag. 74. Πρὸς τὴν λέγοντας, τὸ ἀναβλύζειν, καὶ πηγάζειν ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ πνεῦμα, οὐ κατὰ τὴν τῷ λόγῳ θεότητα, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἶρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Adversus eos, qui dicunt, emanare & effluere ex Filio Spiritum, non secundum Verbi divinitatem, sed secundum rem assumptam dici, propter spiritualia dona. Inc. Ἐπεὶ δὲ εἰσιν ἕτεροι. Def. ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἶρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Ibid. pag. 316. & est XI. Animadvertendum est, paginam 77. in Codice, quae & huius XI. Capitis finem, & sequentis Tractatus initium continet (nam Caput XII. retulimus supra §. II.) totam esse recentiori manu descriptam.

XVI. pag. 77. b. Τὸ αὐτὸ περὶ τῶν αὐτῶν. Eiusdem de iisdem. Inc. Βουλομένους ἡμεῖς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην αἰεὶ πράττειν. Def. ὡς ἐξ αὐτοῦ ὑπάρχον πέμπεται παρ' αὐτοῦ. Ibid. Tom. II. a pag. 287. ad pag. 521. sub titulo tamen longe diverso. Inscribitur enim: Τὸ αὐτὸ ἀντιρρητικὰ τῶν ἐπὶ ταῖς περὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι γραφικαῖς χρήσεσιν ἐπιστάων κυρίῳ Ἀνδρονίκῳ τῷ Καματηρῷ Δρυγγαρίου τῆς Βιγλας. Eiusdem Refutationes adversus D. Andronici Camateri Viglae Drungarii, super scripto traditis testimoniis de Spiritu Sancto, animadversiones. Quo quidem loco, quoniam de Camatero mentio incidit, sciendum, Manuelis Comneni Imperatoris, eius, qui ab A. mccciii. ad mcccxx. prae-fuit, ad finem fuisse, ab eoque dignitate Sebastii decoratum, tum Praefectum Urbis, ac Drungarium τῆς βιγλας, sive Praefectum Vigilum fuisse constitutum. Scripsit iste Hoplethecan sacram, & Antirrheticos libros Latinis oppositos. Principium Antirrheticorum citat Nicolaus Comnenus pag. 173. Praenot. Mystagogicarum, & pag. 282. libri contra Latinos interrogationem centesimam. Animadversiones vero istae, quas confutandas suscepit Io. Veccus, nihil aliud sunt, quam pars uberioris Libri, in quo ipse Manuelis Imperatoris personam induens cum Cardinalibus Romanis de Processione Spiritus S.

disputat. Vide plura apud Fabric. Bibl. Graec. Tom. X. pag. 286. & Allat. de Consens. Lib. II. Cap. XI. pag. 660. seqq.

XVII. pag. 146. Οἱ τῷ Καματηρῷ συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ἀντιρρήσεων. Camateri syllogismi una cum oppositionibus ad ipsos. Sunt numero XLIV. Prologus praevious inc. Τῶν μὲν ἐν ἐπὶ ταῖς ἐπιστάσεσιν τῷ Καματηρῷ ἀντιρρήσεων ἅλις ὁ δὲ λόγος καὶ ἐπὶ τὸν ἑλεγχον ἴτω, ὃν ἐκείνος κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας συλλογιστικῶς συνεγράψατο. Def. πρὸς τὰ συλλογιστικὰ εἰρημένα κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τῷ σοφωτάτῳ ἐκείνῳ Καματηρῷ, ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀντιρρητικῶς ἀπαντήσαντες. Primus Syllogismus est: Το πνεῦμα ἐκπορεύμενον ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, ἢ ὡσαύτως ἐκπορεύεται ἐξ ἀμφοῖν, ἢ ἐτέρως μὲν ἐξ ἐτέρου, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρου. εἰ μὲν ἐν ἄλλως καὶ ἄλλως ἐξ ἐκατέρου, λεγέσθω καὶ τὸ ἴσων τρόπων διάφορον. εἰ δὲ τὸ ἕτερον, πάντως ἀμφοῦν αἷτια τῷ αὐτῷ, καίτοι ὅντος ὁμοουσίᾳ αὐτοῖς τῷ αἰτιατῷ. εἰ δὲ τῷτο, ἢ ἕξαι καὶ τὸ πνεῦμα ἄλλως τινὸς ὁμοουσίᾳ αἷτιον, ἢ ὕ. & εἴ ἐστι καὶ αὐτὸ αἷτιον, ἢ ἐνὸς τῶν αἰτίων αὐτῷ, ἤγουν Πατρὸς, ἢ Υἱοῦ, ἢ ἀμφοῖν, εἴτε δὴ τετάρτῳ τινός. ἄπερ ὅτι ἄτοπα πάντα, τί δὲ καὶ λέγειν; εἰ δ' ἄδενος, ἡλάττωται ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἐκ εἰς ἐκείνοισι ἔσθ' ὁμοδοξον, ἔσθ' ὁμότιμον, ἔτε μὴν ὁμοούσιον, ἔσθ' ὁμοούσιον. Oppositio vero inc. Πρὸς τὸ ἐτέρω μὲν ἐξ ἐτέρου, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρου ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἄδενος ἡμῶν δεήσει τῷ λόγῳ, ἐπεὶ ἂν εἴς ἐστιν εὐσεβής ποτε τὸ βλάσφημον τῷτο ἀπερσευζόμενος. πρὸς δὲ τὸ, ἐὰν ὡσαύτως τὸ πνεῦμα ἐξ ἀμφοῖν ἐκπορεύηται, πάντως ἀμφοῦν αἷτια τῷ αὐτῷ, φανερὸν, ὡς ἐκ πρώτης παραυτίκα βαλλίδος τὴν πρότασιν σεσοφισμένην προήνεγκας, κ. λ. Syllogismus XLIV. est: Εἰ αἱ ιδιότητες ἔχῃ αὐτῶν, ἀλλὰ τινων εἰσὶν ιδιότητες, ἤγουν ἡ γέννησις, ἡ ἀγεννησία & ἡ ἐκπόρευσις, καὶ τὴν ὑπαρξίν ἔχουσιν ἐν ἐτέρῳ, καὶ ἔχῃ ὑπόκεινται ὡς ἡ ὁσία, ἀλλὰ ἐτίκεινται, πῶς ἡμῶν ἡ ἐκπόρευσις ὡς ὁσία νομίζεται; καὶ εἰ ὁσία, ὁσία δὲ καὶ ἡ ἀγεννησία, καὶ ἡ γέννησις, βιάζεσθαι δὲ διὰ τὸ, πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμὰ ἐστὶ, καὶ τὴν ἐκπόρευσιν ὁσίαν νοεῖν, πῶς οὐ τρισόσιος ἡ θεότης; οὐ γὰρ ταῦτον τὰ τρία, ἡ ἀγεννησία, ἡ γέννησις, καὶ ἡ ἐκπόρευσις. Oppositio inc. Δέχομαι σε ἴδω λόγον, καὶ οὐχ ἰσχυρομένῳ φημι ὡς οὐσίαν τὴν ἀγεννησίαν, τὴν γέννησιν, & τὴν ἐκπόρευσιν. Def. μήτε δὲ τρίτερον, μήτε τρισόσιον διαταῦτα λέγεσθαι τὴν μακαρίαν Τριάδα. Defunt haec una cum insequentibus, in Graecia Orthodoxa: nec mirum; teste enim Fabricio loco mox cit. Camateri ipsius scripta necdum lucem viderunt, nec quae in Biblioth. Bavarica servantur, disputatio sub Manuelis Imp. nomine cum doctore Armeniorum Petro, & libellus de duabus in Christo naturis.

XVIII. pag. 163. Ἐτεροι συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ἀντιρρήσεων. Alii syllogismi cum oppositionibus super ipsis. Sunt numero XXXIV. quorum primus inc. Εἰ τελεία ἡ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπόρευσις τῷ πνεύματος. Oppositio inc. Παραλογισμοί, καὶ σοφίσματα διαλεκτικῆς μεθόδου τεχνήματα. Oppositio ultimi

mi def. μη συνέντες τὸ ἐπιτημένον κατάκριμα τοῖς διαιροῦσι & ἀποσχίζουσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Nullum auctoris nomen apparet: sed fortasse eiusdem sunt Camateri.

XIX. pag. 174. b. Ἀντιρρητικὰ τὰ λόγια, ὃν Φώτιος κατὰ Λατίνων πρὸς τινὰ φιλόσοφον Εὐσέβιον ἔγραψεν. *Confutatio sermonis, quem Photius contra Latinos ad quemdam philosophum Eusebium conscripsit, cum textu ipsiusmet Sermonis, qui quidem ita inc. Εὐ πολλοὶς μὲν εἰσιν οἱ ἔλεγχαι πολυσίχως ἔγκατα-εσπαμένοι λόγοις. Confutationis autem initium est: Εἴπε δὲν ἡμῖν ἔδοξεν ἀπαξ περὶ Τριάδος ποιούμενοι τὸν λόγον τῆς ἀδελφώσεως ἕρῃ ὑποκειμένης. Ultima Sermonis sectio def. δι' ὃν κατασχύνεται, & πάσης εὐσεβείας ἀπελαύνεται τῆς ἀποστασίας τὸ φρόνημα. Confutationis vero finis est: οὐ γὰρ πικρῶς σε καταδικάζομεν & ἡμεῖς, ὡς τὰς Ῥωμαίους αὐτὰς, κατὰ πολλὴν ἀσθεντίαν, εἰς ἀρπαγὴν αὐτὰς προδίδας τῷ κοινῷ τῷ γένει ἐχθρῷ, ὡς ἀγρίῳ λέοντι, & ὠρμώμενῳ. Antirrheticorum auctor anonymus. Photii vero Sermonem inter inedita eius Opera reponit Fabric. l. c. Tom. IX. p. 563. (per errorem 363.) hoc titulo instructum: Περὶ τῆς τῷ ἁγίῳ Πνεύματι μυσταγωγίας, & ὅτι ὡς περὶ ὁ Τίσις ἐκ μόνου τῷ Πατρὶ ἐρολογεῖται γενᾶσθαι, ὅτω & τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐκ μόνου & τῷ αὐτῷ αἰτίῳ θεολογεῖται ἐκπορεύεσθαι, λέγεται δὲ τὰ Τίσις εἶναι, ὡς ὁμοῦσιον & ἀποσελλόμενον δι' αὐτῶ. Sane vero luculentissimum appellat Allatius de Consens. pag. 575. testatus in Codice Palatino ad Metrophanem Episcopum Smyrnensem referri.*

XX. pag. 203. Τοῦ αὐτοῦ ἀντιρρητικὰ τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνεπιγράφων εὐρεθέντων κεφαλαίων. *Eiusdem confutationes capitulum quorundam incerti Auctoris adversus Ecclesiam pacem. Inc. Πάλιν ἡμῖν ἀγῶνες, καὶ σάβην περὶ τὸ λέγειν ὁμαί. Def. τῷ δὲ οἰκείῳ γένει πολλῶν κακῶν γεγονόσι πρόβηνοι. Auctor anonymus.*

XXI. pag. 228. Ἀ' κολαφία, & τάξις Ῥωμαϊκῆς εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπων. *Ritus, atque ordo Romanus in Episcopii consecratione. Inc. Τῷ σαββάτῳ πρὸ τοῦ ἐσπερινοῦ καθεζομένου τοῦ μητροπολίτου ἐν τῇ αὐλῇ, κ. λ. Def. & συλλειτουργεῖ μετὰ τοῦ χειροτονήσαντος. Auctor anonymus.*

XXII. pag. 232. Ἡ' θεία λειτουργία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ἣν τινὰ κρατεῖ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία. *Liturgia, sive Missa sancti Gregorii Dialogi, quam servat Romana Ecclesia. Inc. Ὅποτε ὁ ἱερεὺς ἐτοιμάζει ἑαυτὸν εἰς τὸ λειτουργῆσαι, εἰσέρχεται ἐνδεδυμένος κατὰ τὸ πρέπον εἰς τὸ θυσιάζειον. Def. γένοιτό σου ἑλεούτος ἰλασμός εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἀμήν. Καὶ οὕτως τελειοῦται ἡ θεία λειτουργία. Liturgia, seu Missa S. Gregorii edita est Tom. II. Biblioth. Patrum Graecor. Parisiis mdcxxiv. fol. p. 125. & ab Eusebio Renaudoto in collectione Liturgiar. Oriental. T. I. p. 26.*

XXIII. pag. 236. Τοῦ ἐν μονοτρόποις ἀγίου-τάτου, & φιλοσοφώτατου κυροῦ Νικηφόρου πρε-

σβυτέρου τῷ Βλεμμίδῃ λόγος ἀποδεικνύων διὰ χρη-σεων γραφικῶν, δι' Τίσις, & ἐξ Τίσις θεολογεῖσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον. *Sanctissimi monachi sapientiaeque amantissimi Domini Nicephori Blemmidae presbyteri Sermo demonstrans sacrae Scripturae testimoniis, per Filium, & ex Filio Spiritum Sanctum dici. Inc. Εἴ μοι πάθος, ὅπερ ἐξαγγεῖ. Def. τοῦ δ' ἀγα-θοῦ δένδρου καλὴ ἀραρότης & ὁ καρπός. Existat in Graecia Orthodoxa cit. edit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 38. & est Oratio I. ad Iacobum Bulgariae Archiepiscopum. De hoc autem Blemmida notandum, quod quum Anno circiter mccciv. designatus fuisset a Theodoro Lascari Imp. Patriarcha Constantinopolitani munus non adiit, sed presbyteri dignitate, ac monastico habitu contentus vixit.*

XXIV. pag. 244. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβῆ βασιλέα κύριον Θεόδωρον Δύκαν τὸν Λάτκα-ριν περὶ τινῶν δογματικῶν αὐστητήσεων. *Eiusdem ad pium Imperatorem Dominum Theodorum Ducam Lascarium de nonnullis dogmaticis quaestionibus. Inc. Ὁ αἰτῶν ἐν ᾧ καιρῷ. Def. καθὼς ἐθεολόγησαν οἱ τοῦ Πνεύματος. Ib. a pag. 39. ad 60. & est Oratio ordine II.*

XXV. pag. 248. b. Τοῦ Θεοφιλεστάτου, καὶ σοφωτάτου χαρτοφύλακος τῆς ἀγιωτάτης μεγά-λης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, & τιμιωτάτου ἀρχidia-κόνου τοῦ εὐαγγέλιου βασιλικῆς κλήρου κυροῦ Κωνσταν-τίνου τοῦ Μελιτηνίου λόγος περὶ τῆς ἐκκλησια-στικῆς ἐνώσεως Λατίνων τε & Γραικῶν. *Deo carissimi & sapientissimi, sanctissimae magnae Dei Ecclesiae Chartophylacis, ac sacratissimi Archidiaconi sancti regii Cleri D. Constantini Meliteniote Sermo de Ecclesiastica Latinorum & Graecorum unione. Inc. Πρόσεχε ἑμὲν, & λαλήσω. Def. εἰς τὴν τῶν λόγων εὐδ-δωσιν. Ibid. Tom. II. a pag. 642. ad pag. 765. & est Oratio I. Fuit autem Constantinus Meliteniota Io. Vecchi Patriarchae CPolitani latiniφρονος archidiaconus, qui cum Praefule suo post annum mcccxxiv. exful obijt. De illo vide Allat. de Consens. pag. 773. seq. de Nilis p. 26. de Purgatorio p. 626. 684.*

In ultimi folii averfa pagina haec notula Latine scripta legitur: *Liber editus a reverendissimo in Christo patri & Domino Domino Iohanne patriarcha Constantinopolitano cognomine Beco contra Graecos, quod male sentiunt qui negant Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere. Recentior Graecus pagina- rum numerum ita subnotavit: Τὰ τοῦ παρ-όντος βιβλίου φύλλα εἰσὶ διακόσια ἐβδομηκονατέ. Praesentis libri folia sunt ducenta septuaginta sex. Cui debemus etiam correctiones, & additiones sane multas, quae passim occur- runt, scholia marginalia, & titulos verbis τῷ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν expressis. Contextus satis correctus est, diligenterque exaratus, & cum cit. editione mirifice consentiens.*

Codex Graecus singularis membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. ineuntis. Constat foliis scriptis 275.

INB

(1) Μονότροποι dicti monachi, ob mutuum concordiam, seu communem vivendi rationem. Confule Du-Gangium in Gloss. med. & inf. Graecis.

I O B.

I O B.

Titulus ita corrigendus, ut recte in schedis suis adnotavit Holstenius.

Liber Iob scriptus per versum, cum collatione diversorum interpretum. Item paroemici Salomonis eodem modo scripti per versum. Item Ecclesiastes itidem per versum cum collatione, & Canticum Canticorum eodem modo, liber incomparabilis.

cod. xxvii

I. pag. 1. Exhibet primo Codex hic vetustissimus, ac maioribus exaratus litteris, integrum Iobum, Graece conversum, ac σχιζογραφῶς descriptum, absque tamen versuum, & capituli numeris quod & de sequentibus libris intelligendum est. Inc. Ἀνθρώπος τις ἦν ἐν χώρα τῇ Αὐσιτιδί. Def. Σωφάρ ὁ Μηνάϊων βασιλεὺς. Huius prima libri pagina, utpote vetustate valde consumpta a recentiori manu suppleta fuit. In fine Iobi haec adnotata leguntur:

Γ' ὡς κατὰ τὸς ο' εἶπεν λόγους.

Γ' ὡς β'. Ε' λιφὰς γ'.

Βαλδὰδ γ'. Σωφάρ β'.

Ε' λιφὰς ε'. ἡ αὐθεντία δ'.

Τ' πρόθεσις τῷ Γ' ὡς β'.

Τὴ μὲν ὅλου βιβλίου ὁρισθέντος ἐν περιοχῇς λέ. ἔχοντος δὲ προσώπων ι'. διαλόγου ιβ'. ἐν ἐκᾷ τῶν περιοχῶν δι' ἑλίκου ἡρῆμην, & οἱ καθ' ἑκάστον πρόσωπον διάλογοι εἰσιν ἐν ἀριθμῷ, καθὼς ἐσώταται ἐν τῇδε τῇ γραφῇ, ἐξηγητικῇ μὲν πνεύματος πάντες ἔσται δὲ ἰδίως, κ. λ.

II. pag. 144. Παροιμίαι. *Proverbia. Inc. Παροιμίαι Σολομώντος υἱοῦ Δαβὶδ. Def. & αἰνεῖσθαι ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Subditur: Ὅτι ἐν ταῖς Παροιμίαις ὡς περὶ παιδεύματα διὰ πραγμάτων & συμβόλων προσφέρει τὰς παραινήσεις.*

III. pag. 261. Ἐκκλησιαστής. *Ecclesiastes. Inc. Πήματα Ἐκκλησιαστῆς υἱοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐν Γερσαλήμ. Def. ἔδαν ἀγαθόν, & ἔδαν πονηρόν. Subiicitur: Ἐν δὲ τῷ Ἐκκλησιαστῇ τὴν τελείαν ὥσάν μεγάλους & τελείους παρατί-θησι τὴν διδασκαλίαν.*

IV. pag. 301. Αἶσμα ᾠμάτων. *Canticum Canticorum. Inc. Αἶσμα ᾠμάτων ὃ ἐστιν τῷ Σα-λομῶνι. Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Def. ἡ τῷ νεβρώ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων. Deinde haec notula adiecta: Ἐν δὲ τῷ ᾠματι τῶν ᾠμάτων τὴν τῶν μεγάλων, & θείων μυστηρίων χάριν, & πρὸς τὸν ζῶντα λό-γον κοινωνίαν σημαίνει.*

Τὸ ᾠματι ὃ ὑπόθεσις.

Ἐκκλησία ε'.

Κύριος γ'.

Νεάνιδες η'.

Α' ἄνδρες χ'.

Πρόσωπα δ'.

V. universum vero observavimus contextum ipsum parum a vulgata LXX. editione dif-

ferre; varias tamen lectiones subinde ad- milceri non illas quidem contemnendas, licet auctoris nomine desituras; tum scho- lia margini passim adscripta, tam brevia, quam valde bona esse, cuiusmodi est illud verbis Iobi, οἱ ἰππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κεφαλὰς τρεῖς, in margine respondens pag. 5. quod ita habet: Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχὰς ἀντὶ τοῦ τάγματά τρία. In infima extremæ pagi- nae ora recens subscriptio legitur ita male scripta, ut haec tantum exculpere potue- rimus: Ἐγὼ δ' γεώργειος μῆνας δ'. Iacobus le Long huius Codicis meminit Bi- blioth. Sacrae T. 1. p. 166. in his verbis: *Iobi Prophetia, Proverbia Salomonis, Eccle- siastes & Cantica Graece, omnia litteris gran- dioribus exarata sunt, & ad singulos libros habentur variorum translationes & lectiones variae. Codex membranaceus & insignis, Flo- rentinae, Bibl. S. Laurentii Pl. VIII. Cod. 27.* Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. Constat foliis scriptis 322. eiusque specimen exhibet Tab. V. N. III.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE SVPER GE- NESIM.

Continet ex interpretatione in Genesim ^{cod. xxviii} Homilias XXXVII. quarum prima est in illa Cap. XI. verba, Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἐν, κ. λ. & inc. Γ' ὡς πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν, κ. λ. Def. & τὸν παρόντα βίον εὐα- ρέως αὐτῷ διανύσωμεν, & ἐν τῷ μέλλοντι φι- λανθρωπίας τινὸς ἀξιώσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ex- stat haec cum reliquis usque ad finem Com- mentariorum Tom. IV. cit. edit. a pag. 193. usque ad pag. 643. & est ordine XXX. li- cet in Codice numero λβ' designetur. Ha- rum recensioem vide supra Cod III. hu- ius Plutei a N. XXX. usque ad N. LXVII. cum quo fere convenit, iis exceptis, quae identidem ibi intercidiisse superius monui- mus: quemadmodum etiam Homiliae LXVI. & LXVII. quarum in illo altera fine, alte- ra initio carebat, in hoc integrae habentur, ac propterea LXVI. (in nostro tamen LXVIII.) cuius titulus, Ἡ γένεσις δὲ, Φησιν, αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ, κ. λ. def. & μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντας, & τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἐπιτελεῖν, χάρι- τι, κ. λ. LXVII. vero, & ultima (in no- stro LXIX.) quae est in verba, Εἶπε δὲ, Φη- σιν, Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ. ἐγὼ ἀποθνήσκω, κ. λ. inc. Πρῶν ἐπαγγελλόμενος τέλος ἐπιτελεῖν τῇ κατὰ τὸν Ἰωσήφ ὑπόθεσιν, κ. λ. In hoc Co- dice, sacri textus verba, non ea tantum- modo, quae Homiliis praecurrunt, sed ea quoque, quae in ipsarum progressu interse- runtur, maioribus, ac paene quadratis cha- ra-

(1) Vid. Catenam Graecorum Patrum in Iobum Patricii Iunii, qui textum Iobi σχιζογραφῶς describi curavit ex Codice Anglicano.

racleribus sunt exarata. In fine scriptor haec de se memoriae prodidit:

Ἦν ὡς βλάπτει πολύτροπον δέλτον, φίλε, Ἰωάννη τε πατρός τῷ Χρυσόστομῳ, Ἐξαήμερον τε διυτέρως ἔπος, Ἰωάννης γέγραφε θύτης τὴν ἄξιαν, Νοεμβρίου τε μηνί, τρεῖς δὲ δεκάτη, Ἰνδικτιώνος πρώτης τε ἐν ἔτει Ἐξακισχιλίοσφ τετρακοσιοσφ Ὁγδοηκοσφ πρώτῳ τε. *Quem vides multiformem librum, amice, Ioannis Patris Chrysostomi (Sex dierum secundo opus) Ioannes scripsit sacerdos dignitate, Mense Novembri, die decimatertia, Indictione prima, Anno Sexies millesimo quadringentesimo Octuagesimo primo.*

Tum haec alia eiusdem manus leguntur: Μνήσθητι, κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, τὸ δόλυον σου Λέοντος τῷ πτόφῳ πολλῶν καὶ πίσει τὴν δέλτον ταύτην κεκτημένην, εἰς λύτρον, εἰς ἄφεσιν πολλῶν ἐγκλημάτων, ἀμήν. *Memento, Domine, in regno tuo servi tui Leonis, qui magna cura & fide possedit hunc librum in redemptionem & remissionem multorum peccatorum. Amen.* Montfaucon. Palaeogr. Lib. I. p. 45. *Cod. Laur. membr. Operum S. Io. Chrysostomi Pl. VIII. scriptus anno mundi 6481. Chr. 973. a Ioanne sacerdote. Atramentum priscum nigrorem prorsus servavit. Allatas tamen subscriptiones praetermisit.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. X. bene scriptus, atque servatus, cuius prima tantum pagina, multo recentiori manu suppleta est. Constat foliis 275. eiusque specimen damus Tab. V. N. IV. & V.

IOANNOT TOT ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΙΣ
ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
INTERPRETATIO BREVIS
EVANGELII SECUNDVM
MATTHAEVM.

COD. XXIX.

Praecedit Tabula praecipuorum Capitulum, in quae suas Chrysostomus expositiones elucubratus est, in fine tamen mutila; definit enim in Cap. XCIII. *Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύ* Tabulam excipit Commentarius, qui post titulum exteriori fere adfimilem ita inc. *Εὐαγγέλιον ἢ παρῶσα βίβλος λέγεται, ὅτι πολλὰς ἀναιρέσεις, καὶ ἀμαρτημάτων λύσεις, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἀγίασμον, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ ὑπόθεσιν, καὶ κληρονομίαν τῶν ὑψάνων πᾶσιν εὐαγγελίζεται.* Def. οὕτως ἀλειψας, ἢ ἐγείρας αὐτῶν τὰ φρονήματα, καὶ τῇ μνήμῃ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐξέπεμψεν ἢ γὰρ ἡμέρα ἐκείνη τοῖς ἐν κατορθώμασι ζῶσι ποθεινὴ ὡς περ ἐν τοῖς ἐν ἀμαρτήμασι φοβερά, καὶ ἄτερ τοῖς καταδίκαις διατῆτο ἐν ἀγωνισμῷ

μετα τῶν αἰώνων ἀπολαύσαι ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Concordat cum Commentario in Matthaeum, qui habetur in Cod. V. Plut. VI. qui tamen initio mutilus posset hoc Codice suppleri, in cuius pagina 46. b. incidunt prima verba eiusdem Cod. V. Similis quoque interpretatio legitur in Cod. XIV. huius Plutei; in quo tamen finis discrepat a nostro.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. diligenter, ac nitide exaratus. Constat foliis 187.

IOANNΟΤ ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

I. pag. 1. **H**omilia prima inscribitur: Τῷ

ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως Ἰῶ Χρυσόστομῳ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρῳ αὐτῷ ἰσχυρόντος, ἢ εἰς τὸ ῥητὸν τῷ ἀποστόλῳ οἶνω ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν σῶμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀδελφείας. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Homilia Antiochiae habita, quum adhuc presbyter esset, & in illud Apostoli „Vino modico utere propter stomachum tuum, & frequentes infirmitates tuas.“ Inc. Ἡμέτεροι σὺν τῇ ἀποστολικῇ σάλπιγγος, κ. λ. Def. τῶν ἀποκειμένων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. cit. edit. p. 1.

II. p. 22. Τῷ αὐτῷ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν τῇ λεγομένῃ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ὅντος αὐτῷ πρεσβυτέρῳ, ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων Θεοδοσίῳ τῷ βασιλεῷ τῷ μεγάλῳ, καὶ εἰς τὸ ῥητὸν τῷ ἀποστόλῳ τοῖς πλεονεξίας. *Eiusdem Homilia habita Antiochiae in Ecclesia dicta veteri, quum ipse presbyter esset, pro tumultu subversionis imaginum Theodosii magni Imperatoris; & in illud Apostoli „Divitiis huius seculi praecipe, & contra avaritiam.“* Inc. Τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 20.

III. pag. 39. Εἰς τὴν ἀποδημίαν τῷ ἐπισκόπῳ Φλαβιανῷ, ὡς περ τῆς πόλεως πρὸς τὸν βασιλέα πρεσβευομένην, καὶ ὅτι τῷ φαγεῖν ἀνθρώπινον σῶμα τὸ κατηγορεῖται χεῖρον, καὶ περὶ τῶν διὰ τὴν εἰσὶν σφαγνέτων, καὶ πρὸς τῆς ἐγκαλῶντας, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναιτίων ἐάλωσαν. *Ὁμιλία γ'. In professionem Episcopi Flaviani, pro civitate ad Imperatorem legationem obveniens; & quod detrabere, quam humanum corpus comedere peius sit; & de iugulatis propter seditionem; & adversus eos, qui querebantur multos innoxios captos esse.* Homilia III. Inc. Ὅταν εἰς τὸν θρόνον ἀπιδῷ. Def. καὶ τῶν ἀπορήτων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 35.

IV. pag. 54. b. Παράκλησις πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς ἐν παραδειγματῶν τῷ Ἰωβ, καὶ τῶν τριῶν παίδων, καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. *Ὁμιλία δ'. Exhortatio ad populum de patientia & tolerantia, ab exemplis Iob*

Iob, & trium puerorum; & de abstinentia a iuramentis. Homilia IV. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ παρακαλέσας. Def. καὶ τῶν ἐκεί ἐπιτενεύμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 48.

V. pag. 66. b. Παράκλησις πρὸς τὸν λαὸν περὶ τῷ φέρειν γενναίως τὴν ἐπικειμένην ἀπειλήν, ἔχοντα ὑπόδειγμα τῶν Ἰωβ, καὶ τῆς Νινευίτης, καὶ ὅτι ἐὰν χρὴ δεδίειναι τὸν θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν. Ἐπερὶ τῷ μὴ ὀμνύειν. *Ὁμιλία ε'. Exhortatio ad populum de genere ferendis imminentibus minis, quam habeat exemplum Iob, & Ninivitarum; & quod non oporteat timere mortem, sed peccatum: ac de non iurando.* Homilia V. Inc. τῶν τριῶν παίδων. Def. καὶ ἀπορήτοις δωρεαῖς, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 59.

VI. pag. 83. Ὅτι χρησμός ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος, καὶ ὅτι ὁ ἀδίκος τι πάσχων, καὶ εὐχαριστῶν τῷ συγχωρῶντι Θεῷ, ἴσως ἐστὶ τῷ διὰ τὸν Θεὸν ταῦτα πάσχοντος. Ἐὰν τὰ παραδείγματα ἐκ τῶν τριῶν παίδων, καὶ τῆς Βαβυλωνίας καμίνου, καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. *Ὁμιλία ς'. Quod utilis est magistratum timor: & quod qui indigna patitur, & gratias agit permittenti Deo, par sit ei, qui talia propter Deum patitur. Exemplum autem a tribus pueris, & fornace Babylonica; & de abstinentia a iuramentis.* Homilia VI. Inc. Πολλὰς μὲν ἀνηλώσαμεν ἡμέρας. Def. ἀπέλθοιμεν τῆς παρήσας, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 73.

VII. pag. 97. Τῷ ὁμνύοντι τῶν ἡδὺν αὐτῶν προλεχθέντων, ὅτι θάνατον, καὶ λύπην ἢ ἀμαρτίαν εἰς τὸν βίον εἰσενεγκῶσα, ὑπ' αὐτῶν ἀναιρέται, καὶ εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανόν, καὶ τὴν γῆν, καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. *Ὁμιλία ζ'. Eorum, quae ab ipso iam antea dicta sunt in memoriam revocatio: quod culpa, quae mortem & dolorem innoxii in mundum, per ea ipsa tollatur; & in illud „In principio creavit Deus caelum, & terram, & de abstinentia ab iuramentis.“* Homilia VII. Inc. Πολλὰ μὲν, καὶ περὶ πολλῶν. Def. βαδίζοντες κατορθώματα, τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 84.

VIII. pag. 104. b. Τῷ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, περιπατεῖ ὁ Θεὸς τὸ δειλὸν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ περὶ τῷ φεύγειν τῆς ὄρκου. *Eiusdem Homilia in illud „Deambulabat Deus in meridie in Paradiso, & de fugiendis iuramentis.“* Inc. Εἴ γινωτε πρῶτον. Def. ἀπολαύσθε τῶν αἰώνων εὐφάνων, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 91.

IX. p. 111. b. Τῷ αὐτῷ ἔπαινος τῶν κατορθωμάτων τὸ μὴ ὀμνύειν, καὶ ὅτι ἐκ ὀφείλει τις διακρίνεσθαι μετὰ ἐξίσιν θείων (supple ἀκροῶσθαι θείων) λόγιον ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ διὰ τί μετὰ χρόνον πολλὸν ἐδόθησαν αἱ ἀγίαι γραφαί, καὶ εἰς τὸ, οἱ ἄνθρωποι διηγνῆναι δόξαν Θεοῦ, καὶ φυσιογνωσίαν κόσμου, καὶ περὶ τῷ μὴ ὀμνύειν. *Ὁμιλία θ'. Eiusdem laudatio eorum, qui iurandi consuetudinem deposuerant; & quod nemo superstitione teneri debet, ne post refedtionem divinos in Ecclesia sermones audiat: quare post multum tempus divinae sunt traditae Scripturae; & in illud „Caeli enarrant gloriam Dei, & de non iuran-*

do. Homilia IX. Inc. Καὶ πρῶτον πρὸς ὑμᾶς. Def. τῆς βασιλείας τῶν ὑψάνων, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 96.

X. pag. 122. δ. Εἴπαινος τῶν μετὰ τὴν ἐξίσιν ἀπηντηκῶτων εἰς τὴν ἀκράσιν, ἢ φυσιογνωσία κόσμου, καὶ κατὰ τὸν θεοποιούντων τὴν κτίσιν, καὶ περὶ τῷ μὴ ὀμνύειν. *Ὁμιλία ι'. Eiusdem laus eorum, qui post cibum ad audiendum venerant, & naturalis mundi enarratio; item contra Gentiles creaturam ut Deum colentes; & de vitando iuramento.* Homilia X. Inc. Χαίρω καὶ συγχαίρω. Def. τὴν ἀμοιβὴν ἀπολάσσομεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 105.

XI. pag. 133. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς εἰσεως προσδοκηθέντων κακῶν, καὶ ἀνάμνησις τῶν τότε συμβάντων. Ἐτι δὲ καὶ κατὰ τὸν τὸ σῶμα ἡμῶν διαβαλλόντων, καὶ περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς, καὶ περὶ τοῦ κατορθώσαι τῷ μὴ ὀμνύειν. *Ὁμιλία ια'. Gratiarum actio ad Deum ob liberationem a malis ex seditione expectatis, & eorum quae tunc acciderunt commemoratio: insuper vero & contra eos qui corpus nostrum calumniant, & de hominis creatione, & de iurandi consuetudine tollenda.* Homilia XI. Inc. Ἐπειδὴ ἐννοήσω. Def. καὶ συνειδότος ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 114.

XII. pag. 143. b. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἡμαρτηκῶτων εἰς τὸν βασιλέα, καὶ φυσιογνωσία τῆς κτίσεως, καὶ ὅτι ποιήσας ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, νόμον φυσικὸν ἐγκατέθηκεν αὐτῷ, καὶ περὶ τῷ πάσῃ σπουδῇ ἀπέχεσθαι τῶν ὅρκων. *Ὁμιλία ιβ'. Gratiarum actio ad Deum pro accepta venia commissorum contra Imperatorem; & naturalis de mundo sermone: & quod hominem creans Deus, legem ipsi naturalem indiderit; & de iuramento omni diligentia vitando.* Homilia XII. Inc. Καὶ ὡς εἶπον. Def. εἰς δόξαν σου, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 123.

XIII. pag. 155. b. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν συνδρωτῶν, καὶ ἀνάμνησις τῶν διὰ τὴν εἰσὶν καταστροφῶν, καὶ τιμωρῆντων ὁμοίως δὲ πάλιν περὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ δημιουργίας, ἢ ὅτι φυσικὸν νόμον ἐδέξατο, καὶ περὶ τοῦ τελείως κατορθώσαι τῷ μὴ ὀμνύειν. *Ὁμιλία ιγ'. Gratiarum actio ad Deum de mutatione iristum, & commemoratio eorum, qui propter seditionem raptati, poenas luerant. Similiter rursus de hominis creatione, & quod legem acceperit naturalem; & de iurandi consuetudine radicis tollenda.* Homilia XIII. Inc. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Def. τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 133.

XIV. pag. 165. Εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, καὶ ὅτι χρησμοὶ πανταχῶς φόβος, καὶ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέσεν, καὶ εἰς τὴν ἴσιν τὴν λέγουσαν ἐπίγνῳσι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνει. *Ὁμιλία ιδ'. In calamitatem civitatis Antiochiae; utilem ubique timorem esse, luctumque risu utiliore; & in illud dictum „Agnosce, quod in medio laqueorum pertransis.“* Homilia XIV. Inc. Οὐχ ὡς ἔτυχεν. Def. οἷσι εἴσανον, ὡς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 140.

C c c 2

XV.

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS IX.

CONTINENS GRAECOS CODICES
MANVSCRIPTOS XXXV.

C O D E X I.

ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΙΣΤΟΣΟΜΟΤ
ΚΑΙ ΕΛΑΒΕΝ ΘΑΡΡΑ ΤΟΝ
ΑΒΡΑΑΜ ΕΩΣ ΤΟΝ ΤΟΤ
ΙΣΡΑΗΛ ΘΑΝΑΤΟΝ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΤ ΨΑΛΤΗΡΙΟΤ.
INTERPRETATIO PSALTE-
RII.

ΙΟΑΝΝΙΣ CHRYSOSTOMI ET
ACCEPIT SARRA ABRAAM
VSQVE AD MORTEM
ISRAEL.

Scilicet.

Io. Chrysostomi Homiliae in Genesim XXXVII.

COD. I.

Rima huius S. Patris Ho-
milie in verba Geneleos
Cap. XI. vers. 31. Καὶ
ἔλαβε θάρρα τὸν Ἀβραάμ,
καὶ τὸν Ναχωρ, κ. λ. inc.
Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας,
κ. λ. & est XXXI. in nu-
pera eius Operum editione Paris. Tom. IV.
Ultima in verba Cap. XLVIII. vers. 21.
Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ· ἰδὲ ἐγὼ ἀποθνήσκω,
κ. λ. def. Ἔγω γὰρ καὶ τὸ πατρὸς ἐπισπασόμε-
θα χάριν, καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύτως διανύσο-
μεν, καὶ μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γέ-
νοιτο, κ. λ. & est LXVII. Quorum singula-
rum recensionem, quum mirifice concor-
dent cum iis, quae habentur in cit. Tom. a
pag. 304. ad 643. brevitatis gratia duximus
omittendam.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol.
Sec. XI. optime servatus. Constat foliis 295.

I. pag. 1. **C**ontinet hic Codex Euthymii ^{COD. II.}
Zigabeni interpretationem
in Psalmos¹, cui prooemium praecurrit,
eique titulus: Προοίμιον τῆς ἐξηγήσεως τῆς βί-
βλου τῶν ψαλμῶν, ἡτοι τὸ ψαλτηρίον, & ἐγκώ-
μιον τῷ Δαβίδ. Prooemium interpretationis
libri Psalmodum, sive Psalterii, & eucemium
David. Inc. Πατὴρ τῶ παρόντος βιβλίου, τὸ
μὲν ὅλον εἰπεῖν ὁ Θεὸς πατὴρ, ὑπερασπίζων, Φη-
σὶ, τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ, & διὰ Δαβὶδ
τὸν πατέρα μου ὁ Θεὸς πατὴρ, βίβλος φησὶ γε-
νήσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαβὶδ· τὰ δ' ἄλλα
συντόμως περιλαβεῖν. Def. οὐ μόνον γὰρ παραι-
νεῖ προσέχειν τοῖς θεοῖς λαοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀσε-
βῶν, καὶ τῶν ἄλλως ἀμαρτωλῶν περιέχει κατηγο-
ρίαν, & τιμωρίαν. Huic brevis interpretatio
vocis ἀλληλουία subiicitur, diversa quidem,
ac rudi, sed aeque vetusta manu exarata,
quae inc. Ἐρμηνεία τῶ ἀλληλουία. Κατὰ τὴν
Ἑβραϊκῶς κειμένην λέξιν αἶνος Θεοῦ ζῶντος,
κ. λ. Def. οὗτος μόνος, ταῖς τῶ ἀλληλουία,
κραταιαὶς Θεὸς οὗτος μόνος.

II. pag. 7. Ἐρμηνεία τῶ ψαλτήρος τῷ Ζηγα-
βηνῷ κυρίῳ Εὐθυμίῳ. Interpretatio Psalterii
Domini Euthymii Zigabeni. Post primum
primi Psalmi versiculum inc. Μακάριος. Κυ-
ρίως μὲν ὁ Θεὸς, κατὰ φησὶ καὶ ὁ Παῦλος, ὁ
μακάριος λέγων καὶ μόνος δυνάστης· παρεχώρησε δὲ
τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ ἡμῖν, ὡς καὶ τῆς Θεός·
ὡς τὸ, ἐγὼ εἶπα, Θεοὶ ἐστέ, κ. λ. Persequi-
tur autem omnes ferme Psalmorum versicu-
los, qui rubro caractere ab interpretatione
distinguantur. Huius finis sequens est: τῷ-
το γὰρ ἔργων ἀναγκαῖον, καὶ χρέος, διηγεῖσθαι ἀπαι-
τούμενον, ἡυσία εὐπόριστος, λειτουργία ἀγγελική.

(1) Graecae nondum prodit hic Commentarius, licet hoc
legas apud Caveum, Crozeum, aliosque. Ms. exstat in Bi-
bliotheca Bodleiana Cod. Barocc. CXXII. in Regia Parisiensi
aliquoties, ut etiam in Vaticana. Fuit & in Bigotiana, & in
Bibliotheca Isaaci Vossii, ex cuius Codice praefationem in Psal-
mos lectu dignam G. L. vulgavit Stephanus le Moyne in Va-
riis sacris pag. 150. seqq. sed heinc eundem hiantem lacunam, quas
ex Mss. Codd. Patricii Iunii & Christiani Ravii supplendis se

omnes, unica excepta, Paralipomenis ad Carquem Colomeseus tra-
dit. Aliud quoque exemplar initio, & sine mutilum servat Biblioth.
Regia Taurinensis Cod. chartac. CII. Versio Latina Philippi
Sauli Brugnatensis Episcopi, post auctoris mortem a Paulino
Turchio Ord. Praedic. vulgata, ac Clementi VII. Pont. dicata,
primum Veronae prodit A. mcccc. fol. Recusa est saepius, ac
deumum in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. XIX. Vid.
Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. C. 2. Tom. VII. p. 473.

τὸ τοιοῦτον, καὶ τὸν παρόντα βίον ἀποσκοπὼς ἀνύσμεν, καὶ τὸν μελλόντων ἀπολαύσμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. quae quidem ad ultimum CL. Psalmi versiculum pertinent. Notandum est unam, aut alteram adferri in margine fere sub innum Codicis, B filii Magni, & Gregorii Nysseni in quaedam Psalmorum loca interpretationem, ab eodem scriptore rubris litteris appositam.

III. pag. 223. Sequuntur eiusdem in Cantica X. enarrationes. Prima in illud, Ἀἴσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδοξασαι, κ. λ. inc. Ταύτην πρώτην ἦσαν τὴν ᾠδὴν οἱ Ἰσραὴλ, ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν Εὐρυθέαν διαπεράσαντες θάλασσαν, καὶ αὐτοῖς ἄρμασι, καὶ ἵπποις τὰς διώκοντας Αἰγυπτίους καταποντισθέντας, καὶ ἰσχυροῦς γεγονότας ἰδόντες. Ultima in Canticum Zachariae, Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ κ. λ. def. ὑπὲρ τῆς κατεθῆναι τὴν πορείαν τῆς πολιτείας ἡμῶν εἰς ὅδον εἰρήνης τῆς κατὰ Θεόν. In fine manu valde recenti haec legitur notula: Liber Philippi ser Vgolini Peruzzi Notarii Florentini, nunc autem Monasterii Septimi. Codex Graec. membran. Ms. in fol. min. Sec. XIII. optime servatus. Constat foliis 234.

IOANNOY TOY ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ΚΑΙΜΑΕ.

IOANNIS SCHOLASTICI
SCALA.

COD. III. I. pag. 1. **P**Raeceunt Scalae tamquam prolegomena, ea omnia, quae in aliis Codicibus superius recensuimus, eoque potissimum ordine, quo in Cod. XXI. Plut. VIII. exhibentur. Vitam tamen Ioannis claudunt versus iambici septem, aureo caractere exarati, quos retulimus supra in Cod. XX. Plut. VII. pag. 266 §. II. Atque haec quidem omnia ad paginam usque 12. pertingunt, in qua incipit Scala, quae paucis exceptis cum dicto Cod. XX. concordat. In quibus vero discrepat, ea sunt, quae subiicimus. Titulus tertii Gradus ita habet: Περὶ ξενιτείας, ἐν ᾗ καὶ περὶ οὐείρων νέων. Titulus quarti: Περὶ τοῦ μαρτυρίου τῆς ἀνδρείας ἰσακκοῦς. Titulus quinti: Περὶ μετανοίας μεμερινημένης ἐν ἀργεῖ, ἐν ᾗ καὶ ἡ θεάρετος φυλακὴ τῶν ἁγίων καταδικῶν. Decimo quinto praeit Prooemium, cui titulus: Προοίμιον τῷ περὶ σωμάτων ἀνθρώπων, & inc. Ἡκούσαμεν τῆς μαϊνάδος, κ. λ. XXVI. Gradus duas partes habet, quarum altera inscribitur: Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπωλείας, τῆς ὕψις ταπεινοφροσύνης, ἀοράτῳ αἰσθάνει, Altera: Περὶ διακρίσεως λογισμῶν, καὶ παθῶν, καὶ ἀρετῶν. Sub uno Gradu XXVII. quinque haec Capita continentur. I. Περὶ διακρίσεως εὐδαιμονίας. II. Ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτῷ λόγων. III. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος, καὶ ψυχῆς ἡσυχίας. IV. Περὶ διαφορᾶς, καὶ διακρίσεως ἡσυχῶν. V. Ἐσονται οἱ ἔσχατοι πρότοι, καὶ οἱ πρότοι ἔσχατοι. Gradus XXVIII. est: Περὶ τῆς ἱερᾶς, καὶ μητρὸς τῶν

ἀρετῶν τῆς μακαρίας προσευχῆς, κ. λ. XXIX. Περὶ τῆς ἐπιγίγις ἑρανῶ, κ. λ. XXX. Περὶ τῆς συνδέσεως τῆς ἐν αἰρετῇ τριάδος ἐν ἀρεταῖς. In fine nova tabula Graduum XXXI. retrogrado ordine describitur. S. quitur Sermo ad Pastorem, ut in memoratis Codd.

II. pag. 353. b. Leguntur aureo caractere conscripti quidam versus iambici in laudem Operis. Hi vero sunt:

Στίχοι

Τρίδομος κλίμαξ, τρισδεκα βαθμῶν πέλω,
Τρίδωρον χάριν τοῖς βροτοῖς χορηγῶσα
Τῶν ἀρετῶν ἐκ πηγῆς τῶν θεοφόρων.

Versus.

Triginta graduum Scala, cui trina contignatio,

Triplicem gratiam mortalibus confero
Virtutum e divino fonte fluentium.

Τριαντάριθμος ἑρανόδομος κλίμαξ,
Εἰς ἑρανὸν φέρεται τὰς βροτὸς βάσις,
Ἡ δ' ἀνελθὼν σὺν Χριστῷ βασιλεύει.

Terceno gradu caelum attingens Scala,
Ad caelum homines ducens, basis firmissima,
Quam qui conscendit, cum Christo regnat.

Ἄλλοι

Τριφᾶς τρισηλίον ἄγχιον φάος,
Σέλας ἀγλαόφωτον τρισυποστάτη
Εὐάδος, οὐσίη τε τῆς μοναρχίας,
Ἀφ' ἧς γένοντο ἀτέκμαρτον μερόπων νέφω
Τρισὶ τοῖς ἀτόμοισιν εἴτ' ἐν προσώποις,
Ἡ δ' ὅλα δῆσασα ἐκ τῆς μὴ ὄντος
Πανακτικῆς δυνάμει φορέων, ὡς θέλεις,
Δερκομένοις ἅπασιν, καὶ ἀθεάτοις·
Αὐτὸς δ' ἐν τρισάναρχε Θεὸς τῶν Θεῶν,
Κύριος τῶν κυρίων, ἡγετὴς ἀνάκτων,
Ταῖς λιτῇσιν εὐχαῖς δεσποίνης ἀπειράνδρου
Μητρὸς τῆς ἐνός τῆς σῆς ὑπερσίου
Τιοῦ καὶ λόγου γεννηθέντος ἀφ' ὁθρῶς,
Καὶ πάντων καθεξῆς ἀπ' αἰῶνος ἁγίων
Ρ' ὕσαι ταύτην τὴν ποίμνην ἐκ πάσης τρικυμίας,
Καὶ παντοίων πημάτων δυσμενῶς τῷ Βελίῳ,
Καὶ ἀξίωσον εὐσεύς δεξιτερὴν ὁμοῦ
Τὸν ποιμένα τῇ ποίμνῃ σὺν τοῖς ἐντευξομένοις,
Ἄμα τε τῷ γράφοντι καὶ τῷ τάξαντι ταῦτα.
Πᾶσιν ἀναπτύσσουσι τὴν θείαν πτυκτὴν ταύτην
Ἐκλιπαρεῖται λιτάζει· ὑπὲρ τέτυ
Τῷ προτρεψάμεν τε καὶ ταῦτα γραψάμεν,
Καὶ ἀνέσεως τυχεῖν ἐν τῇ φανερᾷ ἡμέρᾳ.
Ὅς πάντα κόσμον ἐν λόγῳ κτίσας πάλαι,
Καὶ νῦν δὲ σώζων ὡς φιλάνθρωπος φύσει
Τῇ σωτικῇ σου δέσποτα προμηθία,
Σύμπραττε τῷ γράφοντι καὶ κεντημένῳ·
Ἐν σοὶ γὰρ ἐστὶν ἡ βροτῶν σωτηρία.

Ἄλλοι

O lux, trina luce trino sole coruscans ingi-
Splendor lucidissime ter subsistentis (ter,
Unitatis, & substantia Monarchiae,
Ineffabili & incomprehensibili nobis modo
In tribus subsistens individuus personis,
Quae cuncta ex nihilo producta
Omnipotentia tua virtute, ut vis,
Rebus visibilibus, & invisibilibus colligasti:
Tu, inquam, principio carens, Deus Deorum,
Domine Dominorum, Rex Regum, [per te
Per preces supplices Dominae, virum non ex-

Ma-

Matri tui, unius supersubstantialis
Filii, & Verbi incorrupte geniti,
Et omnium deinceps a seculo sanctorum,
Libera hunc gregem ab omni tribulatione,
Et ab omnibus insidiis infesti Belial,
Et velis una simul locare in statione dextera
Pastorem, & gregem cum electis,
Necnon eum, qui haec scripsit, & digessit.
At vos omnes, qui hunc sacrum librum evolvi-
Orate, enixe vos deprecor, iam pro illo. (sis,
Qui fuit auctor, quam pro eo, qui scripsit ista,
Vi veniam consequantur in tremenda die.
Tu autem qui mundum in verbo olim creasti,
Et nunc eundem, quae tua est misericordia,
conservas

Tua conservatrice, Domine, providentia,
Auxiliare scribenti, & possidenti;
In te enim est mortalium salus.

Ὅσπερ λιμὴν πλέυσι, καὶ πατρὶς ξένοις,
Καὶ τοῖς ὁδοποροῦσι τῆς ὁδῆς πέρας,
Οὕτως ἐκάσθ' τῶν γραφόντων βιβλία
Ἐράσμιον πέφυκε τῷ γράφοντι τέλος.
Ὡς ἡδὺ τοῖς πλέυσιν εὐδίας λιμὴν,
Τοῖστο τοῖς γράφουσιν ὑσώτος εἰς ἕως.

Vi portus navigantibus, & patria peregrinis,
Et itinerantibus viae terminus;
Sic quibuscumque libros scribentibus
Amabilis est scribendi finis.

Vi suavis est navigantibus tranquillitas portus,
Non secus est scribentibus ultimus versus.

Plurimas habet Codex marginales interpretationes, aut scholia aequae antiqua, & ab eodem, ut videtur, scriptore Codicis exarata, quorum unum aut alterum speciminis loco subiicimus. Ad illa igitur verba Vitae Ioannis pag. 6. b. Ὡς ἐστὶν δ' αὐτὸ προσπαθείας, κ. λ. haec in margine adnotantur: Προσπαθείας δὲ θνήσκιν λέλυκε διὰ τῆς εἰς αὐτὸν τῶν δοκούντων χαλεπῶν δεσμῶν ἀναισθησίας, ἢ ὅτι τὴν δεσμῶν τῆς προσπαθείας, λύτης σειραῖς λέλυκεν, ἢ ὅτι τοῖς τῆς κατὰ Θεὸν λύτης δεσμοῖς τὰς τῆς προσπαθείας σειρὰς διελύσατο. Paulo post initium primi Sermonis ad illa verba, πάντων τῶν προαιρουμένων ὁ Θεός, κ. λ. pag. 14. hoc legitur scholion: Οἶμαι ἐν ταῦτα ἀρμόζειν ἐπιγράφεσθαι, τὸ πλάκες πνευματικαί· τὸ γὰρ ὅν ἐπιστολή ἐστὶ τὸ δὲ προκείμενον τέτυ πρόλογος· ἀπ' ἐντευθεν δὲ ὅρος, ἦγον νόμος· καὶ ὁ ἀρμόζει ἐπιγράφεσθαι, εἰ βέλοιο, πλάκες πνευματικαί, καὶ λόγος ἀσκητικός, καὶ τὰ ἐξῆς. Tertium fit illud, quod p. 15. b. ad eiusdem Sermonis verba, Ὅσοι ἐξ Αἰγύπτου κ. λ. adscribitur, nimirum: Περὶ κατηχητοῦ, καὶ ὅτι χρεια αὐτῷ ἐστὶ· καὶ γὰρ ἐπιστῆναι χρὴ, ὅτι τὸν ἀποτασσόμενον εἰ μὲν κοινοβίῳ αὐτόθι διακαρτερεῖν δεῖ, εἰ δὲ μὴ ἐν κοινοβίῳ, τὴν ὑπὸ κατηχητὴν πρὸς σοικείωσιν, καὶ μάθῃσιν διακρίσεως λογισμῶν, καὶ πνευμάτων. τὸτο γὰρ διὰ τῆς τῷ Μωϋσέει ἡγήσεως, καὶ τοῦ ἀγγέλου, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Δαὶ αἰνίσσεται, καθὼς ὁ ἄλλος πατὴρ λέγει, ὅτι ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν χωρὶς κατηχητῆς κατορθῶν δυσχερὲς, ἐν δὲ τῇ τῶν τεχνῶν τέχνῃ πῶς οὐ τοῦτο πνευματικῶς χρεια;

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.

maiori, Sec. X. nitidissimus, optimeque servatus, cuius omnes tituli aureis litteris, ac ferme quadratis, non sine ornamentorum elegantia, sunt exarati. Constat foliis 354. cuius specimen damus Tab. VI. N. VII.

IOANNOY TOY ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

I. pag. 1. **P**Raeceunt tabula Homiliarum cod. IV.

XXIV. quarum series sequens est. Prima pag. 2. inscribitur: Τῇ κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐγκώμιον εἰς τὰς ἁγίας πάντας. Δέσποτα εὐλόγησον. Dominica omnium Sanctorum. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Encomium in omnes Sanctos. Domine benedic. Inc. Ἐξ ἧς τὴν ἱερὰν πανήγυριν. Def. εἰς τὰς σκηνὰς ὑποδεχθῆναι τὰς αἰωνίους, ὧν γένοιτο, κ. λ. Edit. Montfauc. Tom. II. p. 711.

II. pag. 8. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ'. Τῷ αὐτοῦ κατὰ Ἑλλήνων, καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Βαβύλαν. Mense Septembri, die IV. Eiusdem contra Gentiles, & in sacrosanctum martyrem Babylam. Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μέλων. Def. τῷ γὰρ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μόνου ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἰσχὺς· καὶ αὐτῷ πέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 536. ubi tamen diversimode clauditur.

III. pag. 52. b. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας Γουβεντίνον, καὶ Μαξιμίνον, τὰς ἐπὶ Ἑλιανοῦ τῷ ἀποστάτῃ μαρτυρήσαντας. Mense Octobri, die IX. Eiusdem Sermo panegyricus in SS. martyres Iuventinum ac Maximinum, qui sub Iuliano Apostata martyrium sunt passi. Inc. Ὁ μακάριος Βαβύλας πρῶτῃ ἡμέρᾳ. Def. καὶ τῆς βασιλείας τῶν ἑρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 578.

IV. pag. 58. b. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας Βερνίκην, καὶ Προδόκην παρθένους, & Δομνίαν τῆς μητέρας αὐτῶν. Mense Octobri, die IV. Eiusdem Homilia panegyrica in SS. martyres Bernicen, & Prodocen virgines, & Dominam ipsarum matrem. Inc. Οὐπω εἰκοσι ἡμέρας ἔχομεν. Def. ἐπισπασώμεθα δι' αὐτῶν τὴν παρὰ τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 634.

V. pag. 71. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς μάρτυρας Αἰγυπτίους. Mense Septembri, die XIX. Eiusdem Encomium in martyres Aegyptios. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, καὶ ἐξ Αἰγύπτου μάρτυρες. Def. καὶ πρὸς τὰς ἑρανίας αὐτῶν καταχθῆναι σκηνὰς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 699.

VI. pag. 75. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ις'. Τῷ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Βαρλαάμ. Mense Novembri, die XVI. Eiusdem laudatio S. magni martyris Barlaam. Inc. Συνεκάλεσεν ἡμᾶς. Def. τῶν αὐτῶν σεφάνων αὐτοῖς ἐπιτευξόμεθα, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 681. VII.

VII. pag. 82. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ἡ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Πωμανῶν. *Menſe Novembri, die XVIIII. Eiusdem Encomium in S. magnum martyrem Romanum.* Inc. Πάλιν μαρτύρων μνήμη. Def. πολλὰς ἀπολαύσας δόξης, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 611.

VIII. p. 88. b. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μακάριον Φιλογόριον γενόμενον ἀπὸ δικολόγου ἐπίσκοπον· καὶ ὅτι τοῦ προνοεῖν τῶν κοινῇ συμφερόντων οὐδὲν ἴσον εἰς εὐδοκίμῃσιν παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὅτι τὸ βεβήλωμα προσέειναι τοῖς θείοις μυστηρίοις κλάσιν ἐφόρητον ἔχει, καὶ ἀπαξ τοῦ ἐν αὐτοῦ τοῦτο τολμήσωμεν· ἐλέγχῃ δὲ πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. *Menſe Decembri, die XX. Eiusdem in beatum Philogonium, qui fuit ex patrone caussarum factus Episcopus: & quod nihil aequae reddat nos probatos, atque si studio sitimus earum rerum, quae publicae conducunt utilitati: & quod negligenter adcentes divina mysteria gravissime puniuntur, etiam si semel tantum in anno scelus hoc commiserint.* *Dicta est autem quinque diebus ante natalem Christi.* Inc. Ἐγὼ μὲν ἐ τήμερον. Def. τῆς ὑπακοῆς ταύτης τὰς ἀμοιβὰς, ὧν γένοιτο, κ. λ. T. I. pag. 492.

IX. pag. 97. b. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ ζ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Λεκιανόν· ἐλέγχῃ τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων. *Menſe Ianuario, die VII. Eiusdem Encomium in sanctum martyrem Lucianum.* *Dictum fuit postridie sanctorum Luminum.* Inc. Ἀπερ χθρὲς ἐδεδοικεν. Def. καὶ τῆς ἐκεῖ τιμῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Tom. II. p. 524.

X. p. 102. b. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κη'. Τῷ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Ἰγνάτιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, εἰς Πάμν ἀπενεχθέντα, καὶ αὐτῷ μαρτυρήσαντα, καὶ κεῖθεν αὐθρὶς εἰς Ἀντιόχειαν κομισθέντα. *Menſe Ianuario, die XXVIII. Eiusdem in sacrosanctum martyrem Ignatium Archiepiscopum magnae Antiochiae, Romam abductum, ibique martyrio adfectum, atque inde rursus Antiochiam translatum, laudatio.* Inc. Οἱ πολυτρελεῖς, καὶ φιλότιμοι. Def. εὐχαῖς αὐτῶν τῶν ἁγίων, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 592.

XI. pag. 113. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλίᾳ ἐγκωμιασικῇ εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Menſe Februario, die XII. Eiusdem Homilia encomiastica in S. P. N. Meletium Episcopum Antiochenum, & de studio eorum, qui convenerant.* Inc. Πανταχῶς τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀγάλης. Def. καὶ τῶν ἀποκειμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 518.

XII. pag. 117. b. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ κβ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Εὐστάθιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Menſe Februario, die XXII. Eiusdem laudatio S. P. N. Eustathii Archiep. magnae Antiochiae, & de studio eorum qui convenerant.* Inc. Σοφὸς τε ἀνὴρ. Def. ἵνα καὶ τῶν σεφάνων αὐτοῖς κοινωνήσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 603.

XIII. pag. 125. Μηνὶ Μαΐῳ ἡ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν παρθένον μάρτυρα Πελαγίαν. *Menſe Maio, die VIII. Eiusdem Encomium in S. virginem & martyrem Pelagiam.* Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ γυναῖκες. Def. διατελεῖν τῷ Θεῷ· ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 585.

XIV. pag. 132. Μηνὶ Ἰουνίῳ κα'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ἰουλιανόν. *Menſe Iunio, die XXI. Eiusdem Encomium in S. magnum martyrem Iulianum.* Inc. Εἰ ἐν τῇ γῇ τοιαῦται. Def. μετὰ παρρησίας πολλῆς, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 671.

XV. pag. 142. Μηνὶ Ἰουνίῳ κβ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον. Ἀδελφῶν α'. *Menſe Iunio, die XXIX. Eiusdem Encomium in S. Apostolum Paulum. Sermo I.* Inc. Οὐκ ἂν τις ἀμάρτοι. Def. καὶ τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 476. Sequuntur deinde in idem argumentum aliae Homiliae sex, quas vide loc. cit. a pag. 482. ad pag. 517.

XVI. pag. 182. b. Μηνὶ Αὐγούστῳ α'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Menſe Augusto, die I. Eiusdem Encomium in S. Maccabaeos.* Inc. Ὡς Φαίδρᾳ, καὶ περιλαμπής. Def. μετασχεῖν παρρησίας, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 622. ubi tamen diversum adfertur initium.

XVII. pag. 188. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον δεύτερον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Eadem die. Eiusdem Encomium alterum in S. Maccabaeos.* Inc. Ἀπαντας μὲν. Def. ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 628.

XVIII. pag. 192. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα Δροσίδα, καὶ εἰς τὸ μέμνησθαι θάνατον. *Eiusdem laudatio S. magnae martyris Drosidis, & de memoria mortis.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν ποιμένων. Def. ἀγαθῶν ἀπολαύσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 688.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae 2. 72. & 79. manu Seculi XV. fuerunt suppletæ. Constat foliis 204.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT
XPTISOCTOMOT EPMHNEIA
EIS TO KATA MATTHAION
ETAPPELION.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
EXPOSITIO IN EVANGELIUM
D. MATTHAEI.

Continet Ioannis Chrysostomi Homilias in Matthaeum XLV. quarum prima, quae est ordine XLVI. in cit. edit. Tom. VII. in verba Cap. XIII. vers. 24. Ἀλλὰ παραβολὰν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, κ. λ. inc. Τί τὸ μέσον ταύτης, κ. λ. Ultima, nempe XC. in verba Cap. XXVIII. vers. 11. Πορευθέντων δὲ αὐτῶν, κ. λ. def. καὶ τῆς αἰωνίης ζωῆς ἀπολαύσασθαι, ἥς γένοιτο, κ. λ. Exstant loc. cit. a pag. 480. ad pag. 845. cum qua editione penitus concordant, praeter pauca quae-

quaedam discrimina, quae dum singularum initium & finem cum editis conferremus, obiter animadvertimus: nimirum pag. 68. in fine Homiliae LV. defunt in Codice verba, ἵνα ἐ παρὰ τῷ Θεῷ· εὐάρεστοι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις δόκιμοι φανώμεθα. Item pag. 164. in fine Homiliae LXIX. pro verbis, ὃ γὰρ ἐστίν... ἐπιτυχεῖν, habet Codex, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν. Tum pag. 184. in fine Homiliae LXXIII. defunt verba, ἵνα τῶν ὀφθαλμῶν λήμην... παρέλθωμεν. Tandem in fine Homiliae LXXVI. defunt haec alia, ἐνταῦθα καὶ τὰς μελλούσας τιμωρίας διαφευξόμεθα. Animadvertendum praeterea, quandoque Evangelii textum, singulis Homiliis praemissum, cuius in editione principium tantum adfertur, in Codice integrum referri. Denique sciendum, ubi incipiunt cuiuscumque Homiliae Moralia, margini titulos ipsorum esse constanter adiectos.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. diligenter scriptus, atque servatus, cuius postrema tantum pagina manu Seculi XV. suppleta est. Constat foliis 281.

IOANNOT TOT XPTISOCTOMOT
IΠOMNHMA EIS TAE PRAE-
EBIS TON APOSTOLON.

IOANNIS CHRYSOSTOMI IN-
TERPRETATIO ACTVVM
APOSTOLORVM.

I. pag. 1. **H**aec Ioannis Chrysostomi in Acta Apostolorum interpretatio, in Homiliis LV. (licet per errorem in prima pagina LVI. numerentur) digesta, exstat in cit. eius Operum nupera editione Tom. IX. a p. 1. ad pag. 416. a qua discrepantem identidem nostri Codicis lectionem licuit animadvertere, dum initia, & fines singularum Homiliarum cum ipsa contulimus. Eae vero Homiliae, quarum initia diversa ab editis comperimus, sunt sequentes: nimirum Homilia IV. pag. 26. b. inc. Εἶδες τὸν τύπον; τίς ἐστὶν αὐτῇ ἡ πεντηκοστή; κ. λ. Homilia XIII. pag. 88. b. inc. Τυτέσι διηγέσθῃ κινήσεις ἐπὶ τοῖς γενομένοις· καὶ ἔγνετο αὐτὸς ἐν τῇ ῥήσει δημοσίᾳ· νῦν σφοδρότερον αὐτοῖς ἐπιτίθεται, κ. λ. quae quidem, quam longe diversa sint ab editis nemo non videt. Homilia XXIII. pag. 162. b. inc. Καλῶς πρότερον φιλοφρονεῖται τὸς ἀνδρας, ὥστε ἀπὸ καμάτων ἔντας, καὶ οἰκειοὶ ἑαυτῷ, κ. λ. Homilia XXVII. pag. 189. inc. Ἰσως τινὲς ἀπορῶσι, πῶς περιετ-
den ὁ Θεὸς τὸς ἀδελφὰς ἀπολαύμενος· καὶ νῦν πάλιν, κ. λ. Homilia XLII. pag. 279. inc. Πέμπει τὸν Τιμόθεον, καὶ τὸν Ἐρασμον εἰς τὴν Μακεδονίαν, αὐτοὺς δὲ μένει εἰς Ἐφέσον· ἵκανῶς ἐνδιατρίψας τῇ πόλει, βύλεται μετασχεῖν πάλιν. Πῶς δὲ ἐξ ἀρχῆς, κ. λ. Homilia XLIX. pag. 318. def. ταῦτα τὰ μυρία ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι, καὶ φιλευσ-
τηρίᾳ, κ. λ. Homilia LIV. pag. 349. inc. Παρεῖχόν, φησιν, ὃ τὴν τυχεῖσαν φιλευστέραν

ἡμῶν βάρβαροι ἀφαντεῖς πυρὰν· ἐπεὶ ἂν δὲν ὄφελος τῆς σωτηρίας ἦν, τὸ χειμῶνος μέλλοντος αὐτὸς διαφθεῖρειν· εἴτα ὁ Παῦλος λαβὼν, κ. λ. Homilia tandem LV. pag. 354. inc. Ἐβόλετο καὶ αὐτὸν ἀπαλλάξαι αἰτίας καὶ ἐτέρους, κ. λ. In-
terim adnotare volumus, hunc quoque Codicem, singulis, quae pertractantur, Morali-
bus suos in superiori margine titulos, sive argumenta apposuisse.

II. pag. 358. Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. *Acta sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli.* Inc. Ἐγένετο μετὰ τοῦ ἐξελεῖν τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ Γαυδομελέτης τῆς νήσου, ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ Ἰταλίαν, κ. λ. Def. ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμος τῶν ἁγίων ἀποστόλων τε καὶ μαρτύρων Πέτρου καὶ Παύλου μηνὶ Ἰουνίῳ κθ'. τῶν δὲ τριῶν στρατιωτῶν μηνὶ Ἰουλίου β'. τῆς δὲ ἁγίας Περπετίας καὶ Ποτεντίας τῷ αὐτῷ μηνὶ ἡ'. χάριτι, καὶ Φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Haec Homilia, seu historia de martyrio SS. Apostolorum Petri, & Pauli, nec non SS. Perpetuae & Potentianae virginum, cuiam sic adiudicanda, certo iudicare non possumus; invenitur tamen in nonnullis Codicibus Graecis Mss. sub nomine S. Ioannis Chrysostomi. Hinc in margine sequens notula manu valde recenti fuit apposta: *Haec Homelia habetur etiam in Codice Ms. Monasterii Graecorum Sancti Salvatore in urbe Messana inter Opera Sancti Ioannis Chrysostomi. Item fuit reperta in Calabria in Monasterio Sanctae Mariae, dicto a Trapizomata, & in Latinum versa a Domino Constantino Lasca-*
re viro eruditissimo: quae omnia magnam fidem faciunt quod sit Sancti Chrysostomi. Ms. habet Lambecius VIII. p. 376. & Biblioth. Coislin p. 196. Audacter esse incertum Fabricius adfirmat B. G. Tom. IX. p. 134.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae tres manu Sec. XV. suppletæ sunt, nimirum 4. & 5. quae ad Homiliam I. pertinent, & 236. quae in Homiliam incidit XXXIV. Constat foliis 370.

TOT EN AGIOIS IOANNOT TOT
XPTISOCTOMOT OMIAIAI.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
HOMILIAE.

I. pag. 1. **C**ontinet primum hic vetustissimus Codex Homilias S. Ioannis Chrysostomi ad populum Antiochenum XXI. quarum seriem vide tum in Codice XXX. Plut. VIII. tum in edit. toties citata Tom. II. Singularum initium, ac finem, in utrisque simillima, quum in dicto Codice protulerimus, heic brevitatis gratia praetermittimus, discrimina tantum titulorum exhibentes. Prima igitur Homilia inferibitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρου αὐτοῦ ὑπάρχοντος, ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ.
D d d
σίς

σίξ¹ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν „ Οἷον δὲ γὰρ
χρῶ διὰ τὸν ἐσχατὸν σου, καὶ τὰς συνκῆς σου
ἀσθενείας „ ² καὶ πρὸς τὰς σκανδαλιζομένους
ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων, καὶ ταῖς τῶν
ἀμαρτωλῶν εὐημερίαις, καὶ κατὰ τῶν τολμῶντων
βλασφημῶν. S. P. N. Ioannis Archiepiscopi
Constantinopolitani Chrysostomi Homilia habita
Antiochiae, quum adhuc presbyter esset, in
veteri Ecclesia, in illud Apostoli dictum „ Vi-
no modico utere propter stomachum tuum, &
frequentes infirmitates tuas „ & ad eos,
qui scandalizabantur super iustorum calami-
tates, & peccatorum res secundas; & contra
eos, qui blasphemare audebant. Tom. cit.
pag. 1.

II. pag. 25. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ὁμοίως
λεχθεῖσα ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ὅντος αὐτοῦ
πρεσβυτέρου, περὶ τῆς συμβάσεως συμφορᾶς ἐν τῇ
πόλει Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς
τῶν ἀνδριάντων, ἡ εἰς τὸ ῥητὸν τῆς Ἀποστόλου,
τοῖς πτωχοῖς παράγγελλε ἐν τῇ νῦν αἰῶνι μὴ
ὕψιλοφρονεῖν. Ἐ κατὰ πλεονεξίας. Κύριε εὐλό-
γησον. Eiusdem Homilia similiter habita in
Ecclesia, dicta veteri, quum ipse presbyter
esset, de calamitate, quae urbi Antiochiae ac-
cidit propter tumultum subversionis statuarum,
& in dictum Apostoli „ Divitibus huius seculi
praecipe non sublimis sapere „ & contra ava-
ritiam. Domine benedic. Ibid. pag. 20.

III. pag. 44. Τῇ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποδημίαν,
ἣν ἐποίησατο ὁ ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς ὡς πρὸς
τὴν πόλιν πρεσβευόμενος πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδό-
σιον διὰ τὴν εἰς τὴν ἀνδριάντας καταστροφὴν. καὶ
ὅτι μείζων παρὰ Θεῷ βασιλείας ἱερωσύνη, καὶ
χρὴ οὖν διὰ τούτου θαρρεῖν. καὶ τίς ἐστιν ἡ ἀληθὴς
νηστεία; καὶ τίνας ἐνεκεν οἱ Νινευῖται τὰ ἄλογα
νηστεύσαι παρεσκεύασαν; καὶ ὅτι τὸ σῶμα ἀνθρώ-
που φαγεῖν τὸν κατηγορησάμενον χεῖρον. Ἐ πρὸς
τῷ τέλει περὶ τῶν σφαγέντων διὰ τὴν εἰρήνην, ἡ
πρὸς τὰς ἐγκαλῶντας, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναγνόντων
ἐάλωσαν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem in iter,
quod susceperat Episcopus Flavianus, quum
pro civitate legationem ad Theodosium Im-
peratorem obiret, ob subversionem statua-
rum; & quod sacerdotium maius sit apud De-
um, quam regnum; quodque ideo oporteat con-
fidere; & quod sit verum ieiunium; & cur Ni-
nivitae, ut bruta etiam ieiunarent effecerint;
& quod detrabere, quam humanum corpus
comedere prius sit: in fine de iis, qui iugulati
erant propter seditionem, & ad eos, qui que-
rebantur multos innoxios captos esse. Domi-
ne benedic. Ibid. p. 35.

IV. Homiliae titulus pag. 61. concordat
cum editione pag. 48.

V. pag. 73. b. item concordat cum edi-
tione, si illud excipias, post verba καὶ τοῖς
Νινευῖταις, addi in Codice καὶ τῶν τριῶν παι-
δων, in quo tamen desunt ultima tituli
verba, καὶ εἰς τὸν σεισμόν. Ibid. pag. 59.

VI. pag. 90. concordat in omnibus. Ib.
pag. 73.

VII. pag. 104. Τῇ αὐτοῦ ὑπόμνησις τῶν

(1) Παλαιή, seu vetus vocabatur urbis Antiochiae pars, ad
Orientem fluvium sita, in qua erat Ecclesia, παλαιή item dicta,

ἡδὴ αὐτῷ προλεχθέντων, ὅτι θάνατον καὶ λύπην
ἡ ἀμαρτία μόνη εἰς τὸν βίον εἰσενεγκούσα, ὑπ' αὐ-
τῶν τῶν ἀναιρέται παλιν. καὶ εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ
ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν γῆν. καὶ ὅτι ὁ
Θεὸς ὕψι τιμῶν μόνον ἡμᾶς, ἀλλ' εὐεργετῶν,
ἀλλὰ καὶ κολάζων ὁμοίως ἐστὶν ἀγαθός. καὶ περὶ τῆς
τῶν ὅρων ἀποχρῆς. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem
conmemoratio eorum, quae ab ipso iam antea
dicta sunt, quod solum peccatum, quod mortem
& dolorem in vitam intulit, per haec ipsa de-
nuo tollatur: & in illud „ In principio cre-
avit Deus caelum & terram „ & quod Deus
non modo honorans nos, aut nobis benefaciens,
sed & puniens aequae sit bonus; & de ab-
sinentia ab iuramentis. Domine benedic. Ibid.
pag. 84.

VIII. pag. 111. IX. pag. 117. X. p. 127.
XI. pag. 136. b. & XII. pag. 145. concor-
dant cum edit. Ibid. pag. 91. 96. 105. 114.
& 123.

XIII. pag. 155. b. Τῇ αὐτῇ ἐτι εὐχαριστία
πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν σκυθῶ-
νων. καὶ ἀνάμνησις τῶν διὰ τὴν εἰρήνην κατασφύ-
ρτων τε καὶ τιμωρηθέντων. ὁμοίως δὲ παλιν ἐξηγή-
σις περὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ δημιουργίας. καὶ ὅτι φυ-
σικὸν νόμον ἐδέξατο διὰ τῆς γνώσεως τῶν πρα-
κτέων, καὶ τῶν ἐπρακτέων. καὶ περὶ τῆς κατορθώ-
σαι τὸ μὴ ὀμνύειν. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem
adhuc gratiarum actio ad Deum de mutatione
iristum, & commemoratio eorum, qui propter
seditionem raptati, poenas luerant. Similiter
rursus expositio de hominis creatione, & quod
legem acceperit naturalem, propter cognitionem
eorum, quae facienda, aut non facienda sunt; &
de iurandi consuetudine tollenda. Ib. p. 133.

XIV. pag. 165. Τῇ αὐτῇ, τῇ δὲ πᾶσι πάντες
ἀφ' ἐξουσίας τῆς ἀγωνίας, ἡ θάρσυναντες, τινὲς
πάλιν τὴν πόλιν ἐτάραξαν φήμασι φοβεραῖς, καὶ
ἡλέγχθησαν. εἰς τούτῳ γὰρ ἡ ἐπιτομή εἰρηται. καὶ
εἰς τὴν περὶ τῶν ὅρων παραίνεσιν. Eiusdem,
populo omni ab angustia liberato, & constitu-
to in fiducia, quidam rursus civitatem con-
fictis rumoribus tremendis turbaverunt, &
convicti sunt. De hoc igitur habita est Homi-
lia, & de iuramentorum abstinentia admo-
nitio addita. Ibid. pag. 140.

XV. pag. 178. XVI. pag. 188. b. & XVII.
pag. 201. concordant cum edit. Ibid. pag.
151. 160. & 170. In titulo tantum Homi-
liae XVI. pro voce τῷ ἀρχόντος Codex ha-
bet τῷ κήμητος, de qua vide notam Fron-
tonis Ducaei ad calcem Tom. II. Operum
S. Io. Chrysostomi.

XVIII. pag. 211. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λε-
χθεῖσα εἰς τὴν μέσσην τῶν νηστειῶν, καὶ εἰς τὸ ἀπο-
στολικὸν ῥητὸν, Χαίrete ἐν κυρίῳ πάντοτε, καὶ
περὶ τῆς προειρημένης ἐν τῇ πόλει εἰρήνης. Eius-
dem Homilia habita in medio ieiuniorum, &
in Apostolicum dictum „ Gaudete in Domino
semper „ & in praedictam urbis seditionem. Ibid.
p. 180.

XIX. pag. 220. concordat. Ibid. p. 188.

XX. pag. 231. Τῇ αὐτοῦ εἰς τὴν διαλλαγὴν
τῶν

etiamque Apostolica, quia ab Apostolis, uti ferunt, fundata.
(2) Hic idem titulus legitur in Cod. Colbertino N. 2715.

τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν. καὶ εἰς τὴν πλημ-
μελῆσαντας εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων καταστροφὴν.
καὶ εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου. Eiusdem in
reconciliationem Imperatoris cum civitate, &
ad praevocatos in statuarum subversionem,
& in Episcopi (Flaviani) reditum. Ibid. p.
213. & est ordine XXI. ad populum An-
tiochenum.

XXI. pag. 243. Τῇ αὐτοῦ κατήχησις πρὸς
τὰς μέλλοντας φωτίζεσθαι. καὶ περὶ γυναικῶν ἰδὼν
ἐν πλέγμασι, καὶ χρυσῷ κατακοσμησὼν αὐτάς.
καὶ περὶ τῶν κληδονισμῶν καὶ περιάπτων, ἡ ἐπι-
δαῖς κεχρημένων. Ἄπερ ἅπαντα ἀλλότρια χρι-
στιανισμῷ. Eiusdem Catechesis ad illuminandos,
& de mulieribus se toris criminibus, & auro
ornantibus, & de sectantibus vaticinia, vel
ligaturas, vel incantationes; quae cuncta a
Christianismo sunt aliena. Ibid. p. 234. &
est Catechesis II. &c.

XXII. pag. 254. b. Τῇ αὐτῇ περὶ μνησικα-
κίας, ἡτοι ὀργῆς, καὶ περὶ τῆς πάσης σπυδαῖ φεύ-
γειν τὰς ὀργὰς. Eiusdem de iniuriarum memo-
ria, seu ira, & de fugiendis omni studio
iuramentis. Inc. Πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν τῆς νηστει-
ας. Def. τὰ ἐλαττώματα, τυχεῖν τῆς βασιλείας
τῶν ἄνθρωπων, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 199. &
est ordine XX. ad populum Antiochenum.

XXIII. pag. 270. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πα-
ραβολὴν τῆς τῶν μύρια τέλαντα ὀφείλοντος, καὶ
τὰ ἑκατὸν δηνάρια ἀπαιτῶντος. καὶ ὅτι πάντες
ἀμαρτήματος τὸ μνησικακεῖν χεῖρον. Eiusdem in
parabolam decem millium talentorum debito-
ris, & centum denarios exigentis; & quod
omni peccato deterius sit iniuriarum recorda-
tio. Inc. Ὡς ἐκ μακρῆς ἀποδημίας. Def. καὶ
τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοι-
το, κ. λ. Tom. III. pag. 1.

XXIV. pag. 286. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ῥηθείς
εἰς τὴν μεγάλην ἐβδομάδα. ἐν ᾧ καὶ διδασκαλία,
τίνος χάριν καλεῖται μεγάλη ἐβδομάς. καὶ εἰς
τὸ, αἰνεῖ ἡ ψυχὴ μὴ τὸν κύριον. καὶ ὅτι μέγα
ἀγαθὸν τὸ μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς εὐχαῖς. Eius-
dem Homilia habita in magnam hebdomadam,
in qua docetur, cur ea magna hebdomada ap-
pelletur, & in illud „ Lauda anima mea Domi-
num „ & quod magnum bonum sit, animo non
deficere in orationibus. Inc. Διηύσαμεν τῆς νη-
στειας τὸν πλῆθος. Def. πάντων ἡμῶν δεῖναι τῶν
πλημμελημένων ἄφεσιν, ἥς γένοιτο, κ. λ. Tom.
V. pag. 525.

XXV. pag. 296. b. Occurrit Epistola ane-
pigrapha, cuius initium: Τὰ γράμματα τῆς
ἀγάτης τῆς σῆς, ἄπερ ὅτι ἔτω βραδέως πρὸς
ἡμᾶς γέγονε, θαυμάζομεν ἀναγνόντες, καὶ τῇ
τάξει τῶν ὑπομνημάτων, ἥτις ἐπὶ τῶν ἐπισκό-
πων ἐπράχθη, κ. λ. Finis: ὅτι καὶ παρὰ τῶν τῆς
δουλοβείας ἐξάρχων οἰκίας κακοδοξία καταδικά-
ζεται. Est Epistola circularis S. Leonis Pa-
pae urbis Romae ad Flavianum Archiepisc.
Constantinopolitani, Exstat G. L. in Legatione Imp.
Manuelis Comneni ad Armenios edit. Basil.
MDLXXVIII. 8. pag. 196. in Bibl. Patr. Parif.
MDCXXIV Tom. I. p. 485. & in Collect. Con-
cil. edit. Venet. MDCCXXVIII. T. IV. p. 1213.

Codex Graecus membranceus. Ms. in fol.

Sec. XI. cuius octo postremae paginae ma-
nu Sec. XIV. suppletae sunt, in quibus olim
alia characteribus vere uncialibus erant
exarata. Constat foliis 299.

NOMOI EKKLESIASTIKOI.

LEGES ECCLESIASTICAE.

IN primo folio, quod integumento Codicis. VII.
cis inservit, Ant. Augustinus summam
eorum, quae in hoc volumine continentur,
Latine conscripsit. In averfa vero eiusdem
folii parte legitur totius Codicis epigraphe
in hunc modum: Νομοκάνονον τῆς ἀγιωτάτης πα-
τριάρχης Θεοπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κυροῦ
Θεοδώρου τῆς Βαλσαμῶν. Nomocanon sanctissimi
Patriarchae Theopolis magnae Antiochiae Do-
mini Theodori Balsamonis. Tum paullo in-
ferius excerptum S. Ioannis Chrysostomi de
iis, qui cum haereticis communicant, di-
versa manu exaratum.

I. pag. 2. Πρόλογος. Prologus. Inc. Τὰ μὲν
σώματα καταλλήλως ἐνέλε μεταλαμβάνοντα τρο-
φῆς. Def. ὡς αὐγὰς ἡλίου τὴν προκειμένην
πράξιν προήνεγκεν. Hic Prologus Photii Pa-
triarchae Constantinopolitani in Nomoca-
nonem habetur in Bibl. Iur. Canon. Vet.
Iustelli Tom. II. a pag. 789. ad 793. Sequit-
ur pag. 3. Ἐκ ποίων συνόδων καὶ προσώπων, καὶ
πόσων κανόνων τὸ παρὶν ἡθροῖσθι σύνταγμα.
Ex quibusnam synodis & personis, quousque
Canonibus praesens liber sit compositus & col-
lectus. Ibid. a pag. 793. ad 795. Haec tamen
collectio, five enumeratio Canonum, syno-
dorum &c. multo uberius est in nostro Co-
dice, quam in editione; LXXIII. enim re-
rum capita complectitur, ut ex ipsorum
peculiari recensione in progressu patebit.
Pag. 5. b. Τίτλοι τῶν κανονικῶν συντάγματος,
καὶ τῶν ἀρμοζόντων ἐκάστῳ τίτλῳ κεφαλαίων.
Tituli canonicae collectionis, & capitum sin-
gulis titulis congruentium. Duo nimirum In-
dices, quorum primus p. cit. titulos XIV. &
capita in unoquoque titulo contenta exhi-
bet. Titulus I. Περὶ θεολογίας καὶ ὁρθοδόξου
πίστεως, καὶ κανόνων καὶ χειροτονιῶν, De Theolo-
gia, & fide orthodoxa, Canonibus, & or-
dinationibus, habet Capita XXXVIII. Se-
cundus Περὶ ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν
σκευῶν, καὶ ἀναθημάτων, καὶ κληρικῶν παρὰ γνώ-
μην ἐπισκόπων ἀνισώτων θησιασθήρια, De ex-
struendis Ecclesiis, & sacris vasis, & dona-
riis, & Clericis, qui praeter Episcoporum sen-
tentiam altaria erigunt, numerat Cap. III.
Tertius Περὶ εὐχῶν καὶ ψαλμωδίας, καὶ ἀναγνώ-
σεως, κ. λ. De precibus, & psalmodia, & le-
ctione, κ. λ. Cap. XXII. Quartus Περὶ κατη-
χημένων, καὶ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος, De Cater-
chumenis, & sancto baptismo, Cap. XVIII.
Quintus Περὶ τῶν καταφρονούντων ἐκκλησιῶν, καὶ
συνάξεων, καὶ μνημῶν, καὶ τῶν ἐσθίωντων ἐν ἐκκλη-
σίᾳ, καὶ περὶ ἀγαπῶν, De iis, qui Ecclesias
coetus, atque memorias contemnunt, & qui
in Ecclesia comedunt; & de agapis, Cap. III.
D d d 2 Sextus.

Sextus *Περὶ καρποφοριῶν*, *De fructuum oblationibus*, Cap. II. Septimus *Περὶ νηστίας*, καὶ τῆς μ'. καὶ τῆς πάσχα, καὶ πεντηκοστῆς, καὶ κυριακῆς, καὶ σαββάτου, καὶ περὶ γονυκλισίας, *De ieiunio*, καὶ *Quadragesima*, καὶ *Paschate*, καὶ *Pentecoste*, καὶ *Dominica*, καὶ *Sabbato*, καὶ *genuflexione*, Cap. V. Octavus *Περὶ παροικιῶν*, καὶ πῶς διαγυσιον ἐπίσκοποι καὶ κληρικοί, καὶ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν, καὶ λ. *De Parochiis*, καὶ *quomodo Episcopi & Clerici vivere debeant*, καὶ *de peregrinatione ipsorum*, &c. Cap. XIX. Nonus *Περὶ ἀμαρτημάτων* καὶ δικῶν ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν, καὶ λ. *De delictis*, καὶ *accusationibus Episcoporum*, καὶ *Clericorum*, &c. Cap. XXXIX. Decimus *Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων*, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου, *De administratione rerum Ecclesiasticarum*, καὶ *de rebus Episcoporum propriis*, Cap. IX. Undecimus *Περὶ μονασιῶν*, καὶ *μοναχῶν*, *De Monasteriis*, καὶ *Monachis*, Cap. XVI. Duodecimus *Περὶ αἱρετικῶν*, καὶ *Γεδαίων*, καὶ *Εὐλῶν*, *De haereticis*, *Iudaicis*, καὶ *Paganis*, Cap. XVIII. Decimus tertius *Περὶ λαϊκῶν*, *De laicis*, Cap. XLI. Decimus quartus *Περὶ κοινῶν πάντων ἀνθρώπων*, *De omnibus hominibus promiscue*, Cap. VII. Habetur ibid. a p. 796. ad p. 812. Secundus index p. 11. Canonum, ac Constitutionum, quae ad unumquodque praedictorum Titulorum Caput referuntur, indicationem comprehendit. Hic quoque ibid. occurrit a pag. 815. ad p. 1138. sed civilibus textibus, & scholiis uberimis Theodori Balsamonis locupletatus: quae omnia in nostro Codice desiderantur, Ecclesiasticas tantum leges, sanctionesque continente.

II. pag. 20. Διδακκαλία τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χαρίσματος. *Doctrina sanctorum Apostolorum de charismate*. Inc. Τοῦ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. καὶ τρέμονται μοι τὴς λόγους. Exstat Constitutionum Apostolicarum a Cotelero editar. Tom. I. Lib. VIII. pag. 330. seqq. in duo Capita distributa.

III. pag. 22. b. Διατάξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτονιῶν. *Constitutiones SS. Apostolorum de ordinationibus*. Inc. Ἀγαθὸν τοῖνυν ὑπάρχοντες ἡμεῖς. Def. λεγέτω πρὸς Θεόν. Ib. pag. 335. & est Cap. IV.

IV. pag. ead. Εὐχὴ χειροτονίας ἐπισκόπων. *Oratio in ordinatione Episcoporum*. Inc. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὁ πατὴρ τῶν οὐρανῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως. Def. προσφέροντά σοι ὁσμήν εὐωδίας διὰ τῷ παιδὶ σου Ἰησοῦ Χριστῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν, μεθ' οὗ σοι δόξα, καὶ λ. Ibid. pag. 336. & est Cap. V. in Codice tamen multo brevius, quam in edito.

V. pag. 23. Περὶ χειροτονίας πρεσβυτέρων. *De ordinatione presbyterorum*. Inc. Εἰ γὰρ ὁ φιλήμενος. Def. διὰ τῷ Χριστῷ σου, μεθ' οὗ, καὶ λ. Ibid. pag. 356. & est Cap. XVI.

VI. pag. ead. b. Sequuntur Constitutiones, *Philippi de ordinatione Diaconorum*, *Bartholomaei de ordinatione Diaconissae*, *Thomae de ordinatione Subdiaconi*, *Martiae de Leitoribus* (quae his tantummodo verbis com-

prehenditur: Ἀναγνώσῃς καθίσταται ἐπιδιδόν-τος αὐτῷ εἰς βίβλον τοῦ ἐπισκόπου· ἂν γὰρ χειροθετεῖται.) *Iacobi Alphaei de Confessoribus*, καὶ *Virginibus*, *Lebbaei cognomento Thaddaei de Viduis*, καὶ *de Exorcistis*, *Simonis Cananaei de Episcopo*, a quot debeat ordinari. *Eiusdem Canones de Episcopis*, *Presbyteris*, *Diaconis*, καὶ *reliquis Clericis*. *Eiusdem de primitiis*, καὶ *decimis*, ac *de iis*, quae *superfunt*. Ibid. a Cap. XVII. ad Cap. XXXI. inclusive. Deest tamen in Codice Cap. XXIX. *de benedictione aquae & olei*.

VII. pag. 25. Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν· τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ βάπτισμα. *Sancti Apostoli Pauli constitutiones de Canonibus Ecclesiasticis: quinam ad baptismum sint admittendi*. Inc. Καὶ γὰρ Παῦλος ὁ τῶν ἀποστόλων ἐλάχιςτος. Def. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐδιδάξαμεν. Sunt Constitutiones XIX. Ibid. pag. 363. unico Capite XXXII. comprehensae.

VIII. pag. 26. Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις. *Petri & Pauli sanctorum Apostolorum Constitutiones*. Prima est *Περὶ ἀργίας δούλων*. *De feriis servorum*. Inc. Εἰ γὰρ Παῦλος, καὶ Πέτρος. Def. τῆς ἐαυτῶν ζωῆς. Ibid. sub Cap. XXXIII. Secunda, cui titulus in margine posterius adiectus est, *Λόγος καὶ αἰτία τῶν ὁρῶν εἰς εὐχὰς*, *Quibus horis & quare in iis orandum*, inc. Εὐχὰς ἐπιτελεῖτε. Def. τῶν τῷ φωτὶ ἐργῶν. Tertia *Περὶ τοῦ μὴ εἰσέρχεσθαι εἰς ἐκκλησίαν αἱρετικῶν εὐχασθαι*, *De non adeundis Ecclesiis haereticorum ad orandum*, inc. Εἰ μὴ δυνατόν. Def. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Ibid. pag. 365. sed cum superiori coniuncta sub uno Capite XXXIV. Quarta *Περὶ μνημοσύνης*, *De defunctorum memoriis*, inc. Ἐπιτελεῖσθω τρίτα. Def. καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ibid. pag. 370. duoque constituit Capita, XLII. & XLIII. Quinta *Περὶ τοῦ μὴ μεθύσκεσθαι*, *De se non inebriando*, inc. Ἐν δὲ ταῖς μείζις. Def. ποῦ πότοι γίνονται. Ibid. pag. 371. sub Cap. XLIV. Sexta *Περὶ τῶν διωκομένων διὰ πίσιν*, *De iis qui persecutionem patiuntur propter fidem*, inc. Τὴς διωκομένης. Def. τὴν ἐντολὴν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐκπληρῶντες. Ibid. p. 372. & est Cap. XLV.

IX. pag. 27. Περὶ εὐταξίας διδακκαλία πάντων τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *De recto ordine servando doctrina omnium sanctorum Apostolorum*. Inc. Τοῦτο δὲ κοινὴ πᾶσι παραγγέλλομεν. Def. ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ προεχειρίσθησαν τοῦ ἀσυγκρίτου. Ibid. pag. 372. & est Cap. XLVI. sub diverso tamen titulo.

X. p. 29. Περὶ εὐταξίας τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνες. *De recto ordine servando, sanctorum Apostolorum Canones*, numero LXXXV. quorum primus: *Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο, ἢ τριῶν*. Ultimus, qui de sacris Scripturae libris agit, ea, quae sequuntur auctorior est in Codice, quam in Collect. Canonum Balsamonis, & in Pandect. Canonum Beveregii T. I. edit. Oxoniens. A. MDCLXXII. a pag. 1. ad 57. nimirum: Ταῦτα καὶ περὶ κα-

κανόνων διατετάχθη ὑμῖν παρ' ἡμῶν, ὡς ἐπίσκοποι· καὶ ὑμεῖς ἐμμένοντες αὐτοῖς σωθήσεσθε, καὶ εἰρήνην ἔχετε· ἀπειθῶντες δὲ κολασθήσεσθε, καὶ πόλεμον μετ' ἀλλήλων ἔχετε ἀίδιον, δίκην τῆς ἀνηκούσας τὴν προσήκουσαν τινύντες. In Constitutionibus tamen Apostolicis Cotelarii loc. cit. a pag. 375. ad 398. ubi numerantur tantum LXXXVI. eo quod plura interdum Capita sub uno eodemque numero coniungat, aliis decem circiter versibus hoc ultimum Caput est longius.

XI. p. 34. Περὶ τοπικῶν συνόδων. *De localibus synodis*. Inc. Ἐν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων. Def. τὰ δέξαντα καλῶς ἔχειν διατυπώσασθαι.

XII. pag. 36. b. Περὶ τῶν ἁγίων οἰκουμένων συνόδων, πότε & διατί, καὶ ἐν ποίοις τόποις συνήρροισαν, & τίνες ἀνεδεμάτισαν. *De sanctis generalibus synodis, quando, qua de causa, & quibus in locis fuerint congregatae, & quas condemnaverint*. Inc. Χρὴ γινώσκων, ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἁγία καὶ οἰκουμένη σύνοδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ. Def. βδελυσόμενοι δὲ τὰ βλάσφημα διδάγματα. Numerantur VII. Concilia generalia, numerusque annorum, qui singulis intercesserunt, adnotatur. Haec historica narratio, licet aliquanto brevior, occurrit in Biblioth. Iuris Canon. Veter. Iustelli Tom. II. pag. 1161. titulumque praefert: Ἀδελφοί, σποταὶ περὶ τῶν ἐξ συνόδων οἰκουμένων. *De sex synodis oecumenicis auctoritatis incerti*; nisi dicamus, nostram potius contrariam esse ex uberiori, quae habetur ibidem pag. 1141. sub Photii Patriarchae CPolitani nomine, ex eius ad Michaelē Bulgariae Principem Epistola. Vid. Biblioth. Taurinens. Cod. LXXXIV. pag. 179.

XIII. pag. 39. b. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς ὃν τίτλον διηρημένη. *Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. titulos distributa*. Praecedat Prooemium, cuius initium: Οἱ τῷ μεγάλῳ Θεῷ, καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μαθηταί. Finis: Εἰσὶ δὲ & τοῦ μεγάλου Βασιλέως κανόνες τὸν ἀρχιεπὶν πδ'. Primus titulus *Περὶ τῆς ὁρθοδόξου τοῦ πατριάρχου ἐν τῶν κανόνων τιμῆς*, καὶ λ. *De Patriarcharum honore ex Canonibus decreto*, καὶ λ. inc. Τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατεῖτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Λιβύῃ, καὶ Πενταπόλει. Ultimus *Περὶ κανόνων εὐχῶν, καὶ ψαλμοφῶν*, καὶ λ. *De Canone precum, & psalmodiae*, καὶ λ. def. τῆς ἐν τῷ Τρέλλῳ συνόδου καν. λς'. *Εἰ γὰρ* αὐτῶν. Τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β'. καν. ιδ'. Διὰ τ. ζ'. τοῦ α' τῆς τῶν Νεαρῶν. Exstat in cit. Bibl. Iur. Canon. Veter. Iustelli Tom. II. a pag. 499. ad 602. & Ioannis Antiocheni presbyteri, scholastici, nomen praefert. Index tamen Titulorum L. qui habetur in edit. pag. 502. in Codice desideratur. Aliqua praeterea varietas in Canonum ad unumquemque titulum pertinentium serie comperta est.

XIV. pag. 68. Κανόνες τῶν τῆς ἁγίας γεοφῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεληθέντων ἐν ἰσακείᾳ Πικλίνῃ, καὶ Ἰουλιανῷ τῶν λαμπροτάτων ἔτους χλς' ἀπὸ Α'λεξάνδρου, ἐν μηνὶ δεσφῶ ἐν-

νεακαιδεκάτῃ πρὸς ιγ' καλανδῶν Γυλιῶν. *Canones CCCXVIII. deiferorum patrum, Nicaeae congregatorum, sub Consulatu Paulini, & Iuliani clarissimorum, anno DCXXXVI. ab Alexandro, mensis Iunii XIX. die, nimirum XIII. Calendas Iulii*. Sunt Canones XX. quorum primus inc. *Εἰ τις ἐν νόμῳ ὑπὸ ἱατρῶν ἐχειρουργήσῃ*. Ultimus def. τὰς εὐχὰς ἀποδίδοναι τῷ Θεῷ. In Pandectis Canonum Beveregii Tom. cit. a pag. 58. ad 84.

XV. pag. 71. Κανόνες τῶν ἐν Α'γκύρᾳ συνεληθέντων μακαρίων πατέρων, οἱ τίνες προγενέστεροι μὲν εἰσι τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθέντων κανόνων, δευτερεύοντες δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμένης συνόδου ἀνθεντίαν. *Canones beatorum patrum, qui Ancyrae convenerunt; qui sunt quidem priores Nicaenis Canonibus: postpositi vero sunt propter oecumenicae synodi auctoritatem*. Sunt Canones XXV. quorum primus inc. *Πρεσβύτερος τὴς ἐπιγύσαντας*. Ultimus def. κατὰ τὴς ὁρισμένους βαθμούς. Loc. cit. a p. 375. ad 401.

XVI. pag. 73. b. Κανόνες τῶν ἐν Γάγγρᾳ συνεληθέντων ἁγίων πατέρων, οἱ τίνες μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐκτεθῆσαν. *Canones sanctorum patrum Gangrae congregatorum, qui post Nicaenam synodum expositi sunt*. Sunt Canones XXI. quibus praecedat Epistola patrum Concilii Κυρίως τιμιωτάτοις ἐν Α'ρμενίᾳ συνειλεγμένοις, καὶ λ. *Dominis reverendis sanctis confacerdotibus in Armenia*, &c. cuius initium: *Ἐπειδὴ συνεληθῆσα*. Finis: τοιοῦτον τῷ παραφυλάξασθαι. Primus Canon inc. *Εἰ τις τὸν γάμον μέμφοιτο*. Ultimus def. γινέσθαι εὐχόμεθα. Loc. cit. a pag. 415. ad p. 428.

XVII. pag. 76. Κανόνες τῶν ἐν Ν-οκαισαρείᾳ συνεληθέντων ἁγίων πατέρων, οἱ τίνες δευτεροὶ μὲν εἰσι τῶν ἐν Α'γκύρᾳ, τῶν δὲ ἐν Νικαίᾳ προγενέστεροι, διὰ δὲ σεβασμιότητα προτέτακται αὐτῶν ἢ ἐν Νικαίᾳ. *Canones SS. patrum, qui Nicaeae convenerunt; qui quidem sunt Ancyranis posteriores, Nicaenis vero antiquiores, sed ob reverentiam praepositur ipsi synodus Nicaena*. Sunt Canones XV. quorum primus inc. *Πρεσβύτερος ἐὰν γήμῃ*. Ultimus def. τῶν πράξεων. Ib. a pag. 402. ad 414.

XVIII. pag. 77. Κανόνες τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίων πατέρων. *Canones sanctorum patrum in Antiochia*. Sunt Canones XXIV. Praecedat Concilii Epistola ad provinciales subditos, cuius initium: *Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια*. Finis: οἱ ὑποταξαγμένοι. Canon I. inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας. Ultimus def. τῆς ἁγίας συνόδου. Loc. cit. a pag. 429. ad 452. ubi tamen sunt Canones XXV. Codex enim ex VII. & VIII. unum tantum constituit.

XIX. pag. 81. Κανόνες τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας συνεληθέντων μακαρίων πατέρων. *Canones beatorum patrum, qui Laodiceae in Phrygia convenerunt*. Sunt Canones LIX. quorum primus inc. *Περὶ τοῦ δειν*. Ultimus def. πρὸς Φιλήμονα α'. Loc. cit. a pag. 553. (corr. 453.) ad 481. ubi tamen sunt LX. Codex enim per errorem duos Canones eodem LIII. numero designavit.

XX. pag. 84. Κανόνες τῶν ῥ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνεληθόντων ἐν ἑσπερίᾳ Φλαβίου Εὐχερίου, ἢ Φλαβίου, ἢ Εὐαγγρίου τῶν λαμπροτάτων πρὸ ἑσπερίᾳ ἑλίων. *Canones CL. sanctorum patrum Constantinopoli congregatorum, sub Consulatu Flavii Eucherii, & Flavii & Euvagrii clarissimorum VII. Idus Iulii.* Canones sunt VII. Praecedat alloquutio synodi ad magnum Theodosium, cuius initium: Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν. Finis: εὐσεβεστάτον βασιλέα. Primus Canon inc. Μὴ ἀθετησθῆναι τὴν πίσιν. Ultimus def. αὐτὸς βαπτίζομεν. Loc. cit. a pag. 85. ad 98. excerpta synodi alloquutione, quae deest.

XXI. pag. 86. b. Κανόνες τῶν σ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Ε'φῶν συνεληθόντων μετὰ τὴν ἑσπερίαν Φλαβίου Θεοδοσίου τὸ γ', ἢ Φλαβίου Οὐαλεντινιανῶ τὸ γ', τῶν αἰώνων αὐγάζων πρὸ ἰ' καλανδῶν ἑλίων. *Canones CC. SS. patrum, Ephesi congregatorum post Consulatum Flavii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani III. semper Augustorum X. Cal. Iulii.* Canones sunt IX. Praecedat synodi Epistola Episcopis, presbyteris, diaconis, &c. cuius initium: Συναχθέντων ἡμῶν. Finis: ἡ ὠφελείν τινος. Deest in cit. edit. Canon primus inc. Ἐπεὶ δὲ ἐχρήν. Ultimus def. ἀκυρον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ τέτον. Loc. cit. a pag. 99. ad 106. ubi Canones sunt VIII. octavus enim in Codice in duos dividitur. Sequitur eiusdem synodi ad Pamphyliae synodum Epistola, cuius initium: Μετὰ βουλῆς. Finis: τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. Ibid. pag. 106.

XXII. pag. 89. b. Σύνοδος χλ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνεληθόντων ἐπὶ Μαρκιανῷ τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ. *Synodus DCXXX. SS. PP. qui Chalcedone convenerunt sub Marciano piissimo Imperatore.* Canones habet XXX. quorum primus inc. Τὸς παρὰ τῶν ἁγίων. Ultimus def. ἡ ἐξωμοσίᾳ καταπιστευθήσονται, ἀναμένοντες τὴν χειροτονίαν τῷ ἐσομένῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρείας μεγαλοπύλῳ. Loc. cit. a pag. 111. ad pag. 150. ubi tamen in fine Canonis XXX. aliqua varietas intercedit.

XXIII. pag. 94. Κανόνες τῶν ἐν Σαρδικῇ συνεληθόντων ἁγίων πατέρων κα'. *Canones SS. PP. Sardis congregatorum XXI.* quorum primus inc. Ο'σιος ἐπίσκοπος. Ultimus def. ὀρίζεσθαι καὶ τοῦτο. Ibid. a pag. 482. ad p. 508.

XXIV. pag. 99. b. Ε'κ τῶν κανόνων τῶν ῥ' ἁγίων πατέρων ἰ' περὶ ψευδοκατηγόρων. *Ex Canonibus CL. SS. PP. de falsis accusatoribus.* Inc. Περὶ τῶν ἐπὶ ψυχικοῖς. Def. τῷ προϋπάρχοντος βασιλεῖ. Videtur esse Canon IV. de testimoniis contra Episcopos admittendis, apud Labbaeum sub Anno cccclxxx.

XXV. pag. ead. Κανόνες τῶν ἐν Καρχαγένῃ συνεληθόντων σιζ' πατέρων. *Canones CCXVII. patrum, qui Carthagine convenerunt.* Sunt Canones CXXX. eorum autem numeratio non ab eodem loco incipit in Codice, atque in editione, quamvis quoad rem in utrisque eadem prorsus habeantur. Primae numeratio incipit a verbis: Ἡ'ρσε δὲ,

ὡς ἐὰν ἐπίσκοπος κατηγορηθῇ, κ. λ. quae incidunt loc. cit. menia pag. 510. §. Τὰ καταπιστεύοντα, κ. λ. Quare qui primus in editione est, & inc. Ω'ς τε τὰ ἐν τῇ Νικαίᾳ συνόδῳ, κ. λ. in Codice est V. Ultimi Canonis, qui in edit. est CXXXV. finis est: καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν Βονιφάτιῳ ἀντιγράφομεν. Deinde sequuntur subscriptiones Episcoporum; tum Africanarum synodi ad Bonifacium Romae Episcopum Epistola; Cyrilli Alexandriae Episcopi ad Africanam synodum rescripta, & Attici CPolitani ad ipsam Epistola: eiusdem synodi ad Caelestinum Romae Papam Epistola; tandem monumenta actuum Constantinopoli de Agapio & Bagadio, utroque Episcopatum Bostrensem vindicante. Quae omnia habentur loc. cit. a pag. 509 ad pag. 680.

XXVI. pag. 144. b. Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρέλλῳ τῷ βασιλικῷ παλατίῳ συνεληθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Γεσινιανῷ τοῦ εὐσεβεστάτου, ἢ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως ἐκγόνοιο Ἡρακλείου. *Canones SS. PP. qui in Trullo Imperiali Palatii Constantinopoli convenerunt, sub Iustiniano piissimo & Christianissimo nostro Imperatore Heraclii nepote.* Sunt Canones CII. Post synodi ad Imperatorem alloquutionem Canon I. inc. Τάξις ἀρίστη. Ultimus def. ἐκδιδάσκει Βασιλεῖος. Loc. cit. a pag. 152. ad pag. 283. In Codice succedunt subscriptiones Episcoporum numero CCXXVII. quae inibi desiderantur; habentur tamen integrae una cum dictis Canonibus, & alloquutione Tom. VII. Concil. edit. Venet. mcccxxix. pag. 1335. seqq.

XXVII. pag. 170. Κανόνες τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεληθόντων τῶν ε' ἐν ἔτει 325 τῆς τῷ κόσμῳ κτίσεως, ἰνδ. ια'. εὐσεβῶς βασιλευδόντων Κωνσταντίνῳ & Εὐφρόνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ. *Canones eorum, qui secundo Nicaeae convenerunt anno 6290 a mundi creatione (Christi decclxxxii.) religiose imperantibus Constantino & Irene matre eius.* Canones sunt XXII. Primus, cuius titulus est, Ο'τι δεῖ τὴν θέλει κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι, *Quod oporteat divinos Canones in omnibus servari.* inc. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν. Ultimus def. τῆς χρείας κατεπειγένης. Loc. cit. a pag. 284. ad pag. 330. In Codice tamen singulis Canonibus summa eorum, quae in iis continentur praefixa est.

XXVIII. p. 176. b. Sequitur Epistola Tarasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Romae Papam de non faciendis pecunia ordinationibus, cuius initium: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως. Finis: ζωῆς κληρονομίας ἀποδεικνύντες. Exstat Tom. II. Bevereg. cit. edit. a pag. 184. ad 188.

XXIX. pag. 180. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας, ἢ μεγάλης ἐν Κωνσταντινουπόλει α' ἢ β' συνόδου τῆς συστάσεως ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων, ἢ πανευφύμων ἀποστόλων. *Canones editi a sancta & magna CPolitana prima & secunda synodo, congregata in venerabili templo sanctorum & benedictorum Apostolorum.* Sunc

Ca-

Canones XVII. quorum primus inc. Πρῶγμα σεμνόν. Ultimus def. χρόνον ἀποκληρῶν. Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXX. pag. 185. b. Sequuntur quaedam ex Actis Concilii generalis IV. Chalcedone celebrati, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἢ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, ἢ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, κ. λ. Ο' κύριος ἡμῶν, ἢ σωτὴρ ὁ Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνώσιν, κ. λ. Finis: τὸν ἐν τριάδι Θεὸν ἡμῶν ἀπαύτως δοξάζομεν νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Post varias Fidei Christianae expositiones, doctrina de duabus in Christo naturis proponitur contra Severi, eiusque sectatorum falsas opinionones. Horum initium incidit in citata Collectione Conciliorum Veneta Tom. IV. pag. 1454. Quum vero fragmenta tantum adlerat Codex heinc inde desumpta, finis eorum, tum eorum, quae sequenti numero innuuntur, non ita facile reperiri potuit.

XXXI. pag. 190. b. Alia ex Actis synodi generalis VI. Constantinopoli in Trullo Imperiali Palatii congregatae, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη, ἢ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἢ κατὰ Θεοῦ χάριν, ἢ πανευσεβεῖς θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ πιστάτων μεγάλων βασιλέων Κωνσταντίνου συναχθέντων, κ. λ. Ο' τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς μονογενὲς ἱός τε καὶ λόγος ὁ κατὰ πάντα, κ. λ. Finis: πρεσβεῖαι τῆς ἀρχάντης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ ὑμῶν εὐχαίς λήψεσθαι. Etiam haec Acta in idem argumentum sunt, contra Theodorum Pharanitem, Pyrrhum, Paullum, Petrum &c. unicam voluntatem, & unicam operationem in Christo consentientes. Horum initium occurrit in pag. 1056. v. 16. cit. Collect. Concil. Tom. VI.

XXXII. pag. 194. Alia ex Actis Concilii generalis VII. Nicaeae secundo congregati, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἢ κατὰ Θεοῦ χάριν, ἢ θέσπισμα τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Κωνσταντίνῳ, ἢ Εὐφρόνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς συναθροισθέντων τῶν δευτέρων, κ. λ. Ο' τὸ φῶς τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος. Finis: πρεσβευέτης τῆς ἀρχάντης δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων γένειοι, ἀμήν. Agitur heic de cultu sancto- rum imaginibus exhibendo contra Arium, Macedonium, Nestorium, &c. Exstat in cit. Concil. Collect. Tom. VIII. a pag. 1204. ad 1228. singulares vero Episcoporum subscriptiones, quae inter voces, τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι, & ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν, κ. λ. intercedunt, in Codice desiderantur.

XXXIII. pag. 197. b. Ε'ποφειλομένη πρὸς Θεὸν ἐτήσιος εὐχαριστία, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπελάβομεν τὴν τῷ Θεῷ ἐκκλησίαν, σὺν ἀποδείξει τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, & κατατροφῇ τῶν τῆς κακίας δυσεξημάτων. *Anniversaria Deo debita gratiarum actio, qua die Ecclesiam Dei recepit, cum declaratione piorum dogmatum, & everfione impietatum a malitia profectum.* Inc. Προφητικαῖς ἐπόμνοι ἤσσειν. Def.

τῶν θεοειδῶν ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν. In summo vero margine legitur: Ταῦτα ἐπ' ἀμβωνος ἀναγινώσκειται κατὰ τὴν ἁγίαν κυριακὴν ἡμέραν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νη- σειῶν. Deerat haec Epistola sanctae magnae & oecumenicae Nicaenae synodi II. ad SS. Alexandrinorum Ecclesiam, circa sacras imagines, in actis eiusdem Concilii editis, quare in publicum prolata fuit a Cl. Montfauconio in Biblioth. Coisl. p. 96. Anno igitur dcccxlii. sub Imp. Michaële, & Theodora matre eius, Methodio Patriarcha, celebrata est synodus C. P. ibique confirmatum synodi Nicaenae II. decretum. Huius vero synodi anniversaria dies celebrari consuevit Dominica II. Quadragesimae, quae Graecis prima dicitur. Atque ita desit Iconoclastarum haeresis post annos circiter cxx. quam incaeperat. Haec Dominica vocatur a Graecis τῆς ὁρθοδοξίας. Vid. Iac. Gretseri observationes in Georgii Codini Librum de officiis magnae Ecclesiae, & aulae CPolitanae Lib. III. Cap. VIII.

XXXIV. pag. 201. Ε'κφρασις, ἥτοι ἀνάμνησις τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ρωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλευδόντος, τοῦ δὲ τὸ τη- νικαῦτα τῷ τοῦ βασιλευπάτορος ἀξιώματι δια- μέποντος. *Expositio, sive commemoratio unionis Ecclesiae Constantinianae, & Romani tempore; quorum ille tunc imperabat, hic vero ea dignitate fulgebat, quod Imperatoris pater au- dieret.* Inc. Ο' κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ Θεὸς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Def. καὶ πάντων, οἱς ἐξ αἰῶνος εὐαρεσθήμενος ὥφθη ἁγίος, ἀμήν. Exstat in Leunclavio Iuris Graec. Rom. Tom. I. Lib. II. a pag. 104. ad pag. 109. sed aliquanto brevior: nam post verba, πρὸς θεῖαν ὁδηγήσιν εὐλάβειαν, ἀνάστημα, in quibus editio desinit, alia pauca subiunguntur in Codice, quorum initium: Τῶν ἑνῶ διωριμμένων πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, κ. λ.

XXXV. pag. 204. b. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ, ἢ ἐπωνύμῳ τῷ Θεῷ λόγῳ συστάσεως, τὴν ἐβδόμην, καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιώσαντες, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, καὶ αἰρετικὴν πλάνην ἀπελασάντες. *Canones expositi a sancta synodo, quae in celebri templo, quod a verbo Dei nomen sortitum est, habitata fuit, quaeque septimam & universalem synodum confirmavit, omnemque schismaticum, & haereticum erro- rem eliminavit.* Canones III. Primus inc. Ὄρισεν ἡ ἁγία, ἢ οἰκουμενικὴ σύνοδος. Ultimus def. ὁ τοιοῦτος ἀνάστημα ἔσω. Tom. I. Pandect. Beveregii edit. cit. a pag. 360. ad 364.

XXXVI. pag. 205. Sequitur I. Epistola Dionysii Archiepiscopi Alexandrini ad Basilidem. II. pag. 207. Petri item Archiepiscopi Alexandrini Canones XV. ex eius Ser- mone de Poenitentia. III. pag. 212. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis, qui in incurfione Barbarorum idolothyta comederant &c. IV. p. 214. Athanasii Epistola ad Ammum monachum. V. pag. 215. b. Eiusdem fragmentum ex xxxix. Episto- la

(1) Intellige Concilium CPolitimum Oecumenicum A cccclxxxi. cuius Acta iam Photii aetate videntur intercidisse.

la de Festis: quae omnia eodem ordine, quo sunt in Codice, existant in cir. Bevereg. edit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 43. VI. pag. 216. b. Gregorii Theologi ex metricis eius poematibus, quinam libri veteris, & novi Testamenti sint legendi. Ibid. pag. 178. VII. pag. ead. Amphilochoi Iconiensis Episcopi ex iambis ad Seleucum de eodem argumento. Ibid. pag. 179. VIII. pag. 217. b. tres Basilii Archiepiscopi Caesareae ad Amphilochoium Iconiensis Epistolae Canonicae. Ibid. a pag. 47. ad 137. licet per errorem sit 367. tamen Epistola in Codice longior aliquanto est ab initio; incipit enim: *Αὐτὸ ὁδὸ μακρὴν ἐπανελθὼν, ἐγενήμην γὰρ μέ-
χρι τῆ Πόντου, κ. λ. tum post xxxii. ver-
sus occurrit Canon LI. Τὸ κατὰ τὴν κληρι-
κὴν ἀδιόριστον, κ. λ. unde initium Epistolae fit in editione. IX. pag. 229. b. Eiusdem ex alio Sermonem ad beatum Amphilochoium Epistola de ciborum differentia. X. pag. ead. Eiusdem alia ad Diodorum Tarsensem Episcopum de eo, qui duas sorores in matrimonium duxit. XI. pag. 231. b. Eiusdem alia ad Gregorium presbyterum, ut separaretur a muliercula, quacum habitabat. XII. pag. 232. Eiusdem alia ad Chorepiscopos, ne sine ipso fiant ministri praeter Canones. XIII. pag. ead. b. Eiusdem alia ad Episcopos sibi subditos, ne propter pecunias ordinent. XIV. pag. 233. Eiusdem ex xxvii. Cap. eorum, quae de Spiritu S. ad B. Amphilochoium scripta sunt. XV. pag. 234. b. Eiusdem ex xxvi. Cap. eiusdem Operis. XVI. pag. 235. Gregorii Nysseni ad Letoium Epistola Canonica. XVII. pag. 240. Timothei Archiepiscopi Alexandrini Responsa Canonica: quae omnia existant ibidem a pag. 138. (per errorem 368.) ad pag. 169. XVIII. pag. 241. b. Athanasii *Περὶ τῆ μὴ κοινοῦν ἐν ἀνεξέταστος τῶν θείων μυστηρίων τὴν ταῖς ἰδίαις γυναῖδι μισθωμένην*. Inc. *Ἐπειδὴ τινες, Def. ὑποδέχονται σῶμα*. XIX. pag. ead. Theophili Alexandrini edictum, quum sancta Theophania in die Dominico instarent. XX. pag. 242. Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. XXI. pag. 243. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui dicuntur Cathari. XXII. pag. ead. Eiusdem ad Agathonem Episcopum. XXIII. pag. ead. b. ad Menam Episcopum. XXIV. pag. ead. Cyrilli Alexandrini ad Domnum Epistola Canonica. XXV. pag. 244. b. Eiusdem ad Episcopos, qui sunt in Libya & Pentapoli. Quae omnia ibidem existant a pag. 170. ad pag. 178. XXVI. pag. 245. Gennadii Patriarchae CPolitani, & synodi cum eo congregatae ad omnes Metropolitanos, & Papam Urbis Romae Epistola encyclica. Ib. p. 181.*

XXXVII. pag. 246. b. Epistola Athanasii, cui titulus: *Κυρίῳ ᾧ, κ. ποθεινοτάτῳ συλλειτουργῶν Ρ'εφινιανῶ Α'θανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Domino filio & optatissimo confacerdoti Rurphiniانو Athanasius in Domino salvere*. Inc. *Σὺ μὲν τὰ ᾧ πρέποντα. Def. ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προταγορεύει.*

XXXVIII. pag. 247. b. *Διὰ τὴν φύσιν ἀσελ-
γαινόντας, κ. τὴν ὁμνούντας κατὰ τριχὸς τε κ. κεφαλῆς, κ. τῶν τοιούτων ὅς κελεύει ταῖς ἐσχά-
ταις ὑποβάλλεσθαι τιμωρίαις. Διάταξις αὐτῶν. Contra eos qui lasciviant contra naturam, & eos qui iurant per capillos, vel per carum (intellige Dei), aut alia similia: quos iubet extremis subiici suppliciis. Constitutio LXXVII. Inc. Πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς ἐν Φρονέσιν. Def. ἔπειτα δὲ κ. τὴν ἐξ ἡμῶν ἀνανάκτησιν ὑποσέ-
ται. Exstat G. L. in Corp. Iur. Civil. edit. Amstel. mdcxliii. fol. T. II. pag. 110.*

XXXIX. pag. 248. *Ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως Μαρτυρίῳ ἐπισκόπῳ Ἀντιο-
χείας περὶ τῆς, ὅπως χρὴ δέχεσθαι τὴν αἰρετι-
κὴν προσερχομένην τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ. Epistola scripta Constantinopoli ad Martyrium Episcopum Antiochenum, explicans, quo pacto sint recipiendi haeretici, ad sanctam Ecclesiam accedentes. Inc. Τινὰ διελέχθη μοι ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Ἀντώνιος. Desinit in verbis: τὴν λέγοντας ἐαυτὸς καθάρως. tum subditur προεγράφη ὅλον, κ. ζητεῖ εἰς τὴν β' οἰκουμενικὴν σύνοδον τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καν. ζ'. Haec Epistola habetur integra in lure Graec. Rom. Leuncl. Tom. I. Lib. IV. p. 290.*

XL. pag. ead. b. *Μεθόδιος τῷ ἀγιωτάτῳ πα-
τριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως διάταξις περὶ τὸν διαφθῶν τρόπον κ. ἡλικίᾳ ἐπιστρέφοντα. Metho-
dii sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani Constitutio circa illum, qui vario modo & varia aetate convertitur. Inc. Εἰ μὲν παιδίον συνελήφθη. Def. ὅτι σὺ εἰ Θεὸς ἡμῶν Θεὸς τῷ ἐλεεῖν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν. Latine ex Herveti versione exstat in Appendice Balsamonis p. 88. seqq. & in Biblioth. Patrum Paris. mdcxlv. & apud Baronium ad A. C. dcccxcii. N. 21. Graece vero, & Latine in Euchologio Goarii p. 689. edit. Venet.*

XLI. p. 250. *Τάξις γενομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ Μανιχαίων ἐπιστρέφουσιν πρὸς τὴν τῶν Χριστιανῶν πίσιν. Ordo servandus circa eos, qui a Manichaeis ad Christianorum fidem accedunt. Inc. Προηγούμενος μὲν ὁ προσίων τῇ ὁρθῇ πίστει. Def. ἀξίεται τῆς θείας ἀναγεννήσεως. Apud Goarium pag. 700.*

XLII. pag. 251. *Ὅπως χρὴ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τὴν ἀπὸ Μανιχαίων προσερχομένην τῇ ἀγίᾳ καθολικῇ & ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ. Quomodo oporteat a Manichaeorum haeresi ad sanctam Dei universalem & Apostolicam Ecclesiam accedentes scriptis errorem abiurare. Inc. Ἀνάθεμα Μάνεντι, ἦτοι Μανιχαίῳ. Def. πάντα τὰ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι νενομισμένα. Eadem formulam adfert Fabricius Tom. II. operum Hippolyti pag. 203. Cotelierius ad Lib. IV. Recognition. S. Clementis pag. 368. & Goarius in Euchologio pag. 696. sed haec ultima multo est brevior. Aliam adfert Tollius in Insigne Itineris Italici p. 126.*

XLIII. pag. 253. *Ἐπὶ πλατύτερον, ὅπως χρὴ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τὴν ἀπὸ Μανιχαίων προσιόντας τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. Adhuc diffusius, quomodo oporteat a Ma-*

Manichaeorum haeresi ad sanctam Dei, & universalem Ecclesiam accedentes scriptis errorem abiurare. Inc. Ἀνάθεμα Μάνεντι, ἦτοι Μανιχαίῳ. Def. ἀνάθεμα τοῖς ὑβρίζουσιν μὲν τὴν ἀγίαν θεοτόκον Μαρίαν, προσποιούμενοι δὲ τιμᾶν αὐτήν. Tum subditur: Προεγράφη τὰ λοιπὰ ἐν τῷ προτέρῳ ἀναθεματισμῷ ἀπαρραλλάτως ὑπὸ τριῶν φύλλων. Videtur esse eadem Constitutio, ac superior, sed aliquanto fusius explicata.

XLIV. pag. 255. b. *Πῶς δεῖ δέχεσθαι τὸν ἐξ Ἑβραίων τῇ τῶν Χριστιανῶν πίσει προσερχόμενον. Quomodo oporteat recipere eum, qui ex Hebraeis ad Christianorum fidem accedit. Inc. Ἐξαγορεύειν αὐτὸν χρὴ, κ. ἡγιασμένον. Def. κ. ὅπως ἀκολούθως ἐπιτελεῖται πάντα τὰ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι νενομισμένα. Legitur apud I. B. Cotelierius in notis ad Lib. I. Recognition. S. Clementis p. 352. & apud Goarium p. 282.*

XLV. pag. 256. b. *Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τὴν ἀπὸ Ἀ'θηνῶν τῇ ὁρθῇ πίσει προσερχομένην, & βαπτίζεσθαι μέλλοντας. Quomodo oporteat recipere eos, qui ab Athinganis ad veram fidem accedunt, & qui baptizandi sunt. Inc. Ὅ' δέτω ἀπὸ Μελαχισδεκνιτῶν τῶν κ. Θεοδοτιανῶν, κ. λ. Def. πατέρα παντοκράτορα ποιῶν τὴν ἑαυτοῦ κ. γῆς. Nil apud Goarium. In Codice Bibliothecae Coislinianae, ut ex Catalogo eruimus p. 113. Constitutio occurrit κατὰ τῶν Ἀ'θηνῶν καὶ Μελαχισδεκνιτῶν αἰρέσεως, Contra haeresim Athinganorum, & Melchisedecitarum. Hanc aburationis Formulam integram dedimus supra in calce Plut. VII. p. 320.*

XLVI. pag. 257. *Τάξις γενομένη ἐπὶ τῶν ἀπὸ αἰρέσεων προσερχομένων τῇ ὁρθῇ πίσει, ἡγενοῦν Ἀρειανιστῶν, Μακεδονιστῶν, Ναυατιανῶν, τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν, κ. Ἀπολιναριστῶν. Ordo constitutus ad recipiendos eos, qui ab haeresibus ad rectam fidem accedunt, nimirum Arianos, Macedonianos, Novasianos, Quatuordecimanos, & Apollinaristas. Inc. Τέτρε γὰρ δεχόμεθα διδόντας λιβέλλας. Def. ἀλλὰ καθὼς οἱ βαπτίζομενοι, ἡτοι διατελεῖ, κ. τῇ ὁρθῇ ἀπολύεται. Exstat in Euchologio Goarii pag. 694. sub diverso tamen titulo.*

XLVII. pag. 258. *Τοῦ ἀγίου Ἐπιφανίου Κύ-
πρου περὶ αἰρέσεων ἐν συντομίᾳ, κ. ὅθεν ἤρξαντο, καὶ πῶθεν γέγοναν. Sancti Epiphani Cypri de haeresibus in compendio, & unde singulae ortum habuerint, & quomodo prodierint. Inc. Πᾶσιν αἰρέσεων μητέρες, καὶ πρωτότυποι ἰδ'. ἐξ ὧν αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀνεφύ-
σαν. Def. καὶ βασανίσι ἀμέτρωσ ἐτιμωρήσαντο, πλὴν κ. ἐν τῷ αἰρεσιάρχῳ ἔλαβον τὴν ἐπωνυμίαν. Sunt CII. Capita, five haeticorum sectae, in quarum octogesima, quae de Massalianis agit, pag. 268. adfertur Theodoretii fragmentum ex eius Historia Ecclesiastica Lib. IV. Cap. X. cuius initium: Κατὰ τὴν χρό-
νον Οὐαλεντίνου. Finis: κ. ταύτην τῆς λάβης ἐπέλησαν.*

XLVIII. pag. 275. *Ἐπὶ περὶ αἰρέσεων καὶ αἰρεσιάρχων ἐκ τῶν συνοδικῶν τῶ ἐν ἀγίοις Σω-*

*φρονίῳ πατριάρχῳ Ἱεροσολύμων. Rursus de haeresibus, aique haeresiorchis ex synodis sancti Sophronii Patriarchae Hierosolymitani. Inc. Ἀνάθεμα τοῖς ἐν εἰς αἰεὶ, & κατὰθεμα ἀπὸ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοῦσιν τριάδος, κ. λ. Def. καὶ εἰ τις παρὰ ταύτας κατήσκηκε δυοσεβῆς, κ. θεή-
λατος αἰρεσις. Exstat etiam in Biblioth. Regia Taurinensi, ut ex Catalog. eruitur pag. 198. & in Coisliniana pag. 88.*

XLIX. pag. 276. b. *Τιμοθέου πρεσβυτέρου τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, κ. σκευοφύλακα τῆς ἀγίας Θεοτόκου τῆς ἐν τοῖς Χαλκοπράτειοις, περὶ διαφορᾶς τῶν προσερχομένων τῇ εὐαγγελίᾳ ἡμῶν πίσει. Timothei presbyteri sanctissimae magnae Ecclesiae CPositanae, ad Ioannem presbyterum, & vasorum custodem Ecclesiae sanctae Deiparae in Chalcoptatis, de differentia eorum, qui ad purissimam nostram fidem accedunt. Inc. Τρεῖς τάξεις εὐρισκομεν τῶν προσερχομένων, κ. λ. Def. ἀλλὰ κ. το ὁμοῦσιον τοῦ Χριστοῦ πρὸς τε τὸν πατέρα καὶ Θεόν, καὶ πρὸς ἡμᾶς κατ' αὐτὴν ἀνηρῆσθαι μετὰ τὴν ἐνωσιν. Numerantur Capita, seu haeticorum sectae XXXI Meursii Oper. Tom. VIII. pag. 738. (per errorem 722.) Vid. Fabric. B. G. T. VII. p. 490. Libellum hunc pluries L. & G. editum observat Nesselius in Catal. Bibl. Vindob. P. I. p. 416. in multis tamen mutilum, ut nova editione opus habeat, cui sane adornandae plurimum Medicus hic Codex conferre possit.*

L. pag. 282. b. *Περὶ τῶν γινώσκων εἰς πόσα τμήματα γέγονεν ἡ τῶν Ἀ' κεφάλων, ἦτοι Θεο-
πασχιδῶν αἰρέσις, σύντομος ἐκφρασις. Brevis narratio, ut cognoscatur in quos sectas divisa fuerit Acephalorum, five Theopaschitarum haeresis. Inc. Πρῶτον κεφάλαιον περὶ τῶν Θεοδοσια-
νῶν. Def. & ἰδικὸν σύστημα ποιησάμενον. Sunt Capita XVI. Deinde subditur: Ὅσως ἔχει ἡ ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἀποκειμένη βιβλίος. Ita habet liber, qui in Patriarchio, five Patriarchali aede repositus est. Oper. Meursii. Tom. cit. pag. 756.*

LI pag. 283. b. *Περὶ Μαρκωνιστῶν. De Marcionistis. Inc. Μαρκωνιστῶν, κ. Μασσαλιανῶν, κ. Εὐχίται, κ. λ. Def. ἐκ τῆς τῶν διδασκάλων αὐτῶν παράδοσεως. Sunt Capita XIX. Ibid. p. 760. (per errorem 744.)*

LII. pag. 285. *Περὶ τῶν σχισμᾶτων τῶν καλεμένων διακρινόμενων. De sectis eorum, qui vocantur Haesitantes. Inc. Ἡτήσας ἡμᾶς, ἀγαπητὲ, γνωρίσαι σοὶ διὰ βραχέων τὰ σχίσματα. Def. ὡς ἔντας σπορὰ τῷ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνῳ Σατάν. Ibid. pag. 763. Sectas autem continet XII. huiusmodi haeticorum, Haesitantium nuncupatorum, eo quod nimirum propter Concilium Chalcedonense, Catholicae Ecclesiae communicare haesitarent. Vide de his plura apud Cangium in Glossario mediae, & inf. Graecit. ubi similem notat tractatum laudari ab Hoefschelio ex Biblioth. Augustana.*

E e e

doreto ad verbum in suum librum transtulit.

(1) Est pars ipsius Epistolae ad Acacium & Paullum.
(2) Est autem hic liber de Haeresibus a Mich. Le Quien auctus S. Io. Damasceno, qui praedicta ex Epiphania, & Theo-

LIII.

noni adversabantur.

LIII. pag. 289. b. Oī ōroi. *Definitiones*, nimirum theologiae, περὶ ἑωσάσεως, περὶ φύσεως, περὶ φυσικοῦ θελήματος, περὶ γείν θελήματος, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ἐνεργείας, τί αἰσθητὸν, καὶ τί νοητὸν, καὶ τί νοερὸν, τί θελημα, καὶ τί θελητικὸν, καὶ τί θελητὸν, τί καινοτομία, περὶ ψυχῆς, περὶ αἰσθήσεως, περὶ φθαρτοῦ, περὶ πίσεως, περὶ ὁρθοδόξιας, κ. λ. Initio vero hoc monitum adiectum: Ἐνθα κεῖται τὸ ἄλφα, ὅρος δηλοῦται. Ἐνθα δὲ τὸ β' τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ. ὅπως δὲ τὸ γ' τὰς τρέψεις σημαίνει. Inc. Σὺν Θεῷ ὅροι διάφοροι, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἡ πίστις τῆς ἀγίας καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. Def. πῶς τὰς θείας αὐτοῦ ἐνεργείας ἀπαρνούμενοι ἐκ αἰσχύνονται. Desumptae sunt ex Anastasii Sinaitae Opere, cui titulus, Ὁδηγός, eiusque totum ferme secundum Caput constituitur, ut videre est inter Opera Iacobi Gretseri S. I. edit. Ratisbon. A. mdcclx. Tom. XIV. a pag. 17. ad pag. 36.

LIV. pag. 300. E' teroī ōroi. *Aliae definitiones*, nimirum, τί ὁμῶνυμον, συνώνυμον, παρώνυμον, ἑτερόνυμον, καὶ πολυνύμον. Inc. Ὁμῶνυμὸν ἐστίν, ὅταν δύο πράγματα μὴ ὀνόματι κοινωσύν. Def. μίαν ἀληθῆ ποιῇ, τὴν δὲ ἄλλην ψευδῇ. Excerptae fortasse sunt ex Capitibus Philosophicis S. I. Damasceni.

LV. pag. 301. O'roi σύντομοι ἀγίων πατέρων περὶ οὐσίας, ἡ φύσεως, ἑωσάσεως τε καὶ προσώπου. *Definitiones breves SS. PP. de substantia & natura, hypostasi, & persona*. Patres vero sunt, Maximus monachus ex Epist. ad Cosmam diaconum p. 301. cuius etiam Capita X. de duabus in Christo naturis p. 305. b. & aliae definitiones, τί ἑσία, καὶ φύσις, πρόσωπον, ἡ ὑπόστασις, τί ἐνέσιον, καὶ ὁμοῦσιον, ἀνυπόστατον τε καὶ ὁμοῦπίστατον, κ. λ. pag. 306. b. Basilii ex Epist. ad Terentium, ad Amphilochem, ad Neocaesarienses, ad Eustathium Armenium pag. 301. Gregorius Theologus ex prima Oratione de Theologia, ex Oratione in SS. Lumina, & ex Oratione Valedictoria pag. 302. Clemens presbyter Alexandrinus ex Sermonem de Providentia pag. 304. Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ex Epistola ad Honorium Romae Papam pag. 305. Ioannes Monachus de unione secundum hypostasim, περὶ ὁμογενῶν, καὶ ὁμοειδῶν, ἑτερογενῶν καὶ ἑτεροειδῶν, καὶ ὁμοῦποσάτων, καὶ ἀρίθμῳ διαφερόντων, pag. 310. Horum omnium, prima est Epistola Maximi ad Cosmam diaconum, quae inc. Ἐπειδὴ περὶ πολλῶν ἡμῶν περὶ τῆς θείας σαρκώσεως κεκίνηται λόγος. Ultimum vero est Ioannis Damasceni fragmentum, quod definit: ἄλλος γὰρ ἐστὶν ὅτος, καὶ ἄλλος ἐκεῖνος, quae sunt ultima verba Capitis XLVIII. eiusdem S. Patris Dialecticae edit. Paris. A. mdcclx. T. I. pag. 49.

LVI. pag. 311. b. Sequitur Tractatus de rebus Ecclesiasticis LXXXVII. Capitibus comprehensus, & ex Iustiniani Constitutionibus excerptus, non iisdem quidem semper verbis, sed per compendium, & in

modum sylloges, five collectionis. Illi vero perbreve hoc prooemium praecurrit: Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτηρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ νῦν συντεθειμένα μετὰ τοῦ ἱεροῦ κανόνος τῶν τε ἀγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων, καὶ τῶν τοῖς ἰσχυροῖς αὐτῶν κατὰ ἐκάστην συνόδον ἀκολουθησάντων ὁσίων πατέρων μετεγγραφήσαν ἐκ τῶν σποράδην κειμένων, καὶ ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ μετὰ τὸν Κώδικα θείων νεαρῶν διατάξεων. αἱ τινες οὐ μόνον τοῖς τῶν ὁρθοδόξων ἡμῶν πατέρων κανόσιν ἀκολουθοῦσιν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὴν ἐκ τῆς βασιλικῆς ἰσχύος αὐθεντίαν χαρίζονται. μετὰ προσθήκης ἐννῦμη τε καὶ θεαρέσου γνώμης τὸ συμπῆρον πάσης τῇ ἀνθρωπίνῃ κτίσει θεομιμήτως παρέχουσαι. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύιος Ἰουστινιανὸς δ' εὐσεβέστατος Αὐγυςτος Ἐπιφανὴς Ἰω' ἀγιοτάτης ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ οἰκουμενικῆς πατριάρχης. Sunt igitur Constitutiones LXXXVII. quarum prima inscribitur: Πῶς δὲ τὰς ἐπισκόπους, καὶ κληρικούς ἐπὶ τὴν χειροτονίαν ἀγεσθαι, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς τοῦ κλήρου καταστάσεως, εἴτε ἀρρένων, εἴτε θηλειῶν. *Quomodo oporteat Episcopos, & Clericos ad ordinationem adduci, & de reliqua Clerici constitutione, five marium, five feminarum*. Inc. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ παρὰ τῆς ἀνωθεν δεδομένης φιλανθρωπίας. Ultima: Περί τοῦ μὴ ἐξείναι μηδὲν κεχρησθαι, ἢ ἐμπαιξαι εὐλαβεῖ σχήματι, ἢ πάσῃ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ τῆς τοιούτων ὁρισεύσεως κολάσεως. *Non licere cuiquam uti, vel illudere religiose sibi, aut cuiusquam Ecclesiasticae disciplinae, & de poena adversus hos definita*. Def. καὶ εἰς τὴν ἀπάντων γνώσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδι πόλιν προτιθέμενα ἀγάγοι. Haec Collectio auctorem habet Theodorum Balsamonem, ut videre est in Catalogo Bibl. Taurinensis P. I. pag. 96. Cod. XXVI. ubi singulorum Capitum tituli ideo proferuntur, quod in Voëlli, & Iustelli Bibliotheca Tractatus hic fuerit praetermissus Neffeli in Catal. Biblioth. Vindobonensis P. II. p. 22. num. 3. perperam ait existare in dicta Iustelli Biblioth. Tom. II. longe aliter tamen expositum, atque diversum. Noster Codex paucis initio excerptis, cum dicto Codice XXVI. in reliquis concordat.

LVII. pag. 326. Τάξις προκαθηδρίας τῶν ἀγιοτάτων πατριαρχῶν. *Ordo praesidentiae sanctissimorum Patriarcharum*, nimirum α' ὁ Ρώμης. β' ὁ Κωνσταντινουπόλεως. γ' ὁ Ἀλεξανδρείας. δ' ὁ Ἀντιοχείας. ε' ὁ Αἰλίας, ἡτοι Ἱεροσολύμων. Sequitur Τάξις προκαθηδρίας μητροπολιτῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων. *Ordo praesidentiae Metropolitanarum, & Archiepiscoporum*, Patriarchae Constantinopolitano subiectorum, per Leonem cognomento philosophum constitutus. Existat in Iure Graec. Romano Leuncl. Tom. I. Lib. II. pag. 88.

LVIII. pag. ead. b. Quaedam Capita legum ex sacris bibliis desumpta, quorum praecedit Index. Horum primum περὶ κρίματος, καὶ δικαιοσύνης, *De iudicio, & iustitia*, inc. Οὐ παραλήψει ἀκὸν ματαίαν. Ultimum πε-

ρὶ φαρμακῶν, ἐγγαστριμύζων, & ἐπαοιδῶν, *De maleficiis, ventriloquis, & incantatoribus*, def. λίθοις λιθοβολήσεται αὐτὸν ἑνοχοὶ εἰσιν. Tum sequuntur pag. 332. b. Capita περὶ ὅρων καὶ ὁροθεσιῶν ἀγρῶν, περὶ τῶν ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ, καὶ ἐδάφει κτισάντων, ἢ σπειράντων.

LIX. pag. 333. Ἐκλογὴ νόμων ἐν συντόμῳ γενομένη παρὰ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν σοφῶν, & φιλεουσέων βασιλέων ἡμῶν ἀπὸ Ἰουστινιανῶν, τῶν Διγέσων, τῶν Κώδικος, τῶν Νεαρῶν τῶν μεγάλων Ἰουστινιανῶν διατάξεων, καὶ ἐπιδιόρθωσις εἰς τὸ φιλανθρωπότερον, ἐκδοθεῖσα ἐν μηνὶ Μαρτίῳ Ἰνδικτ. θ'. ἔπει ἀπὸ κτίσεως πόλεως ἑσμή. *Delectus Legum compendarius, factus ab Leone, & Constantino, sapientibus, ac religiosis Imperatoribus nostris ex Institutionibus, Digestis, Codice, Novellis magni Iustiniani Constitutionibus, atque etiam correctio in id, quod aequius melius est, edita mense Martio, Indi. IX. anno ab Orbe condito 6248. (Christi dcccxl.)* Praecedit Index titulorum XVIII. & capitum ad unumquemque ipsorum pertinentium. Indicem excipit quidam veluti Prologus, cui titulus: Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Λέων, καὶ Κωνσταντῖνος βασιλεῖς. Inc. Ὁ δεσπότης, καὶ ποιητὴς τῶν ἀπάντων Θεὸς ἡμῶν, ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον. Def. καὶ μέλλομεν ἐντεῦθεν θεϊκῆς τυγχάνειν ἀγανακτήσεως, τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ παραβάται γενόμενοι. Tituli primi Caput I. περὶ συστάσεως μονασείας, καὶ λύσεως αὐτῆς; *De contrahendis, & dirimendis sponsalibus*, inc. Συνίσταται μονασία χριστιανῶν. Tituli XVIII. Caput unicum περὶ διαμερισμοῦ σκύλων, *de divisione exuviarum*, def. καὶ ἡ μερὶς τῶν ἐν τέλδοις ἐπερχομένων. Hic Legum compendarius delectus una cum Praefatione cit. occurrit in Iure Graeco Rom. Leunclavii Tom. II. pag. 79. titulis tamen pluribus constans; nam qui primus est in Codice, undecimus est in edito; superiores decem desiderantur: in iis autem, qui in utroque habentur, magna unius ab altero discrepantia comperta est; nonnulli enim breviores, alii longiores occurrunt: unus praeterea, aut alter in Codice legitur, cuius in edito nulla mentio.

LX. pag. 349. b. Sequitur Index Capitum quorundam περὶ στρατιωτικῶν καὶ ἐπιτιμῶν, quorum nonnulla ἐκ τοῦ Ρ' β' καὶ τῶν τακτικῶν, alia ἐκ τοῦ μ' β' βιβλίου τῶν Διγέσων τίτλῳ μ' desumpta sunt, numerumque efficiunt LIV. Inter paginam 350. & 351. magnus Codicis defectus occurrit. Leges militares Rufi habentur in Leuncl. Tom. cit. pag. 249. ex quibus nonnulla Capita excerpta, quae in nostro leguntur Codice.

LXI. pag. 351. Διατάξεις περὶ καινοτομιῶν Ζήνωνος βασιλέως. *Constitutio de novis aedificiis Zenonis Imperatoris, quae penultima [ut Ant. Augustinus initio Codicis adscripta] desideratur Codice Iustiniano, nam deesse notatur quidem, sed non adscribitur*. Inc. Αὐ-

τοκράτωρ Καῖσαρ Ζήνων εὐσεβὴς, νικητὴς, τροπαιοῦχος, ἀειμέγιστος, ἀεισεβέστατος, αὐγυςτος, Ἀδαμαντίῳ ἐπαρχῷ πόλεως & δικῶν, κ. λ. Def. Ζημίαν ἀφόρητον ὑπομένειν τὸν οἰκοδομῆν βυλὴν ἔντα. Haec Constitutio de novis operibus aedificandis, Graece edita est ab Henr. Scrimgero cum Novellis Iustiniani, Paris. apud H. Steph. mclviii. fol. G. vero & L. interprete H. Agylaeo post Constitutiones Leonis Philosophi in Corp. Iur. Civil. edit. Amstel. cit. A. mdcxiii. Tom. II. sed aliquantum a nostra diversa.

LXII. pag. 353. Sequuntur duo Capita, primum περὶ ἐγγύων, καὶ ἀντιφώνων, ἐκ τοῦ ε' τίτλου τοῦ γ' βιβλίου τῶν παρατίτλων, alterum περὶ τῆς τῶν βασιμῶν συγγενείας, ἐκ τοῦ γ' βιβλίου τῶν Ἰουστινιανῶν. Illud inc. Ὁ ἐγγυώμενος, ἢ ἀντιφώνων ὑπὲρ τινος, κ. λ. Hoc def. & οἱ ἐξ αὐτῶν τιτλόμενοι κατὰ τὸ παρὸν τῆς καταγραφῆς σχήμα.

Notandum, quae in Pandectis Canonum Beveregii adferuntur, Zonarae scholiis illustrata, ea omnia in hoc Codice, omni prorsus interpretatione carere; quod intelligi volumus de Codicibus etiam I. & X. Plut. X. collectiones Canonicas continentibus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. optime exaratus, & servatus. Constitat foliis 354.

NEIL O S.

NI L V S.

Sicilicet, ut Lucas Holstenius restituit.

Ioannis Cantacuzeni ex Praefecto aulae CP. monachi historia suorum temporum, quam sub ficto Christoduli nomine edidit.

Opus hoc Cantacuzeni e Cod. Ms. Bava-cod. ix. ricae Bibliothecae descripsit, ac Latine vertit Iac. Pontanus S. I. cuius Latina versio cum ipsius argumentis librorum, capitumque, & notis in totum Opus, atque explanatione Dignitatum Aulae, & Ecclesiae CPolitanae, nec minus adiunctis annotationibus historicis Iac. Gretseri S. I. prodit Ingolstadtii mdciii. fol. Deinde Graeca ex Cod. Petri Segvierii adiuncta sunt in splendida editione Regia G. L. Paris. mdcxlv. fol. tribus Volumin. Tandem G. L. recusum inter Byzant. Histor. Scriptor. Venet. edit. mdcxxix. fol. Tom. XIV. quam in hoc recensendo Codice prae manibus habuimus.

I. pag. 1. Praemissae sunt Operi binae Epistolae sub fictis Nili, & Christoduli nominibus. Prima incipit: Νείλος Χριστοδύλω. Ἐπειδὴ σε βάλειν οἶδα μηδὲν τῶν ἡμετέρων ἀγνοεῖν. Def. ἐξ ὧν ἐστὶ τὰς τε ἄλλας εὐ ποιεῖν, καὶ τὸ σαυτὴ διασώζειν ἥθος, ἐλέ. Resp. inc. Χριστοδύλος Νείλω. Ἐπ' ἡμεῶς σε τὸν τρόπον. Def. τῆς ἀληθείας προτιμήσας μηδὲν. Sequitur pag. 3. E e e 2

(1) Confer Iac. Pontani Praefationem ad Cantacuzenum, & Allatum de Nili p. 85. Fabricianae editionis, qui observat,

einde factum esse, ut a quibusdam Nilus historicus pro Cantacuzeno, & pro Cantacuzeni, Nili historia celebraretur.

Historiarum Liber primus, in Capita CLXXVII. divisus (in edit. Venet. cit. Cap. LIX. a p. 1. ad p. 150.) quorum singula brevissimum habent argumentum rubricatis litteris margini adscriptum. Primum Caput, a quo Libri quoque initium ducitur, hunc praefert titulum: Θάνατος Μιχαήλ βασιλέως Παλαιολόγου τῷ β'. *Obitus Michaelis Palaeologi II.* Inc. Ο' τοῦτον βασιλεὺς ἔτος Μιχαήλ. Ultimum, quod inscribitur, Ε' πάντος πατριάρχου ἐν τῇ τῶν Μαγγάρων μονῇ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, *Reditus Patriarchae (Isaiae) ex monasterio Mangarum in Patriarchium*, incipit a verbis: Ἐκείθεν δὲ εἰς τὴν τῶν Μαγγάρων ἀφίκετο μονὴν, κ. λ. quae incidunt loc. cit. pag. 149 v. 50. Def. δεκάτης ἔσσης ἰνδικτιῶνος, Μαῖου ἐνάτης ἐπὶ δέκα.

II. pag. 90. b. Liber II. Capita continet CXXXV. [in edit. XL.] Inc. Α' μὲν ἐν πολέμοις. Def. ἐνάτης ἔσσης ἰνδικτιῶνος. Ibid. a pag. 154. ad 271. Primi Capitis titulus est: Παράκλησις βασιλέως πρὸς πατριάρχην ὑπὲρ τῶν ἀρχιερέων. *Adhortatio imperatoris ad Patriarcham, ut in gratiam redeat cum Episcopis*: qui tamen titulus non initio Libri praefigitur, sed verbis, μετὰ τὸ ἀπῆλθεν εἰς πατριάρχην, κ. λ. quae incidunt Inc. cit. pag. 154. v. 44. Ultimi titulus est: Τελευτὴ βασιλέως Ἀνδρονίκου τῷ Παλαιολόγου. *Mors Imperatoris Andronici Palaeologi*, & incipit a verbis, εἰς ἑσπέραν δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας, κ. λ. Ibid. pag. 271. v. 8.

III. pag. 150 b. Liber III. Capita compleretur CCXLV. (in edit. C.) Inc. Τὰ μὲν δὴ τῶν Παλαιολόγων βασιλέων. Def. ἐπὶ τοῖς πέντε, κ. πενήκοντα ἔτεσι πρὸς ἐξακισχιλίαις, κ. οὐτακισίαις, ἐν ἰνδικτῶ πεντεκαιδεκάτῃ. Ibid. a pag. 283. ad 558. Primum Caput inscribitur, Γλασμός ἱερῶν ὑπὲρ τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς, *Parentalia sacerdotum pro anima Imperatoris*, & incipit a verbis, μετὰ δὲ τὸν μέγαν δομέσικον, κ. λ. quae incidunt in pag. 284. v. 48. Ultimum, cui titulus, Εἰσέλευσις τῷ βασιλεὺς ἐν τοῖς βασιλείοις, *Ingressus Imperatoris in Palatium*, incipit a verbis, τετελεσμένων δὲ τῶν ἔργων, κ. λ. Ibid. pag. 558. v. 3.

IV. pag. 290. b. Liber IV. dividitur in Cap. CXLII. (in edit. L.) Inc. Τοιοῦτος μὲν ὁ πρὸς ἀλλήλους, κ. λ. Def. πολλῶν κακῶν αἰτίων γενομένην. Ibid. a pag. 566. ad 724. Primi Capitis argumentum est: Οἱ παρὰ τῶν ἀρχόντων γενοόμενοι ὅμοι. *Iuramenta ab optimatibus praestita*; idque verbis apponitur, ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς τοιαῦτα εἶπε πρὸς ὁρῶν, κ. λ. quae incidunt in pag. 567. v. 29. Ultimi vero: Ε' τὴν ἀνάστασιν Φιλοθέου πατριάρχου εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ. *Reditus Philothei Patriarchae in thronum suum*. Incipit autem a verbis, δόξαν δὲ πᾶσι τὸν πατριάρχην, κ. λ. Ibid. pag. 723. v. 53. In fine legitur haec subscriptio: Ἐγράφη ἐν ἔτει 560. ἰνδ. η'. μην. ἡ' Δεκεμβρίου η'. *Scriptus est anno 6878. (Christi mcccxx.) indictione VIII. mense Decembri, die VIII.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maximo Sec. XIV. cuius folia a pag. 125. ad 134. alia ex parte, alia ex integro, a diversa manu suppleta sunt. Constat foliis scriptis 391.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO NICETAE IN EPISTOLAS D. PAULLI.

I. pag. 1. Ε' ἐξηγήσεις τῷ μακαριωτάτῃ μητροπολίτῃ Νικήτῃ Ἡρακλείας εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἀγίου Παύλου τῷ ἀπ. σόλου. Ἀρχὴ τῆς πρὸς Ρωμαίους πρώτης ἐπιστολῆς αὐτοῦ. *Enarratio beatissimi metropolitae Heracliae Nicetae in Epistolas D. Pauli Apostoli. Initium primae ipsius Epistolae ad Romanos.* Sequitur deinde Epistolae textus; tum expositio, quae inc. Τοῦ ἀπ. σόλου γράφειν αἰτίον, κ. λ. Def. ταύτην ὅρον ἀεὶ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Hic Commentarius in Epistolas Paulinas Nicetae tributus, idem videtur esse, ac Catena SS. Patrum ab Oecumenio in eadem Epistolas collecta, de qua vide supra Codicem XIX. Plut. VIII. Quod exstet Nicetae explicatio in Acta Apostolorum, in Epistolas Pauli Apostoli, Petri, Ioannis, & Iacobi, auctor est Oudin de Script. Ecclesiast. Tom. II. pag. 716. sub Seculo XI. qui hunc Codicem ad fidem dictis suis adituendam citat. Sed quum hoc Nicetae opus, uti & alia quamplurima, nondum in lucem prodierit, collationis ineundae facultate subita, certo huic vindicare non audemus; eoque magis, quod illud Νικήτα posterius in Codice scriptum est, & quidem supra lineam inter μητροπολίτη, & Ἡρακλείας; immo titulum integrum una cum primis duodecim Codicis foliis diversae manus, ac paullo recentiori debemus. Ex recensione vero patebit, quanta huic Catena cum illa memorati Codicis XIX. adfinitas intercedat.

II. pag. 65. b. Πρὸς Κορινθίους α'. *Ad Corinthios I.* Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Hypotheses Euthalianae, quas vide in Codice XIII. Plut. VI. Catena igitur inc. Οἷον ὁ δαίμων ἔτω πολὺν ἄνθρωπον τὴν Κόρινθον, κ. λ. quod tamen est initium alterius Theodoretii Hypothesis, in hoc Codice una cum Commentario coniunctae, quaeque in aliis Codicibus ab ipso distincta legitur. Prima Commentarii verba sunt: Ε' κ' τῷ κλητὸν ἑαυτὸν καλεῖται. Ultima: ἐν γὰρ Χριστῷ ἔσται ἡ ἀγάπη μετ' ὑμῶν.

III. pag. 130. Πρὸς Κορινθίους β'. *Ad Corinthios II.* Post Hypothesin Euthalianam, quae est circiter versus longior est, quam in dicto Codice XIII. Plut. VI. Catena inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς; κ. λ. Initium idem est Theodoretii Hypothesis cum ipso Commentario coniunctae, qui

qui quidem incipit a verbis: Ε'ν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας. Def. ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παρακλήτου Θεοῦ τῷ πνεύματι.

IV. pag. 186. b. Πρὸς Γαλάτας. *Ad Galatas*. Theodoretii Hypothesis inc. Τοῦ μὲν προοίμιον ἔπασσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολή. Def. ἀλλ' αὐτοῦ τῷ Χριστῷ ἦν μαθητής. Commentarii initium est: Εὐθὺς ἀναίρει τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητής. Finis: κ' τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπέυχεται γενέσθαι.

V. pag. 214. b. Πρὸς Ἐφεσούς. *Ad Ephesos*. Theodoretii Hypoth. inc. Η' Ε' φεσος μητροπολις μὲν ἐστὶ τῆς Ἀσίας. Def. ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων. Commentarius inc. Ο' ἡ πόσις ἦν ἡ τότε ἀρετή. Def. μᾶλλον δὲ κατ' ἐκείνην ἐπιδιδῶσα τὴν ἡμέραν ὡφείλει εἶναι.

VI. pag. 241. b. Πρὸς Φιλιππησίους. *Ad Philippienses*. Theodoretii Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππησίαι τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Def. Φιλῶν αὐτὸς φαίνεται. Commentarius inc. Ε'ν ταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστάλων. Def. τὸ σύνηδες αὐτῷ, εὐχὴ παύει τὴν ἐπιστολὴν ἔνυν.

VII. pag. 260. b. Πρὸς Κολοσσαίους. *Ad Colossenses*. Brevis Theodoretii Hypothesis inc. Ε'ν πολλοῖς ὁ ἀπόστολος δηλοῖ. Def. τὴν ἐπιστολὴν διορθῆται ὁ Παῦλος. Interpretatio inc. Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰμι ἀπόστολος. Def. καὶ τὸ γὰρ τῆς χάριτος τὸ συγχωρεῖν δεῖναι. Tum hoc Collectoris monitum: Ε'ν τῷ ἀντιγράφῳ μὴ εὐρὼν καλῶς τὰς παραγράφας τῷ μακαρίου Ἰωάννου τῆς πρὸς Κολοσσαίους ἐπιστολῆς, συνέγραψα αὐτὰς ὅπως ἡδυνάμην· εἰ ἐν εὐρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κῆρον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴσω ὁ ἀναγινώσκων ἔμὸν εἶναι τὸ πταίσμα. Quae quidem verba in dicto Codice XIX. Oecumenii nomen praeferre animadvertimus.

VIII. pag. 274. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Thessalonicenses I.* Post unicam Hypothesin Euthalianam, Commentarius inc. Διατί ἔτε ἀπόστολον, ἔτε δὺλον Χριστοῦ. Def. ὅπου δὲ χάρις Χριστοῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ.

IX. pag. 289. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Thessalonicenses II.* Theodoretii Hypothesis inc. Ε'πεὶ δὲ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραψεν. Def. τὰς τῷ κυρίῳ προρρήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτω κ' ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο. Def. πάλιν ὡς ἔθος αὐτῷ, εὐχὴ κατέλυσε τὴν ἐπιστολὴν.

X. pag. 298. b. Πρὸς Τιμόθεον α'. *Ad Timotheum I.* Commentarius inc. Τί δήποτε κ' ἄλλως ἔχων μαθητὰς ὁ Παῦλος, κ. λ. Est tamen initium brevissimae Theodoretii Hypothesis cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: Τοῦ ἄτυφον κ' νῦν δέκνυσιν. Def. κ' δὴλον ἐξ ὧν περὶ τὴν πίσιν ἐναυάγησαν.

XI. pag. 319. b. Πρὸς Τιμόθεον β'. *Ad Timotheum II.* Commentarius inc. Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν, κ. λ. Item, ut supra, est initium Hypothesis Theodoretii cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: Α' πόστολος εἰμί, φησι. Def. ὡς τε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν.

XII. pag. 333. b. Πρὸς Τίτον. *Ad Titum*. Brevis Theodoretii Hypothesis inc. Ο' Τίτος θαυμάσιος τις ἦν μαθητής. Def. πρώτη δὲ αὕτη

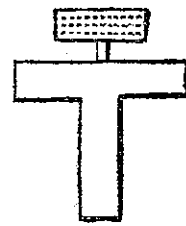
τῆς πρὸς Τιμόθεον μᾶλλον ἐστίν. *Commentarius inc. Α' διαφύρω ταῦτα τίθησι.* Def. τὸ δὲ ἐν πίσει, εἶον, διὰ τῆς πίσεως.

XIII. pag. 340. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem*. Euthalianae Hypothesis haec pauca subiunguntur: Γέρον δὲ, ὅτι ἔτος Ο'νήσιμος κ' μαρτυρεῖ ἡξιώθη ἐν τῇ Ρωμαίων πόλει, Τερτύλλου τὸν τηρικαῦτα τὴν ἑπαρχὸν ἐξουσίαν διέποντος, τῇ τῶν σκελῶν κλάσει τὴν ψυχὴν ὑπομείνας τοῦ μαρτυρίου. Tum Theodoretii Hypothesis, cuius initium: Ο' Φιλήμων θαυμάσιος τις ἦν ἀνὴρ. Finis: οὐκ ἔδει καταριζομένῳ ταῖς λοιπαῖς. *Commentarius inc. Εὐθὺς ἐν προοίμιον παιδεύει.* Def. σὺν ἐμοὶ παρακαλῶσι σε.

XIV. pag. 343. b. Πρὸς Ἑβραίους. *Ad Hebraeos*. Tres in hanc Epistolam Hypotheses praecurrunt. Prima est Euthalii. Altera anonymi inc. Η' πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή δοκεῖ μὲν οὐκ εἶναι Παύλου. Def. ὡς κ' ἡ ἀνάγνωσις αὐτῇ προῖσα διδάσκει. Hanc Hypothesin, quae in Cod. VII. Plut. X. Chrysostomo tribuitur, cum superiore coniunctam sub uno Euthalii nomine enunciamus supra in recensione Cod. XIII. Plut. VI. Tertia Theodoretii inc. Τίτος ἔνεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ὑπάρχων ὁ Παῦλος. Def. ἐπιστάλων κ' τοῖς Ἑβραίοις. Interpretatio inc. Διαφύρω, καὶ ποιήσω ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν Θεὸς τοῖς πάσι. Def. εἰ μὴ ὑβρίσωμεν εἰς τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ ἀμαρτάνοντες, & βαθυμούντες. Subscriptions, & sychometriae, quae singulis subiunguntur Epistolis, cum iis ferme conveniant, quae habentur in Codice XXVII. Plut. VI. excepta ad Corinthios I. nullam neque subscriptionem, neque sychometriam habente, & Epistola ad Titum, quae versus numerat σζ'. CCVII.

Auctores, quorum praecipue narrationibus haec in Epistolas Paulinas Catena contexta est, sunt Basilii, Cyrilli Alexandrini, Dionysii Alexandrini, Eusebii Pamphili in Histor. Ecclesiast. Genadii, Gregorii Nysseni, Gregorii Theologi, Ioannes Chrysostomus, Irenaeus, Ildorus, Methodius, Oecumenius, Origenes, cuius unicum tantum scholium apparet, in margine recentius appositum, Severianus, Theodoretus, & alii fortasse, quorum nomina a scriptore fuerunt omissa. Qui saepius nominantur, sunt Ioannes Chrysostomus, Oecumenius, Severianus, & Theodoretus. Similem Catenam habes inferius Plut. X. Cod. IV. VI. VII. & XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XIII. Constat foliis 392. cuius specimen damus Tab. VI. N. III.

IOANNOT TOT ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΤ
ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI
SCALA.

Scilicet,

*Eliae Cretensis in Ioannis Scholastici Scalae
uberrimus Commentarius.*

COD. XL I. p. 1. Praecedunt, ut in Cod. III. hu-
ius Plutei, Prologus in Ioannis
Scalam cum indice XXX. Graduum, eius
Vita a Daniele conscripta, Ioannis Rhaithu-
ni ad auctorem Scalae Epistola, & huius
ad illum responsio.

II. pag. 5. Εἰρήνησις εἰς τὴν ἀγίαν κλίμακα,
εἴτ' ἔν τας πνευματικὰς πλάνας τῆ ἀγίης Ἰωάν-
νου τῆ καθηγημένης τῆ ἀγίης ὁρῆς Σινᾶ, τῆ λε-
γομένης Σχολαστικῆς, πονηθείσα τῷ μητροπολίτῃ
Κρήτης Ἡλίου. Interpretatio in sanctam Sca-
lam, seu spirituales Tabulae S. Ioannis Prae-
fecti S. montis Sina, dicti Scholastici, ab Elia
Cretensi metropolitano elaborata¹. Prooemium
inc. Οὗ τις μὲν καὶ ὅσας τὴν ἀρετὴν ὁ τὴν παρ-
ῶσαν βίβλον συνθεῖς. Def. πρότερον τοῖς ζητῶ-
σι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν ταῖς πνευματικαῖς ταύ-
ταις πλαξὶ προτέθεικεν, ὥς ἐξῆς φανέται. In
quo rationem reddit, quare Operi duplex
titulus fuerit additus, nimirum *Scala*, &
Tabulae spirituales. Commentarius in ipsum
primi Gradus titulum, qui est, Περὶ τῆς τῆ
ματαίης βίβης βιαίας ἀποταγῆς, *De violenta hu-
ius vanae vitae renuntiatione*, inc. Εἰπεὶ δὲ
κλίμακα προσεικέναι τὰς τῆς μακαρίας ἀσκήσεως
ἀναβάσεις εἰρηκεν, ἐπὶ δὲ τῆς κλίμακος πρώτη
ἀνάβασις ἡ τῆς γῆς ἀναχώρησις, κ. λ. In pri-
ma vero Capituli verba, τῷ ἀγαθῷ, καὶ
ὑπεργάθῳ, καὶ παναγάθῳ, κ. λ. inc. Πρὸς τῆς
εὐσεβείας μὲν καὶ πίστεως βιασαμένους τὸν μέγαν τῶ-
νον τὴν βίβλον ταύτην συνθεῖναι, τὸ τοῦ παρ-
όντος λόγου προοίμιον ἀποτείνεται, ὥς αὐτίκα δὴ
φανέται σαφέστερον. Finis Commentariorum
sequens est: ἔξως γὰρ τῇ ἀγάπῃ πρῶτα ταύ-

(1) Eliae Cretensis Metropolitae. A. C. circiter MCCCLXXVII.
clari, amplissimus hic in Climaci Scalae Commentarius in tria
distinctus Volumina, & ferme Eustathii περιβάσεις in Home-
rum mole exaequans, integer adfervatur Taurini in Regia Biblioth.
Cod. XLII. LXXXVIII. Parisiis in Coislin. & Romae in Ghi-
giana: sed capite & sine mutilis exstat Ms. in Biblioth. Augu-
stae Vindelic. In Biblioth. Caesarea Volumen secundum servat-
ur, completens Commentarium a gradu VIII. ad XXV. Vid.
Lambec. IV. p. 193. In Ms. uno Codice Biblioth. Coislin. haec
ἐκτέλεσις refertur ad Photium. Consule Clariss. Montfauconii
Catalog. p. 141. Haec exegesis non edidit, sed pauca ex illa
excerpta, scholiis aliis anonymi permixta, Raderus in Climaco
suo dedit Graece & Latine.

(2) Nicolaus, Methonenium quondam Episcopus, Graecus,
quem floruisse paulo post Concilium Florentinum, non recte
affirmat Iac. Gassardus in Epist. allata Tom. II. Catalog. Biblioth.
Regis Christian. p. 265. egregium hoc opus posteritati reliquit,
in quo de ente uno trinoque, tribus subsistente hypostasis
sacris, acutissime disputat, sive, ut nos Latine loquimur, de Deo
tribus in personis, quibus addit alia multa, utpote de praecipuis
Dei attributis, potentia, scientia, providentia &c. Maxime ve-
ro agit de vocabulis Graecorum praecipuis, quibus adorandum
sacrae Triadis mysterium traditum fuit a Patribus Concilii Ni-
caeni, quae parum a Latinis ponderata fuisse ait; remque tam
arduum argumentis tractat Platoniciis: quo fit, ut Platonium

τα· καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἡ τελειότης τῶν ἀνθρώπων ἐν
τῇ ζωῇ αὐτῶν, εἰς ἣν φθάσας τις ἐκείτι κα-
ταβαίνει, ἐὰν προσέχη· τέλος δὲ τῆ λόγου πί-
στις, ἐλπίς, ἀγάπη, μέζων δὲ πάντων ἡ ἀγά-
πη, καθὼς ἐ ἀρχόμενοι τῷ παρόντος λόγου ἐί-
πομεν. Textus Climaci, in quoddam veluti
lectiones divisus, rubro caractere est con-
scriptus, usque singulis sua subiicitur Eliae
interpretatio.

III. pag. 344. Vltimum locum obtinet
eiusdem Climaci Sermo ad Pastorem; cui
tamen nullus praecedit titulus, nullusque
adiicitur Commentarius. Habetur hic etiam
in aliis Codicibus, de quibus supra.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol.
min. Sec. XII. minutissimis scriptus litte-
ris, optimeque servatus. Constat foliis scri-
ptis 350.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΠΤΤΕΙΣ ΤΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩ-
ΣΕΩΣ.

NICOLAI EXPLICATIO
THEOLOGICAE INSTI-
TUTIONIS.

I. pag. 1. Νικολάου ἐπισκόπου Μεθώνης ἀ-
νάπτυξις τῆς θεολογικῆς σοι-
χειώσεως Πρὸς τὸ Λυκίον, Πλατωνικῆς φιλοσό-
φου, πρὸς τὸ μὴ συναρπάζεσθαι τὰς ἀναγινώσκον-
τας ὑπὸ τῆς ὑποφαινομένης αὐτῇ πειθανάγκης,
καὶ σκανδαλίζεσθαι κατὰ τῆς ἀληθοῦς πίστεως. Ni-
colai Episcopi Methonensis² *resolutio theologi-
cae institutionis Procli Lycii* (alias *Diado-
chi*)³ Platonici philosophi, eo consilio elu-
cubrata, ne lectores a rationibus in ea appa-
rentibus, quaeque probabiles videntur, cor-
ripiantur, & adversus veram fidem scandali-
zantur. Prooemium inc. Θανυμαζὸν ἄνδρα, ἐὰν
Εὐάγγελος οἱ τὴν ἀνθρωπίνην, καὶ καταργημένην ἐν
Χριστῷ σοφίαν ζητῶντες. Def. διὰ τοῦτο καὶ ἐν,
μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ ἐν, ἐ αὐτῇ ἡ Τριάς ἡ μό-
νη, καὶ ὑπερῶσις. Sequitur ipsa Procli Theo-
logica Institutio⁴, sive Propositiones CCXI.
quibus singulis subiicitur Nicolai Methonen-
sis

fecta fuisse illum facile credamus, quod etiam percipitur ex
totius libri contextu. Quae quum exornasset innumeris floribus
Atticis, altissimisque litteraturae doctrinis, tandem feliciter expli-
cuit CCXI. Capitibus. Alii Seculo XI. alii XII. Nicolai acta-
tem referunt. Consule Oudinum de Script. Eccles. Sec. XI.
Tom. II. p. 855. seqq.

(3) Syriani discipulus, & in schola Atheniensis successor fuit
Proclus Lycius, cuius vitam scripsit, qui Proclo A. C.
cxxxv. successit Marinus Neapolitanus. Eam dimidia parte
mutilam, cum Latina versione edidit primus Guil. Xylander,
additam Marci Antonini praefatis, quibus se monet libellis, Tigu-
rii m. lvi. 8. apud Andream Gesnerum. Praemissa est etiam sex
libris Theologiae Platonicae ab Aemilio Porto, Hamb. m. cxxviii.
fol.

(4) Haec Institutio Latine prodit ex versione Franc. Patricii Fer-
rariae apud Dominicum Mamarellum m. lxxxviii. 4. titulo *Ele-
mentorum Theologicorum*. Graece cum Francisci Porti versione
subiecta est Libris VI. Theologiae Platonicae cit. edit. Vetus La-
tina interpretatio Guilielmi de Morbecka, sive Morbecka, abso-
luta Viterbii A. m. cclxxviii. servatur Ms. in Bibl. Vindobon. ut
habet Lambec. Lib. VII. pag. 38. Exstat etiam Cantabrigiae
in domo S. Petri, & inter Libros Holstenianos Bibliothecae Vr-
bis Ioannae. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 26. Tom.
VIII. pag. 526.

sis illustratio, & confutatio. Prima Procli
Propositio inc. Πάν πλῆθος μετέχει τῇ τῆ ἐνός.
Tum Nicolai animadversio, cui titulus:
Οὕτω τοῖνον τὰ περὶ πλῆθους τῷ σοφῷ τέτρω
δεικνύμενα ἄνδρα ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς θείας Τριά-
δος λόγοις προσίσταται. Inc. Τριάς μὲν γὰρ ἐστὶν,
ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τριάδα. Deducitur autem to-
tum Opus¹ usque ad Caput ρη'. CIIIC.
quod inc. Πάν τὸ χρόνον μετέχον, αἰεὶ δὲ κινῶ-
μενον, περιόδοις μετρεῖται. Nicolai vero Me-
thonensis oppugnatio inc. Αἰδύνατον ὑπάρχε-
σιν ὑποτίθῃσι. Def. καὶ ἀεικίνητον, εἶπεν ἀίδιον.
Ex quo patet desiderari in Codice tredecim
Capita, quae fortasse in vetustiori deerant
exemplari, unde nostrum profuxit; ideoque
a librario vacua aliquot relicta sunt folia.

II. pag. 128. Sequuntur forte eiusdem
quaedam interrogationes, & responsiones,
auctoris nomine destitutae; quarum pri-
ma est: Εἰ αἰδύνατον εἶναι Θεὸν τὸν μὴδὲν πε-
ποιηκότα, πῶς ἐστὶ Θεός, εἰ ὁ κόσμος ἀγέννητος,
καθὰ τισι δοκεῖ. Responsio inc. Οὗ Θεός ἔτε
ἐποίησεν, ὅτε ποιήσει ἐν χρόνῳ, ὥς οὐδὲν ῥευσθὸν
ἔχοντος αὐτοῦ, αἰεὶ δὲ τὰ αὐτὰ ποιῶντος διὰ
τῶν τελείων αὐτοῦ καὶ ἀμετάβλητον δύναμιν τε καὶ
ἐνέργειαν. Responsioni vero subiicitur repre-
hensio, cum titulo: Εὐάγγελος τῆς Εὐαγγελικῆς
ἀποκρίσεως ἐν ὁρθῶς γεγεννημένης. Inc. Οὗ ἀναι-
ρῶν τὰ ἔγχρονα, καὶ τίθησι τὰ ἔγχρονα. Def.
ἄρα ἡ ἐνέργεια ἡ τὸν κόσμον ποιήσασα. Altera
Quaestio ead. pag. b. inc. Εἰ τῷ εἶναι, καὶ οὐ
τῷ βύλεσθαι ποιεῖ ὁ Θεός, κ. λ. Responsio inc.
Οὐκ οἰκτερόν, ὥσπερ ἐν ἡμῖν ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ εἶ-
ναι, κ. λ. Responsionis redargutio brevissima
inc. Εἰ τὸ ποιεῖν ἐστὶ τῆς τῷ Θεῷ δυνάμεως, κ.
λ. Def. ἔτω διαφέρει τὸ εἶναι τῷ βύλεσθαι.
Tertia Quaestio inc. Εἰ πολλὰ μὲν βύλεται
Θεός, πολλὰ δὲ οὐκ ἔστιν, post quam vocem
crux quaedam est appolita, cui responderet
in margine notula: λείπει ἐνθάδε φύλλα τρία
καὶ εἴκοσι, desunt heic folia tria ac viginti.
Sequitur tamen in eadem linea, nulloque
interiecto spatio κτίσεως ὁ ὥς· οὐ γὰρ πάν-
τως τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ, πάντως καὶ ἐν ἐστὶ τῇ φύ-
σει, κ. λ. quae ad hanc ne quaestionem ter-
tiam, an ad aliam pertineant, non liquet.
Post sex alias paginas, nova quaedam mu-
tilatio operis occurrit inter voces ὅπως μὴ
ἀμφίβολον ἢ παρὰ τοῖς ὁπωσὺν τὴν ἀνά·
& δύο φύσεων, τῆς τε προλαβέσης θεότητος,
καὶ τῆς προσειλημμένης ἀνθρωπότητος, κ. λ. va-
cuo unius mediae paginae spatium relicto.
Def. ἐπὶ τῇ ἀνευδιηγῆται αὐτῷ ὁρωσῶ· καὶ ταύ-
τα μὲν ἐς τοσούτον. Pag. tandem 139. sequi-
tur alia Quaestio ita inscripta: Πρώτη ἐρώτη-
σις χριστιανικὴ πρὸς τὰς Εὐαγγέλιον. Inc. Εἰ τῷ
μεγίστῳ ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῷ μέγιστον ἀντίκειται
κακόν, κ. λ. Responsio inc. Πρῶτον μὲν πρὸς
τὸ πρῶτον ἀπορον ῥητέον, ὥς μέγιστον κακόν ἐ-

(1) Inter memoratos libros Holstenianae Bibliothecae Ioannae
huius operis exemplar in fol. pollicis altitudine, adfervatur,
cum eodem titulo, quem supra retulimus, ab Holstenio se-
criptum ex Vaticano Codice DCXXVI. In Catalogo etiam Mss.
Holstenianorum apud Morhofium τὸν μακαρίζω I. Polyhistoris
pag. 68. dem opus Methonenis memoratur his verbis: *Ani-
madversiones in Procli elementa Theologica, ne quis eorum proba-
bilitate ad Arianismum seducatur*. Exstat item inter Mss. Codi-

den ἐστὶ, κ. λ. Redargutio responsionis non
recte factae inc. Γκαὶος μὲν ἦν εἰς ἔλεγχον τῷ
ἀνυτάτῳ λόγῳ αὐτοῦ ὁ λόγος νοούμενος. Def. ἡ
φθάρτης δὲ μὴ πρῶται αὐτῷ ποιεῖν.

III. pag. 146. Τῷ σοφωτάτῳ Νικολάῳ Με-
θωνέως βιβλίον περὶ ἐκπορεύσεως τῆ ἀγίης Πνεύ-
ματος. *Sapientissimi Nicolai Methonenensis Li-
ber de processione Spiritus Sancti*. Inc. Εἴπει-
δή νῦν περὶ τῆ ἀγίης πνεύματος ἐστὶν ἡμῖν ὁ λό-
γος, ἀρχόμεθα πρῶτον, καὶ ἐκ ἐξ ἡμῶν ταῦτα
λέγοντες, κ. λ. Def. ἀπ' ἐκείνου ἀρχόμεθα τέως,
παρ' ὃ πάντα καλὰ παραγίνεται τῷ παρέχοντος
λόγῳ τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ. Est
veluti Praeludium in tria quae sequuntur
syntagma, quorum primum est *de proces-
sione Spiritus Sancti*, & inc. Ὡμολόγηται, ὅτι
καὶ δλη θεότης μόνως ἐστὶ μόνως εἶναι ἐ τὸ ἐν,
κ. λ. Capita autem continet LX. quorum
finis est: διὰ τῆς τοιαύτης κατατομῆς καὶ συμ-
φύσεως. Hisce Capitibus subiiciuntur alia
quaedam multa ex Photio, quorum titulus:
Πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τοῦ Φωτίου πατριάρχου².
Inc. Εἰ ἀπλῶν μὲν τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πατρὸς
δὲ καὶ τῆ φύς ἐκπορεύεται. Def. ἐστὶ γὰρ λίαν
ἐπαναγκές. Tum alia SS. PP. testimonia ad-
feruntur, nimirum Basilii, Gregorii Theo-
logi, Gregorii Thaumaturgi, Gregorii Nyf-
seni, Epiphani Cypri, Cyrilli, Ioannis
Chrysostomi; quorum omnium initium est:
Οὕτε ἐν ἀλλότριον τῆς τοῦ Θεοῦ δόξης τὸ πνεῦ-
μα, κ. λ. Finis: ὥς ἐν κεφαλῇ ταῦτα δι-
δαχθέντες διδάσκωμεν. In fine legitur: Τέλος
τοῦ πρώτου συντάγματος. Excerpta tamen
quaedam sequuntur ad idem argumentum
spectantia, quorum primum ἐκ τῶν συνοδι-
κῶν τῶ ἀγιωτάτῳ Σωφρονίῳ πατριάρχῃ Ἱεροσα-
λύμων, inc. Χρὴ πάντα χριστιανὸν πιστεύειν εἰς
ένα Θεόν. Alterum est Ioannis Damasceni.
Tertium Theodori Studitae, cuius finis est:
ὁ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ὁμοούσιος, καὶ συναΐδιος λόγος
ὁ μονογενὴς υἱὸς Ἰησοῦ Χριστός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

IV pag. 176. Τοῦ αὐτοῦ δευτέρου συντάγματος
περὶ θείας κοινωνίας· ἐν ᾧ καὶ ἀπόδειξις ἀπλῶς
ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἐνζυμος ἄρτος τῇ
ἐκκλησίᾳ παρεδόθη παρὰ τῶν ἀποστόλων προσ-
φέρεσθαι, ὥς καὶ μέχρι τῆ ἀγίης Γρηγορίου τοῦ
Διαλόγου τῆς Ρώμης πρεσβυτέρου προσεφέρετο ἐκ-
κλησία· γράφει δὲ καὶ τὴν περὶ τῆς ἐν Κων-
σταντινουπόλει γενομένης διάλεξιν, καὶ πῶς ἀντει-
πεῖν ἐκ ἡβελήθησαν οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον
ἐπήνεσαν τὸν θεῖον ἄρτον τὸν ἐνζυμον· καὶ ὅτι εὐ-
μελείσῃ καὶ μερίδος ἐκείνου τῷ ἄρτῳ, δι' ὃ Χριστὸς
παρέδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δείπνῳ ἐν τῷ τῷ
μεγάλῳ Παλατίῳ σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόφασις
ἡσθη ἐκ μέσῃ. *Eiusdem de divina communio-
ne alterum syntagma, in quo simpliciter
ostenditur ex divinis scripturis, fermentatum
panem Ecclesiae traditum fuisse ab Apostolis
ad offerendum, quemadmodum & usque ad san-*

ces Electoris Bavariae N. CXXIX. & in Biblioth. Regis Gallici
Cod. MCCLVI. Verrit hoc opus Bonaventura Vulcanius, quod
post eius mortem Bibliothecae Lugduno-Batavae datum est, ut
constat ex eiusdem Catalogo Mss. Codd. p. 396.

(2) Scripsit Photius plura de processione Spiritus Sancti ad-
versus Latinos, ut habemus ex Fabricio B. G. Tom. IX. pag.
561. & alibi.

sanctum Gregorium, cognomento Dialogum, Romanae Ecclesiae Presbyterum, obtulit Ecclesia. Describit etiam habitam hac de re Constantinopoli disputationem, & quomodo Latini contradicere minime potuerint, sed potius asenserint divinum panem fuisse fermentatum: & quod inventa parte eius panis, quem Christus tradidit discipulis in caena in magni Palatii sceuophylacio, omnis controversia de medio sublata est. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος, καὶ τῆς ἰδίας φύσεως ἀδιαίρετος πέφυκεν ἐραστής. Def. τὴν ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπερῶν καὶ κέντηται ἢ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.

V. pag. 186. Τοῦ αὐτοῦ σύνταγμα περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηστείας, καὶ περὶ τοῦ, ὅτι καὶ δεῖ ἐν τεσσαρακονῇ γενέσθαι μυσταγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἐξὶν ἀποδείξαι. ἔτι περὶ τῶν γάμων ἱερῶν. *Eiusdem syntagma de Latinorum ieiunio in sabbato, & quod non debeat in Quadragesima Missa perfecta celebrari, sicut ex divinis Canonibus demonstratio fit; itidem de matrimoniis sacerdotum.* Inc. Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, κατὰ φησιν ὁ ἀπόστολος, μακροθυμεῖν ἡμᾶς ἐκιδάσκει. Def. ἀλλὰ ἡ τῶν ὁρθόδοξων ἁγίων τε πατέρων ἐν Χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. In Fine: Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ βιβλίου τῆς ἀναμεταξύ Γραικῶν καὶ Λατίνων διαλέξεως. *Finis cum Deo Libri disputationis Graecos inter, ac Latinos habitae.* Ex hoc Opere Nicolai Methonenfis multa ad verbum repetivit, & expressit Nicolaus Hydruntinus, ut videre est apud Allatium de Consensu pag. 705. & 627. In Bibl. Bavarica, praeter citatam Discussionem Theologicae Institutionis Procli, adservantur etiam haec tria syntagmata; & in Bibl. Veneta, eiusdem Nicolai de Processione Spiritus S. Capita XX. Vid. Catal. p. 83. & 303. ubi etiam de Azymis contra Latinos. In Cod. XXXVI. Plut. V. hoc idem Opus legebatur sub Nicolai Hydruntini nomine. Vide Oudinum de Scriptor. Eccles. T. II. p. 854. & T. III. p. 13.

VI. pag. 189. Ultimo tandem loco sequitur Epistola factis longa ita inscripta: Πρὸς τὸν αὐτὸν Νικόλαον ἐπιστολή τινος ἐπισκόπου. *Ad eundem Nicolaum Epistola cuiusdam Episcopi.* Inc. Ἀγάπης μὲν ὡς ἀληθῆς ὁδὸν κτίμα σερμνότερον, ὅδὲ τιμιώτερον, καὶ ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις ἀνωμολόγηται, καὶ τοῖς θείοις λόγοις ἐπεμαρτύρηται. Δι' αὐτῆς γὰρ τὰ διεσπῶτα συνάπτεται, καὶ εἰρηνοποιεῖται τὰ μαχόμενα, καὶ τὰ οἰκεία μᾶλλον συσφίγγεται, ταῖς εἰσαῖσι, καὶ ταῖς φιλονεκίαις παροδοὺς ἀπαρτίζονται, κ. λ. Definit imperfecte in verbis: ἡ πύλη πλατεῖα τῆς ἀπωλείας ὑπανοίγεται. ἔχουσι γὰρ τῆς δικῆς ἀποφυγὴν τὴν ἐπὶ προφάσει προσευχῆς. . . . Hanc Epistolam, quae nullum auctoris nomen praeferebat, Photio tandem CPolitano Patriarchae adiudicandam comperimus, neque ad Nicolaum Methonensem, ut innuere titulus videtur, sed ad Nicolaum Romae Papam fuisse conscriptam. Exstat autem Lati-

ne tantum apud Baronium ad A. DCCCLX. N. 34. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Tom. IX. pag. 521.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. optimus, ac perspicue exaratus. Constat foliis scriptis 197.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΗΣΑΙΑΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN ESAIAM PROPHETAM.

Scilicet.

Ioannis Chrysostomi Interpretatio in prophetas Esaiam, Hieremiam, & Iobum.

I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ ἐξηγήσει εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Ὁρᾷς ἦν εἶδεν Ἡσαΐας. S. P. N. *Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi CPolitani Enarratio in prophetam Esaiam. Viso quam vidit Esaias.* Inc. Ὁρᾷς καλεῖ τὴν προφητείαν. Def. καὶ ὅτι αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα διασκεδάσει τὰ μηχανήματα. Tum subditur: Ἐπληρώθη ἡ ἐρμηνεία τῷ Χρυσόστομῳ ἢ εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. *Completa est Chrysostomi interpretatio in prophetam Esaiam.* Nulla porro Capicum distinctio est in Codice; ac verba tantum Prophetiae characteribus maioribus, & ferme quadratis sunt exarata. Exstat autem in cit. Operum editione Tom. VI. a pag. 3. ad pag. 93.

II. pag. 77. b. Τῷ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἱερემίαν. *Eiusdem Interpretatio in prophetam Hieremiam.* Inc. Τὸν μὲν ἐν χερσὶν, καὶ ὃν προφήτευσεν, κ. λ. Def. τὸν λεγόμενον, ὃν δὲ θάλασσαν προσηγόρευσεν ἡ γραφή. In fine: Ἐπληρώθη ἡ ἐρμηνεία τῷ Χρυσόστομῳ ἢ εἰς τὸν προφήτην Ἱερემίαν. *Completa est Interpretatio Chrysostomi in prophetam Hieremiam.* Haec expositio, Chrysostomo indigna iudicatur a Fabricio Tom. VII. p. 644. Ampla tamen fragmenta Commentarii genuini Graece, & Latine a Michaële Ghislerio edita sunt cum Catena, & Commentario in Hieremiam Lugd. MDCXXIII. fol. 2. Vol.

III. pag. 123. b. Τοῦ αὐτοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸν μακάριον Ἰώβ. *Eiusdem Commentarius in beatum Iobum.* Inc. Ἀξίον πρῶτον ἐπιζητῆσαι, πότε οὗτος ὁ ἀνὴρ γέγονε. Definit imperfecte in verbis prophetarum: Εἰτά φησιν. Ἐπελθὼν δὲ εἰς ὅρος ἀκρότομον ἐποίησε χαρμωσύνην τετράποσιν ἐν τῷ ταρτάρῳ, τυτέσις . . . quae quidem verba incidunt in vulg. edit. Cap. XL. vers. 15. Reliqua, videlicet expositio in XLI. & XLII. & ultimum Iobi Caput, desiderantur mutilato Codice. Defunt quoque ex hac interpretatione duo folia inter paginas 138. & 139.

Hy-

{1} Nicolai huius Methonenfis Opera maximam partem inedita adhuc in bibliothecis latere animadvertit Fabricius l. c.

Huius expositionis in Iobum, de qua Epistolam Cl. Io. Lamio dedimus, quae in Florentinis Novellis legitur sub die vii. Maii MDCCLXII. nonnulla fragmenta in Catena a Patricio Iunio G. & L. vulgata reperiuntur. Haec tamen ut aliquod eiuidem specimen lectori exhibeatur, allatum initium longius producendum existimavimus, quod quidem sequens est: Ἀξίον πρῶτον ἐπιζητῆσαι, πότε ὁ ἀνὴρ γέγονε. Τινες μὲν ἐν αὐτῷ φασὶ πρὸ τῷ Μωσέως εἶναι, καὶ πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ. τινες δὲ ἐν τῷ νόμῳ· ἀλλὰ μηδέπω ἀποφαινόμεθα, ὥς ἂν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱστορίας μάθωμεν, εἴτε ἐν τούτῳ, εἴτε ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἦν. Οὐδὲ γὰρ, ὅδὲ τὸ μικρὸν ἡμῖν συντελεῖ πρὸς τὸ γινῶναι τὸ ἀνδρὸς τὴν ἀρετὴν. ὁ γὰρ ἐξὶν ἴσον ἀπολαύσαντα τῶν Μωσαϊκῶν τοιούτων εἶναι ἔτι καὶ ὡς ἀνέστη, καὶ θάνατον, καὶ πρὸ ταύτης τῆς παραινέσεως τοσαύτην ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἰσχύν. ὅτι μὲν γὰρ μέγας ἦν ὁ ἀνὴρ, καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα δηλοῖ· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Θεὸς λέγων· εἰδὼς ἦν Νῶε, καὶ Ἰωβ, καὶ Δαυὶδ, καὶ οὗτοι αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν οὐ μὴ ἐξέλεοντο. Τίνος δὲ ἐνεκεν αὐτοῦ Μωσῆς οὐχὶ μέμνηται; ποῖα γὰρ ἦν ἀνάγκη μνησθῆναι, ἢ τίνος ἐνεκεν; σὺ δὲ μοι ἴστα, πῶς ὅδὲν αὐτὸν ὁ πρόγονος παρέβλαψεν ὁ Ἡσαΐ· καὶ ἦν ἀπὸ τῷ Ἀβραάμ, μᾶλλον δὲ οὐκ ἦν ἀπὸ τῷ Ἰακώβ, ἀλλὰ καὶ χώραν ξένην εἶχεν. Ὁρᾷς ὅτι πᾶσι διδασκαλίας ἐπέμψεν ὁ Θεός; σὺ δὲ μοι βλέπε, πῶς ἀνέστη ἡ γνώσις τοῦ Θεοῦ πανταχῶς ὅλην ἦν· ὁρᾷς γὰρ καὶ τὸς φίλους αὐτοῦ ἐννοίαν ἔχοντας περὶ Θεοῦ. Τίς αὐτῶς ἐδίδασκε; τίς κατήγγειλε; καὶ γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ πρὸ τῷ νόμῳ εἶναι· καὶ ὅλην αὐτόθεν, ὡς τε εἰκότως ἂν τις εἴποι· ὅτι πρῶτον τὸ τοῦ βιβλίου, διδασκαλίας τις καὶ κήρυξ ἦν τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως, ἀλλὰ διὰ βίην μὲν, καὶ ὑπομονῆς δὴλον. Ἐνδεῖ δὲ καὶ σημεῖα γενέσθαι ἐπ' αὐτῷ, ὡς τε καὶ ταύτη ἀνηρτισμένον εἶναι τὸν διδασκαλόν· καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῷ Ἀβραάμ πολλὰ γέγονε σημεῖα, ὅτε καὶ ἐνταῦθα, κ. λ. quae quidem ipsius interpretationis quoddam veluti praeludium sunt. Illa enim pag. 124. b. ita incipit: Ἀνθρώπος τις ἦν ἐν χώρῃ τῇ Αὐσιτίδι, ὃ ὄνομα Ἰώβ. Ὁρᾷς πρῶτον ἐγκώμιον τούτου, τὸ ἀνθρώπου εἶναι ἐν χώρῃ φησὶ τῇ Αὐσιτίδι· ὃν καὶ τούτου ἐγκώμιον μέγα· τὸ γὰρ ἐν Ἀραβίᾳ εἶναι, ὅθεν πάντες ἦσαν διεφθαρμένοι, ὅθεν ὁδὸν ὑπερβόλαιαν ἦν εὐνοίας, τούτου ἦν τὸ θαυμαστόν. Καὶ ἦν ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος· πάλιν ἀνθρώπος· ἀμεμπτος, δίκαιος, ἀληθινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος. Ἐν ἑκάστῳ τούτων ἰκανὸν παραστήσαι τὴν ὥραν αὐτοῦ τῆς ψυχῆς. Ἀλλ' ὥστε τις ἐραστής μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας τὸ κάλλος διηγείται τοῦ ἐρωμένου, ὅτε καὶ ἐνταῦθα· ἀμεμπτός φησι τούτου, δόκιμος ἀρετῇ· δίκαιος, καὶ τούτου· ἀληθινός, καὶ τούτου· θεοσεβής, καὶ τούτου· ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος, καὶ τούτου· ἀπὸ παντὸς φησι, καὶ ὅτι ἀπλῶς τῷ μὲν, τῷ δὲ οὐ. Πλεῖστοι οἱ λέγοντες, ὅτι πρὸς τὸ καλὸν ἢ φύσει ῥέπει μᾶλλον; ποῖος φύσει; ποῖα δικαιοσύνη; ποῖοι νόμοι τούτου τοιούτου ἐποίησαν; ἐπειδὴ γὰρ ἔλεγεν, ἐκ ἐξὶ δίκαιος, ὅς ποιεῖ ἀγαθόν, καὶ ὅτι ἁμαρτάνεται· διὰ τούτου φησιν, ἀμεμπτος, ἐκ εἴπεν ἀναμάρτητος, ἀλλ' ἀμεμπτος· οὐ μόνον ἐκείνα

ἐκ ἐπράττε τὰ ἀμαρτάνων ἔχοντα, ἀλλ' ὅδὲ τὰ μεμψιν, καὶ κατάγνωσιν, κ. λ. Et haec speciminis loco protulisse satis fuerit. Hoc inter lectorem monemus, ita nostram hanc interpretationem ab iis Ioannis Chrysostomi fragmentis, quae in Catena Nice-tae in Iobum per Patricium Iunium edita Londini MDCXXXVII. adferuntur, differre, ut praeter illa prima verba, Ὁρᾷς πρῶτον ἐγκώμιον . . . τούτου ἦν τὸ θαυμαστόν, & alia identidem pauca, vix quidquam aliud cum iis commune continere videatur.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. cuius prima pagina manu Seculi XV. suppleta est. Constat foliis 204. cuius specimen damus Tab. VI. N. I.

ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet.

Vitae, ac martyria nonnullorum Sanctorum, ac praecipue eorum, quorum in Ecclesia Graeca commemoratio fit a die XVIII. usque ad XXXI. Maii.

I. pag. 1. Post Tabulam libri, ab eodem scriptore Codicis praemissam, legitur pag. 2. Μηνὶ Μαΐῳ καὶ. Ἀθλήσεις τῆς ἁγίας μάρτυρος Σιρῆς μαρτυρησάσης ἐν Περσίῃ, συγγενίδος τυγχάνουσης τῆς ἁγίας Γολινδύχ, καὶ αὐτῆς μαρτυρησάσης ἐπὶ Χοσρόου τῷ πάππῳ Χοσρόου τῷ νῦν βασιλεύοντος Περσίδος. *Mense Maio, die XVIII. Passio S. martyris Sirae, quae passa est in Perside, cognatae sanctae Golinduch, quae & ipsa sub Chosroë, avo Chosroë illius, qui modo regnat in Perside, martyrium subiit.* Inc. Πάλαι τῆς σωτηρίας ἀφορμαὶ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων. Def. ἐκ διαφόρων γὰρ ἐπαρχιῶν, καὶ πόλεων διακειμένων κατήγοντο, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec Acta auctoris coevi, exstant Graece ex hoc ipso Codice cum versione Conradi Iannungi in Actis SS. edit. Venet. ad xviii. Maii.

II. pag. 19. Μηνὶ τῷ αὐτῷ καὶ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πατρικίου ἐπισκόπου Πρέσης. *Mense eodem, die XIX. Martyrium sancti martyris Patricii Episcopi Brusae.* Inc. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἡγεμονεύοντος Ἰουλιανῆς τῷ Ἀνθυπάτῳ, καὶ νοσοῦντος τὴν τῶν εἰδώλων μαρίαν. Def. ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος Πατρίκιος μηνὶ Μαΐῳ ἐννεακαιδεκάτῃ, χάριτι τῷ κυρίου, κ. λ. Graece in Actis SS. ad calcem Tom. III. April. pag. 65. ubi male adferitur ex Cod. XIV. Plut. XIV. fuisse descriptum, & Latine ad xxviii. April. ex versione Io. Ravestini S. I. auctore anonymo.

III. p. 22. Μηνὶ τῷ αὐτῷ καὶ. Μαρτύριον τῆς ἁγίας Θαλελαίας. *Mense eodem, die XX. Martyrium S. Thalelaei.* Inc. Ἐν ὑπατείᾳ Νουμεριανοῦ τῷ βασιλεῖ, ἡγεμονεύοντος Θεοδώρου τῆς

F f f

Al-

Αἰγυῶν πόλεως. Def. ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Θαλέ-
λαιος μηνὶ Μαΐῳ εἰκάδι, ἡμέρᾳ ε'. βασιλεύοντος τῷ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Grae-
ce & Latine ex hoc eodem Ms. cum ver-
sione Papebrochii ad xx. Maii; ubi alia
etiam Acta minus fide digna e Ms. Vaticano
G. & L. cum versione Dan. Cardoni, in-
cipiunt: Κατὰ τὴν καίρην Νημεριανῶ, κ. λ.

IV pag. 26. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Ε'κ τοῦ
ἱστορικῆς Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ ὑπὸ μνημα εἰς τὸν ἐν
ἁγίοις, & μέγαν βασιλέα Κωνσταντῖνον. *Mense
eodem, die XXI. Ex Alexandri Monachi
historia Commentarius in S. & Magnum Im-
peratorem Constantinum.* Inc. Κατ' ἐκείνον τὸν
καιρὸν Διοκλητιανὸς, ὃς Μαξιμιανὸς εἶπεν καὶ
ἐν ἑτοῖς τῆς βασιλείας κρατήσαντες, ἐπὶ τούτων
ὁ βαρύτατος, ὃς μακρότατος τῶν χριστιανῶν γέ-
γονε διωγμὸς· ἐν ᾧ ἀναρίθμητοι, ὃς Θεῷ μόνῳ
ἐγνωσμένοι μυριάδες ἐμαρτύρησαν. Est pars
Orationis historicae Alexandri Monachi de
Inventione S. Crucis, quae G. L. habetur
inter Iac. Gretseri S. I. Opera edit. Ratisb.
A. MDCCXXXIV. fol. Tom. II. de S. Cru-
ce pag. 1. seqq. Huius autem fragmenti ini-
tium, quod attulimus, incidit in pag. 17. v.
23. Finis vero, quem utpote ab edito di-
versum, aliquanto longiorem referimus,
sequens est: Ὡς ἄπαν μὲν (haec verba repe-
ries loc. cit. pag. 28. v. 20.) ἐξ αὐτῆς εἰς
τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν συνδραμεῖν τῆς πόλεως τὸ
πλήθος, τὸ τῆς Θεοπτίας φῶς μετ' εὐφροσύνης
συσχεζόν, νέων τε ἄμα & πρεσβυτέρων, ἀνδρῶν
τε καὶ γυναικῶν ἐκ πάσης ἡλικίας, ὃς μέχρι
αὐτῶν ἦδη τῶν κατ' οἴκους θαλαμειομένων κορῶν,
ἐντοπίων τε & ξένων, χριστιανῶν τε ἄμα & ἄλ-
λαχρόθεν ἐπιδημούντων ἐθνικῶν, ὁμοθυμαδὸν τε
πάντων ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν
κύριον ἀνυμνούντων τὸν ἵδον τῷ Θεῷ τὸν μονογε-
νῆ, τὸν θαυματοποιόν, ἔργῳ τε & πείρᾳ παρα-
λαβόντων, ὅτι χριστιανῶν τὸ πανευσεβεὲς δόγμα
ὃ ἐν πειρῇ σοφίας ἐστὶ λόγος, ἀλλ' ἐν ἀπο-
δείξει πνεύματος & δυνάμεως, ὃς ὑπὸ ἀνθρώπων
μόνον καταγγελλόμενον, ἀλλ' ἐξ ὕψους θεοῦ
μαρτυρούμενον. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐπίσκοπος. Ε'κ
δὲ ταύτης τῆς παραδοξοποιίας πολλὰ χιλιάδες
προσετέθησαν τῷ λόγῳ τῆς πίστεως. Δοξάζομεν
ἔν καὶ ἡμεῖς πατέρας, ὃς ἦν, ὃς ἅγιον πνεῦμα
τῇ ἀγίᾳ, ὃς ὁμοσίῳ, ὃς προσκυνητῇ τριάδι νῦν
τε ὃς εἰς πάντας τῆς αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν.
Quo tempore Alexander hic Monachus vi-
xerit, non satis constat inter Scriptores.
Cavo, aliisque ipsum sequutis, qui eum
anno MCXX. floruisse tradiderunt, non ad-
fentior omnino, quum Codex noster Seculo
XI. conscriptus aliquanto faciat vetustiorum.
Huius scriptoris praeter memoratum de
Inventione S. Crucis Sermonem, alius etiam
existat de S. Barnaba, cuius initium: Μεγί-
στην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο, κ. λ. Citatur
praeterea in Catena quadam Commentato-
rum in Evangelium Lucae in Cod. CCL.
Bibl. Coisl. pag. 251.

V. pag. 38. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Μαρτύριον
τῷ ἁγίῳ μάρτυρος Ἐπιμάχου. *Mense eodem, die
XXII. Martyrium S. martyris Epimachi.*

Inc. Τῶν καλῶς ἀθλησάντων ἐν τῷ τῷ βίῳτι-
κῷ ἀγῶνι. Def. ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν Χριστῷ,
κ. λ. Acta haec, auctoris anonymi, videntur
diversa ab iis, quae alibi sunt. Apud Lam-
becium Tom. IX. pag. 256. 260. 262. ita
incipiunt: Ἀρτί μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλύς. In
Biblioth. vero Coisl. p. 186. Ὁ ἅγιος
μάρτυς Ἐπιμάχος οὗτος ἦν ἀνὴρ. Eius comme-
moratio recolitur die xxx. Octobr. in Me-
nolog. Basilii.

VI. pag. 44. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον
τοῦ ἁγίου Δονάτου ἐπισκόπου, Μακαρίου πρεσβυ-
τέρου, Θεοδώρου διακόνου, μαρτυρησάντων ἐν Πορ-
μυῇ. *Eadem die. Martyrium S. Donati Epi-
scopi, Macarii presbyteri. Theodori diaconi,
qui passi sunt in Poimvie.* Inc. Μεγάλη τῶν
ἁγίων ἡ δόξα, Σαλονιανὲ, θεοφιλέστατε ἀδελφέ.
Def. δοξάζοντες τὴν ἁγίαν ὁμοῦσιον Τριάδα, ἡ
πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece ex hoc eo-
dem Ms. cum versione Danielis Cardoni S.
I. in Actis SS. ad Maii xxii. Tom. V. p.
144. ubi videnda, quae de Actorum, quae
in hoc Codice continentur, fide obiter in-
nuunt Bollandistae. Auctor anonymus.

VII. pag. 53. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Βίος τῆς
μακαρίας Μάρθας μητρὸς τοῦ ἁγίου Συμεὼν, τοῦ
ἀγωνισαμένου ἐν νηπίας ἡλικίᾳ τὰ τῆς ἀσκήσεως
ἄλλα ἐν τῷ θαυμαστῷ ἔρει. *Mense eodem, die
XXIII. Vita beatae Marthae matris S. Sy-
meonis, qui a tenera aetate aetetica ceria-
mina exarantavit in monte admirabili.* Inc.
Οἱ τοὶ τῆς μακαρίας, ὃς ἀπεράντου ζωῆς ἐπιθυμῶ-
σι. Def. καὶ τῆς δέσεως αὐτῶν εἰσακούσεται,
ὡς ἀγαθὸς, ὃς φιλόφρων· αὐτῷ ἡ δόξα, κ.
λ. Occurrit ex hoc eodem exscripta Co-
dice sub die xxiv. Maii apud Bolland. in-
terprete Conrado Ianningo S. I. Tom. cit.
p. 403. In Menologio Basilii eius memoria
recolitur die v. Iulii.

VIII. pag. 90. Μηνὶ Μαΐῳ κα'. Μαρτύριον
τῶν ἁγίων Μελετίου ἐρατοῦ, καὶ Γωάννου,
καὶ Στεφάνου Κομήτων, καὶ πάντος τοῦ πλή-
θους αὐτῶν. *Mense Maio, die XXV. Martyrium
SS. Meletii ducis, Ioannis, & Stephani Comi-
tum, omnique multitudinis eorum.* Inc. Κατ'
ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ
τῷ βασιλεῶς Ἀντωνίνου. Def. καὶ ἐδοξάζετο ὁ
πατήρ, ὃς ὁ ἵδον, ὃς τὸ ἅγιον πνεῦμα· αὐτῷ ἡ
δόξα, κ. λ. Graece item ex hoc Ms. cum
versione Dan. Cardoni S. I. in Actis SS. ad
xxiv. Maii. Ib. p. 436. Acta fabulosa.

IX. pag. 127. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Ε'γκώ-
μιον εἰς τὰ θαύματα τῷ ἁγίῳ ἱερομάρτυρος Θε-
ράποντος. *Mense eodem, die XXVI. Enco-
mium miraculorum S. martyris Therapontis.*
Inc. Πολλὴ μοι τῶν λόγων ἡ πανήγυρις. Def.
εἰρήνην τοῖς μακαρῶν & τοῖς ἁγίοις χαρίζομενος,
ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ πανελεήμονι Θεῷ, μετ' ὃς σοὶ
τῷ πατρί, κ. λ. Graece ex hoc Ms. in Actis
SS. sub die xxvii. Maii.

X. pag. 131. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Ἀ'θλησις
τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἐλκωνίδος. *Mense eodem,
die XXVII. Passio S. martyris Heliconidis.*
Inc. Λακωνίδος, ὃς Παῦλος πᾶσι τοῖς κατ' Ἀσίαν
καὶ Φρυγίαν, Πόντον, ὃς Παμφυλίαν ὁμοπίστοις
ἀδελ.

ἀδελφοί, τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. Ὁ δημιουργὸς
Θεός. Def. ἐτελειώθη ἡ πάνσεμος, καὶ ἁγία
μάρτυς βασιλεύοντος τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex hoc Ms. (li-
cet per errorem, Plut. VII. appelletur) cum
Danielis Cardoni versione in Actis SS. ad
xxviii. Maii. Tom. VI. p. 83. Acta fabulosa.

XI. pag. 138. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Βίος καὶ
πολιτεία Θεοδώρου ἐπαρχῆς Κωνσταντινουπόλεως γε-
νομένου μοναχοῦ, καὶ Στυλίου. *Mense eodem, die
XXVIII. Vita & conversatio Theoduli Prae-
fecti urbis Constantinianae, postea Monachi, & Sty-
lii.* Inc. Εὐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίῳ τῷ με-
γάλῳ βασιλεῶς ἦν τις Θεόδωλος ὀνόματι. Def.
ταῖς ὑπὲρ ἡμῶν δέσεσι ἀπαύτως προσφέρων τῷ
σωτῆρι Χριστῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex
Cod. Flor. cum versione Dan. Cardoni S.
I. in Actis SS. ad xxviii. Maii. Ib. p. 101.

XII. p. 149. Μηνὶ Μαΐῳ κα'. Βίος καὶ πολι-
τεία τῆς μακαρίας Μαρίας παρθένου. *Mense Ma-
io, die XXIX. Vita & conversatio beatae
Mariae virginis.* Inc. Τὸ γεγονός πρᾶγμα
κατὰ τὴν μεγάλην Ἀντίοχειαν τῆς Συρίας. De-
finit imperfecte in verbis: οὐκ ἔχεις θυγαῖ-
να γενέσθαι μάγον, & φυλάττειν τὰ φυλάγ-
ματα τῶν μάγων· ὃς ἐάν μὴ
Quae quidem verba apud Bollandistas inci-
dunt sub initium Capitis III. & ultimi, quum
ibi in totidem Capita dividantur haec Acta.
Reliqua desiderantur in Codice una cum vi-
ta S. Copri, quae hanc sequi debebat, ut
ex praemisso indice, & ex recentissimi Graeci
notula haec apposita, quae videtur Cyrilli
Martinii, eruitur. Non multis vero ab hinc
annis hoc Codici vulnus inflatum fuisse cre-
dimus: nam quum B. Mariae vitam inte-
gram exhibeant Bollandistae, ex eoque ipsam
exscripsisse testentur (licet per errorem Plut.
XI. nuncupetur), integer tunc fuisse Co-
dex dicendus est. Legitur itaque G. L. in-
terprete Ant. Franc. Destieu S. I. Ib. p. 401.

XIII. pag. 154. Μηνὶ Μαΐῳ κα'. Μαρτύριον
τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Ἐρμεῖ. *Mense
Maio, die XXXI. Martyrium sancti, & glo-
riosis martyris Hermiae.* Inc. Εὐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις ἐδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τῷ βασιλεῶς
τῶν Ῥωμαίων Ἀντωνίνου ἐθνικοῦ τυγχάνοντος.
Def. ἐμαρτύρησε δὲ ὁ ἅγιος Ἐρμείας τῇ πρὸ
τριῶν καλῶν Ἀπριλίων· ἐτελειώθη δὲ ἐν τῇ
συμπληρώσει τοῦ Μαΐου μηνός, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ.

λ. Adfert hinc descriptum Bollandus ad xxxi.
Maii, vertente Hugone Bollio Carthusiano.
Vide & Tillemont. T. II. pag. 316. & 625.

XIV. pag. 158. Βίος Εὐγενίου, καὶ Μαρίας
τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς, τῆς καὶ Μαρίας. *Vita Eu-
genii & Mariae eius filiae, quae & Mari-
nus dicta.* Inc. Γέγονε τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ
διάγων. Def. αἰεὶ δοξάζοντα τοὺς δοξάζοντας
αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Miror haec
Acta latuisse doctissimos Bollandistas sub die
xvii. Iulii, ubi fuisse agunt de S. Marina vir-
gine, quae sub monachi habitu Marinus di-
cta est: quum multa alia ex eodem Codice
Sanctorum gesta, quae huc usque innui-
mus, exscribi curaverint. Apud Fabric. Bibl.
Graec. Tom. IX. pag. 75. ita enunciatur:
*Eugenii & Mariae eius filiae, quae Marini
nomine pro monacho vixit, κατ' ἐκείνον τὸν
καιρὸν ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ. VIII. Fe-
bruar. Ms. Lambecius VI. pag. 305. VIII.
pag. 82 Latine apud Surium sub eadem
die.* Haec notula quaedam eiusdem scripto-
ris subsequerebatur, quae penitus abraza fuit.

XV. pag. 161. Διάλογος ἱστορικὸς Παλλα-
δίου ἐπισκόπου Ἐλενουπόλεως, γενόμενος πρὸς
Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης, περὶ βίης καὶ πολιτείας
τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ ἐπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως
τῷ Χρυσόστομῳ. *Dialogus historicus Palladii E-
piscopi Helenopolis, cum Theodoro Ecclesiae Ro-
manae diacono habitus, de vita & conversa-
tione B. Ioannis Chrysostomi Episcopi CPoli-
tani.* Inc. Τῶν τοῦ Θεοῦ θαυμάτων, τὰ μὲν
ἔστιν. Def. ἐν τῇ φοβερᾷ αὐτοῦ τῆς δικαιοκρισί-
ας ἡμέρᾳ· ὃς πρέπει δόξα, κ. λ. In fine repe-
titur iisdem ferme verbis titulus supra
allatus in hunc modum: *Διάλογος ἱστορικὸς
Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἐλενουπόλεως πρὸς Θεόδωρον
διάκονον Ῥώμης, περὶ βίης καὶ πολιτείας τοῦ ἐν
ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου γενομένου
Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου τε-
τέλεσται. Tum subiiciuntur hi senarii:*

Πάνοις μελίσσας ἐγγλυκαίνεται φάρυξ,
Τοῖς σοῖς πλέον δὲ καρδία, Χρυσόστομε.

Operibus apis dulcescit gula,
Plus tamen tuis, Chrysostome, animus.

Quibus alia subsequerebatur, sed postea peni-
tus erasa. Ex hoc insigni Codice, Palladii
Dialogum hunc primus omnium Graece in
lucem extulit Emericus Bigotius Rotoma-
gensis Lutetiae Paris. A. MDCLXXX. 4.
F f f 2 qui

(1) Haec habet in Praefatione ad Lectorem Bigotius: *At
vero quidquid hoc libelli est, quantumvis commentariis desti-
tutus, pro magno, certo scio, habiturus ei thesaurum, si tantum
quanto studio, quantumque diligentia clarissimi Opusculi S. Ioannis
Chrysostomi editores, Henricus Savilius, & Evonius Ducaeus, opus
illud quaquaversum perquisierint. Sed quum frustra omnes bi-
bliothecarum forulos excussissent, sancti Doctoris studiosos, scriptis
suis ad eandem curam invitarunt; monueruntque hanc vitam ad
paucissima exemplaria redactam esse. Hunc vero archetypum Flo-
rentinae reperit in Bibliotheca Medicea; eiusque exscribendi copia
perbenigne mihi facta est a Magno Etruriae Duce Ferdinando II.
qui verus gentis Mediceae heres, amorem erga litteras & litter-
atos viros, ut patrimonium a parentibus acceptum, ad filium
Costum III. feliciter transmisit. Hic ipse est Codex, quo usus est
Ambrosius Camaldulensis, qui prior hanc vitam Latine vertit:
veritatem autem Romae, ut ipse testatur in Epistola nuncupatoria ad
Eugenium Papam IV. eiusque versio typis excusa prodit, primum
Venetiis in forma octava, cura & studio Nic. Erythraei, Lute-
ciae saepius postea recusa. Eandem, inquam, ipsum esse Codicem,*

quo usus est Ambrosius, deprehendi, cum ex pluribus locis, qui
unius, aut alterius litterae mutatione corrupti erant; tum ex
verbis, litterisque perperam continuatis, aut divisis. Haec nonne-
mo fortasse obiciat, diversos sibi videri Codices, Ambrosianum,
ac Florentinum; propterea quod Ambrosius nonnulla Proemii lo-
co praemisit in sua versione, quae in Florentino non continentur.
Idem subinde occurrit in decursu Dialogi, ut cuiusvis legendi ob-
servare licet. Verum quisquis rem accurate perpendit, facile me-
cum existimabit, Ambrosium ista de suo addidisse, ut ad Dialo-
gum, qui nimis abrupto exordio procedebat, viam aperiret:
idemque praestitisse in serie Dialogi, sicuti nimis hinc videbatur
oratio. Quod dixi de Proemio Dialogi, aliisque per Ambro-
sium interpolatis locis, id etiam adfirmare auiam de nominibus
propriis eorum, qui inter se loquentes inibi inducuntur. Nam qui
in versione Ambrosiana dicuntur Palladius, & Theodorus, in Grae-
co Codice Mediceo, Episcopus, & Diaconus simpliciter appellantur:
idque ab interprete Ambrosio contra fidem Ms. ut lectori
consuleret, factum fuisse nullus dubito. Sane omnibus constare
non veretur, Medicum Codicem integrum esse, & bona fide, uti

qui in Epistola ad studiosos lectores adfirmat, se exscripsisse Florentinum Mediceae archetypum, quo Ambrosius Generalis Camaldulensium usus fuerat. Ille enim, ut Eugenio IV. indulgeret Pontifici, ipsum Romanae Latine transtulit, eumque Papae obtulit, eo consilio, ut hoc labore suo *emere-retur pecunias in huiusmodi promotionibus solvi consuevit*: qua quidem in re punctum tulit Ambrosius. Haec autem Latina versio, quae iamdiu in turbam data fuerat, in pluribus Florentinae Codicibus adseruatur. Primus in his delitescit in Bibliotheca Abbatiae Florentinae. Alter in Fesulana reconditur, quam Canonici possident Regulares. Tertius exstat inter Mss. Divae Annuntiatae Ordinis Servorum.

XVI. pag. 260. Βίος ε πολιτεία κ' ἀγλαΐα τῆ ἀγίας, κ' ἐνδόξου δαίμονος Ἀναστασίας τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν Περσίδι. συγγραφεὶσα παρὰ τῷ Πισίδῃ. Vita, & conversatio, & certamen S. gloriosaeque martyris Anastasii, qui in Perside passus est, conscripta a Pisida [Georgio.] Inc. Νόμος τις δεινός τῳ εὐσεβοῦσιν οὐράνιος, ὁσπερ αὐτοῖς διατηρεῖσθαι τὸ τῆς μνήμης ἐμπόρευμα, ἵνα τοῖς ἀγλαΐοις σπινθήρσιν ὁ δράκων ὁσμέραι καταφλέγοιτο. Def. τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τῷ πισεύοντι χαρίζομενον. ὃ ἡ δόξα. κ. λ. Fabricius l. c. p. 53. Encomium in Anastasium martyrem, scriptum fuisse a Georgio Pisida, legas apud Suidam in Γεωργίῳ. ἐστὶ Ms. Suidae Paris. non habet eis τὸν μάρτυρα Ἀναστάσιον, sed eis τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Sed perperam in Ms. legitur Parisiensis; quum Suidae verba ad Anastasium Persam, de quo Surius & Acta SS. xxii. Ianuarii, ex nostri Codicis auctoritate, referri debeant. Quod & idem Fabricius animadvertenter B. G. Lib. V. Cap. 16. Tom. VII. p. 695.

XVII. p. 284. Διδασκαλία Γαβριήλου Νεοβαπτίστου, βαπτισθέντος ἐπὶ Ἡρακλείῳ τοῦ βασιλέως, κ' Γεωργίῳ ἐπάρχῳ τῆς Καρθαγεννησίαν πόλεως παρὰ γνώμην ἰδίων, πρὸς τὰς ἐξ Ἰουδαίων νεοβαπτίστους χαίρειν προφάσει ἀγαθῆς αὐτῶ γενομένης τοῦ ἐπιγινώσκοντος τὸν κύριον, ὅτι οὐ δεῖ σαβεβατίζειν μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, κ' ὅτι ἀληθὲς αὐτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ ἐλθὼν, κ' οὐχ ἕτερος. Doctrina Iacobi Neobaptistae, sive recens baptizati, qui praeter sententiam suam baptismum susceperat sub Heraclio Imperatore, & Georgio Carthagenensis urbis Praefecto, ad eos Iudaeos, qui recens baptizati erant, salutem: occasione bona ipsi oblata Dominum cognoscendi; quod non oporteat sabbatizare post Christi adventum, & quod ipse sit vere Christus qui venit, &

iacet in Archetypo, a me representatum. Si quis reponat, hanc versionem Romae, ut superius notabam, adornatam esse ab Ambrosio, neque a vero alienum videri, eum quoquam Mss. Codicem, qui Romae tum exstaret, usum fuisse; respondebo, probabili aequo argumento dici posse, Ambrosium, aut Codicem Florentinum, seu Mediceum prius habuisse copiam, aut Codicem ipsum Romae Cosmo Magno comparasse, in cuius Bibliothecam Codicem facta versione transtulerit. Ambrosii enim curis, ac diligentiae institutionem Mediceae Bibliothecae acceptam referri debere, nemo, qui eius vitam & Epistolas legerit, diffitebitur. Haec de Ambrosio interpolata versio Bigotus, cuius sequitur sententiam Dupius de antiqua Ecclesiae Disciplina &c. Diss. II. Cap. I. p.

non alius. Inc. Ο' υἱός, κ' οἱ προφῆται τὴν ἐρχόμενον Ἰησοῦν τὸν ἡλίον τῆς δικαιοσύνης ἐκμύσαν. Def. γράψον μοι τὸ πῶς διάγεις. Ε'ξ ἡλ.θεν δε ἀπὸ Καρθαγίνης μὲν Ἰακώβ 17'. Ἰνδικτιῶνος ζ'. Ἰερευχισμῆνος τῇ τίσσει τὴν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα. κ. λ. Nihil apud Fabricium. Ex schedis Montfauconianis erui-mus ἀνέκδοτον hoc, maximi faciendum, ex autographo fuisse descriptum, & Io. Mabil. Ionio traditum: quod an revera lucem adspexerit, omnino ignoramus, quum in eiusdem Analectis minime referatur. Habet hoc ipsum opusculum Bibliotheca Coisliniana Cod. CCXCIX. p. 4. Catalogi pag. 415. In Codice inter p. 331. & 332. duo quaterniones desiderantur, quos reperies inter pag. 387. & 404. sequentis vitae.

XVIII. pag. 335. b. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἰουδαίων. Vita sancti patris nostri Constantini Iudaei. Inc. Ως ὁνήσιμόν τι χρῆμα τῷ βίῳ παρὰ τῆς θείας ἀνιδρυνται χάριτος τῶν ἁγίων αἱ πολιτεῖαι. Def. τῆς ἡμῶν σοὶ χαριζόμενος ἡμῖν ἀπολαύσαι χαρῆς κ' γλυκυτάτης μακαριότητος. αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium. Pauca vero habentur in Actis SS. ad diem xi. Martii, ubi de Constantino Confessore Carthagine. In nonnullis martyrologiis legitur: Carthagine S. Constantinus Confessor, vir clarissimus, multarum virtutum gloria clarus, migrat Confessor sub Valeriano XI. die Martii. Eodem die passio SS. martyrum Heraclii, & Zosimi passorum pro Christo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. Constat foliis scriptis 418. cuius specimen damus Tab. VI. N. V.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟΙ.

HOMILIAE INCERTI AVCTORIS.

Titulus restituendus.

Pars Lectionarii, sive Officii Divini Graecorum. Procli Archiep. CP. in Christi Apparitionem Sermo. Constitutio de festis, ieiuniis, & quadragesima &c.

I. pag. 1. Exhibet primo hic antiquiss. cod. xv. mus Codex, sed acephalus, lectiones sacras, pericopas nempe V. T. temporum rationi, & Ecclesiastico Graecorum officio accommodatas. Incipit a verbis πορεύθητι, κ' εἰπὲ τῷ Ἐξελίξ. τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς Δαβὶδ τοῦ πατρὸς σου, κ. λ. quae quidem pars sunt lectionis sacrae,

168 Ab ea tamen penitus abhorruit Cl. Ant. Mar. Salvini, qui rogante Francisco Nerlio S. R. E. Cardinali, Medicum Codicem manu sua exscripsit, exemplumque, quod consecravit, muneri dedit Io. Mabilonio, Florentia in Galliam reventi. Namque in margine Bigotiani libelli ad ea verba, in quibus de verbis ab Ambrosio additis agitur, adnotat Salvini, allucinari Bigotium, quod quidem pluribus, quae adiungit, notulis erudite demonstrat. Confule Vitam Ambrosii a Cl. Laur. Melhus exaratum, & Flor. editam ex Imperiali typographio A. MDCCLX. fol. pag. 109.

(1) Lib. XXIII. Epist. III. col. 957. seq.

erae, quae in Officio feriae secundae μετὰ τὴν μέ ἐβδομ. (i. e. μετὰ τὴν μέσην ἐβδομάδα, post mediam ieiuniorum hebdomadam) legebatur: sequitur enim, Τῇ γ'. μετὰ τὴν μέ. ἐβδομ. A feria itaque secunda post quartam Dominicam Quadragesimae, Lectionum in hoc Codice initium sit: progrediuntur autem usque ad Dominicam Resurrectionis, tum a Dominica Resurrectionis usque ad Dominicam τῶν ἁγίων πάντων, quae est I. post Pentecosten; tandem Officia in diebus Transfigurationis Domini, Exaltationis S. Crucis, Nativitatis Deiparae, Nativitatis Domini, Epiphaniae, Occursus, Annuntiationis Virginis &c. Quorum finis est: ὁ ἀρχηγὸς ζωῆς ἡμῶν κύριε δόξα σοι. In fine perverfis & intricatissimis litteris scriptoris nota apponitur, ex qua nil aliud praeter annum inscriptionis erui-mus, qui sic adnotatur, 500β. 6472. (Christi DCCCCLXIV.)

II. pag. 167. b. Πράγμα ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια. Κύριε εὐλόγησον. Procli Archiepiscopi CPolitani Sermo in S. Christi apparitionem. Domine benedic. Inc. Χριστὸς τῷ κόσμῳ ἐπεφάνη. Def. καὶ μαρτυρῶμεν κύριον. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Haec Homilia uncialibus litteris corruptissime mendosissimeque in hoc Codice scripta, Graece & Latine prodiit inter eius Orationes a Riccardo editas.

III. pag. 171. b. Τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τῶν τ'. κ' ἡ θεοφάνου πατέρων διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ ἑορτῶν κ' νηστειῶν, κ' περὶ τεσσαρακοστῆς τοῦ ἁγίου πάσχῃ. Nicaenae synodi CCCXVIII. Deiferorum Patrum Constitutio SS. Apostolorum de festis, & ieiuniis, ac de quadragesima S. Pascha praecedente. Inc. Ἀρχὴ τῶν νηστειῶν, καὶ τὸς γέγραπται, ἡμέρα δευτέρα. Def. ἐν οἷς ἡμεῖς εἰς ἐπιστάτης, εὐχόμενοι ὑπὲρ ἡμῶν. Et haec uncialibus pariter litteris mendosissimeque sunt exarata, manumque diversa ab ea, cui sacrorum Officiorum scriptonem debemus.

Cod. Graec. membr. Ms. in 12. Sec. X. ut ex nota superius allata demonstratur. Constat foliis scriptis 174.

ΝΕΙΛΟΤ ΜΟΝΑΧΟΤ ΔΙΑΦΟΡΑ.

NILI MONACHI VARIA.

cod. xv. I. pag. 1. Codex est acephalus, ac vetustiore antiquius habuit scripturam. Sed deinde penitus abstergae fuerunt priores litterae, ita ut inscriptionis quidem nullum, abrasionis vero plurima vestigia compareant. Tam perverbiae autem, ac compendiariae est scripturae, ut vix aliud, praeter Opusculorum titulos, eorumque initium, ac finem, non sine aliqua molestia adsequi potuerimus. Primus itaque tractatus anonymi, partim philosophicus, uti videtur, partim theologicus incipit a verbis Εἰ μὲν ἐν μὴ εἶναι λέγοι ἐκ

τῶν τεχνικῶς κ' σοφῶς κατὰ τὸν κόσμον οἰκονομῶμεν προεχθῆσεται, κ. λ. Def. τὸτο γὰρ ἐκ ἐστὶ μετὰ ταῦτα, ἀλλ' ἡ μόνον ἀντίδοσις.

II. pag. 24. Τὸ αὐτὸ τινα τῆς παλαιᾶς ἀναγωγικῶς περιληφθέντα. Eiusdem quaedam e veteri (Testamento) in compendium redacta. Inc. Ωςπερ γὰρ διὰ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιεῖ τις χυμός. Def. ὅπερ ἐστὶ κατὰ γένεσιν ἡμῶν λόγον ἡ τελειότης τῆ βίᾳ. Χριστῷ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Hic aequae, ac superior tractatus ad quem pertineat, adhuc ignoramus: eidem tamen auctori utrumque opus adiudicandum esse ex allato titulo deprehenditur. Continet autem nonnullorum veteris Testamenti locorum interpretationem; agitur enim περὶ ἰβ' πηγῶν, περὶ τῶν ὁ Φοινίκων, περὶ τῶν ὕψων, περὶ τῶν πλακῶν, περὶ μετρῶς ὕδατος, περὶ τῶ γνόφου, περὶ τῶν προτέρων πλακῶν συντριβῆς, κ. λ.

III. p. 44. b. Ε'κ τῆς κατηχητικῆς βίβλου Ε'πιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου πόλεως Κωνσταντίας, συγγραφεὶς διὰ παρακλήσεως Παλλαδίου, Ταρρασίας, κ' Μαλιδίᾳ Παμφιλίας πόλεως Σιεδρών. Ex instructivo Libro (scilicet Ancoratu) Epiphani Episcopi Constantiae urbis Cypri, conscripto adhortatione Palladii, Tarasii, & Matidii Pamphiliae ex oppido Suedris. Inc. Αἱ ἀναφανέσται αἰρέσεις εἰσὶν αὗται. Α' πὸ Ἀδάμ μέχρι τοῦ Νῶε βαρβαρισμὸς ἦν. Def. ὁμῶς ἐξήκοντα, κ' πρὸ Χριστοῦ παρυσίας κ'. ὁμῶς πᾶσαι ὁδοήκοντα. Tum quaedam pauca subiungit de Lucianistis, & Manichaeis.

IV. pag. 45. Ε'κ τῆς αὐτῆς βίβλου, Ex eodem Libro. excerptum de Noëmo, & eius filii, Sem, Cham, & Iaphet, ac de divisione orbis terrae inter eos facta. Inc. Ο' δικαίος Νῶε λείψανον τῷ κόσμῳ, κ. λ. Def. ὡλεσαν αὐτὸς κρίσει δικαίᾳ.

V. pag. 46. Τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν. καλεῖται δὲ ἡ βίβλος Ἀ'γκυρα. Eiusdem (fragmentum aliud) ex eodem Libro de resurrectione mortuorum. Vocatur autem liber Ancora. Inc. Ὅτι ἀναστήσεται πᾶσα σὰρξ. Def. τὴν τῶν νεκρῶν αἰνισσομένην τοῦ κυρίου ἀνάστασιν.

VI. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι οὐ δεῖ ἀλληγορεῖν τὰ ὑπὸ τῷ Θεῷ γενόμενα. Eiusdem, quod non debeant ea, quae a Deo facta sunt allegorice sumi. Inc. Ε'νι τοῖνυν Ἀ'δάμ, κ' ἐνι Εὔᾳ. Def. ὅπερ ἐστὶ ἀδύνατον.

VII. pag. ead. Τὸ αὐτὸ. Eiusdem aliud excerptum. Inc. Πλεονέκτης ὢν ὁ Χανάμ. Def. ἐν πλεονεξίᾳ ὠκνηκός.

VIII. pag. 47. Ε'κ τῆς δευτέρᾳ βιβλίου Γρηγορίου τῷ Διαλόγῳ πᾶτα Πρώμης, ἐρωτῶντος Πέτρου ἀρχidiaκόνου, αὐτῷ δὲ ἀποκρινομένου. Ex secundo Libro Gregorii Archidiacono, ipso autem respondente. Inc. Ο' προσκολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεύματι εἰς. Def. ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐξελεῖσθαι.

IX. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς θείας λειτουργίας. Eiusdem de Divina Liturgia excerptum. Inc. Ε'ν τῷ τῷ ἐν κατανοήσωμεν. Def. ὁμοίως κ' τὸ αὐτὸ ἵστον αἶμα.

X. pag. ead. b. Eiusdem alia duo fragmenta, quorum primum inc. Επισκοπὴ τινὸς πλεόντος ἀπὸ Σικελίας. Def. ὅτε ὁ ἐπίσκοπος προσήγγενεν ἰσὲρ αὐτῇ τὴν προσφορὰν. Alterum inc. Ἦν τις Σύρος μοναχὸς, ὀνόματι Γισάκ. Def. περὶ ἀκριβεστάτης ἀσκήσεως. Haec Excerpta, quae a numero III. huc ulque recensuimus, ita brevia sunt, ut unde fuerint desumpta, investigare praetermiserimus.

XI. pag. ead. Νεῖλν μοναχῷ περὶ φιλοσοφίας ἀσκητικῆς. *Nili monachi de Philosophia tractatus ascedicus*. Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετέλουντο οἱ πατέρες πολλοί. Def. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Exstat inter Opuscula Nili Romanae edit. A. MDCLXXIII. fol. pag. 1. seqq. in LXXV. Capita divisus. In Codice vero notandum ultimas undecim huius Operis paginas manu Sec. XV. fuisse suppletas.

XII. pag. 73. b. Τῷ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια ργ'. Eiusdem de Oratione Capita CLIII. Prologus inc. Πυρέττοντά με τῷ φλογμῷ τῶν ἀκαθάρτων παθῶν. Def. καὶ ἐαυτὸν τὸν κράββατον λοιπὸν ἄρας περιπατήσῃ, χάριτι Χριστῷ, ἀμήν. Primum Caput inc. Εἴ τις βύλοιτο εὐδῶδες θυμίαμα σκευάσαι, κ. λ. Ultimum est: Ὅταν παριστάμενος εἰς προσευχὴν ἰσὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν, & χάριν γένῃ, τότε ἀληθῶς εὐρύκεται προσευχῇ. Legitur ibid. pag. 475. seqq.

XIII. pag. 78. b. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλεῖν περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμηθῆναι τὸν μοναχόν. S. P. N. Basilii de ascetica disciplina, quomodo orationis ornari monachum. Inc. Δεῖ τὸν μοναχόν πρὸ πάντων. Def. μεθ' ὧν εὐρεθῆναι σπουδάσωμεν, χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. In nupera Operum edit. Parisi. A. MDCCXXII. Tom. II. pag. 211.

XIV. pag. 79. b. Διάταξις τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Θηβαίου πᾶσι μοναχοῖς. *Regula sancti Stephani Thebani ad omnes monachos*. Inc. Πρὸ πάντων χρῆζομεν τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐν παντὶ ἑτοιμοὶ ὄντες. Def. & παρὰ Χριστῷ ἔλεος λήψεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium de hoc Stephano Thebano. Plures autem Stephani apud Caveum, & Oudinum, & quidem Monachi; sed cuiusnam istorum sit haec Regula nondum comperimus.

XV. pag. 81. Sequuntur excerpta nonnulla ex asceticis Basilii Magni, nimirum ex Cap. I. XIX. CXLVI. & CCCVI. Horum initium est: Τὸ μὲν γὰρ σῶμα τὰς φυσικὰς ὁρμὰς ἔλαβεν. Finis: ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνδὲς τῶν μικρῶν τούτων.

XVI. pag. ead. b. Accedunt Philosophica quaedam, excerpta, vel ex Symeonis Sethi Opere, cui titulus, Σύνοψις ἢ ἀπάνδισμα φυσικῶν τε καὶ φιλοσοφικῶν δόγματων, de quo Fabric. B. G. Tom. X. p. 322. vel ex Michaelis Pselli *Omnifaria Doctrina*, &c. de qua in Allatii Diatriba de Psellis Fabriciana edit. in calce Tom. V. p. 51. Plurima enim, eodem Fabricio teste, ex Psello Sethus decerpit. Quam autem in recensione Codicis XIX. Plut. VII. singulorum

Capitum argumenta protulerimus, utpote diverso ordine disposita, quam legantur in dicto Tom. X. pag. 323. idem quoque in hoc faciendum duximus, quippe qui ab utroque differre videatur. En igitur Capitum argumenta. I. Α' τὸ ποῖον πρώτου σοιχείου ἤρξατο τὸν κόσμον ποιεῖν ὁ Θεός. II. περὶ τῆς ζωῆς κόσμου. III. τίς ἡ αἰτία τῶν τὸν κόσμον ἐγκλιθῆναι. IV. εἰ ἐστὶ τι ἐκτὸς τοῦ οὐρανοῦ. V. περὶ τῆς τοῦ οὐρανοῦ οὐσίας. VI. τίνα δεξιὰ τοῦ κόσμου, καὶ τίνα ἀριστερά. VII. εἰς πόσους κύκλους διαίρεται ὁ ὕψους. VIII. τίς ἡ ὁσία τῶν ἀστέρων. IX. ποταπὰ τὰ ἀστέρες τὰ σχήματα. X. περὶ τῆς ζωῆς ἀστέρων. XI. περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς, καὶ κινήσεως. XII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. XIII. περὶ σημείων ἀστέρων, καὶ πῶς γίνεται χειμῶν καὶ θέρους. XIV. περὶ ὕψους ἡλίου, καὶ εἰ πολλοὶ εἰσιν ἥλιοι. XV. περὶ μεγέθους ἡλίου, καὶ σελήνης, καὶ γῆς. XVI. περὶ ἐκλείψεως ἡλίου. XVII. περὶ ἐκλείψεως σελήνης. XVIII. πόσος ἐκάστος τῶν πλανητῶν ὁ χρόνος τῆς περιόδου. XIX. πόθεν ἂν τις γνοίῃ Ἑλληνικαῖς ἀποδείξεσι τὴν τοῦ κόσμου συντέλειαν. XX. περὶ τῶν ἀστέρων τῶν καλυμένων Διοσκώρων. XXI. εἰ θέρμους ἐστὶ ὁ ἥλιος. XXII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ὕψους πυρίνων φασμάτων. XXIII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ὕψους χρωμάτων αἰματωδῶν, & χασμάτων. XXIV. περὶ κομήτε. XXV. περὶ τῆς φαινομένης ἐν τῷ οὐρανῷ γαλακτοειδοῦς κύκλου, καὶ λεγομένης γαλαξίας. XXVI. περὶ ὑετοῦ, χαλάζης, χιόνος, πάχνης, & δρόσου. XXVII. περὶ δρόσου αὐγῆς καὶ πάχνης. XXVIII. περὶ τῶν ἐν τῷ ὕψους νοημένων κύκλων. XXIX. τίς ἡ τῶν ἀστέρων ὁσία. XXX. περὶ σχήματος ἀστέρων. XXXI. περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς. XXXII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. XXXIII. περὶ τοῦ, πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. XXXIV. περὶ μεγέθους, & σχήματος ἡλίου. XXXV. περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως. XXXVI. περὶ ὕψους, καὶ φωτισμοῦ σελήνης, καὶ σχήματος. XXXVII. πόσας ὥρας λάμπῃ ἡ σελήνη καθ' ἐκάστην ἐσπέρην.

XVII. pag. 88. Quaedam leguntur prognostica ex terraemotibus deducta, qui prout diversis mensibus, die, vel nocte, contigerint, varia portendere perhibentur. Horum initium deest, unius fortasse paginae iactura: incipiunt enim a mense Maio, cuius prima verba sunt.... οἱ πένητες πλῆθυσουσιν, κ. λ. desinunt in mense Martio, cuius ultima sunt: καὶ πόλεις μεταβληθήσονται, ἀπὸ παραχρῆς εἰς ἀγαθὰ ἐλεύσονται.

XVIII. pag. 89. Περί τῆς, πόσαι εἰσιν αἱ βασιλεῖαι ἐν κόσμῳ. De eo, quot sint Regna in mundo. Qui quidem titulus alteri delecto ad marginem suffectus est. Inc. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς σοφοῖς ἱστορικοῖς τε καὶ γεωγράφοις εἰς τρία μέρη ἡ οἰκουμένη πᾶσα διήρηται. Def. καὶ ἐπαρχίαι τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Est tractatus geographicus incerti auctoris, in quo agitur primo de tribus Ecclesiis, Romana, Alexandrina, & Antiochena, tum de duabus aliis Hierosolymitana, & Constantinopolitana, ac de provinciis earum singulis subiectis.

XIX. pag. 95. b. Τῷ ἁγίῳ Ε'πιφανίῳ ἐπισκόπῳ.

ἐπισκοπῇ Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἰς τὸ, περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας ὅτε οἱ ἀγγελοι τῶν θρανῶν, ὅδε ὁ ὕψους μόνος, ἐρμηνεία. Sancti Epiphani Episcopi Constantiae Cypri in illud, de illa die & hora nullus scit, neque Angelus caelorum, neque filius solus, interpretatio. Inc. Πᾶς τις γινώσκων γινώσκει κατὰ τὴν εἰδήσιν. Def. ὅτε κατὰ εἰδήσιν, ὅτε κατὰ πράξιν.

XX. pag. ead. Ψῆφος τῶν χρόνων, ἐν οἷς γεγένασιν αἱ ἁγίαι σύνοδοι. *Calculatio annorum, quibus celebratae sunt sanctae synodi*. Inc. Εἰς δὲ ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἕως τῆς α' συνόδου ἔτη τιν'. Def. ἀπὸ ε' ἕως τῆς ζ' ἔτη ρα'.

XXI. pag. ead. Τῷ μοναχοῦ κυροῦ Γωάννου τοῦ Φωρῆ ἀντιρρητικῇ ἀπολογία περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Monachi D. Ioannis Furne Apologia contradictoria de S. Spiritu*. Inc. Γράψας ἀπὲρ ἐβόλας, καὶ διατρανώσας ὡς οἱ, τὴν ἐκ τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ διττήν, καὶ ὁμοίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπόρευσιν. Def. μεῖζον ἀσυγκρίτως τοῦτο συνάντημα, καὶ κερδαλέωτερον εὐρεθήσεται. Nihil de hoc opusculo dictum comperimus apud Fabricium. Euthymium Zigabenum in concinnanda Panoplia, de qua egimus supra pag. 116. a Ioanne Furno adiutum tradit scriptor Graecus apud Allatium de Consensu utriusque Ecclesiae pag. 643.

XXII. pag. 98. b. Νικήτα Βυζαντίου φιλοσόφου, καὶ διδασκάλου κεφάλαια συλλογιστικὰ ἐκ κοινῶν περὶ Θεοῦ ἐννοιῶν, καὶ ἀποδεικτικῶν καὶ διαίρετικῶν μεθόδων, καὶ διαλεκτικῶν ἀφορισμῶν, καὶ φυσικῶν ἐπιχειρημάτων τεχνολογηθέντα κατὰ τῶν δυοσεβῶς, καὶ ἀθῶς ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς ὀρθοδόξου τῶν χριστιανῶν πίστεως προσετίθενται, καὶ δοξαζόντων περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ζωαρχικοῦ, καὶ θεῖου πνεύματος, τὸ, ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορευόμενον· μὴ μέντοιγε ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου, καθὼς ὁ κυριακὸς διδάσκει λόγος, καὶ ἡ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία διαρρήδην ἀνακηρύττουσα καθολολογεῖ. Κύριε εὐλόγησον. *Nicetae Byzantii Philosophi & Magistri Capita syllogistica ex communibus de Deo notionibus, & demonstrativis & dissinativis methodis, & dialecticis rationibus, & naturalibus argumentis artificiose concinnata contra eos, qui irreligiose & impie in symbolo orthodoxae Christianorum fidei adiungunt & opinantur de Spiritu Sancto, & vivifico & Divino Spiritu, illud, ex Patre Filioque procedentem, non autem ex solo Patre, quemadmodum Dominicus sermo docet, & a finibus usque ad fines universalis & Apostolica Ecclesia palam praedicans confitetur. Domine benedic. Sunt Capita XXV. quibus praecedit Prooemium, cuius initium: Ποικίλη μὲν καὶ πολυσχεδὴς, ὁ φιλευσεβὴς ἄνθρωπος, ἡ τοῦ πονηροῦ δαίμωνος ἀπάτη. Finis: & εἰς ἐσθίον καὶ ὠφέλιον τῶν ἐντυγχανόντων τροφίμων τῆς ἐκκλησίας. Εἴχει δὲ τὸ πρῶτον κεφάλαιον ὁδε. Primum Caput inc. Εἰ πᾶσι μὲν τοῖς τὰ θεῖα δόγματα ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων. Ultimum def. ὁμοφρονεῖν κατὰ πάντα καὶ πιστεύειν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Exstat in Veneta Card. Bessarionis Bi-*

bliotheca Cod. DXXX. Vid. Catalogum pag. 286.

XXIII. pag. 112. Τῷ ἁγίῳ Μαξίμῳ περὶ τοῦ σχήματος τῶν μοναχῶν. S. Maximi de habitu monachorum, per interrogationes, & responsiones. Inc. Τί σημαίνει τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κ. λ. Def. τὰ δὲ σάνδαλα τὴν ἀνάβασιν τῆς σωτηρίας τῆς εἰρήνης ὁδῷ. Est fortasse desumptum ex eius Quaestione LXVII. Operum edit. Parisi. A. MDCLXXV. T. I. p. 326.

XXIV. pag. ead. b. Sequuntur nonnullae eiusdem S. Maximi Quaestiones cum suis responsionibus, nimirum: Πῶς λαβεῖν λέγεται πᾶσαι τὰς θρανίας δυνάμεις ἡ ἴη κυρίως ἐνανθρώπησις, quae est XLII. l. c. p. 316. Τίνας χάριν μετὰ δέκα ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐπὶ τὰς ἀποστόλους κατήλθεν, quae est LXI. ibid. pag. 323. Τί δήποτε ὁ ἀπόστολος Παῦλος ῥωμαῖον ἑαυτὸν ἀποκαλεῖ, κ. λ. quae unde desumpta fuerit nondum comperimus. Horum omnium initium est: Εἴπειν δὴ τινες ἀποροῦσιν. Finis: ὅτι ἐγὼ δὲ καὶ γεγεννημαι.

XXV. pag. 113. Νικήτα μονάζοντος, διδασκάλου καὶ πρεσβυτέρου, ἱε Σηθῶν, Λατίνοις περὶ ἀζύμων & νηστίας σαββάτων, καὶ γάμου ἱερῶν. *Nicetae monachi, magistri & presbyteri, Pe-dorati, ad Latinos de azymis, & ieiunio sabbati, & nuptiis sacerdotum*. Inc. Περί ἀζύμων καὶ νηστίας σαββάτων, ὁ Λατῖνος, λέγομεν ἀγαπητικῶς πρὸς ὑμᾶς. Def. ὡς οἴομαι, ἔτσι εἰς ὑμᾶς ἀποβήσεται. Prodiit hoc opusculum Latine in editione nova Canisii Tom. III. p. 308. idem, quod habetur Graece in Bibl. Vindob. Cod. CCXLVII. teste Lambecio Commentar. Lib. V. a nostro tamen, saltem quoad initium, valde diversum. In dicta edit. sequitur refutatio Humberti Cardinalis, Apostolicae Sedis Legati, cuius hortatu, ceterorumque Legatorum publice combustum est CPoli, iplomet Niceta damnannte, quom resipisceret.

XXVI. pag. 117. b. Εἰς τῶν ἀντιρρητικῶν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου εἰς τὸ, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται ἐκ τοῦ πατρὸς, & τοῦ υἱοῦ. Ex contradictoriis Sancti Cyrilli in illud, quod Spiritus S. ex Patre, & Filio procedit, excerptum brevissimum. Inc. Τὸ ἐκχεῖται ἔχ' ὑπαρξιν ἐσιώδη σημαίνει, ἀλλ' ἐνέργειαν. Def. φυσικὴ τοῦ πνεύματος ὑπαρξίς ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐστὶ, καὶ ἐκ μὲν... reliqua reciso inferiori margine perierunt. Inter hanc, & sequentem paginam quatuor deesse folia, ex numeratione in extremis paginarum oris, & quidem antiquitus adiecta, coniecimus.

XXVII. pag. 118. Quaedam sine titulo, ac principio ob memoratum defectum occurrunt, quorum prima sunt: ὁ καὶ ξύμπαν τῆς ἐκκλησίας τὸ πλῆρωμα μεγίστης ἐχ'. ἔργον ποιῆται τὸν ὅπως Ἰησοῦν δεσποτικῶς ἐγκλεῖσθαι πρὸς μακρὸν σῆναι τοῦτον ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας ταύτης ἕδρας. Ultima: & ἐπεὶ περὶ ὁ δίκαιος γραφικῶς ὡς φοινὴ ἀνθεῖς, ἡ ἡλικία σου γηράσει καθ' ἑτέραν γραφὴν, ὡς εἰλεχος φοινῆκος πολὺν χρόνον βιώσαντος.

XXVIII. pag. 122. b. Legitur Epistola, cuius initium: Ἀνδρὶ τέτρω τέχνης ἐπισήμονι χρωματουργῆς πολλὴ γένοιτο χάρις· χρόνον τε τούτον μετ' εὐθυγνωσούνης ἡμῶν συνδιαγαγόντι. Def. ἡ τῆς ἀκαιρίας ὡς εἰπεῖν καταρχήσαστο. In fine legitur: Ἡ δὲ ἐπιγραφὴ, τῷ σεβασμιωτάτῳ ἀδελφῷ, ἡ προΐσῳτι τῆς ἀγίας μονῆς τῶν Κασάων, ἡ ἡμῶν ἀγαπητῷ κυρίῳ Νεκταρίῳ τῷ φιλοσόφῳ, μητροπολίτῃς Κερκύρας Γεωργίου. Duae eiusdem Georgii Metropolitae Corcyrae ad Nestarium Praepositum Monasterii Casulorum adferuntur Latine tantum Epistolae Tom. XIII. Concilior. Labbaei edit. Venet. p. 436. seq.

XXIX. pag. 123. Κανὼν περὶ τῶν ἀζύμων τῆς εὐχολογίας, ἐν ᾧ καὶ Ἀγάθων ὁ ἀγιώτατος πάππας Ρώμης, ὡς προσφύμενοι οἱ Λατῖνοι. *De pace synodi, in qua & Agatho sanctissimus Papa Romae, Canon de Azymis, quae offerunt Latini.* Inc. Μιθὲς τῶν ἱερατικῶν καταλεγόμενων τάγματι. Def. εἰ δὲ λαϊκῶς, ἀφορίζεσθω.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIV. pessimae scripturae, quae vetustiori, elegantiorique penitus abrahae superinducta est. Ex vestigiis vero nonnullis apparet, Cantica olim Graeca Ecclesiastica, rhythmos, ac tractus, qui ad sacras notas canuntur, fuisse exaratos. Constat foliis 123.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet.

Orationes Encomiasticae diversorum Patrum, & martyria varia sanctorum.

cod. xvii. I. pag. 1. **I**nitio mutilus est Codex, ac pessime habitus, cuiusque paginarum dimidia fere pars usque ad folium 15. male deperit, novo folio suffecto. Quare ex primis duabus Narrationibus, ut apparet de Inventione S. Crucis parum superest. Primae fragmentum inc. ... εὐλογεῖται ἔξωλον, ἐξ οὗπερ ὁ Ἀδάμ μὴ γευσάμενος πρότερον τῆς ζωῆς τὸν θάνατον ἀντηλλάξατο. Def. ἡ νῶτα δίδωσι βάρβαρος, καὶ φεύγει.... Secundae, quae incidit in ead. pag. 1. b. prima verba, quae legi possint, sunt: ἡ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν οὐκ ἐκατέρησε πανσπερμῆ, ἀλλὰ πολλὰ σπυδὴ καὶ διανοίᾳ χρησαμένη, ἔσπευσεν ἀχραντὸν δῶρον ἐπιδείξαι τῷ κόσμῳ, κ. λ. Def. ὅσοι δὲ προσκυνῶσι τὸν σαυρὸν τῷ Χριστῷ, ἡ ἐπιτελοῦσι τὴν ἡμέραν τῆς εὐρέσεως τοῦ τιμίου σαυροῦ τῷ Χριστῷ, τύχῳσι τῆς μερίδος τῆς Θεοῦ Μαρίας, ἐλεούμενοι ὡς τὸ δεσπότην ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Parum differt ab iis narrationibus, quae adferuntur a Gretsero Tom. II. de Cruce pag. 417. seqq. & pag. 426. seqq.

II. pag. 5. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων. *Menſe eodem* (ici-

licet Decembri) *die XXIII. Passio SS. decem martyrum.* Inc. Ἄλλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλομένης. Def. τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς ἀγαθῶν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπικῇ τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Graece Ms. in Biblioth. Coisl. lin. pag. 213.

III. pag. 7. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλεῖ, ἀρχιεπισκόπῳ Καίσαρειας Καππαδοκίας, λόγος εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Menſe eodem, die XXV. S. P. N. Basilii, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Sermo in Nativitatem secundum carnem Domini, & Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi.* Inc. Χριστὸς γέννησις, ἡ μὲν οἰκία. Def. ἵνα καὶ αὐτοὶ μεταμορφωθῶμεν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, χάριτι, κ. λ. Haec Homilia Isidorus G. L. producit in Basilii operibus, & in Paris. edit. A. MDCCXII. Tom. II. p. 595.

IV. pag. 12. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Πρόκλη, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα, καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον. *Menſe eodem, die XXVII. S. P. N. Procli, Archiep. CPolitani, Encomium in sanctum protomartyrem, & archidiaconum Stephanum.* Inc. Ὁ μὲν αἰσθητὸς ἥλιος, ὡς γῆς ἀνατέλλων. Def. τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον ἐνδοξον περιφύμεν, Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat hoc Graece & Latine Tom. I. Auctarii Combessiani p. 443. & in Proclo Vinc. Riccardi.

V. p. 15. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ τῷ Δαμασκηνῷ λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Io. Damasceni Oratio in maxime venerandam Nativitatem D. N. I. C. Benedic Pater.* Inc. Ὁ πόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ, καὶ τὰ τῶν σωμάτων σοιχεῖα. Def. ὅτι τὸ ξένον ἐδόξασεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Fabric. T. IX. p. 86. hanc Homiliam adscribit Ioanni Episc. Euboeae. Ac revera Graeculus quidam haec in calce pag. 15. adnotavit: Οὗτος ὁ λόγος οὐκ ἔστιν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνῷ, ἀλλὰ ἄλλῃ τινος χονδρῷ ἀνθρώπου, καὶ ἀμαθούς.

VI. pag. 23. Μὴν Ἰαννουάριος εἰς τὴν πρώτην. Ἀμφιλοχίῳ ἐπισκόπῳ Ἰκονίᾳ εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καίσαρειας Καππαδοκίας. *Menſis Ianuarius, die prima. Amphilochei Episcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae.* Inc. Ἀγαπητοί, οὐκ ἦν ἀπεικὸς εὐγνώμονας. Def. τὰς συγγενεῖσας ὡς αὐτοῦ βίβλους, εἰς δόξαν, καὶ ἐπαινον τοῦ κυρίου, κ. λ. Exstat Latine ex Combessii versione cum notis Franc. Baërtii Tom. II. A8. SS. Iunii p. 936. G. L. in Amphilocho Combessii a pag. 155. ad 225. ubi duodecim circiter versus longior. Integrius Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 366. Vid. eundem pag. 382.

VII. pag. 39. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Ἰπὸ μνημα εἰς τὸν ἅγιον Σίλβεστορον πάπαν Ρώμης τῆς

πρε-

πρεσβυτέρως. *Menſe eodem, die II. Commemtaris in S. Silvestrum Papam veteris Romae.* Inc. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλος. Def. ἐργασάμενος δαιμόνων τὴν ὀφρῦν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Graece ex Ms. Mediceo, & Mazarino cum versione & notis edidit Combessius Paris. MDCLIX. 8. in lectis Christi martyrum triumphis.

VIII. pag. 55. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καίσαρειας Καππαδοκίας, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Γόρδιον. *Menſe eodem, die III. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae, Encomium in S. martyrem Gordium.* Inc. Νόμος ἐστὶ φύσεως. Def. καὶ παρὰ τῷ δικαίῳ κριτῇ, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter Basilii Opera edit. Paris. MDCCXII. Tom. II. p. 141.

IX. pag. 59. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τῷ Θεοβαλῆ. *Menſe eodem, die IV. Vita, & conversatio S. P. N. Pauli Thebaei.* Inc. Καὶ ζωγράφους τῶν ἀρχετύπων ἐκεῖνα. Def. ἡ τῆς μερίδος κοινωνία· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Hanc vitam a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vid. Gudii Epistolae p. 278. Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 340. ubi prologus, & caput I. Auctor non diu post se vixisse testatur.

X. p. 66. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλεῖ ἀρχιεπισκόπῳ Καίσαρειας Καππαδοκίας τῷ μεγάλῳ, λόγος προσηγορικὸς εἰς τὸ βάπτισμα. *Menſe eodem, die V. S. P. N. Basilii, Archiep. Caesareae Cappadociae Magni, Oratio exhortatoria ad Baptismum.* Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολωμὼν. Def. κατὰ τὴν διαρεάν τῷ Χριστῷ ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. edit. Tom. II. pag. 113.

XI. pag. 72. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου, λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων φώτων. *Menſe eodem, die VI. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi, Oratio in festum SS. Luminum.* Inc. Ἡ πηγὴ τῶν εὐαγγελικῶν διδασκαλιῶν. Def. ἐπιφανέντα δεσπότην Χριστὸν· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Exstat in opera edit. Paris. T. II. p. 809. inter spuria.

XII. pag. 74. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Θεοδώρου τῷ Δαφνιοπότου ἐπὶ μνημα εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τῷ τιμίῳ προδρόμῳ, καὶ Βαπτιστῇ Ἰωάννῃ. *Menſe eodem, die VII. S. P. N. Theodori Daphnopati commentarius in translationem pretiosae manus venerabilis Praeursoris Io. Baptistae.* Inc. Ἰδὲ καὶ πάλιν ἡμῶν ὁ ἱερός τῷ Χριστῷ ἐπεδήμῃσε πρόδρομος. Def. ἐπιβραβεύονται πίστεως, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Legitur Latine, sine auctoris nomine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 211. & Bolland. Tom. IV. Iunii p. 739.

XIII. pag. 79. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ μεγαλομάρτυρι Πλουτέμῳ. *Menſe eodem, die IX. Martyrium sancti magni martyris Polyevdi.* Inc. Εἴπερ τις ἄλλη καλλίστη τῶν δημιουργῶν. Def. τῆς μιᾶς Θεότητος τε καὶ βασιλείας, ἡ πρέπει τιμὴ, δόξα, κ. λ. Ms.

Lambec. Lib. IV. pag. 62. VIII. p. 336. Latine apud Bolland. ad xiii. Februarii.

XIV. pag. 82. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου. *Menſe eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodossi Coenobiarchae.* Inc. Ἡ δῖος μὲν ἔαρ ἐν ὧραις, κάλλιστος δὲ ἐν ἔσρασιν ἥλιος. Def. ἀλλ' ὡς πλεῖτος μάλλον καὶ θησαυρὸς τοῖς φιλοφίλοις ταμιευόμενος, εἰς δόξαν τῷ κυρίῳ, κ. λ. Latine est apud Bolland. sub dicta die.

XV. pag. 105. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τῷ δια Χριστοῦ πτωχοῦ. *Menſe eodem, die XV. Vita, & conversatio S. P. N. Ioannis propter Christum pauperis.* Inc. Τυραννικὸν τι χρεῖμα τεκόντων σοργή. Def. ἵν' ἔχῃ τι καὶ τὸ δένδρον ἀκόλουθον τῷ κερπῷ, εἰς δόξαν τῷ Θεῷ, κ. λ. Latine ex Graeco Codice Vaticano apud Bollandum xv. Ianuar. Confer Tillemontium Tom. XVI. pag. 57. seq.

XVI. pag. 112. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Ἰπὸ μνημα εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XVI. Commentarius in adorationem venerabilis ceterinae, sancti & Apostolorum principis Petri. Benedic Pater.* Inc. Ὅσοι τῷ τῷ κορυφαίῳ τῶν ἀποστόλων θείῳ ἔρωτι γενόμενοι κάτοχοι. Def. ὃν διὰ πάντων ἐδόξασας τε καὶ ἐμεγάλυνας· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα τιμὴ, καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνέρχῳ πατρί, κ. λ. Auctoris incerti. Latine sub Chrysostomi nomine apud Surium 1 Aug.

XVII. p. 121. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου συγγραφέως, καὶ ἀποσταλῆς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχῶς, παρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τῷ μεγάλῳ. *Menſe eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii magni, scripta, & missa ad monachos, qui peregre sunt, a S. P. N. Athanasio magno, Archiep. Alexandriae.* Inc. Ἀγαθὴν ἀμιλλαν ἀνεσῆσαςθε. Def. τῶν Χριστιανῶν πίστες ἀνακηρύττεται, καὶ δοξάζεται παρὰ πάντων, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Inter Athanasii Opera edit. Paris. MDCCXVIII. T. I. p. 793. in fine tamen diversa. Vide Tillemont. T. VII. Memor. Cap. 101. seq. & Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 2. T. V. p. 302.

XVIII. pag. 148. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τῷ μεγάλῳ. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XVIII. Vita & conversatio S. P. N. Athanasii magni, Archiep. Alexandrini. Benedic Pater.* Inc. Πολλοὶ μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ἑσπορήματα. Def. αὐτὸν ἀμείψεται, ὃν γένοιτο καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. G. L. in prolegomenis eius Operum edit. cit. p. 106.

XIX. pag. 164. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XX. Vita & conversatio S. P. N. Euthymii. Benedic Pater.* Inc. Καὶ πάντες μὲν ἄλλα πράγματός. Def.

Ggg

Def. τῆς μιᾶς καὶ ἀχωρίστου Τριάδος, ἣ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Surium xx. Ianuar. G. L. in Cotelerii Monumentis Ecclesiae Graecae Tom. II. p. 200.

XX. pag. 202. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμώθεν. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XXII. Commem-tarius in S. Apostolum Timotheum. Benedic Pater.* Inc. Τιμώθεν τὸν μέγαν ἡνεγκε μὲν ἡ Λυκαόνων, κ. λ. Def. εἰς σωτηρίαν ψυχῶν, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου, κ. λ. Latine apud Surium xxi. & Bolland. xxi. Ian.

XXI. p. 205. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου. *Eadem die. Martyrium sacrosancti martyris Anastasii Persae.* Inc. Τῆς μεγάλης πόλεως Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῷ Περσῶν βασιλείᾳ ἀλέσθης. Def. ὑποχωρήσαντα εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Latine apud Surium xxi. Ianuar.

XXII. p. 217. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος, ἐπισκόπου Ἀγκύρας. *Menſe eodem, die XXIII. Vita & passio sacrosancti martyris Clementis, Episcopi Ancyran.* Inc. Μετὰ διακοσίων καὶ πεντηκσίων ἔτος τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς οὐρανοῦ ἀναλήψεως. Def. σὺν ἐκείνῳ μετέσχοντες ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian.

XXIII. p. 239. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ἐννης. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XXIV. Vita & conversatio S. matris nostrae Xenae* (quae antea *Eusebia* vocabatur) *Benedic Pater.* Inc. Ὁ καινὸς καὶ ξένος τῆς θαυμασίας ἀληθῶς Ἐννης βίος. Def. καὶ πάντων ἀγαθῶν χορηγοί, εἰς δόξαν πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. Latine apud Surium xxv. Ianuarii.

XXIV. pag. 245. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος τῶν ἁγίων πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Θεολόγου συγγραφεὶς παρα Γρηγορίου μαθητῆς αὐτοῦ *Menſe eodem, die XXV. Vita S. P. N. Gregorii Archiep. CPolitani Theologi, scripta a Gregorio eius discipulo.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὡ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πᾶν. Def. καὶ Θεὸς φίλον εἶναι λέγουσα τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzeni, ut in Codice notatur, discipulus. Latine ex Billii versione apud Surium ix. Maii. G. & L. ex eiusdem Billii versione praemittitur G. L. Nazianzeni Operibus,

XXV. pag. 259. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ξενοφώντος, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, Ἀρκαδίου, καὶ Ἰωάννου. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XXVI. Vita & conversatio S. P. N. Xenophontis, & filiorum eius, Arcadii, & Ioannis. Benedic Pater.* Inc. Ξενοφὼν ὁ θαυμαστός ἔφυ μὲν. Def. μέτοχοι τῶν μενόντων αὐτὸν ἀγαθῶν ἐσόμεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Memorat hanc vitam Fabric. loc. cit. T. IX. p. 152. & Metaphraſtae adiudicat. Latine apud Bolland. dicta die.

XXVI. pag. 269. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Εἰς

τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe eodem, die XXVII. Sermo in translationem reliquiarum S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi. Benedic Pater.* Inc. Ἀλλὰ πῶς ἂν τις αἰτία. Def. ἡμεῖς καὶ μουσικὸς ᾄδον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Auctore forte Symeone Metaphraſtae. Vide Fabricium loco mox citato pag. 66.

XXVII. pag. 274. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Διήγησις διαλαμβάνουσα τὰ περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. καὶ ὅπως ὁ μέγας ἕως ὅλβου τῇ βασιλείᾳ τῶν πόλεων τεθησαύρισε. *Eadem die. Narratio de reditu venerandarum reliquiarum S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi, & quomodo magnus hic thesaurus in Imperatrice civitatum conditus est.* Inc. Ἦνεν ἡμῖν ἡ λαμπρά. Def. καὶ τῶν ἐν ἐπαγγελίᾳ ἀγαθῶν ἀπολαύσαιμεν, χάριτι, κ. λ. Auctor incertus. Vid. Fabricium l. c. p. 67.

XXVIII. pag. 282. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος καὶ πολιτεία τῶν ὁσίων πατρὸς ἡμῶν Εὐφράτη τοῦ Σύρου. *Menſe eodem, die XXVIII. Vita & conversatio S. P. N. Ephraem Syri.* Inc. Εὐφράτης ὁ θαυμαστός. Def. τὰς τοιούτας λαμπρότητας, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphraſtae. Latine apud Surium i. Febr. & G. L. Tom. I. eius Operum edit Rom. MDCCXXXII. p. 20.

XXIX. p. 287. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μητροπολίτου Εὐχαΐτων, ἐγκόμιον εἰς τὰς ἁγίας πατέρας ἡμῶν καὶ οἰκουμένικος διδασκάλου, Βασιλείου τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. *Menſe eodem, die XXX S. P. N. Ioannis Metropolitanus Eubaitorum, Encomium in SS. PP. NN. & oecumenicos Doctores, Basilium Magnum, Gregorium Theologum, & Ioannem Chrysostomum.* Inc. Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς. Def. ὡς ἂν ἡ πᾶς λόγος, καὶ σπένδασμα ὅτι αὐτῇ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Tamquam ineditum Fabric. memorat loc. cit. pag. 62. Habetur etiam in Bibliotheca Coisliniana pag. 418. ubi Montfauconius animadvertit, nullibi se illius mentionem factam reperisse. Fabric. tamen Tom. VII. B. G. pag. 558. ait fuisse manuscriptum hunc Sermonem apud Savilium quamquam illum typis dare operae pretium minime putaverit.

XXX. pag. 295. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀββῶδων, Κύρου, καὶ Ἰωάννου. *Menſe eodem, die XXXI. Martyrium SS. & Thaumaturgorum Abbatum, Cyri, & Ioannis.* Inc. Κύρος ὁ περιφανὴς τῶν μαρτύρων ἀσὴρ. Def. μάρτυρές τε τοῖς ἐκείνου καὶ ὑπεργοῖς, χάριτι, κ. λ. Haec vita a pag. 299. usque ad pag. 302. alia manu recentiori exarata fuit. Subſcribitur ἔτους 574 μγ'. anni 6943. (Chr. MCCCXXXV.) quo anno nimirum dictae paginae suppletae sunt. Legitur autem Latine apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian. p. 1084.

XXXI.

XXXI. pag. 303. Τῇ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. S. P. N. Gregorii Episcopi Nysseni Sermo in Occursum Domini, & Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi. Benedic Pater. Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεῶν πανήγυρις, σάρκωσιν τε τοῦ ἐμοῦ δεσπότη καὶ κἀδοδὸν, καὶ Θεὸς τὴν ἀφραστον κένωσιν· περὶ ὧν καὶ τὰ εἰκότα συνεωρτάσαμεν, γένους ἄπαν, καὶ ἡλικία πᾶσα, κοινὴν τὴν εὐφροσύνην ἐκδηλοῦν· οὐκ ἔστι δὲ ἄλλη τοῦ σωτῆρος πανήγυρις, καὶ ἄλλο τὸ ἐπὶ ταύτης μυστήριον· ὅθεν καὶ ἐνθὺς ὁφ' ἡδονῆς αὐτὸς τε γίνονται ὅλος, καὶ τὸν λόγον ἔχον σικιτῶντα, καὶ ἐναλλόμενοι, κ. λ. Def. καὶ λαμπρὸς ἀγαλλισσάμενος, λαμπρότητα Θεοῦ καὶ ἰδόντας, καὶ παθόντας τὴν ἀφραστον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Hunc Sermonem inter Gregorii Nysseni Opera reperire nondum nobis contigit, qui enim ibi legitur, diversus admodum est ab eo, cuius notitiam damus. A Ludovico Thomassino de Festis Lib. II. Cap. XI. pro supposititiis habentur omnes illi εἰς τὴν ὑπαπαντὴν Sermones, qui sub nominibus antiquorum Patrum feruntur, Methodii, Cyrilli Hierosol. Nazianzeni, Nysseni, Ambrosii, Chrysostomi, & Fulgentii, quum festum illud constet celebrari coepisse in Ecclesia anno XV. Iulianiani Imperatoris.

XXXII. pag. 309. b. Titulus insequens mutilata charta, alia manu suppletus. Τῇ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. S. P. N. Cyrilli Archiep. Hierosolymitani Sermo in Occursum Domini Nostri Iesu Christi. Benedic Pater. Inc. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών. Def. ὅπως καὶ τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐντός μενόμεθα, χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς, κ. λ. In aliis Codicibus tribuitur Cyrillo Alex. Vid. Lambec. Lib. IV. pag. 134. VIII. 174. Latine legitur apud Surium II. Febr. G. L. cum Sifanii versione in Auctar. Ducaeano Tom. II. pag. 849. & in Cyrillo Hierosol. edit. Thomae Milles p. 318. Haec Homilia in nostro Codice diversa manu est exarata.

XXXIII. pag. 313. Μηνὶ Αὐγούστου εἰς τὴν ε'. Τῷ μακαριωτάτῳ Εὐφράτῃ τῷ Σύρῳ λόγος εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe Augusto, die VI. Beatissimi Ephraem Syri Sermo in Transfigurationem Domini, & Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi. Benedic Pater.* Inc. Εἰς τὴν χώραν θέρους χαρμονή. Def. ἐν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς τὸ ἄδελον, καὶ ἐν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ υἱοῦ τὸ δεδοξαμένον καὶ σεσαρκωμένον, καὶ ἐν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου· καὶ μία ἐστὶν ἡ φύσις τῆς ἀγίας τριάδος τῆς δεδοξαμένης, καὶ μίαν δόξαν ἀναφέρει ἰσοτίμον καὶ καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, κ. λ. Exstat in edit. G. L. Romana Tom. II. pag. 41. seqq. sed ut ex fine, quem attulimus, constat, valde diversa.

XXXIV. pag. 317. Ἰουνίου κδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ τιμίου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Iunii die XXIV. S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in natiuitatem venerabilis prophetae, praecursoris, & Baptistae Ioannis.* Inc. Εὐκαιρὸς ἡμέρα, αἰσία ἑορτή. Def. καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ὃς ἡ δόξα, κ. λ. In cit. Chrysost. edit. Tom. X. p. 812. inter spuria.

XXXV. pag. 322. Μηνὶ Ἰουλίου εἰς τὴν β'. Διήγησις ὁ παρὼν λόγος, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον, καὶ τὸν χρόνον, καὶ ὅν ἐφανερώθη ἡ τιμία ἐσθὴς τῆς Θεοτόκου, ἡ ἀποκειμένη ἐν τῇ σεβασμῇ σοφῇ τοῦ ἐν Βλαχερνῶν γείναι ναοῦ ἐν τῇ ἀγίᾳ τραπέζῃ ἐνδὸν τοῦ ἁγίου βήματος. *Menſe Iulio, die II. Enarratio est praefens Sermo, declarans locum, modum, & tempus, quo manifestata est venerabilis vestis Deiparae, recondita in veneranda arca divini templi in Blachernis in sacrati altaris sacra mensa.* Inc. Θεῶν τινα καὶ μεγάλα μυστήρια. Def. παρρησίαν ἔχουσα πρὸς τὸν ἐν σὲ σαρκωθέντα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ὃς ἡ δόξα, κ. λ. Est Georgii Metropolitanus Nicomedienſis. A Possivino vero tribuitur Theodoro presbytero, & Syncello magnae Ecclesiae. G. L. Tom. II. Auctarii Novi Combesſi. pag. 751. videndus autem pag. 785 Habetur etiam in Codice Taurin. Bibl. LXX. Catal. pag. 166.

XXXVI. pag. 331. Τῇ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μαξίμῳ ὁμολογητῇ πρόλογος τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. S. P. N. Maximi Confessoris Prologus Capitum ipsius de Caritate. Inc. Ἰδὲ τὸ πρὸς τῷ περὶ ἀσκητικῶν βίβλ λόγῳ. Def. ἀναφανήσεται. Prima Centuria pag. ead. inc. Ἀγάπη μὲν ἐστὶ. Def. Γρηγόριος καὶ Διονύσιος. Secunda Centuria pag. 336. inc. Ὁ γνησίως τὸν Θεὸν ἀγαπῶν. Def. καὶ ὡς δεῖ προσεύχεσθαι. Tertia Centuria p. 343. b. inc. Ἡ μὲν εὐλογία τῶν ναυματων. Def. καὶ διὰ τοῦτο μείζων πάντων ἡ ἀγάπη. Quarta Centuria pag. 348. b. inc. Πρῶτον μὲν θαυμάζει ὁ νοῦς. Def. ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶν αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat in Maximo Combesſii Tom. I. pag. 394. seqq.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 353.

ΝΕΙΛΟΣ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ.

NILVS MONACHVS.

I. pag. I. **Q**um initio Codicis folia quatuor vacua superessent, recentior Graecus, aut exercitationis, aut animi gratia nonnullos versus iambos in iis descripsit. Primo itaque leguntur τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἶχαι ἱαμβοὶ κατὰ ἀλφάβητον, ἕκαστος ἔχων τελείαν παραίνεσιν. S. P. N. Gregorii Theologi versus iambi ordine alphabetico, unusquisque perfectam admonitionem continens. Inc. Αἱ

G g g 2

28

χρὴν ἀπάντων. Def. καὶ σωθήσεται. Exstant Tom. II. edit. Bill. pag. 186.

II. pag. ead. Ἐτεροὶ εἰχοὶ κατὰ ἀλφάβητον παρανετικοὶ εἰς νέας. *Alti versus ordine alphabetico adhortatorii ad iuvenes*. Primum est: Ἀκυστον, ὁ παῖς, τῆς ἡμῶν συμβουλίας. Vltimus: Ὡς ἂν δι' αὐτῶν ἡ τύχη σωτηρίας. Sunt, ut ex Cod. IX. Plut. XI. §. XVII. eruitur, Ignatii Diaconi CPolitani.

III. pag. 2. Τὸ μακαριώτατον Γάβριελ μοναχὸν τὴν Μαυροπόδον παρέκκλησις ἅμα ἃ ἐξομολόγησις εἰς τὸν φύλακα τῆς ἡμετέρας ζωῆς ἄγιον ἄγγελον διὰ εἰχῶν ἰαμβῶν. *Beatiissimi Iohannis monachi Maupodis invocatio simul & confessio in custodem vitae nostrae sanctum Angelum versus iambicis*. Inc. Τὴν τὴ συνειδότης μὲν ἄκραν αἰσχύνην. Def. Ἐν ἡμέρᾳ μοι συνδιάγων ἀπάσῃ. Sed haece versibus excipien- dis quum praedictae quatuor paginae non sufficerent, potior ipsorum pars in inferiori sequentium paginarum margine fuit exarata. Licet autem in titulo allato vox illa Μαυροπόδος aegre intelligatur, tamen quum ex Fabricio B. G. Lib. V. Cap. 16. Tom. VII. pag. 719. constet, hunc Ioan- nem monachum, varia Carmina iambica in praecipuorum festorum Patrumque pictas in tabulis imagines & historias, ac de aliis varii generis argumentis conscripsisse, con- cedere posse videmur, etiam hos in Angelum Custodem iambicos versus huic esse adiudi- candos. Sunt autem numero cccclvi.

IV. pag. 5. Post indicem eorum, quae in hoc Volumine continentur, quem tertia exhibet pagina, & quidem ab eodem Co- dicis scriptore digestum, primum Nili opus ita inscribitur: Περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν φιλοσο- φίας, ἃ οἷός ἐστι τὰς ταύτης προσερχομέ- νος· ἃ ὅτι πρὸ τῆς τελείας ἐν τῇ ἀρετῇ ἔξεως ἐπικινδυνον τὴν ἐτέρων ἀναδέχεσθαι προσάσιν. *Δόγος α'. De Philosophia secundum Christum, & quales oporteat esse eos, qui ad eam accedunt; & quod ante perfectum in virtute ha- bitum periculosum sit aliorum suscipere gu- bernationem*. Sermo I. Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετῆδευσαν ἃ Ἑλλήνων πολλοὶ, κ. λ. Def. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Exstat in Opu- sculorum Nili edit. Rom. typis Barberinis A. mdcxxiii. cum versione, ac notis Iose- phi Mariae Suarefii, a pag. 1. ad pag. 84. ubi tamen in fine quinque versus longior est; totusque Tractatus, qui in Codice con- tinentur est exaratus, in Capita LXXV. dis- tributus legitur. Animadvertendum initio huius Opusculi duos iambos fuisse manu item recentiori in laudem Auctoris adie- ctos, nimirum: Τοῦ Μυτιληναίου.

Ἀγυπτὸν ἄρδει Νείλος, ἀλλὰ τὴν κτίσιν
Δόγος κατάρδει καὶ θανὼν Νείλος μέγας.
Nilus Canorum, maior hic fonte ingeni
Orbem universum & mortuus Nilus rigat.
Defumta autem haec sunt Carmina ex
Graecorum Menologio die xii. Nov. Habes
hoc opus etiam in Cod. XVI. huius Plu-
tei §. XI.

V. pag. 47. b. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν
Νείλου περὶ τῶν οὐκ τῆς πονηρίας πνευμάτων.
Δόγος β'. S. P. N. Nili de oſſo malitiae spi-
ritibus Sermo II. Inc. Ἀρχὴ καρποφορίας.
Def. ἐμφαιδρύνεται ταπεινώσει ἀνδρός. Ibid. a
pag. 456. ad pag. 474. ubi in Capita XVIII.
est divisus.

VI. pag. 56. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς
κεφάλαιον γγ'. Δόγος γ'. *Eiusdem de oratione*
Capita CLIII. Sermo III. Praecedat Praefatio,
cuius initium: Πυρέττοντά με. Finis:
τῶν αἰώνων, ἀμήν. Primum Caput inc. Εἴ τις
βέλοιο. Vltimum def. εὐρηκας προσευχῇ.
Ibid. a pag. 475. ad pag. 511. Habes etiam
in dicto Cod. §. XII.

VII. pag. 67. Πρὸς νεωτέρους μοναχὸς διδα-
σκαλία. *Ad iuniores monachos instructio*. Inc.
Δεῖ τὸν νέον. Def. ἐν αἰωνίαις δωρεαῖς. Exstat
inter eiusdem Epistolas Lib. III. N. CCCIII.
pag. 446. edit. item Rom. typis Barberinis
A. mdcxxviii. cum versione Leonis Allatii.

VIII. pag. ead. b. Παράνσεις πρὸς μονα-
χὸς. Δόγος δ'. *Admonitio ad monachos. Sermo*
IV. Inc. Ἀκράσιαν βρωμάτων. Def. συνεσθί-
ειν καλόν. In cit. Suarefii Nilo pag. 553.

IX. pag. 69. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ λογισμῶν
κεφάλαιον κγ'. Δόγος ε'. *Eiusdem de cogitatio-*
nibus Capita XXIII. Sermo V. Primum inc.
Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων. Loc. cit. p. 512.
Vltimum def. ἃ νῦν ἀσεροειδῇ ὕψει ἐν προσευ-
χῇ. Quae quidem verba reperies paullo
post initium Cap. XXIV. ibidem pag. 537.
Ibi enim hoc Opusculum multo est longius,
& ad Caput usque XXVII. protrahitur.
Noster vero Codex tum capitum divisio-
ne, tum nonnullorum etiam transpositione
ab edito valde discrepat.

X. pag. 81. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος, ὅτι διαφέ-
ρουν τῶν ἐν πόλεσιν ἀσκημένων οἱ ἐν ἐρήμοις
ἡσυχάζοντες, καὶ πολλοὶ τῶν ἀπείρων τὸ ἐναν-
τίον δοκῇ. Δόγος ε'. *Eiusdem Sermo, quod*
is, qui exercentur in urbibus, praestantiores
sint quiescentes in eremis, et si multis inex-
perts contrarium videatur. Sermo VI. Inc.
Τέχνης μὲν ἀπάτης τὰ τεχνητὰ κρίνοντες ἀπει-
ροί. Def. ἃ μετὰ τὴν ἀποζώσιν ζῶν τὴν αἰώ-
νιον διὰ τὴν κυρίαν ἡμῶν, κ. λ. Ibid. a pag. 377.
ad pag. 407.

XI. pag. 96. b. Τὸ αὐτοῦ πρὸς μονάζοντα
παρανέσεις ἐν κεφαλαίοις τρισὶ καὶ πεντήκοντα.
Δόγος ζ'. *Eiusdem ad monachum admonitio-*
nes in Capitibus LIII. Sermo VII. Primum
Caput inc. Καὶν μηδεὶς διώκη σε τύραννος Ἑλ-
λην, κ. λ. quod est initium Epistolae inter
Possinianas XLI. & inter Allatianas LXXI.
Lib. III. Vltimum inc. Τόλμησον προσελθεῖν
μετὰ κλαυθμοῦ, κ. λ. Def. μὴ ἰσχυεῖς θερα-
πεῦσαι Χριστὸς φιλανθρωποτάτως· αὐτῷ δόξα ἰῶ
Θεῷ, ἀμήν. Quae est Epistola CCCXXVII.
inter Allatianas Lib. III. pag. 453. Confer
Suarefium ad Nili Opuscula a pag. 628.
usque ad pag. 633. singula Capita ex illis
LIII. per Possini & Allatii collectiones di-
spersa indicantem.

XII. pag. 104. Τὸ αὐτοῦ κεφάλαιον διάφορα
εβ-

ἐβδμήκοντα πέντε. Δόγος η'. *Eiusdem Capita*
diversa LXXV. Sermo VIII. Primum Ca-
put inc. Φόβον ἔχε Θεὸς ἃ πόθον. Vltimum
inc. Τὰς δωρεὰς τοῦ ὁγίῳ πνεύματος τὰς ἐπου-
ρανίας οὐδεὶς καταξίεται λαβεῖν, κ. λ. Def. τοῦ
δεσποῦ Χριστοῦ βοηθέντος αὐτῷ· ὦ ἡ δόξα, κ.
λ. Exstant G. L. in Bibliotheca Patrum Pa-
ris. A. mdcxxiv. Tom. II. pag. 1168. a
numero XXV. usque ad XCVIII. inclusive:
prima enim viginti quatuor Capita habentur
infra §. XXI. Vltimum vero Caput, cuius
initium, ac finem propterea dedimus,
in dicta editione desideratur: habes tamen
editum, & quidem paullo longius a Suare-
fio in suis ad Nili Opuscula scholiis p. 625.

XIII. p. 106. b. Τοῦ αὐτοῦ γνώμαι ἀπάγ-
σαι τῶν φθαρτῶν, ἃ κολλᾶσαι τοῖς ἀφθάρτοις
τὸν ἄνθρωπον. Δόγος θ'. *Eiusdem sententiae ab-*
ducantes hominem a corruptibilibus, & incor-
ruptibilibus viventes. Sermo IX. Sunt senten-
tiae XCIV. quarum prima inc. Ὅδὸς εἰς
ἀρετὴν ἡ τὴν βίαν φυγὴ. Vltima def. τοῦ φο-
βεροῦ κριτηρίου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. In Sua-
refii Nilo a pag. 557. ad p. 564 ubi haec
ultima est inc. progrediuntur autem usque
ad numerum CXXXV.

XIV. p. 110. Τοῦ αὐτοῦ σκέμματα. Δόγος ι'.
Eiusdem considerationes. Sermo X. Inc. Εἴ τις
βέλοιο ἰδεῖν τὴν τὴν νοῦ κατὰστασιν. Def. ἡ ἐκ
θυμοῦ, ἡ ἐκ λύτης δεσμοῦ τὸν νῦν. Sunt Ca-
pita XIII. quae non apparent in Diatri-
ba Allatii de Nili apud Fabric. Bibl. Graec.
in fine Tom. V. pag. 37. seq.

XV. pag. 111. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαί. *Eius-*
dem Epistolae. In margine vero Δόγος ια'.
Sermo XI. Sunt autem Epistolae CCCL.
quarum prima inscribitur Θανασιῶς μονα-
χῷ, *Thamasio monacho*. Inc. Τί δὲ προσεδό-
κησας. Def. ἐαυτὸς κατεπεξομεν. Μὴ ἔν ὡς
ἐτυχὲς ἃ ἀβασανίσας μετατιθόμεν ἐαυτὸς ἀπὸ
τόπων εἰς ἄλλους τόπους· μάλλον δὲ σήκωμεν μεθ'
ἐσσομένης προσευχόμενοι, κατὰ τὴν Μωϋσῆς ἔλεγε
τῷ Ἰσραὴλ, σήκετε, θάρσετε, μὴ φοβεσθε,
ἃ ὤψεσθε τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ βοήθειαν, ἢν ποιή-
σει ἡμῖν. Quae, ut unufquique videt, lon-
gior aliquanto est in Codice, quam in edi-
tione Romana cit. ubi est Epistola XXXIII.
Lib. III. loc. cit. pag. 307. Vltima, nempe
CCCL. def. σεαυτὸν δὲ περιεκαλυμμένως τῇ
ἀσπιτὶ ἃ τῇ δίψῃ περιφραζόν. Quae est in
edit. Epistola VI. Libri IV. pag. 466. In
fine: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ὁγίῳ πατρός ἡμῶν
Νείλου. *Finis Epistolarum S. P. N. Nili*. Alia
tamen eiusdem Epistola sequitur Ἀφθονίῳ
ἡγουμένῳ, *Aphthonio Abbati*, cuius initium, Εἰ-
ρήνησιν τινεῖς, κ. λ. & est CCXLI. Lib. III.
loc. cit. pag. 411. Editae etiam sunt cum
versione & notis Petri Possini Paris. mdcxvii.
4. quas idem Petrus ex hac Biblioth. eruit,
nuncupavitque Eminentissimo Principi Fran-
cisco Barberino.

XVI. pag. 206. Τοῦ αὐτοῦ λόγος πρὸς Εὐ-
λόγιον μοναχόν. Δόγος ιβ'. *Eiusdem Sermo*
ad Eulogium monachum. Sermo XII. Inc. Οἱ
τὸν ἐρέμιον χώρον. Def. καὶ μὴ ἐπιλάβῃ τῆς

προσκυνητῆς, ἃ δουλείᾳ τριάδος, εἰς δόξαν πα-
τρός, κ. λ. In Suarefii Nilo pag. 408. ubi
dividitur in Capita XXXIV.

XVII. pag. 227. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερος
πρὸς τὸν αὐτόν. *Eiusdem Tractatus aliter ad*
eundem. Inc. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγῆμαι ἃ τὰς
ἀντιζυγὰς τῶν ἀρετῶν κακίας. Def. Χριστὸς δὲ
ἡμῶν ἐξω ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ θελήματος αὐ-
τοῦ εὐδοῖ· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p.
451. in Capita tribus IV.

XVIII. pag. 229. b. Τὸ αὐτοῦ πρὸς Μά-
γναν τὴν διάκονον Ἀγκύρας περὶ ἀντημοσύνης.
Eiusdem ad Magnum Diaconissam Ancyrae
de voluntaria paupertate. Inc. Πράην μὲν πρὸς
τὴν ἀμελείερον μετιέντας. Def. τῆς βασιλείας
ἀπὸλαυσις, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. a pag. 233.
ad pag. 320. ubi Capita sunt LXVII.

XIX. pag. 273. b. Τὸ αὐτοῦ κεφάλαιον εβ'.
Eiusdem Capita LXII. quorum primum
inc. Ὁ Χριστὸς ἡ μὲν ἐστὶ Χριστὸς, κ. λ. Vlti-
imum def. τὰ δὲ τρία καθάρᾳ, ἀνείδεα δὲ εἰ-
κοσιαντῶ· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρέπει δόξα, κ. λ.
Ne ista quidem Capita in Allatii Diatriba
de Nili loc. cit. reperire nobis datum fuit.

XX. p. 277. Τὸ αὐτοῦ κεφάλαιον ἑτέρα τρι-
ακονταρία. *Eiusdem Capita alia XXXIII.*
Primum inc. Ἰκτερός ἐστὶν. Vltimum def. τὴν
ἀκαθάρτην βάλλειν πεπιστευμέναι. In Suarefii
Nilo pag. 543.

XXI. pag. 278. Τὸ αὐτοῦ νοθεύσαι κατὰ
ἀλφάβητον. *Eiusdem admonitiones ordine al-*
phabetico. Prima est: Ἀρχὴ σωτηρίας ἡ σεαυ-
τὸς κατὰγνωσις. Vltima, nempe XXIV. Ὡς ὅταν
ἡ γλώσσης μέγας ὁ κίνδυνος. Editae sunt G.
L. in Biblioth. Patrum edit. Paris. mdcxxiv.
Tom. & pag. mox cit.

XXII. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ ἀλφά-
βητον. *Eiusdem secundum alphabetum, nimirum*
aliae sententiae spirituales ordine al-
phabetico dispositae. Prima inc. Ἀποτὸν ἐστὶ.
Vltima def. τῆς πάντα μισούσης. In Suarefii
Nilo pag. 548.

XXIII. pag. 279. Τοῦ αὐτοῦ εἰχοὶ ἑτεροί.
Eiusdem versus alii, nimirum sententiae
aliae, numero XXVI. Prima est: Ἀρχὴ ἀλά-
της, ὑπόληψις δόξης. Vltima: Ὁ φοβούμενος
τὸν Θεὸν κατὰ Θεὸν πάντα ποιεῖ. Ib. p. 552.

XXIV. pag. 280. b. Sequitur Tractatus
sine titulo, cuius initium: Συνέβη ποτὲ ὀχλη-
θῆναι. Finis: ἐκείτι ἡγγισεν. Ibid. pag. 355.
ubi inscribitur: *Narratio S. P. N. Nili de*
Pachon patiente bellum meretricium, & vin-
cente &c. In fine huius Opusculi ab alia
manu scriptum legitur: Ἀθανασίῳ μοναχῷ
ἐστὶ τῷτο *Athanasii monachi est hoc*.

XXV. p. 282. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν
τῶν ἐν Σινᾷ, ἃ τῇ Παῖσῳ ἁγίων πατέρων. Κό-
μιε εὐλόγησον. *Eiusdem in occasionem SS. PP.*
in monte Sina, & Rbaito. Domine benedic.
In summo vero margine recenti manu ad-
ditum fuit: Εἰς τὴν ἰδ' τῷ Ἰαννουαρίῳ ἡ μνή-
μη τῶν. In die XIV. Ianuarii commemo-
ratio istorum. Tum hic versiculus:

Ἀθλὸς ἀνυμνεῖν πατέρων κλέος μέγα.
Certamina celebrare Patrum magna gloria.
Inc.

Inc. Α'λόμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων ἦλθον εἰς τὴν Φαράν. Def. δυνάμει καὶ ἀγαθότητι τῆς ἀγίας, καὶ ὁμοουσίᾳ τριάδος, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Historia de interemtis in Sina monte monachis legebatur Ms. in Biblioth. Sirlitana Cod. XXXIX. Ms. & nunc legitur in Vaticanis Codd. CXVII. CXVIII. MDCCXC. MDCCCVI. & Palatino CCCLI. Bollandus ad diem xiv. Ianuarii Sanctorum martyrum in monte Sina a barbaris occisorum certamen refert a S. Nilo conscriptum Graece, & a se, vel alio quopiam innominato Latine redditum, & brevioribus pro more notis illustratum. Prodiit etiam ex mendosissimo & corrupto Codice Graec. & Lat. cum notis Petri Possini S. I. Paris. per Seb. Cramoisy A. MDCCXXIX. 4.

XXVI. p. 309. b. Ab eadem manu, quae primas quatuor Codicis paginas enunciatis versibus explerat, alia quaedam heic exarata sunt, quibus titulus: Περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τραυῆς διαγορεύουσιν οἱ προφῆται πάντες εἰς ἑλεγχον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐτοίμητο . . . De Domino Nostro Iesu Christo disertè loquuntur prophetae omnes in reprehensionem Iudaeorum, quomodo isti . . . Sunt nonnulla veterum prophetarum, nempe Salomonis, Sirach, Ilaiae, & aliorum de Iesu Christi per carnem adventu testimonia.

XXVII. p. 310. b. Nonnulli versus iambici leguntur περὶ ἐγκρατείας, περὶ πορνείας, περὶ σωφροσύνης, περὶ ἀκτημοσύνης, κ. λ. ita propere descripti, aevoque consumti, ut in iis expiscandis, quum praefertim nihil magni momenti contineant, tempus terendum minime duxerimus.

XXVIII. pag. 311. E'τερον κεφάλαιον τοῦ ἀγίου Νίλου. Alia Capita sancti Nili. Sunt nimirum tetraistica Elegiaca XCV. quibus singulis suis adscribitur cynnabari titulus. Primum tetrastickum inscriptum, O'τι ἀθάνατος τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἡ ὠφέλεια, Quod immortalis sit legentibus utilitas, sequens est:

Α'νθεμῆες παράδεισος ὁ τῶν ἀγίων χορὸς ἐστίν
Ο'δμῆς ἡδεῖας πείρατα ἐμπιπλάμενος (sic).
Πᾶς ἐν δὲ παθήσειν ἐπεπλήγη φίλον ἦτορ,
Δεῦρ' ἴτω ἀμβροσίῃς ἀνθεα δρεψόμενος.

Ultimum, nempe nonagesimum quintum, est mutilum, & inscribitur: Τὸ ταπεινότερον ἐνθεώτερον, Quo quid humilior, eo divinius. Inc.

Εἰ ὁ τελευτῆς καλὸν, ἀπόδρασι τῷ Φαρισαίῳ,
Εἰ τὰ πάλαι . . . reliqua desunt mutilato Codice. Haec autem κεφάλαιον metro ἡρωελεγεῖο, quae tertiae cuidam manui debemus, occurrunt cum scholiis Graecis interlinearibus & marginalibus adhuc ineditis in Bibl. Vindob. Cod. Theolog. CCLXXXIX. pag. 77-86. Fuerunt etiam apud V. C. Tho. Galeum. Vid. Fabr. in Allatii de Nilis Diatriba in calce T. V. Bibl. Graec. p. 38.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XII. Constat foliis 317.

ANONYMOT ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Ioannis Damasceni Capita Dogmatica & Philosophica.

I. pag. 1. **H**ic Codex initio ac fine mutilus est: incipit enim a Capite XVII. Περὶ ἀγγέλων, De Angelis; qui quidem titulus posteriori manu correctus est, Περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων δημιουργίας, De Angelorum creatione. Huiusmodi vero correctionibus, ne dicam corruptionibus, ac lituris, totus ita scater Codex, ut vix simile quidquam nobis hoc in genere obvenerit. De hoc autem Codice pauca dicenda; quum enim quoad Capita Dogmatica ferme conveniat cum Codice XVI. Plut. VII. lectorem illuc remittimus. In quibus discrepat, ea sunt. Capicum primo numeratio, quae in illo a XII. usque ad LXXXII. ab edito differebat, in hoc priorius usque ad dictum Caput cum ipso edito convenit; ex hoc vero discrepare incipit ob insertum Caput illud inscriptum, Πρὸς τὰς ἐρωτῶντας, κ. λ. & incipiens, Αἱ μὲν τοῦ κυρίου φύσεις, κ. λ. quod quum numero LXXXII. notetur, factum est, ut quae sequerentur Capita, uno numero essent auctiora, proindeque ultimum totius Operis Caput, quod in editione C. est, in Codice CI. numeratur. Codicis praeterea XVI. schema genealogicum, aliaque pariter planetarum periodos, Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses exhibentia, Capiti XLV. subiecta, heic nulla sunt: contra vero, quae pauca in fine Capitis LXIX. in illo desiderabantur, in hoc integra habentur. Tandem notandum bibliopegi incuria paginam 88. male fuisse compactam, quippe quae inter paginas 94. & 95. interiaceat. His exceptis, reliqua eodem ordine cum dicto Codice procedunt.

II. pag. 97. Sequuntur eiusdem Damasceni Capita Philosophica, praeunte Epistola ad Cosmam Episcopum Maiumae, quae cum memorato Codice XVI. convenit. In ceteris, quae sequuntur omnibus, & ab ipso, & ab edito discrepantem invenimus. Primum igitur Caput (in edit. IV.) Περὶ τοῦ ὄντος, φύσεως τε καὶ συμβεβηκότος, De Ente, Substantia, & Accidente, inc. Τὸ ἐν κοινὸν ὄνομα ἐστίν, κ. λ. cumque illo, quod secundo loco ex breviori Damasceni Logica adfertur, concordat. Caput II. Περὶ γένους, καὶ εἴδους, κ. λ. De Genere, & Specie, &c. bina complectitur editionis Capita, IX. nimirum & X. iuxta breviorē iudem Logicam. Caput III. Περὶ ἀτόμου, De Individuo, in edit. XI. ultimis verbis caret, ὅπερ ἐπὶ τῆς φύσεως δηλοῖ τὴν

τὴν ὑπόστασιν. Caput IV. in edit. XLVII. De divisione Substantiae, definit in verbis, καὶ διαίρεσι φύσιν ἀπὸ φύσεως. Cap. V. in edit. XII. de Differentia, incipit a verbis, Α'δύνατον εὐρεθῆναι δύο τινὰ, κ. λ. definit, ὅπερ ἐστὶ τὸ συμβεβηκός. Cap. VI. in edit. XIII. de Accidente, iuxta compendiosiorē Logicam adfertur. Caput VII. in edit. XIV. de Proprio, definit in verbis, τὰς τῶν ἄλλων σωμάτων θερμότητας. Capita VIII. IX. & X. sunt in edit. XV. XVI. & XVII. Cap. XI. in edit. XXIX. inscribitur: Περὶ ὑποστάσεως, καὶ ἐνυποστάτου, de Hypostasi, & de Enhyposiatio. Cap. XII. in edit. XXX. Cap. XIII. in edit. VI. de Divisione, est secundum breviorē Dialecticam. Capita XIV. & XV. sunt in edit. VII. & VIII. quorum postremum definit in verbis, ἐ γὰρ πᾶς ἀνθρώπος γραμματικὸς ἐστίν. Cap. XVI. in edit. XXXI. de Aequivocis, definit in verbis, καὶ περὶ τοῦ σημασινομένου ἢ ἐρώτησις γέγονεν. Reliqua a Capite XVII. in editione XXXII. de Univocis, usque ad finem Codicis, cuius ultima verba sunt, ὠρισμένον μὲν ἐν ἐστὶ τὸ δυνάμενον μετρεῖσθαι, ἢ ἀριθμεῖσθαι. . . . quae ad Caput pertinent in Codice XXXIII. in edit. IL. de Quanto & Quantitate, eodem ordine, quem obtinent in edito, diversa Caputum numeratione excepta, continuantur. Notandum Capita haec Dialectica minori charactere, quam Theologica, esse conscripta, licet eiusdem manus esse videantur, nec quemadmodum illa, expunctionibus, liturisque coinquinata. Editio vero, quam in hisce Capitibus recensendis prae manibus habuimus, eadem est, de qua supra p. 255. §. I. Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. vetustate male habitus. Constat foliis 110.

ANONYMOT ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Varia S. Basilii Opera.

cod. xx. I. pag. 1. **I**N primis duabus paginis vetustate & incuria possessorum valde corruptis nonnullae leguntur in quaedam Evangelii loca interpretationes, quibus titulus quidem olim erat adscriptus, sed nunc paene deletus, omnem prorsus legentium conatum eludit. Prima verba, quae oculorum acies vix expiscari potest, sunt: ἐὰν δὲ τις ζητῇ εἰ πάν . . . ὅτι ποτε . . . ἰσὺς τῶν πατρὶς κατὰ τὸ βᾶθος τῷ πλάτει, καὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως αὐτῷ ἐπίσταται ὁ σωτὴρ ἡμῶν, κ. λ. Ultima vero, quae sequuntur: ἀπὸ τοῦ δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τέτων ἐγεῖραι τέκνα τοῦ Α'βραάμ. Haec scholia, quaecumque illa sint, eadem omni-

no manus adscripsit, cui alia pariter in Orationem Dominicam scholia in ultimis septem paginis exarata debemus.

II. pag. 3. quae bibliopegi incuria, dum Codicem religaret, inverle compacta fuit, occurrit primo S. Basilii Sermo de libero arbitrio. Inc. Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεὸς νόμος. Def. ἐν ζωῇ ἀναπαυσάμεθα εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Exstat in Appendice Tom. II. edit. Paris. A. MDCCXXII. pag. 613.

III. pag. 4. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ βαπτίσματος, ὅτι δὲ πρῶτον μαθητευθῆναι τῷ κυρίῳ, καὶ τότε καταβιβᾶσθαι τὸ ἅγιον βαπτίσματος. Λόγος α'. Eiusdem de Baptismate, quod oportet primum Domini doctrina imbui, ac tum baptismate sancto initiari. Sermo I. Inc. Ο' κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Def. καὶ ἐπερανίς βασιλείας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. p. 624. & est Caput I. Libri de Baptismo.

IV. pag. 7. Ε'ρώτησις. Πῶς βαπτίζεται τις τὸ ἐν εὐαγγελίῳ τῷ Χριστοῦ βάπτισμα; Interrogatio. Quomodo quis eo baptismate baptizatur, quod in Evangelio Christi commendatur? Responsio inc. Τὸ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐντολήν. Def. τότε ἐκλάμψουσιν οἱ δίκαιοι ὡς ὁ ἥλιος. Ibid. pag. 629. & est Cap. II. dicti Libri, cuius Caput III. habes infra §. VI.

V. pag. 16. b. Τὸ αὐτὸ περὶ βαπτίσματος λόγος δεύτερος: τίμεται δὲ εἰς κεφάλαιον ιγ'. Eiusdem de Baptismate Sermo secundus; dividitur autem in Capita XIII. seu Quaestiones, quibus sua subiicitur responsio. Prima Quaestio est: Εἰ πᾶς ὁ βαπτισθεὶς τὸ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βάπτισμα, ὀφειλέτης ἐστὶ νεκρὸς μὲν τῇ ἀμαρτίᾳ, ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ; An quisquis baptizatus est baptismate, quod in Evangelio D. N. I. C. traditur, debeat mortuus quidem esse peccato, Deo vero in Christo Iesu vivere? Responsio inc. Εἰ πάντες οἱ τῆς βασιλείας τῷ Θεῷ ἐπιποθέοντες. Ultimae Quaestionis solutio def. ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ζῶντος. Ibid. a pag. 652. ad pag. 673.

VI. pag. 26. Τὸ αὐτὸ περὶ βαπτίσματος λόγος γ'. Ο'τι δὲ τὸν ἀναγεννηθέντα διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, τρέφεσθαι λοιπὸν τῇ μεταλήψει τῶν θείων μυσηρίων. Eiusdem de baptismate Sermo III. Quod oportet regeneratum per sanctum baptismata, exinde divinarum mysteriorum participatione nutriri. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι. Def. ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. pag. 649.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίστεως. Eiusdem de Fide. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τῷ προσερχομένῳ. Def. τοῦ παραδεδωκότος ἡμῖν κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, χάριτι, κ. λ. Ex duobus Basilii Sermonibus de Fide, qui habentur Tom. II. cit. editionis p. 130. & pag. 223. neuter cum hoc nostro concordat, qui multo brevior illis apparet.

VIII. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ διατάξεις ἀσκητικὰς καὶ πρὸς τὴν ἐν κοινοβίῳ, καὶ καταμόνως ἀσκούντας, ἐν κεφαλαίοις λέ'. Eiusdem constitutiones asceticae ad eos, qui simul ac solitarie vivunt, in Capitibus XXXV. quorum sequitur Index:

deinde Prooemium, cuius initium: Τὴν κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίαν ἐπανελέμενος. Finis: τὸ βλέμμα τῷ λογισμῷ δριμυνοῦμενον. Caput primum, quod inscribitur, Περὶ τοῦ δεῖν τὴν εὐχὴν προτιθέναι πάντων, Quod precatio omnibus est anteprecatio, inc. Πᾶσα πρᾶξις, ἀγαπητή. Ultimum, quod inscribitur, Ὅτι ὁ Χρῆς τὸν ἐν συστήματι πολιτευόμενον ἀσκητὴν ἰδίᾳ τι κεκτῆσθαι τῶν ὑλικῶν, Quod non oportet ascetam in aliquo conventu degentem, quidquam rerum terrenarum privatim possidere, def. καὶ διακοσμεῖν τὴν πολιτείαν. Exstant in dicto Tomo a p. 531. ad 582. Quod autem uno Cagite longiores sint in Codice, inde factum est, quod amanuensis in ipsarum serie Prooemium quoque adnumeravit.

IX. pag. 48. b. Τὸ αὐτοῦ προοίμιον τῶν κατ' ἐπιτομὴν ὄρων. Eiusdem prooemium in regulas breviores. Inc. Ὁ Φιλάνθρωπος Θεός. Def. μελετήσῃς ἡμέρας καὶ νυκτός. Ibid. pag. 413. Sequitur alter Πρόλογος τῶν ὄρων, Prologus in regulas, & quidem valde brevis, qui sequens est: Πολλὰ ὄντων τῶν ὑπὸ τῆς θεοπνεύσεως γραφῆς δηλωμένων, καὶ τῶν κατορθώσθαι ὀφειλόντων τοῖς ἐσπουδακόσιν εὐαρεσῆσαι τῷ Θεῷ, περὶ μόνων τῶν ἐπὶ τῷ παρόντος κινήθεντων παρ' ἡμῶν, ὡς ἔμαθον ἐξ αὐτῆς τῆς θεοπνεύσεως γραφῆς, ἐν συντόμῳ ὑπομνήσει εἰπεῖν ἀναγκαίως προσβυβήθην, τὴν περὶ ἐκείνου μαρτυρίαν εὐληπτοῦ ἔσαν καταλείψας ἐπιγινώσκειν τοῖς περὶ τὴν ἀνάγνωσιν ἀσχολούμενοις, ὅτι τινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους ἐπομιμνήσκειν. Tum Regulae ipsae numero L. quarum prima est: Ὅτι δὲ τὸν Χριστιανὸν ἄξια τῆς ἐπιμαρτυρίας κλήσεως φρονεῖν, καὶ ἀξίως τῷ εὐαγγελίῳ τῷ Χριστῷ πολιτεύεσθαι. Ultima, quae inc. Ὅτι δὲ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ἀκτμησύνην ἀσπάξεσθαι κατὰ πάντα, κ. λ. def. καρπὸς ἀξίους τῷ πνεύματι ἐπιδείξαι. Θεοῦ εὐδοκίᾳ, καὶ συνεργείᾳ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀμήν. Hae Regulae una cum Prologo, quem retulimus, in cit. editione non occurrunt. Excerptas tamen puto, & contractas ex iis, quae habentur ibid. pag. 414. uti scriptor ipse in dicto Prologo testatur.

X. pag. 49. b. Τὸ αὐτὸ παραινέσις περὶ ἀποταγῆς βίου, καὶ τελειώσεως πνευματικῆς. Eiusdem exhortatio de renuntiatione seculi, & de perfectione spiritali, Inc. Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι. Def. Χριστῷ συναγαλλόμενος εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 202.

XI. pag. 53. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος ἀσκητικός. Eiusdem Sermo asceticus. Inc. Ὁ ἀνθρώπος κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐγένετο. Def. τῷ συνεκθέντος τῷ τοῖσιν κακῷ. Ibid. pag. 318.

XII. p. 55. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν. Eiusdem de ascetica disciplina, quomodo monachum ornari oportet. Inc. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων. Def. μεθ' ὧν εὐρεθῆναι σπυδασόμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XIII. pag. 56. b. Τὸ αὐτὸ νοῦσησία πρὸς τὰς νέας. Eiusdem admonitio ad iuniores. Inc. Μάθε σὺ ὁ μονάζων. Def. συναριθμῆναι ἐν Χριστῷ, κ. λ. Est Epistola XLIII. Tom. III. pag. 139.

XIV. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ καὶ δευτέρου. Eiusdem & quod sint poenae, nempe in Monachos, & Canonicas delinquentes constitutae. Sunt numero LXXX. habenturque Tom. II. a pag. 526. ad pag. 531. In Codice vero continenter leguntur tum quae ad viros, tum quae ad feminas spectant, nec eundem ordinem servant, qui est in editione. Prima est: Εἴ τις ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ μοναστηρίου μὴ λαβὼν εὐλογία, & ἀπολυθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου μετὰ εὐχῆς, ἔστω ἀκοινωνήτος. Ultima est: Ἡ τις ἐπιτιμῇ ὑποβαλλομένη γογγύσῃ, μὴ γνωρίζουσα τὸ ἐαυτῆς ὄφελος ἐν τῇ διορθώσει, αὕτη ἀντὶ μιᾶς ἑβδομάδας δύο ἀφορίζεσθω.

XV. pag. 58. b. Sequuntur nonnullae eiusdem Basilii Epistolae, nimirum ad Chilonem, quae est XLII. citatae editionis Tom. III. ad Gregorium Theologum, quae est II. In Codice tamen iis, quae sequuntur est audior: Ταῦτά σοι παρ' ἡμῶν, ὡς φίλη κεφαλὴ, ἀδελφικῆς ἀγάπης διηγήματα. αὐτὸς δὲ ἡμᾶς ταῖς δόξαις σου εὐχαῖς ἀμείβεσθαι καταξίωσον, ὅπως ῥυθιζέμεν ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος πονηρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἀτόπων ἀνθρώπων, ἀπαλλαγέντες πάσης ἀμαρτίας, μᾶλλον δὲ αὐτοῦ τῷ ἐχθρῷ, καὶ ἐπιβόλῃ τῆς ζωῆς ἡμῶν χωρισθέντες, καθαροὶ τῇ καρδίᾳ τὸν Θεὸν τῶν ὁλῶν ἐν ἐπιγνώσει ὀφείμεθα διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ad Theodoram Canonicam, CLXXIII. Huic Epistolae succedit pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων. Eiusdem de synisactis. Inc. Ἀρξάμεθα καὶ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριστοῦ δόξαις εὐχαῖς δι' ἁγίῳ πνεύματι. Def. ἵνα διυληθῶμεν ῥυθῆναι ἐκ τῆς ἐνεστώτος καιροῦ πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, δι' ὃ, καὶ μεθ' ὃς δόξα, κ. λ. Hunc Tractatum περὶ τῶν συνεισάκτων, Basilio tributum, inter eius Opera nondum reperimus: adhuc tamen in lucem dare non audemus: quum contingerit aliquando, ut vel tituli varietas, vel unius auctoris pro altero nomen in Codicibus perperam appositum, in eam nos fraudem impulerit, ut quae primo intuitu inedita viderentur, postea revera luce donata compererimus. Maiorem itaque diligentiam ad rei veritatem investigandam adhibebimus, ac si ἀνένδοτον esse compertum fuerit, pro alicuius Plutei coronide integrum exhibebimus. Redeunt nunc pag. 66. b. aliae Epistolae, nimirum duae ad monachum lapsam, quae sunt XLIV. & XLV. una ad virginem lapsam, quae est XLVI.

XVI. pag. 70. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς, πρὸς τινὰ εὐεμπτότως ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος. Eiusdem de ira, adversus quemdam ad hoc vitium valde pronum, Homilia. Inc. Ὡς περ ἐπὶ τῶν ἱατρικῶν. Def. ὅτι αὐτοὶ κληρονομῶσιν τὴν γῆν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 83. Hanc Homiliam sequitur alia eiusdem Epistola ad Amphilochoium Heraclidae nomine p. 74. b. quae est CL.

XVII.

XVII. pag. 75. b. Ἐπιστολὴ τῷ Θεολόγῳ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Γρηγόριον τὸν Νύσσης περὶ τῶν ἀπίοντων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ εἰς ἄλλας τινὰς τόπους. Epistola Theologi ad sanctum Gregorium Nyssenum de advenibus Hierosolymam, & alia quaedam loca. Inc. Ἐπειδὴ περ ἡρώτας, ὡς φίλε, διὰ τοῦ γράμματος. Def. αὕτη δὲ ἐν τῷ ἁμίκτω, καὶ ἰδιάζοντι βίῳ τῆς ζωῆς κατορθῆται. Haec non Gregorio Theologo, sed Nysseno tribuitur in edit. huius Operum Parisi. mdcxxxviii. Tom. III. pag. 651. de qua vide Gretseri S. I. notas ad calcem eiusdem Tomi subiectas pag. 71. Est autem in Codice valde mutila, cuius ultima verba relata incidunt in pag. 652. v. 29. Haec Epistola una cum superiori ad Amphilochoium, diversa manu conscripta est. Quae autem sequuntur, alia tertia manus exaravit.

XVIII. pag. 76. b. Τὸ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Βασίλειος ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ μεγάλῳ πρόλογος, ἐν ᾧ τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἀσκήσεως. S. P. N. Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae Prologus, in quo quis sit asceticae vitae scopus. Inc. Ὁ ἀσκητικὸς βίος. Def. ὁ δεῖ λαλῆσθαι. Exstat Tom. II. pag. 323. & inscribitur, Sermo Asceticus.

XIX. pag. 78. b. Τὸ αὐτὸ ὅροι κατὰ πλάτος. Eiusdem Regulae fufus tractatae. Praecedit Prooemium, cuius initium: Ἐπειδὴ Θεὸς χάριτι. Finis: ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται. Tum index Capitum Regularum, numero LV. quotquot sunt in edito. Tandem ipsarum pertractatio per interrogationes & responsiones. Inc. Ἐπειδὴ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ λόγος. Def. πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. Exstant haec omnia ibid. a pag. 327. ad 401.

XX. pag. 120. Succedunt nonnulla fine auctore, quorum initium: Ὁρὸς Χριστιανῶν. Τί ἴδιον Χριστιανῶν; τίς εἰς δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Def. εἰδὸτα, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖ, ὁ κύριος ἔρχεται.

XXI. pag. 121. Scholia quaedam occurrunt, & quidem, ut videtur, in Orationem Dominicam, ita tamen partim evanida, partim tineis corrota, & quod peius est, ita confusum, ac perturbate conscripta, ut ipsorum continentem lectionem adsequi vix possis. Incipiunt autem: καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν τοῖς ὀφειλεταῖς ἡμῶν. . . ὡς ὁ Λυκάς φησι, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν. . . καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφῆκαμεν παντὶ ὀφειλόντι ἡμῖν, κ. λ. Finem nulum damus, nam ubi revera desinant, ita sunt omnia confusa, dignosci nequit. Id tantum animadvertimus, aliquando Origenem citari ἀπὸ τῆς πατρὸς ἡμῶν ἐξηγήσεως, ut pag. 124. b. & 127. b.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. diversa manu conscriptus. Constat foliis 127.

ΜΝΗΜΗ ΤΡΙΩΝ ΑΓΙΩΝ ΔΑΒΙΔ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΜΙΤΤΛΗΝΑΙΟΥ, ΚΑΙ ΣΥΜΕΩΝΟΣ, Η ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΗΝΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΩ.

MEMORIA TRIVM SANCTORVM DAVID, GEORGII MITYLENAEI, ET SYMEONIS, QVAE FIT MENSE FEBRVARIO.

I. pag. 1. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ πρώτη. Μνήμη τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, καὶ ἀταδέλφων, τῶν ἐν Μιτυλήνῃ, Δαβὶδ, Γεωργίου μητροπολίτου τῆς αὐτῆς νήσου Μιτυλήνης, καὶ Συμεὼν τῶν ὁμολογητῶν καὶ θαυματουργῶν. Mense Februario, die prima. Commemoratio SS. ac divinorum Patrum nostrorum, & confratrum Mitylenensium, David, Georgii Metropolitae eiusdem insulae Mitylenes, & Symeonis Confessorum, & miraculorum opificum. Incipit Officium: Δεῦτε φιλεῶντων ἡ πλὴθὺς. Def. Συμεώνην, καὶ Δαβὶδ σὺν Γεωργίῳ τὰς ἀταδέλφους ὑμνήσωμεν.

II. pag. 12. Βίος καὶ πολιτεία καὶ διήγησις περὶ τῶν τρισμυκάρων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Δαβὶδ, Συμεὼν, καὶ Γεωργίου, τῶν ἐν παλαιῇ καὶ δεινοῖς χρόνοις φωστῆρων ἀναλαμψάντων. Εὐλόγησον πάτερ. Vita, conversatio, & historia beatissimorum & divinorum Patrum nostrorum David, Symeonis, & Georgii, qui in antiquis, ac difficillimis temporibus, veluti luminaria praeluxerunt. Benedic Pater. Inc. Ἀνδρῶν μὲν τισιν, αἱ πρὸς ἀλλήλους μάχαι, καὶ πόλεμοι. Def. καὶ εἰς θαυματόβροτος ἀναδείκνυται τάφος ἐπιφειρόμενος εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Nihil de his apud Fabric. loc. cit. Inter pag. 18. & 19. duo folia desiderantur, quae male inserta sunt in Officio praecedenti inter pag. 4. & 7. quod recentiori etiam manu in infimo dictae pag. 18. margine est adnotatum. In fine vero huius vitae, pag. nimirum 63. b. nonnulla scripta sunt ita parvi momenti, ut ea commemorare vix quidquam intersit.

III. pag. 66. Ἀρχαίαι σὺν Θεῷ ἡ ἀνολοβία τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Μιχαήλ. Incipit cum Deo Officium caelestis militiae principis Michaelis. Inc. Τρισηλίου θεότητος παραστάτης Φαιδρότατος. Def. οὐ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕκον ἕνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

IV. pag. 86. b. Παντολέοντος διακόνου, καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐγκάμιον εἰς τὸν παμμεγίστον Μιχαήλ τὸν ἀρχιεπίσκοπον. Κύριε εὐλόγησον. Pantaleonis Diaconi, & Chartophylaeis magnae Ecclesiae encomium in maximum caelestis militiae principem Michaelē. Domine benedic. Inc. Ὁ τῶν αὐλῶν πνευμάτων κύριος. Def. τῶν δικαίων συναριθμεῖ, ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium xxix. Sept.

V. pag. 95. Τὸ αὐτὸ διήγησις θαυμάτων τῷ παμμεγίστῳ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ. Κύριε εὐλόγησον. H h h ad-

ἀγγέλων. *Eiusdem narratio miraculorum maxime Archangelis Michaelis. Domine benedic.* Inc. Μεγάλα καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα τῆς ἀσωμάτου. Def. πρὸς κατὰ εὐκλείας τῶν τῆς ἀρετῆς ἀγαθῶν πόνων, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ms. etiam in Biblioth. Coislin. p. 211. Alia huiusce narrationis exemplaria habes infra Cod. IX. Pl. XI. § IX. & Cod. IV. Pl. IV. § XII. notae multo vetustioris; quorum primus octo circiter versus in fine exhibet longiorem.

VI. p. 145. Γωάννης ἀρχιεπισκόπος Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ, ἐκώμιον εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἀρχαγγέλων. Κύριε εὐλόγησον. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani encomium in Synaxin Archangelorum. Domine benedic. Inc. Ἀγγέλους ἐγκωμιάζειν χρὴ. Def. ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ· αὐτῶν ἡ δόξα, κ. λ. Eius Operum nuperae edit. Tom. VIII. in spuris pag. 285.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV duplici manu conscriptus. Constat foliis scriptis 148.

IOANNOT ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ ΛΟΓΟΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ORATIONES.

Scilicet.

Ioannis Chrysostomi Sermones, & Epistolae variae &c.

COD. XXII. I. p. 1. **P**raecedunt in primis duabus paginis quatuor Ioannis Chrysostomi Epistolae, quae numerorum serie cum aliis, in fine libri descriptis coniunguntur; quum enim omnibus excipiendis ultimae Codicis paginae non sufficerent, amanuensis quatuor, quae supererant, initio Codicis transcripsit, eisque hunc addidit titulum: Τὰ ἐλλειπόντα τῶν ἐπιστολῶν τῶ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννου τῷ Χρυσόστομῳ, τῶν εἰς τὸ τέλος γραφεισθῶν τότε δὴ τῷ βιβλίῳ. Reliqua ex Epistolis S. P. N. Io. Chrysostomi in fine huius libri descriptis. Prima, quae est in ordine XIX. inscribi ut: Τοῦ αὐτοῦ Κλέων, Οὐαλερίῳ, Διοφάντῳ, Κυριακῷ πρεσβυτέροις Ἀντιοχείας. *Eiusdem Casto, Valerio, Diophanto, Cyriaco presbyteris Antiochenis.* Inc. Παῖδες τέ υἱοί μου, κ. λ. Def. καὶ ἐπιδίδωσιν. Est Ep. cxxx. Operum cit. edit. Tom. III. pag. 675. Tum sequuntur aliae tres, nimirum cxxxi. cxxxii. & cxxxiii. Pagina vero 2. b. occurrit index eorum, quae in Codice continentur, exceptis Epistolis, quarum nulla ibi mentio, ut recentius fuisse illas adiectas adfirmare iure possimus.

II. pag. 3. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννου τῷ Χρυσόστομῳ πρὸς Δημήτριον μονάζοντα περὶ κατανύξεως. S. P. N. Io. Chrysostomi ad Demetrium monachum de compunctione. Inc. Ἐγὼ σε ὁρῶν, ὦ μακάριε Δημήτριε. Def. διοικεῖς τὸν βίον τὸν ἐαυτοῦ. Oper. Tom. I. p.

122. ubi duo alii circiter versus subsequuntur.

III. pag. 16. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς Στελέχιοι περὶ κατανύξεως. *Eiusdem ad Stelechium de compunctione.* Inc. Καὶ πῶς ἐν γενέσθαι τοῦτο. Def. τῇ ταμψάγῳ γινόμενης φλογί. Ib. p. 140.

IV. pag. 26. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολέμοιους τοῖς ἐπὶ τὸ μονάζειν ἐκείνοις. *Eiusdem adversus oppugnatores eorum, qui ad monasticam vitam inducunt.* Inc. Ὅτε τὸν ἐν ἱεροσολύμοις. Def. ἀμύνεσθαι δέον. Ibid. p. 44.

V. pag. 36. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀπρίον πατέρα λόγος β'. *Eiusdem ad patrem infidelis Sermo II.* Inc. Γκαὶ μὲν ἐν καὶ ταῦτα. Def. διδάσκαλον ἔχων τῆς ἀρετῆς τὸν ἴδον. Ibid. pag. 57.

VI. pag. 52. Τῷ αὐτῷ πρὸς πῖσιν πατέρα λόγος γ'. *Eiusdem ad patrem fidelem Sermo III.* Inc. Φέρε δὴ λοιπόν. Def. ὅτε τῶν ἐπαίνων ὄφελος ὑμῖν ἔδεν. Ibid. p. 75.

VII. pag. 85. b. Τῷ αὐτῷ λόγος παραινετικός εἰς Θεόδωρον ἐκπεσοντα α'. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Theodorum lapsum.* Inc. Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ. Def. ἐκείτι δέησι φαρμάκων ἐτέρων. Ibid. p. 1.

VIII. p. 113. Τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόδωρον λόγος β'. *Eiusdem ad eundem Theodorum Sermo II.* Inc. Εἰ δάκρυα καὶ σενάγμους ἦν. Def. πᾶν γὰρ εὐφραίνει ἐν τούτῳ. Ib. p. 33.

IX. pag. 119. Τῷ αὐτῷ παραινετικός πρὸς Σταγείριον α'. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Stagirium.* Inc. Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων, κ. λ. Def. καὶ σπουδῆς σημειῶν ἔσιν. Ibid. p. 154.

X. pag. 139. b. Τῷ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν· καὶ ὅτι ἡ ἀθυμία χαλεπωτέρα καὶ δαίμονος, λόγος β'. Εὐλόγησον δέσποτα. *Eiusdem ad eundem; & quod tristitia, ipso daemone gravior sit, Sermo II.* Benedic Domine. Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῖν. Def. τὸν νοῦν κελουσθέντας ἐκεί. Ibid. pag. 179.

XI. pag. 160. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ ἀθυμίας λόγος γ'. *Eiusdem ad eundem de tristitia Sermo III.* Inc. Γκαὶ μὲν ἐν καὶ τὰ εἰρημνεῖα. Def. ἔσθ' ἡ τῷ βίῳ λυπηρὰ. Ibid. p. 204. In fine haec legitur subscriptio maioribus characteribus exarata: Ἐγράφη ἡ παρούσα βίβλος τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννου τοῦ Χρυσόστομου διὰ χειρὸς Βασιλείου κληρικοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ, μηνὶ Μαΐου γ'. ἔτους στυβ'. ἰνδ. β'. Scriptus est praesens liber S. P. N. Io. Chrysostomi manu Basilii clerici humilis & peccatoris, mense Maio, die XIII. anno 6482. [Christi DCCCCLXXIV.] Indictione II.

XII. pag. 180. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν τίμιον σωρὸν λεχθεὶς ἐν τῷ κοιμητηρίῳ. *Eiusdem Sermo in venerabilem Crucem, habitus in Coemeterio.* Inc. Πολλὰς ἐξήγησα πρὸς ἐμαυτὸν. Def. ἵνα καὶ τῆς βασιλείας τῶν ἁγίων ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 397.

XIII. p. 185. b. S. Epiphani Archiep. Cypri in divinum sepulcrum Domini &c. Homilia, ut in Codice XXVI. Plut. VII. §. XLIV. ubi tamen mutila est in fine. Supple-

TOY EN AGIOIS IOANNOT TOY XPTEOCTOMOT PERI BIOT APETHS KAI KAKIAS.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI DE VITAE VIRTUTE ET MALITIA.

Titulus reddendus.

Eclogae Morales sub nomine S. Io. Chrysostomi; Leonis Patricii Compendia interpretationum in nonnullos S. Scripturae Libros; Didymi contra Manichaeos; Methodii de libero arbitrio, & alia nonnulla.

I. p. 1. **P**ost Indices duos, alterum Lat.

titulum, alterum Graecum, titulos, & initia singulorum Operum, quae continentur in Codice, exhibentem, primus Sermo inscribitur: Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Γωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ περὶ βίης ἀρετῆς, καὶ κακίας, καὶ ἐκ διαφόρων ποιητῶν καὶ ἀγίων. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani de vitae virtute, & malitia, & ex diversis auctoribus & sanctis. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· σενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο, κ. λ. Qui hic habentur sub Chrysostomi nomine Sermones, nihil aliud sunt, quam Eclogae sententiarum, partim e sacra Scriptura, partim ex eodem Chrysostomo, aliisque sacris auctoribus, nec non profanis collectae & concinnatae.

II. pag. 8. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φρονήσεως, καὶ τοῦ μὴ δεῖν καταπίπτειν ἐν τοῖς πειρασμοῖς, καὶ εἰς τὸν Ἰάβ, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ α' λόγου, καὶ ἐκ διαφόρων ποιητῶν. *Eiusdem de prudentia, & quod non oporteat animo cadere in tentationibus, & in lob, & ex primo Sermonem in Epistolam ad Corinthios, & ex diversis auctoribus.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· γίνεσθε ἐν φρόνιμοις ὡς οἱ ὄφεις. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχειν, ὡν γένοιτο, κ. λ.

III. pag. 13. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀγνείας καὶ σωφροσύνης, & τοῦ μὴ ἐρᾶν, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς. *Eiusdem de castitate & temperantia, & de non concupiscendo, ex secunda Epistola ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὁ ἐμβλέψας γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν. Def. τῶν αἰώνιων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὡν γένοιτο, κ. λ.

IV. pag. 17. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀνδρείας & ἰσχύος, καὶ τοῦ ἀγίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς ἐκ τοῦ κ' λόγου. *Eiusdem de virilitate, & fortitudine, ac de S. Paulo Apostolo, ex XXV. Sermonem Epistolae ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· μετὰ τὸν αἰῶνα ἐπιτελεσθήσεται ἡ ζωὴ, ὡς γένοιτο, κ. λ.

V. pag. 20. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ δικαιοσύνης & μετάνοιας. *Eiusdem ex Epistola ad Corinthios, ac de iustitia, & poenitentia.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοι οἱ πενῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην. H h h 2 De-

Definit imperfecte in verbis: ὁ μόνον ἔδεν ὡφελήσμεν, ἀλλὰ καὶ . . . mutilato Codice inter pag. 22. & 23.

VI. pag. 23. Sermo VI. qui initio mutilus est, ut ex praemissio Sermone indice eruitur, itunc habet titulum: Τῷ Χρυσόστομῳ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς, περὶ φίλων, καὶ φιλαδελφίας, καὶ φθόνου, καὶ ἐκ διαφόρων ποιητῶν, καὶ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ ἡ ἀρχή. Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔσε. Chrysostomi ex II. Epistola ad Corinthios, de amicis, & fraterna caritate, & invidia, & ex diversis auctoribus, & ex Evangelio, cuius initium est. In contextu vero propter memoratum defectum incipit a verbis: . . . τῶν ἰδίων πρότερον ἢ βέλτεται διοικήσειν, δώσει δὲ ἐγγυητὴν τοῦ θανάτου τῶν φίλων, κ. λ. Def. ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν ἀσπαζόμεθα, καὶ τῶν μελλόντων τευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς. Eiusdem de elemosyna, & ex secunda Epistola ad Corinthios. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσέχετε ἵνα ἐλεημοσύνην μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Def. ἵνα καὶ τῆς μελλούσης ἐπιτύχωμεν βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

VIII. pag. 34. Τῷ αὐτοῦ περὶ εὐεργεσίας, καὶ χάριτος, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολῆς. Eiusdem de beneficentia & gratia, & ex Epistola ad Colossenses. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὅταν ποιεῖς ἔργον ἢ δέπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου. Def. καὶ ζήσωμεν ἀληθῶς τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

IX. pag. 39. b. Τῷ αὐτοῦ περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, καὶ περὶ βασιλείας Χριστοῦ καὶ δικαίου, ἐκ τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολῆς, τὸ ἡθικὸν ὅλον. Eiusdem de principatu & potestate, ac de rege bono & iusto, ex Epistola ad Colossenses: totum morale. Inc. Αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ. Def. imperfecte in verbis: καὶ ἔπεισον χαμαὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ ὡς ὁ . . . mutilus enim Codex inter pag. 41. & 42.

X. pag. 42. Decimus Sermo, initio mutilus, ut ex praevio indice eruitur, inscribatur: Περὶ ψεύδους καὶ διαβολῆς καὶ κολακείας, De falsitate, calumnia, & assentione, & incipiebat: Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοι ἔσε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσιν, κ. λ. Nunc propter memoratum Codicis defectum, incipit a verbis: . . . νῦν ἦσαν ὁμοίως, ἀλλ' ἔχ' ὑμεῖς, ἀλλὰ πολλὰ ἐλάττωνα ἐκείνων, κ. λ. Def. τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ παρασώμεν· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

XI. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλάτης καὶ φιλαργυρίας, καὶ πενίας, καὶ ἐκ τοῦ ἡθικοῦ τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολῆς. Eiusdem de divitiis, avaritia & paupertate, & ex morali Epistola ad Colossenses. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλίας. Def. ἵνα καταξιώσωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XII. pag. 50. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς, καὶ μακαρισμοῦ, καὶ αὐταρκειας, ἐκ τοῦ ἡθικοῦ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς. Eiusdem de oratione, ac beatitudine, & quod quis sua

sorte contentus esse debeat; ex morali secundae Epistolae ad Corinthios. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσευχόμενοι μὴ βατολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἔθνη. Def. καὶ ἐπιτυχεῖν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XIII. pag. 55. Τοῦ αὐτοῦ περὶ διδασχῆς καὶ νοουθεσίας, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, τὸ ἡθικὸν ὅλον. Eiusdem de doctrina & institutione, & ex Epistola ad Corinthios, totum morale. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ παραλυτικῷ· ἴδε ὁ γόνυς γέγονας. Def. μετὰ παρηγορίας παρασώμεν πάσης, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XIV. pag. 62. Τῷ αὐτοῦ περὶ εὐχῆς, καὶ δυστυχίας, καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, πᾶν φασμα. Eiusdem de oratione & infelicitate, & futuro iudicio, valde terribile. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος ἐν παραβολαῖς διὰ τοῦ Ἀβραάμ πρὸς τὸν πλῆθιον. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐκείνων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XV. pag. 67. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς καὶ θυμοῦ, καὶ περὶ σωπῆς καὶ ἀπορήτων, καὶ περὶ πολυπραγμοσύνης καὶ ἡσυχίας. Eiusdem de ira & indignatione; de silentio & de arcanis; de nimia in alienis rebus occupatione, & de quiete. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ. Def. διανύσαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.

XVI. pag. 73. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλεονεξίας καὶ κενοδοξίας καὶ δόξης. Eiusdem de avaritia & vanagloria & gloria. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὁράτε καὶ φυλάσσετε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας. Def. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιώσμεν, χάριτι, κ. λ.

XVII. pag. 78. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐξαγορεύσεως, ἀκακίας, μνησικακίας, καὶ περὶ κάλλους. Eiusdem de confessione, simplicitate, iniuriarum memoria, & de pulcritudine. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ποιεῖν τὴν ἀμαρτίαν δούλος ἐστὶ τῆς ἀμαρτίας. Def. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ.

XVIII. pag. 84. Πράξις Γρηγορίου τοῦ ἀγιοτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης. Praxis (seu Vita) Gregorii sanctissimi & Apostolici Papae veteris Romae. Inc. Ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ γενόμενος πρόεδρος τῆς Ρωμαίων ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Def. ἐκδέχουσαι τὴν αἰώνιον εὐφροσύνην, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor anonymus.

XIX. pag. 87. Περὶ ἐπισκόπων χρηστῶν, φυλασσόντων τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅτι ὁ σέμνος, καὶ ἀνεπίληπτος τάτων εἶδος, παιδεύμα γέινεται τοῖς ἐσωτεταγμένοις. De bonis Episcopis, praecepta Dei custodientibus, & quod bonitas & irreprehensibilis ipsorum vita, institutio sit subditorum. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ Πέτρῳ· ποιμαίνε τὰ πρόβατά μου, ποιμαίνε τὰ ἀρνία μου. Def. ἐκ μακρῆς συνηθείας μελετηθέντες μόνοι, ἀλυπότερον προσπίπτει τοῖς ἐγγεγυμνασμένοις. Est satis longa diversorum sacrae Scripturae locorum, nec non SS. Patrum sententiarum Ecloga, in qua non de Episcopis tantum, sed de aliis quoque rebus pertrahatur, nimirum: Περὶ δικαστῶν ληπτῶν, καὶ δωροδοκούμενων, καὶ ἀθέσμως κατακρινόντων. Περὶ γονέων χρηστῶν. Περὶ γερόντων κοσμημένων. Περὶ νέων παιδείας καὶ συνέσεως κοσμημένων. Περὶ νέων

νέων ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἀφροσύνῃ ζώντων. Περὶ δεσποτῶν χρηστῶν. Περὶ δέσλων μοχθηρῶν. Περὶ δανειστῶν χρηστῶν. Περὶ δανειστῶν μοχθηρῶν. Περὶ ἐκμισθωμένων, ἥτοι κυριέργων χρηστῶν, καὶ μισθίων χρηστῶν. Περὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν. Περὶ κακῶν καὶ μοχθηρῶν ἀνδρῶν. Περὶ γυναικῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων καὶ συνετῶν. Περὶ γυναικῶν πονηρῶν καὶ πάσης κακίας πεπληρωμένων. Περὶ συναγωγῆς χρηστῶν ἀνδρῶν. Περὶ ἱσομοσύνης καὶ μακροθυμίας. Περὶ τῆς ἀγίας καὶ ἀρίστης ἀνδρας τιμώντας γεννήσεως. Περὶ μισοπονηρίας, καὶ τῶν τὰ ἄτοπα ἀπορριπτόμενων. Περὶ μίσους, καὶ ἐχθρας, καὶ μάχης.

XX. pag. 100. Θάυμα μέγιστον τὸ γεγονός ἐν Κωνσταντινπόλει εἰς μνησικακίαν διακόνου καὶ πρεσβυτέρου. Κύριε εὐλόγησον. Prodigium maximum factum CPoli in similitudinem inter Diaconum & Presbyterum. Domine benedic. Inc. Θανατὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτῷ, φησὶν ὁ μακάριος Δαβὶδ. Def. ὡς τὸ ἐπιστρέφειν καὶ ζῆν αὐτὸν· ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ, κ. λ. Auctor anonymus.

XXI. pag. 103. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης τῷ μαγείρῳ. Κύριε εὐλόγησον. Vita & conversatio S. P. N. Euphrosyni coqui. Domine benedic. Inc. Οὗτος ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν Εὐφρόσυνος ἐν κόμῃ τινὶ γεννηθεὶς παρὰ πικρῶν γονέων. Def. ἦσαν γὰρ, ὡς προσέφηται, ἔξω τῆς φύσεως παντὸς μήλου κατὰ κόσμον φερόμενα. In fine legitur: Ὁλον τὸ σχόλιον τὸ ἐκείθεν τοῦ κειμένου ἐστίν. Auctor anonymus. Exstat etiam Ms. in Cod. Barocc. 147.

XXII. pag. 105. Λέοντος μαγίστρου Ἀνθυπάτου Πατρικίου τῷ Μουσικῷ, ἐπιτομὴ ἐρμηνείας εἰς τὴν Γένεσιν. Leonis Magistri Proconsulis Patricii, cognomento Myfici, compendium interpretationis in Genesim. Inc. Οὐ προτέταξε θεολογίαν ὁ Μωϋσῆς διὰ τὴν νηπιότητα αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν κτισὶν λέγει γεννητὴν, διὰ τὸ Θεὸν αὐτὴν μὴ ἔχειν τὰς ἀνθρώπων. Def. ὅτι τὸ προσέφηται πρὸς τὸν λαὸν σου, εἰπόντος τοῦ Θεοῦ τῷ Ἰακώβ, καὶ τῷ Ἀβραάμ, ὅτι σὺ ἐλεήσῃ πρὸς τὰς πατέρας σου, ἀνάσσειν δηλοῖ καὶ ζῶν αἰώνιον. Quae verba incidunt in pag. 129. b. sed propter incredibilem paginarum confusionem inter pag. 112. & 128. quindecim folia sunt inserta, partem interpretationis in Libros Regum continentia, cuius modo recensionem damus.

XXIII. pag. 113. Epitome interpretationis in Libros Regnorum, & quidem initio mutila, incipit a verbis προσήλυτον ἦν ὁ μὲν ἐν ὑδὲ τοιούτων ὁ Θεὸς ἀνεκδικητόν καταλιμπάνει. Διὰ τὴν θανάτου παρεδόθη τὸ παιδίον· ἵνα μὴ εἰς ἐνείκος τῷ προφῆτῃ ζῇ. Quae fortasse ad librum secundum pertinent (nam sequitur Lib. III.) Definit autem hic secundus in verbis: ὅτι τῷ Σολομῶντος παραβάνοντος τὰς ἐντολάς διαφθαρείται· μιστὸς γὰρ ὁ ἀνὴρ καὶ εἰς αἵματι ἀρχηγός.

XXIV. pag. 116. Βασιλεῶν γ'. Regnorum III. Inc. Διὰ τὸν Ἰωάννην προσπεφηνότα τῷ

Θεῷ ἀτέκτεινεν; Ὁ τῷ Θεῷ νόμος τῷτο γενέσθαι προσέταπεν. Def. καὶ τὰ λυπηρὰ τῷ Ἀ'χαάβ προαγγείλαντα, τῷ λέγειν αὐτὸν, ὅτι μεμίσσηκα αὐτὸν, ὅτι οὐ λέγει ἀγαθὰ, ἀλλ' ἡ κακὰ.

XXV. pag. 122. Εἰς τὴν δ' τῶν Βασιλειῶν. In IV. Regnorum. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, Ἡ γῆ τῆς Μωαβ ἐν Ἰσραὴλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀ'χαάβ ὡς ἐσθλός. Def. τί ἐστὶ τὸ, Ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐτῷ; Τὴν δειλίαν δηλοῖ, ὡς καὶ Παῦλος· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός. Haec ultima incidunt in pag. 127. b. quae tota a recentiori manu suppleta est. Paginae vero 128 & 129 reliquum interpretationis in Genesim, uti inuimus §. XXII. compleruntur.

XXVI. pag. 129. b. Τῷ αὐτοῦ ἐρμηνείας ἐπιτομὴ εἰς τὴν Ε' ἔσδον ἀπὸ διαφόρων πατέρων. Eiusdem Interpretationis Compendium in Exodum ex diversis Patribus. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; τὸ πολλοὶ ἐγένοντο. Def. Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μὴ εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδὲν ἂν τὰς ἐχθρὰς αὐτῶν ἐταπείνωσα.

XXVII. pag. 138. b. Τῷ αὐτῷ ἐπιτομὴ ἐρμηνείας τῷ Λευιτικῷ. Eiusdem Epitome Interpretationis Levitici. Inc. Τίνος ἕνεκα τὰς θυσίας προσέταξεν ὁ Θεός; Ἐπειδὴ ἐδιδάχθησαν θύειν δαίμοσιν. Def. ὅτι τὸ δίδραχμόν τινες τῶν ἐρμηνευτῶν σατήρα ἐνέλεσαν.

XXVIII. pag. 143. Τῷ αὐτῷ ἐπιτομὴ ἐρμηνείας εἰς τὰς Ἀριθμούς. Eiusdem Epitome Interpretationis in Numeros. Inc. Διὰ τί προσέταξεν ἀριθμῆσθαι τὸν λαὸν ὁ Θεός; Ἰνα δείξῃ τὴν πρὸς τὸν Ἀβραάμ ἐπίσχεσιν ἀληθῆ. Def. δι' ἣ τὴν εὐλογίαν ὁ Θεὸς τοῖς ἔθνεσιν ἐπηγγείλατο.

XXIX. pag. 147. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἐρμηνείας τοῦ Δευτερονομίου. Eiusdem Epitome Interpretationis Deuteronomii. Inc. Διὰ τί τὸ πέμπτον βιβλίον Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Τῶν πατέρων ἐθελόντων λαβεῖν νόμον. Def. τοῦτον δὲ μόνον καὶ συλληφθῆναι, καὶ δεθῆναι προσέταξεν ἐκράτησεν.

XXX. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὸν Ἰησοῦν. Eiusdem Interpretatio in Iesum. Inc. Διὰ τί ἰσοσχόμενος ὁ Θεὸς πάντα τοπον θῆναι αὐτοῖς, ἢ ἂν ἐπιβῶσιν, κ. λ. Def. ἐχρήσατο δὲ καὶ τῷ παλαιῷ ἔχει, ὡς μάρτυς βυβλος, καὶ ὅρα πηγὴ, καὶ ἄλλα τινά.

XXXI. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὰς Κριτάς. Eiusdem Interpretatio in Iudices. Inc. Ὅτι τῆσδε τῆς βίβλου ἡ ἱστορία ἀνακαφαλαίωσιν ἔχει τῶν Ἰησοῦ τοῦ Ναυὴ κατορθωμάτων. Def. ὅπερ ἡ μαντική τῶν ἀκολάσων ἀνεῖλεν μανία.

XXXII. pag. 158. Εἰς τὴν Ρ' ἔσδ. In Ruth. Inc. Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ρ' οὐ συνεγράφη διήγημα; Πρῶτον μὲν διὰ τὸν δεσπότην Χριστόν. Def. τότε λοιπὸν τῇ ἀξιεπαίνῳ γυναικὶ συνηρμύθη.

XXXIII. pag. 159. b. Σχόλια εἰς τὰ ζητούμενα τῶν Βασιλειῶν. Scholia in quaestiones Regnorum. Prologus praevius inc. Ἐπειδὴ

(1) Leonis Patricii, & Camiclei Praefecti compendiosam expositionem in Exodum allegat Allatus de Engelismytho Cap. XX. & expositionem similem in I. lib. Reg. Cap. IX. Exstatque integra huiusmodi expositio & Patribus, & Theodorito pra-

tissimum, in Oskateuchum & IV. libros Regum in Codice Vindobonensis Biblioth. e quo Lumbec. V. pag. 61. & IV. p. 147. seqq. & Neßlius T. I. p. 46.

αἱ δὲ θείας χάριτος ἀπολαύσαντες. Def. πρῶτον δὲ τῆς ἱστορίας ἐρῶ τὴν ἐσθλότητα. Quaestiones vero ipsae initio, ac sine mutilae sunt propter Codicis defectum: incipiunt enim p. 160. . . . αὐτὰ ἱματίω· συντίθουσιν οὖν ἡ Μελέχδῳ ἐπὶ τῆς κλίνης τὰ ἱμάτια, ἀνάκλησιν ἀνδρῶν μισθόμενα, κ. λ. Prima quaestio integra hunc habet titulum: Τί δὴ ποτε οἱ παρὰ Σαὺλ πεμφθέντες πρὸς τὸν Δαβὶδ, καὶ τὸν Σαμμελὰ προσφύγευσαν, ὕστερον δὲ καὶ αὐτοὶ; Responso inc. Τὸς μὲν ἄλλους ὁ Θεὸς διὰ τῆς προφητικῆς ἐξώργισεν χάριτος. Desinunt in quaestione, cui titulus: Πῶς νοητέον, πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τὸν κύριον ἐν τοῖς ὑπεναντίοις; Responso vero ad ipsam inc. Ὁ Ἀκύλας σαφέστερον ἡρμήνευσεν. Def. καὶ μεγαφρονεῖν κατὰ τὴν Θεοῦ τῶν ὄλων. Reliquas in libris Regnorum interpretationes, licet non integras vide supra sub §. XXIII. XXIV. & XXV. Hic interim notandum, quatuor folia vacua fuisse inserta, ad ea fortasse quae deerant supplenda.

XXXIV. pag. 168. Occurrunt quidam auctoris anonymi fenum, ut apparet ex literis quibusdam summo margini recentius adiectis, ac semirecis, eis τὸν Βασίλειον βασιλέα, in Basilium Imperatorem. Horum initium desideratur, avulsa videlicet pagina, versus LX. ut ex eorum, qui supersunt numeratione marginali colligitur contingente. Qui igitur erant olim versus CCXXXI. propter memoratam iacturam reliqui sunt CI. XXI. Inc.

Τὸ πεπορευμένον παντὶ σώματος μέρει
Ἀπὸ κρατὸς, καὶ μέχρι τὰς ὀφθαλμοῦς
καὶ μαρτυρεῖ δὲ τὸν ὁ Χριστὸς λέγων,
Εὗρον τὸν ἄνδρα Βασίλειον τὸν μέγαν,
ὅν εὐκλεῶς ἔχρισεν τῷ ἁγίῳ σπέρματι, κ. λ.
Def. Λιταίαι ἀλήκτοις τῆς παννυμνίας κήρης
τῆς παντανάσεως καὶ πανάγνης παρθένου,
καὶ τῶν ἀπάντων ἀγίων βιωτικῶν.

Totum Carmen proferre praetermissimus; praeter enim Imperatoris virtutes, beneficentiam humanitatem, sapientiam, iustitiam, ac reliqua animi bona, nihil historicum auctor persequitur. Sub finem tantum, ubi Deum precatur, ut victoriam ipsi de omnibus inimicis largiatur, haec habet:

Δὸς νίκας αὐτῷ τῶν ἐθνῶν κατὰ κράτος,
Τὸ πᾶν τὸ νίκας Δαβιθικῶν μυριάδων,
Πρόσπονδα δεικνύς τοῖς ποσὶν τῷ δεσπότῃ
Ἀπαντα φύλλα βαρβάρων κληρυχίας,
Τέτων τροπιδῶν τὰς φάλαγγας καὶ σίφη,
καὶ τὴν Μάνεντος μυσαγωγὸν καὶ φίλον, κ. λ.

XXXV. pag. 170. Διδύμῳ κατὰ Μανιχαίων. Didymi contra Manichaeos. Inc. Οὐδεμία ἀντίθεσις ἐναντίων ἐξ ὄλων ἀντίκειται, κ. λ. Def. κατὰ τὸν ἐκαστὸν παραβεβηκότων τῶν θεῶν νόμους. Exstat Latin. in Appar. Sacr. Poſſev. ad calcem litterae D. Venet. mdciii. fol. G. L. edidit Combefisius in Auctar. Noviss. Paris. mdcxxxii. fol. Part. II. pag. 21. Donaverat ipsi Graecum apographum suum ex Italia redux Emericus Bigotius. Antequam

Graece prodiret, initium ex illo produxerat Petrus Possinus ad S. Nili Epistolae pag. 342.

XXXVI. pag. 179. Ἀλεξάνδρου Λυκοπολίτου ἐπιστρέψαντος ἐξ ἐθνῶν πρὸς τὰς Μανιχαίων δόξας. Alexandri Lycopolitae, qui ex gentibus ad Manichaei opiniones conversus fuerat. Inc. Ἡ χριστιανὴ φιλοσοφία ἀπλή καλεῖται, κ. λ. Def. ὡς περὶ ὃν δὲ Νεῖλος τὰς ἀπ' αὐτῶν ἀποτεμνομένους κόλπας. G. & L. e Bigotii apographo edidit Combefisius Tom. II. Auctar. Noviss. citatae editionis pag. 1. Exstat Ms. in Biblioth. Caesarea teste Lambecio IV. p. 210. Habuit & Allatius p. 30. & 36. ad Hexaëmeron. Videtur scripsisse Sec. IV. Meminit Photius Ms. Lib. I. contra Manichaeos.

XXXVII. pag. 193. Μεθοδίου περὶ αὐτεξουσίας. Methodii de libero arbitrio. Inc. Ὁ μὲν Ἰθακήσιος γέρον, κατὰ τὸν τῶν Ἑλλήνων μῦθον, κ. λ. Def. Ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐκ ἐκ τῶν. Editum est inter Menfii Opera edit. Florent. An. mcccxlvi. fol. Tom. VIII. a pag. 726. ad pag. 738. (per errorem 722.) In Codice vero in duas partes divisum; cuius secundae, quae incipit a verbis, Ὅτι μὲν ὑπάρχειν ἀδύνατον κ. λ. titulus est: Περί Θεοῦ καὶ ὕλης, De Deo, & materia. Notandum, quae a §. XXXIV. huc usque recensuimus, ea diversa manu, item antiquissima fuisse exarata.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. grandibus, ac fere dicam uncialibus characteribus. Constat fol. scriptis 197.

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΝΙΑΤΟΥ ΣΤΑ-
ΛΟΓΗ ΤΩΝ ΟΛΩΝ ΣΧΕΔΩΝ ΔΟ-
ΞΩΝ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟ-
ΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΚΟΝΤΩΝ ΑΤ-
ΤΑΣ ΑΝΔΡΩΝ. ΕΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΝ-
ΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΕΠ' ΕΝΙΑΙΣ ΤΟΤ-
ΤΩΝ, ΚΑΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΑΙΣ ΠΑ-
ΛΑΙΤΕΡΑΙΣ.

NICETAE COLLECTIO O-
MNIVM FERE OPINIONVM
ET SECTARVM, ET HISTO-
RIA HOMINVM QVI ILLAS
INSTITVERVNT. PRAETER-
EA CONTRADICTIONES
ADVERSVS QVASSAM EA-
RVN, ET MAXIME ADVER-
SVS ANTIQVIORES.

I. p. 1. Continet hic Codex Nicetae Choniatae Thesaurum orthodoxae Fidei, in libros XXVII. digestum: quem ipse in gratiam amici, qui capta a Latinis CPolli, solum vertere secum coactus fuerat, in exilio conscripsit, ubi post expositam salutarem doctrinam, omne genus haereseum sectarumque ad suam usque aetatem persequitur, & testimoniis veterum Ecclesiae Do-

ctorum, vel propriis argumentis refellit. Quum vero totum hoc Opus propter molem haecenus lucem, quam meretur haud viderit, quoniam duo facile volumina in folio compleret, librorum argumenta, quorum index praecurrit, ac primas duas Codicis paginas occupat, subicere animus erat; sed quum iam prolata fuerint, & a Fabric. B. G. Tom. VI. pag. 420. seqq. & a Montefalconio Palaeogr. Graec. pag. 327. seqq. nos iis omisiss, quae cum dictis editionibus concordare poterimus, argumentum tantummodo Libri IV. quod aliquantum ab iis differt, proferimus, quod ita habet:

Τόμος τέταρτος. Ἐν τούτῳ κεῖνται πᾶσαι αἱ παλαιαὶ αἱρέσεις αἱ ἀναφανέσασαι μέχρι τῆς Ἀρείου αἱρέσεως. ἐγράφη δὲ πρώτη ἡ τῷ Σίμωνος, καὶ ἡ ἐπ' αὐτῷ ἀντιρρήσις, ἐν ᾗ δηλῆται καὶ ὅπως ὁ Σίμων κακῶς ἐξέτρεξε τὴν ψυχὴν. δευτέρα ἡ τῶν Νικολαϊτῶν. τρίτη ἡ τῶν Καρποκρατῶν. τετάρτη ἡ τοῦ Βαλεντίνου, ἐν ᾗ εἰρήκαμεν καὶ περὶ τῆς θείας ἐνανθροπώσεως. πέμπτη ἡ τοῦ Πτολεμαίου. ἕκτη ἡ τοῦ Μάρκου. ἑβδόμη ἡ τῶν Ἀσκοδρόγων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς σκηπτικῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἄλλα τινα, τοῦ παλαιοῦ νόμου ἐρρήθησαν. ὀγδόη ἡ τοῦ Κολοβάρου. ἐνάτη ἡ τῶν Ὀφειτῶν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τοῦ, πῶς ἐκλήθη Φρόνιμος ὁ ὄφις, καὶ περὶ αἰώνων, & περὶ τοῦ φυτοῦ τῆς γνώσεως, & τῆς ἀπὸ τῆς παραδείσου ἐκβολῆς τοῦ Ἀδάμ. δεκάτη ἡ τοῦ Προδίκου, ὃς κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας παρεδίδου ἀκολούθως τῷ Πλάτῳ. ἐνδεκάτη ἡ τῶν Καϊνῶν. δωδεκάτη ἡ τῶν Σηθιανῶν. τρικαιδεκάτη ἡ τῶν Ἀρχοντικῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡ τοῦ Κέρδωνος καὶ Μαρκίωνος, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς ὕλης. πεντεκαιδεκάτη ἡ τοῦ Λουκιανοῦ. ἑξακαιδεκάτη ἡ τοῦ Ἀπελλῆ. ἑπτακαιδεκάτη ἡ τοῦ Σεβηριανοῦ. ὀκτωκαιδεκάτη ἡ τοῦ Τατιανοῦ. ἐννακαιδεκάτη ἡ τῶν Ἐγκρατικῶν. εἰκοσὴ ἡ τῶν Ἀσκοδρουγιτῶν. εἰκοσὴ πρώτη ἡ τῶν Κυντιλιανῶν καὶ Πρισκιλιανῶν & Πεπυζιτῶν, καὶ Ἀρτοτυριτῶν. εἰκοσὴ δευτέρα ἡ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν θεῶν μυσηρίων. εἰκοσὴ τρίτη ἡ τῶν Ἀλόγων. εἰκοσὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἀδαμιανῶν. εἰκοσὴ πέμπτη ἡ τῶν Σαμψαίων καὶ Ἐλεσαίων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς σαρκώσεως τῶ λόγου. εἰκοσὴ ἕκτη ἡ τῶν Θεοδοσιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὸ, πῶς νοεῖται, τῷ δὲ εἰς τὸ πνεῦμα βλασφημήσαντι ἐκ ἀφεθήσεται. εἰκοσὴ ἑβδόμη ἡ τῷ Νούτῳ καὶ τοῦ Ναβάτου. εἰκοσὴ ὀγδόη ἡ τῷ Σεβελλίῳ. εἰκοσὴ ἐνάτη ἡ τῷ Μαρκέλλῳ. τριακοσὴ ἡ τῶν Οὐαλησίων. τριακοσὴ πρώτη ἡ τοῦ Ὀμυγένης, ἐν ᾗ καὶ διάφοροι δόξαι Ἑλληνικαὶ περὶ ψυχῆς, καὶ ἐρμηνεία τοῦ ἀποστολικῆς ῥητῆς, ὅτι θῆσιν, ἐκάστη τὸ ἔργον ὁποῖον ἐστὶ τὸ πῦρ δοκιμάσει. τριακοσὴ δευτέρα ἡ Παύλου τῷ Σαμουσαίῳ. τετρακοσὴ τρίτη ἡ τῶν Μανιχαίων καὶ Καβρίκων, ἐν ᾗ

καὶ ἐξήγησις τῆς ἀποστολικῆς ῥητοῦ τοῦ λέγοντος, ἐν ὁμοίωματι ἀνθρώπου φανῆναι τὸν κύριον, καὶ σχήματι εὐρεθῆναι ὡς ἀνθρώπον. τριακοσὴ τέταρτη ἡ τῶν Ἰερακινῶν. τριακοσὴ πέμπτη ἡ τῶν Κολλυριδιανῶν. τριακοσὴ ἕκτη ἡ τῶν Μαωταλιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὰ κεφάλαια τῆς αἱρέσεως αὐτῶν ἀνατάσσονται, καὶ διάφοροι κατ' αὐτῶν ἀντιρρήσεις. τριακοσὴ ἑβδόμη ἡ τῶν Κηρινδιανῶν. τριακοσὴ ὀγδόη ἡ τῶν Ἰκετῶν. τριακοσὴ ἐνάτη ἡ τῶν Γνωσιμάχων. τεσσαρακοσὴ ἡ τῶν Οἰνοφύλων. τεσσαρακοσὴ πρώτη ἡ τῶν Χρισολυτῶν. τεσσαρακοσὴ δευτέρα ἡ τῶν Ἐθνοφρόνων, ἐν ᾗ καὶ διάφορα περὶ ἀστρονομίας. τεσσαρακοσὴ τρίτη ἡ τῶν Παρερμηνευτῶν. τεσσαρακοσὴ τετάρτη ἡ τῶν Μελιτιανῶν. Ex argumento vero Libri XXV. desunt in nostro Codice ultima verba: ἡμεῖς γὰρ ταῦτα, κ. λ.

Indicem argumentorum sequitur inscriptio totius Operis, hoc pacto: Συλλογὴ τῶν ὄλων σχεδὼν δοξῶν καὶ αἱρέσεων, καὶ ἱστορία τῶν ἀποτεκόντων αὐτὰς ἀνδρῶν· ἐτι δὲ καὶ ἀντιρρήσεις ἐπ' ἐνίαις τούτων, & μάλιστὰ ταῖς παλαιτέραις· καὶ ἐπεὶ τινὰ χρήσιμα τοῖς εὐσεβεῖσι, ποιηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ Νικητῆ τοῦ Χωνιάτου, τῷ δὲ γενομένῳ κριτῇ τοῦ Βήλου, ἐτι τῶν κρίσεων Ἐφόρου, γενικῶς ἐπὶ τῷ βασιλικῷ κοίλῳ, ἐπειτα δὲ καὶ μεγάλῳ Λογοθέτῳ τῶν σεκρετῶν. Collectio omnium fere opinionum & haeresum, & historia hominum qui illas instituerunt; insuper contradictiones adversus quasdam earum, & maxime antiquiores; & alia quaedam piis hominibus utilia, elaborata a venerabili Niceta Choniata, electo Iudice Belli, iudiciorum Ephoro, ac generali Imperiali Fisci Praefecto, deinde vero etiam magno secretorum Logotheta. Deinde Prooemium, cuius initium pag. 3. Θεῷ καὶ θεοφιλῆσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξία προσαγωγὴ γένοιτο; ὃ μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον ὢν ἀπάντων τῶν ἐφετῶν ἕθενος τῶν ὄντων ἐφίσταται. Finis: ὅπως μίαν ἀνελίττων εἰδὼν τῷ πολυειδέϊ τοῦ συγγράμματος χαίρει, καὶ τῷ ἑαυτοῦ ἐναντίῳ πανάκειαν τοῖς ὀλεθρίοις ἀντίμαχον ὀδύμασιν· ἐνθεν ται καὶ τοῦ λέγειν, ἐνθενδε ἀρξομαι. Tum Liber primus pag. 3. b. inc. Ἀδάμ πρῶτος πλασθεὶς ἀπὸ γῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ λαβὼν τὰ ζωγρῶνα ἐμφύσημα ἔσχεν ἐκ μιᾶς τῶν αὐτοῦ πλευρῶν Εὐάν ἑαυτῷ ὁμοίαν· βιώσας δὲ Ἀδάμ ἔτη ἐνανκόσια τριάκοντα, γενένηκε Κάιν μετὰ παράβασιν τῆς ἐντολῆς, καὶ τὴν ἐκ τοῦ παραδείσου ἀπόπεμψιν. Liber ultimus def. & δὴ πάντα ἐμῶρανεν ἡ τῆς μιᾶς θεότητος ἐν τρισὶν ἰσοστάσεσι δυνάμει τῇ χάριτι καὶ ἀπλότητι τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

II. pag. 362. b. Nicetae Thesaurum excipit pars posterior Historiarum eius, in libros duos divisa, quae quum ab editionibus non

(1) Huius Operis exemplum, in quo Euthymii Zigabeni, quam in praefatione laudat, Panopliae dogmaticae multa addidit, quinquae tantum primi libri editi exstant Latine, interprete Petro Morello Turonensi Paris. mclxi. mclxxix. & mdcx. in 8. & cum Orthodoxi cuiusdam (ut in inscriptione appellatur) notis & indice Genev. mcccxi. in 8. & sine illis in Bibliothecis Patrum edit. Colon. mcccxi. Tom. XII. & Lugd. T. XXV. pag. 54. Fragmentum ex Lib. XX. de ordine observando ab iis, qui a Saracenicis superstitione ad Christianam fidem transeunt, Latine exstat in Bibl. Patrum edit. Paris. mclxxv. & aliis insequentibus editionibus: G. L. in Auctarii Ducacani Tom. II. Paris. mcccxi.

(2) Xωνίων apud Graecos mediis & infimis aevi, pro Fisco, seu domo acriarii Imperiali accipitur.

(3) Duo eiusdem operis exemplaria habentur in Biblioth. Regis Christianis. & aliud in Biblioth. Baluziana, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montisfalconii loc. cit.

non modo quoad librorum distinctionem, sed etiam in phrasi, & in ipsis quoque rebus, libro praefertim posteriore, discrepet, digna profecto esset, quae, si nova pararetur huius Scriptoris editio, cum editis conferretur. Praecedit Titulus: *Εὐταῦθα ἡ ἄλως τῆς πόλεως; καὶ τινὰ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων. Heic captivitas Urbis, & quaedam ex iis, quae postea acciderunt.* Liber primus incipit a Cap. VIII. Lib. III. Alexii Comneni, edit. Paris pag. 345. Genev. pag. 582. a verbis: *Ἀλλὰ μέχρι μὲν δὴ τῶν εὐδρομος ἡμῖν ὁ λόγος, καὶ διαλείας φέρων ὁδοῦ.* Def. τῶν δ' ἡλικιότων ἐπὶ κύριον τῇ παιδείᾳ σύνδρομος ἡ παράκλησις τοῦ ἐπανόκλησις. Liber secundus pag. 372. incipit a verbis Capituli primi Lib. de Constantinopolis statu edit. Paris pag. 377. Genev. pag. 634. nimirum: *Εἶχε μὲν ἔγωγε ταῦτα, & ἡ Κωνσταντίνη καλλιπολις τὸ κοινὸν ἀπάντων ἐθνῶν ἐντρυφήμα τε καὶ περιλάλημα, κ. λ.* Def. δε καὶ δίκαιον ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον δέκνυσιν ἐπιβαίνοντα, & λέοντα καλαπαλῆνα καὶ δράκοντα. Vbi notandum ex hoc posteriore libro fragmentum satis longum, in quo de Urbis direptione, & de statuis ac monumentis post captam per Latinos CPolim everfis & conflatis agitur, utpote quod in impressis desideratur, a Fabricio referri loc. cit. a p. 405. ad p. 418.

Tandem pro recensitionis huius coronide, quum Fabricius l. c. pag. 435. indicem Scriptorum, a Nicera Choniata in Historia Byzantina laudatorum exhibeat, nos quoque illius exemplum sequuti, alium SS. Patrum, & aliorum auctorum catalogum, quorum in eiusdem Nicerae Thesouro referuntur loca atque sententiae, in medium proferre volumus, qui sequens est:

Agatho pag. 343.
Ambrosius Mediol. pag. 233. b. 343. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Ἀπολινάριον. pag. 178. b. ἐκ τῆς πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα. ibid.

Amphilochius Iconiensis ἐκ τῆς πρὸς Σελεύκιον ἐπιστολῆς. pag. 178. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου. pag. 340. ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὸ, Ὁ ἀποστείλας με πατὴρ, μεῖζων μου ἐστίν. pag. ead. b.

Anastasius Sinaita ἐκ τῆς βίβλου τῆς λεγομένης Ὁδηγῆ. pag. 177. b. 178. 188. b. 233. b. ἐκ τῶν ἐκ κεφαλαίων τῶν κατὰ Μονοφυσιτῶν τὸ ζ'. p. 341. b.
Andreas Cretensis ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν βασιλίαν. pag. 330.
Athanasius pag. 342. b. 343. b. εἰς τὸ, ὅτι ἀεὶ ἦν ὁ ὁδός. pag. 105. b. κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ὁμοίσιον. pag. 107. b. ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag. 178. b. χρήσιμος κατὰ Θεοπασχιδῶν. pag. 187. b. πρὸς τὰς λέγοντας, ἔπαθεν ὁ Θεὸς ὡς ἤθελεν. pag. 188. ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 332. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸ βασιλικὸν ἱεράτευμα. pag. 333. ἐκ τοῦ διαλεκτικῆς λόγου, ὃν ἐποιήσατο πρὸς τὸν Ἀρείον. pag. 340.

Augustinus. pag. 341. b.

Basilus Magnus pag. 105. b. 107. b. 108. 122. 190. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῆς. pag. 11. b. 240. εἰς τὸ, ἀεὶ ὁ Θεὸς πατὴρ. pag. 104. b. ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας ἐπιστολῆς. pag. 178. b. ἐκ τοῦ πρὸς Εὐνόμιον πρῶτον λόγου. pag. 234. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείου λόγου. ibid. ἀπὸ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τὸν Ἰκονίου τριήκοντα κεφαλαίων. pag. 245. b. ἐκ τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγήσεως. pag. 330. b. ἐκ τῆς εὐχῆς, ἥς ἡ ἀρχὴ, Οὐδεὶς ἄγιος, κ. λ. pag. 332. εἰς τὸ, Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος. pag. 344.

Colmas Indoplevites ἐκ τοῦ εἰς τὸν ψαλλήρα προοιμίου ἐξηγούμενου ὡς ἐν παρόδῳ τὸ, ἡγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, καὶ τὰ ἕξῃς. pag. 333.

Cyrillus Alexandrinus pag. 105. 106. a. 106. b. 107. a. 107. b. 109. b. 147. b. 190. b. ἐκ τοῦ λόγου, ὃ ἡ ἐπιγραφή, Ἀπόδειξις διὰ τῶν ἀρχαίων γεγενημένων θείων χρησμῶν τοῖς ἡεσπεσίσις πατριάρχαις περὶ τῆς ἀμείψως & μεταθέσεως τῶν ἱερατικῶν καὶ τῶν ἐθνῶν. pag. 18. πρὸς τὰς λέγοντας, ὅτι εἰς τρεῖς Θεοὺς πιστεύομεν. p. ead. b. κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ἔλαττον τῶν ἡμῶν ἐκ τοῦ τὸν Χριστὸν λέγειν ἐν εὐαγγελίῳ, ὃ πατὴρ μου μεῖζων μου ἐστίν. pag. 108. περὶ τῆς προκοπῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 111. b. ἐκ τῶν κατὰ τῶν Πνευματομάχων ἀντιρρητικῶν λόγων. pag. 123. b. 124. 125. 126. ὅτι ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσας ψυχὴν μετὰ σώματος ἀνέλαβεν. pag. 131. b. κατὰ Νεστοριανῶν ἐκ τῶν σχολίων τῶν περὶ ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ. pag. 133. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολῆς. pag. 134. 135. b. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς περὶ ἐνός ἡοῦ. pag. 134. b. 135. ἐκ τῆς περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 135. b. ἐκ τοῦ κατὰ πῶσιν & ἀπόκρισιν λόγου. pag. 136. 137. b. 138. b. ἐκ τῆς πρώτης ὁμιλίας τῆς, ὅτι ὁ Χρὶς λέγειν ἄνθρωπον θεοφῶρον, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα. pag. 140. b. ἐκ τῆς πρὸς Νεστορίον ἐπιστολῆς. pag. 141. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς, ὅτι εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. pag. 141. b. ἐκ τοῦ πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην βασιλίδαν προσφωνητικοῦ. pag. 141. b. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ μοναχούς. pag. 142. 143. 146. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰς δεσποινὰς προσφωνητικῆς. pag. 143. ἐκ τοῦ ἔκτε ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τῆς πρὸς Σάκενσον ἐπιστολῆς. pag. 179. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀλεξανδρείας προσφωνητικοῦ λόγου. ibid. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν κατὰ Νεστορίον. pag. 188. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν τετάρτου λόγου. p. 204. ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν κατὰ Ἰουλιανὸν δογμάτων. ibid. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐρμηνείας βιβλίου ὁγδόν. pag. ead. b. πρὸς Ἐρμεῖαν περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος κατὰ πῶσιν καὶ ἀπόκρισιν. pag. 233. ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς. pag. 234. ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδόσιον προσφωνητικοῦ. ibid. εἰς τὸ μυσικὸν δειπνον. pag. 332. b. ἐκ τῶν ἐκ κεφαλαίων τῶν κατὰ Θεοδορίτην. ibid. ἀπὸ τοῦ πρὸς βασιλίδας λόγου. ibid. & pag. 340. b. ἀπὸ τῶν περὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 332. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰ βαβίλα λόγου. pag. 340. b. ἐκ τοῦ

τοῦ α' βιβλίου τῶν Θησαυρῶν, ἐκ τοῦ α' κεφαλαίου. p. 342. ἀπὸ τοῦ γ' λόγου ἡς ἐν πνεύματι λατρείας κεφάλαια δύο. pag. ead. b.

Cyrillus Hierosolymitanus ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ὑπαπαντήν λόγου, ὃ ἡ ἀρχὴ, Χαίρε σφόδρα, κ. λ. pag. 332. b.

Dionysius Areopagita ἐκ τῆς δευτέρας κεφαλαίας τοῦ περὶ ἡνωμένων καὶ διακεκριμένων. pag. 11. ἐκ τῆς κεφαλαίας τοῦ περὶ τοῦ τελείου καὶ ἐνός. pag. ead. b. περὶ Θεοῦ. pag. 15. ἐκ τοῦ πρῶτου κεφαλαίου τῆς περὶ θείων ὀνομάτων. pag. 39. b. ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον τὸν θεραπευτὴν ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν θεολογικῶν συζητήσεων τοῦ ἁγίου Γεροθέου. pag. 40.

Τὸ ἅγιον Ἐφραίμ ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἀπολογία ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος. pag. 107. b.

Eufstathius Metropolitae Nicaenus ἀπὸ τῆς πρώτης πρὸς Γροσολάνον ἐπιστολῆς Μεδιολάνων περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως. pag. 266. ἐκ τῆς αὐτῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς Μεδιολάνων δευτέρου λόγου. pag. 268. b. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐτέρου λόγου. pag. 273. b. τῆς αὐτῆς κεφαλαίας ἐπιστημονικῆς, δι' ὃν δεικνύται ἀδύνατον εἶναι ἐκ τῶν πατέρων καὶ τῆς ἡμετέρας πνεύματος τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι. pag. 275. ἐκ τῆς δευτέρας περὶ τῶν ἁγίων λόγου. pag. 333. b.

Εὐθυμίου μοναχοῦ τῆς Ζιγαβηνῆς κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ρώμης, ἡτοι Ἰταλῶν, κεφάλαια β'. δηλῶντα, ὡς ἐκ ἐκ τῆς ἡμετέρας πνεύματος τὸ ἅγιον. pag. 296.

Gregorius Nazianzenus ἐκ τῆς περὶ Τιού πρώτης λόγου. p. 12. 105. 108. b. 109. 342. ἐκ τῆς περὶ Τιού δευτέρου λόγου. pag. 40. b. 106. b. 109. b. 110. 178. b. 190. 340. ἐκ τῆς λόγου τῆς περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπιστολῆς. pag. 12. ἐκ τῆς λόγου τοῦ πρὸς Ἀρειανούς, καὶ εἰς ἐαυτὸν. pag. 12. b. ἐκ τῆς μεγάλης ἀπολογητικῆς. pag. 16. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὰ γενέθλια. pag. 40. ἐκ τοῦ εἰς τὰ φῶτα λόγου. pag. ead. b. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον δευτέρου λόγου. ibid. ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα δευτέρου λόγου. ibid. ἐκ τῆς λόγου τῆς προτρεπτικῆς εἰς τὸ βᾶπτισμα. ibid. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν τῶν ῥ' ἐπιστολῶν παρυσίαν. pag. 107. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου γεννήσεως τῆς ἡμετέρας καὶ Θεοῦ. pag. 108. περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 121. 122. 123. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον πρώτου λόγου. pag. 127. b. 128.

Gregorius Nyssenus pag. 105. b. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγου. pag. 40. b. 246. ἐκ τοῦ λόγου τῆς πρὸς Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας. pag. 129. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον ἀντιρρητικοῦ λόγου. pag. ead. b. 130. 131. 179. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ Θεότητος ἡοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. p. 341. b. Πίσις ἀπακαλυφθεῖσα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Θαυματουργῷ, ὡς ἐκ διδασκῆς τῆς ὑπεραγίας Θεότητος, καὶ τῆς ἀγίας ἀποδόλου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ. pag. 28. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς κατὰ μέρος πίστεως, ῥήσεις περὶ τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεων. pag. 178. b.

Ignacius S. Apostolus, Episcopus Antiochenus pag. 188. b.

Ioannes Chrysostomus pag. 343. ἐκ τῆς βίβλου τῆς περὶ ἀκαταλήπτου p. 16. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολῆς. p. 179. ἐκ τῆς ἐκ ὁμιλίας τῶν ἐρμηνειῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. p. 204. ἐκ τῆς ζ' ὁμιλίας τῆς πρὸς Ἐφέσιους ἐπιστολῆς. pag. 233. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείου. καὶ εἰς τὸν εὐαγγελιστὸν ὁμιλίας. ib & p. 340. b. ἐκ τοῦ τρίτου λόγου τοῦ περὶ ἱερωσύνης. p. 330. b. ἐκ τῆς κατὰ Ἰωάννην βίβλου. pag. 331. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἐρμηνείας. ibid. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς. pag. 331. b. 340. b. εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν. pag. 331. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰ φῶτα. ibid. ἐκ τῆς κζ' ὁμιλίας εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. pag. 344.

Ioannes Damascenus pag. 106. 107. b. 109. b. 112. 146. b. 147. b. 173. b. 174. b. 175. 186. b. 201. b. 202. 334. 339. b. ἐκ τοῦ περὶ πατρὸς & ἡοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἡμετέρας καὶ ἡνωμένης θεολογίας. pag. 13. τοῦ αὐτοῦ ἐκ διαφόρων πατέρων. pag. ead. b. περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. pag. 19. b. περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Χριστοῦ. pag. 34. b. περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιδόσεως. pag. 42. ὅτι πᾶσα ἡ θεία φύσις ἐν μιᾷ τῶν ἑαυτοῦ ὑποστάσεων ἡνωμένη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ ὁ μέρος μερεῖ. pag. ead. b. περὶ τῆς ἐν εἰδεί καὶ ἀτόμῳ θεωρουμένης ὑποστάσεως καὶ διαφορᾶς ἐνώσεως καὶ σαρκώσεως. p. 43. περὶ φυσικῶν καὶ ἀδιαβλήτων παθῶν. pag. ead. b. περὶ τοῦ τρισαγίου. pag. 189. περὶ τῆς θεανδρικής ἐνεργείας. pag. 202. b. πρὸς τὰς λέγοντας, εἰ δύο φύσεων καὶ ἐνεργειῶν ὁ ἄνθρωπος, ἀνάγκη ἐπὶ Χριστοῦ τρεῖς φύσεις λέγειν, καὶ τασαύτας ἐνεργείας. pag. 235. ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ κυρίου μυστηρίων κεφαλαίου πς. pag. 330. b. πρὸς τὰς λέγοντας, ἡ ὑπόστασις τοῦ Χριστοῦ κτιστή, ἡ ἀκτιστος, κεφάλ. κζ'. pag. 342. περὶ τῶν ιδιωμάτων τῶν φύσεων, κεφ. αλ. ibid.

Ἰωάννης Γεροσολύμων ἐπιστολὴ & τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπιστολῶν πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἐπικυροῦσα τὰ κατὰ Σεβήριον πραχθέντα. pag. 167. b.

Idorus Pelusiota ἐκ τῆς πρὸς Θεωνᾶν ἐπιστολῆς. pag. 236.

Iulius Romae. pag. 188. b.

Iustinianus Imperator ἐκ τῆς πρὸς Ζώϊλον τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας δογματικῆς ἐπιστολῆς. pag. 208. διάταξις κατὰ Ἀνθίμου, Σεβήριον, Πέτρον, καὶ Ζωῶρα. pag. 166. ἐκ τοῦ ιδίου, ὃ μέμνηται καὶ Ἀγάζων ὁ ἀγιώτατος πάπας Ρώμης ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ἐκείνη ἐπιστολῇ πρὸς τὰς ἀσκήτους βασιλεῖς Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον, τῇ καὶ κειμένη ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἐκτῆς συνόδου. pag. 236.

Iustinus philosophus & martyr ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag. 178. b.

Leo papa ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης ἐκ ὁδοξίας. pag. 341. b. ἐκ τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς πρὸς Λέοντα βασιλέα, ἥς ἡ ἐπιγραφή, Τῷ ὑπερενδοξοτάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ ἡοῦ αὐτοῦ Λέων ἐπίσκοπος. pag. 342.

Τοῦ κυρίου Λέοντος τοῦ Βυλαγρίας τοῦ πρώτου προβλή. παρὰ τοῦ μακαρίτου βασι-

σιλέως κυρίου Βασιλείου ἐκ τῆς περὶ τῶν ἀζύμων ἐπιστολῆς αὐτοῦ. pag. 330. b.

Εἰς τῶν κεφαλαίων Λεοντίου τῶν κατὰ Σεβήρου. pag. 180. 181.

Γράμμα τοῦ βασιλέως κυρίου Μανυῆλ πρὸς τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας. pag. 216. b.

Maximus pag. 168. 169. 170. 194. 196. b. 197. 199. 331. b. περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἔμα καὶ ἡνωμένη θεολογία. pag. 13. περὶ Θεοῦ κοινῶς. pag. 16. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ τῆς ὁρθῆς ὁμολογίας λόγου. pag. 41. b. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἔτε διαιρεῖται, ἔτε διαιρεῖται. pag. 168. b. ὅτι ἔχ, ὡς ἔλεγεν ὁ Πύρρος, νεύματι τοῦ ἐνωθέντος λόγου ἡ σὰρξ ἐκινεῖτο. pag. 199. b. ἐκ τῆς πρὸς Πύρρον διαλέξεως. pag. ead. & 200. & 205. b. ἐκ τῆς πρὸς Νικανδρὸν ἐπιστολῆς. pag. 201. πρὸς τὴν λέγοντας, ὅτι μὴν Χριστὸν χρὴ λέγειν τὴν ἐνέργειαν κατ' ἐκτελέσειαν. ibid. πρὸς τὴν λέγοντας, ὅτι ὡς περὶ ὄργανον, & τοῦ κινουμένου μία ἐνέργεια, ὅτω καὶ θεόπαις, καὶ ἀνθρωπότης μία ἐνέργεια. ibid. πρὸς τὴν λέγοντας μίαν σύνθετον ἐπὶ Χριστοῦ ἐνέργειαν. p. ead. b. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον τὸν αἰρετικὸν ἀντιρρήτικὸν λόγου. p. 204. b.

Meliton Sardensis pag. 188. b. Nicephorus Patriarcha CPolitanus. Vide infra in voce Photius.

Nicolaus Methonensis Episcopus. p. 307. ἐκ τοῦ κατὰ Λατίνων ὑπὲρ τοῦ πνεύματος λόγου. pag. 262. κεφαλαίως εἰρηγχοὶ τοῦ πατρὸς Λατίνους καινοφανοῦς δόγματος, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται, συνοψισθέντες παρ' αὐτοῦ ἐκ τῶν διὰ πλάτους ἐν διαφόροις λόγοις γεγραμμένων. p. 296. b.

Photius Patriarcha CPolitanus ἐκ τοῦ περὶ τοῦ πνεύματος ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ αἰτιῶνται τῆς Λατίνους, ὡς & ἐκ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεται λέγοντας. pag. 288. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος μυσταγωγίας. pag. 332. ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι ἡ ἀρχὴ, Πῶς θελήσας τῷ πατρὶ ὁ θάνατος λέγοιτο ἂν εἶναι τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. pag. 334. χρήσεις κατὰ εἰκονομάχων ἐκ τῶν συγγραμμάτων Νικηφόρου καὶ Φωτίου τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. pag. 210.

Πρόκλητος χρήσεις. pag. 235. b.

Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ἐκ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς. p. 206. b. 343. b. Συλλογισμὸς τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου κυρίου Στεφάνου. pag. 333. b.

Εἰς τὸ συνοδικὸν τοῦ ἀναγινωσκόμενου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. pag. 334.

Εὐκλείδης Σωτηρίχου τοῦ παντευγενεστάτου παρὶς, ὅπως ἐφάνη περὶ τοῦ δόγματος, ὅ φησι, οὐ εἶ ὁ προσφέρων, καὶ προσφερόμενος. p. 327. b. Τὸ ἐπὶ τῷ ἀναφύοντι δόγματι κατὰ τοῦ παντευγενεστάτου Σωτηρίχου γεγυμνασμένον σημείωμα. pag. 334. b.

Theodoretus ἐκ τοῦ κατὰ κεφαλαίων τῶν εἰς τὰ ἀπορήτα τῆς Εὐαγγελίου ἐρμηνείων, ὅτι ἡ ἀρχὴ, Διὰ τί φεύγουσιν ἐπιτελεῖσαι προσέταξεν τοῦ πάσχα τὴν ἑορτήν. pag. 330. b.

Εἰς τὸ περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ πνεύματος

λόγου τοῦ κυροῦ Θεοδώρου Σμυρναίου. pag. 293. b.

Theodorus Studita. Vide supra in voce Photius

Theophylactus Archiepiscopus Bulgariae ἐκ τῶν περὶ τῷ πνεύματος. pag. 275. ἐκ τῆς τῷ τετραεὶς ἀγγέλου ἐρμηνείας. pag. 332. b. εἰς τὸ ῥητὸν τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς τῷ μεγάλῳ Παύλῳ τὸ φάσκον, & δι' αὐτῶ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν. pag. 333. a.

Ex Synodis adferuntur, prima Generalis pag. 178. b. Synodus IV. Chalcedonensis pag. 152. b. & Synodus sexta pag. 193.

III. In ultima tandem pagina Iambici quidam versus leguntur, quibus instar tituli haec praecedunt: Τὸ Θεωλογικὸν Μεσοποταμίτην τινὲς διεσπέντες τὴν βίβλον ἐξ ἐτοίμου σιχηρὸν προσφώνημα ὡς ἐν εἰδεί ἐπιγράμματος τῷ φιλοπονήσαντος τὴν συνθήκην τῆς βίβλου προκειμένης, διπλὴν πραγματείαν, τὴν τε προταχθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, καὶ τὴν πρὸς τὸ τέλος Thebalonici Mesopotamitae cuiusdam in librum, quem legerat, extemporanea ex iambis acclamatio instar epigrammatis in qua studuit huiusce libri compositionem, duplicemque traditionis scopum exprimeret, videlicet praepositam historiam Ecclesiasticam, & quae in fine

Iambici vero versus ita habent:

Εὐαγγελικὸς ἄλλος οἰκοδεσπότης
Θησαυροφυλάκιον ἡνιοχῆς ἔμα·
Εὐαγγελία δὲ & παλαιὰ καὶ νέα,
Ἀρχαῖα δόγματα καὶ καινὸν λόγον.
Ἡ βιβλικὴ σύνθετος διατριβή
Ἀνθρωπικὸν σύγκριμα μικτὸν δεικνύει,
Ψυχὴ δοκεῖ καὶ σῶμα, γνῶσις καὶ φησίς,
Καὶ ἄνθρωπος πρὸς ὕψος, ἂν δὲ γῆ κάτω.
Κόσμον μίμημα θέλτος ἡ προκειμένη,
Τὰ θεῖα πρῶτον, ὕστερον τὰ πρακτικά.
Καὶ μετρικὸν μὲν γράμμα τὴν Ἰλιάδα
Σμαραγδογλυφῆς ἐνθαλαμνεῖ θίβη·
Ἀλέξανδρος καὶ τῦτο τῆς εὐφυχίας,
Βασιλικῆς γνώρισμα φιλοδοξίας,
Ἀνακτορικῆς δείγμα λαμπρῆς καρδίας,
Χλωρὰ λῖθος, βλάστημα λευκῶνος λόγου,
Σαφὴς διόπτρα τῷ πρὸς Ὀμήρον πόθου.
Τῇ δὲ τις καλύπτρα ταύτης πυκνίδος,
Τὰς καρδιακὰς πτυχὰς ἐξανοικτεόν,
Καὶ τὴν μεταξὺ χώραν ὕψιπλωτον.
Κλίνην Σολομώντειον εὐτυχεσάτω,
Τοῦτο οἶκος ἄξιος ταύτης τόπος.
Ζωὴς ἔμαθον βίβλον. ἀλλ' ἰδὲ βλέπω,
Τὰ ζωτικὰ ῥήματα γράμματα φέροι,
Καὶ θνητὰ μικτὰ τοῖς ἀθανάτοις λόγοις,
Προφητικὴ πλῆρωμα θεσπιρίας,
Τῆς ἐπτάδος μέρισμα καὶ τῆς οὐτάδος,
Εἰ μὴ τις ἄλλην ἄλλος ἐπτάδα λέγει
Τὴν ἐπτάκαισιν συνοδικὴν λυχνίαν,
Ἡ τὴν ἀνῆψεν ὡς σωτικὸν σέλας.
Evangelicus alter paterfamilias
Os adaperuit thesaurum continens;
Proferuntur autem nova & vetera,
Antiqua dogmata, & nova oracula.

Haec

(1) Vbi puncta illa interposita vides, ibi verba tunc corrupta sunt ac mutilata.

Haec libri bene digesta compositio
Humanam repraesentat mixtam fabricam.
Anima videtur & corpus, cognitio, & corruptio,
Ac si caelum sursum, terra vero deorsum,
Vera mundi imago est praefens libellus,
In quo divina primum, & deinde humana.
Ac metricum quidem illud opus Iliados
Recubuit in arcula smaragdina:
Quod Alexandri ostendit animi praestantiam,
Et regiae fuit munificentiae indicium,
Regalis & vere splendidis cordis testimonium,
Vivens lapis, germen prati, ut est sermo,
Lucida dioptra in Homerum adfectus. (bri;
Sed quaedam abscondita materies est huius li-
Cordisque sunt evolvendae paginae,
Totusque medius explicandus locus.
Bene ei lectus Salomonis convenit:
Haec eius digna domus, hic dignus locus.
Vitae librum perlegi, & ecce video.
Vitae verba continent litterae,
Licet mortalia, mixta dictis immortalibus,
Propheticae implementum vaticinationis,
Septenarii divisionem, & odenarii, (re,
Nisi quis alius alium malit septenarium dice-
Septemque illam synodicam lampadem,
Quae super nos accendit ita salutare lumen.
Codex Graecus chartaceus Ms. in fol.
Sec. XIII. in cuius ultima pagina, Codicis
integumento affixa, ab eadem, ut videtur ma-
nu notatum legitur: βιβλίον τῷ πατρί κυρίου Μάρ-
κου τῷ πνευματικῷ. Constat foliis scriptis 385.
Cuius specimen damus Tab. VI. N. IV.

ANONIMOT OMIAIAI EIS TA
ETATGEAIA.

HOMILIAE SVPER EVANGE-
LIA INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

D. Ioannis Chrysostomi in Evangelium Ioannis
Homiliae XLIII.

COD. XXV.

Homiliarum in Ioannem, quae in hoc Volumine continentur, initium fit a XLVI. cuius titulus ex Evangelistae Cap. VI. v. 41. Εὐαγγέλιον ἐν οἱ Ἰουδαῖοι, κ. λ. Inc. Ὡς ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, κ. λ. Finis vero in LXXXVIII. cuius titulus ex Cap. XXI. v. 15. Ὅτε ἐν ἡρίσαν, κ. λ. quaeque def. καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπι-
τύχωμεν τῶν αἰώνων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstant autem omnes in cit. Operum S. Ioannis Chrysostomi edit. Tom. VIII. a pag. 269. ad 530. cum qua penitus convenire codicem comperimus. Notandum de hoc Codice, multis scetere correctionibus recentius adiectis, aureos singularum Homiliarum titulos, aureoque ornamento instructos exhibere; ubi vero Moralia incipiunt, ibi argumenta margini apposita rubro interdum, alias aureo caractere exarata.
Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. circiter XIII. Constat foliis 287.

ANONIMOT ΘΕΙΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ.

SACRA PRAECEPTA INCER-
TI AVCTORIS.

I. pag. 1. Interior totius Voluminis epi-
COD. XXVI.

graphie, rubris conscripta litte-
ris, sequens est: Αἱ κατὰ ἀπόφασιν βέλαι ἐντο-
λαί, ὡς ὀφείλει φυλάττειν πᾶς ὁ θείων ζωῆς ἐπι-
τυχεῖν ἀναντιρρήτως, οἰκδοῦναι σχήματι πολιτεῦ-
ται· καὶ περὶ μετανοίας ἀληθῆς, ἡ κεῖται τοῖς
προλειφθεῖσιν, ἡς χωρὶς οὐδεὶς ὕψεται τὴν ζωὴν
τὴν αἰώνιον. Declaratio divinorum praece-
ptorum, quae servare debes quicumque vitam
certo adsequi voluerit, in quocumque statu vi-
xerit. Et de vera poenitentia, quae lapsis
proponitur, sine qua nemo aeternam vitam
videbit. Inc. Ποιήσατε καρπὸς ἀξίους τῆς με-
τανοίας. ἡδὴ δὲ καὶ ἡ ἀξίη πρὸς τὴν βίαν τῶν
δένδρων κεῖται. πᾶν ἐν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν
καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Sub-
iungitur inde explicatio: Καρπὸς ἀξίος τῆς με-
τανοίας, ὅτι ἐκ ἀρκεί τὸ φυγεῖν τὴν ἀμαρτίαν,
ἀλλὰ καὶ ἀρετὴν δεῖ πολλὰν ἐπιδείξασθαι· τὴν
μέντοι μετανοίαν, ἣν ὁ Ἰωάννης ἐκήρυττε, καὶ
ἡμεῖς ἀπαιτούμεθα· ταύτην γὰρ ὁ Θεολόγος Γρη-
γόριος ὀρίζμενος λέγει, μετανοία ἐστὶν ἡ πρὸς τὰ
κρείττονα στροφή, οἷον, τὸ ἐκκλίνειν ἀπὸ κακοῦ,
καὶ ποιῆσαι ἀγαθόν, κ. λ. Hoc opus contex-
tum non modo ex divinorum librorum sen-
tentis, sed etiam ex vetustissimis & opti-
mis Patrum operibus cui debeamus colle-
ctori, prorsus ignoramus; id tantum adfir-
mare iure possumus, ea tot & tanta, quae
adferuntur Auctorum fragmenta non sine
fructu cum editis exemplaribus posse con-
ferri. Differt autem haec Collectio ab ea,
quam recensuimus supra in Codice IV.
Plut. VI. quae licet nullum auctoris nomen
praeferret, compertum tamen est ad Ni-
conem monachum Rhaithensem Palaestinum,
qui vixit sub Constantino Duca circa A. C.
m. lxx. pertinere, & hoc titulo insignitum in
variis bibliothecis delitescere: Πανδέκτης τῶν
ἐρμηνείων τῶν θείων ἐντολῶν, Πανδέκτες de in-
terpretationibus divinorum praeceptorum: o-
pus adhuc ineditum, & Fabricio teste B. G.
T. X. p. 284 luce dignum: quodque adfer-
vatur etiam in Bibl. Coisl. Cod. XXXVII.
& CXXII. Catalog. pag. 111. & 197. Nos
interim nostro more post allatum totius
Operis finem, Auctorum, quorum in hoc
congeruntur sententiae, catalogum exhibe-
bimus. Finis igitur sequens est: Οὐδὲν ἰσχυ-
ρότερον τῶν πάντα παθεῖν ἐτοίμων· οὐδὲν οὕτω
μικρὸν τὸν διώκοντα, ὡς προθυμία τῷ πάσχοντι·
τί γὰρ εἶναι δεῖν, εἰ τοῖς πράγμασι νικήσας
φέρει τῇ γλώσῃ νικώμενος. In calce ultimae
paginae legitur: Ἀνοσίαν χειρῶν ἔργον, ἡ τῶν
παρόντων τομὴ φύλλον. Impiarum manuum
opus, horum sectio foliorum. Sed auctorum
nomina alphabetico ordine digesta profe-
ramus.

Afterius pag. 164. b.

I i i 2

Atha-

Athanasius pag. 8. b. 22. 36. 48. b. 155. b.
Basilus pag. 2. b. 3. 5. 6. b. 21. b. 25.
27. 35. b. 43. 50. b. 72. 74. 84. b. 101. b.
115. 121. b. 137. 153. b. 161. b. 175. b. ἐκ
τῶν ἀσκητικῶν ὅρων κεφάλ. ο'. pag. 61. b. κε-
φάλ. μ'. & μη'. pag. 112. b. 139. κεφάλ. κέ.
& νθ'. pag. 130. κεφάλ. μθ'. pag. 168. b. ἐκ
τῶν διὰ πλάτους ὅρων κεφάλ. κέ. κζ'. λ'. λζ'.
λθ'. μγ'. pag. 62. κεφάλ. με'. μς'. μζ'. pag.
63. b. κεφάλ. κδ'. pag. 64. ἐκ τῶν κατ' ἐπι-
τομὴν ὅρων. pag. 136. b. ἐκ τῆς εἰς τὴν κοσμο-
ποιαν λόγου. pag. 141.

Cyrillus Alexandrinus pag. 8. b. 15. 32.
b. 36. 42. b. 45. 47. 75. 155. b. 164. 174.
Dorotheus pag. 5. b. 117.

Eusebius ἐκ τῆς κατὰ Λαζάρ. pag. 84.

Gregorius Nazianzenus pag. 3. b. 4. 6.
14. 22. 28. b. 45. b. 49. b. 71. b. 78. b. 154.
b. 162. Loca quae adferuntur sunt ex Ora-
tione I. pag. 126. b. ex IX. pag. 89. ex X.
pag. 198. ex XII. pag. 135. ex XIX. p. 112.
ex XXI. pag. 91. 196. b. ex XXVII. pag.
112. 197. b. ex XXVIII. pag. 196. b. ex
XXXIII. pag. 135. ex XXXIX. pag. 168.
ex XL. pag. 89. b. ex XLII. pag. 91. 134.
b. ex XLIII. pag. 91. Vbi notandum, nos
in hac Oratorum enumeratione eum ordi-
nem servasse, quem obtinent in edit. Paris.
A. MDCIX. per Claudium Morellum.

Στίχοι τῆς παντεποπτικῆς κυρίως Γρηγορίου. pag.
117.

Gregorius Thaumaturgus. pag. 31. b.

Ioannes Chrysostomus pag. 4. 5. 10. 15.
22. 27. 36. & alias saepissime. ὅκ τῆς 15' λόγου
τῆς κατὰ Ματθαῖον. pag. 43. ἐκ τοῦ 15'. pag.
44. b. ἐκ τῆς ν'. pag. 45. b. ἐκ τῆς νε'. pag. 26.
ἐκ τῆς ξα'. pag. 31. b. ἐκ τῆς οβ'. pag. 45. b.
ἐκ τῶν ἡθικῶν κατὰ Ματθαῖον. pag. 2. 3. 45.
b. 78. b. & alibi. ἐκ τῶν ἡθικῶν κατὰ Ἰωάν-
νην. pag. 113. ἐκ τῆς α' λόγου τῶν Πράξεων. p.
51. b. ἐκ τῆς 15' ἡθικῆς τῶν Πράξεων. pag. 120.
ἐκ τῆς πρὸς Εὐφράσιον ἐπιστολῆς ὁμιλίας αδ'. pag.
53. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ὁμιλίας να'. pag. 87.
ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἡθικῆς ε'. p. 138.
b. ἐκ τῆς πρὸς Εὐφράσιον λόγου ιδ'. pag. 125.
ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεὺς πρώτης ὁμιλίας δ'. pag.
123. b. ἐκ τῆς ἡθικῆς δ'. pag. 189. b. ἐκ τῆς
πρὸς Θεσσαλονικεὺς δευτέρας ἡθικῆς α'. pag. 129.
ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ὁμιλίας β'. pag. 107.
ἐκ τῆς ἡθικῆς θ' περὶ γογγυσμῶν. pag. 194. b.
ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς ἡθικῆς β'.
pag. 55. ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν δευτέρας ἡθικῆς β'.
pag. 194. b. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ὁμιλίας α'. pag.
56. & ὁμιλίας ε'. pag. 109. ἐκ τῆς πρὸς Ρω-
μαίους ὁμιλίας κα'. pag. 86. b. ἐκ τῆς λόγου ἡθικῆς
περὶ βίης μοναχῶν. pag. 76. ἐκ τῆς λόγου τῆς πε-
ρὶ τῆς οσίας Πιλαγίας. pag. 158. b. ἐκ τῆς
περὶ νεκρῶν ἀναστάσεως. pag. 172. b. ἐκ τῆς
περὶ ἰσομοιῆς πειρασμῶν. pag. 184. b. Pag. ve-
ro 64. integra adfertur eiusdem Homilia,
sive Sermo Περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδα-
σκάων καὶ ἀθέων αἰρετικῶν, καὶ περὶ σημείων τῆς
συντελείας τῆς αἰῶνος τέτης, ἐκδημῆτος τῆς ἀγίας

ἐκ τῆς σώματος, De falsis prophetis, & fal-
sis doctoribus, & atheis haereticis, ac de fi-
gnis consummationis huius seculi, habitus paul-
lo ante quam sanctus e vita migraret. Inc.
Οὐδυνὸς ὁ λόγος. Def. pag. 69. αὐτὸς προσ-
δέχεται ἡμᾶς μετανοήσαντας. αὐτῷ ἡ δέξα, κ. λ.
Exstat Tom. VIII. nuper edit. in spur p. 72.

Ioannes Climacus pag. 126. b. 130. b.
Isidorus pag. 5. 7. b. 13. 16. 25. 44. b.
46. b. 78. b. 84.

Macarius pag. 2. b. 6. 10. 14. 21. b. 27.
32. b. 36. 45. 50. 71. b. 78. 130. b. 154. b.
164. b. 175.

Marcus Monachus p. 75. 121. b. 131. 144.

Maximus pag. 16. 27. 32. b. 42. b. 117.
121. b. 156. 173. 175.

Philippus pag. 101.

Theodoretus pag. 85. 132. ἐκ τῆς κατὰ Λα-
ζάρ. pag. 49. 161. b. 184. b.

Codex Graec. membranaceus Ms. in 4.
mai. Sec. XIV. optime servatus, diligenter-
que conscripius. Constat foliis 198.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΤ ΜΑΞΙΜΟΤ ΛΕΞΙΚΟΝ.

D. MAXIMI DICTIONARIUM.

I. pag. 1. Interior Codicis epigraphe ita COD. XXVII.

habet: Εὐκλογὴ διαφορῶν λέξεων
συντεθεισα κατὰ σοιχεῖον παρὰ τοῦ ἁγίου Μαξι-
μου. Selectio diversarum dictionum iuxta li-
terarum ordinem a D. Maximo composita.
Huius autem Collectionis, quae in multis
delitescit bibliothecis, necdum, ut alibi ani-
madvertimus, in lucem prodierat, initium ad-
ferre superledebimus, quum ferme conve-
niat cum Codice VII. Plut. V. de quo su-
pra pag. 16. Finis vero, quippe mutilus,
sequens est: Ὡχέτο, ἐπορεύετο, καὶ ᾤχοντο.
Ὡχήμενος ἐκ τῆς οἰχῆς. Ὡχήμεθα, ἐπιτερούθη-
μεν, ᾤχόμεθ' ἐς Θέβην ἡγετίωνες. Ὡχυρώμενος,
δχυρώμενος δὲ μικρόν. Ὡχωνε, καὶ ᾤχωνκα. Ὡχῶ,
ᾤχωνκα Defunt pauca, nimirum
quae a littera Ω ante Ψ incipiunt. In hoc
igitur Lexico omnis generis, omnium au-
ctorum, & temporum raras, peculiares,
difficiles, & perplexas voces, quas Graeci
λέξεις appellant, collectas videmus, ne Lati-
nis quidem, & Hebraicis, quae videlicet in
versionibus V. T. sunt receptae, exclusis.
Addas etiam illud, quod Maximus ceteris
& accuratior, & uberius est in definiendis
vocibus, & minus inepit. Omnia siquidem
in ipso nitere, mendacis esset dicere. Sunt
sane, quae displicent, quae nugacia sunt,
quae levia, & vulgaria, eiusmodi nem-
pe, de quibus reliqua Maximi opera ab
eruditibus reprehenduntur. Sed tamen hos
potius defectus molestis interpolatoribus ad-
scribendos esse censemus, qui quum omnium
fermo Lexica deformaverint, huic multo
magis hoc incommodi accidisse non dubita-
mus, quum saepius litterarum ordinem esse
tur-

(1) Notandum haec est, quod in dicto Codice VII. ad vo-
cem ἄτος legimus μῦθος, in hoc, & quidem rectius legi

Μῦθους; erroris vero characteris perversum, se compendiarium
formam, quo exaratus ille erat, causam dedisse.

turbatum videamus. Vide quae de hoc O-
pere adnotavimus supra in recensione me-
morati Codicis VII. pag. 17.

II. pag. 191. Glossarium Epistolarum D.
Pauli initio mutilum, quum duo periisse
folia, ex vetusta numeratione paginarum
eruat. Incipit autem in medio primae
ad Thessalonicenses Epistolae, hisce verbis:
Εὐδοκῶμεν. σπουδάζομεν ἰμερῶμενοι ὑμῶν, εὐδο-
κοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν, κ. λ. & persequitur
alteram ad Thessalonicenses, & utramque
ad Timotheum. Def. δηλοῖ δὲ τὴν ἀκριβέστε-
ρην ἡμετέραν ἐκφορὰν ἐν τῇ πρὸς Εὐφράσιον ἐπι-
στολῇ ἡ λέξις αὕτη.

III. pag. ead. b. Λέξεις ἐκ τῆς Ἡσιόδου βί-
βλου. Voces ex libro Hesiodi, Inc. Ἀφ᾽ αὐτοί, οἱ
ἄλλοι. Ἀφ᾽ αὐτοί τε φατοί τε. Ρῆτοί, διάδη-
λοι. Ῥητοί τ' ἀρητοί τε. Εἴκητι, βυλῇ. Δίδε με-
γάλοιο ἐκῆτι. Def. πείκειν ἐρσιπότητος, ἐν ἰψῷ
ἀέρι πετόμενος. Τῇ γὰρ τοι εἰ νῆματα ἐρσι-
πότητος ἀράχνης. Subscribitur haec: Σῶ-
σόν με, σῶτερ, τὸν πῖσιν εἰκέτην σὺ. Serva
me, Servator, tuum fidelem servum. Tum
haec alia rubrica: Τῷ συντελεσῇ τῶν καλῶν
Θεῷ χάρις. Ο' Θεὸς σώσει τῷ Ἀθανασίῳ. Per-
fectori honorum Deo gratia. Deus servabit
Athanasiū.

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. Sec. XIV.
minuto, ac difficillimo characterē exaratus.
Constat foliis scriptis 192.

ΑΝΩΝΥΜΟΤ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ.

TOPOGRAPHIA CHRISTIANA INCERTI AUCTORIS.

Scilicet.

Cosmae, ut ferunt Indopleustae Topographia
Christiana, sive Christianorum opinio
de Mundo.

COD.
XXVIII.

I. pag. 1. IN prima pagina pictura quae-
dam occurrit, lupum exhi-
bens tribus canibus dilaniatum, tum Davi-
dem oves pascentem, epigraphe adiecta:
Ο' Δαβὶδ ποιμαίνων τὰ πρόβατα τῶ πατρὸς αὐ-
τοῦ. In eiusdem vero paginae posteriori par-
te exhibetur depicta Crux, eique Apostolo-
rum Principes adstantes, Petrus, ac Paul-
lus, ille dextram partem, hic sinistram oc-
cupans. Petri haec epigraphe: Εἴγνωμεν καὶ
ἐπὶ σὺ, ἀνδρωπε τῷ Θεοῦ, κεκαθικέναι ἀνωθεν
γλῶσσαν πυρὸς λαλοῦσαν τὰ μεγαλεῖα τῷ Θεοῦ.
Pauli vero haec alia: Ἀρετὸν τῷ
. . . εἶναι ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Ita enim
tum picturae, tum verba evanida sunt,
ut vix ista potuerimus ex nonnullis littera-
rum vestigiis eruere, quaeque ideo in edi-
tione Montfauconii fuerant omissa. In su-
premo vero margine haec leguntur: Οὗς μὲν
ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους,
δεύτερον προφῆτας, τρίτον διδασκάλους
αὐτῆς. In infima tandem parte crucis sub-

scriptum est: Θεοῦ δῶρον ὁ μέγας Πατρικίος.

II. p. 2. Praecedat Inscriptio totius Ope-
ris, ita: Αὕτη ἡ βίβλος Χριστιανικὴ τοπογρα-
φία, περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου, παρ' ἡμῶν
ὀνομασμένη. Hic liter a nobis nuncupatur To-
pographia Christiana, totum mundum comple-
ctens. Tum invocatio SS. Trinitatis, cu-
ius initium: Εὐὸνματι τοῦ πατρὸς, κ. λ.
Finis: εὐλογητὸς εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Inde
pag. ead. b. Πρόλογος α'. Prologus primus.
Inc. Πρῶτον μὲν πάντων. Def. ἐν κυρίῳ. Pag.
4. Πρόλογος β'. Prologus II. cui argumentum
praeit: Χριστιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παν-
τὸς τοῦ κόσμου, ἀποδείξει ἐχέμενα ἐκ τῆς θείας
γραφῆς, περὶ ἧς ἀμφισβητεῖν Χριστιανὸς ὁ δέον.
Topographia Christiana universi Mundi, quae
probat demonstratōnibus petitis ex divina
scriptura, de qua Christianos dubitare non li-
cet. Inc. Πάλαι μὲν ἄνθρωποι. Def. τὴν παρὰ
γραφὴν. In hoc secundo Prologo quaedam
folia male sunt inserta, octo nimirum inter
p. 4. & 13. quae ad secundum librum perti-
nent, & inter pag. 29. & 30. reponenda
sunt: alia septem inter pag. 12. & 20. quae
ad librum primum spectant, & inter pag.
23. & 24. sunt collocanda, ut suis locis
rubro characterē adnotavit Holstenius.

III. pag. 20. b. Κοσμῶ μοναχοῦ Λόγος α'.
πρὸς τὰς Χριστιανίζειν μὲν ἐθέλοντας, κατὰ τὰς
ἐξωθεν δὲ σφαιρεῖδῃ τὸν οὐρανὸν νομίζοντας καὶ
δοξάζοντας. Cosmae Monachi Lib. I. contra eos,
qui quum Christiani esse velint, secundum
exieros sphaericum esse caelum putant &
opinantur. Inc. Ο' σοι πῶδω τῆς ἀληθοῦς γνώ-
σεως. Finis ob malam Codicis compactu-
ram sumendus est a pag. 18. b. in verbis:
τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἀρνημένους.

IV. pag. 24. Ἐποθέσεις Χριστιανικαὶ περὶ σχη-
μάτων καὶ τοποθεσίας παντὸς τοῦ κόσμου, ἐκ τῆς
θείας γραφῆς τὰς ἀποδείξεις ἐχέμενα. Λόγος β'.
Hypotheses Christianae de figura & situ to-
tius mundi, quae ex divina Scriptura com-
probantur. Sermo II. Inc. Ο' σὺν μὲν ἀναβολὴν
ἐποιεσάμεν περὶ τὴν τῶν σχημάτων τοῦ κόσμου.
Def. ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς χάριτος, εἰς τὰς
αἰῶνας, ἀμήν.

V. pag. 59. b. Λόγος γ'. Ο' τι βεβαία ἐστὶ
καὶ ἀξίπιστος ἡ θεία γραφή, καὶ σύμφωνος αὐτῇ
ἑαυτῇ, καὶ καθ' ἑαυτὴν διηγεμένη, παλαιὰ τε καὶ
καινὴ διαθήκη, σημαίνουσα καὶ τὸ χρησιμὸν τῶν
σχημάτων τοῦ παντὸς κόσμου. Liber III. Quod
divina Scriptura firma & fide digna sit, at-
que ipsa, nempe vetus & novum testamentum
una concordet, dum figurarum totius mundi
utilitatem indicat. Inc. Πρῶτον οἱ ἄνθρωποι.
Def. βουλήσει τοῦ κρείττους, & συνεργεία τοῦ
πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ, μεθ' ἡμῶν τῷ πα-
τρὶ δόξα, κ. λ.

VI. pag. 90. Ἀνακεφαλαίωσις σύντομος, καὶ
διαγραφὴ τῶν σχημάτων τῷ κόσμῳ κατὰ τὴν
θείαν γραφὴν, καὶ τῆς σφαιρᾶς ἀνατροπῆς. Λόγος
δ'. Brevis recapitulatio, & descriptio figura-
rum mundi, secundum divinam Scripturam,
& sphaerae confutatio. Inc. Γέγραπται ἐν ἀρχῇ
Def. βυλήσει τῷ πάντων ἡμῶν σωτήρος Θεῷ.

VII. pag. 99. Λόγος ε' ἐν ᾧ ἐστὶ τῆς σκηνῆς ἡ διαγραφὴ, καὶ τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων ἡ συμφωνία. *Liber V. in quo Tabernaculi descriptio continetur, & Prophetarum, Apostolorumque concordia comprobatur.* Inc. Περὶ δὲ τῆς σκηνῆς. Def. εὐχαὶς καὶ δεήσεις ὑμετέραις, εὐσπλαγχνία δὲ ἐφ' ἡμετέρας καὶ χάρις τῶ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, μετ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, καὶ ἡ. Inde rubris adnotatum est litteris: Χριστιανὴ Χριστιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου. *Christiani Christiana Topographia, totum mundum complectens.*

VIII. pag. 186. Λόγος σ' συνυμνῶν περὶ μεγέθους ἡλίου. *Liber VI. superadditus de magnitudine solis.* Inc. Τινὲς μετὰ τὸ πέραν εἰληφέναι τὴν εἰβλὸν. Def. τὴν ἀλλόθειαν μάλ' ἄν ἀποσπερόμενοι.

IX. pag. 197. Περὶ διαμονῆς οὐρανῶν. Λόγος ζ'. *De caelorum duratione. Liber VII.* Inc. Τὸν περὶ οὐρανῶν λόγον. Def. ἡμῖν δὲ Χριστιανὰ τὰ τέλη καὶ εὐαγγελία ἐνώπιόν σου χάρισαι, εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμήν.

X. pag. 229. Εἰς τὴν ὁδὸν Ἐζεκίου, καὶ εἰς τὸν ἀναποδισμόν τῷ ἡλίῳ. *In Canticum Ezechiae, & in retrogressionem solis (Lib. VIII.)* Inc. Εὐ εἰδὼς, ὃ φίλε Πέτρε. Def. ἔρρωθε Χριστιανοὶ ἐν κυρίῳ.

XI. p. 240. b. Λόγος θ'. περὶ δρόμου ἄστρον. *Liber IX. de astrorum cursu.* Inc. Ο' κύκλος τῶν δεκαδύο μηνῶν. Def. ὁ ἔχων οἰκτιρῆσαι καὶ μέγα ἔλεος, ἀμήν.

XII. pag. 247. Λόγος ι'. Χρήσεις πατέρων. *Liber X. Loca Patrum.* Inc. Τινὲς τῶν φιλονεικεῖν εἰσφύτων. Def. πολυώνυμος χορὸς.

XIII. pag. 267. Καταγραφὴ περὶ ζώων Ἰνδικῶν, καὶ περὶ δένδρων Ἰνδικῶν, καὶ περὶ τῆς Ταπροβάνης νήσου. *Indicorum animalium & arborum descriptio, & de insula Taprobana (Lib. XI.)* Inc. Τὸ τοῦ ζώων καλεῖται Ῥινόκερος. Def. ἡ πραγματεία δηλοῖ.

XIV. p. 274. Λόγος ιβ'. Ἐστὶ ἕτερος λόγος σημαίνων, ὅτι πολλοὶ τῶν ἔξωθεν ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυροῦσι τῇ ἀρχαίᾳ τῶν θείων γραφῶν τῶν διὰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν εἰρημένων, & ὅτι ὑπερον πάντων οἱ Ἕλληες φαίνονται μεμαθηκότες γράμματα, καὶ περὶ τῶν θείων γραφῶν ἐρριζωμένους ἔχοντες τὴν ἀπιστίαν. *Liber XII. Alius item liber, declarans multos exteriorum veterum scriptorum, divinarum scripturarum per Moysen & Prophetas editarum antiquitatem testificari: itemque Graecos omnium postremos litteras edidicisse videri,*

(1) Cosmas Aegyptius Alexandrinus, primo mercator, qui negotiorum & quaestus causa Aethiopia, Indiam, Orientalemque alias regiones peragraverat; deinde monachus, vir litteris sub Iustiniano Imp. adprime eruditus, plura, quae in hoc opere variis in locis commemorat, elucubratus est: scilicet Cosmographiam, ubi universa terra latius descripta erat; Astronomicas tabulas, quas ad Homologium diaconum misit, ubi astrorum motum, pro systematis sui ratione, delineabat; Commentarium denique in Cantica Cantorum: quae quidem omnia vetustate obliuata & deleta fuerunt.

(2) Magnus Fabricius Biblioth. Graec. Lib. III. Cap. 24. T. II. pag. 609 argumentum operis adfert, quod breviter persequitur Photius Cod. XXXVI ex quo patet nullum in Codice, quo utebatur Pherius auctoris nomen esse adscriptum, unde Fabricius dubitat, an revera Cosmas Indicopleustes, proprium eius esset nomen. Nam ut Indicopleustes quidem dictus est a suscepta in loca longe diffusa navigatione, ita Cosmas appellatus vi-

altiusque defixam circa divinas scripturas incredulitatem retinere. Inc. Ἐν τοῖς Χαλδαίοις γράμμασι. Def. δεικνύναι σπεύδοντες διὰ τῶν πάντων καὶ . . . reliqua desiderantur. Quibus absolutis duo versiculi ab antiqua manu subiiciebantur, qui penitus abradi sunt.

Cosmae, qui Indicopleustes ab Indica navigatione dicitur, Topographia Christiana a Petro Lambecio Biblioth. Caesar. Lib. III. Cod. IX. p. 21. memoratur, diciturque a pag. 28. ad pag. 34. extendi, quo palam fit non totum opus, sed laciniam solummodo in Caesariano Codice exsistere. In Vaticana vero Bibliotheca elegantissimus eiusdem Codex membr. habetur, unciali charactere, IX. circiter Seculi, cum figuris ex vetustiori exemplari, & fortassis ex autographo depictis; sed deest ibi XII. Liber. Cosmas enim editam ab se Topographiam Christianam secundis curis aliam in formam plerisque in locis deduxit, multis partibus auxit, & quum, obstrepentibus naviterque pugnantibus adversae sententiae viris, obiecta refellere opus esset, libros addidit novos, unde accidit, ut ea, quae a primo manarunt autographo exemplaria, longe breviora sint aliis, quae post sartum & testum opus exscripta sunt. Postremi generis est hic Laurentianus celeberrimus Codex X. Seculi, membranaceus, ad cuius fidem editionem suam adornavit Clarissimus Bernardus Montfauconius in Collectione Nova Patrum Tom. II. Hic enim totos duodecim Cosmae libros complectitur, amisso tantum postremi libri folio ultimo. Huius scriptoris meminere Io. Iacobus Frisius in Biblioth. Universal. ubi Cosmas, Indicopleustes dicitur; & Possévinus, a quo Indicopleustis pari lapsu vocatur. Verum illi unam tantum in Plalterium praefationem, quae in quibusdam Mss. praemittitur, se vidisse testantur; quaeque ex hoc opere excerpta fuit, ut a laudato Montfauconio notatum est. Longe maiorem Cosmae notitiam attulit Emericus Bigotius, qui peragratis Italiae partibus, ex hoc Codice quaedam excerptit; videlicet Inscriptionem Ptolemaei Evergetis, & alia nonnulla ad res Aethiopicas & Indicas pertinentia. Sed ut evenire solet iis, qui in transcurso excerpta parant, eiusdem argumenti multa, & quidem praeciara omisit Bigotius. Quare iis, aliisque

detur, quod τὸ κόσμον Topographiam scripsisset. Similiter Abbas Ioannes Sinaita, dictus est Climacus, quod librum, cui titulus κλίμαξ composuit. Cosmam nescio an nostrum Lib. I. Ἀγιοπαιδῶν laudant scholia Graeca in Apollonium IV. v. 262. Topographiae quidem auctor in Aegypto diu versatus est, atque Alexandriae scripsit, ut testatur Lib. II. edit. Montfauc. p. 114. VI. p. 64. Mercaturam exercuisse se prodit Lib. II. p. 132 III. p. 178. XI. p. 336. Eundem Monachum vocat inscriptio Libri: Κοσμάς Αἰγυπτίος μοναχὸς χριστιανικὴ τοπογραφία. Opusculum exercuisse monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 147. praeter ea, quae collegerunt Alesseira in Asceticis, Thomasinus de Disciplina Eccles. &c. Sed commercii rationes, & itinerum frequentia cum monachi instituto minus congruere videntur. Quare negotiorum quum valedixisset, forte Monachi vitam est amplexus.

aliisque de causis laudatus Montfauconius amicorum hortatui cessit, ac quum Florentiae degeret, adiutore Antonio Mar. Salvini, viro in Graecis litteris praestantissimo, totum opus exscripsit, tabulalque nonnullas, quibus bene multis totus exornatur Codex delineandas curavit. Maxime vero dolendum est, eas omisisse, elegantissimas & ab antiquitatis studiosis maximi faciendas, quae occurrunt in p. 103. a. 103. b. 104. 113. a. 113. b. 116. 118. b. 131. 132. b. 134. b. 135. b. 137. 146. 149. b. 170. a. 170. b. 171. b. 229.

Dogmata vero, pro quibus acerrime Cosmas propugnat haec sunt; caelum non esse orbiculari figura, nec terram adeo, sed illud forniciis instar terrae incumbere, hanc longius extensam esse, quam latius, & extrema caeli, ultimis terrae iungi: astra singula moveri ministerio Angelorum, & id genus alia. Digressus in mentionem Geneleos & Exodi, cum primis insistit enarrationi, & contemplationi Tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apostolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terrae, & Angelos non in caelo versari, sed tantum intra firmamentum, & nobiscum degere contendit: Christum vero adscendentem e terris ingressum esse locum medium inter caelum, & firmamentum; idque solum esse regnum caelorum. Adfert & alia absorta.

Insignia tamen antiquitatis monumenta studiosis offert, dum nobis Inscriptionem Ptolemaei III. Regis Aegypti, cognomine Evergetis, in extremis Aethiopiae, qua Aegyptum respicit, partibus exscriptam a se, litteris consignavit; quam egregie, uti solet, illustrat Montfauconius in Praefatione ad Topograph. Christ. Cap. III. Item de Nili scaturigine primus scriptorum Cosmas ipsis in locis peregrinatus, conspicue, & uti se res habet verba fecit: cuius originem investigare ita arduum antiquis visum est, ut in proverbium cederet, *Nili caput quaerere*. Et ad nostram paene aetatem res in incerto mansit, donec Iesuitae, peragratibus Evangelii causa Aethiopiae partibus, & situs, & nomina locorum, ubi Nili fontes existerent, aperuerunt. In regione igitur Agau, ut Cosmas multis retro seculis narraverat, & ipsi Iesuitae retulerunt, Nili caput habetur. Ea autem regio in regno Goiami Habissinorum ditionis sita est.

De India pariter agit Cosmas plerisque in locis, atque Sinam, unde sericum advehebatur, in extrema Orientis ora ad Orientalem Oceanum sitam esse. Statum quoque Christianorum ibi describit, adfirmatque omnes, quotquot in Perside, India,

& Arabia Felici Christiani debebant, Archiepiscopo Persidis subduos esse, a quo item ordinabantur earum regionum Episcopi. In Perside vero praedicationem Evangelii a Thaddaeo Apostolo factam memorat. Huic Archiepiscopo sedes erat Babylone, & ipsius Cosmae aevo, Anno circiter DXXX. quidam Thomas Edessenus eius amicus, & Patritii senis discipulus ad Archiepiscopales totius Persidis thronos evectus est. Dirutis deinde in Saracenorum inruptione Cosroës urbibus, Patriarcha, sive Catholicus Seleuciensis in urbem Mausel haud procul a veteri Ninive structam receptum habuit. Archiepiscopus Persidis, in Callianam, quam hodiernum Calcutum esse arbitramur, Episcopum ab se ordinatum mittere consueverat. In Male emporio, aderat Christianorum Ecclesia; pariterque in Sielediva insula alia ipsorum Ecclesia, cum Presbytero & Diacono in Perside ordinatis, ac reliquo Ecclesiastico ministerio. Item apud Baftros, Hunnos, reliquos Indos, Persarmenos, Medos, Elamitas, atque in tota Persidis regione Ecclesiae erant plurimae, Episcopi, Christianique populi magno numero, Martyres multi, Monachi, Hefychastae. Ut etiam in insula, quae Dioscoridis vocabatur, nunc Zocotora vitato nomine, in mari Indico sita, cuius incolae, ait Cosmas, a Ptolemaeis eo missi coloni, Graece loquebantur, clerici erant ex Perside eodem missi, atque Ecclesia Christianorum, qui ibidem magno numero versabantur.

Veterum Scriptorum loca subinde adferat Cosmas; in his Ephori Aristoteli aequalis, qui XXX. historiae libros conscripserat. Ex quarto autem historiarum libro excerptum refert, ubi videas, quae fuerit antiquorum opinio de situ orbis, deque nationibus extremae terrae incolentibus.

Ait insuper Romanorum numismata & monetas ubique locorum ad commercium usurpari. Notat hieroglyphica Aegyptiaca, non litteras, sed rerum symbola esse: quae quidem, ut puto, verior est opinio. Nam, ut in obeliscis, qui adhuc Romae superiunt, deprehendas, hieroglyphicae illae litterae, quae magno numero in quadrum digestae videntur, eadem prorsus, cum quadam concinnitate, & elegantia inferius repetuntur bis, ter, quaterve: quod nequaquam praestitisset, si quis sermonem vel narrationem quamdam una serie instituisset.

Litterarum usum, a legislatore Moysae, qui in monte Sina, a Deo litteris fuerat institutus, primum in orbem inductum esse, post multos alios [non tamen recte] arbitratur Cosmas. Ex aliorum fide ait, apud Persas ad suum usque tempus celebritatem Mi-

(1) Patet hoc ex ipsis Montfauconii Epistolis ad eundem Salvinium datis Anno MDCC. editisque Tom. II. pag. 194. seqq. Symbolar. Litter. Cl. Gortii. Ex Epist. vero V. pag. 200. eruitur, curam depingendarum tabularum, quae deletae paene erant in Vaticano Codice denandasse Cl. Anselmo Mar. Bandurio, a quo tamen nonnullae inscriptiones difficiles capto, ut

observavimus, fuerunt praetermissae. Cuius rei exemplo sunt, quae leguntur in prima pagina.

(2) Babylon haec, longe diversa est a veteri illa Babylone, ad Euphratem posita, quae a multis iam seculis solo aequata fuerat: eadem vero, atque Seleucia ad Tigridem sita, & caput Regni Persarum, quam Arabes *Madayeno Cosra*, urbem Cosroës vocant.

Mithrae, five Solis, quotannis peragi in memoriam signi sub Ezechia rege editi, quum in extremis agens, impetratae valetudinis indicium accepit, Solis videlicet retrogressionem.

Mira vero sunt, quae narrat Cosmas de LXX. interpretum historia, de loco transitus Israelitarum per mare Rubrum, de vestimentis Hebraeorum in deserto, de Paradiso terrestri, de Epist. ad Hebraeos, Num animae circumscriptae sint, de die Natali Domini¹, de ritu Baptismi², de Orat. pro Defunctis³, de Epistolis Catholicis⁴. Epistolae Festales Athanasii, quarum fragmenta aliquot supersunt, magno olim numero fuisse planum est, quando ex XLV. excerpta quaedam Cosmas adfert. In vita vero S. Athanasii, a Coptis Arabice adornata, cuius versionem Latinam in nupera Athanasii editione adtulit Montfauconius, ad XLVIII. numerantur.

Epistolae autem Festales, a quibusdam Paschales item dicebantur, quia in diebus maxime Paschalibus populo recitabantur. Nec modo illas, quae in ipsis Paschatis solemnitatibus, sed etiam eas, quae per Quadragesimam legebantur, dum Christiani populi ieiuniis, vigiliis, aliisque bonis operibus, sese ad S. Pascha rite celebrandum componerent, Paschaliū, five Festaliū nomine insignitas reperias. Sic Epistola Festalis Athanasii, quae apud Cosmam XXVIII. notatur, in die Palmarum imminente paschali solemnitate dicta deprehenditur. Ex undecim autem Athanasii Epistolis Festalibus fragmenta excerpta Cosmas, nimirum ex secunda, V. VI. XXII. XXIV. XXVIII. XXIX. XL. XLII. XLIII. XLV.

Post illa Athanasii excerpta, Gregorii etiam Nazianzeni pauca adferuntur. Deinde excerpta ex Epistolis Festalibus Theophili Alexandrini, Severiani Episcopi Gabalorum ex Homiliis in Hexaëmeron, quae in editione Saviliana Chrysostomi nomine circumferuntur, Epiphani, Ioannis Chrysostomi, Philonis Carpathii ex Commentariis in Cantica; eiusdem ex Commentariis in Hexaëmeron, quod opus interit: Theodosii Alexandrini, qui tempore Cosmae Episcopatum tenuit, tum eius successoris Timothei iunioris, qui, ut ex fragmentis liquet, elegantia & dicendi copia pollebat. Et haec de praestantissimo Codice dicta sint; ac si quis de Cosmae contento ibi opere plura scire cupiat, adeat eruditissimam

Montfauconii Praefationem, ex qua delibavimus ea, quae huc usque retulimus. Indicem vero plenissimum Scriptorum, & aliorum quorundam in Topographia Christiana memoratorum adfert Cl. Fabricius B. G. Tom. II. p. 613.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis, Montfauconio iudice Sec. X. Constat foliis scriptis 279. Cuius specimen damus Tab. VI. N. II.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΙ.

TRACTATUS THEOLOGICI ET PHILOSOPHICI INCERTI AUCTORIS.

Continet hic Codex locos communes D. COD. XXX.

Maximi, initio, ac sine mutilis. Incipiunt enim a Capite VI. Περὶ φίλων, καὶ φιλαδελφίας. Desinunt in Capite LXVI. Περὶ ἀκακίας καὶ μνησικακίας, item mutilo. Inter paginas praeterea 87. & 88. deest pars Capituli XLVII. Περὶ γλωσσολογίας, unius fortasse folii abscissione; quemadmodum etiam inter pag. 104. & 105. extrema Capituli LXI. Περὶ ἀσωτίας, & prima sequentis Περὶ συνήθειας καὶ ἔθους, folio item abscisso desiderantur. Reliqua cum iis concordant, quae in recensione Codicis XV. Plut. VII. pag. 252. §. IV. protulimus: quaeque habentur edita Tiguri per Christophorum Frochoverum MDXVI. Auctorum nomina, quorum dicta ac sententiae in singula congeruntur Capita, alphabetico ordine digesta in eadem pariter recensione exhibuimus. Haec ea tantum adferam, quorum neque in dicto Codice, neque apud Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 741. seqq. scriptorum a S. Maximo laudatorum catalogum exhibentem, nulla sit mentio. Sunt autem quae sequuntur: Agesilaus pag. 9. b. Arcesilaus p. 101. Archelaus pag. 12. b. Artaxerxes p. 14. b. κάσος five κάσιος pag. 45. b. Fabius pag. 77. Hypsias pag. 8. b. Iphicrates pag. 44. b. Lylius rhetor pag. 58. b. Photius patriarcha⁵ pag. 21. b. 36. b. 46. 64. b. 66. b. 80. b. Seleucus pag. 53. b. σιμωνας. pag. 88. b. Symeon Metaphrastes pag. 82. b. Synesius pag. 14. p. Syrus pag. 18. b. Zonaeus pag. 84.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetustate valde consumtus, ac mutilus. Constat fol. 107.

ΑΝΩ-

(1) Veteres Aegyptii, & Orientales, ut concurs universorum sententia est, pari ritu Epiphaniae. Natalisque Domini festum VI. Ianuarii celebrabant: ac versus IV. Seculi medium invecita iisdem in regionibus consuetudo fuit, ut xxv. Decembris Natalem diem agerent, unde Athanasius ad xxv. Dec. ortum Christi consignat Com. in Matth. p. 26. Collect. Nov. Patr. edit. Montf. T. II. Verum priscam illam consuetudinem ad aetatem usque suam in Ecclesia Hierosolymit. obtinuisse testis est Cosmas, alius ritum posterius indocum servantibus. Priscum vero Aegyptiorum ritum, vel ignoravit Cosmas, vel consilio tacuit.

(2) Quisquis baptizabatur, referente Cosma, de S. Trinitate deque resurrectione carnis, confessionem edebat, qui mos perantiquus erat, ac etiam S. Athanasii aequo vulgo receptus.

(3) In sacra liturgia sacerdotes non pro vivis modo, sed etiam pro defunctis precabantur hoc pacto: *Animae huius, Domine, requiem concede: resuscitans quoque carnem eius, qua die decrevisisti secundum veras tuas promissiones.* Idque, ut ex Cosmae serie deprehenditur, pro defunctis quibusdam nominatim recensitis, quorum cognati munera sacerdoti offerebant.

(4) Epistolae Catholicas iam inde a priscis temporibus inter dubias ab Ecclesia reponi perpetam tradit Cosmas, cuius sententiam Montfauconius refellit in Praefat. ad Topogr. Christ. Cap. V.

(5) Hinc colligas, syllogem hanc scite dictorum, uti iacet in Codice, non S. Maximo, sed iuniori cuidam scriptori, forte Antonio Melissae, adiudicandam esse; quae confusio a Fabricio etiam loc. cit. p. 740. animadvertita fuit.

ΑΝΩΝΥΜΟΙ ΛΟΓΟΙ.

ANONYMI ORATIONES.

Titulus ita reddendus,

Libanii Sophistae, & Demosthenis Orationes quaedam

COD. XXX. I. p. 1. **P**rima Libanii Sophistae Oratio inscribitur: *Ἐκδοθεὶς Φιλίππῳ Δημοσθένει, ἀφ' οὗτος, καὶ μὴ πολιτευόμενος κρίνεται δημοσίᾳ. Deditus Philippo Demosthenes, ac deinde dimissus, nec ad Remp. iterum accedens, publico iudicio peritur.* Inc. *Καὶνότητα, ὡς Ἀθηναῖοι.* Def. *ὅς ὁ γε τῷ βωμῷ ἐκλείσκει.* Legitur in edit. eius Operum Paris. Morelliana A. MDXVI. fol. Tom. I. p. 411. ubi quinque alios versiculos est longior. Titulus vero praemissus, non ad hanc, quae inibi *Relatio de Ara* inscribitur, pertinet, sed ad Declamationem XVI. cui titulus *Demosthenis Apologia*.

II. pag. 7. b. *Μονοδία ἐπὶ τῷ παραβάνῃ καὶ ἀσελγεί Γουλιανῷ. Monodia, seu Oratio lugubris in Iulianum praevanitatorem & impudicum.* Inc. *Ὡς πόποι· ἡ μέγα πένθος.* Desinit imperfecte in verbis: *καὶ τὰ καλὰ ἀντὶ τῶν κακῶν εἰς τάς* quae incidunt in Codice pag. 8. b. in edit. vero eiusdem Libanii Operum Paris. A. MDXXVII. Tom. II. pag. 253. vers. 17. reliqua desunt Codice mutilato. Quae vero sequuntur pag. 9. οὐσίαν δύοιν ἕνεκα, τῷ τε ζημίων μεγάλῃ ἐκτίσαι, κ. λ. quo spectent, nondum comperimus. Horum finis est: *τὰς τῆς φύσεως ἀμαρτίας ἐπικρατήσκειν.*

III. p. 12. b. Alia sequitur acephala Oratio, seu Orationis fragmentum, cuius initium: *Ἀρίστε Ἀχιλλεῦ, τὸ μὲν θυμῷ σε καὶ χαλεπαίνειν, ἐφ' οἷς ὑβρίσῃς, ἀδὲν ἀπεικεί· ἔκων ἄχρι τέτυγε.* Def. *ὅσα μετ' αὐτῆς ἄγοντες ὄχοντο, ἀποδιδόναι ἐκ ἡμῶν.* Hoc quoque unde desumptum fuerit, adhuc nos latet: pars quidem videbatur esse declamationis Patrocli ad Achillem, auctore item Libanio, sed quum eam perlegerimus, haec verba reperire minime contigit.

IV. pag. 15. Demosthenis Oratio ἀνεπίγραφος sequitur, quae in editione Hieronymi Wolfii Aureliae Allobrog. MDXVII. p. 1. inscribitur *Olynthiaca prima*. Inc. *Ἀντὶ πολλῶν ἂν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι.* Def. *χρηστὰ δὲ εἶναι πάντας ἕνεκα.*

V. pag. 19. *Eiusdem Olynthiaca II.* cum Libanii argumento. Inc. *Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἴδεν.* Def. *τῶν ὄλων πραγμάτων ὅμιν ἐχόντων.* Ibid. p. 6.

VI. pag. 23. b. *Eiusdem Olynthiaca III.* praevio item argumento. Inc. *Οὐχὶ ταῦτά παρίσταται μοι.* Def. *ὅμιν συνοίσειν μέλλει.* Ibid. p. 10.

VII. pag. 28. b. *Τῷ αὐτῷ πρώτος κατὰ Φιλίππου. Eiusdem (nempe Demosthenis) Ora-*

tio I. Philippica. Argumentum inc. *Καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φιλίππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι.* Def. *ξένων ὅτων τῶν στρατευομένων.* Orat. inc. *Εἰ μὲν περὶ καινῶν τινος πράγματος.* Def. *ὅτι πᾶσι μέλλει συνοίσειν.* Ibid. pag. 15. ubi argumentum multo longius occurrit.

VIII. pag. 37. *Τῷ αὐτῷ περὶ σεφάνου λόγου. Eiusdem de Corona Oratio.* Inc. *Πρώτον μὲν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι.* Def. *καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.* Ibid. p. 313.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 8. mai. Sec. XV. Constat foliis scriptis 89.

ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΤΗΕΡΑΜΩΜΟΤ ΔΕ-ΣΠΟΙΝΗΣ ΗΜΩΝ ΜΑΡΙΑΣ.

SERMO DE IMMACVLATA REGINA NOSTRA MARIA.

Scilicet.

Sermones diversorum Patrum in varia Deiparae Festa.

I. p. 1. **P**ost Tabulam Latinam, aliamque COD. XXXI.

Graecam, eorum, quae in Codice continentur, primus sermo inscribitur: *Ἐπὶ τὸν μῦθον εἰς τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ἀχράντου καὶ προσκυνητῆς εἰκόνης τῆς ἡσπεραμῶν δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Ῥωμαίας. Commentarius in denominationem immaculatae & adorabilis imaginis integerrimae Dominae nostrae Deiparae semperque Virginis Mariae, quae Romae adservatur.* Inc. *Καὶ πάντα μὲν ὁ χρόνος.* Def. *καὶ ἐγένετο, καὶ γίνε-ται, καὶ γενήσεται, χάριτι καὶ φιλανθρωπία, κ. λ.* Auctor incertus. Ms. Lambec. VIII. pag. 325.

II. pag. 23. *Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως & ἀνατροφῆς τῆς ἡσπεραμῶν δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς Θεοπροποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωοφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς· προσέτι & περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμῆς αὐτῆς ἐοθῆτος· καὶ ὅπως ὁ μέγας πλῆθος ἔτος χριστιανῶς τετὴρ σαύριται. Sermo continens ea, quae ad venerandam sanctissimae Reginae nostrae Deiparae nativitatem & educationem, nec non ad Deodicibilem Christi Dei nostri generationem pertinent, & cetera omnia, quae usque ad eius vivificationem mortem contigerunt: praeterea & de manifestatione pretiosae eiusdem vestis; & quomodo magnus hic thesaurus Christianis comparatus sit.* Inc. *Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον, ὡς περ αὐτῇ, Θεῷ πρὸς ἀνθρώπου ἐπιφοιτῶν μέλλοντος, ἀξίον τι καὶ Θεοπροποῦς εὐρέτη κατοικητήριον, κ. λ.* Def. *ὅς πάντα πρὸς ἐμετέραν λυσιστέλειάν τε καὶ σωτηρίαν οἰκονομεῖ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium ad xv. Aug. Vid. Fabr. B. G. Tom. IX. p. 112.

III. pag. 79. b. *Andreae Cretensis Archiepiscopi Sermo in Nativitatem Dei Matris.* Habes sup. pag. 30. §. XCII. quum tamen ibi finis desideretur, illum ex hoc damus.

K k k

Co-

Codice, qui ita habet: διαναπαύσμεν λόγον, Θεῷ τῇ τριάδι τῷ ἐν πατρὶ καὶ αὐτῷ τῷ ᾧ συν ἁγίῳ πνεύματι προσκυνούμεν μίαν ἐν τρισὶν ἁγιασταίς προσανατίθεντες δόξαν, καὶ τιμὴν, κ. λ.

IV. pag. 94. b. *Iohannis Damasceni in idem argumentum*. Inc. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη. Def. καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, Ἰησοῦς Χριστός, ὁ τῷ Θεῷ ἕως αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Gr. & Lat. A. MDLXXVII. edidit Iac. Billius, & emendatus Mich. Le Quien Tom. II. Oper. Damasceni pag. 841.

V. p. 112. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γερμανῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ὅτε προσήνεχθη ἐν τῷ κατ' ἐξουσίαν ὑπὸ τῶν αὐτῆς γονέων. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo in SS. Dei Genitricis, quando triennis a suis parentibus in templo praesentata est. Inc. Ἰδὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις, καὶ φαιδρὰ ἐορτὴ τῆς μητρὸς τοῦ κυρίου. Def. τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ δεσπότην, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Ms. habetur apud Lambec. IV. pag. 129. VIII. p. 52. editus T. II. Auctarii Ducaeani p. 445. & T. XII. Biblioth. Patrum A. MDCLIV. p. 689. & ex Combefisii recognitione in eius Auctario Novo Tom. I. p. 1411. Incipit vero noster, ut in Ms. Biblioth. Coislina. p. 195. & 385.

VI. pag. 122. b. *Georgii Archiepiscopi Nicomedienfis in idem argumentum*. Inc. Καλὰς ἡμῶν ὑποθέσεων ἀρχάς. Def. εὐμενισαμένη τὸν σὺν ᾧ, καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ὃ πρέπει δόξα, κ. λ. Exstat G. & L. sub eiusdem Georgii nomine Tom. I. Auctarii Novi Combefisii p. 1091. Ms. in Biblioth. Coislina p. 212. 388. Fabricius vero l. c. p. 113. Georgio Chartophylaci adjudicat.

VII. p. 142. Αἰφύλοχίς ἐπισκόπος Ἰκονίης λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἀνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. *Amphilochii Episcopi Iconii Sermo in S. Deiparam, in Annam, & in Symeonem*. Habes supra p. 278. § XIII.

VIII. pag. 153. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandriae Sermo in Occursum D. N. I. C. Idem est, ac qui habetur in Cod. XVII. huius Plutei §. XXXII.

IX. pag. 162. Τὸ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γωάνα ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκης ἡμῶν Θεοτόκος. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in Annuntiationem SS. Dominae nostrae Deiparae. Inc. Πάλιν χαρὰς εὐαγγελία. Def. ἡς γένοιτο διὰ πάντων ἀπολαύειν ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ. G. & L. Tom. II. Operum pag. 797. inter spuria. Sub huius S. Patris nomine exstat etiam Ms. in Biblioth. Coislina p. 389. & 181. & apud Lambec. VIII. p. 384. & 51. Gregorio tamen Episcopo Neocaesariensi tribuit Ger. Vossius p. 90.

(1) Vid. Io. Meursii Glossae Graecobarb. in voce Σακέλλιον.
(2) Nemppe a monasterio Montis Galkii, de quo vid. Lambec. V. p. 217.

X. pag. 169. b. *Alius Andreae Cretenfis Archiepiscopi Sermo in idem argumentum*. Inc. Εἰπέση σήμερον ἡ πάντων χαρὰ. Def. ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Prodiit Martino Hoppero interprete Latine apud Surium xx. Martii. G. & L. in Orthodoxographis, & in edit. Combefisii. p. 11.

XI. p. 190. Τὸ αὐτῷ ἐγκώμιον εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκος. *Eiusdem Encomium in sacratissimam dormitionem SS. Dei Genitricis*. Inc. Μυστήριον ἡ παρῶσα πανήγυρις. Def. Θεῷ τὴν διάλεξιν ἀναθέμενος αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ms. Lambec. VIII. pag. 129. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium ad xv. Aug. Graec. & Lat. in Combef. Andrea Cretenfi p. 131.

XII. p. 203. b. *Eiusdem alius Sermo in idem argumentum*. Inc. Οἱ τὴν ἐν πνεύματι θεωρίαν τῷ αὐτῷ. Def. εἰς μέτρον ἡλικίας τῷ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Habet Ms. Biblioth. Coislina p. 389.

XIII. pag. 215. Ultimo tandem loco occurrit Sermo anepigraphus in laudem Virginis Mariae, cuius tamen titulus in indice Codici praemisso sequens est: Λόγος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκης ἡμῶν Θεοτόκος καὶ αειπαρθένου Μαρίας. Inc. Παρέση δὲ μοι πολλὰς προσευχάς, καὶ μηδαμῶς ἀνεχομένη τοῖς ἐαυτοῦς ὁμοίαις ἐπιθεωρούσιν τῆς ἰσῆς ἀπολειφθῆναι δόξαι σπαθῆς, τὴν εἰς ἐμὲ παρ' ἅπαντα τὸν χρόνον πρόνοιαν τῆς Θεομήτορος. Def. ἱκανὸν ἡμῖν καὶ τὸτ' ἀνάφημα, μὴ τὸν λόγον, τὴν δὲ προθυμίαν ἀναμετρεῖσα πρόσδεξαι, καὶ πάσης ἐπιχειρίας με καὶ δυσκόλης συναντήσεως κρείττω τιθεῖσα, τὴν τε ἀλλήν διδοὺ ῥαφώνην καὶ χάριν, καὶ ποιεῖν τοῖς ὁμοίοις ἐπιβαλλομένῳ, τοῦ παντός ἐφινέσθαι πάρασχε. Hoc initium a Fabricio inter Vitas, & Elogia SS. non adfertur.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec. XI. Constat fol. scriptis 229.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΛΟΓΟΙ.

NICEPHORI SERMONES.

Titulum corrige.

Nicephori Blemmydae Oratio de regno. Arriani de expeditione Alexandri, & Historia Indica. Procopii, Sexti Empirici, Alcinoi, Pythagorae, Origenis, Pselli opera varia &c.

I. p. 1. **O**ccurrit Tabula eorum, quae in codice continentur rubro charactere exarata. Tum pag. 2. primum Opusculum, cui titulus: Τὸ σοφώτατον κυροῦ Νικηφόρου τῷ Βλημμύδῃ λόγος περὶ βασιλείας, μεταφρασθεὶς πρὸς τὸ σαφέστερον παρὰ τὸ σακελλίῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνου κυροῦ Γεωργίου τῷ Γαλησιώτῃ, καὶ τῷ Οἰνωσιώτῃ κυρῷ Γεωργίῳ, τῶν λογισμάτων ἀνδρῶν καὶ ῥητόρων. Sa.

(3) Nemppe ab Oenaeo, urbe circa Paphlagoniam, ut ex Niceta Choniata, & Mich. Glyca refert Abrah. Ortelius in Theaur. Geograph. Graece appellatur hic locus τὸ Οἶνον.

Sapientissimi Domini Nicephori Blemmydae Oratio de Regno, seu Imperio, in clariorem Syllum translata a Domino Georgio Galefota Magnae Ecclesiae CPolitanae Sacellario Diacono, & Domino Georgio Oenaeota, eloquentissimis viris, & oratoribus. Inc. Παλαιὸς τις νόμος. Def. καὶ τὴν ἀποκειμένην ἀπὸ ταύτης ἀτελεύτητον καὶ αἰώνιον μακαριότητα. Τῷ Θεῷ χάρις. Exstat hoc opusculum, cuius locum producit Allatius in Libris Ecclesiasticis Graecor. p. 121. Ms. in variis bibliothecis, & nominatim in Vindobonensi, de quo vide Nesselii Catalog. Part. IV. p. 12. N. V.

II. pag. 18. Ἀρριανὸς ἀναβάσσειας Ἀλεξάνδρου βιβλίον πρῶτον. *Arriani de expeditione Alexandri Liber I*. Inc. Πτολεμαῖος ὁ Λάγυς. Lib. VII. & ultimus def. ἐς τὴνδε τὴν συγγραφὴν. Concordant omnia cum G. L. edit. eius Operum Amstelodam. A. MDCLXVIII. in 8. ex interpretatione Bonavent. Vulcanii, & Nicolai Blancardi animadversionibus. In Libro vero VII. inter verba πρὸς Θυμοῦ ἀντί & Ὁφείτων intercedit lacuna unius fere folii cum dimidio.

III. pag. 148. Τὸ αὐτῷ Ἰνδική. *Eiusdem Historia Indica*. Inc. Τὰ ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Def. ἐς Ἀλέξανδρον τὸν Φίλιππον τὸν Μακεδόνα. Concordat & haec cum dicta editione. Iacobus autem Gronovius hos Arriani Libros ex Ms. Perusino, & quatuor Codicibus Mediceis emendatos, in Capita divisit, & cum versione Vulcanii, suisque animadversionibus edidit Lugd. Bat. MDCCIV. fol.

IV. p. 170. Προκοπίῳ ῥήτορος περὶ τῶν τοῦ δεσποῦ Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων. *Procopii Rhetoris de Imp. Iustiniani aedificiis*. Prooemium inc. Οὐκ ἀρετῆς ἐπιδείξειν ποιῆσθαι ἐθέλων. Def. τελεῖσθαι ἔξω. Liber I. cui titulus Περὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, *De magna Ecclesia*, inc. Ἀνδρες ἀγαθαὶ ποτε. Sextus def. καὶ φιλοκάλες κλέος ἀπενεγκεῖν.

V. p. 207. b. Περικοπὴ ἀπὸ τοῦ β' λόγου τῆς χρονογραφίας τῶν Περσικῶν Ἰουστινιανῶν βασιλέων, τῷ ῥήτορος Προκοπίῳ, περὶ τοῦ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους γενομένου λοιμοῦ. *Excerptum ex Libro II. Annalium rerum Persicarum Iustiniani Imp. Rhetoris Procopii de peste, quae per ea tempora exorta est*. Inc. Ἐπὶ δὲ τοῦ χρόνου ἴθις λοιμὸς γέγονε. Def. καὶ ἐς βαρβαρὸς τὰς ἄλλας ἅπαντας. Sunt Libri II. Capita XXII. & XXIII.

VI. pag. 210. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ τῶν Λιβυκῶν πρῶτου λόγου, περὶ τοῦ τῶν Ρωμαίων κράτους. *Eiusdem ex primo rerum Libycarum Libro, de Romanorum imperio*. Inc. Τὸ Ρωμαίων κράτος ἀνῶθεν. Def. τῶν ἐκείνους ὀρίων ἐνέβαινε κείσθαι. Est pars Capituli I. Lib. I. de Bello Vandalico.

VII. pag. 211. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου

(1) Primus Graece edidit e Cod. Conradi Peutingeri, multi cum lacunis Io. Hervagius ad calcem Historiar. Procopii & Agathiae Latinae excusarum Basileae MDXXI. fol. Sed Graeca ex Mss. longe auctiora & emendatiora dedit David Hoefchelius ad calcem Historiar. Augustae Vindelic. MDCCVII. fol. Deinde Claudius Maltetus nova Latina versione, capitibus, & argumentis distinctum opus recudit Parisiis MDCCXIII. fol. Tandem prodit inter Byzantinae Historiae Scriptores edit. Venet. A.

λόγου τῶν Γοτθικῶν αὐτῷ, περὶ τοῦ Ἰονίου κόλπου. *Eiusdem ex primo rerum Gothicarum Libro, de Ionio sinu*. Inc. Πέλαγος τὸ Ἀδριατικόν. Def. ταῦτα μὲν δὴ ὡς ἔχει. Est pars Capituli XV. Lib. I. de Bello Gotthico.

VIII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τῶν Γοτθικῶν περὶ τῆς Θούλης νήσου. *Eiusdem ex secundo rerum Gothicarum Libro de insula Thule*. Inc. Ἐστὶ δὲ ἡ Θούλη νήσος. Def. ἔτω μὲν θαλίται βίβισιν. Est pars Capituli XV. Libri II.

IX. pag. 213. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ μετὰ τὰ Γοτθικὰ λόγου αὐτῷ, ὅγδον ὄντος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὅλης ἱστορίας, περὶ τῶν Ἀμαζόνων. *Eiusdem ex eo rerum Gothicarum Libro, qui ostendit a principio totius historiae, de Amazonibus*. Inc. Τὰ μὲν ἐν ἀμφὶ τῷ ὄρει. Def. τοσαῦτα εἰρήσθω. Est pars Capituli III. Lib. IV.

X. pag. ead. b. Τὸ αὐτῷ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ τῶν ὀρίων Ἀσίας καὶ Εὐρώπης. *Eiusdem ex eodem Libro de Asiae & Europae finibus*. Inc. Ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμεθα. Def. ὅπως αὐτῷ φίλον. Est integrum Caput VI. eiusdem Libri IV.

XI. pag. 215. b. Τὸ αὐτῷ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ τῆς μετακομίσεως τοῦ σκώληκος τῆς μετὰ τῆς ἐξ Ἰνδίας. *Eiusdem ex eodem Libro de transportatione vermis ferici ex India*. Inc. Ἐπὶ τῶν τὸν χρόνον. Def. ταύτην πη ἔσχον. Est pars Capituli XVII.

XII. pag. 216. Τὸ αὐτῷ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ Βρυτίας τῆς νήσου, καὶ τῷ ἐνταῦθα γενομένῳ παραδόξῳ. *Eiusdem ex eodem Libro de Brytia insula, & de iis, quae inibi prodigiose fiunt*. Inc. Κατὰ δὲ τῶν τὸν χρόνον. Def. ταῦτα μὲν ἐν οἱ τῆς ἀνθρώπων ξυμβαίνειν φασίν. Est integrum Caput XX.

XIII. pag. 218. Σέξτου Ἑμπερικῶς πρὸς ἄστρολόγους. *Sexti Empirici adversus Astrologos*. Inc. Περὶ ἀστρολογίας. Def. καὶ τὴν πρὸς τὰς λόγους αὐτῶν ἀντίρρῳσιν ἀποδόσσομεν. Legitur inter eius Opera, ex recensione Io. Alberti Fabricii Lipsiae MDCCXVIII. fol. p. 337. seqq.

XIV. pag. 226. Ἀλκινόου διδασκαλικῶν τῶν Πλάτωνος δογμάτων. *Alcinoi doctrina de Platonis placitis*. Inc. Τῶν κυριωτάτων Πλάτωνος δογμάτων τοιαύτη τις ἀν διδασκαλία γένοιτο. Φιλοσοφία ἐστὶν ὁρεξὶς σοφίας, κ. λ. Def. καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῶν δογμάτων γίνεσθαι.

XV. pag. 247. Ἀντιστενίδου πρὸς Πλωτίνον, ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προὔπαρχουσιν αἱ ψυχαὶ, μήτ' ἐξ ἐτέρων μεταφράσθαι εἰς ἑτέρα· ἀλλ' ἐν τοῖς ἁλλόγοις ἐστὶ νοῦς, ὃς ἡ μήποτε γένοιτο. Πιλλὰς δὲ καὶ ταῖς ἀποδείξεσι κέχρηται, πρὸς ἐκεῖνο ἅπαντων, τὸ τὰς ἐπιστήμας, ἀναμνήσεις εἶναι· ἐξ ὧν δὴ δόγματος αὐτῷ τῷ Πλωτίνῳ, καὶ πρὸ αὐτοῦ Πλάτωνι κατεσκευάσαι, πρὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς εἶναι. Καὶ περὶ ἐγέρσεως σωμάτων τετρακτύων ἀγωνίζεται, καὶ

K k k 2

MDCCXIX. T. II. p. 393. quam tum in hoc Opere, tum in sequentibus eiusdem excerptis recensendis praefatus habuimus.
(2) Alcinoi editio Latina cum adiuncto Iacobi Carpentarii amplissimo Commentario prodit in lucem Parisiis ex officina Iac. de Puyss. A. C. MDLXXIII. in 4. Edidit eundem Alcinoi librum Daniel Heinsius G. & L. Lugd. Batav. MDCCIV. in 8. Plures autem editiones vid. apud Phil. Labbaeum in brevi Conspectu Graecor. Interp. Platonis Parisi. per Cramoysium MDCCVII.

δείκνυσιν ταύτην ἄλλαι; δὲ ἀνάγκαις, καὶ γὰρ ἐξ αὐτῶν τῶν τῶ Πλάτωνος, περὶ τῆς τῆς ψυχῆς ἀναβιώσεως ὁρᾷται· καὶ ἀπολαύσιν δείκνυσιν αἱ μενόντων αγαθῶν, καὶ κόλασιν ψυχῶν ὅτι καὶ σωμάτων μηδέποτε λήγουν. *Sermo contra Plotinum*, in quo probatur, nec animas praeesistere corporibus, neque ex aliis in alia transire: deinde bruta non habere mentem, idque nunquam posse contingere: multa autem argumenta addibentur, ut ei sententiae occurratur „scientias esse rerum reminiscencias, ex quo dogmate Plotinus ipse, & ante eum Plato contenderant, prius, quam corpora, esse animas: praeterea de resurrectione mortuorum disputatur, atque ostenditur, idipsum ex aliis quidem rationibus evinci, sed etiam ex placitis Platonis, circa animas dari reviviscencias: tandem demonstratur, esse bonorum semper manentium fruitionem, & animarum unaque simul corporum nunquam deficientem punitiōem. Inc. Εἰ μὴ τὸ παρὸν σπένδασμα πρὸς Πλωτῖνον, ὃ τὸς ἐκείνου περὶ ἀφάρτου ψυχῆς λόγους· ὃ γὰρ ὅτι μὲν ὁ ἐν ἡμῖν νοῦς ἀπλῆς, καὶ ἀσύμμετος, καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁφείδω, καὶ ζῶν ἐν ἑαυτῷ ἔχων, καὶ γε κρείττω πάσης φθορᾶς καὶ παντὸς ὀλέθρου, τῷτο καὶ κελῖν, καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καὶ μὴ δοκεῖ, καὶ εἴ τις ἕτερος ὁρᾷς βλάσκει σκοπεῖν, κ. λ. Def. εἰ δ' ὁρᾷς ἀντίστροφον, εἰδότες ἂν οἱ καὶ τ' ἀληθεῖς εἰδότες ἀσφαλῶς δοκιμάζω. Τέλος. Hunc Tractatum tamquam ineditum adnotavit in schedis suis Mss. Holstenius.

XVI. pag. 257. Πυθαγορικὰ ἔπη τὰ καλούμενα Χρυσᾶ. Pythagorae Carmina, aurea dicta. Inc. Ἀθανάτου μὲν. Def. οὐκέτι θνήσκεις. Pag. ead. b. Subiicitur Γερακλῆος φιλοσόφου ὑπόμνημα εἰς αὐτά. Hieroclis philosophi Commentarius in eadem. Praecedat eiudem Prologus, cuius initium: Ἡ φιλοσοφία ἐστὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κάθαρσις καὶ τελειότης. Finis: καὶ πρῶτον γε ἀπὸ τῶν πρῶτων ἀρετῶν μετὰ. Commentarius deinde inc. Εἰπεὶ δὲ πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν ἡ εὐσέβεια. Def. ὅψε γὰρ ποτε κτήσεσθαι. In fine duo hi leguntur versiculi:

Γερὰν γυνῶσιν τῶν ἐπῶν ἀναπτύξας

Γερὰν εὖρεν Γερακλῆς τὸ κλέος.

Sacram verborum scientiam explicans

Sacrum invenit Hierocles honorem.

XVII. pag. 297. Ὁ γένους φιλοσοφούμενον. Origenis Philosophumena, nempe, Origenis contra haereses universas redargutionis Liber primus, ut ex titulo Tabulae philosophorum in IV. classes divisionem exhibentis, Operi praemisso colligitur, qui sic habet: Τάδε ἐνεσιν ἐν τῇ πρώτῃ τῇ κατὰ πασῶν αἰρέσεων ἐλέγχῃ. Post Tabulam Liber inc. Οὐδένα μῦθον τῶν παρ' Ἑλλήνων ὀνομασμένων παρατηρούν. Def. ἔπειτα ἀκολούθως τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀδραμὰ δόγματα φανερῶσομεν. Hoc opus sub ti-

(1) Huius Hieroclis philosophi Stoici Alexandrini, qui saeculo post Christum V. sub Imp. Leone Thrace potissimum floruit, Commentarium primus ex Cod. Ms. Venetis a se empto, Latine venit A. C. mcccclxxiv. & Epistola ad Nic. Papam V. praefixa edidit Patavii Io. Aurispa Sitalus. Graece deinde cum nova versione Latina Io. Curterii prodit Parisiis apud Nic. Nivellium mclxxxiii. & quidem ex alio quodam Cod. quam quo Aurispa usus fuerat. Vide Fabricium Bibl. Graec. Lib. II. Cap.

tulo Fragmenti Philosophumena ex hoc Codice Mediceo primus edidit, versionemque & notas, quibus Origeni illud vindicat, addidit Iac. Gronovius Thesaur. Antiquit. Graecar. Tom. X. pag. 257. edit. Venet. mcccxxx. fol. Vide plura tum de Opere, tum de eius auctore apud Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 1. Tom. V. p. 225. Iam antea Lucas Holstenius perlustrata Medicea Bibliotheca sic adnotaverat „Origenis Philosophumena liber, qui est primus eius Operis, quod adversus haereses scripsit. Dividit Philosophos in IV. classes, Physicos, Ethicos, Dialecticos, Barbaros, idest, Brachmanes, & Druidas, singulorumque opiniones refert, & refutat.

XVIII. pag. 309. Τὸ ἑλλῶ κυρίου Μιχαήλ καὶ ὑπάρτε τῶν φιλοσόφων Τιμόθεος, ἢ περὶ δαιμόνων. Pselli Domini Michaelis & philosophorum principis Timotheus, seu de Daemonibus, Dialogus. Inc. Τιμόθεος. Χρόνιος, ὃ Θράξ, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἀπαντᾷ Θράξ. Χρόνιος, ὃ Τιμόθεος. Def. καταγνησόμεθα.

De hoc autem optimo Codice haec habet Iac. Gronovius in Praefatione ad Origenis Philosophumena data a. d. x. Kal. Iulias mdcxcix. ad Ant. Magliabechium: Ille enim (scilicet Codex) licet sit chartaceus, plane tamen auro undequaque pretiosior, quippe unicus, in quo emendatissimum est Arriani Ἀρχιερατῖα Alexandri Magni exemplar, eadem manu scriptum. & unde nos olim egregia illa eius scriptoris supplementa edidimus, cui simile, & par propterea existat nolum. Praeterea is ipse Codex est, in quo Hieroclis ad aurea Pythagorae Carmina eruditissimus Commentarius tam integer & inviolatus exhibetur, ut non aliunde aequae, ac ex hoc ipso volumine colligi possit, quam maculosis codices a typographis nostris ad multiplicanda exemplaria usurpati fuerint, ut scriptor eius omnino fuerit vir & ipse doctissimus, & qui fidelissima ad Bibliothecam suam exemplaria conquiescent. Quibus postremum adiecit hoc Origenis fragmentum, quod nomine falsi ac spurii deferre, & hinc adeo eruditam manum pro levi traducere, non est alterius hominis, quam qui optima egregia tamquam nugae adspicit. = Hinc quoque meam operam requiri existimaui ad observandam aequabilitatem loquutionis ab Origene tum heic, tum alibi retentam, unde aliquod certe monumentum colligetur ad suum Origeni reddendam. &c.

Cod. Graecus chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. minuto caractere emendateque conscriptus, notisque marginalibus ab eadem manu rubrica exaratis undequaque refertus. Constat foliis scriptis 310.

ME-

12. Tom. I. pag. 472. ubi eximium Hieroclis Codicem Ms. in Bibliotheca Laurentiana existare adierit. Nos vero duos alios infra huius Scriptoris Codices Graecos habemus, & unum Latinum.

(2) Primus hunc Pselli Dialogum Graece cum Latina Petri Morellii versione edidit, & illustravit Gilbertus Gaulminus Molinensis Parisi apud Hieron. Drovalet A. mdcxv. 8. Vide plura de hoc Opere in Leonis Allatii Diatriba de Psellis apud Fabric. B. G. Tom. V. pag. 27. §. XXXIX.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ ΕΝ ΑΜΦΟΤΗΡΙ-
ΔΕΣΙΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΟΥΝΙΟΥ,
ΙΟΥΛΙΟΥ, ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
ΜΗΝΩΝ.

METAPHRASTES IN FESTIS
SANCTORVM IUNII, IV-
LII, ET AVGVSTI
MENSIVM.

Scilicet.

Vitae & Orationes diversorum Patrum in
laudem SS. a die VIII. Iunii usque ad
XXXI. Augusti.

COD.
XXXIII.

I. pag. 1. Post Tabulam Semonum initio ac sine mutilam (incipit enim a XIX. & desinit in titulo Semonis XLVIII.) primus ita inscribitur: Μηνὶ Ἰουνίῳ ἡ. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ καὶ ἐνδόξῳ μεγαλομάρτυρι Θεόδωρῳ τῷ κρατηλάτῃ. Mense Iunio, die VIII. Martyrium S. & gloriosi magni martyris Theodori militum praefecti. Inc. Αἰκινίῳ τῷ βασιλεὶ πολλῇ κεκρημένῳ τῇ περὶ τὰ εἰδωλα δαισιναιμονίᾳ. Desinit imperfecte in verbis: ὃ τῇ πλάνῃ δαλεύσομεν, οὗ τῷ σκότει προσηγόμεθα, ἐν quae sunt ultima pag. 10. b. inter quam, & sequentem, octo folia vacua recentius inserta sunt ad ea supplenda, quae inter has duas paginas satis multa desiderantur. Inter diversorum Patrum Semonum in laudem huius martyris, a Fabricio B. G. Tom. IX. pag. 147. relatos, nullius initium cum nostro concordat. Bollandistae quoque ad diem vii. Februarii, in quo agunt de S. Theodoro Duce, & martyre, nullum ita incipientem exhibent.

II. Pagina igitur 11. incipit a verbis. βέλτερος ὡς ᾤετο παραινῶν, κ. λ. quae quidem pertinent ad alium Semonem, qui propter memoratum Codicis defectum inscriptione caret, atque initio: videtur autem conscriptus in laudem plurium martyrum, quorum Iunii xvii. die recolatur memoria. Huius finis est: ἀλλὰ διδόντι τοῖς αὐτὸν ἀγαπῶσι ταχέαν τὴν σωτηρίαν & ἐλπίδος μερίζον· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ.

III. p. 14. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ὁκτωκαιδεκάτῃ. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ καὶ πανενδόξῳ μεγαλομάρτυρι Λεοντίῳ. Mense eodem, die XVIII. Martyrium sancti, ac gloriosissimi magni martyris Leontii. Inc. Τὸ μὲν τῆς παροιμίας προσίσταται. Def. καὶ τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν ἰσχυόμεν. χάριτι, κ. λ. Ex Ms. Mediceo, interprete C. I. legas sub eadem die in Actis SS. edit. Venetae T. III. Iunii p. 562.

IV. pag. 19. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν καὶ ὁμολογητῆ Θεόδωρῳ ἡγεμένῳ τῶν Στεδίου, ἐγκώμιον εἰς τὸ γενέσιον τῷ τιμῇ προφήτῃ Προδρόμῳ & Βαπτιστῇ Γεωργίου. Mense eodem, die XXIV. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Encomium in nativitate venerabilis Prophetiae, Praecursoris, &

Baptistae Iohannis. Inc. Ἀἰδοῦναι τοῦ κελαδέου περὶ τὰς ἐαρινὰς ὥρας εἰκῶς ἡμῖν ὁ λόγος. Def. τῇ τε ἐλαχίστῃ σε πόμην ταύτῃ σὺν τῷ ποιμένι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Latine existat Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium die xxiv. Iunii.

V. pag. 24. b. Die eadem. Leonii Monachi Sermo in idem argumentum. Inc. Φαῖδρᾷ & ἐπερλάμπυσσᾳ τῇ τῷ πνεύματος χάριτι. Def. καὶ βαπτισθέντος Χριστοῦ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν, μετ' ὃ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Nulla huiusce Leontii monachi adfertur a Fabricio inter Elogia SS. Tom. cit. pag. 100. in Iohannis Baptistae natalem diem Homilia: quae autem Leontio presbytero C. Politano adscribitur in eiusdem conceptionem, ea inc. Πολλοὶ μὲν ἦδη πολλάκις.

VI. p. 36. Eadem die. Antipatri Episcopi Bostrorum Sermo in idem argumentum. Inc. Ἐν γεννητοῖς γυναικῶν ὑδὲνα Ἰωάννη μερίζονα. Def. ὁ μὲν γὰρ φησιν, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ἐγὼ δὲ φημι, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Latine in Tom. VI. Lipomanni ad xxiv. Iunii.

VII. p. 41. Eadem die. S. Io. Chrysostomi Sermo in idem argumentum. Inc. Οὐδὲν τοῖς δεσποτικαῖς ἀνυπότακτον ὄρει. Def. παρὰ τῷ Θεῷ δυνατὰ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera nuper edit. Parisi. T. II. p. 790.

VIII. p. 43. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμψῶν τῷ ξενόδοχῳ. Mense eodem, die XXVII. Vita & conversatio S. P. N. Sampsonis Xenodochi. Inc. Ἀμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ θεραπείας. Def. ἐγὼ δὲ πλῆθει ἁμαρτιῶν, ὅμοιοι, ἀδινγήτως παρέρχονται· ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Metaphraastes. G. & L. interprete Gentiano Herveto apud Bolland. Tom. V. Iunii cit. edit. Venet. pag. 265. seq.

IX. p. 57. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Τρόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τὰς ἀγῶνας, καὶ ἄλλα, καὶ ἀποδημίας, & τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου & Παύλου. Mense eodem, die XXIX. Hypomnema singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & mortem SS. & Apostolorum Principum Petri & Pauli. Inc. Καὶ τῶν τεχνῶν ὁ μόνος ἴσας ἐξ ἀρχῆς πατέρας ἀποδεχόμεθα. Def. τύχομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. G. & L. apud Bolland. Tom. cit. pag. 411. seq.

X. pag. 71. Die eadem. S. Iohannis Chrysostomi Encomium in eosdem SS. Apostolos, Petrum & Paulum. Inc. Οὐρανῷ καὶ γῆς ἀμύλλαν ὄρω. Def. ἴσα λάβωμεν δι' αὐτῶν ἔλεος ἔμπροσθεν τῷ βήματος αὐτῶ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Cit. edit. T. VIII. in spuris p. 7.

XI. p. 74. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Ἐγκώμιον εἰς τὰς ἀγίας καὶ κορυφαίας Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον, συντεθέν παρὰ Θεοδώρου τῷ φιλοθέῳ καὶ φιλοπόνῳ μαγίστῳ, ἐκ διαφόρων λόγων Ἰωάννου τῷ ἐν ἁγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ. Eadem die. Encomium in SS. & coryphaeos Apostolos Petrum & Paulum, concinnatum a Theodoro pio & di-

(1) Comptum tandem est fragmentum esse martyrii SS. Ismaëlis, Sabelis, & Manuëlis fratrum Persarum, quorum Acta refert Bollandus edit. Venet. Tom. III. Iunii pag. 190.

γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐκ σειρῆς τὸ τῆς εὐγενείας καλόν· τὸν αὖτ' ἡλίον ἀνατολῶν καὶ ὅτοι ὁρμώμενοι, εὐγενεῖς τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν εὐγενέστεροι. θύρα τέτοις κατὰ τὸν ἰσὺ πάντῃ πενομένη ἀνέωκτο, ἐκ ἐπιζυγομένη κατὰ προσώπων, καὶ πόρῳ τοῦ-
 τας ἐλαύνουσα· πόδες ἦσαν χωλὸν ὅσα καὶ ὀφθαλμοὶ ἐκρῶντο τέτοις, οἱ πετηρωμένα τὰ ὄμματα περιέφερον. χηρεῖα δὲ τὰ μάλιστα βοη-
 θήντες, ἐκ πολλῶν τὸν βίον ἀπολιπόντων πατέ-
 ρων, παῖδας ἐξοικιζόμενοι, τῆς ὀφθαλμίας περιήρ-
 τὸ πλείστον, ἅτε μὴ τῶν ἐξ αὐτῆς κακῶν ἐς
 πείρην τῇ ἐκείνων ἐπιμελείᾳ γινόμενοι. Τί ὅν;
 ἄρα μὴ τοῖς ἔξω καλῶς ἔχοντες, τοῖς ἔνδον ἐν
 ῥαζῶν διέκειντο, τρυφαίᾳ αὐτοὶ καὶ ὅση βλακείᾳ
 σχολάζοντες; ὁμοῦν. ἀλλ' ἔργον ἦν αὐτοῖς
 ἀπαυσον, ἢ τῇ παιδαγωγῇ νόμῳ μελέτῃ· ἔτι καὶ
 γὰρ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ξυρῇ ἀκμῆς τὰ τῆς σκιάς
 ἐνεκίηκε, καὶ ἢ πρὸς τὸ θεῖον δι' αἱμάτων, καὶ
 κνίστης οἰκείας. Γεννῶσι τοίνυν τὴν μακαρίαν
 ταύτην Μαρίαν περὶ τὰ μέσα πρὸς τῆς μοναρχίας
 τοῦ Καίσαρος Οὐκταβίου, ὃ καὶ σεβαστὸς ἐπικλησὶς
 ἐστὶν ἕτερον ὄνομα. καὶ ἀποχρῆν αὐτοῖς εἰς φι-
 λοτιμίαν ἡγημαί, ὅτι πατέρες τοιαύτης ἡκασαν
 θυγατρὸς. εἴπερ γὰρ ἔδει τὴν τοιαύτην, καὶ τοσ-
 αῦτα δὴ τῷ βίῳ χαρισάμενην, ὡς πρὸς καὶ λό-
 γον τυγχάνοντα, τῷ βίῳ δοθῆναι, ὡς πρὸς τὸν
 πάλαι μέγιστον ἀγαθόν, μὴ ἄλλοις αἰτίαις τοῖς
 εἰς φῶς προόδῳ πατράσι χρήσασθαι, ἢ δι' ὧν ἰε-
 γονε, κακίαν μὴ ἄλλης, ἢ ταύτης πατέρας
 ὀφθῆναι. Ἐπεὶ δ' ἀπέσχετο γάλακτος, καὶ πόρῳ
 τιτθῶν ἦν, καὶ ἄρτι πρὸς οἰκείας ἐπιβαίνειν τῆς
 γῆς ἤρξατο, ὅτε ἐπ' αὐτῶν ἐρεῖδειν πῆχυν κα-
 τὰ τὸν Σόλομωντα μαρτυρῶν ἐκδίδεται, οὐδ'
 ἔρια νῆθειν, ἢ τοῖς ἐκ σιρῶν νήμασιν ἐπικεῖσθαι,
 καὶ εἰς κάλλος ἐξυφαίνειν, καὶ καταποικίλλειν τῷ
 τὰ πάντα βιαζομένῳ χρυσῷ. ἀλλ' ἐς γραμμα-
 τισὺ φοιτᾷν ἐγκελεύεται. Ἐπεὶ δὲ τὸ τῷ λόγῳ
 δαδὸς ἦν εἰς πῦρ, καὶ ἦτορ, ὃ φασιν, εἰς πε-
 δῖον, ὁλίγος ὁ μεταξὺ χρόνος, καὶ ἀσκήσεται μὲν
 αὐτῇ, ὅσα τῷ θεόπτη γέγραπται Μωϋσεῖ, καὶ
 τῇ λοιπῇ σκιάδῃ γραφῇ, ὅσα τε προφῆται καὶ
 ψαλμοὶ διεξέρχονται· τοῖς μὲντοι ψαλμοῖς καὶ
 προστετέθηκε τὰ μάλιστα, καὶ τέτοις νυκτὸς ἦν καὶ
 ἡμέρας ἐμμελεῖσθαι, καὶ τῶν προφητικῶν ἐκείνης
 ἐγκειμένη διηγεῖσθαι, ὅσα περὶ Χριστοῦ, εἴτ' ὅν περὶ
 τῷ ἡλειμμένου καὶ Μεσίου ἐμφανέστατα διαγγέ-
 λουσιν.

Eius post
 parentum o-
 bitum, vir-
 tutum exer-
 citatio.

Ἄρτι δὲ τῶν γονέων ταύτη διαμετρησάμενων
 τὸ ζῆν, αὐτὴ καὶ παρθένος ἐξουσίας εἰς τὸ ῥαζυ-
 μέν, ἐκ ἔμεινεν ἐν ἀπαιδευσίᾳ· ὃ γὰρ πρὸς
 τρυφᾷ ἀπέειδε, καὶ βλακείας ἀνῆκε τὸ σῶμα,
 καὶ τῇ λοιπῇ ῥαζῶν ἐκδεδιήγηση· καὶ ταύτα παρ-
 ηβῶσαν ἤδη τὴν ἡλικίαν ἐπαγομένη, πλέτῳ τε
 βοιωμένη, καὶ ἄρτι παθὼν τῶν ἐκ φύσεως ἐπι-
 βαίνουσα· ἀλλ' ἀσχολον ἔργον ταύτῃ νησεῖα καὶ
 προσευχῇ, τῆς σαρκὸς, καὶ ἢ πρὸς τὸ θεῖον νεύ-
 σις τε καὶ οἰκείας, νόμῳ μελέτῃ, γραφῶν ἀνά-
 γνωση, καὶ διὰ τῶν τὰ ὄντα τοῖς χρῆζουσιν ἀνι-
 ναι, δλαὶ χερσὶ καὶ ἰσχύϊ, καὶ προθυμότερόν γε
 ἢ ἐκείνης λαμβάνειν ἐξῆν, τὰ μέλλον, ὡς ἐνδὸν κα-
 τακτῶσθαι, καὶ τοῖς ἐσῶσι ταμείοις διὰ τῶν,
 οἱς ἐνδεῖν τὸν βίον συνέβαινε, τὰ τοῦ βέροντος
 πλῆθος ψυχῆς γενναίᾳ ἀποθησαυρίζειν. Ἀλλ'
 οὐδὲ χερσὶν οἰκείας ἀπηγόρευτο τῇ μακαρίᾳ,
 μὴ καὶ διεφθορόσι καὶ διεφθιμένοι ἀνθρώποις

τὰς σάρκας, τὰς πληγὰς ὕδατι ἀπονίζειν, καὶ
 καταπλάσσειν ἀνεσώδυνους φαρμάκοις, καὶ παντὶ
 δὴ τρόπῳ τῇ αὐτῶν βοηθεῖν ἀδελφείᾳ· ἦν γὰρ
 αὐτῇ καὶ πρὸ τῆς χάριτος τὰ τῆς χάριτος σπα-
 दाζόμενα. Ἀγνεία μὲντοι βίῳ τοσαύτῃ ἐκέρχρητο,
 καὶ ἔτω διὰ σπυγῆς ἦν αὐτῇ τὸ τῆς παρθενίας
 καλόν, ὡς ἀποσχέσθαι μὲν ἑορτῶν, ἀπειπασθαι
 δὲ πανηγύρεις, καὶ τοῦ θανάτου παραβάλλειν προσ-
 ἡκασι, καὶ ἀνδράσιν αὐτοῖς ἐς ὕψιν τὸ παράπαν
 ἀνομίλῃται εἶναι· τῶν ἀλόπων καὶ γὰρ ἔκρινε, παρ-
 θενεῦσαι ἐλομένη, καὶ τῆς κατὰ τὴν πρᾶξιν ἀφῆς
 ἀφελῶσα διὰ τῶν αἰσθησέων, οἷον τισὶν ἀσώμα-
 τοις ἀφαῖς, τῷ ποθόμενῳ δρᾶν τεσσάρι πόρῳθεν,
 καὶ δὲ δρᾶν αἰσχροὺς διὰ σώματος, τέτο ταῖς δια-
 νοίαις ἐπὶ τῷ νῦ ἐμπαθεῖ συναφείᾳ ἐργάζε-
 σθαι, ταῖς τε τῶν ὁμιλιῶν ἐπιστολαῖς περιπτύ-
 σσθαι, δι' ὧν ἀπεμάχεται τύπων· ὃ πολλὴ δὲ-
 σι περὶ αὐτῶν εἶδεναι, αἱ εἰς ἀσκήν παρθενίας
 προσέλκοντο. Διὰ τοῦτα καὶ γέλωτος ἀμετρίαν
 συνέελλα, καὶ παρθενίας ἀφῆρετο τὸ πλείστον, καὶ
 ἡσυχίᾳ ἐντροφῶσα συνῆν αὐτῇ τῷ Θεῷ, νοσε κα-
 θάρτητι συγγινόμενῃ, καὶ τῇ συνεχεῖ τῶν γρα-
 φῶν ἀναγνώσει, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ πρὸς πάντων
 τῇ καὶ μέχρως αὐτῆς παροράσεως παρθενίας καὶ κα-
 θάρτητι.

Οὕτω δὲ τῆς μακαρίας βίβης, καὶ βίον ἐνθεόν
 τε καὶ ὑψηλὸν ἐπιδεικνυμένης, ἐκ ἦν ἡρεμεῖν τὸν
 τῷ Θεῷ πατέρα· ἀλλ' ἀρχέκακος ὢν, καὶ αὐτῇ
 τοῖς καλῶς ἐφειδόμενος, καὶ τῶν πτέρων ἐπὶ
 ὁδῷ, ἢ φησὶν ἢ γραφῇ, ἐπιτίθεται καὶ ταύτῃ
 μετὰ σφοδρῶν τῶν πνευμάτων, καὶ ἐλεεινέσιν
 δλαὶ τὸν οἶκον τῆς ἀγνείας τοιχομαχεῖ, καὶ λη-
 στικαῖς ἐφόδοις εἰς τὴν ὁδὸν τὸν πύργον κατα-
 στείλει τῆς παρθενίας· καὶ διὰ τῶν ὡς ἀπὸ τινος
 ἀκροπόλεως περιγενόμενος, ἀπάσης κατατρέχει
 τῆς πόλεως, ταύτην τε πορνήσας, καὶ ὅλην ἐαυ-
 τῇ ποιησάμενος, ἀφαιρεῖται μὲν αὐτῆς εἴ τι
 θεῖον καὶ ὑψηλόν· λεηλατεῖ δ' ἡβήδον, ὅσον πε-
 ρὶν αὐτῇ τῆς ἀρετῆς γενναῖον, ἀσκήσεται τε καὶ
 τριβῇ μακρῇ χρόνῳ κτηθῆν, καὶ γυνῆν τὴν πρὶν
 κομῶσαν πολλοῖς προτερήμασιν ἐργασάμενος ἔξει-
 σιν, ἐπὶ δὲ δαιμονίοις τὴν αὐτῆς φυλακὴν ἀπασαν
 ἀναθῆμενος, τοῦ Θεοῦ παραχωροῦντος, οἶμαι, ἢ
 καὶ πόρῳθεν προκατασκευαζόμενος τῶν μεγάλων
 πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις. δεῖν γὰρ εἶναι καὶ
 σχέτιον ὁ τῆς κακίας εὐρετῆς ὑπελάμβανεν,
 προπατόρων μὲν περιγενόμενος, ἀδελφοκτόνον δὲ
 Κάιν ἀποφθνήσκοντα, γένος δὲ ἅπαν ἀνθρώπων
 κατακλυσμῷ παραδεδωκότα, Σοδόμοις πῦρ ὑετί-
 σαντα, εἰδωλοατρίᾳ δὲ ἐ τοῖς λοιποῖς πάθεσι
 τὸ ἐξῆς τῶν ἀνθρώπων γένος κατασφραγίσαντος,
 μιᾶς γυναικὸς ἦττον ὀφθῆναι. Εἰ δὲ δεῖ καὶ μυ-
 στικωτέροις πείθεσθαι λόγοις ἐξ ἀρχαίων καὶ ἐς
 ἡμᾶς ἡκασι περὶ τῆς εἰς τὴν μακαρίαν τῶν ἐπὶ
 δαιμονίων ἐπιδρομῆς, ὅτι περὶ φόβος ὑπεσείκει τὸν
 Σατανᾶν, ἀφ' ὅπερ ἀκῶσει τὸ προφῆτη εἰπόν-
 τος, Ἰδὲ ἡ παρθεῖνος ἐν γαστρὶ λήψεται· καὶ διὰ τῆς VII.
 τῆτο ἐπεισιπτεῖ καὶ ταύτῃ, καὶ τὴν παρθενίαν
 ἀποσυλᾷ, δεδιδῶκε μὴ πως δι' αὐτῆς τὸ τῆς οἰκο-
 νομίας πραχθεῖν μυστήριον· κατὰ δὲ καὶ πρὸ ταύ-
 τῆς ὁ μάταιος φετο διὰ τῆς μνηστίας τῷ Ἰωσήφ,
 τὴν ὁμόνομον ταύτῃ καὶ μακαρίαν ὄντως παρθεῖνον
 καὶ ἀφῆρον εἶσω τῶν ἀρκύων ποιήσασθαι. Ἀλλ' εἰς
 μάτην σοὶ τὰ ἐνεδρα, πονηρέ. Οὐ γὰρ τοι τοῦ
 Θεοῦ λόγος, ὁ τῷ πατρὶ συναΐδως, ὁ ἀναρχῆς
 τε

A septem
 daemonibus
 obducitur.

τε καὶ ἀπερίληπτος, καὶ σε σοφὸν ὄντα τῷ
 κακῶν δρᾶσθαι σε τῆς πανουργίας. σπλάγ-
 χνοι γὰρ οἰκείοις παθὼν τὸ ἐαυτοῦ πλά-
 σμα ἐς τοσοῦτον εἶναι σοὶ λευμασμένον μὴ ἀνα-
 σχόμενος, εὐδοκῶντος μὲν τοῦ ἀνάρχου Πα-
 τρός, συνεργῶντος δὲ τοῦ συμφύτος καὶ ὁμοτίμου
 αὐτῷ Πνεύματος, λαθὼν σε τὸν τοῦ σκότους ἄρ-
 χοντα, τὸν ἀπάτη ἡμᾶς δελεάσαντα, ἀμεταβά-
 τως μὴ ἐκσᾶς ἢ ἦν, ἡρέμα κάτεισι κλίνας τοὺς
 ὕμους, καὶ μήτρε τῆς ἀγνείας καὶ ἀμεινῆς παρθε-
 νίας κατασκευάζει.

Ad Chri-
 stum deduc-
 tur obduc-
 ti.

Γεννᾶται τοίνυν καὶ τί μοι λέγειν καιρὸς, ὅσα
 περὶ τὴν γέννησιν ἔδραμον, ἴνα σε τὴν σκηνὴν
 διαλύσῃ, τὴν Βηθλεὲμ, τὴν Φάτνην, τὰ σπάρ-
 γνα, τὰ πρὸ τοῦ βαπτίσματος, τὰ με-
 τὰ τὸ βάπτισμα, τὰλλα, δι' ὧν τὸ τῆς ἐμῆς
 σωτηρίας κατεργάσθη μυστήριον; ἀλλ' ἐπανα-
 κτεῖν τὸν λόγον, καὶ κατ' εἰρήνῃ βαίνειν πα-
 ρασκευάζειν. Τῷ Θεῷ καὶ Λόγῳ τὰς κατὰ
 γῆν ποιημένα διατριβὰς, καὶ τὰ κατ' ἡμᾶς
 λόγους ἀρρήτως οἰκονομῶντι, καὶ κατὰ καιρὸν πάν-
 τα πράττοντι, ὅτε παραδεικνύειν τὰ τῆς θεότη-
 τος διὰ τῶν ὡς φῶς φύσιν σημείων δεῖν ἔγνωσο,
 τότε δὴ τότε καὶ ἡ θαυμασία αὐτῇ Μαργδα-
 ληνῇ, ἐπὶ δὲ δαιμονίοις, ὡς εἴρηται, ἐχομένη,
 ἐς τε ὕψιν αὐτῇ ἔρχεται, λόγων τε θεῶν ἐν
 μεγέθει γίνεται, καὶ τῷ πάθῳ παραυτίκ' ἀπαλ-
 λήττεται. ἔκταν αὐτῆς τῇ ἱερουσαλὴμ ἐπιδημη-
 σάσης, τοῦ σωτῆρος δ' ἐν τοῖς τῆς Συρίας μέρε-
 σιν εἰσβαλόντος μετὰ τῶν μαθητῶν, διαγγε-
 λόντων πᾶσι τῆς βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον. με-
 τὰ γὰρ τὸ διασπείρειν τὸν λόγον εἰς τὰ μέρη
 Τύρου καὶ Σιδῶνος, καὶ τὴν Φιλίππου Καισαρείαν
 διελθεῖν, καὶ τῆς λίμνης πέραν γενέσθαι Γενη-
 σαρέ· ὅτ' ἐπῆλθεν αὐτῷ ἐξ ἐπὶ δὲ ἄρτων τετρα-
 κισχιλίας ἐκθῆναι, ὡς φησι τὸ ἱερὸν εὐαγγέ-
 λιον, μετὰ τὸ φάναι· οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄν-
 δρες τετρακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων,
 καὶ ἀπολύσας, φησὶ, τὰς ἄλλας, ἀνέβη εἰς τὸ
 πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ἑρῖα Μαργδαλᾶ· ὅπερ
 ἕτερος εἰς τὰ μέρη λέγει Δαλμανυθά· ὃ δὲ τῇ
 Ἐλθῶν διαλέκτῳ μεγαλυτέρως ἐρμηνεύεται. Πολ-
 λῶν τοίνυν θαυμάτων ἐπιρρέοντων, προσήλθον
 γὰρ, φησὶν, αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ'
 ἐαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωλούς, καὶ ἐξηράπτευσεν
 αὐτούς, κατέκκοι τῶν θαυμάτων καὶ οἱ τῷ γέ-
 νει ταύτης προσήκοντες γίνονται· ἄγασι τοίνυν
 παρ' αὐτὸν αὐτὴν ἔνθεν κακίαν περιρρομένην,
 τὰς ὁδόντας τε τετριγῆν, καὶ ἀφρον τοῦ σώμα-
 τος παραπτύσαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλοῖον τοῦ
 Ἰησοῦ γένοντο, ἐκείνου, ἐλπίσαν, τὸν πρότερον
 βίον ταύτης κατέλεγον, καὶ ἀπαλλάξαι τῷ πά-
 θῳ ἐδέοντο, οἵαυτερον δέσποτα, λέγοντες, γύ-
 ναιον ἀνδρὸς μὲν ἔρημον, ὀρφανὴν δὲ ὃ ῥῶσαν ἐκ
 πολλοῦ παῖδα, καὶ ἐς τὸ παντελὲς ἀπολέσθαι μι-
 κρὸν δέουσιν, ἅτε δὴ τῶν πραττομένων ἡκίσα
 ἐπαισθανομένην.

A demo-
 nibus libe-
 ratur.

Τί ὅν ὁ συμπαθὴς καὶ φιλόγαθος; καὶ θάττον ἢ
 λόγος τῶν δαιμονίων ταύτην λυτρεῖται, κακίαν
 μὲν τοῖς ὅρεσιν ἐνδιαιτῶσθαι δίδωσιν· αὐτῇ δ' ἐν
 τῷ κατῆσθαι τῷ φρονήματος γενοῦσα, καὶ οἱ κα-
 λῶ γένοιτο διαγνῶσθαι ὃ μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλ-
 λὰ πᾶσι χαίρειν εἰπῶσα, οἱ ποδῶν εἶχε κατ'
 Ἰχνη βαίνειν, ἡγάπα τοῖς τοῦ διδασκάλου καὶ
 σωτῆρος ποσὶ, μικρὰ ἢ ἐδὲν τῷ γένει, καὶ τῆς

κάτω περιφορᾷς φροντίσασα. Ἐντεῦθεν ὁρῶσα
 χωλὸς μὲν ὡσεὶ ἔλαφον ἀλλομένους, τυφλὸς δὲ
 τὸν χρόνιον σκότον ἀποδεμένους, καὶ τῷ γλυκυτά-
 τῳ ἡδέως πῶς ἂν εἴποις ἡλίῳ παραδόξως ὁρμα-
 σιν ἀτενίζοντας, λεγεῶνά τε πνευμάτων ἐπιτι-
 μώμενος, καὶ ὡσεὶ καπνὸν ἐξαίφνης διαλυόμενος,
 ξηρὰς χεῖρας τὰ δεσμὰ ἀνιέμενα, καὶ ὡς ἱστὸν ἀ-
 ράχνης διαλυόμενα, συνήγεν ἐκ τούτων, καὶ τῶν
 γραφῶν, αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπ' ἐλευθερίᾳ τοῦ Ἰσ-
 ραὴλ προσδοκώμενον· ὡς γὰρ συνέσεως ἀντιποιοῦ-
 μένη καλῶς διεγίνωσκεν, ὡς ἐπῆλθε μὲν καὶ ἄλ-
 λους τὰ ἴσα ἐργάσασθαι, πλὴν ὃ μετ' αὐτὸν
 τῶν τοσαύτης καὶ περιστάς δυνάμεως, ἀλλὰ δου-
 λικῶς ἐκείνοι καὶ μετ' εὐχῆς τὰ πάντα διέπραττον·
 τῷ δὲ τὸ, σοὶ λέγω, καὶ τὸ, θέλω, καθαρῶς ἵσθαι,
 κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν προβαλλόμενα, καὶ θάτ-
 τον ἢ λόγος εἰς ἔργα προβαίνοντα μεῖζονά τε
 ἐδείκνυ, καὶ ὃ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἐξουσίας καὶ κυ-
 ριότητος. οὐκ μὲν γὰρ πεζεύει κατὰ θαλάσσης
 εὐσάλως καὶ κέφως καὶ ἄβροχος, ἐπιτιμᾷ πνεύμα-
 σι περιστάς δυνάμεις, ἀνίστα νεκρῶν, τὸν θάνατον
 ὡς ὕπνον ἀποδεμένους, καὶ τὰλλα ὅσα θεϊκὴ δύνα-
 σις προσηκε κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν ἐργάζεται.

Οὕτως ὅν ἐν τούτων χειραγωγηθεῖσα, καὶ αὐ-
 τὸν εἶναι τὸν τοῦ Θεοῦ ἱστὸν ἀληθῶς ἐπιγνῶσα, οὐ
 μεθίει τοῦτον, ἀλλὰ πᾶσι μὲν τοῖς αὐτοῦ δια-
 κοῦσα παρῆν, ὁμιλιῶν, διδασκαλίας ἀρωμένη, θεῖον
 ἐπιτιμώμενη, χαίρῃσα, σελλομένη, θάττον ἢ λό-
 γος τὸ ἔργον ἀνύεσα. ἐντεῦθεν καὶ γνώριμον
 ἐαυτὴν τῇ τῷ Χριστῷ μητρὶ κατῆσθαι, καὶ τοῖς αὐ-
 τῇ κατὰ γένος προσήκουσιν, καὶ ἐς Φιλίαν συνδεῖ-
 ται τὰ μάλιστα· ἐκ αὐτοῖς δὲ μόνοις, ἀλλὰ καὶ
 τοῖς ἐπομένους Χριστῷ, καὶ οἱς παραβάλλειν ὡς
 σὺνήγες εἶχιστο, τῇ τε οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου Σί-
 μωνος, καὶ τὸν Λάζαρον ἔσχεν οἰκήτορα· εἰκὸς
 δὲ καὶ τούτων ἐ ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ ἐς Φιλίαν
 χηρᾶσαι, ἀγαπωμένους Χριστῷ, ὡς φησὶν ὁ θεσπέ-
 σιος Ἰωάννης, Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρ-
 γαν καὶ τὴν Μαρίαν τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ τὸν
 Λάζαρον, ὡς δὴ τῇ τε κόμῃ καὶ τῷ οἴκῳ ἐπε-
 χωρίαζε, καὶ τοῖς αὐτῶν εἰσφύριζτο, ἅτε δὴ μὴ
 οἰκίαν, μὴδὲ πῶ κατασκηνώσαι ἔχον, τῶν ἀσωπεί-
 κων φωλέων ἐχόντων, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ ἔρην
 κατασκηνώσεις. Καὶ τῶτο ἐκ πολλῶν μὲν καὶ ἄλ-
 λων τεκμηρίωσασθαι ἔξεσι, ἐκείθεν δὲ τοῦτο
 μάλιστα γίνεται γνώριμον, εἰσβαλόντι γὰρ, φη-
 σιν, τῷ Ἰησοῦ εἰς κόμην τινὰ (τὴν Βηθανίαν δὲ
 οἰητέον αὐτὴν, αὐτὴ γὰρ Λαζάρου καὶ τῶν ἀδελ-
 φῶν ἢ πατρὸς) γυνὴ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέ-
 ξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ ἴδε ἦν ἀδελ-
 φὴ καλεμένη Μαρία, καὶ τὰ ἐξῆς, Μετὰ γὰρ τὸ
 φάναι τὸν Χριστὸν, Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν με-
 ρίδα ἐξελέξατο, ἢ τις ἐκ ἀφαιρεθῆσθαι ἀπ' αὐ-
 τῆς, ἐπάγει, ἐπάρασα δὲ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ XI. 27.
 τῷ ὄχλῳ εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βα-
 σάσασά σε, καὶ μασοί, οὐδὲ ἐμήλασας. Ταύτην
 δ' ἀκαμφθῆναι βίβλοι ἡμῶν ἱσθῶν τὴν μακαρίαν
 εἶναι Μαργδαλην ἐνδεδωκασιν, ὡς ἐκείθεν εὐδῆ-
 λον γίνεσθαι. Τοῦ γὰρ θαυμασίου Λακὰ τὰ κα-
 τὰ τὴν Μάρθαν καὶ Μαρίαν διεξαλλόμενος, εἴτα
 καὶ τὰ περὶ τῆς ἐπάρας τῆς φωνῆς τῆς γυναικὸς,
 μετέπειτα δὲ καὶ περὶ τοῦ τὸ κωφὸν δαιμόνιον
 ἔχοντος διαγγέλλοντος, τῶν τε Φαρισαίων ἐν
 Βεελζεβὺλ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια διαβαλλόντων
 Χριστὸν, αὐτὸς τὴν αὐτῶν ἀκατρεπὼν δέξαν, φη-
 σιν.

Ex miris
 quae facie-
 bat leius-
 veum esse
 Dei filium
 agnosceit.
 ipsiusque
 sequitur.

Luc. XI. 5.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

Luc. XI. 27.

ibid. 17. σὺ δὲ πάντα βασιλεία ἐφ' αὐτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημωθήσεται, καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ δὲ ἐγὼ ἐν τῇ ἐκβάλλω ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τῇ ἐκβάλλουσιν; καὶ μετ' ὀλίγα, ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθοι, διέρχεται δι' ἀνθρώπων ζυγίου ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει· ἰσχυρῶς εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξήλθον· ἐλθόν εὐρίσκει σεσπαρμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ λαμβάνει ἐπὶ ἑτέρα πνεύματα πονηρότερα αὐτοῦ, καὶ ἐλθόν κατοικεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου χειρότερα τῶν πρώτων.

ibid. 17. Ἐπ' αὐτῇ μὲν τοι τῷ συνεχῇ τοῦ λόγου, ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπαύσατο τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βασίλειά σε, καὶ μαῖοι, ὅς ἐθῆλασας, ὡς συνάγεσθαι μὴ ἄλλην, ἢ τὴν Μαγδαληνὴν εἶναι ταύτην, ἀκούσασαν περὶ τῶν ἐπὶ δαιμονίων, καὶ εἰς μνηστῆρας ἐλθούσαν τοῦ πάθους, ὃν αὐτὴν ἀπήλλαξε Χρῆστος ἐν Μαγδαλαῖς γενόμενος, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγγέλιον.

Quia Magdalenae fensus, dum Lazarum a mortuis excitatum vidit. Ἐπεὶ δὲ εἶδε καὶ τὸ διὰ σαυροῦ ὑπὲρ ἡμῶν τελεσθῆναι μυστήριον, εἶδε δ' ἕκ ἄλλως, ἢ διὰ τοῦ κατὰ τὸν Λάζαρον θαύματος· ἐντεῦθεν γὰρ ὑπῆρξε καὶ τῷ ᾄδει γυνὴν, ὅσον ἔγωγε τὴν αὐτὴν δυνασθεῖσαν εἰς ἄδην ὠφελήσασαν, καὶ τῷ τῶν Ἑβραίων λαῷ εἰς φθόνον διαναστῆναι, καὶ τὰ πάντες ἐπέκεινα λόγου ἐργάσασθαι· παρὴν καὶ ἡ θαυμασία Μαγδαληνὴ, τὸ μὲν ἐπομένη Χριστῷ, τὸ δὲ καὶ ταῖς ἀδελφαῖς Λαζάρου ὅσα γε νόμος εἰς παραμυθίαν διατελέσασα. Ὡς δὲ τὸ, τοῦ τεδείκναι αὐτὸν, ἡκίμοι, ἐπὶ ἐπιστάντα τῇ τῷ φίλῳ σοφῷ δακρύοντα εἶδε, καὶ διὰ τὸν λῆγον κελεύοντα, ἐξέπληττετο, καὶ τί ἂν αὐτῷ βυλομένη εἴη τὸ ποιητέον μαθεῖν ἐβόλετο. ὡς δὲ καὶ τὸ, Λάζαρε δεῦρο ἔξω, διάτορον ἠνωτίσαστο, καὶ ἴδον τεταρταῖον θάλλον ἢ λόγος ὡς ὕπνον τὸν θάνατον ἀποτιναξάμενον, ἔσα ἐκ ἀνδριάντι τῷ παραδόξῳ τοῦ θαύματος, ἀφ' ὧν εἰσῆκει ἐφ' ἱκανῶς· μόλις δ' εἰς αὐτὴν ἐλθῶσα, καὶ κατ' αὐτὴν συμβάλλουσα τὸ πραχθῆναι, τὰ τῷ Θεοῦ μεγαλεῖα κατὰ καὶ πρώτα διετέλει θαυμάζουσα.

Ac deinde omnium, quae in Domina paffione contigerunt, inspectrix esse voluit. Ἀμέλει καὶ τῷ φθόνῳ ἐντεῦθεν ἔκ ἡν ἀνεκτά· ἀλλ' εἰς μεταρσίον ἐξαφθῆς, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι εἰς ταῦτον ἄγει, καὶ συνέδριον καθίζει κατὰ Χριστοῦ, καὶ τὸ τοῦ θανάτου συμβόλιον ἀπαύεται· ἐπεισὶ τῷ συνέδριῳ τῷ τῷ κατὰ τὸν τοῦ λοιμῶν εἶπεν ἂν προσφῶρος ὁ θεὸς Δαβὶδ, καὶ μαθητῆς τῷ καλῷ διδασκάλῳ τῷ τῷ μαθητευθείς, Φιλαργυρίᾳ δ' ἐκ προαιρέσεως συνῶν τὰ πολλὰ, καὶ ἀργυρίᾳ τὰ πάντα πρότερος· ὅ τὸν τοῦ θανάτου τῆς τῷ διδασκάλῳ μαθητείας ἐμέλησεν, ὅσῳ καὶ τριάκοντα τῶν ἀργυρίων τιπράσκει ὁ τοσούτων ἀληθῶς ἄξιος. Ἐντεῦθεν νύξ, καὶ λαμπάδες ἀπτόμεναι, τὰ ῥοπαλα ἐν χειρσίν, γυμνόμενά τε ξίφῃ καὶ μάχαιραις, καὶ ὁ μυσσῶν μαθητῆς φιλίας προσχέματι τὸν καλὸν διδασκαλὸν παραδίδωσιν· εἶχε μὲν ἔγωγε ταῦτα· ἐπὶ τοῦ ἀρχιερέως αὐτῇ τὸν μέγαν εἶχεν ἀρχιερέα δέσμιον. Πόσον δ' ἄρ' εἰκάσει τὴν μακαρίαν ταύτην τῷ τότε παθεῖν, ἐπομένην, παρεπομένην, πλαττομένην τὴν μὴ εἰδῆσαν, ἐν χρωῖ θυρῶν γυνομένην, τὰς εἰσόδους, τὰς ἐξόδους κατανοῶσαν, εἰσάσσει τε τοῖς ἀπάντων προσέχεσαν, τίνες μὲν οἱ τῇ κατ' αὐτὴν ἀποφάσει συνευδοκῶντες, τίσι δὲ μέμψους τὸ πρῶτον ἐκρίνετο, καὶ ὅσα ἂν μά-

χοι, τῇ μητρὶ διαγγέλλουσιν, ὅχι ἦσαν ἢ ἐκείνη τὰ σπλάγχνα σπαρασσομένην, τὴν ψυχὴν τε μετέωρον ἔχουσαν, τὰ τοῦ πρῶτου ὑποπτόμεναι· ἂν λήξειαν, ἐφιεμένην μαθεῖν; καὶ μὴ κἀκεῖνο συνορᾶν ἔξεσι, τίς ἦν ἐκείνη τὰ καὶ λόγῳ μόνῳ δυσχερῆ ἐπ' αὐτὸν πραττόμενα καθορῶσα, τὰς ψευδεῖς μαρτυρίας, τὰς ἐμπαιγνύς, τὰς μάστιγας, τὴν φραγγέλωσιν, τὴν ἄτιμον ἐκείνην ἐν ὕβρει περιπατοῦσαν, τὰ ῥαπίσματα, τὰ κολαφίσματα, τὴν τῆς ψευδὸς πορφύρας ἀναβολὴν, τὴν τῇ ἀκαθάρτην σεφάνῳ περιέδωκεν, τὰλλα ὅσα κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν τῆς σῆς, ἀνεξίκακε Λόγε, μακροθυμίας τοῖς μαιφάνοις πράττειν ἔξεν. Ἐπεὶ δὲ ὅσα περ ἦν τοῖς ἀγνώμοτοι διαπραξαμένοις, εἴτα καὶ ἐς τὸν τῷ Κρανίῳ τόπον τὸ τελευταῖον κατέλαβον, δεινὸν πνέοντες, φονῶδες τε καὶ ἀγριον βλέποντες, καὶ ὁ σαυρὸς ἦδη ἤρτο μετέωρος, αὐτὸς δὲ τοῖς ἡλοῖς ἐμπεπαρμένος ὑψοῦτο, ὡσανεὶ ἐκλιτεῖον τὸν ὄφιν, καὶ πᾶσι καταφανὲς γινόμενος θάλασσαν, τότε δὲ ταύτην εἰκὸς ἀφαιμένην ἀδείας, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ μαθητῆ αὐτῷ προσεῖναι, ὅπως ἔχοντι κατὰ σχῆμα, καὶ ποδῶν ἀψασθαι τῶν ἀχράντων ἐκείνων, εἰσάσει τε καταφιλεῖν τὰς πληγὰς, καὶ τοῖς αἵμασι μιγνύειν τὰ δάκρυα, καὶ τοῖς δάκρυσι τοιαῦτα προσεῖναι τὰ ῥήματα· τί τῷ τῷ, δέσποτα ἐθέ; τί σοι τὸ τῆς εὐσπλαγχνίας ἀπειρον πέλαγος; τέτοις ἀμείβουσι σε τῆς εὐεργεσίας οἱ πολλῶν καλῶν ἀπολαύσαντες; χιτῶνα ὕβρεως περιβάλλουσιν, ἐκ καταπολὴν ἀφθαρσίας ἐνέδυσας, ἐπὶ ὡς ἀεὶ διεῖς τὰς πτέρυγας, ἐπὶ τῶν μεταφρένων τύτεις ἀνέλαβες; σεφάνῳ σοι περιτιθέσιν ὕβρεως, ὡς αὐτὸς δόξῃ τιμῇ ἐσεφάνωσας; ῥάπισμα κατεδέξω, ὡς αὐτὸς τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀπήλλαξας δαλειῶν; καλὰ μὲν σε τὴν ἀκήρατον παῖσι κεφαλὴν, οἷς ἐβόδῳ πληγείσα διέσαστο θάλασσα; χολὴν σὺν ὄξει διφώντι σοι κεραυνῶσιν, ὡς ἐν ἐρήμῳ μάννα ἐπὶ ὠμῶν σου, ἐκ πέτρας πληγῇ ῥάβδῳ κερυνθὸν ἐξέβλυσας νάματα; πόνος σε τοῦτο ἐκ τῶν ἡλῶν προσάγειν, ὡς ἀπάνως τὴν ἔρημον διελθεῖν παρεσκευάσας; ἀλλὰ φθέγγαι τι καὶ ἡμῖν ὅπως ἀθλίως παριστάμεναι· ἡμῶν ἐξοδίου τὴν μητέρα παριστάμεναι ἀνάβυσσον· μέγα λόγος ἐξέδιδος ἐς τὸ μεταλαῦτα μητρὶ. Καὶ ταῦτα παῖδες ἐνός τοιαῦτα διὰ μνήμης ἀγόμενος· τίς παρατίθῃς αὐτὴν ἀπὸ τῶν καὶ γὰρ καὶ ἀνδύων σε ἔτεκεν, ἀλλὰ ῥομφαία τὴν ψυχὴν ὅπως ἔχοντα εὖν ὅσα τιτρώσκειται. εἰπέ ῥῆμα τῷ μαθητῇ, καὶ τῇ μητρὶ ἐσόμενον παραμύθιον.

Ὡς τὸν ἐχέσας περιπαδῶς θεασάμενος, εἰ- Eorum, quae Christi obitum consequuta sunt curatio. XIX. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ἄλλα τοῦ συσπαυρῶντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, κατέβησαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἰς τὸν κρατῶν τῶν λόγῳ τὴν πλευρὰν αὐτῷ ἐνυξ, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Τί χρὴ νομίζειν τὴν διάπυρον τότε ταύτην παθεῖν; μὴ ἂν καὶ τὸν κρατῶν τὴν διέσπασεν, εἰ μὴ κατὰ γυναῖκα συσελλομένη ἀνεδύετο, καὶ τὰ γυναικῶν φρονεῖν ἡναγκάζετο· καὶ ἀνδρείον ἔχουσα φρόνημα, ἔπεχε, λέγει, τὴν χεῖρα, τολμῆρε κρατῶντα, μὴ σοι ῥομφαία ἐπέλθοι θεήλατος. Πῶς ἦν εἰκὸς ἐνορῶσαν ταῦτα δριμύττεσθαι τὴν ψυχὴν; ῥομφαία γὰρ τὰς καρδίας ἐρέπτεον, ἐκείνη τὴν πλευρὰν διορυζομένην. Πῶς δὲ καὶ τεθνηκότα εἶδον, πῶς οὐ πρότερον αὐταὶ τὴν ψυχὴν ἀπεβάλλοντο, πῶς ἂν διέρρηξαν τὰ ἱμάτια, πέτρας ἠγνυμένας ὀρώσας, ἡλίον σκότον ὑποδύμενον, σελήνην ἀμυρμένην, ὡς περ αἰσθανομένην τὴν κτίσαντος πάσχοντος; ἀλλ' ἂν δὲ τῷ κατὰ τὴν χάριν μείνῃ· καὶ ὅς ἔστω γὰρ ὡσανεὶ τὸ παράνομον εὐλαβόμενος, τὴν τε νομοδότην γυνὴ ἐπὶ ἑλὸν ἡωρημένην γυνῶν, θυμοῦ δικαίου πλησθεῖς, τὸ καταπέτασμα διαρρήγνυσιν, ὡς ὁ ἀρχιερεὺς τοπρότερον τὸ χιτῶνιον. ἀλλὰ περὶ τούτων τὰ ἱερὰ διέξειτω μοι εὐαγγέλιον.

Mariae Magdaleneae circa sepulchrum Domini follicitudo.

Τούτων γε μὴν ἔγωγε παρὰ δόξαν μεγενημένων, ἡ Μαγδαληνὴ οὐκέτι μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλλ' ὅλη τῆς ταφῆς γεγονῆα τῷ ἐξ Ἀριμαθίας προσεῖσιν Ἰωσήφ· τῶν γὰρ ἡδὲ καὶ μνήματος εὐπορήντα καινοῦ, οὐδενὸς ἔγωγε πρότερον σῶμα δεξάμενον· ἐπὶ ὁ χῶρος ἔνθα ἐκείτο εὐπρεπῆς λίαν, καὶ αἶρος ἐν καλῷ κείμενος, καὶ εἰς ὅραν κήψα διανενομένης. τῷ φθόνῳ προσεῖσιν, καὶ οἷα ἐκείνη ἔτι αὐτὸν ἀρρηνώσασα διανίστησι, διωρυγὰς τε καὶ καταδύσεις πρότερον ἀνιχνεύοντα, ἀποδεικνύσας παρασκευάζει τὸν κίνδυνον· τολμήσας γὰρ, φησιν, εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ἡγήσαστο τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς τὸ θεῖον ἱσχυρεῖται μοι εὐαγγέλιον. Ὡς δὲ καὶ τοῦ σαυροῦ τὸ θεῖον ἐκείνο σῶμα κατάγειν ἐμελλον Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμους, εἶδε δὲ καὶ τὰ ἱκανὰ πρὸς τὴν τῶν ἡλῶν ἐκσπασιν ἐκείσε παρῆναι, λαβίδα καὶ σφύραν, καὶ ὅσα τοῖς περὶ αὐτὰ ἐπιτήδεα, αὐτὴ τὴν ψυχὴν μετέωρος ἔσα, ὡσανεὶ δειλαινομένη, μή τι ἐς συντηρίαν τῶν δεσποτικῶν ὀσέων, τῷ Νικοδήμῳ προσέχειν ἀκριβῶς παρηγγύα, τὰς ἡλῶν τε κατεφίλει, καὶ τὰ λακίσματα προσετίθει τοῖς ὅμμασι, ποδῶν τε ἐκείνων ἦπτετο τῶν ὄντων ὀσέων, καὶ εἰρήνην ἄπασιν εὐαγγελισαμένων, καὶ χερσῶν, ὧν ἔργον κόσμος ἄπας, ἐπὶ πάντων πλάσμα κυρίως ὁ ἀνθρώπος, περιεχεῖτο τὸ ὅλον τῷ σώματι, καὶ προσφεύετο τοῖς ποσὶ· τῷ προσώπῳ γε μὴν καὶ πόρρω ἀπέειχεν ἀψασθαι, τοῦτο μὲν εὐλαβούμενη, τὸ δὲ καὶ τῇ μητρὶ παραχωρήσας, ἐχούσῃ ἐκ τῶ τόνου τὸ δικαίον· ἐξῆρχε γῶν, λυσαμένη τὰς τρίχας, καὶ τὰς παρειὰς τοῖς ὄνυξι κατεδαίνουσα, ἐκ μέρας δὲ καὶ τὴν μητέρα ἀνακταμένη, ἐπέχεσθαι χεῖρας, καθόλου τοῦ προσώπου ὀμώσας, τὴν κεφαλὴν τε παρεγγυλῶσαν, τῇ ἀνυπαίσῳ λύπῃ καταβαρυνομένην ἀνέχεσθαι, καὶ λόγοις ἡπτοῖς τὸ πλεῖστον ἀφαιρούσα τῆς λύπης· ἀλλὰ τῷ φόβῳ τῶν δικτῶν οὐκ ἦν αὐταῖς ὡς βυλουμέναις ἐξῆν, τοῖς ἐξοδίοις καὶ ἐπιταφίοις χρῆσθαι μέλει. ἀμέλει καὶ τῇ μητρὶ, τούτων ἕκ εἰπούσα καιρὸς, Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμους

ἐνεκελεύετο, οἱ τὰς χεῖρας εἶχον ἐνεκλήσας συνδόνι τὸ σῶμα, θεοπρεπῶς τε συμυρίσαι, καὶ ὡς θησαυρὸν τινα τῷ ταφῇ ἐναποθέσθαι, τὴν τε συνδόνα καὶ τὴν σμύρναν τῷ Ἰωσήφ ἐγχειρίσασα, σοί, φησι, τοῖς λοιπῷ μελήσει, ὅπως τούτων ἐνεκλήσας, καὶ τῇ ταφῇ παραδῶς, ἐπὶ ἄλλα δὴ ὅσα περὶ τὸν τάφον ἀμφεπονέιτο· τὰ δεύτερα μετὰ τὴν μητέρα κατὰ τε λύπην καὶ τὴν λοιπὴν διακειμένην σπυδῆν. Ἐπεὶ δὲ καὶ νεκροπρεπῶς ἀνακένετο, κατὰ τὰ νόμιμα ἐκείτο, καὶ ἡδὲ πρὸς τὴν ταφὴν ἐκφορεῖσθαι ἐμελλε, τίς ἂν ἱκανῶς διηγῆσται, ὅσον τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ τὸ πένθος, καὶ τὸ τῆς λύπης δεινόν; καὶ κρείττον ἐγὼ οἶμαι σιγῇ αὐτὸ παρισῆναι, ἢ διηγέσθαι ἐθέλειν· πῶ γὰρ ἂν καὶ λόγος τοσούτῳ πένθει ἐξισωθῇ; Εἶχε μὲν ἔγωγε ταῦτα, καὶ ὅς πᾶσι τὸ ζῆν ἐμπνέων, τῷ ζωηφόρῳ ἐναποτίθεται μνήματι.

Ὅ γε μὴν τῶν ὄλων Θεὸς τὸ τῆς οἰκονομίας ἔρ- Eius iterati- gon πεπληρωκός, τῇ ἐβδόμῃ τῷ τάφῳ κατεπαυ- ad sepul- crum ad- ventus, ex- gyon κατάπαυσιν. Ἀλλ' ἐνταῦθα τῆς μακαρίας visiones. ταύτης γυναικὸς τὸ κατεσπευδασμένον καὶ φιλόσορον ὅρα μοι. Τῶν γὰρ φίλων καὶ πλησίον ἀπάντων, ὡς τῷ προφήτῃ δοκεῖ, τῶν μὲν φόβῳ μακρόθεν ἱσαμένων, τῶν δὲ καὶ φυγῇ χρησασμένων, τῶν δὲ καὶ σάντων ἐξεναντίας, αὐτὴ πάντα φέρον, καὶ τὰλλα παρ' ἄδην ἡμενῶν, ἀνδρισταμένη τε καὶ τὸ φρόνημα ἀρρηνώσασα, καὶ ὅς ἂν οὐδὲ πλήθος ἔδρασεν, αὐτὴ μόνῃ κατατολμῇ ἐδοκῶ μοι παραχωρήσειν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελισαῖς τὰ ταύτης ὡς οἶόν τε διεξελεῖν. Πόσον δ' εἰκάσεις ἐκ τούτων αὐτῇ τὸ ἐγκάμιον; ὁ γὰρ ἄπαξ εἰπόντες τὰ περὶ αὐτῆς ἀπηλλάγησαν, ἔδ' ὁ μὲν, ὁ δ' ὁ· ἀλλ' ἐκ τούτων οἱ τέσσαρες αὐτῆς ἐμνημόνευσαν· ἐν γὰρ το

Χαίρετε· ἔδει γὰρ τὸ πρῶτον ἀναστῶν Φύλον, ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, αὐτὸ τοῦτο πρῶτον καὶ τὴν χαρὰν ἐνωτίσασθαι. αἱ δὲ τῷ πῶθι τολμῶσι τὴν καὶ παραβιβάσθαι, καὶ προσέρχονται, καὶ ποδῶν ἀπτονται, καὶ προσκυνῶσι καὶ οὐ μὴ φοβεῖσθαι λέγει, ἀλλὰ τοῖς ἀποστόλοις ἀπελθόντας δεῖναι τὰ τῆς ἀναστάσεως εὐαγγέλια, χαρὰς ἀγγελοῦ ἀνδράσι γυναῖκα γενέσθαι βυλάμενος, τὴν λύπης τῷ Ἀδὰμ γενομένην διάκονον. αἱ δὲ τοῖς ἀποστόλοις τὰ εὐαγγέλια διαγγέλλουσι. Καὶ πρῶ-

Luc. XXIV. 12.

τὸς, Φησιν, ὁ Πέτρος ἀναστὰς ἔτι σκοτίας ἔσσης, ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια μόνον, καὶ ἀπήλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. Ὡς δὲ τὸν Πέτρον θερμότερον οὕτω θεάσασθαι ἡ Μαγδαληνὴ μηδὲν περιεργασάμενον, ἐν ἀμυχάνῳ τὰ τῆς θείας ἐτί-θης, καὶ φαντασίαν εἶναι τὸ ὁραθὲν ἐνύμειν. ἰσοσφρέψασα ἐν πάλιν ἀπῆκε ἀκριβῶς τὰ ὁραθέντα πιστώσασθαι, καὶ περὶ ὄφρον, ἄρτι διαγε-λῶσιν ἡμέρας, ἔρχεται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἡδὴ δεύ-τερον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τῆς μνη-μείας, καὶ ἑαυτὴν τε συμβαλῶσα, ὅτι παρὰ τῶν

Ιωαν. XX. 2. μαθητῶν καὶ αὐτῆς ἀπιστήσεται, τρέχει, Φη-σὶ, καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἔτοι γὰρ ἦσαν τῶν μαθητῶν οἱ διαφυρωτάτοι, ὁ μὲν, ὡς σφόδρα φιλῶν, ὁ δ' ὡς φιλούμενος. Καὶ βλέπε μοι τῆς μακαρίας γυναῖκος τὴν ἐπίνοιαν· ἵνα μὴ αὐ-θὺς διαπιστήσῃ, ἢ λέγει, ἀνέστη, καὶ οἶδα γὰρ, εἴτ' ἀληθές, εἴτε ἢ μὴ, τὸ μόνον οἶδα, ὅτι ἐν τῷ τάφῳ τὸ σῶμα οὐκ ἔστι. λέγει τοῖνυν,

ibid. ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τῆς μνημείας, καὶ οὐκ οἶδα πῶς ἔζησαν αὐτόν. διανίστησιν αὐτῶν τὴν μαθη-τάς, συντρέχει προσδοκωμένη τῆς ἐρεύνης τὴν ἐκ-

ibid. 6. βασιν. Εἰσάγεται Πέτρος εἰς τὸ μνημεῖον· εἶ-τα ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος ἀρτίω εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σῶμα ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον, καὶ εἶδον, Φησὶ, ὡς ἐπίστευσαν, ἔχ' ὅτι ἀνέστη, ἀλλ' ὅτι ἦρθη. Οὐδέπω γὰρ, Φησὶν ὁ Ἰωάννης, ἡδεῖσαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι· ἀπῆλθον ἐν πάλιν πρὸς ἑαυτὸς οἱ μα-θηταί. Ἄμειν καὶ τὴν θαυμασίαν ταύτην γυναῖκα εἰς ἐνδοιασμὸν ἐμβάλλουσι, φαντασίαν οἰηθῆναι τὸ πρῶτον. καὶ ἡν εἶδος ἐ ταύτην ἀνθρώπινον τὴν πα-φείν, καὶ διαπιστεῖν αὐτῇ, καὶ ταῦτα τῆς φήμης ταχεῖ τῷ πτερῷ χρησαμένης, ὅτι νεκρὸς οἱ μα-θηταὶ αὐτῇ ἐλθόντες ἐκλεψαν αὐτόν. ἀλλ' οὕ-τως ἀμφιβόλως ἔχουσα, ὅμως οὐκ ἀφίστατο τοῦ μνημείου, ἀλλὰ καὶ τῶν μαθητῶν ἐκποδὼν γενο-μένου, Μαρία, Φησὶν, εἰσῆκει κλαίονσα ἔξω, τὸ μὲν ὡς τῆς ἐλπίδος διαπεσῶσα, τὸ δ' ὅτι καὶ μὴ εἰδέναι ἔχουσα, εἴτ' ἐκλάπη, ὡς λόγος, εἴτ' ἦρ-θη· καὶ κλαίονσα παρακύπτει πάλιν εἰς τὸ μνη-μεῖον ἔτι διαπιστῶσα, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπως ἔκειτο τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ· καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαί-εις; τίνα ζητεῖς; ὡσανεὶ ἐπιτιμῶντων εἰς τὰ ῥήματα· μετὰ γὰρ ἰσαύτην θῆαν, γύναι, ἡ κλαί-εις; ἔτι ἀνάνδρως διακρίσεις, καὶ ἂν μὲν μέγα ἐνοη-σῶν δύνῃ; τίνα ζητεῖς; ὃν εἶδες; ἢ τῶν ποδῶν ἡψῶν; ὃς καὶ Φωνῆς σοι μετέδωκε; τῶτον ζητεῖς; ἢ

ibid. 12. δε λέγει, ἦσαν τὸν κύριον μὴ ἐκ τῆς μνημείας, καὶ οὐκ οἶδα πῶς ἔζησαν αὐτόν. διανίστησιν αὐτῶν τὴν μαθη-τάς, συντρέχει προσδοκωμένη τῆς ἐρεύνης τὴν ἐκ-

ibid. 13. δε λέγει, ἦσαν τὸν κύριον μὴ ἐκ τῆς μνημείας, καὶ οὐκ οἶδα πῶς ἔζησαν αὐτόν. διανίστησιν αὐτῶν τὴν μαθη-τάς, συντρέχει προσδοκωμένη τῆς ἐρεύνης τὴν ἐκ-

καὶ οὐκ οἶδα πῶς ἔζησαν αὐτόν. Εἶτα ἐν τῷ τῆς ἀγγέλου ἀναστῆναι σπουδῇ, ἵσως τὸ σωτήριον ἐκεῖ-σε παραγενομένη, γραφεῖσα ἐκεῖνη θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐσῶτα, καὶ οὐκ ἔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ, τὸ μὲν, ὅτι ἐν ἀφθάρτῳ ἦν σῶματι μετὰ τὴν ἀνά-στασιν, καὶ ὅτι παντάπασιν ὁρατός, εἰ μὴ οἷς ὅτε βεβούλοιο, τὸ δ' ὅτι καὶ τῇ τῶν δακρύων ἀχλύϊ μὴ δυναμένη καθαρῶς καθαρῶν, ἢ ἵσως καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸ οἰκονομήσαντος. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-σοῦς, γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκεῖνη, ibid. 13. Φησὶ, δοκῶσα, ὅτι ὁ κηρυκὸς ἐστὶ, λέγει αὐτῇ, κύριε, εἰ σὺ ἐβάρυνας αὐτόν, εἰπέ μοι, καὶ γὰρ αὐτὸν ἄρῃ, ὡσανεὶ, εἰ συνῆρας καὶ σὺ τοῖς ἐπά-ρασιν, εἰπέ μοι, καὶ γὰρ αὐτὸν ἄρῃ. Ὡς γυναι-κεῖν φίλτρῳ, ὡ διαπύρρῳ πῶθι· ὅντως ἔδεν τῆς ἀληθῆς ἀγάπης μακαριώτερον· πῶθι δ' ἐπῆλθε καὶ κηρυκὸν αὐτὸν οἰηθῆναι; ἢ δὴλον, ὅτι ἐν τῷ κήφῳ τὸ μνημα· τάχα δὲ οὐκ ἔξω λόγον τὸν ἀληθῆ καὶ πρῶτον τοῦ παραδείου γεωργῶν οὕτως ὑπολαβεῖν. Ἀλλὰ τῆς Μαρίας ἔγω περὶ τὴν ἐρευναν ἐπτομημένη τῆς σῶματος, ἔνθεν τε κἀκεῖ-θεν ἀνατρεχούσης, ὁ διικνύμενος λόγος ἔχρη καὶ αὐτῶν σαρκῶν καὶ μυελῶν οὕτω βασιανισμένην, φωνὴ μὴ τὸ βλέμμα ταύτης ὀξύνει πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν, καὶ ὁνομασί ταύτην καλεῖ, Μαρία· ἢ δὲ τῆς γλυκειᾶς καὶ συνήθους αἰδομένη φωνῆς, ἡττοῦν ἢ λόγος ἐπιστραφεῖσα, Πάββιν, Φησὶν, ὁ λέγεται, διδάσκαλε· καὶ αὐτῆς τῶν ὠραίων αὐτῇ ἐφάσθαι ἐκτελεῖ ποδῶν.

Εἴπει γὰρ δι' ὕψους ὁ ἀκοῆς αὐτὸν ἔγνω, καὶ δι' ἀφῆς ἀκριβῶσασθαι ἤθελε, ὁ ὁρμῆς εἰς τοῦτ' ἔχουσα, τὸτο γὰρ τῷ εὐαγγελιστῇ σεσιωπῆται, ἀκῆ, μὴ μὴ ἔπτη. πῶς γὰρ ἂν τὸτο εἶπεν, εἰ μὴ κινημένη πρὸς τὸτο ἔα; μὴ μὴ ἔπτη· ἐπεὶ γὰρ μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας ἡψῶ με, καὶ τηλικαύτης ἀξιοθῆναι τῆς δωρεᾶς, ἔδεν μέγα δι-νοήθης περὶ ἐμῶ, ἀλλ' ἔτι ἀτελέστερον διέκειτο, καὶ ἐν τῷ τάφῳ ἐκτελεῖται ὡς ἀνθρώπων, τὸν μετὰ πα-τρὸς συγκαθήμενον, πῶθι γὰρ μὴ μὴ ἔπτη· κατὰ γὰρ τὴν σὴν δόξαν ἔγω πρὸς τὸν πατέρα με ἀναβέβηκα. Ἀλλως τε δὲ καὶ τὸ φρόνημα αὐ-τῆς ἀνυψῶ, μὴ ἀνθρώπων ὡς τὰ πρῶτα τοῦτου λογιζέσθαι, ἀλλὰ καὶ Θεοῦ· διατῆτο γὰρ καὶ τὸ ἀναβέβηκα εἶπεν, οἶονε πρὸς τὸν θρανόν, ἔνθα καὶ ὁ ἐμὸς πατὴρ διαφερόντως οἶκετ', πορεύε δὲ ibid. 17. πρὸς τῆς ἀδελφῆς με, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς ὅσα δὴ ἐ-μεμάρτυκα. Ἐρχεται ἡδὴ τὸ τρίτον ἡ Μαρία, καὶ ὡς λέγει ὡς πρότερον, ὅτι ἀνέστη, ἢ τότε μὴν δεύτερον, ὅτι ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τῆς μνημείας. ἄλλ' ἔρχεται, Φησὶ, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαχ- ibid. 18. γέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἔώρακε τὸν κύριον, ὡς ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. Ἐχῆς ἡδὴ καὶ τρίτην κάθοδον αὐτῆς ἐπὶ τὸ μνημεῖον, πρῶτ' σκοτίας ἔτι ἔσσης. Τὴν δὲ τετάρτην ὁ θαυμάσιος ἰσορεῖτω μοι Μάρκος, διαγενομένη, Φησὶ, τῷ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ Σα- λώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθόντες ἀλείψω-σι τὸν Ἰησοῦν, ἀνατελειαντος τῆς ἡλίου, καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, τίς ἀποκυλίσει ἡμῶν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τῆς μνημείας, καὶ ὅσα ἐξῆς. Ἄλλ' ἐνταῦθα διαπορεῖν ἐστὶ μοι, πῶς ἡ Μαγ-δαληνὴ τρίτον ἡδὴ πιστωθεῖσα, πάλιν ἐπὶ τὸν τάφον χωρεῖ, καὶ τίς ἀποκυλίσει ἡμῶν, λέγει, τὸν λίθον σὺν ταῖς λοιπαῖς; ἢ δὴλον, ὅτι ὡς α-πιστῶσα παραγίνεται, ἀλλ' ὡς μάλλον κἀκείναις ὁδη-

ὁδηγὸς ἐσομένη, καὶ τὰ γενομένα διηγησομένη, καὶ ὡς θάρσος λαβῶσα ἐκ τῆς ἀφίξεως· εἰκὸς δὲ μὴ-δὲ ταύτην φάναι τὸ, τίς ἀποκυλίσει ἡμῶν τὸν λίθον, ἀλλὰ Σαλώμην ἔγω τῷ τάφῳ παραγε-νομένην, ἀκοῇ δὲ μόνον ἐνηχηθεῖσαν λίθον ἐπιβῆ-ναι πρὸς τὴν θύραν τῆς μνημείας· ὡς γὰρ ἰσορεῖ Μάρκος, ἀναστὰς πρῶτ', πρῶτ' ἐφάνη Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, ὡς ἡ ἐκβεβλήκει ἐπὶ τὰ δαιμόνια, καὶ ὡς Ματθαῖος, τὸν τε σεισμὸν καὶ τὸν λίθον ἀποκυλισθέντα πρῶτ' τῇ μνημείᾳ ἐθεάσασθαι, καὶ ὡς ὁ Ἰωάννης, τῇ μὲν τῶν σαββάτων, λέγει, Μαρία ἡ Μαγ-δαληνὴ ἔρχεται πρῶτ' σκοτίας ἔτι ἔσσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. Εἰ μὴ τὴν Σαλώμην ταῦτα φάναι δοίμεν, εἰς βυθὸν ἐναντιώσεως ἂν περιβαίμεν· ὅπερ οὐκ εὐλογον.

Marc. XVI. 9.

Matth. XXVIII. 2.

Ioan. XX. 1.

Prima Re-formationem Domini Apollon- is annun- tiasse proba- tur.

Marc. XVI. 6.

ibid. 7.

Adfensionem interfuisset.

Spiritus San- cti charis- mata acco- pille.

Mat. I. 14.

Ἰδῶσαι τοιγαρὲν τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον τῇ μνημείᾳ· ἦν γὰρ καὶ μέγας σφόδρα, ἔνθεν τε τῷ τάφῳ γενομένη· μεγάλη γὰρ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις τὰ μνημεῖα, ὅχι εὖρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ἐν ἀπὸρῳ ὄναι, ὁρῶσιν ἄνδρες ἐπιστάντας αὐταῖς ἐν ἐσθῆσει ἀσραπτίσαις, καὶ ἐμβριθῶς ἀκῆσαι, Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζα-ρηθὸν τὸν ἐσαυρωμένον; ἡγέρθη, καὶ ἔστιν ὡς ἐ-ποσφραγίσται, Φησὶν, ἀπῆγγελλον ταῦτα πάν-τα τοῖς ἔνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. Συμμι-γρὲς δ' ἔσται πλήθος διεβλήθησαν· ἐφάνησαν γὰρ, Φησὶν, ὡς αἱ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐτε-ροι δὲ φασὶ τότε τὸν Πέτρον ἡρέμα πως διαδο-ρυβηθέντα, μόνον ἀναστῆναι, καὶ πρὸς τὸ μνημεῖον δραπεῖν. ὁ δὲ Μάρκος Φησὶν, ἐξεληθῆσαι διὰ τα-χέος αἱ περὶ Ἰωάννην καὶ Σαλώμην Μαρίας, ἐφου-χον ἀπὸ τῆς μνημείας, καὶ ἔδεν ἔδεν εἶπον, ἐφο-βοῦντο γὰρ. Ἀλλ' ἔγω μὲν ἡ Μαγδαληνὴ πρῶ-τη τὴν ἀνάστασιν κατεῖδον, πρῶτ' καὶ τοῖς ἀπο-στόλοις εὐαγγελίζεται, καὶ τῇ Εὐᾷ βοῦθεῖ τὰ προσήκοντα, χαρὰν τῷ κόσμῳ μηνύουσα. Καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτῇ τὰ παρὰ τῶν ἁγίων εὐαγγε-λίων σεμνολογήματα.

Τίνα τὰ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ὁ σωτὴρ τοῖς Φί-λοις μαθηταῖς διαφόρως ὁπτάνεται, καὶ τὴν ἐπέ-λευσιν ὑποσχεῖται τῷ πνεύματος· ἢ δὲ θαυμα-σὴν γυναῖκων τῇ τῷ λόγῳ συνέλπει μὲτ' ἐκείνῃ διαφε-ρόντως ἡγάτα. Εἴπει δὲ καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας ἡδὴ πεπλήρωτο, καὶ ὁ καιρὸς ἐνέστη, καὶ ὃν ἔδει πάλιν τὸν αἰὶ ἀδιασκότως τῷ πατρὶ συνόντα, ἐπὶ ἰδὼν πατρῶν αὐτῆς θρόνον ἐγκαθιδρυθῆναι, ἵνα μὴ διὰ λύπης τῇ μητρὶ καὶ τοῖς μαθηταῖς τὸ πραχθὲν γέννηται, ἐξάγει μὲν αὐτὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, καὶ ἀγγέλλει αὐτοῖς ἐφιστᾶ, τὴν εἰς οὐρανὸν ἀνοδὸν ἰσοδεῖοντας. εἰκὸς δὲ δῆψιν, καὶ ταῦτα ἐκείσε παρέρναι, ἀδιασπᾶσως ἐχομένην τῆς τῷ λόγῳ μητρὸς, ὡς αἱ καὶ τῶν καλ-λίστων ὁδοῶν ἀπολιμπάνεσθαι θέλουν.

Τομεταπρῶτον τὸ ὑπερῶν εἶχεν αὐτὰς σὺν τοῖς ἀποστόλοις διατριβάσας. Εὐχὴ δὲ ἦν τὸ ἔργον αὐταῖς, ἢ διατριβή. καὶ μάρτυς ὁ θεὸς Ἀνακῆς, μετὰ τῶν ἀποστόλων ἀπαριθμησιν ὀνομάτων, ἰσορῶν ἐν ταῖς Πράξεσι, καὶ ὅτι πάντες ἦσαν ὁμοθυμαδὸν προσκαρτερούντες τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναίξιν καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. Ἰναῦτα δ' ἄλλην τῆς εὐαγγελιστῆς ἀναγράφειν ταύτης ἀνεῖ, ἔγω λόγῳ ἔχουσιν οἶμαι. Καὶ ταῦτα ἐν

τοῖς τοιούτοις. Μετὰ γὰρ τὸ πάθος, ἔνθα μνησὶν γυναικῶν τέτοις ποιήσασθαι ἐξεγέμετο, ταύτην ὡς ἐπίσημον ὀνομασί καλῶσι, τὰς ἄλλας πλὴν ὀλίγων, τῷ γυναικῶν ὀνόματι συσκιαζόντες. καὶ τῷ λόγῳ τὸ μαρτύριον δίδωσι Ματθαῖος ὁ ἰε-ρὸς, ἦσαν, λέγων, καὶ γυναῖκες ἐκεῖ πολλαί· ἀπὸ μακρόθεν θεωρεῖσαι, αἱ τινες ἠκολούθησαν XXVII. 55. ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονῶσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ὅσα ἐξῆς. Τὸ δ' αὐ-τὸ καὶ ὁ Μάρκος, ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μα- Marc. XV. κρόθεν θεωρεῖσαι, ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαλη-νή. Ἐχῆς, εἰ βύλει, καὶ τὸν Λουκᾶν ἡμῶν συναρμόμενον, κατακολεθῆσθαι δὲ καὶ γυναῖ- Luc. XXIII. κες, αἱ τινες ἦσαν συνεληλυθῆσαι αὐτῷ ἀπὸ Ἰερ- Galilaeas, ἐθεάσαντο τὸ μνημα ὡς ἐτίθη· ὑπο-σφραγίσαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καὶ ἐξῆς, ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Σαλώμη. Οὐ μικρὰ δὲ συνερέται καὶ ὁ τῆς βροντῆς ἦος, μόνος αὐτῇ μνημονεύσας μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἄλλης Μαρίας, εἰσῆκεισαν δὲ παρὰ τῷ σαρῶφ Ιωαν. XIX. 25. τῷ Ἰησοῦ, λέγων, ἢ τε μήτηρ αὐτῆς, καὶ ἡ ἀδελ-φή τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ καὶ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ὡς τ' ἐμοίγε οὐκ ἀπο-τρόπως εἰρήσεται, καὶ ταύτην ἐν τῷ ὑπερώῳ σὺν τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀποστόλοις, τῆς τοῦ παρακλήτου τεύχεσθαι δωρεᾶς, καὶ μὴ πυρίνη γλώσση, ἀλλὰ τοῖς γε χαρίσμασι.

Τοαποτοῦδε ὁ ἐν τῇ Σιών οἶκος εἶχεν. αὐ- Eius itine- τὴν συνάμα τῇ ἀπειράνδρῳ παρθένῳ, ἐν τοῖς ta, ac prac- ἰδοῖς τῷ ἡγαπημένῳ καὶ μαθητῇ, ὡς τὸ θεηγόρον διέξισιν εὐαγγέλιον. Εἴπει δὲ καὶ κλήρῳ τὴν οἰ-κυμένην ἐμερίσαντο οἱ ἀπόστολοι, ὁ ἄλλος ἀλλα-χόθι ἐπέμπετο, καὶ τῇ ὕψ' ἦλιν ἡδὴ τὸ τῆς πίστεως δέγμα διήγγελο, αὐτὴ κατὰ τῶν μαι-φόνων δεινὸν πνεῦμα, ζήλῳ τε ἐμπλεως γεγονῆα, μικρὸν τῇ παρθένῳ συνοικησάσα, καὶ ἐπὶ βραχὺ αὐτῇ διατρίψασα ἔξεισιν, αὐτῇ μόνῃ καὶ τῷ ἐπι-σημίῳ συνταξαμένη, ἔς τε Πάμην ἀφίκεσθαι δια-νοεῖται, δίκας παρὰ Κρίσματος ληφόμενῃ τῆς τῷ διδασκάλῳ φεῖ τῶν ἀγνωμόνων διαχειρίσεως. Ἀμείλει τοι καὶ πρὸς ὁδὸν μήκος τοσούτων κατα-τολμᾶ, μὴ τὰ γυναικῶν, ὡς τῷ διαπύρρῳ ζήλῳ ἐ-τῆς ἐσάσεως ὑπολογισαμένη, μὴ πῆραν, μὴ βα-λάντιον, μὴ δ' ἄλλο τι μετ' ἑαυτῆς φέρουσα, ἀλλ' ἀποστολικὴν ἐπανηρημένη βίον, ὁδὸν εἶχετο. αὐμ ἀδελφὸν δὲ πάντως, ὡς καὶ τὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῇ οὐκ ἡμέλιτο, ἀλλὰ τὸτο πρὸ πάντων ἐτί-θει, τὰ μὲν λέγουσα, τὰ δὲ πράττουσα, καὶ τὴν πίσιν διδῶσα τῷ λόγῳ, ὅτι τε αὐτῇ τὰ μυση-ριῶδη πρῶτ' θεάσασθαι ἐξεγέμετο, καὶ ὅτι τοῖς ἄλλοις ἀρχηγὸς αὐτῇ τοῦ τοιούτου κηρύγματος. Καὶ τίς ἂν εἰπεῖν ἔχοι, πόσα τε αὐτῇ τὰ καθ' ὁδὸν ἐυμβεβήκει δεινά; πόσον δὲ πλῆθος τῆ τοῦ εὐαγγελίου σαγήνης ζωγρεῖ; ἴσασιν ταῦτα ὅσοι βίβλοις Ἰταλῶν ἐμφιλοχωρεῖ· ἐν οἷς καὶ μεγάλα τὰ ἱερά παρὰ Θεοῦ τῇ μακαρίᾳ καὶ ἐς δεῦρο δια-τετήρηται. Εἴπει δὲ καὶ ἐς ὕψιν ἦκε Τιβεριῶ τῷ Καίσαρι, καὶ τὰ κατὰ γνώμην αὐτῇ καλῶς διε-πέπρακτο, καὶ ὡς ἐκ ἂν τις φήγῃ κἀλλιον ἐς ἄπαν διήυσαι· ὡς τε παθεῖν ἔδει τὴν τολμήσαν πε-πύδασιν, Ἀνναν λέγω, καὶ Καϊάφην, καὶ Πιλά-τον Πόντιον, ὡς ἰσορῶντων ἐστὶν ἀνέειν ἀνδρῶν περὶ πολλὰ ποιημένων ἀλήθειαν, ἐσόμενον τοῖς ἐκείσε πιστοῖς ἔχουσιν τῆς πίστεως ἀκριβῶς ἐγ-γυῖσασα, τὴν Πάμην λιπῶσα ἔξεισιν, διεληθῶσα δὲ

δὲ τὴν Ἰταλίαν πᾶσαν, καὶ τὰ περίεσθαι αὐτῶν Γαλιλαίων, εἴτα οἱ ἐκ γῆς ὁ Νεῖλος ὑετίζων ἐκχυροφρεῖ ἐπισπᾶσα, Φοινίκην τε καὶ Συρίαν, ἔτι δὲ καὶ Παμφυλίαν εἰσὶν ποιησάμενη, καὶ πᾶσι τὸν τῆς πίσεως λόγον ἐνσπεύρασα, διὰ πολλὰς τῶ μέσου εἰς Παλαιστίνην αὐτὴς ἐπ' ἀνέσει, καὶ σὺν τῇ παρθένῳ καὶ θεοτόκῳ χήρον ἐπὶ βραχὺν διατρίψασα, ἐς τὴν Ἀσίαν ἔρχεται, ἐκείσε καὶ γὰρ ἠκηκότε τὸν παρθένον καὶ ἐπιστήθιον μαθητὴν διατρίβειν, κληρὸν λαχόντα τὸ εὐαγγέλιον, ἐξαισίου τινα φόρτον τέτρω μετακομίζουσα, λίθον τὸν ἐρυθρόν, ἐν ᾧ λόγος τὸν ζωοδότην Χριστὸν μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς εἰς ἔλθαι κατὰ βασιλὴν ἀνακλιθῆναι νεκροπτεπῶς, ὅτι εἰληθῆναι σινδὸν πρὸς Ἰωσήφ τῷ εὐσχήμονος, ὅς καὶ παράδοξόν ἐστι θεωρεῖν· ἐντετηκότα καὶ γὰρ εἰσέτι πάντη περὶ δίκην θρόμβων φαίνεται τὰ τῆς Θεομήτορος δάκρυα, ἐπιπτιύσας δὲ μυρομένης τὸν παῖδα, καὶ πρὸς τὸ Φαῖδον τὴν χρυσὴν τῇ λίθῳ μετὰ γυναικὶν ὅς ἐσῶτερον λίθος εἰς τὴν Κωνσταντίνῃ ἐκείθεν διαβιβάζεται, εὐσεβῶν βασιλέων ἱεροσχεύων τῶν τῶν ὁμοίων.

Eius obitus
ac sepul-
ta.

Ἰκανὸς ὁ ἐκείνῳ συνδιαγαγῶσα, πολλοῖς δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν ὁδηγὸς γενόμενῃ, καλῶς τε καὶ ὡς ἐχρὴν τὴν πίσιν τηρήσασα, ὅτι τὸν δρόμον τελείωσα, ὅτι πολλὴν τὴν περὶ αὐτῆς δόξαν τῶ ἀπ' αὐτῶν ἐναποδεμένη ψυχῇ, ἐπ' ὀλίγον νόστον κατεργασθεῖσα, πρὸς τὴν ἀγῆρω καὶ μακαρίαν ζωὴν μετατίθεται, τὴν μὲν ψυχὴν εἰς χεῖρας παρατεμένη Θεῷ, τῷ ἐπιστηθίῳ δὲ τὸ καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις αἰδέσιμον καταλείψασα σκήνος, μετ' ὅτι τῆς ἑσπέρης Χριστὸς διακρίσει ἀγῶνας καὶ περιμανεῖς ἐξήνυσεν ἔρωτας· ὁ καὶ τῆς ἀξίας ὅσας τυχὸν σεμνῶς τε καὶ ὡς ἐχρὴν τὸ τοῦτον παρὰ τῷ μακαρίῳ παρθένῳ καὶ Θεοτόκῳ περιεσπᾶν, ἐν τινὶ τῶν ἀποκρύφων σπηλαίων τῆς τῶν Ἐφρεσίῳ ἀρχιεπισκόπου πύλεως ὡς πολῦτιμος θησαυρὸς κατορύττεται, τὸ τῶν ἐπερανίων θαλάμων ὡς ἀληθῶς ἔξιν.

Eam inter
et clariore
veteris Te-
stamenti
mulieres e-
legans com-
paratio.

Ἰστοῖκα μὲν ἀνδρείαν τῷ σοφῷ Σολομῶντι εὐρεῖν ὡς ἡκιστα βῆδον· ἡμεῖς δὲ ταύτης ἐν πείρᾳ γενέσθαι ὅτι πολλὰ τινος ἐδεῖσθαι. ἀνδρὶν γὰρ ἔργα ταύτην ἀπασῶν διαπραγμαμένη μόνῃ εὐρίσκομεν, καὶ τοσούτον, ὡς μηδὲν ἐνδεῖσθαι τῶν ἄλλων ἀνδρῶν καὶ διηγουμένων τῷ πνεύματι. Ἀλλ' εἰ δοκῇ, ταύτας παραβαλόντες, ὅσαι διαφερόντως πρᾶξαι τι γενναῖον ἐξοφῶνται, δεῖξωμεν ὅσον ταύτῃ ἐν ἀνδρείᾳ τὸ περιόν, καὶ τῇ λοιπῇ ἀρετῇ. Εἰ μὲν ὅν φορτικὸς ἔμελλον δόξαι τῇ Εὐφρα παραβάλλων αὐτὴν, ἐνὶν λέγειν, ὅπως ἰερεῖς, καὶ τὴν ἐντολὴν οὐκ ἐφύλαξε· τὴν ἀντίον μὲν ἐν καὶ τὸν ἀνδρα παρήγαγε τῇ δουλειᾷ πεισθεῖσα τῷ ὅφει συμβολῇ, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα δὴ τῆς πρώτης ἐξήρτηται παραβάσεως, αἰδοῖ δὲ τῆς προμήτορος τόγε νῦν διαγράφεται. ἐν δ' ἐν μόνῳ ταύτῃ τὸ πρωτεῖον διὰ ἀρεσθῆσμαι. ἐκείνη μὲν γὰρ περὶ τὸ δειλὸν ἐν τῷ παραδείσῳ περιπατῶντα γυνῆς Θεὸν ἀπεκρύβη, αἰσχυνομένη τὸ ἀσεμνόν· ἡ δὲ ἐν τῷ κήπῳ περὶ δέξιν ἐφάν, καὶ ὡς κηπῶν ἐκπύρω, καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῇ ποδῶν ἤπτετο, καὶ φωνῆς αἰσθημένη μᾶλλον προσέτρεχεν. ἐν γὰρ λέγειν, εἰ καὶ παράδοξον, ὅτι καὶ δι' αὐτῆς τὸ ἐκείνης ἀνεπληρώθη ὑστέριμα τὸ, χαίρει, ἀκυσάσης, τὸ τῆς λύτης ὡς ὅν τις εἴποι ἀντίθετον. Σάββαν καὶ Ρεβέκκαν μεγγάλας τὸ συνοικῆσαι πατρίσιν ποιῇ. τῇ δὲ

πόσον τὸ ὑπερφερόν αὐτῇ γ' ἐκείνῳ, πρὸς δὲ ἐκείνοισι ἡ πίσις, συνδιατρίψαι, καὶ μέχρι τέλους ἐς μαθητεῖαν ἐγκατερεῖσθαι; Λαμπρὰ μὲν ἐν καὶ τῷ Μωσῷ ἀδελφῇ Μαριὰμ, μετὰ τὴν τῆς Εὐφραδὸς διάβασιν σκιρτῶσα, καὶ ἀνακρουομένη τὸ τύμπανον, καὶ Θεὸν ὑμνοῦσα μετὰ τῶν νεανίδων, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὁμοίων ἐπικροτοῦσα φωνάς. Ἀλλὰ μὴν καὶ αὕτη πολλὰ λαμπροτέρα τῷ μέσῳ, ὅτι γε καὶ τὰ τυπόμενα ἐκείνη πραγματικῶς ἐθεάσατο, καὶ τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον τυμπάνῳ δίκην σὺν ταῖς ἄλλαις, τοῖς ἀποστόλοις καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκήρυξε. Τῇ θαυμαστῇ Δεβώρα ποιεῖ τὸ σεμνὸν ἡ τῷ Ἰεσσαίων ἔθνους ἀρχὴ, καὶ ἡ κατὰ τῶν πολεμίων νίκη, καὶ τὰ λαμπρὰ στρατηγήματα. τῇ δὲ πόσον εἰς εὐφημίαν τὸ τῷ Χριστῷ πληρώματος ἀφῆγησάσθαι, καὶ τῶν ὁμοίων τῶν περιγενομένων κατακράτος ἐχθρῶν; Ἡ Ἀννα Ζήλω τῆς ἀτελεῖς ἐν τέκνοισι, ἐπὶ τεκεῖν ἀναγέγραπται. ἡ δὲ τῷ πρὸς τὸν ἴδιον νυμφίον διατρίψαι Ζήλω καὶ ἔρωτι, ὅ μόνον τῶν ἐπὶ πνευμάτων ἀπῆλκται, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἠσαΐᾳ τέτοις ἀντίθετα, τῷ πρὸς Θεὸν φόβῳ καὶ ἔτεκε καὶ ὥδινσε, καὶ τῇ νεότητι γαστρὶ ἔλαβε, καὶ τὸ παραδοξότατον, καὶ αὐτὴν Θεῷ κατέδωκεν. Εὐμνήστατο καὶ αὕτη πολλὰ τῷ μέσῳ τὴν τῷ Νοτῷ βασιλίαν· κατὰ γὰρ ἔρωτα τῆς ἀληθείας καὶ πρῶτης σοφίας τῷ εἰρηκῶ καὶ πρῶτῳ Σολομῶντι Χριστῷ προσέρχεται, ἐν τῇ ἐν ἐκείνῳ αὐξηθεῖσαν, μᾶλλον δὲ φυσικῶς ὅσον σοφίαν καὶ χάριν ἐθαύμασεν. Ἐπαινεῖται Σαραφθίς καὶ Σιμωνίτιδος τὴν τῶν ἁγίων ἀνδρῶν ξενίαν, καὶ τὴν ἀφιλότιμον τράπεζαν, καὶ τὸν καμψάκην τῷ ἐλαίῳ ἐκ ἐλαττονημένον; ἐπαίνει καὶ ἐκείνη τὴν ἐσπρητικὴν ἐν βίῳ ζωὴν καὶ τὰ προκομισθέντα μῦρα τῷ τῶν ἁγίων ἀγίῳ, τὸν φυσίζων ὑπνον ἐκπύπτουσι, τὰ μέχρι ἐν νῦν πανταχῇ τῇ φήμῃ χεῖμα τὰ καὶ ῥεύσονται. Ἰαήλ καὶ Ἰνδὴ τὸν ζῆλον ὑπερηκότισαν· ἡ μὲν γὰρ τῷ Σισάρῳ τὸν πάσσαν διελθὼν τραχὺς· Ἰνδὴ δὲ τὸν Ἀσούριον Ὀλοφέρνην ἀφαιρείται τῆς κεφαλῆς. τῇ δὲ ὁ Πιλάτος μόνος, καὶ Καϊάφας, καὶ Ἀννας ἠττήθησαν κατὰ Χριστὸν μελετήσαντες, καὶ διὰ Καϊάφας φόνος γεγένηται παρανόμως, ἀλλὰ καὶ οἱ συμπράττειν τέτοις δεῖν νενομίσαι, τὴς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι οἱ δὲ πάντες ἀκούετε. Καὶ τί οὐδεὶς ἐξῆς καταλέγειν, Σωάνναν, Εὐθὴρ, Σολομῶνην; πᾶσας γὰρ ἄρδην ὑπερηκότισε σωφροσύνη, προσασίᾳ τῷ ἔθνει, καὶ τῇ ὑπὲρ Χριστὸν καὶ διὰ Χριστὸν καρτερίᾳ. ὑπερῆρε τὰς μετὰ τὴν χάριν ἀπάσας, ὅσαι τε μαρτυρίαι ἐφάνη κατεκοσμήθησαν, καὶ αἱ δὲ ἀσκητικὸς βίος διεργασαί, αὐτῶν τῶ ὁφθῆναι, κατιδεῖν, ἐκ διακονῆσαι Χριστὸν τὸν ἀληθῆ νυμφίον τέτων ἐ ἐρσῆν. ἔτι δὲ συντομώτερον εἰπεῖν ἔχω· ὁ γὰρ ἐν ἁπασιν ἁγίοις ἀπόστολοι, τὸτο Μαγδαληνῇ γυναικὶν εὐαρέσως πολιτευσάμεναι Θεῷ· ταῖς μὲν γὰρ ἡμιλλήθη, τὰς δ' ὑπερῆρε, πᾶσαι δὲ βίῳ ὥφθη παράδειγμα.

Ἀλλ' ἔγω μὲν ἰσαγγέλω βιώσασα, καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις φανεῖσα αἰδέσιμος, τῶν τῆδε μεδίσαται, καὶ τῷ σπηλαίῳ, ἡπὲρ μοι εἴρηται, κρύπτεται. Χίλιος δ' ἐξ ἐκείνων σχεδὸν παραρρέμεντος ἐκισυτῇ, Ἀίων ὁ ἐν ἐκασίῳ αἰδίστος, ὅ πατὴρ μὲν ὁ ἐκ Μακεδόνων Βασίλειος, Σοφὸς δὲ οἱ αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον, ἐμφανεία φεία τῆς μακαρίας ὑπαρ.

Eius reli-
quiarum
Constanti-
nopolim
translatio, &
in templo S.
Lazarii de-
positio.

(ὅπαρ ἐκ ἑνὸς) τὸ ταύτης ἴμιον λείψανον ἐκείθεν μετακομισάμενος, καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀ'λεξάνδρῳ τοῖς ὁμοῖς μετέωρον θήμενος, ἐν τῷ κατὰ τὴν Βύζαντος ἀνεγερθέντι παρ' αὐτῶν νεῷ τῷ ἱεραρχεῖν καὶ φίλῳ Χριστῷ Λαζάρῳ ἐς ἀριστερὰ εἰσίνον, ἐνθα τὰ ἄρρητα τελεῖν ἔθος, σεμνῶς καὶ εὐλαβῶς κατετίθησαν, ἀργύρῳ πᾶσαν τὴν γῆν διαλαβόν. Ἀλλὰ πᾶς ὅν τοσούτον ἔργον παραδραμὸν ἐκ ἂν τὰ μέγιστα ζημιῶν δόξω; ὁ γὰρ τοῖς νεῶς ἔθος ἐς τοσούτον κάλλος ἐξείργασαι, ὡς τε καὶ ἀμήχανον ἔμοι γε τὸ ἐσάπαν μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἄπασαν ἐν καλῇ τάξει διαλαβεῖν, καὶ σπυδαῖς ἔργον αὐτῆς τυχέσης ἐμοί, ἐν κεφαλαίῳ δὲ φάναι· τοῖσιν τὸ τῷ Χριστῷ φίλῳ ὁ σοφώτατος βασιλεὺς ἐδομήσατο, ὅποιον εὐπρεπείᾳ μὲν ἐξαισίου εἶναι, μεγέθει δὲ ὁ πολλῶν δεύτερον, ἀνεγείρει δὲ ἐκασίῳ Λέοντι πρέπον, ἀνακείσθαι δὲ Χριστῷ φίλῳ ἔξιν· οὐ καὶ τὸν νεκρὸν Κυπρὸθεν διακομίσας, ἐς δεξιὰ τὸν ναὸν εἰσίνοντι φιλοτίμως κατέθετο· ὁ ἐς ἀριστερὰ κατὰ τῆς τῆς ἱερᾶ ἐμπροσθίου τοίχης, ἡπὲρ μοι εἴρηται, καὶ τὴν μακαρίαν Μαγδαληνῇ ἐναπέθετο. Καὶ νῦν εἰσιν ἔτοι, Φύλακες μὲν τῆς πόλεως ἄγρυπνοι, σωτῆρες δὲ καὶ χορηγοὶ χαρισμάτων παντοίων, τοῖς αὐτοῖς προσίσιν ἐν πόδι, καὶ πρὸς Θεὸν μεστὰ ἀνυσκώτατοι, εἰ γε μαθητῆς καὶ φίλοι μηδὲν οἰκείωτερον.

Epilogus.

Ταυτὰ σοι παρ' ἡμῶν, ὡς σεμνὴ τῷ λόγῳ μαθήτρια· αὕτη τῶν ἐμῶν λόγων ἡ ἀπαρχὴ καὶ χάρις, ἡ τις ἐ μὴν ἔμοιγε ὡς ἀληθῶς εὐλόγος σοι ἀφοσίωται· ἰδοὺ σοι τῶν ἐμῶν λόγων σκιαγραφία τις καὶ προμνήσευμα, καὶ τῆς ὑπὲρ λόγους σῆς καρτερίας ἐλάχιον δώρημα, μᾶλλον δὲ χρέος τοῖς λόγῳ γευσάμενός ὡς μάστιγα ἀπαραιτήτων· εἰ δὲ τολμηρὸν ἐμοί τὸ ἐγχειρίμα, διπλὴν δεκάδα τῶν χρέων ἐτι ἀνύοντι, καὶ ἐς τοσούτον ἔργον τὴν σὴν εὐφημίαν τῷ περὶ σὲ πόδι κατατολήσαντι, ὡς καὶ τῆς ἐνέτης ἀγροικίας ἐπιλαθῆσθαι, καὶ μὴ κατ' ἐξῆς τῶν σὴν καὶ λόγων καὶ πόνων προβέβηται τὸ ἐγκάμιον· ἀλλὰ συγνοῖς τῆς τόλμης, καὶ τὸ κατὰ δύναμιν δέχοιο, ἐπεὶ καὶ τῷ σὲ διδασκάλῳ τῷτο σπυδαζόμενον ἔγνωμεν, φίλον καὶ οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὰ κατὰ δύναμιν· καὶ μοι τὸν λόγον ἐν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ λόγον σῆς ἐκτελείας εὐμαρτηθεῖς καὶ ὑψηλότερον· τότε γὰρ ἴσως καὶ μικρὸν τι τῆς σῆς ἀξίας εἰπεῖν ἐξισχύσασθαι, καὶ ἐκ ἐς τοσούτον, ὅσον νῦν ἐνδεῖς ὁρώμεθα, ὑπερήσομεν· ἐν αὐτῷ τῷ ἐλθόντῳ λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅς πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, μεγαλοσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρί, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XIX. p. 181. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Ἐπὶ δὲ μνημα εἰς τὸν μέγαν Ἡλίαν τὸν προφήτην. *Menfe eodem, die XX. Hypomnema in magnum Eliam Prophetam.* Inc. Α' ρί· μὲν αἱ δώδεκα τοῦ Ἰσραὴλ φυλαί. Def. καὶ εἰς σκηνὰς τὰς ἐπουρανίας ἐγκαθορμίζοντα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium xx. Iulii. Hic Commentarius praecedere debuerat superiore Nicophori Sermonem: quem animadvertens errorem amanienfis sua ipse manu, initio praecedentis Homiliae adscripserat: Ζήλῃ μετὰ τὴν πλή-

ρωσιν τέτῃ τῷ λόγῳ εἰς τὴν κ' τῷ ἁγίῳ Ἡλίῳ. XX. pag. 191. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ καὶ ἐνδεῶς μεγαλομάρτυρι Παντελεμόνῳ. *Menfe eodem, die XXVII. Martyrium sancti, & gloriosi magni martyris Panteleemonis.* Inc. Τῆς εἰδωλικῆς ἀρχῆς. Def. ἱερῶς ἐ ὁσίως κατεθέντο, εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Exstat Latine tantum apud Bolland. I. VI. Iulii cit. edit. p. 412.

XXI. pag. 206. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Ἀ' θανῆς τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Καλλίνικῳ. *Menfe eodem, die XXVIII. Passio S. martyris Callinici.* Inc. Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατήσεως. Def. τοῦ κούριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα Χριστὸν· ὅς πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Bollandum Tom. VII. Iulii p. 40.

XXII. pag. 211. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Βίος καὶ πολιτεία τῷ ὁσίῳ καὶ δικαίῳ Εὐδοκίμῳ. *Menfe eodem, die XXXI. Vita & conversatio venerabilis & iusti Eudocimi.* Inc. Εὐδοκίμου τῷ κατὰ Θεὸν φερωνύμῳ. Def. καὶ διὰ πάντων δοξάζεται· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. loc. cit. p. 310. Auctor Metaphrastes.

XXIII. pag. 219. Μηνὶ Αὐγούστῳ α'. Διήγησις ἱστορίας εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Μακαδαίων. *Menfe Augusto, die I. Enarratio Iosephi in martyrium SS. Maccabaeorum.* Inc. Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιτείνουσθαι μέλλων. Def. ἐ ἀθανάτους ἀπειληφότες παρὰ τῷ Θεῷ, ὅς ἡ δόξα, κ. λ. Auctor est Flavius Iosephus. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Tom. III. p. 239.

XXIV. p. 238. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Λέοντος ἐν Χριστῷ βασιλεὶ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος εἰς τὸν πρῶτον διάκονον τῶν μαρτύρων καὶ διακόνων Στεφάνον τὸν μακάριον. *Menfe eodem, die II. Leonis in Christo Rege sempiterno Imperatoris Sermo in protomartyrem & Archidiaconum B. Stephanum.* Inc. Νόμος ὁ ὡς ἐν ἀγῶνι. Definit imperfecte in pag. 242. b. in verbis: εἶχε τῶν ἀγῶνων θεατὴν τὸν δεσπότην ἐπιπλέον τῷ γεννάδῃ τῆς . . . reliqua defunct una cum initio sequentis Sermonis ob duorum fortasse foliorum iacturam; totidem enim inter hanc & sequentem paginam vacua folia inserta sunt.

XXV. pag. 243. Sequitur, ut ex Indice praemisso constat, Sermo S. Cyrilli Alexandrini in Transfigurationem Domini, initio mutilus: incipit enim a verbis. . . . μεθεξὼν τὰς ὡς τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἀγῶνας, κ. λ. quae reperies paulo post initium Sermonis, edit. Paris. A. MDCCLXXVIII. Tom. V. P. II. p. 366.

XXVI. pag. 245. b. *Menfe eodem, die VI. Andreae Cretensis Archiepiscopi, Hierosolymitani, Sermo in Transfigurationem Domini.* Inc. Οἱ σοὶ τῇ κενώσει τῷ λόγῳ. Def. τῷ ποθμένῳ συνανακραθίσμενον, χάριτι, κ. λ. G. & L. in Andr. Cretensi Combessiti edit. Paris. A. MDCCLIV. p. 38. Deest in Codice unum folium inter pag. 248. & 249.

XXVII. pag. 256. *Die eadem. Anonymi Sermo panegyricus in idem argumentum.* Inc. Χριστὸς δὲ τοῦ ἐμοῦ σωτῆρος, καὶ Θεῷ μεταμορφω-
μένη.

μένει, κ. φωνῆς ἀνωθεν ἐκ τῆ πατρὸς φωτεινῆς ἐκ νεφέλης ραγείσης. Def. ὡν ἀπὸ καταβολῆς ἡτοίμασας κοσμοῦ, τῆς σῆς βασιλείας αἰώνων, ἀφ' ὧν τῶν, ἀκηράτων, κ. ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν, εἰς δόξαν τοῦ σου πατρὸς, κ. Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ. Hoc initium non adfert Fabric. B. G. Tom. IX. p. 87. seq. In Codice vero ante initium adlatum duorum versuum lacuna ad auctoris nomen excipiendum relicta fuit.

XXVIII. pag. 266. Die eadem. Sancti Ioannis Damasceni Sermo in idem argumentum. Inc. Δεῦτε πανηγυρίσωμεν σήμερον. Def. ἐξ οὐρανῶν ἀποκαλύψει αὐτοῦ τοῦ κυρίου κ. Θεοῦ, κ. λ. G. L. in novissima Damasceni editione Mich. Le Quien Tom. II. pag. 791. Ms. etiam in Bibl. Coisliniana pag. 182. Codices quidam Io. Antiocheno tribuunt.

XXIX. pag. 279. Die eadem. S. P. N. Anastasi Sinaitae Sermo in idem argumentum. Inc. Ὁς φοβερός ὁ τόπος οὗτος, συνεξισάμενος κἀγὼ τῷ πατριάρχῃ Γακάβ. Def. ἔρος ἔδρασαν τῷ πατριάρχῃ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ, κ. λ. Huius meminit Sermonis Allatius Lib. de Symeonibus p. 116. & citat Io. Cyparissioti.

XXX. pag. 287. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Νικήτα Φιλοσόφου δόλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἄγιον κ. πανεύφημον ἁπόστολον τῷ Χριστῷ Ματθίαν. Mense eodem, die IX. Nicetae philosophi & servi Iesu Christi, Encomium in S. & celeberrimum Christi Apostolum Matthiam. Inc. Πῶς δαὶ ἄρα τὸν ἱερὸν Ματθίαν. Def. παρ-εὶληφώς εὐπαρήσιως ὁφείναι τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. G. L. in Austario Combef. Noviss. Part. I. pag. 422. Latine T. XXVII Biblioth. Patrum Lugd. p. 417. Vide & eiusdem Combef. Bibl. Concionat. Tom. VI. p. 282. seq. Lambec. VIII. p. 124. Tillemont. Tom. I. p. 431. seq. & 685.

XXXI. pag. 304. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Θεοσπισμα ἐπὶ τῇ μεγάλῃ κ. τελευταίῃ ἑορτῇ τοῦ κατὰ Χριστὸν παντός μυστηρίου· αὐτοῦ μὲν ὅθεν κ. κατηλθεν, εἰς οὐρανὸς αὐθις μετὰ σαρκοῦ ἀναβεβηκός, ἐξ ἀγνῆς Παρθένου προσληφθείσης αὐτῷ, τῆς δὲ παναγίας ταύτης μητρος αὐτοῦ τὸ νῦν δηλονότι τελευτήσαν, τρόπον ὃν ὑπόδεικται ἐς αὐτὸν μεταστάσης. Καὶ γοῦν τὸ θεσπισμα ἐφέ-λεται, μὴ κατὰ μίαν μόνον ἡμέραν κατὰ τὸ πά-λαι κρατήσαν ἔθος, τὴν ἑορτὴν ταύτην τελεῖσθαι, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς τῆς καὶ πρώτης τῆς μηνός, ἐν ᾗ τὸ μυστήριον, ἀρξαμένην μέχρις αὐτοῦ παντός ἐξήκειν, καὶ δὴ συμπραίνειν, ὅποι κ. ὅ μὴν πε-ραίνει. Mense eodem, die XV. Sanctio circa magnum, & eorum omnium, quae ad Chri-stum adinent, ultimum mysterium, factio soli- licet initio ab eius in terram descensu, eius- que reditu in caelos cum carne, quam ex inueterata sibi adsumpsit Virgine, usque dum haec ipsa sanctissima eius mater, eo plano modo, quo Christo placuit, ad eum esset trans- lata. Sanctio autem haec est: ne uno tantum die iuxta veterem consuetudinem hoc festum transigatur, sed ut a principio & a prima die mensis, in quo incidit mysterium, inci- piens, sic per totum mensem excurrat &

exeat, atque illic finiat, ubi & mensis con- cluditur. Inc. A' μὲν ἡ τῆ Θεοῦ μήτηρ εὐ δια- παντός τὸ τῶν ἀνθρώπων ποιῶσα γένος. Def. φαιδρῶς πανηγυρίζειν, κ. τήνδε τὴν ἑορτὴν ἀκα- τάλυτον εἶναι διὰ παντός αἰῶνος. Apud Fabric. inter Elogia SS. Tom. IX. nulla mentio.

XXXII. pag. 304. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Λό- γος διαλαμβάνων κ. λ. Mense eodem, die XV. Sermo comprehendens ea, quae a venerabili nativitate & educatione sanctissimae D. N. Mariae Virginis, usque ad ipsius dormitio- nem contingerunt; & de apparitione, seu manifestatione venerabilis eius vestis. Idem priorius est, ac qui supra Cod. XXXI. hu- ius Plutei §. II.

XXXIII. pag. 331. b. Die eadem. S. Io- annis Damasceni Sermo in dormitionem Vir- ginis Mariae. Inc. Μνήμη δικαίων. Def. σαρ- κωθέντος Θεοῦ λόγῳ, μεθ' ἧ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. G. & L. inter eius Opera citata edit. Tom. II. p. 857.

XXXIV. pag. 341. Alius eiusdem Sermo in idem argumentum. Inc. Ἐστὶ μὲν ἀνθρώ- πων οὐδεὶς. Def. συμπαραλήφεται. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 868.

XXXV. pag. 353. b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum. Inc. Ἐθός ἐστὶ τοῖς ἑρω- τικῶς. Def. εὐκονομήσαντι Χριστῷ τῷ ᾧ τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Ibid. pag. 882.

XXXVI. pag. 357. b. Die eadem. S. P. N. Andreae Cretenensis Archiepiscopi, Hieroso- lymitani, Sermo in idem argumentum. Idem qui supra in dicto Cod. XXXI. §. XII.

XXXVII. p. 364. b. Eiusdem Sermo aliter in idem argumentum. Ibid. §. XI.

XXXVIII. p. 371. b. Eiusdem Sermo al- iter in idem argumentum. Inc. Ὅσοι τὸ σεπτόν τυτο. Def. πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα κύριον κ. Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. in Combef. Andr. Creten. p. 115. ubi finis diversus.

XXXIX. p. 384. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Διήγη- σις ἀπὸ διαφόρων ἀφροισίμων ἱστορίων περὶ τῆς πρὸς Αὐγάρων ἀποσταλείσης ἀχειροτονητοῦ θείας εἰκόνης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὃς ἐξ Ἐδέσσας μελεκομένη πρὸς τὴν πανευδαίμονα Ἰαβ- τὴν κ. βασιλίδι πόλιν Κωνσταντινούπολιν. Mense eodem, die XVI. Narratio ex diversis collecta historiis de non manufacta divina I. C. D. N. imagine missa ad Abgarum; & quomodo ex urbe Edeffena translata fuerit in felicissimam hanc & regiam urbem CPolim. Inc. Οὐκ ἄρα μόνος ἀκατάληπτος ἦν. Def. δοξολογούντας κ. ἀνυμνοῦντας αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα. Auctor est Constantinus Porphyrogenetus. G. & L. in Combef. Fasciculo rerum CPolitanarum. Vid. Lib. VIII. Comment. Lambec. pag. 195. seqq. Menaea Graecor. eodem die, Leonis Allatii Diatrib. de Sy- meonum scriptis p. 103. & 104. Nessel. P. V. 89. Fabric. Bibl. Graec. Vol. VI. p. 490.

XL. p. 397. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιη'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κ. ἐνδόξων μεγάλων τοῦ Χριστοῦ μαρ- τύρων Φλάγου κ. Λαύρε τῶν αὐταδέλφων. Με-

se eodem, die XVIII. Martyrium SS. & gloriosorum magnorum Christi martyrum Flo- ri & Lauri fratrum germanorum. Inc. Ἰδὲ κ. ἄλλη δυὰς ἀδελφικὴ κρὶν εἰς λόγῳ τὴν σήμερον ὑπόθεσιν πρόκειται. Def. πηγὰς θαυ- μάτων τοῖς πίσει προσύειν ἐκβλύζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Non adfert hoc initium Fabric. Innuit tamen haec Acta Bollandus Tom. III. Augusti initio pag. 522.

XLII. pag. 403. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Τοῦ μα- καρίου Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τῷ Ἱεροσολυ-μίτῃ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἄγιον κ. μακάριον, καὶ πανεύφημον τῷ Χριστῷ ἁπόστολον Τίτον. Mense eodem, die XXV. B. Andreae Cretenensis Ar-chiepiscopi Hierosolymitani Encomium in S. & beatum, celeberrimumque Christi Apostolum Titum. Inc. Ἀποστολικῶν ἐγκωμίων. Def. εἰς τὸ θαυμάσιον αὐτοῦ φῶς, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Combef. Andrea Cre-ten. pag. 155.

XLIII. pag. 414. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Λό- γος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς γεννήσεως, ἀνα-τροφῆς κ. ἀποτομῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτη, κ. Βαπτιστῆ Ἰωάννη τῷ προδρόμῳ, κ. περὶ τῆς εὐρέσεως τῆς τιμῆς αὐτοῦ κεφαλῆς. Mense eodem, die XXXI. Sermo comprehendens quae spe-ctant nativitatem, educationem, ac decollatio- nem S. & gloriosi prophetae, & Baptistae Io. Praecursoris; & de inventione eius veneran- di capitis. Inc. Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκουμένης, τὸν Βαπτιστὴν. Def. τῷ ἀθανάτῳ βα-σιλεῖ παρασάμην, αἰώνως ἀγαλλόμενοι· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Latine in Tom. VI. Li- pomanni, & apud Surium ad dictam diem. Symeoni Metaphrastae adiudicat Fabric. loc. cit. pag. 99. Narratio vero de inventione capitis inc. pag. 425. Μοναχοὶ δύο τῆς ἐώας, κ. λ. quam videre potes G. L. apud Bol-land. Tom. IV. Iunii pag. 716. seq. ex ver- sione Dionysii Exigui.

XLIII. pag. 431. b. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ ἀρχιεπισκόπου Κων-σταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὴν ἀπο-τομὴν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ προδρόμῳ κ. Βαπτιστῇ. Eadem die. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in decollationem S. Prae- cursoris & Baptistae Ioannis. Inc. Ὡς περ τις ἀνὴρ φιλέημος. Def. ἵνα κ. τῶν μελλόντων ἀγα-θῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Cit. edit. Tom. VIII. p. 39 in spuris. Auctorem ta- men esse Anatolium Episcopum Thessalo- nicensem notat Allatius. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX. p. 100.

XLIV. p. 435. b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum. Inc. Πάλιν Ἡρώδιος μαίνε-ται. Def. ἵνα τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων δρόμον ἱχνηλατήσαντες, εἰς τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων χορὸν συναριθμηθῇτε, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. in spu- riis pag. 1.

XLV. p. 441. Die eadem. S. P. N. An- dreae Cretenensis Archiep. Hierosolymitani Ser- mo in idem argumentum. Inc. Πηδᾷ κ. γῆρας ὡς τὰ πολλά. Def. ἡ γῆρας ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ms. Lambec. VIII. pag. 218. Gr. & Lat. in Austario Novo Combef. Tom. I. p. 1327.

XLVI. pag. 454. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσό-στομῳ περὶ πολιτείας εὐαρέσκῃ, καὶ εἰς τὴν ἀπο-τομὴν τοῦ Προδρόμου. S. P. N. Ioannis Pa- triarchae CPolitani Chrysostomi de recte com-posita vivendi ratione, & in decollationem Praecursoris. Inc. Φέρε δὴ καὶ τὸν ἡμέτερον κρότον, τὴν ὑμετέραν προτιμήσωμεν λυσιτέλειαν. Definit imperfecte in verbis: ὁμῶς κατὰ τὰς θηρεῦτας μετὰ τὸ ὑμᾶς θηρεῦσαι τὰ νοήματα... Deest enim fol. inter pag. 465. & 466. Tom. VIII. in spuris p. 287. ubi inscribitur Πε-ρὶ μετανοίας, καὶ εἰς Ἡρώδη κ. Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν.

XLVII. pag. 466. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὰ ἐγκαινία τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Χαλκοκρατίων τῆς ἁγίας σοροῦ, κ. εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς τι-μῆς κ. ἁγίας ζώνης, κ. τῶν σεβασμίων σπαρ-γάνων τῷ σωτήρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Mense eodem, die XXXI. S. P. N. Germani Ar-chiep. CPolitani Sermo in Encaenia templi SS. Deiparae Chalcopratorum sancti loculi, & in depositionem venerabilis & sanctae zo- nae, & venerabilium fasciarum Salvatoris Nostri Iesu Christi. Inc. Δεδοξαμένα ἐλαλήθη. Def. τοῦ αἰώνιου ἡμᾶς ἐκαγαγεῖσα πυρὸς, ἵδν αἰώνων ἀξιώσον ἐπιτύχειν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Latine in T. VI. Lipomanni, & apud Surium dicta die, Gr. & Lat. apud Com- besc. in manipulo rerum CPolit. p. 232.

XLVIII. pag. 470. Εὐθυμίου μοναχοῦ ἐγκώ-μιον εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμῆς ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Euthymii monachi Enco- mium in adorationem venerabilis zonae san-ctissimae Deiparae. Inc. Πρόκειται σήμερον ἡμῖν εἰς προσκύνησιν. Def. καὶ γὰρ ἐκ παντὸς Χρ-ιστιανικῶν τάγματος... reliqua desideran- tur. Latine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 217. & Surium xxxi. Aug.

Cod. Graecus membr. Ms. in fol. Sec. XIV. nitidissime exaratus, ac mutilus in fi- ne. Constat fol. scriptis 474.

TOT EN AGIOIS IOANNOY TOT
XPRISTOTOMOT YPOMNHMA
EIS TON AGION MATΘAI-
ON ETAGGELISTHN.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
EXPOSITIO IN D. MAT-
THAEVM EVANGELI-
STAM.

COninet Ioannis Chrysostomi Homilias cod. XXXIV. in Matthaum XXV. quarum prima, quae habetur loco Prooemii, inc. Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς μὴδὲ δεῖσθαι, κ. λ. Ultima in verba Cap. VII. vers. 28. καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰη-σοῦς, κ. λ. def. πᾶσαν ἐπιδειξώμεθα ταπεινοφρο-σύνην, κ. φιλοσοφίαν, ἵνα κ. τῶν παρόντων, κ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstant Tom. VII. cir. edit. Paris. a pag. 1. ad pag. 313. cum qua concordant, nisi quod

quod interdum breviores in Codice tituli Homiliarum adferuntur. Argumenta vero Moralium, quibus unaquaeque concluditur Homilia, in summo margine rubris characteribus apponuntur, quae tamen nonnullis in locis a bibliopecto refecata perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XII. cuius duae postremae paginae manu Sec. XV. suppletae sunt. Constat foliis 201.

ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΤ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΤ
ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΙΟΑΝΝΙΣ CHRYSOSTOMI
VARIA.

Quibus adde.

Aliquot SS. Vitas, ac Martyria.

COD.
XXXV.

I. p. 1. **T**ABula brevis occurrit titulos singulorum Operum, quae in Codice continentur complectens, in fine tamen mutila: dein pag. 3. vetus pictura Chrysostomum exhibens, insequentis Homiliae titulo apposita, quae tamen temporis diuturnitate detrita paene evanuit. Titulus igitur primi operis est: Τῷ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ πρὸς τὴν ἐγκαλοῦντας τὸ φεύγειν τὴν ἱεροσύνην ἀπολογητικὸς λόγος α'. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. Constantinopolitani ad eos, qui ipsum redarguebant, propterea quod sacerdotium fugiebat, Liber primus apologeticus. Inc. Ἐμοὶ μὲν πολλοί. Def. τὸν οὐκ ἀπατηθέντα εἰργάσατο. Tom. I. cit. edit. pag. 362. & est I. de Sacerdotio Liber, quem sequuntur alii quinque, suis instructi Capitulum argumentis, quos utpote editis loc. cit. a pag. 371. ad pag. 436. tum quoad titulos, & Capitulum numerum, tum quoad initium, & finem omnino consimiles, singillatim referre praetermissimus: recensionem tamen singulorum habes supra in Codice XIV. Plut. VII.

II. pag. 75. Τῷ αὐτῷ πρὸς Ἀνομοίους, ἀπόντας τοῦ ἐπισκόπου, λόγος α'. Eiusdem contra Anomoeos, absente Episcopo, Homilia I. Inc. Τί τῷτο; ὁ ποιμὴν οὐ πάρεσι. Def. τὴν εἰρήνην, ἧς γένοιτο, κ. λ. & est Sermo I. de Incomprehensibili Dei Natura, cui alii septem succedunt in idem argumentum. Primi quinque habentur Tom. cit. a pag. 444. ad pag. 491. cum quibus concordat Codex, praeterquam in titulis IV. & V. quorum verba, πρὸς τὴν Ἀνομοίαν, defuncti in Ms. Sextus pag. 121. in editione est XI. pag. 541. cuius titulus diversus ita habet: Τῷ αὐτῷ ἐν βίῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς Ἀνομοίους λόγος σ'. Septimus pag. 127. b. [in edit. p. 501.] illis tituli verbis, κ. δὲ ἐλάττωσιν, caret. Octavus tandem pag. 139. b. [in edit. pag. 513.] hunc praefert titulum: Τῷ αὐτῷ κατὰ αἰρετικῶν, κ. εἰς τὴν αἵτησιν τῶν ἡμῶν Ζεβε-

δαίου, λόγος η'. His exceptis utraque exemplaria conveniunt. Priorum sex Sermonum recensionem vide supra in Codice II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive: duorum vero posteriorum in Codice X. dicti Plutei §. XIII. & XIV.

III. pag. 148. b. Τῷ αὐτῷ κατὰ Ἰουδαίων λόγος πρῶτος. Eiusdem adversus Iudaeos Homilia I. Inc. Ἐξελόμεν ὑμῖν. Def. πολλὰ τῷ μέτρῳ οὐ γένοιτο, κ. λ. T. cit. p. 587. Hanc sequuntur aliae quinque contra Iudaeos Homiliae, quae in edito sunt IV. V. VI. VII. & VIII. Secunda enim, & tertia defuncti in Codice. Harum quoque recensionem omittimus: praeter enim ritulum Homiliae II. (in edit. IV.) qui est: Τῷ αὐτῷ κατὰ Ἰουδαίων λόγος β'. reliqua in utroque conveniunt. Notandum praeterea in Homilia VI. (in edit. VIII.) folium 225. suo loco motum, inter pag. 216. & 217. fuisse a bibliopecto compactum. Habentur autem hae quinque Homiliae ibid. a pag. 616. ad p. 688. Aliud ipsarum exemplar innuimus supra in dicto Cod. X. Plut. VIII. §. I.

IV. pag. 227. Τῷ αὐτῷ μετὰ τὰς Καλάνδας τῇ ἐξῆς κατὰ μεθύοντων· καὶ περὶ τῶν εἰς καπηλείαν εἰσιόντων· & ὅτι τὸν διδάσκαλον οὐ χρὴ ἀπογινώσκειν τῶν μαθητῶν, κ. λ. πρὸς τὸ παρὸν μὴ πείθονται· κ. εἰς τὸν Λάζαρον, λόγος πρῶτος. Κύριε εὐλόγησον. Eiusdem Homilia prostridie Kalendas habita contra eos qui inebriantur; deque iis, qui commeant ad cauponas; praeterea quod non oporteat praeciperem desperare de discipulis, etiam si in praesens non obtemperent: postremo de Lazaro, Homilia I. Domine benedic. Inc. Τὴν χεῖρ ἡμέραν. Def. κ. τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθόν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Hunc alii tres de Lazaro Sermones consequuntur, ab editis nullatenus diversi, quorum propterea recensionem omittimus: habentur autem omnes Tom. cit. a pag. 707. usque ad pag. 762.

V. pag. 275. Τῷ αὐτῷ ἐπαινοὶ τῶν ἀπανησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, κ. περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις, κ. εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπικρμένου. Eiusdem Homilia in laudem eorum, qui comparuerunt in Ecclesia; quaeque moderatio sit servanda in divinis laudibus; item in illud, Vidi Dominum sedentem in folio excelsso, & elevato. Inc. Πολλὴν ὥρῃ τὴν σπουδὴν. Def. βεβλόμενος ἡμᾶς ἐν ταῖς κατασκευαῖς, ὡς γένοιτο, κ. λ. Prima est ex quinque in Oziam Homiliis, quae habentur Tom. VI. cit. edit. a pag. 93. ad pag. 137. cum quibus etiam Codex concordat in omnibus, praeterquam in titulo Homiliae II. in quo defuncti verba, & ὅτι ἡ δὲ χεῖρ ἡμῶν, κ. λ. Quintam sequitur sexta inscripta, Τῷ αὐτῷ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφίμ, quae existat ibid. pag. 137. Harum sex Homiliarum recensionem vide in dicto Codice X. Plut. VIII. a §. II. ad VII. inclusive.

VI. pag. 312. Τῷ αὐτῷ ὁμιλία πρὸς τὴν ζή-

ζήτων, τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐκ τοῦ μέσου γέγονεν ὁ διάβολος· & ὅτι οὐδὲν ἡμᾶς βλάπτει ἢ τέτυκτο πονηρία, ἐὰν προσέχωμεν· καὶ περὶ μετανοίας. Eiusdem ad eos qui quaerunt, cur e medio sublati non sit diabolus; & quod huiusmodi nihil nos laedas, si attendamus; & de poenitentia. Inc. Ο' μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμήσας. Def. ἀπαντήσωμεν τῷ βασιλεὶ τῆς δόξης Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 260.

VII. pag. 318. Eiusdem Libri duo paraenetici ad Theodorum lapsum. Exstant Tom. I. a p. 1. ad 42. recensionem vero vide in Codice XXII. huius Plutei §. VII. & VIII.

VIII. pag. 350. Eiusdem Libri III. paraenetici ad Stagirium a Daemone vexatum. Ibid. a pag. 154. ad pag. 227. Istorum recensionem habes in dicto Codice §. IX. X. & XI.

IX. pag. 411. Τῷ αὐτῷ εἰς τὸ δεῖν κ. ἐν τῇ Πεντηκοστῇ, & αὐτῇ νηστίας μεμενησθαι, καὶ ὅτι οὐ παρησία μόνον, ἀλλὰ κ. μνήμη νηστίας ὠφελεῖ· κ. περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας, καὶ ὅτι μετὰ τῶν ἄλλων οὐ μικρὸν μέρος αὐτῆς ἡ φυσικὴ τῶν γονέων περὶ τὰ ἔκγονα φιλία, κ. ὅτι οὐ πατρῴϊ μόνον, ἀλλὰ κ. μητρῴϊ ἐπιτέτακται τὰ παιδία θυμίζειν· κ. πρὸς τῷ τέλει περὶ τῆς Ἀννης. Λόγος α'. Eiusdem, quod oporteat & in Pentecoste, & semper ieiunii meminisse, & quod non praesentia solum, sed etiam recordatio ieiunii sit utilis: & de Dei providentia, quodque non minima pars ipsius sit praeter alia parentum erga liberos amor; quodque non patribus solum, sed & matribus praeceptum sit, ut liberorum mores componant; & ad extremum de Anna. Sermo I. Hunc sequuntur alii quatuor Sermones in Annam, quos omnes cum editis concordantes reperimus Tom. IV. a p. 699. ad p. 747. Ultimus tantum paucis verbis mutilus est in fine: definit enim: & ἄλλο οὐδὲν τῶν δονάντων εἶναι λυ . . . quae incidunt in pag. 747. v. 17.

X. pag. 453. Τῷ αὐτῷ λόγος, ὅτι τὸν εαυτὸν μὴ ἀδικεῖν, οὐδεὶς παραβλάψαι δυνήσεται, κ. εἰς τὴν ἀγίαν τρεῖς παῖδας, πεμφθεῖς ἐκ τῆς ἐξορίας ἀπὸ Κικασσοῦ πρὸς τὴν μακαρίαν Ὀλυμπιάδα, κ. πρὸς πάντας τὴν πίσος. Eiusdem Liber, quod qui se ipsum non laedit, nemo laedere poterit, & in sanctos tres pueros, missus, quum in exilio esset, e Cucuso ad beatam Olympiadem, & ad omnes fideles. Inc. Οἶδα μὲν, ὅτι τοῖς παχυτέροις. Def. ὁδὸν μικρὴν τῶν παραβλάψαι δυνήσονται. Tom. III. pag. 444. ubi quinque alios versus longior est.

XI. pag. 473. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κ. ἐν δόξῃ τῷ Χριστῷ μαρτύρων Εὐσταθίου, Αὐξεντίου, Μαρδάρου, κ. Ὁρέου. Martyrium SS. & gloriosorum Christi martyrum Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae. Inc. Βασιλεῦντο: Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς. Def. ἅπαντα τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ προσεσχθέντα ὑπὸ τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἐποίησεν εἰς δόξαν τῷ μεγάλῳ Θεῷ, κ. λ. Latine apud Surium xiii. Decembris, & apud Lipomannum. Allatus

in Libro de Symeonibus pag. 83. notat, martyrium hoc non esse Symeonis Metaphrastae, cui illud tribuit pag. 125. sed Eusebii monachi Sebasteni, qui sub finem horum Actorum sibi illa a iuvene quodam extorta esse scribit. Vid. Bibl. Coislin. pag. 565. Aliud exemplar huiusce martyrii occurreret inferius in Codice VIII. Plut. IV. §. XLV. unde illius auctor certius evincitur.

XII. pag. 490. b. Βίος κ. πολιτεία τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, τῆς ἀπὸ παιρίδων ὁσίας ἀσκησάσης. Vita & conversatio S. Mariae Aegyptiacae, a meretricia ad asceticam sanctamque vitam conversae. Inc. Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν. Def. διὰ θεωρίας κ. πράξεως, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec vita Mariae Aegyptiacae, & Zosimae adferatur etiam in Biblioth. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece e Ms. Mediceo Regis Christianis. & Bavarico legitur in calce Actorum SS. ad diem II. April. T. I. eiusdem mensis. Allatus auctorem huius vitae ait esse Sophronium Patriarcham Hierosolym. sub cuius nomine bis existat in Coisliniana, & in nostro etiam Codice: nam ab alia, antiqua itidem manu additum fuit rubris litteris, συγγραφεὶς παρὰ Σωφρονίου Ἱεροσολυμίτου.

XIII. pag. 506. Μὴνὶ Ὀκτωβρίῳ κ. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ Ἀρέθῳ κ. τῶν συν αὐτῷ ἐν Νεγρῇ τῇ πάλαι τῶν Ομηρητῶν· καὶ ἱστορία τῶν κατὰ τὴν χώραν πραχθέντων. Mense Octobri, die XXIV. Passio S. Arethae & sociorum eius sub Homerite in urbe Negra, & historia earum rerum, quae eo in loco gesta sunt. Inc. Ἐτὺς πέμπτη τῆς βασιλείας Ἰουστίνου. Def. ὁδὸν τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀναστάσεως, κ. τῆς ἀφθαρσίας ἐποίησατο ἡμῖν Χριστὸς, κ. λ. Eandem vitam habet Ms. etiam Lambecius VIII. p. 387. Auctor incertus, Nonnosus fortasse, ut opinatur Cl. Fabricius I. c. Post pag. 511. folium desideratur, ideoque charta vacua apposita est. Quod tamen decrat, a recen-
tiori Graeco in margine memoratae paginae, & sequentis suppletum fuit.

XIV. pag. 522. b. Agmen claudit S. Ioannis Chrysostomi in beatum Philogonium Sermo, quem vide in Codice IV. huius Plutei §. VIII. Huius autem Sermonis postremi versus septem diversa manu, item vetusta, sunt exarati.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius in fine legitur: ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων Γεωργίου μάρτυρος, οὗ μέγα κλέος. Constat fol. scriptis 530.

Habeto nunc, amice Lector, pro huiusce Plutei coronide Sermonem illum de Synysa-
dis, cuius initium ac finem nostro more dedimus in recensione Codicis XX. huius Plutei §. XV. integrum daturus polliciti, quum ἀνέκδοτος esset nec ne, certius aliquanto nobis innotuisset. Id ut adsequeremur,
M m m 2 mur,

mur, pro certo teneas, non mediocri nos diligentia usos fuisse. Primum enim omnia S. Basilii opera (huius enim sancti Patris nomen praefert in Codice) pervolutavimus; in quibus quum nullus occurrisset, duas illas S. 10. Chrysostomi Orationes, alteram eis tunc exhortas parvulus συνεισάκτους, alteram eis tunc exhortas συνεισάκτους, consulimus, si forte alterutrus esset fragmentum, & error in titulum inrepsisset. Sed nihil simile in illis reperimus. Occurrebat S. Gregorius Nazianzenus acerrimus Synisactarum, & Agapetarum infestator; sed qui hac de re metrica tantummodo scripserat, omnem spem praecidebat. Tandem Muratorii perlegimus Dissertationem illam De Synisactis, quae Anecdotis eius Graecis adnexa est edit. Patav. MDCCIX. p. 218. si qua forte apud illum huius Basilii Sermonis mentio fieret; sed quum hec quoque mirum de illo silentium occurreret, in eam sententiam venimus, ut tamquam ineditum publica luce donaremus. Idque eo libentius facimus, quod ea res in ipso agitur, in quam tot sanctissimi Patres calamum adripuerunt, pessima nimirum illa confuetudo primis Ecclesiae seculis inter Christianos inventa, qua virgines cum viris, ac vicissim viri cum virginibus cohabitare non erubescerant. Quae quidem in hoc Sermone totis eloquentiae viribus, omnique argumentorum pondere profigitur. Quod autem Basilii opus revera sit, adfirmare certo non audemus; tamen quum ipsi tribuatur in Codice, eius auctoritatem sequuti, sub eius nomine producimus. Ita igitur inscribitur in ipso pag. 63.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων. Eiusdem (nempe S. Basilii, cuius est praecedens Epist. cxxiii. ad Theodoram Canonicam) de Synisactis, vel subintroductis.

Ἀρξάμεθα καὶ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριστῶ δόλων εὐχαῖς δι' ἁγίον πνεῦμα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἐνδυναμώμενοι ῥήματα ἡσυχίας καὶ σωφροσύνης. Ἀποφύγεμεθα λόγους χάριτος καὶ ἀληθείας ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐνδυναμώμενοι χάριτος. ἀνοίξαντες τὸ στόμα ἐν Χριστῷ προκομίσωμεν ἡσυχαστὴν τινα μικρὸν ἐναποκείμενον τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, μικρὸν μὲν τῇ αἰσθητῇ ὑποσάσει, μέγαν δὲ τῇ νοητῇ φύσει. καὶ προβάλωμεν χρυσὴν καθαρὰν σατῆραν, καὶ καθαρῶσαντες τὴν ψυχὴν, ὥστε ἐν ἡσυχίᾳ, τῷ εἰλικρινεῖ φρονήματι, τηλαυγέστατον πᾶσιν ὑμῖν ἐπιδείξωμεν. πρόθυμος γὰρ ὁ νοῦς, καὶ τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἀσθενὴς δὲ ἡ σὰρξ. ἤθελον γὰρ εἶναι δυνατόν ὑπὲρ τῶν ὑπερτάτων ἀκρωτηρίων ἐπιστάντα σαλπίζειν με ὥστε διὰ τοῦ στόματος, ἐβροντῆς δίκην κατὰ πάσης ἐξποσεῖλαι τῆς οἰκουμένης τὰ τῆς σωφροσύνης ῥήματα, ὅπως εἰς μαρτυρίαν ἔσονται πᾶσι τοῖς παραφθέρουσι τὴν ἀλήθειαν. ἀλλ' ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα. ἄνθρωπος γὰρ εἰμι ὀλιγόβιος καὶ εὐτελής μὲν τὴν ἡλικίαν, μικρὸς δὲ τὴν φωνήν, καὶ ἄλλως δὲ ταπεινὸς τὴν ψυχὴν, πολλὰς ἀμαρτίας ἐμπεφυρμένος. Ἀλλὰ

καὶ βροντῆς δίκην εἰς ὕψος ἐπάρω τὴν φωνήν, καὶ βοῇ μου μεγάλα, καὶ ἀκυσθῶμαι. Χριστὸς γὰρ ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ υἱός, ὁ πῆξας τὴν οὐρανὴν ὥστε καμάραι, καὶ ἡμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἐς ἐρεώσας τὴν θάλασσαν, ὁ πῦρ, καὶ θεῖον, καὶ ἰέναν, καὶ φῶς, καὶ τρομὸν αἰώνων κριτηρίων ἐτοιμάσας τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ὅπως δι' εὐαγγελίων βοῶν καὶ παραγγέλλων παρακύβηται. ἀπόστολοι δ' αὖ πάλιν ἄγιοι, τέλει τοῦ Χριστοῦ μαθηταί, καὶ υἱοὶ βροντῆς ὀνομασθέντες, δι' ἐπιστολῶν γράφοντες καὶ παρακαλῶντες καταφρονεῖν. ἀλλ' ὅτε προφῆται ἄγιοι τοῦ Θεοῦ, ὅτε νόμος, ὅτε ἄνθρωποι νοσητέοντες ἐντρέψονται. καὶ τίς ἄλλος δυνήσεται ἔρα τὸ τηλικῶτον ἀπὸ τῆς διορθώσεως καὶ ἀνήμερον πρᾶγμα; ὅτε λοιπὸν τραῦμα κατὰ πάσης γέγονε τῆς οἰκουμένης, καὶ μοι δοκεῖ πολλὰς λόγους καυτήρων δίκην προσάπτειν τῷ πάθει. ἐπικέχεται γὰρ τὸ νόημα, καὶ κεκράτηκε πλείστων, ἵνα μὴ πάντων λέγω, καὶ ὥστε ἄχλυσ σκοτεινότητι ἐπέσχε τῶν πολλῶν τὸ βλέπικόν τῆς διανοίας. Ἐγὼ δὲ ἐρῶ μετὰ παρήσας, λαμπρά εὐσεβείας διὰ σώματος ῥήμασιν ἁγίοις ἐξάπτων, ἐς σεμνὰ πρῶτων ἀρετῆς παραδείγματα δηγόμενος, μὴ ἄνθρωπον εὐλαβέμενος, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων τὸν ἀπροσπολήπτως κρινόντα ζῶντας καὶ νεκροὺς, ἐς ὃ βλάσφημος κοινῶς γενέσθαι τῶν ἐν τῷ κακῷ δικτύῳ σαγηνευθέντων, ὅπως δίκην ἡλίου ὁ λόγος τὰς ἀκτῖνας ἐκπετάσας διαλύσῃ τὸ σκοφές τῆς διανοίας τῶν εἰσακκόντων ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ τὸ πάθος παύσῃ ταῖς αὐτοῦ μαρμαρυγαῖς.

Ρίξα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἡ Φιλαργυρία, ἡ ἀδ Tim. φησὶν ὁ θεὸς ἀπόστολος, ἀληθῶς ρίξα πολλοὺς VI. 10. κλάδας πονηρίας ἐκφέρουσα, δι' ἣν τὰ πάντα ἐν τῷ πονηρῷ βίῳ ἐπιτελεῖται. Ρίξα δὲ πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλογυνία, καὶ ἡγεμὼν τῆς ἀπωλείας, ἡ τῶν ἀγαπητρίδων λέγω δὴ μαρία, ρίξα ἀπάλειαν βλαστάνουσα, ἐξ ἧς ἀνέβησαν ἡ μαρία. Ἰνδαίκα γὰρ τυγχάνει ἐκ σοδομῶν μετενεχθεῖσα, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν τινὰ καὶ πεποιημένην τῆς ἑξωθεν ἐπιπλάσας ἀγάπης τὴν φαντασίαν ἐκκίνηται. Καὶ μοι λαβὼν κόμιζε λοιπὸν εἰς μέσον τὸ τῷ ἀποστόλῳ λόγιον ἐκεῖνο τὸ φάσκον, μὴ ἐκ ἔχοντες ἐξουσίαν ἀδελφῶν γυναῖκα περιάγειν, ὥς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ Κηφᾶς; ὡς ἐπεριδόνται οἱ τῷ τῆς ταλαιπωρίας πάθει δεδωμένοι, τὸ καλῶς πρὸς ὀφέλειαν γράφειν, τῇ ἐαυτῶν ματαιοφρονίᾳ πρὸς ἀπάλειαν ψυχῶν ἐκλαμβάνοντες. καὶ ἐξετάσωμεν παράλληλα τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς νῦν πιστεύουσιν τὰ πραττόμενα. Τίς ἦν ὁ γράφων πρῶτον μάθωμεν, καὶ εἰ δι' ἐπιστολῆς ὁ μακάριος ἀπόστολος ἐπέτρεψε, καὶ ὅχι μᾶλλον ἐκάλυπεν αὐτὸς, ἐαυτὸν τύπον παρεχόμενος πᾶσιν ἡμῖν. οἶδαμεν γὰρ αὐτὸν μετὰ ἀνδρῶν εὐλαβεστάτων πάντα τὸν χρόνον ἀναστραφέντα, καὶ ὅχι μετὰ γυναικῶν ἀπρεπεστάτων διάγοντα. Οὔτε καὶ αἰδοῦνται τῷτο λέγοντες. Αἰσχύνειν καταχεύσθωσαν οἱ ἐαυτοὺς Πέτρου τῷ πρωτοστάτῃ τῶν ἀποστόλων, καὶ κλειδύχῳ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν συγκρίνοντες, καὶ φάσκοντες, εἰ ἐκεῖνος εἶχεν ἀγαπητὴν, καὶ ἡμεῖς τοῖς ἐκείνου ἴχνεσιν ἐπακολουθώμεν. καὶ τάχα καλῶς ἔχεις. Ἐγειρόν μοι γὰρ ὡς αὐτὸς τὴν Ταβιθά ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα πι-

I. ad Cor. IX. 5.

Ad IX. 40.

σεύσω σοι, ὅτι καὶ σὺ πνευματοφόρος εἶ, ἐκπεπληγμένος θείας δυνάμεως. ἐξέλασόν μοι τὰς δαίμονας, καὶ ἐκεῖνος ἐξήλασε, τὰς νόσους, καὶ τὰς ἐτέρας ἔργασαι θεραπείας, ὅσας ἐπέτελεσεν ἐκεῖνος ἐν τῷ ὄνματι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Ἐγὼ γὰρ τᾶλλα. ὅταν μοι δείξῃς, τότε σοι πιστεύσω, ὅτι ἐπυροῦσαι πρὸς τὸ θῆριον. καὶ ἐκ αὐτοῦ τί λέγει ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι ὁ ἐμβλέψας γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῇ; καὶ μὴδὲ σοι καταφαίνεται τὰ τοῦ εὐαγγελίου ῥήματα; ὅρα, ὅπως ἐμὸν τὸ πρᾶττειν ἐκάλυπεν, ἀλλὰ καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὁμιλίας ὁρᾷς ἀπέτρεψεν, εἰδὼς ὅτι σκανδαλὸν τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸ ἐνεδρεῖν; ἀλλὰ σοι τῷ πάσχοντι παίγνιον καταφαίνεται τὸ πρᾶγμα. ἐπὶ τῷ γὰρ σε τὸ φρόνημα τῇ ἀναίσχυνται, προσωπεῖον δίκην τῷ προσώπῳ σε ἐμπεριχόμενος. ἀνοεὶς γὰρ ἡλικίᾳ ναυαγίᾳ περιπέτωκας. Ἐπ' ἀνελθόμενος ἐπὶ τὰς τῶν ἁγίων προφητῶν χαρακτῆρας, ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς ἐν ἔρεσι καὶ σπηλαίοις διέτριβον, ἐμὸν τῷ ὄρῳ γυναῖκα ἀπαλαττόμενος, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῷ ἐπιθυμῆσαι. καὶ ἐγὼ σοι πάντως λῆρος καταφανήσεται; βλέπω γὰρ σε καὶ ἀντιφύεσσι πολλῶν λόγων κενῶν σαυτὸν παραμυθόμενος. Μνησθήσῃ τῇ ἐκ τοῦ παραδείσου ἐκβολῆς, καὶ τοῦ ὀλέθρου τῆς κατακλυσμῶ, καὶ τῆς τῶν σοδομῶν καταστροφῆς, ὅτι διὰ γυναῖκα πάντα τὰ κακὰ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους γίνεται, τῆς τῷ Σαμψὼν τοῦ δικαίου προδοσίας, καὶ τῆς τοῦ Ἰωσήφ ἐκείνου τοῦ ἐναρέτου ἐπιβουλῆς. Μνημόνευσον τῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων ἀπωλείας. εἰ δὲ ταῦτά σε ἐπείθει, Σολομὼν ὁ σοφὸς σε πεισάτω ὡς ἐπὶ λέγων, οἶνος ἐστὶν ἡ ἀπάσχησις καρδίας σοφῶν. σοφῶν, εἶπεν, ἵνα μὴ καὶ τῷ παρρησίᾳς τι, καὶ εὐτελῶς φρονήσῃς περὶ τοῦ ῥήματος. ὁ γὰρ οἶνος εἰς τὸν ἄνθρωπον εἰσδύων, καὶ κάρσιν μέγαν ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενος, ὥστε ποταμὸς πλημμυρῶν, ὅλον τὸ φρόνημα τῷ ἐαυτοῦ ροιζήματι παρασύρει, καὶ εἰς μαρίαν ἄγει τὸν ἄνθρωπον. τὰ αὐτὰ καὶ ἡ γυνὴ τῷ οἶνῳ διαπράττεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. διὸ καὶ ὁ Παροιμιαστής παρεπλησίασε τὸν οἶνον τῇ γυναικί, καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται διαφόροις κακοῖς καὶ θηρίοις ἰοβόλοις παρεπλησίασαν τὸ γένος τῶν γυναικῶν, τὸ ἀπόλλαν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά σε πείθει. παίγνιον γὰρ ὡς εἶποι πάντα σοι καταφαίνεται. ἔβυσσας γὰρ ὥστε ἀσπίδος κωφῆς τὰ ὦτά σου μὴ εἰσακκῶν τῶν θείων γραφῶν. καὶ λοιπὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἰς θηριώδη τρόπον μετέλλαξας σὺ τὴν φύσιν, τῇ τῷ θηρίῳ συνοικήσας ἡμέτροπος αὐτῇ γενόμενος, ἥς τὰ μὲν ῥήματα εὐλαλα, καὶ ἡ φωνὴ ἡδεῖα, ἡ δὲ ψυχὴ ἀγρία, καὶ τὸ φρόνημα δρεκόντων, καὶ ἡ προαίρεσις ἐρητικῶν, καὶ τὸ βλέμμα πυρίπνοον, καὶ τὸ φίλημα ἰοβόλον. καὶ ἄγων αὐτῇ, ὅπως τῇ τῶν λόγων κολακείᾳ, ἐπὶ τῆς προσόψεως ἀπάτης, καὶ τῇ τοῦ φιλήματος προσβολῇ ἐκπύττει τὸ θῆριον τὸν ἰὸν εἰς τὸν τοῦ ἀγλίου λάρυγγα. παρασύρει γοῦν λοιπὸν τὴν διάνοιαν, καὶ καθάρει τὸ φρόνημα, καὶ αὐτὸ τὸ ἡγεμονικὸν ἀκρωτηριάζει, καὶ ἐξίσχισι τὸν νοῦν. καὶ ὥστε τὰ φάρμακα τὰ διδόμενα πρὸς ἀναιρέσιν τοῖς ἀν-

θρώποις, σκοτοῖ τὴν σύνεσιν, καὶ ὅλον τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀνασθησίαν παρασύρει τῇ τοῦ δηλητηρίου ἀποτομίᾳ, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ φιλήματος καταβλάπτει τὸν λογικὸν ἄνθρωπον ἀλόγῳ ὁρμῇ ὡπαχθέντα, καὶ τὸ διὰ πολλῶν χορδῶν καὶ ἀρετῶν συγκείμενον κινητικὸν ὄργανον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ θεωρεῖν τῆς ψυχῆς, δι' ἐνὸς δολεροῦ ῥήματος, ἡ χειλέων συρίσματος, ἡ ὀφθαλμῶν νεύματος, ὥστε τι ἄψυχον ὄργανον ὡς κἀκεῖσε ὅπερ βέλεται περιφέρει, καὶ ὥστε θάλασσαν κυμαίνουσα, ὅλον τὸ σῶμα ταῖς αὐτῆς ὁρμαῖς παρασύρει. Καὶ εἰςιν ἰδεῖν λοιπὸν τὸν ἄγλιον, τὸν ἐλεεινόν, τὸν παντὸς οἶκτε ἀξίον, τὸν συνετὸν ἐν φρονήσει, τὸν εἰς ἄκρον γραμματικῆς ἐπιστήμης ἐμπειρόν, καὶ σοφιστικῆς τεχνίτην διδασκαλίαν, τὸν ἱατρικῆς μετέχοντα ἐπιστήμης, τὸν παντοῖον ἐμπειρόν γραμμάτων, ἡ καὶ τῶν θείων λόγων ἀναγνώσκει ἐαυτὸν ἐπιδεδωκότα, καὶ τὸν μονήρην βίον πολλὰς ἐπανελόμενος, καὶ ἐκκλησίας προύχοντα, ὥστε τι ζῶν εὐτελὲς σχοινίῳ δεδεμένον, καὶ ὡς κἀκεῖ ῥιπιδόμενος. ἔδωκε γὰρ διὰ τῆς ἐπιπλάσας ἀγάπης, μᾶλλον δὲ, εἰ δὲ τάλῃ τις λέγειν, τῆς αἰσχρᾶς. καὶ γίνεται λοιπὸν ἐπιταφίου θνήσκου ὁ τοιοῦτος ἄγιος, καὶ ζῶν κλαίόμενος, καὶ ἀποθανὼν πενθόμενος. καὶ γὰρ ζῶν ἀπέθανεν, ὥστε ἐν τάφῳ τῷ ἰδίῳ σώματι κατοικῶν. καὶ ἀποθανὼν, δις σῶς ἀπέθανεν, κρίσει γενένης πυρὸς αἰώνιου κολαζόμενος.

Τί νῦν λέγεις, ὡ τῶν ἀγλίων ἀθλιώτερε, ὡ τῆς κακίας γείτον; πῶς σε τὰ σεμνὰ βαδίσματα; πῶς σε ἡ εἰς ἄκρον παιδεία; ποῦ δὲ ὁ τῆς σοφίας κάματος; ποῦ σου τὸ σεμνὸν τῶν τρόπων; ποῦ τὸ εὐτακτὸν; ποῦ αἱ πλείους ἐπιτελεσθεῖσαι ὑπὸ σοῦ χαμευνίαι τῆς φιλοσοφίας χάριν; ποῦ ἡ σύνεσις; ποῦ τὸ φιλόδοξον; πῶς τὸ φιλόχριστόν σε; ἀλλὰ τέτων μακρὰν ἐγένετο κακῶς θηρίῳ συνοικήσας, μᾶλλον δὲ ἐαυτὸν εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας τάρταρον ἐνεβρίψας. Τίς γὰρ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸ τῆς παρρησίας ἐργασίῃν εἰσεῖναι; τίς δὲ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸν αὐτῆς κόλπον, ὥστε εἰς βυθὸν ἀγριαίνεσης θαλάσσης εἰσδύναι; μὴ γὰρ ἦ ἡσθα αὐτεξούσιος; αὐτοκατάκριτον σαυτὸν πεποίηκας. ἐπειδὴ καὶ ἡ βουλή σου πρὸ τῆς τῆς πάσης ἀκμῆς ἀπολύσαι ἀπὸ σὺ τὸ ἀργαλέον, πάντως σου κύλαβή σου μὴ σου τὰ μυστήρια θριαμβεύσῃ ἐκβλήσῃ. Τί δὲ αὐτῇ καὶ ἀνετίθου μυστήρια τὰ ἐν σοὶ καλῶς ἀποκείμενα; μὴ γὰρ σενοχωρίαν παρεῖχε σοι ἐν θησαυροῖς σοφίας σου φυλαττόμενα; Εἴτα τὸν μὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου δεξιῶ ὀφθαλμοῦ σκάνδα-

Matth. V. 29.

λιζόμενον παρακελεύεται ὁ σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν δι' ἐαυτοῦ ἐκκόπτειν τὸ σκάνδαλόν με-
λος. σὺ δὲ ἐχθρὸν καὶ ἐναντίον πρᾶγμα, τὸ μὴ μόνον σκάνδαλίζον, ἀλλὰ καὶ θανατοῦν τὴν ψυχὴν ἐκ ἐμβάλλεις ἀπὸ σὺ ἀγαπητῇ γὰρ ἦτω διὰ Χριστὸν ἕως τοῦ χαίρειν. ἐὰν δὲ βλάβῃ ψυχὴν, μὴδὲ τὸ χαίρειν αὐτῇ. μόνον ἐπισκέψασθαι ἀσθενῆτα, καὶ μὴ τὸν ὑγιαίνοντα σκάνδαλίσαι, ἢ ἐν καιρῷ θλίψεως, διωγμοῦ, ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ. ἐπειδὴ πάντες εἰς ἔσμεν ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ νῦν καὶ ἔσμεν. διατί: ἐπει-
δὴ

Ad Gal. III. 28.

δὴ ἡμεῖς ἐ βυλόμεθα προτιμήσαντες τὴν μισο-
αδελφίαν τῆς φιλαδελφίας. Μὴ σκανδαλίζετε
τὸν κόσμον οἱ τὰς συνεισάκτους ἔχοντες· μὴ
γὰρ γῆμαι σε ἡ γραφὴ ἐκ ἐπέτρεψε; γε-
γυῖναι ἐ Ἰουδαίους, καὶ Ἑλλήσι, καὶ τῇ ἐκ-
κλησίᾳ τοῦ Θεοῦ πρόσκομμα. ἡ ἀντιπίπτειν
ταῖς ἀγίαις γραφαῖς ἐπιχειρεῖτε, καὶ παραζη-
λῶτε τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτῷ ἐσε;
ἐμβλέψατε εἰς τὴν ἐαυτῶν ἀσθένειαν, αἰσχύν-
γητε τὸ ἐαυτῶν πάθος, θεραπεύσατε ἑαυτοὺς
ἐν καιρῷ εὐθιγῶ, πρὶν ἢ ἐξέπιναι ὡς ἀσραπὴ
ἀγρία ἥξει ἡ αὐτοῦ παρουσία, πρὶν ἢ πυρ-
φόρος, πρὶν σκότος τὸ ἐξώτερον, πρὶν συντέ-
λειαι καὶ σκόληξ ἀκοίμητος. Τρέμοντες λέγο-
μεν, μετὰ φόβου ἀκούετε, μὴδ' ἐν γελῳῳ
καταφανήτω τὸ πᾶν· φοῖ Θεῷ, σειραῖς
ταρταρῶν προελθόντων διὰ γυναῖκα.

Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, ὅτι συνοικῶν ταύτῃ οὐ
βλάπτομαι. εἰ δὲ δράκων συνοικῶν τῇ ἀσπί-
δι ἐ βλάπτεται, πάντως καὶ σὺ ἐ βλαβή-
ση· ὁ γὰρ δράκων τῇ δρακίᾳ συγγινόμενος,
θάνατον λαμβάνει τὸν μισθὸν τῆς συμβιώσεως,
τοιαύτης φύσεως τυγχάνοντος τοῦ θήλεος θη-
ρίου. Ὅρα γοῦν, μήποτε ὁμοίον ἐστὶ καὶ τὸ
τῆς γυναῖκος πᾶν· παραθώμεθα δὲ ἀπο-
δείξει ἐλέγχοντες τὰς λογικὰς ἀνθρώπους, εἰ
τὸ πῦρ τὴν καλλήνην ἐκ ἀνάπτει, ἀλλὰ καὶ
τὸν ἄρῃον λίθον εἰ σπείσεις τῷ θηλείᾳ, πυρ-
καὶά γίνεται. Ἀλλ' ἐπειδὴ λέγετε καὶ γυναῖ-
κα σωφρονεῖν δύνασθαι, τὴν σαφῶς ἐπίστα-
μαι. καὶ ἀνὴρ μένων κατ' ἐαυτὸν εὐσχημονεῖν
δύναται. τὴν ἀκριβῶς ἐπίσταμαι. Ἀνὴρ δὲ
μετὰ γυναῖκος, κακόν· καὶ γυνὴ μετὰ ἀνδρός,
δεινότερον κακόν, ὡς πάλιν γυνὴ τῶν ἰδίων
ἀποσάσσει συγγενῶν, ξένῳ ἀνδρὶ συνοικεῖν ἐπι-
χειρῇ τῆς ἐπιπλάσσει ἀγάπης ἐνεκεν, τοῦτο μί-
σις λοιπὸν συζυγίας ἀθεμελίει πυρκαϊὰν ἐργα-
ζομένην τῷ χρόνῳ γὰρ ἀναφλεγμαίνουσα τῇ
ὁμοσκήνῳ συμβιώσει, ἀνάπτει τὴν ὕλην, καὶ
ἐμπυρίζουσι τὴν οἰκίαν, μᾶλλον δὲ τὰ ἐαυτῶν
σώματα καίουσιν εἰς γένεσιν καὶ αἰώνιον κά-
λασιν.

Λέγε μοι, ὦ πολυμήχανον θηρίον, ἡ τὸ
τοῦ προβάτου ἐνδυμα ἔχουσα, καὶ τὸ τῆς ἀσπί-
δος φρόνημα ἡνσερισμένη, τί περιχρίεις, τί
ἰσχυρίεις σεαυτὴν; τί χρώμασιν ἀλλοτρίοις ἐψύ-
χοις προσλαμβάνεις μορφήν εἰδωλικήν; τί βα-
σανίζεις σε τὰς τρίχας; τί προσήγεις πλοκά-
μους ἐ κορύβαντας ἐπὶ κεφαλᾷς ἀλλοτρίων προσ-
θεμάτων ἐ νεκρῶν ἐ ἀλόγων ζώων ἀνέσθεις διὰ
τῆς κεφαλῆς ἐ ὕψους, καὶ διὰ τῆς τῶν ἀλ-
λοτρίων ἱματίων ποικιλίας ἐξαπατῶσα καὶ ἐκ-
μαλῶσασα καὶ ἐλλεβορίζουσα τὰς ψυχὰς τῶν
ἀνθρώπων; ἡ γὰρ ἄπιστος γυνὴ πολυτρόπους
ἀψύχους ὕλας συνάγουσα, καὶ χρωμάτων ποικι-
λίας διὰ παντοδαπῶν χρωμάτων ἐ ἀσβόλης
καὶ ἀσβέως καὶ βοτανῶν, καὶ τῶν ἰδίων σώματι
ἐξωθεν ἐστὶ, προσκολλήσασα, πολυμορφὸν ὡσπέρ
τι θηρίον, ἐαυτὴν ἀπειργάσατο. ἡ δὲ πιστὴ
γυνὴ, τῶν ὀφείλων ξένῃ τυγχάνειν, καὶ μά-
λιστα ἡ ἐπαγγελλομένη εἶναι Χριστιανή. ἡ κα-
ταγινώσκουσα τοῦ Θεοῦ, ὦ γύναι, ὅτι τοιαύ-
την σε ἔπλασεν; ὥφεις ὡς ἐπλάσθης εἶναι.
μὴδὲν ἐαυτῇ δι' εὐμηχανίας προσθήσει. μὴ γὰρ
ἐμπεριότερα εἰ τῷ θήμεργήσαντός σε. τίς

δὲ καὶ ἀρεταὶ βυλομένη ταῦτα ποιεῖς; τῷ ἀν-
δρὶ; οὐκ ἔχεις ἄνδρα, ὡς γε ἔφη, ὃ παρ-
θένης· εἰ δὲ καὶ ἔχεις, εἰδὲ σὺ τὴν πολυμή-
χανον σύνθεσιν. τί δελεάσασαι πολυτρόπους
ὁργανώσασα τὸ σῶμα, θηρεύεις τὰς ψυχὰς τῶν
ἀνθρώπων πρὸς ἀπώλειαν; καὶ πῶς τὸν Χριστὸν
ἐνικαλεῖσθαι τολμᾷς, ἡ ἐκκλησίας οὐδὲν πα-
τεῖν, ἐοικῶς μορφᾷς ἀψύχων ἐν ὕλῃ τῷ σώ-
ματι διὰ χρυσοῦ τῷ ἀπολλυμένῳ φέρεσθαι, μᾶλ-
λον δὲ πομπευομένη ὑπ' αὐτῶν, καὶ πολλὴν συ-
εσφὴν ἀκολάσων ἀνδρῶν πρὸς τὴν ἐαυτῆς ἐκ-
θεσμον θέων ἐφελομένη;

Ἀλλὰ τίς ταῦτα λαλῶμεν; λογικῶς ζῶν ἐρ-
ησικῶν δρακόντων προαίρεσιν ἔχοντι. οὐτε σε
αἱ γραφαὶ πείθουσιν, ὅτε ἡ γένεσις φοβεῖ, ὅτε
ἡ τῶν ἀνθρώπων νοήσεσι κατανοοῦσι; καὶ τὴν
ἐαυτῆς φύσιν αἰδέσθῃσι, μετὰ βλάβειν σὺ τὴν
ὑψιν, μὴ ἀπεργάζῃ ταύτην εἰδωλικὸν χαρα-
κῆρα, μὴ μίμνῃ τὰς τῆς ἐταιρικῆς καὶ μοιχιαίας
αἰσχύνῃς ὑπερχομένης. ἐκείνη γὰρ τῆς ἀνο-
μίας θυγατέρες τυγχάνουσιν, ἔξος τοῖσιν πρᾶτ-
τειν ἔχουσι. σοὶ δὲ τίς τοιαύτην ἐνετείλατο
τὴν παραγγελίαν; ἄρα ποῖαι γραφαὶ προφη-
τικαὶ, ἡ ποῖα εὐαγγέλια, ποῖαι δὲ ἀποστο-
λικαὶ παραγγελίαι; ἐγὼ οἶδα, ὅτι αἱ θεαῖαι
γραφαὶ, καὶ τὰς ἐξ ἔθους ἐχούσας τὸ πρᾶττειν
ἀπειργασίαι τοῦ μηκέτι ἐπιτελεῖν τὰς εἰδωλο-
μόρφους ἐξομοιώσεις. εἴρηται μετὰ παρήσεις,
ἀλλ' ὅθεν κατ' ἄξιαν τῶν πραττομένων.

Ἀλλ' ἐρεῖ τις, σκληρὸς ὁ λόγος ἔστος· τίς
δύναται αὐτοῦ ἀκθεῖν; καὶ τὸ ὑποκριτικόν καὶ
ἀπεχθέςατον γένος τοῦτο εἰρήκῃ ποτε πρὸς
τὸν Σωτῆρα. ἀλλ' ἴσως ἅπαντες, τίνα αὐτοῖς
ἀπόκρισιν ἔδωκεν. ὅπως ἐ ἐνταῦθα ὁ βυλό-
μενος κατανοοῦντος. λόγοι γὰρ σοφῶν, ὡς Eccl. XII.
τὰ βύκεντρα, καὶ ὡς ἡλοι πεπυρωμένοι, φησὶν¹¹.
ἡ γραφὴ. νομίζω ἀξιόπιστα ταῦτα τυγχάνειν,
εἰ καὶ μέτρια τῷ λόγῳ πρὸς τὴν τῶν τὰς
συνεισάκτους ἔχοντων γυναῖκα. ἀνακοπτόν τοί-
νον ὁ λόγος τὸν χρημετισμὸν χαλινοῦ δίκην,
καὶ εἰς τὰς ἀγέτω τὴν ἄλογον ὁρμὴν τοῦ
γυναικείου βέματος παρασυρομένων. φόβος πρό-
κειται καὶ τρόμος, καὶ τὸ πῦρ ἀπὸ χειρὸς. μὴ-
δεῖς καταφρονεῖτω· καὶ γὰρ τις θηριώδης τυγ-
χάνῃ, ὑπὸ πυρὸς δαμασθῆσεται; καὶ γὰρ τις
δρακοντώδης τὴν προαίρεσιν, τάρταρος ἡτοίμα-
σαι· καὶ Σοδομιτικὴν καρδίαν περιφέρει, πῦρ
ἀπ' οὐρανοῦ βρέχει· ὅλοι γὰρ οἱ ὕμνοι, πυρὶ
τετήσαυρισμένοι. μὴδεῖς τῆς τοῦ λέγοντος φω-
νῆς παρακλύτω, ἀλλὰ τῆς τῶν λόγων δυνά-
μεως σκοπεῖτω τὸ φοβερόν, καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ
κρίσιν πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχέτω, ὡς ἀνέλεος ἡ κρί-
σις τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεον.

Λοιπὸν δέ μοι καιρὸς καὶ πρὸς ὑμᾶς μέτρια
εἰπεῖν, ὦ ἄνθρωποι, οἱ τῶν ἀδελφῶν ἐχθροί,
καὶ τῶν γυναικῶν φίλοι, οἱ εἰς τὴν τῶν γυ-
ναικῶν θολερὰν φιλίαν ζέοντες, καὶ εἰς τὴν κα-
θαράν τῶν ἀδελφῶν ἀγάπην ψυχρότατοι. Ἀλλ'
ἐρεῖς, ὅτι διὰ Χριστὸν αὐτὸ πράττεις, προ-
νοούμενος τῇ ἀσθενείᾳ σκεύους. καὶ οἶδα. Διατί
τοῖνον καὶ τῷ ἀδελφῷ σε τῷ διὰ Χριστὸν πενο-
πένῳ τὸ αὐτὸ οὐ ποιεῖς, ἀλλὰ τὴν ἀδελφῆς,
ὡς ἐπιβόλους ὄρεα, τὰς δὲ ἐπιβόλους, ὡς ἀδελ-
φάς; Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, πῶς δύναμαι τὸν ἀδελ-
φὸν μετ' ἐμαυτοῦ προσλαβεῖν; ἐκείνη με
ἐξαλ-

ἐξαλπευ· ἐκείνη με ἐκολάκνευεν· ἐκείνη μοι
ἱμάτια ποικίλα κατεσκεύαζε, θρυπτὰ καὶ σρε-
πτὰ καὶ νεύλατα ἐποίει· ἐκείνη ἡ φωνὴ ἡδεῖα,
καὶ τὸ βλέμμα τρυφερόν. Οὐκ οἶδας τί φρονεῖς.
ταῦτα ἐνθύσιαζόντων τὰ ῥήματα· ἐκείνη τὰ
γλυκερὰ ῥήματα, ὕπερον πικρότερα χολῆς εὐ-
ρεθήσεται σοι· ἐκείνη τὸ τρυφερόν βλέμμα εἰς
ταρτάρου σε κλεῖσμα κατὰγει· ἡ δὲ τῷ ἀδελ-
φῷ ἀγάπη βασιλείαν ἔρανδον σοι προσενεῖ. Τί
τὴν τῆς ἀσπιδοχελώνος ὑπελον ἀγάπην προ-
τιμάς τῆς τῷ ἀδελφῷ γνησίας ἀγάπης; τί τὸ
ἀπόλλων διώκεις, τὸ σῶζον ἀποθνήσκον; Εἰ
γὰρ ἄνδρες Νινευῖται οἱ ἐπὶ τῷ τοῦ προφήτου
κηρύγματι πίστευσαντες, ἀναστάντες ἐν τῇ κρί-
σει κατακρινέσθαι τοὺς παρακῶσαντας τῶν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ῥημάτων, πάντως
σου καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοί, οἱ τὴν φιλο-
σοφίαν ἀσκήσαντες, κατὰ φρονεῖν τῷ ἀληθινῷ
σοφίᾳ ὄν-
τας, καὶ συμπεπλεγμένους γυναικαίους ἀσώτους· ὅτι
ἐκείνοι διὰ γραμματικὴν ἐμπειρίαν καὶ ῥητορι-
κὴν δεινότητα, ἥτις μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν,
ἐγκράτειαν ἥσκησαν, καίπερ εἰδῶλοις ἀψύχοις
λατρεύοντες· ἀλλὰ ἐ οἱ ἐν τῷ τῆς μανίας σα-
δίᾳ τρέχοντες, καταφρονεῖς τῷ πᾶν, καὶ
μὴδὲ τὸ σύνολον εἰς γυναῖκα ἐμβλέποντες, τῷ
φθαρτῷ βραβεῖν χάριν· ὑμεῖς δὲ τὰ μυστήρια
τῶν ἐπεφανῶν πραγμάτων ἐπιγινώσκοντες, καὶ τὰ
τῷ μέλλοντος αἰῶνος φοβερά κριτήρια προακί-
σαντες, τὴν σωφροσύνην ἐκ ἐτηρήσατε, οὐδὲ
τὴν ἐγκράτειαν ἐφύλαξατε, ματαίᾳ λογισμῷ
ὑπαχθόντες τῇ τῶν ὁμοσκήνων ἐταιρείᾳ.

Καὶ πῶς τις ἐξ ὑμῶν δυνήσεται ἐκκλησίας
προνοήσασθαι, καὶ τὸν περὶ κατηχήσεως λόγον
ἐν ἐκκλησίᾳ λαλῆσαι, αὐτοῖς μὴ προκαθίσας
τὴν ἐαυτοῦ συνειδήσιν; πρὸς δὲ ἂν τις εὐλό-
κων ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, ἐ τότε δυνήσῃ ἐκ-
βαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῷ ἀδελ-
φῷ σου. Πῶς δὲ καὶ περὶ σωφροσύνης τολμή-
σεις λαλῆσαι, αὐτοῖς γυναικομανίᾳ δεδωλεμέ-
νος; ἡ πῶς τὰ περὶ δικαιοσύνης διδάξει, αὐ-
τοῖς ὑπὸ τῆς ἀδικίας κρατέμενος; Θεραπευέτω
τοῖνον πρῶτον τὸ ἐαυτοῦ τραῦμα ὁ τοιοῦτος, καὶ
τότε δυνήσεται τὸν τοῦ ἀδελφοῦ μῶλωπα ἰά-
σασθαι, λόγοις θεοῖς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐπιρρώ-
σαι. τὸ γὰρ τῆς ψυχῆς τραῦμα τοῖς ἀγίοις λόγοις
παραμυθούμενον κεφίεται. παρακάλει τοῖνον
πάντας τὰς ἀνθρώπους, τὰς μὲν πυρμένους, εἰ
βύλοιον, γαμεῖν ἐν Χριστῷ, γινώσκοντας μέν-
τοι, ὡς μία ἐν ἐκλάσει, πρῶτος δὲ Ἀμέχ-
ων ἐκ τῷ Κρίν, ἔλαβεν ἐαυτῷ δύο γυναῖκας·
τὸ δὲ ἐαυτῷ λαβεῖν ἐστὶ τὸ μὴ κατὰ θέλη-
μα Θεοῦ· ἡ γὰρ πολυγαμία, γάμος μὲν ἔχει
τὸ ὄνομα, ἐστὶ δὲ φιλευπρίσσωπος πορνεία· τὴν
δὲ ἐγκρατευσμένην, ἱελεῖς ἐν Χριστῷ ἀσκεῖν, ἐ
μὴ τῷ μὲν ὀνόματι φιλοσοφεῖν, τὸ δὲ ἐρ-
γον ἐπιτεκαλυμμένως πράττειν. Μὴδὲ πάλιν
τοῖς τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμοῖς προσέχετε, ὅτι
ἐκ ὄψεως, τοίχων ὕμους πανταχόθεν περικλεί-
οντων, ἀλλὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀπειλὴν φοβήθη-
τε, ὅτι πάντα γυνᾶς, καὶ τετραχηλισμένα
ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσι, τὰ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων πραττόμενα.

Καὶ μοι θαυμάσαι λίαν ἔπεισιν ἐκπληττο-

μένῳ τὴν ἀναισθησίαν τῶν μυωπαζόντων, πῶς
αἱ θήλαιαι ἐκυσία γνώμη ἐαυτὰς εἰς δουλείαν
ἐκδεδώκασι, τιμῆς ὑπὸ τοῦ τετηρηκότος ἀγο-
ρασθεῖσαι. πολλάκις γὰρ τις κῆρυ τοῖς ἰδίοις
γονεῦσι μὴ ἐξυπηρετησάμενη, καὶ ἀμοιβὰς δικαί-
ων πόνων μὴ ἀποδεσκάσας τοῖς ἐαυτῆς γεννή-
τορσιν, αὐτὴ σπυδαία εἰς τὸν ἀγαπητὸν εὐ-
ρεθή, καὶ πάντα τρόπον ἀγωνίζεται αὐτῷ ἀρέ-
σαι, καὶ ἐχρὶ Θεοῦ εὐσεβῶς δουλεύσαι, νύκτωρ
τε ἐ μεθ' ἡμέραν ταλαιπωρῶσα, καὶ σολῶς ἐξα-
λάσσωσα αὐτῷ καὶ κατασκευάζουσα· καὶ πολλὰ
ἄλλα πράγματα ἐστίν, καὶ ἐκ ἀγνοῦμεν, ἀλλὰ
νῦν λέγειν ἐ βυλόμεθα· ἐ γὰρ θέμις τὰ κρυ-
φῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν εἰς μέσον ἀγειν, καὶ
τῷ λέγειν αἰσχρὰ τυγχάνει. ὁ δὲ λοιπὸν,
ὡσπέρ τις ἰχθύς ἀμφιβλήσῃ κακῷ περιβλη-
θῆς, διὰ τῶν ἱματίων καὶ τῆς θανατηφόρου
ἰσχυρίας τῆς κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν γινόμενης,
καὶ ἐ κατὰ θεοσέβειαν δεδωλῶται τῷ γυναικῷ,
μεθῶν τὸ φρόνημα, καὶ κραδαινόμενος ὅλως
ἐκλύεται ὑπὸ τῶν γυναικίων ῥημάτων, καὶ ὅτε
προσευχῆς καιρὸν λοιπὸν ἐπιγινώσκει, οὐτε ἔαν
κύψῃ τοῦ προσεύξασθαι, οἶδε τί ποιεῖ· ἐνο-
πτιζόμενος χαρακτῆρα ἐταιρικῆς διαφύσεως, τὰ
ὅμοια δὲ καὶ τὸ γύναιον συμπάσχει τῷ πά-
σχοντι, καὶ γραφῆς ἀναγινωσκομένης ἀβλεπτοῦσι
τὴν διάνοιαν, ἐ ἐν ἐκκλησίᾳ προσωποποιῶν λα-
λουμένων, οὐκ οἶδας τί ἀκῶσαι, τῷ ἀλλήλων
αἰσχυρῷ πάθει δεδωλεμένοι, οὕτως τοῦ ἐρωτι-
κοῦ καὶ μανιώδους πάθους τὴν ψυχὴν πηροῦντες,
ὡς εἰ θανάτων, καὶ τῶν ἰδίων ὀνομάτων ἐπι-
λανθάνεσθαι. τοσούτων ἡ γυνὴ συνοικῶσα τῷ
ἀνδρὶ ἐκτρέπει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. τοσού-
τον ὁ ἀνὴρ γυναικὶ συσκήνων πρὸς μανίαν ἐπι-
θυμίας ἄγει τὴν γυναῖκα. τοσούτον ἰσχύει γυ-
νὴ ἀνδρὶ συνοικῶσα, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μνήμης
λήσθην ἐμποιοῦσαι. Ἐξελάσωμεν ἐαυτοὺς ἀπὸ γένε-
νης καὶ πυρὸς αἰωνίου. τί ζῶντες ἐαυτοὺς εἰς ἄδην
καὶ φοβερόν τάρταρον κατορύσσετε; οἱ τὰς συν-
εισάκτους ἔχοντες, καὶ αὐταῖς συνοικῶντες, ἀπο-
μάψετε τὸ κακὸν μάθημα, τὸ τῆς ἀπωλείας
πρόξενον, καὶ τὸ τῆς σωτηρίας προδοτικόν. μι-
μησώμεθα τὰς ἀποστόλους, μιμησώμεθα τὰς προ-
φήτας, ἐ κατ' ἴχνος αὐτῶν βαίνωμεν, καὶ μὴ
ἡμᾶς ἀπατάτω τὸ τῆς γυναικὸς δέλεαρ· μὴδὲ
πάλιν γυναῖκα ἡμεῖς αὐτοὶ δελεάζωμεν διὰ τῆς
κενοδοξίας, καὶ ἐθελοσταπεινοφροσύνης, ἀλλὰ
πάντα κατὰ ἀληθινὴν καὶ βεβαίαν ταπεινοφρο-
σύνην σωφρόνως ὕψ' ἡμῶν πραττέσθω ἐν Χρι-
στῷ, ἵνα δυνήσῃμεν ἡμῶν πρὸς τὸν ἐνεσῶτος
καιροῦ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς
ἡμῶν ἐ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐ-
τοῦ υἱοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' ἐ δόξα, κράτος, τι-
μὴ τῷ ἀοράτῳ πατρὶ σὺν ἀγίῳ καὶ παρακλή-
τῳ πνεύματι, νῦν ἐ εἰς τὰς σύμπαντας αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Quam supra in calce Plutei VII. p. 315.
sacrorum Bibliorum divisionem in Capita
protulerimus, qualis in Codice XXXVII.
Plut. V. integrum Ostateuchum continente
exhibebatur, aliam hoc loco iuvat adferre,
quae habetur in eisdem Plutei Codice I.
Seculo circiter XI. exarato, qui praeter Osta-
teuchum, libros etiam quatuor Regum, duo
Paralipomenon, duo Esdrae, & primum
Mac-

Maccabaeorum initio mutilum completitur. Ea vero sequens est.

GENESIS. *Genesis.* Huius Capita sunt. Peri tou thews. Peri tēs adelphoktonias. E'th A'dām. Peri tēs kibwtō. Peri tēs purgationis. I'. Chrematismos A'braām. Peri tou polemou tōn β' βασιλέων. Peri tēs aichmalosis tou Awt. Peri Melchisedek. Δ'. Chrematismos A'braām. Diathēkē prōs A'braām. Tā katā tēn Sārrān, kai tēn A'gar. Tā upō tou āγγέλου lechthenta I'h A'gar. Diathēkē prōs A'braām peri peritōmēs k' peri tou dōmatos. E'panggelia I'saāk. Peri tē I'smaēl. Peri tōn peritōmēntōn upō A'braām. Peri tēs optasias tēs γενομένης en tē drutē tē Mambrē prōs A'braām, k' peri tēs xenodochias autou. Peri tēs katastrofēs Sodōmōn. Peri tēs xenodochias tou Awt. Peri tou ēmpturismou Sodōmōn. Peri tōn θυγατέρων tou Awt. E'nyen Mωαβίται k' A'mωνίται. Peri tēs Sārras k' tou A'ειμέλεχ βασιλέως Γεράρων. O'ti προφήτης ο A'braām. Peri tēs ekbolēs A'gar metā tou hōu autēs I'smaēl. O'te tōn A'braām ēπειράζεν ο Θεός peri I'saāk tou hōu autou. E'th tēs Sārras εζ'. (sic) E'th tou A'braām ρε'. Peri tēs κλίμακος. Peri tē I'ωσήφ. E'th I'ακώβ.

EXOΔΟΣ. *Exodus.* In Exodo hi sunt tituli. Ii. Peri tēs rātou. O'νομα Θεού. Peri tēs rābde. Peri tou āγγέλου tou ζητήσαντος αποκτείνει Μαύση en tē dōf. A'. Peri tēs rābdou tēs μεταβληθείσης eis δράκοντα. B'. Tō ūdwr eis aīma, prōtē dē plēgē. I'. Peri tōn βατράχων. Δ'. Peri tōn σκιφών. E'. Peri tēs κυνομίας. ε'. Peri θνήσκων κτηνών. Z'. Peri tēs αιδάλης. H'. Peri tēs χαλάζης. Θ'. Peri tēs ακρίδος. I'. Peri tou ψηλαφητού σκότους. ΙΑ'. Peri teleutēs tōn πρωτοτόκων. Peri tē Pāxα. E'th παροικίας hōn I'sraēl ul'. Peri tou παντισμου Φαραώ. Peri tēs ορτυγομήτρας, k' tou mán. Peri A'malēk. Peri I'othār. Peri tēs διατάξεως tēs σκηνής, hē ēπηξε Μωύσης. Peri tou λογείου. Peri tou μύρου. Peri tēs μοσχοποιίας. Peri tōn πλακών. Peri tōn πλακῶν tōn δευτέρων. Peri tou καλύμματος. Peri Beselel.

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ. *Leuiticus.* Tituli sunt. Peri tē ālatos. O'λοκάπτως. Peri Nadāb kai A'bioud. Peri νόμου κτηνῶν καθαρῶν k' ακαθάρτων. Peri λέπρας. Peri γονορροίας.

ΑΡΙΘΜΟΙ. *Numeri.* Tituli hi sunt. A'ριθμός tōn Leuitōn. A'ριθμός tōn πρωτοτόκων tōn άρσενικῶν. Peri ζηλοτυπίας. Nōmos eūxaménōn. Peri tou ēγκαινισμου tēs σκηνής. A'φωγισμός tōn Leuitōn. Peri tou γογγυσμου tōn hōn I'sraēl. Peri tēs ἐπιθυμίας tōn κρεῶν. Peri tēs ορτυγομήτρας. Peri Μαριάς ε' A'arōn γογγυσόντων κατὰ Μωύση. O' I' A'ūsēs h'κειεν πρᾶην I'ησοῦς ο Ναυή. Peri tou εὑρεθέντος συλλέγοντος ξύλα. Peri tōn κρασπέδων. Peri Δαθᾶν k' A'βηρών. Peri ἀπομένων νεοροῦ. Teleutē Μαριάμ. Peri tēs πέτρας. Teleutē A'arōn. Peri tou χαλκοῦ θφέως. A'ίσμα I'sraēl. Peri tē mán-teως Βαλαάμ. Peri tēs ūn tēs λαλησάσης. Peri tē Zēlōu Φινέας. Παράταξις I'sraēl prōs Μαδιάμ kai ἐκλογή. Peri tēs A'arōn teleutēs en mē tou A'γύου.

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ ε'. *Deuteronomium V.* Capita in marginibus haec habet: Tā themtā k'thēn. Tā ātēmita. Peri I'chōn. Peri pe-tinōn. Diā tē āzūma ūrisai. E'ulogia. Katāra. O'idh β' Μωύσης. E'ulogia Μωύσης. E'th Μωύσης ρ' k' n'.

ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΥΗ. *Iesus Nave.* Vbi haec sunt Capita. Peri P'āb tēs πόρνης. Peri tēs διαβάσεως tēs kibwtō en tō I'ordān potamō. Peri tōn πετρίνων μαχαίρων. Peri tou dōfθέντος tō I'ησοῦ en I'ερίχō άρχαγγέλου. Peri tōn τειχῶν Γεριχῶ, k' peri P'āb tēs πόρνης. Peri tē νοσφισμῶ A'char. Peri tēs Γαί. Peri tēs πανουργίας tōn Γαβαωνιτῶν. Peri tōn πέντε βασιλέων tōn Γεβουαίων. O'te ēxi o h'lios k' h' selēnē en I'ησῶ. Peri I'abīn. O'ti tēn Βαλαάμ ἀπέκτεινεν I'sraēl. Peri tou βωμοῦ, οὗ ἐποίησαν οἱ hōi Gād, ε' οἱ hōi P'ubīn.

ΚΡΙΤΑΙ. *Indices.* Haec adscribuntur Capita & Argumenta. Peri tou Kλαυθμῶνος. Peri δουλείας I'sraēl tō Χουσαρσαζών. Peri δουλείας I'sraēl tō A'γγλῶν. Peri A'wd. Peri Δεββώρας. Peri tou παστάλ, en hō p'efōneutai Sisāra. O'idh eucharisthōs Δεββώρας k' Barān. Peri Μαδιάμ. Peri Γεδεών. Peri tou πόκου Γεδεών. O'ti k' Γεροβαάμ h'κουσεν o Γεδεών. O'ρμα. A'ύσις. Peri Zebē ε' Σαλμανά. Teleutē Γεδεών. Peri A'βιμέλεχ. Παραβολή. O'πως p'efōneute γυνή κόμματι μύλα tōn A'ειμέλεχ. Peri Θωλά. Peri I'āir. Peri Γεφθές. Peri E'sebōn. Peri E'dām. Peri Λαβδάν. Peri Μανωέ. Peri Σαμφών. Peri tou λέοντος. Peri tōn αλωπέκων, en aīs enēp'hes tā drāgmata tōn αλλοφύλων Σαμφών. Peri tēs διαγόνος, en h' epātaze n' āndras. Teleutē Σαμφών. Peri Σεμέγάρ. Peri Μιχά.

ΡΟΥΘ. *Ruth.* Hic nulla adnotantur Capita.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ Α'. *Regnum I.* Capita sunt. Προσευχή A'nyēs. O'idh A'nyēs. Peri tōn hōn H'li. Peri tēs ουδεσίας H'li. Peri tēs γενομένης prōs Σαμουήλ φωνής. Peri tēs kibwtō, k' tou θανάτου tōn β' hōn H'li. Peri tou τέλους H'li. Peri tēs h'thēs tōn αλλοφύλων. Peri tōn hōn Σαμουήλ. Peri tou I'sraēl αἰτάντων βασιλέα. Peri en διεμαρτύρατο Σαμουήλ τοῖς hōiς I'sraēl ζητῶσι παρ' αὐτοῦ βασιλέα. Peri Sābā a' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs άρξς, hē h'ράσατο Sābā tō λαῶ. O'te παρτάξατο Sābā prōs A'malēk. Peri Δαβίδ hōu Γεσσαί. Peri Γολιάθ tou αλλοφύλου. Peri Nābāl. Peri A'βιγαίας. Peri Sābā kai tēs ēγγασμίου. Peri tōn A'malēkitōn. Peri Sābā ε' tou θρους Γελαβουέ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ Β'. *Regnum II.* Capita haec sunt. Θρήνος Δαβίδ en Sābā k' I'ωνάθαν. Tē peri I'ωβ k' A'βεννēr. Θρήνος Δαβίδ en A'βεννēr. Peri tōn αποκτεινάντων Γεβοσθ' en κλίμης αὐτοῦ. Peri tēs kibwtō κυρίου, kai peri O'zāb. Peri Melchōl. Peri tou hēmatus κυρίου tou prōs Nāthān. Προσευχή Δαβίδ. Peri A'drazār. Peri Μεμφιβοσθί. Peri A'nnōn. Tā peri Βηρσαβέε k' O'driān. Peri Nāthān ἐλέγχοντος tōn Δαβίδ, ε' peri tēs tē Θεῷ ἀπειλής παραβολή. Tā peri A'mōn ε' O'āmār. Tā peri A'βεσαλὼν, kai

ε' A'mōn. Tā peri tēs γυναικὸς tēs Θεωτίδης. Peri tou κλάυου A'βεσαλὼν. Peri tēs μεριδος, hē enēp'hes A'βεσαλὼν. Peri Δαβίδ αποδιδράσκοντος από προσώπου A'βεσαλὼν. Peri Σεμεί. A'ρά. Peri tōn σουλὼν A'χιτόφελ tō A'βεσαλὼν. Συμβουλία Χουσί. Τέλος tou A'χιτόφελ. Peri tē πολέμου A'βεσαλὼν, k' tē θανάτου αὐτοῦ, k' peri tēs σήλης αὐτοῦ hē ēσηsen. Θρήνος Δαβίδ. Peri Σεμεί tō δεύτερον. Peri Μεμφιβοσθί. Peri tōn i' παλλακῶν. Peri A'measāi. Peri tēs γυναικὸς tēs σοφής, k' peri Saseē. Peri tou λιμοῦ. Peri tou αἰτήματος tōν Γαβαωνιτῶν. Peri I'εσβί. O'idh tou Δαβίδ. Τέλος tēs φθδς. Peri tēs tou ūdatos tō Δαβίδ ἐπιθυμίας. Peri tēs ἀνδρείας Βαναία. Peri tēs ἀριμύτης tōν hōn I'sraēl k' I'ōdā. I'sraēl ω'. Γούδα φ'. Peri tōn εἶπεν Gād tō Δαβίδ. A'πόκρισις Δαβίδ. Peri tou θανάτου tōν ο'. Peri Γερσαλὴμ. Peri tē θυσιαστή, οὗ φκοδόμισε Δαβίδ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΡΙΤΗ. *Regnum III.* Capita, seu tituli hi sunt: Peri A'dani. Συμβουλία Nāthān tē Βηρσαβέε. Peri Σολομώντος δ' βασιλέως I'sraēl. E'ντολή Δαβίδ tō Σολομῶντι. Peri tou τέλους Δαβίδ. E'th tēs βασιλείας Δαβίδ. Peri tou αἰτήματος, οὗ h'ήσατο A'danias tē Βηρσαβέε. Peri tou θανάτου A'danious, kai peri A'βιάζαρ, kai peri tēs φυγής I'ωβ, kai peri tou θανάτου αὐτοῦ. Peri tēs οικοδομής tō οἴκου, ε' φκοδόμισε κυρίῳ Σολομῶν. Peri Σεμεί. Peri tēs βασιλείσης Σαβά. Peri tēs παρανομίας Σολομῶν. Peri A'χιά tē Σηλωνίτου. E'th βασιλείας Σολομῶν. Peri P'abōm, ε' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs βασιλείας Γεροβαμ δόλμ Σολομῶν, ε' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs χρυσῆς δαμάλεως. Tā peri tōn β' προφητῶν. Peri tē παιδὸς Γεροβαμ. E'th βασιλείας Γεροβαμ. Peri Συσανίμ. Peri tēs βασιλείας A'sā. Peri Nābāt h' βασιλέως I'sraēl. Peri Βακτά, θ' βασιλέως I'sraēl. Peri H'ā, i' εχθρείας I'sraēl. Peri Ζαμβρί, iā βασιλέως I'sraēl. Peri A'χάβ, iβ' βασιλέως I'sraēl. Peri H'liou tou προφήτου. Peri tēs χήρας. Peri tē hē tēs χήρας. Peri tōn προφητῶν tēs αίσχυνος. Peri Γεζάβελ. Peri E'λισαίε. Peri Nābushal k' A'χάβ. Tā peri tou hōu A'der k' tou A'χάβ. Peri tōn σιδηρῶν κεράτων. Peri tē τέλους A'χάβ. Γωράμ, iγ' βασιλέως I'sraēl.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ Δ'. *Regnum IV.* Capita haec habet. Peri Γωράμ iδ' βασιλέως I'sraēl. Peri tēs ἀναλήψεως H'liou. Peri tōn αλμυρῶν ὑδάτων. Peri tēs γυναικὸς, k' peri tēs εὐλογίας tōν σκευῶν tē ἐλαίου. Peri tēs γυναικὸς tēs Συμανίτιδος. Peri tēs τολύπης, k' peri tōν προφητῶν. Peri tōν ἄρτων k' tōν παλαθῶν. Peri Neseān tou Σύρου. Tā peri Ριεζί. Peri tou σιδηρίου. Peri tou πολέμου tou βασιλέως Συρίας, k' peri tēs άρατίας. Peri tēs λιμῆ Σαμρείας, kai peri tōν γυναικῶν tōν tē I'dia nētia βεβρωκῶν, k' peri tōν τεσσάρων λεπρῶν. Peri tē συμπατηγέντος kai αποθανόντος. Peri tōν ἐπτά ἐτῶν tou λιμοῦ, kai peri tēs Σουμανίτιδος. Peri tou hōu A'der. Peri Γωράμ. Peri tēs βασιλείας I'ησοῦ, iε' βασιλέως I'sraēl. Peri tou τέλους Γεζάβελ. Peri tēs σφαγῆς

tōn ο' hōn A'χάβ. Peri tēs σφαγῆς πάντων tōν θεραπόντων tou Βάβλ. Peri Γωάς. Peri Γωάχαζ, iε' βασιλέως I'sraēl. Peri Γωάς β'. iε' βασιλέως I'sraēl. Peri E'λισαίε kai Γωάς. Σημείον peri tou τέλους E'λισαίε. Peri Γεροβαμ hōu Γωάς, iη' βασιλέως I'sraēl. Peri A'ζαρίου hōu Γεροβαμ, iθ' βασιλέως I'sraēl. Peri Σελλούμ, κ' βασιλέως I'sraēl. Peri Μανάημ, κα' βασιλέως I'sraēl. Peri Φακεσίου, κβ' βασιλέως I'sraēl. Peri Φακεί, κγ' βασιλέως I'sraēl. Peri Γωαθām. Peri A'χάζ. Peri O'σην, κδ' βασιλέως I'sraēl. A'. αἰχμαλωσία. Peri tōν λεόντων. Ποιηταί πόλεων. Peri E'zekiā, δε' εως E'zekiā ὑπέρχει o χαλκός θφς. Peri Συναχηρίμ. Peri tēs μαλακίας E'zekiō βασιλέως Γέδα. Peri tōν ἀποσολέντων παρὰ Μαρωάχ prōs E'zekiān. Peri Μανασῆ. Peri A'mōs. Peri Γωσίμ. Peri tou βιβλίου tou νόμου, οὗ εὔρε Χελκίας en oīkω κυρίῳ. Peri Γωάχαζ. Peri E'λισαίμ tou kai Γωακίμ. Peri Ναβυχοδονόσορ. Peri Γωακίμ hōu E'λισαίμ. B'. αἰχμαλωσία. Peri Σεδεκίμ hōu Γωακίμ. I'. αἰχμαλωσία. Peri Ναβυζαρδάν. Δ'. αἰχμαλωσία.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΟΝ Α'. *Paralipomenon I.* In eo haec leguntur. Βασιλεῖς. H'γεμόνες. Sābā. Peri Σολομῶν.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΟΝ Β'. *Paralipomenon II.* Haec habet nomina: A'μασίας. O'zias. A'χάζ. E'zekiās. Μανασῆς. A'mōs. Γωσίας. Γωάχαζ. E'λισαίμ. Γεχονίας. Σεδεκίας.

ΕΣΔΡΑ Α. *Esdrae I.* Capita, seu tituli marginales hi sunt. Peri tēs teleutēs I'ωσίου. Peri A'χάζ. Peri Σεδεκίμ. Peri tou προσάγματος Κύρου. Peri tou ἀριθμοῦ tōν σκευῶν tōν en tē αἰχμαλωσίᾳ. Peri tōν καταγραφάντων Γουδαίων. Peri Δαρείου, k' peri tōν γ' νεανίσκων tōν tā προβλήματα γραψάντων. Peri tou αἰτήματος Ζοροβάβελ, k' ὅπως ἔγραψε Δαρείος tēn ἐλευθερίαν eis tēn Γερουσαλήμ τοῖς Γουδαίοις. Peri tōν ἀναδάντων από tēs αἰχμαλωσίας. A'ντίγραφον ἐπιστολῆς, hē ἔγραψε Δαρείω, kai ἀπέστειλεν. Σισίνης κ. τ. λ. O'ti ἔξ kai δέκατος από A'arōn δ' E'sdras. Liber hic numerationem habet ρθ'. ut puto εἶχων, quibus constat, nimirum Versuum CIX.

ΕΣΔΡΑ Β'. *Esdrae II.* Hic nulla habet Capitum argumenta marginalia, quemadmodum neque qui sequitur Maccabaeorum Liber I. initio mutilus; versuum tamen numerationem, ut superior, exhibet, qui sunt πα'. nempe LXXXI. Interim notandum, praedictos Titulos, sive rerum, quae in textu exponuntur, Argumenta, in margine Codicis esse descripta caractere vere quadrato, & unciali, quorum pleraque, ea nimirum quae in exteriori margine leguntur, deorsum versus Sinico more sunt exarata.

Tandem quum in apparanda recensioe Codicis X. Plut. IV. Seculo XI. conscripti, in quo Compendium Basilicorum LX. Librorum cum suis adlegationibus, ac scholiis nonnullis, continetur, Tractatus quidam N n n oc-

occurrerit prope finem de quatuor Fluminibus e Paradiso exeuntibus, in quo Auctor anonymus praeter cetera contendit, Istrum, seu Danubium eundem esse ac Phison, Nilumque Geon, visum est nobis hunc in lucem proferre. Nullum quidem in contextu titulum praefert, quum in Tabula tamen Operum Codici praemissa, Περὶ τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ, non satis apte inscribatur. Quare nos novum hunc ipsi titulum adiungimus: Περὶ τεσσάρων τῶν Παραδείσου ποταμῶν. De quatuor Paradisi Fluminibus. Tractatus vero sequens est: Οἷτις ὁ Ἰστρος ὁ ποταμὸς λεγόμενος Φισὼν παρὰ τῇ γαίᾳ γραφῇ, καὶ τοῦ Παραδείσου ἐξῶν, ὡς περὶ οἱ λοιποὶ Τίγρις, Εὐφράτης, καὶ Γεὼν, καὶ ὑποδύς τὰς μυχὰς τῆς γῆς, καὶ εἰς δύοιν ἀπερχόμενος, ἐκδοιοὶ τοῦ Ἀπεννίνου ὕδατος τῆς διήκοντος ἀπὸ τῆς Σικελικῆς θαλάσσης ἕως τῶν Γερμανῶν τῶν πρὸς τῶν Βορρείων ὠκεανῶν· κἀκεῖθεν σύρεται πρὸς ἀνατολήν, καὶ χέει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον διὰ τῶν εἰσόδων. Οὗτος ἐν τῇ ἀνατολῇ ὀνομάζεται Γάλλης· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νότῳ ἐν τῇ δύσει, Ἰστρος προσγορεῖται, καὶ ὑπὸ Θρακῶν Δανέβιος πάλιν καλεῖται. Καὶ ὅτος μὲν μέγιστός ἐστι ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν μὲν ἦγαν τοῦ Νείλου, ὑποδεχόμενος δὲ τὰς εἰσρέοντας ἐν αὐτῷ, καὶ τῷ Νείλῳ μείζων γίνεται. ἰς γὰρ ποταμοὶ εἰσβάλλουσιν ἐν αὐτῷ· εἰσὶ δὲ οἱ· ἐκ μὲν Σκυθίας ἐ. Παράτας, ὁ καὶ Πυρετός, Τιάραντος, Ἀρσρος, Νάπατας, ὁ καὶ Πυρετός, ὁ δὲ Ἀγαθύρων Μάρις. . . .

(1) Multata est Codicis pagina.

ἀμετρία, αἷτιος αὐτοῖς συνεχῆς ἐπομβρίαι νομίζονται. Δανέβιον δὲ τὸν νεφέλοφον ἐκεῖνοι καλοῦσι πατρίως ἐντεῦθεν μεταβέβηκεν ὁ Ἰστρος τὴν ἐαυτοῦ ὀνομασίαν, Δανέβιος μετακληθεῖς. Οὐδὲν δὲ θαυμάσιον ὁ Ἰστρος ἐξορμώμενος τῷ Παραδείσῳ, καὶ παρὰ τῇ γραφῇ λεγόμενος Φισὼν, ἐκ τοῦ τῆς δύσεως ὕδατος, λέγω δὴ τῷ Ἀπεννίνου φαίνεται ἀνακρύων, καὶ γὰρ καὶ ὁ Νείλος ὁ λεγόμενος Γεὼν ἐκ τῷ αὐτοῦ Παραδείσου προΐων, μίαν μὲν πηγὴν ἔχει εἰς Λιβύην, ἐτέρως δὲ δύο εἰς τὴν ἄνω Αἰθιοπίαν κατὰ Νότον, ὅν μισγομένων πλημμυρεῖ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, καὶ ποτίζει τὴν Αἰγυπτὸν Ἀγέσου μηνός. καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς δοκεῖ ἀπορίας πολλὰς τίπτειν, πῶς ἐν καιρῷ ἀνὰ χιμῶδες πλημμυρεῖ, ἥνικα λιψυδρία ὑπάρχει τῇ παντί. τοῖς δὲ τὰ τῆς γραφῆς ἀσπῆσιν ὑδερίαν τίπτει ἀμφιβολίαν· ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἱεροτελεσταῖς τῶν Αἰγυπτίων, ὡς ἐρευνῶσι τὰ κρύφια Ἀσάπτες ὀνομάζεται, ὃ ἐρμηνεύεται κατ' Αἰγυπτίους ἐκ σκότης ὕδωρ, διὰ τὸ ἀδηλον τῆς ἀναδόσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. οἱ γὰρ μὴ ταῦτα περὶ αὐτοῦ δεξιζόντες εἰς μυρίας ἐκπίπτουτες ἀπορίας, μένουσιν ἕως τέλους τῆς ἀληθείας ἀποπλανώμενοι. Καὶ μέντοι καὶ περὶ Τίγριδος καὶ Εὐφράτης τὸ αὐτὸ δεξιζέται. ἐκ τῷ Παραδείσῳ γὰρ ἐκάτεροι τὴν γένεσιν ἔχοντες, ὑποδύντες τὴν γῆν ἀναφαίνονται κατὰ τὸν Ταῦρον τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ μὲν Εὐφράτης δὴλὸν ἔχει τὴν ἀνάλυσιν κατιῶν δὲ ἐκ τῶν Βορείων μερῶν πρὸς τὰ Νότια πλησιάζων τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἔλη ἐμποεῖ καὶ καλαμῶδη τέλματα, καὶ περὶ αὐτὰ μὲν εἰλέμενος, ἀδήλως ἀφανίζεται, ὃ μέντοι τις ἀπὸ τίνος λίμνης λεγομένης Θωνίτιδος ἀδήλως ἐξῶν, καὶ αὐτὸς οἴχεται πρὸς τὰ Νότια μέρη, καὶ διακόπτων τὸν Ταῦρον τὸ ὕδωρ περὶ Μασαβάτας ἐνταὶ τῷ Εὐφράτῃ, καὶ διασχίζων τὴν Βαβυλῶνα, καὶ κατιῶν πλησίον Τερηδόνας εἰσβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. πρὸ δὲ τῷ ἐνωθῆναι τῷ Εὐφράτῃ, ἀμφοτέρω ἀλλήλων διηρημένοι ῥέοντες ποιῶσι τὴν λεγομένην Μεσοποταμίαν ἔχουσαν πλάτος ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι Τίγριδος μίλια ὡς ἑξήκοντα. ὁ δὲ ἑκάστη δ' κατὰ τὴν ἀναμέτρητον ἑρατοσθένους τῷ πολυμαθῆς. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ Ἰστροῦ ποιησάμενοι ὠλισθήσαμεν καὶ περὶ τοῦ Νείλου εἰπεῖν, οὐκ ἀκαιρον ἡγούμεθα καὶ ἐτέρω μνησθῆναι κεφαλαίου καταλήλει ὑπάρχοντος τοῦ περὶ τῆς ἐκροίας αὐτοῦ. καὶ γὰρ τὸν καιρὸν τῆς ἀνάδοις τοῦ Νείλου ἀρεῶνυσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ μεγάλα τῶν δημοσίων λουτῶν, καὶ διότι ἡ ἀνάχυστις αὐτοῦ γίνεται ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι, τὰς κρουνοὺς τῶν ὑδάτων λεονταειδεῖς ἐποίησαν· ὅθεν ἐξ ἐκείνου ἐπεκράτησε, καὶ τῶν ὑποληνίων τὰς κρουνοὺς λεοντοπροσώπως κατασκευάζουσι, ὅτι ἡ τῷ οἴνῳ ἀπόρροια μιμεῖται τὴν τοῦ Νείλου χύσιν, ὅτι ἐν τῷ τρύγῃ ὁ ἥλιος τὴν πάροδον αὐτοῦ ἐν τῷ Λέοντι ποιεῖται κατὰ τὰς εὐκράτας τύπας.

FINIS PLVTEI NONI.

PLVT. IX.

Specimen Cod. XIII. Sec. X. ex pag. 123.

I. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

II. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

III. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

IV. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

V. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

VI. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

VII. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

VIII. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

IX. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

X. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

παντός τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὡς νομαί μενῆ:

XI. + τὸν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἡμῶν

ἰωὰφ ἐπὶ τῆς Κωνσταν

τινον πόλεως τὸν χρῆν

σοφίαν ὑπομνήμα

εἰς τὸν μακάριον ἰωβ:

+++

ξιορ πρὸς τὸν ἐπὶ 3η τῇ

σαι, πρὸς τὸν σοφίαν

γὰρ τῇ τῇ μὲν οὖν

αὐτοῦ φασὶν πρὸς τὸν

σάος εἶναι. καὶ πρὸς τὸν

ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν

τοπογραφία Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

+ ἀντὶ τῆς βίβλος χριστιανικῆς τοπογραφίας· ἐκ τῆς

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLUTEVS X.

CONTINENS GRAECOS CODICES XXXII
OMNES MSS. PRAETER VNVM EDITVM.

C O D E X I.

ΣΥΝΟΔΟΙ.

CONCILIA.

I. p. 1. N summo margine
legitur: Η' εἰς βλὸς
αὐτῇ μοναχῷ Φιλο-
γῆ. Hic liber est
monachi Philothei.
Deinde habentur
Capita quaedam

ἐκ τῶν διατάξεων, ex Constitutionibus, nimirum
περὶ ἐπισκόπων, De Episcopis. Inc. Ο'τι ἔοι-
κεν ἡ ἐκκλησία νηί. Pag. ead. b. περὶ κατα-
στάσεως ἐκκλησιαστικῆς. De Ecclesiastica consti-
tutione. Inc. . . . ἡ ἐκκλησία κατὰ ἀνατολὰς
τετραμμένη. Ibid. περὶ καρποφοριῶν, De fru-
ctuum oblatione. Inc. Ο'τι οὐ χρὴ δέχεσθαι
καρποφορίας ἀπὸ μοιχῶν. Vbi notandum pa-
ginam secundam, quae partem Capitum
primi Tituli Canonum Ecclesiasticorum
continet, male collocatam fuisse, & inter
paginam 8. & 9. reponendam esse.

II. pag. 3. Τὸ ἅγιον ἱερομάρτυρος Παμφίλου
ἐκ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν ἀποστόλων συνόδου, τῆς
ἐκ τῶν συνοδικῶν αὐτῶν κανόνων μέρος
τῶν εὐρεθέντων εἰς τὴν Ὀριγένης βιβλιοθήκην.
Sacrosancti martyris Pamphili ex Apostolo-
rum Synodo Antiochena, scilicet ex Synodi-
cis ipsorum Canonibus ex parte in Origenis
bibliotheca repertis. Sunt Canones IX. quo-
rum primus inc. Μετὰ τὴν τῷ μεγάλῳ Θεοῦ
καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνάστασιν τε καὶ
ἀνάληψιν. Ultimus def. Θεσπίσαντες καὶ κανό-
νας διὰ Κλήμεντος διαφόρων κεφαλῶν τὸν ἀρι-
στὸν πέ.

III. pag. 4. Occurrit quaedam Concilio-
rum localium historia, cui sequens monitum
praefixum: Ἰστέον ὅτι ἡ ἐκθεσις τῶν προκειμένων
συνόδων οὐ γέγονε πρὸς τὴν τάξιν τῶν χρόνων,
καθ' ὅς συνήλθον, κ. λ. Sciendum, quod ex-
positio subiectionum synodorum non facta est
iuxta ordinem temporum, quibus congregatae
sunt, &c. Tum titulus rubrica conscriptus:
Ἐγένοντο σύνοδοι πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας οἰ-
κουμένης συνόδου αὗται. Concilia ante san-
ctum Generale Nicaenum celebrata, haec sunt.

Inc. Ε'ν τοῖς χρόνοις. Def. διατυπώσαι.
Habetur & in Codice VIII. Plut. IX. §. XI.

IV. pag. 7. Sequuntur Tituli Canonum
Ecclesiasticorum numero XIV. & Capita
in unoquoque comprehensa Titulo cum suis
Breviariis; ab iis tamen, quae in dicto Co-
dice VIII. §. I. recensuimus in hoc diversa,
quod heic unico tantum Indice continen-
tur ea, quae duplici in illo exhibeban-
tur. Praeterea unicus hic Titulorum In-
dex multo uberior est duobus iis, quos
ibi invicem distinctos animadvertimus, pro-
pterea quod praeter Canones, ac Con-
stitutiones Ecclesiasticas ad unumquodque
Caput pertinentes, civilium etiam textuum
citationes exhibet, solis Theodori Ballamo-
nis scholiis praetermissis, adeoque cum
Codice X huius Plutei convenit; pro-
greditur autem ad paginam usque 68. in
qua legitur Caput inscriptum, περὶ τῆς τῶν
βαθμῶν συγγενείας διάλεξις, quod in fine
memorati Codicis VIII. §. LXII. enuncia-
tum est. Accedunt tandem diversa manu
conscripti Canones, seu Anathematismi sex,
quorum primus inc. Τοῖς διαφόροις ταῖς τῆς
μῆς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὁμογενεῖσι τρισὶν
ἁγίαις ἐποστάσεσι διδῶσι τὰς ἐνεργείας, κ. λ.
Ultimus inc. Τοῖς φρονέσι καὶ λέγουσι τὴν παν-
ῤυμνητον παρθένον καὶ Θεοτόκον, κ. λ.

V. p. 71. Occurrunt I. Canones Aposto-
lici LXXXV. ut in dicto Cod. VIII §. X. II. Ca-
nones CCCXVIII. Patrum, qui Nicaeae con-
venerunt. III. Canones Synodi Ancyrae.
IV. Canones Synodi Neocaesariensis. V.
Canones Synodi Gangrensis. VI. Canones
Synodi Antiochenae. VII. Canones SS. PP.
qui Laodiceae in Phrygia convenerunt.
VIII. Canones Synodi CPolitanae sub Theo-
dosio magno Imperatore, quibus subditur
Caput περὶ ψευδοκατηγήρων, de falsis accu-
satoribus. IX. Canones Synodi Ephosi-
nae primae sub Theodosio minore Arca-
dii Imperatoris filio. X. Canones sanctorum
DCCXXX. Patrum, qui Chalcedone conve-
nerunt sub Marciano Imperatore. XI. Ca-
nones Synodi Sardicensis. XII. Canones san-
ctorum CCXVII. Patrum, Carthagine con-
gre-

gregatorum. Quae omnia vide in dicto Codice a §. XIV. ad §. XXV. inclusive, cum quo omnia conveniunt, si illud excipias. Caput nimirum de falsis accusatoribus, Sardicensi Synodo inibi esse subiectum.

VI. pag. 142. Sequuntur I. Petri Archiepiscopi Alexandriae & Martyris Canones allati in eius Sermonem de Poenitentia. Exstant in Pand. Canon. Beveregii T. II. a p. 8. ad p. 23. II. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica. Ibid. a pag. 24 ad pag. 35. Codex tamen definit in Canone x. III. Basilii Magni ad Amphilochoium Epistolae Canonicae tres. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137. (per errorem 367.) IV. Eiusdem fragmentum ex Epistola ad eundem Amphilochoium scripta, quod Dominus non ignorat diem, & horam consummationis mundi. Ibid. pag. 138. (per errorem 368.) V. Dionysii Alexandrini Epistola, qua hora S. Sabbati illucescente S. Dominica oporteat ieiunium solvere. Ibid. a pag. 1. ad pag. 7.

VII. pag. 166. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολὴ πρὸς Νικοπολίτας. Sancti Basilii Epistola ad Nicopolitanos. Inc. Καὶ ἐπιστέλλαντες ἡμῖν, καλῶς ἐποίησατε. Def. μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ φοβουμένου τὸν κύριον ἀσπαζόμεθα δι' ὑμῶν. In edit. Paris A. mcccxxx. Tom. III. pag. 369. Epist. ccxi.

VIII. pag. 167. Τῆς γενόμενης συνόδου ἐπὶ Κυπριανῷ τῷ ἁγιοτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καρχηδό- νος, ἐπισκόπων πρὸς συναχθέντων εἰς τὴν αὐτὴν Καρχηδόνα, περὶ τοῦ δεῖν βαπτίζεσθαι τὰς αἰρε- τικὰς· ἥτις σύνοδος προγενεστέρῃ μὲν ἐστὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ, δευτερεῖ δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμένης συνόδου αὐθεντίαν. Acta Synodi celebratae sub Cypriano sanctissimo Carthaginis Archiepiscopo, LXXXIV. Episcopis in ipsa Carthagine congregatis, de baptizandis haereticis; quae Synodus, Nicaena quidem antiquior est, secundo tamen loco ponitur propter Synodi generalis auctoritatem. Praecedunt loco Prooemii quaedam, quorum initium: Ἀποφασίς ἐπισκόπων ἀριθμῶ πρὸς ἐρμηνεύσειν Ἐκκλησί- ας. Finis: ἔτι καὶ τῷ μεγάλῳ Κυπριανῷ, ἀποσταλά- σοι ἐπιστάσα. Sequitur Cypriani & Episco- porum cum eo congregatorum ad Iovianum, eiusque Coepiscopos Epistola, quae post titulum varia nomina Episcoporum continet, inc. Ἐν κοινοβουλίᾳ ὄντες, ἀγα- πητοὶ ἀδελφοί. Def. ἐνότητος τε καὶ πίστεως ἀληθείας. Tum singulorum Episcoporum proposita super re sententiae numero lxxv. quarum prima incipit: Κυπριανὸς εἶπεν Ἡ κῆ- ρατε, ἀγαπῆτοὶ συνεπίσκοποι, τί μοι ἔγραψεν Ἰοβιανός. Ultima def. καὶ ἐξ ἀντιχρίστου Χρι- στιανοί. Cum Epistola, tum sententiae ex- stant in Pand. Canon. Beveregii Tom. I a pag. 365 ad pag. 374. (per errorem 372.)

IX. pag. 178 b. Canones cii. Concilii sexti in Trullo Imperiali Palatii CPoli con- gregati sub Iustiniano Imperatore, & Oratio Patrum ad eundem Dedicatoria; quae omnia habentur ioc. cit. a pag. 152. ad pag. 283.

X. pag. 204. Canones xxii. Concilii VII. Generalis Nicaeae secundo congregati an- no ab O. C. 6296. [Christi DCCLXXXVIII.] Indi. XI. sub Imp. Constantino & Irene matre eius. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XI. pag. 211. b. Ὁρὸς τῆς ἁγίας καὶ οἰκου- μενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ β'. Definitio san- ctae & generalis Synodi Nicaenae II. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμένη σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θεσπιστὴς τῶν εὐσεβῶν, κ. λ. Def. καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων γένοιτο, ἀμήν. Exstat etiam in dicto Codice VIII. §. XXXII.

XII. pag. 215. Epistola Tarasii Patriar- chae CPolitani ad Adrianum Papam. Incipit: Πολυμερῶς. Def. ἀναδεικνύντες. Tom. II. Beveregii a pag. 184. ad 188. Epistola Ca- nonica Gregorii Nysseni ad Letoium Epi- scopum Melitines. Ibid. a pag. 151. (per errorem 381.) ad pag. 164. Binae Cyrilli Epistolae Canonicae, altera ad Domnum, altera ad Episcopos Libyae & Pentapolis. Ibid. a pag. 175. ad 178. Gennadii CP. & Synodi cum ipso congregatae Circularis Epi- stola ad omnes Metropolitanos. Ibid. p. 181. Timohei Alexandrini Episcopi re- sponso Canonica. Theophili Archiepiscopi Alexandrini Editum, quum sancta Theo- phania in die Dominico instarent. Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui dicuntur Cathari, ad Agathonem, & ad Menam Episcopos. Omnia habentur ibid. a pag. 165. ad 175. Basilii Epistolae ad Diodorum Parfensem Episcopum, & ad Gregorium Presbyterum. Ibid. a pag. 159. (per errorem 319.) ad 144. (per erro- rem 374.) Athanasii ad Ammum mona- chum, & ex xxxix. Epistola de Festis. Ibid. a pag. 36. ad 43. Gregorii Theologi ex eius metricis poematibus. Ibid. p. 178.

XIII. pag. 240 b. Canones xvii. CPoli- tanae primae & secundae Synodi, in vene- rabili templo SS. Apostolorum congrega- tae: tum alii tres editi a S. Synodo, in templo Sapientiae habita. Tom. I. Beve- reg. a pag. 331. ad 364.

XIV. pag. 247. Διδασκαλία τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χαρισμάτων. Doctrina SS. Apo- stolorum de charismatibus. Inc. Τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ μέγα τῆς εὐσε- βείας ἡμῶν παραδιδόντος μυστήριον. Def. καὶ τρέ- μοντά μιν τὰς λόγους. Vide dictum Codicem VIII. § II. Subditur huic brevis notitia de martyrio XII. Apostolorum.

XV. pag. 249 b. Σίμωνος τοῦ Καναναίου, ὡς πόντων ἐπισκόπων ἀδείλῃ χειροτονεῖσθαι ἐπίσκο- πον. Simonis Cananaei, a quo Episcopis con- secrari debeat Episcopus. Inc. Καὶ γὰρ Σίμων ὁ Καναναῖος διατάσσεται. Def. τῆς ἐπιτροπῆς πλει- οντων ἐπισκόπων. Sequuntur eiusdem Cano- nes Ecclesiastici, quorum primus inc. Ἐπί- σκοπος εὐλογεῖ, καὶ εὐλογεῖται. Ultimus def. καὶ εὐταξίας ἐστὶ διδασκαλός. Est pars illarum Constitutionum SS. Apostolorum de Con- sa-

secrationibus, quae habentur in dicto Co- dice VIII. §. VI.

XVI. pag. 250. b. Παῦλος τοῦ ἁγιοτάτου ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν, τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ φώτισμα. Paulli sanctissimi Apostoli Constitutiones de Canonibus Ecclesiasticis, quinam debeant ad baptismum admitti. Inc. Καὶ γὰρ Παῦλος τῶν ἀποστόλων ἐλάχιστος τὰς διατάσσεται. Def. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐδιδάξαμεν. Ibid. §. VII.

XVII. pag. 251. b. Πέτρος καὶ Παῦλος τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις. Petri & Paulli SS. Apostolorum Constitutiones. Inc. Ἐγὼ Παῦ- λος καὶ Πέτρος διατάσσομεθα. Def. ἐκπληροῦντες. Ibid. §. VIII.

XVIII. p. 252. b. Περὶ εὐταξίας διδασκα- λία πάντων τῶν ἀποστόλων. De recto ordine servando doctrina omnium Apostolorum. Inc. Τὸ δεῖν κοινῇ. Def. ἵνα ἀσυνκρίτη. Ibid. § IX.

XIX. pag. 254. b. Τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τοῦ Θαυματουργοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐπαγορευ- θέν διὰ θείας ἀποκαλύψεως ὡς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Sancti Gregorii Thaumaturgi de Sancta Trinitate (Expositio Fidei) signifi- cata per divinam revelationem a Ioanne Theo- logo. Inc. Εἰς Θεὸν ἀρχὴ καὶ πατὴρ λόγος ζῶν- τος. Def. ἀλλ' ἀτρέπτως καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐ- τῇ ἁγίᾳ Τριάδι ἀεὶ, εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Adfert integram, identidem tamen di- versam, Fabricius Bibl. Graec. Tom. V. pag. 249. Habes etiam in quinta Synodo Tom. II. Binianae edit. Colon. mdcxviii. p. 774. & apud Nicetam Lib. I. Thesauri or- thodoxae Fidei Cap. XXXII.

XX. pag. ead. Ἐκ τῶν μετὰ τὸν Κώδικα Θεῶν Νεαρῶν διατάξεων τοῦ τῆς θείας ἀλήθειας Ἰουστινιανῷ διάφοροι διατάξεις, συναρτάσαι ἐξαιρέ- τως τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς κανόσι, καὶ ἐκ περιουσίας τὴν οἰκίαν ἰσχύον νέμειν· αἱς τὰς ἐν τινὶ καὶ ἀριθμῶν ἐπεδήκαμεν πρὸς σύντακτον εὐρεσιν τοῦ ἐπιζητουμένου κεφαλαίου· διὰ τὸ ὡς εἴρηται ἐκ διαφόρων διατάξεων εἶναι τὰ συνταχθέντα, καὶ ὑποτέτακται. Ex divinis divinae memoriae Iustiniani post Codicem editis novis Consti- tutionibus diversae Constitutiones, consentientes eximie divinis sacrisque Canonibus, iisque ex abundantia propriam vim tribuentes; quas ordine quodam numeroque collocavimus ad compendiosam quaesiti capitis inventionem: propterea sicut ex diversis Constitutionibus collecta haec dicuntur, ita subiecta sunt. Constitutio prima Per τῶν πρώτων καὶ μεγί- στων Θεοῦ δωρεῶν, καὶ τῆς προσήκουσας τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς κανόσι τιμῆς. De primis & maximis Dei donis, & de honore divinis sacrisque Canonibus impendendo. Inc. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ. Ultima, nempe X. Περὶ τοῦ ἔχειν ἀδειαν τὸν ἀποτασσόμενον τὰ οἰ- κεία δοῦναι πρὸς τῆς ἐν τῷ μοναστηρίῳ εἰσόδου· εἰ δὲ καὶ παῖδας, ἢ γυναῖκα ἔχον, τί δεῖαι πρε- ζεῖ. De facultate quam habet renuntians mundo, de propriis rebus testandi ante ingres- sum in monasterium. Si vero filios, aut uxorem habuerit, quid ipsi faciendum. Def. τὸ τέταρτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου τῆς αὐτοῦ περιουσίας,

μηδεμίαν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς. Est pars Constitu- tionum, quae multo plures leguntur in di- cto Codice VIII. §. LVI. quem confuse.

XXI. pag. 257. Κανὼν τῷ ἁγίῳ Κασσιανῷ ἐκ τῷ πρὸς Κάσσορα ἐπίσκοπον περὶ ἀποτασσόμε- νων μοναχῶν. Regula Abbatis Cassiani ex eius Opere ad Castorem Episcopum de mun- do renunciantibus monachis. Inc. Ὁφείλομεν λοιπὸν περὶ τῶν ἀποτασσόμενων τῷ κόσμῳ διη- γήσασθαι. Def. ἀλλὰ τὸν μὴ ἐμμένοντα κατὰ πάντα τρόπον τῇ ὁμολογίᾳ, μετενδύεσθαι τὴν κοσμικὴν ἐσθήτη, καὶ οὕτως ἀπολύεσθαι τοῦ μοναστηρίου. Graece & Latine exstat inter Scripta Athanasio supposita, edit. Montfau- con. A. mdcxviii. fol. Tom. II. pag. 367. paullo post initium §. III. Epistolae I. ad Castorem. Sequuntur Anonymi nonnulla de septem aetatis hominis gradibus: tum Cap. Περὶ ἀκριβείας καὶ ἀσκήσεως, καὶ δυνάμεως ἐπιτιμίου. De diligentia & exercitio, & va- lore poenae, cuius initium: Πρεσβύτερος τις ὀνόματι Πέτρος, ἀπὸ Ρώμης ἐλθὼν διηγέσαστο ἡμῖν περὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου τοῦ πάπα τῆς αὐτῆς πόλεως, κ. λ. Inter Opera Anastasii Sinaitae inedita vel deperdita reponi vide- tur a Fabric. B. G. T. IX. p. 335. §. 17. Ms. Lambec. VIII. p. 425.

XXII. p. 258. Ἐκ τῶν συλλογῶν τῶν ἁγίων πατέρων, ὅτι μεγάλη ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν, καὶ ὅτι αἰῶνιοι καὶ ἀμετάθετοι οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ τοῦ εἰπόντος τοῖς ἱερῶσιν· ὅσα ἂν δῆσιν ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. Ex Collectionibus sanctorum Pa- trum, quod magna sit fides Christianorum, & quod aeterna & immutabilia sint verba Chri- sti dicentis sacerdotibus: Quaecumque ligaveri- tis super terram, &c. Inc. Ὅντως παράδειξον καὶ φρίκης γέμον. Def. κανονικῶς εἰς τοῦτο ἐλ- θόντας. Sequitur Caput Per τὴν εὐνύχων. De eunuchis. Inc. Ἐπειδὴ δὲ διέλαθεν ἡμᾶς. Def. μὴ παύσει ὑπὲρ τούτου ἀεὶ πενθῶν καὶ κλαίον.

XXIII. pag. 259. b. Ἐκ τῆς διαλέξεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου. Ex disputatione S. Iacobi Apostoli. Inc. Βλέπετε ἐν, ἀδελφοί μου. Def. imperfecte: διὸ καὶ οἱ ἐν τῷ λαῳ τῷ τάγματι ὑπάρχοντες. . . . Agitur heic de pia Ecclesiae consuetudine radendi sacerdo- tum, ac monachorum comam.

XXIV. pag. 260. Ἐπιφανίου Κύπρου τοῦ βι- βλίου α'. Epiphani Cypri ex Libro I. de haere- sibus. Inc. Ἰστέον, ὅτι ἑκατὸν εἰσιν αἵρεσεις, πασῶν δὲ τούτων μητέρες καὶ πρωτότυποι τέσσα- ρες. Definit in LXXII. haeresi in verbis: καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτι οὐ- δὲ reliqua defunct mutilato Code- ce. Quid simile habes in memorato Codice VIII. §. XLVII.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIII. vetustate valde consum- tus, ac tuncis corrosus, in primis prae- fertim & ultimis paginis. Constat foliis 267.

ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SACRAE LAVDES DIVERSAE.

COD. XL. IN huius Codicis primo folio Lucas Holstenius rubro caractere hanc epigraphen apposituit: *Anthologion, sive Breviarium Ecclesiae Graecae*. Continet autem sacra cantica, tractus, & rhythmos iuxta ritum Ecclesiae Graecae ad sacras notas cantari solita in festis sanctorum diebus. Ea autem a prima mensis Aprilis die ad ultimam Maii pertingunt. Nos igitur ad huius recensitionem Codicis satis esse arbitramur, si Sanctorum, quorum duobus hisce mensibus apud Graecos recolitur memoria, catalogum, iisdem prorsus verbis, quibus indicantur in Codice, subiecerimus; qui quidem sequens est:

Μην Απρίλίου.

- α'. Τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
- β'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν καὶ θαυματουργῷ Τίτῳ.
- γ'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Νικήτα μονῆς τοῦ Μηδικίου.
- δ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Γωσήφ τῷ ὕμνογράφῳ, καὶ Γεωργίῳ τῷ ἐν τῷ Μαλαίῳ.
- ε'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Θεοδότῳ καὶ Ἀγαθόδοτῳ.
- ς'. Τῶ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Εὐτυχίῳ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως.
- ζ'. Τοῦ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν Γεωργίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης.
- η'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἡρωδίωνος, Ἀγάβου, Ρέφου, Ἀσυχρίτου, Φλέγοντος, καὶ Ἑρμῆ.
- θ'. Τῶ ἁγίῳ μάρτυρι Εὐφυσίῳ τοῦ ἐν Καισαρείᾳ.
- ι'. Τῶν ὁσίων μεγάλων μαρτύρων Μαξίμου, Τερεντίου, Πομπηίου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς.
- ια'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Αντίπα τῷ ἐν Περγᾷ.
- ιβ'. Τοῦ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν καὶ ὁμολογητῆ Βασιλείου ἐπισκόπου Παρείου.
- ιγ'. Τῶ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Ἀντίμονος.
- ιδ'. Τοῦ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν καὶ ὁμολογητῆ Μαρτίνου πάπα Ρώμης.
- ιε'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἀριστάρχου, Παύλου, καὶ Τροφίμου.
- ισ'. Τῶν ὁσίων παρθενομαρτύρων Εἰρήνης, Ἀγάπης, καὶ Χιονίας.
- ις'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Συμεὼν ἐπισκόπου Περσίδος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων, καὶ τοῦ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς.
- ιθ'. Τοῦ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου μαθητῆ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ δεκαπολίτη.
- ιϛ'. Τοῦ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννου τῷ παλαιολογίτῃ.
- κ'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Θεοδῶρι τῷ Τριχινῷ.
- κα'. Τῶ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Ἰαννουαρίῳ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδῶρου τοῦ ἐν Πέργῃ.
- κβ'. Τοῦ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν Θεοδῶρι τῷ Σικεώτῃ.
- κγ'. Τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.
- κδ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σάβα τῷ στρατηλάτῃ.
- κε'. Τῶ ἁγίῳ καὶ ἐνδόξῳ ἀποστόλῃ καὶ εὐαγγελιστῇ Μάρκῳ.
- κς'. Τῶ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Βασιλείῳ ἐπισκόπου Ἀμασίας.

(1) Nempe Κωνσταντινουπόλεως, quam Civitatem quum Constantinus Magnus aedificasset, Mariae Virgini dedicavit, eiusque veluti natalem diem constituit.

κζ'. Τῶ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Συμεὼν συγγενεῖ τῷ κυρίῳ, ἀρχιεπισκόπῳ Ἱεροσολύμων.

κη'. Τῶν ὁσίων ἀποστόλων Ἰάκωβος ἀδελφὸς τοῦ κυρίου, καὶ τῶν ὁσίων μαρτύρων Ἀδά, καὶ Κιντιανῆς.

κθ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων τῶν ἐν Κυζίκῳ, καὶ τῶ ὁσίῳ Μένονος τῷ θαυματουργῷ.

λ'. Τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Ἰακώβου ἀδελφῆ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῷ Θεολόγῳ.

Μην Μαΐου.

α'. Τῶ ἁγίῳ προφῆτῃ Ἰερεμίου.

β'. Τῶ ἁγίῳ μεγάλῳ πατρὶς ἡμῶν Ἀθανασίου.

γ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Τιμοθέῳ, καὶ Μαρίας.

δ'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Πελαγίας.

ε'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εἰρήνης.

ς'. Τῶ ἁγίου καὶ δικαίου Ἰώβ.

ζ'. Ἡ ἀνάμνησις τῆ ἐν ἑρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σωτῆρος.

η'. Τῶ ἁγίῳ ἀποστόλῃ καὶ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ τῷ Θεολόγῳ.

θ'. Τῶ ἁγίῳ προφῆτῃ Ἠσαίου, καὶ τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Χριστοφόρῳ.

ι'. Τῶ ἁγίῳ ἀποστόλῃ Σίμωνος τῷ Ζηλωτῇ.

ια'. Τὰ γενέθλια τῆς κ. (ε. πόλεως) καὶ τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Μωκίῳ.

ιβ'. Τῶ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἐπιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου, καὶ τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Γερμανῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως.

ιγ'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Γλυκερίας.

ιδ'. Τῶ ἁγίῳ μάρτυρι Ἰσιδώρῳ.

ιε'. Μνήμη τῶ ὁσίου πατρὶς ἡμῶν Παχωμίου, καὶ τῶ ὁσίῳ καὶ θαυματουργῷ Βαρδάρῳ.

ισ'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Θεοδῶρι τῷ ἡγιασμένῳ.

ις'. Τῶ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρόνικῳ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιθ'. Τῶν ὁσίων μαρτύρων Πέτρου, Διονυσίου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς, καὶ τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Θεοδότῳ τῷ ἐν Ἀγκύρῃ, καὶ τῶν ὁσίων καὶ παρθέτων.

ιϛ'. Τῶ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Πατρικίῳ, καὶ τῆς συνόδου αὐτῆς.

κ'. Τῶ ἁγίῳ μάρτυρι Θαλαλαίᾳ.

κα'. Τῶν ὁσίων βασιλέων καὶ ἱσαποστόλων Κωνσταντίνῳ καὶ Ἐλένῃ.

κβ'. Τῶ ἁγίῳ μεγαλομάρτυρι Βασιλίσκῳ.

κγ'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν καὶ ὁμολογητῇ Μιχαήλ ἐπισκόπῳ Συνάδων.

κδ'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Συμεὼν τῷ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει.

κε'. Ἡ τρίτη εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τῷ Προδρόμῳ.

κς'. Τῶ ἁγίῳ ἀποστόλῃ Κάρπῳ ἐνδὸς τῶν ο'.

κζ'. Τῶ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Θεράποντος.

κη'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Νικήτῃ ἐπισκόπῳ Καλχυδόνος.

κθ'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδοσίας.

λ'. Τῶ ὁσίῳ πατρὶς ἡμῶν Ἰσακίῳ Δαλαμάτῳ.

λα'. Τῶ ἁγίῳ ἀποστόλῃ Ἑρμείᾳ. Sed quae in hunc Apostolum adferuntur cantica, & rhythmi, mutilato Codice, imperfecta sunt. Notandum quoque inter paginas 39. & 42. bina folia, quae ad aliud Euchologium pertinent, fuisse inserta; legitur enim pag. 41. Μνήμῃ τῷ αὐτῷ λ'. τῶν ὁσίων παρθενομαρτύρων Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, καὶ Παύλου τοῦ νέου. Quinam autem mensis sit, nondum comperimus.

Co-

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. Constat foliis 214.

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ.

PARADISVS.

Scilicet.

Varia SS. PP. Opera Ethica, & Ascetica.

COD. III. I. pag. 1. Occurrunt primo sententiae quaedam morales, quibus titulus praecedat: Οἰακιστικὴ ψυχῶν ὑποτύπωσις: *Gubernatoria animarum hypotyposis*. Sunt autem numero LX. quarum prima est: Εὐτμητος ἡμῶν ἡ ζωὴ, ἐντεταμένη τῶν ἀρετῶν ἢ ἀκρίβεια, εὐδολισθος ἢ φύσις, καὶ ἡ ἐπίκρισις δυσδιάγνωτος. Ultima: Δύσφωρος σάλπιγξ πνεύματος πόρθησις.

II. pag. 3. b. Sequuntur praecepta item moralia breviter C. appposito titulo Βιβλίων γ'. *Liber III.* Primum est: Ἐπιβελὴ τὸν κατὰ λόγον ἀγῶνα φεύξασα ἔδωκε πίσωσιν· τότε δὲ χροὶς καλινός· φοβερῶτατον. Ultimum, quod longiusculum est, definit: Ἦν εὐμενὲς ἐπίδοις συγγνωμόνων τὰ σφάλματα.

III. pag. 8. b. Πρακτικὴ πολιτεία ἀκροθιγῆς ὑποθήκῃ, σωματοποιομένη γωρητικῶς εἰς παραδείσιν. *Practicae vitae summaria praecepta, speculative in hortulano, veluti in unum corpus collecta.* Inc. Τὸ τῷ παραδείσῳ ὄνομα, ἦτοι λειμῶνος, μεταφορικῶς ἐνηνεγμένον. Def. ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὁνόματι κυρίου τῷ ποιήσαντος τὸν ἕραν καὶ τὴν γῆν. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Opus anonymi, in quo similitudine ducta a viridario, variisque eius partibus, atque arboribus, quibus constitum est, varia ad recte vitam traducendam praecepta traduntur, virtutumque exercitia proponuntur: variis autem Latinis interlinearibus vocum explicationibus adpersum est. In fine versiculus hic legitur:

Ἰδὼν τὸ τέρας τῷ Θεῷ δόξαν φέρω.

Finem videns Deo gloriam reddo.

IV. p. 34. Ἀρχὴ τῶν διηγήσεων τῷ λειμῶνα-ρίῳ τῷ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ τῷ Εὐκράτῃ. Λειμῶν πνευματικῶς, ἡγοῦν προοίμιον. Εὐλόγησον δέσποτα. *Initium Enarrationum Viridarii S. P. N. Ioannis Eucrati. Pratum spirituale, vel Prooemium. Benedic Domine.* Prologus, cui nullus quidem titulus praefixus, sed est ad Sophronium Sophistam inscriptus, inc. Τῶν ἐσπερῶν λειμῶνων. Def. ἀρυσάμενος κατορθώματα Dividitur haec Enarratio in Capita CCC. quorum primum inc. Ἦν τις γέρον οἰκῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀββᾶ Εὐσεργίου, ὁνόματι Ἰωάννης. Ultimum def. λέγων, ἔκ ἐστι χρεῖα· καὶ μεγάλως ὠφελήσει εἰδόσας πατέρα, καὶ ἡδὺν, καὶ ἄγιον πνεῦμα, ὃ πρέπει κράτος καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τὴν αἰῶνα, κ. λ. Hoc Opus, auctore Ioanne Moscho, & interprete Ambrosio Camaldulense ex Graeco Latine verbum exhibet Heribertus Rosinveidus S. I.

in sua *de Vita & Verbis seniorum* edit. Antwerp. A. mdcxv. Lib. X. a p. 856. ad 928. in Capita tantum CCXIX. divinum, quod parvi refert. Codex enim nonnulla Capita, quae sub uno tantum numero in editione comprehenduntur, in plura subdivisit. Notandum praeterea est, rerum summam, quae singulis Capitibus in edito praefigitur, in Codice nullam haberi. G & L. editum est in Auditorio Bibl. Patrum Ducaeano Paris. mdcxxiv. Tom. II. pag. 1057. & in Bibl. Patr. Paris. A. mdcxlv. mdcxlv. Tom. XIII. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. pag. 23.

V. pag. 138. Ἐκ τῆς λέξης τῆς εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ὁσίων πατέρων τῶν ἐν Παύλῳ ἐξήγησις. Ex *Sermone habito in occisionem SS. PP. commemorantium in Rhaithit, Enarratio.* Inc. Κατέλαβέ τις ἐκ τῆς Παύλῳ τῶν ἐκείσε ἀσκητῶν. Def. μετὰ τῶν προκομηθέντων ὁσίων πατέρων.

VI. pag. 141. Νέον παραδείσιν τῷ κυρῷ Δανιὴλ τῷ Σκητιῷ. *Novus Paradisus D. Danielis Scetiotae.* Inc. Ἦν τις γέρον ἐν τῇ Σκήτει ὁνόματι Δανιὴλ. Def. τὸν διδόντα τοσαύτην δόξαν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, νῦν καὶ εἰς τὴν αἰωνιότητα αἰῶνας. Habes & in Coishn. Biblioth. Cod. cccxxii. Catalog. pag. 195.

VII. pag. 142. b. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Δανιὴλ. *De Abbate Daniele.* Inc. Ὁ αὐτὸς ἀββᾶς Δανιὴλ παιδίδθεν ἀπετάξατο εἰς Σκήτην. Def. ὑπὲρ δὲ τῶν ἀπάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

VIII. pag. 144. Περὶ τῷ μακαρίῳ Εὐλογίῳ τοῦ Λατίνου. *De beato Eulogio Latino.* Inc. Γέγονε κατὰ τὴν Θεοβλάδα ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὁ πρεσβύτερος τῆς Σκήτεως. Def. εὐχαίς τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς παναγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάντων τῶν ὁσίων.

IX. pag. 149. Τῶ αὐτῷ ἀββᾶ Δανιὴλ περὶ τῆς Πατρικίας τῆς μετασχηματισθείσης εἰς εὐνύχον. *Eiusdem Abbatis Danielis de Patricia transfigurata in eunuchum.* Inc. Εὐνύχος τις ἔμενεν εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐνδοτέραν τῆς Σκήτεως. Def. ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ.

X. pag. 151. Ἐπὶ τὰ κεφάλαια, ὃ ἀπέσειλεν ὁ ἀββᾶς Μωϋσῆς τῷ ἀββᾶ ποιμένι· καὶ ὁ φυλάττων αὐτὰ ῥύεται ἀπὸ πάσης κολάσεως, καὶ ἀναπαύεται ὅτε ἂν κάθῃται, εἴτε ἐν ἐρήμῳ, εἴτε ἐν μέσῳ ἀδελφῶν. *Septem Capita, quas misit Abbas Moyses Abbati Praefidi; qui haec servat, liberatur ab omni punitione, & quiescit in eo loco in quo stat, sive in eremo, sive in medio fratrum.* Inc. Ὁφείλει ὁ μοναχὸς ἀποθανεῖν ἀπὸ τῆς πλησίον αὐτοῦ Def. καὶ εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἡ ἀνάπαυσις· ἢ ἀξιοδείημεν χάριτι, κ. λ.

XI. pag. 152. Τῷ αὐτῷ περὶ ἀρετῶν κεφάλαια ια'. *Eiusdem de virtutibus Capita XI.* Primum inc. Ὁ φῶς τῷ Θεῷ δίδωκε πᾶσαν ἀκρίβειαν. Ultimum def. καὶ τῷ ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον.

XII. pag. 153. Τῷ ἀββᾶ Ζωσιμῷ. *Abbatis Zosimi.* Inc. Ὁ μακάριος Ζωσιμὸς ἔλεγεν ἡμῶν·

πρώτον πωήσας τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ
στοματί. Def. ἡ σὺν αὐτοῖς κληρονομήσαι τὴν
τῶν ἑρανῶν βασιλείαν εἰς αἰῶνας αἰῶνων, ἀμήν.
In fine litteris quadratis subscriptum: Τέλος
τῆς δέλτης τῶν βουδίων πατέρων. *Finis libri
celeberrimi Patrum.*

XIII. pag. 171. Sequitur Florilegium
praeceptorum moralium, & spiritualium,
in tres veluti sectiones divisum. Primae hi
duo praecedunt versiculi:

Πηγὴν ἡνυσαν ἡθικῶν δρόσον λόγων
Εὐταΐα ἐστὶν οἷος, εἰ μετέλθῃς γνησίως. (*re
Fontem manantem moralium Sermonum ro-
Heic invenies, si ingenue adceperis.*)

Inc. Εἴς τὴν παντὶ Χριστιανῷ τῷ ὁρθῶς πιστεύοντι
εἰς τὸν Θεόν. Def. ἡ τὰ ἐξῆς εἰς τὴν ἐνάγει
τὸν προσευχόμενον. Secundae pag. 179. item
duo iambi praecedunt, nimirum:

Φωτίζεται νῦν γνωσικὸς θεωρίας
Πρὸς ὕψος ἀρδεῖς, τοῖς δ' ἐπεντροφῶν λόγοις.
*Illuminatur animus sapiens contemplatione
Ad alta elatus, his sermonibus fruens.*

Inc. Ἀναγκαῖον εἶδέναι τὸν γνωσικόν, πότε δ'
νῦν αὐτοῦ εἰς τὴν χάριν τῶν νοημάτων ἐστὶ.
Def. ἔνθα πάντων εὐφραυνόμενων ἡ καρτοκία ἐστίν.
Tertia tandem pag. 182. inscribitur: Περὶ
πράξεως, ἡ θεωρίας πνευματικῆς. *De actione,
& contemplatione spirituali.* Inc. Ἀπαρχὰς
ἁλῶνος ἡ ληνὴ πάλαι μὲν τοῖς παλαιαῖς προσ-
φέρειν. Def. τὴν ὡς ἀμπελον εὐθυσυμένην ψυχὴν
θεωρίας τοῖς ἐν Χριστῷ Γρηγόριον, κ. λ.

XIV. pag. 192. Τοῦ δασὶ πατρὸς ἡμῶν ἀβ-
βᾶ Κασσιανοῦ τῷ Ρωμαίῳ περὶ τῶν τῆς κακίας
λογισμῶν. *S. P. N. Abbatis Cassiani Romani
de oculo malitiae cogitationibus.* Inc. Πρῶτον ἰδὼν
περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαν-
τες λόγον. Def. δι' ὃν ἡ τελεία ἀγάπη κατ-
ορθεύεται χάριτι Θεοῦ, ἀμήν. G. & L. inter scri-
pta Athanasio supposita cit. edit. T. II. p. 374.

XV. pag. 210. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Λεόντιον
περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκήτιν πατέρων. *Eiusdem
ad Leontium (Collatio) de Patribus Scetiotis.*
Inc. Τὸ χρεῖος, ὅπερ ἐπηγγειλάμεν τῷ μακα-
ριωτάτῳ πατρὶ Κασσιανῷ. Def. ταῦτα, ἃ ὁ κύριος
δίδωσιν ἀναγγελλόμεν ὑμῖν.

XVI. pag. 234. b. Συνεισφορά τῷ ἀββᾶ Σε-
ρήνῳ περὶ τῆς παναρέτης. *Collatio Abbatis Se-
reni de invisibilibus huius mundi potentatibus.*
Inc. Πληρωθῶν τῶν ἡμερῶν τῆς τετραρακοστῆς
ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ τῆς συνάξεως. Def. κατατρυ-
φῆσαι τοῦ ἁγίου γέροντος τῆς διδασκαλίας· τῷ
δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, κ. λ.

XVII. pag. 244. Τῷ μακαρίῳ Γεωργίῳ ἐπι-
σκόπῳ τῷ Καρπαζίου πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς Ἰνδίας
προτρέψαντας μοναχὸς παρακλητικὰ κεφάλαια
ἑκατον. *Beati Iohannis Episcopi Carpathii ad
Monachos indiae, qui hoc ab eo flagitaverant,
consolatoria Capita centum.* Praeedit prooe-
mium, cuius initium: Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλευ-
σιν ἑαρινὰ ἔνδη προσφέροντες τινες τῶν προσ-
αίτιτων. Finis: ἡ τὴν τῶν εὐχῶν δωρεὰν παρ'
ὑμῶν ἀντιλαβοίμι. Primum Caput inc. Οἱ σφ'
διηγεῖς οὗ τῶν ὁλων βασιλεῖς. Ultimum def.
χρηγήσει ὑμῖν παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα
ἀγαθὴν, ἐν Χριστῷ Γρηγόριον, κ. λ. Habentur &

in Coislino. Biblioth. Cod. CCLX. Catalog.
pag. 305. Vid. Fabr. B. G. T. IX. p. 446.

XVIII. p. 268. Τῷ αὐτοῦ κεφάλαια πρα-
κτικὰ μὲν. *Eiusdem Capita practica CXVII.*
Primum Caput est: Καλὰ ἐξ ἀγαθῶ τὰ πάν-
τα γηγόνασιν, ἡ δὲ ἐξ ἐξ πονηρῶν ἐν τῷ ὄντι
ἐπεὶ μὴ ἐκ τοῦ κατ' ἁγίαν ἀγαθῶ ὄντι τε γε-
νέσθαι τι πονηρὸν. Ultimum, quod tamen
est CXVI. sequens est: Χριστιανισμὸς ἐστὶ δόγ-
μα τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ ἐκ θεοποιῶν συγκεί-
μενον ἐντολῶν, αἱ τὸν κατορθοῦνται κατ' εἰκόνα
ἡμοῖοισιν ἀπεργάζονται Θεοῦ. Pars horum
Capitum, nempe a XLI. ad CXVI. existat
etiam supra in Cod. XV. Plut. VII. §. II.
sed quum ibi initio, & inscriptione destituta
essent, auctorem innuere minime potuimus.

XIX. pag. 282. b. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡ-
μῶν Νεΐλου παραίνεσις πρὸς μοναχὸς. *S. P. N.
Nili admonitio ad Monachos.* Inc. Ἀρχαίαν
βρωμάτων. Def. συνεσθίειν καλόν. Vt in Co-
dice XVIII. Plut. IX. §. VIII.

XX. pag. 284. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὁκλῶ
λογισμῶν *Eiusdem de oculo cogitationibus, seu
de oculo vitiis capitalibus.* Inc. Ἀρχὴ καρποφο-
ρίας. Def. ἐμφαυδρύνεται ταπεινώσει ἀνδρός. In
dicto Codice §. V.

XXI. pag. 293. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Χαράκλῃ-
τον πρεσβύτερον αὐστηρῶς & ἀποτόμως ἐπεξεργά-
μενον τοῖς παύσι, καὶ φάσκοντα, μὴ ἀρκεῖν
τὴν διὰ τῶν λόγων ἐξομολόγησιν εἰς μετάνοιαν.
*Eiusdem ad Charactum presbyterum autere
& crudeliter invehentem in peccantes, & di-
centem non sufficere verbalem confessionem ad
penitentiam.* Inc. Πάντο μοι δοκεῖς τὴν θείαν
ἡγνοῦν καὶ γραφὴν. Def. ἡ μετὰ πλείστης τα-
πεινώσεως ἐξαγορευόντων σοι.

XXII. pag. 296. Τῷ ἀββᾶ Ἀμμωνᾷ κεφά-
λαια ὀφείλιμα ἰθ'. *Abbatis Ammonae Capita
utilia XIX.* Primum inc. Τῆρι σεαυτὸν ἀκρι-
βῶς, ἀγαπητέ. Ultimum def. ἵνα ἔσως εὖρη
ἔλεος παρὰ κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, ὃ ἡ δόξα, κ. λ.
In fine legitur: Ζωαρχικὴ τριάς βοήθει μοι τῷ
παρὰ πάντας ἀνθρώπους σοι τῷ μόνῳ Θεῷ ἀμαρ-
τήσαντι.

Multa ex iis, quae in hoc egregio Volu-
mine continentur, inedita esse arbitramur,
iis exceptis, in quibus aliquid a nobis adno-
tatum est. Notum exploratumque est plura
eiusmodi olim existisse Volumina, quae iam
sub μοναχικῶν, iam sub γεροντικῶν titulo me-
morantur, saepius descripta, & frequentibus
monasteriorum usibus trita, in quibus ad men-
sam illa legi, & ἀναγνώσει ἐκ τῷ πατερικῷ
usurpari consueverunt, ut vel ex Typico Sa-
bae Cap. VIII. observavit praestantissimus
Cangius Multa horum perisse accidit, non
modo hominum incuria, sed etiam iniuria,
ut de Constantino Copronymo narrant Theo-
phanes, & Cedrenus, omnes eiusmodi li-
bros flammis ab ipso fuisse datos, fortasse
quod nonnulla etiam in ipsum, & factio-
nem eius iactata Parrum dicta continerent.
Vid. Fabric. Bibl. Graec. T. IX. pag. 26.

Codex Graecus membranaceus Ms. in
4. Sec. XII. diligenter accurateque con-
scri-

Kriptus, optimeque servatus, cuius Opera
pleraque in Graecam crucem desinunt. Con-
stat foliis 301. cuius specimina damus Tab.
VII. N. I.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΤ ΠΑΥΛΟΤ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAULLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epistolas Paulinas.

Cod. IV. Continet hic vetustissimus Codex Cate-
nam perpetuam SS. PP. in Epistolas
D. Paulli, collectore fortasse Oecumenio;
nam cum illa convenit, quae habetur supe-
rius in Cod. XIX. Plut. VIII. p. 362. seqq.
ubi interpretum nomina singulis Epistolarum
Commentariis subiecit, editionemque
Veronensem A. MDXXXII. citavimus; heic
nequid desiderari possit, paginas etiam edi-
tionis, in quibus unusquisque Commentarius
incidit, innuemus.

I. pag. 1. Πρὸς Ρωμαίους. *Ad Romanos.*
Commentarius inc. Τὸ ἀπῆσι γράφειν αἴτιον
τοῦ κείσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Def. ταύτην ἔρον
αἰ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. In dicta edit. p. 245.

II. pag. 73. b. Πρὸς Κορινθίους α'. *Ad Corin-
thios I.* Hypothesis inc. Ὅραν ὁ δαίμων ἔτω
πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον. Def. τὸ πάθος ἐν
πρώτοις. Commentarius inc. Εἰς τὴν κλητὴν
ἐαυτὸν καλεῖται. Def. ἐν γὰρ Χριστῷ ἔσαι ἡ
ἀγάπη μετ' ὑμῶν. Ibid. pag. 383.

III. pag. 138. Πρὸς Κορινθίους β'. *Ad Corin-
thios II.* Hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν
τίμησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς. Def. ἐπιδώσωσιν πρὸς
ἀρετὴν. Commentarius inc. Εἰς τὴν πρώτην ἐπι-
στολὴν πέμψας. Def. ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ πα-
ρακλήτε Θεοῦ τοῦ πνεύματος. Ibid. p. 499.

IV. p. 197. b. Πρὸς Γαλάτας. *Ad Gala-
tas.* Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον ἡ πα-
σα σχεδὸν ἡ ἐπιστολὴ θυμῷ γέμει. Def. ἀλλ'
αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡ μαθητῆς. Commentarius
inc. Εὐθὺς ἀναγρῆ τὸ εἶναι. Def. ἡ τῇ ψυχῇ
τὴν χάριν ἐπευχέται γενέσθαι. Ibid. p. 579.

V. pag. 222. Πρὸς Ἐφεσίους. *Ad Ephesios.*
Hypothesis inc. Ἡ Ἐφεσος μητρόπολις μὲν ἐστὶ
τῆς Ἀσίας. Def. ἐν δεσμοῖς ἰσχυρῶν ὁ Παῦλος.
Commentarius inc. Ὅρα πόση ἦν ἡ τότε ἀρε-
τή. Def. ἐπιδιδῶσα ὥφειλεν εἶναι. Ib. p. 613.

VI. pag. 250. Πρὸς Φιλιππησίους. *Ad Phi-
lipenses.* Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππησίους τῆς
Μακεδονίας ἦσαν, κ. λ. Def. σφόδρα φίλων αὐ-
τὸς φαίνεται. Commentarius inc. Εὐταῦθα
ὡς πρὸς ἑμοῖς ἐπισέλλων. Def. εὐχὴ παύει
τὴν ἐπιστολὴν ἡ νῦν. Ibid. pag. 655. Subscri-
ptio sequitur: Ποῖς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ
Ρώμης δι' Ἐπαφροδίτου, εἰχων σή. *Ad Philip-
penses scripta est a Roma per Epaphroditum,
versum CCVIII.*

VII. pag. 272. Πρὸς Κολοσσαίους. *Ad Colof-
senses.* Hypothesis inc. Εἰς πολλοὺς ὁ ἀπόστο-
λος δηλοῖ. Def. τὴν ἐπιστολὴν διορθῆται ὁ Παῦ-
λος. Commentarius inc. Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰ-
μι ἀπόστολος. Def. ἡ τῷ γὰρ τῆς χάριτος, τὸ

συγχαρεῖν δεῖναι. Ibid. pag. 687. ubi septem
alios versus longior est in fine. Subscriptis
sequens est: Πρὸς Κολοσσαίους ἐγράφη ἀπὸ Ρώ-
μης διὰ Τυχικοῦ ἡ Ὀνησίμου. *Ad Colossenses
scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum.*

VIII. pag. 287. b. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad
Thessalonicenses I.* Commentarius inc. Διατί
ἔτε ἀπόστολον, ἔτε δὲ ὄλον. Def. ὅπου δὲ χάρις
Θεοῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ. Ibid. pag.
707. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐγράφη
ἀπὸ Ἀθηνῶν. *Ad Thessalonicenses I. scripta
est ab Athenis.*

IX. pag. 305. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad
Thessalonicenses II.* Hypothesis praevia inc.
Εἴπειδ' ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Def. τὰς τοῦ
κυρίου προρρήσεις ποιῶν. Commentarius inc.
Οὕτω καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔρητο. Def.
εὐχὴ κατέλυσε τὴν ἐπιστολὴν. Ibid. p. 729. In
fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγράφη ἀπὸ Ἀθην-
ῶν, εἰχων ρς. *Ad Thessalonicenses II. scripta
est ab Athenis, versum CVI.*

X. pag. 314. b. Πρὸς Τιμόθεον α'. *Ad Ti-
motheum I.* Brevis Hypothesis inc. Τί δήπο-
τε ὁ Παῦλος ἡ ἀλλὰς ἔχων, κ. λ. Def. πρεπον-
τα λοιπόν. Comment. inc. Τὸ ἄντρον ἡ νῦν
δείκνυσιν. Def. περὶ πῶς ἐναυάγησαν. Ibid. p.
741. ubi duos alios circiter versus in fine
longior. In fine: Εἴ γὰρ ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις
ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακταταῖς, εἰχων
σλ. *Scripta est a Laodicea, quae est metro-
polis Phrygiae Pacatiana, versum CCXXX.*

XI. p. 338. Πρὸς Τιμόθεον β'. *Ad Timotheum
II.* Brevis hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέ-
ραν γραφεῖ. Def. τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχυροκίτα.
Commentarius inc. Ἀπόστολος εἰμί, Φίλοι.
Def. ἡ ὡς ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν.
Ibid. pag. 767.

XII. pag. 355. Πρὸς Τίτον. *Ad Titum.*
Brevis Hypothesis inc. Οἱ Τίτος θαυμασίως
τις ἦν. Def. μᾶλλον ἐστὶν Comment. inc. Ἀ-
διαφόρως ταῦτα τίθῃς. Def. οἷον διὰ τῆς πί-
στεως. Ibid. pag. 786. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς
Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονη-
θέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας,
εἰχων υς. *Ad Titum Cretensium Ecclesiae pri-
mum Episcopum ordinatum scripta est a Ni-
copoli Macedoniae, versum XCVI.*

XIII. pag. 364. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Phile-
monem.* Hypothesis inc. Οἱ Φιλήμων θαυμασίως
τις ἦν. Def. καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς.
Comment. inc. Εὐθὺς ἐκ προοιμίων παιδεύει.
Def. σὺν ἐμοὶ παρακαλεῖσθαι σε. Ibid. pag. 793.

XIV. pag. 368. Πρὸς Ἑβραίους. *Ad He-
braeos.* Duplex Hypothesis praevia. Prima
inc. Ταύτην ἐπισέλλει ἀπὸ Ἰταλίας. Def. τε-
λεῖσθαι τὴν ἐπιστολὴν. Altera, & quidem paul-
lo posterius in margine adiecta, inc. Τίνας
ἐνεκεν ἔθνων ἀπόστολος ἰσχυρῶν. Def. ἐθνῶν
κέρημα καὶ ἀπόστολον εἶναι, ἐπισέλλει καὶ τοῖς
Ἑβραίοις. Comment. inc. Διαφόρως ἡ ποιικίως
ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν. Def. ἀμφοτέρωθεν
ἡ ἰσχυρῶν. Ib. p. 801. Notandum Hy-
potheses omnes, quas recensuimus. Theo-
doreti esse, praeter primam in Epistolam
ad Hebraeos, cuius auctor Euthalius, ut
O o o vi.

videre est in edit. cit. ubi singulae referuntur. In ultima pagina haec legitur notula: *Liber Monasterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Cisterciensium Florentinae Dioecesis*. Tum haec alia: *Χρῆς με σῶσον τὸν μοναχὸν Βαβύλαν καὶ ξένον. Χρίστῃ με σώσα μοναχὸν Βαβύλαν & peregrinum*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. nitidissimus, optimeque servatus, scholiis etiam marginalibus ex iisdem auctoribus, quibus Catena constat, excerptis abundans. Constat fol. 426.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΙ.

CONCILIVM FLORENTINVM.

COD. V. Sancta & Oecumenica Synodus Florentina impressa in papyro Romae apud Franciscum Zannetium A. MDLXXVII. iussu Gregorii Papae XIII. una cum tribus Georgii Scholarii ad ipsam Synodum Orationibus, eiusdemque, qui postea ad CPolis Patriarchatum euectus, Gennadius dictus est, pro quinque in ipsius Synodi definitione contentis Capitibus Apologia. Constat p. 406.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΤ ΠΑΤΛΟΤ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

D. PAVLLI EPISTOLAE CVM EXPOSITIONE DIVERSORVM.

COD. VI. Hic venerandae prorsus vetustatis Codex, in cuius fronte recentiori manu scriptum est, *ἐν τῷ ἀγγέλλῃ*, Commentarios exhibet in Epistolas Paullinas, quales in Codice IV. superiori recensimus pag. 473. his quae sequuntur exceptis; in hoc enim varia quaedam praemittuntur Prolegomena.

I. pag. 1. *Διήγησις περὶ τοῦ ἀγίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου. Narratio de S. Paulo Apostolo*. Inc. *Παῦλος ὁ ἀπόστολος Ἑβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος. Def. ὡς ἐν συντόμῳ εἰπεῖν, αὐταί. Auctore Euthalio Diacono, ut videre est in cit. Oecumenii Catena, pag. 237.*

II. pag. 2. b. *Ἀποδημία Παύλου. Peregrinatio Paulli*. Inc. *Ἀπὸ Δαμάσκου ἤρξατο, καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ. Def. μέχρι τῆς τελειώσεως τριάκοντα καὶ εἴ. Ibid. p. 239.*

III. pag. 4. b. *Τὸ αὐτὸ μαρτύριον. Eiusdem martyrium*. Inc. *Εἰπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος Ῥωμαίων. Def. τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας. Ibid. p. 241.*

IV. pag. 5. *Ἱποθέσεις τῶν ἐπιστολῶν Παύλου ἀποστόλου. Argumenta Epistolarum Paulli Apostoli*, eadem nimirum, quae in dicta Catena singulis primo loco praefiguntur Epistolarum Commentariis, quaeque singillatim recensimus in Codice XIII. Plut. VI. Euthalio Episcopo Sulcensi tributa. Quae in hoc habentur Codice, adamussim cum

editione citata concordant; quod si Hypothesis Epistolae ad Hebraeos in Cod. XIII. diverse definit, quam in editione, inde factum est, quod duas coniunctim Hypotheses in illo sub uno eodemque Euthalii nomine dedimus, quae in editione separatim leguntur pag. 797. (per errorem 497.) Hypotheses excipit numerus Capitum, quorum unaquaeque continet Epistola, numerus, inquam, solus; nam Capita ipsa singulis praecedunt Epistolis; numero deinceps testimoniorum, quae ex Sacris litteris desumit Apostolus, adiecto. Pag. 13. b. loca adnotantur, unde scriptae sunt Epistolae.

V. pag. 16. Occurrunt tandem Epistolae ipsae Paullinae cum scholiis, qualia memoratus Codex IV. exhibebat. In quibus vero discrepant haec sunt. Hypotheses primum ex Theodoro defumtae, ac singulis ferme Commentariis in illo praemissae, in hoc nullae sunt, praeter eam, quae Epistolam ad Colossenses praecedat. Vnica vero Hypothesis, quam habet Epistola ad Hebraeos, eaque anepigrapha, inc. *Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ μὲν ἐκ εἶναι Παύλου. Def. ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτῇ προϊούσα διδάσκει*, quae quidem in Codice sequenti, Chrysostomo tribuitur, habeturque edita in citata Catena pag. 797. (per errorem 497.) Huius vero Epistolae Commentarius incipit a verbis: *Τίνι τρόπῳ Παῦλος ἐκ ἔθνης τὴν ἰδίαν ὀνομασίαν, καὶ λ. quae sunt pars Theodoretii Hypothesis, quae in dicto Codice IV. secundo loco adferebatur. Differt etiam in hoc, quod ibi interpretationes cum ipso textu erant coniunctae, heic vero, integro textu in medio paginarum grandiori character exarato, scholia minori conscripta, totum undequaque marginem ambiunt, numeris Graecis locum, quo spectent, indicantibus. Capita rerum, quorum tabulae singulis praecedunt Epistolis, quaeque suo etiam loco in margine repetuntur, vide in recensione Codicis XXVII. Plut. VI. cum quo concordant; licet enim aliquando ipsorum divisio non utrobique par comperta fuerit, re tamen ipsa simul sumta, eadem omnino continent. Primum tantum heic Epistolae ad Romanos Caput, quod in dicta recensione ob Codicis defectum adferre minime licuit, subiungam, quod sequens est: *Εὐαγγελικὴ διδασκαλία περὶ τοῦ ἐξ ἡμῶν Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐν χάριτι, εἰ περὶ ἐλπίδος καὶ πολιτείας πνευματικῆς. Subscriptions item Epistolarum eadem omnino sunt cum dicto Codice XXVII. quemadmodum etiam Stichometriae, exceptis quinque; nam Epistola ad Galatas numerat versus τζ'. CCCXX. prima ad Thessalonicenses versus σ'. CC. prima itidem ad Timotheum versus ρζ'. CVII. ad Philemonem μζ'. XLVII.**

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. nitidissimus, optimeque servatus. Constat foliis 285.

TOT

ΤΟΤ ΑΓΙΟΤ ΠΑΤΛΟΤ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epistolas Paullinas.

COD. VII. I. p. 1. Praemittitur Indiculus Capitum Epistolarii, quae in Ecclesia Graeca leguntur per Sabbata & Dominicas.

II. pag. 3. Vita, peregrinatio, & martyrium D. Paulli, ut in Codice superiori, sed ob unius paginae defectum deest tota vita, peregrinatio vero incipit a verbis... καὶ Λύσαν, ἐνθα Τιμόθεον περιέτεμεν, καὶ λ. quae in edit. cit. incidunt in p. 239. v. 9.

III. pag. 6. Sequuntur Epistolae cum Commentariis marginalibus, ut in dicto Codice VI. quibus singulis praecedunt Hypotheses Euthalii, quae tamen heic Chrysostomo tribuuntur, plerisque vero etiam Theodoretii, ut in Codice IV. huius Plutei. Epistola ultima ad Hebraeos triplicem habet Hypothesim. Prima est Euthalii, & inc. *Ταύτην ἐπιστέλλει, καὶ λ. altera Chrysostomi, & inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ, καὶ λ. habeturque etiam in Codice superiori; tertia Theodoretii, cuius initium: *Τίνος ἕνεκεν ἐγὼν ἀπόστολος, καὶ λ. Codex tamen duas priores eidem Chrysostomo tribuit. Initium & finis Commentariorum penitus cum superioribus IV. & VI. Codicibus concordant. Subscriptions & Stichometriae eadem sunt, quae in Codice XXVII. Plut. VI. exceptis Epistolis ad Titum, & ad Hebraeos, quarum altera numerat versus σζ'. CCVII. altera ψ'. DCL. Capita rerum, de quibus agitur, suo loco in margine adscribuntur, & quidem rubro character, quemadmodum etiam loca Scripturae, quae in suis Epistolis adfert Apostolus; quod & de Codice superiori intelligendum est.**

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. nitidissimus, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 270.

ΠΡΟΦΗΤΑΙ.

PROPHETAE.

Scilicet.

XII. Prophetiae Minores, & IV. Maiores cum scholiis marginalibus.

COD. VIII. I. In prima pag haec notula legitur, manu Sec. XIV. exarata: *Ἀφιερώθη ἡ βίβλος αὐτῇ τῶν προφητῶν ἐν τῇ μηνί τῆς ὑπερβύλας Θεοτόκου τῆς Οδηγητρίας παρὰ τοῦ μοναχῶ κυρῶ Κλήμεντος ἅμα τῇ ἐτέρᾳ βίβλῳ τῷ*

*ἐξηγημένον ψαλτήριον Θεοδώρου Κύρου ἐπὶ ψυχικῆς σωτηρίας αὐτῶ. Ο' δὲ βυβλιθεὶς ἀποσερῆσαι ταῦτα τὴν μὲν, εἴτω ὑπόδικος ταῖς τῶν θεῶν πατέρων ἀρεταῖς. ἔπειτα συνέ. Tum paulo inferius: *Γρηγορίου σοφοῦ πατριάρχου πτέ- ar ἦν τῷδε. Dedicatus est hic Propetarum liber in monasterio sanctissimae Deiparae Hodegetriae (sc. Ded. Aricis) a monacho Domino Clemente una cum alio libro interpretationis in psalterium Theodoretii Cyri pro salute animae suae. Qui autem voluerit hunc monasterium fraudare, sit sanctorum Patrum maledictionibus obnoxius. Anno 6828. (Christi mcccxx.) Gregorii sapientis Patriarchae haec erat possessio De hac subscriptione nihil Montfauconius in Palaeogr. Graec.**

I. pag. 2. *Ὡς δὲ α'. Oseas I. Prophetia inc. Λόγος κυρίου. Def. ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς. Deinceps brevitatis gratia Prophetiarum initium, ac finem adferre omitemus, quum a vulgata secundum lxx editione minime discrepent. Scholia marginalia incipiunt a S. Basilio Magno, cuius nomen in summo margine adscriptum legitur; & quidem ita: *Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὡς τῶν κἀκείνων ἐχειροτονήθη, καὶ λ. Desinunt in Theodoro, cuius haec postrema sunt: οἱ δὲ ἀσεβεῖς συζῶντες, καὶ τὴν ἐναντίαν ὀδεύοντες, δραπεταὶ τοῦς τῆς ἀσεβείας καρπῆς.**

II. pag. 12. b. *Ἀρχὴ προφητείας Ἰωὴλ β'. Initium prophetiae Iohannis II. Scholia praecedat Hypothesis, & quidem Theodoretii, cuius tamen nomen (ut ferme in omnibus sit) nullum est adscriptum. Inc. *Ἰωὴλ ὁ θεὸς προφήτης, τὸν μὲν χρόνον. Def. τὸν τῆς προφητείας ἐγνώκαμεν χρόνον. Scholia inc. Διὰ το πολλὰς, ὡς εἶκος, καὶ λ. Def. αὐτοῖς ἐν Ἱερουσαλὶ προβλεπόμενοι γεγονῶσι τῆς εἰς τὰ ἐξῆς διασπορᾶς, κατὰ τὴν εὐεργεσίαν λυτῆσαντες. Initium & finis cum Theodoro Commentariis concordant, praeter pauca quaedam, quae in editione relatis verbis in fine adiciuntur. In Codice vero nonnulla de Iohannis nomine sequuntur, nimirum *Ἰωὴλ ἐρμηνεύεται ἀγαπητὸς κυρίου, καὶ λ. quae in Codice IV. Plut. XI. longior in hunc prophetam Hypothesim concludunt.***

III. pag. 17. *Ἀμὼς γ'. Amos III. Hypothesis Theodoretii inc. Συνήκαμε καὶ ὁ θεσπέσιος ὅτος προφήτης τοῖς θαυμασίοις ἐκείνοις, καὶ λ. Def. μαθησόμεθα τὴν διάνοιαν. In editione longior est ab initio. Scholia inc. *Εδίδαξεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεοῦ, καὶ λ. Def. τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελιῶν σφᾶς αὐτοῖς ἀπεστέραν. Itidem Theodoretii sunt.**

IV. pag. 26. *Ὁρασις Ἀβδίου δ'. Visio Abdiae IV. Hypothesis inc. Ἰδύμενοι πρόγονον ἔχοντες τὸν Ἡσαΐ. Def. ποιήσωμεν τὴν διάνοιαν. Scholia inc. *Ἀντὶ τῆς ἡ θεοῦ γενόμενης. Def. δοθησομένην αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δύναμιν. Theodoretii omnia.**

V. pag. 27. *Ἰωνᾶς ε'. Ionas V. Hypothesis inc. Πάντας ἀνθρώπους δημιουργήσας. Def. καὶ μὴ ὀοοζ.*

(1) Huius Ecclesiae, ac Monasterii mentio non infrequens occurrit in calligraphorum subscriptionibus, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montfauconii pluribus locis, qui Libro VI. p.

382. seqq. unde hoc illi nomen fuerit inditum, fufius declar.

ἑτερος δὲ ἐξ Θεοῦ, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἐκατέρων . . .
Est contracta ex longiori Theodoretī Hypothesi. Scholia inc. Ο' μακάριος Ἰωνᾶς καὶ ἄλλαι ἐποικισατο προφητείας. Def. καὶ μὴ βυλομένων αὐτῶν τοῖς ἀμαρτωλοῖς μετανοῦσιν ὀρέγεται τὸν ἕλεον. Theodoretī pariter.

VI. pag. 30. Μιχαίας 5'. *Michaeas VI.* Hypothesis inc. Τὴν αὐτὴν καὶ ἕτος ποιεῖται πρόβησιν τοῖς θαυμασίοις ἐκείνοις, κ. λ. Def. τῆς δυσσεβείας ἀπαλλαγῶσι. Est Theodoretī, sed ab initio multo brevior, quam in edito. Scholia inc. Εἰπεὶ δὲ περὶ Σαμαρείας. Def. διὰ τὰς πρὸς τὰς ἡμετέρας προγόνους συνθήκας. Itidem Theodoretī; longiora tamen in fine.

VII. pag. 36. b. Ναὺμ 7'. *Nahum VII.* Hypothesis Theodoretī inc. Οἱ Νινευῖται τὴν θείαν δέξαντες ἀπειλήν. Def. ταύτας ἔχει τὰς προρήσεις ἢ παρῶσα προφητεία. Scholia inc. Η' τὴ παναγίᾳ πνεύματος χάρις. Def. ἕτω σοὶ τῇ ζωῇ ἐμφυσήματα τὴν σωτηρίαν παρέχει, quae pertinent ad prophetiae Cap. II. vers. 1. incidunt autem in dicta Theodoretī edit. pag. 840. v. 11. Deinceps scholia omittuntur, quemadmodum & in sequentes Abbauc, Sophoniae, & Aggaei prophetias.

VIII. pag. 39. b. Ἀββαὺμ ἡ. *Abbauc VIII.* Pag. 41. b. Προσευχὴ Ἀββαὺμ μετ' ᾧδε. *Oratio Abbauc cum Cantico.*

IX. pag. 42. b. Σοφονίας 9'. *Sophonias IX.* Hypothesis valde brevis inc. Οὗτος καὶ Ἱερεμίας συνεχρόνισαν ἀλλήλοις. Def. καὶ κατὰ τὸν Αἰθίοπων. Diversa est a Theodoretī Hypothesi.

X. pag. 46. Ἀγγαῖος 1'. *Aggaeus X.* Hypothesis item brevissima inc. Οὗτος ἐτέχθη μὲν εἰς Βαβυλῶνα. Def. προφητεύει δὲ ἕτος καὶ περὶ τῆς παρελεύσεως τῶν σκιῶν, καὶ τῆς κλήσεως τῶν ἐθνῶν. Contracta videtur ex Theodoretō.

XI. pag. 49. Ζαχαρίας 14'. *Zacharias XI.* Hypothesis brevissima inc. Καὶ ἕτος μετὰ μηνῶς ἐξ προφητεύει. Def. ἐτάφη ἐγγὺς τῇ Ἀγγαίᾳ. Redeunt Scholia, paullo tamen rariora, quam in superioribus prophetis. Inc. Ἀρμόδιος ἄγων τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀνασωθεῖσι, κ. λ. Def. τῶν ἀλλογενῶν καὶ εἰδωλολατρῶν ὡς Χαναανίων ἀλλοτριώμενος. Nec Hypothesis, nec Scholia huius Prophetiae cum illis Theodoretī concordant.

XII. pag. 62. b. Μαλαχίας 13'. *Malachias XII.* Hypothesis Theodoretī inc. Οὗτος μετὰ τῆς προφῆτας πάντας ὑπερον προσφύησε. Def. Μαλαχίας δὲ τῇ Εβραίων. Initio paululum diversa ab editione. Scholia marginalia nulla sunt.

XIII. pag. 70. Ησαίας 17'. *Esaias XIII.* Plures praecedunt in hunc Prophetam Hypotheses, ac primo ipsius Collectoris Prooemium ad lectores, cuius initium: Τῆς προφητείας τῆς Θεοσεβείας Ησαίᾳ τῇ μεγαλοφρονότατι τῶν προφητῶν τὴν βίβλον μετὰ χεῖρας λαβὼν, καὶ ταύτης τὴν ἀνάγνωσιν ποιησάμενος, & μὴ εὐρίσκων τῆς τῶν γεγραμμένων διανοίας ἐφίκεσθαι, πρὸς τὰς ταύτην ἡρμηνευκάτας, ἡγούσιν ὑπομνηματίζαντες ἐνέδραμον, κ. λ. Finis: καὶ

(1) Evanida est ultima vox.

ἐν & δεύτερον καὶ τρίτον κεφάλαιον τῇ ἐδάφου τῆς ἀγίας γραφῆς ἀναγινώσκουσιν, καὶ ἕτω τὰς ἐγκειμένους ἐρμηνείας, ἵν' εὐσύνωπτα ἢ τοῖς ἐντυγχάνουσιν τὰ νοήματα. Prima Hypothesis, & quidem in tres partes divisa, est Basilii, quae inc. Εἰπεὶ δὲ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφῆτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία. Def. ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχυμένον ἐχέσαις ἀπὸ τῶν τῆς ἀμαρτίας σπύλων ὑκίτι. Altera est Theodoretī, licet eius nomen nullum in Codice. Inc. Ἀπαντες οἱ Θεοσεβῆσαι προφῆται. Def. πλὴν καὶ τῶν φροντῶν τῆς συντομίας εἰς δύναμιν. Tertia, ut ex Codice IV. Plat. XI. eruitur, ex Cyrillo desumpta, inc. Προφητεύει τοῖνον ὁ μακάριος Ησαίας ἐν καιροῖς βασιλείας Ο'χοζίου καὶ Ἰωάθαμ. Def. ἐκ ἡμοιρηκότας τὰς τῆς εὐαγγελιστικῆς ποιήσας λόγους. Hisce adnectuntur pauca quaedam de prophetandi ratione, ac de Scripturarum obscuritatis utilitate. Tandem Vita prophetae legitur, cuius initium: Ησαίας ὧς Ἀμὼς ἦν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, κ. λ. Finis: καὶ ἀκαρπὸν ἐποίησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. His omnibus praemissis, Scholia marginalia, & quidem uberrima consequuntur, quorum primum inc. Τὸν παρ' ἡμῶν αἰσθητήριον τὸ ἐναργεστάτην τὴν κατάληψιν ἔχον τῶν αἰσθητῶν, ὅρασις ἐστὶ διόπερ ἡ τῶν ἀληθῶν θεωρία διὰ τὸ ἐναργὲς καὶ ἀναμφίβολον ὅρασις προσαγορεύεται. Ultimum in verba παρ' ἡμῶν σαρκί, ita habet: Ποῖα σαρκί; ἢ πάντως ἡ μὴ κολασθησομένη, τῆς δὲ ἐπερανίας τρυφῆς καὶ δόξης καταξιώθησομένη, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἔλεγον. ἤξει πᾶσα σὰρξ τοῦ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν μου; λέγει κύριος. ἢ καὶ ἡμεῖς ἀξιοφείμεν προσβείαις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοῦ, τῶν ἐρανίων δυνάμεων, ἀποστόλων, προφητῶν, καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν εὐαρεστησάντων Θεῷ. Ἀμήν. Subsequerantur alii versiculi decem, qui deinde penitus erasi. Nullum Scholiis huius nomen appositum legitur; sed, ut ex Prooemio supra memorato colligitur, decerpta sunt ex Apollinario, Basilio, Cyrillo, Eusebio Caesareae, Eusebio Emeseno, Origene, Theodoretō Cyri, Theodoro Heraclae &c.

XIV. pag. 176. Ἱερεμίας 18'. *Hieremias XIV.* Rarissima in hunc, ac brevissima Scholia apparent; quale illud est fere sub initium prophetiae: Σημειώσαι, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν αἱ προφητεῖαι διὰ τὸν παρ' αὐτῶν κατηγγελημένον Χριστὸν, ὅς ἐστι προσδοκία ἐθνῶν. Nullum vero in sequentes Libros, nimirum *Baruch, Lamentationes, Orationem, & Epistolam Hieremias.*

XV. pag. 303. Ἐζεκιήλ 18'. *Ezechiel XV.* XVI. pag. 395. b. Δανιήλ 15'. *Daniel XVI.* Praecedit Historia Susannae, quam deesse in hoc Codice perperam adfirmat Montfauconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 265. litt. D. Dividitur Prophetia in Visiones XII. Prima inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Undecima est historia de Belo, quae inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀβδαχνης προσετέθη. Duodecima de Dracone, quae inc. Καὶ ἦν δράκων μέγας. Def. ἐνώπιον αὐτοῦ.

No.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ
ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΔΙΑΤΑ-
ΞΕΙΣ.

PETRI ET PAVLLI SANCTO-
RVM APOSTOLORVM
PRAECEPTA.

Titulus restituendus.

Collectio Canonum Ecclesiasticorum.

I. pag. 1. ΠΕΤΡΟΣ & ΠΑΥΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟ. COD. X.

σώλων διατάξεις. *Petri & Pauli SS. Apostolorum Constitutiones.* Inc. Εἰ γὰρ Πέτρος καὶ Παῦλος διατάσσομεν. Def. ἀφετεῖ τὸν ἀποσελῶντά με, καὶ τὰ ἐξῆς. Habentur etiam in Cod. VIII. Plut. IX. §. VIII. & IX. in fine tamen diversae; nam ex doctrina de recto ordine servando, quae habetur ibi §. IX. initium tantum in hoc adfertur, additurque in fine: Περὶ τῆ φυλάττειν ἑκαστον τὴν τάξιν καὶ λειτουργίαν.

II. pag. 3. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς πενήκοντα τίτλους διηρημένη. *Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. Titulos distributa*, duplici prooemio praefixo. Primum inc. Οἱ τῷ μεγάλῳ Θεῷ καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μαθηταί. Def. τὸν ἀριθμὸν πδ'. In dicto Codice §. XIII. Alterum inc. Τὰ μὲν σώματα καταλλήλως. Def. πρᾶξιν προηγμενων. Ibid. §. I. Huic adnectitur syllabus Canonum, Conciliorum, & Auditorum, quibus totum Opus contextum est, minor tamen illo, qui in dicto Codice exhibebatur. Tum duo Indices, quorum alter Titulos XIV. in sua Capita distributos; alter variorum Canonum ac Constitutionum, nec non civilium textuum, ad singula praedicta Capita pertinentium citationem complectitur, adeoque cum primo huius Plutei Codice convenit. Multis praeterea abundat adnotationibus, ac scholiis in ora libri perscriptis, progrediturque ad pag. ultique 60.

III. pag. 60. b. Occurrunt Canones Apostolici LXXXV. quorum ultimus, post voces τὴν προσήκουσαν τινύντες, in quibus desinit memoratus Codex VIII. §. X. alia pauca subiungit, quorum initium: Ο' Θεὸς δὲ ὁ μέγας ἰδὼς, κ. λ. ut in Constit. Apostol. Cotelerii Tom. I. p. 389.

IV. pag. 65. b. Sequuntur I. Canones Concilii Nicaeni cccxviii. Patrum, Generalis primi. II. pag. 68. b. Canones Concilii Ancyran. III. pag. 70. b. Canones Concilii Neocaesariensis. IV. pag. 71. b. Pars Canonum Concilii Gangrensis. V. pag. 73. Pars Canonum Concilii Antiocheni; quum enim inter pag. 72. & 73. folium desit, Canonum Gangrensis finis, & initium Antiochenorum desideratur. VI. pag. 76. b. Canones Concilii Laodicensi in Phrygia. VII. pag. 79. b. Canones Concilii Constantinopolitani sub Theodosio magno Impera-

Notandum praedictis Prophetarum Libris adiectas fuisse in margine Capitum Sectiones. Hinc Oseas numerat Capita XII. Joel III. Amos V. Ionas III. Michaeas VII. Nahum III. Sophonias V. Aggaeus III. Zacharias XII. Malachias V. Esaias LXXXVIII. Hieremias C. Ezechiel CCCLXV. Daniel CXL. Abdias, & Abbauc carent omni divisione. Ex his vero aliquot stichometriam etiam in fine praefecerunt, nimirum Nahum, qui versus habet cccix. Abbauc versus clvii. Hieremias mmmmd. Baruch dxxiv. Threni Hieremiae d. Oratio xl. Epistola ccc.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio minori, Sec. XI. optimus. Constat foliis 429.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

THEOPHYLACTI PARAPHRASIS
IN EPISTOLAS D.
PAVLLI.

cod. IX. **H**uius Paraphrasis, seu Commentarii recensione habes inferius in Codice V. Plut. IV. cum quo noster hic Codex concordat, iis tantummodo exceptis, quae mox adnotabimus. Primum enim Epistolae series diversa, ita habet: Ad Romanos, ad Hebraeos, ad Corinthios 1. & 11. ad Galatas, ad Ephesos, ad Philipenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses 1. & 11. ad Timotheum 1. & 11. ad Titum, & ad Philemonem, quarum duae, nimirum ad Philipenses, & 1. ad Thessalonicenses mutilae sunt. Prima enim desinit in verbis sacri Textus: καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα, quae sunt Cap. II. vers. 9. altera in verbis Commentariorum: περιττὸν γὰρ ἐστὶ καὶ ἀσύμφορον τὸ τὴν καιρὸς καὶ τὴν χρόνον τῆς συντελείας εἰδέναι, καὶ γὰρ . . . quae pertinent ad Epistolae Cap. V. v. 1. περὶ δὲ τῶν χρόνων, κ. λ. quorum quidem defectuum alter inter p. 407. & 408. alter inter p. 471. & 472. occurrens, vel ex dicto Codice V. Plut. IV. vel ex Cod. VII. Plut. XI. integros eiusmodi Commentarios continentibus suppleri commode possent. Tota praeterea Epistola ad Romanos, & tres ultimae Codicis paginae partem Commentarii in Epistolam ad Philemonem complectentes, diversa manu, Sec. nimirum XV. conscriptae sunt. Nonnullis tandem Epistolis subscriptiones adiunctae, quales in recensione aliorum Codicum proculimus.

Codex chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. exeuntis, tuncis valde corrosus, ac propria manu, nec satis accurata descriptus. Constat foliis 602.

ratore, Generalis secundi. VIII. pag. 82. Canones Concilii Ephesini, Generalis tertii. IX. pag. 84. b. Canones Concilii Chalcedonensis sub Marciano Imperatore, Generalis quarti. X. pag. 89. Canones Concilii Sardicenis. XI. pag. 94. Canones Concilii Carthaginensis cccvii. Patrum, cum eorumdem subscriptionibus, adiectis Epistolis Africanæ Synodi ad Bonifacium Romæ Papam, Cyrilli Alexandrini, Attici Constantinopolitani, &c. XII. pag. 138. Canones Concilii CPolitani in Trullo, Generalis quinti, & sexti, cum subscriptionibus Episcoporum cccxvii. XIII. pag. 164. b. Canones Concilii Nicaeni secundi, Generalis septimi. XIV. pag. 170. b. Tarasii Patriarchæ CPolitani ad Adrianum Romæ Papam Epistola de non faciendis pecunia ordinationibus. XV. pag. 174. b. Canones Concilii CPolitani primo-secundi, in templo SS. Apostolorum congregati. Quæ omnia vide in memorato Codice VIII. a §. XIV. ad §. XXIX. inclusive.

V. pag. 179. b. Succedunt Canones tres Synodi congregatæ in templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, cum reliquis omnibus, quæ habentur in dicto Codice a §. XXXV. ad XXXIX. inclusive, exceptis Amphilocho Iconiensis Episcopi iambis ad Seleucum, & Athanasii Capite illo, quod inscribitur, *Περὶ τῆ μὴ πινυμένου ἀνεξέταστος τῶν ἁγίων μνησθῆναι τὰς τὰς ἰδίαις γυναιξὶ μιγνυμένους*, quæ duo in hoc desiderantur. Præterea Gregorii Theologi Carmina de germanis novi, ac veteris Testamenti libris, quæ in illo Athanasii fragmentum ex xxxix. Epist. de Festis subsequebantur, in hoc Gregorii Nysseni ad Letorium Epistolæ Canonicae succedunt. Tum Gennadii Patriarchæ CPolitani, ac Synodi cum eo congregatæ ad omnes Metropolitanos, & ad Papam urbis Romæ circularis Epistola, subscriptionibus Episcoporum, quæ in illo nullæ erant, in nostro concluditur. Tandem Epistola CPolitani scripta ad Martyrium Episcopum Antiochenum de ratione excipiendorum hæreticorum, qui ad Catholicam Ecclesiam accedunt, cuius in illo tantum initium adferebatur, in hoc integra exhibetur; desinit enim: Ταῦτα ὡς ὑμετέροις ἐσπεύδασα σηµάναι. His exceptis reliqua conveniunt. Hæc autem omnia ad paginam usque 226. progrediuntur.

VI. pag. 226. Capita excerpta e novellis Constitutionibus divinæ memoriæ Iustiniani, quæ cum divinis & sacris Canonibus consueverunt, & iis ex abundanti proprium robur attribuunt. Præcedit Index Capitum, quæ sunt LXXXVII. Indici succedit Titulus valde longus, *Εἰς δόξαν τῆ μεγάλης Θεοῦ & σωτῆρος ἡµῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, & τὰ νῦν συνεθεσµένα*, κ. λ. Titulo vero Constitutiones ipsæ, de quibus vide memoratum Codicem VIII. §. LVI.

VII. pag. 244. b. Διατάξεις νόμων πολιτι-

κῶν ἐκ τῶν Νεαρῶν Ἰουστινιανῶ βασιλέως, συνεργοῦσαι, & ἐπικυροῦσαι τὰς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαστικὰς κανόνας. Constitutiones legum civilium ex Novellis Iustiniani Imperatoris, consentientes, & confirmantes sanctorum Patrum ecclesiasticos Canones. Sunt autem XXV. quarum prima, quæ tamquam loco prooemii reliquis omnibus præmittitur, est editum Theodosii & Valentiniani Imp. ad Ormisdam Praetorio præfectum, cuius initium: Θεσπίζομεν πάντα ὅσα Πορφύριος. Finis: Ἰὴν ἐν Νικαίᾳ & ἐν Ἐφέσῳ λέγειν τι, & διδάσκειν. Exstat in Ant. Augustini Episc. Herdensis Collectione Constitutionum Graecarum Codicis Iustiniani Imp. Herdae A. MDLXVI. 8. pag. 1. & est Constitutio III. Lib. I. Tit. I. Codicis.

Secunda Iustiniani Constitutio est *Περὶ τελειώσεων & καταλιμπανόντων κληρονόμων ἐκκλησιῶν οἰανδήποτε. De decedentibus, & quamcumque Ecclesiam heredem insituentibus*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Εἰσπείδῃ περ ἐν πολλαῖς ἡδὴ διαθήκαις. Def. ἦτοι τὴν κληρονομίαν. Ibid. p. 31. & est Constitutio XXVI. Lib. I. Tit. II.

Tertia Leonis pag. 245. b. *Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μοναχὸν ἐξελεῖν ἐκ τῆ μοναστηρίου αὐτοῦ, & περιάγειν ἐν πόλει. Quod non liceat monacho exire de monasterio suo, & in urbe vagari*. Inc. Αὐτοκράτορες Λέων & Α' ἠγέμενος αὐτῶν. Ζήνωνι στρατηγῷ. Οἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις διατρίβοντες. Def. Ἰὴν νόμων ὑποβληθέντων αὐσκήρις. Ibid. p. 33. Constit. XXIX. eiusdem tit.

Quarta Iustiniani pag. 246. *Περὶ τῶν τρεῖς ἄνδρας χρῆναι δοῦναι εἰς ψήφισμα ἐπισκόπου, & τὸν γινόμενον, ἀγύοναι & ἀτεκενὸν εἶναι χρῆναι. Quod tres viri debeant in electionis Episcopi decreto interrogari; electusque, sine uxore ac liberis esse debeat*. Inc. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς α, Α' ταρβίῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Πᾶσαν αἰεὶ ποιούμενοι πρόνοιαν. Def. ἔπειτα δὲ τὰς ἐγκειμένους τῇ αὐτῇ νομοθεσίᾳ ποιῶνς. Ibid. pag. 36. Constit. XLI. tit. III.

Quinta eiusdem pag. 248. b. *Περὶ τῶ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἔχειν κλεψύς βασιλικῆς ἀνέναι ἐν Βυζαντίῳ. Quod non debeat Episcopus sine Imperatoris iussu Byzantium accedere*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ε'πιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως & πατριάρχῃ. Πᾶσαν αἰεὶ ποιούμενοι πρόνοιαν τῶν ἀγιοτάτων ἐκκλησιῶν, δι' ὧν & τὴν, κ. λ. Def. εἰς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἐνεργεῖν. Ibid. pag. 45. Constit. XLII. tit. eiusdem.

Sexta eiusdem pag. 249. b. Νόμος ἀπαγορεύων εἶναι μοναχὴν διπλᾶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἢ συνδιατρίβειν μοναχὸς μοναχίῳ. Lex prohibens esse monasteria viris & mulieribus communia, seu monachos cum monialibus cohabitare. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Μηνῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῆς τῶν ἀγιοτάτων ἐκκλησιῶν. Def. τὰς ἐγκειμένους τῷ θεῷ ἡµῶν νόμῳ τέτρωποινας. Ibid. pag. 48. Constit. XLIII. eiusdem tit.

Septima eiusdem pag. 250. b. Νόμος μὴ ἐξεῖναι γαμεῖν μετὰ χειροτονίαν ὑποδιάκονον, ἢ διά-

διάκονον, ἢ πρεσβύτερον, εἰ μὴ μόνος ψάλλται & ἀναγνώσται. Lex, quod non liceat Subdiacono, vel Diacono, vel Presbytero post ordinationem uxorem ducere, sed solis Cantoribus, & Lectoribus. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῶν ἱερῶν κανόνων. Def. ἀλλ' εἰς τὴν ἀσπιτάτην ἐκκλησίαν ἔρχεσθαι. Ibid. pag. 53. Constit. XLIV.

Octava eiusdem pag. 251. b. *Περὶ τελειώσεων & διατιθεμένων ποιεῖν ξενῶνα τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἐκ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, ἢ ἄλλον εὐαγγ. οἶκον, & ἀμελόντων τῶν κληρονόμων, ὅτι χρὴ τὸν τῆς πόλεως ἐπίσκοπον καταναγκάζειν τὸν κληρονόμον ποιεῖν τὰ περιεχόμενα τῇ διαθήκῃ. De defunctis, qui testamento heredibus mandarunt xenodochium ex propriis bonis insituere, vel aliam religiosam domum, quodque negligentes heredes ab Episcopo civitatis compelli debeant ad ea implenda, quæ in testamento contenta sunt*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν, εἰ τις τελευταῖον εὐσεβῆ ποιῶντο διατύπωση. Def. ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων διηγεκῶς διασώζεσθαι. Ibid. pag. 56. Constit. XLV.

Nona eiusdem pag. 254. *Περὶ τῶ μὴ δεῖν κατὰ τάξιν & βαθμὸν πρωτείων γίνεσθαι τὰς ἡγεμένους, ἢ τὰς ἡγεμένους, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν ἐνάρτεον καὶ ἱκανὸν ἀντέχεσθαι ψυχῶν. Quod non debeant secundum ordinem & gradum prioritatis fieri Abbates, vel Abbatissæ; sed eum eligendum esse, qui & virtute præditus, & animarum curæ capeffendæ idoneus sit*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τοῖς ἱεροῖς ἡµῶν νόμοις. Def. καὶ ὅθεν ἐκ τοῦ παρόντος ἡµῶν κανιζομένης νόµου. Ibid. pag. 65. Constit. XLVI.

Decima eiusdem pag. ead. b. Ο'τι & χρὴ ἐπίσκοπον ἔχοντα γυναῖκα ἢ τέκνα γενέσθαι. Quod non debeat eligi Episcopus, qui coniugem aut liberos habeat. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδὲν εἰς ἐπίσκοπὸν προχειρίζεσθαι. Def. καὶ τῷ Θεῷ διὰ πάντων ἀρεσκούσης. Ibid. pag. 67. Constit. XLVII.

Vndecima eiusdem pag. 255. Νόμος εὐλεωτᾶς, ἢ ταξέωτας μὴ γίνεσθαι ἐπισκόπους, ἢ κληρικούς, εἰ μὴ πε παιδὸν ἐμόνασαν, μηδὲ κληρικὸς οὐδὲ ποτε ἱεργατος ἀφίστασθαι τῇ κλήρῳ, & στρατεύεσθαι. Lex, ne curiales, aut apparitores fiant Episcopi, aut Clerici, nisi ab ineunte ætate inter monachos vixerint; neque Clerici cuiuscumque ordinis possint a clerico recedere, & militiae nomen dare. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδὲν εὐλαβεσάτων. Def. ἐκ τῶν ἁγίων ἔχων κανόνων. Ibid. pag. 68. Constit. LII.

Duodecima eiusdem p. 257. *Περὶ τῶν καταλιμπανομένων ἀναλίων πτωχείας, ἢ ξενῶν, ἢ ἄλλοις τισὶν εὐαγέσι συστήμασι, ὅτι οὐ χρὴ ἀπόπρασι αὐτῶν γενέσθαι εἰς ποσὸν χρυσοῦ ἅμα, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου κατ' ἔτος διδοῦναι. De annali legato relicto pauperum, aut peregrinorum domibus, aut quibuslibet aliis piis cactibus; non licere super tali actione certa*

pecuniae summa transigere, sed omnino singulis annis solvi debere. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ο' παρὸν νόμος εἰς ἑτέρῳ νόμῳ. Def. θυσιᾶν & ταύτην προσάγοντες. Ibid. pag. 76. Constit. LV.

Decimatertia Leonis pag. 258. b. *Περὶ τῶ μὴ ἐξεῖναι εἰς θυμέλην καταφέρειν σώματα ἐλεύθερα, ἢ δούλα ἀκοντα. Quod non liceat quempiam sive liberum, sive servilis conditionis, involutum in scenam producere*. Inc. Αὐτοκράτωρ Λέων αὐτῷ δήμῳ. Μήτε δούλον, μήτε ἐλεύθερον σῶμα τολματω τις. Def. ἐν τοῖς θεάτροις ἐκτελεῖν ἀναγκάζεσθαι. Ibid. pag. 81. Constit. XIV. Tit. IV.

Decimaquarta Iustiniani pag. ead. *Περὶ τοῦ μηδὲν ἐμβάλλεσθαι εἰς φυλακὴν δίχα βασιλικῆς προσάξεως, ἢ ἀρχόντων, ἢ δημεκδικῶν. διὰ δὲ τῆς ἐβδομάδος τὰς ἐμβιβλημένους ἐπισκέπτεσθαι χρὴ τὰς ἐπισκόπους, & ἀναφέρειν τῷ βασιλεῖ, ἢ τοῖς ἀρχεσιν. Quod nemo debeat conici in custodiam citra Imperatoris mandatum, aut magistratum, aut populi defensorum; quodque bis in hebdomada invisendi sint ab Episcopo in carcere detenti, qui Principi, aut magistratibus causam referat*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Μηνῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οὐδὲν εἰς φυλακὴν ἐμβάλλεσθαι. Def. ἐν ἐκείνῃ κλήσει. Ibid. p. 83. Constit. XXII. eiusdem tit.

Decimaquinta eiusdem pag. 259. *Περὶ τῶ μὴ δεῖν εἶναι φυλακὴν ἰδιωτικὴν. Quod non debeat admitti carcer privatus*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Μηνῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ἰδιωτικῆς φυλακᾶς. Def. τῆς κατοχῆς ἀφισαμένων. Ibid. pag. 84. Constit. XXIII.

Decimasexta eiusdem pag. ead. *Περὶ τῶν κυβευόντων. De iis qui tessera ludunt*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Δημοσθένει ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ο'σα περὶ τῶν καλυμένων κύβων, ἦτοι κύβων, κ. λ. Def. ἐπὶ σωφροσύνῃ ἐπαναγείν. Ibid. p. ead. Constit. XXV.

Decimaseptima eiusdem pag. ead. *Περὶ πολιτικῶν προσόδων. De civilibus supplicationibus*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. *Περὶ τῶν κατ' ἑκάστον ἔτος. Del. πέρας ἐπιτιγῆναι προσήκον*. Ibid. p. 85. Constit. XXVI.

Decimaoctava eiusdem pag. 261. b. *Περὶ κληρικῶν ἐν αἰτία γινόμενων, μὴ πρότερον ἐπὶ τῆς πατριάρχας αὐτοῦ αἰτιάσθαι, πρὶν ἂν οἱ ἐπίσκοποι συνιδόεν. De Clericis in ius vocatis, quod ipsi non prius apud Patriarchas conveniantur, quam Episcopi causam novenerint*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδὲν εὐλαβεσάτων. Def. ἐκ τῶν ἁγίων ἔχων κανόνων. Ibid. pag. 93. Constit. XXIX.

Decimanona eiusdem pag. 263. *Περὶ κηδεμόνων, ἡγῶν κατεργῶν ὁρφανῶν. De patronis, idest curatoribus orphanorum*. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν ταῖς κηδεμονίαις. Def. καθάπερ ἡδὴ νενομοθέηται. Ibid. pag. 98. Constit. XXX.

Vigesima eiusdem pag. ead. b. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀκυσαν δάλην, ἢ ἐλευθέραν εἰς σκηνὴν, ἢ ἀρχήσαν κατιέναι. Quod nulla sive libera, sive*

sive servilis conditionis cogenda sit contra propriam voluntatem ad scenicam artem, aut salutationes redire. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς τοῖς πανταχοῦ γῆς Θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις. Θείαν ἐπισημαίνουσα διάταξις. Ibid. pag. 100. Constit. XXXIII. Huius vero deest finis, quemadmodum & sequentis initium propter unius paginae defectum: finem igitur tantummodo vigesima primae adferemus, qui sequens est: ἡ συζηταία ταῖς τοιαύταις κατηγορίαις οὐκ ἰσχύσκειν. Ibid. pag. 103. & est Constitutio XXXIV. Quod non debeant Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, ac Lectores cubos, seu tesseras contrectare, sed neque spectaculis equorum, theatris, venationibus, aliisque similibus se immiscere.

Vigesima secunda eiusdem pag. 256. Περι ἐπισκόπων, & τῶν θείων κανόνων. De Episcopis, & divinis Canonibus. Inc. Εὐ' ὀνόματι τοῦ δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Β' Ἰουλιανὸς, κ. λ. Πέτρον τῷ λαμπροτάτῳ μαγίστῳ τῶν θείων ὁφειλῶν. Εἰ τὰς πολιτικὰς νόμους. Def. & καταφανή ποιῆσαι τοῖς τῶν ἐπαρχῶν ἡγούμενοις. Exstat in Auth. Collat. IX. Tit. XX. Novel. cxxxviii. edit. Amstelod. per Io. Blaeu mdcxliii. fol. opera & studio Simonis Van Leeuwen.

Vigesima tertia eiusdem pag. 269. b. Πῶς δεῖ βῆναι τὸν μοναχόν. Quomodo oporteat vivere monachos. Inc. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ. Ο' μονήρης βίος. Def. & σέβεται παραδόναι σπουδάζειν. Ibid. Nov. cxxxviii.

Vigesima quarta eiusdem pag. 273. b. Περι ἐκκλησιῶν. De Ecclesiis. Inc. Πολλὰ καὶ διαφόρων νόμων. Def. πᾶσιν ἡ παρῶσα ἡμῶν γενική διάταξις ἐμφανῆς κατατάξις. Ib. Nov. cxix.

Vigesima quinta eiusdem pag. 279. b. cuius titulus, Ἰστον θείου νόμου. Exemplum divinae legis, inc. Α' παγορεύομεν δὲ τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις πράγματα. Def. & τὴν θείαν αὐτῇ σφ' δημοσίῳ προσκυροῦνται. Ibid. & est Cap. XIII. & XIV. Nov. cxxxi.

VII. pag. 283. b. Νόμοι Ἰουστινιανῶν βασιλέως. Α'ρχὴ τῶν βιβλίων τῶν Κώδικος. Leges Iustiniani Imperatoris. Initium Libri I. Codicis. Sequitur Titulorum XIII. syllabus. Primus est Περι τῆς ἀνωτάτω Τριάδος, καὶ περὶ πίστεως καθολικῆς, ἥτοι ὁρθοδόξου. De summa Trinitate, & fide Catholica, sive orthodoxa. Ultimus Περι τῶν νόμων, οἱ τινες εἰς τὰς ἐκκλησίας ἐλευθερῶνται. De iis, qui in Ecclesiis manumittuntur. Indicem excipit Συναγωγὴ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ Κώδικι, & τοῖς Διγέστοις, & ταῖς Νεαφαῖς διατάξεσιν. Περι ἐπισκόπων, & κληρικῶν, & μοναχῶν, & πραγμάτων εὐαγῶν. ἔτι δὲ & Ἰουδαίων, & αἰρετικῶν. Εὐ' τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν Κώδικος. Collectio expostitorum in Codice, & Digestis, & Novellis Constitutionibus. De Episcopis, & Clericis, & Monachis, & rebus sacris, atque etiam de Iudaeis, & Haereticis. Ex primo Libro Codicis. Haec Collectio Titulos item XIII. complectitur, superioribus respondentes, singulisque subiecta paratitla. Caput I. primi Tituli inc. Ο' μὴ δοξάζων τὴν ἁγίαν Τριάδα.

Caput II. Tituli XIII. def. δημοσιευθῆναι αὐτὴν τὴν βούλησιν. Et haec quidem totum Librum I. constituunt, qui habetur in Biblioth. Iuris Canonici. Veter. Iustelli, edit. Paris. mdcxli. T. II. a p. 1223. ad p. 1302.

VIII. pag. 318. Sequitur Liber II. cui titulus: Συναγωγὴ τῶν σποράδην ἐν τοῖς Διγέστοις, & Ἰνστιτούτοις, ἡγῶν τοῖς διατυπωθεῖσιν εἰσαγωγικοῖς νόμοις κεμένων, περὶ τῶν ἱερῶν τόπων τε & πραγμάτων, & τῶν ἐν αὐτοῖς γινόμενων τε & πλημμελεμένων, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν. ἔτι δὲ & Ἰουδαίων, & θυσίων, & τῶν ἀπαγόντων τινὰς πρὸς ἀπηγορευμένην θρησκείαν, & περὶ ἀποτροφῆς παίδων & γερόντων & ἀδενῶν παντοίων. Collectio sparsim expostitorum in Digestis, & Instituitis, nempe statutis introductoriiis legibus, de locis ac rebus sacris, & de his, quae in eis facta sunt, & quae in eis committuntur, & de sacerdotibus; adhuc autem & de Iudaeis, & Sacrificiis, deque iis, qui aliquos ad prohibitam religionem abducunt, & de puerorum, senum atque infirmorum quoviscumque alimentis. Primum Caput inc. Bi. α'. tit. η'. Διγ. α'. Γαίου. Τὰ σάκρα θείου δικαίου εἰσὶ, & ὡς ἔδεδωκε δεσπάζονται. Σάκρον δὲ πρῶτόν ἐστι τὸ σφ' δημοσίῳ ἀνιερωθέν. τὰ γὰρ ἰδιωτικὰ ἢ εἰς σάκρα, ἀλλὰ βέβηλα. εἰ δὲ καταπέση τὸ οἰκοδόμημα, μένει σάκρον δὲ τόπος, ὡς Μαρκελλὸς Διγ. ε'. Ultimum def. Bi. λγ'. tit. ε'. Διγ. λς'. Κλεονίδης. Οὕτως εἰπον. τὸς γέροντας, & ἀδενεῖς μὴ ἀπελευθερῶν, ἐν τοῖς τόποις, ἐν οἷς εἰσι, θέλω γηροκομεῖσθαι, & διαγῆναι αὐτοὺς ἐν ζωῇ με. Ibid. a p. 1302. ad pag. 1312. Haec autem omnia a §. VI. haecenus recensita habes etiam in Codice XXVI. Biblioth. Taurin. Part. I. a pag. 96. ad pag. 106.

IX. pag. 322. b. Νόμος Ἡρακλείου βασιλέως περὶ ἐπισκόπων, & κληρικῶν, & μοναχῶν, τοῦ δεῖ αὐτοὺς ἐνάγειν. Lex Heraclii Imperatoris de Episcopis, & Clericis, & Monachis, ubi conveniri debeant. Inc. Εὐ' ὀνόματι τοῦ δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, Ἡράκλειος, & Ἡράκλειος νέος, Κωνσταντινουπόλεως πρῶτος βασιλεὺς ἐν κυρίῳ, Σεργίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ & μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως, & οἰκουμένης πατριάρχῃ. Οὐχ ἀλυργίᾳ & αὐτεξέστια σκηπτρα. Def. τὸ θεῖον σε φυλάξῃ εἰς πολλὰς χρόνους & ἀγαθὰς, ἀγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ. Exstat in lure Graec. Rom. Leuncl. T. I. Lib. II. pag. 73. subscriptio vero, quae in edit. verba mox adlata consequitur, in Codice praecedat, & quidem, ut in aliis etiam Constitutionibus, quas recensuimus, arcano quodam scripturae genere exarata.

X. pag. 325. Τίτλος δεύτερος περὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν εὐλαβεστέων κληρικῶν. Titulus secundus de numero religiosissimorum Clericorum. Est eiusdem Heraclii ad eundem Sergium. Inc. Καὶ τοῖς ἄλλοις κατάλληλον & ἀρμοδίαν ἐπάγεσθαι τάξιν. Def. ἔργῳ & πέρατι παραδόναι, & παραφυλάξαι σπουδάζουσιν. Ibid. pag. 77. Huius autem Constitutionis, sive Epistolae ultima pagina manu Seculi XV. suppleta est. Co.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. XI. eleganter exaratus, optimeque servatus, scholiis marginalibus, & interlinearibus abundans, cuius prima & ultima pagina, recentiori manu iussu fuit. Constat foliis 327. cuius specimen damus Tab. VII. N. II.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΤΙΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ.

EPISTOLAE ET SERMONES QUORVMDAM THEOLOGORVM.

Titulus reddendus.

Ioannis Scholastici Scala Paradisi, cum prolegomenis, Sermo ad Pastorem, & alia nonnulla.

COD. XI.

I. p. 1. Praecedunt primo Ioannis Climaci Vita, secundo Ioannis Rhaithuni ad Auctorem Scalae Epistola, tertio huius ad illum Responso, quarto tandem Scala ipsa, cuius primus Gradus pag. 12. Περι τῆς τῷ καταίῳ βίῃ βιαιᾶς ἀποταγῆς, De violentia vani seculi renunciatione, inc. Τοῦ ἀγαθοῦ, κ. λ. Titulus vero praefixus ita habet: Λόγος ἀσκητικὸς τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ καθηγμένου τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν, ἐν ἀπέσειλε τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῃ τῷ καθηγμένῳ τῆς Ρ' αἰῆτος. διήρηται δὲ κεφαλαιοῖς λ' βαθμοῖς κλίμακος ὁμοῦς ἀπὸ τῶν χρομαλωτέρων ἐπὶ τὰ μετεωρότερα τῶν ἐπομένων ἀνάγινος. παρ' ὃ καὶ κλίμαξ ἢ βίβλος ὀνόμαται. Sermo asceticus Abbatis Ioannis monachorum in monte Sina Praefecti, quem misit Abbati Ioanni Praefecto Rhaithuno. Divisus autem est in Capita XXX. veluti Scalae gradus, qui ex humilioribus ad sublimiora festantes attollunt, ideoque huic Libro Scalae etiam nomen est inditum. Ultimus Gradus Περι ἀγάπης & ἐλπίδος & πίστεως, De Caritate, Spe, & Fide, def. ὃ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἰτίον ἐνεσι, & ἦν, & ἔσται εἰς ἀρίστους αἰῶνας, ἀμήν. Sed inter verba πίστεως, ἐλπίδος, ἀγάπης. μέζων δὲ πάντων ἡ ἀγάπη, & alia ἀναβαίνειτε, ἀναβαίνειτε, ἀδελφοί, κ. λ. quae paullo ante finem huius ultimi Capituli occurrunt, insertus est Prologus, cuius initium: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, κ. λ. quique in aliis Codicibus Scalae erat praevius; & insuper scalula quaedam calamo diligenter delineata, gradus inverso ordine dispositos, ut in aliis etiam observavimus, exhibens, quam praecedunt tres iambi:

Κλίμαξ πέφυκα τῆς ἀνωτάτης πόλεως.

Ταύτην βαδίζων τῷ Θεῷ σοφῶς ἔχω,

Ο' πως ἀναχθῆς εἰς τὸν ἐκκλῆα δόμον.

Scala sum supernae portae.

Hanc qui adscendis, Deo sapienter adbaere,

Vi in gloriosam illam eveharis domum.

Haec omnia excipit p. 264. b. eiusdem Ioannis Climaci Sermo ad Pastorem, alibi etiam a nobis recensitus. In fine crux est appo-

sita, rubro colore depicta, & in ipsam versiculi sequentes conscripti:

Σταυρὸς βλέπόντων ἀσφαλήφρον σέλας,

Σταυρὸς μοναχῶν εὐδρόμος σωτηρία.

Crux intuentium coruscans lumen,

Crux monachorum rectus cursus ad salutem.

His alii duo subscripti, nimirum:

Γδρωτὶ πολλὰ συσχεθέντι & πόνῳ

Μόγισ τὸ γλυκύτατον εὐρομεν τέλος.

Sudore multo effuso, ac labore

Vix tandem dulcissimum invenimus finem.

II. pag. 286. Ἐπιστολὴ Γερασίου μονάζοντος πρὸς Ἐπιφάνιον μοναχόν. Epistola Gerasii monachi ad Epiphanium monachum. Inc. Τὴν τιμίαν σε γραφὴν ἐδεξάμην, πνευματικῆ ἀδελφεί. Def. ἡ χάρις τοῦ παναγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. Est tota ascetica, ac de monasticae vitae perfectione agit.

III. pag. 288. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν & θαυματουργοῦ Σαμφῶν. Vita & conversatio S. P. N. & Thaumaturgi Samphonis; & quidem recentiori manu exarata; quam vide in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. VIII.

Varia sunt in hoc Codice tum in Ioannis Scalae eiusque Prolegomena, tum in Sermone ad Pastorem marginalia scholia, quorum ut aliquod lectori specimen demus, unum aut alterum describendum duximus. Primum ex pag. 13. b. desumimus, ubi auctore varias monachorum definitiones sub initium ferme primi gradus adferente, ita Scholiastes in margine subiungit: Οἱ ὄροι πάσης φυλακῆς σοι τηρεῖσθωσαν, & μὴ προδῶς γείτοσι κακίᾳς τοῖς λογισμοῖς τινα τῶν τῆς ψυχῆς σε χωρίων εἰς νόμῳ ἀγρίῳ. Ἐν αὐτοδέσποτος ὢν τῶν παθῶν σε, θηρία ἐν πλάτει ἐργασίας τοῖς τῆς σκληρότητος χέρσους χορτοβορεῖσθαι ἰσχυρότατης. Alterum suppeditant nobis verba, ἡ τῶς ἐστὶν ὁ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν κεντημένους ἄνθρωπον, κ. λ. quae paullo post initium Sermone ad Pastorem occurrunt pag. 264. b. quorum haec in margine adfertur interpretatio. Τὸ σῶμα & τὴν ψυχὴν ὑγιαίνειν τὸν ἰατρὸν ἔφη, ἔχ' ὅτι ὁ ψυχικὸς ἰατρὸς τὰ δύο φέρειν ἀπαιτεῖται, ἀλλ' ὅτι ὁ σωματικὸς σῶμα ὑγίει, & ὁ πνευματικὸς ψυχὴν ὑγίη χρίσιν ἔχειν. ἀρίστως δὲ ἀποκοινῶσθαι τὸν ἰατρὸν εἰρημὴ κατὰ τὰ μέρη ἀμφοτέρω. Δεῖ δὲ εἶδέναι τῶτο, ὅτι ἐκ τῶν δύο εἶναι, καὶ σωματικῶν καὶ ψυχικῶν αὐτὸν ἀπότησε κατὰ τὸ σῶμα ὑγίειν. ἀλλ' ἢ οἶμαι. εἰ γὰρ & φέρει πόνον ἀσθενῶν, καρτερικωτέρως τὸς μαθητὰς ἐκπαιδεύσει. Tandem paullo post hoc aliud occurrit in ead. pag. Εὐ' ἐτὶ φησὶ, οὐ τὸ μὴ πάσχον ἀσθενεῖν ἐκ παρατροπῆς, ἢ πλεονασμοῦ τῶν συστατικῶν στοιχείων, ἀλλὰ τὸ ἐκδυσώμενον τὰς ἡδονὰς εἰς ἐπιθυμίας, καὶ τὴν ἐκ τῶν φθορᾶν ὡς ἔφη & ἐν τινι τῶν περὶ ἀπαθείας, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. primis tribus paginis ita vetustate confectis, ut novis foliis suffectis, dimidia fere scripturae pars interierit. Constat foliis 301.

ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ ΕΙΣ ΤΗ
ΡΗΤΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΝ
ΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΕΞΑΗΜΕΡΟΤ.

SCHOLIA PSELLI IN QVOD
DAM DICTVM BASILII IN
APOLOGIA HEXAEME-
MERONIS.

Ac praeterea.

Eiusdem Basilii in Hexaëmeron Homiliae IX.
Gregorii Nysseni de Opificio Hominis Li-
ber, Explicatio Apologetica in Hexaëmeron,
Antirrheticus contra Apollinarium, & alia
nonnulla.

COD. XII. I. p. 1. **P**ost Tabulam eorum, quae in
hoc volumine continentur, oc-
currunt Σχόλια τῷ Ψελλῷ εἰς τὸ ῥητὸν τῷ ἐν
ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ, τὸ ἐν τῇ Ἀπο-
λογία περὶ τῆς Ἐξαήμερας, τὸ ἔω φάσκον. Διὰ
τὸτο οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις κατέφυ-
γον, τοῖς τῷ λόγῳ σοιχείοις τὴν αἰτίαν τῷ
παντὸς ἀναφέροντες, & τὰ ἐξῆς. Σχολαὶ αὐτὶ τοῦ
ἐγγρησίας. Scholia Pselli in dictum illud S.
P. N. Basilii in Apologia de Hexaëmero,
quod ita habet „ideo ipsi ad materiales sup-
positiones confugerunt, omnium rerum caus-
sam elementis tribuentes, &c.“ Dis-
putationes adversus hoc verbum ἐγγρησίας.
Inc. Γεννῶντες ἐνέασας τοῖς ἐκ τῷ περιπάτῳ δόγ-
μασιν ὁ μέγας Βασιλεὺς. Def. τὸν περὶ τῶν
δογμάτων ἐλεγχον ἐς καιρὸν ἄλλον ἀναβεβλήμε-
θα. Pag. 6. b. Ἐτέρων σχολαὶ εἰς τὸ αὐτομα κ
ἀμερῇ. Aliud scholium in illud αὐτομα κ ἀμε-
ρῇ. Inc. Ἀτομα καὶ ἀμερῇ σώματα λέγουσιν.
Def. τῆς διαμονῆς τὴν αἰτίαν παρέχει. Adser-
vantur Mss. haec Scholia etiam Romae in
Vaticana. Gesnerus in Bibliotheca.

II. pag. 7. Sequuntur Divi Basilii Archie-
piscopi Caesareae Cappadociae in Hexaë-
meron Homiliae IX. quarum prima inc. Πρέ-
πυσα ἀρχή. Ultima def. δοξασθήτω ὁ κύριος, ὃ
ἡ δόξα, κ. λ. Concordant cum edit. Montfau-
con. Tom. I, a pag. 1. ad pag. 88. Discrimen
aliquod occurrit in titulis; nam qui ab
Homilia III. usque ad ultimam in edito le-
guntur, ii omnes defuncti in Codice, qui
ipsorum loco, singulis sacri textus verba ru-
bro charactere exarata praeposit. Homilia
igitur III. loco tituli haec habet: Καὶ εἶπεν
ὁ Θεός, γεννηθήτω σπέρμα, κ. λ. IV. Καὶ εἶ-
πεν ὁ Θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. V. ea-
dem, quae in edito. VI. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός,

(1) Versus istos, tamquam anonymi, adfert Allatius in Dis-
sert. de Dominic & Hebdomad Graecor. recentior. in calce O-
peris de perp. Eccles. Occid. & Orient. consens. p. 1406.
(2) Has porro LXXV. Epistolas, ex alio huius Bibliothecae
Codice ab Andrea Schotto descriptas accepit, & primus cum
suis castigationibus Graece edidit Io. Meursius Lugduni Ba-
tav. mdcxxvii. 4. Latina Marinerii versio in Bibl. PP. Colon.
mdcxxxii. Tom. XV. edita, & Legd. Tom. XVIII. pag. 533.
recusa. Cl. Lamius in Praef. ad cit. Meursii Tom. p. xi. haec
ad rem nostram scribit: Codices Mss. Biblioth. Mediceae Laur.
in quibus Theophylacti Epistolae continentur, sequentes indicantur
a praefatissimo monacho Bern. Montefalconio in sua Biblioth.

γεννηθήτωσαν φῶσφες, κ. λ. VII. & VIII. ea-
dem item, quae in edit. IX. denique, Ἐξα-
γαγέτω ἡ γῆ ψυχὰς ζώων, κ. λ. His exce-
ptis, reliqua in utroque conveniunt. Eas-
dem homilias habemus etiam infra in Co-
dicibus XVIII. & XXVII. Plut. IV. in il-
lo tamen initio mutilas; in hoc variis etiam
marginalibus scholiis instructas.

III. pag. 121. Sequitur Gregorii Nysseni
Liber De Opificio Hominis in Capita XXX.
distributus. Libro praecedit Tabula, quae
ideo Capita XXXI. complectitur, quod duo-
decimum in duo subdivisit: Tabulae vero
prooemium ad Petrum Fratrem. Huius
Operis recensionem vide in Codice IV.
Plut. VII. §. I. cum quo penitus concordat,
etiam in iis, quae circa nonnullorum Capi-
tum divisionem ibi animadvertimus.

IV. pag. 176. b. Praedictum Opus exci-
piunt definitiones illae item S. Gregorio
Nysseno tributae, de Angelis, de Anima,
eiusque facultatibus, ac virtutibus, de ele-
mentis, de triplici lege, de centum dena-
riis, &c. tum eiusdem senarii versus duo-
decim: quae omnia Latina interpretatione
donata vide in dicto Codice IV. a §. II.
usque ad §. VIII. inclusive.

V. pag. 179. Eiusdem Nysseni ad Petrum
Fratrem Explicatio Apologetica in Hexaë-
meron. In dicto Codice IV. §. IX.

VI. pag. 207. Tandem eiusdem Antir-
rheticus adversus Apollinarium. Ibid. §. X.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
maiori Sec. XV. optime scriptus, & ser-
vatus. Constat foliis 256.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. THEOPHYLACTI EPISTO- LAE.

Eπιστολαὶ τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Βουλ-
γαρίας κυροῦ Θεοφυλάκτου. Epistolae
beatissimi Episcopi Bulgariae D. Theophyla-
cti, numero XXXIX. Prima est τῇ δεσπο-
τῇ κυρῇ Μαρτῇ. Inc. Δέσποινα μὲν ἄγνα. Πολ-
λοὶς μὲν. Ultima τῷ αὐτῷ (nempe Ro-
mano Theophylacto) def. κ κακώτερος. G.
& L. leguntur in calce Tom. VIII. Ope-
rum Meursii edit. Florent. a pag. 937. ad
990. & quidem ex hoc ipso Codice descri-
ptae, quatuor tantum exceptis, nimirum
X. XXII. XXIV. & XXV. Ista enim ha-
bentur inter alias LXXV eiusdem Theo-
phylacti Epistolas, in eodem Tomo editas
a pag. 791. ad pag. 932. sub numeris XIV,
XV. XVII. & XVIII.

Co-

Bibliothecarum Mss. Pl. X. N. XIII. Epistolae XXXVIII. (ver-
get XXXIX. sunt.) Plut. LIX. N. XII. Epistolae LXXVI. sed ve-
re LXXV. quum una duplicata bis repetatur in Codice insigni &
vetusto, ex quo haec Epistolae LXXV Theophylacti a Meursio edi-
tae, descriptae fuere eodem ordine quo iacent in Codice. At qui-
cumque ille fuit, qui eas descripsit, certe non videtur quaevis-
se, an aliae Theophylacti Epistolae in Laur. Biblioth. Codicibus ex-
starent, & quidem a descriptis diversae. Nam XXXIX. illarum
Epistolarum, quae in Cod. XIII. Plut. X. exstant, pleraeque
omnes ab aliis iam descriptis, & tandem editis, differunt, quare
operae pretium esse duxi, eas etiam describendas curare, & in
aliarum Epp. calce appendicis loco publici iuris facere.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4.
Sec. XV. a scriptore non satis perito exa-
ratus, ac nonnullis lacunis adspersus. Con-
stat foliis scriptis 27.

ΤΟΤ ΘΩΜΑ ΤΟΤ ΑΓΧΙΝΟΤ ΕΘ-
ΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

THOMAE AQUINATIS CON-
FESSIO.

Scilicet.

Varia ad Concilium Florentinum pertinentia.

COD. XIV. I. p. 1. **T**οῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀγγλίνου ἐν
τῇ τάξεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Κη-
ρύκων ἐξομολόγησις μετενεχθεῖσα ἀπὸ τῷ Ἑλλη-
νικῷ (lege Λατινικῷ) εἰς τὸ Ἑλληνικὸν παρὰ
τοῦ μακαρίτου κυρίου Δημητρίου τῷ Κυδάνη. S.
Thomae Aquinatis ex Ordine Fr. Praedicatorum
Confessio e Latino sermone in Graecum
conversa a beato Domino Demetrio Cydone.
Inc. Ἐξομολογῆμαι τῷ κυρίῳ με. Def. τῆς μα-
καρίας ζωῆς. Ἀμήν. Ex adlato principio &
fine, constat Opusculum hoc aliud esse ab
eo, quod inter edita prostat ordine LXIV.
Quale autem sit, alii doceant.

II. p. 4. Δογματικὸς, ἢ περὶ ἐνώσεως. Ora-
tio dogmatica, sive de Unione, auctore Card.
Bessarione. Inc. Τὴν μὲν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ
Θεοῦ ἱερὰν εἰρήνην. Def. ἀλλὰ τῶν μὴ πεισθέν-
των τὸ ἔγκλημα. Exstat G. L. in edit. Con-
cilior. Venet. A. mcccxxii. T. XVIII. a
p. 399. ad pag. 466.

III. p. 23. b. Τοῦ σοφωτάτου καρδινάλεως
κυρίου Βησσαρίωνος, τοῦ κοινῶς λεγομένου Νι-
καίας, πρὸς Ἀλέξιον Λάσκαριν τὸν Φιλανθρωπί-
νον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος.
Sapientissimi Cardinalis Domini Bessarionis,
vulgo dicti Nicaeni, ad Alexium Lascarium
Philanthropenum de Processione Spiritus San-
cti. Inc. Σὺ μὲν ἐν οὐ τὰ ἀνθρώπινα μόνον.
Def. ἀλλὰ κ ἡμᾶσι συμφωνῶντα. Latine tan-
tum ibid. a p. 1244. ad 1280. G & L. in-
ter Opuscula aurea Theologica Petri Arcu-
dii Romae mdcxxx. 4. pag. 164.

IV. p. 47. b. Τῷ μακαριωτάτῳ Γεωργίῳ Βέ-
κῳ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιγραφῆς, εἰς
ἀ συνελέξατο ῥητὰ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ
ἁγίου πνεύματος. Beatissimi Io. Vecci Patriar-
chae Constantinensis Inscriptiones in sententias SS.
Patrum, quas collegit de Processione Spiritus
Sancti. Sunt autem XII. cum totidem Gre-
gorii Palamae confutationibus, & Card.
Bessarionis apologiis. Prima Vecci Inscr-
ptio inc. Χρήσεις διάφοροι γραφικαὶ συλλεγεῖ-
σαι εἰς ἀπόδειξιν, κ. λ. Gregorii Palamae ἀν-
τιρρήσεις inc. Ὅταν ἐπὶ τῆς θεολογίας ἰσοδυνα-
μῶσιν ἀλλήλας, κ. λ. Bessarionis pro Vecco
ἀπολογία inc. Ὁ γενναῖος ἕως ἀνὴρ, κ. λ. De-
finit totum opus in verbis: & μαρτυρῶν καὶ
αὐτὸς τὴν ἴσῃ ἐαυτῷ ἀσθένειαν τε κ ὑβρίειαν.
His succedunt in Codice quaedam alia ane-
pigrapha, item eiusdem argumenti; eadem

tamen omnino sunt cum illis, quae haben-
tur infra §. VI. ubi auctor innuitur

V. pag. 62. Τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκό-
που Νικαίας Βησσαρίωνος προσφώνημα εἰς τὴν
ἀγίαν καὶ οἰκουμένην ἢ σύνοδον, ἀναγνώ-
σθην ἐπὶ τῇ ταύτης προτάξει ἐπὶ κοινῇ ἀκροά-
σει, Ὁκτωβρίῳ ἢ. ἰνδ. β'. Sapientissimi Ar-
chiep. Nicaeni Card. Bessarionis Oratio ad
sanctam & oecumenicam VIII. Synodum,
publice pronunciata in eiusdem principio,
Octobris die VIII. Ind. II. Inc. Τῶν μεγάλων
πραγμάτων. Def. ἀπονεύματα ἐν Χριστῷ τῷ
Θεῷ, ὃ πρέπει πάντα δόξα, κ. λ. G. & L. in
dicto Conciliorum Tom. a p. 35. ad p. 46.

VI. pag. 65. b. Μαξίμου μοναχῷ τῷ Πλα-
νῳδῳ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος
κατὰ Λατίνων. Maximi monachi Planudae de
Processione Spiritus S. contra Latinos, Syllo-
gismi IV. cum Bessarionis responsonibus.
Inc. Ἐρωτητέον πότερον. Def. δυναμένοις ἀνακα-
λύπτων. G. & L. inter Opuscula P. Arcudii
a p. 614. ad 629.

VII. p. 68. Βησσαρίων καρδινάλιος τῷ σοφῷ
Θεοδώρῳ εὐπράττειν. Bessarion Card. sapientis
Theodoro salvere. Inc. Ἀ' μὲν περὶ τῆς ἀκρι-
σίας. Def. αὐτὸς ἂν εἰδείης. Ms. Lambec.
VII. p. 162. seq.

VIII. p. 69. Τῷ αὐτοῦ πρὸς τὰ Πλήθονος
πρὸς Ἀριστοτέλην περὶ θείας. Eiusdem ad dicta
Plethonis in Aristotelem de substantia. Inc.
Εἴ τις ἀπλῶς τε ἄρα & ἀκριβῶς. Def. προσθε-
τέον τὴν ψῆφον. Meminit Gesnerus in Bi-
blioth. & Allatius pag. 387. de Georgiis.

IX. p. 70. Ὡς παρὰ τῷ σοφωτάτῳ με κυρίῳ
ἀκήκοα τῷ καρδινάλι, καὶ ἔτος ὁ λόγος τοῦ
ἁγίου Αὐγουστίνου ἐστὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς
τὸ ῥητὸν τῷ εὐαγγελίῳ τῷ λέγον, ἐὰν ἴαρ ἐγὼ μὴ
ἀπέλθω, ὁ παράκλητος ὃν ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς.
S. Augustini de Spiritu S. in dictum illud
Evangelii „nisi ego vadam, Paracletus non
veniet ad vos“, hic Sermo dicitur esse S.
Augustini ab exscriptore, qui id se audisse a
sapientissimo Bessarione fatetur. Inc. Ὁ κύριος
ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Def. τοιαῦτα λογίζεσθαι.
G. & L. inter Arcudii Opuscula sub titulo
tamen diverso a p. 632. ad pag. 670. No-
tandum tamen in nostro Codice nullam lo-
corum citationem adferri.

X. pag. 78. b. Τῷ αὐτοῦ Αὐγουστίνῳ ἐν τῷ
βιβλίῳ τῷ περὶ τῆς γνώσεως τῆς ἀληθῆς ζωῆς
ἐπιγραφόμενῳ, ἐν ᾧ ὡς ἐν διαλόγῳ, ἐρωτῶσι
μὲν οἱ ἀδελφοί, ἀποκρίνεται δὲ ὁ διδάσκαλος.
Eiusdem Augustini in libello de cognitione
verae vitae inscripto, in quo, in formā dia-
logi interrogant fratres, respondet magister.
Inc. Ἀδελφοί. Ὡς περὶ τῆς σαρκὸς βάρους πι-
ζει τὴν ψυχὴν. Def. τὸ τῆς περιεργασίας ἐπλάσσει
σῶμα. G. & L. ibid. a p. 672. ad p. 684.

XI. pag. 81. Τῷ ἀγιοτάτῳ πατριάρχῳ Κων-
σταντινουπόλεως κυρίῳ Γρηγορίῳ πρὸς τὸν βασιλέα
Τραπεζούντος. SS. Patriarchae CPolis D. Gre-
gorii ad Imp. Trapezuntis. Inc. Ἡμεῖς, ὃ
θεοῦ βασιλεῦ. Def. εὐφροσύνην ἡμῶν. G.
& L. in Allatii Graecia Orthod. T. I. p.
419. seqq.

P p p 2

XII.

XII. p. 94. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία εἰς τὴν τῆς Εὐφείας ὁμολογίαν. *Eiusdem Apologia in Confessionem Marci Ephesii*. Inc. Ο' τῆς Εὐφείας πόλεως ἀρχιερεὺς. Def. ὅπως γένηται μία ποίμνη καὶ εἰς ποιμὴν. ὧς ἡ δόξα, κ. λ. Adhuc inedita, sed lecta Arcudio, teste Fabricio B. G. Tom. X. p. 382.

XIII. p. 118. b. Ἀπολογία Γρηγορίου ἱερομονάχου τῷ μεγάλῳ πρωτοσυγκέλλῳ καὶ πνευματικῷ, τῷ ὑπερον χρηματίσαντος πατριάρχῃ, καὶ ἐν Ρώμῃ ταφέντος, καὶ θαυματουργήσαντος, εἰς τὴν τοῦ Εὐφείας ἐπιστολὴν, ἐκ διαφόρων ἀγίων, κ. λ. *Gregorii hieromonachi, magni Protosyncelli & a confessionibus, qui postmodum creatus est Patriarcha, & Romae sepultus coruscavit miraculis, responsio ad Epistolam Marci Ephesii, e variis SS. sententiis*. Inc. Τὸ μὲν προοίμιον τῷ αἰδελφίμῳ Εὐφείᾳ Def. ἀναπέμψωμεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα. G. & L. in cit. Concil. Tom. a p. 753. ad 840.

XIV. p. 148. Μάρκος μητροπολίτης Εὐφείας τῷ Εὐγενίῳ κεφάλαια συλλογιστικὰ πρὸς Λατίνους. Ἀπόκρισις δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ σοφωτάτου κυρίου Γεωργίου τῷ Σχολαρίῳ ἐξ αἰτήσεως τῷ μακαριωτάτῃ πατριάρχῃ Γρηγορίῳ τῷ νέῳ ὁμολογητῷ. *Marci Eugenici Metropolitae Ephesii Capita syllogistica adversus Latinos*. Responsio vero ad ista est sapientissimi D. Georgii Scholarii, facta rogatu beatissimi Patriarchae Gregorii iunioris, confessoris. Primum Caput inc. Εὐφείᾳ τῆς Λατίνους, κ. λ. Georgii Scholarii responsio inc. Οἱ Λατῖνοι τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἀκούοντες, κ. λ. Perducta autem est ad Caput usque XVII. inclusive, in quo quum e vita Georgius decessisset, reliqua XXI. Bessarion Cardinalis confutanda suscepit; ut ex ipso titulo palam sit, qui postremam hanc responsionis partem praecedat pag. 183. nimirum: Ταῦτα τὰ κεφάλαια ἀντετίθεν ὁ σοφώτατος κύριος Γεώργιος ὁ Σχολάριος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει αἰτήσας τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Γρηγορίου τῷ πατριάρχῃ, ὅπως αὐτοῦ ἐτι μεγάλη πρωτοσυγκέλλῳ, ὑπελείψθησαν δὲ καὶ ἄλλα, ὧς ἐφθασεν ἐπεξεργάσασθαι. γενόμενος γοῦν ὁ μακαρίτης πατριάρχης ἐν Ρώμῃ, ἠξίωσε τὸν σοφώτατον Καρδινάλιον τὸν Νικαῖας, ὅπως τὰ πλείονα ἀπολογηθῇ. ἔτος τῷ Εὐφείῳ κεφάλαια μήπως, φησὶν, εὐρεθῶσιν ἀνεξέταστα, καὶ δόξῃ τοῖς ἀπλουτέροις ὅτι κατελείψθησαν ὡς ἀναντίρρητα, ἐπισύσας δὲ τῇ αὐτοῦ αἰτήσας, ἐπεσκορήσεν αὐτὰ, ὀλίγοις ἀρκεστῆς λόγοις. Haec Capita refellit sapientissimus D. Georgius. Scholarius C'Poli, petitione beatissimi D. Gregorii Patriarchae, quum adhuc esset magnus Protosyncellus. Supererant autem & alia, quae non potuit absolvere. Quum igitur beatus ille Patriarcha Romae versaretur, rogavit sapientissimum Cardinalem Nicaenum, ut ad reliqua ipse responderet. Hic, Ephesii Capita ne quando, inquit, inveniuntur inexaminata, & simplicioribus viderentur ideo omissa, quod ipsis contradicere minime posset, huius petitioni adfuerunt ea confutavit, paucis contentus rationibus. Primum Marci Ephesii Caput,

quod tamen ordine est XVIII. inc. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορεύμενον, ὧς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρὸςβιν, κ. λ. Responsio Cardinalis Bessarionis inc. Ο' Λατίνων τε καὶ Γραικῶν πρὸς ἀλλήλους. Responsionum finis est: ἡ Λατίνων, ταῦτ' οὐδ' εἰπεῖν, ἡ Χριστιανῶν ἀκηλίδωτος Θεολογία καὶ πίστις. Hanc alteram Marci Ephesii Caput partem a Bessarione confutatam memorat Lambecius VII. pag. 111. Vid. Arcudium Lib. II. de Concordia p. 113. & Allatium de Ecclesi. Occid. & Orient. perp. Confens. Lib. III. Cap. III. pag. 932. & in Diatriba de Georgiis a Fabricio recula in calce Tom. X. Bibl. Graec. pag. 779.

XV. pag. 211. Ἐπιστολὴ Νικολάου πέμπτου Ρώμης ἀρχιερεὺς μεγίστη πρὸς Κωνσταντῖνον βασιλέα Ρωμαίων ἐκ τῆς Λατίνης μετρημενυμένης φωνῆς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ. *Epistola Nicolai V. Maximi Romae Archiepiscopi ad Constantinum Romanorum Imp. ex Latino in Graecum sermonem conversa a Theodoro Gaza*. Post inscriptionem, Νικολάος ἐπίσκοπος δούλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, κ. λ. inc. Ἀνδρόνικον Βυζάντιον Λεοντάριον. Def. παρεσχηνὸς φανῆναι παντάπασιν. Ἐρῶσθ, καὶ εὐτύχει. Ἐν Ρώμῃ ἔτει τῆς κυρίας ἐνανθρωπήσεως χιλιοσῶν τετρακοσιῶν πεντηκοστῇ πρώτῃ, πέμπτῃ πρὸ καλανδῶν Ο'κτωβρίων, ἐνιαυτῷ τῆς ἡμετέρας ἀρχιερατείας πέμπτῳ. Inter Arcudii Opuscula p. 685. seqq.

XVI. pag. 214. Ὁρὸς τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης ἡ συνόδος τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης. *Definitio S. & oecumenici VIII. Concilii Florentini*, cum subscriptionibus Graecorum. Inc. Εὐσέβιος ἐπίσκοπος δούλος τῶν δούλων τῷ Θεῷ, κ. λ. Εὐφραίνεσθωσαν οἱ οὐρανοὶ, & ἀγαλλιᾶσθω ἡ γῆ, Def. καὶ δικαίων αὐτῶν. Ἐδόθη ἐν Φλωρεντίᾳ, κ. λ. ἔτει ἀπὸ τῆς τῷ κυρίῳ σαρκώσεως αὐτοῦ. Γαλλίᾳ 5'. ἡμέρᾳ 13'. ἰνδ. β'. ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ἔτει 5714. καὶ τῆς ἀρχιερατείας ἡμῶν ἔτει 9'. Inde sequuntur subscriptiones Patrum. Prima est Ioannis Palaeologi Imp. ultima Pachomii ἐν τῷ Λάτρῳ Abbatis. Existat in Actis Concilii Florentini.

Cod. Graec. papyraceus Ms. in 4 maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 217.

ΕΤΧΑΙ, ΤΜΝΟΙ ΚΑΙ ΨΑΛΜΟΙ, ΑΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ Τῇ ΕΛΛΗΝΙΚῇ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

PRECES, HYMNI, ET PSALMI, QVAE DICUNTUR IN ECCLESIA GRAECA.

I. p. i. C. Continet typicon Ecclesiasticae acoluthiae, sive formam recitandi Divini Officii iuxta ritum Ecclesiae Graecae. Titulus autem ita oscitanter ac mendose scriptus est, ut ex ipso vix ea, quae sequuntur, explicari potuerimus: Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ὁσίας καὶ Θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα. Ordo recitandi Officium sancti & divini Patris

COD. XV.

ris nostri Sabae. In duas autem partes dividitur. Prima continet Officia singulis diebus recitanda a prima Septembris ad ultimam Augusti, cui titulus praefixus pag. 19. b. ita habet: Σύνοψις τῶν ἱβ' μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀρχομένων ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι Αὐγύστου. *Synopsis duodecim mensium anni incipiendo a mense Septembri usque ad Augustum*. Altera pag. 118. continet Officia recitanda a Dominica, quam Graeci appellant τῷ τελόνῃ καὶ τῷ Φαρισαίῳ, quod in ipsa legatur parabola Publicani, & Pharisei, apud nos Dominica, quae Quinquagesimam praecedat, usque ad feriam secundam post Dominicam τῶν ἀγίων πάντων, primam nempe post Pentecosten. Huius Titulus sequens est: Ἀκολουθία τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς. Ἀρχὴ ἀπὸ τῷ τελόνῃ καὶ τοῦ Φαρισαίου. *Officium sanctae & magnae Quadragesimae. Initium a Publicano & Phariseo*.

II. pag. 178. b. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τῷ Χρυσόστομῳ λόγος εἰς τὸ πάσχα. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Pascha. Inc. Εἰ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος. Def. καὶ ἀπαρχὴ τῶν νεοκοιμημένων ἐγένετο· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 250. in spuris. Sequitur p. 180. amanuensis subscriptio, & ipsa ita analphabete, ac negligenter exarata, ut praeter ipsius nomen, quod est Ioannis Lectoris, τῷ συμβαλέει (sic) ἐκ χώρας Σαρανέσας, & annum 5714. ἰνδ. δ'. nempe 6844. (Christi mcccxxxvi.) Indict. IV. reliqua divinandi fastidium minime requirant. In fine tandem nonnullae Orationes sacrae subnectuntur, illae quidem non magni momenti.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissime scriptus. Constat foliis 183.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΑΝΤΙΚΗΝΣΕΩΡΟΣ
ΙΝΕΤΙΤΟΤΤΑ.

THEOPHILI ANTECESSORIS
INSTITVTIA.

COD. XVI. I. pag. 1. Praeedit Index Titulorum, qui in quatuor Institutionum Theophili Libris continentur. Primi Libri Tituli sunt XXV. totidemque secundi. Tertiarii sunt XXIX. Quarti denique XVIII. Indicem sequitur Ἀρχὴ τῆς πρώτης συν Θεῷ Ἰνσταύσεως Θεοφίλου ἀντικηνσώρος. Διάλαξις σεβαστάς τὰ ἱναίτητα. *Initium cum Deo primae Institutionis Theophili Antecessoris. Constitutio confirmans Institutiones*. Inc. Βασιλικῆς μεγαλοφροσύνης. Def. τῆς αὐτοῦ πολιτείας ἀρξεν μερῶν. Existat una cum reliquis, quae recensebimus in Theophili nuperima editione Hagae Comitum A. mdccli. 4. Tom. I. pag. 1. seqq. Tum Libri I. Titulus primus Περὶ νόμου φυσικοῦ, ἐθνικοῦ, καὶ πολιτικοῦ, De Lege naturalis, gentium, & civili, inc. Φυσικὸν νόμιμον

ἐστίν. Hic in edit. citata est Titulus II. Nam primus, qui est de Iustitia & iure, in Codice desideratur. Ultimus Περὶ ὑποπόλων ἐπιτροπῶν, καὶ κατατόρων, De suspectis tutoribus, & curatoribus, def. ὡς σόσπεκτος ἢ ὁφείλει ἐκθεσθαι. Ibidem a pag. 12. ad p. 206.

II. pag. 26. b. Secundi Institutionum Libri Titulus primus Περὶ διαιρέσεως πραγμάτων, De rerum divisione, inc. Ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Ultimus Περὶ κωδικέλλων, De codicillis, def. καὶ ὅτι πέντε μόνον μάρτυρες ἀρκούν. Ibid. a pag. 207. ad p. 514.

III. p. 57. b. Tertiarii Libri Titulus primus Περὶ κληρονομίων τῶν ἐξ ἀδιαθέτου προσφερομένων. De hereditatibus, quae ab intestato deferuntur, inc. Μετὰ τὴν ἐκθεσιν. Ultimus Τίσι τρόποις ἡ ἐνοχὴ ἀφαιρείται, Quibus modis tollitur obligatio, def. καὶ τίνα ὑπὸ τὴν consensu ἐνοχὴν ἀνάγεται. Ibid. a pag. 515. ad pag. 725. quae incidit in Tom. II.

IV. pag. 81. b. Quarti denique Libri Titulus primus Περὶ ἐνοχῶν τῶν ἀπὸ ἀμαρτίας γινομένων, ἢ ἐγειρομένων, De obligationibus, quae ex delicto nascuntur, inc. Ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Ultimus Περὶ δημοσίων δικαστηρίων, De publicis iudiciis, def. τοῖς ἀναγινώσκουσιν προσγενήσεται, ἀμήν. Ibid. a p. 726. ad pag. 926. In Codice subnectitur alia quaedam brevis adnotatio de publicis iudiciis, quae ad hoc ultimum Caput videtur pertinere. In ultima vero pagina schema graduum cognationis delineatum est.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIII. notulis marginalibus posteriori manu adiectis adpersus. Constat foliis 101.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

THEODORETI CYRATIO
GRAECARVM AFFECTIO-
NVM.

I. pag. 1. Τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀγιωτάτου COD. XVII. πατρὸς ἡμῶν Θεοδορίτου ἐπισκόπου Κύρου Ἑλληνικῶν θεραπευτικῆς παθημάτων, ἢ εὐαγγελικῆς ἀληθείας ἐξ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἐπίγνωσις. *Beatissimi & sanctissimi P. N. Theodoretii Episcopi Cyri Curatio Graecarum adfectionum, sive Evangelicae veritatis e Graeca philosophia agnitio*. Dividitur in XII. Sermones. Praefatio inc. Πολλὰς μοι. Def. τὸ κέρδος κομίσασθαι. Primus Sermo Περὶ πίστεως, De fide, inc. Γατρικὴ θεραπεία. Ultimus Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, De virtute activa, def. κατεσκευάσας φάρμακον. Concordant omnia cum edit. G. L. Paris. A. mdcxlii. fol. T. IV. a p. 461. ad p. 679.

Cod. Graec. chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. cuius prima pagina affabre virginis auroque depicta Annunciationem Virginis, & Christi Nativitatem exhibet. Constat foliis scriptis 229.

ΘΕΟ-

(1) Vide quae de Typico Sabae erudite edidit Leo Allat. in Dissert. de Libris. Eccles. Graecor. p. 5. Obiit Sabas. ille magnas Laurae Hieros. Abbas A. C. mxxxii.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ.

THEODORETI CVRATIO
GRAECARVM ADFFECTIO-
NYM,

Ac praeterea.

Historiae Ecclesiasticae Libri V. ac de Provi-
dentia Orationes X.

COD. XVIII. I. pag. 1. **P**rimae quatuor huius insignis
Codicis paginae recentiori
manu suppletæ sunt, una tamen antiquae
scripturae adhuc in principio superflite, quae
multis vulneribus adfecta est. Legitur autem
pag. 2. Τὸ μακάριον Θεοδωρίτη ἐπισκόπου Κύ-
ρου, θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθημάτων. B. Theo-
doreti Episcopi Cyri Curation Graecarum Ad-
fectionum, in Sermones XII. distributa, cui
praevia Hypothesis, ut in Codice superiore.
Textus multas praefert varias lectiones ac
correctiones margini appositæ, quae si no-
va Theodoretici operum editio pararetur,
magno usui esse possent. In fine legitur
manu recentiori: Μανὴλ δὲ δόκονος καὶ πατρι-
άρχου Νοτάριος ὁ εἰρηνικός. Tum duo versiculi:

Ἀνατελεῖ σοι τῶν ἱαμάτων χύσις,
Δεινὸν ἀνεστὰ ψυχικῶν νοσημάτων.

Larga exhibetur tibi curationum copia
Ad graves sanandos spiritales morbos.

II. pag. 66. Sequuntur Eiusdem Ecclesi-
asticae Historiae Libri V. quorum unicuique
Capitulum elenchus praebet. Primi Capita
sunt xxxiv. Secundi xxxiii. Tertiū xxviii.
Quarti xxxviii. Quinti xlii. Initium primi
sequens est: Ζωγράφοι μὲν. Ultimi finis:
ἡγεμονεύσαντας πύλεων. Concordat cum cita-
ta editione Tom. III. a pag. 521. ad pag.
755. ubi numerus Capitulum tantum diver-
sus; propterea quod nonnulla ex iis in Co-
dice subdividuntur. Heic quoque duo alii
iambici versus adscripti, nimirum:

Κατεγγράφεις τῇ σεσωσμένων βίβλῳ
Ἑκκλησιογράφημα συνείρας τόδε.

Electorum inscriberis libro

Ecclesiasticum hoc scriptum conferens.

III. pag. 146. Eiusdem de Providentia
Orationes X. Primae titulus est: Αἱ ἀπο-
δείξεις ἀπ' οὐρανοῦ καὶ στελλῆνης καὶ ἀστέρων, ἡμερῶν
τε καὶ νυκτῶν, καὶ τῶν τῷ ἔτους ὥρων, λόγος α'.
Demonstrationes a caelo, luna, astris, die-
bus, noctibus, & anni tempestatibus, Oratio
I. Inc. Νόμος ἐστὶ. Ultima titulus: Περὶ τῆς
τῷ σωτήρι ἐνανθρωπώσεως, καὶ ὅτι ἀνῶθεν ὁ Θεὸς
ἐκ Ἰουδαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀνθρώπων
κηδόμενος διετέλεσε. De Salvatoris incarnatio-
ne, & quod olim Deus non Iudaeorum modo,
sed omnium quoque hominum curam gesserit.
Def. προσενέγκετε μετ' ἡμῶν τῷ ποιητῇ, καὶ σω-
τῇ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. edit. Tom.
IV. a pag. 319. ad pag. 459. Postremas
duas paginas huius Codicis eidem scripto-

ri, qui primas quatuor supplevit debemus.
Notandum, heinc inde brevissima in mar-
gine summaria fuisse conspersa.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis Sec.
XI. in 4. Constat foliis scriptis 210. cuius
specimen damus Tab. VII. N. III.

TOT EN AGIOIS PATAOY EPI-
STOLAI.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius diversorum SS. PP. in Episto-
las Paulinas.

I. pag. 1. **P**raecedunt duo Synaxaria, quo-
rum primum lectiones Epi-
stolarum Sabbatis, & Dominicis totius anni,
alterum lectiones diebus festis sanctorum,
qui peculiari quodam ritu apud Graecos
coluntur, a mense Septembri ad Augustum
occurrentium legendas complectitur. Sed
huius secundi paginam ultimam in fine Co-
dicis require.

II. pag. 4. Sequitur Epistolarum textus
cum scholiis marginalibus, ut in Codice
VI. huius Plutei. Commentariorum in sin-
gulas Epistolas initium, & finis mire con-
cordat cum Codice IV. item huius Plutei,
ubi singillatim omnia retulimus. Quoad Hy-
potheses, non solum eas habet, quae in ipso
leguntur, ex Theodoro defumtae, sed
etiam Euthalianas. Epistola tantum ad Ro-
manos nullam habet Hypothesim. Ad Co-
lōssenses bis repetit illam Theodoretici, qua
tamen caret ad Timotheum secunda. Ad
Titum caret tantum Euthaliana. Ad He-
braeos denique triplici instructa est Hypo-
thesi, ut in Cod. VII. huius Plutei. Pri-
ma anepigraphi inc. H' πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ
δοκεῖ, κ. λ. Secunda Euthalii: Ταύτην ἐπι-
τέλλει ἀπὸ Ἰταλίας, κ. λ. Tertia Theodore-
ti: Τίνας ἐνεκεν ἐθῶν ἀπόστολος ὑμῶν, κ. λ.
Capita rerum, quae in Epistolis ad Roma-
nos, I. & II. ad Corinthios, & ad Ephe-
sios, in margine tantum suo loco apponun-
tur, in reliquis etiam initio praefiguntur in
Indicem digesta. Subscriptiones & sticho-
metriae cum praedicto Codice VI. conve-
niunt, excepta Epistola ad Romanos, cui
sola tantum appositae subscriptiones est, & Epi-
stola ad Ephesios, in qua utrumque deside-
ratur. In fine legitur ἔτις, τῶν α'. Τι-
μόθεος θύτης τε καὶ Ναξίρεος ὁ Παραδεισίης.
Anno 6826. (Christi mcccxxviii.) Indic. I.
Timotheus sacrificulus & Naxireos, Paradi-
si F. quae tamen non amanuens, sed re-
centioris Graeci nota existimanda est;
Codicis enim scriptura, si non XI. saltem
XII. ineuntis Seculi videtur esse.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
Sec. XII. ineuntis. Constat foliis scriptis
260.

ΦΙ-

ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ.

PHILONIS VARIA.

COD. XX I. pag. 1. **P**ost indicem eorum, quae in
hoc Volumine continentur,
manu Seculi XIV. exaratum, primum Opus
inscribitur: Φίλωνος νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας,
τῶν μετὰ τὴν ἐξαήμερον. Philonis sacrarum
legum allegoriae post sex dierum opus Liber
I. Inc. Καὶ συνετελέσθησαν ὁ ἑρμῆς καὶ ἡ γῆ,
καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. Def. συνδέτω τὸ σῶμα-
τος. Exstat in eius Operum edit. G. L.
Colon. Allobrog. A. mdcxiii. fol. pag. 31.
quam nos editionem in hoc recensendo
Codice prae manibus habuimus; nam re-
centissimam A. mdcxxlii. Londin. in fol.
reperire minime contigit, in qua fortasse
illa etiam occurrent, quae infra deesse in
nostra hac editione suis locis adnotantur,
quum & omnium plenissima habenda sit, &
ad huius etiam nostri Codicis exemplar for-
tasse adornata, quem A. mdcxxxiii se con-
tulisse cum Turnebi editione, sua ipse manu
Antonius Cocchius vir praestantissimus ini-
tio Codicis scriptum reliquit.

II. pag. 9. b. Tū αὐτοῦ εἰς τὸ ποιῶμεν
βοηθὸν κατ' αὐτόν. Eiusdem in illud „facia-
mus ei adiutorium secundum ipsum“. Inc.
Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς, ὃ καλὸν εἶναι τὸν ἄν-
θρωπον μόνον. Def. ὃν ἔδεμια πανήγυρις ἀνθρώ-
πων ἐχώρησεν. In dicta edit. pag. 841. ubi ti-
tulum habet: Sacrae Legis allegoriarum post
sex dierum opus Lib. I.

III. pag. 18. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν ἱερουργ-
σιν Ἀβελ τε καὶ Κάιν. Eiusdem de sacrificiis
Abelis & Caini. Inc. Καὶ προσέφηκε τέκνιν.
Def. δλοκαυτῶν Θεῷ. Ibid. pag. 101.

IV. pag. 31. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν Χερου-
βιμ, καὶ τῆς φλογίνης βομφαίας, καὶ τῆς κτισθέν-
τος πρώτου ἐξ ἀνθρώπου Κάιν. Eiusdem de Che-
rubim, & flammeo gladio, & de Caino, qui
primus ex homine procreatus est. Inc. Καὶ ἐξέ-
βηλε τὸν Ἀδάμ. Def. ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ ὡς αἰ-
τίῳ τὸ σώζεσθαι. Ibid. pag. 83.

V. pag. 42. Tū αὐτοῦ περὶ γεωργίας. Eius-
dem de Agricultura. Inc. Καὶ ἤρξατο Νδὲς ἄν-
θρωπος. Def. τὰ δὲ περὶ τῆς φυτῶν καὶ εἰρη-
μένα αὐτῷ λέγων αὐτῷ. Ibid. p. 146.

VI. pag. 54. b. Tū αὐτοῦ, ὅτι ἀτρέπτον τὰ
θεῖον. Eiusdem, quod immutabilis sit Deus.
Inc. Καὶ μετ' ἐκείνῳ φησιν. Def. ὡς αὐτῷ γνω-
σθέντων ἀναδικάζοιεν. Ibid. p. 229.

VII. pag. 66. b. Tū αὐτοῦ περὶ γιγάντων.
Eiusdem de gigantibus. Inc. Καὶ δὴ ἐγένετο,
ὡς ἦν ἡρξάντο οἱ ἄνθρωποι. Def. ἐστὶ δὲ ταῦτα.
Ibid. p. 221.

VIII. pag. 70. b. Tū αὐτοῦ, βίος σοφῶ τοῦ
κατὰ διδασκαλίαν τελειωθέντος, ἢ περὶ νόμων
ἀγράφων. Eiusdem, Vita sapientis per doctri-
nam perfecti, sive de legibus non scriptis.
Inc. Τῶν ἱερῶν νόμων. Def. καὶ Θεοῦ ἀγγρα-
φος. Ibid. p. 274.

IX. pag. 88. b. Tū αὐτοῦ περὶ ἀποικίας.

Eiusdem de migratione (sc. Abrahami). Inc.
Καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἀβραάμ. Def. τὸ πρῶ-
τόν ἐργον. Ibid. pag. 301.

X. pag. 106. Tū αὐτοῦ περὶ τῆς πρὸς τὰ
προπαιδεύματα συνόδου. Eiusdem de congressu
quaerendae eruditionis gratia. Inc. Σάββα δὲ
ἡ γυνή. Def. τῆς δὲ τῆς ἀρετῆς ἑθλῆς διαβλά-
σης. Ibid. pag. 332.

XI. pag. 118. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῆς Θεοπέμ-
πτως εἶναι τῶν ὁνείρων. Eiusdem de eo, quod a
Deo mittantur somnia. Inc. H' μὲν πρὸ ταύτης
γραφῆ. Def. καὶ ἀνῆνυτον ζάλην ἐκφυγεῖσα. Ibid.
pag. 440.

XII. pag. 136. Tū αὐτοῦ περὶ κοσμοποιίας
Μωϋσῆος. Eiusdem de ea, quam Moyses descri-
bit mundi creatione. Inc. Τῶν ἄλλων νομοθε-
τῶν. Def. ὁ δόσιότητος χαραχθεῖς. Ibid. p. 1.

XIII. pag. 155. Tū αὐτοῦ περὶ νόμων ἰδέας.
Eiusdem de legum specie. Inc. Τῆς βίως τῶν
κατὰ Μωϋσῆν σοφῶν. Def. οἱ δ' ὑποδιδάσκοντες πο-
λέμων ἡγεμόνες εἰσιν. Ibid. p. 574. & inscri-
bitur: De Decalogo, quod est iuris summa-
rium.

XIV. pag. 167. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφε-
ρομένων ἐν εἰδει νόμων εἰς β' κεφάλαια τῶν ἱ-
στορίων, τὸ τε μὴ νομίζειν ἔξω ἐνὸς Θεοῦ ἐτέρους
αὐτοκρατεῖς, καὶ τὸ μὴ χειρότητα θεοπλασεῖν.
Eiusdem de specialibus legibus, quae referun-
tur ad duo Decalogi Capita, nimirum de non
habendis aliis diis praeter unum, cuius impe-
rio parent omnia, ac de non fingendis simula-
cris. Inc. Τὰ μὲν γένη τῶν ἐν εἰδει νόμων.
Def. τὰς τιμὰς ἐξῆς ὑπογράφει. Ibid. p. 625.
sed inscribitur de Circumcisione, & de Mon-
archia Lib. I.

XV. pag. 171. b. Tū αὐτοῦ περὶ τῶν ἀνα-
φερομένων ἐν εἰδει νόμων εἰς γ' γένη τῶν ἱ-
στορίων, τὸ περὶ εὐσεβείας, καὶ σεβασμῶν, καὶ τῆς ἱερᾶς
ἐβδόμης, καὶ γενέων τιμῆς. Eiusdem de spe-
cialibus legibus, quae referuntur ad tria De-
calogi Capita, videlicet de iureiurando, ac
religione, de sancto sabbato, deque honore ha-
bendo parentibus. Inc. Ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης
συντάξει. Def. τὰ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ δέλω με-
τὰ ταῦτα καὶ διδόντος ἐπισκεψόμεθα. Ibid.

pag. 593. sed multo brevius; primam enim
tantummodo partem, quae est de iu-
reiurando, ac de religione complectitur:
licet etiam ibi titulus promittat agere πε-
ρὶ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης, καὶ γενέων τιμῆς. Huius au-
tem primae partis postrema verba sunt:

ὅρων μὲν δὴ πέρι, & εὐχῶν ἅλις. Altera ita-
que pars praeceptum illustrans περὶ τῆς ἱε-
ρᾶς ἐβδόμης & τῶν ἑορτῶν, De sancto sabbato,
& diebus festis, inc. pag. 74. b. Ἐξῆς ἐστὶ κε-
φάλαιον τὸ περὶ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης, ὃ μυσία καὶ
ἀναγκαῖα ἐμφέρεται τὰ εἶδη τῶν ἑορτῶν, κ. λ.
Def. καὶ περὶ ἑορτῶν, αἱ συγγένειαν ἔχουσι πρὸς
ἐβδόμην διεξήλθον ἐπόμενος εἰρημῶ τῶν προκειμέ-
νων κεφαλαίων κατὰ τὴν ἐν λόγοις ἀκολουθίαν·
ἐπισκεψόμεθα δ' ἐξῆς τὸ ἐπόμενον, ὃ περὶ γενέων
ἀναγέγραπται τιμῆς. Haec secunda pars oc-
currit p. 1173. seqq. edit. Paris. A. mdcxi.
fol. Primus Graece edidit David Hoelche.

lius e Codice Ms. Augustae Vindelicor. A.
mdcxiv.

INDEX. 4. Latine vertit Fed. Morellus Paris. dicto anno in 8. Tertia vero pars ad praeceptum *περὶ γονέων τιμῆς, de honore parentibus habendo* pertinet inc. pag. 191. *b. Τέτταρα εἶδη πρότερον ὡσεὶ πῶν, ἃ καὶ τῇ τάξει καὶ τῇ δυνάμει πρῶτα, κ. λ. Def. δὲ καὶ μετὰ σώματος ὁρέσκει, ψυχῇ κεκαθαυμένη τελείᾳ καθάρσει βιών. Ταῦτα μὲν ἐν ἀποχρώτως λέλεκται, σὰ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ, κ. λ. reliqua ut supra. Haec tertia pars teste Fabr. B. G. Tom. III. p. 110. non exstat; fortasse tamen in nupera Londin. edit. editam habebis.*

XVI. pag. 195. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἰδὲι νόμων εἰς δύο γένη τῶν ἰσχυρίων, τὸ τε ε' καὶ τὸ ζ'. τὸ κατὰ μοιχῶν καὶ παντὸς ἀκολάστου, ἔ τὸ κατὰ ἀνδροφόνων καὶ πάσης βίας. *Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad duo Decalogi Capita, sextum, & septimum, contra moechos omnesque libidinosos, & contra homicidas omnemque violentiam.* Inc. Ἦν ποτε χρόνος. Def. τὰ γινόμενα τοῖς δρῶσιν ἐξομοιοῦσθαι. Ibid. pag. 599.

XVII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἰδὲι νόμων εἰς γ' γένη τῶν ἰσχυρίων, τὸ η' καὶ τὸ θ'. καὶ τὸ περὶ μὴ κλέπτειν, καὶ ψευδομαρτυρεῖν, καὶ μὴ ἐπιθυμεῖν, καὶ τῶν εἰς ἑκάστον ἀναφερομένων καὶ περὶ δικαιοσύνης, ἢ πᾶσι τοῖς ἰσχυρίοις ἐφαρμόζει. *Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad tria Decalogi Capita, octavum, & nonum, ac de furto non faciendo, de falso testimonio non dicendo, ac de non concupiscendo; tum de iis, quae ad haec singula referuntur; denique de iustitia praeceptis decem universis congruente.* Inc. Τὰ μὲν ἐπὶ μοιχείᾳ & ἀνδροφονίᾳ. Def. ἱερωτάτω χωρίῳ ἡεῖα ἀγάλλματα. Hic Liber Fabricii tempore, ut testatur ipse l. c. p. 111. lucem nondum viderat, excepta particula, *Περὶ ψευδομαρτυριῶν* ad praeceptum nonum, quae sub titulo *Τὰ περὶ δικαιοσύνης*, exstat in nostra edit. p. 555. Latine translata a Io. Christophorono. Integrum vero ex Ms. Codice Seldeniano descripserat, & edendum in se receperat Cl. Benzeli. Confer quae de eodem Codice Seldenus Lib. II. de Synhedriis Cap. XIII. pag. 353.

XVIII. pag. 231. *b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως α'.* *Eiusdem de vita Moysis Liber I.* Inc. Μωσέως τὸ κατὰ μὲν τινος. Def. ὡς ἀποστρέφεται μάστιγα βασιλείᾳ. Ibid. p. 458.

XIX. pag. 261. *b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως λόγος δεύτερος.* *Eiusdem de vita Moysis Liber secundus:* qui quidem titulus recte additus. Inc. Ἦ' μὲν πρότερον συνταχθεὶς ἐστίν. Def. αἰδίου γεννητή. Ibid. p. 506.

XX. pag. 267. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως λόγος γ'. *Eiusdem de vita Moysis Liber III.* Inc. Δύο μὲν ἦδη μέρη. Def. γραμμάτων μνημονεύεται. Ibid. pag. 514.

XXI. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ἦτοι περὶ ἀνδρείας, καὶ εὐσεβείας, καὶ φιλανθρωπίας, καὶ μετάνοίας. *Eiusdem de virtutibus, nempe de fortitudine, de pietate, de caritate, ac de poenitentia.* Inc. Περὶ δικαιοσύνης

καὶ τῶν κατ' αὐτήν. Def. τὰ αὐτὰ καὶ περὶ ἀνδρείας εἰς τὸ παρὸν ἀποχρώτως λελέχθω. Ibid. pag. 568. sub solo titulo *De Fortitudine.*

XXII. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ, βίος τοῦ πολιτικοῦ, ὅπερ ἐστὶ περὶ Ἰωσήφ. *Eiusdem, Vita viri civilis, sive de Ioseph.* Inc. Τρεῖς μὲν εἰσιν ἰδέαι. Def. πρυτανεύειν ἱκανώτατος. Ibid. pag. 411.

XXIII. pag. 319. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ πάντα σπουδαῖον ἐλεύθερον εἶναι. *Eiusdem, quod liber sit quisquis virtutis studet.* Inc. Ὁ μὲν πρότερος λόγος. Def. τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν. Ibid. pag. 670.

XXIV. pag. 330. *b. Τὸ αὐτοῦ περὶ βίου θεωρητικῆς, ἢ ἱκετῶν ἀρετῶν.* *Eiusdem de vita contemplativa, sive supplicum virtutibus.* Inc. Εἰσὶν αἱ περὶ διαλεχθεῖς. Def. ἐπ' αὐτὴν ἀκρότητα φθάνουσιν εὐδαιμονίας. Ibid. pag. 688.

XXV. pag. 337. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Φλάκκον. *Eiusdem in Placcum.* Inc. Δεύτερος μετὰ Σηϊανόν. Def. ἐπικυρίας τῆς ἐκ Θεοῦ. Ib. p. 747.

XXVI. pag. 350. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ὅ ἐστιν αὐτοῦ πρεσβείας πρὸς Γάϊον. *Eiusdem de virtutibus, seu de eius legatione ad Gaium.* Inc. Ἀχρεῖς τίνος ἡμεῖς. Def. λεκτέον δὲ καὶ τὴν παλινωδίαν. Ibid. pag. 768.

XXVII. pag. 373. *b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.* *Eiusdem de mundi generatione.* Inc. Ἐπὶ μὲν παντὸς ἀδύλου. Def. ἐν τοῖς ἔπειτα δηλωτέον. Ibid. p. 727. sub titulo, *Quod mundus sit incorruptibilis.*

XXVIII. pag. 387. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φυτῶν καὶ Νῶε τὸ β'. *Eiusdem de plantatione Noë Liber II.* Inc. Ἐν μὲν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ. Def. ὅτε ἀποθνήσκῃ ὁ σόφρος. Ibid. p. 167. Vide, quae in singula Philonis Opera notat Fabric. loc. cit. a pag. 106. ad pag. 116.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIII. minute, sed accurate, emendataeque exaratus. Constat foliis 399. cuius specimen damus Tab. VII. N. IV.

ΕΤΧΑΙ ΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ Τῇ
ΕΛΛΗΝΙΚῇ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ
Τῇ ΟΛΩΙ ΕΝΙΑΤΤΩΙ.

PRECES QVAE TOTO ANNO
DICVNTVR IN ECCLESIA
GRAECA,

Quibus addo.

Aristotelis, Pollucis, Nicephori Gregorae, Heraclitidis, Phalaridis, &c. Opera varia.

I. pag. 1. **I**N primis duabus paginis occurrunt anonymi Epistolae V. addito in margine illius nomine, ad quem scriptae sunt. I. Εὐδικίᾳ inc. Εὐβελήμην ἔτι μοι μένειν. II. Σαλουσίᾳ inc. Νῦν πλέον ἐπαίνω. III. ανεπιγράφη inc. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῷ Ηρακλέει. IV. Σκεπτὰ inc. Οὐλοῦν ἑμαυτὸν τέρω. V. Ἀνατολίᾳ inc. Παρεκαθήμην τῷ ἡέρι. Def. καὶ γὰρ οἱ λύκοι μισοῦσι τὸν

τὸν κόνα. Cuius autem sint divinare minime licuit.

II. p. 3. Sequuntur cantica, tractus, ac rhythmus in Ecclesia Graeca cani solita in sanctorum diebus festis; incipiunt autem a prima die mensis Septembris, unde novi anni initium fit, usque ad xvii. Ianuarii. Inde p. 67. alia quaedam eiusmodi Cantica a die prima Iunii usque ad sextam inclusive eiusdem mensis, & quidem diversa manu exarata, quorum in fine amanuensis legitur subscriptio, arcanis hinc litteris expressa, ψλχ' ὁ ἁγιοπῶς ὁ ἁγιοπῶς, nimirum τοῦ ἁγιοπῶς Ἰωάννου. Tandem pag. 83. Canones tres paracletici in SS. D. N. Deiparam.

III. pag. 91. Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς βιβλίον α'. *Aristotelis de Anima Liber I.* Inc. Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἰδησιν ὑπολαμβάνοντες. Def. ὅθεν ἀνευ ταύτης ἔχει. Aristotel. Oper. editionis Guil. Du-Val Paris. mdcix. T. I. p. 616.

IV. pag. 104. Πολυδεύκης ὀνομαστικὸν βιβλίον πρῶτον. *Pollucis Onomasticum, Liber I.* Praecedat Epistola, quae inscribitur: Κομμῶν Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. *Commodo Caesari Iulius Pollux salvere.* Inc. Ὁ παὶ πατὴρ ἀγαθὸς. Def. τὰ δὲ ἄλλα, ὡς ἀνέκασον ἐπέλθοι, τάξομεν. Εἰρηώσο. Tum Index Capitum Libri I. quae sunt XV. quorum primum continet Θεῶν καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ὀνόματα, Deorum, eorumque, quae ad eos pertinent, appellationes. Vltimum est περὶ μελιτῶν. *De apibus.* Caput primum inc. Θεός, ἔ θεός, καὶ δαίμονες. ἔτω γὰρ ὁ μὴ ἴσῃ δαίμονας καλεῖν τὸς θεούς. Vltimum def. τὰ δ' ἔργα, μέλι, κήρια, μελίκηρα· εἰς δὲ σχαδόνες καὶ ἐδωδοί. Subsequuntur in editione Amstelae. cum notis varior. Anni mdcvii. fol. Tom. I. p. 151. duodecim alii versus, quibus Libro finis imponitur.

V. pag. 150. Νικήφορος φιλοσόφου τῷ Γρηγορίᾳ προσηνείᾳ εἰς τὴν ἐξήγησιν, ἣν αὐτὸς πεποίηκεν εἰς τὴν περὶ ἐνυπνίων λόγον τοῦ Συνεσίτου. *Nicephori Gregorae philosophi Protheoria in Commentarium, quem ipse composuit in Synesii Librum de Insomniis.* Inc. Οὐδὲν καινόν, εἰ πολλά τε τοῖς πάλαι καλῶς εὐρημένους καινοτομήσιν. Def. τῶν μὲν γὰρ αὐτὸς χωρηγός, τῶν δ' ἡμεῖς αἴτιοι. Tum pag. 152. *b. Commentarius inc.* Ὡς τὰ τῶν βασιλέων κειμήλια. Def. παραγγέλλουσι λέγοντες, ὀνόματα ἐσθλα μὴ ποτ' ἀλλάξῃς. Est tantum particula. Integer, cum praefatione ad magnum Logothetam exstat Ms. in Codd. Regiis, & in lucem editus est a Petavio cum operibus Synesii. Latinus vero interpret Pichonius Gregoram in libri inscriptione Patriarcham Cyprianum fecit. Vid. Fabricium B. G. T. VI. p. 312.

VI. pag. 156. Ἡφαισίωνος περὶ μέτρων. *Heraclitidis de metris.* Inc. Ἰστέον, ὅτι πᾶς ἐστὶ μετρικὸν σύστημα συλλαβῶν. Def. διὰ τὸ ἀπὸ τῷ τέλει πρὸς τὴν ἀρχὴν μετρεῖσθαι, καὶ μὴ ἐν ἐτέρῳ μέτρῳ ἐμπιπτεῖν. Hic eruditus libellus

prodiit Graece cum scholiis Graecis, excerptis ex Longino, atque aliis scriptoribus, auctore Christiano, ut ex p. 88. perspicue adparet, Venetiis apud Aldum mdcxvi. 8. atque einde emendatior, & cum locupletissimo indice nitide excusus Paris. mclm. 4. ab Adriano Turnebo.

VII. pag. 162. Φαλάριδος ἐπιστολαί. *Phalaridis Epistolae*, numero XIII. omnesque inscriptione carentes. Prima inc. Πολύκλειτος ὁ Μεσσήνιος, ὃ κατηγορεῖται παρὰ τοῖς πολιταῖς. Vltima def. μετὰ δὲ τὴν προσδοκίαν αὐτὸ τὸ παθεῖν. Sunt autem primae tredecim ex iis, quae Graece editae primum sunt inter variorum scriptorum Epistolas Graecas ab Aldo Manutio vulgatas Venet. mccccxcix. 4. excepta illa ad Evenum, quae inc. Γνώμη γενόμενος, κ. λ. haec enim in Codice desideratur. Multa de his habet Fabricius B. G. T. I. p. 409.

VIII. pag. 163. *b. Βησσαρίωνος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν παῖδα Πλήθωνα.* *Bessarionis Epistola ad filios Plethonis.* Inc. Πέπυσμαι τὸν κοινὸν πατέρα καὶ καθηγεμόνα. Def. ἐς τὸν ἐς ἀεὶ παραπεμφθήσεται χρόνον. Edidit Leo Allatius in Libro de Georgiis, ubi agit de Gemisto, sive Plethone, apud Fabr. B. G. T. X. p. 757.

IX. pag. 164. Leguntur duo disticha Elegiaca adscripto nomine Πτολεμαῖος, *Ptolemaeus.* Ea vero sunt:

Οἷδ' ὅτι θνητὸς ἔφην καὶ ἐφ' ἡμέρας· ἀλλ' ὅταν ἄσπερον
Μαεσέω πυκνὰς ἀμφιδρόμους ἑλικας,
Οὐκέτ' ἐπιψάω γαίης ποσὶν, ἀλλὰ παρ' αὐτῷ
Ζηνὶ θεοτροφέος πίμπλαμαι ἀμβροσίης.
Novi me esse mortalem, & brevi moriturum; sed quando aethrorum
Considero varios recurrentes gyros,
Non amplius humum calco pedibus, sed apud
ipsum
Iovem ambrosiā impleor, Deorum cibo.

His subiecta est interpretatio, cuius initium: Βυλῆθεῖς ὁ φιλόσοφος δεῖξαι τὴν γε τοῦ ἐν αἰδησὶ τρυφὴν τῷ ἀνθρώπῳ κίνησιν. Finis: ἀθανασίας δῆψα πληρῆμαι.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. diversa manu exaratus. Constat foliis scriptis 164.

ΠΟΙΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΑΝΘΡΩ-
ΠΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

POEMA DE HUMANITATE
CHRISTI.

Scilicet.

Eudociae Augustae Centones Homericis, Phocylidis, Menandri, ac Pythagorae Carmina quaedam, nec non Emmanuelis Chrysolorae Epistolae duae, & alia nonnulla.

I. pag. 1. **Ο** Μυρδέντρα περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῷ Χριστῷ ποιῆμα τῆς δεσποίνης κυρίας Εὐδοκίας τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίας Ζωῆς τῆς γυναικὸς τῷ Μονομάχῳ. *Homero-*

COD.
XXII.

recentiores de Incarnatione Christi. Poëma Reginae Dominae Eudociae, sororis Dominae Zoës uxoris Monomachi.

Inc. Κέκλυε κυρία φύλα πολυπορφύρων ἀνθρώπων.

Def. Ως ἐστὶν Ἰησοῦς εὐαγγέλιον δέ τοι ἔσω.

Hoc poëma multum differt ab edito in Appendice Bibliothecae Patrum Graeco-Latina Bigneana Paris. mdcxxiv. fol. p. 95. seqq. nam & multo brevius illo est, quum tantummodo versibus conficitur dcccxxxi. & Capita numero xxxv. diverso ordine sunt disposita: quorum heic elenchum proferimus. Primum igitur Caput, cui relatus titulus praecurrit, est tamquam Introductio.

β'. Περὶ τῆς συμβολῆς τῶ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν.

γ'. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶ ἀγγέλου. δ'. Περὶ τῆς θείας τέχνης. ε'. Περὶ τῶ ἀσέβους καὶ τῶν μάγων.

ς'. Περὶ Ἡρώδου καὶ τῆς βρεφοκτονίας. ζ'. Περὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον φυγῆς. η'. Περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἐπανόδου. θ'. Περὶ τῆς βαπτισμῶ. ι'. Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀποστόλων. ια'. Περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. ιβ'. Περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. ιγ'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως. ιδ'. Περὶ τῆς παραδείσου. ιε'. Ἀρχὴ τῶν θαυμάτων, περὶ τῶ παραλυτικῶ. ις'. Περὶ τοῦ χωλοῦ. ιζ'. Περὶ τοῦ τυφλοῦ. ιη'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. ιθ'. Περὶ τοῦ δαιμονιζόντος. κ'. Περὶ τῆς αἰμορροῦσης. κα'. Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διδασκαλίας. κβ'. Περὶ τῶ νιπτήρος. κγ'. Περὶ τῶ θείου ἀρετοῦ. κδ'. Περὶ τοῦ ἰσάδα τοῦ προδότου. κε'. Περὶ τῆς νυκτὸς, ἐν ᾗ παρεδόθη ὁ Χριστός. κς'. Περὶ τῆς εὐχῆς, ἣν ὁ Χριστὸς μέλλων προδοθῆναι ἐποίησεν. κζ'. Περὶ τῶ ἐγείρεσθαι, ἀγωνοῦν ἐν τεύθει. κη'. Περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους. κθ'. Περὶ τῆς ἐν τῷ σταυρῷ παραστάσεως, καὶ τῶ θρήνου τῆς θροῦνης. λ'. Περὶ τοῦ τάφου. λα'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως. λβ'. Περὶ τοῦ ὅρου τῶν ἐλαίων. λγ'. Περὶ τοῦ Θωμᾶ. λδ'. Περὶ τῆς ἀναλήψεως. λε'. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, ἣν τῆς β' παρουσίας. Multis autem abundat marginalibus correctionibus ab eadem manu exaratis, & initio omnium ferme versuum loca exhibet Homeri, unde illi desumpti sunt. Alia huius Operis exemplaria duo, mutila tamen innuimus in Codd. X. & XXXI. Plut. V.

II. pag. 22. b. Φωκυλίδης τοῦ ποιητοῦ βιωφελὴ πάντῃ ἐωραϊστάτα ἔπη. Phocylidis poëtae Carmina vitae valde utilia, ac pulcherrima.

Inc. Μῆτε γάμον κλοπῆιν, μῆτ' ἄρσενά κύπριν ὀρίνειν.

Def. Ζῶν ἐκτελείτ' ἀγαθὴν μέχρι γήραος ἡδῶ.

Sunt versus cxxvi. Exstant autem inter veteres Poëtas Graecos heroici carminis scriptores edit. G. L. Aureliae Allobrogum Anni mdcvi. fol. pag. 712.

III. pag. 30. Μενάνδρου γινώμαι μονόστιχοι τοῦ ποιητοῦ κατὰ σοιχείον. Menandri poëtae sententiae unico versu constantes, & alphabetico ordine dispositae. Prima est:

Ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρειν.

Vltima: Ως αἰσχρὸν τὸ ζῆν ἐν πονηροῖς ἔφεσι.

Sunt versus cxxi. Exstant & in Codice CXXVIII. Biblioth. Vindob. Vid. Neffel. P. I. p. 214 sed non idem habent initium.

Fragmenta Menandri, & sententias collegunt Henr. Stephanus, Guil. Morellus, Hertelius praecipue, & Hugo Grotius: diligentior vero συναγωγή promissit Io. Clericus Tom. IX. Biblioth. selectae p. 185. Vid. Fabric. B. G. T. I. p. 769.

IV. pag. 42. Πυθαγόρεω ἔπη τὰ καλέμενα χρυσᾶ. Pythagorae Carmina autem nuncupata, quorum primum est:

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεὸς, νόμῳ δὲ διακρίνεται, ultimum:

Ἐσται ἀθάνατος θεὸς ἄμειντος ἀνέτι θυῖος.

Sunt versus lxxi. Inter Poëtas Graecos veteres cit. edit. pag. 726.

V. pag. 45. Ἐμμανυῆλ τοῦ Χρυσοῦργου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἐμμανυῆλ περὶ τῆς πρεσβυτείας καὶ νέας Ρώμης διαγραφὴ τῆς ἐ σύγκρισις. Emmanuelis Chrysolorae ad Imperatorem Emmanuelem de veteri & nova Roma descriptio quaedam, & comparatio. Inc. Ἀρεῖς βασιλεῦ. Def. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχει μου τῆς πολυλογίας, βασιλεῦ. Vide superius Cod. XX. Plut. VI. pag. 139. §. I.

VI. pag. 65. b. Ἐτέρα περὶ τῶν αὐτῶν εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσοῦργον. Eiusdem alia de eodem argumento ad Ioannem Chrysoloram. Inscribitur: Ἐμμανυῆλ Χρυσοῦργος Ἰωάννῃ Χρυσοῦργῳ χαίρειν. Emmanuel Chrysoloras Ioanni Chrysolorae salvere. Inc. Ἐμοὶ τε ἡδίων. Def. διὰ πολλῶν. ὕγιαίνε. Vide eundem Codicem, ibid. §. II.

VII. pag. 68. Πύρρον βασιλέως Ἡπειρωτῶν ἐπιστολὴ πρὸς Πόπλιον Οὐαλέριον Ρωμαίων ὑπατόν. Pyrrhi Epirotarum Regis Epistola ad Publium Valerium Romanorum Consulem. Inc. Πεπύσθαι μὲν εἰκός σε παρ' ἐτέρων, ὅτι πάρεμι μετὰ τῆς δυνάμεως. Def. περαιτέρω γὰρ ἐκ ἡν ἐτι δυνάμην.

VIII. pag. ead. b. Ἀποκριτικὴ Ποπλίου ὑπάτου πρὸς βασιλέα Πύρρον. Responsiva Epistola Publii Consulis ad Regem Pyrrhum. Inscribitur: Πόπλιος Οὐαλέριος Λαβίνιος στρατηγὸς ὑπάτος Ρωμαίων βασιλεῖ Πύρρῳ χαίρειν. P. Valerius Lavinius imperator Consul Romanorum Regi Pyrrho salvere. Inc. Ἀνδρὸς ἔργον εἶναι μοι δοκεῖ σῶφρονος. Def. ὅτε τῶν δικαίων, ὅτε τῶν εὐγνωμόνων. Quum Pyrrhus Tarentinis contra Romanos suppetias ferens, caduceatorem praemississet, placeretne iis, antequam congredierentur, ut se iudice ac disceptatore ipsis satisfacerent Itali, hoc a P. Valerio responsum tulisse fertur, Populum Romanum neque disceptatorem capere Pyrrhum, neque hostem formidare. Ex Plutarcho in Pyrrhi Vita. Ad hanc igitur historiae partem memoratae pertinent Epistolae.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat foliis 69.

ΦΙ-

proptio sit. Adde etiam, si vis, versuum, quibus constat, numerum; licet enim aliquanto plures sint, quam in dicto Codice, longissime tamen absunt & a prima Collectione, quae versus tantummodo cxxi. continet, & a tertia, quae quadruplo exhibet ampliores.

(1) Ex tribus Homocententum Collectionibus, quarum primae Fabricius B. G. Tom. I. p. 358. in not. secundam exhiberi a nostro Codice, eam nimirum, quae exstat etiam in Cod. Reg. Paris. mcmxxviii. probant tum titulus illi similis, tum Caput ultimum, in quo supremi iudicii peculiaris descriptio fit.

PLUT. X. COD. XXIII. XXIV. XXV. 491

ΦΙΛΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΜΟΥ. ΣΕΩΣ.

PHILONIS DE VITA MOYSIS.

Scilicet.

Nonnulla Philonis Iudaei Opera cum scholiis aliquot marginalibus.

COD. XXIII.

Continet hic Codex Philonis Iudaei Opera quae sequuntur, nimirum De vita Moysis Libros tres, quorum primus incidit in p. 1. secundus pag. 32. tertius pag. 37. b. De virtutibus, nempe fortitudine, pietate, caritate, ac poenitentia, p. g. 57. b. De vita viri civilis, seu de Iosepho, pag. 63. ac tandem pag. 87. b. Περὶ τοῦ, τίς ὁ τῶν θεῶν πραγμάτων κληρονόμος. Eiusdem, quis sit rerum divinarum heres. Inc. Ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ περὶ μισθῶν. Def. αἱ οἰκείωσεις γίνονται πρὸς τὰ ἀφάρτα. Ex hisce Philonis scriptis prima quinque habes in Codice XX. huius Plutai a §. XVIII. ad XXII. inclusive; ultimum in edit. ibi citata p. 376.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII. cuius ultimae paginae a N. 96. usque ad finem alia recentiori manu suppletur. Constat foliis scriptis 116.

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΝ.

SERMONES DIVERSORVM.

Titulus restituendus.

Aristidis Orationes nonnullae.

COD. XXIV.

I. pag. 1. Primae Orationis titulus prorsus evanuit. Est tamen in Asclepiadas. Inc. Κλῦτε φίλοι. Def. βίη ῥα φωνή. In edit. Aristidis Oper. Oxoniensi ex recensione Gul. Canteri A. mdcxxii. T. I. pag. 41.

II. pag. 3. b. Διονυσος. In Bacchum. Inc. Ἡ γείτω μὲν αὐτὸς Ἀσκληπίδης. Def. ἡ φιλοτιμία. Ibid. p. 28.

III. pag. 5. Ἡρακλῆς. In Herculem. Inc. Ἀλλ' ὅ φιλτάτε Ἡράκλεις. Def. ἐν προθύροις Ἀπόλλωνος. Ibid. p. 31.

IV. pag. 7. Ἰερῶν λόγος α'. Sacrorum Sermonum I. Inc. Δοῶ μοι κατὰ τὴν Ἑλένην. Def. ἐκ εἰς μακρὰν. Ibid. p. 273.

V. p. 14. b. Ἰερῶν λόγος δεύτερος. Sacrorum Sermonum II. Inc. Φέρε δὴ καὶ τῶν ἀνωτέρω μνημονεύσωμεν. Def. παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ibid. pag. 291.

VI. pag. 23. b. Ἰερῶν λόγος τρίτος. Sacrorum Sermonum III. Inc. Ἐτύχον μὲν διατρέβων. Def. & οἱ μεταστροφέντες ἀπέθανον. Ibid. pag. 309.

VII. pag. 29. b. Ἰερῶν λόγος δ'. Sacrorum Sermonum IV. Inc. Ἐτεῖ δεκάτῃ. Def. ὑπάρχοντες τῷ Θεῷ. Ibid. p. 321.

VIII. pag. 42. b. Ἀγῶς Ἰερῶν πέμπτος. Sacrorum Sermonum V. Inc. Θέρος ὥρα. Def. πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἐδηλώθη. Ibid. p. 347.

IX. p. 50. b. Περὶ τῆς παραφθέγγματος. De paraphthegmate. Inc. Δεινοὶ τινὲς εἰσι. Def. ἱκανὸς γὰρ ὁ προσάτης. Tom. II. p. 365.

X. pag. 69. b. Περὶ τοῦ πέμπειν βοήθειαν τοῖς ἐν Σικελίᾳ. De subsidii ad Athenienses, qui in Sicilia erant, mittendis, sive Oratio Sicula I. Inc. Τὸ μὲν κατηγορεῖν. Def. ἡ πλέον ἔδεν ἔχουσιν. T. I. p. 363.

XI. p. 76. Εἰς τὸ ἐναντίον. In Contrarium, sive Oratio Sicula posterior. Inc. Συνεῦξαι μὲν. Def. ἐξ ἀπάντων ὄφελον. Ib. p. 376.

XII. p. 83. b. Περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης. Oratio de pace Lacedaemoniis petentibus concedenda. Inc. πρῶτον μὲν. Def. γενέσθαι τὴν τύχην. Ibid. p. 391.

XIII. p. 88. Ἐπεὶ τῆς πρὸς Ἀθηναίους εἰρήνης. Oratio de pace Atheniensibus petentibus concedenda. Inc. Ἡν μὲν ἐκ πολλῶ πάντες. Def. καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ. Ibid. p. 399. Huic brevissima praecurrit hypothetis.

XIV. p. 91. Φιλίππου διδοῦν αἰτῆντος παρὰ Θεβαίων ἐπ' Ἀθηναίους, ἣν καὶ Ἀθηναῖοι ἐκόντες, εἰς αὐτὸς συμμαχίαν δίδοντες τοῖς Θεβαίους. Quum Philippus legatos Thebas misisset, ut per Boeotiam transitum in Atticam impetraret, Atheniensium legati eodem profecti, Thebanis, ut Philippo transitum negent, ac secum belli societatem contra ipsum ineant, persuadent. Inc. Οὔτε Φιλίππου θαυμάσαι. Def. ἐκ ὁρθῶς ἐγίνωσκον. Ibid. p. 477.

XV. p. 98. b. Πρὸς Θεβαίους περὶ τῆς συμμαχίας β'. Ad Thebanos de societate belli Oratio II. Inc. Ἀφικόμεθα μὲν. Def. καὶ Θεβαῖοι συνασπίζωσιν. Ibid. p. 490.

XVI. pag. 105. Sequitur sine ullo titulo Oratio Leuclitica I. Inc. Οὕτως ἔχων, ὃ Ἀθηναῖοι. Def. καὶ μνήμην πρὸς ἀπάντων ἔχον διηγεσθαι. Ibid. p. 407.

XVII. pag. 115. Αἰγύπτιας. Aegyptiaca. Inc. Ὁ πρῶτον ἦν με περὶ τοῦ Νείλου. Definit imperfecte in verbis: κινῶντες δ' ἐλαύνουσιν πᾶσαν φύσιν πρὸς μεσημβρίαν. . . . quae incidunt in Tom. II. pag. 358. v. 7.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 4. Sec. XIV. in fine mutilus, & a tinea pessima habitus. Constat fol. scriptis 129.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΙΑ.

SYNODVS FLORENTINA.

Scilicet.

Fragmentum Aflorum Concilii Florentini, & alia nonnulla.

I. p. 1. Πράξις α' ὁ κτωβρίῳ ἡ. ἡμέρᾳ δ'. Ibid. β'. Ἀθῖο I. Oñobris die VIII. feria IV. Indiā. II. Inc. Ἐπειδὴ συνήλθον τῇ χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ λ. Def. καὶ ἀναγκαῖον προστεθῆ. Exstat in Graeca Concilii Florentini editione.

Q q q 2

CON. XXV.

superius a nobis recensita in Codice V. huius Plutei a pag. 19. ad 23. & est sessio III. Progreditur deinde ordine usque ad actionem VI. quae in cit. edit. est VIII. Desinit autem in verbis: καὶ ὑμεῖς δείξετε ἡμῖν ἀληθὲς εἶναι τὸ δόγμα . . . quae. incidunt loc. cit. pag. 62. v. 29.

II. pag. 47. Diversa manu sequitur: Τοῦ αὐτοῦ Μενέξενος, ἢ περὶ Τριάδος. Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα, Μενέξενος Κυδωνιάτης, Διοφάνης Γορτύνιος, Λαόνικος Βυζάντιος· προλογίζει Διοφάνης. Eiusdem [intellige Michaelis Apostoli] Menexenus, seu de Trinitate Dialogus, in quo introducuntur Menexenus Cydoniates, Diophanes Gortynius, Laonicus Byzantius. Praefatur Diophanes. Inc. Ποῖ δὴ καὶ πόθεν, ὦ φίλε Μενέξενε; Def. Διοφάνης. Θάνοισ' ἂν ἀδίκως, εἰ σε λαοφύλον, Λαόνικε· αὐθις χαιρετὸν. Ms. Lambec. VII. pag. 114. Ex prima adlati tituli voce Τὸ αὐτὸ, Eiusdem, conicitur, manum esse hoc loco Codicem.

III. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ λόγος συμβουλευτικός πρὸς τὸν αὐτοῦ κηδεστὴν μνησθέντα, ὅτε ἐς δευτέρους ἀφίκετο γάμους. Eiusdem Oratio deliberativa ad affinem suum iratum, quia ad secundas nuptias transferat. Inc. Ἐν ἄλλοις ἴσιν ἀναγκαῖον ἢ διὰ σχολάζοντα. Def. καὶ γὰρ αὐτοῖς τοῖς ὑβρίζουσιν ἐπισταμένοις. Ms. Lambec. VII. p. 115. & in Bibl. Bodleiana, Cod. Barocc. LXXVI.

IV. pag. 55. Χαριτωνύμης Ἐρμωνύμου δέκα κεφάλαια ἀποδεικνύοντα πῶς αὐτὸς καὶ ἀντιπρόθετος τοῖς λόγοις καὶ ἀποδείξεσιν, ὡς ὁ Χριστὸς ἐστὶν ὁ Θεὸς, καὶ Θεὸς ἀληθὴς ἀντιπρόθετος καὶ ἀναμφισβήτητος, καὶ ἄλλως ἀδύνατον. Charitonum Hermonymi Capita X. demonstrantia claris & evidentibus rationibus, & probationibus, quod sine controversia, & ambiguitate Iesus Christus est filius Dei, & verus Deus, & quod aliter fieri non possit. Inc. Πρῶτον, ὅτι τῶν ὄντων μεγίστων ἐν ἀνθρώποις ἀξιοματίας, κρατηγίας, βασιλείας, νομοθεσίας, φιλοσοφίας. Def. εἰ καὶ μηδὲν ἡμῖν μνήμης ἔστι, ὅσον τε ἐμὲ εἰδέναι. Haec Capita tertiae cuidam manui debemus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. Constat foliis 61.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΙ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΟΙ.

THEODORI SENIORIS TRACTATUS THEOLOGICI
ET DIALECTICI.

Scilicet.

Theodori Rhaithuni Oratio Dogmatica de Incarnatione Verbi, Io. Damasceni Capita Philosophica, Ammonii Hermiae, Ioannis Philoponi, Pselli, & anonymi opera quaedam dialectica.

cod. I. pag. 1. Εὐδῶρος πρεσβύτερος τῆς Πατρὸς προπαρθενοῦ τῆς καὶ γυναι-

(1) Michael Apostolus, patria Byzantinus, exsul à Graecia in Italiam venit medio Sec. XV. A Bessarione primum benigne exceptus, eius postea liberalitate destitutus, in Creta insula li-

σία τῷ βελομένῳ μαθεῖν τίς ὁ τρόπος τῆς βίαις ἐνανθρωπήσεως, & οἰκονομίας, καθ' ὃν πέτραν κταί, καὶ τίνα τὰ πρὸς τοὺς ταύτην μὴ ὀρθῶς νοῦντας λεγόμενα παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας τροφίμων. Theodori presbyteri monasterii Rhaithuni praeparatio quaedam, & meditatio in eius gratiam, qui discere cupit quomodo facta sit Incarnatio & Dispensatio Divina, & quae ab Ecclesiae alumnis contra eos, qui non recte de ea senserunt, dicta sunt. Deinde haec alia sequuntur rubro caractere conscripta, instar tituli: Ἰνα παντὶ τῷ ἐκτυγχάνοντι τῷ προκειμένῳ πονήματι εὐλητὰ γίνῃται τὰ πρὸς τὰ δι' ἐναντίας λεγόμενα, μικρὰ τινα πρὸς εἰσαγωγὴν συντάξαι ἀναγκαῖον ἐνόμισα, οἷς καὶ ἀρχόμενος ἔγωγε φημί. Vi facilia fiant lectori huius libri ea, quae contra adversarios dicuntur, visum est necessarium pauca quaedam ad aperiendum aditum scribere, inde principio sumto. Tum in medio: Δόξα Μάνεντος. Opinio Manichaei. Inc. Μάνης ὁ τοῦ ἀντιθέτου σκότους ἐφευρέτης. Def. πρὸς τὴν κατάληξιν τῶν ἐαυτοῦ θεωρημάτων παρεμποδίζονται. Exstat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. mdcxxiv. Tom. I. p. 319. De hoc Opere vide Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 232.

II. pag. 5. Sequuntur Capita quaedam dialectica, nullo auctoris nomine appposito, περὶ θείας, καὶ φύσεως, περὶ ὑποστάσεως καὶ προσώπου, περὶ διαφορᾶς, περὶ ἰδίου, περὶ συμβεβηκέντος, περὶ ἔξεως καὶ ἐσρήσεως, περὶ διαφύσεως, περὶ ποσῆς, περὶ ποιῆς, περὶ τοῦ πρὸς τι, περὶ τῶν ἀντικειμένων, κ. λ. Horum initium est: Τὸ μὲν τῆς θείας ὄνομα, αὐτὴν τὴν κλήσιν, φημί, κ. λ. Finis: Διάνοιά ἐστι νοῦ οἰκεία ὑλικότερα κίνησις. Φρόνησις ἐστὶ φρονεῖν νῦ.

III. pag. 12. Occurrunt sine ullo item titulo, S. Ioannis Damasceni Philosophica Capita L. Huius autem effigies instar doctis, initio depicta est, unaque alia, e regione ex ipsius ore verba excipiens, ac fortasse Cosmam Maiumae Episcopum, cui Opus istud nuncupatur repraesentans Haec tamen pictura aevo valde corrupta est. Praecedit Prooemium, cuius initium: Τὸ μὲν εὖνόν τῆς διανοίας. Finis: τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Primum Caput est: Περὶ τοῦ ὄντος, θείας τε & συμβεβηκέντος. De Ente, substantia, & accidente. Inc. Τὸ ὄν κοινὸν ὄνομα ἐστίν. Vltimum quod inscribitur, Ἐστὶ περὶ τῆς καθ' ἑωσέας ἐνώσεως, Adhuc de unione secundum hypostasin, de fulcramento ἀσύγχυτον τε καὶ ἀτρεπτον. Haec Damasceni Dialectica Capita eo ordine pertractantur in hoc Codice, quo exhibentur in breviori eiusdem Logica, edit. Paris. A. mdcxxii. fol. curante Le Quien Tom. I. p. 6. ubi post adlata longioris Logicae Capita, brevioris etiam subiungit. Quae igitur Le-Quienius circa Codices brevioris Logicae continent animadvertit, ea scias huic quoque Codici adcommodari posse. In fine tantum additur Caput inscriptum, Ἐτέρων κεφάλαιον ἐν

bris describendis vitem toleravit. Pater fuit Arsenii Monembasensis Episcopi, & Aristobuli Hierodiaci. Plura scripsit, quorum elenchum vide apud Fabric. B. G. Tom. X. p. 223

ἐν ἐπιτομῇ. Alterum Caput in compendio. Inc. Τὸ γένος διαίρεται εἰς εἰδὴ· τὸ γένος ἐπ' αὐτῷ ἐστὶ. Def. καὶ τὸ ἀνυπόστατον, ποτὲ μὲν τὸ ἀνυπαρκτον δηλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ συμβεβηκός. Caput XVII. Περὶ πολυωνύμων, De polyonymis, suo loco omissum, in fine Operis red-ditum fuit.

IV. pag. 35. Ἀμμωνίῳ Ἑρμείῳ ἐξηγητικῶν ἰσὺν πέντε φωνῶν. Ammonii Hermiae expositio in quinque voces (Porphyrus). Inc. Μέλλοντας ἡμᾶς ἀρχεσθαι φιλοσόφον λόγον, ἀναγκαῖον ἐστὶ μαθεῖν, τί ποτὲ ἐστὶ φιλοσοφία. Def. ἀλλ' ἐξαρκεῖ εἰ αὐτὰς εἰς διακρίσιν τε αὐτῶν, καὶ τῆς κοινωνίας παράσσειν. Editus est hic Commentarius Graece Venetiis apud Aldi filios A. mdcxvi. 8. a pag. 1. ad pag. 78. In Codice subiiciuntur tabulae quaedam divisionem quinque Porphyrii vocum, nimirum γένος, εἶδος, διαφορᾶς, ἰδίῳ, καὶ συμβεβηκέντος exhibentes.

V. pag. 76. Τῇ αὐτῇ ὑπόμνημα εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν Πορφύριου τῷ φιλοσόφῳ. Eiusdem Commentarius in Isagogen Porphyrii philosophi. Inc. Αἱ ἵες ψυχῆς δυνάμεις πέντε. Def. συμβαίνει τὸν ἀνθρώπου τετράπλην γίνεσθαι καὶ ἑνχειρον.

VI. pag. ead. b. Τῷ Πλάτωνος ὅρος καθολικώτερος φιλοσοφίας. Platonis definitio universalior philosophiae. Inc. Ἐστὶ γὰρ τῶν ὄντων ὁ δέν. Def. καὶ μὴ τὸ δρᾶσθαι δεχόμενον. Definita videretur ex Platonis definitionibus. Huic subditur Σχόλιον Εὐστατίου πρεσβυτέρου, ὅπερ ἐξήθετο ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Τζέτζιρος. Scholium Eustatii presbyteri, quod exposuit interrogatus a Tetzire. Inc. Τετάρτην, ἢ ἐστὶν ὃν λεγόμενον, ὃ μὴ ὑπάρχει. Def. καὶ ὃ πέπονθε πεπώνηκεν. Tum pag. 77. b. alia quaedam de terminis philosophicis, quorum initium: Γένος, ὅτι οἱ φιλόσοφοι, τῶν τοις μόνον χρῶνται, κ. λ. Finis: ὅτι πρὸς ὁμιλίαν ἀναφέρεται. In fine tabula quaedam substantiae divisionem exhibens subiicitur.

VII. pag. 80. b. Τῷ φιλοπόνη Ἰωάννῃ σχόλια εἰς τὰς κατηγορίας. Ioannis Philoponi Scholia in Categorias (Aristotelis). Praecedit Vita Philoponi, cuius initium: Ἀριστοτέλης, τῷ μὲν γένει, ἢ Μακεδόν. Finis: τὴν ὅλην κατὰ ὁδὸν φιλοσοφίαν. Scholia inc. Καθ' ἅπερ ἀρχόμενοι τῶν εἰσαγωγικῶν, ἐλέγομεν τὰ πρὸς πᾶσαν φιλοσοφίαν συντείνοντα. Def. ἅπαντες ὑφ' ἡμῶν ἡριθμῆνται. In fine tabula vocis divisionem repraesentans. Graece in cit. Venet. edit. Anni mdcxvi. a p. 2. ad pag. 152. sub nomine Ammonii Hermiae, ubi inter vitam Aristotelis, quae aliquanto longior est in fine, & scholia, medium est prooemium, quod in nostro Codice desideratur.

VIII. pag. 149. Παράφρασις τῷ περὶ ἐρμηνείας ἀπὸ φωνῆς Κωνσταντίνου Ὁ βεσάρχης, καὶ ὑπάρχου τῶν φιλοσόφων τοῦ Ψελλῆ. Paraphrasis Libri de Interpretatione (Aristotelis) ex ore Constantini Vesararchae & philosophorum principis Pselli, in V. Sectiones divisa. Prooemium inc. Πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκφράσεως τῶν προτάσεων, κ. λ. Def. καὶ ἐστὶ κατὰ τὴν αὐρίον.

Prima sectio inc. Τὸ δὲ ὄνομα ἐπεὶ σύνθετον ἐστίν. Def. παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἀποδεικτικῶς λόγος. Sectio II. pag. 154. inc. Ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸν φιλόσοφον. Def. χρὴ ἴας καταφάσεις προβαίνειν, καὶ τὰς ἀποφάσεις. Sectio III. pag. 161. inc. Ἐπεὶ τοίνυν περὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένου. Def. τὸ τρίτον εἴληφε τὰ περὶ ἐρμηνείας σύνταγμα. Sectio IV. pag. 167. inc. Τῶν δὲ διωρισμένων, τῶν τε προσεχόντων. Def. ἀλλ' αὖτε τεμνόμενον, τμηθῆσεται· καὶ τὸ εἰς ἀπειρον. Sectio V. pag. 172. b. inc. Τί δὲ εἰ ῥητορικὴν τῇ φιλοσοφίᾳ ἐγκαταμίξαιμεν. Def. προσκειμένος τῇ δεινότητι τοῦ ἀνδρός, ἄδεν ἀπεκρυψάμεν. Edidit Aldus Venetiis A. mdciii. fol. post Magentini metropolitae Mytilenes in eundem Aristotelis Librum Commentarios. Notandum, tertii syntagmatis finem una circiter pagina longiorem esse in editione, in qua praeterea cuilibet sectioni verba praemittuntur Aristotelis: quod secus est in Codice, qui ab ipsa statim paraphrasi exorditur.

IX. pag. 176. Sequitur Opusculum philosophicum Περὶ διαίρεσεων, de Divisionibus, incerti auctoris. Prima est Διαίρεσις τῆς λογικῆς τῆς ψυχῆς. Inc. Διαίρεται ἡ ψυχὴ εἰς τρία. Desinit in definitione mentis, cuius ultima verba sunt: νῦν ἐστὶν ὁρασις ἀσώματος, ἀκράματος, εἰς πάντα διατρέχουσα. Tandem tabulae satis multae adferuntur in fine, generis, speciei, differentiae, proprii, & accidentis divisiones, & alia exhibentes.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. minutissimae, compendiosaeque scripturae, ut ex specimine constet, quod exhibemus Tab. VII. N. V. Constat foliis 186.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΙΟΙ.

SERMONES SACRI.

Titulus corrigendus.

Lectonarium Graecorum, & Gregorii Nysseni in S. Stephanum Oratio mutila.

I. p. 1. **C**ontinet Lectiones sacras, quae in Ecclesia Graeca leguntur a xxvii die viii. mensis Septembris, qua Deiparae Nativitas colitur, usque ad xxiv. mensis Iunii in nativatem Praeursoris, non tamen pro singulis diebus, sed pro iis tantum, quae peculiari cultu in ipsa celebrantur, cuiusmodi sunt xiv. Septembris in sanctae Crucis Exaltationem, xxv. Decembris in D. N. Iesu Christi Nativitatem, ii. Februarii in eiusdem Occursum, xxv. Martii in Annunciationem Deiparae, &c. Tum quae singulis Quadragesimae diebus, quaeque Dominicis a Paschate Resurrectionis, usque ad Dominicam, quam ipsi vocant τὴν ἀγίαν πάντων, primam nimirum post Pentecosten, recitantur. In fine diversa manu adiectae fuerunt Lectiones dici xi. Novem-

(1) Sic habet Codex; puto tamen pro Κωνσταντίνου legendum Κωνσταντίνου, vel Κωνσταντίνου, quum facile in huius vocis compendiosa nota unum pro altero intelligi possit.

vembris, & antiphonae cum versiculis pro die tōn ἁγίων θεοφανίων.

II. pag. 165. D. Gregorii Episcopi Nysseni in S. Protomartyrem Stephanum Encomiastice Orationis fragmentum; desinit enim in verbis: ἐπειδὴ τοῖνυν ἀπηλλάχθη διὰ τῶν ἀληθευμάτων τὸ ψεύδος, & ἐκείνιος οἷος In-tegram habes infra in Cod. IV. Plut. IV. §. XXVIII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XIII, initio, & sine mutilis, cuius scripturae veteri abrafac nova fuit superinducta. Constat foliis 168.

ΟΡΑΙΘΕΙΑΙ.

HORAE SACRAE.

Continet stichera, & cantiones sacras iuxta ritus Ecclesiae Graecae recitari solitas, quae quum initio, & sine sine destitutae, ad quam anni partem pertineant, investigare minime licuit, videntur tamen Dominicis diebus accommodatae, singulis enim adscribitur titulus: Τῷ σαββάτῳ ἐσπέρας. Sabbato ad vespas.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XIV. Constat foliis 108.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΤ ΤΗΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΝ.

OLYMPIODORI COMMENTARIUM IN ECCLESIASTEM.

Huic adde.

S. Maximi ad Theocharistum, & Catenam SS. PP. in Iobum.

Cod. XXIX. I. pag. 1. Olympiodori in Ecclesiasten Commentario praecedit Hypothesis, cuius initium: Τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν ἀψευδῆ δεξιόμενος. Finis: ἀνασώζεσθαι ὑπὸ τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς ἰσχύος τὴν σάρκα. Commentarius inc. Ρήματα. Πάντα τὰ ῥήματα τοῦ σοφοῦ Εὐκκλησιαστῆ διδάσκοντα ἡμᾶς καταφρονεῖν τῆς τῷ βίῳ ματαιότητος. Def. τὸ γὰρ ὅλον ἡμῶν τῆς σωτηρίας ἐν οἰκτιρμοῖς κεῖται, & τῇ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία· δι' ἣ καὶ μεθ' ἡμᾶς πατρὶ δόξα, κ. λ. G. & L. exstat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. T. II. p. 602.

II. p. 43. b. Τῷ ἁγίῳ Μαξίμῳ πρὸς Θεοχάριστον περὶ τοῦ, πῶς & ποῶ τὸν τρόπον συμβολικῶς εἰκονίσει τὸν ἀνθρώπον ἡ ἡγία τῷ Θεῷ ἐκκλησία, & αὐτὴ ὡς ἀνθρώπος ὑπ' αὐτῷ εἰκονίζεται. S. Maximi ad Theocharistum de hoc, quomodo & qua ratione hominem symbolice referat sancta Dei Ecclesia, ipsamque vicissim ut hominem homo referat. Inc. Καὶ πάλιν κατ' ἄλλον τρόπον θεωρίας, κ. λ. Def. & ταῖς αὐτοῦ παμφανέσιν αἰγλαῖς ἐσημανθέντα. Est Caput IV. Mystagogiae S. Maximi, eius Operum edit. Combefisi. Tom. II. p. 498.

III. pag. 44. Sequitur Catena SS. PP. in Iobum, nonnullis praeviis Hypothesibus. Prima Olympiodori inc. Πολλὰ τοῖς παλαιότεροις ἔδοξε περὶ τῆς προκειμένης συγγραφῆς, κ. λ. Secunda Polychronii inc. Ἡ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀσάφεια πολλὰς ἔχει τὰς αἰτίας, κ. λ. Tertia anepigraphi inc. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Γ' ὡς διαφύρας ἠνέχθησαν οἱ ὑπομνηματισταί, κ. λ. Hypotheses excipit Commentarius, seu Catena perpetua ex SS. PP. contexta, quorum primus Olympiodorus. Inc. Ἡ χόρα ἢ Αὐσίτις, χόρα ἦν τῷ Ἡσαῦ· ἀπὸ γὰρ Ἡσαῦ Αὐσίτις ἐκλήθη, ἥτοι ἀπὸ Αὐς ἐνδε τῶν ὡν Ἡσαῦ, κ. λ. Sequitur Io. Chrysostomus. Inc. Κατὰ φύσιν μὲν εἰς τῶν πολλῶν, κατὰ ἀρετὴν δὲ πολλῶν ὑψηλότερος. Τοῦ αὐτοῦ. Ὁρᾷ πρῶτον ἐγκώμιον· ἀνθρώπος γὰρ ἦν· οὐ μικρὸν ἐγκώμιον τὸτο τὸ ἀνθρώπου εἶναι, φησιν, ἐν χόρᾳ τῇ Αὐσίτιδι· & τοῦτο μέγα ἐγκώμιον· τὸ γὰρ ἐν Αἰθιοπία εἶναι, ἔνθα πάντες διεφθαρμένοι, ἔνθα ἂν ἐν ὑπόδειγμα ἦν εὐνομίας, τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστόν, κ. λ. Tum Polychronius, Basilus, Didymus, alique, de quibus in Codice XXVII. Plut. V. supra pag. 52. Desinit Textus, ut in edit. Paris. LXX. Interpretum A. MDCXXVIII. Commentarius vero in verbis: τὸ δὲ ἡκούσαν πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, ὅχι ὅτι ἡκούον τὰ τῆς συμφορᾶς, ἀλλ' ὅτι ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον πάντα ἔλεγεν, τὰ τε & τῆς θείας ἐπισκέψεως· καὶ ἡδὺ πᾶσιν & ἐπωφελεῖς διήγημα ἦν.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetustate, & incuria possessorum male habitus, tunc vero ita corrosus, in primis praesertim paginis, ut non exigua etiam scripturae pars interierit. Constat foliis 154.

ΕΚΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ.

SELECTIO A BEATIS PATRIBVS.

Haec sententiarum, seu capitulum asceticorum Collectio sequentem habet titulum: Ἐκλογή κεφαλαίων ἀπὸ τῶν ἁγίων πατέρων. Selectio Capitulum ex sanctis Patribus. Est autem a reliquis omnibus, quas recensuimus, diversa. Praecedit Praefatio, in Catalogo Montfauconiano Nicetae tributa, cuius initium: Ἐπειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι τῷ Σατανᾷ & τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, τῷ Χριστῷ συνεταξάμεθα ἐν τῇ τοῦ αὐτοῦ τῆς παλιγγενεσίας, κ. λ. Finis: λοιπὸν εἰ γενόμεθα δίκαιοι, οὐδὲν μέγα· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐκπεσεῖν δικαιοσύνης ἐλεεινόν, καὶ καταγνώσεως ἄξιον. Collectio vero inc. Οἷς μὴ κατὰ πρόθεσιν τὸ μετανοεῖν, τῶτοις συνεχῆς & τὸ πλημμελεῖν· οἷς δὲ παρὰ πρόθεσιν τὸ ἀμαρτάνειν, ἐμπληροφύητος ἢ μετάνοια, καὶ τὸ αἴτιον ταύτης οὐχὶ συγχόν. Def. & ἐν πάλιν παρέξη σε, & σφίγγει κατὰ σοῦ, ἄφες τὴν συζητολογίαν, & τοῦ γόβου εἰς προσευχὴν, & εἰπὲ, ἐγὼ οὐ ῥήματα θέλω μετρήσαι, ἀλλὰ τὰς μοῦνας καταφθάνει· ἐν πάλιν

cod. XXX.

ση γὰρ τρίβον μὲν, ἢ ὁδηγήσεις με, ταχέως πορεύσομαι. Patres vero, e quibus haec adornata collectio est, quique in margine adscribuntur, sunt Diadochus, Helias, Hesychius, Io. Carpathius, Io. Chrysostomus, Isaac Syrus, Macarius, Marcus, Maximus, Niceta, Nilus, Thalassius, Theodorus Edeffenus.

II. pag. 238. Sequuntur duae ad S. Angelum Custodem Orationes. Prima inc. Ἀγγελε τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Secunda: Ἀγγελε, ὁ ἐφεσῶς τῆς ἀγίας.

Cod. Graec chartac. Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissimae scripturae, Constat foliis 239.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

HOMILIAE DIVERSORVM.

Seu potius,

Sermonarius Graecorum a die VIII. Septembris ad XXI. Augusti.

cod. XXXI.

I. p. 1. **P**ost Tabulam Sermonum legitur: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἡ'. Τῷ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἀνδρέᾳ Κρήτης τῷ ἱεροσολυμίτῃ, λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὴν πάνσοπον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου. Mense Septembris, die VIII. S. P. N. Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani, Homilia encomiastica in maxime venerabilem Nativitatem SS. Dei genitricis. Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Def. & διανοίας τὰ διηγήματα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Vide quae in hanc Homiliam animadvertimus in Cod. X. Pl. V. §. XCII.

II. pag. 19. Τῷ αὐτῷ μηνὶ ιδ'. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου & ζωποιοῦ σωτῆρος. Mense eodem, die XIV. Eiusdem Sermo in exaltationem venerabilis, & vivificae Crucis. Inc. Σταυρὸς πανήγυριν ἄγομεν. Def. & συμβασιλεύσομεν Θεῷ τῇ Τριάδι περιχρυσούμενοι, τῇ ἐν πατρὶ & ὡς, & ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ. Gr. & Lat. apud Gretserum de Cruce Tom. II. p. 71. & in Andrea Cretensi Combefisi. p. 96.

III. p. 41. Τῷ λογιωτάτῃ κυρίου Δημητρίου τοῦ χρυσοῦ λόγος εἰς τὸν μέγαν Δημήτριον, & εἰς τὰ μέγαρα. Eloquentissimi Domini Demetrii Chrysolorae Sermo in magnum Demetrium, & in unguenta. Inc. Δημήτριος, τὸ γλυκὺ πρᾶγμα. Def. ἐν θεραπείᾳ ψυχῶν ἅμα καὶ σωμάτων ἡμῶν, πρεσβεύεις τῆς παναχράντης μητρὸς τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Memoratur a Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 71. & X. p. 394.

IV. p. 53. Ἀἰνέσις τοῦ ἁγίου & ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Passio S. & gloriosi magni martyris Demetrii. Inc. Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκήπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρκελῖος. Def. τῆς ἀσιατικῆς ἐκείνης φερόμενης χλαμύδος ἀπέλαυσαν, χάριτι, κ. λ. Auctor Metaphr. Latine apud Lipoman. T. VI. ad xxvi. Othobr. & Surium VIII. Othobr. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 225. Bibl. Coisl. p. 211.

V. pag. 64. Passio S. & gloriosi magni martyris Theodori. Inc. Δικινῶ τῷ βασιλεῖ. Def. νοσημάτων πάντων φυγαδευτήριον, εἰς δόξαν τῷ μεγάλῳ Θεῷ, κ. λ. Vt in Cod. XXXIII.

Plut. IX. §. I. ubi tamen mutila in fine.

VI. pag. 78. Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Homilia in sanctissimam Deiparam, quando praesentata est in templo, tertium annum agens. Inc. Ἰδὲ καὶ πάλιν ἑορτὴ ἑτέρα. Def. ἡ τῶν δλων τὴν προσδοκίαν ὑπὲρ λόγον τεκῆσα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vid. supra in Codice XXXI. Pl. IX. §. V.

VII. p. 86. Βίος & πολιτεία & μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου, & ἐν θαύμασι περιωμένου, ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Αἰτίας ἐπαρχίας. Vita & conversatio, & particularis miraculorum narratio S. P. N. Nicolai, & miraculis insignis, Archiep. Myrae provinciae Lyciae. Inc. Σοφὸν τι χρεῖμα ζωγράφων χεῖρ. Def. & τὴν προτέραν τιμὴν, τῇ δευτέρᾳ διαδεξάμενον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Ms. Biblioth. Coisl. p. 212. Lambec. VIII. p. 288.

VIII. pag. 109. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae encomium in Christi natiuitatem. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. III.

IX. p. 115. Eiusdem exhortatorius Sermo ad Baptismum, ad quosdam ipsum procrastinantes. In dicto Cod. XVII. §. X.

X. pag. 125. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρυσοῦ, εἰς τὴν ὑπαπαντήν τοῦ Σωτῆρος, & τῆς Θεοτόκου, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. Mense Februario, die II. S. P. N. Archiepiscopi CPolitani Io. Chrysostomi in Occursum Servatoris, & Deiparae, & in Symeonem. Inc. Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα ὁ κύριος ἡμῶν. Def. καὶ σεφάων, ὡν γένετο, κ. λ. Oper. T. II. p. 812. inter spuria.

XI. p. 133. Eiusdem Homilia in Annunciationem maxime immaculatae nostrae Deiparae, & semper Virginis Mariae. Vide in Cod. XXXI. Plut. IX. §. IX.

XII. p. 139. Δημητρίῳ τοῦ χρυσοῦ ἀπόδειξις εἰς τὸ θαῦμα τῆς Θεοτόκου τὸ γενόμενον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμέρᾳ τρίτῃ, ὅτι ἀληθεῖς ἐσι. Demetrii Chrysolorae demonstratio de veritate miraculi Deiparae, quod factum est CPolitania die. Inc. Παρθένω κόρη, ἥς τῶν χαρίτων ἅμα καὶ τῶν θαυμάτων ὁ κόσμος. Def. αὐτοῖς δὲ πάλιν ὁ πειθομένους ἴλεος μὲν. Nihil apud Fabric. B. G. T. X. p. 394.

XIII. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. Eiusdem Sermo in annunciationem SS. D. N. Deiparae. Inc. Ὁ μὲν ἐξαίσιος ἐκείνος Δαβὶδ ὁ καθάρος. Def. & συνδοξασθῆς τῷ συλληφθέντι, & τῇ μητρὶ, οἷς πρέπει δόξα, κ. λ. Memoratur in Gerii Append. ad Caveum De Scriptor. Eccles. T. II. pag. 130.

XIV. p. 165. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου & ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Passio S. & gloriosi magni martyris Georgii. Inc. Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ. Def. ἡ ἱστορία, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Latine legas in Actis SS. Tom. III. April. pag. 117. Graece vero ex hoc Codice descriptum in calce Tomi p. ix.

XV. pag. 186. b. Θαῦμα τοῦ ἁγίου μεγα-

λο-

λομάρτυρος Γεωργίου περί της εικόνας αὐτοῦ. *Minutianus S. & magni martyris Georgii factum ad eius imaginem*. Inc. E'ν τῷ κατ' οὐρανόν. Def. Γεωργίου πρεσβείας. Graece ad calcem dicti Tomi p. xlv. ex hoc Codice excerptum.

XVI. p. 189. Δωροθέου τοῦ ἱεροτάτου μητροπολίτου Μιτυληνῆς διδασκαλία λεχθεῖσα, ὅτε ἡ ἐφοδος ἐγένετο τῶν ἀγίων Ἀγαρινῶν κατὰ ταύτης τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων κατὰ μῆνα Γ' ἡμερᾶς ιε'. *Dorothei sacratissimi Metropolitanis Mitylenes, Dissertatio habita tempore incursionis impiorum Agarenorum in hanc regionem urbium (nempe CPolim) mense Iunio, die XV.* Inc. Βλέπετε πάντες, ἀγαπητοί, τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἡμῖν ἀπειλήν. Def. καὶ ἀτελευτήτως κατακρίσεως, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

XVII. p. 193. b. Μηνὶ Γ' ἡμερᾶς κδ'. Εὐκνώμιον εἰς τὴν σεβάσμιον γέννησιν τοῦ τιμίου, ἐνδόξου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστῆ Ἰωάννου. *Mense Iunio, die XXIV. Encomium in venerandam nativitatem honorabilis, & gloriosi Prophetiae, Praecursoris, & Baptisae Iohannis*. Inc. Εἰ μὲν ὁ τῷ λόγῳ κύριος. Def. ἐπηγγελμένην παρέχοντες ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Theodorus Daphnopates. In Codice tamen Vaticano, ut Allatius notat, refertur ad Theodorum Cyri Episcopum, atque in Auditorio Oper. Theodori. Garneriano prodiit G. L.

XVIII. p. 205. b. *Mense eodem, die XXIX. Commentarius singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum principum Petri & Pauli.* Vide in Cod. XXXIII. Pl. IX. §. IX.

XIX. p. 225. b. S. P. N. Io. Damasceni *Sermo in transfigurationem D. N. I. C.* Vide in dicto Cod. XXXIII. §. XXVIII.

XX. pag. 249. *Vita & conversatio S. Irenaei Antiochiae monasterii Chrysobalanti.* Inc. Ἡ δὴ μὲν οὖν ἐπέταυτο. Def. μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ὃ πρέπει πάντα δέξαι, κ. λ. G. & L. legitur in Actis SS. Tom. VI. Iulii pag. 602. ex hoc ipso Codice descripta.

XXI. pag. 304. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ Εὐχαΐτων λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου. S. P. N. Io. *Euchaitae Sermo in maxime venerabilem dormitionem SS. nostrae Deiparae.* Inc. Εἴ τι τὴν μητέρα τῷ λόγῳ μετὰ τὸν λόγον ὁ λόγος. Def. ἐγνώκαμεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Meminit Fabric. T. IX. p. 116.

XXII. p. 237. *Mense Augusti, die XXIX. Encomium in decollationem venerabilis, & gloriosi Prophetiae, Praecursoris, & Baptisae Iohannis.* Vide in Cod. XXXIII. §. XLIV.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XV. optime servatus. Constat foliis scriptis 335.

Iamblichi de Mysteriis Aegyptiorum Liber, Athenagorae de Resurrectione. Iustini ad Gentiles exhortatorius Sermo, & aliorum philosophorum fragmenta.

Cod. XXXIII. **H**uius nitidissimi Codicis, qui quum in Mediceam Bibliothecam sequiori ae-

(1) Plura de hoc opere, & de Porphyrii ad Anebonem Epistola, cuius argumentum S. Augustinus, Lib. X. de Civit. Dei Cap. XI. late persequitur, vide apud L. Holstenium Cap. ix. Dis-

vo inlatus fuerit, externo caret titulo, & in Montfauconii Catalogo desideratur, primum Opus ita inscribitur: *Ἀβέμωνος διδασκαλία πρὸς τὴν Πορφύριον πρὸς Ἀνέβω ἐπιστολήν ἀποκρίσις, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπορημάτων λύσεις*. *Abamonis Magistri Responso ad Porphyrii Epistolam ad Anebonem, & solutiones dubiorum, quae in ea continentur.* Inc. Θεὸς ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν Ἐρμῆς. Def. τῆς πρὸς ἀλλήλους. Titulo autem adlato scholium illud praecurrit, quod refert Fabric. B. G. T. IV. p. 285. in not. Hic Iamblichi, qui sub nomine Abamonis latet, de mysteriis Aegyptiorum liber, mutilus Latine editus fuit Marsilio Ficino interprete Venet. apud Aldum A. MDXVI. fol. integer vero Romae MDLVI. ex infelici versione Nic. Scutelli Tridentini; Graece tandem ac Latine ex nova, & accurata Th. Galei interpretatione, Oxoniae & theatro Scheldoni. MDCLXXVIII. fol.

II. p. 118. *Amelii de Iohannis Theologia.* Inc. Καὶ ἔτος ἄρα ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Def. κατασχῆναι. Hoc Amelii philosophi Platonici, testimonium de incarnatione Christi vide apud Eusebium de Praepar. Evang. edit. Colon. A. MDCLXXXVIII. Lib. XI. initio Cap. XIX. p. 540.

III. pag. ead. *Numenius Pythagoreus de ente.* Inc. Φέρ' ἐν ὅσῃ δύναμις. Def. προαναγκάζεσθαι. Hoc Numenii fragmentum de Ente ex eiusdem lib. II. de Bono, vide I. cit. Cap. X. p. 525.

IV. p. 119. *Philon de secunda causa.* Inc. Εὐπρεπὲς γὰρ τοῖς ἑταίριον. Def. πρωτόγονον αὐτῷ λόγον. Ibid. Cap. XV. p. 533.

V. pag. ead. Πρόκλῳ περὶ τῆς κατ' Εὐαγγελίας ἱερατικῆς τέχνης. *Procli de Gentilium sacerdotum arte.* Inc. Ὡς περ οἱ ἑρωτικοί. Def. & θεῖαις ἐχρήσαντο δυνάμεσι.

VI. pag. 121. b. *Porphyrii textus, quod anima non sit actus corporis, sed quod immortalis.* Inc. Αὐτίκα λόγον ἰσχυρὸν εἶναι. Def. ὕδωρ ψυχρὸν ἐν κατ' ἑαυτῷ. Apud Eusebium loc. cit. Cap. XXVIII. p. 554.

VII. pag. 122. b. *Numenius de secunda causa.* Inc. Τὸν μέλλοντα δὲ συνήσειν Θεοῦ. Def. πρεσβύτερος καὶ ἡγεῖται. Ibid. Cap. XVIII. p. 536.

VIII. p. 124. Ἀθηναγόρῃ Ἀθηναίῃ, φιλοσόφῳ Χριστιανῷ, περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. *Athenagorae Atheniensis, philosophi Christiani, de resurrectione mortuorum.* Inc. Παντὶ δόγματι. Def. ἡ δικαιοσύνη. Hic Liber cum novis Commentariis Eduardi Dechair, post multas editiones, castigatissime prodiit Oxon. e theatro Scheldoni. A. MDCCVI. 8.

IX. p. 145. b. Γεσίνῳ φιλοσόφῳ καὶ μάρτυρος λόγος παραινετικός πρὸς Εὐαγγελίαν. *Iustini philosophi & martyris Sermo exhortatorius ad Gentiles.* Inc. Ἀρχόμενοι. Def. διδασκόντων ὑμᾶς. De huius Operis editionibus vid. Fabric. B. G. T. V. p. 53.

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. min. Sec. XV. Constat foliis scriptis 172.

BI-

fert. de vita & scriptis Porphyrii, quae editioni librorum eius de abstinentia ab esu animalium, & de vita Pythagorae, subiungitur.

BIBLIOTHECAE

MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS XI.

CONTINENS GRAECOS CODICES XXII.
OMNES MANVSRIPTOS.

C O D E X I.

BΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩΝ
ΑΓΙΩΝ ΚΟΣΜΑ ΚΑΙ ΔΑ-
ΜΙΑΝΟΥ.

VITA ET POLITIA DIVO-
RVM COSMI ET DA-
MIANI.

Scilicet.

Vitae Sanctorum a die I. ad XIII. Novembris.

I. p. 1. **P**raecedunt primum Tabula Libri, enarrationum titulos, & initia repraesentans, in cuius fine legitur rubris litteris:

Χριστῇ, προηγῶ τῶν ἡμῶν πονημάτων.

Christe, dux esto meis laboribus.

Tum pag. 2. Μηνὶ Νοεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τῶν ἁγίων ἐνδόξων ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανῶ. *Mense Novembri, die I. Vita, & conversatio, & particularis miraculorum enarratio SS. & gloriosorum anargyrorum Cosmae, & Damiani.* Inc. Ἀρτί τῆς εὐσεβείας. Def. ὅδε πρὸς τὸ μέλλον ἡμᾶς ἐπιλείψουσιν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Hanc Vitam Fabricius B. G. T. IX. p. 68. Symeon Metaphrastae, quemadmodum & reliquas, quae in hoc Codice continentur, adiudicat. Memorat tantum, sed non adfert haec Acta Bolland. edit. Antwerp. Tom. vii. Septembr. pag. 433. §. 31.

II. p. 6. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Ἀθλοῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τῷ Χριστῷ μαρτύρων, Ἀκινδύνου, Πηλαγίου, Ἀνεμοπόδου, Ἀφθονίου, καὶ Ἐλπίδιφω. *Mense eodem, die II. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Acindyni, Pelagii, Anempodisti, Aphthonii, & Elpidiphori.* Inc. Εἰ καὶ πρῶτοι Πέρας Χριστὸν ἐν παρθένῳ γενόμενον προσεκύνησαν. Def. πολλὰν ὁσὴν τὴν χάριν τοῖς προσκυνοῦσι πηγάζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium dicta die.

III. p. 19. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ τρίτῃ. Ἀθλοῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τῷ Χριστῷ μαρτύρων, Ἀνεψιμᾶ, Γωσήφ, καὶ Ἀειθαλᾶ. *Mense eodem, die III. Passio SS. & gloriosorum Christi marty-*

rum, Acepstinae, Iosephi, & Aithalae. Inc. Εὐλόγη κατὰ χριστιανῶν Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεὺς. Def. βοηθεῖ καὶ χάριτι Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃ πρέπει δέξαι, κ. λ. Latine Herveto interprete in Actis SS. ad xxii. Aprilis, Tom. III. eiusdem mensis pag. 23. Graece vero e Ms. Mediceo Regis Christianis. in Append. Tomi pag. 2.

IV. p. 35. Μηνὶ τῷ αὐτῷ, τετάρτῃ. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τῷ ὁσίου καὶ θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν Ἰωαννίνου τοῦ μεγάλου. *Mense eodem, die IV. Vita, & conversatio, & martyrium S. ac deiferi P. N. Ioannicii Magni.* Inc. Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν φέρουσαν τραχεῖαν εἶναι. Def. ὅφ' ὅν ἡ μακαρία Τριάς δοξάζεται καὶ μεγαλύνεται, νῦν καὶ εἰς τὰς αἰῶνας, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

V. p. 65. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων, Γαλακτίωνος, καὶ Ἐπισήμου. *Mense eodem, die V. Vita & conversatio & martyrium SS. & gloriosorum Christi martyrum, Galactionis, & Epistemes.* Inc. Τῆς πρὸς τῷ Λιβάνῳ ὄρει Φοινίκης. Def. διὰ τιμῆς αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγεσθαι παρεσκεύασεν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum sub dicta die.

VI. p. 73. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Βίος καὶ πολιτεία τῷ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλῳ τοῦ ὁμολογητοῦ. *Mense eodem, die VI. Vita & conversatio S. P. N. Paulli Confessoris (Archiep. CPolitani).* Inc. Ἡνίκα Κωνσταντῖος ὁ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τρίτος υἱός. Def. τῶν ἐν ἑρανοῖς ἀκηράτων γερῶν γέγονεν ἕξις, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium vii. Iunii. Diversa est ab ea, quae habetur in Cod. XXIII. Plut. VIII. §. IV.

VII. p. 79. b. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γερόνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων Ἰδὼν ἐν Μελιτηνῇ ἀθλησάντων. *Passio S. magni martyris Hieronis, & sociorum eius, qui passi sunt in Melitene.* Inc. Γέρονι τῷ γενναίῳ πατρὶς μὲν ἡ δευτέρα τῶν Καππαδοκῶν, πόλις δὲ Τυάνα. Def. καὶ τὰ διατυποθέντα πάντα εἰς πέρας ἤγαγε, δοξάζουσα Χριστόν, κ. λ. Latine apud Surium vii. Nov. & Lipomannum.

R r r

VIII.

VIII. p. 85. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀσκήσεις τῆς δόξης Μαρτῶνης. *Mense eodem, die IX. Vita & conversatio & exercitatio S. Matronae.* Inc. Τὸς σάφρονας τὸν βίον καὶ φιλαρέτους. Def. καὶ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ σωτηρίαν, ἕνα τῶν τῆς ἀδιαίρετης Τριάδος δοξάζοντι, καὶ καὶ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium VIII. Nov. & Lipomannum.

IX. p. 103. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς δόξης καὶ ἀειμνήσεως Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας. *Mense eodem, die X. Vita, & conversatio S. aeternaeque memoriae Theoctistae Lesbidae.* Inc. Εἰκόνας, καὶ εἰκόνες, καὶ ἀνδριάντες. Def. καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον ἐν πολέμῳ, εἰς δόξαν καὶ ἀνεσιν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ. Loca quaedam Graece profert Allatius de Symeonum scriptis p. 49. seq. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

X. p. 113. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μηνῆ τοῦ Αἰγυπτίου, τῷ ἐν τῷ Κοτυαίῳ μαρτυρήσαντος. *Mense eodem, die XI. Passio S. & gloriosi magni Christi martyris Menae Aegyptii, qui martyrium subit in urbe Cotyaei.* Inc. Βασιλεύοντος Διοκλητιανῆος τε καὶ Μαξιμιλιανῶ. Def. παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ γέγονε προμνηστείας, καὶ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum dicta die.

XI. p. 119. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἐλεήμονος. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. Alexandriae, cognomento Eleemosynarii.* Inc. Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀναγραφὰς τίθεσθαι πράξεις. Def. τὴν μίαν εἰς τρισὶ θεότητά τε καὶ δύναμιν, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Graece Ms. in Bibl. Coislin. p. 584. Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. ad xxiii. Ianuar. T. II. p. 517.

XII. p. 157. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου. *Mense eodem, die XIII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi.* Inc. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος, τοῖς εὐσεβέσιν ὠφελιμότητος, ἢ καὶ ὑπόδειγμα μόνον ἐτύπος, ἀλλὰ καὶ παράκλησις. Def. ἐχόμενα που βασιλίσκου τοῦ μάρτυρος κατετέθη, εἰς δόξαν Θεοῦ, οὗ πάντα εἰς δόξαν αὐτοῦ ἐποίει, καὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ ζωοποιῶν πνεύματος, κ. λ. Latine Herveto interprete legitur apud Lipomannum Tom. V. ad dictam diem, & Surium xxvii. Ianuarii. Graece in Chrysostomo Savilii Tom. VIII. pag. 373. 428. Notandum, in hac vita integrum quaternionem, qui inter pag. 199. & 208. est insertus, inverse fuisse a bibliopecto religatum; ita ut legenti Codex sit invertendus, ut suus lectioni constet ordo.

In fine rubris litteris est adnotatum: Ἰωάννην ὄνομα τῷ γεγραφέτι. Ἐτελείωθη κατὰ μὴνα Ὀκτωβρίου τῆς ια' ἰνδ. τῷ σωλῆ. Τὸ παρὸν

βιβλίον ἐγράφη διὰ ἁγῶνος καὶ συνδρομῆς τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρὸ Ἰγνατίου τοῦ χρηματίσαντος δικαίου, ἐν τῇ περιουσίᾳ τῶν ὁδηγῶν μονῇ, καὶ ἐτέθη ἐν αὐτῇ· ὁ δὲ γε βυζαντινὸς ἐκποιήσασθαι τοῦτο τῆς τοιαύτης μονῆς, ἵνα ἐπισπάται τὰς ἀρκὰς τῶν θείων πατέρων. *Ioachim est nomen scribae. Completus est mense Octobri, Ind. XI. A. 6836. (Christi mccccxxviii.) Hic liber scriptus est studio & opera venerabilissimi inter hieromonachos Domini Ignatii, cognomento Iusti, in celebri monasterio τῶν ὁδηγῶν, & in illo positus est. Si quis autem voluerit illum educere ex tali monasterio, maledictionem divinorum Patrum incurrat.* Hanc subscriptionem adfert Cl. Montfauconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 69.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. min. Sec. XIV. nitidissimus, binis columnis exaratus. Constat fol. scriptis 245.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ, ΑΙ ΜΗΝΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΩ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE ET POLITIAE ET MARTYRIA SANCTORUM PATRUM, QVAE MENSE IANUARIO LEGUNTUR.

Continet nimirum hic antiquissimus Codex Vitas Sanctorum,

I. p. 1. *Athanasii Archiepisc. Alexandrini.*
II. pag. 34. *Euthymii.*
III. pag. 109. *Timothei Apostoli.*
IV. pag. 116. *Anastasi Persae.*
V. pag. 139. *Clementis Ancyran.*
VI. pag. 184. *b. Xenae, sive Eusebiae.*
VII. pag. 196. *Gregorii Nazianzeni.*

VIII. pag. 224. *Xenophontis, ac filiorum eius Arcadii & Ioannis, omnes teste Fabricio a Metaphraste conscriptas, praeter primam, cuius auctor incertus, & VII. Gregorio presbytero, Gregorii Theologi discipulo adiudicatam. Singularum recensionem vide in Cod. XVII. Plut. IX. a §. XVIII, usque ad XXV. inclusive.*

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maior. Sec. X. plurimis in locis a recentiori, sed eleganti manu suppletus. Constat fol. 292.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΙΕΖΕΚΙΗΛ.

THEODORETI INTERPRETATIO IN EZECHIELEM.

Addas etiam

In Daniele, & Curationem Graecarum Adfectionum.

Præcedunt Operi in laudem Theodoretus Cod. III. ti versiculi quidam a Codicis scriba fortasse apposit, qui sunt isti:

Εν-

Ενισορήσας τὰς σοφὰς διδασκαλίας, Καὶ τὸν Θεοδώριτον αὐτοῖς συγγράφω, ὡς ἄνδρα θεῖον, ὡς διδάσκαλον μέγαν, ὡς ἀκράδαντον ὁρθοδοξίας σύλον. Ἀν' δ' ἐκλονήθη μικρὸν ἐκ τινος τύχης, Ἀνθρώπος ἦν· ἀνθρώπε, μὴ κατακρίνης· Οὐ γὰρ τοσούτον δυσσεβὴς ἦν ὁ κλόνος, ὅσον μετέβη τῆς ἐριστικῆς βίας. Τί γὰρ Κύριλλον πανταχῶς νικᾶν ἔδει, Καὶ δογματιστὴν ἄντα καὶ λογογράφον; Ὅμως δὲ τούτῳ καὶ διώρεται πάλιν. Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μεγίστων ποιμένων βλέπων τὸν ἄνδρα μηδαμῶς λελειμμένον, Ἐνταῦθα τέτοις εἰκότως συνεγγράφω.

Recensens sapientem magistros, Etiam Theodoretum illis adnumero, Ut sanctum virum, ut magnum magistrum, Ut firmam orthodoxae fidei columnam. Ac si forte, ut turbis quateretur, contigit, Homo erat; homo, ne condemnes: Nec enim erant illae turbae tam impiæ, Quæ tanta inerat vis contentionis. Nonne Cyrillum oportuit omnino vincere, Qui talis fuit dogmatistes, & scriptor gravis?

Sed & in huius rectam rediit sententiam. Quam autem in aliis omnibus a maximis Pastoribus

Videam hunc virum nullibi alienum, Hinc recte ipsis illum adnumero.

I. pag. 2. Τοῦ μακαρίου Θεοδώριτου ἐπισκόπου πόλεως Κύρου ἐπὶ θεοῖς τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ ἐρμηνείας. *Beati Theodoretii Episcopi Civitatis Cyri argumentum expositionis in Prophetam Ezechielem.* Inc. Οἱ μὲν τῷ σώματι οὐ φθαρτοί. Def. φέρει τῆς ἐρμηνείας ἀψώμεθα. Inde sequitur Tomus I. cuius initium est pag. 4. b. Καὶ ἐγένετο. Finis Tomi XVI. ἀφ' οὗ ἡμῶν ἀκαρτημάτων παρὰ τῷ σωτήρι τῶν ὅλων αἰτοῦντας· μεθ' οὗ τῷ πατρὶ καὶ δόξα, κ. λ. Convenit cum edit. G. L. Parisi. A. mdcxlii. fol. Tom. II. p. 300. seqq. ubi tamen dividitur in Capita XLVIII.

II. pag. 139. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Δανιήλ. *Eiusdem expositio in Prophetam Danielem.* Præcedit pag. 138. Cap. I. Prophetiae, cuius initium, καὶ ἦν ἀνθρώπων. Finis: καὶ ἐπέκεινα. Tum Prologus, qui inc. Εἰ πᾶσι ῥῥῶδιον ἦν. Def. τῆς σαφηνείας ἀρξώμεθα. Succedit pag. 143. ipsa Expositio in Libros X. divisa. Λόγος α'. Liber I. inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Λόγος β'. Liber X. def. ἀλλ' εἰς ζωὴν ἀναστρέψω αἰώνιον, ἥς γενόιτο, κ. λ. Cuius postremi Libri divisio ab editione diversa comparet. Tom. cit. a pag. 541. ad pag. 698. Inde adfertur pars Capituli XII. prophetiae, incipiens a verbis: Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀσσύρας προσετέθη, κ. λ. usque ad finem, cui adscribitur titulus: Ὁρασις ιγ'. *Visio XIII.* Tandem pag. 225. adiuncta est notitia quaedam brevis de Daniele, cuius initium: Δανιήλ ἦν ἐκ Βεθυλῶν, κ. λ. Finis: ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον τῆς ἀλλοιώσεως αὐτῆ.

III. pag. 229. Τῷ αὐτῷ θεραπευτικῇ Ἐλληνηκῇ παθημάτων. *Eiusdem Curatione Graeca-*

tum adfectionum. Ut in Cod. XVII. Plut. X. §. I. Huius Operis scriptionem diversae manui debemus.

Codex Graecus papyraceus Ms. in fol. mai. Sec. XV. diligenter perspicueque exaratus, optimeque servatus. Constat fol. 304.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ ΕΙΣ ΙΒ' ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

THEODORETUS IN XII. PROPHETAS.

Titulus corrigendus.

Catena SS. PP. in XII. Prophetas minores, & IV. maiores.

Præcedit τῷ μακαρίῳ Θεοδώριτῳ ἐπισκόπῳ Κύρου εἰς ιβ' προφήτας ἐπὶ ὁμνήμα. *Beati Theodoretii Episcopi Cyri in XII. Prophetas Commentarius.* Inc. Οἱ δυσκαίδεκα προφῆται. Def. προφῆταις συναγαγόντες μίαν ἀνέφνησαν βίβλον. Est tantum pars longioris Prologi, in qua Theodoretus de tempore agit, quo quisque ex his duodecim prophetis prophetiam docuit: incidit autem in eius Operum edit. cit. Tom. II. pag. 701. Sequuntur deinde Hypotheses XII. in totidem Prophetas minores, ex Theodoro omnes desumptae, ab iisque, quae loc. cit. singulis praecedunt prophetarum libris, in hoc tantum diversae, quod in fine singularum Codex quaedam pauca subiungit, nominis prophetæ interpretationem, genus, tribum, obitumque continentia, quae in edit. desiderantur. Pro omnibus speciminis loco sint, quae hypothesein in Prophetam Amos claudunt, nimirum: Ἀμὼς ἐρμηνεύεται σερῶσις, ἢ ἰσχύς. Ἀμὼς ἦν ἐκ Θεκεῖ, καὶ Ἀμασίας συχνῶς αὐτὸν τυμπανίσας, τέλος ἀνείλεν αὐτὸν ξίφει. ἔτι δὲ ἐμπνέοντος αὐτοῦ, πλήξας αὐτὸν ἐν ῥοπάλῳ κατὰ τῷ κροτάφῳ, καὶ ἔτι ἐμπνέοντος αὐτοῦ, ἀνῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ μεθ' ἡμέρας δύο ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Hypotheses Theodoretii in XII. Prophetas minores, excipiunt aliae aliorum SS. PP. in Prophetas maiores; tres quidem in Esaiam, quarum prima p. 70. est Basilii Magni, quam vide in Cod. VIII. Plut. X. §. XIII. Secunda Cyrilli, quae inc. Ἀσσυμφανὴς μὲν αἰεὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος, κ. λ. longior aliquanto ab initio, quam quae in dicto Codice VIII. exhibebatur, quum Hypothesis in Esaiam adiunctum quoque sit Prooemium in omnes Prophetas. Tertia Theodoretii, qualis est in dicto Codice, & in cit. Tom. pag. 1. tribus item versibus longior in fine. Duæ in Hieremiam; prima Io. Chrysostomi inc. Δεκτέον τίς ἡ προφητεία, καὶ πότε ἠρξάτο, καὶ πότε πέταται. Def. εἰν μὴ ἀποκαλύψῃ τοῖς δούλοις αὐτοῦ τοῖς προφήταις. Altera anepigraphi inc. Προφητείας ἐν Γερουσαλήμ ὁ ἱερεμίας, ἐκ ἄσσημος ἐν τῷ γένει. Def. ἀγνωμονήσας δὲ μετὰ ταῦτα παιδεύεται. Unica tan-

(1) De hoc Monasterio vide Montfaucon. Palaeogr. Graec. Lib. VI. p. 382. seq.

tandem Theodoret in Ezechielem inc. Ο μακάριος Ἰεζεκιήλ ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ εἶπε τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ, κ. λ. Def. εἰ τοῦ θεῖου νεῶ τὴν οἰκοδομήν, κ. ἄλλα μυρία. Longior est in Tom. cit. pag. 300. seqq. quum nostrae initium incidat ibid. pag. 302. v. 38. finis vero p. 305. v. 1. Sequitur nunc textus Prophetarum cum scholiis uberrimis marginalibus e SS. PP. ac praecipue ex Theodoro defumtis, ipsorum tamen suppressis nominibus. Librorum vero series sequens est.

I. p. 17. Ωσηέ. *Oseas*. Scholia marginalia inc. Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, κ. λ. Def. ἐλέγχων δίκην αὐτῶν τὴν συνείδησιν μασιζόντων. In hoc Propheta folius nomen Hefychii apparet paullo post initium.

II. p. 29. Αμώς. *Amos*. Scholia inc. Εἰδίδασκεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεοῦ ἐρμώμενος, κ. λ. quae ex Theodoro decerpta sunt, loc. cit. pag. 766. Def. κ. βελτίως γενόμενοι τῶν λυπηρῶν τὴν πείραν διατεφύγασιν.

III. pag. 39. Μιχαίας. *Michaeas*. Scholiorum initium: Εἰτοιμάζεσθαι κελεύει πρὸς τὸ εὐήνιον, κ. κατακλίναντας τὸ ὅς ἴων θεῶν συνιέναι λόγων τὴν δύναμιν. Def. ἐξαπέσειλε γὰρ, φησιν ὁ Δαβὶδ, τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, κ. ἔμοσε κύριος τῷ Δαβὶδ ἀλήθειαν.

IV. p. 46. Ιωήλ. *Ioel*. Scholia inc. Προλέγει ὁ θεσπέσιος προφήτης, ὡς ὁ λογισμῶν ἀνθρωπίνων εἰσὶν ὠδίνες, κ. λ. Def. τὴν νοήτην μάλλον κ. ἐπαράνιον Ἱερουσαλήμ, ἐχλ τὴν κάτω κ. πεπορημένην.

V. pag. 51. Αβδίας. *Abdias*. Scholia inc. Οἶλον ἡμῖν τὸν τῆς αὐτοῦ δράσεως, ἵπουν προφητείας σκοπὸν, κ. ὅποι βλέπει, διατρανοί. Def. ἀναβήσεται φάσκε, κ. ἐκδικήσιν τὸ Ἡσαΐ ἄρρε, κ. ὅφ' αὐτοῖς ποιήσιν.

VI. pag. 53. Ἰωνᾶς. *Jonas*. Scholia inc. Ἦν κ. πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν φροντίδα, καὶ περὶ τοῦ ἐξ ἀμαθίας πλημμελῆντος ἐκέντητο ὁ Θεός. Def. ἔδεν ἀπεικὸς κ. τὸν τῶν ὕλων γενεσιουργὸν οἰκτιρῶν ἀπονέμειν κ. τέτοις, μηδεμίαν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων δίκην ὀφείλυσιν.

VII. pag. 56. Ναύμ. *Naum*. Scholia inc. Ορίζεται πρῶτον τὸν τῆς προφητείας σκοπὸν, κ. ὅποι βλέπει, διατρανοί. Def. ἀφανίσασα γὰρ τὴν πρῶτην μετάνοιαν, ἐκτί ἐστὶν ἀξιοπείρας ἐπὶ δευτέραν ἔρχεσθαι.

VIII. pag. 59. Αββακούμ. *Abbacuc*. Scholiorum initium: Λήμμα. Οἱ μὲν τὴν τῆς δράσεως, ἵτοι προγνώσεως λήψιν, οἱ δὲ τὴν τῆς διανοίας λήψιν, κ. τὴν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τὴν θεῖαν μετάβασιν ἀποκάλυσιν, κ. λ. Finis: κ. νίκην κατὰ τῶν ἐναντίων βραβεύσει δοξολογῶντι αὐτὸν, κ. τὸν ἐπινίκιον ᾄδοντι.

IX pag. 63. Σοφονίας. *Sophonias*. Scholia inc. Μετὰ τὸν θεοφιλέη Εἰζέλιαν ὁ τοῦτο παῖς Μανασσῆς βασιλεύσας εἰς δυστέβειαν τὸν λαὸν ἐξέμηνεν, κ. ὁ τότε αὐθις Αμώς ὁμοίως. Def. κ. τὸν ἡμέτερον θεραπεύσαντες δεσπότην, τῆς τῶν ἑρᾶν ἀπολαυσόμεθα βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

X. pag. 67. Αγγαῖος. *Aggaeus*. Scholia inc. Πρὸ μὲν τῆς αἰχμαλωσίας, ἐκ τῶν τοῦ Ἰσραὴλ κ. Ἰάδα βασιλέων ἐπέγραψον οἱ προφῆται τῆς χρόνης. Def. ἔως ἐν σοὶ τετύπεται τὰ ἐμὰ ἐντάλματα, θαρρεῖν πάντως διὰ τέτων αὐτὸν παρεγγυῶν.

XI. pag. 70. Ζαχαρίας. *Zacharias*. Scholia inc. Εἴν ἐν μὲν ἔτει καὶ Αγγαῖος κ. Ζαχαρίας τῆς προφητείας ἤρξαντο. Ita incipit Theodoretus loc. cit. pag. 884. Def. ἀλλὰ γνήσιος κ. πιστός, τῶν ἀλλογενῶν, καὶ εἰδωλοπατρῶν ὡς Χαναναίων ἀλλοτριέμενος.

XII. pag. 85. Μαλαχίας. *Malachias*. Scholia inc. Διηλοὶ διὰ τῆς προγραφῆς, τίνος πρόβαγμα φέρων ἦκει, κ. περὶ τίνος, οἰοῦν λέγων· ληφθεὶσά μου ἡ διάνοια, κ. λ. Def. καὶ λαλήσει αὐτοῖς κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαι αὐτοῖς. τὴν Χριστὸν παρεσίαν ἐκπαλαί προαναφώνων.

XIII. pag. 90. Ησαΐας. *Isaias*. Prologus inc. Τὸ πνεῦμα τῷ προφῆτῃ ἐδείκνυ ποτὲ μὲν σαφῶς τὰ δηλέμενα, ὡς μὴ δεῖσθαι τρόπων ἀλληγορίας ἐν τῇ ἴσῳ φωνῶν ἐρμηνείᾳ. Def. ἀμπελὼν ἐγεννήθη τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τότῳ πτόνι, κ. τὰ ἐξῆς. Scholia inc. Οἶρασιν δὲ οὐ κοινὴν λέγει, ἔδεν σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ὥσπερ ἴπυσαν, ἀλλὰ προφητικῇ, κ. λ. Def. τὸν αὐτῶν σκόληκα ἀτελεύτητον ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, εἰς θεῖαν ἐκκείσονται τὸν τῆς ἐνθέου μακαριότητος καταξιώσωμεν.

XIV. pag. 174. Ιερεμίας. *Hieremias*. Scholia inc. Τὸ μὲν ὄνομα Ἱερεμίας, ὡς κ. ἡ βίβλος φησὶ, τὴν δὲ φυλὴν Λευίτης, τὴν δὲ πατρίδα, Αἰθαιοίτης. Def. καὶ τὸτο τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύσσει· κολάζων ἴσρ ἐλεεῖ, κ. παιδεύων ἐπάγων ψυχῶν γωγῇ, κ. τὴν δικαίαν τὴν ψῆφον τῇ φιλανθρωπία νικᾷ. Interpretes in hunc Prophetam adlati, sunt Apollinarius, Aquila, Basilus Caesarensis, Cyrillus, Didymus, Eusebius Caesarensis, Exanepigraphus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Isidorus Pelusiota, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Septuaginta, Severus Antiochenus, Symmachus, Syrus (nempe Ephraem) Theodoretus, Victor presbyter, &c.

XV. pag. 264. Βαρέχ. *Baruch*. Primum Scholion est anepigraphi, cuius ista sunt: Ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τῶν ἄλλων φυγάδων, ὡς ἐγνωμεν, ὁ Βαρέχ. Ultimum Theodoret, cuius haec sunt extrema: ἐκείνους δὲ μανικωτέρους κ. δυσσεβεστέρους ἡ νίκη πεποίηκεν. Interpretes accedunt Athanasius, Cyrillus, Olympiodorus, & Severus, praeter multa anepigraphi: omnium autem saepissime Olympiodorus, & Theodoretus.

XVI. pag. 272. Θρηνοὶ Ἱερεμίου. *Threni Hieremiae*. Scholia inc. Οἱ Ἱερεμίας αἰχμαλωτισθέντος τοῦ λαοῦ, κ. ὅτος ἐν Βαβυλῶνι ἤμνηε τὴν πόλιν, εἰ τὴν χώραν. Def. καὶ τὴν παράδοξον γενομένην αὐτοῖς σωτηρίαν. Interpretum nomina sunt, Olympiodorus, Origenes, Theodoretus, & Victor; omnium saepissime citatur Origenes.

XVII. pag. 281. Επιστολὴ Ἱερεμίου. *Epistola Hieremiae*. Scholia, & quidem valde rara.

THEODORETI EXPOSITIO IN PSALMOS.

I. p. 1. Θεωδωρίτῃ ἐπισκόπῳ Κύριε ἐρμηνεία εἰς τοὺς ψαλμοὺς. *Theodoretus Episcopi Cyri Expositio in Psalmos*. Prooemium inc. Εἴ μοι μὲν πρὸ τῶν ἄλλων θεῶν λογίων. Def. τῆς κατὰ μέρος ἐρμηνείας ἀψώμεθα. Interpretatio primi psalmi inc. Καὶ ἐντεῦθεν ῥάδιον συνιδεῖν. Interpretatio ultimi def. ὁ γὰρ ποιήσας, φησὶ, κ. διδάσας, μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Concordat cum editione cit. Tom. I. a p. 393. ad 982.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII. optime servatus, cuius ultima pagina a recentiori Graeco suppleta est, in primae vero inferiori margine legitur: Βιβλίον . . . τῆς μονῆς Ε'λεῦσης. Constat foliis scriptis 542.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ ΕΙΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

THEOPHYLACTVS IN EVANGELIA.

I. p. 1. Continet hic Codex Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Commentarios in IV. sacrosancta Evangelia, Romae editos A. MDCLII. fol. cum quibus ita concordat, ut singulorum initium, ac finem adferre supervacaneum duxerimus, quum praesertim in recensione Codicis XXVI. Plut. VI. eadem ferme continentur, diligenter id praestiterimus. Heic ea tantum innuemus, in quibus a citata editione recedere Codicem animadvertimus. Caret itaque primo iis Evangelistarum vitis, ex Sophronio, ac Dorotheo defumtis, quae ibi singulis praecurrunt Evangeliiis. Capitur praeterea Indices praeter primum, qui nullus est, reliquos breviores habet, quam sint in editione; quorum ultimus in Ioannem, Commentarium non praecedit, sed subsequitur. Evangelium Matthaei, praeter eam, quae ibi edita est, alia quoque instructum videas hypothesi, cuius initium: Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Finis: πάσαι τὰς ἡμέρας τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀμήν. Idem fit in Commentario Marci, cuius altera hypothesi, quae in edito desideratur, inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Def. ἵνα κ. αὐτὰ ἀπαγγέλωσι τοῖς μαθηταῖς. Lucae pentastichon illud iam-bicum praefigitur, quod habes in recensione Codicis XXXIV. Plut. VI. §. III. Hypothesim denique uno circiter versu breviorē habet Ioannes; desinit enim in verbis, ἡ μήτηρ σου. Reliqua prorsus conveniunt.

Cod. Graec. membran. Ms. in fol. Sec. XII. nitidissimus ac perspicue exaratus. Constat foliis scriptis 287.

tara, inc. Πνεύματι πληροφορηθεὶς ὁ προφήτης, ὡς μέλλουσιν αἰχμαλωτοὶ γίνεσθαι κελεύεται ἰσθὺ τοῦ Θεοῦ κ. πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας γράψαι τὴν ἐπιστολήν. Def. μετὰ τῶν εὐλογημένων, κ. ὁ τῶν καταρωμένων τὴν δεξιὰν λήψεται εἰσὶν. Praeter Olympiodorum nemo alius apparet.

XVIII. pag. 287. Ἰεζεκιήλ. *Ezechiel*. Praecedunt Σχόλια εἰς τὴν τῷ Ἰεζεκιήλ ὁρασιν, Scholia in Ezechielis visionem, Apollinarius, Cyrilli, Origenis, Polychronii, Theodoret, & anepigraphi; tum alia duo Origenis, & Apollinarius in illa verba: εἰς τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου, κ. πρόσωπον λέοντος, κ. τὰ ἐξῆς. Scholiorum vero in prima sacri textus verba, initium fit ab Origene, cuius ista sunt: Οἱ Ἰεζεκιήλ τύπον φέρε κατὰ πολλὰ τῷ Χριστῷ. ἃ γὰρ ἐν ταῖς τῆς προφητείας προομιῶς ἐγένετο, ταῦτα κ. περὶ Χριστοῦ γέγραπται, κ. λ. Ultimum est Hefychii, quod ita habet: τῆς γὰρ νοητῆς Ἱερουσαλήμ κύριον ὄνομα ὁ Χριστός, ὅς τις αὐτὴν ὡς Θεὸς συνεστήσατο, πολίτης δὲ αὐτῆς ὡς σὰρξ, ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθείς. Praeter istos accedunt interpretationes Apollinarius, Basilii Caesarensis, Cyrilli, Polychronii, Severi Antiocheni, Theodoret, & aliorum fortasse, quorum nomina a scriptore praetermissa sunt.

XIX. pag. 391. Δανιήλ. *Daniel*. Primum scholium Hippolyti in verba, Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν, κ. λ. inc. Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὢν τῷ Ἰάδα, κ. λ. Ultimum anepigraphi in verba, Καὶ ὁ βασιλεὺς Α'σούργης προτετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, κ. λ. (a quibus duodecimae visionis initium fit in Codice) def. εὐαριστος δὲ, φησιν, ἦν τοῦ βασιλέως κ. σύνοικος, κ. πάντων αὐτῶ τῶν συνήθων προτεταγμένος ὁ μακάριος Δανιήλ. Praeter Hippolytum, cuius expositio adfertur a Cl. Fabricio inter eius Fragmenta, Operum Hippolyt. Tom. I. p. 273. leguntur etiam in margine descripti, Ammonius, Eudoxius, Io. Chrysostomus, Polychronius, Theodoretus, &c.

XX. pag. 438. Adiecta sunt nonnulla anonymi scholia in quaedam Prophetarum Ezechielis, & Danielis loca, quorum primum est in ea verba: Ε'γεννήθη γὰρ, φησιν, ἄμωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου, κ. λ. quod inc. Τοῦτος γὰρ ἦν πρὸ τῆς ἐκπτώσεως ὁ διάβολος, κ. λ. Ultimum vero quo pertineat, propter extremae paginae deletos omnino characteres expiscari minime licuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. insignis, in cuius pagina 15. b. haec notula recentiori manu legitur exarata: Ε'τιμῆθη ἡ παρῶσα βίβλος φλωρίνα λ'. ἐν δὲ τῷ καλῷ καιρῷ φλωρίνα με'. ὡς πάνυ οὖσα δυσέμετος ἐν τῷ κόσμῳ. *Aestimatus est hic liber florinis XXX. feliciori autem tempore florinis XLV. utpote perquam difficilis inventu in mundo*. Videtur autem apposta post captam a Bulgaris Constantinopolim. Constat foliis scriptis 443.

ait Margarinum de la Bigne, & Iacobum Coccium, quorum alter ad VIII. alter ad IX. Seculum Pantaleonem reiciunt. Nostri Codicis auctoritas, ineunte Seculo XI. conscripti, istorum sententiam confirmat; quemadmodum etiam ex alio Codice Plut. IV. eiusdem ferme vetustatis ulterius probatur.

X. p. 103. b. Μηνὶ Γ' αὐτῷ κ'. Πράξεις Ἡλίου τῷ Θεοδώρῳ, καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισσαίου. *Mense Iulio, die XX. Acta Eliae Thesbitae, & discipuli eius Elissaei.* Inc. Καὶ εἶπεν Ἡλίου ὁ Θεοδότης ὁ προφήτης, ὁ ἐκ Θεοδῶν τῆς Γαλακκίδος Ἀρχαῖος. Def. ὁ Ἐλισσαῖος ἀπέθανε, καὶ θάπτεσιν αὐτόν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Inter ea, quae a Fabric. Tom. IX. p. 74. adferuntur Sermonum in Eliam prophetam initia, hoc non apparet.

XI. pag. 109. Μηνὶ Γ' αὐτῷ κ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστὸν ἐπωνομασθέντος Σαλῶ, καὶ Ἰωάννη τοῦ ἐρημίτου, συγγραφῆς ὑπὸ Λεοντίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κυπρίων νήσου. *Mense Iulio, die XXI. Vita & conversatio S. P. N. Symeonis, qui propter Christum cognominatus est Salus, & Iohannis Eremitae, conscripta a Leonzio, sanctissimo Neapoleos in insula Cypri Episcopo.* Inc. Οἱ τὸ διδασκαλικὸν πρὸς ἀλλήλους σπεύδοντες. Def. ἐν τῇ ἀγῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ, ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ δόξα, κ. λ. Capita continet LXV. G. & L. apud Bollandum sub die prima Iulii, Tom. I. p. 136.

XII. p. 123. Μηνὶ Οκτωβρίῳ κθ'. Βίος καὶ μακαρία Ἀβραμίου συγγραφῆς ὑπὸ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ. *Mense Octobri, die XXIX. Vita S. Abramii conscripta a S. P. N. Ephraem.* Inc. Ἀδελφοί, βέλομαι ὑμῖν διηγέσασθαι πολιτείαν. Def. μετὰ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων σοι, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. In Romana operum Ephraimi editione G. L. Tom. II. p. 1. Haec iterum uncialibus litteris suum scriptor nomen apposuit. ΔΟΣ ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΤΟΙΣ ΗΣΑΙΟΥ ΠΟΝΟΙΣ. ΑΜΗΝ. ΔΑ, CHRISTE, GRATIAM ESAIAE LABORIBVS. AMEN.

XIII. pag. 129. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ ἀσκητοῦ καὶ ἀναχωρητοῦ τοῦ Σύρου λόγος περὶ ἀποταγῆς καὶ μοναχικῆς πολιτείας. S. P. N. *Isaaci ascetae & anachoretae Syri Sermo de renunciatione & monastica disciplina.* Inc. Ἡ ψυχὴ τὸν Θεὸν ἀγαπᾷσα ἐν τῷ Θεῷ καὶ μόνῳ τὴν ἀνάπυσιν κίνηται. Προκατάλαξε. Def. καὶ καταλαβόντος ἐκείνου τὸ πρόσαγμα, διὸ ἐπέθηκεν ὁ Χριστὸς, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Laudatur hic Isaacus Syrus a Gregorio Magno Lib. III. Dialogor. Cap. xiv. ubi ait, eum de Syriae partibus ad Spoletanam urbem venisse, & ad extrema paene Gothorum tempora ibi versatum esse, hoc est ad medium usque Seculum VI. Hebed Iesu in Catalogo librorum Chaldaeorum pag. 29. *Isaac Niniuita septem composuit tomos de regimine spiritus, de divinis mysteriis, de*

iudiciis & politia. In Codice Graeco Caesareo occurrunt eiusdem Sermones ascetici LXXXVII. ex quibus, ut animadvertit Lambecius, sermones priores LIII. sunt qui velut unus liber de contemptu Mundi Latine sub Isaaci Antiocheni presbyteri nomine in Bibliothecis Patrum utcumque leguntur. Primi Sermonis titulus & initium simillimum est nostro, quod supra recitavimus. Consule Fabric. B. G. Tom. X. pag. 171.

XIV. pag. 132. b. Τοῦ Ἀββᾶ Κασσιανοῦ τοῦ Ρωμαίου πρὸς Κάσωνα ἐπίσκοπον περὶ τυπώσεως καὶ διαγωγῆς τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἀνατολὴν κοινοβίων. *Abbas Cassiani Romani ad Castorem Episcopum de institutione & disciplina coenobiorum Aegypti, & Orientis.* Inc. Ἐπειδὴ μοι προσέταξας. Def. ἡ ἀποστολικὴ τελείβη παραγίνεται. G. & L. inter scripta Athanasio supposita edit. Paris. MDCXCVIII. Tom. II. pag. 366.

XV. pag. 136. b. Ἰγνατίου διακόνου Κωνσταντινουπόλεως ἀλφάβητον παραμετινῶν. *Ignatii Diaconi CPolitani admonitiones ordine alphabetico dispositae.* Inc. Ἀκούσον, ὦ καὶ, τῆς ἐμῆς συμβουλίας. Def. Ὡς ἀν' αὐτῶν καὶ τύχοι σωτηρίας. Sunt versus iambi xxiv. praecepta moralia continentes, de quibus apud Fabricium Bibl. Graec. Tom. I. pag. 398. & Tom. V. pag. 45. ubi de huiusmodi Ignatii operibus agit, ne verbum quidem.

XVI. p. 137. Εἰς ἰβ' τῷ Δεκεμβρίῳ μηνός. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἀγίου καὶ θαυματουργῆ ἐπισκόπου Σπυρίδωνος πόλεως Τριμιθύντος ἐπαρχίας τῆς Κυπρίων νήσου. *Die XII. mensis Decembris. Vita & conversatio S. & miraculorum opificis Spyridionis, Episcopi civitatis Trimithuntis provinciae insulae Cypri.* Inc. Τὸν εἶον τοῦ τρισμάκαρος καὶ ζωοῦ πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. Def. παρ' αὐτοῦ αἰτέμενον τὰ χαρίσματα, χάριτι, κ. λ. Diversa ab iis, quarum initia adfert Fabric. Tom. IX. p. 143.

XVII. pag. 143. b. Τῇ κθ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. Βίος τοῦ Ἀββᾶ Κυριακοῦ τῆς Λαύρας τῷ Συρίᾳ. *Mensis Septembris die XXIX. Vita Abbatis Cyriaci Laurae & Suae.* Inc. Τοῦ ἀναχωρητοῦ καὶ πάντων ἀναχωρητῶν ἀρίστου Κυριακοῦ, κ. λ. Def. ἀκολουθήσαντες τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ, τύχουμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Auctor incertus apud Fabricium loc. cit. p. 69. Est tamen Cyrilli monachi Scythopolitani, Cyriaci discipuli, ut ex primis verbis apparet, & sub eius nomine ediderunt Bollandistae in Actis SS. Tom. viii. Septembr. edit. Antwerp. MDCCLV. p. 147. Haec omissa fuit in Catalogo Montfaucon. Tom. I. p. 268. Interim animadvertas, paragraphum hunc XVII. male citatum a nobis fuisse supra pag. 420. vers. 8. nam pro numero XVII. substituendus XV.

XVIII. pag. 147. Μηνὶ Γ' αὐτῷ ια'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀββᾶ Θεοδο-

δόσι τοῦ ἀρχιμανδρίτου πάσης τῆς ἐρήμου τῆς ὑπὸ τὴν ἀγίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλιν, συγγραφῆς ὑπὸ Θεοδώρου τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπου Περσῶν γεννημένου αὐτοῦ μαθητοῦ. *Mense Ianuario, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Abbatis Theodosii Archimandritae totius eremi prope sanctam Christum Dei nostri Civitatem, conscripta a Theodoro SS. Episcopo Persarum, qui fuit eius discipulus.* Inc. Ἡ τρισυπόστατος & ἀδιαιρέτος μία θεία. Def. εἰς τὰς κατὰ Θεὸν εἰσάγων & ἐξάγων νομᾶς, σὺν Χριστῷ, κ. λ. Memoratur a Fabric. l. c. pag. 148. Fragmenta adfert Allatius in Dissert. de Mistra Praefanctif. in calce Libri de Occident. & Orient. Ecclesiae perpet. Consens. edit. Colon. Agripp. MDCXLVIII. pag. 1569. In hac Vita inferitur pag. 155. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Ἀναστάσιον γραφείσης παρὰ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ, καὶ λοιπῶν τῆς ἐρήμου ἡμετέρων. Ex epistola ad Imp. Anastasium scripta a Theodosio Archimandrita & reliquis eremi Abbatibus, Excerptum, cuius initium: Πᾶς οὖν μετὰ πεντακόσια καί περ ἐτέρῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας ἔτει. Finis: εἰς καύχημα τῆς Θεοφιλῆς ὑμῶν βασιλείας. Et pag. 156. Ἐπιστολὴ ἀντιγραφείσα παρὰ Ἀναστασίῳ βασιλεῖ τῷ μακαρίῳ Ἀββᾶ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ. *Epistola rescripta ab Anastasio Imp. beato Abbati Theodosio Archimandritae.* Inc. Ἐγραψεν ἡ σὴ Θεοφιλία. Def. οἱ παρ' ὑμῖν ἀποσταλέντες εὐλαβεῖς μοναχοί.

XIX. pag. 162. Μηνὶ Γ' αὐτῷ ιε'. Κυρίως μοναχοῦ περὶ τοῦ ἐν ἀγίοις Ἀββᾶ Θεοδοσίῳ. *Mense Ianuario, die XI. Cyrilli monachi de S. Abbate Theodosio.* Inc. Θεοδόσιος ὁ ἀξιωμακάρης καὶ οὐρανοπολίτης. Def. ἡ πρὸς τὸν Θεὸν Σωφρονίᾳ παρήσια. Memoratur a Fabricio loc. mox cit. & ab Allatio de libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 9. & 54. Aliam ex Metaphrasie Latine dedit Bollandus in Actis SS. ad dictam diem, cuius initium: *Inter tempora ver quidem est iucundissimum.*

XX. pag. 163. b. Βίος τοῦ ἀγίου Παχυμίου. *Vita S. Pachomii.* Inc. Ὁ λόγος τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος Θεοῦ ἀληθινοῦ. Def. ἔρρωσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχόμεναι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότεροι ἀδελφοί. Auctor supparis aevi monachus. Habetur autem Latine, Daniele Cardono S. l. interprete, in Actis SS. Tom. III. Maii pag. 295. Graece vero ex hoc Codice, & ex Vaticano, & Ambrosiano in Append. ad dictum Tom. p. 788.

XXI. pag. 183. b. Ἐκ τῶν ἐπιτομῶν τοῦ ἀγίου Παχυμίου. *Ex praeceptis S. Pachomii.* Inc. Αὕτη ἡ ἀρχὴ τῶν οἰκοδομῶν, κ. λ. Def. ἵνα κληρονομήσωσι τὴν αἰώνιον βασιλείαν ἐν Χριστῷ, ἀμήν. In dicto Tomo Latine p. 346. Graece pag. 826.

XXII. pag. 184. b. Ἐπιστολὴ Ἀμμωνος ἐπισκόπου περὶ πολιτείας καὶ βίης μερικῶν Παχυμίου καὶ Θεοδώρου. *Epistola Ammonis Episcopi (Blacarchiae) de conversatione & particulari vita Pachomii & Theodori* (ad Theophilum Patriarcham Alexandr.) Inc. Ἐπειδὴ τῶν ἀγίων

τῷ Χριστῷ θεραπόντων, κ. λ. Def. ταῖς ἐκκλησίαις διαφυλάττοι, δέσποτα ἀγιώτατε ἀδελφε. Ibidem Latine pag. 347. Graece p. 827.

XXIII. p. 191. b. Responsiva Theophili Epistola, cui titulus: Κυρίῳ μὲν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀμμωνίῳ Θεόφιλος ἐν Χριστῷ χαίρειν. *Domino meo dilecto fratri, & consacerdoti Ammonio Theophilus in Domino salutem.* Inc. Τὸν ἀγαθὸν ζήλον. Def. ἔρρωσθαι σε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότερε ἀδελφε. Ibidem Latine p. 357. Graece p. 835.

XXIV. pag. ead. Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Παχυμίου. *Ex vita S. Pachomii Paralipomena.* Inc. Αὐταρκῶς μὲν τὰ γραφέντα περὶ τοῦ ἀγίου. Def. ἐκ τῶν ἐξημένων, ἀμήν. Ibid. Latine pag. 334. Graece pag. 814. In nostro vero Codice tituli, seu argumenta Capicum sunt adnotata, numero XVIII. quorum primum est: Περί τοῦ ἀγίου Θεοδώρου, II. Περί Σιλβανῆ, III. Περί τοῦ Ἰνευ φαλμῶν ταφέντος ἀδελφοῦ, IV. caret titulo, V. Περί τοῦ γέροντος μαρτυρήσαντος ἀδελφοῦ, VI. item titulum non habet, VII. Περί τῆς θεωρίας τῆς ψυχῆς, VIII. Περί τῶν δαιμόνων τῶν λεγόντων, ἴδε ὁ εὐλογημένος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, IX. Περί τῆς ἀποκαλύψεως, X. Περί τῶν ἐκατὸν νομισμάτων τοῦ σίτου, XI. Περί τῆς νυκτερινῆς φαντασίας, XII. Περί τοῦ Ρωμαίου, XIII. Περί τῆς συκῆς, XIV. Περί τοῦ εὐκτηρίου, XV. Περί τῶν τὰ τρίχινά φορούντων αἰρετικῶν, XVI. Περί τοῦ δείξαντος τὰ ψαθία, & ἐποίησεν, XVII. Περί τοῦ κελεφοῦ. XVIII. κατὰ εἰδωλολατρείας.

XXV. p. 200. b. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομῳ πρὸς τὴν ἐγκαλεῖντα φεύγειν τὴν ἱερωσύνην. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi ad eos, qui ipsum redarguebant, quod sacerdotium fugeret, Apologetici Sermones VI. cum Capicum argumentis unicuique praefixis, praeter primum, cui nullus est Index. Horum recensionem vide in Cod. XIV. Plut. VII. In hoc tamen deest pars Lib. III. unius folii inter p. 211. & 212. iactura, & nonnulla ex Lib. VI. propter dimidium folium p. 224. recisum.

XXVI. pag. 225. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτου ἐν λόγοις θ'. *Eiusdem de Incomprehensibili Sermones IX.* Primi sex iidem sunt, atque illi, quos recensuimus in Cod. II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive, exceptis titulis, qui cum editis concordant, praeter titulum quinti, qui sequens est: Τὸ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτου, καὶ περὶ προσευχῆς, & ὅτι ῥίζα καὶ πηγὴ καὶ μήτηρ ἐστὶ, καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας δυνατωτέρα, καὶ εἰς τὸν Φαρισαίων καὶ τελόνων. Tres vero reliquos habes in Cod. X. eiusdem Plut. VIII. a §. XIII. usque ad finem, cum quo penitus concordant. Haec tamen nonnulli defectus occurrunt. Binis enim foliis abscissis inter pag. 226. & 227. deest finis Sermonis I. & initium II. cuius praeterea alia non pauca desiderantur in medio, propter alterius folii inter pag. 227. & 228. iacturam.

XXVII. p. 263. b. Ἐκ τῆς ἱστορικῆς λέγου τῶν

(1) Laune erant cellae anachoretarum, & solitariorum loca, in quae vix admitti, qui monasticam coenobitarum vitam iam per plures annos egissent. Vid. Cangii utrumque Glossarium.

(2) Haec ideo a nobis editio consulenda fuit, quia ex octo Voluminibus, quibus Acta SS. Mensis Septembris comprehen-

duntur, prima tantum quatuor novae editionis Venetae ad nos pervenerunt. Quae igitur diem xiv. Septembris, in qua definit Volumen IV. consequuntur Sanctorum Vitae, in iis recensendis scias editione Antwerp. nos usos fuisse, in reliquis vero omnibus, quae dictam diem praecedunt, Veneta.

περὶ τῆ Χρυσόστομου ἐκ τῶν ἐπιστολῶν πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης λεχθέντος. Ὁ ἐπίσκοπος. Ex historico Sermone de Chrysostomo ab Episcopo quodam habito cum Theodoro Diacono Romano Episcopus. Inc. Θαυμάζω σε, ἀνδρὶν τιμώτατε, τὸ πολλὸν τὴν ἀφελείαν ἠμολογῶντος. Def. τρία εἰσὶν, μέγας λόγος, ἀσάφεια λέξεων, καὶ νοημάτων βλάβος. Excerptum est ex Dialogo Palladii de vita S. lo. Chrysostomi, de quo verba fecimus supra Plut. IX. Cod. XIV. §. XV.

XXVIII. p. 264. Διαδόχου ἐπισκόπου Φωκίδος τῆς Ἡπείρου, κεφάλαια γνωστικά. Diadochi Episcopi Phocidis Epiri Capita gnostica, sive definitiones X. Prima est: Πρῶτος ὅρος τῆς πίστεως, ἔννοια περὶ Θεοῦ ἀπαθή. Ultima: Δέκατος ὅρος τῆς τελείας ἀλλοιώσεως, ἐν τρυφῇ Θεῷ χαρὰν ἡγεῖσθαι τὸ συγγνὸν τῇ θανάτῳ.

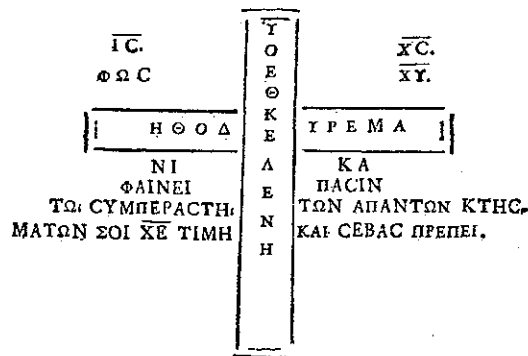
XXIX. pag. ead. Ecloga sententiarum e SS. PP. Basilio, Cyrillo, Gregorio Nazianzeno, Io. Chrysostomo, Iosfro, Maximo, Nilo, tum quaedam ex libris de Theologia, quae ecloga inscribitur. Inc. Ἐχρὴν ἐν τῆς θέλοντας συνδιατᾶσθαι τῷ πληθεὶ τῶν ἀρετῶν. Def. καὶ σώματος δίχα σοί, Θεέ, προσομιλεῖται, τῷ πατρί, κ. λ.

XXX. p. 265. b. Sequuntur Io. Chrysostomi in Oziam Orationes V. ordine tamen diverso, quam sint in edit. Tom. VI. pag. 95. seqq. Secunda enim est in hoc Codice, quae est IV. in edit. Tertia (in edit. II.) Quarta (in edit. III.) Harum reconsonem dedimus in Cod. X. Plut. VIII. a §. II. ad VI. inclusive.

XXXI. p. 279. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφεῖμ, ἡ ὅσον ἐστὶν ἀξίωμα πλησίον ἐστάναι τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικῆς, καὶ ὅτι καὶ ἀνθρώποις τὸ ἀξίωμα τοῦτο κεντῆσθαι δυνατόν. καὶ περὶ μετανοίας λόγος ε'. Eiusdem Homilia in Seraphim, & quanta sit dignitas stare prope thronum regium, & quod etiam hominibus possibile sit, hanc consequi dignitatem, & de poenitentia Sermo VI. Vide in dicto Cod. X. §. VII. Subscribitur uncialibus litteris haec scriptoris nota: Τὸ ἐπονομαζόμενον τῷ Χρυσόστομῳ Μαργαρίται βιβλίον τῇ τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ χάριτι διὰ χειρὸς ἐγγράφῃ Λουκᾶ ἀμάρτωλῳ μοναχῷ, κατ' ἐπιτροπὴν Ἰσιδώρου ἡγουμένου καὶ κατήγου μόνῃς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀπείρου τῷ 5000^ο ἔτει τοῦ κόσμου, ἰνδ. δ'.² (f. legendum Σεπτεμβρίου μηνὸς ἰβ'. ἡμέρας ε'.) Ὁ δὲ Θεὸς διὰ τῶν εὐχῶν τῶν συνετῶς τοῖς ἀναγνώσμασιν ἐντυγχάνοντων σῶσιν τὴν αὐτῶν ψυχὴν. δόξα τῷ κυρίῳ πάντοτε, ἀμήν. Μνήσθητι κύριε τοῦ ἐν πολλῷ πόθῳ γράψαντος, ἀμήν. Liber Chrysostomi, cui titulus Margaritae, Domini Iesu Christi gratia, scriptus est manu Lucae peccatoris monachi, iussu Isidori sacerdotis & Praefecti monasterii S. Io. Apeiri, anno mundi 6529. (Christi mxxi.)

(1) Diadochus Photices in veteri Epiro, seu Illyrico Episcopus ad A. cccc. vel cccc. lxx. refertur ab Oudino de Scriptor. Eccles. Tom. I. pag. 1262. Scripsit Capita C. de perfectione spirituali, quae Latine possim impressa sunt ex interpretatione Franc. Turretiani S. I. Graece vero tantum cum duobus Centariis sententiarum spiritualium S. Nili collatis cum tribus Mss. exemplaribus & scholiis adpositis, Florentiae prodierunt apud Bartholom. Sermartellum A. MDLXXVIII. 8. Habentur eiusmodi

Indic. IV. mensis Septembris die XII. fer. V. Deus autem precibus eorum, qui scienter lectiones has recitaverint, salvam faciat animam ipsorum. Gloria Domino semper, Amen. Memento, Domine, eius qui magno desiderio haec scripsit. Occurrit deinde Crux calamo delineata in hunc ferme modum³:

XXXII. pag. 282. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἁγίου πάσχα. Eiusdem in salutationem S. Paschatis. Vide in Cod. XV. Plut. X. §. II. Subscribitur item uncialibus litteris: Δος, Χριστὲ, χάριν τοῖς Ἠσαίου πόνοις, ἀμήν, τληπαθῆς τε ἀζυγοῦς χθαμαλωτάτου. Da, Christe, gratiam laboribus Esaiæ, amen: Esaiæ, inquam, miseri, caelibus, humillimi.

XXXIII. pag. 283. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ψαλμοῦ, εἰς τὸν Δαβὶδ, καὶ εἰς τὸν Οὐρίαν, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης. Eiusdem in titulum L. psalmi, in Davidem, & Vriam, quum venis ad ipsum Nathan propheta. Inc. Οἱ ζωγράφοι μιμοῦνται. Def. ὑπὲρ δὲ ἰσίων ἀπάντων εὐχαριστήσωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, κ. λ. T. V. pag. 572. inter spuria.

XXXIV. pag. 287. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ψαλμὸν, καὶ περὶ μετανοίας λόγος β'. Eiusdem in psalmum L. & de poenitentia Sermo II. Inc. Τὰ λείψανα τῆς χθονὸς. Def. ὕμνον ἀναμέλψομεν εἰς τὴν αἰῶνα, κ. λ. Ib. p. 583.

XXXV. pag. 291. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας λόγος γ'. Eiusdem de poenitentia Sermo III. Inc. Ἰδετε τῇ προτέρᾳ κυριακῇ. Def. δόξαν ἀναπέμφωμεν τῷ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 287.

XXXVI. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δαβὶδ τὸν βασιλέα, καὶ Παῦλον τὸν ἀπόστολον, περὶ μετανοίας, καὶ εἰς διάφορα ῥήματα τῷ ψαλτῆρος ἑρμηνεία εἰς τὸν Χριστὸν τέλος ἐσχηκότες, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἀπογινώσκειν ἡμᾶς τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας, λόγος δ'. Eiusdem in Davidem Regem & Paulum Apostolum, de poenitentia: & in varia dicta Psalmistae, quae in Christo finem habuerunt: & quod non debemus desperare de salute nostra, Sermo IV. Inc. Ἀπ' οὗτος ἡμέτερος. Def. ἵνα ἡ βασιλεία ἡμῶν καταβῇ, κ. λ. Tom. V. p. 535. inter dubia.

XXXVII.

S. Diadochi Capita in Bibliotheca Vindob. facius, de quibus agit Lambec. Lib. IV. pag. 151. Decem autem supra memoratae definitiones praemittuntur in Codice Vindob. toti operi de perfectione spirituali, quod tamen in hoc Codice desideratur.

(2) Notas reliquas compendiaras, quas typographus imitari non potuit, vide in specimine Codicis Tab. VII. N. VI.

(3) Epigrapha sequens est: Ἰησοῦ Χριστῷ, Φῶς Χριστῷ. Verba autem in cruce inclusa ita legenda: Ἐδῶκεν ὡς ἡμᾶς ἐν Οὐ.

XXXVII. pag. 295. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης, καὶ Δαβὶδ τοῦ βασιλέως, λόγος πέμπτος. Eiusdem de poenitentia & eleemosyna, & de Davide Rege, Sermo V. Inc. Πάντοτε μὲν. Def. καὶ ἀπὸλείται εἰς τὸν αἰῶνα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 326.

XXXVIII. pag. 300. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης λόγος ε'. Eiusdem ex Epistola ad Romanos, & de eleemosyna, Sermo VI. Inc. Ἀγαπητοί, τίνος ἂν εἴμεν ἐξιοί. Def. μυρίων ἐπιτύχομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hic ut spurius praetermissus est a Montfauconio.

XXXIX. pag. 301. Τοῦ αὐτοῦ ἡμεῖς ἐκ τοῦ λόγου τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. Eiusdem moralia ex Sermone interpretationis Epistolae ad Romanos, ac de eleemosyna. Inc. Ἀγαπητοί, παιδεύει ἡμᾶς. Def. ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hunc quoque omisit Montfauconius.

XL. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἥρωτα τῶν Φαρισαίων τὸν Ἰησοῦν, ὅπως ἀρῆσθαι παρ' αὐτοῦ, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, λόγος η'. Eiusdem in illud (Luc. VII. 36.), rogavit quidam e Pharisaeis Iesum, ut pranderet apud se, & de eleemosyna, Sermo VIII. Inc. Ὡς περ πατὴρ φιλότεκνος. Def. ἵνα λάβετε ἰάματα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. VIII. in spuris p. 110.

XLI. pag. 303. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης, λόγος θ'. Eiusdem de ieiunio & eleemosyna, Sermo IX. Inc. Καλὴ νηστεία. Def. ἵνα ἡ βασιλεία τῶν ὀρανῶν καταβῇ, κ. λ. Tom. I. pag. 817. inter spuria.

XLII. pag. 304. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν, μὴ θησαυρίζετε ἑαυτοῖς θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰ ἐξῆς, λόγος ι'. Eiusdem in illud (Matth. VI. 19) „notite thesaurizare vobis thesauros in terra, & reliqua, Sermo X. Inc. Ὁ φιλόνητος δεσπότης. Def. ἐλεῖ ἡμῶν ἐστὶν αὐτῷ πρόπει, κ. λ. Spurius, & omittus a Cl. Montfauconio.

XLIII. p. 305. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἔχοντα χάριν οὐκ ἀνέχοντα ἐπιστήμης μεταδίδοναι τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ περὶ πρεσβυτέρων, λόγος ια'. Eiusdem in eum qui gratiam quamlibet scientiae habeat, quod illam ei, qui opus habet, impertire debeat, & de presbyteris, Sermo XI. Inc. Ὁ φιλόνητος Θεὸς οὐκ εὐαγγελιστῶν. Def. ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ δὲ Θεῷ δόξα, κ. λ. T. X. p. 840.

XLIV. pag. 306. b. Τοῦ αὐτοῦ νοησεῖται πνευματικαί, λόγος δωδέκατος. Eiusdem ad monitiones spirituales, Sermo XII. Inc. Καίριος σε λοιπὸν διανέψαι. Def. καὶ χαίροντες εἰς τὴν αἰῶνα, κ. λ. Tom. XI. p. 813. spurius.

XLV. pag. 307. b. Eiusdem in Coemeterii appellationem, & in honorabilem & salutiferam Crucem, Sermo XIII. Vide in Cod. XXII. Plut. IX. §. XII.

XLVI. pag. 309. b. Repetit tandem duas eiusdem Chrysostomi ex recensitis Orationes, quintam nimirum in Oziam, quae in edit. exstat Tom. VI. pag. 131. & Homiliam in Seraphim, mutilam tamen in si-

ne; definit enim in verbis: ἀπεσάλη γὰρ, φησιν. . . quae incidunt ibid. p. 141. v. 35.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. ineuntis, initio & fine mutilus, cui pluribus in locis margines rescissi; initiales Sermorum litterae calamo depictae sunt, exhibentque varia Christianorum symbola; in p. vero 198. b. legitur notula, mendosissime scripta, quam nos ita restitimus: Τὸ τῆτο βιβλίον λεγόμενον μαργαρίται, ἡγέρῃ δ' ἀδελφοὶ Ἀμβρόσιος ἐκ τῆς πόλεως Ῥηγίου τῆς Καλαβρίας διὰ ταρίνα 17'. τῶν χρόνων, τοῦ ἡλθεν ὁ κύριος ἡμῶν πάπας Οὐρβανὸς ε'. εἰς τὴν Μεσίτην ἐν μηνὶ Αὐγύστῳ εἰς τὴν ἡ'. ἰνδ. ζ'. τοῦ ἔτους 5047. Hunc librum, qui dicitur Margaritae, emisit Fr. Ambrosius ex urbe Regini Calabriae tarinis XIII. horum temporum, cum D. N. Papa Urbanus VI. venit Messanam mense Augusto, die VIII. Indic. VII. anno 6893. (Christi mccc. lxxv.) Constat foliis 312. cuius specimen habes in Tab. VII. N. VI.

BIOI ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet,

Eorum SS. quorum memoria recolitur a die IV. ad diem XV. Decembris.

I. p. 1. Post Tabulam enarrationum, COD. X. prima inscribitur: Μηνὶ Δεκεμβρίῳ δ'. Αἰθρῆς τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκης μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Βαρβάρας. Mense Decembri, die IV. Certamen sanctae & invictissimae Christi martyris Barbarae. Inc. Μαξιμιανῷ τῷ δουρῶτι βασιλεῖ. Def. ἐν τῷ φημ πολυέταρον, εἰς δόξαν Χριστοῦ, κ. λ. Auctor incertus. Huic vero praecedat ipse S. Martyris effigies, circulo aureo, variisque coloribus exornato inclusa, cuius tamen extrema tantum lineamenta temporis diuturnitate apparent.

II. pag. 11. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Bios ἐπολιτεία τῷ δαίτι πατρὸς ἡμῶν Σάβα. Mense eodem, die V. Vita & conversatio S. P. N. Sabae. Inc. Οὐδὲν ἔτι κινῆσαι. Def. καὶ εἰρηναίαν διαγωγὴν, χάριτι, κ. λ. Lambec. VIII. p. 302. seq. Latine T. V. Lipomanni, & apud Surium ad dictam diem. Huius vero Vitae, nec non reliquarum, quae in hoc habentur Codice, auctor creditur Symeon Metaphrastes.

III. p. 112. Mense eodem, die VI. Vita S. P. N. Nicolai Archiep. Myrensis Lyciae provinciae. Eadem, quae in Cod. XXXI. Plut. X. §. VII.

IV. p. 140. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Bios καὶ πολιτεία τοῦ δαίτι πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων. Mense eodem, die VII. Vita & conversatio S. P. N. Ambrosii Episcopi Mediolanensis. Inc. Οὐδ' ἀλεγεινὰς μετὰ λευτὴν ἰοβιναν. Def. καὶ σεφάνων ἐπιτοχέιν, χάριτι, κ. λ. Vid. Fabric. B. G. T. IX. p. 52. V. pag.

V. pag. 155. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ἡ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παταπίου. *Mense eodem, die VIII. Vita & conversatio S. P. N. Patapii.* Inc. Οὐ πολλοὺς Αἰγύπτου ἐπ' ἂν δὲ τέκη. Def. καὶ δοξαζόντων πατέρων, καὶ ἵδν, καὶ ἄγιον πνεῦμα, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

VI. pag. 162. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ἡ. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Μηνῶ, Ἑρμογένους, & Εὐγράβου. *Mense eodem, die X. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Menae, Hermogenis, & Euphrasii.* Inc. Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς, κ. λ. Def. ἀψευδὲς παραμύθιον, εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 227.

VII. pag. 198. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ἡ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Danielis Stylitae.* Inc. Ὁ σπερ ἐπὶ τῶν ἀρίστων. Def. καὶ ἡμᾶς μετέχειν παρασκευάζει, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Vide Tillemontium Tom. XVI. Memor. p. 439. seqq. 779.

VIII. p. 245. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ἡ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμιθύντων. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. & miraculorum opificis Spyridionis Episcopi Trimituntis.* Inc. Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν. Def. ἡτοίμασμένων αὐτῷ γενόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

IX. pag. 280. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. MM. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae.* Eadem, quae in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. ubi vide Allatii de illius auctore animadversionem.

X. p. 310. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ἡ. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Θύρσι, Λευκίου, Καλλινίκου, Φιλεμόνου, Ἀπολλωνίου, καὶ τῆς συνοδείας αὐτῶν. *Mense eodem, die XIV. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & coetus ipsorum.* Inc. Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κοινωνία σαρκός. Def. ἐκείνης δρέπονται τὰς καρπὰς, εἰς δόξαν, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum, Meminit Suidas, Logothetam laudans in καταπέλτει.

XI. p. 349. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ἡ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Εὐλευβρίου. *Mense eodem, die XV. Passio sacrosancti martyris Eleutherii.* Inc. Αἰλίον Ἀθριανοῦ Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος. Def. χρῆμά τι ἀλεξίκακον, εἰς δόξαν, κ. λ. Graece e Ms. Vaticano in Actis SS. Aprilis Tom. II. p. 976. Haece sanctorum vitas eodem ordine, quo recensuimus, exhibet etiam Graece Mss. Bibl. Coisl. Cod. cxlvii. Catalog. pag. 212.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. Sec. XI. binis columnis, nitidissime exaratus, cuius in fine legitur alia manu isthaec subscriptio: Κωνσταντίνου Καβασιλά τοῦ καὶ Εὐφροσύνης. Constat fol. scriptis 360.

BIOI, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Α ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE, POLITIAE ET MARTYRIA SS. PP. ET MARTYRVM CHRISTI, QVAE MENSE DECEMBRI LEGVNTVR.

Continet Vitas Sanctorum mensis Decembris, eadem, ac superiores, eodemque ordine digestas, nimirum;

I. pag. 2. S. Barbarae.
II. pag. 6. S. Sabae.
III. pag. 70. S. Nicolai Episcopi Myrensis.
IV. pag. 94. b. S. Ambrosii Episc. Mediolanensis.

V. pag. 106. S. Patapii.
VI. pag. 112. SS. Menae, Hermogenis, & Euphrasii.

VII. pag. 141. S. Danielis Stylitae.
VIII. pag. 176. b. S. Spyridionis Episc. Trimituntis.

IX. pag. 201. b. SS. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae, quorum effigies titulo praemissae, aevi diuturnitate paene evanuerunt.

X. pag. 222. SS. Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & sociorum.

XI. pag. 238. S. Eleutherii.
Cod. Graec. membr. Ms. in 4. mai. Sec. XI. cuius primae viginti quatuor paginae, totidemque postremae, alia recentiori, sed peritissima manu suppletae sunt. Constat foliis scriptis 243.

ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΕΥΧΑΙ.

VESPERTINAE PRECES.

Quibus adde.

Quaedam S. Ephraem Syri, & Athanasii.

L. pag. 1. Exhibet primo antiphonas, can-

tiones Ecclesiasticas, & theotocia iuxta consuetudinem Ecclesiae Graecae, quae praecipue Sabbato in Vesperis, ac exinde ad sacram liturgiam cantari consueverant. Inc. Τὰς ἐσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς προσδέξαι, ἅγιε κύριε. Def. ὅτι εὐλογητὸς εἰς & δεδοξασμένος, κ. λ.

II. p. 139. Τοῦ ὁσίου καὶ μακαριωτάτου Εὐφροσύνη λόγιος περὶ ἀγάπης, καὶ κατανύξεως, καὶ περὶ τῆς δευτέρας παραστάσεως. Εὐλόγησον πάτερ. ὁ δὲ ἱερεὺς λέγει, δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀρχεται τοῦ λόγου. S. & beatissimi Ephraem Sermo de caritate, & compunctione, & de secundo (Domini) adventu. Benedic Pater. Sacerdos autem dicit: Per preces SS. Patrum nostrorum; & Lector in-

cipit Sermone. Inc. Ἀγαπητοί, μηδὲν προτιμησώμεθα. Def. ὑπερέμμενοι, ἡλιβόμενοι, καυχόμενοι, ὁ ἐκ ἡν ἄξιος ὁ κόσμος, καὶ πάντες οἱ ἰσομεύοντες ἐγίνοντο κληρονόμοι τῆς ἰσῶς οὐρανὸν βασιλείας τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, κ. λ. Nonnullis lacunis est adpersus. G. & L. edit. Rom. mdcxliii. Tom. II. p. 209. ubi finis est longior; verba enim illa, ὑπερέμμενοι, ἡλιβόμενοι, καυχόμενοι, incidunt in pag. 221. v. 32.

III. pag. 159. Τὸ τῷ ἁγίῳ Ἀθανασίῳ σύμβολον. S. Athanasii symbolum. Inc. Ὅς τις ἂν βύληται σωθῆναι. Def. ἡν ἐὰν μή τις πιστῶς πιστεύσῃ, σωθῆναι οὐ δυνήσεται. G. & L. inter scripta Athanasio supposita edit. Maurinae Tom. II. pag. 728.

IV. p. 162. Theotocia quaedam sequuntur, cum titulo: Εἰς τὸ ποιῆσαι παράκλησιν. De facienda invocatione. Inc. Τῇ Θεοτόκῳ ἑκτενὲς νῦν προσδραμῶμεν, ἁμαρτωλοὶ καὶ ταπεινοί. Def. ἀκατανόητον θαῦμα, πῶς γαλαχῆς τὸν δεσπότην.

V. pag. 172. Ultimo tandem loco occurrunt Orationes, seu troparia ad sanctos, nimirum, ad SS. Anargyros, Antonium, Basilium, Constantinum, Demetrium, Eliam, Thesbitem, Georgium, Gregorium, Theologum, Io. Chrysostomum, Io. Evangelistam, B. Mariam Virginem, Michaellem Archangelum, Nicolaum Myrensem, Pantaleemonem, Petrum, & Paulum Apostolos, Prodromum, Sabam, Stephanum, Theodorum: tum aliae in Angelos, Apostolos, Evangelistas, Virgines Martyres, in Crucem, in Transfigurationem Domini, &c. Cod. Graec. chartac. Ms. in 12. Sec. XV. diversis manibus conscriptus. Constat fol. scriptis 190.

ΜΩΣΕΩΣ ΒΙΟΣ ΑΝΩΝΤΜΟΤ.

VITA MOYSIS INCERTI AVCTORIS.

Titulus reddendus.

Philonis Iudaei de vita Moysis, Pselli Epistolae duae, & Luciani Opera varia.

cod. xiii. I. pag. 1. Philonis Iudaei de vita Moysis Liber primus, quem vide in recensione Cod. XX. Plut. X. § XVIII. cum quo concordat.

II. pag. 33. Ἐπιστολαὶ τοῦ Ψελλῆ. Epistolae Pselli, duae nimirum, quarum prima ἐγκωμιαστική. Inc. Ἐγκωμίων ὡς ἀληθῶς ἄξιος καθέστηκες. Def. εἰς φιλίαν προκαλούμενος. Altera παραινετική. Inc. Ἀμέμπτως καὶ σωφρόνως πολιτευόμενος. Def. καὶ τοῖς κακῆναι σπυδαζέσθαι ἀντιτάσσεται. Fabric. in Diatriba de Psellis ad calcem Tom. V. B. G. pag. 48. huius Pselli Epistolas memorat circiter xxxiii. ex quibus novem ab Allatio post syntagma de Symeonibus G. & L. editae.

III. pag. 34. Λυκιανοῦ εἰκόνες. Luciani ima-

gines. Inc. Ἀλλ' ἢ τοῖστέον τι. Def. ἑκα ἑκαφανίζουσα. Exstant inter Luciani opera edit. Amstelod. cum notis varior per lac. Weitenium mdcxliii. 4. Tom. II. p. 458.

IV. pag. 38. b. Τέξαις, ἢ Φιλία Τοχαρίσ, seu Amicitia. Inc. Τί φῆς, ὦ Τέξαις; Def. ἀπὸ τῶν λόγων. Ibid. p. 507.

V. pag. 54. b. Ἐπεὶ τῶν εἰκόνων. Pro imaginibus. Inc. Ἐγὼ σοι, ὦ Λυκίε. Def. τὸ τέλος τῷ ἀγῶνι ἐσσι. Ibid. p. 484.

VI. pag. 60. b. Πρὸς ἀπαιδευτὸν καὶ πολλὰ βιβλία ὠνέμενον. Contra inducendum, & multos libros ementem. Inc. Καὶ μὴν ἐναντίον. Def. ἀκρίβεια πολλὰς. T. III. p. 99.

VII. pag. 67. Δίκη Φωνήεντων. Iudicium vocalium. Inc. Μέχρι μὲν ὧ Φωνήεντα δικασαί. Def. ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ὀνομάζεται. T. I. p. 83.

VIII. pag. 69. Ρητόρων διδάσκαλος. Rhetorum magister. Inc. Ἐρωτᾷ, ὦ μεράκιον. Def. τραπέζαι τὴν ὁδόν. T. III. p. 1.

IX. pag. 75. Περὶ τοῦ οἴκου. De domo. Inc. Εἴτα Ἀλέξανδρος. Def. βελομένην ἂν εὐδοκίμειν. Ibid. p. 190.

X. pag. 80. Ἡρόδοτος, ἢ Ἀετίων. Herodotus, vel Aetion. Inc. Ἡρόδοτος εἶδε μὲν. Def. ἱκανὸν ἐμοὶ γὰρ καὶ τῶτο. T. I. p. 831.

XI. p. 81. b. Ζεῦξις, ἢ Ἀντίοχος. Zeuxis, vel Antiochus. Inc. Ἐναγχοῦς ὅμιν δείξας. Def. ἄξια τοῦ θεάτρου δεικνύειν. Ibid. p. 838.

XII. pag. 84. Ἐπεὶ τῷ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταισματος. Pro lapsu in salutando. Inc. Χαλεπὸν μὲν. Def. ἀφορμὴν εἶναι δοκεῖν. Ibid. pag. 724.

XIII. pag. 85. b. Ἀρμονίδης. Harmonides. Inc. Ἀρμονίδης ὁ αὐλητής. Def. τῷ νενηκηότι. Ibid. pag. 850.

XIV. p. 87. b. Περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς. De Peregrini morte. Inc. Λυκιανὸς Κρονίῳ εὐπράττειν. Ὁ κακοδαίμων Περεγρίνος. Def. θαυμάζοντων αὐτόν. T. III. p. 325.

XV. pag. 93. Δραπέται. Fugitivi. Inc. Ἀληθῆ ταῦτά, φασί. Def. ὡς γνωστὸς ὅνος ὢν. Ibid. pag. 365.

XVI. p. 97. b. Χάρωνος καὶ Ἑρμῆ. Charontis, & Mercurii. Inc. Ἀκύσατε, ὡς ἔχει. Def. ὁ ἐκείνου βίος. T. I. p. 363.

XVII. p. 99. Διογένης, & Ἡρακλῆς. Diogenis, & Herculis. Inc. Οὐχ Ἡρακλῆς. Def. ψυχρολογίας καταγελῶν. Ibid. p. 402.

XVIII. pag. ead. b. Ἀνάχαρσις, ἢ περὶ γυμνασίων. Anacharsis, vel de Gymnasiis. Inc. Ταῦτα δὲ ὅμιν. Def. ἐσπέρα γὰρ ἦδη. T. II. pag. 883.

XIX. pag. 111. Σκύθης, ἢ πρόξενος. Scythae, seu conciliator hospitii. Inc. Οὐ πρῶτος Ἀνάχαρσις. Def. καὶ ὁ λιμὴν πηλίων. T. I. p. 859.

XX. pag. 115. Ζεὺς τραγῳδός. Iupiter tragœdus. Inc. ὦ Ζεῦ, τί σύννευς. Def. βαθυλόγος ὑπέρχειν. T. II. p. 642.

XXI. p. 125. b. Πλάτωνος. Platonis, nempe Axiachus, vel de morte dialogus adulterinus. Inc. Ἐξιώντι μοι ἐς Κυνόσαργες. Def. ἐπὶ θέν δειρὸ μετεκλήθην. Exstat in editione Operum G. L. Francof. per Claudium Mar- nium mdcii. fol. p. 1303.

XXII.

XXII. p. 129. b. Fragmentum quoddam anepigraphum, quod tandem comperimus esse partem Dialogi Luciani, qui inscribitur, *Piscator, vel Reviviscens*. Inc. *Βάλλε, βάλλε*. Definit in verbis: *Εἴη αὐτίκα* . . . quae incidunt in T. I. p. 586. v. 24. Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. aquis valde corruptus. Constat fol. 131.

ΠΕΡΙ ΒΙΟΤ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ.

DE VITAE VIRTUTE ET
MALITIA EVANGELII.

Titulus ita corrigendus.

*Collectio sententiarum ex sacris profanisque
auctoribus, ac specimen sapientiae Indo-
rum veterum.*

COD. XIV. **I**N ipso limine notandus externi tituli error; quum enim huiusmodi sententiarum Florilegium ex sacris profanisque scriptoribus excerptum, in Capita sit distributum, ut exhibet Cod. XV. Plut. VII. primusque semper locus Evangelio tribuatur, qui externam Codici epigraphem adiecit, non animadvertit vocem τῷ εὐαγγελίῳ, sacrae scripturae locum indicare, unde prima sententia desumpta est; quare illam cum ipso Capitis primi Titulo, qui est, Περὶ βίης ἀρετῆς καὶ κακίας, male coniunxit. Hoc praenotato, Codicis recensionem aggrediamur.

I. pag. 1. Praecedit Index Capitum LXXV. quorum primum mox retulimus; ultimum est Περὶ τῷ, ὅτι ἔδεν δύσκολον ἐπέταξεν ὁ Θεός. Pag. 31. Sequuntur sententiae ipsae, ut in memorato Cod. XV. Plut. VII. & in Codice XXIX. Plut. IX. quorum tamen uterque quum nonnullis sit defectibus obnoxius, ex hoc, qui integrum opus complectitur, suppleri commode posset. Interim animadversione dignum, Collectionem hanc scite dictorum, ubertorem videri illa, quae sub Maximi nomine circumfertur edit. Combefis. Tom. II. p. 528. pluribus enim Capitibus constat in Codice, quam in editione, ubi sunt tantum LXXI.

II. pag. 165. Sequitur Opus, cui duplex titulus appositus; primus litteris maioribus exaratus, ita habet: Τὰ κατὰ Στεφανίτην, καὶ Ἰχνηλάτην. *Stephanites, & Ichneutes*: alter minoribus, sequens est: Συγγραφή περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων ἐκτεθεῖσα διὰ μυθικῶν παραδειγμάτων, ἀρμόζοντα τῇ ἐκείνῃ ὑποδείξει ὑπὸ τινος τῶν ἐν Ἰνδία φιλοσόφων προτροπῇ τοῦ ἐν αὐτῇ βασιλεύοντος, γραφεῖσα μὲν τῇ πατρικῇ διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμμασιν, ἐξελληνισθεῖσα δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει προσέχεται

(1) Sive *Coronatum*, & *Visitorem* dicere mavis; de quo titulo vide Petri Possini animadversiones in Glossario ad primum Pachymeris Historiarum volumen, pag. 389.

(2) Videlicet a Symeone Setho circa annum Christi mē.

(3) Poeta prodit Graece ex Codice Holsteniano, qui exstat Hamburgi in Bibl. Ioanne cum nova Seb. Godfridi Starckii versione Berolini mdcxcviii. 8. Liber iucundus, & utilis lectu,

τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. *Scriptio de rebus ad vitam pertinentibus, fabularibus exemplis exposita, ad unum quodque argumentum accommodata a quodam Indiae philosopho, horzatu Principis in ipsa regnantis; patria primum lingua, & characteribus exarata, in Graecum deinde sermonem conversa a CPoli, iussu celebris Imperatoris D. Alexii Comneni*. Inc. Ο' τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Ἀβραάμ. ἤρεθ' τινὰ τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων λέγων. Def. καὶ ταύτην ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, πᾶν περιχαρὲς γεγονώς, πολυτελεῖσι τοῦτον δεξιόμασιν ἐφιλοτιμήσατο. Latine habes ex versione Petri Possini una cum eiusdem prolegomenis in calce prioris Pachymeris Tomi pag. 563. sub titulo *Speciminis sapientiae Indorum veterum*. In duabus ultimis paginis, quae vacuae supererant, recentior Graecus quaedam Cantica, ac preces exaravit in laudem S. Nicolai. Titulus est: Κανὼν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Νικολάου, Canon S. P. N. Nicolai.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XI. minuto, sed perspicuo characterē conscriptus, optimeque servatus. Constat foliis 222. cuius specimen exhibetur Tab. VII. N. VII.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ, ΑΘΛΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΑ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑ-
ΤΕΡΩΝ, Α ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝ-
ΤΑΙ ΜΗΣΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ,
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΙΟΥ-
ΛΙΟΥ.

VITAE, POLITIAE, MARTY-
RIA ET LAUDES SANCTO-
RUM PATRUM, QUAE LE-
GVNTVR MENSIBVS
SEPTEMB. FEB. ET
IULIO.

I. p. 1. **L**atinus occurrit Sermonum index recentissimus. Pag. 2. Latini item scriptoris precatio ad Virginem; tum alia accuratissima totius Codicis tabula Graece conscripta. Primus Sermo pag. 5. inscribitur: Μὴν τῷ αὐτῷ 4 η'. Τοῦ μακαρίου τῆς Ἀνδρῆς Ἱεροσολυμίτου, ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, εἰς τὸ γενέσιον τῆς παναγίας, ὑπερενδόξου, εὐλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. *Mense eodem, (nempe Septembri) die VIII. Beatissimi Andreae Hierosolymitani, Archiep. Cretae, in ortum SS. gloriosissimae, benedictae D. N. Deiparae, semperque Virginis Mariae*. Inc. Ἀρχὴ μὲν ἡμῶν ἑορτῶν ἡ παρθένου πανήγυρις. Def. ἔτος ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ζωὴ αἰώνιος· αὐτὸς ὁ δόξα, καὶ λ. G. L. in Auctario Novo Combefis. T. I. pag. 1289. & in eiusdem Andr. Cret. p. 1. II. pag. 14. S. P. N. Germani Archiep.

CPo-

refertusque fabulis lepide & ingeniose excogitatis, quibus malitia, fraudes, & stultitia hominum in vita communi, & in aulis frequens ad vnum depingitur. Plura vide apud Fabric. B. G. Tom. VI. p. 461. & Tom. X. p. 324.

(4) Ex illa voce τῷ αὐτῷ conicere licet, mutilum initio Codicem esse.

CPolitani Homilia in SS. Deiparam, quum deducta est in templum, tertium annum agens a parentibus suis. Eadem enunciata est in Cod. XXXI. Plut. IX. §. V.

III. p. 20. *Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani. Homilia extemporanea in exaltationem Crucis*. Habes in Codice XXXI. Plut. X. §. II. Finis tamen ab illo diversus, cum edit. G. L. Andreae Cretensis per Combefis. p. 96. concordat.

IV. p. 27. Τοῦ μακαρίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου, λόγος εἰς τὰ βατὰ. *Beati Epiphani Episcopi Cypri Sermo in festum Palmarum*. Inc. Χαίρε σφόδρα θύγατερ Σιών. Def. οἱ παῖδες ἀπεκρίναντο, ὁ σάββα, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. G. & L. in Tom. II. cit. edit. Petav. pag. 251. mutilus tamen in Codice finis.

V. pag. 32. Fragmentum vitae S. Nicolai Episcopi Myrensis, cuius prima verba sunt . . . ὡς τε πάντων διαφεύγειν τὸς ὀφθαλμοῖς, καὶ λ. Ultima: ἔδδ' μὴν εἰς ἀγαθὸν περιήσσεσθαι τέλος.

VI. pag. 40. *Ioannis Chrysostomi Encomium in Synaxin Archangelorum*, ut in Codice XXI. Plut. IX. §. VI. Finis tamen diversus.

VII. p. 44. *Vita S. Nicolai Episcopi Myrensis*, ut in dicto Codice XXXI. §. VII.

VIII. pag. 60. b. *Vita S. Patapii*.

IX. pag. 65. b. *Martyrium SS. Menae, Hermogenis, & Eusebii*.

X. pag. 92. b. *Vita Danielis Stylitae*: quae omnia vide supra in Codice X. huius Plut. §. V. VI. & VII.

XI. pag. 123. Μὴν τῷ αὐτῷ 12. Τ' ἐπὶ μνημα εἰς τὸν μέγαν προφήτην Δανιήλ, καὶ τὸς ἀγίους γ' παῖδας, Ἀνανίαν, Ἀζαρίαν, Μισαήλ. *Mense eodem, (nempe Decembri) die XVII. Commentarius in magnum Prophetam Daniel, & SS. tres pueros, Ananiam, Azariam, Misael*. Inc. Ἀρχὴ Ναβαχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Ἱερουσαλὴμ πολέμῳ κατακτείναντος. Def. ἀφιστάμενος εἰς δόξαν πατρὸς, καὶ λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Surium ad xxi. Iul. Graece Ms. Biblioth. Coislin. p. 212.

XII. pag. 141. b. *Mense eodem, die XX. Passio S. & gloriosi sacri martyris Ignatii Theophori*. Inc. Ἀρχὴ Τριταίου τὰ τῆς Ρωμαίων βασιλείας σὺν πτῶρα παραλαβόντος. Def. καὶ βίη καθαρότητος ἐπιμέλεια, χάριτι, καὶ λ. Auctor Metaphrastes. G. L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Part. II. pag. 991.

XIII. pag. 150. Μὴν τῷ αὐτῷ κα'. Μαρτύριον τῆς ἀγίας μάρτυρος Ἰουλιανῆς τῆς ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάσης. *Mense eodem, die XXI. Passio sanctae martyris Iulianae, quae passa est Nicomediae*. Inc. Καὶ ἡ καλλιότης τῶν πόλεων, ἡ Νικομήδους Φηλ, Μαξιμιανὸς τοῦ δουλοβέου ἀρξάντος. Def. ἡμῶν δὲ τῶν πιστῶν, ὁ καὶ εἰς αἰὲς Θεός τε & βασιλεὺς ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ λ. Latine apud Surium xvi. Febr. Graec. Ms in Coislin. p. 213. Auctor Metaphrastes.

XIV. pag. 158. *Mense eodem, die XXII.*

Passio SS. decem martyrum in Creta. Vide in Cod. XVII Pl. IX. §. II.

XV. p. 163. Κυριακὴ πρὸς τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ τῷ Σύρου λόγος εἰς τὸν πάσκαλον Γωσήφ. *Dominica ante Christi Nativitatem*. S. P. N. Ephraem Syri Sermo in pulcherrimum Ioseph. Inc. Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ. Def. ὑπὲρ δὲ τῶν πάντων εὐχαριστήσωμεν τῷ κυρίῳ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ λ. G. L. in cit. edit. Rom. T. II. p. 21.

XVI. pag. 176. b. S. P. N. Gregorii Theologi Oratio in sanctam Christi Nativitatem. In edit. Billiana Tom. I. pag. 613.

XVII. pag. 186. b. *Eiusdem in SS. Lumina*. Ibid. pag. 624.

XVIII. pag. 197. *Eiusdem in Pascha & in iarditatem*, mutila in fine; definit enim in verbis: καὶ πλαξὶν ἐντυπῶσι λήθιναι . . . Ibid. pag. 675. v. 11.

XIX. pag. 199. *Mense Ianuario, die I. S. P. N. Amphilochei Episcopi Iconii in vitam, & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae*. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. VI.

XX. p. 229. *Mense Februario, die VII. Martyrium S. & gloriosissimi magni martyris Theodori*. Inc. Ὁ σπερ φαίνει ὁ ἥλιος. Def. καὶ αὐτὸ κατέθεντο, ἐνθα νῦν ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν . . . Pauca defunct in fine. Latine cum notis apud Bolland. dicta die, Tom. II. Febr. pag. 28.

XXI. pag. 236. *Mense Iunio, die XXIX. Commentarius singillatim exponens passionem, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum Petri & Pauli*. Habes in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. IX. Heic tamen in fine mutilus; definit enim in verbis: ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν . . . quae incidunt in Actis SS. Tom. V. Iunii pag. 419. v. 20.

XXII. pag. 247. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Encomium in eosdem Apostolos Petrum, & Paulum. Habes in dicto Codice §. X.

XXIII. pag. 252. *Mense Augusto, die VI. Eiusdem Sermo in transfigurationem D. N. I. C. Inc. Ἡ νύκτες τοῦ δεσπότητος ἡμῶν*. Def. καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ λ. A Montfauconio praetermissa, tamquam spuria.

XXIV. p. 256. *Mense Iulio, die XXXI. Vita S. & iusti Endocimi*. Vide in dicto Cod. XXXIII. §. XXII.

XXV. p. 267. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo historicus in dormitionem sanctissimae Deiparae. Inc. Φήμη καλὴ καὶ ἀγαθὴ λιπαίνει κατὰ τὸ γεγραμμένον ὅσα. Def. μακαρίζομενον ἐν πάσαις γενεαῖς γενεῶν ἀπὸ τῶν νῦν καὶ ἕως τῶ αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ms. Lambec. VIII. pag. 131. Edidit G. & L. Combefis ad calcem Theodoti Ancyran, Paris. mdcxcv. 8.

XXVI. p. 275. *Mense Augusto, die XXIX. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Decollationem honorabilis Praeursoris, & de improba muliere*. Inc. Πάλιν Ἡρώδης μαίνεται. Def.

Def. πρεσβείαις καὶ ἱκεσίαις τῷ πανενδόξῳ προφή-
τῳ, προδρόμῳ καὶ βαπτιστῇ Ἰωάννῃ, ὃν γένοιτο, κ.
λ. Habes etiam in Cod. XXXIII. Pl. IX. §.
XLIV. ubi finis diversus. Latine apud Su-
rium xxix. Aug. & in Tom. VI. Lipomanni
p. 203.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV.
scripturae satis mendosae. Constat foliis
scriptis 281.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΡΩΜΗΣ.

VITA D. CLEMENTIS EPI-
SCOPI ROM.

Addas etiam

Vitam S. Clementis Ancyran.

COD. VII. I. pag. 1. Μηνὶ Νοεμβρίῳ, εἰς τὴν κε.

Bios τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος
Κλήμεντος ἐπισκόπου Ῥώμης, μαθητῆ τῷ ἁγίου
ἀποστόλῃ Πέτρῳ. *Menſe Novembri, die XXV.*
Vita ſacroſancti martyris Clementis Episcopi
Romae, discipuli S. Petri Apostoli. Poſt In-
ſcriptionem, Κλήμης Γαλάτῳ τῷ κυρίῳ ἐπι-
σκότῳ, κ. λ. inc. Γνώριμον ἔσω σοι, κύριέ μου,
κ. λ. Def. τοιαύτῃ θαυμάτων ὑπερβολῇ, τοιαύ-
ταις λαμπρότησιν, ὃν γένοιτο, κ. λ. G. &
L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Paris.
mDCCLXXII. Tom. I. a p. 747. ad p. 827. ſub
titulo: *Clementina Epitome de geſtis S. Petri.*

II. p. 118. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κγ'. Αἰθλησίς
τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Ἀγκύρας, καὶ
Ἀγαθαγγέλου. *Menſe Ianuario, die XXIII.*
*Paſſio ſacroſancti martyris Clementis Ancyra-
ni, & Agathangelii.* Eadem, quae habetur
in Codice XVII. Pl. IX. §. XXII.

Cod. Graecus membr. Ms. optimus in 8.
Sec. XII. Conſtat foliis ſcriptis 182.

ΣΤΙΧΟΙ ΣΙΒΥΛΛΙΑΚΟΙ.

VERSVS SIBYLLINI.

COD. XVII. I. p. 1. Inc. Ἐρχομένης μεγάλης ὀργῆς ἐπὶ
κόσμον ἀπειθῇ.

Def. παγγενετήρα Θεόν, πινυτόφρονα,
Haec Carmina, quae tum in noſtro, tum
in Regio Codice Bibliothecae Paris. pri-
mum locum obtinent, Librum VIII. con-
ſtituunt Sibyllinarum Oraculorum ab Io.
Opſopaeo editorum Paris. A. mDCXCIX. 8. a
pag. 363. ad 403. In Codice ſubiungitur
ſtichometria ſic, Στίχοι Φβ'. *Versus DII.*

II. p. 11. Εἰς τὴν πρώτην λόγῳ. *Ex primo*
Libro, eorumdem ſcilicet Oraculorum.

Inc. Ἀρχομένης πρώτης γενεῆς μερόπων ἀνθρώπων.
Def. Δεξιόμενοι μετὰ τοῖς θεοῖς ὅλον ἐν κόλποισιν.
Ibid. a p. 159. ad 191. ubi praecedat Prooe-
mium ſeptem verſibus conſtans.

III. pag. 19 Ὡσαύτως καὶ τὰς πολυδαίαν νο-

(1) Vide Ioannis Opſopaei notas in Oracula Sibyllina cit. edit.
p. 1. ſeqq. magna enim huic noſtro Codici cum Codice Regio,

σέντας ἐλέγχει, τὰς τε ἀδίκους καὶ ἀμαρτωλοὺς,
καὶ συμβασιλεύει (lego συμβαλεῖται) ὡς συγγε-
νὴς, τὸν ἕνα καὶ μόνον σέβειν Θεόν· εἴτα παροι-
μιάζει τὴν ἀθλήσιν τῶν ἁγίων· καὶ τελευταίον
περὶ τοῦ φρικτοῦ βήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φη-
σι, λέγουσα τάδε. *Similiter tam eos, qui mul-
titudine deorum laborant, quam iniuſtos &
peccatores reprehendit, & hortatur tamquam
cognatos ad unius & ſolius Dei cultum;*
*deinde proverbio de ſanctorum certamine lo-
quitur; poſtremo de horrendo tribunali Ser-
uatoris noſtri ſermonem facit, haec dicens;*
Inc. Ἦμος δὲ κατέπαυσε θεὸς πολυτάλαντον ὥδην.

Def. Ἀἴτιε μαννοδόξα βασιλεῦ μεγάλης βασιλείης.
Ibid. a pag. 192. ad 212. ubi pro adla-
to titulo, hunc habet: *Liber II. de Grae-
cis, & de Deo, & de Sanctis, & de Iudicio.*
Codex in fine ſubiungit ſtichometriam, ni-
mirum: Στίχοι ψμς'. *Versus DCCXLVI.* tum
ſenarios illos, quos habet etiam Codex Re-
gius, 2 magis tamen correctos, quam ſunt
in illo; etenim pro λέξει habet λέγει, &
pro ἐσιγμένοι, ἐσιγμένος. Ex adlata vero
ſtichometria patet hunc librum cum ſupe-
riori, cuius initium, Ἀρχομένη, κ. λ. con-
iunctum eſſe.

IV. p. 26. Πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ αὐτῆς τμή-
ματι φησὶν, in margine vero, ἐκ τοῦ δευτέρου
λόγου. *Rurſus in tertia parte haec inquit.*
Ex ſecundo Libro.

Inc. Οὐράνι' ὑψιβρεμέτα μάκαρ, δε ἔχεις τὰ
Χερσέριμ.

Def. Ὅσας ἐν πύλεσιν μέροτες, κακότητα
φέρουσιν. Ibid. a p. 214. ad 219. tamquam
eiufdem Libri II. pars altera.

V. pag. 27. b. Sequitur ſine ullo titulo,
littera tamen maiori, ac rubra Liber, qui
in edit. eſt III.

Inc. Εἰς δὲ σεβαστηνῶν ἡγεῖ Βελίαρ μετόπισθεν.

Def. Ὡς τ' ἀπ' ἐμῷ στόματος ἰάδ' ἀληθινὰ πάντα
λελέχθω. Ibid. a p. 220. ad p. 283. In fine
legitur: Στίχοι αλδ'. *Versus MXXXIV.* ex
qua verſuum ſumma colligitur, hunc quo-
que librum in Codice cum ſuperiori con-
iungi. Notandum vero poſt verſum Διῶνος
μεγάλοιο, κ. λ. cit. edit pag. 223. ubi no-
ta defectus apponitur, haec rubris litte-
ris fuiſſe exarata: Ἐνταῦθα ζητεῖ τὰ λειπόντα
ἀπὸ τοῦ δευτέρου λόγου, καὶ τὴν ἀρχὴν τῷ τρίτῳ.

VI. pag. 43. Λόγος τέταρτος. *Liber IV.*
Inc. Κλαίει λέως Ἀσίης μεγαλαύχου, Εὐρώπης τε.

Def. Ὡς μακαρίστους ἐκείνους, δε ἐς χρόνον ἔστα-
ται ἀνὴρ. Στίχοι ρπα'. *Versus CLXXXI.*
Ibid. a pag. 285. ad 299.

VII. p. 46. b. Λόγος πέμπτος. *Liber V.* Inc.
Ἀλλ' ἄγε μοι ſοιέοντα χρόνον κλεινώμεν Λατίνων.
D. Ρίψαν γαίαν ἅπασαν ἔμεινε δ' ἀναστέρας αἰθήρ.
Στίχοι φλη'. *Versus DXXXVIII.* Ibid. a p.
300 ad p. 343.

VIII. p. 57. Λόγος ἕκτος. *Liber VI.*
Inc. Ἀθανάτω μέγαν ὃν ἀοίδιμον ἐκ φρενὸς αὐδῶ.

Def. Ἦν' ἡν' ἀσάφεις, τὸ νέον θεῶν ἔμπυρον ὄμμα.
Στίχοι κη'. *Versus XXVIII.* Ibid. p. 344.
IX.

cuius variantes lectiones inibi adferuntur, adſinitas intercedit.
(2) Vide praedictas notas pag. 27.

IX. pag. ead. b. Εἰς τὴν ἐβδόμην λόγῳ. *Ex*
VII. Libro.

Inc. Εἴς τὴν δὲ πρώτην πόλεων, πρώτη δ' ἀπολείσει.
Def. Οὕτω γὰρ ζήσω, καὶ ἐς ἑρῶν ὁμολογῶ πῆξω.
Στίχοι ρεζα'. *Versus CLXI.*

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec.
XV. Conſtat fol. ſcriptis 61.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ
ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΤΑΓ-
ΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI INTERPRE-
TATIO IN EVANGELIUM
D. MATTHAEI.

Addas etiam

In Marcum, & Ioannem.

COD. XVII. Continet hic Codex Theophylacti Ar-

chiepiſcopi Bulgariae interpretationem
in tria tantum Evangelia, Matthaei, Marci,
& Ioannis. Concordat autem cum Cod. VI.
huius Plutei, ſi illud excipias, tum hypotheſes
illas, quarum altera inc. Καὶ Ματθαῖον εὐαγ-
γέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. altera, Κατὰ Μάρ-
κον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. tum etiam
Capitulum indices, in hoc deſiderari. Notan-
dum in fine interpretationis in Matthaeum
fuiſſe rubris litteris adiectum. Τέλος τῆς ἐπι-
τομῆς τῶν Χρυσοſτόμου ἐξηγητικῶν εἰς τὰ κατὰ
Ματθαῖον ἅγια εὐαγγέλια. *Finis compendii*
enarrationum Chryſoſtomi in ſanctum Matthaei
Evangelium. Hypotheſis in Ioannem finis
eſt in verbis, ἀρτεῖον ἦδη καὶ τῆς τῷ ἡμῶν ἀνα-
πύσεως, ut in editione inibi citata.

Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maio-
ri Sec. XIV. in cuius prima pagina ſcriptum
legitur: *S. Marci de Florentia ordinis Prae-
dicatorum in banco X. Librariae Graecae.*
Conſtat foliis ſcriptis 277.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

VITA D. NICOLAI.

Ac praeterea

SS. Eustathii, Theopistae, ac filiorum; &
alia anonymi.

COD. XIX. I. p. 1. Vita, & conversatio S. P. N. Ni-
colai Archiep. Myrensis pro-
vinciae Lyciae Thaumaturgi, quam vide in
Cod. XXXI. Plut. X. §. VII.

II. p. 21. b. Bios καὶ μαρτύριον τῷ ἁγίῳ Εὐ-
σταθίῳ, καὶ τῆς γυναίκος αὐτοῦ Θεοπίστης, & τῶν
τέκνων αὐτοῦ Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστης. *Vita &
paſſio S. Eustathii, & uxoris eius Theopistae,*
& filiorum eius Agapii, & Theopisti. Inc.
Πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις. *Definit imperfecte*
in verbis: ἀλλ' εὐμενῶς ἄκουσον, & φράσον μοι
τὴν ἀρχαίαν. . . G. & L. in Actis SS. edit.
Aetuerp. mDCCLV. Sept. Tom. VI. p. 123.

(1) II partim hexametri, partim iambici; illos ex Menologio
Graeco metrico deſumpſit, quod Tom. I. Act. SS. Maii pra-

III. p. 33. Sequuntur alia manu dialecti-
ca quaedam ἀνεπίγραφα, & ἀκέραια. Inc.
. . . γορεῖσθαι ἀρμόττει τῷ γένει κατ' αὐτὸ,
ἐπεὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῷ τίθεται. Def. ἐν ἡ καὶ
τοῦ λόγου τοῦ παρόντος εἰκότως τὸ τέλος καὶ ἡ
συμπλήρωσις γίνεται. *Agitur autem de gene-
re, specie, ac differentia, &c.*

IV. pag. 40. Prooemium anonymi in ver-
ſionem alicuius Operis S. Thomae Aquina-
tis e Latino in Graecum. Inc. Οὗτος ὁ Θω-
μάς, Λατίνος μὲν τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ, καὶ δια-
φερόμενος πρὸς ἡμᾶς, κ. λ. Def. διὰ τὴν αὐτοῦ
καὶ ἄλλων τῶν δυναμένων ὠφέλειαν. *Forte eſt*
Maximi Planudae, aut alterius Graeci viri
Latinis infenſi; illos enim in hoc Prooemio
valde carpit. Conſule Echardum in Historia
Scriptorum Ordinis Praedicator. T. I. p. 346.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV.
Conſtat foliis ſcriptis 40.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΙΝΩΝ
ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITA ET MOS QVORVMDAM
MARTYRV.

Scilicet

Vitae SS. qui menſe Septembri apud Graecos
coluntur, auctore Symeone Metaphraſte.

I. p. 1. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. Bios καὶ πολι-

τεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συ-
μεῶν τοῦ ἐν τῇ Μάνδρᾳ. *Menſe Septembri, die*
I. Vita & converſatio S. P. N. Symeonis
Mandritae. Inc. Συμεῶν τὸν πάνν. Def.
ἐκ μιᾶς τῆς γεότητος εἰσδεχόμενος, ἐν Χριστῷ, κ.
λ. Latine ex verſione Guilielmi Gratii S.
I. in Actis SS. T. I. Ianuarii pag. 274.

II. p. 23. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Αἰθλησίς τοῦ
ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μάμαντος.
Menſe eodem, die II. Paſſio S. & glorioſae
martyris Mamantis. Inc. Μάμας ὁ μέγας ὄρος.
Def. διαβαίνει δευτέρῳ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός.
ὃν γένοιτο, κ. λ. Innuit tantum haec Acta
Bollandus ex Codice Mediceo Regis Fran-
ciae, Tom. III. Auguſti pag. 427. Animad-
vertendum eſt a recentiore Graeco additos
eſſe initio cuiuſcumque vitae duos, aut tres
verſiculos, quos in praefens brevitatis gratia
omittendos cenſuimus.

III. pag. 31. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Αἰθλησίς
τῷ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἱερομάρτυρος Ἀνθί-
μου ἐπισκόπου Νικομηδείας, παθόντος ὑπὸ Μαξι-
μιανῷ. *Menſe eodem, die III. Paſſio S. P. N.*
*& hieromartyris Anthimi, Episcopi Nicome-
diae, qui paſſus eſt ſub Maximiano.* Inc.
Τίς οὐκ οἶδε τὴν Νικομήδους. Def. γεότητά τε
& βασιλείαν, ἡ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine
in Actis SS. ad xxvii. Aprilis T. III. p. 483.
Graece vero in calce eiufdem Tomi p. lx.

IV. pag. 37. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Αἰθλησίς τοῦ
ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βαβύλα ἀρχιεπισκόπου
Ἀντιοχείας, παθόντος ὑπὸ Νουμμεριανοῦ τῷ ἀσε-
βεῖ.

T t t
miſit Papebrochius; hos fortaliſſe ex Menaeis magnis impreſſa,
quorum mentio ibid. Tom. III. Aug. pag. 428. §. III.

βύς. *Mense eodem, die IV. Passio S. P. N. Babylae Archiep. Antiochia, qui sub impio Numeriano passus est.* Inc. Νεμεριανὸς τῷ Ρωμαίων σκῆπτρῳ. Def. τὸν οἰκίσαν δοξάζων ἀγωνοθέτην. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. Tom. II. Ianuarii pag. 576.

V. pag. 43. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Διήγησις μερικὴ περὶ τοῦ γενομένου θαύματος παρὰ τοῦ πανενδόξου Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιερατῆρος ἐν Χώναις. *Mense eodem, die V. Narratio particularis de prodigio, quod factum est a gloriosissimo archiepiscopo Michaelis in urbe Chonis.* Inc. Καὶ τὸ περὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διεξέναι. Def. πρεσβείαις αὐτοῦ τῶν ἀσωμάτων ἀρχηγῶν Μιχαὴλ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium xxix. Sept. & Lipomannum Tom. VI. ad v. Sept.

VI. pag. 49. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τῷ Χριστῷ μαρτύρων Εὐδοξίου, Ρωμύλου, Ζήνωνος, & Μακαρίου. *Mense eodem, die VI. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum Eudoxii, Rhomyli, Zenonis, & Macarii.* Inc. Τραϊανὸς τοῦ δυσσεβοῦς βασιλέως. Def. ἐσησαν τροπαῖόν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. in Actis SS. ad diem v. Septembr. Tom. II. pag. 511.

VII. pag. 55. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Αἰθλῆσις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος. *Mense eodem, die VII. Passio S. & gloriosi martyris Sozonis.* Inc. Μαξιμιανὸς τῆς Κιλικίας ἡγεμονεύοντος. Def. ἀνεκρήρυττο σφαγίτης, εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Antiquiora profert Acta auctoris synchroni Bollandus ad dictam diem, Tom. III. Sept. p. 15. quorum tamen initium cum nostris concordat.

VIII. pag. 58. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σευηριανῶ. *Mense eodem, die IX. Passio S. martyris Severiani.* Inc. Λικινίος τοῦ δυσσεβοῦς βασιλεύοντος. Def. καὶ θερμῶς προΐσχυμενος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Diversa haec sunt ab iis Actis, quae adfert Bolland. I. c. ad dictam diem.

IX. pag. 64. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν, Μηροδόρας, Μητροδόρας, & Νυμφόδορας. *Mense eodem, die X. Passio SS. mulierum Menodora, Metrodora, & Nymphodora.* Inc. Οὐδὲ γυναῖκες. Def. καὶ τῆς χρηστότητος ἀπολαύσαντες. ὡς γένοιτο, κ. λ. Latine tantum in Actis SS. Tom. cit. p. 490.

X. pag. 70. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος & πολιτεία καὶ ἀγῶνες τῆς ὁσίας καὶ μακαρίας ἡμῶν μητρὸς Θεοδόρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio, & agones S. & beatissimae matris nostrae Theodora Alexandriae.* Inc. Ζήνων μὲν ἤδη τὴν αὐτοκράτορα Ρωμαίων. Def. τῆς τῶν σωζομένων γενέσθαι μερίδος, χάριτι, κ. λ. A Bolland tamquam fabulosa praetermittitur.

XI. pag. 82. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Αἰθλῆσις τῷ ἁγίῳ καὶ ἐνδόξῳ ἱερομάρτυρι Αὐτονόμου. *Mense eodem, die XII. Passio S. & gloriosi hieromartyris Autonomi.* Inc. Τῆς Ἰσθμίας ἀτοπίας. Def. δοξάζει προελομένους, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Actis SS. Tom. IV. Sept. pag. 16.

XII. p. 86. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Πράξις καὶ

τελείωσις τῷ ἁγίῳ Κορηλίῳ τοῦ ἐκπαυτάρχου. *Mense eodem, die XIII. Acta & consummatio S. Cornelii Centurionis.* Inc. Μετὰ τὴν σωτήριον. Def. εὐχαρίστας αὐτοῦ τοῦ ἁγίου, καὶ χάριτι, κ. λ. Latine in Actis SS. Tom. I. Febr. pag. 281.

XIII. pag. 94. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Μαρτύριον τῷ ἁγίῳ μεγαλομάρτυρι Νικήτᾳ. *Mense eodem, die XV. Passio S. magni martyris Nicetae.* Inc. Νικητικὸς ἀγῶνας. Def. τεθησαυρισμένα, ὡς γένοιτο, κ. λ. G. & L. in Actis SS. edit. Antwerp. MDCCCLV. Tom. V. Sept. pag. 40.

XIV. pag. 98. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ πανευφύμης μάρτυρος Εὐφημίας. *Mense eodem, die XVI. Passio S. & celebratissimae martyris Euphemiae.* Inc. Διοκλητιανὸς τὰ Ρωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Def. καὶ πάσης προσφορᾶς ἱερώτερον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Diversa est ab ea, quae in Actis SS. refertur Tom. cit. p. 266.

XV. p. 107. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν Σοφίας, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πίσσης, Ἐλπίδος, καὶ Ἀγάπης. *Mense eodem, die XVII. Passio SS. mulierum, Sophiae, & filiarum eius Pissae, Elpidis, & Agapae.* Inc. Μετὰ τὸ διαγγελθῆναι πανταχῶς τὸ σωτήριον κήρυγμα. Def. μίαν αὐτῶν εἶναι τὴν κατοικίαν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Tamquam fabulosa praetermisit haec Acta Bollandus die 1. Aug. Tom. I. p. 16.

XVI. pag. 115. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ'. Αἰθλῆσις τῶν ἁγίων μαρτύρων Τροφίμου, Σαββατίου, καὶ Δορυμέδοντος. *Mense eodem, die XIX. Passio SS. martyrum Trophimi, Sabbatii, & Dorymedontis.* Inc. Πρίβου τῷ δυσσεβοῦς. Def. κατατιθέασιν, δοξάζοντες πατέρα & υἱόν, καὶ πνεῦμα ἁγίων, κ. λ. Diversa incipit ea, quae legitur in Actis SS. Septembris Tom. VI. p. 12. In hac Vita definit tum huius Codicis recensio, tum ipsius Plutei XI Catalogus in Montfaucon. Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 270.

XVII. pag. 124. *Mense eodem, die XX. Passio S. & gloriosi magni Christi martyris Eustathii, & Theopistes, & eorum filiorum Agarii, & Theopisti.* Inc. Τραϊανὸς τὰ Ρωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Def. καὶ εὐκτέριον οἶκον οἰκοδομήσει τοῖς καλλινίκῳ, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Diversa est ab ea, quae enunciat est in Codice praecedenti, §. II.

XVIII. pag. 143. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Αἰθλῆσις ἐπισκόπου Ἀμασείας ἐγκώμιον εἰς τὸν ἁγίον καὶ ἐνδόξον μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Φωκᾶν. *Mense eodem, die XXI. Asterii Episcopi Amaseae Encomium in S. & gloriosum Christi martyrem Phocam.* Inc. Γερὸς μὲν, καὶ θεοπίσιος. Def. κηρύσσουσα κύριον, ὃς πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. G. & L. edidit Combessif. Tom. I. Aug. Nov. p. 170. ubi aliquanto longius est ab initio, incipit enim; Καλὴ καὶ συμφέρουσα τοῖς ἀσκημένοις.

XIX. p. 147. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Αἰθλῆσις τῆς ἁγίας & ἐνδόξης καὶ καλλινίκης μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Θέκλας τῆς ἐν Γκονίᾳ. *Mense eodem, die XXIV. Passio S. & gloriosae & invictae Christi-*

Christi martyris Theclae Iconiensis. Inc. Ἀρτι τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας εὐαγγελιστοῦ καὶ κήρυκος, Παύλου Φημί. Def. ὄψαν ἐν κινδύνοις ἀντίληψιν, ὥς ταῖς πρεσβείαις, καὶ τῶν αἰώνων τύχοιμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. G. & L. edidit Petrus Pantius Antuerpiae MDCCVIII. 4.

XX. pag. 158. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τῆς ἁγίας μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Mense eodem, die XXV. Vita & conversatio & certamina S. M. N. Euphrosynes Alexandrinae.* Inc. Ἀρτι τὰ Ρωμαίων σκῆπτρα Θεοδοσίῳ τῷ παιδὶ. Def. εἰς μνήμην διηγεῖται, καὶ δόξαν τοῦ ταῦτα ὅπως φιλονομήκους Θεοῦ, ὃς πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine cum notis apud Bolland. Febr. Tom. II. pag. 541.

XXI. pag. 165. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Τίτλος μνημα εἰς τὸν ἁγίον καὶ ἐνδόξον ἀπόστολον τῷ Χριστῷ καὶ εὐαγγελιστῇ Γεωργίῳ. *Mense eodem, die XXVI. Commentarius in S. & gloriosum Christi Apostolum & Evangelistam Iohannem.* Inc. Ὅτι μὴ πολὺ τῶν ἀγγέλων ἀφίστηεν ἄνθρωποι. Def. ἐαυτὸν μᾶλλον γινόμενος, χάριτι, κ. λ. Graece ad calcem Oecumenii in Epistolae & Arethae in Apocalypsim, Veronae MDCCXII. fol. p. 999.

XXII. p. 175. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Καλλιστράτου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀθλησάντων. *Mense eodem, die XXVII. Passio S. & gloriosi martyris Callistrati, & sociorum eius.* Inc. Τὴν τοῦ Χριστοῦ ποίμνην ὅσαι ἡμέραι πληθυνομένην. Def. ἐπιδειξάμενος, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου, κ. λ. Latine apud Boll. Tom. VII. Sept. pag. 191.

XXIII. pag. 183. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τῷ ὁσίῳ πατρὶ ἡμῶν καὶ ὁμολογητῇ Χαρίτωνος. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio & certamina S. P. N. & Confessoris Charitonis.* Inc. Πολλὰ τῆς διδασκαλίας τῶν εὐ, & ὡς Θεὸς φίλον ἐβριωκότων τὰ ὑποδείγματα. Def. σωματικῶς τέ, Φημί, καὶ πνευματικῶς, μέχρις ἡμῶν διεσώσατο, εἰς δόξαν πατρὸς, & υἱοῦ, κ. λ. Gr. & L. Tom. cit. pag. 612.

XXIV. pag. 191. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητῆ. *Mense eodem, die XXXI. Vita & conversatio & certamina S. P. N. Cyriaci anachoretae.* Inc. Τοὺς εὐλογώντας σε. Def. καὶ βλὴν τῆς ἁγίας τριάδος τὴν ἑλλαμψὶν εἰσδεχόμενος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. ex tribus Mss. Colbertinis in Analectis Graecis per monachos Benedictinos post Monumenta Cotelarii editis pag. 100. seqq. Paris. MDCCXXXVIII. in 4. Aliam huius Cyriaci Vitam recensimus in Codice IX. huius Plut. §. XVII. auctore Cyrillo Scythopolitano.

XXV. pag. 201. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Βίος καὶ πολιτεία & μαρτύριον τῷ ἁγίῳ ἱερομάρτυρι Γρηγορίῳ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. *Mense eodem, die XXX. Vita & conversatio & martyrium sacrosancti martyris Gregorii magnae Armeniae.* Inc. Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης. Definit imperfecte in verbis: καὶ

τῆς πολλῆς πρὸς ἀνθρώπους φιλανθρωπίας διαλεχθείς. προοίσις δὲ & ὡς ἄγγελος αὐτῷ ἐπιμαρτυρῆς ἔνοσεν ἐν... Reliqua mutilato Codice desiderantur. Latine apud Lipomann. Tom. VI. & Surium xxx. Sept. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 246. Aliam Vitam inuimus in Codice XXV. Plut. VII. §. II. quae adfertur etiam in Actis SS. T. VIII. Sept. p. 320. auctore Agathangelo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. optime exaratus. Constat foliis 216.

BIOI ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRV.

Scilicet

Eorum, quorum memoria colitur a die V. ad XIX. Ianuarii.

I. p. 1. Μηνὶ Γανναρίῳ ε'. Βίος & πολιτεία COD. XXI.

τῷ ὁσίῳ πατρὶ ἡμῶν Παύλῳ τῷ Θηβαίῳ. *Mense Ianuario, die V. Vita & conversatio S. P. N. Pauli Thebaei.* Vide in Cod. XVII. Plut. IX. §. IX. Prima pagina blattis, ac temporis vetustate fere deleta est.

II. p. 12. b. *Mense eodem, die IX. Passio S. martyris Polyucti.* In dicto Codice, §. XIII.

III. pag. 20. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος & πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μαρκιανῶ οἰκονόμου τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. *Mense eodem, die X. Vita & conversatio S. P. N. Marciani Oeconomi Sanctae Dei magnae Ecclesiae.* Inc. Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα. Def. τῶν ἐκείνου συμμελασχεῖν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Latine apud Bolland. ad x. Ian. Tom. I. p. 609.

IV. p. 37. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodosii coenobiarchae.* In dicto Codice XVII. §. XIV.

V. p. 84. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τῷ Χριστῷ μαρτύρων Ἑρμούλου καὶ Στρατονίκου. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. Christi martyrum Hermolyli, & Stratonici.* Inc. Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς. Def. ἡ ἐφ' ἧς τότῳ τῶν σωμάτων κατάθεσις, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium xxi. Ian.

VI. p. 91. b. *Mense eodem, die XIV. S. P. N. Nili in SS. PP. in monte Sina, & Rhaithu consummatus.* Habes in Cod. XVIII. Plut. IX. §. XXV.

VII. p. 124. b. *Mense eodem, die XV. Vita & conversatio S. P. N. Iohannis propter Christum pauperis.* In dicto Cod. XVII. §. XV.

VIII. p. 136. *Mense eodem, die XVI. Sermo in inventionem honorabilis Catenae S. & gloriosi Apostolorum principis Petri.* Ibid. §. XVI.

IX. pag. 154. *Mense eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii, scripta a S. P. N. Athanasio Archiep. Alexandriae.* Ibid. §. XVII.

T t t 2

Cod.

A P P E N D I X
AD VOLVMEN GRAECORVM PATRVM
MEDICAE BIBLIOTHECAE
EXHIBENS RECENSIONES CODICVM PLVTEI IV.
IN CALCE VOLVMINIS CODD. ORIENTAL. IAM EDITAS;
NVNC VERO A PLVRIMIS MENDIS PVRGATAS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Titulum ita restituimus.

Acta Apostolorum, & Epistolae Catholicae, & Paulinae cum scholiis SS. PP. marginalibus.

COD. I. I. p. I.

ἡ πράξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Acta SS. Apostolorum. Initium, & finem scholiorum in hunc Librum habes supra in Codice XIX.

Plut. VIII. §. I. cum quo mirifice concordat. In hoc tantum notandum, sacrum textum maiori caractere in medio paginarum exaratum, scholiis marginalibus undequaque circumdari, minori conscriptis: brevibus quoque summariis eorum, quae in singulis pertractantur Capitulis, in margine instructum esse; tum initio expositionis adscriptum habere monogramma τῷ Χ, unde colligas, hos Commentarios cum ex aliis, tum praecipue ex S. Ioanne Chrysostomo fuisse excerptos, ut in recensione dicti Codicis XIX. adnotavimus, ubi nomina quoque Patrum, ex quibus contexta Catenam est, singillatim retulimus. Capita porro XL. numerantur. Primi argumentum est: Περὶ τῆς ἐξαναστάσεως διδασκαλίας Χριστοῦ, καὶ ὁπτασίας πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς, θέας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου β' αὐτοῦ παρουσίας. Ultimi est: Περὶ διαλέξεως Παύλου τῆς πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ ἱερείας. Singula autem vide in prolegomenis ad Oecumenii Catenam edit. Veron. quam citavimus in dicta recensione.

II. pag. 47. b. Ἐπιστολὴ καθολικὴ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. *Epistola Catholica S. Iacobi.* Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Catholicis, Hypotheses Euthalianae, & Capitulum Tabulae. Hypotheses vide supra in Codice XIII. Plut. VI. a §. XX. ad XXVI. cum quibus ferme conveniunt. Capitulum

vero tabulas exhibet tibi Codex XXVII. eiusdem Plutei VI. totum Novum Testamentum complectens, a §. VI. ad XII. His igitur omnibus omisiss, quum praesertim habeantur etiam in edit. cit. initium tantum, ac finem scholiorum, quae ab ipsa discrepant, in medium proferemus. Scholia igitur in hanc Epistolam inc. Εἰ τελεσιόγηται τὴν κατ' ἀνδρίαν ἐ καρτερίαν προτρέπων. Def. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῷ Θεοῦ τὸ λαλῶν ἐν ὑμῖν. Inter hanc, & sequentem Epistolam mala Codicis compactura duo folia inserta sunt, finem secundae Petri Epistolae, eiusque Commentarii continentia, quaeque inter p. 62. & 63. sunt reponenda.

III. pag. 55. b. Πέτρου ἐπιστολὴ πρώτη. *Petri Epistola prima.* Scholia inc. Καὶ οὗτος ὁ ἀπόστολος τοῖς ἐκ περιτομῆς κηρύττειν προσηγγεῖς. Def. ὃ καὶ ἐπέτρεψε γράψαι τὸ εὐαγγέλιον. In ultima huius Epistolae pagina habetur diversa manu, vetusta tamen, exarata enarratio martyrii S. Pauli, eadem quae in dictae editionis Prolegomenis legitur, nimirum ubi singulorum Apostolorum nomen, praedicationis locus, & martyrium referuntur. Incipit autem: Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος. Def. μὲντοι Ῥωνίου καὶ ἡμέρῃ. Ex hoc monumento, in quo legitur, ἔστιν ὅτι πᾶς χρόνος, ἐξ ὧν ἐμαρτύρησεν τὰ ἔτη μέχρι τῆς παρουσίας ταύτης ὑπατείας, τετάρτης μὲν Ἀρκαδίου, τρίτης δὲ Οὐαρίου, κ. λ. occasio data est Langio adferendi, Codicem hunc esse IV. Seculi: quod iudicium falsum omnino evincunt, tum characterum IV. & X. Seculi discrimen, tum orthographiae errores, ubi ω pro o, & η pro i, & e contra apponuntur, tum etiam locus, in quo collocatum est, qui aperte demonstrat, posterius scriptum fuisse, quam Epistolae textum.

IV. pag. 61. b. Πέτρου καθολικὴ ἐπιστολὴ δεύτερα. *Petri Catholica Epistola secunda.* Inc. scholia: Διὰ μακροῦ μὲν ἀποδίδωσιν. Def. λαλεῖ γὰρ Χριστὸς ἐν αὐτῷ, ἡ ὕψους σοφία τοῦ πατρὸς. Quae quidem postrema requirenda sunt in pag. 54. b. una ex illis duabus, quas male fuisse compactas innuimus supra §. II.

V. pag. 64. Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη. *Ioannis Epistola Catholica prima.* Inc. schol. Πῶς ὁ αὐτὸς εἰπὼν. Def. ἐκεῖνων ἔτεκα τὴν λέξιν ἐχάραξεν.

VI.

VI. pag. 71. *b. Γωάννη επιστολή καθολική δευτέρα. Ioannis Epistola Catholica secunda.* Inc. schol. Καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἀγάπη. Def. ἡ τὴ ἀδοκίμη φρονήματος.

VII. pag. 72. *b. Γωάννη επιστολή καθολική γ'. Ioannis Epistola Catholica III.* Inc. schol. Ὁ ἀγαθοποιὸς, φησὶν, ἐν τῷ Θεῷ ἐστὶν. Def. ἡ τῶν παραπλησίων γεγραμμένων. Ex hilce scholiis periere nonnulla, ob paginae 73. lacerationem.

VIII. pag. 74. *Γ' ἔδω επιστολή καθολική Ιουδαε Epistola Catholica.* Inc. schol. Παρισέδυσαν γὰρ τινες ἄνθρωποι. Def. κατὰ τὴς προειρημένους λόγους. In fine Epistolae adiecta stichometria hoc pacto: *Ἐπιστολή Γ' ἔδω εἰχὼν ξη'. Epistola Iudae versuum LXVIII.*

IX. pag. 77. Sequuntur Epistolae Paulinae XIV. item cum scholiis marginalibus uberrimis, qualia exhibebat Codex IV. Plut. X. ubi singulorum initium ac finem produximus¹. In hoc tamen praecedat unicuique Epistolae Hypothesis Euthaliana, & quidem posterius adiecta: quae in nonnullis Epistolis cum Theodoretiana, unius instar coniungitur. Binis igitur instructae Hypothesibus sunt, ad Corinthios secunda, ad Colossenses, ad Thessalonicenses secunda, ad Timotheum, ad Titum, & ad Philemonem; tribus vero illa ad Hebraeos, ut in Codice VII. Plut. X. § III. quarum tamen ultima, nempe Theodoretica, definit in verbis, *ὡς ὄντα ἀλλήθειας*. Reliqui quinque versus, qui tum in dicto Codice, tum in edit. cit. supersunt, initio Commentarii in Epistolam apponuntur, qui propterea inc. *Τὴν τῶν Παύλου τὴν ἰδίαν ἢ ἐξηκέν ὀνομασίαν*, κ. λ. Hae tamen tres Hypotheses instar unius sunt, & quidem, ut aliae superiores, sequiori manu conscriptae; ita ut secunda, quae inc. *Ἡ πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολή δοκεῖ*, κ. λ.² quum ab eodem Codicis scriptore iam ante Caput indicem fuisset exscripta, bis repetatur. Praeter Hypotheses, Caput quoque indicem unaquaeque praefert Epistola, praeter primam ad Romanos; quorum numerum, & argumenta eadem prorsus reperias in dicta editione, nisi quod nonnulla ex iis, quae ad Epistolam I. ad Corinthios, & primam ad Timotheum spectant, in plura alia subdivisit Codex. Subscriptionem, & stichometriam habent tantum Epistola ad Romanos, & secunda ad Corinthios, quae vide in Codicibus XIII. & XXVII. Plut. VI. suis locis. Mutilus est in fine Codex; definit enim ubi scholia in Epistolam ad Hebraeos perveniunt ad ea verba, *ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον*, quae incidunt in medio versus 21. Cap. XIII. ita ut pagina desiderari videatur; quem tamen defectum ex aliis supra memoratis Codicibus supplere com-

(1) Hoc loco monitum lectorum volumus, specimen expositionis in primam Epistolam ad Corinthios, Nicetae, Heraclae Archiepiscopo tributae in Codice X. Plut. IX. a Cl. Io. Lamio Tom. IV. Delic. Erudit exhiberi, & quidem ex eodem Codice X. excerptum. Huius autem expositionis, uti & aliarum in reliquis Paulinas Epistolas initium, & finem quum

mode possis. Scholiorum finem, uti faciet, non damus; ita enim ultimum folium partim vetustate detritum, partim tineis corrosum est, ut perlegi scriptura vix possit: quod & alibi nescio quo adverso fato huic contigit volumini, ac praecipue in Epistolis ad Galatas, & ad Ephesios, ubi cum multae maculis paginae sunt adspersae, tum praefertim folia 165. 167. 168. 173. 174. & 177. ita corrosa ut membranis vacuis suffectis restaurata fuerint.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. X. exeuntis, in fine mutilus. Constat foliis 244.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

BASILII EXPOSITIO ESAIAE.

I. p. 1. **Τ**οῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασιλείου COD. II.
ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Enarratio in prophetam Esaiam. Prooemium inc. *Εὐχάρστη μὴ γενέσθαι τὴν φυγὴν ἡμῶν*. Def. ἡ τῷ μουσικῷ συγκαταπεπλεγμένων. Exstat hic Commentarius in edit. Operum Basilii Paris. A. MDCXXI. fol. Tom. I. a pag. 378. ad pag. 617. in Capita XVI. divisus. In Codice vero nostro per Sermones proceditur, ut ex recensione patebit.

II. pag. 8. *Ὁ'ρασις α'. Visio I.* Textus prophetiae inc. *Ὁ'ρασις*, ἢν εἶδεν Ἡσαΐας ὅτε Α'μώς, κ. λ. Expositio inc. *Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων*. Def. ἡ ἀπαγωγὴς τοῖς πολεμίοις ἐκκεῖμεθα. Haec Visio in sectiones XXI. divisa, quarum unicuique verba prophetiae praemissa rubris litteris conscripta; quod de ceteris etiam dictum intelligas. Habetur in cit. edit. a pag. 383. ad pag. 395.

III. pag. 24. *Λόγος γ'. Sermo III.* Prophetiae textus inc. *Καὶ εἰ μὴ κύριος Σαβαώθ*. Expositio inc. *Εἰ ὅλον τὸ ἔθνος ἁμαρτωλόν*. Def. ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν ἡρτηται. Sunt sectiones XXXVII. Ibid. a pag. 395. ad p. 415.

IV. pag. 51. *Λόγος δ'. Sermo IV.* Prophetiae verba inc. *Πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ Σιών*. Commentarius inc. *Θαυμαστικὴ ἡ ἐπαπόρρησις*. Def. *ἀναρριπίζομενος, ἢ ἐξαπτόμενος*. Sect. XXVI. Ibid. a pag. 415. ad p. 426.

V. pag. 65. *Λόγος ε' (supple β'). Visio II.* Inc. *Ὁ' λόγος γενόμενος πρὸς Ἡσαΐαν*, κ. λ. Expositio inc. *Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς προτέρας ὁράσεως*. Def. *κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ*. Sect. XXXI. Ibid. a p. 426. ad p. 440.

VI. pag. 83. *Λόγος ς'. Sermo VI.* Prophetiae textus inc. *Ἡμέρα κυρίου ἐπὶ πάντα*, κ. λ. Expositio inc. *Τάχα πρώτη ἁμαρτία*. Def. *τῶν ἐξαυμένων αὐτῶν*. Sect. XXXII. Ibid. a pag. 440. ad p. 458.

VII.

proflus Catenae illi consimilem invenimus, quae sub Occurrit nomine edita est Veronae anno MDCXXI. fol. mirum videri non debet. Si nobis in dicto Codice recensendo, an revera Nicetae adiudicanda esset, suspicio aliqua suborta est.

(2) Haec in dicto Codice VII. Plut. X. Chrysostomi nomen praefert.

VII. pag. 107. *b. Λόγος ζ'. Sermo VII.* Prophetiae verba sunt: *Οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν*. Comment. inc. *Ταῦτα λοιπὸν ὁ προφήτης*. Def. *ὡς ἀρχὴν αὐτοῖς*. Sect. XLI. Ibid. a pag. 458. ad p. 476.

VIII. p. 133. *Λόγος η'. Sermo VIII.* Scripturae textus inc. *Ἄσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ ἄσμα*, κ. λ. Expositio inc. *Τὰ ἄσματα πάντα*. Def. *ὡς ἀκροῖ εἰσὶν αἱ ψυχαί*. Sect. XVII. Ibid. a pag. 476. ad p. 488.

IX. pag. 148. *b. Λόγος θ'. Sermo IX.* Prophetiae verba sunt: *Οὐαὶ οἱ ἐγγερόμενοι τὸ πρῶν*. Comment. inc. *Τῆς ἀποστολικῆς λέξεως*. Def. *ἐπὶ τῆς γῆς*. Sect. XXI. Ibid. a p. 488. ad p. 512. Huius Sermonis octo folia, manu Sec. XV. suppleta sunt.

X. pag. 181. *b. Λόγος ι'. Sermo X.* Prophetiae textus inc. *Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ*, κ. λ. Expositio inc. *Πρὸς τὴς ἀπὸ κτίσεως κόσμου*. Def. *ὡς διερευνησθαι*. Sect. XVII. Ibid. a pag. 512. ad pag. 526.

XI. pag. 201. *Λόγος ια'. Sermo XI.* Prophetiae verba sunt: *Καὶ προσέφητο κύριος λαλήσαι*, κ. λ. Expositio inc. *Εἰ μὴ τοῖς κατόπιν*. Def. *τῇ ἰδίᾳ δόξῃ ὑπερύψωσεν*. Sect. XC. Ibid. a pag. 526. ad pag. 573.

XII. pag. 266. *b. Ὁ'ρασις γ'. Visio III.* Inc. *Ὁ'ρασις κατὰ Βαβυλῶνος*. Comment. inc. *Οὐκ αἰσθητὴ τίς ἐστιν*. Def. *ὅτι ἀπέχουσι τὴν παράκλησιν αὐτῶν*. Sect. XL. Ibid. a pag. 573. ad pag. 600.

XIII. pag. 304. *b. Ὁ'ρασις δ'. Visio IV.* Inc. *Τὸ ἵματιον τῆς Μωαβιτιδος*. Comment. inc. *Συνέλαγε τὰ περὶ τοῦ Μωάβ*. Def. *ἡ ἐντεῦθεν παίδευσις*. Sect. X. Ibid. a pag. 600. ad pag. 617. Ultimum folium eadem recenti manu, de qua supra, suppletum est.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. Constat foliis 326.

ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ATHENAGORAE ATHENIENSIS PHILOSOPHI CHRISTIANI DE RESURRECTIONE.

Ac praeterea

Stephani Byzantii de Urbibus & Populis.

COD. III. I. p. 1. **Ο**ccurrit titulus Operis Athenagorae de resurrectione mortuorum, exteriori simillimus, tum opus ipsum, cuius recensioem vide supra in Cod. XXXII. Plut. X. § VIII. In fine legitur sequens amanuensis subscriptio: *Μεταγράψαν ἡ ταῦτα τοῦ περὶ ἀναστάσεως λόγου, χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ἐνενηκοσῶ πρώτῳ, μηνὸς Γενίου. Ἐκτὴ δὲ χειρὸς καμῶ Γωάννη ἱερέως Ρώσου τῷ Κρητὸς Οὐναντίας. Transcriptus est hic Liber de Resurrectione anno MCCCXCXI. mensis*

(1) Haec omnium ferme titulorum, qui sequuntur, conclusio est.

ss. Iunii die vi manu mei Ioannis Rhoῦs sacerdotis Cretensis Venetius.

II. pag. 23. *Στεφάνου Βυζαντίου περὶ πόλεων & δήμων. Stephani Byzantii de Urbibus & Populis.* Inc. *Ἀββαί, πόλις Φωκικῆ, ἀπὸ εὐθείας ἐνίκης τῆς Ἀββῆ*. Def. *τὸ μέντοι ὠφθῆ, κατὰ κρήσιν οὕτω τέως εὑρον*. Hoc Lexicon geographicum & historicum, alphabetico procedens ordine, editum est G. & L. Amstelæd. MDCXXV. fol. apud Rud. & Gerh. Westenius. In littera K inter pag. 162. & 163. quinque folia sunt vacua, ut inde colligas multa desiderari; nam a voce *Καλίστρα* transit ad vocem *Κόρακος πέτρα*. In calce vero pag. 162. *b. amanuensis ipse ita adnotavit: Ὡς εὑρον ἡ εἰς τὸ πρῶτον καθὼς λέγει ὁδε*. Hunc defectum in citata quoque editione videre est. In fine totius Operis leguntur hi duo versiculi:

*Θεοῦ δίδόντος, ὅθεν ἰσχύει φόβος,
καὶ μὴ δίδόντος, ὅθεν ἰσχύει πόνος.
Deo dante, nihil potest invidia.*

Et non dante, nihil potest labor.

Tum haec alia calligraphi subscriptio: *Ἡ βίβλος αὕτη μεταγράφη Οὐναντίας, ἀναλώμασι μὲν τοῦ μεγίστου κυρίου ἡμετέρου κυρίου Λαυρεντίου Διμέδτιζε, χειρὶ δὲ Γωάννη πρεσβυτέρου Ρώσου τῷ Κρητὸς τρεῖς ἀπὸ τῆς Χριστῶ γεννησεως χιλιοσῶ τετρακοσιοσῶ ἐνενηκοσῶ δευτέρῳ, μηνὸς Μαρτίου τριακοσῆ πρώτῃ. Liber hic transcriptus est Venetius, sumtibus quidem magnifici Domini nostri Domini Laurentii de Medicis, manu vero Ioannis Rhoῦs presbyteri Cretensis, anno a Christi Nativitate MCCCXCXI. mensis Martii die XXXI.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XV. nitidissimus, & pulcherrimus. Constat foliis scriptis 303.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΕΓΚΟΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

ANDREAE ARCHIEPISCOPI CRETENSIS LAUDATIO IN NATALEM DIEM BEATISSIMAE MARIAE DEIPARAE.

Titulus corrigendus.

Diverforum SS. PP. Orationes Panegyricae in nonnullas Domini, Deiparae, Sanctorumque festivitates.

COD. IV. I. p. 1. **Μ**ηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἡ' Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ἐγκόμιον εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Πάτερ εὐλόγησον¹. *Mense Septembri, die VIII. Andree Archiepisc. Cretensis laudatio in Nativitatem SS. Deiparae. Pater benedic.* Inc. *Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν*. Def. *ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος, αὐτῶ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L.*

(1) Haec omnium ferme titulorum, qui sequuntur, conclusio est.

& L. in Aust. Novo Combesil. Tom. I. p. 1289.

II. pag. 6. Γωάννη μοναχῷ τῷ Δαμασκηνῷ λόγος εἰς τὸ γενέσθαι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Ioannis monachi Damasceni Sermo in Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη, κ. λ. G. & L. in eius Operum edit. Paris. mdciii. ex recensione Iac. Billii pag. 329. b. Huius Sermonis folium 3. recentiori manu suppletum est.

III. pag. 13. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τῷ αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς παναγίας Θεοτόκου. *Eadem die. Eiusdem in ipsam maxime venerabilem Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Εἰ μετρεῖται γῇ σπιθαμῇ, κ. λ. Titulo tamen allato alius recenti manu suffectus est, nimirum: Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀνδρέᾳ ἀρχιεπισκόπῳ Κρήτης τῷ Ἱεροσολυμίτου εἰς τὴν, κ. λ. sub cuius nomine exstat G. & L. in Austario Novo Combesil. Tom. cit. p. 1306. Huius quoque Orationis folium tertium posterius suppletum est.

IV. pag. 19. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ γενέσθαι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἡμῶν Θεοτόκου, μετὰ ἀποδείξεως, ὅτι ἐκ σπέρματος κατὰγεται τοῦ Δαβὶδ. *Eiusdem Sermo in Nativitatem SS. D. N. Deiparae, cum demonstratione, quod ex semine David descendit*. Inc. Ἀλλοὶ μὲν ἄλλας ἑορτῶν ὑποθέσεις. Def. ἡ προσκύνησις παρὰ πάντων ἡμῶν ἀναφέρεται σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ. G. & L. ut ineditus prodit, Cl. Ang. Mar. Riccii in Florentino Lyceo Graecarum litterarum publici Professoris opera, ex hoc descriptus Codice, Florentiae apud Bernard. Paperinium mdcxxxii. in 4. Vulgatus tamen antea fuerat G. & L. sub nomine S. Ioannis Damasceni in cit. eius Operum edit. p. 335. b. ubi est II. de hoc argumento, Andreae Cretensi tribuit Codex CCLXXIV. Biblioth. Coislin. Catalog. pag. 388. Quid de huius, & sequentis Orationis auctore sentiat Leo Allatius, vide in Prolegomenis ad Io. Damasceni Opera edit. Lequien. A. mdcxxii. p. xxxvii. §. LXIV.

V. p. 26. b. Τῷ αὐτῷ λόγῳ, κ. λ. *Eiusdem Sermo alius in idem argumentum*. Inc. Πάλιν ἑορτῇ, κ. πάλιν πανύγῃ. Def. ἀνατίλαντος Χριστοῦ Ἰησοῦ τῷ πάντων ἡμῶν δεσπότῳ, & σωτῆρι Θεῷ αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat G. & L. sub nomine item S. Ioannis Damasceni in cit. edit. Paris. pag. 343. & est Oratio III. de hoc argumento. Andreae vero Cretensi adiudicat memoratus Codex Bibl. Coislin.

VI. pag. 32. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ἰδ'. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὑψώσιν τοῦ τιμίου σαυρῆ, κ. εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν.

(1) De huius argumenti Orationibus, ipsarumque auctore, ac etiam de aliis Deiparae festis Cassim. Oudin de Script. Ecclesiast. Tom. II. pag. 181. agit, adfirmatque Orationes de Mariae Virginis Nativitate, & Assumptione, huic Andreae Cretensi Archiep. tribuit, ad eum pertinere nequaquam posse, quum nondum eius aetate Virginis festa celebrarentur, ideoque in Mss. Codd. nunc Andreae, nunc Io. Damasceni, nunc Germani CPolitani, iunioris nimirum, qui seculo floruit XIII. cuique probabilius adscribendas putat, nomen praeferre. Quod si ab illis, subiungit, conscriptae fuissent, non eas certe Nicaena Synodus II. anno dcccxxxvii. coacta, ad sanctorum cultum

Mense eodem, die XIV. Sophronii Archiep. Hierosolymitani Sermo in exaltationem venerabilis Crucis, & in sanctam resurrectionem. Inc. Σταυροῦ πανύγῃς, κ. τίς ἡ σκιρτήσεν; Def. κ. ζῶν τὴν αἰώνιον εὐρωμὴν ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. apud Gretferum Tom. II. de Cruce, pag. 67.

VII. pag. 34. b. Παντολέοντος πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Βυζαντινῶν λόγος εἰς τὴν ὑψώσιν τοῦ σαυροῦ. *Pantaleonis presbyteri monasterii Byzantinorum Sermo in exaltationem Crucis*. Inc. Πάλιν ὑψῆται σαυρὸς. Def. ἡ ἐξήσαν αἱ πόδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 107.

VIII. pag. 36. Εὐγκώμιον εἰς τὸν τίμιον σαυρόν. *Eucotium in venerabilem Crucem*. Inc. Τί εἶπω, ἢ τί ἀλλήσω; Def. ὑπὲρ δὲ τέτων ἀπάντων δοξάζωμεν τὸν Χριστὸν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Licet titulus antiquus fuerit abbasus, & in margine recentius appositum nomen Χρυσόστῳ, *Chrysostomi*; inter huius tamen spuria recensetur Tom. II. nuperae eius Operum edit. pag. 820.

IX. pag. 40. Λόγος τῆς εὐρέσεως τοῦ τιμίου κ. ζωποιοῦ σαυρῆ. *Sermo de inventione venerabilis ac vivificae Crucis*. Inc. Εἴ τις διακοσιοσὺ τρίτη ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον βασιλεύοντος Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἡ Θεοφιλεστάτη Εὐλένη. Def. τύχῳσι τῆς μερίδος τῆς ἁγίας Θεοτόκου κ. ἀειπαρθένου Μαρίας, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Graece apud Gretferum pag. 426-429. non sine aliqua lectionis varietate. Notandum, initio huius Sermonis, ita postulante temporis supputatione, correctum fuisse in margine inferiori; ἔτις τριακοσιοσὺ τρίτον.

X. pag. 44. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰδ'. Βίος καὶ πολιτεία κ. μαρτύριον τῆς δόξης μητρεὶς ἡμῶν Σωσάννης. *Mense Septembri, die XIX. Vita, conversatio, & martyrium S. M. N. Susannae*. Inc. Κατὰ τὴν καιρὸς τῆς βασιλείας Μαξιμί. Def. καὶ θαυμαστῆς παρθένου Σωσάννης, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰδ'. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Auctor incertus, G. & L. apud Bolland. Tom. VI. Sept. sub die xx. pag. 153.

XI. p. 50. b. *Mense Septembri, die XXIII. Encomium in conceptionem sancti Praeursoris, & Baptisae Ioannis*. Eadem, quae in Codice XVII. Plut. IX. §. XXXIV. ubi inscribitur, *In Io. Baptisae Nativitatem*, & adfertur sub die xxiv. Iunii.

XII. p. 55. b. *Mense Novembri, die VIII. Pantaleonis Diaconi magnae Dei Ecclesiae enarratio maximorum miraculorum Archangelis Michaelis*. Eadem, quae supra in Cod. XXI. Pl. IX. §. V. & in Cod. IX. Plut. XI. §. IX. quem vide.

XIII. pag. 82. b. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια'. Τοῦ ἐν

probandum omisit. Sed haec eius opinio tum ex nostri Codicis antiquitate diluitur, tum ex alio celeberrimo Syriaco Codice A. dcccxxvi. exarato, cuius recensionem dedit clariss. Steph. Evodius Asemannus Archiep. Apameae in Catalogo Codicum Orientalium Bibl. Mediceae, & Palatinae, ex quo habemus, seculo VII. & etiam antea festiviores Deiparae & sanctorum exstiter, nec non in Officio, ac Missa Orationes, & commemorationes pro defunctis recitare veteres Christi fideles consueverunt.

(2) Nempe Ioannis Damasceni, si vetustioris tituli superioris Sermonis, ad quem referri videtur, ratio habeatur.

ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν κ. ὁμολογητῇ Θεοδώρῳ τῷ Στεδίτῳ διαθήκῃ. *Mense Novembri, die XI. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Testamento*. Inc. Ἀκούων τοῦ θεοῦ Δαβὶδ λέγοντος. Def. τὴν παρακαταθήκην φυλάξατε, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Graece, & Latine edidit Iac. Tollius in Insignibus itineris Italici, Traiecti ad Rhen. mdcxcvi. 4. pag. 178. Versiōnem vero, quam addidit, non Sirmondi, cuius est illa, quam edidit Baronius ad A. dcccxxvi. sed Livineii esse, qui confectet reperiet. Vide plura apud Fabric. B. G. Tom. IX. p. 236.

XIV. pag. 87. Εἰς τὴν Ναυκρατίαν. *Epistola Naucrati*. Post inscriptionem: Τοῖς διὰ κύριον δεδιωμένοις, κ. λ. *Ad persecutionem patientes propter Dominum &c.* Inc. Εἴς μεν τοῦ παρόντος, ἀδελφοί μὲν, κ. λ. Def. προσαγορεύουσι τὴν ἀγιωσύνην ὑμῶν. Haec Naucrati Epistola encyclica, de Theodori obitu, cuius in Abbatia Studii successor fuit, G. & L. edita est a Combesilio Tom. II. Austar. Nov. Bibl. Patr. p. 855-882.

XV. p. 96. *Mense Novembri, die XVIII. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Encomium in S. magnum martyrem Romanum*. Vide in Cod. IV. Plut. IX. §. VII.

XVI. pag. 101. *Eiusdem Encomium in S. martyrem Barlaam*. Ibid. §. VI.

XVII. pag. 106. *Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Encomium in ingressum (sive Praesentationem) SS. Deiparae*. Idem quod in Codice XXXI. Plut. IX. §. V.

XVIII. p. 109. b. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Πρόκλῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν παναγίαν Θεοτόκον Μαρίαν. *S. P. N. Procli Archiep. CPolitani Encomium in SS. Deiparam Mariam*. In margine vero superiore notatum fuit: Δεῖ γινώσκειν, ὅτι τὸ παρὸν ἐγκώμιον ἀναγινώσκεται εἰς πᾶσαν ἑορτὴν τῆς Θεοτόκου. Sciendum est, hoc Encomium legi in omni festivitate Deiparae. Inc. Παρθενικὴ πανήγυρις. Def. κ. βασιλείας θρανῶν τύχῳ μεν εἰς τὰς αἰῶνας, κ. λ. G. & L. in T. I. Austarii Novi Combesil. pag. 302.

XIX. pag. 112. b. *Eadem die. Georgii Metropolitae Nicomediensis Sermo in Ingressum (sive Praesentationem) SS. Deiparae*. Vt in dicto Codice XXXI. Plut. IX. §. VI.

XX. pag. 119. b. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ β'. Βίος τῷ δότῃ πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη τῷ Δαμασκηνῷ συγγραφῆς παρὰ Ἰωάννη πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων. *Mense Decembri, die II. Vita S. P. N. Io. Damasceni scripta a Io. Patriarcha Hierosolymitano*. Inc. Τοῖς τετηρηκόσι. Def. σὺν σοὶ τῷ Θεῷ παραστήσομαι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. pag. 1. De qua Vita vide Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 775.

XXI. pag. 134. b. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ θ'. Γεωργίου μητροπολίτου Νικομηδείας λόγος εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Mense Decembri, die IX. Georgii Metropolitani Nicomediensis Sermo in Conceptionem SS. Deiparae*.

Inc. Οὐρανὸς κ. γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς, κ. λ. Def. τῷ τῶν ἀγαθῶν αἰτίῳ κ. παρὸν ὅτι αὐτῷ πρέτει τιμὴ, κ. λ. Est Georgii Nicomediensis, vel Iacobi monachi ex monasterio Coccinobaphi. Gr. & Lat. Tom. I. Austar. Novi Combesil. pag. 1043.

XXII. pag. 143. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἡ κυριακὴ τῶν ἁγίων προπατόρων. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννη ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστῳ λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις, κ. εἰς τὸν Ἀδραμ. *Mense Decembri Dominica sanctorum progenitorum*. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Sermo de non appropinquando theatris, & de Abraham. Inc. Πολὺς οἶμαι τῶν πρώην καταλιπόντων ἡμᾶς. Def. μετὰ Ἰσαὰκ ἀναπαυσώμεθα, χάριτι, κ. λ. G. & L. inter eius Opera nuperae edit. T. IV. p. 768. sub diverso titulo. Prima huius Homiliae pars, in qua de fuga spectaculorum agitur, cum nostro Codice concordat, nonnullis variantibus exceptis. Secunda vero discrepat; ubi enim de tolerantia Davidis in Saulem agitur in editione, in Codice de Abrahamo differitur.

XXIII. pag. 156. Sequuntur quatuor Danielis Prophetiae visiones, hoc ordine: Οἱ ἄνθρωποι πρώτη. *Visio I. Inc. Καὶ ἦν ἄνθρωπος οἰκῶν*. Def. καὶ ἐπέκεινα. Est autem Susannae historia, quae in edit. Paris. G. L. A. mdcxxviii. secundum lxx. Interpretes, Danielis principium est. Οἱ ἄνθρωποι δεύτερα. *Visio II. Inc. Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὡς ἐτὼν ἐξήκοντα δύο, κ. ἤρεσε Δανιὴλ, κ. λ.* Def. κ. Κύρου τῷ Πέρσῳ. Est Cap. VI. cit. edit. Οἱ ἄνθρωποι γ'. *Visio III. Inc. Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς*. Def. κ. Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Est Cap. V. Οἱ ἄνθρωποι τέταρτη. *Visio IV. Inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀβδύαζης*. Def. ἐνώπιον αὐτῶν. Est ultima pars Capitis XII.

XXIV. pag. 162. *Mense Decembri, die XX. Eiusdem Chrysostomi in beatum Philologium &c.* Vide in Codice IV. Plut. IX. §. VIII.

XXV. pag. 169. b. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κδ'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἀθανασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ἀπογραφὴν, κ. εἰς τὴν ἁγίαν παρθένον κ. θεοτόκον Μαρίαν, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ. *Mense Decembri, die XXIV. S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Sermo in descriptionem, & in S. Virginem ac Deiparam Mariam, & in Ioseph*. Inc. Ὡς περ αἱ τὴν χευστήν γῆν. Def. ἀγιασθῆτω τὸ ὄνομα σου, ἐν Χριστῷ, κ. λ. G. & L. inter eius opera spuria edit. Paris. mdcxcviii. T. II. p. 404.

XXVI. pag. 175. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κε'. Λόγος εἰς τὸ γενέσθαι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Mense Decembri, die XXV. Sermo in Nativitatem Salvatoris nostri Iesu Christi*. Inc. Μυστήριον ξένον. Def. δόξαν ἀναπέμφωμεν σὺν τῷ πατρὶ, κ. λ. Inter Chrysostomi Opera cit. edit. Tom. VI. p. 392. ubi praefixum Monitum videndum, quum Chrysostomus ne, an Athanasii, sive neutrius opus sit, in dubium vertatur. Haec porro suspicio antiquitus etiam viguisse, ex Chrysostomi nominis

nis abrasione, quod relatio titulo praeibat in Codice, deprehenditur.

XXVII. pag. 180. *Eadem die. Eiusdem S. Io. Chrysostomi Sermo in idem argumentum.* Inc. Α' πάσαι πατρίδες. Def. δινηθόμεν επιτυχεν των επιγγελμένων αιώνων αγαθών, χάριτι, κ. λ. Inter eius Opera T. II p. 354. XXVIII. pag. 189. *Menſe Decembri, die XXVII. Gregorii Nyſſeni Encomium in S. proiomartyrem Stephanum.* Inc. Ως καλή τῶν αγαθῶν ἡ ακολουθία. Def. εἰς καθαίρεσιν τῶν ἀντιδίων, κ. δέξαν τῇ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Paris. MDCCXXVII. Tom. III. pag. 354. Aliud exemplar, in fine mutilum, dedimus supra Plut. X. Cod. XXVII. §. II.

XXIX. pag. 196. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κβ'. Τῷ αὐτοῦ Γρηγορίου λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὰ νήπια τὰ ἐν Βηθλεὲμ ἀναρρέχοντα ὑπὸ Ἡρώδου. *Menſe Decembri, die XXIX. Eiusdem Gregorii Sermo in Nativitatem D. N. I. C. & in Infantes in Bethleem ab Herode sublatos.* Inc. Σαλπίζατε ἐν νεομηνίᾳ σάλλιγγι. Def. εὐλογητὸς εἰς τοῦτε αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν Ibid p. 339.

XXX. pag. 205. *Menſe Ianuario, die I. Amphiloχίου Episcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae.* Inc. Α' γὰρ τοὶ, οὐκ ἦν ἀπεικέ. Def. ἐνεργαμῆς αὐτόν. Exstat G. & L. in Amphiloχio Combesii edit. Paris. A. MDCCXIV. pag. 155. Alia tria exemplaria inuimus supra, unum in Cod. XXVI. Plut. VII. §. V. ubi miraculorum argumenta protulimus, alterum in Cod. XVII. Plut. IX. §. VI. tertium in Cod. XV. Plut. XI. §. XIX. in quibus duobus postremis duodecim circiter versus brevius habetur.

XXXI. pag. 227. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Λόγος εἰς τὴν ὀκταήμερον περιτομὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. κ. ἔπαινος διὰ βραχέων εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eadem die. Sermo in Domini N. I. C. octava die Circumcisionem, & brevis laudatio in Magnum Basilium.* Inc. Σικάν μὲν τῶν μελλόντων αγαθῶν. Def. κ. συμβασιλεύσωμεν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. κ. λ. Auditor idem Amphiloχius, G. & L. loc. cit. pag. 10.

XXXII. pag. 232. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Βίος & πολιτεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου ἐπισκόπου γενόμενου Ρώμης. *Menſe eodem, die II. Vita & gesta S. P. N. Silvestri, qui fuit Episcopus Romae.* Habes in Cod. XVII. Plut. IX. §. VII. Finis tamen ab illo diversus, sequens est: ἐν κυρίῳ ἀνεπαύσατο μηνὶ Ἰαννουαρίῳ δευτέρᾳ· ὅτι αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Huius Vitae folium 13. recentiori manu suppletum est.

XXXIII. p. 249. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Τῷ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργῷ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Menſe eodem, die VI. S. P. N. Gregorii Episc. Neocaesareae Thaumaturgi Sermo in SS. Theophania.* Inc. Α' ἰδρεὺς φιλόχριστοι. Def. τῷ ἐν πνεύματι κ. πυρὶ βαπτίζοντι Χριστῷ τῷ

ἀληθινῷ ἡμῶν Θεῷ, κ. λ. Latine tantum in Bibl. Patr. Lugdun. MDCLXXVII. Tom. III. pag. 314. interprete Ger. Vossio.

XXXIV. pag. 253. *Eadem die. S. P. N. Ioannis Chrysostomi in idem argumentum.* Inc. Πάντες ὑμεῖς ἐν εὐθυμίᾳ. Def. καὶ τῶν αἰώνων ἐπιτύχωμεν αγαθῶν, ὡς γένοιτο, κ. λ. Inter eius Opera Tom. II. cit. edit. p. 367. XXXV. pag. 259. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Βίος καὶ θαύματα τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Δομνίκας. Menſe eodem, die VIII. Vita & miracula S. M. N. Domnicae.* Inc. Δομνίκαν τὴν τῷ ὄντι κυριώτατον. Def. κ. τῆς ἀκηράτης ζωῆς καταξέμενοι κ. διαμονῆς, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Nihil de hisce Actis Fabricius Bibl. Graec. Tom. IX. ubi Vitae SS. recenset, neque Bollandus ad dictam diem.

XXXVI. pag. 267. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Μαρτύριον τῆς ἀγίας μάρτυρος Τατιανῆς. Menſe eodem, die XII. Martyrium sanctae martyris Tatianae.* Inc. Βασιλεύοντος ἐν τῇ μεγαλοπόλει Ρώμῃ κατὰ Θεοῦ συγχώρησιν Α'λεξάνδρου. Def. κ. τῆς μερίδος τῶν σωζομένων καταξιώσθαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec quoque Acta Fabricio ignota fuerunt, itemque Bollando ad dictam diem.

XXXVII. pag. 281. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani in Occursum Salvatoris, & Deiparae, & in Symeonem.* Vide in Codice XXXI Plut. X. §. X. XXXVIII. pag. 285. *S. Cyrilli Archiep. Hierosolymitani Sermo in idem argumentum.* Vide in dicto Codice XVII. Plut. IX. §. XXXII.

XXXIX. pag. 288. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. S. Ioannis Chrysostomi Encomium in S. Meletium Episc. Antiochie, & in Indium convicientium.* Vide in Codice IV. Plut. IX. §. XI.

XL. pag. 292. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Λόγος διαλαμβάνων ἐν ἐπιτομῇ τὴν πρώτην, κ. δευτέραν, κ. τρίτην τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου εὐρεσιν. Sermo comprehendens in compendio primam, secundam, & tertiam venerabilis capituli Praecursoris inventionem.* Inc. Πάλιν ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐφείσηκε Πρόδρομος. Def. κ. τῷ ἐκείνης φωτὶ ἐλαμψέμεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auditor, Fabricii iudicio, Metaphrastes.

XLI. pag. 297. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος ἐν ἐπιτομῇ, & ἐγκώμιον τῷ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ τῆς Συγριανῆς. Vita in compendio, & Encomium S. P. N. Theophanis Sigrianensis.* Inc. Ὅσπερ λευκὸν εὐαγέει. Def. κ. εὐχαριστῶν ἀναπέμποντες, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Auditor Metaphrastes. Exstat apud Bolland. Tom. II. Martii Latine pag. 224. Graece pag. 700. ubi de hoc nostro Codice mentio fit.

XLII. pag. 303. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Α'λεξίου τοῦ ἀνδρώπου τοῦ Θεοῦ. Vita S. P. N. Alexii viri Dei.* Inc. Ε'δεῖ μὲν, ὃ ἱερωτάτῃ, κ. θεοοὐκετος ἄθροισι. Def. δοξάζοντες ἐν παντὶ καιρῷ Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, κ. λ. Auditor incertus. Omissa haec Acta a Bolland. Tom. IV. Iulii pag. 238. seqq. ubi fufius de hoc differitur.

XLIII. pag. 311. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Μαρτύριον τοῦ ἀγίου ἱε.*

ἱερομάρτυρος Βασιλείου πρεσβυτέρου Ἰῆς ἐν Α' γυρῇ ἐκκλησίας. *Martyrium S. hieromartyris Basilii presbyteri Ecclesiae Ancyranae.* Inc. Η'δὺ μὲν θέαμα. Def. πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Memorat tantum haec Acta Bolland. Tom. III. Martii pag. 380. Adfert tamen alia ex Ms. Graeco Vaticano, quorum meminit Fabric. loc. cit. pag. 62.

XLIV. pag. 317. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Νεοκαισαρείας ἐγκώμιον εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν τῆς παναγίας Θεοτόκου & ἀειπαρθένου Μαρίας. S. P. N. Gregorii Archiep. Neocaesareae Encomium in Annunciationem SS. Deiparae semperque Virginis Mariae.* Inc. Ε'ορτᾶς μὲν ἀπάσας & ὑμνωδίας. Def. μετὰ σὺ καὶ ἡμᾶς καταξίωσον μετασχεῖν τῆς τελείας σου χάριτος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec verba una cum reliqua conclusione, nova manu suppleta sunt. Secundus hic est ex tribus Sermonibus, quos in Annunciationem Virginis Gregorius iste elucubravir, omnes Latine editos in Bibl. Patrum cit. edit. Tom. III. pag. 309. seqq. interprete item Ger. Vossio.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Montfauconio iudice, Sec. XI. ineuntis. Constat foliis 323.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Titulum ita corrigimus.

Theophylasti Expositio in Acta Apostolorum, & in Epistolas D. Pauli.

COD. V. I. pag. 1. **C**ommentario in Acta Apostolorum praecedit Praefatio brevis in eadem, & in eorundem scriptorem S. Lucam. Inc. Α'ντιοχεὺς ἐπαρχὼν τὸ γένος ὁ Λυκάς. Def. οἱ ἀπόστολοι πολλῶν κ. μεγίστων. Commentarius vero, qui singulis sacri textus sectionibus subiicitur, inc. Τίνας ἐνεκεν ἀναμνησκεί αὐτὸν τῷ εὐαγγελίῳ, κ. λ. Def. κ. πάσαν ἐμπλήσας τὴν οἰκουμένην, οὕτω κατέλυσε τὸν βίον. In fine legitur: Πράξεις ζωηραὶ τῶν Χριστοῦ μυστῶν πρώτων. *Acta vniuersae primorum Christi sacerdotum.*

II. pag. 40. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Commentarii Epistolarum D. Pauli praecedit Tabula Lectionum pro singulis Dominicis totius anni. Numerantur autem primo triginta octo, quarum trigesima sexta, & septima nominantur τῆς ἀπόκρυφου, seu Carnispruuii, trigesima octava τῆς τυροφάγῃς. His succedunt aliae sex Ieiuniarum, tum magna feria quinta, magna parasceve, & magnum sabbatum. Tandem alius Indiculus, qui incipit a Dominica Paschatis, usque ad octavam Dominicam, quae est Pentecostes. In hisce Lectiones assignantur ex Actibus Apostolorum: in reliquis ex Epistolis Pauli sunt desumptae. Succedit deinde: Ε'ξήγησις σύντομος ἐν εἰδει παραφραστικῇ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἀγίου ἀποστόλου*

Παύλου, συνθεθεῖσα παρὰ Θεοφύλακτου τοῦ ἱερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. *Expositio brevis, paraphrasis specie, in Epistolas D. Apostoli Pauli, composita a Theophylasto sacratissimo Archiepiscopo Bulgariae.* Ac primo quidem Ἰ'πόθεσις τῆς πρὸς Ρώμαιοις ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Romanos.* Inc. Η' συνεχῆς ἀνάγνωσις τῶν θείων γραφῶν. Def. καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὠφέλησε. Commentarius inc. Οὕτε ὁ Μαῦσος, ὅτε πολλοὶ τῶν μετ' αὐτόν. Def. τῶν τῷ Σατανᾷ παγίδων συντριβομένων ὑπὸ τῆς πύδας ἡμῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

III. p. 34. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Πρὸς Ε'βραίους ἐπιστολή. Epistola ad Hebraeos.* Argumentum inc. Ε'θνῶν μὲν ἀπόστολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ὅτε κ. ὑπὸ Νέρωνος ἀνιέρχῃ. Commentarius Epistolae inc. Ε'πειδὴ ταλαιπωρούμενοι. Def. ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ εὐεργετῇ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μεθ' οὗ, κ. λ.

IV. p. 124. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Πρὸς Κολλοσσαίους. Ad Colossenses.* Argumentum inc. Πᾶσαι μὲν αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου ἅγιοι. Def. πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. Def. τὸ πολὺ πάχος τῶν ἁμαρτιῶν ἐκπνέουσιν, εἰς δέξαν, κ. λ.

V. p. 137. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη. Prima ad Thessalonicenses.* Inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων. Def. ἵνα καὶ πρὸς δέξαν ζήσωμεν τῷ πατρὶ, κ. λ. Nullum heic argumenti ab ipso Commentario discrimen apparet.

VI. p. 146. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δεύτερη. Argumentum in secundam Epistolam ad Thessalonicenses.* Inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ποιεῖται τὴν ἐπιστολήν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. δι' ὃν ἐπὶ νόσονται τὰς γυνεῖς αὐτοῦ ἐπιστολάς. Commentarius inc. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Def. τοῦ προσλαβομένου ἡμᾶς κ. προσαγαγόντος τῷ πατρὶ, ἐν ἀγίῳ πνεύματι, κ. λ.

VII. pag. 151. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Πρὸς Τίτον ἐπιστολή. Argumentum in Epistolam ad Titum.* Inc. Τῶν τῷ Παύλῳ συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὢν. Def. ἀλλ' οἷον ὑπομνήσεως τίς. Commentarius inc. Α'διαφόρως ταῦτα τίθῃσι. Def. κ. ψυχὰς ἡμῶν, κ. σώματα ἐν ἀγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

VIII. p. 156. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐπιστολή. Argumentum in Epistolam primam ad Corinthios.* Inc. Η' Κορινθὸς ἐστὶ μὲν πόλις τῆς Ε'λλάδος. Def. διὰ κ. ὅπως ἄρχεται. Commentarius inc. Ο'ρα προοίμιον εὐθὺς καθαρτόμενον τῶν ψευδοδιδασκάλων. Def. τοῦ Χριστοῦ σκηνωμάτων καταξιώσθημεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 198. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Πρὸς Κορινθίους δεύτερη ἐπιστολή. Argumentum in Epistolam secundam ad Corinthios.* Inc. Δευτέραν πρὸς Κορινθίους τίθῃσιν ἐπιστολήν ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ὡς ἰδιώτην, κ. ἀδελφὸν ἕξιν λόγῳ. Commentarius inc. Ε'ν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψαι ἐκεῖ τὸν Τιμόθεον. Def. τῷ τελείῳ ἐν τριάδι Θεοῦ δεικνύμενοι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

X. p. 224. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Ε'ξήγησις τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς. Enarratio in Epistolam primam*

mat ad Timotheum. Argumentum inc. Τὸν τῷ Παύλῳ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν. Def. ἀλλ' οὐα διδασκάλῳ πρέπει. Commentarius inc. Εἰπεὶ δὲ μέλλει νομοθετεῖν. Def. καὶ δοξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆρα, οὐκ πατρί, κ. λ.

XI. p. 236. b. Τ'πόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam secundam ad Timotheum. Inc. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμόθεῳ ἐπιστολήν. Def. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἦδη ἦν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐν τοῦ προοιμίου διάνευσεν. Def. ἢ ἡ γὰρ τῆς ἐκείνου προνοίας διὰ πάντων ἐπιτεύχεται, αὐτῷ ἢ δόξα, κ. λ.

XII. p. 244. b. Τ'πόθεσις τῆς πρὸς Εὐφροσύνης ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam ad Epherios. Inc. Ἡ Εὐφροσύνη μητρόπολις μὲν ἐστὶ τῆς Ἀσίας. Def. πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν ταύτῃ μυστηρίων. Commentarius inc. Ἰδὲ τὸ διὰ τῶν πατρὶ δέδωκε. Def. ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ τῷ ἀφ' ὧν νυμφίῳ τῶν παρθένων καὶ ἀδιαφθόρων ψυχῶν, ὧ ἢ δόξα, κ. λ.

XIII. p. 260. b. Τ'πόθεσις τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam ad Philemonem. Inc. Οὐτε δοῦλον, ὅτε δεσπότην ὁ Χριστὸς προσκόντας αὐτῷ ἀποβάλλεται. Def. τοσαύτης ὠφελείας γέμευεν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ προοιμίου παιδεύει τὸν δεσπότην. Def. δι' ἡμᾶς δούλου φανεῖντος Χριστοῦ τοῦ ἀληγίου Θεοῦ ἡμῶν. ὧ ἢ δόξα, κ. λ.

XIV. p. 262. Τ'πόθεσις τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. Argumentum in Epistolam ad Galatas. Inc. Πολλὰ τὸ προοίμιον γέμει θυμοῦ. Def. διὸ καὶ ὅτως ἀρχεται. Commentarius inc. Εὐθὺς ἀναίρει τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητὴν. Def. τῇ ἀναίρεσει τῆς παλαιᾶς καὶ σωματικῆς ἐσποδείξεσσι. ὧ ἢ δόξα, κ. λ.

XV. p. 275. Τ'πόθεσις εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολήν. Argumentum in Epistolam ad Philippenses. Inc. Οἱ Φιλιππησίῃσι ἀπὸ πόλεως εἰς ἡμᾶς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Φιλιππῶν. Def. φιλῶν αὐτοὺς καὶ τιμῶν φαίνεται. Commentarius inc. Ενταῦθα ὁ τίθησι τὸ αὐτῷ ἀξίωμα. Def. ἀπολαύσωμεν τῆς πλῆθους τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. ὧ ἢ δόξα, κ. λ. De variis horum Commentariorum editionibus cum Graecis, tum Latinis vide Fabric. B. G. Tom. VI. p. 288. seq. Nobis Latinam tantum editionem Antuerp. MDLXIV. in 8. per Philippum Montanum adornatam consulere licuit. Alia nos exemplaria huius paraphrasticae Expositionis inuimus supra Plut. VI. Cod. VIII. Plut. X. Cod. IX. & Plut. XI. Cod. VII. quorum prima duo mutila sunt.

XVI. pag. 285. b. Occurrit fragmentum quoddam, ob foedam, mutilamque paginam vix legendum, in quo de rebus astro-nomicis agitur, quodque nescio quis iereus τὸ παρὸν ἔγραψεν, ita enim in fine legitur.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. min. Sec. XIII. cuius prima & ultima pagina, marginibus laceris, vix legi possunt. Constat foliis 285.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.

DIVI ANASTASII RESPON-SIO.

Titulus sic reddendus.

Anastasi Patriarchae Antiocheni Responsio-nes, & aliorum SS. Patrum Excerpta varia.

I. pag. 1. Τὸν ἅγιον Ἀναστάσιον ἀποκρίσεις COD. VI.

πρὸς τὰς προσερχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρὰ τινων ὀρθοδόξων. Πρῶτον περὶ διαφόρων κεφαλαίων. S. Anastasi Responsio-nes ad interrogationes a quibusdam Orthodoxis sibi propositas. Primum de diversis Capiti-bus. Inc. Ερώτησις. Τί ἐστὶ τὸ σημεῖον τοῦ τελείου Χριστιανοῦ; Ἀποκρίσις. Πίστις ὀρθή καὶ ἔρ-γα θεοσεβῆ, κ. λ. Ex CLIV. Quaestionibus, quibus respondet Anastasius, ut videre est Operum lac. Gretseri edit. Ratisb. MDCCXI. Tom. XIV. p. 161. quam nos prae mani-bus habuimus, in hoc Codice LXXXVI. tantum exhibentur, ut ex marginalibus nu-meris posterius additis apparet. Primae LIX. cum dista edit. concordant, nisi quod XXVIII. numero bis repetito, & ex Quaest-ionibus XXXIII. & XXXIV. una consti-ta, quae in edit. est LIX. in Codice LVII. enunciat. Inter hanc & sequentem LX. inseruntur aliae decem, nempe a CXLII. usque ad CLI. inclusive; quare LXVIII. est in Codice, quae in editione est LX. tum ordine procedunt usque ad LXXIV. inclusive; ac deinde reliquae omnes usque ad CLII. desiderantur. Harum finis est: εἴ-τε διὰ λόγου, εἴτε διὰ ἐπιστολῆς, quae sunt extrema verba fragmenti ex Basilii Libro de Spiritu Sancto desumpti, & ad ultimam Quaestionem pertinentis; incidunt autem cit. Tom. pag. 444. Sciendum in hoc exem-plari quasdam sententias Patrum reticere, ac alias reponi, quae in aliis Codicibus de-siderantur: quorum nomina ac loca heic adferre praetermittimus, quum id muneris iam Fabricius praestiterit Bibl. Graec. T. IX. pag. 325. Monemus tantum, quum mi-nor heic Quaestionum numerus, uti mox inuimus, habeatur, pauciorum quoque scriptorum nomina recenseri; unius prae-terea Titi Bostrensis, cuius in Fabriciano elencho nulla mentio, in nostro Codice excerptum referri.

II. pag. 215. Διάλογος τῶν ἁγίων Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Dialogus SS. Basilii & Gregorii Theologi. Inc. Βασιλείος. Τί ἐστὶν ἀρχή; Γρηγόριος. Τὸ πρῶτον αἴτιον τοῦ δευτέρου αἰτίου. Def. ὡς οἶδεν αὐτὸς φησὶν αὐτοῦ. Perso-narum nomina in Codicis margine appo-nuntur. Legitur etiam in dicto Codice Co-islin. CXX. pag. 209.

III.

(1) Habentur etiam in Codice Coislin. CXX. Catalog. pag. 193, ubi tamen typographi lapsus pro Anastasi legitur Athanasii.

III. p. 218. Θεόδωρος ἐκ τῆς περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. Theodori ex Libro de S. Trinitate. Inc. Μίαν εἶναι τὴν ὅλων ἀρχήν. Def. καὶ ἐκ ἡλκίσματος. Ibid. p. 210. ubi pro Theodori le-gitur Theodoretii.

IV. pag. 222. b. Περὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διαταγμάτων. De ar-paritione Domini ex Apostolicis Constitutionibus. Inc. Εἰτέχθη μὲν γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-σοῦς Χριστός. Def. ἀνεληφθῆ δὲ παχῶν τρίτη, ὥρα 9' τῆς ἡμέρας. Edidit Cotelerius Not. ad Lib. I. Constit. Apostol. pag. 119.

V. pag. 223. Εὐσεβίου ἐκ τῶν χρονικῶν. Eu-sebii ex Chronicis. Inc. Μετὰ γὰρ τὸ πληρω-θῆναι. Def. τριήμερος ἀνέστη ἡμέρα κυριακή.

VI. pag. 224. Ἡσυχίου ἐκ τῆς εἰς τὴν Χρι-στῷ γέναν. Hesychii ex Sermonem in Christi or-tum. Inc. Ἐν γὰρ τῷ τεσσαρακοντῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀδρυάνου. Def. εἰς τὸ ε' ἔτος πα-θῆναι τὸν κύριον. In dicto Cod. pag. 214. Hunc Sermonem edidit Carolus Du-Fres-nius in Append. ad Chronic. Pasch.

VII. pag. ead. b. Ἰωάννου Δαμασκηνῆος περὶ τῶν Μακεδόνων (intellige μνηδῶν) ἐκ τῆς ἐκκλη-σιαστικῆς ἐκδόσεως. Ioannis Damasceni de men-sibus Macedonicis ex Ecclesiastica traditione. Inc. Φασὶν γὰρ οἱ Ἑλληνες. Def. καὶ ἀνέται τάχιον. Inter eius Opera edidit Mich. Le-quiennius T. I. pag. 577.

VIII. pag. 225. b. Ἐπιφάνιου περὶ τῶν οὐβ' προφητῶν, καὶ προφητῶν. Epiphani de LXXII. Prophetis, & de Propetis. Inc. Ἀ' Ἀδάμ. β' Ἐνῶχ. γ' Νῶε. Def. δ' Ἐλισάβετ ἡ μήτηρ Ἰωάννου. Μαρία ἡ θεοτόκος. Edidit Cotelerius in Not. ad Lib. IV. Constit. Apost. p. 220.

IX. p. 226. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ις' προ-φητῶν, πῶθεν καὶ πῶς ἐτελειώθησαν. Eiusdem de XVI. Prophetis (h. e. xii. Minoribus, & iv. Maioribus) quomodo, & ubi mortui sunt. Inc. Ἀ' Ὡς ἐπὶ ἡσίο Βερίρ ἦν ἐκ Βελεμῶν φυλῆς Ἰσάχαρ. Def. καὶ ἐκ αἵμα βέσωσιν, φόνος ἔσται τῷ Βερίρ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. vero 232. narrationi de Hieremia propheta, qui in ordine XIV. est. subnectuntur quaedam, quorum titulus: Τὰ παραλειπόμενα Ἱερεμίου τοῦ προφήτου. Paralipomena Hieremiae pro-phetae. Inc. Ἐγένετο ἡνίκα αἰχμαλωτεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Χαλδαίων. Def. οὐκ ἰδὲ ἐνταῦθα ἐγγέγραπται ἐν τῇ ἐπι-στολῇ Βαρέχ.

X. pag. 249. b. Περὶ Ἡλίου. De Elia. Inc. Ἡλίας δὲ ὁ Θεοεπίτης. Def. πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Hic propheta additus videtur supra-dictis XVI.

XI. pag. 250. Subsequitur alia manu re-centiori: Περὶ τῶν Χριστιανῶν βασιλέων. De Christianis Imperatoribus, scilicet a Constan-tino Magno ad Alexandrum Leonis succes-sorem, indicatis annis regni uniuscuiusque. Inc. Ἀ' Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἔτη λβ'. Def. μζ' Ἀλέξανδρος ἔτη α'. ἡμέρας ιε'.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius primae duae paginae

diversa manu, item antiqua, suppletæ sunt. Constat foliis 250.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

I. pag. 1. Ἀ' Νασασίου ἀποκρίσεις πρὸς τὰς COD. VII.

ἐπερχομένας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρὰ τινων ὀρθοδόξων περὶ διαφόρων κεφαλαίων Anastasi Responsiones ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Orthodoxis de diver-sis Capitibus. Habentur autem in hoc Co-dice, ut ex numeris margini recentiori ma-nu adiectis apparet, tantum LXXXI. eodem-que ordine procedunt, quem in superiori Codice VI. notavimus; nisi quod inter pa-ginam 140. & 141. duo folia exciderunt, Quaestiones XLII. XLIII. XLIII. & XLIV. conti-nentia; & inter pag. 144. & 145. alia item duo, in quibus pars Quaestionis XLVII. tota XLVIII. & initium IL. habebatur. Initium, & finis cum memorato Codice concordat. Sequitur heic tamen alia Quaestio, numero LXXXII. notata, quae inter Anastasi Quaestiones non habetur. Ea est huiusmodi: Τί τὰ τέσσαρα θηρία, ἀπερ ἐώρακε Δανιὴλ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβαίνοντα; Responsio inc. Εἴθεό-μεν γὰρ, φησὶ, καὶ ἰδὲ τέσσαρες ἄνθρωποι, κ. λ. Def. ὁ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτῷ ὥς καιροῦ. Patrum vero nomina, unde auctoritates in Responsionibus adductæ, plura sunt, quam in dicto Codice, ac fere quotquot re-censentur a Fabricio loc. cit. haeticorum scriptorum nominibus exceptis. Legantur praeterea in hoc Codice duo illa scholia, quae adfert Montfauconius in Biblioth. Coislin. Codice CXX. pag. 194. alterum de maxi-mis mundi Fluminibus & Montibus p. 115. alterum de Api, & Mendete Aegyptiorum, pag. 144. b.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 209.

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

D. Basilii Homiliae XL. Epistolae IV. & martyrium SS. Eusebii, Auxentii &c. auctore Eusebio monacho Sebasteno.

I. pag. 1. Totius Voluminis haec est COD. VIII.

epigraphe: Τῷ ἐν ἁγίοις πα-τρὶς ἡμῶν Βασιλείῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρείας Καπ-παδοκίας ἡδικῶ. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Moralia. Deinde Homilia prima sic inscribitur: Ομιλία εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πρώτης ψαλμοῦ. Κύρις εὐλόγησον. Homilia in principium primi Psalmi. Domine benedic. Inc.

(1) Verba, Ἐκρίνε εὐλόγησον, omnibus ferme Homiliis huius Codicis praefixa, indicio sunt adhibitas eas fuisse pro lectionibus

Divini Officii, quae nocturno tempore in choro recitaban-tur.

Inc. Πᾶσα γραφή θεόπνευστος. Def. ὡς ἡκούσα-
τε, χάριτι τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Gr. & Lat. Tom.
I. Operum edit. Parif. A. mcccxxi. fol. p.
90. In fine vero cuiuslibet Homiliae titulus
repetitur, interdum ab illo, qui initio ap-
ponitur, diversus; quod monuisse semel fa-
tis fuerit.

II. pag. 9. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν, πρόσχε-
σεαυτῷ. *Eiusdem in illud, Attende tibi ipse*,
Inc. Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν. Def. ἵνα προσέχῃς
Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. cit. edit. p. 16.

III. pag. 19. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ
κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου, καθελῶ μου τὰς ἀπο-
θήκας, καὶ τὰ ἐξῆς. *Eiusdem in dictum il-
lud Evangelii secundum Lucam, Deservam
horrea mea, &c.*, Inc. Διπλὴν τὸ εἶδος. Def.
εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid.
pag. 43. Titulus in fine diversus ita habet:
Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου τὸ κατὰ Λουκᾶν
περὶ πλουτύντων.

IV. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλουτύντων.
Eiusdem contra divites. Inc. Εἴρηται ἔ πρόην.
Def. ζωὴς τῆς ἐν αὐτῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid.
pag. 51.

V. pag. 40. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 18' ψαλμὸν.
Eiusdem in Psalmum XIV. Inc. Κύριε, τίς
παροικῆσει ἐν τῷ σκηνώματί σου. Def. ἡ βασι-
λεία τῶν ὁρατῶν, ἥς γένοιτο, κ. λ. In Appen-
dice Tom. I. pag. 352. tamquam supposita.
Ex nostri tamen Codicis antiquitate, XI
conscripti Seculo, qui forte alicui Graeco-
rum Monasterio, pro eorum temporum li-
turgia inserviebat, argui posset, Homiliam
hanc ante illud tempus etiam S. Basilio
adiudicatam fuisse, eique propterea locum
assignatum ante sequentem, cuius titulus, ac
prima verba, aliam in eundem Psalmum
Homiliam supponunt.

VI. pag. 46. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μέρος τοῦ 18'
ψαλμοῦ κατὰ τοκίζοντων. *Eiusdem in partem
XIV. Psalmi contra foeneratores*. Inc. Χθὲς
εἰς τὸν τεσσαρεσκαίδεκατον. Def. ἀποληψόμενος,
ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. I. p. 107.

VII. p. 54. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας λό-
γος α'. *Eiusdem de ieiunio Sermo I*. Inc. Πα-
ρακαλεῖτε, φησὶν. Def. τῆς ἐν τῷ νυμφῶνι εὐ-
φροσύνης, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 10.
secundo loco positus.

VIII. pag. 61. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας
λόγος β'. *Eiusdem de ieiunio Sermo II*. Inc.
Σαλπίζατε, φησὶν. Def. ἐν τῇ δικαιοκρασίᾳ τοῦ
Χριστοῦ αὐτῷ, κ. λ. Ibid. pag. 1. primo loco
positus.

IX. pag. 71. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ μεθύοντων.
Eiusdem contra ebriosos. Inc. Κινεῖ μὲν με.
Def. τοῦ Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 112.

X. pag. 81. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς πρὸς τινὰ
εὐμπτῶτος ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος. *Eiusdem
de ira adversus quemdam in hoc vitium val-
de pronum*. Inc. Ὡς περὶ τῶν ἱατρικῶν.
Def. κληρονομῆσαι γῆν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid.
p. 83. in scriptis, κατὰ ὀργιζομένων.

XI. pag. 90. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν
τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Pro-
verbiorum*. Hoc expuncto titulo, alia ma-

nu suffectus est insequens: Τὸ αὐτὸ περὶ φθό-
νυ. *Eiusdem de invidia*, qui in fine etiam
repetitur. Inc. Ἀγαθὸς ὁ Θεός. Def. ἐχαρί-
σατο ἡμῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 91.

XII. pag. 98. b. Τὸ αὐτὸ ὁμιλία περὶ εὐχα-
ριστίας. *Eiusdem Homilia de gratiarum actio-
ne*. Inc. Ἡκούσατε τῶν ῥημάτων. Def. ἐνοικῆ-
σαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 24.

XIII. p. 108. Τὸ αὐτὸ ὁμιλία εἰς τὴν μάρ-
τυρα Γυλίτταν, ἣ εἰς τὰ παραλειπόμενα τῆς
προλεχθείσης ὁμιλίας περὶ εὐχαριστίας. *Eiusdem
Homilia in martyrem Iulittam, & in reliqua
praecedentis Homiliae de gratiarum actione*.
Inc. Ἡ μὲν ὑπόθεσις. Def. τῆς χάριτος τοῦ
κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 32.

XIV. pag. 120. b. Τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀρχὴν
τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Prover-
biorum*. Inc. Ἀγαθὸς ὁ Θεὸς εὐπειθείας. Def.
τὸ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid.
pag. 97.

XV. pag. 139. b. Τὸ αὐτὸ ὁμιλία εἰς τὸ, ὅτι
ἐκ τῶν κακῶν αἴτιος ὁ Θεός. *Eiusdem Ho-
milia in illud, quod Deus non est auctor ma-
lorum*. Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας. Def. τῆς
ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid.
pag. 72.

XVI. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν
πεντηκοστὴν 6' ψαλμὸν. *Eiusdem Homilia in
Psalmum LXI*. Inc. Πρὸς τὸ πρόθυμον. Def.
δυνάμει ἐνδεδυμένος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom.
I. pag. 188.

XVII. pag. 157. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 18' ψαλ-
μὸν. *Eiusdem in LXI. Psalmum*. Inc. Δύο
ψαλμοὶ ἔγνωμεν. Def. τῶν ἀμαρτημάτων δια-
φυγῆν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XVIII. pag. 164. Τὸ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν
ἐκατοστὸν τεσσαρεσκαίδεκατον ψαλμὸν. *Eiusdem
Homilia in CXIV. Psalmum*. Inc. Πάλαι κα-
ταλαβόντες. Def. τὴν ἀληθὴ ζωὴν ἴδν ἐν Χριστῷ,
κ. λ. Ibid. p. 199.

XIX. pag. 170. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν
ἐκατοστὸν πεντεκαίδεκατον ψαλμὸν. *Eiusdem Ho-
milia in CXV. Psalmum*. Inc. Ἐπίστεισα διὰ
ἐλάλησα. Def. ταῖς ἐντολαῖς τοῦ κυρίου, ᾧ ἡ δό-
ξα, κ. λ. In Append. eiusdem Tom. I. p. 371.

XX. pag. 176. b. *Eiusdem Encomium in
SS. XL. martyres*. Habes in Codice XXVI.
Plut. VII. §. XVII.

XXI. pag. 185. *Eiusdem Encomium in Gor-
dium martyrem*. Vide in Cod. XVII. Plut.
IX. §. VIII.

XXII. pag. 194. Τὸ αὐτὸ ὁμιλία ῥηθεῖσα
ἐν Λακίζοις. *Eiusdem Homilia habita in La-
cizis*. Inc. Ἀνταγωνίζεται. Def. τὸ κυρίου φιλ-
ανθρωπίας. In Appendice Tom. II. pag.
587.

XXIII. pag. 204. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐν λι-
μῷ ῥηθεῖσα καὶ αὐχμῷ. *Eiusdem Homilia, dicta
in fame & siccitate*. Inc. Λέων ἐρεῖζεται.
Def. ἀντιμετρηθήσεται αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.
Tom. II. pag. 62.

XXIV. pag. 216. b. *Eiusdem Homilia ex-
hortatoria ad S. Baptisma*. Vide in dicto
Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV. pag. 227. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίστεως.
Eiusdem

Eiusdem de Fide. Inc. Θεὸς μεμνησθαι. Def.
ἀπολιμπάνειν, ἐν χάριτι τοῦ κυρίου, κ. λ.
Tom. cit. p. 130.

XXVI. pag. 231. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς
τὸ ἄγιον βάπτισμα. *Eiusdem Sermo in S. Ba-
ptisma*. Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σῶ-
μα ἑαυτοῦ καταδέξαμενος. Def. ἡν ἔχετε πρὸς τὸ
ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἀδελφότητος. Titulus in
fine diversus ita habet: Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς
ἐπισκόπους τῆς δύσεως. *Epistola ad Episcopos Oc-
cidentis*: & quidem rectius; quum non in-
ter eius Homilias, sed inter Epistolas ha-
beatur Tom. III. p. 372. N. cccxiii. sub
titulo: Πρὸς Ἰτάλους καὶ Γάλλους ἐπισκόπους περὶ
τῆς καταστάσεως καὶ συγχύσεως τῶν ἐκκλησιῶν.

XXVII. pag. 235. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 7'
ψαλμὸν. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὃν ἦσεν τῷ κυρίῳ
ὑπὲρ τῶν λόγων Χυσι τοῦ Γεμενέ. *Eiusdem
in Psalmum VII. Psalmus David, quem cecini-
nit Domino pro verbis Chusi filii Iemini*. Inc.
Δοκεῖ πως ἐναντίως. Def. συνέχειν αὐτοῖς.
Tom. I. p. 97.

XXVIII. pag. 246. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 11'
ψαλμὸν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum*. Inc.
Ὁ εἰκοστὸς ὄγδος ψαλμός. Def. μετασχεῖν ἐν
εἰρήνῃ, ἐν Χριστῷ κ. λ. Ibid. p. 113.

XXIX. pag. 259. Τὸ αὐτοῦ εἰς τὸν 19' ψαλ-
μὸν. Ψαλμός ᾧδῆς τῆς ἐγκαινισμοῦ τοῦ κύριου Δα-
βὶδ. *Eiusdem in XXIX. Psalmum*. *Psalmus
cantus dedicationis domus David*. Inc. Ψαλ-
τήριον μὲν. Def. ποιῆσαι δυνήσεται. Ib. p. 124.

XXX p. 267. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν
18' ψαλμὸν. *Eiusdem Homilia in XXXII. Psal-
mum*. Inc. Ἀγαλλιάσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ. Def.
σύμμορφον τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ. Ibid. p. 131.
ubi initium adlatum ponitur pro Homiliae
titulo.

XXXI. pag. 287. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν 11'
ψαλμὸν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum*. Inc.
Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, κ. λ. Def. ἵστε ἀέριος
αὐτοῦ. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In Appen-
dice eiusdem Tomi, veluti spuria reponitur
pag. 358. ubi prima verba, quae attulimus,
tituli loco sunt.

XXXII. pag. 285. b. Εἰς τὸν 19' ψαλμὸν
τῷ Δαβὶδ, ὅποτε ἠλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ἐναντίον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ ἀπ-
ῆλθεν. *In Psalmum XXXIII. David, quando
immutavit faciem suam coram Abimelech, &
dimisit eum, & abiit*. Inc. Ἐπὶ δύο ὑποθέ-
σεις. Def. τῶν ἐλπίζοντων ἐπ' αὐτόν. Tom. I.
pag. 142.

XXXIII. pag. 305. Εἰς τὸν 19' ψαλμὸν.
Διδασκαλία ἐξομολογήσεως. Ψαλμός τῷ Δαβὶδ
εἰς ἀνάμνησιν. *In Psalmum XXXVII. Doctri-
na confessionis. Psalmus David in recordatione*.
Inc. Οἱ τῆς θεοπνεύσεως γραφῆς. Def. τῆς
ἐμῆς σωτηρίας. In Append. dicti Tomi p. 362.

XXXIV. pag. 316. Εἰς τὸν 18' ψαλμὸν.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων, τοῖς ἰοῖς
Κορὲ εἰς συνέσιν, ᾧδῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. *In
Psalmum XLIV. In finem pro iis, qui immu-
tabuntur, filiis Core ad intellectum, canticum
pro dilecto*. Inc. Φαίνεται μὲν καὶ ἕτος. Def. ἡ
ἐξομολογήσεως τῶν λαῶν. In dicto T. I. p. 158.

XXXV. pag. 331. Εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. Εἰς
τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἰοῖς Κορὲ. ὑπὲρ τῶν κρυφίων
ψαλμὸς. *In Psalmum XLV. In finem pro filiis
Core. Psalmus pro arcanis*. Inc. Προφητεῖαν
μοι δοκεῖ. Def. καινὸν ἀνθρώπον. Ib. p. 170.

XXXVI. p. 340. Εἰς τὸν 18' ψαλμὸν. Εἰς
τὸ τέλος τοῖς ἰοῖς Κορὲ ψαλμός. *In Psalmum
XLVIII. In finem filiis Core Psalmus*. Inc.
Ἐφαντάσθησαν. Def. καὶ ὁμοιωθῇ αὐτοῖς. Ibid.
pag. 176.

XXXVII. pag. 355. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς
τὴν νέαν, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λό-
γων. *Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo
possint ex Gentilium libris fructum capere*.
Inc. Πολλὰ με τὰ παρακαλοῦντα. Def. ἀπο-
φύγοντες. Tom. II. pag. 173. In fine subli-
citur stichometria hoc pacto: Στίχοι χλζ'.
Versus DCXXXVII. Tum haec subscriptio
manus multo recentioris, seculi fortasse X: V.
Γωσήφ ἱερομόναχος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς
Εὐεργετίδος, τοῦ ἀμαρτωλοῦ καὶ κοπροκαυτάρου.
*Iosephi hieromonachi SS. Deiparae Benefa-
ctricis, peccatoris & immunditiae vasis*. Fuit
fortasse possessor Codicis.

XXXVIII. pag. 369. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρ-
θένον ἐκπεσοῦσαν. *Eiusdem ad virginem la-
psam*. Inc. Νῦν καιρὸς ἐκβοῆσαι. Def. καὶ ἀπο-
λωλῆν, καὶ ὑρέσθην. Est Epistola xlv. T. III.
p. 135. In fine: Στίχοι σπ'. *Versus CCLXXXV*.

XXXIX. pag. 375. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς μο-
νάχοντα ἐκπεσόντα. *Eiusdem ad monachum la-
psam*. Inc. Διττός μοι φόβος. Def. τίνας ἐξέ-
ει. Est Epistola xlv. ibid. p. 133. In fine: Στί-
χοι π'. *Versus LXXXV*.

XL. pag. 378. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεγβῖσα
πρὸς τὴν συκοφαντύντας ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὶ
λέγομεν. *Eiusdem Homilia adversus calu-
mniantes nos, quod tres Deos adferamus*. Inc.
Μεγάλη παράκλησις. Def. ὡς αὐτοὶ οἶδεν. ᾧ ἡ
δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 609 in Appen-
dice. Varius titulus in fine: Περί τοῦ μὴ εἶναι
τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν.

XLI. p. 382. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ
μὴ προσηλωθῆναι τοῖς βιωτικοῖς, καὶ περὶ τοῦ γενο-
μένου ἐκπρησμοῦ ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας. *Eiusdem
Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum
non sit: & de incendio extra Ecclesiam facto*.
Inc. Ἐγὼ μὲν ᾤμην. Def. διαφύγει. αὐτῷ
πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 163. In fine pri-
ma tantum tituli pars repetitur.

XLII. pag. 395. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, πῶς δεῖ
σωφρονεῖν. *Eiusdem Homilia, quomodo oport-
eat modestos esse*. Inc. Ὁφείλει ἀνθρώπος.
Def. ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.
Ibid. pag. 156. ubi titulus: Περί ταπεινοφρο-
σύνης.

XLIII. pag. 402. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς
τὸν παράδεισον. *Eiusdem Homilia in Paradi-
sum*. Inc. Καίγε ἐφύτευσεν. Def. πάντα ταῦ-
τα τῇ διανοίᾳ καταμαζῶν, δόξατε τὸν Θεόν,
ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. I. p. 347.
in Appendice, ubi in fine quatuor ferme
versus longior.

XLIV. pag. 407. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ
πρὸς τὸν ἄγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον. *Eius-
dem*

dem Epistola ad S. Gregorium Theologum. Inc. Επεργων σε την επιστολήν. Def. επιζητούντος. Est Epistola II. Tom. III. p. 70.

XLV. pag. 414. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐερατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Ὁρέου, καὶ Μαρδαρίου. Martyrium SS. Eustratii, Auxentii, Eugenio, Orestae, & Mardarii. Habes alibi, ac praecipue in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. quem vide. Heic adnectuntur sequentia: Εὐὸ δὲ ὁ ἀμαρτωλὸς Εὐσέβιος ἐκπαιδίσθεν μονάζων τὴν Σεβαστήν. ἔκκεν πόλιν ἐν τῇ κέλλῃ με διαγών, καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων μαρτυρολογίων εἶχον καὶ τὰ ὑπομνήματα τοῦ ἁγίου τέτυκται ἐν τῷ γλωσσόκομῳ· καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Εὐερατίου ἐν τῇ πόλει. Ego vero Eusebius peccator, iam inde a puero monachus habitabam in urbe Sebaste, in mea cella degens, & cum multis aliis Martyrologiis habui quoque in scrinio huius sancti monumenta; & quia non erant S. Eustratii reliquiae in urbe Reliqua desiderantur, avulso scilicet folio. Ex hac subscriptione conicitur auctor huiusce martyrii fuisse Eusebius monachus Sebastenus, ut in dicto Codice obiter innuimus.

Cod. Graec. membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. cum titulis ut plurimum minio exaratis, & aliquando ornatis. Constat foliis scriptis 434.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

Basilii Magni Homiliae XLVII. Epistolae X. & Liber de Virginitate.

COD. IX. **P**ost Indicem eorum, quae in hoc continentur Volumine, ab eadem manu, cui totum debemus Codicem, exaratum, occurrunt primo S. Basilii Homiliae XVII. in Psalmos, quarum quum initium, & finem in superioris Codicis recensione dedimus, heic, brevitatis gratia, seriem tantummodo diversam ac stichometriam, quae fere singulis subiicitur, innuemus. Earum itaque series sequens est.

I. p. 2. Homilia prima est in principium primi Psalmi, cuius in fine repetitur titulus (quod huic Codici etiam in reliquis, quae sequuntur, omnibus solemne est) & additur stichometria hoc pacto: Στίχοι φδ'. Versus DIV. In edit. cit. Tom. I. p. 90.

II. pag. 7. Secunda Homilia est in Psalmum VII. In fine: Στίχοι ψζ'. Versus DCCVII. & haec verba: ἔως ὅδε ἀτελὲς ὁ ψαλμὸς φέρεται. In cit. Tom. pag. 97.

III. pag. 12. b. Tertia in Psalmum XIV. cuius initium: Κύριε. τίς παροικήσει, καὶ λ. Στίχοι τπ'. Versus CCCLXXXV. Ibid. p. 352. in Appendice.

IV. pag. 16. Quarta in reliqua Psalmi XIV. & contra foeneratores, quae inc. Χθ'.

εἰς τὸν τεσσαρεσκαίδεκατον, καὶ λ. Στίχοι υνέ'. Versus CCCGLV. Ibid. pag. 107.

V. p. 20. b. Quinta in Psalmum XXVIII. quae inc. Ὁ κύριος ψαλμὸς, καὶ λ. Στίχοι ωγ'. Versus DCCCXIII. Ibid. p. 113.

VI. pag. 27. b. Sexta in reliqua Psalmi XXVIII. cuius initium est: Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, καὶ λ. Nulla heic stichometria. Ibid. pag. 358. in Appendice.

VII. pag. 30. Septima in Psalmum XXIX. Στίχοι φνα'. Versus DLI. Ibid. p. 124.

VIII. p. 35. Octava in Psalmum XXXII. quae def. σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. In fine: Στίχοι ωξβ'. Versus DCCCLXII. Ibid. p. 131.

IX. p. 42. b. Nona in Psalmum XXXIII. Στίχοι αρμδ'. Versus MCXLIV. Ib. p. 142.

X. pag. 53. Decima in Psalmum XXXVII. Στίχοι ςζζ'. Versus DCCCXVII. Ibid. pag. 362. in Appendice.

XI. pag. 59. b. Undecima in Psalmum XLIV. Στίχοι ωλ'. Versus DCCCXXX. Ibid. pag. 158.

XII. pag. 67. b. Duodecima in Psalmum XLV. stichometriam non habet. Ib. p. 170.

XIII. pag. 72. Decima tertia in Psalmum XLVIII. Στίχοι ωη'. Versus DCCCXVIII. Ibid. pag. 176.

XIV. pag. 80. Decima quarta in Psalmum LIX. Στίχοι σοσ'. Versus CCLXXVI. Ibid. p. 188.

XV. pag. 83. Decima quinta in Psalmum LXI. Ibid. pag. 193. Nullam neque haec, neque aliae deinceps Homiliae stichometriam habent.

XVI. pag. 87. Decima sexta in Psalmum CXIV. Ibid. pag. 199.

XVII. pag. 90. Decima septima in Psalmum CXV. Ibid. p. 371. in Appendice.

XVIII. pag. 93. Τῇ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Eiusdem Homilia in illud „In principio erat Verbum“, Inc. Πᾶσα μὲν ἡ τῶν εὐαγγελίων. Def. τῶν λειτουργούντων, ἐν Χριστῷ, καὶ λ. Tom. II. p. 134.

XIX. pag. 96. b. Eiusdem Sermo in Christi Nativitatem. Idem, qui in Codice XVII. Plut. IX. §. III.

XX. p. 101. b. Τῇ αὐτοῦ λόγος περὶ πνεύματος ἁγίου. Eiusdem Sermo de Spiritu Sancto. Inc. Ὁ βαπτισόμενος εἰς τριᾶδα. Def. τῇ κατὰ τὸ πνεῦμα προσηγορίᾳ καὶ ὁμοίᾳ. Tom. II. pag. 583. in Appendice. In Codice tamē mutilus est; finis enim adlatus incidit in pag. 585. v. 36.

XXI. pag. 103. Eiusdem Homilia in di-ctum illud Evangelii secundum Lucam „De-struam borrea mea, &c.“, Vide in Codice superiori §. III.

XXII. pag. 107. b. Eiusdem Homilia ad-versus divites. In dicto Codice, §. IV.

XXIII. p. 114. b. Eiusdem Homilia in prin-cipium Proverbiorum. Ibidem §. XIV.

XXIV. pag. 124. b. Eiusdem Homilia ex-hortatoria ad Baptismum. Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV.

XXV. pag. 130. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ βαπτίσματος. Λόγος β'. Eiusdem Homilia de Baptismo. Sermo II. Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ λ. Def. τότε ἐκλάμψουσιν οἱ δίκαιοι, ὡς ὁ ἥλιος. Tom. II. pag. 624. in Appendice; & sunt duo prima Capita Libri I. de Baptismo.

XXVI. p. 147. b. Eiusdem Homilia prima de Ieiunio. Vide in Codice superiori, §. VIII.

XXVII. pag. 153. Eiusdem Homilia secunda de Ieiunio. Ibid. §. VII.

XXVIII. pag. 157. b. Eiusdem Homilia, Quod non est auctor malorum Deus. Ib. §. XV.

XXIX. pag. 164. b. Eiusdem Homilia in illud „Attende tibi ipsi“, Ibid. §. II.

XXX. pag. 170. Eiusdem Homilia de Ira, adversus quemdam dicta, qui ad hoc vitium valde pronus erat. Ibid. §. X.

XXXI. pag. 175. b. Eiusdem Homilia de Invidia. Ibid. §. XI.

XXXII. pag. 180. Eiusdem Homilia adver-sus ebriosos. Ibid. §. IX.

XXXIII. pag. 185. b. Eiusdem Homilia de gratiarum actione. Ibid. §. XII.

XXXIV. pag. 191. Eiusdem Homilia in martyrem Iulianam, & in reliqua praecedentis Homiliae de gratiarum actione. Ib. §. XIII.

XXXV. pag. 198. Eiusdem Encomium in SS. Quadraginta martyres. Ibid. §. XX.

XXXVI. pag. 202. b. Τῇ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Βαρλαάμ τὸν μάρτυρα. Eiusdem Encomium in Barlaam martyrem. Inc. Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων. Def. ἀγνωστὴς Χριστός, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. II. Operum p. 138.

XXXVII. p. 204. Eiusdem Encomium in martyrem Gordium. Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. VIII.

XXXVIII. p. 209. Τῇ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα, & περὶ πίστεως. Eiusdem Encomium in S. martyrem Mamantem, & de fide. Inc. Οὐκ ἄγνοω τὸ μέγεθος. Def. χάριν τοῦ πνεύματος· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ λ. Tom. cit. pag. 183.

XXXIX. pag. 212. Eiusdem Homilia de Fide. In dicto Codice VIII. superiori §. XXV.

XL. pag. 214. b. Eiusdem Homilia adver-sus calumniantes nos, quod tres Deos adse-ramus. Ibid. §. XL.

XLI. pag. 216. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία κατὰ Σαβελλιανῶν, Ἀρειανῶν, καὶ τῶν Ἀνομοίων. Eiusdem Homilia adversus Sabellianos, Ari-anos, & Anomoeos. Inc. Μάχεται Ἰουδαῖοις Ἑλληνισμῶ. Def. εἰς τὰς ἀξίας ἐννοίας περὶ τῷ πνεύματι. Tom. cit. p. 189.

XLII. pag. 221. b. Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere. In dicto Codice VIII. §. XXXVII.

XLIII. pag. 229. Eiusdem Homilia dicta in Lacizis. Ibid. §. XXII.

XLIV. pag. 235. Eiusdem Homilia dicta in fame & siccitate. Ibid. §. XXIII.

XLV. pag. 241. b. Eiusdem Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum non sit: & de

incendio extra Ecclesiam facto. Ibid. §. XLI.

XLVI. p. 249. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς μοναχὸν ἐκπεσόντα. Eiusdem Epistola ad monachum lapsum. Inc. Χαίρειν ὁ λεγόμενος. Def. καὶ πάντας ἡμᾶς. Est Epist. XLIV. Tom. III. p. 131.

XLVII. pag. 250. Eiusdem alia Epistola ad monachum lapsum. In dicto Codice VIII. §. XXXIX.

XLVIII. pag. 251. Eiusdem Epistola ad virginem lapsam. Ibid. §. XXXVIII.

XLIX. pag. 254. Eiusdem Epistola ad Episcopos Occidentis. Ibid. §. XXVI. sub titulo: Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα.

L. pag. 256. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς ὁπτιμον ἐπίσκοπον εἰς τὰ ἐπὶ τὰ ἐκδικήματα τῶ ΚΑΙΝ. Eiusdem Epistola ad Optimum Episcopum in septem ultiones Cain. Inc. Καὶ ἄλλως ἡδέως. Def. τῷ κυρίῳ δεικνύει. Est Epist. CCLII. Tom. III. pag. 395.

LI. pag. 260. Τῇ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ μετανοίας. Eiusdem Homilia de poenitentia. Inc. Τὸν τὴν μετάνοιαν ἀναίρειν, καὶ λ. Def. ἡμῖν ἡ ἀγάπη, Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ λ. Tom. II. p. 603. in Appendice.

LII. pag. 264. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μελετίον ἐπίσκοπον. Eiusdem Encomium in Meletium Episcopum. Inc. Ἡῤῥησεν ἡμῖν τὸν ἀριζμόν. Def. περιεραφῆναι τὸ πάθος. Hoc Encomium funebre Meletii Antiocheni perperam Basilio heic tribuitur, quum sit Gregorii Nysseni, ut videre est in eius Operum edit. Paris. MDCXXXVIII. Tom. III. p. 587.

LIII. pag. 267. Τῇ αὐτῇ ὁμιλία περὶ τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθαρσίας. Eiusdem Homilia de vera virginitatis integritate. Inc. Οἱ μὲν πολλοί, καὶ λ. Def. ἀξιοὶ εὐθεθώμεν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς ἡ δόξα, καὶ λ. Est Liber integer de Virginitate ad Letoium Episcopum Meletienem. Tom. III. pag. 589. in Appendice.

LIV. pag. 310. b. Τῇ αὐτῇ ἐπιστολή πρὸς Εὐνόμιον τὸν αἰρετικόν. Eiusdem Epistola adversus Eunomium haereticum. Inc. Ὁ ἐφικτὴν εἶναι λέγων. Def. μεγαλαυχεῖ φαντάζεσθαι. Est Epist. XVI. Ibid. p. 95.

LV. pag. 311. Eiusdem Epistola ad Gregorium Theologum. Vide in dicto Codice VIII. §. XLIV.

LVI. pag. 314. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς Γρηγόριον τὸν ἐαυτοῦ ἀδελφόν περὶ διαφορᾶς ὁσίας & ἰσοστάσεως. Eiusdem Epistola ad Gregorium fratrem suum de differentia essentiae, & hypostasis. Inc. Εἴπειδὴ πολλοί. Def. ἐναργῆ τῶν ἰσοστάσεων. Est Epist. XXXVIII. in dicto Tom. III. p. 115. sed tribuitur Gregorio Nysseno ad Petrum fratrem, ut videre est Tom. III. eius Operum cit. edit. p. 28.

LVII. pag. 318. b. Τῇ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς Νεκτάριον τὸν υἱὸν ἀποβαλόντα. Eiusdem Epistola ad Nectarium, qui filium amiserat. Inc. Οὐπω εἶχον τρίτην. Def. ἀναπαύσεως τύχωμεν. Est Epist. V. Ibid. p. 77.

LVIII. p. 319. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς τὴν ὁμόζυγον Νεκταρίου παραμυθητική. Eiusdem Epistola ad coniugem Nectarii consolatoria. Inc. Εἴμελλον ἀποσιωπᾶν. Def. εἰπεῖν ἰσχυρὸν ἔχω.

X x x

ἔχω· φέσαι τὸ ὅμο reliqua desiderantur. Est Epist. vi. ibid. p. 78. Ultima autem verba mox adlata incidunt p. 79. v. 47. Codex Graecus membranac. Ms. in fol. min. XII. Sec. ineuntis. Constat foliis 320.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

COMPENDIUM LIBRORVM D. BASILII.

Titulum corrige.

Compendium LX. Basilicorum Librorum, & aliae aliorum Imperatorum Constitutiones.

cod. x. I. pag. 1. **P**ost duos Indices, alterum Basilicarum Constitutionum cum suis adlegationibus ordine alphabetico digestum, alterum Novellarum Romani, Constantini, Leonis, Nicephori, &c. occurrit pag. 9. titulus sequens: Εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ σύνοψιν τῶν βασιλικῶν ἐξήκοντα βιβλίων σὺν παραπομπαῖς κατὰ σοιχείον, τὴν περὶ πίσεως μόνον τίτλων προτεθέντος πάντων τῶν σοιχείων διὰ τὸ τίμιον. *Ecloga & synopsis Basilicorum LX. Librorum cum adlegationibus, ordine alphabetico, solo titulo de Fide, honoris causa, litteris omnibus praemisso.* Sexaginta Basilici Libri auctores habent Basilium Macedonem, Leonem philosophum, ac Constantinum Porphyrogenitum. Eos edidit immortalis Fabricius Paris. mdcxlvii. Horum Basilicorum plura sunt facta compendia. Basilicorum synopsis Attaliarum Michaelis, sub titulo, Πόνημα νομικόν, ἥτοι πραγματικὴ, iussu Michaelis Ducae Imp. conscripita, edita est T. II. Iur. Graec. Rom. edit. Francofurt. A. mdcxvi. Hanc vero nostram, qua de agimus, quaeque μικρὸν κατὰ σοιχείον nuncupatur, videlicet *paruum manuale, ordine alphabetico titulos dispositos habens*, Romani iunioris Lecapeni quidam esse opus autumant; editum autem primus Gr. & L. ex Codice Io. Sambuci, Io. Leunclavius una cum Novellis quibusdam Imp. CPolitanorum antea ineditis Basil. mclxxv. fol. sed quum in versione sua alphabeti ordinem repraesentare minime potuisset, illum plane etiam in Graecis turbavit, atque deseruit, solo Titulorum cccxlvi. indice, qualem in Ms. repererat, iuxta ordinem litterarum exhibitum. Huius igitur synopsis auctor, per xxiv. alphabeti litteras excurrens, quasi totidem libris, suo ponit ordine omnes leges, quas in lx. illis Basilii, Leonis, ac Constantini repererat Libris, sub unaquaque littera suos titulos comprehendens, qui simul omnes sunt cccxlvi. excepto primo de Fide, qui honoris causa ceteris omnibus praepositus. Nos vero titulorum singulis litteris xxiv. contentorum recensionem nostro more quum essemus daturi, comperimus hanc nobis provinciam a Nesselio prae-

reptam Bibl. Caesareae Mss. Catalog. Part. II. pag. 3 ubi Codicis L. nostro ferme consimilis perquam accuratam descriptionem persequitur; quare brevitati consulentes, quae ille fufius recenset, nos tantummodo attingemus. Titulos interim huius synopsis vide in dicto Codice §. I.

II pag. 244. Occurrunt Imperatorum aliquot CPolitanorum Novellae Constitutiones, nempe I. Romani senioris *de potentibus in consortia pauperum succedentibus*, quae inc. Ἀνδράποιοι ἐν τῷ ζῳῳτῳν, κ. λ. II. p. 247. Const. ntini Porphyrogeniti *de potentibus in praedia pauperum succedentibus*. III. p. 248. Eiusdem alia *de militaribus fundis*. IV. p. 251. Romani iunioris, item *de militaribus fundis*. Huic autem instar tituli praecedunt ista. E'κ τοῦ ἐκφωνηθέντος βασιλικοῦ ἐδίκτου πρὸς τὰς ἐν τῷ θέρει τῶν Θρακησίων, μὴν Μαρτίου, ἰνδ. ε'. ἔτος 590. *Ex Edicto Principis ad eos publicato, qui sunt in Provincia Thraciorum, mense Martio, Indi. V. anno 6470. (Christi mcccclxxi) V. pag. ead. b. Nicephori Phocae de novis Monasteriis non condendis*. VI. pag. 254. Romani senioris *de alienatione fundorum &c* VII. pag. 255. b. Eiusdem alia *de agentibus duplandi pretii nomine*. VIII. pag. ead. Cosmae Magistri Officiorum sententiae duae *de colonis*. Pag. vero 256. b. habetur Excerptum quoddam de variis mensuris, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ὁ μὲν κάλαμος, κ. λ. quod in dicto Codice Viennensi legitur in calce. Reliqua § II. continentur, praeter Basilii iunioris Novellam *de praescriptione XL annorum*, quae in nostro desideratur.

III. p. g. 257. Eustathii Antecessoris Liber *de temporalibus intervallis a momento ad centum annos*. Ibid. §. III. Adcedunt autem in nostro scholia marginalia Athanasii Scholastici Emeseni, quorum primum inc. Τρίτον γεννᾷ καὶ ἡ τρίτη ἐν μίᾳ γαστρὶ γεννησασα κ. λ.

IV. pag. 270. b. Aliae redeunt Imperatorum CPolitanorum Novellae Constitutiones; nimirum Romani senioris duae, quarum altera, *potentes artes ab emtionibus in universitate praedii faciendis*, altera pag. 272. est *de praelatione cognatorum &c*. Constantini Porphyrogeniti Novellae abbreviatæ XI. quarum prima pag. 273. est *de potentibus in praedia pauperum succedentibus*. II. pag. 274. *de Militibus*. III. pag. 276. *de restitutione pretii militarium praediorum*. IV. pag. ead. b. *de fugis mancipiorum, & de iumentis perditis*. V. pag. 277. *de non deferendo iudicio ab iis, qui actionem instituunt*. VI. pag. ead. b. *quod Iudices civiles nihil accipere debeant*. VII. pag. ead. *de sportulis*. VIII. pag. 278. *de consuetudinibus*. IX. pag. 279. *de testamentis aperiendis*. X. p. ead. *de consuetudine Scribae*. XI. p. ead. *de iis qui caedes committunt gladio, vel magnis fustibus, vel lapidibus, idque consultio*. Nicephori Phocae Novellae item abbreviatæ

tae VI. quarum prima pag. 280. est *de Armenicis fundis*. II. pag. ead. *de militibus caedes patrantibus*. III. pag. ead. b. *de monasteriis, hospitalibus, & gerocomiis*. IV. pag. ead. *quod potentes a potentibus emere debeant*. V. pag. 281. *de aedificiis*. VI. pag. ead. *de iis, qui ante penuriae tempus emerunt*. Haec omnia ibid. sub §. IV. sunt contenta.

V. pag. 281. b. *Ecloga, sive Epitome Novellarum Leonis Imperatoris, pii, sapientis*. Sunt autem numero LVII. quarum series a Nesselio praetermissa, heic subiicitur, addito etiam singulis numero, quem obtinent in syllabo, quem exhibet Fabricius Bibl. Graec. Vol. XII. pag. 409. seq.

a'. nullum habet titulum, sed est *ad Iudices, ut secundum sequentes Constitutiones causas diiudicent*. 1.

β'. περὶ τοῦ διατίθεσθαι τὸν μονάσαντα εἰς τὰ ἐπικτηθέντα. v.

γ'. περὶ τῶν μονάζειν δεκαετηνῶντα παῖδα. vi.

δ'. περὶ κληρικῶν τῶν μὴ γίνεσθαι αὐδὶς λαϊκῶν. vii.

ε'. περὶ δόλων γεγονότος κληρικῶ ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότη. ix.

ς'. περὶ δόλων μονάσαντος ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότη. xi.

ζ'. περὶ δόλων γεγονότος ἐπισκόπου ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότη. x.

η'. περὶ ἀνακρίψεως. xiii.

θ'. περὶ τῶν καλαμπόνης ἀελλὰ μοναζήριον. xiv.

ι'. περὶ τοῦ ἀπατεῖσθαι τὸ γαμικὸν πρόσμον. xviii.

ια'. περὶ συμφώνων πατρῶν τοῦ ἐπίσης κληρονομεῖν τὸν παῖδα. xix.

ιβ'. περὶ τῶν μὴ λαμβάνειν τὸν ἄνδρα ὡς περ τὴν γυναῖκα ὑπόβολου. xx.

ιγ'. περὶ τῶν φυλάττεσθαι τὴν ἐπαγγελίαν τῆς προικὸς, ἢ ἐκ πατρῶος, ἢ μητρῶος περιουσίας. xxi.

ιδ'. περὶ τῶν μὴ δευτερογαμήσασαν γυναῖκα λαμβάνειν δεσποτεῖν παῖδος μοῖραν, ὁμοίως καὶ πατέρα. xxii.

ιε'. περὶ τῶν μνηστῆρας ποιεῖν ἰδίᾳ τῆς κατὰ τὸν τόπον ἄρχοντας. xxiii.

ισ'. περὶ λύσεως ὑπεξουσιότητος, καὶ ἀναδόσεως προικῶς. xxv.

ις'. περὶ ὑποποιεῖσθαι εὐνόχως καὶ γυναῖκα. xxvi.

ιη'. περὶ τῶν ἐπίσης πάντας ὑποτεῖσθαι. xxvii.

ιθ'. περὶ τῶν ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἁλόντος μοιχῶ, ἢ μοιχαλίδος. xxxii.

κ'. περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τὰς τῶν αἰχμαλώτων γαμετὰς ἐτέροις συνάπτεσθαι. xxxiii.

κα'. περὶ τῶν ἐπιτρόπων φθείροντος τὴν ἐπιτροπευθεῖσαν παῖδα. xxxiv.

κβ'. περὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας γυναῖκας. xxxv.

κγ'. περὶ τοῦ κληρονομεῖν τὸν τῶν αἰχμαλώτων παῖδα. xxxvi.

κδ'. περὶ τῶν ἄστων τὰ συμφέροντα διοικεῖν. xxxix.

κε'. περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ διατίθεσθαι. xl.

κς'. περὶ τῶν μὴ εἰσκομίζεσθαι τῆς οἰκίας τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀκληρονομίων τελευτώντων. Videatur pars superioris Novellae xl.

κζ'. περὶ ἀγρῶν διατυπώσεως, ἢ τῆς ἡδὴ γραφείσης. xlii.

(1) Haec in dicto Codice Viennensi, cum superiore coniungitur.

κη'. περὶ τῶν κυρῶν διὰ ἰσογράφων τὰς διαθήκας, καὶ περὶ τῶν εἰς ἱερεῖς ὑψιχάνοιεν μάρτυρες. xliii.

κθ'. περὶ τῶν δωρεῶν τὰς μέχρι φ' νομισμάτων ἕσας ἐγγράφως γίνεσθαι. l.

λ'. περὶ προθύρων θαλατῶν. lvi.

λα'. περὶ ἀποσάσεως ἐποχῶν. lvii.

λβ'. περὶ ἀνδραποδισμῶ. lxxvi.

λγ'. περὶ αὐτομολησάντων πρὸς ἐχθροὺς, καὶ ἐκούσιως ἐπανελθόντων. lxxvii.

λδ'. περὶ τῶν ἐπιτροπεύειν μοναχῶν καὶ κληρικῶν, ἀπειργασθαι δὲ οἰκονομίας καὶ προστασίας ὁρφανῶν. lxxviii.

λε'. περὶ τῶν διατίθεσθαι τυφλοῖς καὶ ἀγράμματοις καὶ γυναῖξιν. lxxix.

λς'. περὶ ἐφθῶν, ἐ τῶν τεθνηκότος ἀνθρώπου πάντας ἀμύνασθαι. lxxx.

λζ'. περὶ τῶν μελλόντων κτίζειν ἐν ἀροσίμοις τόποις καὶ ἰσχυρῶν. lxxxi.

λη'. περὶ τῶν κυρῶν τὰ σύμφωνα τὰ ἀνευ προσίμου γεγεννημένα. lxxxii.

λθ'. περὶ πλαστογραφίας. lxxxvii.

μ'. περὶ τῆς ἀσφραγίσαι διαθήκης παρὰ τοῦ ἀρχόντος. lxxxiii.

μα'. περὶ τοῦ ἀγοράζειν τὸς ἀρχοντας τὰς ἐν τῇ πόλει, καὶ νεοεῖν ὁμοίως ἐ τῆς ἐξω πλὴν στρατηγῶ. lxxxiv.

μβ'. περὶ τῶν μὴ διγαμήσαντας πατέρας λαμβάνειν μοῖραν. lxxxv.

μγ'. περὶ τῶν ἐκτυφλώσαντος ἐκοντί. xcii.

μδ'. περὶ τῶν ἀποσπασθέντος ὑπεργεῖν ἰδῶν. xcvi.

με'. περὶ τῶν ὁμνύειν τὸν κριτὴν ἐν ἀρχῇ τῆς δίκης, καὶ εἰς τὸ προβληθῆναι ἀρχοντα. xcvi.

μς'. περὶ τῶν μὴ εὐνόχως ἐγγαμίζεσθαι. xcvi.

μζ'. περὶ τῶν τὸν ἐνάγοντα πρῶτον ὁμνύειν τὸν περὶ κολυμβίας ὄρκον. xcix.

μη'. περὶ συγκαταμένων οἰκετινῶν προσώπων ἐλευθέρων. c.

μθ'. περὶ δόλων ἐν συντροφίᾳ ὄντων, καὶ τοῦ ἐνός μέρους ἐλευθερωθέντος. ci.

ν'. περὶ τῶν παραφασασιῶν χωρίων πρὸς ἐποχῆς κατὰσασιν ἀναμέρος μὴ ἀρκούντων, καὶ ἀκόντα τὸν μὴ θέλοντα ἀγεσθαι. cii.

να'. περὶ τῶν ἐν θαλασσίοις νομαῖς ποιουμένων κοινωνίων. ciii.

νβ'. περὶ ἐποχῶν μὴ ἐχυσῶν τὸ ἐκ τῶ νόμου διάμετρον. civ.

νγ'. περὶ ἀπρόκων γυναικῶν τοῦ λαμβάνειν παῖδος μοῖραν. cvi.

νδ'. περὶ τοῦ ἐγγράφεσθαι τὸς εἰσάγοντας δίκην ἐγκλήματος. cvii.

νε'. περὶ τῶν καλαμπηθέντων τρίτον, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας εἰς τὸ κριτήριον εὐθύνεσθαι καὶ κατακρίνεσθαι. cviii.

νς'. περὶ τῶν μὴ γίνεσθαι μνηστῆρας ἐνδοθεν τῶν ἐπὶ τῶν, εἴτε ἱερολογίαν ἐνδοθεν τῶν ἰδ' ἔτος, καὶ τοῦ ἰγ' ἐπὶ γυναικῶν. cix.

νζ'. περὶ τῶν τὴν γυναῖκα ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι τῆς τε οἰκίας προικῶς, καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεῶς, ἐ τῆς ἀλλῆς ἀπάσης ὑποσάσεως· ἐπειδὴ τὸν γάμον λυθῆναι συμβαίη, καὶ τῇ προεξεί τῆς ἀπογραφῆς ἐπιζητεῖν, εἴ τινα λέγοι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ὑποσῆναι καινοτομίαν εἰς τὰ ἀνήκοντα αὐτῇ· χωρὶς δὲ ἀπογραφῆς, εἴτεν ἐνεργῶς ἀποδείξεως μὴδὲν ζητεῖν, μήτε ζητῶσαν ἀπολαμβάνειν. cx.

X x x x

VI.

VI. pag. 293. *b. Δεσυνίσις περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν*. Opus Anonymi Iuriconsulti de *Actionibus*, ut ipse titulus Latino-Graecus perperam tamen scriptus indicat, ac sequens Graeca paraphrasis manifestius declarat, περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν, de specialibus actionibus, seculo fortasse X. conscriptum. Fabricius cum Lambecio primum falsus, qui B. G. Tom. X. pag. 501. illud *Δεσυνίσις* pro Iuriconsulti *Datianebis* nomine invenerat, errorem recantavit Tom. XII. p. 563. hinc verbis: *Nomen Δεσυνίσις, quod pro nomine Icti Datianebis idem Lambecius p. 8. & 65. ponit, non dubito esse Graecis litteris male expressa verba Latina tituli „de actionibus“, additurque Graeca versio περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν*. Huius autem Tractatus, qui publicam mereretur lucem, praeter illud, quod exstat in Biblioth. Caesarea Vindob. apud Nessel. loc. cit. §. V. aliud etiam exemplar habet Bibl. Marciana Veneta Cod. CLXXIII. Catalog. pag. 102. Inc. Εἰ τῷ διαπέμπεσθαι βιβλίον ἀνάγκη ὀρίζεσθαι τὴν ἀγωγήν. Def. ἡ τῷ παραγγέλλεσθαι τὴν ἀγοράν. Huius autem Tractatus, qui publicam mereretur lucem, praeter illud, quod exstat in Biblioth. Caesarea Vindob. apud Nessel. loc. cit. §. V. aliud etiam exemplar habet Bibl. Marciana Veneta Cod. CLXXIII. Catalog. pag. 102. Inc. Εἰ τῷ διαπέμπεσθαι βιβλίον ἀνάγκη ὀρίζεσθαι τὴν ἀγωγήν. Def. ἡ τῷ παραγγέλλεσθαι τὴν ἀγοράν. Huius autem Tractatus, qui publicam mereretur lucem, praeter illud, quod exstat in Biblioth. Caesarea Vindob. apud Nessel. loc. cit. §. V. aliud etiam exemplar habet Bibl. Marciana Veneta Cod. CLXXIII. Catalog. pag. 102. Inc. Εἰ τῷ διαπέμπεσθαι βιβλίον ἀνάγκη ὀρίζεσθαι τὴν ἀγωγήν. Def. ἡ τῷ παραγγέλλεσθαι τὴν ἀγοράν.

VII. pag. 298. *Exemplum Testamenti S. Gregorii Theologi*, ut in dicto Codice Viennensi §. VI. In fine post verba ἡ τὰ ἐξῆς, legitur in nostro Codice: Μετεγάρῃ ἐκ τοῦ ἀρχετύπου τῷ συγκειμένῳ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ναζιανζῆς. Transcriptum est ex archetypo reposito in Ecclesia Nazianzi.

VIII. p. 299. *b. Tandem leguntur Moschionis Praecepta vitae*, & Anonymi Opuscula quaedam, quorum unum Chronologicum de *Bissexio*, aliud Medicum de *generatione hominis*, tertium Geographicum de *quatuor fluminibus Paradisi*, quartum Historicum de *origine indictionis ab Imper. Augusto derivata*. Quae omnia vide in dicto Codice Viennensi a §. VII. ad XI. inclusive.

Adnotandum in fine est, quod in praemisso omnium rerum in hoc Codice contentarum Indice, innuuntur & alia non pauca, quae minime fuere descripta, nimirum τὰ τῶν ζ' σοφῶν ἀποφθέγματα, περὶ τῶν εἰς γεωμετρικὸν μέτρον συντελούντων, ἱερατικῶν ὁρεῶν, Λεξικὸν λατινικὸν κατὰ σοιχείων, praeter alias Basilii, Nicephori, Constantini Novellas, &c.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. scholiis plurimis marginalibus sequioris aevi repletus. Constat foliis 302. qui fuit olim, ut grandibus in fine litteris legitur, τῷ Κωνσταντίνῳ.

(1) Moschion iste Christianus videtur esse, quum praeepta Christiano homine digna tradat, eundemque esse arbitramur, cuius γινώμαι tum in locis Communibus S. Maximi, tum in Arsenii Monembasiensis Violaria Compositione adferuntur.

(2) Hunc Geographicum Tractatum, integrum protulimus

ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ.

ANDOCIDIS DE MYSTERIIS.

Titulus ita reddendus.

Andocidis, & aliorum Graeciae Rhetorum Orationes variae.

I. pag. 1. **A**ndocidis Rhetoris Atheniensis Orationes IV. Prima est de *Mysteriis*. II. pag. 14. de suo ipsius reditu. III. pag. 16. *b. de pace cum Lacedaemoniis ineunda*. IV. pag. 20. contra *Alcibiadem*. Duabus vero postremis praecurrit argumentum. Concordant cum Aldina editione Vener. A. MDXIII. a pag. 1. ad pag. 32.

II. pag. 23. *b. Isaei Orationes XI. praevia ipsius vita, auctore anonymo, ut in dicta edit. pag. 32. Prima cum hypothesi, pag. 24. est περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου, de Cleonymi hereditate. Inc. Πολλὴ μὲν ἡ μεταβολή. Def. ὅτι οἱ ἀντίδικοι συγχωρῶσιν ἡμῖν*. Haec dimidia fere parte manca legitur in editione; post enim verba, ἡ τὴν ὁσίαν ἔχειν βεβαιωτέραν, pag. 35. v. 10. duarum vel trium vocum lacuna interiecta, sequuntur haec: ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑμᾶς ἀφικται, ἡ ὑμεῖς κύριοι γυγόνετε, κ. λ. quae sunt fere sub finem sequentis Orationis. Secunda igitur Isaei Oratio est περὶ τοῦ Μενεκλέους κλήρου, de Menecleis hereditate. Argumentum inc. Μενεκλέους ποιησάμενος ὧν. Def. ὅτι ὁ πεισθεὶς γυναικί, ἐποίησάτο με. Oratio inc. Ἡ γυνὴ μὲν, ὃ ἀνδρες, εἴ τις ἢ ἄλλος ἐποίησεν ὑπὸ τινος. Def. τὰ δίκαια κατὰ εὐνοίαν, κατὰ τὴν νόμον ψηφισασθε. Huius ultimi tantum quinque versus exstant in dicta editione, ut innuimus; totus autem defectus est quinque nostri Codicis paginarum; unde conicere est, exemplar illud, ex quo Aldina profluxit editio, uno fortasse quaternione mutilum fuisse. Tertia Oratio pag. 31. (in edit. II.) περὶ τοῦ Πύρρου κλήρου, κατὰ ποιήσιν περὶ τοῦ γένους διὰ μαρτυρίαν. De *Pyrrhi hereditate, contra actionem in genere contestationis*. IV. pag. 36. *b. (in edit. III.) περὶ τοῦ Νικοστράτου κλήρου. De Nicostрати hereditate*. V. pag. 38. *b. πρὸς Αεόχαρον ἢ Διογένην (in edit. IV. περὶ τοῦ Δικαιογίνους κλήρου) adversus Leocharim, & Diogenem*. VI. pag. 42. *b. (in edit. V.) περὶ τοῦ Φιλοκλήμονος κλήρου. De Philoclemonis hereditate*. VII. pag. 47. *b. (in edit. VI.) ὑπὲρ τοῦ Ἀπολλοδώρου κλήρου, pro Apollodori hereditate*. VIII. pag. 51. περὶ τοῦ Κλήρωνος κλήρου (in edit. VII. περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου) de *Cleronis hereditate*. IX. pag. 54. *b. (in edit. VIII.) περὶ τοῦ Ἀεσφίλου κλήρου. De Aesphili hereditate*. X. pag. 57. *b. (in edit. IX.*

supra in cake Plat. IX. pag. 466.

(3) Iusurandum fortasse, quod Iustiniano, & Theodora coniugi praestabant, qui publicam administrationem suscipiebant, quod tamen Graece reperitur in Codice IV. Plat. IV.

IX.) πρὸς Ξενακτιον περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἀριστάρχου. *Adversus Xenactum de hereditate Aristarchi*. XI. pag. 60. (in edit. X.) περὶ τοῦ Ἀλκίμαντος κλήρου. De *Alcimanis hereditate*. Praecedunt autem singulis hypothesi, sive argumenta, quorum initium, & finis, sicuti etiam Orationum, cum editis loc. cit. a p. 35. ad p. 80. adamussim concordant. In fine ultimae, utpote imperfectae, lacuna octo versuum relicta est.

III. pag. 64. *b. Dinarchi Orationes III. Prima κατὰ Δημοσθένους, contra Demosthenem*. II. pag. 73. *b. κατὰ Ἀριστογέροντος, contra Aristogitonem*. III. pag. 75. *b. κατὰ Φιλοκλέους, contra Philoclem*. Ibid. a pag. 81. ad pag. 99. Secunda tamen Oratio, eo quod titulo erat destituta in Codice, Langium, & Montfauconium effugerat.

IV. pag. 77. Antiphontis Orationes XV. praevia ipsius vita, auctore anonymo. Prima inscribitur: Ἀντιφώντος, Φαρμακείας κατὰ τῆς μητρῆς. *Antiphontis, accusatio veneficii contra novercam*, cui praecedit hypothesi, ut etiam reliquis, quae sequuntur, exceptis VIII. IX. & XIII. Secunda p. 80. Κατηγορία φόνου ἀπαράσχημος. *Accusatio super caede, de cuius auctore non liquebat*. III. p. ead. *b. Ἀπολογία εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Apologia super eadem caede*. IV. pag. 81. *b. Κατηγορία ὕπερος. Accusatio posterior*. V. p. 82. *b. Ἐξαπολογία ὁ ὕπερος. Apologia posterior*. VI. pag. 83. Κατηγορία φόνου ἀκυσίου. *Accusatio caedis ab invito perpetratae*. VII. pag. ead. *b. Ἀπολογία φόνου ἀκυσίου. Apologia eiusdem caedis*. VIII. pag. 84. Ὁ ὕπερος ἐκ κατηγορίας. *Accusatio secunda*. IX. pag. 85. Ἐξαπολογία ὁ ὕπερος. *Apologia secunda*. X. pag. 86. Κατηγορία φόνου κατὰ τὸ λέγοντο ἀμύνεσθαι. *Accusatio caedis contra eum qui dicebat vim vi repellendam*. XI. pag. ead. *b. Ἀπολογία φόνου, ὃν ὡς ἀμυνόμενος ἀπέκτεινε. Apologia eiusdem caedis*. XII. pag. 87. Ἐκ κατηγορίας ὁ ὕπερος. *Accusatio secunda*. XIII. pag. ead. *b. Ἐξαπολογία ὁ ὕπερος. Apologia secunda*. XIV. pag. 88. *b. Περὶ τοῦ Ἡρόδου φόνου. De Herodis caede*. XV. pag. 96. Περὶ τοῦ Χορμυλῆ *Dechorago, seu saltatoris*. Exstant omnes ibidem a pag. 99. ad pag. 132. In edit. vero Hanov. G. L. MDCCIX. 8. sexdecim numerantur, quia XIV. de *Herodis caede* in duas partes divisa legitur.

V. pag. 100. Lycurgi Oratio unica *adversus Leocratem*, cum hypothesi. Ibid. a pag. 132. ad pag. 151. Notandum inter p. 100. & 101. decem integra huius Orationis folia propter malam Codicis compacturam suo loco mota, in Alcimanis Oratione inter pag. 108. & 119. fuisse inserta.

VI. pag. 103. Gorgiae Orationes duae. Prima est Ἑλένης ἐγκώμιον, *Helenaе encomium*. Inc. Κόσμος πόλει μὲν εὐανδρεία. Def. Ἑλένης μὲν ἐγκώμιον, ἑμὲ δὲ πατριον. Altera pag. 104. *b. Ἐπὶ Παλαμῆδους ἀπολογία, Pro Palamede apologia*. Inc. Ἡ μὲν κατηγορία. Def. τὰ λεχθέντα. Ex his duabus se-

cunda tantum in cit. editione, quam prae manibus habemus, edita est a pag. 151. ad pag. 155.

VII. pag. 107. Ἀλκιδάμαντος Ὀδυσεὺς κατὰ Παλαμῆδους, *prodoctus. Alcimanis Vlysses contra Palamedem, proditoris*. Inc. Πολλὰς ἡδὴ. Def. τιμωρησάμενοι. Ibid. Part. I. pag. 177.

VIII. pag. 119. *b. Lesbonactis Orationes duae*. Prima inscribitur: Πολιτικός (intellige λόγος) περὶ τοῦ πολέμου τῶν Κορινθίων. *Politica Oratio de bello Corinthiaco*. Altera p. 120. Προτρεπτικός. *Exhortatoria*. Ibid. Part. II. a pag. 155. ad 159.

IX. pag. 122. *b. Ultima est Herodis Oratio de Republica*. Ibid. pag. 160. Has Orationes omnes post Aldum edidit Graece etiam Henricus Stephanus Paris. MDLXXV. dehinc Gr. & Lat. Ianus Gruterus Hanov. MDCCIX.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. Constat foliis 125.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ.

D. ATHANASII CONFESSIO CATHOLICAE FIDEI.

Titulus corrigendus.

Variorum Scriptorum Opera Theologica, & Conciliorum fragmenta ad synodum Florentinam pertinentia.

I. pag. 1. **P**ost duos indiculos, alterum Latinum manu Sec. XVI. conscriptum, & alicubi rubro charactere a Luca Holstenio correctum, alterum Graecum manu, ut putamus Antonii Eparchi, antiqui eiusdem Cod. possessoris, exaratum, occurrit primo τὸ ἐν ἀγίοις πατὲρ ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ὁμολογία τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἔδωκε πρὸς Ἰβήλιον πᾶσαν Ῥώμης. S. P. N. *Athanasii Magni Confessio Catholicae Fidei, quam dedit ad iulium Papam Romae*. Inc. Τῷ θελοντι σωθῆναι. Def. ὃς οὗτος τε ἔσται σωθῆναι. Exstat inter Opera Athanasii supposita edit. Paris. A. MDCCXVIII. fol. Tom. II. pag. 729.

II. pag. 4. *b. Σε τὸν θεὸν ὁμῶμεν. Hymnus, Te Deum laudamus*, qui dicitur heic Ἀμβροσίῳ μοναχῷ, Graece fortasse translatus, ut legitur in margine, per Καλέκων, Manuelem scilicet illum Calecam, Graecorum interpretem. Auctor vero huius ita incertus, ut Sisibuto, Niceto, vel Nicetio, & Hilario antiquissimi quidam ex nostris Codicibus adiudicent. Vide Natal. Alex. T. IV. pag. 161. qui auctorem esse contendit Sisibutum monachum, qui seculo vixit XI.

III. pag. 5. Ἐκδοσις τῶν ἀγίων τῆς Θεοφόρου πατέρων κατὰ Πάυλον τὸν Σαμοσατεύς. *Expositio SS. CCCXVIII. deiferorum Patrum contra Paul-*

Paulum Samosatenum. Inc. Ομολογῶμεν τὸν κύριον ἡμῶν, κ. λ. Def. ἔτω κ' ἡ ἀδιαίρετος συνήθεως περβεύμεν.

IV. pag. ead. b. Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐρμηνεία εἰς τὸ σύμβολον. *Athanasii Archiep. Alexandrini interpretatio in symbolum*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, κ. λ. Def. ὁ μόνος καθολικὴς ἐκκλησίας. Tom. I. cit. edit. Part. II. pag. 1278.

V. pag. 6. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκθεσις πίστεως. *Eiusdem Expressio Fidei*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα ἀγέννητον Θεόν. Def. ὁ οὐδὲν ἢ φύσις ἀδιαίρετα, δι' ἣ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

VI. pag. 9. Occurrit fragmentum initio mutilum Concilii fortasse Chalcedonenfis, in quo de duabus Christi naturis in una persona agitur. Inc. . . . ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον, κ' τὴν κυρίαν τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστοῖς δεχομένοις παρίσθην, κ. λ. deest autem, ut ex veteri Graeca numeratione colligitur, unum folium. Def. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς.

VII. pag. 10. b. Ὁρὸς τῆς ἀγίας κ' οἰκουμένης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκτῆς συνόδου. *Definitio S. & oecumenicae CPolitanae VI. Synodi*. Inc. Ἡ ἀγία μεγάλη κ' οἰκουμένη συνόδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, κ. λ. Ὁ τῷ Θεῷ κ' πατρὶς μονογενὴς υἱὸς τε κ' λόγος, ὁ κατὰ πάντα ὁμοῖος, κ. λ. Def. θεοπνεύτως ἐπεσφράγισε σύνοδος. Graece & Latine in Collect. Concil. Vener. A. mdcxxxii. Tom. XVIII. pag. 80. Succedit rubro caractere conscriptum monitum: Ζῆτε τὴν ἐκθεσιν πρότερον τῶν τῆς ὁμοίας εἰ τῶν ῥν' εἶτα λέγε. Tum Excerptum, quod inc. Ἡρκεῖ μὲν ἔν, κ. λ. quale innuimus supra in recensione Codicis XVII. Plut. VIII. § XIII.

VIII. pag. 14. Ὁρὸς τῆς ἀγίας μεγάλης κ' οἰκουμένης ἐν Νίκαιᾳ συνόδου τὸ δεύτερον. *Definitio sanctae magnae & oecumenicae Nicaenae Synodi secundae*. Inc. Ἡ ἀγία μεγάλη κ' οἰκουμένη συνόδος, κ. λ. Ὁ τὸ Φῶς τῆς αὐτῆς ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος. Def. ἐν τῇ θεοφιλῶς κ' βασιλικῇ πόλει. In dicto Tom. pag. 81. Tum post rubricam, Εὐχέσεις τῶν ῥν' πρότερον, εἶτα λέγε, sequitur: Βδελυσσόμεθα δὲ ὁ ἀναθεματίζμεν. Def. μονάζοντας δὲ, ἢ λαϊκοὺς τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι.

IX. pag. 17. Γυλιανὸν Καρδινάλιον τῷ ἁγίῳ Ἀγγέλῳ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πότερον ἐξῆν, ἢ ἔξῃ προσιδέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὰ ἀληθῆ, ἢ μή. ἐρμηνευθὲν ὑπὸ Νικολάου ἐρμηνείας τῶν Γραικῶν. *Iuliani Cardinalis S. Angeli in quaestionem, utrum licuerit, vel liceat adponere in symbulo vera, necne? ex interpretatione Nicolai Graecorum interpretis*. Inc. Λέγουσιν οἱ Γραικοὶ μὴ ἐξείναι τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ τιθέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὴν εἰς τὸ ἦν λέξιν. Def. ὁ ζῆ καὶ βασιλεύει σὺν πατρὶ, κ' υἱῷ, κ. λ. Hunc Iuliani Card. Caesarini Tractatum ex nostro Codice, cum Latina versione sua edidit Florentiae A. mdcclxii. typis Mouckianis in 4. Rudensindus Andosilla Ordinis Vallumbrosani

Monachus Abbas. Sed quum in eo describendo non latis diligens fuerit, atque fidelis, ut ex variantibus lectionibus patebit, quarum nonnullas speciminis loco subicere heic constituimus, si cui forte illius recudendi in aliqua Conciliorum Collectione occasio detur, hunc monemus, manuscriptum esse potissimum consulendum. En igitur editi exemplaris a manuscripto discrimina, quae in primis tribus Opusculi Capitulis nobis obiter legentibus occurrerunt.

Edit. pag. 2. vers. 9. εἰ κατὰ τὸν λαϊκῶν. Ms. κ' ἀναθεματισμῷ κατὰ τὸν λαϊκῶν.

v. 11. μετὰ ταῦτην. Ms. μετὰ ταῦτα.

v. 12. κ' διδάσκειν. Ms. ἢ διδάσκειν.

Pag. 4. v. 22. μετὰ ἀκριβείας ἐξιχνεύσῃ. Ms. μετὰ ἀκριβείας ἀνιχνεύσῃ.

v. 23. λυθῆναι αὐτή. Ms. λυθῆσεται αὐτή.

Pag. 6. v. 14. ἐκρίναντο. Ms. ἐκρίναν.

Pag. 8. v. 1. βεβαίωθωσιν. Ms. βεβαίωθωσιν.

v. 2. ἀπὸ τῶν. Ms. ἀπὸ τῶν.

v. 6. ἐκεῖνα ἐν τῷ ὄρω. Ms. ἐκεῖνα τὰ κείμενα ἐν τῷ ὄρω.

v. 13. ἢν Κύριδος εἶναι θεοτοκόν. Ms. ἢν κυροῖ εἶναι θεοτόκον.

v. 24. εἰσῆγαγε. Ms. εἰσῆνευγε.

Pag. 10. v. 4. ἐντεῦθεν. Ms. ἐντεῦθεν.

v. 6. ῥήματα. Ms. ῥήτα.

v. 12. ἐκτεθείσθ. Ms. τῇ ἐκτεθείσθ.

v. 22. vox ἀντιόχητα deest in Ms.

v. 23. εἶτε. Ms. εἰ κ'.

v. 26. κ' σαφέστερον ἐσαφηνίσε ἐκεῖνα, ἢ ὅντα ἀνεπτυγμένα, κ' ἐσαφηνισμένα. Ms. εἰ σαφέστερον τινὰ ἐσαφηνίσε παρὰ τὰ ὅντα ἀνεπτ... ἢ ἐσαφ...

Pag. 12. v. 2. ἀντιφωνεῖν. Ms. ἀντιφρονεῖν.

X. pag. 31. Sequuntur fragmenta nonnulla, ut arbitramur, ex Actis Concilii Florentini excerpta, in quibus agitur de Processione Spiritus Sancti. Horum initium, quum inter paginam 30. & 31. duo folia desint, mutilum, sequens est: Ὡςπερ τι λαμβάνων παρὰ τοῦ υἱοῦ τῶτον ἀγαπᾷ, κ. λ. Finis est: διὰ τὸτο εἶπον, ὅτι ἐκ τῶ ἐμῷ λαμβάνει, κ' ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Praeter memoratum defectum, alia etiam media duobus in locis, paginarum iactura, desiderantur. Ex qua lectionis interruptione, unde fuerint desumpta, reperire minime licuit.

XI. pag. 44. Διάληψις τῶν λόγων τῆς πίστεως ἐκδοθεῖσα παρὰ Θωμᾶ τοῦ ἐκ τῷ Ἀγγλίνου πρὸς ψάλλον Ἀντιοχείας. *Expositio articulorum Fidei edita a Thoma Aquinate ad Cantorem Antiochenum*. Inc. Ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος ὁ ἐπαγγελίαν λαβὼν. Def. ἀρχαῖος ἀκριβέστερον διελέγεται. Est opus D. Thomae de recta fide, ut Lucas Holstenius manu sua in fronte adnotavit, Graece versum fortasse a Demetrio Cydone, qui varia illius Doctoris Opera in Graecum sermonem transtulit.

XII. pag. 71. Εἰς τοῦ κατὰ Ἑλλήνων τρίτου βιβλίου τοῦ αὐτοῦ κεφάλαιον ρβ'. ὅτι γάμος ἀδιαί-

ἀδιαίρετος εἶναι ἐφείλει. *Ex eiusdem Libro III. contra Graecos Caput CXXII. quod matrimonium inseparabile esse debeat*. Inc. Εἰ δὲ τις ἀκριβῶς θεωροῖ, ὁ προειρημένος λόγος, κ. λ. Def. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρίζεσθαι. Ex versione fortasse eiusdem Demetrii Cydonis.

XIII. pag. 73. Occurrit Excerptum illud ex D. Augustini Libro, de cognitione verae vitae, in scripto, quod habes in Codice XIV. Plut. X. § X. Finis tamen in hoc diversus.

XIV. pag. 76. Εἴτε ὁ ἅγιος Γερώνυμος πρὸς Δάμασκον περὶ τῆς καθολικῆς πίστεως. *Item S. Hieronymus ad Damasum de Catholica Fide*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν πατέρα. Def. πατέρα ἢ δύναμις αὐτῶν.

XV. pag. ead. Εἴτε ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ Διάλογος ἐν τῷ συμβόλῳ αὐτῷ, ὅπερ ἐν τῇ προσλήψει αὐτοῦ ὁμολόγησε, καθάπερ κ' πάντες οἱ ἄγριοι ἀρχιερεῖς τὴν πίσιν ὁμολογῶσιν ἐν ταῖς ἐαυτῶν προσλήψεσι, κ' τίθεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀντιγράφων αὐτῷ. Etiam B. Gregorius Dialogus in suo Symbolo, quod in sua adsumptione confessus est, quemadmodum & omnes summi Pontifices fidem profiterentur in suis adsumptionibus, & ponitur in principio ipsius exemplarium. Inc. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν παντοκράτορα. Def. ἀλλὰ συναΐδιον ἐκ πατρὸς κ' υἱὸς ἐκπορεύμενον, κ' τ' ἄλλα.

XVI. pag. ead. Sequuntur Excerpta breviter ex nonnullis Toletanis Synodis, nempe I. contra Priscillianistas, III. IV. VI. VIII. XI. & XII. Tum pag. 78. b. iterum aliud fragmentum ex Primo Toletano Concilio, & pag. 80. aliud ex Concilio III. Haec autem omnia nihil aliud continent, quam varias Catholicae Fidei expositiones, Conciliorum celebrationibus praemitti solitas.

XVII. pag. 85. Λεοντίου Σχολαστικῷ Βυζαντίου σχολία ἀπὸ φωνῆς Θεοδώρου τῷ Θεοφιλεστάτῳ ἀββᾷ, κ' σοφωτάτῳ φιλοσόφῳ τὴν τε θείαν κ' ἑσπερίαν φιλοσοφίαν γεγραμένην. *Leontii Scholastici Byzantini scholia ex ore Theodori Deodilestissimi Abbatis, ac sapientissimi philosophi in divinis pariter externisque litteris eruditae, excerpta*. Inc. Ἀναγκαῖον ἐστὶ μέλλοντας ἡμεῖς αἰδέσθων ἐπιμενεσθαι. Def. ἐχορήγησε Χρῆστος ὁ Θεὸς, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Est Tractatus de Sectis in X. Actiones divisus, G L. editus in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. mdcxxiv. Tom. I. pag. 493. & alibi.

XVIII. pag. 123. Sequuntur Basilii Magni ad diversos Epistolae XXV. huc fortasse translatae, quod in iis de SS. Trinitatis mysterio differatur. Eae vero sunt

I. ad Amphilochem, in cit. edit. Paris. Tom. III. Epist. ccxxxiii.

II. ad eundem, in cit. edit. ccxxxiv.

III. ad eundem, ccxxxv.

IV. ad eundem.

V. ad eundem, ccxxxvi.

VI. ad Caesareenses, viii.

VII. ad Gregorium Episc. Nyssenum, xxxviii.

(1) In Codice appellatur f. V.
(2) In Codice f. IX.
(3) In Codice f. XII.
(4) In Codice f. XIII.

VIII. *Quod non debeamus tres Deos annuntiare*. Inter Homilias Tom. II. pag. 609.
IX. *Epistola, cui subscriptus Eusebius*, cxxv.

X. ad Canonicas, xii.

XI. ad Terentium Comitem, cxxiv.

XII. ad Diaconissas filias Terentii, cv.

XIII. ad Evagrium, clvi.

XIV. ad Presbyteros in Tarso, cxiii.

XV. ad eosdem, cxiv.

XVI. ad Ecclesiam Antiochenam, cxl.

XVII. ad Optimum, cclx.

XVIII. ad Gregorium, ii.

XIX. ad Sozopolitas, cclxi.

XX. ad primores Neocaesareae, ccx.

XXI. ad Eusebios, ccli.

XXII. ad Episcopos Galliae & Italiae, ccxliii.

XXIII. ad Episcopos Occidentis, cclxiii.

XXIV. ad eosdem, xc.

XXV. ad Innocentium Episcopum, l.

XIX. p. 196. *Sanctissimi Patriarchae CPolitani Ioannis Vecchi Inscriptiones XII. in dicta sanctorum ab ipso collecta de Processione Spiritus Sancti*, una cum Gregorii Palamae confutationibus, & Bessarionis Cardinalis pro Vecco apologiis. Habes supra in Codice XIV. Plut. X. § IV.

XX. pag. 206. *Συναγωγή θαυμασία. Collectio mirabilis*, seu Ioannis Vecchi opus, cui titulus: *Epigraphae, seu Praescriptiones XIII. in dicta, ac sententias SS. PP. a se collectas de Processione Spiritus Sancti*. Exstat in Graecia Orthodoxa Leonis Allatii Romae mdcxix. Tom. II. a pag. 522. ad pag. 641. Codex tamen post verba, κ' ἐπιτίθεται φυσικῶς, in quibus definit editio, alia adfert Excerpta ἀπὸ τῶν διαφόρων ὄρων, & ὁ εὐμαρτεὺς κλήμης συνέθετο. ἐκ τῶ ἀλίου Ἀθανασίου περὶ τῆς ἐνσαρκῆς ἐπιφανείας τῷ Θεῷ λόγῳ. ἐκ τῆς πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχὴ, τὰ γράμματα. ἐκ τῶν τῷ ἁγίῳ Ἐπιφανίῳ Παναρίῳ ἀπὸ τῷ τμήματος τῷ κατὰ Ἡμεριέων. ἐκ τοῦ ἁγίου Γωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν, ἐν τῇ πρὸς Ἰορδάνην ἐπιστολῇ, κ. λ. quorum finis est: ἐπειδὴ τῷ αὐτῷ πνεύματός εἰσιν ἅπαντες μαθηταί.

XXI. pag. 246. Ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἰορδάνην ἀρχιεπισκόπον περὶ τοῦ τρισυγίου ἡμῶν. *Epistola (Ioannis Damasceni) scripta ad Iordanem Archimandritam de Hymno Trisagio*. Post inscriptionem: Τῷ θεοτιμῷ, κ. λ. inc. τοῦ πρὸς σέ μοι πόθῳ. Def. ἀδιαλείπτως ἡμῶν ὑπερευχόμενοι. Inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. p. 480.

XXII. p. 262. Τῷ αὐτοῦ κατὰ Μανιχαίων. *Eiusdem contra Manichaeos, Dialogus inter Orthodoxum, & Manichaeum*. Inc. Εἴπειδὴ συνεληλύθαμεν. Def. κ' οἱ ἄγιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἥς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 429.

XXIII. p. 308. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν βασιλεῖς ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας λόγος περὶ πίστεως. S. P. N. Basilii Archiep. Caes.

(5) Huius Epistolae initium, quae inscribitur: Τῷ αὐτῷ, &c. inc. καὶ πρὸς κομίζεσθαι τὰ παρὰ τῆς ἀγάπης ὑμῶν γράμματα, κ. λ. inter Basilianas non invenitane.

(1) Hic Nicolaus vulgo dictus *Secundinus*, patria fuit Euboicus, & Episcopus Saguntinus.

Caesareae Cappadociae Sermo de Fide. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάρις τὸ ἐπίταγμα. Def. αὐτὰρ κες ἐλογισάμην. Tom. II. cit. edit. p. 223.

XXIV. p. 314. Sequitur Tractatus sine titulo, cuius initium: Ὁ βαπτισόμενος εἰς τριάδα. Finis: προσηγορία καὶ ὁμοίωσις. Est eiusdem Basilii Homilia de Spiritu Sancto, ut in Cod. IX. huius Plutei §. XX.

XXV. p. 318. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ μεγάλου, ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον, περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Magni, Epistola ad Serapionem Episcopum, de Spiritu Sancto. Inc. Τὰ γράμματα. Def. μετ' ἐκείνων ὑπομεινῶσιν. Tom. I. cit. edit. Part. II. p. 647.

XXVI. p. 342. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον Σεραπίωνα κατὰ τὸν λεγόντων κτίσμα τὸν ὦν ἐπιστολὴ β'. Eiusdem ad eundem Episcopum Serapionem contra dicentes Filium creaturam Epistola II. Inc. Εἴ γὰρ μὲν ἐνόμιζον. Def. τῇ ἐκείνων ἀγνοίᾳ οἱ Ἀρειανοί. Ib. p. 683.

XXVII. p. 347. Τοῦ αὐτοῦ καθολικὴ ἐπιστολὴ. Eiusdem Epistola Catholica. Inscrit. Τοῖς κατὰ τόπον ἀδελφοῖς, κ. λ. Inc. Ὅσοι τὴν ἀσέβειαν. Def. κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν· ὃ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 29.

XXVIII. pag. 349. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ πρὸς Ἑρμείαν περὶ τῆς ὁμοουσίας Τριάδος. S. Cyrilli Alexandrini ad Hermitam de consubstantiali Trinitate. Inc. Μὴ γὰρ δὴ τινες ὅλους τῶν ὁρθότητος ἐπιμελητῶν, κ. λ. Def. ἡ ἰδιότης δι' ἐκάστης κινεῖσθαι φιλεῖ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. varia manu conscriptus. Constat foliis scriptis 354.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

BASILII VARIA.

Titulum ita corrigimus.

Commentarius aliquot SS. Patrum in XIV. Divi Gregorii Nazianzeni Orationes, collectore Basilio Minimo, seu iunioris Caesarensi.

cod. xxi. I. pag. 1. Praecedit Commentariis Epistola nuncupatoria ipsius Basilii Minimi ad Constantinum Porphyrogenitum, quam utpote auctoris, cuius nulla in lucem adhuc prolata sunt opera, speciminis loco integram heic damus. Ea autem sequens est: Βασίλειος ἐλάχιςτος ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ φιλοχρίστῳ δεσπότη Κωνσταντίνῳ· ἔχει δὲ καὶ Γεωργίῳ τὸ βιβλίον ἐρμηνείαν τοῦ Μωκηνῆ¹, καὶ ἄλλων·

(1) Ita legitur potius, quam Μαρκίου, quemadmodum videtur legisse Montfaucon. qui Bibl. Biblioth. Tom. I. p. 252. D. ita Codicem hunc describit: Basilii Minimi Caesareae Cappadociae ad Christum amicum D. Constantinum cum Georgii Marcesii, & aliorum expositione in S. Gregorii Nazianzeni orationes in Natalem Domini, in funere S. Basilii Magni, in sancta Lumina. suis deest. Sic Marcesius enim non modo inter Gregorii Nazianzeni sermones nullus apparet, sed ne scriptoribus quidem Graecis usquam accensetur a Fabricio Γεωργίῳ utique Μωκηνῶ, sive Μωκηνῶ scholia in eiusdem S. Patris Homiliis in Pascha

τὰ δὲ προοίμια τοῦ πρωτοδρόμου. Basilii Minimi Caesareae Cappadociae ad Christum amicum D. Constantinum. Continet autem liber interpretationem quoque Georgii Moseni, & aliorum. Haec autem sunt prooemia primae sedis (nempe Basilii).

Εἰν ταῖς μεγίσταις καὶ δημοτέλεισι τῶν πανηγύρεων, μέγιστε αὐτοκράτωρ, ὃ μόνον οἱ ἐν τέλει εὐβαρεῖ πλάττω καὶ δόξῃ ἐξωγαμμένοι εἰς ἰσπεφρόντες, ἀλλ' ἡ δὴ καὶ οἱ ἐν αὐταρκείᾳ ζῆν ἡρμήνεοι, καὶ μετρίαν ἡδὴ ἔχοντες τὴν ὑπαρξίν, κατὰ δύναμιν ὑμᾶς καταγεραίρειν ἐπείγονται· ἀλλ' οἱ μὲν χροσφ' τε καὶ ἀργύρῳ, καὶ μαργάρῳ, καὶ λίθοις διαυγέσι, καὶ τισὶ σκευῇσι πολυτελέσι, καὶ καὶ πέπλοις πολυανθέσι ἀφοσιῦνται τὸ φιλότιμον ἐπιδεικνύμενοι· οἱ δὲ τινες ἄλλοις καὶ ἄλλοις, ὡς ἂν ἔχῃσι προθυμίας, καὶ εὐνοίας, γνώμης ὅτι μάλα καὶ εὐστοχεῖν ἔμενοι σύμπαντες τῷ δεξιμένῳ, καὶ τὸ φίλτρον οἶον, εἰ μὴ μάλα προσφερομένη ἡσθεῖα πραγματευσάμενοι. Πολλῶν ἂν ὡς εἰκὸς συντελούντων, καὶ ποικίλῃ ὑμῖν καὶ πολυειδίᾳ τὴν εἰσφορὰν ἐμποιούντων, εἰ μὴ κατὰ τὴνδε τὴν τῶν Χριστῶ γενεθλίων πανηγυρίαν, καὶ τὴν κατ' ἐχθρῶν νικητήριον εὐχαριστίαν, ἐδόκει μὴ μόνους ἡμᾶς ἀτελεῖς ἔστω καθύστεραι, καὶ κενὴ ἄλλως ἀνείν, εἰ μὴ καὶ ἀνῆλθον τῇδε καὶ τῇδε, κατὰ τὴν τῷ κυρὸς² ἐκείνῳ παραπλησίαν ἐπιμοχθῆντος, καταμωκωμένῳ δῆθεν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἡ χερσὶν αὐταῖς ὕδωρ εὐγνωμόνως ἀρύειν, καὶ πᾶν ὃ τι γε τῶν δυνατῶν ἡμῖν καὶ τιμίων ἀγαθῶν σοὶ βασιλεῖ καὶ τιμῇ προσκομίζειν. Τάτων δὲ ἕκ ἑκάστῳ τῷ φιλολόγῳ, ἀλλ' ἡ λόγος ἐδόκει· ἐδόκει δὲ εἰ καὶ αὐτὸν πῶς εἶναι τοιοῦτος, οἷος βασιλικὴν εὐδαιμονίαν, καὶ σοφὴν εὐφρανῆαι διάνοιαν. ὅπως γὰρ ὡς ἀγλευκῆς τις εἰ ἀκαλλῆς ἐστὶ, καὶ ὡς εἰπεῖν λόγῳ, ἀνεπαφρόδιτος· πλὴν ἀλλ' ἡμῖν τῶν πᾶν καὶ ἑτέροις ἐστὶ τιμίων, ὅτι δὴ καὶ τίς τις καὶ αἰθίοψ μέγιστος τίθεται ἐκάτερος, καὶ οἶεται κάλλιστον τῶν οἰκείων ὠδίνων τὴν ἀμορφίαν. Εἰ δὲ καὶ σοὶ τῷ παντί μω κριθεῖν τοιοῦτό, οὐ κατ' ἀλλό τι, ἀλλ' ἡ κατ' αὐτὸ δῆλον τὸ τῆς ὑποθέσεως ἡδίων ὀφθήσεται, καὶ χαρίεις. τί γὰρ σοὶ τῶν ἀπάντων ἐρασιμώτερον, καὶ τί γε τιμωρότερον ἄλλο, καὶ Γρηγόριον, καὶ τὰ τοῦ Γρηγορίου ἐνοπτήριεσθαι τε, εἰ ἀκντήζεσθαι; τίνος ἡδίων λόγος, καὶ νοῦν ἀνιχνεύειν ἢ τοῦ Γρηγόριου νῦν τῆς; ἔτω γὰρ καλεῖν αὐτὸν εἰς οἰκείωτερον τίνος ἀβυσσὸς σοφίας, τίνος ὕψος θεολογίας, καὶ φράσεως ἅμα κάλλος, καὶ μέγεθος, καὶ ὅσα παντοίας ἐστὶ τέχνης, καὶ θεωρίας, καὶ χάριτος; τῶν ἐν πανσόφῳ λόγῳ, εἰ καὶ τολμηρὸν, ὅμως ἐδόξε καὶ τὰ πατράσιν εἰς ἐξήγησιν καὶ διασάφισιν ἡμῶν τινῶν ἐσπευδασμένα, ἐπιτομωτέρῳ πῶς καὶ σαφέστερον κατὰ τὸ ἐνὸν διαγέσθαι, πρὸς δὲ τινὰ εἰ ἡμῖν προτεγεσθαι εἰς ἐξάπλωσιν νοημάτων, καὶ τῆς ἐν βλάβει διανοίας ἐνδύγειαν, . . . καὶ πολλοῖς ὅσοις χωρίοις ὑπεροραθεῖται μὲν

memorantur in Bibl. Coislin. pag. 296. Cod. cexxvi. similes Commentarios continente. Errori vero animum dedit, opinor, qui primae paginae characteres aetate profus evanidos, novo attempto exprimere, veterum vestigiis insistent conatus est: quum enim in voce μωκηνῶ littera τ fortasse profus esset deleta, novus scriptor τ substituit; unde factum est, ut μαρκίου legere-tur, non μωκηνῶ, quemadmodum etiam compendiarie illa nota litterae μ superscripta, accipienda est.

(2) In margine hanc notulam recentior manus apposuit: Κυνὸς φρενὸς, καὶ κυνὸς φιλοσοφίας, τοῦ Διογένης τυχόν, καὶ ἑτέροις.

μὲν ὡς ἐπιδηλοῖς ἴσως ἐκείνοις, δεομένοις δὲ τινος, καὶ κατ' ἐννοίαν ἐρμηνείας, καὶ κατὰ σύμφρα-sin, καὶ σύνταξιν ἀκολουθίας, καὶ κατὰ θεωρίαν ἐπι-sασίας, καὶ κατὰ τινὰς τεχνικὰς ἐφόδες περιόδων τε καὶ σχημάτων, εἰ ἰδεῖν ποικίλων ἐπιστημῶν. Τάτοις ἂν ὁ πόνος ἡμῖν ἔτος ἐπεσπυδάσθῃ. προσδέτι εἰ γὰρ τινῶν ἀρμολύγας ἐπιδεικνύ-si θέσεις, καὶ τύπους προσηκόντας τέτων ἐκάσταις, καὶ ἀπὸ τινος ἡμεῶν ἀλογίστη ἐμπειρία, ὅποια τῶν μικρὰ βλεπόντων θέλξει μόνον ὑπάρχειν τὴν αἴσθησιν, ἐν οἷς περιορᾶν ἐστὶν ἀλωμένους ἐνίης τὰς αὐτὰς του περιόδους, τὰ αὐτὰ συνδε-τικὰ τῶν μερῶν τῷ λόγῳ μόρια, ἄλλοτε ἄλλως ἐξαγγελλόντων, καὶ τὴν ὑπόκρισιν διαφθερόντων, καὶ τὸ ἥθος ἀπαν λυμαινομένων, καὶ οἷον ψυχρὰ τι-να . . . περὶ . . . τῶν, τὰ ἀνεμμένα ἐστὶν ὅτε ἐντείνοντων, εἰ διαλυόντων ἔμπαιιν τὰ τε-ταγμένα· ἀλλὰ τέχνης γεσμοῖς ἐπιβεβλημένας, καὶ περιόδων εἰρημῶν, καὶ τάξει τῶν συνδεόντων μο-ρίων περιεσιγμένας. Τοιοῦτόν τι τὸ ἡμέτερον, γαληνότερον, δῶρον· τοιοῦτό σοι τῷ φιλολόγῳ τὸ προσφερόμενον· τάτοις σε δεξιόμεθα παντός ἐπαίνου καὶ παιάνων κρείττοσιν ἐπινικίων, τοῖς ἡμῖν προεπορηθεῖσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνωθεν χάριτος χορηγηθείσης, ὑμῖν δὲ προσερχεῖσθαι εἰ προσδεχθεῖσιν οὐκ ἀήδως οἶμαι, ὅπως ἐστὶν εἰ-κάσαι τὸ εὐγενὲς καὶ φιλεπίσημον τῆς ἡμετέρας διανοίας. Εἴχει δὲ ὧς μοι τὰ τῆς ὑποθέσεως. Epistolam sequitur ipse Commentarius in-ceditur Basilii Minimi, Georgii Μωκηνῶ, Ma-ximi, Theophili, Apollinaris, & Anonymi; hosce enim interpretes partim ex adlatas Epistolae titulo, partim ex contractis in margine nominibus deprehendimus. Prima igitur Oratio Gregorii Nazianzeni est pag. 2. Eius τὴν Χριστοῦ γέννησιν. In Christi Nativitate. Hypothesis Basilii Minimi inc. Ὁ λό-γος ὁ κατὰ ἀποτάδην καὶ διεξοδικῶς, σώματι ζῶον εἶκοιεν, ἀναλογούσαν ἔχον ψυχῇ μὲν τὴν ἐννοι-αν, σώματι δὲ τὴν φράσιν. Def. ἄδεν καὶ δεξά-ζειν καὶ εὐφραίνεσθαι παρακελευομένη. Commen-tarius Georgii Μωκηνῶ inc. Χριστὸς γεννᾶται, δεξάσατε. Τῶν παρόντων λόγων τινὲς μὲν φασὶ τὸ προοίμιον ἔχειν ἐξ ὑπολήψεως, τινὲς δὲ ἀπὸ καιροῦ, καὶ ἑτεροὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος τοῦ ἐν αὐτῇ γεγονότος τῇ ἐορτῇ. Def. ὅν τινα Θεὸν καὶ ἀρτίως μετὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς σαρκὸς ὄντες εὐχό-μεθα πλέν καὶ παρ' αὐτοῦ ἐλλάμπεσθαι, καὶ ὅραν ὅσον εἰ δυνατόν, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

II. p. 24. b. Eius τὸν ἐπιτάφιον τῷ μεγάλῳ Βασίλειῳ. In Funerem Orationem Basilii Ma-gni. Hypothesis Basilii inc. Ζητεῖται ἐν πρώτοις, διατί οὐχὶ ἐγκώμιον, ἀλλ' ἐπιτάφιός ὁ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιγέγραπται λόγος, καὶ τί ἐπιτάφιός διενήνοχεν ἐγκώμιον. Def. τῇ τε μακροκωλίᾳ, ὅπερ οἰκείον φασὶ προοιμίων, καὶ τῷ διπλασιασμῷ τῶν τε κώλων καὶ τῶν νοημάτων. Alia Hypothesis Georgii inc. Μετὰ τὴν ἐξέ-λευσιν αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ὁ μέγας Γρηγόριος ἐν Ναζιανζῷ ἐν τῷ προγονικῷ αὐτοῦ κτήματι τὸν ἡσύχιον ἀσπασάμενος βίον, ἐκεῖ καὶ τὸν παρόντα λόγον συνέγραψε. Def. ὡς τῇ θείᾳ σφραγίδι προώριστο πρὸ ἡμοῦ τελευτήσοντα τὸν μέ-γαν Βασίλειον. Commentarius Basilii inc. Εἰμελλεν ἄρα. Ὁ μωκηνῶς ταύτης ὑπαρχούσης τῆς

φωνῆς διασελλομένης τῆς δι' ἐνός λ, ὅπερ μέλειν ἐπὶ τοῦ φροντίζεν τάττωσιν. Definit in Com-mentario Georgii, cuius ista sunt: τὸ γὰρ εὐρεθε ἐν ἡμῖν ἴσως ἐπαίνου ἄξιον, τῇ σμικρότητι ἀντ' ὁδεῖς τοῖς πολλοῖς λογιζήσεται.

III. pag. 61. Eius τὰ ἄγια φῶτα. In sancta Lumina Commentarius Georgii inc. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐρὸς. Προοιμιακὰς ἐννοίας μετὰ παρα-δειγμάτων ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ ὁ Ἑρμολύνης παραδίδει, ἀφορμὰς καὶ αἰτίαις τοῖς τάτοις ἐξηγι-ταῖς δέδωκε προσδεῖναι. Definit Commentarius Basilii: Τὸ ζωτικὸν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις δύνα-μις τὴν πνευματικὴν μεταδιδόντες ζῶν, φησι, καὶ ὠφέλειαν, ὡς ἀσέρες τῷ φωτισμῷ ὑμῶν πᾶσι τοῖς ζωτικοῖς συντελούντες.

IV. pag. 71. Eius τὸν προτρεπτικὸν τοῦ Θεο-λόγου. In Adhortatorium Orationem Theologi (ad sanctum Baptisma). Commentarius Georgii inc. Χθες τῇ λαμπρῇ. Ὁ μετὰ χεῖρας οὐτοσὶ λόγος τῷ τοῦ φθάσαντος τέλει εἰ τῇ διαβολῇ ἕτερος δοκεῖ πῶς εἶναι. Def. οἷα τινες ματαίαις θερμαινόμενοι ἐλπίσιν ἀπατάμεθα πολλὰκις ἀγνέ-α τεθάρρηκότες, καὶ τινὲς ἐτέρῳ τῶν σεμνοτέρων πολιτείᾳ, μυρίων ἀμαρτημάτων ὄντες ἀνάπλοιοι. Quae quidem verba ad quem pertineant, non satis constat, quum superioris paginae refecato margine, novoque suffecio, inter-pretis nomen in illo fortasse adnotatum ex-ciderit.

V. pag. 87. Eius τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανὸν συμ-φοιτητὴν αὐτῷ γενόμενον καὶ ἐκδικῶν Ναζιανζῷ. In exhortationem Iulianum eius condiscipulum & vin-dicem Nazianzi. Hypothesis prima, & qui-dem anonymi, ut & reliquae quae sequun-tur, inc. Ὁ μετὰ χεῖρας λόγος τῷ συμβουλευ-τικῷ εἶδος ἐστίν. Secunda inc. Ὁ σκοπὸς τοῦ προκειμένου λόγου ἀπολογία ἐστὶ τῆς ἐκείνῳ σιω-πῆς. Tertia inc. Ὁ παρὼν λόγος ἐπιγέγραπται εἰς τὰς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν, κ. λ. Commentarius, item nullo interpretis no-mine ad marginem adiecto, inc. Τίς ἡ τυ-ραννίς. Τυραννίδα λέγει, ὅτι σιωπᾶν ἐθέλων ἐπὶ τὸ λέγειν ἡλείετο· ἐξ ἀγάπης δὲ ἔφη, ὅτι οὐ μισούντες αὐτὸν ἐτυράνναν οἱ βιαζόμενοι. Def. τῆς θεότητος δόξαν μία γὰρ τῶν τριῶν ἡ δόξα, καὶ ἡ αὐτὴ, ὡς περὶ καὶ ἡ δόξα.

VI. pag. 101. Eius τὸν συντακτικόν. In Va-ledictoriam. Hypothesis inc. Ἰτὰ τὸ πανηγυ-ρικὸν εἶδος ἀναγέται καὶ ἔτος ὁ λόγος. Def. τὸ δὲ προοίμιον ἐπιεικείας ἀνὸν εἰρωνείᾳ πλεούμενον. Alia hypothesis inc. Τῇ κοινῇ συνηθείᾳ, εἰ τῇ τῶν πολλῶν χεῖρει ὁ παρὼν λόγος συντακτικῶς κέκληται. Def. σχήματα δὲ βαρύτητος κεκρα-μένης εἰρωνείας. Commentarius inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Πῶς παρ' ὑμῖν τὰ κατ' ἡμᾶς ἔχει, φησὶν. Δημοσθένους, πῶς ὑμῖν, φησιν, ἰσὺ τῶν χρηστῶν τέτων ἔχει τὰ πράγματα, κ. λ. Def. φυλάσσετε μοι τὴν παρακαταθήκην, τὴν διδασκα-λίαν περὶ τῆς πίστεως, τὴν νεδεσίαν τὴν περὶ τῆς θεοποιῆς ἀρετᾶς· φυλάσσετε μοί, φησι, ταῦ-τα καθαρῶς, ὡς ἐλάβετε.

VII. pag. 131. b. Eius τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτητα. In Pascha, & in tarditatem. Hypothesis inc. Φαίνεται ἔτος ὁ λόγος πρὸ τῆς μεγάλης ἀπολογητικῆς εἰρημένης αὐτῆς. Def. τῷ- Y y y του

τον δὲ καὶ ἐπ' ἐκκλησίᾳ ἐξεφώνησε. *Commentarius inc.* Ἀναστάσεως ἡμέρα, κ. λ. Τοῦτο καὶ εὐαγγέλιον τοῦ κόμματος, ἐλλειπὲς ὄν, ὡς εἰ καὶ ἴλεον ἦν, κ. λ. *Def.* ἐν οἷς καὶ ἐν εἶναι πάντας ἐπεύχεται, καὶ ποιμαίνοντες, καὶ ποιμνιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

VIII. pag. 136. Λόγος β' εἰς τὸ πάσχα. *Oratio secunda in Pascha. Commentarius inc.* Τὸ τῷ λόγῳ προοίμιον εἰληπται ἀπὸ τῆς προφητείας Ἀμβανύμ, μεταμορφωθὲν εἰς τὴν παρῶσαν ὑπόθεσιν. Ἰδὲ πρὸς τὰς σκανδαλίζομενους ἢ καὶ ἐκδιώκοντας εἰς τὰς προνοίας τρέψας. *Def.* καὶ ταύτην παραβάσαι δυνήσκειται, διὰ τοῦ ἀπεμφανισθέντος καὶ ἀτίμου ἀποφθέγγεσθαι τῇ τυραννίδι πιεζομένην.

IX. pag. 162. Λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια. *Oratio in Encenia. Hypothesis inc.* Τῆς πανηγυρικῆς ιδέας καὶ ἔτος ὁ λόγος ἐστὶ κέντραται δὲ πῶς τῷ συμβουλευτικῷ, παραίνεσιν ἔχων. *Def.* ὁ γνώρισμα τῷ τοιαύτῳ εἶδει καθίσταται. *Alia Hypothesis inc.* Ὁ παρὼν λόγος τῇ πανηγυρικῇ εἰδῶς ἐστὶ. *Def.* ὁ γνώρισμα τῷ τοιαύτῳ εἶδει καθίσταται. *Tertia Hypothesis inc.* Τὸν παρὼν λόγον ἐν τῇ πόλει Ναζιανζῶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος ναῶ. *Def.* καὶ πλεον τοῦ πανηγυρικῆς εἰδῶς ἔχει τὸ συμβουλευτικόν. *Commentarius Basilii inc.* Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι, κ. λ. Παλαιός, φησὶν, ἐστὶ νόμος τιμᾶσθαι τὰ ἐγκαίνια, ἥτοι τὸ κρατῆσαν ἔθος, νόμον οὕτω καλεῖται ἐπειπερ καὶ βάρβαροι, ὅχι Ἕλληνες μόνον, κ. λ. *Def.* ἔτι καὶ μετασχεῖν ἡμᾶς ἐπεύχεται ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα καλῶν πρὸς τὸν ἐκείσε βίον ὑπαλλογόντας τὰς μετατεθέντας.

X. pag. 186. b. Εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *In Pentecosten. Hypothesis inc.* Ὁ λόγος πανηγυρικῇ ἐπισχευῖται τὴν ιδέαν. *Def.* ἡ κατασκευὴ ἀπὸ τῆς αἰτίας. *Commentarius Basilii inc.* Περὶ τῆς ἐορτῆς, κ. λ. Μὴ φοβηθῆς τὰ βραχέα, ὡς δὴ πῶς ἐξευτελιζομένης τῆς τηλικαύτης ἐορτῆς, πολλῶν καὶ μεγάλων ἀξίας ὑπαρχέσης. *Def.* in anonymo: ἔνθα καὶ τὰς λόγους, ὡς τὰς αἰτίας μαθησόμεθα καθαρώτερον καὶ σαφέστερον ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ καὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ ἀληθείᾳ τῶν σωζομένων ἐορτῇ καὶ ἀγαλλιάσει, μετ' ἧς ὁ δόξα.

XI. pag. 216. b. Τῷ λόγῳ τοῦ εἰς τὰς Μακκαβαίων. *Orationis in Maccabaeos (subintellige Commentarius).* Brevissima Hypothesis inc. Ὁ εἰς τὰς Μακκαβαίων λόγος ἔτος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ιδέας ὑπάρχων, κ. λ. *Commentarius Basilii inc.* Τί δαὶ οἱ Μακκαβαῖοι, κ. λ. Ἡ πόρρηται τισι τῶν κατ' ἡμᾶς, τί δὴποτε ἀπὸ τῆς, ἡ ἤρατο μορὴ ἀσυνήθως ἔτος ὁ μέγας Γρηγόριος. *Def.* in anonymo: καὶ τῷ τοῦ ἀπὸ τῆς εὐαγγελίας μετενήνεκται, δόξασάν σε πάτερ τὸν ὅν λέγοντος τῷ σωτήρος, ἵνα καὶ ὁ ὅς σε δόξασαί με.

XII. pag. 224. b. Εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκων μετὰ μίαν τῆς νυκτός ἡμέραν. *In Cyprianum ex agro rediens postridie eius festi. Hypothesis inc.* Ὁ παρὼν λόγος τοῦ πανηγυρικῆς, εἶται τῷ ἐπιδεικτικῷ ὄν εἶδος. *Def.* καὶ συντακτῆρι, καὶ οἱ ἐπιτάφιοι. *Alia Hypothesis Basilii inc.* Ἡ μὲν ὑπόθεσις δὴλη· ἐγκώμιον ἴαρ ἐστίν. *Def.* καὶ ἀπολογεῖται. *Eiusdem Com-*

mentarius inc. Μικροῦ Κυπριανός, κ. λ. Μικροῦ, φησὶ, διέφυγεν ὁ Κυπριανός, μὴ τῇ περὶ ἐκείνου διὰ τὸ λόγου μνήμη καὶ πανηγύρει ἀγιάσας καὶ ὠφελήσας ἡμᾶς. *Anonymi inc.* Εἰ ὑπερ-ἡμερος καὶ μετὰ μίαν ἐκδίδεται ὁ λόγος, ἐκτέ-φενγέ πως Κυπριανός, καὶ δόξει παρέλκειν τὸ μικρόν, κ. λ. *Def.* καὶ ἐν ταῖς πληγαῖς διεναρτέρον ἐπιδείξιν τοιαύτην, δὴθεν ἀνδρείας, καὶ τὰς δυσ-χίας ταύτας ποιούμενοι: quae cuius sint verba, ob recisum marginem, latet.

XIII. p. 228. b. Λόγος εἰς τὸν ἄγιον Ἀθανάσιον. *Oratio in sanctum Athanasium. Hypothesis inc.* Ὁ παρὼν λόγος γενικωτέρῳ ὀνόματι τῷ πανηγυρικῷ εἶδῳ ἐστίν, ἰδικωτέρῳ δὲ τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ. *Def.* ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν ἐστὶ κατὰ τὸν. *Alia Basilii Hypothesis inc.* Ὁ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον λόγος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ιδέας ὑπάρχων, ἐγκωμίων ἐστίν. *Def.* ἀλλ' ἀπὸ τῶν μεγίστων καὶ πλεονάζοντων τὰς ἐπιγραφὰς ποιητόν. *Commentarius Georgii inc.* Εἰ ἐγκώμιον τὸ προοίμιον εἰληπται τῷ πατρὶ, ἰδέας δὲ σεμνότητος καὶ σχήματος συλλογιστικῆς. *Def.* *Commentarius Basilii:* καὶ τὸ μέγιστον ἀξίωσιν εἶναι μετὰ σωτοῦ, καὶ τῶν ὁμοίων σε ἁγίων ἐν τῇ τῶν ἁγίων λαμπρότητι.

XIV. pag. 256. Πρὸς τὸν πατέρα σωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χυλᾶζης. *Ad patrem ta-centem ob plagam grandinis. Hypothesis inc.* Ὡς ἡναγκασμένος ὑπὸ τῷ πατρὶ εἰς τὸν λόγον ἐλθὼν ταῦτα φθέγγεται. *Def.* ἀλλ' ὅθεν τῆς συνήθους πάντῃ ἀπὸλλανται θεολογίας. *Commentarius inc.* Τί λυετέ, κ. λ. Τάξις ἐστὶν ἐπαινεμένη εἰκεῖν νέας τοῖς πρεσβύταις, καὶ παῖδων προτιμᾶσθαι πατέρας καὶ λέγοντας τι, καὶ δαδασκοντας. *Definit in verbis:* ἀλλ' ἐστὶ καθαιρέ-μενος, ὡς τὸ μὲν . . . Reliqua defunt, mutilato Codice.

Hi autem Graeci interpretes, quos memoravimus, quibus alter etiam adiungendus, qui ob brevium nomen in margine Codicis haud legi potuit, eorum numerum augent, quos Io. Alb. Fabric. laudat B G. Tom. VII p. 538. & novae Theologi editioni, si quis hanc capebat provinciam, inservire commode possent.

XV. pag. 257. Sequuntur Explicationes mythicarum historiarum, quarum meminit Gregorius Nazianzenus in Orationibus in SS. Lumina, & in S. Basilium, sed initio, ac sine mutilae, & inverso paginarum ordine valde confusae: quod animadvertens lector Graecus Sec. XVI. haec in summo margine adscripsit: Ἐνταῦθα λέγει τετραδίων ἴσως, ἐν ᾧ ἐπληρύντο οἱ λόγοι, καὶ ἤρχοντο αἱ ἱστορίαι, ὡς ἐμνήσθη ἐν τῷ Ἐπιστάφῳ, καὶ ἐν τῷ Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Hoc loci deest fortasse integer quaternio, in quo complebantur Orationes, & incipiebant Historiae, quas memorat (Nazianzenus) in Epitaphio (D. Basilii) & in Oratione, Πάλιν Ἰησοῦς (nempe SS. Lumina). Prima ergo Fabula mutila est. II. de Rhea & eius sacris. III. de Cerere & Proserpina. IV. de Baccho. V. de capite Iovis. VI. de Venere, eiusque turpibus mysteriis. VII. De Bacchi phallis. VIII. De tau-

taurorum mastatione, imperfecta: quae quidem pertinent ad Orationem in SS. Lumina Sequuntur aliae ex Oratione funebri in S. Basilium; quarum defunt primae sex; septima initio mutila est de Abaride. VIII. de Pegaso. IX. de Alphaeo. X. de Salamandra. XI. de Lydio curru. XII. de Oreste & Pylade. XIII. de Molionidibus. XIV. de Labyrintho. XV. de Minoë & Rhadamanto. XVI. de Gadiris. XVII. de equo frena rumpente. XVIII. de satis natisque eodem die Gigantibus; & haec etiam mutila. Redeunt nunc aliae in SS. Lumina, nimirum XV. de Castilio fonte. XVI. de magorum prognostica haruspicina. XVII. de astrologia. XVIII. de Thraciis orgiis. XIX. de Mithrae suppliciis. XX. de Osiride. XXI. de Iside. XXII. de capro Mendefio. XXIII. de Apide, & haec etiam mutila; in qua definit Codex. Omnium tamen fabularum, quarum tum in dictis Orationibus, tum in duabus adversus Iulianum Investivis mentio fit, explicationes integras habes supra in Codice XII. Plut. VII. Vide etiam Codicem V. eiusdem Plutei pag. 206. in notis, ubi de Nonni Collectione verba fecimus. Interim Langii error animadvertendus, qui in schedis suis Mss. Basilium hunc Minimum cum Basilio Magno confundit, auctoremque Orationum facit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. X. minutissimo ac breviato, nonnullis in locis vetustate etiam deleta character. Constat foliis 261.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. BASILII ET GREGORII NAZIANZENI EPISTOLAE.

Seu potius

Gregorii Nazianzeni, & Basilii Epistolae.

COD. XIV. H Allucinati sunt omnes, qui Codicem hunc mancum, ac mutilum serio non perpenderunt, quum Gregorio Epistolas Basilii, & Basilio e contra Gregorii tribuerint, nullo titulo edocti, immo inscriptione XII. Epistolae illius, & postremae CCXXXII. quae licet Basilii sint, Gregorianis tamen ab amanuensi commistae fuere. His praenotatis

I. pag. 1. Occurrunt Divi Gregorii Nazianzeni, ut e numeris marginalibus apparet, Epistolae CCXXXII. quarum tamen sex priores omnino defunt, mutilato Codice, septima vero incipit cum Codice a verbis . . . ἡμῶν ἐσπυδάζετο· ἀλλήλοις γὰρ ἐσμεν εἴπερ ἄλλοι τινες ἀξιώσιμοι μάρτυρες, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae ad Basilium in edit. Billiana XI. Decimaquinta (in cit.

edit. XXXII.) item ad Basilium est imperfecta, definit enim, ἐν μεσῷ κατ' ἀλλήλων ὕμῳ Decimatexta tota desideratur. Decima septima (ibid. XXII.) ad Caesarienses acephala incipit a verbis Ζεταὶ καὶ πρὸς ἡν τὸ κοινὸν βλέπει, κ. λ. pro quibus defectibus membrana est inserta vacua. Defunt etiam vitio amanuensis CCIX. & CCX. VI. tertia tandem, nempe CCXXXII. non Gregorii, sed Basilii ad *Simpliciam haereticam* (in edit. Montfaucon. CXV.) mutila in fine, definit in verbis: ἀλλ' ὡς οἶδε κρίνειν Θεός.

II. pag. 86. Divi Basilii Magni Epistolae CCCXLIV. In hac quoque Epistolarum sylloge varii occurrunt defectus. Primo itaque nulla inscriptio, nullus titulus, adeoque Epistola prima principio caret, atque incipit a verbis . . . τῶν ἀσκήτων ἰουδαίων ἀπὸ λανταῖ, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae (in edit. Montfaucon. XIV.) ad Gregorium sodalem. Secunda est Gregorii ad Basilium, (in edit. Billiana VII) responsiva ad antecedentem; quaeque ideo errori praedicto occasionem dedit. Biniae Epistolae, (nimirum ad Genethlium presbyterum CCXXXIV. & ad Hilarium CCXII.) errore amanuensis, eodem numero CXIX. adnotantur. Contra vero omittuntur numeri CLXXXVIII. & CLXXXIII. Ultima tandem Epistola, nempe CCCXLIV. ad Hefychium, est LXIV. apud Montfauconium.

III. pag. 360. b. Περὶ τῷ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν. *Quod non sint tres Dii annuntiandi. Inc.* Μεγάλη παράκλησις. *Def.* imperfecte in verbis: τὸ, ἦν, περιγράφει τὸ, ἔκ, ἦν, καὶ Fragmentum est Homiliae Basilii tributae, quae in edit. cit Tom. II. pag. 609. titulum praefert: Πρὸς τοὺς συνοφανεύοντας ἡμᾶς, κ. λ. Ultima autem verba allata incidunt in pag 611. v. 41. Praeter hunc defectum alia etiam defunt in medio, unius folii iactura.

IV. pag. 362. Tres tandem occurrunt Libanii Sophistae Epistolae, quae in nupera Amstelæd. edit. mccccxxviii. ex recensione Io Christoph. Wolfii sunt mccccxvi. xxvii. & xxviii. Ultima tamen, quae inscribitur ad Aristophanem, in fine mutila definit in verbis: τὸ Λακωνικὸν κεφάλαιον, ᾧ καὶ τὸτο In calce postremae paginae haec a recentiori Graeco notula apposita est: Σημείωσαι, ὅτι ἐπὶ Οὐάλεντος ἐπεσκόπευσεν ὁ ἅγιος Βασίλειος, καὶ ὅτι Γρηγόριος καὶ Βασίλειος νέοι ὄντες Γμερίῳ, καὶ Προαιρεσίῳ τοῖς τότε εὐδοκίμοις σοφισταῖς ἐν Ἀθήναις ἐφοίτευσαν, μετὰ τὸτο δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Λιβανίῳ τῷ Σύρῳ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. initio, & fine mutilus, cuius character ad illum Codicem X. Plut. VII. quam maxime accedit. Constat foliis scriptis 362.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΚΛΟΓΗ.

BASILII ET GREGORII THEO-
LOGI SELECTIO.

Scilicet

Origenis Philocalia. & Clementina de gestis
D. Petri Epitome.

cod. xv. I. pag. 1. Philocaliae titulus hic prae-

currit: Εκλογὴν ἢ παρῶσα πε-
ρίχει βιβλος γραφικῶν ζητημάτων καὶ ἐπιλύσεων
ἐκ διαφόρων βιβλίων τῷ Ὀριγέει ποιηθεισῶν
ἡθροισμένην ὑπὸ τῶν τὰ θεῖα σοφῶν Βασιλείου καὶ
Γρηγορίου, ἐν πυκνῇ τε παρὰ γὰρ τέρου τέτων
Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Θεοδώρου τῷ τηλικαύτῳ
ἐπισκοπῶντι τὰ Τύανα ἐπεσαλμένην, καθὼς ἡ
πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴ δεικνυσὶν ἔχουσα ἕτας. Εἴρη-
τὴ καὶ τὰ γράμματα, κ. λ. Liber hic continet
quaestiones & solutiones Biblicas selectas ex
variis libris ab Origene conscriptis, quae
collectae sunt a Basilio & Gregorio in divi-
nis rebus doctissimis, & ab altero eorum,
scilicet Gregorio Theologo, missae fuerunt in
pugillaribus Theodoro tunc temporis Episcopo
Tyanenfi, ut Epistola ad illum ostendit, sic
se habens: *Festum quoque & litterae.* &c.
quae est Epist. LXXXVII. edit. Paris Bil-
lianae mdcix. Tom. I. pag. 843. ex qua il-
lud tantum in medium adferimus, quod ad
rem nostram facit, nimirum: ἵνα δὲ τι καὶ
ἐπισημῶνται παρ' ἡμῶν ἔχῃς, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τοῦ
ἀγίου Βασιλείου, πυκνὴν ἀπεσαλμαμένην σοὶ τῆς
Ὀριγένους Φιλοκαλίας, ἐκλογὰς ἔχον χρησίμους
τοῖς φιλολόγοις. Epistolam sequitur Index
Quaestionum, quae in duos libros partitae
sunt. Primi Quaestiones sunt XXI. secun-
di XII. Liber I. inc. Εἴτιδ' ἐπεὶ περὶ τηλικούτων
ἐξετάζοντες πραγμάτων. Def. δε ἂν αὐτὸς βού-
ληται. Secundus pag. 81. b. inc. Ἀρξάμεθα
τοῖν ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ Φαραὼ εἰρημένων. Def.
καὶ τῶν γνήσιων πράξεων. In fine legitur: Τέλος
βιβλῶν τῶν κατὰ Κέλσον ἢ λεγομένην Φιλοκαλία.
*Finis Libri contra Celsum, qui dicitur Philo-
calia.* Adnotantur autem suis locis varia
Origenis Opera, e quibus auctoritates ad
solvendae Quaestiones petita sunt. Huius
Philocaliae plures sunt editiones. Nos Graeco-
Latinam Paris. Io. Tarini mdcxxiv. in 4.
consultimus, in qua unico tantum libro
continetur, in Capita XXVI. distributo:
quare initium secundi, quod mox attuli-
mus, incidit ibid. in pag. 275.

II. pag. 131. Κλήμεντος τῶν Πέτρων ἐπιδη-
μιῶν καὶ κηρυγμάτων ἐπιτομή. Clementis Epito-
me itinerum & praedicationum Petri. Initium
& finis concordant cum Codice XVI. Plut.
XI. §. I. ubi titulus diversus.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. ma-
iori, Sec. XV. nitidissimus, cum duabus ini-
tialibus litteris auro, minioque affabre ela-
boratis. Constat foliis scriptis 181.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

CONTINET hic Codex Anastasii Sinaitae, cod. xv.

ac Patriarchae Antiocheni Quaestiones,
& Responsiones CLVII. (licet in indice in
extremis duabus Codicis paginis manu Se-
culi XV. exarato CLVI. tantum numerentur)
ac proinde plures, quam Codices VI.
& VII. huius Plutei exhibeant. Initium & fi-
nis cum editione inibi citata concordat. Au-
ctores vero iidem ferme nominantur cum
dicto Codice VII. In fine, nimirum pag.
248. b. legitur haec subscriptio: Σῶσον ὁ Θε-
ός τῷ γραφεῖ Νικηφόρῳ τῷ ἀμαρτωλῷ καὶ πτω-
χῷ καλλιγράφῳ. Εἰτελειώθη μὲν ὁ ἔκτος βιβλί-
ον δι' αὐτοῦ ἀ' ἕτας 590α'. Salva Deus scripto-
rem Nicephorum peccatorem, & pauperem
calligraphum. Completus est (hic liber)
mense Octobri, indictione I. Anno 6571. (Chri-
sti mclxii.) Deinde eadem manu pag. 249.
Εἰκομήθη ὁ πανοσιώτατος πατὴρ ἡμῶν κύριος Ἀν-
τώνιος ὁ ἐν τῇδε τῇ θεοκορυφῷ ἡσῶν τῇ Πα-
νόρμῳ ἀσκήσας, ἡ καὶ τοῦ Ἀντιγόνου λέγεται, ὁ
καὶ τὸ κέλλιον ἐν τῇ κορυφῇ ταύτης οἰκοδομήσας,
μηνὶ Νοεμβρίῳ 3'. ἡμέρᾳ ε'. ὥρα τῆς νυκτὸς 3'.
ἕτας 590α'. ind. α'. Ohiu sanctissimus Pater
noſter Dominus Antonius in hac a Deo cacu-
minibus instructa Insula Panormo, quae &
Antigoni dicitur, vitam asceticam emensus,
qui etiam cellulam in eius cacumine struxit,
mense Novembri, die VII. feria V. hora noctis
VII anni 6571. (Christi mclxii.) ind. I.
Adfertur haec subscriptio etiam a Montfau-
conio Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 52.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
maiori, Sec. XI. Constat foliis 250.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΡΙ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

BASILII DE IEIUNIO.

Scilicet

D. Basilii de Ieiunio Homilia I. & Ioannis
Chrysostomi Homiliae V.

NOTANDUM ipso in limine est, Codicem cod. xv.

hunc fuisse miserrime mutilatum, ita
ut dimidium ferme perierit: quod ipsam
rem diligenter investiganti manifestum fit.
Quum enim totus Codex duodecim olim
constaret quaternionibus, quorum singuli
octo continent folia, Graecis litteris in su-
periori margine distinctis, patet, nunc desi-
derari integros quaterniones A' B' Γ' Δ' Ε',
quaternionis vero Σ' tria folia; a quarto
enim incipit Codex, eoque manu Seculi
XVI. suppleto. Alius inter pag. 14. & 15.
defectus occurrit foliorum sex, quae ad qua-
ternionem Η' pertinebant. His praenotatis,
recensionem eorum, quae supersunt, &
quorum indiculum more suo Lucas Holste-
nius

nus rubro charactere in principio Codicis
apposuit, aggrediamur.

I. pag. 1. Τὸ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Βασι-
λείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας πε-
ρὶ νηστίας λόγος α'. S. P. N. Basilii Archiepi-
scopi Caesareae Cappadociae de Ieiunio Sermo
I. Habes supra in Codice VIII. huius Plut.
§. VIII. ubi inscribitur de Ieiunio Sermo II.

II. pag. 10. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γω-
άννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυ-
σοστόμου εἰς τὴν παρασίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἀνάστασιν. S. P. N. Io.
Chrysostomi Archiep. CPolitani in Adventum
D. N. I. C. & in communem resurrectionem.
Inc. Εἰρήνηθ' ἡν. Def. καὶ τῇ δεξιᾷ σεφάνωσει,
χάρτι, κ. λ. Exstat haec Homilia in edit.
Paris. mdcxxxii. Tom. X. pag. 739. inter
spuria. In Codice vero propter memoratum
defectum mutila est in medio.

III. pag. 17. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν
μάταιον βίον, καὶ περὶ κατακλύσεως ψυχῆς. Eius-
dem Sermo in vanam vitam, & de compun-
dione animae. Inc. Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια.
Def. καὶ προσκύνῃσιν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ καὶ
τῷ ἱεῶ, κ. λ. Tamquam spurius praetermit-
tatur in dicta editione.

IV. pag. 22. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ
Ψαλμοῦ ἀποπλήρωσις περὶ μετανόιας. Eius-
dem in reliqua Psalmi L. complementum de
poenitentia. Inc. Τὰ λείψανα τῆς χηστίνης τρα-
πέζης. Def. καταπαύσω μὲν τὸν λόγον ἐν Χρι-
στῷ, κ. λ. In cit. edit. Tom. V. p. 583.

V. pag. 34. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐμπεσόντα
εἰς τὰς λητὰς. Eiusdem in eum, qui incidit
in latrones. Inc. Ὅντως κατὰ τὸν θεῖον ἀπό-
στολον. Def. τοῦ τοιαύτου σεφάνου. ὡς γένοιτο,
κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter spuria.

VI. pag. 36. b. Τὸ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἄσω-
τον υἱόν. Eiusdem Sermo in filium prodigum.
Inc. Αἰεὶ μὲν τὴν τῷ Θεοῦ φιλανθρωπίαν. Def.
αὐτῷ ὑπαντήσωμεν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. T. VIII.
p. 33. inter spuria. Notandum obiter, bis
legi in hoc Codice Ἰάννην pro Ἰωάννη.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4.
Sec. X. ut ex characteribus maiusculis qua-
dratis, aliisque conicere licet, in quo pos-
sis notare calligraphi manum non constan-
tem, ut a duobus scriptus videatur. Con-
stat foliis 44.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet

Basilii Magni, & Gregorii Nysseni quaedam.

cod. xviii. I. pag. 1. Codex est acephalus, deest
enim prima pagina, titulum
& initium Homiliae primae S. Basilii in
Hexaëmeron continens, quae propterea una
cum Codice incipit a verbis . . . μισοπό-
νηρον μέχρι θανάτου τις κακὸς ἀμυνόμενος, κ. λ.
quae in editione Montfauconiana incidunt

in Tom. I. pag. 2. vers. 21. Def. ἀποπλή-
ρωσαι τὴν κτίσιν, ᾧ πᾶσα δόξα, κ. λ. Reli-
quae Orationes usque ad nonam ita cum di-
cta edit. loc. cit. p. 288. concordant, ut sin-
gularum initium ac finem exhibere super-
vacuum duxerimus. Ultima igitur def.
ἀγαλλέσθω τοῖς δόγμασι τῆς ἀληθείας ὁ εὐσεβής,
δοξασθῆτω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Notare
tantum lubet, titulos illos, qui Homiliis in
edito. praefiguntur, in Ms. Codice deside-
rari, ac tantummodo auctoris nomen, &
Homiliae numerum singulis adscribi.

II. pag. 111. b. Τὸ αὐτοῦ ὁμιλία δεκάτη.
Eiusdem Homilia X. Huic tamen alius diver-
sa manu titulus est superadditus, nimirum:
Τὸ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ὁμιλία περὶ τῆς
τῷ ἀνθρώπῳ γενέσεως, καὶ εἰς τὸ κατ' εἰκόνα καὶ
καθ' οὐσίαν. S. P. N. Basilii Homilia de ho-
minis generatione, & in illud, ad imaginem
& similitudinem, . . . Inc. Παλαιὸν χρόνος ἔκτι-
σιν. Def. τῶν θεῶν λόγων καρπὸν πεπλατυμέ-
νον. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. cit. pag.
324. inter Opera dubia.

III. pag. 124. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐνδεκά-
τη. Eiusdem Homilia XI. Alius vero titulus
recentior ita habet: Τὸ ἀγίου Βασιλείου ὁμι-
λία εἰς τὸν ἀνθρώπον. S. Basilii Homilia in
hominem. Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών. Def.
διὰ τὴν τῆς σαρκὸς εὐπάθειαν. τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν
δόξα, κ. λ. Haec item ut superior, dubia
habetur ibid. pag. 337. & coniungitur cum
sequenti Homilia, cuius prima verba inci-
dunt sub finem paginae 340.

IV. pag. 129. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, δωδεκάτη
εἰς τὸ, κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔρ-
γων αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. Eiusdem Ho-
milia XII. in illud, Cessavit Deus ab omni-
bus operibus suis die septima, . . . Inc. Ἀγέ-
τωσαν νῦν ἀριθμητικοί. Def. τοῦ κτίσαντος
ἡμᾶς τῇ ἐαυτοῦ χάριτι. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ.
λ. In fine bis legitur:

Ἐλῆφε τέρμα δέλτος Ἐξαήμερον.

Finem habuit Liber Hexaëmeri.

V. pag. 137. Sequitur Gregorii Nysseni
de Opificio Hominis Tractatus in XXX. Ca-
pita tributus, Epistola ad Petrum fratrem,
prooemii loco, praefixa; cuius tamen ex-
trema, bibliopecti incuria, una cum primis
sex Operis Capitibus, suo loco mota, in-
ter paginam 153. & 154. inserta reperies,
quae si in suam restituantur sedem, omnia
inter se convenient. Concordat cum edi-
tione Paris. A. mdcxxxviii. Tom. I. pag. 44.
si pauca illa excipias, quae circa divisionem
Capitum adnotavimus supra in recensione
Codicis IV. Plut. VII. §. I. quae in hunc
quoque convenire deprehendimus.

VI. pag. 219. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἀπορέ-
μενα τῆς Ἐξαήμερον, & ἀπολογία ὑπὲρ τῆς
θείας μνήμης Βασιλείου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. E-
iusdem in loca dubia Hexaëmeri, & apolo-
gia pro divinae memoriae Basilio fratre.
Habes in dicto Codice IV. §. IX. haec ta-
men in fine mutila; desinit enim in verbis:
τὴν φυσικὴν θεωρίαν συναγορεύειν
quae

quae incidunt in Tom. cit. pag. 43. vers. 22. Codex Graecus membranaceus Ms in 8. Sec. XI. initio, & fine mutilus; duplicibus accentibus, ac spiritibus Graecis, atramento alteris, cinnabari alteris notatis, a pag. 1 ad pag. 147. & a pag. 217. ad pag. 221. distinctus. Constat foliis 263.

TOT EN AGIOIS BASILAEIOT OMI-
LIAI EIS TOIS ΨΑΛΜΟΙΣ.

D. BASILII HOMILIAE IN
PSALMOS.

COD. XIX. I. pag. 1. **O**ccurrunt primo S. Basilii Homiliae XVI. in Psalmos, eodem ordine digestae, quem in IX huius Plutei Codice obtinere supra innuimus. Deest tantum in hoc Homilia in reliqua Psalmi XXVIII. quae ibi sub §. VI. enunciata fuit. Post Homilias in Psalmos aliae eiusdem sequuntur, nimirum:

II. pag. 119. b. In dictum Evangelii secundum Lucam de divitiis. Habes in Codice VIII. huius Plutei, §. III.

III. pag. 126. Eiusdem contra avaritiam. Ibid. §. IV.

IV. pag. 135. b. Eiusdem in illud „ In principio erat Verbum „ In Codice IX. huius Plutei, §. XVIII.

V. pag. 139. b. Eiusdem de gratiarum actione. Ibidem §. XII.

VI. pag. 147. Eiusdem in martyrem Iulianam, & in reliqua praehabita Homiliae de gratiarum actione. Ibid. §. XIII.

VII. pag. 156. b. Eiusdem, quod non est causa malorum Deus. Ibid. §. XV.

VIII. pag. 166. Eiusdem in illud „ Attendite vobis ipsi „ Ibid. §. II.

IX. pag. 174. Eiusdem contra irascentes. Ibid. §. X. sub titulo diverso.

X. pag. 181. b. Eiusdem de Invidia. Ibid. §. XI.

XI. p. 187. Eiusdem de Fide. Ib. §. XXV.

XII. pag. 190. b. Eiusdem Homilia dicta in Lacizis. Ibid. §. XXII.

XIII. pag. 198. Eiusdem ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere. Ibid. §. XXXVII.

XIV. pag. 208. b. Eiusdem Homilia dicta in fame & siccitate. Ibid. §. XXIII.

XV. pag. 218. Eiusdem de Ieiunio. Ibid. §. VIII.

XVI. p. 226. Eiusdem Oratio altera de Ieiunio. Ibid. §. VII.

XVII. pag. 231. b. Eiusdem contra ebriosos. Ibid. §. IX.

XVIII. pag. 239. b. Eiusdem in principium Proverbiorum. Ibid. §. XIV.

XIX. pag. 254. Eiusdem Homilia adhortatoria ad Baptismum. Ibid. §. XXIV.

XX. pag. 263. Eiusdem Encomium in XL. Martyres. Ibid. §. XX.

XXI. pag. 269. b. Eiusdem Encomium

in martyrem Gordium. Ibid. §. XXI. XXII. pag. 276. b. Eiusdem Encomium in martyrem Barlaam. In Codice IX. huius Plutei §. XXXVI.

XXIII. pag. 278. b. Eiusdem in Christi generationem. Ibid. §. XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms in 4. mai. Sec. XI. Montfauconio iudice, imperita tamen manu Seculi XVI. in calce paginarum restitutus. Constat foliis 286.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΟΓΟΙ.

SERMONES ATHANASII.

Ante primam Codicis paginam indiculum rerum, quae in eo continentur adposuit Montfauconius. In primae vero paginae anteriori parte fragmentum asceticum Anonymi occurrit de prophetandi facultate; in posteriori vero Graecobarbaro charactere sub anno MDXLVI. mense Augusto, legitur nomen, ut videtur cuiusdam Παγονάτζη; tum paullo inferius manu Sec. XV. τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει καμὲ Γρηγορίου ἱερομονάχου. Hic liber est & mei Gregorii hieromonachi.

I. pag. 2. Τὸ ἅγιον Ἀθανάσιον ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ εἰδώλων. Λόγος α'. S. Athanasii Archiep. Alexandrini contra Idola. Sermo I. Inc. Ἡ' μὲν περὶ τῆς Θεοσεβείας. Def. ὡς ἔγνωσαν ἔπραξαν. In edit. Paris. superius citata Tom. I. p. 1.

II. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, καὶ τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Λόγος β'. Eiusdem de Inhumanatione Verbi, & de eius corpore apud nos apparitione. Sermo II. Inc. Αὐτάρτως ἐν τοῖς πρὸ τέτων, κ. λ. Def. καὶ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, καὶ πατέρα ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 47.

III. pag. 89. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου. Λόγος γ'. Eiusdem de Incarnatione Dei Verbi. Sermo III. Inc. Ἐλῦται μὲν. Def. ἡμᾶς ἑαυτῷ. Tom. II pag. 33.

IV. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ μονογενοῦς Λόγου ἐνανθρωπήσεως κατὰ Ἀρείου καὶ Ἀπολινάριου. Λόγος δ'. Eiusdem de Unigeniti Verbi Incarnatione contra Arium & Apollinarianum. Sermo IV. Inc. Οἱ κακοτέχνως. Def. ἐκ τῆς πατρικῆς ὁσίας γεγέννηται. Tom. I. Part. II. pag. 871.

V. pag. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ Ἀπολινάριου. Λόγος ε'. Eiusdem de Incarnatione Christi, & contra Apollinarianum. Sermo V. Inc. Ο' μὲν τρέπος. Def. τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 922.

VI. pag. 122. b. Τὸ αὐτοῦ περὶ τῆς σωτηρίας ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ Ἀπολινάριου. Λόγος ς'. Eiusdem de salutari Christi adventu, & contra Apollinarianum. Sermo VI. Inc. Οἱ τὸν κύριον ἡμῶν. Def. ἀδετεῖν τὴν ἀλήθειαν. Ibid. pag. 940.

VII. pag. 134. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων. Λόγος ζ'. Eiusdem contra omnes haereses. Sermo VII. Inc. Τὸ προκείμενον. Def.

Def. ὁμὴν βασιλείαν. Γένεσις, ἀμὴν. T. II. p. 230.

VIII. pag. 142. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἐπίκτιτον ἐπίσκοπον Κορίνθου, κατὰ αἰρετικῶν. Eiusdem Epistola scripta ad Epictetum Episcopum Corinthi, contra haereticos. Post Inscriptionem, Κυρίως μὲν, κ. λ. Inc. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον. Def. περὶ τοῦ λέγειν ἀσθενεῖν. Tom. I. Part. II. pag. 901.

IX. pag. 149. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκθεσις πίσεως. Λόγος θ'. Eiusdem Expositio Fidei. Sermo IX. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἓνα ἀγέννητον Θεόν. Def. ἡ φύσις ἀδιαίρετος, δι' ἣν τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

X. pag. 152. Τοῦ τρισμακαριωτάτου Λιβερίου ἀρχιεπισκόπου Ρώμης πρὸς τὸν θεοφιλέστατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ὅτι τέλειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος. Λόγος ι'. Ter beatissimi Liberii Archiepiscopi Romae ad Deo dilectissimum Athanasium Archiep. Alexandrinum, quod perfectum hominem adsumserit Deus Verbum. Sermo X. Inc. Ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Def. κατὰ τὰ εὐαγγέλια, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμὴν. Tom. II. pag. 664. (per errorem 668.)

XI. pag. ead. b. Τὸ αὐτοῦ Ἀθανασίου ἀντίγραφον, ὃ ἔγραψεν ἀρχιεπισκόπου Λιβερίου Ρώμης, ὅτι τέλειον ἀνθρώπων ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Λόγος ια'. Eiusdem Athanasii Responso, quam misit ad Liberium Romae Archiepiscopum, quod Deus Verbum, perfectum hominem adsumserit pro nostra salute. Sermo XI. Inc. Εἰς Θεὸν ἀθάνατος. Def. ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀμὴν. Ibid.

XII. pag. 153. b. Τοῦ αὐτοῦ τόμος πρὸς Ἀντιόχειον. Λόγος ιβ'. Eiusdem Tomus ad Antiochenos. Sermo XII. Inscribitur: Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, κ. λ. Inc. Πιστεύμεθα μὲν. Def. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς εὐχόμενοι ἐγὼ καρτέρω. ἔτι δὲ πόλεις Συρίας. T. I Part. II. p. 770.

XIII. pag. 159. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς αἰδίου ὑπάρξεως τοῦ ἰσοῦ καὶ τοῦ πνεύματος σὺν Θεῷ, καὶ πρὸς τὴν σαβελλιζόντας. Λόγος ιγ'. Eiusdem de aeterna existentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos. Sermo XIII. Inc. Ἦν δαίμων ἀντίκειται. Def. ἀπὸ τοῦ πέμποντος πατρὸς. Tom. II. pag. 37.

XIV. pag. 168. Τὸ αὐτοῦ, ὅτι εἰς ὁ Χριστὸς. Λόγος ιδ'. Eiusdem, quod unus est Christus. Sermo XIV. Inc. Ἐδεῖ μὲν. Def. καὶ καθαιρέμενοι ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 49.

XV. pag. 171. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἀδελφίον ἐπίσκοπον καὶ ὁμολογητὴν, κατὰ Ἀρειανῶν. Λόγος ιε'. Eiusdem Epistola scripta ad Adelphium Episcopum & Confessorem, contra Arianos. Sermo XV. Inc. Ἐντυχόντες. Def. ἱερακῶς τῷ πρεσβυτέρῳ. Tom. I. Part. II. pag. 911.

XVI. pag. 176. b. Τῷ ἀγαπητῷ & ἀληθῶς ποθεινοτάτῳ ἡφ' Μαξίμῳ φιλοσόφῳ Ἀθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Λόγος ις'. Dilecto, & vere optatissimo filio Maximo philosopho Athanasius in Domino salutem. Sermo XVI. Inc. Ἐντυχόν. Def. προσαγορεύσά σοι πάντες οἱ σὺν ἡμῖν. Ibid. pag. 918.

XVII. pag. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πορευ-

θέντες εἰς τὴν κατέναντι κώμην εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον. Λόγος ιζ'. Eiusdem in illud „ Profecti in pagum, qui est e regione, invenietis pullum adligatum „ Sermo XVII. Inc. Οἱ τὰ ἐπὶ γῆς φρονήσαντες. Def. βασιλείαν ὁρῶν κληρονομήσομεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 73.

XVIII. pag. 185. Ἐλεγχος ὑποκρίσεως τῶν περὶ Μελέτιον καὶ Εὐσέβιον τὸν Σαμοσατεύα κατὰ τοῦ ὁμοουσίου. Λόγος ιη'. Refutatio hypocrisis Meletii & Eusebii Samosatensis contra substantialitatem. Sermo XVIII. Inc. Ἀνθρώπος καθ' ὁμοίωσιν. Def. ἔδωκεν ἡμῖν. Ib. p. 31.

XIX. pag. 186. Πρὸς Ἐπίκτιτον ἐπίσκοπον Κορίνθου. Λόγος ιθ'. Ad Epictetum Episcopum Corinthi. Sermo XIX. Haec Epistola eadem est, atque illa, quam enunciamus supra §. VIII. In fine tamen iis, quae sequuntur, est auctior. Προσαγορεύει πάντας τοὺς μετὰ σὺ ἀδελφούς. σὲ οἱ σὺν ἡμῖν πάντες προσαγορεύουσιν. ἐρρῶμενος ἐν κυρίῳ διάγοις ἀγαπητὲ, καὶ ἀληθῶς ποθεινότατε.

XX. pag. 193. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου „ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ ἰσοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ „ ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, ὃν ἀφεθήσεται αὐτῷ, ἕτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ἕτε ἐν τῷ μέλλοντι. Λόγος κ'. In dictum Evangelii „ Quisquis dixerit verbum contra filium hominis, dimittetur ei; quicumque vero dixerit contra Spiritum Sanctum, non dimittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro „ Sermo XX. Inc. Περὶ δὲ ἡ γράφων ἐδήλωσας εὐαγγελικῶς ῥητὴν, κ. λ. Def. αἰρούντες τὰ δρέγματα αὐτῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Est pars Epist. IV. eiusdem S. Athanasii ad Serapionem, incipiens a §. VIII. Incidit autem Tom. I. Part. II. pag. 701.

XXI. pag. 203. Εἰς τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος. In Passionem Salvatoris. Inc. Τὸν μὲν ἀνθρώπων ἡ ἀμαρτία πολλὴ τις ἦν. Def. ὅπως ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιήσονται.

XXII. pag. 205. Πρὸς Μαρκελλίον εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. Ad Marcellinum, in interpretationem Psalmorum. Inc. Ἀγαπαί σε τῆς ἐν Χριστῷ προαιρέσεως. Def. λαλήσαντες ἄνδρες ἄγιοι. Ibid. pag. 982.

Codex Graecus membranaceus. Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 218.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ
ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΔΟΓΜΑΤΩΝ.

ANASTASII DE RECTIS VE-
RITATIS PLACITIS.

Seu potius

Marci Eugenici, Anastasii Antiocheni, Basilii Magni, Cyrilli, & aliorum nonnulla.

I. pag. 1. **M**άρκος τοῦ Εὐγενικοῦ εἰκὼν καὶ μῆσεως τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου. Marci Eugenici imago dormitionis S. Ephraem Syri. Inc. Καὶ νεκρὸν ἐστὶν ἐνταῦθα ἰδεῖν, πῶς ἐπὶ ζῶντας ἐφ' ἑαυτὸν συγκινῶντα. Def. ὅθεν αὐτὸν ὁ παρὲς διωπνίζει, καὶ τῶν παρόντων αἰσθεῖσθαι ποιεῖ.

II. pag. 2. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰκὼν, μάρτυρες πεφάνται. *Eiusdem imago, Martyres Corporati.* Inc. Χαρίεν μὲν ἰδεῖν καὶ ἀγωνιζομένους ταῦτο τῆς ὁπλίτας, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πύπτειν νικῶντας. Def. ἐπ' αὐτῷ τέτρω γέγραφε, ἵνα μήποτ' αὐτῷ θεατῆς ἐπιλίπη. Haec duo Marci Eugenici Opuscula, quae in primis tribus Codicis paginis diversa manu posterius fuerunt exarata, bibliographos omnes hactenus latuerunt, ac praecipue Fabric. qui B. G. Tom. X. pag. 529. eius scripta recensuit.

III. pag. 4. Τὴ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἀναστασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀντιοχείας τῆς Συρίας περὶ τῶν κατ' ἡμᾶς ὁρῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων λόγος πρῶτος. Κύριος ὁ Θεὸς μὲ καὶ δύναμις μου, καὶ κατεύθυνός τις πόδας μου ἐν ἐκκλῆσιας τῆς εὐαγγελίου τῆς ζωῆς. S. P. N. *Anastasio Archiep. Antiochiae Syriae de rectis Christianorum veritatis dogmatibus Sermo I. Dominus Deus meus, & robur meum, & dirigat pedes meos in praeparatione Evangelii vitae.* Inc. Τὸν περὶ τῆς ὑγιούς ἡμῶν πίστεως, κ. λ. Def. καὶ εἰ τὸ ὑποκείμενον ἐναλλάττει τὰ ἐπιχειρήματα.

IV. pag. 38. b. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερος περὶ ἀπεριγράπτου. *Eiusdem Sermo II. de Incircumscripto.* Inc. Πάντα τοῦ αὐτοῦ γλῶσσα δολία. Def. βασιλεὺς καὶ ἰδιώτης πρὸς ὑγιεῖαν προσφέρονται. Sunt primi duo ex quinque Anastasii Antiocheni de orthodoxa fide Sermonibus, quos exstare Mss. Graece in Biblioth. Caesarea, Vaticana, aliisque; Latine vero editos pluribus in locis, ac praefertim in Bibl. Patrum Lugdun. Tom. IX. p. 923. testatur Fabric B. G. Tom. IX. pag. 333. Trium posteriorum, qui heic desunt, primus est περὶ θεῖας οἰκονομίας, de divina dispensatione; secundus περὶ πάθος καὶ ἀπαθείας Χριστοῦ, de passione, & impassibilitate Christi; tertius περὶ ἀναστάσεως, de resurrectione.

V. pag. 46. S. P. N. *Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Sermo contra Sabellium, Arium, & Anomoeos.* Vide in Codice IX. huius Plutei §. XLI.

VI. pag. 59. *Eiusdem adversus eos, qui nos accusant, quod tres Deos dicamus.* Habes item in hoc Pluteo Codice VIII. §. XL.

VII. pag. 64. b. Sequitur Cyrilli Archiep. Alexandrini Epistola, quae inscribitur: Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, Ἀναστασίῳ, Ἀλεξάνδρῳ, Μαρτινιανῷ, Γεωργίῳ, Παρηγορίῳ πρεσβυτέρῳ, καὶ Μαξιμῷ διακόνῳ, καὶ λοιποῖς ὁρθόδοξοις πατέρας μοναχοῖς, καὶ τοῖς συν ἡμῶν τὸν μονήρι βίον ἀσκῶσι, ἐν πίσει Θεῷ ἰδρυμένοις, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Dilectis, & carissimis Anastasio, Alexandro, Martiniano, Ioanni, Paregorio presbytero, & Maximo Diacono, & ceteris orthodoxis Patribus monachis, & iis qui nobiscum monasticam vitam agunt, & in Dei fide confirmati sunt, Cyrillus in Domino salutem.* Inc. Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλότιμον. Def. εἰ δὲ τῶν λαϊκῶν, τῷ ἀναθέματι παραπέμπομεν. Exstat inter Cyrilli Epistolas edit. Patris A. MDCXXXVIII. Tom. V. Part. II. pag. 174. In Codice tamen aliquanto longior est

in fine: etenim post verba, ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος, quibus in edit. subiicitur conclusio, δι' ἧς, καὶ μετ' ἧς τῷ Θεῷ, κ. λ. in Codice sequuntur alia, quorum initium: τὸτο φρονέμεν, ἐν ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως ἐβαπτίσθημεν, κ. λ. Finem vero mox attulimus. Haec autem unam circiter paginam complent cum dimidio.

VIII. pag. 88. *Eiusdem S. Cyrilli Anathematismi XII.* cum eorum declarationibus, Theodoretis obiectionibus, ac demum eiusdem Cyrilli defensionibus, seu responsis. Anathematismi cum explicationibus exstant edit. edit. Tom. VI. pag. 147. Obiectiones vero Theodoretis cum Cyrilli responsionibus ibid. pag. 204. seq. Notandum interrim, Obiectionem primam septem circiter versus initio longiorem esse in Codice; incipit enim: Πρὸς δὲ τέτοις τὸ μὴ μόνον ταῦτα πρεσβεῦσαι, κ. λ. Cyrilli vero responsionem decimam, quae incidit in pag. 231. in fine longiorem esse; etenim verbis, καὶ ἀποστολικοῖς θεσπίσμασιν, in quibus definit editio, adnectuntur alia, quorum initium: Θεὸς ἐστὶ ἐν σαρκὶ, κ. λ. Finis: τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ, quae sunt extrema eiusdem Cyrilli defensionis contra Orientalium obiectiones, ibid. pag. 189. Undecimi tandem, ac duodecimi Anathematismi obiectiones, ac defensiones non esse eas, quae leguntur ibidem a pag. 236. ad pag. 240. sed quae exstant in Apologetico adversus Orientales a pag. 190. ad pag. 198. usque ad verba δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

IX. pag. 132. Occurrunt postremo loco fragmenta Epistolae, seu Tractatus anonymi ad quemdam θεοτίμητον πατέρα. Inc. Νόμω θεῷ κατὰ Θεὸν εὐδυνάμενος, θεοτίμητε πάτερ, νόμον ὑπερίδες ἀνθρώπινον. Def. καὶ ἀκυρώσαι τὸ μέγα καὶ πάμφωτον καὶ πανύμνητον τῆς χριστιανῶν ὁρθόδοξης θεολογίας μυστήριον. Agitur autem heic de duabus in Christo naturis, & voluntatibus, & e scriptore sunt desumpta, qui medio circiter Seculo VII. florebat, quum τῶν τοῦ νῦν ἀγιωτάτου πάπα Μαρτίνου συνοδικῶν, ac Θεοδώρου τῆς Φαράν mentio fiat: ac si quis sit divinandi locus, suspicaremur, fragmenta esse ex aliquo Maximi CPolitani Opusculo excerpta. Sed haec obiter.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4 min. Sec. XV. varia manu conscriptus. Constat foliis 134.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

AUCTORITATES DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

Continet hic Codex diversarum sententiarum collectionem ex SS. Patribus de Processione Spiritus Sancti, 20 de SS. Trinitatis mysterio; anonymi opus, & ut pu-

putamus, anecdotum; nisi si forte auctor sit Ioannes Veccus Patriarcha CPolitanus anno MCLXXVI. aut aliquis eius discipulus, seu exceptor. Illud pro certo affirmamus, auctorem esse antiquiorem aetate Conciliorum Ferrariensis & Florentini, quum Codex Seculo XIII. sit exaratus. Sit igitur descriptionis loco Praefatio, & Tabula Capitulum, operi praefixa, quae sequens est.

Τὸ παρὸν βιβλίον εἰς δέκα διαιρεῖται τίτλοις. καὶ ἵνα διασυντόμως εὐρήσῃ ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἐννοίαν τῶ ἐκάστου τίτλου, ἐν τῷ παρόντι πίνακι διακρίτως καὶ διαιρέτως κατὰ ἀριθμὸν καὶ κατὰ τάξιν τὸν ἕκαστον τίτλον ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐννοίας καὶ διὰ ἰδίᾳ σοιχείᾳ τίθῃμι.

Ὁ πρῶτος μὲν τίτλος περιέχει τὴν θεολογικὴν καὶ ἀκτιστὴν Τριάδα, ὑπὸ σοιχείᾳ Τ.

Ὁ δεύτερος δὲ τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ προχέεται καὶ τὸ πρόεισι, καὶ προῖον, καὶ τὸ ἐκπορεύεται, & τὸ εἶναι, καὶ ὑπάρχειν τοῦ ἁγίου πνεύματος, εἴτε παρὰ πατέρα, εἴτε παρὰ υἱόν, εἴτε παρ' ἀμφοτέρων, τὸ αὐτὸ ἀδιαφόρως δηλοῖ, ὑπὸ σοιχείᾳ Α.

Ὁ γ' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ πατήρ, οὔτε παρὰ τοῦ υἱοῦ, οὔτε παρὰ τοῦ πνεύματος, οὔτε παρ' ἄλλου τινὸς λαμβάνει, ἢ ἔχει τὸ εἶναι. Ἐναρχος αἰεὶ γὰρ ὑπάρχει, καὶ ἐξ ἑαυτοῦ οὐσιωδῶς καὶ ἀμεσῶς τῷ συναιδίῳ ἡμῶν δίδωσι τὸ εἶναι, καὶ δι' αὐτὰ τῷ υἱῷ μεσιτεύοντος τῷ συναιδίῳ πνεύματι παρέχει τὸ εἶναι, ὑπὸ σοιχείᾳ Γ.

Ὁ δ' τίτλος περιέχει, τίς τῶν τῶν πατέρων τῷ υἱῷ δίδωσι τὸ εἶναι, καὶ ὁ υἱὸς τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὑπὸ σοιχείᾳ Δ.

Ὁ ε' τίτλος περιέχει, ὅτι ἐν τοῖς θεοῖς τὸ ἕκαστον πρόσωπον πεμπόμενον, παρ' ἐκείνου ἐν χρόνῳ πέμπεται, ἐξ ἧς τὸ εἶναι ἔχει συναιδίως, ὑπὸ σοιχείᾳ Ε.

Ὁ ε' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς ὁ λαμβάνει τὸ θεῖον εἶναι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς αὐτῷ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸ θεῖον δίδωσιν εἶναι. λαμβάνει δὲ παρὰ πατέρα, καὶ δι' ἑαυτοῦ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ αὐτὸ τὸ θεῖον πνεῦμα, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα, ὑπὸ σοιχείᾳ Φ.

Ὁ ζ' τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ ἕκαστον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ κύριον καὶ προσηγορικὸν ὄνομα λαμβάνει ἐπονομαστικῶς ἀπὸ τῆς ἰδίας, καὶ ἀσυγχύτως ἰδιότητος, & τακτικῶς καὶ ὁμοφώνως ἀντιστρέφει. ὅθεν ἀπὸ τῆς πατρότητος πατὴρ, καὶ ἀπὸ τῆς υἱότητος υἱός, καὶ ἀπὸ τῆς γεννήσεως ὁ γεννητὴρ, καὶ ὁ γεννηθεὶς ἐπονομάζεται, & ἀπὸ τῆς πνεύσεως καὶ ὕψι ἀπὸ τῆς ἐκπορεύσεως τὸ πνεύμενον πνεῦμα ἐπονομάζεται καὶ ἐστὶ, ὑπὸ σοιχείᾳ Ρ.

Ὁ η' τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ παλαιὰ τε καὶ νέα διαθήκη παντὶ τρόπῳ ἴσως καὶ ἀδιαφόρως τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ τὸ πανάγιον αἰκιστὸν πνεῦμα, ὑπὸ σοιχείᾳ Σ.

Ὁ θ' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς τάξει τῆς φυσικῆς ὑπάρξεως τὰ ἑαυτοῦ, ἢ γονὺν ἔχει οὐσιωδῶς τῆς ἑαυτοῦ ὑποστάσεως, καὶ ὁ φυσικῶς ἐξ ἑαυτοῦ τῷ ἁγίῳ δίδωσι πνεύματι, καὶ ἄπερ δι' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῇ κτίσει παρέχει, πρὸς τὸν αὐτὸν πατέρα τακτικῶς ἀνάγει, ὑπὸ σοιχείᾳ Ν.

Ὁ ι' τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ, διὰ, πρόθεσις

(1) Blattis corrofa est pagina.

ἐν τοῖς θεοῖς & ὁμοφύεσιν, ἐν ὧν διὰ διὰ ἀπὸ τῆς, ἐκ, &, παρα, & τῶν ὁμοίων προθέσεων, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δηλοῖ, εἰ μὴ ὅταν τακτικῶς καὶ διακριτικῶς τῶν ἀσυγχύτων προσώπων δεικνύει τὴν ἀσύγχυτον τάξιν, ὑπὸ σοιχείᾳ Δ.

Patres vero, & Concilia, quae in hoc Tractatu citantur, haec sunt:

Amphilochius Iconiensis, Anastasius Antiochenus, Athanasius Alexandrinus, Basilus Caesariensis, Caesarius, Cyrillus Alexandrinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius Areopagita, Ephraemus Syrus, Epiphanius Cyprius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Ioannes Damascenus, Maximus, Oecumenius, Severianus Gabalensis, Sophronius Hierosolymitanus, Synodus I. II. III. ex Epist. ad Nestorium. IV. & V. Synodus Ephesina I. & V. sub Petro Archiep. Nicomedienf. Theodoretus, &c. Opus inc. H' πολιτεύεσα Ἐκκλησία τῇ ἁνῷ Ἱερουσαλὴμ συνενῶται, ἐὰν τὴν μορφήν καὶ τὴν τάξιν αὐτῆς. κατὰκρίνεται. Def. τῇ ἰσοδείξασθαι τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ.

II. pag. 61. b. Anonymi item Tractatus περὶ ἄρθρου, de Articulo; ita enim in margine inscribitur. Inc. Τινὲς μὲν ἀγνοοῦντες τῆς ἀψευδῆς θεολογίας τὴν δύναμιν, καὶ τὴν διακρίτην τάξιν τῆς φύσεως τῶν ἀσυγχύτων, κ. λ. Definit in verbis Epist. Pauli ad Rom Cap. VIII. v. 10. εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, ἢ γον ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Χριστοῦ προῖον, πνεῦμά μου πι-σεύει καὶ ὁμολογεῖ, ὅτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. Probat itaque Auctor, indistincte ac promiscue usurpari apud Graecos Scriptores cum articulo & sine articulo haec nomina, Θεός, Πατήρ, Τίς, Πνεῦμα ἅγιον, Παράκλητος, Ἰησοῦς Χριστός, Σωτὴρ, Ἐμμανουὴλ, Μιχαὴλ, κ. λ. ut evincat, Christi verba, λαβετέ πνεῦμα ἅγιον, ubi deest articulus, non de eius donis, energia, influxu, aut charismatibus, sed de vero Spiritu Sancto, tamquam ter- tia Trinitatis persona, sumenda esse, ne quot dona sunt, & charismata Spiritus Sancti, totidem concludantur esse iidem Spiritus Sancti, atque adeo septem evadant Divinae Personae. Sed praestat ipsius auctoris verba ita hofce Ἐπταπροσωπολάτρης urgentis ac traducentis audire: Ἄρα ὅταν λέγει ὁ Σωτὴρ τοῖς μαθηταῖς, λάβετε πνεῦμα ἅγιον, ὃ τὸ πνεῦμα ἅγιον, τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Τριάδος δεικνύται· διότι ἄνευ ἄρθρου ἐτέθη, πνεῦμα ἅγιον· & εἰς αὐτῶν αἰσχύνῃν λέγουσιν, οὐ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκε τότε, ἀλλὰ μᾶλλον δώρον καὶ ἐνέργειάν τινα τοῦ πνεύματος ἐχαρίσατο. Ἄρα κατ' αὐτὸς τὰ δῶρα καὶ αἱ ἐνέργειαι τῷ ἁγίῳ πνεύματι, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας Τριάδος κλη-θήτωσαν πνεύματα ἅγια. Ἄρα ὅσα δῶρα καὶ ὅσαι ἐνέργειαι τῷ πνεύματι, τόσα πνεύματα ἅγια, ἄρα τόσα πρόσωπα ἐν τῇ θεότητι, ἄρα οὐχὶ Τριάς καὶ ἐν Τριάδι ἡ θεότης, ἀλλὰ ἐπτάς. Ἄρα ἐπτά πρόσωπων ἡ θεότης, προσκυνήσαντες οἱ τοῖ-αὐτοὶ ἐπταπροσωπολάτραι τὴν θεότητα, οὐχὶ ἐν τρισὶ πρόσωποις, ἀλλ' ἐν ἐπτά ὑποστάσεσι.

Z z z

τῇ

τί μοι πολυπραγμονεῖν τὴν ἀμαθίαν ἢ ἀπαιδευσίαν καὶ ἢ ἀπιστίαν τῶν τοιούτων ἀφρόνων; κ. λ.
III. pag. 64. b. *Peri eikōnos. De Imagine*, five, ut alius titulus habet: Ὡς εἰκὼν τοῦ πατρὸς ὁ ἦς, ἕως εἰκὼν τῆς ἡμῶν τοῦ πνεύματος. *Sicut imago Patris est Filius, ita imago Filii est Spiritus*. Inc. Ὅτι ἡ ὑπερέσσις Τριᾶδος τάξις ἐστὶν ἀσύγχυτος. Def. αὕτη ἡ λύσις ἢ ὁρὸς τῶν προσεχημένων. Auditor anonymus.

IV. pag. 65. b. *Peri Triadikῆς ἢ ἀσυγχύτου τάξεως. De ordine Trinitatis Personarum distinctio*. Inc. Ὅτι ὡς γὰρ ὁ πατὴρ ἀμέσως δίδωσι τῷ υἱῷ τὴν ἰδίαν οὐσίαν τῷ φυσικῷ γεννήματι, ἕτω τακτικῶς καὶ καὶ ἀμέσως ὁ υἱὸς τῷ ἀγίῳ δίδωσι πνεύματι. Def. ὅτε τοῖνυν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ἡμῖν γενόμενον, συμμόρφως ἡμᾶς ἀποδεικνύει Θεῷ, πρὸς οὗ δὲ καὶ ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ, πρὸδηλον ὅτι τῆς θείας ἐστὶν οὐσίας, οὐσιώδως ἐν αὐτῇ ἢ ἐξ αὐτῆς προῖον. In fine legitur: Σύνοψις τῶν κατὰ βραχὺ τῶν θεῶν ἢ πατρικῶν χρήσεων τῶν ὧν ἐν τῷ ἱελεῖ υπογραφέντων. *Synopsis, seu breve compendium auctoritatum ex Scriptura, & Patribus heic in fine adscriptarum*: ex quo fortasse conicias, haec ex Vecco desumpta, qui simile quoddam opus confecit editum a Petro Arcudio Romae MDCXXX.

Codex Graecus bombycinus Ms. in fol. min. Sec. XIII. qui fuit olim, ut ex evanido, ac paene deletō charactere deprehendimus, *Conventus S. Marci de Flor. Ord. Praed. de hereditate Nicolai de Nicolis*. Constat foliis 69.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΩΛΩΝ.

ATHANASIVS CONTRA IDOLA.

Seu potius

Athanasii Sermones varii.

COD. XXIII.

QUum multa in hoc Volumine ex iis, quae in Codice XX huius Plutei recentissimus contineantur, monitum lectorem volumus, nos brevitatis gratia, ne eadem repetantur, eorum tanrummodo, quae nova occurrent, titulos & initia, ut iacent in Codice, de more adlaturos, reliqua innuere satis habentes. Hoc praemisso, recensio sit.

I. pag. 1. *S. Athanasii Archiep. Alexandrini contra Idola Sermo*. Habes in dicto Codice XX § I.

II. pag. 44. *Eiusdem de humana natura a Verbo assumpta, ac de eius inter nos corporali apparitione*. Ibid. § II.

III. pag. 98. Τὴ αὐτὴ ἐκ τῆ περὶ πίστεως μείζονος λόγος. *Eiusdem ex Sermone maiori de Fide*. Inc. Τὸ ἐγγερόμενον ἐκ νεκρῶν ἄνθρωπος ἢ ἡ Θεός; Def. ἢ τὸ λέγειν, ἵνα τί με ἐγκατέλειπες. Sermo hic varia continet Excerpta ex Sermone de Fide, ex Apologia pro Dionysio Archiep. Alexandrino, de Christi Nativitate secundum carnem, ex Sermone de

Veste, De eo quod Iesus proficiebat aetate, sapientia & gratia, De Baptismate Christi contra Arianos, De conflictu Christi cum Daemone, De divisione vestium, De glorificatione Christo, ex Sermone minori de Fide, ex Epist. ad Maximum philosophum, ex Homilia in Golgotha, ex Sermone minori de Incarnatione, ex Epist. ad Germanum, ex Homilia in Semen, ex Opere in Canticum Canticorum, ex interpretatione in dictum, *quod omnis impietas, & iniquitas remittetur hominibus*, ex Sermone III. & IV. contra Arianos.

IV. pag. 124. b. Τὴ αὐτὴ κηρυκτικὴν εἰς τὸν εὐαγγελισμόν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκου ἢ μητρὸς τῆς Θεῆς (sic) *Eiusdem Praeconium in Annuntiationem SS. Dominae nostrae Deiparae, & matris Dei*. Inc. Τῆς θείας ἱεροκήρυκας. Def. σαρκόφορος Θεὸς ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, κ. λ. T. II. cit edit. p. 393.

V. pag. 138. b. *Eiusdem Sermo in illud, Euntes in Caesellum, quod contra vos est, &c.* In dicto Codice XX. § XVII.

VI. pag. 146. *Eiusdem Epistola ad Episcopum Episcopum Corinthi contra haereticos*. Ibid. § VIII. Initio tamen huius Epistolae duo leguntur scholia marginalia, recentiori manu Sec. XIII. apposita. Primum est: Σημειῶσαι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὡς παρά τινων ἀμφιβάλλεται μὴ ὀρθῶς ἔχουσα τὴν εὐσέβειαν. Alterum ita habet: Ὅ μὲν λόγος ἔτος ἢ γνήσιος ἐστὶ τῷ μεγάλῳ τῷ καὶ σοφωτάτῳ πατρὶ, τῆς αὐτῆς χαρακτῆρας ἀπαρallάκτους φέρων ἢ εὐσεβεστος. σὺ δὲ ὁ τῶτον συκοφαντῶν, ὅς τις ποτε εἶ, ἢ ὅς ἄλλως φῆς συκοφάντας, ἐκ οἷδαί σε λέγετε, ἢ πῶς οὐκ ἐλέγχετε τὰ ἐσφαλμένα τίνα ποτ' εἰσὶν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ κωφῶν ἕτω καὶ τυφλῶν τὴν κατηγορίαν εἰσάγετε κολλοῖ τινες ὄντες ἄφρονες πρὸς τὸν οὐράνιον τῶτον κύκνον, καὶ κόσμον ὅλον τῇ μεγαφωνίᾳ τῆς εὐσεβείας φθάνοντα ἢ φωτίζοντα.

VII. pag. 155. *Eiusdem Expositio Fidei* Ibid. § IX.

VIII. pag. 159. *Liberii Archiepiscopi Romae ad Athanasium Epistola, quod perfectum hominem adsumpsit Deus Verbum*. Ibid. § X.

IX. pag. ead. b. *Athanasii ad Liberium Responsio*. Ibid. § XI.

X. pag. 161. *Eiusdem Tomus ad Antiochenos*. Ibid. § XII. Heic tamen initio mutilus propter unius paginae abscissionem, incipit a verbis: ὑπέθεσιν, ἢ κοινῇ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσωμεν εἰρήνης, κ. λ. quae in edit. cit. incidunt in Tom. I. Part. II. p. 771. v. 25.

XI. pag. 167. *Eiusdem de aeterna subsistentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos*. Ibid. § XIII.

XII. pag. 180. *Eiusdem, quod unus sit Christus*. Ibid. § XIV.

XIII. pag. 185. *Eiusdem Epistola ad Adelphium Episcopum &c.* Ibid. § XV.

XIV. pag. 191. b. *Eiusdem Epistola ad Maximum philosophum*. Ibid. § XVI.

XV. pag. 195. *Eiusdem de Incarnatione Dei Verbi*. Ibid. § III.

XVI.

XVI. pag. 198. *Eiusdem de Inhamanatione Unigeniti Verbi contra Arium & Apollinarium*. Ibid. § I.

XVII. pag. 216. b. *Eiusdem de Incarnatione Christi*. Ibid. § V.

XVIII. pag. 235. b. *Eiusdem de salutari Christi apparitione, & contra Apollinarium*. Ibid. § VI.

XIX. pag. 252. *Eiusdem contra omnes haereses*. Ibid. § VII.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. maiori, Sec. XI. Constat foliis 162.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΣ.

D. BASILII M. SERMO AD IVVENES.

Ac praeterea

Isocratis Atheniensis Orationes XI.

COD. XXIII. I. pag. 1. **P**raecedat XI. Orationum Isocratis Index ab ipso amanuensi exaratus, singularum titulos, & initia repraesentans; tum pag. 2. *Basilii Magni Sermo ad Iuvenes, quomodo possint ex Ethnicorum scriptis fructum percipere*. Habes supra in Codice VIII. huius Plutei § XXXVII.

II. pag. 17. *Isocratis λόγος παραινετικὸς πρὸς Δημόνικον. Λόγος α'. Isocratis Oratio admonitoria ad Demonicum. Oratio I. Inc. Εὖ πολλοὶ μὲν, ὧ Δημόνικε. Def. ἐπικρατήσιον. In eius Operum edit. Basil. MDCXX. fol. p. 1.*

III. pag. 27. Τῇ αὐτῇ πρὸς Νικολέαν περὶ βασιλείας. *Λόγος δεύτερος. Eiusdem ad Nicodem de Regno. Oratio II. Inc. Οἱ μὲν εὐθότεις. Def. αὐτὰς ποιήσεις. Ibid. pag. 20.*

IV. pag. 36. b. *Nicoclēs, ἢ συμμαχικός. Λόγος γ'. Nicocles, seu Socialis. Oratio III. Inc. Εἰσὶ τινες, οἱ δυσκόλως ἔχουσι. Def. ταῦτα διαπραχῆσθαι. Ibid. pag. 37. ubi pro συμμαχικός, legitur συμβουλευτικός.*

V. pag. 48. b. *Εὐλόγιος ἐγκώμιον. Λόγος δ'. Helenae laudatio. Oratio IV. Inc. Εἰσὶ τινες, οἱ μέγα φρονέουσιν. Def. περὶ αὐτῆς. Ib. p. 301.*

VI. pag. 60. *Εὐαγγέλιος. Λόγος ε'. Evagoras. Oratio V. Inc. Ὁρῶν, ὧ Νικολέις. Def. οὐδὲν σε προσήκει. Ibid. pag. 276.*

VII. pag. 75. *Εὐκώμιον εἰς Βάσιριν. Λόγος σ'. Encomium Busridis. Oratio VI. Inc. Τὴν μὲν ἐπιείκειαν. Def. περὶ τῶν τοιούτων συμβουλευέειν. Ibid. p. 324.*

VIII. pag. 83. b. *Κατὰ σοφιστῶν. Λόγος ζ' Contra Sophistas. Oratio VII. Inc. Εἰ πάντες ἤθελον. Def. φανερόν καταστήσειν. Ib. p. 428.*

IX. pag. 88. *Πλαταϊκός. Λόγος η'. Plataea. Oratio VIII. Inc. Εἰδότες ὑμᾶς. Def. τὰ δίκαια περὶ ἡμῶν. Ibid. pag. 436.*

X. pag. 99. *Αἰγινητικός. Λόγος θ'. Aeginea. Oratio IX. Inc. Εὐνομιζόν μὲν. Def.*

αὐτοὶ τυχεῖν ἀζήσσητε. Ibid. pag. 568.

XI. pag. 108. b. *Κατὰ Λοχίτην. Λόγος ι'. In Lacbrien. Oratio X. Inc. Ὡς μὲν τοῖνυν ἔτυπτό με. Def. εἰς ὑμᾶς λέγεται. Ibid. p. 584.*

XII. pag. 112. *Πρὸς Εὐθύβιον ἀμαρτυρὸς. Λόγος ια'. Contra Euthynum sine testibus. Oratio XI. Inc. Οὐ προφάσεως πύρρον. Def. μὴδ' ἀρηθῆναι δύνασθαι. Ibid. pag. 592.*

XIII. p. 117. *Agmen claudit Oratio funebris in eos, qui in Chaeronea clade fortiter propria pugnando occubuerant, vulgo Demostheni tributa. Inc. Εἴπειδ' ἔτις ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κεῖμενος ἄνδρας, κ. λ. Def. ἢ νύμμη ποιήσαντες ἄπιτε. In edit. eius Operum G. L. Colon. Allobr. MDCVII. fol. p. 152.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 124.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΟΛΑΕΤΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΣ.

D. BASILII SERMO CONSILIVM AD IVVENES.

I. pag. 1. **Τ**ΟΥ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασί-
λεως Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας
Καππαδοκίας τοῦ μεγάλου λόγος συμβουλευτικὸς
πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐκ τῶν λόγων (subintelligit Ἑλληνικῶν) ὠφελοῦντο. S. P. N. Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Oratio suavoria ad Iuvenes, quomodo ex Gentilium libris utilitatem capere possint. Habes in Codice VIII. huius Plutei § XXXVII.

Codex Graecus membranaceus Ms in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 14.

ARZENII IONIA STINΘΗΚΗ.

ARSENII VIOLARIA COMPOSITIO.

Continet hic Codex Arsenii Archiepiscopi Monembasiae 'Lexicon philologicum, seu alphabeticam Syllogem phrasium, sententiarum, praecceptorum, proverbiorum, apophthegmatum, historiarum, ac fabularum, ex Graecis Historicis, Oratoribus, Poëtis, & Philosophis, quorum mox catalogum dabimus, collectam, ac Leoni X. Pont. Max. dicatam, ut praecedens Epistola testatur, quam utpote satis multa continentem, quae tum hanc collectionem, tum Mediceae gentis, ac praecipue Petri, Laurentii, ac Leonis Pontificis laudes spectant, integram heic subiicimus.

Τῷ παναγιωτάτῳ ἢ μακαριωτάτῳ κυρίῳ ἡμετέρῳ κυρίῳ Λέοντι δεκάτῳ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ Ῥωμαϊκῆς ἢ καθολικῆς ἐκκλησίας ἀρχιερεὶ Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπος σὺν Θεῷ εὐτυχεῖν. *Sanctissimo ac beatissimo Domino nostro Domino Leoni X. sanctae Dei Romanae & Catholicae Ecclesiae summo Pontifici Arsenius*

Z z z z

(1) Narratio de vita & obitu Arsenii huius Monembasiae Archiepiscopi extat Bibl. Caesar. Vindobon. Catalog. Nessel. Tom. V. pag. 31. N. 12. Nos etiam nonnulla protulimus supra in recensione Cod. II. Plut. VI.

Monembasae Archiepisc. cum Deo felicitatem.

Ὁ μὲν ἐμὸς πατήρ, παναγιώτατε καὶ μακαριώτατε δέσποτα, παλαιότερον διαβίβων ἐν Ῥώμῃ, Γάσπαρι τῷ αἰδεσίμῳ ἐπισκόπῳ τῷ Ὁσμῷ συναγωγὴν παροιμιῶν συνθήκην ὑπέσχετο ἀρξάμενος δὲ τῶν παροιμιῶν, συνυπερνήσθη καὶ γνωμῶν, ἀποφθεγμάτων τε καὶ ὑποθηκῶν ἀρχαιοτάτων καὶ σοφωτάτων ἀνδρῶν. ταῦτα γὰρ ἀλλήλων εἰσὶν ἀδελφὰ ὅθεν καὶ τοῖς ἰσὺν ἔνδον, καὶ τοῖς ἔξωθεν εἰς εὐρεῖν παροιμιασάς ἐκ ὀλίγας καὶ ἰσώμας, καὶ ὑποθήκας, καὶ ἀποφθέγματα. Ταῖς μὲν ἐν παροιμιαῖς τέλος ἐπιτίθει, καὶ ὑπερνήσθη ἐξέδοτο. τὰ λοιπὰ δὲ καταλιπὼν, ἐτέραις φροντίσιν ἀσχολήσας, καὶ νόσῳ ἀνέκωκυ περιπεσὼν, συμπεφυρμένα καὶ ἀτακτα, καὶ ἴν' εἶπω κατ' Ἀναξαγόραν, πάνθ' ὁμῶς χρήματα, νῦν τινος δεόμενα ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγεῖν, τὸν βίον μετέλλαξεν· οἶδόν τι ἐκ ἐρραμμένου, ἀλλ' ἄρραφον ὑπόδημα, ὡς ἄλλοις τῶν ἰσώμας ἀρξαγὰρ ἀφ' ἑσθλῶν ἡμετέρας εἰσαγάγειν. Ἐγὼ δὲ ταῦτα διαδεξάμενος, καὶ τοῖς πατρικοῖς ἰδρῶσι συγκαταμίξας τὰς ἑμαυτοῦ, τέλος σὺν Θεῷ τῷ ἔργῳ ἐπέστηκα, ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγὼν, καὶ πρὸς τοῖς ἐκείνῃς πάντοτε, ὅτι τῶν ἔξω, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔσω σοφῶν ξυναγκωχῶς, καὶ ταῖς παροιμιαῖς ξυνεταχῶς. Ἄπερ εἴπερ τῶν ἐκείνῃς παρευρημένων ἀρχαιοτέρων λέγοιμ' ἂν εἶναι καὶ ὠραιότερα, θαρρύναν εἰποιμι τάληθες. Τούτου δὲ μοι γέγονεν αἴτιος ὁ λογιώτατος ἀνὴρ Ἰωάννης ὁ Λάσκαρις ὁ τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημότατος, ὃς ἥδη τὰς τῶν παλαιῶν ἐκείνων καὶ μακαρίων εἰς βίβλους ἀνδρῶν, ὧν ὅχι οἱ κατ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ οἱ πολλοὶ ἡμῶν πρότεροι, ὅδ' ἴσως ἤδεσαν τὰ ὀνόματα, μὴ ὅτι γε τὰ συγγράμματα, τὰς μὲν ὅποι γῆς τῷ χρόνῳ κρυβεῖσας, τὰς δ' ἡμῖν βρώτας σῆσι καὶ κύνισι γενομένας, πόνοις ἐκ ὀλίγοις τοῖς ἐαυτοῦ, καὶ ἀναλώμασιν ἐκ εὐκαταφρονήτοις τῷ γενναϊοτάτῃ καὶ περὶ φανεράτῃ πατρὶς τῆς ἡμετέρας παναγιώτατος ἐν Φλωρεντίᾳ γε ἀνεσώσατο· ὅπου τὰς μὲν ἐκ γράφων Πέτρῳ τῷ μεγαλοπρεπεῖ καὶ γενναίῳ συγγνώμῃ τῆς δεσποτείας σου (τὰς πλείους γὰρ ἐκείνων δι' ἐμοῦ ἀνεκαίνισε, τοῦ αἰοδίου τότε πατρὸς ὑμῶν πρὸ ὀλίγου ἐς χοροσασίας ἀγίων ἀποικοινοῦν) τὰς δὲ μετῴν κατὰ δύναμιν ἡμετέραν ἐρανίζομεν καὶ ἀνελεγομένην τὰ κάλλιπα, ὡς αἱ μέλειται τῶν ἀνδρῶν τὰ εὐδαιμονία τε καὶ ὠραιότατα. εἰλκυσε γὰρ καὶ τότε ἐν Φλωρεντίᾳ διὰ τῷ σοφωτάτῃ Λασκάρεως ὁ φιλέλληνας ἐκείνος καὶ μεγαλόνομος Λαυρέντιος, τὸ ἔκρον τῆς τῶν Φλωρεντίνων γενομένης ζωῆς τε καὶ κλέος. ὅπου καὶ τὴν σὺν ἔνῳν παναγιώτατα. τότε δὲ πότε τὸ ἦν; ὅτε καὶ θυμέλην, ὡς ἐν ἁλμαῖς Ἀθήναις, ἐν τῇ πολυτελεῖ σου οἰκίᾳ τῷ Ἀριστοφάνει Πλάτῳ παρεσκευάσας λαμπρῶς. Τὸ μὲν ἐν βιβλίον, παναγιώτατε δέσποτα, πέραν ἤδη δεξάμενος, πέμπεται σοι τῷ σοφωτάτῳ γε ἀρχιποίμηνι, οἷόν τι δῶρον ἀμοιβαῖον τῆς τε εὐνοίας, ἢ ὁ μεγαλοπρεπέστατος Πέτρος καὶ γενναϊοτάτης σοι ὁμαίμων, ἐν Φλωρεντίᾳ μοι ἐνεδείξατο, καὶ ἢ ἡ σὴ παναγιώτης ἐκ πατέρων σώζει περὶ τὸν Ἑλληνα λόγον σπουδῇ. Σὺ δ' αὐτὸς, παναγιώτατε κύριε, εὐμενῶς ὑποδέξαιο, καὶ χάριν ἀντιπαράσχοις, ὅχι ὅπως ἐμοί, ἀλλὰ καὶ παντὶ τῷ γένει τῷ ἡμετέρῳ, καί μοι γράμμασιν ἀποστολικῶς ἀντικαταπέμψας τὴν εὐλογίαν σου, καὶ πρὸ τοῦ

ἐλθεῖν καὶ σωματικῶς προσκυνῆσαι τὴν δεσποτείαν σου. προσκυνῶσα γὰρ τότε πρῶτον ἀκέσας ἐπιβάντα σε τῆς ἀερας ἀρχῆς, καὶ ἡσπασάμενη τὴν ἀχράντως σε πύδας πνευματικῶς μετὰ πάντων Κρητῶν, οἱ καὶ συνήδημέν σοι, καὶ συνυφάνθημεν ὁμοθυμαδὸν, πολλὰ καλὰ ἴε καὶ ἀγαθὰ λογισάμενοι τὸν Θεὸν διὰ τῆς παναγιώτατος σου τὸ πολυπότον γένος Ἑλλήνων ποιῆσαι ἰδεῖν. Εἴχομεν δ' ἐξαρχὸν τῆς χορείας καὶ θυμηδίας γε ταυτησὶ Ἰωάννῃ Λάκτον τὸν αἰδεσιμώτατον τῆς Κρήτης ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἰσότημον Ἐνετοῖς εὐπατρίδην, τὸν ἐξ ἀλφῶν ἀγαθὸν, τὸν καλὸν τὴν γνώμην, καὶ ἄριστον ἐν ταῖς πράξεσιν, ὃς ποῖον εἶδος ἀταξίας τὸτε καὶ εὐφροσύνης ἐκ ἐνεδείξατο, ἔνδον καὶ ἔξω τῆς αὐτοῦ μητροπόλεως. πυρσὺς μυρίας ἐν τοῖς κωδωνεῶσιν ἀνέψε, κώδωνας ἤχουν τοῖς ἐπ' αὐτὸ τῷ τεταγμένοις, ἐς ὁρδὴν ἀδιαλείπτως προσέταξε, λιτανίας ποιεῖν ἐν ἡμέραις ὅλαις ὅκτω καὶ ἐπαύσατο, Γραικῶν καὶ Λατίνων παντὸς τῷ κλήρῳ συνυφροισμένων ὁμῶς, καὶ τὸ θεῖον ἐκλιπαρῶντος, τὴν σὴν μακαριότητα καὶ ὑγιείας ἐπαπολαύειν σωματικῶς εἰς κυβέρνησιν τῷ Χριστῷ λαῷ. Ἀλλ' ἐμὲ μὲν ἐφοδίασας, ὡς προέφην, τῇ εὐλογίᾳ σου, ἐκείνῳ δὲ γένειο, πανάρισε ἀρχιποίμην, ἀντιλήπτωρ καὶ βόσκος, καὶ τὸ νῦν εἶναι τελέσαις αὐτῷ τὸ ποθέμενον. νῦν γὰρ ἐκ ἔσε τῷ μέλλειν καιρὸς. ἀνάστηθι, ἔξελθι, ἀνάλαβε κατὰ βαρβάρων ἀθῶν τὸ σαυρικὸν τρέπαιον ἐκκάλεσον τὴν ἡμετέραν τῶν Εὐρωπαίων, ὅψε γὰρ κατὰ τῶν Τεύκρων στρατεύσασθαι, ὧν εἶγε καὶ δύο μόνον οἱ μέγιστοι συμφωνήσαντι, καὶ τοῖς γενναϊοτάτοις καὶ μεγαλοψύχοις Ἐνετοῖς συμμαχήσαντι, πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν τῶν Τεύκρων καὶ δυνάμειν καλαστέφουσιν, ἀπόδος τὸ πανταχῇ γῆς διεσπαρμένον ἱερόν ἡμῶν τῇ πατρίδι, τὸ ποτε μὲν ὑψηλότατον καὶ σοφώτατον, νῦν δ' ἐξυθενήμενον καὶ ταπεινότερον. νόμισον νῦν ἀκούειν τῶν Ἑλλήνων βούλων, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν ἐπικαλυμμένων σε τὸν κράτιστον ἀρχιποίμην. δεῖξον καὶ ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνας ἰταλίζοντας, καὶ ἐν Ἑλλάδι Ἰτάλους ἐλληνίζοντας, ἐκαστέρως ἀρίστως ἐκατέρωθεν ταῖν γλώτταιν. οἱ σε καὶ ὑμνήσαντι λόγοις, καὶ ἐπαινεύουσιν ἐγκωμίοις τὴν ἀληθῆ σε σοφίαν, τὴν ἀρίστην σε φρόνησιν, τὴν τ' ἀληθείας τιμὴν, τὸ ἰσάρεν σε καὶ κόσμιον καὶ φιλανθρώπον, τὸ ἐλευθέρῳ τῆς ἑρρανίας σου καὶ μεγαλόνομος ψυχῆς, ἀλλὰ τε πολλὰ τε καὶ ἀγαθὰ, καὶ τοῖς χρήζουσιν τὴν ἐπαρκεσίαν. ὁ σοι μεγίστην δόξαν εἰς τὸ σῶμα σου σώσει, καὶ ἀπαθανάτισει τὴν μνήμην, παῖδες δεχομένη παρὰ πατρός. Μεταπέμψας δὲ καὶ τὸν ἐλάχιον τῆς Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἀδίκως καὶ ἀκρίτως παρ' ἀνδρῶς Κρητῆς, ἐν Ῥώμῃ καὶ ταῦτα διάγοντος, ὅπου δεῖ μάλιστα τὴν ἀλήθειαν σώζεσθαι, ἀπογυμνωθέντα τῷ ἀξιώματι, ἵνα καὶ πρῶτον διάκονος ὢν ὑπηρέτης ἐν Φλωρεντίᾳ Πέτρῳ τῷ αἰοδίμῳ συγγνώμῃ τῆς δεσποτείας σου, ὑπηρετήσῃ καὶ ἐν Ῥώμῃ ἀρχιεπίσκοπος, σὺ τῷ ἀρχιποίμηνι τῇ θείᾳ τάτῃ καὶ ἱερᾷ κεφαλῇ· ἢ βίον ἄλυστον τῇδε τὸ θεῖον καὶ ἐπιμήκιστον σὺν ὑγιείᾳ καὶ εὐεξίᾳ, καὶ μετὰ τῶν πρώτων ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ μακαρίων, τὴν ἀγῆρω καὶ μακαρίαν δόξην ζῶν.

Epistolam hanc alia quaedam excipiunt prooemii loco ab eodem Arsenio Collectioni praemissa, in quibus variae Proverbi definitiones adferuntur, & quid inter Pro-

Proverbium, & Fabulam discriminis interfit, explicatur. Clauduntur haec omnia sequentibus iambicis versiculis:

Ἰωνίαν κέκληκα τόνδε τὸν πόνον,
Ῥώμης Λέον πρόεδρε πατριάρχῳν τε.
Σὺ δ' ἐν τρύγῃσιν τῶν ἰσὺν ἔσ' ἂν θέλῃς,
Κρίνον, κρίνον, νάρκισσον, θύρσον, ἢ ῥόδον.
Violatum vocavi hoc opus,
Romae Leo Princeps, & Patriarcharum.
Tu vero decerpe inter flores, quos velis,
Lilium, crocum, narcissum, thysium, vel rosam.

Pag. 4. sequitur Collectio ipsa, cui titulus est: Ἀρσενίου ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας Ἀποστολίδου ἁλφῶ Ἰωνίας συνθήκη. *Arsenii Archiepiscopi Monembasae Apostolidae* (sc. Michaelis Apostolii filii) *Violariae Compositionis initium.* Inc. Ἀρσενίου ἐπιφύημα. Ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν εἰώθε τάττεσθαι. ἔθος γὰρ ἦν τοῖς Ἀρσενίοις μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὰς σπονδὰς προσάγειν τὰς παῖδας τῶν τιτῶν τοῖς εὐωχουμένοις, κ.λ. Definit in historia Horionis, cuius finis est: Ζεὺς δὲ συμπάθησας αὐτὸν κατησέρισε. διὰ τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλαντος ὁ Ὠρίων δύει. ἡ ἱστορία παρὰ Εὐφορίωνι. Fabricius B. G. Tom. VIII. pag. 838. ait hanc syllogem Arsenii editam esse, ut putat Florentiae, sine temporis & loci nota in 3. Tom. vero X. pag. 223. editam adferit Romae; quod probabilius putamus. Hanc editionem a Fabricio memoratam habemus in Marucelliana Bibliotheca, a qua tamen diversus est noster Codex, quippe qui & Epistolam longiorem praefert, & multo uberius auctororum sententiis refertus est, & diverso ordine concinnatus; in illa enim apophthegmata iuxta litteras, a quibus nomina auctororum incipiunt, in hoc vero iuxta ordinem rerum, quibus de agitur, disposita leguntur. Interim nostro more auctororum nomina, quorum dictis, ac sententiis sylloge contexta est, alphabetico ordine digesta proferamus. li vero sunt:

Aelianus, Aeschines, Aeschylus, Aecolus, Aecolus, Agatho, Agelilaus, Agrippinus, Alcaceus, Alcman Lyricus, Alexander Aphrodisiensis, Alexis, Amasis Aegyptiorum Rex, Amphis, Anacharsis, Anacreon, Anaxagoras, Anaxamaris, Anaxandrides, Anaxarchus, Anaximenes, Antagoras, Antigonus, Antimachus, Antipater, Antiphanes, Antiphon, Antisthenes, Apelles, Apollodorus, Apollonides, Apollonius, Apollolius, Aratus, Archelaus, Archelaus, Archilochus Pythagoreus, Archytas Tarentinus Pythagoreus, Arimnestus, Aristarchus, Aristides, Aristippus, Aristocles, Ariston, Aristonymus, Aristophanes, Aristophon, Aristoteles, Asphydamas, Bacchylides, Bias, Bion, Brennus Rex, Brucius, Callicrates Pythagoreus, Callicratides, Callimachus, Callinus, Callisthenes, Carcinus, Carneades, Caron, Chaeremon, Chalcidamas, Chares, Charicleas, Charondas, Chilon, Choerilus, Choricus, Chrysippus, Claudius, Cleaenetus, Cleanthes, Clemens,

Cleobulus, Cleostratus, Clinias, Clitarchus, Clitomachus, Comicus poeta, Coisys Rex, Crantor, Crates, Cratinus, Critias, Cypselus, Demades, Demetrius poeta, Demetrius Phalereus, Democrates, Democritus, Demomax, Demonicus, Demosthenes, Dicaeogenes, Diodorus Siculus, Diogenes Laertius, Dion, Dionysius, Dionysius Tyrannus, Diotogenes Pythagoricus, Diphilus, Empedocles, Ephaeus, Epicharmus, Epictetus, Epicurus, Epimenides, Eratosthenes, Evander, Euclides, Euenus, Eumenes Rex, Euphorion, Euphron Διδύμων, Eupolis, Euridamus, Euriphamus Pythagoreus, Euripides, Eusebius, Gaius ὑπὲρ Ἀντίλλης, Glycon, Gorgias, Heliodorus, Heniochus, Heraclitus, Hermaphroditus, Hermarchus, Hermes, Hermodotus, Herodes Sophista, Herodotus, Hesiodus, Hierax ἐκ τῷ περὶ δικαιοσύνης, Hierocles, Hieron, Hipparchus, Hippocrates, Hippodamus Pythagoreus, Hippodamus Tyrius, Hipponax, Hippothoon, Homerus, Hyperides, Hypsaenus, Iamblichus, Iosephus Flavius, Irene, Isaeus, Isidorus, Iocrates, Lacon, Leonides, Leucippus, Libanius, Linus, Lycon, Lycophron, Lycurgus, Lyfander, Lyfias, Marcus, Melanippus, Meleager, Memnon, Menander, Menecrates, Menophilus Damascenus, Meton Physicus, Metopius, Metrodorus, Mimnermus, Molytyx Rex, Moschion, Moschus, Musonius, Musonius Tyrius, Naucratus, Naumachus, Neophron, Nicocles, Nicolaus ἐκ τῶν ἐθῶν συναγωγῆς, Nicomachus, Nicostatus, Obrimus, Oenopides, Olympiades, Orpheus, Paedaretus p. 209. b. Panyasis, Patrocles, Pausanias, Perianther, Phalaris, Phanocles, Phavorinus, Pherecrates, Pherecydes, Philemon, Philes, Philetas, Philippides, Philippus, Philiscus, Philistion, Philistus, Philon, Philonides, Philostratus Lemnius, Philoxenus, Phocion, Phocylides, Phrynichus περὶ ἡσυχίας, Pindarus, Philothous, Pisander, Pilonianus, Pittacus, Plato, Plutarchus, Polus, Polyaeus, Polyides, Pompeius Macer, Porphyrius, Posidippus, Procopius, Pythagoras Rhodius, Reginus ἐκ τῶν περὶ φιλίας, Ῥωμαῖος pag. 211. Rhomyllus, Rufus, Sappho, Sarapis, Sciurus, Serinus, Sextus, Simonides, Simplicius, Socrates, Solon, Sopater, Sophocles, Sotades, Sotifanes, Sotistratus, Sotades, Sorion, Sresichorus, Talmus ἐκ τῶν Κυπρίων, Teles, Thales, Theages, Theano, Themistius, Themistocles, Theobulus, Theocritus, Theodectes, Theodorus, Theognis, Theophrastus, Theophrastus, Theron, Thucydides, Timocles, Tyrannus, Xenophanes, Xenophon, Zaleucus, Zeno.

Codex Graecus chartac. Ms. in fol. min. Sec. XVI. Constat foliis 225.

ΤΟΤ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

D. BASILII VARIA.

COD.
XXVII.

I. pag. 1. Praeedit index Graecus manu XV. Seculi exaratus, in quo omnia huius Voluminis Opera recensentur; tum p. ead. b. occurrit primum D. Basilii Opus, quod est de Spiritu Sancto, Amphilocho Iconii Episcopo inscriptum, & in XXX. Capita divisum; in hoc tamen Codice, primis quinque Capitibus mutilum. Incipit enim a Cap. VI. cuius titulus est: Α' πάντῃς πρὸς τὴν ἀποφαίνοντα, κ. λ. prima autem verba: Καὶ μὴν ἡδὲ πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀγνοίας σύγγνωμην. Desinit in XXX. cuius finis est: κατὰ τὴν ἐπιχορηγημένην τοῖς ἀξίως αὐτῇ γνώσιν ὑπὸ τοῦ πνεύματος. Concordat cum edit. Paris. superius citata Tom. III. a pag. 10. ad pag. 67. paucis quibusdam exceptis, quae mox innuimus, nimirum: Caput VIII. in Codice desinit in verbis: ἐκ τῆς ἀγνάφου παραδόσεως τῶν πατέρων διεδεξάμεθα, quae in cit. edit. sunt paullo post initium Capitis IX. quod propterea incipit a verbis immediate sequentibus: Πρῶτον μὲν ἐν, κ. λ. Contra fit in Capite X. cuius initium sit a postremis IX. Capitis verbis: Ἡ δὲ πρὸς τὴν ἀντιλογίαν, κ. λ. In titulo Capitis XIV. desunt verba: κ. πρὸς ταύτην ἀπάντησις. In fine autem adnectitur prima sequentis Capitis periodus. Tituli Capitis XXII. & XXV. ab editis aliquantum discrepant; alter enim ita habet: Σύστασις τῆς κατὰ τὴν φυσικὴν κοινωνίας, κ. λ. alter sequens est: Ὅτι τὴν, ἐν, συλλαβὴν ἀντὶ τῆς, καὶ, ἡ γραφὴ χρᾶται, κ. λ. Ultimum tandem Capitis fit a verbis: Ἐπὶ ταῖς τοῖς πολέμοις τούτοις, κ. λ. quae sunt longe ante finem Capitis XXIX. praecedentis, & incidunt in edit. pag. 63. vers. 39. In fine legitur caractere quadrato: Βασιλεῖα Καισαρίας ἐπισκοπῆς ἀρchieπισκοπῆς Καππαδοκίας ὁμιλία εἰς τὴν ἐξαήμερον πρώτην. S. P. N. Basilii Archiepisc. Caesareae Cappadociae Homilia in Hexaëmeron prima. Post Scripturae textum, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. inc. Πρέπασα ἀρχή. Ultima des. δοξαζέσθω ὁ κύριος, ὃς ἡ δόξα, κ. λ. Exstant in edit. cit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 88. cum qua concordant, excepto Homiliae III. titulo, qui in Codice ita habet: Περὶ τῶν πρώτων τῆς γενέσεως, ac titulis VI. VII. VIII. & IX. qui nulli sunt in Codice. In fine legitur: Τὸ αὐτὸ βασιλεῖα ὁμιλία εἰς τὴν ἐξαήμερον ἐν λόγῳ 9'. Nonnulla sunt in hoc Opus adpersa scholia marginalia manus synchironae, alia Severiani Gabalorum Episcopi², alia Gregorii Nysseni, & alia anepigraphi. Severiani

(1) Quam Capita ista neque in manuscripto, neque in edito exemplari, ulla numerorum serie invicem distinguuntur, in iis indicandis, primas ipsorum voces adferre coacti sumus, adiecto quoque paginarum numero, prout in editione iacent.

(2) Severianus Gabalorum in Syria Episcopus, Io. Chrysostomi amicus primus, mox aemulus, & inimicus, quo ipso non levis suo homini adpersit maculam. Obiit Theodosii iunioris, quem sacro baptismo tinxerat temporibus, adeoque post

tionem adnectit, ἐν Χριστῷ Ἰησῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. quam in Codicibus vetustioribus minime reperiri, falso adfirmatur in notis ibi subiectis, quum nostri Codicis antiquitas, octingentorum circiter annorum, aperte refragetur. Et haec omnia habentur in dicta edit. Tom. I. a pag. 207. ad p. 278. Quarti, & quinti Libri nulla in Codice neque divisio, neque numeratio apparet; sed universa illa Capita, quibus hi duo constant Libri, sub unico titulo: Τοῦ ἀγίου Βασιλεῖα ἀρχιεπισκοπῆς Καισαρίας Καππαδοκίας ἀντιρρήτικα κατὰ Εὐνομίῃν, ἀπορίαι κ. λύσεις, κ. λ. (ut habetur loc. cit. pag. 279.) comprehensa videntur. Horum vero Capitum discrimina sunt eiusmodi¹. In fine Capitis, cuius initium, Εἰ τὸ ἀγέννητος ὁ αἰὼν ἐστίν, κ. λ. pag. 283. repetuntur illa, εἰ τιμὴ τῷ πατρί, κ. λ. usque ad verbum σάξεται, quae reperire poteris pag. 285. v. 21. Ante titulum Capitis, quod inc. Εἰ θεῖος ὁ υἱός, κ. λ. pag. 288. alter titulus legitur: Εἰ τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τοῦ υἱοῦ τῶν ἐν τῇ καινῇ & παλαιᾷ διαθήκῃ. Titulus Capitis, Εἰ μὴ κύριος τῆς κρίσεως, κ. λ. pag. 295. desit in Codice. In titulo Capitis, Εἰ δὲ ταῦτα, κ. λ. pag. 301. pro γινόμενον legitur γινόμενα. Caput, Πῶς ἐν τῷ πνεύματι, κ. λ. pag. 302. ita desinit: ἀλλ' ἰκανῶς προσερίσεται. Sequentis vero titulus pag. ead. pro κυρίῳ habet υἱόν. Caput denique, Οὐδὲ γὰρ ἑλαττόν τι, κ. λ. pag. 306. desinit in verbis, κατὰ τύπον ἀνθρώπινον. Cetera concordant; habentur autem haec omnia cit. Tom. a pag. 279. ad pag. 322.

III. pag. 114. Tertio loco occurrunt eiusdem in Hexaëmeron Homiliae IX. Primae titulum ista praecedunt: Προόμιον, ἐν ᾧ ὅτι ἀναγκαῖται κ. περὶ τῶν μικροτάτων μερῶν τῆς Θεολογίας ἔρευναι. Prooemium, in qua agitur de necessitate inquirendi minutissimas etiam Theologiae partes. Deinde Titulus: Τὸ ἐν ἀγίοις πατρί τοῦ ἡμῶν Βασιλεῖα ἀρχιεπισκοπῆς Καισαρίας Καππαδοκίας ὁμιλία εἰς τὴν ἐξαήμερον πρώτην. S. P. N. Basilii Archiepisc. Caesareae Cappadociae Homilia in Hexaëmeron prima. Post Scripturae textum, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. inc. Πρέπασα ἀρχή. Ultima des. δοξαζέσθω ὁ κύριος, ὃς ἡ δόξα, κ. λ. Exstant in edit. cit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 88. cum qua concordant, excepto Homiliae III. titulo, qui in Codice ita habet: Περὶ τῶν πρώτων τῆς γενέσεως, ac titulis VI. VII. VIII. & IX. qui nulli sunt in Codice. In fine legitur: Τὸ αὐτὸ βασιλεῖα ὁμιλία εἰς τὴν ἐξαήμερον ἐν λόγῳ 9'. Nonnulla sunt in hoc Opus adpersa scholia marginalia manus synchironae, alia Severiani Gabalorum Episcopi², alia Gregorii Nysseni, & alia anepigraphi. Severiani

agnum Christi ccccvm. Ignota fuerunt haec scholia in Hexaëmeron diligentissimo Fabricio, qui eius Operum catalogum exhibet B. G. Lib. V. Cap. 34. Tom. IX. pag. 267. nisi excerpta quaedam velimus esse ex eius Homiliis in Genesim, quas manuscriptas se habere testatus est Alexander Brassinus Praefat. in Salvianum; & ex quibus Sermones VI. εἰς κεκομποιίας Graeca edidit Henricus Savilius inter S. Chrysostomi scripta Tom. VII. p. 587.

ni scholion istud in medium adferimus ad principium Homiliae I. ubi Basilii de Moyse sermonem habet: Αὐτὴ ἡ ἱστορία ἐστὶ μὲν Μωϋσέως τῷ νομοθέτῃ σύγγραμμα, κ. πνεύματος ἀγίου ἀποκάλυψις. περιέχει δὲ δημιουργίαν, δυνάμει μὲν ἐν γενεαμένῃ, προφητικῇ δὲ χάριτι τῷ Μωϋσέϊ ἀποκαλυφθεῖσαν. ὃ γὰρ εἶπεν ταῦτα Μωϋσῆς ὡς ἱστοριογράφος, ἀλλ' ὡς προφήτης. εἶπεν γὰρ ὃ μὴ ἰδὲν, κ. διηγήσατο ταῦτα, ἐν θεότητι ἐκ ἐγγένου. Cetera referre superfluum demus.

IV. pag. 186. b. Quartum locum obtinet Gregorii Nysseni de Officio Hominis Liber in XXX. Capita distributus, quorum index Libro praecedit, indici vero Epistola, seu Prooemium ad Petrum fratrem. Concordat cum edit. Paris. A. mdcxxxviii. fol. Tom. I. a pag. 44. ad pag. 138. excepta quorundam Capitum divisione, in qua sequitur Codicem IV. Plut. VII. §. I. quem consule. In hoc etiam Opus leguntur Anonymi scholia in margine exarata.

V. pag. 241. Agmen denique claudunt duae Basilii Homiliae, altera in illud, In principio erat Verbum, κ. λ. ut in Codice IX huius Plutei, §. XVIII. altera adversus Sabellianos, Arium, & Anomoeos, ibid. §. XLI. Haec tamen mutila est in fine, ac desinit in verbis: ἀνάματος δὲ τοῦ ἡλίου ἡ κίνησις, διὰ τοῦτο quae in edit. cit. incidunt in Tom. II. p. 189. v. 47.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. X. duplici columna distinctus. Constat fol. 249. in cuius prima pagina legitur, ut in aliis etiam huius Bibliothecae Codicibus: Ludovicus Beccatellus Bononiensis Archiepiscopus Ragusinus, & Praepositus Pratenfis, Mediceae Bibliothecae dicavit. mclxix.

ANTIOXOI MONACHOI ΛΟΓΟΙ.

ANTIOCHI MONACHI SERMONES.

Scilicet

Antiochi monachi S. Sabae Pandectes S. Scripturae, Capitibus CXXX. distinctus.

COD.
XXVIII.

I. pag. 1. Praeedit Epistola ita inscripta: Ε'πιστολή Α'ντιόχου μοναχῶ τῆς Λαύρας τῷ ἀββᾷ Σάββα πρὸς Εὐστάθιον ἡγούμενον μονῆς Α'τταλίνης, πάλαιος Α'γκύρας τῆς Γαλατίας. Epistola Antiochi monachi Laurae Abbatis Sabae ad Eustathium Abbatem monasterii Attalinae, civitatis Ancyrae Galatiae. Inc. Ἐπειδὴ γεγράφεκάς μοι, τίς τις πάτερ Εὐστάθιε, πολλὰν θλίψιν ὑπομεμενημένος, κ. λ. Des. κ. πάντας δοξάζειν τὸν Θεόν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Sequitur pag. 5. Τοῦ αὐτοῦ Α'ντιόχου πρόλογος. Eiusdem Antiochi Prologus. Inc. Φησὶν ἐν τοῖς ἁσμάσιν ὁ Σολομών. Des. τὰ εἰρημένα κεφάλαια εἰς δέξαν & ἔπαινον τοῦ πατρὸς, κ. λ. Tom. p. 7. index, cui titulus: Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν αὐτὸν Εὐστάθιον κε-

φάλαια διάφορα εἰς κ. προσευχὴ ἐξομολογήσεως. Eiusdem ad eundem Eustathium Capita varia CXXX. & Oratio Confessionis. Tandem pag. 9 Caput I. περὶ πίστεως, de Fide, inc. τοῦ κυρίου συνεστῶτος κ. τὸν λόγον βεβαιήσαντος, κ. λ. Caput CXXX. περὶ βασιλείας, de Regno, desinit imperfecte in verbis: κ. ἀναμετατίζομεν μετὰ τῶν ἐπογεγραμμένων αἰρέσεων τῶν μετὰ τὴν τῆ Reliqua desiderantur una cum toto Capite illo, quod in Indice praemisso inscribatur, Περὶ προσευχῆς, ἥτοι ἐξομολογήσεως. Hoc opus lectione dignissimum, & monitis saluberrimis refertum prodit primum Latine, cum subiuncta Exhomologesi ex Godfridi Tilmanni Carthusiani monachi interpretatione Paris. mdcxlii. 8. Graece vero primus dedit Fronto Ducaeus T. I. Auctar. Bibl. Patrum Paris. mdcxxiv. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 262. ubi elenchum haereseum, quas reiecit, ac detestatur Antiochus, ex Cap. CXXX. excerptum refert. Novae huius Pandectis editioni praeter Codices Mss. Caesareum, de quo Lambecius III. p. 138 & Coistinianos p. g. 189. & 190. memoratos, magno ului esse posset noster hic Codex, utpote optima notae, & antiquissimus.

Codex Graecus membranac. Ms. in 8. Sec. XI. Constat foliis 278. ac fuit olim Conventus S. Marci de Florentia, quod est in primo folio abrasum, cum titulo ibi adposito manu Zenobii Acciajoli eiusdem Conventus Monachi, ex hereditate, ut credere par est Nicolai Niccoli, cutus manu in calce paginae primae scriptum est: remittas hunc quaeſo.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, & Paullinas cum scholiis nonnullis marginalibus.

I. pag. 1. Οὐκὰ εὐαγγελιστῶν πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Lucae Evangelistae Acta SS. Apostolorum. Initium & finem tum huius Libri, tum sequentium Epistolarum omittimus, quum & alibi ea dederimus, & a vulgata secundum LXX. editione minime recedant. Quae huius Codicis peculiariora sunt, ea breviter innuimus. Capita igitur rerum, de quibus agitur, margini apponit, quae in hisce Actis sunt XL. ut in Codice I. huius Plutei, tum scholia quaedam brevissima, & rara, sed optima, quorum nonnulla sunt Isidori (Pelusiota) Origenis, & Ioannis (forte Chrysostomi) pleraque anepigraphi: ea autem ex Oecumenii Catena citatae editionis ut plurimum excerpta, inita collatione, comperimus; unum tamen, quod ab ipsa aliquantum differt, haec adferemus. Aduum igitur Cap. VIII.

COD.
XX.X.

VIII. v. 27. ubi de Candace Aethiopum Regina mentio fit, ita Scholiastes adscripsit in margine pag. 22 Κανδάκη Αἰθίοπις πᾶσαν τὴν τῷ βασιλέως μητέρα καλεῖσιν· οὕτω γὰρ βίων ἐν πρώτῳ Αἰθιοπικῶν· Αἰθίοπες τὸς βασιλέων πατέρας ἐκ ἐκβαίνουσιν, ἀλλ' ὡς ὄντας ἡμεῖς ἡλίου παραδεδόσμεν· ἐκείνου δὲ τὴν μητέρα καλεῖσιν Κανδάκην. Vbi animadvertas Scholiasten Aethiopica Bionis Solensis vidisse, quae citata a Diogene Laërtio in Bione, a Philone, & Antigono Carystio in Historiar. Mirabil. Collectione Cap. 160. iam periere. Capite vero XVII. vers. 28. Codicis pag. 49. ad ea Paulli verba, τὴ γὰρ ἐ γένος ἐσμέν, adnotatur, ea esse Ἀράτω ἀστρονόμῳ, καὶ Ομήρου ποιητῷ. In fine legitur: Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων συγγραφείσαι παρὰ τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ καὶ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ. *Acta SS. Apostolorum conscripta a S. Apostolo & Evangelista Luca.*

II. p. 82. b. Sequuntur Epistolae Catholicae VII. cum praevis argumentis, Capitulum indicibus, scholiis quibusdam marginalibus, ac praeterea interlineari Latina versione, ab industria manu Sec. XV diligenter apposita, & Graeco textui quammaxime respondente. Argumenta, sive Hypotheses, ac Capitulum Tabulas quum alibi protulerimus, heic tantum notandum, tres Ioannis Epistolas, & ultimam Iudae eiusmodi Capita rerum in margine tantum suo loco exhibere, nullo Indice praemisso. Scholia vero, quae itidem rarissima occurrunt, ex Oecumenii Catena scias esse desumpta. Praeterea Iacobi Epistola, & prima Petri stichometriam in fine subiectam habent, quarum altera versus numerat σμβ. CCXLII. altera σλς' CCXXXVI. In Epistola tandem Ioannis prima desideratur versus 7. Cap. V. de quo magna quaestio.

III. pag. 122. b. Catholicas Epistolas excipiunt Paullinae XIV. Hypothesibus item, ac Capitulum Tabulis instructae, Latina interpretatione interlineari donatae; quae tamen desinit in Cap. IV. vers. 3. Epist. I. ad Timotheum, ac tandem scholiis marginalibus adspersae. De Hypothesibus (Euthalianas intellige) & Capitibus alias loquuti sumus; heic tantum animadvertas, singulis ferme Capitulum Indicibus hunc titulum apponi: *Κεφάλαια τῆς πρὸς* (tum eorum nomen, ad quos mittitur Epistola) *ἐπιστολῆς ἔχοντα καὶ μερικὰς τινὰς ἐποδιαίρεσεις πὰς διὰ τῶν σημείων τῶν ἀσπίσκων. Capita Epistolae* (ad Romanos, ad Corinthios, &c.) *habentia quoque particulares quasdam subdivisiones asterisci signo notatas.* Ex quo fit, ut aliquando, licet re eadem sint, numero videantur ab aliis aliorum Codicum tabulis discrepare. Eiusmodi vero Indices in Epistola ad Colossenses desinunt; in reliquis enim, quae sequuntur, Capita suo tantum loco in margine designantur, nulla tabula praemissa. Epistolae ad Romanos haec nota praecurrit: *Περιέχει ἡ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ κατήχησιν εἰς Χριστὸν, καὶ μάλα διὰ τῆς ἐκ*

φυσικῶν λογισμῶν ἀποδείξεως, διὰ ἧς α' τίταται οἱ δὲ πρὸς ἀρχὴν ἔχοντες εἰς θεοσέβειαν γραφείσιν. Eadem manui, quae Latinam interpretationem exaravit, varias etiam aliquot lectiones, ad marginem positas, & nonnullarum dictionum origines Graecas debemus. In scholiis, quae item ut superiora, ex Oecumenii Catena videntur excerpta, Basilus, Maximus, & Cyrillus nominantur: reliqua sunt anonymi. Singulis denique Epistolis subscriptiones, & stichometriae subiectae. Illas habes etiam in dicta Catena; has vero in Codice XXVII. Plut. VI. in fine §. XIII. Discrimen tantum occurrit in Epistola IV quae est ad Galatas, & in X. quae est prima ad Timotheum; quarum altera versus numerat τγγ' CCCXCIII. altera σν' CCL.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. X. Montfauconio iudice, vel fortasse etiam IX. optimus, nitidissimus, ac pulcherrimus, cum litteris initialibus aureis, itemque titulis, qui characterē vere quadrato conscripti sunt. Constat foliis 294.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & Apocalypsin.

I. pag. 1. **Π**ράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *Acta SS. Apostolorum*, in τμήματι, seu περικοπῇ distincta, ad liturgiae Ecclesiasticae usum. Lectiones vero invicem distinguuntur verbis ἀρχή, & τέλος, in margine appositis. Prima lectio est Ἀρχὴ τῷ Πάσχατος, καὶ τῆς ἀναλήψεως. *Initium Paschae & Assumptionis.* Ultima vero τῷ σαββάτῳ τῆς Ν' Sabbato Pentecostes. Citantur autem itidem in margine Libri Veteris Testamenti, unde sumuntur auctoritates.

II. pag. 108. Epistolae Catholicae occurrunt cum praevis Hypothesibus, & Librorum V. T. citationibus marginalibus. Iacobi Epistola, & Petri prima stichometriam habent, ut in Codice superiori. Ex Hypothesi in Epist. primam Ioannis pauca desunt in fine; desinit enim in verbis ἐπομιμνήσκου λέγων, ὅτι ὁ τῷ . . . avulsa fortasse pagina. Huius autem Epistolae deest vers. 7. Cap. V. Ioannis Epistola II. & III. & alia Iudae praeter Hypothesin, Capitulum quoque tabulas habent praevias. Tandem in hac ipsa Iudae Epistola ad verba Libri Enoch, in margine legitur: *Εὐδὲξ ἀποκρύφου*

III. pag. 357. Catholicis Epistolis succedunt Paullinae, cum suis Hypothesibus, & Capitulum tabulis, ut in Codice superiori, ac praeterea Librorum V. T. citationibus. Primae tantum ad Romanos nulla Hypothesis, abscessio uno fortasse, aut altero folio; quae

quae tamen olim fuisse ex eo colligitur, quod titulus indici Capitulum praevis ita habet: *Κεφάλαια τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς 19.* ubi illud τῆς αὐτῆς, quovis iudice, ad aliquid praecedens referri oportet: numericae vero notae ὁ errorem licet animadveras; nam revera in tabula ipsa viginti recensentur, quam quidem Capitulum summam in ceteris quoque Codicibus videre est. In Epistola ad Corinth. I. ubi Heliae locus citatur, in margine adscribitur, *Ἡ' ἡλὶα ἀποκρύφου*, itemque sub finem Epistolae ad Galatas legitur. *Μωσῆος ἀποκρύφου*, & in sequenti ad Ephesios, *ἀποκρύφου Γερεμίου*. Ad ea praeterea verba Cap. XV. v. 33. eiusdem ad Corinth. Epist. φθέρουσιν ἡμῶν χρηστὰ ὁμιλία κακὰ, haec legitur notula: *Μενάνδρου κωμωδιογράφου γνώμη. μέμνηται δὲ ταύτης καὶ Ἡ' σαΐας.* Sola autem Epistola ad Corinth. II. subscriptionem habet, & stichometriam, quam suo loco sis in aliis Codicibus videre poteris.

IV. pag. 349. Ἀποκάλυψις τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ θεολόγῳ. *Apocalypsis S. Ioannis Theologi*, cuius initium & finis cum vulgata secundum LXX. editione concordat. Postrema huius libri pagina manu Seculi XVI. suppleta fuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. Montfauconio iudice, cum initialibus litteris. Capitulum tabulis, ac titulis aureis, ac pictura exornatis, more Sec. X. Constat foliis 377.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

*Epistolas Catholicas, & Paullinas.*COD.
XXXI.

I. pag. 1. **H**ic Codex ad Liturgiae Ecclesiasticae usum destinatus, ut ex verbis τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς τέλους apparet, Lectionum τμήματα, seu περικοπὰς invicem dirimentibus; eadem continet, quae superior Codex, praeter Apocalypsim. Paucis quibusdam scholiis marginalibus est adspersus, quae tamen ita sunt evanida, ut perlegi vix queant, cuiusmodi illud est ad eum Actuum locum, ubi Demetrii argentarii Ephesii fit mentio: textus enim narrat fabricasse illum ναὺς ἀργυρῆς, Scholiastes vero adnotat, *ἵσως κινδύρια μικρά.* Argumenta Capitulum in paginarum fronte exhibet. In Epistolis Catholicis, quibus nullae Hypotheses, nulla Capitulum argumenta sunt, duorum quaternionum transpositionem animadvertas, nullum tamen defectum. Ex Paullinis vero, prima ad Romanos excepta, proximae quinque Hypothesin, una cum Indice Capitulum praeferunt, octo reliquae indicem solum: subscriptionem vero & stichometriam, omnes praeter Epistolas ad Galatas, & ad Titum, quarum postrema, folii unius abscessione, si-

ne etiam caret. In hisce concordat cum Codice XXVII. Plut. VI. Epistola tantum ad Romanos versus numerat τκ'. CCCXX. quod fortasse amanuensis errore factum est, qui notam τ pro λ supposuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. min. Sec. XI. Constat foliis 200.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

His adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & alia nonnulla.

I. pag. 1. **P**raecedunt Actis Apostolorum primo Iambici morales, ordine alphabetico, viginti quatuor, auctore Gregorio Nazianzeno. Inc. Ἀρχὴν ἀπάντων. Def. καὶ σωθήσεται. Exstant in eius Operum edit. Paris. mdcxxx. Tom. II. pag. 186. qui tamen paene omnes una cum titulo evanuerunt. Deinde litterarum Graecarum in vocales & consonantes divisio.

II. pag. ead. b. Ἀρχοτέλειαι τῷ ἀποστόλῳ Ἰωάννῃ σαββάτων κυριακῶν. *Initia & fines Lectionum D. Paulli Epistolarum pro liturgia Sabbatorum & Dominicarum*, quae sunt XXXIII. adiectis insuper σαββάτῳ, καὶ κυριακῇ τῆς ἀπὸ κρεως, seu Carnisprivii.

III. pag. 3 Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου, ἀρχαίου ἀνδρός, πνευματοφόρου & μάρτυρος γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς Δικαίου καὶ Κωνσταντίνου βασιλέων *Dorothei Episcopi Tyri, viri antiqui, spiritui pleni, ac martyrium passi sub Licinio, & Constantino Imperatoribus* Vita brevissima. Inc. Οὗτος ὁ ἀσκήτωρ ἀνὴρ. Def. ἐν οἷς καὶ τὰ περὶ τῶν ο' μαθητῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐσώθησαν, καὶ ἐνθα ὁ καθεὶς τὸν βίον ἐτέλεσεν. Tum ipse LXX. Discipulorum indiculus, quorum primus Γάβριος ὁ ἀδελφὸς τῷ κυρίῳ, καὶ λ. ultimi sunt Πέδης, καὶ Τρόφιμος. . . ὑπὸ Νέωνος τῷ βασιλέως τὰς κεφαλὰς ἀποδημήσαν. Exstat hic in Appendice Chronici Paschalis Cangiana p. 426. Hunc sequitur XII. Apostolorum elenchus, cui titulus: *Ο' δὲ αὐτοὶ ἱερόμαρτυρ τῷ Χριστῷ Δωρόθεος μνήμην ποιεῖται καὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, σημαίνων ἐνθα ὁ καθεὶς αὐτῶν ἐκήρυξεν εἰπών.* Inc. Α'. Πέτρον μὲν τὸν ἀπόστολον Def. σαυρωθεὶς ὑπ' αὐτῶν καὶ τελεωθεὶς θάπτεται ἐκεῖ. Quid simile etiam apud Cotelierum in Constitutionum Apostolorum Lib. II. Cap. ult. Tum subditur: *Ταῦτα ἐν ταῖς ἱστορικαῖς συγγραμμασί τῷ θεῷ ἀνδρὶ Δωροθέῳ εὐραμεν, ὅτι & Σίμων ὁ Κυρηναῖος ἐσαυρωθὴ ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ.* De hoc Dorotheo vide Fabric. B. G. Lib. V. C. 4. Tom. VI. pag. 145.

IV. pag. 6. Εὐμνησία περὶ τῶν ἡ' τῆς κακίας λογισμῶν. *Expositio de octo vitiositatis rationibus (h. e. de octo vitiis Capitalibus.)* Inc. Οὕτως εἰσι τῆς κακίας περιεκτικοὶ λογισμοί. Def. ἀπὸ τῆς συνεχῆς ἐξαγορευσεως, χάριτι Χριστοῦ, ἀμὴν.

A a a a

V.

V. pag. 7. Ἰπὸθεσις τῆς βίβλου τῶν πρᾶξεων. *Argumentum Libri Actuum Apostolorum*. Inc. Εἰς τὸ διηγούμενος. Def. καὶ ἄλλαι πολλὰς ἀποφύεσθαι ἐξερράπτουσιν. Graece exstat in prolegomenis Oecumenii Catenae citatae edit. Veron.

VI. pag. 8. b. Αποδημία Παύλου τῷ ἀποστόλῳ. *Peregrinatio Pauli Apostoli*. Inc. Απὸ Δαμάσκου ἤρξατο, καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ. Def. μὴδὲ Ἰσνίς εἰκοστὴ ἐννάτη ἡμέρα. In dictis prolegomenis, ubi uniuscuiusque Apostoli nomen, praedicationis locus, & consummatio enarratur.

VII. pag. 10. Εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν πρᾶξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *Expositio Capitum Actuum SS. Apostolorum*, quae sunt XXXVII. quibus ipsius scriptoris monitum praecedit de ratione, qua ea digessit. Exstant loc. cit. licet numero XL. diversa, re tamen eadem cum nostris. In fine legitur: *Κεφάλαια μὲν τὰ ὅλα μ'. (sic) τὰ δὲ τέτοις ἐπόμενα μ'. & τινὰ τὰς σημειώσεις ἔχουσι διὰ κινναβάρους. Capita quidem omnia sunt XL. quae vero bisce adiuncta sunt, XLV. quae quidem cinnabari distinguuntur*. Sciendum est enim istorum Capitum pleraque in alia subdivisa esse, quae rubris numeris adnotantur.

VIII. pag. 15. Incipiunt tandem Acta ipsa Apostolorum in sectiones divisa liturgiae Ecclesiasticae adcommodatas, quarum prima inscribitur: *Τῇ ἁγίᾳ & μεγάλῃ κυριακῇ τῷ πάσχα, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν ἀνάγνωσμά α'.* Sancta & magna Dominica Paschatis, & in sanctam Assumptionem, Lectio I. Huiusmodi sectiones etiam in sequentibus continuantur Epistolis.

IX. pag. 74. Occurrunt Epistolae Catholicae VII. Hypothesis, & Capitum indicibus instructae, quales iam alibi recensuimus, & habentur in dicta Oecumenii Catena. Stichometria praeterea habent omnes, praeter secundam Petri. Iacobi Epistola, ac prima Petri eandem habent cum Codice XXI. huius Plutei; Ioannis prima, in qua deest vers. 7. Cap. V. versus numerat cod. CCLXXIV. secunda λ'. XXX. tertia αβ'. XXXII. Iudae vero ξη'. LXVIII.

X. pag. 106. Succedunt Epistolae Paullinae, quarum unicuique Hypothesis item Euthaliana, & Index Capitum praevius; quemadmodum in aliis Codicibus, & in cit. Oecumenii Catena, ubi illam intellige quae primo loco posita est; binas enim plerumque Hypotheses Catena ista singulis Epistolis praepont. Subscriptionibus praeterea, ac stichometria clauduntur omnes, prima ad Romanos excepta. Illas utpote ab aliis aliorum Codicum minime, vel parum diversas omittimus; hanc vero, quum novo quodam more, duplici nimirum numerati nota exprimitur, dignam duximus, quae referretur. Ad Corinthios itaque prima versus numerat ω'. Π' ε', nimirum DCCCLXX. DCCCLXXI. Secunda φη'. χις'. DXC. DCXVI. Ad Galatas σγγ'. τε'. CCXCIII. CCCV Ad

Ephesios τιβ'. τλ'. CCCXII. CCCXXX. Ad Philippenes ση'. σιζ'. CCVIII. CCXVII. Ad Colossenses ση'. σιδ'. CCVIII. CCXIV. Prima ad Thessalonicensēs σβ'. ρμγ'. CCII. CCXCIII. Secunda ρς'. ριβ'. CVI. CXII. Prima ad Timothy σλ'. σλη'. CCXXX. CCXXXVIII. Secunda ρβ'. ροή'. CLXXII. CLXXVIII. Ad Titum ηζ'. ρ'. XCVII. C. Ad Philemonem λζ'. μδ' XXXVII. XLIV. Ad Hebraeos denique ψγ'. ψιβ'. DCCIII. DCCXII. Subiunguntur Epistolis alia quaedam parvi momenti, nimirum septem Spiritus Sancti dona, septem spiritus iniquitatis, Decalogus Moysis, & nomina duodecim filiorum Iacob.

XI. pag. 239. Αποκάλυψις τῷ ἁγίῳ καὶ ἐνδόξῳ ἀποστόλῳ καὶ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ τῷ θεολόγῳ, ἢ ἐν Πάτρῳ τῇ νύκτῃ ἐθεάσατο. *Apocalypsis sancti & gloriosi Apostoli & Evangelistae Ioannis Theologi, quam vidit in insula Patmo*. In hac nulla Lectio pro liturgia Ecclesiastica divisio apparet.

XII. p. 263. b. Codicem claudunt aliquot Lexidia, quorum primum voces continet CCIX. ex Epistolis Pauli collectas, & iuxta alphabetum dispositas; alterum p. 267. alias itidem ex Apostolo, sed nullo ordine congestas; tertium pag. 268. b. voces ex variis tum veteris, tum novi Testamenti libris excerptas, sed ita evanidas, ut vix legi possint, ubi apparet etiam quaedam Apocalypseos interpretatio. Quartum denique pag. 271. inscribitur: *Λεξικὸν Κυρίλλου τοῦ εὐαγγελιστῆς, Lexicon Cyrilli ex Evangelio; & inc. Αββα, πάτερ. Αββα, κ. λ. Def. Νικηθήμενος, χαίροντα σιωπῆς, ἢ συσκιασμός*. Continet autem vocum Hebraicarum, quae in Evangeliiis occurrunt, brevissimam interpretationem. Plura autem occurrunt in hoc Codice amanuensis testimonia, quorum primum pag. 92. ante primam Ioannis Epistolam sequens est; *Βίβλος Ἰωάννου μοναχῆ καὶ πρεσβυτέρου τῷ ἀσκητικῇ τοῦ ἐπονομαζομένου Τζυτζούνα. Liber Ioannis monachi & presbyteri a secretis cognomine Tzutzuna*. Alterum ante Ioannis secundam pag. 98. b. ita habet; *Ἰωάννου μοναχῆ καὶ πρεσβυτέρου τῷ Τζυτζούνῃ, & Καλλῆς μοναχῆς τῆς μητρὸς αὐτῆς, γαμβρῶ δὲ τῷ κυρῷ Μαννῆλ τῆς Μαρονδίας. Οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν θείαν δέλταν ταύτην εὐχέσθαι ὑπὲρ ἡμετέρων τῶν ἐλαχίστων & εὐτελέων τῶν ἐκ πύθης πολλῶν κτησαμένων. Μηνὸς Δεκεμβρίου ιβ'. ἰνδ. α'. ἔτους 570. Ioannis monachi, & presbyteri Tzutzunae, & Pulcræ monachae matris eius, generi vero Domini Manuelis Marondiae. Legentes divinum hunc librum orate pro nobis minimis, & humilibus, qui multo desiderio eum poscimus. Mensis Decembris die XII. Indi. I. Anno 6601. (Christi MCMCI.) Tertium ante primam Pauli Epistolam ad Corinthios pag. 128. h. ita legitur: *Εἰς τὴν ἐνδοξὴν πανευφύμων ἀποστόλων, σὺν τῶν πρᾶξεων, καὶ τῶν ἐπιστολῶν, καὶ τῆς ἀποκαλύψεως, καὶ πασῶν τῶν ἐρμηνειῶν διὰ πολλῶν πόθεν, καὶ συνδρομῆς, καὶ ἐξόδου Ἰωάννου μοναχῆ καὶ πρεσβυ-**

πρεσβυτέρῳ τῷ ἀσκητικῇ, γαμβρῶ δὲ τῷ κυρῷ Μαννῆλ, θύματος τῷ Αἰγέῳ πελάγῳ, βάνδῃ τοῦ λάκκου τὰ μίτῃτα, καὶ Καλλῆς μοναχῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Οἱ πνευματικοὶ φιλόχρηστοι εὐχέσθαι ὑπὲρ ἐμῶν τῶν εὐτελέων καὶ ἐλαχίστων μετὰ καὶ τῆς μητρὸς καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν ἁγίαν βίβλον ταύτην. Εἰς γὰρ μηνὸς Δεκεμβρίου ιβ'. ἰνδ. α'. ἔτους 570. βασιλεύοντος Α' λεξίῃ τῷ Κομνηνῷ καὶ κυρῷ Νικολάῳ πατριάρχῃ πάμπαν Κωνσταντινουπόλεως. *Perfectus est divinus & sacer liber Actuum Apostolorum, sanctorum, & gloriosorum, & celeberrimorum Apostolorum cum Actibus & Epistolis, & Apocalypsi, & omnibus interpretationibus multo desiderio & concursu & sumptibus Ioannis monachi & presbyteri a secretis, generi vero Domini Manuelis, Provinciae Aegei maris, Bandae Lacus Mitata, & Pulcræ monachae eius matris. Spirituales Christi amatores orate pro me humili, & minimo, simul & pro matre mea, quicumque legitis sanctum hunc librum. Scriptus est mense Decembris, die XII. Indi. I. Anno 6601. (Christi MCMCI.) regnante Alexio Comneno, & Domino Patriarcha Nicolao, Papa Constantinopolitano*. Has subscriptiones omisit Montfauconius in sua Palaeographia.

Codex Graecus membranac. Ms. in 12. Sec. XI. Constat foliis 276.

TOT ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΝΕΟΤΕΣ.

BASILII SERMO AD IVVENES.

Ac praeterea

Lyfiae, ac Dionis Chrysostomi Orationes aliquot, & alia nonnulla.

I. pag. 1. O Ccurrit Basilii Magni Sermo ad Iuvenes, quomodo ex Gentilium libris fructum percipiant, ut in Cod. VIII. huius Plutei §. XXXVII. In fine le-

gitur: *Μελίρρος καὶ χρήσιμος τῷ θείῳ Βασιλείῳ ἐνταῦθα πληρεῖται λόγος, περὶ δὲ λέγειν εὐπρεπὲς τὸ τῷ παρ' Ομήρῳ ἐκθέειν. Τῷ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέειν αὐδῇ. Heic desinit mellifluis & utilis Sermo D. Basilii, de quo dicere convenit illud Homeri didum „ Cuius e lingua melle dulcior fluebat loquela „*

II. pag. 17. b. Λυσία λόγος ἐπιτάφιος εἰς τοὺς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας. *Lyfiae Oratio funebris in eos, qui in bello perierant*. Inc. Εἰ μὲν ἡγάμεν. Def. τὸς θάπτομένους. Graece in edit. Venet. apud Aldum A. MDXIII. P. I. p. 90. sub titulo: *Επιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηδοῖς*.

III. pag. 30. b. Δημοσθένης, ὡς τινὲς φασιν, ἐπιτάφιος λόγος εἰς τοὺς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας. *Demosthenis, ut quidam aiunt, Oratio funebris in eos, qui in bello occiderunt*. Vide in Codice XXIV. huius Plutei §. XIII.

IV. pag. 39. b. Sequuntur Dionis Chrysostomi Orationes X. Prima nimirum, & secunda de Regno, ut in edit. Paris. Graeco-Latina MDCIV. fol. a pag. 1. ad pag. 36. III. pag. 66. sine titulo, sed est *De Aeschylō, & Sophocle, & Euripide, seu de Philoestae arcubus*. IV. pag. 71. de Homero. V. pag. 74. b. de Socrate. VI. pag. 75. b. de Socrate, & Homero. VII. pag. 81. Agamemnon, seu de regno. VIII. pag. 85. Nestor. IX. pag. 88. Achilles (in edit. cit. a pag. 548. ad pag. 574.) X. pag. 89. b. de regno & tyrannide (ibid. pag. 587.)

V. pag. 92. Πλάτωνος Μενέξενος, ἢ ἐπιτάφιος (intellige λόγος) Platonis Menexenus, vel funebris Oratio. Inc. Εἰς ἀγορᾶς ἢ πύθης Μενέξενος. Def. ἀλλὰ ταῦτ' ἔστι. In eius Operum edit. G. L. Francofurt. MDCII. fol. pag. 516.

VI. pag. 108. Τίμαιος ὁ μικρὸς. *Timaeus parvus, seu de Natura Univerfi*. Inc. Τίμαιος ὁ Λόκρος τὰδε ἔφα. Def. ἀγεννᾶτω καὶ αἰωτίῳ. Ibid. pag. 1089.

Codex Graecus chartac. Ms. in 12. Sec. XV. exeunte scriptus. Constat foliis 117.

ERRATA QVAEDAM SIC CORRIGENDA.

Pag. 9. col. 1. v. 60. περιχρῶσιν. corr. περιχρῶσιν. Col. 2. v. 27. ὁμῶς ... Ἐλπίω. corr. ὁμῶς ... Ἐλπίω. vers. 56. ἰπ-
sos. corr. ἰπ-
Pag. 10. col. 2. v. 21. Στιχοί. corr. Στιχοί.
vers. 37. verba, ubi agitur de Patriarchalibus flauropregiis, intra
parenthefim sunt claudenda. Pag. 11. col. 1. v. 45. μὴ μάταιον. corr.
μὴ μάταιον. Col. 2. v. 49. ex Theodoro Balsamone. corr. & Theo-
dorus Balsamon. vers. 55. illustravitque ... Ἰδὲ Χρῆστος. corr.
illustraretque ... Ἰδὲ Χρῆστος. Pag. 13. col. 1. v. 24. μά-
ταιος. corr. μάταιος. Pag. 14. col. 1. v. 17. ἀκούσιν. corr. ἀκού-
σιν. vers. 29. Λόκρον. corr. Λοκρῶν. vers. 44. τοῖς εὐφρόνις.
Sic est in Codice; dubito autem legendum τοῖς εὐφρόνις, aut
quid simile: ἢ εὐφρόνις enim vox, & agitur, ut puto de preci-
bus nocturnis. Ibid. Στιχοί δι' ἰσχύος ... Τριστρία ... Ἡμέ-
ρα α' τῇ κυριακῇ. corr. Στιχοί δι' ἰσχύος ... Τριστρία ...
ἡμέρα α' τῇ κυριακῇ. vers. 47. orationem in festis. Initium ora-
tionum sanctorum ... Trisagia ... prima die in Dominicis
vesperis corr. orationum nocturnarum. Versiculus. Per preces
sanctorum ... Trisagium ... Tonus I. Dominica ad vespas.
vers. 62. omnem acoluthiam. Initium nocturnarum precum.
Rex Caelestis. corr. omne officium. Initium officii mediae no-
ctis. Versiculus. Rex Caelestis. Col. 2. vers. 8. melonyctium.
corr. pro media nocte. vers. 20. Ἡ τοῦ φόματος σε ... Μῆν-
ος σοφῶν 9' ἡμέρας ... λησὼν. corr. Ἡ τοῦ φόματος σε ...
Μαυρίων τῆς 9' ἡμέρας ... λησὼν. vers. 26. ἱεραρεῖ ... ἱεραρεῖ ...
ἀποδύσαν. corr. ἱεραρεῖ ... ἱεραρεῖ ... ἀποδύσαν. vers. 58.
κατενύγησαν. corr. κατενύγησαν. Pag. 15. col. 1. v. 18. τῷ
γ' τῆς τριτάτης. corr. τῇ γ' τῆς τριτάτης. vers. 25. τετελεσμέ-
νω βιβλίῳ μαρτύρων τῶν προφητῶν. corr. τετελεσμένῳ βιβλίῳ μαρτύρων τῶν
προφητῶν. vers. 30. ἀπογεννασπισμένους ... μὴτα ἡμῶν. corr.
ἀπογεννασπισμένους ... μὴτα ἡμῶν. vers. 59. ἡμῶν ... ἢ τῇ ...
μοίρα. corr. ἡμῶν ... ἢ τῇ ... μοίρα. Col. 2. v. 24. καθαρῶ-
ται. corr. καταργῶται. vers. 29. ἀπὸ τῆς. corr. ἀπὸ τῆς. vers. 33
προξενισμένους ... εἰς ... βυλαί. corr. προξενισμένους ... εἰς ...
βυλαί. vers. 45. ἡγεμονίας. corr. ἡγεμονίας. vers. 61. ῥα-
γησῶται ... σὺ ... ἰστέφ. corr. ῥαγησῶται ... σὺ ... ἰστέφ. Pag.
16. col. 2. v. 3. Regio, & qui. corr. & Regio, qui. vers. 23.
& ipsius profani &c. corr. alicubi etiam profanis vocibus quod
ordinem & numerum valde exornata. vers. 48. γυμνασται ...
ἐκκοινησίου π β' ὅτος ... τῶν μαλάνων. Pag. 17. col. 1.
ἐκκοινησίου π β' ὅτος ... τῶν μαλάνων. Pag. 17. col. 1.
v. 7. & divinis dictionibus. corr. & divinis & antiquis dictio-
nibus. vers. 52. EXPOSITIO SUPER SS. PROPHETAS.
corr. EXPOSITIO ESAIAE PROPHETAE. Col. 2. v. 15. ἡγε-
μονίᾳ κυρίου ἡμῶν. corr. ἡγεμονίᾳ ἡμῶν. vers. 25. seq. ἰστέφ γὰρ
... ἐπὶ Θεῷ ... αἶον ... δικαίαν ... Εὐν γὰρ ... ἡγεμονίᾳ ...
μυ-
ρίμων ... ἀποκαταστήσει ... εὐλαπῶν. corr. ἰστέφ γὰρ ...
... οἱ ... δικαίαν ... Εὐν γὰρ ... ἡγεμονίᾳ ...
ἀποκαταστήσει ... εὐλαπῶν. vers. 44. καὶ σκίπη αὐτοφύ. corr.
καὶ σκίπη αὐτοφύ. vers. 53. τὸς ἀλόγους. corr. τὸς ἀλόγους.
vers. 59. seq. ἡγεμονίᾳ ... μᾶλλον αἰὲς ἀγαπᾶται ... ἡγεμονίᾳ

παι... ραδία... Φυλακίς. corr. διασχυλόμενης... μωλλόν πως
 ἀγασσάται... μοιρώμενοι... ραδία... Φυλακίς. Pag. 18. col.
 1. v. 3. αὐνιγμάτων. corr. αὐνιγμάτων. vers. 14. ἰντυπαδὶν. corr.
 ἰντυπαδῶν. vers. 20. seq. ἐπισχέλα... λαπτόν... ἐπιμελείαν...
 διαικῶς... πολλανίς... ὅρι. τοιοῦτο δὲ τι... καὶ ἐπὶ τὰς...
 ἀλόγως... Ἡλίας μὲν δ' ὅσοι ἀναχωρήσας. corr. ἐπισχέλας...
 λαπτόν... ἐπιμελείαν... διαικῶς... πολλανίς... ὅρι. Τοιοῦ-
 τος δὲ τις... καὶ περὶ τὰς... ἀλόγως... Ἡλίας, μὲν δ' ὅσας ἀνα-
 χωρήσας. Col. 2. v. 32. καθελικὴ τοῦ τοῦ πανσολῆ. corr. καθε-
 λικῇ τοῦ τοῦ παύλῃ. vers. 49. Maioris. corr. Pluris. Pag. 21.
 col. 1. v. 23. ἐπὶ τακτισμάτων. corr. ἐπὶ τακτισμάτων. vers.
 36. confiliosum. corr. operum. Pag. 23. col. 1. v. 38. De his
 Carminibus. corr. De hoc Martyrio. vers. 25. ἱαμβοί... διη-
 γορεύοντες. corr. ἱαμβοί... διηγέμενοι λόγῃ. Col. 2. v. 11. χαρῶς. corr.
 καίρῳ. vers. 19. narratio. corr. notitia. v. 48. A. μωσσεκκνι. corr.
 A. μωσσεκκνι. vers. 57. libellus ἀδίσποτος. corr. Encomium, au-
 ctore Gregorio Nysseno. Pag. 24. col. 1. v. 16. de linguae no-
 cumento. corr. de maledicentia. vers. 64. ἀφορῶν. corr. ἀφορῶν.
 Col. 2. v. 38. σὺ βῶν. corr. σὺ βῶν. Pag. 25. col. 1. v. 46.
 de bono maloque visu. corr. de nimis veretundo. Pag. 26. col.
 2. v. 41. ὕλῃ. corr. ὕλῃ. Pag. 27. col. 1. v. 56. ἔλφον. συ-
 ζῆα. corr. ἔλφον. Col. 2. v. 7. philosophi, ad gloria-
 tissimum. corr. philosophi, qui fuit Basilii Amoerae confobri-
 nus, ad gloriosissimum. vers. 54. seq. κατασφίρον τι... δέξια
 σε... ἀρκεῖ. corr. κατασφίροντι... διὰ σκ... ἀρκεῖ. Pag.
 28. col. 1. v. 54. Πιστὶς... βασιλῆος. corr. Πιστὶς... βασιλῆα.
 (nempe Heraclum) Hi duo iambi Pisdiae referuntur a Cedreno,
 qui dicit eos fuisse Pisdiam coram Heraclio: videtur igitur pro
 περὶ τῶν λεγόμενων Περσικῶν. Col. 2. v. 4. Νικηφόρε τοῦ οὐνοῦ.
 corr. Νικηφόρου ἡ ἀρετῆς. vers. 15. Θεότοκος. corr. Θεοτόκος, ὅτι sic
 infra v. 44. ὁ 59—vers. 61. κοσμοσωτηρίας. corr. κοσμοσώτριάς.
 Pag. 29. col. 1. v. 54. seq. κολοῦ... ἐπὶ... καταφρόντο

καὶ φησὶ... μήποτε ἀνομιῶμαι... κλέπτει... ἐχρηστέσας...
 δόλος. corr. κλέπτει... ἐπὶ... καταφρόντο καὶ φησὶ... μὴ
 εἰπερ ὀγκοῦμαι... τὸν κλέπτει... ἔχρη σκαπῆσας... δόλος. Col.
 2. v. 2. seq. πλεῖστον... ἀμοιβῶν... τοιαυτῶν... δειψόντι μοι.
 corr. πλεῖστον... ἀμοιβῶν... τοιαυτῶν... δειψόντι μοι. vers. 8.
 seq. ἱμναλὸν... νικῶν, ὡς ἔργον... ἀλλοθία καὶ παρὰ πολέμου.
 corr. ἱμναλὸν... νικῶν ὡς ἔργον... ἀλλοθία καὶ παρὰ πολέμου.
 vers. 16. καταλιμπάνοντες. corr. καταλιμπάνοντες. vers. 28. seq.
 τηχασμάτων... Ταύτη... λιμπάν... ἐπαγαλλῶσαι. corr. τε
 χαρμάτων... Ταύτη... λιμπάν... ἐπαγαλλῶσαι. vers. 47.
 seq. ἡύχον... δίασι τέττες, ἡγάπα... χερσὶν... ὁμιματ... γε-
 λῶν. corr. ἡύχον... δίασι τέττες, ἡγάπα... χερσὶν... ὁμιματ... γε-
 λῶν. Pag. 30. col. 1. v. 4. εἰχην. corr. εἰχην. vers. 8. seq.
 περὶ λοξίας... εἰσι πε... ἀσκήτως. corr. παρὰ Λοξίας... εἰσι
 πε... ἀσκήτως. vers. 21. seq. ὅσας ἐξημεύον, ὅσιν (sic) μὴ...
 διὰ τὰς... Θρησκείας... ταυτ' ἐλῆξεν. corr. ὅσας ἐξημεύον, ὅσιν
 μὴ... Τυγὶς διὰ... Θρησκείας... ταυτ' ἐλῆξεν. vers. 31. seq. Ὁ γῆ-
 γῆ... ποῦ τίς... Φυστὸς ἑαυτὸν καὶ βαρὺς ὄν, Πρὸς ὅδον αὐ-
 τῷ ἱμφορῆς ἔση. corr. Ὁ γῆ... ποῦ τίς... Φυστὸς ἑαυτὸν καὶ
 βαρὺς ὄν, Πρὸς ὅδον αὐτῷ ἱμφορῆς ἔση. Pag. 32. col.
 1. v. 48. Demetrio Cydoniensis Praefule. exprung. Praefule. Pag.
 33. col. 1. v. 10. vivificare. corr. unum efficere. Pag. 34. col.
 1. v. 28. λίσκη τί. corr. λίσκη τί. Pag. 43. col. 2. v. 11. mun-
 di 6839. (Christi mccccxxxi.) corr. mundi 6939. (Christi
 mccccxxxi.) vers. 15. Sec. XIV. corr. Sec. XV. Pag. 167. col.
 2. v. 1. Ecclesiasticas. corr. Ecclesiasticae. vers. 5. solo. corr.
 soli. Pag. 279. col. 2. v. 27. incederet. corr. incesleret. Pag.
 281. col. 2. v. 53. caussabant. corr. caussabantur. Pag. 300.
 col. 2. v. 7. derivabat. corr. dimanabat. Pag. 305. in notis col. 1.
 v. 4. δέκτον. corr. ὅπην. Pag. 451. col. 1. v. 13. ἐτρέπωτο. corr.
 ἐτρέπτο. Pag. 462. col. 2. v. 62. πνευσίον. corr. πνευσίον. Pag.
 496. col. 2. v. 20. ὁ 56. Scheldoniano. corr. Sheldoniano.

DEO AVSPICE
 AC SS. MARTYRIBVS LAVRENTIO COSMA ET DAMIANO
 BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE
 PRAESIDIBVS CVSTODIBVSQ.
 HOC MAGNIFICVM OPVS
 FLORENTIAE ANNO CLO. IO. CC. LX. MENSE IVLIO DIE XXIV.
 ADORNARI ET IMPRIMI CAEPTVM
 DIE II MENSIS IAN. A. CLO. IO. CC. LXIII. FELICITER ABSOLVTVM EST
 IVBENTE FRANCISCO I. ROM. IMPERATORE SEMPER AVGVSTO
 QVI VIVAT REGNET TRIVMPHET
 PIVS FELIX INVICTVS
 NON NOBIS DOMINE NON NOBIS
 SED NOMINI TVO DA GLORIAM.

Bot. 1-3

34 The Green.
Kauai

Bot. 2000